27.a.1.7

[illegible] pie de. don Luis Baçan y por su muerte se traspasó y en don [illegible] el
[illegible] su [illegible]. [illegible] de la comp.ª de Jesus de granada
enero de 1631 años. que murió el dicho don Luis

Nº [illegible]

Mº de Mínimos

5
23-115

[illegible]
38
99

27 a. 1. 7.

[illegible] lepino fue de don Luis Baçan y por su muerte le trajo yendo no el p.[illegible] [illegible] su Rex.[illegible] a este colleg.º de la comp.ª de Jesus de granada por 18 de nobiembre de 1631 años que murio el dicho don Luis

N.º 11-1776

M.º de Minimos

3

23 - 115

Biblioteca [illegible]
2
[illegible] 68
99

62-12.620

F. AMBROSII CALEPINI BERGOMAtis lexicon adauctum & recognitum.

Ad Lectorem.

Habes Candide Lector Calepini Lexicon vere eruditionis quaſi examen quoddam. Nam author genuinã apũ in adcumulando penore, & addentium aceruo (vt Flaccus ait) induſtriam ſecutus. Quicquid in. M. Varronis, Nonij Marcelli, Feſti Pompeij, Seruij, Donati, & aliorũ commentarijs habetur, hoc libro, ceu vno faſce cõplexus eſt, Cui nuper pręter ipſius authoris locupletationem hoc indice ☩ ſignatã & Iodoci Badij annotationes hac notula ✠ inſignitas, Magna vocabulorũ vis ex Nicolao Perotto, Multiſq; alijs grãmaticis & dictionarijs, quę hoc ſigno ✱ indicatur, cum gręcorum interpretatione acceſſit.

CALEPINVS AD LIBRVM.

Mos eſt putidus & nouus repertus,
Ingens materia ut queat uideri,
Præclaruſq; liber, bonuſq; totus,
Verſus addere nominis probati,
Mentitis titulis rubore nullo
Obſcuriq; uiri, rudiſq; uatis,
Auctor ſic quaſi tũc bonuſq; fiat.
Nullis mobile ueritas fideſq; eſt
Iis demptis liber exeas aperta
In uulgus facie, fauore nullo,
Et Graijs galeatus & latinis.
Nam (credas) alij magis q̃ ipſe
Quærent auxilium, petas ab illis,
Sed ſi flatus olet, proba, legaſq;.

PARISIIS.

1533

Veneunt a Ioanne Petit in vico diui Iacobi ſub ſigno Lilij aurei.

¶ Ad clariſſimum ſapientiſſimum Theologum, dominum Magiſtrum Egidium Viterbienſem totius Auguſtiniani gregis Eremitarum paſtorem digniſſimũ Ambroſius CALEPINVS BERGOMAS eiuſdem relgionis de obſeruantia nuncupatę minimus. S. D.

QVum hominem, ſenem pręſertim, bullam quod dicitur, eſſe, nõ ignorarem meque ingraueſcens ætas colligendas iam eſſe ſarcinas admoneret, dictionum interpretamēta olim quidem a me ædita proximis vero annis incudi reddita, & aliquanto diligentius amuſſitata, collegi, efficique vt caſtigatiora & vberiora in manus hominum exire poſſent. Hoc vero quicquid eſt operis quamuis & ipſe nomini tuo dicare exoptarem. Idq; ipſum religioſi quotquot Bergomi degũt, collegę noſtri pro ſua, quiſq; in te pietate a me certatim contenderent, hęrebã tamen, neq; ingenij tui iudcium pręſertim (vt ſecundus ait) laceſſitum ſubire audebam. Neque enim ſic toto (vt dici ſolet) cælo errabam vt non viderem eum eſſe te, quem quaſi Lucillianum illum Perſium omnium doctiſſimum metuere etiam eruditi debeant. Quis enim, quęſo vel vnicam odem tuã Egigidij Romani laudes continentem legere potuit, vt te ſummum in poetica non agnoſceret. Quis librum de eccleſię incremento a te conſcriptum, & diuina Ponti. Maxi. Voce laudatum non admiratur? Quis vero eloquentię tuę flumina ęquauerit? Quis ad populos te concionantem audiuit, qui non voces tuas Pauli eſſe tonitrua exiſtimauerit? Quis tuę illiꝰ dialecticę ſubtilitatis ceratinas, & ſoritas effugerit? Quem porro lateat quantum in his, quę phiſica, quęq; itē metaphiſica nominatur. Quãtum deniq; in ſacrarum literarum ſtudijs ſemper excellueris? Quid plura vnum intelligebam cui nihil non lectum, nihil non intellectum eſſet. Sed bene quod quem ſumma doctrina formidabilem effinxerat, eundē vitę ſanctitas amabilē reddidit. Neq; enim mihi, quamuis a te lungiſſime conſtituto neſcire permittitur quam bonus commiſſi tibi gregis paſtor exiſtas, vt languentes foueas, vt demiſſos erigas, vt ſalubribus medelis, aut venienti morbo occurras, aut eundem ſi forte irroborauerit amoueas. Noſter ordo (quod diu exoptauimus) te authore eſt integratus, te magiſtro ſibi reſtitutus, te intercedente, ſummis priuilegijs honeſtatus. Quę cum animo voluerã facile perſpiciębam, te qui vniuerſos ita diligeres, ſingulos non contemnere, hoc deniq; quaſi addita obrepſit audacia, me q; illuc impulit, vt ad te quaſi ad numen aliquod cõfugerem, & qualeſcunque vigilias meas tibi dicarem. Quod factum meum boni conſulas obſecro memineriſq; me quaſi non poſtremæ notę villicum hac ipſa dicatione rationem ocij mei exhibere tibi voluiſſe, quem tu vel vt diligens paterfamilias inſpicere nõ grauaberis vel certe, vt bonus paſtor, ne puſille quidem ouis fœtum tibi contemnendum putabis, ſed vmbra potius tui nominis proteges Quod ſi, vt ſpero, feceris ad ſummum votorum meorum perueniſſe mihi videbor, ac tuo quaſi colophonio, ſuffragio, vt in veteri verbo eſt, adiutus, in ſingulis etiã tribubꝰ puncta oĩa tuliſſe me exiſtimabo, nec ętatis tantum noſtrę oblatratores, ſed & celebratum illum veteribus Momum contemnam. Vale pater R. & congregationem noſtram ac pręſertim Bergomēſem cõuentum habe commendatiſſiſſum. Nam & te, vt debent, omnes mirifice amant ac reuerētur & me decrepitum iam ſenem, atq; oculis captum mira pietate complectuntur, Bergomi Calendis Octobris. M.D.IX.

¶ Ambroſij Calepini vita ex additionibꝰ in librum quem Ioannes Trittemius de eccleſiaſticis ſcriptoribus edidit decerpta.

AMbroſius Calepinus Bergomenſis, ordinis diui Auguſtini, quo tempore Ludouicus Sportia Medilanenſibus dux præerat floruit, diuinarum & humanarum literarum indagator ſtudioſiſſimus, Vnde opus pergrãde ſua induſtria magno labore ex innumeris prope auctoribus collectum de vocabulorum notitia, ac prępoſitionum interpretatione gręca & latina cum auctorum atteſtatione nobis commune fecit. In quo non ſolum quę ad literaturã & poetarum, & oratorum cognotionem plurimum conferũt ſed etiam quæ ad medicos, philoſophos, necnon doctores eccleſiaſticos pertinēt vocabula, docte ſatis eleganterq; explicuit, explicata in veriorem lucem, quam in quibuſdam alijs codicibus conſimilibus, legenda reliquit. Quę profecto doctis pariter & indoctis non mediocre attulerunt ſubſidium, hinc enim factum eſt vt quę apud barbaros iam barbara euaſarant, latina fiant. Quæ vero apud doctos in dubiũ reuocabantur, nunc pateant diſcuſſa dubietatis nebula.

¶ Abdomē. pe. ꝑ. ſignificat pīguedinē, q̃ ſpinę adhæret, & ī q̃ renes iacēt, dictũ ꝙ abditũ ſit. Iuue. Mõtani quoq; vēter adeſt abdomīe tardꝰ. Co. Cel. li. iiij. Ip̄a aũt ilia īter coxas & pubē in imo vētre poſita ſunt, a qbꝰ ac pube ab domē ſurſũ verſꝰ ad p̄ cordia ꝑuenit. Pla. ī cur. Pernã, abdomē, ſuis glãdiũ. Quidã abdomē ītellligũt ſumē, hoc ē ſuillas cũ lacte ſuo mãmas, a lacte iã fugato & abdito ex vicino, ſũpta occaſiõe quũ abdomē interiꝰ ſit, ſumē vero exteriꝰ. Pl. li. xj. Huiꝰ & ſumē optimũ ſi mõ fœtꝰ nõ hauſerit, eiectitię deterrimũ. Antiq abdomē vocãt. ¶ Abduco, is, pe. pro. ſignificat īñ ſeu extra duco. Salluſt. Reliquos Catilina ꝑ mõtes aſꝑos magnis itineribꝰ ī agrũ Piſtoriēſē abducit. Lact. li. iiij. ꝓ violēter ducere poſuit atq; abigere. Poſtremo capti, abductiq; Babylonē pœnas īpietatis ſuę graui ſeruitio ꝑpēderũt. Sic Curt. quũ ait, armētũ oē abductũ. Interdũ abducere eſt a loco vel a ꝑſona abſtrahere, alienare. Qu. Metel. Me īterea nec domeſticꝰ dolor nec cuiuſq̃ īiuria ab Rep. abducet. Ci. li. j. Tuſc. ꝑ trãſlationē dixit. Magni ē īgenij reuocare mētē a ſēſibꝰ, & cogitationē a ꝯſuetudine abducere. Interdum ponitur pro ſimplici. Liuius. Flauius ſupplementum omne ab Roma abduxerat.

☧ Abecedariꝰ. q ꝑ alphabetũ aliqd ordinat. Aug. In p̄s Qd̄ multo diligētiꝰ factũ ē q̃ nr̄i, vel Latīe, vel Punice quos abecedarios vocãt, pſalmos facere cõſueuerunt.

☧ Abel hebraice, latine luctũ dicere poſſumꝰ. Nã quia primꝰ oīm hoīm luctũ parētibꝰ intulit, hoc noīe ab eis diuina quadã ꝓuidētia fuit appellatꝰ. ¶ Abeo, is, iui, itũ, diſcedo. Liui. li. j. Hęc locutꝰ ſublimis abijt. Iñ abitꝰ & abitio pro diſceſſu. Terē. in Heau. Propter eã hęc turba, atq; abitio venit. Et abire dr̄ qd̄ nos paulatim deſerit. Idē in Adelph. Mēſes abierũt decē. i. effluxerũt. Et abi dicimꝰ quaſi hęrēti, morãtiq;. Idē. Vos iſthęc intro auferte, abite. Qñq; abire denotat motũ ad quē qd̄ eſt ire, q̃uis & motũ de quo īcluſum habeat. Hiero. lib. j. Reg. Abijt tergo Dauid, & viri eius in cellam.

¶ Abelline penultima pro. dictę ſũt auellanę ab Abellino Campanię oppido vbi abundant.

✠ Abemo cõpoſitũ ab ab & emo ſignificat q̃ſi adimo, qd̄ dictũ videtur, pro abimo. Plau. Abemito veſtē. Cc.

¶ Aberceo, es, ex ab & arceo ſignificat prohibeo. Plautus. Atq; eam abercet domo.

☧ Ab epiſtolis, qui pręeſt epiſtolis, vide in litera a.

¶ Aberro, as, valde erro, longe digredior. Lact. li. iiij. A quo hi duo riui ſi aberrauerint, areſcãt neceſſe ē. Ci. lib. v. Tuſcul. Sed redeat, vnde aberrauit oratio. Inde abertatio profugium. Idem Caſſio. Verumtamen aliam aberrationem a moleſtijs non habemus.

¶ Aberũco, as, cõponit̃ ex duabꝰ p̄poſitionibꝰ. ſ. e cũ rũco, & ab cũ erunco. Rũcare vero eſt vellere, nã ꝓprie de hęrbis dr̄ quũ euellunt̃. Colu. li. ij. Frequētē tñ exigũt ſarritionē & rũcationē, vt hęrbis liberent̃. Erunco ſimiliter. Idē de medica. Quũ ſeueris eã, ſępiꝰ irrigato. Paucos deiñ poſt dies vbi cœperit fructicare, oēs alteris gñis hęrbas erũcato. Aberũco aũt per trãſlationem. Cic. de fi. bo. poſuit pro auerto, depello, euerto. Dij malint meliora, atq; vtinã amentiam aberũcaſſint meam.

✠ Quod Ci. ab Lucillio ſumpſit, vbi ſcribēdum docet Cornuco, aberũcaſſint a verbo aberũcaſſo. Liui. li. viij. Placuit ad aberuncandam deorum iram victimas cædi.

☧ Abeſſa, nomen iudicis Iſrael.

¶ Abfore pe. cor. ſignificat abfuturũ eē. Quę duo ꝑ b, ſcribunt̃, ne ſi ꝑ geminũ ff. ſcriberent̃ cõpoſita quis crederet ex ad, q̃ oppoſitũ ſignificaret. Nã vt illa nõ futurũ dicũt, cũ ab tp̄s deſignet ſic iſta cũ ad, vēturũ tēpꝰ deſignãt. Ouid. Eſſe quoq; in fatis reminiſcit̃ affore tēpꝰ. Licet Stra. li. j. The. accipere videat̃ in ſignificatiõe p̄ſentis Sēſit manifeſto numine ductos. Affore qd̄ nexis ambagibꝰ augur Apollo. Sic abforē ꝑ ab eſſem, afforē ꝓ adeſſem. Ver. Atq; vtinã rex ipſe Noto cõpulſꝰ eodē. Afforet Aeneas. De alijs a Fore cõpoſitis vide in dictiõe Forē. ¶ Abgrego, as, pe. cor. ab grege duco, vel ex pluribꝰ gregibꝰ ꝑtes ſubduco. Huic ꝯtrariũ ē aggrego, qd̄ ē addo, & quaſi in gregē duco. Diſgrego vero & ſegrego ꝓ diſiũgo poni ſolēt, qbꝰ cõtrariũ ē cõgrego.

¶ Abhinc vna pars, & cũ accuſatiuo ſignificat añ hac. Terentius in And. Interea mulier quędã abhinc triennium ex Andro commigrauit huic vicinię. Sic dicimꝰ abhinc decem annos, pro ante decem annos.

¶ Abhorreo, es, rui, mõ cũ actõ, mõ cũ ablatiuo iũgit̃. Liui. li. iiij, Parũ abhorrēs famã ãpliatã. Sue, de Aug. Nã pumillos atq; diſtortos, & oīs gñis eiuſdē, vt ludibria naturę maliq; ominis abhorruit. Lac. li. iij. Nõ ē ſapiētia, ſi cœtũ hoīm abhorret. De ablatiuo abũde reperiunt̃ exēpla Nec mirũ ſi accuſatiuũ regit & ablatiuum, qm̃ eiꝰ ſimplex horreo dupli ci ſignificatiõe fũgit̃, hoc ē horridꝰ ſum. Hier. Horrebãt ſacco mēbra deformia. Et timeo. Ver. l. iij. Geor. Nec varios horret ſtrepitus. Et in altera, ablatiuo, in altera, accuſatiuo cõſtruit̃. hoc facit aborreo cuiꝰ ſignificatio duplex eſt, dupliciq; caſu cõſtruit̃. Quũ em̃ actõ iungit̃ ī ſimili fere ſignificatione ſumit̃, qua horreo. Tũc em̃ quaſi rē ꝓximã, audire vel aſpicere id ꝑtimeſcimꝰ execramurq;. Cũ vero ablatiuo, tũc ꝓcul nos eē ab eo, qd̄ nõ placet, vel qd̄ refugimꝰ demõſtramꝰ, vt ſi dixero, hãc rē abhorreo ſignificat execror, & pati neq̄o. Abhorreo ab hac re. i. alienus factus ſum, vel ꝓcul eē volo. A multis em̃ ꝓcul eē volumꝰ, vt a rebꝰ veneris, licet nr̄is ſēſibꝰ, plęrũq; odioſę nõ ſint. ſed animi moderatiõe ab illis abeſſe ſtudemꝰ, ne nobis officiãt. Forte decepit Laurē. Vallã ab p̄poſitio, q̃ ablatiuũ exigere videt̃. Sed ſi hoc in plęriſq; verbis fiat, nõ tñ in oībꝰ ſicut in aboleo, abluo & huiuſcemodi. q̃ accuſatiuũ nõ ablatiuũ poſtulãt. Ambro. lib. j. officiorũ hoc verbo vſus eſt abſolute, quũ inquit. Legimus officium dici a nobis poſſe, nec ratio ipſa abhorret. i. aliena eſt qñquidem ab efficiendo dictũ putamus. quaſi efficium.

¶ Abhorreſco, valde timeo, ſeu ī horrorē habeo, & q̃ſi videre nõ patior. La. de ira. Quē terra ꝯtremiſcit, cœlũq; & mare, & latebrę Tartareę, & dęmões abhorreſcũt.

✠ Abhortor. CC. Idē vult quod adhortor, ſed contrarium putem, idemq; fere, quod dehortor.

✠ Abathar in ſacris literis, nomē eſt ſummi pontificis.

☧ Quod nobis ſonat pater meus, peccato vigilans.

Abios, nomen regis Iudæ.

¶ Abies, etis, pe. cor. arbor dicta, ꝙ p̄ cęteris arboribꝰ lõge eat. Hãc qdã gallicã vocãt ꝓpter cãdorē. Hęc arbor pulcherrima ī trabibꝰ, vt inq̄t Pli. li. xvj. Pręcipua aũt dos eſt criſpãtibꝰ & ītorto quodã diſcurſu vęnaꝝ p̄cioſis Põdꝰ ſuſtinere in ędificijs valida eſt. Abies etiã ī trãſuerſũ poſita renitit̃ põderi, nec temere rũpit̃, priuſq; carie, q̃ viribꝰ deficit. Abies arboꝝ altiſſima rectiſſimaq; ē cuiꝰ ꝑs inferiore nodis ē, & Sappinꝰ vocat̃, ſuperior nodoſa duriorq; eſt, & Fuſternã vocãt, qñ p̄cipit Cato pręlũ ex ſapino faciēdũ ītelligi vult ex abiete enodi, q̃ pars a terra eſt. Huiꝰ diminutiuũ eſt abiecula græce dr̄ ἐλάτη forſan ἐλάω impello, ꝓduco, ꝓlongo,

¶ Abiegnus, a, um, quod eſt materiatum ex abiete, vt abiegnę trabes.

¶ Abietarius faber lignarius negociator, ab abietibꝰ, & alijs lignoꝝ generibꝰ, vt apud Exod. Faciãt opera abietarij. Hi etiã materiarii dicunt̃ a materia cuius nomine ligna, quę ad ędificandũ fulciendumq; neceſſaria ſunt intelligendo eſſe declarat iuriſconſultus.

¶ Abiicio, abiicis, pe. cor. & per geminũ ii, qa mutat̃ a, in i, quę tñ in p̄terito conuertit̃ in e, Eſt aũt abiicere a ſe longe iacere, reiicere, vilipēdere. Lactan. li. iiii. Docerentq; iuſtitiam, quã populus perfidus abiecerat. Vnde abiecti dicuntur viles, ac contempti.

¶ Abiecto, iectas, freq̄ntatiuũ, ſignificat freq̄nt̃ abiicio

¶ Abigoigis, pen. cor. ex ab & ago, ſignificat rē, ꝓodioſam, moleſtam, damnoſamque a loco fugo, vt abegi canes a cœnaculo, & aues a ſegete. Quãdoq; abigere eſt

abducere. & hoc ſiue vi, ſeu dolo fiat. Liu. Herculẽ ĩ ea loca, Gerióe interẽpto, boues mira ſpecie abegiſſe, Refert̃ qñq; ad hoíes, qñq; ad res ſpirituales. Plaut. Abigã ego iã illũ aduenientẽ ab ędib⁹. Leo papa. Abigat̃ ꝑpe terrenarũ caligo rationũ. Huic ſimile eſt amoueo, ſed mitius. Plau. Amoueo a forib⁹ maximã moleſtiam. Qñq; ſignificat ſimpliciter antepellere, vt fit cũ boues ad paſcua mittunt̃. Varro libro ſecũdo, itaq; greges ouium longe abigunt̃ ex Apuleia in Samnium ęſtiuatum.

¶ Abige⁹ & abactor vtrumq; ab abigo. Et eſt abactor, quicunq; greges abdducit. Nã abactores vocant̃ pecuariorum animalium fures latrunculive. Abigei aũt vt auctor eſt Vlpianus, ꝓprie dicunt̃, qui pecora de paſcuis, vel ex armentis ſubtrahunt, & quodam mõ deprędantur. & abigendi ſtudium quaſi artẽ exercẽt, equos de armẽtis, vel oues de gregibus abducentes. Cęterũ ſi quis ouem aberrãtem, vel equos in ſolitudine relictos abduxerit, nõ eſt abigeus, ſed fur potius. Scribit & Claudi⁹. Quantitas diſcernit furẽ ab abigeo. Qui enim vnã ſuẽ ſurripuerit, vt fur coercebitur, qui gregem vt abigeus.

¶ Abigeatus, tus, ipſe abigendi actus: ſiue crimen abactionis intelligitur.

¶ Abyla pen. pro. poteſt tamen eſſe dichrona, Stephanus Bizantius multa in libro de populis, & vrbibus, & Dionyſius Libycus. ἀλλ᾽ ἤτοι πυμάτη μὲν ἀγχιάλῳ ἐπὶ βάρῳ γείτων ὠκεανοῖο προσεσπέρου ἐν δὲ ἀκρησιν ἀλύβη κεῖται μία, τῆς δ᾽ ὑπένερθε ταρτησσὸς χαρίεσσα.

✠ Sed vltimus Iberię termin⁹ Oceano proxim⁹ eſt ad Heſperõ, qua pręſertim vna ex columnis Abyla viſit̃, infra quam vrbs amœna Tarteſſos.

¶ Vbi multa Euſtachius ſcribi. Et notãdum eſt alybã dici a Gręcis, & nõ abylã, niſi dicam⁹ eſſe metatheſin, ſed vt ſi lubeat omnino per ypſilon ſcribi oportere clarũ eſt, mons eſt excelſus Calpę, q in Hiſpania eſt oppoſitus, quos ambos Herculis colũnas dicũt aliter gades.

☧ Abilon, proprium nomen iudicis Iſiael.

☧ Abimelech, nomẽ eſt iudicis Iſrael. q̃ſi pr̃ meus rex.

¶ Ab ĩtegro penultima naturaliter correpta, ſinnificat denuo, quaſi res perfecta rurſus inchoetur.

¶ Abinteſtato aduerbiũ, ſignificat ſine teſtamento, vt talis vel talis ab inteſtato deceſſit. i. ſine teſtamento.

¶ Abiudico, dicas, pe. cor. ſignificat rem de qua cõtrouerſia eſt ꝑ iudiciũ aufero alieno ve, vnde ager abiudicat⁹ a Liuio dictus, quẽ Romani per iniquũ iudiciũ inceperãt eripuerantq;. Marcus. Tul. Cic. in Ver. acti. ij. Nulla res cuius q̃ tã patria, atq; auita fuit, q̃ nõ imperio iſtius abiudicaretur. Cic. de ora. xii. totũ abiudico. Huic cõtrariũ eſt adiudico, qđ eſt per ſententiã, & iudiciũ tribuo aſſigno ve, vt eſt illud. Et adiudicauit fieri petitionem eorum. Paſſim huiuſmodi exempla inuenire eſt.

¶ Abiungo, iungis, ſeparo. Ver. li. iij. Georg. It triſtis arator Mœrentem abiungens fraterna cęde iuuẽcum. Huic cõtrarium eſt Adiungo adiungis.

¶ Abiugo abiugas, pe. cor. ꝓprie a iugo alieno, ſed per trãſlationẽ ſignificat a re, cui dicat⁹ ſum diſiũgo. Pacu. Quę res ab ſtabulis abiugat certũ eſt loqui. Huic cõtrariũ eſt adiugo, qđ eſt iuxta iugo, qđ fit quũ duo boues ad vnũ iugũ iũgunt̃. Plau. per trãſlationẽ dixit. Mater eſt aía adiugat volũtatẽ. Et Lactãti⁹ de opificio dei. At eñ ꝓuiſum eſt in ſingulis qbuſcũq; fingẽdis, quatenus ex miniſterio mẽbrorũ ad neceſſaria vitę & vterentur, quatenus adiugatis corporibus, & lata ſoboles vniuerſas generatim conſeruaret animantes.

¶ Abiuro, as, pe. pro. ſignificat rem mihi creditã iureiurando nego. Plau. in cur Egõ a Lenone quicq̃ mancipio, accipio, quib⁹ ſui nihil eſt niſi vna lingua qui adiurauit ſi qđ creditũ ẽ. Et adiurare ẽ cõtra ius aliqđ tenere Ver. li. viij Abſtractęq; boues adiuratęq; rapinę.

¶ Abiurati dicunt̃, qui vinculo quodã amicitię aſtricti ſunt. Hi ab alijs deuoti appellant̃. Pli. in prologo. Scito ꝯferẽtẽ me autores dephẽdiſſe ab abiuratiſſimis & ꝓximis veteres trãſcriptos, neq; noíatos. i. ꝯiũctiſſimis.

¶ Ablacto ablactas, a lacte remoueo. Hye. in li. j. Reg. Non vadam, donec ablactetur infans.

¶ Ablaqueo ablaqueas, a laqueis expedio, ſed in freq̃ntiore vſu ſignificat, qđ Vulgo dr̃ diſcalceo, qđ fit quũ circũ arbores fodim⁹ terrã, & radices ſuperiores recidimus, vt magis fructificent. Columella lib. iij. Vinea vet⁹ neq; ablaqueanda eſt, ne radices quas in ſummo habet inareſcant, neq; aranda, ne radices abrũpantur. Palladius. Ianuario menſe locis tẽperatis ablaqueãdę ſunt vites, qđ Itali ex codicare appellant. i. circa vitis codicem, dolabra terram diligenter aperire, vt ſolis teporibus, & imbribus prouocentur.

¶ Ablatiuus caſus quandoq; pro genitiuo ponit̃, Ver. Illa ferax oleo eſt. Quandoq; pro accuſatiuo, vt gratior & pulchro veniens in corpore virtus.

¶ Ablego, gas, pe. pro. ĩde aliquo mitto. Liui. li. j. Pueros venatũ ablegauit. Dr̃ & de aĩalibus. Columella. li. vij. Itaq; quũ ablegabunt̃, in ea loca perducenda erũt, quibus nullũ impaſcitur pecus. ¶ Ablepſia ἀβλεψία, latine cęcitas, & inconſiderantia, & habet accẽtum in penultima. λέγεται καὶ τυφλότης, ὅτι α στερητικὴ ἐστὶ καὶ βλέπω τὸ ὁράω, i. dicitur, & Typhlotes. i. cęcitas. Siquidem a priuatiua eſt & blepſo, aſpicio.

¶ Abligurio abliguris, pe. cor. liguriendo abſumo. Terẽtius in Eunucho. Itidẽ patria qui obligurierat bona.

¶ Abloco ablocas, pe. correpta, alijs loco afficto. Vide in dictione, loco.

¶ Abluo abluis. Vide in dictione lauo, as.

☧ Similiter abluo, quæ & in eius ſimplici luo.

¶ Abnego abnegas, pe. cor. maxime nego qđ maxime profiteri debeo, vt fidẽ, pietatẽ, & huiuſmodi, qđ vulgo renegare dicit̃. Lactã. lib. v. Nec enim poterunt retinere pietatem, qui communem omnium patrem deum tanquam prodigi, atq; rebelles liberi abnegaſſent.

¶ Abnepos pe. cor. filius pronepotis, quaſi ſeinnctus a nepote. Eſt enim inter ipſum & nepotem, pronepos.

¶ Abnormis, ſine norma. Horatius lib. ij. Sermonum. Ruſticus abnormis ſapiens.

¶ Abnuo abnuis, nui, nutum, ex ab & nuo, & eſt ſigno capitis aliquid ſemel nego, quãuis & oculis, & manib⁹ id fieri poſſit. Nuere eñ apud veteres pro velle ponebatur. Vñ nutus, & numen, quod eſt dei nutus. Hoc eſt imperium, & poteſtas. Ver. Meo ſine numine venti audetis. Nutus vero ſignificat, quod fit oculis, vel capite, vel manibus. Idẽ. Annuit & totũ nutu tremefecit olympum. Ponitur & pro volũtate. quę ex huiuſmodi ſigno declaratur, ſiue affirmando, ſiue negãdo. Liui. Sub vmbra Scipionis ciuitatẽ dominã orbis terrarũ latere, nutus eius ꝓ decretis patrũ pro populi iuſſis eſſe. Pli. li. j. epiſtolarũ docet nutũ dici, quando annuimus, renutum quando recuſamus. Sic eñ ait. Nã ego quoq; ſimili nutu, ac renutu reſpondere voto tuo poſſum. Sueto. vero in Veſpaſi. nutũ accipit pro renutu, quum ait. Adoleſcẽtulum fragrantem vnguento, cum pro impetrata pręfectura gratias ageret nutu aſpernatus, voce etiam grauiſſima increpuit, Maluiſſem aliũ oboluiſſes, literaſq; reuocauit. A Nuo fit Nuto nutas frequentatiuũ, qđ eſt ſępe capite huiuſcemodi ſignũ facio. Quandoq; etiã nutare ponitur pro moueri, & quaſi ruinã minari, tractũ a motu capitis, qđ inclinando affirmare, & cõcutiẽdo negare ſolemus. Vñ nutare ędificia dicimus, quũ male ſolidata ruinã minitant̃. Transfert̃ etiã ad aĩm, & ꝓ titubare. i. dubitare ſumit̃, in quã partẽ vertẽdũ ſit. Abnuto pe. producta, eſt ſępe ſigno capitis abnuentis quippiam nego. Plautus in Captiuis. Quid mihi abnutas? Cõtraria huic verbo abnuo ſunt. nuo, annuo, pro aſſentior, & nutu aſſẽſum pręſto, faueo. Innuo ſigno aliquo voluntatem meã oſtendo, ſiue affirmem, ſiue negẽ aliquid. Terẽtius. Nihil niſi abiens mihi innuit. Renuo, refuto. Nonius inter nutare, nuere, & nictare hoc intereſſe ſcribit, ꝙ nutare capitis ſit inclinando, aut in gyrum mouẽdo. Nuere nariũ, vel labiorũ. Nictare oculorũ patefaciendo eos, aut claudendo, vel vtrũq; vel alterũ. Plau. in Aſin. Nec illa illi homini nutet, nictet, annuat. Hoc eſt nec capite ſignum faciat, nec facienti aſſentiatur, nec oculis quicquam indicet.

☧ Aboccis oppidũ egipti quod cũ alijs. P. petroni⁹ Romanus equeſtris ordinis p̃fect⁹ expugnauit auguſti temporibus, fertur illic accolis auditũ aufferri fragore vbi Nilus ſe pręcipitat.

¶ Aboleo aboles, pe. cor. leui, vel lui, letum, vel litũ, ſignificat caſſo, tollo, abrado, deſtruo, vt ne odor quidẽ eius relinquatur. Lactã. lib. j. Decretum eſt, vt hi libri abolerentur.

¶ Aboleſco, ad nihilum redigor. Colu. lib. iiij. Eadẽq; nec imbribus putreſcit, nec ſiccitatibus aboleſcit.

¶ Abolla, veſtis ſenatoria, q̃ſi abulla, ꝙ vndiq; ſit bullata. Alij accipiũt abollã pro panno ꝯfecta, veſte duplici: vt ſcolaſtica, & gręce diploide, q̃ etiã qñq; pro veſte militari ſumitur, vt eſt apud Iuuenalẽ. Noſcit cui dederat Tyriam Criſpinus abollam. Quãdoq; pro veſte Cynici philoſophi. Nã Gręci milites, & philoſophi palliati, ſeu chlamydati incedebant. Vnde Martianus de Cynico philoſopho. Cęrea quem nudi tegit vxor abolla grabati, quamuis χλαμὺς κλαμύδος λέγεται ἀπὸ τοῦ χλιαίνειν τροπῇ τοῦ ν εἰς μ. σημαίνει δὲ ἱμάτιον τὴν θερμότητα

✠ Hoc eſt Chlamys chlamydis dr̃ a verbo chlięnein, quod eſt tepefacere, litera n, in m, cõuerſa, ſignificat autem Palliũ, caliditatem. Ita ſcribit Nicolaus Actiacus, & Moſchopul⁹, & proprie chlęna dicit̃. i. ſagum, ſupra ueſtiſq;, neq; chlamys ſignificat id genus indumenti, quod vulgus appellat zuponem, nam Gręci non habebant, nec in Grędia etiam iſtis temporibus vtuntur, vt oſtendit Homerus vbiq;, & ideo vide ne erres, ſed vtebantur (vt ita dicã) vno correpto, vt videm⁹ in Grędia.

¶ Abdominor, pe. cor. ex ab & ominor, de quo infra. Eſt aũt abominari execrari, faſtidire, & quaſi pro malo omine habere. Pli. abominamur recedẽte aliquo ab epulis ſimul verri ſolum, aut bibente conuiua menſam. vel repoſitorium tolli inauſpicatiſſimum iudicatur, gręce dicitur βδελύττομαι, μύσομαι.

☧ Et abominari eſt exhęredare. vt in Pſalmo. Virũ ſanguinum & doloſum abominabitur dominus, vbi Auguſtinus: Abominati dici ſolent exhęredati.

¶ Aborigenes, pe. cor. quaſi ſine origine dicti ſunt populi antiquiſſimi, qui primi tenuerunt agrũ, qui nũc populi Romani eſt, quia vagi & ſine laribus erãt aut quaſi ꝙ primi viſi ſint tanq̃ editi ſine patribus, aut ꝙ ex varia gentium colluuione mixti erãt. Hi poſtea aduentu Aeneę phrygibus iuncti Latini vno nomine appellati ſunt. Poſſunt tñ & aliarũ vrbium aborigines dici primi cultores, ac ſi ſint terra geniti homines a principio ibi commorantes ἐκλήθησαν πρωτογενεῖς καλοῦνται ὄνομα σύνθετον ἀπὸ τοῦ πρότερος καὶ τοῦ γεννάω, λέγονται καὶ ἐγχώριοι.

✠ Hoc eſt gręce Protogenees. i. primogeniti aborigines dicuntur, nomine compoſito a proteros. i. prior, & gennao. i. genero. Dicuntur etiam Enchorij. i. indigenæ, quo vocabulo Ambroſius Hexameron. v. vtitur.

¶ Aborior, rieris, vel aboriris, abortiuum facio. Varro: Vinũ quod ibi natum ſit in quodã loco, ſi pręgnãs biberit, fieri vt aboriatur. Gellius lib. xj. Nituntur vt fœt⁹ quoq; ipſi in corpore ſuo concepti aboriantur. Hinc abortus aborta abortum, & abortus, tus: dictus ꝙ non ſit tempeſtiue ortus. Pli. Extat in monimentis medicorum, & quib⁹ talia conſectari curę fuit, vno abortu duodecim puerperia. Nonius, Aborior etiã aborſum facit, quod tamen ab abordior magis eſt, & hanc inter abortum & aborſum ſignat diſtantiam, ꝙ aborſus ille dicend⁹ ſit, qui eſt in primis menſib⁹, quũ cõceptui exordiũ factũ eſt. Abortus prope tempus pariendi, tũc eñ moritur quod naſcitur, gręce ἐκτιτρώσκω. i. abortio dicitur, & inde ἔκτρωμα ἐκτρώματος abortius dicitur ab ἐξ καὶ τιτρώσκω. i. ab ex & τιτρώσκω vulnero.

✠ Differt etiam abortus ab eiectione, ꝙ hęc grandioris fœtus ſit, abortus intra. xl. diem contingit. Hinc gręci ἐκτρωσμὸν dicunt.

¶ Abortiuus, tiua, uum, pe. pro. quod abortum facere poteſt. Plin. Oſcitatio quidem in enixu lętalis eſt, ſicut ſternutaſſe a coitu abortiuum.

¶ Abortiuum, idem quod abort⁹. Hie. ad Pamma. Dũ crebris abortijs, & experta fœcunditate concepta iam deſperat liberos, paſſa eſt aliquid de Rachelis exẽplo.

¶ Abortio abortionis, idem quod abortiuum. Geli⁹ li. iij. Cũ abortio quibuſdã, nõ partus videretur intẽpeſtiuitas. Per trãſlationẽ. Cic. pro Cluẽtio poſuit. Sed hæc ſolutio legatorũ, non merces abortionis appellanda ſit.

¶ Abortio abortis abortiui, immaturũ fœtũ ædo. Col. li. viij. Nec tñ ea ſola cauſa abortit, ſed etiã glãs, quum citra ſatietatẽ data eſt. Eſt & abortior verbũ deponens.

¶ Aborto abortas, eſt eiuſdem ſignificationis cũ abortio. Nã ſignificat abortiuum facere. Iulius Firmicus li. vj. Matheſęos. Abortauit filios geminos.

☧ Abraham, nomen primi patriarchę, & latine pater excelſus interpretatur, quum deus ab ijs q̃ vident̃ ad inuiſibilia protrahens, non vocaberis inquit Abram, ſed Abraham erit nomen tuum, quia multarum te gẽtium, patrem poſui. Secundum tamen declinationem latinã. Abraamus dicitur, ſed aſpiratur Hab a quibuſdam.

☧ Abpatruus, Propatruus, & Patruus maximus idem ſunt. i. pater abaui, & proaui. Cc.

¶ Abrado abradis, pe. pro. de aliquo quippiam aufero. Colu. lib. iij. Arida & vetera, quę falce amputari nõ poſſunt, acuta dolobra abradito.

¶ Ab re quaſi præter rem, præter rationem, hoc eſt indecens præter propoſitum, ſine cauſa. Suetoni⁹ in Auguſto. Et quando ad hoc ventũ eſt: non ab re fuerit ſubtexere, quæ ei priuſq̃ naſceretur in ipſo natali die deinceps euenerint, id eſt præter propoſitum, ſine ratione, ſiue inconueniens. Liuius. Hæc ſi omnio diuini humaniq; iuris memoria aboleuit noua peregrinaq; oía priſcis, ac patrijs p̃ferẽdo, haud abs re duxi verbis quoque ipſis, vt tradita, nuncupataq; ſunt referre.

¶ Ab re tua ſignificat a negocijs tuis familiaribus, ſeu contra commodum tuum. Terentius in Heau. Tantum ne ab re tua ocij tibi, aliena, vt cures, quæ nihil a te attinent. Huic contrarium eſt. ex rę tua, quod eſt ex vtilitate & commodo tuo, ſicut e republica ex vtilitate & commodo publico. ✠ Idem dicitur E re, hoc eſt ex vtilitate, vt. ff. Si certum petatur, in prin. e re eſt. &c. vbi miſere ſudat interpres dubitans an legendum ſit here pro heriliter.

¶ Abrenuncio abrenũcias, ex ab & re & nuncio. ſignificat a me renunciando, amoueo, renuo. Et tam datiuo, q̃ accuſatiuo iungitur.

✱ Abrincatui populi ſunt Gallię Celticę ĩ ducatu Normanię, quæ olim Meuſtria, ſedes eſt epiſcopalis.

¶ Abripio abripis, pe. cor. quaſi aufero eſt. Nã de his dicit̃ q̃ auferri poſſunt, vt veſtis, liber, & huiuſcemodi.

☧ Cicero lib. iij. offic. Qui abripiunt ab alijs vt alijs largiantur. Aliquando abripere eſt vi. abducere, vt virum mulierem, iumẽta. Terenti. in Eunucho. Ex attica hãc abreptam. Cicero ad Quirites. Nec patiamini mea meis liberis abſtractum, a coniuge abreptum, ab aris, fociſq; innocentem proiectum vitam degere in exilio. Nã ab proprie rei ablationem denotat. Huic contrariũ eſt arripio, quod ex ad & rapio componitur, quę attractionem ſignificat. Vnde & pro accipio ponitur. Cicero in Catone. Nõ cani, non rugę repente autoritatem arripere poſſunt ſed honeſte acta ſuperior ętas fruct⁹ capit autoritatis extremos. Aliquando ſignificat, vehementer ad me rapio, vt ſi quum celeri quadam animi corporiſq; vehemẽtia ad nos trahimus. Liui. lib. j. Tũ Tarquinius

neceſſitate iã etiam cogente vltima audere, ipſe multo & ętate, & viribus validior medium. Seruium arripit elatumq; e curia in inferiorem partem per gradus deijcit. Aliquãdo ſubito eleuo. Plautus in Curcu. Vix foras me arripui. Aliquando celeriter rapere, inuadere. Vergili. Hanc arripere velis.

¶ Abrogo abrogas, pe. cor. infirmo. Seruius. Abrogat̃ legi, quum prorſus tollitur lex, derogatur quum pars ſuſtollitur. Cicero ad Herennium. Illa defenſio tenuis eſt, quum oſtenditur id factum eſſe, quod ea lex ſanciat cui legi abrogatum, vel derogatum ſit. Dicimus autẽ abrogatur legi, & abrogatur lex. Interdum abrogare eſt per rationẽ auferre. Cui contrariũ eſt arrogare. Liui. lib. iij. Vt qcquid vi Tribunitia arrogatũ eſſet, id comitijs ibi arrogaretur. Interdum eſt ſimpliciter auferre. Ci. lib. j. ad Herennium. Nã & periculoſum eſt, nequando plus minus ve dicamus, & ſuſpitionem affert auditori meditationis & artificij, quę res fidem abrogat orationi. Abrogati quoq; (vt ſcribit Gellius) dicuntur qui quum ſui iuris ſunt, in alienam ſeſe poteſtatem tradunt, eiuſque rei ipſi authores ſunt.

✠ Sed arrogatos potius hos dicere oportet, quia & arrogatio dicitur actio.

¶ Abrotanũ, pe. cor. herba calidę virtutis. Horatius. Abrotanũ ęgro Nõ audet, niſi qui didicit dare. Sed Actius Amilinus lib. i. ſimplicium multa de abrotano, & Galenus de ſimplici medicina, & Dioſcorides.

¶ Abrodietus cognomẽ fuit Vlyſſis pictoris nobiliſſimi, qđ latine ſignificat delicatũ atq; elegans. Talẽ autẽ ſe ipſe putauit, Herculemq; Lyndi fecit, aſſeuerãs eum a ſe talem pictum, qualem ſępe in quiete vidiſſet.

¶ Abrotonion, nomen mulieris ἀβρόντο τρυθερόν, quod eſt glabrum, ſiue delicatũ, latine amplexibus apta dr̃.

✣ In quo vocabulo id lubet adnotare, quę apud Græcos in on, exeunt, apud nos in um, exire. In um autem exeuntia oia eſſe neutra, pręter mulierum propria, quę fœmina ſunt, vt Glyceriũ, Philotiũ, Euſtochiũ, & ſimilia. Licet ergo vtriq; ſexui cõueniant, vt Scortũ, & Mãcipiũ. Et pluralia in a, pro hominibus ponant̃, vt ſeruitia pro ſeruis, Miniſteria pro miniſtris. Et licet flumen notent, vt Rhenũ, Cruſtumiũ. Aut fructuũ nomina pro arborũ nominibus ponant̃, vt poma apud Tibullũ, aut q̃uis animalia (quę pauciſſima ſũt) & aut maſculina, aut fœmina, aut cõmunia eſſe debẽt, ſignificent, vt oſtrea tamẽ quia in um, exeunt, aut ſingulariter per um terminentur, ſupradicta omnia cenſebuntur neutra.

¶ Abrumpo, incido, interrumpo, diſijcio, auello. Ver. li. iij. Georg. Nec ſomnos abrũpit cura ſalubres. Vnde loca abrupta diuulſa, atq; ob id inuia dicunt̃. Diu⁹. Hienimus lib. i. Regũ. Perrexit Saul ab . iunt eſtigandum Dauid, etiam ſuper abruptiſſimas petras. Huius ſignificatiouis eſt prędrumpo.

¶ Abs ſignificat id, quod apud Gręcos ἀπὸ. Et in litera a tactum eſt gaudet pręponi incipiẽtib⁹ ab q, & t Terentius. Abs quiuis homine beneficiũ accipere gaudeas, Sic diligor abs te dicimus.

✣ Abſarus amnis Armenię in Pontũ deflués, qui cum Pariedris montibus Armeniam minorem claudit. Cc.

¶ Abſcedo, cedis, pe. pdu. ex abs & cedo, ſignificat recedo. A quo abſceſſus & abſceſſio, q̃ fere idẽ ſignificãt.

✣ Quum tamen acceſſus & acceſſio ſępe differa-. Nã acceſſus eſt aggreſſus, acceſſio incrementũ, & interdum aggreſſio. De quibus alibi latius dicemus.

¶ Aliquando tamen abſceſſus dicitur concurſus mali humoris i aliquã partẽ corporis, ex quo ſuppuratio fit, quam Gręci vocant apoſtema.

✣ Abſcido, abſcidis, penul, producta ex abs & cędo.

✠ Sed æ diphthongũ vertit̃ in i, productum, ſignificat inde ſeco, vt eſt illud. Et abſcidit auriculã eius dextrã.

✣ Quod tamen media correpta quidam pronunciãt, tã quam ab abſcindo ſit pręteritũ, cuius media interdum corripitur, vt Aeneidos tertio. Heſperium Siculo latꝫ abſcidit, aruaq; & vrbes. &c. Quinetiam frequentior eſt vſus verbi abſcindo, q̃ abſcido, cum contra pręcido frequentius q̃ prẹſcindo reperiatur.

¶ Abſcindo abſcindis, inde ſcindo. Iuuenalis. Quid tñ expectant Phrygio quos tempus erat iam More ſuper uacuam cultris abſcindere carnem?

¶ Abſcio, abſcis, abſcire, eſt de memoria exire.

✣ Deſcire autem, vt ſuo loco dicemus, eſt ab obediẽtia prioris ducis diſcedere & deſciſcere, eſt deficere.

¶ Abſcondo abſcondis, abſcondi, abſconditum vel abſconſum, occulto. Vnde abſconſum abditum occultum.

¶ Abſimilis, multum diſſimilis. Columella libro quarto. Materiam fructumq;, niſi ꝙ duplicem, non abſimilem minor germanę gerit.

✣ Frequens autem eſt huius vocabuli cum negatione vſus, vt haud, non abſimilis. &c. Quæ locutio figurata eſt, & fere per liptotem plus innuit, cum minus dicat. vt hic. Nõ abſimilem dixiſſe videtur, pro plane & multum ſimilem.

¶ Abſẽtio, ſentis, abſenſi, abſenſũ, ſignificat diſſentio.

✣ Nam qui minime conuenit abſentire videtur.

✣ Abſens & Abſente nobis. Vide Abſum.

¶ Abſynthium hęrba amara, a qua populi quidã cognominati ſunt, qui iuxta pontũ habitant, vbi mons eiuſdẽ nominis habetur. Oui. lib. v. de Triſtibus. Cana prius gelido deſint abſynthia Ponto. Gręce ἀβσύνθιον τοῦ ἀβσυνθίου. vulgo dicunt medicum, vel aſſenzo.

✣ Theodorus tamen ψίνθιον ſcribit.

¶ Abſis abſidos ſiue Gręcorum Hapſis, fornix & curuatura proprie in cruribus ἀπὸ τοῦ ἅπτειν. i. tangendo, licet multa ſignificet, quia rotę cum voluũtur contingant terram. Sed in cœlo Abſides capiuntur pro circulis. ἀψὶς ἄψιδος pro macula retis, vt Homerus libro. v. Iliados, eſtq; curuatura rote, ſcilicet lignũ ſupra rotas tenens ſcalas. Immo curuatura rotarum, in qua figuntur radij, vt libro ſecundo Heſiodus ἄξονα δ', ἑπταπόδην τάμνειν· μάλα γάρ νύ τοι ἁρμενὸς οὕτω· εἰ δέ κεν ὀκταπόδην ἀπὸ καὶ σφῦραν κεν τάμοιο. τρισπίθαμον, δ' ἄψιν τάμνειν δεκαδώρῳ ἀμάξῃ. i. & axem ſeptem pedum, valde enim vtiq; tibi ſufficiens ſit, ſi aũt octopedalem etiam malleum abſcinderes trium palmorum aſpidem decem lignis compacto currui, ita ſunt de verbo ad verbum traducta. Sed quoniam locus iſte Heſiodi eſt dubius, videamus interpretem. Manuel itaque moſcopulos interpres ibi ſic ſcribit. εἰς κατασκευὴν δ' ἄψιδος τέμνε ξύλον τριῶν σπιθαμῶν ἕνεκα ἁμάξης δωδεκαδώρου ἢ ἵνα ποιήσῃς ἅμαξαν τοῦ τέσι τὸν τροχὸν τῆς ἁμάξης δεκαδώρων τὴν διάμετρον ἔχοντα.

✣ Hoc eſt. Ad apparatum autem abſidos, diuide lignũ trium palmorum gratia currus duodecim palmorum, vel vt facias currum, ſiue reuolutionem currus duodecim palmotum, habentem diametron. Sed Demetrius Moſchus dicit, quid eſt dicere hoc intellige autem tu textum, qui eſt clariſſimus ſic, trium ſpithamarum latitudine diametri in circunferẽtia rotę incide curuaturã rotarum, quia non ſunt graues bobus ad trahendũ. incidedico currui compacto ex decem lignis, i. qui curr⁹ fit ex pluribus lignis, & decanus eſt numerus, qui eſt perfectus. nam δοῦρα dicitur lignum, ſed dorice ου vertitur in ω, & dicitur δῶρα lignum, quamuis ſit etiam genus menſurę. Spithama eſt menſura a cuſpide pollicis ad extremitatem annularis digiti.

¶ Abſiſto abſiſtis, a loco, ſiue inde diſcedo. Ver. Nec prius abſiſtit, quã ſeptem ingentia victor Corpora fundat humi. Huic contrariũ eſt aſſiſto. Sed cũ locus exprimitur, abſcedo tantũ ſignificat. Item lib. vij. Centũ ęrei claudunt vectes, ęternaq; ferri, Robora, nec cuſtos abſiſtit limine Ianus. Quandoq; abſiſtere ponitur pro deſiſtere, deſinere, abſtinere. Liui. li. ix. Legatos miſere ad conſulẽ Romanũ, vt receptis equitibus, qui cauſa belli eſſent, abſiſteret obſidione. Claud. Abſiſte rogari.

✣ In quorum vltimo exemplo nõ videt̃ ita verbi proprietas obſeruata, vt in ſuperioribus. Nam ſiſtere non eſt abſolute ſtare, aut preſentem eſſe, ſed facere ſtare, aut adeſſe. Vnde eſt illud poetæ. Annã chara mihi nutrix, huc ſiſte ſororẽ. Quocirca abſiſtere nõ tam eſt deſinere, vt in Claudiani exẽplo, pro quo ſæpe deſiſtere vſurpatur, quã abſcedere, vt in Liuiano dicto.

✠ Abſoleo, abſoles, pe. cor. Abſolere eſt ab vſu recedere, vnde abſoletus locus neglectus & ſordidus dicitur.

✠ Abſoluo, uis, quod ligatum erat non ligatũ facio, ſed dicimus a vinculis peccatorũ noſtrorum abſoluat nos omnipotens & miſericors dominus. Interdum ſignificat perficio, finio. Gellius libro. ij. Septima fere hebdomade, id eſt nono & quadrageſimo die totus homo in vtero abſoluitur. Item Abſoluere eſt parcere, & precio reddito dimittere, liberare. Liuius lib. ij. Late deinde leges, quæ conſulem regni ſuſpitione abſoluerẽt, id eſt liberarẽt. Sed quũ de peccato, ſiue de peccati pœna agitur, genitiuũ regere poteſt. Cicero lib. ij. ad Herenniũ Cæcilius iudex abſoluit iniuriam illum qui L. Accium Poetam in ſcæna nominatim læſerat. Plinius lib. xiiij. Inuenimus Egnati vxorem quũ vinum bibiſſet e dolio interfectam fuiſſe a marito, eumq; cædis a Romulo abſolutum. Item euadere. Plautus in Amphitrione. Curauit vno vt fœtu fieret, vno vt labore abſoluat ærumnas duas. Item expedire, vt apud eundem in Cur. Sequere hac, te abſoluam, qua aduenisti gratia. Et in Epiſt. Te abſoluam breui.

¶ Abſonus, na, num, penultima correpta quod eſt parui ſoni, & fere ſine ſono, vel non recte ſonans, ſiue nihil congruens, ſed aduerſans. Liuius lib. j. Hæc ferme Romulo regnante domi, militiæq; geſta, quorum nihil abſonum fidei. Cice. proprie. Sed ſunt quidam aut lingua ita hæſitantes, aut ita voce abſoni.

¶ Abſono, abſonas penultima correpta, diſſono, male ſono. Vide in ſono.

¶ Abſorbeo, bes, bui, bitum. & abſorbo, bis, abſorpſi, ptum. valde ſiue in totum ſorbeo deuoro.

¶ Abſq; præpoſitio ſeparatiua eſt, vt abſq; pecunia difficile eſt vitam traducas. Aliquando eſt aduerbium. Terentius in Ecyra. Quam fortunatus ſum cæteris rebus. abſq; vna hac foret hanc matrem habens.

✣ Vbi potius legetur abſq; vna hæc foret, quã hac foret. Nã ſenſus eſt abſq;, ideſt niſi hæc vna ſcilicet res, videlicet cõiunx ex alieno (vt tunc putabat) patiens eſſet. Et licet abſq; eſt ſeparatiua præpoſitio, ab tamen & abs paſſionem aut diſceſſionem notant, vt diligor abs te, diſcedo abs quolibet improbo. Cæterum ab abs & au nihil differre videntur præterq̃ in conſonantia. Nã vni verbo in diuerſis temporibus non mutata ſignificatiõe præpoſita per cõpoſitionem comperiuntur. Dicimus enim in præſenti & eius temporibus aufero, auferebam auferam, aufer, auferrem. &c. In pręterito autem & inde deductis abs, vt abſtuli, abſtuleram, abſtuliſſem, abſtulero, abſtuliſſe. Porro in ſupino, & ab eo natis ab, vt ablatum, ablatũ, ablatio. &c. Mirum autem eſt, ꝙ particula, quæ cum alijs ſignificationem auget, ſiue affirmatiuam, et atq; ſiue negatiuã, vt neq;, quũ abs poſita mutet nã abſq; fere idẽ eſt qđ ſine, ſed de his ſatis ASC.

¶ Abſtemius, qui ſe a temeto, ideſt vino abſtinet, componitur ex abſtineo & temeto. Sed nota ꝙ aliter ſentio q̃ latini in hac dictione, quoniam μέθυ Gręce dicit̃ ebrietas. Vnde per litterarum tranſpoſitionem addendo tõ Latini dixerunt themeton, ergo prima eſt longa & cũ th ſcribi oportet, quia fortaſſe aliquis interrogaret, quęreretq; inde θῆμιος cum ἀπὸ γίνεται ἀπὸ θῆμιος, id eſt themios cum apo fit apothemios, ſed eliſa o vertitur in π, tenuis in ſuam aſpiratam, & dicitur ἀφθήμιος aphthemius. Non ergo temeton dicitur, ꝙ tentat mentem, neq; ſic ſcribi debet abſtemius, niſi ob eam regulã latinorum ꝙ gręca pce in latinũ detorqueãtur, poſtea in fœminino dr̃ Abſtemia. Ouid. lib. xv. Clitorio q̃cunq; ſitim de fonte leuauit. Vina fugit, gaudetq; ſuis abſtemi⁹ vndis.

✠ Abſtemus a Cypriano ponitur pro excommunicato quum ait. Qui non tantũ ab his iſtic abſtemus, ſed abs te illic nuper de eccleſia pulſus eſt.

¶ Abſterreo, abſterres, ſigni. amoueo, repello, phibeo

¶ Abſtineo, nes, pe. cor. ex abs & teneo, ſignificat tempero, & fere cõtineo. Terẽtius. Nõ manũ abſtines maſtigia. Iungitur quandoq; genitiuo. Horat. lib. iij. Car. Mox vbi luſit ſatis abſtineto Dixit irarũ. Quãdoq; ablatiuo cũ prępoſitione. Plau. in Amp. Qui poſſum hinc fortis a me vt abſtineat manũ. Iuſt. lib. j. ſine prępoſitione dixit. Contentiq; victoria imperio abſtinebant.

¶ Abſtinentia eſt virtus, qua ab alienis abſtinemus, nihil cuiquã eripientes. Abſtorqueo vide Torqueo.

¶ Abſto, ſtas, abſtiti, ſtitum, & abſtatũ, ſignificat longe ſto. Ouidius tamen libr. x. Metamor. Abſtit pro abſtitit dixit. Halcione lachrymas, & quę par admonet abſtit. Ab vtiq; vel abs, ideo priuationem ſignificat, quoniã quantũ poſſunt latini, vel a græcis accipiunt, vel græcos imitãtur. ὥσπερ τῷ παραδείγματι σιτίον καὶ σὺν ἀπὸ γίνεται ἀπόσιτος ὀνομαστικῶς ἀλλὰ κοινῶς, οὕτως φορτίζω ἀποφορτίζω φάσκω ἀποφάσκω. ✣ hoc eſt. Vt in exẽplo. Nomẽ ſiton, id eſt cibus, & cũ apo fit apoſitos nõ poetice ſed cõmuniter, ſic phortizo, id eſt onero, apophortizo, id eſt exonero, phaſKo, id eſt dico, apophaſKo, id eſt nego. Et nota ꝙ ſto ſtas in cõpoſitione facit apud grauiſſimos authores in pręteritis aut reſto, reſtas, reſtaui. Vt Propertius. Si qđ reſtauerit vmbras. Sic etiã multi alij antiqui ſcriptores, ſed ne in tã friuolis longior ſim pro manifeſto approbatoq; relinquim⁹, ſed ſit vt lubet. Manifeſtũ eſt ꝙ abs venit ex Græco, vt vidim⁹ ſupra, & etiã ꝙ ſto ſtas ab eodẽ fonte Græcorum deducitur. Vt ἵστασθαι ἵστω κατὰ ἀφαίρεσιν.

✣ Id eſt hiſtao hiſto per aphęreſim, ſto latini dolauere.

¶ Abſtraho, quaſi per vim, aut arte aliqua aufero. Cic. lib. j. Tuſculanarum. Certe ſi tunc occidiſſemus mors nos a malis, nõ a bonis abſtraxiſſet. huic cõtrariũ eſt atraho

✠ Abſtractũ ab abſtrao fit, vnde dicitur id quod ab alio trahitur. Diffiniturq; a logicis hoc modo.

✠ Abſtractũ eſt quod ſignificat formã aliquã cũ excluſiõe ſubiecti, vt albedo. Cõcretũ eſt quod ſignificat eãdẽ formã cum hęrentibus ſubiecti: vt albũ a concreſco quod ſignificat coniungor in aliqua re. Et hec aliter dicuntur denominãs & denominatũ, vt eſt apud Ariſtotelem, in Antepredicamentis.

¶ Abſtrudo abſtrudis, penultima pducta, ex abs & trudo, ſignificat abſcondo, vel claudo, ſed Seruio authore differũt, ꝙ abſcondere ſit de induſtria. Abſtrudere a natura. Verg. Vt vanis ſilicis abſtruſum excuderet ignẽ, Plaut. in plo. aul. Atq; aulæ timens domo ſublatã varijs abſtrudit locis. Idem ibi in argumento, Auro formidat Euclio, abſtrudit fores, ideſt claudit. Legam obſtrudit. ¶ Abſtulit, ab aufero præteritum eſt, ſignificatque Aſportauit, ademit, eripuit, vel a tollo.

¶ Abſum, lõge ſum, diſcedo eſt eadẽ ratio in hoc verbo cõpoſito, quã dixim⁹ in verbo illo abſto abſtas, quoniã abs more græcorũ mutat ſignificationẽ in dictionibus, & facit per contrariũ ſignificare, ſum, id eſt pręſẽs exiſto, ſed abſum, ideſt nõ ſum hic, Salluſt. Neq; anim⁹ neq; corpus a vobis aberit. Aliter Liuius. Romana caſtra (inquit). xx. milliũ ſpatio aberant, hoc modo Colu. lib. vj. Tabulata inter ſe min⁹ trinis pedibus abſint. i. diſtantes ſint. Hinc abſens, ſicut a pſũ pſẽs. Vlpia. Abſentẽ accipim⁹ eũ: q non eſt in eo loco: in quo petitur. Non enim trans mare abſentẽ deſyderamus. Et ſi forte extra cõtinentiã vrbis ſit: abeſt. Cæterũ vſq; ad continentiam non abeſſe videbitur ſi loco latitet. Abeſſe autem non videbitur, qui ab hoſtibus captus eſt, ſed qui a latronibus detinet̃. Paul⁹. Abeſſe res videt̃ ſi veſtimentũ ſciſſũ reddat̃, vel res corrupta reddita ſit veluti ſcy-

phi colliſi, aut tabula raſa pictura, qm̃ eorũ rerũ preciũ non in ſubſtãtia, ſed in arte ſit poſitũ. Itẽ ſi eã dominꝰ rẽ, quæ ſibi furto aberat, ignorans emerit, recte dicitur res abeſſe: etiã ſi id poſtea ita eſſe ſcierit, quia videt̃ res ei abeſſe, cui preciũ abeſt. Abeſſe etiã ſcribit Caius, quę in rebꝰ humanis nõ ſunt. Dicimꝰ autem more Attico. Abſente nobis, & p̃ſente nobis, ꝓ abſentibꝰ, & p̃ſentibꝰ nobis: ſicut aperite aliquis actutũ, apud Terentiũ in Adel. & Plautꝰ in Amphi. Nec nobis p̃ſente quiſq̃ aliquis auſi ſunt. Ab abſens fit abſentior & abſentiſſimꝰ. Aug. lib. iiii. cõfeſ. Mente atque ſenſu abſentiſſimus.

¶ Abſentaneus, abſentanea, abſentaneum, quod in abſentia fit. abſentia vero ab abſens fit.

¶ Abſento, abſentas, abſentem facio, ſeu abſens ſum, Claudianus. Et dura de matre queri, quæ tale receſſu Maluerit damnare decus laudemque dearũ Colloquio patris procul abſentauerit aſtris.

¶ Abſumo, abſumis, pen. produ. profundo, conſumo, quaſi inde ſumo. Ouidius lib. i. Faſtorum Quærere vt abſumant abſumpta requirere certant. Pliniꝰ lib. xxvj. Corpora defunctorum cõdita in eo abſumi cõſtat intra quadrageſimũ diẽ. Iuſtinus. Huius tẽporibus aquarum illuuies maiorem partem Græcis abſumpſit. Auguſti. lib. iij. Ciuita. dei, pro maior poſuit, ꝙ qui moriũtur de medio tolluntur. Lucretius (inquit) anteq̃ annus terminaretur, aſſumptus eſt. Huius contrariũ eſt aſſumo qđ eſt accipio, & ad me ſumo. Cicero. Neque id onus inuitus aſſumpſit. Per tranſlationem ſignificat attribuo, vt apud eundem. Si id mihi aſſumo, videor id mihi meo iure quodam modo vendicare.

¶ Abſurdꝰ, da, dum, quod eſt diſpar, diuerſum, abhorrens, inconueniens, ſtultum, deforme, odioſum, iniquũ Cicero in Lęl. Auaricia vero ſenilis quid ſibi velit non intelligo. Poteſt enim quicq̃ eſſe abſurdius, q̃ quo minꝰ viæ reſtat eo plus viatici quærere?

¶ Abſyrtus Colchorum regis filius, quem Medea ſoror lacerauit iuxta fluuium Abſyrtum, in quem conuerſum ferunt poetæ. Sed aliud ſcribit Orpheus in Argonauticis lib. ij. & aliud Apollonius, Rhodius & Luciliꝰ Theon, & Sophocleus eius interpres libro. iiij. Argonauticorum. Plurimi fuerunt, qui apud Græcos Argonautica ſcripſerint, & dicunt Iaſona Medeam ad Phęacas adduxiſſe adhuc intactam, & Abſyrtus Frater grandi multitudine armatorum ſororem eſt & Iaſona ſubſecutus, adeo ꝙ Arete vxor Alcinoi regis Phæacum & ipſe rex determinauerint reddi ſi intacta eſſet, quo cognito ſecum dormiuit, & eo modo habuerunt recedendi facultatem. Fuit inſuper Abſyrtus ſcriptor Græcus mirificus, qui ſcripſit de medicandis equis, & de cura animalium, & eorum medicina: eumq; pulcherrimum, & emendatiſſimum habet Antonius vice comes, vir vt magnificus ita bonarum literarum ſtudioſus Mediolani & ſtudioſorum fautor ſummus.

¶ Abſyrtides, inſulæ ſunt in adriatico mari. Pliniꝰ hi. libro. iij. Abſyrtides a graijs dictæ a fratre Medeæ, ibi interfecto nomine Abſirto. Pompo. in Adriatico ſunt Abſorus Caleduſa Abſyrtis Iſſa.

¶ Abundo, as, ex ab, & vndo (vt quidã aiunt) Vnde fiunt & exundo & inundo. Eſt autẽ abũdare, affluere, & ſupra modũ aliquẽ quippiã poſſidere. Tractũ ab amnibus, q quo magis augẽtur imbribꝰ eo maioribus & crebrioribꝰ vndis erigũtur. Dicitur etiã quis abundare, q ſucceſſu ꝓſpero affluit. Terẽ. in Phormione; amore abundas Antipho. Dicimuſq;, ego abũdo pecunia, & pecunia abunda mihi. Auguſtin. libro conf. Nã id furatus ſum, quod mihi abũdat. Statius in Achileide, cũ accuſatiuo, modo ſanguine Teucros vndabit cãpos. hic abundãs pro diuite, pecunioſo, potente, profluente.

¶ Abundãtia, opulentia, ſatietas. Abundãter & abundans aduerbiũ. Abunde ab abũdo ſignificat copioſe ſatis, ſuperq;. Exundare, valde vndare, ſiue alueum exire. Ambroſius. Cito lutũ colligit amnis Exũdãs. Inundare intus, vel valde vndare, ideſt implere. Idem. Deniq; ebrij putabantur, quibus ſpiritus ſanctꝰ inũdabat. Quãdoq; abſolute ponitur pro creſcere, & extra alueũ verſari. Plinius. Anteq̃ Nilus inundaret. Quandoq; ꝓ abluere, & accuſatiuo iungitur. Idẽ. Agros & ſata inundauit. Hinc inundatio pro diluuio, & per tranſlationẽ pro abundantia, & multitudine, vt apud Eſaiam Inundatio camelorum operiet te.

✣ Abuolo, volando diſcedo ſicut auolo. Cc.

¶ Abutor penul. produ. in vſum conſumo. Plautus in Aſinaria. Vbi illa quæ dedit ante abuſa, ſi ea durarent mihi mulier, mitterentur ad te. Sæpius tamen in malã partem, perperam ſiue nimis licenter vtor ſignificat, vt fit quum vtimur aliqua re contra id ad quod eſt inſtituta, vt ſi in templo negotia ſæcularia tractemus, dicamur templo abuti. Cicero. Noli abuti nimis patientia noſtra. Donatus. Vtimur cum honore, abutimur cũ iniuria. Vtimur his rebus, quæ nobis vtentibus permanent. Abutimur his quæ nobis vtentibus pereunt. Ex quo vſus, & abuſus videntur contraria. Nam vſui eſt ager, domus. Abuſui vinum oleum, & huiuſmodi. Cicero. Non debet inquit ea mulier cui vir bonorum ſuorũ vſum legauit, cellis vinarijs plenis relictis, putare id ad ſe pertinere. Vſus enim, nõ abuſus legatus eſt. Per trãſlationem vero de tẽpore, & labore dicitur abuti, quum fruſtra tempus in aliqua re magno cum ſudore poſitum contriuimus. Terentius. Nam in ſcribundis prologis operam abutitur, id eſt tempore & labore. Dicimus autem abutor hac re & hanc rem. Plautus in Bach. Nos aurũ abuſos. Hinc abuſus, abuſa, abuſum. Abuſus, abuſus, abuſui, & abuſio. Abuſiue aduerbium, quod eſt improprie & contra naturam vſumq;.

¶ Abydos penul. produ. vrbs Aſię, a Mileſis condita. Gyge Lidorum rege permittente, qui totius Troadis imperium habuit. Cui Seſtos in Europa opponitur, intercedẽte Auguſto, mari a caſu virginis Helleſpõto nũcupato. Id quũ Aſiã ab Europa diuidebat Xerſes põte cõiũxit. Hinc Abydenꝰ, na, num, veluti Leander Abydenus dictus eſt. Vnde & muſeus. σηςὸς ἔην καὶ ἄβυδος ἐναντίον ἐγγύθι πόντου γείτονες εἰσὶ πόληες. Et ſubdit, ἤμελλε σηςὸν ἔναιεν ὁ δὲ πολίεθρον, ἀβύδου, ἀμφοτέρων πολίων περικαλλέες ἀστέρες ἀμφω ἤικελοι ἀλλήλοισι.

✣ Hoc eſt Seſtos erat & Abydos contra, prope Pontũ vicinæ ſunt vrbes. Et ſubdit. Hæc quidem Seſton habitabat, ille opidum Abydi ambarum vrbium pulchra ſydera, ambo inter ſeſe ſimiles.

¶ Abyſſus eſt immenſa quędã ꝓfunditas, & impenetrabilis & incõprehẽſibilis, & maxime in aquarũ multitudine. Ibi edim altitudo (inquit Aug.) ibi profunditas quæ penetrari vſq; ad fundum nõ poteſt. Omnis aqua omnis humida natura atq; ſubſtãtia circũquaq; diffuſa ꝑ maria & flumina, & antra & occulta ſimul, vno nomine abyſſus vocatur. Ambroſius libro Hexa. Abyſſũ & multitudinem, & profundum aquarum dici, lectio euangelica docet vbi rogabant ſeruatorem dęmonia, ne iuberet illis, vt in abyſſum irent.

A ANTE C.

AC coniunctio copulatiua eſt, vt, doctus ac iuſtꝰ es. Aliquãdo aduerbiũ eſt, & accipitur pro q̃, vt haud ſecus ac iuſſi faciunt. Aliquando, ſicut docet Donatus, ſignificat contra q̃. Teren. in And. Neſcio quid tibi ſum oblitus hodie, ac volui dicere.

♃ Acabo penultima correpta. animal multũ valens medicinæ in deſertis Arabiæ.

✣ Ac & acſi venuſte ponuntur poſt perinde acceptum pro ita, vt ſuperbis perinde ac ſi rex eſſes.

¶ Acachia a Græcis dicitur ſuccus e pomis expreſſus arboris Silicon, quam corrupte vulgo Silicam appellãt Græci, qm̃ ἀκακία dicitur innocentia.

¶ Academia, locꝰ nemoroſꝰ ab Athenis mille paſſibꝰ

diſtans ab Achademo heroe, vt Eupolidi placet, ſic appellatꝰ Gymnaſiũ Platonis celebratiſſimum, Horotiꝰ. Atq; inter ſyluas Academi quærere verum. Ibi natus eſt Plato vbi quũ philoſopharet̃, ſtudendi vſu, & diſcipulorum frequẽtia, morumq; celebritate inſignis fuit. Vnde Academici philoſophi. ſicut & Areopagitæ ab areopago. Fuit & Academia villa memoratu digna ab Auerno lacu Puteolos tendentibus impoſita litori, celebrata porticu, & nemore, quam Cicero Academiã vocabat, ab exemplo Athenarum ibi compoſitis voluminibus eiſdẽ nominibus, in qua & monumentum ſibi extruxerat. Eratq; Achademia Gymnaſium inferius cum ſuperiori gymnaſio cui nomen eſſet Lyceũ, quæ & inferior ambulatio, & ſuperior dicebãtur. Lyceũ vero nomine ſcolæ Ariſtotelicæ. Huius nominis Academia penultima ꝓducit̃ a Cicerone. Inq; Academia vmbrifera nitidoq; lyceo. Sic & in alio verſu laureæ Tullij. Atque Academiæ celebratã nomine villã. verum alij eam corripiũt, vt etiam cõmunis vſus ſeruat. Claudianus. In latiũ ſpretis Achademia migrat Athenis. Sydoniꝰ. Obruet & q̃q̃ totis Academia ſectis. Ratio eſt, quoniam eſt vna de dichronis. Sic Vergilius de Sycheo.

✣ Acanantide vel acanantida, vetus nomen Cipridos inſulæ. Cc.

¶ Acanthus puer in florem ſui nominis cõuerſꝰ. Ver. Et circuntextũ croceo velamẽ Acantho. Plinius libro xxij. Docet Achãthum eſſe hęrbã topiariam, lato longoq; folio margines crepidinũ veſtiẽtẽ. Inde ponit̃ pro flexuoſo ornatu. Quidã putãt hęrbã eſſe ſimilẽ ſpinæ albæ & habere folia minora, & aculeata lanugine. Seruius in Pollione dixit eſſe arborem ſemper florẽtẽ, quaſi ſpinis plenã. Nã eſt ſpinoſa q̃ i Cyrenaica inſula abũdat. Verg. lib. ij. Georgi. Et bacchas ſemper frondentis Achãti. Eſt etiã hoc nomine opidũ in Macedonia, ſiue Aetolia, quę eſt vrbs Atamanũ, in qua multas eſſe cicadas Stephanus aucthor Græcus ſcripſit.

¶ Acanthis acãthidis, auis ſtridula, quæ & carduellis, quæ ſpinis & carduis paſcit̃. Nã ἄκανθα Acantha ſpina ἀκανθών ſpinetum. Vergil. Georgi. libro. iij. Reſonãt & achanthida dumi. Hæc & Acanthilis vocatur.

♃ Quæ limo intexit nidum. Alij Argathylin vocant. Acanthis leucæ, latine ſpina alba.

¶ Acapis penultima correpta, fluuius Aſiæ apud Lazos populos.

¶ Acapna dicuntur ligna, quæ ad ignem ſicca habẽt, ꝙ ſint ſine fumo καπνός latine fumus. Hinc genꝰ quoddam mellis, quod ad argẽtarias gignitur. Acapniſtum dicitur, id eſt a fumo purgatum.

¶ Acaron penultima correpta, ciuitas Paleſtinæ, quæ Cæſarea vocatur.

¶ Acara pen. corre. opidum eſt in medio Pannoniæ.

¶ Acarnania, Epiri pars, quam Achelous ab Aetolia diuidit. In hac eſt opidum Leucas. Eſt & regio quędã parua in Aegypto dicta Acarnania. Sicut ſcribit Seruius in librum quintum Aeneidos.

♃ Et ciuitas nõ procul a Syracuſo, vt inquit Ci. i Verg. In qua olympij Iouis antiquiſſimum phanum fuit.

¶ Acarpos, latine infructuoſus. Acarpia fructuum priuatio dicitur, καρπὸς enim fructus eſt.

♃ Acaliculis qui pręeſt caliculis quę ſunt vaſa. ¶ Acca laurẽtia Fauſtuli vxor, q̃ Romulũ & Remum lactauit, & materna ſolertia gubernauit. Hæc vocata eſt Lupa, eo ꝙ nobile ſcortũ fuerit, & tales nũcupãtur lupæ ob auaritiam, cauſa cuius, pudicitiam proſtrauere. Et inde in hodiernum vſq; cellæ talium lupinaria dicuntur.

¶ Acaſtus peliæ Theſſalorum regis filius. ¶ Acaſta nympha Oceani & Tethyos filia.

¶ Acauſtos latine minime vſtus dicitur, nam καίομαι eſt ardeo καῦμα calor intenſus.

¶ Acatalectos verſus, cui nulla ſyllaba deficit.

♃ Acatalępſia cum accentu in pe. latine dr̃ incomprænenſibilitas.

¶ Acariũ genꝰ nauigij actuarii. Iulius Pollux ſcribit velum in naui maximũ eſſe, ſicut minimum dolonem, tertium quod retrorſum panditur Epidromum.

✣ Acutiæ ſpina cuius ſemen lẽticulæ ſimile minor eſt tamen & grano & folliculo. Cc.

¶ Accedo, accedis pe. pro. aduenio, appropinquo, quaſi iuxta eo. Cuius contrariũ eſt abſcedo, Vergil. Vos & Scillęam rabiem pœnituſq; ſonantis. Acceſtis ſcopulos Accedere quãdoq; eſt aures adhibere, curare, & plurimi facere. Nã non ſolum corpore, ſed etiam animo accedere ſolemꝰ, vt accedo ſententiæ tuę, id eſt adhęreo tanq̃ bonæ. Quãdoq; adiũgere, ſed in tertia tantũ perſona ſingularis, vel pluralis numeri, & in ſignificatione paſſiua, vt hoc calamitatibus meis, vel ad calamitates meas malum acceſſit. In quo ſignificato quandoq; ablatiuum cũ præpoſitione damus. Liuius. Hæc tibi a me dotalia dona accedẽt. Ab accedo pro aduenio fit acceſſus, acceſſus. Ab accedit pro adiungitur fit acceſſio pro adiectione & incremẽto, quorũ cõtraria ſunt receſſꝰ, & deceſſio. Seneca. Magna rebus noſtris facta erit acceſſio. Inuenitur etiã acceſſio pro aduẽtu, ſicut deceſſio ꝓ deceſſu. Cicero. Eorum neq; acceſſione vitam meliorẽ fieri, neq; deceſſione peiorem.

¶ Accelero, ras, pe. corre. propero, feſtino, celeriter vado, vt Accelera, vt eruas me.

¶ Accendo, accendis, accendi, accenſum. Ex ad & cãdo, a in e mutata, licet non ſit in vſu, non a candeo, vt quidam putauerunt, ꝙ habeat ſignificationem neutralem. Accendo vero actiuam. Neq̃ a cendo, quod nuſq̃ legitur, neque eſſe poteſt, qm̃ cũ accendo in eadem ſignificatione ſumatur cum candeo, quamuis illuc in actiua, hoc in neutra, ex hoc cãdeo formatum eſſe oportet a verbo, cui ſecundum analogiam aſſimiletur. Igit̃ cando eſſe conuenit, non cendo, quoniam ſi cendo eſſet cẽdeo faceret, non candeo. Idcirco quum candeo habeamus, & accendo ſicut & incendo & ſuccẽdo ſimplex habere neceſſe ſit, neceſſario cando, a quo candeo fit, ipſorum ſimplex eſt, quippe quando plęraque huius naturæ verba ſunt, vt ab albo albeo, a duro dureo, a pendo pendeo, & multa huiuſmodi, quæ neutra deriuatiua ab actiuis eorum certum eſt eſſe, vt apud Priſcianũ, & Diomedem cernere licet. Eſt autem accendere ignem excitare, inflammare. Vergilius. His accẽſa ſuper. Per traſlationem vero ſignificat animare, & inſtigare. Vergilius. Martemque accendere cantu.

¶ Accenſi, vt Marcellꝰ ſcribit, genꝰ militiæ erat, adminiſtrãtibꝰ ꝓximũ, dicti ꝙ ad neceſſarias res ſępiꝰ accirent̃, veluti accerſiti. Feſtus vero ſic. Accenſi dicebãtur. qui in locũ mortuorũ militũ ſubrogabãt̃, & ad cenſum adijciebantur. Sed Varro rectius ſentire videt̃, qui docet accenſos miniſtratores fuiſſe magiſtratuũ, ab acciendo dictos, ideſt vocando. Nã accenſus inſtar pręconis acciebat, iuſſu cõſulis Quirites ad concionẽ. Liuiꝰ lib. vii. Poſt aliquot annos adiectus eſt, & meridies accenſo cõſulũ id ꝓnunciãte. Erant ſinguli pręſidibꝰ ꝓuinciarũ accenſi. Quod munus nemini niſi libertis deferebatur. ſicut ſcripſit Cicero ad Quintũ fratrẽ, cuius hęc ſunt verba. Accenſus ſit eo etiã numero, quo eum maiores noſtri eſſe voluerunt qui hoc non in beneficii loco, ſed in laboris, ac muneris non temere, niſi libertis deferebant. Aſconius autem ſic habet. Accenſꝰ eſt nomen ordinis ꝓmotionis in militia, vt nunc dicit̃ princeps, vel commentarienſis, aut cornicularius.

¶ Accentus dicitur quaſi adcantus, hoc eſt iuxta cãtũ, quia ad cantilenã vocis nos cognoſcere facit ſyllabas. Græci proſodiã dicũt. ᾠδὴ ἀπὸ τῆς ἀοιδῆς ἀπὸ τὰ ᾄδειν, καὶ πρὸς α καὶ ο μικρὸν εἰς ω καὶ ὑπογράφεται ἰῶτα. Id eſt. Ode ab aœdes ad aeidem, & pros α & ο parum in ω magnum & ſubſcribitur iota. A latinis etiã Tonus, & Tenor vocat̃, quia ibi ſonus creſcit & deſinit. Diffinitur a

quibuſdā,ꝙ ſit anima verborū. Ab aliꝭ,ꝙ ſit vox ſyllabę. Hos veteres nūc moderamēta,nūc accētiūculas, nūc voculatiōes appellabāt. Sūt aūt tres accētꝰ. Acutꝰ Grauis,& Circūflexꝰ. Acutꝰ dictꝰ eſt,ꝙ acuat:& erigat ſyllabā. Grauis,ꝙ deprimat,& deponat,eſt enī contrarius acuto. Circūflexꝰ,q de acuto & graui cōſtat,incipiens eī ab acuto,deſinit in grauē. De his apud Priſci. & Tortelū tractatū eſt. ✣ Accepſo & acceptilatio ponūtur poſt Accipio. ℨ Accepſo veteres ꝓ acceperī dixere Plau. Haud ſinā ācq̄ ꝓfari,priuſq̄ accepſo qđ peto.

❡Accerſo,ſis,ſiui,ſitum,& arceſſo,arceſſis,vtrūq; tertiæ cōiugationis ponitur ꝓ euoco,ſeu ad vocandū eo. Actum enim corporis denotāt,ſicut cætera in ſo terminata. Sed in pręterito,nō autē in præſenti ſunt quartę. quę propterea deſideratiua a grāmaticis dicūtur,ꝙ nūq̄ fere eorū verborū actꝰ,ſine deſiderio fiāt. Sneton. in Cęſare. A quo ad accerſendā claſſem in Bithiniā miſſꝰ deſedit apud Nicomedē. Terentius in Andria. Obſtericē accerſo. Fit autē accerſo ab accio. Arceſſo vero ab arcio,quod idē eſt,cū apud antiquos (vt Priſcianꝰ īqt) ar,pro ad poni conſueuerit,vt Aruenas aruentores aruolare,pro aduenas aduentores aduolare dicentes. Vnde oſtenditur recte arceſſo dici ab arcio,quod nos accio dicimus. Claud. lib. iij. Iuppiter interea cinctā Thamātida nībis ire iubet,totoq; deos arceſſere mūdo. Apud Vergiliū tamē lib. iiij. Georgicorū ꝓ atraho ponitur eo modo,quo in Pſalmo. Os meum aperui & attraxi ſpiritum. Hinc pecudes armenta viros genus omne ferarū. Quēq; ſibi tenuis naſcētū arceſcere vitas. Ex Accio ergo,ſiue arcio fiunt duo deriuatiua. Accerſo,& arceſſo, q̄q̄ & arceſſo ab arceo pro accuſo eſſe poſſit. Salluſtiꝰ in Iugurtha. Quo faciliꝰ indicio regis Scauri,& reliquorū quos pecuniæ captæ arceſcebant delicta patefierent.

❡Accerſio,is,quartæ coniugationis,& verbū actiuū, quod multi negāt inueniri. Sed falluntur parū ſcripturas attendentes. Significatq; voco. Cicero lib. iiij. Tuſculanarum. Quem Cæcilius deū,qui nō ſummū putet, aut ſtultum,aut rerum eſſe imperitum exiſtimet cui in manu ſit,quem eſſe dementem velit,quem ſapere,quē ſanare,quem in morbum iniīci,quem cōtra amari, quē expeti,quē accerſiri. Liui. quoq; lib. iij. ait. Placet itaq; patrē accerſire. Salluſtius circa finem Iugurthę. Poſtremo Syllā accerſiri iubet. Hierony. in Deutero. Statimq; eum accerſiri facient,& interrogabūt. Et in act. apoſto. Accerſi Symonē quēdā,qui cognominaꝭ Petrꝰ Sic & in multis locis,quos adducere ſuperfluū iudico.

❡Accio,accis,acciui vel acciī,accitum, penultima ꝓducta,ex ad & cio,ſignificat aduoco. Vnde accitus aduocatus Hieronymus. Accito notario (inquit) Hinc accitus, accitus. Vergilius. Regius accitu chari genitoris ad vrbem.

❡Accido,accidis,pe. cor. ex ad & cado proprie iuxta cado,& accidere eſt geſtum corporis in humilitatem cadentis oſtendere. Suet. in Cæſa. Ad genua vltro ſibi accideret. Salluſt. ſine prępoſitione dixit. Quo accidam. Iuriſcōſulti vſurpāt accidere ꝓ mori,vt ſi qđ filio meo acciderit. N. ſeruus meus eſto. i. ſi filius meus mortuus fuerit. In tertia perſona ſignificat præter ſpē euenire. Et hoc tam in bonum q̄ in malum. Terent. in Andria. Interea aliquid acciderit boni. Cic. Nihil mali accidiſſe Scipioni putandum eſt. Hic fit accidens participium, & accidens nomen.

ℨ Accidēs eſt qđ adeſt & abeſt ꝑter ſubiecti corruptionem. Plura petes a definitione logica.

❡Accingo accingis. Iuxta cingo. Res vero qua quis cīgiꝭ in ablatiuo magis quā in accuſatiuo poni ſolet. Et vltra ablatiuū datiuū cōmode habere poteſt. Hierony. lib. iiij. ℞. Vir piloſus & zona pellicea accinctꝰ renibꝰ. Interdum Accingere eſt parare ſiue expeditum promptumq; ad aliquid agendum reddere. Vergilius. Illi ſe prędæ accīgūt. Alio mō cōſtruēdi quā deprecetur regula,vt accīctꝰ renibꝰ. vn̄ accīctos vocamꝰ īduſtrios, expeditoſq; cōtra diſcīctos ignauos,īcōptos,negligēteſq; dicimꝰ. ❡Accipio,pis,capio,q̄q̄ ab inuicē ſepareꝭ. Sicuti in dictione capio diceꝭ. Interdū accipere eſt audire. Cice. in Cato. Accipit veterē orationem Architę. Interdū ſentire. Terēt. in Heautōtimerumeno. Clinia aliter de amore tuo atq; eſt,accipis. Interdū cognoſcere intelligere,vt accepi te in patriā reuerſurū. Interdū cōcipere. Verg. lib. viij. Aliī vētoſis folibꝰ auras Accipiūt reddūtq;. Interdū recipere. Luci. Sic inq̄ veteratorē illū veterē lupū Annibalē acceptū. Interdū tractare tā in malū q̄ in bonū. Teren. Ego abs te miſeris ſum acceptꝰ modis. Cic. Roga ipſum q̄admodū ego eū Arimini accepi. Huius compoſitum eſt præaccipio.

❡Acceptū dicitur gratum, iucundum combrobatum.

❡Acceptum fero,habeo ꝓ accepto & fateor me accepiſſe quod nō accepi quū nulla ſolutio interuenerit. vn̄ acceptilatio dicta eſt liberatio(vt docet Modeſt,qui fit per interrogationē & reſpōſionē. qua vtriſq; contingit ab eo nexu,abſolutio. Dicēdo eī quicquid tibi ꝑ ſtimulationē ꝓmiſi,vel ex ſtipulatu debui habes:ne acceptū Et tu rn̄deas habeo,acceptūq; fero,quaſi dicas perinde habeo ac ſi accepiſſē a te ꝑ verā ſolutionē. Apothæca vero non alias, q̄ ſi pecunia ſoluta ſit (inquit Vlpia) Acceptum refero. Vide in dictione refero.

ℨ Acceptabula ab acceptādo dicūꝭ,quo noīe cōtinenꝭ oīa vaſa,& quicquid aliquid tenet Hiero. in lib. Exod. Parabis acceptabula & phialas. Quīt. lib. viij. Acceptabula qcquid habet,& pyxides cuiuſcūq; materiæ ſunt.

❡Accipiter, ab accipiendis malo modo, aliīs auibus. Eſt enim auium rapax. Vide in falco.

❡Accline adiectiuū pe. pro. dꝭ flexū,incuruatū,iacēs, humile. Et ꝓprie in deſcēſu dꝭ Hiero. Scabellū accline & ex vna ꝑte obliquū. Diciꝭ & acclinꝰ,na,num,ſicut & interclinꝰ,quo vſus eſt Ambroſi. in Egeſippo,Ciuitas (īquit) prærupta vndiq; ꝓpe erat interclina rupibus.

ℨ Vide in ſequētia q̄ caniꝭ ꝓ defunctis. Oro ſupplex & acclinis,cor cōtritū q̄ſi cinis nō acliuis(vt indocti male legūt)quū ſit cōtrariū ſētētiæ,quā auctor ītēdit aſſerere

❡Acclino,as. pe. ꝓ. ad aliquid flecto,inclino. Hieron. ad Dama. Acclinatio noſtra vmbroſa eſt,& inclino pro inflecto. Declino deorſum flecto,quæ a clino compoſita eſſe conuenit. Licet eorum ſimplex non ſit in vſu.

❡Accliuis,ſiue accliuus,a,um,ꝑ u,pe. pro. quod eſt leniter erectū & acuminatū & proprie de aſcēſu dꝭ quaſi in cliuū,acuminatū & pēdulū ſurſum. Cuius cōtrariū eſt decliue,ſiue decliuū quod eſt inclinatū atq; incuruū, pendulum deorſum. Hinc acliuitas. Cæſar. Ab eo flumine pari accliuitate collis naſcebatur.

ℨ Accludo,is,pen. pro. vide in dictione cludo.

❡Accolo,is,pe. corr. apud ſiue iuxta colo, & de aquis mōtibꝰq; dꝭ. Li. lib. iiij. Hi dimiſſis circa oēs populos legatis q Etruſcū mare,qq; Tyberī accolūt ad frumētū mercādū. pli. li. iiij. Perſæ rubrū mare ſemꝑ accoluere.

❡Accola pe. cor. vicinꝰ aduētitiꝰ,ꝙ aduenīēs terram colat. i. habitet,vt accola mōtis,q ꝓpe montē habitat. Accola Padi. Accola cāpi,q iuxta Padū iuxta cāpū habet domū. Liuius li. j. Paſtor accola eiꝰ loci noīe Cacus ferox viribꝰ. Ve. li. vij. Amniſq; vadoſi Accola Vulturni. ❡Accōmodo,as,pe. cor. adhibeo,applico,adapto, apte colloco. Ci. lib. ij. de Ora. Aphricano illi ſuperiori coronā ſibi ī cōuiuio ad caput accōmodāti. Idē lib. j. of ficio. Qui ſe ad rēpu. & ad magnas res gerendas accommodauere. Idē. Tantū dabit amicitiæ,vt maturā amici cauſam eſſe malit,vt orādæ litis tēpꝰ quoad leges liceat,accōmodet. Interdū accōmodatū ſignificat procliue propenſum. Idem. Ad ſummū Græcorum ocium potiꝰ q̄ ad illam vim aut tumultum accommodati.

❡Accredo,is,pe. pro. ex ad & credo videtur ſignificare ad id qđ crediꝭ,accedo quale Aſſentio ſiue aſſentior ad ſententiam accedo, Columel. lib. ij. Idq; etam non

✣ Achetę cicadę ſunt argutę & canorę a verbo ἠχῶ qđ eſt ſono & crepito. Cc.

❡Achilus pe. pro. qui ſine labris eſt, ab a ſine χεῖλος chilos labrum. etiam margo ſed achelus potius dici debet quia s in e longum vertitur,vt κυθέρεια.

❡Achilles qđ & Achilleꝰ dꝭ nā gręce ἀχιλλεύς nomen viri apud Home. cautatiſſimi,cuiꝰ gtūs tā in i q̄ in is finit. Noīa eñ in eus diph. finita apđ antiquos terminabanꝭ in es,vt Theſeꝰ theſes. Tydeꝰ tydes, gtūs erat in is. Theſis tydis. vbi ī fine carminis abiīciꝭ s. vt theſi,tydi. Remāſit cōſuetudo in Achilleꝰ & vlyſſeus Achilles vlyſſes,quorū gtūs eſt achilli, vlyſſi in carmine. Vergi. Troas relliquias danaū atq; immitis Achilli, diſſoluto gtō vſus eſt. Hora. Vlyſſei a nominatiuo vlyſſeꝰ nam & gręci ὀδυσσεύς. Nec curſus duplices per mare Vlyſſei.

✣ Achilleū genꝰ ſpōgiatū ſpiſſū & minoribꝰ ac molliori bꝰ fiſtulis,quo achilles ī vulnere curādo vſus fuit. Cc.

✣ Achilleon oppidum , iuxta tumulum Achillis a Mityleneis conditum vbi claſſis eius ſteterat. Cc.

✣ Achilleos Miripilum hęrba appellata, ꝙ eam Achilles inueniſſe traditur in curando vulnere Telephi. Cc.

❡Acięris,ſecuris ęrea,qua in ſacrificiīs veteres ſacerdotes vtebantur.

❡Aciale,vel aciare ferrum durum. eius materiæ apud Brixianos maxima vis fit.

✣ Accicula vide infra.

❡Acidalus pe. cor. fons in Orchomeno oppido Bœotię Veneri ſacer. Vnde Venus acidalia dicta.

✣ Acidula pyra a ſucco ſubacido dicta. Cc.

✣ Acidylius nodus eſt ceſtus Veneris. Cc.

❡Acies tria ſignāt. ſ. acuitatē falcis cultri & ſimiliū quę ſecāt. Col. li. v. Obtuſa eñ hebeſq; & mollis fax putatorem moraꝭ eoq; minus laboris efficit & plus laboris affert vinitori. Nā ſiue curuaꝭ acies,qđ accidit molli ſiue tardiꝰ penetrat qđ euenit in retuſo & craſſo ferramēto, maiore nixu eſt opus & ἀπὸ τοῦ ἀκονᾶν. i. ab acuendo dicitur ſicut acumen & acuo. Significat & exercitꝰ inſtructionē cū ad dimicandū patꝰ eſt eo ꝙ acuto ferro armatꝰ ſit. Ver. li. iī. Geo. Et cāpo ſtetit agmē apto,directęq; acies. Et acies quidē īſtructa his vocabulis vocari ſolet Frons,ſubſidia,cuneꝰ orbis,globus forfices Serra,alæ, turres,cornu & quędā alia. Tertio oculi lumē Lactā. li. de opi. Acies eñ. i. mēbrana illa ꝑlucens quā ſiccari & obareſcere nō oportet niſi humore terſa pure niteat,obſoleſcit. Per trāſlationē acies ſumiꝭ ꝓ ingeniī ꝑſpicuitate. Cic. in Cato. Nōne vobis videꝭ is animꝰ q plꝰ cernit & lōgius videt ſe ad meliora ꝓficiſci. Ille aūt cuiꝰ obtuſior ſit acies nō videt. dicimus aūt tā acie q̄ aciei in gtō. Sal. li. j. Hiſt. dubitauit acie pars ꝓ aciei. Cuiꝰ rei cauſam vide apđ Gelliū. Aciē trahere dicunꝭ aquæ, ꝓ eo qđ eſt acuere ſimiliter aciem ferri exterimus vt acuta ſit.

✣ Acylon ilicis fructus ab Home. vocatur. Cc.

❡Acinacis pe. cor. gladius perſicus. Hora. li. Car. Vino & rixis medus acinacis. Hiero. cōtra Ioui. Extorſit acinacem de manu & latus eius tranſuerberauit.

❡Acini pe. cor. inter fructus minutiores arborū fructicūve denſiꝰ naſcunꝭ vt vuę grana,hederę grana,ſambuci tribuli,mali punici grana. Hiero. Nūc de acino vinacei diſſeramꝰ,granū parnū eſt ita vt vix duabꝰ digitulis teneri poſſit. Baccę vero diffuſiꝰ & rariꝰ, vt fructꝰ lauri oliuę,corni loti mirti lētiſci. Nonnūq̄ acini & Baccę indifferēter ponunꝭ. Ver. Sanguineis ebuli Baccis nimioq; rubentē. Ab acinę vuæ. Acinatitius a,um. fit vt vinū acinatitium. Vlpianus digeſtis de vino legato. Acinatitium plane vinum continebitur.

✣ Acititani Hiſpana gens ſimulacrum martis radiīs ornatum maxima religione colens,quem Necum. i. martem vocant. Cc.

ℨ Accipēſer prima breui ſeu aquipēſer genꝰ piſcis,ꝙ frequēs accipiaꝭ mēſis. Habet ſquāmas ad os verſas q apđ antiquos in magna eſtimatione fuit. Martia. ad palatinas accipēſera mittite mēſas Ambroſias ornāt munera rara dapes. quia, a facit in accuſatiuo gręcanica vox eſt.

❡Acis fluuius Siciliæ ex ætna procedens, ex cuiꝰ ripis fertur Polyphemum ſaxum in Vlyſſem eieciſſe.

✣ Acitia inſula quæ & melos & Sipnus dicitur. Cc.

❡Aclydes pe. cor. putaꝭ eſſe genus teli quod per flagellum immenſum iaci poteſt. Verg. libr. vij. Teretes ſunt aclydes illis tella , ſed hæc lento mos eſt aptare flagello

❡Acolutꝰ pe. pro. latine conſequēs. ἀπὸ τοῦ ἀκολουθεῖν. id eſt a ſequendo.

❡Acone latine cos græce ἀκόνη.

❡Acone portꝰ Bithyniæ eſſe ferꝭ qui prouentu malorū graminum vſque adeo celebris eſt,vt noxias hęrbas aconita nominemus. Sed vide in dictione Aconitum.

❡Aconitū penultima ꝓducta hęrba quę ex cerbrei ſpuma cōſperſa venenum efficaciſſimū contraxit quo tempore eū Hercules ab īferis traxit,ea eſt natura vt hoīem occidat niſi inuenerit quod in hoīe perimat, mirūq; exitialia ꝑ ſe ambo cū fuerit duo venena in homine cōmoriuntur vt homo ſuperſit. Hęc habet folia ciclamini aut cucumeris nō plura quatuor ab radice leniter hirſuta radicem modicam cāmaro ſimile marino. Dictū aconitum ἀπὸ τῆς ἀκόνης hoc eſt a cote,iuxta Ouid. dicentem. Quę quia naſcuntur dura viuacia caute. Mortales aconita vocant. Sunt qui ab acone portu diriuēt. Heracleę lyco flumini oppoſito qui prouentu malorum graminū vſq; eo celebris fuit,vt noxiæ hęrbę illine aconita noīata ſint. Aliī ꝙ iuxta nullus puluis interueniat. Nam κονις id eſt puluis, ἀκονιτη ſine puluere dicitur. Nonnulli huiꝰ rationem attulere, quoniam eadem vis in morte eſſet huic q̄ cotibus ad ferri aciem deterendam ſtatimq; admota velocitas ſentitur. Plin. libro. xxvij. Scribit aconitum dictū ꝙ in nudis cautibus,quas aconas vocant naſcaꝭ vel qm̄ ἀκονίζομαι ē accelero,qm̄ mortē accelerat. Sūt q putāt eā hęrbam eſſe quam napellum vocant vulgo,ſed non eſt.

✣ Acontiæ ſunt ſtellæ crinitæ ſeu impreſſiones , dictæ ἀπὸ τοῦ ἀκοντίου hoc eſt a iaculo,quia iaculi modo vibrantur ocyſſimo ſignificatu. Cc.

✣ Acopꝰ gēma vitro ſimilis pumicoſa aureis guttis ſtellata. Eſt & hęrba quę anagyros fructuoſa colere holeris, grauis odor,cuiꝰ ſemē cōmāducatū vomitiōes facit, vnde & ꝓuerbiū ἀνάγυρον κινεῖς hoc eſt anagyrum moues de re aut facto deteſtabili,vnde nobis nauſea excitetur. Cc.

ℨ Acorus herba quę & iridi aſſimulatur vide apud Dioſco. & Plinium.

ℨ Acor vini aut mali punici & ſimilium odoris, ſiue ī guſtu ſaporis,vt ita dicam acuitas ſiue aſperitas . Col. lib. iiij. Nos exiguum admodum cyrenaicum diluimꝰ, & ita cacumina obliuimus,ea res ſemini lauit acorem maloꝝ.

❡Acquieſco proprie eſt acumbo. Se . N . hilo miſerius ero ſi laſſa ceruix meaī manipulo ferri acquieſcat. Et acquieſcere eſt aſſentiri aliorum dictis. vt eſt illud. Si te lactauerint peccatores,ne aquieſcas eis.

❡Acquiro,qærendo adipiſcor ab ad & quæro. Cc.

❡Acratiſmos gręce iētaculū,acratizo ἀκρατίζω iēto. Cc.

❡Acraton intēperātia,merū. Acratos purus. Eſt etiam mel purū & ītegrū,ſiue merū ἀπὸ τοῦ ἀκράτου,ὅτι ἀεὶ ἐρῆ τημῆ ἐσὶ καὶ κρατέω,hoc eſt a vino puro nam in aurora metatius etiam ſalubre putatur.

❡Acredula pe . cor . putatur luſcinia auis , ſiue quem vulgo rauarinū dicimus. Ci. in prog. Et matutinos exercet acredula cantus .

❡Acrimonia aſperitas ad varias referꝭ res. Cato de re ruſti. Et ſi vlcꝰ acrimoniā eiꝰ ferre nō poterit,farinā hordeaceā miſceto. Col. li. x. Abſtineat oībus redolentibus eſculentis vt ſunt ſalſamēta & eorū oīa eliquamina . Itē fætentibꝰ acrimoniīs aliīs vel ceparū. Amb. Et ille quidem ſi adeo infectę res cellulę fuerint , ꝙ maculas ſola aq̄ nō purget,addūt molliciē olei, ſaporis etiam acrimoniam. Per trāſlationē ponitur pro vehemētia . Cic. lib. iiij. ad Her. Hęc exornatio tum multū venuſtatis habet

tam grauitatis & acrimonię plurimũ. Itẽ ponitur ꝓ animi viuacitate, pro acumine ingenij, & mẽtis ſeueritate.

¶ Acris Italię fluuius & Siciliẹ.

✣ Acropolis arx Athenarum, ſed aliarum vrbium.

✣ Acriſius abantis argiuorũ regis filiꝰ & pater danaes.

✣ Hic cũ apd̃ argos ãnis. xxxj. regnaſſet, a Perſeo nepote ſuo, licet nõ ſpõte, occiſꝰ eſt. A quo fit acriſioneus a, um, Vergi. Quã dicit̃ vrbem Acriſoneis danae fundaſſe colonis, & patronimic. fęmi. Acriſione pro danae.

¶ Acros latine ſummitas, & cacumen dicitur.

¶ Acrocerauni, mõtes excelſi inter Armeniã & Hiberniã ſic dicti ꝙ fulminibꝰ ſępe ĩfeſtẽt̃, nã κέραυνος fulmen ἄκρος altꝰ, q̃ſi mõtes ignitas hñtes fulminibꝰ ſũmitates.

¶ Acrocorinthꝰ mõs peloponeſi excelſus ĩter duo maria, ęgeũ. ſ. & Ioniũ, ſtadiorũ triũ & dimidiati, ſub cuiꝰ radice in plano iſtar mẽſe loco iacet oppidũ Corithꝰ. Vertex ipſe acrocorithi Veneris ſacrãhabet ediculã. Infra verticẽ, pirenẽ fõtẽ haud affluẽtes ſed perſpicuas aquas haberem. ¶ Acrocomꝰ pe. cor. latine lõgas comas hñs

¶ Acrochordones, verrucę ſunt noſtratis fabę amplitudine quę pueros maxime infeſtant dictę quoniã in imo anguſtæ ita ſunt vt pendere videantur.

¶ Acroma ſẽtẽtia ſubtilis inquiſitiõe & indagatione exquiſita, ab ἄκρος ſummus & μηλομαι τοητέω, inquiro.

¶ Acromata gręci voces & auſculatiões cocãt. Ariſtote. acromata noiauit cõmẽtationes ſuas q̃s diſcipulis tradebat, ĩ quibus philoſophia remotior ſubtiliorq; agitabat̃. huic diſciplinę q̃ acromaticę dr̃ tp̃s dabat ĩ licio gymnaſio matutino. Lã p. accipere vr̃ ꝓ ip̃is hoĩbꝰ acromaton recitãtibꝰ, cũ ait ĩ Alex. Alexãdrũ nanos & nanas & moriões & vocales exoletos & oĩa acrõata & pãtamios populo donaſſe. Sitr. Pli. ĩ epi. Interdũ ĩq̃t audiebamꝰ acromata. Interdũ iucũdiſſimis ſermõibꝰ nox ducebat̃. Alij appellãt acrõata feſtiuas recitatiões ludicraſq; narrationes qd̃ ſig. Ci. ꝓ ſignis. hicq; feſtiuũ acromane ſine corollario de ꝯuiuio diſcederet ibidẽ ꝯuiuis reſpectãtibꝰ ẽblemata euellanda curauit. & Su. de Au. ſcribit. Acromara hoc eſt narratiões recitationeſq; ludicias & mimicas ab Auguſto ĩterponi ſolere cõuiuijs, ad cõuictores oblectãdos. ſic & Am. li. hexa. ĩtellexit cũ ĩq̃t. Oẽs ſe ĩuicẽ diligãt. oẽs ſe ĩuicẽ foueãt & q̃ſi vnũ corpꝰ diuerſa mẽbra ſuſtẽtẽt quos non mortiferi cãtꝰ acromatum ſcænicorum qui mentem emolliãt ad amores, ſed cõcentus eccleſię

☿ Acromaticꝰ a, ũ, idẽ qd̃ auſculatoriꝰ. ¶ Acſi vide Ac.

¶ Acta ſubſtãtiuũ nomẽ & gręcũ vltima depꝛſſo accentu ſignãt litꝰ. Nã ἀκτη litꝰ dr̃ ἀκτοῖος littoralis. Ver. lib. v. At procul ĩ ſola ſecretę troades acta. Am. li. Hexa. de cetis loquens. que non in acta inquit, nec littoribus, ſed in Athlantici maris profundis feruntur videri.

✣ Actea nympha ab acte .i. littore maris dicta. Cc.

¶ Acta ab ago agis dñr de rebꝰ priuatis minoribꝰ familiaribuſq; q̃ ĩ vrbe fiũt & ĩ ſcripta redigũt̃. Iuue. Fiẽt iſta palã cupiẽt & ĩ acta referri. In quo ſenſu ẽt actꝰ dicimus. Cic. Qd̃ ſi devita mea atq; actibꝰ huic cõuiciatori reſpõdeo. Geſta vero q̃ fiũt ĩ adminiſtratione magiſtratꝰ ĩ bello & ĩ rebus maioribꝰ & ad rẽp. ptinẽtibꝰ, vt geſtã Ceſaris, geſta Põpeij Acta diurna q̃ p ſingulos dies fiũt & ſcribũtur. Ea gręco vocabulo Ephemeris, latino diariũ dicebãtur Sue. de Cęſa. Inito honore primus oĩm iſtituit, vt tã ſenatꝰ q̃ ppl̃i diurna acta cõficerẽt̃, Acta vero eiꝰ q rogatꝰ ĩ rep. verſatꝰ ſit cũ ĩperio ac poteſtate ſũt ꝓprie leges Cic. Quęre acta Gracchi, leges Sempronię proferentur

✣ Acta & actitata ĩq̃t Corn. ita diſtĩgũt̃, ꝙ acta ſũt q̃ extra iudiciũ fiũt, actitata ea q̃ ĩ iudicio, Hęc illic. p utẽ & acta & actitata vtrobiq; fieri ſed actitata, freq̃ntia adnotare. ☿ Actęa gręci ebulõ dicũt, & ꝓprie chameacten. niſi qs ſambucũ ꝓ actæa capiat, quã vocãt acten, & fructum eius acteon. ¶ Actæon cum diphthongo Ariſtęi filius a Diana in ceruum conuerſus, & a ſuis canibus dilaceratus. Eius fabula diffuſe ab Ouidio narratur.

¶ Actęꝰ, a, ũ. dr̃ ꝓ Athenieñ. Nã Attica regio apd̃ priſcos dicta eſt nõ ſolũ Atthis, idos, ab Atthide Crani regis filia, vt inq̃t euſtatiꝰ, ſed ẽt acte, vt Pli. li. iij. & Gel. teſtãt̃, vel ab Actęone, vl̃ ab Actęo rege ĩdigena. Priꝰ eĩ Atticã regionẽ Actẽ dictã Lycophron gręcus poeta inuit apd̃ quẽ Caſtor, & Pollux ἀκταῖοι λυκοὶ appellãt̃ vel qa littoralis fere tota ſit exili & anguſto quodã velut margĩe, vt auctor ẽ Strab. vñ Ouid. j. Meta. Separat Aonios Actęis phocis ab oris. Vult eñ Parnaſſũ mediũ eẽ inter Bœotiã & Athenas. Attica ẽt regio quõdã Ionia eſt vocata ab Ionio Apollinis, & Creuſę Erichthei filio vel vt inquit Strab. ab Ioue Xuthi filio.

¶ Actio cũ ab ago nomen verbale fit, multa ſignifi. nã qñq; pronũciationẽ. Cice. de opt. Eſt eñ actio quaſi corporis quędã eloquẽtia cũ cõſtet e voce atq; motu. Quid aũt ſit ꝓnũciatio. Idẽ. li. j. ad Her. explicat. Pronũciatio eſt vocis vultꝰ geſtꝰ moderatio cũ venuſtate, qñq; actio ponit̃ ꝓ orone ſcripta, qñq; ꝓ hiſtoria, vñ Hiero. Aliđ quoq; volumẽ cõdidit egregiũ, qd̃ titulo apoſtolicarum actionũ p̃notat̃, qñq; dr̃ defenſio, ſiue oro ꝓ cauſę defẽſione, aut alicuiꝰ rei de qua agit̃. Cic. Q. Valerio Actionẽ meã. C. Cęſar priᵒ ſuo cõſulatu lõge ĩ agraria cõprobauit. Et actio ius qd̃ ſibi debebat̃ in iudicio pſequendi, vt li. j. ad Herẽ. Et ea cauſa cadit is qui agit, niſi habeat actionẽ. Actionũ vero (ſicuti docet Vlpi.) ſunt duo gña. In rẽ q̃ dr̃ vindicatio, & in pſonã q̃ cõditio appellat̃. In rẽ actio eſt p quã rẽ noſtrã q̃ ab alio poſſidet̃ petimꝰ. Et ſemp aduerſus eũ eſt qui poſſidet. In pſonã actio eſt qua cũ eo agimꝰ qui obligatus eſt nobis ad faciendũ aliquid, vel dãdũ. Et ſemp aduerſꝰ eũdẽ locũ habet. Sumit̃ interdũ actio ꝓ bñficij accepti verborũ grata redditiõe. Cic. Planco. Quãq̃ gratiarũ actionẽ a te non deſiderabã. Interdũ ꝓ adminiſtratione. Lactan. li. de ira dei. Dei vero actio q̃ poteſt eſſe niſi mundi adminiſtratio. Et gñaliter capit̃ ꝓ omni operatione atq; actu, vt apud Cice. lib. j. offi. Virtutis enim laus omnis, in actione conſiſtit.

¶ Actioſus, factioſus, ꝙ vna quid agat faciatq;.

¶ Actito, as. pe. cor. frequẽ. oriũdũ nõ ortũ ab ago. Nã ſicut nõ ẽ ſcriptito a ſcribo, nec lectito a lego, nec factito a facio, qa nõ a ſupĩo prĩtiuorũ formãt̃, q̃ ſi formarẽt̃ acto, ſcripto, lecto, & facto diceremꝰ. Sed iccirco non ſic formãt̃, ꝙ male ſonarẽt, & ambigua forẽt. Igit̃ actito ab acto as. frequẽ. Scriptito a ſcripto, lectito a lecto, & factito a facto, formari cẽſenda ſunt. Et ꝓprie actitare dr̃ in cauſis. Pli. Magis miraberis ſi ſcieris illũ aliquãdiu cauſas actitaſſe: Sue. in Gal. Modicęq; in dicẽdo facultatis cauſas induſtriꝰ actitauit. Aug. li. ij. de ciu. dei. ad ludos trãſtulit. Quis igr̃ ĩ agẽda vita nõ potiꝰ ſectãda arbitret̃ q̃ actitãt̃, ludis auctoritate diuina inſtitutis, quã ea quę ſcriptitantur legibus humano conſilio promulgatis.

¶ Actiuus, qui agit, vñ actiuũ verbũ opponitur paſſiuo.

¶ Actius fuit Tragœdiarũ ſcriptor, natus libertinis parentibus & inter colonos Piſaurum deductus eſt, a quo & fundus Actianus iuxta Piſaurum dictus, in ſcribẽdis Tragœdijs, ſententiarum grauitate, verborum põdere, perſonarum auctoritate clariſſimus.

¶ Actiũ epiri ꝓmõtoriũ. Vbi Aug. Deuictis nauali p̃lio Antonio & Cleopatra vrbẽ cõdidit, & Nicopoli a victoria noiauit. Hic Actiꝰ a. ũ. & Actiacꝰ. a ũ. Ver. Actiaq; Iliacis celebramus littora ludis. Sappho & Phaonem. Cur non actiacas miſeram me mittis ad oras.

¶ Actia, actiorum. ludi quinquennales actiaci Apollini Actio dicati, qui priꝰ & a finitimis agebant̃, ſed ab Auguſto honorificẽtiꝰ celebrati fuerũt. ¶ Acto, as. frequẽtatiuũ ab ago, nõ eſt in vſu ꝓ eo vſurpamus actito tas.

¶ Actor qui aliquid agit. Qui cauſã agit vt orator. Qui geſtũ vultus & corpis agit, vt mimus & hiſtrio, & qui comœdias & tragœdias agit. Vt Comœdus & Tragœdus. Pręterea actor dicitur Vilicus, qui res noſtras curet, quẽ factorem ſolemus appellare. De quo Col.

¶ Actor, oris. pe. cor. nomen viri proprium. Verg. lib. xij. Actoris arunci ſpolium quaſſatq; trementem.

¶ Actꝰ a, um, ponit̃ ꝓ cõpleto. Vir. li. vi. His actis ꝓpere exequit̃ p̃cepta Sibyllę. Pro appulſo. Idẽ. li. ij. Si viribꝰ enſis adactꝰ Trãſijt ad coſtas. Pro admoto. Idẽ li. ij. Siue errore vię, ſeu tẽpeſtatibus acti. Pro infixo. Idẽ li. xj. Accelerãt acta pariter teſtudine Volſci. Pro coacto, terito, vt prodigijs acti cæleſtibus oſſa piabunt, alia ſignificata quęre in ago.

¶ Actꝰ, us, gñali vocabulo dr̃ oẽ qd̃ agit̃ aut dr̃. Sal. Cõſtituerat vti cũ Catilina ĩ agrũ Feſulanũ cũ exercitu veniſſet. L. Beſtia, tri. plę. ꝯciõe habita de actibꝰ Cice. q̃reret̃. i. de ijs q̃ Ci. dixerat aut fecerat, vt ĩ plębis odiũ adduceret̃. Interdũ actꝰ dr̃ hiſtoria. Hie. li. de viris illuſt. Euãgeliũ ſicut audierat ſcripſit. actꝰ vero apoſtolorũ ſicut viderat, ipſe cõpoſuit, In eo eñ ope actꝰ ipſorũ virtutibꝰ inſignes, explicant̃, q magis geſtu corpis pficiũt̃. Et ptes comędię, ac tragœdię dñr actꝰ a geſtibꝰ Hiſtrionũ, q ex hoc ipſo actuoſi dñr. Et actꝰ dr̃ ſpatiũ in agro, cẽtũ, & viginti pedũ, ꝙ in eo boues agerent̃, cũ araret̃ vno ĩpetu iuſto. Tres aũt reperiũt̃ actꝰ, minimꝰ q̃dratꝰ, & q̃dratꝰ duplicatꝰ. Minimꝰ. iiij. pedes habet latitudinis, lõgitudinis pedes. cxx. qd̃ ſpatiũ ĩ agris erat ĩter vicinos. Quadratꝰ vndiq;. cxx. pedibꝰ p̃finit̃, quadratus duplicatꝰ iugerũ p̃ſtat Rurſus actus, vt Modeſt. de ſerui. ruſti. ſcribit, eſt quo armẽta trahere, & vehiculũ ducere licet, iter quo quis pedes, vel eques cõmeare poteſt.

¶ Actum eſt, ſemper in malam partẽ accipitur, vt actũ eſt de rep. i. reſp. extincta, deſperata, perdita eſt.

¶ Actualia nomina, q̃ ab actu deſcendunt, vt dux, rex, curſor, nutrix.

¶ Actualis ſciẽtia, q̃ ꝓpoſitas res operatiõibꝰ ſuis explicat: cuiꝰ ptes ſunt. iij. moralis, diſpẽſatiua, & ciuilis.

¶ Actuoſus, ab actu etiam deſcẽdit, & ſigni. eũ q ĩ actibꝰ p̃ſertim ĩ geſtibꝰ corpis abũdat, & multũ ſe exercet. Do. in Ter. Hęc ſcęna actuoſa ẽ magis ĩ geſtu q̃ in orone ꝯſtituta. Ambr. li. Hexa. Nãq; iſtarũ artiũ alię ſunt actuoſę, q̃ ſunt in corporis motu aut ſono vocis. Ponit̃ & actuoſꝰ ꝓ operoſo, q ſemp aliqd facit. Sen. Iracũdos feruida natura aĩ facit. Eſt eñ actuoſus, & ptinax ignis.

¶ Actuariꝰ, ab actibꝰ actoris. i. hiſtriõis dr̃, & is ſignificat̃, q acta actiõeſq; deſcribit veloci ſtylo, eaq; deſcripta deinde recitat, qd̃ ſignificare debet̃. Sen. is verbis Multũ viua vox facit nõ quidẽ hęc, q̃ alienis verbis ꝯmodatur, & actuari vice fungit̃. Actuariꝰ igit̃ tãq̃ notariꝰ eſt. Sue. in Cęſa. Quã nõ immerito. Aug. ęſtimabat magis ab actuarijs exceptã, male ſubſequẽtibꝰ verba dicẽtis, q̃ ab illo editã. Et actuariꝰ eſt, qui acta publica ſcribit. Itẽ qui aptus eſt ad vehendũ. Vñ actuarię naues puæ, dictę ſunt celeres ꝙ cito agi poſſint. Sall. His actuarię naues circiter trigĩta, decẽ onerarię erãt. Similiter actuarius dr̃, cuius actus eſt, ſicut fructuariꝰ cuiꝰ fructus eſt.

¶ Actutum, pe. pro. aduerbium temporis ab actu. i. de celeritate deriuatum. Significat enim confeſtim ſine dilatione. Teren. in Phor. Aggredere actutum.

¶ Aculeus ſpiculũ, vel res, ſeu, oro pungẽs. Coll. lib. i. Nec paludẽ qdẽ vicinã eſſe oportet ędificijs, nec iũctã militarẽ viã, ꝙ illa coloribꝰ noxiũ virꝰ eructat, & ĩfeſtis aculeis armata culices, muſcas, crabrones q̃ ĩ nos dẽſiſſimis agminibꝰ ĩuolãt: vñ & ꝓ quodã tormẽti gñe pon[...] quo forte velut acu ſancti martyres pũgebãt̃. Per tr[...] tionẽ vero canimꝰ. Tu deuicto mortis aculeo, ape[...] credẽtibꝰ regna cœlorũ. Ci. de optimo dicẽdi gñ[...] ſtulit ad orationẽ. Horũ oro inquit, neq; neruo[...] aculeos oratorios ac forẽſes habet. Hinc fit A[...] ta, tum, qd̃ aculeũ hoc eſt acutũ, aculei inſtar h[...] lib. xj. Sine ore eſt, ꝓ eo, quiddã aculeatũ lin[...] le, & hoc in pectore quoq; rorẽ lambunt: rel[...] buſdam aculeus in ore, vt aſilo, ſiue tabanũ[...]

¶ Acumen pe. pro. ſubtilitas alicuius rei, [...] nẽ ponitur ꝓ ingenij perſpicacitate. Col. i[...] mã eſſe, nec vllius acuminis ruſticationẽ, [...] men terminent interius magis penetrẽt, [...] lent perſpicacia ingenia penetrare.

¶ Acumino, as, pe. cor, acutũ facio, Lact. de opifi. in q̃drupedibus aũt cõtextũ ſpinę a ſummo capite deductũ lõgius extra corpꝰ eduxit, & acuminauit ĩ caudã, vt obſcœnę corporis partes, vel ꝓpter fœditatẽ tegerentur, vel propter teneritudinẽ munirent̃, vt animalia quędã minuta, & nocentia motu eius arcerentur a corpore.

¶ Acuo, is, cui, cuitũ, ꝓprie accõmodat̃ falci, cultro & huiuſmo. q̃ acui poſſunt. Col. li. iij. Quoties falcẽ acueris, ea pelle aciẽ detergito, atq; ita putare incipito. Per trãſlationẽ Hie. ad Cteſi. ſtylo accõmodauit. Forſitan inquit veſtra dicemꝰ, & fruſtra ingenij acuetis ſtylũ. i. exercebitis. Terẽ. in Adel, opibꝰ adhibuit, cũ ait. Attẽtiores ſumꝰ ad rem oẽs q̃ ſat eſt, quod illos ſat ętas acuet. i. docebit. Ver. lib. j. Geor. in ſimili ſignificatiõe, cordibꝰ tribuit. Curis acuens mortalia corda. Ci. Trebonio viris appoſuit. In excitando aũt & in acuendo plurimũ valet, ſi laudes illũ quẽ cohorteris. Et li. iij. off. Duę res quę languorem afferunt cęteris, illũ acuebant, ociũ & ſolitudo. i. incendebãt. Idẽ in Lęl. dictis attribuit. Multa eius, & in ſenatu, & in foro, vel prudenter ꝓuiſa, vel acta conſtanter, vel reſponſa acute ferebant̃. Aug. li. de vera religione prudẽtię applicauit. Acuit in tẽtatiõibꝰ prudẽtiã, vt nõ ſolũ in eas nõ ĩducat̃, ſed fiat etiã vigilantior. Huiꝰ verbi cõpoſita, ſunt exacuo, qd̃ eſt valde ſeu pfecte acuo. Ver. j. Geor. Exacuũt alij vallos, furcaſq; bicornes. Per ſimilitudinẽ etiã ad dẽtes & liuguã trãſfert̃. Idẽ li. iij. Geor. Dẽteſq; Sabellicus exacuit ſus: Et in p̃o. Quia exacuerunt vt gladium linguas ſuas. Pręacuo, prius acuo. Cato. Vitam teneram præacuito.

¶ Acuitꝰ, ta, tũ, pe. ꝓ. qd̃ acumẽ habet. Vñ gladiũ acutũ dicimꝰ & palũ acutũ. Trãſfert̃ & ad ĩcorporea, vt acutũ ingeniũ, acutꝰ viſus. Interdũ ponit̃ ꝓ aſperſo. Ver. Et acuto murice. Acutã aũt vocẽ tenuẽ & altã vocamꝰ

¶ Acupediꝰ dr̃ ille, cui p̃cipuũ ẽ ĩ currẽdo pedũ acumẽ.

¶ Acuſtici ſunt auditores quales erant diſcipuli Pythagorę, gręce ἀκουστός auditor. Cc.

☿ Acyros gręce, latine improprie.

¶ Acyrologia latine ĩpropria locutio. Nã ἄκυρος Acyros ĩpropria. & a λέγω logia locutio, vt, Hũc ego ſi potui tm̃ ſperare dolorẽ, quia ſperare ꝓ timere dixit: Nã ſperamꝰ bona, timemꝰ aduerſa. Et acyrologia eſt dictio minus cõueniẽter elata, vel nõ proprijs dictionibꝰ [...] ſcurata ſententia, vt accede ad ĩgnẽ hunc [...] plus ſatis: Ibi eñ nullꝰ ſignificat[...]

¶ Acꝰ quartę decl. gñis f[...] trix & ornatrix vtit̃[...] ſpide. Iu. Ille ſu[...] cit acu. Mar. F[...] ĩ Eſa. Hñt [...] netur, ne [...]

☿ Paleę [...] mus. C[...] eodẽ [...] eie [...] j[...]

Nam ſuburbanis lactens porcus,acere nutricandꝰ eſt.

A ANTE D

AD ꝓpõ eſt,q̃ tã in ꝯpoſitiõe q̃ in appoſitione inuenit̃. Et plerũq; proximitatẽ ſignificat. Curtiꝰ. Erat ad ripã fluminis ĩgẽs arbor. Ci. Decẽ fiſcos ad Senatorẽ quẽdã relictos. Col. lib. j. Quicquid appoſueris fiſſum erit rimoſũq;.i.iuxta poſueris. Habet quoq; vim ſimilitudinis,vt ad vnguẽ,adęquo. Habet vim intẽdẽdi,vt admodũ.i.valde. Adeo,in totũ edo. Denotat motũ ad hominẽ. Terẽ. in Phor. Sed q̃d ceſſas hominẽ adire? Interdũ motũ ad rẽ. Ver. Necdũ illis labra admoui. Interdũ ad locũ. Sall. ĩ Iug. Plęraq; loca hoſtiliter cũ equitatu accedit. Vbi ſciẽdũ ꝙ licet ad ꝓximitatẽ ſignificet,ſępenũero tñ etiã locũ apprẽdit ſicut hic. Et Ci. Tyroni. Ego ad vrbẽ acceſſi. Importat qñq; contrarietatẽ,vt ad illũ mihi pugna eſt.i.cõtra illũ. Ci. Ne ad ea meditere,imparatũ te offendã. Qñq; ꝯparationẽ, vt Cęſar nihil ad equitatũ tuũ.i.in cõparatione equitatus tui. Qñq; additionẽ,vt ad hęc mala. Qñq; cauſam, vt ad quid hęc feciſti? Capitur ꝓ circiter,vt ad duo milia hoĩm occiſa ſunt. Pro ſuper. Terẽ in An. Tũ ſiquis magiſtrũ cœpit ad eã rẽ,ĩprobũ ipſum aĩm ęgrotũ ad deteriorẽ partẽ plęrũq; applicat. Donatꝰ, ad eã rẽ ſup eã rẽ,hoc eſt ſuper amorẽ. Vſupat̃ ꝓ ante. Ver. Cũctãtẽ ad limina templi. Itẽ pro poſt,vt ad hęc.i.poſt hęc. Significat & temporalitatem,& hoc duobꝰ modis. Vno cum tẽporis cõditionẽ,vel neceſſitatẽ,vel importunitatẽ importat. Quin. Fingere nimirũ ad tẽpꝰ videor,& rẽ nimiũ manifeſtã imprudenter cõprobare. Altero cũ ſignificat tẽporis ſpatiũ,vt denotet vſq; ad,& includat tp̃s, cui adiungit̃,vt ſilebo ad annum,latebo ad tp̃s. Varro. Qui cũ ad tp̃s latitaſſet,tãdẽ ſub ſpõda iacẽs ĩuẽtꝰ eſt. Ci. ꝓ Ceci. Cũ amicis ad diẽ venit in caſtellũ,q̃d ſignificat die ꝓſtituto. Aliqñ tñ ponimꝰ ad,& vſq;. Sal. ĩ Iug. Illiq; & vſq; ad noſtrã memoriã Romani ſic laborauer. Cõprẽhẽdit & numerũ cui ĩũgit̃. Liui. lib. iij. Cõſul romanus in algido cõſecutꝰ ad vnũ oẽs occidit. Plaut. in Epi. Quãti eñ ꝓ ter minimo ad quadraginta fortaſſe eã poſſe emi minimo minas. Inuenit̃ qñq; ad abſolute poſitũ: vt apud Terẽ. in Adel. Vbi ad Dianę veneris,ſubintelligit̃ tẽplũ,ſed Attice. Hora. in Sermo. Vẽtũ erat ad Veſtę tale primo Liuij Ab vrbe ꝯd. Cęterũ notãdũ, ...ad in cõpoſitiõe cũiungit̃ dictiõibꝰ incipiẽtibꝰ,a.c. ...s.t. mutat̃ d,ĩ lr̃as ſequẽtes,vt acurro, affe... numero,appono,arrogo,aſſiſto,at... d,abijcit̃,aut ĩ g mutat̃ ...io ſimiliter adſũ,vbi ...cõponat̃ cũ a.c. ...mo,adbibo, ...oleo,aduo ...iro autẽ ...is calẽ ...turos Cc. &

neq; fuit me ſenex quiſq̃ amator adęq; miſer. Apul. li. iiij. Ecce plures numero iuuenes adueniunt. Aliquos incontanter adęq; latrones arbitrare.

✠ Adęquo. Vide Aequo.

¶ Adagiũ,dictũ ẽ ꝓuerbiũ q̃d facetis hoĩbꝰ aſcribit̃,q̃ſi circũagiũ ꝙ ꝑ ora hoĩm circũferat̃. Gel. Hic natũ ẽ frequẽs apd̃ Grę. adagiũ,nõ cuiuis hoĩ ꝯtingit adire Corinthum. Idem. Vetus adagiũ eſt nihil cũ fidibus graculo. Adagia,ę,mõ vetula recẽtis ꝑ tꝰ dr̃,mõ ad agẽdũ apta.

☧ Adaggero,ras. Vide in dictione Aggero,as.

¶ Adamaſtor,nomẽ gigantis ſtaturoſi,& mẽbratura immani conſpiciendi. Apud Clau. Damaſtor dr̃ in gigantomachia,Seuuſq; Damaſtor. Ad depellẽdos iaculũ dũ quęreret hoſtes. De hoc Sidonius. Porphyriõ Pangea rapit Rhodopemq; Adamaſtor.

¶ Adamas pe. cor. Lapis quẽ indomitũ poſſumꝰ appellare. Cõponit̃ aũt ex α priuatiua particula,& δαμάζω damazo,domo: eo q̃ nulli cedat materię, nec ferro quidẽ. Nã etſi ponat̃ ſuper incudẽ & graui ictu ferit̃, añ incus & malleꝰ vulnꝰ potiꝰ acipiũt,q̃ Adamas cõterat̃. Cũq; ignis oĩa domet,& oĩa metalla cõſumat,reddit Adamãtẽ puriorẽ. Solo hircorũ calido ſãguĩe diſſoluit̃. Sũt aũt adamãtiũ gñia quatuor.ſ. Indicꝰ, Arabicꝰ, Macedõicꝰ, & Cypriꝰ. Qui ĩ India naſcit̃ ęquę magnꝰ eſt ac nucleꝰ auellanę,cui ſimilis ẽ Arabicꝰ,ſed aliquãto minor. Qui in Macedonia ĩ Philippico auro ĩuẽtꝰ eſt olim,cucumeris ſemini par eſt magnitudine. Cypriꝰ colorẽ ęreũ repręſentat,& ĩ medicamĩe plurimũ valet. Eſt etiã adamas cognomĩe Siderites,ꝙ ferrei ſit ſplẽdoris,cęteris adamãtũ gñibꝰ põderoſior,ſed diſſimili natura,vt pote qui & frãgat̃ ictibꝰ & adamãte alio ꝑforet̃ eo ꝙ Cypriꝰ ẽ. Volũt q̃dã in adamãte Indico,q oĩm ꝓcioſiſſimꝰ ẽ,tãtã ĩeſſe vĩ vt iuxta magnetẽ poſitꝰ,ferrũ ab eo abſtrahi nõ patiat̃,aut abſtractũ ad ſe rapiat. Venena ꝓterea lymphationes metuſq; vanos abigit ex hoĩm mẽtibꝰ. Eſt & Adamas nomẽ fluuij Indici,in quo lapis Adamas reperit̃.

¶ Adamantinus,a,um,pe. cor. quod eſt ex adamante. Proper. Colchis flagrantes adamantina ſubiuga tauros.

¶ Adamãtęus,a,um,pe. pro. idẽ q̃d adamantinꝰ. Oui. lib. vij. Met. Ecce adamãtęis Vulcanũ naribus efflant.

¶ Adamo as. pen. corre. amatorie amo. Ambr. de diua Agne. Dum a ſcholis reuertit̃ a ꝓfecti filio adamat̃. Interdũ adamare eſt honeſte ac valde amare,ꝙ de quacũq; re dicitur. Ci. li. iij. de ora. Deinde ab Antiſthene patiẽtiã & duritiã ĩ Socratico ſermõe adamarat. Hie. Igit̃ adamato,quaſi ibidẽ ſibi offeretur,habitaculo. Au. li. j. cõ. Adamauerã latinas literas nõ quas prima magiſtri, ſed quas docẽt qui grãmatici vocant̃. Inuenitur & adhamo as,cũ h,de quo in dictione hamus.

✠ Adamuſſim,vide amuſſis.

✠ Adaperio,is,pen. cor. & adapertilis,vide in aperio.

✠ Adapto,vide apto,quia ſimplicium rem ſignificat.

¶ Adaquo,as,pe. cor. ex ad & aquo.i.aqua reficio. Sue. in Gal. Ita decreuit vt ad locũ vbi adaquari ſolebat iumẽtũ ducerer̃ capite ĩuoluto. Hye. in li. Geñ. Amoueamꝰ lapidẽ vt adaquemꝰ gregẽ. Aquo as, vero ab aqua fit,q̃d & aquor aquaris dr̃,& magis in vſu, ſignificatq; ...quã haurio ſiue ſumo. Liui. li. xxvij. Receptui ꝓpere ...nit,& miſit ad flumẽ vñ aquabãt̃. Et li. xxv. Ex eo... ...io vtriq; cũ ꝓſidio leuis armaturę ſũt aquati. Aliqñ ...q̃ reficere. Sall. in Iug. Aquatũ ẽ equos egreſſos. ...rea,ſpecies arũdinis in Italia naſcẽtis, circa arũ... ...nues, vbi ſpuma aquę dulcis,ac aquę marinę ſe... ...,quę & Calamodinus dicitur. Cc. ...,ſpecies tunicę ſic dictæ quod ab humeris ...nſuta Cc. ... & adaucto. vide in augeo. ...aphis dicitur, qui gręcis ſterpſiſeros ab ...nibus. Cc. ¶ Addico,is,penultima produ...endo approbo,adiudico,deſtino,deputo. Huic me quecunq; fuiſſet, Addixi. Vnde

addictũ,deuotũ,obnoxiũ,deſtinatũ. Ci. j. de offi. Et is qui morti addictꝰ eſſet. Aliqñ addicere,eſt auctiõe vendere,& quod in huiuſmodi venditione dicitur liberare. Nã liberatiõis vocabulũ, vt Pau. inq̃t eãdẽ vim habet quã ſolutionis. Hoc aũt fit cum multis ſunt emere volẽtes,& alius alio maius ꝓcium offert. Pli. Tabulas inde oẽs ex publico ꝓpter ęs alienũ ciuitatis addictas,Scauri ędilitas Romã tranſtulit. Adductas, hoc eſt publice venditas. Hinc titulus eſt in diẽ addictiõe. Quin. Oẽs facultates in ꝓtia collegi,rus,ſeruulos & oĩa vtiliora ꝓperanti feſtinatione parentis addixi. Paulꝰ. Si emptor aliũ nõ idoneũ ſubiecit,eiq; fundꝰ addictꝰ eſt,nõ video queadmodũ prior ſit emptꝰ: cũ alia ꝯditio & vera ſubſecuta eſt,ſed ſi neuter ſubiecit emptorẽ, maiori aũt ꝓcio addictũ eſt ꝓdiũ ei qui ſoluẽdo nõ eſt,abitũ eſt a priore emptore,quia ea melior cõditio dr̃ quã venditor approbauit,cui licuit nõ addicere. Suet. in Cęſ. Ampliſſima prędia ex auctionibꝰ haſtę minimo,ſeu vt quidã legũt, nũmo addixit. & addicere ꝓtor dicebat̃ qñ debitorẽ tradebat creditori,vt in eũ & vitę & necis haberet poteſtatem cũ ſoluẽdo nõ eẽt. Eſt eñ vtrũ ex tribꝰ verbis ꝓtorijs q̃ ſunt hęc,Do,dico,addico. In diſciplina vero augurali aues dicunt̃ addicere,qñ ratũ faciunt auſpicium. Liu. Fabio auſpicãti aues ſemel atq; iterũ nõ addixere.

¶ Addiſco,is per dd.i.bene diſco,vel ad ea quę didiceram,addo.

Addo,is,adiũgo,& dicimꝰ hoc meis malis,vel ad mea mala addit̃. Ci. Appio Pul. Illd̃ veli ſic habeas, ꝙ ĩtelliges hac re nouata,additũ potiꝰ aliq̃d ad meũ erga te ſtudiũ,cui nihil videbat̃ addi poſſe,q̃ quicq̃ eſſe detractũ.

¶ Additus,a,um. pe. cor. adiũctꝰ,& qñq; inimicus dicitur,vt apd̃ Ver. Nec Theucris addita Iuno Vſq̃ oberit.

¶ Addo,as,iuxta do. Plaut. in aul. Tuo arbitratu quod iubebis addabitur inuenturarum eſt.

¶ Addoceo,etiam doceo. Hora. Sollicitis animis onus eximit,addocet artes.

☧ Addormio vel addormiſco contrariũ eſt quod eſt expergiſcor. Suet. de Clau. Et quoties poſt cibũ addormiſceret,quod ei accidebat,olearum ac palmarũ oſſibꝰ inceſſabatur. ✶ Addubito Vide in dubito.

¶ Adduco pe. pro. ad aliquẽ ſeu ad aliq̃d duco,vt illud. Adducunt illi mulierẽ in adulterio deprehẽſam. Terẽ. Adducimus tuã Bacchidem. Interdũ inuitũ duco. Idẽ. Si illũ poteſt quę alicuius rei eſt etiam eum ad nequitiã adducere. Dicimus etiam Abducam te in meã ſentẽtiã. Interdũ adducere eſt contrahere. Ver. li. iij. Geor. Vbi ignea venis Oĩbus acta ſitis miſeros adduxerit artus. Hinc adductã frontẽ irati habere dicuntur,hoc eſt contractam & cõſtrictam. Interdum intorquere,rotare. Itẽ lib. ix. Ipſe ter adductas circum caput egit habenas. Indũ cogere. Ci. Nullo imbri,nullo frigore adduci, vt capite operto ſit. Aliquãdo produco,extendo. Ver. Ocyꝰ adducto torquens haſtile lacerto.

✶ Adebreuiamim ſiue Elleadbarim hebraicę gręcę deuteronomi,latine ſecunda lex dicitur.

Adedo pe. cor. ĩ totũ edo,ꝯſumo: vñ adeſũ ꝯſũptũ Nã ibi adauget. Ver. Nã ſępe fauos ignotꝰ adedit Stellio.

¶ Adelphoi. Delphõ priſca lĩgua gręcorũ vnũ ſignificat,vñ Apollo,Delphiõ dr̃ quaſi vnꝰ & ſolꝰ. Sic & fratres adelphoi,qui iã nõ ſoli. Vñ Terẽ. Comœdiã inſcripſit & appellauit Adelphi,q̃a in ea tractat de duobꝰ fratribꝰ. Sed quõ q̃a nõ ſolꝰ filiꝰ eſt Iouis,neq; a gręcis,ita dici vſq; memini,ſed bñ Delphi & Delphicꝰ. Apollo, Delphine dr̃ ꝓgrandis,teſtis eſt. Home. his verſi. εὐχετόωντο δ' ἔπειτα παριστάμενοι περὶ βωμὸν ὡς μὲν ἐγὼ τὸ πρῶτον ἐν πόντῳ ἠεροειδεῖ εἰσάμενος δελφῖνι, θοῆς ἐπὶ νηὸς ὄρουσα ὣς ἐμοὶ εὔχεσθαι δελφινίῳ, αὐτὰρ ὁ βωμὸς αὐτὸς δέλφειος καὶ ἐπόψιος ἔσσεται αἰεί. i. Orare poſtq̃ aſtãtes circa arã, vt q̃dã ego primã ĩ obſcuro põto aſſimilatꝰ Delphini celeri in naue impetum faciẽs ara,eaq; Delphica,& alta erit mihi ſemper. ¶ Adeo ſecũda ſyllaba breui, aduerbiũ eſt, & ſigni. vſq; eo,vel intantũ,nõ ſcd̃m rationẽ,q̃a ad accuſatiuo accõmodat̃. Cõponit̃ eñ ex ad eo is,vel ex ad & eo relatiuo ſiue aduerbio. Quin. Nunq̃ adeo ꝓ nobis ſollicita lex eſt,vt q̃d ꝓſtet extorq̃at. Qñq; ponit̃ ꝓ valde ſiue multũ. Terẽ. Iuuenẽ adeo nobilẽ. Ver. li. iiij. Nec me adeo fallit. Qñq; ꝓ vſq; etiã,ſiue etiã vſq;,inſup. Ci. in Cati. Eorũ aũt caſtrorũ ĩperatorẽ,ducẽq; hoſtiũ intra mœnia,atq; adeo in ſenatu videtis ĩteſtinã aliquã quotidie perniciẽ reip. moliẽtẽ. Ver. ij. Geor. Adeo a teneris aſſueſcere multũ eſt.i.vſq; Qñq; ꝓ certe, ſine dubio. Idẽ in eodẽ li. j. Multũ adeo raſtris glebas q frangit inertes Vimineaſq; trahit crates. Qñq; pro mõ. Terẽ. in And. Tute iã adeo eiꝰ audies verba Sill. optimꝰ atq; adeo noſtris optabilis aruis. ☧ Aliqñ denotat ſimilitudinẽ,vt in Apoca. Vidi ciuitatẽ ſanctã Hieruſalẽ nouã deſcendẽtẽ de cęlo,adeo pararã ſicut ſponſam: niſi putamus hic adeo duas eſſe dictiones. ☧ Et ſol,qui Apollo Macrobij ſententia Delphicus appellat̃ ꝙ ſit ſolus.

☧ Adela ἄδηλα gręci dicunt,quę ſine authore feruntur.

¶ Adeo,is,iui,vel adij itũ,pe. cor.i.accedo. vt adeo ꝓtorẽ. Huiꝰ paſſiuũ ꝓtulit Coll. lib. j. Sed granaria ſcalis adeant̃,& modicis feneſtellis Aquilonibꝰ ĩſpirent̃. Aliqñ adire eſt ĩterpellare. Terẽ. in And. Aliquot me adierunt ex te auditũ eẽ. Luci. li. xxvij. Cũ pacẽ peto cũ placo cũ adeo & cũ appello meã. Aliqñ aggredi adoriri. Ci. li. j. offi. Vix inuenit̃,qui laboribꝰ ſuſceptis periculiſq; aditis,nõ quaſi mercedẽ rerum geſtaꝵ deſideret gloriã. Et adire eſt quaſi ad pręliũ ire. Terẽ. in Phor. Nũc prior adito tu,ego in inſidijs ero hic ſuccẽturiatꝰ, ſiq̃d deficies. Ver. Nec quiſq̃ ex agmĩe tãto Audet adire virũ.

¶ Aditus us. ſigni. ingreſſum ꝑ quẽ ingredimur, & admittimur. Ver. Aditũq; per auia q̃rit. Vñ qñq; pro limine,ſeu ianua ponitur. Huius diminutiuũ eſt aditiculus.

¶ Aditio aditionis,eſt acceſſio.

¶ Adito,as,pe. cor. frequentatiuũ ab adeo is. *Diome.* Adeo,is,hoc iteramus *adito* as dictitantes.

¶ *Adeps,ipis*,gñale ẽ oẽm pĩguedinẽ ſiue carnis ſiue *alteriꝰ* rei ſignificãs. Iõ adipatũ pingue & ſucculẽtũ tã de ſermone q̃ de alijs rebꝰ dr̃. Iu. Feruẽt adipata veneno. Ci. Aſciuere ſuis artibꝰ opimũ quoddã & tanq̃ adipatę dictiõis genꝰ. Et. ꝓs. Cibauit eos ex adipe frumenti. Reſtringit̃ tñ qñq; & ſignifi. illud pingue ad ſimilitudinẽ reticuli ĩteſtina cõtinẽs. Cel. li. iiij. Cõtegit vero oĩa hęc omẽtũ exteriore ꝑte lęue & ſtrictũ,ex ſupiori molli us,cui adeps ꝑs quoq; ĩnaſcit̃. Et eſt gñis tã maſ. q̃ fœ. Pli. lib. iij. Protinꝰ vel ptiſanę, vel alicę,vel oricę cremor dandꝰ eſt,cũ quo recẽs adeps cocta ſit. Idẽ. Folia cũ vrſino adipe trita ĩponũt podagricis. ✠ Idẽ de adipe lupĩo dicit ſic. Maſſuriꝰ palmã lupino adipe dediſſe ãtiquos tradit. Iõ nouas nuptas illo pungere poſtes ſolitas neq̃d mali medicamẽti ĩferret̃. Cc. Qñq; etiã adipũ vocabulo,diuitię cõtinent̃ vt in ſacris literis Vñ adipoſꝰ nõ ſolũ ꝓ adipe pleno hoc eſt pinguedine,ſed etiã ꝓ locuplete & opulẽto ponit̃,ſicut & vulgꝰ eum ita nominat.

¶ Aipale pe. pro. adiectiuũ ab adipe,pro pingui. Vnde Feſtus adipales cœnas ſacerdotũ vocat. Ambro. Tanq̃ adipale precationis genus.

¶ Adipoſus pe. pro. pro locuplete & opulento accipit̃. q̃m & ĩ ſacris literis adipũ vocabulo diuitię cõtinẽtur.

¶ Adipatꝰ,a,um,dr̃ q̃d addito pingui factũ eſt ſuccoſum & pingue. vnde adipatę dapes dicunt̃. ¶ Adeptꝰ, a,um,aſſecutus acquiſitus inuentus. a verbo adipiſcor.

¶ Ader,locꝰ iuxta Bethleem,vbi vel angelorũ grex in ortu domini cecinit,vel Iacob pecora ſua pauit,loco nomen imponens,vel quod verius eſt,quodam vaticinio futurum iam tum myſterium monſtrabat.

¶ Adhabito tas,penul. cor. iuxta habito vel iuxta me pono. Plau. incap. Aedepol nãq; ſi adhabites propius, os penſabit tibi.

¶ Adhalo,as,pe. pro. afflo,aſpiro. Pli. Nũc q̃dẽ ſi ſerpẽtis iuxta fuerit,ſi patẽſcẽtes primo adhalauerit capa.

ci venenorum cognitione, ad virus accipiendum.

✣ Adhamo idē eſt qđ obligo, irretio. Cice. Qui eñ ſeruis honores adhamauerunt, vix admittūtur ad eos, nec ſatis cōmēdati multitudini poſſunt eſſe. Deducit̃ ab hamꝰ qđ catenā & vncū quo piſces ineſcāt̃, ſignificat. Cc.

✣ Adhęc. i. ꝑterea, quaſi ſupra iam dicta. Sall. Adhæc ſcientia belli Gallos ante Romanos fuiſſe. Vide Adhoc ſic enim legit Calepinus.

¶ Adhęro fortiꝰ fixus maneo, arctiſſime inſido, adhęrēs ſto, approxío, hic adhęreſco, adhęrēs fio, vel idē eſt qđ adhęreo Ci. li. j. off. Oīnoq; iuſtitię honeſtatiq; adhęreſcet. ¶ Adhibeo, es. pe. cor. appono Ci. Fabio, Adhibui diligētiā quotieſcūq; ſenatꝰ fuit, vt adeſſem: Plurimūq; in eo negocij habui. Et adhibere eſt ꝓpe habere. Terē. ī Phor. Nūq̄ admittā ego, a me qn mihi teſtes adhibeā, cū dem. ¶ Ad hoc ſignificat ꝑterea. Sal. Cognouerā ꝑuis copijs bella geſta cū opulētis regibꝰ, ad hoc ſępe fortunę violētiā toleraſſe, facūdia Gręcos, ſciētia belli Gallos, añ Romanos fuiſſe. ✶ Adhortor vide in ſimplici hortor. ¶ Ad, horā ſignificat ad tp̄s cōſtitutū. ¶ Adhuc Aduerbiū compoſitū ex ad, q̄ ſignifi. vſq; & huc. vñ adhuc, vſq; huc, ſiue vſq; mō. Ci. li. iiij. ad Herē. In his q̄tuor gñibus exornationū, q̄ adhuc ꝓpoſitæ ſūt, nō iopia verborū fit, vt ad idē verbū reuertat̃ ſępiꝰ Idē, Adhuc q̄ dicta ſunt arbitror mihi ꝯſtare cū ceteris artis ſcriptotibꝰ. Accipit̃ qñq; ꝓ etiā. Quin. Eſt adhuc alia in rñdēdo figura. ♁ Denotat aūt qñq; tēporis continuationē, vt apud Horatiū. Grāmatici certāt, & adhuc ſub iudicelis eſt. Qñq; imperfectionē. vt in Pſal. Dum adhuc ordirer, ſuccidit me. Et ī actibꝰ apoſtoloꝝ, Adhuc loquente Petro verba hęc, cecidit ſpūſſanctꝰ ſuper omnes. ✣ Adiabene eſt vltra armeniam regio, quę aſſyria ante dicebatur. Cc.

¶ Adiaceo es, pe. cor. iuxta iaceo adhęreo. Col. in pręfa. An puten fortunatius catamito repulſum ianitore, ſępe nocte ſera foribus ingratis adiacere.

✣ Adiantū gręci, quā & polythricū, qꝛ multitudinē capillorū faciat, appellāt, dictū qꝛ nō madefiat hūore. Cc.

¶ Adiaphora pe. cor. latie dñr ꝓmiſcua ſiue īdifferētia. qbꝰ & bñ poſſumꝰ vti & male, q̄lia ſunt bona corporis ac fortunę. ¶ Adiatrepſiā cū accētu in pe. gre. dicūt īuerecūdiā ἀπὸ τῆς ασηρητικῆς καὶ Διάκω τρέπω. μέλλον τρέψω τὸ πολλῶ. i. ab a priuatiōe, & Δια & τρέπω. Futurū τρέψω. i. verto. ¶ Adijcio, is, pe. cor. ex ad & iacio cū ceteris a iacio cōpoſitis ꝑ duplex ij, niſi ī poemate, vbi qñq; primā ſyllabā ꝯtingit breuiari. Statiꝰ. Fōtibꝰ ītētas abicit mōſtrātq; cruorē. Idē. Pectoraq; īuiſis obicit fumantia muris. Ver. Tytire paſcētes a flumīe reice capellas. Tūc eñ altera abijciēda eſt, ne ſyllaba breuis poſitiōe. i. duplicis cōſonantis cōtra rōnē metri ꝓducat̃. In ꝑterito vero per ſolā i, ſcribēda ſunt, vbi a, in e, mutat̃, vt adieci, abieci. Cōtingit nihilominꝰ plęrūq;, vt quędā ꝓducant̃, q̄ a iacio cōponunt̃. Ver. li. iiij. Tu lachrymis euicta meis, tu prima furentē. His germana malis oneras atq; obijcis hoſti. Ser. Obijcis ob naturaliter breuis, ſicut re & ab, ſed ꝓducūt plęrūq; hac rōne obijcio, abijcio, reijcio, qa habēt i, vocalē ſequētē, q̄ per declinationē pōt in cōſonātis formā trāſire, vt obiecit, reiecit. Ergo etiā anteq̄ i, fungat̃ officio cōſonantis, & ꝑcedētem longā facit. Idē li. x. ſuper verbo reiecit. Re naturaliter breuis eſt, & eā ꝓ lōga poſuit, ſicut alibi. Reijce ne maculis infuſcet vellera pullis. Qđ licet poſſit excuſari, qa cū facit reieci īter duas vocales poſita ꝓducit ſuperiorē, vt dicamꝰ lōgā eſſe ſępe, quia per declinationē lōga futura eſt. Tñ quia in hoc argumentū magis eſt, q̄ ratio Dicamꝰ Ectaſim factā, quę poetis plęrūq; conceditur. Significat adijcere, adiūgere, accreſcere, vt adiecit claſſi remiges. Et adijcere, quaſi applicare, & iuxta ponere, vt, ad virginem animum adiecit. Adijcere oculum, eſt inſpicere, conſyderare.

♁ Adijciales cœnę adipaleſq; vocant̃ ſacerdotū, vt patet ex Feſt. Pli. Se. Var. li. iij. de re ruſt. Primꝰ Q. Hortēſiꝰ pauones augurali adijciali cœna poſuiſſe dr̃, dici pōt & dubia. ¶ Adiectiuū ab adijcio fit q̄ſi adiunctiuū, quia ſubſtātiuis adiungatur. Poſtulat aūt infinitiuū ſiue actiuum, ſiue paſſiuum. At ſubſtantiua magis gerūdiū, vt tu es dignus habere opes, & es dignus honorari. Tēpus eſt eundi, locus eſt expoſtulandi.

¶ Adigo, is, pe. cor. ex ad & ago, ſignificat concito, cōpello. Lact. lib. iiij. Cōquerentes ꝓphanos hoīes ſacris ītereſſe, adegerūt principes ſuos in furorē, vt expugnarent dei tēplū. Itē adigo, aſtringo. Liui. li. j. Iureiurādo adegit neminē Romę regnare paſſuros. Itē appello, adduco, ſiue ad aliquē locū ago. Terē. ī Eun. Nā aut iā reuertere, aut mox noctu te adigēt horſum iſōnia. Cic. de diui. ſic Appello vſus eſt, quēadmodū Terē. Adigo: Inquit eñ Cic. Viſum eſt in ſōnis paſtorē ad me appellere duos ꝯſāguineos arietes. Itē affigo, ſeu intꝰ pono. Col. Cuneū adige ītra lignū cū findere velis. ✣ Adides, Perot. ī Cor. ab adeo deducit, dicitq; tela q̄dā adeo ātiqua, vt nuſq̄ cōmemorent̃ ī bello, legit̃ tñ Clauas fuiſſe cubito ſemis factas, eminētibꝰ hinc atq; hīc acuminibꝰ q̄ ita iaciunt̃ in hoſtē loro ſiue lino religatę, vt peracto vulnere ad iaciētē reuertant̃. Ver. Teretes ſunt aclydes illis tela, &c. hęc illę. In quibꝰ magno videt̃ duci errore, nā ſi ab adeo deducant̃ primā corriperēt. Neq; adides, ſed aclides, aut aclydes legēdū putē, de qbꝰ ſupra viſū eſt.

¶ Adimo, is, pe. cor. quaſi diminuo & aufero. Inde adēptꝰ ablatꝰ. Adimere vero ius verborū in comitijs, ē ius ſuffragrādi tollere, & tāq̄ ſexagenarios de pōte deijcere Nā ꝑ pōtē ſuffragia ferebāt̃, ab emo & ad, ita a, p, & emo ꝑimo, qñ qs malū aliquod ſibi ex culpa ſua adiuenerit.

¶ Adineo, is, pe. cor. adiniui, adinitū. i. intus vel iuxta mitto. Co. li. iij. Cū ferula fuerit enata eā findito, & in medullā eiꝰ nucē Grecā, vel auellanā abſcondito, & ita adinito, Hoc ante calendas Martias facito.

¶ Adipiſcor, eris, ex ad & aſpicor, qđ non eſt in vſu, a quo aptus participiū videt̃ fuiſſe, vñ adeptus. Feſtus. Aptus cū ꝓpria ſignificatione intelligit̃, poni tñ ſolet ꝓ adepto, ſicut apiſci pro adipiſci. Noniꝰ de priſcis dictionibꝰ. Apiſci adipiſci, Luci. li. xxvj. Vt ergo effugiā qđ ego te imprimis cupere apiſci intelligo. Dr̃ etiā apiſcor, atis. Luci. Magnā inde aſpicatꝰ infamiā. Inde etiā indipiſcor, qđ ſignificat aſſequor, Plau. tñ in Aul. Indipiſces dixit. Adipiſcor igit̃ qm̄ pleniꝰ ſonat, q̄ apiſcor. in vſum venit, & ſignificat qñq; cōſequor, ſiue obtineo Cic. li. iiij. Ad Heren. Hec oīa adipiſcemur, ſi rōnes ꝑceptiōis diligētia cōſeq̄mur, & exercitiōe. Plau. ī Tru. paſſiue dixit. Nō ętate, verū adipiſcit̃ ſapientia. Aliqñ ſignificat cōuenio, peruenio, qñ. ſ. cū perſona iungitur. Idē in Epi. Dij īmortales infœlicitēt te, vt tu es grandibꝰ gradibꝰ. Nā vt ad portū te cōſpexi curriculo occœpi ſeq̄, vix adipiſcendi poteſtas modo fuit. Cic. Nā medio itinere eum adeptus, amplexꝰ ſum, hoc eſt cum medio itinere ad eum perueniſſem.

✣ Adiſpacū, ſeu diſpacon, ſiue diacheron vocāt aſpalatū, ſpinā albā in oriēte magnitudine arboris modicę, flore roſę cuius radix vnguentis expetit̃. Sūt qui Etiſi ſceptrum vocēt, nec deſunt qui ſceptrū Eliſei. Sanat ozenas. i. vitiū in naribꝰ ex confluxu humoris acerrimi. Cc.

✣ Adinſtar q̄dā ex recētioribꝰ dixerūt. Solinꝰ, Apul. Aureliꝰ. Primus aūt Serenus Lyricꝰ ad inſtar ſcripſiſſe memoratur. Valla recte docet, ad redundare, nā inſtar eſt in ſtatum & quantitatem. &c.

¶ Adiungo, gis, alligo, addo, apto, accommodo. Te. in An. Vt animum ad aliquod ſtudiū adiungant.

¶ Adiugo as. pe. cor. i. cōiūgo aliq̄d iūgo. Plau. Mater eſt terra, ea parit corpus, mater anima adiugat volūtatē

¶ Adiudico, as. Vide ī dictiōe Adiudico. ¶ Abiuro, as, pe. pro. valde iuro. Nā ad auctiua ē. Ser. Tūc nos adiuramꝰ cū aliq̄d feciſſe negamꝰ. Ter. in Ecy. Sancte adiurat non poſſe apud Pāphylū ſe abſente ꝑdurare. Itē adiurare eſt īcātatiōibꝰ dęmones eijcere. Gręci exorcizare dicūt, vernacula nos lingua dicimꝰ ſcōzurare. Lact. li. iiij. Quāto terrori ſit dęmonibꝰ hoc ſignū, ſciet q viderit, q̄tenꝰ adiurati ꝑ Chriſtū de corꝑibꝰ q̄ obſederint, fugiāt. ¶ Adiuuo, as, pe. cor. opēfero, hinc adiutor pe. ꝓ. nomē verbale: q̄uis iutor a iuuo raro legat̃, & ponitur ꝓ auxiliatore, ꝑticipe ſocio. Et q̄dē adiutores, vt ſcribit Do. dicūt̃ ī re bona, pulſores ī mala. Terē. ī Adel poſtremo hodie ī pſaltria iſthac emēda, adiutor fuit. Adiutoriū dr̃ illđ qđ ab adiutore ꝑſtat̃: Adiumētū ſimilit̃ ſumit̃ ꝓ auxilio. ¶ Adiuto, tas, pe. pro. frequētatiuū ab Adiuuo, vt eſt, O Tite ſiquid ego adiuto, curante leuaſſo.

¶ Ad liquidū duę partes ſunt, ſignificatq; clare aperteq;. Hiero. in prolo. Eſaię. Ita vniuerſa Chriſti, eccleſięq; myſteria ad liquidū ꝓſecutus eſt, vt nō eū putes de futuro vaticinari, ſed de ꝑteritis hiſtoriā texere. Ad limina dicebant̃ ſerui, q ad atriū & aditū excubabant, ſicut ad pedes, a memoria, a libellis, q & luminarchę dicūt̃. Apul. li. ij. de aſi. Nā & pueri ipſiꝰ ad limina credo, vt arbitrio nocturni gānitꝰ ablegarent̃ humi q̄ ꝓcul diſtractū fuerat grabatulū. Syr. Sępe etiā famuli turbato ad limina ſomnio, Eupauere trucē per vaſta ſilētia vocem.

¶ Ad manū duę partes in prōptu. in ꝓximo, & ſeparabile. Sene. Ad manū eſt, quod ſat eſt. Pli. in Epi. Statim omnia, ac pene pariter ad manum ſenſus reconditi.

Admetꝰ, pe. pro. nomē Theſſalię regis, cuiꝰ armēta pauit Apollo diuina ꝑtāte ſpoliatꝰ, tñ Callimachꝰ contra hāc inueteratā lectionē ita ſcribit in hymno Apollinis φοίβον καὶ νόμιον κικλήσκομεν ἐξ ἔτι κείνου ἐξότε π᾽ ἀμφρύσσῳ ζευγήτιδας ἔτρεφεν ἵππους ἠϊθέου ὑπ᾽ ἔρωτι κεκαυμένος Ἀδ μήτοιο. i. Phœbum & iuſtum vocamꝰ, in Amphryſo, Iugales paſcebat eq̄s, deo ſimilis, amore accēſus Admeti.

¶ Admetes. pe. pro Oceani & Tethyos filia.

¶ Adimantus, nomen viri Athenienſis.

¶ Adminiculum auxilium ſuſtentaculum, vt vitis adminiculo religata.

¶ Adminiculor, aris, deponens, & adminiculo, as, actiuū auxilior, adminiſtro, ſuſtēto. Cato de li. edu. Quoad potui, adminiculaui tuam voluntatem in ſcribendo.

¶ Adminiſtro, as, iuxta miniſtro. ſeruio & guberno. Vide in dictione Miniſtro.

¶ Admiror, pe. pro. Vide in dictione Miror Admiratio, vt inquit Aug. nō de cognitis, ſed de incognitis rebus naſci ſolet. Inde admirari pro neſcire. Vñ eſt illud, Propter admirari, cœperunt philoſophari.

¶ Admitto, is, recipio, aſſumo. Iu. Iā fas eſt, admitte viros, dormitet adulter. Interdū admittere eſt ītromittere. Mar. Añ fores ſtātē dubitas admittere famā. Interdū, iuxta ponere, adiūgere. Iuſti. li. j. Ibiq; equūeque admittit, ratꝰ ex voluptate veneris futurū qđ euenit. Interdū, acceptare, ſuſtīere. Sal. Nōne emori ꝑ virtutē ꝑſtat, q̄ hanc vitā miſerā atq; inhoneſtā vbi alienæ ſuperbiæ ludibrio fueritis per dedecus admittere? Interdum peccare. Terentius in Eun. Si aliā admiſero vnq̄, occidito. ♁ Interdū conſulo. Plau. in Aſi. Impetratū quas admittūt aues. ¶ Admiſſionales dicunt̃ ij, quorū officium eſt admittere aulicos intra cubiculū ad principē ſalutandū. Lampridius in Alexandro. Salutaretur non quaſi vnꝰ de ſenatoribus, patente velo admiſſionalibus remotis.

¶ Admiſſarius equus dicitur, qui ad ſobolem procreandam equę adiungitur.

♁ Admiſſura tp̄s & actio ipſa, qua mariti gregū admittūtur ad coitū, fœturę cā. Sil. Expectat̃ equꝰ, cuius de ſtemate longo Fœlix emeritos habet admiſſura parentes.

♁ Admiſſuri aues dicti ſunt ab auguribus, quæ conſulētem imbuerent.

¶ Admodū pe. cor. aduerbiū. i. valde. Ibi. n. ad ītēſiua ē, vt vir admodū fortis. Pli. li. xx. Huiꝰ cucurbite ꝯmanducate ſuccꝰ ſtomacho admodū ꝓdeſt. Qñq; ſignificat aliquantū ſiue ſatis, quaſi ſecūdū rōnē. Liui. Iā mitigati admodū animi raptis erant, cū autem duæ partes ſunt ponit̃ pro quaſi, tanq̄, vt ſcribis admodum docti viri.

♁ Admolior, iris, vide in dictione Amolior.

¶ Admoneo, es, pe. cor. idē pene qđ moneo ſiue cōmonefacio. Ci. pro Cel. Illud tñ te admonitū eſſe volo, primū qualis es, talē te eſſe exiſtimes. Et dicimꝰ, admoneo te illā rē & illius rei, pro eo qđ eſt admonitionē tibi pręſto. A gręcis traductū, qui cū ablatiuo careant genitiuo vtunt̃. Sal. in Iug. Sed quoniā tanti viri tempus admonuit. Ver. li. x. poſuit pro percutere Leucanus, vt ꝓnꝰ pendens in verbera telo. Admonuit bijugos.

✣ Admordeo. vide Mordeo.

¶ Admoueo, es, pe. cor. iuxta moueo, appono. Vergi. Necdū illis labra admoui. Amoueo vero a loco moueo. Teren. in Adel. Age tunc hinc admouebo illum.

♁ Adnatare, adnecto, adnumero, adnoto, adiutor vide in ſuis ſimplicibus.

¶ Adoleo, es, pe. cor. eui, & lui, ultum. Vñ adultꝰ. Adoleſco, is, adoleſcēs, adoleſcētia, & diminu. adoleſcētulꝰ: Eſt autē adolere, ſiue adoleſcere, creſcere. Hie. ad Eu. Nolo ſinas cogitatiōes creſcere, nihil in te Babylonicū, nihil cōfuſiōis adoleſcat, dū ꝑuus eſt hoſtis, interfice vt elidat̃ ī ſemine. Aliqñ adolere eſt ꝓpiciari, & ſupplicationibꝰ numē auctiꝰ facere, ſacrificare, & quaſi odorē dijs ꝑbere. Ver. Verbenaſq; adole pingues & maſcula tura. Qm̄ vero ſacrificiū igni fieri cōſueuit adolere pro vrere, ſiue ligna imponere capit̃. Var. Cū inteſtina adoleuiſſent partim dijs obtulerūt, partim ipſi cōſunpſere.

♁ Politianus tamen aduleſcens per u, productū ſcribi præcipit, non per o. Quod ille indicat verſus. At leuis ille deus cum ſemper aduleſcentum.

♁ Adoleſchin, qđ gręce ἀδολεσχεῖν ad animi exercitationē pertinet, & ſępe vitio deputatur, q̄uis alij ad exercitationē corporis pertinere dicant. Augu. q. lxxix. Adoleſcentior, vocat̃ ętatis lubricū, in qua qui ſunt facile labuntur, quod verbum. Quintilianus vſurpat.

¶ Adoleſcentia, ab adoleſchia q̄ nugatio eſt, ſicut & ab adoleſco, qꝛ quędā loquendi luxuries atq; impetus ea in ętate adoleſcat: vel cum ſanguine ſimul perturbationes animi effręnatius adoleſcant.

¶ Adoleſcentior, aris, ſignificat luxuriare. Var. Id quidem vt faciat, cenſeo, quoniam tu quoq; adoleſcētiaris.

¶ Adoleſcenturio, adoleſcentiū more facio, ſiue in adoleſcentiam redeo. Labe. Incipit adoleſcenturire, & neſcio quid nugarum facere.

¶ Adonai, nomē dei apud Hębreos, quod generaliter interpretat̃ dominꝰ, quod dominetur creaturę cunctę. ♁ Plurale huiꝰ nominis adon, dñs magiſter deponit̃ in in fine dium eū noīa hebręa in plurali deſinūt in ot vel in im: hęc ma. g. illa vero fœ. ge. ſed m ſępe remouet̃ & maxime in ſerie regiminis legunt̃ ꝑterea noīa dei freq̄nter pluraliter qa ſuꝑ oīa vnꝰ, & dicūt hoc fieri ob diuinę maieſtatis reuerētiā vel (ſi alij volunt) vnitatem eſſentiæ triū perſonarū, patris ſcilicet filij & ſpirituſſancti.

¶ Adonis, is, pe. pro. & idis, nomē ꝓpriū ♁ filij Cynarę Cypriorū regis & Myrrhę, quē venꝰ in delitijs habuit formoſitate ꝑcellētē. Hic apri dente ſub inguine percuſſus, laceratuſq; proſternit̃ letho. Venus miſerata in florē adoniū, qui ſanguineo eſt colore, eū trāſformauit. Pli. lib. xxj. docet Adoniū florē eſſe alſioſum, hunc Auſoniꝰ cū Plauto vocāt Adoneū, Fulgētius Adon. Adō grece ſuauitas dicit̃. Et quia Myrrha odore ſuauis eſt, Adonē dicit̃ genuiſſe. Ideo aūt venerem amaſſe dicūt, q; hoc genus pigmenti ſit valde feruidū. Legitur apud Lucia. Adonim fluuiū ex Libano monte, ꝓfluentē ſingulis annis ſanguinolentū fieri per eos dies, quibꝰ Adonis fuit interfectus. Hie. in Eze. ſic habet. Quem nos Adonidē interpretati ſumus, & Hæbręus, & Syrus ſermo Thaniū vocat. Vnde quia iuxta gentilē fabulam in menſe Iulio amaſius Veneris & pulcherrimus iuuenis occiſus, & deinceps reuixiſſe narratur, eundē Iuliū mēſem eodem appellāt nomine, & anniuerſariam ei cele=

brant ſolemnitatem, in qua plangitur quaſi mortuus, & poſtea reuiuiſcens canitur atq; laudatur.

♁ Vnde apud Ezechie. pphetã legitur, Ecce ibi mulieres ſedebant plãgẽtes adonidẽ. Macrobi⁹ vero accipit Adonidẽ p ſole. Eſt etiã piſcis. Vñ Opia. in li. de piſcib⁹ ita ſcribit τῶν μερόπων ἕτεροι μὲν ἐπικλείουσιν ἄδωνιν. Moſcopolus autẽ ἄδωνις παρὰ τὸ ἄδω τὸ ψάλλω τοῦτο δὲ παρὰ τὸ ἀείδω. ἀφ' οὗ καὶ τὸ ι ἔχει προσγεγραμμένον. & Theocrit⁹. ἄδωνιν ἡ κυθήρη ὡς ἴδε νεκρὸν ἤδη στυγνὰν ἔχοντα χαίταν ὠχρὰν τε τὰν παρειὰν, ἄγειν τὸν ὗν πρὸς αὐτὴν ἔταξε τοὺς ἔρωτας. οἱ δ' εὐθέως ποτανοὶ πᾶσαν δραμόντες ὕλαν στυγνὸν τὸν ὗν ἀνεῦρον. δήσαντες ἠδ' ἐπέδησαν χρυσῷ μὲν βρόχῳ κατάψας ἔσυρεν αἰχμάλωτον ὁ δ' ἐξόπισθ' ἐλαύνων ἔτυπτε τοῖσι τόξοις ὁ θὴρ δ' ἔβαινε δειλῶς φοβεῖτο γὰρ κυθήρην τῷ δ', εἶπεν ἀφροδίτα καὶ τὰ λοιπά. .i. hominum alij mevocãt Adonin. Moſcopolus aũt Adonis ab ἄδω. .i. cãto, pſallo. Vñ & iota aſcriptũ habet & Theocritus Adonin Tythera. i. Venus vidit emortuũ, iã triſtẽ habentẽ ceſariẽ, pallenteſq; genas ducere ad ſe ſuẽ, amores iuſſit, qui ſtatim volantes omnẽ percurrẽtes ſyluam, triſtem ſuem inuenerunt, laqueo aũt ligantes vn⁹ captiuum trahebat, alter retro impellens arcu percutiebat, fera aũt veniebat, & Cytheram timebat, & reliqua.

♁ Scribit Pauſanias. Adonidis hortos lactucis & fœniculis frequentes, ac Veneri dicatos fuiſſe, in quib⁹ ſemina deponi, haud aliter q̃ in feſtis ſolerent, eoq; rem in prouerbium abijſſe, contra futiles ac leuiculos.

♁ Adonia, orum, feſta Adoni dicata. Scribit Amia. lib. xxij. hiſt. Adonia fuiſſe feſtiuitatẽ Adoni dicatã dicẽs, Euenerat iiſdẽ diebus annuo curſu cõpleto Adonia celebrari, ritu veteri, amaſio Veneris, vt fabulę fingunt, a pridente ferali deleto. Adonię cũ planctu celebrãt ob plãctũ Veneris repręſentandũ. Oui. Luct⁹ monumẽta manebant, apud Eze. quoq; prophetã ſcribit. Ecce ibi mulieres ſedebant plangentes Adonidẽ. Vbi intelligi vult fuiſſe idolatriam celebratam in honorẽ Adonidis.

✤ Adoperio. Vide Operio.

¶ Adopto, tas. Vide in dictione Opto. Hinc adoptiu⁹, qui ex adoptato natus eſt.

♁ Adoptiu⁹, qui in adoptionẽ venit. Plau. in Pe. Siquidem Antidamarchi quęris adoptatiuum.

¶ Ador indeclinabile ſecundum vſum quãuis apud aliquos inueniat declinatũ. Vganius lib. ij. Illã ſponte ſatos adoris ſtrauiſſe maniplos. Declinat etiã hoc adoreũ vnde & adorea. Eſt autẽ ador frumenti genus vel farris edor quondam appellatũ ab edendo, ꝙ epulis & immolationibus ſacris putabatur pium, vel quod aduratur vt fiat toſtum. Vnde i ſacrificio mola ſalſa fiebat. Vel dicit ab adoro per apocopen.

♁ Adoreum, idem quod ador. Var. lib. j. de re ruſtica, In loco humido, ſed far adoreum potius ferunt.

♁ Adoreum ſemen, vt columella ait, eſt idem quod far. Cui⁹ quatuor ſunt diſcrimina, Cluſium, Vermiculum, Candidum, Trineſte.

¶ Adorea, & adoreola cum accẽtu, in antepenultima, laus bellica, ꝙ victores a victis adorentur.

♁ Vel ꝙ adorandi ſint qui laudẽ ex bello reportãt. Pli. xviij. Gloriã deniq; ipſam de farris honore adoreã appellabãt. Fe. Adorea laus, qa glorioſũ putabãt eẽ, q̃ farris copia abũdabat, aut qui farre a populo donat⁹ eſſet.

¶ Adorea liba e farre facta, quib⁹ in ſacrificijs vtebant.

¶ Adoro, as, pe. pro. ex ad & oro, ſignificat ad plenum oro, veneror, precor, ſupplico.

♁ Adorare etiã quandoq; ſignificat alloqui. Apul. li. ij. Infuſa aqua populum ſic adorat. Hinc fit adoratio.

♁ Adoratio tria importat. ſ. affectus deuotionẽ, q̃ eſt interior mẽtis ad diuina intentio: affect⁹ attẽtionẽ, cũ qs ſe deo offert. Et gręcę dicitur Theoſebia. i. diuinus cultus, vel Euſebia. i. bonus cultus. Illud eñ coli dicit, cui ſtudio intenditur. Et exteriorem exhibitionem, quomodo ſeruitus appellet. Seruire eñ ex ea parte eſt, ex qua ſeruilis actus eſt, Vñ adoratio vt eſt motus expreſſus, vel actus venerationis in corpore, in actu exteriori eſt. Hãc vero triplicẽ eſſe theologi autumãt, Latriã, duliã, hiperduliãq;. Latria cultus honorq; eſt ex bñficio, ſoli deo debit⁹, qualis ẽ pductio ad eſſe, vel ex recognitiõe dñij diuini, reſpectu oĩs creaturę. Dulia ẽ cult⁹ vel honor qui creaturę cõuenit rõne alicui⁹ maioris dignitatis a deo ſpceptę, vt dignitas dñij cõuenit p̃latis, dignitas ſapiẽtię cõuenit doctorib⁹, dignitas bonitatis cõuenit ſanctis, rõne quarũ dignitatũ debet eis honor qui dulia nominat. Hipdulia eſt honor q debet creaturę ppter ſingularẽ excellentiã, quã illi deus participem effecit.

¶ Adordior, ris, adorſus, alloquor, icipio. Ambro. li. j. offi. Poſtea nunq̃ niſi conſulto dño bellum adorſus eſt.

¶ Adorior, iris. vel eris, adort⁹ eſt repẽte & ex inſidijs aliquẽ inuadere. Ab eo ꝙ corpora aggrediẽtiũ exurgãt ſubito, atq; increſcant. Liui. li. j. Tumor deinde inceſſit ne ciuitatẽ ſine imperio vis aliqua ęterna adoriret Differunt tñ, vt inquit Donatus, adorior, & aggredior, qa aggredimur de longinquo, adorimur & de proximo. Dicimus autem adorior hunc, nõ orior ad hunc. Interdum adoriri eſt incipere. Lactan. lib. iiij. antequam pręclarũ hoc opus mundi adoriretur.

✤ Adormio, ſcribendum addormio.

¶ Adorno, as, pluſquã apparo. Vide in dictione Orno.

¶ Adplenum, ſignificat perfecte. Hiero. Cum necdum poſſint adplenum verba formare.

♁ Adprimus pen. pro. longe primus. Cicero in Odiſſ. xvj. Deniq; vir ſummus adprimus.

♁ Adpulſus & adpulſio vibratio ferruminatioq;. Apul. li. vj. Et vnũ blandiẽtes adpulſum linguę lõge militũ, alias ſignificat pecorũ ad aquã acceſſũ, vt apđ iuriſcon.

✤ Adprimũ, Ad locũ vbi prius eſt. Ad poſtremum & ad vltimum notoria ſunt.

¶ Adquo. i. quantum. Afra. Vt ſcire poſſis adquo te expediat loqui, id eſt quouſq;.

¶ Adramis & adramin, pe. cor. nomẽ viri proprium.

¶ Adraſtia cum accentu in pe. regio nõ lõge a Troade, quę eſt in Myſia ab Adraſto rege dicta, qui primus Nemeſi. i. fortunę tẽplũ ędificauit, Adraſtiãq; vocauit. Ibi etiã eodẽ nomine ciuitas fuit, qua diruta lapides trãſuecti ſunt. Et ibi ara ędificata Hermocreontis opus magnitudine & pulchritudine memorabile, eſt etiã q̃dam dea. ἣ περιαιρεῖ τὴν μνήμην καὶ νοῦν ἀνθρώποις περὶ δὲ ταύτης ὁ μουσαῖος, καὶ ἀριστοτέλης περὶ τοῦ οὐρανοῦ ἀδράστειαν δὲ ἀναπόδραστον αἰτίαν οὖσαν κατὰ φύσιν αἶσαν δὲ ἀεὶ οὖσαν. i. aufert memoriam & ſenſum hominibus, de qua Muſeus, & Ariſt. de cœ. Adraſtiam ineuitabilem cauſam exiſtentem ſecũdũ naturam, parcam autem ſemper exiſtentem.

♁ Adraſt⁹ nomẽ regis Argiuorũ, qui fuit fili⁹ Thalaõis & Eurimones, habuit duas filias. Deiphilẽ & Argiã, & Deiphile qdẽ Tideo nuptui tradita ẽ, Argia Pollinici.

¶ Adramelech Idolũ Aſſyriorum, quod etiam Samaritani coluerunt.

¶ Adrepo, adrepis, pe. pro. ad aliquid repo. Pli. libro. xxxv. Ad matris morientis ex vulnere mammam adrepens infans.

✤ Adria & Adrianus, vide in Ha. Hadrianis gallinis laus eſt maxima, quæ vt Ariſtoteles refert, paruo quidem ſunt corpore, ferociunt tamen & pullos ſæpe interimunt, color his varius, Cc.

¶ Adruo, ruis, ex ad & ruo ſeruat d, in cõpoſitione, preter regulam aliorum propter Euphoniam, & ſignat arã do ſubruo. Columella lib. ij. Diſiectam deinde protinus ſimum inarari & adrui conuenit, id eſt ſubrui & ſubigi.

¶ Adſcire, ſignificat adiungere. Columel. in pręfa. Cũ & hanc adiſciuimus quaſi agriculturę partem cum ſeparata ſit ab agricolatione paſtoralis ſcientia. Solet tñ ſcribi ſine d, & per duplex ſſ Sciſco, de quo inconſciſco.

¶ Adrumo adrumas, penultima producta, rumorem facio, ſiue commurmuro.

¶ Adſum, es, affui, ſignificat pręſens, vel prope ſum.

♁ Nã adeſſe etiã dr, qđ paulopoſt futurũ eſt, aut quod aduentat, vñ dicim⁹ adeſt Scipio cũ iã venit. Sed p̃ſens eſt id qđ iã venit. Et hoc naturaliter ſicq; cũ datiuo vel ablatiuo mediante in cõſtruit. Cice. in Phil. Oĩbus his pugnis Dolobella affuit. Et in Pauli pugna non affuit. Cic. Inter hominẽ & belluã hoc maxime itereſt, ꝙ hęc tñ quantũ ſenſu mouet, ad id ſolum quod adeſt quodq; p̃ſens eſt, ſe accommodat. i. prope Quandoq; adeſſe eſt fauere in iudicio, vel pręſidio eſſe. Liuius de ſecũdo bello punico, Sed pueri fœminęq; ſupra animi corporiſq; vires adſunt pugnantibus, tela miniſtrant. Ambroſius, Cur non affuiſti viduę, orphanis quoq; iniuriam patientibus. Donatus. Adeſſe cauſę proprie dicunt aduocati, & amici. Q ñq; ſumitur pro accedere. Ver. Huc ades o Galathęa. Sed duo ſignificata magis per reflexum dicũtur. Sciendum ꝙ in Adſum ſeruatur d, triplici ratione, ſcilicet differẽtię cauſa de aſſus, ſa, ſum. Euphoniæ cauſa, ꝙ pleni⁹ ſonet adſum, q̃ aſſum. Poſtremo ꝙ ipſa verbi declinatio d repetit tanq̃ in ſuum naturale principium reuertens. Veteres tamen aſſum dicebant. Vnde aſſas dicebant nutrices, ꝙ adſint his quos nutriunt, nec ab eis vel exiguo tempore diuellantur. Plau. Nil Philon aſſum apud te eccum.

¶ Ad ſummã, & in ſumma ſignificat deniq;, ſiue ad poſtremum & breuiter. Iuue. Ad ſummã nõ Maurat⁹ erat nec Sarmata, nec Thrax. Cic. in Offi. Ad ſummã ne agã de ſingulis Quint. In ſumma non recedo, fas eſt mihi inuitis etiam parentibus pie facere. Idẽ, in hũc ſenſum accipit ſemel: vt ibi, Vt ſemel omnia complectar. Sic & breuiter vſurpat, vt in geminis languentibus. Breuiter tamen crudelitas explicanda ſenitia eſt.

¶ Ad ſummum refertur ad numerũ. Cic. pro Mil. Vn⁹ aut ad ſummũ duo inuenti ſunt, qui Milonis cauſam nõ probarent. i. non plures q̃ vnus, aut duo ex pluribus.

♁ Ad tempus ſignificat per aliquod ſpatiũ tẽporis. Ci. lib. j. offi. Vtrum perturbatiõe ad quę plerumq; breuis eſt, & ad tempus an conſulto fiat iniuria, Et apud Suet. legit Cæſarẽ extraxiſſe porticus ad tempus. Hoc idem ſignificat temporarium. Reliqua vide in dictione ad.

♁ Adualla, mons ex quo in Septẽtrionem Rhemis excurrit, & diuerſa ex parte Addua in lacum Larium iuxta Comum intrans.

♁ Aduatici Belgarum populi regionis Eburonũ nunc Leodieñ. Tornaceñ. proximi, quorũ opidum in altiſſimis rupibus poſitum erat.

¶ Adubanus & adubanum penul. produ. fluuius qui & Iſter, &, Danubius dicitur.

✤ Adueho, vide veho, & inde aduecto & aduectio.

✤ Aduelitatio, vide velitor, & ibi velitatio.

¶ Aduenio aduenis. pe. cor. idem quod venio, ſeu ad aliquid venio, vel ad aliquem locum venio. Cic. Aedepol ſenect⁹ ſi nihil aliud apportes tecum quũ aduenis, Et quandoq; venire incipio, quod & de inanimatis dicitur. Plautus Aduenienti morbo ſuccurre.

¶ Aduento tas. approxio. Gel. Sed poſtea cũ Brũduſiũ aduentaremus molitiq; eſſent venti maris, percõtat⁹ eũ ego ſum, q̃nã rõ illa pauoris ei⁹ eſſet. Ci. Nõdũ erat au ditũ te ad Italiã aduẽtare. Hoc eſt veniẽdo pximũ eſſe.

¶ Aduentito aduentitas, pen. cor. frequenter aduenio.

♁ Aduentores qui prope peculiariter frequentãt officinã quampiam ac tabernã, quos materna lingua dicim⁹ auentores. Plau. in Truc. Si equum facias auentores me os non incuſes. Dicti aduentores ab aduenien do.

¶ Aduena pe. cor. q nõ eſt ciuis aut inquilin⁹ ſed externus, & pprie q ex vno longinquo loco in aliquod opidũ veniũt aduenę dicunt. Cõuenę qui ex plurib⁹ locis.

¶ Aduẽtitius: qui nõ eſt loci illi⁹ quẽ habitat, & qui caſu in aliquẽ locũ venit nõ morãdi gratia neq; cõſulto.

¶ Aduẽtiti⁹ morb⁹ qui forte & nulla nr̃a culpa venit.

¶ Aduẽtitia bona quę nõ ex recta ſucceſſiõe, puta pr̃is aut qui, ſed ex legatis, aut aliter caſu aliquo nobis adueniũt, ad q̃ accedẽs, habet vſu fructũ & liberã adminiſtrationẽ. ¶ Aduerbiũ quaſi iuxta verbũ dr: quia in oratiõe prope verbũ ponit. Nec eñ poteſt verbi vis ſignificantius ſonare, niſi iungat aduerbiũ. vt puta dico nauigo. Hæc non plenę ſignificationis ſunt, niſi adijciant aduerbia: vt, bene male, docte, fœliciter facit nauigat. Sed alia aduerbia iungunt ad explẽdã verbi ſignificationẽ, vt ſunt locorũ aduerbia: vt, hic habito: eo intro Eſt autẽ aduerbiũ pars orationis q̃ adiecta verbo ſignificationẽ eius explanat atq; implet. Fiunt aũt aduerbia quãdoq; a noĩe, vt a bonus, bene, a verbo, vt a ſentio ſenſim, tracto tractim: a nomine & verbo, vt, pedetẽtim a pede & tẽto, a participio, vt a ſtatus ſtatim: a pronomine vt hic illic. ab hic & ille: a prępoſitiõe, vt ab ex, extra, & a ſub ſubter. ab aduerbijs etiam, vt a prope proprius.

¶ Aduerto aduertis, ad aliquẽ locum verto. Teren. in Eunucho, Illa ſeſe interea commodum huc aduerterat, in hanc noſtram plateam. Aduerto oculos animum ve, aliquo conuerto oculos vel animum.

¶ Aduerſor cum datiuo ſignificat cõtrarius ſum, aduerſor vero deteſtor, abominor iungit cũ accuſatiuo. Qđ fit, quoties ab liqua re quã odio habem⁹, vultum auertim⁹ vt illud repellere videamur. Oui. in faſtis. Officioq; leuẽ nõ aduerſatus honorẽ. Columel. Nã nec rubos aduerſatur capra. Et in ſacris literis. Gẽtes quas dominus aduerſatur. Fit autem ab aduertor, de quo infra.

¶ Aduerſarius ab aduerſor pro repugno. Nã aduerſarij dicuntur ſibi inuicem repugnantes.

¶ Aduerſus, ſa, ſum, ↄtrari⁹. Vide in dictiõe aduerſus.

¶ Aduerſus vel aduerſum prępoſitio, ſignificat contra & inimicitias, diffidia, contrarietateq; oſtendit: ſicut cõtra, vt aduerſus vel contra hoſtes bellum geritur. Aliq̃ pro erga ponitur. vt apud Teren. in And. Et id gratũ fuiſſe aduerſum te, habeo gratiam.

✤ Aduerſatores ſunt ſerui, qui eunt obuiã dominis cœnantib⁹ foris: ab aduerſum eundo, apud Plau. in Muſt. Inducit aduerſator, cuius peculiare miniſterium eſt, ire ad herũ foris cœnitãtẽ, & eum domũ reducere ac comitari. Terẽ. in Adel. Neq; ſeruulorũ quiſq̃ aduerſum ierat vbi ait, Don. proprie locutum Terentium eſſe, dicendo aduerſum, nam inde aduerſatores dicuntur.

✤ Aduefperaſcit, veſpertinũ tẽp⁹ appetit ſeu aduẽtat. Cc. ¶ Adulor. pen. pro. vt quidam putant ex ad & aulã, quia hi aulici obſeruãt, aut in u productam cõuerſa. Ouidius, Agmẽ adulãtũ media procedit ab aula. Nonius, Adulatio eſt proprie canum blandimentũ, quod ad homines conſuetudine tranſlatum eſt.

♁ Vnde ſpecie ſic diffinit. Adulatio eſt conuerſatio ad voluptatem abſq; ratione mali habitus, ad oblectationẽ cõſuetudinis tendens, mediocritatemq; tranſgrediens: Et eſt adulari, inſeruire & captare, vt fauorem emereamur voce vel geſtu tractum ἀπὸ τοῦ δούλου dulu quod eſt ſeruus. Eſt ẽñ adulari ſeruile, non liberale & ingenuũ. Apud Cic. lib. ij. Tuſcula. Adulat pro adulatur ſanguinem, poſitum, hoc eſt lambit, ebibit. Lucre. Longe alio pacto gannitu vocis adulant. Miror autem valde cum a gręco veniat, qm̃ δοῦλος dicitur ſeruus, inde dulor, aris, & cum ad, dicitur addulor, aris, duplo dd, quo pacto primam corripuerint aliqui verſificatores.

¶ Adulter adultera componi videntur ex ad & alter, ſeu altera, ꝙ ille ad alterã, & hęc ad alterum conferat. Hinc adulterium quod proprie cum nupta committit.

♁ Quamuis ad alia transferatur.

¶ Adultero, as, pe. cor. & adulteror, aris, vitio vel maculo, qđ etiã ad alia transfert. Pli. Iuuat ipſa adulterare adulteria naturę, ſicut teſtudines tigere, argẽtũ auro cõfũdere, vt electra fiãt. Ci. per trãſlatiõe in Lelio. Simulatio vitioſa. ♁ Apoſto. Adulterãtes verbũ dei. Adulteratur verbum dei, aut aliter de illo ſentiẽdo, q̃ eſt ſentiẽdum, aut ex eo non ſpirituales fructus, ſed adulterinos fœtus q̃rẽdo, laudes humanas, Autor Grego. in mora.

¶ Adulterinꝰ, na, num, pe. pro. Vñ adulterina ſigna dicuntur, q̃ ſunt alienis annulis facta, ſic adulterinę literę.

✤ Adulerinę claues, & ſimilia dicũtur dum ficta aut nõ vera pro veris ſubſtituuntur. Cc.

¶ Adultus, qui creuit. Vnde iuuenes dicuntur adulti, qui in flore ętatis & incremento ſunt poſiti.

¶ Aduiuo pe. pro. quaſi adhuc viuo. Hier. ad Pãma. Ipſe ſi aduiueret Origenes, iraſceretur nobis fautoribus.

¶ Adũbro, bras, exprimo, repręſento ſiue imitor, vti pictores qui imagines planas adumbrãt, vt ſolidę videantur. Aliquando vmbram adhibeo, ſiue vmbram tegẽdo facio. Col. li. xij. Adũbrant vel ſtramẽtis, vel alijs tegumẽtis vuę, ne ventis, aut caloribꝰ exareſcãt. Tribonianꝰ doctrinã auaritiã adũbrauit. Ponit etiã interdũ adũbrare pro honorare. ¶ Aduncus. Vide in dictione Vncus. Vnde adunco, aduncas, quod eſt curuo.

¶ Ad vnguem ſignificat ad perfectionẽ. Trãſlatio ſumpta a marmoreis, qui iuncturas marmorum tunc abſolutas exiſtimant, cum vnguis ſuperductus nihil offendit, vel cum iuncturę ita exactę ſunt, vt vnguem nõ admittant. Perſ. Seueros Excludẽt vngues. Siue ab his q magna diligẽtia & cõſyderatiõe aliqd faciũt, & in ipſa cogitãda vngues mordẽt. Perſ. Nec demorſos ſapit vngues Hora. lib. j. Ser. Fronteius ad vnguem, Factus homo.

¶ Aduno, nas. pe. pro. Congrego, Hie. Q ñ vos ad refectionẽ debita adunauerit hora, in cibis vr̃is minime pfulgeat cocorũ iduſtria: Hic adunati, dñr ſimul ꝯgregati.

¶ Ad vnum aduerbialiter ſumptum, ſignificat oẽs nullo excepto, vt non eſt qui faciat bonum non eſt vſq; ad vnum. Curtius, Omnes ad vnum petite.

¶ Aduoco, cas, pe. cor. ad me voco. Terẽ. in Phor. Ibo ad forũ, atq; aliquot mihi aduocabo amicos ad hãc rẽ. Huic ꝯtrariũ eſt auoco. Et aduocare eſt in ſubſidiũ vocare, ſeu aduocatũ hr̃e. Aug. li. ij. ciui. dei. Vt eã honoribꝰ talibꝰ aduocarent cultores ſui. i. aduocatã haberent.

¶ Aduocati dicunt̃, qui alteri adſunt in cauſa. Plaut. in Caſ. Stultus cõtriui diẽ dũ adſto aduocatus cuidã cognato meo, quẽ Hercule litẽ adeo perdidiſſe gaudeo, ne me ne quicq̃ ſibi hodie aduocauerit. Inter aduocatũ & patronũ hoc intereſſe Valla exiſtimat, ꝙ aduocatꝰ ſit nomẽ generalius q̃ patronꝰ, vt non tm̃ ſignificet eum qui alterius cauſam agit. Siquidẽ quicunq; adeſt alteri in cauſa. officij gr̃a, aduocatꝰ appellat̃, etiã ſi nihil dicat, neq; agat, ſed qui tantum paratus ſit defendere. Patronus, proprie qui agit cauſam, ſed accuſati, non accuſantis.

¶ Aduolo, las, pe. cor. iuxta vel ad aliquẽ locũ volare, & ꝯſtruit̃ cũ actõ ꝑpoſitis ad vel in, & aliqñ datiuo. Pli. At in agrũ Volaternũ, palũbiũ vis e mari quotannis aduolat. Idẽ. li. x. Platea nominat̃ aduolãs ad eas, q̃ ſe in mari mergunt. Idem Caprarumq; vberibus aduolant.

✤ Aduoluo vide Voluo.

✤ Aduorſor pro aduerſor, & Aduerſorem pro aduerſarium veteres dixerunt. Cc. Aduro vide Vro.

¶ Ad votũ aliquid hr̃e, & ex ſentẽtia licet hoc videat̃ rõnis, illud cuiuſdã affectus, in eãdẽ tñ veniũt ſignificationẽ. Quintilia. Habes ne vxorẽ ex aĩ tui ſentẽtia. Et alibi. Ad votũ omne fluentem fortuna laſciuit ocium.

¶ Aduſq;. i. vſq; ad. Apul. Iã aduſq; amnẽ pueniamꝰ.

☿ Adytũ cũ ypſilon. pro. licet poetę eã corripiãt, locus eſt ſecretior templi, ad quẽ nulli eſt aditus, niſi ſacerdoti: ab a ſine Δύω ingredior q̃ſi inacceſſibile. Sic aũt tẽplorum penetralia dicunt̃ adyta, vt ianuę valuę. Iſq; adytis hęc triſtia dicta reportat. Huius diminutiuũ adyticulũ.

A ANTE E

AEacus pe. cor. iouis ex Europa, ſiue ex Aegina filius, vt in Iliade inquit Home. Hic apud cœnopiam (Si quidẽ legit̃, niſi apud Strabo. eſt mẽdũ, œnonã legẽdũ eſt) regnaſſe dicitur, quam ex nouẽ numeris Aeginã nominãtis, quem tante iuſtitię fuiſſe dicunt, vt apud inferos animarũ creditus fuerit a Plutone delectꝰ iudex, cũ Minoe & Rhadamãtho, & ſontiũ peccata diſcutere, & pro meritis pœnas inferre.

✤ Aeantium opidũ in Sigęo ab Aiace illic ſepulto, qui Grẹcis, aeas dicitur. Cc.

¶ Aeas, Aeantis fluuiꝰ Epiri ex Macedonia priꝰ defluens & in mare Ioniũ cadens, dicente Lu. li. v. Purus in occaſum parui ſed gurgitis Aeas Ionio fluit inde mari.

¶ Aedes tã ĩ ſingulari q̃ in plurali ꝓ tẽplo, ſed fere ſemper cũ adiectione, vt ędes ſacra, vel ędes ſacrę, ædes Iouis, ędes deorũ, ędes pacis & huiuſmodi, Ci. Ex eo die quo in ędẽ telluris cõuocati ſumꝰ. Val. Max. li. j. Ea põtificũ admonitione affectũ eſt, vt Marcellꝰ ſeparatis ędibꝰ, Honoris ac Virtutis ſimulachra ſtatueret. Si vero abſolute dixerimꝰ ędes, domũ tm̃ deſignamꝰ, vt meas ędes nõ ꝑſcribã. Eapropter apud iurecõſultos ꝓ omni ſpecie ędificij dici inuenit̃, vñ & ꝓ ſepulchro Ouid. poſuit. Eſt mihi marmorea ſacratꝰ in ęde Sichęus ꝓ cubiculo. Curt. Excubabãt principũ liberi, ſeruatis noctium vicibꝰ ꝓximi foribꝰ ędis, in qua rex acquieſcebat. Idẽ ꝓ cœnaculo poſuit, cũ ait. Stabat ad fores ędis eiꝰ ĩ qua rex veſcebat̃. Fitq; ędes vt ſcribit Seruiꝰ ab ędo: ꝙ i. ea ſacrificãtes ędere ꝯſueuerint, Nã quędã ſunt nomina, q̃ initio diphthongant̃, q̃uis a uerbo nõ diphthongato deriuentur, vt ędes ęſculus. Varro ab aditu fieri putat, ꝙ. ſ. plano pede adibant vnde etiã primam dipthon vocalem accipit. Feſtus ędes ꝙ in ędito poni ſoleret. Alij ædem dici exiſtimant ꝙ in ea ęuum degatur.

¶ Aedicula dicitur vbi deorum ſimulachra ſeruantur. Pli. li. xxxvj. de venere Gnidia, Aedicula eius tota aperitur vt conſpici poſſit vndiq; effigies deę. Aug. li. ij. de ciui. dei. Nulla ędicula ſacra dignum putauerunt.

¶ Aedificium, ędis cõſtructio, & ponitur pro omni ſtructura. Nã ędificij appellatione non ſolum ſuperficiem ſignari: ſed ſolum quoq; ipſum cui ędificium ſuperpoſitum eſt, Vlpianus putat.

¶ Aedifico, as, proprie ędẽ facio, q̃uis ad omne cõſtructionis genus etiã ad naues pertineat. Cic. Qui cũ maximas ędificaſſet inſtruxiſſetq; claſſes. Vñ videt̃ magis ſumi pro cõſtruo, ꝑſertim cũ ei domus addit̃, quia aliter fruſtra domũ iungeremꝰ. Idẽ. Qui cũ ędificaſſet in palatio plenã dignitatis domũ. Huiꝰ cõpoſita ſunt coędifico, ſimul ędifico: exedifico, manifeſte ſeu perfecte ędifico. Pli. de apibus. Domos primũ plębeis ędificãt, deinde regibꝰ. Inędifico intus ędifico, Liui. li. j. Et vt libera cęteris religionibꝰ ara eſſet, tota iouis templiq; eis qđ in ędificaret̃ exaugurare fana, ſacellaq; ſtatuit. Proędifico, vñ proędificatũ quod veteres dicebãt qđ ex priuato loco proceſſerat in publicũ ſolũ. Reędifico, rurſus ędifico. Super ędifico. Hiero. Si quis autem ſuperędificat ſuper fundamentum hoc aurum argentum &c.

¶ Aedepol. pe. cor. aduerbiũ iurãdi, qđ eſt quaſi ꝑ ędẽ Pollucis. Itẽ Pol & perpol, quę idem ſignificant.

✤ Perpol q̃ pauci, per tmeſin dictum puto.

¶ Aediles pe. cor. dicti ſunt ab eo ꝙ ędes ſacras & priuatas ꝓcurarent Vel ab aditu, ꝙ facilis ad eos aditꝰ eſſet. Priꝰ ex plæbe duo creati ſũt ędiles, deiñ ꝓcedẽte tẽpore duo ex patritijs adiũcti ſunt, qui a ſolio eburno quod eis datum eſt, Curules dicti ſunt. Officium ædiliũ erat ludos publicos exhibere & ſacras priuataſq; ædes procurare, totam vrbem tueri: vt cloacę & aquæ ductus & quæq; publica ædificia munda & integra eſſent, loca in theatro aſſignare. Si quiſpiam ſeruum aut iumentum morboſum vitioſumve pro integro ſanoq; vendidiſſet, ędicto ædiliũ emptori ſuccurrebat̃. Idq; ędictum ędilitium dicebatur: ſiue ęditiones ædilitiæ. Erãt & alij ędiles qui frumento prẹerant, & a Ceſare creati, & a Cerere cereales nominati ſunt, vt ſcribit Põpo. His cura rerum vendendarũ ne qua fraus fieret, & menſurarũ commiſſa erat. Scribit Diony. Hali. li. vj, antiqui ad officiũ Aediliũ ptinuiſſe vt curã haberẽt annonę forẽſis, copięq; cibariorum. Hi apud Græcos agotanomi vocantur a foro rerum vænalium, cui regulam præſcribunt.

¶ Aedilitas ipſa dignitas. Suetoni. in Cæſa. Siquidem ante paucos dies, q̃ ędilitatem iniret.

¶ Aedilitium idem quod ædilitas & magiſtratus. Cice. lib. offic. Publ. Craſ. tum cognomine diues, tum copijs functus eſt ędilitio maximo munere: idẽ ſignificat ędilitatus, us. ☿ Hoc tamen loco melius eſt ędilitio adiectiue dictum accipere, vt quum ędilitiũ ędictum dicimus. Itaq; retractamus, quod in priori ęditione ſcriptum fuerat, & ędilitium munus intelligimus, ꝙ ędilis fuiſſet.

☿ Aedilatus, us, idem quod ędilitas.

¶ Aedilitius, tia, tium, nomen poſſeſſiuum, vt comitia ędilitia in quibus creabantur ædiles.

¶ Aedilitius, tij. qui ędilitate functus eſt.

¶ Aedituus, ędis tutor, ideſt curam gerens, ab ędibus ſacris quas tuet̃ vulgo ſacriſta & criſtos ſacelli dicitur etiam marguillarius.

¶ Aedituor, ædem tueor. Vnde ædituentes pro ædes ſacras tuentes.

✤ Veteres aedimitor dixere. C.

¶ Aeditimus pen. cor. Gellio authore ea forma dicitur ſicut finitimus legitimus pro eo qui ędibus prẹeſt quaſi ædis intimus. Aug. lib. v. con. Sciuiſti eũ cõprendi ab æditimis fori tanq̃ furẽ. Cic. in Ver. Aeditimi cuſtodeſq; mature ſentiunt diuerſitatẽ in quodã tugurio extra vrbẽ. Sed ꝓ eo nũc vtimur ędituus. Vt Var. lib. j. de re ruſt. Et ſemẽtinis ferijs in ędẽ telluris venerat, rogatꝰ ab ęditimo, vt dicere didiſcimꝰ a patribꝰ noſtris, vt corrigimur a recentibus vrbanis ab ęditur. Lucre. ꝓ ęditus dixit ęditentes. Hoſpitibus loca quæ complerant ęditentes. Hoc Græci νεοκόρυς neocoros vocant.

¶ Aeditus, a, um, pe. cor. altus & fortis dicitur. Horat. in ſer. Viribus ęditior cedebat, vt in grege taurus: & ędita loca dicunt̃ alta ac ſe ſe ędẽtia. i. oſtẽdentia. Scribiturq; cum diphthongo, vt differat ab edo pro comedo.

☿ Sic & Cornuco. Non videtur tamen efficax ratio, cũ in coniugando multum differat edo cõpoſitũ & edo ſimplex. Nec poteſt ęditum ab edo es deductum videri.

¶ Aedo, ędis, didi, ditum. ab e quod & extra, quaſi extra do, Vnde ędere ſignificat emittere, ꝓmere: in lucẽ dare: manifeſtare. Sic dicimꝰ aliquẽ ędidiſſe librũ. Vnde ęditio, publicatio. Et qm̃ q̃ generãt, in lucẽ promũtur: factũ eſt, vt ędere ſit generare. Hora. lib. j. carmi. Mœcenas atauis Edite regibus. Et edere, exhibere, quod eſt ſpectaculis commodatum. Suetonius in Cæſa. Aedidit ſpectaculis varij generis munus gladiatorum. Vnde ęditores, ludorum exhibitores dicti.

☿ Sunt tamen qui ſine diphthongo ſcribant, quum antiquitus inueniatur per ę diphthongo ſcriptum.

¶ Aedõ gręce ἀηδὼν Luſcinia. Verg. Quodq; leues calami, quæ ſuauis cantat aedon.

¶ Aeditius iudex. quẽ vna pars elegerit. Ci. pro plan. Neq; enim quicq̃ aliud in hac legẽ niſi ęditios iudices ſeruatis. ¶ Aegeus Theſei pater. Athenarum rex: a quo Aegeum mare, vt quidam putant.

Aegeũ mare vt quidã dici volunt ꝙ Egeus Theſei pater. ☿ Ex athenarũ arce illuc ſe deiecerit. Alij ꝙ aege Amazonũ regina in eo perierit. Strabo, ab Aegis opido in Eubocea. Pli. ab ἄιγα capra deriuat, q. lib. iiij. ſic ſcribit. Plurimis inſulis cõſperſũ cui nomẽ dedit ſcopulꝰ inter Tenedũ & Chiũ verius q̃ inſula Aiz noĩe a ſpecie caprę quę a grecis ita appellat̃: repẽte e mari exiliens. Solinus inter Tenedũ & Chiũ & Claros, inſula qua Aegeus ſinus pãdit̃ ab dextra Atãdrũ ſaxũ eſt. Hoc enim verius q̃ inſula cognominari meruit. Id qm̃ viſentibus ꝓcul caprę ſimile credit̃ quã gręci Aega nũcupãt. Aegeus (inqt) ab eo ſinus eſt appellatꝰ. Varro Aegeũ (inquit) dictũ ab inſula ꝙ in eo mari ſcopuli in pelago vocantur a ſimilitudine caprarum, Aeges. Pacu. Aeges ferme aderant ęquore in alto ratibus repentibus.

¶ Aegę pluralis numeri: vel æge es. vrbs Ciliciæ. quo etiam nomine dicta eſt inſula in mari ægeo.

¶ Aegea nomen duarum vrbiũ, vt ſcribit Ptole. quarũ vna eſt in Ematia, alia in Mauritania.

☿ Sunt & ægeæ Euboicę, a quibus aegeũ mare ſecundum Stra. dicitur. Sunt & achaicę ęgeę penes quas cratinæ amnis labitur.

¶ Aegeon nomen gygantis, qui cæli terræq; filiꝰ Briareus dictus fuit. Eſt etiã Neptuni antiquũ cognomen.

☿ Aegiũ opidũ Pelopõnẽſi, quo ĩ loco Iouẽ a capra nutritum ferũt. Vñ a loco nomẽ: aega em̃ capram dicunt.

¶ Aegeialeus, Medeæ frater.

¶ Aegeiale, es, ſiue ægialea, æ, nomen proprium vxoris Diomedis.

¶ Aegialus latine dici poteſt litus. Quo nomine dicta eſt achaia propter vrbes per ordinem poſitas.

¶ Aegeria nympha fuit, quæ colebatur in aricino lacu, cum qua numa Põpilius & Connubiũ & colloquium ſe habere ſimulauit ſuper cultum religionũ, quo animorum & prædæ ſtudio flagrantem po. Rom. abſtraheret. vnde Ouid. aegeria eſt quæ præbet aquas, dea grata camœnis, illa numæ coniunx, conſiliumq; fuit.

¶ Aegis, idis, munimẽtũ pectoris æneũ cũ Gorgonis capite. Qđ ſi in pectore numis, ęgis. Si in corpore hominis, Lorica dicitur. Et a capra nomen deductum eſt, quia de corio eius fiebat. Et ideo Minerua habere Gorgona in pectore dicitur, quia prudentia ſua quaſi alios ſaxoſos reddit.

¶ Aegiochꝰ dictus ẽ Iupiter, ꝙ corio capellæ amalteæ vſus fuerit pro ſcuto quando contra Tytanas dimicauit vt inquit Lactãtiꝰ libro primo.

¶ Aegides pe. prod. patronimicũ eſt ab ægeo Theſei patre. Ouidi. Perfidus aegides ducentia fila ſecutus.

¶ Aegylos, eſt abſceſſus inter nares & angulum maiorẽ oculoꝝ, per quẽ pituita aſſidue diſtillat, & ſi negligatur ad oſſa vſq; deficit in fiſtulã. Differt ab aegylope, id quod Chriten. hoc eſt ordeũ vulgo ordeolũ appellant, & Galenus Poſthiam, Chrite abſeſſus eſt puſillus oblõguſq; ſub ipſum palpebre torulum, hoc eſt vt ait Celſus ſup piloꝝ locũ, Officit luminibꝰ. Et quod vocatur ancilops ſiue anciloblepharos quo palpebrę coaleſcũt inter ſe, apeririq; nõ poteſt oculꝰ. Cui nõ admodũ abſimilis eſt morbꝰ, q encanthis vocat̃, in ipſo angulo tuberculũ qđ palpebras parũ diduci patit̃. Sed & ſi mẽbroꝝ articuli ſic hærẽt velut cõpręhẽſi, ancyla, & acyloſis vocat̃

☿ Eſt & ægylops apud græcos genus auenæ.

¶ Aegina pen. ꝓ. fuit Aſopi Bœtiæ regis filia, a qua vrbs Pelopõneſo adiacẽs cõtra atticã ægina vocat̃. Et a qua aeacus eiuſq; poſteri genus duxiſſe feruntur. De hac Ouidius lib. vj. Metamorphoſeos.

☿ Enobiam veteres appellauere, ſed ipſe & æs æginaticum. Sunt qui dicant, Aeacus Aeginam genitricis nomine dixit. Hinc æginenſes dicti ſunt.

☿ Aeginam inſulam Pyreo portui propinquam. Diſtat enim ab eo. xij. millibꝰ paſ. a qua æginitæ dicti ſunt eiꝰ incolæ. Aegineticus, a, um, poſſeſſiuum ab Aegina, vt Aegineticum æs, quod olim fuit in pretio, ex quo eandem labrorum ſuperficiem elaborabant.

✤ Aeginuros, id eſt Capraria inſula, vltra Corſicam inſidioſa naufragijs. Cc.

¶ Aegiſthꝰ thyeſtis filiꝰ, q a capris nutritꝰ fuiſſe ꝑhibẽ

¶ Aegle nĩpha ſolis ex Neera filia, latine ſplẽdor dr̃.

¶ Aegloga pe. cor. caprarũ ſeu reꝝ paſtoraliũ ſermo dicitur. Aegon enim capraꝝ, logos ſermo dicitur. At ecloga ſine diphthon. electio, vel explanatio, elegantia dicitur, vt inquit Plinius libro quarto epiſtolarũ, & Euſeb. lib. iiij. eccleſiaſt. hiſtoriæ, contra Tortellium.

¶ Aegocephalus pen. corre. vt Ariſto. libro. ij. de animalibus inquit, auis eſt quę lyene omnino caret.

¶ Aegon nomen paſtoris, & caprile ſignificat. Quo etiã nomine promontorium Lemni dictum eſt.

✤ Aegoneum. porta Romę, q̃ & Quirinalis, eo ꝙ mõs ipſe Quirinalis priꝰ Aegonis cognominatus eſt. Cc.

¶ Aegonomus pe. cor. capraꝝ ductor, q̃ & epol⁹ dicit. ὅτι αἰξ αἰγὸς καὶ νέμω, τ̃ βόσκω δ̃ θεμ τ̃ νέμω τ̃ νεμέω. i. q̃ αἰξ αἰγὸς, i. capra. & νέμω, i. paſco, vnde νέμος, i. nemus immo loc⁹ apt⁹ capris depaſcẽdis: id oñdit ꝓpria deriuatio. ¶ Aegolethrom, herba in Ponto alba, dicta a capris interimendis, αἶγα Græci caprã nominant ὄλεθρον pernitioſum, exitiale.

¶ Aegoceros, otis, vel ęgoceron pe. cor. aĩal alio noĩe capricorn⁹ dr̃. Hiero. cõtra Ioui. Magna iniuria nuptiarũ, vt inter ſcorpios quidẽ, & centauros, & cãcros & piſces & ęgocerotas, i. capricornos vxorẽ maritũq; cõſtituerint λέγεται ὅτι τ̃ κέρας καὶ αἴξ, i. dr̃ quoniam κέρας cornu eſt & αἴξ capra. Luc. Aegoceron cancrumq; tenet.

¶ Aegos Thraciæ fluuius, ad cuius oſtia claſſis Atheniẽſium a Lyſandro capta fuit. Pli. lib. ij. Idq; factum interdiu in Traciæ parte ad Aegos flumen, cuius loci accolæ, Aegopotamitæ nominantur.

♉ Aegyla inſula, quã Plin. ſcribit diſtare a Cythera. xv. mil paſ.

¶ Aegipanes ſunt nudi, leues, caprinos pedes habentes Veteres huiuſmodi monſtra pro ſemideis, ſiue pro ſylueſtribus dijs coluerunt: quemadmodũ Faunos: Syluanoſq; Faunos ac Satyros nemorũ deos eẽ dicẽtes: Panas agrorum, Syluanos ſyluarũ. Vide in dictione Satyri. Ouid. Sunt mihi ſemidei, ſunt ruſtica numina nymphę. Et Fauni, Satyriq; & monticolę Syluani. Pompo. Mella ſcribit vltra Athlantẽ Mauritaniæ mõtẽ, noctu perſæpe viſa lumina & crepitus cymbalorum ac fiſtularum cantus auditos, nec die repertũ queq̃. Idcirco ꝑ cõſtãti habitũ hos Faunos eſſe ac Satyros. ♉ Aegos Thraciæ fluuius, ad cuius hoſtia claſſis Athenieñ. a Lyſandro capta fuit. Pli. ij. Idq; factũ interdiu in Thracię parte Aegos flumẽ, cui⁹ loci accolę Aegopotamitę vocãt.

♉ Aegy nomẽ ꝓpriũ apud Plautum, dict⁹ ab Aegyzo, qđ ſignificat quatio, q̃ multis eſſet cõcuſſus ærumnis. Aegypios & gypas gręci vocant, quos latini vultures.

¶ Aeger. a, um, ab ago, is, ꝑ cõtrariũ, q̃ actiõe vacet, ſiue q̃ q morbo correpť eſt, grau⁹ agiteť. Et dicimus hic eſt ęger pedib⁹, & hic eſt pedib⁹ ęgris. Va. Ma. i. v. dixit. Pulſu venaꝝ cõperit cui⁹ morbi ęger eſſet. Gel. cũ noĩatiuo iũxit dicẽs. Frontonẽ pedes grauiter ęgrũ. per Sinechdochẽ poeticã. ¶ Aegreo, es, eger ſũ, a quo Aegreſco, qđ magis eſt in vſu, ęger fio. Pli. li. x. Corui ante ſolſticiũ generãt. Item, ęgreſcunt ſexagenis dieb⁹ ſiti, maxime anteq̃ fici coquantur autumno.

¶ Aegre aduerbiũ ſignificat moleſte, dolẽter, iniquo animo. Ter. i Hecy. Sed reprimã me ne ęgre qcq̃ ex me audiat. Itẽ ęgre, male, difficulter. Ver. li. iij. Geor. Ergo ęgre raſtris terras rimãť. Col. li. j. Seruos quoq; q ſecuturi patrefã. ſũt, nõ ęgre pedib⁹ ĩgredi. i. ſuite vel difficulter. ¶ Aegroto, as, pe. pro. infirm⁹ ſũ, a quo ęgrotatio, q̃ ſic ab ęgritudine diſtiguiť, vt docet Hiero. ſuper Ioel, q̃ ęgritudinẽ animi dicim⁹, aliq̃ corporis nõ ęgritudo, ſed ęgrotatio dr̃. Idẽ ad Iuliañũ diaconũ, Quã q̃ ita me iugis tã corporis ęgrotatio, q̃ aĩæ ęgritudo cõſũpſerit, vt morte imminẽte, nec mei pene memor fuerim. Cic. Sed ꝓprie vt ęgrotatio in corpore, ſi ęgritudo in aĩo nominať. Vñ ipſe lib. iiij. Tuſc. diffinit quid ſit ęgritudo. Stulta ęgritudo eſt qua afficiũtur in malis opinatis, animoſq; demittũt & contrahũt, rationi nõ obtẽperãtes. Inueniť tñ ęger dici etiã de corpore, & ęgrot⁹ de animo. Salluſt. Antoni⁹ pedib⁹ ęgeť, qui prelio adeſſe nequibat. Hora. in Ser. Quo me ęgrotare putes animi vitio. Ab ęgroto fit coęgroto. Hiero. q̃ ſi ipſa languerit, coęgrotãdũ eſt, & nõ ab eius lectulo cedendũ.

¶ Aegrimonia pe. cor. idẽ eſt quod ęgritudo. Plaut. in Rud. Tantiſper dum abſcedat a me hęc ęgrimonia.

✣ Aegula, ſpecies ſulphuris ſufficiẽdis lanis vtilis, quoniam candorẽ ac mollicem pręſtat. Cc.

¶ Aegypt⁹ regio. ♉ Ab Aphrica vt Plin. ĩqt Canopico diſterminatur oſtio, ab Aſia vero Peluſiaco. Quãobrẽ quidã inter inſulas Aegyptũ annumerauere. Qui tamẽ Aſiã dimenſi ſunt inter Aſię regiones Aegyptũ quoq; dinumerauerũt. Aphricę ꝓxima ab Aegypto Danai fratre ſic appellata, prius ęria dicta. Hęc teſte Pli. li. v. ab oriẽte rubro mari, aſſiriæq; cõiũgiť: ab occaſu Cyrenã & aphricę reſiduũ habet, a meridie vſq; ad ęthiopiã ꝓtẽditur a Septẽtrione, habet mare ęgyptiũ. Ei⁹ inſignes vrbes ſunt Thebę, abydos, alexandria, Babylõ, & Mẽphis. In hac, vt plato inquit, nunq̃ viſum eſt pluere, ſed Nili inundatione fœcundať. Eius figura triquetra eſt, quã efficit Nilus ita ſe diuidẽs. ab ægyptus fiunt adiectiua. ægyptius, a, um, & ægyptiacus, ca, cum.

✣ Vnde ægyptia ficus in ægypto eſt, cuius arbor moro ſimilis folio, magnitudine, aſpectu: pomũ fert nõ ramis ſed caudice, id eſt trunco ipſo. Eſtq; ficus prędulcis ſine granis interioribus, fœcundiſſimo prouẽtu, ſcalpendo tñ ferreis vnguibus, aliter nõ matureſcit, ſed quũ id factum eſt quarto die demetitur, cuius loco naſcitur ſeptenus, ſubnaſcitur etiam ſi nõ ſcalpatur fœtus quater eſtate, prioremq; expellit immaturum. Cc.

¶ Aegyptini penultima producta, dicuntur æthiopes quia ægyptijs ſunt finitimi.

✣ Aello vna eſt harpiarũ. aella gręce, ꝓcella turbo. Cc.

♉ Aelius Stilo nomen autoris, de quo Plin. & Suetoni. Hic, pręconius dictus a præcone.

¶ Aelius & aelia noĩa ſunt ꝓpria Ro. carẽt aſpiratione

¶ Aelia, regio in aſia inter Myſiam & Ioniam. Eſt & vrbs quædam Calabriæ, a qua ælianus, a, um.

¶ Aelurus pe. pro. latine Catus, & Felis dr̃. ariſto. li. de animalibus, aeluri & ichneumones tot numero pariunt quot canes. aelianus, aelulorum mas quidem libidinoſiſſimus eſt, fœmina autem amãtiſſima prolis, fugit coitũ cum maribus, q̃m ſemen emittunt calidiſſimũ, & quaſi ignẽ genitalia adurẽs. Hoc cernens mas cõmunẽ fœtum dilaniat, illa vero prolis deſiderio, mares libidine ardentes adit rurſus. Gel. lib. xix. aelurorum quoq; oculi ad eaſdem vices Lunę, maiores fiunt aut minores.

♉ Aeleon, mons oliuarum æleon.

♉ Aelon Græce, ſuauitas latine dicitur ἄγλον.

¶ Aemiliam gentem appellatã dicunt a Mamerco Pythagore philoſophi filio, cui propter vnicam humanitatem cognomen fuit Aemilius. Nam aemiliam Gręci ſermonis lepiditatẽ vocant Hęc familia aemiliana Romæ honeſtiſſima fuit. a qua Aemilianus appellatus eſt Scipio aphricanus minor quaſi Aemilij filius, qui per adoptionem inſertus fuit familiæ Scipionum. aemilia via vſq; perducta eſt.

¶ Aemiliana ædificia erant extra Romã, de quib⁹ Cornelius Tacitus, Plus infamiæ ad incendiũ habuit, quia prædijs Tiglini aemilianis proruperat.

♉ Aemochares cognomen Martis fuit, quaſi ſanguine gaudens, αἱμοχ latine ſanhuis dicitur.

¶ Aemilia regio Italię, quę & flaminia, & Romandiola etiam dicitur. In qua ſunt vrbes ariminum, Cęſena, Saſſina, Rauenna, Fauẽtia, Imola, Forum Liuij, Bononia, & Ferraria. ¶ Aemonia pe. cor. regio quę poſtea dicta eſt Theſſalia ab aemone Deucalionis filio, pri⁹ Pyrrhea dicta a Pyrrha, Deucalionis vxore. Quidam tamẽ cum aſpiratione ſcribunt, Hæmonia.

¶ Aemulor pe. cor. (vt apul. inquit) ab amo deſcendit, vñ & primã vocalẽ accepit a mare ſignificat, inuiderep antiphraſin. aemulari igr̃ inuidere eſt a contrario ſenſu vt in actibus apo. Et patriarchę emulãtes Ioſeph venderũt in egyptũ. In Eſaya. Effraim nõ ęmulabiť Iudã, & Iudas nõ pugnabit cõtra Effraim. aliqñ ęmulari ſignificat imitari, Vñ ęmulus: dr̃ eiuſdẽ rei ſtudioſus & ſectator Hoc qui aliquẽ imitatur & ſequiť, quod non niſi amore fieri poteſt. Cic. ꝑ Marcello. Illo aemulo atq; incitatore ſtudiorũ meoꝝ atq; laborum Differunt tamẽ ęmulatio & imitatio, q̃ imitatio ſimplex ẽ, & liuorẽ nõ admittit, ęmulatio autẽ, habet quidã imitãdi ſtudiũ, ſed

cum malitiæ operatione, licet hoc ſine vitio eſſe poſſit, vt quũ meliorẽ videamus conamur nõ inuidia, ſed amore ipſius virtutis, reddere nos pares aut ſuperiores. Vñ eſt illud. Stimulos dedit ęmula virtus. aliquãdo æmulari eſt participẽ eſſe, vt Noli æmulari in malignantibus.

¶ Aemulus qui æmulatur. Cc.

¶ Aenaria inſula a ſtatiõe nauiũ æneę dicta, vt ait Pli.

¶ Aenna ciuitas eſt in meditullio & vmbilico Siciliæ collocata, quę quũ ob prefecti ſęuitiã a Romanis deſciuiſſet, Quiad cõciõnẽ cõuocatos ænnẽſes vltima internecione, clã ſubmiſſis militibus armatis, deleuit.

♉ Aeanũ opi. Macedo. q̃ Aean⁹ Helymi fili⁹ Tyrrhenoꝝ rex cõdiderit. Autor Steph. a quo aeanic⁹, ca, cũ.

♉ Aenienſes populi ab Aenia Periborũ opido, quos in Epyro græco modo ἀνιους modo ἀινιᾶνας nominant.

¶ Aeneas pe. pro. nomen viri Troiani a Vergilio celebrati, dictus Aeneas vt quidam putant ab ἀινέω is. qđ eſt laudo. Nam ἄινος laus latine dicitur, qui tamen ꝓcedere nõ poterũt in rei veritate ſic: non dico citemus totam Gręciã, ſed vel ſolũ verſiculũ Homeri adduxerimus, quẽ volo legant. τω̃ δ' ἦ καὶ ἐνέας ὄνομ' ἔσεται, καὶ τάς λοιπά. ab Aenea dicti ſunt Aeneade Troiani.

¶ Aenea vrbs in regione Creſſea. Liui. lib. xl. Proficiſcũtur a Theſſalonica Aeneam ad ſtatutũ ſacrificium.

♉ Aenea ciuitas quæ poſtea dicta fuit Ianiculũ condita a Romulo Aeneæ vt inquit Diony. Ianiculũ vero dictũ fuit, vt feſtus ait, quia per eũ populus Roman⁹ tranſire cœperat in agrum Ethruſcum. Nam & Ianus ab eundẽ dictus eſt, vt Cicero lib. de natura deorum ait.

✶ Aenaria inſula a ſtatione nauium Aeneę dicta, vt inquit Pli. Hęc & Inarina Pithecuſaq; dr̃, nunc Iſchiade nomine opidi coxendicis imaginem præferẽtis, in mõte Thraciæ.

¶ Aeni, vt author eſt Ptol. iſula eſt iuxta Arabicũ ſinũ

¶ Aenum genus vaſis, ab ęre, quod & cacab⁹ ſiue caldaria dicitur. Diuiditur quandoq; diph ton. per diheręſim, & tunc vt Seru. docet aſpiratio interponitur. vt apud Horat. Sub noctem gelidam lignis calefactat aheanum. Vergilius. aut folijs vndam tepidi deſpumat aheni. Gell. citat codices peruetuſtos, in quibus ait ſe vidiſſe, ita fuiſſe ſcriptum, vt ſuperne inter a & e h fuerit adnotata ahena. Huius diminutiuum eſt Aenulum.

✣ Et Aenulum. Perot. dicit Verg. ſcripſiſſe Aenain illo. Et luce coruſcus aena. ſine h, quod facile credo, non enim neceſſe eſt quoties diphthongus diuiditur h, interponi, eſt tamen nota diuiſionis.

¶ Aeneus, ænea, æneum, penul. correp. idem eſt quod æreus, & ſimiliter dihæreſim quandoq; patitur. Horatius in epiſtolis. Si recte facies hic murus aheneus eſto. Aliquando ponitur pro forti. Horatius. Incluſam Danaen turris ahenea.

♉ Aenaticus, ca, cũ, ab vrbe Aenea Thraciæ opido, de qua Theophraſt⁹. Circa Aeneã inquit ficus arbor ſcabiẽ nõ ſentit, hui⁹ incolę dicũtur Aeneades & æneatę.

♉ Aeneades, ab Aenea vrbe Thraciæ, qui & Aeneatæ nominať. ¶ Aeneatores dicti ſunt tubicines ab Aenea tuba. Ammianus li. xix. Cũ ſupereſſet exiguũ noctis aeneatorũ clangore ductores vrbẽ, vt mox caſuram terribili corona cinxerunt. Et li. xxiiij. Aeneatoꝝ accẽtu ſigno dato ꝓgrediẽdi ad pugnã, ad arma concurſum eſt.

¶ Aenobarbus, dict⁹ eſt Domiti⁹, q̃m Caſtor, & Polux quũ de victoria nunciarent Domitio, ipſeq; minime crederet narrantibus, malas barbamq; manibus permulſerunt, & æs ex fuſca in flauam conuerterunt: Vnde a barba rutila æneiq; coloris, Oenobarbi dicti. Quod poſtea Domitiorum cognomen fuit.

¶ Aenigma, atis, obſcura allegoria, vel quæſtio obſcura, q̃ difficile intelligitur niſi aperiať, vt illud in lib. Iu. De comedente exiuit cibus, & de forti egreſſa eſt dulcedo, Ab ἀινιττω, obſcure loquor, innuo. Innuitur eñ quidam, quod pluribus explicandum eſt.

¶ Aenigmatiſtes, qui ænigmata facit ſeu ꝓponit. Hie. contra Ioui. Sed quid ad noſtrum ἀινιγματισὴν, ænigmatiſten, cuius libros multo difficilius eſt noſſe, q̃ vincere. Huius ſignificationis eſt ænigmaticus.

¶ Aeolus penul. breui. Iouis filius.

♉ Qui in hoſpites benign⁹ fuiſſe Liparẽ & Aeolias ab eo nominatas inſulas in ora Siciliæ tenuiſſe perhibetur & in his Strongilen, ex cuius fumo quinam flatus futuri eſſent in triduum prædicebat, Vnde ventorum rex putatus eſt. Fuit & alius Aeolus Tuſcorum rex. Latine varius, ſiue doloſus dicitur.

¶ Aeolia, regio duplex eſt. Vna in Aſia Græcorũ colonia media inter Myſiã & Ioniã. Alia ab Aeolijs ſeptẽ inſulis inter Siciliã & Italiã, quaꝝ noĩa ſunt hæc. Hiera, Strõgile, Didyme, Eriphuſa, Phœnicuſa, & Enonymos. Strabo lib. vj. Pli. li. iij. Solinus, Mella. de Aeolijs q̃ alijs noĩb⁹ a noſtris Vulcaniæ, Epheſtiades a græcis nũcupanť. Dictę Aeolię ab Aeolo Iouis filio. Dr̃ et Lipara a Liparo. Auſonij regis filio, q ea añ Aeolũ rexit.

¶ Aeolus, a, um, poſſeſ. vt Aeolium mare dictũ eſt qđ Aſiatico litori adiacet, ab Aeolijs pulſis olim colonis. Nam antea Myſium dicebatur.

¶ Aeon Græce, Aenum latine dicitur.

¶ Aepolus, penultima correpta. Caprarius, Aepoliũ caprarum grex.

¶ Aepy, vrbs Neſtoris in montibus ſita. Nam Aepy, ſublime denotat. Aepis altus.

¶ Aequus, a, um, planus ab aqua, q̃ ęquam ſuperficiẽ habere videať, ita vt imaginẽ tanq̃ ſpeculũ reddat. Per tranſlationem ponitur pro iuſto, quia nullã in partẽ inclinatur. Equus pro animali non diphthongatur.

¶ Aeque aduerbium, ſignificat iuſte. Seneca. Iudex q parte inaudita altera aliquid ſtatuit, etiam ſi ęque ſtatuerit, haud ęquus fuit. Interdum ſignificat tam vel tantũ, vel ſimiliter, vt tu es æque bonus, ac doctus. Suetoni⁹ in Cæſa. Nihil æque ac iudicis acerbitas profuit. Vergillius libro. ij. Georgicoꝝ. Negant alios æque ſerpentibus agros Dulcem ferre cibum

¶ Aequo, as, explano. Pli. Aequato deiñ pauimẽto in funditur oleũ. Et æquare eſt cũ ęqtate diuidere. Vergi. Operũq; laborẽ ptib⁹ ęquabat iuſtis. Aliqñ cõtinuare. Idẽ. Fœlix ſi protinus illũ æquaſſet nocti ludum. Hui⁹ compoſita, Adæquo, coæquo, exæquo, & perequo, q̃ ſecundum vim prępoſitionum ſignificant.

¶ Aequamentum, æquatio eſt, quod & liberamentum dicitur: Nam æquimentum aliud ſignificat.

¶ Aequanimis pe. cor. qui eſt ęqui animi, q nec ꝓſperis extolliť, nec aduerſis frãgiť. Hinc ęquanimitas, quę eſt fauor & ꝓpiti⁹ anim⁹. Terẽ. in Adel. Facite ęquanimitas veſtra poetę ad ſcribendũ augeat induſtriam. Aequanimiter, moderate, patienter, æquo animo.

♉ Aequi boniq; facio ſignificat in bonã partem accipio. Apul. lib. j. de aſi. au. Iſtud quidẽ quod polliceris æqui boniq; facio. Poteſt etiã accipi ꝑ nõ magnipẽdo. Ter. Cęterũ ęquidẽ iſtuc Chreme ęqui boniq; facio. Liu. Ne ſerpat latius contagio eius, malignos ęqui boniq; facimus. Cicero ad Atticũ ſine copula dixit ęqui boni facit honeſta locutio quam veteres frequenter vſurpant ſiue particulaq; vel ac, vt bonis, malis, bonum, æquum, æq boni conſulere, ac plura his ſimilia.

¶ Aequitas, modo planitiẽ, modo iuſtitiam ſignificat.

♉ Qua ſecundũ deũ bene viuemus, vt in Pſal. Omnia mandata tua æquitas. Huius cõtrariũ eſt iniquitas. Eſt & ęquitas pars quędã pietatis, quam Cic. ęqualitatem vocat quum omnes coęquatur. Nam de⁹ qui homines generat, & inſpirat, oẽs ęquos. i. pares eſſe voluit, eandem conditionem viuendi omnibus poſuit, omnib⁹ immortalitatem ſpopondit, nemo apud deum ſeruus, nemo dominus, vbi nõ ſunt vniuerſi pares æquitas nõ eſt & excludit inęqualitas ipſa iuſtitiam, cuius vis omnis i ea eſt vt pares faciat eos, q ad huius vitæ conditionem

pari ſorte venerunt. Eſt etiam ęquitas quæ ad bene iudicandum pertinet. Specu. ait. Aequitas, eſt iuſtorum, condecentiumq; remiſſio, moderatio commercijs, ordo naturalis animę, quo ad honeſta, & turpia. De hoc etiã vide in dictione Iuſtitia.

¶ Aequęuus, coętaneus, ab ęqualitate ęui dicitur.

¶ Aequalis, planus. Vñ ęqualis cãp9. Q̃ñq; pro ſimili ponitur & ex æquo. Pli. Quũ & ipſe ęqualẽ fortunam expert9 fuiſſem. Q̃ñq; pro coętaneo. Cic. in Cato. Nec cum ęqualibus ſolũ, qui pauci ad modũ reſtãt. Differũt tamẽ abinuicẽ, ꝙ ęquales ſũt eorũdẽ annorũ. Coętanei in eodẽ tẽpore, ſed diuerſis annis & diſparib9. vt Cice. & Auguſtus fuerũt coœtanei, licet Cicero maior natu fuerit, ſed nõ ęquales. hic ęqualitas, ſimilitudo, paritas ſeu ęqtas, de q̃ paulo añ. Aequaliter, ſimiliter, pariter.

¶ Aequabilis, idẽ quod ęqualis. Cicero. Et vox reducitur in ſonum quendã ęquabilem, atq; conſtantem. ☧ Hinc ęquabilitas vitę dr̃, in qua nulla eſt perturbatio non varietas, & diſcrepantia, quaſi æqualitas dicta.

¶ Aeqlaneũ, ex toto dimidiũ ſignificat, dictũ a lotione lanę q̃ dr̃ ęqlaneo redire cum dimidiũ decidit ſordibus.

¶ Aequilibrium, ęquatio libræ, quod & Aequamẽtũ & libramẽtũ dr̃. Trutina cum ꝓ bilancis ſeu ſtaterę lingua ſumitur. Gellius. Nã cui mẽbrũ ab alio ruptũ eſt, ſi ipſe itidem rumpere per talionem velit, quęro, an efficere poſſit rumpendi pariter membri ęquilibrium. In qua re primũ ea difficultas eſt inexplicabilis. Quin ſi membrũ inquit alter imprudens ruperit. Quod enim ꝑ imprudẽtiã factum eſt retaliari per imprudentiam debet.

¶ Aequimanus penultima correpta, qui vtraq; manu vtitur, & ita lęua operatur dextra.

✣ Aequimelium locus Romæ vbi domus Melij ſolo ęquata fuit. P. enim Melius ob frumenti largitionẽ in ſuſpitionẽ affectæ dominationis venit, & quum ad populi fidem fugeret, ab Seruilio Hala magiſtro equitũ depꝛehenſus, & occiſus eſt, domuſq; eius diruta, & area ęquimelium dicta. Ex Cornu & Liuio.

¶ Aequinoctium, ex ęqualitate noctium dicit̃. ꝙ tunc dies, & nox horarũ ſpacio ęquales ſint. Duo ſunt autem ęquinoctia, Vernale ſcilicet & Autumnale, Vernale fit quarto Idus Martias vel circa. viij. Calendas Aprilis, & in octaua parte Arietis conficitur, Autumnale decio octauo Calendas Octobres ad vergiliarum occaſum diebus quadraginta, quia annũ olim in duas tantum partes diuidebant: hoc eſt in æſtiuum: & hyemale ſolſtitium, ab ęquinoctium fit adiectiuum æquinoctiale: vt temp9 æquinoctiale.

¶ Aequidiale dictũ ab antiquis quod nunc dicimus ęqnoctiale, quia nox diei potius q̃ dies nocti annumerari debet. Sic etiam ęquidium quod nunc ęquinoctium.

¶ Aequipolleo, les, per duplex. ll. parem poteſtatẽ habeo. Vnde ęquipollentia æquiualentia.

¶ Aequiparo, as, pe. cor. ſignificat cõparo, ſiue ęquo.

¶ Aequiualeo, les, pe. cor. quaſi ęque poſſum.

¶ Aequiuocum pe. cor. eſt quod Gręci dicunt homonymon, & a Martiano vocatur pluriuocum: quando pluribus rebus eadem eſt appellatio.

¶ Aequor ab aqua nomẽ deductũ, ꝙ ęquã ſuperficiem habeat, quũ nõ fluctuat, & ꝓprie denotat ſuꝑficiẽ. Ambro. li. Hexa. Et quũ ſit altitudo diuerſa, indiſcreta tñ dorſi ei9 ęqualitas. Vñ & ęquor appellatũ arbitror ꝙ ſuꝑficies eius ęqualis ſit, quia aquę licet fluctuãtes velut mõtes erigãtur, ſedatis tamẽ ſurſum tẽpeſtatibus adæquãtur. Hinc dicim9 ęquora cãpi & ęquora ponti Cicero lib. ij. Acad. ab æquo. i. plano vocabulũ accepiſſe cõfirmat, ꝙ tã plane videt̃ q̃ mare ęquũ. De cãpo Vergi. lib. iij. Georg. At prius ignotũ ferro q̃ ſcidimus ęquor. Idẽ de mari. Aequora põti. Nec ſolũ de mari, ſed etiam de fluuio dicitur, vt apud eundẽ, Virideſq; ſecant placido ęquore ſyluas. Accipit̃ tñ q̃ñq; pro ipſo mari: vt Bis denis Phrygiũ cõſcendi nauibus ęquor. Quandoq; ꝓ aere. Aſpice bis ſenos volitantes æquore cygnos. Ab æquor fit æquoreus, a, um.

¶ Aer proprie dicitur medium ſpatium inter cælum & terrã. Eſt eñ inanitas plus multo habens admiſtũ raritatis q̃ inferiora elementa. ☧ Vel vt Piſces ait. Aer eſt elementum cuius omnes loci mutationes, ſcđm naturã ſunt. Vergil. Nãq; canebat vti magnũ per inane coacta Semina. Dict9 aer vt quidã autumãt, ἀπὸ τοῦ αἴρειν ab eo ꝙ ferat terram, vel ꝙ feratur. Sed credo potius dici ἀὴρ ὅτι ἄημι τὸ πνέω. i. quoniã ἄημι eſt ſpiro. vnde producit vltimam. Luc. lib. j. Aer & longi voluent Titana labores Qui corripiunt ipſi viderint, nec Claud. dicit Lucidus vmbroſo miſcebitur aer auerno, quia ſenſus eſſet cõtrarius & ſyllaba falſa, ſed dicit Axis, vel orbis. Hic autẽ aer partim ad terrenã, partim ad cęleſtem materiã pertinet. Nam ille ſubtilis vbi ventoſi ac procelloſi motus non poſſunt exiſtere, ad cæleſtem pertinet partem, iſte vero. ☧ Qui volucribus permeatur, & ſtadijs quadraginta (vt Poſſido. ait.) A terra diſtat, quum ſit turbulentior & exhalationibus humidis corporeſcat, terræ deputat̃, quiq; ex ſe multas ſpecies reddit. Nam commotus ventos facit, vehemẽtius concitatus ignem & tonitrua, cõtractus nubila, conſpiſſatus pluuiam, congelatis nubib9 niuem, turbulentius congelantibus denſioribuſq; grandinem, diſtentus ſerenum efficit. Aliquando aer dicitur ventus, ſpiritus, vel flatus modicus. Verg. Aera dimouit tenebroſum, & diſpulit vmbras. Aliquando dicitur ſonus. Var. Anima vt concluſa in veſica quando eſt arcte ligata ſi perculeris, aera reddet.

¶ Aerius, a, um, per i, vel Aereus per e, modo ſignificat altum vt aeria turris, modo qđ cõſtat ex aere, vt corp9 aeriũ, fulgor aerius.

¶ Aeripes pe. cor. celer quaſi aerios pedes habẽs. Quidã tamen cõpoſitũ nomen putant ab æs æris. Vergil. ſynęreſin facit. Fixerit aeripedem ceruam.

✣ Aeranthemis hęrba florens vere, quæ chamemelon dici debet, ſed vulgus chamomillã vocat, ab Aſclepiade de Anthomis dicta. Cc.

✣ Aerituſæ iaſpides aeri ſimiles. Cc.

✣ Aeromantia, diuinatio ex aere. Cc.

¶ Aerope pe. cor. Atrei vxor ex qua Thyeſtes duos filios ſuſcepit: Et non eſt diphthongus. Nam ſcribitur a græcis ἀερόπη. Ouid. li. ij. de triſt. Si non Aeropem frater ſcelerat9 amaſſet, Cõuerſos ſolis nõ legerem9 equos.

✣ Aero vide æs, vnde venit.

¶ Aerũna ἀπὸ τοῦ αἴρω æro leuo tollo. ☧ Alij ab ęre deriuant, hoc eſt a pecunia, ꝙ ęris gr̃a labores & curas ſub eam9. Virg. Quid nõ mortalia pectora cogis Auri ſacra fames? Nã laborẽ & ſolicitudinẽ ſignificat. ☧ Proprie tamẽ ęrũnę & per diminutionẽ ęrũnulę dicũtur furcinulæ, quib9 viatores ſarcinas ſuas religatas tabella interpoſita ferre cõſueuerint. Quę qm̃ a Mario inſtitutę ſũt muli Mariani poſtea vocati ſunt. ☧ Vñ Fronti. lib. iiij. Strategematõ. C. Marius recindẽdorũ impedimentorũ gr̃a, quib9 maxime exercit9 agmẽ oneratur, vaſa & cibaria militũ in faſciculos aptata, furcis impoſuit, ſub quibus & habile onus, & facilis requies eſſet. Vnde & in ꝓuerbiũ tractum eſt, Muli mariani. ☧ Hinc factum eſt vt labores oneroſi, ęrũnę dicãtur. ☧ Cic. lib. ij. de fi. Labores nõ fugiẽdos, ęrũnas nominauerũt. Vñ labores Herculis, ęrumnę ſunt appellatę. Plau. in Perſa. Superauit ęrũnis ſuis ęrũnas Herculis. Auſ. Prima Cleonęi tolerata ęrũna laboris. Ci. li. iiij. Tuſ. Aerũna ẽ ęgritudo laborioſa. ☧ Similiter ęrũna dr̃ miſeria, calamitas, ĩfœlicitas Vñ ęrũnoſum dr̃ quod eſt laborib9 ac miſerijs afflictũ. ☧ Aęrumnalis adiectiuum, vt labor ęrũnalis. Apul. lib. de aſi. au. Mox in vrbe latia, aduena ſtudiorũ quiritium indigenam ęrumnali labore aggreſſus, excolui.

¶ Aes ęris ſumit̃ ꝓ omni metallo, ſed præſertim ꝓ eo quod eſt coloris rubri, deductũ nomẽ putãt aliqui ab auri ſimilitudine. alij a græco deriuant αἶα terram. Var. ab aſſe. Accipit̃q̃ ꝓ pecunijs, quoniã ęs fuit in pretio magnis aurũque iacebat, vt ait Lucre. Nunc (verſa vice) iacet ęs, aurum ſummo ſucceſſit honore. Et primo ex ęre pecunia ſignata. Ouid. de Faſt. Aera dabãt olim, meli9 nũc omen in auro eſt: Victaque cõceſſit priſca moneta nouę. Cato. Fũdũ ęrib9 ſuis emptũ poſſidebãt. Seruius rex primus poſt vrbẽ cõditã ſignare ęs cœpit, cuius in altera parte nota fuit Ianus geminus, in altera roſtrum nauis. Nã quia Saturnũ claſſe deuectum hoſpitio Ianus acceperat, & ab illo peritiam ruris edoctus, feram illam ac rudem ante fruges cognitas, vitam in melius redegerat, regni eum ſocium fecit, & quoniã naui fuerat aduectus, in ſignando ęre ex vna quidem parte, ſui capitis effigiem, ex altera, nauis roſtrũ impreſſit, vt quantũ in eo eſſet, Saturni memoriæ conſuleret, ne accepti beneficij immemor eſſe videretur. Ponitur etiam quandoq; pro tubis, quoniam ex ęre fiunt. Vergilius. Aere ciere viros. Vnde ęneatores, tubicines dicuntur.

¶ Aereus, a, um, quod ex ęre eſt, ſicut Aheneus.

¶ Aera, ę, numeri nota eſt. puta in moneta notabat̃ numerus, quẽ ipſa valebat. Lucil. Hęc eſt ratio ꝑuerſa ære numeri eſt ſubducta improbe. Aſtrologi quoq; initium a quo ſupputationes incipiunt ærã vocãt. Dicta æra ex eo ꝙ oĩs orbis ęs reddere ꝓfeſſus eſt reipublicę. Aera etiã gręca dictio eſt, quæ apud nos loliũ ſignificat, (vt inquit Dioſc.) Hinc ærine9, a, um, quod ex ęra factũ ẽ. Dioſco. Panis vero cũ melle & ęrinea farina. i. loliacea.

¶ Aerarius, a, um, qđ eſt ęris ſiue ex ęre. Pli. li. xxxiij. Laudationẽ eandem in ęrarijs metallis & proximam in argentarijs fieri compertum eſt. Inde.

¶ Aerarij Tribuni, a tribuẽdo ære. Nam vt Var. ſcribit tributa erat eis pecunia, quam in littibus redderent. Idq; quod attributũ, dicebatur æs militare.

¶ Aerarij milites dicti ſunt ab ęre, ꝙ ſtipẽdiũ facerent ęs enim, ſtipem quoq; dicebant. Vnde ſtipendium.

¶ Aerarium, æris repoſitorium, hoc eſt nummorũ ſimiliũq; rerũ precioſarũ atq; opũ quę vtilitatẽ reip. afferũt, erant, ſic dictũ ꝙ æra in eo principaliter inferebantur. fiſcus eſt regis aut principis.

¶ Aeto, as, ſignificat ęs miſceo, ęre adultero, ſiue ære orno. Vñ ęratę fores apud Ver. Priſ. A metallorũ quoq; nõib9 ſolẽt naſci verba, vt ab auro, auro, as. Ab æro, as. Vnde auratus & æratus. Huius verbi cõpoſita ſunt Obæro & ſubæro. Perſ. Nequa ſubærato mẽdoſum tinniat auro.. ¶ Aeroſus, a, um, ex quo æs fit. vt lapis ęroſus, quẽ alio nomine Cadmiã nũcupãt. Et æroſa ab antiquis Cyprus inſula dicebatur ꝙ in ea plurimũ æris naſcitur, vel ꝙ primo ibi inuentum ſit æs.

¶ Aerificiũ quod ex ære factum eſt. Var. Politæ enim quaſi ærificio videbantur.

¶ Aere diruti milites vocabantur, quib9 propter ignominiam ſtipendium ſubtrahebatur.

¶ Aeruſcare veteres dixerunt pro pecunias vndiq;. ☧ Fallacijs colligere, qđ faciũt Chaldęi q diuinãdo ęra lucrãt̃, & cibũ q̃ſtioq; ex mẽdacijs captauit, a quo verbo fit ęa ſtator. ¶ Aerugo pe. ꝓ. idẽ qđ rubigo, & ꝓprie in ære vel argẽto, & videſcit. Rubigo vero in ferro & ſegetibus, de quo loco ſuo. Pli. lib. xxiiij. refert æra exterſa celeri9 rubiginẽ trahere q̃ neglecta niſi oleo perũgãt̃. Aerugis ĩ medicia magn9 vſ9, cuius vis eſt collirijs oculorũ aptiſſima. Apud Hora. & Iuue. accipit̃ ęrugo ꝓ pecunia quę ex ære fit. Hinc ęruginoſus, a, um, quod eſt ęrugine plenum. Senec. lib. de breui vitę. Maiorẽ dierũ partem in ęruginoſis lamellis conſumit.

☧ Aes ęris de quo ſupra accipim9 pro omni metallo & ꝓ pecunia. Vide cũ dicim9 ęs. ☧ Noſtrũ dr̃ quod nobis alij debent. Aes alienũ quod nos alijs debem9. Aes ſuũ quod alij, ei de quo loquimur, debent. ☧ Aes prim9 rex. Ser. Tullius ſignauit nota pecudum. Vide pecunia. Argenteus nũm9 primo ſignat9 eſt anno vrbis. d. lxxxv. ☧ In Cypro inſula prima ęris inuentio.

¶ Aes militare dicebat̃ qđ Tribunis ęrarijs attributũ erat, vt militibus redderetur. Plau. in Aul. Cedit miles æs petit. ¶ Aes ductile, quod facile ducit̃, attenuaturq; in laminas. Aes Caldariũ qđ fundit̃ tm̃, & malleis fragile eſt. ✶ Aeſalon genus eſt accipitris a Gręcis ſic vocatus qui ſolus omni tẽpore abeat, cęteri hyeme abeunt.

¶ Aeſchines pe. ꝓ. nomẽ ꝓpriũ oratoris gręci. Demoſthenis ęmuli. Fuere etiã alij ſeptẽ hoc nomine vocati.

¶ Aeſchylus pe. cor. nomen poetæ tragici. Hora. Poſt hunc perſonæ pallęq; repertor honeſtę Aeſchylus, & modicis inſtrauit pulpitã tignis. Hic quum eſſet caluus & in aprico forte quieſceret, teſtudo ab aquila in altum delata, quũ decidiſſet, caput eius cõfregit interemitq;. ☧ Aeſchyron nomen autoris pręceptoris Galeni. Fuere & alij hoc nomine.

✶ Aeſarus flumen eſt iuxta Crotona.

¶ Aeſculapius gręce Aeſclepiades nomen eſt Apollinis filij qui medicinæ artem vel laude vel opere ampliauit Ob eamq; rem in deorum numerũ receptus fertur. Cuius fertur. Cuius duo filij Podalyrius & Machaõ bello Troiano Agamennonem ſecuti non mediocrem opẽ commilitonibus attulere.

¶ Aeſculus pe. cor. arbor glãdiferã, cui9 fructu quũ in primęua ętate hoĩes veſcerẽt̃, ab edo ꝓ comedo, deduci putat̃, q̃uis edo primã breuẽ habeat. quidã tamẽ ſine diphthõgo ſcribũt ab eſca nomẽ trahentes: ꝙ ante vſũ frumenti hęc arbor mortalibus victũ prębebat. Hinc Aeſculeus, a, um, quod eſt materiatũ ex æſculo. Palla. Aſſeres quernę cum ęſculeis non miſceantur. Eſculum neutri gñis & ſine diph. ciuitas in agro Piceno.

¶ Aeſis ciuitas Vmbriæ a qua Aeſinates populi. Plin. lib. xj. Caſeũ inquit Aeſinatẽ ex vmbria. Ptole. quoq; hanc vrbẽ Aeſiam ab Aeſi fluuio nominat.

¶ Aeſopus pe. pro. nã Gręci ſcribũt per ω nomen fabulatoris clariſſimi. Inde Aeſopianus. Hiero. Iuxta Aeſopianã fabulã. Hic miſer vita, miſer morte, & miſer forma. vñ Maxi. Planudi9 de ipſo ita ſcribit. αἴσωπος ὁ μυθοποιὸς γένος ἐξ ἀμορίου τῆς φρυγίας, τὴν δὲ τύχην γέγονε δοῦλος, ἐτύγχανε δὲ ὢν συμόνον δοῦλος ἀλλὰ καὶ δυσειδέστατος τῶν ἐπὶ αὐτοῦ πάντων ἀνθρώπων εἶχε, καὶ γὰρ φοξὸς ἦν σιμὸς τὴν ῥῖνα σιμὸς τὸν τράχηλον, πρόχειλος μέλας ὅθεν καὶ τοῦ ὀνόματος ἔτυχε ταυτὸν γὰρ αἴσωπος τῷ αἰθίοπι. ✣ Id eſt Aeſopus genus quidã traxit ex Amorio Phrygiæ, ſed fortuna nat9 eſt ſeru9, fuit autẽ nõ ſolũ ſeru9, ſed et deformiſſim9 omniũ ſuę ętatis hominũ: nam acuto capite fuit, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, vnde & nomẽ ſortitus eſt. Idem enim Aeſopus quod æthiops.

¶ Aeſtimo, as, pe. cor. ſignificat liceor. taxo. cõpoſitũ ab ęs & τιμὴ pretiũ quaſi ęre taxo. Et cõſtruit̃ cũ ablatiuo, vel genitiuo horũ nominũ tãti, quanti, quãtiuis, tantidem, quanticũq;, magni, parui, pluris, minoris, maximi, plurimi, nihil, & ſiqua huiuſmodi reperiãtur. Licet etiã ablatiui horũ nominũ ſine ſubſtantiuis iuncti huic verbo inueniãtur. Boet. in prolo. lib. Top. Ingratũ qdẽ ſi magna Trebatij merita qb9 ipſe vſus fuerit ꝑuo ęſtimare videret̃, quũ nullã eis gratiã reſtituendã putaret. Hyero. in Leui. Si ſtatim ab anno incipiẽtis Iubilei voluerit agrũ quãto valere poteſt, tãto ęſtimabit̃. Frequentius tamẽ cũ genitiuis iungitur. Cicero. lib. Acad. Alia pluris eſſe ęſtimanda, alia minoris. Liuius vtrunq; caſum cõplex9 eſt. Mãcipia minora annis. xx. q̃ poſt ꝓximũ luſtrũ decẽ milibus ęris aut pluris veniſſent, ea quoq; decẽ, tanto pluris quã quanti eſſent, ęſtimarent̃. Similẽ ſignificationẽ habẽt, Pendo, facio, curro, eſt, intereſt, & refert cũ pretiũ iungitur: quia ꝓ ęſtimo, ſiue ęſtimatur ponũt̃, vt nihili pẽdo & huiuſmodi. ☧ Dicit̃ etiã ęſtimare, rem alicuius dignitatis facere. Sene. Data magno ęſtimas, accepta paruo. Et in Ti. de ira. magno ęſtimata ira deiecit. ☧ Inuenitur ẽt ęſtio ſñ ablatiuo vel gtõ Hyeroñ. in Leuiti. Si pauper & ęſtimationẽ reddere nõ valebit, ſtabit coram ſacerdote, & quantum ille æſti-

mauerit,tantũ dabit. Sciendũ quoq; ꝙ in ſacris literis vt Fulgentius docet,duobus modis æſtimatio poni ſolet. Nã q aliqd certiſſime ſcit,& q putat aliquid eſſe qđ non eſt,æſtimare dr̃. Ad æſtimationẽ incertæ ſcientiæ ſeu cognitionis pertinet quod dicit̃ Aeſtimabat ſe videre. Nomine autem æſtimationis certiſſima ſcientia ponitur in lib.ſapientiæ. Scit prẹterita,de futuris æſtimat ideſt certiſſime ſcit. Et apoſt. Aeſtimo ꝙ non ſunt cõdignę paſſiões hui⁹ tẽporis ad futurã gloriã, id eſt certo ſcio. ✤ Aeſtimatio ab antiquis æſtimia dicebatur. Ab æſtimo fit exiſtimo diphtongo in i longam cõuerſa quaſi ex æſtimamatione ſtatuo, atq; decerno. Prius enim rẽ ęſtimam⁹.i.cõſideram⁹, deinde qualis ſit exiſtimam⁹.i.iudicam⁹. Teren. Nã ea res dedit exiſtimãdi copiã quotidianæ vitę cõſuetudinẽ. Quin. Velauit ei caput,& ſuo cuiuſq; animo dedit æſtimandum.

¶ Aeſtimabile,quod facile æſtimari poteſt. Cuius contrarium eſt inæſtimabile.

✤ Aeſtimata pœna.quæ certo ære cenſebatur,vt ouis decuſſis.i.decem aſſib⁹:bos centuſſis.i.cẽtũ aſſib⁹.Cc.

¶ Aeſtas ſignificat tẽpus quod incipit ab æquinoctio vernali,& finitur æquoctio autũnali,cõſtatq; ſenis mẽſibus,& tot⁹ annus in ęſtatẽ hyemẽq; diuidit̃. Particularius tamẽ ponitur ꝓ quarta anni parte. Hoc eſt ꝓ tribus mẽſib⁹, qui incipiũt ſole Cãcrũ ingrediente. Nam ſole ingrediente Libram autumnus eſt, ĩgrediẽte Capricornum hyems,ingrediente Arietem ver.

¶ Aeſtiuus,a,um,pe.pro,quod eſt æſtatis. Greg. Aeſtiuũ tẽpus,quod corpori meo valde contrarium eſt.

¶ Aeſtiua dicuntur loca vmbroſa nemoroſa in quibus per æſtatẽ,vitatur ſolis ardor. Sta. Et vmbroſi patuere ęſtiua lycęi. Quandoq; ponit̃ pro ipſis gregibus in ęſtiuo cõmorãtibus. Verg.lib.iij. Geor. Nec ſingula morbi Corpora corripiunt,ſed tota æſtiua repente. Quãdoq; ęſtiua appellãtur loca,in quib⁹ armenta & greges & milites ęſtate ſunt,ſicut hyberna vbi habitãt in hyeme. Quandoq; vocantur quę æſtate fiũt. Vnde Pli.li.xviij Aeſtiua æſtate quę ante Vergiliarũ exortum ſeruntur, vt milium panicum.

¶ Aeſtiuo,as, ſicut hyberno,as, & eſt æſtiuare ꝑpter ęſtũ euitãdũ alicubi morari. Pli.lib.xij. Intra ſepẽ eam ęſtiuãt paſtores opacã,pariter & munitã vallo arboris.

¶ Aeſtus,us,calor & ſolis flagrãtia. Ver.lib.iij. Geor. Aeſtib⁹ in medijs vmbroſã exquirere vallẽ. Ponit̃ iterdũ ꝓ ęſtiuo tẽpore. Idẽ. Propriuſq; ęſtus incendia voluunt. Inde ꝑ tranſlationẽ æſtus quãdoq; dicitur deſyderiũ,cupiditas,libido,amor,& huiuſmodi. Pręterea ęſt⁹ vocatur impetus marinus vel cõmotio,ꝙ feruore quodam id fieri videatur. Nam ẽſt maris acceſſus vel receſſus.i.inquietudo. Sic etiã dicitur vis ventorũ, procella vel fluctus. Plaut. in Aſi. Quo magis te in altũ capeſſas tam ęſtus te in portum referet. Lucre.lib.iij. Frigus vt a pluuijs calor abſolet ęſtus ab vndis.

¶ Aeſtuo,as,ferueo,flagro. Amb. Pſalmi de torcularibus inſcribũt̃,eo ꝙ in his myſteria dominicę paſſionis ſpũſancto ferueñte ardẽti⁹ ęſtuarũt. Aliquãdo ęſtuare eſt fluctuare agitari. Aug.lib.viij.de ciui.dei. Oẽs turbellas & tẽpeſtates animi quib⁹ dęmones ęſtuare atq; fluctuare aſſerit,nos vera religio deponere iubet. Hui⁹ cõpoſitũ eſt exęſtuo,quod eſt extra ęſtuo, quod exũdo in cremẽto. Ver. Fũdoq; exęſtuat imo. Iuſt.lib.i. Quę materia in his locis paſſim e terra exęſtuat. Hiero. Ad coitũ ſemp exęſtuãt. Sueto. Foſſas oẽs in quas Nilus exæſtuat oblimatas lõga vetuſtate militari opere deterſit.

¶ Aeſtuoſus,a,um,quod eſt calore plenũ. Colu.li.iiij. Cęlũ neq; niuale vinea vel rurſus æſtuoſum deſiderat.

¶ Aeſtuaria loca dicũt̃ ꝑ q̃ mare viciſſim tũ accedit, tũ recedit,ſiue,marinis aquis referta ſunt ex inundationibus pelagi. Plin.lib.iij. Illirici ora mile amplius inſulis frequẽtat̃,natura vadoſi maris,ęſtuarijs tenui alueo intercurſantibus clare ante oſtia Timaui calidorũ cũ æſtu maris creſcentium iuxta Iſtrorum agrum.

☿ Aeſalõ pe.co.gen⁹ accipitris,ali⁹ q̃ buteo. Pli. Aeſalõ ꝑua auis oua corui frãgit. Aethna inſula quã et Chryſam vocatã ait Achim⁹,ob metallũ auri quo ꝑpollebat inſula. ¶ Aetas grẹcũ eſt ἀιὼν ἀιῶνος. Inde latine ęuum ęui,ęuitas ętas per ſyncopẽ,ſed ętas plęrunq; gñaliter dr̃. vt ętas ſenectutis,ętas iuuẽtutis. Sex enim ſunt hominũ ętatis grad⁹: Infantia pueritia,adoleſcẽtia,iuuentus,grauitas atq; ſenect⁹. In his ſex ſpatijs philoſophi vitã deſcripſerũt humanã quib⁹ mutatur & currit & ad mortis terminũ ꝑuenit. Varro quinq; grad⁹ facit. In primo vſq; ad annum.xv.pueros dictos.ꝙ ſint puri,ideſt impuberes. Scđo ad.xxx.annũ adoleſcẽtes ab adoleſcẽdo nominatos. In tertio qui erat vſq; ad.xl.annos,iuuenes appellatos,eo ꝙ remp.in re militari iuuare poſſent. In quarto autẽ gradu,vſq; ad.lx.annũ ſeniores nuncupatos,ꝙ tunc corpus ſeneſcere incipiat. Inde vſq; in finẽ vitę vniuſcuiuſq; quintũ gradũ factũ,in quo q eſſent ſenes appellatos,ꝙ ea ętate corpus iã ſenio laboraret. Horũ tamẽ ſinguli trifariã diuiduntur,vt prima pars viridis ſit,deinde adulta,poſtea pręceps. vnde Verg. Viridiſq; iuuẽta. Alij diuidunt,ętates mundi, Prima ab Adam vſq; ad Noe. Secũda a Noe vſq; ad Abraã. Tertia ab Abrahã vſq; ad Dauid. Qarta a Dauid vſq̃ ad tranſmigrationẽ Iudęæ in Babiloniã. quinta deinde vſq̃ ad aduentũ ſaluatoris in carne. Sexta quę nunc agitur,vſquequo mundus iſte finiatur. Interdũ ętas accipitur ꝓ anno. Verg. Vbi quarta acceſſerit ętas. Var. Aetatẽ vix decimã egreſſus. Interdũ pro.xxx.annorũ ſpatio. Cic. Tertiam iam ętatem hominũ viuebat. Sic Plutar. oſtendit ętatem eſſe ſpatiũ.xxx.annorũ ſecundũ Heracletũ. Interdum pro centum annis. Oui. Annos vixi bis centum,nunc tertia viuitur ętas. Ponitur & pro quouis tẽpore humanę vitę longiſſimo. Dicit̃que ętas,vt inquit Apuleius per ſyncopẽ quaſi ęuitas ab ęuũ. gręci ętates γενεὰς dicunt. Aetas mala,dicta eſt ſenectus. Plau. Conſitus ſum,ſenectute onuſtum gero corpus,vires reliquerunt,vt ætas mala eſt,mors mala eſt,ergo ecõtrario bona ætas iuuentus appellatur. Cice. quod ſi ipſis voluptatibus bona ętas fruitur,libentius primum paruulis fruitur rebus.

☿ Aetas media vocat̃ illa q̃ eſt inter iuuẽtã,& ſenectam quam Auic. vocat ętatem pulchritudinis quę fere eſt a triginta vſque ad quadrageſimum annum,eadem dicit̃ ętas conſiſtendi. Hippoc.in Aphori. Secundo conſiſtẽtes facile inediam ferre dicit.

¶ Aetate aduerbiũ ſignificat diu. Plaut⁹. Aetate ambobus ſint obnoxij. Idem. Aetate velim ſeruire, Libanum vt conueniam modo.

¶ Aetatula diminutiuum,ideſt ætas modica.

¶ Aeternus quaſi ęuiternus perpetuus, a quo ſempitern⁹,quaſi ſemper etern⁹. Aeternitas ꝑpetuitas.

☿ Quę nulla tẽporis quãtitate menſurari,nullo temporis ſpacio deſignari poteſt quũ oẽ cõtineat ęuũ & cõtineat̃ a nullo. ☿ Differunt tamẽ ęternũ & ſempiternum ꝙ ſempiternũ dicũt deũ eſſe qui ſemper fuit,eritq̃. Aeternos homines qui principiũ quidem habuerũt, & tamen animo ſunt immortales atque perpetui.

¶ Aeterno,as,perpetuũ facio. Varro. Literiſq; ac laudibus ęternare. Sunt tamen qui ęternus & ęterno aſpirent quando ab ęther deducant.

¶ Aethna nomen eſt montis in Theſſalia.

¶ Aethalia inſula in Liguſtico mari. Vide infra in dictione æthalia.

¶ Aetiologia cauſæ redditio. Nam ἀιτία cauſa eſt,& logia λογία ratio,ὅτι ἀιτία καὶ αἰτιάομαι ὥσ᾽ ἀπὸ τοῦ λέγω λόγος καὶ ἀπὸ τοῦ τρέχω,τρόχος.i.quoniã ἀιτία cauſa & αἰτιάομαι accuſo vt a λέγω.i.dico λόγος dictio. & a τρέχω curro τρόχος tota reuolutio.

¶ Aether ſumm⁹ eſt,vbi ſtellę ſunt. Gręce αἰθὴρ,ponit̃ ab aliqb⁹ ꝓ elemẽto ignis. Nam ſecũdum Var. Cœlum diuiditur in ęthera & aera,terra,in aquã & humũ e quibus ſummũ eſſe ęthera,ſecundũ aera, tertiam aquã infimã terrã eſſe ſcribit. Aug.li.vi.j.de ciui.dei. Aether lõge a terra alteq; ſuſpẽſus,aer vero ętheri terręq; cõtiguus. Ouid.lib.j.Meta. Hæc ſuper,impoſuit liquidum & grauitate carentẽ Aetherea, nec qcq̃ terrenæ fæcis habẽtẽ.a ἄιθω ardeo. ¶ Anaxago. ętheris nomine ignẽ ſignificauit ꝙ ſuperiora igne plena ſint. Ari. ęthera cælũ dixit ex ἀεὶ ſemper & θέω voluo curro, quaſi perpetuã volubilitatẽ indicet. Nam lib.j. Meteorologię ſic ſcribit. Corpus enim circulare quod ſemper curreret ſimul diuinum quippiam ineſſe opinantes ętherẽ nominari ſtatuerũt. Vnde Ouid. ad Cæſarẽ. Sic habites terras,vt te deſideret æther. Alij accipiunt ꝓ aere. Apul. Aqua,tellus,æther,ignis. Verg. Reſonatq; fragoribus ęther. Ab ęther fit ęthere⁹,a,um,quod eſt ętheris. Idẽ ętherea quos lapſa plaga Iouis ales apto turbabat cęlo.

¶ Aethera,rę,gñis fœminini noĩatiuus format⁹ ab accuſatiuo grẹco ętherẽ vel ęthera:ſicut lampas,lampadẽ vel lampada,hęc lampada. Thorax thoraca,hęc thoraca. Et ponitur pro aere. Vnde canimus. Quem terra, ponthus, ęthera:colunt,adorant,prædicant.

¶ Aethra,ę,ſplendor ętheris. & pro aere ponit̃. Verg. lib.iij. Nam neq; erãt aſtroꝝ ignes neq; lucidus ęthra. Hoc etiã nomine dicta eſt Theſei mater. Alia fuit mater Pithei:de qua Ouid.in epiſtola Ariadnes.

¶ Aethruſci dicti ſunt vt quidã putãt ab Aethria ciuitate quam Diomed.cõdidit,poſtea Atria dicta, ſiue ἀπὸ τῆς αἴθρας καὶ ἀσκεῖν, id eſt ab ęthra & aſcein: propter auguriorũ peritiã,quaſi de cęlo ſeruãtes,& exercentes ęthera. Alij ἀπὸ τῆς αἴθρας ęthras quæ ſerenitatẽ ſignificat,maxime ꝙ Hetruria ab omni aeris caligine nebulaq; remora videatur, Seruius vero Hetruriam dicit eſſe Italiæ prouinciã ꝙ eius fines protenſi ſunt vſq; ad primam ripã Tyberis. Heterũ enim alterũ,ὅρος finis dicitur, Roma enim antea vnã tãtũ Tyberis ripã tenebat. Vnde Iuue. Imperij fines Tyberinũ virgo natauit. Li. lib.j. Pax inter Hetruſcos & latinos ita conuenerat vt Hetruſcis Latiniſq; Albula,quẽ nũc Tyberim vocant, finis eſſet. Sunt tamen qui ſine diphtõgo & ſine aſpiratione ſcribãt,qm̃ prima eius dictionis corripiatur. Martia. Quãtũ ſollicito fortuna parẽtis Etruſco. Hos autẽ q corripiũt ſequemur,& per h in principio ſcribemus.

¶ Aethiopia,vt author eſt Ambro.lib.de parad. abiecta latina interpretatione,ſignificatur ab ęthiope Vulcani filio cui prẹfuit,ſic dicta,vt ait Pli. Vel a grẹco αἴθω cremo & ὤψ ops,aſpectus,facies. Nam ſolis vicinitate torret. Eſt enim ibi iugis æſtus. Quicquid eius eſt ſub meridiano cardine eſt. Circa vero occiduũ mõtuoſa eſt. arenoſa in medio. Ad orientalẽ plagã deſerta. Cuius ſitus ab occiduo atlantes montes. Ad orientẽ vſq; in Aegypti fines porrigitur. A meridie oceano. A ſeptẽtrione Nilo flumine clauditur,plurimas habẽs gẽtes diuerſo vultu & monſtruoſa ſpecie horribiles. Ferarũ quoq; & ſerpentiũ referta eſt multitudine. In ea enim rhinoceros,chamęleon,pardus, baſilicus, dracones ingentes. Quidã bifariã diuidunt Aethiopiã, & vnã qdẽ Aſiæ, alterã Aphricæ aſſignãt. Altera ad orientem vergit,altera eſt ſub ipſo meridie.

✱ Aethiopis herba ſiue radix:folia habet philonio ſimilia magna multa & hirſuta ab radice cuius ſemẽ ad multa vtile eſt Vide Dioſ.

¶ Aethiops, Vulcani filius,q a ſe ęthiopiã denominauit. Et ęthiops dr̃ q ex ęthiopia eſt, q & ęthiopicus & ęthiops dr̃ ſecũdum Ser. necnõ & ęthiopiſſa, Sunt qui ęthiopes dictos putent a Cus filio Cham: Cus eñ, Hebraica lingua ęthiops interꝑtat̃. Hi quõdã ab Indo flumine cõſurgẽtes iuxta Aegyptũ inter Nilũ & Oceanũ in meridie ſub ipſa ſolis vicinitate inſederũt,quorũ tres ſunt populi. Heſperi, Garamantes, & Indi. Heſperi, ſunt occidentes, Garamãtes,tripolis, Indi, orientes.

☿ Aetius,nomen authoris in medicina,cui⁹ ſedecim libri extant & quẹdã epiſtolę. Dictus Aetius,ideſt aquilinus,na,ἀετός aquila dr̃ ab ἀΐξ aquilla. Inde verbũ ἀΐσσω cum impetu irruo. fuit ex Anthiochia, Syriæ diſcipulus. Ennomiſtribus Cõſtãtini imperatoris, Atheos cognominatus,quoniam diceret nullum eſſe deum, vt alij quidã antiqui philoſophi.

☿ Aetus,ti,aquilę genus eſt,etiã ſignificat cauſam,vel poti⁹ libros de morib⁹: vñ Aetia Callimachi, τοαίτιον q̃ noſtri pene eodẽ argumẽto,quo faſti cõſtabãt. Quĩt.li. iij. cauſa quoq; ex cauſa,i. αἴτιον ex αἴτιον naſci videtur.

✤ Aetites gemma eſt quæ aquilę colorem habet caudę candicantis. ✱ Et reperitur in nidis aquilarũ & aiunt binos reperiri marẽ & fœminã,nec ſine ijs parere quas diximus aquilas & ideo binos fœtus habet tantum: ſũt qui Gagatem vocent,eſtq; ad multa vtilis. Vnde cam zoroaſtres magus omnibus prætulit. Cc.

¶ Aethna,mons Sicilię,ꝑpetuo clarus incendio,a poetis decãtatus. In cuius aſcẽſu eſt opidũ eiuſdẽ nominis quod mõtẽ aſcenſuros excipit atq; tranſmittit,multũq; diſtat ab Enna ciuitate,quũ mõs litori adiaceat Catanẽſi. Enna vero in medio inſulæ ſit conſtituta. ☿ Pompo. Famam habet ob Cęreris templũ, Enna prẹcipua montium, Hęc alio nomine Adrianum dicitur quam fluui⁹ eiuſdem nominis alluit:vt ait Stepha. ☿ Quare autem Aetna flãmas euomat Trogus lib.iiij.explicat. Sic Sicilia terra eſt cauernoſa & fiſtuloſa,quo fit vt ventorũ flatibus pateat: Vnde ignis cõcipitur,intrinſecus ſulphur habetur & bitumen. vbi ventus per ſpiramenta cauernarum incubuit,diu luctatus,concipit ignem, Sic ætnę durat incendium. Motus ergo ventorum, cauſa incendij eſt. Ab ætna fit ætneus,nea,neum.

¶ Aetolia Grẹciæ regio in tertio ſinu Europe Epiro Acarnanię & Locris finitima, Grẹci αἰτωλίαν dicũt, vñ debet ſcribi ſine h, dicta ab Aetolo Martis filio. Hinc ætolus,a,um,pe.pro. Verg.lib.xj. Non erit auxilio nobis ætolus & Arpi. Similiter Aetolicus,vt ager ętolic⁹

¶ Aethon equus Phœbi dictus eſt,ſiue Hectoris. Fuere aũt vt in fabulis fert̃.iiij.equi ſolis: Phlegon ſcilicet Pyrois, Heo⁹,& Aethõ:qb⁹ ſignificãt quatuor diei horæ. Nam Phlego,inflammo ſignificat. Pyrois,ardens. Heous,ſplendens. Aethon,ardens vel ſplendidus.

¶ Aeuum grẹcę αἰών propie tempus & ętas longa ſiue ꝑpetua u interiecta(vt inquit Apul.) Inde ęuitas & ęuitern⁹ ſcđm Priſ. quod per ſyncopem ętas & ętern⁹ dicitur ꝓ ſenectute longęuitateq;. Hinc deducuntur coæuus, ęquęuus, grandęuus, longęuus & primęuus.

A ANTE F.

AFfabilis pe.cor.ex ad & fabilis, qui ſe fabilem ad audiendũ prębet. hinc affabilitas.

✤ Affabrum pro fabre factũ dixere veteres. Cc. Sunt qui vtantur nomine affaber pro artificioſo.

¶ Affabre pe.cor.aduerbiũ,ſignificat artificioſæ: ſicut infabre ſine artificio. Pacu. Barbariẽ peſtẽ nr̃is nauib⁹ obtulit noua figura,factam commiſſam in fabre.

☿ Affaniæ ſunt nugæ verba futilia ac mera mendacia a fundo inclinatum nomen. Apul.lib.iiij. Hęc alia ſimiles affanias,fruſtra ablatrantes eos retorſum adducunt pagani. Nęnias quoq; vſurpant. Sido. Et Hiero.nõ lõge ab hac ſignificatione affaniarum.

¶ Affatim aduerbiũ prima,non media acuta, vt Quin. lib.iiij.docet,ſignificat abunde,large,non dicibiliter. Liui. Affatim edi,bibi,luſi, Hierony. Affatim diues eſt qui in Chriſto pauper eſt. Et hæc ab Affaris deducuntur.de quo in dictione faris.

✤ Afer aut potius Apher. vide in Africa,quod ſcribẽdum putem aphrica qui ex africa ortus eſt.

¶ Afficio,is,pe.cor.ex ad & facio ſignificat: affectionẽ quãdã ſiue diſpoſitionẽ induco. Et ad animũ & ad corpus ſiue in bonũ ſiue in malũ pertinet, vt hæc res afficit me gaudio.i.affert mihi vel ĩducit ĩ me gaudiũ. Hęc

res afficit me dolore. Affeci te lętali vulnere.i.intuli tibi vel induxi in te lætale vulnus. Inuenitur quãdoq; abſolute poſitũ, vt multa ſũt q̃ afficiũt hoĩem.i. affectiões ſiue affectꝰ ĩducũt. Cor.Cel. Pulmo totꝰ afficiť.i.maceratur, lędiť corrũpiť. Et afficior quaſi animor.i.iſtius aĩ ſum. Cice.in Lęl. vt eodẽ modo erga amicũ affecti ſimꝰ quo erga noſipſos. Poſtea ſequitur. vt quemadmodum in ſe quiſq;, ſic in amicum ſit animatus.

❡ Affectus, a, um, participiũ quũ abſolute ponitur ſumiť ꝓ languẽte. Proper. Iuppiter affectę tandẽ miſerere puellę. Li.lib.v. Vires corporis affectæ. Affecta ędificia. &c. hmõi dicũť q̃ nõ ad finẽ ipſum, ſed ꝓxime ad finẽ ſunt deducta. Cic. Bellũ affectũ videmus, & vt vere dicã, pœne confectum. Idem ſignificat profligatum.

❡ Affectus, us, ſiue affectio eſt. vt lætitia cupiditas affectiones a Cic. affectus ab alijs appellantur. Et affectiones ſi rectæ ſunt, virtutes vocãtur, ſi a recta ratione auerſæ ſunt, vitia fiunt & perturbationes. Cice.in Rhet. diffinit. Affectio eſt quędã ex tẽpore aut ex negotiorũ euentu, aut adminiſtratione, aut hominũ ſtudio cõmutatio rerũ. Aug.lib.ix.de ciui.dei. Quæ ſnnt ſententiæ philoſophorũ, de his animi motibꝰ quos græci πάθεα noſtri autẽ quidã ſicut Ci. affectiones vel affectus, quidã vero de gręco expreſſius paſſiones vocant. Poetę ꝓ deſyderio accipiunt. & eſt honeſta locutio. Res tibi dantur ad affectũ, i. quemadmodũ cupis. Iuue. Si res ampla domi, ſimiliſq; affectibus eſſet.

❡ Affecto, as, ſignificat cũ affectu & anxie quęro. Ver. Viãq; affectat Olympo. Cic. ad Heren. Nõ tã affectanda q̃ ſuperiores, ſed tamen adhibenda nõnũq̃. Hinc affectata oratio quæ nimis anxie & curioſe quęſita eſt, & affectatio, curioſitas, & nimia diligentia. Affectate curioſe. Aliqñ affectare eſt afficere. Plau. in Cac. Tria flagitia aut damna, quibus patrẽ & me teq; amicoſq; oẽis affectas tuos. Eſt etiã affector deponẽs. Varro. Affectatus eſt regnũ. ☿ Affectata fœmina vel in bonã partẽ dicitur velut honorata, vel in malã ad extremũ periculũ adducta. ✥ Affero. Vide fero. ☿ Affigo, is, ĩ dictiõe figo

❡ Affines. ab eo ꝙ duo in agris vicini ſunt, In hominibus cõſanguinitate cõiũctis dicũť cognationes, quæ diuerſæ inter ſe ſunt, ꝑ nuptias copulãť, & altera ad alterius cognatiõis finẽ accedit, ex ad & finis. Nomina eorũ hæc ſunt, Socer, Socrus, Gener, Nurus, Victricus, Nouerca, Priuignus, Priuigna, Gradus affinitatis, & q dem viri pater vxoriſq; ſocer, mater eorũ ſocrus appellatur. Filij vxor, Nurus, Filiæ vir, Gener. Vxor liberis ex alia vxore natis, Nouerca dicitur. Matris vero ex alio viro natis, Victricus appellatur. Eorũ vterq; natos aliunde priuignos, priuignaſq; vocant. Viri frater, eſt Leuir. Viri ſocer, dicitur Glos. Duorum fratrum vxores Lauictrices dicuntur. Poteſt etiam ſic definiri. Socer eſt vxoris meæ pater. Ego illius ſum gener.

☿ Socer magnus, dicitur vxoris meæ auus, Ego illius ſum progener.

☿ Et retro. Pater meus, vxoris meæ ſocer: Hæc illi nurus. Et auus meus, ſocer magnus eſt: Illa illi pronurus, Itẽ proſocrus mihi, vxoris meę ſocrus eſt: illa huic nurus. Et auia mea, ſocrus magna eſt: vxor mea illi pronurus eſt. Priuignus, eſt, vxoris meæ filius ex alio viro genitus: Ego illius Victricus. Et in contrarium vxor mea liberis, quos ex alia vxore habeo, nouerca dicitur: Liberi mei, illi priuigni. Hos inter ſe quia affinitatis cauſa parentum, liberorumq; loco habentur, in matrimonio copulari nephas eſt.

❡ Affirmo proprie iuxta firmo, q̃uis plærumq; pro aſſeuero perſiſto ponatur. Hinc affirmatio, quę eſt enunciatio alicuius de aliquo, vt Socrates eſt. Hieronymus in prolo. Salo. Nonnulli ſcriptorum veterum hunc eſſe iudæi Philonis affirmant.

❡ Affligo, gis, penultima producta. Vide in dictiõe Fligo. Huius frequentatiuũ eſt Afflicto, afflictas, quod eſt ſæpe affligo. Vnde & illud Architæ. O te infœlicem q̃ te afflictarem, niſi iratus eſſem. Cicero lib.iiij. Tuſ. afflictatio, ęgritudo cum vexatione corporis.

❡ Afflo, as, ad aliquid aſpiro. Liui. Afflabat vis frigoris acrior. Vide latius in dictione Flo.

❡ Affluo abundo, vt affluo diuitijs. Dicit Cicero ad voluntatẽ diuitię affluũt mihi. Aliquãdo affluere uehemẽter eſt decurrere. Colu.lib.j. Ne quũ a vertice torrens imbribꝰ cõceptꝰ affluxerit, fundamenta conuellat.

✥ Affore. Vide Fore.

❡ Africa. λέγεται δὲ ὅτι ἀμβροτός ἐστι τὸ στερητικὸν καὶ φρίκη καὶ φρίττω ὅτι θερμότης μεγίστη αὐτοῦ ἡλίου.

✥ Id eſt dicitur ab α priuatiua particula, & φρίκη. i. horror, & φρίττω horrore concutior, qm̃ maximus ibi ſolis calor. Sed pe.cor. regio ſic dicta, vt Ioſeph, libro antiqui. (inquit) ab Afro vno ex poſteris Abrahę de Cethura, qui dicitur duxiſſe aduerſus Libyã exercitũ, & ibi deuictis hoſtibus conſediſſe. Incipit a finibus Aegypti pergens iuxta meridiẽ per Aethiopiam vſq; Atlantẽ mõtem, a ſeptentrionali parte, mediterraneo mari coniuncta clauditur, & in Graditano freto finitur. Habet prouincias Lybiam Cyrenenſem, Pentapolim, Bizantium Carthaginem, Numidiam. Sunt qui Africam diuidant in maiorem & minorem. Et minorem ab occaſu Numidiam habere ab ortu Cyrenaicam, a ſeptentrione mediterraneo mari terminari. In ea olim fuiſſe Carthaginẽ, Vticam, Aipponem, Rhegium, & fluuium Bragadam. Maiorem vero eſſe, quæ a meridie incipit, & vſq; ad occaſum protenditur. Hinc Africus, ca, cum, vt Africus ventus, qui ab Occidente flat contra Vulturnum, dictꝰ ab Africa, vbi primum incipit. Africanus, na, num. vt gens Africana, & Scipio Africanus.

✥ Quum igitur aphrice, aut aphrico deducatur rectius per ph. africa ſcriberetur. Videtur autẽ differre apher ab aphricano, ꝙ Apher gentile nomen proprie eſt, q̃q̃ Maro dicit armentarius apher. Aphricanus denominatiuum, vt Scipionum a deuicta Aphrica. Bad.

❡ Africanę abſolute dicũť pãtherę, q̃ & varię qm̃ id genus in ea regione creberrimũ fuit. Pli. Senatuſconſultũ fuit, ne liceret Africanas in Italiam aduehere.

☿ Africo, cas, pe.cor. Vide in dictione Frico, fricas.

A ANTE G.

AGlaia vna eſt ex gratijs ſeu charitibus, quod nomen interpretatur lætitia.

❡ Agamus pe.cor. latine dicitur ſine viro, ſeu ſine vxore: Gamos enim nuptiæ.

☿ Agatho de Syculis tyrannus fuit, qui ex ſordido genere natus patre ſcilicet figulo, quum libidini latrocinioq; operã dediſſet, gregariã militiã exercuit. In quo ꝙ manu ſtrenuꝰ eſſet, & in cõciõibꝰ ꝑfacũdꝰ breui ex cẽturione tribunꝰ militũ euaſit. Et primo qdẽ bello cõtra hoſtes pugnãs magna ſuę virtutis ꝑbuit experimenta adeo vt in demortui regis locum fuerit ſuffectꝰ. Nec ita multo poſt interfectis Syracuſanis nobilius, cũ Carthaginẽſibꝰ bellũ geſſit, deinde ſpe ampliandi regni in Italiã traiecit, vbi quũ deceptꝰ fuiſſet, ex indignatione morbum contraxit, ex quo etiam vita functus eſt.

☿ Agamennon nomen proprium viri.

❡ Agathos penultima correpta, bonus latine dicitur, inde dicitur Agatha.

❡ Agathuſa inſula vnguento nobilis, Atelos a Callimacho nuncupata. Cc.

❡ Agathyrſi populi Scythis vicini, vt inquit Hieron. Qui multum habet auri ſine auaritia, ſine inuidia. Hos Pli. ſcribit habere capillos cæruleos. Vñ & picti dicũť, quoniam verſicoloribus veſtibus induuntur. Verg. lib. iiij. Creteſq;, Dryopeſq; fremũt, pictiq; Agathyrſi. Dicti Agathyrſi ab Agathyrſo Herculis filio.

❡ Agathyrſum, ſiue Agathyrſa ciuitas. De qua Sillius. Defuerãt Agathyrſa manꝰ, geminoq̃ Lacone Tidaris.

❡ Agalma, tis, apud nos indicat ſimulachrũ & laruam, & ſtatuam.

☿ Agameſtor, nomen eſt Athenienſium regis.

☿ Agamennon, proprium nomẽ Argiuorũ regis, quaſi valde mennon, hoc eſt manens, perſeueranter enim cõſtanterq; in rebus permanſit.

✥ Agane nomẽ nymphę ab nimio ſplendore, ἄγαν enim dicitur nimis, valde: ἄνω ſplendeo. Cc. Aut contra ab a particula priuatiua, & γανάω ſplendeo.

❡ Aganippe, es, fons Bœotię a Cadmo mõſtratꝰ muſis ſacer: quaſi valde ab equo formatꝰ. ἄγαν agan valde. hippos, equus: q fons potꝰ, dictꝰ eſt ꝑſtare facundiã. Hinc Aganippis, idis, denoĩatiuũ, & Aganippęꝰ, a, um. Oui. lib.v. Faſt. Dicite q̃ fontes Aganippidos Hippocrenes Grata Meduſei ſigna teneti ſeq. Prop. Par Aganippeæ ludere docta, lyrę. ☿ Agatho, nomen filij Priami.

❡ Agapetus penul. produ. nomen viri, & latine diciť dilectus, ab agapo diligo.

☿ Agape ἀγάπη habet duo noĩa apud latinos, charitatẽ. ſ. & dilectionẽ. Augu. de verbis dñi loquẽs de epulone diuite cõtra raptores, qui amore dei aliena diſtribuunt, dicit in perſona taliũ, ego ſimilis illius diuitis non ſum, agapes facio. ❡ Agar nomẽ ancille Abrahæ, & interpretatur aduena. A qua Agareni populi: qui nũc Sarraceni, a Sara vxore Abrahæ.

❡ Agaricon pe.cor. fungus eſt in arboribꝰ naſcens colore cãdido medicinę vim habens. Naſciť circa Boſphorum, q̃uis & in Gallia etiam Ciſalpina inueniatur.

☿ Agarꝰ vrbs & amnis in Sarmatia, a quo & nomẽ Agarico radici datum creditur.

❡ Agaſo penultima producta, equorum vel aſinorũ ductor. Pli. lib. xxxv. Pinxit & in vna tabula, quaq; maxime inclaruit, agaſonem cũ equo. Liui. Accerptos ab agaſonibus equos, cũ rex aſcenſurus erat, admouebant. Eſt & Agaſo nomen proprium ſerui. Hor. Si patinã pede lapſus Frangat agaſo.

❡ Agea pe.pro. via in naue dicta, ꝙ in ea maximę q̃q; res agi ſoleant. Ennius, Multa foro ponens, ageaq; longa repletur. Fori fororum dicunt etiam.

❡ Agenealogetos, latine ſine nuptijs dicitur, imo vilis gñe. ✥ Age. Vide poſt ago.

❡ Agenor pe.pro. nomẽ regis Phœnicum & Beli filij. Hic genuit Taygetam, & Europã filias, filios vero Cilicem, Cadmum, & Phœnicem. Agenor etiam dictus fuit Antenoris filius.

☿ Agenetos penultima pro. ἀγένητος ſignificat increatum, ingenitum.

❡ Agelaſtus, latine mœſtꝰ, & ſine riſu: Quo noĩe dictꝰ eſt Craſſus auus Craſſi in Parthis interẽpti, quẽ tradunt ſemel tm̃ in vita ſuſriſiſſe. Quod factũ eſt cum vidiſſet aſinum carduos comedentẽ, dixiſſetq; ob id: ſimiles habent labra lactucas. Factum hoc dictumq; feſtiuiſſimum riſus ſubſecutus eſt, quoniã ἀστερητικὴ καὶ γελάω, ὅφερ καὶ ἀγέλαστος. ✥ id eſt quoniam a priuatiua & γελάω, id eſt rideo, vnde ἀγέλαστος non ridens.

☿ Ageſilaus Lacedemonius Archidami filiꝰ poſt mortẽ Agidis fratris ſui rex ꝯſtitutꝰ Thiſaphaonẽ in Aſia, q principatũ tenebat inter Perſas vicit, & Atheniẽſes, & Bœoticos apud Coroneã vrbẽ Pelopõneſi, breui ſtatura corpis, & altero pede claudꝰ fuit, ſed virtute ꝑditꝰ

❡ Agis vel agides, Lacedęmoniorum rex, qui cũ Athenienſibus cruentiſſima bella geſſit.

☿ Agaue, nomẽ ꝓprium filię Cadmi, & Hermiones, & Echionis vxoris, q̃ verſa in furiã Pentheũ ꝓpriũ filiũ laniauit. ❡ Agilla, vrbs Tuſcię, alias Cerete vocata, & Agillina a noĩe cõditoris, quẽ Ver. li. viij. ex Lydia veniſſe oſtendit, cũ ait. Haud procul hinc ſaxo incoliť fundata vetuſto Vrbis Agillinæ ſedes, vbi Lydia quondã Gens bello præclara iugis incedit Hetruſcis.

❡ Ago agis, grecũ eſt ἄγω, μέλλον ἄξω, ago duco, futurũ ducã, egi, actum, multa ſignificat. Nã agere eſt operari Plau. in Amph. Dũ hęc aguntť. Ver. li. iij. Alpheũ fama eſt huc Elidis amnẽ Occultas egiſſe vias: proprie tñ ad animũ referť. Vñ de rep. dicimꝰ agere, quia vt inquit. Var. in huiuſmodi re, eſt cura animi. Qñq; agere eſt inducere, ſeu impellere. Lactan. li. vj. Tres ſunt affectus, qui hoĩes in omnia facinora ꝑcipites agũt, ira, cupiditas, libido. Qñq; audire. Teren. in And. Hoccine agis an non. i. audis, vt exponit Donatus. Sic Plau. Vos agite ſpectatores. Qñq; ducere, viuere, Terẽ. in And. Primũ hęc pudice vitã parce, ac duriter agebat, lana ac tela victũ quęritans. Qñq; dicere. Idẽ in Adel. Sed eſt ne hic ipſius de quo agebam. Qñq; pronũciare. Cicero de optimo genere dicendi. Diſerti deformitate agẽdi, multi infantes putati ſunt, vt iam nõ ſine cauſa Demoſthenes tribuerit primas, & ſecũdas, & tertias partes actioni. Qñq; cogitare. Verg. Id quidẽ ago, & tacitus Lycida mecum ipſe voluto. Quãdoq; effingere, vt Ago ſtultum, id eſt fingo, ſiue reprę ſento me ſtultũ. Vñ actores comœdiarum dicuntur, qui diuerſorum hominũ geſtus agunt in ſcęna. quandoq; ire, vt, nudus ago. Pomponiꝰ Mella, Exercent bellando animos, corpora ad conſuetudinem laborum maxime ad frigora nudi agunt, antequam puberes ſint. Idem paulopoſt, Lino alij veſtiũtur aut lanis, quas vt diximus ſyluę ferunt harundinũ, alij auium ferarumq; pellibus, pars nudi agunt, pars tantũ obſcœna velant. Vale. Maxi. non ſic locutus eſt, ſed in eo ſenſu. Experiri volui an ſcires cõſul agere, id eſt fungi conſulis officio. Idem Pub. Rutil. non publicanus in Sicilia egit, ſed operas publicanis dedit. Cum accuſatiuo vero frequentius: Vnde dicimus, Agit publicanum, Agit ſenatorem, Agit amicum, pro eo quod eſt facit officium publicani ſenatoris & amici. Horatiꝰ. Lętũ agit conuiuam: Et ſubauditur ſe. Quod Ver. poſuit Ecce gubernator ſeſe Palinurus agebat. Eſt quando agere ſignificat extendere, porrigere, vt vera gloria radices agit, atq; etiam porrigitur. Item ſurſum ducere ab imo pectore. Vnde & pro mori vſurpatum eſt addendo animam. Sene. epi. xxvj. Quid egeris tunc apparebit cum animam ages. Item agitare: Plautus, Aedepol eam agam verberibus. Ver. Prodigijs acti cœleſtibus oſſa piabũt. Item tractare. Martia. Semper agis cauſas. Aliquando conſtruitur cum prępoſitione. Cicero in Lęl. Cũ enim ſæpe mecum ageres, vt de amicitia aliquid ſcriberem. Et non agitur de pecunia, ſed de capite. Agis me cum tabellis obſignatis dicitur quando quiſpiam diuerſa dicit ab ijs, quæ alias approbauit. Tunc enim ſolemꝰ tabulas illius manu ſcriptas, obſignataſq; proferre ad coarguendum, quibus continetur quid alio tempore ſenſerit. Quod eſt conuincis me teſtimonio literarum mearum. Item ſuccedere, ſiue in bona conditione eſſe, aut mala. Vale. Maxi. Bene egiſſent Atheniẽſes cum Milciade, ſi eum poſt trecenta milia Perſarum Marathone deuicta in exiliũ protinus miſiſſent. Frequentiꝰ per impersonale vtimur hoc modo bene melius optime tecũ agiť, Male mecũ actũ eſt, & peius peſſimeq; cũ illo. Cic. cũ illo vero quis neſcit actum eſſe pręclare, mecum incommodius? Sed cũ dicimꝰ actum eſt, Res acta eſt, ſemper in malam partẽ ſumitur: vt, actũ eſt de republica. i. extincta eſt: res mea tua illius acta eſt. i. abſumpta, ſiue deperdita, ſiue elapſa eſt. Terẽ. in Heaut. Vnam ei cœnam, atq; eius comitibꝰ dedi. Qđ ſi iterũ mihi ſit dãda, actum fiet. Idem hęc res eſt, perij Actũ agere ꝓuerbiũ eſt, quod in ſumma rerum deſperatione ponitur. i. nihil agere. Idem in Phor. Actum, aiunt, ne agas. Quod enim iure ſemel iudicatũ fuerit, reſcindi, & iterũ agi non põt. Poniť interdũ agere ꝓ vertere. Verg. Ipſe ter adducta circũ caput egit habena. Pro vrgẽte, perſequi. Idẽ. Paſtor agẽs telis. Pro iurgari. Cic. perinde ac ſi furti cũ eo egiſſet. Pro regere. Ver. Tros Tyriuſq; mihi nullo diſcrimine agetur. Pro antepellere, vt & potum paſtas age tityre. Prouehere, producere. Varro, Nõ hos Pactolus aureas vndas agẽs eriperet vnquam e miſerijs. Pro fo-

ras pellere,fugare,vt mẽbris agit atra venena. Pro repẽdere,& hoc duntaxat verbis oſtẽdere id habuiſſe gratũ. Nã gratias habere eſt in animo,cũ memorẽ accepti beneficij mentem animũq; habeo,& inuicẽ gratificãdi voluntatem. Referre eſt verbis,ſed reddere gratias eſt facto,vt,ſi a me ſubleuatꝰ aliquo beneficio,viciſſimq; aliquo mõ me ſubleuaueris,grãs retuliſti, reddidiſtiq;. Et licet Seneca nolit malas gratias referri poſſe,ſed reddi. Cice,tñ in Sall.ait. Nã ꝙ iſta inuſitata rabie in vxorẽ, & filiã meã inuaſiſti,q̃ ſe facilius mulieres abſtinuerunt a viris,quã tu vir a viris,ſatisdocte ac perite feciſti. Nõ eñ ſperaſti me mutuã tibi gratiã relaturum,vt viciſſim tuos cõpellarẽ. Referre tñ hic verbo etiã dr̃ nõ ſolũ facto. Refere igitur gratiã tam in malũ, q̃ in bonũ dicit̃, cum ſit facto beneficiũ,aut iniuriam acceptam cõpenſare. Rectiuſq; huic verbo gratiã q̃ gratias iungimus, cũ habere aut agere gratias non gratiã dicamꝰ. Liuius, Satiatus tandem complexu filij,renunciate(inquit) gratias regi me agere:Referre gratiã aliam nunc non poſſe, quam vt ſuadeam non ante in aciem deſcendat, quã in caſtra me rediſſe audierit. Cicero, Cui pro me ſenatus gratias agendas putauit,ego a me gratiã referendã nõ putem. Reſpondere quoq; officijs eſt ſatiſfacere, gratiaſq; referre. Cicero, Immortales tibi ago gratias agãq; dum viuam: Nam relaturum me affirmare non poſſum. Tantis enim tuis officijs non videor mihi reſpondere poſſe. Preterea agere pertinet ad oẽs actus humanos. Nam qui ſedet qui ſtat,qui cogitat,qui iacet,qui morit̃, aliquid agere dicitur,ita vt nullus qui modo viuat eſſe vnq̃ poſſit ſine actione. Quippe viuere agere eſt,vnde & vitam agere dicimꝰ. Cõponit̃ Ago cũ ad, vt Adigo: cum ab,vt Abigo:cum am,vt abigo:Con,vt Cogo:Circum,vt Circũago,qđ eſt Circũduco:De,vt Dego: Ex, vt Exigo:per,vt Perago:Pro,vt Prodigo:Re,vt Redigo:Sub,vt Subigo,a quo fit Proſubigo:Trãs, vt Trãſigo. Sunt etiã qui putent,caſtigo,fuſtigo,mitigo, leuigo,litigo,& nego,cõpoſita eſſe cũ ago,vt ſit caſtigo,caſte ago:mitigo,mitem ago:leuigo leuẽ ago.i.planũ:fuſtigo fuſte ago:litigo,lite ago. Sed cũ ſit prime cõiugationis,habeãtq; q̃dã i,productã,nõ vident̃ ab ago compoſita. Ab ago ſunt actor,actio,actus,a,um,& actus,us.

¶ Agere reũ eſt accuſare,peragere reũ eſt cõdemnare.

¶ Agere forum,eſt iura reddere,& cauſas audire.

¶ Agere cum populo,eſt populum rogare,vt ſuffragijs ſuis quid iubeat aut vetet.

✣ Agere animam,eſt emittere ſpiritum.

✣ Agere gratias,eſt geſtu & verbis ſe gratũ ſignificare.

✣ Agilis proprium viri,quem poete,cũ Tyrinthia pube in bello Thebano fuiſſe commemorant.

✣ Agilis adiectiuum. Videatur infra.

¶ Age aduerbiũ adhortantis ſingularem numerum deſyderat. Agite pluralẽ. Agedum vtrunq;. Quin. Agedũ ſi videt̃ extra portas ꝑſpicite. Proper. Nos agedũ. Dicimus & Agitedũ,ſed in plurali ſemper. Liuius.li.vij. Agitedum ite mecum.

✣ Agito,as,pe,cor.crebro facio. Sallu. Ita varie poẽm exercitũ letitia moeror luctus atq; gaudia agitabant̃. Et agitare,ſtimulare,ↄpellere,quo pacto agi ſolẽt equi cũ eos calcaribus vrgemus. Plautus, Nã iam agitabo quadrupdem calcari. Itẽ obſeruare. Verg.lib.ij. Geor. ipſe dies agitat feſtos. Itẽ perturbare,moleſtare. Sall. Rẽpu. agitauere honeſtis cũ noĩbus ali ſicuti populi iura defenderent. Plau.in Curg. Tũ te igit̃ morbꝰ agitat hepatarius. Itẽ ſectari ſeu ſectando interdũ pulſare. Ver.lib.j. Geor. Sepe oleo tardi coſtas agitator aſelli Vilibus,aut onerat pomis. Itẽ inſectari qđ vernacula dicimꝰ lingua darla caza. Cic.lib.iij.offi. Sunt ne igit̃ inſidie tendere plagas etiã ſi excitaturꝰ nõ ſis nec agitaturꝰ:Ipſe eñ fere nullo inſequente ſepe incidunt. Itẽ exercitare. Lact. Niſi virtus agitet̃ proficimus parũ. Item continuo ducere ſeu facere. Sallu. Iã tum vita hominum agitabatur ſine cupiditate. Itẽ cruciare,vt apud eundẽ. Agitabatur magis,magiſq; in dies ferox animus inopia rei familiaris & conſcientia ſcelerũ. Itẽ ſepe adminiſtrare. Salluſt. In pace vero beneficijs magis,quã metu imperiũ agitabant. Itẽ ſepe cõſyderare,cogitare,recogitare. Idẽ,Sed q̃ mẽte agitaui oẽs iã,antea audiſtis. Terent.in Phor. Ego quoq; id quidem agitans mecum ſedulo inueni(vt opinor)remediũ huic rei. Itẽ. Solicitare. Sall. Minari interdũ ferro,niſi obnoxia foret. Poſtremo ferocꝰ agitare q̃ ſolebat. Itẽ ſepe oſtendere. Idẽ,Ciceronem ad coelum tollere,veluti ſeruitute erepta gaudium & leticiam agitabant. Huius compoſitum eſt exagito.

♁ Agea pe.pro. Via in naui,dicta ꝙ in eã maxime q̃q; res agi ſoleant. Ennius, Multa foro ponens,ageaq; longa repletur. Fori,fororum dicuntur etiam.

¶ Agelas vel citius agelades,pe.cor. nomen ſtatuarij generoſi,& Polycleti magiſtri.

¶ Ager ab ago,is,ꝙ in eo aliquid agat̃, vel vt Donat. inquit,ꝙ in eo ſunt multa agenda. Quintilianus aũt.li.j.ſcribit grecũ eſſe. Nam ἀγρὸς latine rus dici poteſt. Significatq; ager quandoq; circũiectũ territorium alicuiꝰ vrbis,ſeu prouincie. Salluſt. Reliquos Catilina per montes aſperos in agrum Piſtorienſem abducit. Vnde dicimus ager Campanus,ager Brixianus. Et includit in ſe nemora,ſaltus paſcua,lacꝰ,flumina,& omnia que in territorio illo ſunt,& ſingularem tantum numerum habet. Quandoq; ſignificat partem quandam ipſius territorij vrbis,q̃ priuatim ab aliquo poſſidetur,quã etiã poſſeſſionem dicere ſolemus,vt cũ dicimus. Hic emit vnã pulchram poſſeſſionẽ. Et eſſe videtur rus in quo & domus & oĩa que in agro ſunt generaliter continet̃.i. quæ pro captu ipſius partis eſſe poſſunt. Et ſic agrũ puto ſignificare rus. Vñ Terẽ.in Eu. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi. Et ſequit̃. Neq; agri neq; vrbis odium me vnq̃ percipit. Vbi ſatietas coepit fieri commuto locum. Idẽ in Heau. Agrum in his regionibus meliorem neq; pretij maioris nemo habet. Et paulo poſt,Talenta duodecim coegit,agrũ hunc mercatꝰ ſum,hic me exerceo. Ex his innuit̃ ſub agri nomine,& domũ,& oĩa alia que in agro continent̃ cõprehendi, idẽq; eſſe agrũ rus & poſſeſſionẽ. Notandũ tñ ꝙ nec rus nec ager villa eſt, ſed villa in rure,ſiue agro dicit̃ eſſe. Qñq; ager ſignificat locũ in rure quẽ colimus ſiue arando,ſiue conſerendo,& ſingularem pluralemq; numerũ habet. Colu.li.j. Nã vbi ſedulo colitur ager,plerũq; compendium nunq̃ niſi coeli maior vis aut predonis inceſſit, detrimentum affert. Liuius lib.iiij. Peſtilentẽ annũ inopia frugũ neglecto cultu agrorũ,vt plerũq; fit,excepit. Interdum tamen ager dicitur cãpus,quia vt ait Varro, Primum ex agro plano fructus capiebant. Eſt aũt campus planities terre ampla & grandis. Locus vero anguſtior area vocatur. Interdũ dicit̃ fundus,ꝙ pecudum & pecunie videatur eſſe fundamentum. Agellus diminutiuum ſignificat paruum agrum. Terent.in Adel. Agelli eſt hic ſub vrbe paulum quod locitas foris,huic demus qui fruatur. Hinc fit aliud diminutiuũ agellulus. Ambro. Qui fidei exercet militiam,ab omni vſu negociationis abſtinere debet agelluli ſui contentus fructibus.

✣ Ageſilaus dictus eſt Dis,ſeu græce Pluton. CC.

¶ Agrarius,ij,qui agros poſſidet. Cic.in Pli. Num rurſus reprobos decoriabit? nũ ſollicitabit rurſus agrarios? Agrariꝰ a Liuio etiã dicitur ſuffragator legis agrariæ.

✣ Quomodo & in Philipp. capi videtur.

¶ Agrarius,a,um,qđ ad agros pertinet vt lex agraria. Liuius.lib.ij. Tum primum lex agraria promulgata eſt.

¶ Agripete pen.cor.qui petunt ex agrorum diuiſione portionem,quæ viritim dabatur.

¶ Agreſte dicitur qđ ruſticum eſt, & ad agros pertinet. Vñ agreſte vocamꝰ,quod in agris non in hortis naſcitur. Ver. Cũcta tibi Cererem pubes agreſtis adoret. Idẽ Dicendũ & q̃ ſint duris agreſtibus arma. Item agreſtis

dicitur,qui ſylueſtrem vitã agit & feram:ſicut apud Grecos, Agrios dicitur ferus. Vñ in compoſitione Onager, dictus eſt aſinus ferus.

¶ Agricola,penultima correp.qui agri cultor eſt. Idem agricultor dicitur.

♁ Agricolator,idem quod agricola.

¶ Agger,eris per duplex gg,maſ.ge.ſigni. proprie lapidũ,aut terre coaceruationẽ,que facto vallo propiꝰ ponitur. Improprie dicit̃ cuiuſlibet rei coaceruatio, vnde foſſe aut valles impleri poſſunt. Quin & muros & munimenta aggerẽ dici voluit. Seru. Ver. Quin intrant portas,atq; ipſis prelia miſcent Aggeribus. Et agger dicit̃ media vie eminentia ex aggeratis lapidibus ſtrata. Idẽ Qualis ſepe viæ deprehenſus in aggere ſerpens.

¶ Aggero,as,pe.cor.ſignificat accumulo. Coll. Omnes arbores fructifere circũfoſſe,aggerari debent. Amb. Et eñ dũ augere opes,aggerare pecunias,occupare terras poſſeſſionibꝰ cupimꝰ,ꝑſtare diuitijs:iuſtitie formã eximus. Hinc fiunt ↄpoſita Adaggero. Colu.li.vj. Deiñ terrã circa arborẽ adaggerato vſq; ad ipſum ĩſitũ. Exaggero vehementer aggero,& per tranſlationẽ augmẽto extollo ve ſignificat. Aug.li.iiij.de ciui.dei. Quid ſi cõmemorare voluiſſẽ,& exaggerare illa mala nõ q̃ ſibi inuicẽ hoĩes faciũt. ſicut ſunt vaſtatiões,euerſiõeſq; bellãtiũ,ſed q̃ ex ipſiꝰ mũdi elemẽtis,terrenis accidũt rebꝰ.

¶ Aggero,is,pe.cor.ſſi,ſtũ,iuxta gero. Amb.li.j.offic. Fouent ocium, aſtutia & improbitate aggerũt diuitiarum aceruos,ſed exoluent feram licet nequitie ſue poenam.

¶ Agilis pe.cor.leuis,dexter,q ſe facile agit,vel ꝓnus aut voluntarius eſt ad agendũ. Hora. Oderũt hilarẽ triſtes,triſteq; iocoſi,Sedatũ celeres,agilem gnauumq; remiſſi. Coll. Symmachꝰ malo inquit vnius agilẽ induſtriã q̃ decem hominum negligentẽ, & tardam operã. Hinc agilitas,dexteriras,corporis celerias. Colu.li.j. Eiuſdẽ agilitatis homo frugi melius q̃ nequam facit.

✣ Agileus dictus Apollo,ꝙ agiles Attica lingua vici vocãtũr. Apollinis autem ſacrificia in vicis publicis inſtituta ſunt fieri ex Apollinis reſponſo. Vide Agya.

¶ Agina,pe.pro. eſt in qua inſeritur ſcapus trutinæ,i. in quo trutina agitur & vertitur,ab agendo dicta.

¶ Aginor,pe.pro. vilia negocior. Aginator,qui paruo lucro mouetur.

♁ Agyographa ſcryptura,ſacra ſcriptura. Agyos grece latine dicitur ſanctus.

✣ Agglomero,implico,adiũgo,a glomero, quod a glomus,ſeu glomer deducitur. Cc.

¶ Agglutino pe.cor.ad aliquid glutino,copulo. Plautꝰ in Aul. Ita mihi ad malũ male res plane ſe agglutinãt.

¶ Aggrauo,as.pe.cor. valde onero, vel valde grauis ſum. A quo aggrauaſco,quod eſt valde grauis fio.

¶ Aggrego,as,pe.cor. Vide in dictione Abgrego.

¶ Aglyphos penul.correpta,latine non ſculptꝰ. Nam α ſine γλύφω ſculpo.

¶ Agnati pe.pro. dicunt̃ qui per virilis ſexꝰ perſonas, cognatione eiũcti ſunt,quaſi a patre cõgeniti,inqt Caius iureconſul. veluti frater eodẽ patre natꝰ, filiꝰ fratris nepos ve ex eo. Inter agnatos & cognatos hoc ĩtereſt, ꝙ in agnatis ↄtinent̃ cognati,ĩ cognatis nõ vtiq; agnati,vt puta. Frater patris,i.patruus eſt agnatus & cognatꝰ. Matris vero frater,i.auunculus cognatus eſt,ſed nõ agnatus. Gentilitas vero & agnationem & cognationẽ cõplectit̃. Agnatum etiã dicimꝰ,quicquid vltra debitũ natũ eſt. Vnde agnaſcentia & agnata membra appellantur,q̃ abundant. Plini. Mẽbra animalibꝰ agnata, inutilia ſunt,ſicut ſextus homini ſemper digitus.

¶ Agnomen penultima producta,dicit̃ ab Agnatione, in qua quis natus eſt.

¶ Agnoſco,ex ad & noſco,ſed d. euphoniæ cã mutat̃ in g,licet annomino per duplex nn,ſcribat̃. Et agnoſcere quidẽ dicit̃ de propinquis,& ſanguine coniunctis,vt Verg. Agnoſcitq; ſuos,letuſq; ad moenia ducit. De hoc etiam in dictione Cognoſco. Ab γνόω,noſco. Mellon.i. futurum γνώσω noſcam.

¶ Agmẽ ſignificat multitudinẽ. Ver. Vocat agmina ſeua ſororũ. Interdũ ordinatã multitudinẽ. vt eſt exercitꝰ incedẽtis,vt, Longũ per valles poſcitur agmẽ. Interdũ impetum,vt apud eundẽ, Et leni fluit agmine Tybris.

¶ Aggredior,ad aliquẽ gradior. Et hoc quandoq; amice. Plau.in Aſi. Etiã tu here hunc amoue abs te atq; me aggredere. Qñq; hoſtiliter,vt ſit aggredi,ĩuadere. Sall. ex lateribꝰ ceteros aggredit̃. Iuſti. Quos ex improuiſo aggreſſus facile fudit. Eſt eñ aggredi gradatim ire, & cũ inſidijs: proprium gladiatorũ,qui gradatim eunt ad dimicandum. Fit etiam qñq; aggreſſio verbis. Ver. Talibus aggreditur Venerẽ Saturnia dictis. Aliquãdo aggredi ponitur pro incipere. Lact.lib.v. Oẽs tñ illud arguebant ꝙ illo potiſſimũ tẽpore,id operis eſſet aggreſſus,quo furebat odioſa crudelitas. Aliqñ pro tentare. Sall.in Iug. Oẽs aſperitates ſuperuadere, naturã etiam loci vincere aggreditur. Sciendum eſt ꝙ hec verba aggredior,adorior,alloquor,& ſimilia, ad præpoſitione eis adiuncta cũ accuſatiuo ſolo elegantius ponuntur, q̃ ſi ſimplicia eorum accuſatiuo,ad præpoſita iungantur, vt aggredior hominem,non gradior ad hominem. Dicimus etiam aggredior te dictis, quaſi cum calliditate. Verg. Talibus aggreditur dictis.

♁ Aglaophotis herba eſt que admiratione hominũ,propter eximiũ colorẽ nomẽ accepit,in marmoribꝰ Arabie naſcẽs Perſico latere qua de cauſa & Marmaritis appellatur. Magos vtiq; ea vti cũ velint deos(vt ferunt euocare) ἀπὸ του ἀγλαόσου,i.ſplendidus clarus floridꝰ & φοτας greci poete hominem vocant.

✣ Aggretus apud Ennium pro aggreſſus legit̃ Aggretus fari,&c. Cc.

♁ Agraphus pe.cor.latine nõ ſcriptus vel non pictus.

¶ Agrigẽtũ,vrs Sicilie,vnde Empedocles philoſophꝰ & Phalaris tyrannorum ſeuiſſimus originẽ duxerunt.

♁ Agrigẽtinus,a,um,poſſeſſiuũ pe.pro. vt tyrãnꝰ Agrigentinꝰ,& ſal Agrigentinꝰ,qui in igne fluit̃,& in aqua vel alio liquote crepitat,veluti torreatur,vt ait Soli.

♁ Agrippina nomen. Neronis matris,& Caligule imperatoris ↄiunx. Alia fuit Agrippina Octauiani Auguſti filia. Eſt & Agrippina nomen ciuitatis apud Coloniã, quam edificauit Agrippina Neronis mater.

¶ Agrippinẽſis Colonia dicta eſt ab agrippina Nerõis matre,que vt vim ſuam externis quoq; nationibꝰ oſtentaret,in opidũ Vbiorum,qui ſunt in Germania inferiore,in quo genita erat,Coloniam deduxit.

¶ Agrippe,ſeu Agrippe ab egro partu, vt docet Gel. dicuntur,quorũ in naſcendo nõ caput,ſed pedes primi extiterunt,qui partus difficillimus & egerrimus habet̃, ab egritudine & pedibꝰ appellati. Confixos aũt pueros eſſe in vtero. Varro ſcribit,capite infimo nixos,ſurſum pedibus elatis,non vt hominis natura eſt, ſed vt arboris. Nam pedes cruraq; arboris appellant ramos,caput ſtirpem atq; radicem Quando inquit contra naturã forte conuerſi in pedes brachijſq; plerũq; diductis retineri ſolent,ægrius tunc mulieres enituntur.

♁ Fuerunt aũt multi ſic appellati quorũ vnꝰ fuit Menenius Romanus cognomẽto Leuatꝰ,qui de Sabinis triũphauit,& populũ qui a patribꝰ ſeceſſerat,in grãm reuocauit. Alter Syuiꝰ Agrippa Tyberini filiꝰ ſubmerſo pre xj. Latinorũ rex,& regnauit annis.xl. cui ſucceſſit Romulꝰ filiꝰ in regnũ. Aliꝰ Agrippa fuit Ariſtoboli filiꝰ & Iudeorũ rex,regnauitq; annis.vij.ãno prĩo.C. Ceſaris hic dictus eſt Herodes Agrippa,& res preclaras geſſit, vt Ioſep.retulit. Alius Herodes Agrippa ſecundus Iudæorum rex. Alius Agrippa cognomento Piſtor.

¶ Agrios,latine dicitur agreſtis,ferox immitis.

✣ Agrion nardum Creticum,quod quidam Phum vocant eſtq; folio holeris atri. Cc.

¶ Agnꝰ,ꝙ ſit hoſtia pura & ĩmmolatiõi apta. ἁγνὸς pu-

rus caſtus, inde Chriſtꝰ ſeruator noſter, agnꝰ dei dr̃. Eſt etiã arbuſcula, qua viȩ oẽs ornabant̃ Athenis in feſto Palladis dicta autem ab α priuatiua & γεννάω genero, quoniam inducit caſtitatem. Vide in dictione Hagnus.

¶ Agogus pe. prod. latine dr̃ ductor, dux viȩ, ἀγωγὸς ἀπὸ τοῦ ἄγειν ὅπερ πολλὰ σημαίνει. ✣. i. Ab ἄγειν verbo qđ multa ſignificat. ☿ Grȩci etiã agogas vocãt fere quos nos iudices. ¶ Agolũ pe. cor. paſtoralis baculus, quo pecudes aguntur. ¶ Agon locus certaminis Romȩ, qui circꝰ Flaminius dicebat̃ & plerũq; ponitur pro ipſo certamine. ☿ Vt apud apoſtolum. Oĩs qui in agone cõtẽdit, ab omnibus ſe abſtinet. ☿ qñq; etiã pro ſtudio eſt, & Agon victimarij verbũ pro Agone. Ouid. lib. j. Faſt. Qui calido ſtrictos tincturus ſanguine cultros Semper agat ne rogat, nec niſi iuſſus ait, & Sed li. iij. controuerſiarũ, Carnifex manum tollat, deinde reſpiciat ad patrẽ, & dicat agon? Quod fieri ſolet victimis. ☿ Fuit quoq; propriũ viri nomen ex Teio. De quo Pluthar. Agon inquit eius ſuffixas clauis argenteis crepidas ferebat.

✣ Agonatia Aegonij dei feſta. Vide ĩ dictiõe Agonia.

✣ Agonẽſis porta, quȩ & Collina porta dicebatur. Cc.

☿ Agonos pe. cor. nõ generãs, inſeminis, improlis. Et Agonia per omicron orbitas carentia prolis.

¶ Agonia pe. cor. orũ, & agonalia, orũ, vel. ium. Ludi qui fiebant in honorẽ agonij dei, ab α ſine, & γωνία angulus quia locus in quo huiuſmodi ludi fiebãt erat ſine angulo. Oui. li. j. Faſt. Et prius antiquus dicebat Agonia ſermo. Sũt q agonia dicta velint ſacrificia, quȩ fiebãt in mõte, quoniã agones mõtes vocitarẽt, Vñ mons Quirinalis Agonꝰ, & Collina porta Agonenſis eſt appelata, ſed etiã ἀγωνία timor, ſolicitudo, concertatio: vt Iſocrates in Euagora, & ἀγονία ſterilitas quædam pariendi.

¶ Agonia, æ, pen. cor. hoſtia q̃ ĩmolabat̃. Antiqui eñ agonias ab agendo hoſtias vocabant, & ſic habet accẽtũ in antepenultima. Rurſus Agonia cũ accẽtu in penulti. acipit̃ pro timore & ſolicitudine & concertatione, q̃ mẽtẽ vexat, vt in Euan. Et factus in agonia ꝓlixiꝰ orabat.

¶ Agonius dicebatur deus, qui p̃ſideret rebꝰ gerendis. Et agonis dies erat, quo rex agoniam hoſtiam immolabat. Et agonius, moleſtiam inferens dicitur.

¶ Agoniſma, atis, certamen, vt de diuo Anaſtaſio legitur. Suũ agoniſma gratãter ſuſcepit. Proprie tñ palma, ſeu premium, agoniſma dicitur.

¶ Agoniſta, qui in agone contendit. Grȩce ἀγωνιστής dicitur certator, pugil.

¶ Agoniſticus, a, um, certatorius, quod ad agonẽ pertinet. Aug. in pſal. interpretatione, Agoniſtica iſta vana & ludicra non debet affectare chriſtianus.

☿ Et agoniſticꝰ dicit̃ qui certat, vnde monachi, qui certant aduerſus diabolum & vincunt, agoniſtici dicuntur.

¶ Agonotheta pe. cor. munerariꝰ, quaſi agonis diſpoſitor, ſeu p̃fectꝰ, qui p̃miũ certantibꝰ in quolibet ludorũ genere proponit, qualis Aeneas apud Ver. ☿ Spartianꝰ in adriano pro agonotheta reſedit. Componitur enim ſic ἀγών ἀγῶνος certamẽ & τιθεὶς τεθέντος poſitꝰ diſpoſitor. Aug. Nõ audis athletã domini ab agonotheta petẽtem adiutorium pugnȩ. Hie. Iſte agonotheta nõ propterea nos pugnare voluit, vt nos poſſit benedicere.

¶ Agonizo pen. pro. neu. & Agonizor depo. ſignificat dimico, cõtendo. Hie. in eccle. Agonizare pro aĩa tua & pro iuſtitia. Cyprianus ad Moyſen. Omnis qui agonizatur in omnibus continens eſt.

¶ Agoranomus pe. pro. apud Plau. ȩdilẽ ſignificat, qui in Capt. ait. Euge edictiones ȩdilitias hic quidẽ habet mirũq; adeo eſt niſi hunc fecerũt ſibi ȩtoli agoranomũ. Dictus agoranomus a foro rerum venaliũ, cui regulam preſcribit Sed ſi grȩcam linguam audire volumꝰ aliud ſignificat, qm̃ ἀγορὰ καὶ ἀγορεύω τὸ φθέγγομαι καὶ ἀπὸ τοῦ νέμειν νόμος, i. forum, & ἀγορεύω dico, loquor, & a νέμειν diſtribuo, νόμος lex, quaſi qui fori ius haberet.

☿ Nã ad prȩfectum fori & obſoniorum quȩ in foro venduntur pertinet, vt iuſto & moderato pretio diuẽdant̃. Hos Pla. lib. vj. de legibus curatores appellat rerũ venalium: qui fori, venditioniſq; curam habent.

¶ Agorȩus a noſtris nundinarius vilia emens ab agorazo emo. Hora. Daunie defende decus camœnȩ Lenis agoreȩ. Agora eñ forũ rerũ vȩnaliũ dr̃, qđ etiã pro concione, ꝓ prȩtio rei, ꝓ re vẽdita, & ꝓ foro iudiciali qñq; ponit̃. ☿ Agyia per y, ſequente i, latine dicit̃ via, vñ fit agyȩus quo nomine dictus eſt Apollo, quia ſolebant in vijs publicis ſacrificare Apollini.

¶ Agyrini, ſiue Agyrinenſes dicti ſunt populi ab vrbe Agyrio, ſiue Agurio.

✣ Ah, Aha, nunc doloris, interdum admirationis, aut indignationis vox eſt. Cc.

✣ Ahahe aliquando eadem vox & aduerbium eſt, & interiectio & nomen. Cc.

¶ Ahenus, a, um, idẽ qđ ȩreus. Verg. Et luce coruſcus ahena. ☿ Ahorta vena eſt. Nã duȩ ſunt venȩ primȩ, q̃ ex corde ſanguinẽ recipiunt, maior, ſcilicet & ahorta: reliquȩ earum ſoboles ſunt.

✣ Ahenum, vas eſt quo aqua ad potandũ calefit. Cc.

✣ Aiaces duo, hic Telamonius ille Oileꝰ fuit Et Aiax nomen vnius ex elephantis Antiochi. Cc.

Aio, is, it, aiebã, bas, bat. Ai, aiſti, ait, aimꝰ, aiſtis. Aug. Vos adijcientes in malo aiſtis. Plautus in Aſi. Me vnice vnum ex omnibus, atq; illam amare aiebas. Meuiꝰ. Vel ai, vel nega Cicero de fi. bo. Quaſi ego id curẽ qđ ille aiat, aut neget.

✣ Aitibernalis tabernȩ continuus habitator. Cc.

¶ Aius deus a Romanis dictus eſt ab eo ꝙ aiebat. Nã olim Romȩ audita vox eſt, ſilentio noctis clarior hũana voce, q̃ iuberet magiſtratibꝰ nunciari Gallos aduẽtare, & vt ꝓuiderent, ne Roma a Gallis caperet̃: Ex eo dictꝰ eſt deꝰ Aius, i. loquens, ſicut docet Cice. lib. ij. de diui.

¶ Aizon herba eſt q̃ ſemper viuit, quaſi ſemper viuum ἀεὶ enim ſemper ζώω viuo dicitur.

☿ A natura humida, & ſemper viridis durare põt, folio carnoſo, leui atq; oblongo. Duo eius genera ſunt, maius in fictilibꝰ vaſculis ferit̃, ꝙ aliqui Buphthalmõ. i. bouis oculũ a ſimilitudine vocant, alij zoophthalmon. i. aĩalis aculum, ambitu enim effigiem oculi imitat̃. Alij ꝙ amatorijs conueniat erogenneton γεννάω enim gigno ἔρως amor. Alij hypogeſon, quoniam fere in ſubgrandibus naſcitur. Grȩci enim partes tecti prominentes γεῖσα vocant hȩc a Latinis etiam ſedum aut digitellum.

A ANTE L

ALa, qua aues volãt. A cuius ſimilitudine ala etiã dr̃ locus ille cõcauus ſubter brachium in homine, quia in eo pili quaſi pennȩ naſcunt̃. Pli. li. xj. Elephas tñ ſub armis duas. ſ. mammas, nec in pectore, ſed citra in alis occultas: Hinc hircinꝰ odor ille concipitur. Proprie tñ vocat̃ axilla, a qua fit ala, cõtra Priſcianũ, qui vult axillã per diminutionẽ fieri ab ala, & maxillam a mala. Ciceronis hȩc ſunt verba, Quinetiã verba ſȩpe contrahuntur non vſus cauſa, ſed aurium. Quomodo autem veſter axilla ala factus eſt, niſi fuga literȩ vaſtioris, quam literã etiã e maxillis & axillis, & vexillo & pauxillo conſuetudo elegans latini ſermonis euellit.

✣ Ciceronem non recte capit. Sed hoc nomen quidam aſpirant. Dicitur & aſella, vt in ſacris literis. Abſcondit piger manum ſub aſella. Præterea ala dicta eſt equitum turma, ꝙ pedites tegat alarum vice. Nam in equitum ordinibus circum legiones dextra ſiniſtraq; tanquam alæ in auium corporibus locantur. Verg. lib. iiij. Dũ trepidant alȩ ſaltuſq; indagine cingunt. Iñ dicti ſunt equites alares vel alarij.

☿ Alȩ etiã nauium dicuntur, vt, Velorũ pandimꝰ alas.

¶ Alarius, a, um, quod eſt alæ equitum turmæ. Vñ Alarij equites.

¶ Alatus, a, um, ab ala auium, quod habet alas.

¶ Allatus vero per duplex ll, apportatus.

¶ Alauda, auis q̃ olim Galeria vocabatur, quia apicem habet, hoc eſt plumã elatam in capite ad ſimilitudinem galeri, ſiue galeȩ. Varro appellat Galericũ, & a Grȩcis Corydalus dr̃. Poſtea gallico vocabulo Alauda vocata eſt legio quȩdam apud Romanos: Galli eñ hoc nomine ſignificant galeã. Vñ milites qui galeis vtunt̃ dicti ſunt alaudȩ. Scribit Plin. lib. xj. Alaudam auiculam appellatam quandã Galeritam gallico vocabulo etiam legioni nomen dediſſe. Ideoq; Cȩſar cũ ex gallis legionem conſcriberet, alaudam appellauit. De qua legione Cice. ad Atticum ſcribit, Antonius cum legione alaudarum ad vrbem pergere, pecunias municipijs imperare. Militaria enim vocabula traducta ſunt ab ipſis rebus, q̃ ita nominãtur proprie, quarum rerum in acie ſtruenda ſui cuiuſq; vocabuli imagines oſtenduntur.

¶ Alabarches, latine ſali p̃fectus, vt eſt apud Ioſephũ in vltimo antiquitatum libro. Et fuit apud Aegyptios Iudȩos honoris appellatio.

¶ Alabandȩ Ioniȩ ciuitas Apollonio rhetore nobilitata. Hinc Alabandes & Alabandicꝰ & Alabãdẽtis, q̃ ſic ab inuicẽ differũt ꝙ Alabãdicus, ſiue Alabãdiacus nomẽ eſt poſſeſſiuũ. Vñ Alabãdicos libellos ꝓ barbaris & ineptis grȩci capiũt. Alabãdes, ciues opidi dicunt̃. Vñ carbunculos perfectos alabãdes quaſi municipes appellant impolitos atq; rudes Aabandicos.

✣ Alabãdica roſa ab albicãtibꝰ folijs ẽ, dr̃ viliſſima. Cc.

¶ Alabaſtrum, genus marmoris perlucidi, & coloribus diſtincti, ex quo fiebant vaſa vnguẽtaria. Mar. Qđ Coſmi redolent alabaſtra fociq; deorũ. Dr̃ alabaſtrꝰ, quẽ Plinius ſcribit ſeruãdis vnguẽtis maxime idoneũ naſci circa Thebas Aegyptias & Damaſcũ Syriȩ, quo priſci Romani ſicut aliqui magnates nunc Romȩ p̃ſtãdo ꝑ feneſtras lumine vtebant̃. Similiter alabaſter dr̃. Cice. li. ij. Acad. Quibꝰ etiã Alabaſter plenꝰ vnguẽti putreſcere videt̃. Et lapis Alabaſtrides pen. prod. Pli lib. xxxvj. Hunc aliqui lapidem Alabaſtriten vocant, quã cauant ad vaſa vnguentaria. Hunc lapidẽ etiã vocãt onychẽ. Sunt etiam myrothecia & narthecia vnguentorum loculamenta, ſed vt puto tales dictiones improprie capiunt̃ a latinis: grȩca eñ lingua manifeſta eſt. ὅτι α στερεῖ καὶ λαμβάνω. i. quoniam a priuat, & λαμβάνω ſumo. in numero plurali τὰ ἀλάβαστρα proprio pyxides vnguentorũ & vnctionũ ſine anſulis: Callimachus tñ in hymno Palladis in genere maſculi. poſuit, itaq; ab odoribus potius quam odores a lapide dicuntur.

Alabia grȩce ἀλαβία latine innocentia dicitur. Sed eſt dictio in grȩco & in latino corrupta, grȩce eñ ſcribi debet ἀβλαβεία ὅτι βλάβη κακουργία ἐστὶ, ἀπὸ τοῦ βλάπτειν ✣ quoniam βλάβη maleficiũ eſt a nocẽdo, & ideo latine debet dici ablabea penul. produ. quoniam ει diphthongꝰ mutatur in e, longũ, vt κυθέρεια cytherea πηνελόπεια penelopea. Et ſignificat innocentiam.

¶ Alacer & alacris pe. cor. dr̃ is qui ingentis eſt ſenſus, hoc eſt qui viget ſenſibus vniuerſis, vt inquit Aſco. qđ eſt indicium erecti animi atq; ſublimis, & cui ſenſus oĩs in ſuo loco degit. E contrario Lacer dicit̃ amputatis in corpore membris, hoc eſt auribus, oculis, manibꝰ, quod ad animũ ſȩpe tranſfertur. Illud quoq; intelligitur, aliud eſſe alacrem, aliud lȩtum. Donatus, Alacer dicitur non lætus, neq; triſtis. Interdũ ponit̃ pro celeri & prompto, quaſi ſit alis acer. Teren. Quid tu es triſtis? quid non es alacer? Cic. li. j. ad Herẽ. Si huic ſit remiſſum multos alacriores ad maleficia futura. Idẽ, Nã cũ feras beſtias videamus alacres & erectas euadere, vt alteri beſtiȩ noceant, nõ eſt incredbile putãdũ. &c. Interdũ ꝓ lȩto, & veluti in ſpem aliquã geſtiẽti. Hinc alacritas, vigo, & animi erectio, necnõ & lȩtitia geſtiens, q̃ ſecundũ Do. proprie eſt mutatio quȩdã vultus geſtiẽtis in ſpem aliquã, & media eſt inter lȩticiã atq; triſticiã. Interdũ dicit̃ voluntaria celeritas, ſeu promptitudo ardor ve. Liui. li. iij. Poſtq̃ ingenti alacritate clamor eſt ſublatꝰ, qđ bene vertat, geſturũ ſe illis morem, poſteroq; die in aciẽ eductuꝝ affirmat. Cic. lib. j. Tuſ. Pro lȩticia geſtiẽte, q̃ in malis habenda ſic accepit, Vir igitur temperatus, cõſtãs ſine metu, ſine ægritudine, ſine alacritate, nulla libidine vexatus. ✣ Inde alacritas, & alacriter. Cc.

¶ Alania regio eſt Scythiæ, Europeȩ, quæ ad Mœotidas paludes pertingit.

¶ Alanus penultima pro. Scythiæ fluuius, a quo Alani populi dicti ſunt, iuxta quos ſunt Toxolani. Amianus ſcribit Alanos dici, quos priſci Maſſagetas dixerũt. Hi carnibus veſcuntur, & panem non manducant Martia. Nec te Sarmatico tranſit Alanus equo. Iul. Capi. Alanos in parte Daciȩ collocat.

☿ Alauorſi populi ad ſeptẽtrionem vltimi.

☿ Alaricus, nomen Gothorum regis, quis Rhomã obſedit, deſtruxitq;. Fuit & alter Alaricus Gothoꝝ rex quartus creatus, anno domini. D. ccclxiiij. qui etiam Romanam vrbem cœpit, ſed poſtmodum per fraudem in die Paſchæ occiſi ſunt Gothi.

¶ Alba, nomen eſt duarũ vrbiũ, quarũ vna eſt in Latio, a qua Albani pp̃li, & Albanus mõs, ſub quo Aſcaniꝰ ciuitatẽ hãc Albã condidit, q̃ vt Liuius ſcribit a ſitu porrectȩ ĩ dorſo vrbis lõga alba vocata eſt. Vulgatior fama eſt ab omine porcȩ ibidẽ inuentȩ, dũ a Troia cum patre ꝓfugo veniſſet. Altera eſt ad lacũ Fucinũ, a qua Albenſes dicuntur: q̃uis etiam Albani quandoq; vocentur.

¶ Alba etiam ſacerdotis camiſia vulgo dicitur.

✣ Alba dea, eſt quȩ & Albuna, & Leucotea dicitur. Cc.

¶ Albana vrbis fœlicis Arabiȩ eſt, ſicut docet Ptol.

¶ Albanus nomen eſt montis, & lacus non procul ab vrbe, vnde vaticiniũ fuit nunq̃ Romanos Veium capturos, ni primo ex Albano lacu emitteretur aqua. Itẽ Albanus nomen eſt duarum vrbium, quarũ vna eſt in Macedonia mediterranea: Altera in maiori Armenia, vbi diuus Bartholomȩus fuit decoriatꝰ. Hoc etiam nomine dictus eſt fluuius Albanȩ.

¶ Albanus, a, um, quod eſt ab alba Latij vrbe. Vnde Albani patres.

¶ Albania regio in oriente a colore pp̃li vocata, eo ꝙ albo crine naſcant̃. Hȩc ab oriente ſub mare Caſpiũ ſurgens per orã Oceani Septẽtrionalis vſq; ad Mœotidas paludes per deſerta extendit̃, In ea Albania ciuitas & Albanus fluuius. Apud hanc habent̃ canes ferociſſimi, qui tauros & leones occidũt. ☿ Hȩc Nomadico generi proxima eſt inter Hiberiã & mare Caſpiũ, ab ortu ſolis mari cõiũcta, ab occaſu Hiberiȩ finitima. Boreale latus munit̃ Caucaſeis mõtibus. Auſtrale Armeniã cõtingit. Stra. xxvj. linguas Albanorum fuiſſe tradit, & totidẽ aliqñ reges. Fuere & ſub ĩperio Perſarũ, poſtea Macedonum, deinde Romanorum. Sed Troianꝰ imperator his regem dedit. Nunc ſub magno Cairo degere credũtur. Ab his Albani orti ſunt, quorum pars hodie in Pelopõneſo pars in Macedonia ſedet, iuxta Dirachium, quorũ dux fuit Georgius Scanderbech, qui multa pro Chriſti nomine aduerſus Turcas prȩlia geſſit.

✣ Albanum vinum, vtile erat neruis. Cc.

¶ Albia, fluuius Boemiȩ, orit̃ in mõtibꝰ, qui Moraniã Boemiamq; diuidũt, & magno aquarũ auctu media ferme diuidunt Boemiam, in occidentem prius mox in Septẽtrionẽ fluens, vbi exit Boemiã per anguſtas fauces mõtiũ in Saxoniam penetrat, & in Oceanum voluitur.

☿ Albius nomẽ imperatoris Romani dictꝰ, ꝙ exceptꝰ ſit vtero candidiſſimus contra conſuetudinẽ puerorum, qui naſcendo ſolent rubere, cũ inuoluti ſecũdi rubentes erumpẽte menſtruo perliti profluuio ſanguinis pariter egredientis. Hinc illud ſatyri poetȩ. Modo primos incipientem Edere vagitus, & adhuc a matre rubentem.

¶ Albus, a, um, a grȩco ἀλφὴ, qđ candorẽ ſignificat. Sabini alpũ dicũt. Et color qui opponitur nigro. Plaut. in Menȩ. Dic mihi hoc qđ te rogo, albũ an atrum vinũ potas? Interdũ albꝰ ponit̃ ꝓ pallido, vñ & ex albeſco palli-

dus fio. Interdũ pro bono, ſicut ecõtrario nigrũ pro malo Perſius, Per me equidẽ ſint oĩa protinus alba. Hora. Hic niger eſt, hunc tu Romane caueto. Iuue. Maneãt, qui nigrũ in candida vertunt. Sed hęc per tranſlationẽ.

¶ Albũ ſubſtantiuũ dr̃ qđ greci vocant λεύκωμα, tabula gypſata, in qua iudices notari, prętorũq; iura ſcribi ſolebãt. Si quis vero albũ corrupiſſet, puniebar̃, quia p̃toris maieſtas contempta videbar̃. Paulus, Si familia alicuiꝰ albũ corruperit, non ſimiliter hic edicitur, vt in furto. Iudex (inquit) Seneca lib. iij. de beneficijs ex turba electorum, quẽ cenſus in albũ, & equeſtris hęreditas miſit. Hoc & Pyctacium quoq; dr̃, vt in Alexandro Cęſare. Lampridius vulgo matris appellata. Similiter ea tabula dr̃ albũ, in qua ſingulorũ annorũ acta literis mandabanr̃ a põtifice maximo, proponebaturq; domi eius, vt poteſtas eſſet populo cognoſcendi. vnde Annales maximi nominanr̃, vt author eſt Cic. lib. ij. de Ora. Eſt & albũ, decurionũ & cytharœdorũ. Nã in. ff. titulus eſt de albo ſcribendo, vbi docet Vlpia. quo ordine Decuriones in albo ſcriptos eſſẽ oporteat, vide etiam. Pyctacium.

¶ Albariũ, dicitur illud quo ędificatꝰ paries incruſtatur poſtea illinitur tectoriũ cũ paries pingendus nõ eſt, qđ fit ex calce, etenim cum pingendum eſt non illinitur.

✣ Albẽſes populi ab alba oppido iuxta lacum Fucinũ.

¶ Albidus, a, um, pe. corre. quod aliquantulum albũ, vt granum extrinſecus albidũ, intus candenti ſimile conſpicitur. Auguſt. li. xxj. de ciuitate dei, pro albo poſuit. Lapides igne candẽte percocti, & ipſi fiunt cãdidi: Et quis ille magis rubeat illi albedo colore niteſcant, congruunt tamẽ illi luci quod album eſt, ſicut nigrum tenebris. Hinc ſubalbidus parum, ſiue aliquantulum albus. Pli. Ramos habet candidos, folia ſubalbida.

¶ Albedo, Albitudo, & Albor pro candore accipiũtur. Plaut. in Tri. Et item alterum ad iſtanc capitis albitudinem Calliclem aiebat vocari.

✣ Albi calculi dicebanr̃, quibus Cretenſes, dies lætos, quos in vita agerent numerare ſolebãt. Nã candidos lapillos ad hoc officium eligebant, quemadmodũ ecõtrario infœlices, atq; ĩfauſtos dies nigris lapillis ſignabãt, & ex candidorũ numero, vitę tempus metiebanr̃. Malos enim dies in annorum numeros non redigebant.

✣ Albicer atę ficus pediculo minimo latiſſimę. Cc.

✣ Albicera, oliuę genus.

¶ Albor albedo. Hiero. in Leui. Q đ ſi ſurſum fuerit in alborẽ cõuerſa, ſacerdos eum mũdum eſſe decernet. Alborem etiam Apitius vocat, quod eſt album in ouo, qđ Plinius albuginem appellat. Medici albumen.

✣ Albingaunium, & abium, intemeliũ Ligurię opida quędam: cum Ligures partim Ingaunij. partim Intemelij dicerentur, eorũ colonię ad mare deductę, altera Albium quaſi alpium Intemelium, altera vero Albingaunium vocitata eſt. Cc.

¶ Albugo pen. prod. macula in oculo. Plinius lib. xxj. Q ua alligata oculo, albugines tolli dicũtur. Idem, albuginem vocat album in ouo.

¶ Albumen pen. prod. quod eſt in ouo album. Vitellus vero ꝙ croceum eſt in ouo.

¶ Albeo, es, albus ſum, vt campi niuibus albent. Hinc albeſco, albus fio. Ver. lib. j. Geor. Sępe etiã ſtellas vento impendente videbis Pręcipites cœlo labi, noctiſq; p ymbras Flammarum lõgos a tergo albeſcere tractꝰ. Huius compoſitum eſt exalbeſco.

¶ Albico, as, pe. cor, aliquãtulũ albus ſum. Pli. li. xxij. Solidũ ſemẽ cõijcir̃ in oculũ, nec turbat, ſed in ſe caliginẽ cõtrahit, mutat colorẽ, ſed ex nigra abdicare incipit, & tumeſcit. Similiter accipiuntur vellico, fodico, candico, nigrico, nutrico, q̃ formanr̃ ab ſuis verbis inſco, deſinentibus diminutis literis e, & s, & mutata e, in i, vt albeſco, albico, candeſco, candico. Deſcendũtq; ab actiuis & neutris, vt nutrio, nutrico, vello, vellico, fodio, fodico, quæ ſine dubio diminutiua ſunt. Nã fodico minꝰ eſt q̃ fodio, quod non ſomniculoſe legentibus patebit. In ſignificatione verborum in ſco Priſci. interpretatus eſt albico dicens pro albeſco, & Horatij affert exemplum. Nec prata canis albicant pruinis. Sunt qui ea apparatiua nominent, quoniam apparentiam ſignificent.

¶ Albo albas, albũ facio. Cuius paſſiuum eſt albor, albꝰ fio. Vnde & dealbo, & dealbor, quod eſt multum, ſiue a ſummo vſq; deorſum album facio. Curt. Cic. Nec ſolere duos parietes de eadem fidelia dealbare. Et illud, Lauabis me, & ſuper niuem dealbor.

¶ Albogalerus pileum capitis, quo flamines Diales vtebantur. Fiebant enim ex hoſtia alba Ioui cęſa.

✣ Alboſia ſcuta dicebantur, quę & decumana, ꝙ eſſent ampliſſima. Cc.

¶ Alburnus, Lucanię mons a candore verticis dictus, & portus eiuſdem nominis apud Lucaniam.

¶ Alburnũ, adeps arboris. Plin. Humor & cortici arborũ eſt, qui ſanguis earũ ĩtelligi debet. Eſt eñi in toto corpore arborũ, & reliquorũ animaliũ cutis, ſanguis, caro, nerui, venę, oſſa, medullę. Pro cute cortex, humor ſanguis, proximi plęriſq; adipes. Hi vocanr̃ a calore alburnum. Hinc exalburno, as, quod eſt alburnũ detraho. Idẽ Et reliqs arboribus ſicciſſima Lotos, deinde robur exalburnatum, cui nigricans color.

¶ Albunea, fons & nemꝰ iuxta Tibur. & Anienẽ. Ver. lib. v. Lucoſq; ſub alta. Cõſulit Albunea nemorum, quę maxima ſacro Fonte ſonat.

♁ Nomen eſt dictum, ſiue a colore aquę ſulphureę, ſiue ꝙ Albunea latine ſit, quæ græce dicitur Leucothea.

¶ Albegmina, partes extorum, quę dijs immolabantur a candore eorum dicta.

✣ Album pretoris, & albũ Iudicũ dicebar̃ qđ, q vel fœdaſſet, vel vitiaſſet, vel quocũq; ſcripturę gñę turbauiſſet, capitaliter nõ expectata ordinis ſñtia, puniebar̃. Cc

¶ Albula pe. cor. fluuiꝰ ab albo colore aquę, qui poſtea Tyberis a Tyberino Syluio Albanorũ rege ibi extincto dictꝰ eſt. Liui. Pax ita ꝯuenerat, vt Hetruſcis Litiniſq; fluuius Albula, quẽ nũc Tyberim vocant, finis eſſet. Itẽ Albula dicta eſt aqua q̃dã ĩ agro Tyburtino, q̃ vt Strab. teſtar̃ vulneribꝰ meder̃. Mar. Canaq; ſulphureis Albula fumat aquis. Dr̃ & albulę pluraliter. Idẽ, Quod ſiccæ redolet palus lacunæ, Crudarũ nebulæ quod Albularũ.

¶ Albion, inſula Britanniæ dicta ab albis rupibꝰ, quas mare abluit. Poſtea Anglia dicta. Vide in anglia.

♁ Eſt & albion vrbs ingens, ſiue opidũ intemeliũ, cuiꝰ habitatores intemelij vocanr̃, inter Monoeci portũ & albiganeum, albera primo dicebatur. Fuit etiam Albiõ nomen filij Neptuni, qui inuaſit Herculem.

¶ Albis fluuius, qui in duo ſpatia Germaniã diſterminat, vt teſtar̃ Strab. li. j. De hoc Luca. li. ij. Fũdat ab extremo flauos Aquilone Sueuos Albis, & ĩdomitũ Rheni caput. ¶ Albinga, opidũ Ligurũ colonia ad mare deducta, cuiꝰ incolæ Ligures, Ingauni vocanr̃. Ex hoc loco ad Monœci portũ ſtadia ſunt. lxx. Dr̃ & Albigaunũ.

¶ Albeus, per diminutionem albeolus cum accentu in antepe. tabula luſoria. Cice. de fi. bo. Aut albeolum poſcere aut quęrere quempiam ludum. Pliniꝰ. M. Meſſala conſul pridie Calendas Octobres diem natalis ſui egit, tranſtulit albeum cum teſſeris luſorium, e gemmis duabus latum pedes tres.

✣ Albuna. Vide in dictione Alba dea.

♁ Alemenes, pen. cor. nomen ſculptoris, qui Phidię diſcipulus fuit, vt Plinius lib. iiij. ſcribit.

¶ Alcęus cũ diphthon. nomen poetę lyrici Mytileni. Hic magnificus breuis diligens, & plurimum Homero ſimilis. fuit etiam auus Herculis, qui inde Alcides.

¶ Alces, is, ſeu Alces, æ, grecorũ more, aĩal eſt e Gallia

♁ Figura colore & quantiate mulę ſimilitudinẽ p̃tẽdẽs, ſed labiũ ſuperius adeo protẽſum habet, ꝙ niſi retrogradu incẽdẽs, hęrbas in terrã capere nõ poſſit: Eſt ĩ Tranſalpina inuentu rarũ, olfactu e longinquo venatorẽ ſentiens, ſtatimq; in ſpecꝰ & latibula ſe cõdens, media ĩter camelum & ceruum ſimilitudine. Sed mares ex his ĩ ſupercilijs habent cornua. De his animalibus Cęſar li. vj. & Iul. Capitolinus mentionem faciunt.

♁ Plinius, Septẽtrio fert equorũ greges. ferorũ ſicut & aſinorum, Aſia & Aphrica Pręterea allecen proceritas aurium & ceruicis diſtingat, iumento ſimilem.

¶ Aceſte, es, ſiue Alceſtis alceſtidis, fuit Perillai filia Admeti Phereorũ regis cõiunx q̃ maritũ tanto amore dilexit, vt pro eo perire non recuſauerit. Cum enim maritus ęgrotaret, oraculo nunciatũ eſt ei, poſſe eũ adhuc viuere ſi foret aliquis ex affinitate vel amicitia qui ꝓ eo ſponte mortẽ ſubiret. Ceteris id abnuentibus, ſola vxor ꝓmiſit. Iuue. Spectant ſubeuntẽ fata mariti Alceſten. Hiero. Alceſtim fabulę ferunt pro Admeto ſponte defunctã, ſed multa eſſent dicẽda. Vide tragœdiam Euripidis Alceſtim, quæ tyxis cuſtodita eſt.

¶ Alcinoę pe. cor. duę fuiſſe legũr̃. Altera Ceycis vxor q̃ viſo cadauere mariti in litꝰ eiecto ſe deiecit in mare, iuſſuq; Amphitrytes in aues cõuerſę fuerũt ambo. Altera fuit Eueni fluminis filia, q̃ poſtea Marpeſia dicta eſt.

¶ Alcedines ſunt quędã aues dictę quaſi algedines, ꝙ frigidis temporibꝰ in mari pariant. Plautus. Nã Hercule tu periſti niſi illam mihi tam tranquillam facis q̃ mare eſt olim cũ Alcedo pullos educit ſuos. Dicta eſt a gręcis Alcyone, es, vel Alcyon, onis. Amb. li. Hexa. Alcyõe eſt auis maritima q̃ in litoribus fœtus ſuos edere ſolet, ita vt in arenis oua ponat, medio fere hyemis: nã id tem poris fouendis habet deputatũ partibus, quando maxime inſurgit mare, litoribuſq; vehementior fluctꝰ illidir̃, quo magis repentinę placiditatis ſolennitate auis huiꝰ eluceret gr̃a. Nãq; vbi vndoſũ fuerit mare, poſitis ouis ſubito miteſcit, & omnes cadunt ventorũ procellę, flatuſq; aurarũ quieſcũt, ac placidũ ventis ſtat mare, donec oua fouet Alcyone ſua, ſeptẽ dies fœtus ſunt, quibꝰ decurſis educit pullos. Ilico alios ſeptẽ adiũgit dies quibꝰ enutriat partus ſuos donec incipiant adoleſcere. Tantã aũt gratiã miniſcula auis diuinitꝰ indultã habet, vt hos quatuordecim dies nautę pręſumptę ſerenitatis obſeruent, quos & Alcyoniadas vocant, quibus nullos motus procelloſę tempeſtatis horreſcant. Ferunt hanc auem paulo maiorem paſſere, pennis, purpureis candidis admixtis, collo gracili & procero roſtro ſubuiridi, longo, & tenui, raro viſam. Ariſto. lib. viij. de animal. Alcyonum duplex genus eſſe ſcribit, alterum vocale harundinibꝰ inſidens, alterum mutum ampliori corpore. Ab Alcyone fit alcyonius, a, um, vt Alcyonij dies. Fitq; a græco als quod mare ſignificat, licet aſpiretur.

¶ Alcamenes, pe. cor. nomen ſculptoris proprium qui ſicuti Pli. li. xxxiiij. ſcribit, Phidię diſcipulus fuit.

✣ Alcedonia dicũr̃ ab alcedine, ſicut ab alcyone alcyonides. Plau. Trãquillũ eſt, Alcedonia ſunt circa forum.

♁ Alchech, Arabice eſt animal qđ multi Arabici Hircã vocant, naſcitur ex leone & pardo & nimium ferox eſt.

¶ Alcmane Lydias Sardenſis poeta lyricꝰ filiꝰ Damantis claruit. xxvij. Olympiade cũ apud Lydos regnaret Ardis pater Aliattę. Et cũ nimio amore puellã quãdã deperiret, amatorios cantus primꝰ inuenit. Ferr̃ Phthiriaſi morbo interijſſe, quoniam, φθείρω ἔφθειρ φθεὶς φθεῖρος καὶ φθειρίασις, i. φθείρω corrũpo, vnde φθείρ, i. pediculus, & φθειρίασις, i. pedicularis morbus, quoniam ex patrefactione humorũ in poris carnis, pediculi oriantur.

✣ Alcinoe vna ex Pleiadibus.

¶ Alcinous pe. cor. nomen iuſtiſſimi Phęacum regis a poetis laudati, cuius ędes fuerunt magnificẽtiſſime extructę, & viridaria bifera erant. Vnde Papi. Quid biferâ Alcinoi referam pomaria voſq; Qui nunq̃ vacui pro diſtis in ęthera rami. Dicir̃ etiã alcinus. de quo in Odyſſea multa Homerus, quæ nota ſunt.

¶ Alcides pe. pro. Hercules grȩca ſignificatiõe a virtute appellar̃. Nã ἀλκη alec virtus robur fortitudo dicir̃.

♁ Vel dr̃ alcides, vt ait. Herodo. ab Alcęo auo paterno Andromedes & Perſęi & Amphitrionis patre.

✣ Alcibiadõ herba ſic dicta ꝙ vti ea ad formã cõciliandã ſolitꝰ ſit Alcibiades, magnis folijs & aſperis, radice ruffa oblõga, naſcẽs p̃cipue ĩ aridis & arenoſis locis. Cc.

¶ Acibiades pe. cor. nomẽ Atheniẽſis ĩperatoris ſummi, qui genere & forma p̃cipuus oĩbus rebus aptus fuit: Diues p̃terea, affabilis, patiens, & omni deniq; virtute p̃ditꝰ. Et quod mirũ eſt vitijs etiã pleniſſimus fuit. Eiꝰ vitã Plutar. luculẽter ſcripſit. Proditũ eſt, ꝙ in illũ vniuerſa ciuitas Athenienſiũ oculos, in illũ ſuſpẽſa ora conuerterant, & quaſi de cęlo miſſum cõtuentes, admirabãtur. Fuit hic ex primatibꝰ, qui cũ eſſet procliuis ad luxũ & ad cęteras voluptates ad bonã diſciplinã traductus eſt a Socrate. Nã diſcendi ſtudio & ſapientię amore pellectus, extemplo cunctis amatoribus adulatoribuſq; repulſis ad Socraticam diſciplinam animum vertit, nuſq̃ recedens a latere philoſophi ſapientiſſimi.

¶ Alcmena pe. pro. nomẽ ꝓpriũ fuit matris Herculis.

♁ Electrionis filia Amphitrionis thebani vxor q̃ Ioui Herculẽ peperit gręce dr̃ ἀλκμήνη ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, i. a robore. qm̃ mulier multũ prę ſe tulerit animi cõſtantię ad viros ꝓxime accedẽs. aliqñ poſt, c, ponir̃, u. Alcumena ꝓut verſus exigit ♁ de qua q velit multa intelligere legat τὴν ἀσπίδα τοῦ ἡσιόδου, ἢ οἵη προλιποῦσα δόμους καὶ πατρίδα γαῖαν ἤλυθεν ἐς θήβας μετ᾽ ἀρήιον ἀμφιτρύωνα ἀλκμήνη θυγάτηρ λαοσσόου ἠλεκτρύωνος. ✣ Aſpida Heſiodi, ſola relinquens domos & patriã terrã venit Thebas poſt regẽ Amphitryonẽ Alcmena filia populũ arcentis Electrionis. ♁ Alcon nomen proprium Cretenſis ſagittarij cuiꝰ filiũ cũ dracho inuaſiſſet tãta arte direxit ſagiptã, vt ea currens in ſerpentis deficerat vulnere, nec tranſiret in filiũ, Fuit hic Alcon Erictęi Athenienſium regis filius qui ex Attica in Euboeam fugit.

¶ Alea ludus tabulę ab Alea quodã milite in ocio Troiano. Horat. in epi. Quẽ damnoſa venꝰ quẽ p̃ceps alea nudat. Et cũ alea dicar̃ omnis ludus in varietate fortunę cõſiſtens. Vñ Mart. de nucibꝰ. Alea parua nuces, & nõ dãnoſa vider̃, Sępe tñ pueris abſtulit illa nates. Factũ eſt vt nõ ſolũ pro fortuna, ſed etiã pro periculo periculiq; dubitatiõe ſumar̃, & ille dicar̃ aleã iacere, q ſe periculo fortuneq; cõmittit. Liu. In dubiã ĩperij ſeruitijq; aleã imus. Eſt & alea nomẽ vrbis ab Aleo cõditore. Papy. in ſyl. Aut aleę lucis vidit Tegęa ſacerdos. Plau. in vita Cęſaris ἀνερρίφθω κύβος, i. iactꝰ ſit cubꝰ, vel taxillus.

¶ Aleator & aleo, onis, q ſępe alea ludit. Catul. Niſi impudicus & vorax & aleo vel heluo, Nunc aleator dicir̃.

¶ Aleatoriũ apud Sidonium ſumitur pro ludo aleę. Ait enim. Atq; illic aleatorium laſſis cõſumpto ſphęriſterio ſatiat. Sueto. vocat aleatorium forum.

✣ Alebria veteres vſurpabant pro eo quod eſt, bene alentia. Cc.

¶ Alecto vna eſt ex furijs infernalibus & latine inceſſens interpretatur, ab a priuatiua & λήγω deſino, quia cupiditas nunquam ſatiatur.

¶ Alectorius lapis & alector quin in ventriculo galli inuenir̃, gallꝰ eñi gręce ἀλέκτωρ dr̃. ✣ Vide alectorias.

♁ Pli. lib. vl. Allectorias in ventriculis gallinaceorũ inuentas criſtallina ſpecie magnitudine fabę quibus Milonem crotonienſem vſum in certaminibus inuictum fuiſſe videri volunt.

✣ Alemãni dicti ſunt a Manno Teutonis dei filio. Germanię vocabulum nuper a Romanis additum, quoniam cum primum Rhenum deuictis Gallis tranſgreſſi fuiſſent, videntes eos & feritate animorum & proceritate corporum & colore flauo, forma præterea & moribꝰ, & viuendi vita Gallis ſimilimos Germanos hoc eſt fratres Gallorum eſſe exiſtimarunt. Cc.

¶ Alemani penultima producta populi inhabitãtes iuxta Lemanum lacum.

¶ Ales, q̃libet auis ab alis gerendis, ſicut volucris omne

volatile,& tam maſc.q̃ fœ.gene.proferꝛ. Ver. Nãq; volans fuluus Iouis ales in æthera. Poniꝛ quandoq; pro veloci,vt alite planta. In genitiuo plurali alitũ & alituũ ſecundum Priſ. Ver.lib.xj. Alituum pecudumq; genus ſopor altus habebat. Auis,eſt quę parit oua & pennis eſt prædita,præter veſpertilionem.

¶ Alecula diminutiuum ab alec. Colu.libro.ix. Datur cammarus & riualis alecula, vel ſiqua ſunt incrementi parui fluuiorum animalia.

¶ Alec. Vide infra in dictione halec.

¶ Aletudo,pinguedo corporis.Cc.

¶ Alexãdria vrbs Aegypti nõ lõge a Nili oſtio,vt Solinus ait,ab Alexandro Macedone,vñ illi nomẽ,cõdita: Vrbs fertiliſſima,quã Dinocrates architectꝰ metatꝰ eſt,mirabili ingenio quindecim miliũ paſſuũ laxitate ad effigiẽ Macedonię chlamydis orbe gyrato laciniofam, anguloſo dextra lęuaq; ꝓcurſu. Mareotis lacus ad meridianã vrbis partẽ,Euripo Canopico oſtio immittiꝛ. Habuit olim ſcholas oĩm diſciplinarũ liberaliũ. Fuitq; ob cõmoditatem maximũ totius orbis emporiũ. ꝫ Cõſtructas aũt fuit ante ſeruatoris aduẽtũ anno.xx.ſupra.ccc. intra ſpaciũ ſeptẽdecim dierum,vt teſtatur Iuſti.li.xj. cum ſex mil.murorũ paſſibus. ꝫ Sunt & alię Alexãdrię. Vna in Scythia ſuper Tanaim. Alia ĩ Aſia, & alię alibi ſecundũ Ptol. ꝫ Alexander & Alexãdrus,nomẽ ꝓpriũ regis Macedonici,cuiꝰ clariſſima geſta & ab hiſtoricis, & in ſacris literis traduntꝛ. Hic longe omniũ excellẽtiſſimꝰ fuit,cui ex rebus actis & auctis magnũ inditũ eſt nomẽ,ne vir vnicã gloriã adeptus ſine laude vnq̃ nominaretur. Nã ſolus cõdito ęuo,poſt hominũ memoriã inexpugnabili ĩperio orbis auctꝰ fortuna ſua maior fuit,ſucceſſuſq; eius ampliſſimos,& prouocauit vt ſtrenuus, & ęquiperauit vt meritus,& ſuperauit vt melior, ſoluſq; ſine ęmulo clarus adeo,vt nemo audeat virtutẽ eiꝰ,vel ſupare fortunã,vel optare. Fuere & alij Alexãdri, quorũ vnꝰ Aphrodiſeus interpres Ariſtotelis,ſed tali ingenio,vt Ariſtotelẽ carpat,de hoc Suidas, & Stephanus meminerũt. Aliꝰ fuit Alexãder grãmaticꝰ ex opido qđ Goticõ dꝛ,qui de varia hiſtoria,ſiue materia.xxiiij.volumina ſcripſit peritiſſimꝰ ętatis ſuę vir. Alius Alexander Aſiæ rex,& Syrię dictus Balam. Alius iudęorũ rex, qui Aeneus dictus fuit,& regnauit annis.xxvij.

¶ Aleopetra,inſula in Mœotide.

ꝫ Alepia inter Celtas opidũ mandubiorum in ducatu Burgũdię finibuſq; Heduorũ dioceſis Hœdueñ. nũc in formã vici redactũ ꝓ cuius tuitione dũ a Ceſare]expugnareꝛ,ad trecẽta milia militum ab vniuerſis galli ciuitatibꝰ & ob vĩdicãdã eorũ libertatẽ illuc aduẽtaſſe ferꝛ.

¶ Alexicacõ,remediũ quod fit ad depellẽda mala. Sic Hercules dictus fuit Alexicacus ab eo ꝙ defenſor eſſet hominum. hoc & Amulentum dicitur.

ꝫ Alexipharmaca,vt Suidas ait medicamẽta ſunt auxiliatoria. Alexiteria idem quod Alexipharmaca.

✣ Alfulę ficus.Cc.

¶ Alga herba quæ naſcitur in aquis marinis dicta a mari ab algore aquę,ſiue ꝙ pedes alliget,quia craſſa eſt folijs ex parte ſupernatãtibus. Verg.li.vij. Lateriq; illiſa refunditur alga.

¶ Algor,oris. Algus.us,& Algus,gi.i.dolor, triſticia, per trãſlationẽ poniꝛ pro frigori. Plau.in Aul. Inopiã, luctũ,mœrorẽ,paupertatẽ,algũ,famẽ. Luc.li.iij. Solicite euolitant morbis algoq; fameq;. Plau.in Rud. Vel ſuda vel peri algu,vel etiam ęgrota.

✣ Algenſes Pelagię,ab alga dictæ.Cc.

¶ Algeo,es,alſi,vel axi,ſum,a gręco ἀλγέω ὅθεν τὸ ἄλγος ἄλγος,doleo,patior,vt ſit frigꝰ,dolor quidã membrorũ rigore ꝯtractus. Poniꝛ tñ algere pro frigidũ eſſe, Aug.li.xxj.de ci.dei. In ęſtibꝰ diei ſic alget,vt bibi nõ poſſit. ✣ Algidenſe Raphani genus,a loco,longum & tranſlucidum.Cc.

¶ Algidus pe.cor.mons ab vrbe.xij.paſſuũ millibꝰ diſtans,ab aſſiduo frigore ſic dictus. Hora. Quęq; Aduentinũ tenet algidũq;. Et ab hoc quoq; ſylua Algida dicta eſt huic mõti ſubiacẽs. In Cuius ĩgreſſu Regillꝰ lacꝰ eſt.

¶ Algedon latine cruciatus dicitur.

ꝫ Alguaſen hęrba ſimilis lilio,& dꝛ lilialis, cõfert morſurę canis rabidi ꝓpter quod, gręce Alguaſen dicitur.

¶ Alius,a,ud,genitiuo alius pe.pro.vel alij æ,ij,datiuo alio,æ,o. Cic. Si res totę alię rei neceſſe eſt ſimiliter ſit. Et idẽ eſt qđ diuerſꝰ,vt alia eſt facies eiꝰ a facie mea. Accedit qñq; ad vim cõparationis. Quin. At quãto alius fuit ille infœliciſſimus iuuenis affectus? Quomodo autem differat ab alter vide in dictione Alter.

¶ Alias res agis.i.non intẽdis ad id quod diciꝛ,vt nulla ſit in eis attentio,aut nugatorias res agis.

¶ Alias aduerbiũ,ſignificat alio in loco,vel aliter, vel alio tꝑe,vel aliqñ. Plini.lib.xxxiiij. Alias fragile & eroſum,rotarũq; vſibus & clauis maxime fulgendũ. Gell. Neq; id tamen ſemper eſſe fieri dixiſſet,ſed alias ocyus fieri alias ſerius,id eſt,aliquando.

¶ Alibi alio loco. Aliubi pro alicubi. Nam dicimus ſolẽ totum aliubi,aliubi dimidium hominibus adimi.

✣ Alicubi,in aliquo loco.

✣ Alicunde,ex aliquo loco. Vide aliquo.Cc.

¶ Alienus,a,um,qñq; alienatus dicitur. Sal. Poſtq̃ alienum ſe videt. Quandoq; diuerſus,diſſimilis,diſpar,diſſonus. Idem Neq; ſolũ illis aliena mens erat. Quãdoq; non conſcius,vt apud eundem. Ille eos in domũ Decij Bruti perducit,quæ foro propinqua erat,neq; aliena cõſilij,propter Semproniam.

¶ Alieno,as,alienũ vel aduerſariũ facio,ſeu a propoſito remoueo repulſando. Plaut. Me alienabis nunq̃ quin veſter ſim.i.a ꝓpoſito remouebis. Saluſt. Neq; falſa ſuſpitiõe alienatum eſſe ſentiebam.i.repulſum. Terẽ. Ita nos alienauit.i.aduerſarios fecit. Paul. Iurecõ. Alienationis verbo vſucaptionẽ cõtineri putat. Vix eſt eñ vt nõ videaꝛ alienare qđ patiꝛ vſucapi. Eũ quoq; alienare dicimꝰ,qui nõ vtẽdo amiſit ſeruitutes. Huius verbi cõpoſitũ eſt abalieno,quod eſt abinuicem ſeparo. Ci.in arte veteri,Si auditoris ſtudium defatigatio ab alienabit.

¶ Alienigenus,a,um,pe.cor.nomẽ cõpoſitũ a genere & ſignificat qđ eſt externũ,vel alieni generis, vel inter alienos genitũ. Vale.li.j. Adijci noſtri duo eiuſdẽ generis alienigena exempla non abſurde poſſunt. & libro,ij. dandum eſt aliquid loci,etiam alienigenis exemplis.

¶ Alienigena,com.ge.vel ſecundum Probum omnis generis ſumitur in eodem ſignificato cum alienigenus. ꝫ Gel.lib.ij.c.xxiiij. Neq; vitio alienigena, ſed patrio vſu roſo. Sic eius cõpoſita a gigno,vt agmẽ Troiugena.

¶ Aliger alatus,vnde Cupidinem alatum, & aligerum poetæ vocant.Cc.

¶ Aliter aduerbiũ,fit ab alis huius alis pro alius, ſicut declinabant antiqui,& ſignificat contrario modo. Ver. Dijs aliter viſum. Teren.in prol. And. Verũ aliter euenire multo intelligit,id eſt,contra.

¶ Aliunde,ex alio loco.

¶ Alioquin & alioqui vtroq; mõ diciꝛ,& habet pe.pro. ſignificatq; aliter ſeu alio mõ,vel ꝙ ſi nõ,vel p̃ter hoc, vel etiã Pli. Hos tibi dedicaui libellos. Nã nec ingenij ſunt capaces,quod alioquin nobis perq̃ mediocre erat.

¶ Aliorſum,verſus alium locum,in aliam partẽ. Terentius in Eu. Vereor ne illud grauiꝰ tulerit,neue aliorſum atq; ego feci acceperit.

¶ Aliquis,quaſi alius quis,& habet vim pluralẽ,quãuis ſingulariter dicaꝛ. Nõ eñ eſt aliquis niſi de multis. Vnde & apud veteres vario genere,numeroq; proferebaꝛ. Teren. Aperite aliquis actutum oſtium. Idem eſt dicendum de quiſquam,quiſpiam,& vllus.

¶ Aliquo,ad aliquẽ locũ. Aliqua,ꝑ aliquẽ locũ. Aliunde,ex aliquo loco. Aliquorſum,verſus aliquem locum.

¶ Aliquotiens,ſeu vt quibuſdam videtur Aliquoties, ſine n,ſignificat aliquot vicibus,ſiue aliquando.

¶ Aliquot tantũ pluraliter declinatur, & ſecũdũ Don. ſignificat idem quod nec multi,nec pauci.

¶ Aliquantus,a,um,ponitur pro aliquot. Ambro. Factum eſt autem, vt per aliquantos annos ad conſtãtiam hoc factum ab ijs qui viderãt,narraretur. Hiero.ad Pãma. Cum aliquanti ex vrbe venientes in eadem lectitarent,quę ſero me excepiſſe referebant.

¶ Aliquantulus diminutiuũ,quantitatẽ ſignificat. Auguſt.lib.j.dei. Illi autẽ infirmiores,qui terrenis his bonis quãuis ea pręponerent Chriſto, aliquantula tamen cupiditate cohærebant.

¶ Aliquantum modo nomen eſt, vt aliquantum ocij, quaſi aliqua quantitas, modo aduerbium, vt tu es aliquantum ocioſus.

¶ Aliquãtiſper aduerbiũ,ſignificat aliquanto tẽpore.

¶ Aliquando ſecũdũ Priſ.cũ accẽtu in antepenultima, ſed temporibꝰ noſtris nõ ſeruaꝛ etiã a doctiſſimis viris neq; in Verg. vel Ouid. aut Luca. vel alijs poetis antiquis ĩueniꝛ in vſu illã corripi poſitura,habet autẽ tria tẽpora,pręſens,pręteritum, & futurum, & ſignificat aliquo tempore,ſicut & quandoq;. Ponitur & pro tandem Cice. Valerio,Aliquando nos reuiſas.

¶ Aliquatenus pe.cor.ſignificat vſq; ad aliquam partẽ ſiue ex aliqua parte aut aliqua ratione. Quinti. Verum hoc aliquatenus tẽpoꝝ mutatio eſt conditione. Augu. lib.xiij.dei. Corpus ideo eſt mortale,quoniã a vita quã habet deſeri poteſt,nec per ſeipſum aliquatenus viuit.

¶ Aliquid ſubſtãtiuũ eſt,vt aliquid vtile. Aliquod adiectiuum,vt aliquod templum.

¶ Alica pe.cor.potio dicta,ꝙ corpus alat. Hæc fit ex zea.q̃ a nr̃is ſpelta dꝛ. Tũdiꝛ granũ eius in pila lignea, vel lapidis duritia cõteriꝛ.excuſſis inde tunicis condiꝛ medulla. Hinc alicarij,qui eam conficiunt venduntve.

¶ Alicariæ meretrices in Campania appellatæ, ꝙ ſolitæ eſſent circa piſtrina alicariorum verſari.

¶ Alicaſtrum etiam videtur dici ea forma ab alica deriuari,ſicut ſiliquaſtrum a ſiliqua.

¶ Alipedes penultima cor. equi veloces,quaſi alas in pedibus habentes.

¶ Aliptes vnctor. Et is erat cuius curæ tradebantur,hi qui in ſacris certaminibus pugnarẽt. Dictus ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν.i.vnguẽdo. ἀλείφω vngo, ἄλειφα vnctio, ſiue pingue dꝛ,tamen græce diciꝛ. ἄλειφαρ ἄλειφατος, καὶ ἄλειμμα vnguentũ. Marti. Nec capit immeritas ſordidꝰ vnctor opes. Dꝛ etiã aliptes,qui vulnera curat. At medicꝰ q male valentibus & in lecto iacentibus medetur,Clinicꝰ appellatur. Item aliptes fuit fons apud Epheſum.

¶ Aliuta veteres pro aliter ſcripſiſſe manifeſtũ eſt, ex gręco transferẽtes. Hinc eſt illud in legibus Numę Põpilij. Si quis aliuta faxit,ipſus loqui Ioui ſacer eſto.

¶ Allia ge.fœ.nomen fluuij,qui a Cruſtuminijs montibus prę alio defluens alueo,Tyberino amni miſceꝛ.xl. ab vrbe lapide,vbi magna ſtrage Romani a Gallis ꝓfligati ſunt. Hic Allienſis dies dictꝰ eſt tãq̃ infauſtus Romanis. Huiꝰ noĩs prima ſemꝑ ꝓduciꝛ ſyl. Maior & horrificis ſeſe extulit Allia ripis. Ouidi. Hęc erat in Faſtis cui dat grauis Allia nomẽ. Luc. Et damnata diu Romanis Allia Faſtis. Sic Verg.li.vij. Quoſq; ſecãs, infauſtũ interluit Allia nomẽ,vbi Ser. dicit aliud.I.eſſe ĩterpoſitum. Nam ꝙ Luca.li.vij.dicat. Nõ iſtas habuit pugnę Pharſalia p̃tes,Quas alię clades nõ de flumĩe Allia intelligẽdũ eſt,quũ ibi oñdat oẽs clades, quas romani ſuperioribꝰ tꝑibꝰ paſſi ſũt nõ eſſe cũ Pharſalica clade cõparãdas,q̃ alias ſupauit. alię igꝛ quũ ibi prima correpta ſit,eſt ab alius,a,ud. ¶ Alliũ genꝰ oleris qđ comediꝛ, qđ nomẽ qdã ab olẽdo,quidam ab halãdo deriuãt. De hoc infra,quũ ab halãdo aſpirari debeat. Similiter & haleatũ gręce dꝛ σκοροδόρον & σκοροδορίδιον purgamenta Allij. Eſt & hoc nomine vrbs inter Pyrgum & Oſtiam.

¶ Alliatum ab allio,pulmentarij & intinctus genus eſt Plautus,Sine alliato fungi fortunas meas.

✣ Aſcen. Ego ſic intelligo. ſine,ideſt permitte,mihi alliato,ideſt allio nutrito aut illito.&c.

¶ Alo,is,lui, itũ, Vñ alitus vel altus ſignificat nutrio alimentis ſuſtẽto. Sal.in Iugur. Et omnẽ ętatẽ Arpini altus. In rebꝰ tñ incorporeis alere frequẽtiꝰ ꝓ creſcere poniꝛ. Quint. Sed alere facundia vires augere eloquentię. Verg. Hos ſucceſſus alit.i.augeſcere facit. Et licet altũ vel alitũ ſupinũ faciat,tñ vt docet Diomed. melius dꝛ alitus,q̃ altus,vitandę ambiguitatis gratia.

✣ A longe, procul.

¶ Alliguris eiuſdem ſignificationis cum ſuo ſimplici.

¶ Alimẽtũ,quod datur ad vitæ ſuſtentationẽ. Scribũt Iurecõſulti,alimenta legatis cibaria & veſtitus & habitatio debebitur,quia ſine his ali corpus non poteſt.

¶ Alimentarius,a,ũ,quod ad alimẽtũ pertinet, vt lex alimentaria,quæ prouidebat vt filij alerent parentes.

✣ Alimodi veteres dixere,ſicut alirei,pro aliter.

¶ Alimonia,pe.cor.idem quod alimentum.

ꝫ Almus,a,um,diciur omne quod nos alit,ab alẽdo.& proprie Tellus alma eſt,ab eo quod nos alat. Abuſiue etiã alijs nominibus datur epitheton. Vnde & Cæres alma a Ver. dicitur cuius frugibus homines aluntur. Almus dies pro tranquillo dicitur. Verg. Pręterea ſi nona diem mortalibus almum Aurora extulerit. Lux alma a Do. illuſtris & clara dicitur. Alma apud Hebręos nomẽ ambiguum eſt,ſignificat enim(vt Hierony. inquit)& adoleſcentulam,at abſconditam.

✱ Ergo alma virgo,puella, iuuencula, adoleſcentula, vt Exo.ij.in Hebręo,perrexit alma.i. puella, & vocauit matrẽ pueri,& Eſa.vij. Ecce virgo cõcipiet & pariet & p̃s.lxviij. In medio iuuẽculaꝝ tympaniſtriaꝝ,& moueꝛ a vocabulo Alẽ.i.puer,iuuenis,adoleſcẽs. Alma abſcõdita,a verbo alã,vt Iob.xxviij. Abſcõdita ẽ ab oculis viuẽtiũ.& ſecreta dꝛ q̃ nũq̃ viroꝝ patuerit aſpectibꝰ ſed magna parentum diligentia cuſtodiaq; ſit ligata.

¶ Alma ſancta ſiue pulchra,vel alẽs,ab alendo dicta.

✣ Almities almarum rerum habitus.Cc.

✣ Allino,vide Lino.

¶ Altilis & in plurali altilia,p.cor.quicquid domi, vel in villis,vel in viuarijs ſaginatur,ſiue ſit auis,ſiue quadrupes,ſiue piſcis ab alẽdo,quaſi alititis. ꝫ vt altilis gallina quæ alita eſt. Macro. altilem ſanguinẽ dixit nõ qui alitur,ſed qui alit,quaſi alentem. ꝫ Et non ſolum ꝓ pingui,ſed etiam pro opulento ponitur. Plaut.in Ciſt. Prohibet diuitijs maximis,dote altili atq; opima.

¶ Alũnus dicitur filius,vel diſcipulus,qui ab aliquo velut a patre aliꝛ,ſiue victu ſiue moribꝰ,ſiue doctrina Ci. Dolobellę. Mihi vero glorioſũ te iuuenẽ cõſulẽ florere laudibꝰ,quaſi alũnũ diſciplinę meę. Idẽ in Verg. Italia autẽ alũnũ ſuũ ſeruitutis extremo ſummoq; ſupplicio fixũ videret. Ser. pro educato,& educatore ponit ab alẽdo deductũ. Aug.lib.vij.de ciui.dei. Iouẽ alũnũ cognominauerũt,ꝙ oĩa aleret. ꝫ Idẽ li.j.de vera reli. Velint nolintve ipſi quoq; hęretici & ſciſmatũ alũni. Sic Pli.li. iij.in actiua ſignificatione dixit de Italia. Terra omniũ terraꝝ alũna,eadem & parens numine deũ electa. Cu. lib.iij. Oro quęſoq; ne humanaꝝ reꝝ terminos adeũtẽ alũnũ cõmilitonẽq; veſtrũ ne dicã regẽ,deſeratis. Fallitur ergo ſuper hac alumni ſigificatione. Lau. Vall.

ꝫ Alumnatus educatus. alumnari enim alere & enutrire ſignificat. Apul.lib.viij.de aſi. Quos ad tutelę pręſidia curioſe fuerant alumnati.

¶ Aluus locus corporis ex quo ſordes defluũt,ab abluendo ꝙ in eũ cibi qbꝰ alimur e vẽtre effluãt eluãꝛ delabantur. Sal. Inſimulans ſibi aluũ purgari. Proprie aluus eſt venter fœminę ab alẽdo dicta. Vẽter eſt qui videtur Interdũ dꝛ vas cauatũ,vbi aliqd reponiꝛ. Et eſt tã maſ. q̃ fœ.ge,cuiꝰ diminutiuũ eſt aluulꝰ. Vide ẽt infra aluus.

¶ Aluini dicti ſunt Lienterici ſiue cæliaci a gręcis dicti,qui aluo langueſcunt. Pli.lib.xxj. Vinea Punica aluinis impoſita multum prodeſſe dicitur.

¶ Aloe aloes grecū eſt,& ſignificat herbā amariſſimi ſucci. Iuue. Plus aloes q̄ mellis habet. grece ἀλόη

☿ Herba reſiſtens vermibꝰ & putredini,ac viſui vtilis. Gignit̃ in India & in Arabia arbor odoris ſuauiſſimi.

¶ Aloeus nomen Gigantis,cuius filij dicuntur Martē vulneraſſe,a quo patronymicum Aloides.

☿ Alogia cū accētu in pe. dr̃ cū ita epulis indulgetur,vt a rationis tramite deuietur. Vñ animalia ratione carentia aloga dicūtur,quibus ſimiles ſunt ventri dediti,propter quod immoderatum conuiuium quo mens, in qua ratio dominatur,ingurgitatione veſcendi ac bibēdi quodammodo obruitur, alogia nūcupatur. Aug. ad Caſula. Attendite q̄admodum dominici diei nō paruo prādio reficiatur,ſed alogia delectatur.

☿ Aloia Pli. dicit eſſe animal mulę propemodū ſimile, carens flexura poplitū in interioribus cruribus. Ideo inter dormiendum non cubat ſed innititur arbori.

☿ Alogiani heretici fuerunt ſic vocati tanq̄ ſine verbo. Logos eñ grece verbū dr̃,quia domini verbū recipere noluerūt, Ioannis euangelium reſpuentes.

¶ Alopecia morbus in capite humano & barba ex vitio hūoꝝ,q fit cū ꝓfluuio capillorū, dicta a vulpe. quā greci vocāt ἀλώπηκα, ἀπὸ τοῦ ἀλῶναι, i. a capiēdo,qm̄ difficilis ſit captu, quū animal ſit aſtutiſſimū, ꝙ ea crebro id genus morbi patiat̃. Pli. L inqua herba eſt,q̄ circa fōtes naſcit̃,cuiꝰ radix cōbuſta & trita alopecias emēdat.

✣ Alopecus,qui alopecia laborat.

¶ Allabor pe. pro. iuxta fluo,ſiue iuxta nauigo. Claud. Siculis allabitur horis. Hinc Allapſus,us, Aug. li. x. cō. Vbi per diē fuero,multitudo alapſu blāditur mihi. Hic & allapſus,a,um,participium.

¶ Allegoria cum accentu in pe. dicitur alieniloquium, vel potius inuerſio,vt aliud verbis,aliud ſenſu oſtēdat. Verg. Claudite iam riuos pueri,ſat prata biberunt,hoc eſt deſinite iam plura canere,quia ſatis audiuimus. Eiꝰ ſpēs ſūt. vii. Ironia,antiphraſis,enigma, charientiſmos parœmia,ſarcaſmos,aſteiſmos. Sed ita dr̃ qm̄ ἄλλα ἀλλ' ἄλλο ἀγορεύω γένομαι, i. aliud dicimꝰ,& aliud intelligimus.

¶ Allego,is,p. cor. aſcribo,annuo eo quaſi iuxta lego. Vnde apud Iul. Capitolinū ſcribitur. M. Antoniū philoſophū multos ex amicis in ſenatu allegiſſe cū ędilitijs ac prętorijs dignitatibus. Liui. lib. x. Ceteꝝ quia de plębe allegebantur,eadem ægre paſſi patres. Hinc allecti dicebantur,qui propter inopiā ex equeſtri ordine in ſenatoriū numerum aſſumpti fuerant. Nam patres dicebantur,qui erant Patricij gñis. Conſcripti qui ſenatui ſunt ſcriptis annotati. Allectus vero ab allicio idem eſt quod attractus.

¶ Allego,as,pe. pro. ad hoc mitto. Vel ad aliquē locū mitto,ſeu ſimpliciter mitto. Plaut. in Caſſi. Quin eo ipſa me allegauit,qui iſtam accerſerē. Et allegare eſt adducere. Pli. Tū multa allegauit,q̄ ad rē ꝓpoſitā pertinere minime videbantur. Item deputare,conſtituere,cōmittere. Plautꝰ. in Caſſi. Filius autem armigerum allegauit ſuum,qui ſibi eam vxorem poſcat.

¶ Alleluia, duæ dictiones ſunt,quibꝰ ſignificat̃ laudate dñm. Allelu eñ (vt Aug. ait) imperatiui modi eſt,& ſignificat laudate. ia vero vniuerſalem vel vniuerſaliter ſcilicet dñm. ✱ ia potius & verius dñm ſignificat. Hie. ia apud Hebręos vnū eſt de decem nominibꝰ vt in illo pſal. vbi legimꝰ. Laudate dñm qm̄ bonus eſt: Pſalmo. Hebręo eſt alleluia,& ſunt duæ partes Hebraicæ.

¶ Allicio,is,pe. cor. allexi, ctū. ex ad & latio ſignificat atraho. Inuenitur & alliceo allices allicui in eadē ſignificatiōe. Piſo. lib. hiſto. i. Aulus vnius premio multoꝝ allicuit animos. Sępius tñ in tertia cōiugatiōe,q̄ in ſecūda vtimur. Infinitiuo autē difficulter dignoſcitur cuius magis ſit cōiugatiōis,quale eſt illud Cic. lib. i. Tuſ. Fieri autē poteſt,vt recte quis ſentiat,& id quod ſentit,polite eloqui nō poſſit. ſed mādare queq̄ literis ſuas cogitatiōes,q eas nec diſponere,nec accurate illuſtrare poſſit, nec delectatione aliqua allicere lectorem,hominis eſt abutentis intemperanter & ocio & literis.

¶ Allecto,as,frequentatiuum ab allicio ſignificat per blanditias attraho. Colu. lib. ij. Ad aquam duci oportet ſibiloq; allectari,quo libentius bibant.

¶ Allicefacio,is,eiuſdē ſignficatiōis eſt,a quo allicefio Suet. in Vitel. Pronꝰ vero ad cuiuſq; & quacūq; de cauſa necē atq; ſuppliciū. Nobiles viros cōdiſcipulos & ęquales ſuos oībus blāditijs tm̄ nō ad ſocietatē imperij allicefactos,vario genere fraudis occidit.

¶ Alleuo,as,pe. cor. in altū tollo,vel de imo,& vbi qd iacet,atq; proiectū eſt ſurſum leuo. Quint. Vidi multos quoꝝ ſupercilia ad ſingulos vocis conatus alleuarent̃. Inde per trāſlationē ad qualitatē fortunę,vt idē. Nō petit vt afflictū alleuetis,niſi & ꝓbauerit ſe infœliciorem. Eiuſdē ſignificationis eſt ſubleuo. Suet. Dumq; ſurgit inter manus ſubleuantium extinctus eſt.

¶ Alleuio,as,pondus aufero diminuove.

¶ Allex & allux dicitur pollex ſcandens proximū digitū. ꝙ velut inſiliſſe in aliū videt̃. Nā grece ἅλλομαι. i. ſalio. ¶ Alleotheta latine dici poteſt aliter poſita,ἀλλοίως enim aliter θετὰ poſita. A Priſciano dicitur variatio. Nā alloeos diuerſus ac varius dicitur ἀλλοιόω permuto,ἀλλοίωσις,permutatio,Confundit autē numerum,vt,Pars in fruſtra ſecant. Caſus vt tu mihi quodcunq; hoc regni,ꝓ hoc regnum. Genus. Verg. Dulce ſatis humor depulſis arbutus hædis,Lenta ſalix fœto pecori,mihi ſolꝰ Amithas. Ad dulce enim,quod eſt neutrum,tam maſculina q̄ fœminina reddidit.

¶ Allido,is,pe. pro. impingo,quod eſt interficiēdi cauſa cōtra aliquid iacio. Lactā. lib. iiij. Et in cōſpectu ſuo vexari acerbiſſime coniuges ſuas cernerent, violari ac proſtitui virgines,diripi pueros,allidi paruulos.

¶ Alligo,as,pe. cor. proprie ad aliquid ligo. Col. li. iij. Arbuſtinā vitē anteq̄ putes alligare diligenter oportet Inde alligator & alligatura. Idē,infra inciſionē & alligaturā falce acuta leniter vitē vulnerato. Per trāſlationē dr̃ alligari,obſtringi,obnoxium fieri. Terent. in Eunu. Hic furti ſe alligat. Similiter quis dr̃ alligari ad aliquid, ſine quo eſſe non poſſit. Vnde dicimus adoleſcētē alligari ad amicā,qui vix ab ea diſcedit. ✣ Alligurio & Allino eiuſdem cum ſimplice ſignificationis. Cc.

¶ Allobroges,pe. cor. populi Gallię trāſalpinę,q narbonē ſibꝰ aſcribūtur,quoꝝ metropolis eſt Viēna. Hos quidam volunt eſſe,qui deprauato vocabulo a Sabatijs montibus Sabaudienſes,pro Sabatenſes appellantur. Alloquor,alloquiū,allocutio,vide in dictione loquor.

¶ Allophylꝰ,a,um,pe. cor. dici pōt alienigena,alteriꝰ tribus,Nā cōponit̃ ex ἄλλο qđ eſt aliud,& φυλον quod eſt genus,gens,natio. Amb. lib. offic. Aduerſarios ſuos Hebręi allophylos. i. alienigenas latino appellabāt vocabulo. Hoc noīe dicti ſunt Paleſtini,q & Philiſtęi ꝺ dicunt̃ & Allophili peregrini. Vñ in ſacris literis nō eſſe vexādos allophilos,nā & vos peregrini fuiſtis ī alieno ſolo. Hiero. Allophylos,i. alienigenas īterꝑtati ſūt, nō gñali noīe omniū gētiū q̄ nō ſunt de gñe Iudęoꝝ, ſed ſpeciali gētis ſuę q̄ nunc dr̃ Paleſtina mutata phe litera iuxta Græcorū cōſuetudinē in pill: ſicut & apud nos ꝓ Hebraico phaſca,græcum & latinum paſca celebratur.

¶ Allodium hęreditas,proprietas dicitur.

¶ Allubeſco,is,ſiue adlubeſco lubens facio,obędio,faueo,conſentio. Vnde allubeſcentia,obedientia.

¶ Allucinor. pe. cor. vana ſomnio. Allucinatio, lucis alienatio,vel aberratio,quod & ad oculos mētis trāſfert̃ quum minus recte intelligit̃,obducta quadā caligine in animo. Fit autē a gręco ἀλύω, quod tarditatē ſignificat & animi ſtuporem.

¶ Alludo pe. ꝓ. blādior,cōgratulor,. Lactātiꝰ. lib. iii. Aut homini alludūt aīalia: metaphorice alludere eſt ea dicere,q̄ ad aliū ſenſum latēter referuntur. Vergil. Nec plura alludēs,ea vox audita laborū. Prima tulit finem,

Alludere vere ad hiſtoriam dicitur,hoc eſt ad rei fidem verba componere. Et alludere ſumit̃ pro eo quod vernacula lingua dicimus vendezare. Tibullus, Ima videbatur talis alludere palla.

¶ Alludio,is, & alludior deponēs ex ad & ludius, qui pro ioculatore capitur.

¶ Alluo,is,iuxta luo,iuxta fluo,ſeu deorſum aliquid lauo. Curtius, Montē leniter alluit pręteriēs amnis. Hinc fit alluuio,onis,alluuies & alluuiū ꝓ immoderata aquarū violentia,vel pluuialiū,vel fluuialiū ſimiliūq; quę nō tm̄ agros cōfundit,ſed qñq; eripit,& nōnunq̄ funditus deſtruit. Sed cū pars alicuius agri impetu fluminis aggregatur in alium agrū tunc cedit in poſſeſſionē eius cuius eſt ager. Vñ Luca. Illos terra fugit dominos. his rura colonis Accedunt donāte Pado. Circumluuio autem eſt,quū ꝑtē alicuiꝰ agri rapidꝰ amnis in alueū ſuū impulerit,& in modū inſulæ circūluit̃, ſi iure vicinioris erit. Valla, Alluuies ſordida aqua, q̄ alluit, vbi lutū cū aqua nō multa. Liui. lib. j. In ꝓxima alluuie,vbi nūc ficꝰ Ruminalis eſt,quā romularē vocatā ferūt,pueros exponūt Proluuies ꝓprie ſordis ꝓfuſio. Verg. lib. iij. Fœdiſſima ventris ꝓluuies. Illuuies eſt etiam immūditia in homine aut veſte,aut re quauis alia inſita,ſeu iniecta. Terē. in Heau. Pannis obſita,neglecta immūda illuuie. Ver. lib. iij. Dira illuuies, immiſſaq; barba. Eluuies proprie dr̃,quod expurgat̃ pręſertim aquarū fluxu, q̄uis & alterius humoris dici poſſit. Pl. Quod in tutis notat̃ opidis q̄ minus quatiūtur crebris ad eluuiem cuniculis cauata. Lact. li. vij. eluuiē poſuit, ꝓ aquarū inundatione quum ait, Eluuie aquarū euertentur ciuitates. ☿ Eluuio ꝑ trāſlationē a Cicerone ponit̃ in oratione ꝓ domo ſua, Iccirco tu ad labē atq; eluuionē ciuitatis ſine ſumma vi peruenire potuiſti. Colluuies ſordes cœni, aut cuiuſuis rei coactæ. Colu. lib. j. Tū etiā nātiū ſerpentiūq; peſtes hyberna deſtitutas vligine, cœno & fermentata colluuie venenatas emittit. Colluuio idē eſt quod Colluuies. Sed per tranſlationem,q̄ proprie dixit Cic. O præclarū illū diem,quum in illlud diuinum animorum conſilium cœtūq; ꝓfiſciſcar,cumq; ex hac turba & colluuione diſcedam. Proprie dixit Hierony. ad Helio. Neget & ſacrilegium eſſe,qui in libidinem ſe dedit,qui membra Chriſti & hoſtiam viuam placentē deo cum publicarum libidinum victimis,nefaria colluuione violauit. Diluuium quod varie diluit. Et hęc nomina a Luo deſcendunt,& iuxta prępoſitiones eorum ſumuntur cū fluxu aquæ vel humoris alterius,aut commixto cœno aut alijs ſordibꝰ.

✱ Alnus genus arboris fluuialis,ex qua primum factæ ſunt lintres,dicta ꝙ anne alatur. Naſcitur enim iuxta fluuios,quę apta nauigijs,ꝙ aquis obruta,vt inquit Vitru. Diu nō corrūpitur. Luca. Et fluctibus aptior alnus. Vnde & pro naue quandoq; poni ſolet. Verg. Tunc alnos primū fluuij ſenſere cauatas. Claud. Qui dubijs auſus cōmittere fluctibꝰ alnū. Scribit Ariſto. In ſola Creta ſteriles nō eſſe. In alnos ſorores Phaetōtis mutatas ait Vergi. Si Vtriq; in populos.

✣ Alonge aduerbium ſignificat procul.

¶ Aloſę piſces ſunt Clupearum generis Tyberi iuxta Romā laudatiſſimi,qui alio nomine apud Ariſtotelē & Strabonem Chryſſæ dicuntur.

☿ Almopia Macedoniæ pars,a quo Almopij populi.

¶ Alpes a candore niuium dictę ſunt,qa ꝑpetuis fere niuibꝰ albeſcūt,nā ἀλφὸς latine macula ſiue impetigo transfert̃. Vñ Strabo lib. iiij. ſcribit Alpes alio nomine Albiū vocari,gallica vero lingua Alpes,vt īqt Ser. alti mōtes ſūt. Sūt autē mōtes altiſſi, q Galliā trāſalpinā a ciſalpina diuidebant. Nunc vero ꝓmotis finibus termini ſunt Italiæ,qui gallica lingua excelſos mōtes ſignificant. In longitudinem. c. mile paſſuū patent,a Supero mari ad inferum, vt celſus tradit. Liu. vero tria milia ſtadiorum. Hos primꝰ Annibal fecit peruios. Incipiūt,vt inquit Strabo,a Sabatijs. A pēninꝰ a Genua. Inter Genuam vero & Sabatiam ducenta & ſexaginta ſtadia interſunt. Ab Alpes fit Alpinus,a,um,pe. pro. Pli. Gentes alpinę,& venti alpini,qui ab Alpibus flant. Vnde & Ciſalpinus,& tranſalpinus,a,um,compoſita.

☿ Alpina arbor eſt Laburnum nec vulgo nota candida materię cuius florē cubitalē apes non attingunt.

¶ Alphos latine impetigo ſiue vitiligo dr̃,q̄ ſuperficiē corporis immutat,& modo nigra modo cādida eſt.

☿ Eſt autē maxīe vbi color albꝰ eſt fere ſubaſp,& nō cōtinuus,vt q̄dā quaſi maculę diſperſę eſſe videantur.

¶ Alphabetum nomen compoſitū ex alpha & beta, q̄ ſunt primæ literæ grægę.

¶ Alpheſibœꝰ nomē paſtoris,ab alpho inuenio,quaſi inueniens boues.

¶ Alpheus nomen viri & nomen fluminis Helidis Arcadię ſub mare in Arethuſam Sicilię deſinentis.

☿ Strabo in ſexto ait Alpheū ſumere originem in pelopōneſo. & ꝑ mare ſubter terrā in Arethuſam fontē terminari. Eſt etiam cognomen Petri monachi viri tā grecis q̄ latinis literis in primis eruditiſſimi. Finxerūt poetę Arethuſam fuiſſe venatricem,& amatam ab Alpheo. & fugiſſe volunt ſtuprum per ſubterraneos cuniculos in Ortygiam,& Alpheum fuiſſe inſecutum. Alpheus fluuius ab alphis,ideſt vtiliginibꝰ maculis dictus eſt,quia eius aqua maculas tollit. Pauſanias autem quaſi in principio libri quīti de Græcia illuſtrata ita ſcribit, τὸ ὕδωρ εἶναι τοῦ ἀλφειοῦ πλῆθος τε πολὺ καὶ ἥδιστον. Et ſubdit περὶ δὲ τοῦ ... πολλὰ λέγεται ὅτι ἀνὴρ εἴη θηρατὴς ... εἶναι δὲ αὐτὸν ἀρεθούσης,id eſt aqua eſt alphei copioſa videnti,& ſuauiſſima. Et ſubdit, De quo multa feruntur, ꝙ vir eſſet venator,& Arethuſam adamauit: Et multa alia ſcribens declarat hanc fictionem.

✣ Alphus vide in albus.

¶ Alſioſi dicuntur qui ſunt naturę frigidæ,quiq; a frigore lęduntur. Plinius, Abrotonium & adoniū alſioſa eſſe memorantur. Varro, Stabulatur pecus melius ad hybernos exortus ſi ſpectat quod eſt alſioſum. Idem, Quod eſt alſioſum id vt pleraq;,lapide aut teſta ſuſterni oportet caprile quo minus ſit vliginoſum.

¶ Alter alterius,vel alteri,rę,ri. Terē. in Heaut. Hoc ipſum alteræ dū narrat forte audiui. Et ad vnū de duobus dr̃,vt Annibal in tranſitu alpiū amiſit alterū oculū. Siue ad vnā duaꝝ partiū. Cice. Duplices ſimilitudines eſſe debent,vnæ reꝝ,alteræ verborū. Sueto. Nec ceſſauit ex eo alterū alter criminari. Verg. Aurea mala decē miſi,cras altera mittā. Alius de pluribus, vt alij virtutē præponunt,alij voluptatē,alij indolentiā. Interdū tñ alius de duobus dr̃,vbi diuerſa cōcedūtur, vt alia eſt facies mea,alia tua, Alter ad vnum de duobus refert̃. Itē, alter ponitur pro ſecundo de duobus pluribusve, vt altero menſe repudiaui vxorē. Et hic eſt alter annus belli Punici,i. ſecūdus a belli punici origine. Aliqñ ꝓ ipſis duobus,vt vnus aut alter. i. vnus aut duo. Et alter non eſt ſecūdus,ſed tertius,ſicut docet Donatus. Teren. in Andria, Sed poſtq̄ acceſſit amans prętiū pollicēs vnꝰ & item alter: Nam tres ſimul aderāt. Et Vergil. Alter ab vndecimo. Aliquando ponitur pro alio. Plinius. Tabulas plures pinxit,e quibus vnam in foro,alterā in comitijs,duas in Pōpeij porticibus videmus. Aliquādo pro aduerſo,& non bono,vt in augurijs,altera quum appelletur auis,quæ vtiq; proſpera non eſt.

✣ Altercum ſiue altercagenum apud Arabas herba eſt quæ a Græcis ὑὸς κύαμος,id eſt faba porcina (vt vult Apollinaris) appellatur.

¶ Altero,ras,pe. cor. vario & quaſi alterū facio. Ouid. in Faſt. Ille ſuā faciē trāſformat,& alterat alter. Sūt qui dicant hoc verbum in oratorum vſu non eſſe,& philoſophis ægre concedi extra quam pro eo quod eſt alterno vt Ouid. in Meta. Alterat vndas.

✣ Alteras veteres dicebant pro alias. Cc.

¶ Alter,eris,ſiue alteres,eris,p. ꝓ. & gene. maſc. ſigni-

ficat maſſam plũbeã,qua ad exercẽda corpora in gymnaſijs vtebanẽ. Mar. Quid pereũt ſtulto fortes altere lacerti, Exercet melius vinea foſſa viros. Dictus alter eſt ab ἅλλομαι quod eſt a ſalio. Nam circunducebant alteres dum ſaltando ſe exercerent: Solet tamen aſpirari.

✣ Altellus Romulus dictus eſt, quaſi in terra altus a lupa ſiue ꝙ telis aleref, ſiue ꝙ rebꝰ geſtis excelſus ac glorioſus eſſet, ſeu ꝙ a Tatio Sabinoꝝ rege in colloquium poſtulatus alternis vicibus audierit ac locutꝰ fuerit. Nã ſicut a Macro, macellus, a vafro, vafellus, ita ab alterno altellus fit ſecundum aliquorum opinionem.

¶ Alternis aduerbiũ ſignificat viciſſim, nunc vnũ nũc aliud. Verg. Alternis dicetis, amant alterna camœnæ.

¶ Alterno, as, viciſſim alteꝝ duoꝝ pono, quod vernacula lĩgua dicimꝰ, mo luno mo laltro ſcambaire. Gallice mettre lũg apѕ lautre. Col. li. vj. Dabimꝰ operã in ordinibꝰ diſponẽdis pari vernaculas & acinas alternemus. Hĩc alternatio ꝓ vicẽ ſucceſſio, & cõpoſitũ ſub alterno.

✣ Alterpex a veteribus ꝓ duplici poſitũ inueniẽ. Cc.

¶ Alternatim aduerbium ſignificat per vices.

¶ Alteruter quiuis e duobꝰ, ſiue alter ex duobꝰ. i. o luno o laltro. Gallice lung ou lautre. Cic. in Verg. Video neceſſe eſſe alterutrũ. Cęlꝰ Ci. Põpeiꝰ Cic. Põpeiꝰ dr̃ valde ꝓ Apio laborare, vt etiam putent alterutrũ de filijs ad te miſſurũ. Hiero. in geñ. aliter poſuit quum ait, Diuiſiq; ſunt alterutrũ a fratre ſuo. Aug. li. j. Aca. Etiã aliter quare dehinc pro alterutra parte ne a me quicq̃ expectetis. ideſt nec pro vna neq; pro alia parte.

✣ Altertam pro alterutram veteres poſuerunt. Cc.

¶ Altriſecꝰ pe. cor. aduerbiũ ab alter formatũ ſignificat aliũde. Lactã. li. de opifi. Aures duas, quaꝝ duplicatas incredibile eſt quãtã pulchritudinẽ prę ſe ferãt, ꝙ tum pars vtraq; ſimilitudie ornata eſt, tũ vt veniẽtes altriſecus voces facilꝰ colligãẽ. Itẽ ſignificat iuxta alterã ptẽ Plau. in Pſeud. Aſſiſte altrinſecꝰ atq; onera hũc maledictis. Idẽ in Rud. In enſiculo mei nomẽ pr̃is, poſt altrinſecꝰ eſt ſecuricula itẽ aurea literata. Hiero. ad Pamma. Vbi ꝓprietas ſinguloꝝ eſt, ibi altrinſecus diuerſitas.

☿ Quãdoq; in altiori parte. Apul. lib. iij. Tectũ ſcãdulare cõſcẽdit quod altrinſecꝰ ędiũ pte pflabili ad oẽis orietales peruiũ & lib. v. Altrinſecꝰ ędiũ horrea ſublimi fabrica perfecte magniq; congeſta gazis conſpicit.

¶ Altercor, caris, ſignificat mutuo iurgia iactare, criminari, & clamoſe inficiari, & quaſi aduerſã partẽ tueri. Dicitur & alterco. Teren. Scio cũ patre tuo dudũ altercaſti Hinc altercatio, quę (vt docet Quintilianus) cõſtat aut intẽtione, aut depulſione.

¶ Altinum pe. pro. vrbs olim in littore Venetię florẽtiſſima fuit, a qua Altinates populi dicti ſunt.

¶ Altus, a, um, poteſt eſſe participiũ ab alo, is, & nomẽ quo ſignificaẽ pars ſuperior, & quãdoq; inferior. Altitudo enim nomen eſt menſuræ, vñ dicimꝰ altũ cælũ, & altũ mare. Quinetiam altũ poniẽ pro cælo & mari. Verg. Hæc ait, & Maia genitum demittit ab alto. Idẽ. Vix e conſpectu Syculæ telluris in altum Vela dabant lęti. Et altum vocamus profundiorẽ maris partẽ, & a terris remotiorẽ. Sal. Et piſcatoria ſcapha in altum nauigat. Per trãſlationẽ quoq; ponitur pro excelſo ac glorioſo. Ver. Te ſine nil altũ mens inchoat. Et ꝓ veteri Idẽ, Altius omne expediã prima repetẽs ab origine factũ. Et pro magno, vt, Sic pater ille deum faciat, ſic altus Apollo. Et pro obſcuro ac recõdito, vt quid me alta ſilentia cogis rũpere? Et illud, Manet alta mẽte repoſtũ Iudicium Paridis. Hinc fiunt cõpoſita, altiſonus pe. cor. qui ex alto ſonat, altitonãs pe. cor. q ex alto tonat. Vñ deũ altitonantẽ dicimꝰ. Altiuolans pe cor. qui in altum volat.

✣ Ab altus fit alto verbũ quod ſignificat extollo, quod non eſt in vſu, ſed compoſitum eius Exalto.

✣ Altile pinguefactum, ab alendo dictum.

¶ Altanus pe. pro. ventus, qui in alto, id eſt pelago eſt

¶ Altimeter pe. cor. inſtrumentum quo metiuntur alta,

¶ Altare ab oltitudine dictũ eſt: Nã antiqui in ędificijs a terra eleuatis, ſacra faciebãt dijs ſuperis, in terra dijs terreſtribꝰ, in effoſſa dijs infernalibꝰ. Altare ſuperis tãtũ cõſecratũ erat. Ara tã ſuperis q̃ iferis, igr̃ cõe nomẽ.

¶ Althęa cũ diphthõgo, nam Gręce ἀλθαία dr̃ malua agreſtis, ſiue Maluauiſcꝰ, qa glutinoſa eſt dicta Althęa ex noie pluriũ iuuamentoꝝ, dr̃ a quibuſdã Ariſtalthea ab excellentia effectus. Naſcitur in locis humentibus, cuius radices decoctę & diligenter mixtę porcino adipi ad ſubleuãdum dolores vel tumores vulnerũ valde vtiles cõprobantur. Eſt & Althea propriũ Meleagri mr̃is nomẽ. Sunt qui ſine hi, & ſine diphthõgo. ſcribant altea ea q; cauſa ſic appellari dicãt ꝙ in altum creſcat.

¶ Alueus ſiue aluus (vt Var. teſtatur) eſt cauata cortex vel vimineũ vaſculũ manufactũ, in quo quod propter cõcauitatẽ reponiẽ. Hero. ad Demet, Habeto lanã ſemper in manibus, vel ſtaminis pollice fila deducito, vl̃ ad torquẽda ſubtegmina in alueolis fuſi vertãẽ, aliarũq; neta aut in globũ collige, aut texẽda compone. Apud Iul. Capitolinũ legimꝰ, Quũ ĩ Cęſariana familia paruuli in teſtudis alueis lauareẽ, nato Albino Ceionũ poſthumũ eius patrẽ munere teſtudinis a piſcatore cũ omine accepto illã ad excaldatiões pueriles dicaſſe. Vñ & locꝰ, vbi apes mellificãt, aluęꝰ ſiue aluꝰ dr̃ a mellis alimonia, vt Var, Exiſtimat. Pli. li. xj. alueos ex cornuſpectatos eſſe i. apũ aluearia. Dr̃ & aluęꝰ vẽter cuiuſlibet rei inanimatę. Vñ & ꝓ fluminis foſſa, ꝑ quã labiẽ flumẽ, qñq; ſumiẽ Verg. Aſſuetę ripis volucres & fluminis alueo. Aliquãdo pro naui, ſiue pro ipſius nauigij receptaculo, vt apđ Proper. Aut quidnam fracta gaudes Neptune carina, portabat ſanctos alueus ille viros. Liui. lib. xxj. Alueos informes raptim faciebãt. id eſt, nauiculas. Declinatur & hoc alueum. Feſtus. Nauſtibulum alueum eſt ad nauis ſimilitudinem factum.

¶ Alueolus & alueolũ cũ accẽtu in antepenultima diminu. eſt pro vaſe cõcauo, vt eſt apud Danielẽ ꝓphetã. Abacuch intriuerat panes in auleolo, vt ferret meſſoribus. Item accipitur pro loco, in quo pullos pariunt columbi. Colu. lib. ix. Oua in alueorũ ligneũ cõferat. Item pro tabula luſoria quę alio noie dicitur latruncularia, & aleatoria, ab aleis & latrunculis. i. calculis, & triuialiter ſcachis, quibus hinc biſſeno puncto, illinc quadris diſcoloribus vtimur ad ludum. Iuue. Laterna Illud enim noſtris datur alueolis. &c.

¶ Aluearũ quod & alueare, & per apocopẽ aluear ſumitur pro loco vbi ſunt aluei. Quãdoq; etiã ꝓ alueorũ copia eodem in loco collocatorum mellificantium.

¶ Aluus ab aluendo dicta eſt, & proprie dr̃ qua ſordes effluunt ſiue eluuntur. Pli. lib. xx. Pepones qui vocanẽ refrigerant maxime in cibo, & emolliunt aluum. quãdoq; capitur ꝓ vẽtre qui apparet. Col. lib. viij. Niſi obeſã ingluuie atq; diſtentẽ in pabulis aluũ demerſerit & refrigerauerit. Item aluus vbi apes mellificant. Var. Si ex aluo minus frequentes exeunt.

☿ Alluuies & alluuio, quęre in dictione Alluo.

¶ Alumen pe. pro. ſalſugo terrę. Efficitur hyeme ex aqua & limo, & ęſtiuis ſolibus maturaẽ, dictũ a lumine ꝙ lumen coloribus tingendis pręſtet. Plin. Sale, aceto, alumine poſtea exharenatur.

¶ Aluta pe. pro. pellis a luteo colore dicta. Cæſar libro iij. Anchore pro finibus ferreis catenis reuinctę, pelles ꝓ velis alutęq; tenuiter cõfectę. Itẽ aluta dr̃ pellis mollior, & ad calceos & ad cætera opera facienda concinnata. Sumitur etiam quandoq; pro ſacco ſeu marſupio. Iuue. Appoſitam nigrę lunam ſubtexit alutæ.

¶ Alutarius coriarꝰ, hoc eſt pelliũ & coriorũ cõcinnator. Plaut. Hic alutarius cerdo. Proprie tamen allutarij tenuiorũ pelliũ dicuntur. Coriarij craſſiorũ. Et alutarꝰ piſcis vocatur a Plinio ob ſimilitudinem alutæ pellis.

¶ Alutamen alutamentumve a veteribus dicebatur opus ex concinnatis pellibus factum.

¶ Alyba regio non longe a Myſia, vbi argenti fodinę eſſe ab Homero traduntur.

✣ Aliſius Bacchus dicitur ἀπὸ τοῦ λύω, ideſt ſoluo. Cc.

A ANTE M.

¶ Am prępoſitio gręca, q̃ plerũq; cõpoſita inueniẽ, ſignificatq; circũ. Cato ſeparauit quũ dixit. Am terminũ. Verũ qñ cõponiẽ cũ dictione incipiẽte ab a, e, i, u, interponitur b, euphonię cauſa, vt ambages, ambigo, ambeſus, ambio, amburbiũ, ambarualis, ambuſtus. Si vero cũ c, h, f, q, mutatur, m, in, n, vt: anciſus, anhelo, anfractꝰ anquiro cum, p, remanet integra, vt amputo.

¶ Amalthęa pe. pro. nomen fuit nutricis Iouis; Nam ipſa cũ ſorore ſua Meliſſa Iouẽ puerum caprino lacte ac melle pauiſſe fertur. ☿ Fuit & nomen Sibylle.

¶ Amanuenſes a manu vocabulũ formatum, quo dicti ſunt ſerui, qui & a manu dicũẽ, quorũ, opera & manu in ſcribẽdo peinde ac ſcribarũ, vtimur. vide in littera A.

¶ Amando, as, alio mãdo, ſiue alio deputo, quũ quis alio mittitur, & a loco vbi eſt, remouetur. Cice. ꝓ Roſcio Amãdauerat hunc ſic, vt eſſet in agro, ac tantummodo aleretur ad villã vt cõmodis omnibus careret. Admando vero ſignificat ad aliquẽ vel aliquo aliquid cuipiam committo. Plau. in Penu. Reuertor rurſus denuo Cartaginem, ſi quid admãdare vultis, au curarier, argentum mihi qui dederit, nugas egerit.

¶ Amanthes populi ſunt in Aphrica, Trogloditis proximi, apud quos tũ ſalis, tũ carbũculorũ gẽmarũq; copia eſt, ☿ vt ex ſale domos ſibi extruere dicãẽ, autor Solinꝰ

¶ Amaracus pe. cor. Cynarę regis Cypri puer, qui caſu lapſus, dũ ferret vnguẽta, fregit alabaſtrũ: Deinde quũ nimio dolore cõtabuiſſet, verſus eſt, in ſanſucũ que ex eius nomine Amaracus cœpta eſt appellari. Verg. Vbi mollis Amaracus illũ Floribꝰ & dulci aſpirãs cõplectiẽ vmbra. Hęrba eſt quam vulgo Maioranam vocant.

¶ Amaracinũ pe. cor. ſiue ſanſucinũ oleũ, quod fit ex amaraco. Pli. lib. xxj. de ſanſuco loquens, Fit ex ea oleũ quod ſanſucinũ vocaẽ, ſiue amaracinũ ad excalefaciendos emoliendoſq; neruos. Lucre. Poſteſq; ſuperbos vngit Amaracino, & foribus miſer oſcula figit.

☿ Et iterũ Sicut Amaricini blandum ſcatęq; liquorem.

✣ Amaracinum ſiue ſanſuccinũ, quod ex amaraco ſiue ſanſucco, hęrba eſt notiſſima, quã vulgo Perſã vocant. Hinc factum eſt prouerbium, Nihil cum amaracino ſui quod illi ſimile eſt. Nihil cum fidibus Graculo.

¶ Amaranthus, flos eſt ab immortalitate nomẽ trahẽs Vnde immortales Amaranthi, nunq̃ eñ marceſſit. Fitq; ab α priuatiua particula, μαραίνομαι, ſiccor, tabeſio.

¶ Amaritudo & amaretudo & amator, ꝓ eodẽ accipiũẽ. Nã ſignificãt inſuauitatẽ & aſperitatẽ. Et ꝑ trãſlationẽ animi ſolicitudinẽ. Ver. in Georgi. Triſtia tẽtatũ ſenſu torquebit amaror, Sunt qui legant amaro.

☿ Amarigma latine ſplendor dr̃, amariſſo ſplendeo.

¶ Amarulentus, amaricatꝰ, afflictus ex maleuolentia. Gell. amarulẽtus librum maledicẽtiſſimum conſcripſit.

¶ Amarico, as, pe. cor. amarũ. i. aſperũ facio & quaſi ex acerbo. Aug. Ipſi amaricauerunt deum, qui peccando in eam ægritudinem deuenerunt.

¶ Amareſcere, id eſt amarum fieri. Pallad. Amigdalus ſi rodatur, amareſcit.

¶ Amaramis (vt refert Ioſephꝰ) fuit nomẽ pr̃is Moſis

¶ Amanus pe. prod. mons Ciliciæ, ſiue (vt quidam putant) Cappadocum, qui & taurus dicitur.

¶ Amath nomen filij Chanaã, qui (authore Ioſepho) Amatheos inſtituit, qui & amathi dicuntur.

¶ Amaſenus pe. pro. fluuius Volſcorum. Eſt & alius in Sicilia eodẽ nomine, de quo Ouid. xv. Metamorphoſ. Nec non ſicanias voluens Amaſenus arenas.

¶ Amaſias nomen proprium Iudęorum regis, quo ſignificatur populum tollens.

¶ Amaſis pe. prod. nomen propriũ regis Aegypti, cuius tumulus fuit vna pyramydum, dicente Luca lib. vj. Nõ mihi Pyramidũ tumulis euulſus Amaſis. Hic legẽ condidit vt quiſq; quotannis apud pręſidem rationem vitæ redderet, demonſtraretq; vnde viueret, aut quo q̃ſtu ſuſtẽtaretur: qui hoc non faceret, morte afficeretur. Hanc legẽ Solõ ab Aegyptijs trãſtulit ad Atheniẽſes.

¶ Amauroſes latine dicũtur oculorum obſcuritates, cũ ſine vllo euidenti vitio lumen eripitur, ſicut hebetudo.

☿ Amaxa plauſtrum in cœlo, ideſt Septentriones quia ſimile plauſtri videtur. Septentriones vero. vide in dictione Septentriones.

¶ Amaxei ſiue amaxariei aurigæ moderatoreſq; vehiculoꝝ. Nam græci ἅμαξαν currum appellant. Et qđ nos Septẽtriones in cælo vocamus, illi Amaxam vocant, quia ſimile plauſtri hoc ſydus vocatur. Scribit Iul. Capitolinus ꝙ Maximinus Amaxas manibus attraheret, thedam onuſtam ſolus moueret.

✣ Amaxitꝰ locꝰ eſt ĩ Troade, poſtea Crebenia dictus.

¶ Amaxobij populi inter Sarmatas, q & ipſĩ nomẽ acceperũt a plauſtris, q̃ habẽt ꝓ ſedibꝰ, & in qbꝰ vitã degũt Amaxã eñ Græci plauſtrum, & βίον vitam dicunt.

¶ Amaxonitæ, Sarmatæ dicuntur ab vſu plauſtrorum, interdum nimia hyemis tempeſtate demerſis in humũ ſedibus ſpecus habitantes totum bracchati corpus, & niſi qua vident, ora veſtiti. Cc.

¶ Amathus pen. cor. vntis. Cypri ciuitas eſt, vt ſentit Pli. Veneri ſacra. Ver. lib. x. Eſt Amathus, eſt celſa mihi Paphos atq; Cythera. Oui. Piſcoſãq; Gnidõ grauidãq; Amathũta metallis. Iñ fit Amathũtęꝰ, a, um, pe. ꝓ. Idẽ li. x. Luctãtes vitulos Amathũtęaſq; bidẽtes. Similiter Amathũtiꝰ, a, ũ, Ver. in Ciri, Nã te iactari non eſt Amatęũtia nr̃i. ✣ Amathuſa, Cyprꝰ ipſa dicta eſt. Cc.

✣ Ammathyea nympha eſt, quaſi per arenã currẽs ἄμμα harena, θέω curro.

¶ Amazones pe. cor. Scythicæ fœminæ iuxta Tanaim primũ ĩhabitãtes, deiñ ad loca iuxta Thermodoõta fluuiũ deuenerũt q̃ magnã Aſiæ partẽ occupauere. Dictæ Amazones eo ꝙ mãmis careãt ab α ſine μαζὸς mamma. Mos eñ fuit Amazonibꝰ, interfectis maribꝰ quos genuiſſent ſeruare fœminas, earũq; infantiũ mãmas dextras inurere, ne impedimẽto ſint ad pugnã cõferendã & ne ſagitaꝝ iactꝰ impediaẽ. Vel Amazones ab α & μάζης. i. pulte ſeu pane, quaſi ſine pane, eo ꝙ nõ pane veſcereẽ, ſed carnibꝰ. Alij ab ἅμα & ζῆν cũ aſpiratiõe ĩ principio tãq̃ in cõmune viuentes, dictas putãt. Haꝝ regio Amazonia dr̃. Alię fuerũt Amazões, q̃ in Aphrica floruerũt q̃ ob id Libyę dicũẽ. De quibꝰ ſcribit Diod. lib. iij, q̃ olim aduerſus Gorgonidas fœmineũ duxerũt exercitũ eaſq; occiderũt. De his Aeſchylus tragicꝰ in Prometheo ita ſcribit, ἔνθ᾽ ἀμαζόνων στρατὸν ἥξεις στυγάνορα ... ποτὶ κατοικιοῦσιν. i. interim Amazonũ exercitum cõſtituis triſtẽ viſu, q̃ Themiſcyrã qñq; inhabitarũt. Euſtachiꝰ multa in cõmẽtarijs Diony. Libyci, ſed Steph. Byzãtiꝰ in lib. de populis & vrbibus aliã rationẽ dicit, cur voceẽ Amazones, ait eñ ἀμάζονες δὲ ἐκλήθησαν ἀπὸ τῆς νύμφης ἀμαζονίδος θυγατρὸς τῆς σαμόρνης. i. Amazones vero appellatę ſunt a Nympha Amazonide filia Samornæ, & multa alia. Alij ab Amazone puella Dianę ſacerdote & regina Epheſi.

✣ Ambegni a veteribꝰ bos & veruex appellabãẽ, quũ ad eoꝝ vtraq; latera agni in ſacrificium ducebanẽ. Cc.

✣ Ambeſt, ab eſt tertia perſona, quod ſignificat circũ eſt, nullamq; aliã habet declinationem. Cc.

¶ Amarylis, idis, nomen fuit ruſticę proprium, de qua Verg. latine autem, dicitur amor.

¶ Ambio, is, iui, vel ij, itũ, ex am & eo is, ꝑ mutationẽ e, in i, & b, ĩterpoſita, ſignificat ꝓprie circũeo, cõcludo. Verg. Quę rapidꝰ flãmis ambit torrẽtibꝰ ãnis. Iul. Firmicꝰ Põpeij poſt tot triũphos ad Nili flumĩs ripã, ceruices ĩuictas & regias, & quas toties purpura triũphalis ambierat. Per trãſlationẽ vero ãbire, poniẽ ꝓ blãdiri, interpellare, circũuenire, Ver. li. iiij. quo nũc reginã am

bire furẽtẽ Audeat affatu. Q̃m vero Romani dum honores & magiſtratus quęrerẽt circuire ſingulos ſolebãt prẽſare dextras, rogareq; vt ſe ſuffragijs adiuuarẽt, factũ eſt vt ambire capiat̃ pro honores quęrere. Interdũ etiã ſignificat ſimpliciter deſyrare. Hieron. ad Damaſ. Cãpẽſes cũ Tharſenſibus hęreticis copulãt̃. Nihil eñi aliud ambiũt, q̃ vt autoritate cõmuniõis noſtrę fulti, tres hypoſtaſes cũ antiquo ſenſu prędicẽt. Aug. li. viij. cõf. Quęſo te, oĩbus iſtis laboribus noſtris quo ambimꝰ peruenire, quid quęrimus? Terẽt. vero in And. Niſi vides niſi ſenis amicos oras, ambis, ideſt nihil agis. Et ambire rogare. Horat. lib. Car. Te pauper ambit, ſollicitat te ruris colonus. ✤ Ambidentes oues dictę a veteribꝰ inueniuntur, quæ & bidentes. Ce.

❡ Ambitus, a, tum, pe. pro. participium circundatus. vt Ouid. Iuſſit & ambitæ circundare littora terræ.

❡ Ambitus, tus, pe. cor. nomen ꝓprie circuitꝰ. Luca. lib. primo. Lethaliſq; ambitus vrbi. Dr̃ & ambitus locꝰ inter vicinoꝝ ędificia duoꝝ pedũ & ſemis ad circuneũdi facultatẽ relictꝰ. ex quo honoris ambitꝰ dici cœptꝰ ẽ Sall. Legibus ambitus interrogati, pœnas dederãt. Eſt eñi ambitus crimen affectati honoris: Nã qui vera virtutis vi ad honorẽ aſpirare nõ poteſt, is ambitione contendit, quę vt inquit Sal. multos falſos fieri coegit. Hic latę leges ad ambitũ puniendũ, qualis lex Calphurnia. Capitur interdũ pro ſpecie quadam fauoris & captatione miſericordię. Quin. Si iuuenis innocentiſſimꝰ iudices vti vellet ambitu triſtiſſimę calamitatis poterat allegare vobis amiſſam in oculis omniũ cogitationũ temeritatẽ, ideſt miſericordiã captare ex cõmemoratiõe malorum. Et ambitus dicitur, quod gręci periodon vocãt, quum ſententiã certa quadã deſcriptione definit̃: Sed hęc conſtat ex mẽbris, quę cola dicũt̃: & cęſis, quę commata appellantur.

❡ Ambitio circuitio. Ambr. Sinꝰ in quo Chriſtꝰ requieſcit nõ corporis gremio pręparatur, nec veſtimentoꝝ ambitione cõponit̃, ſed virtutũ operatione colligit̃. Sumitur & pro honoꝝ, & laudis immoderata cupiditate. ‡ Et vt Dona. ait, eſt magnaꝝ reꝝ deſyderiũ & appetitus. ‡ Eſt enim in animo, q̃uis etiã ipſa ambiẽtis actio. ambitio dici poſſit. Quint. in lib. j. Et licet ipſa vitium ſit ambitio, frequenter tamen cauſa virtutum.

❡ Ambitioſus, qui immoderate appetit honores, & miſericordiã fauorẽq; imptit. Quint. lib. j. Non ſum ambitioſus in malis, nec lachrymaꝝ cauſas augere volo. vtinã eſſet ratio minuẽdi. Ouid. li. iij. de Põto. Sed tñ hoc factis adiungo prioribus vnũ, Pro nr̃is vt ſis ambitioſa malis. ❡ Ambages pe. pro. ſignificat verborũ circuitꝰ Vir. lib. ij. Georg. Non hic te carmine ficto, Atq; ꝑ ambages, & longa exorſa tenebo.

❡ Ambagioſus, a, um, quod abundat ambagibus. Gelliꝰ. Neq; pręcepta dicũt, ſed lubrica atq; ambagioſa cõiectatione nitentes inter falſa & vera.

❡ Ambactus, circumactus, circunductus, & lingua gallica ſeruus appellatur. ‡ Ceſar lib. vj. Eorum vt quiſq; eſt genere copijſq; ampliſſimus, ita plurimos circum ſe ambactos clienteſq; habet.

❡ Ambeſus pen. pro. Vide in dictione Edo.

❡ Ambarualis ex ambio & arualis: quod & ab aruis eſt cõponitur, ſacrificiũ dr̃, ꝙ arua ambiat victima, qđ fiebat de porca grauida. Vergi. Terq; nouas circum fœlix eat hoſtia fruges. Feſtus tñ ab ambo videt̃ cõpoſitionẽ deducere dicens. Ambaruales hoſtię appellabantur, q̃ pro aruis a duobus fratribus ſacrificabantur.

❡ Ambiani ſiue ambianenſes populi ſunt Galliæ Belgicę quos Pli. lib. iiij. Bellouacis coniungit.

❡ Ambigo, is, pe. cor. ex am & ago, proprie ſignificat circũago circũdo. Aug. Quibus muris ambigere. Vnde ambactus & ambages. Item ambigere eſt dubitare, vñ ambiguũ. Itẽ diſcordẽ eſſe, litigare. Terẽt. in Heau. Simo & Crito vicini nr̃i hic ambigũt de finibꝰ, me accepere arbitrum.

❡ Ambiguũ dubiũ, ꝙ in ambas agi partes aio poteſt: licet & de pluribus intelligi q̃nq; poſſit. Cice. li. j. ad Heren. Ex ambiguo cõtrouerſia naſcitur quũ ſcriptũ duas ſentẽtias aut plures ſignificat, hoc modo, Tulliꝰ meus hęres terentię vxori meę. xxx. põdo vaſoꝝ argẽteoꝝ dato q̃ volet, poſt mortẽ eius pręcioſa vaſa & cęlata magnifice petit mulier. Filiꝰ ſe q̃ ipſe vellet in. xxx. põdo ei debere dicit. Conſtitutio eſt legitima ex ambiguo, inde ambiguitas. ❡ Ambo ex gręco ἄμφω videt̃ deductũ & nõ dr̃ niſi q̃ñ pręceſſerint duę dictiones, vt Plato & Ariſto. ambo philoſophi. Vel cũ hęc dictio duo, vt vidi duos hoĩes, ambos mihi amicos. Vel quũ de his loquimur, quę tm̃mõ ſunt duo, vt perdidi ambos oculos, & ambas manꝰ. ❡ Ambidexter dr̃ q ita lęua manu vtitur vt dextra. grece ἀμφοτερόδεξιος. Hic cõtra Ioui. A ioth ille iudex ἀμφοτερόδεξιος. i. ambidexter. Hic ẽt Scæua dr̃ a latinis. Scribit Alber. li. ij. de aĩali cauſã ꝓpter quã qs agiliore ſit ſiniſtra, q̃ dextra, quia videlicet hepar & cor virtutes ſuas mittũt ĩ ſiniſtrũ latꝰ, & a dextro remouẽtur. ❡ Ambraica vrbs ĩ Epeiro Pyrrhi regia, ab Ambrace rege Hãc Augu. Nicopolim a victoria noĩauit. Fuit hęc ciuitas ornatior reliquis ciuitatibꝰ. Hinc Ambraciẽſis & Ambrociates ſiue Ambraciota. Vñ Theõbrotꝰ Ambrociata dictꝰ ẽ q quũ Platonis librũ de ęternitate animaꝝ plegiſſet, pręcipitem ſe dedit in mare.

❡ Ambrices pe. cor. ſunt tegulę quę tranſuerſæ aſſeribus & tegulis interponuntur, inquit Feſtus. vbi per aſſeres, cantetios etiam intelligimus. Imbrices vero tegulę quibus in curuum domus tegitur.

❡ Ambriſus pe. cor. nomen eſt duarũ vrbiũ, quarũ vnã Strab. locat in Phocyde, alterã in Bœtia. Quidã etiã Amphryſum recte dici affirmãt. Pauſa. Ambroſon quãdoq; vocauit, ab heroe ſumpto nomine.

❡ Ambrones gentes quædã gallicę, quę ſubita inundatiõe maris quũ ſedes ſuas amiſiſſent, rapinis ſe alere cœperũt. Hos cũ Cibris Teutoniciſq; Mariꝰ deleuit. Hic tractũ eſt, vt turpis vitæ homines, Ambrones dicãtur.

❡ Ambrumq;, gemma nigri coloris.

❡ Amburo pen. pro. circũuro. Plaut. in Epid. Nam ille quidẽ Vulcani irati eſt filius, quaqua tangit, omne amburit, ſi propius adſtes æſtu calefacit.

❡ Ambulo, las, notæ ſignificationis eſt, vt qui ambulat in tenebris neſcit quo vadat. ‡ Aliq̃n ambulare eſt animi cauſas ſe exercere. Plau. Abijt ambulatũ. i. abijt vt ſe exerceat animi cauſa. Huiꝰ cõpoſita ſũt, abãbulo qđ eſt aſcẽdo: anteambulo, añ alios ambulo, a quo anteambulones dicti ſunt ſtipatores & ſatellites, qui honoris gr̃a aliquẽ comitãdo principẽ ſolẽt precedere. Suet. in veſpa. Dũ eũ idẽtidẽ ꝑ cõtumeliã anteambulonem fratris appellat. Mart. Sũ comes ipſe tuꝰ, tumidiq; anteambulo regis. Deãbulo vide alibi, Inãbulo: ſpatior. Et ꝓprie inãbulare eſt Peripateticoꝝ, qui deãbulãtes diſputare cõſueuerũt. Obãbulo, aduerſꝰ alios ambulo, & q̃ ſi ambulãti me oppono. Perãbulo ꝑ aliquid ſiue ad finẽ vſq; ambulo. ❡ Ambulator q huc & illuc ambulat. Col. Villicus vt ait Cato ambulator eſſe non debet.

❡ Ambulatio ambulãdi actꝰ & locus ad ambulãdũ vel per quã ambulamꝰ. Col. Ambulatiões meridicorũ ęquinoctiali ſubiectę ſint, vt hyeme plꝰ ſolis, & ęſtate minimũ recipiãt. Huius diminutiuũ eſt ambulatiũcula. Cic. Cum vna me hercle ambulatiuncula atq; vno ſermone noſtro omnes fructus prouinciæ non confero.

❡ Ambulacra pe. pro. ambulationes ſunt. i. actus ambulãdi. Et aliquãdo dicũtur ſpatia ad ambulandũ, vbi cõmode ambulari poteſt ad tedium propulſandum.

❡ Ambubaię, Porphyrione autore, ſunt mulieres vagę ac viles, quibus nomẽ ab ebrietate balbutientium verborum videtur eſſe inditum. Nonnulli Ambubaias tibicinas Syriaca lingua putant dici. Hor. Ambubaiarũ collegia pharmocopolę. ‡ A memoria, vide ĩ litera A.

❡ Amen dictio Hebræa, quã nos fideliter ſecundũ Aquilæ interpretationẽ dicere poſſumꝰ, ductũ aduerbiũ ex nomine fidei. Secũdũ vero. lxx. interpretes idem eſt ac ſi fiat diceremꝰ: Vnde in fine libroꝝ, (In quinq; ſiqdẽ pſalteriũ apud Hebręos diuiſum eſt) fiat fiat tranſtulerunt, quod in Hebręo legitur, amen amen: quo ea vere quę ſupra dicta ſunt memorentur. Vnde apoſtolus aſſerit, non poſſe aliquem reſpondere amen, ideſt concedere quę dicta ſunt, niſi intellexerit ea prędicatione.

❡ Ambroſia latine immortalitas dicitur, ab α priuatiua & βροτὸς mortalis: vel quia mortales eã non comedunt, vel quia qui comederẽt efficerent̃ immortales, ſed μ interponit̃ ad euphoniã. Fabulę ferunt eſſe deorũ cibum nectarq; potionẽ, ex quo illud Epigrãmatiſtę. Iuppiter ambroſia ſatur eſt, & nectare viuit. Cice. lib. j. Tuſcula. Non eñ ambroſia deos aut nectare, aut iuuentute pocula miniſtrante lætari arbitror. Ambroſios, diuinus & immortalis dicitur Dioſco. Ambroſiam Artemiſiam dicit, cuius verba ſunt hæc, ἀμβροσία ποίη ἐστὶν ἣν ἔνιοι βότρυν οἱ δὲ ἀρτεμισίαν καλοῦσιν, ideſt ambroſia hærba eſt, qua nõnulli Botryn, alij Artemiſiã vocant, Alij Apium ſyluaticum. Plin. Botryn vocat odore non iniucundo. Idem ſcribit hęrbam eſſe vagi nominis, & circa varias hęrbas fluctuantem. ‡ Ambroſius proprium nomen, diuinus ſeu immortalis dicitur. Eſt & adiectiuum Ambroſius, a, um, pro immortali. Vergil. Ambroſiæq; comæ.

‡ Amella hęrba quę naſcitur iuxta Mellam Galliæ fluuium a quo nomen accepit, Amellus flos eius.

❡ Amens, qui a mente ſua diſceſſit, hoc eſt qui ſine cõſilio animoq; eſt, quo ſapimus. Lucr. Cõſiliũ, quod nos animũ mentẽq; vocamꝰ. Hinc amentia. Teren. in And. Cur meã ſenectutẽ ſolicito huius amentia? Quidam dementẽ ab amente ita diſtinguunt: ꝙ demens ſit qui nõ cogitat quid agat aut loquat̃, amẽs qui prorſus inſanit.

❡ Amentũ omne ligamen ſignificat. Plinius. Corneliæ Gracchorum matri ſedens ſtatua poſita fuit, ſoleiſq; ſine amento inſignis, in Metelli publici porticu. Amentum etiã dicitur locus quo media haſta religat̃, vt eijci longius poſſit. Sili. libro. xiiij. Haſta iuuatur Amento. Hinc amentatas ſoleas, & amentæ haſtæ dicuntur. Et amentare apud Luca. pro iacere aut circundare & amẽto munire. Iaculum amentauit habena.

❡ Ames, itis, maſcu. gñis pertica aucupalis. Horat. in Epod. Aut amite leui parua tendit retia. Pallad. Nunc in amitibus apparetur aucupium noctuæ.

‡ Amerinum opidum Italiæ, cuius crebram in Roſciana facit Cice. mentionem, vnde amerinus, a, um, Verg. Atq; Amerina parant lentę retinacula viti.

❡ Amerinę pe. ꝓ. ab Amerio Italię opido, vbi pluria erat ſalix ameria, quã nunc, vulgꝰ agnũ caſtũ appellat.

❡ Aminęum genus vitis a regione Aminęa dictum. Nam Aminęi fuerunt, vbi poſtea Falernus.

✤ Aminęa vua & Amineę vites. Vergi. Sunt & Amineę vites firmiſſima vina. A regione autẽ ita vocabantur, & Aminęi fuerunt, vbi nunc Falernum eſt, vt Ma. teſtat̃. Quod facit vt mirer Seruiũ tm̃ Grãmaticũ ſcripſiſſe aminęũ dictũ quaſi ſine minyo, hoc eſt ſine rubore quoniam natura album eſt.

❡ Ametor pen. prod. latine dicitur qui caret matre.

❡ Ametros latine immẽſus, immodeſtus, Ametria immodeſtia, ab α priuatiua & μετρέομαι καὶ τὸ μέτρον.

❡ Ameria ciuitas in Vmbria, añ Perſicũ bellũ annis nõgẽtis. lxxiiij. cõdita. Ibi fiebãt ſalices Amerinæ dictæ.

❡ Amethyſthꝰ cũ duabꝰ aſpiratiõibꝰ & ypſilo gemma purpurea ẽ, a colore violę dicta, quaſi minĩe ebria, ab α priuatiua ꝑticula, & μεθυσεὶς ebriꝰ, ſiue μέθη ebrietas tãq̃ Amethiſthinꝰ color ſit ſobriꝰ. Ratio noĩs eſt, ꝙ cũ vſq; ad vini colorẽ accedat, priꝰ tñ q̃ id deguſtet in violam deſignit. Fulgor in ea purpurę eſt, nõ ex toto ignꝰ ſed in vini calorẽ deſinẽs & violę ſimilis. Hic Amethyſthinus, a, um, pe. cor. vt amethyſthina. Pl. Amethyſthinũ colorẽ dicimꝰ, q̃ in viola & ipſe ĩ purpureũ micat, quẽq; Ianthinũ appellauimꝰ. ‡ Amethyſthos etiã genꝰ vuę, q̃m vt ait Pli. Sobila ſit & temulentiam ſola non facit.

✤ Ametum & ameta, pro amico & amica antiqui dicebant. Laberius in lacu aueruo, mulierem fuiſſe ametabundam ſcripſit, hoc eſt amentem.

❡ Amico, is, pe. cor. iui, itũ, ſupinũ debet facere, amixi etiã ꝑteritũ & ſupinũ amictũ facit. Vñ amictꝰ. Eſt autẽ amicire veſtire. Hora. Et piper, & qcqd chartis amicit̃ ieptis. huiꝰ cõpoſita ſũt examicio, & circũamicio Perſ. Iã reliqua examicis patruelis. Pſal. Circũamicta varietatibus. Veteres amicibor dicebant. Plautus. Subnixus alis me inferam, atq; amicibor glorioſe.

✤ In Perſio legetur examitis ne erres.

❡ Amictus, cta, ctum, participiũ, idem quod veſtitus. Cicero lib. ij. Philip. Sedebat in roſtris collega tuus amictus toga purpurea in ſella aurea coronatus.

❡ Amictus, us, ui, veſtis q̃ ſupponit̃ alijs veſtibꝰ quaſi palliũ. Tibull. Fruſtra iã veſtes, fruſtra mutant̃ amictus. Sunt qui amictum accipiãt pro veſte magis interiore.

✤ Amictorium veſtimentum puellare cãdidũ & ſubtiliſſimũ ex lino. De quo Mart. Mãmoſam metuo, tenerę me trade puellę, Vt poſſint niueo pectore lina frui. Cc.

❡ Amiculũ genꝰ veſtis a circuitu dictũ, ꝙ inſtar pallij humeris circũinijcit̃. Vale. Max. Detracto ẽt Ioui olympio magni põderis aureo amiculo iniectoq; ei laneo pallio dixit, ęſtate graue eſſe aureũ amiculũ, hyeme frigidũ, Laneũ autẽ ad vtrunq; tempus anni aptius.

‡ Amiculum nigellum dicitur a Var. veſtitus lugubris. Amiculatus dicitur a Solino, Indutus amiculo.

❡ Amicinũ ꝑ. ꝓ. vtris pediculꝰ, ex quo vinũ diffundit̃.

❡ Amiſon penul. produ. ciuitas Ponti nobiliſſima.

❡ Amitto, dimitto, ſeu abire ꝑmitto. Plau. ĩ Cap. Filiꝰ meꝰ illic apud vos ſeruit captꝰ aulide, eũ ſi reddis mihi poſtea vnũ nũmũ ne duis, & te & hũc amittã. Hic alio pacto abire nõ potes. Oui. de Põ. Nec nocet amiſſo ſubdere calcar equo. i. laxis habenis abire ꝑmiſſo. Itẽ amittere ſignificat ꝑdere. Sall. Iã pridẽ equidẽ nos vera rerum vocabula amiſimꝰ, qa bona aliena largiri liberalitas, malaꝝ reꝝ audacia fortitudo vocat̃. Itẽ amittere alio mittere. Teren. Heau. Et prius pecuniã omnẽ q̃ abs te amittas filiũ hui quãtã feneſtrã ad nequitiã patefeceris. Item ignoſcere. Idẽ in Eunu. Vnã hãc noxã amitte, ſi aliam amiſero vnq̃, occidito. Item adimere. Plautus. in Aſi. Cur ergo minitaris te tibi vitam eſſe amiſurum.

❡ Amiternum vrbs Campaniæ, ex qua Criſpus Salluſtius natus perhibetur.

Amita. ꝑ. cor. pr̃is mei ſoror, qa ſimiliter a me tertia ſit atq; auia videri poſſit, Vel qa a pr̃e meo amata eſt: Nã plꝰ ſorores a fratribꝰ, q̃ fratres diligi ſolent: ꝓpter diſſimilitudinẽ perſonaꝝ, quæ ideo minꝰ diſſentiõis habẽt quo minꝰ æmulatiõis. Maior amita dicebat̃ aui & auiæ amita, ſicut & maior auunculus aui & auiæ auunculus.

❡ Amitini. ꝑ. ꝓ. dicũt̃ qui ex ſorore & fratre ꝓpagãt̃.

❡ Amor plꝰ eſt q̃ bñuolẽtia, licet plęrũq; ꝓ eodẽ accipiãt̃. Ex amore eĩ naſcit̃ bñuolẽtia, ſicut oñdit Cicero. Amor eñ ex quo amicitia nominata eſt, prĩceps eſt ad bñuolẽtiã cõiungendã. Differt eñ amor a charitate, ꝙ amor ſit genus, charitas ſpecies. Illud ad oẽs pertinet, hoc ad homines tm̃. ‡ Eſt autẽ amor, vt inquit Aug. li. de Amicitia, animę rationalis affectus, per quẽ ipſa aliquid cũ deſyderio quærit & appetit ad fruendũ, per quẽ & finit̃ eo & cũ quadã ſuauitate interiori amplectit̃, & cõſeruat adeptũ. ‡ Amor ſingulari numero, plęrũq; honeſtꝰ eſt, vt amor fraternꝰ, amor pr̃is in filiũ. Cic. Incẽſus ſum amore ĩcredibiliũ virtutũ tuaꝝ: Poteſt tñ & in venereã ꝑtẽ accipi. Et tũc ſecundũ Aug. cupiditas, aut libido vocat̃. Verg. Oẽ adeo genus in terris hominũq; ferarũq;, Et genꝰ ęquoreũ pecudes pictęq; volucres, in furias ignẽq; ruũt, amor oĩbus idẽ. Amor ĩgt Plautꝰ, melle & felle fœcundiſſimus eſt: guſtu dulce dat, ama=

rũ ad ſatietatẽ vſq; aggerit. Amor formæ ait Senec. rationis obliuio eſt, & inſaniæ proximus: fœdũ, minime cõueniẽs aíæ ſoſpiti vitiũ, turbat cõſilia, altos & generoſos ſpiritus frãgit, a magnis cogitationibꝰ ad humilimas detrahit, amores vero plerũq; laſciui ſũt, licet quãdoq; etiã de honeſta voluptate dicãtur. Cic. li. j. officio. Formã quidẽ ipſam Marce fili, & tanq̃ faciẽ honeſti vides: quę ſi oculis cernerẽt, admirabiles amores ſui excitaret. De laſciuo Hierony. de Salomone loquens, amoribꝰ fœminarꝫ infatuat̃. amor quoq; pro cupidine, quẽ veteres deũ, amoris eẽ putauerũt, accipi ſolet propter. Quicunq; ille fuit, puerum qui pinxit Amorem.

✣ Amymone Danai regis filia fuit, quę dũ ſe in ſyluis iaculando exerceret, Satyrũ percuſſit imprudẽs, qui impetu in eũ facto, vim ei voluit inferre: Quapropter implorato Neptuni auxilio, ideſt ab eo paſſa eſt, qđ a Satyro formidarat. Itaq; pręgnãs facta Naupliũ peperit. Hanc in ſmaragdo Alexãder ſculpi voluit. Cc.

¶ Amare maioris vis eſt, q̃ diligere. Cice. Dolob. Quis erat qui putaret ad eũ amorẽ, quẽ erga te habebã, poſſe aliquid accedere? tñ tñ acceſſit, vt mihi deniq; nunc amare videar, ante dilexiſſe. In eodem ſenſu idẽ Cicero ad filiũ, Sed tñ vt ſcires eũ nõ a me diligi ſolũ, verũetiã amari. Teren. tñ cõtrariũ poſuiſſe videt̃, quũ inquit nõ pol quo plus quẽq̃ amẽ, aut plus diligã habeo. Proprie tamen parentũ eſt diligere, vt pater diligit filiũ. quod ſi amo abſolute ponatur, capitur pro amore captus ſum, hoc eſt eſſe in amorato. Plau. Amat filius certũ eſt. Cõpoſita huius verbi ſunt adamo, deamo, redamo, & peramo: pe, correpta, quod eſt valde, vel vſq; ad finẽ amo. Cicero libro primo de legibus. Vbi illa ſancta amicitia, ſi non ipſe amicus peramatur toto pectore.

¶ Amator & in bonã, & in malã partẽ accipitur. In bonã. Cicero ad Atticũ, Bibliothęcã tuã caue cuiq̃ deſpõdeas, q̃uis acrẽ amatorẽ inueneris. In malã, vt amator mulieꝛũ. Amator, qui ꝓcliuis eſt ad amãdũ naturaliter Amãs ex cauſa amat, amator fĩgi põt, amãs vere amat.

¶ Amatorculus, diminutiuũ. Plau. Nã qui ſedulo mundiτer nos habemꝰ, vix ægre amatorculos inuenimus.

¶ Amanter aduerbium ſignificat beniuole, vel cũ amore: vt, expectatum meum aduentum abs te amanter videbam. Amice vero ſignificat, quod amicus facit, vel facere debet, vt, amice facis.

¶ Amatorius, toria, rium, quod ad amorem pertinet. Vnde carmina amatoria. Hinc amatorie aduerbium, quod eſt, ad ſimilitudinem amantis.

¶ Amatorium ſubſtantiuum, genus quodam veneniꝰ amorem, vel inſaniam ingerentis, quæ & philtra græce dicimus.

¶ Amatorie dicta fuit vna ex muſis, q̃ Erato græce dr̃. Ouidius, Vilis Amatorie, vilis mihi candida Clio.

¶ Amabile, qđ eſt dignũ amari. Plau. Cõpara labella labellis, bella es atq; amabilis. Cuius cõtrariũ eſt inamabile. Martialis, Inamabilis ſciurus, & frequẽs Phœnix.

¶ Amabundus, qui abunde amat. Copiam enim in bũdus terminata, denotant.

¶ Amabo cum accentu in antepenultima, interiectio amãtis eſt, ſicut ſonat verbũ, comicis valde familiaris. Plau. Noli amabo verberare lapidẽ, ne lędas manum. ♉ Quidã exponunt gratũ erit. Gel. lib. xij. Amabo mi filij quieſcas neq; differas, neq; criminare aduerſus iuuenem. ¶ Amaſius vel amaſia, qui vel quæ amat, vel amatur, ſicut amans quum eſt ſubſtantiuum.

¶ Amãs ꝑticipiũ ſignificat eũ vel eã qui vel quę amat pudice vel impudice. Cice. Nihil difficile amanti puto: Amo autẽ, & ſemꝑ amaui nimiũ ſtudia, & mores tuos. Terẽ. in And. Poſtq̃ acceſſit amans vnꝰ, & item alter.

✣ Amaſſo pro amauero ſcripſit Laberius.

✶ Amanthus, lapis alumini ſimilis q̃ nihil igni deperdit, veneficijs oĩbus reſiſtit, priuatim magorũ, eodẽ ex argumẽto appellãt qm̃ amplexꝰ eſt terrã, oculorum medicamentis vtiliſſimus.

✣ Amerimnos, quaſi ſine cura & ſolicitudine, ἀμέριμνος enim ἡσυχία, id eſt requies dr̃ tranquillitas, indolentia.

¶ Amicus ab amãdo dr̃, & honeſta in re eſt, Eſt em̃ q amat, & indiſſolubili familiaritatis iure cõiunctus. Pau. Amicos appellare debemus nõ leui noticia cõiunctos, ſed quibus fuerint iura cũ patrefamilias, honeſtis familiaritatis quęſita rationibꝰ. ♉ Aug. Amicos illos dicimꝰ quibꝰ cor nr̃m, & quicquid eſt in illo cõmittere nõ formidamus. ♉ Huius cõtrariũ eſt inimicꝰ. Amica quando ad virũ refertur inhoneſta in re eſt, quaſi cõcubina. Tu vero nõ amicꝰ es, ſed amator eius: qm̃ amator eſt qui ad tẽpꝰ & venerẽ amat. & amor huiuſcemodi amatio dicit̃. Terent. Here putaui hunc Pamphilum amicũ, amatorẽ virum. Donat. Amicus animi eſt, amator corporis. Amator ad tempus, amicꝰ in perpetuum. Plau. Nimis pœne inepta atq; odioſa eius amatio eſt.

✣ Amecus, ameca per e, literã veteres ſcribebãt. Cc.

¶ Amicus, ca, cum, ſi iũgat̃ cũ re inanimata ſignificat vtile ſiue gratũ: vt, amicus pratis humor, amica frugibꝰ æſtas amicũ plãtis ſydus, Hinc fit cõparatiuũ amicior, nõ amicitior, ſuperlatiuũ amiciſſimus. Item amice amicius amiciſſime. Item inimicꝰ, inimicior, inimiciſſimꝰ.

¶ Amiculus diminutiuũ. Hora. in epiſt. Diſce docẽdꝰ adhuc quę cenſet amiculus. Amicula diminutiuũ ab amica. Pli. Miſerat etiã epiſtolas Romã ad amiculã quãdam. Sueto. in Caligu. Quoties vxoris vel amiculę collum exoſcularetur. Hęc enim diminutiua plena blanditiarum, & amoribus accommodata ſunt.

¶ Amicitia ab amicus fit, quæ eſt ſtudiorũ omniũ volũtatumq; conſenſus. Cuius contrarium eſt inimicitia. Ennius, Amicitia atq; inimicitiam in fronte prõptã gero: ſed in frequentiore vſu inimicitię dicuntur.

✣ Ammon gręci, nos arenã vocamꝰ, Vnde eſt frequẽs Illud apud eos prouerbiũ de ijs qui fruſtra laborãt in re difficili ἄμμον μετρεῖν, ideſt arenã mẽſurare. In tẽplo Iouis Ammonis arę erant, vbi ſub arietis forma Iupiter colebatur, quod hoc modo tradunt inſtitutũ. Quũ liber pater per deſertũ Lybię exercitũ duceret, vniuerſa iam Aſia deuicta & ſiti admodũ laboraret, imploraſſe a patre auxiliũ dr̃. quo facto aperuiſſe ei extemplo arietem, quẽ dũ fugiẽtẽ ſequit̃, ꝑueniſſe illo duce ad fontẽ amœniſſimũ, quapropter deſyderio potitum exiſtimaſſe arietem illum fuiſſe Iouẽ, eiq; tẽplũ mirę magnitudinis in arena conſtituiſſe, & eum vocaſſe Ammonem, Iouẽ arenarium. Sunt qui dicant lingua Aegyptia Ammõ, ideſt Iouem dici, hinc corrupto nomine Ammonem vocitatum. Alij tradunt Amnonem dictum ab Ammone quodam paſtore, qui primus illic templum ędificauit. Cc.

¶ Amomum pe. prod. arbor eſt, vt Pli. lib. xij. ſcribit; forma, e vite labruſca, frutice, vęnoſo, palmi altitudine ♉ Hęrbę folijs ſimilis brionię, & triplex eſt. Armencũ, Medicũ & Ponticũ. Aetius tamen Amelinus inſignis Medicus ita ſcribi, ἄμωμον ἔοικε τὴν δύναμιν ἀκόρῳ πλὴν ὅτι, ξηρότερόν ἐστι τὸ ἄκορον πεπτικώτερον δὲ πῶς τὸ ἄμωμον, hoc eſt amomum viribus acoro ſimile eſt, ſed ſiccíꝰ acorum, digeſtiuum vero magis eſt amomum.

¶ Amodo cũ accentu in añpe. ſignificat poſthac. Apul. Nemo me amodo tã mane egredientem ſolũ videbit. ♉ Siue ab hoc tp̃e, vt in euãgelio, Si me cognouiſſetis, & patrẽ meũ cognouiſſetis, & amodo cognoſcetis eum.

¶ Amœbęus in prima cũ œ, & in ſecũda cũ ę, genꝰ carminis, in quo qui canũt, vtũtur ęquali numero verſuũ, & ita ſe habet ipſa reſpõſio, vt aut maius, aut cõtrariũ aliquid dicat, vt eſt apud Vergil. Vis ergo iter nos, qm̃ ἀμείβομαι eſt adinuicẽ reſpondeo, retribuo, & migro, & plura ſignificat, iñ ἀμοιβαῖος mutuus viciſſitudinarius.

¶ Amœnũ cũ œ, diphtõgo locus voluptatis, ab a, ſine & munus, ꝙ ſit res grata, ſed ſine fructu. Vel vt inquit Ser. a mœnio, munio, vel fructũ capio. Vnde qui nihil prętãt, immunes vocat̃. Feſt. ab amo deriuat, quum ait

¶ Amœna loca, dicuntur quæ ad ſe amanda alliciunt. Hinc amœnitas & amœnitudo.

¶ Amœno, as, delectatione afficio. Cyprianꝰ ad Don. Et dum in arbores & vites, quas videmus, oblectante proſpectu oculos amœnamus: animam ſimul & auditus inſtruit, & paſcitur obtutus.

¶ Amolior amoliris, ex a & molior, qđ eſt a mole, ſignificat amoueo: Et ꝓprie de his dicitur, quę cũ magna difficultate ſubmouent̃. Terent. per trãſlationẽ in Andr. pro recedo poſuit, Proiñ hinc vos amolimini: Nã mihi ĩpedimẽto eſtis. Admolior cũ, d, ſignificat ſupra pono.

¶ Amorrhei ppl̃i dicti ſunt ab Amor patre Sichen, vel ab Amorrheo filio Canaam.

♉ Amorphus latine dicit̃ informis ſine forma ἄμορφος.

¶ Amoueo, es, pe. cor. i. de alio moueo ſicut remoueo. Plau. in Amph. per trãſlationẽ. Amoui a foribus maximã moleſtiã. i. abegi, ſiue abire cõpuli: quia prius dixerat, Abigã ego iam hunc venientẽ ab ędibꝰ. Quo item modo Terentius in Adel. vſus eſt. Ego hũc amouebo.

¶ Amneſtia cũ accẽtu in penultima, latine præteritorũ obliuio dicitur in perpetuũ, quaſi lex obliuionis μνήστεια memoria dicitur μνήμη memoria, & μνέω cum ἀμνηστέω. i. immemor fio, obliuiſcor.

¶ Amnis fluuius ab am circum, & natare fluere qm̃ flexuoſo meatu labit̃, vel ab ãbo Oĩa enim flumina circũeunt. Ideoq; cornuta pinguntur. Tamẽ ego credo ꝙ potius a gręco deducat̃, cũ & Callimachꝰ dicat in hymno Dianę, δὸς δέ μοι ἀμφιπόλους ἀμνισίδας εἴκοσι νύμφας. i. da mihi famulas, Amniſias viginti nymphas, q̃uis interꝑs Callimachi ſcribat ἀμνισός ποταμὸς κρήτης ἀφ᾽ οὗ κρητικάς. ✣ id eſt Amneſus fluuius Cretę a quo Creticas.

✶ Amnenſes vrbes ꝓpe ãnes ſitę, vt a mari maritimę.

♉ Amnicus, a, um, ſignificat fluuiale, vt ſtipes amnica apud Apuleium.

¶ Ampelus, pen. pro. inſula, ſeu promontorium eſt, ſicut ſcribit Stra. in Samo ex aduerſo Drepani mõtis Icarij. Sed & iuga omnia quæ totã Samũ faciunt montuoſam, eodem nomine vocant Ampelos.

¶ Ampelos gręce, vitis vel vinea, cum accentu in antepenultima. Tñ ἀμπελολεύκη ampeloleuce, vel a qualitate coloris, vel ꝙ eius radix contrita, & corpori infricta teneriorem & cãdidiorem cutem reddat. Nam & ſuccꝰ baccarum eius, lac vberibus ſiccis reddit.

♉ Ampelos agria, labruſca, id eſt vitis agreſtis.

♉ Ampelomelęna vitis nigra, quã alij Brioniã, alij Chirranam, alij Cynechantem, aut Aproniam vocant.

¶ Amphi latine circum, ſiue vndiq; aut vtrinq; ſignificat, & inde multa componuntur.

¶ Amphibolum pe. cor. ambiguum dicitur. Ex ἀμφὶ vndiq;, & βουλὴ conſilium, ſenatꝰ conſiſtoriũ, vel ἀμφὶ καὶ βάλλειν, id eſt vtrinq; percutit, vt vult Theodorꝰ Gaza in quibuſdam locis Homeri.

¶ Amphiblia penultima correpta, ambiguitas.

¶ Amphibologia, pe. pro. dubiũ dictũ figurę, quę fit vitio cõpoſitiõis cũ in ambiguo poſita eſt ſentẽtia. Et mõ fit per accuſatiuũ, vt Aio te Aecida Romanos vincere poſſe. Mõ per verbũ cõmune, vt cũ dicimus, Cato iniuſte criminat̃: Incertũ eſt em̃ an ipſe ab alio criminet̃, an ipſe aliũ. Mõ per participiũ, vt vidi ſtatuã aureã haſtã tenentẽ. Mõ ꝑ homonyma, vt ſi quis dicat aciẽ, nec exprimat oculi, vel gladij, vel exercitꝰ. Põt etiã fieri alijs modis. Cõponiturq; ex ἀμφὶ, & λογία ſermocinatio, q̃ſi ſermo ille ſñtiã dubiã ĩdicet de ea tradũt multa dialecti.

♉ Amphicyrtos dicitur Luna vtrinq; gibbis prominentibus, cum in Solis triquetro circulo ſemiambitur.

¶ Amphilogos ſimiliter ſermo dubius dicitur.

¶ Amphibia animalia ĩ terris, vel in aquis viuẽtia. Amphibion gręci dicunt qđ eſt duplicis vitę. Colu. lib. ix. Venio nunc ad aues quas gręci vocant ἀμφίβιον, quia nõ tm̃ terreſtria, ſed aquatilia quoq; deſiderant pabula: nec magis humo quam ſtagno conſueuerunt, ab ἀμφὶ καὶ βίος vita, ꝙ in ambobus elementis degant. Ambro. Quinetiã cũ plęraq; pedes habeant, & ambulandi vſum eo ꝙ ſunt amphibia, quę vel in aquis vel in terris viuant, vt ſunt phocę, crocodili, eqti, fluuiales: ἀμφὶ circũ βίος vita.

¶ Amphibrachus penul. cor. pes eſt ex prima & vltima breuibus media producta, ſic dictus, ꝙ in vtraq; parte breuem habeat βραχὺς enim breuis dicitur, vt Cupido.

✣ Amphiſibenę & Amphiſbenę ſerpentes dicuntur, q̃ cõſurgunt in caput geminum, quorũ alterũ loco ſuo eſt, alterum loco, quo cauda: quę cauſa eſt, vt capite vtrinq; venenum fundente ſerpat tractibus circulatis. Luca. Et grauis in geminum ſurgens caput amphiſibena. Cc.

¶ Amphimacrus, & amphimacer penultima correpta, pes ex tribus ſyllabis conſtans prima & vltima longis, media correpta, vt Pallidi, ſic dictus ꝙ vtraq; parte longam habeant ſyllabam, μακρός enim longus, Eſt enim contrarius amphibraco.

¶ Amphimachus penultima correpta, nomen viri proprium.

¶ Amphilochus penultima correpta, philoſophꝰ Athenienſis, qui de agricultura ſcripſit.

¶ Amphitheatrum penultima producta, dici poteſt vndiq; ſpectaculum, ꝙ ex duobus theatris ſit factum. Nã duo theatra ſunt. Theatrum enim hemicycli formã habet. Ponitur autem pro loco ſpectaculi, vbi pugnabant gladiatores θεάομαι ſpecto ἐλληνιστὶ δὲ θέατρον, id eſt græce, autem theatrum.

✣ Amphitanę gẽmę ſũt marginibꝰ auro rutilãtibꝰ. Cc.

¶ Amphytrion Herculis genitricis coniunx. Vnde & patronymicum Amphitryoniades a poetis dicitur.

¶ Amphitrite, es, pe. pro. Oceani & Doridos filia, quæ fingitur a poetis eſſe vxor Neptuni, & ſignificat mare, ab ἀμφὶ circũ, & τρεῖν terrere. Mare enim circũ ſe nauigãtes pereũdi terrore inſequitur. Heſiodꝰ in Theogonia.

♉ Amphitryo Alcmenę Herculis matris coniunx ab amphi circum, & τρύζω gemo, vel τρύχω vexo, quoniam hæc incurrit. Plaut. tamen Amphitruo ſcribit: quia vetuſtiſſimi Romani peregrinas literas non admittebant, vt Phruges non Phryges.

¶ Amphitapæ veſtes vtrinq; villos habẽtes, ab ἄμφω, quod ſignificat duo. Var. Alterum bene acceptum dormire ſub amphitapa bene molli.

¶ Amphimala, ꝙ vtraq; parte ſint villoſa, ſicut amphitapetes: Erant tunicæ gauſapinæ ex vtraq; parte pilos habentes, quę & gauſapia dicebantur. Erant & Amphimaſchela ab axillis dicta & ingenuis dicata ſicut heteromaſchala ſeruitijs. Autor Iuli. Pollux. Nam ex altera tantum parte villoſum heteromallon vocabant, & mallorem quoq;.

¶ Amphora, penultima correpta, genꝰ vaſis vinarij duas anſas habentis, ſic dicta, ꝙ ex vtroq; latere capta feratur, ab amphi, & φορέω fero ꝙ ſit vas portatile, & huc illucque feratur. Sunt autem amphoræ, quas & Ceramia, & Metretas, & latine quadrantalia vocãt: Alię minoris menſurę, vt Italicę: Alię minoris duplo, vt Antiochicę. Cados autem a græcis quoq; pro amphoris quandoq; acceptos fuiſſe ſcribitur. Nam & cadus Anthiochicus amphoram capiebat Italicam. Apud Feſtum, continebat congios octo, id eſt, ſextarios. xlviij. Sextariꝰ vncias. xx. ab ἀμφὶ καὶ φορέω τουτ᾽ ἐστι φέρω ꝙ ſit vas portatile huc & illuc. Verum aliter ab alijs traditur. Quidã enim aiunt. Amphoram capere quantum teſſera quoquo verſus in area pedum. iiij. Pes. xvj. conſtat digitis, duplex amphora, modius eſt, qui græce Medimnus dicitur. Eademq; triplex ſextarium efficit. Sextarij dimidium cotula vocatur, & hemina. iiij. vero ſextari Chenica complent. Ita ſex congij, qui latine chus dicitur. Inde forſitan ſextarij nomen quod eum ſexies congius capit. Scribit tamen Pollux Cotulam chenicis eſſe tertiam partẽ. Chenicas. VIII. & XL. modimno contineri. Sed & hemina ſex impletur cyathis vnde Budeũ in aſſe. Ciathũ

vero pōdus fere dragmę,x.ſicut Oxibaphi.xv. Ciathi ꝑs quarta Miniſtros: Huiꝰ tertia, Cyamę,q̄ duo cochlearia capit. Sunt & Artabę,q̄ terne denos capiũt modios, & omnium maximus Culleus,quẽ.xx.amphorę cōplẽt.

℄ Amphorarius,qui mercedis gratia amphorã portat. quem Gręci Amphoreophoron dicunt.

℄ Amphoterodexios, Gręci ἀμφωτεροδέξιος,i. ãbidext.

℄ Amphion pe.pro. Iouis & Antiopes, vel ſecũdũ aliquos Mercurij filius,a quo ſuſcepta lyra adeo dulciter canebat, vt ſaxa ad ſtruẽdos muros Thebanos traxiſſe dicat. Hor. Dictꝰ & Amphion Thebanę cōditor vrbis, Saxa mouere ſono teſtudinis. Q đ ideo fictum, quia eloquij ſuauitate homines rudes, & incultis moribus ad obſequij ciuilis pellexit diſciplinam, quod idem Hor. expoſuit: nam quũ dixiſſet ſono teſtudinis, addidit, & ꝑce blanda. Ferũt hunc inueniſſe muſicam. De Amphione lib.j. Apollonius Rhodius in Argonauticis.

✥ Amphinome nympha a circũpaſcẽdo, quod fieri in a qua videmus ἀμφὶ enim circũ & νομὸς paſcuum. Cc.

✥ Amphitoe nympha eſt circũquaq; currens, ἀμφὶ circum & θέω fluo. Cc.

✥ Amphithus vnꝰ ex Caſtoris & Pollucis aurigis. Cc.

✥ Amphiro nympha ab vndecunq; fluendo ἀμφὶ enim circum & ῥέω curro. Cc.

℄ Amphyctiões publicũ gręcię cōcilium. Vnde decreta Amphyctionũ citat Demoſthenes in oratione Cteſiphontis. Conſtabat amphyctionum cõuentus ex ſeptẽ Græciæ ciuitatibus, vt docet Stra. lib. ix. Vnde aũt amphyctionẽ nomẽ deducatur, docet Dionyſ. li. xiiij. Amphyctionẽ Heleni filium cōmentũ eſſe Amphyctionicum conciliũ cui ab ipſius nomine nomen indiderunt. Hinc Amphyctionicꝰ,a,um, vt leges Amphyctionicę, quibus ad concordiam colendam inuitabantur.

℄ Amphryſus pe. prod. fluuius Theſſalię, iuxta quem armenta regis Admeti Apollo pauiſſe traditur. Lucanꝰ lib. vj. Qui flumine puro Arrigat Amphryſus famulantis paſcua Phœbi. Hinc amphryſiacus,ca,cum. Papinius, Aut Amphryſiaco paſtor de gramine carpſi. Eſt & nomẽ duarũ vrbiũ Vide ſupra in dictione Amphryſus.

℄ Amphyſſa nomẽ vrbis in Locris, ab Amphyſſa Macraris & Apollinis filia.

☿ Amphipolis ciuitas qua Thraciã Macedonia contingit, dicta ꝙ eam Strymon amnis circũfluat.

℄ Amphimerinō pe. cor. febris eſt quotidiana, & ex humoribus corruptis, prefertim pituita coaleſcit. Ephimerinon vero vnius diei febris eſt.

℄ Amplector, eris, amplexus, a quo amplexor, aris, frequentatiuũ, qđ a Priſciano inter cōmunia numerat. Eſt aũt amplecti circũnectere. Luciliꝰ, Quin amplexet qui velut ego non ſinã me amplectier. Cic. pro Cluen. Autoritatẽ cenſorũ amplexator. Plautus in Ciſtel. Anus ei amplexa genua. Gellius, Eumq; complexus, atq; exoſculatus eſt. Eſt & Amplexus,us,ui, nomen.

℄ Amplũ dicitur magnũ, ſpatioſum, quod late patet, & per multa diffunditur, quaſi omni ex parte plus magnũ dicitur, quod in cumulũ ſui, & magnitudinem creſcit.

℄ Amplitudo, vt Cic. li. ij. artis veteris ſcribit, ẽ potẽtię aut maieſtatis, aut aliquarũ copiarũ magna abundantia.

℄ Ampliꝰ aduerbiũ ſignificat plus. Et qñq; iungit ablatiuo. Cęſ. cōm. vij. Ita vt nõ ampliꝰ quatuor digitis ex terra eminerent. Q ñq; actõ. Verg. Noctẽ non amplius vnã Falle dolo. Q ñq; nominatiuo. Cęſ. cōm. v. Ampliꝰ octigentę, quę vno erant tempore a litore diſceſſerant.

℄ Amplio, as, & amplifico, as, pro augeo ſumuntur pro traho. Cic. li. iiij. ad Heren. Aut iſtũ hominẽ nefariũ ampliaueritis. Liui. lib. iiij. ab vrb. ſcribit Poſthumiã virginẽ veſtalẽ ampliatã, deinde abſolutã pro collegij pontificũ fuiſſe ſententia, hoc eſt per ampliationẽ in ſecundã actionẽ interpoſita dilatione ꝓtractã, vt ſcilicet bis cauſam dicere poſſet. Romani enim iudicia hoc modo peragebant. Nam aut ſtatim ſententia dicabatur a iudicibus ſi abſoluendus eſſet reus, aut amplius pronunciabatur ſi videret eſſe dãnandus, & tunc iudices dicebãt. Non liquet, hoc eſt obſcura cauſſa eſt. Hinc ampliatio naſcebatur, quæ appellata ab eo videtur quaſi amplius dicendi pronũciatio, quia qui ampliabatur, interpoſita dilatione rurſus ad agendã cauſam redibat. De hac ampliatione intelligit. Cic. tertia in Ver. acti. cũ ait. Et ſi lex ampliandi facit poteſtatem, tamen ſibi turpe exiſtiment non primo iudicare. Idem pro Cinna, Cum ampliandi poteſtas eſſet, dixiſſe ſibi liquere.

℄ Ampliuagus,a,um, pe. cor. qđ in amplũ vagatur Ci. li. iiij. ad Her. Ampliuagas imagines reddũt fallit Ambroſiꝰ. ℄ Ampluſtrę in pl'ali ãpluſtra vel ãpluſtria nauiũ ornamẽta. Sed ꝯtra cōmunẽ corruptelã ſine, m, ſcribendũ opinor, attentꝰ deriuatiõi ab α priuatiua, & πλέω nauigo, qm̃ ſine gubernaculo illo puppis non ſit per mare nauigandũ, prętereà eſſet prima longa propter duplicẽ cõſonãtẽ. Et ideo Cic. corripit in Arat. Nauibꝰ abſumptis fluitantia quęrere apluſtra. Itaq; ad indigẽtiam nauigationis naui adhibentur. Feſt. Nauiũ ornamenta', q̄ quia amplius, quã neceſſaria eſſent etiã ampluſtria dicebantur, ſic apluſtra vel apluſtrea ſine, m, & prima ad placitum. Idem. Fulgent Arctoę ſtellis apluſtria puppis.

℄ Ampulla per duplex, ll, olearij vaſis genꝰ, quo in balneis vtebant. Apuleius in floridis, Hippias prędicauit ampullã quoq; oleariam, quã geſtabat ſemet ſibi fabricatam. Cice. lib. iiij. de fini. Si ad illam vitam, quę cũ virtute degatur ampulla, aut ſtrigilis accedat, ſumpturum ſapientem eam vitam potius cui hęc adiecta.

☿ Ampulla etiã vas quo vtebantur in itinere faciendo. Per trãſlationẽ dixit Horatius, Proijcit ampullas, & ſeſquipedalia verba, pro eo qđ eſt verba turgentia, & ſufflata abijcit. Sunt enim ampullæ ventoſę & turgidæ. Ampulla etiam vas vitreum eſt. Sueto. in Domi. Prandebatq; ad ſatietatem, vt non temere ſuper cœnam præter Matianum malum, & modicam in ampulla potiunculam claret. Ampullor ampullaris, ab ampulla pro ſuperbia. Idem. Et ampulatur in arte.

✥ Ampulacea pyri genus. Cc.

℄ Amputo ãputas, pe. cor. circũputo, ſeu aufero. Hie. ad Euſe. Alię virili habitu, veſte mutata, erubeſcũt fœminę eſſe, quod natę ſunt, crinem ãputãt, & erigunt facies eunuchinas. Idẽ in ꝓlogo Iudith, Multorũ codicũ varietatẽ vitioſiſſimã ãputaui. Sola ea q̄ intelligẽtia integra verbis Chaldęis inuenire potui latinis expreſſi. Hic fit aliud cõpoſitũ qđ eſt perãputo, & ſignificat perfecte ſeu totũ puto, ĩcido. Colu. lib. viij. Ferro q̄ cautiſſime circũſecari oportet, ne dũ ãputat etiã qđ infra eſt, aĩal vulneremꝰ. Id eñ cũ ſauciat, venenatã ſaniẽ mittit, q̄ repſſum vulnus ita inſanabile facit, vt totũ pamputandũ ſit.

☿ Ampron ἄμπρον latine funiculus, qui per iuga iumẽtorũ tendit, aut quo trahi ferrive ſolẽt a iumentis onera. Verbũ aũt ἀμπρεύειν proprie ſignificat iter curru facere. Per abuſionẽ vero tranſlatũ eſt ad veterina, iumentaq;.

℄ Amula pe. cor. genꝰ vaſculi ad aquã geſtandã, qđ religionis & expãdiorũ malorũ gr̃a geſtat. Dictũ q̄ſi amola a molliendis periculis. Huiꝰ diminutiuũ eſt amulula.

☿ Amuletum pe. pro. oẽ genus remedij aduerſus cũcta mala medicamẽta, & ꝑſertim cõtra veneficia putat potẽtiſſimũ, a molliẽdo, nõ ab amula vaſe dictũ. Pli. infantibus alligat ſuccinum amuleti ratiõe, formã vaſculi habens Gręci ἀποτρόπαια hęc vocant ἀπὸ τοῦ ἀποτρέπειν, qđ eſt amolliri, ſummouere, depellere, dictio frequẽs apud Pli. ✥ Amulius Procę filius, & Numitoris frater, regnũ fratri abſtulit, atq; omnem fratris ſtirpem virilem necauit. Fratris quoq; filię Rheę Siluię per ſpeciem honoris cum veſtalem eam legiſſet, perpetua virginitate ſpem partus ademit Liuius. Cc.

✶ Fuit & alter Amuliꝰ ĩſignis hũilis rei pictor huiꝰ erat Minerua ſpectantẽ aſpectans quacũq; aſpiceret, paucis diei horis pingebat, id quoq; cũ grauitate qđ ſp togatꝰ.

℄ Amurca ſordes olei, quę pręcedunt: Nã q̄ ſequuntur fęces vocantur. Hoc nomẽ per, c, ſcribitur, ſed profert per, g, vt fit in Caius & Cneus. Hinc examurcatꝰ, quod eſt ſordibus purgatus. Amurca contra culices & limaces vim habet maximam.

✶ Gingiuis & oris vlceribus, dentium ſtabilitati efficaciſſime ſubuenit. Itẽ ignibus ſacris infuſa: & his quę ſerpunt pernionibus, nigræ oliuæ amurca melior.

℄ Amuſſis per duplex, ſſ, fabrorum & lapicidarum regula qua ad dirigenda ligna ſaxaq; vtunt. Sed late pro omni ordine ponit. Vñ amuſſim aduerbiũ, & ab eo compoſita adamuſſim & examuſſim, i. recte, caſtigate, regulariter. Gellius lib. j. Ad hęc ſcripta omnia antiquiora, tam curioſe expectabat, aut virtutes penſitabat, aut vitia rimabatur, vt iudicium eſſe factum adamuſſim diceres. Examuſſim, examinate ad regulã. Plaut. in Amph. Si vera hęc loquitur, examuſſim eſt optima. Hinc emuſſicata dicuntur, quæ adamuſſim facta ſunt.

℄ Amyclę pluraliter nomẽ eſt vrbis Laconię Tyndari regia, in qua nati ſunt Caſtor & Pollux. Alia eſt ĩ Italia inter Tarracinã & Fundos in paludibꝰ a Laconibꝰ cōdita, vt inqt Seruiꝰ. Hinc Amyclęꝰ, Amyclęa, Amyclęũ. Amyclęi ciues cũ Pythagoricã ſectã ſequerent vt abſtinerent cęde animaliũ, nec vicinę paludis ſerpẽtes interimerẽt, ab illis deleti ſunt. Sed cũ falſo nunciatus eſſet aduentus hoſtiũ, poſtea cautũ eſt ne quis amplius nũciaret. Inde ex improuiſo captę ſunt Amyclę. Hinc ꝓuerbium Loqui volo, nam ſcio Amyclas tacendo perijſſe.

☿ Amycus pen. cor. nomen fuit Bebrycum regis, cuius meminit Plinius libro. vj.

℄ Amydon pen. cor. ciuitas Phœniæ, de qua auxilia miſſa fuerũt Troianis. Iuue. Eſt hic Amydone relicta.

℄ Amygdala, læ, pe. cor. nux gręca, græcaq; eſt dictio, quæ & Thaſia dicitur. Hiero. libro nume. Qui folijs dilatatis ĩ amygdalas deformati ſunt. Amygdalum etiam neutro genere dicitur pro fructu. Pallad. Gręci aſſerunt naſci amygdala ſcripta ſi aperta teſta nucleum ſanũ tollas, & in eo quodlibet ſcribas, & iterum luto, & porcino ſtercore inuolutum reponas.

✶ Sũt pręterea amygdalę dulces & alię amarę qđ ſi has dulces fieri velis, ſtipitem circunfodito: & vna parte circunforatã defluentem pituitam abſtergito, radix earum decocta cutem in facie corrigit, coloremq; hilariorẽ facit: nuces ipſę ſomnum faciunt & auiditatem.

✥ Amygdalites hęrba ex genere tithymali, a ſimilitudine amygdali, nec vllius latiora ſunt folia. Cc.

℄ Amygdalꝰ pro arbore. Colu. li. iij. Amygdalꝰ ſi parũ ferax erit perforatam arborem lapidem adigito. Hie. in Eccleſi. Amygdalus florebit, & impugnabitur locuſta. Hinc Amygdalinus, a, um, penulti. cor. Seren. Fertur amygdalinæ ſuccus nucis eſſe bibendus.

℄ Amyris genus arboris eſt, vt inquit Hiero. quod latini putantes myrrham dictum, vnguenta interpretati ſunt. De cuius arboris notitia hoc ſolum ad nos peruenire potuit, quia odorem ſolum habeat ſuauem, nullum tamen afferat fructum.

℄ Amylum penul. cor. latine ſine mola factum. Vulgo amydum dicitur, nam α priuatiua particula eſt, μύλος mola, quaſi ſine mola. Fit ex triticeo lacte expreſſo, cũ triticum per aliquot dies in aqua purgatum eſt.

℄ Amythaon, Melampodis pater fuit, qui inter medicos præclarus habitus eſt. Similiter & Chiron.

℄ Amyſtis (vt aiũt) potio quędã eſt apud Thracas. Alij volunt eſſe ſpeciem poculi, eo ꝙ neceſſe ſit vno ductu potionẽ haurire. Hora. lib. j. car. Baſſum Threicia vincat Amyſtide. Forſan ab α priuatiua, & μιγῆναι miſceri, & ſic per, i, latinum in principio eſſet ſcribendum.

☿ Amyrum Theſſaliæ opidum.

✶ Amyxrus penu. cor. quaſi abſq; raſura ab, a ſine ξυρεύω rado: Nam imberbis colebatur Iupiter.

A ANTE N

AN aduerbiũ interrogãdi, & ꝓ nunquid ponit. Ci. An vero Romulus ille, aut poſtores, aut cõuenas cõgregaſſe, aut Sabinorum connubia cõiunxiſſe, aut finitimorũ vim repreſſiſſe eloquentia videt? Sed aliqñ tranſit in vim cõiunctionis, cũ ſermo dubitatiuꝰ eſt. Et tunc fere ſubiũctiuo iungit, vt neſcio an viuat pater, dubito an viuat pater. Dubito an vera loquaris. Sed quãdo ſermo opinionis eſt, per indicatiuũ potiꝰ loquimur, vt opinor ꝙ pater aut mortuꝰ eſt, aut grauiter ægrotat.

℄ Anna per duplex, nn, Interiectio eſt deprecantis, & nomẽ mulieris propriũ, quod interpretat, gratia eius.

℄ Ana per ſimplex, n, dictio gręca ex, & apud nos modo ſurſum, modo re ſignificat ἀνά.

℄ Ana etiã eſt aĩal Orientis fortiſſimis dẽtibꝰ, acutis & lõgis vnguibꝰ, diligẽs multũ ea q̄ ſũt ſui gñis, & gregatim vadens, q̄ ſunt alterius ſibi non permittens cõiũgi.

℄ Anabaſius ἀναβάσιος, aſcenſorius. Hieronymus contra Rufinũ, Idcirco ne Cereales & anabaſij tui per diuerſas prouincias cucurrerunt, vt laudes meas legerent.

℄ Anabacthra, pulpita, gradus ſuperiores ſcãſiles, aut inſtrumenta ſcabellorũ, aut ſubſellia. Dicta anabacthra, ab ἀναβαίνω, qđ eſt ſurſum aſcendo. Iuue. Et quæ cõducto pendẽt anabacthra tigillo ἀναβάθρα, ſcala, vel pulpitum.

℄ Anabolagium, ſeu anaboladium gręco vocabulo dr, eo ꝙ de inferioribus ad ſuperiora eleuet, pectoriq; iũgatur. Vñ & ꝓ amictorio ponit, quo humeri operiunt, qđ Sindonem vocant ἀναβάλλομαι veſte reijcior.

☿ Anabula vt ſcribit Plinius, aĩal Aethiopicum capite cameli, collo equi, cruribus bouis ꝑtendẽs ſimilitudinẽ, per totum corpus nitentem, habens rubedinẽ albis maculis immixtam. Eſt & miri decoris longo collo, & altis anterioribus & poſterioribus cruribus.

℄ Anacitis, idis, nomen deę cuiuſdam, quæ a Lydis colebatur, quę a Strabone Anaitis dicitur. Erat & Anaitis quædam Armeniæ regio. Pli. li. v. Fluit Euphrates Derſenem primum mox Anaitidem, regiones Armenię a Cappadocia diſcludens.

℄ Anaximenes phũs fuit Emyſtrati filiꝰ Anaximãdri diſcipulus ſucceſſorq;, qui eo die obijt, quo Sardis capta fuit. ℄ Anauros fluuiꝰ Theſſalię, quaſi abſq; aura dictꝰ. Lu. lib. vj. Quiq; nec humẽtes nebulas, nec rore madentẽ Aera, nec tenues vẽtos aſpirat Anauros. De hoc fluuio, vel potius torrente Apollonius poeta in Argonauticis lib. vj. plura ſcribit, etiam in nono verſu a principio, ex Pelio monte Theſſaliæ fluit. Sunt qui dicãt Nilum hoc nomine vocari, quod ſit ſine aura.

℄ Anacephaleoſis pe. pro. breuis recapitulatio, in qua repetitio rerũ ſummatim fit. Hiero. cõtra Ioui. Rurſum in iudicium volumine, quaſi viuens reſurgenſq; deſcribitur, & ſub anacephaleoſi opera illius prędicant Græce ἀνακεφάλαιον, Caput dicitur in ea ſignificatione, qua nonnulli capitulo vtuntur nomine in vſum recepto.

℄ Anacharſis phũs ex ſcytharũ gñe ſapiẽtię admirãdę vt ſcribit Cic. li. v. Tuſ. Apud ſordidiſſimos Scythas ſapiẽs floruit Solonis tẽporibꝰ, cuius imaginibꝰ inſcriptũ eſt, lĩgua, vẽtre, pudẽdis abſtinẽdũ eſſe. Pli. tradit Anacharſim ĩueniſſe rotã figuli, cuiꝰ circuitu vaſa formant. Sed ſi vt inqt Sene. apud Home. lõge antiqior inueniat figuli rota, nõ video quomõ Anacharſis eſſe author huiꝰ rei potuit. Ibat nudis pedibꝰ, dormiebat ĩ terra, & famẽ pro pulmẽto habebat Hic leges aranearũ telis, q̄ ſimillimas eſſe dicebat. Interrogatꝰ aũt quo pacto abſtemiꝰ fieret, rñdit, ſi ebrioſorũ motꝰ ſibi añ oculos ponat.

℄ Anacliteriũ, lectulꝰ, vulgo Mataraciꝰ, ſuper quo quieſcimus interdiu, qualia celebrant Florẽtię Tuſcanica. Et apud Lãpridium in Heliogabalo accubita, ab alijs Sibadia dicunt, ἀνὰ καὶ κλίνω καὶ κλινικλέχος. ☿ Spar. ĩ Ceronio. Nam lectum eminentibus quator anacliterij fecerat minuto reticulo vndiq; incluſum.

℄ Anadiploſis pe. pro. dici põt reduplicatio, ex ἀνά, q̄ in ꝯpoſitione ſignificat re, & διπλωσις a verbo διπλόω,

duplico,duplicatio. Eſt enim cõgeminatio dictionis in vltima parte ꝓcedentis verſus & prima ſequentis. Ver. Certent & cygnis vlulę ſit tityrus Orpheus,Orpheꝰ in ſyluis,inter delphinas Arion.

¶ Anachoreta,pe.pro.eremita. Anachoreſis Eremus, vñ monachi Anachoritę, eremũ incolentes, qm̃ κωρος locus dicitur cũ ἀνὰ verbũ ἀναχωρέω ſecedo. Dicitur aũt anachoreta ab eo q̄ ꝓcul ab hominibus receſſit. Eſtq; Anachoreta ſeceſſor, Anachoreſis ſeceſſus, vl' ſeceſſio. Caſſianꝰ in Colu. Cuius ſectatores Anachoretę.i.ſeceſſores merito nuncupantur eo q̄ nequaq̃ cõtenti hac victoria,q̃ inter hoĩes occultãs,inſidijs diaboli calcauerũt aperto certamine,ac manifeſto cõflictu dęmonibꝰ ꝓgredi cupiẽtes,vaſtos eremi receſſꝰ penetraſſe nõ timeãt.

¶ Anacreon nomẽ viri ꝓpriũ poetę Lyrici, a quo metra Anacreontica dicta ſunt. Teus patria fuit a Teo Ioniæ ciuitate. Ex qua etiã Hecateus hiſtoricus & apud Hor. Fides Teia. Amauit puerũ noĩe Bathyllũ viſenda pulchritudine ſpectabilẽ,de quo Hor. Nõ aliter Samio dicũt arſiſſe Batyllo Anacreõta Teũ. Perijt acino vuæ paſſę ſtrangulatus.

¶ Anęmos pe.pro.latine exanguis dicitur, nam αἷμα ſanguis a gręcis dicitur,& a particula eſt priuatiua inſeritur autem n,ne collidantur inter ſe vocales.

✤ Aneticus, Aſię lacus eſt arundinibus abundans. Cc.

♁ Anãneſis pen.produ.latine commemoratio dicitur.

¶ Anaglypha pe.pro.nomen habent ab aſperitate, vt Triglypha cęlaturis inęqualibus eminẽtibuſq;,ob id q̄a nõ ſunt lęuia,ſed aſpera,& phębia voce Relęuia dicunt̃ ἀνὰ em̃ ſuper γλύφω ſculpo. Hiero.in Eſa. Sed & portas fuſas anagliphias anaglyptes ſculptor. Anaglyptice ars ſculpẽdi. Plin. Nũc anaglypta in aſperitatẽq; inciſa circũlata auro. Mar. Et mẽſis anaglypta paternis. Hĩc anaglypticꝰ,ca,cum. Sidoniꝰ Anaglyptico metallo dixit.

✤ Anagyros,hærba eſt,quam nonnulli Nauteam vocant. Cc.

¶ Anagnoſtes latine lector dicitur. Nã ἀναγνώσκω lego, Anagnoſis recognitio lectio.

¶ Anagogẽ,ges,penulti.produ.latine receſſus dicitur ſubtilis,ſiue excelſa aut ſuperior intelligẽtia, ab ἀνὰ καὶ ἄγω ὅθεν ἀναγωγή,ductio.

♁ Aneta vrbs Carię contra Samũ,a qua fiũt adiectiua. Aniticus,a,um,ſiue Anęticus,a,um,& Anęus,a, um, vnde Menelaus Anęꝰ Peripateticæ familię,hiſtoriarũ quoq; ſcriptor egręgius. Et lacus Anęticus & Anæus.

¶ Anaitę populi habitantes in Anęa ciuitate.

♁ Anancaeon ἀναγκαῖον neceſſariũ latine dicit̃ figura, cũ volumus oſtendere neceſſitudinẽ,aut naturę, aut tẽporis,aut alicuius perſonę,quale eſt illud Democharis. Nihil valebat aſſidua pro fratre, ac miſericors deprecatio cum iudicaret tyrannus,cuius crudelitas omnem naturę neceſſitudinem extinguebat vide Rut. Lupum,

¶ Analecta,purgamẽta cœnarũ,& quiſquilię ciborum, quas ſub mẽſa cadẽtes,vt aſporrare poſſint ſcoparij verrentes pauimẽtũ colligũt. Mar. In pretio ſcopas teſtatur palma fuiſſe,Ocia ſed ſcopis nunc analecta dabunt.

¶ Analeſia dicta eſt eo q̄ ſanas ꝑtes capitis ſenſu priuet: Fit vel naſcit̃ ex negligẽtia ſtomachi, aut ex nimio cibo,aut ex luxuria,aut potus frigidos bibendo, vel nimium cogitando,vel ex indigeſtione ciborum.

♁ Analetica,corum,reſolutoria. Vnde Ariſtoteles librũ priorum,& librum poſteriorum, in quibus reſoluuntur argumenta,analetica vocauit.

¶ Analogos latine ꝓportionalis ſimilis. Analogia pe.pro.proprietas ꝓportio,ſiue conuenientia, ſimilitudo. Cic. Q̃d analogiã ſtoici,nos appellemus conuenientiã ſi placet. Quint.li.j.inſtitu. Analogia ꝓcipue quã proxime ex gręco transferentes in latinũ proportionẽ vocauerunt. Hęc eſt eius vis, vt id quod dubiũ eſt ad aliquid ſimile de quo non q̃ritur referat, vt incerta certis ꝓbet vt ſi q̃ratur,funis maſculini an fœminini gñis ſit ex eius diminutiuo cognoſcit̃,quia funiculus gñis maſculi eſt.

✤ Ananchitides, gemma qua nicromantia euocari dicunt homines. Cc.

¶ Anapeſtus,pes ex duabus ſyllabis breuibus,& tertia longa. Cõponitur ex ἀνὰ re,& παίω ferio,eo q̄ repercutiat dactylum ſono reciproco a gręcis antidactylꝰ,quaſi dactylo contrarius. Cic.lib.ij. Tuſ. Nõ adhibetur Spartchis vlla ſine anapęſtis pedibus exhortatio.

¶ Anaphe pen.cor. Inſula ſponte in mari enata, vt ſcribit Pli.lib.ij. Ammianus quoq; Emerſerunt inquit Delos,& Hiera.& Anaphe,& Rhodus. Dicta Anaphe ab Argonauthis quia tempeſtate laborantibus,& intrimeſtri luna ex inſperato comparuiſſet.

¶ Anapologetos latine inexcuſabilis.

¶ Anaphora,ſeu Epanaphora pen.cor.figura quã nos relationẽ ſeu repetitionẽ dicere poſſumus,q̃ fit quoties per ſingula mẽbra eadem pars oratiõis repetit̃ hoc modo, Verres calũniatores apponebat, Verres de cauſa cognoſcebat, Verres pronunciabat: Aana em̃ re,& phora latio. Anaphoricos relatiuus,anaphoro refero. Hęc fit cũ eadẽ dictio bis ſępiuſue per principia verſuum repetitur, vt apud Verg. Nate meę vires mea magna potentia ſolus. Nate patris ſummi,qui tela typhoea temnis. Hanc quidẽ Epanaphoram vocant. Anaphorę etiam ſcanſiones,ſeu aſcenſiones ſignorũ vocant̃,ab oriẽte circũ actu mundi quotidiano factæ. Quia nõ ęquales vbiq; ſcanſiones ſunt ex inclinatiõe cœli varia, nũc maiores, nunc minores. Firmicus, Sed iſtis tandiu vitijs laborabit,quo ad ſigni eius fuit anaphora completa.

¶ Anathema,atis,pe,pro. ſeiunctio quędã dr̃, & alienatio, vt eſt apud apoſto.ad Rom̃. Optabã ego ipſe anathema eſſe a Chriſto pro fratribus meis. Rurſus anathema dicitur ab ἀνὰ καὶ τίθημι,ἀνάθημα oblatio ſacrificium.

¶ Anathematizo,zas,deuoueo,deteſtor.

¶ Anapis pe.pro. Sicilię fluuius leniter decurrens: decem ſtadijs procul a Syracuſis labitur, vt ait Plutar.

¶ Anarchꝰ ſine principe vel principio. Amb.li.Hexa. Dedit ergo principiũ mũdo,dedit etiã creaturę infirmitatẽ,ne anarchon.i.principio carentem crederemus.

¶ Anaſtrophe pen.cor.inuerſio vel reuerſio dicit̃. Eſt enim vt docet Diome.duorum verborum ordo præpoſterus, vt Italiam contra,pro contra Italiam,

¶ Anas fæmi.ge. ✠ auis aquatica vulgo nota q̃ dũ roſtro pennas purgat,flatũ pręſagire dr̃. Mart. Tota tibi ponatur anas,ſed pectore tm̃, Et ceruice ſapit, cætera redde coco. Dicta anas ab aſſiduitate natandi. Ex anatũ genere quædam Geamaniæ dicunt̃,q̄ plus cęteris nutriant. ✠ Ferunt eſſe in Ponto q̃ veneno viuãt & ob id Mitridatem miſcuiſſe ſanguinẽ earum in antidotis anates anſeres cetereq; aquaticę hęrba ſideritę ſe purgant. Huius diminutiuum protulit Plaut.in Aſi. Dic igit̃ me anaticulam,columbam,vel caſtellum. Cic.lib.ij.de fin. maſculino genere dixit. Serpere anguiculos,volare merulas,natare anaticulos, cornibus vti videmus boues. Hinc Anatinus,na,num,penul.prod. Plautus in Rud. Vt fortunati ſunt fabri ferrarij,qui apud carbones aſſident,ſemper calent, vtinam fortuna anatina nunc vterer, vt cum exiſſem ex aqua,arerem tamen. Eſt & Anas nomẽ fluuij in Hiſpania. Et Anatem morbũ dixerunt, quo vetulæ laborant.

¶ Anatarius,taria,tarium,quod ex anate eſt, anatariæ plumæ. Siue anatarium quod ad anates pertinet, vt anataria aquila,quæ anates venat̃. Anatarius anatarij, qui anates cuſtodit paſcitve.

¶ Anataria aquilarum genus quod anatibus maxime inſidiatur.

¶ Anatomias vel anatomia. Gręci diſſectiões vel cõſectionẽ dicũt, Inde anatomia fieri dr̃ cũ humanũ corpus diſſecat̃, vt venę,nerui,& cętera a medicis cõſpici poſſint ab ἀνὰ,& τέμνω icido. Inde etiam ἐπιτομή,breuitas abbreuiatio & ἐπίτομος breuis cõpendioſus circũciſus.

¶ Anaxarchus nomẽ propriũ philoſophi Abderitę ſectatoriſq; Democriti. Hic habuit inimicũ. Nicocreontẽ Cypri tyrannũ,a quo cõprehenſus cõiectuſq; in pilum ptiſanę,ſiue mortariũ ſaxeũ,q̃d gręci ὅλμον vocãt,ibiq; ferreis malleis cõtuſus,adeo toleranter pertulit aſperrimos illos cruciatus, vt verbum illud memorabile cõduplicauerit, Tũde tunde Anaxarchi follem, Anaxarchũ enim non tundis. Ad vltimũ amputationẽ linguę minitantę tyranno,protinus dentibꝰ abſciſſam & cõmanducatam linguam in os eius,ira patulũ conſpuiſſe dicitur.

¶ Anaxagoras pe. cor. Clazomenius philoſophus fuit in phyſicis ꝓcellens. Hic nõ mõ gñis gloria & diuitijs verum animi quoq; magnitudine clariſſimus fuit, quippe qui totũ patrimoniũ ſuis ſponte reliquit. Et cũ ab eis negligẽtię inſimularet̃. Quid ergo inquit nõne vos iſta curatis? Mox abſcedens ad ſpeculaudum rerum naturã ſe contulit ſtudio doctrinarum flagrans, rei & priuatę & publicę oĩno negligens,& incurioſus, adeo vt cuidã ſe ita ꝓpellãti, Nulla ne tibi patrię cura eſt? dixerit, Mihi vero patrię cura & quidẽ ſumma eſt,digitũ in cœlum intendens. Hic cum poſt diutinã peregrinationẽ in patriam reueniſſet, Poſſeſſioneſq; deſertas vidiſſet: Nõ eſſem inquit ego ſaluus,niſi iſtę periſſent,qui pluris faciens culturam ingenij quam prędiorũ, famigeratus fuit inter philoſophos, Lampſaci perijt.

♁ Anaximander milleſius philoſophꝰ Thaletis ſodalis primꝰ terrę mariſq; circuitꝰ deſcripſit,& ſpherã inſuper cõſtruxit, vt inquit Laer. Hic dixit finitam rerũ omniũ generationis atq; corruptionis cauſſam eſſe. Præterea cylindri formę eſſe terram aſſerit tantę profũditatis, vt ad altitudinem profunditas tertia inueniatur.

¶ Anaxilides nomen philoſophi,de quo Hiero. con. Ioui.ſcribit,q̄ in li.ij.philoſophię,ferat Petitionẽ matrẽ Platonis phantaſmatę Apollinis oppreſſam,& ſapientię principẽ nõ aliter arbitret̃,niſi de partu virginis ęditũ. ♁ Anaximenes pe.pro.philoſophꝰ fuit Emiſtrati filius Anaximandri diſcipulꝰ ſucceſſor,q eo die obijt, quo ſardis capta fuit. Hic principiũ rerũ aera opinatus eſt,quẽ gñe infinitũ,qualitatibus finitũ ait,cuius cõdenſatiõe ac rarefactiõe cũcta gigni putauit. Motũ vero ab ęterno eſſe dixit. Terrã ex aere cõſtipato primũ oĩm factã,latã,magnã iccirco nõ abſq; rõne ſuper aerem contineri ſolem,lunam,cęteraſq; ſtellas a terra ortũ habere.

♁ Anaxios latine indignꝰ, vnde ἀνάξιος ςέφανον Anaxios Stephanon,id eſt indignus corona.

¶ Anaxus fluuius,qui fluit per Feltrenſem agrum.

¶ Anacęſa dicta ſunt ab antiquis vaſa,quę cęlata vocamus,q̄ circuncędendo talia fiant,ipſumq; cęlare verbũ ab eadem cauſa dictum eſt d,cum l,permutata.

¶ Anceps a caput compoſitum eſt,cum genitiuũ in tis faciat,ſicut alia cõpoſita biceps,itis,triceps, q̃driceps, multiceps,& pręceps. Nam quę in pis exeunt a capiendi ſignificatione veniunt, vt princeps,manceps,municeps,& huiuſmodi. Dictus eſt ergo anceps, quaſi dubij capitis. Eſt enim anceps duplex. Lucil. Nemo hos ancipites ferro efferri cardines. Interdum Anceps dicitur, quod ex vtraq; parte acutum eſt. Idem, Vecte atq; ancipiti ferro effringam cardines. Interdũ ponitur pro ambiguo. Verg. Anceps pugna diu.

¶ Anchiale ciuitas Cilicię,de qua Strab. Poſt zephiriũ inquit Anchiale ſupra mare Sardanapali opus. Ex hac vrbe fuit Athenodorus,qui non a Sardanapalo, ſed ab Anchiale Iapeti filia conditã vult,Cydmi matre,a quo nomen vicino flumini.

¶ Anchiſes nomẽ propriũ patris Aeneę,& Capys filij.

✤ Anchites lapis eſt,ſic dictus q̄ vanos metus a mẽte depellit. Cc.

¶ Ancillę dictę ſũt ab Anco Martio,q̄ is bello magnũ fœminarũ numerum cœperit,ſiue q̄ antiqui ãculare dicebant miniſtrare. Ex quo dij quoq; ac deę feruntur coli,quibus nomina ſunt anculi & anculæ.

¶ Ancillula diminutiuum eſt.

¶ Ancillor,aris,miniſtro,vel dedico me adminiſtrãdũ, ac ſeruiendũ more ancillarũ,quę ſuis miniſtrant, ac ſeruiunt heris. Cicero in Salluſt. Non em̃ vni priuatim ancillatꝰ ſum,ſed quantum quiſq; reipu.ſtuduit tantũ mihi fuit aut amicus,aut aduerſarius.

¶ Ancile per ſimplex l,pe.ꝓ.ſcutũ breue, nõ rotũdũ, ſed ita ex vtroq; latere erat reciſum, vt nullus angulꝰ videri poſſet,& ſummũ infimumq; eius latus medio pateret. Dictũ ab am,& cęſum,quaſi anciſum, Vel ab ἀγκών q̃d eſt cubitus,vel ab ἄκος remediũ,qm̃ peſtilentię remedium fuit. Fertur Numę pompilij tempeſtate de cœlo deſcendiſſe, vnamq; ęditam vocẽ,omniũ potentiſſimã fore ciuitatẽ,q̃diu in ea manſiſſet. Itaq; facta ſunt eiuſdẽ gñis plura,quibꝰ id miſceret̃,ne internoſci cœleſte poſſet. De hoc Ouid.lib.iiij.Faſt. Ecce leui ſcutum verſatũ leniter aura Decidit,a populo clamor ad aſtra venit. Et lib.v. Atq; ancile vocant,q̄ ab omni parte reciſum eſt, Quaq; oculis ſpectes,angulus omnis abeſt. Liui.lib.j. Alios itẽ duodecim Marti Gradiuo legit,tunicę pictæ inſigne dedit,& ſuper tunicã ęneũq; pectori tegmẽ cœleſtiaq; arma q̃ ancilia appellant̃ ferre,ac per vrbẽ ire canẽtes carmina cũ tripudijs ſolẽniq; ſaltatu iuſſit. Hor. li.iij.car.hoc ancilũ declinauit,magis autoritate ſua fretꝰ,q̃ regula declinãdi ſic, Anciliorũ nominis & togę. Iuue.vero adiectiuum poſuit cum dixit,clypeis ancilibus.

¶ Anculi & anculę,dij deęq; ancillarum putabantur.

¶ Ancus,q aduncũ brachiũ habet,& exporrigi nõ põt, ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος,i.a cubito incuruo, Vñ quartus Roma. rex Numæ ex filia nepos ſic cognominatꝰ eſt a cubito, quẽ incuruũ habebat. ♁ Hic domuit latinos bello, Auẽtinum & Martium montes vrbi addidit noua mœnia opido circundedit,& carcerem primus inſtituit.

¶ Ancona,ſeu ancon more gręco cubitꝰ vel curuus dr̃, Quo noĩe dicta eſt vrbs Piceni ſup Adriatico mari poſita q̃ Habet portũ quẽ Traianꝰ inſigni opere extruxit. Soli. Anconẽ quis ignorat a Siculis conditã? Pli.li.iiij. A Siculis Ancon colonia promontorio Chimerico appellata eſt in ipſo flectenti,ſe orę cubito. Et ancones nõ ſolũ in hominibus,ſed in parietibus & promontorijs cõflexa in cubitos,aut confracta in humeros dicunt̃, vt autor eſt Victr. Nã de humeris Papi. Cõſedit virideſq; humeros. Sunt & in montibꝰ articuli. Pli.in calce operis.

♁ Anconici ſunt,qui vulgo ἀγκῶνες appellãt̃, ſicut ſunt in colũnis cellarum vinariarum quibus incũbunt ligna quæ cupas ferunt,ducta eſt autem ſimilitudo verbi a cubitis vbi flectuntur manus,quibus incũbũt recũbentes, qui græce ἀγκῶνες vocantur. Aug. Vnde in quibuſdam tranſlationibus apud Exodum ſic legitur, Facies duos anconicos columnæ vni conſiſtentes.

¶ Anchora pe.cor.dens ferreus,quaſi anca, curua manus dicta,q̄ per hominis manus ſcopulos cõprehẽdat. Anchorã primi Pyrrheni inueniſſe ferũtur. Hoc nomẽ Ser.aſſerit contra regulã recipere aſpirationẽ. Tñ ego aperte video eſſe nõ latinã dictionẽ, ſed gręcã, ἄγκυρα ἀπὸ τοῦ ἀγκύλου καὶ ῥέω.i. a curuo & fluo,ſed q̄ latine cũ ch,ſcribat̃,ratio eſt,quoniam κ tenuis vertitur in χ ſuã aſpiratã. Anchorarius,a,um,q̃d ad anchoram pertinet, vt funes anchorarij. Hircius, Storias autem ex funibus anchorarijs tres fecerunt. Anchorarius, qui curam anchoræ habet, vt eam vel demittat,vel eleuet.

✤ Ancuſa hęrba cuiꝰ radix in vſu eſt,digitali craſſitudine,ſcindit̃ papyri modo,manuſq; inficit ſanguineo colore,ꝓparat lanas ꝓcioſis coloribus,varijs ęgritudinibꝰ prodeſt imprimiſq; leprę & lentigini ſi liniatur. Cc.

¶ Ancyra nomen duarum vrbiũ,quarũ altera eſt Phrygię,altera Galathię. Hinc ſynodus Ancyritana in iure pontificio ſępe nominatur. Dicta ancyra ab anchoris nauium captarum a Mithridate, quas Ptolomęus Aegypti rex,ſuppetias Gallogręcis miſerat.

♁ Anclabra vaſa ſunt,quibus ſacerdotes vtebant̃. An

clare ſeu ãtlare verbũ grecũ ſignificat haurire. Vñ exãclare ſeu exantlare, exhaurire. Nã ἀντλέω haurio. Liuiꝰ, florem antlabant liberi ex carcheſijs: quum vinũ ſignificare vellent ex poculis hauriri.

¶ Andrago pe. produ. mulier animum virilem habẽs, ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἄγειν, ab homine agendo.

✣ Andes vicꝰ nõ ꝓcul a Mantua Vergilij patria vnde dictus Anudinus. ¶ Andron ſpacium inter duos parietes, in quod pluuia deſcẽdit. Plin. Tã alti abditiq; ſecreti illa ratio eſt, ꝙ interiacens andron parietem cubiculi hortiq; diſtinguit. Quidam accipiunt pro loco in domo anguſtiori, in quo viri plurimum verſantur, vt gynecũ in quo mulieres. Eſt etiam hoc nomẽ, ſicut ſcribit Ptolemæus, opidum inferioris regionis. Nili.

¶ Andros inſula vicina Samo cum opido eiuſdẽ nominis, quę aſię adiacet ex oppoſito ad Epheſum. De qua Oui. lib. xij. Meta. Et totidẽ natis Andros fraterna petita eſt. Hæc primo dicta fuit Cauros, poſtea Antãdos. Hinc Andrius, Andria, Andrium.

¶ Andricus pe. cor. Cilicię mons, vt inquit Stra. Quo etiam nomine dictum eſt flumen apud Plin. lib. v.

¶ Andronitis pen. pro. locus in domo, vbi ſoli viri habitant, ſicut Cynęconitis vbi ſolę mulieres. Victru. lib. vj. Andronites dicuntur, & in his viri ſine interpellationibus mulierũ verſantur, quoniã ἀνὴρ ἀνέρος καὶ ἀνδρὸς virum denotat, vnde ἀνδρόγυνος androgynus ſemiuir, & effœminatus vir.

¶ Androdamas lapis eſt qui & Argyrodamas dicit̃, argenti nitorem habens, vt adamas, ita vocatus ꝙ impetus hominum, & iracũdiã domet. ἀπὸ τοῦ ἄνδρας δαμάζειν, id eſt a domandis viris.

✣ Androgeus ꝓclaræ indolis adoleſcens Minois Cretenſium regis filius fuit, qui ab Atheniẽſibus & Megarenſibꝰ per inuidiã occiſus eſt, ꝙ paleſtra cęteros ſuperaret, quapropter ſuſcepto a Minoe aduerſus hos populos bello, primo Megarenſes ſubegit, deinde Atheniẽſes ſibi tributarios fecit, & in Androgeo memoriã pueros Athenienſes Minotauro cœpit obijcere. Cc.

¶ Androgynos pe. cor. qui vir eſt & fœmina Hermaphroditus, ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ γυνή, i. ab homine & fœmina. Aug. lib. xvj. de ciui. dei. Androgyni quos etiã Hermaphroditos nuncupant, quãuis admodum rari ſint in quibus ſic vterq; ſexus apparet, vt ex quo potius debeant accipere nomen incertum ſit.

¶ Androgynæ ſunt populi in Aphrica, vt lib. vij. Pli. ſcribit vtriuſq; naturæ, inter ſe vicibus coeuntes: Dextera mamma his virilis, lęua muliebris.

¶ Andrachne hęrba eſt quæ portulaca dicitur.

¶ Andegauia regio Gallię Turonibus ac Bituricenſibꝰ finitima, Oceanoq; proxima.

¶ Androchus nomen proprium filij Codri Atheniẽſiũ regis, qui Epheſum cõdidit, & Ionũ regiã ibi cõſtituit.

¶ Andromõ nomẽ eſt eius, qui Colophonẽ ędificauit.

☿ Andabaię gladiatores erant qui oculis clauſis digladiebantur. C. Treba. quem antea ne andebatam quidẽ defraudare poteramus.

¶ Andromache pe. cor. Hectoris Troiani vxor, quæ a virili pugna nomen ſortita eſt. ἀνδρὸς μάχη enim viri pugna interpretatur, quaſi viris depugnans. Fuit enim virili animo ſepta, & quædam veluti virago.

¶ Andromede pe. cor. Cephei, & Caſſiopes filia a Perſeo amata, & in vxorẽ ducta. Quę Mineruę bñficio iter aſtra collocata dr̃ ꝓpter Perſei virtutẽ, ꝙ eã ceto ꝓpoſitã a piculo liberarat. Orit̃ in parte piſciũ duodecima.

¶ Andronas, ſeu vt Stra. inquit Andrias epulas viriles vocãt gręci. Nã virilia cõuiuia a mulieribus erãt diuiſa publico inſtituto, ne matresfamilias virorũ moribꝰ accũberent, vt Parthi, vt Trogus ait fœminis non conuiuia tantum virorũ, ſed etiam conſpectum interdicebãt. Anethum cum h, genus hęrbę boni odoris. Hęc ructus mouet, tormina ſedat, & ſingultus cohibet.

✶ Anemone hęrba in ſabuloſis naſcẽs folia ſimilia apio cacumine aſparagi nunq̃ flos ſe aperit niſi vẽto ſpirãte, vnde nomen accepit ἄνεμος enim. pen. cor. ventus eſt flos anemone phęnicius qui copioſiſſimus purpureꝰ & lacteus prodeſt capitis doloribus, de qua Dioſco.

¶ Anfractus ab origine duplici fluxũ habet, hoc eſt ab ambitu & frangendo. Sunt enim anfractus obſcuri cauernarũ receſſus, & curui fluxus in ſe recurrentes, cuiuſmodi ſunt, quę ſubterraneo meatu inopertos ſpecus deducunt, & flexus viarũ, qđ ad alia quoq; transfert̃. Ambr. Tenaces ſermonis accepti ipſos anfractus aurium ipſe vſus nos docet. Siquidẽ vel in concauis montiũ, vel in receſſu rupium, vel in anfractu fluminũ vox auditur dulcior, & reſponſa ſuauia referens Eccho reſultat.

✣ Angaria pe. cor. dictio Perſica, vt inquit Suidas proprie ſeruitus coacta, vnde ſi quis cogitur plus ſoluerere publicanis, quam liceat, angaria eſt.

☿ Angario, as, cogo, vt illud ĩ euãgelio, & angariauerũt Symonem quendã Cyrenenſem, vt tolleret crucem dei.

¶ Angelꝰ, latine nũciꝰ. Nã officij nomẽ eſt nõ naturę. Semper em̃ ſpiritus ſunt, ſed cũ mittunt̃ vocant̃ ãgeli.

¶ Anger genus ſerpentis, qui cruciator & ſpathariꝰ dicitur. Eſt & nomęn fluuij in Illyrico.

¶ Angor corporis vel animi cruciatus. Sic anxietas & anxietudo. Ci. li. de rep. Quartaq; anxietudo prona ad luctum, & mœrens ſemper ſe ipſo ſolicitans.

¶ Ango is, anxi anctum facere debuit, ſicut plango. At Dio. Anxus ꝓteritũ ab angor dixit nõ anxius, qđ nomẽ eſt. Ideo anxum ab ango ſupinũ eſſe cõuenit, qđ tamen minime legi. Eſt aũt angere, cruciare, ſuffocare, premere, vexare. Et ad animũ, & ad corpus. & ad vtrumq; promiſcue pertinet. Ad animũ Gel. Milo ꝓſtabilis hõ ſapientię, qm̃ vſq; debuerit contra legem, contraq; ius, pro amico ꝓgredi, eaq; res in fine quoq; vitę ipſo animũ anxit. Ad corpus Colu. lib. viij. Cauẽdũ eſt vt tenerior ſeparet̃ a validioribus, quia robuſtus angit imbecillũ. Ad vtrũq; promiſcue Gel. Dum Pyrrhus rex intra Italiam eſſęt, & vnam atq; alteram pugnã aſpere pugnauiſſet, ſatiſq; angerent̃ Ro. & pleraq; Italia ad regẽ deſciuiſſet. Pla. ꝓ abſumo poſuit in Aul. Tũ anxiſſe aquã ſi quis petet. Quidã hoc verbũ ab an & ago cõpoſitũ opinantur, quod ſignificat crucior. Nã qui cruciantur in diuerſum angi videntur. Alij gręco ἄγχω, quod eſt ſuffoco, ſtrangulo, a quo ſynanche deducitur morbus fauciũ acutus, ſortitur apud græcos diuerſum nomen prout ſpecies diuerſæ. Cum enim neq; rubor vllus apparet, corpus aridum eſt, vix ſpiritus trahitur, membra ſoluũtur, a ſue cui hic morbus cum homine communis eſt, ſynachen vocant. Cum vero lingua facieſq; cũ rubore intumeſcunt, vox nihil ſignificat, oculi vertuntur, facies pallet, ſingultuſq; eſt, a cane Cynanchen nominant, quod latrare, qui id morbi patitur, non loqui videatur, vbi vero tumor tantum & rubor eſt, cętera non ſentiunt̃ id paraſynanchen id eſt citra ſynanchen appellant, a latinis vno nomine Angina dicitur, dicimꝰ autem Ango te animi & animo. Plaut. in Epi. Angas te animi.

☿ Angeronia vocitata eſt voluptatis dea, q̃ & volupia dicebat̃, cui ſacra a Romanis inſtituta ſunt, cũ angina ciuitas vexaretur, ab angore tollendo ſic dicta. Eius feſta Angeronalia ſunt vocitata. Putabant em̃ ab hac dea populum eo morbo præmiſſo voto fuiſſe liberatũ, huic pontifices in ſacello Volupię ſacrum faciebant.

¶ Angina pe. pro. genus morbi acutiſſimi, quo fauces anguntur ac ſtrangulantur, qui & tonſillę dicitur. Imperitũ vulgꝰ medicorũ Squinantiam vocat, cũ Hippocrates & Galenus ſynanchẽ appellitarint. Plin. Tonſillas ſeiungit ab angina. Dicta angina ꝙ angat. Plaut. Vellẽ me in anginam verti, vt huic, aniculæ fauces pręoccuparẽ. Macer, Subuenit ãginę melli vinoq; iugatę. Feſt. Anginã vinariã habere dicuntur, qui vino ſuffocantur.

¶ Angiportus quarti ordinis, & angiportum vtroq; mõ

dr̃, quẽ alij dicunt eſſe viam ſine exitu, alij vicũ anguſtũ & flexuoſum in modũ anguis. Var. li. j. de ling. lati. Qđ exitum nõ habet ac peruiũ non eſt, angiportũ, & id anguſtum, ab angendo & portu & ab anguſto portu. Alij a gręco anchi, quod ſignificat prope, quia non lõgius extenditur. Alij ꝙ inter portus ſit anguſtus locus, hoc eſt inter domos: quas vel portꝰ, vel ĩſulas veteres dixerũt. Alij arctas vias, quas gręci στενωπούς appellãt. Feſt. Angiportus eſt iter cõpendiariũ in opido, quaſi anguſtꝰ ad portũ aditus. Nam q̃ ſunt latiores fereq; militares prętorię cõſulares plateę nominant̃, vt inquit Vict. Vlpia. Angiportũ a portu dictũ eſt, portus vero ꝯcluſus & munitus locus eſt, quemadmodũ & ſtatio, ab importãdis exportandiſq; mercibus nomen habens. Teren. in Adel. Id quidẽ angiportum nõ eſt peruiũ. Et in Phorm. Sed hinc concedam in angiportũ hunc deſertum.

¶ Anguſtus, a, um, ſtrictus, a quo anguſto, as, quod eſt ſtringo. Vnde & coanguſto, vt apud euange. Et coanguſtabunt te vndiq;.

¶ Anguſtia, ſtrictitudo, quę tam ad animum, q̃ ad corpꝰ pertinet. Ambroſius, Et inter anguſtias animi & corporis anhelo cruciabatur ſpiritu.

¶ Angilę, populi in Aphrica ad Garamantas. Fertur eorum fœminas nocte, qua nubunt omnium ſtupro patere, in reliquum pudicas eſſe.

¶ Angulus pe. cor. locus eſt quem duo parietes iungũt. Dictus ꝙ ibi anguſtus ſit locus. In geometria vero Angulꝰ eſt ad punctũ vnũ ab alterutra ſuperficie, aut linea abſoluta contractio: Idioma aũt ſcripturarũ eſt, vt angulum pro regno ponant eo quod populos cõtinẽs quaſi in tota domo fortiſſimum ſit, vnde & Chriſtus duorum populorum parietes continens, lapis dicitur angularis.

☿ Angularis & hoc angulare, quod eſt quadrum vt lapis angularis.

☿ Angulatim aduerbium, ſignificat per angulos.

☿ Anguloſus, plenus angulis. Cc.

¶ Anglia, q̃ Britannia ab eruditis dr̃, inſula inſignis in Oceano, q̃ vndiq; a circunfuſo mari ꝯplexa eſt nuſq̃ iuncta cõtinenti, ſed ab omni orbe nr̃o diuiſa, q̃ quondã ab albis rupibꝰ, quas mare abluit, Albion dicebat̃. Hãc primum Troes incoluerũt, qui Troia diſiecta fugerunt exciſam patriã, Palladiſq; oraculo claſſe in hanc inſulã migrauerũt, atq; gygãtes tunc inſulã tenẽtes multis victos pręlijs expugnauerunt. Hanc poſtmodũ lõgo tẽporum tractu Saxones qui ſunt illuſtres Alemanię populi oppreſſere, agroſq; & opes ĩter legatos Saxonũ regina Angela diuiſit. Atq; vt lĩguę pariter & gẽtis memoria ĩ deuicta inſula ſẽpiterna foret, ab Angela, cuiꝰ ductu victa eſt, Angliã tellurẽ illã vocauit, q̃q̃ plęriq; Angliã, veluti noſtri orbis angulũ ꝓdicẽt dictã. Situs ipſiꝰ eſt vt ꝯtra aſpectũ Gallię & Hiſpanię ſita ſit. Eiꝰ ãbitꝰ q̃drageſies octies & ſeptuaginta quinq; milibꝰ paſſuũ ꝯſtat. De hac inſula, vide in Britoniũ hiſtoria, & in dictiõe Britãnia.

✣ Anguinus Cucumis dictꝰ eſt oblongus, & ad anguis ſimilitudinem contortus, qui & erraticus dicitur. Cc.

✶ Neq; anguis venenatus vt refert Pliniꝰ niſi per mẽſes luna inſtigatus, ineſſe ei multa remedia creditur & ideo Aeſculapio dicatus atq; anguis Aeſculapius Epidauro romam aduectus.

¶ Anguis tam fœ. q̃ maſ. gñis pro ſerpẽte in aquis degente. Val. li. j. L. Sylla ꝯſul ſociali bello cũ in agro Nolano ante ꝓtoriũ immolaret ſubito ab vna parte arę prolapſam anguem ꝓſpexit. Frequentius tñ maſc. genere profertur. Vñ & anguiculus diminutiuum facit, vt apud Ci. ſerpere anguiculos. Anguis qñ ſenuerit perdit aſpectum: Et ſi voluerit redire ad iuuentutem ieiunat. xl. diebꝰ, vt laxet̃ pellis eius, & ſic anguſtũ foramẽ ĩquirit, vt dum nititur exire, inde pellem ſenectutis dimittat.

¶ Anguimanus cũ accentũ in antepen. vocati ſunt elephanti, quia proboſcis quã manum diximus vocari, ad omnem partem vertitur. Luc. lib. v. Auguimanus belli docuerũt vulnera Pœni. Sufferre & magnas Martis turbare cateruas.

¶ Anguifer penul. cor. quia gręcis dicitur ὀφιοῦχος. Itẽ anguitenens.

¶ Anguillę piſcium ſolę exanimes nõ fluitant, Nõ ouo nõ coitu eas ꝓcreari ſcribit Ariſt. Dictę anguillę ꝙ ſpecie anguẽ repręſentent. Var. Ex parte a ſimilibꝰ aliqua rebus ſunt tranſlata, vt anguilla & lingula.

¶ Anhelo, as, pe. pro. ex am & halo, m, in n, mutata, ſignificat anxie halo. Vñ & pro ardẽter cupio ꝑ tranſlationẽ poni conſueuit. Aug. Ibat ſpirans & anhelans cędes

¶ Anhelitus, us, penul. corre. ipſe ſpiritus anxie actus.

¶ Anhelitus, a, um, pe. pro. Verg. Et ſenibus medicant̃ anhelis. Amb. Anhelo cruciąbatur ſpiritu.

¶ Anhelator, qui id vitij patitur, hoc eſt qui eſt ſuſpirioſus & pneumaticus, quod vitiũ conſiſtit in ſpirandi difficultate. Plin. lib. xxij. Anhelatoribus & in tuſſi vetuſta cum porro ex aceto datur.

✣ Anicetum, ab aliquis aniſum dicitur, genus obſonij. Gręci enim ἀνίκητον inuictum & inuicibilem dicunt.

✣ Aniciana inter pyrorum genera reponuntur.

¶ Animꝰ & aĩa in hoc differunt, ꝙ anima ſit vitę. In homine aũt quatuor aĩas eſſe ꝯſtat. Vitalẽ. ſ. q̃ in vermibꝰ eſt, qui tm̃ mouentur. Senſualẽ vt in brutis animalibꝰ, in quibꝰ eſt ſenſus, & timoris, & gaudij. Intellectualem, q̃ eſt in hominibꝰ tm̃, qui & cogitare, & iudicare poſſũt. Et q̃ infra oẽs eſt, phyſicã, hoc eſt naturalẽ, vt ea q̃ in arboribꝰ & hęrbis, q̃ etſi nõ mouent̃ vitã tñ habẽt cũ naſcantur creſcant & pereãt. Animꝰ cõſilij, licet hęc a poetis plęrũq; abuſiue vſurpant̃. Nã anima in homine eſt, qua viuimus & ſentimus mouemur. Ita vt cõtineat vim vegetãdi, mouendi. & ſentiendi, q̃ omnia cõia ſunt nobis cũ cęteris animantibus. Nã ipſa aluntur creſcunt, & gignunt, mouent̃ ꝓterea & ſentiũt. Animꝰ vero eſt quo homines ſumus, quo ſapimꝰ & intelligimꝰ. Quę vis nõ eſt educta de potẽtia materię, ſed a deo, immortalis de nihilo creatur eodem tẽpore, quo & infundit̃ in corpus noſtrũ. Aug. Animus eſt ſubſtantia quędã rationis particeps, regendo corpori accommodata. Cice. lib. j. Tuſ. ſic differit, Animũ autem alij animam etiam fere noſtri declarant nominari. Nam & agere animã, & efflare animam dicimus. Et animoſos & bene animatos, & ex animi ſententia. Ipſe autem animus ab anima eſt dictus. Sciendum tamen eſt ꝙ animus pro anima plęrũq; ſumitur, vt apud eũdem in Caton. Qui ſi in hoc erro, ꝙ animos immortales credam, libenter erro. Et iterum. Si mihi perſuaſi, ſic ſentio cum tanta celeritate animorũ. &c. Eius contrarium eſt inanimis, qui anima caret. Similiter exanimus, ſiue exanimis. Semianimus, qui ſemiuiuus eſt. Sumitur pro ingenio, ſiue intellectu. Saluſt. Omnes, homines, patres Con. qui de rebus dubijs cõſultant, ab omni odio, amicitia, ira atq; miſericordia vacuos eſſe decet. Haud facile animꝰ verũ ꝓuidet, vbi illa officiũt, neq; quiſq̃ oĩm libidini ſimul & vſui paruit. Vbi em̃ intenderis ingeniũ valet. Si libido poſſet, ea dominatur, animus nihil valet. Aliqñ pro voluntate ſiue affectu & delectatione, vt apud eundẽ. Ita ſemp imperium ad optimũ quẽq; a minus bono trãſfertur. Plau. in epi. Captiuã adoleſcentulã de ꝓda mercatꝰ eſt. Quid ego ex te audio? hoc quod fabulor. Cur eam emerit? Animi cauſa. Quot ille animos habet. Varro li. de re. Ruſt. Dic illud alterũ genus ornithonis, qui animi cauſa cõſtitutus a te ſub caſino fert̃. Hinc fit vnanimis, qui vnꝰ eſt animi. i. voluntatis. Qñq; ꝓ ſpiritu, ſiue flatu ac vento Lactã. li. de opi. Alij ſanguinẽ animã eſſe dixerunt, alij ignẽ, alij ventũ, vñ anima vel animus nomẽ accepit ꝙ gręce ventus ἄνεμος dicitur. Cice. li. j. Tuſ. Si anima animus eſt, fortaſſe diſſipabit̃. i. vẽtus. Et iterũ. Siue illi animi ſint animales. i. ſpirituales. Terẽ. in Adel Animũ recipe. i. ſpiritum ſiue flatum recupera, ſeu quieſce. Nõnũquã pro ira. Vnde illud, Pone animos & pulſus abi. Sed

rectius de anima dr̄. Plin. Ergo & hęc animi aſperitas, ſiue potiꝰ animę dulciore ſucco mitigaṫ. Interdū ꝓ memoria. Verg. Omnia fert etas animū quoq;. Sępe etiam ꝓ fortitudine. Vñ animoſus, magnanimus & puſillanimus. De aīa vero & a qua animaṫ corpus & a qua animꝰ eſſe dr̄. Sall. At nobis eſt domi inopia, foris ęs alienum, mala res, ſpes multo aſperior, deniq; quid reliqui habemus pter miſerā animā. Iuue. I nunc & ventis animā cōmitte, dolato Confiſus ligno, digitis a morte remotis. Quatuor aut ſeptē ſi ſit latiſſima tæda. Similiter aīa poniṫ ꝓ mēte. i. ꝓ animo. Macro. Tūc em̄ aīa libera eſt & nulla corporis cōtagione impedita. Aliqn̄ poniṫ pro vēto ſiue ſpū aut flatu & oris odore. Ver. Quātū ignes, animęq; valent. Hora. Impellūt aīę littora Thracię. Plau. in aſi. Dic amabo an fœtet anima vxoris tuę? Ver. Animas & olētia Medi Ora fouēt illo. Gręci aīam ψύχην vocāt quaſi ἀναψύχην ꝙ reſpirādo refrigeret. Cā em̄ corporis viuēdi eſt reſpirādi & refrigerādi vim exhibens, vel quaſi φυσικὴν, ꝙ. ſ. phyſim. i. naturā. Autor Plato in Cratylo Orige. in li. Periarchō. Teren. Hoc vbi audiui ad fores ſuſpenſo gradu placide ire perrexi. Acceſſi, aſtiti, animā cōpreſſi, aurē admoui. Plaut. ne quid emittat aīę dormiēs. Et aīa capiṫ ꝓ ira. Plau. Animā cōprime. Hinc animoſus & animatus pro iracundo. Sumiṫ & pro aqua. Idē Ni ego illi puteo ſi occepſo animā oēm intertraxero. Var. poſuit animā pro ſono. Et Phrygias audire animas. Ver. ꝓ ipſo hoīe. Ite ait egregias aīas q̄ ſanguine nobis Hāc patriā peperere ſuo. ☿ Pręterea aīa teſte Aug. eſt ſpūs ītellectualis rōnalis ſemp viuēs, ſemp in motu, bonę malęq; volūtatis capax ſecūdū benignitatem Creatoris, ac ſecundū ſui operis officiū varijs noībꝰ dr̄. ſ. anima dū vegetat, ſpūs dū cōtemplaṫ, ſenſus dum ſentit, animus dū ſapit, mens dū intelligit, ratio dū diſcernit, memoria dū recordaṫ, voluntas dū vult: differūt iſta nō ſubſtantia ſed noībꝰ, vna anima eſt, proprietates diuiſę, in ſpiritu tm̄ & aīa poteſt eſſe differentia. Nā omnis anima ſpiritus, non omnis ſpiritus anima.

¶ Animula diminutiuum ab anima. Ser. Sul. In vnius mulierculę animula iactura facta eſt.

¶ Animal ab aīa eſt, & eſt ſubſtantia animata ſenſibilis, & Animalis & hoc aīale, qđ eſt ex aīali, ſiue qđ habet aīam. Vñ veteres aīales deos dixerūt qui de animalibꝰ eſſent facti, vt penates. Et animalis dr̄ ſpiritualis. Ci. li. Tuſ. Siue illi animi ſint animales. Huius ꝯtrariū eſt exanimalis, qui nō eſt animal, vel quod ſine anima eſt. Plautus in Bac. Nam neq; bellona mihi vnq̄ neq; Mars credit in illū exanimalem faxo, ni ve exhęredē fecero vitę ſuæ. Hinc animalitas pro ipſa animalis eſſentia.

✣ Animalis hoſtia dicebaṫ vbi anima ſacrificabatur.

¶ Animās ge. fœ. & aliqn̄ neutri. Ci. de natu. Animantiū alię corijs tectę, alię villis veſtitę. Et ſignificat qđ habet aīam, ſicut qn̄ eſt adiectiuū. Cic. iiij. ad Herē. Sed inuentio ſimiliū faciliꝰ erit ſi quis res ſibi oēs animātes & inanimātes mutas & eloquētes. Differūt inter ſe animātia & animalia. Nā animātia ſuperiorē tenēt locū, & animalia ſub ſe hn̄t atq; cōplectunṫ tanq̄ genus ſpeciē. Sūt em̄ q̄dā q̄ animā habēt nec ſūt animalia, ſed animātia, ſicuti ſatis & arbuſtis animā alētē ineſſe tradūt, quā philoſophi recētiores vegetatiuā appellāt, itaq; viuere & mori illa dicimꝰ, nec aīalia tm̄ ſed animātia nūcupanṫ vt docet Sene. lib. viij. epiſto. moral. Interdū tm̄ animātia dicunṫ animalia. Vnde dicimus Animantium tria eſſe genera. Terrenum, volatile, & aquatile.

☿ Animęquior qui eſt animę vel animi ęquioris. i. pacatioris, fit ab animęquius, a, um, quod eſt patiens & omnia aduerſa æquo ferens animo.

¶ Animoſus habens in ſe vehementiā animi, ſiue q eſt elati ſpiritꝰ. Oui. Pyrrhus Achilleides animoſus imagine patris. Cic. in Caton. Ex quo fit vt animoſior etiā ſenectꝰ ſit q̄ adoleſcētia. Et animoſus dr̄ iracūdus. Verg. Quos animoſi Euri aſſidue frangūtq; ferūtq;. Et ea pars animę in qua irę ſedes eſt, vocaṫ animoſa. Et animoſus pro nodoſo. Verg. Luxuriatq; toris animoſum pectus.

¶ Animulus dimi. Plau. Mi animule mi Olympio.

☿ Animoſitas, vt inquit Speu. eſt impetus violentus. i. rationales animę abſq; ratione & ordine mentis.

¶ Animo, as, fortē reddo, delibero, & q̄ſi animū īduco, ſiue animū īcito. Et ſic ab animꝰ deſcēdit. Clau. lib. iij. Qualis peſtiferas animare ad pręlia taxos Torua Megęra ruit Hie. ad Euſto. Sic ordinata, ſic rōni cōformia mādata ſororibꝰ p̄feras, vt etiā deprauatę, ſuperbę mētes animenṫ ad obediētię ſemitas. Macro. Animati ſūt ergo veteres ad faciēdū diſcretionē. Aliqn̄ animare eſt animā inducere & viuificare. Tūcq; ab aīa ſiue ab aīo cū ꝓ anima capiṫ fit. Lact. li. j. Id incōueniēs eſt deo, q verus pater eſt, ꝑ quē ſumꝰ, & cuiꝰ toti ſumꝰ, a quo fingimur, animamur, & illuminamur. Col. li. ix. Diebꝰ quibꝰ animanṫ oua, & in ſpeciē volucrū cōformanṫ. Iñ fit animatꝰ & inanimatꝰ. Cic. li. ij. offi. Partim inquit ſunt inanimata, vt aurū & argētū. Apul. in flor. Primꝰ duas tybias vno ſpiritu animauit. i. viuificauit & ſonū emittere fecit. Participiū tm̄ p̄ſentis tēporis animās, ſicut paulo ante dictū eſt ſignificat qđ habet animā, vt apud eundē lib. j. offi. Principio generi animantiū oī a natura tributū eſt vt ſe vitam corpuſq; tueatur. Huius verbi cōpoſitum & contrarium eſt exanimo quod eſt anima priuo.

¶ Animatus etiā ab animo fit, ſicut a tunica tunicatꝰ, a galea galeatꝰ, cū animꝰ ſumiṫ ꝓ volūtate. Cice. D. Bru. Ita paratꝰ ſeu aīatꝰ eſſe debes, vt nihil facias niſi iuſſus. i. eā volūtatē hr̄e debes, & animatus qui habet aīam ſicut paulo ante dictū eſt cuius cōtrariū eſt īanimatꝰ, qui non habet animam. Aliqn̄ animatus dicitur iratus. Idē Ego vero nihil ita animato homine miſerius dicerem.

✣ Animitus quemadmodum oculitus & medullitus.

¶ Animaduerto. i. animū illuc verto, hoc eſt ſenſus in illud qđ fit intēdo, cogito, ītueor, ꝯſydero. Hie. li. iiij. ꝶ. Animauertite quot occaſiōes q̄rat. Plau. Animaduerte hoīem ſubalbidū. Cic. j. de. di. Experrecta nutrix aīaduertit dormientē circūplicatū ſerpētis amplexu. Aliqn̄ aīaduertere ſignificat punire, oppugnare, verberare, irā exercere, ſed cū accuſatiuo mediāte in, vt aīaduerſū eſt in quoſdā, inquit, Suet. Iñ animaduerſiōes dictę, & animauerſi ipſi puniti. Pau. Corpora animaduerſorū qbuſlibet pereūtibꝰ ad ſepulturā dāda. Plau. Is cū in herum animaduertiſſet grauius. i. irā ꝯuertiſſet. Terē. in And. aliter poſuit. Ea primū animaduertēda iniuria eſt. i. caſtigāda & vindicāda. Hinc aīaduerſio qđ mō cōſyderationem, mō punitionē ſignificat. Et aīaduerſor punitor Apu. Exponā breuiter quod animaduerſor meus fecit.

¶ Ania, Romana mulier q̄ cum eam propinquus moneret, vt alteri viro nuberet: Eſſe em̄ ei & ętatē integrā, & faciē bonā: Nequaq̄ hoc faciā inquit. Si em̄ virū bonum inuenero vt ante habui, nolo timere ne perdā. Si malū, quid neceſſe eſt poſt bonum peſſimum ſuſtinere?

¶ Anio, enis, pe. pro. nomē fluuij in agro Tyburtino q e ſublimi in vallē ſubiectā p̄ceps ferṫ. Hora. Et p̄ceps Anio & Tyburti lucus. Hinc Anienus, a, um, Proper. Siue Aniena tuos tinxerit vnda pedes. Anieni nomen indidit Anius rex Hetruſcorū, qui inſequens Cethegū filię raptorem, cum eum aſſequi nō poſſet in fluuiū inſilijt, ibiq; extinctus vt Anio vocaretur, effecit.

✣ Aniſum, de quo Pli. Aniſum a Pythagora inter pauca laudatur ſiue crudū, ſiue decoctū. Itē viride aridū ve, omnibus quę condiuntur quęq; intinguntur, deſyderatum, fœtorem tollit manducatum, mox vino collutum, vultum iuniorē pręſtat. Appetentiā ciborum facit. Idē. Aniſum Liguſtici vicem pręſtat in condimentis.

¶ Annitor, pe. ꝓ. ꝯtra nitor, opitulor. Sal. Poſtea Piſo in citeriorē Hiſpaniā q̄ſtor Propretor miſſus eſt annitēte Craſſo quicū infeſtū inimicū. Cn. Pōpeio nouerat. Et anniti eſt valde ſiue intētius niti, & conari incūbere ad aliqđ agēdū. Cic. in Lęl. Sic natura ſolitariū nihil amat ſemperq; ad aliud tanq̄ adminiculum annititur, quod in amariciſſimo quoq; dulciſſimum eſt.

¶ Annaſcor iuxta naſcor. Gell. Dentes quoq; & in ſeptem primis menſibus, & ſeptenos ex vtraq; parte gigni & cadere annis ſeptimis, & geminos annaſci annis fere bis ſeptenis. Hinc agnatus & agnatio, in quibus ſubtrahitur n, quæ pro d poneretur, & ponitur g.

¶ Annoto, as, penul. cor. iuxta ſiue ad aliquid noto inſcribo, ſigno. Lactan. lib. v. Et auſus eſt libros ſuos nefarios ac dei hoſtes annotare.

¶ Annus a circuitu temporis, quū veteres am pro circū ponāt, & narc fluere. Ser. ab anulo dici exiſtimat, ꝙ in ſe redeat, quaſi anulus. Verg. Atq; in ſe ſua per veſtigia voluitur annus, ſed tunc Verg. περιφραστικῶς expreſſit ἐνιαυτὸν. Nā mēſibus in ſe currentibus voluitur. Sol enim per duodecim zodiaci ſigna excurrens, annū conficit, vnde apud Aegyptios ante inuentas literas dracone picto ſuam mordēte caudam qui in ſe recurreret indicabatur. Alij ab annouatione deriuant, ab ἀνὰ & νεόω, renouo, quia ſemper renouatur. Alij a Gręco ἔννον. Vnde apud nos dicimus trienniū illi τρίεννον. Eſt autē triplex annus Lunaris, xxx. dies habens. Solſtitialis qui. xij. cōtinet mēſes. Qui dr̄ ſolis anfractꝰ, cū pactis. ccclxv. diebus & quadrāte ad eadē ſyderū loca redit. Qui etiam annus vertens dicitur: Et magnꝰ annꝰ quē cē voluerūt omnibus planetis in eundē locū recurrentibus. Et hoc fit ſecundum Cic. Hortenſium poſt annos. xij. milia nōgentos quinquaginta quatuor ſolſtitiales

☿ Anni vero quatuor ſunt tempora diuiſa in ternos mēſes, & ipſorū temporū faciunt talem diſcretionē, vt primo menſe Veris, nouum dicatur. Verg. ſecundo adultū tertio præceps vel extremum. Vnde eſt extremæ ſub caſum hyemis, annū primo Eudoxus, poſt Hipparcus deinde Ptol. ad vltimum Cæſar. depręhendit.

✣ Annus Saturni a quibuſdam dicitur qui eſt quadragita annoꝝ. Annus arcadū trimeſtris fuit. Aegiptij Lunæ ſenio annū terminābāt, apud quos etiā ſingula milia annorum quidam vixiſſe produntur.

✣ Anna dea ab annis quibus pręſidebat vocata eſt, & illi mēſe Martio priuati & publice ſacrificabāt, quo eis annare & perennare liceret. Fuit em̄ Beli filia, ſoror Didonis, q̄ poſtq̄ mortuā ſororē vidit, & Cartaginē ab Hierba Getuloꝝ rege occupatā, relicta ſede patria ad Battū regē q Mellitę inſulę īperabat, curſū arripuit. A quo iure veteris hoſpitij benigne excepta duos & vltra annos ibi māſit. Sed quū Pygmalionē fratrē iā cum armis aduentare intellexiſſet. Battꝰ veritꝰ potētiā illiꝰ, Annā vt inde abiret hortatꝰ eſt. Mox igiṫ mare ingreſſa dum Camerā nauigare cōtēderet vi tēpeſtatis acta in Laurētē orā ꝑuenit, vbi iā Aeneas pacatis rebꝰ, & ducta vxore Lauinia īperabat. Hic tū forte ſolo Achate comitatꝰ in litore nudis pedibꝰ ambulabat. Qui quū errātē Annā aſpexiſſet, & vix ſibi perſuadere poſſet eā eſſe, tādē agnitā cōpellat. Timuit illa principio, ſororis caſū ante oculos ponēs poſtea vero ab illo benigne inuitata in regiā cū eo ꝓfecta eſt. Cui mox Lauinia amorē coniugis ſuſpectū habēs tēdere inſidias cœpit. Sed Anna in ſomnijs a Didone monita vt infauſtā domū relinqueret, ſtatim per feneſtrā exilijt, cūq; citato curſu ad Numicium amnē ꝑueniſſet in eū ſe p̄cipitē dedit. Ora deinde luce magno clamore eam quęritātes per Laurētē agrū ꝓfiſciſcuntur, apparent veſtigia pedū vſq; ad Numiciū amnē vltra nihil videtur. Quod dū admirandis ſecum animis volutant, ipſa loqui viſa eſt, Placidi ſum nympha Numici, Amne perēne latens Anna perenne vocor. Quapropter lęti cōuiuia celebrarūt, eam pro dea venerātes, quem ritum poſtea longiſſimo tempore ſeruarunt.

¶ Annales dicūṫ res geſtę q̄ de anno in annū in hiſtorias redigūṫ, nr̄i tp̄is eſſe poſſunt. Vñ Vergil. Et vacet annales nr̄oꝝ audire laboꝝ. Hiſtoria res geſtas narrat & ab ętatis nr̄ę memoria remotas. Ci. li. j. de orat. Erat em̄ hiſtoria nil aliud niſi annaliū cōfectio. Gel. ſic habet Recte annales hiſtorias appellaueris. Sed non cōtinuo qcqd hiſtoria fuerit annales appellare poſſent. Sunt em̄ vtraq; reꝝ geſtaꝝ narratio. Earū ꝓprie reꝝ ſit hiſtoria quibꝰ gerēdis interfuit is q narret. Annales vero cūres geſtę pluriū annoꝝ ſeruato cuiuſq; anni ordine memorię traduntur. Quum autem non per annos, ſed ꝑ dies ſingulos res geſtę ſcribuntur, Diarium vocatur.

☿ Pręterea hiſtoria non ſolū res geſtas longo ordine explicat, ſed & conſilia quibus geſtæ ſunt, ponit, & cōciones facit & acies inſtruit & ſitus locoꝝ demōſtrabit. Annales ſinguloꝝ annoꝝ geſta breuiſſima notāt. Vñ annales Piſonis, & Salluſtij hiſtorias dicimus.

¶ Annalis & hoc annale, quod ad annos ꝑtinet. Vñ legē annalē dixerūt q̄ p̄ſcribebat legitimā ad petēdū magiſtratū ętatem, Cice. lib. de legibus. Ciuitatē annali lege ſeruanto. Dicitur & tempus annale quod eſt anni. Var. Et quoniam tempora duorum generum ſunt, vnū annale quod ſol circuitu ſuo finit. Alterum menſtruum quod luna circuiens compręhendit.

¶ Annarius, a, um, idem ꝙ annalis, vt lex annaria ab antiquis dicebatur, quia finiuntur annui magiſtratus capiendi, vt inquit Feſtus.

¶ Annilis & hoc annile pe. ꝓ. dr̄ quaſi ſenilis & ætate grādi. Col. li. j. Parētē oīm terrā, ſicut muliebrē ſexum ętate annili iā cōfectā, ꝓ generādis eſſe fœtibus inhabilem. Anilis vero per ſimplex n, ab anu vetula fit.

¶ Annicularis & hoc anniculare, idem eſt ꝙ annilis. Auguſt. Delirare tibi video auare, quum hæc loquor, annicularia tibi videntur hæc verba.

¶ Anniculus, a, um, qđ eſt vniꝰ anni, vt anniculꝰ puer annicula puella, anniculū iumātū. Nec de aīalibꝰ tātū, ſed etiā de inaīatis, vt anniculū vinū. Pli. li. xiij. Ergo plātaria inſtituūt, anniculaſq; trāſferūt, & iterū bimas. De pueris tamen magis dicitur per diminutiuum, vt bimulus puer, quia intra hos annos adhuc paruus eſt.

¶ Annuus, a, um, quod vniꝰ anni ſpatio cōtineṫ ſicut diurnus qđ diei: annuū quoq; dicimꝰ qđ fit ſingulis annis. Verg. atq; annua magnæ Sacra refer Cereri. Annua abſolute dicūṫ alimēta in ſingulos annos. Iuue. Sunt q̄ tortoribꝰ annua pręſtēt. Vlpia. Si cui annuū fuerit legatum relictum ſine adiectione ſummę id videri relictum Suet. de Tybe. Peculio conceſſo a patre præbitiſq; annuis fraudauit per ſpeciem publici iuris.

¶ Anniuerſariꝰ, a, um qđ ſingulis vertētibꝰ annis fieri ſolet. ſeu qđ ſingulis annis ſtatuto tp̄e reuertiṫ, ſicuti ſacra anniuerſaria. Scribit. Val. Max. ꝙ Antipater Sidoꝰ poeta omnibus annis vno die natali tm̄ corripiebaṫ febre. Sueto. de Augu. Quaſdam & anniuerſarias, ac certo tempore recurrentes experiebatur.

¶ Annuatim aduerbium ab annuo. Plin. lib. ij. Hiero. teſte, qui tradit ſingula milia talentum annuatim turis penſitaſſe Arabes regibus Perſarum.

¶ Anniuerſalis & hoc anniuerſale, anni circulus.

¶ Annoſus, a, ū, quod eſt vetuſtū, quaſi mltoꝝ annoꝝ.

✣ Anno, as, annum ago, a quo fit cōpoſitum perenno, quod ſignificat annum perficio.

¶ Annona, æ, pe. ꝓ. ab anno inclinari videṫ, & eſt ꝓuētus frugū vniꝰ anni, quaſi alimonia nō frumēti ſolū, ſed etiā aliaꝝ rerū. Col. li. ix. Vel lactis ānona ꝓmittit. Abuſiue tm̄ ꝓ ipſo victu capiṫ. Ci. li. ij. de diui. Putarā annonā in macello cariorē fore. Iuue. his opibus nunq̄ cara eſt annona veneni. Annonam etiam veteres menſtruā vel annuā mercedē, ac ſtipēdiū nominarūt. Verg. de re mil. Torques aureus ſolidę virtutis p̄miū fuit, quem q meruiſſet p̄ter laudem duplas cōſequebatur annonas: hinc annonaria prouiſio, & annonarię leges dictę ſunt.

☿ Annonarius, a, um, quod ad annonā ꝑtinet, vt lex annonaria quā Clodiꝰ tulit, & ſūme popularis fuit. Vegetius annonarias expenſas vocat, eas frugū pabuliq; ſpecies quas prouinciales militibus expendunt.

☿ Annotinus,a,um,pe.pro. ſimiliter quod ad annonã pertinet,vt naues annotinæ quibus annona comportatur,vt apud Cæſarem in commentarijs.
¶ Anus,us,ge.fœmi.& prima cor. vetula dr̃, ab anno rũ multitudine vocata,cũ antiqui cõſonãtẽ nõ geminarent. Vel ab α,& νοῦς ſenſus,vel intellect᷒,ab νοέω intelligo,inde νόος & ꝑ ſynereſin νοῦς ꝙ iã ſit ſine ſẽſu. Hic ſit anilis & hoc anile,qđ' eſt an᷒ vl̃ qđ' ad anũ pertinet.
¶ Anicula dimi. ꝓ vetula. Dr̃ & anicilla, vt docet Var.
¶ Anus,ni,gen.maſ.& pri.ꝑ.pars poſterior verend a.
☿ Hieron.apud li.re.i.facietis per ſimilitudines anorũ. Quo nomine dictus eſt & fluuius quidam.
¶ Annul᷒ ꝑ duplex nn,paru᷒ ann᷒ dr̃, per ſimplex aliud ſignificat.ſ.paruas nates,vt eſt dimi.ab anus ani.
¶ Anul᷒ ꝓ digitorũ ornamẽto a circuitu vocatus eſt ſiue a rotũditate quaſi annus. Greci a digitis dactylon appellauerunt,a noſtris dicitur etiam digitus.Plau.in pe. Atq; vt opinor digitos in manibus non habẽt,quid iſ quia incedunt cum anulatis auribus. Apud nos priſci vngulum & vnguinũ vocabant,poſtea & noſtri & Greci ſymbolum dixere. Nam ſymbolus nota eſt & ſignum & anuli militię notę erãt. Condulum quoq; & condaliũ veteres anulum nuncupauere. Plau.in Tri. In thermopolio condalium es oblitus.Et paulopoſt. Inter eos ne homines condalium te redipiſci poſtulas?Mos fuit veterũ gerere anulum in digito ſiniſtræ manus qui eſt minimo ꝓximus.Cauſa eſt qm̃,vt Macrob.ſcribit inſectis humanis corporib᷒ repertũ eſt neruũ quẽdã tenuiſſimũ ab eo digito ad cor hominis peruenire.Et ideo viſũ veteribus,vt ille digitus anulo tanq̃ corona circũdaretur.
✣ Anulatus ab anulo.
✣ Anellus dimi.ab anulo.Hora in Ser. Sæpe notatus. Cum tribus anellis modo læua priſcus inani. Cic.Cuius imaginẽ non modo in tabulis noſtri familiares,ſed etiã in poculis & in anellis,habebant.
☿ Anularius artifex qui anulos facit, Anulare quod ad anulum pertinet,vt digitus anularis.
☿ Anulatus,anulis ornatus.Plau. Quid iam,quia incedunt cum anulatis auribus.
¶ Anomalum pe.cor.dicitur inęquale,quia diſſimile ẽ ab α,ſine νόμος lex,quaſi extra regulã. Anomalũ etiã dicitur aſperum,varium.Anomalia inęqualitas,& græcum eſt,ἀνωμαλία.
¶ Anonymum pe.cor.ſine nomine & obſcurum.Legimus autem populos eſſe in Aphrica Athlãtes dictos,q ſunt anonymi,hoc eſt ſine proprijs nominib᷒,q in vniuerſum Athlantes tantum vocitantur,ſic ſemper ꝑ ypſilon in pe.ὄνομα vertitur,vt Hieronymus.
¶ Anophitus penul.cor. latine dicit̃ deſuper nat᷒, ab ἄνω καὶ φυλόδεν τόφυτον.
¶ Anodina vocantur quę leuationẽ doloris ſomnũ acerſendo moliunt α,priuatiua& ἄλγ dolor pariendi,ſed interponitur ꝑ ,ne collidantur vocales,vt reeo redeo
¶ Annibal nomen viri Carthaginenſis in re militari ꝑ ſtatiſſimi,q minor cũ.xxv.annis eſſet imperator elect᷒ Hiſpaniam bello ſubegit,Alpes tranſiuit,quæ inuiæ vi debantur Romanorũ duces tribus prelijs vicit, Romanoſq; maxima clade,apud Cannas affecit, Græce tamẽ dicitur,ἀννίβας ἀνίβον.
¶ Anquirere circum quærere eſt.
¶ Anquina pe.prod.funis nauis,quo ad malum antẽna conſtringitur. De qua Cinna. Atq; anquina regat ſtabilem fortiſſima curſum.
¶ Anquiromachus pe.cor.genus nauigij,dict᷒ ꝙ celeritate ſui anchoris & inſtrumẽtis reliqs nauiũ vehẽdi ſit apt᷒. ¶ Anſa,vaſis auris vtriq; ꝑminẽs,qua.ſ. manib᷒ teneri ſolet.Ver. Et grauis attrita pẽdebat cãthar᷒ anſa
☿ Anſa quoq; manubriũ vel quicquid oĩno a toto corpe exit.Vñ ponit̃,ſſq; ꝑ fibula,ſeu fixula quæ calceis inſuitur.Tibul. Anſaq; compreſſos alligat acta pedes.
¶ Anſula dimi.ab anſa,quo vſus eſt Aug.lib.viij.cõf. pro anulo quo fiũt catenę,licet ꝑtrãſlationẽ.Ex voluntate(iqt)puerſa facta eſt libido. Et dũ ſeruit̃ libidini facta eſt cõſuetudo. Et dũ cõſuetudini nõ reſiſtit̃ facta eſt neceſſitas,quib᷒ quaſi anſulis qbuſdã ſibimet inexis vñ catenã eppellaui,tenebat me obſtrictũ dura ſeruitute.
¶ Anſanctus dicitur omni ex parte ſanctus.
¶ Anſer,ocha ab anatando,auis eſt q̃ nocturnas excubias celebrat:Vigilias em̃ ſuas cãt᷒ aſſiduitate teſtatur. Hĩc Anſerin᷒,a,um,qđ' eſt anſeris.Pli. Tubera & q̃cũ q; emoliri op᷒ ſit efficaciſſime anſerino adipe curantur.
✣ Antachates gemma quæ pro achate eſt myrrham redolens & ob id mulieribus grata.
☿ Antanachaſſis ad verbũ trãſferri poteſt ex aduerſo refractio,figura cũ ad qđ' ab altero dictũ eſt non ea mente qua intelligit̃,ſed in aliã aut cõtrariam accipitur.
¶ Antandros Phrygiæ vrbs ad meridiẽ poſita quã habitauere. Leleges finitimi Cilicibus. Aborigines olĩ cũ habitarẽt Acarnaniã a duce Lelege Leleges appellati ſunt. Et ab eius nepote Teleboo Teleboi. Hi migrauerũt in Aſiã & dicti fuere Cares. Sed de hoc lati᷒ ĩ dictione Leleges. De hac Ver. Claſſẽq; ſub ipſa Antãdro. Antãdrũ vero ſaxũ magis q̃ iſula inter tenedũ & Chiũ qua Aegeus ſinus panditur ab extra nauigantibus.
¶ Antacites,pe.cor.amnis aſiæ,a quo piſces Antacęi ſalſamentũ nobile.Importãt̃ Antacęi & ex Boryſthene vt inquit Herodo.& in hodiernum diem a Mẹoti lacu preſtantiſſimi quotannis inuehuntur.
¶ Ante,modo aduerbiũ,modo ꝑpoſitio eſt. Auerbium quãdo nulli deſeruit caſui,& ſignificat antea. Ver. Ante leues ergo paſcẽt in æthere cerui.Hoc em̃ accidit multis ꝑ ꝑpoſitionib᷒. Nec mirũ,qñ aduerbijs etiã quibuſdã liceat vim ꝑpoſitionis aſſumere, vt pridie calẽdas, pridie nonas.Itaq; apud,circũ,añ,poſt,& reliquę tũc ꝑpoſitiões iure appellãtur, qñ caſib᷒ adiunctę tranſlatione facere oſtendũtur,quod eſt propriũ ipſarũ.Quando vero ſine caſibus ,ſunt aduerbia. ☿ Sciendũ ꝙ añ,& poſt quũ caſibus pręponuntur accuſatiuũ exigũt,vt añ multũ,poſt multũ.Quũvero caſibus ſubijciũtur ablatiuum. Plau.in Aſi. Vix anno poſt exegi,añ vero quũ eſt ꝑpoſitio ſeparari & cõponi ſolet.Separata qñq; pſonã,qñq; locũ, quandoq; temp᷒ denotat,vt ante ora parẽtũ,ante tẽplũ,añ duos annos. Cõpoſita plerũq; ſignificat ſicut ſonat & cõponit̃ cũ dictiõe incipiẽte ab a,vt añabulo. a,c.vt añcapio.e,vt añeo,f,vt añfero,g,vt añgradior,l vt añlucan᷒p,vt añpono, ſ, vt anteſto. Ab añ fiũt deriuatiua,Antiqua,antiquus,antes,antẽna & huiuſmodi.
¶ Anti præpoſitio græca quæ in compoſitione plærũ q; contradicit,& aliquando ſignificat re,& aliquãdo ꝓ. Extra cõpoſitionẽ conſtruitur apud eos cum genitiuo Et tunc apud nos ſignificat pro.
¶ Anterius,ante hac,& ab hoc tempore. Fit em̃ ab añ, ſicut a poſt poſterius,& a ſub ſubterius,quo vſ᷒ eſt Boetius.Sidonius ad Domitium. Quænam potiſſimum anterius caulibus noſtris culina fumaret.
¶ Ante alios,ſuper alios,plus alijs,prius alijs,vel preter alios.
¶ Anteambulo,as,Vide in dictione Ambulo.
¶ Antarcticus pe.cor.quartus circulus cœli, eo ꝙ cõtrarius ſit circulo quem arcticon nominamus. A noſtris dicitur polus meridionalis.
¶ Antæ,arum,tantum pluraliter,oſtiorum latera dicũtur a quibus antipagmenta.
¶ Antea aduerbium eiuſdem ſignificationis cum ante componitur ex ante & ea, vt oſtendit Priſcianus, quis tantum tempus denotet.
¶ Anteeo,is,tam datiuo q̃ accuſatiuo iungitur & ſignificat antiuado,pręcello. Plaut.in Amph. Virtus omnibus rebus anteit.Salluſt.in Iugur. Et quum omnis gloria anteiret,omnibus tamen charus erat.
¶ Anteus apud nos idem & quod contrarius.
¶ Antę᷒ cũ diph.& ſine h fuit gygãtis nomẽ Neptuni

ex terra filij magno ac ꝓcero corpore,quippe qui cubitis.xl.adoleuerit in Libya apud Lixũ opidũ a flumine Mauritanię eiuſdẽ noĩs ita vocatũ,qui loc᷒ antęi regia dicitur,robore ac fortitudine nemini cedẽtis. Quoties mẽbra labore defecta eſſent tactu terrę recreabat̃,quem Hercules paleſtra pectori aſtrictum expirare coegit.
☿ Scribit Plutarchus Sertorium Romanorum ducem apud Tygeriam opidum Lybię effoſſo ſepulchro Antei cadauer inueniſſe. Euſebi᷒ lib.de tẽporibus ſcribit Antęum paleſtricę artis fuiſſe doctiſſimum, & quorumcunq; certaminum,& ob id oſtendit ſe arbitrari fictũ ꝙ fuerit filius Terræ,& ꝙ viribus reſtauraretur ab ea.
☿ Antheus cũ h,Antenoris filius fuit,quem Paris amauit,& imprudẽs interfecit. Quo nomine dictus eſt vn᷒ ex Aeneę ducib᷒,de quo Ver. Anthea Sergeſtũq; vocat. ¶ Antarium bellum quod ante vrbem geritur.
¶ Añcapio,is,ꝑuenio anticipo. Sal. Cõſul optimũ factura᷒ noctẽ q̃ iſtabat añcapere ne qd ſpatio nouaret̃.
¶ Antecedo pe.pro.pręcedo,anteuado,& conſtruitur tam cum accuſatiuo quam cum datiuo. Decius Brutus Ciceroni,Biduo me Antonius anteceſſit itinere multo maiora fugiens q̃ ego ſequens.Cicero pro Archia,Celeriter antecedere omnibus ingenijs contigit.
¶ Antecello,idem eſt quod pręcello. Cice.pro Corne. Qui eloquentia cęteris antecellis.
¶ Añcœniũ,cibus qui añ cœnã ſumit̃.Vulgo merẽda.
☿ Apul.lib.ij. Prorſus gladiatorię veneris antecœnia qua forma dr̃ pacoenium. ☿ Añceſſũ ſiue añceſſiũ dr̃ id qđ' pri᷒ dat̃ vt poſt aliqd recipiat̃.Seneca.li.iiij.de bñ. Vñ vos apud me iſtę expẽſorũ accep torũq; rationes diſtingunt̃. Ego quũ cui debeã ſcio,alijs poſt lõgã diẽ repono,alijs in añceſſũ eſt,alibi,Sed non ero difficilis bene credi tibi ſcio. Itaq; in anteceſſum dabo.
¶ Antefero pe.cor.añpono,Ci.Cecinę.Quũ vel iniqſſimã pacẽ iuſtiſſimo bello añferrẽ.Amb. Fuit ſapiẽtiæ. deo credere ;nec filij gratiã añferre authoris pręcepto.
¶ Antefixa dicuntur quæ ex opere figulino ſub tectis affiguntur ſub ſtillicidio.
¶ Antegradior,anteuado.Cice. Quicquid eſt quod deceat,apparet quũ antegreſſa eſt honeſtas.
¶ Antegerio,veteres pro valde & pro ſtatim vtebãtur quaſi anteq̃ res gereretur.
¶ Antegenitus primogenitus.
¶ Antehac nõ modo ſignificat añ hoc tẽpus, vt Terẽ. in And. Nã quod antehac fecit nihil ad me attinet.i.añ hoc tꝑs ſiue hacten᷒,vel vſq; modo,ſed etiã añ illud tẽpus ſicut poſthac nõ tm̃ poſt hoc,verũ etiã poſt illud tẽpus.Sal.Sic erat accenſa libidine, vt ſępius peteret viros q̃ peteretur,ſed ea ſpe antehac fidem perdiderat.
¶ Anteloquor, prius loquor,a quo antiloquiũ primus indicendo locus,ſiue prior locutio. Macrob. Hic aſſenſi omneis,Pretextato anteloquium detulerunt.
¶ Añluco,as,ſiue añlucor pe.ꝑ.ſignifi.añ lucẽ vigilo.
¶ Añlucan᷒,a,um,qđ' eſt añ lucẽ.Cic.M.Catoni,Ex añlucano tꝑe vſq; ad horã diei decimã magna multitudine hoſtiũ occiſa:Idẽ cõtra Catil. Quorũ ois induſtria vitæ & vigilandi labor in antelucanis cœnis exprimit̃.
¶ Antelucani venti qui aut ex fluminibus,aut ex aliquo ſinu feruntur.
☿ Anteluculo aduerbiũ ſignificat hora antelucana.i.matutina & añ ſolis ortũ,quaſi añ lucẽ.Apul.li.j. Optimũ itaq; factu viſum eſt anteluculo furtim euadere.
☿ Añluco aduerbiũ idẽ qđ' añluculo quaſi ante lucem.
¶ Antica,Vide in dictione Poſtica.
¶ Anticatones dicti ſunt duo libri,quos Cęſar cõtra Catonẽ ſcripſit.Sueto.Reliqt & de analogia duos libros& anticatones totidẽ,nomẽ eſt cõpoſitũ ex greço & latino,Nam vt Quintil. inquit,ex peregrino & noſtro componuntur dictones,vt epitogium & anticato.
¶ Añmalorũ,hyphẽ eſt.i.ſubunio,qa ſub vno accentu duę dictiões ꝓferũt̃. Eſt em̃ vnitas,quaſi compoſitio,
Nam ſignificat præteritorum malorum.
¶ Antemodo,pe.pro. velũ qđ' poteſt facili᷒ obliquari, quo nautę in ſummo tempeſtatis diſcrimine vtuntur.
¶ Antẽnę,cũ,m,añ n,vrbs ante amnẽ,dicta ꝙ eã amnis pręterfluat,quaſi añ amnẽ poſitæ,de qua Verg.lib. vij. Antemnæq; Tegmina tuta cauant lapidum.
✣ Antenor Troianus fuit patriam prodidiſſe exiſtimatus quia & legatos qui propter Helenam venerant ſuſcepit hoſpitio,& Vlyſſem habitu falſo cognitum nõ indicauit. Hinc Venetiam venit, vrbemq; in ea condidit Antenoream primo dictã,a qua Antenoridæ vocitati, poſtea Patauium,deinde paduam.
¶ Antenna,per duplex nn, lignum per tranſuerſum in malo poſitum in quo velum alligatur,a circum tenendo dicta. Plinius libro primo. Non antennas ſolum verum ipſa nauigia contorta frangens.
✣ Perotus per m & n ſcribendum innuit dicens dictũ ꝙ ante ſe habeat amnem. Quemadmodum Interamna dicta eſt vrbs Vmbrię ꝙ inter amnes poſita. Verg. Cornua velatarum obuertimus antemnarum.
¶ Ante oculos minus eſt q̃ coram. Nam & coram ꝓximitatem ſignificat,ante oculos poteſt etiam longe intelligi. Terẽ. in Eun. Quæ mihi ante oculos coram.
¶ Antę,lapides ſunt qui vtrunq; latus oſtij muniunt, alio nomine paraſtadę,auctore Vitruuio.
✣ Anterminum,ideſt circum terminum.
¶ Antes nomẽ ab añ deductũ,quo ſignificat̃ eminẽtes lapides,ſiue vltimæ colũnę quadratę quib᷒ ſuſtinet̃ fabrica. Hinc dicti videntur, Antiani magiſtrat᷒ in vrbibus qui ſemeſtrẽ magiſtratũ exercẽt,q velut antes colũnę tot᷒ vrbis onere incũbẽte eã ſuſtinẽt ad quẽ etymologiã etiã extreos ordies vineaꝝ poſſum᷒ trahere q añ ſtant. Vergil.lib.ij. Geor. Iã canit extremos effœt᷒ vinitor antes. Alij macerias accipiũt quib᷒ vineta claudũt̃, q̃ fiunt de ſiccis lapidib᷒ ſic dictæ a lapidib᷒ eminẽtiori bus qui interponuntur ad maceriam ſuſtentandam.
¶ Antepono,is,præfero.Cice.in Lel.vt amicitia omnibus rebus anteponatis.
¶ Anteſinanus ,ſignorũ hoc eſt vexillorũ ꝓpugnator, ſiue defenſor. Nã ſignũ ꝓ vexillo ponitur, Liui᷒ li.iiij. Signa nũc reſiſtẽtia deſeritur ab anteſignanis, nũc iter ſuos manipulos recipiũtur. Signifer eſt qui vexillũ defert. Ideo Liu.ibi nõ ſolũ de anteſignanis,ſed ſignifero ita loquit̃.Ita primo ſtati ꝑlio cũ dictator equitatu imiſſo anſignanos hoſtiũ turbaſſet legionũ, iñ ſigna inferri ꝑpere iuſſit,ſigniferũq; ex ſuis vnũ cunctãtem occidit.
☿ Apud Vege.anteſignani dicuntur cãpigeni,qm̃ eorũ opera atq; virtute exercitij genus creſcit in campo.
✣ Anterotas nonnulli dicũt quaſi mutuos amores.Cc.
¶ Anteſto,as,cũ datiuo cõſtruitur,Gel.li.ix. Qui & viribus & magnitudine,& adoleſcẽtia ſimulq; virtute cæteris añſtabat.i.añcellebat.Sed hoc ꝑ trãſlationẽ. Nam proprie ſignificat ſicut ſonat. Vnde antiſtes & antiſtor.
☿ Antiſtitiũ excellẽtia & apex & quaſi dignitatis faſtigiũ, Martia.capel. Antiſtitio præminebat Athanaſia.
¶ Antiſtes,itis,ex añ & ſto,tã fœ.q̃ maſ.ge. qui in aliqua re excellit,vt ſi dicam᷒ Cice.eloquẽtię antiſtes quã ſi anteſtãs princeps. Vale. Max.li.j. Ne deę vetuſtis ritibus perita deeſſe antiſtes. Liu.li.j. Poticij ab Euãdro edocti antiſtites ſacri. ☿ Dr̃ etiã hic antiſtes & hęc antiſta. Plau.i Ru. venereęq; antiſtę. Antiſtes quoq; fũt prĩmarij ſacerdotes,qui & prothomiſtę & archiflamunes& achimandritę,ab eo quod anteſtant & præpollent.
¶ Antiſtor pe.cor.quaſi anteſtator. Colu.li.iiij. Neq; em̃ ſingulis totidẽ antiſtitores poſſit dare,qui obſeruẽt quiq; pręcipiant ne acerbę vuę demetantur.
¶ Anteſtor,aris,ante iudicem ſtatuo.
¶ Añpagmẽta ſũt valuaꝝ ornamẽta,ꝙ añ valuas appigantur.i.affigãtur,vel ꝙ appingãtur antis,ſeu valuis.
¶ Añexctatũ tota vna dictio ,aduerbiũ,& ſignificat ante q; expectaret̃ ei᷒ aduẽtus. Vergil.libro.iiij. Geor. An-

te expectatum poſitis ſtat in agmine caſtris.

¶ Anteuenio ꝓuenio. Salluſt. in Iugur. Ac ꝑ tramites occultos exercitũ Metelli añuenit. Plau. in Tri. datiuo iunxit pro coram venio, Tẽpori huic hodie anteueni.

✣ Anteuorta dea eſt Romanorum ꝙ pręterita noſſet.

¶ Anteuerto, Pręcedo, pręuenio, anticipo. Ci. in Lęl. Id ipſum quũ tecũ agere conarer, Fannius anteuertit. i. ꝓfatꝰ eſt. Amb. ad Simplicianũ. Ita mens boni ſpeculatrix conſilioꝝ ſuoꝝ eſt, priuſq̃ examinat quid decorum atq; hõeſtũ. Iniquitas vero opere cogitationẽ añuertit.

¶ Anteurbanus, a, um, quod eſt vrbi propinquum. Vnde anteurbana pręd ia, dicuntur vrbi propinqua.

✣ Anthedon, Meſpili arboris genꝰ, huic pomũ minus cęteris, ſed odore ꝓſtãtiꝰ & qđ diutiꝰ ſeruet, flos amigdalę foliũ magna ex parte feſſum, qđ añq̃ decidat, rubeſcit vehemẽter: Nõ fuit in Italia hęc arbor Catonis tempore. Cc. ☿ Anthericeũ Balſami genus tenui & capillacea coma. Anthericees enim ariſtę dicuntur. Cc.

✣ Anticanis Sydꝰ qui. & ꝓciõ a Gręcis dr̃, ꝙ añ maiorem canẽ oriat̃, ita dictꝰ, hic in lacteo circulo defixis pedibꝰ ęquinoctialẽ circulũ tãgit, ſpectat occaſum, vt inter geminos & cãcrũ cõſtitutꝰ, occidit exortu Capricorni, exorit̃ cũ Leone, cõſtat tribus in totũ ſtellis. Cicero, Anticanem Procion grato qui nomine fertur. Cc.

¶ Anticipo, as, pe. cor. ante capio pręuenio, vt eſt illud Strictior Aeoos pręceſſerat Aura iugales, Aeſtiuũ ſuadens anticipare diẽ. ¶ Antię ſunt muliebres capilli in fronte demiſſi, ꝙ ante faciem ſiti ſint.

✣ Antia vxor fuit Prœti Argiuoꝝ regis Abantis filij.

✣ Antia lex dicebatur quam Antius Reſtio tulit, quæ licet optima eſſet, luxuriæ, tamẽ obſtinatione nullo abrogãte obliterata eſt, propter quod Reſtionem ipſũ tradunt, q̃diu poſtea vixit foris non cœnaſſe ne legem a ſe latam contemni videret. Cc.

¶ Anthinũ mel vocatur quod vere factũ eſt, quum ex floribus faui cõſtruantur, quos Gręci τὰ ἄνθεα appellãt. Mel vero æſtiuum, vocatur horæum, ꝙ Græci omneis fructus æſtiuos nominant horæos, quoniam id tempus per excellentiam horam vocant.

¶ Antium vrbs Latij Volſcoꝝ caput, Romanoꝝ colonia, dictum ꝙ ante alias vrbes in ipſo litore ſita ſit, ad ocium rerumq; vrbanaꝝ vacationem accommodata.

✣ Inde Antiates dicti Anticyricon genus eſt hęrbę ſimilis erigeronti quæ in Anticyra inſula creſcit. Cc.

☿ Antidora pen. prod. ſunt remunerationes, Vlp. ti. de pe. hęre. Plane ſi antidora acceperunt, dicendũ eſt quatenus locupletiores factos quatenus acceperunt, velut genus quodam hoc eſſe permutationis.

¶ Antidotũ pe. cor. ex cõtrario datũ remediũ, ſiue medicamẽtũ qđ cõtra venena dat̃. Nã & ipſa antidota fere venena ſunt, vt ſit antidotũ quaſi venenũ cõtra venenũ ἐξ ἀντὶ καὶ δίδωμαι, i. cõtra & do. Nã cõtraria cõtrarijs curantur. Quinti. lib. vij. Tyrãnus ſuſpicatus a medico ſuo datũ ſibi venenũ, torſit eum. Et quũ id dediſſe ſe negaret, accerſit alterũ medicũ, ille datũ ei venenũ dixit, ſed ſe antidotũ daturũ. Dicitur & antidotus genere fœ. Gell. lib. xiiij. Huius regis Antidotus celebratiſſima q̃ Mitridates vocatur. Hieronymus cõtra Rufinũ. Apud medicos quoq; quædã antidotus noctios humores temperans ex amaritudine nominat̃ quæ dulcis oſtẽditur.

¶ Antidotarius, liber in quo de antidotis tractatur.

¶ Antidoſis pe. prod. latine retributio, ſignificat enim quicquid alicui ex aduerſo datur, ἐξ δίδωμαι, μ, δώσω, id eſt ex do futurum dabo.

✣ Antipatia a Latinis temperatura.

✣ Antiphus viri proprium filij Theſſali.

¶ Antipodoſis item retributio, ex anti & apo quæ re indicant, & doſis datio. Figura eſt cum media primis & vltimis conueniunt, vt veſtrum hoc factum reprendo. P. C. non meum ac pulcherrimum quidem factum, verum vt dixi, non meum, ſed veſtrum.

☿ Anthichthones populi qui habitant in zona hyemali, hos Martianus ſeiungit ab Anticis & Antipodibꝰ, q infernatẽ nobis obuerſam habitãt. Pompo. tamen videtur anthichthones pro antipodibus accipere.

¶ Antici populi qui habitant cõtrariã zonã Anthichthonibus.

☿ Antiſterion appellatur menſis Aprilis a copia florum q ĩ eo luxuriãt. Alio noĩe & a græcis Targiliõ vocatur.

☿ Antipelargoſis pe. cor. græce πελάργωσις Latini beneficiorum retributio dicitur. Vnde pelargos dicta eſt ciconia, quæ retribuat parentibus gratiam.

¶ Antibacchius pes Bacchio cõtrarius: Cõſtat ex duabus longis & vltima breui, vt natura.

¶ Antigenes pe. cor. nomen pueri ruſtici, & interpretatur ex ſe genitus.

☿ Antigonus pe. cor. nomẽ ꝓpriũ regis Macedonũ & Alexandri magni frater, qui primus poſt Alexãdrũ in Aſia regnare cœpit & duo de viginti annis regnauit. Hic multa bella geſſit in quibus occubuit. Fuit alius Antigonus rex Aſiæ. Alius Antigonus tertius eiuſdẽ nominis Macedonum rex, alius fuit Iudęorum rex.

☿ Antilepſis græce dicitur quam Latini interceſſionẽ vel interiectionem nominant.

✣ Antigonia Troas ipſa dicta eſt, poſtea Alexandria, colonia Romana.

✣ Antilena qua pectus equi aut iumenti ſeu alterius animalis cingitur, ſicut poſtilena quę ſub cauda ponitur.

✣ Antilochus Neſtoris filius maior natu, qui ab Hectore percuſſus in bello Troiano cecidit.

¶ Antilochus pe. cor. Neſtoris filius quẽ in bello Troiano Memnon Auroræ filius interemit: Vnde patris ꝑ ce motus Achilles Memnona occidit.

¶ Antigraphium, latine exemplar dicitur.

¶ Antilogia, dici poteſt cõtradictio, refragatio vel quaſi contraria oratio.

¶ Antiloquium exordium.

¶ Antiaxona pe. cor. quaſi contra axem poſita, anti cõtra ἄξις axis Græci ἀντιάξονα.

¶ Antimachus pe. cor. cũ ch, aſpirato nomen viri, latine cõtra pugnans. Mache enim pugnam ſignificat.

¶ Antiquus ꝓprie vetꝰ. Ver. Antiquaſq; domos auiũ. Deductũ, vt Var. docet, ab añ & ęuũ. Sed differũt ab inuicẽ, Nã antiquũ dr̃ qđ eſt prioribꝰ ſęculis factũ, vetus quia obſcurũ. Plau. in Muſt. Antiquũ & vetꝰ. Qm̃ vero q̃ antiquiora ſunt, fere meliora eẽ cõſueuerũt, vt mores vinũ & ſimilia. Plau. Qui vtũt̃ vino veteri ſapiẽtes puto, & q libẽter veteres expectãt fabulas: Ideo factũ ẽ, vt antiquꝰ qñq; ꝓ meliꝰ vſurpemꝰ. Cice. in Lęl. Hoc qdẽ ꝓpriũ amicitię ſed antiquior, & magis a natura ꝓfecta. Et antiquꝰ ponit̃ ꝓ nobili ac venerabili. Verg. Terra antiqua, potẽs armis. Et exprimit̃ ſemp cũ quadã dignitate vel cum quadam contumelia. ☿ Ab antiquꝰ fit antiquitas ꝓ vetuſtate. Antique antiquitus aduerbia.

¶ Antiquarius, rerum antiquarum peritus. Iuue. Ignotoſq; mihi tenet antiquaria verſus. Item antiquarius dr̃ qui verba ab vſu remota & cõmẽtarios põtificũ & vetuſtiſſima fœdera & exoletos ſcrutat̃ authores, vt ex his cõtrahat q̃ nõ intelligãtur, vt q̃dã ſolꝰ ſcire videat̃. Et antiquarius idem quod antiquꝰ, & qui litteras antiquas ſcribit. Aug. ſuper Lucam, Quemadmodum qui videt literas in codice optime ſcripto & nõ nouit legere laudat quidem antiquarij manum admirans apicũ pulchritudinem, ſed neſcit quid ſibi velint illi apices.

¶ Antiquo, as, euacuo. aboleo, & ad ſtatũ priſtinũ reuoco. Li. Oĩm reꝝ cauſa vobis antiquãdas cẽſeo iſtas rogatiões. Et antiquare ẽ cõfirmare. Liu. De plębeo ſenatu antiquabãt. Itẽ antiquare, ẽ ad ſtatutũ priſtinũ reuocare

¶ Antiphates pe. cor. nomen proprium regis Læſtrigonũ de quo Verg. lib. vij. Et primum Antphaten, is enim ſe primus agebat. Dicitur & antiphateus.

¶ Antiphona, pe. pro. nõ autẽ corre. ſed accentꝰ in ante penul. vox reciproca duobus choris alternati pſallẽtibus. Antiphonas gręci primi cõpoſuerũt, & apud Latinos diuꝰ Amb. inſtituit. Exhinc in cũctis regionibꝰ occiduis vſꝰ ĩcrebuit. Ide autẽ pe. eſt lõga, qm̃ eſt ω mega ἐξ ἀντὶ καὶ φωνή vox cõtra cõmunẽ vſum, ſic Iacobꝰ, contra vero Amb. & Greg. de quibus plura eſſent dicẽda.

¶ Antiphraſis pe. cor. ſermo ꝑ cõtrariũ intelligẽdꝰ, vt Parcę, quia nemini parcãt. Anti. contra φράσις locutio.

✣ Antiphrates gemmæ ſpecies quæ in lacte decocta id myrrhę ſimile facit.

¶ Antiſtrophe ἀντιστροφή dicitur quum inter coniuncta duoq; inter ſe pendeant fit alterna conuerſio, vt ſeruus domini, & dominus ſerui.

¶ Antipariſtaſis pe. cor. a gręcis dr̃ per quã vbi calidũ eſt inde frigus excedit, Vbi frigidum eſt, inde calor expellitur. Hic putęi per hybernum tempus calent, quia illo ſe calor contulit cedens frigori ſuperiora poſſidenti Aeſtate contra.

¶ Antipodes pe. cor. dicũt̃ qa cõtra nos poſiti ſũt contrarijs veſtigijs, quos tñ Aug. li. xvj. de ciui. dei negat eſſe, ſic ſcribẽs. Qui vero & antipodas eẽ fabulãt̃. i. hoĩes a cõtraria pte vbi ſol orit̃ qñ occidit nobis, aduerſa pedibꝰ nr̃is calcare veſtigia. nulla ratione credendum eſt.

¶ Antiptoſis pe. pro. latine dici poteſt ꝓ caſu. Figura qñ caſus ꝓ caſu ponit̃, vt: Vrbẽ quã ſtatuo veſtra eſt. Cõponit̃ enim ex ἀντὶ pro, πτῶσις caſus ab πίπτω καὶ ἐν τῷ παρακειμένῳ πέπτωκα, id eſt cado, & in pręterito cecidi.

✣ Antiſtrephon reciprocum argumentum eſt.

¶ Antitheſis pe. cor. Figura quũ vna litera ponit̃ pro alia, vt olli pro illi, Cõponit̃ enĩ ab ἀντὶ quod eſt pro, & θέσις poſitio, quaſi pro altero poſitio.

¶ Antiſtœchon itẽ dr̃ ꝓ litera. Nã anti, pro, & ſtœchõ litera, vt ſella pro ſedda, & magalia pro magaria, l, ꝓ, r, Nam magal pro magar dicitur, quod Pœnorum lingua villam deſignat, græce ἀντίστοιχον.

¶ Antithetõ pe. cor. obiectũ vl' cõtrapoſitũ. Figura, cũ cõtrarijs opponũtur cõtraria, vt apud Ouid. Frigida pugnabãt calidis, humẽtia ſiccis, Mollia cũ duris, ſñ põdere habẽtia põdꝰ. Nã anti, ꝓ vel cõtra, theton poſitum. Perſ. Carmina raſis Librat in antithetis, doctas poſuiſſe figuras. Aug. lib. xj. de ciui. dei. Antitheta q̃ appellant̃, in ornamẽtis elocutiõis ſunt decẽtiſſima, q̃ latine appellant̃ oppoſita, vel quod expreſſius dr̃ cõtrapoſita, vt apud apoſtolũ, Per arma iuſticiæ a dextris & a ſiniſtris ꝑ gloriã & ingnobilitatẽ, ab ἀντὶ καὶ τίθημι, i. cõtra & pono.

¶ Antipophora pe. cor. figura q̃ fit quũ tacitę obiectioni reſpondetur. Nam anti contra, ὑποφέρω hypophero ſubduco vel ſuffero quaſi cõtraria ſubductio.

¶ Antiſthenes pe. cor. nomẽ philoſophi, & cõtraualẽtiã ſignificat. Hic cũ gl'oſe docuiſſet rethoricã audiſſetq; Socratẽ, dixiſſe fert̃ ad diſcipulos, Abite, & magiſtrũ q̃rite, Ego enĩ iã reperi. Statimq; vẽditis q̃ habebat & publicæ diſtributis, nihil ſibi ꝑter palliolum reſeruauit.

¶ Antitypum pe. cor. latine exemplar, ſimilis formæ, vel contrarium.

¶ Anticira pe. cor. inſula ad ſinũ adiacens Maleacũ & Oetã mõtẽ, cuius meminit Strab. li. ix. vbi authore Pli. Elleboꝝ tutiſſime ſumit̃. Oui. li. iiij. de põ. Ibide dixiſſem purgantes pectora ſuccos, Quicqd & in tota naſcit̃ Anticyra. Vñ quoties ĩſanũ hoĩem ſignificare voluerũt anticyra egerę ſcribũt ho. Si tribꝰ anticyris caput ĩſanabile nũq̃ Tõſori Licino cõmiſerit. Eſt & Anticyra ciuitas iuxta Cyrrã ĩ Phocide regiõe ĩ Corĩthiũ cõuerſa ſinũ ab Anticyreo quodã Herculis ętate, Caparyſſꝰ ab Homero dicta. ¶ Antipr̃ pe. cor. nomẽ ꝓpriũ poetę Sidonij, Seu ex Tyro Phœnicię ſtoicę ſectæ, q poſt Panetiũ de officijs ſcripſit. Hic quo die natꝰ fuit, eodẽ ſemp febre laborauit oĩbꝰ annis. Et cũ diu vixiſſet, poſtq̃ ętatis ſuę tp̃s deſtinatũ appropĩquaſſet, eo die & eodẽ morbi gñe cõſũptus eſt. Hic antipr̃ nobili epigrãmate in Sapho, decimã inter muſas eã cooptat Fuere & alij huiꝰ nominis, inter quos fuit Caſſandri Macedonum filius.

¶ Antinous, Aegypti ciuitas ab Hadriani Amaſio ſic dicta, vt ſcribit Hierony. lib. contra Ioui.

¶ Antęus gygas Libycus quem Hercules occidit, hũc fabulæ fingunt quaſi filius terræ fuerit, propterea ꝙ cadẽs in terram fortior ſoleret aſſurgere, Fortior & victor quum cecidiſſet, erat.

¶ Antheus cum h, vnus fuit ex Aeneæ ducibus, Vergilius, Anthea Sergeſtumq; vocat.

¶ Anthypatea diſcordia, ſicut Sympatea concordia nobilium, vt docet Plin. lib. xxxiij. ὕπατος conſul.

¶ Anthypatus latine proconſul.

✣ Anthomis hęrba eſt quam nonnulli leuchantemida alij leuchanthemum, alij acranthemida, nonnulli melãthion vocant, hanc medici recentiores barbare Chamomillam vocant. Cc.

✣ Anthos vnꝰ ex filijs Neſtoris eſt, & ἄνθος anthos latine flos, hic Carduelis anthꝰ dr̃ ꝙ flore paſcatur. Cc.

¶ Antonomaſia cũ accẽtu in pe. dici poteſt ꝓ noĩe, id eſt vice nominis poſitio. Diome. Antonomaſia eſt vocabulũ quod ſine nomine poſitũ loco eius fungit̃, vt eſt Arma virũq; cano, vbi intelligit̃ Aeneas. Fit autẽ tribꝰ modis. Ab animo, vt magnanimꝰ Anchiſiades. i. Aeneas. A corpore, vt ipſe arduus, ideſt Polyphemus Extrinſecus vt infœlix puer atq; impar cõgreſſus Achilli hoc eſt Troilus, inde antonomaſticos denominatiue.

☿ Antiochus nomen ſecundi regis Siriæ Seleuci filij, ſed huiꝰ nominis primi. Quo nomine dicti ſunt alij Sirię reges, hic dictus eſt Anthiocus Sother & regnauit annis. xx. Secũdus Anthiocꝰ huius filius dictus Thrios & regnauit annis. xx. veneno ab vxore Laodicea extinctus. Tertius Antiochus Galericus. Antiochus quartꝰ rex cognomento magnus regnauit annis. xlvj. Dictus eſt etiã Hierax ꝙ accipitris more in rapiendis alienis vitam duceret. Hic Ptolemeũ Philometorẽ pręlio ſuperauit. Quintꝰ Antiochꝰ Sirię rex dictus nobilis ſiue illuſtris, q regnauit annis. xj. Hic hieroſolymã deſtruxit, & multa mala intulit Iudęis. Sextus Antiochus Sirię & Aſiæ rex, dictus eſt Eupator. Fuit & alius Antiochꝰ Aſcalonita philoſophus Ciceronis Brutiq; præceptor.

☿ Antimetabole latine dici poteſt ex aduerſo mutatio. Figura qua verba declinata repetuntur, vt non vt edam viuo, ſed vt viuam edo.

¶ Antiochia vrbs in Siria quę prius Metropolis Epiphane & Reblata, ab alijs Theopolis hoc eſt dei ciuitas eſt appellata. Hãc Seleucus Nicanor in ſuoꝝ memoriã cõdidit, olympiade. cxix. quã Orõtes fluuiꝰ ĩterfluit ab occidẽtali regione lauat mœnia eius Bafar fluuius. Strabo. in Seleucia Sirię quatuor inſignia ſunt opida, ob id & tetrapolis dicta regio, Antiochia Epidaphne. Item cognominata. Seleucia Pieria. Item Apamea Laodiceaq;. Alia eſt Antiochia ad Perſicũ littus ab Antiocho, cui Soter cognomen fuit condita. Ab Antiochia fiunt adiectiua Antiochenus & Antiochenſis.

☿ Antiopa Nictęi filia & Lyci Thebanorum regis vxor a quo repudiata, in maximis calamitatibus fuit.

☿ Antiphium nomẽ loci, dictũ quia Phio aduerſum ſit.

¶ Antirreſis penul. prod. latine contractio dicitur.

☿ Antinomiam græci vocant quod nos contrarietatem dicimꝰ ἀντίος ου contrarius ἀντωνομία, as, pronomen.

☿ Antonius nomen viri proprium.

¶ Antoniorum familia Romę nobiliſſima vetuſtiſſimaq; fuit, vtpote quæ ab Antone Herculis filio & nominata & oriunda proditur.

¶ Antropos pe. pro. Nã gręce ἄνθρωπος ὅτι ἄνω καὶ τρέπη, ideſt quoniam ſurſum vertatur, latine homo dicitur.

¶ Anthropophagi populi Scythię qui humana carne veſcuntur, φάγω enim comedo ſignificat. Hi populi ſũt ad Oriẽtẽ ac Septẽtrionẽ Maſſagetis finitimi, & circa hos triſtiſſima ſolitudo & mare, quod Tabin vocant.

¶ Anthropophormitę dicti ſunt q ſimplicitate ruſtica

deum habere membra putantur. Vnde & anthropomorphitica hæreſis.

❡ Anthraces penul. prod. latine carbones. Anthraceus carbonarius Anthracia pruna. Anthracinus color niger a carbone q̃ carboni ſimilis ſit, ſiue q̃ huiuſmodi color fit ex tritis in mortario carbonibus. Var. de vi. pa. Propinquę adoleſcentulæ & iam anthracinis proximo amiculo nigello, capillo demiſſo ſequuntur luctum. Rurſus Anthrax, ſicut ſcribit Hieron. ad Dama. genus eſt lapidis fulgidi atq; lucentis, quem nos carbunculum interpretamur, & quem in. xij. lapidibus inuenimus.

✣ Anthrachitis gēma eſt in qua veluti ſcintillę diſcurrere videntur.

❡ Antlia, æ, vas ſiue machinula ad hauriendā aquam excogitata. Nam ἀντλῶ latine haurire dicitur Mart. Cuna laboratas antlia tollit aquas. Et Feſtus. Antlare haurire, a græco ἀντλέω καὶ ἔνθεν τ' ἄντλημα καλέομεν, id eſt haurio & hinc hauſtorium vocamus, deſcendit. Liuius. Florem antlabant liberi ex carcheſijs.

❡ Antrum, crypta, latine, ſpecus vel cauerna, quaſi atrum (vt īqt Amb. lib. Hexa.) q̃ atro inhorreſcat ſicut atq; offuſcatiōe tenebrarū. Nā atrū vocāt ingētē quādā cōcauitatē in orbē ductā. Sed miror cur tātus vir dictiunculam etiā puerulis manifeſtā græcā ἐκ ἄντρου τὸ ἄντρον latinam eſſe voluerit, neq; Suidam citare aut alios græcos oportere. Eſt etiam nomen fluminis in Britannia.

❡ Antus animal eſt, de quo Plin. lib. x. ſcribit q̃ equorum hinnitus imitetur.

☧ Anthuſa latine florens dicitur.

❡ Anubis pe. pro. genitiuū facit Anubis vel idis, & lingua Aegyptiaca dicitur canis, in cuius forma colebatur Mercurius, vt inquit Ser. Verg. Omnigenūq; deū monſtra latrator Anubis. Ouid. ſine titulo. Per tua ſacra precor per Anubidis ora verendi Dioſc. ſcribit Anubin filium fuiſſe Oſiridis q̃ canē geſtabat tāq̃ armorū inſignia Ex quo Aegyptij canē venerantur, & Anubin deū canino capite effingunt. ❡ Anxius ſollicitus mœſtus, ab ἄγχω, μ, ἄγξω. Vnde anxietas & anxietudo. ☧ Cicero Quartaq; anxietudo prona ad luctū & mœrēs ſemper.

❡ Anxifer, pen. cor. quaſi angonem anxietatemq; ferens. Cicero libro. ij. Tuſc. Nunc dolorum anxiferi torquent vertices, nunc ſerpit ardor.

❡ Anxurus pe. cor. dr̄ quaſi abſq; raſura, ab α ſine & ξυρῶ rado. Nā imberbis a Campanis colebatur Iupiter. ſed n interponitur ad Euphoniam, vt ἀμβροσία.

❡ Anxur tā maſ. q̄ neu. gn̄is, vrbs eſt quā olim Trachinā nūc Tarracinā dicunt. Mar. Siue ſalutiferis candidus Anxur aquis. Horat. Milia tum pranſi tria repſimus, atq; ſubimus Impoſitū ſaxis late candētibus Anxur. Dr̄ autē Anxur, vt Ser. docet, quia illic colebaṫ Iupiter Anxurus q̄ſi ἄνευ, i. ſine, & ξυρὸν nouacula, qa barbā nūq̄ raſiſſet.

❡ Anyger & anygrus fluuius Theſſaliæ De quo Ouidius Fundit Anygrus aquas.

❡ Anypodetos ἀνυπόδητος Græci vocant qui pedibus ſunt nudis.

A ANTE O

AOnia regio Thraciæ ab Aone rege Nept. filio dicta, quē factione ſuorū ex Apulia pulſū in Bœotiā tradūt veniſſe, ac de ſuo nomine mōtanā regionē Bœotiæ vocitaſſe Aoniā. Aoneſq; eius mōtes dicūtur. Hic Aonius, a, um, Ouidius. Separat Aonios Acteis Phocis ab aruis. Similiter Aonides patronymicum pro poſſeſſiuo. Iuue. Aptuſq; bibentis Fontibus Aonidum.

❡ Aorſi populi nō pcul ab Iaxarte fluuio qua in hircanū mare influit (vt īqt Ptol.) Alios Pli. in Europa collocat Aorſos. Scribit Strab. Aorſos Tanaim accoluiſſe.

❡ Aornos, fuit petra apud Indos pceps & inuia, monumētis hiſtoricorū celebrata, quaſi auibus inacceſſa. A em̄ priuationē ſignificat, ὄρνις auem. Scribit Plutar. Alexādrū quū intellexiſſet hanc petrā teneri ab homine meticuloſo, dixiſſe nunc locus iſte facillimus eſt captu.

A ANTE P

APanea, inſula eſt a Tygri fluuio circūfuſa, ſic dicta, vt ſcribit Pli. ab Antiochi matre. Eſt & Apamea Bithyniæ opidū, quod Nicomedes cognomēto Epiphanes Pruſij regis filius de matris Apames noīe Apameā vocari voluit, quæ Myrlea a Myrlo Colophoniorū duce dicebatur.

❡ Apamia cū, i, vrbs minoris Aſiæ eſt, & vna Phrigiarū vrbiū maxima fuit. Vrbs fuit nomine Celenis, quã deſtructa Antiochus Soter homines tranſtulit in eam q̄ poſtea Apamia dicta eſt, & vrbē appellauit de noīe matris Apamiæ Artabazi filiæ, quæ Seleuco Nicanori nupta fuit. Eſt & alia vrbs eius nominis in Parthia.

☧ Apage & apagete dictio comica aduerbialiter ſūpta ducta a verbo græco ἀπάγω quod ſignificat abduco, abigo, remoueo. Plaut. in Curg. Apage hanc caniculā. Apul. Apagete fœtorem extremæ latrinæ.

❡ Apageſis pe. cor. aduerbiū grecū comicū, familiariter corripientis eſt, quod ſignificat adhuc ſi vis & remoue. Apul. Apageſis iam cruentos deos.

❡ Apanthropos penultima prod. latine inhumanus dr̄. Apanthropia inhumanitas.

☧ Apalactizo, as, calcibus inuado. Per trāſlationē puīfacio, cōtēno. Plau. in epi. Auxilia mihi & ſuppetiæ ſūt domi, apalactizo inimicos omneis, alij dicūt apolatizo.

☧ Apedes aues dictæ a paruitate pedum, quod genus auicularum pennis plurimum valet.

☧ Apedibus qui & adpedes dicuntur, Vide ſupra in litera A. ☧ Apeliota vētus quē ſubſolanū dicimus, dr̄ & Apeliotes. ☧ Apalæſtros greci vocant ignaros paleſtræ.

☧ Apatos ἀπάτορος latine dicitur ſine patre, quo nomine dictus eſt deus pater, q̃ ex nullo ſit procreatus.

☧ Apathes latine dr̄ ſine paſſionibus, ſine vlla animi pturbatione ſeu impaſſibilis. Pli. ſcribit, quoſdā ſapiētiæ ſectatores eſſe toruitate quadā naturæ dura, & inflexibili pditos, humanis affectibus caruiſſe, quiq; ipſi apathes nominantur, Vnde apathia animi tranquillitas.

☧ Apate genus intubi ex Theophraſto, quē Theodorus fraudē conuertit, quia guſtantes amaritudine decipiat.

✣ Apatinæ lapæ genus, alio noīe Philāthropos appellaṫ, q̃ veſtibus hominū adhærēs eos amare videatur, Cc

✣ Aparctias ventus ab Arcto flans. Cc.

✣ Apauortene regio eſt Scythiæ, in qua eſt Hircania prouincia. Cc.

❡ Apella dici poteſt ſine pelle: Quo noīe vocati ſunt Iudæi circūciſi. Hora. lib. Ser. Credat Iudæus Apella.

❡ Apelles, is, vel etis, ſecūdū Priſ. nomē pictoris eximij patria Coi, q̃ oēs prius genitos futuroſq; poſtea ſuperauit, & picturę plura ſolus ꝑpe cōtulit q̄ cæteri. Fertur Alexandrū Macedonē a nullo pingi voluiſſe q̄ ab Apelle De hoc Oui. Si nūq̄ venerē Cous pinxiſſet Apelles. Merſa ſub æquoreis illa lateret aquis.

✣ Apeliotes ventus ab oriente verno (id eſt æquinoctiali) veniens alio nomine Eurus dictus. Sic dictꝰ ἀπὸ τοῦ ἡλίου, id eſt a ſole, q̃ ſub ſole ſpiret.

❡ Apenninus per dupplex nn, a penna quæ eſt ſummitas, Vel apœninus cū œ diphthō. vt ſcribit Ser. quaſi alpes pœni, quem annibal primus ſuperauit. Hic Italiam diuidit, incipitq; a Genua, & ſupra Carnos incumbit. Liu. li. xxj. Penninum dicit diſputans.

❡ Aper porcus ſylueſter, ab ἀφρὸς ſpuma, q̃ ſpumā ore emittat, Vel dr̄ a feritate quaſi aſper, q̃ hirſutus ſit, ſeu q̃ in locis aſperis habitet, vt inquit Var. ☧ Vel a græco remota prima litera κ: Illi enim κάπρον dicunt.

✣ Aper Mænalius dictꝰ a Mænalo monte Arcadię. Cc.

❡ Aperio, ex ad & pario, vt īquit Priſ. abiecta, d, quia d ſequēte p, nōnūq̄ abijciṫ. Et ſignificat patefacio. Terē. Fores aperi. Habetq; a cor. Iuue. Protulit vt mos eſt & apta palluit agna. Q nq; detego. Hic Macr. ait iuniores ſolitos eſſe nō tā honoris q̄ valetudinis cauſa maioribus caput aperire. St. Sic fatus apto enſe vocat ſocios, p trāſlationem aperire ponitur pro exponere. Plautus. Age iam, & hoc ęnigma aperi nobis. Item pro nudare Cice. Veretur enim ne ſi quo caſu acciderit, vt partes corporis quędam aperiantur, aſpiciantur non decore. Item p vulnerare. Iuue. Fuſte aperire caput, candelam appone re valuis. Huius verbi compoſita ſunt adaperio, quod ē valde aperio. A quo adapertile pe. cor. quod aperitur vł aperiri poteſt Verſatilis axis, qui verſatur vel verſari poteſt. Ouid. de triſt. Aſpicis a dextra latus hoc adapertile tauri. Exaperio foras, vel valde aperio.

❡ Apeſus, untis, pe. cor. mōtis nomen eſt qui Nemeę ſuperiacet vbi Theſeus Ioui primum operatus credit. Dictus ab heroe, cui Apheſas nomen erat. Papi. Mons erat audaci ſeductus in ethera dorſo, Nomine Lernæi dicunt Apeſunta coloni Gētibus Argolicis olim ſacer. Ab hoc monte Apeſuntius Iupiter dictus fuit.

❡ Apes vel potius apis in noīatiuo ſingulari. Col. lib. x. Nam quāto gradior apis atq; rotūdior, tanto peior. Ouid. lib. xiij. Meta. Nō apis inde tulit collectos ſedula flores. Hoc nomē cōpoſitum exiſtimant plęriq; ab, a, ſine & pes, q̃ ſine pedibus naſci videaṫ id genus volucris, Dicente Ver. Trūca pedū primo. Sed quū non ſeruet analogiam, ſicut cętera cōpoſita hipes, edis, tripes, edis, cōpes, edis, magis ſimplex iudicandū eſt. Creanṫ apes ex bobus, ſicut crabones ex equis, fuci ex mulis, veſpæ ex aſinis. ✣ Inde apecula ſiue apicula diminutiuum. ☧ Aphedātes populi in Moloſſis, inquit Stepha. ab rege cui Aphedas nomen fuerit.

☧ Aphratta per dupplex tt, ſunt aperta intectaq; nauigia. Cicero ad Atti. Hos Rhodiorum Aphrattis tranquillitates occupaturi eramus.

☧ Apheteria Græci dicunt carceres, vnde equi emittūtur ad curſum. Sunt & Apheteria, vt inquit Suidas organa ad expugnandas vrbes accommodata.

☧ Aphedas nomen regis Athenienſium.

✣ Apharrema alicæ genus grandiſſimum

✣ Aphidas vnus ex centauris.

✣ Aphidna ſiue aphidne. vna ex vrbibus Athenięſibus.

❡ Aphytia vrbs Pallenes.

✣ Aphyracora, electri ſpēs, & pdulcē ſuauitatē dicit.

❡ Apis, idis, vel apis, qui etiam dictus eſt ſerapis a quibuſdā Oſiris. Aug. li. xviij. de ciui. dei. Rex argiuorū Apis nauibus trāſuectus i Aegyptū, quū ibi mortuus fuiſſet, factus eſt Serapis oīm maximus Aegyptiorū deus. Nois autē huius cur nō Apis etiā poſt mortē, ſed Serapis appellatus ſit facilimā rationē Varro reddit. Quia em̄ arca in qua mortuus ponit, qđ oēs iā ſarcophagū vocāt, σορὸς foros dr̄ grece, & ibi eū ſepultū venerari cœperūt, priuſ q̄ tēplū eius eſſet extructū, velut Soroſapis vel ſorapis primo, deīn vna litera vt fieri ſolet cōmutata Serapiſdictus eſt. Apud Aegyptios etiā apis bos dr̄ & p numine colitur. Luc. Et ſacer in cineres magni mactabitur.

Apis. Ille autē quē mirabili vanitate decepta Aegyptus in honorē eius diuitijs affluētibus alebat, qm̄ eū ſine ſarcophago viuū venerabaṫ, Apis non Serapis vocabaṫ. Quo boue mortuo qm̄ q̄rebaṫ & reperiebaṫ vitulus coloris eiuſdē, mirū quodā & diuinitus ſibi pcuratū eſſe credebāt. Eſt etiā Apis vicus in Aphrica, qa nobilis religione Aegypti locus eſſet. Fuit etiā apis nomē regis Argiuorū q fuit filius Iouis & Niobes Phoronei filię. Ferunt hūc poſt cētēſimū annū regnaſſe apud Argiuos, cūq; ſibi Egialeū fratrē pfeciſſet Aegyptū trāſfretauit, & Memphim ciuitatē cōdidit, accepta in coniugem Iſide.

❡ Apianus, a, ū, qđ apes auide ſumūt. Vñ apianę vuæ dictę ſunt quas, vt inqt Colu. muſcæ infeſtantur, nunc vulgo a muſcis muſcatellæ dicunṫ. Græci ſtitā vocāt ēt a quodā ſapore quaſi caſtoreo. Plin. lib. xiiij. Apianæ apes dedere cognomen pręcipue earum auidæ.

❡ Apiarius qui curat ſiue q poſſidet apes. Pli. li. xxxj. Prouētū em̄ ſperāt apiarij large floreſcēte thymo.

❡ Apiarū, locus vbi apes cōſidēt, hoc eſt vbi aluei apum tenentur, qđ meliſſō a meliſſis hoc eſt apibus etiā & mellariū noiaṫ. Col. lib. x. Non eſt dubitandū quin in edificio iunctū apiarū maceria circūdemus ſed in ea pte q̄ terris latrinæ ſterquilinijq; & balinei odoribus libera eſt.

❡ Apicula diminutiuum, parua apis, Plin. li. vij. Quadrigā ex eadē materia quā muſca integeret alis fabricatā, & nauē quā apicula pennis abſconderet. Dicitur & apecula ab apes nominatiuo, quæ Merops etiam vocatur, Vergillius. Meropes aliæq; volucres.

❡ Apiaſtra illa auis dicitur quæ apes comedit.

❡ Apium herba folia habēs petroceli no ſimilia, ſed maiora ex qua fiebāt apud antiquos coronę victoribus ſacri certaminis Nemeę, Iuue. Gaudētes fœdo peregrina ad pulpita ſaltu Proſtitui Graięq; apium meruiſſe coronę. Ab apij etiā corona quam. L. Apius in Achaia meruit; Apiorū gētē Romę eſſe cognominatā legimus. Quidam hoc nomen ab apice deducunt, quia antiqui apicem capitis apio coronabant. Hanc herbā greci σέλινον Selinō dicunt, cuius multa ſunt genera. Quod enim ſponte in humidis naſcitur Heleoſelinum dicitur, ἑλ ⊕ em̄ dr̄ palus, vno folio eſt nec hirſutum, quod in ſiccis hipposelinum, quo equi libenter veſcuntur, pluribus folijs eſt ſimile heleoſelino. Id & petroſelinum & oluſatrum ſiue oliſatrum nuncupatur. Tertium oreoſelinū, quaſi mōtanum apium, cicutę folij, radice tenui.

☧ Apius cognomen familiæ Romanæ, de qua modo in dictione apium viſum eſt.

☧ Apias gręce, latine arbor pyrus dicitur.

❡ Apiaſtrum herba eſt quę a meliſſis meliſſephylō appellatur hoc eſt apium folium. Et a melle dicitur melliſſena. Nullo magis flore gaudent apes.

❡ Apicæ oues dictæ ſunt quę non amplo corpore ſūt, nec multam lanam habent circa corpus totum.

❡ Apia via Romæ ab apio Claudio ſic vocata.

❡ Apinæ pe. cor. nuces vocātur, quę cutē verius q̄ putamen adeo mollem habent, vt ſimul mandantur.

❡ Apina arbor quaſi minime pinus, q̄ pinus picea dicitṫ q̃ picęę potius q̄ pino ſimilis ſit. Apina etiam Tricaq; duo opida Apulię fuerūt q̄ Diomedes euertit tāta ignominia, vt in puerbiū ludibrio trāſierint. Quoties em̄ rē nullius precij oſtēdere volumus Apinas & tricas nominamus. Mar. Sunt apinę tricęq; & ſi quid vilius iſtis.

❡ Apidanus pe. cor. fluuius Theſſalię. Lu. li. It gurgite vaſto Apidanus nunq̄; celer niſi mixtus Enipheus.

☧ Apitanon latine imperſuabile. Auguſti. At deo grās de Iona qui dicitur in vętre Ceti & triduo fuiſſe, quod apithamon eſt & incredibile.

❡ Apex proprie virga in ſummo flaminis pileo, in cuius extremo modica lana eſt, qđ primū conſtat ad Albā Aſcaniū inſtituiſſe. Plerūq; tñ ſumitur p ſumma verticis pte, q̃ lōgē ſit a pedibus. Aliqñ etiā p cęli, ſiue galeri ſeu mōtis aut literę ſūmitate. p diſtictiōis nota. Pro honore, vł p aliqua re cuius ſūmitas eſt acuminata. Col. li. v. Eiuſq; velut apex pñs īminēs mucro vocaṫ. Ponit & p ſacerdotiū, ſeu pōtificū infula, quā vulgo mitrā vocant. Val. libr. i. At Sulpitio inter ſacrificandū e capite apex prolapſus, eidem ſacerdotiū abſtulit. Cicero vero trāſtulit ad authoritatem magnā. Apex inquit ſenectutis, eſt authoritas quanta fuit in. M. Cælio Metello.

❡ Apiculus diminutiuum paruus apex, quod & apiculum dicitur Feſto. Apiculum filum quo flamines velatū apicem gerunt.

❡ Apexabo inteſtinū ſanguine plenū admixto pīgui, ſit dictū, q̃ i ſūmitate qdā quaſi in capite apicem habet.

❡ Appio nomē fuit grāmatici celebris, Pliſtomei filius cui cognomē Mochus gñe Egiptius fuit, floruit tēporibus Dionifij Halicarnaſſei q̄ vt Se. ſcribit ſub. C. Ceſare tota circūlatus eſt Grecia. ✱ Hunc. T. Cæſ. per contemptū Cymbalum mundi appellabat, qm̄ publicæ famæ tympanum potius videri poſſet. Immortalitate a ſe donari ſcripſit, ad quod aliqua componebat. De hoc

etiam Ioſephus ſcribit, ꝙ eſſet malus & indoctus, totiuſq; vitę tẽporibus importun⁹ calumniator omnium, cor aſini habens. Tu vide Ioſephum.

✤ Apiris, infinitio. Cicero, quarum in incurſionem nõ ſolum videamus, ſed etiam cogitemus infinitionem ipſam, quam apiria vocant. Cc.

✤ Apiſtos gẽma quę igne excalefacta ſeptenis diebus colorem tenet diſtinguentibus eam, quibuſdam rubentibus venis. Cc.

℄ Aphęreſis pe. cor. & antepenultima cũ æ diphthõgo dici poteſt abſciſſio. Figura quę a principio dictiõis literam vl' ſyllabam aufert, vt pone metũ pro depone, ἐξ ἀπὸ καὶ αἵρομαι τὸ εἰς φ κατὰ τὴν δασεῖαν ἀποβλητὸν τοῦ ο, id eſt ex ἀπὸ, & αἱρέομαι π. in φ aſpiratum, & abiecto ο.

℄ Aphrica, regio ab α ſine φρίκη frigus, quaſi ſine frigore. Hanc tertiam orbis partem plęriq; dixerunt.

℄ Aphros latine ſpuma. Inde Aphroditen Venerem dicimus quia de maris ſpuma concepta fertur.

℄ Aphronitrum, ſpuma nitri.

℄ Aphrodiſia, dicuntur venereæ voluptates.

☿ Aplaſtos latine dicitur ſimplex, vel ſine dolo.

℄ Aphilos pe. cor. dicitur qui nullum habet amicum.

℄ Aplanes pe. pro. dicitur non vagus, inerrabilis. Macrobius. lib. primo de ſom. Hic enim cœlum quod aplanes ſphera vocitetur, partem vnam, ſeptẽ vero ſpheras quæ vagæ nominantur.

✤ Apliſiæ ſpongiæ vocantur, quia elui nõ poſſunt, nã dum viuæ atq; illotæ ſunt, nigricans color eſt illis.

☿ Applaudo ſignificat allido. Apull. libr. vj. Incaſſis in cauſa poſteriorꝫ pedũ calcibus, protinus applaudo terrę. Aliquando applaudere eſt alicui plaudere membro aliquo, vel in laudẽ, vel in vituperiũ. Hiero. Quãq; labia torqueatis, trahatis capillum, applaudatis pede, fidem eccleſiæ apertiſſime confitebor.

☿ Applodere fulgetris apud Plini. eſt fauere, teſtariq; honorem illo motu.

℄ Applodo, is, penul. ꝓdu. Vide in dictione Plodo.

℄ Appluda pe. ꝓdu. a quibuſdam interpretatur furfur a quibuſdam ſorbitionis genus liquidiſſimum. Plin. docet Appludam vocari purgamẽta milij & pãnici & ſiſanię quũ in frumẽto palea dicaẽ. Dicta appluda ab applodẽdo, ꝙ ꝓpter tenuitatẽ, quia minutiſſima eſt ſpũ deijciatur. Neui⁹. Ne hercle appluda eſt hodie q̃ tu leuior.

℄ Aocrotus pe. cor. ἀπόκροτος durus, aſper, rigidus. Firmi. libro. vij. Naſcẽtur ſerui miſeri, apocroti, oligochronij & infœlices.

℄ Apocalypſis, latine reuelatio. Ex ἀπὸ quæ re in cõpoſitione ſignificat, & καλύπτω velo.

℄ Apocope, pen. cor. amputatio. Ex ἀπὸ quæ re vel ab & κόπτω ſcindo, amputo. Figura quando vltima litera vl' ſyllaba tollitur, vt peculi pro peculij.

☿ Apocopi dicta ſunt a Iul. Materno caſtrati, quaſi abſciſſi amputata virilitate.

℄ Apocryphus, pha, phum, penultima correpta, latine abſconditus ſecretus. Ex ἀπὸ, quæ exaggerant rem, & κρύπτω abſcondo. Illa vero ſcriptura dicitur apocrypha cuius occulta origo eſt, & in qua licet inueniatur aliqua veritas, tamen propter multa falſa, nulla eſt in ea canonica veritas.

☿ Qui vero ſunt apocriphi libri, quere in decre. diſtin. xv. c. ſancta Romana eccleſia.

℄ Apocriſarius latine dici poteſt reſponſalis. Ex ἀποκρίνομαι, quod ſignificat reſpõdeo, reijcio, refello. Et ponitur pro legato Apocriſis reſponſum.

✤ Apocynon oſſiculũ in ranæ ſiniſtro latere, quod ſi in aquam deiectũ fuerit ſtatim feruere ferunt, amorem eo, & iurgia ſi in potionẽ addatur, cõcitari. Sic dictum quoniã canũ impetus in eo cohibeantur. Cc.

℄ Apodixis euidẽs ꝓbatio, demõſtratio, ſiue experimẽtũ. Vñ Apodixes grãmaticæ, vulgo dicũẽ geometricæ probationes. Ambroſius. Crudeliſſima omnium fœminarũ ad ffliũ meũ apodixẽ tuæ artis magicæ demõſtrare! Gellius, Apodixis apodixim vtriuſq; callens cũ ea quæ dubia aut obſcura ſunt, per ea quæ ambigua nõ ſũt illuſtrãtur, ſed cũ in lingua cõmuni ſcribatur δείκνυμι de monſtro per ει in principio, καὶ, μ, δείξω. locus ille debe em ẽdari apodexis per e, in penultima.

℄ Apodyterium, latine ſpoliatoriũ, Loc⁹ in quo loturi aut ſudaturi veſtes deponebant, quas capſarij ſeruabãt Nã ἀποδύειν exuere dicitur. Plinius ad Apollinarem, Inde apodyterium balinei laxũ, & hilare excipit cella frigidaria, in qua baptiſteriũ amplum, atq; opacũ δύνω καὶ δύω ingredior, quaſi veſtem ingrediamur, ἀπὸ priuat, ideſt ex veſte exeo.

℄ Apologus pe. cor. fabula in qua bruta animalia loqui introducuntur. Nam eſt quędam ex humilibus reb⁹ cõpoſita forma ac ſpecies ad videndũ, quę & apologia dẽ. & apologatio, Plaut. priuſq̃ abis pręſente te, huic apologum agere vnum volo.

℄ Apologia, reſponſio, vel ſatiſfactio, defenſio, ſeu excuſatio, quę & apologeticon & apologema, atis, dicitur Vnde apologeticus liber, ideſt ſatiſfactionalis. Hieron. ad Pãma. & Oceanum, Quis prudentior, doctior, eloquentior Euſebio, & Didymo aſſertoribus Origenis inueniri poteſt, quoꝝ ſex voluminibus τὰς ἀπολογίας, i. defenſiones ſcribens, ita eum vt ſe ſenſiſſe confirmat.

℄ Apophoretum, ἀποφόρητον penultima producta, munus quod dari ſolebat Saturnalibus, quem morem hodie quoq; ſeruamus menſe Decemb. in natalitio ſeruatoris die. Suetonius in Domiti. Dabat ſicut Saturnalibus viris apophoreta, ita per Calendas Martias fœminis. Idẽ in Cal. Agitato cithio comeſſatione quadam. in apophoretis vicies. HS. contulit. Dicta apophoreta a φορέω quod ab ijs, quos ſalutabant. referentur, ἀποφέρειν enim modo auferre, modo referre ſignificat. Apophoreta etiam dicuntur vaſa a referendo. Athenæus, Vaſa q̃ conuiuijs opponebantur, vt ſecum ea ferrent, donoq; haberent ἀποφόρητα vocabant.

☿ Apocleti, penultima ꝓd. ſenatores, ſanctiuſq; concilium, quod ex delectis conſtat viris, qui & decuriones dicuntur. De apocletis frequens mentio fit apud Liui. dicti ἀπὸ τοῦ ἀπόκλητος, i. vocatus ꝙ ad ſenatũ vocareẽ.

℄ Apocataſtaſis ἀποκατάστασις latine inſtauratio: Apocaſticus inſtauratus.

℄ Apophaſis, penultima correpta. negatio abnuentia, depulſio, Ex ἀπὸ re & φάσις reſpõſio, dictio, fama, Apopharica negantia, vt quũ quis accuſatus, ꝙ hominẽ occidit, reſpõdit, nõ occidi, latine deprecatio & depulſio.

℄ Apoſiopeſis, penultima correpta a Cicerone dicitur reticentia, a Celſo obticentia, alij interruptionẽ appellant, ἀπὸ τοῦ ἀπὸ, i. re καὶ σιωπάω quod eſt ſileo, vel taceo, Nam eſt quaſi interceptum ſilentium. Figura indignantibus familiaris, in qua verbum extrinſecus ſubintelligitur. Vergilius, Quos ego, deeſt enim puniam, vel quid ſimile. ☿ Quintilian⁹ libro nono, Omne in quo aliquid deeſt apoſiopeſis poterit appellari.

℄ Apotheoſis penultima ꝓducta, cõſecratio, ſeu deificatio. Ex ἀπὸ, quę ab incidat, & θεότης diuinitas, quaſi a diuinitate procedẽs. Vnde Seruius in Daphnide apotheoſin dixit relationem indeos, quum ſcilicet hominẽ inter deos nominamus ἀποθεόω. Apotheoo deifico.

✤ Apogæi venti ſunt a terra flantes. Cc

℄ Apodes penultima correpta aues quędam, ꝙ careãt vſu pedum. Alio nomine Cypſeli dicuntur ex hyrundinum genere, volant plurimum, nidificant in ſcopulis, atq; in editioribus domibus. Quies eis niſi in nido nulla, aut pendent, aut iacent. Plini. lib. x. Plurimũ volant quę apodes vocantur, quia careant vſu pedum. Huius nominatiuus ſingularis eſt apus apodis.

☿ Apodos, pe. pro. ſcribitur enim apud Gręcos per ω, ἀπῳδὸς, & eſt vox galli intẽpeſtiua, ſiue ĩmatura, & vox quæ neq; choro neq; fidib⁹ cõcordat. Eſt etiã cõmune,

☿ Apologo, as, poſtulo. Seneca. epi. xlvij. Et ſępe illũ inuicem apologauit.

✤ Apollo Nomius. i. paſtor, dict⁹ eſt quo tempore Admeti regis pauit armenta. Cc.

✤ Apollinis templum apud Delphos. Cc.

✤ Apollinis tripodem vas aureum fuiſſe conſtat trium pedum a Vulcano fabrefactum, ac pro munere Pelopi datum, dum vxorem duceret. Cc.

℄ Apollo, inis, & Apollos Apollo ſecundũ gręcam declinationem, creditus fuit deus, quem gręci etiã φοῖβον hoc eſt ſolẽ appellant. Cui vt Macrobi⁹ inquit varię fuerũt potaſtates: Nam fuit author carminis, p̃ſes vaticinũ ſagiptandi peritiã habuit, artem medicinę percalluit, & chordę vocalis. Idem dẽ liber, ꝙ libere peruagetur per aerem. Dictus Apollo ab a, ſine, & polli multi, ꝙ ſol⁹ ipſe luceat. Ab Apolline Apollineus.

℄ Apollinares ludi, qui in honorem Apollinis fiebant, Et Apollinaris nomen proprium viri.

℄ Apolloni⁹ nomẽ philoſophi Alabadẽſis ſiue Tyanei, qui Rhodi vixit. Vñ & Rhodius appellatus eſt. Hic dictus eſt a Sue. clariſſim⁹ dicẽdi magiſter, ſub quo, vt Plutar. ſcribit Cic. & Cęſar cõdiſcipuli fuere. Hic Pythagoricus philoſoph⁹ dũ Epheſi vitã ageret: & forte in multitudine diſputaret, per eam horã qua Domitian⁹ interficiebaẽ, defix⁹ & elinguis ſtetit. Tum autẽ exclamauit. Euge Stephane pulchre, Stephane percute peccatorẽ, pulſaſti, vulneraſti, & interfeciſti.

℄ Apollonia ciuitas Epiri Corinthiorum colonia, optimis olim inſtituta legibus, vulgo his temporibus Valonia nominaẽ. De hac Strabo, Condidere Apolloniã Corinthij Coryceique ab Acante fluuio ſtadijs decẽ, a mari ſexaginta. Eſt & Apollonia inter inſulas Thracię cis Iſtrum amnem locata.

☿ Eſt & Apollonia ciuitas in Creta, & alia in Syria.

☿ Apolloniatæ ppl'i Apollonię. Val. Maxi. li. j. Apolloniatæ quidem pœnitentiam egerunt.

℄ Apollodorus nomen proprium pictoris excellentis, & nomen oratoris Pergameni.

✤ Apollodori ſex memoranẽ. Prim⁹ Athenieẽſis comicus. Secund⁹ Cele⁹, cuius comœdię fuerũt Philadelphi & Siſyphus. Terti⁹ Tarcẽſis tragicus. Quart⁹ itẽ Athenieñ. grãmatic⁹ Ariſtarchi diſcipul⁹. Quint⁹ Pergamenus Rhetor, p̃ceptor Callidij, qui docuit Auguſtũ. Sextus Alexandrinus Comicus Menandri ęmulus. Cc.

℄ Apollydes pe. ꝑ. latĩe ꝑditi dici pñt ἀπόλλυμι, pereo.

℄ Aponus pe. cor. fluui⁹ ſeu fons calidis aquis haud lõge a Patauio. Vel vicus vbi balnea ſunt. Luc. li. vj. Colle ſedẽs Aponus terris, vbi fumifer exit, Atq; Antenorei diſpergiẽ vnda Timaui. Apona aũt nõ tã quia cõtra morbos ſint, dicunẽ, q̃ quia citra dolorẽ vllũ afferãt remediũ. Vñ Patauini quoq; fontes appelati ſunt Aponi, vt Caſſiodoro placet ἐξ α στερητικοῦ καὶ πόνος τὸ ἄλγος καὶ μοχθισμός. ✤ id eſt ex a priuante & labore & triſtitia.

℄ Apophthegma, atis, Breuis & acuta ſentẽtia ſiue acutũ dictũ, ſeu acuta reſponſio. Vñ Plutarchi apophthegmata ἐξ ἀποφθέγγεσθαι. i. multa cõpręhẽdere. Hinc Apophtheticon, id eſt dicterium.

℄ Apoplexia, ſiue apoplexis, Subita percuſſio, quã ſequitur mors ἐξ ἀποπλήττω, μ, ἀποπλήξω, ictu conſterno.

℄ Apoplectici ſunt, quos diicimus attonitos, quorũ videlicet & corp⁹ & mens ſtupet ictu fulminis aut morbo. Hie. in chronicis, Valentinianũ ſubiti ſanguinis corruptione mortuum ſcribit, quę gręce apoplexis vocatur. Perſuaſum autem vulgo eſt, cum quis repentina morte corruit, euenire id gutta ſanguinis e capite in cor delata. Quod quidem, & Spartianus Capitolinuſve iam tũc credi paſſim demonſtrat.

℄ Aporia, pœnuria indigẽtia. Nã ἄπορος aporos ĩdigẽs & pauper diciẽ. Vnde apud Eccleſiaſt. Aporia hominis in cogitatu illius: Dicitur & ſapientia, vt ait Auguſtin⁹.

℄ Aporior, aris, cõuicior & quaſi paup abijcior, ſordeo vt apud Ap'ſin. ij. Corin. iiij. Aporiamur ſed nõ deſtituimur. ☿ Aphorrhocas gręci vocant defluxus quoſdam aerios, qui ad terram labentes, ſtellarũ caſus imitantur.

℄ Apoſtaſia cũ accentu in pe. elongatio, defectio, rebellio, apoſtaſea ſiue apoſtatic⁹, rebellis. Hier. niſi venerit diſceſſio primũ, qđ gręce dẽ ἀποστασία ἐξ ἵστημι, μ, στήσω. i. ſiſto. ℄ Apoſtato, as, pe. cor. rebello. Cypria. ad Corneliũ, Inter eſſe debet inter eos q velut apoſtatauerunt, & ad ſeculũ cui renũciauerũt reuerſi gentiliter viuunt, vel ad hereticos trãſfugę facti cõtra eccleſiã ꝑnicialia arma ſuſcipiunt. Hinc formauit nomen verbale Hie. in Ezechie. Mitto inquit ego te ad gentes apoſtatices.

℄ Apoſtema, atis, pe. pro. ἀπόστημα vomica eſt, q̃ & ſuppuratio a latinis, cũ ꝯcurſus mali humoris in aliquã partẽ corporis fact⁹ eſt. Sed ꝓprie ἀπόστημα ſpaciũ, diſtãtia ἐξ ἀφίστημι, μ, ἀποστήσω. i. abſcedo futurũ abſcedam.

℄ Apoſtol⁹ latine miſſus, ſiue nũci⁹ dẽ ἀποστέλλω mitto. ☿ Apoſtolorũ aũt quatuor ſunt gña, a deo nõ ꝑ hoĩem, vt Moyſes, a deo ſed ꝑ hoĩem, vt Ieſus naza. ꝑ hoĩem tm̃, ſicut nr̃is tẽporib⁹ multi fauore vulgi in ſacerdotiũ ſubrogati ſũt. Ex ſe aũt ſicut ſũt ipſi pſeudoprophetę.

℄ Apoſtrophe pe. cor. dici põt conuerſio. Figura cũ ad aliquem per ſecũdã perſonam fit conuerſio, vt te nũc alloquor Africane, cuius mortui nomẽ ſpendori ac decori eſt ciuitati. Apoſtropho enim auerto.

℄ Apoſtrophus accentus colliſiuus in fine alicuius dictionis denotans vocalem præcedẽtis dictionis eliſam propter hiatum, vt ἀφ' ὤμ. ἀπ' ἀμβροσίου καλ ἐπίνον.

℄ Apotheca, cellã vinaria. Pli. Vina in apothecis canis ortu mutanẽ. Proprie tñ eſt in qua vinũ, & cõſeruaẽ & vendiẽ. Idem. Tm̃ pecuniarũ detinet vini apothecę, nec alia res maius incrementũ ſentit. Dicitur etiã apotheca ſtatio, in qua res venales apponunẽ. Hier. quoq; in Eſa. accipere videtur apothecam pro loco in quo ſeruatur omnis ſupellex. Apud Iuriſconſultos, accipiẽ pro quodam obligationis genere.

℄ Apotamia cũ accẽ. in pe. maior pars ſemitoni quæ a latinis diſciſſio dici poteſt ἐξ ἀπὸ καὶ τέμνω. ἔνθεν τομή. i. ſeco, hinc ſectio.

℄ Apozima aqua cocta cum varijs condimentis.

℄ Apoximenos gręci vocant eos qui e corporibus ſordes detergunt quaſi diſtringentes.

℄ Apparo, as, pe. cor. ſignificat ad dignitatẽ quandã ac põpã me apto. Cic. li. iij. De Orat. Illa q̃ in apparatu fori appellanẽ inſignia. Pręparo vero anteparo, q̃ vtilia mihi fore credo. Idẽ li. j. offi. Facile toti⁹ vitę curſum videt, ad eãq; degendã p̃parat res neceſſarias. Et q̃q̃ apparat⁹ videaẽ vtrũq; ſignificare, vt apparat⁹ belli, quaſi p̃paratio, id tñ poti⁹ eſt ex quadã cõſequẽtia quã ꝓprietate. Nã vt dicim⁹ naues nõ mõ inſtructas, ſed etiã ornatas, qa vt inſtructiores ad bellũ eo pulchriores ſunt, ita apparatũ belli vocam⁹, q̃ ad bellũ quodã decore & ornatu aptanẽ. ℄ Appareo, es, pe. ꝓ. ſignificat videor. Ver. Apparet liquido ſublimis in aere Niſus. Et apparere eſt de ĩprouiſo ſe oſtẽdere. Ci. Cũ eqtes Antonij apparuiſſent. Itẽ obedire & p̃ſto eſſe ad obſequiũ. Ver. li. xij. Hę Iouis ad ſoliũ, ſęuiq; ad limina regis Apparẽt, Hinc. ℄ Apparitores dicti ſunt ꝙ appareãt & p̃ſto ſint ad obſequiũ q & ſtatores dicunẽ, vt ſunt ij q magiſtratib⁹ circũſtãt, parati ad obſequẽdũ. Q nq; appitores tabellariorũ officio fungebanẽ Dabaẽ enim comes magiſtratib⁹, q & ſalariũ a rep. licet paruũ accipiebat. Ci. ĩ Ver. acti. v. Tuus apparitor parua mercede populi cõduct⁹.

℄ Apparitura, ipſum miniſterium. Scribit Sueto. lib. de grammaticis, Orbilium apparituram feciſſe magiſtratibus, ſignificans eum fuiſſe apparitorem miniſtrumque magiſtratuum.

℄ Apparitio, oſtenſio, quę gręce ἐπιφανεία epiphania dicitur. Et apparitio pro ipſis apparitoribus accipiẽ, qui præſto ſunt. Amb. Miſſa apparitione cum ingenti ſtrepitu, ſuis eam tribunalibus præcepit ſiſti.

¶ Apparitoriũ dr̃ oẽ id quod paratur, vel adiutorium.

¶ Appello,as,nomino. Cice. Publi. Scipionẽ q primus Africanꝰ appellatꝰ ſit. Itẽ appellare eſt comiter, ſeu familiariter noĩare, vocare. Oui. li. j. Faſt. Iãq; potẽs miſſo genitorẽ appellat amico. Sue. in Cęſar. Appellariſq; de rep. patribꝰ, i. nominatis, vocatiſq;. Itẽ inuitare, Vñ Vlpia. de iniurijs. Appellare eſt blãda oꝛone alterꝰ pudicitiam attentare. Amb. Per ſeipm̃, & p notos, & p affines cœpit aures virginis appellare. Interdũ ꝓ appellere, Afra. Appellat huc ad mollẽ noſtrã nauiculã. Interdũ pro aduocare. i. in iudiciũ vocare. Vñ appellatꝰ dicitr̃ ad quẽ facta eſt ꝓuocatio. Quinti. Appellabatr̃ a creditoribus. ſ. vt ſolueret debitũ. Interdũ eſt poſt ſententiam tanq̃ male latã contra aliquẽ agere. Vnde Vlp. Qui appellat, maiorem iudicem debet appellare. Dicimuſq; appello principem, & ad principem.

¶ Appellare ex aduerſo eſt nomina per antiſtrophẽ imponere, vt qui hęrbam illam omni duritia carentem holoſteon vocauit, quo ſignificatur tota oſſea.

¶ Appellatio, aduocatio, ſiue ꝓuocatio. Et appellatio, vt docet Seruius eſt vt ꝓpria nomina, vt hic Cato, ille Brutus. Vocabulũ eſt quo res inanimatę enunciantr̃. Nomen eſt quo deus vel homo appellatur.

¶ Appello, lis, p geminũ, pp, appuli appulſum, ſignificat conduco, vel abduco, vt cũ e pelago, quis ad littꝰ acceſſerit, vt ille appulit ad portũ, vel in portũ, vel portui Ver. Hinc me digreſſum veſtris deꝰ appulit oris. Hinc appulſus, us, ꝓ acceſſu pecoris ad aquã. Iurecõſul. Totũ corrĩpat pecoris ad aquã appulſum. Qñq; appellere ſignificat ponere, dirigere, & animũ ad aliquid agendũ intendere. Teren. Poſtq̃ poeta animũ ad ſcribendũ appulit. i. poſuit. Plaut. in Aſi. Argenti viginti minę me ad mortem appulerunt, id eſt adduxerunt.

¶ Apello, is, per ſimplex, p, apuli, apulſum, ex a, & pello, ſignificat amoueo, vt Apulſus ab vrbe, i. amotus. Sũt tñ qui putent aſpello non apello ſcribi debere, & cõponi ex abs, ſeu ab, b, in, s, mutata, ſicut fit in aſporto, qđ ſecundum Priſ. nõ ab a, cõponitr̃, ſed ex ab, &, b, in, s, cõuertitr̃, ne ſi apporto appello dicatur ex ad cõpoſita exiſtimentur. Nã ita in captiuis Plauti legitr̃. Hic eſt ille dies nulla vitę ſalꝰ ſperabilis ẽ mihi neq; exiliũ exitio eſt, neq; adeo ſpes, quę mihi hunc aſpellat. Et in Amphi. Inde optime aſpellam virum.

¶ Appendo, dis, di, ſum, ſuſpẽdo, quaſi ad aliquid pendo, vt appẽdi vuã ad tigna. Pli. Atq; vuas iã maturas ad ſolem appendere. Et appẽdere eſt ad ſtaterã lancẽq; põderare. Cic. in Anto. Vt iã appẽdatr̃ pecunia nõ numeretr̃. Cõſtruitr̃ qñq; cũ duobꝰ accuſatiuis. Hie. in li. Geñ. Appendit pecuniam, quam Ephron poſtulauerat quadringentos ſiclos probatę monetę. Item appendere ſignificat iuxta dare. Lactan. lib. iiij. Scilicet & aurum appendere debuit, tanquam pro mortuo Hectore, & appẽdere, adiungere. Vnde appendix.

¶ Appendeo, es, iuxta ſeu ad aliquid pendeo.

Appendix dicitur quod alij adiunctum eſt quaſi ex alio pendeat. Vulgo pendicię. Cic. in Hortẽ. Vidit qđ vidẽdum fuit appendicẽ animi eſſe corpꝰ. Huius diminu. eſt appendicula. Eſt & appendix genus ſpinę.

✠ Apeſas mons prope Neemiam.

¶ Appeto, is, pe. cor. auẽter cupio, & tã in bonũ quã in malũ, ſicut expeto capitr̃, niſi ꝙ in expeto maior vis eſt ꝓpter ex, q̃ maximã in ſe vim cõtinet, vt apud Curtiũ, Hęrebat inter cupiditatẽ pudorẽq; & quo modęſtiꝰ qđ expectabat appeteret, peruicacius oblaturos eſſe; credebat. Falluntr̃ itaq; q differẽtiã aſſignãt inter appetere & expetere, dicentes, expetere cũ rõne eſſe: appetere qualitercunq;. Expeto bona ſaneq; honeſta. Appeto vero mala atq; inhoneſta, ex quo appetitꝰ, q̃ eſt immoderata cupiditas. Qđ cõſtat falſum in vtroq; qñ oſtẽdere licet & appeto ad bona, atq; honeſta autores vſos fuiſſe, & expeto ad inhoneſta atq; mala. Cic. Caſſio. de hiſq̃ propoſuerã cõfirmatio nr̃ę amicitię, de qua pluribꝰ verbis nihil opꝰ eſt, tu puer me appetiſti, ego aũt ſemper ornamẽto te mihi fore duxi. Idẽ lib. iiij. Tuſc. Qm̃ vt bona natura appetimꝰ ſic & a malis natura declinamꝰ. Et Auguſtinꝰ. li. ij. de ciui. dei. Nõ deorũ p̃cepta ſunt, ſed hominũ inuẽta, qui vtcũq; conati ſunt ingenijs acutiſſimis p̃diti ratiocinãdo inueſtigare, quid in rerum natura latitaret, quid in moribus appetendũ eſſet, atq; fugiendũ. Hiero. contra Virg. Rara virtus eſt, nec facile a multis appetitur. Cyprianus ad p̃ſbyteros, Quid cupidius appetere? Quid magis velle ac tenere nos conuenit, q̃ vt radicibꝰ fortius fixis, & domicilijs noſtris ſuper petram robuſta mole ſolidatis inconcuſſi ad ꝓcellas, & turbines ſęculi ſtemꝰ? Idẽ ĩ malũ. Nec periculũ ſui appetat, q̃ ad meliora & diuina ſe ſeruat. Quod aũt expeto etiã ad voluptates, & quãdoq; ad maximũ malum pertineat. Cic. oſtendit lib. j. offic. Expetuntr̃ diuitię tum ad vſus vitæ neceſſarios tum ad perfruendas voluptates. Aug. Nouimus quia mens humana in diuerſis mundi huius illecebris, & concupiſcentijs deuicta fugit laborẽ, petit voluptatẽ. Cicero in Piſonem. A me quidem etiã pœnas expetiſtis, quibus coniuratorũ mentes mortuorũ expiaretis, i. requiſiſtis, ſiue flagitaſtis. Hie. ad Euſto. Et deuorato Iuda ad cribrandos apoſtolos expetiuit poteſtatem. Nã expeto quo eſt maioris vis ſi in malã ſumatur partẽ, eo magis rõne deficit, & capitr̃ pro ſumo ſiue requiro. Ideo cũ ablatiuo conſtruitur, ſicut apud Quintilianum lib. ix. Ex cognitione rerũ exemplorũq;, quibus in primis inſtructꝰ debet eſſe orator, ne omnia teſtimonia expetat a litigatore. Aliqñ tñ pro requiro, ſiue deſydero ſolo accuſatiuo cõtentũ eſt. Plau. in Caſi. prologo. Nos poſtq̃ populi rumore intelleximus ſtudioſe vos expetere Plautinas fabulas. Appeto vero preter eam quã prędiximus ſignificationẽ ponitr̃ pro adeo quia ſicut dicimus adeo prętorẽ, ita appeto p̃torẽ. Interdũ appetere ſignificat inſtare, appropinquare. Cęſar. lib. vj. Dieſq; appetebat ſeptimus, quẽ ad diem Cæſar ad impedimenta reuerti cõſtituerat. Liuiꝰ, Vbi nox appetit ꝓpe riuos aquarum ſine munimento paſſim ferarum ritu ſternuntr̃. Idẽ. Iam ver appetebat. Interdum vulnerare. Idẽ li. vij. Leuans ſe alis os oculoſq; hoſtis roſtro, & vnguibus appetit. Hie. contra Ruſi. Ab alio appeteris, & illi tergum obuertens quieſcentẽ cõtra te prouocas. Idẽ ad Vitalẽ appetere quaſi pro amare poſuit cũ inquit. Impẽdio precor, vt in amore quo nos appetere cœpiſti, ad finẽ vſq; ꝑdures. Ab appeto fiũt appetitor, appetitus, & appetẽtia, & appetitio ꝓ deſyderio. Pli. li. xix. A ſtomacho faſtidium auferunt, cibiq; appetentiam faciunt lactucę.

✣ Appiana poma ab Appio ex Claudia gẽte cognominata, odor ijs maximus eſt fere cotoneorum, magnitudo non multo inferior. Cc.

✣ Apſonia malã maiora apijs aliter Melappia dicta, a figura orbis in rotunditatem circumacti. Cc.

¶ Applico, as, pe. cor. aui, atum, & applicui, citũ, ſignificat appello, adiungo, adnecto, & conſtruitr̃ cum datiuo vel accuſatiuo mediante ad. Iuſti. lib. ij. Igitur cũ Hercules ad litus Amazonũ applicuiſſet. Ver. Quę vis immanibus applicat oris. Transfertur ad alia. Cicero. Appio Pulch. Omnes vires ciuitatis ſe ad Pompei ductũ applicauerunt. i. adiunxerunt. Idẽ li. j. offi. Itaq; ſe alij ad philoſophiam, alij ad ius ciuile, alij ad eloquentiam applicant. i. apponunt, vel conferunt. Col. libro. v. Poterit ad hoc vniuerſa vinea ſub iugum mitti, ſi tñ prius trunco eſt applicitus. i. adiunctus. Cic. lib. ij. ad Heren. Qui in itinere ſe tã familiariter applicuerit. i. ſe ſociauerit. Teren. in And. Tum ille egens forte applicat primum ad Chriſidis patrẽ ſe. i. reducit vel recipit. Hie. in li. Reg. Et applicuit Samuel omnes tribus Iſrael, & cecidit ſors ſuper Beniamin, quod eſt quaſi ſe venire fecit.

✣ Apporto. Vide Porto.

¶ Appoſitꝰ, a, um, qđ eſt iuxta vel ad aliqd poſitũ. Ci. in arte veteri, Gladiũ ꝓpe appoſitũ e vagina eduxit, & illũ alterũ occidit. Aliqñ ſumitr̃ ꝓ eo qđ eſt cõueniẽs, & ꝓpoſitũ. Idẽ in eodẽ, Eã ipſam ſcripturã, in qua inerit illud ambiguũ, de quo quęritr̃ totã omnibꝰ partibus pertentare, ſi quid aut ad id appoſitũ ſit qđ nos interpretemur, aut ei qđ aduerſarius intelligat, aduerſetr̃. Et lib. j. offi. Officiũ eius facultatis videtr̃, dicere appoſite ad perſuaſionẽ. Alias ſignificationes quęre in dictione Pono.

¶ Aprutium, Italię regio inter Apuliã & Picenũ, hęc etiam Samnium dicebatur, vbi multi populi erãt. In ea ciuitates, Aquila, Adria, Sulmo, Ortona, Arpinũ, Aquinum & multæ aliæ.

¶ Apprime pe. pro. aduerbium ab apprimus. quod eſt longe primꝰ, vt ſcribit Gellius. Vñ apprime ſignificat In primis, Egregiæ, Valde. Terentiꝰ in And. Id arbitror in vita apprime vtile eſſe.

¶ Approbus penul. corre. valde probus. Gellius, Et in verſu eſt Cęcilij poetę Comici Hierocles hoſpes eſt mihi adoleſcens approbus.

¶ Apricus pe. pro. locus ſoli expoſitus, quaſi ſine frigore a gręco φρίκη, qđ horrorẽ ſignificat. Vñ etiam putatur Aphrica dici. Var. Aprica ſit terra vbi ſeras violã & hortos facias, ꝙ ea ſole nutricantr̃, ſed φ aſpirata cõuertitur in π ſuam tenuem, Apricus homo, & Aprica auis, quæ ſole gaudet. Verg. Et apricis ſtatio gratiſſima mergis.

¶ Apricari eſt in aprico loco eſſe, vel aeris amœnitate vti, vel caleſcere. Var. in miniſterijs, Licet videret multos quotidie in hyeme in ſole apricari. Pli. li. xxxvj. de colũbis, Apricantr̃ alię ſcalpẽtes ſeſe. Ci. in Caton. Vbi eñ põt illa ętas, aut caleſcere, vel apricatiõe meliꝰ, vel igni, aut viciſſim vmbris aquiſve refrigerari ſalubrius.

¶ Aprilis mẽſis dictꝰ eſt quaſi aperilis, ꝙ terrã aperiat: qa verna tẽperie, plantarũ germina aperiantr̃. Vel dicitr̃ aprilis quaſi aphrilis ab ἀφρὸς ſpuma, cũ ex maris ſpuma nata ſit Venꝰ, cui mẽſis ille dicatꝰ eſt, vide Oui. faſt. iiij.

✣ Aprinus ab apro deducitur, vt aprina caro. Cc.

✠ Apronare in genua dictũ eſt ꝓ eo qđ eſt ĩgeniculari, vt antiqui dicebãt. Apul. li. j. Planiorẽ ripę marginẽ cõplicitus in genua apronat ſe auidꝰ, affectãs potionem.

✣ Apronia genꝰ vitis nigrę, quã quidam Ampelomelænam, alij Bryoniam, alij Chironiam, alij Gynecanthen vocant. Cc.

✣ Aprunos, Lumbus apri. Cc.

✣ Aproſopos penul. produ. laline imperſonalis dicitur τὸ πρόσωπον perſona gręce appellatur.

✣ ἀψευδής Apſeudes homo eſt minime fallens, α priuatiua particula eſt ψευδὲς falſum. Cc.

✣ Aptitudo eſt conuenientia, pulchritudo, elegantia, vnde fit apte & apto verbum. Cc.

¶ Apſorus, Inſula in mari Adriatico adiacẽs Liburnię, in qua ciuitas eodem nomine, vt Ptol. lib. j. ſcribit.

¶ Abſis, idis, curuatura rotę, teſtitudo. Vide in dictiõe Abſis. Dicitr̃ & abſida, æ. Auguſtinꝰ ad Max. In futuro Chriſti iudicio nec abſidere gradatę nec cathedrę velatę adhibebuntur. ✠ Apſicon latine inanimatũ quod eſt ſine anima, & ſpirare non poteſt.

✠ Aptera neutri generis vrbs in Lycia, & opidũ in Creta a Syrenibus vocatum, ꝙ victæ ibi cantu a muſis præ mœrore exutę pennis in mare deſiluiſſent.

¶ Aptus, a, um, ſicut lib. iiij. conf. docet Auguſtinus, dr̃ ꝙ ad aliquid accommodatũ eſt. Perſius, Nõ ego cũ ſcribo ſi forte quid aptius exit. Interdũ aptum dr̃ neceſſarium. Cic. lib. iij. de fi. Itaq; natura ſumꝰ apti ad totiꝰ cõſilia ciuitatis. Interdũ elegans, vt apud eundẽ lib. ij. de Ora. Ita porro verbis eſt aptꝰ & preſſus, vt neſcias vtrũ res oratione, an verba ſententijs illuſtrentr̃. Et de offic. Vt enim pulchritudo corporis apta cõpoſitione mẽbrorum mouet oculos. Interdum connexum. Ver. libro. ij. Georg. Ipſos e torquibꝰ aptos Iunge pares. Interdum adaptũ. Var. Ea omnibus oſtendat quæ bello aptus eſt. Huius compoſitum & contrarium eſt ineptus.

¶ Apto, as, cõueniẽter aliqd rei alicui ĩfigo ſeu accõmodo. Et cõſtruitr̃ cũ datiuo vel accuſatiuo, mediãte ad. Ci. in Phil. Cuius deniq; fortunę ſtudia tã laudi, & gratulationi tuę ſe nõ aptarint? Ambroſius, Ita ad mẽſurã corpuſculi eius aptauerat indumẽtũ & tã nimio fulgore cõſpicuũ, vt nullꝰ dubitaret hoc nõ niſi manibꝰ angelicis præparatum. Huius cõpoſita ſunt, adapto, & coapto.

¶ Aptotum pe. pro. dicitur ſine caſu ab α ſine καὶ πτῶσις caſus ἀπὸ τοῦ πίπτω, λ, πεσοῦμαι, π, πέπτωκα, id eſt a cado, cuius futurum cadam. pręter. cecidi.

¶ Apulia Italię regio mari Adriatico cõtermina inter Dauniã, & Calabriã, q̃ & Iapygia ab Iapyge Dedali filio, qui eã regionẽ tenuit vſq; ad Dauniã dicta eſt, huiꝰ noĩs prima correpta, licet Apullꝰ illã ꝓducat, & ob id per duplex, pp, ſcribitr̃. Apulia p ſimplex, p, Et cũ ſecũda in Appullꝰ ſit correpta in Apulia ꝓducta. Iuue. Vendit agros, ſed maiores Apulia vẽdit, vbi & prima ꝓducitr̃. Luca. li. v. Appulꝰ Adriacas exit Garganꝰ ĩ vndas. Hora. tñ ꝓduxit ſecũdã. Sed priꝰ Appulis Iungentr̃ capre lupis. Aſcẽ. Verſus iſte mẽdoſus Horatianꝰ nõ eſt.

✠ A punctis dicitur qui pręeſt reditui aquariorum apud Frontinum lib. ij. de aquę ductibus.

✠ A pugione ſignificat eum, qui principis pugionẽ geſtat, eique ſemper pręſto ęſt.

¶ Apud p̃poſitio eſt, q̃ nuuq̃ cõpoſita reperitur, appoſita vero caſualibus qñq; locum denotat, vt apud Mantuam hęc ſcripſi. Qñq; perſonam, vt apud regẽ. Qñq; loci, & perſonę coniunctionẽ, vt cœnaui apud Pompeium, Sed cũ ad perſonã refertur plęrumq; familiaritatẽ ſignificat non dominũ, vt fui apud te, i. tecum, vel domi tuę. Melius tñ locis ſeruit, vt apud forũ te vidi. Ponitur interdum pro In. Terentius in And. Apud forum modo ibo. Penes vero & poteſtatem & perſonã, & dominium. Oui. lib. j. Faſto. Me penes eſt vnũ vaſti cuſtodia mũdi. Qñq; etiam ſine dominio, vt fides penes autores eſt, i. apud. Relatũ ad perſonã etiam interdum denotat vituperationẽ. Quintilianus, Culpa videatur penes patrem. Interdum laudem, Cice. Penes quos laus adhuc fuit. Interdũ commodũ & incõmodũ. Liuiꝰ. Penes eoſdẽ pericula belli penes quos pręmia eſſent. Seruit etiã loco. Cicero ad Heren. Ita petulans eſt atq; acer, vt ne ad ſolarium quidem, vt mihi videtur ſed penes ſcęnam, & in eiuſmodi exercitatus ſis locis. i. apud ſcęnam. Dicimus etiam penes te eſt laus mea, quaſi in manu tua, arbitrium vitę meę penes te eſt.

✠ Apud ſe aliquando dicitur eſſe dum omiſſis negotijs ſe in ſeceſſum recipit. Cice. lib. j. de orat. Marcus vero Scaurus quem non longe ruri apud ſe eſſe audio.

¶ Apyrena alij apyrina mala dicuntr̃ punica ſiue granata ꝓprie dulcia. Sene. ad Lucil. Sic imperturbatꝰ ſapiẽs dr̃ quo mõ apyrena dicuntur, non quibus nulla duricia eſt granorũ, ſed quibus minor. Dicuntur aũt granata a granis, Punica a regione. Ariſt. tñ in fine lib. ij. Meteorologicorũ. ἀλλ' εἰς τὸν ἀντίον τῆς πυκνότητος ἀναγκαῖον γίνεται τὴν ἔκθλιψιν οἷον ὁι πυρῆνες διὲκ τῶν δακτύλων πηδῶντες. i. ſed ad contrariũ inſpiſſationis neceſſarium eſt fieri extruſionem, quemadmodum ipſæ baccæ oſſa ceraſorũ ex digitis exilientes, ſed ſunt Ariſtotelis traductiones mendoſiſſimę, forſan tamen per quandam ſimilitudinẽ grana, quia ignita pomorum illorum dicuntur, & a modo priuat, Modo auget ſignificatum.

¶ Apyrotus pe. ꝓ. gemma cui ignis non nocet. Dicitur & Apyraſta carbunculus ꝙ ignem non ſentiat.

✠ Apyroton etiam gręce vas frigidarium quod Home. apyron lebetem dixit.

A ANTE Q

A Qua componi videtur ex a, & qua, quaſi a qua viuamus.

✣ Vnde aqua & igni interdici ſolebat dãnatis. Aquã & ignẽ ſumebãt nuptę, & qui funus proſecuti fuerãt redeuntes ignem ſupergrediebantur aqua aſperſi quod pur

gationis genus vocabant ſuffitionẽ. Hoc elementum cęteris omnibus videtur ĩperare, terras eñ deuorãt aquę, flãmas necant, ſcandunt in ſublime, & ipſum quoq; ſibi vendicant cœlũ. Quid eſſe mirabiliꝰ põt, q̃ ſtare in cœlo aquas? At illę non mõ in tantam altitudinẽ, ſed ſecũ quoq; piſciũ examina, & lapides rapiunt. Eędem cadentes omniũ terra naſcentiũ cauſa fiunt, fruges arbores frutices iuuant, migrant in cœlũ, vt vitalẽ animã deferent herbis. Pręterea alibi calidę ſunt, alibi frigidę, alibi tepidę, & pene omnibus morborũ generibus auxiliant̃, alię ſulphuris, alię ferri, alię aluminis, alię ſalis, alię nitri, aliæ bituminis, alię ęris, alię accidę ſunt, alię ſalſę, & cunctę hominũ tm̃ cauſa vident̃ erupiſſe, generatim neruis proſunt oẽs, alię pedibꝰ, alię coxendicibꝰ, alię luxatis, alię fractis, alię exinaniunt aluos, alię ſanant vulnera, alię capiti, auribuſq;, & oculis priuatim medent̃, alię ſterilitatẽ mulierũ, & virorũ inſaniã abolere produ͂t, nonnullę iuuant calculoſos, aliquę ꝓhibẽt abortũ, ſunt quæ tollũt vitiligines, alię podagricis ꝓſunt alię tertianas febres diſcutiunt, alię dentes ſiſtũt, alię vngulas etiã iumentorũ indurant, alię ſubtiliores faciũt ſenſus, alię memoriã auferũt, alię obliuionẽ ĩducũt, alię canoras voces faciunt. Refertq; Sympontinus ſe deduxiſſe aquas in agrũ Viterbienſem, q̃ lethargicos, & hydropicos, & colicos curarent, luxatos ſtatim ſanant, colluctos ſiſtũt, ſcabiẽ, lichenas vitiligines mira celeritate tollunt, famẽ oĩ ſublato faſtidio inducũt, fœcunditatẽ mulieribꝰ afferũt, venerẽ debilitatã excitãt, calculorum vitia diſcutiunt. Hęc. Cc. Eſtq; elemẽtũ quod ab ęqualitate dicitur. Nihil eſt enim illa dum quieſcit ęquabilius.

✤ Aſcẽ. Putẽ aquã ab ęquo dico, ablato, e, ſicut harenã ab hęrẽdo, nã ſi ab, a, & qua cõponat̃, prior eſſet longa.

¶ Aquula diminuti. Cice. lib. de Orat. Quę mihi videt̃ non tã ipſa aquula quę deſcribitur, quã Platonis oratione creuiſſe. Et li. ij. vbi non ſecluſa aquula teneatur, ſed vnde vniuerſum flumen erumpat.

¶ Aquagiũ, quaſi aquę agium: Eſt enim aquæductus.

¶ Aquarius, rij, vndecimũ ſignũ zodiaci eſt poſt Capricornũ. Hic fert Ganymedes qui pocula dijs miniſtrat, per quẽ Ianuarium intelligimꝰ. xv. Calẽ. Febru. incipit exoriri. Hũc Iupiter eius pulchritudine captus ab aquila in cœlum raptum miniſtrũ ſuum feciſſe exiſtimatur.

¶ Aquarius, ria, rium, qđ ad aquã ꝑtinet, vt cos aquaria, res aquaria. Gelliꝰ, Re aq̃ria defectos. Pli. li. xxxiiij. Quippe cũ in exacuendo oleares cotes, & aquarię differãt oleo, delicatio, rei fiat acies. Aquariꝰ ſulcꝰ, qui aquã educit. Columel. lib. ij. Crebroſq; ſulcos aquarios, quos & nonnulli elices vocant.

¶ Aquariũ ſiue aquariolũ locus in quem ſordida aqua iactatur, qui & lauatrina a lauando appellatur.

¶ Aqueus, a, um, quod ex aqua eſt, vt color aqueus.]

¶ Aquatus, ta, tũ, aqua infuſum, vt aquatũ vinũ. Hier. Vinũ ſi aquatius bibit̃ calix frangit̃, menſa ſubuertitur.

¶ Aquaticus, a, um, quod in aqua degit, ſicut terreſtris quod in terra viuit. Plin. Terreſtres & aquatici piſces.

¶ Aquatilis pe. cor. idẽ quod aquaticus. Augu. lib. viij. de ciui. dei, Qui tñ longe pręponitur animalibus aquatilibus, cum ipſas aquas terris præponat Plato.

¶ Aqualis gen. maſ. genus vaſis ad aquam tenendam, quo aqua manibus datur, quod & matula dicitur. Plau. Date iſti ſellam, vt ſedeat, & aqualim cum aqua.

¶ Aqualicus pe. cor. aluus vbi ſordes defluũt. Apiciꝰ, Reples aqualicũ ſicut laxamentũ habet ne diſſiliat in coctura. ¶ Aqualiculus diminutiuũ eſt ab aqualicꝰ, & vas vocat̃, in quo porci ſorbent, per tranſlationẽ pro vẽtre, ſiue aluo ſumit̃ tam occulta q̃ apparente in quã ſordes fluũt, de homine dr̃. Perſius, Nugaris cũ tibi calue Pinguis aqualiculꝰ ꝓpenſo ſeſquipede extet. Hie. Aliꝰ tumet, aqualiculo mortẽ parturit, alius elinguis & mutus. Idẽ Protenſus eſt aqualiculus, inſurgũt humeri, turget guttur.

¶ Aquilex pe. cor. qui aquã colligit, veſtigat, & ducit. Var. At hoc pacto vtilior te Thuſcus aquilex. Pli. Sub eſſe aquis credunt, & hoc habent ſignum aquilegis.

¶ Aquilegiũ, aquę collectio. Plaut. Si pluet aquilegio me iuuabo. ✤ Quod & aquęductus.

✤ Aqueniuales menſę adhibebant̃ antiquitus, q̃ decoquebant̃ vt eſſent ſalubriores poſtea colo niuario & ſacco attenuebantur, deinde refrigerabantur. Cc.

¶ Aquęlicium dicitur cum aqua pluuialis remedijs quibuſdam elicitur.

¶ Aquileia vrbs Carnorum metropolis, iuxta quã defluit Timauus, a legẽdis aquis dicta. Mar. Et tu Ledęo fœlix Aquileia Timauo. Plin. Aquileiã collocat in decima regione Italię. Fuit aũt Romanorũ colonia. xij. M. paſſibus a mari ſita. Ad eam flumine aduerſo onerarijs nauigatur nauibꝰ per Natiſonẽ fluuiũ. Ex hac orti ſũt Chromatius ad quẽ Hierony. ſępe ſcripſit, & Rufinꝰ gręce latineq; eruditus, qui Ioſephum conuertit in latinũ, cuius originalis eſt Mediolani in ſancti Ambroſij fano Longobardis characteribus carioſiſſimus.

¶ Aquitania regio, & tertia Gallię ꝑs ab obliquis aqs ligeris. Hęc a Circio Oceanũ habet, qui Aquitanicꝰ ſinꝰ dicit̃. Ab occaſu Hiſpaniã. A ſeptentrione Lugdunenſem prouinciam, a meridie Narboneñ. In ea Lugdunũ & Burdegala ciuitates. Hinc aquitanꝰ, a, um. Vñ Aquitani populi.

¶ Aquiminaria dicũt̃ oĩa vaſa deferẽdis aqs deputata.

¶ Aquo, as, & aquor, aris, aquam haurio ſiue aquã fero eo per aquam. Curtius, Cum miles aquatum profectꝰ eſſet. Ver. Sub mœnibus vrbis aquantur.

✤ Aquariolũ ſiue aquarium locꝰ in quem ſordida aqua demittitur, & Aquarioli dicuntur mulierum impudicarum ſordidiſſimi aſſeclæ. Cc.

✤ Aquariola dicuntur lotrinę, in quas lotura proijcit̃, nec in culina tantum, ſed in triclinijs, & cubiculis, & cœnationibus cum dignitate, & elegantia fiunt. Cc.

¶ Aquoſus, ſa, ſum, quod copiam aquę habet, vt hyems aquoſa. Colu. li. iij. de ficis, Locis inquit frigidis, & autũni tẽporibus aquoſis præcoques ſerito. Huius cõpoſitũ & contrariũ eſt inaquoſus, vt in Euan. ambulat per loca arida & inaquoſa.

¶ Aquę, rum, vrbs Gallię Ciſalpinę iuxta quã ſũt aquę calidę, quę ęgros curare ſolent.

¶ Aquaintercus, aquęintercutis, hydropũ morbꝰ, quaſi aqua inter cutẽ; Cic. li. iij. offi. Si quis medicamẽtũ cuipiam dederit ad aquamintercutẽ. Nã intercus dr̃ aqua, quam gręci hydropa vocant, vt ait Priſ. Aqua eñ inter cutem male habet autore Celſo, qui morbus acutus eſt Plin. hunc morbum aquę ſubter cutem fuſę nominat.

¶ Aquilus color fuſcus & ſubniger ab aqua. Nam cũ antiqui duos omnino naturales colores noſſent albũ. ſ. & nigrũ, interuenit aũt is quoq; qui neutri ſimilis eſſet, vt tamen ab vtroq; proprietatem trahat potiſſimũ ab aqua eum nominauerunt, cuius incertus eſt color.

¶ Aquilius cognomen factum a colore ſubnigro.

¶ Aquila auis ab aquę colore, ſiue ab acute vidẽdo dicta. Ferunt cum ſenuerit aquila grauantur pennę & ipſius oculi, quæritq; fontẽ, & erigit pennas colligit in ſe colores, & ſic oculi eius ſanant̃, & in fontẽ ſe ter mergit & ita ad iuuentutem redit. Aquila quoq; dicitur aſtrum, quæ ala dextra circulum ęquinoctialem parum prodit, ſiniſtra autem non longe a capite Ophiuchi videt̃ figurata, roſtrum eius a reliquo corpore diuidit circulus a cãcro ad capricornum perueniens, exorto leone occidit. Exoritur autem cũ capricorno habens in capite ſtellam vnam, in vtraq; penna vnam, in cauda vnã. Aquila etiã dicitur. Iouis ales, cui maximꝰ honor eſt, & maxima eſt vis, quippe quę nõ ſolum cum minoribus quadrupedibus, ſed etiam cum ceruis pugnat, multũ puluerem volatu collectũ inſidens cornibus excutit in oculos pennis ora verberat donec pręcipitet in rupes, cũ dracone etiã

init pręliũ, oua hic aquilę cõſectat̃ auiditate malefica. Illa ob hoc vbicunq; viſum oppugnat. Ille multiplici nexu alas ligat, ita vt aliqñ ſimul cõcidere videant̃. Ex oĩ aũt auium gñe ideo hanc ſolã delegiſſe ſibi armigerum Iuppiter exiſtimat̃, quod ſola cõtra orientis ſolis radios immotã aciẽ oculorũ tenere poſſit, vel ꝙ ſolã hãc auẽ nunq̃ fulmine fuiſſe tactam produnt. Sex aquilarum genera tradunt̃, de quibus in dictione Menelętus. Cc.

¶ Aquiliferi dicti ſunt ſigniferi in Romana militia ab aquila, quã Romanis legionibus Marius in ſecũdo cõſulatu ſuo proprie dicauit. Habuerunt & Romani quatuor alia ſigna, videlicet, Lupos, Minotauros, Equos, Apros, q̃ ſingulos ordines ãteibãt. Scribit Vegetiꝰ Primũ ſignũ totius legiõis eſſe Aquilã, quã Aquilifer portat. Idẽ draconarios appellat ſigniferos a draconibus, qui per ſingulas cohortes ferebantur ad prælium.

¶ Aquilo pe. cor. ventus dictꝰ a vehemẽtiſſimo volatu inſtar aquilæ. Hic Boreas gręce dr̃ ſiccus & frigidꝰ. De quo Ouid. lib. vj. Metamorpho. Apta mihi eſt, qua triſtia nubila pello, Et freta concutio, nodoſaq; robora verto, Induroq; niues & terras grandine pulſo. Idẽ ego cũ fratres cœlo ſum nactus aperto: Nã mihi cãpꝰ is eſt tanto molimine luctor, Vt medius nr̃is concurſibꝰ inſonet ęther, Exiliantq; cauis eliſi nubibꝰ ignes. Idẽ ego cum ſubij ꝯuexa foramina terrę, Suppoſuiq; ferox imis mea terga cauernis: Sollicito manes totũq; tremoribus orbẽ. Flat ab ęſtiua & ſolſtitiali plaga Oriẽtis. Aquilones etiã dicunt̃ venti, qui octo ferme diebus exortum caniculæ antecedunt, & perflant diebus. xl. quos vocant Eteſias & Prodromos quaſi pręcurſores.

¶ Aquifolia arbor ex gñe illicis, quã gręci ſimilacẽ vocant. ☿ Aquęſtionibus ſignificat eũ, qui eſt pro quęſtionibus, quaſi ſit defenſor quęſtionum.

☿ A quo. Vide ſupra, & in dictione adęquo, as.

A ANTE R

ARa q̃ſi anſa (vt Varroni placet) dicta eſt. Vaſa eñ erãt, q̃ tripodes dicebant̃, ꝙ eſſet neceſſariũ a ſacrificantibꝰ teneri, anſis aũt teneri vaſa ſolere manifeſtũ eſt. Quoniã ergo qui immolabant nõ mõ deos voce p̃cabant̃, ſed etiã manibꝰ aras apprehẽdebãt prio anſę dictę, deinde cõmutatione literarũ arę vocari cœptę. Hinc Ver. Talibꝰ orãtẽ dictis araſq; tenẽtẽ. Sũt q aras ab ardendo deriuent, ꝙ in his victimę adoleantur. Alij ab ἀράομαι verbo gręco, qđ eſt oro. Et ἀρά oratio dicit̃, ꝙ in ſacrificando oret̃. Et habent primã productã.

☿ Alij a pręcibꝰ quas gręci ἀρὰς dicunt. Vñ cõtra imprecatio κατάρα dr̃. ☿ Eſt etiam Ara ciuitas Arabiæ regia, necnon & inſula Arabię adiacens, vt ſcribit Ptolemęꝰ. Hara vero cũ, h, habet primam correptam, & ſignificat porcorũ ſeu auium ſtabulũ. Ouid. Tertius, immundę cura fidelis harę. Quidã etiã aiunt haram ſignificare auẽ quandam auguralem. Vnde deducantur hariolus hariolor haruſpex haruſpicium haruſpicina, & haringa.

¶ Arachoſia, regio maioris Aſiæ, in qua Alexandria & Arachotus ciuitates.

¶ Arabia regio ĩter Iudęã & Aegyptũ, ab Arabo Apollinis & Babylone filio. Solinus Arabiã interpretatur ſacrã. Eſt aũt triplex Arabia ſecundũ Plinium lib. ij. Vna fœlix, Altera petrea, Alia deſerta. Arabia deſerta Arabũ & Eſtonitarũ, & Scenitarũ ſterilis vocatur pręterq̃ vbi Syrię confinia contingunt a Peluſio vſq; Arſinoen rubri maris opidũ deſertã ſcribit Agrippa. Quidã Arabiã Panchaiam & Sabeorũ gentem eandem eſſe exiſtimant, in qua thus naſcitur. Verg. Solis eſt thurea virga Sabęis. Idem. Totaq; thuriferis Panchaia pinguis arenis. In ea mons Syna, qui & Oreb, in quo Moſes legem accepit. In ea Phœnix auis naſcitur, & Sardonix gemma. Ab Arabia fiunt adiectiua Arabs Arabius Arabus Arabicus pro eo quod eſt ex Arabia. Ver. li. vij. Hyrcanis ſve Arabiſve parãt. Propert. Nec ſiqua Arrabio lucet bõbyce puella. Et alibi, Et domꝰ intactę te tremit Arabię, vbi videt̃ ꝙ debeat ſcribi per geminatũ R.R. Cc.

☿ Arabice olere, ſignificat bene olere, & odoribꝰ Arabicis. ¶ Arabarches Arabum princeps, vel ex primis Arabię ſicut Libyarches Libyę princeps. Iuuenalis, Atque triumphales inter quas auſus habere Neſcio quis titulos Aegyptius atq; Arabarches.

☿ Nam in Arabia plures erant pręfecturę, quę ſuos archonctas, id eſt præfectos habebant.

☿ Aragus penult. cor. fluuius a Caucaſo fluens, in Albaniam tendit.

☿ Aracbus, fluuius Moloſſorũ, cuius meminit Strabo.

✤ Aracię, ficꝰ dicũt̃ albę pediculo minimo latiſſimę. Cc.

¶ Arachne nomẽ mulieris Lydę, q̃ de lanificio auſa eſt cũ Pallade certare, ſed victrix dea Arachnẽ percuſſam radio in araneũ cõmutauit. Hoc a poetis fictũ eſt, cõſtat eñ, autore Plinio, Arachnem linum & rætia inueniſſe, cuius filius Cloſter fuſos in lanificio inuenit. Hoc etiam nomine (vt ſcribit Liuiꝰ) dicta eſt ciuitas Theſſalię, cur aũt dicatur, & quid ſit, magnis ratiõibꝰ, nixiq; rerũ proprietatibꝰ accõmodauerunt denominationes non autẽ ad placitũ. Vnde Suidas ita ſcribit ἀράχνιον νῆμα καὶ μίτος ὁ λεπτότατος καὶ ἀράχνη θηλυκῶς τὸ ὕφασμα ἀράχνης δὲ ἀρσενικῶς τὸ ζούφιον παρὰ τὸ ἀραιὰ ἴχνη ἔχειν. ✤. i. Arachniõ filum eſt, & licium tenuiſſimũ, & Arachne fœmineo genere tela, ſeu textura, maſculino Arachneus puſillũ animal eſt, dictum ꝙ rara molliaq; habet veſtigia.

¶ Arachneꝰ maſculino genere animal. Aranea fœminini, rętia, q̃ araneus facit. Catullus. Furius cui neq; ſeruꝰ eſt, neq; arca, Nec cimex, neq; araneus, neq; ignis. Ouidius. lib. iiij. Metamorpho. Stamina nõ ſummo, q̃ pendet aranea tigno. Reperitur qñq; tñ aranea pro animali. Ver. lib. iiij. Geor. laxos In foribus ſuſpendet aranea caſſes. Et Ouidi. lib. vj. Metamorpho. Stamen & antiquas exercet aranea telas. Hinc & Arachne, vel aracne dicitur ab ἀράω, quod eſt compono apto cõgruo, vel vt ſupra. Multa ſunt aũt araneorũ genera, omneſq; græco vocabulo, ſed apud Latinos vſitato Phalangia dicũtur Verum eſt genus formicę ſimile, ſed multo maius ruffo capite, reliqua corporis nigra, albis guttis reſperſum, viuit maxime circa furnos & molas. Secũdũ phalangij genus lupũ vocãt. Tertiũ lanuginoſum capite magno, quo diſſecto inueniunt̃ duo vermiculi, qui cõceptũ impedire dicuntur alligati mulieribꝰ in pelle ceruina ante ſolis ortũ, propterea Atotius dicitur. Græci ἀτόκιον παρὰ τὸ τίκτω τέξομαι ἔτεκον. i. a pario pariam peperi, vocãt oẽ medicamentũ, qđ ſterilitatẽ inducit. Alia ſunt etiã araneorũ genera, de quibꝰ apud Sypontinũ abũde tractat̃.

✤ Quartũ genus araneorũ Rhacinũ dicit̃ ore nigro minimo ſubalbo, pedibus breuiſſimis tanquã imperfectis, dolorem morſu, qualem Scorpio, facit. Quintum genus Aſiortion diſtinctum virgulis, albis cuius ictus genua labefactat. Sextũ cæruleum eſt lanugine nigra caliginẽ concitans, & vomitus araneoſos, hoc eſt in quibꝰ telę araneæ conſpiciunt̃. Septimũ a crabrone tñ penna differens, quod ad maciem perducit. Mirmeciũ octauũ formicæ ſimilæ capite, aluo nigra, guttis albis diſtinguẽtibꝰ. Præter hæc tetragranthij duo genera hñt, peior in quo medium caput diſtinguit linea alba, alter Cinericiꝰ eſt poſteriori parte candicans, vltimus ac minime noxius, qui eodem colore telas in parietibus late texit, veluti rætia muſcis capiendis. Cc.

¶ Araneolus cum accentu in antepenultima diminutiuum eſt ab Araneus. Verg. de culice, Atq; vt araneoli tenuem formauimus orſum.

¶ Araris penultima correpta, & per apocopem Arar fluuius Gallię Narbonenſis a monte Vogeſo per fines Heduorum & Sequanorum in Rhodanum fluens. Luc. libro. vj. Rhodanũq; fluentem Præcipitauit Arar nunc Sagona dicitur.

¶ Ararus penultima cor. Scytharum fluuius.

✤ Hic in Eniochis mõtibꝰ eo mõ, quo Euphrates ori

tur ſex millium paſſuũ interuallo, quo ad campos Armeniȩ ſecat, labitur placidus & ſilens, neq; in vtrã partem currat manifeſtũ, cũ in aſperiora deuenit hinc, atq; illinc rupibꝰ preſſus, & quãto anguſtior tanto magis pernix, Frangit ſe ſubinde ad oppoſita tm̃, atq; ob id cũ ingẽti murmure ſonanſq; deuoluit̃ adeo citus, vt qua ex prȩcipiti in ſubiecta caſurus eſt, nõ declinet ſtatim vndã, ſed vltra q̃ canalem habet, euehat, plus iugeri ſpacio ſublimis, & aquis pendentibꝰ ſe ſine alueo ferẽs, deinde vbi incuruus arcuatoq; amne deſcendit, fit tranquillus, iterumq; compoſitus, & vix fluens in litus elabitur. Cc.

❡Araxis Armeniȩ fluuius. Luca. lib. vij. Armeniumq; bibit Romanus araxem, ibi arcam Noe poſt diluuiũ reſediſſe fertur, hic ab eodẽ monte, quo Euphrates deſcendit qui plane mõs a Strabone Abõ ſiue Abam, a Plinio Agam vocatur, Armeniam, & Atropatiam diſterminat

❡Araxum, vt inquit Pli. ꝓmontoriũ eſt Peloponneſi.

❡Aracynthus, mons Aetoliȩ Mineruæ ſacer, vt teſtis eſt Pli. vel vt Martianus, Acarnaniæ.

❡Aratrum pe. pro. dictum ab eo ꝙ eruat terram. Sed & grȩci pe. cor. ἄροτρον dicunt, vel ab aro verbo, ſicut a lauo lauacrum, & a ſimulo ſimulacrum.

☿ A, rationibus dicitur ille, qui prȩeſt rationibus faciendis. Vide in litera a.

☿ Arath regio Armeniȩ campeſtris, per quã Araxes fluit, incredibilis vbertatis, ad radices Tauri montis, qui vſq; illuc extenditur.

❡Arabis, ſiue Arbis fluuius eſſe videtur, qui apud Pli. lib. ij. Sarbis ſcribit̃, qui ab Arianis montibus per Drangas, & Gedroſios in Oceanum defluit.

❡Arbea ciuitas Iudeȩ ſic dicta, quia ibi tres patriarchȩ ſepulti fuere, & quartus Adam.

❡Arbiter pe. cor. Iudex nõ a lege, ſed ab ijs qui litigãt electꝰ, qui totiꝰ rei habet poteſtatẽ, dictꝰ ab arbitrãdo. i. exiſtimãdo. Eiꝰ officiũ eſt exiſtimare nõ ꝓut iuris ſit, ſed prout ipſe ȩquũ eſſe exiſtimet. Iudex vero ex officio dictꝰ eſt. Aliqñ Arbiter dr̃ ſpeculator. Plautus in Aul. Hinc ergo & huc & illuc potero quid agant arbitrarier Et in Geñ. Accidit aũt vt Ioſeph opis qppiã abſq; arbitris faceret. Dr̃ & Arbitra. Amb. lib. j. officio, Conſcientia q̃ innocentium & flagitioſorum merita diſcernit vera atq; incorrupta pœnarũ prȩmiorumq; arbitra.

❡Arbitrium ſententia eſt, q̃ ab arbitro ſtatuitur. Interdũ dr̃ poteſtas arbitro data. Vñ arbitrium ſuſcepiſſe dr̃, qui vim iudicis ſuſcepit. Interdum opinioꝰ, vt omnia ꝓ meo arbitrio facio. i. vt mihi videtur & vt opinor faciendum. Interdum dicitur ſpeculatus. Apul. lib. ij. Nam & pueris extra limen credo, vt arbitrio nocturni gannitus ablegarentur. Idem. Sub arbitrio luminis recognoſcit omnia. ☿ Quidam arbitramentũ pro arbitrio vſurpant, hoc eſt pro arbitri ſententia.

❡Arbitrarium dr̃ cũ adhuc res apud arbitrũ agitur, vel cum in poteſtate arbitri, ſeu iudicis eſt ꝓ arbitrio. i. pro opinione ſua iudicare. Vnde arbitraria pœna dr̃, q̃ non lege ſtatuta eſt, ſed iudicis arbitrio relicta. Martianus, Quam celebrem cuperent, fictor arbitrarius variabat.

☿ Arbitror, aris, pen. cor. exiſtimo, vt eſt in frequentiori vſu. Quãdoq; inſpicio & ſpeculor, vnde arbiter, qa. ſ. arbitratur. i. explorat diligenter controuerſiam litigatorum. Apul. li. ij. Ipſaq; per rimam oſtiorum quempiam iubet arbitrari quȩ ſic geſta ſunt. Aliquãdo auſculto. Et apud iuriſconſultos arbitrari pro iudicare, ac ſententiã dicere ponitur.

❡Arbor & arbos in nominatiuo a robore, vt quidã putant. Cuius appellatione cõtinent̃ vites arundines, & huiuſmodi. Sed cũ planta adeo tenera eſt, vt hærba potius videatur, arboris loco haberi non debet.

☿ Arborẽ fici ſicut arborẽ ficũ dici poſſe oſtendit Col. li. vj. cũ ait, In ſcorbẽ fici arbuſculã depõito. Et paulopoſt Tũ arborẽ ficũ detrunca. Quod eſt contra Laurẽ. Vall.

☿ Arbuſcula diminutiuum ab arbor.

❡Arboreus, a, um, quod eſt arboris. Verg. lib. j. Geor. Arborei fœtus alibi.

☿ Arboretum. Vide paulopoſt in dictione arbuſta.

❡Arborator, nomen verbale ab arboro, as, & ſignificat eum qui arbores putat, qui & frondator dicit̃. Pli. xvij. Frondem medio die arborator ne cædito.

❡Arboreſcere, arborem fieri, vel in arborem creſcere. Pli. lib. xix. Tradunt autores in arabia maluas ſeptimo menſe arboreſcere.

✣ Arboſes antiqui pro arbores dixere ab arbos, nõ ab arbor. Cc.

❡Arbutꝰ pe. cor. arbor folio citro ſimilis, ſed raris frondibꝰ. Ver. Et q̃ vos rara viridis tegit arbutus vmbra. Arbutũ vero pomũ rubrum ſyluarũ, quod Plin. Orodon vocat, ꝙ aſperitate ſua plura edi non poſſint. Verg. lib. ij. Georg. Dant arbuta ſyluȩ. Alio nomine dicitur vnedo, & a Grȩcis comarus, tam pro arbore q̃ pro fructu.

❡Arbuſta loca, vitiferis cõſita arboribus vel arbores in quibus extenduntur vites, vel arbores vitibꝰ maritatȩ, atq; vitiferȩ quȩ in ordinem diriguntur.

☿ Senec. epi. lxxxvij. Illud etiã vidi vitẽ ex arbuſto ſuo annoſam trãſferri. Col. Qui vineã vel arbuſtũ cõſtituere volet, ſeminaria prius facere debebit. Et lib. iij. Arbuſtũ inter quadragenos pedes diſpoſitũ eſſe cõuenit. Sic enĩ & ipſȩ arbores, & appoſitȩ vites melius conualeſcunt. Docet etiã Pli. quo mõ arbuſtũ ſit faciendũ. Vñ vitis arbuſtiua, & vimen arbuſtiuũ, qđ ex huiuſmodi arboribus eſt collectũ. Rurſus arbuſtũ locꝰ eſt in quo arbores ſunt ad fructũ cõſitȩ, ſicut ſalictũ vel ſalicetũ in quo ſunt ſalices. Hoc & arboretum aliqui vocant, vt inquit Gellius.

❡Arbuſtiuũ genus vitiũ quod arboribus applicatur, & in ſublime procedit. Palladius, Locum quẽ arbuſtiuis vitibus deſtinabis implere.

❡Arbuſto, as, agrum arboribꝰ conſero ad maritandas vites. Pli. Tranſpadana Italia prȩter ſupradicta, corno, populo, tilia arcere, orno, carpino, arbuſtat agros.

❡Arceo, ces, cui. citum, ſecũdũ analogiã cõpoſitorũ facere debuit, qñ coerceo coercitũ, exerceo exercitũ ſed arcitũ in vſu nõ eſt, ſicut nec arcitus, nec arciturꝰ, Et nihilominus ꝓ mẽbro artus, & arctꝰ adiectiuũ ꝓ ſtrictꝰ, a quo formatum eſſe cõuenit arcto arctas, aut certe arcto tanquã frequentatiuum ab arctũ, quaſi ſupino verbi arceo, vt arctũ vel arcitum fecerit licet neutrũ eorũ reperiatur. Nã arceo pro ſtringo in vſu eſt, vt apud Vergiliũ Teneras arcebant vincula palmas. Ita vt non mirũ ſit, ſi arctũ eius ſupinũ fuerit, arcitũ vero facere debere eiꝰ cõpoſita declarant. Interdũ etiã arcere cõtinere eſt. Vñ coercere ꝯtinere dicimus, & arcus in ȩdificijs, ꝙ ſeipſe cõtineat. Interdũ ꝓcul ſiue de longe vetare, ne accedãt qui veniũt. Vnde arx dicta eſt, ꝙ ꝓcul a ſe hoſtes remoueat, transfertur, etiam ad incorporea. Cicero in Parado. Quȩ vis eſt q̃ magis arceat homines ab ĩprobitate, q̃ ſi ſenſerint nullũ in delictis eſſe diſcrimen? Differũt autẽ inter ſe arcere, ꝓhibere, inhibere, abigere, & vetare. Nã arcere ꝓcul pulſare eſt vel obſiſtere, ne aduerſariꝰ nocere ꝓpe queat. Liuius lib. j. Ad arcendã vim aduenarum armati ex vrbe, atq; agris concurrunt. Prohibere eſt de loco vel de re aliqua detrudere, vel amouere dicto ſiue facto, ne quis obtineat quod vult. Inhibere eſt aliquid conceſſum vel permiſſum reuocare, vel incœptum vetare, ne progrediatur. Abigere de loco fugare, vel pecora, & huiuſmodi abducere. Vetare præcipere, vel minari, vel facto prohibere, ne quid ſecus dicatur, aut fiat q̃ ipſe vult: Et generale eſt ſignificatione verborum prȩdictorum. Ponitur tamen quandoq; arcere pro fugare. Columella libro primo, Sic emunita ſola & latera horreorũ prohibent curculionem, quod genus exitij cum incidit, multi opinant̃ arceri poſſe. Sciendũ eſt ꝙ arceo vltra accuſatiuũ non ſolum ablatiuum cum prȩpoſitione, ſed etiam ſine prȩpoſitione requirit metri, vel ornatus cauſa. Liuius libro. j. Cȩteros metus non curia

mõ, ſed etiam foro arcebat. Et in eodem, Inde ad lȩuam verſi, quia dextra Tyberis arcebat cũ magna trepidatione agreſtium populabantur. Huius verbi compoſita ſunt aberceo, coerceo, & perarceo, de quibus locis ſuis.

✣ Arceſoſtis genus vitis albȩ, q̃ varijs appellat̃ nominibus grȩce ampheloleuce, huius ſarmenta lõgis & exilibus internodijs geniculata ſcandunt folia pampinoſa ad ſimilitudinẽ hederȩ, radix alba, Raphano ſimilis. Ex ea caules aſparagi ſimilitudine exeunt, qui decocti in cibo, aluũ & vrinam cient. Cc.

❡Arceſſo, ſſis, ab arceo naſcit̃, & accuſo, ſiue ad accuſandũ eo ſignificat. Etenim accuſare aliũ, eſt a maleficijs eũ arcere. Et hoc mõ cõſtruit̃ cũ genitiuo, & aliqñ cum ablatiuo. Cice. lib. j. ad Heren. Arceſſitur Cepio maieſtatis. Idem lib. ij. offic. Atq; etiã hoc prȩceptũ officij diligenter retinendum eſt ne quem vnquã innocẽtẽ iudicio capitis arceſſas. Eſt & arceſſo pro aduoco, ſiue ad vocãdum eo. Ab arcio, d, in, r, mutata. Antiqui enim teſte Priſcano, d, literã mutabãt in, r, nos in, c, Interdũ arceſſere eſt prȩoccupare, vel ante tempus diſtrahere. Cice. Quando arceſſentur quo genere vecturȩ.

❡Arcta dicta eſt, vt inquit Varro, ꝙ ab ea clauſa arceant̃ fures. ❡Arcula diminutiuũ, parua arca, a quo arcella, ſed in frequẽtiore vſu eſt arcula. Cic. li. ij. offi. Prȩmittebatq; de ſtipatoribꝰ ſuis, qui ſcutarent̃ arculas muliebres, & ne qđ in veſtimẽtis telũ occultaret̃, exquirerẽt. Eſt & arcula auis quȩ in auſpicijs aliquid fieri vetabat.

❡Arcanum, dr̃ ſecretũ abſconſum. Ab arca in qua quȩ clauſa ſunt tuta manent. Poteſt & ab arce dici, q̃ tutiſſima pars vrbis eſt. Lactã. lib. iiij. Cum omnia ſic futura, vt facta ſunt, arcanȩ illorum literȩ continent.

❡Arcȩra ab arca deducitur, & ſignificat plauſtrũ tectũ vndiq; ex tabulis, quaſi arca quȩdã magna veſtimentis inſtrata, vt inquit Aſco, Quo vehiculi genere ſenes & ægroti cubantes vectabantur.

❡Arceſilas, & arceſilaus, pe. cor. nomẽ philoſophi propriũ, qui ex Pythana Aetolica ciuitate ortꝰ relicto genitali ſolo Sardis perrexit, mox Athenas profectꝰ in Academiam ſe ad Cratorem cõtulit, quẽ platonicã philoſophiam omnino commutaſſe nouamq; quãdã cõſtituiſſe ferunt, cauillator vocabatur, qui cum nihil ſe ſcire diceret, nec alios ſcire quicq̃ patiebatur, oẽs turbans ſophiſmatibꝰ. Obijt cũ merũ immodice hauſiſſet de hoc Perſ. Nõ ego curo Eſſe quod Arceſilas ærumnoſiq; Solones

❡Archarius prȩfectꝰ & moderator dicitur. Pau. ad Roma. Salutat vos Eraſtus archarius ciuitatis.

❡Archos latine princeps dicitur, a quo fiũt multa cõpoſita, vt patriarcha princeps patrum.

❡Archea noſtris prĩcipiũ, a quo ἄρχω impero prȩſum

❡Archias nomẽ poetȩ, quo latine ſignificat̃ principatus, de quo extat Ciceronis oratio. Alius fuit Tarẽtinꝰ philoſophꝰ Pythagoricꝰ, qui floruit Platõis tẽpore ſed hic a multis Architas, nõ Archias dr̃. Alius Mitilenȩꝰ muſicꝰ. Alius de agricultura ſcripſit. Alius epigrammatũ ſcriptor. Alius de agricultura librum edidit.

☿ Archiater medicorũ princeps ἰατρὸς medicꝰ, archos princeps, qui & ꝓthomedicus dr̃. Archiater dictus eſt. Aeſculapius tanq̃ prȩſes deuſq; medicorũ eſſet. Vñ a Hiero. Dictꝰ eſt archiater ſeruator noſter, qui medicꝰ eſt Chriſtianorũ, & languentiũ animarũ prȩſentiſſimꝰ opitulator. In Codice imperatorio legimꝰ priuilegijs imperatoris Archiatres decorari. Caſſio. ait Archiatros eſſe ſalutis magiſtros ☿ Archõtici hȩretici quidã a principe appellati, vniuerſitatẽ quã deus cõdidit, opera eſſe principum dicebant, & negabant reſurrectionem carnis.

❡Archigenes pen. cor. princeps generationis dicitur. Eſt & nomen celeberrimi medici. Sed pro grȩculis, vel ſimilibus poni conſueuit, qui ſe prȩ omnibꝰ ſui generis ſciolos oſtendunt.

❡Archigrammatei dicti ſũt ſcribarũ principes. Vñ ſcribit Plutarc. Eumenem Cardianũ fuiſſe archigrãmatea Alexandri magni. Vulgo cancellarij vocantur.

❡Archimedes pe. pro. nomen propriũ viri Syracuſij, qui geometricȩ ac machinalis ſyderaliſq; ſcientiȩ cõſultiſſimus fuit & celeberrimus teſtimonio Liuij, Plinij, & Plutarchi. Hic velut deus terrenꝰ mœchanico artificio ſphȩrã vitreã fecit, in qua mira cõuerſione diſſimili motus circulorũ viſebãt̃, de qua ſic ſcribit Claud. Iura poli rerumq; fidem, legemq; deorum, Ecce Syracuſia trãſtulit arte ſenex, Percurrit propriũ mentitus Signifer annum. Et ſimlata nouo Cynthia menſe redit. Marcellus in expugnatione Syracuſarũ interdixit ne Archimedes vnus violaretur. Verũ cũ Syracuſȩ caperent̃ & ipſe aĩo ac oculis in terra defixis formas geometricas deſcriberet, ab ignaro milite quis eſſet, interfectus eſt.

❡Archilochꝰ pe. cor. nomẽ poetȩ lacedȩmonij, floruit Romȩ regnãte Tullo Hoſtilio, in quo vt Quin. inquit ſumma vis elocutionis fuit. De quo Hora. Archilochũ ꝓprio rabies armauit iãbo. Alius fuit archilochus Neſtoris filius qui patrẽ in expeditione Troiana ſecutus, a Mẽnone interfectus eſt. Alius fuit, Siculus qui Ariciã vrbẽ cõdidit. ❡Archetypus pen. cor. adiectiuũ dr̃ exẽplaris ex ἀρχὰ q̃ eſt prĩcipalis & τύπος figura q̃ſi ex principali & naturali figura trahat̃. Nã eſt quodcũq; ita primũ fabricatũ eſt vt exẽplar reliquis ſit. Pli. ad Anto. Vt enĩ pictores pulcrã abſolutãq; faciẽ raro niſi in peius effingunt, ita ego ab hoc archetypo labor & decido. Aug. lib. xv. de ciui. dei, Huic primo exẽplo, & vt grȩci appellant archetypo quȩdã ſui gñis imago reſpõdit. Sũt qui exponant archetypos ꝓ antiquis ab eo ꝙ archȩos antiquus dicitur, & typos forma. Mar. Si, tanq̃ tabulas ſcyphoſq; Paule Oẽs archetypos habes amicos. Nec refert ꝙ ſecundã ſyllabã Archȩus producat, & candẽ archetypus corripiat, cũ in plȩriſq; alijs idem ſoleat inueniri vt in geometria & Acheronte.

❡Archelaus philoſophus athenienſis ſeu Mileſiꝰ qui patrẽ habuit Apollodorũ & fuit auditor ſucceſſorq; Anaxagorȩ, quo Socrates, philoſophiam audiuit. Hic phiſicam philoſophiam ex Ionio Athenas inuexit. Eſtq; phyſicꝰ appellatꝰ ꝙ in eo defecerit philoſophia naturalis Socrate ȩthicẽ ĩtroducẽte, q̃q̃, nec hic quidẽ ȩthicæ rudis fuit, qui de legibꝰ de honeſto, & de ȩquo philoſophatꝰ eſt. Fuit & alter Archelaus ãtenoris Troiani filiꝰ quẽ Home. ſcribit rei militaris peritiſſimũ fuiſſe. Alius fuit geographus qui terrã oẽm ab Alexãdro peragratã deſcripſit. Alius de rerum naturis carmine ſcripſit. Aliꝰ oratoriam docuit. ❡Archeptolemꝰ, filiꝰ Iphiti auriga Hectoris Enipeo interfecto a Diomede interfectus.

❡Archimandritȩ pe. prod. dicunt̃ p̃poſiti conſecraneȩ turbȩ haud lõge diſſimiles cum epiſcopali dignitate, ꝙ principes Mandrȩ & agminis ſint. Mandra enĩ veterinorum & animantium brutorum agmen dicitur. Mart. Nec datur obſtantes mulorum ſcandere mandras.

Architectus & architector noĩa cõpoſita ex ἀρχὸς princeps & τέκτων faber, prĩcipalis faber fabricãdi artẽ habẽs, vel qui ſtructuris ædificiorũ prȩeſt, & qui fabricanda prȩſcribit. Architectus, vt inquit Plato lib. de regno magno, Miniſterio nõ vtit̃, ſed vtentibꝰ p̃ſidet. Vñ Victru. librũ de architectura cõdidit. i. de ȩdificijs cõſtruẽdis. ☿ Et quicquid ita excellit hoc noĩe nuncupatur. Vt Ariſto. Architectonicã in ethicis vocat cæteris eminentem, fabri autem qui aliquid manu faciunt in ædificijs alteri iunguntur ingenio, alteri opera valent. Cic. Var. Si quis adhibere volet non modo vt architectos, verum etiam vt fabros ad ȩdificandam rempublicam.

❡Architector, aris, compono. Idem lib. ij. de. fi. an ꝙ ita claſſidas, vt optime poſſit architectari voluptates.

❡Architectura ædificandi ſcientia, græce architectonicæ dicitur.

❡Architriclinus, pe. pro. qui principalis eſt in aula diſcumbentiũ. Cõpoſitũ nomẽ ex ἀρχὴ & τρεῖς & κλίνα quæ lectos ſignificat. Nam in aula tres thoros in tribꝰ aulæ

dimenſionibus collocabant vbi cõuiuantes diſcumbere conſueuerunt. Iuue. Tertia ne vacuo ceſſaret culcitra lecto. Architriclini erat curare vt edulium variorum fercula ſeriatim & in tempore conuiuis exhiberentur, vt recte omnia diſpoſita eſſent.

¶ Archimagirus pe. pro. princeps & magiſter coquorũ qui coquinę pręeſt, μάγειρος enim, latine coquus. Iuue. Pariter librarius archimagiri.

☿ Archiuũ pe. cor. pro armariũ librorũ, ſeu loc⁹ public⁹ in quo acta vrbis & ciuiũ recõdi cõſueuerũt, ſicut Romani tabulariũ dicũt. Ioſeph⁹ li. ij. poſt qđ ignẽ achiuo intulere, volentes oĩa creditorũ documẽta diſperdere, ne eſſet vñ creditę pecunię rõ pateret. Et lib. vij. Archiua monumẽtorũ publicorũ receptacula, exuſta eſſe ſcribit.

¶ Archidamus pe. cor. nomẽ viri Spartiani. Hic rogãtib⁹ ſocijs quantũ pecuniarũ foret ſatis ad bellũ Peloponeſiacũ, ſcienter reſpondit, Bellum ordinata non quærit.

¶ Archippus nomen philophi qui Thebis ſcolas habuit, vt ſcribit Hiero. & Pythagorę auditor fuit.

¶ Archemol⁹ pe. cor. Rhœti regis Marubiorũ in Italia filius. De quo Verg. Et Rhœti de gente vetuſta Archemolum thalamum auſum inceſtare nouercæ.

¶ Archemorus pe. correp. Lycurgi Thracũ regis fili⁹, qui a ſerpente occiſus fuit, vt apud Sta. lib. Theb. ſic dict⁹ ꝙ futurũ apud Thebas regib⁹ oſtẽderit exitiũ. Hic Hypſipylen nutricẽ habuit, q̃ cũ ſitientib⁹ qui ad Thebaicam expeditionem proficiſcebantur Langiam fontẽ oſtenderet, Archemorũ puerum ſuper viridem herbã depoſuit, qui a ſerpente vulneratus perijt. Vnde fons ille Archemorus vocitatus eſt, & annuus agon in pueri illius memoriam celebrari cœptus.

✣ Archytas Mneſagorę ſiue (vt alij volũt) Aeſtiei fili⁹ patria Tarentin⁹ eximius Pythagoric⁹ philoſoph⁹ floruit quo tp̃e Plato ad Dionyſiũ in Siciliã venerat, Plato nẽq; per literas monuit vt inde abiret, ſiquidẽ Diony. de eo necãdo cogitabat. Fuerunt & alij. ſ. Archytas Mytilenęus muſica clarus. Itẽ alius qui agriculturã ſcripſit Et quintus architect⁹ qui librũ de mœchanica ſcripſit.

Arcadia, Pelopõneſi regio & Achaię pars amari vndiq; remota, ab Archade Iouis filio ex Caliſtõe Lycaõis Arcadię Regis ſic appellata. Hęc vt Euſta. docet aliqñ dicta eſt Pelaſgia a Pelaſgo rege magno & ſapiẽte viro q vitę cultioris autor eis fuit, & victũ ex ſtirpibus herbarꝫ arborũq; frondibus tranſtulit ad glandẽ, maximeq; fagineam Aliquando etiã Lycaonia. Aliqñ Gignantida, & aliquando Parrhaſia. Arcas autem cum Pelaſgos in ditionem redegiſſet, eorum regionẽ Arcadiã nominauit. Scribit Plinius hanc totam montuoſam, in qua ſunt aſini cęteris maiores ac p̃ſtantiores. In ea Erymanthus fluuius, Lernęa pal⁹ & lapis Aſbeſtos inextinguibilis,

¶ Arcas, dis, nomen Iouis filij & adiectiuum ab Archadia, vt populi Arcades.

¶ Arcadicus, a, um, qđ eſt ex Arcadia, vt Arcadici mores, ¶ Archander Danai ſõcer nomen proprium.

☿ Archon, ſummus principatus Athenis, ſicut Suffes apud Carthaginenſes, Romę dictator. Enumerabaꝛ aũt inter Theſmotetas, hoc eſt legũ conditores, qui erant ſex. Inter hos Archon rex, & Polemarchos. i. imperator. Spartian⁹ in Hadriano, Athenis Archon fuit Trebelli⁹ Pollio. Galen⁹ apud Athenas Archõ erat. i. ſummus magiſtratus. Arctomys animal habẽs ſimilitudinẽ muris & vrſi, ab Arcto vrſa & μῦς mys mus.

¶ Arctos latine vrſa, q̃ quia in modũ plauſtri vertiꝛ noſtri eam ſeptentrionẽ dixerũt. Et inde Arctous ſeptentrionalis & Borealis. Et Arctic⁹ pol⁹. i. Borealis, de quo Cic. li. ij. de natu. deorũ, Hunc circũ arcti duę feruntur nunq̃ occidentes. Ex his altera quidẽ apud Graios Cynoſura vocaꝛ, altera Elyce. Nã Elyce maior eſt vrſa q̃ & Caliſto vocata fuit, Cynoſura vero minor Arctos. Vñ Oui. li. iiij. Faſt. Eſſe duas Arctos, quarũ Cynoſura petatur Sidonijs, Elycẽ graia carina notet. Artos vero ſine, c, panis dꝛ. ¶ Arctophylax pe. cor. arctiy ſiue vrſę phylax. i. cuſtos. Ci. Arctophylax, vulgo q dꝛ eſſe Bootes.

☿ Nã adhibit⁹, vt qdã putãt, cuſtos vrſę videꝛ. Bootes iõ appellaꝛ ꝙ in modũ bubulci plauſtrũ ſequaꝛ, quẽ ruſtici ſeptẽtrionẽ vocãt. Magn⁹ ſyderis ambit⁹, alijs ad Icarũ, alijs ad Arcadẽ Iouis filiũ referẽtib⁹. Arctos vero eſt ſyd⁹ in qđ Caliſto Lycaonis filia migrauit ex vrſa in quã, Iunonis ĩdignatiõe, cui⁹ erat pellex mutata dꝛ, de quo mõ. Is fuit Arcas Iouis fili⁹. Effigiaꝛ aũt. xiiij. ſtellis

¶ Arctur⁹ pe. pro. ſtella in ſigno Bootę poſt caudã maioris vrſę, cuius ortus & occaſus tẽpeſtates facit, & diciꝛ vrſę cauda. Oritur a canicula fere poſt diẽ quinquageſimum. ☿ Dicitur arcturus quaſi ἀρκτουουρά. i. vrſæ cauda.

¶ Arctous ab arcto idem eſt quod ſeptẽtrionalis & Arcticus ſimiliter ſeptentrionalis.

☿ Arcton mons qui imminet Cyzico a Iouis nutricib⁹, quas illi in ἄρκτους. i. in vrſas migraſſe tradunt.

¶ Arctus, a, um, ſtrict⁹, vt arcta eſt via q̃ ducit ad vitã, ab arceo fit. Col. lib. iij. In tribulũ fictile vel cornu arcte inſerito. ¶ Arcto, as, frequentatiuum eſt ab arceo.

¶ Arcus ab arceo ꝓ cõtineo, fornix ędificij. eſt ꝙ ſeipſe contineat: q̃uis ab opere erigendo in altitudinẽ quidam dici velint. Cic. Iam eñ atriolum & arcus dũos abſoluerat. Et arcus iris cœleſtis, & tã ſecundę q̃ quartę declinationis in vtraq; ſignificatione. Ci. de natu. deorum. Cur aũt arci ſpecies nõ indecorũ numero reponaꝛ. Hiero. in Ezech. Vidi velut aſpectũ arcus cũ fuerit in nube ĩ die pluuię. Enni⁹ genere fœminino ꝓtulit. Formatur autẽ hoc mõ arcus cœleſtis. Dum eñ ſol in nubibus rareſcentib⁹ ex aduerſo refulſerit, radioſq; ſuos directa linea humori nubilo tranſfundens, impreſſerit: fit repercuſſio ſplendoris eius in nubibus ex quibus fulgor emicans, arcus ſpeciẽ format. Sicut eñ impreſſa cęra anulo imaginem exprimit, ſic nubes econtrario ex rotunditate ſolis figuram ſumentes, orbem efficiunt, & arcus effigiem fingunt. Apparet aũt hoc non ſemper ſed cũ rareſcunt nubila cœli. Nam rurſus cũ coeunt in ſe nubes atq; denſantur cõfeſtim arcus forma reſoluiꝛ. In nubiũ eñ denſitate arcus imperfecto gyro cõplectitur. Deniq; ſine ſole & nubibus nunq̃ apparet arcus. Quadricolor aũt eſt qa ex oĩbus elemẽtis in ſe rapit ſpecies. De cœlo eñ trahit igneum colorem, de aquis purpureũ, de aere album, de terris colligit nigrum. Arc⁹ vero quo ſagiptę iaciuntur tantũ quartę declinationis eſt ab arceo cum ſignificat a longe veto: ꝙ miſſis ſagiptis nõ ſinat hoſtem accedere. Quod nomen etiã per, q, apud antiquos ſcribebatur arquus. Vnde arquites, arcu pręliantes qui & ſagiptarij dicuntur. Et arquatus Gręce autem τὸ τόξον, latine dicitur arcus. Inde Agrotaxos Apollo argenteum arcũ gerens, & hippotoxotę equeſtres ſapiptarij.

¶ Arcuatus, a, um, in modũ arc⁹ curuatus ab arcuo, as. Pli. li. xxix. Illã aũt q̃ arcuaꝛ gręci ſepã vocant. Liui. li. j. Ad id ſacrariũ flamines bigis curru arcuato vehi iuſſit. Hie. in prolo. Ioſue, Vnde ceſſet arcuato vulnere cõtra inſurgere ſcorpius. Hinc arcuatim aduerbiũ, more arc⁹

¶ Arcat⁹ ab arcus arci, quaſi in modum arci fact⁹. Oui. lib. xj. Meta. Iris & arcato cœlum curuamine ſignans.

¶ Arquatus ab arquus, & is dicitur cui color & oculi uirent a colore. ſ. arqui cœleſtis, quem morbum quidã appellant dæmoniacum, quidam aquarium, quidam auriginem, quidam regium, quidam ictericum.

¶ Arculus diminu. ab arcus, a quo fit aliud diminutiuũ arcellus, & Arculus dictus eſt deus qui tutelam gereret arcarum. Item arculus dicebatur circulus qui capiti imponebatur ad ſuſtinẽda cõmodius vaſa quæ ad ſacra publica capite portabantur apud Athenienſes.

¶ Arculata circuli qui e farina in ſacrificijs fiebant.

✣ Arcubaliſta a nonnullis Scorpio vocatur.

¶ Arcirna, genus modici plauſtri, quo hõ geſtari ſolet.

¶ Ardeo, es, ſi, ſum, qđ & ardo, is, dꝛ ſignificat concremor. Ver. Nãq; volãs liquidis in nubib⁹ arſit harũdo.

Et in euãg. In ignẽ mittẽt & ardet. Per tranſlationẽ ardere poniꝛ ꝓ ardẽter ſeu impatiẽter amare. Et ſic modo cũ accuſatiuo, modo cũ ablatiuo cõſtiuiꝛ. Verg. Corydon ardebat Alexim. Aora. Non aliter Samio dicũt arſiſſe Batillo Anacreonta Teũ. Interdũ ꝓ feſtinare. Vnde ardẽs ꝓ feſtinãte ingenioſo acutoq; poniꝛ, ꝙ inſtar ignis oĩa penetret, ſicut ecõtrario ſegnis dꝛ tard⁹ quaſi ſine igne. Ver. Inſtãt ardẽtes Tyrij, Interdũ ꝓ fulgorẽ emittere. Idẽ. Tyrioq; ardebat muricę læna. Vñ & ardẽs ꝓ cãdido a cãdore flãmę. Idẽ. Ardẽteſq; auertit equos. Interdũ p̃ dolore iraſci; vt apud eũdẽ lib. x. Proxima q̃q; metit gladio, latũq; ꝑ agmen. Ardẽs limitẽ agit ferro, te Turne ſupbũ Cęde noua q̃rẽs. Interdũ ꝓ cõſumi. Cic. Q ñ nimio videdi te deſyderio ardebã. Interdũ đ optare. Pli. Ardeo te videre. Ver. Patrięq; mori ꝓ mœnibus ardẽt. Huius cõpoſita ſunt exardeo, inardeo, & perardeo, in quib⁹ p̃poſitio auget vim ſignificatiõis.

¶ Ardeſco, is, ardẽs fio. Greg. Sed ad hęc audita inardeſcit anim⁹ iãq; illic cupit aſſiſtere vbi ſe ſperat ſine fine gaudere.

¶ Ardelio, homo inquietus, & huc atq; illuc ſem p volitãs ſaliẽs & omnib⁹ negotijs ſeſe immiſcens. Martia. ☿ Vis dicam quid ſis? magnus es ardelio.

¶ Arduus, a, um, altus & difficilis. Ouid. Ardua prima via eſt. ¶ Ardea, auis q̃dã quaſi ardua, qñ volãdo alta petit. A Gręcis dꝛ ἐρωδιός. Vergil. Atq; altã ſupra volat ardea nubẽ. Hui⁹ dimin. eſt ardeola. Eſt & ardea nomẽ vrbis ĩ Latio a feruore regiõis ſic dicta. q̃. xxiij. milliaria ab vrbe eſt poſita. Mart. Ardea ſolſtitio Pectanaq; rura petãꝛ. Quiq; Cleonęo ſydere feruet ager.

☿ Dicta quoq; ardea a Danae Perſei matre, vel a Dauno Pilenni filio qui eam condidit, vt quidam exiſtimant.

✣ Ardearũ tria gña ponit Ariſt. Leucũ ab albedine dictũ. Aſterias a fulgore aſtrorꝫ, & Pelos ab aduerbio πέλας qđ ꝓpe ſignificat, qñ hoc tertiũ nõ ita alte volat.

¶ Ardeates, ppl'i ſunt Ardeę incolę, habet pen. prod.

✣ Ardum veteres pro aridum dicebant.

✣ Area ꝓprie dꝛ locus pur⁹ in vrbe ſine ędificio quem Gręci plateã dicũt. Dicta ardea ꝙ ardore ſolis ſit facta arida & nõ poſſit qcq̃ gñare, qdã ab ara deducũt, ꝙ ſicut hęc ara pura eſt, ita areę in vrbe ſiue in domo loca pura ſunt, i. ſine ędificio, Vel ꝙ ſicut areę flãmis, ita areę eſolis ardore torrẽꝛ. Valla, Cãp⁹ eſt planities ampla & grãdis, ideoq; ſpatioſę plateę areę ve cãpi nomẽ accipiunt: Vñ Romę cãp⁹ Martius: Nam loc⁹ hmõi vocaꝛ area. Sueto. tñ ĩ Cęſa. poſuit areã ꝓ loco puro acõmodato foro extruẽdo cũ iqt. Forꝫ de manubijs inchoauit cui⁹ area ſup. HS. milies cõſtitit, Itẽ area dꝛ ſolidũ terrenũ, planities glabra. i. loc⁹ purgat⁹ coęquat⁹ q; & cylĩdro cõſolidat⁹ plateis amplitudĩe ſimilis, vbi frumẽta areſcũt & terũꝛ. De qua Ver. li j. Geor. Area tũ primũ ingenti eſt ęquãda cylindro. Col. lib. iij. Area quoq; ſi terrena erit, vt ſit ad triturã ſatis habilis primũ raditur. Et area & ꝑ diminutionẽ areola ſubacta eſt terra ꝓpe atq; ſata ſeu ſerẽda, quales ſunt in hortis, in quib⁹ quadrata q̃dã & bñ ſubacta atq; coęquata ſpatia in quę mox ſemina iaciãtur. Col. Areę ſic informãdę ſũt, vt facile rũcãtiũ manus ad dimidiã ptẽ latitudinis perueniant. Idẽ. vj. Crebro putrẽ terrã duos alte digitos inſternem⁹ & modice rigabim⁹ ſtramẽtiſq; areas cooperiem⁹. Ex hmõi areis locatis magni ꝓuẽt⁹ capiebãꝛ. Cice. in Parad. Etenĩ ſi iſti calidi rerꝫ ęſtimatores prata & areas q̃ſdã magni ęſtimãt ꝙ ei⁹ gñi quaſi nocere nihil põt. &c. ☿ Apud Geometras area ſumiꝛ ꝓ illo ſpatio vacuo in aliqua figura. vt ĩ triãgulo vꝉ quadrãgulo. Itẽ area vocaꝛ morb⁹ in capite cũ capillorꝫ ꝓfluuio. Eius duę ſunt ſpecies, alopecia q̃ fit ĩ pillo & barba. Altera a ſerpẽtis ſimilitudĩe appellaꝛ Ophis. Incipit ab occipitio, duorꝫ digitorꝫ latitudinẽ nõ excedẽs. ☿ Itẽ Area ſiue Aria media ꝓducta inſula eſt in Ponto verſus Colchos Marti ſacrata.

☿ Areoſus ab aręa.

¶ Areola cũ accẽtu ĩ añpe. diminu. ab area. Col. lib. vj. Cũ terrã bñ ſubegeris areolas facito. Hiero. in Cãt. Genæ illius ſicut areolę aromatũ cõſitæ a pigmentarijs.

☿ Aliter accipitur in gęometris.

¶ Areator qui areã purgat & in ea frumẽtũ triturat. Colu. lib. ij. Atq; hoc ſupremũ areatoris emolumẽtũ percipiẽdorꝫ ſeminum quę terræ crediderat.

¶ Aridus, a, um, pe. cor. ſiccũ qđ naturalẽ humorẽ amiſit. Amb. Arida terra dicta eſt, & nõ ſolũ ad genus, Sed etiã ad ſpeciẽ terrarũ referꝛ, vt ſit vtilis, ſicca habilis, & apta culturis Arida autẽ expreſſio naturę eſt. Terra appellatio quędã ſimplex negotij. Interdũ, Aridũ poniꝛ ꝓ puro & lucido. Plau. in Rud. Argẽto arido. Interdũ ꝓ horrifico, acuto quũ de ſono loquimur, qa ea q̃ arida ſũt quũ frãgi ceperint nimiũ atq; horrificũ ſonũ edũt. Ver. lib. j. Georg. Et aridus altis Montibus audiri fragor. Huius diminutiuum eſt aridulus.

¶ Ariditas, quę & aritudo dꝛ pro ſiccitate. Var. Frigus calore atq; humore ariditudinem miſcet.

¶ Areo, es, ui, idus, ſum, Plau. in Rud. Vtinã fortuna nũc anatina vterer, vt quũ exiſſẽ, ex aqua arerẽ tñ. Quidã hoc verbũ ab ara deducũt, in qua quę dijs immolabãtur torreri ſolebãt. Alij vero ab ara, ſed per contrarium ſenſum, ἀπὸ τοῦ ἄρδειν, quod ſignificat irrigare ꝙ aridũ minime ſit irrigatũ. Huius cõpoſita ſunt Adareo, Exareo Inareo, Obareo, Perareo, & Subareo.

☿ Areta fuit Ariſtippi philoſophi filia, quæ ei ſucceſſit in ſchola, ſummum bonum in voluptate, quæ maxime ſenſum moueret, poſuit. A rege. i. poſt regem, vt iſte eſt ſecundus a rege, ideſt poſt regem.

¶ Areſco, aridus fio. Cic. lib. ij. ad Herẽ. Nihil lachrima citius areſcit. Adareſco ꝓ be areſco ſicut exareſco. Cato de re ruſt. Veſtimẽta ne tineę tãgãt, amurcã decoquito ad dimidiũ, & vngito fũdũ arcę & extrinſecus & pedes & angulos, vbi ea adruerit veſtimenta condito. Inareſco intus ſiue penitus areſco. Colu. libro. j. Deinde cum prędictum tectorium inaruerit. i. aridum intus penitus ve factũ eſt. Obareſco circum ſiue omnino areſco. Lactan. lib. de opifi. Acies. i. membrana illa perlucens quam ſiccari & obareſcere non oportet, niſi humore terſa pure niteat, obſoleſcit Perareſco valde areſco.

¶ Arefacio, aridũ facio, Cui⁹ paſſiuũ ẽ arefio ꝓ exiccor.

¶ Arelate, ciuitas eſt in Mediterraneo Narbonenſis Gallię a Plinio dicta colonia Sextanorum, quoniam ex ſexta legione coloni deducti ſunt.

✣ Aremorica quondam quæ nunc Aquitania dicitur.

¶ Ares gręce ἄρης quatuor ſignificat. Ferrum, interdũ bellũ Aliqñ vulnus, ſæpius vero Martẽ, quo nomine & nos & ferrum & bellum & vulnus ſignificamus. Ab ἄρης aries, quaſi Martialis, ſicut a Marte Martius. Nã etiam Mathematici dicũt Martias eſſe domum arietẽ & ſcorpionem, vt etiam ob conuenientiam influxus dicatur aries a Marte, a Græcis tamen deducendo.

¶ Arete gręce ἀρετὴ Latine virtus. Vñ Philaretus ꝓpriũ nomẽ, & ſignificat amatorẽ virtutis. Eſt etiã Arete nomen mulieris vxoris Alcinoi regis Phæacum.

¶ Areopagos, pe. ꝓ. nã pagus primã ꝓducit, Martis vicus, Nam ἄρειος Martis πάγος vicus, Nam vic⁹ erat Athenis a templo Martis ſic cognominatus, vbi primũ iudicium capitis actum fuiſſe dixit Plin. lib. vij.

¶ Areopagitę pe. ꝓ. illi dicebãꝛ, qa ĩ tẽplo Martis iudicabãt, qđ iudiciũ exq̃ſitiſſimũ habebaꝛ. Nam quum Mars, q græce dicitur ἄρης, homicidij crimine re⁹ fieret iudicãtibus duodecĩ dijs in eo pago ſex ſẽtẽtijs abſolutus ẽ, vt Stepha. Byzãti⁹ docet. & multi alij Gręci, Verũ quid agereꝛ in Areopago Iulius quidem Pollux lib. viij. ſcribit de magiſtratib⁹ Atheniẽſium, & eorũ locis. Areopagitarũ magiſtrat⁹ erat iudicare de cede, & de ſtatu reipublicę ꝓuidere, vnde ait, οἱ δὲ ἐννέα ἄρχοντες οἱ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν μετὰ τὸ δοῦναι τὰς εὐθύνας ἀεὶ τοῖς ἀρεοπαγίταις προσετίθεντο, ὑπαίθριοι δὲ ἐδίκαζον τὸν φόνον. i. No

¶ Argentarius vulgo cãpſor,ſiue menſarius,a Grȩcis
Colybiſta & nũmularīꝰ & trapezita dr̃. Vñ Plau. ĩ Cur.
Trapezitã & argẽtariũ ꝓ eodẽ accipit. Sed iurecõſultꝰ
ff.de edendo oſtendit argentarios maiores menſarios,q
non ſolum pecunias acceptas cuſtodiunt quũ opus fue=
rit reddituri,ſed & quorum officium atq; miniſteriũ pu=
blicam habet cauſſam. Hiq; rationes conficiũt. Author
eſt Seneca argentarios prȩeſſe publicis actionibus.

✠ Argentariam facit qui argentarius eſt ſiue Trapezita
ſiue nummularius.

¶ Argeſtes ventus occidentalis frigidus. De quo Pli.
lib.ij.ab occaſu equinoctiali Fauonius,ab occaſu ſolſti=
tiali Corus,zephyron,& Argeſten vocant.

¶ Ariadnȩ proprium nomen eius,quã deſertã a The=
ſeo Bacchus rapuiſſe dictus eſt a poetis.

¶ Aricia vrbs in Italia,abeſt ab vrbe ad decimũ lapidẽ
q̃ ȩdificauit Hippolytꝰ Theſei filiꝰ,& a nomine coniu=
gis Ariciã appellauit. Iuxta hãc vrbẽ erat nemus quod
Aricinũ dicebaẽ,in quo Ageria nympha erat,cũ qua lo
qui ſolitũ ferũt Numã Romanorũ regẽ. Erat & aricinꝰ
lacus iuxta ariciã quod ſpeculũ Dianȩ vocabatur, ĩ quo
nũc quoq; inſulȩ cũ ꝓceris arboribꝰ mobiles cõſpiciũẽ.

✠ Aricandos amnis in Lycia,a quo & vrbs ibi Arican=
da nomine.

¶ Aries,etis,pe.cor.q inter oues integer eſt, & teneẽ
ad generãdã ſobolẽ. Veruex vero cui inuerſi vl'adẽpti
ſũt teſticuli. Ab ara dictꝰ aries,ꝙ aris ĩponi ad ſacrificia
ſoleret. A cuiꝰ ſimilitudĩe bellica machina aries: Mate=
ria ac tabularis teſtudo cõtexiẽ, q̃ ne flãmis exuri poſſit
corio ſiue cilicio veſtiẽ,ĩtrĩſecꝰ recipit trabẽ, q̃ ſi adũco
p̃figiẽ ferro,falx vocaẽ ab eo ꝙ ĩcuruata eſt,vt ex muris
lapides extrahat. Si vero caput ipſiꝰ ferro tegiẽ aries ap
pellaẽ,ꝙ ĩſtar arietini capitis fieri ſoleret, vel ꝙ habet
duriſſimã frõtẽ,quia ſubruat muros, vel ꝙ more arietũ
retrocedit,vt vehemẽtiꝰ feriat. Teſtudo autẽ a ſimilitu
dine naturȩ teſtudinis vocabulũ ſumpſit, quia ſicut illa
modo reducit caput,modo ꝓfert,ita hmõi machina in=
terdũ reducit caput,interdũ effert vt vehemẽtiꝰ feriat.
Eſt & aries cœleſte ſignũ primũ ĩ zodiaco. Aries etiam
marinꝰ piſcis,ſiue marina belua eſt cãdore tm̃ cornibus
aſſimilatis,Grȩce κριὸς dr̃,Sed rẽ mirificã tradit Aelia=
nꝰ diſcipulꝰ Pauſaniȩ lib.vij. λέγουσι δ' Ἄραβες ὅτι ἄρα παρ' αὐ-
τοῖς ποίμνια πιαίνεται ὑπὸ μουσικῆς μᾶλλον ἢ ὑπὸ τοῦ χιλοῦ.
✣ Id eſt, Dicunt Arabes ꝙ vtiq; apud eos ouilia pĩgue=
ſcunt muſica magis,q̃ pabulo.

¶ Arietinus,a,um,pen.prod.quod eſt ex ariete. Plin.
Arietinum iecur ad id vtile eſt.

✠ Arietarius,a,um,quod ad arietẽ pertinet ſeu quod eſt
arietis. Victru. Conſtituebatur autem in ea arietaria ma
china,quæ græce Criodocis dicitur.

¶ Arieto,as,p.cor.ꝑcutio deijcio tractũ ab arietũ ſimi=
litudĩe,cuiꝰ firmiſſimũ caput,& ſolidiſſima cornua faci=
unt vt magno ĩpetu qcqd obieceris percutiãt,✠ & deij=
ciãt,Plau.ĩ Tru. Quis ꝓterue nr̃as ædeis arietat? Curt.
Macedo gladiũ cœperat ſtrĩgere,quẽ occupatum cõple
xu pedibꝰ repẽte ſubductis Dioxippꝰ arietauit in terrã
Cic.lib.j.de diui. Viſũ eſt in ſomnis paſtor ad me cõpel
lere duos cõſãguineos arietes,hinc eligi,pecꝰ lanigeꝝ
eximia pulchritudine p̃clariorẽ alterũ immolare, dein
eius germanum cornibus conniti & in me arietare.

¶ Arihel quidam putant eſſe areopolim ab idolo Mar=
tis, quod illic ſitum eſt. Interpretatur autem Leo dei,
Hieruſalem figuraliter ſignificans.

✣ Arimanius Plutonis cognomen apud Perſas. Cc.

¶ Ariõ citharœdꝰ optimꝰ ex Leſbo inſula. De quo He
rodo.ſcribit,ꝙ quũ a nautis coactꝰ eſſet ſe e naui in pe=
lagꝰ demergere,vt eiꝰ opibꝰ,quas cythara aſſecutꝰ fue
rat,potireẽ: ipſe poſtq̃ ab eis paulũ tẽporis impetraſſet
cytharaq; optĩe ceciniſſet,ſe ĩ mare p̃cipitẽ dedit, ſed a
Delphine dorſo exceptꝰ,in Laconiã deuectꝰ fuit, añq̃
nautȩ illuc applicuiſſent. Sed hȩc fabuloſa credũẽ,lege
Herodotum,Gellium,& Plinium.

✠ Arius fluuius q Parthiã irrigat,a quo Ariani populi.

✠ Arij populi ſunt vltra Indiam.

¶ Ariminũ ciuitas Italiæ a flumine ꝓpiquo eiuſdẽ no=
minis ſic dicta. Hȩc quõdã Vmbroꝝ colonia fuit ſicut
& Rauẽna,verũ vtraq; accepit Rõanos ĩquilinos: Habet
autẽ hȩc ciuitas portũ,ȩdificata anno añ Xp̃i exortum.
cclxx. Ptolemeo Lagi filio Aegyptijs ĩperãte. Sub. Sẽ=
pronio & Appio Claudio cõſulibꝰ. Ad quã viſendã cõ=
poſitis Sicilȩ rebꝰ Sẽproniꝰ nauigauit. Eã Octauianus
ampliauit,& a Liburnis dirutam Diocletianus repoſuit
fuſiſq; Liburnis arcum triumphalem in ea extruxit.

¶ Arimphȩi ſunt populi Aſiȩ ſeptentrionalis ꝓpe ry=
phȩos mõtes,habẽt ꝓ domibꝰ nemora,ꝓ alimẽtis bac=
cas,& tã fœminȩ q̃ mares caput tõdẽt. ✠ De his Amia=
nus ſic habet. Vbi mõtes Ryphȩi deficiũt, Arymphæi
inhabitãt,iuſti homines & morũ placabilitate cogniti.
Põpo. Vltra Arymphȩos Ryphȩus mons ſurgit.

¶ Arimaſpi pp̃li Scythiȩ Europȩverſꝰ Aquilonis ex
ortũ,vt lib.vij.refert Pli.qui vnicũ in media fronte ha=
bent oculum,& cum gryphis continue præliantur.

✣ Ariſteus Penei regis Arcadiæ,ſiue vt poetȩ dicunt,
fluminis & Cyrenes filius fuit. Cc.

¶ Ariſtippus nomen philoſophi Cyrenaici,& apd' nos
dr̃ optimꝰ equus. Hic dicere ſolebat ꝙ lautior victꝰ nul
li erat impedimẽto ad bene viuẽdũ. Hic Socraticꝰ audi
tor fuit. Primus Socraticorũ mercede philoſophatꝰ eſt,
habuit ingenium ad omnia pro tempore,loco,& perſo=
na ſimulanda,omnino promptum. Et ob hoc Dionyſio
prȩter omnes erat charus. Et vt prȩſentibus voluptati
bus libenter fruebatur,ita & abſentes facile contemne=
bat. Hic quũ e patria in Grȩciam philoſophandi cauſa
proficiſceretur,iuſſit ſeruos aurũ proijcere,vt expediti=
ores ad iter capeſſendũ eſſent. ✠ Voluptatẽ bonorũ,do
lorem malorum finem conſtituit. Cȩteras ſcientias ex=
cluſit,illud ſolũ vtile putãs,vt q̃ras ſi quit domi mali ãt
boni tibi cõtingit. Sũmũ bonũ poſuit in leui motu ad ſẽ
ſũ emanãti.i.ĩ voluptate corporis ſenſus titillãte. Qui
ab eo fluxerũt,& in dogmate ꝑmãſerunt ab hoĩs patria
Cyrenaici ſunt appellati, Tradũt Platonẽ dixiſſe,ſoli A
riſtipo & chlamydẽ & pãnũ ferre datũ eſt. Hora. Omnis
Ariſtippũ decuit ſtatus & color & res. Fuit & alter Ari=
ſtippꝰ huiꝰ nepos ex filia Metrodidactꝰ dictus, quaſi a
matre doctꝰ. Hic in nauigio a tẽpeſtate deprehẽſus ti=
muit & expalluit. Et interrogatꝰ quare philoſophus ti=
meret ipſe cõtra nihil timeret, feſtiuiter rñdit nõ eadẽ
ſibi & illi cauſã eẽ qm̃ is nõ eſſet magnopere ſolicitus ꝓ
anima nequiſſimi nebulonis,ipſum autẽ ꝓ Ariſtippi a=
nima timere nimirum vtili reipublicæ.

¶ Ariſtocratia optimatum principatus, vbi aptimates
Rempublicam tractant, ἄριστος ἢ κράτος ἀριστοκρατία.
✣ Id eſt optimum & imperium a vincendo.

¶ Ariſtoclides pe.cor. Orcomeni tyrãnꝰ,q Stymphali
dẽ virginẽ adamauit. Vide in dictione Stymphalus.

✠ Ariſtologia hȩrba,cuius duȩ ſunt ſpecies,alia longa,
alia rotunda. Aurium ſordes emũdat,& cum melle mix=
ta,ſi in aures inſtillata fuerit,auditum iuuat.

✣ Ariſtocles nomen fuit aui paterni Platonis, qui &
ipſe Ariſtocles vocabatur. Cc.

✶ Ariſtalthea genus malue ſylueſtris cui grande foliũ,
& radices albȩ ab excellentia effectus ſic appellata: om=
ne ſolum in quo ſeritur necnon aliȩ eius ſpecies pĩguiꝰ
faciunt,huic cõtra omnes aculeatos ictus efficacior vis,
prȩcipue ſcorpionũ,veſparum,ſimiliumq; & muris,ara=
nei,qui & trita cum oleo peruncti ante (vt refert Plin.)
vel habentes eas non feriuntur.

¶ Ariſtoteles pe.cor.nomẽ philoſophi Peripateticorũ
prĩcipis. Hic habuit patrẽ Nicomachũ medicũ, matrẽ
vero Phȩſtiadẽ. Fuit ꝑuus,gibboſus,& male formatus,
balbutiẽſq;,ſed diues,vt q ſociꝰ & p̃ceptor & ſecretariꝰ
Alexãdri eſſet,de hoc Qui. quid ariſtotelẽ quẽ dubito
ſcientia reꝝ an ſcriptoꝝ copia,an eloquendi ſuauitate,
an inuẽtionũ acumine,an varietatȩ operũ clariorẽ putẽ
Hinc fiũt adiectiua Ariſtoteleus & Ariſtotelicus.

¶ Ariſtoxenus penul.cor. nomen propriũ muſici,qd'
apud grȩcos cum ι ſcribitur ἀριστόξενος.

¶ Ariſtomenes pe.cor.nomẽ Meſſenij viri,qui iuſtiſſi
mus,vt ſcribit Hie. victis Lacedȩmonijs,& quod ĩ tp̃e
nocturna ſacra celebrãtibꝰ,q̃ vocabantur iacyntina,ra=
puit de choris ludẽtiũ virgines.xij.& tota nocte gradu
cõcito fugiẽs exceſſit de finibꝰ Sp̃tanoꝝ. Cũq; eas comi
tes eius vellẽt violare,monuit quãtũ potuit ne hoc face
rẽt,& ad extremũ quoſdã nõ parcentes interfecit. Cȩte
ris metu coercitis redẽptȩ poſtea a cognatis puellȩ quũ
Ariſtomenẽ viderẽt cȩdis reũ fieri tãdiu ad patriã non
ſunt reuerſæ,q̃diu iudicũ aduolutæ genibꝰ defenſorem
pudicitiȩ ſuȩ cernerẽt abſolutũ. Hic dux tãta calliditate
fuiſſe fertur,vt ſȩpe Atheniẽſes deciperet, quoꝝ ſæpe
vrbẽ ingreſſus & aliq̃n captꝰ, atq; in vincula coniectus
calliditate ſua aufugeret. Quod quũ ſemel atq; iterũ &
tertio feciſſet,tandem occiſus eſt ab Athenienſibus,&
execto corpore,inuentum eſt cor eius piloſum eſſe.

¶ Ariſto philoſophus cognomento Scepticus,quod la
tine quȩſtor & cõſiderator dr̃. Semper em̃ in quȩrendo
conſyderãdoq; fuit. Hic natione fuit Cous, zenonis au
ditor,apud hunc omnia indifferentia erãt, vt inter opti
me valere & grauiſſime ȩgrotare nihil ĩtereſſe diceret.
Qui reiectus fuit naturam omnino reli nquens.

¶ Ariſtides pe.ꝓdu.princeps Athenienſis,cui cogno
men fuit iuſto,alter fuit pictor inſignis,

¶ Ariſtophanes pen.cor.nomen ꝓprium philoſophi,
& comici valde maledici,cuius nomine comœdiæ ſunt
impreſſæ. ✠ Alius fuit Ariſtophanes grammaticus, de
quo Quin.lib.i.mentionem facit.

¶ Ariſtobolus nomen proprium Iudȩorum regis.

✠ Ariſtomachetes,nomẽ vxoris Dionyſij tyranni, &
vxoris Dionis.

✠ Ariſtophontes quaſi optimatum occiſor,nam ariſtos
latine optimus, φονεύω interficio occido.

¶ Ariſtophorũ. pe.cor. vas quo prãdiũ defertur, Lati=
ne diſcus, ἄριστον enim prandium dicitur, φορῶ porto.

¶ Ariſta ab ariditate dr̃,ꝙ ſit omnino arida. Eſt em̃ pri
ma pars q̃ primo areſcit,vel quia ſeges quũ areſcit ſeca=
tur. Et proprię ariſtȩ quaſi tela ſpicȩ frumenti ſunt ſiue
ſpinȩ,ſiue aculei,quibꝰ a morſu auiũ minorũ illa tueã=
tur. Cic. in Caton. Fundit frugẽ ſpicȩ ordine ſtructã, &
cõtra auiũ minoꝝ morſus munitur vallo ariſtaꝝ. Poniẽ
tamen ariſta q̃nq; ꝓ frumento. Verg. Chaoniam pingui
glandem mutauit ariſta. ἀριστάρχος bonus princeps.

✠ Ariſtarchus nomẽ grãmatici,aliꝰ tragicꝰ cuiꝰ memi=
nit Hora. cũ inquit, Fiet Ariſtarchꝰ. Aliꝰ mathẽaticus.

¶ Arithmus latine numerus. Inde arithmetica.

¶ Arithmetica numeralis ſcientia, quæ tractat de nu=
meris,& ſupputandi ratione. Hæc inter diſciplinas ma
thematicas prima eſſe dicitur,quoniam ipſa vt ſit,nulla
alia indiget diſciplina. Muſica autem & Geometria &
Aſtronomia iſtius auxilio egent.

✣ Aritudo pro ariditate. Var. Erigus calore atq; humo
re aritudinem miſcet, ab areo deductum. Cc.

¶ Armus humerus. Ver.li.iij. Geor. Dẽſa iuba & dex=
tro iactata recũbit ĩ armo. Differt tñ armꝰ ab hũero. Nã
humeri ꝓprie eoꝝ ſũt q recti ĩ cœlũ ſpectãt. Vñ ſoli ho
mini hũeros eẽ dicimꝰ. Ver. Os humeroſq; deo ſimilis.
Armi vero ſũt brutoꝝ,q̃uis de hominibꝰ q̃nq; dicãtur.

¶ Armigatꝰ,a,um, quod eſt ad armũ ligatũ. Hierony.
lib.ij.ꝝ. Et Dauid percutiebat in organis armigatus.

¶ Arma ab armis dicũẽ,i.humeris depẽdẽtia,ĩqt Feſtꝰ
vt ſcutũ,gladiꝰ,& ea qbꝰ præliamur,tela. Ser. docet ar=
ma eſſe,q̃ armos tegũt. Var. ab arcẽdo arma dicta exiſti
mat,ꝙ his arceamꝰ hoſtes,vt fuſtes, lapides, & hm̃oi.

✠ Quidã a verbo grȩco deriuãt ἁρμόττειν.i.cõuenire. In=
utilia em̃ ſũt arma niſi ita quadrent corpori vt neq; am=
pliora ſint,vt neq; corpus lȩdatur anguſtia,neq; ampl
tudine impediaẽ. Sed re vera nõ ſolũ hoc noĩe bellica,
ſed etiã oĩm fere artiũ inſtrumẽta intelligũtur. Sic etiã
Pollux ὅπλα ruralia ꝓſequitur,q̃uis Verg. largiꝰ pollici
tus tñ defeciſſe videaẽ. Sũt em̃ Martis arma inſtrumen=
ta omnia quibꝰ in bello vtimur. Vnde fraudes & cõſilia
arma dicũtur. Verg. Et quȩrere cõſcius arma. Arma ru=
ſticoꝝ,raſtra,ligones,& huiuſmodi. Idem, Dicendũ &
quæ ſint duris agreſtibꝰ arma. Arma coquinaria,lebes,
patella,tripos,olla. Plau. Quam eleganter inſtructũ co
quinarijs armis. Arma ſtudioſoꝝ ſtylus,pugillares libri.
Pli. Cuius arma erant non venabulũ & lancea,ſed ſtylꝰ
& pugillares. Nautaꝝ quoq; & piſtorũ inſtrumenta ar=
ma dicuntur. Verg.lib.v. Colligere arma iubet validiſq;
incũbere remis. Et li.j. Cerealiaq; arma expediũt. Q̃n=
q; arma capiũtur pro bello,ſicut toga pro pace vt cedãt
arma togȩ. Q̃nq; dicũtur inſignia,quale nõnulli intelli
gunt illud Vergilij. Armaq; fixit Troia. Cõſueuerũt em̃
antiqui ſuſpendere arma in poſtibus temploꝝ. Eſt autẽ
hoc nomen arma pluraliter tm̃ declinatũ,q̃m vniuocum
ſit,& plures res ſignificet,quarũ ſingulȩ habẽt ſua noĩa
vt gladius ſcutum,& huiuſmodi. Vel ne ab armo artu
corporis obliqui eius proferri cenſeantur.

¶ Armo,as,armis induo ſeu munio. Lact.li.iij. cũ em̃
natura hoĩs imbecillior q̃ cȩteroꝝ aĩaliũ q̃ vel ad perfe=
rendã vim tẽporũ,vel incurſiones a ſuis corporibus ar=
cẽdas naturalibus munimẽtis ꝓuidentia cœleſtis arma=
uit. Liui.lib.ij.de Bel. Pu. Itaq; & muri reficiebãtur, &
ꝓ pugnaculis armabãẽ. Cõpoſita ſunt dearmo,quod eſt
armis Exuo. Idẽ lib.iiij. Cõſul triũphãs in vrbem rediit
Ciulio duce Volſcorũ añ currũ acto,p̃latiſq; ſpolijs qui=
bus dearmatũ exercitũ hoſtiũ ſubiugũ miſit. Ex armo
idem ſignat. Sueto. in Domi. Negãteq; vltra ſe tueri eũ
poſſe ꝙ exarmata eſſet a Ioue. Exarmatas autẽ feras di
cimus mãſuefactas. Lãp. de Heliogabalo. Habuit leo=
nes & leopardos exarmatos,quos edoctos ꝑmãſuetari=
os ſubito ad ſecũdã & tertiã mẽſam iubebat accumbere
Obarmo circũarmo. Hora. lib. car. Mos vnde adductus
per oẽ tp̃s Amazona ſecuri dextrãs obarmes. Perarmo
perfecte vel pulchre armo. Curt. Hoc modo inſtructo
exercitu ac perarmato Babylone copias mouit.

¶ Armatio & armatura rem ipſam ſignificant. Arma=
tor & armatrix verbalia.

✠ Armati dicuntur nõ ſolũ qui ſcutis teliſq; parati ſunt,
ſed etiam qui glebis,aut ſaxis,aut fuſtibus inſtructi.

¶ Armiger pe.cor. qui lãceã,ſcutũ,galeãq; ferẽs arma=
tũ equitẽ in p̃lio ſequitur. Et plane apud antiquos armi
geri fuerũt ſummi viri,vt Patroclꝰ fuit armiger Achil=
lis. Pli. li. xxxv. Clytũ equo ad bellũ feſtinãtẽ & ei galeã
poſcenti armigerũ porrigentẽ. Armiger etiã dr̃,qui cui
piam alij inferior arma ſuperiori ſuggerit, Plau. in Caſi.
Filius autem armigerum allegauit ſuum.

¶ Armarium ab armis locus vbi cibaria,libri,& ſimilia
reconduntur. Plau. in Capti. Cellas refregit omnes int=
recluſitq; armariũ. Et in Epi. Quin ex occuſo atq; obſi=
gnato armario,decutio argenti quãtum mihi libet? Hu=
ius diminutiuum eſt armariolum.

¶ Armamẽta,armorũ congregatio. Vnde nauiũ inſtru=
menta: vel munimẽta: ſicut funes: & vela: q̃uis & muro=
rũ eſſe poſſint: & medicorũ & aliorũ inſtrumẽta. Col. li.
v. Nonnulli ſtrennue fabricant nauigia,nec cõſumma=
ta perinde inſtruũt armamẽtis miniſtriſq;. Hie. ad Pã.
Et quia ſine emplaſtro venerat: & medicorum armamẽ
ta non habebat: idcirco medicina non profuit. Et Plin.
de vinearum armamentis loquitur.

¶ Armamẽtaria repoſitoria armorũ ſũt: & fere naualiũ
q̃le fuit illud qd' Athenis Philõ fabricauit mille capax
nauiũ. Pli. Armamẽtario mille nauiũ cõfecto. Liuiꝰ. de
bel. Mace. Cõflagrarũt & horrea regia: armamẽtariũ cũ
ĩgẽti appatu machinarũ & tormẽtorũ. Val. Max. Habe
bat armamentarium oĩs generis telorum copia refer=

tum deduciturq; hoc nomen ab armamentum.

¶ Armẽtũ, inquit Feſtꝰ, id genꝰ pecoris dr̃ qđ eſt idoneũ ad opus armoꝝ: vt ſunt equi & boues. Nã equis in bellũ currĩ. Clypei vero boũ corijs armãt. Var. Aliter, Armamenta, ꝙ boues ideo pręparabãtur, vt inde eligerentur ad arãdũ, inde armẽta dicta quaſi aramẽta, poſtea tertia litera extracta. Vnde Colu. lib. vij. Iumenta & armẽta nomẽ a re traxere, ꝙ noſtrũ laborẽ, vel onera ſubnectẽdo vel arãdo iuuarẽt, Pręcipue eñ ab equis & bobus alijſq; eiuſmodi cerui, & alia animalia grãdia armẽta dici poſſunt, ꝗuis elephãti & equi & hmõi animalia ab armis armatiſq; militibꝰ ferẽdis armẽta appellari ꝗãt Nĩ cerui qui ad hoc nõ ſunt idonei, neq; etiã ad arãdũ inter armẽta cõputãtur a Verg. qui ait, Hos tota armẽta ſequuntur. De hoc etiam in dictione Grex dicetur.

¶ Armentarius, rij, armẽtorũ cuſtos. Ver. li. iij. Geor. Oĩa ſecũ armẽtariꝰ Afer agit tectũq; larẽq;. Itẽ armentarius equitij magiſter equitiarius & equiſo dicitur.

¶ Armẽtarius, a, um, qđ ad armẽtũ pertinet. Amb. de Cain. Videtur ad ſenſum noſtrũ quoddã genꝰ aliud domitũ & manſuetũ, aliud indomitũ, quod armẽtario quodã motu mentis velut deſide atq; diſſoluto prorumpit ad irrationabiles corporis delectationes.

¶ Armillæ ſunt ornamẽta in circuloꝝ modũ ꝗ viri militares ab imperatoribꝰ donata in ſiniſtris brachijs gerere cõſueuerũt. Hæc Priſc. Brachialia vocat. Dicũtur autẽ armillæ ab armis, ꝙ antiqui humeros cũ brachijs armos vocabãt. Vñ arma ab his dependẽtia ſunt vocata. Liui. lib. j. Additur fabulæ, ꝙ vulgo Sabini aureas armillas magni ponderis brachio læuo gemmatoſq; magna ſpecie anulos habuerunt Hierony. lib. ij. Reg. Tulli diadema, quod erat in capite eius, & armillam de brachio illius & attuli ad te dominum meum. Idem attribuit armillas manibus mulierum quum in Ezec. dixit. Et dedit armillas in manibus ſuis.

☿ Armile neut. ge. inſtrumẽtũ & apparatꝰ verſutiaꝝ ab armis ꝓ dolis & fraudibꝰ. Apu. li. vj. Ad armile redit.

¶ Armillatus dr̃ qui armillas habet. Propert. Atq; armillatos colla moloſſa canes. Et armillatꝰ nomẽ viri ſub Nerone & Domitiano.

¶ Armilum vas vinarium in ſacris, dictum ꝙ armo. i. humero deportaretur.

¶ Armiluſtrũ feſtũ apud Romanos, quo res diuinas armati faciebãt & ſacrificãtes canebãt tubis, Itẽ locꝰ ĩquo hmõi ludi fiebãt. Var. hoc nomẽ ab ambitu luſtri dictũ exiſtimat, ꝙ ibi circumfertur pompa & equi currunt.

¶ Armenia regio Aſię ĩter Taurũ & caucaſũ mõtes ſita, & a Cappadocia ad Caſpiũ mare vſq; ꝓtẽſa ab Armenio Theſſali comite, ĩqt Strab. ſic dicta. Et vt Pli. li. vj. author eſt, duplex ẽ, maior. ſ. & minor. Maior poſt Mediã ad Occidẽtẽ occurrit. Ea vt ait Ptol. a Septẽtrione Colchidẽ habet Hyberiã & Albaniã, ab occaſu magnũ Euphratis curſũ, q Cappadocia, minorẽ Armeniã & Syriã Comageriẽ relinquit a dextris. Ab oriẽte partẽ Hyrcani maris, ad Mediã mõtes Caſpij aſſurgũt. A meridie Meſopotamiã atq; Aſſyriã. Mõtes ĩ Armenia ſunt, Mochici q ſupra partẽ põti ad Cappadociã ſe efferũt, Pariades ĩ quo fontes habẽt Euphrates & Araxes fluuij Antitaurꝰ qui ab Euphrate ſciſſus & Mediã ꝑcurrẽs poſtremo Albꝰ appellaĩ. Cordica ex quo Tygris oriĩ. Taurus ac Niphates qui Meſopotamiã atq; Aſſyriã ab Armenijs diſterminãt. Caſpij qui vergunt ad Medos: Et Caucaſi qui Septentrionalia hyberiã verſus Albaniãq; concludũt. Flumina quatuor, Cyrus qui monte ortus Caucaſo a ſiniſtris Hyberiã Albaniãq; dimittẽs, Armeniã a dextris ĩ Hyrcanũ deferĩ pelagꝰ. Araxes, Phaſis & Lycus, Tygris, Euphrateſq;. In Armenia pręcioſum inter reliqua aromata naſcitur amomũ. Armeniã Hebręi Arab vocant. In ea ciuitas Artaxata inſignis.

¶ Armeniacꝰ dr̃, ꝙ primũ genꝰ eiꝰ ab Armenia ſit aduectũ. Hoc autẽ genus pomi Armeniacũ dr̃ quod præcox perſicum etiam dicitur. Et vt inquit Hippocrates calidum & ſtypticum, ſtomacho vtilis in cibo ſumptus.

✣ Armipotens armis valens. Cc.

✣ Armitenens qui arma tenet. Cc.

✣ Armiſonꝰ notę ſignificatiõis, vt pallas armiſona. Cc

✣ Armon lingua pontica raphani genus ſylueſtre, qđ Græci Cheriam vocant. Alij leucem, Noſtri armorociã fronde copioſius, ꝗ corpore. Cc.

¶ Armocea, æ, vt inquit Palla. Agreſtis raphanus eſt. Dr̃ a Coll. etiam armoradum armoraciorum cyman.

¶ Armon vt Ioſephus lib. iiij. ſcribit, fluuius eſt, qui de montibus Arabiæ deſcendens in ſtagnum aſphaltiten erumpit, diuidens Moabitidem & Amonitidem.

☿ Arnogloſſa latine lingua agni, vulgo plãtago dr̃, ἀρνὸς Græci agnũ dicũt γλῶσσα, lingua, hęc alio noĩe dicitur heptapleuros, ideſt habẽs. vij. coſtas. Nam in folio eius ſunt. vij. coſtę, hepta ſeptem pleuros coſta. Sũt eñ ſeptem nerui inſtar coſtarum animalium.

¶ Aro, as, proprie ſignificat terrã iã ꝓciſam rurſus vomere euerto. Pli. inarando magnopere ſeruandũ eſt Catonis oraculũ. Quid eſt primum? agrũ bñ colere. Quid ſecũdũ? bñ arare. Quid tertiũ? ſtercorare. ☿ Per trãſlatione arare poniĩ ꝓ coire. Plau. Fũdũ alienũ arat, ĩcultũ familiarẽ deſerit. i. alienas mulieres ſubagitat, vxorẽ ſuã deſerit. Cõpoſita huiꝰ verbi ſũt Dearo, Exaro, Peraro, Inaro, & ſubaro. Pli. Sũt qui iã natas inarant ſegetes.

¶ Arator ſumitur tam pro boue ꝗ pro homine bouẽ ducente. Pli. Arator niſi incuruus præuaricatur.

¶ Aratrum pen. prod. inſtrumentum quo terra aratur, Græci aratron dicunt.

¶ Aratro, as, pen. prod. quaſi arando itero quod eſt ſegetes iam natas rurſus arando proſcindo, quod impinguendi agri cauſa fit.

☿ Aroma pe. ꝓ. gręce ἄρωμα odoramentum dr̃ latine.

☿ Aromacopola pen. prod. qui aromata vendit, quem nos aromatarium dicimus.

✣ Aromatitis gẽma quę in Arabia gigniĩ, ita dicta ꝙ mirrhę odorẽ habeat, ob hoc reginis chariſſima. Cc.

¶ Arpe falx ſiue enſis falcatus. Vide infra in dictione Harpe, vbi Happia & Harpagones, quę aſpiranĩ quoniam nunc in philen verſa eſt aſpirata.

✣ Arquatus morbus, de quo ſupra.

¶ Arpinũ pen. prod. ciuitas inter forã & Aquinũ protectum in monte. Dicitur & arpi. a qua Arpinates dicti ſunt eius incolę, quales fuere. M. Cice. Plautus comicꝰ & C. Marius, qui ſepties conſul fuit.

✣ Arquites dicebant antiqui arcu præliãtes, quos nũc Sagittarios vocant. Cc.

✣ Arquus, vide in dictione arcus.

✣ Arroſtema pe. ꝓ. matis, gręce ἀῤῥώστημα, latine ęgrotatio ἀῤῥωστέω ęgroto, arroſteia, ęgrotatio, arroſtos ęgrotꝰ

¶ Arenicum, vide ſupra in dictione arſenicum.

¶ Arrha, æ, & arrhabo penul. cor. gręce ἀῤῥάβων, vtrũq; ſumitur pro parte ſolutionis, quę prius datur, vt reliqua reddatur. Ter. Ea relicta arrhaboni eſt, Hinc arrhoas, a quo ſubarrho, quod eſt arrham facio, Ambro. Annulo ſuo ſubarrhauit me dominus meus.

¶ Arreptitius, qui a dęmone rapitur, qui etiã abreptitius dicitur. Veteres arreptitium dicebant laruatũ, quaſi a laruis arreptum.

✣ Arretina vaſa nobiliſſima, ab Arretio Italię ciuitate vbi fingebantur, Marti. Arretina nimis ne ſpernas vaſa monemus. Lautus erat Tuſcis Porſena fictilibus.

✣ Arrugia cuniculus ſubterraneus. Cc.

¶ Arripio, is, Vide in abripio.

¶ Arrigo, gis, Vide in dictione rego.

¶ Arrogo, pe. cor. ſignificat tribuo. Hie. ĩ ꝓlo. Eſdræ interrogẽt Hebręos & ipſis authoribꝰ trãſlatiõi meæ vł arrogẽt, vel derogẽt fidẽ. Plerũq; arrogare eſt nimiũ tribuere, ſeu arrogãter pręſumere. Vñ arrogãs qui ſibi temere & ĩſolẽter tribuit, ꝗ in ſe non ſunt. Ariſtoteles, in Aethicis, Arrogans pręclara & ea quę nõ inſunt, & maiora quã inſint, ſibi fingit, Diſſimulator vero aut ineſſe ſibi negat, aut ĩminuit. Et arrogãtia ꝑ quã temeritas, atq; impudẽtia vanã ſibi cõparat authoritatẽ. Item arrogare eſt in filiũ ac familiarẽ aſciſcere a quo fit arrogatio, quæ eſt quum is qui aſciſcit aliquem in filium interrogatur, an velit illum iuſtum ſibi filium eſſe, & is qui aſciſcitur rogat an id fieri patiatur, vel ideo arrogatio dicitur ꝙ per populi rogationem fiat.

✣ Aros, Hęrba eſt e bulborũ genere ſcyllę ꝓximas amplitudine, folijs lapati, caule recto duorũ cubitorum, baculi craſſitudine, radice mollioris naturę, quæ & cruda editur, folia quoq; eius in aceto decocta manduntur, quidam hanc dracontium eſſe dixerunt.

✣ Arſenotheleas deos antiqui dixerũt vtriuſq; ſexus ꝑticipatione quaſi maſculo fœmininos. Quo nomine quædã quoq; animalia ab Ariſtotele nominãtur ſemet ineũtia. Arſenocitas gręci vocãt pueros cõcubinos, catamitos. ¶ Arſenothelys. Vide in dictione Ardrogynus.

¶ Arſinoe fuit filia Ptolomei Lagi filij, qui Aegyptũ poſt Alexandrum tenuit, & fuit nupta Lyſimachi regis Macedonię forma ꝓſtãtiſſima, a cuius noĩe Ptolemeus Philadelphꝰ eiꝰ frater, vrbẽ cõdidit ĩ Cyrenaica regiõe

✣ Arſanias fluuiꝰ, qui cũ Tygri fluuio circiter quatuor paſſuũ milia fluit, mox diuiſus in Euphratẽ mergiĩ. Cc.

✣ Arſeõgonõ hęrba eſt ſub ſatirij noĩe cõphẽſa, vuas habens floribus oleę ſimiles, ſed aliꝗto pallidiores: Semẽ vero ad ſimilitudinem papaueris album. Cc.

¶ Ars multipliciter dr̃, Nã quędã eſt ars quę in ſpeculatione tm̃ conſiſtit, vt aſtrologia, & theoricę. i. ſpeculatiua vocatur. nullum exigens actũ, ſed ipſo rei cuius ſtudiũ habet intellectu cõtẽta. Quędã in agendo, quę actu perficitur, & practice. i. actiua dr̃, vt ſaltatio. Terent. in And. Quid eſt quod tibi ars mea efficere hoc poſſit amplius? Quędã in affectu, quę operis, qđ oculis ſubijciĩ. & cõſummationẽ nõ finẽ accipit qualis eſt pictura. Et ſic diffiniĩ. Ars eſt recta ratio reꝝ faciendaꝝ. Dicta ars ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, i. a virtute, quã Gręci vniuſcuiuſq; ſcientiã vocãt. Eſt etiã ars, ꝗ cõſtat ex pręcẽptoꝝ collectiõe ab arcto, as, ꝙ arctis pręceptis. i. anguſtis & breuibꝰ cõcludat, vt eſt ars Seruij, ars Donati, ars Priſciani. Ars etiam aſtutia, ſiue ſit in virtute, ſiue in vitio dicitur, qua quis non facile falli, ſed magis alios fallere poteſt, quæ gręce diciĩ τέχνη, vt inſtructꝰ arte Pelaſga. Ab ars cõponiĩ Iners, Solers, Artifex. Huiꝰ diminutiuũ eſt articula.

✣ Artenia, inſula eſt prope amnem Acheloum continenti annexa. Cc.

¶ Artifex qui artem aliquam facit, dictus ꝙ ſcientiam ſuam per artus exerceat, ſiue ꝙ apte operam inter ſe arctent artifices.

¶ Artificiũ quaſi artis factio, qđ ars ipſa operaĩ, vt cũ dicimꝰ orõnẽ magno artificio cõpoſitã. Hĩc artificioſꝰ a, um, quod cũ arte factũ eſt, vt oratio artificioſa.

¶ Artitus pen. prod. dicitur bonis artibus inſtructus.

¶ Artꝰ quia alligat mẽbra mẽbris, ab arctando. Sũt eñ nodi, membra vero trunci. Vergil. lib. v. Et magni mẽbrorũ artꝰ. Et dr̃ tm̃ de animantibꝰ. Partes ſunt corporis inter iuncturas, dicti ꝙ inter ſe arctẽĩ. Vnde minores partes per diminutionẽ articuli dicuntur, quales ſũt digitoꝝ, quaſi parui artꝰ. Et diſtinguũĩ artus a mẽbris, quia artus dicũĩ oſſa cũ neruis & venis. Mẽbra autẽ ꝓprie vocamus carnẽ artus tegẽtẽ. Vñ mẽbrana ſuperior mẽbri pars, hoc eſt pellis. Sed ſæpenumero cõfuntur. apud Plautum in Meneb. tamen artua dicuntur. Ita mihi imperas vt ego huius mẽbra atq; oſſa, atq; artua comminuam illo ſcipione, quem ipſe habet. Hinc deducitur deartuo, as, quod eſt per partes diuido.

¶ Articulus diminutiuũ ab artus eſt, & poniĩ ꝓ iũcturа, ſiue nodo vel parte membri. Pli. Articulus membra diſtinxit. Vñ articularis morbꝰ. Sed & in vitę dicũtur articuli de nodo ad nodum, Cicero in Caton. Itaq; ineunte vere in ijs quæ relicta ſunt exiſtit, tanꝗ ad articulos ſarmentorum ea quæ gemma dr̃. Articuli etiã in montibus dicuntur, vt apud Plin. in calce operis. Sic articulos fidei tanꝗ membra religionis noſtrę dixerũt. Interdum poniĩ pro digito, vt apud Ouid. lib. ij. de ponto. At reditus iam quiſq; ſuos amat, & ſibi quid ſit vtile ſolicitis ſupputat articulis. Interdũ ꝓ momẽto, & tẽpeſtiua rerũ faciendaꝝ hora, ſiue puncto, ſeu alicuius rei, aut temporis particula. Terẽt. in Adel. Vide vt in ipſo articulo oppreſſit eã. Hierony. ad Iull. Filius meus frater tuus Auſonius in ipſo iam ꝑfectionis articulo, quũ mihi pręſentiã ſuã tarde dediſſet, & cito abſtuliſſet, atq; in puncto temporis ſalue valeq; dixiſſet. Item articulis color eſt, de quo Cice. lib. iiij. ad Heren. Articulis habetur, quum ſingula verba interuallis diſtinguntur cæſa oratione. Similiter articulis dicitur, quo genus diſcernitur.

¶ Articularis & hoc articulare, quod ad articulos pertinet, vt articularis morbus, qui & articularius dr̃, qui per omnes artus vagatur, quo Enniꝰ laboraſſe ferĩ. Seren. Si vero articulos tabes inimica per omnes Hęſerit, ex ficu betas cum melle iugabis: Vel pelagi latices ſimul, & Bacheia dona Sumere curabis, nimio ſed parcito vino: Ennius ipſe pater dum pocula ſiccat iniqua, Hoc vitio tales fertur meruiſſe dolores.

¶ Articulo, as, ſignificat iungo, & quaſi articulum. i. nodum nodo appono. Aug. lib. xiiij de ciuita. dei, Neq; ea ſola membra mouemꝰ ad nutũ, quæ cõpactis articulata ſunt oſſibus ſicut pedes, & manus, & digitos.

☿ Articulatim ſignificat per articulos.

¶ Acto, as, ſæpe vrgeo, Hierony. in ꝓlogo Iudith. Et ſepoſitis occupationibꝰ, quibꝰ vehemẽter actabar, huic vnam lucubrationem dedi. Hinc cõponiĩ coacto ſimul continenter acto, ſtringo. Lactan. lib. vij. Tunc annus breuiabitur, & menſis minuetur, & dies in anguſtũ coactabitur, Liui. lib. ij. de bel. Puni. Anguſtæ fauces coactant iter. Inde precoarto, quod eſt maxime vel perfecte conſtringo. Colu. lib. ij. Tunc demum conuertemus & vtrunq; ſiccatum percoactabimus in ſtrigam, atq; ita manipulos vinciemus. Videtur ſcribendum per ct.

☿ Artuo, as, ab artus fit, a quo deartuo, qđ eſt per artus diuido. Maternus lib. v. Vt ſic artuatis viſcerũ partibꝰ membra omnia crudelis artificij pręſidio proferantur.

¶ Arſaces pe. cor. nomen proprium Parthorũ regis, cuius memoria hunc honorem Parthi tribuerunt propter quæſitum conſtitutumq; regnum, vt omnes deinde reges ſuos arſaces appellauerint, ſicut dicti ſunt Aegypti Ptolomei.

¶ Arſis latine vocis eleuatio, ſicut & theſis poſitio vocis, vt arma, ar, eleuatio ma, poſitio eſt. In his duobus ꝑ diuiſionem pedes legitimi colliguntur.

¶ Artaba menſura apud Aegyptios ſextariorũ. lxxij. cõpoſita ex numero, propter ſeptuaginta duas gentes, quæ orbem impleuerunt. ☿ Alij continere tres vrnas alij dicunt ternas capere denos modios.

¶ Artabanus nomen Parthoꝝ regis ex arſacidarũ genere, qui inimicus Tyber. Cęſa. Armeniam inuaſit.

¶ Artanes fluuius Scythiæ Thraciæ in Iſtrũ defluens.

¶ Artemiſiꝰ apud Macedonas menſis Maius dicitur, quo nomine etiam vocatur mons Archadiæ, ſicut ſcribit Plin. lib. iiij. in quo artemiſia hęrba naſcitur.

¶ Artemiſia Mauſoli Carię regis vxor, ꝗ ĩſignis pudicitię fuiſſe ꝑhibeĩ, & virũ vltra humanę affectionis fidẽ amaſſe crediĩ. Nã quũ nobiliũ poetaꝝ atq; hiſtoricorũ laudibus prędiceĩ, in hoc vel maxime, ꝙ defunctũ maritum ſic ſemper amauit, vt viuum, & mirę magnitudis extruxit ſepulchrum, in tantum vt vſq; hodie omnia ſepulchra pręcioſa ex nomine eius Mauſolea nun cupẽĩ. Eſt & artemiſia hęrba ab Artemiſia Mauſoli vxore, vł ab Arthemide dea cognominata. Eius duo ſunt genera altera latioribꝰ folijs, altera tenuioribꝰ, & nõ niſi ĩ maritimis naſcẽs. Sũt qui in mediterraneis eodẽ nomine ap

pellāt ſimplici caule,minutis folijs,quā quidā Bothriō,
alij ambroſiā vocant,quā Pliniꝰ ambroſiā putat,quę in
Artemiſio monte dicitur abundare,a qua etiam nomen
ſortita eſt. Alij artemiſiam dici putant a Diana,quę grę
ce Arthemis dicitur,quæ eam inuenit.

¶ Artemiſiū,vt Demoſthenes ꝑ Cteſiphōte docet,ꝓ-
mōtoriū Eubœę eſt. Eſt & artemiſiū lucus ꝑpe Ariciā.
Dianę ſacer,quaſi Dianū dictū,Latini Nemorēſe dixe
rūt. Vñ & Nemorēſis rex,dictꝰ eſt ſacerdos illius reli-
gionis. ¶ Artemō,onis,pe.pro. Nā gręce ἀρτημών dr̃ ſi
ue artemū,qd'q; quidā malū,quidā velū intelligūt na-
uis ampliſſimū,qd' extendit,quaſi arrectus temo,vt in
actibꝰ apoſtolicis. Artemone leuato ſcd'm aurę flatū tē-
debāt ad litꝰ. ἀρτημών,ν〈ος〉,ἐξ ἀρτεῖν τοῦτ' ἐστὶ τάνειν καὶ ἐμπε
τανύειν,i.ex ἀρτεῖν qd' eſt extēdo. Victr.docet lib.x.arte-
monē eſſe,quē nr̃i throcleā,gręci epagūta vocant. Hac
autē in nauibꝰ funes ductarij trahūt,& armamēta expli
cāt,vt merito additamētū magis,q̃ pars nauis eſſe vide
atur. Ait idē ſcriptor machinas id genꝰ tractorias ad o-
nerandas naues eſſe accōmodatas, fieriq; his trochleis
nauiū ſubductiōes. Artemon etiā nomen eſt autoris.

☩ Artemona apd' Plau.dicta ē mulier,qa ἀρτίζω artizo
perficio,ꝙ perficeret quæ vellet,qm̃ dotata mulier.

¶ Artemis ἄρτεμις. Diana dicitur,ſiue Luna,quaſi ἀερό-
τομις quod aera ſecet ac diuidat.

¶ Artemite inſula eſt Ortygiæ proxima,quam alij Ce-
laduſam vocant.

¶ Artarxerſes nomen proprium Xerſis filij,qui longi-
manus dictusfuit,qm̃ manū alteram haberet longiorem
Hic aiebat beneficium addere,longe magis regale eſſe,
q̃ auferre. Fuit & alius Artarxerſes Cyri iunioris frater
cognomento Memor. Hic,quum pauper quoddam ma
lum ingentis magnitudinis ei obtuliſſet, iucunde ſuſce-
pit,per ſolem inquiens,hic is mihi videtur,quem vrbē
quoq; ex parua magnam reddere poſſe exiſtimen.

✱ Necnon quum ſibi obequitanti quidam operariꝰ ho
mo ambabus manibus aquam ex proximo flumine hau
ſtam obtuliſſet iucunde ſuſcepit & arriſit propter donā
tis promptam voluntatem hæc Plut.

¶ Artaxata, Armeniæ ciuitas.

¶ Arteria latine ſignificat vęnā vitalē,ſeu ſemitam,in
qua eſt vitalis ſpūs. Gelliꝰ, Arteria eſt cōceptaculū ſpi-
ritus naturalis mixti cōfuſiq; cū ſanguine,in quo plꝰſpi
ritus eſt & minꝰ ſanguinis,q̃ motu, atq; pulſu habitū &
motū febriū demōſtrat. Antiqui arterias vocabāt pulſꝰ.
Super arterias locātur vęnę,pręterq̃ in dorſo,ī quo ma
gna arteria,q̃ thrachea dr̃,eſt poſita ſuper vęnā. Arte-
ria,q̃ tēdit ad pulmonē,eſt illa qua vox halituſq; tranſ-
mittitur,vt accipiendi reddēdiq; tm̃modo ſpiritꝰ officio
fungatur,ſicut vęnæ ſanguinis riui. ☩ Vnde Cicero lib.
iij.ad Heren. Lędunt arteriæ ſi anq̃ vox bñ permulſa
eſt acri labore cōpellatur,& interuallis longioribus vbi
cōuenit. Recreat eñ ſpiritu vox,& arteriæ reticēdo ac-
quieſcūt. Itaq; arterię ſunt ſemitæ ſpiritus, vęnę autem
ſanguinis riui: Licet qñq; vęna pro arteria dicat. Perſiꝰ
Tange miſer vęnā,& pone in pectore dextrā, nil calet
hic, Celſus lib.iij. Si ꝑtinus vęnæ cōciderint, & ſępius
eodem die,ſi inter plures acceſſiones ſubinde ius corpo
ris deeſt. Dicta eſt autem arteria ἐξ ἀέρ〈ος〉 ex aere καὶ τη-
ρῶ & ſeruo ἀρτηρία γίνεται.arteria fit.

☩ Vnde conſtat penultimam eſſe productā. Vnde qui-
dam doctus fecit dactylum in primis tribus ſyllabis,quā
ridicule,alij viderint.

¶ Artocrea artocreę,& artocreas artocreę.maſc.gene-
ris epulū ex pane & carne. Perſiꝰ. Artocreaſq; popello

¶ Artocopus pe.cor.piſtor ſeu factor panis, ſed ꝑ diſ-
pēſatore,ſiue cōſeruatore accipi ſolet quaſi qui in pane
laborat. Nam ἄρτος panis κοπός labor.

¶ Artopteſij panes dicti ab artopteſio inſtrumento pa
nibus coquendis in clibano accommodato,cuius memi
nit Plautus in Aulularia.

¶ Artoptitius panis,qui ex fermento duriore cōficit,
torret in artopta. Pli.lib.xviij Siligineæ farinę modius.
Gallicę viginti duas libras panis reddit. Italicæ duabꝰ
tribuſve amplius in artoptitio pane. Nam furnaceis bi-
nas adijciunt libras in quocunq; genere.

¶ Artopta a quibuſdā dr̃ mulier, q̃ coquit panē in cli-
bano vel furno,ὀπτάω aſſo & coquo ὀπτάλιος aſſatur. Plau
tus in Aul. Ego hic artoptā ex ꝓximo vtēdā peto. At
Iul. Pollux dicit eſſe inſtrumētū artocopi,in quo panes
torrebāt. ☩ Alij accipiūt ꝑ vaſe,in quo farina ſubigit.

¶ Artolaganum pen.cor.genus panis ſiue placētę ex
ſimila in oleo coctę in patella. In eo ponitur parumvini
cum pipere & adipe,vel modico oleo. Eſt enim panis q
habebat ī delitijs,a laganis nomē habēs ꝓpter cādorē.

☩ Artotyritę populi qbꝰ oblatio eoꝝ hoc nomē dedit.
Offerebāt eñ panē & caſeū dicentes a primis homini-
bꝰ oblationē de fructibꝰ terræ,& ouiū fuiſſe celebratas.

¶ Aruica pen.correpta,genus frumenti.

¶ Aruina pen.prod.durum pingue inter cutē & carnē,
vt author eſt Ser. Verg.lib.vij. Pars leues clypeos,& lu
cida ſpicula tergent Aruina pingui.

¶ Arundo aquaticus frutex omnibꝰ notꝰ. Et qm̃ ex a-
rūdinibus fiebāt ſagiptę,qñq; arundo ponit ꝑ ſagipta.
Verg. Perque ilia venit arundo. Hinc arūdineꝰ,a, ūm,
quod eſt ex arundine. Hierony.lib.iiij.Reg. An ſperas
in baculo arundineo,atq; confracto Aegypto?

¶ Arundinetum, locus vbi arundines conſitę ſunt,ſi-
cut ſalicetum,oliuetum,& huiuſmodi,vt eſt illud, Ful-
gebūt iuſti,& tāq̃ ſcintillę in arundineto diſcurrent.

¶ Aruſpex. Vide in dictione Haruſpex.

¶ Aruum ab arando dictum,ager aratus,necdum ſatus
qui tamen ſementi datur. Salluſt. Quia Numidę pabu-
lo pecoris magis,q̃ aruo ſtudent.

¶ Aruales fratres dicti ſacerdotes,quos Romulus pri-
mus inſtituit,ſeq; inter illos duodecim,fratrem appella
uit,vt arua fruges ferrent,ei q; ſacerdotio Acca Lauren
tia(quæ poſtea populum Romanum hęredem inſtituit)
Romuli nutrix tribuit infulas albas, & ſpiceam coronā
pro religioſiſſimo inſigni,quę prima apud Romanos co
rona fuit,& hic honos nō niſi vita finitur,exuleſq; & ca
ptos comitatur dicti ab auro. Cc.

✤ Aruiſiū Chij inſulæ ꝓmōtoriū. Inde Aruiſia vina.

¶ Arunca vrbs eſt Italiæ ab Auſone conſtructa. Inde
Aruncus,ca,cum. Cc.

✤ Aruncus villus eſt caprarū mento dependens. Cc.

¶ Arx ab arceo,qa arcet.i.ꝓhibet hoſtes accedere. Eſt
eñ locꝰ vrbis,vel in monte ſitus natura munitus. Inde
etiā ſummitates montium,& cuiuſcunq; altitudinis, ex
quibus facile poſſunt depelli hoſtes,arces dicuntur.

☩ Vel vt Soli. inquit ab Arcadibus dicta eſt arx,qui mu
nitiſſimos quoſq; colles ſub Euandro tenuerunt.

☩ Huius diminutiuum eſt arcicula,ideſt parua arx.

A ANTE S

AS,aſſis libra,a Gręcis Mna, Mina a nr̃is interpo-
ſitiōe i lit erę,qua ex.xcvj.drachmis cōficit, ſiue
xij.vncijs. Vncia vero ab vno dr̃. Sextās,vncię.ij.qua-
ſi ſexta pars aſſis. Quadrās vncię tres, quarta pars q &
terciū dr̃. Triēs iiij.vncię,tertia pars. Quincūx vnciæ
quīq;. Semis vncię.vj.dimidiū aſſis,ſiue ſelibra.i.media
pars librę,quaſi ſemis as. Septūx vncię ſeptē,a ſeptē &
vncia. Bes vncię octo,dēpto triēte quaſi des. Dodrans
vncię.ix.dēpto quadrāte,quē & nunciū dicimus. Dex-
trans,vncię.x.dictus quaſi aſſi deeſt ſextās. Deunx vn
cię.xj.quaſi vnica dempta ex aſſe vncia. Aeris autē mi
nima pars ſextula dr̃,ꝙ ſit ſexta pars vncię. Semuncia,
ꝙ ſit dimidia pars vncię. Silicum dictum eſt,ꝙ ſemun-
ciā ſecet. Et ſciendū ꝙ veteres volentes aliquid diuide
re in partes ęquales,vt hęreditatē,& quiduis ſimile,id
Aſſem appellauerunt,& partes vncias. Vñ illud Plinij
de luna, Haud dubium eſt lucere dodrantis ſemuncias
horarū ab ſecunda abijcientē vſq; ad plenū orbem. Vn-
de etiā habemꝰ. Ex aſſe hęredē fecerit.i.totius hęredi-
tatis. Sueto. in Cęſar. Nouiſſimō teſtamento treis inſti-
tuit hęredes ſororū nepotes: Octauiū ex Dodrante Pi-
nariū,& Pediū ex quadrante. Interdū dr̃ nūmꝰ Aereus
libralis,ꝙ eſſet vnius librę. Inde dipondius ex duabus
libris,& duarū librarū,& ſemis. ex ęre deductum nomē.
Horatius, Quē ſi diminuas vilē redigat ad aſſem. Simi
liter Triens, Quadrans. Interdum hę partes aſſis apud
poetas accipiunt ꝑ calicibꝰ a menſura. Propertiꝰ, Quū
fuerit multis exacta trientibꝰ ora. Mar. Te cōuiua leget
mixto quincunce. Cōponit aūt as cum eo qđ eſt tres,vt
treſſis. Perſius, Hic dama non eſt treſſis agaſo. Octo,&
as, Octuſſis. Hor. Quāti emptę? parui: quāti ergo? octuſ
ſibꝰ. Et ſic per oēs numeros vſq; ad centū,vt centuſſis.
Perſius, Et centum Gręcos curto centuſſe licetur.

☩ Aſachę populi ſunt,vt Pli.li.vj.ait,in mōtibꝰ Aethi
opię,q̃ abeſſe a mari dicunt,dierū quinq; itinere, viuen
tes elephantorū venatu. De is Pli.li.viij. Aſachęi vocā
tur Aethiopes,apud quos maxime naſcunt dracones.

☩ Aſiridon nomen regis Aſſiriorum,qui patrem Sena-
cherib,occidit. Hic fuit vltimus regum Aſſyriorum.

✤ Aſaris fluuius eſt Heracleā Oetam alluens. Cc.

✤ Aſaron nardi ruſtici ſpecies,vt quidam volunt. Cc.

¶ Aſarotum pen.pro.pauimentū picturę arte elabora-
tum a Gręcis inuentū,ſic dictū, quod verri nō debeat.
Nā deducit ab α priuatiua parricula,& σαίρω μ,σαρῶ π.σε
σαρα verro ſcopo. Scopa quoq; a Græcis ſaros dicit, καὶ
τὸ κάλλυντρον. Solebant quippe purgamenta cœnarū,quę
analecta vocantur,in pauimento quoq; euerri,dū ſubte-
gulanea pauimenta in vſu erant,poſtea aſorotis inuētis
ceſſauit vſus ſcoparum,manibus colligi purgamēta cœ-
perunt,pauimenta vero ſpongijs mundari Xenodorus
primus claruit in faciendis aſatoris,q̃ miro artificio par-
uulis teſtulis ī varios colores tinctis,& imagines pictis
ſtrauit. Nā Pergami in aſaroro columbam effecit biben-
tem,quę aquā capitis vmbra offuſcabat, alia ſibi eſcam
arripiente. Papinius li. Syluarum, Varias vbi picta per
artes Gaudet Humus,ſuberantq; nouis aſarota figuris.

¶ Aſbiſtę populi Libyæ,apud quos vulgatiſſimū Am-
monis templum inter medias arenas conditum eſt.

¶ Aſbeſtꝰ latine inextinguibilis,& nomē lapidis eſt,q
quum ignem non habeat propriū,alieno tñ ſic ardet,vt
non poſſit extingui. Auguſtinus lib.xxj.de ciuita. dei,
Aſbeſton Archadię lapidem propterea ſic vocari,ꝙ ac
cenſus ſemel,iam non poſſit extingui,ἐξ α καὶ σβεννύ〈ω〉 γί
νεται,ex a,& reſtinguo fit.

¶ Aſcalon,penul.cor.ciuitas Paleſtinę, a qua Aſcalo-
nitæ homines in ea nati.

¶ Aſcalonia cępe genus,ꝙ in Aſcalone plurimū naſca
tur, Vide in dictione Cępe Dicitur & Aſcalonium.

Aſcalobotes latine ſtellio,ſiue tarātula dr̃,ꝙ apud Grę
cos aſcalos circulꝰ eſt. Stelliōes aūt circulis quibuſdā de
picti ſunt,& velut lucentibus guttulis in modū ſtellaꝝ.

¶ Aſcanius,nomen Aeneę filij,quo etiā nomine dictꝰ
eſt lacus in Phrygia,& fluuius ex eo oriens. Aſcania ci-
uitas,quam condidit Aſcanius Aeneę filius,eſt & lacus
Aſcanius. Vnde ipſa regio Aſcania,vt ſcribit Strabo li.
xij.q̃ gemina eſt,altera Phrygię,altera Myſię. ☩ Aſcan
ticus,mons Aſiæ.

¶ Aſcēdo,is,ex ad & ſcādo,ſed,d,abijcit,ſignificat ſur
ſum,ſiue ad aliquid ſcādo. Hinc aſcenſio,& aſcēſus pro
aſcēdēdi actu. Vñ aſcēſienē domini celebramꝰ, qua cœ
los aſcendit. Aſcenſiones etiā ſunt,q̃ a Gręcis Syncata
theſes,hæ ſunt ſine qbus multa cōpręhendi,& percipi
ſenſibꝰ nō poſſūt,nec memoria quoq;,nec noticię rerū
nec artes ſine aſcenſiōe cōſtare poſſunt. Per aſcenſionē
eñ cognita probamus. Aſcenſiones has ſiue approba-
tiones voluntarias eſſe ſcribit Gelliꝰ, fieriq; hominum
arbitratu,quibus viſa noſcuntur dijudicanturve.

¶ Aſclepiades nomē hiſtorici Cyprij,qui fuit tpe,quo
Pygmalion regnabat in Oriente,quo etiā tēpore ſcribit
eſum carnium nō fuiſſe. Alius fuit philoſophꝰ cęcꝰ,quē
ferūt(vt Cic.lib.v.Tuſc.ait)quum quidā quęreret quid
ei cœcitas attuliſſet,reſpōdiſſe,vt puero vno eſſet comi
tator. Fuit & aliꝰ Aſclepiades Pruſienſis medicus,q la-
pſu ſcalarum interijt. Fuit & alius Aſclepiades poeta,a
quo carmen Aſclepiadeum dictum eſt.

¶ Aſcitę Arabes dicti ſunt ab vtribus,quos gręci aſcos
vocant,quoniā bubulos,vt Plinius inquit,vtres binos
ſternentes pyraticam exercent.

✤ Aſcites,hydropiſis ſpecies eſt. Cc.

✤ Aſclepion,hęrbe genus opopanacis ſpecies. Cc.

✤ Aſcletarion mathematicꝰ fuit tēporibꝰ Domitiani,
qui aliqñ dixerat ſe diſcerptū iri a canibus, ea propter a
Domitiano iuſſus eſt interfici,& accuratiſſime ſepeliri,
vt vanitas eius artis redargueret. Sed repentina tempe
ſtate diſiecto funere ſemiuſtum canes diſcerpſere. Cc.

☩ Aſcopera pe.pro.quo vocabulo vſus ē. Hie.in li. Iu-
dith.capit.x,cum ait. Impoſuitq; Abrę ſuę aſcoperā vi
ni,& vas olei,& polētā,& lapates,& panes,& caſeū,&
ꝓfecta ē. Significatq; aſcopera ſacculū pelliciū. Cōpoſi-
tūq; nomē gręce eſt,ex vtre & ſacco. Suidas docet ſigni
ficare marſupiū,apud Suetoniū in Nerone ſcribit, Alte
riꝰ collo aſcopera deligata. Ex quo dat ītelligi culei ſym
bolū fuiſſe deligatū Nerōianę ſtatuę,qm̃ matricida fuit

¶ Aſcra,vicꝰ Bœotię ī aſpero & ſterili loco,in dextera
pte Heliconis,Heſiodi patria. ☩ De quo idē li.ij. Gel.
Aſcrārus miſerū peneshic Helicona colebat. Hyberno
dirū,triſte ęſtu,optabile nūq̃. De Heſiodo multa ſcribūt
Gręci,& quo pacto fuerit interfectus Plutar. in Sympo
ſijs.li.v. ¶ Aſcia cū,e,poſt,ſ,ab aſcindendo, carpenta-
riorum inſtrumentum eſt,quo fabricę materię dolant,
quod Hie. dolatoria vocat,a dolando lęuigandoq;. Hu-
ius diminutiuum eſt Aſciola.

¶ Aſcio,as,aſcia cędo. Aug.ſup Pſalm̃. Et ſi adhuc no
doſum & curuū & corticoſum,tñ qđ doletur,aſcietur,dę
planetur,& poſſit venire ad aliquā fabricam vſus huma
ni. Hinc fit compoſitum exaſcio,as. Vnde exaſciatum
opus dicitur a Plauto pro polito perfectoq;.

¶ Aſia ſine,e,nomē tertię partis orbis, qđ ad numerū
nā quo ad magnitudinem dimidia reperitur. Et autem
duplex aſia,maior.ſ.& minor,q̃ Phrygia & Lycia cōclu
dit. Alij diuidūt eā,vt vnā cōcludat ab Oriēte Phrygia
& Lycaonia,altera ab oriēte determinet Armenia mi-
nore. Sūt qui primā & ſecūdā Aſię partē dicāt incipere
in occidentali litore,q̃ vſq; ad paludē Męotidē & amnē
Tanain extendit,inter mare Ponticū iacēs. & Oceanū
ſeptētrionalē. Dicta eſt aūt aſia nympha oceani,& The
tyos filia Iapeti cōiuge,ex qua Prometheū ortū ferūt,
ſiue vt quidā volūt ab Aſio Manei Lydi filio. Ab Aſia
fit Aſiꝰ,a,um,qa vt Priſc.inqt, In multis ꝓuinciarū no
minibꝰ,ſimilia ſūt deriuatiua primitiuis,& appellatiua
ꝓprijs,vt Italꝰ ꝓpriū eſt & gētile. Similiter Danaꝰ, Lati
nꝰ, Hiſpanꝰ, Siculꝰ,& Sicanꝰ. Itē Aſianꝰ,a,um, Aſiati
cꝰ,a,um,q̃ inicē ꝑ poſſeſſiuis ꝓferri poſſūt. Proprie aūt
Aſius,& Aſiaticꝰ poſſeſſiua ſunt,quāuis & ꝓpria inue-
niant,vt Scipio Aſiaticꝰ,q vicit aſiā, Aſianꝰ vero gēti-
le. Eſt & Aſia nomē paludis in Myſia ꝑpe Cayſtrū flu-
uiū,cuiꝰ prima ꝓducit. Ver. Iā varias pelagi volucres,&
q̃ Aſia circū. Alit corripit,vt Europa,atq; Aſia pulſus.

¶ Aſcribo,bis,ex ad & ſcribo,ſed,d,adijcitur,ſignificat
vſiungo, vnde aſcripti dicebantur,qui in colonias no-
mina dediſſent,vt cęteris colonijs adderent. Itē aſcri-
pti milites,q ſupplendis legionibus aſcribebantur,quos
etiam accenſos dicebant,licet accenſi aliud ſignificet,
ꝙ ad legionum cenſum eſſent aſcripti & velatos, quia
veſtiti ſermes ſequebant exercitum. Et ferētarios,quia
de fundis lapidibus ꝓliaturi ea modo ferrent,quę in ho-
ſtes iacerent. Et rorarios ꝙ id hominum genus anteq̃
acies coirent,in modum rorantis tēpeſtatis dimicarent.
Eſt & aſcribere,tribuere,& imputare. Cicero, Neq; eñ
mihi negligentiam velim aſcribas. Sed hoc magis per

auſlationem, quũ proprie aſcribere ſit iuxta ſcribere.

¶ Aſcriptitius, qui ad aliquã rem aſcriptus eſt, vel q ex numero eorũ eſt, qui ſe in alterius imperiũ dediderunt.

☿ Aſcriptor, qui in exemplũ ducit ſcripta. Cic. in Clod. Deniq; ille nouitius Ligur aſcriptor & ſubſcriptor tuus.

✣ Aſculum Piceni in Italia vrbs. Cc.

¶ A ſecreto, vel a ſecretis, q ē ſociꝰ ſecretorũ, ꝯſiliariꝰ.

☿ Aſea fons in quem demergitur Eraſinus.

☿ Aſembobiti populi dicti quaſi poſt ſembobotim inſulam de qua Plinius.

¶ Aſella põt eſſe diminutiuũ ab aſina ſicut aſellꝰ ab aſinus. Sed & locꝰ ſub brachijs cõcauus aſella vocaꝛ, ſiue axilla, vñ eſt illud in ſacris, Abſcondit piger manũ ſub aſella. ¶ Aſion noctuarum genus maximum, quas græci quandoq; ſcopas vocant, aliquando nycticoraces. i. vlulas, & quandoq; otos, quaſi auritas, quoniam plumeas & eminentes habent aures.

¶ Aſilus, pe. pro, græce Oeſtrus a ſono vocis, vulgo Tabanus dꝛ. Ver. Eſt lucos Silaris circa illicibuſq; virentẽ. Plurimꝰ Alburnũ volitãs, cui nomẽ Aſilo Romanũ eſt, œſtrũ graij vertere vocantes. Aſper acerba ſonans, quo tota exterrita ſyluis, Diffugiunt armenta. Naſciꝛ e latiuſculis quibuſdam beſtiolis, quæ in fluuijs ſupernatant. Vnde circa aquas magna aſylorũ copia, vbi id genus beſtiolarum eſt. ¶ Aſiortium, Aranei genus diſtinctũ virgulis albis, cuius ictus genua labefactat. Cc.

¶ Aſylum cũ, y, pſilo intemeratũ templũ eſt ꝯſecrationis lege cõceſſum, ab α priuatiua particula, & συλάω rapio, ſpolio, aufero, violoque. Aut ſicut exponit Ser. Dicitur aſylũ, quaſi aſyrõ, ꝙ inde extrahi nullus poſſet. Nã in id fugientes tuti erãt, nec inde per vim extrahi poterãt. Qđ prius Athenienſes, poſt Romulus cõſtruxit inter capitoliũ & palatiũ in ſacro luco, qđ Quercetũ diciꝛ. Vñ Pedianꝰ, Totꝰ ppl's Ro. a principio tres fuerũt tribus. Tatienſis vna a Tatio rege. Rãnes altera a Romulo. Luceres altero a Lucumone. ſiue a luco, quem lucum aſylum vocauerat Romulus. De hoc Ver. lib. viij. Hinc lucũ quẽ Romulꝰ acer aſylum. Rettulit. Scribit Liui. li. xxxvj. templum Apollinis Delij fuiſſe aſylum, ait que ſacra templa a græcis vocari aſyla.

¶ Aſinus animal notũ, cuius fœmininũ eſt aſina qđ datiuum & ablatiuũ plurales; & in is, & in abus termin[at]. Hie. lib. j. Reg. De aſinis quas nudiuſtertius perdidiſti, ne ſollicitus ſis, quia inuentæ ſunt. Hinc aſinus, a, um, quod eſt aſini, vt caro aſinina.

✣ Aſini in Arcadia optimi ſunt, in Italia reatini. Cc.

¶ Aſinarꝰ, a, um, qđ ad aſinos ꝑtinet, vt Mola aſinaria

¶ Aſinarius, qui aſinos paſcit, vel cuſtodit. Cato, Ager quando inſtruitur. cccl. iugerum villicum villicam operarios bubulcos tres, aſinarium.

¶ Aſine, es, penul. cor. opidum Achaiæ. Luca. lib. viij. Quas aſine cautes, & quas Chios aſperat vndas.

✣ Aſinius viri nomen, ab aſino dictus. Cc.

✣ Aſinaſtre, ſpecies ficus.

☿ Aſomatos. i. ſine corpore, & ĩpalpabilis. Sic Orige. ſomatõ appellat id qđ ſolidũ palpabile eſt. σῶμα. ij. corpꝰ.

¶ Aſopus vel aſopis, pe. pro. fluuius Achaiæ, ab Aſopo Aeginæ patre ſic dictus.

✣ Aſopia regio fluuio Aſopo finitima. Cc.

¶ Aſotus pe. pro. laſciuius, prodigus, popino, helluo. Mar. Viuis aſotos. i. laſciue incontinenter. Aſotia popinatio, incõtinentia, luxꝰ. Gell. Cedere equidẽ vobis debui, vt in tali aſotia. i. luxu, prodigalitate, atq; nequitia artium nos vincetis ἐξ ἀ καὶ σώζω. ✣ ex a & ſaluo.

✣ Aſpalatus eſt ſpina alba in oriente magnitudine arboris modicæ, flore roſæ, cuius radix vnguẽtis expetiꝛ. Plinius libro. xvj.

¶ Aſper, ra, rum, qđ viſu, vel guſtu, vel tactu, aliove ſenſu inſuaue eſt. Aug. quid ſit aſperũ his verbis declarat. Aſperũ diſcrepãtia cõiũctarũ partiũ facit. Aſperitatem nãq; nõ gignit, niſi inequalitas partiũ, vt ſit lõgior vna altera inferior. Leue illud ꝓprie videꝛ oſtendere, in quo poſitio partiũ ita apte pariliterq; digeſta eſt, vt nulla earum mẽſura vlterius emineat. Transferꝛ & ad alia, q̃ dura ſunt. Terẽ. Aſperũ pater hoc eſt aliud ſodes para. Vñ & ꝓ nocente qñq; capiꝛ. Ver. Aſper acerba ſonans. Et ꝓ iniquo. Idẽ. Quin aſpera Iuno, Cic. in Lælio, Monere & moneri propriũ eſt veræ amicitiæ, & alterũ libere facere non aſpere, alterũ libenter accipere non repugnanter. Aſper nũmus videtur dici ab eo, ꝙ in aſperitatem, cuſus ſignatuſq; eſt. Perſius, Quid aſper Vtile nummꝰ habet Suetonius in Nerone, Exegitq; ingenti faſtidio, & acerbitate nummum aſperum.

¶ Aſpero, as, aſperũ facio. Col. li. ix. Iunctis parieti modicis aſſerculis, qui paulũ formatis gradibꝰ aſperanꝛ, ne ſint volantibꝰ lubrici. Ver. pro coagulũ, ſiue durũ facio poſuit, lib. iij. Et glacialis hyems Aquilonibꝰ aſperat vndas. Hinc ꝯponiꝛ exaſpero, qđ eſt valde aſperũ facio Hier. ad Helio. Mollẽ ocio manũ durꝰ exaſperat capulus. Per trãſlationem. Quint. Rem verbis exaſperauit.

¶ Aſparagꝰ pe. cor. qđ ex aſperis virgultis legaꝛ. Mar. Mollis in æquorea q̃ creuit ſpina Rauenna, Nõ erit ĩcultis gratior aſparagis. Sũt q non ab aſperitate, ſed a lingua Chaldæa deducãt, qa Chaldæi aſparagos appellant herbã, q̃ creſcit in virgulta & in caulem. Huiꝰ duo ſunt genera, hortenſe & ſylueſtre. Sed incultum gratius eſt.

¶ Aſpergo, is, ſi, ſum, ex ad & ſpargo, quaſi ad aliquid ſpargo, vel aliquantum madefacio. Plau. in epi. Ah guttula pectus mihi ardens aſperſiſti. Ver. li. iij. Geor. Aut tecto aſſuetus coluber ſuccedere, & vmbræ Peſtis acerba boum, pecoriq; aſpergere virus.

¶ Aſpergo, inis, tam muſcu. q̃ fœ. gen. gutta terræ cruore permixta. Sta. lib. vij. Diraq; aſpergine latos Mutat agros. Amb. Et cautes niuea rorant aſpergine.

¶ Aſpergillum inſtrumentũ, quo nos aquis ſacris aſpergere ſolemus.

¶ Aſpernor, aris, ab aſpero fit, ſignificatq; recuſo, auerto, non ignoſco, faſtidio, deſpicio, quaſi de eo nullã ſpẽ habeo a quo aſpernatio.

¶ Aſpernabilis, qui eſt dignus vt aſperneꝛ. Gel. Nonnũq̃ apud meipſum ſoleo res eiuſmodi paruas quidem, minutaſq; & hominibus nõ bene eruditis aſpernabiles.

¶ Aſphaltũ latine dici põt tutamẽ α verbo ἀσφαλίζω qđ eſt tueor. Quo noĩe dictꝰ eſt lacꝰ Syriæ in ꝓuincia, q̃ hactenus pentapolis dicta fuit, ſic dictꝰ, quia nihil viuũ in eo ſubmergiꝛ, vñ mortuũ mare ab hiſtoricis noĩatur. Aſphaltũ etiã bitumen dꝛ. Hinc aſphaltites lacus Iudeæ dictꝰ, qui nihil gignit. Ex aſphalto & ſulphure fit venenum quo, vt ait Gale. Medea vſa eſt adꝛ vlciſcẽdã Pellicẽ. ✣ Aſpelia vnum ex Cypri inſulæ nominibus. Cc.

¶ Aſpicio, is, ex ad & ſpecio, e, in, i, mutata, q̃uis Priſ. aſpicio cõpoſitũ dicat Varro em̃ habet, ſpectare dictũ ab antiquo, quo etiã Aenniꝰ vſus eſt: Vos epulo poſtq̃ ſpexit, & qđ in auſpicijs diſtributũ eſt, q hñt ſpectionẽ quã nõ habebãt. Et qđ in augurijs, etiã nũc augures dicunꝛ aues ſpecere. Cõſuetudoq; cũ ꝑpoſitio verbis cõiuncta fuit, etiã ſeruat, vt aſpicio, cõſpicio, deſpicio, reſpicio, ſic alia, in quo ſpecto, qđ ſpectare volo. Hinc ſpecula & ſpeculũ, qđ in eo ſpecimꝰ imaginẽ. Feſtꝰ quoq; ait auſpiciũ ab aue ſpeciẽda. Nã qđ nos cũ ꝑpoſitiõe dicimꝰ aſpicio, apud veteres dicebaꝛ ſpecio, qđ naturaliter ſpexi ſpectũ facit, qđ ſpecio facere nõ põt, a cuiꝰ ſupino legitime ex analogia ſpecto frequẽtatiuũ formaꝛ. Vñ exſpecto & reſpecto, & alia huiuſmodi ſunt cõpoſita. Præterea deriuata noĩa ſpecula, ſpeculũ & ſpecimen nõ ſolũ ſpecio ſignificationẽ præ ſe ferũt, ſed etiã analogiã eiꝰ ſeruant, naturãq; ipſius ſpecimẽ redolet vt apud Plaut. in Caſi. oſtendiꝛ, Nũc amici an inimici ſis imago Alceſime mihi ſciã, nũc ſpecimẽ ſpeciꝛ, nũc certamẽ cerniꝛ. Spicus vero ſpica, ſpiculũ, & ſpicile, quãuis cũ ſpicio quãdã ſimilitudinẽ habeant, nõ tamen ſignificationẽ, ſi pro video ſumiꝛ, gerunt, nec vllo pacto attingunt.

Miror igitur cur Priſcianꝰ aliter cẽſuerit, ꝑſertim cũ in denominatiuis dixerit A ſimplici qđ in vſu nõ eſt ſpecio ſpecis, ſpeculũ ꝓ ſpeciculũ per ſyncopen dici euphoniæ cauſa. Et paulo infra, A ſpecio ſpecis, vel a ſpecie ſpecimẽ. Eſt aũt aſpicere ad aliqd oculos intẽdere. Plautus in Aſi. Si quem alium aſpexerit, cæca continuo ſiet.

¶ Aſpecto aſpectas, ſæpe aut fixe aliquẽ ĩtueor. Plaut. in Amphitruone, Cœlũ aſpectat, obſeruabo q̃ rẽ agat.

¶ Aſpectus, us, ſumiꝛ pro viſu & intuitu, cuiuſcũq; animalis, vt horridus aſpectu. i. viſu horribilis, & qui effigiem gabet horridã. Transferꝛ etiã ad inanimata. Plin. Prærupta rupes, & aſpectu horrida.

¶ Aſpiro aſpiras, pe. pro. ex ad, & ſpiro, ſed, d, abijciꝛ. Et ꝓprie aſpirare ſignificat afflare. Ver. Aſpirant auræ in noctẽ. Per trãſlationẽ ſumiꝛ pro olere. Ambroſius ſuper Lucam, Bonũ odorẽ ſanctificationis aſpirant. Interdũ ꝓ auxiliũ præbere, fauere. Ver. Aſpirat primo fortuna labori: Tractũ a nauigãtibꝰ, quibꝰ ſpirantes auræ fauent. Interdũ pro incũbere, & quaſi toto ſpiritu intentũ eſſe, vt Scipio aſpirat ad cõſulatũ. Interdũ pro iungere, iuxta accedere, ſeu proprie tãgere. Gellius lib. j. Ad horũ aũt ſynceritatẽ, veritatemq; verborũ, an aſpirauerit Cæcilius cõſyderemus. Idẽ lib. xij. Atq; ad comitiũ aſpirare poſſe neminẽ dicent. Cice. Treba. Vltro etiã accerſitum ab eo ad quẽ cæteri nõ propter eiꝰ ſuperbiã, ſed propter occupationẽ aſpirare nõ poſſunt. Idẽ nũq̃ aſpirauit ad curiã. Eſt qñ ſignificat inuadere, ſeu quaſi ad aliquẽ ire, ſed ſine ad, vt de diuo Vincentio legiꝛ, cũ apud Cæſar auguſtanã ciuitatẽ Datiano cuidã præſidi ſæuiendi in Chriſtianos rabies aſpiraſſet, & Cæ. Cice. Alter nũq̃ (inquit) aſpirauit ad curiam. Quandoq; pro tribuere, cõcedere. Quintilia. in prolo. lib. iiij. Vt quantum nobis expectationis adiecit tantum ingenij aſpiret, dexterq; ac volens adſit.

✣ Aſpilates, gemma eſt argentei coloris. Cc.

¶ Aſpis, idis, ſerpẽs paruus, qui veneno ſuo, q̃q; viuentia concite occidit, oua gignit, ex quibꝰ pulli procreanꝛ. Sũt aũt plures aſpidũ ſpecies, diſpareſq; effectus ad nocẽdũ, vt ſcribit Solinꝰ. Appellaturq; ſomniculoſa aſpis ꝙ ſomnũ letiferũ percuſſis immittat. Eſt & nomẽ inſulæ prope Cyclades. Sũt & aliæ hoc noĩe in Lycia, & Caria. Eſt & nomen vrbis, q̃ a latinis Clypea dꝛ. Sil. In clypei ſpeciẽ curuatis turribꝰ Aſpis. Stra. Coſura inſula eſt ante Aſpidẽ ſita Carthaginenſem vrbẽ, quã Clypeã vocant. ☿ Aſpidiſcas dicit Augu. in veſte ſacerdotali. q. d. vtrũ ſentulas, q̃ a ſcuto latine appelantur, quia & græci ſcutum aſpida appellant. An vero aſpidiſcas propter diligentem colligationem dicit ab aſpide ſerpente, ſicut etiam murenæ appellantur, incertum eſt.

¶ Aſportare, quaſi hinc alio portare. Cuius cõtrariũ eſt importare, quod eſt aliunde huc portare.

¶ Aſſa, nomen regis Iudæorum, qui nonnullas vrbes in Iudæa condidit.

¶ Aſſaradon, vltimꝰ Aſſyriorũ rex, & Senacherib filiꝰ.

¶ Aſſaracus Trois filius fuit auus Anchiſæ, & pater Capis. Ver. Aſſaraci proles.

✣ Aſſarũ ſylueſtre nardum appellauere nõnulli, eſt aũt hæderæ folijs rotũdioribꝰ tm̃ mollioribuſq; flore purpureo, radice Gallici nardi ſimile acinoſum, ſaporis callidi ac vinoſi, mõtibꝰ, ĩ vmbroſis locis bis in ãno florẽs. Cc.

¶ Aſſarius nũmus ſiue genus ponderis. Ioſephꝰ lib. iij. Aræ dei aſſariũ offerunt & vnã drachmam. Idem, Quatuor drachmis venderetur aſſarius.

¶ Aſſecla ab aſſequendo nomẽ deductũ, & ſignificat eũ qui dñm ſequitur, & qui omnibus imperijs dominorum adeſt hoc eſt præſto eſt, vel qui iuxta voluntatẽ alterius quid ſequiꝛ. Liui. lib. v. Et eo deuolui rem, vt aut patricij, aut patriciorũ aſſeclæ habẽdi tribuni pleb. ſint. Hie. Seruus paternus & alumnus & formoſus aſſecla, & procurator calamiſtratus honorandus eſt.

¶ Aſſector. Comitatũ ꝑſto. Vide in dictione deduco.

¶ Aſſequor pe. cor. ꝓprie ſignifi. iuxta ſequor. Liuius. xxxvij. Tm̃ moratꝰ dũ Eumenes cũ claſſe aſſeq̃reꝛ. Samũ petere intendit. Seruũ currẽtes aſſequerenꝛ heras. Ci. Qñq; poniꝛ pro acquiro, obtineo, vt hic aſſecutꝰ eſt maximas dignitates. Qñq; pro æquo ſiue attingo. Cice. nullam partem videar tuorum meritorum aſſecutus.

¶ Aſſentio, tis, ſi, ſum, cõſentio, cuiꝰ ſignificationis eſt, & aſſentior. Lactan. Cui opinioni poeta noſter aſſenſit. Cic. lib. de rep. In qbꝰ aſſentior ſollicitã & periculoſam iuſticiã nõ eſſe ſapientis. Hinc aſſenſus ꝓ ꝯſenſu. Aug. Quæ ſingulari tuo aſſenſu, mundo ſuccurriſti perdito.

¶ Aſſenſor, qui alicui aſſentit. Cic. Trocinio, Quotidie commemorabam te vnum in tanto exercitu mihi fuiſſe aſſenſorem.

¶ Aſſentor aſſentaris, ſignificat inſidioſe & conciliandæ alicuiꝰ vtilitatis gratia effuſius, & plerumq; falſo quempiam laudo. Et proprie aſſentamur voce, adulamur geſtu, blandimur tactu.

¶ Aſſero, is, pen. cor. aſſeui, aſſitum, iuxta ſemino, vel iuxta plãto. Cato de re ruſt. Arbores facito, vti bene maturatæ ſint viteſq; vti ſatis multæ aſſerantur, & ſic vbi opus erit de arbore deijcientur.

¶ Aſſero, is, aſſerui, aſſertum, ſignificat affirmo, approbo. Hie. ad Damaſ. Primũ em̃ aſſeuit eiꝰ fuiſſe peccatũ, ꝙ nõ recte diuiſerit. Interdũ ſigni. approprio, attraho, vendico. Liui. li. iij. Mar. Claudio cliẽti negotiũ dedit, vt virginẽ in ſeruitutẽ aſſereret. Idẽ ibi, Cũ repelleretur aſſertor virginis a globo multorũ. Vbi aſſertor ſignificat illũ cliẽtẽ decẽuiri, qui virginẽ aſſerere volebat in ſeruitutẽ. Aſſerere manũ veteres dicebãt cõprehẽdere cũ eã prẽdebãt in libertatẽ. Hinc aſſerere etiã ꝓ tueri ac liberare, ſeu ĩ libertatẽ reſtituere accipiꝛ. Pli. Marco ſuo cõmẽdabat memoriã ſuã, orabatq; vt ſe ab iniuria obliuionis aſſereret. Et aſſertor defenſor, & qui in libertatẽ vendicat, ſeu reſtituit Mar. Aſſertor venias ſatiſq; præſtes. Queadmodũ deſertor, qui patriã indefenſam relinquit, & quaſi ꝓditor eſt. Idẽ. Qui loquiꝛ. Curios, aſſertoreſq; Camillos. ✣ Aſſertio, affirmatio. Cc.

¶ Aſſeres, tabulæ ſectiles dicti ſunt ab aſſidendo, ꝙ admoueantur, hæreantq; parietibus trabibuſq;. Huius nominatiuus ſingularis eſt aſſis aſſeris, ſicut puluis pulueris. Pli. Verniſq; aſſeribus contabulare pauimenta oportet. Hinc aſſo aſſas, de quo infra. Palladius fœmi. genere vſus eſt, cũ ait. Aſſeres quernæ cum eſculeis non miſceantur. Aſſerum ſtructuram coaſſationem vocamus, & a tabulis tabulationem. Interdum aſſeres accipiunꝛ pro lignis, quibus vtebantur lecticarij, Suet. in Cali. Ad primum tumultum lecticarij cum aſſeribus accurrerũt. Huius diminutiuum Aſſerculi, de quo exemplum habes in dictione aſpero, as. Dicitur & aſſis, is, ꝓ eodẽ. Vnde & dimi, aſſiculus. Col. lib. vij. Aſſibus roboreis cõpingiꝛ ſolũ, nec exire alia parte prohibentibus aduerſis aſſiculis. Varro. Aut ex aſſibus dentatis cum orbiculis quod vocanꝛ ploſtenum pœnicum in eo quis ſedet vt agitet quæ trahant iumenta. Hinc fit aſſula diminutiuum.

¶ Aſſeuero, as, a ſeuerus deduciꝛ. Et eſt aſſeuerare proprie inter argumenta, ꝓbationeſq; vim animi motumq; quaſi quandã ſeueritatẽ admiſcere. Quin. Altera ex aſſeueratiõe probatio eſt Ego hoc feci, tu mihi hoc dixiſti. Aliquando ponitur pro ſimpliciter affirmare.

✣ Aſſeruo. Vide in dictione Seruo.

¶ Aſcio, perfecte ſcio, affirmo, vel attribuo, vt apud Colu. Vide in dictione Aſciſco.

¶ Aſciſco, is, iui, itum. Ab aſcio, & accuſatiuũ poſt datiuũ ſemper ferme poſtulat pro aſſumo, arrogo, attribuo. Quin. lib. viij. Quo in gñe idẽ ꝑcipue cuſtodiendũ, ne id qđ ſimilitudinis gr̃a aſciuimꝰ, aut obſcurũ, aut ignotũ. Lact. lib. iiij. Et illos qui temere ſapiẽtiũ ſibi nomen aſciuerãt, erroris, ſtultitiæq; dãnarũt. Aliqñ aſciſcere eſt aggregare, admittere. Liui. lib. j. Ne qđ diuini iuris patrios ritꝰ negligẽdo, peregrinoſq; aſciſcẽdo turbareꝛ. Ci.

pro Archia, Q đ ſi mihi a vobis tribui, cõcediq́; ſentiã, perficiã ꝓfecto, vt Aulũ Liciniũ nõ mõ nõ ſegregãdũ, cũ ſit ciuis a numero ciuiũ, verũetiã ſi non eſſet, putetis aſciſcendũ fuiſſe. Huic cõtrariũ eſt deſciſco, qđ cũ ablatiuo ſemper cõſtruit̃ cũ a, vel ab. Et vltra ablatiuũ aliqñ habet accuſatiuũ mediante ad. Et diſſentio ſiue recedo, & ab imperio ductuq́; alteriꝰ ſubtraho, rebello, deficioue ſignificat. Liuiꝰ. lib. ij. p̃neſte a latinis ad Romanos deſciuit. i. rebellauit. Pro diſſentio, Gell. poſuit cũ rem Cęciliũ non incõſyderate dixiſſe, neq́; temere a Menandro, atq́; a multorũ opinionibus deſciuiſſe. Pro recedo. Lact. lib. iij. Deſciuerunt a te, & abiecerunt legẽ tuam.

¶ Aſſido, is, & aſſideo, es, ambo hñt pen. cor. Amboq́; actiua & aſſedi aſſeſſum faciũt, quorũ etiã reliqua tẽpora ſic ſimilia ſunt, vt nõ facile dignoſcant̃, ſicut in imperatiuo cũ vtrũq́; aſſide faciat. Differũt tñ inter ſe, ꝙ aſſido ſit quaſi aſſiſto. Aſſideo quaſi aſto. Aſſido ſemp cũ motu eſt, & de loco ad locũ qñq́; tendit, vt in quiete ſit, vt ſi quis eat, vt ſedeat, moret̃, hęreat, qeſcat, ſiue ſtet apud aliquid. Aliqñ etiã cũ paruo motu, vt cũ quis in pedes erectus eſt, ſi ſe ſeſſum apud aliquẽ ponat hunc aſſidere tertię coniugationis dicimꝰ. De loco ad locũ. Terẽtiꝰ in Heautõ. exẽplũ ponit, vbi Menedemꝰ ꝓpter filij abitũ anxius Chremetį ait, Domũ reuertor mœſtus aĩo perturbato, atq́; incerto, præ ęgritudine aſſido, accurrũt ſerui, ſoccos detrahũt. De ſtantibꝰ vero in pedes. Salluſtiꝰ de Cicerone in ſenatu orationẽ cũ habuiſſet. inqt: Sed vbi ille aſſedit, Catilina vt erat paratus ad diſſimulanda oĩa, demiſſo vultu, voce ſupplici poſtulare a patribꝰ, ne quid de ſe temere crederẽt. Cicero in fragmento Academicorũ. Et ſimul aſſidamꝰ inquã ſi videt̃, ſane iſtud quidẽ inquit, ſum eñ admodũ infirmꝰ. Aſſideo aũt q̃ſi iuxta ſedeo ſine motu, & in loco ſemper eſt aut hęrens aut ſedẽs apud aliquid. Hie. ad Aug. Dũ eñ languenti multo tẽpore aſſidemꝰ. Cic. pro Plancio, Huic aſſidẽt, pro hoc laborãt. Plau. in Rud. Vt fortunati ſunt fabri ferrarij, qui apud carbones aſſidẽt. De his duobꝰ aſſide in imperatiuo facient̃ibꝰ hoc erit exẽplũ Duo hic ſumꝰ. Ego ſedeo & dico Platoni nõ ſedẽti. Aſſide. Tũ ab aſſido eſt At ſi ambo ſedemus, & Plato aſſurgere cupiã velit, nolimq́; ego vt aſſurgat, dicamq́; ei, Aſſide: Tũc ab aſſideo fit. Et licet ſedeo neutrũ ſit, aſſideo, tñ eſt actiuũ ſecundũ Priſci. Nã aſſideor facit paſſiuũ. Sallu. lib. iiij. Hiſt. Amiſſumq́; aſſideri ſine pręlio audiebat. Verũ Cice. & Hieronymꝰ, cũ datiuo iunxere, ſicut mõ monſtratũ eſt. Similiter Pli. lib. xxxiij. Nos vidimus Agrippinã Claudij principis edente eo naualis pręlij ſpectaculũ aſſidente ei, indutã paludamento auro textili ſine alia materia. Aſſido etiã tertię coniugationis Sall. in. Iug. cũ accuſatiuo iunxit Sed Hyẽpſal qui minimus ex illis erat, natura ferox, etiã antea ignobilitatem. Iugurthę deſpiciens Adherbalẽ dextra aſſedit, ne medius ex tribꝰ (qđ apud Numidas honori ducit̃) Iugurtha foret. Videt̃ ꝙ aſſedit ſignificet iuxta ſe ſedere fecit. Sed alio mõ actiue capit̃ ſicut ſi dicamus. Hyempſal Adherbalẽ dextra adijt, ita Hyempſal Adherbalẽ dextra aſſedit dictũ eſt qđ ita ſoluendo clareſcit. Hyempſal ad Adherbalẽ. i. iuxta Adherbalẽ dextra ſedit. Sic etiã fit in illo Sall. exẽplo. Aſſideri ſine p̃lio audiebat. i. iuxta opidũ amiſſum ſederi audiebat. Hoc etiã oſtendit̃ in obſideo & circũſideo ſi ſoluant̃, vt obſideo pontẽ, ſignificat ſedeo, ſiue ſto circum pontẽ. In obſido quoq́;, & circũſido fit ſecũdũ vim p̃poſitionũ, vt ſupra dictũ eſt in Sal. Opidũ circũſedit. i. ſedit circũ opidũ. Sed quia ſido actiuũ, ſedeo vero neutrũ, ideo inter ea q̃ a ſido, & ea q̃ a ſedeo cõponunt̃, q̃uis in ſignificatione differãt, hoc etiã intereſt ꝙ in his q̃ a ſido cõponunt̃, ſi p̃poſitionis eorũ ſolutio fiat omnino cõſtructio remanebit actiua, quia tũc ſido accuſatiuũ in ſe incluſum gerit ſubaudiendũ per tranſlationẽ reciprocã, quod nõ fit in cõpoſitis, a ſedeo etiã ſi actiua erant, vt eſt aſſideo obſideo. Q đ ſi prępoſitionẽ ſoluamꝰ. Amiſſum opidum aſſideri audiebat, erit ſederi iuxta amiſſum opidũ. Hic nullus accuſatiuus incluſus ſubaudiendꝰ exigitur, quia ſedeo neutrũ eſt, & iuxta vim prępoſitionis adiungitur, & quieſcit. In aſſiduo ſi ſoluatur præpoſitio alius accuſatiuus expoſcitur, quoniam aſſido actiuo cõponitur vt Hyempſal. dextra Adherbalem aſſedit id eſt iuxta Adherbalem dextra ſe ſeſſum locauit, vel dextra iuxta Adherbalem ſe ſtatuit.

¶ Aſſeſtrix fœ. verbale ab aſſeſſor, q̃ iuxta ſedet, vt Da mihi ſediũ tuarũ aſſeſtricem ſapientiã. ☿ Nã verba alia fœminina ſi forment̃ a ſupinis in ſum deſinentibus aſſumunt, t, cũ alias ſine, t, forment̃, vt lectũ lectrix, amatũ amatrix, curſum vero curſris, eſum eſrix, nemo dixit, ſed iungitur, t, vt expultrix, tonſtrix, aſſeſtrix.

☿ Aſſideo, es, pe. cor. vide in aſſido. Aſſeſſor nomẽ verbale ab aſſideo, cuius officiũ eſt aſſidere prędidi, atq́; conſulere in cauſſis, cognitionibus, poſtulationibus, libellis, edictis decretis, epiſtolis.

¶ Aſſiduus ab aſſideo iugis cõtinuus, ꝙ in ea re quam quis frequenter agit conſediſſe videatur. Vnde aſſiduitas, diligentia & econtrario. Reſides dicuntur ſegnes & ocioſi. Aliqñ aſſiduus dicitur frequens, & aſſidue frequẽter. Ver. Aſſidue veniebat. Aſſidui etiam dicebãt̃, qui locupletes erant, & facile cum id tempus poſtulabat munera populo pręſtabant. ☿ Cic. in Top. Lex Elia iubet vindicem aſſiduum eſſe. ☿ Et aſſiduus qui aſſe ſuo. i. ſua pecunia & ſine ſtipendio militabat. Et tunc ab aſſe, id eſt ære dando deducitur.

¶ Aſſidelę menſę ad quas ſedentes flamines ſacra faciębant. ✥ Aſſigno. Vide in dictione Signo.

¶ Aſſilio, is, pe. cor. ex ad & ſalio ſignifi. inuado aggredior, Oui. lib. xj. Met. Cũ ſępe aſſiluit defenſę mœnibꝰ vrbis. Et aſſilire dr̃ de animalibus maribus cũ fœminas ineunt Col. lib. vij. Nam niſi prius ea marem conciuit aſſilientem admiſſarium calcibus proturbat.

¶ Aſſiſto, is, ſignificat preſentem me exhibeo. Terẽ. in Adel. Hic propter hunc aſſiſte. Aliqñ ſignificat patrocinari, quod priſci adeſſe & ſupereſſe dicebant. Sic eñ eleganter dicimus, tibi adſum, & tibi ſuperſum, pro eo quod eſt aduocatus ſum, cauſamq́; tuam defendo. Reliqua vide in dictione Siſto.

✥ Aſſipondiũ vnũ pondo, ꝙ id erat librę pondus. Cc.

¶ Aſſis, is, tabula ſectilis. Pli. Verniſq́; aſſibus contabulare paumenta oportet. Vide ſupra in dictione aſſeres.

✥ Aſſiſia apud Mileſios Pallas vocabatur. Cc.

¶ Aſſo, as, tabulo a quo coaſſo ꝓ cõtabulo. Vict. Cũ aſſatũ fuerit ſup altera coaſſatio ſtruat̃, clauiſq́; fixa duplicẽ p̃beat cõtignatiõi loricationẽ. Pli. Neceſſariũ binas p diuerſas coaſſatiões ſuſterni capita earũ p̃figi clauis ne torqueant̃. Eſt & aſſo, as, pro torreo, a quo aſſatus, vt de diuo Laurẽ. Aſſatꝰ ſũ iã verſa & mãduca. Plau. tñ i Muſt. Aſſus dixit. Ne faxis. Nã elixꝰ eſſe, q̃ aſſꝰ ſoleo ſuauior.

¶ Aſſoleo. Vide in Soleo.

¶ Aſſono, as, penultima correpta. Vide in Sono.

¶ Aſſus, a, um, quod eſt torrefactum, qđ igni aſſuduſcit. Sudãdo eñ aſſum diſtillat calorẽ. Vel dr̃ aſſum, quaſi ſolum quẽadmodũ merũ ſolũ Dicimus, qñ in obſonijs ſine pigmento ſaporis alieni aſſę carnes inferebant̃. Vñ etiã aſſa vox dicta ore prolata, ſicq́; Nonius ait, non admixtis alijs muſicis cõcẽtibꝰ. Var. In cõuiuijs pueri modeſti, vt cantarent carmina antiqua, in quibꝰ laudes erãt maiorũ, & aſſa voce & cũ tibicine. Cato. de liberis educãdis. Melos aũt in cantibus eſt bipertitum. Vnum eſt qđ eſt in aſſa voce, alterum quod vocant organicum. Feſt. interpretatur aſſa cantum tibiarium.

¶ Aſſula diminu. ab aſſis, tabella, a quo fit aduerbiũ aſſulatim, quod eſt minutatim. Plau. Priuſq̃ pulſando exitiũ foribus aſſulatim dabo. Idem in Mene. Faciam quod iubes ſecurim capiam ancipitẽ, atq́; hunc ſenẽ exoſſem niſi dedolabo aſſulatim viſcera.

¶ Aſula per ſimplex, ſ, opidum in agro Brixiano.

☿ Aſſę dicuntur ſicci lapides. Et aſſę tibię, quibus canitur, ſine chori voce.

¶ Aſſatura, Fruſtrũ carnis aſſę. Hie. lib. ij. Reg. Partitꝰ eſt vniuerſę multitudini aſſaturã bubulę carnis. Flauius vopiſcus ſcribit Aurelianum imperatorem conuiuium de aſſaturis maxime dediſſe.

¶ Aſſuetus vſitatus ab aſſueſco, cis.

✥ Aſſuefacio. Vide in Suefacio.

✥ Aſſuetudo, conſuetudo. Cc.

✥ Aſſuo. Vide Suo.

¶ Aſſumo, is, pe. pro. mõ ſignificat accipio. Ci. Neq́; id onus inuitꝰ aſſumpſit. Mõ nimiũ tribuo. Idẽ. Si id mihi aſſumo, videor id mihi meo iure quodãmodo vẽdicare.

¶ Aſſur, Iudeę ciuitas, quã ędificauit Solomõ. Quo nomine dictus eſt filius Sem.

¶ Aſſuerus ſicut teſtat̃ Ioſephus fuit Cyrus Xerſis filiꝰ, qui poſt Dariũ patruum Perſidis rexit imperium. Hũc Cyrum dixit Artaxerſem apud gręcos vocari, qui longi manus cognominatus, regnauit quadraginta annis.

¶ Aſſos, ciuitas Troadis arte & natura munita. De qua eſt illđ Stratonici dictũ, Qui celeri paſſu Aſſum it, mortis periculũ adit. In ea erat lapis, q ſcindebat̃. Plin. in aſſo Troadis ſarcophagꝰ lapis fiſſili vena ſcindit̃. Ex aſſo fuit Cleantes philoſophꝰ Stoicus, qui zenoni ſucceſſit.

☿ Altera fuit Aſſos Miſię, vt inquit Stephanus. Alia in Lycia in ſublimi loco. Alia in Epiro ignobilis.

☿ Aſſius, ſia, ſium, poſſeſſiuum, vt lapis aſſius, qui perperam Thaſſius apud Plinium legitur.

☿ Aſos per ſimplex, ſ, ciuitas Cretę, vbi vetuſtiſſimum Iouis templum fuit.

¶ Aſſyria, regio Aſię maioris, q̃ nunc Syria dr̃, habens ab ortu Indiam, ab occaſu Tygrim fluuiũ, a meridie Mediam, a ſeptentrione Caucaſum. Vñ Aſſyrij, qui poſtea Syrij & Syri. Hanc Porphyrio & Acron volunt priꝰ dictã Syriã, poſtea vna addita ſyllaba Aſſyriam vocitatã, alij quadripertitam faciũt diuiſionẽ in Syrios, Aſſyrios Leucoſyrios & Cęleſyrios. Pliniꝰ duplicẽ Syriã aſſignat. Vnã Palęſtinã, alterã Antiochiã. Dicta eſt aũt Aſſyria, vt docet Aug. lib. xv. de ciui. dei ab Aſſur filio Sem.

¶ Aſt coniunctio ponit̃ modo ꝓ ſed, mõ ꝓ atq́;, modo pro ergo, modo pro tam, modo pro tum, modo ꝓ cum.

¶ Aſta ciuitas ęſtuaria inter ſacrũ promontoriũ, & Herculeas colũnas. Et Aſta in Liguria vrbs nõ longe a Nouaria diſtans. De hac Claudianus, Nec plus pollẽtia rebꝰ. Cõtulit Auſonijs, aut mœnia vindicis Aſtę. Meminit & Pli. lib. xxx. Cum aſpiratiõe vero aliud ſignificat.

☿ Aſtarcte Syriorum numen erat, ſed non aliud quã veneris fortaſſe, quam ſacrę literę Aſtarctem Sydoniorum deam vocant. Cui Solomon rex vni pellicũ ſuarũ obſequolens altaria condidit.

☿ Aſtonij, indię populi ſine ore, anhelitu tantum viuentes, & odore.

✥ Aſtacus, cancri genus. Cc.

✥ Aſtabores, vnũ ex Nili alueorũ cognominibus, lęui aluei, ſ. hoc eſt ramus aquę venientis e tenebris. Cc.

✥ Aſtuſapes alueo dextra, qđ latẽtẽ ſignificat, noĩatur. Nilꝰ, vbi ſe aquis oĩbꝰ auxit, vocat̃ & Aſtapꝰ ꝙ Aethiopas medios ſecat ſua lingua Aſtapias vocitatos, Aſtapꝰ enim ſignificat aquam e tenebris profluentem. Cc.

✥ Aſtaphis agria, ſiue ſtaphis, vitis eſt cauliculis nigris rectis, folijs labruſcę, fert folliculos verius, quã acinos virides ſimiles ciceri, in his nucleum triangulũ, matureſcit cum vindemia. Cc.

☿ Aſtu, ge. neu. vt cornu ꝓ ciuitate Atheñẽſi, quã ἄστυ vocabãt, ſed a latinis mutat̃, y, in, u. Et fit aſtu, vt inqt Priſ. Terẽ. in Eu. An in aſtu venit? Probꝰ Emiliꝰ in Alcibiade. Poſtq̃ aſtu venit cõciõe aduocata verba ſic fecit. Hinc aſtutię aſtꝰ, aſtuti, qñ q̃ in vrbibꝰ degũt, callidiores ſunt in agro degẽtibꝰ. Interdũ aſtu aduerbialiter ꝓ aſtu ponit̃. Terẽ. in Eu. Q đ ſi aſtu rẽ tractauit dij noſtrã fidẽ q̃tã, & q̃ verã laudẽ capiet Parmeno. Apul. nomẽ poſuit, cũ ait. Vlyſſi aſtu deſerta ſunt, aſtutꝰ, ab aſtu vrbe cautꝰ dr̃, in qua, q aſſidue verſati ſunt, cauti fiũt, vel aſtutus, quaſi arte tutus, vt inquit Feſtꝰ. Dicit̃ & aſtus. Cc.

¶ Aſturia, ciuitas Hiſpanię, in qua Aſturcones equi gignunt̃. ¶ Aſturcones equi ab Aſturia opido Hiſpanię ita appellati, quibꝰ nõ vulgaris in curſu gradꝰ, ſed mollis alterno crurũ explicatu glomeratio eſt. Pli. lib. viij. In eadẽ Hiſpania gignere Gallecagenas & Aſtura Thieldones vocatos equini gñis, qui quoties minori forma ſunt, Aſturcones dicũt̃. Sylius, His paruꝰ ſonipes neq́; matri notꝰ ad idẽ, Aut inconcuſſo glomerat veſtigia dorſo, Aut molli pacata celer trahit eſſeda collo. ☿ Talem greſſum gręci εὐάζομον vocãt, a bonitate curſus, latini dicunt tollutarios equos a tollendis pedibꝰ & glomerandis ab aliquibꝰ etiã ſtura dr̃. Vñ Feſtus, Stura flumen in agro Laurẽti eſt, quod quidam Aſturam vocant.

¶ Aſtura, flumẽ & opidum maritimum in Latio. Plin. lib. vj. Antium, inquit Colonia flumen Aſtura & inſula, Et li. xxxij. Tenuit & noſtra memoria nauim Caij principis ab Aſtura Antium nauigantis.

✥ Aſtur, qđ ab Aſturia eſt. Mar. de aſturconibꝰ. Hic breuis ad numerũ rapidos, qui colligit vngues, Venit ab auriferis gentibus Aſtur equus.

¶ Aſtaroth, antiq̃ ciuitas O gregis Baſam, in qua habitauerunt gygantes, & poſtea cecidit in ſortẽ tribus Manaſſes regionis Bethanię. Sũt aũt duo caſtella in Bethania hoc vocabulo nouẽ inter ſe millibus ſeparata inter Adaram & Abellam, vrbes.

¶ Aſtages, nomen proprium fluuij in mare defluentis.

¶ Aſtaphis pe. cor. vua paſſa dicitur ἀσαφὶς gręce.

☿ Aſtigi, ciuitas Bethycę, a quo Aſtigitanus ager.

☿ Aſtarte apud Aſyrios dicta eſt Iuno. Aug.

¶ Aſteiſmos latine vrbanitas, & eſt tropꝰ multiplex numeroſę q́; virtutis. Nã aſteiſmos putat̃ qcqd ruſtica ſimplicitate caret, ꝙ faceta ſatis vrbanitate exponit̃, vt apud Ver. Qui Bauiũ nõ odit, amet tua carmina Meui. i. ꝓ pœna ei ꝯtingat, vt diligat Meuiũ peiorẽ poetã: Atq́; idẽ iungat vulpes, & mulgeat hircos. i. faciat ea q̃ cõtra naturã ſunt. Nã ἀστεῖος vrbanꝰ ἀστείζομαι vrbanꝰ ſum.

¶ Aſter, ſtella vna. Aſtrũ latine ſydus, quod conſtat ex pluribꝰ ſtellis, q̃ aliquod ſignũ cõponat, vt Gemini, Libra, & huiuſmodi. Dictum aſtrum ab ἀστράπτω, qđ eſt fulgeo. Eſt & Aſter nomen ciuitatis. Sciendum ꝙ in aſter, ra, rum, terminata nomina imitatiua ſũt, vt paraſitaſter, qui imitatur paraſitũ. Philoſophaſter, qui eſt philoſophorum imitator. Cic. Omnino ſolet eſſe Fuluiaſter. Surdaſter diminu. eſt qui eſt aliquãtulũ ſurdus. Similiter recaluaſter, qui non eſt toto capite caluus, ſed ſole fronte. Catulaſter, nõn paruum catulum ſignificat, ſed ipſum catulum. Pullaſtra non paruam pullam, ſed paruam gallinam. Pullaſter non paruum pullum, ſed ipſum pullum. Filiaſter, quo quidã vtuntur pro priuigno, non paruum filium, ſed qui eum imitatur, ſic filiaſtra. Oleaſter, pinaſter, mẽtaſtrum. Siliquaſtrũ, ꝙ ſylueſtria ſint, oleã, pinum, mentam, ſiliquamq́; imitantia.

¶ Aſtericus, ſeu aſteriſcus diminu. ab aſter ſignũ eſt ad paruę ſtellę ſimilitudinem quo vtimur cũ aliquid in ſcribendo omiſſum eſt. Hie. Qui editioni antiquę Theodotionis miſcuit aſterico & obelo.

✥ Aſtrophe, vna ex Pleiadibus. Cc.

¶ Aſtrale, quod ad aſtra pertinet, Vnde aſtralia fata dicta ſunt ab Aug. lib. v. de ciui. Dei.

¶ Aſtrolabium inſtrumentũ, ex quo aſtrorũ motꝰ colliguntur ἐξ τῶν ἄστρων καὶ λαμβάνω. ✥. i. ex aſtris & ſumo.

¶ Aſtronomia cũ accentu in penultima, aſtrorũ regula, νόμος latine, & lex, & regula.

¶ Aſtrologia cũ accẽtu in pe. aſtrorũ ſermo, vel rõ aſtrologia de curſu aſtrorũ loquitur. Aſtronomia de iudicijs ad vitam, fortunamq́; pertinentibus. Hinc aſtrologi & aſtronomi, qui aſtrorum ſcientiam profitentur.

¶ Aſtragalꝰ pe. cor. latine tali ludus, & pedis ſiue iugu-

li cõiũctura, vt eſt apud Homerũ lib. x. ody. q ſcribit Elpenora lapſu ſcalarum exanimatũ eſſe cũ fregiſſet aſtragalon. i. iuguli coniuncturã, tñ Apolloniꝰ in Argonauticis ponit ꝓ ludo q vulgariter dr̃ zoni. ſ. in li. iij. pagina. iij. ☿ Suidas ait eſſe ſpondyllion τουγαχίλου, quinetiam in ędificijs colũnarũ ponit̃ a Vict. quũ ait. Aſtragali faciẽdi ſunt octauę partis. Inter hęrbas a Pli. Sũt & aſtragali tali, q taxillorũ gerũt effigiẽ, q homini negant̃ eſſe.

¶ Aſtragalizo, as, talis ludo, & aſtragalizontes a Pli. dicuntur talis ludentes.

¶ Aſteria, æ, & aſterie, es, nomẽ Latonę ſororis ꝓpriũ.

✣ Eſt & Aſteria & Deli & Rhodi iſularũ nomẽ ſignifi. & gemmã incluſam quand ĩ lucẽ pupillę modo cõtinentem & oppoſita ſoli radios regerit candicantes. Cc.

✣ Aſtrios gemma cryſtallo propinqua, quę ſi aſtris opponitur fulgorem eorum rapit & regerit. Cc.

✣ Aſtriotes gẽma, q̃ oculis piſciũ ſimilis eſſe perhibet̃.

✣ Aſterias, auis ex gñe ardearũ a fulgore aſtrorũ. Cc.

¶ Aſterion, fluuius Achaię. Sta. lib. iij. the. Cũ dixit & æquus fluctibus Aſterion. Fuit & nomen vrbis.

¶ Aſteriſcum hærba, q̃ & Syderites dicitur naſcens in tegulis, parietibuſq; folio ſimilis ozymo.

¶ Aſtręus cũ diph. Fuit vnꝰ ex Titanibus, qui contra deos arma ſumpſit. Oui. lib. v. Metamor. Occidit Enceladus mendeſius occidit aſtręus. Ferunt hunc cũ aurora concubuiſſe, ac ex ea ventos generaſſe.

¶ Aſtręa cũ diph. Aſtręi ex aurora filia ſecũdũ aliquos Icari ſecũdũ aliquos Iouis & Themidos. Et ponit̃ ꝓ iuſtitia. Ouid. Vltima cœleſtũ terras Aſtręa reliquit. Q̃d ideo fictũ eſt, ꝙ illis tẽporibꝰ Aſtręus princeps eſſet, & propter ęquitatẽ eius filia iuſtitia dicta ſit, vt ſcribit Aratus. Nã cũ adhuc terras habitaret, Nõdũ veſanos rabies nudauerat enſes. Nec cõſanguineis fuerat diſcordia nota. Sed poſtea creſcentibus vitijs euolauit in cœlum.

¶ Aſthmaticus cum, h, anhelus & ſuſpitioſus dr̃, ἄσθμα anhelitas, anxietas. ✣ Reſpirandi diff.cultas cũ ſpirare ſine ſono & difficultate quiſpiam non poteſt.

¶ Aſtipulor pen. cor. Vide in dictione Stipulor.

¶ Aſto, as, aſtiti, aſtitũ & aſtatũ, ſignificat pręſens, aut firmus, ſeu erectꝰ ſto. Plau. in Cap. Ego miſer vix aſto pręformidine. Idẽ in Ciſ. Adoleſcẽs aſta atq; audi. i. ſta fortiter atq; expecta. Et in Caſ. Stultꝰ cõtriui diẽ dũ adſto aduocatꝰ cuidã cognato meo. Interdũ ſignificat ſimpliciter ſto. Ver. Arrectiſq; auribus aſtant. Interdũ ſum, cum de rebus loquimur, quę cadere non poſſunt, vt cũ dicimus terram aſtare.

¶ Aſtringo, proprie iuxta ſtringo, vnio, cõiungo. Col. lib. iij. Cum oẽs ſurculos, quos arbor patietur dimiſeris lib. vlmi, vel vimine arborẽ aſtringito. Ver. lib. j. Geor. Seu durat magis & venas aſtringit hiãtes. Per trãſlationẽ aſtringere ponit̃ ꝓ obligare. Et ſic genitiuo iũgitur, ſicut Gellius notauit Sabinum ſcripſiſſe. Qui alienũ tacens lucri faciendi cauſa ſuſtulit, furti aſtringit̃, ſiue ſcit cuius ſit, ſiue non ſcit. Quandoq; pro promittere. Quia vincula fidei dicuntur. Teren. in Eu. Meam aſtringo fidem. Hinc aſtrictorius, a, um, quod aſtringit. Pli. Folia aſtrictoriam vim habent.

¶ Aſtrophia, tabi ſpecies eſt qua corpus non alitur, & ita ſumma oritur macies, & niſi occurrat̃ interficiat. Cc.

¶ Aſtruo, is, iuxta ſtruo, & ędificiũ, ędificio iũgo, fortifico. Col. li. j. Nã cũ veteri aſtruit̃ recẽs ędificiũ, quaſi ſurgẽti relnctãs oneri cedit. Amb. Nec putauit ortꝰ ſui fidẽ miſiſi iurijs aſtruẽdã. i. firmãdã. Hic ꝑ trãſlationẽ aſtruere ꝓ affirmare ſumit̃. Hie. q̃uis nonnulli aſtruere velint eã iã reſuſcitatã & beatã cũ Chriſto imoralitate veſtiri.

☿ Aſtrapęꝰ dictꝰ eſt Iupiter ab Aſtrape, q̃ ẽ corruſcatio.

☿ Aſtyllus, nomen ꝓpriũ curſoris Crotoniatę, qui ter Olympię vicit, meminit eius Plato, in legibus, qui eum non tam curſu, q̃ perpetua virginitate clarum pręedicat.

✣ Aſſueſtinũ lini genus eſt, ꝙ ignibus nõ abſumit̃. Ardet ex eo mappę in focis cõuiuiorũ, & igne exuſtę magis ſplendeſcunt, quam ſi aqua lauarentur, de quo diffuſius Perot. in Cor.

¶ Aſtyages, nomen propriũ regis Troiani Aſſyriorũ.

¶ Aſtyanax, nomẽ filij Hectoris ex Andromacha, q̃ſi tutator vrbis, aſty. eñ vrbs, anax tutator, ſiue rex.

✣ Aſtyllus, vnus centauris. Cc.

✣ Aſtaothia, vxor fuit Tlepolemi, quam ex Ephyra Peloponneſi vrbe rapuerat. Cc.

¶ Aſtypalęa, inſula in mare Aegeo. Oui. lib. ij. de arte, Cunctaq; piſcoſis Aſtypalęa vadis.

¶ Aſtypale, es, nomen vrbis in eadem inſula.

¶ Aſymphonia latine incõſonantia, ἀσύμφωνος diſcors.

¶ Aſymbolus, qui ſymbolum non dedit, & ſine collatione acceſſit ad comeſſationem.

¶ Aſynteton, ſiue aſyntheton dici põt imcõpoſitũ ab α ſine, σύνθετον cõpoſitũ. Et eſt figura cũ aliqua ſine cõiunctionibus proferuntur, vt veni, vidi, vici.

¶ Aſyntheta. Plinius appellat cryſtalla, quę pura ſunt, & ſine vitio.

¶ Aſyſtatum genus quoddã philoſophię, q̃d latine inſtabile, vel inconſtans poſſumꝰ dicere. Hoc Archeſilas ĩtroduxit ignorãtię magiſter, vt ſi nihil ſcire põt neceſſe eſt id ipſum ſciri q̃d nihil ſciatur. Si aũt ſcitur poſſe nihil ſciri, falſum eſt quod dicitur. Nihil ſciri poſſe. Sic inducitur dogma ſibi ipſi repugnans, ſeq; diſſoluens.

A ANTE T

AT principiũ increpationi aptũ. Et hoc cũ aut indignationẽ, aut dolorẽ exprimere volumꝰ, vt ire ęſtũ, aut querelas ſignificantiꝰ oſtẽdere valeamꝰ. Verg. At tibi pro ſcelere. Terẽ. At tibi dij dignũ factis exitium diunt. Q ñq; ſuperiorũ dictorũ diſcretiuum eſt, vt apud eundẽ. At mihi ſcrupulꝰ vnꝰ reſtat. Q ñq; rerũ differẽtiam denotat, vt Scipio eſt bellator, at Cato orator. Q ñq; ponitur pro ſaltẽ. Ouid. Crudeles ſomni quid me temiſtis inertem? At ſemel ęterna nocte premenda fui. Q ñq; copulatiuũ eſt, vt in atq;. Q ñq; aduerſatiuũ. Verg. At regina graui iãdudum ſaucia cura. Nam dum Aeneas quieſceret regina turbabatur, quod eſt contrarium. Quandoq; eſt interiectio timoris. Terent. in Eu. Atat mi homo formidoloſus eſt!

¶ Atat, interiectio eſt paulatim percepti atq; intellecti mali. Terẽ. in Eunu. Atat data hercle verba mihi ſunt. Ser. in arte. Atat, eſt aliqd de ĩprouiſo deprehẽdentis.

¶ At contra ſignifi. viciſſim, q̃d vulgo dicit̃ ecõuerſo.

☿ Atqui, tota vna dictio ſignificat certe.

¶ Atq; cõiũctio cõnexiua eſt, vt Genꝰ vñ latinũ, Albaniq; patres, atq; altę mœnia Romę. Q ñq; aduerbiũ, & ꝓ q̃ poni ſolet, vt Per. Qui tu impunitior exis, atq; hic. Sue. in Cęſ. Velut grauius, atq; ipſe ſenſiſſet. Q ñq; ꝓ celeriter & ſtatim. Ver. Atq; illũ ĩ p̃ceps ꝓno rapit aluꝰ amni. Q ñq; ꝓ feſtine & intrepide. Enni. Atq; aſcendit muros Troiana iuuentus. Q uãdoq; ꝓ pręterq̃. Plautus ĩ Am. Neq; ſe Luna mutat quoq̃, atq; exorta eſt ſemel.

✣ Atabiria, vnum ex Rhodi nominibus ab Arabirio re Athalꝰ ge ſic dicta. Cc.

¶ Attalus pe. cor. nomen Pergami regis pecunia ditiſſimi, & ſplendida abundantiq; ſuppellectile. A quo omnia magnifica Attalica dicta ſunt, vt inquit Plin. li. viij. Prop. Nec ſit in attalico mors mea nixa thoro. Fuit & nomen philoſophi.

¶ Atalãta, nomẽ mulieris, de qua Hier. con. Ioui. referũt fabulę Atalãtã Calydoniã virginẽ ſemp in venatibꝰ ſemp in ſyluis nõ tumẽtes vteros fœminarũ, faſtidiaq; cõceptuũ, ſed expeditã & caſtã amaſſe virtutem. Eſt & Atalanta fons in portu Cyphãtarũ dictꝰ, ꝙ ibi venatrix fœmina ſitu & ęſtu languida conſederit, & petra venabulo eius percuſſa laticem p̃buerit, ſicut ſcribit Pauſanias.

✣ Atalantis Iaſij argiuorũ regis filia virago, & forma, & viribus corporis præſtans, quæ prima Aprum Calydonium ſagipta vulnerauit. Cc.

Atabulꝰ pe. cor. vẽtꝰ ĩ Apulia. Hor. Incipit ex illo montes Appulia notos. Oſtẽtare mihi quos torret atabulꝰ. Iõ Atabulꝰ Appulꝰ dr̃ tanq̃ peculiaris. Scribit Porphyrio Atabulũ ventũ eſſe in Apulia feruẽtiſſimũ gręca appellatione dictũ quaſi ἀπὸ τοῦ ἄτην βάλλειν. Hoc eſt nocumentũ peſtilẽtiãq; inferentẽ. Nã Atabuli flatꝰ nimio calore Apulię peſtifer eſt, & grauis. Eſt enim frigidiſſimꝰ, & ſi flauerit circa brumam exurit, frigore areſaciens, vt nullis poſtea poſſit ſolibus recreari.

¶ Atamino, as, pe. cor. Vide in dictione Contamino.

¶ Atauus pe. cor. dictꝰ ꝙ ata ſit aui. i. pater, vt pueri dicere ſolent. Vide etiam in auus.

¶ Atax fluuiꝰ ortum hñs ex Pyreneo mõte, & infundit̃ in mare Tyrrhenũ, quidã tamen ſcribunt Athax per h.

¶ Athacus pe. cor. genus volucris gradiens ſuper quatuor pedes, lõgioraq; retro crura habens. De quo fit mẽtio apud Leuiticum.

¶ Athanatos gręce, pe. cor. latine dicitur immortalis.

¶ Atellanę fabulę latinę, ſunt, q̃ ab Atella Oſcorum ciuitate ſumptę fuerũt, in quibꝰ ridiculę perſonę inducebant̃, & argumẽtis dictiſq; iocularibus reſpondebãt ſatyricis fabulis gręcis. Proprie aũt attelanicũ dicebatur exordium. Liuius. lib. vij. Iuuentus hiſtrionibꝰ fabellarũ actu relicto ipſa inter ſe more antiquo ridicula ĩtexta verſibus factitare cœpit, q̃ exordia poſtea appellata, cõſecrataq; fabellis potiſſimũ attellanis ſunt, quod genus ludorum ab oſcis acceptum tenuit iuuentus.

¶ Attagẽ pe. cor. ge. maſ. Et attagena, æ, & attages is, auis Aſiatica inter nobiliſſimas habita, maxime vero q̃ in Ionia naſcit̃. Et inter eſculentiores aues p̃cipuo ſapore cenſebat̃. Pli. lib. x. Attagen maxime Ionius celebratur vocalis alias, captus vero obmuteſcens quondã exiſtimatus inter raras aues. Hie. Attagen & ficedula, mulus & ſcarus in delitijs cõputantur. Mart. inter ſapores fertur alitum primus Ionicarum guſtus attagenarum.

☿ Atechna. i. inartificiora quæ non ab arte ſunt.

☿ A teſtibus ſignificat eum qui pro teſtibus eſt, & quaſi defendit teſtes.

¶ Attellani ſiue Attellę opidũ Cãpanię, quã nũc auerſam vrbẽ dicimus ꝑpe Neapolim. Cic. Cluni. Locꝰ ſum de agro vectigali municipij Attellani, quę eſſet in Gallia. Hinc attellani qui apud Campanos inhoneſtiſſimi erant quorum luxuria in ludis nimia erat.

✣ Atq; & atq; ſi, id eſt quaſi vel ita. Cc.

¶ Ater, a, um, obſcurũ nigrũ. Ver. Quinquaginta atris immanis hiatibꝰ hydra. Plau. Ita replebo atritate vt atrior ſit q̃ ęgyptij. Interdũ atrũ capitur pro funeſto. Vñ atri dies dicunt̃ vulgo ęgyptiaci ab obſeruatrice ęgypto. Et alio nomine communes. Dictum atrum ab Atterendo, quoniam quę atteruntur liuorem contrahunt.

✣ Atelos, inſula eſt vnguento nobilis, a Callimacho Agathuſa nominata. Cc.

✣ A tergo dicimus a parte poſteriori membranę ſeu papyri aut alterius cuiuſcunq; rei. Iuue. Scriptus & a tergo nondum finitus Oreſtes. Cc.

✣ Atrabechis opidum eſt Proſopide Nili inſula, vt author eſt Herodotus. Cc.

✣ Atractylis hęrba eſt ex qua mulieres colos faciebãt ꝙ ex ea fuſus liquet̃, ἄτρακτον fuſum gręci dicũt ὑλίζειν liquari. Cc. ¶ Atratus pe. ꝓ. dr̃ q lugubri veſte idutꝰ eſt.

¶ Atramẽtũ ab atro colore dr̃ cuius duo ſunt genera. ſ. ſcriptoriũ quod & librariũ dr̃ & tectoriũ a tectorijs quo in ſcribendo & pingendo vtimur. Eſt & ſutorium atramentum quod in inficiẽdis pellibꝰ ſutores coriarij vſurpant. Vulgo hoc a vitri ſimilitudine vitriolũ nominãt. Pli. lib. ix. Effuſo atramento q̃d pro ſanguine ijs eſt offuſcata aqua abſconduntur. Idem lib. xxxiiij. Gręci cognationem ęris fecerunt nomine & atramento ſutorio.

¶ Atramentariũ vaſculum quo atramentũ continetur. Hiero. in Ezech. Atramẽtariũ ſcriptoris ad renes eius.

¶ Atracius nomen viri qui primus dicitur artẽ magicã in Thracia inueniſſe.

¶ Atrabilis eſt quam gręci melancholiam vocãt. Nam bilis cholera eſt

¶ Athenodorus pe. pro. philoſophus fuit, qui Auguſto documẽtũ dedit, inquiens, Cũ ira Cęſar te ceperit, nihil priꝰ neq; dixeris neq; feceris, q̃ ipſa quatuor & viginti elemẽta literarũ gręcarũ tecũ ipſe percurreris & memoria recenſueris, vt ita concitatio illa quę momentoſa eſt mẽte alio traducta, parui tẽporis interiectu lãgueſceret.

✣ Atricapilla auis eſt ex ficedularum genere. Cc.

✣ Artifex dr̃ qñ ſemẽ nigrũ ferat, iunci ſpecies eſt. Cc.

¶ Atriũ prima pars domꝰ q̃ cõtinet mediã areã, in quã collecta ex oĩ tecto pluuia deſcẽdit. Et in q̃ priſci (vt ait Cato) aperto oſtio epulabãt̃, vbi etiã pecunias & cętera p̃cioſiora ſeruabãt ſeruoſq; quibꝰ tanq̃ honorationbꝰ earũ rerũ cuſtodiã cõmittebãt atrienſes appellabant. Victru. lib. vij. In vrbe atria proxima ianuis eſſe debẽt. Et in Euãg. Cũ fortis armatus cuſtodit atrium ſuũ in pace ſunt ea q̃ poſſidet. Hie. Atria nõ ſunt quidẽ domus, ſed tñ aliqua habent fundamenta & de atrijs intramus domũ. Dictũ atrium ab atriatibus Hetrurię populis, vt inquit Var. lib. j. de lin. lati. quia id genꝰ ędificij Atrię primũ in Hetruria ſit inſtitutũ. Vel ꝙ a terra oriatur quaſi aterriũ Vel ꝙ atrũ ex fumo eſſe ꝓpter culinã, quia ex fumo culinę nigreſceret. In atrio eñ tria erãt habitacula, veſtibulũ, locꝰ ſportularũ, qui & ipſe ſportula dicebat̃, vbi p̃ponebant̃ eo die q̃ dono dãda erant, & culina, q̃q̃ veſtibulum locus ſit ante ędes, atriũ gręci αὐλὴν vocant ꝓpter quod poetę quandoq; aulam pro atrio vſurpant.

¶ Atrienſis, is erat cui credebatur cura atrij.

☿ Atria vrbs a qua Atriaticũ mare Stepha. Atria ęthruſcorum a Diomede condita eſt. Aethria primo nominata. Hinc & Aethruſcos dictos nonnulli exiſtimant ſiue ἀπό τοῦ τῆν αἰθρανάσειν ꝓpter auguriorum peritiã, quaſi de cœlo ſeruantes & exercentes ęthera. Euſta. Adriaticum & ab oppido, & ab amne appellatum ſcribit.

¶ Atrici a iuriſcõſultis dicuntur qui ex cubãt ad atrium & ad limina etiam vocantur & liminarchæ.

¶ Atriolũ paruũ atriũ. Cic. ad Qu. fratrẽ Quo in loco te in porticu ſcribe aiunt, vt atriolum fiat mihi, vt eſt magis placebat neq; eñ ſatis loci eſſe videbatur atriolo.

¶ Atriplex, hęrba eſt ſylueſtris & hortẽſis frigidę & humidę ſubſtantiæ aluũ mollit & ictericis ꝓdeſt ab atro colore, vt quidam aiũt ꝙ homines pallidos faciat. Macer, Atriplicẽ tritam cũ nitro melle & aceto Dicunt appoſitam calidam ſedare podagram. Accuſat̃ hęc hęrba a pythagora quod hidropicos hoĩes faciat & regiũ morbum inducat. Gręci Antaphraſin dicunt. Atreplexum hanc hærbam veteres dixere. Cc.

¶ Atergatis pe. cor. nomẽ fuit deę. Stra. Trãs Euphratẽ eſt bõbyce quã edeſſam & hierapolim vocãt, in qua Atergatim Syriam deã colũt. De hac & Macro. Cornutꝰ Atergatim a gręcis rheã exiſtimari putat, coliq; eam abſtinẽtio piſciũ, vnde nomẽ vt Aheneus autor eſt q̃ſi ἀτεργατίλος, hoc eſt Syrorum lingua ſine piſcibus.

✣ Atritatem pro imanitate capi haud dubie cõſtat. Cc.

¶ Atrox aſpex, crudelis ꝙ qui atro vultu ſunt, aſperitatẽ & ſęuitiã pręſe ferũt. Sunt qui a gręco id nomẽ deriuent, quia illi ἄτρωκτα appellãt q̃ cruda ſunt. Siue ab eo ꝙ atroces nihil de ſe timeãt, τρεῖν eñ ſignificat timere. Vñ & ꝓ cõſtãti qñq; ponit̃. Hora. Pręter atrocẽ animũ Catonis. Hĩc Atrocia & atrocitas & atrociter ꝓ aſpere.

¶ Atropos pen. cor. imutabilis. Quo noĩe dicta eſt vna ex parcis ab α ſine τροπή ꝯuerſio, quaſi ad nulliꝰ p̃ces cõuertat̃. Nã tres dicunt̃ ſorores, quarũ vna dr̃ Clotho q̃ colũ baiulat & fuſum torquẽdo ſuper eo filũ trahit atq; colligit gręci κλώθειν dicunt torq̃re, altera Lacheſis ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν, q̃d eſt ſortiri. Nã ipſa net filũq; ducit, tertia Atropos, quę filum frangit. Mar. Lanificas nulli tres exorare puellas Contigit, obſeruant quem ſtatuere diẽ, de his vide diffuſius in dictione Parcę.

¶ Atrophia ſpecies tabis, qua corpꝰ nõ alit̃, ſed ſumma

macies oritur, & niſi occurrat̃ iterimit. Inde atrophi qui atrophia laborant. Pli. lib. xxxvj. Eadẽ datur his quos atrophos vocant interpoſitis diebꝰ, atrophiq; vocant̃ q ab ĩbecillitate vires vix recolligũt. Vñ atrophos vocãt nõ cõualeſcentes ab ĩbecillitate, vires vix recolligẽtes.

☿ Atrum olus, qđ greci hippoſelinum, & agrioſelinum, id eſt ingens apium ſiue agreſte apium, Altitudine eñi reliquum apium ſuperat.

¶ Athrax fluuius Aetolie, a quo Athraces populi, eſt & hoc nomine, vt teſtis eſt Stra. vrbs in Theſſalia.

☿ Et Athrax pater Hypodamię qui primꝰ artẽ magicã apud Theſſaliã cõſtituit. Hinc ars Athracia pro magia dicit̃ a Papinio, quoniam ait Athraci rubet arte labor.

¶ Attero, is, pen. pro. Vide in dictione Tero.

¶ Attenuo, as, ex ad & tenuo qđ a tenuis fit & ſignificat ſubtilẽ facio, minuo. Cic. li. iiij. Ad Herẽ. Defenſoris narratio ſimplicẽ expoſitionẽ debet habere cũ attenuatione defenſionis. Hie. lib. ij. reg. Quare ſic attenuaris macie? Et cum ad animum refertur defectum ſignificat.

☿ Atina pe. pro. ciuitas iuxta Pontinas paludes dicta a morbis q gręce dicũt̃ quos paludis vicinitas creat.

☿ Ateramnum & Teramnum, Theophra pro coctili & incoctili faba accipit.

☿ Atimus ignobilis & ſine honore.

☿ Attentio, vt Spęcu. inqt eſt intẽtio animi ad diſcẽdũ.

¶ Attendo, is, aduerto, cogito, cõſidere, & quaſi animũ intendo. Hie. ad Helio Attendis Petrũ, ſed & iudã ꝯſidera. Aliqñ addimus animũ, & pro intendo ſumit̃. Cic. li. iij. offi. & cũ animũ attenderis turpitudinẽ videas adiunctam, hoc eſt animũ intenderis. Etiã ſi animum non addimus. Teren. in Adel. Nimium ad rem in ſenecta attenti ſumus. Hinc attentos dicimꝰ auditores, qui ad ea quę dicuntur intendunt animum.

¶ Attente aduerbium. i. animo intento.

¶ Attento, as, frequentatiuũ, idẽ qđ tento. Petronius, Dulcibus ac blandis verbis eius animum attentans.

¶ Attinere, pertinere, decere cõuenire. Terẽ. in Adel. Iam me ne vis dicere, qđ ad te attinet? Aliqñ ſignificat iuxta, ſiue in manibꝰ tenere. Plau. in Cap. Nã ſenex eſt in tonſtrina, nunc iam cultros attinet.

¶ Attingo, is, igi, tactũ, leuiter tango. Minus eſt eñi q̃ tango, vt inquit Do. Terẽ. in Adel. Tetigin tu aliquid? ſi attigiſſes ferres ĩfortuniũ. Aliqñ attingere ponit̃ pro diſcere, legere, ſcribere, & huiuſmodi. Lactã. lib. iij. Gręci, qui ſacras veritatis literas nõ attigerant. i. didicerãt. Hie. Qđ vtiq; genus docendi nondũ attigerã. i. aggreſſus fuerã, ſiue expertꝰ. Ver. lib. ij. Geor. Sin has ne poſſim naturę attingere partes. i. ſcire. Aliqñ pro ingredi. Colu. lib. j. Nec dum ſenecturem attigerit.

¶ Attigo, ſine, n, idẽ qđ attingo. Nã ſicut tango, ita & tago dicimus. Plau. in Muſ. Abſcedite telis ne attigãt.

¶ Attilus pe. pro. piſcis ſatis grandis, qui in Pado inertia pingueſcens, ad mille aliqñ libras captus eſt cathenato hamo, nec niſi boum iugis extractus.

☿ Attiguus proximꝰ ab attingendo, ſicut cõtiguus a cõtingendo. Apul. lib. iiij. cõtra ꝓcliue mõtis attigui fuga me liberaui: veteres attigere, pro contigere dicebant.

¶ Attylla pe. cor. ex ſcytarũ genere fuit, qui ſubacta Pãnonia Italiã ingreſſus, Aquileiam ſubuertit, & in Germaniam tranſiens plurimas vaſtitates edidit, qui domũ reuerſus dum nouis nuptijs operã dat, vino plenꝰ, effuſo e naribus multo ſanguine ſuffocatus eſt. Nico autem Iſtięus hiſtoriarum ſcriptor cum deſcribens ait, ὀφθαλμοὶ δὲ αὐτοῦ αἱματηροὶ, ἀλλ᾽ ἀπεσχηκότες καὶ μικρὸς καὶ θώραξ ἰῶ δὲ ἑαυτοῦ ἀμφιβλέπων δὲ καὶ τὰ πολλὰ περὶ αὐτοῦ. ✤. i. oculi eius cruenti, ſed diſtantes & paruum pectus ſic ipſum circunſpiciens, & multa alia de eo.

☿ Attę ſunt qui per vitium crurum, aut pedum plantis inſiſtunt, & atterunt magis terram qui ambulent: Quod cognomen fuit Quintio Poetę.

☿ Atys fluuius. Clau. Lucus erat prope flumen Atym.

¶ Ategię dicunt̃ tabernacula, vel vmbracula, vel magalia q̃lia Mauri colũt. Ruf. ĩ li. Ioſephi hoc vocabulũ vſurpat lib. vij. de bel. Iudaico. Cũ ad feſtũ diẽ veniſſet quo ategias in honorẽ dei componi ab hominibꝰ mos eſt.

¶ Athenę, arũ, ciuitas gręcię inter Achaiã & Macedoniã q̃ regio dr̃ ab Atthide Cranei filia Athenarũ regis, q̃ Cecropi in regno ſucceſſit. Hic Cecrops primꝰ Athenas condidit. Vñ & Cecropia dicta eſt, poſtea a Mopſo Mopſopia, & a Ione Xuti filia Ionia, & a Minerua Athenę. Gręci eñi Minerũ Athenã dicunt, ἀπὸ τῆς ἀθήνης. Tres aũt quidã aſtruũt fuere Athenę, ab vnis Athenęi, ab alteris Atheniẽſes, ab alijs Athenopolitę dicti ſunt.

¶ Atheneum locꝰ erat Mineruę dicatus, vbi ꝓfeſſores ſua ſtudia ꝓfitebãt̃. Iul. Capitolinꝰ, poſtea vero vbi adoleuit in Atheneo, cõtrouerſis declamauit, audientibus etiam imperatoribus ſuis. Lamp. Ad atheneum audiendorum & Græcorum & latinorum rhetorum vel poetarum cauſa, frequenter proceſſit.

☿ Atheneus nomen auctoris Coſmographi græci.

¶ Atheos, qui negat deum eſſe.

✤ Atheromata tubercula ſunt, quę & in ceruice & in alis & in lateribus oriri ſolent. Cc.

¶ Atheſis pe. cor. fluuiꝰ q ex Tridentinis alpibꝰ Tridẽtũ alluit & veronã diuidit, deiñ ꝑ latas Padi paludes gradiens nõ longe a Brunduſio in Adriaticũ mare influit.

¶ Atheſinus pe. pro. fluuiꝰ effluẽs e lacu qui in Appennino eſt ſupra Carnos incumbente, & labit̃ in Iſtrum.

¶ Atleta pe. pro. pugil, & luctator dr̃, ἀθλέω eñi certo ſignificat. Vel quia athlos tã certamẽ q̃ certaminis p̄miũ ſignificat. Scribit Iuriſcõſultus athletas cũ virtutis gratia athleticã exerceant non eſſe ignominioſos. Tria aũt fuerũt apud antiquos athletica certamina, videlicet Curſorum, pugilum, & luctatorũ. Iulius aũt pollux. lib. v. cuius ordinem imitatus eſt Perot. τῶν δὲ ἀγώνων οἱ μὲν γυμνασικοὶ οἱ δὲ καλούμενοι σκηνικοὶ οἱ ὀνομασθέντες διονυσιακοί τε καὶ κουρικοὶ οἱ δὲ ἀττικοὶ οὐ πάντας λέγουσιν ἀγῶνας μουσικοὺς ἀλλὰ μουσικῆς καὶ ἀθλητικὸν παλαιὸν ἦν. ✤. i. certaminũ q̃dã gymnaſtica, quędã vocant̃ ſcęnica, quędã nominãt̃ Dionyſiaca & muſica, q̃ vero Attica nõ facile dicũt certamina muſica ſed muſicum & athleticũ vetus erat.

☿ Atlotheta, certaminũ iudex. Quo verbo vtitur. Sue.

¶ Athos & athon mons inter Macedoniã & Thraciam altitudinis mirandę vt vſq; ad inſulã Lẽnon vmbrã porrigere dicatur. Fuit & nomen gygantis a quo mons nomẽ habet, habens in cacumine opidũ Acrocon. Verg. Quantus Athos, aut quantus Eryx.

✤ Anthracinus color eſt a carbone quẽ gręci ἄνθρακα vocant, ſiue ꝙ carboni ſimilis ſit, ſiue ꝙ huiuſmodi colore talis fit ligno combuſto tritiſq; in mortario carbonibus, Var. Propinquę adoleſcentulę anthracino amiculo nigello capillo demiſſo ſequebantur luctum. Cc.

¶ Atos ſine, h, latine inſatiabilis dicitur.

¶ Atlas, antis, ſine, h. Mauritanię rex fuit, q humeris cęlũ ſuſtinuiſſe dr̃, ꝙ primus curſum Solis, & lunę ſyderũq; oĩm verſationũ rõnes vigore animi, ſolertiaq; curaſſet tradenda oĩbus. Ver. Perſonat aurata docuit q̃ maximꝰ Atlas Hic fuit Promethei frater, qui cũ monitꝰ eſſet oraculo vt caueret a Iouis filio, nullũ hoſpitio ſuſcipiebat. Quare Perſęus Iouis filiꝰ indigne ferẽs oſtendit ei caput Gorgonis, & ſtatim Atlas in montẽ cõuerſus eſt. Qui mons Mauritanię teres & excelſus eſt ita vt eius cacumen cerni nequeat. Fere e medio mõte nubes incipiunt, hyeme & ęſtate niuẽ habet Colũnam cœli indigenę appellant. Ab eo populi incolẽtes Atlantes dicunt̃, qui ſoli ſunt anonymi, hoc eſt ſine nominibꝰ. Nã in vniuerſum Atlãtes nominant̃, ſingulis nullũ ꝓpriũ nomẽ imponitur. Solem orientẽ occidentẽq; dira imprecatione contuent̃ vt exitialẽ ipſis agriſq;. Neq; inſomnia viſunt qualia reliqui mortales. Pli. Solinꝰ, Herodotꝰ auctores. Ex Atlãte ingentia flumina oriunt̃ inter q̃ Nilꝰ. Auguſt. lib. xviij. de ciuitate dei, ſic habet. Frater Prometheí Athlas magnꝰ fuiſſe aſtrologus dr̃, vñ occaſionẽ fabula ĩuenit, vt eũ cœlũ portare cõfigeret, q̃uis mõs eius nomine nũcupet̃, cuiꝰ altitudine potius cęli portatio in opinionẽ vulgi veniſſe videat̃. Pli. ſcribit Athlãta primũ ĩueniſſe ſphęrã. Gręci aiũt aſtrologiã ab Atlãte inuentã fuiſſe. Euſe. in p̄paratiõe dicit Enoch & Atlãtẽ eſſe eũdẽ. De quo Diod. lib. iiij. Ferũt Atlãtẽ aſtrologię fuiſſe peritiſſimũ deq; ſphęra primũ inter homĩes diſputaſſe q̃ ex re viſus eſt cœlũ ſuis humeris ſuſtinere locũ p̄bẽte fabulis ſphęrę inuẽtiõe. Scribũt tñ quidam duos eſſe mõtes in Mauritania Atlãtes dictos, Alterũ colũnis Herculis viciniorẽ: alterũ interiorẽ Libyę. Remotior ab Atlãte rege in eũ cõuerſo dictꝰ eſt, q̃ cœli colũnã nominãt. Tres autẽ Atlãtes fuiſſe memorãt̃, vnus rex Italiæ & pr̃ Electrę vxoris Coriti: Alter rex Arcadię & pr̃ Maię, ex qua natꝰ eſt Mercuriꝰ. Tertiꝰ Maurus, q dictꝰ eſt maximꝰ, hic primꝰ nauim cõſtruxit nauigauitq;. Sumit̃ nõnũq̃ a poetis Atlas, ꝓ hoĩs ſimulachro ſuſtinẽte colũnas ędiũ, aut ipm ędificiũ ad ſimilitudinẽ Atlãtis cœlũ humero torquẽtis, q etiã latino vocabulo thelamones. Et hi Atlãtes plęrũq; gibboſi dicũt̃, & vt inquit Seruiꝰ, ſiũt vt gibboſos imitẽt̃ dũ onera ſuſtinẽt, qui interdũ cõpares ſũt. interdũ auerſi, interdũ ſe inuicẽ ſpectãt. Mar. Non aliter ridet̃ Atlas cũ cõpare gibbo. Sũt qui dicãt hoc noĩe vocari fluuiũ ab Atlãte rege Arcadię dictũ ex Hemo mõte in Iſtrũ defluẽtẽ. Ab Atlas fit Atlãticꝰ, a, ũ, & Atlãtides ꝑronymicũ. Et licẽtia poetica Atlãtiades.

¶ Atlãticę inſulę quas beatas vocãt, duę quidẽ hę ſũt ꝑuo inter ſe diuiſę mari, decẽ milibꝰ ſtadiorũ a Lybia diſtãti. Imbres illic rari mediocreſq;, vẽti autẽ plurimum ſuaues ac roriferi. Solũ vero pigue nec arari vllomõ plãtarive facile. Sed etiã ex ſe abſq; vllo hũano ſtudio fructũ ꝓducit dulcẽ quidẽ, & ocioſã multitudinem nutrire ſufficiẽtẽ. Aer ſyncerꝰ ac tẽperatꝰ & mediocri mutatione ꝑ tp̄a cõtẽptꝰ. Nã qui a terra ꝓflãt vẽti, Boreaſq; & Aquilo ꝓpter lõgĩquitatẽ vaſta & inania incidẽtes ſpatia fatigãt, & defficiũt priuſq̃ ad eas inſulas ꝑuenerint. Qui vero a mari ꝓflãt Argetę & zephyri refrigerantes raros quidẽ & tẽperatos imbres ex pelago afferũt. Plurima vero ꝑ humiditatẽ aeris cũ ſũma facilitate nutriũt vt etiã apud Barbaros increbuerit fides ibi Elyſios cãpos eſſe & beatorũ domicilia ab Homero decantata.

¶ Atlantides, Vergiliæ dictę ſunt. Atlas eñi ex Pleione Oceani filia, vt ait Higyniꝰ, vt alij Deucalionis habuit. xv. filias, quæ vno vocabulo Atlãtides dicũt̃. Verũ. v. ex his Hyades noĩatę a fratre qui fuit Hyas, qui a ſororibꝰ plurimũ dilectꝰ eſt, reliquę Pleiades a matre dictę, Vergilię dicũtur, quia quũ vere exoriũt̃. Alexãder ait Hyadas dictas, quia fuerunt filię Hyſes ex Bœotia. Et ſunt. vij. Vna vero quia Siſypho nupſit nõ videt̃. Cice. ait. Hyadas a pluẽdo dictas. Noſtri ſuculas a ſuibus, quoniam ſues luto gaudent. Indicant enim pluuias.

✤ Atizoe, gẽmę ſpecies argẽteo nitore fulgẽs magnitudine triũdigitorũ ad lẽticulę figurã odoris iucundi. Cc.

✤ Atnepos atneptis, vide in dictione nepos.

¶ Atociꝰ genꝰ aranei lanugĩoſi, de quo ĩ dictiõe araneꝰ

☿ Atotion dicitur omnis medicina quæ conceptũ adimit hoc eſt ſpem partus intercipit.

☿ Atomꝰ pe. cor. ge. fœ. tã apud Gręcos q̃ Latinos corpuſculũ minutiſſimũ q̃ τόμην. i. ſectionẽ nõ recipit Nam atomꝰ ĩſecabilis dici põt ab a ꝑticula priuatiua & τέμνω diuido ſeco, vñ & atomi dictę ſũt, quas Lucre. minutiores dixit eſſe illis corpuſculis q̃ infuſis ꝑ feneſtrã radijs ſolis videmꝰ. Atomꝰ igit̃, q̃ diuidi nõ põt. Nã vt Hie. ait, Pũctus tp̄is eſt, qđ ſecari, & diuidi nõ põt, vñ Epicurꝰ ſuis atomis mũdũ ſtruit, & vniuerſa conformat. Sũt etiã atomi in corpore, vt lapis quũ diuidit̃, vſq; ad minutiam, q̃ diuidi, & ſecari nõ poſſit. Similiter in numeris. Vnus dicitur atomus, qui diuidi non poteſt, τομὴ enim inciſio a, ſine, quaſi ſine inciſione, & diuiſione.

✤ Attalica toga in qua aurũ erat intextũ, qđ Attalũ regẽ in Aſia inueniſſe cõſtat, ex quo ſumpſit nomen.

✤ Attauus, vide in dictione auus.

✤ Attendo, in dictione Tendo.

✤ Attenuo, in dictione Tenuo.

✤ Attigo pro attingo veteres dixerunt. Cc.

¶ Atthis, idis, Cranei filia, a qua regio Attica vt quidã exiſtimãt dicta eſt, quũ priꝰ Actica ab Actęone diceret̃ ſiue ab Actęo rege, vt Fauorino & Lycophroni placet. Siue ab ἀκτὴ qđ litꝰ ſignificat quũ ea regiõ (ſicut ſcribit Stra.) magna ex ꝑte litoralis ſit. Qua voce etiã vtũt̃ Latini. Ver. At ꝓcul ĩ ſola ſecretę Troadis acta. In hac ſũt Athenę & Marathõ cãpꝰ cũ opido eiuſdẽ noĩs. Atthis quoq; a poetis quandoq; Luſcinia vocatur quaſi attica Mar. Sic vbi multiſona feruet ſacer Atthide lucus. In Attica regione fuerunt Athenæ ciuitas philoſophorũ alumna. In qua primus omnium Cecrops regnauit.

¶ Atticus, ca, cum, quod ex Athenis eſt, vel quod ad Athenas pertinet vt regio Attica.

¶ Attiſſo, as, Attice loquor Plautus, Num Attiſſat, ſed Syciliſſat.

¶ Atys, huiꝰ atys, nomẽ cuiuſdã Phrigij, & filij Crœſi Lydorũ regis. et nomẽ fluuij. Clau. Lucꝰ erat ꝓpe flumẽ Atym. Hũc tñ Aci appellat Eu. a celeritate q̃ſi ſagiptã

¶ Athrys huiꝰ Athrys fluuiꝰ eſt Thracię ĩ Iſtrũ fluẽs.

¶ Atiſcoti, populi Britannici.

☿ Atticiſmos, eſt q̃dã peculiaris attici ſermõis elegãtia.

¶ Attollo, lis. eleuo, erigo. Lact. li. vj. Sed eũ potiꝰ qui ad alienã fœlicitatẽ nõ attollat oculos, opes nõ admiretur. Liuiꝰ. Cũq; ſe quiſq; attollere ac leuare vellet. Aliqñ ponit̃ ꝓ aufero. Pa. Cuſtodite iſtũ vos ne eũ qs attollat neve quis attigat. Aliqñ ꝓ aufero. Plau. ĩ caſi. Quid ſi ꝓpriꝰ attollamꝰ ſigna, ſiamuſq; obuiã? Hoc verbũ facit p̄teritũ attuli. Diõ. Affero attuli qm̃ & fero tuli dicimus q̃q̃ & id ꝑfectũ qđ eſt attuli ex alio verbo proficiſci reperimus apud veteres, & ex eo quod eſt attolo.

☿ Attonitꝰ, ſtupefactꝰ. Et ꝓprie vt Cor. Cel. ait, cuiꝰ & corpus & mẽs ſtupet. Ser. Attonitꝰ dr̃, cui caſus vicini fulminis & ſonitus tonitruum dant ſtuporem.

¶ Attrecto, as, ex ad & tracto. ſignificat manibꝰ tracto palpo. Habet Hie. ĩ Geneſi. Si attrectauerit pr̃ meus.

¶ Attribuo, is, impono, cõmitto, aſſigno. Liui. Cęterorũ curã tuẽdorũ. C. Flaminio quęſtori attribuit. Cæſar, libro vltimo. Noſtri ſicut ſuperioribus diebus, vt cuiq; erat locus attributus ad munitionem accedunt.

¶ Attropatia regio & pars Medię ab Attropato duce nominata, qui obſtitit ne ea a Macedonibus ſubigeret̃. Is poſtq̃ rex declaratus, regionem hanc a media ſequeſtrauit: cuius ſucceſſores regnum continuantes cum Armeniorum regibus affinitatem contraxere.

A ANTE V

AV interiectio eſt conturbatæ mentis.

✤ Auãtici ꝑp̄li Heluetiorũ ab opido Auantico.

¶ Auarꝰ, qui auidꝰ ęris eſt & nimiũ pecuniæ cupidus, & ſemꝑ in repręhẽſiõe eſt. Ab auendo eſt etiã honeſte cupiẽdo. Sal. Laudis cupidi, pecuniæ liberales erãt. ab auarꝰ fit Auaritia, cupiditas, auare, tenaciter. Auara terra dr̃, quũ id qđ ĩ ſe recipit ampliore fœnore nõ reddit.

¶ Auceps qui vel quæ aues capit.

¶ Aucupium & aucupatio ipſa auium captio.

¶ Aucupor pe. ꝓ. depo. aues capio, apud veteres etiã aucupo reperitur. Plau. in Tru. Lepide æcaſtor aucupaui, Per tranſlationem vero ſignificat artificio quodã & ſolertia quęro, vt aucupor laudem.

¶ Aucupatoriꝰ, a, ũ, qđ ad aucupiũ ꝑtinet. Vñ aucupatorij calami viſcari quibꝰ vtimur ad capiendas aues.

¶ Auctio nomẽ ab augeo, ſignificat augmẽtũ. Vñ etiã ponit̃ ꝓ vẽditiõe q̃ fit ꝑ augmẽtũ pręcij quũ fit publice rerũ priuatarũ vẽditio, ꝙ emẽtẽ augeat & vẽdentẽ quũ res tradit̃ plꝰ offerẽti. Iuue. Si cõiugis auctio fiat. Plau. in Sti. de auctione paraſitica loquens. Nunc auctionem

inquit facere decretum eſt mihi. Actione vero haſtę, ſignificat̃ vẽditio publica bonorꝫ, corꝫ q dãnati, ꝓſcripti fuerũt. Nã haſtę ſubijciebãt ea q̃ publice venũdabãt, ſicut in bello capta, quia, vt ſcribit Feſt. Signũ ꝑcipuũ eſt haſta. Iñ haſtã Cæſaris refrixiſſe ſcribit Cic. qui alibi ait Bis iã vidimus haſtã in foro ponere & bona ciuiũ voci ſubiacere pręconis. Suet. in Cæſa. Ampliſſima prædia ex auctionibus haſtę minimo addixit. Inde a Tertuliano in apologetico. In haſtario vectigales ſumus.

¶ Auctionor, per auctionem vendo.

¶ Auctionarius qui ſic vendit.

✥ Auctonꝰ filiꝰ fuit Apollis & Cirenes Penei filię. Cc.

¶ Aucto, as, frequẽtatiuũ eſt verbi augeo. Plau. in am. Et vt res vrãs ratiõeſq; vrorꝫ omniũ bene expedire vultis, peregre & domi, bono atq; amplo auctare perpetuo lucro, Huius cõpoſitũ eſt adaucto. Actius, quibus rẽ ſuã & patriam noſtram quondam adauctauit pater.

¶ Auctuariũ, quod ſuper menſuram adijcit̃ aut pondꝰ iuſtum, vt cumulus adiectus in modio. Plau. Auctuariũ adijcito vel mille nummum pluſq̃ poteſt.

✥ Dicitur & auctarium, vt legit Perotus.

¶ Auctor nomẽ verbale ab augeo, gñis maſ. ꝓ eo q auget, cuius fœmi. eſt auctrix. Author vero quẽ Græci ἀυθέντης dicunt ſine c, ſcribendũ eſt. Licet iã vſus obtinuerit, vt per c, ſine h, ſcribatur, gñis cõmunis eſt. Oui. lib. iiij. Fa. Optima tu ꝓprij noĩs author eris. Figurateq; p obliquos ſicut alia verbalia in or deſinẽtia neutris adiũgitur. Verg. lib. iij. Italiã petijt fatis authoribus eſto. Eſt autẽ author quaſi operis factor. Vñ poetę cæteriq; operũ cõditores dicuntur authores. Neq; ſolum q opus aliquod facit, ſed qui princeps eſt, & primꝰ iubet, vt aliquid fiat, aut inductor perſuaſorve, auctor vocat̃, vt ſiqs populũ ad bella cõcitauit, vel qui concordiã perſuaſit, belli vł cõcordię author fuit. Cic. lib. iij. offi. Atq; huius deditiõis ipſe Poſthumꝰ, qui dedebat̃, ſuaſor & author fuit, quaſi dixiſſet ſuaſor & ꝑſuaſor. Itẽ author ꝓmiſſor, vt apud Liui. lib. ij. Authores ſumus tutã ibi maieſtatẽ Romani noĩs fore. Itẽ primꝰ ꝓpugnator, ſiue deffẽſor, aut vindex. Idẽ ibi, Sed vt inuẽtor legis Volero, ſic Letorius collega eius author cũ recẽtior, tũ acrior erat. Itẽ author cui quis fidẽ habet, Itẽ ibi, Agitatꝰ deiñ cõſilijs ex omni ꝑte aſſentiẽdo multis authoribꝰ trepidauerat. Itẽ primꝰ denũciator. Idẽ ibi, Hiſdẽ authoribus cognitũ eſt Equos Volſcoſq; ſũma vi bellũ apparauere. Similiter ratificator ſeu apꝓbator author dr̃. Idẽ lib. iij. Multiq; erãt q molliꝰ cõſultũ dicerẽt, ꝙ legũ ab eis latarum patres authores fuiſſent. Is etiã in quo eſt Ius, vis, poteſtas, dignitas, nec ab alio pẽdet, poteſt dici author a quo authoritas eſt appellata. Vñ illud apud Liui. Decreuerũt vt quũ ppłs regẽ iuſſiſſet, id ſi ratũ eſſet, ſi patres authores fierẽt. Hoc eſt ſi authoritatẽ ſuã interponerẽt & ratũ haberẽt. Et authores ſentẽtię ſũt quorꝫ ſentẽtiã ſequimur. Et authores ppłi ſunt, in quorꝫ adminiſtratiõe res eiꝰ ſũt, Paul. Etiã ſi nõ ĩterrogatꝰ tutor ſiue author fuit. valet authoritas eiꝰ quũ ſe ꝓbare dicit id qđ agit̃, ideſt authorẽ fieri. Põ. Et ſi pluribꝰ datis tutoribꝰ vniꝰ authoritas ſufficiat tãetſi tutor auctoret̃. Vñ apđ apłm Gał. iiij. Quãto tp̃e heres puus eſt, nihil differt a ſeruo quũ ſit dñs omniũ, ſed ſub tutoribꝰ & authoribꝰ eſt vſq; ad p̃finitũ tp̃s a p̃re, q̃q̃ ſint q actoribus legãt In fœ. ge. etiã dr̃ author & autrix qđ vltimũ pleriq; repudiãt. Sũt enĩ nõnulli temeritate & quidã maxĩa p̃diti qui vt ſcire multũ videãt̃, qđ ignorãt pręcipiũt, immo (quod deteriꝰ eſt) doctrinã corripiũt putãtes ſe magni aliqd egiſſe ſi aliorꝫ ſcripta, q̃ nõ intelligũt perperã deprõpta fuiſſe autumẽt, ex quorꝫ numero ſũt neoterici quidã ad nihil aliud q̃ ad latratũ geniti, qui in cęlo os ſuũ ponentes arguũt Auguſtinũ ꝙ inſcitæ locutus ſit, quippe q ſcripſerit. Autrix peccati Eua, auctrix meriti Maria, quũ (vtiaiũt) auctor dicere debuerit, qm̃ gñis cõmunis ſit, vt tã ad fœminas q̃ ad mares pertineat, Sed hæc ratio quãtã vim habeat vel mediocriter literis imbuti nõ ignorant Cur autẽ tm̃ tibi arrogas vt virũ doctiſſimũ & in oĩ doctrinę gñe ſciẽtiſſimum taxare audeas? Cuiꝰ nõ fuiſſes dignus corrigiã calciamẽti ſoluere Tu quiſquis es q Auguſtinũ ſugillare cenſuiſti, moneo vt abſtineas ab iſta cẽſoria virga, ne dũ alienã imperitiã inſimulas, te literarũ ignarũ oſtẽdas. Et tuã inſcitiã cęlatã habe, nec contra mũdi lumina quicq̃ efficias quod tibi dedecori ignominięq; futurũ ſit. Eſt equidẽ author cõmune nomẽ, verũ nõ obſtat quin autrix etiã fœmi. gñe recte dicat̃ qñ alia quoq; eiuſmodi inueniri liceat. Nã hoſpes cõmuni gñe inflectit̃ quũ tñ hoſpitã dicamꝰ. Leno ſecũdũ Priſ. ge. cõmunis, q̃uis & lena fœ. legat̃, qualia ſunt alia multa q̃ breuitatis cauſa omitto. Nõ fuit ergo culpandꝰ Augu. qui latiniſſimus ſemper fuit, in eo maxime quod eloquẽtiſſimi alij vſurparũt. Nã Hiero. ſermone, quẽ de beata virgine edidit, ſic inquit. Huius ſacrę virginis partꝰ nõ ſolũ reſtaurauit dirupta, ſed dona cõtulit ſempiterna. Et ideo p̃conijs veneremur ſalutis autricẽ, q̃ dũ autorẽ ſuũ cõcepit ex cœlo, nobis redẽptorẽ oſtẽdit in ſęculo. Sed nolo exẽplis Gręcorꝫ grauitateq; refellere, ſed iſta monſtra grãmatiſtarũ emanarũt ob inopiam literarum, & rerum altiorum. Ideo in lana caprina dimicant.

✥ Auctum ſpatium Circi quod ſuper diffinitum nomẽ victoriæ adiungebatur. Cc.

¶ Authoritas qñq; accipit̃ ꝓ ſententia imitatione digna, Qñq; ꝓ poteſtate. Liui. li. ij. Nec añ mouerunt de ſentẽtia cõſulẽ, q̃ tribuni ſe in authoritate patrũ futuros eſſe polliciti ſunt. Qñq; ꝓ ęſtimatione. Cice. lib. j. phil. A vobis peto vt ſi ſequi minus videbitis orationẽ meã atq; authoritatẽ meã, benigne me tñ vt feciſtis audiatis qñq; ꝓ noĩs dignitate. Idẽ in eodẽ lib. iij. Nũc primum ita cõuenimꝰ, vt illiꝰ de bñficio poſſemus q̃ ſentiremꝰ libere dicere, tribuẽda eſt authoritas, vt rẽp. nõ modo a ſe ſuſceptã ſed etiã a nobis cõmẽdatã poſſit deffẽdere.

☧ Auctorare eſt aliquẽ aut ſacramento, aut præmio obligare & habet to ſyllabam productam.

¶ Auctoramẽtũ ſumitur pro obligatione nexuq; ac veluti ſtipẽdio pretioq; eiꝰ q ſit auctoratꝰ, i. obligatꝰ. Cic. lib. j. offi. mercedẽ ait eſſe auctoramentũ ſeruitutis. Vbi auctoramẽtũ capit̃ ꝓ illa obligatiõe qua mercenariꝰ accepta mercede cogit̃ ſeruire. Senec. Ad fidẽ operis magno auctoramẽto labor ꝑuenit, merces igr̃ in ipſis mercenarijs eſt auctoramentũ ſeruitutis, quoniam mercenarij ad tempus ſeruiunt, vt auctoramentum, ideſt mercedem ſeruitutis præmium conſequantur.

☧ Auctoratus, auctoramento obligatus, mercede cõductꝰ quod nomẽ ad gladiatores refert̃, q ſe vẽdũt ludo q̃ſi addicti Et ꝓprie auctorati ad periculũ cõducũt̃. Cõtra exauctorati dicunt̃ milites quaſi exobligati ſolutiq; a militari, cõſecratione, & obligatione, quod interdũ p ignominiã, interdũ citra ignominiã. Pli. lib. xiiij. Vindemitorem auctoratũ dixit mercede cõductũ & ſublimitate vitis periclitãtẽ. Idẽ lib. xxxvj. Populũ Ro. auctoratũ appellat in ſpectaculis periclitãtã inſtar gladiatorũ. A Liuio auctoratus ꝓditor dictꝰ quaſi obſigatus. Manlius lib. v. aſtronomicõ. Miniſtros ꝑpetuo quaſi epitheto auctoratos vocat tanq̃ ꝑpetuos mercenarios, obligatoſq; dominis a qbꝰ mercede cõparãtur. Sic enĩ ait, Atq; auctoratos in tertia iura miniſtros, Sic Ser. dixit, Solos parentes habere poteſtatẽ auctorãdi. Quin. in milite Mariano. Exauctoratas armis ianis agreſti labori ſubegit.

☧ Auctolius nomen viri proprium, qui ex Mercurio, & Lychione natus fertur. Hic genuit Symonem furem.

¶ Audeo, audes, auſi vel auſuſſum. Ouid. libro. vj. Meta. Et nihil eſt quod non inopino captus amore, Auſit, nec capiunt incluſas pectora flãmmas. Eſt autem audere fidentem eſſe. Plaut. Vix domo egredi audet. Aliqñ temere pręſumere. Vergil. Hæc præmia qui me Ferro auſi tentare ferunt.

¶ Audax modo fidẽs dr̃. Vergil. Quiq; pedũ curſu valet & qui viribus audax. Modo temerarius. Plau. Pergĩ audax hoc facinus perſequi? Hinc audacia ꝓ fiducia & pro temeritate. Cic. Nec vires eis, nec audacia, nec tela defuere. Sall. Audacia pro muro habetur.

☧ Audacia inquit Specu. eſt ſecuritas qua quis malũ neq; futurũ expectat, neq; pręſens horreſcit.

¶ Audaciter & audacter per ſyncopẽ. Cicero ꝓ Roſcio Multa ſcelerate multa audaciter multa improbe feciſti.

¶ Audaculus diminutiuum. Gell. Aderat repręhenſor audaculus verborum.

¶ Auſio auſus & auſum, ꝓ temere pręſumpto accipiũtur. Maro. Hoc tibi ꝓ meritis & talibus imprecor auſis.

¶ Auſim, is, it, ponit̃ ꝓ ſubiũctiuo Audeã, deas, deat.

¶ Audio, is, iui, itũ, ꝓprie ſignificat auribꝰ accipio ἀπὸ τῆς ἀυδῆς, i. a voce cuiꝰ ꝓpriũ eſt vt audiat̃. Verg. Audiendi vocabulũ etiã ad ea trãſtulit, q̃ auribꝰ & ſenſu carẽt cũ ait, Et fruſtra retinacula tẽdẽs, Fert̃ equis auriga neq; audit currꝰ habenas. Aliqñ audire eſt intelligere, aduertere. Verg. Progeniẽ ſed enĩ Troiano a ſanguine duci Audierat. Iuxta has duas ſignificationes ſcriptũ eſt. Qui habet aures audiẽdi audiat, quia vt Hiero. inquit. Vbicũq; hęc duo iuncta ponũtur nõ ad ſimplicẽ tm̃ verborꝫ ſonũ ſed ad recõditã quoq; dictorꝫ intelligẽtiã pertinere intelligẽdũ eſt. Interdũ audire eſt audita petenti cõcedere. Verg. Audijt & genitor cœli de parte ſiniſtra Intonuit lęuũ. Interdũ credere accedere. Ci. ĩ Tuſ. Nec Homerũ audio qui Ganymedẽ a dijs raptũ ait. Interdũ pręcipiẽti parere. Et hoc tã cũ accuſatiuo q̃ cũ datiuo. Cic. Audies te. i. auſcultabis tibi. Nã audire p̃cepta alicuius dicimus cũ ei paremus. Cũ datiuo. Idẽ. Et audiẽs eſſet huic ordini, i. obœdiẽs. Inuenit̃ & audio cũ aduerbio bẽne quod ſignificat benedicor, laudor. Terẽ. Bñdictis ſi certaſſet, audiſſet bene. Huius verbi cõpoſita ſũt Exaudio, Inaudio bene vel ꝑfecte audio Plau. Inaudiſſe ĩquit, i. valde. Ci. Pãſæ ꝓ ſimplici poſuit Quorũ erupit illa vox de qua ego ex te primũ inaudierã. Inauditꝰ tñ pro nõ auditus dr̃, vt res inaudita. Cic. Rẽ certe nouã & añ hũc diẽ inauditã. Et Inauditũ qñq; dr̃ quod nõ audit. Var. Animalium aliud alio ſenſu caret. Quędam enim a natura gignuntur aut inodora aut inaudita. Obędio veteres obaudio dixerũt. Subaudio, quod modo parũ audio ſignificat, modo intelligo.

¶ Auditus, tus, modo ſenſũ audiẽdi ſignificat, vt quinq; ſunt ſenſus, viſus, auditus, guſtus, odoratus, & tactus modo id quod auditum eſt. Ego ex auditu loquebar.

¶ Auditio ipſe audiendi actus, quę & audientia dicit̃.

☧ Vt eſt illud in memoria æterna erit iuſtus ab auditiõe mala non timebit. Plau. Exurge præco fac populo audientiam, Hoc eſt fac vt populus audiat.

¶ Auditoriũ, Locus vbi auditur pręceptor, aut orans vel ipſa auditorum turba.

¶ Aueo, es, verbum defectiuum ſignificat concupiſco. Cic. lib. j. offi. Itaq; cũ ſumus negotijs curiſq; vacui, tum auemus aliquid audire & diſcere. Auere etiã a nimia cupiditate pro gaudere ponitur. Vnde ſalutantes quoque aue dicimus, id eſt gaude & lętare.

¶ Aducho, is, abduco, ſiue inde alio veho. Sue. in Cæſa. Stipẽdiariũ quoq; pronuntiatũ & abſtrahentibus ſtatim eripuit occultauitq; apud ſe diu & mox ex pręfectura proficiſcens in Hiſpaniã inter officia ꝓſequentium faceſq; lectorum lectica ſua auexit.

¶ Auellana ab Auella opido Campanię vbi abũdat, & alio nomine Corylus ſeu etiã nux põtica ꝙ in Aſiã Gręciãq; primo e Põto venit. Eadem & Pręneſtina dicitur ꝙ Pręneſtini his abundent.

¶ Auena dicta eſt ꝙ ad fructũ nõ veniat. Eſt enĩ frumẽti vitiũ quod ſole maxime cœliq; humore accidit, aliquãdo etiã ſeminis imbecillitate, cũ diutius terra retẽtũ eſt priuſq̃ erũpat vel ſi carioſum fuit cũ ſeretur. Vel dr̃ auena a creſcendi auiditate. Ponit̃ interdũ auena ꝓ ſtipula ſeu calamo, aut ꝓ ſtylo charactereq; poetico. Verg. Syl. ueſtrẽ tenui muſam meditaris auena. Ab auena fit auenaceꝰ, cea, ũ. Pli. lib. xxx. Vel cũ farina hordeacea vel auenacea. ✥ Auenaria Cicadę ſpecies ẽ quã nõnulli frumẽtariã vocãt, qm̃ ſił cũ frumẽtis areſcẽtibꝰ aparet. Cc.

¶ Auentinus pe. ꝓ. mõs Romę ab auibus ꝙ ſe eo a Tyberi ferrẽt aues, vł ab Auẽtino rege qui ibi extinctꝰ ac ſepultus fuit. Vel ab aduẽtu hominũ ꝙ cõmune latinorũ ibi Dianæ tẽplũ eſſet conſtitutũ, eoq; olim paludibꝰ ex vrbe ratibus aduehebantur.

¶ Auernꝰ, ge. maſ. in plurali auerna, orꝫ, lacꝰ Cãpanię prope Baias, quẽ locũ Plutoni dicatũ opinabant̃. Hinc ad inferos introitũ patere credebat̃, dictꝰ quaſi ἄορνος ſine aue. Hoc eſt auibꝰ inacceſſus ὅτι ἀστὶ καὶ ὄρνεον ἢ ὄρνις ὀρνίθος ἕνεκα πνιγμοῦ ἀέριος, qm̃ a priuat & orneũ auis propter acrem ſtrangulationẽ. Lucre. lib. vj. Principio ꝙ auerna vocant nõ nomẽ id ab re Impoſitum eſt quia ſunt auibus contraria cunctis. Stra. libro. vj. Contiguus Baijs Lucrinus adeſt ſinus intra quem auernus eſt.

¶ Auerni populi fuerũt Galliæ Aquitaniæ qui frequẽter cõtra Roma. bella geſſerũt. Nam. cc. millibus bellatorum primo, deinde duplicatis aduerſus Cęſarem cum Vergentorige pręlium commiſerunt.

¶ Auerto, is, alio verto, amoueo. Ver. Nec poſſe Italia Teucrorũ auertere regẽ. Et quum dicimꝰ auerto oclos aut mẽtẽ ſignificat aliũde remoueo. Aduerto vero oculos, i. aliquo cõuerto. Sũt enĩ cõtraria auerto & aduerto. Inde auerſus & aduerſus. Hic auerſo, as frequentatiuũ.

¶ Auertor, eris, depo. ſignificat dedignor quod fit cũ ex aliqua re quã deteſtamur, vultum auertimꝰ. Boetius Heu heu q̃ ſurda miſeros auertitur aure, i. ſpernit dedignatur. Ponitur & quandoq; ꝓ auerto. Col. lib. xij. Sõni & vini ſit abſtinentiſſimꝰ quę vtraq; ſunt, inimiciſſima diligẽtię Nã & ebrioſo cura officij pariter cũ memoria ſubtrahitur, & ſomniculoſum plurima effugiunt. Quid enĩ aut ipſe agere, aut cuiq̃ dormiẽs imperare? Quietiã ſit a venereis amoribus aduerſus quibꝰ ſi ſe dederit nõ aliud quicq̃ poſſit cogitare, q̃ illud quod diligit. Nã vitijs eiuſmodi pellectus, nec pręmium iucundius q̃ fructum libidinis, nec ſupplicium grauius quam fruſtrationem cupiditatis exiſtimat.

¶ Auerſor, aris. Vide in dictione auerſor

¶ Auerſus terga oñdit. Aduerſꝰ oppoſitꝰ eſt veluti oppoſito pectore atq; obiecto. Cic. Aduerſus & auerſus impudicꝰ es, qđ eſt ex añriore & poſteriore ꝑte mulicbria pateris. Rurſus quę nõ viſuntur & quæ latẽt auerſa dicimꝰ. Quę vero patẽt & cõſpici tota poſſũt aduerſa. Nec aliter fere Pli. appellat, q̃ Gręci ꝑ diametrõ, hoc eſt per dimetientẽ lineã obiecta dicunt. Per tranſlationẽ auerſus dr̃ iratus. Verg. lib. iiij. Talia dicentẽ iamdudũ auerſa tuetur. Nã ſi ĩtueretur quõ auerſa niſi ĩtelligas iratã.

¶ Auerſa, vnus dicit̃ præpoſterus coitꝰ qui infãdus eſt & execrãdus. Iul. Capito. de Clodio Albino, Mulierarius fuit inter primos amatores, auerſæ veneris ſemper ignarus & talium perſecutor.

¶ Aueruncare, auertere propulſare,

¶ Auerunc deꝰ dictus eſt, ꝙ mala auertere putaretur.

¶ Aufidus pe. cor. fluuiꝰ Appulię q in Adriaticũ mare infundit̃ ab aliquibꝰ Cannavocatꝰ. Quo nomine vicus ei ſupereminẽs nominat̃ celebris Romanorum clade.

¶ Aufugio, is, pe, cor, alio fugio ex ab & fugio cõponit̃ b. in u, cõuerſa, vt fieret vox ꝓnũciatu, audituq; leuior. Hie. ad Heli. Dñs ne a turbis rex cõſtitueretur aufugit.

¶ Augeas Elcorũ rex inqt Stra. quẽ Hercules ſuſtulit.

¶ Augea a latinis dicitur aurora ſiue ſplendor.

¶ Augeo, es, xi, ctum, accreſco ſeu creſcere facio, ãplifico. Lact. li. vj. Et dũ voluerũt ſanare vitia auxerũt, Hic cõponit̃ audageo & exaugeo q̃ vehemẽtiã ſignificant. Terẽt. in Heau. Hoc timet ne tua duritia antiq̃ illa etiã adaucta fiet. Idẽ. Ibi cõcurrũt multę opiniones q̃ mihi animũ exaugeãt, occaſio locꝰ, ętas, mater ſub cuius imperio eſt mala. ab augeo ſiũt aucto, as, auctꝰ, a, ũ, auctus

auctionor, auctor & augeſco, ſcis.

¶ Augeſco, auctus magnus fio. Sumitur enim paſſiue. Plin. lib. xj. Augeſcunt corpora dulcibus ac pinguibus & potu, minuũtur ſiccis & aridis & ſiti. Cic. in Cato. Aq̃ oriẽs vua ſe oñdit, q̃ & ſucco terræ & calore ſolis augeſcẽs, primo ẽ ꝑ acerba guſtatu, deĩn maturata dulceſſit. Inter augeſcere & augere hoc ĩtereſt ꝙ augeſcere intriſecꝰ augmentũ ſuũ operatur. Augere vero extrinſecus.

✣ Augifico nonnulli ex antiquis dixerunt. Ennius, Et tabes numeros augificabit ſuos. Cc.

¶ Augmẽto, as, idẽ quod audeo. Cic. in Lęl. Sed viuẽdi eſt finis optimus cũ integra mente cęteriſq; ſenſibus opus ipſa ſuũ q̃ augmẽtauit natura diſſoluit. Hĩc coaugmentor, Lact. de ira dei. Senſus, cogitatio, memoria, ingeniũ, quibus ſeminibus coaugmentari poſſunt.

♁ Augiæ, vel augeę pluralis numeri. Veiũtñ apud Stephanum id nomen ſingulari numero ſcriptum reperiť, duo autem ſunt huiuſce nóis opida, alterũ in Laconia, alterum in Locride vti Homero placuit.

¶ Augur gñis cõmunis, quod & auger, eris, ſecundum Priſc. dr̃ ab auibꝰ, gerẽdoq;, quia ꝑ eũ auiũ geſtus ediciatur, vel ab auiũ garritu. Et is eſt qui aures ſuas auiũ vocibus acõmodãs futura ꝓnũtiat. Hinc auguriũ quod & augur & augurũ dr̃ ꝓ ipſa diuinatione quaſi auigeriũ dictũ vel auigariũ. Erãt autẽ tria diuinationis gñia in auibus. Nã alię volatu, aliæ cãtu futura p̃dicebãt. Et ille q dẽ prępetes iſtę oſcinę dicebãtur, Erat & tertiũ genus ex illaꝝ guſtatu cũ pullis gallinaceis e cauea deprõptis eſca porrigebať vt tripudiũ ſoliſtimũ inde eſſet, perniciesq; portẽdebať ſi eſcã nõ caperẽt. Quapropter infœlicẽ cõflictũ a Numãtinis in Mãcinũ illatũ pręd ixeiũt pulli qui eſcã nõ cœperũt ſed ex cauea euolarunt.

¶ Auguror pe. cor. depo. auguriũ facio, diuino. Ouid. lib. iij. Met. Iãq; dies aderit quã nõ ꝓcul auguror eſſe. Cõpoſita ſunt inauguror quę ſunt contraria. Eſt eñi inaugurari nõ ſolũ in augurũ numerũ aſcribi & cooptari, ſed etiã in aliud ſacerdotiũ cõſecrari. Cice. de Antonio Cæſaris flamine, Quid igitur ceſſas? cur non inaugurare? ſume diem, vide qui te inauguret.

✣ Auguraculũ veteres dicebant quam nos arcem vocamus, ꝙ ibi aues publicæ auſpicarentur. Cc.

✣ Auguralis virga lituus appellatus eſt breuis, in latere qua robuſtior eſt incuruus. Cc.

¶ Auguro, ras, Idem. Verg. lib. ix. Et, ſi quid veri mẽs augurat, opto.

¶ Augurior, Idẽ. Hiero. ĩ Geñ. Sciphꝰ quẽ furati eſtis ipſe eſt in quo bibit dñs meꝰ, & in quo auguriari ſolet.

¶ Auguſtus locꝰ religioſus, ſanctꝰ, in quo augurato qd cõſecrať, ab auctu, hoc eſt incremẽto. Vñ auguſtũ quaſi auctũ Iouis ope imperiũ, ad qđ nomẽ alluſit, Ouid. Augeat imperiũ nr̃i ducis, augeat annos. Egeſippꝰ quoq; lib. v. Auguſtũ apud Romanos nomen ĩperij eſt, ꝙ augeat ſuos, non ꝙ alienos opprimat, vel dr̃ Auguſtꝰ ab auiũ geſtu, ideſt q ab auibus ſignificatꝰ eſt, vel ab auium guſtatu, quia aues paſtę id ratũ fecere. Vñ auguſtũ tectũ dr̃ augurio cõſecratũ. Aedes enim templaq; rite conſecrãtes appellarũt auguſta. Vñ Ouid. lib. j. faſt. vult Auguſtũ fuiſſe dictũ quaſi rite a populo ſacerdotibuſq; dicatũ, eademq; ab origine auguria dicta, quaſi ea Iupiter manu ſua dare & augere viſus. Ait eñi, Sancta vocãt auguſta patres, auguſta vocanť Templa, ſacerdotũ rite ſacrata manu. Huius & augurium depẽdet origine verbi, Et quodcũq; ſua Iuppiter auget ope. Abuſiue tñ Auguſtus ꝓ nobili ſacro & maieſtatis pleno ponitur. Vergil. lib. Geor. Si quãdo ſedẽ auguſtã. Vñ Auguſti dicti ſunt Ro. Imperatores ab Octauio Auguſto, q primꝰ meruit hoc cognomen. Et Auguſtus menſis dictus eſt qui antea ſextilis vocabať donec nomẽ Auguſti dareť ex ſenatuſcõ. Nã Auguſtꝰ Cęſar mẽſe ſextili primũ cõſulatum inijt, triũphos ĩ vrbẽ ĩtulit, et Ianiculo legiões deductę ſecutęq; ſũt eiꝰ auſpicia. Sed & Aegyptꝰ hoc mẽſe ĩ poteſtatem Po. Ro. redacta eſt, finiſq; ciuilibus bellis hoc menſe impoſitus. Atq; ob has cauſas, quum hic menſis huic imperio fœliciſſimus fuerit, placuit ſenatui, vt hic menſis Auguſtus appellaretur.

✣ Auguſta, laurus ampliſſima eſt, & arbore & folio, baccarum non aſpero guſtatu. Cc.

¶ Auguſtale, domus in qua habitat magiſtratus, quę & prætorium dicitur.

¶ Auguſta Cęſarea vrbs ſupra Iberum ſita. diſtat a Numantia ad. lxxx. ſtadia.

¶ Auguſta emerita, ciuitas Luſitanię q̃ ab emeritis cõditoribꝰ & Auguſto nomẽ ſortita eſt, Nã vt Dio. refert Quo tp̃e Cęſar Auguſtꝰ Cãtabris & Aſturibꝰ deuictis ĩ Italiã rediret, reliqt milites, qui ſupra ętatem forẽt, atq; cõceſſit ipſis, vt in Luſitania Auguſtã emeritã cõderẽt.

✣ Auguſteũ marmor vndatim criſpum in vertices. Cc.

¶ Auidus, cupidus a nõ videndo, vt quidam putãt ꝙ propter nimiam cupiditatem non videat quid agat. De hoc etiam in dictione auarus.

¶ Auis videtur cõpoſita dictio quaſi ſine via, quia volatus ſciri nõ poteſt. Nã aues vias certas nõ habẽt, ſed per auia quęq; diſcurrũt, vel dr̃ auis ab aduẽtu eius, quia inde veniat vnde quis nõ ſuſpicetur, vel ꝙ ſingulis annis adueniat, Et propria auis eſt quæ oua parit pennis prædita præter vnum veſpertilionem qui vtroq; caret. Volucris eſt quæcunq; volans, vt veſpa.

✣ Aues Palamedis, a poetis grues dicuntur. Mar. Turbabis verſus, nec litera tota volabit Vnam perdideris ſi Palamedis auem. Cc.

✣ Aues ſedere dicuntur quando in altiori ſunt ſitæ, vt cornix in arbore ſedet. Cc.

¶ Auiariꝰ, qui curã auiũ gerit. Col. li. ix. de gallinis, Sic tñ vt illuſtria ſint loca q̃ cõmodiꝰ habitet auiariꝰ, q ſubinde debet ſpeculari aut ĩcubãtis aut ꝑturientis fœtus.

¶ Auiariũ, locus ſylueſter ſine via Ser. Auiaria ſecreta nemora q̃ aues frequẽtãt. Virg. li. ij. Georg. Sãguineis inculta rubẽt auiaria baccis. Itẽ auiaria dicũť loca vbi pẽnata nutriũť, vel claudũť, vel cuſtodiũť, vel quo ſe aues recipiũt, & colũbi & paſſeres. ſicut apiaria quo apes gręcę ornithones vocãtur. Col. lib. xix. Quę nos ſimiliter appellamꝰ apũ cubilia apiaria, vel nãtiũ volucrũ, q̃ ſtagniſpiciniſq; lætantur auiaria, vel etiã pecudũ ſylueſtriũ quæ nemoribus clauſis cuſtodiuntur viuaria. Hoc modo auiarium & auiarius ab auibus ſunt.

¶ Auicula diminutiuũ, parua auis. Gel. lib. ij. Auicula eſt parua, nomẽ eſt Caſſita, nidulaťq; in ſegetibus. Item auicula diminu. eſt ab auia. Cice. pro. L. Flacco, Nunc deniq; materculæ ſuæ feſtiuus filius auiculæ minime ſuſpitioſę purgat ſe per epiſtolam.

¶ Auilla quaſi ouilla, agnus recentis partus.

¶ Auiꝰ, a, ũ. qđ eſt ſñ via, Verg. lib. ij. Georg. Auiatũ reſonãt auibus virgulta canoris. Sal. in Iugur. Ipſe cum delectis militibꝰ metellũ ſequiť nocturnis & auijs itineribꝰ ignioratꝰ repẽte Romãos palãtes aggrediť. Luca. Auia pieridũ pagro loca nulliꝰ añ Trita ſolo. Auiꝰ lõge a via rõne remotꝰ. Lu. Auiꝰ a vera lõge rõne vagaris.

¶ Auꝰ ab ęuo noiatꝰ ẽ quia pr̃e antiquior ſit. Vľa grę co ἄυω reſonãs, quia ἄυω ſicco clamo ſtrepo, eſt eñi q̃rula illa ętas, ab α priuatiua ὕω pluo, vel dr̃ auꝰ ꝙ ad patrẽ ſit aditꝰ. Et eſt patris vľ matris pr̃, a quo Proauꝰ aui paterni vel materni pr̃, ꝙ ſit ꝓpe auũ. Inde abauꝰ ꝓaui paterni vľ materni pr̃ ꝙ ſit iã ꝓcul ab auo. Deniq; atauus, & tritauus, quaſi te[illegible]trauus, quia quartus ſit ab auo, vel quaſi terti[illegible]us pater. Eſt eñi atauus ſiue tritauus ab aui vel ab[illegible] auiæ pater. Poſt tritauum maiores dicuntur.

¶ Auia patris vel matris mater, a qua pro auia abauia & tritauia.

¶ Auitus, a, ũ, pe. ꝑ. ab auo ſiue ab auia fit, & ſignificat quod ad auũ ſiue ad maiores ꝑtinet. Cic. in Ver. act. ij. Nulla res cuiuſq̃ tã patria atq; auita fuit, q̃ nõ ab eo imperio iſtiꝰ abiudicareť. Liui. Interuenit deiñ his cogitationibus auitum malum regni cupido.

¶ Auunculus non eſt diminutiuum, quia non recte formatur, ſed eſt matris meę frater, ſic dictus ꝙ ęq̃ tertius a me vt auus eſt, ſed nõ eiuſdẽ iuris. Ideoq; vocabuli facta diminutio eſt piñ ac minor auus. Vľ dr̃ auũculus ꝙ ęui locũ teneat & ꝓximitate tueať ſororis filios, quẽadmodũ frater patris a patre patruus appellať, ꝙ ſit quaſi alter pater. Vñ & ipſi fratrũ ac ſoroꝝ filij, nepotes ex fratre, & nepotes ex ſorore dicuntur. Auunculus maior eſt auiæ maternæ frater. Perſ. Maior auunculus exit.

¶ Aula a noſtris pars domus q̃ vulgo ſala ſeu atriũ dr̃, ἀυλὴ eñi latine atriũ dr̃. Antiqui aulas ollas dicebant. i. vaſa figulina quibus cibaria coquũť. Plaut. in Am. Optimo iure infringatur aula cineris, in caput. Huius diminutiuum eſt aulula, a quo Plautina fabula Aulularia vocitata eſt, hoc eſt pua olla in qua repoſitus erat theſaurꝰ Fit etiã aliud diminu. qđ eſt auxilla, Eſt & aula, principis domꝰ q̃ & regia dr̃. Senec. Notiſſima vox eſt eius q in cultu regũ cõſenuerat, quũ qdã illũ interrogaret quo modo rariſſimã rẽ in aula cõſecutꝰ eſſet ſenectutẽ? Iniurias inquit accipiendo & gratias ſępe agendo.

♁ Aulęa, æ, & Aulęũ. Sunt autẽ Aulęa vela picturata & verſicolore textura ſpectabilia, q̃ a Gręcis peripetaſmata & periſtromata nominãť, qbꝰ parietes obtẽdũť q̃ in aliquo apparatu ſolẽt adhiberi. Dicta aulęa, ab aula Atali Aſiæ regis in qua primũ ĩuẽta ſunt. Vnde etiam Attalica aulęa vocãtur. Proper. Nobilis aulęis porticꝰ Attalicis. Refert Pli. Attalũ primum inueniſſe aurum veſtibus intexere. Vnde eſt nomen Attalicis. Beluata tapetia dixit. Plaut. A textura beluaꝝ quę in aluæis intexuntur. Sunt etiam aulæa veſtimenta & quaſi militaria paludamenta. Verg. Purpurea intexti tollant aulęa Britanni. Dicta ſunt aulea, cum fœminino genere a Curtio. Ait eñi, Ne qcq̃ coꝝ q̃ inuicem iactata erant rex ignorabat quum poſt aulęam quæ lectos obduxerat, ſtaret.

✣ Auleticos Tibialis calamus eſt. Cc.

✣ Auliticon calami genus eſt, continuo foramine peruium tibijs vtilius. Cc.

¶ Aulis, idis, vel aulis regiuncula eſt, vt ait Stra. Bœotiæ petroſa ex re ſortita nomen. Nã ſignificat tentoriũ vel locũ quo quis caſtra metatꝰ eſt. Eſt & ciuitas eiuſdẽ nóis cũ portu capace paucaꝝ nauiũ, vbi cõuenere Græci & cõiurarũt ſub Agamẽnone excidiũ Troianum. De hac Ouí. lib. xij. Met. Bœotia tellꝰ Aulide piſcoſa puppes tenuiſſet ituras. Eſt aũt ἀυλὶς ἡ κοίτη, ἀυλὶς, ἴλος καὶ πόλις βοιωτίας, i. aulis cubile, & Aulis vrbs Bœotię. Hęc Suidas. Home. autẽ χθιζά τε καὶ πρώιζ' ὅτ' ἐς Αὐλίδα νῆες Ἀχαιῶν ἠγερέθοντο κακὰ Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ φέρουσαι, ἡμεῖς δ' ἀμφὶ περὶ κρήνην ἱεροὺς κατὰ βωμοὺς ἔρδομεν, & ſubdit καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ ὅθεν ῥέεν ἀγλαὸν ὕδωρ ἔνθ' ἐφάνη μέγα σῆμα δράκων, & ſubdit, ἔνθα δ' ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοί νήπια τέκνα ὄζῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ, πετάλοις ὑποπεπτηῶτες, i. Heriq; & priuſq̃ qñ ad aulidẽ naues Achiuoꝝ cõgregatę ſũt mala Priamo & Troianis ferẽtes nos vero iuxta fontẽ ſacra ad altaria faciebamꝰ, & ſubdit. Pulchra ſub Platano vñ fluebat ſplẽdida aqua hic apparuit magnũ ſignũ draco, & ſubdit. Vbi erãt paſſeris pulli ſtulti ĩfãtes ramo ĩ ſũmo frõdibꝰ volãtes. ¶ Aulicocia, exta q̃ ĩ aulis. i. ollis coq̃bãť, hoc eſt elixa. ¶ Auxillã, ollã puulã dicebãt, vt ĩquit Feſtus.

¶ Aulon, mõs Calabrię cõtra Tarẽtinã regionẽ ferax boni vini Mart. Nobilis & lanis & Baccho fertilis Aulõ. In eo eſt & opidũ eiuſdẽ nóis. Eſt & nomẽ duaꝝ vrbiũ, quaꝝ vna eſt in Macedonia, alia in Cicilia. Pręterea aulõ, vt ſcribit Hiero. Cãnulę aut chordulę quę in organo reſonãt Aulę tibia, & calamꝰ tibialis auleticꝰ dr̃, vtpote tibijs vtilior. Ille vero qui phyſtulis eſt accõmodatus ſyringia appellať, ſicut ſcribit Plin. lib. xvj. Diciť & hic aulos auli pro tibia. Inde choraules tibicen.

♁ Auletris αὐλητρὶς mulier tibicina. Nam αὐλὸς tibia eſt, ſi autem duo verba feceris aulater interpretatur.

¶ Auoco, as, pe. cor. alio voco, ꝑ trãſlationẽ vero pro abſtraho ſiue diſiungo ſumitur. Lactant. lib. j. Et ad ſtudia pacis a rebus bellicis auocauit.

♁ A voluntate, ſignificat eum qui pro voluntate eſt, & defendit voluntatem alicuius.

♁ A voluntate dicitur, qui ſtudium habet inueniendi voluptates, Vide in litera A.

¶ Auolo, as, pe. cor. alio volo, ſiue alio ſubito diſcedo. Hiero. in Leui. Dimittet paſſerẽ viuũ vt in agrũ auolet Auguſt. lib. vj. cõf. ꝑ trãſlationẽ Et ſi quid arriſiſſet ꝓſperũ app̃hẽdere tedebat, qa pene priꝰq̃ teneret auolabat. ¶ Aura vẽtoꝝ vis, licet a vẽto diſtiguať, vt in naturalibꝰ q̃ſtionibꝰ Senec. docet, ꝙ aura ſit leuior, vẽtꝰ vehemẽtior. Verg. lib. iiij. Aene. At illi Dulcis cõpoſitis ſpirabat crinibꝰ ora. Iterdũ aura ponitur ꝓ ſplẽdore. idẽ in. vj. Diſcolor vñ auri, ꝑ ramos aura refulſit. Vñ auũ ſed'm aliquos dictũ eſt a ſplẽdore, q ĩ metallo eſt. Interdũ ꝓ afflatu, & fauore, quia quũ flat in ęſtate videť ęſtuantibꝰ fauere. Idẽ ibidẽ, Iã quoq; nũc nimiũ gaudẽs popularibꝰ auris. Vñ aurarij dicũť fautores. Interdũ ꝓ facilitate qua in amorẽ trahunť aliqui. Hora. lib. Car. Tuane tardet Aura maritos. Fit autẽ vt quidã ſine gręco volũt aura ab aere ꝙ motꝰ aer & ſplẽdorẽ faciat, & ventũ, immo græcum eſt. Suidas, αὔρα ἡ τοῦ πνοή, & in dictione χαζάνος quia iſte dabat iuramenta ferre ventis.

¶ Aurora proprium nomen eſt, poteſt tamen & ꝓ die accipi, & tunc appellatiuum eſt ab auro deriuatum. Vel ab aura. Nam ſurgẽte ſole puſilla quędam ſentitur aura. Proprie enim aurora eſt ipſe ſolis aſcenſus. i. prima ps diei in qua ſolet pulſu ſolis aer commotus auram facere Alij auroram ſplendorẽ ſolis exiſtimãt, ſeu matutinum ſplendorem ab eo ꝙ ab igne ſolis, vt auro aer aureſcit. Auroram etiam diluculum nuncupauere ꝙ tum dies luceſcere inciperet. Aliter Specu. Aurora eſt diei principium, primum a ſole lumen.

¶ Auũ dictũ eſt ꝙ p̃cipue cuſtodiať, gręce eñi ὠρεύειν cuſtodire dr̃. Vñ theſaurꝰ dictꝰ eſt. Nã θέσω ponã ὠρῶ cuſtodio. Hippocrates ab inuentoris noíe dictũ putat quẽ vocitatũ ait ἄυριον. Quidã a ſimilitudine auroræ coloris nomẽ traxiſſe exiſtimãt. Nõnulli ab auertẽdo, quia hominũ mẽtes auertat. Verg. Quid non mortalia pectora cogis Auri ſacra fames? Alij a Sabinis trãſlatũ dicunt. Quod illi auſũ dicebãt, ſ, in, t, poſtea mutata, vel potiꝰ ab ἀυρὸς dr̃ diues & abũdãs Sumiťq; auũ ꝓ ipſa materia Qñq; ꝓ pecunia, ſ. ꝓ aureis nũmis. qñq; ꝓ ornamento muliebri. Plau. in muſ. Agedum contempla aurum & palam ſatin hęc decent ſcapha? Teren. in Eu. Interea aurum ſic clam mulier demit, dat mihi vt auferam.

♁ Aurũ & argẽtũ factũ dr̃, quod neq; in maſſa, neq; in lamina neq; in ſignato, neq; in ſupellectili, neq; ĩ mundo, neq; in ornamẽtis ſit. Vlpia. Si factũ aurũ eſt oẽ ad eum ꝑtinet cui legatũ eſt. Ex quo auri aliquid ẽ effectũ. Ver. Sũt auri põdera facti, Infectiq; mihi. Ser. Ita exiſtiat aurũ vľ argẽtũ factũ id videri quo cõmode vti poſſumus.

✣ Aurũ coronariũ dicebãť triũphales coronæ aureę q̃ imperatoribus ob honorẽ triumphi mittebantur. Cc.

¶ Aureus ſubſtãtiuũ accipiť ꝓ ipſa pecunia. Plin. Immanę tabulę p̃tiũ accepit aureos mẽſura nõ numero.

¶ Aureus, a, um, qđ totũ ex auro eſt. Aureatꝰ, a, ũ, qđ in ſupficie habet aurũ. Nã multi fiunt annuli aurati, qui tamen aurei non ſunt. Abuſiue tamen dicitur domus aurea & porta aurea, quũ aurata dici debeat, vt eques auratus. Et auratus ꝓ aureo. Sueto. in Neron. Piſcatꝰ eſt rete aurato purpura coccoq; funibus nexis.

¶ Auro, as, aurũ ſuperpono. A quo deauro & inauro. Vñ auratũ deauratũ & ĩauratũ. Pſa. In veſtitu deaurato.

¶ Auriferũ quod fert aurũ. Vnde aurifera flumina dicũtur Tagus in Hiſpania. Padus in Italia. Hebrꝰ in Thracia. Pactolus in Aſia. Ganges in India.

¶ Aurarij, q aurũ imponũt & inaurãt. Et aurarij fautores qui fauoribus ſplẽdidos. i. claros faciunt ab aura.

¶ Auraria fodina vbi fodiť aurũ, quę & auro fodina dr̃

¶ Aurifex,faber aurarius qui auri laborandi artifex eſt. Pli. Velut aurificũ arte alternis inter folia cãdidãtibus margaritis,hinc aurificina pro aurificis taberna.

✤ Aurifur,q furat̃ aurũ. Plau. Et mihi hic aurifur ẽ. Cc.

¶ Auricomus pe.cor.q aureos crines ſeu aureã comã habet. ☿ Vñ Phœbꝰ vocatꝰ eſt auricomꝰ grece χρυσοκόμης. ¶ Auramẽtũ cũ auro dicitur. Pli.lib.xxxiij. Hiſpania ſtrigiles vocat auri paruulas menſas(quod ſuper omnia ſolum in maſſa auramento capitur) cũ cętera in metallis reperta igni perficiantur.

¶ Auricalchũ ex auro & ęre dictũ eſt,χαλκὸς enĩ æs dr̃ quaſi ſit æs aureũ,habet enĩ colorẽ auri. Siue ꝓpter cognationẽ q̃ eſt inter au & o. Nã dicimus ploſtrũ & plauſtrũ. Cotes & cautes, ſicut econtrario dixerũt auſculũ ꝓ oſculũ. Hierony.in Apo. Et pedes eius ſimiles auricalcho,hoc pręcioſius omnibus metallis fuit,ꝙ & ſplẽdorem auri & ęris duritiã poſſideret. Dr̃ & oricalchũ quia in locis montuoſis inuenitur, ὄρος enĩ latine mons dr̃. Plaut.in Mi. Ego iſtos mores oricalcho comparẽ. Sta. lib.x.The. Emicat effigies & ſparſa oricalcha renident ☿ Vulgus Othonem vocat.

¶ Auripigmẽtũ in Syria fodit̃ ad pictorꝝ vſũ in ſumma tellure auri colore, ſed fragili lapidũ ſpecularũ modo.

☿ Aurilegus pen.corre.qui aurum legit, id eſt furatur.

¶ Aurigo pe.prod.morbus qui & regius a colore auri quem bilis per totũ corpus diffuſa repreſentat,hinc aurigino ſus dicitur qui eo morbo laborat.

¶ Auriga pe.prod.& generis cõmunis,ſecũdũ Priſci.q vel quæ curũ regit,ſic dictus ꝙ ſplẽdorẽ ſibi agat auris quaſi fauoribus populi,ideſt clamoribus. Quandoq; generis fœminini ponitur pro ipſo curru.

¶ Aurigor,aris,moderor,rego.

¶ Aurata,piſcis ab auri colore nomen accepit, cuiꝰ amator,Sergius Aurata cognominatus eſt,vt refert Macro. Nam Arata prius dictus,quaſi Aurata ab oro quod vulgo pro auro dicunt. Martia. Non omnis pretium laudemq; Aurata meretur.

¶ Aurelia familia apud Roma.ex Sabinis oriũda,a Sole dici creditur,qui peculiariter Romæ ſacra faciebant, antiquitus dicti Auſelij,vt Valeſij Papiſij pro Aurelij Valerij Papirij Fuit & nomen propriũ matris Cęſaris.

¶ Auras fluuius ab Hemo in Iſtrum defluens.

¶ Aures ab hauriẽdis vocibus dictę ſunt detracta aſpiratiõe. Verg. Vocẽq; his auribus hauſi. Aut quia græci vocem ipſam αὐδὴν vocant ab auditu per mutationẽ literę,aures velut audes. Et tã cartilagines q̃ foramina aurium dicuntur aures. Lucre.lib.vj. Triſte ſuperciliũ,furioſus vultus & acet,Solicitæ porro plenęq; ſonoribus aures. Et tam de animantibus q̃ de eis quę carẽt anima recte dicuntur. Verg.in Georg. Binę aures duplici aptantur dentalia dorſo. Hinc inauris & auritus.

¶ Auricula non eſt parua auris,licet recte formet̃, ſed eſt exterior pars auris, vel pars infima quę mollis eſt. Hierony.in Exo. Et pones ſuꝑ extremũ auriculę dextrę Aarõ. Idẽ cõtra Ioui. Si digitũ amputes ſi ſummitatẽ auriculæ eſt,quidẽ dolor,ſed nõ tm̃ dãnum,nec tãta cum dolore deformitas,q̃ta ſi oculos eruas.

☿ Auribus prouehi dicimur,quando audientes aliquid delectabile laborem pedum nõ ſentimus,tanq̃ aures nos vehant. Apuleius, Me vſq; ad iſtam ciuitatis portam meis auribus prouecto.

¶ Auritus,a,um,pe prod.quod magnas habet aures. Verg. Auritoſq; ſequi lepores. Et auritus dr̃ qui bñ audit. Hora.lib.carmi. Doctus auritas fidibus canoris Ducere quercus. ☿ Auritus populus apud Plaut.in Aſina.i.populus auribus intentus.

¶ Auricularius ſecretarius,cõſiliarius. Hierony.lib.ij. Reg. Fecitq; eũ ſibi Dauid auriculariũ a ſecreto, & Auricularius dicitur medicus.

¶ Auricularius,a,um,qđ ad aures ꝑtinet. vñ auriculariũ ſpecillũ dicimꝰ. Similiter auricularis & hoc auriculare. vt Verminatio auricularis,cũ putridę aures vermibꝰ ſcatẽt. ¶ Auriſcalpiũ,inſtrumẽtũ quo aues purgantur.

✤ Auritaurus,mõs Tauro oppoſitꝰ Caucaſꝰ. Sed librariorꝝ vitio id verbũ deprauatũ eſt,vt plæraq; alia & Auritaurꝰ ꝓ Auritauro legẽdũ ἀντὶ ei contra ſignificãt. Cc

¶ Aureæ,ſunt fręni qui circa aures equorum religant̃, immo pars habenæ quæ circa aures ponitur.

¶ Aurunci barbę caprarꝝ. Vnde & pro barbatis hominibus poni ſolet.

¶ Arunica vrbs quam condidit Auſon Vlyſſis & Calypſus filius,fluuius ſiue Cyrce.

☿ Auſitis,idis,regio eſt,quæ Hebraicę dicitur Hus,in qua natus eſt Iob.

¶ Auſonia olim pars Italiæ dicebat̃,in qua ſunt Beneuẽtum. Tarracina ab Auſone Vlypſis & Calypſus filio nũc autẽ ꝓ tota Italia ſumit̃,q̃ Apẽnino finit̃. Inde Auſoniꝰ,a,um,& Auſon ꝓ eo q eſt ex Auſonia. auſonium mare pars Ionij eſt,Brutiã alluit,a Tarẽto incipit,tamẽ cur dicat̃ aliter ſcribit Suidas, αὐσόνιον, ἰταλῶν καὶ αὔσονες οἱ βασιλεῖς παρὰ τοῦ αὔσω τοῦ τολμῶ, οἱ πάντα ἐπιτολμῶντες τῷ προστάγματι καὶ αὐσόνιος πόντος, ἡ θάλασσα σικελική ἀπὸ αὔσονος τοῦ Ὀδυσσέως καὶ καλυψοῦς υἱοῦ ἐκεῖ βασιλεύσαντος,

✤ Id eſt Auſoniorũ Italorꝝ, & Auſones reges ab αὔσω Audeo õia audẽtes mãdato,& Auſoniũ mare qđ Syculũ mare ab Aſone Vlyſſis & Calypſꝰ filio illic regnãte.

¶ Auſculto,as,cũ accuſatiuo ſignificat audio. ☿ q̃ diligẽter attẽdo:hinc illud Catonianũ, Auditis enĩ nõ auſcultatis tãq̃ pharmacopolã. Aliqñ obœdio,ſed cũ accuſatiuo. Plaut. Tũ illũ ſũmiſſe loquẽtẽ auſcultabã,cũ datiuo obedio. Terẽ.in And. Pãphilũ ne adiutẽ,aut auſcultẽ ſeni. Itẽ aſpicio,cerno. Afra. Ludos hinc auſcultaui procul. Auſcultare autem veteres pro oſculari dicebãt. Plautus. Et inter ſeſe auſcultãt,& columbatim os cum ore conſerunt. Et tunc ab oſculo,hoc eſt ore deducitur, quod auſculum dicebant.

¶ Auſpiciũ quaſi auis ſpeciũ,ab auiũ ſpectatiõe dr̃ ſicut auguriũ quaſi auiũ garriũ ab auiũ garritu & voce & garriẽdo. Auſpiciũ ab auiũ volatu fit. Duo ſunt auſpiciorũ gña, Vnũ ad oculos,alterꝝ ad aures ꝑtinẽs. Ad oclos volatus,ad aures vox auiũ. Thireſias Thebanꝰ primus auſpicia auiũ inuenit. Vide etiã in dictione Augur. Vergil.pro poteſtate poſuit. Cõmunẽ hũc ergo populũ paribuſq; regamus Auſpicijs. Ab eo quod pręcedit ad id qđ ſequit̃,ꝙ iiſdẽ auſpicijs creati conſules parẽ habẽt poteſtatẽ. Auſpiciũ antiqui curioſiſſime obſeruabant, adeo vt nihil publice ſine auſpicijs nec domi nec militiæ gereret̃. Vñ auſpiciũ capit̃ qñq; ꝓ ductu & fortuna, quia dux belli anteq̃ iret in expeditionẽ auſpicia capere ſolebat, Quandoq; capitur pro præſagio.

¶ Auſpices,qui auſpicio præſunt,quos idẽ eſſe qđ augures. Cic.his verbis declarat, Quid de augurijs loquar tuę ꝑtes ſunt: Tuũ inquit auſpitiorꝝ patrociniũ eſſe debet. Quãobrẽ hi augures auſpiceſq; dicebãtur, & auſpices qui p̃poſiti ſunt celebrãdis cõnubijs ex ꝑte viri. nã ex ꝑte vxoris ꝓnuba dr̃,quia auſpiciũ ꝓ nuptijs capere ſolebant. Aliqñ auſpex capit̃ ꝓ eo q dux militiæ eſt. Hor. Nil deſperãdũ Teucro duce & auſpice Teucro.

¶ Auſpicor auſpicium capio vel incipio tam in bonum q̃ in malum ꝓpterea ꝙ nihil veteres rei magnæ ordiebantur niſi auſpicato. Suet,in Aug. Militiam auſpicantibus non Tribunatum modo legionum,ſed etiam præfecturas alarum dedit.i.militiam incipientibus & fœlici auſpicio inchoantibus. Plin.lib.vij. At homo infœliciter natus,iacet manibuſq; pedibuſq; deuinctis, animal cæteris imperaturum,a ſupplicijs vitã auſpicatur. Col. lib.xij. Poſſit ab idibus Ianuarijs auſpicari culturam officia. Inauſpicatus non auſpicatus, vſitatũ eſt veteribꝰ ſic dicere,ſi quid aliqñ aliter eueniſſet q̃ vellent.

★ Auſpicatam rem dicimus quę auſpicijs probata eſt. Auſpicato aduerbiũ. Terẽ. Haud auſpicato huc me appuli.i.nõ fœliciter. Quintilianus, Itaq; apud illos Homerus ſicut apud nos. Vergi. Auſpicatiſſimum dederit exordium,id eſt feliciſſimum.

¶ Auſter,ventus meridionalis, ab hauriendis aquis dictus,licet quandoq; non aſpiretur in principio. Nã nebuloſus atq; humectus eſt,qui etiam Notus græce eadẽ ratione appellatur,quoniam νότις latine humor dicitur. Ponitur tamen quandoq; pro alijs ventis. Ab auſter fiunt duo adiectiua, Auſtrale & auſtrinũ. Sed hęc nõ abſurde per h ſcribi videntur.

¶ Auſterus,a,um,penulti.ꝓdu.gręca dictio,quę apđ nos ſignificat acre,aſperum,immite. Horatius in Ser. Moliter auſterum ſtuſtio fallẽte laborẽ,græce αὐστηρός.

✤ Auſtraria, inſula eſt in oceano ſeptentrionali, aliter Gleſſaria dicta. Cc.

¶ Auſtro,ſtras,ſignificat humecto. Plaut. Auſtrati ad ignem ſedent.

¶ Auſtrũ,radius rotæ. Lucretius lib.v. Vt fluuius verſare rotas,atq; auſtra.

¶ Auſugani, populi ſunt inter Fęltriam & Tridentum ab Auſugo opido dicti. Nunc vallis Sugana vulgo appellari ſolet. ☿ Vbi lanę copia fit.

¶ Aut,coniunctio ſeparatiua. Verg. Aut onera accipiunt venientum,aut agmine facto. Aliquando dubitatĩa vt aut librũ volo,aut pretium. Si ſemel ſubijciatur, diminutiua eſt,vt aut age diuerſas. Quod enim grauiſſimum erat,Iuno optauit. Aliquando coniunctiua,vt aut Dauni Magne pater diuum miſerere. ☿ Quandoq; ſignificat pro tempore, vt, Aut ante ora deum pingues ſpatiantur ad auras Inſtaurat donis edulas, id eſt nunc ante ora deum.

☿ Autolicus, fur maximus perhibetur auus Sinonis, q equum in Troiam introduci fecit. Alter fuit Parnaſi incola,de quo Strab.libro.ix.ſcribit, ꝙ furto vicinorum bona ſurripuerit.

☿ Autochthones Epitheton Atticorum eſt quaſi indigenæ,& in eodem nati ſolo,quod incolant eiuſq; terræ primi cultores. Non enim aduenę ſunt Attici,neq; paſſim collecta colluuies originem vrbi dedit. Sed vt hiſtorici tradunt,quæ illis ſedes eadem origo eſt. Apud Cic. ad Atticum αὐτόχθον in homine vrbanitas pro ingenita & natiua,non autem inſitiua & alienigena.. Suidas in ethimologico Autochthonas ſcribi dici, præter Athenienſes Arcadas quoq; & Eginetas.

✤ Authenticum dicimus græcos ſecuti,quod latine authoretum diceremus. Cc.

✤ Autem pro ſed,ſiue verum. Cc.

¶ Automedon pe.cor.nomen aurige Achillis.

¶ Autolecythus,penul.cor.mendicus ſcurra, græcum eſt αὐτολήκυθος ſed λήκυθος eſt vt vrceolus olei, αὐτὸς ipſe quoniã nec aliud poſſidet ait Suidas. Iu. de Codro vrceoli ſex, & ſubdit καὶ γὰρ ἔχομεν ἐν ταῖς λυκήθοις ἀργύρια & multa alia.

¶ Autographum dicimus propria ipſius manu ſcriptũ Gręci αὐτὸν ipſum dicunt γράφω ſcribo. Vnde autographa epiſtola apud Sueto.in Aug. ipſius manu ſcripta ſignificatur. Antigrapha vero reſcripta.

¶ Autocineton pe.prod,græce αὐτοκίνητος ſeipſũ mouens,& non ab alio mouetur.

☿ Autodidactus, qui ſeipſum magiſtrum habet qualis fuit diuus Augu. eccleſiæ doctor eximius.

¶ Automata, ſunt inſtrumẽta arte mœchanica,ita ſubtiliter fabricata,vt ſua ſpõte nullaq; apparẽte cauſa moueãtur,qualia ſunt horologia, machineq; verſatiles. Automatõ enĩ interpretatur vltroneũ,& ſuæ ſpontis. Scribit Victru.hydraliticas machinas,& aquarũ expreſſiones automatas a Cteſibio primo repertas fuiſſe,vbi automata appellat mœchanica inſtrumẽta,q̃ per ſemetipſa moueantur. Mors natalis & fatalis dr̃ a Demoſthene αὐτόματος quaſi ſuę ſpontis,& nulla extrinſecus vi coacta. Demetrius Moſchus Laconicus λέγεται ὅτι μαίομαι δ' ἰαρυμαίνεποιη. ✤ Ideſt dr̃ ꝙ μαίομαι, id eſt impulſus ſũ aliquid facere.

☿ Automalę a gręcis dicũt̃ ꝓfuge. Põ. ſcribit Aethiopũ alios vocari a vitę ſpatio Macrobios, alios,q ex Aegypto aduenere automalas. Ita enĩ gręci ꝓfugas appellant. ¶ Autonomus,penul.corre.q viuit ſuis legibus.

¶ Autonomia libertas viuẽdi ſuis legibꝰ παρὰ τοῦ αὐτονόμος. ¶ Auturgus artifex ꝑ ſeipſũ faciẽs. Auturgia manualis operatio αὐτὸς καὶ ἐργάζομαι, Ideſt ipſe & facio.

☿ Autopyrus,pen.cor.fermentum dicitur,qui & cymitis,non ꝙ fermentatus omnis gręce dicatur autopyros ſed ꝙ ponis autopyros vtilior ad ea ſit quoties fermentum accepit. Igitur panis autopyrus, qui & ſyncomiſtꝰ dicitur ex eo nomen habet, ꝙ non ex tritici parte ſit, ſed ex ipſo plane toto,pyrnos & anaractos Hippocrati vocatus πυρνος panis ἀναράκτος communis publicus. πυρός triticum proprie dicitur.

☿ Autoſchedios αὐτοσχέδιος forma rudis.

¶ Autumo,as,pe.cor.exiſtimo,cenſeo,affirmo. Plau. Niſi hoc ita factum eſt perinde vt factum eſſe autumo, non cauſam dico eum,quin ſimiles probri.

☿ Autumnus ab augendo,ꝙ tunc maxime augeãt̃ opes coactis agrorꝝ fructibus. Ideo Cypri.ad Demetrianum, neutro gñe vſus eſt. Nec adeo arboreis fœtibus autumna fœcunda ſunt. Hinc autũnitas autũni tempeſtiuitas, ſicut Oliuitas quando olea legitur. Hinc autumnale adiectiuũ,vt tp̃s autumnale,& ideo per c ſcribendum eſt.

¶ Auxilium ab augeo,qm̃ augebãt numerũ ij,qui accedebant alienigenę. Proprie enĩ dr̃ ſociorum quũ legiones ex Romanis cõſtent. Inde Vege.libro.ij. de re mili. Auxiliares ex diuerſis locis veniunt,& legionibꝰ ſemper auxilia tanquam leuis armatura in legione iungebãtur,vt in his pręliandi magis adminiculum eſſet quam principale. Inde apud hiſtoricos legionarij & auxiliarij diſcretim ponuntur,

¶ Auxiliaris & auxiliarius vtrũq; dr̃ ꝓ eo,qui in auxiliũ alicuius venit. Aſinius pol. Militẽ nõ modo legionariũ,ſed ne auxiliarium quidem vllum quoq̃ miſi.

¶ Auxiliari ſignificat adiuuare,auxilio eſſe,& tã accuſatiuo q̃ datiuo cõſtruit̃,quandoq; etiã genitiuo. Hierony.in Eſa. In die ſalutis auxiliatus ſum tibi.

✤ Auxilia. Vide in dictione Aula.

¶ Auximum pe.prod. Piceni vrbs, a qua Auximates, populi dicti ſunt,vt inq̃t Strab. Vulgo Oſmum dicitur.

A ANTE X.

AXamenta,carmina quæ & Salijs in vniuerſos homines componebantur.

✤ Axantos,inſula eſt in Oceãno ſeptentrionali. Cc.

¶ Axenus inhoſpitalis ab a & ξένος,ſine hoſpite ſic olĩ dictus ſinus Pontici maris.&c.non profundus,ſed fluctuoſus & feruens,olim excolentiũ ſęuo ingenio, poſt commertio aliarum gentium mollitis aliquantum moribus,dictus euxinus,ideſt bene hoſpitalis. Ouid.tamen ob frequentes procellas falſo ſic nominatum dicit, Euxinus falſo nomine dictus habet. Idẽ Quem tenet Euxinus mendax cognomine Pontus.

¶ Axinomãtia cũ accẽtu in pen,genus magicę diuinationis per dolobellas ſecureſq;, quas Græci axinas vocant. Vnde Plin.lib.xxx.ſcribit peluibus ſecuribus ac multis alijs modis diuina magos promittere.

¶ Axare antiqui pro nominare poſuerunt. ✤ Axies mulieres dicebãtur ſiue dij vna aliquid agentes. Cc.

¶ Axis in cœlo ꝓprie ſignificat diametron mũdi. Eſt enĩ linea imaginata q̃ ab vno mũdi cardine in alterꝝ tẽdit. Apul.in Coſmo. Eos polos dicimꝰ a quibꝰ velut a cardinibus axis eſt ductꝰ diuiſor & diſcriminator mundi orbẽ terrę in medietate cõſtituẽs. Duo ſunt autẽ axes qui & cardineꝰ dicũtur ꝙ circa eos rotari orbis videat̃, & poli a gręcis vocãtur, Nã vt quidã putãt axis ab agẽdo,ideſt mouendo deducitur. Et axit pro egerit veteres vſurpauere. Vnus Auſtralis ſiue Antarticus. hoc eſt artico oppoſitꝰ q terræ obiectu a nobis cerni nõ poteſt.

Alter ſeptentrionalis ſiue arcticus, ſiue arctous, aut Borealis, qui nunq̃ occidens ſemper conſpicitur. Ver. Hic vertex nobis ſemper ſublimis at illum Sub pedib⁹ Stix atra videt, maneſq; profundi. Hic pro ſeptẽtrionali parte ponitur, q̃ hic polus duntaxat nobis notus ſit, circa quem orbis vertatur. Item axis dr̃ ſtipes ſeu lignum teres circa quem rota currus vertitur. Vergil. lib. iiij. Georgi. Poſt valido nitẽs ſub pondere faginus axis. Hinc Grȩci ἄξονα dicunt. Licet quãdoq; pro toto curru capiatur, vt apud Iuuenalẽ, Dignus Aricinos, qui mendicaret ad axes. Item axis dr̃ totum cœlũ, vt, Axẽ humero torquet, ideſt cœlum ſuſtinet. Dr̃ & axis circa quem aliquid agiꝛ hoc eſt moueꝛ. vñ actioſi factioſi, q̃ vna quid agerent, facerentq;. ☿ Item axes tabulȩ ſextiles ſunt inquit Feſtus, vnde coactio, i. contabulatio, aut ſtipites teretes. Et axis quoq; fera eſt in India, humili pelle pluribus candidioribuſq; maculis.

¶ Axilla locus concauus ſubter brachiũ vbi naſcuntur pili. Inde fit ala, vt inquit Cicero.

¶ Axungia, interior porci pinguedo inueterata ab axe plauſtrorum vngendo dicta, vt facilius circa eũ rota vertatur. Hȩc q̃to vetuſtior, tãto vtilior eſt & multas vires habere crediꝛ, qm̃ id animal hȩrbarũ radicibus veſcitur Plinius, Folijs cum axungia ſtrumas diſcutit. Dicitur & axugnia. Idem lib. xx. Et ſylueſtri ruta cum axugnia veteri illitos ramices ſanari produnt.

¶ Axioma penultima produ. a Varrone ꝓfatũ, & proloquiũ dr̃ a Cicerone lib. j. Tuſcul. pronũciatũ ſiue proloquiũ. Et eſt ſententia in qua nihil deſyderatur, vt Annibal Pœnus fuit. Scipio numãtiã deleuit. Et omnino quicquid ita dr̃ plena & perfecta verborum ſententia, vt id neceſſe ſit, aut veꝝ, aut falſum eſſe, id a dialecticis axioma appellatum eſt, alibi Cicero dixit, Fũdamentũ dialecticȩ eſſe axioma, quod ait eſſe quaſi effatũ. Eſt ꝑterea axioma, i. ꝓnunciatum, quod alij adiunctũ, alij cõnexũ dixere. Id tale eſt. Si Plato ambulat, Plato moueꝛ Si dies eſt, ſol eſt ſuper terram. De hoc Martianus Capella. lib. dial. intelligi volẽs, ſic ait, Quod fuerit ex nominatiuo caſu nominis, & tertia verbi perſona coniunctiuũ proloquiũ dicitur. Ergo miſer eſt. M. Craſſus ſed trahant alij. & vſurpent quantum velint huius dictiunculæ ſignificationem grȩce tamen dicitur ἀξίωμα, id eſt dignitas, poſtulatio, ἀξιόω probo, dignum facio, peto, dignor, rogo, volo, cenſeo.

¶ Axius fluuius Paphlagonum per Mygdoniam fluẽs Plinius libro. iiij Mox Antigone Europis Axium amnem eodẽ nomine alius, per quod Rhedias fluit. Axiũ vrbs in Myſia inferiore.

¶ Axus Macedonum fluuius Axos vrbs Cheroneſſi Thraciæ. ☿ Axos etiam Græci crepidines vocant.

¶ Axon Ionum fluuius in minore Aſia. Axona flumẽ in extremis Rhemorum.

☿ Axona Græci vocant ſecundam ceruicis vertebram q̃ ſit immobilis, quaſi axis.

☿ Axonos pe. prod. Nam Græce ἀξωνος appellatur, qui præcinctus, hoc eſt ſtrenuus eſt.

A ANTE Z.

AZana, Aethiopiæ regio, quæ ſinũ rubri maris barbaricum appellatum obtinet, a qua Azanum mare dictum eſt, a Plinio lib. vj.

☿ Azanium fons quidã, vt inquit Eudoxus cuius aquã guſtantibus vini tædium veniat, intantum vt ne odor quidam eius feratur. Victru. & Plin. aſſerunt talem fontem ſiue lacum fuiſſe in agro clitorio.

¶ Azelos penultima producta, latine dici poteſt ſine amore, infœlix, ſine inuidia, ab α priuatiua ζῆλος etiam multa alia ſignificat.

¶ Azimus pen. cor. cum y apud nos dicitur ſine fermẽto ζύμη enim fermentum dicitur.

¶ Azotus pen. prod. vrbs Syriȩ, a qua Azotius, a, um, vt viri Azotij, qui Azotum habitant.

B ANTE A

BLitera muta eſt, quæ non in ſonum ſuum, ſed in ſonum e literȩ finitur. Nam Grȩci vita nominant. Gerit virtutem & poteſtatem mediam inter p, & ph. Quare nos ob literarũ affinitatem dictiones grȩcas traducentes, nonnunq̃, p, & , ph, in illam conuertimus vt quũ apud Græcos πύξος ſcribatur, apud nos buxus. Et quod illi ἄμφω nos ambo tranſcribimus. At econtario quod illi cũ b ſcribũt cum ph traducimus, vt θρίαμβος triumphus. Conuertiꝛ quãdoq; b in u, euphoniæ vel differentiæ cauſa, vt aufero pro abfero. Aufugio pro abſugio. Tranſit etiam in f, vt ſufficio, in c, vt occurro, in g, vt ſuggero, in m, vt ſũmito, in p, vt nubo, pſi.

☿ Baal ait Auguſt. eſt nomen apud Aſſyrios, quod daꝛ Ioui. Nam Baal Punici videntur dicere dominum, vnde Baalſamen, quaſi dominũ cœli dicunt, ſamẽ quippe apud eos cœlum appellatur.

✣ Babactes, vnum ex nominibus Bacchi ἀπὸ τοῦ βάζω, id eſt clamo, Vide Bactes.

¶ Babylon pe. cor. nomẽ principalis vrbis in Chaldȩa Et apud nos confuſio, vel tranſlatio diciꝛ ꝓpter linguarũ cõfuſionẽ eorũ, qui ȩdificabãt turrim, cuius altitudo quinq; miliũ centũ ſeptuaginta quatuor paſſuũ fuit. Hebrȩi nãq; Babel confuſionẽ appellant. Hæc vrbs adeo nobilis fuit, vt Chaldȩa tota, & Meſapotamia a ſe Babylonia dicta fuerit. Et prius quidam dicebatur ciuitas regni Nembroth, in qua coꝝ qui ȩdificauerunt turrim lõge diuiſæ ſunt linguæ, quorũ prĩcipem fuiſſe Nẽbroth gygantem Ioſephus affirmat. poſtea a Nino, vel Semiramide inſtaurata, mœnibus ac ortis penſilibus, temploq;, ac arce maxime fuit admirabilis. Hæc campi planicie vndiq; conſpicua, natura loci lȩtiſſima, caſtroꝝ facie mœnibus paribus per quadrũ diſpoſita muroꝝ eius vix credibilis relatu firmitas, & magnitudo. i. latitudo cubitorum. L. altitudine quater tm̃. Ambitus quadringentis octoginta ſtadijs circũuenitur. Murus coctili latere, atq; interfuſo bitumine compactus. Quem tam latũ fuiſſe quidam ſcribunt, vt quadrigȩ ſibi inuicem occurrentes facile pertranſire poſſent. Vnde & inter ſeptem ſpectacula orbis numeratur. Foſſa extrinſecus late patẽs vice amnis circũfluit. A frõte murorũ centũ portȩ ȩreæ, & Euphrates in ea fluit. Hæc vrbis quum aliquando defeciſſet, & ſemiramis circa cultũ corporis occupata eſſet ſoluta adhuc altera crinium parte ad eam recuperandã cucurrit, nec prius decorem capillorum redegit in ordinem q̃ vrbem in ſuam poteſtatem reſtitutam vidit. Babylon maxime celebrauit intexere colores diuerſos picturæ, & nomen impoſuit. Babylonica enim appellantur. In Babylonis regione eſt Seleucia, & Berillus in ea reperiꝛ. A Babylõ fiunt Babylonius, a, um, & Babylonicus, a, um, Vnde Babylonios dicimus, qui ex Babylone ſunt. Et captiuitatem Babylonicam.

★ Babylonyca ſubſtantiue ſunt vela varijs coloribus intexta, quoniam Babylon ea intexuit primum,

☿ Babe aduerbium græcum, qui nos pro interiectione negligentis vtimur. Babȩ cautio eſt inuicem ſibi reſpõdentium.

¶ Bacca per dupplex cc, cõtinet intra ſui nominis ambitum fruct⁹ diuerſoꝝ generũ, lauri, oliuȩ, corni, myrti, & alioꝝ hmõi. Eſt & bacca lapis præcioſus ſiue vnio.

¶ Baccalia arbor eſt, quam & auguſtam appellant, de qua in ſuperioribus. Cc.

¶ Baccatus, a, um, quaſi baccis, hoc eſt lapilis prȩcioſis & margaritis ornatus. Verg. Colloq; monile Baccatum.

✣ Baccifera, ferens baccas, Cc.

¶ Baccula diminutiuum parua bacca. Pli. lib. xxv. Omnes colore buxeo, caulibus paruis, flore purpureo, ferũt bacculas paruas vt Cappari.

¶ Bacchar, aris, pe. cor. gñis fœ. hȩrba eſt radicis odoratȩ ad cynnami ſimilitudinẽ hȩderȩ pœne folijs rotundiorib⁹ mollioribuſq;: Quidã nardũ ruſticũ vocant. Ex hac radice fieri ſolebat vnguentũ, qđ baccariũ dicebaꝛ. Valet hȩrba contra faſcinationes. Vnde Verg. Baccare frontem Cingite, ne vati noceat mala lingua futuro.

¶ Bacchar, cum h, genus eſt vaſis vinarij, quod & baccharium dici poteſt.

¶ Bachus Iouis ex Semele filius, putatus eſt deus vini, & ꝓ ipſo vino poni conſueuit. Hic multinomi⁹ fuit. Nã Dionyſi⁹. Deinde liber pater. Poſtmodũ cũ bellaſſet in India, & multas ſecũ habuiſſet fœminas, q̃ bacchȩ dibãtur Bacchus. Idẽ Oſiris, Qñq; Priapus, qñq; Bromius, qñq; Brotin⁹ dict⁹ fuit. & Lençus. Hic orbẽ fere terrarum peragrauit, multas nationes domuit, Indos debellauit, & primus oĩm triũphauit vectus Indico elephanto, vt ſcribit Diod. Prim⁹ emere ac vẽdere inſtituit, & diadema regũ ac triumphum inuenit. Dictus Bacchus ἀπὸ τοῦ βακχᾶν. i. ebrius ſum, & clamo q̃ in Bacchanalib⁹ clamores fierent Vel vt ſcribit Diod. a mulierib⁹ q̃ illũ Bacchantes. i. furentes ſequebanꝛ. Vel ab incondito vlulatu quẽ lymphatȩ mulieres in eius Orgijs edebant adiecta, c, litera, quo vaſtior ille Mœnadum Sonus in ipſo dei nomine redderetur, inquit Euſta.

¶ Bacchas, Bacchi ſacrificula, q̃ & Bacchis, dis. Et baccha villa quȩdam circa Mœotidem.

¶ Bacchius, a, um, poſſeſſiuũ eſt a Baccho, ſiue Bacch⁹. Col. Pierij nemoris Bacchȩa voce fremẽtũ. Bacchius ſubſtantiuũ genus pedis eſt ex tribus ſyllabis conſtans, quarũ prima breuis eſt reliquȩ lõgȩ, vt honeſtas, hoc pedis genere vtebãtur in carminibus ſacrorũ Bacchi. Cui contrarius eſt Antibacchius.

¶ Bacchium, genus vaſis vinarij, quo in ſacrificijs Bacchi vtebantur.

¶ Bacchanal vel bacchanale, locus in quo Bacchi feſta celebrabantur. Plau. in Au. Ad Bacchicas veni in Bacchanale coquinatum.

¶ Bacchanalia, q̃ & Dionyſia Bacchi feſta, in quib⁹ viri ꝑ noctẽ fœminis, & tenerȩ ȩtati turpiter miſcebanꝛ per dolũ. Vñ eſt illud Iuen. Qui Curios ſimulãt, & Bacchanalia viuunt: hȩc a multis Grȩciȩ vrbib⁹ triẽnio quoq; celebrabanꝛ. Sciendũ q̃ nomina dierũ feſtorũ tm̃ pluraliter declinanꝛ, & genitiuum pluralẽ tam in orum, q̃ in ium, terminant, vt Bacchanaliorum, & Bacchanalium.

¶ Bacchari ꝓprie ſignifi. Bacchanalia celebrare ꝑ trãſlationẽ vero poniꝛ pro furere, vagari, diſcurrere. Veteres eñ quicquid vehemẽtius agitareꝛ Bacchari dicebant a Bacchantib⁹. Ver. Totãq; incenſa per vrbẽ Bacchatur. Quinetiã loca ipſa in quib⁹ eſſet bacchatũ, bacchata vocabãt. Ver. Virginib⁹ bacchata Lacȩnis Taygeta. Hie. ad Algaſiã. bacchari pro ſȩuire poſuit. Proprio cõtra ſe furore bacchanꝛ. Aliqñ etiã bacchatũ dr̃ Baccho dedicatum. Huius verbi compoſitum eſt debacchor.

☿ Bacchicus, a, um, idem quod Bacchius poſſeſſiuum.

¶ Bacchati aduerbiũ ſignificat more Bacchãtiũ. Apul. Quin igitur ſoror hunc primũ Bacchatim diſcerpimus.

¶ Bacchei⁹, a, um, poſſeſſiuũ. Ver. Bacchȩia dona tulerũt. ¶ Bacchides pen. cor. nomẽ ꝓpriũ viri quod apud nos luctus fortis, vel vetuſtas in vomitu dici poteſt.

¶ Bacchiadȩ dicti fuerunt, qui e Corintho exules in Sycilam deuenerunt, & vrbem inter Pachinum & Pelorũ ȩdificantes Siculi fami ſunt.

¶ Bacchilio fluuius, qui de Vincentinis mõtib⁹ defluit.

✣ Bactes, Bacchi nomẽ quẽadmodum & Babactes ἀπὸ τοῦ βάζω. i. clamo vociferor, ob bacchantium tumultuarium clamorem & quia madidi vino huiuſmodi voces emittere conſueuerunt. Cc.

¶ Bactra, orum, Scythiȩ ꝓuincia vltra Aſſyriã flumine Bactro cognoĩata. Ver. li. ij. Geor. Neq; bactra, neq; Indi Laudib⁹ Italiȩ certẽt. eſt & Bactra opidũ regionis ipſius caput ſub monte Paropaniſo, qđ ante zariaſtes dicebaꝛ. Ei⁹ prouinciȩ populi Bactriani vocati ſunt, quorũ rex fuit zoroaſtres magicȩ artis inuẽtor. ☿ Bactrianũ regnũ olim mille vrbib⁹ fuiſſe inclitũ ferunt. Hui⁹ gentis primus inſtitutor fuit (vt Ioſeph⁹ ſcribit) Geter fili⁹ Arã. Similiter Bactri idẽ dicuntur. Hier. Bactri canib⁹ ad hoc ipſum nutritis, obijciunt ſenes.

¶ Bactrianus, a, um, quod eſt ex Bactris, vt Bactrianus populus, Bactrianȩ mulieres prȩſtanti ornatu, atq; vnguentis vtuntur, & ab ancillis, & ſeruis multomagis, q̃ earum mariti cultȩ ſingulari quadam pompa equitantes exeunt auro, atq; lapidibus ornatȩ, nec caſte viuunt, ſed tam ſeruis q̃ conuenis permiſcentur, nec a viris accuſantur, quum eorum dominari videantur.

¶ Baculus & baculũ vtroq; mõ dr̃. Nã apud grȩcos bactrõ neu. ge. dr̃. Oui. li. xv. Meta. Eſſe ſolet baculũq; tenens agreſte ſiniſtra. Cuius etiã diminu. ꝓtulit. Ci. li. ij. de fi. bo. Bacillũ aliud inflexũ & incuruatũ, aliud ita natum. A baculus fit bacillus, a quo imbecillus, a, um, & imbecille. Vnde imbecillitas pro infirmitate.

¶ Badius equus dicitur, cui eſt phœnicis color.

☿ Badizare ſignificat ire. Plau. in aſi. Demam hercle iã de hordeo tolutim ni badizas.

¶ Belua ĩmanis fera a vaſtitate, ſeu a violẽtia, vel a balatu a quocũq; ſit primã vocalẽ trahit a principali: quidã a bellũ deriuãt. Hĩc bȩluin⁹, a, um, qđ eſt bȩluȩ, vt bȩluina rabies. Amb. Tũ ipſa habitudo corporis ſuauis & grata, vt neq; bȩluina vaſtitas horrori ſit, nec gracilitas ĩfirmitati. ¶ Belutus, a, um, pe. pro. quod eſt beſtiæ ſimile.

¶ Beluata dicta ſunt tapetia a Plauto beluarum figuris picta intextaq;.

¶ Bȩluoſus, a, um, quod abundat beluis, vnde Oceanus dictus eſt beluoſus a bȩluarum multitudine & magnitudine, quȩ ibi ſunt, nam inter belluas marinas ſunt Balenȩ, Piſtris, Phyſeter & Orcȩ.

¶ Benacus pe. pro. lacus Ciſalpinȩ Galliȩ cuius litoris Salũdiũ Bixianũ opidũ adiacet. Hũc aiũt aureas arenas euoluere, & ex eis nutrire piſces; quos indigenȩ Carpiones vocãt nuſq̃ alibi repertos. Ex hoc Mintius fluuius excurrit in Padũ. De hoc lacu. Ver. li. ij. Geor. Fluctib⁹ & fremitu aſſurgens Bȩnace marino.

¶ Bagous lingua Perſica ſpado dr̃. Ouid. Quem penes eſt dominam ſeruandi cura Bagoe. Suidas autem noſter affert rationẽ. βαγώας ὄνομα κύριον ὃς ἦν εὐνοῦχος. ✣ Id eſt Bagoas nomen proprium, is fuit eunuchus.

☿ Bagrada pe. cor. fluuius q̃ iuxta Vticã labiꝛ apud quẽ ab Attilio regulo & a toto exercitu cũ baliſtis & catapultis ſerpens centum &. xx. pedes longus, occiſus eſt.

¶ Bahal numero ſingulari inquit Hie. Bahalim pluraliter eadẽ idola nominanꝛ ge. maſ. Vbicũq; eñ in fine hebraici ſermonis in ſyllabam legimus numero plurali eſt ge. maſc. Vbi aũt oth numero plurali ge. fœ. Ergo cherubin & ſeraphin plurali intelligim⁹ nũero ge. maſ. Interpretatur autem bahalim apud nos aſcendẽtes vel ſuperiores. Tñ duodecim cõpoſitores Suidæ ſcribunt ſic βάαλ τυρίων ἦν θεός. ✣. i. Baal Syrorum erat deus.

¶ Baiȩ, arum, ciuitas Cãpaniȩ ſecus Cãpanũ mare ſita a Baio Vlyſſis ſocio illic ſepulto. In hui⁹ agro aquȩ calidȩ ſunt & ad voluptatẽ, & ad varios morbos cõmodȩ. Syllius, Primores adſunt Capuȩ docet ille tepẽtes. Vñ ferãt nomẽ Baiȩ, comiteq; dediſſe Dulychiȩ puppis ſtagno ſua noĩa mõſtrãt. Hora. Nullus in vrbe loc⁹ Baijs prȩlucet amœnis. Hinc fit Baianus, a, um, vt ſinus Baianus, qui hinc Muſeno monte, illinc Puteolis claudiꝛ.

¶ Bayȩ cũ, y, grȩca palmatũ folia dñr. Hier. Cubile eis de folijs palmarum, quas bayas vocant, contextũ erat.

¶ Baiul⁹ pe. cor. operari⁹ & ꝓprie q̃ vecturas onerũ corpore ſuo vict⁹ q̃rendi gr̃a, portat. Sic baiulo, as, porto. Plau. in Aſi. Ego baiulo, tu vt decet domũ ante me ito inanis. Forte baiulo iñ dictũ, quia nutricius Bailus, nutrix Baila vulgo dicuntur, & merito quia baiulãt vlnis, quos nutriũt. ¶ Baius vn⁹ ex ſocijs Vlyſſis, vide Baiȩ.

¶ Balius color a quibuſdam accipiť ꝓ vario, a quibuſdã ꝓ ſpadice hoc eſt palmeo qualis eſt equorũ. Nã & baius vulgꝰ dicitur is, qm̃ ſpadices, hoc eſt palmarũ cũ fructu ſuo termites greci vocant βαία.

✤ Balanites gẽma ſubuiridis, & Corinthio ſimilis ęri, ſecante mediante flammea vena. Cc.

¶ Balanitę vuę a magnitudine.

¶ Balanitas, genus caſtanęe.

¶ Balanꝰ pe. cor. genus glandis. Acrõ dicit eſſe hęrba vnguentariã, & ab Hora. pro vnguento myrebolano poſitã. Mar. Hoc ex vnguento cõſtat, & ex balano. Hinc fit balanatꝰ, a, um, Perſius. Tũ cũ maxillis balanatũ gauſape pectis. Balanꝰ etiã a glandis ſpecie dr̃, id genꝰ aluũ ſubducẽdę, qđ clyſteris loco ſubdiť, cõſtat vt Iul. Pollux inquit ex adipe, ac nitro parte plurima. Itẽ Balanꝰ nomen eſt vrbis in Epiro. Balaninum vnguentũ quod fit ex glande myrobalani.

¶ Balęna cũ diph. belua marina, quã alij piſtricẽ, alij cetum appellant. Gręci φάλαινα phalęnã dicunt, quaſi cõſpicuam beluam conuerſa. φ. in b. Iuuena. Quantũ delphinis balęna Britannica maior.

¶ Balauſtrũ flos mali punici vtilis nõ modo medicinis, ſed etiã tingendis veſtibus, ĩ ſibi concolores fiunt. Et color ipſe diciť balauſtinus. Balauſus hęrba non multũ diſſimilis narciſſo.

¶ Balbus, qui vitio linguę non bene poteſt exprimere verba, & obſcure loquitur. Perſius, Rancidulum quiddã balba de nare locutus.

¶ Balbutio, is, pe. pro. balbutiui vel balbutij, itũ. Et eſt balbutire q̃dã linguę heſitatione & ꝯfuſione trepidare. Hora. in Ser. Balbutit Scaurũ prauis fultum male talis. Hie. Experiar q̃ hortamini affectu infantiũ more balbutientiũ, qui quecunq; audierint fari geſtiunt, cũ necdum poſſint ad plenum verba formare.

♃ Balbucinari ſignificat lingua balba loqui, ſicut ſenes, vt Cic. in Cato. de Metello.

¶ Baleares duę iſulę in Hiſpania funda bellicoſe, a teliſq; iactu, qđ gręce βάλλειν dicimꝰ appellatę, vel a Baleo Herculis comite ibi relicto. Gręci gymneſias dixerũt. Has vulgꝰ maioricã & minoricã appellat. Apud q̃s primũ inuẽta eſt funda, vt inquit Vegetius. Vñ Ver. li. j. Georgi. Stupea torquentem Balearis verbera fundæ.

✤ Inde Balearicus, ca, cum, vt vinum Balearicum. Cc.

¶ Balare ꝓpriũ eſt vocis ouis. Hie. vero in Tobia etiã hœdis dedit. Cuiꝰ cũ vocẽ balantis vix eius audiſſet dixit. Videte ne forte furtiuus ſit, reddite eum dñis ſuis.

¶ Balineũ & balinea dñr in priuatis. In publicis vero fœ. ge. & numero plurali tm̃, licet & balinea legať & balinearia. Cic. Eo latere qđ ꝓximum eſt balinearijs colũnas poſuerat. Sũt em̃ aquę calidę, q̃ cũ alię ad aliũ morbũ idoneę eſſent, qbus vtebanť, multitudinis potius, q̃ ſingulari vocabulo appellarũt. Differũtq; balneę a thermis, ꝙ thermę dicanť, q̃ natura ſunt calidę, balneę q̃ a nobis calefiunt igni, & in eas deſcẽdimꝰ vt lauemur, nã thermę dñr a gręco τερμον, qđ calidũ ſignificat. Et quippe q̃ a calentibus aquis aut a fornice igni calefacto lauandi ſudandive vſibus deputata, Thermas vocauere. Thermę balineęq; apud Romanos voluptatis & mundítiarum cauſa conſtitutę tã publicę q̃ priuatę. Balineis autem nomen inditũ eſt, quia gręci balanion dixerũt ꝙ anxietatẽ pellat ex animo, vt interp̃tať. Aug. lib. ix. cõ.

✤ Dicitur & balinearum.

¶ Balineę balineę q̃ melius dicentur. Nam gręci βαλανεῖον vocant.

¶ Balneator ge. cõ. q̃uis & balneatrix inueniatur, qui curam habet balinearum, qui & mediaſtinus dicitur.

✤ Baleaticę cochleę, quas cauaticas appellant, quia in ſpeluncis naſcantur. Cc.

¶ Balneatoriꝰ, a, um, qđ ad balneandũ ꝑtinet. Mar. Iuriſcõ. Inſtrumẽto balneatorio legato balneatores cõtinenť, qm̃ ſine his balineę vſum ſuũ p̃bere nõ poſſunt.

¶ Balneolum cũ accentu in antepe. dimin. eſt. Iuue. Cũ iam noti celebreſq; poetę Balneolũ gabijs, Romę cõducere furnos Tentarent.

♃ Balnearia dicunť generaliter oĩa ad vſum balineorũ pertinentia, vt ſtrigiles ampullę olearia linthea. Apu. lib. iij. Milo iuſſit balnearibꝰ aſſequi. Balnearia ſubſtantiuum ſumitur pro balneis.

¶ Balnearius, a, um, idẽ qđ balineare. Vñ ſcribit. Vlpi. fures balinearios extra ordinem eſſe puniendos. i. qui in balineis aliquid furantur.

¶ Balliſta per geminũ, ll, tormentũ muros cõcutiens, a βάλλω iacio vulnero. Oui. li. j. de triſ. Quã graue balliſtæ mœnia pulſat onus. Lu. ꝓ iſtrumẽto haſtã quãdã iaciente poſuit. Neq; em̃ ſolis excuſſa lacertis Lãcea, ſed tenſo balliſtę turbine rapta, Haud vnũ cõtẽta latꝰ trãſire qeſcit. Val. Max. li. j. ĩ fine accipiť ꝓ ſaxo maiori, qđ machina mittiť, cũ inqt ad vltimũ balliſtarũ tormentis vndiq; petitã ſilicẽ crebris & põderoſis verberibꝰ ꝑcuſſe lectũ ẽ, etiã baliſtas talẽtarias eſſe, i. lxx. librarũ ſaxa, Noniꝰ Balliſtã appellat, q̃ ſaxa maiora iaciunť. Cic. li. ij. Tuſ. Vt em̃ balliſtę lapidũ, ita reliqua torm̃ẽta telorũ. De harũ balliſtarũ cõfectiõe ſcribit. Victru. lib. x. ꝙ ea magnitudine formẽť vt lapides. cxx. põdo eiaculenť. Sciendũ ergo eſt ꝙ balliſtarũ q̃dã maior dr̃, q̃d ĩ minor. Balliſtã maiorẽ Priſci dixere trabẽ validã itã libratã, vt cũ ps denſior põderibꝰ attracta deſcẽderet eleuata ꝑceritas ſua funiculis quos haberet alligatos funda ſaxũ maximi põderis lõge emitteret, eiq; maxime Bricolę nũc eſt appellatio, q̃q̃ Onagrũ maiorẽ ipſam machinã dixere. Hãc balliſtã inuenerũt Phœnices, vt docet Pli. Balliſta minor q̃ & manu balliſta dicta aliquando Scorpio, q̃ haſtã iacit manu tractabilis eſt, & ſubtilibꝰ puſiſq; ſpiculis ſcorpiõis iſtar, infert mortẽ, hinc ex balliſto, as. De his duobꝰ balliſtarũ gñibꝰ ſic ſcribit Vege. li. de re milita. Balliſta funibꝰ, neruis, chordiſq; tẽdiť, q̃ quãto ꝓlixiora brachiola habuerit, hoc eſt quãto maior fuerit tãto ſpicula lõgiꝰ emittit, q̃ ſi iuxta artẽ mœchanicã tẽpereť, & ab exercitatis hoĩbꝰ qui mẽſurã eius ante collegerint dirigať, penetrat quodcũq; percuſſerit Onager aũt dirigit lapides, ſed ꝓ neruorũ craſſitudine & magnitudine ſaxorũ põdera iaculať. nã quãto maior fuerit, tãto maiora ſaxa fulminis more cõtorquet. His duobꝰ generibus nulla tormẽtorum ſpecies vehemẽtior inueniť. Balliſta etiã dictus eſt mons apud Ligures. ♃ Balliſtarũ familia apud Parrhiſios nõ ignobilis, ex qua ꝓdijt Guido Balliſta regij ſenatus in lutetia & ęquiſſimꝰ, & cõſultiſſimus pręſes tum eruditionis, tũ ꝓbitatis fulgidiſſimum ſpecimen, qui anno domini ſupra milleſimũ quingenteſimo quartodecimo fato conceſſit, tanti viri obitum cunctis deflentibus. Elatuſq; eſt celebri põpa in heremitarũ diui Aug. baſilicam, dignus proculdubio, cuius memoria æternę, & nunquam interituræ memoriæ conſecretur.

¶ Balliſtariũ, locus vbi ſita eſt balliſta. Plau. Intenta eſt balliſta prope, quã ego haud multum poſt emittam e balliſtario. Vbi etiam balliſtam accipere videtur pro telo.

♃ Ballotę latine marubiũ. Dioſco. balloten romani μαρρούβιον appellant. ¶ Baltheꝰ & baltheum in ſingulari, in plurali neutrum tm̃ militare cingulum, vel zona bullis ornata. Var. ait. Qui gladiatores baltheum cingulum e corio habebant bullatum baltheum dictum.

¶ Balſamũ, arbuſcula ſola vni terrarũ Iudeę quõdã conceſſa neu. gene. viti ſimilior, q̃ myrto. Seriť malleolis vt vitis, & colles ĩplet vinearũ mõ, ſuſtinẽs ſeſe ſine adminiculis. Intra tertiũ annũ eſt fructifera, proceritas intra bina cubita ſubſiſtit. Opobalſamũ ſuccꝰ collectꝰ ex arbore. Nã ὀπός dr̃ ſuccus. pręferť omnibus odoribus, xylobalſamũ lignum balſami, ξύλον em̃ lignum. Inciditur em̃ vitro, lapide oſſeisve cultellis & ſuccũ emittit, quẽ opobalſamum dicunt eximię ſuauitatis. Summa opobalſami ꝓbatio eſt, vt lac coagulet, & in veſtẽ maculas nõ faciat. Hiero. tamẽ pro arboris ſucco balſamum dixit. Eſt

quaſi balſamũ nõ mixtum odor meus. Carpobalſamum fructus balſami. Carpos enim, latine fructus.

¶ Bambatium ſeu Bambitiũ, Cottonũ illud albiſſimum qđ nent mulierculę ad telas texẽdas. Hoc fiunt veſtes, q̃ vulgo bombycinę appellanť, q̃uis xylinę ſiue groſſipinę vl̃ groſſampinę vel gauſapinę dici debeãt a frutice q id fert, qui xylon groſſipion, ſeu groſſipinus vocatur.

✤ Bambia, ſpecies oliuę. Cc.

¶ Bambilius aĩal volatile, qui vulgo barbellꝰ dr̃, de quo Amb. li. Hex. Ferť hic corniger vermis, cõuerti primũ in ſpeciẽ caulis, atq; in eã mutari naturã, inde proceſſu quodam fieri bambilius, nec eam tñ formã, figurãq; cuſtodit, ſed laxis & latioribus folijs pennas videť aſſumere. Ex his folijs mollia illa Seres depectunt vellera, q̃ ad vſus ſibi proprios diuites vendicarunt.

♃ Banauſus dr̃ artifex, q apud ignẽ operať, baunos em̃ caminꝰ eſt, & qui ex hac artis venditiõe parat ſibi victũ banauſus vocať. Viles hoĩes gręci βαναύσους nr̃i mechanicos vocãt, & opifices hoĩes q in politica ſunt cõtẽptibiles. Ariſto. li. li. iij. poli. Optima ciuitas non fert banauſum. i. vilẽ artificẽ ciuẽ, banauſus etiã ſeruus diciť. Sed inter ſeruũ & banauſum. Idẽ li. j. poli. hoc intereſſe ait, ꝙ Seruus ſit, qui natura ſeruit, Banauſus, qui mercede.

♃ Banchus piſcis aſelligenus alterũ, in cuius cerebro lapillos molari forma contineri. Pli. ſcribit, & bãchus inter mugiles minimus, quem Ariſto. Chelonem vocat.

¶ Baphia dñr loca tincturę, in qbꝰ tinguť pãni nos tinctoria dicimꝰ. Lam. in Alex. ſcribit ꝓbũ fuiſſe baphijs p̃poſitũ. Bapha dicunť tincta, vnde dibapha biſtincta.

¶ Baptiſmus & baptiſmũ, & baptiſma, atis, latine ĩmerſio vel intinctio dr̃ a verbo gręco βάπτω ĩmergo. Grego. baptiſma gręco eloquio dr̃, qđ latine Tinctio, qa ibi hõ ſpũ gratię in melius immutatur, & longe aliud q̃ erat efficiť. Prius em̃ fœdi eramus deformitate peccatorũ, in ipſa tinctione reddimur pulchri, dealbatione virtutum.

¶ Baptę dicebãť viri tincti fucatiq;, qui ſacris intereãt inſtar mulierũ βάπτειν em̃ inficere, tingere, fucare. Pręterea Baptę fuit nomẽ comœdię veteris ab Eupolide ędita

✤ Baptes lapilli ſpecies, viridis ranę colorẽ habens, atq; ſpeciem, ſed batrachite mollior.

¶ Baptiſteriũ in quo quis lauať, q̃ſi lauacrũ & tinctoriũ & piſcina ipſa. Nã baptiſteria in domibꝰ ſunt veluti lacus quidã ex ligno aut lapide ędificati, in quibꝰ lauãdi gr̃a mergi ſolet. Hęc ĩ cellis. i. ĩ locis ſecretioribꝰ ſolent cõſtitui, quarũ alię caldarię ſunt in qbꝰ callida lauamur, alię frigidarię, in quibꝰ lauamur frigida. Pli. ad Apollinarẽ, Cella frigidaria, ĩ qua baptiſteriũ amplũ atq; opacũ Idẽ ad Gallũ Inde balinei cella frigidaria ſpatioſa, & effuſa, cuius in ꝯtrarijs parietibꝰ duo baptiſteria velut eiecta ſinuantur abunde capacia. Hęc eadẽ piſcinę dicunť latinę, & natatoria, & natatiões. Sido. Piſcina ſeu ſi gręcari volumus βαπτιστήριον.

¶ Barach nomẽ viri ꝓpriũ, & apđ nos ſignificat fulmẽ.

¶ Barachias, nomen viri, & benedictus ſeu fulgur domini interpretatur.

¶ Barabbas per duplex, b, & eſt Syra dictio ſicut & p̃cedẽtes duę, qua apud nos ſignificať filiꝰ patris. Cõponiť em̃ ex bar, quod apud illos filiꝰ diciť, & abba pater. Sedulius Tunc coluere bahal, tunc elegere barabbam.

¶ Baratro, luxurioſus diciť, vel guloſus, qui in barathrũ gulę mittit totum patrimonium.

♃ Barathrũ, ĩmenſę magnitudinis nomẽ eſt, quia βάραθρον. i. graue in aſpiciẽdo, βαρύς grauis. Nã ἀθρεῖν, aſpicere. Poniť ꝓ loco ĩmenſe ꝓfunditatis apud inferos, & ꝓ loco p̃cipiti, vñ qs emergere nõ poſſit. Diom. docet eẽ ꝓprie locũ Athenis, vñ dãnati p̃cipitabanť. Transferť quoq; ad alia. Mar. barathrũ fœmineũ ꝓ locis muliebribꝰ dixit. Idẽ ſtomachi imum hiatũ appellauit barathrũ, cũ ait. Extremo ructꝰ ſi venit a barathro. Hora. in Ser. vſurpat pro ingluuie & voragine. Sunt qui dicant barathrũ profunditatẽ eſſe a ſimilitudine loci, qui etiam in Aegypto ꝓfundiſſimi, cui nomẽ eſt Barathrũ. Apđ Demoſthenem ponitur pro pernicie.

¶ Barba vtroq; nũero, nõ ſolũ hoĩm, ſed brutorũ quoq; & aliorũ quadrupedũ eſt. Hor. li. j. Ser. Vtq; lupi barbã varię cũ dẽte colubrę. Pli. li. xxx. Cũ geminos trãſit Sol criſtis & auribꝰ & vnguibꝰ gallinaceorũ, ſi luna raſis barbis eorũ. Idẽ. li. xxviij. Afferunt & magi ſua ꝯmẽta primũ oĩm rabiẽ hircorũ, ſi mulceať barba, mitigari. Silius nũero plurali etiã de hoĩe dici poſſe oñdit li. xiij. Indociles nũc ꝓpexis in pectora barbis Verrere humũ. Huius noĩs cõpoſita poſſunt declinari ſecũdũ tertiã & ſecũdã declinationẽ vt imberbis & hoc imberbe, & ĩberbꝰ, a, um, qđ eſt ſine barba. Barbatꝰ vero dr̃, qui barbã habet. Et Barbire eſt barbã emittere. ♃ Barbiriũ poniť ꝓ barba. Apu. Hircino barbirio philoſophũ mentiebať.

¶ Barbapetre, herba eſt vulgo ſic appellata, a quibuſdã barbula hircinam in acetarijs laudatur.

¶ Barbo, genꝰ piſcis, ꝙ geminã barbã habeat in ĩferiore labro. Alio noĩe Mulꝰ dr̃. Cic. in parad. Barbatulos mulos nũcupauit. Gręce Trigla vocatur in viuarijs non creſcit. ¶ Barbitos pen. cor. ge. ma. fœmininiq;, & hoc barbitũ iſtumẽtũ muſicũ, qđ pulſať plectro vel calamo Hor. Age dic latinũ Barbite carmẽ Leſbio primũ modulate ciui. fœ. aũt ge. Sappho ad Phaonẽ, Nec facit ad lachrymas barbitos vlla meas. Neutro Auſo. hoc gñe, & chordas & plectra, & barbita cõde Gręce βάρβιτον dr̃.

¶ Βαρθγαδωθ, ὑιὸς λύπης φόβος τοῦ ἄρεως. ✤ Id eſt Barthgadoth, filius triſtitię, ſeu timor Martis.

¶ Barbari, factitio noĩe inqt Stra. dicti ſunt ab initio, q difficulter aſpe atq; duriter loq̃banť, q̃ſi duriloq, & craſſiligues queadmodũ blęſi atq; balbi dñr, q lingua ĩpediti ſunt. Oẽs igiť q craſſe loquunť barbari dñr, quales ſunt oẽs gẽtes p̃ter gręcos Pli. Plau. credo Neuiũ poetã latinũ, barbarũ dixit. Nũc etiã ad eos trãſlatũ eſt hoc nomẽ q ſunt latini, ꝙ hũmitiorẽ liguã habeãt, ac magis cultã. Qui etiã ĩter hos ſi qs nõ recte ꝓferat, barbare loqui dr̃. Et ꝑ metaphorã barbari dñr illiterati, malis moribꝰ, feręcrudeles. Interdũ barbarꝰ ſumiť ꝓ horrido feroq; intuitu. Pli. de quodã myrrhę gñe. Troglodytica mirrha aſpectu aridior eſt, ſordidaq; ac barbara, ab voce βάρβαρ qm̃ ĩ Gręciã aduẽtãtes eã vocẽ facerẽt, cũ ꝓnũciare gręce nõ poſſent. ¶ Barbaculus pe. cor. diminu. a barbarꝰ.

¶ Barbaria pe. cor. Barbarorũ regio, & q̃nq; accipiť pro gẽte ipſa fera. Hie. contra Ioui. Arabes & Sarraceni, & oĩs eremi barbaria camelorũ lacte & carnibꝰ viuit. Hoc etiã noĩe dicta ẽ iſula Gãgetis Indię fluuij, vt ait Ptolemæus. ¶ Barbaricꝰ, a, um, pe. cor. eiuſdẽ ſignifi. eſt q̃ cũ barbarꝰ hoc eſt ferꝰ & malis moribꝰ. Apul. Feris ac barbaricis moribꝰ. ¶ Barbaricum neu. ge. clamor exercitꝰ dr̃, ꝙ eo vociferandi genere barbari vtantur.

¶ Barbaries ad imitationẽ pertinet, & ſignificat inciuilitatem feritatemq;.

¶ Berbarica pauimenta ſunt, q̃ & ſubtegulanea vocanť ex teſtis tuſis rudere & calce, in Italia vero fuſtucę ſubijciebantur, propter quod carnea vocitata.

¶ Barbariſmꝰ, eſt cõtra Romani ſermonis legẽ, aut ſcripta aut ꝓnunciata vitioſe dictio. Fit em̃ in vna p̃te orõnis tm̃, latine diſſonans dr̃, & ꝓprie in ſoluta orõne fit, apud poetas metaplaſmus. i. trãſformatio vocať. Fitq; barbariſmꝰ duobꝰ modis ſcriptor & ꝓnũciatiõe. Et hoc quadrifariã. Adiectione, detractiõe, mutatione, trãſmutatione literę, ſyllabæ, tẽporis. Adiectione literę, vt relliquias Danaũ ꝓ reliquias, ſyllabæ, vt Mauor ꝓ Mars. Temporis, vt Italiã fato profugꝰ, vbi prima ſyllaba cũ corripi debeat producitur. Detractione literę fit barbariſmus, vt infatibus pro infantibus. Syllabæ, vt Salmentum pro ſalſamentum. Temporis, vt Feruere Leucatẽ, auroq; effulgere fluctꝰ. Mutatione literę fit barbariſmꝰ, vt Olli pro illi. Syllabæ, vt Pernuces pro pernicies. Tẽpore, vt vnius ob noxam. Transmutatione literę fit barbariſmus, vt Tymbre pro Tymber. Temporis, vt domi

nus penultima producta.

✣ Barbula hircina hærba eſt, de qua ſupra in dictione Barbapetio. Cc.

¶ Barbaralexis dictio pegrina ē, vt Gaza & Magalia.

☿ Barbaricarij textores, artificieſq; lithee veſtis q̄ ex auro & coloratis filis effigies hoim̄, & aīaliū̄ exprimū̄tur.

¶ Barcę vrbs in arida Libya, quā̄ Libyes metropolim habuerū̄t, ſic dicta a regina eorū̄ Barce, a qua Barcęi dicti ſunt eiꝰ incolę Hie. ad Dar. Lateq; vagā̄tes Barcęi, a Barca opido qđ in ſolitudine ſitum eſt, quos nū̄c corru pto ſermone Aphri Baricianos vocant. hi ſunt qui ꝓ lo corū̄ qualitatibus diuerſis nominibꝰ appellanť & a Mauritania Per Aphricā̄ & Aegyptum, Paleſtinā̄q; & Phœnicē̄ Cœloſyriam & Oſthohonē̄m, Meſopotamiam atq; Perſidem tendunt ad Indiam.

☿ Barce etiā̄ ciuitas Pentapoleos q̄ hodie Ptolemais dř.

¶ Bardaſenes, nomē̄ ꝓpriū̄ hiſtorici babilonij, q in duo dogmata apud Indos gymnoſophiſtas diuidit, quorum alterum appellat Bragmanas, alterū̄ Samaneos, qui tantę cō̄tinentię ſunt, vt vel pomis arborū̄ iuxta Gangem fluuiū̄ vel publico orizę & farinę alantur cibo. Et cū̄ rex ad eos venerit adorare illos ſolitus ſit. Hic doctrina cæleſtium oīm Chaldęorū̄ excellentiſſimus fuit: Huiꝰ mē̄tionem facit Euſe lib. vj. præpara, euange.

¶ Bardus, ſtultus a tarditate ingenij. Cęcil. Nimis audacē̄, nimiſq; bardū̄. Gallice vero dř cantor, qui virorum fortium laudes canit a gente bardorū̄, de quibꝰ Luc. plurima ſecuri fudiſtis carmina bardi.

¶ Bardiacꝰ, veſtis eſt. Mar. Laſſi bardiacus qđ euocati.

¶ Bardocucullus genꝰ veſtis oī tē̄pore cō̄modę, cū̄ qua etiā̄ cubare ſoliti erā̄t, imbriū̄ tē̄pore, in caſtris milites, & in agris ruſtici. Mar. Gallia Santonico veſtit te bardocucullo Cercopithecorū̄ penula nuper erat. Sunt qui dicant bardocucullum eſſe tegmen capitis villoſum, cuius vſus tranſlatus ſit a populis gallie qui dicuntur bardi.

☿ Bargilla, vrbs in Caria a Bellerophō̄tis comite Bargylo, quem Pegaſus occiderit: Vnde bargylitici campi.

¶ Barrhus elephas a cuius oſſis ſimilitudine dentes barrhi dicū̄tur. Horatius, Quid tibi vis mulier nigris digniſſima barrhis. Hinc barrhire dicuntur barrhi. i. elephā̄tes cū̄ vocem edunt, & barrhitus ipſa vox.

¶ Barritus, us, pen. pro. vox elephanti. Barrhitus etiā̄ dicitur Romanorum clamor militum, fit cū̄ vtręq; acies ſe iunxerint, Author Vegetius.

¶ Barrho vir fortis a quo fit diminutiuum barrunculus.

¶ Barrhis, idis, lingua Aegyptia ſignificat cymbā̄, q̄ vectat cadauera Agyptia ad ſepulchra. Prop. Barrhidos, & cō̄tis roſtra liburna ſequi. Alio noīe dř Epibatra. Barris etiā̄ dicta eſt ciuitas Phrygię. Ptolom̄. ait eſſe opidū̄ in piſidica pā̄philię p̄fectura. Significatq; id nomē̄ apđ Gręcos habitationū̄ frequentiā̄, vſurpantq; id ſacrę īter dū̄ literę pro ędibꝰ eburneis. Nā̄ & poetę elephantos barrhos vocā̄t. Pręterea qdā̄ Indię fluuiꝰ Barrhis dř.

¶ Bariona pe. pro. dictio ſyriaca, qua ſignificať filius columbę. ☿ Barriciani. Vide in dictione Barcæ.

¶ Barnachida, æ, veſtis genus, quā̄ nunc Guarnaciā̄ dicimus forſan, qm̄ βαρνα υἱὸς ἁλομεν☉ inde puer verna.

¶ Baſcauda, vas Britā̄nicū̄. Mar. Barbara depictis venit baſcauda Britannis. Sed me iā̄ mauult dicere Roma ſuā̄

☿ Baſtazontas gręci vocant baiulos & gerulos.

¶ Baſſa, pudicorum affectuū̄ ſunt, oſcula officiorū̄, ſuauia libidinum, vel amorum.

✣ Baſio, baſiator, & baſiatio a Baſiū̄ nomine deducunť.

¶ Baſis a nr̄is dici pō̄t ſuſtentamentū̄. Sū̄t em̄ baſes ſeſſiones colū̄narū̄, ſtatuarū̄, ſeu fabricarū̄, q̄ a fundamento cō̄ſurgunt, & ſuppoſitę fabricę ſuſtinent pō̄dus. A qua ſimilitudie orbiculli illi, qbus vaſa in menſis collocanť, ne toralia polluantur vocari ſolent. Treba. iuriſcō̄. de legal lib. iij: Cui corinthia vaſa legata eſſent, & baſes huic quoq; horū̄ vaſorum collocandorum cauſa paratas deberi rn̄dit. Eſt & baſis figura in narrationibus cū̄ oia pedetentim inſinuandi gr̄a ꝓferunť, vt apud Teren. in Eu. Matri mercator dono dedit, mater vbi accepit, &c.

¶ Baſilica ꝓprie locꝰ, in quo negociatiō̄es, cō̄ſilia & iudicia exercebanť, q̄ſi regia. Gręci em̄ βασιλικὴν baſilicē̄ regiā̄ vocā̄t. Nā̄ Victru. li. v. ſcribit. Debē̄t baſilicę adiū̄ctę eſſe foro. Se. Fremitu iudiciorū̄ baſilicę reſonabant. Pli. in epi. Deſcē̄derā̄ in baſilicā̄ Iuliā̄ auditurꝰ qbꝰ ꝓxima cō̄perē̄di natione rn̄dere debeā̄. Iuriſcō̄ſulti de verborū̄ ſignificatiō̄e baſilicā̄ publicis vſibꝰ accō̄modatā̄ eē̄ demō̄ſtrā̄t. Quidā̄ baſilicā̄ accipiū̄t ꝓ loco domi ā̄pliore in quo dn̄m expectant ſalutatores, cliē̄tes patronos, ſerui dominos, in quo etiā̄ chorec & ꝯuiuia maiora fieri ſolē̄t. Apud eccleſiaſticos baſilicę dicunť ſacella numinibꝰ dicata, quia ibi regi oīm deo cultꝰ & ſacrificia offerū̄tur. Et baſilicō̄ Plau. in epi. vocat veſtimē̄ti genꝰ regiū̄, cū̄ ait. Supparū̄ ſublimiū̄, ricā̄ baſilicū̄ aut exoticū̄. Pli. Genus nucū̄ qđ optimū̄ eſt, & quaſi regiū̄ vocari ait baſilicā̄. Eſt em̄ baſilica nux, quā̄ alio nomine Iuglandem appellamus. Vide in dictione Iuglans. Celſus, Emplaſtrum ob excellentiam baſilicon dictum ſcribit.

¶ Baſilicꝰ, a, um, regiꝰ ſiue regalis dř. Vn̄ Plau. in Cap. Baſilicas ędictiō̄es, atq; īperioſas habet. Et in pſeu. Baſilicus ſtatꝰ, & baſilicꝰ victꝰ. i. regalis & excellē̄s in Perſa Et baſilica facinora pro regia. Idē̄. Baſilice ornatꝰ incedit, & fabre ad fallaciam. i. regie & excellenter.

¶ Baſileꝰ, ſuſtentamentū̄ populi dř. Nā̄ baſis ſedes & laos ppl̄s ꝙ in rege populi aīus cō̄quieſcat. Ob hā̄c cauſam rex dř apud gręcos, ꝙ tanq̄ baſis populū̄ ſuſtinet. Quā̄to em̄ quis magis p̄ponit, tanto amplius pondere laborum grauatur. ¶ Baſilicanus dicitur cuſtos baſilicę.

¶ Baſiliſcꝰ genꝰ ſerpē̄tis, ꝙ in capite albū̄ habeat, īſtar diadematis, vel ꝙ reliqua ſerpē̄tiū̄ gn̄a eiꝰ virꝰ fugiā̄t. Hū̄c Regulū̄ vocā̄t, qui teſte Pli. li. viij. in ſolitudinibꝰ Aphricę habitat cū̄ cā̄dida in capite macula velut quodam diademate adornatus. Acutiſſimū̄ habet caput, rubeos oculos, & colorem ad nigredinem vergentem.

¶ Baſilica inſula oceano ſeptē̄trionali immenſę magnitudinis, quę diſtat a ſcytharum litore tridui nauigatiō̄e, vt ait Plin. lib. iiij.

¶ Baſterna vehiculum itineris, q̄ mollibꝰ ſtramē̄tis compoſita a duobus aīalibus deportatur, & propriū̄ matronarū̄ erat. Amianus, Matronę complures opertis capitibus per latera ciuitatis cuncta diſcurrunt.

¶ Baſternę, populi vltra Danubium.

¶ Baſilidij, ſunt populi Scythicę Europę, vt Pomponius refert, qui ab Hercule deſcenderunt.

¶ Baſſaris, is, vel idis, Bacchi ſacrificula a Baſſareo Baccho q Baſſareꝰ dictꝰ ē a veſtis gn̄e, q̄ īducebať q̄ baſſaris dicebať, vt īquit Porphiriꝰ, q̄ plane veſtis vſq; ad pedes fluebat. Sta. Si decet aurata Bachū̄ veſtigia palla Vertere. Et. Baſſareo Lydię loco cognoīata ē. Hor. li. car. Nō̄ ego te cā̄dide Baſſareū̄ Inuitū̄ q̄tiā̄. Rurſꝰ baſſaris vacca mulſaria dř. Per. Et raptū̄ vitulo caput, ablatura ſuperbo baſſaris. ☿ Baſilides nomē̄ ꝓpriū̄ cuiuſdā̄ hęretici, ꝙ trecē̄tos ſexaginta quinq; cœlos eē̄ credebat, quo dierū̄ nū̄ero ā̄nꝰ īcludiť. Cuiꝰ ſectatores dicti ſū̄t Baſilidiani.

¶ Baſan regio trans Iordanē̄ eſt quā̄ duę & dimidię tribꝰ poſſederunt, & q̄ interpretatur vberrima & pinguis.

¶ Bathauia, Germanię prouincia, q̄ nū̄c bauaria dř, & Batauiū̄ opidū̄ βαθὺς, quod altum ſignificat. Hinc bathauus, a, um, pe. indifferente. Luc. lib. j. Vangiones Bathauiq; truces, quos ære recuruo Stridentes acuere tubę. Cor. Tacitꝰ de ſitu Germanię, Omniū̄ hauū̄ gentiū̄ virtute p̄cipui Bathaui non multū̄ a ripa inſulam Rheni colunt. Hęc auricomos Sil. appellat.

¶ Batrachus pe. cor. rana & nomē̄ proprium ſculptoris & quidam cyrenaicus portus.

¶ Bathea ponti. i. profunda trecentis a continenti ſtadijs vbi vada nunq̄ reperta ſunt. Cc.

✣ Batoptenus lapis eſt in quo nigredo ſanguinis, & albis nodis alligata eſt. Cc.

✣ Batrachites lapis ranę viridi ſimilis colore atq; effigię

¶ Batrachomyomachia, ranarum & murium pugna.

¶ Batris genꝰ vaſis longioris manubrij, quod alij Trullam appellant.

✣ Battiola, genus vaſis, quo vinū̄ cado hauſtū̄ ad menſam fertur. Plautus. Battiolam aureā̄ octo pondo habebat accipere voluit. Cc.

¶ Batus vt ſcribit Hie. genꝰ menſurę eſt q̄ apud hebręos dř bath decima pars chori eſt, & de ſpiciebꝰ tantum liquidis diciť vini, olei, & huiuſmodi. Seruius de pon. Continet amphoram vnam. Batis vero genus hęrbę eſt aculeatę ſponte naſcentis, q̄ & marina & hortenſis. Et Batus nomen viri propriū̄ eius, qui Cyrenē̄ condidit, quod lingua Lybica regē̄ ſignificat. ☿ Item Batus apud Alinium nomen piſcis. Itemq; batis quam nos raiam vocamus. Et Batis inter aues numeratur.

☿ Battologia a noſtris multiloquium dici poteſt.

¶ Battus, per duplex, tt, nomen eſt paſtoris.

¶ Batuo, is, virgis verbero. Plau. in Caſi. Qui. Quęſo potius q̄ ſculponeas, quibꝰ batuať tibi os ſenex nequiſſime. Suet. de Calig. Mirmillonē̄ e ludo rudibus ſecū̄ batuentē̄, & ſponte ꝓſtratū̄ confodit ferrea ſica. Cic. Pęto tranſtulit ad rē̄ obſcœnā̄ cū̄ inquit. Et quidē̄ iā̄ non etiā̄ obſcœna verba ꝓ obſcœnis ſunt. Batuit inqt īpudē̄ter, depreſſit multo impudē̄tius: Atqui neutrū̄ eſt obſcœnū̄.

¶ Battillus, quoddā̄ ignis receptaculū̄ ferreū̄, quo pruna colligiť ad ſimilitudinē̄ palę, A neotericis bernacius diciť, quo prunas & cinerē̄ e foco tollere ſolemꝰ, vt alio transferamus. Apitius de petaſone, Et Armillā̄ inquit illiꝰ cā̄dē̄ti batillo vris, & melle cō̄tegis. Et de diuo Laurentio ſcribitur, Allati ſunt battili cū̄ prunis. Hie. li. Numerorū̄ genere neutro vſus eſt. Igniū̄ receptacula fuſcinulas, & tridentes vncinos, ac battilla. Battillum etiam ruſtici vocant ferreū̄ inſtrumentū̄, quo ad ſulcos, elices, foſſaſq; in agris faciendas vtunť. Itē̄ Battilus ſignificat fere bracteam & laminā̄, vnde nos vulgo quoq; ferrū̄ tali forma nominamus battillum.

¶ Bathyllus, cū̄ th, aſpirato, & y, gręco fuit nomē̄ adoleſcentis, de quo Hora. in Epo. Nō̄ aliter Samio dicunt arſiſſe Bathyllo Anacreonta Teium.

¶ Bathynon pe. cor. interpretatur profundum.

☿ Bathyochus profundus. Nā̄ bathy profundum ſignificat, & ἔχω habeo.

☿ Battalꝰ pe. cor. fuit cognomē̄ Demoſthenis, qđ ſignifi. mollē̄, & odioſum, & turpem a Batallo quodam Lybico.

¶ Baubare factitiū̄ verbū̄ a voce canū̄ cū̄ latrā̄t, baubau faciē̄tes. Lucil. li. v. Et cū̄ deſerti baubā̄t ī ędibꝰ oēs.

¶ Bauli, villę nomen eſt, q̄ inter ꝓmō̄toriū̄ Miſenū̄ Baiarū̄q; lacū̄ flexo mari alluiť. Ser. cauſam noīs inde factā̄ memorat, ꝙ olim Hercules iuxta Baias fecit caulā̄ bobus, & eam ſepſit. Qui locus primo baulia dictus, mox dici cœpit Bauli. ☿ Baxeę ſunt crepidę & calceamenta & proprie calcei phō̄rū̄ vt oſtendit. Apul. in. lib. de aſi. aureo, qui ait. Nec qui pallio baculoq; & baxeis, & hircino barbitio philoſophum fingeret.

B ANTE E

BDelliū̄, arbor nigra magnitudie oleę, folio & robore ſimilis caprifici. Naſcitur in Bactrianis, vt Pli. lib. xij. ſcribit: Cuius etiā̄ ſuccus bdellium dicitur.

¶ Beati a bene habendo dicti ſunt. Qui ſint dicē̄di beati. Sen. li. vj. Epi. declarat his verbis, Hoc nos doce beatū̄ nō̄ eū̄ eſſe, quē̄ vulgus appellat, ad quē̄ pecunia magna confluxit, ſed illū̄ cui bonū̄ oē̄ aīo eſt erectū̄, & exciſum, & mirabilia calcantē̄: qui neminē̄ videt, cū̄ quo ſe cō̄mutatū̄ velit: qui hominē̄ ea ſola parte exiſtimat qua homo eſt: qui natura magiſtra vtiť, ad illius leges componitur, ſic viuit quomodo illa preſcripſit, cui bona illa nulla vis excutit: qui mala in bonū̄ cō̄uertit, certus iudicij, inconcuſſus, intrepidus, quē̄ nulla vis mouet, nulla perturbat, quē̄ fortuna cū̄ in eum quod habuit telū̄ nocē̄tiſſimum, vi maxima intorſit, pungit non vulnerat. Cice. lib. v. Tuſcu. Hos exiſtimo beatos, qui ſint in bonis nullo adiū̄cto malo. Apul. lib. de philoſophia. Illū̄ oībꝰ beatū̄ videri, cui & bona ſuppetunt, & quē̄admodū̄ carere vitijs debeat, callet Fœlices dicunť bonorū̄ omnium cō̄potes. Alię quoq; res beatę, fœliceſq; dici poſſunt vt vox beata. i. plena ac perfecta. Et vocis fœlicitas apud Quintilianū̄. Interdū̄ ponitur beatꝰ pro nobili. Horatiꝰ lib. car. Neſcias an te generū̄ beati Phillidis flauę. Huius diminutiuū̄ eſt Beatulus. Perſius. Tandē̄q; beatulus alto Compoſitus lecto.

✣ Beatitas & beatitudo Cice. dura eſſe iudicauit, tn̄ ea putauit vſu fieri poſſe molliora, & beatitas magis latinū̄ eſſe ſenſit, q̄ beatitudo, tn̄ beatitas repudiata eſt: Beatitudo rececepta in vſum. Si contra Cic. vſus aliquid pō̄t.

☿ Beatitudo, vt inquit Speuſippus eſt bonū̄, & bonis oībus accumulatū̄, poteſtas ad bene viuendū̄ ſeipſa ſufficiens perfęcto: ſecundū̄ virtutē̄ ſufficiē̄s vitę cō̄moditas.

¶ Bebryciū̄ ſiue bebryacū̄, vicꝰ eſt inter Cremonā̄, & Veronā̄, qui vulgo dř Labina, clarum duabus cladibus Romanorū̄ Cornelij, & Tatu. In eo Vitellus cū̄ Othone ꝯflixij. Cor. Tacitꝰ, Eo die quo Bebriaci certabanť auē̄ inuiſitata facie apud Rhegiū̄ lepidi celebri luco cō̄ſediſſe in colle, vt memorā̄t, nec deinde cœtu hoīm, aut volantium alitū̄ territā̄ pulſamve, donec Otho ſeipſe interficeret. Hinc Bebriacenſes dicti ſunt eius incolę.

¶ Bebrycia regio, quę vt Sall. docet maior Phrygia dicta eſt. A qua Bebrycius Bebrycia Bebryciū̄, & Bebryx, Bebrycis, pe. indifferē̄te. Val. Flaccꝰ lib. ij. Bebrycis & Scythici ꝓcul inclemē̄tia ſacri. Luca. lib. vj. Pinguis Bebrycio diſceſſit vomere ſulcus. Sil. lib. iij. Poſſeſſus Baccho ſęua Bebrycis in aula.

☿ Becher, eris, pen. pro. & prima breui, natio Scythica q̄ quum ad Italiam veniſſet cum Attila, vinumq; guſtaſſet omnium bibaciſſima facta eſt.

✣ Bechiō̄, hęrba eſt q̄ latie tuſſilago dř, qa tuſſim ſedat. Sic appellata ἀπὸ τοῦ βηχὸς ὠφελεῖν, hoc ē a tuſſi ſanā̄da. Cuius duo genera, de qbꝰ abunde Perottus in Cornu.

¶ Beelzebub Idolum fuit Accoron, quod in regū̄ volumine vocatur idolum muſcę. Beel ip̄e eſt Bel, ſiue Baal, zebub muſca. Et interpretatur vir muſcarum.

¶ Beelphegor, interpretatur vir habens hiatum, vel deus hians, vel ſimulachrum ignominię. Idolū̄ fuit Moab vocabulo Baal ſiue Beel ſuper montem Phegor, quē̄ latini Priamum ferunt.

¶ Beelſephon, vir habē̄s arcana vel dominꝰ Aquilonis ſeu vetuſtus deus habens ſpeculam.

¶ Beemoth ex hebręa voce latine aīal ſignificat. Ideo aū̄t diabolus beemoth. i. animal dř, ꝙ de excelſis ad terrena decidit, & pro merito ſuo, vt animal brutū̄ effectus ſit ipſe eſt & Leuiathan.

✣ Beergios vnꝰ ex Neptū̄i filijs, quē̄ hercules vicit. Cc.

¶ Belbina pe. pro. Inſula Aeginę proxima. Fuit & in continenti Laconię agro Belbina, vt inquit Stra.

¶ Belial apud nos dicitur abſq; iugo, vel abſq; domino.

☿ Vn̄ diabolꝰ vocať Belial, quaſi apoſtata, & abſq; iugo.

☿ Belgę Gallię populi per. xv. gentes diuiſi intra Rhenū̄, ac Sequanā̄ vergē̄tes in Oceanū̄, a quibꝰ regio Belgia dicta eſt, quaſi bellorū̄ genus, vbi vehicula quędam primū̄ inuenta fuere, quæ Eſſeda dicuntur. Ver. Belgica, vel molli melius feret eſſeda collo.

¶ Belus per ſimplex, l, nomen ꝓpriū̄ regis Aſſyriorū̄, & pater Nini, qui primus regnauit. Vn̄ Beelzebub. Nā̄ eorum lingua Sol Bel dř. Vn̄ & Helios. Ergo addita digamma & facta deriuatione a ſole, regi nomē̄ impoſitū̄. Hoc etiā̄ nomine dictꝰ eſt fluuius ſyrię vbi primo compertum fuiſſe vitrū̄ Plinius ſcribit lib. vj. Ioſephus li. ij. belli iudaici Stadijs ait duobus a Ptolemaide Belū̄ amnem dictare, iuxta quem ſepulchrū̄ Mennonis ſit, & vitrea in rotū̄da valle arena, quā̄ venti ex circū̄datis iugis conuehant inexhauſta ſæculis vj. ſed ante oīa mirabili natura mutā̄di alia quoq; in vitrū̄, quę attigerit metalla

¶Bellus,a,um,per duplex,ll,diminutiuū eſt a bonus. Varro, Ita cū eis bellū geras,vt bella omnia domū auferas,i.bona oīa. Idē Bellior ꝓ melior poſuit. Venio nūc ad vltimū teſtamētū,qđ dr̄ phyſicon,in quo Grǫci belliores,q̄ Romani noſtri. Et qm̄ bonū qn̄q; pulcrū ſignificat,vt apud Teren. Forma bona fortaſſe,bellū quoq; ꝓ pulcro accipit,vt bellus puer,bella,puella,bellū corpꝰ. Mar. Bella es nouimus,& puella verū eſt. Hinc belli homines aliquando boni & prudentes,aliqñ formoſi, atq; elegantes dicuntur. Et belliſſimus optimus, vel pulcerrimus. Teren. in Adel. Ego iā proſpiciā mihi, atq; vnū quodq;,quod erit belliſſimum carpam.

¶Bellulus,a,um,diminutiuū formatū a diminutiuo.i. pulcherulus,a quo aduerbiū bellule. Plau. Nā nurꝰ bellule ſe habebat.

¶Bellatus,a,um,vocabulū blandientis eiuſdem ſignificantię cum bellulus. Plaut. Cum imus ergo cubitum bella bellatula.

¶Bella,æ,opidū Campanię. Ver. li. vij. Mœnia Bellę.

¶Bellū,proprie diſſentio hoſtilis,per quā arma mouētur,& ſignificat totū tēpus,quo ſunt in militia homines pręliū,certamen ipſum. Pugna citra arma fit nudis verbis. Ver. exemplū de bello & p̄lio ponit. Infantē fugiēs media inter p̄lia belli. Et Liuius refert populū Ro. nullo bello,multis vero p̄lijs victū eſſe. Aliqñ tñ bellū capitur pro pręlio. Sallu. In eo bello trecenti milites deſyderati. Dictum bellū,vt Priſcianus ſentit ab eo quod eſt bonum per antiphraſim diminutiuū,ꝙ minime bonū ſit. Alij non per contrariū a bono deducūt, ꝙ boni gratia bella olim ſuſciperent,nec ad inferendā,ſed ad propulſandam iniuriam pacēq; parandā. Quapropter hoſtes etiā ab ęquando dicti ſunt. Alij a duello deriuant abiecta,d,& digāma in,b,cōuerſo. Feſtus a beluis, quia beluarum pernicioſa ſit diſſentio Bellicus,a,um, quod ad bellum pertinet,vt arma bellica.

¶Bellica,cæ,dicebat colūnella,illa ante tēplū Bellonę ſuper quam iaciebant haſtā cum bellum indicerent.

¶Bellicoſus,ferox. Salluſt. in Iug. Libes q̄ Gętuli minus bellicoſi erant.

¶Bellax adiectiuum idem quod bellicoſus.

¶Bello,as,oppugno,bellū gero,confligo. Pli. Romana arma primū Claudio principe in Mauritania bellauere Ptolomęum regē a C. Cęſare interēptū. Eſt & bellor aris,deponens. Verg. Et pictis bellant Amazones armis. Cōpoſita ſunt debello,& rebello, primū ſignificat expugno,vnde Debellatos hoſtes,dicimꝰ victos. Alterum repugno. Vnde Rebelles.

¶Bellator nō mō qui bellum gerit,ſed etiā per quē bellū geritur. Ver. lib. x. Et inter Bellatoris equi caua tēpora cōijcit haſtā. Bellatrix q̄ bellū gerit,ſeu bellicoſa eſt. Idem aurea ſubnectēs exertę cingula māmę Bellatrix.

¶Bellarius,a,um,quod bello aptū eſt,vt arma,ſagiptę, & huiuſmodi,quaſi inſtrumenta bellica.

¶Bellaria vero dicunt res bellis aptę, vtpote arma,ſagiptę,& ſimilia,quaſi bellica inſtrumēta. Itē bellaria cibi ſecūdę mēſę a bonitate,vt Dona. ait. Ad irritandā gulā q̄ tragemata aut pēmata gręci,ea veteres nr̄i bellaria dixere,vt inquit Gel. q̄ mellita eſſe ſueuerūt. Macro. in Satur. Adhuc dicēte Furio ſecūdę menſę illata bellaria, nouo ſermoni principiū dedere. Vina quoq; dulciora eſt inuenire in comœdijs antiquioribꝰ hoc vocabulo appellata,dictaq; eſſe ea liberi bellaria.

¶Belligero,as,bellū gero. Plautus in cap. Belligerant Aetoli cū Aulidis. Hinc belliger. Vñ Mars belliger dr̄ à bello gerendo. Belligeror,aris,vſitatius dr̄. HS.

¶Bellipotens cū accentu in antepe. qui bello pollet.

¶Bellitudo pro pulcritudine poſuit Pompeius.

✣ Bellicrepa genus veteris ſaltationis a Romulo inſtitutę,in qua cum armis ſaltabant. Cc.

¶Bellona pe. pro. bellorū dea Martis ſoror,q̄uis qdam Paladē dicant,proprio ſanguine ſacerdotes ſacrificabāt ante cuius templum columnula erat,q̄ bellica dicebat. ꝫ Et alio nomine Enyo a poetis vocatur.

¶Belone per ſimplex,l,piſcis eſt,qui alio noīe dr̄ acus ſiue acicula ab acu Grǫci eñ βελόνην παρὰ τὸ βάλλω acū nominant. Plin. Acus ſiue Belone vnus piſciū de hiſcēte propter multitudinem vtero parit a partu coaleſcit vulnus,quod & in cęcis ſerpentibꝰ tradūt. Vulgo Anguſigula dicitur.

¶Bellerophontes,ſeu bellerophō,tis,fuit Glauci regis Ephyrę filius inclyto decore cōſpicuus & virtutis maxime Hic cū a Stenobea vxore Preti de coitu interpellatus eſſent, veritus hoſpitalis Iouis Irā, laſciuā fœminā repulit Vñ exardens repulſa mulier viro innocentē hoſpitē accuſauit,qui hoſpitij iure motus illū domi non interficere ſubſtinuit,ſed datis codicillis ad Ariobatem ſocerum illū in Lyciā miſit. Lectis ergo codicillis Ariobates in vltionem criminis ad Chimęrā,& Solimos domandos Bellerophontē miſit,vt ſub prętextu memorabilis pugnę interiret. Sed Chimera,& Solimis deuictis laudē retulit maximā. Hic primo Hipponꝰ poſt interfecto Corīthio Bellero,Bellerophōtes dictꝰ eſt,prīę declinationis,ſicut Anchiſes. Hinc bellerophontęus Bellerophontęa Bellerophontęum,Propertius,Bellerophōtęi qua fluit humor equi. Pindarus in oda Xenophantis Corinthij,ita ſcribit pulcerrime πρί γε δι χρυσάμπυκα κόρα χαλινὸν παλλὰς ἤνεγκ᾽ ἐξ ὀνείρου δ᾽ αὐτίκ᾽ ἦν ὕπαρ φώνασε δ᾽, εὕδεις αἰολίδα βασιλεῦ ἄγε φίλτρον τόδ᾽ ἵππειον δέχου. ✣ Id eſt prius q̄ aureis reticulis contemptum frenū moueret tulit ex ſomnio.

ꝫ Belos latine ſagipta ἀπὸ τοῦ βάλλειν,qđ ſignificat iacere

¶Bellouaci,populi Gallię, qui belli gloria Belgas oēs ſuperarunt,quos Cęſar duce eorū interfecto in poteſtatem redegit.

¶Belon per ſimplex,l,vrbs,& nomē fluuij in Hiſpania. ꝫ Belbꝰ animal alio nomine dicitur hiena beblosis βέβηλος dicitur prophanati.

¶Bembina, Nemeę vicus. Vñ Nemęus leo a poetis Bembinatis eſt dictus. Plaut. in Mi. Bembinatidis beluæ inſtar,hoc eſt Nemęi leonis inſtar.

¶Bene aduerbiū a bonꝰ formatū,vt deꝰ bene omnia fecit aliqñ ponit pro cōmode,vt bene habito. Interdū ꝓ prudenter pulchre,ꝓbe,ornate,honeſte,ꝓſpere, ꝓ loco. Nōnūq̄ ꝓ valde,vt bene nūmatꝰ.i.pecunioſus. Ci. habetis orationē bene longā. Nā bonus pro magno, & multo quandoq; capitur. Similiter male pro valde. Cic. in bru. Credebat ſcriptores illos male mulctatos.

¶Beneiudico,cēſeo,opinor,exiſtimo,ad meipſū referunt,rectūq; cōſiliū oſtendūt,& ecōtrario Maleiudico.

¶Bene cogito vel male cogito referunt ad alterū ſignificantq; beneficiū aut perniciem. Plini. Hoc tuo ſtudio bene te cogitantem liberaliorem reddes. Cice. Carthaginem diu male cogitantem non prius timere deſinam, q̄ exciſam cognouero.

✣ Bene de te mereor,id eſt bona in te confero vel bene tracto te. Cc.

¶Bene vertere,eſt in vtilitatē vertere,ſicut maleuertere eſt in perniciem. ꝫ Bene viuere inquit Augu. lib. de mori. eccle. eſt ad beatitudinem viuendi tendere.

¶Bene volo tibi,amo te. Hinc beneuolꝰ & beneuolentia quę eſt inclinatio animi cū deſyderio benefaciendi.

¶Benedico,laudo,bene loquor. Teren. in Phor. Bn̄dictis ſi certaſſet,audiſſet bene. Et ꝯſtruit cū datiuo,ſicut Maledico qñ eſt vna dictio,hinc benedicus pen. cor. q benedicit & laudat,a quo aduerbiū benedice. Plaut. Cū alliciebas me ad te blande ac benedice.

¶Benefacio,non indicātis ſed gratias agētis eſt Terē. in Eu. Benefacis,merito te amo.

¶Beneficꝰ,liberalis,q beneficiū p̄ſtat,& ꝯparatiuū habet & ſuperlatiuū. Aliqñ etiā ſuū,vt beneficētior bn̄ficētiſſimꝰ & bn̄ficiſſimꝰ,vt Mar. Cato de Ptolemæo rege optimo & bn̄ficiſſimo. Hinc beneficētia,liberalitas.

¶Beneficiarꝰ,qui beneficiū accepit. Vnde & a veteribus beneficiarij dicti ſunt illi quos imperator ſuo beneficio promouiſſet in militia. Cęſ. lib. j. Petreius vero nō deſerit ſeſe,armat familiam cū hac p̄toria cohorte certamen barbariſq; equitibus paucis beneficiarijs ſuis.

¶Benignus a bonus deducit & ꝓprie qui bonis & dignis largit. Ex bono & gignēdo cōpoſita dictio. Vñ benignam terrā dicimus fructus abunde reddentē. Pli. de Aegypto, Nulla eſt benignior tellus,nullus ager feracior. Teren. in Hecy. Benigne p̄beatur,hoc eñ eſt gratiꝰ nō ſolum p̄bere,ſed etiā large. Dona. Benignitas eſt in quantitate rerum,aut in facilitate p̄ſtantis. Hora. i. car. Atq; benignius deprome,benignius.i.largius.

¶Benna,nę,lingua gallica,genus vehiculi. Vnde Cōbennones in eadem benna ſedentes.

¶Beneuētū Cāpanię vrbs,cū eo colonia deduceret,boni ominis gratia vocari cœptū. Nā antea maleuentū vocabat. Hęc vrbs a Diomede condita fert,apđ quā. xxx. millia Sānitū cęſa fuerūt Sulpitio & Pętilio cōſulibus.

¶Beo,as,conſolor,& btm̄ glorioſumq; facio. Plaut. in Amp. Hoc me beat ſaltē qm̄ perduelleis vicit & domū cōpos laudis reuenit. Hinc beatus,beatior,beatiſſimus.

¶Berecynthus,nomē mōtis eſt Phrygie,& nomē opidi in quo Cybele mater deū priſcorū ritu colebat. Vnde Berecynthia dicta eſt. ꝫ Addimus autem aſpirationem quoties montem delicynthum dicimus.

¶Beronice vel Berenice,es,pe. pro. regina ęgypti ſoror Ptolemęi & Cleopatrę,a qua Beronice vrbs in maiori ſyrte credit appellata. Fuit & alia Beronice Herodis Agrippę Iudeorū regis filia,de qua Iuue. Deīn Adamas notiſſimꝰ & Beronices In digito factꝰ p̄cioſior,hūc dedit olim Barbarus,inceſtę dedit hūc Agrippa ſorori.

✣ Berenices crines,ſeptē ſunt ſtellę ad leonis caudam veluti in triāgulo collocatę. cauſam lege apud Perottū.

¶Beryllus cū y,gręco lapis pallidꝰ tranſparēs, ex quo pocula fiebāt gen. maſc. & fœmi. Priſ. in perihegeſi. berylli gēmas glauci nitidūq; adamēta. Gignit in India ſimilis ſmaragdo,ſed cū pallore, ſemperq; berylli ſexāgula figura artificū ingenijs poliunt,qm̄ hebeſcūt,niſi color repercuſſu angulorū excitetur. Orpheus in lib. de gēmis de beryllo nil meminit,ſed Euſta multa in enarratione Dionyſij Libyci,qui ait, μὴν καὶ χρυσοῖο φέρειν Χαρείσιον ἄλλον ὑγρῆς βηρύλλου γλαυκὴν λίθον. ✣ Ipſum & auro ferre gratiꝰ alium humente beryllo cæſium lapidem.

¶Berytꝰ,cū,y,pe. pro. vrbs eſt Syrię Anthiochię. ꝫ Beroſus hiſtoricꝰ fuit,qui hiſtoriā literis Chaldęis ſcripſit.

¶Berſabe vrbs in terra Iuda,q̄ etiā puteus iuramēti vocata eſt,quia cū ibi habitaret Abrahā cū Abimelech datis ſeptē ouibꝰ in fœdus mutuo iurauerūt. Hęc terminꝰ fuit terrę ꝓmiſſiōis poſſeſſę a populo Iudęorū poſtq̄ reuerſus eſt ex ęgypto,& tendit vſq; ad Dan ſpatio in lōgum. clx. millium,ſicut ſcribit Hiero. ad Dardanum.

¶Bes,is,vncię octo ab aſſe,ex eo ꝙ bis triens ſit q̄uis dura cōpoſitio. Ser. Duos triētes beſſem vocabis. Antiqui Des dicebant dempto triente.i.octo.

¶Beſſi populi thracū,de quibꝰ Ouid. lib. iiij. triſ. Viuere q̄ miſerum eſt inter Beſſoſq; Getaſq;.

¶Beſtia crudelitatē videt exprimere,belua magnitudinē & q̄ſi mōſtruoſitatē,fera opponit cicuri. Vlpi. Beſtias accipere debemꝰ magis ex feritate,q̄ ex aīalis gn̄e,q̄ ꝓprie morſu vel vnguibus ſęuiūt,vt pardi leones tygrides a vaſtando. Hinc beſtiolis & hoc beſtiale. Amb. Ipſum videtur beſtialis naturę poteſtati eſſe ſubiectum.

¶Beſtiarij dicebant qui cū beſtijs depugnare damnati erant. Hinc a Sen. ludus beſtiariorū nuncupatur,quo beſtiarij depugnabant. Tertullia. Iupiter eſt Romę quem ludis ſuis ſanguine proluunt beſtiariorum.

¶Beſſyga pe. cor. Emporiū ī India,vbi & amnis Beſſygas Vñ Beſſygitę populi,qui humana carne veſcuntur.

ꝫ Bethacarma,vicus inter Hieroſolimā, & Theucā in mōte ſitus cōpoſitū nomē ex lingua Syria & Hebræa.

¶Beta litera gręca proxia primę,in,b,a latinis trāſfert Aliqñ in,v,vt bition vitia. Eſt etiā hoc nomine hærba quæ & bleta dicitur & betatius & betatium.

✣ Betamones ab Homero Corybantes vocantur. Cc.

¶Beto,is,vado,quaſi beneito. Var. Mulierem,ꝙ pare re ea non poterat,foras betere iuſſit.

¶Bethania,villa ſecundo miliario ab Hieruſalē in latere montis Olimeti.

¶Bethel,vrbs Samarię quā Iebuſęi condiderunt,quæ prius vocabatur Luza.

¶Bethleem,nomen ciuitatis Dauid q̄ alio vocabulo dr̄ Euphrata,nūc viculus eſſe dr̄ qui ab Ioppe. xlvj. millibus diſtat. In hac ciuitate ortus atq; cōſumptꝰ eſt Dauid Ibi etiā dn̄s noſter ex ſpiritu ſancto genitus, natus eſt. Ibi Rachel occubuit,vbi & ſepulchrū Ieſſe Patris Dauid oſtendit. Eſt aūt hic locus in tribu Iuda. vj. ab Hieruſalem milliario poſitus contra meridiē,in itinere quo pergitur Hebron. Quando autem Iacob ibi pecora ſua pauit loco Bethleem nomen impoſuit quod domus panis interpretatur propter eum panem, qui ibi de cœlo deſcendit. Hinc Bethleemitæ pen. prod. dicti ſunt,qui eius incolę ſunt.

¶Bethſamis pe. cor. nomen vrbis Galileę,vbi dn̄s perhibetur multa ſigna feciſſe,a qua bethſamitę populi.

¶Bethſaida,piſcina in Hieruſalem quę vocatur probatica. Et a nobis dici poteſt domus pecudum ſiue pecualis,quia hoſtias in ea quondam ſacerdotes lauabant. Eſt & nomen ciuitatis Galileę, a qua Petrus & Philippus ortum habuere.

¶Bethſura,& bethſurę tm̄ pluraliter pe. pro. Hic. lib. ij. Macha. Et bethſurę qđ erat Iudęorū munitum pręſidium caſtra admouebat. Idē in eodem, Iterū rerum ſermonem habuit cum hiſqui erant bethſuris. Et interpretatur domus muri vel domus acerba.

¶Betphage pe. pro. Syrum nomen quod interpretatur domus oris, vel maxilla.

¶Bethys, flu. Hiſpanię vlterioris a quo Bethyca Hiſpanię regio dicta eſt q̄ ab accolis Tudertana vocat,incolę Tudertani,& Turduli dicunt. Ea nūc granata dr̄ a grano qđ gręci coccū vocāt,n̄ī in Bethyca fere tota copioſum coccū gignit. Accipit etiā ꝓ Hiſpania, ꝙ Bethys eam diuidat. Hic fluuius occidit in Oceano occidentali dictꝰ Bethys παρὰ τὸ βάθυς αἰῶνι,qđ eſt ꝓfūdū in quo lanas pulchro colore tingi oſtēdit Mart. cū ait,Bethys olinifera crinē redimite corona, Aurea q nitidis vellera tingis aqs,ſed tñ quotquot gręcos viderī ſcribūt ꝑ ai diph. in Prima,vt Stepha. Bizantius noſter & Euſta. in ꝯmētarijs Dioniſij,ſed mihi viſus ſum ſequi aliā opinionē.

¶Bethycus,a,um,vt Bethycus color,ſubniger. Cc.

✣ Bethycus.i.pullatꝰ. Mar. Et Betycatꝰ ſimulat quocꝫ leucopeatus,cuiꝰ vocabuli rō eſt ꝙ natiuꝰ color in Hiſpania (vt diximus) ſubnigrior eſt,ideoq; minꝰ vilis. Cc.

¶Bifores pe. cor. quę habent duas ianuas.

¶Bifidus,a,um, pe. cor. quod ī duas partes fiſſum eſt.

¶Betula pen. cor. genus arboris eximij candoris, Ex qua fieri ſolent circuli vaſis vinarijs idonei.

¶Betulus, Hiſpanię fluuius eſt,cuius aqua ad ferri temperamenta fertur aptiſſima.

B ANTE I

BIanor nomē viri qui & Ochnus dictꝰ eſt filiꝰ Mātꝰ fatidicę & Tuſci. flu. qui Mantuā a nomine matris dixit. Fuit & alius Troianus princeps.

¶Bias,antis,nomē philoſophi Prienſis qui fuit vnꝰ ex ſeptē gręcię ſapientibꝰ. Hic Laertio teſte vir fuit totꝰ regiꝰ & ciuiū ſuorū princeps,quos diu aduerſis p̄iculis tutatꝰ eſt. Sed tādē capta patria cū fugiētibꝰ cūctis onuſtis ſarcinulis p̄tioſarū rerū ſuarū & ipſe interrogaretur, cur ex bonis ſuis ſolus nihil ſecū ferret,reſpōdit,oīa bona mea mecū porto. Suidas, βίαντος πριηνεύς Δίκη οὗτος εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν λέγεται γὰρ εἰς τὰς δίκας δεινότατος γεγονέναι εἶπε δὲ ἐν ἀγαθῷ μέντοι τῷ τῶν λόγων ἰσχύειν ἐχρῆτο.

✤ Biãtis Prienẽſis pœna, hic vnꝰ ex ſeptẽ ſapiẽtibꝰ dr̃ in iudicijs grauiſſimꝰ, ꝓpter bonũ, verborũ potẽtia vtebar̃. ❡ Bibo, is, ibi, itum, potũ haurio. Et ea oĩa dicunr̃ bibere q̃ hauſtꝰ habẽt. Ver. xj. li. Aenei. etiã his iunxit q̃ nõ hñt hauſtũ. Haſta ſub exertã donec perlata papillã Heſit, virgineũq; alte bibit acta cruorẽ. Huiꝰ cõpoſita ſũt. Adbibo quod ſignificat iuxta ſeu etiã bibo. Terẽ. in Heau. Is pater mihi vbi adbibit plus paulo, ſua q̃ narrat facinora? Cõbibo ſimul bibo. Plau. in Cur. Foribꝰ dat aquã cõbibant. Vñ & Cõbibones dicunr̃. Cic. Peto, In his cõtrouerſijs quas habeo cũ tuis cõbibonibus Epicureis optĩa opera vti eius ſolco. Ebibo extra bibo exhaurio. Plaut. in Amp. Factũ illud eſt, vt ego illic vini hyrneã ebiberim meri. Prebibo antebibo. Nã & venena iã metuã inqt. Hic. eũ ãtidotũ ꝓbibero. Per trãſlationẽ ebibere ponir̃ ꝓ cõſumere. Idẽ, Nõ ego cũ vino ſimul ebibi, imperiũ tuũ. Imbibo, inſumo, intus cõcipio. Cice. in Verrẽ. An nñq̃ iſte bonã de ſe ſpẽ habuiſſet niſi de nobis opinionẽ imbibiſſet. Aug. Vt poeta optimꝰ maximꝰ teneris imbibitꝰ annis nõ facile memoria aboleret̃. Perbibo multũ bibo. Lactan. lib. ij. Infecti ſunt cũ perſuaſione, ac penitꝰ eorũ mẽtes ſuccũ ſtultitię ꝑbiberũt. Subbibo parũ bibo. Suet. in Neron. Si paulũ ſubbibiſſet aliqd ſe ſufferri tinnitumũ Greco ſermone ꝓmiſit Et hęc oĩa hñt pe. cor. Inuenir̃ etiã paſſiuum huius verbi bibo in tertia perſona. Iuue. Sed nulla aconita bibuntur.

❡ Bibax & biboſus, q eſt bibẽdi auidꝰ vl' nimiꝰ potator. Laberiꝰ, Nõ mãmoſa, nõ annoſa, nõ biboſa, nõ ꝓcax.

❡ Bibulꝰ, a, um, pe. cor. qđ facile ſorbet. Ver. ad Maſſalã, Inuerſo bibulũ reſtringuens lumẽ oliuo: quia lumen bibit oleũ. i. ardẽdo cõſumit. Vñ & Bibulorũ cognomẽ dictũ eſt, & bibula papyrus q̃ ſorbet atramentũ. Luca. Conficir̃ bibula Memphitis cartha papyro. Hinc fit meribibulꝰ, de quo alibi. Hora. paſſiue dixit. Et poteris bibuli media de nocte falerni. Oderũt porrecta negantem pocula. ❡ Bibaculus nomen fuit poetę, quẽ Hie. in chronicis Cremonę natum ſcribit paulo minorẽ Cicerone.

✤ Biberius Tiberij Agnomen per deriſum propter nimiam vini auiditatem. Cc.

❡ Bibiſia ipſa bibitio dicitur & bibaculus per imminutionem is qui frequentius bibit. Cc.

❡ Bibile quod facile bibi poteſt.

❡ Biblos latine papyrus, iuncus, liber, biblion, libellꝰ, hinc deducuntur.

❡ Bibliographus, librariꝰ bibliacus libroſus βιβλίον καὶ γράφω. ʒ Bibliolathas dictus eſt Didimus quoniã mille quingentos libros ſcripſit.

❡ Bibliopola pe. pro. qui libros vẽdit. Mart. Nõ habeo ſed habet bibliopola Triphon. Cõponir̃ autẽ ex βιβλίον quod eſt liber, & πωλῶ vendo per ω in prima.

❡ Bibliotheca pe. pro. tã librorũ per ſe magnꝰ numerꝰ q̃ locus vbi libri ſunt appellar̃, vt li. xxxij. digeſtorũ ſcribit Vlpia. Auſo. Emptis ꝙ libris tibi bibliotheca referta eſt. Nã biblos liber eſt, & theca repoſitoriũ a latinis libraria dr̃. Gel. Forte in libraria ego & L. Paulus poeta vir memoria nr̃a doctiſſimꝰ, cõſederamꝰ. Eſt & bibliotheca titulus ſiue inſcriptio, qua Diodo. hiſtoriã ſuã nominauit. A gręcis inflectir̃ bibliothece es. Pli. apud gręcos deſit nugari. Diodo. & bibliotheces hiſtoriã ſuã inſcripſit Bibliothecę, vt inquit Victru. ad oriẽtẽ ſpectare debẽt. Vſus eñ librorũ matutinum expoſtulat lumen.

ʒ Bibliothecalis, & hoc bibliothecale, qđ eſt bibliothecę, vt apud Martianum bibliothecalis copia.

ʒ Biblia vxor Duilij Romani, qui primus romæ nauali certamine triumphauit, quę tantę pudicitię fuit vt illo ſeculo pro exemplo fuerit quo in pudicitia monſtrum erat, non vitium.

❡ Biblio, lis, factũ eſt a ſimilitudine ſoni, qui fit in vaſe Neuius biblit amphora.

❡ Bis aduerbium ſignificat, id quod gręci dicũt δίς, & multa habet compoſita, vt quę ſequuntur.

❡ Biceps qđ habet duo capita. Bicorpꝰ hñs duo corpa.

✤ Bicornium dicitur, quod habet duo cornua. Cc. ✤ Bicliniũ locꝰ vbi duo lecti ſũt, ſicut tricliniũ vbi tres. Cc.

ʒ Sũt aũt hę dictiões ex latino & gręco compoſitę. Nã bis latinum eſt, & κλίνη gręcum quod rectum ſignificat.

❡ Bidentes quidã intelligũt oues, aut beſtias q̃ ꝑ ętatẽ duos dẽtes altiores hñt. Nã Higynius dicit, Quę bidẽs oſtia oportet dẽtes habeat octo, ſed ex his duos cęteris altiores per quod appareat ex minore ętate in maiorẽ trãſcẽdiſſe. Alij hoſtias bimas. i. duos ãnos habẽtes, ꝙ in ꝯmẽtarijs ad ius põtificiũ ꝑtinẽtibꝰ legar̃ bidẽtes primo dictas d. litera ex ſuperfluo ĩteriecta ſicut in redeo ad hiatũ duarũ vocaliũ ꝑcauẽdũ. Ergo bidẽtes primo dictę ſunt q̃ſi biẽnes & lõgo vſu loquẽdi corrupta eſt vox ex biennibꝰ & bidentibus dicta. Et bidens inſtrumentũ ruſticũ. Iuue. Viue bidentis amans & culti villicꝰ horti.

❡ Bidental locus vbi mos erat, apud priſcos cũ aliquod ędificiũ e cęlo fulminabar̃, ſacerdos aduocabar̃, qui eo in loco ouẽ immolatam cõburebat, ibiq; eius reliquias ſepeliebat, ab oue bidẽte ibi immolata. Hora. An triſte bidẽtal Mouerit inceſtus? certe furit No. Bidental dici vult, ꝙ binę pecudes mactentur.

❡ Biduũ, ſpaciũ duorũ dierũ. A quo biduanꝰ, a, um, vt Biduanę inducię. Biduo cõtinenti ſignificar̃ duobꝰ diebus continentibus. Suet. in Cali. Per hunc pontẽ vltro citro commeauit biduo continenti.

ʒ Bięum dictũ eſt a cura, quia multũ in eo cõdẽdo laboris adhibear̃, Siue quia violentũ ſit, & efficax cõtra morbos, ſiue a feſtinatione, atq; impetu. Plin. Triticũ nõ poteſt videri quod bięon appellauimus.

✤ Biẽnis, is, q eſt duorũ annorũ, ſic triennis qui trium.

✤ Bifera arbor, quæ bis fert fructus. Cc.

✤ Bifrons, qui duas frõtes habet dr̃, vnde Ianũ dicimꝰ Bifrontem ꝙ pręterita ſciuerit & futura ꝓuiderit, vel quia ſuperum & inferum ianitor eſt. Cc.

❡ Biennium ſpatium duorum annorum.

❡ Bifariã trifariã aduerbia ſunt quibꝰ ſignificar̃ qđ binis vel tribus modis, vel qđ in duas vel tres partes fari põt. Sic multifariã, omnifariã, plurifariã ſignificãt multorũ generũ, oĩs gñis ſiue in multas in oẽs & in plures partes, ſiue qđ multis, oibꝰ & pluribꝰ modis fari poteſt. Dicimus etiã bifarie trifarie multifarie &c. & bifarius a, um. Sue. Gladiatoria mũera plurifaria ac multiplicia exhibuit Apul. Omnifario ſermone depinxit.

ʒ Bifidus, a, um, pe. cor. quod in duas ꝑtes fiſſum eſt.

ʒ Bifores pe. cor. quæ habent duas ianuas.

✤ Bifurcatus qui & bifurcus, geminas furcas hñs. Cc.

✤ Bifur plus q̃ fur, ſiue q bis in furto eſt depręhẽſꝰ. Cc.

❡ Bigamus pe. cor. qui duas vxores duxit, A quo bigamia, γάμος enim nuptię dicuntur.

❡ Bigemmis vitis q̃ habet duas gẽmas. Col. lib. vj. Pro materijs longioribus pollices quaternũ, aut quinũ gemmarum relinquuntur, pro cuſtodibus aũt bigemmes reſeces efficiunt in ea.

❡ Bigę per ſyncopẽ dictę ſunt quaſi bijugę, Currꝰ duobus equis vecti ꝙ duorũ equorũ iugo agant̃. Equi vero bijugi bijuges ve dñr. Sic quadrigę a quatuor ꝙ a quatuor equorũ iugo, & equi quadrijugi. Aug. lib. xviij. de ciuita. dei. Iunctos duos equos bigas vocamus. Apud veteres tamen bigam & trigam & quadrigam inuenimus. Sue. in. Tibe. Vix vnius bigę adiectione honorari paſſus eſt. Papi. in The. Roriferum gelida tenuauerat aera biga. Pli. In ſummo Pauſoleo eſt quadriga marmorea quam fecit Pythis. Bigas primum iunxerunt Phrygij. Quadrigas Erichthonius.

✤ Bigati nummi bigas impreſſas habentes. Cc.

❡ Bigenera animalia ex diuerſo genere nata, vt Leopardus ex leone & panthera.

✤ Biguę geminę ꝙ vno partu natę ſint. Cc.

❡ Bihęres dicitur qui duas hęreditates conſecutꝰ eſt.

✤ Bijugi equi dicunr̃ cũ bini ad vnũ iugum nexi ſunt.

✤ Bijugerum duorum iugerum. Cc.

❡ Bilanx, cis, quod duas habet lances.

❡ Bilibris duarum librarum.

✤ Bilis, cholera eſt inde bilioſi cholerici, aphri tamẽ bilim vocant ſemen humanum humi proiectum. Cc.

✤ Bilitos veteres dixere beſtijs ſimiles q̃ſi belutos. Cc

❡ Bilinguis qui duas habet liguas hoc eſt q modo vnũ modo aliud loquir̃, vel qui aliud dicit & aliud retinet, & quãdoq; accipir̃ ꝓ fallaci, hoc vitiũ ad mentẽ referendo & qui diffuſe varia loquitur.

❡ Bimeſtris, duos menſes habẽs, aut duos annos a luna cõputatos. Horat. lib. car. Et porco bimeſtri Cũ famulis operum ſolutis. Sic trimeſtris quadrimeſtris quinq̃meſtris. Plin. Caſtrari agnos niſi quinquemeſtres præmaturum exiſtimant.

❡ Bimus trimus quadrimus, Vnde bimatus trimatus quadrimatus pro ſpatio duorum, triũ, quatuor, Pli. Vita fœminis quindecim annis longiſſima maribus viginti, robur in quimatu. Sueto. in Augu. Quadimus patrem amiſit, Hinc patet quimatum legi.

❡ Bimulus pe. cor. qui in bimatu eſt, hoc eſt qui duos annos ætatis habet.

✤ Bimater agnomen Bacchi ꝙ duas matres habuerit, Semelen & Iouem matris fungentem officio. Cc.

✤ Bimaritus, qui duas vxores habuit, Cc.

✤ Bimẽbris, duarũ partium quaſi membrorum. Cc.

❡ Bina q̃uis Ser. doceat de ijs tñ dici q̃ ſũt pluralis numeri, duo q̃ ſũt ſingularis, vt dicamꝰ binas literas, duas epiſtolas. Inuenir̃ tñ bina iũgi cũ ijs q̃ ſingulariter declinãr̃. Cic. Mario, Reliquę ſunt venationes binę ꝑ dies quĩq; magnificę. Idẽ, Binos tabellarios, iqt Plin. lib. xij Ergo in vtraq; gente bina laudaui gña terrenũ & factitiũ. Eſt autẽ binus, a, um, idẽ quod duo Siſen, Ad binũ millium numerum faucijs vtrinq; factis. Inde fit Combino, as, penultima producta.

✤ Binarius numerus numerum aliarum rerũ denotat, quæ non nominantur. Cc.

❡ Binomius dicitus, qui geminum habet nomen, vt Iulius Cæſar, Numa Pompilius.

✤ Binominis, cuius geminum eſt nomen. Cc.

❡ Biothanatos gręca dictio ex βία violentia, θάνατος mors. i. violẽter mortuꝰ, vt eſt q ferro, vel alia vi interficitur & nõ ſua. i. naturali morte morir̃, q̃ naturaliter contingit. & mors ipſa biothanata dr̃ q̃ ꝑ vim infertur. De qua intellexit Verg. quũ dixit, Nã quia nec fato merita nec morte peribat Sed miſera ante diẽ. Ambro. de diuo Prothaſio. Miſer vel tu viuere ſtude & noli biothanatos fieri ſicut & frater Geruaſius. Hinc biothanati viri & biothanatæ fœminę, qui violenta morte pereunt, & biothanata mors, Scribit Lampri. prædictũ fuiſſe Heliogabalo ipſum biothanatũ futurũ, hoc eſt ꝙ violenta morte moriturꝰ erat. Idẽ, Si luna, inquit, applicuerit ſe Saturno deficiens lumine faciet matres biothanatas interire. Ser. ait bithonatarũ aĩas nõ recipi in originem.

❡ Biocreſta, ideſt vitæ vtilia.

❡ Bipaliũ inſtrumẽtũ ad fodiẽdũ Var. Si locus humectꝰ ſit ibi cacumina populorũ ſeruanda, & arundinetum Id prius bipalio verrito, ibi oculos arũdinis pedes ternos aliũ ab alio ſeri, aptã eſſe vtriq; eandem fere culturam.

❡ Biparus, a, um, pe. cor. qui vel quę bis peperit.

❡ Bipatens, pe. cor. quod ex vtraq; parte aperitur.

❡ Bipertior in duas partes diuido, a quo bipertitum & aduerbium bipertior.

❡ Bipes quod habet duos pedes. A quo bipedalis, & bipenus, a, um, Col. Frumẽtis autẽ ſat erit ęq̃ bona ſuberit bipedana humꝰ. Bipedanęꝰ, a, um. Col. li. v. Cẽſuiſſẽ fieri ſcrobes adiecto dodrãte ſup altitudinẽ bipedaneam.

❡ Bipẽnis a pẽna deriuar̃. ʒ Seruauit ei antiquitatẽ, nã veteres pẽnas dicebãt nõ pinnas. Ideo fœmi. Vergil. vero loco adiectiui vſus eſt lib. xj. Ferro ſonat alta bipẽni Fraxinus. Proprie ſignificat qđ eſt duarũ pẽnarũ. Pl. lib. xj. Nullis eorũ pẽnę reuiuiſcũt auulſę, nulli cui aculeꝰ in aluo bipẽne eſt, qbuſdã pẽnarũ tutelę cruſta ſupuenit in ſcarabeis quorũ tenuior fragiliorq; pẽna, his negatꝰ aculeꝰ. Per trãſlationẽ ſignificat qcqd vtrãq; ꝑtẽ acutam habet. Vñ ꝓ ſecuri ſępenumero ponir̃. Et authore Quĩt. a pĩna dr̃. ❡ Biremes, naues q̃ habẽt duorũ remorũ ordines, quas cõſtat Erythręos primos feciſſe. Triremes Amocles corinthius. Quadriremes Carthaginẽſes Onerariam Hippus Tyrius inuenit.

❡ Birotum genus vehiculi duas rotas habentis.

✤ Biſſellũ ſiue Biſſellũ duos tñ capiẽs in ſella. Cc.

❡ Biſſextꝰ, q̃ſi bis ſextꝰ, quia duobꝰ diebꝰ cõtinuis ſexto dicimꝰ Calẽdas Martias, duos videlicet dies ꝓ vno cõputãtes. Vñ qui eſt natꝰ biſſexto Calẽdas nihil refert vt inquit Celſus, vtrũ priore an poſteriore die natꝰ ſit, quũ illud biduũ ꝓ vno tñ die habear̃. Eſt autẽ biſſextꝰ ꝑ quatuor annos vnꝰ dies adiectꝰ. Creſcit eñ ꝑ ſingulos annos quarta parte aſſis. At vbi quarto anno aſſẽ cõpleuerit biſſextũ vnũ facit. Nã Caiꝰ Cęſar ne quadrans deeſſet ſtatuit, vt quarto quoq; anno ſacerdotes diẽ vnũ ĩtercalarẽt, idq; biſſextũ vocauerũt aut diẽ intercalarẽ.

✤ Biſſus vide in byſſus pariter & Byſſinum & Byſſinas veſtes.

❡ Biſulcus qui vngulas nõ ſolidas habet, ſed ſciſſas. Itẽ qcqd in duas acies ſciſſũ eſt biſulcũ dr̃. Pli. lib. x. Solidipedes & biſulci ſues omni cibatu & radicibꝰ alunr̃, & biſulcus porcus quum in ceruice ſetas diuidit.

❡ Biuiũ qđ duas vias habet, ſicut triuiũ & quadriuiũ.

❡ Biuitas pe. ꝓ. Vidua ꝙ duas habuit vitas, alterã cõiugalẽ, cœlibem alteram. Var. Ab biuitatem venio.

❡ Bilbilis opidũ Hiſpaniæ, a quo. Mar. poeta originẽ duxit ſic dictũ a Bilbili propinquo fluuio.

ʒ Bilis atra melãcholia dr̃. Et eſt humor, q in folliculo fellis eſt, & ꝓ ſui cõditiõe hoĩem trãſmutat. & hęc inſaniã facit. Plau. ĩ Am. delirat vxor, atra bili ꝑcita eſt. hęc ſanar̃ atro veratro, qđ dr̃ Helleborꝰ. Eſt & bilis, quam gręci cholerã dicũt. Cõmune ĩteſtinorũ vitiũ, vt inquit Celſus, bilis ſupra ĩfraq; rũpit, interdũ alba nõ nũq̃ nigra vel varia qñq; citrina & vitellina & rubra & aduſta, & praſina. Plato ĩ Timeo, bilẽ morborũ cauſſã eſſe refert, q̃ quũ expirat extrinſecꝰ varios tumores ꝓducit, intrĩſecꝰ vero cohabitat, vrẽtes edaceſq; morbos multos ꝓcurat Neuiꝰ, Bilẽ mihi nuꝑ excitauit, qñ autẽ animꝰ qñq; corporis inclinationẽ ſequir̃, ad mores iracundiãq; & indignationẽ trãſferr̃. Pli. lib. xj. Hinc & in mores crimẽ bilis noĩe, adeo magnũ eſt in hac ꝑte virꝰ quũ ſe fũdit in animum, & hominem & excandeſcẽtia dicitur.

❡ Bilioſus qui bile laborat. Cor. Aut libidũ aut bilioſũ, Idem, Sputum etiam bilioſum aut purulentum.

❡ Bilutes veteres dixerũt beſtijs ſimiles quaſi belutos

❡ Biſaltę ꝑpl'i Scythici, de quibꝰ. Verg. lib. iij. Geor. Biſaltę quo more ſolent acerq; Gelonus, Quũ fugit in Rhodopen aut in deſerta Getarũ. Plinius, Libera gens Biſaltę a fluuio Biſaltę ſiue a Biſalto ſolis & terrę filio, vbi lepores dupplici iecore ſunt.

❡ Bion Boryſthenites philoſophus fuit & ſophiſta callidꝰ qui philoſophiã vario oõnis flore veſtiuit. Fuere & alij Biones nouẽ vt teſtatur Laertius. Fertur hic dixiſſe ad eum qui fundos ſuos ingluuie vorauerat. Terra Anfiaraum abſorbuit, ſed terram tu.

❡ Biſon, tis, aĩal deforme prolixitate iubarũ & reliquo corpore ſed ferũ, cerui figura, media frõte iter aures vnũ cornu habens. Mart. Illi ceſſit atrox bubalus atq; biſõ.

❡ Biſtonis pen. cor. citas & ſtagnũ in Tracia Abderæ vrbi propiquũ, a quo Thracia Biſtonea dicta eſt. Vnde Biſtonius, a, um. & Biſtonicus, ca, cum, quod Thracem ſignificat ſicut a Ionia Ionius & Ionicus. Ouidius, Feſſaq; biſtonia membra lauabis aqua, Similiter biſton. Vnde Traces, teſte Solino, Biſtones dicuntur. Idem. Tuta tamen bello Biſtonis ora fuit. Sunt qui velint & ſtagnũ & prouinciam a Biſtone rege nomen accepiſſe.

Bithyas cũ y grȩco gentẽ in Thracia eſſe commemorãt quorũ author Bithys fuit Martis & Setę ſororis Rhœſi filius,Bitias vero ſine h,& i latino fuit vnus ex Cartaginenſium principibus.

¶ Bithia Pharaonis filia quę Moſem adoptauit.

¶ Bithynia regio minoris Aſiæ aduerſa Thracię,& ꝓxima Troadi,q̃ vt Solinꝰ ſcribit & Ser. Primũ Bebrycia Poſtea Mygdonia,deinde a bithyno bithyna dicta fuit. Hęc etiã authore Euſebio ponthus eſt dicta. In bithynia Libyſſa eſt,vbi Annibal ſepultus eſt. Sunt qui ſcribant Tynos populos tranſiſſe ex Europa, a quibus bithyni dicuntur & bithynia. Claud. Thyni Thraces arãt quæ nunc bithynia fertur. Hinc bithynus,a,um.pe.p. & bithynicus,ca,cum. Iuue. q̃q̃ & Cappadoces faciant, equiteſq; bithyni. Mart. Iam te rem factã bithynicę cedis habere. Ex bithynia fuerunt viri in diſciplinis memorabiles zenocrates philoſophus,& Diony. dialecticus,& Hipparcus,& Theodoſius & filij eius mathematici,& Cleophanes orator ex Mirlea & Aſclepiades medicus Pruſienſis & Dion.

¶ Bithynium ciuitas in bithynia, a quo bithyniatę & bithynienſes populi dicti ſunt.

¶ Bitumen pe.pro.genus cretę,qđ ſi q̃n accẽdiſ extingui non põt,& de natura ſulphuris eſt. Dr fieri ex fulmine. Vñ iuxta babyloniã, quia frequentia cadũt fulmina hac re lacus abundat,adeo vt inde fabricaſſe muros Semyramis dicatur. Hoc & Aſphaltus dicitur.

☧ Verum,vt quidam tradunt,Aliud eſt aridũ,aliud liquidum. Aridum gignitur in Iudęa Phœnicia & Sydonia liquidũ in babylonia Apolonia & Sycilia lacꝰ eſt Aſphaltes apud Iudęã qui bitumen egerit quod a lacu etiã Aſphaltũ nominant, liquor eſt acer natura ſua & ſparſo aceto concreſcit. De hoc Stra. lib. vj.& Pli.lib. xxxv.

¶ Bitumino,as,bitumine linio. Amb.lib.Hex. Fac tibi arcã ex lignis quadratis nidos facies in arca & bituminabis eam intus & foris bitumine.

☧ Bizen,ciuitas Thraciæ.Stepha. βίζυη πόλις θρακοτολο νεσου βασιλειον Pli.li. iiij.bizian vocauit bizia, inquit arx regũ Thracię a Terei nefaſto crimine inuiſa hirũdinibus.

B ANTE L.

BLanchnon filicis genus.Cc.

¶ Blatta vermis q aluearia lędit, a βλάπτω noceo. Col.li.x.appellat lucifugas blattas. Mart.tñ poſuit pro verme libros & veſtes rodẽte,vt in hẽdecaſyllabo,Cõſtrictos niſi das mihi libellos Admittã tineas, truceſq; blattas. Hor.i Ser. Vñ Octogita annos natꝰ,cui ſtragula veſtis Blattaꝝ ac tineaũ epulę putreſcat in arca. Blatta etiã poniſ ꝓ purpura,Sido.in panegyrico,Põtus caſtorea,Blattã Tyrꝰ,æra Corithꝰ Blattã recẽtiores ſcriptores vermiculũ bõbycẽ intellexerũt,cuiꝰ textu veſtes ſericę cõficerenſ. Vñ blattea veſtis ,blatteũ paludamentũ,apud Lapridiũ Capitolinũq; ꝓ ſerica & precioſa,vel vt Pau.Egi pro purpura,quoniã Indicũ conchiliũ vulgo blatta dr. Sic Caſſiodorus in epiſtolis pro purpureo cepit Chameleon inquiẽs modo, praſina modo cyanea modo blattea varietate ſe cõmutat. Eutrop.ſcribit Neronem ſolitum piſcari rete blatteis funibus annexo. Cũ ab Oroſio dicaſ purpureis,a quo colore blatta fumẽtũ qđ rubidũ ſit ſemẽti accõmodatiꝰ i purpurã declinans.

✤ Blattaria hęrba eſt quã & Verbaſcõ vocãt folijs minus candidis,cauliculis pluribus,flore luteo, hæc abiecta blattas in ſe contrahit.Cc.

¶ Blatteꝰ,a,ũ,accipiũt ꝓ purpureo.Caſſio.in epiſt.de Cameleonte Colores ſuos multifaria qualitate cõmutat modo Veneta,mõ blattea,modo praſina,modo cyanea Eutropiꝰ,Nero inuſitata luxuria fuit,vt q exẽplo Caligulæ frigidis & calidis lauareſ vnguẽtis,ham is aureis, argẽteiſq; piſcaretur,q̃ blatteis funibus extrahebantur Quos Suet.& Oroſiꝰ interpretãſ purpureos, Ille Piſcatus eſt rete aurato,purpura,cocco q funibus nexis. Oroſius luxuriæ,inquit,tam effrenatæ fuit Nero,vt retibꝰ aureis piſcareſ,quę purpureis funibus extrahebãſ.

¶ Blax,ſtolidus,mollis,delicatus, laſciuus, qui neſcit res diſcernere & qui ſe inaniter iactat.

¶ Blaptigonia,pe.cor.quaſi detrimẽtũ ἀπὸ τοῦ βλάπτω noceo γόνος fœtus cũ apes morbo ignaui,aut infœcunditate naturali fœtũ nõ peragũt. Idem clerus dicitur.

☧ Blaſcorũ,inſula in Rhodani hoſtio Metina etiã dicta

¶ Blatio,is,& blatero,as,veteres dicebãt ꝓ incõdite & inaniter loqui,vt ſunt q extra ꝓpoſitũ loquũſ, vel verba immoderata emittũt, Gel.lib.j.Phauorinũ ego audiui dicere verſus iſtos Euripedis nõ de his tm̃ factos accipi debere,q impia atq; illicita dicerẽt,ſed vel maxime de hoibꝰ quoq; poſſe dici ſtulta & in modica blaterãtibus,quorũ lingua tã ꝓdiga infreniſq; ſit,vt fluat ſẽp & ęſtuet colluuione verborũ teterrima. Et paulopoſt, Neq; minus inſigniter veteres quoq; noſtri hoc genus hominis in verba ꝓiectos locutuleios & blaterones & linguaces dixerũt. Plau.in Am. Qui malũ intelligere quiſ quã potis eſt,ita nugas blatis. Idẽ. Vbi tu es, q̃ blaterauiſti iã vicinis oĩbꝰ me meę filię daturũ dotẽ. Sũt autem factitia verba a Camelorũ voce tracta. q quũ vocẽ edũt blatere dicũtur. Quidã tñ a gręco deducunt,apud quos βλάξ dr q ſe ianiter iactat & blatio iactatio. Quapropter c,l.terã addentes blacteronẽ & blacterare exiſtimãt ſcribendum. Ouid.de Phulom.produx. Blacterat hinc aries & pia balat ouis. Hora.in Ser.ſine c,& prima correpta, Audit cum magno blateras clamore furiſq;.

¶ Blęſus qui in ſermone tardus eſt a blatero fit. Vel q in ꝓnunciatione aliquam excludit literam. Sunt enĩ mĩti qui non poſſunt proferre quaſdam literas, Quidam ꝓ paralitico accipiunt. Vnde Iuue. pro titubante poſuit, & blæſis atq; mero titubantibus.

☧ Bletra Græci appellare ſolent offendentia pręſertim pedes.

☧ Bletes ſpecies calciamenti dicta q pedes offendat.

¶ Blãdiri,eſt blãditias dicere,adulari,aſſẽtari,& ptinet ad oẽs ſenſus & nõnũq ad animũ. Quin. Blãdiſr pauliſp calamitatibus meis. Huius cõpoſitũ eſt blãdior Colu.libro.ix. Sed hęc tamen aliena eſt agricolæ captãtis vndiq; voluptates acquirere quibꝰ ſolicitudines ruris eblãdianſ.

¶ Blãditia ę,& blãditię,arũ,adulatio,popularitas. Plau.in Bac. Viſcꝰ merꝰ vr̃a eſt blãditia. Blandicus pen.cor.qui blanditur,a quo blãdiculus, & blãdicellus diminu. Vnde blãdicella verba legimus.

¶ Blandicus qui blande loquiſ. Plau. Nunc mihi blandidicus es,heri in tergo meo treis facile corios cõtriuiſti bubulos.

✤ Bladiſico blandũ facio Blandiloquꝰ qui blãde loquiſ Blandiloquẽtia & blandiloquium.Cc.

✤ Blandufia Rabinięſis agri regio in qua fuit ager Horatij poetæ.Cc.

¶ Blaſphemo,as,pe.pro.gręcum eſt,& ſignificat execror,maledico,& verbis calũniã infero,ac dignitati honoriq; alterius derogo. Blaſphemia maledicentia,& gręcum eſt βλασφημία.

¶ Blenij populi Aphricani ſine capitibꝰ habentes in pectore vultum,vt lib.j.author eſt Pomponius.

☧ Blepharo dicitur ſuperciliosꝰ homo qui habet ſuper cilia magna, blephara ſupercilia. Plaut.in Am. Raptãt pro mœchis,blepharo captus arbitrer.

¶ Blittus duplicato tt,ſcribiſ Suidas βλίττον εἶδος βοτάνης,id eſt blitton ſpecies herbę. Herba ſatiua beta iners ac ſine ſapore. Vñ blitteꝰ.a. um. qđ eſt inutile ac nulliꝰ ꝓtij. Plau.blittea meretrix.& Græco dr quod eſt blaux ſtupidus. Dicitur & blittus pro herba. Palla.libro iiij.blittus ſeritur ſolo qualicunq; ſed culto.

☧ Blitterę opidũ,de quo Põp.Septũanorũ blitterę. Itẽ ſecũdũ,iqt,blitteras obris fluit,Stephanꝰ tamẽ beatra.

B ANTE O

BOa & boua vtroq; mõ dr ſerpẽtis genꝰ,vl q primo bubuli lactis ſucco alaſ,vel q inſtar bouis turgeat, ſeu a voce bouis; Vaſtat autẽ omnes regiones in quibꝰ habitat. In cuius vtero tẽpore Claudij imperatoris integer infans inuẽtꝰ eſt quũ eſſet occiſa. Eſt etiã boua morbi genus cũ corpora papulaꝝ multitudine rubẽt ad ſimilitudinẽ coꝝ q boa ſerpẽte icti turgeſcũt. Vel a fimo bubulo cuiꝰ litu maxie tolliſ. Pl. Ebuli folia cõtrita & e veteri vino impoſita boã ſonat,i. rubentes papulas.

¶ Boalia q & bupetię dicũtur ludi boũ gratia inſtituti.

¶ Boo,as,& boo,is,mugio,clamo a βοάω vel a boũ mugitibus. Plaut.in Amph. Tela frangunt,boat cęlum fremitu virum. Hinc reboo,as.

✤ Boaria lappa,herba nota cuius radix e vino potata, articulis mirifice prodeſt.Cc.

¶ Boariũ forũ Romę dicebaſ q ibi boues venderetur.

✤ Bocas genus piſcis qui veluti mugitũ quẽdã emittit.

¶ Bœbeis,idis,ſiue Bœbias, locus in Theſſalia. Luc. lib.vij. Itẽ per oſſeam rapidis Bœbeida. Vale.Flac.Perdeſet & pingui miſeros in Bœbide crines.

¶ Boemia regio Myſiæ Europe vltra Danubiũ ſita. Cuius metropolis eſt Praga iſignis ciuitas. Dicta Boemia a Boemo principe,opulentiſſima eſt,arboribus fœcunda,fluminibus irrigua. Hanc nonnulli Germanię partẽ eſſe dixerunt.

¶ Bœotia nõ boetia,vt Hermolaꝰ vna cũ Politiano ſẽtit,q ſe vidiſſe Antonini itineris vetuſtũ codicẽ aſſerit in quo ita ſcriptũ erat Bœotię aulis,in qua Gręci aduerſus Troianos cõſpirauerũt,ſed & ratio exigit gręca apđ quos βοιωτία nec aliter. Eſt autẽ regio Europæ a boue quẽ Cadmꝰ Agenoris filiꝰ Thebaꝝ cõditor immolauit añq vrbẽ cõderet. Ouid. Mœnia fac cõdas bœotiaq; illa vocato. Diod.tñ eã dicit appellatã a Bœoto, quẽ Neptunus genuit ex Arne filia Aeoli. In ea Thebæ ciuitas quam Amphion muris ornauit & mons Cytheron.

☧ Bodromiõ menſis eſt qui a noſtris dicitur Auguſtus.

¶ Boetus,vt inquit Stra. Hiſpaniæ fluuiꝰ ex eiſdẽ naſcẽs locis ex quibus Anas & Tagus.

¶ Bogud opidum in Aphrica & regis nomen in genere maſculino.

¶ Boellium genus gummi odoratũ, quod arbor in Bactriana regione producit.

¶ Boię genus vinculoꝝ, tam lignęoꝝ q̃ ferreoꝝ, ſeu torquis damnatorum q quaſi iugum in boue ſit.

✤ Bolla gẽma quę inuenitur glebę ſimilitudine.Cc.

¶ Bolis,idis dici poteſt iaculum παρὰ τὸ βάλλω.ad cuiꝰ ſimilitudinẽ faces quędã igneę bolides vocãſ. Pli.lib.ij. Duo genera eaꝝ lãpades vocãt plane faces. Alteꝝ bolidas quale Mutinenſibus malum viſum eſt. Diſtat q faces veſtigia longa faciunt priore ardente parte, bolis vero perpetuo ardens longiorem trahit limitem.

¶ Bolus cuiuſq; rei fruſtum. Vnde bolum terrę glebam dicimus bolum argenti maſſam argenteã. Boleos vero a gręcis iactus eſſe dicitur.

✤ Boij populi fuerunt Gallię Ciſalpinæ,inter Padum & Trebiam ſiti.

¶ Boletus genus fungi.

✶ Bocchoris pe.pro.nomen viri,qui in Aegypto ita iuſte ſinceriterq; iudicaſſe fertur, vt eius nomen in puerbium venerit iuſtiſſimus iudicantium.

☧ Bocas,inquit Feſtus,genus piſcis a boando,ideſt vocem emittendo dictus.

¶ Bõbus,ſonus tubaꝝ raucus nec valde acutus, tractꝰ ab ipſo ſonitu,ſicut mugitus boũ. Perſ. Torua mimalloneis implerũt cornua bõbis. Sic bõbeo apud Græcos ſignificat ſono. Et bombus ſonus quem faciunt apes.

¶ Bombitatio ſonus apum.

¶ Bombyx,per y, vermis in primo veruca eſt, & apud Indiã Aethiopiã & Seres in araneaꝝ morẽ tenuiſſima fila ducit ad veſtẽ faciẽdã. Primũ bõbylis,deinde Necydalus,demũ bõbyx appellatꝰ. De hoc Ariſt. & Pli. fere idẽ tradũt,in ſex mẽſibus bõbyces telas araneoꝝ modo detexũt ad veſtẽ luxũq; fœminaꝝ q̃ bõbycina appellãſ primo eas in filũ retorq̃re rurſuſq; texere inuenit mulier Pamphile Platis filia. Am.de bõbyce lib.Hex. Bõbyx vermis Indicꝰ ex cuiꝰ textura bõbyciniũ cõficiſ. Fertur hic corniger vermis cõuerti. & ci Vide ſupra Bombylius. Rurſus bombyx frutex bombacij eſt.

✤ Bõbilis vermis eſt ex gñe iſectoꝝ priꝰ Eruca dictꝰ.

¶ Bõbicinꝰ & bõbicinũ,pe.cor. ꝓ veſte ex ſerico cõfecta,ſeu ꝓ panniculo rubedine infecto,& mulieꝝ genas tingẽte. Iuue. Delitias & pãniculꝰ bõbycinꝰ vrit. Mar. Fœmineũ lucet ſic ꝑ bõbycina,qui etiam bõbyx dicit. Proper. Nec ſi qua Arrabio lucet bombyce puella.

¶ Bomolocꝰ pe.cor.dictꝰ eſt apđ Gręcos,q facilis atq; idẽ humilis omnia lucri gr̃a perfert mẽdico cautlãdo q;. Et apud nos ſcurra appellaſ, qui vt ſumptuoſioribꝰ cœnis iterſita nullo ſcurrilitatis gñe cõtinet. Sed ꝓprie puer,qui altari inſidiatur,vt furetur cãdellas βωμὸς καὶ λοχάω ὅθεν βωμολόχος,ara & inſidior deduceo.

¶ Bona pe.ꝓ.ſus fera eſt,q̃ vt ſcribit Ariſt i mõte Meſapo q Pœonię ac medię limes ẽ,inueniſ, & a Pœonibꝰ monapõ vocaſ. At Soli,circa Lydiã,Phrygiãq; haberi hoc aĩal tradit. ☧ Habet caput taurinũ,corpꝰ vero & iubas ſicut equꝰ,latiore tñ corpore eſt,q̃ bos,ſed pilo mollore q̃ iuba equa,& cõpoſitiõe,color pili totiꝰ corporis flauꝰ,iuba ꝓlixa,& ad oculos vſq; demiſſa cornua adunca multo flexu in ſe recuruata,& pugnę inutilia gerit magnitudine palmari. Vocẽ ſimilẽ boui emittit. Caret ſuperiore dentium ordine, Crura hirſuta & biſulca.

☧ Bonũ dr,qđ opponiſ malo. Vñde eſt illud, Vidit deꝰ cũcta,q̃ fecerat,& erãt valde bona. Et bonũ eſt quicqd eſt, Quãobrẽ & apud dialecticos bonũ, cũ ente cõuertit. Qđ enĩ eſt,id quoq; bonũ ſit neceſſe eſt. Bonũ dr id qđ oĩa appetũt, Ariſt.j.&.x. Ethi. Ex ſentẽtia antiquorũ. Vnde Spheuſi. Bonum eſt quod ſui ipſi gratia expetendum. Bonũ duppliciter dicitur, nam & id qđ eſt vere bonũ,& id quod ſolũ bonũ apparet illđ ſimpliciter dicitur bonũ quod ſtudioſo videtur bonũ. Ari.j.&.iij. Ethic. Bonum etiam dicitur,quod honeſta pariter,& vtilia complectitur. Vt bonum animi bonum corporis bonum fortunę.j. Ethi. Vnde bona dicuntur reꝝ ſubiecta, q ſint vtilia. Paul.iureconſ. Bona vocari affirmat,quæ deducto ære alieno ſupſunt. De his Vlp.ſic ſcribit,Bonorũ poſſeſſionẽ ita recte diffinienꝰ Ius perſequẽdi retinẽdiq; p̃imonij,ſiue rei,q̃ cuiuſq;,quũ moriſ, fuit bona autẽ,vt plerũq; ſolemus dicere ita accipienda ſũt vniuerſitatis cuiuſq; ſucceſſionẽ,qua ſuccediſ in ius mortui ſuſcipiturq; eius rei cõmodũ,& incõmodũ, Nã ſiue ſoluendo ſunt bona,ſiue nõ,ſiue dãnũ hãbet,ſiue lucrum, ſiue in corporibus ſunt,ſiue actionibus,in hoc loco proprie bona appellabuntur, Et bonũ dicitur, quod exequitur officiũ ſuũ. Hinc ſi virũ bonũ dicimus, intelligimus probũ. Si bonũ militẽ,fortẽ. Si bonũ imperatorẽ,prudẽtẽ. Si bonũ grãmaticũ,literatũ. Si bonũ oratorẽ,facũdũ. Si bonũ iudicẽ,iuſtũ. Sic ecõtrario malũ gñale nomẽ, & turpia ſimul & detrimentoſa cõplectẽs, Vnde malũ virum, dicimus flagitioſum malum militẽ,imbellem & ſic de reliquis. Aliquando bonũ ſumitur pro bonitate. Nã quũ dicimus de ęquo, & bono non de ſummo iure, ſed de bona ęquitate loquimur. Aliquando pro magno, Sallu. bona pars militũ inde diſceſſerat. Aliquãdo ꝓ nõ vili,quia,vt Donat.ait,boni non ſunt viles. Vñ & ſuplatiuꝰ gradꝰ optimates facit. Nã bonꝰ,melior,optimꝰ. Terẽ.in Phor. Illã ciuẽ eſſe Atticã bonã bonis prognatã. Aliqñ ꝓ vtili,vt bonũ eſt pecunię parcere. Itẽ ꝓ ocio, & quiete,ſicut malũ pro labore, Sene.delicatꝰ, & bono ſemper aſſuetus. Item pro miti,& fauente. Sta. Tu corda parumper Huc aduerte libens,atq; has bonus accipe voces. Itẽ pro pulcro. Terẽ. Et forma fortaſſe bona, Aug.li.xv.de ci.dei. Conſuetudo ſcripturæ eſt etiã ſpecioſos corpore bonos vocare. Vñ in Gẽn. Videntes angeli dei filias hominũ quia bonæ ſunt,ſumpſerunt ſibi vxores. Itẽ ꝓ apto & idoneo. Ver. Et bona bella cornꝰ Itẽ ꝓ docto. Ho. Quando q; bonus dormitat Homerus

Præterea bonus dicitur humanus beneuolus, trãquill⁹ liberalis, ſimplex, apertus, comis facilis, ſuauis, tractabilis, indulgẽs, & huiuſmodi. Verg. Adſit lęticię Bacch⁹ dator & bona Iuno. i. liberalis.

¶ Bona dea quam veteres Faunam, ſiue fatuã ſiue Sentã dixere Hãc Var. ſcripſit tantę pudicitię fuiſſe, vt nemo illam dum vixit præter virum mas viderit, nec nomen eius audierit, propter quod illi in operto mulieres ſacrificabant, & bonam deam appellabant.

✣ Bonum ſeruum ſalutantes dicere poſſumus Si quis autem bonũ ſero dicat, vt vulgus ignarum ſolet, execratio non ſalutatio eſt. i. tarde eueniat bonum. Cc.

¶ Boni conſulat, hoc eſt bene ſtatuat, in bonam partẽ, vt aiunt, accipiat.

¶ Bona caduca, facultas q̃ hęredẽ nõ habet, vel q̃ non habet firmitatẽ. Et bona dicuntur res damnatorum.

✣ Bonariã maris tranquillitatẽ vulgus mali ominis vitãdi gr̃a nominat, quũ fluct⁹ oẽs quieſcunt. Cc.

✣ Bona hęreditaria, ex patrimonio prouenientia.

✣ Bona natio dr̃ bon⁹ ꝓuẽt⁹ ꝑſertim ĩ pecoribus. Cc.

¶ Bona venia dicim⁹ qđ eſt ſine ira, ſine diſcordia. Terẽ. in Phor. Adoleſcens primũ abs te bona venia peto.

¶ Bonę fidei poſſeſſor eſſe videt̃ qui rẽ poſſidet nõ ſuã quã tñ ſuã eſſe putat, & eum qui vendidit ius vendendi habuiſſe, puta ꝓcuratorẽ aut tutorẽ fuiſſe. Contra vero malę fidei poſſeſſorem eſſe dicimus qui nec rẽ ſuã poſſidet & eam ſcit ſuam non eſſe.

☿ Bonę frugi hominem dicimus, vtilem & bonum cum laude. Apul. libr. iiij. Si a tuis iã dolis abiectis aſinũ me bonę frugi dominis exhibere. Reddite ad bonam frugẽ ideſt ad bonos mores probitatemq;.

¶ Bonitas capitur pro virtute ſiue honeſtate atq; iuſtitia. Cic. lib. offi. Quũ eñ fidẽ aliqui bonitatẽq; laudant. Huic contraria eſt a malo malitia. Sene. In hoc ſũma bonitas in illo extrema malitia. Frequẽti⁹ tñ bonitas ꝑ benignitate & quadã ingenij ſimplicitate ponit̃ Pli. Bonitas ac ſimplicitas vxoris malitia cõtrario ꝑ verſutia. vñ malitioſũ calidũ, ac verſutũ dicim⁹. Ci. Virtutis contraria eſt vitioſitas, ſi enim malo q̃ malitiã appellare, quã Gręci κακίαν appellant. Nam malitia certi cuiuſdã vitij nomen eſt, vitioſitas omnium. Eſt & alia bonitas nõ ex induſtria, ſed ex natura proueniens, Cic. Quę & bonitate naturæ multi aſſequuntur, id eſt excellẽtia & dote naturę. Huic ſimiliter contraria malitia eſt. Pli. Quod modo cœli, modo terrę malitia facit.

¶ Bootes, otis, vel bootes, otæ, vel bootus, oti, a boue deductũ nomẽ, latine bubulcus, cœleſte ſydus quod Arctophilax vocat̃ & more bubulci plauſtrũ ſequi videtur. Ouid. Arctophilax formã terga ſequẽtis habet. Iuuen. Frigida circũagunt pigri ſarrata boote. Habet quatuor ſtellas in dextra manu quę non occidunt.

¶ Boo, as, & boo, is, vtroq; mõ dr̃, a boũ mugitu dici videt̃. Var. Exeũt citi ſtrepũt bount, Hinc reboo, as.

¶ Boreas ventus Aquilo, q ab Hiperboreis montibus flat. Vñ & frigidus. De hoc in dictione aquilo Dict⁹ Boreas ἀπὸ τῆς βοῆς καὶ ῥέω quoniam vt violẽti flatus eſt ita etiã ſonori. ☿ Fuit & Strimonis filius Orithyę raptor.

✣ Boreus vnus ex piſcibus cæleſtibus inter equinoctialem & æſtiuum circulum, ſub Andromedę brachio collocatus & Arcticum polum ſpectans conſtituitur. Cc.

✣ Boreus, polus Arcticus.

✣ Borię iaſpides, eo ꝙ cœlo autumnali matutinali ſimiles ſint. Cc.

¶ Boriſthenes pe. cor. fluui⁹ Scythię ſecũdũ Iſtrũ oim maximus cui⁹ aquę ad potãdũ ſunt ſuauiſſimę & magnos piſces alunt nulla habẽtes oſſa. Inde ppl̃i Scythici Boryſthenidę dicũt̃. Proper. Gl̃ia ad Hibernos lata Boryſthenidas. Steph. Eſt etiã Boryſthenes opidũ Mart. Nec ꝓcul fluui⁹ lac⁹ opidũ ſub vno cũcta noĩe Boryſthenes quoq; inſula eiuſdẽ noĩs eſſe fert̃ in Ponto.

☿ Borith herba fullonũ quę iuxta ritũ prouincię Paleſtinę in virẽtibus, & humectis naſcitur locis, & ad lauandas ſordes eandem vim habet quam Nitrum.

¶ Bos generis cõmunis datiuũ & ablatiuũ plurales bobus vel bubus per ſyncopen facit. Colu. lib. ij. Nihil dubiũ quũ equis melius q̃ bobus res cõficiat̃. Hinc fiũt adiectiua bouin⁹, a, um. Cui⁹ dimi. eſt bouillus. Bucer⁹, a, um, & Boari⁹, a, um, Vnde forum boariũ vbi vendebãt boues. Deduciturq; bos a Gręco, quod eſt βοῦς, hoc autem ἀπὸ τοῦ βόσκω quod eſt paſco, ꝙ homines paſcat laboribus ſuis. Inde Latini iuuencos dixere ꝙ non paſcerent, ſed homines iuuarent.

✣ Bona vide boa.

✣ Bouatim, ad ſimilitudinem bouis. Cc.

✣ Bouicida, qui bouem cędit, a quo bouicidium. Cc.

✣ Borſyrites oliuæ ſpecies omnino ramoſa cãdidis aut ſanguineis frondibus eſt, & gemmę ſpecies. Cc.

✣ Boſtrichites, gemma crinibus mulierum ſimilis. Cc.

¶ Bouilia dicuntur loca, in quibus boues morant̃ ſicut ouilia ſunt hyberna atq; æſtiua. Eadem etiã bubilia dicuntur.

¶ Bouillę, arũ, opidũ fuit in Latio haud ꝓcul ab vrbe Roma, via quę Ariciã ducebat, vt inquit Aſco. Nam ad bouillas interfectus eſt Claudius Aricia rediens. Dictũ bouillę quaſi bouis hillę, ꝙ eo vulnerata bos ſua trahẽs inteſtina deuenerit. Vñ popul⁹ Bouillanus dictus eſt.

¶ Bouillus, a, um, idem eſt quod bouinus, licet ſit dim. Plin. Bouillæ carnis iure facile curatur.

¶ Bouinor, aris, pe. pro. conuitior, & quaſi in aliquem mugio, Vnde bouinatores dicti ſunt, quos nunc deriſores dicimus & bouinatio conuitium. Lucil. Hic ſtrigoſ⁹ bouinatorq; ore improbus duro.

¶ Boſtar, locus vbi boues ſtare conſueuerunt,

¶ Boſporus pe. cor. a bouis meabili trãſitu dict⁹ eſt ꝓpter anguſtias freti, vt Pli. Solin⁹ q; docent, quaſi bouis trãſit⁹. Duo ſũt autẽ boſphori, alter iuxta Byzãtiũ qui Traci⁹ dr̃ hoſtiũ Põti ꝑ qđ in Propõtidẽ influit Põtus Hunc boſporũ. Vale. Flaccus ſcribit dictum a traiectu Iouis in vaccã deformati, Sic eñ lib. iiij. Argonautico. Alter in introitu Mœotidos paludis & ꝑ quẽ pal⁹ Mœotica ĩ Põtũ defluit. De quo Ouid. Boſporus & Tanais ſuperat Scythięq; paludes. Hic etiã Cimeri⁹ Boſporus dr̃ a Cimerijs Populis q eius ꝑtẽ frigidiſſimã incolunt, Vnde qui terras frigoribus occupatas habitant cimerij appellãt̃, de hoc tractat̃ in dictione Propõtis inter Boſporũ trãchiũ & Cimeriũ, vt Mart. ſcribit interiacẽt milia quingẽta Boſporus Trachius teſte Põponio, ſtadijs quinq; Europã ab Aſia diſterminat. In boſphoro Cymmerio erat Boſporus ciuitas Boſporopolis dicta βοὸς πορεύομαι τὸ ἔρχομαι a boue & eo vado.

✣ Aſcen. Tortellius boſphorus ſcribit φορῶ

¶ Boſra nõ ẽ altera ciuitas vt multi putãt, ſed Idumea iuxta illđ. Quis ẽ iſte q venit de Edõ tinctis veſtib⁹ de Boſra. ☿ Boſtrix, ycis, & boſtric⁹ dr̃ capill⁹ & cęſaries. Firmicus lib. iij Venus criſpos criniũ facit boſtrycis comatos, ideſt capillis muliebribus cæſariatos.

¶ Botrys, ys, dici põt racem⁹ integer vuę q & botryõ Gręci eñ βότρυας παρὰ τὸ πατῶ ait Moſcopolus & βότρυνας vocant Vſurpat idẽ vocabulum Hiero. ꝓ racemis.

¶ Batrys, integer vuæ rocemus. Cc.

¶ Bottypes gemma in qua nigredo ſanguineis & albis nodis alligata eſt. Cc.

✣ Botrydes gemma quæ nigræ vuæ ſimilis eſt. Cc.

✣ Botul⁹ ſiue botell⁹ farciminis gen⁹ ex carne ſuilla a botis. i. fruſtillis carnis, vt qdã putãt appellatus. Cc.

✣ Botrodius vicus non lõge a Segobria, quõdã opidũ, fuit ſed a Tyberio Graccho dirutũ vt refert Polybi⁹ Cc

¶ Botyllus diminutiuum, paruus botrus.

B ANTE R.

BRabeuthę a gręcis dicũt̃ iudices ſpectaculoꝝ q victoribus in certamine exibẽt præmium & coronas

Qui vero pręfectus eſt certaminis agonotetha dr̃. Græci authore Philoſtrato ludis olypicis decem iudices pręficere ſolebant. Sueton. de Nero. Nec aliter certamina gymnica græcia tota ſpectauerat, q̃ brabeutarum more in ſtadio humi aſſidẽs. Suidas, βραβευτὴς διοικητὴς κριτὴς θριστὴς καὶ βραβεῖον ἐπινίκιος ἀμοιβή.

¶ Braccæ a quibuſdã accipiũtur veſtes fluxę intonſęq; ac varij coloris quibus vtebãtur frigidioris plagę gẽtes vt inquit Diod. lib. vj. Et a quibus bracata Gallia vocata eſt qñ galli veſtes ferũt intõſas, & varij coloris. Braccis vſos fuiſſe Scythas docet Ouid. ſcribẽs. Pellib⁹ & laxis arcẽt mala frigora braccis. Et Põpo. Mella. Bracati ſunt (inquit) totũ corp⁹ Sarmatę & niſi qua vident, etiã ora veſtiti. Suetoñ. in Cæſa. Idẽ in curia Galli braccas depoſuerunt, latũ clauũ ſũpſeiũt. Cor. Tacitus. lib. xviij ſic ait. Ornatũ Cecinnæ municipia & colonię in ſupbiã trahebãt ꝙ verſicolori ſagulo bracchas barbaꝝ tegmẽ indutus, togatos alloqueretur. Hiero. tñ ad Fabiolã de veſte ſacerdotali pro fœminalibus accipit quibus pudibunda velantur ſicuti vulgariter appellari ſolẽt, ſcribẽſq; ipſaꝝ braccaꝝ formã, & quos vſus in tegẽdo corpore braccę pręſtẽt, exponit his verbis, Diſcamus primũ cõmunes ſacerdotũ veſtes atq; põtificũ lineis fœminalib⁹ q̃ vſq; ad genua & poplites veniũt: verecũda celant̃, & ſuperior pars ſub vmbilico vehementer aſtringitur, vt ſi qñ expediti mactet victimas tauros & arietes trahũt portãtq; onera & q̃ in officio miniſtranda ſunt etiam ſi lapſi fuerint, & femora reuelauerint nõ pateat quod opertũ eſt. Inde & gradus altaris ꝓhibẽtur fieri, ne inferior populus, aſcẽdentium verecũda cõſpiciat, vocatur lingua hebręa hoc genus veſtimẽti machinache gręce περισκέλη a noſtris fœminalia vel femoralia Brachæ vſq; ad genua pertingentes, a Chaldæis Sarabella. Sic Ambro. lib. j. officiorũ. Sacerdotes inquit veteri more braccas accipiebant, ſicut & Moſi dictum eſt a domino. Et facies illi bracchas lineas, vt tegat̃ turpitudo pudoris, a lumbis vſq; ad femora erunt. Vocantur etiã alijs nominibus. Nam ſubligaria ſeu ſubligacula, campeſtria ſuccinctoria & perizomata.

☿ Bracharij braccharum veſtium cõfectores, ſcribit Lãpa. ꝙ Alexander imperator vectigal inſtituit braccharriorum linteonum, & pellionum.

¶ Bracchiũ gręcũ eſt βραχίων βραχίονος. Aliqñ brachiũ totũ mẽbrũ cũ manu cõpręhẽdit Verg. lib. v. Et cunctis attolit brachia palmis. Aliqñ vocat̃ ab hũero ad cubitũ. i. ꝑs ſupior q̃ arm⁹ dr̃, Nã armos humeros cũ brachijs, ſed non ecõtrario dicim⁹. A cubito vero vſque ad vertebrã manus, lacertus nuncupatur. Ouid. li. j. Meta. Laudet digitoſq; manuſq; Brachiaq; & nudos media pl⁹ parte lacertos. Dr̃ tñ brachiũ de mari de mõtibus & de arboribus. In brachijs magna vis cõſiſtit. Vñ apud antiquos ornari brachia armillis conſueuerunt, acſi ipſa victoriam peperiſſent. Et in ſacris literis brachium ꝓ potentia vſurpatum eſt ac fortitudine;

☿ Brachiale, Nod⁹ quo man⁹ cũ brachio iũgit̃, coarctaturq;. ¶ Brachialia, brachioꝝ ornamẽtũ & tegumẽta, ſicut vẽtralia vẽtris. Frõtalia frõtis. Tibialia tibiaꝝ a alia hmõi. Pli. lib. xxviij. Lais & Salpe canũ rabioſoꝝ morſus & tertianas quartanaſq; febres aiunt leniri mẽſtruo in lana arietis nigri argento brachiali incluſo.

¶ Brachioniſter, eri. dici poteſt armilla.

¶ Brachiatus, a, um, quod eſt ad brachioꝝ modũ factũ & ad vites præcipue pertinet. Col. lib. vj. Alij capitatas vineas, alij brachiatas magis probant quibus cordi eſt in brachia vitem componere.

¶ Brachylogia, Breuiloquiũ per, y, chy.

¶ Brachycatalecton breuis terminatio verſus cui deſũt in fine ſyllabę. Nam in eo, vt perfectus ſit deeſt integer pes. Et dicitur, metrum brachycatalecticon.

¶ Bracmanę, gymnoſophiſtę & philoſophi apud Indos fuerũt, vt Hie. li. ij. cõ. Ioui. Quoꝝ pꝛiceps Iarcas nominabat̃ eo tp̃e quo Apolonius Thyneus diſcẽdi viſendiq; ſtudio ad illos ſe cõtulerat. ☿ Ferunt etiã Bracmanas eſſe populos apud Indos qui tã traditione patrũ q̃ legibus nec ſimulacra colunt, nec animatũ aliquid comedunt, vinum aut ceruiſiam nunq̃ bibunt Ab omni demum malignitate abſunt, ſoli deo attendentes.

¶ Bractea & lamina inquit Lau. Vall. ſic differũt ꝙ lamina craſſior eſt ex qua armatura cõficit̃, ex qua incẽſa olĩ hoĩes torq̃bãt̃, Et poteſt eſſe ferrea, ęrea, & argẽtea electrea, aurichalcea, plũbea, aurea, linea, cornea, ſiue ex alia materia. Plin. libro. xvj. Vrorum cornibus barbari ſeptentrionales potant, & mox apud nos in laminas ſecta trãſlucẽt. Bractea tenuis magis eſt & ſua ſpõte plicabilis, quæ crepitat. Verg. lib. vj. Illice ſic leni crepitabat bractea vento. Bracteis inaurari ſimulacra ſolebãt ſed vnguib⁹ plerũq; auferebant̃. Matr. An magis aſtuti deraſa eſt pelle miniſtri bractea. Et ſeruus q bracteã deraſerat apud Suet. dãnat⁹ eſt. Hie. tñ ad Fabiolã oñdit bracteã & laminã idẽ eſſe, cũ inquit. Auri lamine. i. bracteæ mira tenuitate tundũur ἐξ βραχεῖν. i. ex reſonando.

¶ Bracteola cum accentu, in antepenul. diminu. i. foliculum auri, aliuſve metalli.

¶ Bractearius qui bracteas facit. Cuius ars brac tearia, & bracteatum quod bracteis tegitur.

☿ Bracteator idem quod bractearius. Firmicus, Quicunq; habuerit horoſcopum, in. xvij. parte Scorpij, erit aurifex inaurator, & bracteator.

¶ Brãchiæ dicũt̃ in piſcib⁹ ſecũdũ ceruicẽ folliũ more hiantes partes quibus anhelitũ reddere ac per vices recipere exiſtimãt̃. Pli. li. ix. Brãchiæ nõ ſunt balenis nec delphinis. Hęc duo gñ̃a fiſtulis ſpirãt, quæ ad pulmonem pertinent, balenis a fronte, delphinis a dorſo.

☿ Bragada pe. cor. fluuius q iuxta vticã labit̃, apud quẽ ab attilio regulo, & a toto exercitu cũ baliſtis, & catapultis ſerpens centũ & viginti pedes longus, occiſus eſt.

¶ Braſſica quaſi pręſeca a ꝑſecãdo pe. cor. Vulgo caulis dr̃ quaſi paſſica inquit Var. Vel a præſecãdo quia ex eius ſcabo minutim pręſecatur. Var. Ex ſemine braſſicę vetera ſato naſci aiunt rapa & contra ex rapoꝝ, braſſicã Cato braſſicarũ tria facit genera. Vnã ex tẽſis folijs caule magno, alteram criſpo folio quam apianam vocant, & Selinada, Tertiam minutis caulibus.

¶ Branchos morbi genus, cũ catharro guttur & arteria corripit̃ ob id & arteriũ qñq; in vitium appellat.

¶ Brauium pręmium ſignificat, quod nomen quidem dicũt habere penul. lõgã, qm̃ apud Gręcos per ei diphtõ. ſcribant βραβεῖον græce.

✣ Brauros vrbs eſt in Attica, a Cecrope Athenienſium rege ædificata. Cc.

✣ Brecmaſſis Iudæorũ lingua abortiuũ dr̃ piperis ſemina caſſa & inania cœli intẽperie carbuncularia. Cc.

¶ Breue dr̃ qđ opponit̃ longo. A quo breuiter & breue aduerbia. Cic. Appio, Faciendũ mihi putaui vt tuis literis breui reſpõderẽ, Sciẽdũ eſt breuẽ & breue maſcu. & neutro gñe latine dici in eo ſignificato quo vulgus vſurpat breue apoſtolicũ nominãdo Lãpri. Milites ſuos ſic vbiq; ſciuit vt in cubiculo haberet breuia vel breues & numerum & tp̃a militantiũ. Flauius Vopiſcus in Aureliano, Breue nominum conſcripſit.

✣ Inde breuio breuiloquus breuiloquium breuiloquẽtia. breuitas breuis breuior breuiſſimus. Cc.

✣ Breno dux Gallorũ qui Brenonã venetię vrbẽ ędificauit q̃ poſtea lr̃arũ mutatiõe Verona dicta eſt. Cc.

¶ Brephotrophia latine paruulorum hoſpitalia, quib⁹ infantes expoſititij aluntur, βρέφος greco vocabulo infans nominatur τροφὴ educatio. De quibus in decretis. xxxiij. q. viij. βρέφος καὶ τρέφω.

¶ Breuiarium, compendium, ſummariũ. Pli. lib. xviij. verũ vt pariter omnis culturę breuiarium peragatur.

¶ Bria, terra eſt ſiue regio Gallię Celticę inſtar inſulæ marona & ſequana fluminibus interclusa.

¶ Briareus cęli & terrę filius. Briaros, latine fortis dr̃.

¶ Britannia ꝑ duplex nn, Inſula, in Oceano ſeptētrionali q̃ nūc Anglia dr̃, & a Britone rege Britannia dicta quū priꝰ Albiō diceret̃, ab albis mōtibꝰ, q adeam nauigantibꝰ primo apparēt. Hęc ab orto Germanico Oceano, ab occaſu Hybernico alluit̃ ab omni cōtinēte diuiſa vt Ptolemęꝰ lib. ij. refert. Porrigit̃ in lōgū octingentis milibꝰ paſſuū. In ea Gargates lapis q ardet in aqua & oleo reſtinguitur. Ibi Lōdinū opidū nūc Lōdra copia negociatoꝶ celebre. Inter Septētrionē & Occidētē, vt celebres geographi tradūt duę ſitę ſunt inſulæ, Britānia & Hybernia paulo minor Britānia, vltra quas ſūt quadraginta inſulę Orcades appellatę modicis ſpatijs inter ſe diſtictę apud Britānos lōgiſſimꝰ dies. xvij. horaꝶ dēpheditur, & ęſtate lucidę ſunt noctes, authore Plinio,

☿ Et a poetis dicitur alter orbis.

¶ Britānꝰ Britānicꝰ, & Brito eiuſdē ſignificationis ſūt Verg. Et penitus toto diuiſos orbe Britānos. Iu. Quātum delphinis balena Britannica maior. Idē. Qua, nec terribiles Cimbri nec Britones vnq̃.

☿ Britennicū. deābulatoriū marmoratum.

☿ Britomartes nomen eius quem Diana fert̃ vnice dilexiſſe Cuius patria fuit Gortina Cretæ vrbs.

✣ Bryonia vitis genus, quam nonnulli ampelomęnam dicunt. Cc.

✣ Bryſęus vnum ex agnominibus Bachi ἀπὸ τοῦ βρύειν, qđ ſignificat inūdare & madefacere, vide in Briſſea. Cc

¶ Bryſſo, as, foras exprimo. Vnde Briſſęus dictus eſt Bacchus. Et Briſſam vuam tunc dicimus cum pedibus ad exprimendum vinum calcatur.

¶ Bryſea vrbs Aoniæ, a qua Bachus Bryſęus cognominatus eſt, ꝙ ibi coleretur, Quidam tamen Bacchum Bryſeum dici putant ab antiquo verbo βρύω quod eſt ſcaturio, quoniam ex aluearibus mella, vel ex vuis muſta exprimere primus docuit. Alij byrſeum potius q̃ bryſeum volunt cognominatum a byrſa pelle, quam in bello īduebat. Nam apud Dio. lib. v. Bacchum in prælijs pardaloꝝ rum pellibus vſum conſtat. Byrſa autem corium ac tergus ſignificat.

✣ Brocō, arbor eſt nigra magnitudine oleę, folio roboris fructu caprifici. Hāc Malachrā nonnulli vocāt. Cc.

¶ Bromius Bacchi cognomen ἀπὸ τοῦ βρέμειν, id eſt fremendo, iraſcendo. Vel dr̃ a brōte tonitru, eo ꝙ natꝰ ſit cum tonitru eius genitrice perempta.

¶ Bronci (vt inquit Noniꝰ) dicūt̃ q ꝓducto ore & dētibus prominentibus ſunt; Lucil. in ſatyra. Brōcus nouit lanius dente eminulo. Hic eſt Rhinoceros. Var. de reruſt. lib. ij. nō brōcos, ſed brocos canes vocat. Duobꝰ (inquit) dentibus dextra & ſiniſtra paulo eminus ſuperioribus directis potius q̃ brochis. Hinc brochitas. Pli. lib. xj. Senectus in equis & cęteris veterinis intelligitur dētium brochitate ſuperciliorum canitie.

☿ Broteus dictus eſt iupiter a bronte, quod eſt tonitru.

☿ Brontes, a gręcis tonitru dicitur.

¶ Broncocela, tumor magnus & rotūdus in ceruice intercutem & aſperam arteriā, qua modo caro hebes, modo humor aliquis includitur. interdum etiā minutis oſſibus pili immixti.

¶ Brucꝰ βροῦχος Gręce, quoniā βρόχω comedo rodo genus vermis volucris diuerſum a locuſtarū genere, ſed non diſſimile hęrbas erodens, ſine alis tamen.

☿ Brucum Gręci Attebalum vocant.

¶ Bruma, dr̃ q̃diu diminuitur dies, quę finitur octauo Calendas Ianuarij, quo fit in capricorno hyemale ſolſtitium, & ponitur quandoq; pro menſe decēbri, quandoq; pro hyeme Verg. ij. Georg. Frigida ſub terra tumidū quē bruma tegebat. Inde brumalis, vt brumale tempus

☿ Dicta autē eſt bruma, quaſi βραχυήμερον. i. breuis dies.

¶ Brundusiū, ciuitas q̃ a Plinio ponitur in tertia Italię regione a gręcis cōdita portu nobilis, ex quo tranſitus eſt in grecia, ſic dicta ꝙ Meſapioꝝ lingua Brudusium ceruicaput dicatur. Sic enim eſt ciuitas cum portu capiti ceruino perſimilis cum cornua, & caput & linguā habere videatur. Græci βρεντέσιον vocant. Ex hac Pacuuius poeta ortum habuit.

✣ Brupeo veteres dixere pro ſtupeo, a quo obrupeo ꝓ obſtupeo. Cc.

✣ Bruſeum eſt arborum intortura ſiue tuber, & pręcipuum ex buxo, item ex acere. Cc.

☿ Brutus, dicitur ſtupidus, grauis, tardus, hebes, inſenſatus. Cui ſapiens opponitur. Cypri ad Demetrianum, Nullus effectus offert lumen ceco, ſermonem ſurdo, ſapientiam bruto, quum nec ſentire brutus poſſit, nec cæcus lumen admittere, nec ſurdus audire. Hora. lib. car. dixit bruta tellus pro graui & tarda, quod terrę perpetuum eſt. Inde bruta animalia ꝓ tardis & irrationabilibus. Plin. Bruta exiſtimantur animalia quibus cor durū riget, vbi bruta accipit pro hebetioris tardioriſq; intellectus. Inde Bruti cognomen, qui ſe ſtolidū ſimulauit.

¶ Brutij, Italiæ populi vltimi Siciliā verſus. Lucanis vicini dicti quaſi bruti, & obſcœni ſint. Fuerūt aūt Brutij ſerui, & paſtores Lucanoꝝ, qui inde aufugere, & furtim in regione cōſederunt vbi Conſentia eſt, q̃ fuit eoꝝ metropolis. Quam regionē priꝰ Auſones habitauerūt. Hi multo poſt tempore, & ab Annibale, & a Romanis propter eorum perfidiam pene deleti fuere ſine dignitate, ſine honore ad ſeruilia opera ſemper coacti. Hæc regio vt author eſt Straba lib. vj. Oenotria quōdā dicta fuit. Supra Conſentiam eſt Pandoſia, vbi Moloſſorum Rex Alexander trucidatus eſt. Eſt & Rhegyum ciuitas olim potentiſſima.

✣ Brutiani a brutijs dicti, qui officia ſeruilia magiſtratibꝰ p̃ſtabāt, eo ꝙ hi primū ſe Annibali tradiderūt, & cū eo perſeuerauerunt, quouſq; ex Italia diſcederet. Cc.

✣ Brutianę parmæ dicta ſunt ſcuta, quibus Brutij vtebantur. Cc.

B ANTE V

BV particulam ſolebant magis & amplis rebus præponere a magnitudine, ſcilicet bouis. Cc.

¶ Bua, puerorum infantium potio eſt. Cato. Quum cibum ac potionem papas & buas vocent, & matrem māmam. & patrem tatam.

¶ Bubalus pe. cor. ge. cōmunis ſicut Chamelus. Vnde fœta chamelus, & fœta bubalꝰ dr̃. Animal eſt ſimile boui, vel ſylueſtris bos, colore niger, quod eſt magna velocitate & magnitudine ex Herēchinia ſylua mittitur, vt inquit Plin. lib. xiij. Hinc bubalinus, a, um.

☿ Eſt hoc animal fortiſſimis cruribus, & breuibus reſpectu ſui corporis, cornua habet longa & vallicoſa, paruī eſt pili, & paruę caudæ.

✣ Bubonocele morbus dicitur quando inteſtinum vſq; ad inguen dūra xat eruperit, aut decubuerit. Cc.

¶ Bubulꝰ, a, um, pe. cor. a boue fit, idem eſt quod bouinus. Vnde lac bubulum, ex quo nomen eſt butyro. Imperiti bubulū inclinari putāt a bubalo. Pli. Stomachum exulceratū lactis aſinini, & buculi potus reficit. Col. lib. vij. Defricari bubula vrina cōuenit, Idē ſignificat bouillus. ¶ Bubulę pe. cor. locus vbi boues morātur. Plautꝰ in Perſa. Metuo vt poſſim in bubule reijcere ne vagentur. Col. li. ij. Lata bubilia eſſe oportebit pedes decem, vel minime nouē Hoc idem dicitur bouile.

¶ Bubſequa pe. cor. bubulcus q boues ſeqt̃. Sido. ad eutropiū. Si reliq̃re inter bubſequas ruſticanos ſubulcoſq; rūcātes tūc eſt tibi ſūma votoꝝ beatitudo. Apu. li. j. flo. Nihil aliud plereq; callebāt q̃ Verg. opilio ſeu bubſequa

¶ Bubulcus, qui bobus arat, ſiue qui boues fundi aratorios paſcit. Hinc.

¶ Bubulcito, as, pe. cor. bubulci officiū facio Plautꝰ decet me armare & te bubulcitare, Aapul. in flor. Eſt apđ illos gens quę nihil ampliꝰ q̃ bubulcitare, nouere. Aliquādo bubulcus adiectiuū eſt a boue ſicut bouilus. Pli. Bouilę carnis iure facile curatur, Idem. Stomachum ex

ulceratum lactis aſinini & bubulci potus reficit.

¶ Bubetię ludi, quos veteres a bobus pecoreq; appellarūt, qui & boalia boum gratia inſtituti. qui & buberij. dicuntur. ¶ Bubecij, qui ludos celebrabant.

¶ Bubaſtis ciuitas Aegypti, vbi cōuētus quotānis agebatur in honorē Dianę Hinc bubaſtites penul, p. pręfectura: Aegyptus eñ diuidebatur in pręfecturas opidorū, quas nomos vocāt. Bubaſtis etiā dea q̃ colit̃ in Aegypto quæ) vt ait Herodotus) apud Gręcos Diana eſt.

¶ Bubona penul. pro. boum dea, ſicut Pomona pomorum & Mellona mellis dea eſt.

¶ Bubo, onis, ge. maſ. & fœ. ſecūdū Priſc. a bouis quoq; mugitu dicta eſt, auis feralis debilis ad volādū in cauernis cōmorās. Ouid. lib. viij. Meta. Ignauus bubo dirum mortalibꝰ omē. Verg. libro. iiij. Solaq; culminibus ferali carmine bubo. Bubones etiā abſceſſus ſunt circa inguē maxime, a quo & nomē vitio, nā & inguina ipſa Græci bubones vocāt, vulgo quoq; nr̃i collectiōes & inflāmatiōes eius partis Inguinarias appellant. ☿ Eſt & Bubo ciuitas Liciæ. Pli. naſcit̃ & in Lycia Creta circa Bubonē. ¶ Bubino, as, pe. p. mēſtruo mulierum ſanguine inquinor. Cuiꝰ cōpoſitū eſt Imbubino. Lucil. Hæc inquit imbubinat, at contra te imbulbitat. Nā imbulbitare, eſt pueri ſtercore fœdare. Tractū e fimo, qđ βόλβιτον vocat

¶ Bucca eſt os, i. ipſa cōcauitas interior intra malas faciei a mēto ad oculos, q̃ ſpiritu a pulmone reuocato, & oppreſſis labijs retēto inflat̃, nō ora labioꝝ. Horatiꝰ li. j. Ser. Quid cauſę merito, quin illis Iuppiter ambas Iratus buccas inflet? Plautus in Tru. pro maxillis exterioribꝰ poſuit. Quę iſtas buccas tā belle purpuriſſatas habes. Ideſt vtrunq; latus oris. Et ſonus ille qui ex inflatione buccaꝝ erūpit̃ factitio nomine Sclopꝰ dr̃. Perſius, Nec Sclopo tumidas intēdis rūpere buccas. Hierony. ad Paulinū, Vnde accidit vt omiſſa cōpoſitione verborū, & ſcribētiū ſolicitudine dictē qcq̃d in buccā venerit. Qandoq; tamen bucca accipitur ꝑ ipſo ore. Vnde illud ꝓuerbialiter dictū, Quicquid in buccā venit. Et bucca tuba dicitur. Iuuenalis. Et Phrygia veſtitur bucca tyara. Hinc. Bucina.

¶ Buccina penul. cor. diminutiuū Bucca pro tuba, ſiue ꝑ cornu. Hierony. ad Dar. Bucca vocat̃ tuba apud Hebræos, deinde per diminutionem buccina dr̃.

Secūdū aliquos paſtoralis, & cornu recuruo efficit̃. Col. lib. vij Ad quē ſaturæ pabulo libenter recurrūt cū paſtorali ſigno quaſi receptui canit̃. Nā id quoq; ſemper crepuſculo fieri debet ad ſonū buccinę pecus, ſi quod in ſyluis ſubſtiterit ſepta repetere cōſueſcat. Apud Varronē videtur eſſe inſtrumētū quod inflari poſſit apud quod inquit Orphea vocari iuſſit, qui cum eo veniſſet ſtola & cythara cantare eſſet iuſſus, buccinam inflauit, vbi tātum circunfluxerit mox ceruorum aprorum, & cæterarum quadrupedū multitudo, vt non minus formoſum mihi ſit viſum ſpectaculum, q̃ in circo maximo ædilium, ſiue Aphricanis beſtijs quum fiunt venatiōes. Tuba ex ære vel argento, quæ in bellis & ſolennitatibus concrepat. Varro de ſuibus loquens.

☿ Tubā & buccinā diuerſa eſſe oſtendit. Apul. li. iij. flo. quū ait. Siquidē vox hoīs, & tuba rudiore toruior, & lyre cōcētu variatior, & tibi a q̃ſtu delectabilior, & fiſtulæ ſuſurro iocūdior & buccina ſignificatu longinquior. Eſt etiā buccina genꝰ cōchę ſicut & purpura. Varro de Suibus loquēs Subulcꝰ debet cōſuefacere oīa vt faciant ad buccinā. Buccino, as, pe. cor. buccina cano, vt Buccinate in neomenia tuba. Vñ buccinator a vocis ſimilitudine, & cātu, & ꝓ laudatore trāſferri ſolet Cicer. Tironi. Quare ꝙ polliceris te bucinatorem fore.

¶ Buccinū ſonꝰ buccinę, qđ & hic buccinꝰ dr̃. Pli. lib. ix. Nō tñ vſq; pelagi libras quinquagenos nūmos excedere, & buccini centenos ſciāt, qui iſta mercāt̃ in ſolo.

☿ Buccinum apud Pli. lib. ix. eſt tuba, ait eñ Buccinū ē minor concha ad ſimilitudinem eius buccini, quo ſonus editur.

¶ Buccina nomen opidi in Sicilia, vt meminit Dionyſius, quo nomine etiam dicta eſt inſula, Pontiani pontificis exilio & morte clara

¶ Buccea & bucca fit pro ore, & ſignificat fruſtulū alicuius rei eſui aptę quantū ſcilicet bucca cōmode capit. Vulgo bolus dr̃. Auh. Cęſar ad Tyberiū. Ne Iudeus q̄dē mi Tiberij tā diligenter ſabbatis id ieiuniū ſeruat, q̃ ego hodie ſeruaui, q ī balnea, denū poſt horā primā noctis duas bucceas manducaui priuſq̃ vngi inciperē. Ma. buccas dixit pro bucceas, vel bucellas.

¶ Buccella diminutiuum a buccea. Hierony. in ꝓuerb. Melior eſt buccella ſicca cum gaudio, q̃ domus plena victimis cum iurgio.

¶ Buccellatum panis caſtrenſis & frumentacei genus, de quo Spartia. Scripſit. Poſcēniū imperatorē ꝓhibuiſſe piſtores exercitū ſequi, ac iuſſiſſe milites oēs buccellato in locis pacatis accepto eſſe contentos. Ammienus ſic ſcribit, Viginti dieꝝ frumētū, ex eo quod erat in ſedibus conſumendum, ad vſus diuturnitatē excoctū buccellatum (vt vulgo appellāt) humeris impoſuit libētium militum vbi buccellatū accipere videt̃ pro eo ꝙ eſt bis coctum ꝙ teſſelatum formatur.

¶ Buccones, qui tumidioribus ſunt buccis, & pro ſtultis accipiuntur. Plautus in bac. Sulti, ſtolidi, fatui, fungi bardi, blenni, buccones, ſolus ego omnes anteo ſtultitia

☿ Hi phiſionomis habentur leues & futiles.

¶ Bucculētus qui magnā habet buccā. Plautꝰ in Merca, Ego dicā tibi canū, vatū, vētruoſū, bucculentum.

¶ Bucca per ſimplex c, folliculus grani fabę interior, q albus eſt.

¶ Bucerus, a, um, penulti. correpta. a boue Vnde bucetum pecus quod de bubus dr̃. Et buceriæ boū armenta παρὰ τοῦ βοῦς καὶ κέρας, quaſi armenta, vel boues cornuti. Ouidiꝰ in Met. Armentaq; bucera pauit.

¶ Bucentes tabanus a pūgēdis bobꝰ κέντειν pungere ſignificat. Bucētrū bouis ſtimulus. Græci βούκεντρον dicūt.

¶ Bucephalus pe. cor. quaſi bouis caput. Quo noīe dictꝰ eſt equus Alexandri ab aſpectu toruo ſeu ab inſigni taurini capitis armo impreſſi. Ex cuius noīe vrbē Bucephalō Indię ſepulchro circūdedit. Eſt & portꝰ q ab alijs bucephala, ab alijs bucephalas, ab alijs bucephalō dr̃

¶ Buccula ꝑ dupplex cc, dimi. a bucca q̃ oris pars eſt. i. puſilla bucca. Apu. li. vj. de aſi. Tūc Iuppiter perpreſſa cupidinis buccula, manuq; ad os ſuū relata cōbaſiauit. Vnde & q̃nq; ponit̃ ꝓ parte caſſidis ꝑ quā mittitur ſpiritus q̃ bucceā tegit. Nā caſſis caput, buccula veru barbatas partes armat, vel in qua deſinguntur criſtę in ſummo galeę cono, ꝙ buccę paruę habeat ſimilitudinē. Iuue. Lorica & fracta de caſſide buccula pendens. Vñ in cūmm. Cęſaris legitur. Buccarum tegmen.

¶ Bucula ꝑ ſimplex c diminu. eſt a boue. Plin. Eidem morbo buculę iecur cōtritū ꝓdeſt. Ver. lib. j. Geor. Aut bucula cœlum Suſpiciens patulis captauit naribꝰ auras

¶ Buculus, bos, iuuenculus. Columel. lib. vij. Cū deinde buculos comprenderis perducito ad ſtabulum, & ad ſtipites religato.

¶ Bucardia, lapillus bubulo cordi ſimilis in Babylone tantum naſcens.

¶ Bucentaurus compoſita dictio ab bu, quod magnum quidā ſignat, & centaurus, ideſt magna nauis centauro inſignita. Veteres enim ſolebāt magnis rebus bu ſyllabam pręponere a magnitudine. ſ. bouis.

¶ Bucolica, orū, a cuſtodia boum dicta ſunt ἀπὸ τῶν βουκόλων qui dicuntur armentarij ꝙ pręcipua ſint animalia apud ruſticos, boues.

¶ Bucolicō eſt etiā genꝰ panacis q̃ hęrba eſt ferulę ſimilis & in ipſo fine Arcadię & circa Erymāthi fōtes & in Aphrica & ī Macedonia naſcit̃, quiq; cubitoꝝ folijs primo quaternis mox ſenis in terrā iacētibꝰ ampla magnitudine rotundis in cacumine vero oleaginis ſeminę

in muſcarijs dependente. Cc.

¶ Bugloſſa ſiue bugloſſus, ſatiua & ſylueſtris eſt. Satiua quã boraginẽ vocãt, Latini ab aſperitate linguã bouis nominãt, ꝙ folia aſpera ad modũ bouis habeat, optime virtutis. Ferũt hanc hęrbã in vinũ deiectã animi voluptates augere, & ob id Euphraſinũ vocari quaſi hæba lętificãs Eſt & hoc noĩe piſcis qui alio noĩe putat̃ Solea dici, Ariſto. Cartilaginea ſunt hos paſtinaca torpeedo, ſquatina, rana bugloſſa, pſitta. Pſeuſippus Germana inquit genera ſunt ficta Bugloſſus, tenia, dorion.

¶ Buſo, rana terreſtris nimię magnitudinis Virg. Inuẽtuſq; cauis buſo.

¶ Bupodes penultima correpta dicunt magnos pedes Bupedes magnos pueros dicunt Gręci qui fecerunt ſidem excreſcendi, Latini vocant exoletos,

¶ Bulbito, as, penultima corrept. pucrili ſtercore fœdo Vide in dictione bubino.

¶ Bugones a græcis dictę ſunt apes, quũ ex boue putre facto naſci perhibeãtur, auth. Var. de re ruſtica.

¶ Bulbus Dioſcorides βουβλὸς ῥωμαῖοι ἄλλιουμ ἀγρεὲ ὁι δὲ ἄλλιουμ μαρινοῦμ φῦτα ἔχει ηάλὸμ ὅμοια κρίνω ✤ Id eſt Bulbus Romani alium agreſte, alij alium marinũ appellant, caulẽ & folia habet lilio ſimilia. ¶ Genꝰ cępe non ab ſimile Aſcalonię Venerẽ impẽdio excitat. Mar. quũ ſit anus coniunx, quũ ſint tibi mortua mẽbra: Nil aliud bulbis q̃ ſatur eſſe potes. Col. lib. vj. Quæq; viros acuũt armãt ꝙ puellas Iã Megaris veniant genitalia ſemina bulbi. Gñaliter vero apud idoneos authores bulbi ſunt radices rotundę tunicatę, quales ſunt Croci, narciſſi, colocaſię, ſquilę & arũdinũ. Palladiꝰ, Nũc & liliorꝝ bulbos deponemꝰ vel lilia ante habita ſarciemus ſumma diligẽtia, ne oculos circa radices naſcentes, & minores bulbos sauciemꝰ, qui matre ſubtacti, atq; in alios digeſti ordines noua lilieta formabunt. Itẽ violarꝝ plãtę, & croci bulbi ſerendi ſunt. Var. & Apicius ita ſcribunt, aqua decoquãt bulbos, quę Veneris vſum q̃rũt. Bulbi autẽ Megarici, quos Cato celebrat, dicti ſunt ꝙ Megaris ciuitate Græciæ venirẽt, Sed bulborum nobiliſſima eſt Scylla. Col. lib. v. Bulbũs trepidaneis interuacãtibus ſpatijs obrutus anno, celerius maturã perticam præbet.

¶ Bulla aurea, inſigne erat triũphãtiũ, quã in triũpho prę ſe gerebãt incluſis intra eã remedijs, q̃ crederẽt aduerſus inuidiã valẽtiſſima. Hic deductꝰ mos, vt ꝑtexta q̃ magiſtratuũ erat; & bulla in vſũ puerorꝝ nobiliũ vſurparetur ad omẽ, & vota cõciliãdæ virtutis ei ſimilis, cui primꝰ in annis munera iſta ceſſerũt. Erat hæc bulla rotunda, vt Macro. inquit, in cordis figurã formata, quã ante pectus annectebãt a collo, vt bullã inſpiciẽtes ita demũ ſe homines eſſe cogitarẽt, ſi corde prę̃ſtarẽt. Romani depoſita adoleſcẽtia eã exuebãt; libertinorꝝ vero filij lorꝝ in collo ꝓ bullę decore geſtabãt. Aſconi Bulla ſuſpẽdi ĩ collo infantibꝰ ingenuis ſolet aurea, libertinis ſcortea quaſi cõmuniẽs pectꝰ puerile. A cuiꝰ rei ſpecie Plutarcho authore in ꝓblema. dicta bulla tumor quidã excreſcẽs tã quũ bullit, quã in vrina quũ ſpumã facit, & repẽte euaneſcit. Cornutꝰ, Ebullire ꝓprie dr̃ expirare, metaphora ſũpta a bullis, q̃ in aqua fiũt, & cadẽtibꝰ guttis rũpũt̃. Ex quo etiã ꝓuerbio aliter apud Varro. dicit̃ Homo bulla eſt, qa ſcilicet ſimilis bullę vita hominis ſit fluxã, & momẽto caduca. Plautus in Aſi. Accepit bullã pro capite clauorꝝ. Iuſſiſti in ſplẽdoribꝰ dari bullas has foribus noſtris? Nã clauorꝝ capita more bullę, quaſi turgentia formata ſunt, & ſplẽdẽt ad fores decorãdas. Sic Cicero tradit Verrẽ bullas aureas ex valuis tẽpli magni ficẽtiſſimis abſtuliſſe Bullę etiã dicũtur ornamẽta, quibꝰ cingula decorãtur. Calphur. in Buc. Alternaq; vitreas lateralis cingula bullas. ¶ Bullula diminutiuum parua bulla. Cel. libro ſecũdo de vrina, Aut ſi quaſdã inqt maculas reprę̃ſentat, vt ſi bullulas excitat.

¶ Bullo, las, bullas facere ſignificat, hoc eſt tumorẽ illũ excreſcẽtẽ, qui ſpiritu in aqua vel vrina excitat̃. Cato de re ruſt. Vinũ gręcũ ſic facito. Muſtiq;. xx. in ahenũ aut plũbũ infũdito, ignẽ ſubdito, vbi bullabit vinũ, ignẽ ſubducito. Pli. li. xviij. Itẽ maris ipſius tranquillus ſonitus ſpumæ, aut aquæ bullãtes. Idẽ, Magna ſigna ſũt vrinę bullantis & craſſę. ✤ Bulapiõ, hoc eſt lapatũ, bouinum hęrba eſt. Cc. ¶ Bullatus, a, um, bulla inſignitꝰ, veſtis bullata, i q̃ erat bulla. Et bullatꝰ tumidꝰ excreſcẽs, Perſius, Nõ equidẽ hoc ſtudeo bullatis vt mihi nugis Pagina turgeſcat. ¶ Bulgę, authore Põponio ſacculi ſcortei ſunt ad ferẽda numiſmata ſiue cętera ad iter neceſſaria, quas alij vulgas appellãt. Sene. ab equis quibꝰ portãt̃ hippoperas vocat. Cuius hæc verba ex libro epiſtolarũ ad lucil. xiij. M. Cato cenſoriꝰ, quẽ tã neceſſariũ reipubli. fuit naſci q̃ Scipionẽ. Alter ẽm cũ hoſtibꝰ noſtris bellũ, alter cũ moribꝰ geſſit, cãterio vehebat̃, hippoperis quidẽ impoſitis vt ſecum vtilia portaret.

☿ Bulima dici poteſt quaſi magna fames, nã cõponitur ex bu voce, q̃ cũ admiratiõe ap ꝓ antiquos nr̃os magnũ qd indicabat, vt ſupra diximus & λιμὸς fames, vñ Var. in lib. quos de re ruſt. ſcripſit a magnitudine, ĩqt, boũ q in Italia erãt cõſuetudinẽ factã fuiſſe, vt præpoſita hac voce bu magnũ quiddã ſemper denuntiaretur. Inde dici bulimani, magnam famem.

¶ Bullo, bullis, iui, itũ, ſignificat ferueſcere & bullã facere. Cuius cõpoſitũ eſt ebullio, qd' eſt valde ſeu extra bullio, extra fundo, ſicut aqua in aheno calefacta ebulliens nõ ſe ipſã capit, ſed intumeſcit, fundit̃. Cice. lib. iij. tuſcu. Qui ſe virtutes ebullire volẽt & ſapiẽtias nihil aliud dicẽt. Vñ etiã accuſatiuũ habet. Aie. in Exo. Ebulliet fluuiꝰ ranas. Et ebullire eſt expirare. Cornutꝰ, Metaphora ſumpta a bullis q̃ in aqua fiũt & cadẽtibꝰ guttis rũpũt̃, & ſpiritũ quo cõtinẽt̃ amittũt, ꝓpterea ebullit, expirat. Nã cũ ebullit aqua igne ſubiecto altiꝰ quidã vapor emittitur. Hiero. lib. ij. Mach. ꝓſcaturire poſuit, Ipſe ebullire fecit de Perſide eos q pugnauerũt cõtra nos ¶ Bullis nomen ciuitatis a Bulone conditore ſic dicta aqua Buli & Bulienſes. Cice. in Piſonẽ. Parthenij & Bulienſes illuſi.

¶ Bupho genus hęrbę, q̃ a bobꝰ deuorata anginã procreat, eoſq; necat. Gręce ꝗppe βοῦς bos dr̃ φόνος mors. Hanc hærbam quidam chameleonta vocant. Alij Cinozon ꝙ fœtore eius ricini e canũ auribus decidãt κυῶν eĩ canis ὄζειν fætere.

¶ Bumaſtos, magna mamma. Quo nomine dictũ eſt genus quoddam vuæ craſſioris ꝙ tumeat ad ſimilitudinẽ mammarum bouis βοῦς bouis μαζός mamma quę etiã bumãma dicitur, ſiue quia veteres Græci rebꝰ magnis bu præpoſuere.

✤ Bumelia fraxini ſpecies in Macedonia ampliſſima & lentiſſima. Contra ſerpẽtes ſucco expreſſo ad potũ & impoſito hulceribus maxime iuuat.

¶ Buphonon hęrba eſt quã alij Chameleonta, alij Ixiona vocant. Cc.

✤ Buphthlamon hęrba eſt quam bouis oculum vocant βοῦς bos ὀφθαλμὸς oculos dicitur. Cc.

✤ Bupræſtis, vt inquit Plini. animal eſt Scarabeo longipedi ſimile venenatum eſt: rarum in Italia: fallit inter hęrbas bouem maxime. Vnde & nomen inuenit. Apud iuriſcõſultũ titulo ad legẽ. Corneliã ſcribitur, Si cui temere pigmentarij dederint pytiocampas aut buprę̃ſteis quæ ambo venenata ſunt teneri pœna legis Cornelię de ſicarijs & veneficis Eſt & buprę̃ſtis hęrbę genꝰ quã in laudibus ciborum habuere.

¶ Bura ſiue buris, pars aratri poſterior decuruata ꝙ ſit in ſimilitudinem caudæ bouis quaſi bouis vra. quæ bouis caudam ſignificat quæ manu bubulci tenetur. Var. libro de re ruſt. Et ſæpe fracta bura relinquũt vomeres in aruo. Virg. lib. j. Georg. Continuo in ſyluis magna vi flexa domatur In burim.

¶ Buris vrbs mediterraneę Achaię. De qua Oui. li. xv. met. Si quęras Elicem & Burin Achaidas vrbes.

¶ Burrhum, qđ nunc dicimus ruffum pari modo rubẽs cibo ac potatione burrhus dr̃ quod a gręcis πυῤῥὸς ſcribitur. Hinc burrhę dicuntur veſtes ruffæ. Sunt tamen qui birrhum ſcribant.

¶ Burrhanica genus potionis Lac ſapa mixtum a ruffo colore nomen ductum.

¶ Burranicum, genus veſtis.

☿ Burdo dr̃, qui ex equo, & aſino natus eſt. Hie. lib. iiij. Reg. Obſecro concede mihi ſeruo tuo, vt tollamꝰ duos burdones de terra.

¶ Burgundia Gallię ꝓuincia Celticę, ducatꝰ titulo inſignis, cum antea ſub regibus fuerit a qua Burgundij & Burgundiones.

¶ Burcana inſula. vt lib. iiij. docet Plin. in Oceona Germanico quæ nunc Fabaria a frugis ſimilitudine ſponte prouenientis ſic appellata eſt.

¶ Buſiris. pen. pro. Neptuni & Libyes filius, & deus lini appellatꝰ. Oui. li. Hero. Si te vidiſſet cultu Buſiris in iſto Sta. tñ corripuit. li. xij. the. Nõ trucibꝰ mõſtris Buſirim infandumq; dediſti. Huius genitiuꝰ eſt Buſiris vel Buſiridis. Ver. Aut illaudati neſcit Buſiridis aras. Hic rex fuit Aegypti qui cũ ſuſceptos hoſpites immolaret ab Hercule interẽptus eſt cũ & eum occidere voluiſſet. Eſt & buſiris nomen vrbis in Aegypto a Buſiride cõdita, in qua fuit tẽplũ magnum Iſidis quę quidem vrbs ab Aegyptijs ſolis vrbs, a gręcis vero Thebę dicitur. Hinc Buſirica prę̃fectura.

¶ Buſicon ficum mariſcam dicunt quę magna erat.

☿ Bupina magna ſitis.

✤ Buſtum, ſi Seruio credit̃, vocatur quando exuſtũ iam cadauer eſt. Quod & Vergi. ſenſiſſe videt̃ cũ inquit ſemiuſtaq; ſeruant buſta. Liuius quoq; lib. v. ſcribit locum fuiſſe iuxta Aequimeliũ, nomine buſta Gallica, quoniã illic aceruatos cumulos ſuorũ defunctorũ ex peſtilentia vſſerant galli. Cic. vero lib. ij. de legibus, putat buſtũ appellari tumbã aut monumẽtũ. Pęnaq; fuit Solonis lege conſtituta, ſi quis buſtũ aut violaſſet aut deieciſſet. Sue. in Cæſ. poſuit pro ſepulchro. Iudęi qui etiã noctibꝰ continuis buſtum frequentarunt.

✤ Buſtuarij gladiatores dicti ſunt q ante ſepulchra in honorẽ defuncti digladiabant̃. Cice. in Piſonẽ, Si mihi cũ illo buſtuario gladiatore & tecũ & cũ collega tuo decertandum fuiſſet.

✤ Buteo ex accipitrũ genere auis eſt quã gręci numero teſtiũ triorchẽ vocant, ὄρχεις apud eos teſticulis dicitur. ☿ Fertur Phemonoen Apollinis filiã. Huic aui nomen dediſſe. Tradunt & hiſtorici Buteonẽ ſediſſe in naui Fabij ducis auſpicio proſpeto. Vnde Fabia gens Buteonũ cognomen adepta: vt ait Plin. lib. x.

¶ Buttubata veteres vſurpauerunt pro eo qđ nugatoriũ eſt & nullius valoris.

¶ Buthyſiam magnũ ſacrificiũ appellauere qualis eſt hecatombe & immolatio magnarũ hoſtiarũ. Sueto. in Nero. Gymnica inter buthyſiæ apparatũ barbam primam poſuit Gręci eñ thyſiam dicunt ſacrificiũ & prę̃ponentes bu, ſignificant magnum ſacrificium. Et Plut. Buthytas appellat ſacerdotes.

✤ Butyrũ pe. cor. bouis caſeus βοῦς enim bouis τυρὸς caſeus. quia vt plurimũ ſicut inquit Plin. lib. xxviij. fit ex bubulo lacte. Quãquã autem ſit lactis natura tamẽ iam pinguior & craſſior & ſolidior materia eſt aut frequenti agitatione, aut concuſſione aſſidua cohibet in ſe atque ſolidatur.

¶ Buxus vel buſſus arbor exigua ſemper virens & tonſilis Producit ex ſe viſcum & ſemen ſeu granũ quod cartegon dicunt, Buxum vel buſſum materia ipſa, id eſt lignum. Nã in plęriſq; nominibus arbores ſunt fœminini generis. fructus vero & ligna neu. Ver. Dant arbuta ſyluæ. Cruentaq; myrta & cęrea prima, volubile buxũ, qñq; tamen Buxus dicit̃, pro ligno. Ver. lib. ix. buxoſq; vocat Berecynthia mater.

☿ Ex buxo fiunt tybię multiforatiles, & pectines ad capillos explicandos, & pyxides ad vſus plurimos. Gręce πυξὸς qđ π plęrũq; in b conuertitur. Vñ buxolum gręce pyxis idis. Hinc buxeus a, um. quod ex buxo eſt. Buxeta loca buxis conſita, & buxolus.

☿ Buxentum opidũ quod gręci pyxunta vocant in ſinu Poſſidonię a buxo arbore, quę copioſa prouenit.

B ANTE Y

BYzari & budici vulgo putant̃ imaginoſi & qui a conſuetudine cęterorũ viuendi receſſerũt. Hi apud gręcos byzeres & buzeres dicuntur.

¶ Byzeres & buzeres pen. prod. populi ſunt. Valerius Flaccus, Buzereſq; vagi. Pomponius. Plinius. Buzeros appellat. Ab his portus quidam in Ponto appellabatur byzaricus.

¶ Byrſa, corium ac tergus. Ver. Mercatiq; ſolũ facti de nomine byrſam Taurino quãtũ poſſent circũdare tergo. Quo noĩe etiã dicta eſt ars in media carthagine. A byrſa corio fit byrſeus pro coriario.

¶ Byſſus genus lini ſubtiliſſimi: Itẽ lana conchæ adhęrens colore luteo ac perlucido. Ex hoc fiunt ꝑcioſiſſimę veſtes byſſinę appellatę. Et Byſſinũ eiuſmodi color appellatur, qui aliqñ dr̃ byſſus, hoc fit ſi cocco tinctũ tyrio tingatur. Multa ſunt genera byſſi. Vide philoſtratum, Qui ait, & byſſum ex quadã arbore naſci, q̃ altitudine populos ęquat foliis aũt ſalicibus æquiparatur. Quã quum vidiſſet Apollonius, gauiſus eſt, ꝙ fuſco amictui, quem geſtabat non diſſimilis admodũ eſſet. Byſſum autem dicunt in Aegyptum ex India deferri, ꝙ illa in plęriſque ſacris vtantur Aegyptij. Stra. etiam refert in deſcriptione Indię, quibuſdã arboribus Indię lanam innaſci. Ex qua Nearchus ait Stradonas texi: & Macędonas eo pro tomento vſos, ſagula confeciſſe.

¶ Byzantium vrbs. Thracię quondam a Pauſania Spartanorum rege condita, a qua Byzantę populi dicuntur. Poſtea a Conſtantino in maius aucta glorioſiſſimi ĩperij ſedes eſt totiꝰ caput oriẽtis. Eſt alia ciuitas in Aphrica, quã quidam Byzantium appellant, & populos Byzantas. Martianus, Qui Byzantium incolunt in Aphrica, meſſes centeſimo incremento fęnerãtut. Strabo. Byzantium per c vnde Byzancenus ager apud Solinum. Ptolo. quoq; regionem Byzacitin, Stephanus Byſſacitas & Byſſacenos, Suidas τὸ βυζάντιον ἐπὶ σεβήρου τοῦ βασιλέως ῥωμαίων τετείχισο γενναίω τείχει πεποιημένω μυλίτῃ λίθω καὶ τὰ λοιπὰ. ✤ i. Byzãtiũ tẽpore Seueri regis Romanorũ munitũ eſt generoſo muro & molari lapide, & reliqua. Cc.

C LIERA MVTA EST. quę ante n ſequẽte vocali in eadẽ ſyllaba ponit̃, ſed profert̃ ſub voce g ob cognationẽ literarꝝ: vt Cnidiꝰ Cneꝰ Tranſit etiam per cõpoſitiones & deriuationes in g vt quadringẽti ꝓ quadrincenti. In s vt parco parſi. In x vt duco duxi, noceo noxa.

C ANTE A

¶ Caballus, equꝰ. Sene Epiſ. lxxxvij. O quantũ erat ſęculi decus imperatoriũ triũphalẽ, cenſoriũq; ſuper oĩa, hoc eſt Catonẽ vno caballo eſſe contentum. Hinc caballinus, a, um, Per. Nec fonte labra prolui caballino.

¶ Caballi populi ſunt Aſiatici.

☿ Cabiria ciuitas eſt inferioris Aſiæ Cappadocũ ꝗꝗ Cabiri populi ſunt in Bœotia.

¶ Cabile vrbs in Thracia vt inquit Polybius.

¶ Caca vide cacus.

¶ Cacabus pe. cor, nomẽ a ſono tractũ, quẽ ſupra ignem poſitus facit, a noſtris dr̃ olla, in qua pulmentariũ coquimus. Paul. Iuriſcõ. Inter ahenũ qđ ſupra focũ pendet & cacabũ nõ multũ intereſt. Nã hoc pulmentariũ coquitur

in illo aqua ad portandũ caleſcit. Apitius, Capita porrorũ ſimul elixabis in cacabo nouo, vt aqua ad tertiã deferueat. Antiq eñi calidã & frigidam in cęnis adhibuere.

¶ Cacus (vt fabulę ferũt) Vulcani filius fuit: ore ignẽ euomens & in vaſta ſpelunca habitans: vaſtus corpore, prędę ac latrociniis, ſemper intentus: cuius ſoror Caca vocabatur. Quem Hercules claua interfecit.

¶ Cacabo, as, pe. cor. propriũ eſt vocis perdicum. Oui. cacabat hinc perdix, hinc glacitat improbus anſer.

¶ Cacos latine modo malus modo deformis modo timidus dicit̃. Et barbara eſt dictio, ait Theodorꝰ Gaza lib. v. Iliados.

¶ Cacia gręce κακία, quã latinꝰ vertit in maliciã inquit Hie. Apũd gręcos duo ſignificat & maliciã & afflictionẽ ſeu anguſtias quã κάκωσιν Gręci dicũt & hoc magis pro malicia trãſferri debuit. Cic. vitioſitatẽ interpretari maluult q̃ malitiã cũ vitioſitas nomẽ ſit generalꝰ ad oĩa vitia ptinẽs malicia ſpecialius. Apud veteres maliciã τῶ μέσον q̃ſi ſit & bona & mala, vt dolꝰ bonꝰ & malꝰ. Vñ apũd Plautũ dicitur cũ laude, Te ciuẽ ſumma omni malicia.

¶ Cacephaton vel potius cacophaton dici põt mala locutio, vel mala conſonantia. cacon eñi malũ dr̃, phaton dictũ. Fit aũt cũ particulã m ſequit̃ n vt numerum cum nauibus æquat. Item cum ſequens dictio duas habet ſyllabas precedentibus ſimiles vt O fortunatam natam me conſule Romam. Huic contraria eſt Euphonia.

✣ Cacoſyntheton mala ſeu deformis cõpoſitio σύνθετον enim compoſitum dicitur, vt apud Verg. Verſaq; iuuencum Terga fatigamus haſta.

☿ Cacoblepha inquit Albertus magnus, eſt animal modicum, in ripis Nili iuxta fontẽ, qui dr̃ niger, habitans, adeo ſubtilis ſpiritꝰ venenoſi in oculis, vt qui in oculos eius offenderit ſtatim moriatur.

¶ Cachochila dicunt̃ Illa quę malum ſuccum habent, quibus contraria ſunt Euchyla.

¶ Cacoethes generis neutri malꝰ mos, dictio tetraſyllaba κάκον mulum ἦθος mos. Nã ἔθος ꝯſuetudo. Vitiũ curatu difficillimũ cũ hulcus, quidem preſſum eſt, ſed q̃ circa ſunt intendunt̃ & intumeſcunt, vt inquit Celſus. Pli. caro vituli recentia vulnera nõ patit̃ intumeſcere, ſimũ bubulũ cũ melle fœmininũ, vituli cinis hulcera ſordida q̃ cacoethes vocant, lacte mulieris ſanant. Iuue. ꝓ ambitione ſumpſiſſe videtur per trãſlationẽ quę cum ſemel animo inſederit, non facile moueri poteſt. Tenet, inqt, inſanabile multos Scribendi cacoethes.

¶ Cacologus pen. cor. maledicus, cacologia malidictio.

¶ Cacobaſilea malũ regnum. cacodęmon infœlix.

¶ Cacozelus ineptus imitator, pe. pro.

¶ Cacecia ſiue caceſia vel cacexia, ſpecies eſt pthiſis quaſi malus corporis habitus: quo alimenta corrumpuntur: quod fit cum longo morbo vitiata corpora etiam ſi illo vacant refectionem tamen non accipiunt. Tñ apud Ariſto. Aliud ſignificat.

¶ Cachinnus ſolutꝰ riſus, a ſono riſus fictũ vocabulũ. Iuue. Sed facilis cuiuis rigidi cẽſura cachinni. Perſiꝰ. Ingeminat tremulos naſo criſpante cachinnos. Hinc Seneca ꝑcipit, vt riſus ſit ſine cachinno, vox ſine clamore. Apũd antiquos nõ de riſu tñ dr̃, ſed & de ſono vehemẽtiore. Catulus, Procedunt, leuiterq; ſonãt clãgore cachinni.

¶ Cachinnor, aris, depo. & cachinno as, neu. pro immoderate rideo. Lucre. lib. iiij. Quã famulę multę fugitãt: furtimq; cachinnant. Dicit̃ & de ſono vehemẽtiore. Accius, Sęua ſonando crepitu clangentes cachinnant. Venit tamen ex græco, καυχάζω.

¶ Caco, as, ventris onus depono, excerno. Martia. Vẽtris onus miſero, nec te pudet excipis auro Baſſe bibis vitro cariꝰ ergo cacas. Hinc cataturio cacare deſydero.

¶ Cacaturio, is. Martialis, Cænaturit non cacaturit.

¶ Cacula pe. cor. militis ſeruus ἀπὸ τῶν καλῶν. i. a lignis Erãt eñi calculę militũ ſerui, fuſtibꝰ, clauiſq; ligneis armati ad tutelã dominorũ. Plau. Video caculã militarẽ.

¶ Cacumen pe. cor. vertex, ſummitas montis.

¶ Cacearia, inſula in Ponto, quã Pompo. lib. ij. Colliſariam vocat.

¶ Cado, is, cecidi, caſum, ſignificat ruo. Aug. ſuper Io. Qui nõ intrat per oſtiũ in ouile ouiũ, ſed aſcendit aliũde veh miſero mihi, qa caſurꝰ ſum. Interdũ cadere eſt euenire. Cic. li. iij. offi. Nec ꝑter ſapiẽtẽ cadere in quẽq̃ põt. Interdũ occidere & mori. Ver. Cadit & Ripheꝰ iuſtiſſimꝰ vnꝰ. Et cadere dñr illi, qui leuati a ſummo ad inferiora labunt̃. Cadere a cã, eſt aduerſario cauſam cõcedere, qd̃ pleriq; faciunt ne maiora incurrant damna, qd̃ eſt litẽ perdere. Huius ꝯpoſita ſunt, accido, decido, excido, incido, intercido, occido, cõcido, ꝓcido, recido, & ſuccido, q̃ habent penultimam correptam. Deriuatiua ſunt caſa, caſo, as, & caſito, de quibus infra.

¶ Cadauer pe. pro, a cadẽdo. Nõ vt inquit Hie. Ab eo ꝙ poſt mortẽ cecidit cadauer dr̃. Et ꝓprie de corporibꝰ mortuis, q̃uis & de opidis ad ſolũ deductis qñq; dicatur. Ser. Sul. Cic. Tot opidorũ cadauera ꝓiecta iacent. Hinc cadauerinꝰ, a, um, pe. pro. Aug. lib. ix. de ciuita. dei, Si tantis ſacrificiorũ cadauerinis nõ contaminantur nidoribus. Seruius etiam a carendo deducit.

¶ Caducus, a, um, pe. pro. nõ ſolũ momentaneũ ſignificat ꝙ facile cadat, ſed qd̃ cadere faciat. Vñ caducꝰ morbus, ꝙ facile cadat. Pli. lib. xvij. In drupis quoq; q̃ maturefcentes tũc ſunt ꝑcipue caducę, id riguis magis euenit etiã ſi nõ ceciderint faſtidiẽdis. Qñq; caducus mortuus dr̃. Ver. lib. vj. Hinc multũ fleti ad ſuperos, belloq; caduci Dardanidę. Vñ & cadauera, & caducũ, qd̃ ſub aliqua cõditione legatũ eſt. Caduca hęreditas dicitur, quũ hæredes ceciderunt. Et caducarij, qui huiuſmodi hęreditatẽ accipiunt. Legatum oẽ capis, necnon & dulce caducũ. Caduca auſpicia veteres dicebant, quum aliquis in templo excidit, veluti de manu virgę.

¶ Caducor, eris, pręcipitor. Varro, Et frigido nymbo aqua acta caducimur.

¶ Cadulę guttę, q̃ de carne pingui cadunt dum aſſatur.

¶ Cadiuus, a, um, pe. pro. qd̃ per ſe cecidit. Vñ cadiua poma dicuntur, q̃ non ſunt manu collecta, ſed ſua ſponte in terram cecidere. Et cadiua folia, q̃ per ſe ex arboribus cadunt. Pli. Colligi mala poſt ęquinoctiũ autũnale cadiua ſeparari ſtramentis ſtorijs paleiſve ſterni.

¶ Cadus vas vinariũ, quo vinũ condit̃, vt inquit Acrõ. Cuius prima corripitur. Mar. In Vaticanis condita muſta cadis. Continet vrnas duas, vel vt aliqui volũt tres cum dimidia Vrna quadrantali & amphora. Primi in alpibus ruſtici cados ligneos circulis cinctos excogitarũt, & gręcum eſt κάδος.

¶ Caduceus & caduceũ, Virga Mercurij erat, qua pax ſignificabat̃. Nã quia Mercurius oratiõis deꝰ eſt, & deorum nuncius (vt Gentiliũ more loquamur) merito a dijs mittebat̃, vt diſſidentiũ animos oratione ſedaret. Hinc caduceatores dicunt̃ legati pacẽ petentes, a caduceo, q̃ manu geſtabant. Cato, Caduceatori nemo nocet. Et caduceum ipſum Apollo inuenit, eoq; Mercurium donauit, a quo ipſe lyra donatus eſt.

¶ Cadurcum tentorium ſine culcitra, qua merces tegũtur a Cadurcis Gallię populis, vt inquit Plin. apũd quos lini ꝑſtantia palmã obtinet in culcitris. Iuuena. Inſtitor hybernę tegetis niueiq; cadurci. Sũt qui putẽt eẽ inſtitã q̃ ſupra lectum obtenditur, & tegit vndiq;, & quum corpus chriſti, aut ſancti alicuius viri oſſa per vrbẽ comportantur cadurco. i. ſuperne, quod plures ſuſtinent operiunt. Iuuena. Violato pœna cadurco.

¶ Cadiſcus vaſculum, quo ſuffragia colliguntur, græce κάδισκος diminutiuum a cadus.

¶ Cadmus nomen propriũ Phœnicũ regis Agenoris filij, q fuit Tyriꝰ, a quo cadmeꝰ, a, um. Mar. Te Cadmea Tyrus. Et Thebę Cadmeę dñr a Cadmo cõditore. Propertius, Cũ tibi Cadmeę dicunt̃ Pontice Thebę. Ferũt Cadmũ. xvj. literas e Phœnicia in Gręciã detuliſſe. α. β. γ. δ. ε. ι. κ. λ. μ. ν. ο. π. ρ. σ. τ. υ. His Palamedẽ Troiano bello quarto adieciſſe, ξ. θ. φ. χ. Aiũt quoq; Cadmũ hiſtoriã inueniſſe, & primũ ꝓſaicã orationẽ inſtituiſſe. Apuleius vero. ο. aſcripſit Pherecidi. Fert̃ itẽ inueniſſe auri metalla, atq; cõflaturã. Eſt & Cadmus mõs, qui Laodiceæ imminet, ex quo Lycus fluuius fluit. Noſter aũt Suidas ita ſcribit de Cadmo, κάδμος ὁ μιλήσιος εὑρετὴς τῶν γραμμάτων ἐπιγράμματι ζήνωνος, κάδμος πανδίονος μιλήσιος ἱστορικὸς ὅσπις οὗτος κατά τινας συγγραφὴν ἔγραψε καταλογάδην, μικρῷ νεώτερος ὀρφέως, & ſubdit ὅτι τὸν κάδμον φασὶ πρῶτον εἰς τὴν ἑλλάδα κομίσαι τὰ γράμματα ἅπερ γράμματα πρῶτοι φοίνικες ἐφεῦρον. ✣ Id eſt Cadmꝰ Milleſiꝰ literarũ inuentor epigrammatę zenonis. Cadmus Pandionis Milleſius hiſtoricus, qui primus ſecundũ quoſdam hiſtoriã proſaica oratione ſcripſit, paulo iunior Orpheo. Et ſubdit ꝙ aiunt primum Cadmum in græciã portaſſe. Literas primi Phœnices adinuenerunt.

✣ Cadmites gemma, quam cęrulęę interdum bullę cingunt. Cc.

¶ Cęa, nomẽ inſulę maris Aegei, a Cæo Titani filio ſic dicta. De qua Plini. lib. iiij. inſulę Cęę quatuor fere partibus, q̃ ad Bœotiam vergebant, eodẽ mari deuoratis. Hanc Ptolemęus, & vulgus nauticũ Ciam nominant. Hinc Cęus, a, um. Vñ Eraſiſtratus e Cęa inſula Cęus dictus eſt. Et veſtis Cęa, q̃ ab aliquibꝰ Coa dr̃. Pli. lib. iiij. ſcribit ex Cęa inſula profectã delectationi fœminarũ veſtem, autor eſt Varro. Eſt aũt Cæa veſtis bombycina tenuiſſima, de raſis vulneribus a paruis animantibus confecta, ibi primum inuenta. Hanc prima texiſſe dr̃ Pamphila, ſiue vt Ariſtote. inquit Paſiphę Platis filia. De hoc etiam in dictione Coos.

¶ Cęcias ventus qui ita flare dicit̃ ab Ariſto. non vt nubes propellat, ſed vt ad ſe vocet. Flat inter aquilonẽ, & exortum ęquinoctialem.

¶ Cecubum vinum, ſic dictũ a cęcubis Campanię populis, apud quos naſcit̃. Pli. lib. iiij. Setini & cęcubi obtenduntur agri. His iungũtur, Falerni Cęloni. Marti. Cęcuba Fundanis generoſa coquuntur amicis.

¶ Cęcꝰ quaſi oculis captus, vel quaſi oculis cõciſus, vel oculis carens. Et cęcus dr̃ inſidioſus, occulte malus, latens, tacitus, qui videri nõ põt. Colu. lib. j. Ex quibꝰ ſæpe cõtrahunt̃ cęci morbi, quorũ cauſas ne medici quidẽ perſpicere quęunt. Sic dicimus cęcam noctẽ, in qua nõ videmus. Ver. Cęca regens filo veſtigia. ☿ Et locus cęcus dr̃ in quo nõ videmꝰ, cęcę foſſæ: cęci aditus qui obſepti ☿ Transfertur & ad animum. Vnde cęci dicuntur improuidi. Hinc cęcitas tam animi q̃ corporis orbitas.

✣ Cęcigeni, apud Lucretiũ ſecundo, q cęci geniti ſũt.

¶ Cęcululus diminutiuũ a cęco. Eſt & nomẽ ꝓpriũ eiꝰ, qui Pręneſte ꝯdidit, deductũ a minutis oculis, a quo Cęcilios ortos putãt, quorũ familia Romę nobiliſſima fuit

¶ Cæcilia, genus ſerpentis cęci. Colu. lib. vij. Eſt & magnũ animaliũ noxiũ virus. Nã & vipera & Cęcilia ſępe quum in paſcuo bos improuide ſupercubuerit, laceſſita onere morſum imprimit.

☿ Eſt etiam Cęcilia virginis nomen, quę pro Chriſti nomine martyrium pertulit.

¶ Cęcutio, is, parũ video, & cecutiens quaſi ſemicecus. Varro. Vtrũ oculi mihi cecutiunt, an ego vidi ſeruos in armis contra dominos. Hiero. ad Pauli. Vt rarus ſit, qui non carum cecutiat lectione.

¶ Cęculto, as, obtuſam aciẽ habeo, & quaſi cęco ſimilis ſum. Feſtus, Cecultare eſt cecos imitari. Cecultant, cecis ſimiles ſunt oculorũ acie obtuſa. Plau. Nũnam mihi oculi cęcultant, eſt ne hic noſter Hermio?

¶ Cęcilius poęta dictus, vt inquit Feſtus, a Ceculo Preneſtine vrbis conditore, vel vt quidam aiunt a cecutientibus oculis.

¶ Cęco, as, cęcum facio, cuius cõpoſita ſunt excęco, qd̃ eſt valde, ſeu perfecte cęco. Pli. Vt quum lauatur, ſi oculos attingat, excęcet. Obcęco, de quo infra.

¶ Cęcũ vallũ, in quo ꝑacuti pali affixi hęrbis vel frõdibus occulunt̃. Itẽ cęcũ inteſtinũ, qd̃ a dextera parte incipiens in ſiniſteriorẽ peruiũ & longũ eſt. Ideoq; dicit̃ cæcum, quia id quo peruium eſt late fuſum, ac ſeminatum ab vtraq; parte huc atq; illuc eſt volutum.

¶ Cęcinos amnis vocat̃, q Rheginũ agrũ a Locrẽſi diuidit. Et eſt opidũ Italię, haud ꝓcul a Sicilia Cęcinũ dictũ.

¶ Cędes mors ferro aut alia vi illata, ꝑſertim ab eo qui occidere aut ferire volebant. Inde dicimꝰ aliquem commiſiſſe cædem. Huius diminutium eſt cędicula.

¶ Cędo, is, cęcidi, pe. ꝓ. cęſum, verbũ actiuũ, cuiꝰ paſſiuum eſt cędor. Et eſt cędere, flagellare. Teren. Verberibꝰ te cæſum in priſtinũ Daue dedã. Itẽ excidere. Cice. Aut eius partes quaſi membra quędã cędenda. Itẽ percutere. Iuuena. Ebribꝰ & petulãs, q nullũ forte cęcidit. Itẽ occidere. Ver. Cędunt̃ vigiles. Per tranſlationẽ vero ponitur qñq; ꝓ immolare, vt apud eundẽ. Cędũt binas de more bidẽtes. Itẽ ꝓ frangere. Cic. Cædere ianuã ſaxis, inſtare ferro. Huius cõpoſita ſunt abcido, cõcido, circũcido, decido, excido, incido, intercido, occido, ꝑcido, recido, & ſuccido, quorũ penultima ꝓducit̃. ¶ At cędo ſine diphthongo ceſſi ꝑteritũ & ſupinũ ceſſum facit multaq; ſigcificat. Nã qñq; cedere ſignificat abire, & locum victori dare. Cic. Cui quidẽ exercitus noſtri imperatoreſq; ceſſerunt. Quandoq; diſcedere, euitare, atq; ſubtrahere. Plaut. Cędamus imbri. Lucil. Qñq; pudor ex pectore ceſſit. Hinc cędere iræ dicimus dare locũ irę, & quaſi ab ira diſcedere. Cędere bonis diſcedere a bonis, & quicquid noſtrũ erat tradere creditori. Cędere iure, diſcedere a iure, eſt ius qd̃ habemus alteri tradere. Qd̃ & de iure cędere dicimꝰ. Et cędere eſt in ius alicuius venire, vt cędunt mihi ea bona. i. in ius meũ veniunt, & cum accuſatiuo mediante in. Hiero. ſuper Mar. Ita fiebat, vt oblatio liberorũ ſub occaſione tẽpli, & dei in ſacerdotũ lucra, cęderet. Rurſus cedere ponit̃ pro dare Aennius, Saluete, optima corpora cedite, manus veſtras meaſq; accipite. Pro concedere obſequi nõ repugnare. Vergi. Cædo equidẽ, nec nate tibi comes ire recuſo. Pro ſuccedere, ſeu in ſortem cõtingere. Idem Ceſſerit Auſonio ſi ſors victoria Turno. Pro incedere. Plaut. in Aulul. In hoſtẽ abſolutꝰ cedas. Inuenitur & cedo imperatiuũ pro dic, & nonnunq̃ pro da, nec habet aliã perſonã, niſi tñ cedite pluraliter, habetq; primã correptã. Terentius in And. Cedo cuium puerum. Lactan. lib. iij. Cædo igitur quicquid didiceris. Cice. in Cato. Cædo qui noſtrã rem, tantã amiſiſtis. i. dic. Teren. in Phor. poſuit ꝓ da. Quin tu mihi argentũ cedo. Phor. Immo vero vxorẽ tu cedo. Cedere diẽ inquit Vulp. ſignificat incipere deberi pecuniam, ſicut venire diẽ, ſignificat eum diẽ veniſſe, quo pecunia peti poſſit. Huius verbi cõpoſita ſunt, abcedo, accedo, concedo, decedo, diſcedo, excedo, incedo, intercedo, præcedo, ꝓcedo, recedo, retrocedo, ſecedo, & ſuccedo, quę habent penultimam productam.

¶ Cædua ſylua, q̃ relinquitur, vt ex ea ligna cædantur.

¶ Cæſim aduerbium ſignificat cędende, ſiue per inciſionẽ gladij ſicut punctim pungẽdo, & cæſim dr̃ vno ictu. Colu. lib. v. Maior aũt pars operis in vineã ductim potius quã cæſim facienda eſt. Hinc ductim ſignificat cũ mora. ☿ Ceſim ſine diphthongo aliud ſignificat.

☿ Cœlus cognomẽ indigenæ fuit, qui ex terra ſorore in matrimoniũ ducta, Saturnũ, Betillũ Dogana, & Athlanta genuit. A cuius nomine, mira varietate formoſiſſimũ ſupræmum corpus cœlum dicunt fuiſſe appellatum.

☿ Cœlum inſtrumentum, quo vtuntur argentarij, dum vaſa ſculpũt, vt eſt illud. Cœlo fabricata Myrõis. Speuſ. ait. Cœlum eſt omnia complectens corpora, præter ipſum ſupremum aerem. Et cœlum vocatur, quod alio modo dicitur mundus, cuius circumflexu cuncta teguntur, & ſtellis ſplendet, quaſi quadam cælatura, a cælo ſculpo, eo ꝙ ſit cælatum, hoc eſt ſyderibus ſculptum, ſiue ſignatum. Et ſic cum æ diph. ſcribitur. Amb. li. Hexa.

Cęlū dr̄, quaſi impreſſa ſtellarū lumina, velut ſigna habeat, tanq̄ cęlatū appellat̄, ſicut argentū, qđ ſignis eminentibꝰ refulget cęlatū dicimꝰ. Var. A cauo deriuat κόιλον eñ concauum dicūt, quia. ſ. id neceſſario in ſculptura exigit̄. Et ſicut cū œ diph. ſcribi debet. Quidā ſine diph. ſcribūt a cęlādo a cōtrario noie, ꝙ apertū ſit. Sciēdū eſt aūt ꝙ philoſophi oēs nouē cęlos eſſe dixerunt, quorū ſeptē a planetis appellauere. Octauū ſydereū ſeu ſtellatū, nonū vero, qđ neſcirēt, cuiꝰ ꝯditiōis eēt vocauerūt primū mobile quū ſcđm ſctōrū ſniasdicat̄ cęlū aqueū criſtallinū vć nō a frigiditate, ſed a trāſparētia, decimūq; affirmāt eſſe cœlū illđ empyreū appellātes, quaſi igneū nō a calore, ſed a ſpēdore, in quo angeli & beatorū cōſtitutę ꝯtēplatiōe inhęrēt aię, idq; imobile eſſe dicūt idē doctores ſancti. Sūt igit̄ decē cœli. ſ. Cœlū empyreū. Cœlū criſtallinū primū mobile, cœlū ſtellatū. Cœlū Saturni. Cœlū Iouis. Cœlū Martis. Cœlū Solis. Cœlū Veneris. Cœlū Mercurij, & Cœlū Lunę. Si qs hāc materiā videre cupit, diffuſiꝰ Egidiū romanū ī cōmētis. ij. li. ſentē. diſt. ij. perlegat. Interdū cœlū ſumit̄ ꝓ aere. Ver. Maria, ac terras, cęlūq; ꝓfundū. Pli. lib. ij. Et hoc cœlū appellauere maiores, qđ alio noīe aera. Hinc grādines ſūt, & pruinę, hymbres, ꝓcellę, turbines vētorū hoc regnū ſupra lunā plura omnia, ac diuturnę lucis plena. Augu. Huic aūt cœlo, in quo ſunt luminaria, ita vicinꝰ eſt aer, vt & ipſe cęli nomen acceperit. nō ſolū ſermone cōmuni ſcđm quē dicimus ſerenū, vel nubilū cœlū, ſed etiam nr̄arū ipſarū cōſuetudine ſcripturarū cū dr̄ volatilia cœli, cū aues in hoc aere volare manifeſtū ſit. Ariſt. accipit cęlum pro octaua ſphęra, qñq; ꝓ corpore quinto, qñq; pro toto vniuerſo. Dicitur pręterea cęlū palatum oris. Plinius. Cerebrum viſcerum excellentiſſimū eſt, proximumq; cœlo capitis, ſine cruore, ſine ſordibus.

¶ Cœleſte, quod e cœlo eſt. Vnde cœleſtia numina, & cœleſtia auguria, quę a cœlo fiunt, quum vel fulminat vel tonat deus.

¶ Cęlicus, a, um, idem eſt quod cęleſte, vt cęlica regna.

¶ Cęlitus pe. cor. aduerbiū ſignificat e cęlo, ſicut diuinitus a deo. Hie. Tandē cęlitus inſpiratus pręciſam morſu linguam in oſculantis ſe faciem expuit.

♉ Cęlites dij cęleſtes, qui in ęthere ſphęrę q; ſuperioris ābitu vſq; ad ſolarē circulū demeāt, q & Apates dicunt̄, qm̄ non admodū eos mortaliū curarū vota ſollicicitant. Aug. lib. de gram. cęles cęlites, qui iter ſibi faciūt cęlū.

¶ Cęlicola pen. cor. qui vel quę cęlum habitat.

¶ Cęlebs generis cōmunis, qui nunq̄ duxit vxorē ſeu qui eā amiſit. Dictꝰ cęlebs, vt inquit Hiero. ꝙ cęlo dignā vitā agat, qui coitu careat. Aug. Cęlebs qui non habet vxorē, vel q̄ non habet maritū, qualia ſunt numina in cęlo, q̄ abſq; coniuge ſunt, ſi Agapetas non attendamus. Priſcianus, Cęlebs dr̄, quaſi cęleſtiū vitā ducens. Hi accipiūt cęlibes nō tam ꝓ vxore carentibꝰ, q̄ ꝓ caſtis, & omni venere abſtinētibꝰ. Sed ꝓprie dr̄ cęlebs, q vxorē nō habet, etiā ſi cōcubinas habeat. Nā cęlebs & maritus relatiua ſunt. Quin. Nā clarus an obſcurus magiſtratus, an priuatꝰ, ciuis an peregrinꝰ, liber an ſeruꝰ, maritus an cęlebs, parēs liberorū an orbꝰ ſit. Cice. li. de legibus. Cęlibes eſſe ꝓhibeto. Dicimꝰ tñ thorū cęlibē, & vitā cęlibē actā in cęlibatu. Oui. Quę ſi nō fuerat cælebs te vita deceret. Hinc cęlibatus, tus, pro vita, q̄ agitur ſine vxore. Martia. Conſtituit Mercurius pellere cęlibatū. Hiero. ad Tranquillum. Nihil prodeſt abſq; operibus cęlibatus, & nuptię, quum etiā fides ſi operā non habuerit mortua eſſe dicatur. Sueto. Verum amiſſa vxore Lepida, duobuſq; ex ea liberis, manſit in cęlibatu.

¶ Cęlſus a cælo. i. altus & ſublimis, a quo fiunt excelſus & p̄celſus, in quibus p̄poſitiones habent vim augendi. Excęlſitas. Cice. Etenim magis eſt ſecundū naturā excęlſitas animi & magnitudo. Quidā tamen hoc nomen ſine dipthongo ſcribunt.

♉ Cęlibaris, haſta dicebat̄, qua caput nubentis comebatur quæ in corpore gladiatoris occiſi ſletiſſet, vt ſicut illa coniuncta fuerat cū corpore gladiatoris, ſic cū viro noua nupta ſit copulata.

¶ Celius mons vrbis Romę ex ſeptē a Cęlio Vibeno nobiliſſimo duce Thuſco dictꝰ, ꝙ Romulo aduerſus Latinū regem cū auxiliaribꝰ venit inclytus. Hūc montem Tul. Hoſti. vrbi addidit, ibiq; ipſe habitauit, quo frequētius habitaret̄, vt inquit Liuiꝰ in eo habitauit Ennius poeta. Fuit & Cælius nomen patris Saturni.

¶ Cęlo, las, ſculpo ſiue ſigno. A quo cęlata vaſa dicunt̄, q̄ veteres ancæſa vocabant, ꝙ circū cędēdo fiant. Et cælum ipſum quo cælant̄. Pli. lib. xxxiij. cōſtruxit hoc verbū inſtar eorum, q̄ precium ſignant. L. Craſſus (inquit) orator duos ſcyphos Mentoris artificis manu cælatos ſeſtertijs centū, confeſſus eſt tamen nunquam ſe his vti, propter verecundiam, auſum.

¶ Cællo, is, per duplex, ll, frango, ſiue cędo, quo verbo nō vtimur, niſi in cōpoſitiōe. Eius cōpoſita ſunt excello, ꝓ extollor & ſupero, āteccllo, percutio, euerto, ꝓcello eiuſdē ſignificati, a quo ꝓcęlla. Recęllo, reclinor, humilis fio. Interdū actiue ponitur pro reclino. Varro. Alius teneram abietem ſolus præcællit.

✣ Cęlimontia porta a Cælio monte dicta. Cc.

¶ Cęliſtomia pe. pro. dr̄ quum vox quaſi in receſſu oris auditur. ςόμα eñ os dicitur. Fit a cœlo oris, quāuis & ab oris concauitate dici poſſit, κοῖλον enim cōcauum dicūt. Et ſic per œ ſcribendum erit.

¶ Cęmentū a cędo, is, vt quidā putāt. Sunt eñ cęmenta, omnis rudior materia, qua ędificia cōſurgunt ꝓprie cęſi lapides apti ad ędificādū, exciſo mōte aliquo vl' effoſſo. Fodinas quoq; ruſtici Cāpaniæ cæmētarias appellant. Liuius, Nec erat difficile murum ſubruere, ꝙ cæmēta nō calce durata erāt, ſed interlita luto ſtructurę antiquę genere. Col. li. ix. Sub porticibꝰ quadratę harę cęmentis, vel etiā laterculis extruunt̄. Idē ibi. Modꝰ ſyluę pro cuiuſq; facultatibus occupatur, acſi lapidis & opere vtilitas ſuadeat, haud dubie cæmentis & calce formatꝰ circundat̄ murus. Aliqñ ponit̄ pro ipſo opere. i. ędificio, qđ ſtructo lapide erigit̄. Plin. Pallidus lapis in cæmento raro vtilis. Licet enim contra iniurias fortis ad ſtructuram tñ infidelis eſt, niſi multa ſuffrænatione deuinctus. Hiero. in inſtrumento veteri poſuit pro calce aqua ſabuloq; fermentata, cum ait. Habueruntq; lateres pro ſaxis, & bitumen pro cęmento.

¶ Cæmentarij dicuntur cæmentorum, hoc eſt ędificiorum, q̄ ex lapidibus ſunt ſtructores, quos Fabros murarios appellant. Hie. ad Pauli. Agricolæ, cęmentarij, fabri, metallorū lignorūq; cæſores, lanarij, qui vilia opuſcula fabricant. Hi de precio totius operis faciūdi ſi cū domino conuenerint ædificandumq; id conſtruxerint, redemptores vocitantur.

¶ Cęmentitius, a, um, qđ ex cæmento eſt, vt parietes cæmentitij.

¶ Cęnos græce latine nouus.

¶ Cæne, vrbs circa ſinum Laconicū, Tęnaron ante vocata. Hinc Cęnites portus apud Pli. lib. iiij. Et Cęneus Iupiter dictus eſt. Ouidius, Victor ab Oechalia Cęnęo ſacra parabat Vota Ioui.

¶ Cępe gene. neu. & indeclinabile a capitis magnitudine dicitur. Vnde & primā diph. vocalē accepit. Hiero. Impelle peluſioten, vt edat cępe. Dicitur & cæpa cæpæ. Ouid. Cædenda eſt hortis eruta cæpa meis. Inuenitur etiam ſecundum Priſcianum. Cępitius, & hoc cæpitium. Cęparum plura ſunt genera, nobiliſſima Aſcalonia ab opido Iudeę. Nam vt refert Strab. lib. xvj. Aſcalonenſium regio pręcipue fert cępas. Col. Pompeiam vel Aſcaloniam cępam eligito, & componito in fidelia. Optimę ſunt rotūdiſſimę, ruffę acriores, q̄ candidę, ſiccę, q̄ virides. Cępa oculos mordet, vñ a Gręcis nomen impoſitum Cromyon, quaſi pupyllam oculi comprimi cogeret, ſicut ſcribit Ariſtote. in proble. Vnde lachrymoſa dicitur a Columella.

¶ Cępula dimi. a cępha. Pſal. Hoc menſe cępulas ſeris.

¶ Cępi, p̄teritū a capio cū, æ, diph. ſcribitur, cū eius cōpoſitis. Accępi, concępi, recępi, p̄cępi. Cœpi vero defectiuū cū, œ, a cœpio ꝓ incipio format̄, qđ apud antiquos in vſu erat. Terē. in Adel. Sex totis menſibꝰ olfeciſſem, q̄ ille quicq̄ cœperet Cato, Cœpiā ſeditioſa verba loqui. Nunc aūt p̄terito eius pro p̄ſenti vtimur cū ſuis deriuatis. Cœperam, cœpiſſem, cœpero, cœpiſſe, cœptum ire. Et cœptum cœpti, hoc eſt principium. Oui. Dij cœptis nā vos mutaſtis & illa, Aſpirate meis.

¶ Cęruleus color, viridis cū nigro, & ſubniger, ſicut mare, qui gręco verbo a latinis dr̄ Glaucꝰ. Et Gelliꝰ ſentit eundem eſſe Cęſtū. Hunc Venetū quoq; colorē, & Thalaſſicum & ferrugineum & cianęū appellari ab eruditis inuenimꝰ. Dictus cæruleus quaſi cęluleus a cęli colore. Dr̄ & cumatilis color, ꝙ gręce κῦματα fluctꝰ vocāt. Alij deducūt a cęra, de quo in dictione cęrea. Cæruleū arena eſt, cuius tria ſunt genera, Aegyptium, Schyricū, & Cyprium Poſtea probatum eſt Atticū, marmoroſum & cyricum ſiue preſſum. Vide Plin. lib. xxxiij.

¶ Cæra licet a gręco nomen habeat κήριον eñ Gręci fauum dicūt, qđ abſq; diph. ſcribitur, tñ Apuleio teſte cōſuetudo cōuenit κ in, æ, diphthon. Quidam etiā a careo deducūt, eo ꝙ mellis perſuaſione careat. Vñ etiā primā diphthon. vocalē aſſummpſiſſe dicitur. Eſt aūt cęra, q̄ fit expreſſis fauis. Cęra aliqñ pingere ſolebant quapropter & tabellę ita pictę ceræ vocabant̄. Ouidi. Per lege diſpoſitas geneſa per atria cęras. A cęra etiā fiebant pugillares, in quibꝰ ſcribere mos erat. Vñ & pro epiſtolis, & ꝓ pugillaribus ponit̄ qñq;. Iuue. Nōne libet medio cæras implere capaces, Quadriuio. Qñq; ꝓ cærata tabula. Vñ dr̄ in prima cęra, & in ſecūda cęra, imacęra, & extrema cæra. Nā Romani teſtamenta ſcribebant in tabulis cæratis. Suet. ī Cęſare. Quintilia. Pediū ex quadrāte heredē inſtituit, reliquos in ima cęra. i. vltīa parte tabulæ teſtamentarię. Hinc ſyncerum, & procerum.

✣ Cæra optima eſt q̄ Punica vocatur, omnium candidiſſima, proxima quæ maxime fulua. Cc.

¶ Cęro, as, ceram impono. Colu. lib. vlti. Sexta quaq; oliuitate dolia cęrare oportet. Huius compoſitū eſt Incero. Iuue. Genua incerare deorum.

¶ Cæratura, æ, ipſa ceratio. Columella. Vetera nō credideram propter olei ſuccum, ceraturam pati.

¶ Cęreus, ea, um, quod ex cęra eſt, vt imago cęrea Sumitur qñq; pro molli ac facili. Hora. cęreus in vitiū flecti, monitoribus aſper. ♉ Idem. cęrea Thelephi Laudat brachia. Qñq; ꝓ pingui. Acciꝰ, Pinguē turturē cęreāq; ficedulam a cerę videlicet colore. Qñq; ꝓ vncto. Mar. Cęrea ſi pendet lumbis, & trita lacerna.

¶ Cæratum videtur eſſe ſicut vulgo appellatur, qđ vulneribus ſuperponi ſolet. Hier. ad Cteſiphontē. Deniq; vt oēm ſtultitiā meā diligētius recognoſcas, etiā ſtomachū meū poſt illud ſuſceptū cęratū tuū te abſente curaui, conſtat ex rebꝰ ſicciorībꝰ, & igni appoſitū molleſcit, ſed appoſitū corpori dureſcit, & pertinaciꝰ hęret. Dictū a cęra, q̄ fere omnibus cęratis adhiberi ſolet. Quidā nō cæratum, ſed cęrotum appellant a gręco κήρωτον.

¶ Cærefolium genꝰ hęrbę. Palladiꝰ. Cęrefoliū locis frigidis ſeratur.

¶ Cęreꝰ, cęrei funale. Mart. Hic tibi nocturnos p̄ſtabit cęreus ignes. Huiꝰ diminutiuū eſt cęreolꝰ. Hie. Magnū honorē prębent huiuſmodi homines beatiſſimis martyribus, quos putant de viliſſimis cęreolis illuſtrandos.

¶ Cęrulus, a, um, pen. cor. Catullus, Cærula vertentes abiegnis ęquora palmis.

¶ Cęruleus, a, um, idem qđ cęreus. Proper. Cęruleꝰ cucumis, tumidoq; cucurbita ventre.

¶ Cęrinus, a, um, pen. prod. eiuſdem eſt ſignificantiæ. Cęroſus, a, um, quod habet admixtam cęrā. Vnde melcæroſum dicitur nondum depuratum. Plin. Liquore veluti mellis cæroſi.

¶ Cęrium vel cęris, genus vlceris, ꝙ faui ſimilitudinē habeat. Plin. Romanorū fici teneri cauliculi cū melle vl ceribus, quę cęria vocantur, illinuntur.

¶ Cęroma, atis, & cęromatū a cęra fit, ſignificatq; oleū cœnumq;, quibus permixtis vngebantur athletæ, quum eſſent certaturi. Inde Iuue. Cęromatico collo dictit. Dictū nō ꝙ cęroto ſimile ſit, ſed gręcū eſt, κήρωμα, τοϛ. Significatq; apud Gręcos tabulā cęratā, in qua ſcribi eſſet ſolitū. Hęc īſperſio haphe dicebat̄. Martialis, Et flaueſcit haphe. Nā ea inſperſione perfuſa obluctantiū corpora quodammodo flaueſcebant, lepras patiētibꝰ ſimilia. Fiebatq; ex oleo terraq;, nec ex omni terra, ſed ex qbuſdā eius generibus, quibꝰ robuſtiora fieri corpora, & ad tolerandos ęſtus, atq; algores firmiora arbitrabant̄, vt erat albida quędā terra pertenuis ex albano agro, & rubrica, & Baianꝰ puluis. Adhibebat̄ quippe oleum, tum ad agilitatem p̄ſtandā, vt corpora lubrica fierēt, tumq; natura olei eſt tepefacere mēbra, & cōtra algores munire. Terra vero ad indurādos magnos artus, & aduerſus ęſtū firmādos adiungebat̄. Statius de palęſtritis, Poſtq̄ oleo grauiſa cutis petit ęquor vterq; Procurſu mediū, atq; haſta veſtit̄ arena. Tū mali dos artus alterno puluere ſiccant. Collaq; demerſere humeris, & arachla late vaſta, tenēt. Ponit̄ & pro loco, in quo paleſtritæ vngebant̄. Pli. Idē Palęſtras athletarum imaginibꝰ, & cæromata ſua exornant. Sunt & qui dicant etiā cęroma ſignificare tabellā cæratam, in qua olim ſcribere conſueuerunt.

¶ Cęrete gn̄is neu. ciuitas Tuſcię, q̄ Strabo teſte Agylla dicebat̄ Declinat̄ & Cęres Cæretis pen. cor. Ver. Eſt ingens gelidū lucus ꝓpe Cæritis amnē. Feſtꝰ cęre neutro genere declinat, ſic inquiens. Cęrimoniarū cauſam, alij ab opido cære dictam exiſtimant. Nomen ab hoc patrium eſt hic & hæc Cæretis penultima prod. Verg. li. Qui Cærete domo, qui ſunt Minonis in aruis. Poteſt etiam declinari ſecundum Priſcianum, hic & hæc Cæritis, penultima correpta, vel hic & hæc Cæritis, penultima producta.

¶ Cæremoniæ pen. cor. vel ab opido Cærete, vel a carendo dictæ ſunt. Nā vrbe a Gallis capta, quum veſtales virgines ſimulacra deorū ex hoſtibꝰ erepta traducerent, in opidum Cærete potiſſimum conuenere, vbi benigne fuerūt hoſpitio ſuſceptæ, donec a Gallis ciuitas per Camillum liberata fuit. In cuius beneficij memoriā Romani p̄ſtiterūt, vt omnis diuinꝰ cultus, cæremoniæ a Cęrete diceret̄. Liui. lib. v. ſcribit. L. Albiniū de plębe vnū, virgines, ſacerdotes, ſacraq; plauſtro Cęre īuexiſſe Vnde cærimonijs ſit enatum nomen.

♉ Cerinthe, es, genus hærbæ mellis cū cæra mixti ſaporē hn̄s. Ver. lib. iiij. Ge. Et cerinthe ignobile gramen, habet folium candidū incuruū cubitalis, capite cōcauo, cuius florum auidæ ſunt apes A cæra deriuat̄. Dr̄, & cærinthus, & a Dioſcoride cerāthenis. Ab Ariſtotele Erithace, ſeu Rithace, vulgo eam vocare ſolent. Carbinam in Ethruria, & Liguria credo, quia flatu Africi naſcat̄, quē vt inquit Victruuius Carbā, nautæ Carbinū cognominant. Et quidam nigrior ventis. Quidā tñ Cerinthe ſine diphthongo ſcribunt.

♉ Cæricas græci dicūt horas tēporales, q̄ & vulgares. Nā apud veteres ſolaria in horas tam noctis, q̄ diei temporales nō equinoctiales diuiſa proponebant̄. Ita ſinguli dies nocteſq; horis cōtinebant̄ duodecim. Et quod ſequens eſt meridiem hora diei ſexta deſignabat.

¶ Cæſar cognomen Iuliorum eſt. Ille enim qui primus Cęſaris nomen adeptus eſt, ab eo dictus fertur, quod cęſo matris vtero ſit natus. Vel ab elephāto in pugna occiſo, qui lingua Maurorum Cæſar appellatur. Vel ꝙ oculis cæſijs, hoc eſt glaucis fuerit. Vel ꝙ a cæſarie, cum qua natus proditur. Plinius libro. vij. ſcribit Scipionem Aphricanum primum fuiſſe dictum Cæſarem, a cæſo matris vtero. Qua de cauſa, & Cæſones appellati. Iuliꝰ

autem Cęſar, a quo familia Cęſarũ poſtea prorogata eſt, non eſt natus cæſo vtero materno, qui matrẽ Aureliam habuit, quam amiſit cum in Gallia bellũ gereret. Cuius etiam pater Cæſar eſt nuncupatus, qui præterea functꝰ Piſis obijt. Rarum facinus ſcribit de Cæſare Dion Hiſtoricus græcus, cuius verba græca ſubiunxi. τὸν δακτύλιον τοῦ πομπηίου ἐστὶν, ῥώμην ἀφελόμενος ἐπέμψεν ἵνα πίστευσαν αὐτοῦ τὴν ἀναίρεσιν αὐτὸς δὲ ἐνεχρόνισεν τῇ αἰγύπτῳ διὰ τοὺς κλεοπάτρας ἔρωτας, ἦν γὰρ καῖσαρ ἐρωτικώτατος, καὶ πλείσταις καὶ ἄλλαις ὅσαις κοινὲ περὶ τοῦ χοίσυνεγίνετο. κλ εόπατρα δὲ καὶ περικαλεστάτη γυναικῶν ἐγένετο καὶ τὸ φθέγμα ἀστειότατον εἶχε. ✣ Id eſt Anulum Pompeij auferens Romam miſit, vt interitũ crederẽt, ipſe aũt diu moratus in Aegypto propter Cleopatrę amorem. Fuit enim Cęſar amantiſſimus, & pluribꝰ mulieribꝰ, & in quaſcunq; incidiſſet, conuerſabatur. Cleopatra autẽ fœminarũ pulcherrima fuit, & vrbaniſſimam loquelam habuit.

☿ Hic Iulius Cęſar oẽm Galliam, quę a ſaltu Pyreneo alpibuſq;, & monte Cebenna, fluminibuſq; Rhodano, & Rheno continetur nouem annis in prouincię formã redegit. Hic Germanos, qui trans Rhenum incolũt primus Romanorũ ponte fabricato aggreſſus, maximis affecit cladibꝰ. Aggreſſus eſt & Britãnos, ignotos antea, ſuperatiſq; pecunias, & obſides imperauit. In Italia, Picenũ, Vmbriã, Ethruriã occupauit. Appellatis de rep. patribꝰ validiſſimas Põpei copias, q̄ ſub tribꝰ legatis. M. Petreo, & L. Affranio. Et. M. Varro in Hiſpania erant, inuaſit. In Macedonia deuicit Põpeium, cũ Ptolemęo rege. In Põto deuicit Mitridatẽ. In Aphrica deuicit Scipionẽ, & Iubam. In Hiſpania liberos Põpeij. Triũphauit quinquies, primũ de Gallia, poſtea de Alexãdria, deĩ de Põto, & de Aphrica, de Hiſpania, liberaliſſimus fuit oĩm, & maxime poſt hos triũphos de quibus Suetonius. ¶ Cęſarea, vrbs Paleſtinę in litore maris magni, q̄ turris Stratonis vocabaẜ, ſed poſtea ab Herode in honorẽ Cęſaris nobiliꝰ ędificata, Cęſarea eſt appellata, in qua idẽ Herodes in honorẽ Cæſaris magnificã domũ albo marmore cõſtruxit, vbi nepos eius Herodes ab angelo ꝑcuſſus, eo qđ nõ dediſſet honorẽ deo, cõſumptꝰ a vermibꝰ expirauit. In hac Cornelꝰ cẽturio a Petro Baptizatꝰ eſt. Altera Philippi a Philippo Herodis filio, in honorẽ Cęſaris ad radices mõtis Libani ędificata, vbi duo fõtes Ior. ſ. & Dan oriunẜ. Tertia Cappadocię. Ioſephꝰ Moga primũ dicebaẜ, q̄ poſtea Cappadocia, nunc autẽ Cęſarea a Cæſare. Quarta Mauritaniæ.

¶ Cęſaraugũſtana vrbs Hiſpaniæ Terraconenſis, De qua habetur in geſtis diui Vincentij.

¶ Cęſareꝰ, a, ũ, & cęſarianꝰ, a, um, vt milites Cęſariani.

¶ Cęſaries coma a crebra cęſione. Ideoq; proprie virorum eſt. Vude Cęſariati comati dicunẜ. Plau. in milite, Cæſariatus miles.

¶ Cæſenna vrbs Flaminię prouincię a cędendo, ꝙ exiguo amne cęſa. i. diuiſa ſit. Vel ꝙ ager eius duobꝰ fluminibꝰ Sapi & Rubicone ſit diuiſus. Hic cęſennates dicti ſunt Cęſennam habitantes. Et Cæſennetia vina, quæ inter generoſa numerabantur.

¶ Cęſa gallicũ telum. Var. Qui gladijs cincti ſiue ſcutis cũ binis cæſis eſſent. Hæc & geſa dicũẜ gallica lingua. Vñ & viros fortes galligeſos vocãt. Ver. li. vij. Alpina coruſcant geſa manu. Et cęſa particulę orationis q̄ gręci cõmata vocant, differũtq; a mẽbris, q̄ græci dicũt Cola. Membrum em̃ eſt pars orationis ex plurimis verbis abſolute aliquid ſignificans, hoc mõ. Et ſi vereor Iudices, ne turpe ſit pro fortiſſimo viro dicere incipientẽ timere. Cęſum aũt pars orationis eſt nõdũ ex duobꝰ, aut ex pluribꝰ verbis quicq̄ abſolute ſignificãs, hoc mõ. Et ſi vereor Iudices, ne turpe ſit. Aliqñ tñ cęſa oratio diciẜ quum non efficiunẜ membra ex connexione verborum, ſed ſingula verba aliquid ſignificãtia proferunẜ, hoc modo. Quis eſt ille Gellius armiger Catilenę, ſtipator tui corporis, concitator tabernarioiũ, latrator fori. Eadem inciſa dicuntur. De hoc etiam in Comma.

¶ Cęſura, proprie inciſura. Pli. lib. xvij. Ante calendas Martias creſcit ad brumã vſq; deſinitq; quum dureſcere incipit, hoc ſignũ ꝙ tẽpeſtiuã habet cęſurã. Et cęſura a cadẽda voce, q̄ diffiniẜ ꝙ ſit decora terminatio vocũ ĩ medio verſuũ notata. Hęc quadrifariã diuidiẜ Alia pẽtimemeris dr̃, ſiue ſemiquinaria, alia hyptimemeris ſiue ſemiſeptenaria, tertia trochaica, q̄rta bucolica. Pẽtimemeris eſt, quũ poſt duos primos pedes ſuperãs ſyllaba ĩuenitur, q̄ dictionẽ terminet, vt Arma virũq; cano, & Italiã fato. Habet em̃ ex quinq; dimidiũ. Heptimemeris eſt quũ poſt tres pedes ſimiliter ſyllaba inueniẜ, vt Arma virũq; cano Troię. Cõtinet em̃ ſeptenarij medietatẽ. Trochaica eſt, quum poſt duos pedes trochęus partẽ oronis perficit, vt Nil noſtri miſerere Bucolica, quũ poſt quatuor pedes ſyllaba ſuperat in partẽ oronis deſinẽs, vt inuertiẜ trochęus partẽ orationis terminãs, vt Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.

¶ Cęſtrum inſtrumentũ quo cauaẜ ebur. Alij putãt eſſe genus teli Perſico bello inuẽti. Iul. Pol. ꝓ ſtimulo, ſiue ſtillo accipit cęſtrum. Pręterea ſphyręnã piſcẽ Attici cęſtrũ vocãt, latine Sudim appellatã, quia roſtratꝰ ſit & ſimilis balenæ. Habeẜ & hęrba cæſtron. ꝓ betonica, ceu a varietate remediorũ, & efficacia noĩe impoſito. Sed & mugil piſcis ideo cæſtreus videẜ a gręcis appellatꝰ, q a teli mõ publica Atheniẽſiũ pœna intret adulteros. Vtcunq; hoc genus miſſilis, qđ græci cęſtron vocãt, noſtri viriculum. Nã & terebram vulgo ita dicimꝰ. Sed hoc nomen ſine diphthongo ſcribitur.

¶ Cæſuratim ſignificat ſuccincte. breuiter, ꝑ cæſure cõmata. Sido. claudiano, Tota de illo dicto ſic cæſuratim ſuccincta quam profluens.

¶ Cæſuratum vas appellatur cæſim orificatum.

¶ Cęſitiũ, lintheolꝰ erat purꝰ & cãdidꝰ dictꝰ ꝙ cędẽdo ad candorẽ peruenirẽt, vel ꝙ oras circunciſas haberet.

☿ Plau. in epi. Lintheolum cæſitium.

¶ Cęſius color, q ſpeciẽ cęli habet, vñ oculus cęſius dictꝰ, quaſi cęlius, hoc eſt cianei coloris, grece γλαυκῶπις ab oculis noctuarũ, γλαύξ em̃ noctua dr̃, ὄψις viſus. Vñ a nr̃is glaucꝰ vocaẜ. Hinc glauci eq, q felineis oculis ſũt vulgo glaucioli dñr. Alij cęſiũ intelligũt lentiginoſum. Alij cęruleũ. Terẽ. in Eunu. Ruffam ne illã virginẽ cæſiã? Et in Hecy. Magnꝰ rubicũdꝰ, criſpꝰ, craſſus, cęſiꝰ. Vbi Donat. Cęſius glaucis oculis, q̄ſi fęlis oculos hñs.

¶ Cęſones pe. pro. qui cæſo matris utero nati ſunt.

¶ Cęſpes ge. maſ. a cędo fit, & ſigni. terrã cũ herba auulſam, ſeu in modũ lateris cæſam, vel dr̃ frutex reciſus ac trũcatꝰ, ꝙ pedẽ cędat. Ex ceſpite agger caſtrẽſis fit. Luca. Stetit aggere fulti Ceſpitis intrepidꝰ. Circũcidiẜ aũt ferramẽtis, cõtineturq; hęrbarũ radicibꝰ terrarũ. Docet Vege. lib. iij. qua altitudine, ac latitudine cęſpes circũcidi habeat. Hinc Cęſpititius, a, um, qđ fit ex cęſpitibus. Vñ tribunal cęſpititiũ vocaẜ ex cęſpitibꝰ factũ. Flauius Vopiſcꝰ, Deinde concurſus ad cæſpititium tribunal.

☿ Et Aræ cæſpititiæ dictę ſunt. Iul. Capi. Centum aræ vno in loco ceſpititiæ tribuuntur.

¶ Cęſpitio, as, pe. cor. pede aliquid percutio quo quaſi ruere cogar, vt ſit cęſpitare, quaſi cęſpitem offendere, vel in cæſpitem ferri. Vnde cæſpitatores equi, qui ſępe in cæſpitẽ vel lapidẽ, aut aliquid huiuſmodi impingũt.

¶ Cæſtus, us, genus clauæ pilas plumbeas loris bubulis appenſas habens, quo Darethem & Entellũ pugnaẜ ſe legimus. Ver. lib. v. Sin crudo fidit pugnam cõmittere cęſtu. Et a cędendo fit cęſtus. Ceſtus vero ceſti ſine diphthongo ſumitur pro cingulo, quo vxor a marito cingebatur in fide maritali, & eſt fœ. ge. q̄uis & maſ. reperiatur a varijs punctis ſic dictus, κεντεῖν em̃ pungere eſt & picturare. Vnde cingulũ illud Veneris, quo ipſa Martem, & Iuno Iouem conciliabant a poetis ceſtus dicitur. Mar. Vt martis reuocetur amor ſummiq; tenantis. A te Iuno peto ceſton, & ipſa Venus. Sed & lorum, aut opus interpũctũ acuve pictũ, & Veneris itẽ ornamẽtũ & in cõmune, fœminarũ ceſton gręci vocant. Proinde Cęlſus Aphricanus, contra quem ſcripſit Orige. xxiiij. libros edidit, quos a reiũ varietate ceſtos appellauit. Hinc inceſtꝰ & ceſtillꝰ dimi. Homerꝰ multa in lib ξ. Iliados. Et Euſtatiꝰ, ſed Ariſtophanis interpres ĩ veſpis comœdia, ὀκεστρεύς τῶ κεστρέως εἶδος ἰχθύος σὺ κέφαλος καὶ μεγάλην λεπίδα ἔχοντος. ✣ Id eſt ceſtꝰ eſt genꝰ piſcis magnam ſquammam habentis. Pagina. xix.

¶ Cęter, alium ſignificat, a quo ſit cęterũ cõiũctio, ſiue aduerbiũ pro ſed, ſiue id quod dicere ſolemꝰ, quod reliquum eſt. Cętera etiã q̄ñq; aduerbialiter capitur ꝓ deinceps, vt Cætera parce puer bello. ✣ Non eſt in vſu ceter in nominatiuo.

¶ Caicus nomẽ eſt fluuij in Phrygia, & labiẜ per Myſiã & Pergamũ, per campũ qui Caicus appellatur. Arianus autem li. v. de geſtis & vita Alexandri magni, καὶ καΐκον ἄλλον μὲν μυσία, καὶ μαίανδρον τῶν καρικῶν καὶ τἄλλοιπά. ✣ Id eſt & Caici aliud in Myſia & Męnãdri ĩ Caricis & reliq̄.

☿ Cain apud Hebręos inuidiã ſignificat. Arſit enim inuidia fratris.

¶ Caius cognomen a parentũ gaudio ſumptum. Et eſt dictio triſyllaba. Mart. Nõ manus q̄ ter Caius eſſe tuus.

☿ Scribiẜ aũt per, c, ſed ꝓferẜ per, g, & notatur per, c, q̄ inuerſa c, muliebrẽ declarat. Apud priſcos autem pro domino ponebatur, ſicut & Caia pro domina.

¶ Cala, fuſtis ſiue claua lignea. Lucil. Scinde calã, vt caleas. i. ſcinde lignum, & focum accende, vt te calefacias, calę, calarum ciuitas in India, & gręcum eſt, τὸ κᾶλον τοῦ κᾶλον. i. hoc lignum huius ligni.

¶ Calabra pe. cor. dicebaẜ curia, vbi tm̃ ratio ſacrorũ gerebaẜ. Macro. Et ipſi curię ad quã vocabãẜ, Colabrę nomẽ datũ eſt. Calabria pe. cor. inſula eſt, quã veteres Meſapiã, a duce Meſapo, priſci Peucetiã a Peucetio Oenotri fratre dixere. Eſtq; ora Italię proxima Sicilię, a qua Pharo breui maris tractu diſiungiẜ. Inde ſit Calaber, a, um. Oui. li. iij. de arte, Aennius emeruit Calabris in mõtibꝰ hortos. Similiter declinaẜ hic colaber, hęc calabris & hoc calabre. Ex noĩe eius declaranẜ bona ciuitatis κα λός, ἡ, όν. Bonꝰ, a, um βρίθω de grauo, more arborũ degrauatarũ põdere fructuũ, q̄m ſit regio onuſta & plena oĩum gñe bonorũ. In ea ſunt Brũduſiũ, Hydrꝰ mõs & ſalẽtini campi. ¶ Caladrius & caladrion auis eſt albi coloris.

¶ Calagurium ciuitas Hiſpanię in Vaſconibus collocata. Hinc Calaguritani, qui in ea habitant.

☿ Calaitis gẽmę genus a colore calaino qui turbidꝰ eſt. Vñ veſtes calainę a Veneto colore. Plin. Amplitudine conſpicua, ſed fiſtuloſa & ſordium plena eſt Calais.

¶ Calamis, idis, ſeu calais nomẽ ſtatuarij. qui equos abſolutos & perfectos effinxit. Ouid. Vendicat, vt Calais laudem quos fecit equorum.

¶ Calamintha, ſeu calaminthus hęrba nota, quã Ariſt. ſcribit in mẽtam commeare. Hanc latine Neptã quidã dici putant.

✣ Calamitę ranę minimę ſunt & viridiſſimę, & a q̄buſdam Diphthithę vocantur, ſic dictę ꝙ inter calamos verſentur. Cc.

¶ Calamꝰ pe. ꝓ. vnꝰ fuit philoſophꝰ ex Gymnoſophiſtis Indis, qui tẽpore Alexãdri magni ſeipſum viuũ vltronꝰ cremauit. De cuius morte hęc ꝓdunẜ. Secutꝰ Alexãdrũ Magnũ extra Indię fines p̄ter ꝯmunẽ aliorũ philoſophorũ cõſuetudinẽ, q regi aſſiſtũt, cũ apud Paſagardas ęgrotare cœpiſſet ſeipſum exuſſit anno ętatis ſuæ lxxiij. Facta em̃ pyra, & aurea lectica ſup impoſita, in ea cubãs ꝯbuſtꝰ eſt ſtramẽtis opertꝰ. ☿ Macedoneſq; rogauit, vt illũ letitię diẽ cũ rege ſimul potãtes exigerẽt. Sũt q dicãt eũ in lignea domo frõdibꝰ plena, & pyra ſup tecto cõſtructa incluſum, ſe vt trabẽ in ignẽ inieciſſe, & cũ domo deflagraſſe. Fertur quũ Alexãder magnꝰ rogaret eũ ſi quid vellet, dixiſſe, ꝓpediẽ te videbo. Qđ ita contigit. Nã in babylõe paucis poſt diebꝰ Alexãder mortus eſt. Arianꝰ aũt gręcus hiſtoricus de geſtis Alexandri ita ſcribit grece, ὦ βασιλεῦ ἀλέξανδρε ἄνθρωπος μὲν ἕκαστος τὸ σὸν δὲ τῆς γῆς κατέχεις ἀσὸν περὶ τουτον ἐστὶν βεβήκαμεν ἢ τοιοῦτον σὺ δὲ ἄνθρωπος αὖ παραπλήσιος τοῖς ἄλλοις. ✣ Id eſt o rex. Alexander, hõ quiſq; tñ terrę occupat, quantũ hoc eſt, iuimus certe hoc mõ, tu autem hõ ſimilis alijs Et multa alia de collocutione & morte ipſius. Calamus aũt nõ eſt nomen illius. Sed cur ita fuerit cognominatꝰ ſcribit Suidas noſter, αὐτῷ δὲ πάντα σοφὸν οἱ ἰνδοὶ προσαγορεύουσιν. i. ſi vero omnino ſapientem Indi perhibent.

✣ Calamus a Sabellico dicitur.

¶ Calamus pen. cor. gręcũ eſt ὁ κάλαμος τοῦ καλάμου harũdo magis minuta hñs internodia lõga & recta ex qua ſagiptę apud diuerſas gẽtes fiebãt. Ver. Cũ Daphnidis arcũ fregiſti & calamos. Pli. li. xvj. Calamis populi oriẽtis belli cõficiunt. Eſt & calamus, quo ſcribi ſolet Mar. Dat chartis calamos habiles Mẽphitica tellꝰ, Texãtur reliqua tecta palude tibi. Idẽ Calamꝰ dr̃ cõcauus fiſtulis accõmodatꝰ, quẽ Syringa vocãt. Eſt & calamꝰ auleticꝰ, qui tibijs vtilis eſt. Ver. Nec calamis ſolũ equiparas, ſed voce magiſtrũ. Et calamꝰ virga eſt, cui hamꝰ filo lõgo ligaẜ ad capiẽdos piſces. Similiter virga ad capiẽdas aues viſco illita calamꝰ dr̃. Mart. Galbana decipiẜ calamis & retibꝰ ales. Aliqñ calamꝰ accipiẜ ꝓ ſtipula, & ꝓ quacũq; re tereti ac fiſtuloſa ad ſimilitudinẽ harundinis, vñ arborũ quoq; ac vitiũ calamos dicimꝰ. i. teretes particulas, & virgas ad ſerẽdũ in terra aptas. Plin. Qui ſi lõgiꝰ afferantur pomorũ calami, rapis infixos optime cuſtodire ſuccũ arbitranẜ. Itẽ accipiẜ pro arbore aromatica a ſimilitudine calami vſualis, ſimulis ĩ guſta caſię. Hie. ĩ Exo. Sume tibi aromata calalami ducentos quinquaginta ſiclos, caſię quingẽtos ſiclos põdere ſanctuarij. Gigniẜ in India multis nodis geniculatꝰ, fuluus, flagrans ſpiritas ſuauitatẽ, qui cum frangitur in multas fit partes ſciſſibilis. & calamus men ſura eſt ſex cubitorum & palmi.

☿ Calidorꝰ, quaſi munus pulchritudinis κάλος pulchritudo, δῶρον donum.

☿ Calos græce latine pulchritudo, honeſtas.

¶ Calama, æ, pe. cor. generis fœmi. eſt haſta ipſius frumenti. Suidas. καλάμη ὁ στάχυς τοῦ σίτου ἀπὸ κάλου τοῦ ξύλου, αὐτὸ δὲ ἀπὸ τῆς καύσεως. ✣ Id eſt Calama frumenti ſpica eſt, ab κάλου. i. ligno, hoc autem ab æſtu.

¶ Calamarium, theca. i. repoſitorium calamorum.

¶ Calamitas, proprie ruſtici grandinẽ dicunt calamitatem ꝙ ꝯminuat calamos, hoc eſt culmos, & ſegetes. Teren. in Eu. Ipſa egrediẜ nr̃i fundi calamitas. Accipiẜ ꝓ miſeria & ęrũna. Vnde calamitoſum dicimus malis ac calamitatibꝰ p̄grauatũ. Ci. Et honoris ampliſſimi puto eẽ & accuſare ĩprobos & miſeros calamitioſoſq; defẽdere.

☿ Calamiſtrum acus maior, qua calefacta, & adhibita criſpantur capilli. Vñ Calamiſtratꝰ puer ꝓ criſpulo cirratoq; qui annullatos capillos habet. Cic. Calamiſtratã comam vocat. Var. refert. Calamiſtrũ parari ob ornatũ qđ calefactum in cinere capillos ornat. Qui aũt calamiſtrũ adminiſtrat a cinere Cinerarius, & ciniflo vocatur. Hie. Procurator calamiſtratus.

✣ Calamondinus, genus arundinis in Italia naſcẽs latine Adarea appellatum, naſcitur circa arundines tenues vbi ſpuma aquę dulcis ac marinę ſe miſcent.

¶ Calãtica tegmen muliebre, quod capiti innectiẜ, Cic. in Clod. Tum mecum vincirentur pedes fuſcus, cũ calãticam capiti accommodares.

¶ Calatores dicebantur ſeruia, καλεῖν, qđ eſt vocare, qui ſemper vocabantur ob neceſſitatem ſeruitutis.

¶ Calones, miniſtri militũ homines liberi a calãdo, hoc eſt vocando, quia vocanẜ ad miniſterium, ſecundũ Acronem. Vel a calendis, quia eo die cibaria accipiũt, vt inquit Porphirio, immo ἀπὸ τῶν κάλων. i. a lignis.

¶ Calathꝰ pe. cor. & aſpirata vltĩa gręcũ eſt κάλαθος, & aliq̄bꝰ qualꝰ & quaſſillas, ab aliq̄bꝰ fiſcella, vas vimineũ ſecũdũ Porphirionẽ, in quo mulieres pẽſa vel tramam

reuoluũt. Iuxta quas ſignificatiões, ait Verg. in Alexi. Tibi lilia plenis Ecce ferunt nymphę calathis. Hie. in Hieremia. Calathus vnꝰ, ficꝰ bonas habebat nimis, vt ſolẽt ficꝰ eſſe primi tẽporis. Sed qd opꝰ tot? Magis calathꝰ dr̃ Ciſtella. Oui. lib. iiij. Faſt. Hęc implet calathos lento de vimine nexos, Hęc gręmiũ, laxos degrauat illa ſinꝰ. Accipif interdũ ꝓ calice ad ſacrificiũ apto. Ver. Vina nouum fundã calathis aruiſia nectar. Seruius ait eſſe vas æneum, in quo lac vel recens caſeus diſtrahitur.

¶ Calatha comitia. Quære in dictione comitium.

¶ Calathis, is, pen. cor. nomen ciuitatis ſicuti Ptole. & Strabo ſcribunt, a calatho ibi inuento. Inde fuit Hiſter poeta, qui de tragœdia inſignem librum condidit.

✤ Calais Borcę ex orithya cõiuge filiꝰ alatꝰ qui vna cũ vero fratre ſimiliter alato, qa ſagiptãdi arte pſtarẽt, miſſus eſt ad Harpyias perſequẽdas, quas fugaueiũt in inſulas vſq; Plotas. In cælo poſiti caniculę exortũ dies fere octo pcedũt quos Prodromos. i. pcurrẽtes appellãt. Cc.

¶ Calathę, quam alij calathuſas vocant, nomẽ vrbis ad Herculis columnas ſitæ.

☩ Calx, ꝓ calcaneo, q eſt extrema ps pedis q & pes imꝰ appellaf. Ver. Calcẽq; terit iã calce Diores. Vñ & ꝓ fine ſępenumero ponif, vt a vertice ad calcẽ. i. a prĩcipio ad finẽ. Qđ pinde eſt ac ſi diceref ad pedes. Cic. ꝓ meta, & ꝓ fine vſurpauit, cũ ait. Qm̃ ſumꝰ ab ipſa calce eiꝰ interpellatiõe reuocati. Hinc calceꝰ, pedis indumẽtũ. Aliqñ ꝓ ictu calcis & pcuſſione pedũ plagaq; Teren. in Phor. Nãq; iſcitia eſt, aduerſũ ſtimulos calces. Iuue. Aut dic, aut accipe calcẽ. Et tã ꝓ calcaneo q̃ pcuſſiõe, mõ maſc. mõ fœmi. gñe vſurpari ſolet. Sil. Iã cõpos voti ferrata calce cruentat Cornipedem. Verg. Cornipedẽq; citum ferrato calce fatigat. A calcando. i. nitendo dictus calx.

¶ Calx fœ. ge. ſeu, calces, lapis coctꝰ, ſic dictꝰ, ꝙ in ędificijs calcef. Nã ita lapides ſimul aſtringit, vt calcati videanf. Palla. Calx q̃ erit ex ſpiſſo & duro ſaxo ſtructuris cõuenit, ex fiſtuloſo vero aut molliore lapide tectorijs adhibef vtiliꝰ Fit aũt de albo. ſpiſſo & duriore ſaxo, coquif fornace calcaria. ¶ Calcata ędificia dicunf calce cõtecta, q̃ & loricationẽ & tectoriũ appellant, & pcipue ſi leue politumve fuerit, vt ſuperinduci poſſit peniculis, vel albarium, vel pictura ad venuſtandam ſtructuram.

¶ Calcaria fornax in qua calx coquif, ſicut ſulphuraria in qua ſulphur. Pli. Nuper repertũ oleas gaudere maxime cinere e calcarijs fornacibꝰ. Eſt autem adiectiuũ calcarius a, um. Calcariꝰ vero qui pręeſt fornaci calcarię. Cato de re ruſti. Calcarius ligna conficit ad fronacem.

¶ Calcaneꝰ, & Calcaneũ vtroq; mõ dr̃ ꝓ pte poſteriore pedis ima. Ver. Cõtinuis rimis calcanea ſciſſa rigebant.

¶ Calceus pedis indumentũ, qđ fit ex pellibus aĩalium a calce fit. Cic. lib. j. ar. veteris. Si multus erit in calceis puluis ex itinere conuenire oportebit.

¶ Calcearium idem qđ calceus. Vlpia. titu. de alimẽtis legatis, Diarijs vel cibarijs relictis, neq; habitationẽ, neq; veſtiarium, neq; calcearium deberi palam eſt.

¶ Calceolarius qui colceos conficit. Plau. in Aulu. Propolę lintheones calceolarij.

¶ Calcio & Calceo, as, raro vſos authores inueni, ſemel cũ accuſatiuo eiꝰ rei, qua qs calciaf, apud Pli. li. xxxvi. reperi, ſed ꝓ impono dictũ eſt. Arceſilaũ quoq; magnificat. Varro, cuiꝰ ſe marmoreã habuiſſe leęnã tradit, aligeroſq; ludentes cũ ea cupidines, quorũ alij religatã tenerẽt, alij e cornu cogerẽt bibere, alij calciarẽt ſoccos. oẽs ex vno lapide Ablatiuo aũt lib. vij. Nos quoq; vidimꝰ. Athanatũ nomine ꝓdigioſę oſtẽtationis quinquagenario thorace plũbeo indutũ cothurniſq; quingentorũ põdo calciatum per ſcęnã ingredi. Gel. die feriato tunicis & lacernis indutos & gallicis calciatos. Huius cõpoſitũ eſt excalcio. Suet. in Vitel. Pro maximo munere a Meſſalina petijt, vt pedes pręberet ſibi excalciandos.

¶ Calceamẽ & calceamẽtũ pro ipſo calceo. Pli. lib. xix. Hinc calceamina, & paſtorum veſtis.

¶ Calceatus, tus, idem quod calceamen. Pli. Itaq; lõgo itinere ſine calceatu atteruntur pedes.

¶ Calcar ferreus ſtimulus ad vrgẽdos equos, ſic dictũ ꝙ ad calcem alligetur.

¶ Calcitro, as, pe. cor. pede percutio. Hinc Calcitrones dicti ſunt equi, qui calcibꝰ infeſtant. Gell. Equꝰ mordax & calcitro. Huius compoſitum eſt recalcitro.

¶ Calcitroſus qui ſępe calcibꝰ ferit. Col. lib. ij. Iuuencũq; rete tractum, calcitroſumq; eum redhibuit.

¶ Calculus a calcãdo genꝰ lapidis duriſſimi & rotũdi, ſicut ait Hie. ad Dama. qui calce pſſus offendit. Oui. Per quas numerabilis alte Calculꝰ oĩs erat. Et calculꝰ lapillꝰ in corpore, ex quo aſperrimꝰ cruciatꝰ gignif: q aũt eo morbo laborãt, calculoſi dñr a Gręcis lithanici. Pli. lib: xxj. Vtunf ad alopetias ad lithanicos opiſthotonicos. Itẽ calculꝰ dr̃ quẽ latronẽ, ſeu latrunculũ antiqui appellarunt, iuniores ſcacũ vocãt. Mar. Hic mihi biſſeno numeraf teſſera pũcto, Calculꝰ hic gemino diſcolor hoſte perit. Qm̃ aũt calculis facere rationẽ ſolemꝰ, calculus qñq; pro ratione ponif. Cic. Itaq; tibi cõcedo, vt ſi te alicuius dati pœnitet ad calculũ reducas. Rurſus calculus minima pars ponderis dicitur. Et culter lapideus, quo Eſaię prophetę labia mundata fuere.

✤ Calcoſmaragdos gemma æris venis turbida. Cc.

✤ Calcophonos gemma q̃ illiſa ęris tinnitum reddit, ſed meliꝰ per, ch, chalcophonos ſcribitur, qm̃ ex χαλκὸς . i. æs deducitur. Similiter & chalcoſmaragdos. Cc.

¶ Calculoſus qui calculis. i. lapillis in corpore abũdat. Quo nomine vſus eſt. Plin. Et calculoſus locꝰ qui calculis abundat. Colu. li. iij. Loca aprica, calculoſa, glareoſa, interdum & ſaxoſa amat ficus.

¶ Calculo, as, rationẽ facio. Vñ calculator, a calculis. i. lapidibus minutis, quos antiqui in manu tenẽtes numeros componebant.

¶ Calco, as, comprimo, quod ad animum transfertur, vt calcauit paſſiones. Cuius compoſita ſunt cõculco, inculco, & proculco.

✤ Caldus. Vide in Calidus.

✤ Caldariæ ſellæ ſunt, in quibus calida lauamur. Cc.

✤ Caldarium, ahenum quo aqua calida hauritur. Cc.

✤ Caldus pro Claudius irriſorie dictum, ſicut Mero pro Nero. Cc.

¶ Caliga pe. cor. tegumentũ tibiarũ, cuius dimi. eſt caligula. Ambro. Collobio & pallio indutos caligulis calciatos. A quo militari calciamento Germanici filius Caius Ro. Imerator coguomen ſortitus eſt, qm̃ in exercitu natus ſit. Auſo. Caius cognomẽ Caligę cui caſtra dederũt. A caliga fit caligatus, vt miles caligatꝰ. Iuue. Veniã caligatus in agros Dicitur & caligaris.

¶ Caligula dictꝰ fuit Caius ĩperator, a caligis, quas margaritis refertas primus portauit. Hic ædificauit ciuitatẽ quam Calipolim nominauit.

¶ Caligo pe. pro. vmbra eſt de ſpiſſitudine aeris effecta. qm̃ aeris calore gignaf. Hinc Caliginoſus, a, um, ꝓ obſcuro, dr̃ & caligoſus, vt apud Hie. Anteq̃ offendãt pedes noſtri ad mõtes caligoſos. Caligo, gas, caliginem induco, obſcuro Hiero. in Exo. Oculi eius caligauerant.

¶ Calaris ciuitas in Sardinia. Vide in dictione Sardinia

¶ Calchas, antis, nomen proprium gręci auguris.

¶ Calor & caliditas idem ſignificant. Dicitur & caldor. Var. Olea lecta ſi nimium diu fuerit in aceruis caldore fraceſcit & oleum fœtidum fit.

¶ Caleo, es, lui, ꝓ ſimplex, l, ferueo calidus ſum. Lactã. li. de opifi. Qui aũt ignẽ putauerũt, hoc vſi ſunt argumẽto, ꝙ pſente aĩa corpꝰ caleat, recedẽte frigeſcat In quo oſtẽdif primitiui & deriuatiui diuerſa ſignificatio, vt caleat intelligif calidũ ſit, frigeſcat frigidũ fiat. Cõpoſita ſũt cõcaleo & incaleo. Calef imperſonale a caleo. ¶ Caleſco calidus fio, a quo cõcaleſco & incaleſco. ¶ Calefacio & calfacio calidum reddo. Pli. lib. xxj. Chryſo comę radix calfacit, & ſtringit. Hinc excalfactio, a quo excalfactorius, a, um. Idem. Excalfactorias habet vires. Concalfacio, incendo, Cice. Et ait idẽ quũ brachiũ concalfecerit, tum ſolere pugnare libro ſcđo de oratore.

¶ Caleſio habet ſignificationem paſſiuam illatam, Vt hic caleſit igni. A quo cõcalſio & excalſio.

✤ Calianaſſa nympha eſt a bene regendo. καλὸν eñ bonum, bene, ἄνασσω impero, rego. Cc.

✤ Calianira nympha a viris honeſtandis καλὸν bonum honeſtum & ἀνὴρ vir. Cc.

¶ Calidus, a, um, a calore fit, & modo feruẽtẽ ſignificat Verg. Voluif ille vomẽs calidũ de pectore flumen. Modo ferocẽ inconſultũ. Pacu. caue ſis nimis calide loquaris, & turbã cõcites. Modo velocẽ. Var. Quũ hęc dixiſſet ecce calidis pedibꝰ quidã nauicularis irrũpit in curiã. Dr̃ & caldꝰ p ſyncopẽ. Mar. frigida nõ deerit, nõ deerit calda petẽti. Sũt tñ p dĩam faciãt inter calidũ & caldũ, vt ſit calidũ ſpõte nullo extrinſecꝰ calorẽ ſuggerẽte vt ignis, & ſpũs nr̃, qui corpꝰ animat, caldũ vero aliunde, Quo modo locutus eſt Pędianꝰ, Corpus nudum caldatum ſicut in lecto erat poſitũ, vt vulnera videri poſſẽt in forum detulit. Sed confunditur apud authores.

✤ Calim veteres pro clam vſurparunt. Cc.

¶ Calorificus, ca, cum, quod calorem facit: ſicut a frigore frigorificus.

¶ Callus & callum vtroq; modo dr̃ ꝓ duricie illa quę in manibus vel pedibus ex labore naſcif. Plaut. in Perſa, Plus calleo q̃ aprugnũ callum. Eſt autẽ callũ aprugnum caro apri calloſior, ob id ſaporis iucũdioris. Et in Capti Quanta ſumini abſumendo, quanta callo calamitas.

¶ Callidus per dupplex, ll, aſtutus differtq; a verſuto, ꝙ callidus ſit ille (vt ſcibit Ci.) cuius animus vſu, vt manus opera concaluit, Verſutus, cuius mens celeriter verſetur. Hinc calliditas, q̃ ſcđm Ariſto. eſt q̃dã prudentię pars, quę ita verſatur in paruis, vt prudẽtia in magnis.

¶ Calleo, calles, lui, ꝓprie calloſus ſum, ſiue callum facio. Plau. in pſeu. Neq; ego hoĩes magis aſinos vnq̃ vidi: ita plagis coſtę callent, quos dũ ferias, tibi plus noceas. Transfertur & ad animũ. Idẽ. Occaluit animꝰ. Cice. Sulpi. At q nõ in illis rebꝰ exercitatꝰ animatꝰ callere iã debet. Interdũ callere, eſt perfecte ſcire, ꝙ ſicut pes vel manꝰ ex lõgo labore callũ facit, ita mens longa experiẽtia facit habitũ quẽdã rerũ in quibus verſaf. Et ſic neutrũ tranſitiuũ eſt, vt Perſ. Dicenda tacendaq; calles. Et illud. Legitimũq; ſonũ digitis callemꝰ & aure. Huiꝰ verbi cõpoſitum eſt occaleo, a quo occaleſco. Plaut. in Aſi. Qui latera conteram tua, quę occalluere plagis.

✤ Callidromus fluuius eſt iuxta Thermopylas. Cc.

✤ Calligonon hęrba eſt quã nõnulli Sãguinariã dicũt a multitudine ſeminis, & denſitate fructicis ſic dicta.

¶ Calliſcere eſt callũ fieri. Cato. Aures nobis calliſcũt ad iniurias.

¶ Cales opidũ in Gallia, aliud in Cãpania, a quo cales populi iuxta Falernos & Maſſicos, de quibus Verg. Aequora quiq; Cales linquunt Hinc Calœnum vinum.

☩ Calẽdę prima dies menſis ἀκαλέω καλῶ voco, quia calata, i. vocata in capitoliũ plębe quot dies a calendis ad nonas ſupeſſẽt ꝓnũciaret. Et qa primꝰ dies ex his q calarẽtur Calẽdas vocari placuit. Minor autẽ põtifex numerũ dierũ qui ad nonas ſupereſſent calãdo ꝓdebat quo primus nouã lunã exponebat, vt nonarũ die populares qui in agris eſſent cõfluere in vrbẽ oporteret ſcituros qd eſſet eo mẽſe faciendum. Hinc nonas quidam dictas putãt quaſi nonę initium obſeruationis, vel ꝙ ab eo die ad idus nouem putentur dies, ſicut apud Tuſcos nonę plures habebantur, ꝙ in nono quoq; die regem ſuum ſalutarent & de ſuis conſulerent negotijs.

¶ Calendaris & hoc calendare, quod ad calendas pertinet, vt Iuno calendaris.

¶ Calendarius, a, um idem eſt vt calendarius liber. Vide in Ephemeris.

¶ Callis, via callo ꝑdurata. Ver. li. viij. Rara per occultos ducebat ſemita calles.

☩ Calepium, græce καλέπιον, opidũ in Cenomanis ad xiiij. lapidem a Bergomo Brixam verſus ad colles in ſiniſtra parte poſitos bonitate vini denominatũ græce ſignificat, quod & nunc & amœnitate & vinorum cęterorumq; fructuum præſtantia viget καλὸς καὶ πίνω bibo. At Chalepi. aliud ſignificat, vide infra.

¶ Callimachus pen. cor. nomẽ poetę Cyrenenſis, qui princeps inter Elegiacos habef. Fuit & alius hiſtoricus Aegyptiꝰ de quo Suidas nr̃, υἱὸς βάττου καὶ μεσάτμας ματηθὴς ἑρμοκράτης, ✤ . i. filius Batti & mediocris diſcipulus Hermocratis. Et multa & quot fuerit lõge ꝓſequitur.

¶ Calliſthenes pe. cor. nomen philoſophi, & apđ' nos pulchritudinis potẽtia dr̃. Hic fuit Olythiꝰ Alexãdro magno familiaris ex condiſciplinatu apđ' Ariſto. Accituſq; ab ipſo rege ad ꝓdẽda memorię geſta eius Aſiatica. Huic nocuit immodica libertas, grauitaſq; inuiſa Regi, quũ haud quaq̃ male aſſentãtiũ accõmodatꝰ ingenio eſſet. Nã quũ Alexãder magnꝰ ex Perſico bello ſuperbię regię more odorari vellet, acerrimꝰ inter recuſantes Calliſthenes fuit palam dictitãs Alexãdrũ nõ odorandum eſſe, quę res & illi & multis principibꝰ Macedonũ exitio fuit. Siquidẽ Alexãder Calliſthenẽ ꝓpter adorationis Perſicæ interpellatũ morẽ coniurationis cõſciũ fuiſſe criminatus eſt, eũq; trũcatis mẽbris, abſciſſiſq; auribus, ac naſo, labijſq; deformatũ cũ cane in cauea clauſum circunferri iuſſit, diuq; tortum tãdem necauit. De hoc Señ. li. vj. q̃ſtionũ naturaliũ. Fuit Calliſtheni nobile ĩgeniũ & furibũdi regis ĩpatiẽs, hoc eſt Alexãdri crimẽ ęternũ, qđ' nulla virtꝰ, nulla bellorũ fęlicitas redimet, Nã quoties dicef Occidit pſaꝝ multa milia, opponef. & Calliſtænẽ. Quoties dictũ fuerit, Occidit Dariũ, dicef ſed & Calliſthenem occidit.

✤ Calliſtruciæ ficorum omnium frigidiſſimę. Cc.

¶ Caliſto vna ex nymphis, & pulcherrima dr̃. Fuit & Lycaonis Arcadiæ regis filia, ex qua ortus eſt Arcas, a quo Arcadia quæ poſtea verſa eſt in vrſam, que dr̃ Artos, & eſt iuxta Borealem polum ſita.

¶ Callytrix hærba eſt, de qua Pli. Callitrix decocta in aqua humidis vlceribus prodeſt. Cc.

¶ Calypſo inſula contra Trogloditas ſita. Eſt & nympha Oceani & Tethyos filia. Regnauit in Ogygia inſula & Vlyſſem nauſragũ hoſpitaliter ſuſcepit. Ouid. Ah quoties illum doluit properare Calypſo. De quo Homerus in Odiſſea. Per y, ſcribitur.

¶ Calyptra, æ, genus veſtimenti, quo mulieres capita tegebant, a καλύπτω tego.

¶ Calliope pe. cor. vna muſarum & præſtantiſſima quę etiã Calliopęa dr̃, ſicut Penelope & Penelopęa. a pulchro ore dicta ὠψ ὠπός vultꝰ & facies dr̃ κάλλος pulchritudo. Pręeſt heroicis verſibus.

¶ Calix genus poculi. quo bibimus, ꝙ eo calidã bibebãt, vt ĩqt Var. Nã & calidã & frigidã cõuiuijs veteres adhibebãt. Iuue. Calidę gelidęq; miniſter. Qñq; ponif ꝓ maiori vaſe. Cic. lib. iij. Tuſc. Quid hic calix mulſi impingendus eſt, vt plorare ſe deſtinat. Qñq; ꝓ vaſe, in quo legumina & holera coquuntur, Ouid. libro. v. Faſt. Stãt calices, minor inde fabas holꝰ alter habebat. Var. Calix a caldo ꝙ in eo calida plꝰ apponebaf, calices fictiles cululli dicunf. At Calyx cũ y. ſignificat foliculum quo fructꝰ arboꝝ cooperif a καλύπτω cooperio. Ponitur & pro operimẽto, & tectorio ex luto, gręci quoq; accipiunt calicem pro galero, & vmbraculo fœminaꝝ, vt ĩqt Iul. pol. Calix cum h aliud ſignificat. Vide infra.

¶ Calliblepharon medicamẽ accõmodatũ vitijs oculorũ pręſertim quũ palpebrę cohęreſcũt & vlcera oculoꝝ male curata ſunt nomen habet a pulchritudine genarũ κάλλος pulchritudo βλέφαρα, genę dicũf, Pli. lib. xviij. Calliblephari pari modo fuligo in hoc vſu tẽperaf. Et Calliblephara, vocãf q̃ pilos ĩ genis & oculis honeſtãt Callirhoe, fõs apđ' Athenas Papi. li. xij. The. Et quos

Callirhoe nouies errãtibus vndis Implicat. Hic poſtea a tyrãnis reparatus Enneacrunos dictus eſt. i. ſalientes nouem Martianus de hoc fonte, Frontes multi Atticæ inter quos Callirhoe prędicatur.

¶ Calydõ pe. cor. ſeu Calydonia Aetoloꝝ ciuitas regia Oenei patris Meleagri, & regio vicina, diſtat a mari ſeptẽ miliũ quingentoꝝ paſſuũ ſpatio, per quod Euenus fluit. Luc. Et meleagręo maculatus ſanguine neſſi Euenos Calydona ſecat. Hinc Calydoniꝰ, a, um. Et Calydonis, idis. Ouid. Plãgũt ſe matres calydonides. Itẽ Calydonia ſylua Britannię, vnde ſęui leones mittebantur, a qua Britãni qñq; Calidonij vocãt, ſecũda ſyllaba longa & tertia breui. Mar. Nuda Calydonio ſic viſcera pbuit vrſo. Idem. Quinte Calydonios Ouidi viſurę Britãnos quũ autẽ de Aetolico agro intelligimus ſecũda breui, tertia lõga, vt ſupra apud Luca. & Ouid. Tradidit Aonius pauidã Calydonida Neſſo. ✣ Solet lõga p e, ſcribi

¶ Calydna inſula, quã qdã vnã eſſe cũ Calymna. Alij Calidnas duas Lerõ & calymnẽ q̃ ſunt circa Rhodum. Strabo alias ab his Calydnas ꝓpe Tenedum conſtituit.

¶ Calipolis vrbs Thracię in extremo Helleſponti, a Caligula ædificata, a quo nomen ſumpſit, hoc eſt Caligulæ polis.

¶ Calipedæ pen. cor. populi Sithici, Hiſpanum fluuiũ incolentes, vt author eſt Herodotus.

¶ Caliſtratus pe. cor. nomen viri proprium.

☿ Callippo philoſophus qui honeſtati voluptatem adiunxit ſicut & Dinomachus.

☿ Caligi ppl'i in India authore Pli. Caligij vero in Arabia. ☿ Calypſo ẽ nypha oceani & Thetyos filia, vl' vt aliquibꝰ placet Atlantis hęc de ſuo noie inſulã in Ionico mari cognominatã tenuit ꝓpiquã ꝓ ꝓmõtorio, vt ſentire videt̃ Pli. li. iij. na. hiſt. vl' vt alijs placet in mari Aphrico. ¶ Calõ latine bonũ ſiue pulchrũ ſiue honeſtũ. Et calõ dr̃ lignũ. Inde calones calcei ex ligno. Quo etiã noie ſerui militũ caſtra ſequẽtes dicũt̃, qui clauas ligneas & fuſtes gerebãt, vel qui militibus ligna ſubminiſtrabant. Hora. Hũc ꝑminxerũt calones atq; caballi. quidã tñ calones a calẽdo deriuẽt: ꝙ ad miniſteriũ aduocarẽt̃. Alij a calendis ꝙ calendarum die cibaria caperent pro toto menſe. Et calon nomen eſt ſtatuarij.

¶ Calopodium calciamenti lignei genus eſt: quod alio nomine dicunt ſoccum, & per diminutionem ſocculum

☿ Calophanta deriſor, calon pulchrum pheno, oſtẽdo. Plau. in cur. Calophantam, an ſycophantam.

☿ Calopus aĩal Syrię iuxta Euphratẽ habitãs auſtrũ & velox, cornibus longis, quibus arbores deijcere fertur.

¶ Calęnũ cũ æ diphthõgo vrbs Cãpaniæ. xiiij. paſſuũ milibus a Capua diſtãs. In cuius agro vinũ optimum & dulce naſcit̃. Strabo. Calęnũ vrbs in cõpania in pomis eximia adiuncta Caſelino Vñ Horatiꝰ pręlo domitã Caleno Tu bibes vuã. Quidã etiã Calęnum vinum acipiũt a calibꝰ opido Campaniæ. Alij a καλὸς quod bonũ, & οἶνος vinũ. Iu. Occurrit matrona potens, q̃ mole Calæno. Et ſic ſcribi poteſt cum ę diphthongo.

✣ Calorices gemma eſt hęrbacei coloris. Cc.

✣ Calotechnius bonus artifex. Cuius contrarium eſt cacotechnius malus artifex. Cc.

¶ Calpar doliũ. Varro lib. j. de vi. patrũ. Quia añq̃ doliũ prolatũ eſſet id genꝰ voſoꝝ calpar diceretur. Feſtus docet eſſe genꝰ vaſis fictilis, ſeu vinũ nouũ, quod ex dolio demittitur ſacrificij ca uſa anteq̃ deguſtetur.

¶ Calpe, Hiſpanię mõs, circuitu nõ magnus, altitudine ingens oppoſitus. Abile monti vna ex colũnis Herculis in cuius radicibꝰ vrbs eſt nomine Calpe, vt inquit Stra. Quo etiam nomine dicta eſt inſula in occaſu poſt Gades anguſto diſcreta freto ἀλλὰ κάλπισ ὑδρία ἐστι, id eſt ſed calpis vrna aquaria eſt.

✣ Calphurnianę ficus a Calphurnio ſic dictę. Cc.

¶ Calua, æ, dr̃ os capitis, vbi capilli eſſe conſueuere. Mart. P ſilotro faciemq; lauas, & dropace caluam.

✣ Caluaſter a caluco ſiue a caluus. Cc.

¶ Caluꝰ dr̃ a cuius capite capilli defluxerũt, ſiue qui ſine capillis natus eſt. Vñ Pli. lib. xj. docet eſſe gẽtes naturaliter caluas quales Myconij q capillo carentes gignuntur. Hier. in Leui. Vir de cuius capite capilli fluunt caluus & mũdus eſt. Hinc fiũt cõpoſita pręcaluus, & recaluus qui & recaluaſter dicitur, de quibus infra.

¶ Caluities & caluitium defluuiũ capillorũ a capite, ſeu locus in quo capilloꝝ defluuiũ eſt. Hie. ibidẽ. Sinautem in caluitio ſiue in recaluatione albus vel ruffus color fuerit exortus, & hoc ſacerdos viderit, condẽnabit eũ haud dubie lepre quę orta eſt in caluitio. Sueto. Caluitij vero deformitatem iniquiſſime ferebat, ſępe obtrectatorũ iocis obnoxiam expertus: ideo deficientem capillum reuocare a vertice conſueuerat.

¶ Caluo, as, caluũ facio a quo decaluo & recaluo. Primũ ſignificat valde caluo. Secũdũ ab anteriore capitis parte caluo. Hiero. in Eſai. Decaluabit dñs verticẽ filiaꝝ Syon, & Dñs crinẽ eaꝝ nudabit. Idẽ in Leui. Sinautẽ in caluitio, ſiue in recaluatione albus vel ruffus color. &c.

¶ Calueo, es. caluꝰ ſũ. Pli. li. xj. Et q̃dã aĩaliũ naturaliter caluẽt, ſicut ſtrutio, chameli & corui aquatici. Hinc cõponit̃ recalueo quod eſt rurſus in caluitiẽ reuertor.

¶ Calueſcere eſt caluũ fieri. Col. li. vij. Potior tñ eſt ratio cuſtodiẽdi ne naſcat̃, neue in colla calueſcãt. Plin. li. xj. ꝓpriũ hic calueſcere omnibꝰ annis quum ſerit̃ rapa. Dr̃ & de agris Col. li. v. Propter mures atq; talpas ſępe nouella caſtaneta caluefcunt, ideſt rareſcunt.

¶ Caluata vinea apud Catonẽ & Pliniũ ſignificatur in qua vites quidem ſint, verũ paucæ, raræq; vt in caluitio capilli. Nã & gręci loca ſatis, fructicibuſq; nuda phalacras, quaſi caluata appellant.

¶ Caluaria totũ caput & carne nudũ, & tã de brutis q̃ de hoibꝰ dr̃. Palladiꝰ, eq̃ caluaria, ſed nõ virginis intra ortũ ponẽda eſt, vel potiꝰ aſinę Credũt̃ eñ ſua pręſentia fęcũdare q̃ ſpectãt. Celſus li. viij. vbi capitis oſſa & ipſam caluariã deſcribit. Et caluarię loca ſepulturę publica, quas gręci vocãt poliãdria, ſeu loca vbi decollabãtur hoĩes dãnati. Hiero. Extra vrbes & extra portã loca ſunt, in quibꝰ trũcant̃ capita dãnatoꝝ, & caluarie, id eſt decollatorũ ſumpſere nomẽ. Propterea autẽ ibi crucifixus eſt dñs, vt vbi prius erat area dãnatoꝝ ibi erigerentur vexilla martyrij. Et quo modo ꝓ nobis maledictũ crucis factꝰ eſt & flagellatꝰ & crucifixꝰ ſic ꝓ omniũ ſalute, quaſi noxius inter noxios crucifigeret̃. Sinautẽ quiſpiã cõtẽdere voluerit, ideo ibi dñm crucifixũ vt ſãguis ipſiꝰ ſuper Adã tumulũ diſtillaret interrogemꝰ eũ quare & alij latrones in eodem loco crucifixi ſunt. Ex quo apparet caluariam non ſepulchrũ primi hominis, ſed locum ſignificare decollatoꝝ, vt vbi abundauit peccatum, ſuperabundaret gratia, Adam vero ſepultũ iuxta Cedron, & Arbee in Ieſu filij Naue volumine legimus. Auguſtinus vero ſic antiquoꝝ relatiõe refert, ꝙ & Adam primus homo in ipſo loco vbi crux fixa eſt fuerit aliquando ſepultus. Et ideo caluarię locum dictum eſſe quia caput humani generis ibi dicitur eſſe ſepultũ Et vere fratres non incongrue creditur, quia ibi erectꝰ ſit medicus, vbi iacebat ęgrotus: & dignum erat vt vbi occiderat humana ſuperbia, ibi ſe inclinaret diuina miſericordia, & ſanguis ille præcioſus etiam corporaliter puluerem antiqui peccatoris dum dignatur ſtillando cõtingere, redemiſſe credatur. Caper tamen caluam appellat. Gręci Cranion.

¶ Caluo, is, decipio fruſtror, cuius paſſiuum eſt caluor, Tractum a caluis militibus, qui omnibus ſolent eſſe fruſtratui. Pacu. Sẽtio te pater vocis calui ſimilitudine. Inuenit̃ etiam caluor deponens. Plau. in caſi. Nam vbi domi ſola ſum ſoror manus caluitu, ideſt decipit.

¶ Calumnia vexatio alicuiꝰ in litibus per fraudẽ & fruſtrationẽ. Ci. Exiſtun ſæpe iniuriæ calũnia quadã & nimis callida atq; malitioſa iuris ĩterpretatiõe. Et calũnia

dicit̃ cũ alicui crimẽ falſo imponit̃. Hiero. calumnia eſt cum iuſtis hominibus crimen impietatis obijcitur.

¶ Calũnioſus, qui calumniã inferre ſolet. Aug. Nemo illi qui calumnioſus, tendiculas verborum requirit.

¶ Calũnior ſignificat ꝑ frudẽ & ſubdolã rationẽ cauſa vincendi in litibꝰ mendacijs alios vexo. & calũniari eſt falſa crimina intẽdere, & modo cũ accuſatiuo, modo cũ datiuo cõſtruit̃. Hie. leb. primo Reg. Siquenq̃ calũniatus ſum. Aug. lib. j. de ci. dei. Et criſtianis tẽporibꝰ nõ calumniẽtur. Hic calumnator, qui calumniam facit. i. q falſum crimẽ obijcit. Vnde in lege. xij. tabularũ, Calumniator idẽ patiat̃, quod reus ſi conuictus fuerit. Ponitur & quandoq; pro fallaci & doloſo.

¶ Calumiarius porcus qui cibo permixto ex colluuie hieme nutritur.

¶ Calaſtri pueri dicebãtur canoram vocẽ habentes, inquit Victru. qui a regibꝰ ad hoc munꝰ quæri ſolebant.

¶ Calta, hęrba naſcens in ſegetibus flore purpureo, vl' potius viola coloris albi. gallice micquãcaille.

✣ Caltulę veſtes a calta viola coloris albi. Plau. Induſiatam patagiatam, caltulam, ac crocotulam.

¶ Cãbades vnũ ex cognominibꝰ Tauri mõtis. Cc.

¶ Cambio, is, pſi. commuto. Apud antiquos vero cambire accipitur pro pugnare, iter inchoare, flectere. a quo campſo, as, quod eſt iter flecto.

¶ Cãbiſes pe. pro. nomẽ ꝓpriũ regis Perſę, cui Aſtiages filiã dedit in coniugem, ex qua natus eſt Cyrus qui poſtea regnauit. Eſt etiam hoc nomine fluuius Hyrcanię ortum habens in mõtibus Caucaſi.

✣ Camedaphnę hęrba vulgo nota. aliter peruinca: q̃ ĩ longũ creſcit obuia quęq; vinciens ac peruinciens, folia habet lauro ſimilia ideo camedaphne hoc eſt parua laurus appellatur, florem facit violę ſimilem.

✣ Camelus, vide Chamelus. Similiter camelopardalis

¶ Camera pe. cor. a noſtris teſtudo ſeu fornix dr̃, & ipſa pars ſuperior. ſ. tectũ deuexũ & incuruũ ſolariũ a forma teſtudinis, quaſi camurę. i. curue, vt inquit Ser. Camyros eñ latine curuus dr̃. Papy. in ſil. Effulgẽt camerę vario faſtigia vitro, In ſpecies animoſq; nitent. Ver. lib. iij. Georg. Camuris hirtę ſub cornibus aures. Camerę igit̃ tecta incuruata, fornicata. Et camuri boues a curuatione. Plin. lib. xix. Velocitas pernix leui vmbra cameras & pergulas operient os.

¶ Camerare camerã facere. i. foricẽ & teſtudinẽ, a quo cõcamero. Pli. lib. xxiiij Dinocrates architectus Alexãdri Arſinoes tẽplũ cõcamerare inchoauerat vt in eo ſimulachrũ eius e ferro pẽdere in aere videret̃. Inde concamerata loca dicimus teſtudinea, hoc eſt q̃ fornicibꝰ cõſtãt. ¶ Camerinũ pe. ꝓ. Piceni vrbs p̃clara a curuitate ſitus ita appellata. Ab ea Camertes dicti ſunt, quos Liuiꝰ ſcribit. P. Scipioni in armãda claſſe, quã in Apricã duxit, cohortẽ vnã ſex cẽtoꝝ militũ armatoꝝ p̃buiſſe.

☿ Eſt etiã Camerinũ ciuitas in Sicilia q̃ & Camarina dr̃.

¶ Camertes populi Picentini a camerino dicti.

¶ Cameria opidum, & palus eiuſdẽ nois in Sicilia.

☿ Camedreos latine calamãdra hęrba calida & ſicca in iij. gra. Camarina hęrba peſſimi odoris q̃ cõcuſſa nauſcã facit: vnde prouerbium, Caue moueas camarinam.

✣ Cameſis Iani conſors Italiæ indigena quæ cum Iano participata potentia regnauit. Cc.

✣ Cameſcene regio in qua regnauit cameſis. Cc.

¶ Camillus ꝓprie puer ingenuꝰ q flamini dialia ſacrificia miniſtrabat. Antiqui enim camillos, & camillas vocabant miniſtros & miniſtras impuberes in ſacris. Vnde Mercurius Hetruſca lingua camillus dr̃ quaſi deoꝝ miniſter. Fuit & Camillus ꝓprium nomen Romani viri qui Gallos expulit ab vrbe. Item genus quoddã vaſis camillum dicebant quod opertum in nuptijs ferebãt quod alio nomine cumera vocabatur.

✣ Camillus item paruum caminum ſignificat. Cc.

¶ Chamemellũ hęrba ab odore mali dicta quam vulgꝰ camomillã vocat. ab aliquibus melanthion dicitur.

¶ Camilla nomen Volſcorum reginę quæ Turno contra Aeneam auxilio venit.

¶ Caminus, pe. pro. latine fornax dr̃. Verg. lib. iij. Ruptis flammã expirate caminis. Accipit̃ etiã qñq; ꝓ ſtructura q̃ fumũ excipit. Sue. in Vite. Nec añ in p̃toriũ redijt q̃ flagrante triclinio ex conceptu camini. Ci. ad Atticũ, Luculẽto camino vtendum cenſeo.

¶ Caminata loca dicuntur teſtudinata, & ad fornacis ſimilitudinem facta. Pli. lib. xvij. Scrobes vbiq; caminata foſſura ore compreſſiore ſint.

¶ Camęnę cũ ę diph. quaſi canẽtes amęne. Amænum vero ab amãdo iucũdũ dicimꝰ. Canũt eñ antiquorum laudes. Var. Camænę ab antiquis carmenæ vel caſmenę ędictę ſunt, nunc abiecta r vel s, camænę vocantur. Alij cannas dicũt ꝙ ſint caſtę mẽtis pręſides. Sũt autẽ camænę idẽ quod muſę: Muſa vero ſignificat cantum.

¶ Campana inſtrumẽtũ notũ ad pulſandũ idoneum. A quo Hie. formauit dimi. cãpanula. Nã ad Euſto. ſcribit Quouſq; campanula in clauſtro pulſabitur. Ariſtophanes autem comicus in ea comædia, quę εἰρήνη inſcribitur κώδωνα προσαγορεύει καὶ ῥόπαλον αὐτοῦ καὶ παλαιότατον ... tintinabulum dicit & clauum ipſius antiquiſſimum eſſe ita ꝙ malleus campanæ dr̃ ropalum. li. & etiam inſtrumentum quo pulſatur oſtium.

¶ Campania regio Italiæ ſic dicta ꝙ campeſtris ſit, a q̃ Campani qui in ea habitãt. Et nunc dr̃ terra laboris fertiliſſima vbi Capua & Neapolis & Cumæ.

¶ Cãpus eſt grãde atq; amplũ ſpatiũ terrę q̃ plana ſit, vnde ſpatioſę plateæ areæ vel cãpi dicũtur. Hie. ſuper Cañ. Cãpus planities terrę dr̃ cui cultura adhibet̃: & excolit̃ ab agricolis. Et cãpꝰ ſolet accipi ꝓ qualibet re in qua quis ſtudiũ habeat. dictus campus a capiendo ꝙ animalium ſeu rerum multitudinem facile capiat, ſeu ꝙ veteres ex agro tantum plano capiebant fructus.

✣ Campus lapideus, erat cãpus in quo congreſſus eſt Hercules cũ Albione & Beergio neptuni filijs: q cum deficientibus telis in diſcrimen veniſſet, oraſſe dicitur patrem vt ſibi tela miniſtraret: & ſtatim imbre lapideo adiutus eſt, hinc campo nomen inditum eſt.

✣ Campi Diomedis in Appulia ſunt: & eſt regio quæ Diomedi ceſſit in Appulię diuiſione. Cc.

¶ Cãpeſtria loca plana a cãpo deductũ nomẽ vt in cãpeſtribus inquit Hiero. Et apud Eſaiã. Et erunt cãpeſtria in caulas gregũ & vallis, Alchor in cubile armentorum populo meo. ſic cãpeſtres operę dicebãtur ij qui in cãpo Martio ſeruilẽ operã candidato impertiebantur. & campeſtria dicuntur genitalium ſuccinctoria: eo ꝙ ludentes in cãpis veſtibꝰ omnibꝰ exuebãtur, & nudi ludebant ſolis cãpeſtribꝰ tecti virilia. Hor. Penula ſolſtitio, cãpeſtre niualibꝰ annis. Aug. lib. xiij. de ci. dei. Cãpeſtria latinũ verbũ eſt, eo dictum ꝙ iuuenes qui nudi exercebãtur in cãpo pudẽda operiebant. Vnde qui ita ſuccinti ſunt campeſtratos vulgus appellat. Hęc etiam bracchę, fæminalia, vel fœmina, perizomata ſuccinctoria, ſubligacula appellantur: & lumbaria.

¶ Camparius cuſtos camporum.

¶ Campſores dicuntur vulgo qui collibiſtæ ac trapezitæ ſunt.

¶ Cãpe vermis genꝰ hortẽſes hærbas & arborũ frondes infeſtãs a verbo græco κάμπτειν: quod eſt flectere. Col. Nec ſolũ teneras audẽt erodere frõdes, Implicitus cõchę limax, hirſutaq; cãpe. Hinc hippocãpę piſces q & equi appellãtur a flexu caudarũ quæ piſcoſæ ſunt.

¶ Camꝰ κημὸς apud gręcos genꝰ vinculi vt in pſal. In chamo & freno maxillas eorũ cõſtrĩge. &c. Plau. ĩ Caſſi. poſuit ꝓ fune quo dãnati alligãtur furca, quũ ait camũ & furcã feras. Apud aliquos ponit̃ ꝓ ſpẽ freni, ſignificat etiã cõtextũ figurę coni, qd' inſtar calculi indices iaciebãt in cadũ. Itẽ equorũ retinaculũ, & muliebre ornamẽtũ. Eſt & genus tibiæ pabuli & lilij & quædã hęrba. Eſt

Qui apud te quaſi ſeruus eſt canicarium panem. Cc.

☿ Caniceps, genus animalis quod alio nomine cynocephalus dicitur faciem caninam habens.

¶ Caninꝰ, a, um, quod eſt ex cane. Pli. Sāguine canino nihil contra toxica prȩſtantius eſt. Canini vero dentes ſunt poſt primores. Vide in dictione dentes.

✤ Caninum prandiū, vocaẗ abſtemiū in quo nihil vini potatur, quoniam canis vinum non bibit. Cc.

¶ Canatim aduerbium ſignificat ad ſimilitudinē canis.

¶ Cōnariꝰ, a, um, quod ad canē pertinet, vt canaria lapa, q̄ canibꝰ adhȩret. Pli. lib. xviij. Auguriū canariū legiẗ & apud Ateiū Capitonē. Canario ſacrificio ꝓ frugibus deprecādȩ ſęuitię cauſa ſyderis caniculæ, canatius ab Apuleio dr̄ in floridis ꝓ clara ceu preconis voce. Canatiꝰ (īqt) limā dabo, vt ꝑ oēs ꝓuīcias cat. Sed hoc a canēdo, i. calādo videẗ dictū. Nā Var. ſcribit cōſuetudis fuiſſe, vt claſſicꝰ in arce circumq; muros canatum iret.

✤ Canius poeta fuit tēporibus Martialis, eiq; familiaris, qui natura ita hilaris erat, vt ſemper rideret, de quo Martia. libro primo Epigrammatum. Cc.

¶ Canarij populi circa Atlantem Aphricæ montē habitantes, qꝛ victus canis his promiſcuus ſit.

¶ Canicularis adiectiuum a canicula cœleſti ſigno dictum. Vnde caniculares dies

¶ Cano, is, cecini, cātū, & canitū, a quo Hiero. formauit participiū quū in Apocalipſi inquit. Qui erant tuba canituri, Vide num potius legendū ſit canturi. Sed eius cōpoſita faciunt prȩteritū in ui, diuiſas ſyllabas. Significatq; proprie canere, voce modulari. Hinc canere poetæ dicuntur, qm̄ verſus rythmica ratione cōpoſiti ſunt & cātādo ꝓnūciari cōſueuerūt. Vergil. Arma virūq; cano. Canere etiā is dr̄, qui nō tm̄ ore, ſed qui fides organave pulſat, aut qui tibias inflat. Vnde canere receptui quod ſignificat poſt conflictum milites a pugna eſſe reuocandos recipiendoſq; in tutum, quod ſit cantu tubaꝝ & clangore, ſicut canit bellicū quū initur cōflictꝰ, & milites in pugnam prodeunt. Vege. Tubicines ad bellum vocant milites rurſum receptui canētes reuocāt. Sed qa veteres laudare & vaticinari verſibus ſolebant, factū eſt vt canere ꝓ laudare capiaẗ. Verg. Regēq; canebāt. Et ꝓ vaticinari. Idē. Ipſa canas oro. Quandoq; ꝓ p̄dicare, & cū quodam vt exaudiri poſſit canore. Proferre. Martia. Quicquid fama canit donat arena tibi. Huiꝰ verbi compoſita ſunt Accino, quod eſt ad aliquid vel iuxta cano. Concino ſimul cano. Circūcino. Excino, extra vel valde cano. Incino, intus cano. intercino, inter agendū cano, Occino ſiue occano, conuicium facio. Percino canendo perſeuero. Procino canēdo ꝓfero. Præcino p̄dico præ diuino, & ante cano. Recino Rurſus cano. Hora. li. car. Quē deū cuius recinit iocoſa Nomen imago. Interdū ſignificat in cōtrariū cano. Idē lib. j. carminū. Nunc ego mitibus Mutare quȩro triſtia dum mihi Fias recantatis amica. Eſt & ſuccino, quod eſt ſummiſſa voce cano. Et omnia habent penultimam correptam.

¶ Canabon Getarū, qui ſua tēpeſtate in Thracia erant rex fuit, qui Triptolemo inſidias dr̄ paraſſe, & ea ꝓpter a Cerere multis malis affectus fuit. Cc.

¶ Cāto, as, frequētatiuū, a quo cātatio, cātatꝰ, cātator, & cantatrix. Cōpoſita mutāt, a, in, e, vt accento, as, vn̄ accentus. Concento, a quo cōcentus. Occento, & ſuccento. Excanto vero incanto, & recanto ſeruant a. Aliquādo tamen cantare ponitur pro incantare. Verg. Frigidꝰ in pratis cantando rumpitur anguis.

✤ Canta pro cantata veteres vſi ſunt. Cc.

¶ Cantito, as, penultima cor. frequentatiuum a frequētatiuo formatum. Auguſt. Quales poetarum noſtrorum carminibus cantitantur.

¶ Cantus, us, a cano fit, & eſt inflexio vocis. Et ꝓ cantione cuiuſcūq; rei diciẗ. Verg. Cantuſq; dedere.

¶ Cātio, idē quod cantus cuius diminuti. eſt canticula.

¶ Cāticū ꝓprie eſt elegās & laſciuus cantus. Quint. ſit poetȩ lectio cū ſuauitate quadā grauis & nō qdē ꝓſȩ ſimilis, quia carmen eſt, & ſe poetȩ canere teſtātur, non tn̄ in cāticū diſſoluta. Gręci cāticū hymnū vocāt. Item pſalmū, ſed ꝓprie hymnꝰ dr̄, qui voce naturali ſit, pſalmus qui aliquo muſico inſtrumento.

¶ Cantilena, cantici compoſitio.

¶ Canor, cātus & elegantia quȩdā & cōſonātia q̄dam. Quinti. Vocis orationē Ariſtoxenus muſicus diuidit in ῥύθμον καὶ μέλος ἔμμετρον, rythmū & melos metricū, quorum alterum in modulatiōe eſt alterum canore ac ſonis conſtat. Ouidius lib. v. Meta. Nec tn̄ ille canor mulcendas natus ad aures: quod ſuaue & dulce.

¶ Canorus, a, um, quaſi ſonoroſus. Gell. Collectā coactāq; vocē, & magis claros canoroſq; ſonitus facit.

¶ Canon, latine regula, a quo canonicus, a, um, qđ eſt regulare. Aug. lib. iij. de ciui. dei, Quā ſolis obſcurationē non ex canonico ſyderum curſu accediſſe ſatis oſtendunt. Et canō interior ſcuti locꝰ, quo brachia immittūt.

¶ Canonizo, as, latine regulo καὶ ἐξ αὐτοῦ κάνων καὶ κανονίσματα, Gręce regula & regulamenta.

¶ Canopꝰ pe. ꝓ. ciuitas Aegypti diſtās ab Alexādria. cxx. ſtad. Ex qua ortū ferūt Claudianū poetā, dicta quaſi Canobꝰ a Canobo Amycleo Menelai nauis gubernatore ibi ſepulto. Nā deuicta Troia in Aegyptū, vi ventorū delatꝰ cū Helena gubernatorē ictu ſerpētis, quē Hemorroida vocāt, amiſit, in eiuſq; memoria vrbē cōdidit relictis ibi ijs, qui ad nauigādū inutiles erāt. Hȩc ſalubris aeris benignitate hoīes allicit. Eſt ibi Nili oſtiū qđ Cānopicū vocāt. Hic Canopitȩ pe. ꝓ. dicti ſunt qui Canopū habitāt. Canopicꝰ, a, um, poſſeſſiuum a Canopo. Var. Nobis ſarpedæ videmur quū ſimus Canopici.

¶ Cātabri pe. cor. Hiſpanię ppl̄i ſūt ī extremis Luſitanis finitimi ijs q tractū trās Duriā ſeruāt. Hi efferi ſunt & nullā vitā ſine armis eſſe exiſtimāt. De qbꝰ Sil. Cātaber ān oīs hyemis ęſtuſq; famiſq; Inuictꝰ. Et mox. Nec vitā ſn̄ marte pati, ꝗppe oīs in armis Lucis cauſa ſita eſt dānatū viuere paci. Cātabroꝝ regio Cātabria dr̄. Suet. Domuit autē partim ductu, & partim auſpicijs ſuis cātabriā. Hic cātabriꝰ, a, um. Florꝰ lib. iiij. Totā amplexus cātabriā efferā gentē ritu feraꝝ quaſi indagine debellabat. Cātabricꝰ, a, um. Suet. in Augu. Extrema bella duo omnino per ſe geſſit Dalmaticū & Cātabricū, Memorię ꝓditū eſt Cātabros ſolitos canere pęana lętitię ſuffixos cruci ab hoſtibus. Cur autē ſeptētrionales ſint ad arma prōptiſſimi ruātq; in ferrū ſn̄ timore, cauſa eſt ſanguinis abūdātia ſicut docet Vict. li. vj. ecōtrario meridiani populi ꝓpter ſāguīs exiguitatē timidiores ſūt ferro reſiſtere, ſed ardores & febres ſuſtinere ſn̄ timore, tn̄ corpora ſeptētrionaliū a febri ſunt timidiora & imbecilliora.

¶ Cantharus pe. cor. & cū th, aſpirato, gręcū eſt, quo ſignificaẗ poculū qđ Baccho tribuiẗ ſicut cyphus Herculi, a cātharo quod erat nauigij genus. Vlp. ſcribit cātharos eſſe per quos aquȩ ſaliunt. Et cantharus animal eſt cuius fœmina non inuenitur. Col. lib. viij. Nam & alecula modo capta & cātharus exiguuſq; gobio quiſq; deniq; eſt incrementi muniti piſcis maiorem alit. Et cātharus latine ſcarabeus dr̄. Vn̄ cātharo lethros locus eſt ꝑuus in Thracia in qua vnū hoc animal necatur. ὄλετρος pernicies dr̄. ☿ Itē Cātharus ſignum in cœlo tribꝰ ſtellis conſtans in aquario. Scribit Laer. deorum colloquia fieri per cantharū & accipitrem.

¶ Cātharis, idis, vel cātharida, ę. vermis terrenus viridis auri colore ſuplucēs, & naſciẗ in ſummitate ramorū Fraxini & Oliuȩ, cuius ſuccꝰ in venas ingreſſus vt venenū īterimit, & humano corpori applicitꝰ veſicas plenas humore facit. Ouid. ī Cātharidū ſuccos dāte parēte bibas. Hie. Ne magnopere glorieris ſi facias quod ſcorpiones facere poſſunt & cantharides. Cantharides etiā ficoꝝ vermiculi dicuntur & pyri & pinus.

☿ Cantharia gemma ab effigię ſcarabęi cognominata.

¶ Cantheriꝰ, equꝰ, cui teſtes amputati ſunt, qui ideo ſit

manſuetior. Varro, Et ideo & qꝛ ſemine carent ij, cāntherij appellāẗ, diſtatq; ab equo ſicut capus a gallo Et cantherij ſunt, qui a ruſticis fere nominātur caballi, quia ipſos equos, cantherios vocamus, qui ſubijci ſolent a fabris materiarijs, dū moles arboꝝ ſecāt. Itē cātherij Tigna dicunẗ, Victr̄. libr̄. v. Et cātherij ꝓminētes ad extremā ſuggrūdationē, ſupra cātherios tēpla. Itē cātherius vt author eſt Varro. Mons eſt in Sabinis. Et cantheriꝰ genus iugi in vinea dicitur.

Cātheriū vehiculi genꝰ, de quo Sene. epiſtola. lxxxvij. Mar. Cato Cēſorinꝰ cātherio vehebaẗ Aethiopico. Colu. lib. v. Si regionis cōditio permittit deponemꝰ haſtilia, quibus adnectuntur ſingulȩ tranſuerſȩ ꝑticȩ in vnā partē ordinis quod genus iugi cātheriū vocant ruſtici. Idem. Ijs vt dixi cantherius propius a terra, q̄ viribꝰ ordinarijs ſummitendus eſt. Hinc cantheriatus, a, um, Colu. lib. vj. Quȩ pedaminibus adnixȩ ſingulis iugis imponuntur eas ruſtici cantheriathas appellant.

¶ Canthus cum th, aſpirato, ferrū quo rotȩ extremitates vinciuntur. Perſ. Vertētē ſeſe fruſtra ſectabere canthū. Hie. lib. iij. Reg. Et axes carū & radij & canthi & medioli oīno fuſilia. cāthos etiā Gręci angulos oculorū vocant, ſeu palpebrarum pilum. dictio eſt Hiſpanica.

¶ Canthes organorum fiſtulæ.

¶ Canuſium Appuliæ opidū, vbi lana laudatiſſima ſit, quȩ canuſina dicitur, cuius color eſt rutilus. Vnde canuſinatus dicitur, qui eſt indutus canuſina veſte. Mart. vt canuſinatus noſtro ſydus aſſere ſudet.

¶ Cappa nomen literæ gręcȩ ꝓ qua Latini vtuntur c. Quo nomine Græci, vt Suidas docet, quū malū hoīem volunt prouerbio ſignare vnū cappa, cum peiorem duo cum peſſimum tria habere cappa dixerunt, volentes eū intelligi eſſe Cretenſem Cilica, Cappadoca, qui ſingularis fuiſſe improbitatis exiſtimantur.

¶ Capparis pen. cor. in Salomone fruticis genus eſt in oriēte ſimile lentiſco calidȩ & ſiccȩ virtutis, naſciẗ precipue in parietinis, hoc eſt muris veteribꝰ, & ſpleneticis ꝓdeſt. Seriẗ quoq; in locis ſiccis area circum effoſſa ſtructis vndiq;, aut ex natura ripis, aut ex artificio lapidū, vt luxuriari ꝑmittaẗ. Col. Capparis & triſtes inulæ ferulȩq; minaces. Dr̄ & cappar. Palla. hoc mēſe mētha & paſtinaca thymū & origanū & cappar, Suidas. κάππαρις παρὰ τὸ ἐκ τοῦ κάμπου αἱρεῖσθαι τοὺς δὲ βοτάνης ὁ καρπὸς ὀνήσιμος. ✤ Id eſt Capparis ex κάμπου eligēdo, hȩrbȩ autē fructꝰ vtilis. ¶ Cappadocia Pōtica regio eſt, vt ſcribit Soli, q̄ leuo latere vtraſq; Armenias Comagenēq; tāgēs dextro, mitis Aſię ppl̄is circūfuſa ad tauri iuga, & ſolis ortꝰ attolliẗ. Euphrates eā ab armenia maiore diuidit. Appianꝰ minoris Armenię ꝑtē: Ptole. vero minorē Armeniā eſſe ſcribit. Dicta Cappadocia a Cappadoce amne, ante Leucoſyria vocata. Vn̄ Cappadoces Leucoſyrij. Hinc cappadox, ocis, pe. cor. ꝓ eo q eſt ex Cappadocia. Luca. li. ij. Cappadoces mea ſigna timēt. Cappadocꝰ, a, ū, poſſeſſiuū. Per. Nec ſit prȩſtātior alter Cappadocas rigida pingues clauſiſſe cataſta. Suidas καππαδοκία κρήτω καὶ κιλικία. Cappadocius, a, um, apud Apul.

¶ Caper, mas inter capras caſtratus. Martia. Dū iugulas hircū factꝰ es ipſe caper. Nā Verg. improprie caprū ꝓ hirco poſuit, quum dixit. Vir gregis ipſe caper, ſicut etiā improprie brutū aīal virū appellauit. Poniẗ tn̄ qn̄q; ꝓ maſculo caprarum, & Aries ꝓ maſculo ouium, dum ſunt adulti, nec tamen coierunt. Nam qui minores ſunt inter capras hœdi, inter oues agni dicuntur. Sed q poſt calendas Auguſti concepti ſunt vocanẗ ſocordes. Et dr̄ caper ſiue capra a carpendis virgultis. Rodit em̄ omne virgultū, & in primis vites, ꝓpter qđ Baccho immolari caper ſolebat. Eſt & Caper nomen ꝓpriū grāmatici.

✤ Capetꝰ Alpȩ rex fuit Capis filiꝰ, & Tyberini pater.

¶ Capra q̄ſi carpa qꝛ virgulta carpat, vel qꝛ captet aſpera, vl' a crurū crepitu. Vn̄ & crepas eas antiqui vocabāt. Sunt autem capræ domeſticæ. Capreæ ſylueſtres. Et capra a capro. Caprea a capreo licet non ſit in vſu, cuiꝰ diminutiuum eſt capreolus, Similiter caprelus a capro. Capella capra diminutiua ſunt.

¶ Capreus, a, um, quod ex capro, ſiue capra eſt, vt pellis caprea.

¶ Caprinus, na, num, idem quod capreus. vt caprinum ſeuum.

¶ Caprillus, a, um idem quod caprinus, ſicut ab oue ouillus Varro ſcribit ſtercus caprillum & ouillum & aſininum tertio ordine in agris ponendum.

¶ Caprea penultima cor. aīal ſylueſtre quātū ad gręca vocabula, nomē a vidēdo, atq; clarius aſpiciēdo, inquit Hie. ſortitū eſt. Nā in natura ſua habet, vt nō ſolū ipſa videat, ſeu perſpiciat acerrime, ſed vt alijs viſum p̄beat Aſſerūt em̄ hi quibꝰ medicinȩ peritia eſt, hunc aīali intra viſcera humorē quēdā ineſſe, q caliginē depellat oculorū & obtuſiones quoſq; viſus exacuat. Capreaꝝ gn̄a cōpluria enumerat Pli. lib. viij. Eſt Dama q̄ raro māſueſcit, nebros etiā appellata. Sūt Ibices maxime pernicitatis. Sūt Rupi caprȩ. Sūt Pigardi. Sunt Origes ſoli contrario pilo veſtiti & ad caput verſo. Sunt Strepſicerotes & Pharicerotes, hi a cornibus latis, illi cōtortis nomen adepti. Eſt & caprea vitis dicta, vt inquit Var. qꝛ pariat capreolū. & caprea inſula vltra Surētū Cāpanię vrbē circiter octo milia paſſuū nobilis coturnicū multitudine, q̄ ex Italia volātes illic principio autumni capiuntur.

¶ Caprariꝰ cuſtos ſeu exercitator capraꝝ, ſic & capraria. ¶ Caprimulgi, aues ſūt merulȩ aſpectu aliqn̄ grandiores fures nocturni, interdiu nō videẗ, nec ipſi vidēt intrant ſtabula, capraꝝq; vberibus propter ſuccum aduolant, qua iniuria emoriuntur vbera. Hos Ariſto. a caprarum mammis Aegotelas vocat.

¶ Capraria inſula in mari Thuſco, ſeu Liguſtico capris abundans, quem Græci Aegilon dicunt.

¶ Capreolꝰ cū accētu in antepe. aīal ſylueſtre, diminu. a caprea. Verg. Prȩterea duo nec mihi tuta valle reperti Capreoli. Eſt eſt capreolꝰ colliculꝰ intortꝰ in vitibus vt cincinnus. Is em̄ vites capit. Vn̄ & a capiēdo capreolus eſt dictus. Græci hunc helicem, noſtri etiā Pāpinū, & clauiculā appellant. Et capreolus. vt lib. xij. Col. author eſt genus eſt bicornis ferramenti.

¶ Caprigenꝰ, a, um, pe. cor. quod eſt ex caprarū gn̄e.

¶ Caprile penult. produ. locus vbi caprȩ ſeruantur, ſicut ouile, vbi oues.

¶ Capricornꝰ, cœleſte ſignū qđ pana fuiſſe exiſtimāt, qui poſteriorē partē in effigiē piſcis, priorē vero in formam hirci cōmutauit, cuius ingeniū admiratū Iouē ferunt hanc figuram in cœlum tranſtuliſſe. Stellam habet in naſo, in pectore duas, in pede duas, inter ſcapulas ſeptem. in ventre ſex, in cauda duas.

¶ Caprificus pe. pro. a carpendo, qꝛ parietes ac muros carpat. Mar. Marmora meſſalȩ ſcidit caprificꝰ. Eſt em̄ e ſylueſtri ficꝰ gn̄e nullo vn̄q̄ tp̄e matureſcēs, q̄ fere ruptis ſaxis ſolet erūpere. Terē. in Adel. Illic etiā vbi caprificus magna eſt. Caprifici etiā appellati ſunt caniculares dies, qꝛ eo fere tēpore liberi ſimulatq; ancillæ ſub arbore caprifico ſacra faciebant.

¶ Caprificatio a Plin. vocatur in arboribus quoties illarum cortex in vere cultello finditur, vt commodiꝰ ꝓrumpant arbores, atq; creſcant ſimilitudine caprifici, q̄ ruptis muris intumeſcēs exit. Sunt tamen qui eā ſacrificationem magis appellandam cenſeat.

¶ Capero, as, pe. cor. frontē rugis cōtraho. & aſperitatē vultus oſtēdo, quod a criſpis caproꝝ frontibus, vel a cornuū caprinorum ſimilitudine tractum eſt. Vnde & caperatum rugoſum dicitur. Plautus, Quid illud eſt qꝛ ille caperat frontem ſeueritudine?

¶ Caphareus, Euboię mōs altiſſimꝰ, verſꝰ Helleſpōtū apud quē plurima gręcorū claſſis afflicta eſt propter Palamedis necem. Vnde & Caphareum mare dictum eſt.

¶ Capis, dis, poculi genus a capiendo, cuius diminu-

tiuũ eſt Capidula. Capys vero ys, nomẽ eſt eius qui Capuã ędificauit. Verg. lib. x. Et Capys hinc nomen Capuanę dr̃ vrbi, de quo Dictys Cretenſis & Dares Phrygius. Item interpres Quinti Calabri poetę lib. xij. qui cum maieſtate Homeri videtur quaſi contendere.

❡ Capio, pis, cœpi, captũ, ſignificat accipio. Verg. lib. iiij. Geor. Cape ſacra manu, cape robora paſtor. Sed diſferũt quia capere eſt cũ affectu. Accipere quũ quis nõ ſic accipit vt habeat. Ideo vt Vlp. ſcribit nõ videt̃ quis capere qđ eſt redditur⁹. Et capere eſt ſpõte, vel nõ ſpõte. Accipere tñ ſpõte. Vñ dicim⁹ cœpi labores, cœpi moleſtiã, cœpi vel ſuſcepi inimicitias, accepi calamitatem, cladẽ, cõtumeliã, vulnꝰ. Vale Max. Vt nõ coact⁹ eſſem accipere ſed ſua ſpõte ſumere viderer. Habet interdũ reciprocũ vſum, vt idẽ ſit cœpi voluptatẽ, & cœpit me voluptas. Qñq; capere eſt delectare, ineſcare, irretire ex trãſlatione feraꝶ venatuſq;. Hor. in Ser. Te cõiux aliena capit meretricula Dauũ. Qñq; ꝓpitiari. Luc. lib. ij. Nec bene ꝓ meritis capit̃, nec tãgit̃ ira. Qñq; decipere. Vergi. Captiq; dolis lachrymiſq; coacti. Qñq; eligere. Terent. in Hecy. quũ illũ natũ cœpim⁹. Quandoq; perpeti, vt apud eundẽ in Heau. Dum abs te abſum omnes mihi labores quos cœpi leues. Qñq; tenere, vt in Eu. Dij boni quid turbę ędes noſtrę vix capient. Quandoq; detinere, occupare. Cice. Nauẽ quãdã pyratarũ præda onuſtam cœpere. Varro. Quid hic venator non capit. Hinc victi captiui dicuntur, ꝙ non ſui iuris ſint, ſed in poteſtatẽ aliorũ redacti. Qũ autẽ qui ita capti ſunt, nõ ſunt amplius ſuis iuris, ſed libertate priuati ſũt, ideo captos quãdoq; ꝓ priuatis ſiue impeditis accipim⁹. Hinc mẽte capti dicũtur amẽtes, hoc eſt qui mẽtis compotes non ſunt. Capti oculis, qui officio oculoꝶ priuati ſunt. Et capere eſt amorẽ accẽdere. Vnde capti amantes dicunt̃. Lucil. Ne aſpectu & forma capiare aliena. Multa alia ſignificat pro diuerſitate rerum cum quibus iungit̃, vt capere manu eſt comprẹhendere. Capere oculis, videre. Capere auribus, audire. Capere mente, intelligere. Capere cõſilio, eligerę. Capere aſtu vel dolis, decipere. Capere cantu aut voluptate, delectare. Vergi. Carmina quo captæ. Capere conſiliũ, eſt deliberare, Cicero. Quũ autẽ cõſiliũ hoc princeps cœpiſſet. Capere rationem eſt modum inuenire. Plaut⁹. Rationem cœpi, vt & amanti obſequerer, & patrem non offenderem. Et capere, facere. Terent. Non ſi capiundos mihi ſciam inimicos oẽs homines. Huius verbi compoſita ſunt. Accipio, a quo prẹaccipio, concipio, decipio, excipio, incipio, intercipio, percipio, præcipio, recipio, ſuſpicio, & vſucapio, q̃ ci, ſyllabã correptam habent. Deriuatiua ſunt q̃ ſequũtur. Et præterea Auceps, forceps, princeps.

❡ Capto, as, frequẽtatiuũ, a quo captio aliud frequentatiuũ, licet nõ ſignificet frequẽter capere, ſed blãdicijs illecebris & huiuſmodi aliquid venari, vt hic obſequendo captat aurem ꝑplarẽ. Mar. Capto tuã, pudet, heu ſed capto Maxime cœnã: Tu captas alias iã ſumus ergo pares. Hinc captor, venator, & captatio, venatio. Cic. Captator ille popularis aurę. Aliquãdo captare, capere, decipere. Mar. Si captare feras aucupis arte placet. Cice. Captatio calliditas inſidię fraus.

❡ Capeſſo, is, ſſi, ſſum, ſcd'm Dio. vel capeſſiui, itũ, ſecũdũ Priſ. verbũ actiuũ. Nã dicim⁹ capeſſo, or, & ſignificat capio, ſiue ad capiẽdũ eo. Sal. li. ij. hiſt. Diuerſa vti ſolet reb⁹ ꝑditis capeſſiuit. Li. li. j. tm̃ ꝓ capio poſuit. ergo vt ſegregaret pugnã capeſſit fugã. Similiter Apul. Dũ ſimul illi, & grãs agerẽ, & dona capeſſerẽ. Vergil. ꝓ exequẽdũ ſuſcipio. Mihi iuſſa capeſſere fas eſt. Plaut. in Aſi. ꝓ immitto. Quãto magis in altũ te capeſſis, tã eſt⁹ te in portũ referet. Idẽ Am. ꝓ recipio dixit. Nũc pergã hera imperium exequi, & me domum capeſſam.

❡ Captiu⁹ dr̃, quaſi capite diminutus, cui ingenuitatis fortuna excidit, quũ nõ ſui iuris ſit, ſed in aliorũ poteſtatẽ redact⁹. Hinc captiuo, as, quod eſt captiuũ facere. Captiuitas ipſa detẽtio, gręce autẽ αἰχμάλωτος αἰχμῇ καὶ ἁλῶναι ῥῆμα ... id eſt quaſi cuſpide, aut ferro captus.

❡ Captus, a, um, pticipiũ eiuſdẽ ſignificantis cum ſuo verbo. Et qñq; ꝓ priuato, ſiue impedimẽto ponit̃. Vñ mẽte capti, capti oculis, qui officio mẽtis, vel oculorum priuati ſunt. Et capti dicunt̃ amatores a trãſlatiõe ferarũ. Terẽ. capt⁹ eſt, pro eo quod eſt tenet̃ & irretitur.

❡ Captus, us, ſors intelligit̃. Teren. in Adel. Pręterea vt capt⁹ eſt ſeruorũ nõ malus, hoc eſt ſe habet ſeruorũ cõditio, ſicut exponit Do. Aliquando captus deceptio cuius dimi. eſt captiũcula, quæ & captio dr̃. Itẽ pceptio qđ homo capere poteſt. Sene. Quod captu quidẽ difficile eſt, ſed facile memoria retinetur. Vñ & ꝑ capaci ponitur qñq;. Cice. lib. ij. Tuſcul. Græci prudẽter vt eſt captus hominũ, id eſt tã prudẽtes, q̃ capax prudentiæ eſt hominum natura. Apul. dixit ſupra captum cogitatiõis pro eo, quod eſt ſupra, q̃ quiſpiã cogitatione capere, & complecti poſſit. Item delectatio. Cice. Non poſſum adduci & ſuſcipere pecunia captum.

❡ Captio, ipſe actus capiendi ſeu decipiẽdi, ſeu id p qđ quis capit̃, cuius diminutiuũ eſt captiuncula. Gel. Quid autem legis iſtius propugnatores in illa captiuncula facient, in qua hęc eſſe neceſſum eſt.

❡ Captioſ⁹, a, um, qđ capit ſeu decipit, & dolis plenũ eſt. Gel. Non eſſe captioſis quęſtionibus reſpondendũ. Hierony. contra Vigi. Captioſa eſt iſta concluſio.

❡ Captura detentio. Vnde in Euangel. legitur. In captura piſcium.

ꝫ Aliquãdo dicitur locus capiendis piſcibus aptus.

❡ Capax quod aliquid capit, ſeu continet, aut continere poteſt. Eius contrarium eſt incapax.

✣ Capacius comparatiuum eſt a capax, & ſuperlatiuũ capaciſſimum. Cc.

Capſa a capio qđ res i ſe recõditas, capiat, vel a κάμπτω qđ eſt curuo, cui⁹ dimi. eſt capſula, a quo capſella. Hie. lib. j. ꝶ. Vaſa aurea quæ exoluiſtis ei pro delicto ponetis in capſellã, ſed tñ quid ſit capſa, & vñ dicat̃, Suidas noſter ita ſcribit. κάψα λέγεται κυρίως κίστη καὶ θήκη.

✣ Capſa proprie dicitur ciſta & theca.

❡ Capſarius, q mercedis grã ſeruanda in balneis veſtimẽta ſuſcipit, cuſtos capſaꝶ. Et capſari⁹, q portat libros Aug. in Pſal. interpretatiõe. Modo nobis ſeruiũt Iudęi tanq̃ capſarij nr̃i ſunt, ſtudẽtibus codices portant.

❡ Capſus, Carruca vndiq; tecta.

❡ Capſaces pe. cor. lechytus oleiq; vas. Cypria libr. ij. Epiſt. Fidelia fratris nõ deficiet, & capſaces olei nõ minuet̃. Sic Hie. ad Euſto. vidua ſareptana ipſa cũ filijs nocte moritura ꝓphetã paſcit eſuriẽtẽ, & mirum in modũ capſace completo, qui alendus venerat, alit.

❡ Capedo pe. pro. dr̃ ſpatioſũ aliquid, & rei alicuius capax. A quo fit intercapedo & diſcapedino, as, diminut. capeduncula. Capedunculas vero Numæ accepit. Cic. pro vaſis, vel armarijs traditionum eius.

❡ Capula, vas vinarium, quo veteres vtebantur, ꝙ facile capi poſſet. Var. Capis & minores capulę a capiendo nominant̃, ꝙ anſatę ſint. ꝫ Vel a greco ꝙ calpim, & capium digitatos, anſatoſq; crateres erythris fingi ſolitos Philemon, & Pamphilus ſcripſere.

❡ Capulator, qui capulis oleum deplet.

❡ Capul⁹ & capulũ dr̃, quicqđ rẽ aliquã intra ſe capit. Col. lib. v. Neq; eñ cãteri⁹ editior eſſe debet pedali altitudine, vt ſit q teneri adhuc pãpini capillis ſuis prolixius illigẽt. Vnde & id quo mortui efferũt, Capul⁹ dr̃ & Sarcophagũ, i. ſepulchrũ capulũ dr̃, ꝙ corpora capiat. Apul. lib. iiij. me. Ibi capulos carie, & vetuſtatẽ ſemitectos, qb⁹ ĩhabitãt pulueręi & cineroſi mortui paſſim ad futurę prędę receptacula reſeram⁹. Et capul⁹ manubriũ gladij ꝙ manu capiat̃ Ver. Capulo ten⁹ abdidit enſem Sueto. in Calig. Veniã, inquit, veniã & hic mecũ, capulum gladij crebro verberatus quo cinctus erat.

❡ Capularis ſenex, i. capulo intim⁹, vel morti cõtigu⁹

& mox capulo efferendus. Reumq; capularem dicebãt, ꝙ capulo dignus eſſet.

❡ Capulũ, nodi gen⁹ i fune, quo idomita iumẽta capiũt

❡ Capiſtrum, capitis vinculũ, quod equis & huiuſmodi animalibus adhiberi ſolet ne fugiãt. Mart. Paret purpureis aper capiſtris. Colu. lib. v. vitibus attribuit, cũ inqt. Quare cũ ad ſummũ palum tecta vitis extenta eſt, capiſtro conſtringitur, ne fœtu grauata ſubſidat, curueturq;. Et capiſtrum dr̃, ꝙ circa os brutorum inuoluitur, ne cibos decerpant.

❡ Capiſtro, as, capiſtrũ impono. Plin. Si inter arbores, viteſq; arcẽ fiſcellis capiſtrari boues oportet, ne germinum tenera decerpant.

❡ Capiſteriũ, genus vaſis ruſtici. Qđ tamen vt Georgius Merula inquit Scaphiſterium melius dicitur.

ꝫ Caput dr̃ totũ illud quod collo ſuſtẽtatur, inde dictũ, ꝙ ab eo initium capiãt ſenſus & nerui. In ſummo eñ a natura collocatũ eſt, vt in quo futura erat totavis animãtis. Alij a gręco deducũt ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, qđ eſt caput, vel ἀπὸ τῆς κεφας eiuſdẽ ſignificationis. Vñ nucẽ Iuglandem καρυον nominant a capitis grauedine ꝙ arborũ ipſarum, foliorumq; vires in cerebrũ penetrent. Partes capitis diſtinguntur. Nã eminẽtior pars vertex appellat̃. Tum corona capitis diuiditur in frontẽ anteriorem, & occiput poſteriorẽ partẽ, media vero ſunt tempora, quibus aues inhęrent. Aliqñ Caput dicitur origo, & principium. Ver. O latij caput horum, & cauſa malorum. Aliquando pro vita ponitur. Nã maxime vita indicatur, vñ ſenſus omnes. Aliquando pro ſumma prima in pecunia a qua fœnus, aut alius, quęſtus fit, veluti rei principiũ. Sed etiã ſortem dicunt. Et caput, initia parua in libris quod capitulũ apud vulgares dicitur. Gell. Qđ in capite ſuperiore a Critolao ſcriptũ eſſe diximus. Caput facere dr̃ de ſuppurationibus, cum apoſtemata frangunt̃. Pli. de furunculis Remedio ſunt, quę diximus folia trita cũ polenta ſi non caput fecerint.

❡ Capitis diminutio eſt prioris ſtat⁹ permutatio. Cuius tria ſunt genera, vt ſcribit Paul. Maxima, minima, media. Tria eñ ſunt q̃ habem⁹, libertatẽ, ciuitatẽ familiã. Igitur cũ hęc omnia amittim⁹ maximã eſſe capitis diminutionem, vt eſt deportatio. Cũ vero amittimus ciuitatem & libertatẽ retinemus, mediã eſſe capitis diminutionẽ, vt eſt in colonias latinas tranſportatio. Cũ libertas & ciuitas retinet̃, familia tñ mutatur minimam eſſe capitis diminutionem conſtat, velut eſt adoptatio.

❡ Capitulũ diminu. ſignificat paruũ caput. Plaut. Meũ capitulũ, meu ſocellus. Teren. O lepidũ capitulũ. Aliqñ dicitur initium ſententię, quod principia ſententiarum per metaphoram etiã capita vocantur. Itẽ capitulum dicitur caput columnarum. Pli. lib. xxxvj. Proximum columnis ſpiſæ ſubditæ, & capitula addita.

❡ Capitellũ dimi. eſt a capitulũ quodmõ ſignificat paruũ caput. i. craſſiorẽ ſummitatẽ cuiuſcũq; rei. Pli. Hęrba impia vocatur roris marini aſpectu thyrſi modo veſtita, atq; capitata. Inde ramuli aſſurgũt ſua capitella gerẽtes. Et capitellum dicitur epiſtyliũ. i. caput columnarum. Nam baſis inferior pars eſt. Hoc & capitulum vocatur, græce βάσις.

❡ Capitulo, as, capitulũ appono. Vñ capitulatũ dr̃, qđ veluti capitulũ quoddã in ſũmo habet. Pli. Folia bouis linguę ſimilia minora ſubcãdida, & in cacumine capitulata. Capitulare etiã eſt ꝑ capita diſtinguere. Et capitulata dñr ſcripta, q̃ ꝑ capita diſtincta ſunt. Vñ & Recapitulare eſt breuiter quę dicta ſunt per capitula recenſere.

❡ Capitatus, ta, tum, quod in caput latius creſcit. Vnde capitatum pomum, Col. lib. xij. Cultus aũt porri capitati aſſidua ſarritio, & ſtercoratio eſt. Irem capitata vinea ab eodem dicitur, ſicut & brachiata.

❡ Capitoſus, a, um, quod magnũ caput habet. Interdũ dicitur quod eſt duri capitis, qui ceruicoſus appellatur.

❡ Capitale & ꝑ apocope capital dicit̃ facinus, quod capitis pœna luit̃. Plau. in Menę. Tametſi capital fecerit facile aſſeruabis. Noni⁹ docet capital eſſe capitis periculũ. Varro vero faſciolã, qua capillos nectim⁹. Capitalis hõ non ſolũ pro ſceleſto, qui eſt dign⁹ puniri capite, vt apud Ci. lib. v. Philip. Ad quendã ſeptimũ capitalẽ hominẽ collegã ſuũ miſerat: ſed etiã qui eſt prompt⁹ ad cędem, vt idẽ. Trebatio, Tres viros vites cenſeo. Audio capitales eſſe. Capitalis oratio. Cice. lib. j. offi. Capitalis oratio eſt ad ęquationẽ bonoꝶ pertinẽs. Capitalis ira ab Hora. dicit̃ pro mortifera. Capitale od. ũ. Capitalis morbus, ꝙ caput & vitã hominis petant. Capitalis loc⁹ dicebatur, vbi ſi quid violatũ erat capite violatoris expiabatur. Capitale pactum, capitale vitium. i. propter quod debeat quis ad pœnam capitis peti.

❡ Capite cenſi dicebant̃, q in plẹbe Rom. perq̃ pauco, aut nullo ęre cenſebant̃, a cenſione capitũ, ꝙ ſolis capitibus cenſerent̃, quibus proletarij nomẽ impoſitũ a munere officioq; prolis edendę, ꝙ cũ re familiari parua minus poſſent rempu. iuuare, ſobolis tamen gignendę copia ciuitatem frequentarent.

❡ Capitoliũ, locus Romę ſic dict⁹ a capite hominis ibi reperto dum foderent fundamenta. Ante eñ Tarpeius mons dicebat̃ a virgine Veſtali Tarpeia, q̃ ibi a Sabinis necata, atq; ſepulta fuit. ✣ Sed non ante.

❡ Capitolinus fuit cognomẽ eius, qui caput inuenit, cũ capitoliũ extruendũ eſſet. Quo etiam cognomine dict⁹ fuit autor quidam, qui de Cęſaribus ſcripſit.

❡ Capitium capitis tegmẽ a capite. Alij a Capio, ꝙ capiat. i. comprẹndat pectus. Var. de vj. pa. Tunicas nec capitia, nec ſtrophia.

❡ Capitulum, idem quod capitium.

ꝫ Capitones dicunt̃ duri, qui nunq̃ de ſua ſententia immutantur, vt apud Plaut. in Perſa.

ꝫ Capillus, quaſi capitis pilus, q̃uis & pro oĩ pilo ſumat̃ Ouid. Quot ſunt, mentula quos habet capillos. Gel. capillũ ꝓ hedino poſuit quum ait, Nã ſi ouiũ lacte hedi, aut caproiũ alerent cõſtat ferme in his lanã duriorẽ in illis capillũ gigni duriorẽ. Capillus veneris hęrba ſic dicta, ꝙ de lapſos poſt alopeciam capillos recreat, ſiue ꝙ capillorum flores coercet.

❡ Capillotenus pe. cor. ſignificat vſq; ad capillos.

❡ Capillare, eſt capillos facere Pli. Polythrix in viridi capillat̃, ſed defluuia comaꝶ facere dr̃. Vñ capillati⁹, a, um, quod crines lõgiores habet. Cic. Capillatior ſolito.

❡ Capillamẽta qñq; capilli dñr. Apul. lib. ij. de aſi. Tanta capillamenti dignitas, vt quis auro, veſte, gẽmis omniq; cętero mundo exornata mulier incedat, tamen niſi capillum diſtinxerit ornata non poſſit videri. Pli. li. xxj. Hęrba croci eſt folio anguſto pœne in capillamenti modum. Transfertur quoq; ad hęrbas, & arbores. Col. li. v. Qui non ſolum in eo errabãt, ꝙ primi anni capillamẽta ſeminum intacta patiebãtur, ſed poſt biennium cum viui radix recidenda erat omnem ſuperficiem amputabãt ſolo tenus iuxta ipſum articulum.

ꝫ Capillatia vela, dicuntur vela cilicina. Aug.

ꝫ Capillitium, idem qđ capillamentũ. Sic eñ a capillo capillitium dr̃, vt a famulo famulitium, a ſatellite ſatellitium. Vñ Apul. Flauum capillitium dixit.

❡ Capua a caporũ latitudine, in quib⁹ ſita eſt dicta eſt, vt inquit Cic. Liui. a Capy Samnitium duce, qui lingua illa Falco a pede introrſus curuato vocatã ait, ſub cuius augurio credit̃ cõdita. Ver. a Capy. Aeneę cõmilitone, qui eã cõdidit. Strabo ꝙ eſſet. xij. vrbiũ caput, hoc eſt ipſa duodecima reliquis. xj. pręeſſet dictã exiſtimat. Quidã a capacitate, ꝙ oẽm vitę fructum capiat Euſtachius etiã ab vrbe, cui nomen campus eſſet vel a camporum planicie, & abundantia, vt Diodo. qui. M. Genutio & Agrippa Curtio Chilone Coſſ. exędificatam eam tradit. Ab hac ea regio Campania dicta eſt, a qua Campani.

❡ Capus & capo. Varro, Ex gallo gallinaceo caſtrato fit capus.

☿ Capſis antiqui dicebant pro eo quod eſt Cape ſi vis, ſicut Sodes pro ſi audes.

☿ Capharnaũ, ciuitas nobilis totiꝰ Galileę metropolis, quam dominꝰ noſter propter ciuiũ multitudinẽ frequentauit, & venit in ciuitatem ſuam.

✣ Capnias gemma eſt ſtella veluti fumo infecta, & veluti croco refulgens.

¶ Capnos latine fumus. Quo nomine dicta eſt etiã herba naſcens in ſegete hordeacea, q̄ lachrymas vt fumus ꝓuocat. Hinc Acapna dicta ſunt ligna ſicca, quę ſine fumo ardent. Et vinum capnias, hoc eſt fumoſum.

¶ Caprotinam Iunonem & nonas Iulias caprotinas veteres dixerunt.

¶ Capronę iubę, ſeu comę in fronte deuexę, quaſi a capite pronę. Lucil. lib. vij. ſaty. Aptari caput atq; comas fluitare caproneas. Atlas, frõtibꝰ ĩmiſſas, vt mos fuit illis. Hę alio noĩe dñr & Antię & Anteuẽtuli & Propenduli. ¶ Capruncululm, vas fictile ſic dictũ, ꝙ capax ſit.

¶ Capena pe. pro. oppidũ vicinum Romę iuxta fontẽ Aegeriæ. Hinc Capenas, aris, eſt Capena porta Romę a Capena vrbe, quã Italus rex ędificauit, vt inquit Soli. Hęc etiã porta Apia dicta eſt per quã, Capuam itur, vt Frontinus lib. de aquęductibus teſtatur.

¶ Carambis, promontoriũ magnũ ad ſeptentrionẽ porrectũ arietinę frõtis hñs formã, qđ longo ſpatio pelago incumbens Scythię obiectũ peninſulę Euxinũ Pontũ bimarem videtur efficere. Dionyſius Libycus ἄψ πρὸς βορέηντε καὶ ἀντολίην δράκουσι μέσσαι δ' ἐνθαδύω ἀνέχουσι κολῶναι ἡ μὲν ὑπερνοτίη τήντε κλείουσι κάραμβιν. ✣ Id eſt Semper ad aquilonẽ & orientẽ ſpectant medię, vbi duo exurgũt iuga, quorũ alterũ humidum vocant carambin. Et Euſtathius eiuſdem interpres multa ſcitu digniſſima tradit.

¶ Carabus pen. cor. genus piſcis.

✣ Caramus cancri genus. Similiter & carabus. Cc.

✣ Caraxꝰ frater fuit Sapphus & amaſius Pyramidis meretricis, quam Sappho Doricam nominat. Cc.

¶ Carbaſus pe. cor. ge. fœ. ſecũdũ Priſcia. gen. maſc. ſecundũ Phocã. Probus vero & Caper dicũt eſſe maſc. & fœ. in ſingulari, neu. vero in plurali. genus lini eſt miræ tenuitatis in Hiſpania primũ repertũ, vt ſcribit Pli. Ex carbaſo fiebant vela nauiũ, q̄ & ipſa carbaſa dicunt̃. Cic. de ſuppli. Taberna carbaſeis intenta velis. Carbaſinis veſtibꝰ Indi & Arabes corpora velãt q̄ ſunt auro purpuraq; diſtinctę ait Curtius: Noni. docet carbaſum eſſe palliũ, quo fœminę amiciunt̃ opulentię cauſa, vt ſerico, aut tenui lino. Vale. Maxi. li. j. Maxĩe vero virginis Aemyliæ diſcipula extincto igne tutã ab oĩ rep̄heſione Veſte numen pręſtitit. Qua adorante cũ carbaſum quẽ optimũ habebat foculo impoſuiſſet ſubito ignis emicuit.

¶ Carbo dr̃ cũ extincta fuerit pruna. Perſius. Illa prius creta mox hęc carbone notaſti. i. nigro & extincto. Aliqñ dr̃ carbo cũ eſt ignitus. Pli. lib. xviij. Et cũ cinis in foro concreſcit, & cum carbo vehementer perlucet Gręce Anthrax dicitur. Eſt & Carbo viri cognomen.

¶ Carba ventus Aphrycus dr̃ a Vict. noſtri nautę Carbinũ nominant, quem Libycum hodie vel rura vocant.

☿ Carbatinę, ſeu carbaſinę, & carpatinę crepidę. Vide infra in dictione Carpatinę. Ariſtote. lib. ij. de aĩalibus ſcribit Camelos calceari carbatinis ne. ſ. in exercitu longiore itinere fatiſcant.

¶ Carbunculus dimi. paruꝰ carbo. Et carbunculꝰ tuber ſeu vitium ex inflammatione prouenieñs. A cãdenti carbone dictꝰ ꝓpter inflãmationẽ. De hoc Cęlſus, Nõ aliđ carbũculo peius eſt. Eius hę notę ſunt, rubor eſt, ſi. pq; eũ nõ nimiũ puſtulę eminẽt maximę nigrę interdũ ſubliuidę aut pallidę. In his ſanies eſſe videtur. Infra color eſt niger, ipſum corpꝰ aridũ & duriꝰ, q̄ naturaliter oportet. Pręterea carbunculꝰ vitiũ eſt in vitibꝰ, atq; arboribus cũ quodã quaſi vredinis carbone vuæ, & fructꝰ viũtur. Terra eñ ſole perferuet, ita vt radices ſatorũ comburat. Plin. lib. xviij. Plęriq; dixere rorem inuſtum ſole rubiginis cauſam eſſe, & carbunculi vitibꝰ. Solet hic accidere vuis tertio & ſexto Idus Auguſti ſub decretorio illo ſydere, qđ caniculã appellant. Var. lib. j. de re ruſti. vbi terrarũ genera diuidit, ait. Lapis marmor, rudis arena, ſabulũ argylla, rubrica, creta, carbunculꝰ. Pli. Sic affligit & vitem carbunculus, q̄ terra ita vocat̃. Eſt & carbunculus gemma propter colorẽ, ꝙ ſit ignitꝰ, vt carbo, cuiꝰ fulgor nec nocte vicit̃ adeo, vt flãmas ad oculos vibret. Gignit̃ in Libya apud Troglodytas. De hoc Hie. Plin. lib. xxxvij. Principatũ habent carbunculi a ſimilitudine ignium appellati cum ipſi nonſentiãt ignes. Vñ & a quibuſdam carbunculi dicuntur Apyraſtæ. Sumitur quandoq; carbunculus pro terra, vbi teſſellæ lapideę & nigræ reperiuntur. Pallad. In Ianuario menſe carbunculus niſi ſtercoretur macras vineas reddit. Plin. libro. xvj. Maximeq; ſabulum humidum, aut carbunculũ, aut topaceam formam.

¶ Carbunculare, eſt carbunculũ pati. Pli. lib. xxiij. Succus eorũ carbũculãtibꝰ circa oculos hulceribꝰ excreſcẽtibꝰ & puſtulis efficax. Et carbũculare, ẽ ad morẽ ceu carbonũ fieri. Idẽ lib. xij. Verũ & his ſua iniuria eſt, atq; cęli intemperie carbũculant̃, fiũtq; ſemina caſſa & inania.

☿ Carchoquios, aĩal Cœnulentũ in dorſo, habẽs in ventre croceas maculas.

¶ Carchedon pe. pro. gręce carthago dr̃. Inde carchedonius carthaginenſis. Vñ a Plauto dictũ eſt, Carchedonius vocat̃ hęc comœdia Latine pœnulus. Et carbũculos autore Plinio Carchedonios vocauere ꝓpter opulentiã Carthaginis magnę. Dicta eſt Carchedõ a carchedone cõditore, cuius meminit Appianꝰ. Sed vulgatior fama eſt cõditã fuiſſe a Didone. Euſtathiꝰ multa in Dionyſio. Suidas. καρχηδών ἡ ἀφρικὴ ἐξ ἧς ὡς μάρτα ὁ μέγας κυπριανός, ταύτην σκιπίων κατέλευσε ἔλαφος ἡ μετὰ τὴν πρώτην συνοικισμὸν ἑπτακόσια ἔτη κρατήσασα τῶν περιοίκων.

✣ Id ẽ Carthago Aphrica, ex qua ꝓdijt magnꝰ Cyprianus, hãc Scipio cępit in pauimentum, hęc poſt primam extructionẽ ſeptingentos annos dominata eſt vicinis.

✣ Carcheſium, poculi genꝰ. Ver. Hic duo rite mero libant cartheſia Baccho. Tradũt Iouem qñ cum Alcumena cõcubuit in pretium ei cõcubitus carcheſium aureũ dediſſe, eſt enim id vaſis genus procerũ, ac circa mediã partem cõpreſſum, anſatum mediocriter, anſiſa ſummo ad infimum pertingentibus. Cc.

¶ Carcer locus in quo ſeruant̃ noxij, vel vndecũq; quis exire prohibet̃, quaſi coarcer a coercendo, vt docet Varro, ꝙ vincti in eo cuſtodiunt̃, & prohibentur exire. Eſt eñ cuſtodię locus, q̄ gręce philaca dr̃. Vñ & in circo vñ emittebant̃ equi carceres ſunt appellati, ꝙ coerceant̃ equi ne inde exeant anteq̄ magiſtratꝰ ſignũ miſerit. Et licet quidã dicant in ſingulari tñ ſignificare cuſtodiam publicam in plurali currentiũ equorũ repagula, vel funes qui equis ad metã currere volentibꝰ opponunt̃. Ci. tñ vtrunq; indifferenter poſuit. Nã in Cato. ſic inquit, Nec vero velim, quaſi decurſo ſpatio ad carceres a calce reuocari. Et lib. iiij. ad Heren. Quaſi ſi quis ad olympia cũ curſum venerit & ſteterit vt emittatur, impudenteſq; illos dicat eſſe, qui currere cœperint, ipſe intra carcerem ſtet. Quđ autem carcer pro facinoroſorum cuſtodia a coarcendo dicatur, patet ex verbis Liuij lib. j. ſcribentis. Cũ in tanta multitudine hominum diſcrimine recte an perperam facti confuſo facinora clandeſtina fierent, carcer ad terrorẽ increſcentis audaciæ media vrbe, imminens foro, ædificatur. Carceres tñ interdum pro furibꝰ, ſeu captiuis poni ſolent.

¶ Carcerariꝰ, a, um, quod ad carcerẽ pertinet. Plaut. in Cap. Aegre mihi eſt hunc quęſtũ facere carcerarium.

¶ Carcereus, a, um, qđ eſt carceris. Amb. lib. de ratiõe. In exitu ipſo videmus quemadmodũ anima diſcedentis paulatim ſoluat ſe vinculis carnis & ore emiſſa euoluet, tanq̄ carcereo corporis huius gurguſtio exuta.

¶ Carcinus pe. cor. cancer aĩal, & ſignum cęleſte. Vide in dictione Cancer. Luca. xiiij. Ter geminus Chiron, & idem quod carcinus ardens Humidus ægoceros.

¶ Carcina ciuitas eſt a qua ſinus Carcinites, vbi & Carnicitus amnis, vt autor eſt Ptolemęus.

¶ Carcinoma, atis, pen. cor. cancer morbꝰ. Pli. lib. xx. Aqua quoq; eiꝰ decocta neruos articuloſq; mire iuuari, ſi foueat vlcera & recẽtia & vetera carcinomata, q̄ nullis alijs medicamentis ſanari poſſunt. Cato de re ruſ. Et ſi quid in mammis vlceris natũ, & carcinoma, braſſicã tritã opponito, ſanum faciet. Cęlſus tria facit eius genera, Primũ cacoethes cũ vlcus quidẽ pręſſum eſt, ſed q̄ circa ſunt intumeſcunt. Secundũ ſine vlcere. Tertium quod thymium vocat, Græce carcinus dicitur.

✣ Carcinias, gemma eſt marini cancri colore.

✣ Carcinodes dicunt̃ quando vitium cancri naturã ſapere incipit. Cc.

¶ Cardia latine cor. Inde cardiacus pe. cor. & cordiacꝰ ἀπὸ τῆς καρδίας, i. a corde, ſiue ab ore ſtomachi, qđ cardiã quoq; Grę̨ci vocãt, nõ ꝙ paſſionẽ illã cor ſuſtineat, ſed ſtomachus, & periculũ ſit, ne cor attingat. Cor. Cęl. Cardiacus morbꝰ ex nimia imbecillitate corporis, & languente ſtomacho, ſudore nimio naſcitur. Iuue. Cardiaco cyathum non porrecturus amico. Eſt & cardia nomẽ vrbis in Thracia a cordis ſimilitudine vocata. Solinꝰ, Cardia ꝙ in cordis facile ſita ſit, dicitur.

☿ Cardopos, ſignificat arcam panariam.

¶ Cardinum pe. cor. hęrba ſuauis odoris, a quibuſdã naſturtium dicitur.

¶ Carduꝰ, hęrba vulgo nota, a q̄ carduelis auis appellata eſt. ¶ Carduelis auis pua, capite rubro, alis luteis, albo nigroq; diſtinctis, dicta ꝙ carduorũ ſemine paſcatur.

☿ Cardo, inis, dr̃, quaſi cor ianuę, quo. ſ. illa mouet̃, nã vt animantia motũ a corde ſuſcipiũt, ita fores a cardine Verg. Foribꝰ cardo ſtridebat ahenis. Hinc apud Romanos dea cardea, q̄ cardinibꝰ p̄erat, quaſi cardina. Cardines etiã dñr altiſſimę cœli ptes, q̄s Grę̨ci polos, & Latini verrices etiã dicunt a ſimilitudine eorum, circa quos valuę voluunt̃. Cardo in agrorũ limitatione appellat̃ limes, qui ꝑ agrũ currit a mane ad ſeptẽtrionẽ ſicut decumanus vocat̃ limes ille q ſecat agrũ ab exortu ad occaſum, vt inqt Pli. & Col. Ponit̃ interdũ cardo ꝓ opportunitate. Ver. Haud tãto ceſſabit cardine rerũ. Qđ Ser. iñ tractũ exiſtimat, qđ in ꝓuerbio dr̃. Res ĩ cardine eſt. Et circa id verti cardinẽ dicimus, in quo ſumma rei eſt.

¶ Cardineus, a, um, poſſeſſiuũ vt ordo cordineus, aliqñ pro pręcipuo poni ſolet.

☿ Cardinalis & hoc cardinale, idẽ qđ cardineꝰ. Cardinales in eccleſia vocantur, hi circa quos xp̄i fides vertitur.

✣ Cardinea ſeu cardea dea erat, q̄ cardinibꝰ p̄erat. Cc.

¶ Careo, es, carui & caſſus ſum, & caritũ & caſſum ſecũdũ Priſcianũ. Et eſt ꝓprie carere rẽ deſyderatã non habere. Ineſt eñ velle deſyderare in carẽdo. Et carere ĩ bono dr̃ nõ in malo. Et proprie videt̃ eſſe de ijs cõmodis, q̄ olim poſſedimꝰ, quibꝰ indigemꝰ. Nã qui priuatus eſt, nec vnq̄ regnauit, ſatis recte nõ põt dici carere regno, cũ id elocutionis genꝰ pertineat ad eos qui olim fuerũt reges, & poſtea regno expulſi ſunt. Qđ accidit Tarquinio Superbo. Cõſtruit̃ hoc verbũ cũ ablatiuo licet cũ accuſatiuo iunctũ inueniat̃. Plau. in Me. Dare vna opera penſum poſtules inter ancillas ſedere iubeas lanã carere. Qđ eſt a carendo ꝙ eam tũ purgãt & deducũt, vt careat ſpurcitia. Ex quo carminari dr̃. Differũt eñ ab inuicem careo & indigeo, ꝙ indigemꝰ neceſſarijs, vt vacemus literis. ſ. pecunia & libris. Caremꝰ vero non indigemus honoribꝰ, dignitatibꝰ, & huiuſmodi, q̄ non ſunt neceſſaria, & tñ vellemus. Et caremus multis ſeruis, quamuis eis non indigeamus. Improprie tñ dicimus, careo, damno, careo culpa, careo febre ſignificare volẽtes me non febricitare. Eſt enim Acyrologia. i. improprius ſermo. Econtrario dicimus habere febrem, cum illa nos habeat.

¶ Carex fœ. ge. hęrba & acuta & duriſſima ſimilis aſparago. Verg. Et carice paſtus acuta.

¶ Carectum locus caricibus plenus. Idem, Tu poſt carecta latebas.

¶ Caries, vetuſtas vel putilago. Lucil. li. vij. Ne auriculã obſideat caries ne vermiculiq;. Auſ. I, tineas cariẽq; patite charta neceſſe eſt. Sũt qui cariẽ interpretent̃ vermiculũ illũ, qui ligna rodit, & vulgo Carolus dr̃. Colu. li. xij. Oĩs materia in ędificia ſuccidi debet, luna decreſcente ab vigeſima vſq; in trigeſimã, quia ſic cęſa iudicat̃ carie nõ infeſtari. Plin. Cedri oleo peruncta materies, nec tineã, nec cariẽ ſentit. Idem pro carolomento lib. xij. accepiſſe videtur, cũ inquit, celeriter ea cariẽ ſentit. Hinc carioſus, a, um, quod eſt carie plenum.

¶ Caras nomen propriũ regis, qui regioni Carię nomẽ indidit, Cares vero dictꝰ eſt Statuarius Liſippi diſcipulꝰ. Cares numero plurali populi a Caria, Cares ſub Minoe fuerũt & tũc Leleges dicebant̃, & iſulas habitabãt, poſtea facti ſunt cõtinentis habitatores multũq; maritimę orę, & mediterraneę occupauerunt.

¶ Caria, regio minoris Aſię inter Lyciã & Ioniã. Strabo Cariam a Borea Męãdri flumine clauſit, ab occidẽte Icario & Myrthoo pelago, a meridie Rhodiẽſi. Ab ortu Lycijs, & alijs gentibꝰ, magnamq; Tauri montis partẽ in Caria cõcluſit, oẽm oram Rhodiã ei attribuens, q̄ meridionalis eſt. A Cara rege, qui primus auguria auiũ dr̃ inueniſſe. Cuius populi Cares dicti, qui peculiariter ſũt barbari nominati. Carię olim imperauit Mauſolꝰ, ĩ qua Halicarnaſſus metropolis fuit, & Mauſoleũ illud celebratiſſimũ quod ĩter ſeptem ſpectacula numerari ſolet.

☿ Carius, a, um, pe. cor. quod eſt ex Caria.

☿ Caria ciuitas Peloponnenſis, q̄ cũ Perſis hoſtibꝰ contra Grę̨ciam conſenſit, quę poſtea a Grę̨cis deleta fuit. author Victru. libro primo.

¶ Carra, ę, ciuitas Arabię ad rubrũ mare, a qua Carrei dicti ſunt populi. Pli. Carręis latiſſimos & fertiliſſimos agros ab opido Arabię, quod Caria dicitur.

¶ Carrę, arum, ciuitas Meſopotamiæ trãs Edeſſã Eraſſi, & Romani exercitꝰ cruore nobilis, Vnde Luca Aſſyrias latio maculauit ſanguine Carras.

¶ Carrus & carrũ vtroq; modo dicitur, a cardine quatuor rotarum, vel ꝙ currendo ſonet. Cęſar, Inter carros impedimentaq; prælium commiſerunt. Hircius. Pompeius ea die per viarum anguſtias carra complura, multoſq; laniſtas retraxit.

¶ Carrucha pe. pro. genus vehiculi. i. currus. Hinc carrucharius, qui carruchas agit.

¶ Carrucharius, a, ũ, qđ ad carruchã ptinet. Põpo. Plęraſq; mulas carrucharias tales eſſe, vt trãſiri nõ poſſint.

¶ Carico, as, pe. cor. qd ſignificet. Hie. expreſſit ſic ſcribẽs Origenes maiora cogitans, propriũq; ingeniũ ferre nõ ſufficiẽs oneribus maioribus caricabat ſe. Et cum ſic incedere non poſſet ruina magna deuolutus eſt.

¶ Caros crapularis redundantia a καρόω perturbo, vexo agito, ſeu a καρόομαι qđ eſt a capite aggrauor oblidor velut ab oppreſſura capitis & ingenij offenſione.

¶ Caryatides ſtatuę muliebres in ędificijs, vt ait Vict. ſicut viriles, q̄ mutulos aut coronas ſuſtinent. Telamones a nr̃is Atlantes a grę̨cis appellatę. ☿ Nã deſtructa Carya, & interfectis viris matronę in ſeruitutẽ adductæ fuerũt, nec ſunt paſſę ſtellas deponere, vt ęterno ſeruitutis exẽplo graui cõtumelia preſſæ pœnas pendere viderent̃ pro ciuitate. Ideo q tũc architecti fuerũt earũ imagines ædificijs publicis deſignauerũt oneri ferẽdo, vt etiam poſteris pœna Caryatidum memorię traderetur. Alij a Carya Laconicę terræ opido.

¶ Cariſſam antiqui pro vafro vſurpabant. ☿ Et nonnulli a carne deductum putauerunt.

¶ Caritas ſine, h, a careo ſignificat inopiam Liui. lib. xi. Caritas primũ erat annonę ex incultis ꝑ ſeceſſionẽ plębis agris. Vñ & carus in ea ſignificatiõe, qua opponitur

vili. Differunt tñ caritas & inopia, ꝙ caritas ſit rerũ pœnuria, q̃ adhuc extant, inopia earũ q̃ nõ extant. Cicero pro domo ſua, Qua ex re primũ notare deinde inopia. Caritas annonę eſt, inopia ſeu pœnuria aliarũ rerũ. Charitas cum, h, latine amor dr̃ a χάρις gratia & amor. Et eſt quædam charitas amoris ſpecies, q̃ ad homines tãtum ſpectat pro dignitate & qualitate perſonarum, amor ad omnia. Nam maxima charitas debetur parentibus, proxima filijs, & deinceps reliquis. Sic charus cum aſpiratione ſignificat gratum, & amore deuinctum. ☿ Vel charitas, vt Speu. ait eſt integra animi declaratio ciuilis ſcientia honeſtorum atq; vtilium.

¶ Catinę, arum, nomẽ vici Romani, in quo fuit domus Põpeij. Ver. Lautis mugire carinis. Var. carinas dici putat ab eo ꝙ hic orit̃ caput ſacręvię κάρα latine caput dr̃.

¶ Carina pe. pro. pars nauis & ipſa nauis concauitas, licet qñq; pro tota naui ponatur. ☿ Carina etiã eſt infima trabs, vbi nauis fundatur. Ouid. lib. iiij. de Pon. Dum mea puppis erat valida fundata carina.

¶ Carinare eſt in modũ carinę formare. Plin. lib. ix. Saliunt pectines & extra volitant, ſeq; & ipſa carinãt. Et carinatum concauum. Aliqñ carinare eſt probra obijcere, ꝙ carinantes. i. probra obijcientes ſint infimę ſortis homines ſicut & carina.

¶ Carinatim ſignificat ad ſimilitudinem carinę.

¶ Carmania regio maioris. Aſię, cuiꝰ metropolis eſt Carmania, & populi Carmanij, qui teſte Pom. ſine veſte ac fruge ſine pecore, ac ſedibus corijs piſcium veſtiuntur.

¶ Carmelus pe. pro. & cũ vnico, l, latine & gręce dicit̃. Hebraice vero chermel. Et ſunt duo montes authore Hie. qui hoc noĩe vocant̃. Alter galileę ꝓuincię, in quo fuit. Nabal carmelus maritꝰ Abigail ad Auſtralẽ plagã. Alter iuxta Ptolomaidẽ mari imminens, in quo Helias propheta flexis genibus pluuiam impetrauit.

¶ Carmon, eſt locus in Meſſenia, & tẽplũ Apollinis, in Laconia, & in Arcadia flumẽ, & mõs in Peloponneſſo.

¶ Carmen quaſi canimen a canendo dici põt quicqd eſt meretrice ſcriptũ. Vñ Verg. verſum vnũ carmen dixit. Et rem carmine ſigno. Et duos ſimiliter cũ ait, Tumulo ſuperaddite carmen. Tota inſuper Aeneis hæroicũ carmen dr̃, & carmẽ buccolicũ, vt tale tuũ carmẽ &c. Quandoq; carmen dicitur incantatio, vt carmina de cęlo poſſunt deducere lunam.

¶ Carmen, quo Romani vtebantur in vrbiũ expugnatione erat huiuſmodi. Si deus, Si dea eſt, cui populus ciuitaſq; Carthaginenſis eſt in tutela. Teque maxime ille, qui huiꝰ vrbis tutelã recepiſti pręcor veneror q; veniãq; a vobis peto, vt vos populũ, ciuitatẽq; Carthaginenſem deſeratis, loca ſacra, tẽpla, vrbemq; eorum relinquatis. Abſq; ijs abeatis. Eiq; populoq; & ciuitati metũ inijciatis, proditiq; Romã ad me, meoſq; veniatis, noſtraq; vobis loca, tẽpla ſacra, vrbs acceptior probatiorq; ſit mihi populoq; Romano, militibuſq; meis p̃poſiti ſitis, vt ſciamꝰ intelligamuſq;. Si ita feceritis, voueo vobis templa, ludoſq; facturum. Cc.

¶ Carmẽta & carmẽtis Euãdri mater a carminibꝰ, quibꝰ dabat reſpõſa cũ proprie Nicoſtrata vocaretur. Erat hęc rerũ futurarũ admonitrix, q̃ Phœbo dedicata carminibus oracula ſignificabat. Hinc carmẽtalis porta. Ver. Et carmentalẽ Romano nomine portam. Poſtea vero ſcelerata dicta eſt, ꝙ per eã ſex & trecenti Fabij cũ cliẽtum quinq; milibꝰ egreſſi aduerſus Hetruſcos ad amnẽ Cremeram oẽs interfecti ſunt. Oui. Carmẽtis portę dextro eſt via proxima Iano. Ire per hanc noli quiſquis es, omẽ habet: Illa fama refert Fabios exiſſe trecẽtos. Porta vacat culpa, ſed tamen omen habet.

¶ Carminare, eſt q̃ſi pectinare. Pli. li. ix. Iuſſũ eſt e quinquagenis faſciũ libris quinas denas carminari. Et li. xj. Hãc ab his quoq; gigni ſubigiq; vnguium carminatiõe mox trahi inter ramos, tenuari ceu pectine.

☿ Carminarij vocantur lanarũ purgatores, qui a ſpurcitijs purgant.

☿ Carius nomẽ filij Iouis & Danaes, q diuinos honores in Lydia aſſecutus eſt, qui etiam monti nomen diuidit.

¶ Caro ꝓprie mortuorũ dicta eſt, ꝙ careat aĩa, inqt Dona. vel, r, pro, d, ponit̃, vt ſit caro quaſi cado, qm̃ cũ ſine aĩa eſt, cadit. Ver. Belloq; caduci Dardanidę. At Aiero. ĩter carnẽ & pulpã ſic diſtinguit, vt Caro ſit q̃ ſanguine venis, oſſibuſq;, neruiſq; conſtringit̃. Pulpa q̃ manducatur, eo ꝙ pulſetur & concidatur. Et non ſolum de animalibus, ſed etiam de piſcibus, pomiſq; caro dicit̃. Quidam hoc nomen a gręco deriuant κρέας, a quo fit creo.

¶ Caruncula a nominatiuo caro dimin. eſt Carnicula vero a carnis nominatiuo ſecundum antiquos.

¶ Carniuora pe. cor. dicunt̃ animalia, quę carnes vorãt. Vñ dicimus aquilam carniuoram. Pli. lib. x. Serratorum dentium carniuora ſunt omnia.

¶ Carneus, a, um, qđ ex carne eſt, vt fruſtum carneum,

¶ Carnoſꝰ, a, um, qđ eſt pingue. Carnoſitas, pinguedo.

¶ Carnarius, qui carnes vendit. Similiter qui in edẽda carne delectat̃ carnarius vocatur. Martialis, Carnarius ſum pinguarius non ſum.

¶ Carnarius, a, um, qđ ad carnẽ pertinet, vt carnaria taberna, vbi carnes venduntur.

¶ Carnariũ ꝓprie locꝰ vbi caro ſalſa ſuſpẽdit̃, ſeu reponit̃. Pli. Quippe e macello aut carnario vidẽdũ eſt. Qñq; etiã dr̃ locꝰ, vbi carnes tantũmõ vendunt̃. Plau. Cœnã e carnario emit iã factꝰ ſatur. Varro tabernã carnariã vocat. Qui vero carnes in carnario vendũt, et iã lanij appellant̃, & carnarij. Interdũ carnariũ accipit̃ ꝓ ipſa carne, ſicut cibariũ ꝓ cibo. Plaut. Qui mihi carnariũ parauit ridiculus ad ientandũ. Et carnarium inſtrumentũ dicitur cum pluribus vncis, quibus ſuccidæ appẽduntur.

¶ Carnifex, qui carnes ex hominibus facit. Hinc excarnifico, as, pro excrucio Terẽ. in Heau. Huiuſmodi ſemper comminiſcere, vbi me excarnifices.

¶ Carnificor, aris, depo. ſignificat carnificis officiũ ago.

¶ Carnificiũ, ipſe actus carnificis, qđ & carnificina dr̃.

¶ Carnificina, æ, pe. pro. locꝰ publicus, in quo iuſſu magiſtratꝰ hoĩes ſontes a carnificibꝰ occidunt̃. Plau. Quid ſi deſperatis rebꝰ carnificinã petat. Sueto. de Tiberio. Carnificinę eius oſtẽdit̃ locus capreis, vñ dãnatos poſt longa, & exquiſita tormenta p̃cipitari corã ſe in mare iubebat. Et carnificina dr̃ carnificis officium, ſeu carnificatio, & cruciatus. Plau. in cap. Vel carnificinã hunc facere poſſum perpeti. Cyprianus ad Demetri. Quæ hæc eſt inſanabilis carnificinę rabies? q̃ in explebilis libido ſæuitiæ? Cato carnificinas dixit plurali numero pro tormentis & crudelitatibꝰ. Vbi ſocietas inquit, vbi fides maioꝝ inſignitas, iniurias, plagas, verbera, vibices, eos dolores, atq; carnificinas per dedecꝰ, atq; ignominiã te facere auſum eſſe. Plau. in ciſ. ſingulari vſus eſt. Credo ego amorẽ primũ apud hoĩes carnificinã commentum. Cic. lib. iij. Tuſc. per tranſlationẽ dixit. Nã cũ oĩs perturbatio miſeria eſt, tñ carnificina eſt ęgritudo, quia inſtar carnificis cruciat, laniat pręcordia, lacerat animum, excarnificatumq; conficit. Poſſet tñ hic carnificina accipi veluti pro fœmina excarnificante, ſicut a Plauto dicitur fœmina opificina.

¶ Carnificinꝰ, a, um, ponitur pro crudeli & carnifice digno. Cic. Carnificina eſt iſta crudelitas.

¶ Carna, dea q̃ vitalibus humanis, ſeu cardinibꝰ pręeſſe exiſtimabatur. Vñ Ouid. lib. vj. Faſt. Prima dies tibi carna datur, dea cardinis hęc eſt. Hęc ſtriges nocturnas puerorum, vt dicebant cunas infeſtantes a limine ſummouebat.

☿ Carnuntij populi, a Carnunto dicti, de quibus Pli. li. iiij. Superiora inter Danubiũ & Hircinium ſaltum vſq; ad Pannonices Hyberna carnuntij tenent, Germanorumq; ibi confinium eſt.

☿ Carnutũ opidũ, quod Germanię finis eſt. Pli. lib. vlt. abeſt centum. M. paſſuum a Carnunto litus Pannoniæ,

quo a Germania ſuccinum importatur.

☿ Carni populi ſunt ſupra quos Apeninus mõs incũbit lacũ hñs in amnem Iſaram confluentẽ, qui rapto ſecum Attage fluuio altero effertur in Adriaticum ſinum.

✣ Carnotũ regio eſt totius Gallię media Dryudũ ſedes de quibus in dictione Dryudę.

✣ Carniothũ hęrba eſt quã nõnulli ſanguinariã vocãt. Alij polygonum dicunt, & carninothron. Cc.

✣ Capar veteres dicebant vas grande, quo vinũ recondebatur. Cc.

¶ Carpathos pe. cor. Inſula contra Aegyptũ media inter Rhodũ & Cretã ducentorũ ſtadiorũ circuitum hñs quatuor inſignis vrbibus, a qua vicinũ mare ad Aegyptum vergens Carpathium dictum eſt.

¶ Carpatinę pe. pro. calciamentũ ruſticũ a carnibus appellatum, & fiebant ex recentibus corijs bubulis,

¶ Carpentũ vehiculi genus dictũ, quaſi carmentum a Carmenta Euandri matre. Ouid. lib. j. Faſt. Nam prius Auſonias matres carpẽta vehebãt: Hęc quoq; ab Euandri dicta parente reor.

¶ Carpentarius, faber qui carpẽta facit. Et carpentariꝰ faber lignarius. Hiero. Carpentarius artifex fecit ſcãnũ. Carpentarius equus, qui carpentũ ducit. Carpentarium opus quod ad fabrum lignarium pertinet. Hie. in Exo. Et opere carpentario.

✣ Carpio piſcis notꝰ, qui capit̃ in Bęnaco carpũ vulgo dicimus. Cc. ✣ Carpis. Scythię fluuius eſt. Cc.

¶ Carpophorus pe. cor. nomẽ viri propriũ, & latine dicitur fructifer, gręci em̃ καρπὸν fructũ φορεῖν ferre dicũt. Hie. ad Euſto de morte Paulę. Salue Efrata regio vberrima, atq; καρποφόρα cuius ſterilitas deus eſt.

¶ Carpo, pis, pſi, ptũ, decerpo. Ver. Inſere Daphni pyros carpẽt tua poma nepotes Itẽ carpere eligere. Terẽ. in adel. Vnũquodq; quod erit belliſſimum carpã. Item reprehẽdere. Mar. Carpere vel noli noſtra vel ęde tua Itẽ Frui. Ver. Carpamꝰ dũ mane nouũ, dũ flumina creſcunt. Itẽ lędere, vt carpit em̃ vires paulatim vritq; vidẽdo fœmina, carpere viã eſt ambulare, carpere vitales auras ẽ haurire, carpere lanã eſt attenuare. Ver. li. j. Geor. Nec nocturna quidẽ carpentes penſa puellę: Neſciuere hyemem Carpere linũ eſt euellere. Hęrbaſq; cũ ſemine & radicibꝰ carpunt. Carpere cibũ eſt paſci, cõpoſita ſunt decerpo, excerpo, & diſcerpo. De quibus locis ſuis.

☿ Carpocrates nomẽ cuiuſdã hęretici, qui negabat mũdum a deo factum.

¶ Carpatim aduerbiũ ſignificat hinc atq; illinc carpendo non ipſam ſeriem ſequendo.

¶ Carpinus pe. cor. genus arboris notę de acerũ genere. Columel. lib. vj. Quinetiã cornꝰ & carpinus & ornus nũnunq̃, & ſalix a plęriſq; in hoc ipſum diſponitur. Pallad. Carpinus vltima arbor.

✣ Carpophillos herba eſt, Daphnen nominant. Cc.

¶ Carta ſine, h, nomen fuit vnius ex Darij principibꝰ.

¶ Charta cũ, ch, aſpirato, eſt dictio Gręca, & ꝓprie fit ex papyro, apud Gręcos vero pro eo poni cõſueuit, qđ nos librũ dicimus. Oui. lib. iij. Triſ. Nullus in hac charta verſus amare docet. Hinc chartaceꝰ, a, um, Vlpianꝰ de lege. li. iij. Qđ ſi in codicibꝰ ſint mẽbraneis, vel chartaceis, vel etiã eboreis, vel alteriꝰ materię. Chartula diminutiuũ eſt. Hie. Volo in chartulis meis ineptias ſcribere. Aliqñ vero charta poni ſolet ꝓ folijs, in quibꝰ ſcribimꝰ, ſeu ſint papyracea, ſiue mẽbranea, aut ex Pergameno, aut ex alia materia Quint. Cũ aperto codice chartas explicaret. Vñ Suet. in Nero Plũbeã chartam ſupino pectore ſuſtinuit. Pli. li. xiij. refert chartã Alexãdri magni victoria repertã, author eſt. M. Var. cõditã ĩ Aegypto Alexandri, & antea nõ fuiſſe chartarũ vſum, palmarũ folijs primo ſcriptitatũ, deinde quarũdã arborum libris poſtea pauca monimẽta plũbeis voluminibꝰ mox & priuata linteis confici cœpta aut ſchœdis. Voſpicꝰ in Aureliano, Quę oĩa ex libris linteis in quibus ipſe quotidiana ſua ſcribi præceperat.

¶ Charta fuit vrbs, haud procul a Tyro. Vñ fortaſſe, & chartago habet aſpirationem.

¶ Carthago vrbs Aphricę celebris, q̃ poſt Troianũ bellũ, vt docet Euſe. a Didone cõdita fuit, & apud nos nouã ciuitatẽ ſignificat. Eſt & alia Carthago in Hiſpania, quã Haſdrubal cõdidit, q̃ noua perpetuo epitheto dicit̃ ad differẽtiã Carthaginis. Libycę. Hoc nomen quidã a charta opido, haud procul a Tyro dici putãt, Cice. vero lib. ij. de natura deorũ ſcribit dictã a Carthagine Herculis filia cum Byrſa diceretur.

¶ Carthaginenſes dictio ſex ſyllabarũ eſt. Nã authore Priſcia. inter, n, & e, interponit̃, i. Aitenim li. iiij. Si tertię ſint declinationis abijciũt extremũ, s, genitiui, & aſſumũt enſis, vt piſtor piſtoris piſtoriẽſis, Carthago Carthaginis Charthaginienſis. ☿ Annius, Hoſtẽ qui feriet mihi erit Carthaginienſis. ſed hunc catalogum ſyllabarũ doctiores deriderent & greci.

¶ Carthallum, caniſtrũ. Hie. in Deuter. Tolles de cunctis frugibus tuis primitias & pones in carthallo.

¶ Cartophylacum, latine ſcrinium dicit̃, in quo libri & ſcripturæ reponuntur.

¶ Cartilago pe. cor. concauitas illa, quę eſt circa aures.

¶ Carteia, opidũ eſt Hiſpanię, Carteſeos a Gręcis dicitur. Vnde Carteſius, a, um, vt Littus Carteſium, in quo freti anguſtiæ ſunt.

¶ Caryca pe. cor. eſt genus ficuum a loco ſic dictarũ, vt docet Iul. Pol. Apud multos tamen pro ficu ſicca accipitur. Ouid. lib. j. Faſt. Quid vult fama ſibi rugoſaq; caryca dixi. Tamen. Suidas immo. xij. Illi Suidę cõpoſitores, aliter interprętant̃. ſ. καρύκη ἔδεσμα ἐκ πολλῶν συγκείμενον βρῶμα λύδιον ἐξ αἵματος καὶ ἄλλων ἐδεσμάτων ἀφ' οὗ καὶ τὸ συνταράττειν τι καὶ ἀναδεύειν καρυκεύειν φασί. ✣. i. caryca, eduliũ ex multis conſtans Lydius cibꝰ ex ſanguine, & alijs ferculis, a quo turbare καρυκεύειν dicũt. Eſt igit̃ ſi de ętymologijs gręcarũ dictionũ gręcis credimus farcimẽ illud, quod vulgo dicitur baldoni, farcimẽ ex ſanguine, & alijs eſculentis, quod Lydij primi inuenerunt.

✣ Carnuſij populi ſunt Troglodytis finitimi pariter, & Aethiopibus in finibus Aphricę, & latus ad meridiem ſpectans inhabitant. Cc.

¶ Charybdis & Scylla duo monſtra ſunt in freto ſiculo, de quibus Verg. Dextrum Scylla latus læuum implacata charybdis Obſidet. Et aũt locꝰ ſicuti ſcribit Sal. iuxta Taurominitanũ litus, extatq; fabula charybdim mulierem fuiſſe rapaciſſimam, quę cum Herculis vaccas rapuiſſet a Ioue fulminata eſt, & in hoc monſtrũ cõuerſa. Eſt igitur charybdis mare periculoſum nautis, quod cõtrarijs fluctuum curſibus colliſionem facit, & rapta q̃q; abſorbet & reijcit. Ouid. Et vomit epotas ſęua Charybdis aquas. Seneca ad Lucil. Scyllam ſaxum eſſe, & quidem terribile nauigantibus optime ſcio. Charybdis an reſpondeat fabulis perſcribi mihi deſydero. Fac nos certiores vtrum vno tantum vento agatur in vertices, an omnis tempeſtas ac mare illud contorqueat, & an verum ſit quicquid illo freti turbine arreptũ eſt per multa millia trahi. Thucydides lib. iiij. ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς ἡ μεταξὺ ῥηγίου θάλασσα καὶ μεσσήνης ᾗπερ βραχύτατον σικελία τῆς ἠπείρου ἀπέχει καὶ ἔστιν ἡ χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο. ✣ Id eſt, Eſt autem fretum inter Rhegium mare & Meſſenẽ, a quo breui ſpacio Sicilia a continente diſtat, & eſt charybdis appellatum.

¶ Caryon nux dicitur a capitis grauedine propter odoris grauitatem.

¶ Carion dr̃ oleũ qđ fit e nucibus iuglandibꝰ, & alopecijs vtile eſt, tarditatiq; auriũ infuſum, cęterum ſapore graui. Vnde apud nos eſculentis non admiſcetur.

✣ Nonnulli carynion legunt.

¶ Caryopon nucis ſuccũ ſignificat, vt inquit. Pli. li. xij.

¶ Cariotę, ſiue caryotides e palmis naſcunt̃ quas alij dactylos, alij palmulas, alij magaridas appellãt Pli. Caryo

tas inter palmas celebratas cibo qdē & ſucco vberrimæ ex quibꝰ p̄cipua. Var. lib. ij Nō ſcitis palmulas caryotas ſyriam parcere inuectas in Itiam nō poſſe. Papy. in ſyl. Prægrandes vina capita inimica caryotides cadebant.

✣ Cariotes hęrba eſt folijs myrti acutis & pungentibꝰ, fructus eius nux vocatur. Cc.

¶ Caryſte es, & cariſtos ſti, inſulo vna ex Cycladibꝰ ſita in Euboico mari, varij marmoris ferax, excedebant̄ eñ ibi colūnę marmoreę q̄ a loco etiā Caryſtęa appellabantur. Lu. li. v. Qua maris āguſtat fauces ſaxoſa Caryſtos. Senec. Ferax varij lapidis Caryſtos Hinc Caryſtęus, a, um. Oui. li. iij. faſto. Q uaq; Caryſtęis frāgit̄ vnda vadis. Eſt etiā ciuitas eiuſdē noīs ī Euboia, vt li. iij. Pto. ſcribit

☿ Caryum Laconię opidū, a quo Diana Caryatis, ꝙ illic coleretur. Victru. Caryam vocat. V nde ſunt. Caryatides columnæ in antiqus ſubſtructionibus celebratæ.

¶ Caſa domꝰ a cauatiōe dicta. Nā antiq cauatas rupes inhabitabant. Vel dr̄ a facile cadendo. Quippe a cado fit frequentatiuū caſo, as. Diminutiuū a caſa eſt caſula.

¶ Caſo, as, frequenter cado, a quo fit aliud frequēta. Caſito, as, qđ ſignificat frequēter caſto. Pal. iuriſcon. Si antea ex tegula caſitauerit ſtillicidium poſtea vel ex tabulato vel ex aliqua materia caſitare non poteſt.

¶ Caſaria dicitur mulier quæ caſam cuſtodit.

¶ Caſabundus crebro cadens.

¶ Caſſus, a, um, qđ eſt inane & vacuū fragile, atq; omni re carēs, vt caſſa nux a Plauto, & Hora. dicta. Luc. Caſſa fraude parat. Plaut. in aul. Virginē habeo grandē dote caſſam atq; illocabilē. Ver. Lumine caſſum & ethere caſſos dixit pro vita priuatos & vacuos. Vñ & caſſis, & per diminutionem Caſſiculus. Hinc incaſſum aduerbium.

¶ Caſſo, as, ſignificat deleo, vt de euāgeliſta Ioanne legitur. Ex totius ſenatuſconſulto definitū eſt, vt quicqd Domitianus fieri voluiſſet, caſſaretur. Et caſſare contundere. Verg. Caſſateq; rates.

¶ Caſa inſula a Caſo Cleomachi patre dicta, ab hac & Caſius mons in Syria colonis eo deductis. ☿ Huiꝰ noīs prima breuis eſt. Ab hac & Caſius mōs in Syria. Sūt aūt multę Caſorū inſulę per ambitium a quibꝰ veſtis nomē caſiaca quod & nunc quoq; durat vulgo græci milites caſianā vocant. Euſta. appellat a monte Caſio.

¶ Caſcus, a, um, ſignificat vetus. Cuius verbi origo Sabina eſt. Aennius, Q uāprimū caſci populi genuere latini. Manilius ait caſcum duxiſſe Caſcam nō mirabile eſt. id eſt vetulam nupſiſſe ſeni.

☿ Caſcinum opidū dictum eſt ꝙ ſit vetus. Et caſcinū forum vetus appellant. Oſcorum lingua.

¶ Caſuar ſenex dictus. Et a cadendo deducitur, vt nonnulli volunt.

¶ Caſius mōs in finibꝰ Agypti Arabię cōterminus magni Pōpei tumulo clarꝰ. A quo etiā fit Caſius, a, um. Luca. li. x. Lucifer a Caſia ꝓſpexit rupe diēq;. Eſt & in Syria Antiochenu Caſius mōs ſuper Seleuciā, cognomine Pieriā, vt author eſt Pli. Sed hoc Caſium ij, mons apud Euphratē vbi Traianus dicauit crateras argēteas in tēplo Iouis Caſij cū epigrāmate, quod Suidas proſequit̄.

¶ Caſia per ſimplex, ſ, frutex eſt āplitudine cubitorum triū ſuauiſſimi odoris & virtutis cynnamomi. Hie. appellat hęrbā cū in canticis inqt. Caſia quoq; qm̄ id genꝰ hęrbę aquis in deſinētibꝰ nutriri dr̄, & coaleſcere, redēptionē humani generis per aquas baptiſmi indicat datam. Oui. vt Pli. li. vij. ſcribit iuxta Cynnami cāpos in ęthiopia, ſed in mōtibꝰ craſſior ſarmēto tenui cute verius quā cortice naſcitur. Sunt tñ qui dicūt caſiam eſſe nomē hęrbę atq; arboris ſicut balſamus hęrba & arbor balſami. Ver. Tū caſia atq; alijs intexēs ſuauibꝰ hęrbis. Hęc alio noīe dr̄ fiſtula, vt author eſt Hier. in explanatione, p̄s. Eructauit, vocalis in laudes dei & oēs pituitas & rheumata voluptatum ſuo calore excoquens.

¶ Caſeꝰ a coeūdo, vl' vt inqt Var. a lacte coacto dr̄. Nā fit lacte coagulato hędino ī primis vitulorū ve coagulo.

☿ Caſeus muſteꝰ. i. recēs & mollis eſt magis amabilis q̄ vetꝰ & aridꝰ. Caſeꝰ oxygalacticꝰ cōmēdat̄ a Galeno dr̄ q; quaſi acetoſum lac. Nā gręci τὸ ὄξος acetū vocāt & γάλα lac, vñ Galacto potę, dicti ſunt ppl'i quibus lac victū pręſtat. ✣ Caſmœnas pro camœnas veteres dicebant.

¶ Caſſes rętia ſunt ꝙ vacuas habeāt maculas. Vñ & caſſum ꝓ inani & vacuo, & incaſſum ꝓ fruſtra quaſi abſq; caſſibꝰ ſine quibꝰ venatio eſt inanis, tractū ab araneарū caſſibꝰ ꝙ ſint leues & nulliꝰ pōderis. Sūt etiā caſſe galeę ꝙ vacua ſint ad capita recipiēda. Sed differūt genere, & diuerſum habent genitiuū. Cū eñ ſignificat laqueū vel ręte eſt gene. maſ. & habet genitiuū nominatiuo ſimilē vt caſſis, is. Oui. Incidit in caſſes p̄da petita meos. Pro galea fœmi. ge. eſt, & caſſidis genitiuū facit. Iuue. Lorica & fracta de caſſide buccula pendens.

¶ Caſſida, æ, idē quod galea, Proper. Aurea cui poſtq̄ nudauit caſſida frontem.

¶ Caſſiculꝰ diminu. a caſſis ꝓ ręte. Hiero. Nequaq̄ aranearum mihi opponas caſſiculos. Dicitur & caſſilū a caſſibus, per diminutionem dictum.

¶ Caſſita pe. pro. auis quā alij alaudā, alij galeritū dicūt

¶ Caſſiteros pe. cor. latine ſtānū, vel plūbū dr̄. Iñ Caſſiterides inſulę decē in Indico Oceano, vñ plūbū cādidū effodit̄. Pli. lib. iiij. Ex aduerſo Celtiberię cōplures ſunt inſulę Caſſiterides dictę a gręcis a fertilitate plumbi.

¶ Caſſiope ſiue caſſiopea. Cephei regis ęthiopū vxor & Andromedes mater q̄ cū Nereidibus de pulchritudine certauit. Pro quo facto inter ſydera cōſtituta fert̄. Eſt aūt ſydus ita figuratū, vt in ſella ſedeat. Conſtat ſtellis. xxx, occidens, cū ſcorpione, capite cū ſedili reſupina ferri proſpicitur. Exoritur autem cum ſagiptario.

✣ Caſſius proprium nomen viri, a quo via ſtrata Caſſia dicitur. Cc.

¶ Caſſitias viſci ſpecies in abiete & larice naſcens. Cc.

¶ Caſpiū mare dr̄ qđ inter Caſpios mōtes eſt a quibus nomē accepit Hircanos & immēſum occupat ſpatiū. Caſpię porte varię dicunt̄. Quidā Amazones portis Caſpijs egreſſas ad Alexādrū veniſſe in Hircaniā ꝓdidere. Sed illę Caucaſię fuerunt per quas trāſitꝰ eſt ex Hyberia in Scyriā. Neronis quoq; principis cōminatio ad Caſpias portas, vt inquit Plin. Verū mōs Taurus tribꝰ in locis interruptus quaſi portis quibuſdam tranſitur in Ciliā, & in Mediā. Sed illę tñ Caſpię portę appellant̄, q̄ apud Medos exiſtūt, ſicut ex Ptole. Plin. & Strabone licet intellige, per has tranſitus eſt ex Babylone ac Perſide ad mare Caſpiū. Et hinc fortaſſe Caſpię dictę ſunt, ꝙ aliquę gentes vicinis inſident mōtibꝰ appellatę Caſpię. Iuga vero Caſpia ꝓcul hinc abſunt, & ad Armenios vlterioreſq; populos pertinent. Portę aūt Caſpię (vt Solinus inquit) pādunt̄ itinere manufacto millibꝰ octo paſſuū longo. Nā latitudo vix eſt plauſtro permeabilis.

¶ Caſtalius, fons caballinꝰ & Libethris dr̄. Eſt in radicibꝰ Parnaſi muſis ſacer, a virginę Caſtalia, q̄ Apollinē fugitans p̄cipitata, & in fontē verſa eſt, cuius aquā dicūtur bibere poetę. Hunc fontē dicit Acron fuiſſe in Lycia, vbi armenta Apollo fertur pauiſſe.

¶ Caſteria ſignificat locum vbi cum nauigatio conquieſcit remi gubernacula reponuntur. Plaut. Quin ſi pol repoſui remum ſola ego in caſteria vbi quieſco omnis familiæ cauſſa conſtitit tibi. ☿ Caſteria etiam authore Lactan. dicitur partica quam in naui hortator remigum tenet quaſi inceſſerit remiges non deſinunt, ſi depoſuerit conquieſcunt a labore.

¶ Caſtrū numero ſingulari locus eſt muris munitus dictum a caſa, ꝙ ſit coniunctio quædam caſarum.

¶ Caſtra plurali numero appellant̄ exercitꝰ cū in ꝓcinctu pergūt, aut in certo quodlibet itinere demorant̄. Similiter locꝰ in quo milites tentoria fixerūt vel ipſa tētoria in qbꝰ milites diuerſant̄. Vñ & de nauibꝰ. Verg. dixit. Nos caſtra mouemꝰ qm̄ in illis milites eſſent. Dicta caſtra quaſi caſtra & caſtrata, ꝙ ibi caſtret̄ libido. Inde

eñ mulieres abeſſe iubebat militaris diſciplina. Vt̄a caſtri ſimilitudine ꝙ foſſa valloq; q̄ſi muro circūdari ſolēt.

¶ Caſtrametor pe. cor. caſtra loco vulgo acāpare dicit̄.

✣ Caſtanea nō a caſto deducit̄, ſed gręca vox eſt, quippe gręci καστάνεων vocant e nucum genere. Vergi. Caſtaneę molles & preſſi copia lactis. Cc.

✣ Caſtaninum oleum ex caſtaneis factum. Cc.

¶ Caſtellum, paruus vicus muris circūdatus dimi. a caſtro. Et caſtellū dicit̄ receptaculū illud qđ aquā publicā ſuſcipit ex quo fluit aqua fiſtulis. Frōtinus, Oē plumbū & oēs impenſę ad aquęductus & caſtella & lacus pertinentes inde erogantur.

¶ Caſtellani dicti qui caſtellum habitāt, ſicut ob opido opidani, & a vico vicini.

¶ Caſtellatim aduerbiū quaſi turmatim per caſtella diſiecti. Liui. li. vij. Vt hoſtes & nocturno pauore attōitos & circa collem caſtellatim diſſipatos aggrederetur.

¶ Caſtrare proprie eſt virilia amputare. Iuue. Nullus ephebum Deformē ſęua caſtrauit in arce tyrannꝰ. Licet & de quacūq; trūcatione ſiue priuatione qñq; dicat̄. Pacu. Vt eſſet aliquis qui linguā eius caſtraret. Quidā caſtratos ſpadones & eunuchos ita diſtinguūt, vt caſtrati ſint quibꝰ teſtes naturaliter deſunt. Spadones qbꝰ violenter detracta eſt virilitas. Eunuchi a dominis caſtrant̄ vt diutius eis abutant̄, inde nomē εὐνὴ καὶ ἔχω ἀπὸ ἀσπάζω euello. Vlpia. tamen ſpadonum nomine omne genꝰ curatorum comprehendi ſcribit.

¶ Caſtrēſis & hoc caſtrēſe qđ ad caſtra ptinet. Vñ caſtrēſes vigilię & caſtrenſenſe peculiū eſt qđ a parētibus vel cognatis in militia agenti donatū eſt, vel qđ ipſe filiuſfamilias in militia acquiſiuit, qđ niſi militaret non acquiſiturus fuiſſet. Et caſtrenſia bona dñr q̄ licet in militia filiofamilias nō acquirunt̄, ita tñ fiunt ipſius acſi acquiſita in militia fuiſſent, vt ſunt ea q̄ ex officij acquiruntur.

✣ Caſtrenſe verbū eſt quo heroes fortiſſimi ob rē bene geſtam imperatores ſalutantur. Cc.

¶ Caſtigo, as, pe. pro. ꝓprie verbis repręhēdo, quaſi caſtum. i. honeſtū ago. Ver. Hic grauis Entellum dictis caſtigat Aceſtes. Qñq; caſtigare eſt vindicare, punire. Idē li. viij. Caſtigatq; dolos, ſubigitq; fateri. Hinc caſtigatū dicimus correctum, emendatumq;.

✣ Inde caſtigatio & caſtigatiuncula diminutiuum. Cc.

¶ Caſtitas & pudicitia paria putant̄, cū ſit pudicitia ab iniuria turpiū libidinū libera. Caſtitas ob his contigi eſt remota. Ver. lib. ij. Geor. Caſta pudicitiā ſeruat domꝰ. Caſtū dr̄ immaculatū quaſi caſtratū. Nā caſtrare eſt pudenda amputare. Q ui vero ſine pudendis eſt neceſſario caſtus eſt. Per tranſlationē caſtus capit̄ pro honeſta & cōtinenti, vt ſit caſtus quaſi vacuus. Plaut. in penu. Vt deceat nos eſſe a culpa caſtas. Vñ dicimus vxorē caſtā, & caſtum cantū in quo nihil eſt laſciui. Et caſtam manū q̄ ſe ab alienis continet. Itē pro pio & religioſo. Vergi. Quiq; ſacerdotes caſtidum vita muneret.

✣ Caſtitudinem pro caſtitate veteres vſurparūt. A Caſto fiūt aduerbia Caſte. i. pudice, Caſtius, Caſtiſſime. Cc.

✣ Caſta mola dicebatur ſacrificij genus, quod veſtales virgines faciebant. Cc.

¶ Caſtor animal latine fiberPonticꝰ, cuiꝰ teſticulos medici caſtoreum vocāt. Hinc cōprehenſa parte nō anteq̄ concrepuerint oſſa morſu reſoluit. Caſtor & pollux fratres quos Tintaridas vocant, ſicut & Helena eorū ſoror Tindaris nuncupata, gręce dioſcurri appellant̄. Hi poſt mortē inter notiſſima ſydera cōſtituti fuere. Qđ plane ſignū gemini dicit̄ & gentibꝰ pro dijs habiti ſunt. Vnde Romæ in foro erat ędes Caſtoris & Pollucis, qm̄ ſicut Diony. lib. vj. antiquitatum ſcribit, in pugna ad Lacum regillū apparuerunt forma auguſtiore ducentes equitatum Romanū aduerſus latinos, qui haſtis feriebant propellebantq; aduerſarios, ſocios vero cohortabant̄. Quæ potiſſima cauſa fuit, vt latini fugarentur & caſtra caperentur. Idem mox viſi ſunt ſudorē equorum abluentes iuxta fontem Iuturnę. Deinde conſpectu mortalium ſe ſubduxerunt. Caſtor quoq; & mecaſtor & peręcaſtor aduerbia iurandi quaſi per ædem Caſtoris.

☿ Caſterochiras ventri manos vocant, quoniam ſuo artificio viuant.

¶ Caſtula, palliolū quo puellę nudę infra papillas p̄cingebantur. Var. Caſtulam mulier ſumpſerat pro ſuccula. Hęc & perizonium & pręcinctorium appellatur.

¶ Caſus mō fortuna eſt, vt Boe. li. v. de cōſo. Mō inopinatus euentus. Sene. Multa eñ caſus potius q̄ rōne eueniūt. Mō ruina. Curtius, Inopinato rhędi caſu oppreſſus. Mō calamitas & infortuniū. Ver. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros. Et breuiter Troię ſupremum audire laborē. Et caſus dñr vocabulorum formæ, quia in aliam atq; aliā cadūt effigiē. Caſum veteres antiquū vocabant quaſi iam cadentem.

¶ Caſos inſula iuxta mare Carpathium ambitu octoginta ſtadiorum, in qua eſt opidum eiuſdem nominis.

¶ Caſura, æ, caſus ſeu cadēdi actꝰ. Hie. Ante mētis noſtrę oculos ſemp euāgelicū illud appareat ſtolidiſſimi viri, qui ędificiū, qđ ſummopere fecerat ingruentibꝰ fluminibꝰ, ſlantibꝰ ventis, & imbribꝰ inūdationibꝰ pluuiarū totum amiſit in caſura, quod erat ædificatum in ſabulo.

¶ Cata p̄poſitio gręca in ꝯpoſitiōe ſignifi. in aduerſus, de, dis, ex, circum, vndiq;, ſub, iuxta, per, ſecūdū. Catha vero cū aſpiratione veluti ſicut, tanq̄, & quēadmodum.

✣ Cacabaſis, inferior ſolis meatus deſcenſus.

¶ Cathabathynon, dici poteſt demerſum cauum & profundum ex κατὰ καὶ βάθυνον profundum.

¶ Catabathmus, opidū in Aphrica. & vallis repēte conuexa, vt ſcribit Pli. Pomponiꝰ, Catabathmos vallis deuexa in Aegyptū finit Aphricam ἀπὸ τοῦ καταβαίνειν. Et ſignifi. Cathabathmus locum decliuem atq; deuexum.

¶ Cataclyſmus diluuiū & inundatio dicitur. Hie. cōtra Ioui. Primus lameth ſanguinarius & homicida vnā carnem in duas diuiſit vxores. Fratricidium & digamiam, eadem cataclyſmi deleuit pœna.

¶ Cataclyſis effuſio caliginis & tenebrarū. Nam caligo a gręcis ἀχλὺ & ἀχλὺς dicitur κατάκλυσις.

¶ Cataclytū, locus concauus ab aqua cadente ἀπὸ κατὰ καὶ κλύζομαι. Amb. lib. Hexa. Nilus fluuiorū maximꝰ eo loci vbi ſe ex altiſſimis mōtibꝰ ī cataclyta illa p̄cipita magnitudine fragoris aures accolarū obſtruit ſūpſit ex. vj. Cic. de top. ¶ Catachreſis pe. pro. tropus, quā nos abuſionē vel vſurpationē dicimus, cū alienis abutimur perinde ac ꝓprijs cū ꝓpria deficiūt, vt acies ſimillima lauro. Nā facies hominis eſt, ex κατὰ contra χρῆσις dr̄ vſus, catachreſticus abuſiuus.

¶ Catacheſis inſtructio.

¶ Catachizo, as, inſtruo, doceo, erudio, vt eſt apud apoſtolū, Cōmunicet aūt is qui catechizat̄ ei, qui ſe catechizat. ¶ Catecuminus inſtructus ſeu audiens dicitur.

¶ Catacriſis, ꝯdēnatio vl' dijudicatio, κρίσις eñ iudiciū.

¶ Catadromū pe. cor. latine decurſoriū, καταδρομέω eñ decurro. Sue. in Nero. Notiſſimus eques Ro. elephāto ſuperſedens per catadromum decurrit.

¶ Categoria κατηγορία, ας, accuſatio p̄dicamentū κατηγορέω, accuſo, p̄dico, κατήγορος accuſator. Vñ categorię ſiue categoremata Ariſto. i. prædicamēto Ea p̄pōnes q̄dā a dialecticis categoricę nominant̄, quas p̄dicatorias latine dicere poſſumus. Sūt aūt decē p̄dicamenta circa q̄ verſari videtur omnis q̄ſtio οὐσία. i. eſſentia, qualitas, ad aliquid, agere, pati, vbi, qñ, ſitus habere. Appellatas vero categorias conſtat, vt inquit Aug. in dialog. propterea ꝙ non poſſunt niſi a ſubiectis agnoſci. Quis enim quid ſit hō poſſit agnoſcere, niſi ſibi hominem ponat ante oculos, quaſi ſubiectum hominis?

¶ Catagrapha q̄ vocant̄ pictores modo excurta appellant a breuitate imaginum, quas ita reprę ſentari cū ſint obliquę poſtulat ratio. Hæc & cataglypha dicuntur.

¶ Catalepſis occupatio depręhēſio. Catalexis termina-

tio. Catalyſis, diſſolutio, Catalyma, atis, refectio diuerſorum. ¶ Catalogus, pe. cor. ſermo vł ſcriptura, q̃ numerũ vel ordinẽ deſignat. Hie. ad Oceanũ. Vbi catalogus deſcribitur omnium manſionum etiam dilectis.

¶ Catalecticũ metrum dr̃, cui vna tm̃ deeſt ſyllaba, vt apud Hora. mea renidet in domo lucanar. Eſt enĩ ſenarium iambicum vna ſyllaba minus. Acatalecticũ dicitur quod legitimo fine clauditur, vt nec fonte labra prolui caballino. Eſt enim iambicum ſenarium perfectum.

¶ Catamithꝰ cũ, i, latino producto, puer meritoriꝰ, quo quis abutitur, μισθὸν greci mercedẽ dicunt quaſi καταμισθὸν id eſt pro pretio.

¶ Catholicꝰ, dici põt vniuerſalis, quaſi circa omnia verſetur, fit enim cata & holon, i. quippe totum dicunt.

¶ Cataphrattus, vndiq; munitꝰ, ex κατα vndiq; & φράκτος munitꝰ a, φράττω qđ eſt munio. Seru. in. xj. lib. ęnei. Cataphratti equites qui & ferro muniti ſunt: & equos ſimiliter munitos hñt. Sal. Et ſeq̃banť equites cataphratti. Eſt etiã cataphratta lorica ſiue thorax militaris. Vñ Vege. ſcribit exercitũ Romanũ pedeſtrẽ cataphrattis & galeis fuiſſe munitũ. Et Liui. li. xxxvij. pedites loricatos cataphrattos vocat. Cataphrattarij qui cataphrattis muniti ſunt. Lãp. de Alex. Cataphrattarios, quos illi clibonarios vocant decem millia in bello interim imus. Cataphattę autem naues protectis naubꝰ accipiuntur.

¶ Catapulta iaculũ celer vel ſagipta. Plaut. in Curg. Atq; ita te neruo torquebo, vt catapultę ſolent.

¶ Cataplaſma, atis, emplaſtrũ ſiue malagma qđ conſtat ex floribus eorumq; ſurculis & axungia.

¶ Cataplos gręce, latine nauigatio.

¶ Cataphrygę hęretici qui in phrygia fuerũt, vt mõtanus Priſcilla & Maximilla. Hi aduentum ſpiritusſancti non in apoſtolis, ſed in ſe traditum aſſerunt.

¶ Catapotia, pillulę dicunť ἀπὸ τοῦ καταπίνειν quod eſt deuorare, vel bibere proprie, qa neq; eſtur, neq; lingiť id genꝰ, ſed deuoratur. Vel φ καταπότης λέγεται λάρυγξ λάρυγγος. Catapotes dicitur guttur.

¶ Cataractas quidã cęli feneſtras, quidã nubes, quidam ſubterraneas ſpecus interpretanť. Alij a deſcendẽdo ꝑ pendulis portis ſumũt, ex ligno ferro ve, q̃ de demitti ac tolli poſſunt. Liui. Pendulas & recidẽtes portas cataractas. Idẽ porta cataracta deiecta clauſa erat. Eã partim funibꝰ ſubducũt in tm̃ altitudinis, vt ſubire recte poſſit. Dictę cataractę q̀ ex alto defluere videnť. Gręci enĩ καταρᾶν defluere dicũt. Vñ cataractę etiã dñr e terra excũtes aquę, & ita ex alto defluẽtes, vt ruere potiꝰ q̃ defluere videanť quales eſſe in Aegypto Nili cataractas legimꝰ. Ita loco ipſę quibꝰ excũt cataractę dñr, vñ qđ in maximis imbribus apertas eſſe cęli cataractas dicere ſolemꝰ. Dr̃ & hic cataractes, quo nõie etiã dictꝰ eſt fluuius quidã. Stra. Poſt Olbiã Pamphilię cataractes eſt fluuius magno ſtrepitu ex alta rupe deiectus, vnde & nomen.

¶ Catarrhꝰ latine fluxio ſeu diſtillatio. Differt a coryza & brãcho. Coryza dr̃ cũ pituita nares tãtũ obſidet grauedo latine dicta. Catarrhus vero cũ fauces palatũq;. At branchus cũ & guttur & arteria corripiť, ob id & arteriacũ quandoq; id vitiũ appellant. Oĩa hęc tñ Hippocrates coryzas vocabat, noſtri diſtillatiões, quia gręce cataſtagmi nominantur in commune. Dictus eſt autẽ catarrhus a καταρρέω fluo diſtillo ex κατὰ, καὶ ῥέω fluo.

✣ Cantharias gemmę ſpecies, q̃ ſcarabeorũ effigiẽ habet quippe gręci κανθάρους vocant ſcarabeos. Cc.

¶ Catarytꝰ pe. cor. latine irriguꝰ ex κατὰ ſecũdũ & ῥύαξ riuulꝰ quaſi iuxta riuos. Pli. li. v. Hipponẽ opidũ Aphricę catarytũ a gręcis dictũ propter aquarum irrigua.

¶ Cataſcopꝰ latine ſpeculator. Eſt enĩ σκοπεῖν ſpeculari.

¶ Cataſcopiũ genus nauigij exploratorij q̀ circũquaq; ſpeculetur.

¶ Cataſtrophe latine ſubuerſio volumen.

¶ Cataſtroma pe. pro. nauis partẽ ſeu pauimẽtũ ſignifi.

¶ Catorthoma pe. pro. gręci κατόρθωμα opꝰ virtutis rectũ Amb. lib. j. offi. Hoc eſt ꝑfectũ officiũ, qđ catorthoma gręci dixerũt κατὰ circũquaq; ὀρθὸν rectum. Cic. li. j. offi. recte factum interpretať catorthoſis recta affectio, catorthoo egregie cum virtute aliquid facio.

¶ Catatypoſis dr̃ ſecundũ figurã, quod fit cũ aliquid iuxta alterius formã deſcribiť, vt apud Ver. lib. iiij. Omnia Mercurio ſimilis vocemq; coloremq;.

¶ Cataſta locꝰ erat vbi vęnales ſerui exponebanť a καθιστάω verbo gręco qđ ſignifi. expono. Tibul. Nota loquor regũ ipſe tenet quẽ ſępe coegit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes. Eſt & cataſta machina lignea qua ferui vincti tęnebanť. Pli. Tandẽ in cataſta videre Criſogonũ ſyllę. Hanc & longã & magnam compedem vocãt.

¶ Cathartica dicuntur purgatoria a καθαίρω purgo.

✣ Catanuctutia nauigij genus. Cc.

¶ Cathedra dr̃ ſubſelliũ, ἀπὸ τοῦ κατὰ καὶ τῆς ἕδρας, ἕδρα ſedes eſt ſeu ſella. Et ſcribitur cũ, h, quia hedra incipit ab h adiecta, vt fit in Methodꝰ ephœbꝰ & multis alijs.

✣ Catellus & catella diminutiua a catulus.

¶ Catexochen ſignificat per excellentiam.

¶ Caterua proprie galloũ legio, ſicut phalãx Macedonum q̃ certo numero conſtat. Nã authore. Vege. in caterua erant ſena militũ millia. Plerũq; tamen pro multitudine ſumitur. Cateruatim aduerbium ſignificat per varias cateruas. Cateruati, cateruatim conglobati. Sueto. in Aug. Sed & cateruarios opidanos inter anguſtias vicorum pugnantes temere. Sciendũ eſt q̀ omnia fere aduerbia in tim, finita ſignificant, ſicut de cateruatim dictũ eſt, vt turmatim per diuerſas turmas, vicatim, opidatim manipulatim, regionatim, gregatim, domeſticatim, municipatim, prouinciatim, & ſic de ſingulis. Sũt tñ aliqua q̃ nihil ab alijs differunt, vt priuatim nihil differt a priuate nec ſeparatim a ſeparate, nec properatim a properanter nec raptim a feſtinanter, nec affatim ab abundanter, nec vbertim a copioſe.

¶ Catena dicta eſt q̀ ſe capiẽdo teneat, quia in ea annulus annulum capit. Quidã hoc nomen a cane deduci putãt & proprie dici qua venatici canes vincti tenenť, ſed largius ſumitur. Sene. ad Lucil. Vna eſt catena quę nos alligatos tenet amor vitæ.

✣ Catenula diminutiuum a catena. Cc.

✣ Cateno verbum quod ſignificat ligo, a quo concateno compoſitum. Cc.

¶ Catellus pars ſuperior molę, ſicut meta pars inferior. Et catillus diminutiuum eſt a catinus.

¶ Catilões, q catillos liguriũt, & ꝑ guloſis accipi ſolẽt.

¶ Catillatio graue opprobriũ obijciebať hoĩbus generoſis ſi qui prouincias amicas populi Ro. expoliaſſent q̀ eorum bona liguriſſe viderentur. Cc.

¶ Catinꝰ, qđ & catinũ dr̃ pe. pro. vas in menſa eſcaria, vbi pultem aut iurulentũ qđ ponebant a capiẽdo appellarunt. Var. ſcribit ſiculos vas in quo ponebant eſculenta cati non appellare. A catinus fit diminutiuum catillus. A catinum catillum vel catinolium.

¶ Catine pe. cor. vrbs Sicilię. Sil. li. xiij. Tũ Catine nimiũ ardẽti vicina Typhœo. Stra. tñ Diodo. & Ptolo. nõ catinã ſed catanã ſcribũt. Vñ cataneus, charũdas qui leges Athenienſibus dedit, ἀπὸ τοῦ κάτω καὶ ἄνω dicitur, quia cum ignes ex Aethna erũpant ſuperiora ima fiũt.

¶ Cathinea terra q̃ in ęs cõuertiť, vt fiat aurichalcum.

¶ Cato, quaſi ſapiẽs & cautus, catum enim Sabini acutum dicunt. Et cata dicta accipiẽda ſunt acute dicta, vt author eſt Var. Porphirio tñ Horatianus interpres catum exponit pro experto & docto, cum ait Hora. Poſt hęc ille catus q̃tumuis ruſticus ibit. Et Pli. catos a ſapientia dictos intelligi vult ſicut corculos. Hora. catus decorę more paleſtrę. Cic. Sed hõ cautus nunq̃ terminat nec magnitudinis, nec diuturnitatis modũ. Duo autem fuere catones celebratiſſimi, ſenior videlicet qui & Portiꝰ & Cenſorius dictꝰ eſt. Alter Vticenſis, q ſeipm̃ Vticę iterfecit ne in cęſaris manꝰ viuꝰ vẽiret. Hic viua

virtutũ imago vocatur a Senec. exẽplar viri ſapientis. de quo Quin. Hic, inq̃t, niſi crediť fuiſſe ſapiẽs, vix ſcio cui reliq̃rit huiꝰ nominis locũ De Cẽſorio Sene. ad Lucil. M. Cato Cẽſoriꝰ quẽ tã neceſſariũ reip. fuit naſci q̃ Scipionẽ. Alter enĩ cũ hoſtibꝰ nr̃is bellũ, alter cũ moribus geſſit. Dion hiſtoricus gręcus, τοῖς τέκνοις ... ✣ Ideſt cognoſcẽs amplexatꝰ & deoſculatus, & exclamans ait, habeo te Aphrica, habẽs ipſam time Cato & Scipio Ioban. Lybicũ habẽtes auxiliarẽ Hic fuit optimus orator, optimꝰ ſenator, optimꝰ imperator quiꝫ lib. de re ruſt, origines & orationes ſcripſit. Fertur a Plutarchoq̀ M. Cato vxorẽ & filium perdiderit inducta noua victus & medicinæ formula.

✣ Catopyrites gẽma quę ex Capadocia venit. Cc.

✣ Catorthoma quod circũquaq; rectũ ſit ex κατὰ prępoſitione & ὀρθὸν rectum κατορθόω, ῶ, ώσω recte & egregie aliquid facio, catorthoſis recta affectio. Cc.

✣ Catochites gemma impoſitam manum velut gummi retinens. Cc.

✣ Catoblepas alias baſiliſcus dicitur, qui vel ſolo viſu hominẽ interficere dicitur, vide Perotum.

¶ Catus animal muriceps fœmi. ge. ſecundũ Ser. lib. de Græcis Latiniſq; nominibꝰ, Cati etiã populi ſunt Germanię Sicambris, vt inquit Stra. finitimi.

¶ Catulus pe. cor. proprie ſignificat cati, hoc eſt Felis filiũ ꝓpter ſagacitatẽ. Var. catulus a ſagaci ſenſu & acuto. Sed poniť large ꝑ oĩ ferarũ filio ſiue immanium ſiue mitiũ. Vñ de colubro, Verg. catulos tectis atq; oua reliquẽs, & de leonibus. Pli. Raptor appropĩquãte tigridis fremitu abijcit vnũ ex catulis. Pli. Simiæ geſtãt catulos quos mãſuefactæ intra domos peperere. Idẽ. Murium quoq; catuli oſtẽtũ faciũt. Idẽ Delphinũ catulos nominat. Lacertarũ quoq; & cęterorũ ſerpẽtiũ filij catuli dicũtur. Hinc fit aliud diminutiuũ catellꝰ. Accipiť quãdoq; catulus ꝑ ipſo cane. Apu. Catulos ſecũ ducẽtes venaticos atq; ſagaces. Interdũ ꝑ quodã vinculi gñe, qđ etiã canis dr̃. Plautus, Faciã te delicatũ catulo, vt accubes ferreo. Et catulꝰ nomẽ fuit viri Romani, De quo Luca. lib. ij. Vt catulo iacuit Lepidus. Hic Catulaſter Catuli imitator, ſicut ab Anthonio Antonaſter, Catulaſter etiã ſignificat ipſum catulũ, hoc eſt paruũ canẽ ſiue filiũ. Catullus vero per duppex, ll, nomen eſt Veronenſis poetæ, A catullo (Vt Var. inquit) fit canis animal latrabile.

¶ Catulinꝰ, a, um, quod ex catulo. Vnde Plau. catulinã carnem eſitauiſſe Romanos oſtendit.

¶ Catularia porta Romæ dicta eſt, quia nõ longe ab ea ad placãdũ caniculæ ſydus frugibus inimicũ rufę canes immolabãtur, vt fruges flaueſcẽtes ad maturitatẽ ꝑducerẽť. ✣ Catullꝰ poeta Veronẽſis natꝰ in peninſula lacus Benaci, quẽ vocãt Sirmion in quo iãbi acerbitas inprimis claruit. ¶ Catullire eſt geſtire & coitũ maris appetere. Var. Fœturæ principiũ admittẽdi faciunt veris prĩcipio. Tũ enĩ dicũť catullire, i. oſtẽdere ſe velle maritari. Plau. Qui mea vxorẽ vidi catulliẽtẽ. Hic catullitio quæ dr̃ quũ canes maritari q̃rũt, quo etiã tp̃e terra aperiť. Pli. Catullitionẽ ruſtici vocãt geſtiẽte natura feminã accipere, eaq; animã inferẽte oĩbus ſatis. Sunt q ſimplici, l, ſcribant.

✣ Catifons dicebatur ex quo aqua Petronia in Tymbe fluebat, quia in agro erat cuiuſdã Cati. Cc.

¶ Caua, æ, foramẽ in quo aues nidificãt. Plinius, Multo tamen efficaciſſime ripariarum pulli, ita vocant in riparum cauis nidificantes.

¶ Cauus, a, um, ꝓprie cõcauũ vacuũ a chaos qđ quaſi vorago quędã erat inanis. Vergil. Tũ dea nube caua tenuã ſine viribus vmbram. Cauꝰ locus cauatꝰ ſeu elbuſo vulgo diciť cõcauꝰ. Var. Facere his cauos oportet laxiores vbi pullos parere poſſint. Colu. lib. xij. Deinde cauũ quẽ fecerit ſurculo obturato. Idẽ ſcribit cauũ eſſe locũ q inter ædiũ parietes relinquebať patulus vt eſſet.

¶ Cauediũ, vt Pli. iunior in epiſtolis dictione mutilata ſiue cauũ ædiũ, vt Var. dictiõe integra, Locꝰ eſt ſub dio vacuus cinctus vndiq; porticibus ad cõmunẽ omnium vſum. Huius tria ſunt gña. Tuſcanicũ, Corinthiũ, tetraſtylon diſpluuiatum & teſtudinatum.

¶ Cauo, as, fodio, euacuo. Pli. lib. xxxvj. In ſiphno lapis eſt qui cauať tornať q; in vaſa coquendis cibis vtlia. Huius compoſita ſunt Concauo Excauo & Recauo pe. nul. cor. Ouid lib. ij. Meta Eſt locus in geminos vbi brachia cõuauat arcus. Hiero ad Euſto. Quod petras excauet & habitet coluber in foraminibus earum.

✣ Cauea a cauo fit, ſignificatq; locũ ſub terrã, vacuum atq; obſcurũ. Qm̃ vero ĩ hmõi locis eſſe cõſueuerũt ferarũ cubilia caueas ꝑ ipſis ferarũ receptaculis vſurpamꝰ. Apu. Beſtiã factũ immittimus caueæ. Suet. Beſtiarũ more quadrupedes caueas coercuit. Et ab harũ ſimilitudine pro ſeptis ex ligno ſiue ex ebore aliave materia factis in quibus auiculas tenemus quas vulgo etiã caueas vocãt. Aug. lib. iij. de. ci. dei. Volauerunt pulli de cauea & Mãcino conſuli auguriũ malũ fecerãt. Plau. in Curg. Quia enĩ in cauea ſi forent concluſi itidẽ, vt pulli gallinacei. Itẽ cauea eſt area in medio theatri in qua equitũ ſubſellia conſtituta eſſe conſueuerunt q̀ velis tecta cauę ſimilitudinem haberent. Verg. Hic totum cauę cõſeſſum. Plautus. in Amphi. Vt conquiſitores ſinguli in ſubſellia Eant per totam caueam ſpectatoribus. Quandoq; pro populi conſeſſu.

¶ Cauerna dr̃ quia caua græce cripta dr̃, hoc eſt cõcauitas q̃dã terrę vacua atq; obſcura eſt. Vñ Cauernoſus, a, um, pro loco, paſſim vacuo & veluti cauernis pleno.

¶ Caucaſus pe. cor. mõs Indię editiſſimus ad ſeptẽtrionẽ verſus Scythas Indiã a Scythia dirimẽs aſper & inhoſpitalis. Vergil. Sed duris genuit te cautibus horrẽs Caucaſus. Hic ferť ſyderibꝰ ꝓximꝰ vñ aſtra maiora viſunť & eorũ ortꝰ occaſuſq; diligẽter ꝑſpiciũť. A caucaſo fit Caucaſeus, a, um, Virg. Caucaſeaſq; refert volucres.

✣ Cauchæ campi ſunt quos Tygris fluuius ſeptentrionem verſus flexus ſecat. Cc.

¶ Cauda quã veteres etiã codã dicebãt. Inde caudati & codati dicunť qui caudas habẽt. Interdum poniť cauda pro virili membro. Hora. in Ser. Quæcunq; excepit patienter verbera caudæ. Idem lib. j. Accidit vt quidã teſtes caudamq; ſalacem Demeteret ferro.

¶ Caudacus, ſignificat ſuauem & manſuetum.

¶ Caudecę, ciſtellę appellatę ſunt ex iunco ad ſimilitudinem caudæ equæ factæ. Cc.

¶ Caudex ꝑ cautex, d. ꝓ, t, poſito. Similiter & codex dr̃ prima pars arboris cui radices adhærent, liber, ſiue tabula. Lact. Caudice deiecto lachrymat ſua gaudia palmes. Virg. Quin & caudicibus ſectis mirabile dictu. Et caudex eſt pluriũ tabularũ cõtextꝰ, vñ tabulę codices dicunť, & naues quibꝰ cõmeatꝰ ſubuehũť caudicariæ ſiue codicariæ appellãť. Vñ Appiꝰ Claudiꝰ caudex cognominatus eſt, qm̃ primꝰ Romanis perſuaſit nauẽ conſcẽdere. Seneca de breuitate vitæ. Claudius is caudex fuit qui ob hoc ipſum appellatus quia pluriũ tabularũ contextus caudex apud antiquos vocatur. Vñ publicæ tabulę codices dicuntur. Ponitur & pro duro ſedili ſeu ꝓ ſede meretricia quæ plerumq; ex truncis fieri ſolet. Iuuena. Horrida quale facit reſidens in codice pellex.

¶ Caudicalis, ad caudices ſcindẽdos idoneꝰ. Plautꝰ, in Pſeu. Te cum ſecuri caudicali præficio prouinciæ.

¶ Caudis opidũ Samnij. Vñ caudinę furcę & caudinæ fauces nobilitate ĩſigni clade & ignominia quã Romani exercitꝰ ſub Sp. Poſthmmio a Sãnitibꝰ acceperunt.

¶ Caudicarię naues q̃ cõmeatꝰ ꝑ Tyberĩ ſubuehũt, q̀ ex lignis craſſioribus cauatis fierent. Fitq; caudice dũ ꝓ trũco ſeu tabula poniť, q̃ & codicarię dicuntur.

¶ Caueo, es, caui, cautũ, ſigni. fugio, vito. Am. Caueať iracũdia, aut ſi præcaueri nõ poteſt; cohibeatur. Inter

dū cauere eſt attēdere & diligenter ꝓuidere, vt Caue tibi. i. attēde & ꝓuide ne quid mali tibi accidat. Vale. Maxi. Caue tibi Roma. Plau. Caue nemo id intelligat. Interdū ſignificat abſtinere. Et tūc cū ablatiuo mediante prępoſitiōe cōſtruiť, q̄uis in ſenſu idē ſit cū fugio, vt caue ab illo, caue ab errore, qđ eſt, abſtine ab errore ſeu fuge errorē. Et ſic ſemper habet in ſe negationē, ſicut alia verba prohibitiua. Vñ rectiꝰ dr̄, Caue facias, q̄ caue ne facias, cū tñ, & idē ſit & vtroq; modo dictū reperiať. Cicero, Treba. Tu qui cæteris ne abceſſedarijs decipiaris caueto. Proper. Tu caue ne triſti cupias pugnare puellę. Dicimꝰ etiā, caue vt facias hoc. Inueniť & cauo, is, in eadē ſignificatiōe. Hora. in Ser. Vade vale caue ne titubes, mādataq; frāgas. Vbi ve ſyllaba exiſtēte breui imperatiui modi, Caue cōiugationis tertię eſſe cōuenit. Nā caue a caueo ꝓducit. Hic cōponiť p̄caueo qđ eſt diligēter caueo. Terē. Hoc tēpus p̄cauere mihi me monet.

¶ Cautum eſt, ſignificat prouiſū eſt, Cautio eſt, cautione opus eſt, ſeu prouidendum eſt.

¶ Cautus, & per ſyncopen catus ſumiť ꝓ homine prudenti qui ſibi ſcit cauere. Et nōnūq̄ ꝓ re cui caueť. Cic. pro Cæci. Quo res mulieri eſſet cautior. Vnde incautus qui neſcit ſibi cauere. Liuius lib. iij. Incautum hoſtem decumana porta eripit.

¶ Cautes, Vide in dictione cos cotis.

¶ Caurus, ventus ab occaſu flans, qui & corus dicitur.

¶ Cauros inſula erat quę poſtea dicta eſt Andros, deinde Antandros.

✣ Cauiares hoſtię dicebantur & cauę. erāt enim partes hoſtiæ caudatenus, quę in ſacrificio pro collegio pontificum quotannis ponebantur. Cc.

¶ Cauilla, lę. cauillū & cauillę, irriſio q̄dā iocoſa, vulgo ſcrititiū ſiue calme dr̄. Plau. Pone hoc ſit, aufer cauillā. Idē in Tru. Poſtq̄ in vrbē crebro hic factus ſum cauillator ꝓbꝰ. Quid ideſt amabo? Iſthęc ridicularia, cauillationes vix opinor dicere, ita vt pauxillū differat a cauillis.

¶ Cauillo, as, & cauillor, aris, deponens a caluo, is, fit, l, litera adiecta, ſignificatq; fallacia & dolo vtor. Vnde Boe. ſuper Top. ſcribit cauillationē partē quādā logices eſſe, quū iq̄t. Colligēdi facultas triplici diuerſitate tractať. Aut em̄ veris & neceſſarijs argumētatiōibꝰ diſputatio decurrit, & diſciplina demōſtratio dr̄. Aut tm̄ ꝓbabilibꝰ, & dialectica dr̄. Aut aptiſſime falſis, & ſophiſtica & cauillatoria peribeť. Sic Sene. & Cic. cauillatiōes dixerūt, q̄ gręce ſophiſmata nūcupāť. Vlpia. Cauillatiōis natura quā Gręci ſophiſticā appellauerūt, hęc eſt vt ab euidēter veris ꝑ breuiſſimas mutatiōes diſputatio ꝑducať. Caiꝰ iuriſcō. diffinit ꝙ ſit ſubdola ratio quam coſcij nobis mēdacij vīcēdi tñ cauſā ꝓferimꝰ. Ci. li. ij. de ora. accipit cauillationē ꝑ gñali quodā facetiarū gñe tāq̄ ſcōmate faceto & cauillo dicaculo & faceta vrbanitate, quū iq̄t. Quū duo ſint facetiarū gña, alterū ęqualiter in omni ſermone fuſū, alterū peracutū & breue, ſuperior cauillatio, altera dicacitas noīata eſt. Idē. li. iiij. de na. deo. Cauillari ꝑ cauillū dicere accipit. Atq; etiā in eo cauillatꝰ eſt eſtate grauē eſſe aureū amiculū, hyeme frigidū. Sue. in Veſp. Et maxime tñ dicacitatē in deformibus lucris affectabat, vt inuidiā aliqua cauillatiōe dilueret, trāſferretq; ad ſales. Alias ſignificat irriſionem.

¶ Caula, latine ſtabulū dr̄, in quo oues recōducūť addita, c, ἀυλὴ, qđ nō ſolū atriū vel aulā, ſed etiā ſtabulū & oīa ſepta deſignat. Feſtus a cauo caulā deriuat, ꝙ antiq̄ añ viſū tectorū oues in antra ducebāt ſciebat ne græce? ἀπὸ τῶν καυλῶν, Nam etiam nunc fiunt ex viminibus.

✣ Caulias ex caule ſuccus qui in vaſa coniectꝰ admixto furfure ſubīde cōcutiēdo ad maturitatē ꝓducebať. Cc

¶ Caulis in hęrbis dr̄ ipſū robur ſiue ſtipes. i. ea hęrbæ pars, vñ ſe ꝓducūt folia aut ramuſculi. Pli. lib. xviij. Sed maior pars malunt fabalia maturę ſatiōis q̄ trimeſtrē fructū eius. Nāq; ſiliquæ caulesq; gratiſſimi ſunt parabulo pecori. Et accipit ſiliquas ꝓ corticibꝰ, caules ꝓ ſtipitibꝰ. Idē de gētiana, Folio fraxini, ſed magnitudine lactucę caule tenero pollicis craſſitudine cauo & inani ex interuallis foliato triū aliq̄n cubitorū. Sed qm̄ nulla pene hęrba maiorē caulē habet q̄ braſſica, ideo ꝓ braſſica poniť. Similiter in arboribus & in vite.

¶ Caulis dr̄ robur ad quē alimentū defertur & intelligitur quod ſupra terrā exurgit. Planta eſt radix vnde alimentum attrahitur a terra. Ramus quod a caudice exit. Surculus qui e ramis oritur. Varro, Ex fermento caules qui nati ſunt, de his plurimum valent. Verg. lib. xij. Puberibus caulem folijs. Ponitur & pro quibuſcūq; holeribus. Iuue. Spes homini, caulis miſeris atq; ignis emendus. Quandoq; pro cauda. Plin. lib. xj. Boū caudis longiſſimus caulis atq; in ima parte hirtus idem. Aſinis lōgior q̄ equis, ſed ſetoſus veterinis, leoni infima parte, vt bobus & ſorici & pantheris, non item vt vulpibus & lupis villoſus, ſues intorquent. Canum degeneres ſub aluum deflectunt. Quandoq;, ſicut docet Ser. ſumitur ꝓ virili membro. Quandoq; pro ferro, & pro quolibet haſtili. A caulis fiūt cōpoſita vnicaulis & multicaulis. Idē lib. xij. Eſt & illa differentia, ꝙ in his multicaulia ramoſaq; ſunt, vt carduus.

¶ Cauliculus diminu. Plin. Hic eſt quidam ipſorū caulium dedicatior teneriorq; cauliculus.

¶ Cauleſco, ſcis, a cauleo eſſe conuenit. Eſt autē cauleſcere virgam fieri, licet quandoq; ponatur pro folia ꝓducere. Vnde & decauleſcere contrariū, quod ſignificat ſine folijs fieri, Plin. lib. xix. Raphanus vti iocūdior detractis folijs anteq̄ decauleſcat.

✣ Caulinum vinum ad quartum lapidē, a Neapoli diſtans ab agro ita nominatum. Cc.

¶ Caulon opidū, quod a Plinio collocatur in prima regione Italię. Et Strāb. in. vj. Caloniā appellat a Locris conditum. Ibi vinum optimum naſcitur. Aulō vero eſt mons Calabrię contra Tarentinam regionem, vt inquit Porphirio, ferax boni vini, cuius meminit Martia. Nobilis & lanis & Caccho fertilis Aulon.

¶ Cauma, atis, latine calor, ἐξ τοῦ καίομαι λέγεται, ex καίομαι, i. vro dr̄. Cauſis cōbuſtio, & cauſon eſtꝰ ſeu ardor.

¶ Cauſia alias cauſea, tegmē capitis aptū calori. Vale. Max. lib. v. Quemadmodū Antigonus caput Pirrhi texit auſia qua velatū caput more Macedonū habebat cauſis enim græce latine combuſtio.

¶ Cauſon, æſtus. Inde ab Hippocrate & Auicēna cauſon febris æſtuans appellatur.

¶ Caunus inſula in mari oceano & ęſtate & autūno peſtilens ꝓpter ęſtus ac pomorū copiā. Vñ Caunij colore admodū virili pallētesq; exiſtunt in quos olim Stratonicꝰ citharœdꝰ verſu Homerico ita ita iocatus eſt. Tale quidē genꝰ eſt hominū quale eſt foliorū. Ab hac ciuitate aduehebāť fici caunę dictę, Cice. lib. ij. de diui. Quū. M. Craſſus exercitū Brūduſij imponeret, quidā in portu carycas cauno aduectas vendens cauneas clamitabat.

¶ Caupo generis communis tabernarius, hoc eſt eſculentorum poculentorumq; etiam venditor. Vlpia. Caupones & ſtabularios æque nos accipiemus qui cauponē vel ſtabulum exercent.

¶ Caupona vocatur tam mulier quæ vinum vendit, q̄ ipſa taberna vinaria.

¶ Cauponius, a, um, quod ad cauponē pertinet, vt ars cauponia. Iuſt. lib. primo. Iuſſitq; cauponias & ludicras artes & lenocinia exercere.

¶ Cauponaria, ę, ars cauponandi.

¶ Cauponor, pe. ꝓ. ſignificat lucri cauſſa quaſi ad cauponē vēdito. Ennꝰ, Nō cauponātes bellū ſed belligerātes. Ferro non auro vitam cernamus vtriq;.

¶ Cauſſa ꝓprie dr̄ id ex quo vel ꝓpter quod vel ꝑ qđ vel a quo aliquid fit. Vnde quatuor cauſſarum gña ſcripſit Ariſt. Materialē. ex qua aliquid fit. Et formalem per quā aliquid tale fit. Efficientem a qua aliquit fit. Et finalem, cuius gratia aliquid fit. Per tranſlationem tamē cauſſa dr̄ oīs actio quā in ſenatu vel in foro habemꝰ, vñ tria cauſſarū gña ſcribit Cic. demōſtratiuū, deliberatiuū & iudiciale. Ex his tñ magis ꝓprie cauſſa dr̄ q̄ iudicialis eſt. Vñ & cauſſā ꝓ lite ac cōtrouerſia ponimꝰ, vt Cic. diligenter egit cauſſā Milonis. Hīc cauſſidici dicūť patroni q̄ i cauſis iudicijſq; verſanť. Interdū cauſſa dr̄ occaſio Terē. i Eu. Iā diu aliquā cauſſā q̄rebat quāobrē aliquid inſigne faceſſet. Interdū dr̄ excuſatio, vt honeſta eſt cauſa mei diſceſſꝰ. Interdū ratio. Ouid. lib. j. Faſt. Tp̄a cum cauſſis Latiū digeſta ꝑ annū. Interdū dr̄ origo. Vñ & q̄dā cauſſā a caſu dictā exiſtimāt, ꝙ initia & origenes rerū q̄ cauſſæ ſunt caſu eueniāt. Nōnulli a chaos detracta aſpiratiōe, ꝙ cōfuſa illa materia, prima oīm cauſſa fuexit. Alij a gręco καῦσις qđ ardorē ſeu incēdiū ſignificat ꝙ cauſſa ſit q̄ nos accēdit ad aliquid agēdū. Alij a cauēdo, ꝙ ea ſit q̄ cauet. vt aliqd agať aut nō agať. Et cauſſa pars appellať, Luc. li. j. Victrix cauſſa deis placuit, ſed victa Catoni. Diminutiuum a cauſſa eſt cauſſula.

¶ Cauſatiuus, a, um, qđ eſt cauſſa, vt aliquid fiat, vt nimia repletio eſt cauſatiua infirmitatis, q̄uis etiā aliquādo cauſatiuū dicať qđ ãcedētē cauſſā ſignificat, ſicut & cauſſale, vt cōiunctiones cauſſales ſeu cauſſatiuæ.

✣ Cauſſa abſētię a militia morbꝰ ſōticꝰ dicebatur. Cc.

¶ Cauſſarij milites dicūť a Liui. lib. vij. q̄ ꝓpter honeſtā cauſſā puta valetudinē a militia ſoluūť, q̄ſi valetudinarij ſiue ſōtici, aut q̄ oīno cauſſā & admonitionē habebāt ex morbo ſenectute ve. Tertiꝰ, iq̄t, exercitꝰ ex cauſſarijs ſenioribuſq; a T. Quītio cōſcribať q̄ vrbi mœnibꝰ q; p̄ſidio ſit. Sic cauſſaria miſſio dr̄ ꝑ quā milites ſoluūť a ſacramento militari. Vlp. Cauſſaria, inquit, miſſio eſt, quę propter valetudinē laboribus militiæ ſoluit.

✣ Cauſſa, arum, eſt ipſe deus optimus maximus. Cc.

¶ Cauſſo, as, induco, efficio. Hierony. ad Euſto. Sæpe etenim in fabis & ordeaceis panibus nimia auiditas grãde peccatum cauſſat.

¶ Cauſſor, aris, deponens. ſignificat rei geſtæ cauſſam affero ſeu reperio, & excuſationē adduco. Suet. Syllanū itē ſocerū ad necē ſecandaſq; nouacula fauces compulit cauſſatus ꝙ ſe ingreſſū turbatiꝰ mare nō eſſet ſecutus. Gell. Negociū ſibi eſſe cauſſať. Ver. Cauſſādo nr̄os ī lōgū ducis amores. Cauſſari etiā culpare eſt. Hiero. cōtra Vigil. Cauſſabāť quōdā apoſtoli ꝙ periret vnguētum, ſed dñi voce correpti ſunt. Idē cōtra Rufi. Quicquid em̄ me non feciſſe cauſſaris, quare non ipſe feciſti?

¶ Cauſſificor, cauſſam dico. Plaut. in Aul. Nō cauſſificor quin ego illam habeam potiſſimum.

☿ Cauſſatio quādoq; poniť ꝓ vitio interiore, & ęgritudine. Palla. lib. j. Si ſaluo capite in pulmonibꝰ ac thorace, aut nulla eſt, aut rara cauſſatio.

¶ Cauterū inſtrumentum eſt quo notæ imprimuntur, & morbi alioqui inſanabiles inuri ſolent. Pręterea cauterium in pictorum inſtrumentis continetur, quo bituminationes & fortiores quęq; conglutinationes concoquuntur. ☿ Et maxime in ea pictura quæ encauſtice appellatur, quę fit carbonibus inuſtis reſolutis igne cęris. Martia. titulo de fundo inſtructo, ſic refert. Pictoris inſtrumēto legato, cærę colores ſimiliaq; horum legato cedunt. Item peniculum & cauteria & conchę.

☿ Cauteriatus, a, um, quod eſt cauterio notatum. Vnde ab apoſtolo cauteriata conſcientia dicta eſt, quaſi cauterio notata, qualis in hipocritis eſt.

☿ Cauteres, idem quod cauteria, quos Pallad. habēdos eſſe inſtrumento ruſtico pręcipit.

☿ Cautō, latine dr̄ vſtile. Pli. Quartū cauton ellychnia.

☿ Cauſtica medicamenta ſunt habentia vim cauſticam id eſt mentem.

☿ Cauſſidicus, pen. cor. dicitur patronus, ꝙ in cauſſis iudicijſq; verſatur.

☿ Cauſſaria miſſio dr̄ quū quis vitio animi vel corporis minꝰ idoneꝰ militię renunciat & ſoluiť ſacramēto militari. Iñ Cauſſarij milites dicti ſunt valitudinarij qui a laboribꝰ militiæ ſoluti ſunt. Spartianus in Adriano, Poſt hęc ꝓfectꝰ ī gallias cauſſarios liberalitatibꝰ ſubleuabit.

☿ Cauſſaria, ę, ipſa miſſio ſimpliciter, vt apud Codicem libro. xij. vbi ſic legitur. Cauſſaria miſſus nulla exiſtimationis macula aſpergitur.

¶ Caiſter, fluuiꝰ Lydię Sardibꝰ proximꝰ ἀπὸ τοῦ καίεσθαι, hoc eſt amburi, qm̄ ꝓpinquꝰ ſit catacecaumenę quę pars eſt Epheſiæ pręterrida & deuſtæ ſimilis nulla pręter vitem arbore, ſed vino pręſtantiſſimo, quod Victru. & Plin. catacecaumeniten ex hac origine denominant. Hinc Cayſtranus campus. Stra. Poſt egræſſum cayſtri amnis lacꝰ eſt Selenuſiꝰ cognomine in alterū ſtatim lacum interfluens.

¶ Caiſtrus fœ. gene. vrbs eſt Ciliciæ mediterranea.

C ANTE E.

☿ Ce ſyllaba adiectio. Quęre infra in dictione Met.

¶ Ceus, a, um, poſſeſſiuum. Vide in dictione Cea.

¶ Cecrops, primꝰ Atheniēſiū rex, q̄ annis. l. regnauit. Hic athenas inſtaurauit. A Cecrope fit Cecropiꝰ, a, um, poſſeſſiuū. Ver. lib. iiij. Geor. Cecropias innatꝰ apes amor vrget habēdi. Cecropis, idis, patronymicū fœmininū. Et Cecropidę Athenienſes dicti ſunt Suidas noſter, κέκροψ αἰγύπτιος ὢν τὸ γένος ᾤκησε τὰς ἀθήνας ὅθεν κεκροπίδαι οἱ ἀθηναῖοι. ✣. Id eſt Cecrops ęgyptius exiſtēs genere Athenas incoluit, vnde cecropidę Athenienſes.

¶ Cecryphalea ꝓmōtoriū ſeu inſula in Peloponneſo, vbi Athenienſes ab ægynetis prælio ſuperati fuerunt.

✣ Ceditię tabernæ non a cędendo dictæ, ſed a domini nomine qui Ceditius vocabatur.

¶ Cedo, dis, ſi, ſſum, Vide in dictione cædo, is.

✣ Cedros inſula eſt in Germanię litoribꝰ cedri gñe ſyluoſa, inde electrū in petras defluere dicitur. Cc.

Cedroſis vinea alba quā nōnulli āpelloleucē vocāt. Cc.

✣ Cedreleū oliui genus ex malis cedri cōfectum. Cc.

¶ Cedrꝰ, arbor maxima q̄ ī ędificijs vtilitatē pręſtabat eo ꝙ hmōi materies & ꝓcera ſit nec oneroſa parietibꝰ. Eiꝰ folia ad cupreſſi ſimilitudinē reſpōdēt lignū iucūdi odoris eſt & diu durās nec a tinea vnq̄ extermiať. Virg. li. ij. Geor. Dāt alios alię fœtꝰ dāt vtile lignū. Nauigijs domibuſq; cedrū. Ex hac arbore naſcitur oleū quod cedrū dicitur. vt Victru. lib. ij. inquit. Quo reliquę res quū ſunt vnctę vti etiā libri a tineis & carię non lędunť. Iuxta quem ſenſum Perſ. dixiſſe videť. Et cedro digna locutus. Hinc fit nomen poſſeſſiuum Cedrinus, na, num.

☿ Scribit Theophra. lib. iij. cedrum eſſe iunipero nō abſimilem, ſed folijs maxime diſtare.

¶ Cedręa primus ſudor qui defluit in canali dū pix fit, cui tanta eſt vis, vt in Aegypto corpora hominum defunctorum ea perfuſa ſeruentur.

✣ Celaduſa inſula proxima Ortygię quam alij Artemiten vocant. Cc.

✣ Cęlaſſo pro cęlauero veteres dixere, vide cę diphthongum. Cc.

☿ Celena, ę, pen. produ. locus campanię Iunoni ſacer. Verg. libro. vij. Atq; arua celenæ.

¶ Celæne pluralis tñ numeri, fuit vrbs Phyſigię. Lu. Lugent damnatę Phœbo victore Celęne. Poteſt tñ declinari ſingulari numero Celęna, æ.

¶ Celęno cum diph. fuit vna ex harpyjs, & atrum ſeu tenebroſum ſignificat gręce κελαινός.

¶ Celebris & hoc celelebre pe. cor. diſtinguiť a frequēti, ꝙ frequēs dicať creber, ſiue de loco, ſiue de re aīata, vt frequēs miles, frequēs ſenatꝰ. i. creber, copioſꝰ, multus, frequētes domꝰ. i. crebræ multę. Aliq̄n dr̄ qđ ab alijs frequētať, vt frequēs tēplū in qđ multi cōueniūt. & infrequens parū frequentatum, vt infrequens forum in quod pauci vel rari conueniūt. Phœnix infrequēs auis, ideſt quæ raro reperitur. Cic. Rei militaris te infrequentē tradidiſti, ideſt inſolēter crebro deficietē. Celebris vero ꝓprie dr̄ velox. Actiꝰ. Celebri gradu celeraſſe decet. Quoniā vero accelerare gradum, frequētare eſt, factum

eſt vt celebre pro frequenti accipiaꝛ̄ & q in oīm ore verſatur. Et hoc paſſiue tam ad rē q̃ ad perſonā relatū. Cic. lib. ij. ad Herē. Locus q̃rit̄ celebris ne ſit, an deſertus. i. qui celebraꝛ̄: Hinc celebritas frequentia. Quin. Aū oīa futurꝰ orator, cui in magna celebritate & in media rep. viuēdū eſt, aſſueſcat a puero nō reformidare homines.

¶ Celebro, as, frequēto. Var. Cui nō tā cura erat, vt tēpla deorū q̃ vt in popinas celebraret, Per tranſlationē tū qm̄ q̃ frequētamꝰ etiā colimus, celebrare pro colere & venerari poniꝛ̄, & celebritas pro cultura atq; honore Hinc celebrare laudibus & virtutū celebritatē dicimus Item celebriorē & celeberrimū ꝓ honoratiorē & honoratiſſimum. Celebriter, cum cultu & honore.

¶ Celebreſco, celebris fio. Actius, Et qualiſcunq; fama celebreſcat tua.

✣ Cęlibaris haſta dicebatur qua caput nubentis comebatur, Vide cęlebs. Cc.

✣ Cælimontana porta, a Cęlio monte ſic dicta.

♀ Cedar regio Arabię, vt apud Eſayam auferetꝛ̄ omnis gloria Cedar. Nam, vt inquit Hieronymus ex Hiſmaele Cedar & Aggarenos qui peruerſo nomine ſaraceni vocantur eſſe generatos dicimus.

♀ Cedrium, oleum quod naſcitur ex cedro.

♀ Cedrides, pe. cor. fructus cedri.

♀ Cedropolis, opidum in Caria, a quo Cedropolitæ.

♀ Cedreas aliud opidū Carię, a quo Cedreatæ Cedreiq;

¶ Celeriter aduerbiū ſignificat cū cultu, & honore.

¶ Celetes pe. pro, Græce ὅτι κελεύω κέλητες exhortor, vocanꝛ̄ equi qui ad curſum ſoli adhibētur ſiue bigis vel quadrigis, etiā nauigia, vt his tēporibꝰ fieri ſolēt. Nam qui bigis quadrigis ve adhibebātur ad curſum deſultorij dicebantur. Plin. Antiqui celetes tm̄ dicebant in ſacris Poſtea vero & qui bigis vel quadrigis viciſſent, Latine dicuntur deſultorij, ꝙ ex his facile deſiliatur.

♀ Celetus etiam teſtudo dicitur.

¶ Celer idē eſt qđ velox, a quo celerrimꝰ & celeriſſimꝰ fiunt ſuperlatiua ſecūdū Priſc. Celero, as, pen. cor. celeriter quid facio. A quo Accelero compoſitum.

¶ Celeuſma, clamoꝛ̄ nautarū & aliorū cū vno aliquid iubente omnes vniformiter reſpōdēt quaſi ſibi inuicē iubentes. Hierony. apud Hiere. Celeuſma quaſi calcātiū concinetur aduerſus omnes habitatores terræ.

¶ Cello, as, abſcondo ſiue ſciri nolo. Et conſtruiꝛ̄ modo cum vno dūtaxat accuſatiuo. Lactā. lib. v. Vtrū ne ꝓſitebitur fugitiuū ſe vel peſtilētē domū vendere, an cellabit emptorē. Modo cū duobus. Plaut. in Bac. Aedepol feciſti furtū ætati malū quū iſthæc flagitia me cellauiſti & patrē tuū. Modo cū ablatiuo mediante præpoſitione Cic. Treba. Sed Baſſus noſter de hoc me libro cellauit. At quū paſſiue poniꝛ̄ res ſiue perſona per quem quis aliquem cellauit ponitur in nominatiuo. Terē. in Eu. Vbi ubi eſt diu celari nō pōt. Vide ne meliꝰ ſīplici l ſcribaꝛ̄.

¶ Cello, is, quo veteres vtebantur pro cedo, nunc cōpoſitis tantum vtimur excello & præcello, quod eſt excedo & antecedo.

¶ Celſus a cello, altus, ſublimis, excellens. a quo celſitudo pro excellentia.

¶ Cellatim aduerbiū ſignificat abſcondite. Gel. q̃ maxime cellatim poterat in inſidijs duo diſponit.

¶ Cella dicta eſt ꝙ in ea cellētur q̃ eſſe volumꝰ occulta Gręci Apothecā dicūt in qua res eſculētę & poculentę reponūtur q̃uis ꝓprie Apotheca, cella vinaria ſit. Capit autē cella ſignificationē, vt illi adiectiua iūgunꝛ̄, vt cella vinaria, cella olearia, cella farinaria, cella pomaria, cella lignaria, cella libraria, cella ceſearia. Et oīs locꝰ in quo quid reponiꝛ̄, cella dr̄, Vn̄ Verg. Fauoꝝ cauernas cellas vocauit, quū ait. Diſtēdūt nectare cellas. Itē loca in quibus lauamur aut vngimur in domo, cellę dicūtur. Et loca ad quæ religioſi ſe ad quieſcēdū cōferūt cellæ vocantur. A quo noīe Hiero. formauit dimi. Vna q̃q;, iq̄t cellulā adeat bn̄dictiōe mr̄is ſuſcepta. Et cella pars templi erat ſacratior in quā ingredi fas nō erat. Vn̄ apud Gel. legitur, Scipionē in capitoliū veniſſe, iuſſiſſeq; cellā Iouis aperiri, ibiq; ſolū demoratū fuiſſe. Liui. li. iij. In cella Iouis optimi maximi habitaret exul.

¶ Cellariū videꝛ̄ ea figura dici, qua granariū panarium vt ꝓ cella ac repoſitorio accipiaꝛ̄. Sed eſt paucoꝝ dieꝝ penu longi tēporis. Hāc cellulā prōptuariā ſeu prōptuariū appellāt in quo cōdūtur & ex quo ꝓmūtur ad victū neceſſaria, Hierony. Conſyderate ceruos quibꝰ nō cellariū, neq; horreū, & deus paſcit illos. Vnde in ſacris literis cellaria pro ſepulchris poni ſolent, vt eſt illud propheticū, populus meus intra cellaria tua aliquātulū donec ira mea tranſeat. Vbi Hie. Cellaria ſepulchra ſignificant, de quibus hoc vtiq; ꝓfertur quod cōditū fuerit. A penore etiā is locus penarium & penaria ſeu penuaria cella nuncupatur. Cic. in Ver. M. Cato ſapiēs cellam penuariā reip. noſtrę nutricē plębis Romanæ Siciliam nominauit. Huius diminu. eſt cellariolū. Hiero. Sunt & culinæ in templo, ſunt & cellariola.

¶ Cellarius qui in cella prępoſitꝰ eſt, vt rationes ſaluæ ſint, aut penoribꝰ recōdēdis. Col. Vt cibus & potꝰ ſine fraude a cellarijs p̄beaꝛ̄. Plau. in Capt. Prome qd vis te facio cellariū. Idē cellarios ꝓmos, & cōdos vocat, & deītus ꝓmāt, & intꝰ cōdāt. Ait em̄ in Pſeu. Promꝰ & condus ſū ꝓcurator peni. Auſo. Promuſq; q̃ condus magis.

¶ Cellaria locus vbi conditur vinum. Plautus in Mili. Ego eijciar cellaria. ♀ Et cellaria quę præeſt in cella. Idem. Succenſet cellaria.

¶ Celox, genus nauiculę breuis a celeritate. Apul lib. de rep. Qui celocē regere nequit, onerariā petit. Hāc & celotim vocant & oxyam. Hanc Rhodij inuenerunt.

✣ Celotis, vide celox.

✣ Cæluleum dicebant cæruleum a cęli colore.

✣ Celtis eſt arbor inſignis magnitudine pyri de genere lotorum, in Aphrica creſcit, inciſurę in folijs crebriores faciunt ne ilicis videantur, fructui magnitudo fabæ, color croci. Tam dulcis ibi cibus eſt, vt & nomen genti dederit. Siquidem Lotophagi nominatur. Cc.

¶ Celtę populi Gallię, intra Sequanā & Ligerim fluuios qui quū veniſſēt ad Ibeꝝ Hiſpaniaꝝ fluuiū, ibiq; cōſediſſēt, retēta primi noīs pte, & aſſumpta pte fluminis iuxta quod cōſederāt, Celtiberi dicti ſunt, & regio eoꝝ Celtiberia, Vnde Luca. lib. iij. Profugiq; a gente vetuſta Galloꝝ Celtæ miſcentes nomen Iberis

¶ Celtiberi populi in Hiſpania a Celtis Gallis & Iberis Hiſpaniarū cōſociatis dicti ſunt Celtiberi. Vn̄ Silu. Venere & certe ſociati nomen Iberis. Luca. Gallorum celtę miſcentes nomē Iberis. Strab. quadrifariā diuidit Celtiberos, fortiſſimi omnium qui ad ortū ac meridiē ſiti ſunt originē trahentes, A quibus Celtibericus, a, um, nomen poſſeſſiuum, vt bellum celtibericum,

¶ Celticū ꝓmōtoriū Hiſpaniæ in oceanū procurrens.

¶ Celiaci dicuntur qui ventris fluxum patiuntur. Var. Qui ex floribus nucis græce & cornu fiunt celiacos fieri atq; vrina pota refici.

♀ Celydrꝰ, ornatꝰ muliebris. Iuue. Donāt arcana celydros. ♀ Celſus, altꝰ ἀγκελης, q ſublimis equo vehitur.

♀ Celtiberia dicta eſt, Celtiberorū regio.

♀ Cemellio opidū Liguriæ in alpibus ſitū, qđ a Pto. cemeleō dr̄, quaſi a Cemeno mōte videri poteſt appellatū.

♀ Cemenos Græci eos mōtes vocāt quos nr̄i Gebennā lōge ab alpibꝰ ſūmotos. A cemeno alpiū mōte Varꝰ amnis in Narbonenſem verſus delabitur.

♀ Cementum, vide cæmentum.

¶ Cēchris auis genꝰ, & latine tinūculꝰ dr̄ a tīnitu vocis ex accipitrū gn̄e, quē Ariſt. lib. vj. de aīalibꝰ ſolū ex adunco gn̄e quaterna, & eo plura oua parere dicit, dicta cēchris, q̄ſi miliaria. Pli. Fimū cēchridis albugines extenuat eſt & cēchris, vt iq̄t Hie. locꝰ Coritho vicinꝰ īmo portꝰ ipſiꝰ Corithi, vt ē illđ Apoſto. cōmēdo vobis Sepen ſororē noſtrā miniſtrā Eccleſiæ, q̃ eſt Cēchri. Plin.

lib. iiij. Lecheæ hinc, cēchreę illinc anguſtiarū termini Et cēchris genus ſerpētis maculis plene Thebano marmori ſimilis. Luc. Et ſemper recto lapſurus limite cenchris Pluribus ille notis variatam tingitur aluum.

✣ Cenchron, Adamantis genus eſt, ꝙ ſit milij magnitudine κέγχροι enim milium dicitur. Cc.

✣ Cencrites gēmę ſpecies quę veluti ſparſa milij grana habere videtur. Cc.

♀ Cenina ciuitas Italię, a qua cenienſes populi.

¶ Cenomani fuerunt populi Gallię ciſalpinę, quorum caput vrbs Brixia fuit.

¶ Cenos latine vacuus. Vn̄ cenodoxia inanis gl̄ia. Nā cęnodoxia cū ę, dipht. noua gloria, καινὸς enim nouū dr̄ Δόξα gloria Cęnadoxia communis gloria.

✣ Ceneia dicta eſt Athalenta Cenci filia. Cc.

¶ Cenotaphiū vacuū ſepulchrū ὅτι κενὸς λέγεται καὶ τάφος ἀπὸ τοῦ τάπτειν, ✣ Id eſt. Qm̄ κενὸς vacuus diciꝛ̄ & τάφος ſepulchrum, θάπτειν ſepelire. Eſt em̄ vt capſa quæ ponitur in templo ad officia mortuorum.

¶ Cenſeo, es, ſui, ſitum, pe. cor. ſignificat exiſtimo. Liui. lib. vj. de Bel. pu. Cēſent eo vētuꝝ obuiā Pœni. Itē cēſere, cōſtituere, deliberare. Nā ſenator cēſet quū ſentētiā dicit de eo qđ ſibi videꝛ̄, aſſentiꝛ̄ quū alienam approbat. Vn̄ dicimꝰ ſenatꝰ aliquid cēſuit. A quo etiā cēſoris nomē tractū videꝛ̄. Itē cēſere ſuccēſere ſignificat. Var. Ne vobis cenſeā ſi ad me referretis. Itē eſt in æſtimatione. Boet. in Pto. Qm̄ faciēdi liberi tres partes ſūt. Vna quidē vt cenſu liber fiat. Cenſebantur em̄ antiquitus ſoli ciues Romani. Inueniꝛ̄ etiā cenſio, ſis, ſiui, ſitū. pe. ꝓ. Ouid. Pręſto recenſitis euoluere ſæcula faſtis, cōpoſita a cenſeo ſunt. Accēſeo, percenſeo, quod eſt perfecte cenſeo, numero. Col. Ruſticationis magna & diffuſa materia eſt, parteſq; ſi velimus eius percenſere, vix numero compræhendimus. Recenſeo & ſuccenſeo.

¶ Cenſor qui cenſurā gerit, cēſores magiſtri morū erāt a cēſendo. i. arbitrādo dicti, ꝙ illis ſummū arbitriū erat alioꝝ moꝝ. Var. cenſor ad cuius cenſionē. i. arbitrium cenſeretur populus. Feſtus, cenſores dicti ꝙ quiſq; tanti ſua ęſtimaret quātū illi cenſuiſſent qđ nō abſurdū videꝛ̄, quia & rerū & moꝝ cenſores erāt. Vnde Plutar. in Aemilio. cenſura maxime omniū magiſtratuū reuerentię, plurimę poteſtatis, tum in alijs rebus, tum maxime ad morū emendationē. Nā ſenatores e ſenatu remouere poteſt equites ex plębeis ęrarios facere, notare infamia, cenſum agere, luſtrum condere. Erant autem duo cenſores, qui quinto quoſq; anno creabantur.

¶ Cenſorius vir, qui cenſor fuit, vel qui dignus eſt, vt cenſor ſit propter morū grauitatē qui alios iudicet Freq̄ūēter tamē iungiꝛ̄ rebus, vt cenſoriū dictū quod eſt cēſoris, ſeu quod ad cenſorem pertinet.

✣ Cenſorię veſtes dicebantur, quibus cenſores merito vti poſſent. Cc.

¶ Cenſuales qui cenſoribus aſſiſtunt, famulātur. Sidō. ad Numatium, Mixtus turmæ cenſualium ęmulatorum conſulis proxime proximus eram.

✣ Cenſio caſtigatio. Vnde cenſionem facere dicebant cenſores quum mulctam equiti irrogabant.

✣ Cenſio haſtaria vocabatur quum militi mulctæ noīe ob delictum militare indicebatur, vt haſtas daret. Cc.

¶ Cenſura cenſoris dignitas, ſicut a prætore prætura, ſicut quum dicimus. Cenſor qui gerit cenſuram. Accipitur interdum ꝓ ſeueritate, correctione, decreto & lege.

¶ Cenſus, us, annuus redditus, & quicquid fortunarū qs habet. Quin. Abiere vires cenſus, mens, vnde qui centū milia ęris in profeſſionē detuliſſent cēſi dicebantur. Cenſus equeſtris conſtabat ex ſeſtertijs. cccc. Item cenſus dicebatur ęſtimatio rerum ac bonorū facta ſecundū quā tributa pendebantur. Vnde cenſum agere eſt recenſere hominum facultates. Et cenſus dicebatur quod prīcipi aut ęrario ſoluebatur viritim.

¶ Cenſus cenſi ſignificat eū, cuius bonis factus eſt cēſꝰ Vnde capite cenſus, & capite cenſi.

¶ Cenſum, Euboię ꝓmōtoriū in ſeptētrionē directū.

✣ Cenſui agri dicebantur, qui emi & venire iure ciuili poterant. Cc.

¶ Centauri Theſſalię populi ſecus Peliū mōtē habitātes, qui a poetis fingūtur eſſe media parte viri & media equi originē ab Ixione trahētes, agreſtes ad modū. Qui primi pugnare ex equis cœperūt, a ſtimulādo calcaribꝰ equo Cētauri dicti ſunt, ἀπὸ τοῦ κέντειν quod eſt pugnare & ſtimulare, quia furētē tauroꝝ gregē telis cōfecerūt ꝓpter qđ hippocētauri. i. equi ſtimulatores appellati ſūt. His proximi erant Lapithę iuxta Othryn mōtē eiuſdē prouincię cū quibꝰ bella geſſerunt. Centauros ab Hercule victos, interfectos oſtendit Diodo. Dicti ſunt nubigenę quaſi filij nubis, qm̄ in caſtello habitauerunt noīe nephele νεφέλη, quod ſignificat nubem. Centauri a Latinis breuitatis cauſa dicti, nā hippocētauri dici debuerunt. Nā hippos equus κέντειν pūgere, ζυρὰ rota calcaris, quia quū ſuperiꝰ eſſent hoīes, inferiꝰ erāt equi. Sed diuus Hieronymꝰ de Paulo primo Eremita oſtendit centauros animaliū genera eſſe, quū inq̄t. Et iā media dies coquente iam ſole deſuper feruebat, nec tm̄ a cœpto itinere abducebatur dicens. Credo in deum meum ꝙ ſeruum quem mihi promiſit oſtendet, ne plura his conſpicit hominem equo mixtum, cui opinio poetarū centauro vocabulum indidit. Quo viſo ſalutari ſigno armat frōtem. Et infra. Verū hoc vtrū diabolus ad terrendum eū ſimulauerit, an vt ſolet eremus monſtruoſorum aīalium ferax iſtam quoq; gigneret beſtiam incertum habemꝰ. Centaurus etiam genus nauis eſt, vt apud Verg. lib. v,

✣ Centaurorum nomina, quære in commentarijs Cornucopię Perotti, ſimiliter & fabulam.

¶ Centaurea ſiue centaurion genus hęrbę, Actiꝰ autē græcus medicus κενταύριον τὸ μεγάλου ῥίζα, & ſubdit πρὸς τρίπυσα κατὰ μηνία καὶ ἔμβρυα νεκρὰ κατασπῶσα κενταύριον μὲν μακρᾶς ῥίζα ξηραντική, & multa alia. ✣ Id eſt magni Cētauri radix, & ſubdit, menſtrua dirigit & partus emortuos extrahit. Huius duæ ſunt ſpecies ſcilicet maior & minor naſciꝛ̄ ī ſine veris, ambę calidę, & ſiccę cōple. in ſex gradibus. ✣ Centaurij longi radix excalefacit. Cc.

✣ Centaurus, fluuius eſt qui prius Euenus, dicebatur poſt Neſſi Centauri mortē ab Hercule interfecti a poetis Centaurus vocitatus eſt. Cc.

¶ Centimanus, qui centum habet manus. Cc.

✣ Centipeda vermis eſt a græcis ?? dicta. Piloſus multis pedibus arcuatim repens ab aliquibus multipeda ab alijs millipeda dicitur, & Scolopendra. Cc.

✣ Centipes qui centum pedes habet. Cc.

¶ Cēto velū laneū, qđ lana aut tomēto cōfertū, vt ictꝰ nullos patiaꝛ̄. Cęſar, Eāq; cōtabulationē ſummā latoribus lutoq; conſtrauerūt, ne quis ignis hoſtiū nocere poſſet, centoneſq; iniecerūt, ne aut tela tormentis miſſa tabulationem perfringerent, aut ſaxa ex catapultis lateritiū diſcuterēt. Cicē. lib. iij. Hiſto. Aceto madefactis centonibꝰ integūꝛ̄, quos ſupra ꝑpetua claſſi ſuſpēſa cilicia obtegūꝛ̄. Quidā cētonē capiūt ꝓ ſtragulę gn̄e, ſuperquo cubare ſolēt. Cato lib. j. de re ruſtic. Centonem poſuit ꝓ veſtimento ruſtico, hoc eſt pro intentiore veſtimento quod ſuper ſubucula ſuperindui ſolet, bombyce incerta. Tres (inquit) centones quęris, ſex culcitras, nouem in ſtragula. Similiter, & Macrobiꝰ dū ſcrophā ſub cētonibus iacere ſcribit ruſticā veſtē eſſe declarat. Fieri aūt cētones cōſtat ex pānis diuerſoꝝ colorum, vel lanis in vnum cōdēſatis atq; cōſutis, Vn̄ Homero centones, & Virgilio centones quales fecit proba Falconia. Definit Auſo. poeta quid ſit cento. Varijs de locis, ſenſibuſq; diuerſis quędam carminis ſtructura in vnum ſolidaꝛ̄ verſum, vt coeant, aut cęſi duo, aut vnus & ſequens cū medio. Nam duos iunctim locare ineptum eſt.

¶ Cētrū pūctū ſphęrę, aut orbis mediū, certiſſima obſeruatione diſtinguiꝛ̄. Nā in omni orbe vel ſphęra me

dietas cētrū vocaꝛ̃. Aug.li.xiij.de ci.dei, H. enimam Plato ab intimo terrę medio, qđ geometrę cētrū vocāt per omnes partes eius vſq; ad cæli ſumma diffundit, & extendit per numeros muſicos opinaꝛ̃. Apu. in coſmographia, Cardinē inquit mundi, ſic em̄ dixerī cētrū habet tellꝰ. Hīc fit cētralis adiectiuū. Pli.li.ij. Quidecies & pluribꝰ ſuberit, q̃ terra cētralis īteruenīat. Alias cētrō

✤ Centrū vitiū in cryſtallo, qđ & Sai appellatur. Cc.

❡ Centū nomen numerale & indeclinabile, vltra cētū variatur, vt ducēti, trecēti, quadringēti, quingēti, ſexcēti, ſeptingēti, octingēti, noningēti. Hinc cētenꝰ, a, um, vt cētena milia. Sic ducētenꝰ, trecētenꝰ, quadringētenꝰ quingētenꝰ, ſexcētenꝰ, ſeptingētenus, octingētenꝰ, noningētenus, Centuplus, ducentuplus, trecentuplus, & reliqua. Centeſimus, & deinceps. Centies quoq; aduerbium, ducenties, trecenties, quadringencies, quingenties, ſexcenties, ſeptingenties, octingenties, noningēties. Centenarius, ducentarius. &c.

✤ Centenariæ cœnæ dicebantur, in quibus lege Licinia non plus centuſſibus, hoc eſt cētū aſſibus impendebatur, qui erant nummi breues ex aere. Cc.

❡ Centuria in re mil. cētū homines, qui ſub vno centurione ſunt, quoꝝ cētenariꝰ iuſtꝰ eſt numerꝰ. Hie.li.j.ꝶ Satrapę phyliſtyim incedebant in cēturijs & milibꝰ. Cēturiæ in agris ſignat ducenta iugera. Centuria a cētū iugeribus vocabaꝛ̃, ſed mox duplicata nomē retinuit, īqt Col.lib.vj. Sicut tribꝰ dictę primū a partibꝰ populi tripertito diuiſi, q̃ tñ nūc multiplicatę priſtinū nomē poſſidēt. ❡ Cēturio & cēturionꝰ dr̃, quia cētū peditibꝰ prę eſt, quia ſingulę cēturię cētū militibꝰ cōſtabāt. In exercitu em̄ miles cēturioni: Cēturio tribuno. Tribunꝰ legato. Legatꝰ cōſuli obediebat. Sed ſcorſum magiſter equitū ſolū dictatorī obtēperabat. Cēturio autē dicebaꝛ̃ primipilꝰ. Liui. Cēturio erat quem nūc primipillū appellamus. Veteres quū viderāt cōmiſſo prelio acies facile turbari, vt hoc incōmodū euitarēt cohortes in cēturias diuiſere, & in ſingulis cēturijs ſingulos cēturiones prefecerūt, q primo cēturioni vocabāꝛ̃, quēadmodū a decuriones decurioni. Cohortes ī exercitu decē erāt in ſingulis legionibꝰ, ſed prima q̃ reliquas & numero militū, & dignitate ꝓcedebat aquilā habebat, qđ ꝓcipuū erat ſignū Romanoꝝ. Cēturiones huiꝰ cohortis cęteris cēturionibꝰ digniores habebāꝛ̃. Prima cēturia primipilū vocabatur, qꝫ circa ſigna grauis armatura cōſtituta erat. Centuriō ipſe primipili cēturio dicebaꝛ̃, & Primipilus vocabatur. Hic nō modo aquilę pręerat, ſed quatuor centurias hoc eſt quadringētos milites in prima acie gubernabat, & tāq̃ princeps totiꝰ legionis merita cōſeq̄baꝛ̃, & commoda. Mar. Grata pudēs meriti tulerit cū præmia pili.

✠ Centūculꝰ dimi. pro vili ac ſordida veſte. Sene.li.xj. Epiſto. Diurnum accipit, in centūculo dormit. Liui. & frōti. accipere vidētur pro dorſualibus, & inſtratis iumētoꝝ a ſimilitudine veſtis centunculi.

✠ Centunculus, herba quā Pli. penulā vocat, li.xxiiij. his verbis, Itali cētūculū vocāt roſtratis folijs ad ſimilitudinē capitis penularum iacentem in aruis.

✠ Centipellio vēter vocaꝛ̃ quartus venter, qui & Aboraſus dicitur, quod genus edulij Iul. Pollux Traconas a Cratete comico putauit appellatum.

❡ Centurio, as, In centurias ordino. Ager centūriatus qui in ducenta iugera definitus erat. Romulus enim cētenis ciuibus ducenta iugera diſtribuit. Et milites cēturiati, qui in cēturias ordinabātur. Liui.lib.xxix. Scipio poſtq̄ in Siciliā traiecit volūtarios milites ordinauit cēturiauitq;. Centuriata comitia, vt Aſco. ſcribit dicuntur quū ex ſexu & ætate fertur ſuffragium, quia per centenas turmas diuiſus erat populus Romanus. Hinc ſuccēturio. A quo ſuccenturiati dicuntur milites non primæ ſed ſecundę centurię vbi ad inſidiādū maxime collocabātur. Ex quo in ſuccenturijs, quaſi in inſidijs quēpiā poſitum appellamus. Terēn. in Phor. Nam prior adito tu, ego inſidijs ero hic ſuccenturiatus, ſi quid deficies. Proprie autem ſuccenturiare ſignificat explendę cēturię gratia numerum ſupplere.

❡ Centuriatim ſignificat per cēturias, ſiue abūdāter copioſeq; a cēturijs, quæ in comitijs ferebant ſuffragia.

❡ Cētūperanca, inſula eſt in agro Setinatū Nicolai Perotti patria. ✶ In qua aliquod genus piroꝝ creſcit quo nullum inter oīa ſapore acerbiꝰ ſi crudū edaꝛ̃: nullū iucūdius ſi coctū, amabilia hęc vocāt viridia ſunt viſu quoq; horrida durant in alterum annum.

✤ Cēturipe, ager Silicię, A quo centuripiū crocū. Cc.

✤ Centum capita, hęrba eſt quam Græci ἑκατοκέφαλον nominant ex aculeatorum genere, & aliorum nomine Eryngę alba. ſiue Eryngiū dicitur caule & radice in cibos a græcis recepta. Cc.

❡ Cētūuiralia iudicia dicta ſunt a centū viris. Nā quū eſſent Romę. xxxv. tribus, quæ & curiæ ſunt dictę terni ex ſingulis tribubꝰ ſunt electi ad iudicādū, q cētūuiri appellati ſunt. Et licet quinq; ſupra cētū fuerint, tamē quo facilius numerentur centumuiri dicti ſunt.

❡ Cētuſſis a decē decuſſibꝰ dr̃, quæ ſunt libræ centum vel a cētū aſſibꝰ, qui erāt nūmi breues ex ęre, vt centuſſe licetur, id eſt centū libris vēdiꝛ̃ per auctionem.

❡ Cephalea morbus, quo totum caput infeſtatur. Nam hemicranici ab hemicrania ſunt, quæ dimidia parte capitis laborant. Sed & Celſus cephalęam acutum quodā peſtilenſq; malum appellat.

❡ Cephale, ſiue cephalis penul. cor. ſignificat caput, cephalicus capitalis.

❡ Cephalus nomen viri & nomen piſcis. Ambro. illę ſinus maris cephalos alit, lupos ille, ille ſaxatiles.

✠ Cephalene, ſiue cephalenea cū e, poſt l, inſula Ionij maris a cephalo Amphitriōis ſocio, vel a Cephalo Deionei filio dicta. De hac Stra. li.x. Nō dubitauere plerīq; Cephaleniā eādē, & Dulychiū appellare, & Taphiū. Alij & Taphios Cephalenios eoſdē dixere Teleboas & aduerſus illos Amphitrionē exercitū ductaſſe aſſumpto ſocio Deionei filio Cephalo ex Athenis ꝓfugo. Inſula deīn Amphitrionē potitū, eā Cephalo tradidiſſe ab eoq; nomē habuiſſe inſulā. Hinc populi Cephaleni. Homerus Verū magnanimos Cephalenas agebat Vlyſſes.

❡ Cephenes, īperfectę apes ſūt & īutiles operi niſi qꝫ multitudine q̃ ad calorē cōfert fœtū adiuuant. Cc.

✤ Cephiſis lacꝰ ē iuxta Atlāticū mare quē mauri Electrū vocāt qꝫ ſole feruefactū electrū e limo dare vr̃. Cc.

❡ Cephiſus pe. ꝓ. fluuiꝰ Bœotię q magna ex ꝑte torrentis inſtar labitur in Phalerium pelagus. Ouid. li.iij. Me. In vada Cepheſi Panopeſq; euaſerat arua.

❡ Cephiſia Attica regio. Nā Cecrops Athenarū cōditor oēm eius regiōis multitudinē in. xij. vrbes degiſſet, Sed Theſeus poſtea has oēs in vnā Atheniēſiū ciuitatē cōgregauit. Dicta Cephiſia a Cephiſo amne. Eſt & Cephiſia fons Atticæ, ſicut Latine Callirboe.

✤ Cepites ſiue cepocapites gēma q̃ cādida eſt eſt venarū nodis cocūtibus, cādore imaginē regerens. Cc.

✤ Cepionidę gemmæ cryſtallini nitoris quæ imagines reddunt vt ſpecula. Cc.

❡ Cepos Latine hortus & vrbs, Suidas κῆπος πόλις κατὰ βόσπορον, καὶ κῆπος εἶδος κουρᾶς, δύο γὰρ εἰσὶ κουραὶ σκάφιον καὶ κῆπος, τὸ μὲν ὁ νῦν σκάφιον τὸ ἐν χρῷ ὁ δὲ κῆπος τὸ προμετώπιον κόμης μόνον. ✤ Id eſt cepos vrbs iuxta Boſphorū & cepos tonſuræ genus. duo enim ſunt tonſuræ modi, ſcaphiū & cepos. Vnde apparet in vocabulario græco nō eſſe bene interpretatam hanc diſtinctionem σκάφιον.

❡ Ceporos, hortulanus Grece κηπουρός.

❡ Cephalo cruſtes, vermis qui in folijs Perſici īuoluiꝛ̃.

✠ Cepio nomen Romani ciuis, q cū Druſo inimicitias habuit vñ origo ſocialis belli & exitia reꝝ vt Aſco. & Val. Max. teſtāꝛ̃ fuere & alij Cepiōes. Nā & Catōis vticenſis frater cepio dictꝰ eſt. Et cepio Seruiliꝰ is cuiꝰ culpa Ro. exercitꝰ a cibris deletꝰ eſt. & exilio perijt. Fuit & Q. Cepio Seruilius, qui de cilicibus triūphauit, ſed poſt ea reus damnatuſq; in Gemonijs ſcalis manu carnificis laceratus traditur a Valerio Maximo.

✠ Cephiſſodorus fuit Praxitelis filius, qui & ipſe pictor Cuius meminit Plinius.

✠ Ceramicus locus erat Athenis, dictus quaſi tegulariꝰ ſiue figularius in quo interfecti in bello ſepeliebanꝛ̃, de quo late Suidas, eius meminit etiam Pli. cuius ex trigeſimo ſexto verba hęc ſunt Opera praxitelis ſunt Athenis in Ceramico, poteſt autem videri ex eo deriuatum, quod κέραμος tegulā ſignificat & dolium.

✠ Ceraſtis dicta eſt cyprus, quaſi cornuta, quoniam homines ceraſtas cornibus inſignes olim tenuiſſe quidam ſcribunt. Alij qꝫ procurrentibus promontorijs velut infeſtis cornibus aſſurgat.

✠ Cercitam Pauſanias grammaticus ait vocari temonis genus a poppulis inuentoribus, qui Cercitę appellabātur in terra Indica.

✠ Ceramides, ſignificat colorē figlini qualem in plumis quorundam anſerum aſpicimus. Vnde nomē quoq; gēmarum vni ceramites.

✠ Cecatinę apud Quīt. ſpecies eſt ratiocinatiōis inexplicabilis dictę a cornibus, hoc eſt a materia ipſa, q̃ vterēꝛ̃ berborum, vt apud Sene. li.v. epiſtolarum. Sederē ocioſus & eiuſmodi quæſtiunculas poneret, Quod nō perdidiſti habes, cornua non perdidiſti, cornua ergo habes.

Cerealia, orum, dies Cereri dicati.

✠ Ceruchus. pe. pro. latine dr̃ cornutꝰ, poniturq; ꝓ cornibus naualibꝰ. i. extremis antēnis, q̃ in vtrūq; veli latꝰ diffūdūꝛ̃, de quibꝰ Verg. Cornua velataꝝ obuertimꝰ antennaꝝ. Quidā ceruchos accipiūt ꝓ cauea illa, quæ in faſtigio nauigij ſuſtollitur effigie corniculata. Vale. Fla. li.j. Argo. Tēperet vt tremulos zetes fraterq; ceruchos

✠ Cęroferarij, dicti ſunt a deportandis cęreis quando legendum eſt euangelium.

✠ Cęroferariū, inſtrumētū quo cęreꝰ fixꝰ cōtineꝛ̃. In decretis canonicis. diſt. xxiij. Acolytꝰ accipiat cęroferariū cū cęreo vt ſciat ſe ad accendēda lumina mācipari. Sed hęc videnꝛ̃ ſcribi debere, cū diph. qm̄ a cęra deducūtur.

✠ Cęſſim ire, ſignificat regredi retrocedere. Iuſti. lib.ij. Cōmiſſo prelio ite ceſſim, inhibete remos & a bello diſcedite. Et apud legiſcōſultos, ti. ad legē Aquiliā. Interim ſuperiꝰ plauſtrū ceſſim ire cœpit. Fit autē a cedo, & cęſſim a cędēdo. i. feriēdo cōtrariū aduerbio pūctim, vt cęſſim ferire, hoc eſt per aciem gladij cęſſim potiꝰ q̃ pūctim ferientes Romani ſolebant illudere.

✠ Ceſtus ceſti. Vide ſupra in dictione Ceſtus.

✠ Ceſtrō, inquit Suidas genus erat teli Perſico bello inuēti. Ceſtrō quoq; hęrba Betonica a varietate remedioꝝ, & efficatia, genꝰ miſſilis, qđ Gręci ceſtrō appellant noſtri viriculum. Nam & terebram ita vulgo dicimus.

✠ Ceſtrā Sophocles dixit ꝓ ſtimulo ſiue ſtilo. Autor Iu. Pol. Sphyrenā quoq; piſcē, Attici ceſtrā vocāt. Latini ſudin, quia roſtratꝰ ſit & ſimilis Belonę, vt iqt Athenęꝰ

✠ Ceſtreꝰ dictꝰ eſt a Gręcis mugil piſcis, quia tali modo publica Athenienſium pœna intret adulteros.

❡ Cepurica Gręci appellāt, q̃ noſtri hortēſia holera. ſ. q̃ in horto ſerūꝛ̃. Vñ Sabinus Tyro librū Cepuricō ſcripſit, hoc eſt hortenſiū, quem Mecœnati dicauit.

❡ Cepheꝰ (teſte Ouidio) Aethiopū rex fuit Andromedę pr̃, quē ceto ꝓpoſitā fabulę dixerūt. Hāc autē Perſeū a periculo liberatā vxorē duxiſſe. Itaq; vt totū hoc genꝰ ꝑpetuo maneret ipſū Cephea inter ſydera collocatū eſſe ꝓdiderūt vna cū vxore Caſſiopeia & Andromeda filia, & genero Perſeo. Oritur Cepheus in. xv. parte Capricorni. Hoc ſydere nati, erūt ſeueri, ſicut Catones.

✤ Cerachates gēma quę cęrę colorē prę ſe fert. Cc.

✤ Cerannium, tuberis genus. Cc.

❡ Ceraſtes latine cornutꝰ genꝰ ē ſerpētis, qđ teſte Pli. li.viij. quadrigemina cornua ꝓfert, ſimilima arietū. Nā κεράς, ατος, ſimili modo ceruus dr̃. In genitiuo ceraſtis & ceraſtæ. Luca. Spinaq; vagi torquente ceraſtæ.

✤ Ceras Amaltheas dicitur cornucopiæ a cornu Amalthee capræ, quam fabulantur Iouem nutriuiſſe. Cc.

❡ Ceraphoros pe. cor. a noſtris corniger dicitur.

❡ Cerates genus ponderis, quod eſt medius obolus.

❡ Ceraſus, ſi, pe. cor. arbor nota a Ceraſunte Ponti ciuitate ſic dicta. Quā quū Lucullꝰ deleuiſſet, inde illā trāſtulit, & a ciuitate Ceraſum appellauit. Sane arbor ceraſus, pomū vero ceraſū. Ouid. de nuce. Audiat hęc ceraſus, ſtipes inanis erit. Dr̃ & ceraſum ꝓ arbore. Colu. ceraſa & tuberes & armeniacæ atq; amygdalæ, q̃ primæ florent poſſunt inſeri commode. In plurali ceraſa ceraſorum. Plin. xiij. Ceraſorum Aproiana maxime rubēt. Inter ceraſa principatum obtinent Duracina. Actia nigerrima ſunt & Iuliana tenerrima.

❡ Ceraſus, Ceraſuntis, & Ceraſunta ſeu Ceraſuntia pro vrbe in Ponto. Hiero. ad Marcel. Accepimus & caniſtrum ceraſis refertū talibus, & tā virginali verecundia rubentibus, vt ea nūc Lucullo delata exiſtimarem, ſiquidem hoc genus pomi Ponto, & Armenia ſubiugatis de Ceraſunte primus Romam pertulit. Vnde & de patria arbor nomen accepit. Pompo. Raræ vrbes Ceraſunta, & Tapexus maxime illuſtres.

✤ Ceratię ſtellę dicuntur ἀπὸ τοῦ κέρατος, hoc eſt a cornu cuius ſpeciem habent, talis ſtella viſa fuit cum Græcia apud Salamina depugnauit. Cc.

❡ Ceraunus pe. ꝓ. Cognomē cuiuſdā Ptole. Quo nomine ſignificat fulmē, qđ Grçci dicūt κεραυνόν. Vñ ceraunī mōtes ſūt Epiri, a crebris fulminibꝰ. Pli. ī Armenia maiore ꝓ illis accipit, q Caſpiꝰ & Niphates a Ptolemęo nominā̃ꝛ̃, qbꝰ videlicet ab ortu ſolis finiꝛ̃ Armenia. Huius rei cauſa eſt, qꝫ Taurꝰ mōs ſimulatq; frangi cœpit, & innumeras obire gentes ceraunus in vniuerſum vocatur, etiam ſi nominibus populorum, per quos meant Laciniæ diſtinguitur. Alio nomine dicūꝛ̃ acroceraunia. Hora. Infames ſcopulos acroceraunia. ✠ Sic Iupiter dictus eſt Ceraunius qꝫ fulgur emittat.

✤ Cerceis nomen nymphę a texendo κερκίς enim radiū textorium ſignificat. Cc.

✤ Cercius ventus, vt vult Cato. Vide in Circius.

❡ Cerberꝰ pe. cor. interpretaꝛ̃ terra, q̃ omnia cōſumit inferni cuſtos, quaſi κρεοβόρος, i. vorās carnē, κρέας em̄ græce caro dr̃ βόροντα edacem, carnis triceps, cerberum ab inferis traxiſſe Herculē in fabulis eſt, ferꝛ̃ qꝫ hic fuerit ſerpēs in Tænaro Laconiæ ꝓmōtorio, cuiꝰ veneno mortales extinguebāꝛ̃. Et qm̄ in Tęnaro ad inferos dicitur eſſe aditus, ditis canem dixerunt, quē quum Hercules trucidaſſet, nata eſt fabula canem tricipitem inter emiſſe, quia omnes cupiditates, & cuncta vitia terrena contemſit ac domuit. Cerberus etiam dictus eſt canis Alexādri Epiroticus, leonibus congrediens.

❡ Cercopythecus, pe. pro. nomen cōpoſitum ex κέρκος quę dr̃ cauda, & πίθηκος ſimia quaſi ſimia caudata, quā marmonem vulgo dicimus. Plin. libro. viij. Cercopithecos nigris capitibus pilo aſinino, & diſſimiles cæteris voce ſunt. Mar. Callidus enixas elidere ſimius haſtas. Si mihi cauda foret cercopitechus eram.

✤ Cercos auis de genere accipitrum, claudus altero pede hunc Romani buteonem nominant. Cc.

✤ Cericon latro inſignis qui Atticam regionem latrocinijs infeſtabat. Cc.

✤ Cerops lucrio appellatur, alias cerdo, q artes illiberales quęſtus grã exercet, de his meminit & Suidas. Cc

❡ Cercyra. pe. cor. olim Phæanæ nomen fuit. Nūc autem vulgo dr̃ Corfu corrupte.

✠ Cerdos latine dr̃ lucrū Vñ cerdōes dicti ſūt lucriōes; Sūt autē artifices ſordidi, quoꝝ frequēs mētio apđ poetas & oratores. Vulgꝰ cerdonē vocat ſutorē vetēꝝ calceoꝝ, quia Sueto. Veteramētariꝰ appellaꝛ̃. Cerdo etiā fuit nomē hęretici, a quo cerdoniani, q Xp̄m nec natū a fœmina, neq; habuiſſe carnē, nec vere mortuū, vel qcq̄

paſſum,ſed ſimulaſſe paſſionem dicebant.

¶ Cerdiſtos græce,latine ſignificat acutiſſimum,perindeq; prudentiſſimum.

¶ Cereon Græci dicunt fauum. Vnde & pro ſuaui,& iucundo poni ſolet.

¶ Cerebrũ,inquit Pli.eſt viſcerꝝ excelſiſſimũ proximũq; cœlo capitis,ſine carne,ſine cruore,ſine ſordib9. Hic hęret ſẽſ9 artẽ. Hic culmẽ altiſſimũ. Hic mẽtis eſt regimẽ. Auicẽna ait cerebrũ eſſe principiũ virtutis ſentiendi,& mouẽdi. Amb.lib.vj.Hexa. Initiũ,inquit,neruorũ,& oĩm ſenſuũ volũtarię cõmotionis cerebrũ eſt,a cerebro proficiſcitur ſopnus. Quę cerebrũ non habent nõ dormiunt,diminutiuum a cerebrum fit cerebellum.

¶ Cerebroſus dr̃ homo ad inſaniã facilis,cui cerebrum moueatur,vel a peruerſo cerebro,qui totus ſuo conſilio hęret,& obſtinatus a nemine perſuadetur,& iracundiæ obtemperans ſine ratione fertur. Hora.libro.j.Ser. Donec cerebroſus ꝓſilit vnus. Dr̃ & de brutis. Colu.lib.ij. Quod eo tempore ſatũ pecori ſit noxium,& præcipue bobus,quos pabulo ſuo crebroſos reddit.

♉ Ceres dea frugum putatur,a creãdo dicta, Saturni,& Opis filia,vñ alma Ceres,quia nos alit,vel vt Cic.li.de na.deo.ſcribit. Ceres dicta eſt tãq̃ geres a gerẽdis frugibus caſu prima litera immutata a Gręcis δημήτρα quaſi γημήτρα,hoc eſt terræ mr̃,q; cunctarꝝ frugũ creatrix ſit,& alimẽta largiatur. Vel vt Fulgẽ.ait,Ceres ex eo dicta eſt,q; græce Χάρα gaudiũ dr̃. Et ideo illã frumẽti deã haberi,q; vbi plenitudo fructuũ ſit,gaudia ſemper ſuperabundent,neceſſe eſt,proſerpinã vero quaſi ſegetẽ. id eſt terrã radicibus proſerpentẽ,q̃ & Hecate dr̃ Hecatõ n.gręce centũ. Et ideo hoc illi nomẽ imponunt,quia cẽtuplicatũ Ceres proferat frumentum. Hec quãdoq; Luna dr̃,ſicut Liber pro Sole. Verg. Vos o clariſſima mundi Lumina labentẽ cęlo quę ducitis annum. Liber & alma Ceres,ponitur interdum Ceres pro ipſo pane,ſicut Liber ꝑ vino. Ter. Sine Cerere & Baccho friget Ven9.

✤ Cerha,vnum ex nominibus Deli inſulæ. Cc.

¶ Cereale,quod ad Cererẽ pertinet,vt Cerealia arma.

¶ Ceritus pe.prod.quaſi cereritus,hoc eſt Cereris ira & indignatione vexat9. Nã in cereris ſacris furore corripiebantur. Et ſicut a Baccho bacchantẽ dicimus,ſic a Cerere ceritũ. Hor.in Ser. Ceritus fuit,aut cõmotæ crimine mẽtis.i.inſan9 & furioſus. Vñ q emotę mẽtis ſunt ceriti nũcupari ſolent. Plau.in Amp. Tu certe laruatus es,aut ceritus. Idem. Iube hanc pro cerita circumferri.

¶ Cerus genus arboris glandiferę,a quo fit poſſeſſiuũ cereus,cerea,um.

¶ Ceretũ opidũ Vmbrię inter Spoletũ & Nurſiã,a quo Ceretanus,a,um. Nã illa videt̃ prodigialiter in noſtris ceretanis accidiſſe,vt aliqua vitis apd' te excederet vuarum numerum duorum milium.

¶ Cerinthe,es,gen9 herbę,mellis cũ cera mixti ſaporẽ habẽs. Verg.li.iiij.Geor. Et cerithe ignobile gramẽ habet foliũ cãdidũ incuruũ,cubitalis capite concauo,cuius florum auidiſſimę ſunt apes. A cera deriuatur.

✤ Cerinthus,apum eſt cibus dum operantur,qui ſępe in fauorum inanitatibus ſepoſitus inuenitur,ſaporis amari,ſed plenus humoris. Cc.

¶ Ceretani populi hiſpani,vt autor eſt Pli. & Strab. apud quos generoſa vina naſcebãt̃,q̃ Cęretana dicebãt̃. Mart. Ceretana nepos ponat ſetina putabis. Sũt & Ceretani populi ex Cereto Vmbrię opido,q totũ orbẽ vno quodã,ac turpi ſuperſtitionis genere ludificant.

✤ Ceroſtrotũ pe.prod.cõpoſitũ a gręco. Nã κέρας latine cornu,στρωτὸς ſtratus,& eſt ceroſtrotũ picturę genus cum ex cornib9 ramenta tinguntur varijs colorib9 Deinde vermiculatim ligno inſerũt. Principio hoc ex lini bracteis fieri cœptũ. Poſtea cœpere tingi animaliũ cornua,dentes elephãtorꝝ ſecari,lignũq; ebore diſtingui,mox totum operiri. Plin.lib.xj. Nunc tincta,nunc ſublita,nuncque ceroſtrata picturę genere dicuntur. Proprie tamen dicuntur ceroſtrota cornibus ſtrata,ſicut lithoſtrota lapidibus ſtrata.

¶ Cerno,is,creui,& ſecũdum aliquos cerni. Li.li.vij. Et quod haud minus timẽdũ erat ſtolide ferocẽ viribus ſuis cernerat,cretũ,ſignificat video. Verg. Cernim9 aſtãtis nequicq̃ lumine toruo. Qñq; cernere eſt cõnſyderare,vt Cerno,q; populus iſte durę ceruicis ſit. Qñq; iudicare,ſtatuere,deliberare. Cic.lib.iij.de legibus: Quotcũq; ſenatus creuerit,populuſue iuſſerit,tot ſunto,regio imperio duo ſunto. Luci. Poſtq̃ pręſidiũ caſtris educere creuit. Pacu. Et ęquũ & rectũ eſt qd' poſtulas iurati cernãt. Qñq; diuidere,ſecernere,cribrare,qd' & incernere dr̃. Vñ & incernicula cribros vocamus,Plin. libro xviij. Rurſus quæ tranſit arctiore cernitur. Vnde & crines dicti ſunt,q; ſint diſcreti. Qñq; dimicare. Plaut9. ꝓ patria Amphitryo dum cernit. Qñq; cedere. Vnde cernere hęreditatẽ filij parẽtib9 dicti ſunt,hoc eſt cedere. Actius,Regnũ tibi permitti,malũt,cernã,tradã exercitus. Cõpoſita huius verbi ſunt,cõcerno qd' Aug.lib.v. pro coniungo poſuiſſe videt̃,quum inquit. Talẽ naturam naſci poſſe de Maria virgine non arbitrabat̃,niſi carni concerneretur. Concerni autẽ & non coinquinari non videbam,q; mihi tale figurabam. Decerno,diſcerno,excerno,icerno,ſecerno,& ſuccerno,quod eſt ſubdiuido. Plin. Farinario cribro ſuccernunt.

¶ Cernulus a Cerno formari videt̃,quaſi diminutiuũ a cernus,quod nuſq̃ legi. Hiero.cõtra Ruff. Quãq̃ tu occupat9 in ſenſib9,& ad miniſtrãdã mihi calũniã cernulus grãmaticorꝝ,& oratorꝝ p̃cepta contempſeris.

¶ Certo,as,ſignificat altercor,contendo. Inde certamen & certatio. Interdum prouoco. Terent. in Phor. Benedictis ſi certaſſet,audiſſet bene. Hinc componuntur decerto & concerto.

¶ Certatim aduerbiũ ſigni. ſingulariter vnũ cũ altero,quiſq; pro virib9 ſtudioſe inter ſe cõdẽtes,a ſtrigo Iuno de altero. Farechi ne po piu Vergil.lib.viij. Tunc lecti iuuenes certatim arę q; ſacerdos. Sueto.in Augu. Senatus & in funere ornãdo,& in memoria honorãda eo ſtudio certatim ꝓgreſſus eſt. Hiero.in lib.Iudi. Igit̃ certatim ramos de arborib9 pręcidẽtes ſequebãtur ducem.

¶ Cere opidum fuit Tuſcię nõ lõge a Tarquinijs. Vide in dictione Cerete.

¶ Certamẽ cõflictus qui fit inter duos aut plures. Græca certamia celebratiſſima hęc fuerũt Olympia. Phthia. Iſthmia & Nemeęa,in qb9 Gręci magnos honores cõſtituerũt victorib9 atletis. Nã olympica,q̃ ĩ olympo Arcadię monte iuxta Piſam & Helidẽ quinto quoq; anno in honorẽ olympij Iouis celebrabãtur,& qui viciſſet corona oleagina donabat̃. inſtitutaq; ſunt anno mũdi quadringẽteſimo ſupra quatuor milia,in eoq; cermine Hercules primus coronatus eſt. Pythia Apollini ſacra erant quorum victor poma referebat. Iſthmia ab Iſthmo parte Arcadiæ,vbi celebrantur in honorem Palęmonis,quem Latini portumnum dicunt,& qui viciſſet,coronã ex apio reportabat. Nemeę a Nemęa ſilua in memoriã Archemori Lycurgi filij fiebant,quorum victores pinu coronati abibãt. Hæc certamina,etiam ludi plurali numero dicuntur,& ſpectacula.

¶ Certus,a,um,ponit̃ ꝓ claro & indubitato a cerno ꝓ video,quia ea q̃ cernimus clara,& indubitata ſunt. Vñ facio te certiorẽ dicim9,hoc ẽ declaro,& affirmo tibi ita eſſe. Gel. Certi ſum9 nõ ignorare te qd vena appellat̃. Hĩc fit ĩcert9 dubi9. Incerto,as. Certitũdo. Interdũ certus dr̃ cõſtitut9,hoc eſt tãt9 ac talis,q̃tũ ac quale volumus. Vñ certũ vulnus feciſſe aliquẽ dicimus,cũ nec pl9 nec min9 fecit,q̃ voluit. Mar. O q̃ certa fuit librato dextera ferro. Interdum diſcretus. Hinc certos fere numero plurali dicim9 ꝓ eo qd' eſt quoſdã quaſi a cæteris diſcretos. Cice. Is eñi cũ certis alijs ad Cęſarẽ miſſus paulo ante diſceſſerat. Sal. Apud latera certos locauit. Item cert9 firm9 nõ vacillãs,Ouidi. Da mihi quod petit̃ certo contingere telo. Et certũ dicimus deliberatũ,in quo plerũq; adiũgitur datiuus cũ infinitiuo,vt Certũ eſt mihi in Aſiam nauigare. Ver. Certũ eſt in ſyluis inter ſpelęa ferarũ Malle pati. Hinc fit aduerbiũ certe,quod cũ affirmatiuũ ſit,aliqñ etiã pro ſaltẽ ponitur. Ci. Marcel. Victi ſum9 igit̃,aut ſi vinci dignitas nõ poteſt certe fracti & abiecti. Iungitur qñq; cũ &,ſemperq; affirmat. Ci. Et certe contra Cęſarem,& ingreſſus armatus. Si autem iungatur cum verbo Scio,vel ſimilibus,e,in,o,mutari ſolet. Cicero. Et ſi certo ſcio.

¶ Certiſſo,as,certus fio. Pacu. Vocãt coccos vnde certiſſent. ✤ Certitudo,a certus. Vnde incertitudo notæ ſignificationis. Cc.

¶ Cernuus proprie inclinatus,quaſi qui terram cernat. Verg.lib.x. Erectoq; incumbit cernuus armo.

¶ Cerui animalia q; magna cornua gerãt quaſi gerui,g,in,c,mutata. Vel ἀπὸ τῶν κεράτων. Hoc eſt a cornib9,q̃ primũ bimis oriunt̃ ſimplicia quidẽ & recta ad ſubularũ ſimilitudinẽ,quãobrẽ ſubulones per id tẽpus appellantur. Hinc ceruin9,a,um,pe.pro. Mar. Ceruinus gelidũ torquet ſic halitus anguem. Et cerui dñr furcę,q̃ ad caſæ ſuſtentationẽ figuntur ad ſimilitudinẽ cornuũ cerui. Verg. Atq; humiles habitare caſas,& figere ceruos.

✤ Ceruarius a ceruo,lupũ Ceruariũ a ſimilitudine dicimus & ouẽ Ceruariã,q̃ pro ceruo immolari ſolebat. Cc.

¶ Ceruiſia decoctio ex fermẽtis & ſorbis confecta,quã Bacchus inuenit. Ver. Et pocula lęti fermenta atq; acidis imitatur vitea ſorbis.

¶ Ceruix poſterior colli pars,q̃ ab occipitio incipit & tẽdit ad ſpinã,nã q̃ anterior eſt gula dicitur. Ceruicis hęc cõmoditas eſt,vt ad dexterã ſiniſtramve priorſum retrorſumq; vertatur. Cõſtat eñi ex oſſib9 orbiculatim vertebratis,ex quib9 fit ad circũſpectũ facilis. Hinc eſt,qui nec flecti nec cogi pñt ceruicis durę perhibeant̃. Vñ dicim9 hominẽ durę ceruicis,quaſi indomabilẽ & cõtumacẽ. Antiqui vero,vt Quintilia.ait ceruices dicebãt,primuſq; Hortẽſi9 ceruicẽ dixit. Cic.in Vati. Inflato collo tumidis ceruicib9 ĩtuliſti. Cato. Si caput,aut ceruices dolent,ea lotio calido lauato. Amb.de diua Agnete,Quomõ poſſum ad iniuriã ſummi dei ceruices meas lapidib9 inclinare. Hinc ceruicoſus pro duro & inexorabili.

¶ Ceruicale & per apocopẽ ceruical pe.pro.denominatũ a ceruicib9 ſignificat ceruicis ſuſtentamentũ,& munimentũ. Hoc eñi inſtrumento delicatorũ ceruices confouent̃. Iu. Cõducit comites ſellam ceruical amicas. Mar. Tinge caput nardi folio ceruical olebit.

¶ Ceruſa pe.pro.pigmentũ. Hie.ad Furiã,Quid faciat ceruſa in facie Chriſtianę. Ceruſſa fit,vel per ſe in plũbinarijs officinis,vel ramentis plũbis tenuiſſimi ſuper vas aceti aſperrimi impoſitis,atq; ita diſtillantib9. Quod ex eo in acetũ cecidit arefactũ molitur & cribratur,iterũq; aceto mixto diuidit̃ in paſtillos,& æſtate in ſole ſiccat̃. Pot9 ei9 letalis eſt ſine ſpuma argenti. Iñ ceruſſat9. Cc.

♉ Ceruſſa pe.pro.eſt quã Gręci pſymithiõ vocãt ex plũbo in acuto aceto ſoluto cõparatur. Victr. docet quomõ fiat,dicens. Rhodij dolijs ſarmenta collocãtes aceto ſuffuſo ſupra ſarmenta collocãt plũbeas maſſas,deinde ea operculis obturãt,ne ſpiramentum obturata emittant. Poſt certum tempus aperientes inueniunt e maſſis plũbeis ceruſſam. Eadem ratione lamellas ęreas collocantes efficiunt æruginem,quę æruca appellat̃. Ceruſſa vero cũ in fornace coquit̃ mutato colore ad ignis incendiũ efficitur ſandaraca. Id autem incendio factũ ex caſu didicerũt hoĩes ex eo multo meliorẽ vſum pręſtari,q̃ quę de metallis per ſe nata foditur. Vtcũq; igitur ita ceruſſa cõparetur,neq; acutũ,neq; lãcinas quicq̃ habet,neq; diſtrahens,ſed emplaſticũ,ac refrigerãs. Vſta aũt inquit Actius pura ceruſſa mutatur in id quod Syricum nuncupatur,quod medici ſandica vocant.

¶ Cerix latine pręco & cadũceator. Vñ Euſeb.ſcribit a Nerone cerycas fuiſſe certamine ſuperatos. Seneca ad Serenũ,Nõ vis niſi cõſul,aut pritanis,aut ceryx,aut ſuffes adminiſtrare rẽpu.hoc eſt caduceator & magiſtratus ad rẽpu.gerẽdã,eſt aũt gręcũ κῆρυξ ἐξ τοῦ κηρύσσειν καὶ κηρυκεύω. tamen Suidas,κῆρυξ ἐν πολέμῳ. πρέσβυς ἐν εἰρήνῃ.

✤ Id eſt κῆρυξ ex demonſtrando,& p̃conico,tñ Suidas κῆρυξ.i.præco in bello,Legatus in pace.

✤ Ceſpes,eſt herba cũ terra euulſa. Inde Ceſpitare verbum. Cc.

✤ Ceſtrum inſtrumentum,quo ebur cauatur.

✤ Ceſticulus,paruum cingulum. Cc.

¶ Ceſſo,as,abſtineo,ab ope vaco. Ver. Et ſi quid ceſſare potes requieſce ſub vmbra. Itẽ Ceſſare tardare remorari. Idem. Ceſſas in vota p̃ceſq;.i.tard9 es in vota faciẽda. Teren.in Eu. Paululũ ſi ceſſaſſem Pithias,domi nõ offendiſſem,ita iam adornabat fugã. Et ceſſare dicim9 eos quorũ officiũ deſideram9. Gel. Amici iſti magnã in partẽ ceſſatores ſunt. Huius cõpoſitũ eſt cõceſſo. Plau. Poſtq̃ aurora eſt nunq̃ cõceſſauim9 lauari,aut fricari,aut ornari. ¶ Ceſitium,linteolum,purum,& candidum. Vide ſupra,quia ſcribitur cum diph. Cęſitium.

¶ Ceſa,ceſius,& ceſtus. Vide ſupra,quoniã ſcribuntur cum æ,diphthongo.

¶ Cetus ceti ſine diphthõ. piſcis maxim9 in Atlantico mari. Hiero. Sicut fuit Ionas in ventre ceti. Amb.li.Hexa. Virtute mitigauit mare,diſcipliua ſtrauit cetos Dr̃ & cete neutro genere,& nũero plurali. Hier.in Gene. Creauit de9 cete grãdia. Sũt aũt cete maiores piſces nõ ouũ,ſed aĩal gignẽtes,tãtę magnitudinis,q̃ ſi qñ ſupernatant fluctib9 annare inſulas putes,montes altiſſimos ſummis ad cœlũ verticib9 eminere. Hi etiã teſtudines marinę dñr a diuo Hie.in epiſtola ad Pręſidiũ diaconũ,ſicut in dictione. Teſtudo videre potes. Cœt9 aũt cũ,œ,diph.cõuẽtũ,ſeu cõgregationẽ ſignificat a cocũdo.i.cõueniẽdo in vnũ. Sene.lib.iij.decla. Qui cœtũ fecerit capitalis,Qui elegãter ait,Cœtũ nomẽ eſſe magnę multitudinis coeũtis ex cõſenſu quodã. Saltẽ digne exprimit Suidas. κῆτος,θαλάσσιον θηρίον πολυειδές. ἔστι γὰρ λέων ζύγαινα πάρδαλις. φύσαλος πρῆστις ἡ λεγομένη μάλθη ὃ καὶ δυσαντα γώνιστον ἐστὶ καὶ κριός ἰδεῖν ἐχθρὸν ζῶον. ✤ Ceta marina fera multarum ſpecierum eſt enim leo zygęna pardus.

¶ Cetarij dicunt̃ maiores piſces capiẽtes,ſeu vẽdẽtes,dicti ab eo,q; cete in mari maiora ſunt piſciũ gña. Col.lib.ix. Salſamẽtorũ oĩm purgamenta,q̃ cetariorũ officinis euertunt̃ p̃beri cõuenit. Varro,Aduertis cetarios cũ videre volunt in mari turmas aſcendere in malũ alti,vt penitus per aquam perſpiciant.

¶ Cetarię loca iuxta mare ſtagnãte lacu,in quib9 Thinni,& alij huiuſmodi piſces capiunt̃ & ſaliunt̃. Pli. Carteię in cetarijs aſſuetus pulypus exire. &c.

¶ Cetra,ſcutum breue loreũ,quo(Ser.autho.)vtuntur. Aphri & Hiſpani. Ver. Lęnas cetra tegit. Hinc cetrati dicti ſunt milites cetris muniti,de quib9 fit mẽtio apud Cęſarem & Liuium.

¶ Ceuere pe.pro.eſt clunes mouere,qđ fit,aut adulãdo aut in re venerea turpia operãdo,& ꝓprie de maribus dr̃. Criſſari vero de mulierib9. Perſ. An Romule ceues.

♉ Cetus mons inter Noricum & Pannoniam.

C ANTE H

CHabrias. Atheniẽſis philoſoph9 & ĩperator incly9. Hic dicere ſolebat terribiliorẽ exercitũ ceruorum duce leone,q̃ leonum duce ceruo.

✤ Chacexia morb9 ẽ vbi mal9 corporis habit9 eſt,ideo q; oĩa alimenta corrumpunt̃,qđ fit cũ longo morbo fatigata corpora perfectionem non accipiunt. Cc.

¶ Chęre,ſalue,hoc Syro,Hebraicoq; ſermõe appellat̃ Solom lac,ſiue ſalomalac.i.pax tecum χαῖρε.

¶ Chalaſis pe.cor.tunicę gen9,qđ χάλασαν vocant a laxitate,vel(vt quidã dicũt)nodus tunicę muliebris,quo connexa circa ceruicem tunica ſumitur.

♉ Chalaſtra vrbs ad Termeũ ſinũ ĩquit Stra a Chalaſtra proximo portu dicta,hinc Chalaſtric9,a,um,adiectiuũ.

ʒ Chalepi, græce χαλεποί, dicuntur duri aſperi, ac prolatu difficiles, qualis eſt verſus Vergilianus, Quadrupedante putrem ſonitu quatit vngula campum.
¶ Chalaza, collectio ſub cute buboni, & Aegyptię fabę ſimilis dolorē ſi tangaꝛ afferēs. A latinis grādo dicitur.
✣ Chalaxias, gemma, q̄ grandineum colorem, & figurā habet adamantinæ duritiæ. Cc.
✣ Chalcites, lapis æreí coloris, ſed nigrioris. Cc.
✣ Chalcantum, atramenti genus, a quadā æris ſimilitudine, χαλκὸν enim græci æs dicunt. Cc.
ʒ Chalceutice χαλκευτικὴ ęraria fabrica, χάλκος, η, ες dꝛ Vñ chalceusfaber ęrarius, excuſſorq; latine appellatur.
¶ Chalcedonia, ſiue Chalcedon, vrbs fuit in Aſia iuxta Boſphorū Thraciū ex oppoſito ad Byzantiū. Hāc Megarēſes cōdidere cęci appellati, qui nō potiꝰ oppoſitū litꝰ elegere, in quo iacet Cōſtantinopolis optimo loco. Hic olim magna ſynodꝰ celebrata eſt, ꝗ iter octo nūeraꝛ, quibꝰ Romana eccleſia pcipuum impertitur honorem.
¶ Chalcis chalcidis, vrbs Metropolitana ī Eubœa regiōe inſula iuxta Euripū. Vñ Chalcidicꝰ, a, um. Alia eſt in Chalcidia regiōe Syrię, alia ē in Aetolia. Eſt & Chalcis auis. ¶ Chalcidius, a, um, nomen gentile. Chalcidiꝰ etiam nomen philoſophi.
ʒ Chaldęa cū, æ, diph. Aſię maioris regio. Arabię ꝑter mina, plana, fontium indiga, in qua Babylon ciuitas magna. Chaldęos Arphaxat īſtituit, & a ſe arphaxateos nominauit, vt inquit Ioſephus. Chaldę Aſſyriorū magi ex gentis vocabulo dñr, qui diuturna obſeruatione ſyderū ſcientia putantur effeciſſe, vt pdici poſſet quid cui euenturū, & ex quo quiſq; fato natus eſſet, chaldęorū aſtronomicorū, multa ſunt genera. Nā quidā Orcheni dicunꝛ, quidā borſipeni & alij cōplures, qui per ſectas diſtincti ſunt. Hi Genethliaci quoq; appellanꝛ & mathematici.
¶ Chalix lapidis genus ex quo diducitur ignis.
¶ Chareſtra vrbs Theſſalię littoralis, iuxta quā Axius fluuius in mare Aegeum deſcendit.
✣ Callithricā herbā dicūt, ꝙ pulchros facit crines, nā ī vino coctū cū ſemine apij adiecto oleo copioſe, & fluere prohibet capillū, & criſpū denſumq; facit. Cc.
¶ Chalame ciuitas Perſidis, q̄ nunc appellaꝛ Ctiſiphō.
¶ Chalybes cū, y, cor. populi in Pōto iuxta Thermodontē fluuiū, ſicut Strab & Pli. teſtanꝛ. Hi ferrū nudi effodiūt, dicēte Ver. India mittit ebur, molles ſua thura Sabęi. At Chalybes nudi ferrū, Poniꝛ tñ q̄nq; chalybs pro ipſa ferri materia. Oui. li. iiij. de Faſt. Aes erat ī pcio chalybis iā maſſa placebat. Q̄nq; ꝑ inſtrumēto ex chalybe facto. Verg. Vulnificuſq; calybs. Luc. Chalybē frenoſq; momordit. ¶ Chamus, genus freni dictus, ꝙ ſit breuis χάμος eī breuis diciꝛ. Hie. in. p̄o. In chamo & fræno maxillas eorum conſtringe.
¶ Chamedracontes genera ſerpentum.
¶ Chamecyſſos genꝰ hederę, q̄ nūq̄ ſe ab humo attollit, cōpoſita dictio ex χαμαὶ, qđ eſt īſimū, & κισσὸς hedera. Sic chamęplatani vocanꝛ humiles platani, & coactæ breuitatis. Chamędaphne puſilla laurꝰ chamęceraſi breues ceraſi. Sunt autē eius duo genera, vt ait Pli. li. xvj. ſ ſylueſtris frutex, & Alexandrina, vt intelligas duo eſſe genera. Alterū eſt Camedaphne, quā Latini laureolam appellant. Alterum laurus Alexandrina.
✣ Chameleum oleū dꝛ ex chamęla frutice ſaxoſo non altiore palmo folia oleaſtri, baccaſq; habente. Cc.
✣ Chamezelos herba eſt ab alijs tomentū dicta, cuius folia ita alba & mollia ſunt, vt plane videantur tomētū, & pro tomento vſurpentur.
¶ Chamemelō herba eſt vulgo nota ab odore mali ſic dicta, quā medici recētiores chamomillā barbare vocāt. Cc. ʒ Chamelꝰ ꝑ ſimplex, l, gñis cōmunis, aīal quadrupes, qđ crura ꝑlixa, collū lōgū habet. Sitim ſuſtinet per triduū. Sed cū inuenit aquā tm̄ bibit, vt ꝑteritę & futurę ſiti ſufficiat. Hie. in Gen. Separauit chamelos fœtus, cū pullis ſuis. Bactri camelos mittunt & Arabia, vt ſcribit Diodo. Sed in hoc differūt, ꝙ arabici bina in dorſo hñt tubercula, hos dromedarios vocant, ſingula Bactriani. Chamelꝰ vero ꝑ fune nautico, quo nautę marinas āchoras ligant, gñis maſc. eſt, vt apđ euangeliū, Facilius eſt chamelum per foramē acus intrare, quam diuitem. &c.
¶ Chameleuce, herba quę tuſſilago dicitur.
¶ Chanaan dicta eſt Arabia a Chā, q in ea conſedit, a q̄ Chananei, hęc fuit prima gēs, q deū ignorauit, qm̄ princeps eiꝰ, & cōditor cultū a patre nō accepit maledictus ab eo. Itaq; ignorantiam diuinitatis minoribus reliquit.
¶ Chaonides dicti ſunt lupi ceruarij.
¶ Chananitis pe. cor. genitiuū, idis, adiectiuū a Chanaam, vt regio Chananitis.
¶ Chameleō, ontis, quaſi paruꝰ leo, aīal eſt diuerſa varietate cōſperſū, vt pdꝰ, & ad colores quos videt cōuerſione facillima variaꝛ. Naſciꝛ in India, figura & magnitudine lacertę, niſi ꝙ crura habet recta & excelſiora, latera vētri iungunꝛ vt piſcibꝰ & ſpina ſimili mō eminet, roſtrū ſimile ſuillo, cauda ꝑlonga in tenuitatē deſinens & implicans ſe viperinis orbibꝰ, vngues adunci, motꝰ tardior, vt teſtudini, aſperū corpꝰ vt crocodilo, habet oculos corpori cōcolores, nunq̄ eos operit. Solꝰ animalium nec cibo nec potu alitur, nec alio q̄ aeris alimento, latet hyeme, vt lacerta. Ab Auicen. dꝛ ſtellio, ſed diuerſum eſſe Hie. in Leui. oſtēdit, cū inquit. Megalę chameleō, & ſtellio & lacerta, & talpa oīa hęc immunda ſunt. Eſt & genus herbę a foliorū varietate: mutat enim cū terra colores ad ſimilitudinē chameleontis animalis. Hanc quidam buphonem vocant. ¶ Chameterę, q̄ & chameterides a Grecis dicunꝛ humiles & depſſę imagines, i. ſeruæ & pediſſequę. Chamę eī Grecorū aduerbiū latie ſignificat humi. Scribit Pli. lib. xxxvj. Scopam feciſſe Apollinem Palatinum, Veſtam ſedentem laudatam in Seruilians hortis duaſq; chameteras circa eam.
¶ Χαμὼς θεὸς ὑπὸ τυρίων καὶ ἀμενίτων ὥσπερ ἡ ἀςάρτη θεὸς σιδονίων ἣν ἐλάτρευσε σολομών. ✣ Id eſt Chamos deus erat Tyriorum & amenitum, quemadmodum Aſtarte deus Sidoniorum, quem coluit Solomon.
¶ Chamelopardalis pe. cor. animal cuiꝰ eſt ad magnitudinē chameli proceritas, color pelliſq; pātherę maculis veluti florētibꝰ variegata, poſtrēme infra aluum partes humi ſubſidēt, ſicuti in leonibꝰ videmꝰ, humeri pedeſq; priores, atq; itē pectꝰ ꝑter cęterorū mēbrorū rationem ꝓcera, tenuis ceruix, camelo caput ſimile. Chamelopardalis eſt aīal collo ſimile equo, pedibꝰ & cruribꝰ boui, capite camelo, albis maculis rutilū colorē diſtinguentibꝰ.
✣ Chamemyrſine frutex ex quo ſcopæ fiunt, alias Ruſcus, nōnulli ſylueſtrem myrtum vocant, ex quo fit oleū chamemyrſinum. Cc.
✣ Chamerepes, arbor eſt ex ſpecie Dactylorum q̄ & in Creta & cicilia naſciꝛ, folio latiore ac molli, & ad virilia vtiliſſimo. Cc.
¶ Chananęa habet diph. in pe. Eſt aūt Chananęa Syrię regio a Chananęo filio Cham, qui eam regionē q̄ nunc Iudęa nuncupaꝛ inhabitās, a ſe Chananęam nuncupauit, vt lib. antiqui. Ioſephus refert.
¶ Chaonia pars alpeſtris Epiri, licet q̄nq; ſumaꝛ ꝑ tota Epiro. Hinc Chaones populi a Troiano Heleni fratre Chaone nominati. Hi Moloſſi etiā, vt ſcribit Stra. appellati ſunt a Moloſſo Pyrrhi filio. Ver. Chanoniamq; omnem Troiano a Chaone dixit.
¶ Chaos Heſiodus omniū rerū initium vocat, ꝙ ante omnes deos deaſq; natū ſit, in theogonia. ſ. & Orpheus in principio Argonauticorum. ἀρχαίου μὲν πρῶτα χάους ἀμέγαρτον ἀνάγκην, κρόνιον τε ὥσπερ ἐλόχευσεν ἀπειρεσίοισιν ὁλκοῖς αἰθέρα καὶ διφυῆ περιωπέα κυδρὸν ἔρωτα. ✣ Id eſt veteris principia chaos magnam neceſſitatem. Saturnuſq; quemadmodum genuit infinitis reſolutionibus aerem circunſpicuum.
¶ Et iterū appellat confuſam quondā ab initio vnitatē hiantē, patētēq; in profundū. Alij appellant materiam cœli & terrę effuſam, atq; informē, q̄ primū ex nihilo facta eſt, de qua poſtmodū oīa ſigillatim ꝑ ſpecies varias formaſq; ꝓprias ꝓdierūt, de qua ſcriptura loquiꝛ. Qui feciſti mundū de materia informi. Lactātiꝰ vero ſic habet, Chaos eſt rudis inordinateq; materię cōfuſa cōgeries. Nec audiēdi ſunt poetę, qui aiūt chaos in principio fuiſſe. i. cōfuſionē rerū, atq; elementorū, poſtea vero deū dirimiſſe oēm illā congeriē, ſinguliſq; rebꝰ ex cōfuſo aceruo ſeparatis in ordineq; deſcriptis inſtruxiſſe mūdū pariter, & ornaſſe. Oia eī deus fecit ex nihilo. Simplicius in ꝯmētarijs de cœlo Ariſtoteles ἤκουσα δὲ ἐγὼ τοὺς μὲν αἰγυπτίους ἀστρῴας τηρήσεις οὐκ ἐλαττόνων ἐτῶν ἢ ἑξήκοντα μυριάδων, & multa alia. ✣. i. audiui ego quidē Aegyptios ſydera abſeruantes nō minꝰ ſexaginta millia. Eſt aūt hoc nomē grecū qđ declinaꝛ prima declinatiōe cōtractorū hoc mō τὸ χάος τοῦ χάεος καὶ χάους τοῦ χάϊ καὶ χάει τὸ χάεος ὦ χάος Et apud latinos Chaus Chai Chao, ſicut Priſ. declinauit. Ver. li. iiij. Geor. Atq; Chao denſos diuum narrabat amores. Oui. li. iiij. Met. Et nocte noctiſq; deos herebiq; Chaoq;. Dictū chaos a χέω fundo, ꝙ fuerit fuſio. i. confuſio elementorum omnium.
¶ Characias genus thytimali, herba ramis digitali craſſitudine, cuius ſemen cū melle decoctū in vſu eſt ad catapotia, hoc eſt pillulas faciendas ſoluendę alui gratia. Hanc medici corrupto vocabulo cataputiam vocant.
✣ Characiam vocāt arundinē craſſiorē firmioremq; ꝙ aptior ſit ſepibꝰ faciēdis, quippe χαρακοῦν ſepire eſt. Cc.
✣ Charaxes frater Sapphꝰ poetrię, qui captꝰ fuit Rhodopes meretricis amore. Cc.
✣ Charybdis. Vide ſuperius poſt dictionem Caryca.
¶ Charcheſia genꝰ poculi apud grecos forma ꝓcera, & circa mediā partē ꝯpreſſa āſata mediocriter anſis a ſummo ad infimū ꝑtingentibꝰ. Et tribuitur Ioui, ſicut Scyphus Herculi, cantarꝰ Libero. Ver. Hic duo rite mero libans charcheſia Baccho. Hoc gñe poculi aurei donata eſt Alcumena ab Ioue ꝑ precio cōcubitꝰ. Aſclepiades aūt vir iter grecos apprime doctꝰ charcheſia a nauali re eſtimat dicta. Ait eī naualis veli partē inferiorē paternā vocari. At circa mediā vero partē tarchelō dici, ſummā vero ptē charcheſiū noīari, & inde diffūdi in vtrūq; veli latꝰ, eaque cornua vocanꝛ. Sūt etiā qui putent charcheſia eſſe foramina, quę in ſummo malo funes recipiūt Catul. Lucida qua ſummi ſplendent carcheſia mali.
ʒ Charta cū, ch, aſpirato. Eſt eī dictio greca, & ꝓprie fit ex papyro apud grecos ꝑ eo poni cōſueuit, qđ nos librū dicimꝰ. Oui. li. iij. de triſ. Nullꝰ in hac charta verſus amare docet. Poniꝛ q̄nq; pro folijs, ſeu philuris, in qbꝰ ſcribimꝰ, ſeu ſint papiracea, ſiue mēbranę, aut ex pergameno, aut ex alia materia. Quint: Cū aperto codice chartas explicaret. Vñ Suet. in Nerone. Plumbeā chartam ſupino pectore ſuſtinuit. Vide ſupra in Carta.
¶ Chartaceus, a, um, qđ eſt ex charta. De lega. libr. iij. Quod ſi in codicibus ſint membraneis vel chartaceis, vel etiam eboris, vel materiæ.
ʒ Chartula diminutiuū. Hiero. Volo in chartulis meis ineptias ſcribere.
¶ Characatæ vineæ pedatę vallatę a græco κάραξ, κος vallū, χαράττω ſculpo, ſigno, fœ. ge. dūtaxat pedamētū vitis ſignificat. Col. lib. vj. Quę defixis arundinibꝰ circū iunctę per ſtatumina calamorū materijs ligatis in orbiculos gyroſq; flectunꝛ, eas nonnulli charactas vocant.
¶ Character, latine notamē, vel lineamentum, vel litura ſignum figura, ſtylus dicendi. Vnde literę characteres dicuntur.
¶ Characteriſmos latine deſignatio, vt eſt apud Iu. Et caluo ſeruiret Roma. Neroni. i. Domitia. Figura qua orator vitas eorum, de quibus loquitur, deformat.
¶ Charadrus auis maritima magna & inglutinoſa, quā aſpicientes icterici, liberanꝛ, ſi Suidę creditur, cū Plin. de ictero aue hoc affirmet.
¶ Charopſopꝰ pen. cor. latine amabilis blandus gratioſus dicitur a χάρις gratia ὤψ ὠπὸς aſpectus.
¶ Chariſiusnomē cuiuſdā grāmatici, quē Priſc. allegat. Eſt & panis, ſeu vt Suidas ait placentulę ſpecies.
¶ Charis latine gr̄a, a quo chariſma, atis in eadē ſignifi.
¶ Charites gratię tres fuerūt Aglęa, Thalia, & Euphroſynæ Iouis filię.
¶ Chariſteū genꝰ marmoris viride, a χάρις gratia, ꝙ eiꝰ color gratus ſit aſpicientibus.
¶ Chariophilon pe. cor. genꝰ aromatis, & naſciꝛ in India grandiꝰ & fragiliꝰ granis piperis, vt teſtaꝛ Pli. Habet q; capitella dētata, ac odoris medicinę gratiq; ac nos aduehitur a χαρίεν gratioſum, & φίλος amicum charum.
✣ Chariētiſmos dici pōt gratificatio, nā χαρίεν eſt gratū vel gratioſum. Figura eſt cū dura dictu mitiꝰ & gratius ꝓferunꝛ. ¶ Chariſtia neu. ge. & numeri pluralis feſta vocabanꝛ, qbꝰ cognati cōueniebāt, & munera mutuo mittebant. Oui. lib. Faſ. Proxima cognati dixere chariſtia: A χάρις gratia. ʒ Euchariſtia latine etiā dꝛ gratificatio. Vale. lib. ij. Conuiuium ſolenne maiores noſtri inſtituerunt, id q; euchariſtiam appellauerunt.
¶ Charitas amor. Vide in dictione Caritas.
✣ Charon, tis, a poetis dꝛ, qui tranſuehit tria inferni flumina Acherontē, Stygē, & Cocytum, qui & defunctorum animas ad aliam ripam tranſuehit.
✣ Charta, Require in Carta, adijceq; ꝙ a charta fiunt charteus & chartularius adiectiua & carthactus. Cc.
✣ Charta virgo q̄ nondū peperit, hoc eſt nōdū trāſcripta eſt: dꝛ a Mart. Cuſtodit ipſe virginis pꝛ chartę. Parere eī dicunꝛ chartę, cū ex iſs exempla ſumuntur. Cc.
¶ Chartophylacium latine ſcrinium dicitur. Nā φυλακὴ cuſtodia φυλάσσω cuſtodio.
¶ Chaſma, atis, latine hiatus, fiſſula, rictꝰ, ὅτι χαίνω ἔνθεν καὶ χάσμα χαίνω eſt hio. Eſt aūt chaſma nō ſolū in cœlo, de quo Pli. Fit & hiatꝰ cœli, quē vocat chaſma, ſed etiā in terra. Vñ ait iuriſcō. ti. de cēſibꝰ. Si agri portio chaſmate perierit debebit per cenſitorē releuari. Ammianꝰ elegāti vocabulo chaſmaticū appellat terręmotū, quo patefactis ſubito voratrinis terrarū ꝑ hiatū abſorbētur.
ʒ Charmaſynū genꝰ ſerici, ex eo ꝙ aſpiciētes delectet.
ʒ Charundas nomē viri, qui Athenienſibꝰ leges dedit, qui a Catana ciuitate vnde originē habuit, Catanęꝰ eſt appellatus Chanona. i. placenta.
¶ Chele ſcorpionū & cācrorū brachia, tñ gręce χηλὴ dꝛ vngula, ſed ſciſſa. vt Theo. gaza. li. ij. pedię cyri. Verg. Qui locꝰ Erigonē inter chelaſq; ſequentes. Amb. de cācro loquēs. Et periculoſum eſt inquit, ſi chelā eius incluſdat. Chelę ſignū cœleſte, & dicunꝛ prima pars ſcorpij.
¶ Chelis aīal, teſtudo eſt ꝓprie, ſed capiꝛ pro cythara, ex qua Mercuriꝰ eā fecit ἀπὸ τῆς χελώνης. Hoc eſt a teſtudine Nā ex teſtudine prima facta eſt Cythara a Mercurio cōſumpta iam carne, ſed ſuperſtitibꝰ neruis ꝓprie ergo chelys teſtudo, Chelyon, operimentum teſtudinis.
¶ Chelydros, teſtudomarina, quaſi Cherſydros, quia in aquis & terris degit, nā cherſum terrā, ydros aquā dicimꝰ. Eſt etiā ornatus quidam, quo donabātur mulieres. Iuue. Donant arcana chelydros. Ita eī exponitur ab eruditis, quāuis nōnulli legant Cylindros, cū Cylindrꝰ aliud ſignificet. Cc.
¶ Chelidonia, de quo infra, herba viſui ſaluberrima ab hirūdine mōſtrata, a grecis χελιδὼν, & a noſtris hirundo tranſferꝛ, a qua chelidonia herba dꝛ, ꝙ eo auiū genere adueniente naſcatur, & diſcedente extinguatur, ſiue ꝙ hirundines reſtituāt oculos pullis ſuis excęcatis ea herba. Itē chelidonia vocatur fauoniꝰ ventꝰ ab octauo Id. Martias flans ab hirūdinis viſu Chelidonia etiā eſt oculus Indicę teſtudinis, qui eſt lapillus. Itē genus ſerpentis, ſeu aſpidis, vt Galenus author eſt.
ʒ Chelone. Græce χελώνη a latinis dicitur teſtudo.
¶ Chlonophagi pe. cor. teſtudinū comeſtores. Nā χελώνη teſtudo dꝛ, φάγοι comeſtores. Sunt autem populi Carnanię, vt inquit Soli, qui non alia, q̄ teſtudinū carne

viuunt Et earũ ſuperficie caſas tegunt tantę apud illos reperiuntur magnitudinis teſtudines.

✣ Chemites ſepulchri ſpecies ebori ſimilis, in quo Darium conditum ferunt. Cc.

✣ Chelonia gemma teſtudineo oculo ſimilis.

✣ Chelonitides gemma ſimilis teſtudini, aureis quibuſdam guttis inſignis. Cc.

¶ Chenotrophia χηνοτροφία nantium volucrum auiaria.

¶ Chenoboſciõ, locus vbi anſeres aluntur. Nã χὴν χηνὸς anſer dicitur.

¶ Chenalopeces ex anſerum ſunt genere, quibꝰ pro cibis lautioribus vtuntur Britanni. Cc.

¶ Chenopus latine anſeris pes dr̃. Quo nomine dicta eſt hęrba quę habet effigiem anſerini pedis.

✣ Chenturiones, cũ aſpiratione ſcripſerũt antiqui. Cc.

✣ Cheria, rhaphani genus ſylueſtre. Cc.

¶ Cherroneſus per duplex, rr, & vnũ, ſ, terra eſt fere vndiq; mari cincta χείρ, manus νῆσος inſula dicit̃. Et ob excellentiã ponit̃ ꝓ Peloponeſo. Dr̃ & cherronea, q̃ fuit Plutarchi patria clade totius gręcię clariſſima. Verũ totius cherroneſi triplex partitio videt̃. Prior & nobilior ꝑs eſt Aſia. q̃ ab Helleſpõto vſq; ad Halyn, & Cappadociã porrigit̃, & a mõte Tauro in ſeptentrionẽ verſa ponto ꝓcũbit Euxino. Altera eſt Cappadocia, q̃ incipiens vbi Aſia deſinit oriẽtẽ verſꝰ ad Euphratẽ vſq; ꝓcurrit, & ab Euxino vſq; ad Taurũ & Amanũ mõtem in meridiem extendit̃. Tertia eſt oĩs plaga, quę a ſummis Tauri iugis vſq; ad mare in Auſtrum vergit.

¶ Cherſoneſus, idẽ quod Cherroneſus. Nam χέρσος terra manufacta νῆσος inſula.

✣ Cherſina teſtudinis genus terreſtris. Cc.

¶ Cherſydro, ſerpens qui tam in aquis q̃ in terris moratur. Nan componitur ex χέρσος terra ὕδωρ quaſi viuens in terra & in aqua.

✶ Cherubin geñ. maſ. pluralis numeri: ꝓ ordine & choro angelorũ cuiꝰ ſingulare cherub vt vult Hie. multiplicata ſcientia vel plenitudo ſciẽtie interpretat̃ vel vt alij volunt cherub volucris eſt & auis. Exo. xxv. ca. cherub (id eſt auis) ſit vnꝰ a latere meo & alter in altero, & infra. Et erunt cherubin. i. aues ſiue figurę auium pandentes alas nec põt eſſe neutri gñis vt vult Calepinꝰ cũ tale genus minime labeatur in lingua hebręa.

☿ Cheruſci, populi Germanię.

☿ Cheramydes, genꝰ lapilli precioſi qui vt Strab. refert in Mauritaniæ campeſtribus naſcitur.

¶ Cheoſpes, Aegypti rex, qui celeberrimã illã pyramidem ſtruxit, habuitq; in ea tã multa hominũ milia opus ilic tot annis facientiũ, vt pro apio, cepa, allio expenſa fuerint mille & ſexaginta talenta.

¶ Chennis inſula eſt, vt Pomponius ſcribit in quodam lacu Aegypti.

☿ Cheniſcus, pars prorę a qua depẽdẽt authorę, q̃ carinę ſit principiũ Alij puppis faſtigiũ appellãt dictꝰ cheniſchꝰ, qm̃ anſeris caput nauiũ fabricatores ipſi faſtigio poſuerunt, vel boni augurij gratia nauẽ anſeri aſſimilantes cheniſcum appellarunt, ꝗ vndis more anſeris non madefacta ſupnatet. Apul. Et puppis ĩtorta cheniſcho.

✣ Chibis hęrba eſt, quam alij Scortanam vocant. Cc.

¶ Chidei populi iuxta pontum.

¶ Chidorus, Macedonię fluuius.

¶ Chilias, adis, numerus qui mille continet. Chlia mille. Hinc chiliarchas millenarius.

¶ Chiliarchꝰ, qui pręeſt mille hominibꝰ. Sed in Ro. hiſtorijs ꝓ tribuno militũ ita ſemp accipit̃, vt Demarchus ꝓ tribuno plębis. Nã authore Ioſepho, ordo in Roma. militia hic erat vt milites ad cẽturiões, illi ad tribunos, quos gręci chiliarchos vocant mane conuenirẽt ſalutatũ. E catontarchos ſupra centum, pentecoſiarcos ſupra quinquagenos, decaſiarchus ſupra denos.

¶ Chilon vnus ex ſeptem ſapientibus dicunt græci Labiũ. Chilos labrum. Inde chilones, qui labra improbiora habent. Vide in dictione Chilones.

¶ Chimęra cũ, æ, diph. cuius prima corripit̃, latine Capella mõs in Lycia leonibꝰ & ſerpentibꝰ inhabitabilis, qui etiã flãmã ad modũ Aethnę in Cicilia emittit e ſummo vertice. Q d̃ vtiq; dedit cauſam fabulę, vt chimæra mõſtrũ dicat̃ tria capita hñs vnũ leonis, aliud chimęrę, aliud draconis, cuius capita ignẽ efflant. Lucre. Prima leo, poſtrema draco, media ipſa chimęra. Oui. li. xj. Met. Quoq; chimera iugo medijs in partibꝰ hircũ. Pectus & ora leę caudam ſerpentis habebat. Heſio. τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί μία μὲν χαροποῖο λέοντος. ✣ Id eſt huiꝰ vero tria erant capita, vnum quidem leonis.

¶ Chimerinos pe. cor. vnꝰ ex cœli circulis, q capricornũ cõtingit, in quo cũ ſol eſt, dies breuiſſimi ſunt, & hyemalis interpretat̃, Mar. Si daret autũnꝰ mihi nomẽ operinos eſſem: Horrida ſi brumę ſydera chimerinos. Duæ etiã ſunt plagę orbis habitabiles. Quę a nobis habitat̃ θερινή a ſcriptoribꝰ noĩat̃. Alterã quã incolũt Antichtones, chimerine a nobis hyemalis, q̃ ad auſtrũ deflexa auſtralis quoq; nũcupat̃, cũ noſtra ſeptẽtrionalibꝰ ſuppoſita ſit. ☿ Chimũ appellãt decoctũ, qd̃ p venas diſcurrens in id mẽbrũ ꝯuertit̃, cui adhęret & reſtaurat qd̃ inde ex calore perierat. Nã alimẽtũ, qd̃ ſumimꝰ quater ĩtra nos decoquit̃. Primo in ſtomacho. Secũdo in epate. Tertio in cordis, epatiſq; opera, ac poſtremo, q̃rto pficit̃ ĩ venis ✣ Chione nobile ſcortũ fuit, nomẽ habẽs ab ardore niuis Χιών enim gręce niuem ſignificat. Cc.

¶ Chios inſula in Aegęo, ſeu Pãphylio nõingẽtorũ ſtadiorum ambitu: in qua naſcit̃ maſtix. Hęc olim dicta eſt Aetholia Cleobolꝰ Chiã appellauit a Chione nympha. In hac tẽplũ Apollinis. Vñ Chius Apollo. Et Chij ĩ ea habitãtes. Et ꝓmõtoriũ Aruiſiũ, a quo Aruiſia vina. Et pe. cor. habet. Luca. li. viij. Quas aſinę cautes, & quas Chios aſperat vndas. Sũt q quadrigeminã Chium eſſe putant, vt Pria ſit Chios inſula. Secũda Carię, vrbs ſub mõte Pellenęo. Tertia in Eubœa. Quarta in Cheroneſo Rhodiorũ iuxta Tropiã. A Chios fit Chiꝰ, a, um, pe. pro. Tib. li. ij. Nec mihi fumoſos veteris ꝓferre phalernos, Cõſulis & Chio ſoluite vincla cado. Hęc ĩſula ꝓtulit memorabiles viros, Ionẽ tragicũ Theopõpũ hiſtoricũ & Theoricũ ſophiſtã. ☿ Chiꝰ lapis colore nigro igneus, & inter carbũculos ꝑpter id a Theophraſto nũerat̃.

¶ Chiragra pe. cor. manuũ dolor χείρ manꝰ ἄγρα dolor, attrocitas. Mart. Si nil porrigit hęc chiragra nõ eſt. Hic chirager & chiragricus, qui chiragram habet.

✣ Chiromon panacis genꝰ ab inuẽtore Chirone cẽtauro folium lapato ſimile flos aureus radix parua. Cc.

✣ Chironia vitis quam alij bryoniam dicunt. Cc.

¶ Chirocrates pe. cor. nomẽ arthitecti celebris, qui ab aliquibus Dinocrates dici ſolet apud Pli. lib. xxxiiij.

¶ Chirographus & chirographũ manus inſcriptio γράφω ſcribo, chirographa ſunt, quę nos perſcripſimꝰ in fidẽ alicuius. Aſco. ſcribit chirographa dici, in quibꝰ tm̃ quę geſta ſunt ſcribi ſolent. In ſyngraphis etiã cõtra fidem veritatis pactio venit, & non numerata quoq; pecunia, aut non integre numerata ꝓ temporaria voluntatẽ hominum ſcribi ſolet. Iuue. Vana ſuperuacui dicũt chirographa ligni. Hinc chirographarius a iuriſconſultis ponitur pro eo, qui ſuo chirographo ſcripſit ſe debitorem in codice.

¶ Chirodita tunica prolixa vltra brachia manꝰ operiẽs. ☿ Alio noĩe Macrochera dr̃. Vñ Scipio Gallo homini delicato obiectat, ꝗ cũ chirodita tunica. i. manicata accubuerit, has veſtes Plaut. vocat manuleatas. Dicta eſt aũt chirodita ἀπὸ τοῦ χειρῶν. Hoc eſt a manibꝰ quas pro miſſiores habent. Sunt chiroditę Dalmatarũ veſtes manicatę ſericę infectę colore, quo vtebãtur Dalmate, quẽ hodie dalmaſcum vocant. Quibus veſtibꝰ indutus. Dalmaticatus appellatur. Lamp. in commodo. Dalmaticatus in publicum proceſſit.

¶ Chiromãtia, e manibꝰ diuinatio μαντεία em̃ mouco cũ

quadam arte, vel μαντεία καὶ χείρ.

¶ Chironomia, manuũ motꝰ. Quint. legẽ geſtꝰ ĩterpretatur chironomia a χείρ manꝰ, & νόμος lex. Sũt em̃ motꝰ quidã p̃ſcripti, quibꝰ ſaltantes manibꝰ vtunt̃. Quod poſitũ in gręcorũ vſu fuit. Apud Rom. aũt integris adhuc vrbis moribus in ſolo theatro exercebat̃, & maxime pyrrhichia ſaltatio. Chironomꝰ & chironomõ, tis, qui manibꝰ geſticulat̃ & ludit. Vñ pro ſtructore ponit̃ a Iuue. qui lege quadã manuũ diuidit aues, & cętera eſculenta, Cum, inquit, ſpectas chironomonta volanti.

¶ Chirotheca manuuũ vagina, q̃ etiã manica dici ſolet. Cic. in Phil. Solet em̃ cito ipſe accipe manicas, nec diutius obſidiõis metũ ſuſtinere, chiroteſia manuũ ĩpoſitio.

¶ Chirurgia manũ operatio ἐργία em̃ operatio dr̃ quaſi manuum opus, eo ꝗ manibꝰ hęc ars exerceatur. Hinc Chirurgus & chirurgicus medicus vulnerariꝰ. Mar. Chirurgus fuerat nunc eſt veſpillo Diaulus. Chirurgicꝰ, idẽ quod chirurgus.

¶ Chirogyliꝰ, echinꝰ terreſtris, vt eſt apd̃ Leuiticũ. ca. xj. ¶ Chiron nomẽ medici p̃ſtantis, a cuius noĩe hęrba quoq; dicta eſt centaurea, & Chironiũ hulcus, qd̃ maxime fit in pedibꝰ, & cruribꝰ hñs duas oras callentes tumẽteſq; dolore modico. Dictũ ceu chironis operã deſyderet. Fuit hic Chirõ centaurꝰ, & Achillis magiſter. Saturni & Phillyrę filius Oceani filię, dimidiꝰ hõ reliqua parte equus, quia a matre Phillyrides eſt dictꝰ. Hic vniuerſos ſuę ętatis homines bonitate & iuſtitia ſuperauit. Nauigauit cum argonautis, quorũ medicꝰ fuit. Medicinã & hęrbarũ vires ĩuenit. Medicinã Aeſculapius, cytharã Achilles, aſtrologiã Hercules, ab eo dedicerũt. Tãdẽ deorũ miſeratione cũ ex vulnere obijſſet relatus eſt ad aſtra, & ſagiptariũ cõſtituit. ✣ Chitrapꝰ, podis. inſtrumẽtũ ferreum ſupra quod chitra, hoc eſt olla apud ignẽ collocat̃, vt in ea cibi coquãtur. Cc. ✣ Chytis Arabię inſula eſt, in qua lapis topazius inuenitur. Cc.

✣ Chlamys, ydis, ꝓprie veſtis militaris pallio pęne aduerſa cũ breuior multo ac ſtrictior ſit. Plautꝰ. Puer cape chlamydẽ, & da palliũ. Idem ad ornatũ militis ait opus eſſe chlamyde machęra & petaſo. Similiter Iul. Pollux de proprietate vocabulorũ inter apparatus militares numerat chlamyda. Iuriſcõſulti vero inter veſtimẽta puerilia numerãt chlamydes. A chlamide fit chlamydatꝰ, q eſt chlamyde indutꝰ. Plau. in Pſeu. Quis hic hõ chlamydatꝰ eſt: aut vñ eſt, aut quẽ q̃ritat: Chlamydula diminutiuum Idẽ. Tu ſume chlamydulam. Suidas. κλαμύς, νουμᾶς δεύτερος ῥωμαίων βασιλεύς, πρεσβείας ἰσαύρων δεξάμενος, καὶ τὸ σχῆμα τῆς φορεσίας αὐτῶν καταμαθὼν ἐξ αὐτῶν λαβὼν ἐφεῦρε τῆς χλαμύδος στολήν. ✣ Id eſt Chlamys. Numa ſecũdus rex Romanorũ p̃ſbyter acceptꝰ Iſaurũ, & formã lationis ipſorũ ediſcẽs, vñ ex ipſis capiẽs adinuenit chlamydis veſtimentum. Et multa ſubdit.

¶ Chlęna genus veſtimenti, quod ſuper alia portabat̃. Poſtea lęna dicta.

✣ Chloris Nelei vxor fuit, & Neſtoris mr̃, & ſeptẽ aliorũ filiorũ, quos oẽs Hercules Neſtore dẽpto interemit.

✣ Coaſpites gẽma eſt a flumine dicta viridis, & fulgoris aurei. ✣ Choatras vnum ex nominibus Imai montis.

✣ Chola, ſmaragdus genꝰ in Arabia, & in ædificijs includitur. Cc.

¶ Choa, nomen eſt menſuræ.

¶ Cholax, nomen paraſiti ab aſſentãdo. Eſt em̃ colaceuo, adulor.

¶ Chœnix, cis, & chœnica, æ, nomen menſurę quoties ſextanus quater aſſumit̃. Quidã dicũt eſſe mẽſurã diurnę eſcę. Vñ pythagoreũ ęnigma eſt. Super chœnice nõ ſedendum, hoc eſt non curandum de craſtino eſſe.

¶ Chondros latine granum thuris dicitur.

¶ Chobar propriũ nomẽ fluminis. Et qa graue ĩterpretat̃ Tigrim & Euphratẽ, & oĩa magna & grauiſſima flumina quę in terra Chaldeorũ eſſe perhibẽtur, ſignificat.

¶ Chorus. Vide in dictione Corus.

¶ Cholera plurali nũero & cholerę, morbi genꝰ p̃cipitis in quo & vomitꝰ & deiecto ſimul fiũt. Vñ cholerici apd̃ Cel. Accipit̃ & ꝓ bile. Lãprid. Alexãder inqt Cęſar iudices, qui furtoꝝ fama laboraſſent ſi caſu aliquo videret commotione animi & ſtomacho choleram euomebat.

✣ Choliambi verſus ſunt qui & Scazones dicunt̃, dicti quaſi claudi Iambi. Græci enim χωλὸν claudum dicunt.

¶ Choragus latine choreę princeps, & expenſę ſuppeditator & chori conuiuijq; magiſter.

☿ Choraula, apellatur ars tibicina. Vñ Stra. culpat Ptolemęum ęgypti regẽ ꝗ pręter alia flagitia etiã choraulam exercuerit. Apul. Erat quidẽ iuuenis ſatis corpulentus choraula doctiſſimus.

¶ Choraules a choro & tibijs dicti ſũt q modulant̃ a choros, vel qui in choro fiſtulas inflãt, χορὸς nãq; chorũ & tripudiũ ſignifi. αὐλὸς vero fiſtulã ſeu tibiã, qui tibijs ad choreas canũt. Apul. Erat quidẽ iuuenis ſatis corpulẽtꝰ choraula doctiſſimꝰ. Vñ apud nos vſitatũ nomẽ ꝓ latino aulędꝰ. Cc. Qui cithacœdi eſſe nõ poſſũt aulędi fiũt. Et qa gratiſſimi principibꝰ choraules, quorũ delitię ambroſię, choraules Amb. dixit Iuue. i. tibicẽ gratiſſimus.

☿ Choraules monimentarij ſunt tibicines, qui ad ſepulchra defunctorũ canebant quales priſci ſiticinas vocãt, qui apud ſitos. i. defunctos canunt.

¶ Chorocytharıſtę q choro cytharizant, ſicut pſallocytharıſtę qui pſallãt. i. canũt ad cytharã. Suet. in Domi. Certabat̃ etiã & proſa oĩone, gręce, latineq;, ac p̃ter cytharœdos chorocytharıſtę quoq; & pſallocytharyſtæ.

¶ Chorea pe. indifferẽter a χορεύω ſalto. Ver. Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt. Idẽ Immemores noſtri feſtas duxere choreas.

¶ Chorda latine funis. Nã gręcũ eſt, vt inquit Iul. Pol. Cordum vero ſine, h, aliud ſignificat.

¶ Choriãbꝰ pes ex prima & vltima ꝓductis, duabꝰ medijs breuibꝰ vt filiolis. Dictꝰ choriãbꝰ ꝗ iambicã deſinẽtiã habeat, & in choris apud veteres celebratiſſimꝰ extiterit. ☿ Choragiũ generali vocabulo dr̃ inſtrumẽtũ & cuiuſlibet rei apparatꝰ. Cic. li. iiij. ad Herẽ. Aut aliqd̃ fragile falſę choragiũ glorię cõparet̃. Apul. lib. v. de aſi. Iam feraliũ nuptiarũ miſerrimę virgini choragiũ ſtruit̃. Feſt. Choragiũ eſt ſcænicũ inſtrumẽtũ, quo. ſ. ſcęna inſtruit̃, & apparat̃, cuius p̃fectꝰ dr̃ choragꝰ. Plau. in Perſa. πόθεν. i. vñ ornamẽta ab chorago ſumito, dare debet, p̃benda ędiles locauere. Et in tri. Ipſa ornamẽta a chorago hæc ſumpſit ſuo periculo. Victr. li. v. Poſt ſcęnã porticꝰ ſunt cõſtituendę, vti cũ imbres repẽtini ludos interpellauerint, habeat populꝰ, quo ſe recipiat, ex theatro, choragiaq; laxamentũ habeant ad cõparandum, vti ſunt porticus Pompeianę. Dictũ choragium a verbo gręco χορηγῶ, quod eſt ſuppedito expenſas.

¶ Choramnei genꝰ quoddã hominum ſylueſtre in Perſia tantę velocitatis, vt ceruos cõprehendant curſu.

☿ Chorobates pe. cor. eſt regula lõga circiter pedes. xx. quę habet tranſuerſaria.

☿ Choriꝰ pes, qui alio noĩe dr̃ Trochęus conſtat em̃ ex duabus ſyllabis prima longa, & ſecunda breui, vt Meta.

¶ Chorytꝰ pe. pro. arcus theca, aliqñ & ſagiptariũ, vt inquit Ser. Paruulus ex humero chorytus & aureus arcus ſunt qui melius ſine h ſcribant.

¶ Chortos gramen in commune ſignificat, ſed præcipue fœnum.

✣ Chranae inſula eſt q̃ adiacet Sunio Atticæ ꝓmõtorio, deinde Helene appellata, quia in ea primũ Pariscõ Helena concubuiſſe dicitur. Cc.

✣ Chreſton hęrba eſt alias cicorium appellata. Cc.

¶ Chreſis, latine vſus dicitur. Vnde catachreſis, abuſio.

☿ Chreſtus nomẽ Athenienſis authoris ꝓbatiſſimi, cuiꝰ meminit Colu. Et idẽ eſt ꝗ vtilis, bonus, frugi, ſuauis.

☿ Cria eſt cõmemoratio alicuiꝰ dicti vel facti, vł vtriuſq; ſimul celerẽ hñs demõſtrationẽ, vt Iſocrates dicebat virtutum radices amaras, fructꝰ vero dulces. Eſt em̃ vna ex

quatuor exercitationibꝰ, quas Fabiꝰ grãmatico tractandas permittit. Dicta chria ꝙ maxime ſit vtilis, & neceſſaria χρεῖα enim & vſum, & neceſſitatem ſignificat.

¶ Chriſis latine vnctio dr̃. Vñ chriſtus vnctus. Ideo autem nos vnxit quia luctatores contra diabolum fecit, & chriſma vnguentum, a verbo χρίω. i. vnguo, lino.

✥ Chryſalis vermis genus. Cc.

✥ Chryſitis auri ſpuma. Cc.

✥ Chryſites gẽma eſt quę alio nomine phylogynos dicitur oſtreæ ſimilis Atticę. Cc.

✥ Chryſoberylli, berylli quidẽ pallidiores, ſed colorem aureũ fulgore prę ſe ferentes. Eſt enĩ Beryllus gemma proxima Smaragdis. Cc.

✥ Chryſocarpum, hederę genus. Cc.

✥ Chryſoptemis, filia Agamẽnonis & Clytẽneſtrę. Cc.

¶ Chryſa ciuitas Phrygię, Chryſa ĩſula Indę quã aureũ ſolũ hr̃e proditũ eſt. Et Chryſa fluuius agri Syracuſani.

¶ Chryſos cũ, y, dicitur aurum, a quo multa deducũtur.

¶ Chryſomelon gręci appellant arietẽ illũ, qui vt eſt in fabulis lanam auream habuit.

¶ Chryſomela ſunt poma aurea, q̃ alio nomine dicũtur armeniaca, ꝙ colorem aureum habeant.

¶ Chryſoceras latine auricornu, opidũ eſt apud Byzantium Europæ, latere Chalcedoni, vt inquit Stra.

¶ Chryſolitus pe. cor. lapis p̃cioſus aureo nitore trãſlucens χρυσὸς aurum λίθος lapis, quaſi aureus lapis. Ouid. Per iuga chryſoliti poſitęq; ex ordine gemmæ.

¶ Chryſelectrꝰ in colorẽ lutei coloris electri declinans.

¶ Chryſentedũ pe. cor. dici poteſt auro ligatũ. Mar. Si videre potes miſeri chryſendeta Cinnę.

¶ Chryſophis pen. cor. cui videtur aurum ineſſe.

¶ Chryſogonꝰ nomẽ viri proprium, cõpoſitum ex χρυσὸς aurũ & γόνη fœtum, ꝙ aurum vndecũq; pariat. Iuue. Sunt quę Chryſogonum cantare vetant.

¶ Chryſolãpis, lapillꝰ noctu ignei coloris, licet die palleſcat. ¶ Chryſoſtomus aureum os, ςόμα, τος os dicit̃.

¶ Chryſocola humor qui in aurifodinis ꝑ venas auri defluit & craſſeſcẽte humore rigoribꝰ hybernis vſq; in duritiã punicis indurat̃, q̃ ſubtiliſſime cõtuſa auri picturã p̃bet. Pli. ſcribit hęc lib. xxxiiij. Et infra chryſocola artifices ſibi vendicant, ad glutinandũ aurũ. Vnde & ipſa appellata eſt. i. auricola & gluten, chryſocolã terrę genꝰ eſſe quidam dicunt, quam e Macedonia apportari, & illic fodi, author eſt Victru.

✥ Chryſocoma, coma aurea. Cc.

¶ Chryſocomus pe. cor. comas aureas hñs, quo noĩe dictꝰ Apollo a fulgore radiorũ quę comę ſunt ſolis aureę.

¶ Chryſippus philoſophꝰ Aſianꝰ Stoicorũ cũ zenone princeps. Hic zenonis diſcipulꝰ fuit acutꝰ ſane, vt qui multis p̃ceptoribꝰ repugnauerit, ſtatuã habuit Athenis in Ceramico poſitam. In dialectica clariſſimꝰ fuit, ita vt nõ illepide dicerent quidã. Si apud deos dialectica haberetur nõ temere alia eſſet quã q̃ a Chryſippo inuenta fuit. Scripſit librorũ volumina ſupra quinq; & ſeptingenta. Ferunt Carneadẽ philoſophũ Cyreneũ plectis Chryſippi libris ita dixiſſe: Niſi Chryſippꝰ eſſet ego nõ eſſẽ. Cõponiturq; nomẽ ex χρυσὸς aurũ & ἵππος qđ eſt equꝰ, quaſi aureus equus. Suidas, χρύσιππος ἀπολλωνίδου σολεὺς ἢ ταρσεὺς φιλόσοφος μαθητὴς κλεάνθους, καθηγησάμενος τῆς στωϊκῆς σχολῆς μετὰ κλεάνθην. ✥. Chryſippus Apollonidæ filius Solenſis vel Tharſenſis philoſophꝰ diſcipulus Cleanthis ſtoicę ſcholę pręceptor poſt Cleantem.

¶ Chryſopaſſus lapis auro aſperſus, πάσσω, enim ſpargo ſignificat.

¶ Chryſopraſus pe. cor. lapis auro admixtus & porri viriditatem hñs. Nã πράσον ſignificatq; porrum. Vnde & praſinus pro viridi.

¶ Chryſoaſpidę appellati ſunt milites a clypeis auro cęlatis ἀσπὶς ἴδος ſcutũ ſignificat & ἀσπιδής, ſcutoſus ſcutis armatus. ☿ Chryſorrhoe populi dicti, ꝙ in his locis, vt inquit Strab. auriferi torrentes ſunt. Vñ fabulis occaſio de vellere (apud Colchos) aureo.

✥ Chryſoptoros gẽma eſt ſimilis chryſopraſio, ſola nobilium gemmarum limam ſentit. Cc.

¶ Chryſes nomẽ ꝓpriũ vatis Iunonis, chryſæ vero vrbes multę vocant̃, Chryſeis fuit Chryſę ſacerdotis filia, q̃ a gręcis rapta ĩ p̃dę diſtributiõe Agamẽnoni cõtigit Homerꝰ autor ĩ prĩcipio li. j. Iliados, res notiſſima eſt.

¶ Chryſei, ſtellę radios aureos emittere apparẽtes. Cc.

✥ Chryſolectrum ſpecies ſuccini. Cc.

✥ Chryſoteles genus hęrbę ꝙ aureũ florẽ ꝓducat. Cc.

✥ Chryſothoas dictus eſt Pactolus Amnis ꝙ auri ramenta ferat. Cc.

¶ Chromaticus qui nulla verecundia colorem mutat, & magis ad verbum coloratus dici poteſt.

¶ Chronica, orũ, ge. neu. nõ chronica, cę, vt idocti vſurpant, tẽporaria dñr, proprie annales Inde chroniſmos. i. tẽporalitas a χρόνος tẽpus. Synchronus contẽporaneus. Inuenit̃ & chronicus, a, um. Aug. li. iiij. de ciui. dei. Nã ſicut ſcribũt qui chronicã hiſtoriam ꝓſecuti ſunt. Chronici qui de tẽporibꝰ ſcribunt Plin. lib. xxxv. Quod & ipſius Timagoræ carmine vetuſto apparet chronicorum errore non dubio.

☿ Chronon χρόνον latine tempus dicitur.

☿ Cteſiphon. pe. cor. nomẽ Architecti q tẽplũ Dianæ Epheſiæ tradit̃ extruxiſſe, opꝰ mirabile, & toto orbe celebratũ. Quod poſtea ab Heroſtrato incenſum fuit hac tm̃ de cauſa, vt ob aliqđ facinus nominaret̃. Vide in dictione Epheſus. Fuit & Cteſiphõ locꝰ Parthorũ Strab. lib. xvj. ꝓpe Seleuciã vicus maximus eſt noĩe Chteſiphon, in quo Parthorũ reges hyemabãt. Hic vicꝰ ciuitatis potentiã, ac magnitudinẽ habet adeo, vt Parthorum multitudinem, & apparatum omnẽ recipiat, ac venalia, neceſſariaq; artificia illis ſuppeditet. Quin & Cteſiphontem Babylonici regni caput fuiſſe. Plini. lib. vj. ſcribit.

¶ Cronos autem Saturnus dictus eſt.

¶ Cronia, orum. Saturni feſta erant.

¶ Chytra & chytron latine olla. Iñ chytrapos, odis, olla q̃ pedes habet, q̃ & chytrapida, æ, dicit̃ vulgo marius.

☿ Chus idem quod congius qui ſexies capit ſextarium.

☿ Chytus Cizyci portus.

C ANTE I

¶ Cibus & victus differũt ſecũdũ Do. ꝙ cibus etiã delicatis p̃betur: Victus in paruis aridiſq; alimonijs cõſtitutus. Teren. in And. Lana ac tela victũ quęritãs. Quidã hoc nomen cũ, y, ſcribunt & a κύβισις, quę eſt peta deducunt eo ꝙ pera cibum feramus.

¶ Cibo, as, cibũ ĩfero. Col. li. ix. Atq; ea genera quę intra ſepta villę cibantur fere perſecuti ſumus.

¶ Cibarium nõ ſignificat locum vbi reponunt̃ cibi, ſed ipſum cibum, vt cibaria miſit eis.

¶ Cibariꝰ, a, um, quod ad cibũ ꝑtinet. Et nõ ſolũ de pane ſordido, ſed etiã de alio indigno dr̃. Cic. li. j. Tuſ. Cui cũ peregrinanti in Aegyptũ, comitibꝰ nõ ſecutis, cibarius in capſa panis datꝰ eſſet, nihil viſum illo pane iucũdiꝰ. Hie. contra Ioui. Nã cũ monachum eſſe ſe iactet & poſt ſordidã tunicã, & nudos pedes, & cibariũ panẽ, & aquę potũ, ad candidã veſtem, & nitidã cutem, ad mulſum & elaboratas carnes, ad iura apitij & paxanij, ad balneas quoq; & fricticulas & popinas ſe conferat.

☿ Cibariũ vinũ ꝓ ignobili. Var. Potꝰ meꝰ vinũ cibariũ Sic cibarius hõ ab eodẽ dicitur pro ſordido, & plæbeio. Ait enim tuus frater cibarius fuit Ariſtoxenus.

¶ Cibale, quod ad cibũ pertinet. Var. Eſt enim lac oĩm rerum, quas cibali cauſſa cupimus, liquẽtiũ maxime alibile. Et id ouillum, inde caprinum.

¶ Cicada dicta eſt, quaſi cito cadẽs. Viuit enĩ rore & cito decidit. Cicada ex oibꝰ q̃ viuũt ſine ore eſt, ꝓ eo aculeatũ quiddã in pectore habet linguę ſimile, quo rorem lambit, & pectus ipſum fiſtuloſum quo vocem emittit.

☿ Cicadarũ aũt duo gña. Minores quę primę, & nouiſſimę pereunt & tergometrę dicuntur. i. cicadarũ matres

τετριξ enĩ cicada eſt μήτηρ mater in vtroq; genere mares cantant, fœminę ſilent. (Sunt aũt multæ, inquit Plini.) Itẽ maiores q̃ canunt vocant̃. Achetę. i. argutę canorę.

¶ Cicatrix ꝓprie eſt ſignũ vulneris obducti, quaſi circa cutẽ, vel dicta eſt quaſi occęatrix Eſt enĩ caro calloſa ꝓ cute inducta, vbi hiatꝰ vulneris quod iam coiuit, fuerat. Vnde cicatrico, as, pe. cor. quod eſt cicatricem induco.

✥ Cicatricoſus, cicatricibꝰ plenus. Cc.

✥ Cicatrizo, cicatricem induco ſicut cicatrico.

¶ Cicer genus leguminis, vermibꝰ inimicũ ne beſtiolæ in horreis naſcantur: eſt eius multiplex differentia.

¶ Cicercula, e legũinis genꝰ ſimiles piſo, vt inqt. Colu.

¶ Cicera genus leguminis. Palla. lib. iiij. cicera ſeritur q̃ diſtat a cicercula ſolo colore.

✥ Cicerones a cicere appellati, inde Ciceronianꝰ. Cc.

☿ Cicero, eloquentię parẽs apud oĩes celebratiſſimus.

¶ Cichorea & cichoreũ vtroq; mõ dr̃ hęrba eſt quã alio nomine intubũ erraticum vocant: nec eſt heliotropia vt multi putãt. Horat. li. j. car. Me cichoreę leueſq; maluę. Plin. lib. xx. cichoreum refrigerat in cibo ſumptum.

✥ Cici hęrba eſt quam alio noĩe Recinum vocamꝰ. Cc.

✥ Cicina parua & gracilis ſerpens in Italia fere veneno carens. Cc.

☿ Ciclicus pe. cor. Vide in dictione circulatores.

¶ Cicina auis nocturna.

¶ Cindula, ſeu cicindella, genꝰ muſcarũ qđ noctu lucet ignium mõ laterũ & cluniũ colore a gręcis lampyris dicta. Quidã nocticulã, alij nitedulã vocant, nõ ante matura pabula, aut poſt defecta cõſpicit̃, nũc pennaũ hiatu refulgens nunc cõpreſſu obumbrata. Ab hac Cicindele, lychnus penſilis quẽ vulgo lampadẽ vocant q̃ nocte tota ſeruatur accenſa & lampyridis inſtar lucet. Auguſt. in quodã ſermone, Quę poſſunt aut cereolos, aut oleum in cicindelibus mittatur exhibeant.

¶ Cicones pen. cor. populi Thracię iuxta Hebrum fluuium inhabitantes. Ti. Nam ciconum ille manus aduerſis reppulit vndis.

¶ Ciconia auis, q̃ ſerpentibꝰ pullos nutrit. Quo etiã nomine vocatur lignũ roſtratũ, quo e puteis hauriri aqua ſolet apud Hiſpanos. qđ & ciconiũ a nonnullis dr̃ Hiſpani telonem dicunt. Itẽ ciconia menſuræ genꝰ eſt. Colu. lib. iiij. Sed huic operi exigendo quaſi quãdã machinã cõmenti maiores noſtri regulã fabricauerũt, in cuius latere virga prominens ad eam altitudinem, qua deprimi ſulcum oportet contingit ſummam ripe partem. Id genus menſurę ciconiam vocant ruſtici.

¶ Cicanius, nomen eius qui brixiam condidit.

¶ Cicum membrana tenuis malorum punicorum.

¶ Cicur pen. pro, qđ ex fera factũ eſt mãſuetũ, vt aper, ceruus, leo, & quicquid cicurari. i. manſuefieri põt. Qđ enim a fero diſcretũ eſt, id cicur dr̃. Cic. Alię ſunt feræ, alię cicures, alię natantes, alię volucres. Cicur ingeniũ dicitur mite ac manſuetum. Et a cico membrana tenui deriuari videtur. Hinc Vecturij quoque nobiles nominati ſunt cicures.

¶ Cicuro, as, manſuefacio; verbum vetus quod alio verbo dicitur ex armo.

¶ Cicuta pe. pro. hęrba venenoſa caule viridi & geniculato, altior ſępe binis cubitis, in cacuminibuſq; ramoſa folijs coriandri tenuioribus, graui odoratu, ſemine aniſo craſſiori, radice concaua ſemini tantum & folijs refrigeratoria vis eſt. Seruius docet cicutam eſſe, quod eſt inter cannarum nodos. Verg. Eſt mihi diſparibꝰ ſeptem compacta cicutis.

☿ Cidaris tegmentũ capitis pen. cor. Quidã pileum regum Perſarum cidarim eſſe dicunt, alij thiaram, ſeu mitram, alij coronã, alij Strophiũ ſacerdotale. Vnde in Leuitico. Cidari quoq; texit caput. Apud gręcos ſcribitur κίδαρις. Augu. ſuper Exo. ſic habet. Cidaris nõ eſt interpretatum, nec in vſu modo eſt puto tamẽ nõ eſſe capitis tegmen, vt nõnulli putauerũt, Neq; enĩ diceret Circundabis eis niſi tale aliquid eſſet qđ nõ capiti, ſed corpori vſui eſſet. Idẽ ſuper Leuit. Quid eſt ꝙ Aarõ & duo filij eius mortẽ reliquorũ duorum lugere prohibentur: dicit Caput veſtitũ cidara nõ denudabitis, vbi certe oſtẽdit cidaras tegmina capitũ fuiſſe, niſi quia illud faciebant lugentes, q̃ cõſuetudini ornatus eſſent contraria, Origenes etiã ſic ſcribit ſuper Leuiti. ꝓpterea accipit primo cidarim qđ eſt vel operimentũ quoddã capitis, vel ornamentũ, & poſt hoc ſuper imponit̃ ei mitra ante faciẽ. i. a frõte põtificis. Idẽ infra cidaris qđ dr̃ ornatꝰ qdã eſt q capiti ſuperponit̃, quo vtit̃ põtifex in offerẽdis hoſtijs.

¶ Cieo, es, cio, cis, ambo ciui, citũ, faciũt. Sed cũ a cieo, es, fit citũ pe. cor. A cio vero ꝓducit̃. Ouid. lib. ij. meta. Nec fruitur ſomno vigilantibꝰ excita curis. Idẽ li. j. de triſ. Accitus toties in genus oẽ ioci. Et cieo quidẽ ſignificat moueo. Verg. Cęlũ terramq; ciebo. Cio vero voco ꝓprie q̃uis & pro commoueo vſurpet̃. Liui. li. j. Principes vtrinq; pugnam ciebant. Proprie aũt dixi, qm̃ vocare aliquo modo mouere eſt, ſicut & mouere vocare adeo vt alterum ꝓ altero qñq; ſumi poſſe videat̃, vt illud Ver. Miſſenũ Aeolidẽ, quo nõ pręſtãtior alter Aere ciere viros, Martẽq; accendere cantu. Col. li. vij. Cio is poſuit pro cõmoueo. Nullo (inquit) tẽpore & minime ęſtate vtilius eſt boues in curſum ꝯcitari. Nã ea res cit aluũ. A cieo igitur pro moueo fit citus. i. velox, & concitus cõmotus & percitus in furorẽ, iracundiã ve motꝰ. Cito, as, fręquẽtatiuũ, a quo cõcito, excito, incito, recito, ſuſcito, reſuſcito, exuſcito, oſcito, procito. Similiter cõcieo, & excieo, & ſi qua ſunt cõpoſita. Primũ ſignificat cõmoueo. Liu. Galli quos p̃dę populationũq; cõciuerat ſpes. Secundũ foras moueo & excutio. A cio fit excio, Sta. li. iij. Theb. Suus excit in arma Antiquã Tiryntha deus. Accio ſiue arcio, ꝓcio, ꝓuoco, ſiue a lõge voco. Percio, pulſo, tango, percutio, & valde cõmoueo, Cõcio ſimul voco, vel ſimul cõmoueo, cõgrego. Hinc concio, onis. Ex quibus etiã fiunt. Cõcito, excito, ꝓ cito, frequẽtatiua. Porro ꝙ p̃terita & ſupina eadẽ amborũ, ſimplicium ſunt itẽq; cõpoſitorũ, orta eſt nõ parua interpretandi ea verba difficultas. Nã cito, tas, frequentatiuũ eſt amborũ primitiuorũ cio & cieo. Ideo aliqñ vocito, aliqñ frequenter moueo ſignificat. Pro vocito. Cic. in Ver. Acti. iiij. Citatur reus, cauſſa agit̃. Pro crebro moueo Col. li. viij. Ne immaturis hęrbis citetur aluus, eoq; vitio pecꝰ emacietur. Igitur nõ ſomniculoſe ſpectãda ſunt frequẽtatiua, cõpoſita, pręterita, participiaq; cõpoſitorum, vt quę vocationis magis proprietatem habent a cio, quę vero motionis a cieo ſumantur.

¶ Cileo, es, lui, ſignificat moueo. Vnde & furcillę ꝙ his frumenta cilentur. i. moueantur.

¶ Cyllenus pe. pro. & per duplex, ll, cũ, y, dictꝰ eſt Mercurius ꝙ oẽm rem ſermone ſine manibus cõficiat, quibus partibꝰ corporis qui carent vocant̃ κυλλοί. i. mutilati, vulgo ſtruprati dicunt̃. Siue ꝙ in Cyllene mõte ſit nutritus Arcadiæ, aut Cyllena nympha ſit educatus.

¶ Cillibe pe. cor. menſa rotunda. Var. ſcribit cillibicam menſam quadratã eſcariã, q̃ nunc in caſtris a cibo cilliba dicta poſtea rotunda facta, hęc & cilibantum dicitur a cilice poculo gręco. i. calice dictum.

¶ Ciliaci, χ, aſpirata in, c, tenuẽ immutata, χιλὸς γὰρ λέγεται τὸ σῖτον μὲν τῶν σομάχω. ✥. i. χιλὸς enĩ dicitur cibus in ſtomacho, & dicunt̃ qui ex vitio ſtomachi. i. ventris pro fluuiũ patiũt̃. Pli. li. xx. Hippocrates ciliacis & dyſſentericis bis coctũ cũ ſale. Cęlſus lib. iiij. In ipſiꝰ vero vẽtriculi porta conſiſtit qui & lõgꝰ eſſe cõſueuit. Ciliacꝰ a gręcis noĩatur. Sũt qui nomen cũ, œ, diph. ſcribunt a Cœlia. i. ventriculo ſtomachi, ꝙ is morbus in ipſius ventriculi porta conſiſtat, quæ pylluros a græcis nominatur, vnde medicamenta quædam huic vitio contraria cæliacæ dicuntur.

¶ Cilicia religio eſt (vt Pli. li. v. teſtat̃) ĩ minori Aſia Syrię ꝓxima, plurima iacens cãpo, Tauro mõti ſubiecta,

q̃ a Cilice nomẽ ſortita eſt,quẽ priſtina ętas pene vltra æuũ memorię abſcondit Phœnice ortꝰ,qui apud gẽtes antiquior Ioue de primis terrę alumnis habebanť. Hęc regio ab oriẽte Amano claudiť,a ſeptẽtrione Tauri iugis,ab occidẽte Pãphilia. Huiꝰ metropolis eſt Tharſos q̃ iter ſecat Cydnꝰ ãnis. ✣ A Cilicia, Cilicię portę. Cc.

❡Ciliciũ a cilicibꝰ populis dictũ eſt,apud quos,vt inqt Var. cilicia primũ cõfecta ſunt. Fiũt aũt ex villis hircorum atq; caprarũ,q̃ adhibenť,vt Ver. inquit ad excipiendum impetũ ſagiptarũ. Aſco. ſcribit cilicia tecta eſſe de pilis in caſtrorũ vſum atq; nautarũ. Inde cilicina veſtis.

❡Cilix nomẽ propriũ Phœnicis filij,a quo Cilicia & Cilix adiectiuum dicitur hõ,qui e Cilicia ortus eſt. Cilices pyratę fuerunt,quos Cn. Pompeius funditus deleuit.

❡Cilium folliculꝰ quo oculus integiť, ꝙ cilere mouere ſit Vel quaſi cęliũ a cęlãdo ꝙ oculũ cęlet. Inde fit ſuper ciliũ quod pilis obtegiť,cuius prima corripitur. Vñ eſt illud in priapeia,Cõueniẽs Latio pone ſuperciliũ. Nã teſte Pli. lib. xj. Extremę ambitũ genę ſuperioris antiqui cilium vocauere: Vnde & ſupercilium.

❡Cilones dicti ſunt quorũ capita oblonga & cõpreſſa ſunt,vel qbꝰ frons eminẽtior eſt,ita vt a dextra ſiniſtraque reciſa videať. Chilones vero cũ,h,ex gręco a labijs improbioribꝰ,q̃ illi vocãt χιλὰ. Vñ & piſces improbius labrati,chilones dicuntur.

✣ Cima,hęrbarũ ſummitas eſt,tam primę q̃ tertię declinationis. Pli. & homini non minor rapaciorũ gratia q̃ cimarum. Col. Frigoribus caules & veri cimata mittit. Cc.

❡Cimas inſula inter Iſtri oſtia,q̃ vt Põpo. ſcribit vrbẽ habet quã quia Bithyni colunt Bithynidam appellant.

☿ Cimacia,ſunt q̃ in quadratura extant per quatuor pedes,ſicut menſę quadrę fieri ſolent. Aug.

❡Cimbri populi,qui nunc Flamingi,Germani,lingua gallica latrones,qui inũdatione oceani fugati cũ gallias atq; Italiã adiſſent,ſedes a ſenatu Ro. petierunt, a quo repulſi armis petere cõſtituerunt,qđ precibꝰ impetrare nequieuerãt. Actũ erat de Romanis niſi Marius illo ſæculo contigiſſet,a quo primũ apud aquas Sextias,mox ꝓpe Atheſim debellati,& ad internetionẽ redacti ſunt. Hi etiã,vt docet Dio,vocati ſunt cimerij,qui qm̃ remotiores ſunt a nobis apud inferos eſſe putanť. Sed Homerus dixit cimerios populos in Aſia Amazonibꝰ proximos,qui ex vltimo occidẽtali oceano aduenerũt. Ferť a Vale. Maxi. Cimbros & celtiberos in acie gaudio exultare cõſueuiſſe tanq̃ glorioſe & fœliciter vita eſſent exceſſuri: Lamẽtari vero in morbo,quaſi turpiter perituri.

❡Cimerij populi Scythici,a quibꝰ Boſporus Cimerius vocatus eſt in cuius oſtio fuit opidũ Cimerion Horũ clima obſcurũ eſt,de quibꝰ Homerꝰ Illis Sol nunq̃ Phaetõ ſua lumina ſpargit,Pernicioſa ſuper nox ſemp tendiť iſtis. Hinc deductũ eſt ꝓuerbiũ,vt dicanť vmbrę cimerię. Vñ Lactã. li. iiij. O cęcũ pectꝰ,o mentẽ cimerijs, vt aiunt,vmbris atriorẽ. Ephorus ſcribit cimeros in Italia quoq; fuiſſe iuxta lacũ Auernũ,eoſq; in ſubterraneis habitaſſe domicilijs,quorũ morẽ patriũ eſſe, vt nemo ſolẽ aſpiciat,noctu vero egredianť. De cimerijs ita ſcribit Feſtus,Cimerij dicunť hoẽs,qui frigoribꝰ habitatas terras incolunt quales fuerunt inter Baias & Cumas in ea regione in qua,cõuallis ſatis eminẽti iugo circundata eſt, q̃ neq; matutino neq; veſpertino tẽpore ſole cõtingiť.

✣ Cimericus Boſphorus inde nominatur cuius lõgitudo eſt. ccxx. ſtadiorum. Cc.

❡Cimolia creta ab inſula Cimolo quavtunť fullones in veſtibus abluẽdis. Hanc nunc vulgus terrã ſaponariam vocat. Hæc & medicamentis apta dicitur.

✣ Cinabula,cunabula,cinę,cunę,κινέῳ em̃ gręce parere dicunt & eniti. Cc.

❡Cinciorũ cognomẽ Romę deductum a cingo. Cc.

✣ Cincia locus Romę vbi Cinciorum monumentũ fuit.

☿ Cinędus cũ,æ,diph. puer ad patiẽdũ aptꝰ,a κινέω moueo,vel experior αἰδοῖα verenda. Gell. Nihil intereſt quibꝰ mẽbris cinędi ſitis poſterioribꝰ,an prioribꝰ. Alij cinędos pudore vacuos appellãt,κενὸς em̃ vacuus,αἰδὼς pudore. Alij interpretanť ſaltatores, vel pantominos ἀπὸ τοῦ κινεῖν,ꝙ libidine oĩbus anteirent,qui chorosducebãt & nimia agilitate ſe exercebãt,quos alio vocabulo petauriſtas vocãt eo ꝙ ſaltibꝰ leuioribꝰ mouerenť,vt nulla durities in corpore videreť. Plau. in Aul. Ita fuſtibꝰ ſum mollior magis,quã vllus cinędus. Cinędus etiã genus piſcis,de quo Plin. lib. xxxix.

☿ Cinędicꝰ,a,um,pe. cor. adie. a cinędꝰ. Plau. in Sti. Lepidã & ſuauẽ cantionem aliquam occupito cinędicam.

☿ Cinedię lapilli qui inueniunť in cerebro piſcis eiuſdẽ nominis. Plin. lib. vlti.

✣ Cinnabaris ſanguis eſt draconis elephãtorũ morientiũ põdere eliſi dũ ſimul pugnant,vtriuſq; aĩalis cruore ꝑmixto,nec eſt aliꝰ color,qui magis ꝓprie ſanguinẽ reddat humanũ. Antidotis p̃terea medicamẽtiſq; miſceť. Cc. Cinnabari per duplex,nn,latine cinnabaris & cinnaber vt piperi,nos piper. Pli. li. xxix. Et colore dilutum cinnabari Clariorẽ fieri. Dioſcor. Cinnabarin,inqt, aliq ſanguinẽ draconis eſſe dicũt. Vendiť hodie magno precio in officinis ſanguis draconis,quum ſyncerus eſt quẽ plęriq; cinnabarin exiſtimant.

❡Cinnanomũ qđ & cinnamũ frutex in Aethiopia duorũ cubitorũ altitudine quatuor digitorũ craſſitudine ſtatim a terra ſurculoſus arido ſimilis cũ viret nõ odoratus folio origani,ſiccitate gaudẽs ſterilior hymbre odorifera & dulcis cineri coloris ad medicinę vſum. Naſciť & in Sabęis & in India,q̃ auſtralis eſt. Ouidiꝰ. lib. iiij. faſt. Cinnama tum primũ captiuaq; tura dediſti.

☿ Cinna,ciuitas Theſſalię a Cynno gigante,& Cœi fratre dicta eſt. Et nomẽ Romani viri crudelitate inſignis q flagitioſiſſimꝰ ſumma crudelitate rẽpu. vaſtauit primo cõſulatu ſeruis ad pileũ vocatis aduerſarios vicit, Octauiũ interfecit,Ianiculũ occupauit. Iterũ & tertio cõſulẽ ſe fecit. Quarto cõſulatu,cũ bellũ ꝯtra Syllã pararet Ancone ob nimiã crudelitatẽ lapidibꝰ ab exercitu occiſꝰ eſt

❡Cinnus per duplex,nn,capillus dť. Plau. in Tru. Tinctos cõpoſitos criſpos cinnos tuos vnguẽtatos. Proprie tñ cinnus eſt plurimorũ cõmixtio. Nã ab aliquibus potionis genus ex multis liquoribus confectũ putať. Cic. lib. de ora. Cinnꝰ vtriuſq; particeps,vel vtriuſq; ſi verũ querimus expers. Vñ concinnus,a,um,& concinno,as, fiunt,de quibus alibi.

❡Cinni per duplex,nn,a κικι ſpecie olei,vt quibuſdam videť,eoſq; dũtaxat capillos ſignificãt,q ita intorti ſũt, vt oleo perfuſi madeſcant. Inde cincinnati dicunť, qui ita capillos habent. Iuuen. Altior hic quare cincinnus. Plau. in Tru. Iã ego iſtos fictos,cõpoſitos,criſpos, cinnos tuos vnguentatos ex cerebro expellã. Hos capillos Mar. anulos vocat Ait enim vnus de toto peccauerat orbe comarum Anulus.

☿ Var. Cincinnũ ſignificat eſſe intortũ capillum ſic ſcribens. Is eſt colliculus viteus intortus,vt cincinnus.

❡Ciner & cinis tã maſc. q̃ fœmi. ge. puluis in quẽ materia vſta redigiť. Cinis aſinina cũ oleo valet ſup ſcrophulas Inde fit cinereus,a,um,vt color cinereus. Similiter cineraceus,a,um,qđ eſt ex colore cineris. Pli. li. xxxiij. Terra eſt alia ruffa,alia cineracea,cinericius,a,um,vt panis ſubcinericeus,qui coctus eſt ſub cinere.

❡Cinefactũ in cinerem diſſolutũ, a cinefacio, quod eſt in cinerem reduco. Figuratio,vt tepefactũ & labefactũ. Lucil. lib. iij. Ad vos horrifico cinefactum te prope.

❡Ciniflones a cinere dicti ſunt,& cinelões & cinerarij ꝓ paraſitis ab officio calamiſtrorũ in cinere calefaciẽdorum,quibus matronę capillos criſpabant. Hora. Cuſtodes lecticę,ciniflones,paraſiti. ❡Cingo,is,xi,ctũ,ablatiuo poſt accuſatiuũ iũgiť. Gel. Scuto pedeſtri & gladio Hiſpanico cinctus contra gallum conſtitit. Per tranſlationem cingere ponitur pro circuire & circũſepire Liui. li. j. Nam & muro lapideo,cuius exordium operis Sabino bello turbatũ erat vrbẽ quã nõdũ munierat cingere parat. Aliqñ tñ accuſatiuo ſolũ cõtẽtũ eſt. Pli. Quũ eum ſaltũ venatores cinxiſſent. Dictũ cingo quaſi circũago. Huiꝰ cõpoſita ſunt,Accigo,circũago,diſcingo,De quo in accigo. Incictꝰ. Liui. lib. x. Incictũ gabino cinctu ſuꝑ telũ ſtãtẽ. Intercigo. Pli. Thebaicus intercictꝰ aureis guttis inueniť in Aphricę ꝑte,p̃cigo idẽ ꝙ cigo. Plau. in Bac. Inde hippodromo & palæſtra vbi reueniſſes domũ cicticulo p̃cictꝰ in ſella apđ magiſtrũ aſſidẽs, tum librũ legẽs,ſi vnã peccauiſſes ſyllabã fieret coriũ, tã maculoſum q̃ eſt nutricis palliũ. Interdũ p̃cingere eſt præparare. Vnde præcinctos ſtrenuos & expeditos dicimꝰ Procingo,cingo,apparo,a quo procinctus apparatꝰ bellicus,& expeditus. Ouid. Hæc in procinctu carmina facta puta. Pli. Vinũ curas vigorẽq; animi impedit ad procinctum tendentibus. Et procincta claſſis vocabatur, quum exercitus cinctus erat confeſtim pugnaturus. Recingo,retrocingo,vel pro ſimplici ponitur. Ouid. li. meta. Velantq; caput tunicaſq; recingũt. Succingo,ſubtus cingo & ad cingulũ alligo. Cice. lib. xij. Phil. Ser. Galbã eodẽ pugione ſuccinctũ in caſtra videtis. Et ſuccingere eſt cinctu veſtes ita colligere vt breuiores videãtur,fiat q; homo ad agẽdũ prõptior. Vñ & ſuccinctã orationem breuem dicimus,& ſuccincte breuiter. Hic ſuccingulũ, balteũ dicimus,& ſuccinctoriũ veſtis genus breuiſſimæ quo vẽter & verenda teguntur, & qđ ſemicinctum vocatur ꝙ mediũ hominem cingat,ideſt veſtiat.

❡ Cinctus,us,a cingo ſicut cingulum, quãuis & ꝓ veſtitu ſumať. Verg. cinctuq; gabino. Huius diminuti. eſt cincticulus. Plaut. in Bac. cincticulo pręcictus. Porphyrio docet cinctũ tunicę cõſequẽs eſſe infra pectus aptatæ a quo cinctutos cethegos Hora. nominauit.

❡ Cinctũ gabinũ eſſe dicũt togã ſic in tergũ reiectã vt vna eiꝰ lacinia reuocata hominẽ cingat, hoc gñe veſtimẽti cõſul Romanꝰ vtebatur bellum inducturus. Cc.

❡ Cinniligium,quo noua nupta pręcingebatur. Cc.

❡ Cingulum hominis cinctorium dicitur, & pro anulo quandoq; ponitur ꝙ digitum circuit.

❡ Cingula,æ,qua cinguntur iumenta. Ouid. de remed. Et noua velocem cingula lędat equum.

☿ Cincticulus diminu. a cinctus. amiculi genus qđ fere ſub vmbilico præcingiť, & ad dimidiũ crus porrigitur. Plaut. in Bac. Cincticulo præcinctus.

☿ Ciperũ eſt radix plantę ſimilis porro quod miſſum cũ croco abradit pilos,extrahit lapidẽ & frãgit & conſolidat ea quæ ſunt difficilis conſolidationis.

✣ Cinxia Iuno dicebatur in nuptijs ꝙ initio coniugio ſolutio cinguli erat quo noua nupta erat cincta. Cc.

✣ Cingriæ tibiæ dicebantur,quę licet breuiores eſſent ſubtilioribus tamen modis inſonabant. Cc.

❡ Cippus,inſtrumẽtũ ad colligãdos pedes. Terra quoq; i. tumulũ coaggregata dť Cippꝰ, qñq; etiã ſepulchrũ Horat. in Ser. Mille pedes in fronte trecentos cippꝰ in agrum Hic dabat. Præterea cippus columnam ſignificat. Et eſt nomen viri proprium. Valerius Max. lib. vj. Genutio Cippo prætori paludato portam egredienti ſubito velut cornua emerſerunt.

❡ Circa prępoſitio eſt quæ qñq; cõponiť,& poſtpoſita inuenitu cũ ablatiuo loco cõiũctiõis caſualis. Verg. quo circa capere ante dolis. Interdũ poſtponiť circũ, vt circum circa. Sed quum pręponiť ſignificat iuxta, & tã locum q̃ numerum deſignat,vt circa forũ viſus eſt. Et circa tres annos tecum manſi.

✣ Circanea auis dť quæ volando circuitum facit.

❡ Circiter a circa fit,idẽq; ſignific. Et referť mõ ad tp̃s vt circiter calẽdas Iunias. Modo ad locũ. Caſſi. Hermina. Lapidẽ fuiſſe quadratũ circiter in media arce iũctũ candetis quoquouerſum. Modo ad numerum quẽ attenuare videtur,vt circiter duo hominum milia cęſa ſunt.

✣ Circũcolumniũ locus eſt circũquaq; porticꝰ habens vel ſaltẽ a tribꝰ lateribꝰ,q̃lia fieri in ruſticis domibꝰ ſolent,a gręcis dicitur peryſtilium. Cc.

❡ Circum præpoſitio acuto accentu deſignatur in vltima,ne accuſatiuꝰ nominis circus,vel aduerbium eſſe putetur,Hæc Quintil. Hæc cõponi ſolet & ſeparari. Separata locũ tm̃ ſignificãt ſicut & cõpoſita,vt circũ theatrũ. Qñq; loco aduerbij poniť. Vergil. Anne vides toto properari litore circũ? Cõponiť autẽ cũ dictionibus ab a incipiẽtibus,vt circũago,c,vt: circũcido. d, vt: circũduco. e,vt: circũeo. f,vt: circũfluo. i,vt: circũiacio. a quo circũiectus. l,vt: circũlino. m,vt: circummunio. n,vt: circũnaſcor. p,vt: circũpono. q,vt: circũquaq;. ſ,vt: circũſcribo. t,vt: circũtuli. v,vt: circũuenio. Verũ iuncta vocalibus integra ſcribi,ſed non proferri debet, vt circũago, circũeo ſcribantur,ſed ꝓferẽtur circuago circueo. Vnde Priſcia. ait circũeo & circũago & ſimilia non paterentur eliſionẽ in ꝓnũciatione ſi trãſirẽt in ſequẽtẽ ſyllabã. Si vero iungatur cum c d f q t,mutatur m in n,vt: circuncido,circundo,circunfero,circunquaq;,circuntuli. Cum alijs remanet m integra,vt: circumſcribo circumuolo.

❡ Circũago ſignificat circũduco Apul. Nudũq; hoiem circum agens omnibus oſtendebat. interdum inſequor. Curt. Nec vulneratũ & fere ſeminecẽ circũagere deſtiterunt. Interdũ retrouerto,cõuerto. Pli. In ponte prętenui duabꝰ capellis obuijs ediuerſo cũ circumactã anguſtię nõ caperẽt nec reciprocationem longitudo.

☿ Circuncelliones dicti ſunt qui circum cellas vagantur Solent enim ire hac,atq; illac nuſq̃ habentes ſedes.

❡ Circuncido pe. pro. circunſeco. Col. lib. iij. Eiuſdem ſpatij corticem circuncidito,& materiam delibrato.

✣ Circuncludo. Vide claudo.

✣ Circuncino,vide cano.

❡ Circuncolo pe. cor. circunhabito, Liui. lib. v. Excepto Venetorũ angulo,qui ſinum circuncolunt maris.

✣ Circunduco,vide in duco.

❡ Circũduco & circũeo iter ſe differũt,qm̃ dicimꝰ Hercules circuiuit terrã,nõ circũdedit, & anulꝰ circũdat digitum,non circuit. Circuitus tamen vtrunq; complectitur. Cice. Catoni. Vallo & foſſa circundedi.

❡ Circunfero pe. cor. circũporto,circũduco. Sal. Fuere item ea tẽpeſtate qui dicerẽt Catilinã oratiõe habita cũ ad iuſiurandũ populares conſcios ſceleris ſui adijceret, humani corporis ſanguine vinum permixtũ pateris circũtuliſſe. Per tranſlationem circumferre ponitur ꝓ purgare. Verg. lib. vj. Idem ter ſocios pura circumtulit vnda: Spargens rore leui. Nam luſtratio a circulatione dicta eſt vel cæde,vel victima.

✣ Circunflecto,vide in flecto. Cc.

✣ Circunflexus vndiq; flexus,inde accentus circunflexus acuto & graui factus. Cc.

❡ Circunfluo,abũdo. Cice. in Læl. Et circũfluere oĩbꝰ bonis copijs,atq; in omni rerꝫ abũdãtia viuere. Proprie tamen circũfluere eſt circũ aliqd fluere decurrere. Plin. Id opidũ circũfluit amnis. Interdum concurrere. Idem Poſtq̃ variæ vndiq; gentes circunfluxere.

❡ Circunfluus,a,um,quod circunfluit. Claudia. lib. ij. Et aurato trahitur circunflua ponto.

☿ Circunforani,ſeu circunforanei, qui circa fora crebro verſari ſolent,quales nugatores impoſtereſq; qui fucis & ſtrophis captãt quæſtum. Hie. Garrulum neſcio quẽ rumigerulũ circũforaneũ. Et q circa forũ vẽditãt aut emũt ſuſcitãturve,circũforanei dicũť. Circũforaneæ hoſtię dicũť nõ tã q̃ circũ fora,q̃ q̃ circũ agros & vrbes in ambaruali ſacrificio circũferũtur a circunferendo dictæ. Circũforanea domus apud Apul. pro ea quę mobilis & ambulatoria eſt faciliſq; ad circunferendum.

❡ Circuniacio circũpono. Aug. in Ser. de Io. Cap. Neceſſe eſt cũ ſũmo labore ex hoc mundo rapere palmam ſalutis & quaſi excubãtibus & circuniectis hoſtibus obſeſſos fructus peruigili intentione decerpere.

✣ Circunlino,circunloquor,circunluceo,circunluo,vide in ſuis ſimplicibus.

℄ Circummitto. Liui. lib. ij. Vincebatq; auxilio paucitas in iugo circummiſſus veniens in verticem collis.

℄ Circummunio, circunſepio, circunroboro. Colu. lib. iij. Priuſq̃ pomarium conſtituas, q̃ magnum habere voles circummunito macerie aut foſſa, ita vt non ſolum pecori, ſed nec homini tranſitus ſit.

✣ Circunnato, vide nato.

✣ Circunnubo, vide nubo.

℄ Circunnaſcor. Plin. lib. ij. Lacus Sannaus in Aſia circunnaſcente abſinthio inficitur.

✣ Circumplector, amplector. Sal. Quum montem vndiq; circumplexus obſideret. Cc.

℄ Circunſido, is, ad obſidendũ eo ſeu me pono. Sal. in Iugu. Iugurtha opidũ circumſedit & vineis, turribus & machinis omnium generũ expugnare aggreditur. Circumſideo obſeſſum teneo. Liuius lib. iij. In nos viri armati eſtis agite dũ vbi hic curiam circunſederitis.

℄ Circũſto, circũdo. Ver. Circũſtãt aĩę dextra lęuaq; frequẽtes Aug. ad Hiero. paſſiuo vſus eſt. Quã̃q nos (inqt) negocio℞ alieno℞ coĩũq; ſęculariũ curis circunſtemur ingẽtib⁹, tñ epiſtolę tuę breuitati facile nõ ignoſcerẽ. Hĩc circũſtãtię, q̃ in vnaquaq; cõtrauerſia q̃ri ſolẽt & q̃ſi q̃ſtionẽ circũſtãt. Vide in dictione locus.

℄ Circũſiſto, is, ꝓ circũdo ponitur, ſiue ad obtinẽdum defendẽdũ, ſeu offendẽdũ circũ me pono. Liui. li. j. Cẽturiones ad Metiũ circũſiſtũt. Ceſar, Si qs grauiori vulnere accepto decideiat, circũſiſtebãt. i. firmabãt ſe circũ fauentes ei & tela ab eo arcentes. Verg. At feſſi tãdẽ ciues infanda furentẽ Armati circunſiſtunt.

☿ Circũlitiões politiões ſũt cũ operib⁹ pfectis man⁹ vltima admouet᷑, q̃s gręci περιχίζα καὶ βλεφαρα appellãt

℄ Circũſcribo ſignificat prout ſonat. Per trãſlationem circũſcribere eſt dolo in re cõtrahẽda atq; cõmercijs aliquẽ bonis priuare, vt apđ Sene. de eo q fratrẽ circũſcripſit ĩ diuiſiõe hęreditatis, cũ ex altera pte matrẽ fratris, ex altera oĩa bona poſuiſſet. Amb. ꝓ decipere ſimpliciter poſuit quũ ĩqt. Sicut Adã mulier circũſcripſit, ita apoſtolũ fœmina circũuenit. Aliqñ in bonã ptẽ ꝓ colligere & cõphẽdere. Lactã. Cui⁹ ſciẽtiæ ſummã breuiter circũſcribo, vt neq; religio vlla ſine ſapiẽtia ſit, nec vlla ſine religiõe pbãda ſapiẽtia. Col. Diophanes Bithynus Vticẽſẽ totũ Dionyſij pœni magonis interpretẽ p multa diffuſum volumina ſex epitomis circunſcripſit.

☿ Circunſecus pen. cor. ſignificat in circuitu a lateribus Apul. lib. v. Quiq; circunſecus venantur.

℄ Circunſpicio. Iuſti. lib. j. Primo latebras circunſpicit Hinc circunſpecto, as, frequẽtatiuũ. Terẽ. in Eu. Et ꝓperans venit, neſcio quid circunſpectat.

℄ Circũſpect⁹ q in oẽm ptẽ circũſpectat, hoc eſt prudẽs & ſagax. Colu. lib. j. Nã illa ſolẽnia ſunt oĩb⁹ circũſpectis, vt ergaſtuli mãcipia recognoſcãt, vt explorent, an diligẽter vĩcta ſint, an ipſę ſedes cuſtodię ſatis tutę ſint.

℄ Circunſpicuus cõponitur ex circũ & ſpicuus, & eũ ſignificat qui circum aſpicitur.

℄ Circunuado pe. pro. Liuius. lib. ij. de bello Mace. Repente anceps terror hinc mutos aſcendentibus Romanis illinc arce capta Barbaros circunuaſit.

℄ Circũuenio, idẽ qđ circũdo. Liui. lib. j. Sed cõſiliũ & inperij ſimulatio fuit, vt nec vobis ignorantibus deſeri vos auerteret᷑ a certamĩe anim⁹, & hoſtib⁹ circũueniri ſe a tergo ratis, terror ac fuga inijceret᷑. Aliqñ circũuenire eſt circũmunire. Sal. Præterea cõſulatũ petere. Cic. Anto. quẽ ſibi collegã fore ſperabat hominẽ nobilẽ, familiarẽ, & oĩbus neceſſitudinib⁹ circũuentũ. Aliqñ decipere ſeu inſidijs inuoluere: Tractũ a venatoribus, qui feras laqueis, retibus, & canib⁹, circũuenire ſolent. Cic. li. ij. of. Suũ quiſq; teneat & neq; tenuiores ꝓpter humilitatem circũueniãt᷑, nec locupletib⁹ ad ſua, vel tenẽda, vel recuperãda obſit inuidia. Aliqñ opprimere. Sal. Cuiq; optimo literas mittit ſe a falſis criminib⁹ circũuẽtũ. Liui. li. vj. An placeret fœnore circũuẽtã plębẽ poti⁹ q̃ ſortem creditam ſoluat corpus in neruum ac ſupplicia dare.

℄ Circũueho, is, a quo frequentatiuum circunuecto, as quod eſt ſæpe circũfero. Verg. lib. iij. Geor. Singula dũ carptim circunuectamur amore.

℄ Circunuolito ꝓprie Vir. lib. j. Geor. Aut arguta lac⁹ circunuolitauit hirundo. Colu. per trãſlationẽ ꝓ crebro viſo ſeu ꝓ celeriter circundo vſus eſt. An honeſti⁹ dixerim mercenarij ſalutatoris mendaciſſimũ aucupiũ circũuolitantis limina potentiorum.

℄ Circę Solis & Perſę nymphę filia & Oetę ſoror fuit, quę habitauit nõ lõge a Caieta vrbe Cãpanię, in mõte quodã olim inſula. Qui ab ea Circe⁹ ſiue Circei, & Circeũ opidũ. Hĩc Circienſes populi. Liui. lib. vj. Ad hoc Latini Hernicicq; acceſſerũt & Circeiẽſiũ qdã. Cic. li. iij. de natu. deo℞, Circẽ quoq; coloni noſtri Circeiẽſes religione colũt. Circei vero, vt Pli. author eſt lib. iij. quõdã inſula immenſo quidẽ mari circũdata ſi Homero credit᷑ vbi Latiũ antiquũ terminabat᷑. Stra. lib. v. Poſt Antium Circeiũ eſt ſta. cc. & xc. mõs mari & paludib⁹ inſtar habẽs inſulę. Habet caſtellũ & Circes ſacellũ & Mineruæ arã. Verg. li. vij. Proxima Circeę radũt᷑ litora terræ Diues inacceſſos vbi ſolis filia lucos Aſſiduo reſonat cãtu. Home. lib. x. odyſſeę late pſeqt᷑. & qđ Mercuri⁹ dedit añq̃ iret ad circẽ ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ ἴκελον ἄνθος, μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί, & ſubdit, αἱ δ' τότ' ἐγὼ κίρκης ἐπέβην περικαλλέος εὐνῆς ἀμφίπολοι δ' ἄρα τέως μὲν ἐνὶ μεγάροισι πένοντο τέσσαρες, ✣ Id eſt radix nigra erat, flos lacti ſimilis, moly ipſam vocãt dij, & ſubdit, tũc ego impoſit⁹ pulchro cubili famuli vtiq; tũc vt domib⁹ laborãt quatuor. Ideo autẽ fingit᷑ Solis filia Circę, quia clariſſima meretrix fuit & nihil ſole clarius.

℄ Circius, vẽtus nulli violẽtia inferior, ſic dict⁹ ꝙ oĩa turbet ac circũuertat. Hic peculiaris eſt Gallię Narbonenſis, de quo Gel. Galli vẽtũ ex ſua terra flãtẽ quẽ leuiſſimũ patiũt᷑ circiũ appellãt a turbine opinor eius ac vertigine. Luca. Solus litora turbat Circius & tuta ꝓhibet ſtatione Monœci ventus Circi⁹ quũ locare buccam implet, armentum hominem & plauſtrum oneratum ꝓcellit Cato Certium non Circium appellat.

℄ Circ⁹ oĩs in gyrũ ambitus a circuo ſecũdũ Ser. eſtq; figura plana vna tñ linea cõtẽta, in cui⁹ medio pũct⁹ eſt a quo omnes lineę ad circunferentiã ductæ inter ſe ſunt ęquales. Et differt circus a globo: ꝙ circus eſt planities rotũda vt circuit⁹. Glob⁹ ſoliditas vndiq; rotũda: vt eſt ſphera & ſtaminũ glomera, Cic. de natu. deo. Cũq; duæ formæ pſtãtiſſimæ ſint ex ſolidis globis Sic eĩ ſpherã interptari licet. Ex planis autẽ circ⁹ aut orbis. Virg. li. v. Mediaq; ĩ valle theatri Circ⁹ erat. Et. vj. Lucẽteq; globũ lunę Titaniaq; aſtra Circ⁹ etiã dr̃ loc⁹ muris ſeptus. vñ Circẽſes ludi: ꝙ in circo fierẽt. Fuerũtq; tres circi Romę. circ⁹ maxim⁹ inter palatiũ & auẽtinũ, circ⁹ flamini⁹ qui & Apollinaris, & circus Neronis in vaticano. Dicit᷑ autẽ circus vel a circuitu vel a Circe ſolis filia.

℄ Circẽſes ludi dicti ſunt ꝙ in circo fierẽt, ſiue q̃ſi circũenſes. Nã añ facta ſpectacula, vt quidã aſtruũt, inter enſes & flumina locis virẽtib⁹ agebãt & medio in loco munera ponebant, equi vero iũctis curribus a circi carceribus deſcendentes ex vno latere recurrẽtes ad primam metã reducebãtur. Nam circus oblongus in hemicycli ſpeciem deſinabat vbi reuoluebantur equi.

℄ Circulus & per ſyncopen circlus paruus circus. Circul⁹ terræ ſcđm Heraſtotenẽ cõſtat. cclij. m. ſtadijs.

℄ Circulo, as, circũdo. Col. li. xij. Iſq; debebit añ circulari foſſula q̃ repleat᷑ lapidib⁹ & calce. Sene. Apiõ totam circulatus eſt Gręciam: obiuit omnes oras Græcię.

℄ Circulatorẽ q̃ñq; accipim⁹ ꝓ cyclico & circũforaneo qui ſua carmina coronæ recitat. Talis ab Horatio vocat᷑ cyclic⁹. Is etiã q in corona hominũ aliquid agit circulator appellat᷑. Apul. pręſtigiatorẽ ſtipatũ mortalib⁹ ſuas fallacias admirantibus vocat circulatorem. Sic em̃ (inqt) lib. primo. Circulatorẽ aſpexi equeſtrẽ ſpatam pręacutã mucrone infeſto deuoraſſe. Pau. iuriſconſul. ff. de extra ordinarijs criminibus. In circulatores qui ſerpentes circunferũt, & ꝓponũt. Si cui ob quorũ metũ dãnũ datũ eſt ꝓ modo admiſſi actio dabit᷑. Hiero. Puerilia ſunt hęc & circulatorum ludo ſimilia. Dictus circulator a circulo.

℄ Circulatorius, a, um, quod ad circulatores ſpectat, vñ Quin. præcipit nobis parandã vim orandi non circulatoriam voluptatem ſpectantibus.

℄ Circulatim, ſignificat per circulos. Sueto. In ſummo publico luctu externarum gentium multitudo circulatĩ ſuo quæq; more lamentata eſt.

☿ Circulare, adiectiuũ qđ ad circulũ pertinet. Col. li. xij Iſq; debebit circulari foſſula q̃ repleat᷑ lapidib⁹ & calce.

☿ Circulatrix ea dicitur quę lucri cauſa vrbem circuit & ſaltando alio ve ludi genere mercedulam aucupatur.

℄ Circuo quod & circumeo dicitur a circum & eo, Vnde circuitus, Cc.

℄ Circuitores docet Vlp. vulgo appellari qb⁹ veſtiarij vel linthearij dãt veſtẽ circunferendã vel diſtrahendã.

℄ Circitores publici vrbis cuſtodes.

℄ Circites pen. cor. circuli ex aere facti.

℄ Circinus pen. cor. Inſtrumentum quo circuli vertendo deſignantur. Vulgo ſextus dicitur.

℄ Circino, as, pe. cor. rotundum facio. Ouidi⁹. Inclinat curſus & eaſdem circinat auras.

℄ Cirri a qbuſdã appellãt᷑ capilli cõtorti, ac perinde criſpati quales Pic⁹ marti⁹ & alauda & grues in capitib⁹ gerũt. Ouid. Cirris & a tonſo nomẽ ſortita capillo Oſtreorum etiã capillamẽta dicũt᷑ cirri. Mar. lib. vij. Et oſtreorũ rapere liuidos cirros. Iñ cirratus. i. capillat⁹. Per. Tẽ. cirrato℞ cẽtũ dictata fuiſſe Pro nihilo pẽdas. Alij cirros capillos capitis attõſos putãt, a græco κείρω attõdeo incido. Cato de liberis educandis, Itaq; ambraciæ primũ puerilẽ dentẽ, item cirros ad Apollinem ponere ſolent. Inde Perſius cirratos vocat pueros qui quum comã nutrierunt eam Veneri conſecrant detonſam.

℄ Cirres, ſunt oſtrea quædam capillata. Mar. Teq; iuuant cirres & pelle mallandria cana.

☿ Cirnea, vas vinarium. Nam κιρνάω miſceo ſignificat. Plaut. in Am. Inde impleui cirneam.

☿ Cirneus pe. pro. nauis Aſiana pręgrãdis, vt ĩqt No. Plau. in Sti. Quũ percunctor portitores æque nauis venerit ex Aſia negat veniſſe cõſpicat⁹ ſum interim circerum quo ego meliorem non vidiſſe cenſeo.

☿ Cirſas vocat Hypocrates varices. Ariſto. vero Ixias.

℄ Ciricus, inſula fuit in Myſia, quingẽto℞ fere ſtadio℞ ambitu admodum ferax & duobus pontibus iuncta continenti quæ iuxta pontem eiuſdem nominis vrbem habuit, & portus duos clauſos & naualia.

☿ Cis genus vermiculi qualis hordearius triti cariuſq; a quo vermiculus pumex, a græcis ciſſeris dicitur & nihil aliud fere q̃ pertuſum eroſumq; ſignificat. Et Cis nomẽ patris Saul, vt habetur in libro primo regum.

✣ Cirthracus balſami genus ſcabro aſpectu incuruum fructuoſum, odoratum. Cc.

℄ Cis & citra differunt ꝙ cis magis proprijs noib⁹ fluminũ vel mõtiũ p̃poni ſolet, reliquis magis citra, vt cis Rhenũ, cis Padũ, cis alpes. Citra cruorẽ, citra forum, citra tẽplũ. Et habet qdẽ cis, ſicut & citra cõtrariã ſignificationẽ de vltra. Nã hę pticulæ citra, intra, vltra, vt docet Gell. apud veteres ſingularibus ſyllabis appellabantur. Cis & vls. Dicebaturq; cis Tyberim & vls Tyberim mox dici cœptũ eſt Citra Tyberim & vltra Tyberim & intra calẽdas, citra calẽdas. Cõponiq; poteſt & ſeparari vt ciſalpina Gallia & cis padũ. Sciẽdũ eſt autẽ ꝙ quãuis cis habeat vim localẽ p trãſlationẽ tñ, & in tpe & ĩ alijs reb⁹ vti poſſum⁹, vt cis definitũ tp̃s veniſti, ſicut vltra tempus a nobis datum veniſti, cis naturæ leges, hoc eſt minus q̃ patiantur naturæ leges. Aliquando ponitur ꝓ vltra. Sallu. Cis Rhenũ atq; intra mare noſtrũ & oceanũ niſi quia in paludib⁹ via fuit perdomita. Citra etiã q̃ñq; pro ſine ponit᷑. Col. in agricultura voluntas facultaſq; citra ſcientiã ſæpe magnã dominis afferunt iacturã. Sue. in Cæſa. Alijs citra ſenat⁹, populiq; authoritatẽ. i. ſine authoritate. Quin. lib. j. Tũ neq; citra muſicen grammaticæ poteſt eſſe perfecta. Plin. lib. iij. Citra faſtidium dominentur. Se. Ede citra cruditatẽ, bibe citra ebrietatem Quandoq; ponitur pro ante, vt citra calendas, ideſt ante calendas. Sueto. in Au. Solebat etiam citra ſpectaculorum dies, ſi quando quid inuſitatum dignumq; cognitu. &c. Fit autẽ citra a cis a citra citer citerior citimus.

℄ Ciſalpina gallia quæ & citerior gallia, & gallia togata dicitur, a fluuio Rubicone finitur. Cuius baſim alpes efficiunt.

℄ Ciſterna, loc⁹ in quo colligit᷑ aqua pluuia p Euripos & canaliculos ſub ſtillicidio poſitos ad imbres ſuſcipiẽdos. Vlp. Ciſterna aquã viuã nõ habet. Et qdẽ ciſternę imbribus cõcipiunt, ſed p glareã immiſſam in ſpongias purificatis. Dicta ciſterna ꝙ ſit cis, id eſt infra terram.

℄ Ciſta genus vaſis, cuius diminutiuũ eſt ciſtula, a quo fit Aliud dimi. ciſtella. Cic. lib. j. ad Herẽ. ciſtellã ꝓ vaſe poſuit quo ſuffragia populi in creãdis magiſtratibus legibuſq; ferendis colligebantur, quum ait. Saturnius legem ferre cœpit, collegæ intercedere, ille nihilominus ciſtellam detulit.

☿ Ciſterciũ in Cabilonẽſi dieceſi celebre ac inſigne cenobiũ ciſtercieñ. ordinis caput, ex quoqdẽ ordine innumerabiles ꝓdierũt qui re℞ geſta℞ claritudine ſui nominis indiciduã memoriã poſteris reliquere. Vberrimũ huiuſce rei argumẽtũ eſt ꝙ ex ciſterciẽſi familia qu inq; ſupra decem ad ſummi pontificij apicem ſublimati ſunt, q fœlici & auſpicato remigio Petri nauiculam moderati ſunt Hi fuere Eugenius. iij. Bonifacius. iiij. Leo. iiij. Ioãnes xx. Calixtus. ij. Alexander. iij. Celeſtinus. iiij. Innocentius. iiij. Vrbanus. v. Gregorius. x. Clemens. iiij. Nicolaus. v. Pelagius. iiij. Fabianus. iiij. Benedictus. xij.

℄ Ciſium gen⁹ vehiculi biroti, a quo ciſiarij q ciſiũ regunt. Cic. Detulit in quadã cauponula, atq; ſe ibi occultãs perpotauit ad veſperũ. Inde ciſio domũ venit capite inuoluto. Iuriſcõ. lib. xx. digeſ. Si ciſiari⁹ dũ cæteros trãſire contendit ciſium euertit & ſeruum quaſſauit vel occidit, puta ex locato eſſe in eum actionem.

✣ Ciſſium Perottus dupplici ſſ.

℄ Ciſſeus rex Thracię pater Hecubę vxoris Priami. a quo Tiſſeis patronymicũ. Euripides in tragœdia, quę ἑκάβη inſcribitur, πολύδωρος ἑκάβης παῖς γεγὼς τῆς κισσέως, πριάμου τε πατρὸς ὅς μ' ἐπεὶ φρυγῶν πόλιν κίνδυνος ἔσχε δορὶ πεσεῖν ἑλληνικῷ δείσας ὑπεξέπεμψε τρωϊκῆς χθονὸς πολυμήστορος πρὸς δῶμα θρηκίου ξένου, ✣ Ideſt polydor⁹ Hecubę filius Ciſſeidis, & Priami pr̃is, q me (poſtq̃ Phrygiam ciuitatem periculum tenuit) emiſit e Troica terra domum Polyneſtoris Threicij hoſpitis.

℄ Ciſſimbium ligneum poculum ex hedera quod Græci κισσύβιον vocant. Cc.

Cites gẽma ẽ ad ſimilitudinẽ folij hederę cãdicãs. Cc.

℄ Ciſpius mons in vrbe Roma Exquilina in regiõe, de nomine Ciſpi hominis dictus (vt inquit Feſt.) Var. lib. primo de lingua latina, Exquilinus eſt Ciſpius mõs ſexticeps apud ædem Iunonis Lucinæ.

℄ Citanos inſula olim Cycladum clariſſima.

℄ Citeria appellabat᷑ effigies quædã arguta & loquax ridiculi gratia quę in pompa vehi Romæ ſolebat.

℄ Cythara, ę, pe. ꝓ. tñ κιθάρα ἐκ τοῦ κινεῖν instrumẽtum muſicũ alio nomine lyra appellat᷑ quã Hiero. ſcribit effici in modũ deltę literę cũ chordis. xxiiij. & per digitos varijs vocib⁹ tinnuliſq; ictibus in diuerſis modis concitari, de qua in dictione pſalterium aliqua dicuntur. cythera cũ y & e ante r pluralis tm̃ numeri, & neutri generis inſula eſt contra Cretã (vt ſcribit Strab. In quã ferũt Venerẽ primũ vectã concha marina. Vnde & cytherea dicta eſt, cuius ſecunda corripitur, quum in primitiuo ꝓducatur. Vir. li. x. Eſt Paphos Idaliumq; multi ſunt alta

Cythera. Idē. Parce metu cytherea manēt. Hāc Solinꝰ Cythereā a Cythereo Phœnicis filio vocauit Porphyruſſā, a ꝓſtātia purpuratū. Sed porphyrida Pli. Eſt & cythera vna ex cycladibus inſulis. Et, vt Laertius ſcribit, Laconiæ inſula. Cytheron vero mōs Bœotię, nō lōge a Thebis. Ouid. lib. iiij. Meta. Vadit vbi feſtus faciēda ad ſacra Cytheron Cātibꝰ & clara bacchātū voce ſonabat. De hoc tamen in dictione Parnaſſus, & in Helicone.

❡ Citharœdus qui cythara canit. Iuue. Accipis vxorē de qua cytharœdus Echion. Hinc citharœdicus, a, um. Suet. in Nero. Itē ſtatuas ſuas citharœdico habitu.

❡ Cythariſtria quę cythara canit, ſicut a tympano tympaniſtria.

❡ Cytharizo, as, cythara cano. Hierony. in Apo. Sicut cytharœdorum cytharizantium in cytharis ſuis.

❡ Cythariſta promontorium, a quo Maſſibiam vſq; nauigio .xxx. M. paſſ. fiunt.

❡ Citharis. pe. cor. pileus vel mitra pontificalis, gręce κίθαρις. ❡ Cithiſus ſiue cithiſum arbuſcula q̄ facile vbiq; ꝓuenit. vtilis omni generi pecudū, vt inquit Collu.

✤ Citra præpoſitio, vide in dictione cis.

❡ Citrus arbor nobiliſſima q̄ ſola apud Atlātē montē in Mauritania naſcitur Romanis quōdā gratiſſima. Nā afferebatur ad ornamēta menſarū & lectulorū. Nō multū creſcit & folia habet maiora q̄ laurus. Hic citreꝰ, a, ū, vt citreę menſę. Apud Dionē cedrō & poma cedria ꝑ citro & citriꝭ appellata inueniuntur. Alterius tñ gñis ſunt citri atlanticę ex quibꝰ menſæ fierent q̄ noſtrates citri vñ mala medica naſcuntur. Hę folio ſpectāt arbutifere aut lauri. Atlanticæ cupreſſo fœminæ ſylueſtri folio, odore caudice Dr̄ & citrū neutro gñe pro ligno.

❡ Citreū vt Cloatiꝰ ſcribit eſt Perſicum malū. De quo Verg. Fœlicis mali quo nō ꝓſtātiꝰ vllū. Oppius. lib. de ſylueſtribꝰ arboribꝰ Citra idē malus & Perſica, altera generatur in Italia, & in Media altera. Et paulo poſt de citreo, Eſt autē odoratiſſimū ex quo interiectū veſti tineas necat. Fert̄ etiā venenis cōtrariū quod tritū cū vino purgatiore bibētes ſeruat viribꝰ ſuis. Generant̄ autē in Perſide mala citrea quæ vulgo natantia dicuntur,

✤ Citro non ſimplex reperitur. Sed vltro citroq; dicit̄, de quo poſtea ſuo loco. Cc.

❡ Citus celer, q̄ſi citatus. Sal. Citus mō, mō tardꝰ īceſſꝰ hinc citior citiſſimus. Plau. Nullā ego rē citiorē apd̄ homines eſſe q̄ famā reor, citiſſimas omniū rediit. Cito aduerbiū, citius, citiſſime. Interdū citꝰ dr̄ ſeparatꝰ. Verg. lib. viij. Haud ꝓcul inde citę mediū in diuerſa quadrigę

⚲ Qñ habet pe. ꝓ. ſignificat diuiſum, vt ait Ser. in. viij. æñ. Vt eſt inquit in iure erecto non cito in patrimonio vl̄ hęreditate nō diuiſa. Priſ. vero Ciere quartæ cōiugatiōis excitū cōcitū pe. ꝓ. Ciere autē ſecundæ pen. cor.

❡ Cito, as, frequētatiuū a cio qd̄ eſt voco. Cice. in Ver. Citat reū, nō reſpōdet. Vide cieo. Huius cōpoſita ſunt, cōcito pe. cor. qd̄ ſignificat ad irā ꝓuoco. Hinc cōcitatꝰ iratꝰ. Gell. Erat eñ aliquāto cōcitatior. Incito, recito. Excito, ſuſcito. &c. quę ſunt in dictione cieo.

❡ Citatꝰ vocatus celer. Apu. Citato, non teſtudinario greſſu. ❡ Citimus, pe. cor. ſuperlatiuū a cis, idē eſt quod vltimus, extremꝰ. Et citima vocantur quę cęlo proxima ſunt. Cice. Quibus erat ea minima quæ vltima cęlo, citima terris, luce lucebat aliena.

⚲ Citorus pe. prod. mōs qui abundat buxis. Inde pectē Citoriacus quaſi buxeꝰ dr̄ a Citoro mōte. Ouid. lib. iiij. Met. Sæpe Citoriaco deducit pectine crines.

⚲ Citta auis pica, qm̄ vt Galenus ait, terrā auis illa mandat, aut quia vt colores habet pica diſpares, ita grauidę varios appetunt.

⚲ Cittium opidūm Cypri, vnde Citticus zeno.

❡ Ciuis, vrbis colonꝰ a coeūdo dictꝰ, ꝙ viculo quodā ſocietatis in vnū coeat cœtū, & ſub legibꝰ viuat. Hic ciuitas q̄ ꝓprie eſt collecta ciuiū multitudo ad iure viuendū. Apule. Quod omnis ciuitas approbauit. Aliquando ciuitas dr̄ ius ciuiū. Cic. Qui ciuitate donatꝰ eſt. Vſurpatiue dr̄ vrbs, hoc eſt ipſa mœnia, & ędificia, Sic dicimꝰ apud ciuitatē Mātuā diuū Iābonū natū eſſe, ibiq; miraculis florere. Sciēdū ꝙ a ciuis nō fit cōciuis licet cōſuetudo īualuerit, vt cōciues paſſim dicamꝰ municipes noſtros, quū tñ rectius dicat̄ hic meus ciuis eſt, ſiue meus municeps. Sic Cic. ciues ſuos dicit nuſq̄ conciues. Nam apud tertiam Tuſculanā legimus (inquit) librū Clitomachi, quē ille euerſa Carthagine miſit conſolādi cauſa ad captiuos ciues ſuos. ⚲ Illiterati male conciuem & compatriotam ſed dicendum eſt, hic eſt meus ciuis.

❡ Ciuilis & hoc ciuile qd̄ eſt ciuis, ſeu qd̄ ad ciuē pertinet, vt ciuilis mos ciuile ius. Hic ciuilitas, q̄ eſt quaſi ciuilis mos & accipit̄ ꝑ moderatione quadā atq; modeſtia magis ciui hominiq; politico q̄ imperatori cōueniente, quā in Auguſto fuiſſe ſcribit Sueto. Clemētię ciuilitatiſq; inquit eiꝰ multa & magna documēta ſunt. Iul. Capitolinꝰ laudat Antoniū piū, ꝙ imperatoꝝ faſtigiū ad ſummā ciuilitatē deduxerit. Spartia de Adriano, In colloqꝭ etiā humilimoꝝ fuit ciuiliſſimꝰ. Ciuilis hō dr̄ qui eſt peritus eoꝝ q̄ ad miniſtrādā rempu. pertinent.

⚲ Ciuilitas, vide in dictione ciuilis. Hęc gręce πολιτεία dr̄, cuiꝰ ſpēs ſūt. ſ. Alia democratia. i. popularis q̄ Plato in his ciuitatibus ait eſſe, in quibus ad imperium multitudinis gerit̄ res, eiuſq; nutu magiſtratus eliguntur, alia Ariſtocratia vbi neq; diuites neq; pauperes dominant̄ ſed ſoli optimi in ciuitate adminiſtrant. Alia ὀλιγαρχία quando a cenſibus magiſtratus eliguntur. Alia Monarchia quæ in regnum & tyrannidem diuiſa eſt.

❡ Ciuicus, a, ū, pe. cor. idē qd̄ ciuilis, vt ciuica corona quā ciuis ciui a quo ſeruatꝰ fuiſſet in ꝑlio teſtē vitæ dare ſolebat ex frōde quęrna, qm̄ cibꝰ antiqſſimꝰ e quęrcu capi cōſueuerat. Aug. lib. xviij. de ci. dei. Satis apparet cōſequēs, vt ad pacē ciuicā pax domeſtica referat̄.

❡ Cius, fluuius Thraciæ ex Pęonibus & Rhodope mōte profluens.

C ANTE L

Clades a calamys q̄ſi calamides hoc eſt calamitas, vl̄ q̄ſi cades a cadēdo. Vel a κλάδω qd̄ eſt amputo frango, Vnde κλάσμα fragmentum & confractio.

❡ Clęmēs a claritate mētis, quaſi cęli mēs, & is dr̄ qui etiā remittit de eo qd̄ poſſit ꝓſequi. Differt ꝑ Donati ſentētia a placido, ꝙ clemēs ſit circa recte agētes, placidus circa delīquētes. Et clemētis eſt nulli os lędere, placidi arridere oībꝰ, clęmēs aīo, placidus vultu. Teren. in Adel. ille ſuā ſēper egit vitā in ocio comis, clęmēs, placidus nulli lædere os, arridere oībꝰ. Sunt etiā q clementē ideo dici putēt ꝙ colat mētē, nec eā vexet iraſcendo Hinc clementia & aduerbium clementer, quibus contraria ſunt inclęmentia, & inclęmenter.

❡ Clā prępoſitio ſeparatiua eſt & cauſalibꝰ tm̄ præponitur, vt clā patre egiſti. Qñq; reperit̄ loco aduerbij poſita, Vergil. Clā ferro incautū ſuperat ſecurus amorum. Sed oratores prępoſitionē potius accipiūt ſiue iungat̄ ablatiuo, vt Priſci. ſenti, ſiue accuſatiuo, vt Dona, opinatur, vt clam me profectus eſt, i. me neſciente. Hic cōpoſitum perclam quod eſt valde occulte.

❡ Canculū dimi. eſt, Teren. in Eu. In cellulam ad te patris penum omnem congerebam clanculum.

❡ Clandeſtinus, a, um, penul. prod. occultus, quaſi clā de aſtu hoc eſt vrbe. Manili. lib. primo. Et clandeſtinis ſurgentia fraudibus arma. Syllius libro ſeptimo, Ceu clā deſtino traheretur fœdere bellum.

❡ Clandeſtino, as, Lucil. At enim dicit clandeſtino tibi quod commiſſum fuerat.

❡ Clamare eſt vociferari: Vñ exclamatio. Quandoq; vocare. Plaut. Plaudūt partim clamitāt me vt reuertar. huius cōpoſita ſunt Acclamo, Cōclamo, Declamo. Exclamo, Inclamo, Proclamo, Pręclamo, Reclamo, & Succlamo, quæ hahent penultimam productam.

❡ Clamor, vox q̄ clamando fit, & ꝓprie calamoꝝ ſonꝰ

quaſi clamor. Quū eñ arundnies vento agitātur magnā vocem emittunt. Dicitur & clamos ſicut arbos.

❡ Clamoſus, a, um, a noīatiuo clamos, qd̄ clamore obſtrepit vociferat̄q;. Iuue. Securū iubeāt clamoſo inſiſtere circo. Quin. Nō turbidꝰ nō clamoſus ſit altercator.

❡ Clāgo, is, xi, vel gui, tuba cano, gręcū eſt κλάζω clāgor eñ vox tubaꝝ eſt. Hiero. in lib. numeroꝝ. Si ſemel clāgueris veniēt ad te principes. Et in Eſaia. Et erit in die illa clāget̄ in tuba magna. Interdū addit̄ tuba, vt in eodē Filij Aarō ſacerdotis clāgēt tubis. hęc eñ tria idē ſignificāt. Clāgo, tuba cano, & tuba intrepo clāgor etiā dr̄ ſonoꝝ anſeꝝ & aliaꝝ reꝝ cōſtrepētiū. Cic. li. ij. Tuſ. de aqla Iouis ſatelles, paſtu dilaniat fero cū iecore opimo farta & ſatiata affatim, clāgorē fundit vaſtū. Colu. de anſeribus li. ix. Eiuſq; generis anſer ꝑcipue ruſticis gratus eſt, ꝙ nex maximā curā poſcit, & ſolutiorē cuſtodiā prębet q̄ canis. Nam clangore prodit inſidiantem.

❡ Clanius fluuius Cāpanię iuxta Acerras vrbē, a κλάνιον quod eſt viola, qua illius ripę abundare dicūtur, vel vt Macro. exiſtimat a Clanio gygante. Stephanus, Clanius dicitur qui & Clanis fluuius eſt cumæ a quo piſcis vocatur Clanius qui & Silurus vocatur.

❡ Clarium opidum in confinio Colophoniorum, quod non longe ab Epheſo eſſe perhibetur.

❡ Clarus fluuius e cacuminibus Alpiū per plures valles excurrens in Iſtrum intrat.

⚲ Claro, as, clarū facio. Auſo. Pollet Ariſtides veteres qui clarat Athenas. Hinc declaro, as.

⚲ Claros Ionię ciuitas Apollinis oraculo nobilis iuxta Colophonē. Eā Māto Tireſiæ filia cōdidit fugiēs Thebanoꝝ victores Epigonos. Quæ cū patriæ cladē lugeret & ſuā. nātibꝰ vbertim lachrymis, fontē fecit, vñ claros, ἀπὸ τοῦ κλαιειν, locus appellatꝰ. Nearchꝰ dicit id nomen datū, ꝙ Apollini per ſortē claros obtigit q̄ κλῆρον græci nominant. Hic burius dictus eſt, & illic fanum habuit quo reſponſa epota aqua ædebantur.

❡ Clarus, a, um, proprie dr̄ qd̄ eſt lucidū nō obſcurum vt clara dies. Figurate tñ ꝑ inſigni atq; excellēti accipitur, & eo q veluti fulgore quodā famę reſplēdet, q & inclytus dr̄, q̄uis plꝰ ſit inclytꝰ q̄ clarꝰ ꝓpter in, q̄ ibi auget. Hinc clarū hominē, & clara geſta dicimꝰ. Itē qm̄ q̄ clara ſunt ab omnibꝰ cernuntur, clarū etiā ꝑ aperto & manifeſto ſumit̄, vt clarus ſermo, clara oratio. Interdum ponit̄ pro audibili. Teren. Dic clare. A clarꝰ fit cōpoſitū præclarus, quod eſt valde clarus. Cice. O præclarum cuſtodem ouium, vt aiunt, lupum. Aliqñ ſumit̄ ꝑ bono ſeu pro optimo. Idem in Lælio. Actū eſt præclare. etiā pro excellenti.

❡ Claritas luciditas, vt claritas ſolis. Aliqñ excellentia & ſplendor, vt claritas generis, claritas rerū geſtaꝝ. Interdū facultas, vt claritas orationis dr̄, & claritudo. Sall. Quum præſertim tam multæ, variæq; ſint artes animi, quibus ſumma claritudo paratur.

❡ Clarifico, as, clarum facio, illuſtro.

❡ Clareo, es, rui, clarus ſum, vel manifeſtus, ſeu notus ſum, vt claret ꝙ mihi ſis inimicꝰ. Turpi. in prima ſignificatione cuius aduētu hodie claret Cypros. Hinc fit cōpoſitū inclareo, quod eſt valde clareo, a quo inclareſco, quod eſt valde clarus fio. Hierony. in Exo. Iamq; aduenerat tertius dies, & mane inclaruerat.

❡ Clareſco, clarus fio. Aug. lib. vj. con. Grandior erat, tanq̄ ſi iſta multo clarius clareſceret, totum quo occuparet magnitudine.

⚲ Clarigo, as, pe. cor. clare repeto a vocis claritate dictū qua vtebat̄ pr̄patratꝰ, aut ἀπὸ τοῦ κλήρου, Hoc eſt a ſorte: Nam bellica ſorte inuadebant agros hoſtiles, vñ Cleronomi dicūt̄, qui iure ſortiūtur bona defuncti, i. heredes. Pli. lib. xxij. Hac ſemper, & legati, quū ad hoſtes, clarigatūq; mitterent̄ vſi. i. res raptas clare repetitū. Nā cū Romani bellum indicere alicui volebant paterpatratus proſiſciſcebatur ad hoſtium exercitum, & præfatus quędam ſolennia verba, clara voce dicebat, ſe bellum indicere ob certas cauſſas.

❡ Clarigatio ꝑter ꝑfatā ſignificationē accipit̄ ꝑ talea nūmaria maxīe, q̄ prīcipis vl̄ reip. edicto cōcedit̄. Liu. li. viij. Veliterninis deiecti muri, ipſi vrbe abducti iuſſi trās Tyberī habitare, vti eiꝰ, q cis Tyberī captꝰ fuiſſet ad mille paſſ. hoc eſt pōdo clarigatio eſſet. Nec priuſq̄ ęre pſoluto, is q cœpiſſet extra vīcula captum haberet.

✤ Claſma latine fragmentum & fractio dicitur.

❡ Claſſis equiuocū nomē eſt, ſignificat eñ nauiū multitudinē ἀπὸ τῶν κάλων hoc eſt a lignis, q̄uis abuſiue pro vna tm̄ naui ponat̄. Verg. lib. vj. Lycie ductorē claſſis Orōtē. Significat & hominū collegia. Nā Liui. de Ser. Tul. rebꝰ geſtis ſcribit vrbē in quinq; claſſes diuiſā, cēſumq; ab eo inſtitutū fuiſſe rē ſaluberrimā tāto futuram īperio, quo pacis belliq; munia nō viritī vt antea, ſed ꝑ habitu pecuniarū fierēt, tū claſſes cēturiaſq; ad hūc ordinē ex cēſu deſcripſit. Qui cētū milia æris, aut maiorē cēſum haberēt, inter primarios numerabāt̄, & ſub primæ claſſis titulo. Ex his octogīta fecit cēturias. xl. ſenū. xl. iuuenū. Seniores ad vrbis cuſtodiā, iuniores vt foris bellū gererēt. Arma his galea, clypeus, ocreę, lorica omnia ex ære hęc, vt tegumēta corporis eſſent. Pręterea tela in hoſtē haſtæ, & gladiꝰ. Additę ſunt fabroꝝ duæ cēturię, q̄ ſine armis ſtipēdia facerēt, datū munus, vt machinas in bello ferrēt. Intra cētū &. lxxv. milia cēſus. Scd̄a claſſis, ex qbꝰ. xx. cēturiæ ſeniorū. xx. & iuniorū. Arma vt in ſuperiore ꝑter loricā. Tertia claſſis a. lxxv. ad quīquaginta milia cenſus. Arma vt in ſuperiore q̄ter ocreas. In quarta claſſe a quīquagīta ad. xxxv. milia cēſus cēturiæ, xx. ſeniorū. xx. iuniorū. Arma mutata nihil ꝑter haſtā & verutū datū, Quīta claſſis cēturias. xxx. habuit fundas lapideſq; miſſiles gerētes. In his accēſi cornicines tibicine in tres centurias. Ex. xj. poſtea milibꝰ vna centuria. Et fuit hæc immunis militia. Significat & claſſis equitū ordines, Vergilius, Scio me Danais e claſſibꝰ vnū. Vñ & claſſis procincta dr̄ exercitus inſtructus. Apud antiquos claſſes clypeatæ dicebāt̄ quos nunc exercitus vocamus. Sonitus quoq; tubarū, & ipſa tuba claſſica nomināt̄, ſicut a Vergil. ꝑ vtroq; vſurpatū eſt. li. vij. Claſſica nāq; ſonāt, Liui. lib. v. Vocatis claſſico ad conciliū militibꝰ. Et alibi. Cōcionē claſſico aduocari iuſſit. Capit̄ qñq; ꝑ ſigno bellico. Suet. Et ingēti ſpiritu claſſicū exorſus pertēdit ad alterā ripā. Ve. ſcribit claſſicū dici, qd̄ buccinatores ꝑ cornu dicūt. Hoc inſigne videtur imperij, quia claſſicū canit̄ imperatore ꝑſente, vel quū in militē capitaliter aīaduertit̄, quia hoc imperatoris legibus fieri neceſſe eſt. Itē claſſes teſtes vocabantur.

⚲ Qui & claſſici a Sene. dicūt̄ ſcriptores primæ & ſecūdę claſſis, hoc eſt primi & ſecundi ordinis, claſſes quoq; in ſcholis ſunt ordines diſcipulorum. Quinti. autor eſt, a pręceptoribus ſuis pueros in claſſes diſtributos ordinē q; dicendi ſecundum vires ingenij datum.

❡ Claſſicus, a, um, quod eſt claſſis, vel quod ad claſſem pertinet, vt claſſicum bellum, bellum nauale. Propert. libro. ij. Et canerem Siculę claſſica bella fugæ.

❡ Claſſici dicebāt̄ nō oēs q in claſſibꝰ erāt ſed primæ tm̄ claſſis hoīes, q cētū milia ęris, aut ampliꝰ cēſi erant Claſſici etiā dicebātur pręcones, qui tuba vel cornu iuſſu magiſtratuū ex arce, vel circū muros populū ad comitiū vocabant, dicti a calendo. i. vocando, ſiue a clangore Vnde claſſica pro ipſis tubis. Infra claſſem vero cęterarū claſſiū, qui minore ſumma ęris, q̄ qui in prima claſſe cenſebantur. Et claſſici (vt docet Feſtus) dicebantur teſtes, qui ſignandis teſtamentis adhibebantur.

⚲ Claſſicum canere dicebantur, quum ſignum dabant, quo milites pugnam inirent. Quum autem reuocabantur canere receptui dicebantur.

❡ Claſſiariꝰ, idē eſt qd̄ aſſiduꝰ & diligēs, quia omnium claſſiū ciues ſemper parati erāt ad oēm reip. neceſſitatē propter quod ab aſſe dando aſſidui dicebantur. Apul.

Et laudũ eius claſſiariꝰ, atq; aſſiduus præco. At qui priuatim quoſcunq; in iudiciũ vocabãt iuſſu magiſtratuum dicebantur Liburni, ꝙ fere e Liburnia eſſent.

☿ Clathrus & clathrum, vtroq; modo dicitur. Sunt autẽ clatra ligna, quibus tranſuerſis aliquid munimꝰ, ſepimꝰ ve vt feneſtras, quæ ob id clathrę nunc vulgo ſerratę dicuntur. A græcis dr̃ clatrõ, quod dictũ eſt quaſi clauſura ab eo quod eſt clieo, quo ſignificat claudo per ſyllabę mutationem ei in diph. abuſiuam. Hora. Obiectos caueę valuit ſic frangere clathros.

☿ Clathro, as, ſignificat clathris claudo. Nam in milite Plau. ait, Mirũ eſt facinus, quomodo hæc hic trãſire potuerit. Nã certo, neq; ſolariũ apud nos, neq; hortus vllꝰ neq; feneſtra, niſi clathrata. Col. li. ix. Spiſſi deĩn clathri marginibꝰ inſigunt, qui ſup aquã ſemper emineãt, etiã cũ maris æſtus intumuerit. Idem paulopoſt, Satis eſt vacerras, inter pedes octonos defigere, ſeriſq; ita clathrare, ne ſpatiorum laxitas pecudi prębeat fugã. Cato, clathros poſuit pro lignis, quibus caueæ muniuntur.

☿ Clathra etiã ſunt ligna cãcellatim cõpacta apud Col. quibus glebę contunduntur, hirpicem Varro appellat.

℄ Claua teli genus, quo Hercules vtebatur. Eſt eñ fuſtis teres ad claui ſimilitudinẽ capitatus. Plini. de lino. Iterum deĩn in filo ponit̃ illiſuũ crebro in ſilice ex aq̃. tectũq; rurſus tũdit̃, clauis ſemper iniuria meliꝰ. Hic claua Herculis dicta, id genus teli, quo Hercules vtebatur.

℄ Clauator, qui huiuſmodi claua vtebatur.

℄ Clauis eſt qua oſtia, arculæ, & id genus multa, & clauduntur, & aperiuntur, a clam, ꝙ quę cęlare volumꝰ hac claudere ſoleamus. Vnde conclauia loca, quæ ſub vna eademq; claue clauſa ſunt. Et cõclauatus locus vna claue clauſus. Clauem Theodorus Samius primo monſtrauit, a qua faber clauicularius. Clauis inuentorem Theodorum Samium fuiſſe commemorant.

℄ Clauicula diminu. a claui, vel a claua virga. Pli. Clauiculę quoq; ipſe quibus repũt vites terrę, & ex aqua portę ſiſtunt vomitionum conſuetudinem.

℄ Clauicularius, qui clauiculam, id eſt virgam, vel clauem gerit. ℄ Clauiger, Ouid. Clauiger inuidit Vulcani occumbere prolem.

℄ Clauatꝰ, a, um, qđ eſt clauoꝝ aculeis modo ꝓminẽtibus circũdatũ. Nã & clauatæ veſtes hinc vocant̃, quas vulgus a verrucis clauo ſimilibus verrucatas appellat.

☿ Clauꝰ dictꝰ eſt ꝙ claudat, ſigat, atq; cõtineat, vt clauꝰ quo ſingũt̃ aſſeres a claudẽdo, Nã idẽ clauũ figimus vt claudat, ſeu cõtineat aliqd. Et clauꝰ nauis gubernaculũ ſiue temo, ꝙ eã dirigat, rectãq; teneat. Cice. in Cato. Ille autẽ clauũ tenẽs quietꝰ, ſed & in puppi. Et clauꝰ gręce ἧλος, genus tuberculi, qđ vulgo callꝰ dr̃ rotũda ſpecie coloris albi, fit in plãtis, digitiſq; pedũ maxime. Sic appellatꝰ, qa ita pũgit, vt quaſi clauꝰ ferreꝰ infixꝰ videatur. Nã caro dureſcit in callũ, ſemper fere pũgẽtẽ Quo morbo Siliꝰ Italicus interiſſe fert̃. De quo Plin. lib. iij. Epiſt. modo nũciatꝰ, Siliꝰ Italicꝰ inedia finiiſſe vitam cauſa mortis valetudo erat, illi natus inſanabilis clauus cuiꝰ tedio ad mortẽ irreuocabili cõſtãtia decurrit. Pli. li. xix. Clauis pedũ illini itẽ lienis, & tẽpoꝝ doloribꝰ. ſiũt & calloſa quędã in cãdido oculi tubercula, q̃ claui nominantur oculoꝝ. Arbores quoq; clauũ huiuſmodi patiuntur, qui & fungus, & patella dr̃, vt inquit Pli. lib. xviij. Idẽ ſcribit clauos innaſci natibus, & purgari ſucco pixachanti. Sunt & claui caligares a caligis militaribus, quibus ſuffigebatur. Idem lib. ix. Exiſtunt ſquãmis conſpicui crebris, atq; peracutis clauoꝝ caligurarium effigie. Præterea clauꝰ eſt veſtimẽti genꝰ, veluti qbuſdã clauis aureis diſtinctũ, qđ & a plumaꝝ ſimilitudine plumatile vocabat̃, & a verrucis clauo ſimilibꝰ, verrucata veſtis, ꝙ ſi latior ipſa veſtis erat, latꝰ clauꝰ dicebat̃. Hac ſoli ſenatores, & patricij induebãt̃. Vñ laticlauos appellari ſenatores legimus. Hora. lib. j. Ser. deſcribere volens ſenatorẽ dixit. Et latum demiſit pectore clauum. Suenton. de Nero. At laticlauo, cuius vxorem attrectauerat, cęſus. Ab Oui. Clauꝰ ſimpliciter dr̃ ꝓ ſenatoria dignitate. illo verſu. Curia reſtabat, claui mẽſura coacta eſt. Sueton. de Au. Clauo nec lato, nec anguſto. Aliqñ etiã ſacerdotes, & põtifices lato clauo induebãt̃. Siliꝰ, Sacrificã lato veſtẽ diſtinguere clauo. Pręclauũ pars veſtis erat, q̃ añ clauũ texebat̃. Afra. totũ diẽ præclauũ vnũ texere. Hinc etiã clauata dicuntur, vel veſtimẽta clauis intexta, vel calciamẽta clauis cõfixa. Et clauati ſocci, ꝙ ſola habeãt clauis intertexta. Clauata vero ſunt veſtimenta, etiamſi non ex auro, ſed aut ex cocco, aut alijs coloribꝰ clauos, & verrucas habeant Lam. in Alex. Conuiuium, neq; opimum neq; nimis parcũ, ſed nitoris ſummi fuit, ita tamen, vt pura mantilia mitterentur ſępius cocco clauata aurata vero nunq̃ Quæ autem cũ auro Auroclauata dicuntur, & auroclauatę veſtes a textura aureorum clauorũ. Vnde Tacitus imperator interdixit auroclauatis veſtibus. A clauus etiã fit pręclauũ, de quo alibi. Clauꝰ annalis, qui figebat̃ in parietibus ſacrarum ędiũ per annos ſingulos, vt per eos numerus colligeretur annorum. Apud Liuiũ ſcribitur dictatorem creatum fuiſſe cauſſa tñ fiingendi claui ad peſtilentiam ſedendam.

℄ Clauiculus dimi. a clauo. Quo nomine etiã vocat̃ capreolꝰ in vite. Col. li. v. Ac ne quę relictę ſunt procellis ventorum decutiantur, molli & laxo vinculo ad ſurgentis ſubſequi conueniet, dum clauiculis ſuis, quaſi quibuſdam manibus adminicula comprehendatur. Hic etiam Pampinus a noſtris, & a Græcis helix dicitur.

℄ Clauariꝰ nomẽ eſt officij, quo appellatꝰ eſt Suetonij pater, ab eo ꝙ pręfectus fuit Donatiuo imperatorio inter milites diſpertiẽdo. Vñ Cor. Tacitꝰ ſcribit clauariũ Donatiui nomen eſſe, qui ait, Seditioſæ militum voces terrebant clauarium, Donatiui nomen eſt.

℄ Claudia, nomẽ virginis veſtalis, q̃ quũ in ſuſpitione ſtupri veniſſet, & ſimulacrũ matris Ideę in vado Tyberis hęreret, ad cõprobãdã pudicitiã ſuã fertur cingulo duxiſſe nauẽ quã multa hoĩm milia trahere nequiuerãt

℄ Claudiꝰ, nomẽ Romani imperatoris, & Caligulę patrui. Hic Britãniã inſulã ĩ deditionẽ accepit & Orchades ĩſulas Romano adiecit ĩperio. Poſtmodũ ab Agripina vxore veneno ſublatꝰ eſt, vt Nero filiꝰ ĩperio potiri poſſet. Fuit & aliꝰ Claudiꝰ Romanoꝝ. Itẽ ĩperator qui Gathos Illyricũ vaſtãtes bello adortus incredibili clade ſuperauit, Vnde in curia clypeum aureũ & in capitolio aureã ſellam habere promeruit. Sed cũ duobus fere annis imperaſſet apud Smyrnam morbo interijt.

℄ Claudius, Claudianus poeta Aegyptiꝰ, vt Gręci & Latini eiꝰ patriã aſtirmãt, & ipſe de ſe ſic ſcribit, cõtra vulgi errorẽ floruit ſub Theodoſio & Honorio Auguſtis. Eiꝰ opera ĩ lucẽ & priſtinũ nitorẽ redegit Põticus Vnꝰ de vtraq; lingua bñmeritꝰ tẽporibꝰ nr̃is, & multa vir humanitate, qui inter alia, q̃ plurima ſcripſit de rebꝰ nouis & inſolitis, aliqñ nobis cõmẽtarios in eundẽ poetã plenos omni genere diſciplinarũ oſtendit, & quãtũ poteſt curat imprimere magnos & diffuſos.

℄ Claudiana tonitrua dicebãtur quæ claudius pulcer iſtituit: vt in ludis poſt Scęnã factis coniectus lapidum ita fieret vt viri tonitrui ſpeciem reprẹſentaret.

℄ Claudus quaſi pedibus clauſus. ideſt impeditus: qui ex pedibus aut cruribus fœmoribuſve vitiatis non poſſunt paſſus facere, nam eos claudunt.

℄ Claudeo es, claudꝰ incedo, qđ claudicare dicere ſolemus, quãuis ꝓ errare qñq; ponat̃ per metaphoram.

℄ Clauditas ipſa claudicandi actio. Plin. Repulſu durioris materię clauditatem ilico affert.

℄ Claudo, is, ſi, ſũ, includo, Virg. li. iij. Geor. Aut intꝰ clauſos ſecũ ad ꝓſepia ſeruãt, interdũ claudere ponit̃ ꝓ circuire. Idẽ. claudite nymphę Dictę nymphę nemorũ iã claudite ſaltus. Interdũ ꝓ obſiſtere, arcere vt apud eũdem libro. x. Ecce maris magna claudit nos obice pontus, Vlpia, Clauſos pro vinctis accipit, ſi modo ita vinctí ſint vt omni modo erumpere non poſſint. Interdum ꝓ claudicare, Sal. Nihil ſocordia claudebat. Item in hiſtor. Equi præ labore claudunt.

✤ Clauſa vulgo dicitur quod opponit̃ aquę deriuandæ compellendęve ex flumine cauſa. Cc.

℄ Clauſtrum in plurali tam maſculini q̃ neutri generis eſt pro loco in quo quid clauditur, Apud antiquos cloſtra pro clauſtra dicebantur.

℄ Clauſtrariꝰ, q claues & cętera ad claudẽdũ opera facit

℄ Clauſtrinꝰ pen. prod. qui clauſtri ianuę pręeſt. Clauſtrinꝰ, a, um, quod eſt clauſtri.

℄ Clauſula vocatur ſententia. Hanc Græci periodon dicunt a breuitate & concluſione.

✤ Clauſuram a clauſtro ſiue a claudendo dicimus. Cc.

℄ Clazomene penul. ꝓdu. vrbs Ioniæ Aſiaticę quã cõdidit Paralus, Hęc prius Grina nominabat̃ vicina Colophoni Vnde & Apollo Grinæus dictus eſt apud Virgil, quoniam ibi eſſet eius oraculum.

℄ Clazomenia inſula quæ Maratuſa dicitur, a qua Clazomenij quos in Mœnia ſitos eſſe conſtat.

℄ Cleantes nomen philoſophi qui zenonis Attici ſcolã ſucceſſor excepit. Hic Phanij Aſij filius egregius pugil quũ Athenas veniſſet: & zenoni adhęrẽs gñoſe philoſophatus eſt, & in eiſdẽ pmãſit dogmatibꝰ. celebratꝰ maxime fuit in labore. Nã quũ valde paup eſſet, mercenariã vitã agebat, & noctu qdẽ in hortis aquã hauriebat p diẽ vero in ſermonibꝰ exercitabatur. Vñ phreantes appellatus eſt, quaſi puteos hauriẽs. Tradunt illũ q̃ a zenone audierat oſſibꝰ boũ & teſtis fictilibꝰ perſcribere ſolitũ cũ pecunia nõ ſuppeteret ad chartas emendas.

℄ Clearchus philoſophus fuit cuius meminit Hieron. contra Ioui. Fuit & aliꝰ hoc noĩe Lacedemoniorũ dux hic dicebat exercitui ĩperatorẽ pluſq̃ hoſtẽ metui debere. ✶ Clematis hærba quã Itali cẽtũculũ vocãt roſtratis folijs, ad ſimilitudinẽ capitis penulaꝝ iacẽtẽ ĩ aruis eſt eius egregiꝰ effectꝰ ad ſiſtẽdã aluũ in vino auſtero alias tñ clematidas habent Græci.

✤ Cleobolus lydius Euagoræ filiꝰ, vnꝰ ex ſeptẽ ſapiẽtibus. Cc.

℄ Cleone mediocre opidum, diſtat ab Argo, ſta. cxx. a Corintho, xc. Vnde Cleonæus, a, um, vt leo Cleoneꝰ, q & Nemeęus. Luca. Ille Cleonæi proiecit terga leonis.

✤ Cleopatra Aegypti regina inceſtiſſima, de qua libri omnes pleni. Cc.

℄ Clepo, is, ſi, tum, furto ſurripio, tractũ a κλέπτω verbo gręco. Vñ cleptũ furto ſubtractũ. L1. Si qs clepſit ne populo ſcelus eſto, neue cui cleptũ erit. Plau. Rape, Clepe, Harpaga. Cic. de repub. Nõ modo vt ſpartæ rapere vbi & pueri clepere diſcunt, Cleptes latine fur.

℄ Clepſydra pe. cor. κλέπτω & ὕδωρ aqua. Nã propriũ furacis hominis, qui cleptes dr̃, eſt velare & abſcõdere q̃ clã & p inſidias ſurripuerit. Clepſydra vero duo ſignificat, fontem ſcilicet & horologiũ aquariũ horas aqua dimetiens. Eſt eñ fõs Athenis in arce illa Mineruę quõdã, nunc beatæ Mariæ virgini conſecrata. Is per alueũ ſubterraneum latentemq; fluens ſtadia. xx. ſurgit tandẽ in riuos ad vicũ phalereum. Erat pręterea vas quoddã vitreum graciliter fiſtulatum quod ęqualibus dimenſionibus ſignatas horas oſtenderet. Ad cuius etiã fundum erat foramen, ꝙ aquam guttatim emitteret. Et ita horæ per aquæ diminutionẽ, quod eſſent videri poterant. Itaq; non abſurde, ſiue de fonte, ſiue de horologio accipias clepſydra noĩat̃ ab aquæ furto, ꝙ aquam, aut velet, aut furetur. Cæterũ. Ci. in ſecũda a Tuſc. pro horologio capit, quũ inqt. Cras ad clepſydrã. Cõſimilia ſunt hoc tẽpore clepſydris vaſcula illa apud nos vſitatiſſima, quæ in medio inſtar duoꝝ turbinũ coarctãt̃, ex qbꝰ puluiſculũ p foramẽ minutũ ſenſim delabit̃ ex pte ſuperiore in ĩferiorẽ, atq; ita legitimũ tẽpus horę metit̃, vulgo dr̃ horologiũ puluiſculi, apud veteres, oratoribus acturis cauſas forenſes, ꝓſcribebat̃ tẽpus dicendi gratis clepſydris quibus exhauſtis amplius dicere vetabãtur. Pli. in epi. Dixeram horis pene quinq;, nã tribus clepſydris, quas ſpatioſiſſime acceperam ſunt additæ quattuor.

℄ Cleros latine ſors, ſiue ſorte electus. Inde clericꝰ ſortitꝰ dici poteſt, Nã (vt Hiero. ſcribit ad Nepo. ꝓpterea vocant̃ Clerici, quia de ſorte ſunt dñi, vel quia dñs ipſe ſors. i. pars clericoꝝ eſt. Et quia vel ipſe pars dñi eſt, vl̃ dñm partẽ habet, talẽ ſe exibere debet, vt & ipſe poſſideat dñm, & ipſe poſſideatur a dño. Clerꝰ etiã vermiculus alueari bus noxius. Ariſto. Examina infeſtãt̃ clero, ſic eñ vocãt vermiculos, qui in pauimẽto naſcunt̃, ex qbus creſcẽtibꝰ velut aranea obducit̃ alueo, & faui carie pereũt. Hinc morbus hmõi clerꝰ vocat̃, hoc eſt fauꝰ cũ fœtu putrefactus. Cum etiam morbo, aut ignauia, aut infœcunditate naturali fœtum non peragunt.

☿ Cleronomus, hæres. Cleronomia hęreditas a cleros ꝓ hęreditate. Et ſortes ex ꝓmiſſiõe dei partes hęreditatis vocãt̃, q̃ populo ſunt diſtributæ. Vnde tribꝰ Leui. præcepta eſt non habere ſortem inter fratres ſuos, ꝙ eorum decimis ſuſtentaretur. Nam & cleros & clericos. Hinc appellatos puto, qui ſunt in eccleſiaſtici miniſterij gradibus ordinati, quia Matthias ſorte electꝰ eſt quẽ primum per apoſtolos legimus ordinatum.

☿ Cleombrotus, Pauſanię filius Lacedęmonioꝝ dux, qui timẽs ne videret̃ cũ Epaminũda hoſte ſentire, temere cũ eo pugnauit, ſeq; & patriã in præceps dedit. Nã vulneratus occubuit, & exercitus eſt deletus.

☿ Cleodamas Thaſius philoſophus Platonis tempore in geometria floruit.

℄ Clibanus κλίβανος ἐπ᾽ ἐνίοις λέγεται, Ideſt clibanos græce dr̃, pe. cor. nõ eſt ꝓprie furnus ſed forte quid ſimile furno, vel inſtrumentũ quo aliquid coquit̃ ſub teſta, qđ ex ęre ſeu ferro fieri ſolet ſępe etiã opere figulino. Pli. li. xix. Cortices quoq; decuſſi clibanis & furnis prębent vſum. Vnde panis teſtaceꝰ is dicitur apud nos quẽ illi clibanitĩ. Scribitur a nonnullis cum υ, κλύβανος, De hoc & in dictione furnus. Colu. li. iij. ſcribit ſcrobem clibano ſimilem eſſe, vt imus q̃ ſummus patentior ſit, vt latiꝰ radices vagentur. Et apud Originem ſuper Leuiticum videtis accipi pro vaſe profundo. Magiſq; ſartago ſit. Sic enim ſcribit Tria itaq; ſunt in quibus domini ſacriſicia videre pręparari. In clibano, in ſartagine, in craticula, & puto ꝙ clibanus ſecundum ſui formam profundiora & ea quæ ſint inenarrabilia ſignificent in ſcripturis diuinis, in ſcriptura tamen ſacra præſertim apud prophetas accipitur fere ſemper pro furno. De hoc etiam in dictione furnus.

☿ Clibanarius qui bene ferro & armis munitus certamẽ inijt Nazariꝰ in panegyrico ad Cõſtãtiã. Operimento ferri equi atq; homines pariter obſepti clibanarijs in exercitu nomen eſt Dicti clibanarij, quoniã more teſtudinis arcuatis armis quæ clibani forma eſt vtebantur.

℄ Cliens quaſi colens quia debet dñm honorare, & eſt correlatiuũ patroni. Nã patronus defenſor cauſæ eſt dictus quaſi pater. Cliens autẽ defenſione indigens, i. litigator qui patronũ colit & ſequit̃, vt ab eo defendat̃. Huius diminu. eſt clientulus. Aliqñ tñ clins ponitur ꝓ ſectatore & qui ſub tutela alterius & pene famulus eſt.

✤ Clientum veteres pro clientem dixere. Cc.

℄ Clientela cliẽtũ multitudo, necnõ & eorũ qui potentẽ aliquẽ ciuẽ principẽve fauore proſequũt̃, & cuius dignitatem factionemq; tutantur ducti aliqua mercede vl̃ beneficio. Similiter clientela dr̃ clientũ officiũ erga patronos. Item dicitur clientũ ſiue clientarũ genus Cato enim clienta fœ. dixit.

℄ Clima, atis, Regio Et clima apud Varronem quoq; verſus pedum eſt ſexaginta.

℄ Climax, latine ſcala, & figura q̃ dr̃ gradatio, vt apud Ouid. Videt hãc viſamq; cupit, potit̃q; cupita. Hic climatericꝰ, a, ũ, ſcalariꝰ, Pli. in epi. ad caluiſiũ, Habes climatericũ tp̃s ſed euades, Pli. alt̃ li. vij. natu hiſt. clima

teras nũcupauit legẽ ſcãſilẽ. Scãſili, inquit, annorũ lege occidua quã climateas appellat. Climatericũ tẽpus dubioſũ dr̃, quũ Chaldei climateras appellãt pericula vitę, fortunarũq; hominũ quæ fieri grauiſſima in ſeptenarijs dicunt. Nã ſeptimũ quẽq; annũ periculoſũ eſſe Cẽſorinus autumat. Alij Climatera periculoſum eſſe dicũt annũ ſexageſimũ tertiũ. Vnde Auguſtus ad Caium nepotem, Nam vt vides climatera cõmunẽ ſeniorũ omnium tertium & ſexageſimum annum euaſimus. Si qs hãc materiam diffuſius noſcere cupit Cenſorinum adeat.

¶ Cline latine lectus, lectica menſa. Inde Hexaclinos totus diſcubitorius qui ſex capiebat. Mar. Et teſtudineum menſus quater hexaclinon.

✣ Clingo veteres pro cingo vſurparunt. Cc.

¶ Clinopale paleſtra lecti dr̃ κλίνη græce eſt lectꝰ (& dr̃ dimi. κλινίδιον, i. lectulus πάλη paleſtra ſiue lucta. Sueto. in domi. Aſſiduitatẽ cõcubitꝰ velut exercitatiõis genꝰ clinopalem vocabat. Sic Ver. Nocturna bella nominãt colluctatiões venereas, & ab Apuleio militia amatoria dicitur. Clinopodiõ hęrba quędã quę ſpeciem lecti pedum prębet (vt inquit Plin.) lib. xxiiij.

¶ Clinicus pe. cor. medicus qui curat medicamentis, dictus a lectis ęgrotantiũ quos frequentare ſolet quaſi lecticularius Mar. Sote filia Clinici. i. medici. Dicũt & clinici qui ita morbo affecti ſunt. vt ſurgere e lecto nõ poſſint nullaq; amplius de eorũ ſalute ſpes eſt. Vnde legimus Petronillam voluntate Petri apoſtoli clinicam factam quaſi paraliticã ſideratamve, proptereaq; decumbentem grabato quem Gręci clinem vocant.

¶ Clino, as, græcũ eſt, & ſignificat inclino licet non ſit in vſu eius tamẽ cõpoſita vſurpãtur, quę ſunt aclino, declino, inclino, & reclino. pen. pro. Verg. lib. xij. Defigũt telluri haſtas, & ſcuta reclinant. Cliſis inclinatio.

¶ Clio vna muſarũ ἀπὸ τοῦ κλέους a gloria, qꝫ poetis gloria compoſitis naſcat̃ libris. Heſiodus in theogonia. ἐννέα θυγατέρες μεγάλου Διὸς ἐκγεγαυῖαι, κλειώ τ᾽ εὐτέρπη τε, θάλειά τε μελπομένη τε, τερψιχόρη τ᾽ ἐρατώ τε πολύμνιά τ᾽, οὐρανίατε, καλλιόπη τ᾽ ἥδε προφερεστάτη ἐστὶν ἁπασῶν. ✣ Id eſt nouem filię magni Iouis, Clioq; Euterpeq; Thalia Melpomeneq; Terſichoreq; Eratoq; Polyhymniaq; Vraniaq; Calliopeq; hæc omnium pręſtantiſſima eſt.

¶ Cliſius nomẽ fluuij in agro Brixiano.

☿ Cliduchus ſignificat clauigerum, κλειδοῦχος.

¶ Clitorius, fons Arcadię, qui ſemel potꝰ vini odiũ facit. Ouid. lib. xv. Met. Clitorio quicunq; ſitim de fonte leuauit Vina fugit.

¶ Clitomachus pe. cor. philoſophus Carthaginenſis, qui Athenas venit annos natus quadraginta, audiuitq; Carneadem, cuius & ſucceſſor fuit, tres ſectas ſectatꝰ, academicorũ Peripateticorũ, & Stoicorũ, Supra quadraginta volumina cõdidit. De quo Cice. lib. iij. Tuſc. mẽtionẽ facit, interpręṫaturq; egregie pugnans.

¶ Clitellæ dicuntur non tm̃, quibus ſarcinæ colligatæ mulis, & id genus veterinis portãt̃, q vulgo baſti vocãt̃ dictę qꝫ huiuſmodi animalis ornamẽtũ ſit. Horat. in ſaty. Hinc multi clitellas tp̃e ponũt. Sed etiã locꝰ Romæ propter ſimilitudinem. Et in via flaminea loca quædã deuexa ſubinde & accliuia, quo etiam nomine appellatur quoddam tormenti genus.

¶ Clitellarius, q clitellis vtit̃. Vñ clitellarij muli dicuntur, q neq; ephipiati ſunt, neq; deſultorij, nec bigas, aut q̃drigas, aut currꝰ ducũt, ſed clitellati ferũt onera. Plau. ĩ muſ. Muliões mulos clitellarios habẽt, ego habeo homines clitellarios, magni ſunt oneris, qcqd imponas vehunt. ¶ Clitũnꝰ Vmbrię fluuiꝰ, de quo Pli. li. xij. ſcribit, qꝫ aĩalia q̃ eũ potauerit albos fœtꝰ creant a κλειτὸς celebris, quaſi celebris amnis. Silius, Et lauat ingentẽ perfundens flumine ſacro Clitumnus taurum.

✶ Cliuina, auis quã vt Pli. ſentit ab antiqs noĩati ignorat̃ qdã clamatoriã dicũt Labeo ꝓhibitoriã & apd̃ nigidium ſubis appellat̃ auis, quę aquilarũ oua frangat.

¶ Cliuia auſpicia, inqt Feſtꝰ, q̃ aliquid fieri ꝓhibebãt. Nã & oĩa difficilia & ardua noĩabãt̃ cliuia, vñ Cliuiꝰ, q eſt locus molliter arduus, & ꝓ colle ponit̃. Hiero. lib. ij. rũ. Porro Dauid aſcendebat cliuiũ oliuarũ, Eſt & cliuus cuius cõpoſita poſſunt eſſe tã ſecũdæ q̃ tertię cõiugationis, vt Accliuus, a, um, & Accliuis & hoc acliue. Decliuus & decliuis. Procliuus & ꝓcliuis, quę habent pe. ꝓ. Dictus cliuus a clino pro inclino.

¶ Cloacę pe. ꝓ. loca caua, ꝑ q̃ colluuies fluit, a cloacare qđ eſt inquinare, ſiue a colluẽdo, quaſi colluacę. Fiſtulę quoq; foſſæ, vbi & vię illę ſubterranee parietibꝰ in modũ aq̃ductuũ munitę, ꝑ quas aq̃ pluuiæ extra vrbẽ, vel fluuiũ dilabũt̃, cloacę dicũt̃, qꝫ vrbẽ immũdicijs purgẽt A Clodio Albanorũ duce dictę. Plaut. vero in Cur. per ſtomachũ immundę vetulę aluũ cloacã nominauit. Age effunde hoc cito in barathrũ ꝓpere prolue cloacam.

☿ Cloacare inquinare. Vñ cloaca dicta eſt, vt inqt Feſ.

☿ Cloris nympha, q̃ zephyro nupta q̃ſi dotis loco id accepit muneris a marito vt haberet oĩm florũ poteſtatẽ. Eſt & Cloris auicula, q̃ Theo luteũ & luteolã cõuertit.

✣ Cloacale Cato dixit flumen pro cloacarum omnium colluuie. Cc.

¶ Cloſter latine filum vel nexus.

☿ Clorio latine dr̃ auis genus in coruũ cui naturalis eſt inimicitia noctu inuicẽ oua exquirentes ad generis eorũ exitium a Plinio. libro. xviij.

¶ Clotho vna ex furijs infernalibus gręce κλώθω circũuoluo, neo, deſtruo. Orpheus in hymnis aliqua dicit, ſed in magica ſua multa & obſcura, vt mihi vir diuinꝰ videatur. Heſiodꝰ autẽ in theogonia dicit Themidos filias & Iouis, Clotho Lacheſim, & Atropon. μοίρας θ᾽, ἧς πλείστην τιμὴν πόρε μητίετα ζεύς κλωθώ τε λάχεσίν τε καὶ ἄτροπον αἵτε δίδουσι θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἀγαθόν τε κακόν τε, ✣ Ideſt parcas, quibus plurimum honorem prębuit conſiliarius Iuppiter Clothoq; Lacheſimq; & Atropon, quę mortalibꝰ hominibus dant, & bonum & malum.

¶ Cludo, is, idẽ quod claudo, quo veteres vtebant̃. Vnde in veteribus numiſmatibus legimꝰ Ianũ cluſit. Huiꝰ cõpoſita magis ſunt in vſu. Accludo, vt ĩ Ge. Egreſſus ad eos Loth poſt tergũ accludẽs hoſtiũ ait, cõcludo, circũcludo, excludo, intercludo, ĩtrocludo. Occludo. Plau. Occluſit oſtiũ ancillę. pręcludo, antecludo, Col. lib. vij. Hirundo adherens faucibus ſanguinẽ ducit, & incremẽto ſuo tranſitũ cibis pręcludit. Recludo aperio, Virgil. Veteres tellure recludit theſauros. Secluſo ſeorſum claudo. Subterclaudo, quę habẽt pe. prod.

¶ Clumæ ſunt folliculi hordei.

¶ Clumes nates ſiue natiũ tumor: tam maſcu. q̃ fœmi. gñis, Plaut. Quaſi lupꝰ ab armis valeo, clunes infractos gero. Horat. Quod pulchræ clunes, breue qꝫ caput, ardua ceruix, Ab hoc ſimias clunas appellatas volũt, qꝫ clunes tritas gerant. Huius dimi. eſt cluniculę, Gel. Cęterarum auium atq; altilium niſi tantum apponatur vt a cluniculis inferiore parte ſaturi fiant.

¶ Clunici dici videntur a clunibꝰ q ſunt ea ꝑte morboſi, Vñ Cyprianus videt̃ accipere clunicũ ꝓ paralitico illo debili in lecto iacẽte, cuius mẽtio in euangelio eſt ex eo qꝫ infirmus clunibus in lecto cubet, quũ pedibꝰ neq at inſiſtere apud Pli. legitur clunicis medetur in hoc ſignificatu q̃uis quidã corrigant clinicis.

¶ Clunaculum, culter ſanguinariꝰ, qꝫ ad clunes dependeat vel quia clunes beſtiarum diuidat.

¶ Cluere, perhiberi putari, Plaut. in Epi. cluet is etiã ſeſe ſapere memorat malleũ. In qua ſignificatiõe ſæpe Lucret. Pli. tñ ait veteres cluere in certãdi ſignificatiõe poſuiſſe, vnde clypeus, inde cluacina venus.

¶ Clupea ciuitas Aphricę vicina Carthagini.

¶ Cluſius dictꝰ eſt Ianus, quia pace tẽpli eiꝰ portę clauduntur, Virg. claudunt̃ belli portę furor impius intus, Sęua ſedẽs ſuder arma & centum vinctus ahenis.

¶ Clymene penul. cor. Promethei mater, Oceani filia,

& Iapeti vxor.

¶ Clipeus & clipeũ, ſiue clupeus y in u conuerſa ꝓprie clypei ſcuta maiora ſunt & tm̃ peditũ ſicuti docet, Ser. Scuta equitũ, Liui. li. vj. Clypeis ante Romani vſi ſunt deide poſtq̃ ſtipẽdiarij facti ſunt, ſcuta ꝓ clypeis facere. Dicti clypei, qꝫ celent totũ corpꝰ, vel a clepere qđ eſt furari ab ictibꝰ. Var. a clauus deriuat. Pli. li. xxxv. ἀπὸ τοῦ γλύφειν, hoc eſt ſculpẽdo cęlãdoq; deducit, ita vt dicatur clypeꝰ, quaſi γλυπτὸς. i. ſculptꝰ, g, in, c, mutata. Scutis em̃ qualibꝰ pugnatũ eſt apud Troiam continebant̃ imagines. Vnde & nomen habuerunt clypeorum. Vel quia κλέπτω furor & cęlo, qui totum hominem tegat.

¶ Clyſter, eris, pe. pro. qđ & clyſteriũ dicit̃, ἀπὸ τοῦ κλύζειν, qđ eſt abluere. Nã clyſtere aluum ęgrotantiũ lauare, ſeu purgare ſolemus. Pli. Cucurbita infuſa clyſteribꝰ inteſtinorũ oĩm vitis medetur. Macer tñ huiꝰ nominis penultimã corripit. Apoſitus digitis, aut intus clyſtere fuſis. Qđ autem in orificium durum ponitur ad excrementum prouocandum, & vulgo ſuppoſitorium dicitur docti a glandis ſpecie balanum dixere.

¶ Clyſmus latine, purgatio ſiue lotio dicitur.

¶ Clytemneſtra nomẽ proprium mulieris, q̃ ob amorẽ adulteri virũ occidit. De quo Euripi. in Oreſte, & multa alia Homerus in Odyſſea, quę nota ſunt.

✣ Clytia vna ex nymphis oceani a gloria dicta κλέος enim gloriam ſignificat. Cc.

C ANTE N ET O

CNidos, eſt vna ex cycladibus inſula

✣ Coaceruo. Vide Aceruo.

☿ Cneus per C. ſcribitur, ſed profertur per G appellatus eſt autem ob inſigne neui.

¶ Coaceſco, ex con, & aceſco, ſed, n, abijcit̃, & ſignificat coaceſcere ſimul, ſeu totũ acidũ fieri. Cice. in Ca. Vt em̃ non oẽ vinũ ſic non omnis ętas naturę vetuſtate coaceſcit. Hie. per trãſlationẽ in ꝓlogo. Salo. Neq; em̃ ſic noua cudimus, vt vetera deſtruamꝰ, & tñ cũ diligentiſſime legerit ſciat magis noſtra ſcripta, intelligi, q̃ non in tertium vas tranſfuſa coacuerint, ſed ſtatim de pręlo puriſſimę commendata teſtę ſuum ſaporem ſeruauerint. Coacuerint. i. corruptionem ſenſerint.

¶ Coagmenta coniunctiones arctę, & cõpages a cogendo. i. inſtruendo. Hinc.

¶ Coagmento, as, cõiũgo, & cõpares cõiunctiões cogo acſtringo. Cic. in Cato. Viuẽdi finis optimꝰ eſt, cũ integra mente, certiſq; ſenſibꝰ opꝰ ipſa ſuũ eadẽ, q̃ coagmentauit natura diſſoluit. Pli. Paſſiuũ ꝓtulit. Mox pluribus coagmentatur nucleis, & his ſeparatim veſtitis.

¶ Coagulũ, a coagendo. i. colligendo ſiue ſtringẽdo dr̃ ea pars viſcerum, quę ad denſandum vtimur. Tribul. Et miſcere nouo docuiſſe coagula lacte. Quicquid denſat ac coniungit coagulum dicitur. Gel. Vinculum illud coagulum animi atq; amoris. Et coagulum hærba eſt, ſed potius ſpongia aquarũ dulcium quã alij ſtrunium, alij ſtrygnon, alij conſeruam vocant.

¶ Coagulo, as, cogo, conſtringo, verbũ actiuũ, vt eſt illud. Coagulatũ eſt ſicut lac cor eorũ. Gel. Semen in vtero mulieris primis ſeptem diebus conglobat̃, coagulat̃, fitq; ad capiendam figuram idoneum.

¶ Coaleſco, is, coalui, concreſco. Liui. lib. j. Vocata ad conciliũ multitudine, q̃ coaleſcere in populi Vniꝰ corpꝰ nulla re p̃ter q̃ legibus potuit, iura dedit. Sal. Hi poſtq̃ cõuenerũt in vna męnia diſpari genere diſſimili lingua alij alio more viuentęs incredibile memoratu eſt, q̃ facile coaluerũt. Coaluerũt nõ eſt a coalo, qm̃ ſignificatio actiua ſenſui orationis repugnaret, neq; a coaleo, quod neſcio an reperiatur. Eius ſimplex ꝓtulit. Var. li. j. de re ruſ. Quẽadmodũ quicq̃ feri, aut aleſcere, aut meti poſſit.

✣ Coarto. Vide Arto.

¶ Coaſpis fluuiꝰ Medorũ, q̃ apud Perſas in Tigrim decurrit, cuiꝰ aq̃ tã dulcis, vt Perſici reges, q̃diu ĩtra ripas Perſidis fluit, ſolis ſibi ex ea aqua pocula vẽdicauerint.

¶ Coaſſo, as, per duplex, ſſ, ſicut aſſamẽta & aſſulę. Qđ & coaxo dr̃ pro contabulo. Vñ coaxatio, cõtabulatio ab axibꝰ. Nã aſſeres tabulę nõ ſunt. Vict. Sed craſſior & anguſta in modum paruę trabis ab materia aſſidendo parietibus, atq; tignis appellati, vt inquit Feſt. Eſt & coaxare proprium vocis ranarum.

✣ Coaudio & conaudio ex cum & audio. Cc.

✣ Coaugmento ab augmẽto, coaugeo, inde coaugmentatio. Cc.

¶ Coaxo, as, vide in dictiõe coaſſo. Ariſtophanes ἐν τοῖς βατράχοις τοῦ Διονύσου κἄρρεκεκεξ κοὰξ κοάξ.

✣ Cocalꝰ, Sicilię rex, ad quẽ Cedalus ex Creta affugit, quẽ illuc vſq; perſecutꝰ eſt minos cretenſiũ rex, ſed a Cocali filiabus, vt Ariſto. refert interfectus eſt.

✣ Cocanicꝰ Sicilię lacꝰ, ex quo Salẽ cocanicũ noĩamꝰ.

¶ Cocꝰ ꝑ ſimplex c. Nã primã corripit, ſiue coquꝰ ꝑ q. Nã & coquo, is, dicimꝰ. Mar. Qui propter cœnã ruſtice cędo coquũ. Eſt aũt cocus, qui cibos coquit ac vẽdit. Cocorũ tñ alij priuati, qui alicui ſeruientes coquinariã exercent, vt ibidẽ. Non ſatis eſt ars ſola coco ſeruire palato. Nãq; cocus dñi debet habere gulam. Alij publici, qui vt dapes vendant publice popinã tenent, hoc eſt tabernã, in qua dapes coctę & vina vendunt̃. A qua popinones dicti, & ipſi coci, ac popinariam exercentes, & luxurioſi ac in popinis viuentes.

¶ Coculus pe. cor. dimi. eſt. Coculum aliud ſignificat.

¶ Coculũ vas ęneũ coctionibꝰ aptũ. Plau. Aeneis coculis excocta eſt mihi oĩs materia, alij cocula accipiũt pro lignis munitis, quibꝰ facile decoquuntur obſonia.

✣ Coculare, & per apocopẽ cocular idem qđ coculum.

¶ Coccus ꝑ duplex, cc, ſumit̃ ꝓ purpura, coccũ vero eſt rubẽs gramen in maxima laude, vulgo granũ dr̃. Anniculo coco lãguidꝰ eſt ſuccꝰ. Idẽ poſt quadriẽniũ euanidꝰ. Itaq; nec recenti vires, nec ſeneſcenti. Laudatiſſimũ naſcit̃ circa Emeritã Luſitanię ciuitatẽ, vt docet Plini. lib. ix. ✣ Coctus ilicis vocatur Ilicis granũ κόκκον enim gręce dicunt granũ. Cc.

¶ Coccinus pe. cor. color eſt purpureus, quo panni inficiebant̃. Hie. lib. ij. Reg. Filię Iſrael flete ſuper Saul. q veſtiebat vos coccino. Hic color exuberantiã quandã, ac ſplendorem ruboris oſtendit. Qui & ſpadicus & Phœniceus, & roſeus vocatur.

¶ Coccina ſubſtãtiuũ pe. cor. veſtis coccinea. Mar. Coccina famoſe donas, & ianthina mœchæ.

¶ Coccineus, a, um, quod eſt grano infectũ. Hie. in Canti. Sicut vitta coccinea labia tua.

¶ Cocceus, a, um, quod coccineus. Scribit Lampri. Diadumenum indumenta cocceam primum accepiſſe.

¶ Coccinati dicunt̃, qui coccineis veſtibus ſunt induti.

¶ Coccię dictę ſunt alpes a Coccio rege gallorũ domitore, qui in amicitiã Octauij receptꝰ eſt, incipiunt a Seguſta oppido. Et a Tacito coccianæ appellantur.

¶ Coccentum genus edulij ex melle & papauere factũ ſic dictum, qꝫ ad ignem coquatur.

✣ Cocynum, olei genus. Cc.

¶ Coccyx, ygis, per, y, auis tẽporaria, q̃ in triũ auiũ nidis oua gñat palũbarũ, alaudę, & chlorydos, hec alio nomine cuculꝰ dr̃. Cuius vox cocytus quoq; dr̃. Ex accipitrũ gñe eſt, licet vngues aduncos nõ habeat, ꝓcedit vere, occultatur caniculæ ortu. Suidas. κόκκυξ εἶδος ὄρνιθος παρόμοιον κόκκυξ δὲ λέγεται ἀπὸ τῆς φωνῆς ἀγαθῆς. ✣ Id eſt Coccix ſpecies auis apud nos caucos dicit̃ a voce dulci.

¶ Cocytus pe. pro. latine dr̃ luctꝰ. Quo noĩe dictus eſt inferorũ fluuiꝰ a ſtyge, ꝓfluẽs. κωκύειν em̃ gemere alamẽtari ſignificat. Ver. Nec ꝓcul hic partẽ fuſi mõſtrant̃ in oẽm Lugẽtes cãpi ſic illos noĩe dicũt. Hic Pluto quoq; cocytꝰ dictꝰ eſt. Quidã a coccyge aue, quã vulgo cuculũ vocant, qm̃ in cocyti ripis lucti ferę auis vlulatus audiri fingat̃. Claud. Cocytus tacitis acheron obmutuit vndis.

☿ Cocynthũ, Italię promontoriũ inquit. Pli. Item Polybius lib. ij. promontoriũ Italię cocynthum vocari tradit

ab indigenis, quod meridianā plagam ſpectās ionium, & ſiculum mare diſcriminat.

¶Cocytia ſacra erant q̃ fiebant in honorē Proſerpinæ, quam Pluto rapuit.

¶Cochlea ꝓprie teſta limacis, licet qn̄q; ꝓ ipſa limace, q̃ teſtā habet, ſumat. Limax ꝓprie q̃ eſt ſine teſta Plin. li. xviij. Naſcunt in vitia, & aliqñ e terra cochleę minutę erodētes eā, cochleę tam terreſtres, q̃ aquatiles exerētes ſe domicilio, binaq; veluti cornua ꝓtendētes retrahētesq;, iō corniculis ꝑtētare iter putant, qa oculis carēt, cochleę etiā lapides ſunt ex flumine rotūdi ad cochlearum ſimilitudinē, q̃ cochlacę dicunt. Similiter cochlea, ſiue cochlis, is, turris dicit, ſiue ſcala rotūda, qua turrim per circuitū a cochlearū ſimilitudine conſcendimꝰ, quēadmodum torcularia inſtar cochlearū facta cochleę nominant. Huiꝰ diminutiuū eſt cochleola. ✣ Sūt cochleæ modicę, cauaticę, altiles, africanę, aceratę, illyricę, olitinę, albę, aſtypaleicæ. Perottus in Cornucopiæ.

¶Cochleare, & per apocopē cochlear, & cochleariū genꝰ mēſurę, ſeu inſtrumētū, quo cochleę, & alia huiuſmodi veſcēdo ſumunt. Mar. Sum cochleis habilis, ſed non minꝰ vtilis ouis. Nūquid ſcis potiꝰ, cur cochleare vocer.

¶Coclides pe. cor. ſcalę rotundę, q̃ per circuitū ſcādun tur. Quo etiam nomine dictę ſunt gemmę in Arabia.

¶Cochliū etiā ſcala rotūda. Strab. lib. vlti. Hęc eſt etiā altitudo, quędā manufacta turbinea petroſę ripę perſimilis, in quam per cochlium aſcenditur.

¶Cochlace, q̃ & cochleę lapides ex torrente rotundi.

¶Coclites pe. cor. luſcos dixerunt antiqui, hoc eſt qui vnū tm̄ habent oculū, quaſi oclites. Nā & cyclopas coclites legimus vnū oculū habentes. Et Hora. Cocles dictus eſt, qui in prælio oculū amiſit, quaſi ocles ab oculo. Plaut. in Cur. Vnocule ſalue. Ex coclitū ꝓſapia te eſſe arbitror, nam ſic ſunt vnoculi.

✣ Coctiuę caſtaneæ vulgatiores.

✣ Coctiuę nuces dicūtur nigrę, q̃ magis in vſu ſunt. Cc.

¶Coctus, a, um, a cogēdo, quia coquēdo coercet, vt ad vtilitatē veſcentiū perducat. Et coctū dr̄ quod eſt multi temporis. Vñ & recocti homines ipſo vſu, & frequētia & longitudine temporis cautiores, exercitati oreſq; facti dicuntur. Hora. in ſer. Plerunq; recoctus ſcriba, ex quinqueuiro coruum deludet hiantem.

¶Coctilis & hoc coctile pen. cor. accipitur pro re quæ cocta eſt, & non cruda, ſicut fictile quod factum eſt a figulo. Pli. lib. vij. Epigenes apud babylonios ſeptingentorū viginti annorum obſeruationes ſyderum coctilibus laterculis inſcriptas docet.

¶Coctiuus, a, um, pe. pro. quod facile coquitur, vel maturatur, vt coctiua poma, coctiuum legumen.

¶Coctio frequentatiuū, quo Plautus frequenter vtitur Cornucopię.

✣ Codam veteres dicebant, quam caudam dicimꝰ. Cc.

¶Coctona. Vide in dictione Coctones.

✣ Codatremula auis, quę ſemper mouet caudam, alias motacilla dicta. Cc.

¶Codex arboris robur. Vide in dictione caudex.

¶Codiculus dimi. a codex, dum pro libro ponitur.

¶Codicillus dimi. a dimi. codiculus. Sunt autē codicilli literę breues, hoc eſt epiſtolę. Sul. Ciceroñ. Puer Acydini mihi obuiam venit cū codicillis. Iuriſconſulti accipiunt pro quodam inſtrumentorum genere.

¶Codicarię naues dictę ſunt a codice, dū codex ꝓ trunco arboris, ſeu tabula ſumit, q̃ & caudicarię dicunt, ꝙ e caudibus, hoc eſt lignis groſſioribus factę ſint. Var. Qđ antiqui pluris tabulas coniunctas codices dicebant etiā in tyberi naues codicarias appellamus.

✣ Codion genus lactucæ a corij ſimilitudine in petris naſcens comoſiſſimum inter omnes. Cc.

¶Codrus nomē ꝓpriū regis Athenieñs qui ꝓpter patriā ſeruādā ſe morti obiectauit. Reſpōſum eñ acceperāt Pelopōnenſes, tūc demū ſe ſuperaturos, ſi eoꝝ regē nō occidiſſet. Fefellit ergo eos habitu pauperis apparādo, & in ſuā necē p iurgia prouocādo, & a nullo cognitꝰ fecit locum oraculo. Vñ. Ver. Et iurgia codri. Fuere & alij codri. Hinc apud Athenieſes in prouerbiū venit Codridarum genus, vt cū nobiliſſimū vellent quempiā dicere codro nobiliorem eſſe prædicarent.

¶Codonoma inſula quā Theutonici tenent, in qua codanius ſinus.

¶Cœliaci a cœlia. i. vētriculo ſtomachi vocant, ꝙ morbus is, atq; dolor in ipſius ventriculi porta cōſiſtat, quæ piluros grece nominatur. Vñ medicumenta quedā huic vitio contraria, cœliacę dicuntur.

✣ Cœle dicitur Syria, qua contingit arabes. Cc.

¶Cœloſyria caua ſyria ex κοίλη caua & Syria.

¶Cœmentū, vt aliquibꝰ videtur cum. œ, diph. a κέινω quaſi cœnimentum. Vide in dictione Cęmentum.

¶Cœmiterium græce κοιμητέριον a κοιμάω ſopio, qa ibi mortui dormire dicunt, quaſi mortuorum dormitorium.

✣ Cœmo. Vide in Emo.

¶Cœnomia, vt inquit Hie. omne genus muſcarum intelligitur.

¶Cœna veſpertina κοινὸς, qđ eſt communis, quia multi in cōmune cœnare ꝯſueuerūt. Quę ſit cœna recta. Vide in dictiōe recta. A cœna fit domicœniū, quo vſus eſt Mar. Plau. incœnem dixit ſine cœna.

¶Cœnula dimi. Hiero. Cōmunē cœnulā breuemq; ad refocillationem potius corporis, q̃ ad delectationem.

¶Cœno, as, aui, & cœnatus ſum, a quo fit frequentatiuum Cœnito cœnitas.

✣ Cœnaturio laboro, vt cœnē, quā ſignificationē hn̄t fere in rio deſinētia, vt mulier parturit. i. laborat, vt pariat. Mart. In oībus Vacerra, ꝙ conclauibus conſumit horas, & tota die ſedet. Cœnaturit vacerra non cacaturit. i. laborat, vt cœnet. Cc.

¶Cœnatio locꝰ ad cœnādū aptꝰ, qui in imo domꝰ & potentiorū erat. Vñ Iuue. Et algentem rapiet cœnatio ſolem Sue. in Nero Pręcipua cœnationum rotunda, quæ perpetuo diebus ac noctibus vice mundi circunageret.

¶Cœnaculū a cœnando nomē abſumpſit locꝰ ad cœnādum idoneꝰ. Var. Sicut penariū vbi penus, vbi cubabāt cubiculū, ita vbi cœnabant cœnaculū. Sed poſtq̃ in ſuperiori parte cœnitare cœperūt ſuperior domus vniuerſa cœnaculū dicta. Feſt. Cœnaculū dicitur ad quod ſcalis aſcenditur. Solet tn̄ Cœnatio & Cœnaculū & dieta accipi pro loco, in quo æſtate cœnatur.

✣ Cœnaticus, ad cęnam pertinens. Cc.

¶Cœnipeta pe. cor. qui libenter petit alienas cęnas, & paraſiti ſæpe perſonam induit.

¶Cęnacularia, ę, ars locādi cęnacula. Vlp. Si quis cęnaculariā exercēs modicū hoſpitiū ſibi retinuerit, reſiduū locauerit pluribus, oēs tenebuntur quaſi in hoc cęnaculo habitantes, vnde eiectum effuſum ve eſt.

¶Cęnacularius hō, qui cęnaculū ꝯduxit. Idē de pignoratitia actione. Videt aūt tacite, & cum dn̄o ędium hoc conueniſſe, vt nō pactio cęnacularij proficiat domino.

¶Cænatorius, a, um, quod ad vſum cenæ pertinet.

¶Ceton greci dicunt thalamū. Vnde procętion dicūt antithalamum.

¶Cęnobiū locus vbi cōmunis vita ducitur κοινὸς enim cōmunis βίος vita. Hinc cęnobitę pe. pro. monachi, qui in commune viuunt.

¶Cęnum lutū κοινόω inquino, a quo obſcenum, vt quidam volunt deducitur.

¶Cæpi verbū defectiuum, vide ſupra in dictione cępi.

¶Cętus conuentus, vide in dictione cetus.

¶Coeo, is, ij, iui, itum, ex cō, & eo, ſed, n, abijcit, & eſt tā actiuū q̃ neu. ſignificatq; ꝯuenio, ꝯiūgo, aduno, ꝯtraho, ſocio, colligo, ꝯgrego. Ver. lib. ix. Coeāt in fœdera dextrę qua dat. Lact. de ira. Deniq; ſi atomorū coitio, & cōglobatio efficeret oīa. Cic. actiuo vſus eſt lib. ij. Phil. Vtinā Cn. Pompeij cum. C. Cęſare ſocietatē, aut nunq̃ coiſſes, aut nunq̃ diremiſſes. Gel. ꝓtulit paſſiuū, coibat ſocietas inſeparabilis. Nā ꝓprie coiri ſocietas dr̄: Sic ab Vlpiano ſocietas coita pro cōtracta & collecta accipit. Coire etiā aliqñ concumbere dr̄. Lactā. li. iij. Quid ego de Cynicis loquar, quibꝰ in ꝓpatulo coire cū coiugibus mos fuit. Hinc coitꝰ ꝓ cōcubitu. Aliqñ cōgredi. Terē. in Phor. Vide qd agas, prima coitio eſt acerrima, ſi eam ſuſtinueris, poſt illā iam, vt lubet ludas licet. Vbi Dona. Tranſlatio a prælio: Nā & cōgredi milites, & coire dicūtur. Proprie autem coire eſt ſimul ire. Cic. li. iij. offi. Solꝰ neglexit fidem, furere inſimulauit, ne coiret inſtituit.

✣ Coęquo, vide in verbo Aequo. Cc.

¶Coerceo, es, ex cō, & arceo, ſed, n, abijcitur, & a, i, e, mutat, ſignificatq; reſtringere. Cic. in Lęl. Quā ſerpentē multiplici lapſu, & erratico ferro, āputās coercet ars agricolarū. Itē refrenare cōtinere. Lactā. lib. iij. Illud ſatis eſt ad coercendū furioſi hominis errorē. Itē colligere, ſiue, ſimul ſtringere. Oui. lib. j. Met. Vitta coercebat poſitos ſine lege capillos. Itē cōpellere. Cic. li. iij. ad Heren. Prudentię partibus vtemur in dicēdo ſi cōmoda cū incommodis conferemus, cū alterū ſequi, alterū vitare coercemur. Sed hęc fere in idem recidunt.

¶Cœus p oe, diph. fuit Cœli ac Terrę filius. Hinc Cęa inſula in Aegeo.

✣ Coętaneꝰ eiuſdē ętatis, qđ dicitur, & coęuus, ab ętate llud ab ęuo. Cc.

✣ Cogamus fluuius ex Tmolo monte proueniens. Cc.

¶Cognati ab eo dicti putant, q̃ſi vna ꝯmuniter ve nati.

¶Cognomē. Vide in dictione Nomē. Cognomines q eiuſdem noīs ſunt a con, & nomen n in, g, mutata. Sic a Plauto duę ſorores Bacchides nominate, vocāt cognomines Declinaturq; hic & hęc cognominis. Nā aqud Plau. Legitur, Illa mea cognominis fuit. ℥ Dicit & cognomentū. Ci. Scipio ille cognomento Africanus.

¶Cognomino, as, cognomē impono. Hie. ad Da. Iunxit ſe principi mundi huius. i. diabolo rectori tenebrarū quē nūc inimicū hominē, nūc iniquitatis iudicē, nūc draconē, nunc Sathan, nūc malleū, nūc perdicē, nūc Belial, nunc rugientē leonē, nunc Leuiathan, & multis alijs vocabulis ſcriptura cognominat. ℥ Fit autem ex con & nomino, n, in, g, mutata.

¶Cognoſco, is, ex con & noſco mutat, n, in, g, vt fiat cō ſonantior vox. Et eſt cognoſcere noſcere eos, qui prius incogniti erāt, cū agnoſcere ſit olim notos. Ver. Incipe parue puer riſu cognoſcere matrē. Var. Vereor ne me quoq; dū reuertero pręter canē agnoſcat nemo. Cōfundunt tn̄ hęc ſępenūero. Interdū cognoſcere eſt diligenter, attēteq; cōſyderare. Terē. in Ecy. Poſtq̃ ipſe ſeſe, & illā, & hāc q̃ domi erat cognouit ſatis. Interdū intelligere. Cic. in Hor. Vñ aūt facilius q̃ ex analiū monimētis, aut bellicę res, aut oīs reip. diſciplina cognoſcit. Terē. Eo pacto & gnati vitā, & cōſiliū meū cognoſces. Interdū approbare laudare, placere, vt apud Pſal. Declinātē a me malignū nō cognoſcebā. Interdū cōcūbere, vt in Euan. Et nō cognoſcebat eā donec peperit filiū. Aug. lib. x. cō. Pręter eā cōcupiſcētiā carnis, q̃ ineſt in declinatione oīm ſenſuū & voluptatū, ineſt aīe p eoſdē ſenſus corporis q̄dā ſe nō oblectādi in carne, ſed experiēdi per carnē vana & curioſa cupiditas noīe cognitionis & ſcientię palliata. ℥ Interdū iudicare. Inde cognitio, iudiciū, iudicatio. Cic. li. ij. offi. Adhibuit ſibi in conſilium. xv. principes, cū qbꝰ cauſas cognouit. Aliqñ ſignificat credere, vt in euangelio, vt cognoſcat mūdꝰ quia tu me miſiſti. ℥ Huiꝰ verbi cōpoſita ſunt. Pręcognoſco, anteſcio. Planc. Ciceroni, Quod ſi latro pręcognito noſtro aduentu rurſus in Italiā ſe recipere cœperit. Percognoſco Plautus in Tru. Vtroſq; percognoui probe. Recognoſco, de quo alibi.

¶Cognitor qui cognoſcit, q̃uis proprie is dicat, qui litē alterius corā eo qui datus eſt tractat ꝓcurator aūt abſentis nomine actor fit.

¶Cognobilis, q cognoſcit. Gel. His ſolis cognobiles erūt. ¶Cogo, gis, coegi, coactum, ex con & ago, in quo a, &, n, abijciunt, niſi in ſupino. Eſt aūt cogere in vnum colligere. Cic. li. j. Tuſ. Cœlū hoc in quo nubes, imbres, vētiq; cogunt. Teren. in Eu. Quaſi talēta ad quindecim coegi. Q n̄q; vrgere. Idē lib. iij. offi. Diogenes cōtra nimiū te ſoluere coegit. Q n̄q; mulgere. Ver. Cogite oues pueri, ſi lac ꝓceperit ęſtꝰ. Q n̄q; ſtringere, dēſare, ſiue durreſcere. Idē. li. iiij. Geor. Nā frigere mella Cogit hyems eademq; calor liqueſacta remittit. Q n̄q; Imprimere, ſeu intus ponere. Idē, Quadrifidā q̃rcū cuneis, & forte coactis Scindebāt. Q n̄q; in ordinē ponere, vt oēs arbores in ſulcum cogendę ſunt. Quandoq; Reponere, reducere, vt opes noſtrę in deum cogendę ſunt. Quandoque adiuuare, vt Hominum cogente opera, multæ hærbæ naſcuntur. Quandoq; cum feſtinatione mittere, vt Medicum ad ęgrotum coegit.

¶Cogito, as, frequentatiuū a Cogo, is, ꝙ mens plura in vnū coegit, vñ elicere poſſit. Vñ Au. li. x. cō. Qđ multa huiuſmodi geſtat memoria mea, q̃ iā inuenta ſunt, quaſi ad manū poſita, q̃ didiciſſe & noſſe dicimur, q̃ ſi mō iſtis temporū interuallis recolere deſtuero, ita rurſus demergunt, & quaſi in remotiori oraculi penetralia dilabunt, vt denuo velut noua excogitanda ſint in idem iterum. Neq; eñ alia regio eoꝝ eſt cogenda rurſus, vt ſciri poſſint. i. velut ex quadā diſperſione colligenda. Vñ dictū eſt cogitare. Nā cogo & cogito, ſic eſt vt ago & agito, facio & factito. Verūtñ ſi animus hoc verbū ꝓprie vēdicauit, vt nō quod alibi, ſed qđ in animo colligitur cogitari proprie iam dicat. Cogitare itaq; eſt cogere ad aliquid inueniendū. Vñ cogitatio q̃ eſt dicta velut coagitatio. i. longa eiuſdē rei agitatio in eadē mora cōſilij explicādi. A cogito fiunt cōpoſita, Excogito, qđ proprie eſt perfecte cogito, licet pro inuenio ſumat. Sed idcirco fit, ꝙ cū quis perfecte cogitat aliquid ex eo qđ cogitat, elicit & inuenit. Cic. lib. j. Tuſc. Quid illa vis q̃ tandem eſt, quæ inueſtigat occulta, q̃ inuentio & cogitatio dr̄. Pręcogito prius cogito. Quint. li. xij. Licet tn̄ ꝓcogitare plura & animum ad cauſas componere. Recogito iterum atq; iterū cogito. Hie. in vita Anthonij. Quę & quanta ſpes hiſdē poſita eſſet in cœlis recogitans.

¶Cogitatim aduerbium pro cogitare ponitur.

¶Cohabito cohęreo cohęres, quęre in ſuis ſimplicibꝰ. Similiter cohærentia.

¶Cohibeo es, ex con & habeo ſignificat cōſtringo, continæo, fræno, Plinius. Et impetum furentis blanda oratione cohibuit.

¶Cohors a cohortando dicta eſt ꝙ tribunus eam vt ſequatur hortari ſoleat, ſeu ꝙ ipſa ſe mutuo frequenter ad pugnā hortet. Eſt & cohors q̃ & chors locꝰ cinctꝰ parietibꝰ, quo gallinas: anates, & id genꝰ reliqua habere ī villa ſolemꝰ Var. de re. ruſti. Cohors ꝙ vt ī villa ex pluribꝰ tectis cōiungunt ac quiddā fit vnū: ſic ex manipulis pluribus copulat cohors. In villa vero cohors dicitur ꝙ circa eum locū pecus coerceretur. Hinc cohortales gallinę vocātur apud rei ruſticę ſcriptores, q̃ in cohorte domi aluntur. poſſunt etiam dici cohortales ab horto. Nā cū veteres hortos vicos dicerent, ꝙ qui arma ferre poſſent ibi naſcerentur, inde cohortem dixerunt manū hominum ex eodem vico, ad pugnam exeuntium ꝙ illi eſſent ex eodem horto. i. vico geniti. Nam & Galli vt eſt apud Cæſarem hoc modo pugnabant. Quiſq; eñ pagus per ſe pugnam capiebat. Oui. Abſtulerat multas illa cohortis aues. Dicitur & chors in hac ſignificatione. Var. In vrbana quoq; domo chortem facere poterimꝰ in qua poſcere ciconias, grues, pauones, gallinas, anſeres & ſimilia dabitur ad vſus cotidianos. Colu. in pręfa. Et vt a pecoribꝰ recedam quorum in parte auium choralium & apiū cura poſita eſt. Mar. Raucę chortis aues De cohortibus & earum numero denario. quę legionem faciunt, ſi hoc non ſufficiat. vide Perottum in Cornuc.

❡Co,inſula Icarij maris. Vide in dictione Coos.

❡Cois veſtis ſubtiliſſimę genus a co, vt quidã volunt. Alij tamẽ Ceam eam dici putãt. Vide in dictione Cea, inſula dicta,vbi Pãphila Platis filia prima eius telę fila retorquere,ac inde texere cepit. Hor. Altera nil obſtat Cois,ibi pene videre ẽ. ✤ Vbi cois ſeptimi videt̃ caſꝰ.

☿ Coix,icis,genꝰ ſtirpis,cuiꝰ folia ad textũ ſunt vilia. Stra,κόικινα πλέγματα αἰγυπτίακα φυτοῦ τινὸς ὅμοια σχοινοῖς,ἢ φοινικίοις,hoc eſt coicina tecta in Aegypto fieri e quodam fructice ſimilia iunceis,atq; palmeis.

☿ Collatitius,a,um,quod collatũ eſt. Apul.li.iiij.Corau la doctiſſimus collatitia ſtipe de menſa paratꝰ, pecunia enim quæ confertur a populo collatium dicitur.

☿ Collatio dicitur,quod in vinum confertur, vt in libr̃. Machabeorũ. Vir fortiſſimus Iudas collatiõe facta. xij. millia dragmas argenti miſit Hieroſolymam,&c.

☿Collatis ſignis ſignificat,vnũ in locũ ad pugnã platis.

☿ Collax gręce,latine aſſentator dicit̃,& eſt nomen paraſiti ab aſſentando. Eſt enim κολακεύω adulor.

❡Cohũ,lorũ,quo temo buris cũ iugo colligatur a cauo dictũ,inquit Var.quaſi cahum. Cohum etiã poetę cœlũ dixerunt a chaos,ex quo putabant formatum.

☿ Coinquino,as,pe.cor. Hora. Merdiſq; coinquiner albis. Oui.li.iiij.Faſt. Quid tñ hoc refert vitio tibi gratior ipſa eſt. Quid façis amplexꝰ inquinat illa tuos, vide in dictione inquino. ✤ Colaſis genus pœnę eſt quod adhibetur caſtigandi,vel emendandi gratia. Cc.

❡Colaphus & colaphum pen.cor. κόλαφος ἐξ κολαφίζω verberare cũ pugno clauſo,ſed alapam cũ manu extẽſa. Teren. Plus quingentos colaphos infregit mihi. Inde colaphizo as,formatum.

❡Colchi,ſiue colchis,idis,regio iuxta Põtũ,regnũ Oetę regis, & habet ſe iuga caucaſi,atq; hinc Calpium,& Hircanũ habet mare. Hic Męotim. Ferũt Iaſonẽ Theſſalum cũ Argonautis nauigaſſe,vt vellus aureũ raperet in ea. Sibaris Colchorũ regia eſt. Hęc vt Ptolęme.ait, monte Coraxe a ſeptentrione clauſa eſt,qui eſt Caucaſi pars,& Nomades excludit ab oriẽte Hyberiã a meridie Phaſide,&armœnię montibꝰ,ab occidẽte Euxino ponto. A colchis fit colchicus,a,um,Horatius lib.ij. carmi. Ille venena Colchica. Et Colchiacus. Proper. Colchis Colchiacis vrat ahena focis.

✤ Colchia,regio dicit̃ iuxta Põtũ, in qua iuga Caucaſi ad Ripheos montes torquent̃ altero latere Euxinũ & Męotim deuexa. Cc.

❡Colus maſculini generis,tormẽti genus,qđ fit ex corio,ſicut ait Feſtꝰ,Colus fœminini tã quartę & ſecũdæ declinationis inſtrumentũ qđ penſa continet,a quo fuſo fila ducunt̃: Haberq; pe.cor. Ouid.lib.iiij. Metamorphoſeos. Et colus & fuſus digitis cecidere remiſſis. Collus per duplex,ll,apud Plau.pro collo legitur. Cc.

❡Colũ pe.pro.genus vaſis vinarij viminibus contexti a colando dictum. Verg. Colaq; pręlorũ fumoſis deripe teſtis. Dr̃ & ab aliquibꝰ colus. ✤ Vñ colũ niuariũ dicebatur vas ex lapide ſpongioſo factũ ad colendas niues. Dicitur etiam colum vas linteum,per quod vinũ defluens percolatur. Figuratur a ſummo patulũ, faſtigiatum in imo,quaſi in metę modum.

❡Colon,eſt craſſius inteſtinum tubularũ,ex quo excrementa eam accipiunt formam,qua egeruntur,plurimas collulas atq; cauernas habens ad renemq; ſiniſtrũ religatur. Vnde verbum κωλάζομαί pro eo quod eſt torqueri, cruciariq;. Hinc colicus dolor. Sere, Cũ colon inuiſum morbi genus intima carpit, Mande galeritam volucrẽ, quã nomine dicunt, Aut pauidi leporis madefacta coagula pota. Hic morbus & chordios & cordapſos dici ſolet. Dicitur etiam colon membrum orationis. Hiero.in Ezech.prologo. Legite igitur & hunc iuxta tranſlationẽ noſtrã,quia per cola ſcriptus,& commata manifeſtiorem ſcripturã legentibꝰ tribuit. Pręterea quę nos crura & lacertos dicimus,gręci eodẽ verbo κῶλα nuncupant. Vñ monocolon metrum dicitur vnimembre, dicolon bimembre,tricolon trimembre. Et in primo ſignificato habet penultimam correptam,in alijs productam.

❡Collũ per duplex,ll,pars corporis a colo,is,vt quidã putant,quia hęc p̃cipue pars torquibꝰ,ac monilibꝰ ornari cõſueuit. Hic decollo & ſubcollo,de qbꝰ ſuis locis. Legitur & collus apud Plautum.

☿ Collum obſtructũ,ſeu collum obtortum verbum eſt iuris,nã in ius collo cõſtricto rei trahebant̃. Plau.in Cur. Collum obſtringe,abduce iſtum in malã crucem. Hiero. Obtorto collo me in ius trahis.

☿ Collaria,ę,vinculũ colli. Plau.in cap. Collꝰ collaria caret. ❡Colos gręce latine podex. ✤ A colo colici dñr. Colũ etiã morbũ dicunt primꝰ in Italia ſenſiſſe Tyberius princeps dicitur,cum antea eſſet ignotus. Cc.

❡Coleus teſtis a colo,is,ꝙ colat mulieris pubem. Vñ illud in Pria. Stamus ſub Ioue coleis apertis. Dr̃ etiã culeus. Mar. Cum depilatos Chreſte culeos portas.

❡Colidos pe.cor.inſula in Oceano indico Veneri ſacra q̃ tantę altitudinis eſſe phibet̃,vt illuc aues nõ aduolẽt.

❡Collare,vinculi genus,quo canum colla aſtringũtur, & Melium vocauit antiquitas. Fit ex corio firmo cũ clauis capitatis.

❡Colloſſus per duplex,ſſ,ſtatuæ molles turri par,a colon membrũ,ſeu ἀπὸ τοῦ κολάζειν,qđ eſt cruciare, & modũ excedere in aliq̃ re. Nã ꝓpter magnitudinẽ inamabilis :erat ob ſũptuũ magnitudinẽ. Statuã ſolis,ſeu vt qdã aiũt Iouis apud Rhodũ centũ & quinq; pedes altam ex ære,Cares Liſippi diſcipulꝰ feciſſe traditur. Quę poſtea poſt quinquageſimum ſextum annum ex terręmotu fractis genibꝰ corruit,nec Rhodij ipſam attolere auſi ſunt oraculo quodam prohibiti. Hoc inter ſeptem miracula maximũ omnes confeſſi ſunt. Sodanus Aegypti cũ inſulã inuaſiſſet ex ære huius ſtatuę,quã confractam reperit nõgentos chamelos oneraſſe fertur,atq; in Alexãdriam terreſtri itinere trãſmiſiſſe. Eius digiti maiores fuerũt q̃ plęręq; ſtatuę Duodecim annis perfectum fuiſſe tradunt trecentorũ talentorũ pretio. Ab hoc coloſſo Rhodij Coloſſenſes appellati ſunt,quibus ſcribit Apoſtolus. Dicit̃ etiã coloſſeus. Pli.li.xxxv. Nero princeps iuſſerat coloſſeũ ſe pingi. cxx. pedes in lintheo incognitũ ad hoc tempus,Lãprid.in Alexandro. Statuas coloſſeas in vrbe multas collocauit. Victruuiꝰ coloſſicas vſurpauit. Alioqui Romę amphitheatrũ hodie coloſſeũ vulgo dr̃ a coloſſo. Mar. Hic vbi ſydereꝰ ꝓpriꝰ videt aſtra coloſſus. Ariſtides aũt in oratione ad coloſſenſes p̃clara ſcibit incipiẽs vſq; a primis habitatoribꝰ Rhodi Suidas κολοσσὸς ἄγαλμα ὥσπερ ὁ ῥοδίων κολοσσὸς, διαμέτρου καταπληκτικὸς,ὧν οὐκ ἦν ἐράσμιος, οὗτος οὐδέ σεβαστιανὸς διὰ τὸ ἀφιλοχρήματον θαυμαστὸς,ἦν. ✤ Id eſt Coloſſꝰ ſtatua quẽadmodum Rhodiorum coloſſus propter magnitudinem deterrens exiſtans non fuit amabilis. Hic neq; Sebaſtianus propter prodigalitatem admirandus fuit.

✤ Coloſſo Domitiani Pompeij Solis & Apollinis, Vide Perottum in Com.

❡Colophon pe.cor.latine altũ locũ ſignificat. Quo nomine dicta eſt inſula,de qua Hora.lib.Epi. Quid tibi viſa Chios Bullati notaq; Leſbos, Smyrna quid & Colophon. Eſt & vrbs Ionica nobilis oraculo Apollinis Colophonij naualesopes ſatis ãplas habuere,& in equeſtribus certaminibus tantũ excelluere,vt victoriã inde futuram ſperarent,vñ colophonius pugnaret equitatus. Et in prouerbijs dicerẽt. Colophonẽ addidit cũ ſumma operi manus imponebat̃. Ex Colophone fuit Mimeriꝰ tibicen,& poeta. Xenophanes phyſicus, qui poemata de pſillis edidit Polymaſtus muſicꝰ. Sunt etiam qui Homerum Colophonium faciunt.

❡Colis p ſimplex,l,ſignificat pãpinũ. Varro, Pãpinare eſt ſarmẽto coles,q nati ſũt de his q plurimũ valẽt ad ſecundũ nõnunq̃ etiã tertiũ relinquere,reliquos decerpere,ne relictis colibus ſarmentum nequeat miniſtrare

ſuccum. Itẽ colis dr̃ quaſi caulis pro haſta, & fuſte membri virilis. Hiero.in Ioſue. Eo tẽpore ait dominꝰ ad Ioſue. Fac tibi cultros lapideos, & circũcide ſecũdo filios Iſrael in cole prꝑutiorũ. Celſ.lib.iiij. Tum in maſculis iter vrinę ſpatioſius & cõpreſſius a ceruice huius deſcẽdit ad colẽ. Hinc colei,q̃uis & a colẽdo quidã deducãt. Huius ſup̃ma pars glans appellatur,& pellicula q̃ glãdẽ tegit p̃putiũ dr̃. Itẽ colis dr̃ caulis. Hora.lib.ij.Ser. Cole ſub vrbano,nihil eſt elutius orto. Sic dicimus Ploſtrũ pro plauſtrum. Clodius pro Claudius.

✤ Dicitur & coles,a colendo. Perot.

✤ Cola a gręcis dicitur,quam nos glutinum dicimus.

✤ Collabor. Vide Labor.

✤ Colabello labra adiungo. Laberius. perge iã collabella oſculũ,hoc eſt iunctis labris oſculare.

❡Collis per duplex,ll,minor mõs, & quaſi mõticulus. Vñ Roma ſepticolis dicta eſt,ꝙ ſeptẽ habeat colles. Palatinũ,quirinalẽ,auentinũ,cęliũ,viminalẽ, exquilinũ, & Ianicularẽ. Et a colẽdo dr̃. Var. Qđ primũ ex argo fructus capiebat campus dictꝰ eſt. Poſtea q̃ ſuperiora loca colere cœperũt a colẽdo coles appellarũt. Sed metri gratia a poetis l, ĩterpoſitũ eſt. Colles etiã dicũt̃ dorſa. Nã ſpina humilis vallicula,eminentes pulpę ab vtroq; latere ſpeciem habent collium.

❡Collina porta Romę a colle quirinali ſic appellata. Oui. Tẽpla frequẽtari collinę ꝓxima portę. Nũc decet a ſiculo noĩa rege tenet. Eadẽ nunc ſalaria vocat̃, quod nomẽ quoq; via eſt in quã exit. Cor. Tacitus. Tertiũ agmen per ſallariã Collinę portę appropinquabat,per eã ſalem Sabini deferebant,ideo Salaria vocitata.

❡Colina per ſimplex,l,a colo,is,quam poſtea culinam deinde a coquendo coquinam vocauere,ꝙ ibi colebant ignem locupletiorem.

❡Colliculꝰ per duplex,ll,ſignificat paruũ collẽ. Apul. lib.j.flor. Colliculus ſepimine cõſecratus. ☿ Coliculus p ſimplex,l,eſt exiguus ac tener braſſicę vel vitis caulis. Var Capreolus eſt coliculus viteus intortꝰ,vt cincinnꝰ

❡Colluuio,onis,&colluuies,ei,vide ĩ dictiõe alluuies.

❡Colluuiaria dicta ſunt in ductibꝰ aquarũ p q̃ colluuies & immũditię eiectant̃. Victru.li.viij. Etiã inventre colluuiaria ſunt facienda per quę vis ſpiritus relaxetur.

❡Colluuiaris porcus dicit̃,qui in colluuie nutritur cibo permixto.

☿ Colo,as,pe.pro. Manil. Et colare vagos inductis retibꝰ amnes. Eſt aũt colare pauxillatim liquorẽ aliquẽ ſtillatimq; emittere. Apulei.lib.flo.de gymnoſophiſtis,nõ illi norũt aruum colere vel aurũ colare vel equum domare,vñ & cola dicta per q̃ liquor emittitur. Inde cõpoſitũ percolo. Colu.lib.viij. Nã maxime refert primo quoq; tempore ferrum percolari.

❡Colo,is,lui,cultũ,adoro,veneror. Ver.li.ix. Summe deũ ſancti cuſtos ſoractis Apollo Quẽ colimꝰ. Aug.lib. x,de ciui.dei. Dicimur colere hoĩes quos honorificatiõe vel recordatione,vel p̃ſentia frequẽtamꝰ. Plaut. Ego te ſemper vt parentẽ colui. Colimꝰ pares amore & officio, minores hũanitate & beneficijs, hoc eſt amamꝰ. Hinc cultꝰ & cultura quã gręci latriam vocãt. Itẽ colere exercere. Liui.lib.j. Abi nuncia Romanis cœleſtes ita velle, vt mea Roma caput orbis terrarũ ſit,proiñ rem militarẽ colant. Itẽ habitare. Plau.in Aul. Hanc domũ iam multos annos ego poſſideo & colo. Vnde & cœlicolas dicimus ꝙ cœlũ colant inhabitando tanq̃ quoſdã cœli colonos. Itẽ dilgere. Terẽ.in Heau. Quippe forma impulſi noſtra nos amatores colunt. Item ducere. Ver.li.ij. Georg. Hanc olim veteres vitã coluere ſabini. Itẽ arare ſeu quoquo mõ terras aptare. Col.li.j. Nã vbi ſedulo colitur ager plęrũq; cõpẽdiũ,nunq̃ niſi cœli maior vis aut p̃donis inceſſit detrimẽtũ affert. Hinc agricultor,agricultura agricolatio,& colonꝰ. Itẽ ornare. Pla. Quin tu te colis anteq̃ exeas domũ. Cic. Erat enim non tam grauis q̃ elegans & faceta & culta oratio. Hinc cultus corporis dicit̃ ornatus. A colo fiunt cõpoſita accolo,circũcolo,incolo, ex colo,percolo,intercolo,& recolo,pe.cor.

❡Colonus a colendo.i.habitando, terras ve aptanda. Nã coloni erant ciues Ro.ad aliquã vrbem habitandã miſſi,qui non ꝓprijs,ſed popu.Roma.legibꝰ viuebant. Vñ & colonia dicta eſt. Ver. Vrbs antiqua fuit, tyrij tenuere coloni. Ab incolẽdo eñ non ab agricultura colonos vocauit. Quandoq; tñ coloni agrorũ cultores dñr. Idẽ. Vt q̃uis auido parerẽt arua colono. Col.lib.j. videt̃ accipere colonos pro his qui non ſuũ,ſed alienũ agrũ colunt partem tantum fructuum dominis daturi.

❡Colonus a gręcis ęditus locus apud Athenienſes dicebatur,vbi Neptunus colebatur.

❡Colonię,gentes ad habitãdũ aliquã terrã miſſę dictę ꝙ populũ Ro.colerẽt,vel ꝙ ad eas Romani proficiſcerent̃ Liui.lib.j. Vtręq; colonię miſſę. Aug.li.x.de ciui. dei. ciuitates a maioribꝰ ciuitatibꝰ velut populorũ examinibꝰ cõditę colonię appellant̃,colonię iura inſtiutaq; popu.Ro.habebãt,vt eſſẽt quaſi effigies Ro.ppl̃i. quarũ aliquę ex Romanis ciuibꝰ Roma ſumptis, aliquę partim ex Romanis veteribꝰ,partim ex latini noĩs ciuibus Romanis,aliquę ex ſolis latinis deducebant̃. Vñ. Liui. li.xxxviij. Illud agitabant vti colonia deduceret̃,nec ſatis cõſtabat vtrũ latinã ã ciuiũ Ro.deduci placeret. Bonaria latina colonia Mutina & Parma. Ro.ciuiũ. Erat & aliud genus coloniarũ quales olim Põpeius. Strabo trãſpadanas colonias traduxerat. Non eñ nouis colonias eas cõſtituit,ſed veteribꝰ incolis manentibꝰ ius dedit latij,vt poſſent habere ius quod cęterę latinę colonię.i. vt ius petendi magiſtratus in ciuitate Romana adipiſcerentur. Erãt p̃terea Colonię qbꝰ ius Italię dabat̃. Erãt & latinorũ & q̃ latij veteris appellant̃ quales in Hiſpania multas fuiſſe refert Pli.cũ eñ in vrbe Roma multos ex veteribꝰ nouiſq; incolis paupertate p̃mi intellectum erat adeo,vt cenſui ſoluẽdo nõ ſufficerent, triũuiri a ſenatu creabant̃,qui locis primũ ꝯſideratis,in quibꝰ reip. expediret ꝓpugnaculũ cõſtitui nouũ, edicta ꝓponebãt danda eſſe noĩa ab illis qui nouã coloniã deduci vellẽt, ſicq; vrbs pauperibꝰ exonerabat̃ & rei familiaris põdere grauati:ad nouas quibꝰ indigerẽt diuitias gratias datas cũ familia accedebãt. Accipiebãt eñ duo, quatuor, vj.aut.vij.agri iugera & qñq; plus. ☿ Colonia etiã dr̃ q̃ colit agrũ,ſicut colonꝰ. Paul.li.xix. Colonꝰ ſi ei frui nõ liceat totius quinquennij noĩe ſtatim recte aget & ſi reliquis annis dñs fundi frui patiatur. Hęc eñ ſemper liberabit̃ dñs eo ꝙ ſecũdo vel tertio anno patietur fundo frui. Nã & qui expulſus a cõiunctione in aliã ſe coloniã cõtulit non ſuffecturus duabꝰ. Et colonia locus qui colitur. Plau.in Pſeu. Det nomen ad molariam coloniam.

❡Colonicus,a,um,qđ eſt coloni,ſeu qđ ad colonũ pertinet. Var. Atq; etiã leges colonicas tollis. Colonicũ vero pecus dicatur hirſutum,cũ molle dicatur tectũ, vt eſt apud Columel.

❡Colicię vocant̃ maiores ſulci,in quibus aqua ſi redundat ex coletur. Dicuntur & elices foſſę quędã in eũdem fere vſum. Colu. vocat colliquias lib.ij.cũ ait. Cauebitur vt patentis liras crebroſq; ſulcos aquarios quos nonnulli elices vocant faciamus,& omnẽ humorẽ in colliquias atq; inde extra ſegetes deriuemus.

❡Collatina porta Romę a Collatio oppido dicta prope Romam.

✤ Collachrymo & collachrimor dr̃, vide Lachrymo.

❡Collatina dea quę collibus pręſidebat.

❡Collatiuum ſacrificiũ,quod ex collatione offertur,collatiuum ventrem magnũ & turgidum. Plaut. dixit,quia in eum omnia edulia conferuntur.

❡Collactaneus qui eiſdem mammis eſt nutritus.

❡Collacteꝰ vero q vno & eodẽ lacte. Iuuena. Quid dicat notę collactea maurę. ☿ Mar. Sed ꝙ ſororis eiꝰ amica & indiſcreto fœdere collactea videretur.

❡Colybus pen.cor.latine nũmus dr̃,colybiſtes nũmu=

larius. Cic. in Ver. acti. v. Colybus eẽ qui põt cũ vtãtur oẽs vno genere nũmorũ, colybos inquit Pollux eſt ꝑmutatio pecuniꝫ, a quo qui id exercent colybiſtę vocanť, Hiero. Colybiſtas a colybijs vocatos tradit, colybię vero, vt ipſe ait ſunt q̃ tragemata bellariaq; dñr ciceris frixi vuarumq; paſſarũ vilia munuſcula, vñ colybiſtę pro nummularijs fœnus minutatim exercẽtibꝰ dñr. Suidas, κόλυμβων εἶδος νομίσματος. ☩ Id eſt Colymbon ſpecies numiſmatis. Theophra. lib. de gemmis colymbon vocari tradidit genus ponderis hoc mõ minimum pondꝰ eſt hordeum ſequens colymbus.

¶ Coliphiũ panis genus ἀπὸ τοῦ κόλικος forma diminutiua, eſt eñ colix ſubcineritiꝰ panis. Plaut. Coliphia mihi ne incocta detis.

¶ Collibrum, genus pœnę vel pecunię.

¶ Collyrida pe. cor. panis triangulus & modicus qui alibi dř. Torta panis. Hie. lib. ij. Reg. Et partitus eſt tã viro q̃ mulieri ſingulis collyridam panis vnam.

¶ Collyriũ medicamẽtũ oculorũ. Aug. Cęcus qñ iungiť collyriũ in manu medici nõ videt. Hora. Oculis collyria lippis. Et nõ ſolũ oculis adhibeť, ſed aluo quoq; ſubijciť in cura equorũ, & boũ, vt author eſt Col. q li. vij. ſcribit. Salis ſextãs cũ decẽ cępis conteriť & admixto melle decocto collyria immittunť aluo, atq; ita citatꝰ bos agetur Idem. Melle decocto & ſale collyriũ tenue indiť foramini quo meat vrinã, collyrium inſeritur naturalibus.

¶ Colligo, is, pe. cor. ĩ vnũ redigo. Ver. Colligere arma iubet validiſq; incũbere remis, Inde collectio. Q ñq; auſero. Lucil. Ruis huc & colligis oia furtim. Qñq; lego. Ver. Collige virgo roſas, cũ vero dicimꝰ colligo me, colligis te, colligit ſe, tũc pro reficere & quaſi dilapſum ſpiritũ in vnũ redigere poniť. Cic. Sed manifeſto furto perturbatur vbi ſe collegit. Idẽ lib. iiij. Tuſ. Quid eſt aũt ſeipſum colligere, niſi diſſipatas animi partes rurſum in ſuũ locũ cõgerere? Qđ ſi aliũ caſum addamus, vt collegit ſe in arma, idẽ eſt qđ parauit, muniuit Collegit ſe in irã. i. excitauit. Verg. Subſtitit Aeneas & ſe collegit in arma. ☩ Colligere rationẽ dicimus recte cõputare, ita vt q̃ colligenda ſunt colligantur, & q̃ ſubducenda, hoc eſt detrahenda detrahantur. Cc.

¶ Collecta ſeu collectanea dicuntur ſcripta q̃ ex pluribꝰ excerpta locis in vnum lecta ſunt.

¶ Collectitius, a, um, qđ collectũ eſt. Cic. Mario. Signa & tyrone & collectitio exercitu cũ legionibus robuſtiſſimis contulit.

¶ Collegę pe. pro. dicunť duo eiuſdem poteſtatis ſimul miſſi. Vñ & collegiũ, quod eſt ꝓprie collegarũ ſocietas, q̃uis de alijs etiam dicať Liui. proprie dixit. Conſulum collegiũ qui duo erant. Improprie Neratius iuriſcõſul. qui exiſtimat tres collegium conficere poſſe.

¶ Colligo, as, pe. cor. ſimul ligo. Plau. in Am. Neq; eũ colligare quiuit quiſq̃ in cunabulis.

¶ Colligas docet Pli. lib. xxxj. vocari quaſdã ſpeluncas in quibus Aphronitrum inuenitur.

¶ Collido, is, pe. pro. ſimul percutio. Lactã. de ira. Duriſſimi rigoris materię ſi ictu vehementiore collidantur ignis excutiť. Hie. ad Helio. Super nudã metuis humũ exeſa mẽbra ieiunijs colligere, ſed dominus tecũ iacet. Hinc colliſio quę eſt duorum corporum ſonus.

¶ Collinio, as, ad lineã rectũ facio. Aug. Cor tuum q̃diu paruũ eſt & diſtortũ nõ poteſt colliniari rectitudine dei.

¶ Collutilo, pe. cor. fœdo, dedecoro. Pacu. Hęc famigeratio te honeſtet & me collutilet ſi ſine dote duxeris.

¶ Colluco, as, pe. pro. apud Catonem ſignificat ꝓfanę ſyluę ramos decidere officientes lumini.

¶ Colobium genꝰ tunicæ, quo antiqui Romanorũ vtebanť, ſic dictũ ꝙ ſine manicis eſſet ac mutilatum. Nam κολοβὸν breue mutilatum truncum ſignificat. De quo in decretis. xix. q. iiij. ꝙ Pau. Eremita in teſtamẽto colobiũ ſuũ Athanaſio reliquit, tunicã vero beato Antonio. Hæc & catacliſta veſtis dicitur.

¶ Colocaſia hęrba in ægypto, de qua Pal. Hoc menſe collocaſię bulbos ponemꝰ. Amant humidũ locũ pinguẽ maxime irriguũ. Frondere ꝓpe ſemper poſſunt ſi tanq̃ citreta tegumentis defendantur e frigore.

¶ Colocynta, q̃ a noſtris colloquinta, agreſtis cucurbita, ſecũdũ Dioſc. Hęc & colocyntis, idis, vel, idos, ſicut legimꝰ lib. iiij. Reg. Et collegit ex ea colocyntidas agri. Hanc Plin. minorem eſſe ait q̃ ſatiuam.

¶ Coloſtrũ & coloſtra, æ, ſpongioſa lactis denſitas a partu prima. Mar. Surripuit paſtor q̃ nõdũ ſtantibꝰ hœdis. De prima matrũ lacte coloſtra damꝰ. Pal. Coloſtram vocãt paſtores illud exiguũ lactis in quo eſt ſpiſſior natura Eſt & coloſtra morbꝰ quo lactãtes tẽtanť ſi biduo a ptu maternũ lac guſtauerint. Qui coloſtrati dicunť denſato in caſei ſpeciem lactę. Ideo infantibꝰ nutricis nõ matris lac exhibere conuenit, quia matris exitioſum eſt.

¶ Color dř id quo aliquid colorať. Et duo ſunt principales colores albũ. ſ. & nigrũ. Alij. nõ dicunť colores niſi per participationẽ. Colores etiã apud rhetores dicunť ornamẽta oronis. i. figurę q̃ a gręcis ſchemata dicuntur nã vt ſcribit Cic. ſunt actori, vt pictori colores ad narrandum. Iuue. Dic. Quintiliane colorẽ. Ab hoc nomine fiũt cõpoſita. Cõcolor eiuſdẽ coloris. Diſcolor. Verſicolor diuerſi coloris. Decolor qđ eſt colore vitiato. Et habent pen. cor. ☩ Dicitur & colos.

¶ Colorificus, a, um, quod colorem facit.

¶ Colorię veſtes ſunt, quę ex lana nõ tincta, hoc eſt natiuo colore factæ ſunt.

¶ Coloro, as, pe. ꝓ. colorẽ induco, cuius cõtrariũ eſt decoloro. Sene. Fulmen aut colorat aut decolorat. Decolorať id cuius color vitiať nõ mutať. Colorať id cuius alia fuit q̃ ſit facies. Inde decoloratę manus dñr maculoſæ.

☿ Fronti. lib. j. Stratagematõ. Quod ab itinere ſtrigoſiores notabat equos & coloratiora hoĩm, vt ex via corpora. i. fuſca. Claud. ad Sti. Q uomodo montibus idę nigra coloratus produceret agmina mennon.

☿ Colorbaſus nomen hęretici qui vitã omniũ hominũ in ſeptem ſyderibus conſiſtere affirmabat.

☿ Colora latine camerũ Apitius lib. ij. vel camerũ defrutum mittas quod romani coloram vocant.

☿ Colotõ pe. pro. κώλωτορ. Ariſt. lacertę genꝰ facit. Alij coloten. Alioquin quę nos crura & lacertos dicimꝰ, gręci κῶλα dicunt.

☿ Colores nomen viri Teij qui pictor fuit, cuius meminit. Quinti. lib. ij.

¶ Colpus & colphus, ſinus appellatur.

¶ Columbus & columba in ſing. In plura. magis fœ. genere vtuntur auctores. Verg. Pręcipites atra ſeu tẽpeſtate columbæ. Mar. Nec violas teneras prędurο dente columbas. Q uidam hoc nomen a colendo deducunt quod lumbos colat. Var. lib. iij. a culminibꝰ, ꝙ colmina id eſt culmina villę ſumma petat. Nã propter naturalem pauorẽ alte nidulatur. Et de domeſticis quidẽ & agreſtibꝰ colũbi. Palumbes dicuntur tantum de ſylueſtribꝰ. Var. Duo genera earum in periſterotrophio eſſe ſolent. Vnũ agreſte quod habetur in turribus ac culminibus villę, a quo appellatę colũbæ, quę propter timorem naturalem ſumma loca in tectis captant. Alterum columbarum genus eſt clementius, quod cibo domeſtico intra limina paſcitur, columbæ agreſtes a colore Liuię dicuntur, quaſi Liuidę. Domeſticę vero cellares. Ex columbo agreſti & columba domeſtica vel econtrario naſcitur genus tertium columbarum, a noſtris miſcellę dicũtur ob duorum generum commixtionem.

☩ Columbos eſſe in tutela veneris, ideo fictum putant, quia fœtui ſępe indulgent. Cc.

¶ Colũbariꝰ qui colũbas curat. Var. Ipſę ꝓpter pullos, quos habet vtiq; redeunt niſi a coruo occiſę, aut ab accipitre interceptę, quos columbarij ſolent interficere.

¶ Colũbariũ ſiue colũbaria, æ, ꝓprie locus vbi habitãt columbæ agreſtes, Nam domeſticarũ q̃ gręce periſteras dñr periſtiones vocamus. Pal. Colũbariũ poteſt accipere ſublimis vna turricula in prętorio cõſtituta lęuigatis & dealbatis parietibꝰ. Colu. lib. ix. Qualia colũbarię tectis ſuperponuntur, gręce periſterotrophia colũbaria dicuntur. Proprie tñ columbarium loculamentũ in periſterotrophio, ſingulis columbarũ paribus ꝑparatum. Var. lib. iij. Singulis paribꝰ columbaria fiunt rotũda in ordine crebra, colũbaria ſingula eſſe oportet, vt os habeant, quo introire & exire poſſint.

¶ Columbaria etiam inſula eſt in mari Tuſco.

¶ Columbaris & re, adiectiuũ. Col. lib. ix. Cęterũ cibos iuxta parietẽ cõuenit ſpargi, qm̃ fere partes hę columbari carent ſtercore. Pal. Columbari cellę duo ſubiecta cubicula fiant.

☿ Columbar genus vinculi. Plaut. in Rud. Illic in colũbum credo leno vortitur. Nam in colũbari collus haud multo poſt erit.

¶ Columbatim aduerbiũ ſignificat ad ſimilitudinẽ colũbę. Columbinus, a, um, quod eſt ex columbis. Plin. columbinus fimus in aqua decoctus.

¶ Coluber pe. cor. ſerpens qui vmbras nemorũ incolit, Anguis & hydrus qui in aqua, ſerpẽs qui in terra ſerpit. Draco tẽpli. Sed ſępe ꝯfunduť. Hie. ad Pręſidiũ de colubro, ſic ſcribit. Coluber ad bibẽdũ veniẽs in aqua venenũ deponit ne eũ venenũ aqua cõcretũ occidat nudũ hoiem timet, veſtitũ pſequiť, caput tñ ſuũ celat vbi ſcit eſſe mortẽ ſuã. Serpẽs qđã ſi ſemel calamo ꝑcutiať moritur, ſin vero iterũ percutiať cõfirmať. Brumali tẽpore infirmior efficiť, & a ſoricibus vincitur. Igitur ante hyemẽ circa ſe colligit ſegetes, vt illę ſibi eſcam præbeant.

☩ Colubraria inſula eſt contra Magonẽ q̃ ſic dř a multitudine Serpentiũ quibus abundat. a Gręcis ὀφιοῦσα. Cc.

¶ Columis & incolumis pe. cor. vtrunq; ſumiť ꝓ ſano, Plau. in Tri. Neq; ita vt ſit data columẽ te ſiſtere illi & detraxiſſe autumẽt. Cic. li. ad Herẽ. Caſu & fortuitu nauis in portũ incolumis delata eſt. Hinc columitas & ĩcolumitas ꝓ ſalute. Idẽ Treba. Itaq; ſi qs erit mihi aditus de tuis fortunis. i. de tua incolumitate, in qua ſunt oĩa agẽda. Et li. iij. ad Herẽ Dicebat nullam vtiliorem eſſe incolumitatẽ. ¶ Columẽ pe. cor. Terẽ. in Phor. Eho bene cuſtos ſalue columen noſtrę familię, cui cõmendaui filiũ hinc abiens meũ. Vbi Do. Columen famę ſuſtentatio vel decus, vñ colũnę dictę. Plaut. in Caſ. Sed eccum egreditur ſenati columen, pręſidium populi.

¶ Colũnę dictę ſunt ꝙ culmina ſuſtineãt. Hinc intercolũnium, qđ eſt ſpatiũ inter colũnas. Cic. li. iiij. ad Herẽ. Aedes intercolũniũ angulũ fornicẽ. Colũnarũ tria ſunt genera Teretes, quadrãgulę, ſtriatę. Quę ſuperponunť colũnis Epiſtylia, hoc eſt capitella. Quę ſupponunť baſes ſiue ſpirę dñr. Sciẽdũ, autore Quint. antiqui colũnã dicebant detracta, n, litera pro columna. Vñ per diminutionem columella dř pro colũnella. Apud veteres ſerui maiores in familia dicti ſunt columellę, vel a colũna vel columine ſicut columen familię, apud Plaut. & Teren.

☿ Colũnatio a columno. Vide in dictione marmoratio.

¶ Colũnę Herculis duę eſſe perhibenť in occidẽte, qa ex oceano mare noſtrũ intrantibꝰ duo montes occurrũt, quorũ alterũ in Aphrica Abylã vocant, alterũ in Europa Calpẽ. Hos quõdã iunctos perpetuo iungo fuiſſe finxerũt, ſed Herculẽ diremiſſe colles. Aliqui tñ hos montes ꝓcul ſpectantibꝰ geminas colũnas videri dicũt. Alij dicũt colũnas Herculis in Gaditana inſula fuiſſe ex ære octo cubitorũ, ad quas ꝓficiſci ſolebant qui nauigationẽ abſoluiſſent tanquam Herculi ſacra facientes.

¶ Colũna regia ciuitas in Brutio, vt eſt apđ Põpo. Hũc locũ gręci Stylida vocant. i. Columellã. Ea turriculę mõ erecta ex aduerſo turrem in Peloro ſitã reſpicit, hodie a multis appellatur. Stylarion.

¶ Columella pe. pro. nomẽ authoris, qui de agricultura tã verſu q̃ proſa eloquẽtiſſime ſcripſit. Quo nomine ſignificatur maior ſeruus in familia, & videť dimi. a colũna. Luci. Columella hic ſitus metrophanes.

¶ Columellares dentes a Pli. dicti ſunt in equis. Var. li. ij. de re ruſt. Incipiẽtes quartũ agere annũ itidẽ eijciunt & totidẽ eijciunt ꝓximos eorũ quos amiſerũt, & incipiunt naſci quos vocant columellares.

☩ Columus a veteribus dicebatur qui nunc culmꝰ. Cc.

☩ Colymbades vocabanť oliuę ἀπὸ τοῦ κολυμβᾶν qđ innatare eſt, nã propter ſuã leuitatem vrinabant. Cc.

¶ Collabefactari teſtula ſigni. eijci ex vrbe ꝑ ſigna teſtarũ. ¶ Columus, a, um, diciť quod eſt ex materia coryli.

☿ Corulꝰ pe. pro. dř funis ille qui viſum noſtrũ mutilat. Fit eñ a gręco κολοβόω, multo trũco ſunt aũt duo circuli in ſphera maiores qui dicunť coluri, quorũ ĩtereſt diſtinguere ſolſtitia & ęquinoctia. Trũcus dř hic circulꝰ qm̃ ſolum vna eius medietas apparet, alia nobis occultať, ex interſecatione quã facit, nomẽ quoq; ſortiť, colura ĩ alia ſignificatione gręci animalia caudã nõ habẽtia vel mutilam caudam habentia, q̃ in ſacrificijs non offerebantur. Accipitur pro horizonte, qui eſt circulus diuidens inferius hemiſpherium a ſuperiore.

¶ Coma, mę, breuis capillorũ ornatus ἀπὸ τοῦ κόπτειν qđ eſt incidere, ſicut apud latinos a cędẽdo cęſaries. ☩ Eſt & genus morbi ſimile veterno. Inde comaticus. Cc.

¶ Comare eſt lõgiorẽ comam habere. Gel. Equũ fuiſſe dicũt magnitudine inuſitata, ceruice ardua, colore phœniceo flaua & comãti iuba. Hinc comatꝰ, ſicut a capillo capillatus. Hinc datũ eſt nomẽ Gallię comatę. Per trãſlationẽ etiã de arboribꝰ hęrbiſq; dř. Ver. lib. iiij. Geor. Nec ſerta comantẽ narciſſum. i. florem habentem.

¶ Comata Gallia oĩs trãſalpina Gallia vno noĩe dicta eſt q̃ in tria populorũ genera diuiſa eſt, Belgica, Celtica, & Aquitanea. Dicta comata a coma, quia natio illa erat intonſa. Pli. lib. ix. In capite cunctorũ animaliũ homini plurimus pilus iam quidẽ ꝓmiſcue maribus ac fœminis apud intonſas vtiq; gentes, atq; etiã noĩa, ex eo capillatus alpium incolis Galliæ comatæ.

¶ Comatulus pe. cor. diminutiuũ a comatus. Vñ. Hier. comatulos pueros dixit.

¶ Cõma, atis, per duplex, mm, latine inciſio ἀπὸ τοῦ κόπτω, incido genꝰ diſtinctionis, qñ poſt duos vel tres pedes ſup eſt ſyllaba q̃ partẽ terminet orationis, vt Arma virũq; cano Troię. Qñq; vero poſt duos pedes nihil remanet colõ dř, vt apđ Hora. Terruit vrbẽ. Quę tñ noĩa apud oratores indifferẽter ponunť, qui integrã ſentẽtiã periodon appellãt, vt nihil tibi ꝓfuit nocturnũ ꝑſidium palatij, nihil vrbis vigilię, nihil timor ppſi, nihil cõcurſus oĩm bonorũ. Partes aũt cola & cõmata vocãt, vt apđ Apoſtolũ. Suſtinetis eñ ſi quis vos in ſeruitutẽ redigit, ſi quis deuorat, ſi quis accipit, ſi quis in faciẽ vos cędit.

¶ Comata paſtoris nomen, apud Theocritum.

¶ Como, is, pſi, ptũ, ſignificat cõpono orno, qm̃ in capillo plurimũ homini ornatus ſit. Oui. lib. ij. de amo. Comere ſed ſolas digna cipaſſi deas. Teren. Dũ molliunť, dum comanť annus eſt. Hinc comptus, a, um, ornatꝰ politus a quo diminu. comptulus.

¶ Cõptus, us, ꝓ ornatu. Do. in Eu. Terẽ. Vt eo magis hęc amanda ſit q̃ naturæ beneficio nõ factis cõptibꝰ aut induſtria facta eſt pulchra.

☿ Comptulus diminutiuum a comptus.

¶ Comptum genus libaminis quod farina conſparſa faciebant.

¶ Comarus pe. cor. arbutus & genus mori Gręce κόμαρος. & menecylon necnon & arbutus etiam dicitur.

¶ Comagena pe. ꝓ. regio Syrię q̃ ꝓpius adiacet Amano mõti. Vñ comagenũ medicamẽtũ dictũ qđ fit ex adipe anſerũ cũ cinnamo caſia pipere albo, & hęrba q̃ comagene vocatur, vtiliſſimum ad multos morbos.

* Comagena galla, omnium optima exereſcẽtia in corpore tollit.

* Cõbretũ hęrba eſt baccari nõ multũ diſſimilis ad multa vtilis, tritũ enim cum axungia vulnera mire ſanat.

¶Cōbēnones dn̄r in eadē Bennꝰ ſedētes, eſt em̄ Bēna ligua Gallica vehiculi genꝰ nō diſſimile epirhedio. Cc.

✣ Combibo. Vide bibo.

✣ Come hęrba eſt quā barbā hircinā vocāt, a comæ ſimilitudine ꝙ folia in circuitu ſpargat. Cc.

¶Comes dr̄ qui ſequēdo aliquē ſe maiorē comitat̄. Cic. Nō comitē, ſed ducē ꝓbuit. Sociꝰ par eſt. Ponit̄ tn̄ qn̄q; comes ꝓ ſocio. Idē ad Heren. Qui cū ante lucē ſurrexiſſet comitē ſuū īclamauit. Et antea dixit. Et ſe cū aliquātū ſociorū ferentē eſt comitatus. Comes quoq; q vtcūq; alteriꝰ ſequit̄ ductū. Socius plęrūq; in negotijs ſerijſq; rebus & fortunę arbitrio ſubiectis. Sodalis in leuioriorībꝰ ac ſępe voluptuoſis. Cic. Epulabat modice cū ſodalibꝰ. Et ſodales ſūt eiuſdē collegij. Vn̄ Cic. Norbanū quęſtorē ſuū appellat ſodalē, comes vero ꝓ dignitate, generis cōis eſt, q̄uis apud vulgꝰ comitiſſa dicat̄. Vnde ab Amiano largitionū comes dictꝰ eſt, qui ꝑerat largitionibꝰ imperatorijs. Alij pro dignitate comarchū vſurpāt.

✣ Cominia genus oleę. Cc.

¶Comitor pe. cor. depo. a comes fit. Et eſt ꝓprie minorū erga maiores. Qđ & comito, tas, actiuū dr̄. Oui. lib. ij. de pont. Quē pia nobiſcū proles comitauit euntem. Et lib. xiiij. meta. Noſtraq; adulantes comitāt veſtigia donec. Eſt & comitor paſſiuum.

¶Comitatꝰ actiue & paſſiue accipit̄. Actiue. Plin. Quicūq; eum comitati fuerāt. Paſſiue. Cic. lib. ij. in Catil. Illud etiā moleſte ꝙ ex vrbe parū comitatꝰ exierit. Ver. Ipſe vno gradit̄ comitatus Achate. Idē in ſignificatiōe paſſiua incomitatus poſuit, cū ait. Sępius Andromache ferre incomitata ſolebat.

¶Comitatus, us, pro comite. Sal. Cic. per legatos cūcta edoctus. L. Valerio Flacco. Cn. Promptino ꝓtoribꝰ imperat, vt in ponte Miluio per inſidias Allobrogū comitatus deprehendat.

¶Comis, benignꝰ, facilis, & ſuauis, q errāti comiter mōſtrat viā, benigneq; & nō grauate alijs īſeruit. Hīc comitas hūanitas, & morū ſuauitas. Comit̄ ſuauiter māſuete.

¶Cometes, pen. pro. gen. maſc. crinitus dr̄. Eſt em̄ ſtella crinita. Luca. lib. j. Ignota obſcurę viderūt ſydera noctes ardentemq; polum flammis cœloq; volantes Obliquas permanere faces: crinēq; timendi. Syderis & terris mutantem regna cometen.

¶Comitium, cōuentꝰ populi, qđ fiebat qn̄ magiſtratus creabantur a ſimul itando ſic appellatū. Differtq; a cōcilio, ꝙ comitiū ſit cū vniuerſus populꝰ cōuenit. Cōciliū cū populi pars. Fuerūt aūt comitia cōſularia ꝓtoria, q̄ſtoria: tribunitia, ędilitia, & omniū deniq; magiſtratuū qui ſuffragijs cōſularibꝰ crearent̄. illę em̄ coitiones populi ad creandos magiſtratꝰ & ad leges ferendas dicebantur comitia: quorū alia calata, alia cēturiata, alia curiata. Calata comitia vocabant̄: q̄ pro collegio pontificū haberi ſolebāt, aut regis aut flaminū inaugurandorū cauſa. Curiata q̄ ex curijs. i. tribubus q̄. xxxv. erant & ex cenſu & ętate per lictorē curiarū ꝓcalari. i. cōuocari ſolebāt. Centuriata q̄ habebat̄ in creādis cōſulibꝰ cū centuriatim. i. per ſingulas centurias calculꝰ vnꝰ pro ſuffragio ferebat̄. Et hęc per cornicinē ex regiōibꝰ & locis cōſtabāt. Diony. li. vij. hiſt. ſcribit. In comitijs curiatis omnē poteſtatē creandi magiſtratꝰ fuiſſe penes populū. In cēturiatis penes diuites. Comitij noīe vt inquit Gel. intelligit̄ locus coeundi, qui pro aſconij ſententia in foro ꝓpe ſenatum erat: quo equibus Romanis populoq; Ro. licebat coire, ibiq; ſtans populꝰ ſuffragia ferebat. Ci. ꝓ Sex. Cū forum comitiū curiam multa de nocte armatis hoībꝰ ac ſeruis plęroſq; occupauiſſent, impetū faciūt in fabriciū. Tempꝰ comitiorū habēdorū id erat qđ augures deſignabant. Comitia pro hominibus. Cic. ibi poſuit. Venio ad comitia ſiue magiſtratuum ſiue legum.

¶Comitiatus, us, dicitur ipſa comitialis congregatio.

¶Comitialis & hoc comitiale, qđ ad comitiū ꝑtinet: vt dies comitialis qui comitijs gerendis aptus ſiue dicatus eſt, quo cū populo agi licebat, vt inqt Macro. & quo populꝰ Roma. conuenire ſolebat ad ſuffragium ferendum. Cic. ad Q. fratrē. Cōſecuti ſunt dies comitiales per quos ſenatꝰ haberi nō poterat. Liui. lib. xxv. Dictator primo comitiali die creauit ꝯſules. Ioue autem tonante aut fulgurante comitia populi habere nefas erat.

☿ Comitialis hō, q comitiali morbo laborat. Pli. Fel teſtudinū naribus illitū comitiales erigit, attollitq;. Dictꝰ comitialis, ꝙ comitia vitiare diceret̄. Interrūpebantur em̄ comitia, quo die aliqs cōcidiſſet. Cato. Quod comitia ꝓhibere ſolet, nec id quidē mihi vitiū fuit. Serenus. Eſt ſubiti ſpecies morbi, cui nomē ab illo. Qđ fieri nobis ſuffragia iuſta recūſat. Sępe etenim mēbris acri languore caducis. Cōciliū ppl̄i, labes horrēda diremit. Ipſe deꝰ memorat dubię per tēpora lunę, cōceptū talis, quē ſępe ruina ꝓfudit. Hic morbꝰ alio noīe dr̄ Sacer morbꝰ maior, ꝓpter grauitatē, qm̄ hō ſubito cōcidit, & ſpumæ ore mouent̄. Docet etiā, Ariſt. hūc morbū a priſcis Herculeū fuiſſe noīatū, quia Hercules eo laboraſſe fert̄, idq; ex atrabile plęriſq; ꝯſiſtere tradit Plato & Apul. diuinū nūcuparūt, ꝙ animi partē rōnalē, q̄ longe ſanctiſſima eſſe videt̄ obſidet. Gręci epilepſiam vocāt, hoc eſt cōtractionem: cōtrahunt̄ em̄ hoc morbo nerui. Pli. Folia heliotropij cōtractionibꝰ medent̄, etiā ſi id comitialiter accidat. i. etiā ſi cōtractiōes fiant ex morbo comitiali. hūc morbū ꝑter hoīem ſoli coturnices ſentiūt pythagoras ait hoc morbo nō corripi in manu aniſum habētes. Ideo q; q̄plurimū domi ſerendū cenſuit. Vulgo caducꝰ dr̄, ꝙ cadere faciat. Plau. tn̄ comitiales hoīes, qui ī penulo appellat litigioſos, qui in comitio ꝓpter lites, quaſi habitare dicunt̄, inquietantes tribunal ꝓtoris, qui ſi nihil eſt litium, litē ſerunt. Hic etiā a nonnullis lunaticus dr̄, cum tn̄ ab inuicem ſeparent̄, ꝙ eum, qui interlunio natꝰ eſt, hunc morbum fere pati compertum eſt.

¶Comeſſationes ꝓprie dn̄r cibi potuſq;, q poſt cœnam ex luxu ſumunt̄, ſicut merenda cibꝰ q ante cœnā ſumit̄, & ientaculū ante prandiū, comeſſari em̄ eſt poſt cœnam epulari. Suet. in Domi. Conuiuabatur frequēter & large ſed pene raptim, certe nō vltra ſolis occaſum, nec vt poſtea comeſſaretur. Idē ī Vitel. Epulas trifariā, ſemꝑ interdū quadrifariā diſpertiebat in ientacula, prādia, cœnas & comeſſationes. Liui. lib. xl. refert. Demetriū poſt cœnā qua ſodales acceperat dixiſſe. Quin comeſſatū ad fratrē imus? Interdū comeſſationes gn̄ali vocabulo epulationes compotationeſq; cū luxuria & crapula quacūq; hora veluti voragines menſarum dicuntur. Vn̄ comeſſabundus Alexādri magni exercitꝰ dr̄ a Curtio quaſi indulgens ꝑter modū ꝓdigis epulis. Apud Ariſto. accipiunt̄ tanq̄ ſint cōuiuia ex collatiōe ſymboliſq; cōfecta, q̄ Lacedęmonij phiditia, cretes Andria nūcupauerūt. Vn̄ ait li. ij. pol. Comeſſatiōes phiditia nomināt Lacedęmonij, apud quos vnuſqſq; cōferre habet, & ſi ſunt pauperrimi. Qui vero comeſſationū eſſe participes neq̄unt hi ad reip. gubernationē nō admittunt̄. Ideo aūt phiditia dn̄r, quia. ſ. phidas. i. amicitię & humanitatis ea ſint, δ, ꝓ, λ, accipiēdo ſiue ꝙ ita cōſueſcerāt ad parſimoniamq̄ gręce dr̄ φειδὼ. Andria vero cretēſes dixerūt quaſi virilia eo ꝙ viri adultę ętatis ad ea vocabant̄, habetq; hoc nomē primā ꝓdu. Nō albana mihi ſit comeſſatio tanti. Dicta comeſſatio a vicis quos gręci κώμους vocant, & eſum ſupino. Veteres em̄ in vicis habitantes anteq̄ oppida cōderent̄ alij alios cā victꝰ inuitabāt. ¶Comū ciuitas Gallię ciſalpinę iuxta Lariū lacū hęc mediocris erat colonia trās padū. Sed Pōpeiꝰ poſt Scipio ac poſtmodū diuꝰ Cęſar eā auxerūt. Hīc comēſes. Sꝫ comani dicti ſūt ciues & cūęi ab cumę, arū, qm̄ cumę, arū, ciuitas cāpanię ꝯdita ab his q ex Calcide vrbe Eubœę venerūt. Hęc ab vndis nomē traxit: Nā τὸ κύμα vndā ſignificat, v aūt latini ī, u, ꝯuertūt, vt hyrrhia burrhia. Iſ̄ cumani & cumęi, q̄uis & cumęi & cumani etiā dicant̄ a cuma ciuitate æolicorū maxīa & optīa oīm fere metropolis quas numero. xxx. fuiſſe tradunt, & quaꝝ pars maxima corruit. A qua (vt qdā aiunt) Cumeę ſibylla dicta eſt. Ex hac ortus Ephorꝰ vir ſn̄ cōtrouerſia clarꝰ & Iſocrati oratori familiaris & hiſtorię cōſcriptor, ſed an̄ ipm nō tn̄ ex hac vrbe Heſiodꝰ poeta q patrē ſuū relicta ęolica cuma ī Bœotiā migraſſe dicit. Plura. quoq; in ſympoſijs multa. Et Suidas, ἡσίοδος, κυμαῖος, υἱός, δὲ κομισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς Δίου καὶ μητρὸς πυκιμίδης εἰς ἄσκρη τῆς βοιωτίας, & ipſemet Heſiodus de ſe ita ſcribit de patre ſuo qui κύμην αἰολίδα προλιπὼν ἐν νηὶ μελαίνῃ οὐκ ἄφενος φεύγων οὐδὲ πλοῦτόν τε καὶ ὄλβον ἀλλὰ κακὴν πενίην τὴν ζεὺς ἄνδρεσσι δίδωσι νάσσατο δ' ἄγχ' ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ ἄσκρῃ, χεῖμα κακῇ θέρει δ' ἀργαλέῃ οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ ✣. i. Heſiodus Cumeus iuuenis delatus a patre Dio & matre Pycimide in aſcra Bœotię, & ipſemet Heſiodus de ſe ita ſcribit de patre ſuo. Cumā æolidē relinquēs in naue nigra, nō diuitias fugiēs, neq; opulentiā, neq; fœlicitatē ſed malā paupertatē quam Iuppiter hominibus dat, habitauit vero prope Heliconē. &c.

✣ Commaculo, Vide Maculo.

¶ Commalaſſo, as. Vide in dictione Malaſſo.

¶ Commēdo, as, ex cō, & mādo, tribus cōſtrui ſolet modis. Nā qn̄q; accuſatiuū tm̄ habet. Vale. Max. libro. x. Quapropter nō ludicrā artē cōmendauit. Qn̄q; vltra accuſatiuū conſtruitur cum alio accuſatiuo mediante apud & huiuſ. vt Cōmēdaui te apud prætorē. Et ſic ſumit̄ ꝓ laudo. Quandoq; poſt accuſatiuum iungitur datiuus, & ſignificat quaſi charꝝ quid cōmitto, ſed nō recedit a ſignificatione laudo. Semper em̄ fit cum charitate & laude eius qui cōmēdatur. Plaut. Quali ne amico mea cōmendaui bona? Probo & fideli & fido. Cice. Petis a me vt te q̄ diligentiſſime Bibulo commendem.

¶ Cōmēdatitiꝰ, a, um, qđ cōmēdari ſolet, vel id quo qs vel quid commendari ſolet, Cice. Et ſi ſtatueram nullas ad te litteras mittere niſi commendatitias.

¶ Cōmētaculū (inquit Feſt.) virga qua in ſacris vtebāt̄ ad ſacrificia ꝓgētes, vt a ſe obuios homines amouerent.

¶ Commentari frequentatiuū eſt a cōminiſcor, & ſignificat cogitare, agitare, tractare, mētionē facere, diſputare. Cic. in Læl. Quū in hortos. D. Bruti cōmētādi cauſa vt aſſolet veniſſemus, hoc eſt tractādi vel diſputādi. Idē Quę poteſt eē in vitio cōmētatio? ideſt cogitatio. Interdū ſignificat fingere. Interdū cōmētarium ſcribere.

¶ Commentum expoſitio, a con & mente quidā cōpoſitum & deductum volunt quū ſit cōmonitio mentis. Aliquando accipitur pro fictione, & tunc a cōminiſcor fit, Teren. Commentum non placet.

¶ Commētitiꝰ, a, um, ſignificat partim fictū & ad tēpꝰ cōmētū & excogitatū, partim nouū. Aug. lib. iiij. de ci. dei. Videtis ne igit̄, vt a phyſicis rebus bene atq; vtiliter inuētis nō ſit tracta ad cōmētitios & fictos deos?

¶ Cōminiſcor, a cō & mēte dictū eſt quū fingūt̄ in mēte q̄ nō ſunt, Seu magis a cō & miniſcor vnde & reminiſcor qđ eſt quū q̄ tenuit mens a memoria cogitādoq; repetuntur. Significatq; cōminiſci dicere, fingere, diſputare, tractare. Terē. in Hecy. Aliquid tuliſſe cōminiſcent̄ mali. ☿ Plau. Fac ſis cōmentus, id eſt memineris.

¶ Cōmētariū cōmētariꝰ & cōmētarij plurali numero ꝓ vna eadēq; ſignificatiōe ſumūt̄. ſ. ꝓ libris in qbꝰ nō late diffuſeq; res, ſed quo breuiꝰ poterāt explicāt̄ quū in his ſimpliciter & quaſi ꝑ capita deſcribūt̄. Cice. in Bru. Nō eſt oro ſed quaſi capita reꝝ & oronis cōmentarium paulo pleniꝰ. Sic Cęſaris cōmētarij dicūt̄ ī quibꝰ ad exequēdā hiſtoriā alijs videt̄ materiā ſubieciſſe. Vnde Sene. lib. iij. decla. Sine cōmētario nūq̄ dixit Seuerus Caſſius, nec hoc commētario cōtētus erat in quo nudæ res ponūtur. Hi autē ſi ſinguli fuerint cōmētariū vel cōmētarius vel liber dr̄, ſed ſi ex multis longiſq; tractatibus breuiora coaceruentur cōpēdia, cōmētarij etiā dici poſſunt, vel primꝰ & ſecūdꝰ cōmētariꝰ. Dr̄ etiā cōmētariꝰ vel commentarium vel cōmentaria pro auctorum expoſitione, Gel. Eſt adeo probi grammatici commentarius ſatis curioſe factus. Et iteꝝ. Nōnulli grāmatici qui cōmentaria in Verg. cōpoſuerūt. Idē Nr̄ Taurꝰ in primo cōmētarioꝝ quos in Gorgiā Platonis cōpoſuit ſcriptū reliquit, quidā etiā huiuſmodi cōmētū vocauerūt. ꝑterea cōmētariꝰ qn̄q; dr̄ cōmentator, hoc eſt qui cōmentariū ſiue commentum cōpoſuit. Ser. ſuper primo Geor. Superfluam mouent quęſtionem commentarij A cōmētarium fit diminutiuum commentariolum.

¶ Commeo, as, ex con & meo, q̄q̄ alij a cō & eo, is, cōponi velint. vn̄ remeare ꝓ redire. Eſt autē cōmeare vltro citroq; ire. Iſ̄ cōmeatꝰ deriuari dr̄. i. tp̄s quo ire & redire commode poſſit. Et cōmeare eſt ire ſeu ſe cōferre. Lactan. lib. iij. Quid ergo interfuit quo animo philoſophus ad meretricem famoſiſſimam commearet? Teren. in Hecy. Hic raro in vrbem commeat.

¶ Commeatus, us, licentia ſiue quod dicitur ſaluus conductus quem dat imperator militi, præpoſitus inferiori eundi quo velit, ad perſcriptū diē reuerſuro. Cic. ad Heren. Ille qui ad diē cōmeatus nō venit, ꝙ eū aquę incluſiſſent. Liuius lib. xxiij. Magna pars ſine cōmeatibꝰ dilabebatur. Aliquando accipitur pro cibarijs, ad alimoniā exercitus & reip. aut multitudinis alicuius, vel etiā priuatim. Sal. Si vincimus omnia nobis tuta erunt, commeatus abunde. Cice. pro lege Manilia. Iam commeatu & priuato & publico prohibemur. Aliquādo pro trāſitu multitudinis Apul. lib. viij. Sed cuneatim ſtipato cōmeatu difficultates tranſabiremus.

¶ Cōmemoro pe. cor. cōmonefacio, in memoriā reduco. Ci. ī Cato. Pythagoreorūq; more exercēdę memorię gr̄a qd quoq; die, dixeri, audiueri, egeri, cōmemoro veſperi. Hie. in eccleſiaſt. genitiuo iūxit, Sed in die tribulatiōis cōmemorabit̄ tui. Et cōmemorare dicere recitare narrare. Cic. Quæ nā ſit iſtiꝰ veteris quē cōmemoras Academicoꝝ & de finibꝰ bonoꝝ peripateticoꝝ ſētētia. Terent. in Phor. Quid ego nunc ea commemorem Demipho ſigillatim qualis ego in hunc fuerim.

¶ Cōmeto, as, pe. cor. cōmeo hoc eſt me cōfero. Næuiꝰ, Quū ad lupā noſtrā tā multi commetant lupi.

¶ Commœreo, totus vel in totum triſtor. Plau. in Epi. Neſcio ędepol quid tu timidus es trepidas epidice ita voltum videor videre commœruiſſe.

¶ Cōmereo cōmitto. Terē. in Phor. Si ſenſerit te timidū pr̄ arbitrabit̄ cōmeruiſſe culpā. Et cōmerere eſt meritare ſed in malū. Idē ī Hecy. Quę nūq̄ qdā erga me cōmerita eſt quod nollem, & ſæpe quod vellē meritā ſcio. Dona. Mereri bona commereri dicimur mala.

¶ Cōmilitones dicūt̄ q ſimul ſunt in militia. Cōmilitiū ipſa belli ſocietas. Sue. ī Cæſa. Nec milites ſuos ꝓ concione ſed blādiori noīe cōmilitones appellabat, tāq̄ & ipſe vnꝰ eſſet ex numero militū. Ita em̄ dicūt̄ cōmilitones ſicut & cōdiſcipuli. Iuſt. lib. v. Deīn cogitatiōe legū ſacraꝝ tn̄ vetuſti per tot bella cōmilitij orat miſereatur ciuium exulum. ☿ Apul. etiā cōmilitia, æ, vſurpat.

✣ Comminuo, Vide Minuo.

¶ Cōminꝰ pe. cor. ſignificat ſtatī ſine ītermiſſiōe. Ver. lib. j. Geor. Quid dictā iacto q ſemine comminus aruo.

¶ Cōminus etiā a loco propinquo, Vide in Eminus.

☿ Cōbino, as, pe. ꝓ. ſignificat, qđ ligua vernacula dicimus acobiare. Aug. in expoſitione pſal. Non cōbinata eſt cū electis eorū, & lib. viij. Cōf. Illic vt forte cōbinati ſpatiabātur vnū ſecū ſeorſū, & alios duos itidē ſeorſum pariterq; digreſſos. Hic Cōbinatio, quā Græci Epizeuxim vocant, quum in oratione eadem dictio ſine medio duplicatur. Verg. Me me adſum qui feci.

¶ Commigro, as, Vide in dictione Migro.

✣ Cammiſeratio, Vide Miſeror.

¶ Cōmito, is, aliorū fidei trado. Ter. Ouē lupo cōmiſiſti. Qn̄q; cōmittere eſt iniūgere aliquid faciendū & quaſi cōmendare, vt rex mihi hoc negociū cōmiſit. Quandoq; peccare. Vn̄ cōmiſſa dicūtur peccata. Aſco. Cōmiſſa dicūtur facta, cōtra volūtatē cōditoris. Quandoq; lo

ciare coniungere. Verg. Delphinũ caudas vtero cõmiſſa lupoꝝ, Qñq; donare relinquere. Cice. in Verg. acti. ij Is Calũniatores ex ſinu appoſuit q illã hęreditatẽ veneri Ericinę cõmiſſam eſſe diceret. Qñq; facere. Sal. Sempronia q̃ multa ſæpe virilis audacię cõmiſerat. Qñq; incipere. Verg. lib. v. Et tuba cõmiſſos medio canit aggere ludos. Sal. quibus dictis mox p̃liũ cõmiſere. Qñq; poteſtatẽ dare ſeu ꝑmittere & cauſam p̃bere, & in malã pͣtẽ. Sed hoc p̃cedẽte negatiõe & ſequẽte vt: vel quãobrẽ Teren. in Hecy. Nũq̃ tã dices cõmode vt tergũ meum tuã in fidẽ cõmittã. Cice. Nihil tibi eſſe cõmittẽdũ conſyderare debes quãobrẽ eorũ, quos laudas te non ſimilimũ prræbeas. Aliqñ etiã ſine negatione. Idẽ lib. ij. offi. Periculoſum ipſi eſt, tũ etiã ſordidũ ad famã, cõmittere vt accuſator nominet. Qñq; cõparare & in contẽtionẽ deducere cõfligere. Suet. in Cali. Nec ceſſauit ex eo criminari alterum alteri, atq; inter ſe omnes committere. i. in certamẽ mittere. Hiero. lib. ij. Machab. Rex cõmiſit cũ Iuda & ſuperatꝰ eſt. Proprie tñ ratiõe p̃poſitionis cõ ſignificat ſimul mittere, ſiue ſimul iũgere. Gel. Gordiũ nomẽ eſt vrbis quã Sãgariꝰ amnis interfluit, magna ex pͣte cingit fluctibꝰ, ſpeciẽ inſulæ p̃bet, ac niſi tenue diſcrimẽ obijceret maria q̃ nũc diuidit committeret.

❡ Cõmiſſurę iũcturę quales ſunt tabulaꝝ & aliaꝝ rerũ.

❡ Commitile compoſitum.

❡ Cõmitigo, as, pe. cor. ſignificat tũdẽdo deprimo atq; depono. Terẽ. ĩ Eu. Tibi vti cõmitigare videã ſandalio caput.

✣ Bommiſtor a commiſceo, Vide Miſceo.

❡ Cõmodũ pe. cor. fit a modo, & ſignificat vtile emolumẽtũ. Cuiꝰ cõtrariũ eſt incõmodũ ꝓ dãno. Cic. lib. ij. ad Heren. Cauſa eſt, q̃ induxit eũ cõmodorũ ſpe, aut incõmodorũ vitatione. Et infra. Hic accuſator in ſpe cõmodi cupiditatẽ oñdet aduerſarij, in vitatione incommodi formidinẽ augebit. Qñq; cõmodũ dr̃ bonũ aptũ cõueniensq; quaſi cũ modo & ratione. Incõmodũ malũ ineptũ atq; incoueniens. Sic commoditas & incõmoditas, commode & incommode ſumi poſſunt. Teren. in An. Nempe incõmoditas deniq; huc oĩs redit ſi euenerit (qđ dij prohibeãt) diſſentio. At ſi corrigatur quot cõmoditates vide. Principio amico filiũ reſtitueris tibi generũ firmũ & filię inuenies virum. Aliquando vtrouis modo accipi poſſunt, vt apud eundẽ in Hecy. Multa ex quo fuerint commoda, eius incommoda æquum eſt ferre.

❡ Cõmodꝰ, a, um, qđ eſt vtile, ſiue aptũ, a quo fit accõmodꝰ & incõmodꝰ. Amb. lib. Hexa. Nã q leuibꝰ accõmodꝰ eſt fit incõmodꝰ grauioribꝰ elemẽtis. Terẽ. ĩ An. Ego cõmodiorẽ hominẽ. &c. Cor. Celſus. Sed inter oĩa maxime cõmodũ eſt modice exercere. Plau. in Sti. diminutiuo vſus eſt, Pro opibꝰ nr̃is ſatis cõmodule nucibus fabulis ficulis. Inuenit etiã cõmodũ aduerbiũ, & ſignificat iã ſeu tũc id tp̃is, eo momẽto. Apul. Cõmodũ limen euaſerãt & fores ad priſtinũ ſtatũ integrę reſurgũt. Idẽ. Intuli me, eũq; accubãtẽ exiguo admodum grabatulo & cõmodũ cœnare incipiẽtẽ inuenio. ꝫ Idẽ lib. j. Igit ineſficaci celeritate fatigatꝰ cõmodũ veſpera oriẽte ad balnea ꝓceſſerã. Gel. lib. ij. Taurꝰ ſectatoribꝰ cõmodũ dimiſſis ſedebat ꝓ cubiculi foribꝰ. Cice. ad Atti. Cõmodũ diſceſſeras heri, quũ Trebatiꝰ venit. Qđ ſignificat vix, & tũc. Do. enarrãs illđ Terẽ. ex Phor. Id quũ hoc agebã cõmodũ aduerbiũ eẽ tp̃is dicit & tm̃ ſignificare. Idẽ alibi exponit. Cõmodũ huc aduenerat, ipſo eodem tp̃e.

✣ Commoditas a commodo nomine deducitur. Interdum aptitudinem quandam conuenientiamq; ſignificat Interdum vtilitatem. Cc.

❡ Cõmodo, as, pe. cor. vtile & cõmodũ facio, ſeu cõmoditatẽ præſto. Cic. ad filiũ. Cui ego quibuſcũq; rebꝰ poſtero libẽtiſſime cõmodabo, ſicut ecõtrario ĩcõmodo, moleſtus ſũ & noceo ſignificat. Terẽ. ĩ An. Magis a deo vt mihi ĩcõmodet q̃ vt obſeq̃t gnato. Cice. Cæſari. Quicqđ ei cõmodaueris erit mihi gratũ. Et cõmodare eſt mutuo dare, hoc eſt alicuius rei vſum ad tp̃s cõcedere. Cic. Dãdo & accipiẽdo mutuãdiſq; facultatibꝰ ac õmodãdis nulla re egemꝰ. Nec rei tm̃ mobilis cõmodatio dr̃, vt Vlp. exiſtimauit, ſed etiã ſoli. Plau. Quũ ędes pauperi cõmodaſſet. Cice. lib. iiij. ad Herẽ. ait cuidã ędes maximas ad nuptias cõmodaſſe. Et licet vt multi aſſerũt cõmodẽtur quę redduntur eadem numero & ſpecie, vt veſtis, equus liber, mutuentur quę nõ reddũt eadem numero, ſed ſpecie, vt vinũ frumentũ nũmi. Cice. tñ in Ver. acti. vj. Cõmodari vſus eſt ad ea quæ reddũtur ſimilia. Ait eñ. At publice cõmodaſti, non ſine magno, quidẽ ꝓuincię Sicilięq; detrimento, tritici medios ſexaginta, Sumitur non nunq̃ ſimpliciter ꝓ impẽdere. Hiero. de diuo Antonio. Auditioni etiã ſcripturaꝝ ſtudiũ cõmodabat, vt nunq̃ ex eius anima laberetur. Hinc fit accommodo.

ꝫ Commodata res proprie intelligitur ſi nulla mercede accepta vel conſtituta vtenda res data eſt. Nam commodatum debet eſſe gratuitum.

❡ Cõmodatariꝰ, ſiue cõmodo, onis, q cõmodatũ accepit. ꝫ Cõmoneo, es, pe. cor. idẽ qđ admoneo, es, qđ aliqñ cõſtruit cũ genitiuo. Quin. Grãmaticos ſui officij cõmonemus. Plin. in Epiſt. Rei admoneor.

❡ Commertium, eſt, libera commeandi cõtrahendiq; facultas ab ijs qui merces vltro citroq; conuehunt. Aliter commercium eſt viciſſitudo dandi & accipiendi. a cõ & merces, mercium cõmutatio quæ victus cauſa inuenta fuit, vt inquit Pli. Sueto. In tibe. Strenaꝝ commertiũ ne vltra calendas. Ianuarias exerceretur. Accipitur & ꝓ vſu & conſuetudine. Suet. in Clau. Gratam ſibi prouinciam ait comunium ſtudiorum commertio.

❡ Comœdia cũ œ diph. ἀπὸ τῆς κώμης. i. a vico & ᾠδῆ cãtilena, genus poematis, qđ in initio in vicis iuuenes q̃ſtus gr̃a cãtare ſoliti eſſent crebro cõuenientes. Comœdia eo cõfecta credit, vt affectus noſtros moderemur in alienis perſonis expreſſamq; imaginẽ noſtrã vitæ quotidianę videremus. Eſt autẽ poema in quo humiles fere perſonę inducũt & amores virginũq; raptus deſcribũt. Huiꝰ nois pe. cor. apud Latinos acuitur gręcis. Suidas κωμῳδίαι, ὕβρεις, διασυρμοί, ἐμπαίγματα καὶ κωμῳδὸς ὁ ταῦτα πράττων, ✣ Id eſt Comœdię, contumelię, detractiones, ludibria, & comœdus has faciens.

❡ Comoedus, qui repreſentat comoedias ſicut Calliopius. Comicus qui componit vt Terentius.

❡ Comoedice, aduerbium ſignificat manſuete ſuauiter ſicut tragoedice crudeliter. Plautꝰ, Euge abſtitit & dulce & comoedice.

❡ Comoedior, diaris, ſignificat ridiculę ac loquaciter loquor.

❡ Commotriæ. ſubminiſtrie, & ornatrices, Romę qdẽ, vt Feſ. ait. ſex veſte ſacerdodes conſtitutę ſunt, vt populus pro ſua quaq; parte haberet miniſtrã ſacroꝝ, qa ciuitas Romana in ſex eſſet diſtributa partes, hinc & inſtrumentum muliebre Commotrium apud Iul. Pol.

✣ Commoneo, Vide Moneo.

✣ Commonefacio cõmoneo, cuiꝰ paſſiuũ cõmoneſio.

✣ Commordeo, Vide Mordeo.

✣ Commorior, Vide Morior.

✣ Commoror, Vide Moror.

❡ Commoueo, es, pe, cor. perturbo. Terẽ. Cõmoui hominẽ. Interdũ ſignificat ꝓpoſito deflecto, & qđ volo ꝑſuadeo, Cice. Viſi ſumus ſenatũ cõmemoratione tuæ voluntatis erga illum cõmouere. Interdũ lædere. Cõl. lib. ij. Ne in radicem maiore nixu vomis impactus cola cõmoueat, Interdum recedere. Cicer. Tyro. Tu & cura vt valeas, & te iſthinc ne temere commoueas.

❡ Cõmunis ex cũ, & munis qđ eſt munus, quaſi cũmunere, ſicut immunis ſine munere. Ille autẽ cõmunis dr̃ q omniũ eſt, quaſi omnibus conſentiens, a quo communitas, & aduerbiũ cõmuniter, pro quibus veteres munitas & muniter vſurparunt. Siquidẽ apud veteres munes, & munifici nõ a largitiõe q̃ ignota erat dicebantur, ſed ita

appellabãtur cõſentiẽtes ad ea q̃ amici vellẽt. Pacu. nã qui tã largitio multis ignota erat munificꝰ nemo putabat niſi pariter volẽs. Lucil. Munifici comeſq; amicis nr̃is videamur viri. Dicimꝰ autẽ hoc eſt cõmune oĩm & oĩbꝰ. Et hoc eſt cõmune mihi tecũ vel cũ cæteris.

ꝫ Sumitur etiã cõmune ꝓ immũdo, vt in actibꝰ apoſtoloꝝ. Cõmune & immundum non intrabit os meum.

✣ Cõmunes animi cõceptiões vocãt q̃ oĩa tãq̃ vera & indubitata ꝓfitẽtur, vt oĩne totũ maiꝰ eſt ſua parte. Cc.

✣ Communes dies ad emendationem infauſti ominis dicti ſunt, qui veluti infœlices ad omnia cauendi ſunt, prius atri dicti. Cc.

ꝫ Communia verba ideo dicũt, quia cõmuniter ſimul tenẽtur ſub vno ſono actiuũ, & paſſiuũ quo modo in nominibus genus cõmune dicitur, quod & maſc. & fœ. ſub vno ſono tenet, vt ſacerdos, canis homo.

❡ Communico, as, pe. cor. ex cõ & munnico cõpoſitũ eſt. Munico autẽ a munis fit. Et eſt cõmunicare ꝑticipare qñ qđ eſt aut eſſe poteſt priuatim fit vniuerſoꝝ. Sal. Alienũ ſuis rationibus exiſtimans videri cauſſam ciuiũ cum ſeruis fugitiuis cõmunicaſſe. Per trãſlationẽ ſignificat coinquinare, vt eſt Quod procedit ex ore, hoc cõmunicat hominẽ. Nã populus Iudæoꝝ partẽ dei ſe eſſe iactitãs cõmunes cibos vocat quibus cęteri vtũtur homines, vt ſuillam carnẽ, oſtreas, lepores & huiuſmodi animãtia q̃ vngulas non findunt nec ruminant nec ſquamoſa in piſcibus ſunt. Vnde in actibus Apoſtolicis ſcribitur. Quod deus ſanctificauit tu commune ne dixeris. Commune ergo quod cæteris hominibus patet, & qđ non eſt de parte dei pro ini mundo dicitur.

✣ Communio. Vide Munio.

❡ Cõmuto, as, pe. pro. ſimul vel cõtra, vel totum ſimul muto, quod fit cũ vna res ꝓ alia dat. Et ille cõmutat qui alteri qđ habet cõcedit, vt aliud qppiã aſſequat. Amb. Raro q̃uis excelſa virtꝰ futuris cõmutat pręſentia. Commutare autẽ verba eſt altercari & iurgia habere. Teren. in An. Nunq̃ hodie tecũ cõmutaturũ patrẽ vnũ eẽ verbum. Et cõmutare verba eſt ꝓ bonis dictis mala ingerere. i. iracundia in maledicta compelli.

✣ Inde commutabilis & hoc commutabile.

❡ Compago & cõpages pe. pro. vtroq; modo ꝓ cõiunctione & cõpoſitione. Ouid. Atq; ita diſparibus calamis compagine cæræ Inter ſe iunctis nomẽ tenuiſſe puellæ Pacu. Saluete geminę mei compages ſanguinis.

❡ Compagino, as, pe. cor. coniungo, copulo, ꝙ pagines ſimul iunguntur. Auguſt. Vt autem ſimus membra eius, vnitas nos compaginauit.

❡ Compar idem eſt qđ par. Liui. Cõparẽ cladẽ ad Aegetis inſulas Carthaginẽſiũ prælio nauali acceptã, qua fracti Sicilia ac Sardinia ceſſere, Cõpar etiã dr̃ ſociꝰ ſeu equalis. Hie. lib. ij. Reg. Appræhẽſoq; vnuſquiſq; capite cõparis ſui, defixit gladiũ in latus cõtrarij & cecide runt ſimul. Rhetores cõpar id eſſe dicũt qđ duabus aut pluribus ſententijs breuibus, & inter ſe paribꝰ exigit.

❡ Comparo, as, p. cor. ſignificat adæquo. Terẽ. in Eu. Haud ne cõparãdꝰ hic quidẽ ad illũ eſt. Itẽ cõſtituo ad apto. Amb. libro. j. Offic. Ita te cõpara vt quaſi puer iniuriam nõ teneas, malitiã nõ exerceas. Itẽ pręparo. Ci. in Verg. Acti. ij. Vt erat inter ſuos copioſos, cõuiuiũ cõparabat. Itẽ do. Idẽ ibi. et oĩ gemitu acdolore certa merces cõparabat. Itẽ ſocio coniũgo. Plau. in Aſi. Pręhẽde auriculis cõpara labella labellis. Itẽ cõpono machinor. Siſen. lib. iiij. hiſt. Eos qui hoc malũ publicũ clãdeſtinis conſilijs comparauerint. Et cõparare emere, licet Hie. cõtra Rufi. inueniri neget. Sed nemo eſt qui incuria nõ aliquando labatur, vt verũ ſit quod Horat. inquit. Qñq; bonus dorminat Homerus. Cato de re ruſt. Pędium quũ cõparare cogitabis, ſic in animo habeto. Liui. libro ij. Annonę in primis habita cura & ad frumentum comparandum miſſi, alij in Volſcos, alii Cumas.

✣ Compareo, Vie pareo.

❡ Cõparatiuꝰ, a, ũ, qđ adęquat. Vñ dicimꝰ cõpartiuũ gradũ, cuiꝰ ꝓpriũ eſt ſuperare poſitiuum in ea qualitate quã obtinet, licet quandoq; pro poſitiuo ponat. Fit autem comparatio, vt docet Priſc. ad vnum, vel ad plures tam ſui generis q̃ alieni, q̃uis Græci honoris cauſſa ſuæ gentis magis, q̃ ratione veritatis dicant nõ poſſe ad multos ſui gñis fieri cõpartionẽ. Sta. lib. viij. Theb. Sed pectora flectas, Et melior ſis quæſo deis. Vale. Maxi. lib. iiij. Idem ſentit Fabricius Licinius honoribus & authoritate omni ciue tp̃ibus ſuis maior Et lib. vj. Tertium te importuniorem ſuperioribus habere cœpimꝰ rectorẽ. Comparatiua & ſuperlatiua quę a præpoſitionibus veniunt, pręter ſuam conſtructionem ablatiui & genitiui, aliquando accuſatiuo iungũtur. Cice. ad Octa. Proprius vrbem. Sal. Proxime Hiſpania Mauri ſunt.

ꝫ Conſiderãdũ vero (vt Aug. ait) cõparatiuũ gradũ non ſemper quod añ poſitũ eſt augere, Sed aliqñ cõtrario ſuperferri, vt apud Apoſtolũ ad Hebręos, quũ loqueretur de bñdictione terrę, quę accepta pluuia fructum reddit, deinde ſubiecit. Proferens autẽ ſpinas & tribulos reproba, & maledictioni proxima eſt, cuius finis in exuſtionẽ quod ne illis quibus loquębatur optaſſe videretur. Confidimus autem, inquit de vobis fratres chariſſimi melio ra & hærentia ſaluti.

ꝫ Cõpactũ dr̃ qđ inter aliquos cõuenit. Plautꝰ. Rẽ de cõpacto geris, i. ex eo quod inter ſe conuenerant.

❡ Compaſco, is, ſimul paſco. Vnde cõpaſcuus ager, q relictus eſt ad paſcendum communiter vicinis.

❡ Cõpeſco, is, cõpeſcui, quaſi eodẽ paſcuo contineo.

❡ Cõpedes pe. cor. a ſingulari cõpes, qđ nõ eſt in vſu vinculi genus eſt, cuius arctura, rei cuſtodiũt, a cõpedio is, qđ ex cõ & pedio cõponitur, & eſt tã maſc. q̃ fœ. ge. Hiero. in Hiere. Aggrauauit compedem meum. Genera compedum ſunt numellę, boię, pedicæ, neruus.

ꝫ Cõpedio, as, occido. Augu. ſuper Leuit. Solet & vulgo apud nos dici cõpediauit illũ qđ eſt occidit illum.

❡ Combam Sabini vocãt, quam militares lecticam,

✣ Combira inſula, quæ nunc Rhodos appellatur. Cc.

❡ Cõburo. is, pe. ꝓ. ex cõ & vro, b interpoſita, ſignificat ſicut ſuũ ſimplex, vel ſimul cũ alijs vro, licet qñq; ꝓ conſumo ponatur, vt eſt illud in veteri teſtamento. Videbat ꝙ rubus arderet, & non combureretur.

❡ Comedo, is, & comedo comes, eſt Plaut. in Tri. Qđ ebibit quod comeſt quod facit ſũpti. Cice. Sed ad extremũ pollicet prolaturũ ſe, quæ comeſt. Supinũ comeſum & comeſtũ. Sal. Comeſa matrimonia comeſa patina.

ꝫ Aug. in manuali paſſiuum protulit. Quotidie (inquit) comedetis & ſemper integer manes.

✣ Comedim pro comedam ſcripſerunt veteres.

❡ Comedo, onis, & comedus, edi, pe. co. q bona ſua cõſumit. ❡ Comparco, Quære parco.

❡ Cõpeditꝰ, a, um, pe. ꝓ. a cõpedio fit, & ſignificat qđ compedibus illigatum eſt. Var. Domum intro, & pedes corrigijs cõpẽdio. Hiero. ad Rufinũ ad linguã tranſtulit Compeditã putas linguã eius, & inextricabilibus nodis ligatam vix in humanum ſonum erumpere.

❡ Compello, is, puli. ſum, cõſtringo. Hierony. ad Helio. Vt hęc tibi frater dixerẽ cõpulit me tua dilectio. Et cõpellere eſt ſimul iũgere. Plau. in Aſi. Quę volet faciemus, qui hoſce amores noſtros diſpulſos cõpulit. Qđ & de animalibus brutis dr̃, quũ in vnũ locũ vel diuerſa aut diuerſorum animalia congregãtur. Vergil. Cõpulerantq; greges Corydon & Thyrſis in vnũ. Proprie vero eſt ſimul pellere collidere. Vñ cõpulſo qđ eſt ſępe collido Col. lib. j. Eadem quę ſemper mare conſpicit compulſatur ac fluctu conſpergitur.

❡ Compulſo. as, Vide in dictione compello, is.

❡ Cõpello, as, ad aliquẽ loquor, Virg. li. ij. Vltro flens ipſe videbar. Cõpellare virũ. Aliqñ infamo, accuſo Sueto. in Cæſa. Eodem modo Nonium quæſtorem. ꝙ compellari apud ſe maiorem poteſtatem paſſus eſſet.

✠ Compendo. Quære pendo.

℄ Cõpẽdiũ a cõpẽdo, quod in vſu non eſt, quũ tñ compenſo eius frequẽtatiuũ inueniaẗ, ꝙ ima cõpẽderet. Et eſt id qđ parſimonia quadã ſeruamꝰ, ſicut ecõtrario diſpẽdiũ, qđ vel incuria, vel ĩmoderatiõe diſpẽdimus. Pli. Bubulas carnes caules caprifici magno lignoꝝ cõpendio percoquũt. Idẽ magno id lignoꝝ diſpendio fit addito ſale. Nã percoqui integro die vix poſſunt. Cõpẽdiũ dr̃ etiã vtilitas, lucrũ. Et diſpẽdiũ dãnũ. Tibul. Nec vagus ignotis repetens cõpẽdia terris. Preſſerat externa nauita merce ratem. Cic. lib. iiij. ad Heren. Duæ res ſũt quæ poſſunt hoĩes ad turpe cõpẽdiũ cõmouere inopia atq; auaritia. Et cõpẽdiũ breuitas, in qua tñ vtilitas ſit, quales ſunt libri in quibus breuiter materia colligiẗ. vñ Plau. in Mili. Quã potes tã verba cõfer ad cõpendium Vñ & cõpẽdij via, breuis via dr̃. Hiero. lib. ij. Reg. Currens Achimas per viã compendij tranſiuit Cuſi.

☧ Compendifacio, duo ad compendiũ, id eſt breui vtor oratione, apud Plaut.

℄ Cõpẽdioſus, a, um, quod eſt valde vtile. Colu. libro. j. Quod & per partes nonnunq̃ dãnoſum eſt in ſumma tñ fit cõpendioſum. Interdũ dicitur valde breue, ꝙ ea quę ſimul penduntur celerius expediantur.

℄ Cõpẽdiariꝰ, a, um, breue & ſummũ ſiue optimũ Cic. li. ij. offi. Præclare Socrates hãc viã ad gloriã proximã & quaſi cõpendiariã dicebat eſſe, ſi quis ita ageret, vt q̃lis haberi vellet talis eſſet.

℄ Compenſo, as, quaſi ſimul pondero retribuo. Hiero. in prolo. Amos. Sterilitas terræ compenſatur pecorum multitudine. Valerius Maximus, Tarditatem ſupplicij grauitate compenſat. Modeſt. Compenſatio eſt debiti & crediti inter ſe contributio.

℄ Cõperẽdino, as, pe. cor. ſignificat ĩ lõgũ de die in diẽ differo. Hiero. ad pauli. Quo detẽtꝰ opere implere non potui qđ ꝓmiſerã tibi, & Danielẽ noſtrũ rurſus cõperẽdinaui. Inde cõperẽdinatio, q̃ eſt ſicuti docet Aſco. ab vtriſq; litigatoribꝰ inuicẽ ſibi denũciatio in perẽdinum diẽ. Nã quũ rẽ aliquã agerẽt litigatores, & pœna ſe ſacramenti peterẽt, poſcebãt iudicẽ q dabaẗ poſt trigeſimũ diẽ. Quo dato inter ſe cõpetẽdinũ, vt ad iudicẽ venirẽt, denũciabãt. Quo cũ eſſet vẽtũ anq̃ cauſa ageretur quaſi per iudicẽ rẽ exponebãt. Quod ipſum dicebatur cauſę cõiectio, quaſi cauſę ſuę breuis coactio. Cicero in Verg. actio. iij. Vt his ludoꝝ diebꝰ interpoſitis nemo iſtũ cõperẽdinatũ iudicaret. Dies cõperẽdinaria dicebatur iudiciũ, in diẽ tertiũ cõſtitutũ. Dies cõperẽdini, quibus vadimoniũ iubere licet, vt inquit Macrobius.

℄ Cõperio & cõperior depo. differũt authore Diomedę, ꝙ cõperiri eſt ex opinione colligere, & ꝓ explorato cõpertũ habere. Sal. in Iugu. Sed ego cõperior Bocchũ magis punica fide. Cõperire ab alio cognoſcere. Cõptũ eſt mihi. & exploratũ eſt mihi, hoc eſt ꝑ inueſtigationẽ.

℄ Compernes dicuntur homines genibꝰ plus iuſto cõiunctis, vel qui longos habent pedes.

℄ Cõpeto, is, pe. cor. ſignificat honorẽ vel cõiugiũ vel quoduis aliud aduerſus aliũ peto, quaſi ſimul peto. Vñ cõpetitores dicti ſunt. Et ſic actiuũ eſt, Aliqñ cõpetere eſt par eſſe, cõtingere, cõuenire, vt eſt apud Hiero. Poſſide agrũ meũ, quia tibi cõpetit hęreditas. Vñ in eſtimatione reꝝ dicimꝰ, hoc illi cõpetit. Sene. Nihil ei magis cõpetebat. Col. lib. ij. Nec oĩno cũctabimur, quo minus ſub tectũ cõgeraẗ, vel ſi nõ cõpetet, vt aut in villã fœnũ portetur, aut in manipulũ colligaẗ, certe ĩ metas extrui cõueniet; Hic cõpetet capiẗ ꝓ ſufficiet. Hinc cõpetentia pro conuenientia. Gel. lib. j. Cõpręhenſa autẽ menſura Herculani pedis ſecũdũ debitã mẽbroꝝ oĩm cõpetentiã modificatus eſt. Accipitur etiã quãdoq; competere pro conſtanter valere. Sal. lib. j. Hiſto. Si vero quaſi formidine attonitus neq; animo neq; auribus, aut ligua competeret. Et ſic eſt neutrum.

℄ Cõpita pe. cor. dicũẗ loca, quæ petunt homines per diuerſas vias. Sunt enim quadriuia. ꝙ quaſi in vnum petunt locum, Vel a coeundo, ꝙ multę viæ in vnũ coeãt. Vel a compotando, ꝙ ibi ruſtici ſacrificare ſolerẽt. Oui. Seruet vt in ternas compita ſecta vias. Vñ cõpitalia feſta quę in compitis peragebant, & compitalitius dies in quo compitalia celebrabantur. ☧ Quoꝝ inſtitutio a ſeruio tullio incepit. Ferũt eñ regnãte Tarquinio priſco ĩ foro cõparuiſſe genitale e cinere maſculini ſexus eamq; quę inſederat ibi Tanaquillis reginę ancillã Ocreſiam captiuã conſurrexiſſe grauidam. Ita Tullium natũ q regno ſucceſſit, inde & in regia cubanti puero, caput arſiſſe viſum, creditumq; laris familiaris filium. Ob id cõpitalia & ludos laribus primum inſtituiſſe.

℄ Cõpilo, as, pe. pro. vndiq; ſurripio. Vñ compilare & expilare hęreditatẽ dicimus. i. fraudare & deripere. Et cõpilati dicũtur furtũ paſſi, ꝙ q e domo ſupellectilẽ detrahunt æquare & cõplanare oĩa videaẗ. Hora. Ne me cõpillaſſe putes criſpini ſcrinia lippi. Dictũ a πίλῳ qđ ẽ complano, non a pilis vellẽdis, cuius prima corripiẗ. Interdũ compilare eſt cogere, & in vnum cõdere. Inde cõpilatores qui multa in vnum cogunt.

℄ Cõpingo, is, cõtrudo. Plau. in Amp. Quid faciã nũc ſi tres viri me in carcerẽ cõpegerint. Interdũ cõpono, cõiũgo. Hiero. De quoꝝ vitis moribuſq; mirificis quæ luculenter ipſe cõſpexi libellũ cõpegi. Idẽ in Eſaia. Argẽto & auro decorauit illud, clauis & malleis cõpegit vt non diſſoluaẗ. Verg. Eſt mihi diſparibus ſeptẽ cõpacta cicutis Fiſtula, Vñ incõpactũ diſiũctũ male cõpoſitum. Et ſic cõponitur ex cõ & pãgo. Poteſt etiã eſſe cõpoſitũ a pingo. Lactã. lib. vij. Vt ſummã illã, q̃ cõtinet vniuerſa, & cõpingerẽt, & adimplerẽt. Hiero. in prolo. lib. Regum. Deinde ſubtexũt Sophin. id eſt iudicum librũ, & in eodẽ compingunt Ruth, hoc eſt immittunt.

✠ Complaceo. Quęre placeo.

℄ Complaño, as, pe. ꝓ. Quęre in dictione plano.

℄ Cõplector ſimul vel in totũ amplector cõtineo. Ter. in An. Accurrit, mediã mulierẽ cõplectiẗ. Cic. ꝓ Roſcio Quo vno maleficio ſæcula oĩa cõplexa eſſe videantur.

℄ Cõplector te amore ſignificat amo te. Et ſine ablatiuo. Cic. Curioni. De. T. Annio tñ tibi polliceor te maioris animi erga te ſi cõplecti hominẽ volueris habiturũ eẽ neminẽ. i. amare dẽfẽdere. Cõplector cogitatione cogito. Cõplector aĩo, cõſydero. Cic. in Cato. Etẽm cũ cõplector oĩo quatuor reperio cauſas, cur ſenectꝰ miſera eſſe videaẗ. ✠ Cõplex ꝑticeps ſceleris, & q in eodẽ crimine veluti complexus eſt, a complectendo. Cc.

℄ Cõpleo ex cõ & pleo, ſignificat ad ſummũ ſeu vndiq; ĩpleo. Gel. Vẽtus a latere ſęuiẽs nauẽ vndis cõpleuerat. Reperiẗ etiã ſine ablatiuo. Cic. lib. vj. de repu. Quis eſt q cõplet aures meas tãtꝰ & tã dulcis ſonꝰ? Per tranſlationẽ complere ponitur pro viuere finire. Idẽ in Cat. Leontinus Gorgias centum & ſeptẽ compleuit annos. Hiero. Nec dũ verba cõpleuerat. Interdũ ꝓ ſupplere, ꝑficere, integrare. Salu. Duas legiones inſtituit, cohortes pro numero militum implet, ſed omnino ex græco venit. πλέος γὰρ λέγεται καὶ πλέως καὶ πλείων.

℄ Complico, a quo complicatio. Quære plico.

℄ Complodo, is, pe. pro. Vide in dictione explodo.

℄ Compluries aduerbium factum ab eo quod eſt cõpluria ſignificat ſępe. Cato. Contumelias mihi dixiſti compluries. Complura. Vide in dictione plus.

℄ Compluuium a pluuia dicitur quo de diuerſis tectis a qua pluuialis in eũdem defluit locum.

℄ Cõpluuiatę vineæ dicũẗ q̃ quadruplici ordine perticarũ inſtructę ſunt a cauis ædium compluuijs.

℄ Cõpono, is, pen. pro. ſimul pono cõiungo. Ver. Cõponẽs manibuſq; manꝰ, atq; oribꝰ ora. Aliqñ cõponere ẽ diſponere, cõſtituere, quaſi ſimul ponere. cõponere eĩ & ædificare reciproce dicuntur. Cõponuntur ſiquidem orationes, ędes ędificãtur. Et tñ dicũtur ædificari orones, ędes componi. Verg. libro. iij. q̃ tuta poſſis vrbem cõponere terra. Qñq; cõponere cõparare dicimus, qm̃ quę cõparantur iuxta ſe ponuntur. Salu. Vbi Metelli dicta cũ factis cõponit. Verg. in Buco. Sic paruis cõponere magna ſolebã. Qñq; ornare. Idẽ lib. iiij. Georg. Dulcis cõpoſitis ſpirauit crinibus aura. Nã cõpoſitio ornatũ facit. Qñq; colligere. Cic. in Verg. Si ab iſto libro quẽ tibi magiſter ludi neſcio quis ex alienis orationibꝰ cõpoſitũ dedit. Qñq; reficere, recreare. Verg. Vix defeſſa ſemel paſſus cõponere mẽbra. Qñq; lenire. Ambro. lib. Offi. Cauere debemꝰ ne in perturbationẽ prius incidamus, q̃ animos noſtros ratio cõponat. Qñq; finire, claudere. Verg. Añ diẽ clauſo cõponet veſper olympo. Qñq; cõcordare. Plaut. in Curg. Si poſſum hęc inter vos cõponere. Qñq; cõpoſito redimere. Sal. lib. j. Hiſto. Quũ leones & vinarij, lanij, quoꝝ præterea vulgꝰ ĩ dies vſũ habet, prętio copoſiti, hoc eſt facta precij redẽpti cõpoſitione. Qñq; cõuenire, paciſci. Plin. Nihil nõ cõpoſito fecimus, pactum ſeruauimus. Quandoq; fingere ſimulare. Sal. Non ſunt compoſita mea verba, parui id facio ipſa ſe virtus ſatis oſtendit Plaut. Quas iſte fabulas cõpoſuit. Hic fit cõpoſito, quod ſignificat ex pacto dedita opera. Et ponitur ſine præpoſitione. Non enim dicimus ex compoſito. Terentiꝰ in Phormi. Compoſito factum eſt, quomodo hanc amans habere poſſit ſine dote.

℄ Compoſito modo ſtructuram, modo ornatum, modo pactum ſignificat.

℄ Cõpos dr̃ qui habet vel aſſecutus eſt aliquid. Valer. Maxi. lib. j. Imperatores compotes victoriaꝝ. Plaut. in ca. Atq; ita me rex deoꝝ atq; hominũ faxit patrię compotẽ, ideſt obtentorẽ, Impos qui nõ poteſt aliquid Cõpos animi. i. cõpetẽtis animi, vel qui habet ſanũ animũ Impos animi qui animi ſui potẽs nõ eſt. Leo papa Fandi impotẽ dixit, qui fari nõdũ poſſet. Sal. Neq; animo aut lingua ſatis cõpos, quũ de amẽte Septimio loquereẗ Teren. in Adel. Vix ſum cõpos animi, ita ardeo iracundia. Plaut. in Caſ. Eripite iſti gladiũ, q̃ ſui eſt impos animi. Sic cõpos voti, & impos voti. Cic. Nã quomodo victores dicimus voti cõpotes qui qcq̃ volũt faciũt. Sic victos ecõtrario voti impotes, q nõ poſſunt facere qđ volunt. Quidã intelligunt cõpotẽ cõpoſitũ animũ, & tã in bonã q̃ in malã partem. Plaut. in Epi. Cedo malũ accipe ęrũnaꝝ & miſeriaꝝ cõpotẽ, i. qui ſimul tecũ ęrũnas & miſerias habet. Sũt autẽ cõpos & impos gñis cõmunis cõpoſita a pos, nõ a potis, vt voluit Seruiꝰ, licet pos nõ ſit in vſu, ſed potis. Non eñ dicimꝰ cõpotis & impotis in nominatiuo, quũ tñ ſic dicẽdũ eſſet, niſi pos inueniretur, vñ & poſſum & poſſideo. Nã poſſum ex pos & ſum cõponiẗ. poſſideo ex pos & ſedeo, mutatione e in i. Pos autẽ idẽ qđ potẽs, vt ſic, poſſum, potẽs ſum, poſſideo, potẽs ſedeo. Eſt igr̃ potis genitiuꝰ a pos licet loco nominatiui ponaẗ. Perſiꝰ, Et potis eſt nigrũ vitio pręfigere thita. Virg. nec potis Ionios fluctus æquare ſequẽdo. Nec pote in neutro gñe vt voluit Priſcia. inuenitur quia cõpote & impote nuſq̃ inueniuntur, neq; in plurali cõpotia & impotia. Potis tñ neutro gñe legiẗ apud Teren. in Phor. vbi ait, Adoleſcẽs primũ abs te hoc bona venia peto, ſi tibi placere potis eſt, vt reſpondeas mihi. Potis eſt ꝓ poteſt, ſiue poſſibile eſt capiẗ, cui ſubintelligitur iſtud pro nominatiuo, vt reſpõdeat potis neutri gñis quod ſumiẗ pro poſſibile, & verbũ ſuũ habet eſt, vnde regitur. Qđ autem Perſius dicit, Qui pote vis dicam nugaris, quum tibi Calue pinguis aqualiculus ꝓpẽſo ſeſquipede extet. Pote pro potis accipitur metri cauſa. Similiter Propertius, Qui pote quiſq; in ea conterat arte diem. Iungitur qñq; cõpos cũ ablatiuo, vt apđ Liuiũ lib. iij. Prædaq; ingẽti cõpotẽ exercitũ ſuis etiã rebꝰ recuperatis, quæ populatione agroꝝ amiſſæ erãt, reducit. Quo in loco cõpotẽ quaſi affluentem & lætum ſignificare puto, ſæpius tamen genitiuo iungitur.

✠ Compoto, Vide poto.

✠ Comprędes appellantur eiuſdem rei reſponſores.

✠ Compræhendo. Vide præhendo.

℄ Comprimo, is, pe. cor. ſimul premo, vt vuæ comprimuntur, quo vinũ effluat, Itẽ cohibeo cõtineo. Terẽ. in Heau. At tu tibi iſtas poſthac cõprimito manꝰ, Plau. in Amphi. Ego tibi iſtã hodie ſceleſte cõprimã linguam. Itẽ vitio. Mar. Villica vel duri cõpreſſa eſt nupta coloni Incaluit quoties ſaucia vęna mero. vñ cõpreſſus, us, & cõpreſſio ꝓ coitu. Plau. Nũc ad amicã decimo die Athenas viſo, quam grauidã hic reliqui compreſſu meo. Idem dulces amantium compreſſiunculæ.

✠ Comprobo. Vide probo.

✠ Compromitto. Vide promitto.

℄ Compungo totum pungo, ferio. Amb. libro. j. Offic. Repetebat filius appellationem paternam, compungebaẗ paterna viſcera, ſed non minuebat deuotionem. Vide in dictione pungo. Hinc compunctio, quę aliquando ſignificat animi habitum pertinacẽ ad malum & immutabilem, vt apud Apoſtolum.

☧ Compunctus, ſignatus. Cic. lib. ij. Offi. Compunctum notis Treijcijs diſtricto gladio iubebat anteire.

☧ Compſotes, pe. prod. latine dicitur artificioſiſſimus.

℄ Cõputo, as, pe. cor. ſimul puto. Qđ & ad arbores, & ad mẽtẽ referri põt, quũ ad mẽtẽ referẗ ꝓ exiſtimo ſiue iudico accipi põt. Amb. Infãtia qdẽ cõputabaẗ in annis, ſed erat ſenectus mẽtis immẽſa. Et cõputare connumerare, ſiue quod vulgo dicitur cõputũ facere. Hieron. ad Dama. Cõputa ergo a Phares vſq; ad Naaſon, & inuenies gñationes quinq;. Idẽ ad Paulinũ, Quicquid inſumptus de tuo tuleris, pro lucro cõputa. i. pone, vel habere te reputa. Lactant. lib. iij. Eãq; hominũ ſapientiam pro ſumma ſtultitia cõputat, ideſt ponit. ἐλλογεῖν, δ' ἐλογίζομαι καὶ λογιστὴς καὶ συμψηφίζω μεταφορικῶς λέγεται, ✠ Græce λογίζομαι, Id eſt computo, conſidero, & λογιστὴς computator, & decerno metaphorice dicitur. ☧ Interdũ ꝓ imputare, Plaut. in Mer. Computat vxor, ideſt imputat.

℄ Con & cũ idẽ ſignificãt. Sed cũ fere ſeparata, cõ vero ſemꝑ cõpoſita reperiẗ, & ſignificat ſimul, vt coniũgo Interdũ cõtra, vt cõtẽdo. Interdũ valde: vt cõcrepo. Et eſt ſciendũ, ꝙ qñ cõponiẗ cũ dictiõe a vocali, vel ab h, incipiẽte ſemper n abijciẗ, vt coapto, coapoſtolus coerceo, cohortor, cohibeo. In comedo n mutatur in m, In cogo n & a tolluntẗ. Qñcũq; cõponiẗ cũ b m, & p tranſit n in m, vt combibo, commoueo, comparo. Cũ c vero d f g q ſ n t i & u cõſonãtibꝰ manet n integra, vt concurro, condo, confugio, congero, coniecto, conquiro, cõſequor connecto, contineo, conuenio, in reliquis n mutatur in ſequentem literam vt colligo, colluuies, corrigo.

✠ Concameratum, Vide camerate.

✠ Cõcateno a verbo cateno qđ ſignifi. ligo, ĩuoluo. Cc

℄ Cõcauũ ſinuoſum vacuũ, a cauo, vñ cõcauitas. Cc.

℄ Concerno, is. Vide in dictione cerno.

℄ Cõcedo, is, pe. ꝓ. ꝓ do, ꝑmitto. Terẽ. in Adel. Hui metuiſti nũc, ſi de tuo iure cõceſſiſſes paulũlũ Ci. in Verrẽ. actio. ij. Da mihi hoc, cõcede qđ facile eſt. Aliqñ cõcedere eſt recedere. Terẽtiꝰ in Hecy. Hic video me eſſe inuiſam immerito, tp̃s eſt cõcedere. Aliqñ ire reducere & ſe retrahere. Liuiꝰ de ſcđo bel. puni. Annibal Sagunto capta Carthaginẽ nouã in Hyberna cõceſſerat. Idem lib. iiij. ab vrbe con. Quę quũ agereẗ hoſtes in loca altiora cõceſſere. Aliqñ credere, cõſentire. Teren. in Phor. Nunquam ne hic hodie cõcedas mihi neq; intelliges? Cice. in Lęl. Qđ ſi rectũ ſtatuerimꝰ, vel concedere amicis quidquid velim vel impetrare ab his quicquid velimus, perfecta quidem ſapientia ſumus.

℄ Cõcido, is, pe. ꝓ. cidi, ſum, ſimul vel minutatĩ cędo. Pli. Caro eiꝰ cõciſa ac decocta adhibẽda eſt. Concidere etiã frãgere dr̃. Idẽ, Et nucleꝰ dẽtibꝰ cõciſus ſuper vulnus imponitur. Ab hoc cõciſa orõ aliqua dr̃, quæ nõ cõtinua, ſed veluti membratim cęſa eſt. Et conciſus ſonus fractus vocatur. Hieronymus in libr. Numero. Si autem prolixior atque conciſus clangor increpuerit, moue-

bunt caſtra primi.

¶ Concido,is,pe.cor.cōcidi, cōcaſũ. ſignificat in totũ cadere. Lact.li.vij. Et muri oĩm ciuitatũ cōcidēt Plaut. in Amphi. Vt qſqs inſtiterat cōcidit crepitu. Et cōcide re eſt in totũ mori. Col.lib.viij. Atq; alia gña pecoꝝ cũ peſtilētia vexāt pri⁹ morbo & lāguoribus maceſcũt,ſo: le capellę,ſuis opimæ,atq; hilares ſubito concidunt.

¶ Concilium a cōcalādo.i.vocādo. Vel vt Varro ait a coactiōe Seu Secũdũ Feſtũ a populi cōſenſu. Et ꝓprie viri conuocati concilium dicit. Vir. Conciliumq; vocat, diuum pater atq; hominum rex.

¶ Conciliabulũ locus,in quē conciliũ cōuenit. Plautus in Bac. Quid ſi apud te veniat de ſubito prādiũ, aut po: tatio forte aut cœna,vt ſolet fieri in iſtis conciliabulis.

¶ Cōcilio,as,beniuolũ facio,aut amore cōiũgo. Liui⁹ lib.j. Aeneas aduerſũ tāti belli terrorē,vt aĩos. Aborigi nũ ſibi cōciliaret.&c. Hiero. Vera illa neceſſitudo eſt & Chriſti glutino copulata,quā nō vtilitas familiaris, ſed dei timor & diuinaꝝ ſcripturaꝝ ſtudia conciliant. Recō ciliare vero quis dicitur,quum poſt inimicitias rurſus a liquem in gratiā recipit. Aliqñ tñ conciliare cōtrahere ſeu cōparare. Et hoc tā in malũ ꝙ in bonũ. Plau.in Tri. Meus gnatus me ad te miſit,inter ſe atq; tuos, affinita: tē vt cōciliarē & gratiā. Teren.in Heau. Ex eo ergo vt pacē cōciliē. Sic dicimus,Concilio mihi odiũ,inimicitiꝫ as,quod eſt quaſi cōparo,acquiro. Similiter ſumitur re: cōcilio pro cōparo,acquiro. Quintil. Nā & plus autho: ritatis afferunt ea,quę non pręſentis gratia litis ſunt cō parata,& laudē ſæpe maiorē ꝙ ſi noſtra ſint reconciliāt. Hinc recōciliat⁹ ꝓ empto. Terē. Prodiñale cōciliate.i. magno pretio empt ę.& cōciliatio ꝓ cōuētione. Plaut. Extat cōciliatio,ſeruanda ꝓmiſſa. Conciliatrix dī mu lier,quę viros mulieribus,& vxores viris conciliat.

✣ Conciliabundus qui conciliat,a concilio verbo. Cc.

¶ Concretum id dicitur authore Donato, quod ex mi: nutijs multis in vnam cogitur maſſam.

¶ Cōcio is,a cio,is, quod modo pturbo, cōmoueo, Af frani⁹,dij ſunt irati,tibi,q;ciere cogites tñ mali. Actius niſi quas terreſtris pontus ſtrages conciet,mō cōuoco. Liuius li.j. Deinde ne vana vrbis magnitudo eſſet,adij ciendæ multitudinis cauſa,vetere cōſilio,vrbes quę ob ſcurā atq; humilē cōciendo ad ſe multitudinē natā e ter ra ſibi prolem ementiebantur.

℥ Concito, as,pe.cor.ad irā prouoco. Hinc concit tus iratus, Gel. Erat enim aliquanto concitatior.

¶ Cōcio,onis,a Cōcio,is. tria ſignificat.ſ.locũ,fugge: ſtũq; vñ verba fiũt. Liu.lib.j. Vocato ad cōciliũ populo ſummiſſis faſcibus in cōcionē aſcēdit, multitudinē po: puli aſſiſtētis cōuocatā vel ex magiſtratus iuſſu, vel pu: blici ſacerdotis,vel ſua authoritate & proprie ad audien dũ oratorē cō cionātē bonũ in publicũ. Cic.in Lęl. Con cio ꝙ ex imperitiſſimis cōſtat tñ iudicare ſolet. Sal. Itaq; cōcione aduocata huiuſmodi oratiōnē habuit. Et oratio nē ipſam,quæ ad populũ habetur. Cice. Dolobellæ, Le gi concione tuā,nihil illa ſapientius. Hinc.

¶ Concionor,aris,orōnē habeo. Idē Cornifi. Nos hic cũ homine gladiatore omniũ nequiſſimo collega noſtro Antonio bellũ gerim⁹. Sed nō pari cōtētione arma ver: bis,at etiā de te cōcionat⁹ eſt. Hinc concionator q orō nē habet Hier.in prolog. Salo. Eccleſiaſtes a gręco ap: pellat⁹ quia cœtũ.i.eccleſiā cōgreget, quē nos nuncu: pare poſſumus concionatorem,ꝙ loquatur ad populum & ſermo fiat non ſpecialiter ad vnum,ſed ad vniuerſos.

¶ Concionalis, qui idoneus eſt ad concionandũ, aut q cōcionari cōſueuit,qualis hodie vulgo prædicator ap: pellatur. Curius Cice. Quod quidē ſi inter vos ſenes cō cio nales væ nale præſcripſerit,egerit non multum.

¶ Cōcionatorius,a,um,quod ad cōcionē pertinet. Gel. Ecce autē ꝓ tibicina Laconica,tibia quoq; illa cōciona toria in mentē venit,quam. C. Graccho cũ populo agē: te præiſſe ac pręmonſtraſſe modulos ferunt.

¶ Cōcha genus piſcis ex cācroꝝ gñe. Cōchæ & oſtrea dicuntur firmioris teſtę piſces. Cōchę ꝙ teſtā lęuē ac po litā habāt,ſiue vniformiter rugatam. Et teſtę ipſę durio res ꝓprie cōchę dicũt,quales ſunt cochleaꝝ atq; cōcha rũ. Ouid. Oſtrea ꝙ in cōchis tuta fuere ſuis. Colu. Impli catus conchę limax. Vnde vaſis quoq; genus concauũ ac ſuperius patulũ,ab huius ſimilitudine conchæ, con: cham vocamus. Plin. Rurſus tũditur, deinde lauatur in conchis ſiccaturq;. Alio nomine alueos & alueolis dici: mus,& pręſertim in longũ porrectos ligno excauato,vt monoxyla. Eſt & concha genus vaſis vinarij, in quod e dolio haurit vinũ. Iuue. Quũ bibitur cōcha. Dī & con: chus. Aliqñ cōcha ponitur pro tuba. Verg.lib.vij. Sed tum forte caua dũ perſonat ęquora concha. Ouid. lib.j. Meta. Cęruleũ Tritona vocat cōchaq; ſonāti Inſpirare iubet His buccinis vtebāt Tritones qui erāt tubicines Neptuni. Ser. hoc nomē a græco κόγχη trahit. Alij lati: nũ putāt a cōcauitate deductũ,atq; ſine aſpiratiōe ſcri: bunt. Aelianus autem li.ξ.ἔχι γλῶτταν πορφύρα καὶ ἰδίας αὐτῆς ἔλατ κός α ἐσθίη καὶ ἰδία ταῦ τῆς ἀλίσκεται. Poſtea de margaritis ſcribit,κόγχη δὲ ἡ Ἀφροδίτη ἱερῶνται καὶ τὰ κόγχω λαι μέγισα ἐν ταπροβανῇ καὶ ἰνδοῖς. ✣ Id eſt linguam ha: bet qua trahit,qua heſitat,& qua etiam capitur. Cōcha vero veneri conſecratur, & maxima in taprobana apud Indos conchylia.

✣ Conchæ Cytheriacę dicebātur quę margaritas pro: ducebant,mulierũ ornatui pręcipue cōuenietes,& ob id Cythariacæ dicebantur,qua veneri gratæ. Mart. Le uior o conchis Galle Cytheriacis. Vocantur alio nomi: ne conchæ margaritiferæ. Cc.

¶ Conchus,lapis quidam in concha piſce,qui a nōnul lis vnio,ab alijs margarita ſiue perla dicitur.

¶ Conchyle.pe.ꝓ.conchiliũ gen⁹ piſcis ex concharũ gñe. vt ait Pli.lib.ix.in mari Aſſirico & Medico,quem muricē.& farrā,& oſtrũ appellāt,ex cuius inciſa, cōcha colligitur ſucc⁹ tingēdis veſtib⁹ experit⁹. Ex eo eñ in: ficit purpura,q color auſter⁹ in glauco eſt, & iraſcēti ſi: milis mari. Vñ cōchyliata veſtis dī purpurea a conchy: lijs. Cice.in Philip. Conchyliata periſtromata appellat quę infecta erāt ſucco conchilioꝝ. Ponit qñq; conchy: liũ ꝓ ipſo colore,ficut purpura murexq;. Plin. Concha: rũ ad purpuras & conchylia eadē eſt materia. Item ꝓ ge nere ipſo concharum,a quibus nomen ſumpſit, Idē lin: gua purpurę longitudine digitali, qua paſcit perforan: do reliqua conchylia. Cruor conchilij ſiue muricis oſtrũ dicitur ab oſtris. Quapropter conchyliũ muricē oſtrũ in eadem ſignificatione accipim⁹. Verg. Tyrioq; ardebat murice lęna. Idem vt gemma bibat,& Sarrano dormiat oſtro. Iuuena. Hoꝝ ego non fugiā conchylia,hoc eſt lu xurioſas veſtes & murice infectas.

¶ Conchis,fabæ gen⁹ ſiue eduliũ ex faba. Iuue. Cuius conche tumes. Sunt qui dicāt eſſe fabā cũ cortice ſuo eli xam ad differentiam fabę frixę,quę ſine cortice coquit & ſimilitudine concharũ,ꝙ fracto cortice velut implici: ta conchis ſuis caruncula videatur. Mart. Si ſpumat ru: bra conchis tibi pallida teſta, Lautorum cœnis ſępe ne: gare potes. Huius diminutiuum eſt conchycula.

¶ Concino,is,pe.cor.cinui,cētũ,ſimul cano. Cic.lib.j. aca. Qui cũ ſimilitudine cōcinere maxiē ſibi videt. Per trāſlationē ponit ꝓ cōuenire. Cōcinit eñ q cōſonat. Et ſic cum datiuo conſtruitur. Aug. Quędam exemplaria habent. Ecce generationem filiorum tuorum,cui conci nui.i.cui congrui,cui accommodatus ſum.

¶ Concento,as,frequentatiuum eſt a concinio,is.

¶ Concentor in decretis canonicis dī is,qui cōſonat& cōncinit canēti,ſicut ſuccentor,qui voce ſubſequens ca: nēdo reſpōdet. Præcentor qui vocē pręmittit in cātu.

¶ Concentus,us,ſimul cantus, cantus mixtus.i. ſym: phonia & diuerſarum modulatio vocum,vt quum e mul tis diuerſis vocibus vnus efficitur ſonus. Vergi. libro.j. Georg. Hinc ille auium concentus in agris.

¶ Concinno ,as, per dupplex nn,cōſentio,apte cōpo: no,& quaſi cōuenire facio, qd' vernacula lingua dicim⁹ cōciare,accoutrer, vt pellis cōcinata ē ad calceos. Plau. Auceps qñ cōcinnauit areā, eſcas effudit Hier. Lucer: nas cōcināt,vel ſuccēdũt focũ. A cōcinus formatũ ver: bum,quod ex con & cinnus componitur. Cinnus autem potionis genus eſt ex multis liquoribus confectum.

¶ Cōcin⁹,a,ũ,idē eſt ꝙ cōpoſitus & ornat⁹, vt conci: na oratio.i.cōpta & apte cōpoſita. Cōcine cōpoſite,cō uenienter, In quo etiam ſenſu accipi poteſt: Concinne penul.corre.concino.

¶ Cōcinnitudo cōueniētia. Cice.li.ij.artis veteris. Splē doris & feſtiuitatis & concinnitudinis minimum.

¶ Concinentia continentia. Sido. ad Conſentium. Qd' domicilium parietibus attollitur ad concinnentiā. ſ.ar: chitectonicam fabræ factis.

✣ Concipilo veteres vſurparunt pro eo quod eſt corri: pio & inuolto. Cc.

℥ Cōcinnatiti⁹,a,um,qd' breuiter collectũ, & apte ſitũ eſt. Nā cōcinnare eſt apte cōficere, & quaſi in arctũ bre ueq; colligere. Apul.lib.ij. Nā Milonis boni concinna: titiam menſulam rogatus accubueram.

¶ Concipio,pis,pe.cor.ſimul capio,appręhendo. Vn de concipere mulieres dicuntur, quũ genitale ſemē ap: pręhēdūt ad fœtũ faciēdũ, & cōcept⁹ fœt⁹ dũ genitura coaluit. Et cōceptio. Lactā.lib.iij. Quid ꝙ vxor pōt eē cōmunis,fili⁹ nō poteſt qñ cōcipi nō niſi ex vno neceſ ſe eſt. Transfert ad animũ. Quintilia. Nec tñ cōcipere animo ſcel⁹ potui. Hinc cōcept⁹ mētis dicũt,ꝙ cōpræ: hēdimus & imaginamur. Et apud Geometras commu: nes animi cōceptiones vocāt,quæ oēs tāq manifeſta & indubitata profitētur, vt oē totũ eſt maius ſua parte. eſt ſi ab æqualib⁹ ęqualia demas,quæ remanēt inter ſe æq: lia ſunt. Interdũ cōcipere eſt deliberare ac deſtinare. Se: ne. Iādudũ animo conceperat,quid eſſet acturus. Vnde cōceptũ dicimus prędeſtinatum. Virgil. Aut tu bella a: cie cōceptumq; excute fœdus. Interdũ cōgregare, in vnũ reducere. Col.lib.j. Ne quũ a vertice torrēs imbrib⁹ cō: ceptus affluxerit fundamenta conuellat. Idem. Sed am: pla ſtabula ſic ordinēt,vt ne quis humor influere poſſit. & vt quiſq; ibi conceptus fuerit, ꝙ celerrime dilabatur, vt nec fundamenta parietum corrumpantur, nec vngu: læ pecudum.

¶ Conceptio apud grammaticos ſchema eſt,quum vnũ genus concipit,hoc eſt ſimul appræhendit, aliud gen⁹ vel vna perſona aliam.

¶ Cōcept⁹,a,ũ,ꝑticipiũ,qd' appręhēſum ſiue deſtina: tũ,ac cōgregatũ eſt. Cōcept⁹,us,nomen qd' & cōceptũ dicitur de iſs quę in ventre fœminæ & in animo fiunt.

¶ Conceptaculum aliter conceptabulum,quod aliquid continet,vt vena eſt conceptaculum ſanguinis,id eſt in qua ſanguis continetur.

¶ Conceptiuæ ferię quę certis diebus quotannis obſer uabantur,vt Sementinę,& compitalitiæ.

℥ Concepta verba ſunt, quę prout enunciantur ita per: ſcribi ſolēt,nec aliquid prępoſtere dici fas eſt. Sæpe iuſ: iurādũ offerri ſolet conceptis verbis. Plaut.in aſina. vbi verbis conceptis,quod aliud ſciens periuratis.

✣ Concito. Vide cito.

✣ Conciuis,Vide ciuis.

¶ Cōclamatũ eſt,qd' trāſactũ & finitũ eſt, vt cōclama: ta corpora, quæ nihil reliqui iā habent ad vitæ officia. Aut cōclamatũ eſt,ideſt ſatis deploratũ,ſatiſq; vociſera tũ eſt. Luca. Corpora nōdũ cōclamata iacēt. Hic tractũ dicitur,ꝙ quũ vitalis ſpiritus intercluſus hoies fallere ſoleat,aqua frigida ablui conſueuerunt,& per interualla cōclamari. In quo qñ liberari nequirēt,poſt vltimā cō: clamationem,quaſi rebus deſperatis comburebantur.

¶ Cōclaue,pe.ꝓ.neu.ge.& cōclauis fœm.ge. locus ſe: cretior in interiorib⁹ tectis,vbi colloquia fieri ſolēt. Ha betq; vnā clauē cōmunē domeſticis, ꝙ intra cũ multa loca clauſa ſint adhærentia triclinio. Cice. conclaue tri: clinium interpretatus eſt. Hora.in Ser. currere per totũ pauide conclaue magiſq;. Et cōclauia loca quę vna cla: ue clauduntur. Hinc conclauatus locus dicitur. vna cla: ue clauſus,a concluo,as,cuius paſſiuum eſt conclauor. conclauium genus anuli eſt.

¶ Concludo,is,pe.ꝓ.ſimul claudo,a quo cōcluſus anu lus dī. Per trāſlationē cōcludere eſt perorare .i. oratio: nem terminare. Vnde cōcluſio dī,quā Gręci Epilogũ, noſtri modo perorationē,modo cumulũ vocant. Nā cu: mulus proprie aceruus eſt,& in cōcluſione,omnia qua: ſi in vnum aceruum, colliguntur.

¶ Cōcorporo ſimul corpo o,quod ſit quũ duę pluresve res mixtę vnum quid effici'ũt. Plini⁹. Semper mulſũ ex vetere vino facillimeq; cum melle concorporatur.

¶ Concors,dis,a coniunctione cordis dī, qui vni⁹ cor: dis,ſiue vnius animi eſt. Inde concordiā cōcorditas con corditer & concordo,quibus cōtraria ſunt diſcors,diſcor dia, diſcorditer, & diſcordo.

¶ Concordia non ſolum quæ diſcordiæ contraria eſt in: telligitur vt apud Sal. Cōcordia paruæ res creſcunt,diſ: cordia maximæ dilabuntur,ſed etiam quę dea a Roma: nis credita eſt,cuius templum non lōge a lacu curtio in Palatino monte.

¶ Cōcordare eſt cōuenire & cōcordē eē. Terē. ĩ Phor. Si cōcordabis cũ illa habebis ꝙ tuā ſenectutē oblectet.

℥ Cōchō,gręci appellāt vas,ſeu cauũ ocioꝝ auctor. Iul. pol. ℥ Concredo,dis, Vide in dictiōne Credo.

℥ Cōcipulo,as,apđ' Neuiũ ponit ꝓ corrũpo, & iuiolo.

✣ Concolor, Vide color.

¶ Cōcrepo,as.pe.cor.perſono. Et pl⁹ eſt ꝙ ſono. Nā con ibi actiuum eſt. Teren. Sed oſtium concrepuit.

✣ Concreſco, Vide creſco.

✣ Cōcretũ cōglutinatũ & cōiũctũ dicim⁹. Virg. Multa diu cōcreta modis inoleſcere miris. Inde mare cōcretũ quod diſtat ab inſula Thule vnius diei nauigatione.

¶ Concubo,as,pe.cor.& cōcumbo,is,ſimul dormio,ſi mul quieſco. Pertranſlationē de re venerea dī. Vñ & cō cubinus & concubina,ꝙ ſimul cubent. Hinc & concubi tus,us,& concubitũ. Aug.lib.v.de ciui.dei. Nunquid& in conceptu vbi & vnum concubitum manifeſtum eſt, & tanta naturæ vis,vt quum conciperet fœmina deinde alterum concipere omnino non poſſit.

¶ Concubitor,qui coit. Cc.

¶ Cōcubiũ a cōcubitu dormiēdi cauſſa dī. Et ſunt con: cubia noctis primi ſomni,ſeu intēpeſta nox quia tũc tē: pus agendi eſt nullum,ꝙ fere omnes cubent. Alij ab eo ꝙ ſileat ſilētiũ noctis,quod Plau. cōticiniũ vocat. Silen. lib. iiij. hiſto. Ipſi legati cōcubia nocte opido digreſſi iā ſupra hoſtium munitionem ſuccedunt.

¶ Conculco,Vide calco.

¶ Concurro,Vide curro.

¶ Concutio,concutis,concuſſi,concuſſum. Vide in di: ctione Quatio.

¶ Cōcupiſco,is, Vide in dictiōe cupio. Hinc concupi: ſcentia ꝙ eſt bonarũ æque ac malarum rerũ appetitus.

¶ Condecoro honeſto,pe.cor. Producta vero orno,po litum reddo.

¶ Condecet, Vide decet. ex quo condeſcens,condecē ter,condecentia. Cc.

¶ Cōdēno,as,ex con & dāno,ſignificat iudico. Et cō: ſtruit cũ ablatiuo,vel genitiuo. Ci. Curioni Quare ſi ini: qu⁹ es in me iudex,cōdēnabo eodē ego te crimine. Itē Tironi. Etiam ſceleris cōdēnat generũ ſuum.

¶ Cōdico,is,pe.ꝓ.ſimul dico,ſimul determino,cōſti: tuo, Iuſt.lib.iij. Nā inducias,qs ꝓprio noie cōdixerant, ex ſocioꝝ perſona rũpebāt. Vñ cōdict⁹,ſimul dict⁹, & promiſſus. Et cōdicere eſt repetere. Iulius. Si alienā rē mortis cauſa donauero, eaq; vſura parta ſit, verus dñs eam cōdicere nō poteſt. Itē cōdicere ponitur ꝓ cōtradi cere. Plau. Hic ſcit poſſe ſibi cōdici, ſi cōualuerit dona:

tor. Item ſecundum iuriſconſultos ꝑ dicēdo denūtiare, ſed proprie quando actio datur in perſonam. Hiero. in Exo. Clamauit Moyſes ad dominū pro ſpōſione ranaꝝ quas condixerat Pharaoni. Suet. in Tibe. Cœnā a lege condixit, ne quid ex conſuetudine immutaret.

℄ Condictum quod in commune eſt dictum, ideſt promiſſio ſeu pactum inuicem factum. Hiero. in libro Geñ. Iuxta condictum reuertar ad te.

℄ Condictio & pronuntiationem quandam & actionē ſignificat. Eſt et condictio (vt docet Feſtus) in diem certum eius rei quę agitur denuntiatio. Cōdicere enim priſca lingua eſt dicendo denuntiare.

℄ Cōditio ſine c, a cōdo is. fit, & ꝓ fortuna ac forte fortunarū, tēpoꝝ, & reꝝ poni ſolet. Cicero. O miſerā cōditionē adminiſtrandi conſulatus. Augu. Ea tēpoꝝ cōditio erat vt ne cōqueri quidē de iniurijs fas eſſet. Et apđ Liuiū legimus cōditiones pacis oblatas eſſe. Et homo bonę cōditionis dr̄ q in bona fortuna eſt, hoc eſt qui diues eſt. Aliquādo electionē & cōuentionē denotat. Teren. Amatores Chryſidis tulerūt cōditionē, ſi vellet eis morē gerere ſe daturos illi prętiū, ipſa vero accepit conditionem, ideſt pactioni promiſſioniq; conſenſit.

✣ Condignum pro digno ab aliquibus vſurpatur. Cc.

℄ Condio, dis, diui, vel dij, ditum pe. prod. ſapidum facio, quod fit quum epulæ ſale aut pinguedine ſeu aromatibus condiuntur. Iuue. Et quadringentis nummis condire guloſum Fictile. Hinc condimenta dicuntur quæ ad condienda obſonia fiunt. Cicero lib. iij. offici. Nā vt tribuamus aliquid voluptati condimenti. Hæc ſi per ſe ſint græco vocabulo ὄψον, dicitur.

✣ Condiſco, vide diſco.

℄ Conditura, ę, idem quod condimentum. Hie. contra Ioui. Porro ſi alimenta coquorum arte mutantur in melius, & fit aliquid ſuauius condituris, huiuſmodi cibi nō naturę ſatiſfaciunt, ſed voluptati.

℄ Condylus pe. cor. iunctura & nodus articuloꝝ in digitis, & eminēs ſtricta in pugnū palma. Nā quatuor digiti (vt ſcribit Ariſtoteles, ternos habent cōdylos, pollex vero duos. Græci etiā cōdylō pugnū vocāt, q fit cōplicatis digitis in cōdylos & tuberculū. Vñ Plutarchus ſcribit eū quē Caſtor cōdylo ꝑcuſſiſſet, ſtatim mortuum, In cacozeliā incidet, Martianꝰ in primo. Caput illi virga cominuēs eiſdē qbus fuerat eblādita ictibus crebris, complicatiſq;, in condylos digitis vulnerabat.

℄ Cōdyloma, atis, pe. ꝓ. κονδύλωμα morbus, vt Iulius Pollux inquit, qui naſcit̄ circa coronā ani, ſiue podicis, tuberculū inſanabile. Et circa ſedē fiūt cōdylomata magna, ſed non laborioſa. Naſcūt̄ ex inflāmatiōe. Nec ſūt Hęmorrhoides, ſed eminētes tumores, nūc molles, nūc duri, figura rotūda, & nihil eminētes. Sūt autē tria morboꝝ gña, vt ſcribit Cęlſus lib. vj. q̄ anus recipit. Primū morbū dicit eſſe Rhagada, quando pluribus locis cutis ſcinditur. Secundū Cōdyloma. Tertiū Hęmorrhoides, quum ora venarum ſanguinem fundunt.

☿ Cinis vicium ſarmentoꝝ q; & vinaceoꝝ cōdylomatis & ſedis vitijs (vt vult Pli.) medetur cum aceto.

℄ Cōdo, dis, didi, ditū, pe. cor. ſignificat in vnū interiorē locū ad cuſtodiā do, vt fit quū quępiā cōpeditū in carcerē condimus, & abſcōdimꝰ. Vergiliꝰ. Et nota cōdunt̄ in aluo. Plinius. Si libeat credere, vt ſub vna ficu turmę condantur equitum. Quandoq; conſtituo, ędifico, quaſi ſimul do, vt Troiani Romā cōdiderūt, Et Cic. multos libros cōdidit. Hinc incōditꝰ ꝓ inornato incōpoſito. Qñq; repono. Pli. Formicę cōdūt ęſtate fructus quibus hyeme fruantur. Qñq; cōpono. Plin. Opus condidit perpetuo omnibꝰ legendū. Quandoq; recondo ſepelio. Idem. Poſt conditum monumento corpus. Quādoq; potior. Virg. lib. vij. Optato cōduntur tibridis alueo Huius verbi cōpoſita ſunt abſcondo, & recondo.

℄ Conditor. pe. cor. qui aliquid facit. Conditor. pe. ꝓd. a condio, is, qui fercula condidit.

☿ Condulus, & Condalius annulus Pli. Id gręci a digitis cōdulū quoq;, & cōdaliū annulū dixerūt ꝙ in illo digitus recondatur forte inſtrumētū quo ſutores vtuntur ne digitos offendant. Plau. in tri. Inter eos ne homines condalium redipiſci poſtulas. Hunc etiam ſymbolum & vngulum priſci dixerunt.

℄ Cōditaneū, mō a cōdēdo, mō a cōdiēdo fit, ſignificat q; qđ cōdi vel cōdiri pōt, vñ apud Varro. Cōditaneam oleam in agro craſſo, & calido maxime ſerere conuenit.

℄ Conditorium a condendo ſepulchrū dr̄. Plin. Tā tara in amicis fides, tam parata obliuio mortuorū, vt ipſi nobis debeamꝰ cōditoria cōſtruere, omniaq; heredū officia præſumere. Suetoniꝰ appellat cōditoriū illū alueolum & loculamētum, in quo reconditū erat corpus. Alexandri magni, quod aureū erat, Ammianus vocat conditoriū muralium tormētorum, repoſitorium machinarū. Petronius arbiter accipit pro ſepulchri repoſitorio quū ait. Inconditorium etiam proſecuta eſt defunctum, poſitūq; in Hypogęo gręco more corpꝰ cuſtodire cœpit Hypogęa enim Græci dicunt ſubterranea.

℄ Cōditıtiꝰ, a, ū. qđ cōditū eſt & ſeruatū. Columel. lib. ix. de colūbis. Duobꝰ aut tribꝰ mēſibꝰ acceptāt cōdititia cibaria, cęteris ſeipſas paſcūt ſeminibus agreſtibus.

℄ Conditiuꝰ, a, um, quod apte cōdi poteſt. Var. lib. j. de re ruſt. Cōditiua mala ſtructea, cotonia, ſcantiana, ſcandiana, muſtea, in loco arido & frigido ſupraposita palea ſeruare recte putant. Aliquādo conditū dicitur quod cōditū & ſeruatū eſt. Col. lib. viij. Itaq; mane priuſq̄ procedant in paſcua conditiuis cibis ſuſtinēdæ ſunt: ne immaturis hęrbis citetur aluus.

℄ Cōdocefacio, inſtruo Cic. li. v. Tuſcu. Nemo ē enim qui eorum bonorum animum putet eſſe iudicem, eūq; condoce faciat, vt ea quę bona malave audiantur, poſſit contemnere.

✣ Condoleo, Vide doleo.

✣ Condono a quo condonatio. Vide dono.

℄ Condris hęrba eſt, quam nonnulli pſeudo dictanum vocant & fere vbiq; creſcit dyctamo folio ſimili, ramulis minoribus. Cc.

℄ Conduco, ducis, pe. pro. ſimul duco, vel pro ſimplici ponitur. Plautus in Epi. Mane me iuſſit ſenex conducere aliquam fidicinā ſibi huc domū. Interdū ſignificat aliquid pretio accipio, quod vulgo dr̄ affic̄to, ſeu ad appētionem, vel ad militiā ſumo. Cicero. Tyro. Huic ego locum in ꝓximo cōduxi. Plau. in Pſeu. Quantulo argenti te conduxit Pſeudolus? Interdū colligo congrego. Varro. Mane ſuſcitat roſtra, populū in foro cōducit. Interdū emo. Plau. Cędendū conduxit ego illum. Interdum conuerto. Lucil. Et virtute tua & claris condicere chartis. In tertia autē perſona vel infinito ſignificat vtile eſſe. Et ſi de homine loquamur. cū datiuo tm̄ cōſtruit̄ Co. li. j. Nā id minime cōducit agricolę. Si autē de realia tunc qñq; datiuū exigit. Plaut. ij capti. Vt potiſſimū quod in rem recte conducat tuā id petam, id proſequar corde animo, atq; viribus. Et iterū ibi. Nā ſi ea memorē. quæ ad ventris victum conducunt, mora eſt. Cic. Lentu. Et reipublicę rationibꝰ putem conducere. A conduco fit ꝑticipiū conductus, a, um, & conductus, us, nomen.

℄ Conducibile, quod vtile eſt. Plaut. in Bac. Non ego iſtuc facinus mihi cōducibile eſſe arbitror. Poteſt etiam dici conducibile, quod conduci poteſt.

℄ Conductitius, a, um, quod conduci ſolet, vel cōducit ſiue ex eorū numero eſt q̄ cōducūt̄. Plautꝰ. in Epi. Sed vna meres turbat ratio q; apocidi quomō oſtēdā fidicinā aliquā cōductitiā. Cōductitia domꝰ tñ dr̄, q̄ cōducta eſt Sic conductitia opera dr̄ mercennaria quę cōducta eſt. Var. Omnes hi agri coluntur hominibus ſeruis aut liberis aut vtriſq;. Liberis autem cum ipſi colunt, vt plærique pauperculi cum ſua progenie aut mercenarijs & conductitijs operis liberorum.

✣ Conduplico. Vide duplico.

℄ Confarreatio. Quære in dictione diffareacio, a cōfarreo, qđ cū farre fiebat Apul. formauit principiū confarreaturꝰ. Talis īquit mulieris publicitꝰ matrimoniū cōfarreaturꝰ. ℄ Confero pe. corre. ſimul pono. καὶ ἐλήνισε φέρω φέρευς καὶ φορέω φορῶ. Cicero libro tertio offi. Omnes curas cogitationeſq; meas cōferebā, ponit̄ aliqñ ꝓ confero, Vir. li. ix. Ergo etſi conferre manū pudor iraq; mōſtrat. Quādoq; pro tribuo. Ambr. Magna fœmina. quæ multo ampliꝰ inuenit. quod īperatori cōferret, q̄ quod ab imperatore acciperet. Quādoq; pro contollo. Virgi. Et cōferre gradū & ꝓcedere lōgius audit. Qñq; pro diſputo ſeu ī cōparationē deduco. Hiero. in prolo. Paral. Qñq; authorē qui apud hebręos in admirationibus habebatur aſſumpſi & contuli cū eo a vertice (vt aiunt) vſq; ad extremū vnguē. Et ſic cōfirmatus auſus ſum facere qđ iubebatis. Et dicimꝰ cōfero te illi, & cū illo Ouid. Cōfer amycleis medicatū vulnꝰ ahenis Murice cū tyrio turpiꝰ illud erit. Qñq; ꝓ paro, diſpono. Plau. in Curg. Ita tuum cōferto amare ſemꝑ ſi ſapis, ne id qđ ames populus ſi ſciat tibi ſit reprobo. Qñq; pro impono iniicio Idem in Am. Ne poſteriꝰ in me culpam cōferas, Qñq; pro facio. Teren. in Heau. Syrus cū illo veſtro conſuſurrat conferūtq; cōſilia adoleſcētes. id ē ſimul faciunt. Qñq; pro cōiugo, Cice. ad Octa. Nam vt ordiar a principio & perducam ad extremū, & nouiſſima conferam primis Qñq; pro transfero, traduco. Teren. in Eunu. Metuet ſemper quē ipſa nunc capit fructum nequādo iratus tu alio conferas. Idē ibi. Vſq; adeo ego illius ferre poſſum ineptias & magnifica verba, verba dū ſint. Verū enim ſi ad rē cōferentur vapulabit. i. deducent̄. Qñq; ꝓ contra fero. Liui. li. j. Aliquoties latinus exercitus cōminꝰ cū Romanis ſigna contulerat. Qñq; valeo ſeu proſum. Cel. li. j. Cæterū ad æſtiuos tēperādos calores plurimū cōferunt ſalientes riui Conferre in pauca, eſt concludere inquit Cicero libro. iij offi. verba in pauca eſt reducere. Plautus. Nunc verba in pauca cōferā. Col. li. j. Sitq; vtriq; proximū horreū quo cōferatur ruſticū inſtrumētum, id eſt in vnū reducatur. Et cōferre donare, vt multa cōtuli in Catonē. i. multa donaui Catoni Similiter cōferre ire. vt cōtuli me domū, & cōtuli me ad Catonem.

℄ Cōfercio, is, ex con & farcio ſumitur ſicut cōpleo. Cice. in Cati. Vino languidi, cōferti cibo, ſertis redimiti. vnguētis obliti. Inde cōfertus, ta, tū a quo cōfertiſſimꝰ pro frequētiſſimus ſiue creberrimus. Liui. li. ij. In cōfertiſſima turba prope regium tribunal cōſiſtit.

☿ Confiſcare eſt in publici erarij ius redigere. Vide in fiſcus.

✣ Conferuam hærbā vocāt a cōferminādo, quæ in aqs dulcibus naſcit̄. Spōgia verius aquarū, q̄ muſcꝰ, aut herba villoſę denſitatis ac fiſtulæ, Cc.

℄ Cōficio, is, pe, cor, finio, ꝑficio. Cice. Nā ſi hoc expectandū ſit dū totum bellum cōoficiam. Et in paſſiua voce vt Vir inops fame, frigore, dolore cōficit̄, hoc eſt cōſumit̄ & fere petit, Cic. Plagis cōfectū ante oculos tuos cecidiſſe, Lactan. li. ij. pro deſtruo ſiue occido poſuit. Ignis qdē ꝑmiſceri cū aqua nō pōt, quia ſunt vtraq; inimica. Et ſi cominꝰ venerint alterutrū quod ſuperauerit cōficiat alterū neceſſe eſt. Idē ibi. Quum Annibal duos exercitꝰ populi Romani aſtu & virtute cōfecit. Et hoc eſt ex vi ꝑpoſitionis con q̄ in bonā & in malā partē accipi ſolet vt conficere pro ꝑficere. & pro conſauciando trucidare. Inde cōfectores ferarū. Sueto. in Tito. Notiſſima Hieroſolymorū oppugnatione. xij. ꝓpugnatores totiſtē ſagittarum cōficit ictibus. Itē cōficere eſt facere Ter. ī Phor, bonas me abſēte hic cōfeciſtis nuptias. Ita explicare. Cice. libr. ij. offi. Honeſtatis pars cōfecta eſt, quam tibi cupio eſſe notiſſimam. Item exequi, vt apud eundē. Si me amas cōfice, quācūq; ei fidē dederis præſtabo. Itē colligere. Permagnā (inquit idem in Verrē) dices ex illa te pecuniā cōfici poſſe. Itē frāgere. Pliniꝰ Nucē dentibꝰ cōficere ac plagæ imponere. Itē conſumere. Teren. Qui cū hic non videant me credāt conficere argumentū ſuū. Cice. nec me languoribꝰ dedi, quibus eſſē cōfectus. Itē ſimul facere. Cice. Cōfeci quę iuſſiſti oīa. Feſtus. Cōfecerunt vna fecerūt. Lactan. lib. ij. quomodo pōt ex multorū deorū aceruo vnus deus confici? Cōfectꝰ etiā defectus dicitur. Cicero li. ij. offi. Neme languoribus dedi quibus eſſem confectus.

☿ Confio, is, Vide in diſtinctione fio.

℄ Cōfido, is, pe. pro. credo & certꝰ ſū. Et tūc de ꝑterito, tū de ꝑſenti, tū de futuro tpe dicitur. De præterito Cicero. Quoniam ꝓbatam rationē officij mei vobis eſſe confido. De præſenti idem. Quanq̄ a Cratippo noſtro principe huius memoriæ philoſophorum hæc tibi aſſidue audire cōfido. De futuro vt apud eūdē. Ita fere cōfidimꝰ. Et dicimus confido tibi, & in te. Virgiliꝰ. Et afflictis meliꝰ cōfidere rebus. Aliqñ confidere ſignificat audere qđ & in bonā & in malā partem accipitur. In bonā Cicero. libro tertio de legibus. Vir excellens & fortis confidere ſibi debet ſuę vitę, & actę, & conſequenti. In malā etiā accipitur. Vnde cōfidentē dicimꝰ, qui leges iuraq; contēnit, & nihil timet. Quāobrē ꝓ temerario imprudēti & īprobo poni cōſueuit. Terē. ī Phor. Hō confidēs ꝙ illi dij oēs perdāt. Qui fortis eſt idē fidens qñ cōfidens mala conſuetudine loquēdi vitio ponit̄. Virg. Nā quiſte iuuenū cōfidentiſſime noſtras Iuſſit adire domos? Hinc cōfidentia, q̄ ſicut docet Donatꝰ eſt audacia cū improbitate. Terē. ī And. O ingentē cōfidētiā. Aliqñ tñ confidens ponitur pro conſtanti & graui Idem ibi. Neſcio quis ſenex venit modo eſſū cōfidēs Dona, cōfidentē ꝓ cōſtāti nō mala ſignificatione poſuit, & cōfidentia, cōſtantia, duritia patiētia. Plaut. in Aulu. Scapularū cōfidētia virtute vlmorū fręti. Et cōfidenter cōſtāter. Plau. Quę non deliquit decet audacē eſſe cōfidēter. Qñq; etiā temerarie, Acciꝰ. Qui in puellę domū tam confidenter irrupit.

✣ Configo. Quere figo.

✣ Confingo. Vide Fingo.

℄ Confiteor, eris, ſſus, verbū cōe ſimul aut totū ſimul fateor ſeu affirmo. In ſignificatione actiua. Lactā. lib. v. Vt docet quibē pœnis affici oportet, qui cultores dei dei confiterentur. In paſſiua, vt in Gorgonio martyre legitur. Vt quid in illo crimē inducit̄, quod a nobis oībus confitetur. Duobus alijs modis apud ſacras literas capitur confiteri, eſt enim confeſſio laudantis, ſeu gratias agentis. Eſt & confeſſio gemētis. Cōfeſſio laudantis ad honorem pertinet eius, qui laudatur gementis ad pœnitētiā pertinet eius, qui cōfitetur. Cōfitētur enī hoīes, quum laudāt deū, cōfitētur quū accuſant ſe. Seu quū ad pœnitentiā refertur cū accuſatiuo cōſtruitur, & quādoq; cū datiuo vltra accuſatiuū, vt ī pſalmis. Dixi, cōfitebor aduerſum me iniuſtitiam meā dño. Quum autē ad laudē ſeu gratiarū actionē datiuū exigit. vt eſt illđ Cōfiteor tibi rex cœli & terræ. Solet aſſignari differētia inter cōfiteri, & profiteri, ꝙ illud neceſſitatis. hoc volūtatis Cicero ꝓ Manilio. Hoc ego nō ſolū cōfiteor verū etiam profiteor. ✣ eſt palam fateor & prędico.

℄ Cōfeſſor proprie qui confitetur rogatus, nō qui alterius peccata audit.

✣ Confixo a configo. Cc.

✣ Conflaccefco a conflacceo. Vide Flacceo. Cc.

✣ Conflagro. Vide flagro ex quo conflagratio. Cc.

℄ Conflare ſimul flare, quod proprie dicunt̄ vēti facere cū ſunt diuerſi. Interdū eſt ſufflare. Pli. Philuſcꝰ officiū pinxit pictoris ignē cōflāte puero. Interdū ſignare, qa hoc nō niſi cōflato igne fieri pōt, vnde cōflatam pecuniā dicimus hoc eſt ſignatā. Interdū cōcitare. contrahere. Et plurimū de malis dicitur. Dicimus enim tu tibi hodie cōflaſti inuidiam, inimicitias, odium Sal. Magnā illi inuidiam conflauerant, vſq; adeo vt nōnulli equites populi Romani, qui præſi dij cauſa cum telis erāt circū ædē Concordię. Dicimꝰ quoq; Mihi cōflaui es alienū,

quod eſt feci me debitorẽ aliene pecunię. Idẽ. Alienũ ęs graue cõflauerat quo flagitium aut facinꝰ redimeret. Idem dicitur pro cõtraho, quibꝰ correſpõdet Diſſoluo æs alienũ quod eſt ęs alienum quod conflaueram reſtituo. Quintil. Non ego æs alienũ luxuria contraxi. Cice. Patri perſuaſi, vt ęs alienum filij diſſolueret. Interdum cõgregare. Lact. lib. ij. Ita conflaui ex his omnibus populũ. Interdũ cõficere, creare. Idẽ li. vij. Et quicquic ẽ in hoc opere mũdi cõflauit ac pfecit ex nihilo. Vir. li. j. Georgi. Et curuę rigidũ falces cõflantur in enſem hoc eſt cuduntur, fabricantur.

¶Conflages pe, produ, dicũtur loca. in quæ diuerſi confluunt venti, a conflo, as.

¶Conflatile pe, cor, quod conflando factum eſt. Hie. i exodo. Fecerunt ſibi vitulum conflatilem.

¶Confinis. pe. pro. qui ſimul finit. Vñ confines agros dicimus, qui eodẽ loco finiunt. Vide in dictione finis.

¶Confinium idẽ qđ cõfinis. Colu. libro quarto. Mediocritas in dilectiõe loci maxime probatur, quoniã in cõfinio boni maliq; poſita eſt Lactantiꝰ. Ex quorũ cõfinio naſus exoriẽs ęquali porrectus iugo vtranq; aciẽ ſimul & diſcernit & munit.

¶Confligo. is. pe. pro. ango, pugno, quũ dimicãdo homines ſeinuicem ſternũt. Saluſtius. Optimum factu ratus in tali re fortunã belli tentare. ſtatuit cum Antonio q̃ primum confligere. Hinc.

¶Cõflicto as, quod eſt frequẽter pugno. pcutio. ſimul affligo. Cicero lib. ij. ad Herẽ. Malo magno eſt homini bꝰ auaritia, idcirco ꝙ homines magnis & multis ĩcommodis cõflictanť. hoc eſt cõcutiũtur, cõcertãt, vexãtur.

¶Conflictor deponẽs, Teren. in Andria. Nã qui cũ ingenijs conflictatur huiuſmodi. i. atteritur.

¶Confluere, cõcurrere, cõuenire, & ꝓprie de riuis dř q̃ in alia transferatur. Apul. Plęriq; qui ad mercatum cõfluxerãt interuenere. Plau. in Epi. Id ego experiorcui multa in vnũ cõfluunt, que meum pectus pulſant. Hinc confluxus & confluuiũ, quo multi riui ſimul fluunt. Confluus, a um, quod ſimul fluit.

¶Cõfluges pe. pro. loca ſunt. ĩ quę riui diuerſi defluũt.

¶Confœtaſus dicebatur, quę cum omni fœtu adhibebantur ad ſacrificium. Cc.

✣Confœduſti apud veteres dicebantur fœdere: coniuncti. Cc.

✣Cõfodio, a quo cõfoſſor & cõfoſſio, quęre ĩ Fodio. Cc.

✣Conforio. Vide Forio.

¶Cõforme qđ ẽ eiuſdẽ forme, Amb. li. j. offi. Vt qđ habes largiaris paupi, & cõſortẽ & cõformẽ tuũ adiuues. Per tranſlationem ſumiť pro conuenienti & congruo. Vnde conformo mas, conuenio, adapto, vt apud apo. Nolite conformari huic ſæculo.

¶Cõforto, as, & confortor paſſiuũ. Hie. li. ij. Regũ Cõforta bellatores tuos aduerſus vrbẽ, vt deſtruas eã, qđ eſt aĩa & accẽde. Et illud. Confortare & eſto robuſtus.

✣Confoueo. Vide Foueo. ✣Confringo vide Frãgo.

✣Confugio, confugium, confugela. Vide Fugio.

¶Confũdo, pturbo. & oĩa ĩ vnũ miſceo. Aliqñ cõfũdere ẽ terrere. Liui. li. vj. Confuſã eã ex recenti morſu animi cũ pater forte vidiſſet. Vide in dictione fundo.

¶Cõfuto as, pe, cor, ex cõ & futo redarguo. Vñ cõfutatio ſignificat confũdo, ĩterdũ opprimo, cõuico, cõficio, Terẽ. i Phor. Cõfutauit verbis admodũ iratũ patrẽ. Et ẽ confutatio (vt ait Cic. ad Herẽ.) contrariorũ locorũ diſſolutio. Et confutare commouere Titi. Coquus magnũ ahenũ qñ feruit paula confutat trua.

✣Congedus amnis eſt iuxta Bilbilim, qui per agri planiciẽ fluẽs exiguũ lacũ efficit, tepentibus aquis, qui erũpit in Bilbilim. Cc.

✣Cõgelo. Vide gelo, ex quo cõgelatio cõgelefacio. Cc

✣Congemino. Vide gemino.

✣Congenero. Vide genero.

✣Congenulare eſt genu replicato cadere, vel genibꝰ flecti Cęcil. Ipſe regis fecit pectus aduerſum congenulat percuſſu deijcit dominum. Cc.

ꝙCongerminaſco a congermino. Vide germino.

¶Congruꝰ, & cõger vtroq; mõ dř p quodã piſcis gñe.

¶Congero, is, pe, cor, cõgrego & coaceruo. Tib. Diuitias aliꝰ, fuluo ſibi congerat auro. Hĩc congeſtiuꝰ, a, um, qđ congeſtũ eſt. Col. li. ij. Non deteriꝰ tñ etiã pinguibꝰ harenis vel congeſtitia humo proueniunt.

¶Congiꝰ mẽſurę genꝰ capax ſex ſevtatoriũ, vt inquit Priſcianꝰ. Et ẽ pars amphorę, congiꝰ eñ quũ deeſt efficit quidẽ vt ne ſit iuſtę mẽſurę ãphora, ſed quũ accedit & additur non ille vnus facit amphoram, ſed ſupplat.

¶Congiariũ munus imperatorium ſiue donatio ĩperatoria, vt ſcribit Sene. lib. iiij. de benefi. Hoc donabatur populus. ſicut donatio milites donabantur. Sic Plinius in pane gyrico laudat Traianũ, ꝙ congiariũ populo dediſſet, quo locupletatæ ſunt tribus, quum donatiuũ milites accepiſſẽt. Huius congiarij diuerſę fuerũt ſummæ Tiberius enim congiarium populo trecentos nummos viritim dedit, Caligula congiarium populo bis dedit tricenis ſeſtertijs. Nero quadragenos nummos populo diuiſit. Eſt & congiariũ mẽſurę genus vt apud Paulum iuriſconſultum. Quintilianꝰ libro ſexto, Congiariũ commune eſt liberalitatis atq; menſurę.

¶Conglobo as, pe. cor, a globus fit, ſignificatq; coaduno, Hieronymꝰ lib. ij. Re. Et conglobati in vnũ cuneũ ſteterũt in ſũmitate tumuli. Hinc conglobati aduerbiũ quod ſignificat per globos. Augu. libro. vj. confeſ. Ipſa occurrebant vndiq; aceruatim, & conglobatim.

✣Conglutino. Vide glutino.

¶Congratulor, vnde congratulator. Vide gratulor.

¶Cõgredior ſimul gradior. varro. Oẽſq; ĩ vnã domũ cõgreſſi ſimul diſcubuere. Ambro. libro offi. Qui ſapientibus congrediť, ſapiens erit. Et congredi eſt ad obſidendum vel pugnandum vel diſputãdum ire. Gel. Qui ter cũ hoſte congreſſus victor redijt. Vñ & congreſſus pro pugna Salu. Multi eo congreſſu perierunt.

✣Congrego. Vide grego.

♁Congrex dicitur grex copulatus ſiue mixtus. Sic ſegrex a grege ſegregatus ob excellentiam.

✣Congruo, is, grui, cõuenio. Tractũ a gruibꝰ, quæ nõ ſegregãtur ſiue cũ volant, ſiue cũ paſcunt Plau. in Cur. Sane illi inter ſe congruũt concorditer. Vñ congruũ & incongruũ, congruens, & incõgruẽs. Lactan. lib. ij. Eſt autem peruerſum & incongruẽs, vt ſimulacrhum hominis a ſimulachro dei colatur.

¶Conijcio, is, pe, cor, a cõ & iacio multis accõmodať ſignificationibꝰ, Cice. M. Cęlio. Sin ſe in intimũ cõijcere vellẽt nõ ſatis cõmode calciati & veſtiti id facere poſſẽt Idẽ ibi. Atq; illo repẽtino hoĩm ĩpetu ſe in fugã coniciſſe. Sal. Ex eo nũero cõplures. Q. Metellꝰ celer ꝑtor ex ſenatuſcõſulto cã cognita ĩ vĩcula cõiecerat. Plaut. i Epid. Orna te epidice & palliolũ tuũ ĩ collũ cõijce. Terẽ, i Heaut. Hec vbi appuit oſtiũ cõtinuo hic ſe cõiecit ĩtro. Et ibi. Syre mi obſecro ne me ĩ lętitiã fruſtra cõijcias Et ĩ Pharmio. Hic me cõijcerẽ ꝓtinꝰ in pedes. In quibꝰ ſignificatio eſt, qđ vernacula lĩgua dicimꝰ butare gallicę mettre, bouter. Interdũ ĩ hoc verbo cõ auget, vt ſit cõijcere ſimul vł oẽs iacere. Liui. li. ij. Clamore ſubito vndiq; ĩ vnũ hoſtẽ tela cõijciũt. Cæſar libro. j. Pro vallo carros obiecerãt, & e loco ſupiore in nr̃os veniẽtes tela cõijciebãt. Per trãſlationẽ vero ſignificat interpretari, cogitare, colligere, diuinare. Idcirco tum non exigit, accuſatiuũ cũ prępoſitione, ſed naturali cõtentũ eſt, neq; tamẽ a prima ſignificatione alienũ. Nã cũ quis aliqd cõijcit, id eſt ſimul iacit, confert quę agenda ſunt, & ſic cogitat & colligit & ĩterp̃tatur, diuinatq; quid agere debeat. Terẽtiꝰ ĩ Phor. Tu cõijcito cętera. Et ĩ Eu. Quid illud mali eſt nequeo ſatis mirari, neq; cõijcere. Plautꝰ in Cur. Mane ſis dũ hinc conijcio ſomniũ. Pro diuinare Cicero poſuit li. de diuini. Nũ igitur aut aruſpex aut augur aut vates quis aut ſomniãs meliꝰ coniecerit, aut ex morbo euaſurũ, aut egrotũ, aut ex piculo nauem, aut ex ĩſidijs exercitũ q̃ medicꝰ, q̃ gubernator, q̃ Imparot.

¶Coniecto, as, frequentatiuũ, exiſtimo, iudico. Terẽ. in Eu. Neq; ſcio quid dicã aut quid coniectem.

¶Coniector ĩterpres ſomnierũ & oĩm, a coniectura hoc eſt directione quadã rationis ad veritatẽ, Cic. Defert ad coniectorẽ quidã ſomniaſſe ſe ouum pẽdere ex faſcia lecti cubicularis Hiero. ĩ prolo. li. Re. Interroga quẽlibet hæbręorum cui magis debeas accommodare fidem. Et ſi noſtra firmauerit puto ꝙ eum nõ eſtimes coniectorẽ, vt in eodem loco ſimiliter diuinaret.

¶Coniectus us, directio quędam rationis ad veritatem a quo dicta eſt coniectura.

♁Coniectura, vt ait Pſeu. eſt rei latẽtis indiciũ, & eſt id, qđ quis p rationes, & ſigna, & tpa, & hmõi cõijcit. i. cogitat, & colligit, Cic. Cornifi. Quãtum copiarũ haberes cui ĩp̃e cõiectura cõſequi poterã, tũ ex lr̃is tuis cognoui Quĩ. li. iij. Cõiectura dicta eſt a cõiectu. i. directione quadam rationis ad veritatẽ. Vñ etiã ſomniorũ, atq; omniũ interpretes coniectores vocamus.

¶Coniecturale adiectiuũ per coniecturam colligiť & ꝓponitur Cic. libro primo ad Herẽ. Coniecturalis eſt cũ de facto cõtrouerſia ẽ. Hoc mõ Aiax in ſilua poſtq̃ reſciuit q̃ feciſſet, p inſaniã gladio incubuit. Vlyſſes interuenit, occiſum conſpicať, corpore telũ cruentũ educit, teucer interuenit, vbi fratrẽ occiſum & inimicum fratris cũ gladio cruentato videt, capitis accerſit. Hic qñ cõiectura verũ quęritur, de facto erit controuerſia, & ex eo conſtitutio cauſe coniecturalis nominatur.

¶Coniectarium efficax atq; perfectum, Cic. Illud vero mihimet coniectarium.

✣Conifera arbor diciť q̃ conos fert hoc ẽ nuces pineis ſimiles. Ouid. Et coniferę cypariſſi. Cc.

✣Coniferos vocabant Gręci qui in bacchi exercitu dũ in Indiã proficiſcerentur thyrſos ferebant, ꝙ thryrſi pineę nucis ſpeciem habeant. Cc.

¶Conium genus herbę noxium quę cum tritico naſcitur. Amb. Cũ tritici coniũ quid inter alimenta vitę noxium reperitur. Et niſi pręciſum fuerit cõſueuit ſaluti nocere. Et paulo poſt. Sturni veſcuntur conio, qñ qualitate ſui corporis, venenum ſucci letalis euadunt.

¶Coniugo, as, pe, cor, ſimul iugo quaſi in vnũ iugũ iũgo. Vnde coniugatio in verbis dicta eſt apud grãmaticos, ꝙ ſibi ad vnũ ſonũ multa coniũgat & quaſi vnq̃ iugo aſtringat. Cic. in Cato. ꝓprie dixit. Adminiculorũ ordines, capitiũ cõiugato, & religatio, & ꝓpagatio, vitiũ ſarmẽtorũ. Cõiugata apud rhetores ſũt q̃ ab vno genere veluti iugo flectũtur, vt a iuſtitia iuſtꝰ iuſta iuſtũ. Hĩc locũ a coniugatis dicimꝰ cum ita argumẽtamur. Si riſus gaudium eſt, ergo & ridere gaudere.

¶Cõiunx, ſcđm Priſcianũ, & coniux, ſiue n ſcđm Phocam a coniugo, as, abiecta go ſyllaba & addita x. Iugum enim inſtrumentũ eſt, quo boues iugantur, id eſt iungũtur. Vñ iugari dicimus qui maritali iugo inſtar boũ colla ſubijciunt. Hora. Diua ꝓducas ſobolẽ patrũq; ꝓſperes decreta ſup iugãdis fœminis, pliſq; nouę feraci lege marita. Fœdera quoq; matrimonij vincula iugalia dicunť.

✣Coniugalem torum dicimus in quo nuptæ ſunt. Cc.

✣Coniugus, a, um, quod coniungit. Cc.

¶Coniugium matrimonium. Virgilius, Coniugio iungam ſtabili propriamq; dicabo.

Coniũgo, is, xi, ctum, copulo. Tractum a iugo. Inde cõiũctura, coniũctio, coniunctiuꝰ, ua, um, & coniunctim.

¶Cõiuro, as, pe, pro, quaſi cõtra iuro, frequẽter in malũ dicitur, ſicut & cõſpiro. Saluſt. Sed ante coniurauere pauci in quibus Catilina fuerat. Teren. Que eſt hæc cõiuratio, vt oẽs mulieres eadẽ ęque ſtudeãt? In bonũ, cũ honeſta cauſa ſit. Vnde Mutius Scęuola. Trecenti inqt cõiurauimus principes iuuẽtutis Romanę, vt in te hac via graſſaremur. Hora. Coniurat amicę.

✣Connato ſimul nato vide Nato.

✣Connecto vide Necto, inde connexio.

✣Connexum pedis pars ſuperior, Sed vidẽdum eſt ne legatur connexum de quo infra.

✣Cõniueo, es, &, conniuo, is, iui, vel xi, ctũ. conniuerẽ eſt oculos genis ĩtegere. Plin. li. xj. Grauiores alitũ inferiore gena cõniuenť. Idẽ, colũbę & ſimilia vtraq; gena cõniuent. Tranſfertur etiam ad alia Gel. li. xv. dixit cõniuere caua vẽtris & ſtomachi, ꝓ ſtipari claudi & cõtrahi. Hĩc cõniuere quaſi ꝓ trãſire & nõ videre poniť qñq;. cice. in Phi. Quibuſdã in rebus etiã cõniueo. Idem pro cęlio. Proh. dij immortales cur ĩterdũ cõniuetis in heminum ſceleribus maximis? Suet. in Cęſ. Delicta neq; obſeruabat oĩa, neq; ꝓ mõ exequebatur, ſed deſertorũ, ac ſeditioſorũ inquiſitor, ac punitor accerrimus, conniuebat in cæteris. i. reliqua vitia oculis veluti cauſis pręteribat tanq̃ diſſimulanter illa contueretur. Habet hoc verbũ ni ſillabã productam. Silius. conniuẽt ſolemq; pauent deprendere viſu.

✣Conno ſimul non vide Connato.

✣Connudo vide nudo.

✣Connubo vide Nubo.

¶Cõnubiũ, ius legitimi matrimonij a nubo, cuiꝰ prima ꝓduciť. cũ in cõnubio qñq; ꝓpter metri neceſſitatẽ corripiať. Virgilius cõnubio iungã ſtabili. Eſt eñ Siſtolę.

✣Conoides cupreſſꝰ fœmina dř, q̃ ĩ faſtigiũ cõuoluiť.

✣Connumero vide Numero.

¶Conon nomen propriũ Atheniẽſis ducis q Lacedæmonios pfligauit, & athenas ĩ priſtinã libertatẽ reſtituit Fuit & aliꝰ conõ Samiꝰ aſtrologꝰ, de quo Propter. Me creat archite ſoboles Babyloniꝰ orops. Oron & a ꝓauo ducta conone domꝰ. ♁Hic. vij. lib. de aſtrologia edidit.

¶Conopœũ cũ œ diph. tẽtoriũ ſeu velũ & papilio illeneꝰ vel laneꝰ ſeu bõbycinꝰ qui toro circundať ad arcẽdũ culices, quo maxĩe vtunť Alexãdrini, ꝙ eo ex nilo culices confluãt, quos gręci κώνωπας dicũt. Prop. li. iij. Fœdaq; Trapeio cono pœo tẽdere ſaxo. Suidas. κωνώπη πόλις καὶ κώνωψ ζηλικῶς παρὰ ἀριστοφάνει ἐν πλούτῳ τῷ εἴμυσθῳ ιας. ✣Id eſt Conope vrbs & Conops, fœmininæ apud Ariſtophanem in Pluto ſpecies muſcę.

¶Conquaſſo vide Quaſſo. ✣Conquero vide Queror.

✣Conquiniſco, is, conquexi, caput inclino. Vide in dictione Ocquiniſco.

✣Conquiro vide Quæro.

✣Conregione veteres pro E regione dixerunt. Cc.

¶Conſalutare eſt, vltro citroq; ſalutationẽ dare cic. lib. de orat. Qui cum inter ſe vt ipſorum vſus ferebat amiciſſime conſalutaſſent.

✣Cõſanguinei dicunť qui ſanguine inter ſe cõnexi ſũt

✣Conſanguinitas ipſa coniunctio. Cc.

✣Conſcendo a quo conſcenſus vide Scando.

¶Conſciꝰ ꝓprie qui rẽ ſcit. cice. M. Rutilio, cũ & mihi conſcius eſſẽ, quãti te facerẽ. Noniꝰ tñ de verborũ differẽtijs ait. Scius ſecum, conſcius cum alio ſcius eſt. Licet conſcium indifferenter legamus. Saluſtius. Populares conſcios ſceleris ſui.

¶Cõſciẽtia ſciẽtia mõ de pluribꝰ, mõ de vno dř, de pluribꝰ Sal. tũ ſcelerũ ſuorũ ĩprimiſq; cõſpiratiõis ſollicitiquo ſe verterẽt nõ videbãt, de vno Seneca ſed hi certe fœliciores, qui ante acte vitę poſſũt eẽ cõtẽni. cic. Nulla re tam lętari ſoleo q̃ officiorum meorum conſcientia.

¶Cõſciſco, is, cõſentio, ſiue ſciens cõſentiẽſq; infero. Cicero Mario. Mortẽ mihi cur cõſciſcerẽ cã nõ eſt viſa, cur optarẽ multę. Aliqñ cõſciſcere eſt ꝓpter cõſenſus, ſite cõſciẽtię effectũ cõſtituere aut decernere. Liui. li. j. cenſuit, cõſenſit cõſciuit, vt bellũ cũ priſcis latinis fieret. nec mirũ. Scio ei ſiue ſciſco decerno ſignificat. Plau. in curgu. Rogationes plurimas ꝓpter vos ppł's ſciuit quas vos rogatas rumpitis cice. lib. iij. officiorum. Durius etiã Atheniẽſes ſciuerũt, vt ęginetis qui claſſe valebãt pollices p̃ciderentur. Hinc ſcitum ſtarutum, ſiue

decretum. Liui. lib. j. Cętera quoq; oĩa publica priuataq; ſacra pontificis ſcitis ſubiecit. Inde plebiſcitũ plebis decretũ Cic. lib. j. ad Herennũ. In rem conferꝛ, vt ſi qs ex teſtamento, qđ facere iuſſus eſt ex plębiſcito vtetur. Per tranſlationẽ conſciſcere poniꝛ pro cõtrahere. Col. lib. viij. Diligẽſq; paſtor ſtabulũ quotidie cõuertit, nec patitur ſtercꝰ humorem cõſciſcere, lutũve capris inimica, Sciendum eſt ꝙ conſciſco, aſciſco, deſciſco, præſciſco, & reſciſco, faciũt præterita ĩ, iui, ſicut eoꝝ primitiua vt Priſcianꝰ quoq; de aſciſco, & deſciſco ſentire videtur Et cõſcio quidẽ deſcio & reſcio raro ſunt ĩ vſu., ſed magis conſciſco, deſciſco, & reſciſco. Aſcio & præſcio inueniunꝛ, q̃uis aſcio nõ ita frequẽter, ſicut ꝓſcio, aſciſco. & præſciſco, licet magis aſciſco, q̃ ꝓſciſco, eo ꝙ aſcio minus in vſu ſit. Pręſcio vero magis. Cũ ergo cõſciſco, deſciſco, & reſciſco vſurpenꝛ, nõ mirũ eſt, ſi cõſcio deſcio, & reſcio, abſoluerũt, qm̃ fere ſuꝑfluũ eſſet ĩ eadẽ ſignificatiõe vtraq; habere. E diuerſo aũt ſcio ſæpiſſime reperiꝛ, & nõ ſciſco. Apud Plau. tamẽ legiꝛ ſciſcã ĩ Amphitrione. Ocyus accurro, vt ſciſcã quid velit. Præſcio ĩ vſu eſt. Præſciſco minꝰ. Verg. li. iiij. Geor. Cõtinuoq; aĩos vulgi, trepidãtia bello. Corda licet lõge ꝓſciſcere. Acio apud Col. in ꝓfa. Et pecoribus parandis, conſeruãdiſq; quando ꝙ hanc aſcimus, quaſi agriculturæ partem.

✣ Conſcribello, pro Conſcribo veteres dixerunt. Cc.

¶ Cõſcribo. Vide in dictione Scribo. Inde cõſcripti, q in Senatu ſcriptis annotati erãt, qui ꝑ inopiã Senatorũ ex equeſtri ordine in Senatorũ numerũ recipiebantur. Liuius. li. ij. Deĩde quo plus viriũ in ſenatu frequentia, etiam ordinis faceret, cędibus regis diminutũ patrũ numerum primoribus equeſtris gradus lectis ad trecẽtorũ ſummã expleuit. Traditum inde ferꝛ, vt in ſenatu vocarentur, qui patres, quiq; cõſcripti eſſent, conſcriptos videlicet in nouum ſenatum appellabant lectos.

¶ Conſecro, as, pe, cor. Vide in dictione Sacro, as. Cic. li. ij. Tuſc. Quaſi addicti & conſecrati. Hos Tertul. vocat conſecrancos. Sidonius. Conſecraneos qui conſecrati ſunt, & quaſi mancipati vni ſectę.

¶ Conſecraneum, qđ eſt cõſecratũ, vocabulũ fere in caſtris repertũ, qualia ſunt cõterraneũ, cõmilitaneũ, militaneũ, ſuffarraneum, limitaneum. Iulius Capitolinus in cõcione quadam Maximini Cęſaris. Cõmilitones inquit ſacrati, immo vero conſecranei. Alio loco. Nullam ciuitatem ęque militaneam eſſe dixit.

¶ Conſentio conſentis, & conſentaneꝰ, nea, neũ. Quęre in dictione Sentio.

¶ Conſentia ſacra, q̃ ex cõſenſu multorũ ſunt ſtatuta.

✣ Conſeneo. Vide Seneo, a quo Conſeneſco.

¶ Conſequor pe, cor, immediate ſequor. Verg. lib. v. Quã deinde cloantibus cõſequitur. Gel. li. ij. Vter dies natalis haberi appellariq; debeat is, ĩ quẽ nox ex ea cõſecuta ẽ, an qui dies noctẽ cõſequutꝰ eſt. Et cõſequi obtinere adipiſci, Cic. ĩ Verrẽ actione prima, qđ ego meo labore, & vigilijs conſecutus ſum. Item exprimere. Idẽ Cæſari iuniori, Exrrema vero quanta, & qualia ſint verbis conſequi non poſſunt.

¶ Cõſequẽtia eſt, quę ex precedentibus infertur.

¶ Cõſector, in totum vel ſępe ſequor Lactã. li. iij. Quęras ab his quid ſibi velint cũ fœminas tam rabide conſectantur, vt vix diuelli queant.

¶ Conſectaneꝰ accipitur pro eo, qui in eadẽ hæreſi eſt.

¶ Conſero conſeris, pe, cor, conſerui, cõſertũ, ſimul miſceo, Lactan. li. v. Tũ inter ſe manus cõſerere cœperũt, & inſidiari, & gloriã ſibi ex humano ſanguine cõparare. Vnde milites conſerti dicuntur, dum pugnant.

¶ Conſero, is, pe, cor, conſerui, cõſitũ, ſimul ſero, dũ ꝓ plãto, ſeu ſemino poniꝛ. Ver. En quis cõſueuimꝰ agros Lactã. li. ij. Quẽ in partibꝰ orientis oĩ genere ligni arborumq; cõſeuit, Col. li. ij. Celerius etiã ſi eodẽ tẽpore ſtercora & lupino, vel faba cõſeras, Inde cõſitio. Cic. in Cato Nec cõſitiones mõ delectant, ſed etiã inſitiones.

✣ Conſerua, vide Conferua, ſed puto locum corrigẽdũ. & cenſeo conſeruam a conſeruando legi debere & non cõfernam, vt paſſim ſcribitur.

✣ Conſeruo. Vide Seruo.

✣ Conſeruus. Vide Seruus.

¶ Conſideo. Vide Sedeo.

¶ Conſideo, is, pe, pro, ſignificat mecũ alijs ad ſedẽdũ, ſeu ad habitandũ colloco. Liui. lib. j. Cõſiderãt vtrinq; ꝓ caſtris duo exercitꝰ ꝑiculi magis ꝓſentis: q̃ curę expertes. Col. li. viij. Neq; aut recubet, au cõſidat. i. ponat ſe ad ſedendũ. Hierony. Hęc in mentẽ eius, cogitatio incidit. nullum vltra ſe monachorum ĩ Eremo cõſediſſe.

¶ Conceſſus non eſt cõceſſio, ſed hoĩes in vno loco ſedentes, ſicut conuentus nõ eſt conuentio, ſed homines qui in vnum locum conueniunt.

¶ Conſydero, as, a ſyderum contẽplatione dictum eſt.

¶ Conſyderatus dicitur, qui agenda conſyderat.

¶ Conſyderate cum conſyderatione.

¶ Conſilio, lis, conſilui, vel conſiliui, conſultũ, ſimul ſalio. Vnde conſulto, tas, frequentatiuum.

¶ Conſiliũ (vt inquit cice. li. ij. artis veteris) eſt aliquid faciendi nõ faciẽdive ratio excogitata. Et cõſiliũ eſt qđ conſiliarꝰ ꝓbet. Quandoꝙ conſiliũ ſumitur pro iudicibus de putatis, cice. ꝓ Roſcio. Qui ex ciuitate in ſenatũ ꝓpter dignitatẽ, ex ſenatu in hoc cõſilium delecti eſtis ꝓpter ſecuritatẽ. et ĩfra. Dij ꝓhibeãt iudices, vt hoc qđ maiores conſiliũ publicum vocari voluerũt, pręſidium ſectorũ exiſtimetur. Dictum conſilium, vt quidã putãt a con, &, ſileo ꝙ vno cõſulente cęteri cõſileãt. Vel a cõcilio, vt ſit conſiliũ quaſi cõciliũ. Sed magis a cõſilio fieri exiſtimo, quod ex con & ſalio cõponitur, eo ꝙ in vnã ſententiam plurimũ mẽtes conſiliant, & cõueniant. Vt eñ exilium ab exilio, is, ita conſiliũ a cõſilio deſcendit cõſilium dare eſt ſuadere Quinti. cum Cice. Dabimꝰ cõſiliũ, vt Antonium roget.

✣ Conſignifico. Vide ſignifico.

✣ Conſigno. Vide ſigno.

¶ Conſiliarius, qui conſilium præbet.

¶ Conſilior, aris, conſilium capio. ꝓs. Accipere animã meã conſiliati ſunt.

¶ Conſiptus veteres dicebant pro conſeptus. Cc.

¶ Conſulo conſulis, conſului, conſultũ, penultima correpta, cum accuſatiuo ſignificat conſilium peto, vt conſului doctos, id eſt a doctis conſilium petij Quintilianꝰ. Ego aures conſulens meas. Poteſt etiam in hac ſignificatione habere duos accuſatiuos, vt conſulo te bonũ cõſilium. Et aliquando genitiuum cum accuſatiuo. Macrobius. Conſulo te boni. Aaliquando genitiuum ſine accuſatiuo. Pliniꝰ lib. xxxiij. Querebat argẽtum auaritia. Boni conſuluit interim inueniſſe nimium, rubentiſq; terrę excogitauit vſum. Cum datiuo neutrum eſt, & ſignificat conſiliũ do, vt Medicus cõſuluit mihi. Interdũ prouideo, proſpicio, & præſidiũ fero. Sed hoc ſępius in rebus inanimatis fit, vt cõſule honori tuo. Conſule rebus tuis. Conſule ſaluti tuę. i. prouide. Cice. Conſului quidẽ te a Cæſare ſcribis, ſed ego tibi ab illo cõſuli mallẽ, hoc eſt mallem, ꝙ Cęſar pro uideret tibi, quã te interrogaret. Ambroſius. Nec inuerecunda petitio, quę non ſibi ſed liberis conſulebat. Aliquando poſt datiuum iungimꝰ accuſatiuũ, vt conſulo tibi commodũ tuũ, hoc eſt do tibi cõſilium, quod ſit in futurum commodum. Qñq; accuſatiuum cum ĩ, pro cõtra Terẽ. Peſſime: iſtuc in te, atq; illum conſulis. Interdum cõſulere eſt deliberare, ſed in plurali tantum, & abſolute, vt conſulunt ſenatores, id eſt deliberant. Huius verbi compoſitũ eſt Percõſulo quod eſt optime cõſulo. Terẽ. in Phor. Adeo rẽ rediſſe, vt qui mihi per cõſultum optime velit eſſe.

¶ Cõſulto, tas, conſilium frequenter capio vel conſiliũ freqũẽter do, ſiue freqũẽter delibero. ſaluſt. Delecti quibus corpus animis firmũ, ingeniũ ſapiẽtia validũ erat reip. conſultabant. Liui. li. j. Ad hęc conſultanda.

¶ Conſultor qui alium conſulit. i. qui cõſiliũ ab alijs inqrit. Cic. pro Cor. Ballo. Eteñ ſi. Q. Scæuola ille augur cũ de iure prętorio conſulereꝛ iuriſcõſultiſſimꝰ cõſultores ſuos nonnunq̃ ad Furiũ & Camillũ reijciebat. Idem ꝓ Muręna. Vigilas tu de nocte vt cõſultoribus tuis reſpondeas. Accipitur qñq; ꝓ eo qui aliꝰ cõſulit, vt apud Sal. in Iug. Simul ab eo petijt vt fautor conſultorq; ſibi adſit. Et in illo verſu prouerbiali. Conſilium malum cõſultori peſſimum eſt.

¶ Conſultus qñ participiũ eſt, ſignificat eũ qui cõſuliꝛ, hoc eſt a quo cõſilium petitur, vt Medicꝰ conſultus dixit te febribus laborare, quãdoq; nomen eſt & poniꝛ ꝓ prudenti atq; ſapiẽti. Oui. li. j. de arte amã. Sit tibi credibilis ſermo ꝯſultaq; verba. Id eſt prudẽtię ac ſapiẽtię plena. Eſt aũt nomẽ duobꝰ modis, ſcilicet cũ ꝑ ſe ponitur Hora Eris tu qui mõ miles mercator tu cõſultus modo ruſticꝰ. Vel quãdo habet genitiuũ. Liui. li. x. Callidos ſolerteſq; iuris atq; eloquẽtię cõſultos. Hic dicimꝰ conſultꝰ iuris & iuris cõſultior & cõſultiſſimꝰ. Idẽ. li. j. Conſultiſſimꝰ iuris, vt illa quiſq̃ ętate eẽ poterat. Au. Quãto cõſultius reges, nõ ſicut Herodes ĩterficere q̃rũt, ſed ſicut magi potius adorare. Sic incõſultus poteſt eſſe ꝑticipium & nomen.

¶ Conſultus, us, & cõſultũ ꝓ re q̃ conſulitur. Hora. in epiſt. Qui cõſulta patrũ, qui leges iuraq; ſeruat. Et cõſultum decretũ ſtatutũ, quod aliqñ reſoluitur in infinitũ, vt illud Saluſtij. Nã & priuſq̃ ĩcipias cõſulto, & poſtq̃ conſulueris mature facto opꝰ eſt. i. cõſulere ſiue vt cõſulas.

¶ Conſulto aduerbium, id eſt deliberate.

¶ Conſus, conſiliorum deꝰ putabaꝛ, qui ideo templum ſub tecto circo habebat, vt oñdereꝛ rectũ eſſe debere cõſilium. Hinc conſualia feſta, quę ficbãt in honorẽ Cõſi. Liui. li. j. Ludos ex induſtria parat Neptuno equeſtri ſolennes, conſualia vocant.

¶ Conſul, is, a conſulẽdo, ꝙ cõſuleret ppl'm, & ſenatũ. Nam & hoc cõſulere veteres vocauerũt. Vñ adhuc remanet illđ, Rogati bonũ ꝯſulitis, id eſt iudicatis. Poteſt etiã dici Cõſul a cõſilio, is, ſicut exul ab exilio, & ꝓſul a ꝓſilio, mutatiõe, i, ĩ, u, vt ĩ Inſulto, exulto, & reſulto patet. Conſulto aũt a conſul, Nec obſtat ꝙ cõſul a cõſulendo dicaꝛ, qm̃ ideo conſul creabaꝛ, vt conſuleret, vt pote qui conſiliũ haberet in ſe præcipuum. Prius enim hõ is exigiꝛ qui cõſulat, q̃ actus cõſulendi fiat. Nõ ergo a conſulendo nominatꝰ eſt cõſul, quia a cõſulo deriueꝛ, ſed ꝙ ab ĩpo conſule verbum conſulo exerceꝛ. Et ideo ab ĩpo q cõſulit deriuari cõſulo ęquiſſimũ eſt. Vat. Cõſul nominatur, quia cõſuleret populũ & ſenatũ. Et eſt conſul qui magiſtratum gerit. Procõſul qui cũ poteſtate extra ordinaria ad aliquã prouinciam adminiſtrãdam mittitur.

✣ Cõſultoria hoſtia erat q̃ diuina volũtas ꝑ extra diſq̃rebaꝛ, de hac Verg. Mactat lectas de more bibentes. Cc.

¶ Conſulatus, us, officium vel dignitas, ſiue tẽpus quo conſul in officio eſt.

¶ Conſularis vir qui conſulatum geſſit, vel qui cõſulari dignitate dignꝰ eſt. Cic. Lentulo. Q. Maximo qui filiũ conſularem amiſit.

✣ Conſularis veſtis qua conſul digne vti poſſet. Cc.

¶ Cõſiſto, ſiſtis, cõſtiti, cõſtãter & audacter ſto, firmor, quod eſt audacis & robuſti hoĩs Plautus in Curg. Nec vobis quiſq̃ ĩ foro frugi cõſiſtere audet. i. ſe firmare. Liui. li. j. cũ inſtructę acies conſtitiſſent. Itę erigor. Verg. conſtitit in digitos.

¶ Conſiſtoriũ locꝰ ĩ quo cõ ſultandi gr̃a hoĩes cõſiſtũt. Põt etiam poni pro cõſiſtentiũ multitudine. Itẽ cõſiſtoria dicunꝛ archina Cęſarea, & amperatoris palatinę do mꝰ q̃ etiam vocanꝛ Anguſtalia. Vnde Cõſiſtoriani ab Ambroſio dicunꝛ, qui ſenatorij ordinis vel ampliſſimi ſunt, qui ad principale conſilium eligebãtur, & Suidas, κωνσιστώριον παρὰ ῥωμαίοις οὕτω λέγεται τὸ συνέδριον καὶ τὸ σύστημα περὶ τῶν ἐπειγόντων βουλευομένων. ✣ Id eſt conſiſtoriũ apud latinos dicitur conſiliũ vide de vrgentibꝰ cõſulũt

¶ Conſolida herba eſt quę & conſerua & coagulum dꝛ & grę ce ſtrygnon.

¶ Cõſobrini qui ex duabus ſororibꝰ ſunt editi quaſi cõſorotini. Amitini qui q̃ ve ex ſorore & fr̃e propagãtur. Sed fere vulgꝰ oẽs iſtos cõmuni appellatiõe conſobrinos vocat. Item q ex fr̃ibus patruellibus aut cõſobrinis ꝓpagãtur vel amitinis cõſobrini vocanꝛ, patrueles qui ex fratribus nati ſunt.

✣ Conſolido a ſolido ex quo conſolidatio. Cc.

¶ Cõſolor pe, pro, ſolatium præſto, & ꝓprie verbis fit conſolatio. Cic. Sulpi. Dices quid me iſta res cõſolaꝛ in tãtis tenebris & quaſi ꝑpetuis reipu. Eſt oĩno vix cõſolabilis dolor. Inueniꝛ & in ſignificatiõe paſſiua. Aſiniꝰ. Sed cũ ob ea q̃ ſperauerã dolebã cõſolabar ob ea quę timui. Hinc cõſolatoriꝰ, a, um, vt Epiſtola cõſolatoria.

✣ Conſolabundus a conſolor, ſicut & conſolamen & cõſolatio. Cc.

¶ Cõſono pe, cor, ſimul ſono. Var. de apibꝰ. Cũ iã euolaturę ſunt, aut etiã incœperũt cõſonãt vehemẽter, pinde vt milites faciunt cũ caſtra monẽt. Inde cõſonantes dictæ ſunt ꝙ cũ vocalibus ſonẽt nõ per ſe. Per tranſlatione cõſonare ſignificat cõcordare. Hie. ad Aſellam, Anteq̃ domũ ſanctę Paulæ noſcerem totiꝰ in me vrbis ſtudia conſonabant, oĩm pene iudicio dignus ſummo ſacerdotio decernebat. Hinc conſonantia vocũ cõcordãtia, quę Grecę euphonia dicitur.

✣ Conſonus, vide Sonus.

¶ Conſors eiuſdem ſortis. i. cõditiõis. & fortune & qualitatis in omni negotio. Sapho ad phaonẽ. Non tm̃ Alcęus cõſors patriæq; lyræq;. Laudis habet. Cõſors etiã dꝛ, qui tantundẽ ſortis attulit ad ſocietatẽ mercaturæ, quantum ille cum quo ſocietas eſt.

¶ Conſortiũ ĩpa ſocietas, q̃ & conſortio, onis, dꝛ. Liui. lib. vj. Quęnã iſta ſocietas, quænam conſortio eſt.

¶ Conſpicio, is, pe, cor, video. Vnde cõſpectꝰ ꝓ aſpectus. Verg. Vix e conſpectu ſiculę telluris in altum Vela dabant lęti.

¶ Conſpergo vnde conſperginem, vide Spargo.

¶ Conſpico, as, pe, ꝓdu. & conſpicor deponẽs a con & ſpicio vel ſpicor cõponitur. Spicor aũt a ſpica vel a ſpiculis. Vnde & deſpico, cor, ĩſpico, cor, Perſpico, cor, ſuſpico, cor. Eſt aũt cõſpicari cõſpicere, ſeu ĩ cõſpectu habere. Terẽtiꝰ in Eunu. cur te ego in his cõſpicor regionibꝰ. Salluſtiꝰ in Iugur. cũ interea Metellꝰ monte digrediẽs cõſpicatur primo dubiꝰ quid nã inſolita facies oſtẽderet. Inſpico ꝓtulit Vegil. libr. ij. Ge. Peruigilat, ferroq; faces inſpicat acuto. Nec Priſcianum audendũ puto q vult hęc verba aſpico fieri, quia ſi a ſpicio eſſent nõ cõſpicor, ſed ꝯſpicior faceret. Sicut ꝯſternor & aſꝑnor a ſterno & aſꝑno ſcđm analogiã licet cõiugationẽ mutẽt.

✣ ASCEN. Nihil tñ cõſpicor ꝓ cõſpicio cõmune habet cum, ſpica, preſertim cum ſecundam corripiat, licet inſpico ꝓ acuo a ſpica eam ꝓducat.

¶ Cõſpicuꝰ, a, um, a cõſpicor, ſicut ꝑſpicuus a perſpicor, modo ſignificat ſagacem, perſpicacẽ, acutum. Q. cõſpicuꝰ ſagax calidus, mõ clarũ & qui ab oĩbus conſpiciꝛ Vnde. M. conſpicuum amphiteatrũ appellat.

✣ Coeno lexia, latine dicitur cõmunis ſermo.

¶ Cõſpiro pe. ꝓducta ſimul ſpiro ſicut cõflo ꝓprie ſumiꝛ, Gel. lib. j. Sed enim achęos Homerus Pugnam in diſpici ait, nõ fiducalarũ tibiarũq; cõcentu cõſpiratam. Col. lib. iiij. cœleſtes admittat imbres, eoſq; alẽdis ſeminibus diſpẽſet. ac ſuis oĩbus parti bus ad educandã ꝓlẽ nouã cõſpiret. Per tranſlationẽ cõſpirare ſumitur pro coniurare. Vñ cõſpiratio, quæ & in bonũ & ĩ malum capitur. In bonũ. Cic. ꝓ Ligario, fratrum conſpirationem dixit quaſi vnanimitatẽ. Itẽ li. ij. offi. Magnas vtilitates adipiſcimur conſpiratione hoĩm, atq; cõſẽſu. Et ꝓ domo ſua. Hãc nr̃am conſpirationẽ ĩ repu. bñ gerẽda certi hoĩes fictis ſermonibꝰ diremerũt. Pliniꝰ in epiſtolis Proinde cõſpirate, cõſentite, maiorẽq; animũ ex meo

ſumite. Col. lib. xij. Nihil quod aut maritus aut fœmina proprium eſſe iuris ſui diceret, ſed in commune cõſpirabatur ab vtroq; in malum.

¶Conſpondeo. es. Quære in dictione ſpondeo.

✠ Conſterium qđ & apodyterium dicebatur, locus ꝓpe Thermas vbi veſtes reponebãtur. Cc.

¶Conſterno. as, aui, atũ, ſignificat deijcio. Sal. Qua victoria elati hoſtes, nři territi atq; animis conſternati diceſſere. Idẽ. Et qui ſine rectorib⁹ exterriti aut ſaucij cõſternãť. Inde cõſternatio quę eſt cõcitatio quedã ſubita ex aliquo metu. Et a ſternutamento deduci videtur, ꝙ eo toto concutimur corpore.

¶Cõſtãs proprium imperatoris, videť a cõſto deduci. Cõſtãti⁹ pariter & Cõſtãtin⁹ propria imperatorũ. Cc.

✠ Conſtantinopolis vrbs a Conſtãtino ædificata in finibus Thraciæ, de qua in dictione Bizantium.

¶Conſterno is, cõſtraui & conſternui diuerſũ ẽ, & ſignificat impleo. Virg. It ſtridor & alte Conſternũt terrã cõcuſſo ſtipite frondes. Et cõſternere ẽ ſilicare & pauimẽtũ ſupra facere Col. li. j. Area ſi ꝯpetit ita conſtituẽda ẽ, vt vel a dño vel certe ꝓcuratore deſpici poſſit, eaq; optima ẽ ſilice conſtata ꝙ celeriter frumẽta deterunť non ſedẽte ſolo pulſib⁹ vngularum tribularum & eadẽ euentilata mundiora ſũt, lapilliſq; carent & glebulis.

¶Conſtituo diſpono. Virgili⁹. Qui teneãt (nam inculta videt) hoĩes ne feræne. Quærere conſtituit. Locũ ſiue tẽpus determino. Cice. Mario. Quare ſi quid conſtitutũ cũ podragra habes, fac vt in aliũ differas diẽ. Qñq; ſignificat conuenio & pactũ facio Terẽti⁹ in Hecy. Nã conſtitui cũ quodam hoſpite me eſſe illũ conuenturũ. Qñq; formo & quaſi bonã diſpoſitionẽ infundo. Vñ Cice. libro. ij. Tuſcula. Metrodor⁹ eũ perfecte putat beatũ cui corpus bene conſtitutũ ſit, & exploratũ id ita ſemp fore ꝙ medici recẽtiores barbare dicũt bene complexionatum. Et cõſtitutio corporis dicitur ipſa complexio. Conſtitutio etiam quandoq; diciť ſtatus, quæ in cauſis potẽtiſſima ẽ, cum ſit prima cauſarum conflictio. Vide in dictione Status. Aliquãdo conſtituere ẽ gubernare moderari. Cice. Ineuntis enim ætatis inſcitia ſenũ conſtituenda & regenda eſt prudẽtia. Interdũ conſtituere decernere, a quo conſtitutiones decreta dicuntur. Nonnunq̃ parare. Cice. Tametſi erat ignarus, quantum ſibi ac liberis ſuis iam tum mali conſtitueretur.

¶Conſtitutus, a, um, participium Conſtitut⁹ us, nomẽ, quo hoĩm conſiſtentium multitudo ſignificatur.

¶Conſto, as, conſtiti conſtitutũ & conſtatũ. Luca. li. ij. Conſtatura fides ſuperũ. Martial. Conſtatura fuit Megalẽſis purpura cẽtũ. Eſt aũt cõſtare conſtanter ꝑmanere, perſeuerare, ratũ habere. Cc. Qua in ſententia conſtare voluiſſẽt ſuã authoritatẽ cũ ſalute recuperaſſet. idẽ li. j. Tuſculanarũ. Et ſi tibi qđe cõſtare vis oẽs qcũq; nati ſũt erũtve non ſolũ miſeri, ſed etiã ſemp miſeri hoc ẽ ſi hãc ꝙ mors malũ ſit, firmã rãtãq; habere vis. Dicim⁹ etiam ſentẽtiã, conſtat pedib⁹, conſtat aĩo ꝓ firmat. Virg. Et paribus cyllene ius alis conſtitit. Iterdũ cõſtare valere, & paſſiue ſumitur pro empto aut vendito. Plinius libro xxxiij. Et omnibus pene annis mutari prout nauigationes conſtiterint, aut vt quiſq; mercatus ſit, aut aliquis præualens manceps annonam flagellet. Cice. Quod mihi conſtat carius q̃ ſi in foro emiſſem. Interdũ conſtare conſiſtere. Idem lib. j. Thuſculanarũ. Animus qui ſi eſt horum quatuor generum, vnde omnia conſtare dicunť. Interdũ compoſitum eſſe. Idẽ. Vt hęc elementa ex quibus omnia conſtant. Interdum ſimul ſtare. Siſcen. li. iiij. hoſtiarum. Multitudinem procul hoſtium conſtare viderunt. Interdum ſuppeditare. Iuuena. Quis feret vxorẽ cui conſtent omnia. In tertia perſona ſumitur pro manifeſtum ẽ. Cic. libro. ij. ad Ceſa. Iuniorem. Cum cõſtet lupercis id vectigal dediſſe qui ante poterat id conſtare. Rurſus pro conuenit, vt dicitur eſſe concors, vt hoc mihi tecum conſtat, id eſt conuenio tecum in hoc & aſſentior tibi. Cic. libro. j. ad Heren. Adhuc quæ dicta ſũt bitror mihi conſtare cum cæteris ſcriptorib⁹. Rõnẽ conſtare ſignificat equã legitimãq; rationẽ aut oñdit aut apparere oñdi poſſe. Vlpi. plane ſi defendẽdi gratia aliqđ fecerit rationẽ et conſtare oportet, i. rationẽ eſſe iuſtam aut oñdere aut facile poſſe oñdere. A conſto quãtum ad primam ſignificationem ſit conſtans pro eo qui firmus ẽ & tenax propoſiti, a quo conſtantia & conſtanter, quibus contraria ſunt. Inconſtãs. Inconſtãtia, & incõſtãter Vnde Cic. li. iij. ad Heren. Ioncõſtãti geſtu teſtimonio rum inconſtantiam & inconſtanter locutum eſſe dixit.

¶Cõſtruere ſimul ſtruere ordinare fabricare. Cic. in Cato. Vt nauem aut edificiũ idem deſtruit facillime qui cõſtruxit, ſic hominem eadem optime quæ conglutinauit natura diſſoluit.

¶Conſueſco. is. eui. & conſuetus ſum, etũ, in bono & i malodř. In bono cum familiaritatẽ & cõuerſationẽ quępiam cum aliquo habere ſignificat, vt ſit conſueſcere ſimul ſueſcere. id eſt ſimul conuerſari. Plautus in Aſi. Bñ ſalutando cõſueſcunt cõpellãdo blãditer. Terẽ. i Adel. Quid illi tandẽ credis fore animi miſero, qui cum illa cõſueuit. i. conuerſat⁹ ẽ. In malo, cũ de venerea dicitur idẽ in Phormi. Cũ eius cõſueuit oli matre in Lemno clanculũ. i. coiuit. Similiter conſuetudo de familiaritate, & de re venerea dicitur, vt apud eũdẽ in Phor. Dum expecto ꝗ mox veniat qui hãc mihi adimat cõſuetudinẽ Et cõſueſcere ẽ accipere in conſuetudinẽ. Colu. li. ij. In mentis præbeas medicã, ſed inter initia parcius dũ conſueſcãt, ne nouitas pabuli noceat. Itẽ cõſueſcere ẽ viuere. Colu. li. ix. Nec magis humo q̃ ſtagno cõſueuerunt.

✠ Cõſuefacio. Cõſuefactio, Cõſuetudo, & cõſuetio, quo verbo vtitur Plautus, a cõſueſco deducũtur. Cc.

¶Conſuo, is, ſimul ſuo, cõpono, cõiũgo. Plaut⁹ ĩ Am. Aduenisti audaciæ columen conſutis dolis. Immo equidẽ tunicis conſutis huc aduenio non dolis.

¶Conſumo, is, penul, ꝓducta in nihilũ redigo. Solinus Sunt etiam in Lycia ſaxa, quę viuentium quoq; corpora ad alligata ſumunt.

¶Cõſũmo as, per duplex mm ſummã ſimul capio. Lactã. li. vj. Qm̃ nec tatione toti⁹ myſterij magni conſummauerat, in vnũq; collegerat, nec ſummũ bonũ cõpræhẽderat. Colu. lib. ij. Hac conſummatione operum colligitur poſſe agrũ ducentorũ iugerum ſubigi duobus iugis boum totidẽ bubulcis. Et conſummare eſt perficere ꝙ quę perfecta ſunt, omnia ſibi ſumpſiſſe videatur. Lactan. li. vij. Mundum deus & hoc rerum naturę admirabile opus ſex dierum ſpacio conſummauit. Vnde & conſummatus homo perfectus dicitur. Mar. Quod magni Traſeæ conſummatiq; Catonis. Col. Nullus eſt conſummatę ſapientię.

¶Contagium & contagio, & contagis pe, ꝓd, morb⁹ q ex cõtactu cõtrahitur. ex cũ & tago is, qđ eſt tãgo. Ver. Dira per incautũ ſerpant cõtagia vulg⁹, Iuuena. critice polluces dedit hãc contagio labẽ. Lucr. li. iiij. Quę contage ſua pallo ribus omnia pingunt.

¶Contamino as, pe. cor. ex con & tamino. Et ẽ ꝓprie contaminare ſcđm Donatũ cũ res rei ita immiſcetur, vt neutra incorrupta maneat, ſed ſit in vtroque corruptio. Sunt qui dicant contaminare manibus lutulẽtis qcq̃ attigere, ob hoc ꝓ fœdo & maculato poniť. Qua rõne Terẽti⁹. Contaminare fabulas dixit. Am. ꝓpriẽ ſup Lucã. Hos ſacerdotes repudiauit, ne alios quoq; eorum lepra contaminet, Liui. li. iiij. pro dedecore poſuit. Contaminari ſanguinẽ ſuũ patres, confundiq; iura gentiũ rebãtur, qđ plebs ęgerrime ferens, nobilitatẽ arguebat eodem loco dicẽs. An eſſe vlla maior aut ĩſignior cõtumelia poteſt, q̃ partem ciuitatis, velut cõtaminatã indignã connubio haberi. A cõtaminat⁹ fit cõpoſitũ icõtaminat⁹ de quo ibi. Quas quãtaſq; res C. Canuleiũ aggreſſum colluuionem gẽtiũ ꝑturbationẽ auſpiciorum publicorũ priuatorumq; afferre ne quid incontaminati ſit. Sunt

& attamino & intamino, q̃ ſunt cõtraria. De primo Ambr. li. j. offi. Ne tetigeritis, ne attaminaueritis, ne guſtaueritis, quę ſunt oĩa ad corruptelã ipſo vſu. De ſecundo Hora. Virt⁹ repulſę neſcia ſordidę Intaminatis fulget honoribus, id eſt incorruptis & indiminutis.

¶Cõtẽno, is, pſi, tũ, ſperno, vilipendo, & minus eſt q̃ deſpicio. Cicero in Verrem acti. iij. Queq; contẽpſerit deſpexerit liberũ eſſe dixerit vnq̃. Componiť enim ex con. pro valde & temno reijcio. Hinc contẽptus us. de ſpectio.

☩ Vt tu es omnib⁹ contẽptui. i. deſpiceris ab oĩbus.

✠ Contẽporanei dicimus eiuſdem temporis, quẽ non nulli greca voce συγχρόνιον dicunt. Cc.

✠ Contemptibilis a contemno, id eſt contẽnendus ex quo Contẽptibilitas, & contempte contẽptim & contẽptibiliter aduerbia. Cc.

¶Contempto, as, frequentatiuũ Plaut. Mirari noli neq; me contemptarier.

¶Contẽplor, aris, a tẽplo př. i. a loco qui ab omni parte aſpici põt, vel ex quo oĩs pars põt videri, quẽ antiq tẽplum nominabãt. Significatq; diligẽter intueor, & cõſidero. Lact. lib. vj. Vel ſi cœleſte lumẽ quod dicim⁹ ſolẽ contemplari velint. Aennius. Cõtempla & tẽplũ Ceeris ad lęuam aſpice. Inuenitur & contẽplo as, Plau. in Aſi. Hẽ meũ caput contẽpla ſi quidẽ ex re cõſultas tua.

✠ Contẽplatio & Contẽplatiuus, a contẽplor, vnde cõtemplatiua vita quę contemplationi dedita eſt. Cc.

¶Cõtendo, is, cõtra tẽdo, quod eſt cõtra pficiſcor Cęſar li. j. Ipſe de quarta vigilia eodẽ itinere quo hoſtes ierant ad eos contendit. Et cõtendere certare. Virg. lib. iiij. Quis talia demẽs Abnuat aut tecum malit contẽdere bello? Itẽ ſignificat contendo, ſiue cum conatu ac niſu petere ſeu aliquid agere. Vñ contenta corpora dicimus, quę omni niſu intenduntť aduerſus labores, vt in arcu neruus Cic. libro. ij. Tuſcula. Sunt quædam animi ſimilitudines cum corpore, vt onera contentis corporibus facilius feruntur, remiſſis opprimunť. Cicero libro primo offi. Miſerrima oĩno ambitis honorumq; contẽtio. Eſt enim cõtentio, oratio acris ad confirmandũ, & confutandũ accommodata. Vnde a Pli. dicta eſt in epiſtolis oratio pugnax & contẽtioſa. Apud rhetores contẽtio, diciť exornatio ex contrarijs verbis concinnata. Quæ antitheton, id eſt contra poſitum dicitur, vt illud pro Cluen. Vicit pudorum libido, timorẽ audacia, ratio nem amentia. Item continuare, vt libro. iij. de orat. Nihil pernicioſius q̃ ſine itermiſſione cõtẽtio. Itẽ ire. Saluſtius. in Iug. Expreſſio fugit in prouinciam, ac deinde Romam contendit. Item Feſtinare. Virgili⁹. Quæ littora proxima curſu contendũt petere. Itẽ aſtringere. i. torquere, vt li. iiij. Georg. Tanto nate magis contende tenacia vincla. Itẽ cumparare. Cic. li. j. ad Herẽ. Si noſtrã cauſam laudando extollem⁹ & aduerſariorũ per contentionẽ deprimem⁹. Item extendẽre, vt apud eundẽ. Ex contentione vocis & ſummiſſione faciles diiudicabimus. Item extorquere. Cice. Extremum autem præceptum in beneficijs operaq; danda nequid contra æquitatem cõtẽdas. Itẽ iacere dirigere. Virgi. Qui tñ aetias tellũ cõtẽdit in auras. Itẽ intẽdere. Cic. Magna eſt animi contentio adhibenda. Idemque fere eſt contentio & intentio cũ vehementiã quãdã ſignificãt ĩ voce. Tracta ſimilitudine ab arcu ſeu cithara, cui⁹ nerui quãto vehementiũ tenduntť tãto vehementiorem ſonũ efficiũt.

✠ Conterranei dř qui ex eadẽ terra eſt qua propter Catullũ cõterraneũ ſuũ Plini⁹ vocat qui non Veronę ſed in Benaci inſula natus erat. Cc.

✠ Contia genus oliuę. Cc.

¶Cõtineo, es, pe, cor, cohibeo, ſeu me abſtineo, aut cõtra volũtatem me retineo, vt cum quis ob pudorem domi, ſe cõtinet, ſeu ob paupertatẽ iterdicit ſibi acceſſum in publicũ. Teren. in Phor. Domi ſe cõtinebat. Pro cohibere. Amb. lib. j. offici. Re vera iure ea fortitudo vocatur qñ quis ſeipſum propter Chriſtũ vincit, irã continet, nullis illecebris emollit. Vñ continens, pro abſtinẽte & integro. Cuius contrariũ eſt incõtinẽs. Lactan li. iij. Da libidinoſum, adulterũ, ganeonem, iĩ ſobriũ, caſtum continentem, videbis. Et continere eſt intra ſe tenere. Sic dicim⁹ vrbem continere hoĩes, & locũ continere locatũ. Item continere continuare, id eſt ſimul tenere. Vñ & continens diciť continuatum. Liuius. Continens imperium vſq; ad nos habebitis. Cic. li. ij. officiorũ. Nec enim vlla res vehementer remp. cõtinet quã fides, q̃ eſſe nulla poteſt, niſi erit vicaria ſolutio rerũ creditarũ. Sueto. in Cali. Per hũc pontem vltro citro commeauit biduo cõtinẽti, id eſt cõtinuo. Curti⁹. Oĩa velut continenti incendio ardere viſa. Cice. lib. j. Tuſculana. Sed nihil te interpellabo, continentem orõnem audire malo. Idem li. ij. officio. Continere pro ſimul tenere poſuit & quaſi inuitum tenere. cũ inquit. Nec vlla res tam vehementer remp. continet q̃ fides.

¶Cõtinens pticipiũ ea poteſt ſignificare quæ cõtinet. Continens fœminini gñis ſumiť pro terra q̃ nõ eſt inſula, quam vulgo terrã firmam appellãt, qualis eſt in Italia, vt ex Sicilia ad cõtinentẽ parũ itercapedinis ẽ. Nã inſula eſt, q̃ mari circũdať, vt Sicilia ſardinia Iſtmoſq; ita vndiq; mari cingiť, vt tñ in aliqua parte cõtinenti iſtigatur. Scribit Vlpi. Cõtinẽtes prouicias accipi deberi eas quę italię coniunctæ ſunt vt puta Galliã Cõtinẽs neu. generis a rhetoribus accipiť pro firmamento rationis.

¶Continẽtia fit a cõtinẽs, de qua Ci. li. ij. offi. Sed valitudo ſuſtentať notitia ſui corporis, & obſeruatione earũ rerũ quę aut prędeſſe ſolent, aut obeſſe. Et cõtinentia i omni victu, omniq; cultu corporis tuendi cã, & in ꝑtermittẽdis voluptatibus. Eius contraria eſt icõtinentia.

¶Contineter aduerbium mõ ſignificat parce. Plaut⁹. Quãq; illum př arcte & cõtinẽter habet mõ cõiuncte iugiter. Idẽ. Triũ dierũ ſitim cõtinenter tulit. Cęſar. Belgę cum romanis bellum continenter gerunt.

¶Cõtentus, a, um, cũ eſt participiũ a cõtineor paſſiue ſignificationis eſt, nõ actiuæ, ſicut putauit Valla, qñ ablatiuum habet, vt is accipiať qui cõtineť ab eo cd animo ſuo ſatiſfacit, ſiue etiã a ſeipſo contineatur. Nõ eñ ſicut ꝓpos qui poſſeſſor ſiue obtẽtor alicui⁹ rei eſt, ita cõtẽtus accipitur, quoniã qui cõtẽt⁹ eſt ab eo poſſeſſus eſt a quo, vel quo cõtẽtus eſt, quia neceſſe eſt vt aliquid ſit a quo quis cõtineatur, vt cõtent⁹ dicať, vt apud Terẽ. in Eunu. Neque tu vnũ cõtenta eras, neq; ſolus dedit. Quis hic exponat: Neq; tu vno cõtinebas, q anumo ſatiſfaceret tuo. Cõtinere eñ cohibere eſt, ſiue aliũ neqd fiat rephenſione dignũ, & ad virtutem ferme ſemp pertinet. Hoc aũt loco culpať meretrix nõ ꝙ ſe a libidine non contineret, ſed ꝙ vno non cõtenta erat id eſt vno continebatur, vt ab alijs abſtineret. Id etiam oſtẽditur per affirmationem Plautus in Mer. Nam vxor cõtenta eſt quę bona eſt vno viro. Nec hic vxor bona continet vnum virum, ſed ſe continet, ſiue continetur vno viro, aut ab vno viro. Similiter Lactantius de prophetis loquens. Cõtenti temporali cibo quẽ deus ſubminiſtraſſet id eſt ſatiſfacti, vt nihil amplius expeteret. Plau. in Mer. immo dicamus ſenibus leges. Cenſeo prius habeamus quas leges teneant, cõtẽtiq; ſint, id eſt cõtineanť, vel pacati, vel læti ſint. Quæ tamen omnia paſſiue ſumuntur. Eſt etiam cõtentus participium a contendo.

¶Continu⁹, a, um, quod eſt ſine interuallo, a quo fit aduerbium continue pro perſeueranter aſſidue.

¶Continuo, as, perſeuero, perago. Apul. Scaphas aſcẽdere, mari iter continuare.

¶Cõteſtari litem diciť duo aut plures aduerſarij, ꝙ ordinato iudicio vtraq; pars dicere ſolet. Teſtes eſtote. De hoc verbo conteſtor. vide in dictione teſtor.

¶Cõticeo, es, pe, cor, Cõticere eſt ſimul vel omnes tacere. Virgi. Conticuere omnes intentiq; ora tenebant.

¶Cõticeſco, is, qđ ẽ cũ alijs tacitus fio. Plin. li. xx j. Tũc

repente omnes conticeſcunt.

¶Conticinium noctis primũ tempus, quo omnia quieſcendi gratia conticeſcunt.

¶Cõtigno, as. Vide in dictione Tignus. Hic contignatio q̃ eſt ſolariũ domus ſiue ſtratũ ſit cœmento lateribuſue, ſiue non ſtratũ, qualia fere ſunt ſolaria domorũ in Apulia. Eoq; pro miraculo apud Liuiũ īfertur bouē in tertiam contignationē conſcendiſſe. Pli. Seſquipedalis paries non plus q̃ vnam contignationem tolerat. Eſt em̃ ſuperior & inferior contignatio.

¶Contingo, is, cõtingi cõtactum, idem qđ tãgo. Colu. li. j. Plurimiſq; & his anguſtis illuſtratũ feneſtris, atq; a terra ſic editis ne manu contingi poſſint. Virg. Funēq; manu cõtingere gaudēt. Et in tertia pſona ſignificat aliquid per ſortem venire in portionē. Hieronim⁹ ad Damaſcum. Pater da mihi portionē ſubſtãtiæ, q̃ mihi contingit. In Euan. aũt ſcribitur, quæ me cõtingit. Ponitur & pro accidere ſiue euenire. Cic. li. v. Tuſcula. Qđ non mõ ſingulis hoĩbus, ſed potiſſimis philoſophis cõtigit. Imperſonale vero cũ īfinitiuo, vt cõtigit mihi eſſe fœlici vel fœlicē. Qñq; abſolute, vt apud Teren. Hãc mihi expetiui, cõtigit, cõueniunt mores. Ex quo datur intelligi non ſemp ſeruari qđ aiunt. Cõtingere eſſe de malis quę ſumus veriti. Obtingere optatis, accidere de inopinatis tam bonis q̃ malis.

¶Cõtus ſudes ſiue hoſta longior duriorq; ad pcutiẽdũ apta. Virgili⁹. Aſſueti lõgo muros defẽdere conto. Vnde cõtatos milites. Vegeti⁹ appellat. Accipiť & pro pertica ferrũ in capite habẽte qua nautæ vtunť ad loca nauibus oportuna exploranda, a quo percontor Donat⁹ deducit. Vergili. Ipſe ratem conto ſubigit. Et græcum nomen oſtendit Suidas.

¶Contor, aris. Vide in dictione cunctor.

¶Contortę res dicunť perplexæ, & perturbatę & ſibi ipſis minimæ cohęrentes. Et contortũ diciť cũ id qđ ſequitur non conuenit cum ſupiore. Cic. li. j. de orat. Contortas res & ſępe difficiles neceſſario perdiſcimus.

¶Contra præpoſitio eſt, q̃ ſeparatur & cõponitur ſignificatq; aduerſũ. locũ vel perſonã deſignãs. Separata eſt apud Virgi. Cõtra Neptunum & venerem contraq; mineruam. Componitur aũt cũ dictionibus incipiẽtibus a vt Contradico. e. vt contraeo. u vt contrauenio. Inuenitur etiã contra aduerbij loco poſitũ ſignificans e regione, ſiue ex opoſito vt Stat contra ſtariq; iubet. Et cõtra elata mari reſpõdet Gnoſia tell⁹. Plaut⁹ ĩ Am. Hoſtes crebri cadunt. noſtri contra ingruũt. Aliqñ ponitur pro viciſſim. Terẽ. in Adel. In eo me oblecto ſolũ id eſt charũ mihi: ille vt item contra me habebat, facio ſedulo.

¶Contradico. Aug. lib. ij. de ciui. dei. Dũ quocũq; mõ noſtris diſputationibus contradicant.

¶Contraeo is. vado contra Grego. Quia mundi hui⁹ poteſtatibus contrarie non pręſumerent niſi eos ſancti ſpiritus fortitudo ſolidaſſet.

¶Contraho, is, colligo, & omnes in vnum congrego. Lactantius li. iij. Pręterea vt ad ſe multitudinem cõtrahat. Virg. Contrahimuſq; viros. Qñq; compono, cõflo, vt æs alienum contraxi. Quandoq; cõmitto. Cicero ad Qu. Fratrem. Ea moleſtiſſime homines ferre debent, q̃ ipſorum culpa contracta ſunt. Quandoque Paciſcor & conuentionem facio, vt fit in emendis vendẽdiſq; mercibus. Idem. li. iij. offici. Tollẽdum eſt igitur ex rebus cõtrahendis omne mẽdacium. Et li. j. Nulla vitæ pars neq; publicis, neq; priuatis, neq; forenſibus, neq; domeſticis in rebus, neq; ſi tecum agas quid, neq; ſi cum altero contrahas vacare officio poteſt, id eſt cõferas, vel inuicẽ agas. Iuſte contractus. Quãdoq; conſtringo retraho, puta cum nerui cõtrahuntur, & colliguntur rigore aut metu ita vt extendi nequeãt. Vñ cõtractio. Idẽ lib. j. Tuſc. Sedeo q; in hoc eſt omnis animi cõtraxio ex metu mortis. Et lib. quarto. Animoſq; demittunt & contrahunt, ſ. timore. Quandoque cõquiro. Liui. li. iiij. Bonaque cõtracta pręcij regni mercãdi publicarenť. Cic. li. j. ad Heren. A nr̃a pſona beniuolẽtiã cõtrahem⁹, ſi noſtrũ officiũ ſine arrogantia laudabimus. Contrahere frontem eſt fronti rugas inducere, quod vernacula lingua dicimus aruſare gallicę refronter. Plaut. in Amp. Quid contraxiſtis frontem quia tragœdiam dixi hanc.

¶Contracto, as. Simul tracto frequẽtatiuũ a contraho. Lactan. de opi. poſuit p cõprendo. Quę a nobis lõge remotæ, neq; oculis cõtractari. neq; tangi manu, neq; pcipi ſenſibus poſſunt. ✣ Dicitur & contrecto.

✣ Cõtrari⁹ a cõtra fit ſignificatq; oppoſit⁹ & repugnãs ex quo cõtrarior verbũ repugno aduerſor. Qđ apud idoneos non repperi, licet Perottus ponat.

¶Contraſto as. Vide in dictione ſto.

¶Cõtrauenio. Ci. li. j. Tuſc. Ego vero facile ſũ paſſ⁹ ne in mẽtẽ mihi aliqd cõtraueniret, ita iſti faueo ſententiæ.

¶Cõtrouerſus, a, um. quaſi aduerſ⁹ Gęlli⁹. Argumẽta autẽ cẽſebat aut pbabilia eſſe debere, aut pſpicua & minime controuerſa. Et controuerſa res dicitur illa de qua eſt controuerſia

¶Cõtrouerſia eſt certarũ perſonarũ de re ppria cõtentio. Ci. Elio pconſuli. Nullã oĩno arbitramur de ea hæreditate cõtrouerſiam eũ hodie habiturũ. Sine cõtrouerſia ſignificat ſine dubio. Idẽ. li. iij. offi. Panęti⁹ qui ſine controuerſia de officijs accuratiſſime diſputauit.

¶Cõtrouerſioſus litigioſ⁹. Liui. lib. iij. Quem enim ſi ne hoc priuatę rei iudicẽ feciſſet, vt cõtrouerſioſam adiudicaret rem.

¶Cõtrouerſor aris, cõtra ex verſor per mutationẽ a in o. ſignificat cõtendo, verbũ deponens ab actiuo verſo factũ. Cic. in Protagora nũc a vobis Protagora & Socrate poſtulo, vt de iſto cõcedatis alter alteri, & inter vos de huiuſmodi non controuerſemini.

¶Contuberniũ verbũ caſtrẽſe ſicut ſcribit li. ij. de re mili. Vege. vocabať manipul⁹ ab eo q; cõiunctis manibus pariter dimicabãt. Et pprie decẽ milites ſub vno papilione degentes dicebantur, contubernium, quibus pręerat decanus qui caput erat cõtubernij. Vñ accipitur p conuictu & ſodalitate. Inde contubernales vulgo ſodales dicunť. Et cõtubernalitatem Cyprianus appellat ſodalitatẽ. Dictũ contuberniũ a tabernis. Tabernæ vero dom⁹ quæ fiebãt ex tabulis. Vnde & tabernacula dicta ſũt, licet ex tẽtorijs & pellib⁹ fiãt, & cõtubernales dicti ſunt, q; iiſdẽ tabernis vtunť. Col. li. j. Sed qualicunq; villico cõtubernalis mulier aſſignata eſt quę contineat eũ.

¶Contumax pe. cor. qui per timorẽ inobediẽs eſt, qui tribus ppoſitis edictis vel vno p trib⁹ qđ vulgo peremptoriũ appellať, literis euocat⁹ p̃ſentiam ſui facere contemnit. Hinc contumacia. Dicitur quandoq; etiã in bonã partẽ. Cor. Tacitus Contumax etiã aduerſus tormẽta ſeruorũ fides, ſupręme clarorum virorũ neceſſitates.

¶Contumelia conuitium a cõtẽdo, ſeu vt Vlpia, & Sene, aiũt, a ɔtẽptu. Cõtumelioſ⁹ q cõtumeliã īferre ſolet. ☧ Differũt inter ſe cõtumelioſus, ſuſurro, detractor, deriſor & cõuitiator, cũtumelioſus qui aliquid cõtra honorem alicuius deducere in notitiã eius, & aliorũ p ſigna vel per verba. Suſurro ĩtẽdit diſcordias ſeminare & pcipue ĩter amicos, detractor bona minuere, deriſor malũ vel defectum alicuius pſonę (vt e. ubeſcant) in ludũ vel riſum ponere. Conuitiator dicit importãtiã pœnę & culpe, Sicut cõtumelioſus ſolũ culpę vt ſi cui dicatur iniurioſe cũ eſſe cæcum vel claudum, cũ ſit, conuitium dicit ſi autem furem cõtumeliam dicit tamẽ ſæpe cõfũdunť.

¶Contũdo is. cõtudi pe. indifferẽte cõtuſum ſignificat ſimul ſiue totum tũdo, frãgo. cõminuo, percutio. Hora. lib. j. Epiſt. Speratum meritis, durã qui cõtudit hydrã. Inde contuſum confractum. Colu. lib. vij. Plus etiã eiuſdem radix contuſa prodeſt,

¶Cõualis planicies ex omni parte cõprenſa montibus collibuſq;, dicta vt inquit Varro q̃ſi cauata vallis, Vallis vero ex duob⁹ mõtib⁹ ĩcluſa planiceis. Vľ cõuallis dicitur arcta vallis, quaſi cõiũcta, quales ſunt quas metaphorice fauces appellamus. Vñ ɔuallis applatur ſciſſio terrę manufacta ad deducendã aquã. Pli. Fulmina ad lauãdam hanc materiã iugis mõtiũ duxere, Corrogos vocãt a corriuatione, p̃cepiſſe libramẽto oportet vt fruaris qñ influat. Itaq; altiſſimis partib⁹ dr̃ cõuallis & inter valla ſubſtructis canalibus iungitur.

✣ Contuoſi oculi ſunt in anguſtũ coacti cõtinentib⁹ palpebris, & contuendo. i. ſimul aſpiciendo dicti.

✣ Cõtuſum a cõtundo dicim⁹ cõfractũ atq; fricatũ. Cc.

¶Conuaſo as, pe. prod. ſignificat furto omnia colligo. Teren. in Phor. Aliquid conuaſaſſem, atq; hinc me ptinus conijcerem in pedes.

¶Cõuenire ſimul venire cõgregari coire. Liui⁹. Poſtera die, arma capiunt, quo miſſi erant cõueniunt. Saluſt. Poſtq̃ vnũ in locũ oẽs cõuenere. Hinc cõuẽt⁹. Per trãſlationẽ qñq; concordare Ouid. Nõ bene cõueniunt, nec in vna ſede muranť Maieſtas & amor. Qñq; interpellare ſeu in iudiciũ vocare. Cic. in Ver. acti. ij. Non dubitat quin ſi ipſe Verrem conueniat ęquitate cauſę, authoritate ſua cõmouere hominẽ poſſit. Qñq; Statuere Apuleius Cõuenimus ad portũ q̃primum ire. Qñq; alloqui nõ inuenire & videre tm̃. Ter. in An. Cõueni hodie aduenĩens quendã mei loci hinc atq; ordinis hominẽ. Quandoq; aptum ɔueniens & decens eſſe. Cic. in Hor. Nam quid veteris ne non conueniat noſtris ętatibus iſta oratio q̃ ſpectat ad hortandũ. Quandoq; placere, pactum facere, & cõtrouerſia carere. Sed in tertia perſona frequẽtius. Cic. lib. v. de fi. Hoc mihi cum tuo fratre conuenit. i. ſine cõtrouerſia eſt, & concordes ſumus. Dicim⁹ etiã conuenit hoc inter nos, conuenit mihi tecũ. Conuenit tibi mecum quod dixiſti. j. in hoc quod dixiſti inter me & te ſine cõtrouerſia eſt. Cõuenit nobis inter nos. i. concordes inuicẽ ſumus. Iuue. Sęuis inter ſe cõuenit vrſis. Itẽ. Nõ conueniunt hęc fratri mecũ. i. diſſentim⁹ ab inuicem in his & diſſimiles ſum⁹. Teren. Hęc mihi fratri mecũ non cõueniũt. Nõnunq̃ ſine ſuppoſito, ſed ſubintellecto. Aug. lib. ix. cõ. Cõuenerat inter nos ne paſſim cuiquã effunderet. Plaut. in Cap. Nũc ira cõuenit inter me atq; hũc Tindare. Et iterum. Dicito patri quo pacto mihi conuenit de huius filio. Sic dicimus. De pretio cõuenit. i. concordes fuimus.

¶Conuenę pen. cor. dñr qui ex diuerſis populis gentibuſq; in vna mœnia cõuenerant ſimulq; coaleſcũt. Hiero. contra. Virg. Nimirũ reſpõdet generi ſuo, vt qui de latronum & conuenarũ natus eſt ſemine, quos cõſul Põpei⁹ edomita Hiſpania de pyrenei iugis depoſuit, & in vnum oppidũ congregauit. Vnde & Conuenarum vrbs nomen accepit.

¶Conuentę conditio dicebatur cum primus ſermo de nuptijs & earum conditione habebatur. Cc.

¶Conuentio nomen generale eſt ad oĩa pertinens, vt ſcribit Vlpia. de quibus negotijs cõtrahendi trãſigẽdiq; cauſa conſentiunt qui inter ſe agunt. Nã ſicut cõuenire dñr qui ex diuerſis locis in vnum locũ cõueniunt, ita q ex diuerſis animi motibus cõſentiunt, & in vnã ſententiam concurrunt. Adeoq; conuentionis nullũ eſſe cõtractum, nullam eſſe obligationem, q̃ non habeat in ſe conuentionem, ſiue verbis, ſiue re fiat.

¶Conuentus dr̃ cũ homines ſimul venerint. Fit autem quatuor modis. Vno cũ quemlibet hoĩem ab aliquo cõuentũ eſſe dicim⁹. Altero cũ ſignificať multitudo ex pluribus hominũ generib⁹ contracta in vnum locũ. Tertio cũ a magiſtratibus iudicij cauſa populus cõgregať. Erãt em̃ in prouincijs ſtatuti conuentus per rectores earũ ad iudicia facienda. Vñ Plin. de hiſpania. Nunc vniuerſa prouincia diuiditur in ſeptem conuentus. Idem lib. iij. ſcribit in Bethica fuiſſe iuridicos cõuent⁹ quatuor videlicet Gaditanum, cordubẽſem, Aſtyſitanum, Hiſpalenſem. Quarto cum aliquem in locum frequentia hominũ ſupplicationis aut gratulationis gratia colligitur. Poniť interdũ pro coniugio. Iuue. ɔuentũ tñ & pacto & ſponſalia noſtra Tempeſtate paras.

¶Conuentũ neutri generis conuentionem ſignificat.

¶Cõuenticulũ plęrunq; in malã partẽ accipiť. Hoc eſt pro conuentu ſeditioſorum aut ſceleratorũ. Cic. p Sex. conuenticula hominum quę ciuitates nominantur.

¶Conuerto & conuertor pro eodẽ accipitur. Plaut. in Amphi. Sed tamen fuga in ſe nemo conuertitur.

✣ Conuerſor vtor & conſuetudinem habeo, a quo conuerſatio. Cc.

¶Cõuexũ curuum ex omni parte declinatũ, qualis eſt natura cæli quod ex omni parte ad terrã verſus declinatũ eſt. Ver. Aſpice ɔuexo nutantẽ pondere cœlũ. Hinc cõuexitas ipſa porrectio aduerſus nos, tractũ a cõcauitate nauium q̃ extrinſecus huiuſmodi formam habet, quę alio nomine carinata dicitur.

¶Conuitiũ contumelia inquit Labeo Iuriſcõſult⁹ quaſi conuotiũ mutata litera, a cõcitatione, vel a cõuentu. i. collatione vocũ. cũ enim in vnum complures voces conferuntur, cõuitiũ dr̃. cũ aũt nec in cœtu, nec vociferatione dr̃, non proprie conuitiũ nominatur. Feſtus tñ a vicis in quibus primo habitũ eſt: deriuat. Alij dicunt cõuitiũ eſſe maledictũ cum contumelia & a vitio deriuari. Cice. Maledictum autem nihil habet propoſiti pręter contumeliam, quę ſi petulantius iactatur conuitium, ſin facetius vrbanitas nominatur.

¶Conuicinium vbi plures inter ſe vicini ſunt.

¶Conuitior aris. ɔtumeliã dico, vt apud euã. Et qui cũ eo crucifixi erant, conuitiabantur ei. Inde conuiator.

¶Conuiuiũ a viuo fit, de quo Cic. Bene maiores noſtri accubationem epularum quia vitæ coniunctionem haberet, conuiuium nominauerunt. Hinc.

¶Cõuiuari cõuiuiũ facere aut ſimul cibũ ſumere. Terẽ. in Hean. Scortari volunt, crebro cõuiuarier. Vñ cõuiuator dr̃ qui parat cõuiuiũ, cõuiuę vero & ɔuictores dicuntur inuitati ad cõuiuium. Scitum cõuiuatorem appellat. Liuius elegãtẽ & nitidũ in apparatu cõuiuali. Gręce vt puto meli⁹ συμποσιος ἔκτο ῦ πινω πῶδω πέπωκα ἔπιον ἠδσυμ.

✣ Id eſt πινω bibo bibã bibi & cõ. Suũ em̃ videtur eſſe comeſſatio, vñ & gręcus ſermo ſeruatur vulgariter.

¶Conuictor dicitur quotidianus conuiua & qui nobiſcũ viuit familiariter. Hora. Nunc quia ſum tibi mecœnas conuictor. Suet. in Tibe. Nihilo lenior in conuictores græculos.

¶Conuiuale qđ ad conuiuium pertinet, Lini, Multaq; conuiualia ex auro & argento vaſa.

¶Conuiuiones a combibendo compotores dicuntur.

¶Conuoluolus pe. cor. vermiculi genus minoris erucã corrodentis pubeſcẽtes vuas, quẽ alij voluocẽ appellãt a conuoluendo qui ſe inuoluit in pompino.

✣ Conuoluolus etiã eſt hęrba per frutetą naſcẽs nullo odore, nec crocos intus habẽs, ſed florẽ tm̃, ac cãdorem lilij referẽs veluti rudimentũ naturę lilia facere cõdiſcẽtis, dictum q; ſeſe rei cui adhęret inuoluat. Cc.

✣ Conuoti dicebantur iiſdem votis obligati. Cc.

¶Conus pprie nux picea, Colu. lib. vij. Remedio ſunt cupreſſini quindecim coni, totidẽq; Galeę propter qđ geometrę eius modi figuram conum appellant. Hinc conus dicitur curuatura que in ſummitate galeę prominet ſuper q̃ criſtę ponuntur, licet quandoq; pro criſta ponatur: quem lingua vernacula pinarium vocam⁹. Et coniferæ arbores, quę conos hoc eſt nuces pineis ſimiles ferunt. Ouid. Et coniferę cypariſſi. Quicquid p̃terea tali forma eſt conoides dicitur. Vnde cupreſſus fœmina conoides eſt quę in faſtigium conuoluitur. Quidam etiã conũ accipiunt pro capitio acuminato. Eſt & conus muſicus Boe. in muſica. Si conum quem turbonem vocant quis diligenter extornet.

¶Coniſcare apud Quint. ſignificat arietare, & frõte frõtem pcutere. Et ſatiati Agni ludunt blandeq; coniſcãt.

¶Κωνοΐδης. Conoides arbor ferẽs cupſſos fœminas, Nã

a rotunditate in acumen leuatur.

★ Conyza herba, apibꝰ delectabilis, cuius duo ſunt genera. In coronamentis, mas & fœmina huic foliũ cõſtrictiꝰ ãguſtiuſq; illic ĩbricatũ & ramoſiꝰ: folia fœmine mellis odorẽ habent maſculę radix a quibuſdã libanotis dr̃.

¶Coos ſiue cos ſiue coum ſiue co. Inſula ĩ mari Aegeo ſeu vt quidã aiũt in Icario rhodo ꝓxima & Carię oppoſita q̃ olim magna fuit & optine habitata & aſpectu iucũdiſſima ijs qui eo nauigabãt. Ambitꝰ eiꝰ quingentis & quinquaginta ſtadijs clauditur. tota fertilis & optima vino abũdãs. Eſt & vrbs eo noĩe antiquitꝰ Aſtipalea vocata. Dicta a Coo Meropis filia q̃ ibi regnauit. Strabo ſcribit nouẽ gẽtes & quinq; millia opidorũ eſſe quorũ nullũ ſit minꝰ Comeropide. Hic cous a, um, pe. pro. Vñ Hippocrates medicꝰ diuinꝰ & Apelles pictor egregius Coi dicti ſunt, cũ in ea nati perhibeant̃. Oui. Si venerẽ Cous nũq̃ pinxiſſet Apelles. In primitiuo prima corripit̃. In ſuburbano Coi æſculapij tẽplũ fuit valde inſigne & multis donis opulentũ, inter q̃ nuda Venꝰ erat, q̃ poſtea Iulio Ceſari Romę dicata eſt. Sũt qui dicãt apud hãc inſulã fieri veſtes tenuiſſimas ad fœminarũ ornamentũ. Vñ Oui. de arte. Siue erit in tyrijs tyrios laudabis amictꝰ. Siue erit in cois coa decere puta. Suidas. κῶος ἦν ἄστος ὅθεν ἱπποκράτης ὁ ἰατρὸς ἐστὶ τῆς καὶ μεροπὶς λέγεται. ✠. inſula vñ Hippocrates medicus, quę & meropis dr̃. poſtea alibi ſubdit κῶος πρὸς χῖον ὁ μὲν γὰρ χῖος ἐδύνατο ἔνδον ὁ δὲ κῶος ἔξω. ✠ Id eſt Cous ad chiũ, chius enim potuit intꝰ ſed cous extra.

¶Copars lacus eſt in quem permeſſis fluuius defluit.

Cornucopiæ.

¶Copia a con & ope, vel a capio, vt ſit copia q̃ſi capia ꝙ multa, & in ſingulari quidẽ abũdãtiã, eloquentiã, facultatem, poteſtatẽq; ſignificat, vt faciã tibi copiam ſpectandi ludos. Ouid. Ante ait emoriar q̃ ſit tibi copia noſtri. Neq; apud oratores cũ alio verbo iungit̃. Poetę cũ do iungunt. Vergi. Poſtq̃ introgreſſi & corã data copia fandi. Cũ alijs verbis abũdantiã ſignificat, vt magna copia frumenti auecta eſt. Copia pecuniarũ & copia orationis. Copia etiã dr̃ eloquentia q̃ cõſtat verborũ copia. In plurali pro eodẽ ſignificato qñq; ſumit̃. Vt noui copias tuas, & oĩm rerꝫ copias habeo. Peculiariter tñ ſignificat exercitꝰ multitudinẽ vt copię Pompeij, copię Ceſaris. Aliqñ etiam in ſingulari ponitur ꝓ multitudine. Pompeius ad Domiti. Nec ſolus cũ iſta copia tñ multitudinem ſuſtinere poteris. Idẽ Etiam hortor vt cũ omni copia q̃primũ ad me venias. A copia copioſus a, um, pro abundanti. Copiola dimi. Copio as, qd̃ eſt copias augeo ſiue cogo, ſicut lignor aquor, quę ſunt verba caſtrenſia.

¶Copem veteres ꝓ copioſo poſuerũt. Plaut. Atq; ego nunc vt glorioſum faciã & copi pectore. Hinc copona primũ, deinde caupona taberna vinaria. propter copiã rerum quę ibi venduntur.

¶Coppe locus in gręcia apud Orchomenõ bœotię iuxta Cephiſum amnẽ q facit locũ coppatidẽ nominatum.

¶Cophinus pe. cor. latine corba. Iuue. Cũ dedit ille locum cophino fœnoq; relicto.

¶Copula cuiũſlibet rei duplex numerus. Vñ dicit̃ copula matrimonij, & copulo coniungo.

¶Coquo is, xi, ctum, a cogendo, qm̃ coctũ cogẽdo coercetur vt ad vtilitatẽ veſcendi perducat̃. Et duo ſignificat, coquere. ſ. per ignẽ. Vñ aliquid dr̃ coctũ, vt carnes coctę. Et maturare. i. maturũ facere. Pli. Aegreſcũt ſexagenis diebꝰ ſiti maxĩe anteq̃ fici coquant̃ autũno. Amb. lib. Hexa. Vñ aut arbores germinarent, aut frumẽta vel ſata proruperent, vel orta coq̃rent̃, niſi ea interior ignis animaret. Huius cõpoſita ſunt. Concoquo ſimul coquo, ſeu digero. Vñ cõcoqui dr̃ cibus calore ſtomachi. Plin. lib. xxvij. Theophraſtus celerius concoqui dextri lateris incubitu, difficilius in ſupinis. Decoquo in totum coquo. Vide alibi Excoquo ꝑfecte coquo, digero. Hiero. con. Ioui. Immolatus eſt pro nobis agnus, & aſperſi calidiſſimo rore hyſopi omnẽ pituitã noxie voluptatis excoximus, Columella proprie cũ ait. Vis frigoris excoqt terrã. Incoquo coquendo applico. Nã cũ metallũ aliqd̃ deplumbamus, vel deargentamꝰ, vel deauramus, incoquere dicimus. Vñ vaſa ęnea ſtanno ad ignẽ illita incoctilia dñr. Pli. Deinde & argẽtũ incoquere ſimili modo cœpere, equorũ maxime ornamentis, iumentorũq; iugis. Proprie tñ incoquere eſt intus coquere. Ver. li. iiij. Geor. Huiꝰ odorato radices incoque baccho. Per coquo valde ſeu perfecte coquo. Plin. lib. xxiij. Bubulas carnes additi caules magno ligni cõpendio percoquunt. Similiter Diſcoquo. Idẽ li. xxix. Denas virides lacertas in decẽ ſextarijs olei veteris diſcoquunt. Pręcoquo ante coquo, vel ante maturo. A quo p̃cox fructꝰ, & p̃coqua vua dr̃. i. pręmatura. Recoquo rurſus coquo. Pli. An ſatis recoctum ſit. Et omnia habent penultimam correptam.

¶Coquito tas. pe. cor. frequentatiuum eſt.

¶Coquina a coq̃ndo locꝰ in quo dapes coquunt̃ q̃ & culina a colẽdo, quaſi colina. Et dũ publica eſt popina dr̃.

¶Coquinari eſt coquinariã artẽ exercere. Plaut. Neq; ego vnquam niſi hodie ad bacchas veni in bacchanal coquinatum.

¶Coquus vel cocus, qui cibos coquit ac vendit, qui & coquinarius dicitur.

¶Coquinarius a, um, qd̃ ad coquinam pertinet. Vnde vaſa coquinaria dicta.

¶Coqnaria coquinarię. ars coquẽdi q̃ ad victũ ſpectat.

¶Cor, vnũ eſt ex viſceribꝰ. Nã oĩa interiora viſcera dicuntur. In quo (vt inquit Pli.) habuit mens. Et ſecundũ Ariſto. Cor fons eſt venarũ, arteriarũ & ſenſuũ. Et ſicut ait Auicenna, eſt principiũ virtutis vitalis, fons vitę, & radix dr̃ ab ĩterprete Galeni. Aliqñ tñ accipit̃ ꝓ mẽte. Cic. lib. j. Tuſ. Cor ipſum animus videtur. Vñ cõcors, diſcors, excors, ſocors, vecors, grauicors, & cordatus.

✠ Coraceſius pars tauri montis. Cc.

✠ Coroallachates lapis eſt guttis aureis coralli modo diſtinctus. Cc.

✠ Coraules dicitur qui in choro tibia canit. Cc.

¶Cordi eſt. i. delectat & placet. Cic. Ideoq; eo mihi magis ẽ cordi. Terẽ. Si hę nuptię ſũt tibi cordi. i. iucundæ.

¶Corculũ diminu. Plau. Meũ corculũ, meus mollicꝰ caſeus. Et corculũ acutũ quaſi cor ſapiens. Feſtus. Corculũ dicebant antiqui ſolertem & acutũ. Cic. lib. j. Tuſc. Et Naſica ille prudẽs bis conſul corculũ appellatꝰ. Pli. lib. viij. Catos Corculos apud Romanos cognominatos eſſe refert qui ſapientia pręſtiterunt.

✠ Corculus maſculino genere acutus. Cc.

¶Cordatus hõ. i. inſignis corde & pręſtans memoria q ſolertia multa pollet & ingenio, queadmodũ & corculũ. Aug. lib. j. de ciui. dei. Nõ itaq; cũ de dijs victis illa conſcriberent̃ poetis libuit mẽtiri ſed cordatos homines cogebat veritas confiteri. Lact. lib. iij. Nõ inficior fuiſſe illum paulo cordatiorẽ, q̃ cęteros, qui naturam rerum putauerunt ingenio poſſe comprehendi.

¶Cordoliũ cõmiſeratio, & quaſi dolor cordis. Plau. Mihi cordoliũ eſt. Idẽ in pen. Vbi tibi erit cordoliũ ſiquam ornatam melius forte aſpexeris.

¶Cordapſus morbus tenuioris inteſtini quem iuniores iliacum nominant.

¶Corchorus vile olus apud Plin. Vñ ꝓuerbium cõtra eos qui magnis honoribꝰ inhiãt cũ ipſi ſint nihil. κόρχορος ἐν λαχάνοις. i. corchorus inter oleta.

¶Corduba ciuitas Hiſpanię Senecę & lucani patria.

¶Corgo aduerbium apud veteres, quaſi ex corde ago, id eſt loquor.

¶Cordꝰ, a, um, qd̃ ſerotina fœtura natum eſt, vt cordũ fœnũ autumnale, qd̃ autumno ſecatur. Col. Alunt̃ oues cõmodiſſime autumnali fœno quod cordũ vocatur, Itidem Corda frumenta dicta ſunt, q̃ ſero matureſcunt. Et cordi agni ſerotini, qui poſt tẽpus debitũ naſcunt̃, quos vulgꝰ vocabulo inde deducto cordiſcos nominat. Pli. li. viij. Gerunt partũ diebꝰ. cl. poſtea cõcepti inualidi,

cordos vocabãt antiqui poſt id tempꝰ natos. Eſt ergo Cordus cognomen eorũ qui tarde naſcunt̃. Vñ apud Sueto. Cordus Cremetiꝰ legit̃. Quo noĩe etiã dictꝰ eſt aliꝰ ſcriptor hiſtoriarꝫ, quẽ ſequi ſe ait Iul. Capitoli. in vita Gordianorũ Mart. Quint. lib. j. p̃cipit ſcrutandas eſſe a ſubtili p̃ceptore origines nominũ. Vnde agrippa & opiter & cordus & poſthumius dicuntur. Quidam tamen hoc nomen per h. ſcribunt Chordus.

¶Coralliũ lapis rubei coloris. Amb. li. hexa. Quõ etiam nõ indecoris lapis coralliũ in mari hęrbaſcit, ſi in aerem tranſferatur lapidis firmitate ſolidetur. Pli. Coralliũ religioſum in primis geſtamen eſſe exiſtimãt amoliẽdis periculis. Gignit̃ in mari rubro & ĩ perſico & circa Orchadas inſulas & in ſiculo circa Drepanum. Forma ei eſt fruticis, color viridis, baccę calidę, ſub aqua molles, exemptę cõfeſtim durãt̃ & rubeſcũt quaſi corna. Diaſcorides τὸ δὲ κοράλλιον ὅπερ ἔνιοι λιθόδενδρον καλοῦσι δοκεῖ μὲν εἶναι φυτὸν ἐνάλιον. ✠. i. Corralium quo aliqui lithodẽdrũ appellant plantã marinã eſſe cõſtat. Theophraſtꝰ aũt in libro de gẽmis. τὸ γὰρ κουράλλιον καὶ γὰρ τοῦτο ὥσπερ λίθος φύεται ἀπὸ τὸ ἐν ἀέρι δὲ λίθος γίνεται. ✠. i. corraliũ eñ vt lapis naſcitur vt hęrba in aere & lapis fit. Huiꝰ nominis quidam primã producunt. Oui. lib. iiij. me. Nunc quoq; coralis eadẽ natura remãſit. Alij breuiant. Claud. Mergit ſe ſubito, vellitq; corallia clotho.

✠ Coraxicꝰ tauri mõtis pars a gẽtibꝰ ſortitꝰ nomẽ. Cc.

¶Coraxis mõs qui a ſeptentriõe Colchidẽ claudit. Eſt & fluuius eiuſdẽ nominis qui ex mõte ſui nominis orit̃.

¶Corã p̃poſitio eſt, q̃ contrariã habet ſignificationem a clam, vt corã ſenatu orationẽ habui. Differt tñ a palã, ꝙ coram magis ad perſonas certas, palam ad oẽs refert̃. Coram indiget adiectione, palam nõ indiget. Etiã differt ab ante ꝙ ante oculos longe intelligi poteſt, coram proximitatem ſignificat. Teren. in eun. Quę mihi ante oculos coram amatorem adduxit tuum.

¶Corax a latinis dicitur coruus. Cic. lib. de ora. Quare coracem veſtrum iſtum patiamur. Hinc componitur nocticorax ſeu nycticorax.

✠ Eſt & oppidum in Volſcis & viri ꝓprium qui Archilochium interfecit. Cc.

¶Coracinus pe. pro. coruinus. Plin. etiam piſcem quẽdam coracinum appellauit.

¶Corãbla hęrba quę oculos retundit, & hebetes facit. Ideoq; dicta corãbla. Nã κόρα pupillã ſignificat ἀμβλὺς dicitur retuſus & hebes.

¶Corbes, vaſa ex viminibꝰ facta, cui ſingularis eſt hęc corbis. pro ſex. Meſſoria ſe corbe cõtexit. Dictę corbes ſecũdũ. Var. ab eo ꝙ ſpicas aliudve quid eo corruebãt. Hinc minores dictę corbulę. Cato villicũ dixit habere oportere corbulas amerinas quatuor. Col. vero ait. Corbulæ decemmodię trimodię. Põt etiã eſſe corbis generis maſ. ſecundum Priſcianum.

¶Corbitę pe. pro. naues onerarię, dictę ꝙ in earũ malo ſummo pro ſigno corbes ſolerẽt ſuſpendi. Plaut. Tardiores q̃ corbitę ſunt etiam in tranquillo mari.

¶Corbonam pe. cor. Iudęi ſacrum theſaurariũ dicunt. Auctores Ioſephus & Euſebius.

✠ Cordiacus morbꝰ alias cardiacus ἀπὸ τῆς καρδίας. Cc.

¶Cordire veteres dixerunt ꝓ eo qd̃ eſt aĩo cedere. Cc.

✠ Corcallis gemma eſt q̃ modo nigro modo cęruleo colore eſt. Cc.

¶Corcyra pen. pro. Inſula in Ionio mari olim phęacia a Phęaco dicta, qui genitꝰ fuit e nympha Aeſopi filia rapta a Neptũo & ad iſulã delata, cui nomẽ fecit. Vbi grauida Neptuno peperit pheacum qui fuit pater Alcinoi Luca. lib. ij. Hinc late patet oẽ fretũ ſeu vela ferant̃ in portꝰ corcyra tuos ſeu lęua petatur Illyris. Aomerꝰ aũt lib. odyſſe. κ. παῖδά τε ἐμὴν ἔχεμεν καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι αὖθι μένων οἶκον δέ κ᾽ ἐγὼ καὶ κτήματα δοίην εἴ κ᾽ ἐθέλων γε μένοις. ἀέκοντα δέ σ᾽ οὔτις ἐρύξει Φαιήκων. ✠ Id eſt filiã meã habere & gener meus vocari illic manens domũ & poſſeſſiões darẽ ſi volẽs maneres, ĩuitũ nemo phęacũ ĩpediet.

¶Corinthus vrbs Achaię fere in medio Iſthmi pelopõneſiaſi ſita. Iſthmos gręci vocãt anguſtias peninſularũ inter quas nobilitate pelupõneſiacę p̃ferunt̃. Corinthꝰ primo a Siſypho latrone ęoli filio fertur cõdita fuiſſe & corcyra nominata, autore Strabone, poſtea Ephyre. Deinde euerſa & inſtaurata a corintho Horeſtis ſeu Iouis filio corinthus eſt appellata, olim celeberrima & ditiſſima. Hęc habet arcẽ, quę Acrocorinthus dr̃. A corinthꝰ fiunt corinthius & Corinthienſis adiectiua, q̃ ſic ab inuicem diſtinguntur, corinthij ſunt qui corinthum habitant, ſeu qui ex corintho nati ſunt corinthienſes, qui alibi nati ſunt ſed negotiant̃ corint. Suidas. κόρινθος ἀπὸ κορίνθου τοῦ μαραθῶνος ἢ ἀπὸ κορίνθου πέλοπος. ✠. i. Corinthus a coritho marathonis filio vel Pelopis.

¶Corinthia vaſa dñr ex ære corinthio fabrefacta auro argentoq; cum ipſo ęre cõfuſis fiebãt. Nã ęs corinthiũ maxime laudabatur. Vñ factũ eſt vt oĩa vaſa ex ęre elegãtia corinthia ſint appellata, ꝓpter q̃ apud veteres tã in pretio fuerunt ęris metalla vt argenti quoq; atq; auri pretium tranſcenderint. Tria autẽ ſunt genera corinthij ęris vt docet Pli. Candidũ, quod nitore accedit q̃ proxime argento. Alterum in quo auri fuluus color cõſpicit̃. Tertium, in quo ęqualis temperies omnium fuit.

¶Corinthiacus a, um, qd̃ ex corintho eſt. Oui. li. iij. de triſt. Illa corinthiacis primum mihi cognita terris.

¶Corinthiatius a Suet. poſitũ eſt ꝓ amatore nimio corinthiorum vaſorum.

¶Coryciũ le bolze da caluacare. Suidas κωρύκιον. κώρυκος θυλάκιον, ἢ πήρα ἢ βουλγίδιον ἢ πλέγμα δεκτικὸν ἄρτου.

✠ Id eſt Perula. Pera panarium quod apud nos bulgidion vel ręte tenens panem.

¶Coriago morbus quo boues laborãt. Col. li. vij. Eſt & ĩfeſta peſtis bubulo pecori coriaginẽ ruſtici appellãt cũ pellis ita tergori adhęret vt appręhenſa manibꝰ deduci a coſtis nõ poſſit. Ea res nõ aliter accidit q̃ ſi bos aut ex lãguore aliquo ad maciẽ perductꝰ eſt aut ſudãs in operẽ faciendo refrixit, aut ſi ſub onere pluuia madefactꝰ eſt.

★ Coriãdrũ hęrba vulgo nota cuius ſemẽ vt refert Pli. ad varios morbos vtile eſt & maxime egiptiũ, ad tumores collectioneſq; cũ melle aut vua paſſa ſanat. Tria grana in tertianis deuorari ante acceſſionẽ aliqui iubẽt: vis magna ad refrigerandos ardores: viridi M. varro coriandro ſubtrito, cum aceto carnem incorruptam ęſtate ſeruari putat.

¶Corium animaliũ eſt, p̃ſertim eorum q̃ craſſionẽ pellem habent ac duriorẽ, q̃uis quãdoq; ꝓ quacũq; pelle dicatur etiã rerũ inanimatarũ, & qñq; tergus. Ver. Tergora diripiunt coſtis. Apud Pliniũ coriũ terrę eſt non tam cutis eius facieſq; ſumma q̃ tectorium & ſtatumen quodam craſtius, cui & aliud quoq; ſubeſſe põt corium. Nã in parietibus ſtruẽdis ordines ipſi laterũ coria a Victruuio dicũtur, hoc eſt q̃ vulgo turba opificũ appellat curſus. Dr̃ & coriꝰ maſc. ge. Plau. in Pe. Heri in tergo meo treis facile corios cõtriuiſti bubulos. A coriũ fit excorio as, quod eſt corium detraho.

✠ Coriolana pira dicuntur a forma. Cc.

¶Coriarius qui coria concinnat, pręſertim craſſiora.

¶Coricum pe. cor. nomen eſt vrbis & montis excelſi in Cilicia optimũ crocum ferẽtis. A quo corycius a, um. vt crocum corycium. Mar. Quod de corycio q̃ venit aura croco. Coritus etiam portus.

¶Coriti ſunt leuia miſſilia in ſagiptarũ modũ. Ver. Coritiq; leues humeris & letifer arcus. Cc.

¶Coriza morbus cũ humore obturat̃ naſus, latine grauedinem vocant. differt a catarrho Vide catarrhus.

¶Corycei dñr curioſi Cic. ad Atti. Oẽs eñ corycei ſubauſcultare videntur qd̃ loquor. Nã tota corycei montis Aſiatici, ſeu vt quidã dicũt ꝓmontorij in Creta p̃ter nauigatio latronibꝰ plena fuit: qui diſperſi p̃ portꝰ ad mercatores furtim accedebant & auſcultabant quid rerum

ferrēt, & quo nauigarēt, poſtea illis deſcēdētibꝰ adoriebantur eos ac diripiebāt. Ex quo factū eſt vt oēs curioſa & ſecreta auſculantes Corycei dicerentur. Et in ꝓuerbio diceretur. Hunc ergo Coryceus auſcultauit, cuius cōſilia ſecreta patefacta ſunt.

¶Corythi, pe. ꝓ. ſunt thecę arcuū ſiue ſagiptarū ꝙuis ſagiptarū ꝓprie dicanť pharetrę, quāuis Nonius corici legat Sta. lib. ix. the. Cœleſtibus implet Corython telis.

¶Corithus pe. cor. oppidū Tuſcię ꝓpe Aretium in paruo colle eiuſdē nois ſitū a Corytho rege poſitū. Ver. lib. ix. Nec ſatis extrēas Corythi penetrauit ad vrbes. Quidā hęc duo noīa ſcribunt cum h in principio Chorytis.

¶Cornelia Rōana Gracchorū mater & maioris Aphricani filia, q̄ a Vale. ma. laudatur, ꝙ matronę cāpanę ornamenta ſua pulcherrima oſtentanti, non aurum, nō gēmas, nō deniq; veſtes, oppoſuerit, ſed liberos, qui maxima ſunt matronarum ornamenta.

¶Corna æ, nomen eſt duarum vrbium.

¶Cornus fœmi. ge. tam quartę q̄ ſecūdę declinatiōis ſecūdū Priſ. Hęc ramos habet duricie & rigiditate cornibus ſimiles, fructū circa ſolſtitia facit prīo cādidū poſtea ſanguineū. Ver. lib. ix. Cōiecto ſternit iaculo volat itala cornus. i. telū ex corno factū. cornum gen. neu. fructus. Idem. Baccę lapidoſaq; corna.

¶Corneꝰ a. um. qđ ex corno eſt. Plaut. Durā ac corneā virgā. Pōt etiā eſſe a cornu deductū nomē. Vnde hibernę coronę cornę dictę ſunt quoniam negāte tum flores terra, laminis e cornu tinctis fieri ſolebant.

Cornetū locꝰ vbi ſūt freq̄ntes corni, ſicut a pino pinetū

¶Cornu cornū & hic cornus ſecūdū Priſ. A curuore vt inq̄t Var. Pli. Dentes mobiles cōfirmat ceruini cornꝰ cinis Oībus fere caua ſunt cornua, ceruis tm̄ ſolida, & ſingulis annis decidua. Hinc fiunt vnicorniū, bicorniū, tricorniū, quadricorniū. Per traſlationē cornua fluminū dicunť flexꝰ curuitates alueorū, ꝙ multis locis ad cornuū ſimilitudinē flectanť. Itē cornua antēnarum ſignificant vtrāq; partē antennę. Verg. Cornua velatarum obuertimus antennarū. Similiter in pręlio cornua dicūtur vtraq; pars exercitꝰ. In exercitu em̄ eſt dextrū & ſiniſtrū cornu, & qđ inter vtrūq; eſt dicitur medium. Itē cornu genus eſt tubę obtortę, a quo Cornices dicti ſunt.

¶Cornucopię eſt qđ Hercules cū acheloo in ſpeciē tauri mutato cōgreſſus ei detraxit, hoc Naiades acceptū & oīm fructuū primitijs refertū copię conſecrarunt. Oui. Achelous rigidū fera dextera cornu. Dū tenet infregit. trūcaq; a frōte reuellit. Naiades hoc pomis. & odoro flore repletū Sacrarunt, diueſq; meo bona copia cornu eſt.

¶Cornicen pe. cor. qui cornu canit. Iuue. Quadraginta dedit gracchus ſeſtertia dotem cornicini, ſiue hic recto cantauerit ære. Dictū ita quia quod nunc ex ære eſt, tūc fiebat bubulo cornu.

¶Corniger pe. cor. gētes cornua. Vñ Bacchus corniger dictus eſt, quia ſimulachro liberi patris cornua adijciebantur, ꝙ vini inuētor fuerit. hoīes enim nimio vini potu truces redduntur.

¶Cornigenus a, um, qđ eſt ex genere cornua habētium ſicut caprigenum quod eſt ex genere caprarum.

¶Cornipeta pe. cor. animal quod cornibꝰ petit. i. ferit.

¶Corniculum diminutiuum a cornu. Quo etiam nomine vocatū eſt oppidū iuxta Tarquinios, a quo oppidani Corniculani apellati ſunt.

¶Cornipes pe. cor. aīal pedes habens, ſicut equꝰ & capra & huiuſmodi vnguium aut pedū animalia. Oui. lib. ij. Faſto, Cornipedi Fauno cæſa de more capella. Nā faunus caprinos pedes habere fertur.

¶Cornutus, a, um, quod habet cornua, vt facies Moyſi cornuta erat. Pōt etiā dici cornutū qđ ꝓcedit ex corde. Mar. Occubuit tādem cornuto ardore potitus. Cornutę quadrupedes a veteribꝰ dicebanť elephanti. Nā quod in his dentes multi dicunt, cornua ſunt Sed mirū eſt qđ ſcribit Suidas de Cornuto, & dicit duos mirabiles viros fuiſſe vnum Liuium & Cornutum.

¶Cornicularius nomen eſt ordinis in militia, ſicut cōmentarienſis & accenſus. Docet Aſco. perinde ac cornicularꝰ a corniculo ſic incline ť, vt a cornu cornicē. Nā q corniculo militabat, is cornicularius dicebať. Liui. li. x. ſcribit Papytiū cōſulē equites oēs ob inſignē in bellis operam donaſſe corniculis armilliſq; argēteis, tanquam cornicula ſint inter donatitia ornamenta militaria.

✣ Cornificius poetę nomen. Cc.

¶Cornix auis quę dux auium eſſe dicitur. Vñ & cornices accipi ſolent pro ijs qui ſe ſapientores ac duces aliorū videri volunt. Vñ Hie. in quodā prologo vtitur, & Cic. pro Muręna. Huius diminutiuū eſt cornicula. Hie. ad Paulinum Malo alieni operis interpres exiſtere quā (vt quidā faciūt informes cornicule) alieni me coloribꝰ adornare. Cornici eſt naturalis cum noctua inimicitia & ardeolę amica.

¶Corniſcarum diuarum locꝰ trans Tyberim erat cornicibus dicatus ꝙ in Iunonis tutela eſſe putabantur. Cc.

¶Cornicor pe. cor. deponēs ſignificat more cornicū garrio. Perſius. Neſcio quid tecū graue cornicaris inepte.

✣ Coroela pirorum genera a vulgo ſic dicta, alias Syriaca. Cc.

¶Corona eſt quā gręci ςἰφανον vocāt, a noſtris olim ſtrophia a ςροφῆν qđ eſt vertere. Poſtea per diminutionē ſtrophiola appellata, deinde a ſerendo ſerta. Et cū videatur corona a choro dici, caret tñ aſpiratione. Fuerūt autem apud Romanos diuerſorū generū coronę in magno pretio habitę. ſ. Triūphalis q̄ fiebat ex lauro, & triūphanti dabatur, qm̄ ea arbor p̄cipue eſt lętitię victoriarūq; nuncia. Obſidionalis, quā liberati ab obſidione dabant ei q ipſos liberauerat ex gramine decerpto indé, vñ obſeſſos ille ſeruaſſet. Nā vt ait Plinius ſummū apud antiquos ſignum victorię erat, victos porrigere hęrbā e terra. Ciuica, quā ciuis ciui a quo ſeruatus eſt in pręlio teſtē vitę ſalutiſq; p̄ceptę dat. Et hęc huiuſmodi erat. Primo illignea, poſtea magis placuit ex quęrcu, quia ante cī vitæ in hac arbore hominibꝰ fuit qui glādibꝰ veſcebāť. Etiā ex illice. Muralis erat qua donabať ab imperatore q primus murū ſubijt, inq; oppidū hoſtiū per vim aſcendit, & aurea erat. Vallaris, q̄ & caſtrenſis dr̄, ſimiliter aurea habens inſigne valli, hac donabať qui primus hoſtiū caſtra pugna introiuit. Naualis quoq; aurea quaſi roſtris nauiū inſignita, qua donari conſueuerat, qui primus maritimo pręlio in nauē hoſtium vi trāſilibat. Oualis mirtea erat, quā vtebantur Imperatores, qui ouantes introibāt ciuitatem, qm̄ bellū leuiter & ſine cruore perfeciſſent. Corona etiā dr̄ ornamentū muliebre. Hora. lib. j. car. Et ſcindet hęrentem coronā crinibus. Et corona ponitur pro conuentu hominū circunſtante. Itē pro circulo circa lunam. Itē ꝓ ſigno cœleſti Ariadna Minois filia quę conuerſa eſt a Baccho. Ver. li. j. Geor. Gnoſiaq; ardentis decedat ſtella coronę. Ferūt Ariadnam coronā dono accepiſſe a Theſeo, inde nupſiſſe Libero patri. & poſt eius mortē liber pater coronā in cœlo collocauit. Alij dicūt hāc coronā dediſſe Bacchū Ariadne cū ad Minoē ī Creta venit. Alij dicūt coronā fuiſſe datā a Venere Baccho in nuptijs deorū. Hęc Cācro & Leone exoriēte occidit, exoritur cū Scorpio nonis Octobris. habet ſtellas nouē in rotundo diſpoſitas.

¶Corolla diminutiuum parua corona. Proper. Me iuuet externis poſitum languore corollis.

¶Coronula ſimiliter diminutiuum. Hiero. lib. iij. Reg. Et ſculpturę inter iuncturas & inter coronulas.

¶Corono, as, coronam capiti impono.

¶Coronarius, rij, qui coronas ꝯficit. Pli. Factū. i. ex ingenio Glycerę coronarię dilecte illi. Coronarius, a, um, quod ad coronas pertinet. Vnde aurum coronarium.

¶Coronamētū coronarū multitudo. Pli. A tria q̄ppe coronamētis referta. Aliq̄n accipiť ꝓ floribꝰ frōdibuſq; & alijs ex quibꝰ coronę fiūt. Idem. In hortis ſeri & coronamenta iuſſit Cato, inenarrabili florū maxime ſubtilitate.

¶Corollariū (auctore Varrone lib. j.) ſignificat id quod additū eſt pręterq̄ qđ debitū, tanq̄ auctariū quoddā & id quod ſupra menſurā vel pōdus iuſtum adijciť. a corollis nomē deductū, quod hæ cū placuerāt actores, in ſcęna dari ſolitę ſint. Vñ & corollaria dicūť ip̄ę corōę. Suetonꝰ in Aug. Itaq; corollaria & p̄mia alienis quoq; muneribꝰ ac ludis ac crebra & grādia de ſuo offerebat. Pli. li. xxj. Paulatim & Romę ſubrepſit appellatio corollis, īter initia ꝓpter gracillitatē nominatis, mox & corollarijs poſtquā elamina ęrea tenui īaurata aut īargētata dabanť. Ci. in frumētaria. Noli hoc colligere quā nūmulis corrogatis de nepotū bonis ac de ſcęnicorū corollarijs decimā emerūt. Hęc aūt cū p̄tij pui forēt, factū eſt vt corollariū ꝓ re leuiori acipiatur. Apul. Symbolicos corollariū vocauit, poſticū concubitū, cū ait. Mihi iā fatigato de ꝓpria liberalitate Photis puerile obtulit corollariū.

¶Corone vrbs in Poloponneſſo Meſſeniorū aqua coroneus ſinus dictus eſt.

¶Coronea vrbs eſt in Boetia. Papi. Meſſe coroneā baccho gliſſanta colentes.

¶Coronis idis, roſtrum nauis, finis, extremitas, apex, cornu, arcus. & huiuſmodi.

¶Corpus non ſolū ꝓ maſſa cōpacta ex artubꝰ & membris. Sen. Corpore trūcato caput abeſt. Sed etiā ꝓ ſola carne poniť. Cic. Gallo. Ego hic cogito ꝯmorari quo ad me reficiā, nā & vires & corpꝰ amiſi. Mart. vtrāq; ſignificationē poſuit. Viuebāt laceri mēbris ſtillantibꝰ artꝰ, Inque omni nuſquā corpore corpꝰ erat. Hinc corpulentos dicimꝰ obeſi corporis hoīes. Et corpus dr̄ qđ eſt cōpoſitū ex materia & forma. Corpꝰ (inq̄t Hiero. q̄quam caro dicatur, interdū tñ ęthereū vel aerium nominatur, qđ tactui viſuiq; nō ſubiacet, & plerūq; viſibile eſt atq; tangibile. Vñ apoſtolus corpora cęleſtia appellat & corpora terreſtria. Cœleſte corpꝰ ſolis lunę, ſtellarū. Terreſtre, ignis, aeris, terrę, aquę & reliquorū q̄ abſq; anima his ſentiunť elementis. Corporū tria genera Pōponius eſſe affirmat. Vnū quod vna ſpecie cōtinetur, vt homo, lignū, lapis. Alterū quod ex cōtingentibꝰ hoc eſt pluribus inter ſe cohęrentibus conſtat, vt ędificium nauis, armarium. Tertiū quod ex diſtantibus cōpactū eſt. vt puta ex pluribꝰ corporibꝰ vni nomini ſubiectis vt populꝰ, legio, grex. Hinc corporeus, a, um, qđ eſt ex ſubſtantia corporis, vt lapis. E diuerſo Incorporeū vt virtus.

✣ Corpore vitiatos dicimꝰ q cęci, vel māci, vel claudi, nati facti ve ſunt, aut aliud huiuſmodi vitiū patiunť. Cc.

¶Corporale quod eſt vel habet corpus. Incorporale contrarium.

¶Corporo corporas. interficio, & corpꝰ ſine aīa relinquo Ennius. Corpus contemplatur vnde corporet vulnere. Hinc fiunt compoſita Concorporo & incorporo.

¶Corporatura corporis quantitas hoc eſt habitus & ſtatus ipſius corporis. Vegetiꝰ lib. j. ſcribit corporaturā boni tyronis implere ſex pedū lōgitudinē. Colu. li. vij. Habilis em̄ & modica corporatura pecoris operarij debet eſſe, neruiſq; & muſculis robuſta non adipibꝰ obeſa. Victruuius li. vj. Sed ex cœlo roſcidus aer in corpora fundens humorem efficit ampliores corporaturas.

¶Corporatio idē qđ corporatura. Col. li. vij. Cuſtodiendum eſt ne in corporatione vel ſtatura vel viribus impar, cum violentiore iungatur.

¶Corpulētꝰ dr̄ hō obeſi corporis, inde corpulētia. Cc.

¶Corrado is, pe. pro. ſimul ſiue totū rado, aufero, vēdo, alieno. Terē. in Hau. Nihil relinquo in ędibꝰ, nec vas, nec veſtimētū, corraſi oīa. i. vendidi vel alienaui. Lact. li. v. Non propter humanitatē q̄ nulla in his erat ſed vt omnia cupiditatis & auaritię inſtrumenta corraderent.

¶Corrigo is. pe. cor. ex con & rego ſignificat emendo. Lactā. lib. iiij. Antequam mores aliorum corrigas, tuos corrige. ✣ Inde corrector emendator. Cc.

¶Corripio, is, pe. cor. repręhēdo. Multi em̄ corripiunť qui tñ non corriguntť. Aug. lib. j. de. ci. dei. Et ipſa tñ q̄ cū eis nō perpetrant nolunt plęrūq; corripere cū fortaſſe poſſint aliquos corripiēdo corrigere. Proprie aūt corripere eſt aliquid celeriter rapere. Verg. Hic arcum quemanu celereſq; ſagittas corripuit. Adaptatur hoc verbū ad omnes actus humanos, vt corripitur ſomno, corripitur febribus & multa alia huiuſmodi.

✣ Corriuare proprie dr̄ de brutis cū potandi gratia ad eundem riuum conueniunt. Vñ corriuales qui duo aut plures eandē amicā habent, vel ꝙ eundē riuū accedere videantur, vel ꝙ inuicē contendant vt ferę quę ex eodē riuo hauſtum petunt. Cc.

¶Corrugos vocant a corriuatione. Aq̄ ſunt ex montiū iugis ductę ad lauandum aurum. Cc.

¶Corrūpo, is, cōtamino, vitio deſtruo. Et tā ad animū q̄ ad corpus refertur. Vñ corruptor & corruptela. Terentius in Adel. Piſces ex ſentētia nactus ſum hi mihi ne corrūpanť cautio eſt. Lactā. lib. iij. Cœleſtes literas corruperunt vt nouā ſibi doctrinā ſine vlla radice ac ſtabilitate cōponerent. Aliq̄n corrūpere eſt ſubornare inuitare & illicere. Plin. lib. vij. Aduerſis ſtudijs copia odorū corruptum criminantibus.

✣ Corruptela, a corrūpendo hoc eſt contaminatio. Cc.

¶Corruda. pe. pro. ſylueſtris aſparagꝰ vocabať. Cato in harundineto corrudā ſerito vñ aſparagi fiant. Var. li. j. de re. ruſt. Itē olera q̄ arida loca ſequūť ſic, vt vmbroſis locis alta feras vt corruda nō noceat ꝙ ita petit aſparagꝰ

¶Cors cortis. Vide in dictione Cohors.

¶Corſica pen. cor. inſula q̄ vt docet Strabo diſtat a Sardinia ſtadijs ſexaginta. Hanc gręci Cyrnum appellant. Hęc maligne colitur ꝙ aſpera ſit, & multis in locis inacceſſibilis. In ea ſunt caſtella Bleſini Carax. Emicome. Vapanes. Huius inſulę longitudinē aſſerūt miliaria centū ſexaginta. Latitudinē ſeptuaginta. A Cyrno Herculis filio dicta eſt Cyrnꝰ, vt placet Fabio pictori A Corſica vero muliere cuius taurus cū ex cōtinēti in inſulā tranaſſet nomen quod habet retulit. Scribit Strabo. lib. v. Captos a Romanis inſulę huiꝰ alpeſtres in admiratione fuiſſe ꝙ diri hiſpidi inhumani ferino aſpectu viderenť. Hanc Romanis Mauri abſtulere, quā poſtea Ademarcus in claſſe Genuenſi imperator recepit.

✣ Corſoides lapis caniciei hominis ſimilis. Cc.

¶Cortina pe. pro. multa ſignificat. Nam Cortinę ſunt vaſa in quibus pigmenta coloreſq; coquunť, quibꝰ lanæ tinguntur, & vela pinguntur immerſa. Pli. lib. xi. Decimo ferme die liquatis cortina velis elutria tū mergiť in experimētū. Et lib. xxxv. Hic cum fecere non apparet in velis, ſed in cortina pingi, mirūq; cum ſit vnus in cortina colos ex illo alius atq; alius ſit in veſte accipientis medicaminis. Ser. accipit cortinam pro tripode Apollinis vnde oraculū, Vel ꝙ Apollinis tripos corio pythonis ſerpentis teſtis ſit vel certa illic reſponſa fundantur, quaſi certina. Verg. Neq; te phœbi cortina fefellit. Vel quia illic cor vatis teneť. Illuc em̄ raptę phœbades vaticinabantur. Cū aūt hę cortinę Apollini delphico antiquitus dicarentur, alio nomine Delphicę ſunt nuncupatę, Plin. lib. xxxiiij. Ex ęre factitauere & cortinas tripodum nomine delphicas quādo donis maxime Apolinis delphici donabātur, Var. lib. iij. Cortina dicta eſt quod eſt inter terram & cœlū a ſimilitudine cortinę Apollinis. Et a corde ꝙ inde ſortes primum eſtimatę Cato cortinam plumbeam accipit ꝓ vaſe quo oleum fluit, vbi oleum in torculario factores premunt. Ait enim Cortinam plumbeā in lacum ponito quo oleum fluat. Item cortinę dicuntur aulęa & vela ad locum contegēdum prout vernacula lingua appellitamꝰ. Vnde Hierony. apud Exodum. Decē cortinas facito, de byſſo retorta. Hę etiā velaria ſeu velares a velis dictę ſunt. Nā velū plagę & ſtragula inter ſe germana ſunt. Item locus velatus in theatro ex quo egrediūtur recitatores & mimi. Ver. Magni cortina theatri.

¶ Cortinale a cortina ſumiť ꝑ loco in quo ſunt cortinę, hoc eſt vaſa quibꝰ ſapa decoquiť. Col. li. j. Cortinale vel defrutum fiat, nec anguſtũ nec obſcurũ ſit vt ſine incom modo miniſtret, qui ſapam decoquit, verſari poſſit.

✣ Cortyna ſiue Gortina (vtrũq; eñ ſcriptũ inuenimꝰ) inſignis vrbs Cretę inſulę fuit quã pręterlabitur Lęneꝰ amnis. Cc.

✣ Cortinon gramen eſt ſiue vt alij volunt Raphani ſemen Cornucopiæ.

¶ Cortex tã maſculini q̃ fœminini gñis eſt veluti coriũ cuiuſq; rei, vt in arboribus liber, & in cęteris rebꝰ cruſta quędã ad tegendum data. Nã corium ꝓprie aialium eſt. Ouid. lib. j. meta. j. Sentit adhuc trepidare nouo ſub cortice pectus. Huius diminutiuũ eſt corticula. Colu. Corticulis reſolutis. Hinc decortico, as. & Excortico.

¶ Cortona ciuitas Tuſcię, a qua cortoneſes. Dionyſius vocat eã cortoniã, qua inde cortonieſes formauit. Hæc ãte Corton dicebať. Liui. li. ix. Itaq; a Peruſia & Cortone & Aretio, q̃ ferme capita Hetrurię populorũ erant.

¶ Corybãtes a pupillis oculorũ ſiue genis dicti ſũt. Gręci κορυβαντιᾶν eos dicunt qui ad ſimilitudinẽ leporũ oculis patentibꝰ dormiũt, qđ etiã quidã corybantire dixerunt. Qui cũ cuſtodes Iouis eſſent nõ mõ excubare ſed etiã apertis oculis dormire cogebanť. Iuuenalis de ꝯuiua. Coribanta videbis. Hi in Ida monte Phrygię ſaltando & cantãdo ſacra cybeles faciebant, & ſacerdotes excifis teſtibus degebant. Dicti corybantes ꝙ κορυβαντιᾶν eos Gręci dicũt, vt Strabo dicit qui capita ſaltãdo iactẽt furijſq; agitenť. Diodo. Corybãtũ ſcribit Iaſonis & Cybæles filiũ fuiſſe ac ſimul cũ Dardano ſacra matris deũ in Phrygiã detuliſſe, eouſq; qui in ſacrificijs eius deæ incũbere voluerũt de ſuo noĩe appellaſſe. Alij a galea dictos volunt q̃ gręce κόρυς dicitur, ꝙ galero quodam capita tecti inſaniendo luderẽt. Suidas. κορύβαντες, ἔνιοι τοὺς κούρητας καὶ τοὺς κορύβαντας τοὺς αὐτοὺς ὑπολαμβάνουσιν. ἦσαν δὲ Διὸς τροφεῖς οὗτοι καὶ φύλακες τινὲς δὲ αὐτοὺς δέκα φασὶν ἄλλοι, ἐννέα. ἦσαν δὲ τῆς ῥέας παῖδες καὶ κορύβας ὁ αὐτος τοῖς κούρησιν δι ἦσαν τοῦ Διὸς τροφεῖς καὶ διδάσκαλοι καὶ τῆς ῥέας παῖδες. ✣ Id eſt Corybantes. Nõnulli curetas & corybãtes eoſdem exiſtimauere. erãt aũt hij Iouis nutricij atq; alũni, aliq aũt ipſos decẽ aiuut eſſe alij nouẽ. erant vero rheę filij, & ipſe corybas curetibus qui fuerũt Iouis nutritores & magiſtri & Rheæ filij.

¶ Corydalus pe. cor. græce κορυδαλὸς auis eſt galea dicta. κόρυς enim latine galea. Vñ etiã noſtri galeritã. niſi potius a galero, & alaudam dicunt.

¶ Corydalla vrbs Lycię.

¶ Coruus nota auis oĩm nigerrima. ideo niger epitheton eſt corui & gręcis κόραξ dictus, quo verbo aliquãdo latini vtunť. Cice. Quare coracen iuſtũ veſtrũ patiamur noſꝙ pullos excludat ſuos. Inde coruinꝰ, vt coruinũ roſtrũ, coruinꝰ adeps. Refert Perottꝰ cũ apud Alphõſum Sicilię regẽ Neapoli ſub Caliſto põtifice eſſet, ſe vidiſſe coruũ a Rege Britãnię miſſum miro cãdore cõſpicuum.

¶ Corus ſine h, ventꝰ occidẽtalis gręce Argeſtes diciť, qui contra aquilonẽ flat, & ꝓducit primã. Iuuena. Atq; habitas coros ſemper tollendus & hauſtro. Qñq; mutamus o, in au, & Caurꝰ dicimꝰ. Ver. Semper hyems, ſemper ſpirãtes frigore cauri. Et corus eſt mẽſurę genꝰ quadragintaquinq; modios cõtinentis, modiꝰ vero capit viginti duo ſeſtertia. Chorus cũ h, cõuentũ & multitudinẽ ſignificat, & veluti coronã eorũ qui ad ludos cõueniũt, ſiue ſaltantium atq; canentium. Nã multorũ vocibus & cõcẽtu cõſtat, vt Seneca & Macrobius tradũt. Et apud Priſcos ex ſeruis ſymphoniacis cõparabatur. Vñ apud iuriſconſultos lib. iij. de legatis. Si chorus legiť, perinde eſt ac quaſi ſinguli hoĩes legati ſint. Hier. Vbicunq; chorus eſt ibi diuerſę voces in vnum canticũ cogerenť. Quomõ eñ diuerſę voces chordę vnã vocem effigiũt cantici, ſic & diuerſę voces cũ ſimul fuerint congregatæ chorũ domini efficiũt. Et a χαρά ſecũdũ Platonẽ, lib. ij. de leg. q̃ eſt lętitia deduciť. Feſtus a corona deriuat habetq; primã correptã. Ver. lib. vj. Veſcẽtes lætũq; choro pęana canẽtes. Idem oĩs quã chorus & ſocij comitentur ouãtes. Hinc chorea & choraules Hie. ad Dardanũ ſcrib t Chorũ eſſe muſicum inſtrumẽtũ ex ſimplici pelle cum duabus cicutis æreis quod per primam inſpirať, & per ſecundam vox emittitur.

¶ Coruſcare, non ſolũ ſplendere, ſed etiã vibrare ſignificat. Verg. Talia vociferans ſequiť ſtrictũq; coruſcat mucronem. Et Criſpare. Idem. Tum ſyluis ſcęna coruſcis.

¶ Corylus pen. cor. arbor & fructus, a noſtris dř auellana. Verg. lib. ij. Geor. Plantis e durę coryli naſcuntur. Coryletum locus conſitus corylis. A corylus etiã Colurna opera dicta ſunt ex corylo arbore facta.

¶ Corymbi, vuę hederarũ quibꝰ coronabatur Bacchus Tibullus. Sed varij flores & frons redimita corymbis.

✣ Corymbifer qui fert corymbos ſiue heredã. Ouid. Feſta corymbiferi celebrabat gręcia Bacchi. Cc.

✣ Corymbites hęrba, tithymali ſpecies, alias platyphyllõ vocata, nec vlliꝰ latiora ſunt folia, piſces necat. Aluũ ſoluit radice vel folijs vel ſucco. Cc.

¶ Corynephoros, latine dicitur clauem ferens.

¶ Cos cotis fœminini gñis lapis quo cultri acuunť. Proprie tñ cos ſiue cotes cauteſve diciť ſaxum aſperũ atq; abruptũ. Ver. Qđ ſi dura ſilex, aut ſtet marpeſia cautes. Sed qđ nos cotẽ vel cautẽ dicimus Gręci ἀκόνην dicũt in vtroq; ſignificato. Hinc Cotes ſiue A conas olearias & aquaticas dicimus, ꝙ illas ad ferrũ oleo, has aqua madefacimus. Eſt & Cos nomẽ ciuitatis ſeu inſulę, de qua ſupra in dictione Coos Huius diminutiuum eſt coticula, de quo infra. Et cõpo. Decotes.

¶ Coſſi vermes in ligno editi q apud Phryges & in põto ꝓ delicatiſſimis cibis ſumunť. Hie. cõtra Ioui. In ponto & phrigia luxuria eſt comediſſe Xylophagion, ita eñ appellant coſſos vermes obeſos ex lignorũ carie naſcentes qui apud illos a patrefamilias in magnis redditibus cõputantur. Sic Plin. lib. xvij. Luxuria coſſos domorum delicatiores adhibere in cibo. A ſimilitudine horũ coſſorũ homĩes rugoſi corporis ab antiquis coſſi dicti ſunt. Vñ & coſſuſiorum familia apud Romanos dicta eſt, Ex qua coſſutia vxor Cęſaris cuius meminit Suetoniꝰ in vita cæſaris. Sic coſſuuij & coſſuuiani.

¶ Coſmus nomen propriũ, & latine dicitur ornatus, & mũdus. i. orbis, a κοσμέω orno & decoro. Ponitur interdum pro ipſo vnguento quo quis ornať. Martialis Qui coſmi redolent alabaſtra fociq; deorũ. Fuit eñ Coſmus nobilis vnguẽtarius, a quo vnguẽta coſmana dicta ſunt. Petroniꝰ. Affer nobis inquit alabaſtrũ coſmiani. Coſmicus adiectiuũ idem quod mũdanus, & Microcoſmꝰ paruus mundus, quo noĩe vtitur Ariſtoteles pro homine.

✣ Coſmitto pro committo, m, literam in s. vertẽtes veteres dixere. Cc.

✣ Coſmum gręci ornatum appellant. Cc.

¶ Coſmographia cum accentu in penul. mundi deſcriptio.

¶ Coſmographus penulti. correpta deſcriptor mundi.

¶ Coſmeta. pen. prod. ornator ſiue ancilla ſeruiẽs dominę ad ornatum. Iuue Ponunt coſmetę tunicas. Et coſmeta imperator dicitur.

¶ Coſtus fœminini generis, & coſtum radix magni odoris ſeu arbuſcula aromatica. Hie. cõtra Ioui. Quomodo aũt virginitati animę non pręiudicat imitatio virginum diaboli, ita & veris ieiunijs coſtum inſidis & cybellę & quorundam ciborum inęternum abſtinentia.

¶ Coſta Ver. Et pede ſubigit terrã fricat arbore coſtas.

¶ Coſiros pe. cor. nomẽ inſulę Siculę. Vñ Coſyrij dicuntur Coſyra vero vnde Coſyrei Aphricana inſula eſt. Sũt tamen qui vnam inſulam eſſe velint.

¶ Cotię alpes dictę ſunt a cotio rege q perdomitis gallis eas extruxit molibus magnis compendiarias & viantibus oportunas.

¶ Coticula diminu. eſt a cote licet nõ ſeruet ſignificatũ primitiui. Nõ eñ eſt parua cos, ſed lapis quo fit auri vel argenti experimentũ. Modicus quidẽ eſt & raro quaternas vncias longitudinis binaſq; latitudinis excedens.

¶ Cotyle pen. cor. græce κοτύλη omnę concauum poculi & menſurę genus, ſextarius, iunctura coxę cum natibus, & pondus nouem vnciarum.

¶ Cotylũ ſcribit Strabo vocari locum in Ida monte. Vñ Scamandri & Granici & Aeſopi fluminũ origo. xv. mil. paſſ. a Scepſi, & inde nomen Cotylo quaſi conceptaculum & acceptaculum ſignificet.

¶ Cotyla eſt vas ſiue poculũ ad potandum. Quo Diogenes Cynicus vſus eſt antequam vidiſſet puerum manu concaua bibentem.

¶ Cotidie q̃uis a quoto & die componatur, per c. & nõ per q, ſcribendũ eſſe quidã exiſtimant, quia tanta eſt affinitas ĩter c. & q, vt q, in c. mutari facile patiatur, vt ſequor ſecutus, loquor locutus, quis cuius. Vñ Quint. li. j. Inſti. Frigidiora his alia, vt quicqd c. quartã haberet ne interrogare bis videremur, & quotidie nõ cotidie vt ſit quot diebus. Verũ hęc iam inter ipſas ineptias euanuerũt. Victorinus quoq; libro de ortographia ꝑ c, capitalẽ literã ſcribit pręcipit ſic inquiens. Quãuis enim cocus a coquendo, & quotidie a quoco & die deriuata ſunt, per c, & non per, q. ſcribenda ſunt.

¶ Cotones pen. cor. a coton portus in mari arte & manu facti. Qui etiã cotonia Secundũ Seruium dñr. Coton etiã nomẽ vrbis eſt in Syria a qua hęc cotano vel coctona pluralis tñ numeri dicta ſunt pro quodã ficus paruę genere. Mar. Paruaq; cũ canis venerunt cotana prunis. Pli. lib. xiij. Syria in ficorum genere habet caricas & minores eius generis cotana vocant.

¶ Coturnix auis aduena terreſtris magis q̃ ſublimis noſtri qualeam dicunt, gręce Ortyx. Vñ ortygometra. Dicta coturnix authore Feſto a ſono vocis.

¶ Cotoneum greci Cydoniũ vocant & per excellantiã μῆλον dicitur. Eſt pomi genus. Cuius varię ſunt ſpecies. Cc. ✣ Cotonea hęrba a Venetis vocatur, quam galli halum nominãt ſimilẽ culinę bulbulę a cacuminibus thymo dulcem & ſitim ſedantem. Cc.

¶ Coctonum nõnulli bambatiũ vulgares, indocti bõbicem literati xylon ſiue goſſipion appellant, genꝰ illud lini candidiſſimum ex ægypto.

¶ Cothurni. tragica calciamenta quibꝰ calcianť tragœdi q in theatro dicturi ſunt alta voce. Suidas. κόθορνος ὑπόδημα ἀμφοτερόδεξιον. ✣ Id eſt cothurnus calciamẽtũ ambidextrum. Eſt autẽ calciamenti genus humile in modũ crepidarum, ſed tale eſt vt dextro & lęuo pedi ꝯueniat. Aliqñ capitur ꝓ calciamento ſubleuato ſubere. quo mulieres grandiores apparent. Iuue. Si breue parui Sortita eſt lateris ſpatiũ breuiorq; videť Virgine pygmea nullis adiuta cothurnis. Aliqñ ꝓ alto dicẽdi gñe. Ver. Sola ſophoclęo tua carmina digna cothurno. A cothurnꝰ fit cothurnatꝰ, a, ũ. Mart. Grande cothurnati pone Maronis opus. ✣ Cous denominatiuũ eſt a Co inſula Hippocratis patria. Eſt etiã in talo, i. taxillo numerꝰ cani ꝯtrariꝰ, qui & Venus dř. & is qui talorũ iactu hunc numerũ rediddiſſet, ſex lucrifaciebat, & qui canem, vnũ tantum. Cc.

¶ Couinũ rheda. Vñ couinariꝰ eques a Tacito nũcupatur qui ex equo couino depugnabat. Sũt qui equos couinafrios cataphrattos intelligũt. Idẽ in vita Agricolę. Media cãpi couinariꝰ eq̃s ſtrepitu ac diſcurſu ꝯplebat.

¶ Coxa & Coxendix ꝓ eodẽ accipiunť. Varro lib. j. de re ruſtica. Lata fronte, naribꝰ ſimis, lato pectore, craſſis coxendicibꝰ. Sũt q coxendicẽ ſeu coxã intelligãt coxarum vertebrũ quo femora vertunť, qđ gręce ἰσχίον. Vnde iſchiadici dñr coxendicibus laborantes. Pli. li. xxv. Coxendicibus & articulis omnibus cũ Axungia vtiliſſima. Cato incantamentũ docet ad ſonandas coxẽdices luxas, hoc eſt loco ſuo motas. Suet. de Auguſt. Coxẽdice & femore & crure ſiniſtro non perinde valebat vt ſæpe etiam inde claudicaret. Pli. in epiſtolis. Hunc dũ ſequiť colligitq; perlene & lubricũ pauimentũ fallẽte veſtigio cecidit coxanq; fregit, quę parũ apte collocata reluctante ætate male coijt. Cęlſus libr. iiij. Coxis proxima ſunt genua, de oſſe dixit.

C ANTE R

CRabrones veſpis ſimiles ſunt. degunt in ſylueſtriũ arborum cauernis vita bimatum non tranſit. creantur exequis. Cornucopię.

✣ Cranaus athenarũ rex fuit qui Cecropi in regno ſucceſſit, a quo regionis inquilini Cranai dicti ſunt. Cc.

¶ Cranos ſiue craniũ apud gręcos ſignificat capitis caluariam.

¶ Crantor Solennis academicus philoſophꝰ fuit Xenocratis Platonis diſcipuli ꝯdiſcipulus & Polenionis, qui nouis opinionibꝰ, Academiam Platonicã repleuerũt. Hic ſcripſit librũ dę conſolatione, quẽ Cicero ęmulatus eſt. Perijt aquę intercutis morbo. taxauit ſtoicorũ indolentiã q̃ eſſe nullo modo põt niſi plane hominẽ ſaxeum eſſe velimus & omni ſenſu carentem.

¶ Cras non ſolum ſecũdũ conſuetudinem accipitur pro die proxima futuro, ſicut Heri pro die proxime elapſo ſed etiã pro futuro tempore, vt in ſacris literis loquitur Phytonyſſa ad Saulem. Cras eris mecum. Et lib. Gene. dixit Iacob. Exaudiet me cras iuſtitia mea.

¶ Craſtinꝰ, a, um, pe. cor. a cras fit. ſicut ab Heri heſternꝰ, vt dies craſtina. Et nõ ſolũ ꝓ die ſequẽti hodiernũ, ſed ꝓ quolibet alio. Ver. Si vero ſolẽ ad rapidũ lunaſq; ſeq̃ntes Ordine reſpicies, nunq̃ te craſtina fallet Hora.

¶ Craſtino aduer. idẽ quod cras. Gel. Si dominus meſſium ad amicos reiecit craſtino ſeges non metetur.

¶ Craſtino caſtrinas ſigni. diem de die traho & differo. procraſtino & recraſtino eiuſdem ſignificationis. Hie. ad Paulinũ. Scilicet niſi tu ſemp recraſtinans & diẽ de die trahens caute & pedetentim tuas poſſeſſiũculas vendideris, non habet chriſtus vnde alat pauperes ſuos.

¶ Craneum gymnaſium erat apud Chorinthum. Cice.

¶ Craſis latine dici põt tẽperamẽtũ, cõplexio mixtio.

¶ Craſſus, pinguis, groſſus, ac ponderoſus. Hinc craſſities & craſſitudo pro pinguedine. Craſſare pinguem facere, vt Incraſſatus, impinguatus recalcitrauit. Graſſor vero per g aliud ſignificat.

¶ Craſſamentũ, groſſities, Gelliꝰ, Circuli duo erant teretes oblonguli, pari craſſamẽto, eiuſdẽ lõgitudinis, deraſi atq; ornati ſimiles. Sic Colu. Craſſamẽtum vini fœculenti dixit Idem lib. vltimo. Craſſamẽ ſemper inquit requieta aqua craſſamen aliquod in imo reperitur.

¶ CrCaſſeſcere eſt pinguẽ fieri. Colu. li. ix. de turturibꝰ, Nec quia tritico vel alijs frumẽtis minꝰ craſſeſcãt, verũ ꝙ ſemine eius maxime delectanť. Interdũ eſt groſſum ſiue denſum fieri Pli. lib. j. qui neq; in nebulam denſeť, nec craſſeſcat. i. groſſus fiat. Aug. Incorporeus carne veſtitur, ſermo craſſeſcit.

¶ Craſſiuenium aceris arboris genus a venarum craſſitudine dictum. Cc.

¶ Cratos latine dicitur potentia imperium.

¶ Cratera penultima ꝓducta & generis maſculini: ſiue crater crateris, cuppa grandis ac pateris, ἀπὸ τοῦ κρατεῖν qđ eſt tenere capere, vel potius quod eſt miſceo, Quidã aiunt tres vrnas continere. Vrnam vero quartarium dici certum eſt ꝙ quatuor ſextarios contineat. Horatius in Ser. Siue grauis veteri craterę limus adhęſit. Statius libro decimo The. Et bacchus in altos createras pateraſq; redit, Ver. Crateraſq; duos ſtatuam tibi pinguis olini. Ab huiꝰ vaſis ſimilitudine crater in mõte Aetna appellatus eſt foramen illud per quod ignis euomitur, Ouidius, Et pronos currus medio cratere recepit. Et crater in fontibus dicitur receptaculum quod & labrum dicitur ex quo fiſtulis aqua decurrit ſicut & caſtellum. Et crater ſignum cœleſte quod oritur. xvj. calendas Martij veſpere. ¶ Aſcen. Cratera nominatiui caſus &

prime declinatiōis fœminini eſt generis licet fiat ab accuſatiuo tertię qui eſt maſculini, ſicut etiā panthera, ſtatera. Quocirca vbi crateras accuſatiui caſus maſculinum legeris, dixeris eſſe tertię non primę.

✣ Crategonon genꝰ ſatyrij herbę, ſemine lini maiore, durę radicis cortice rubro, ſapore ſubdulci, quod in montoſis traditur inueniri. Cc.

✣ Craterites gēma ē īter chryſoliti & electri colorē. Cc.

¶ Cratippus fuit teſte Plutarcho philoſophꝰ peripateticus, de quo Cice. lib. iij. offi.

¶ Cratylus cum y, nomen philoſophi, cui Plato librum de ſignificatione nominum inſcripſit.

¶ Cratinꝰ fuit poeta comicꝰ clarus apud Atheniēſes de quo Hor. Eupolinꝰ atq; cratinꝰ Ariſtophaneſq; poetę.

✣ Cratinas Aphricę fluuius e lacu Sicyone in oceanum fluens. Cc.

¶ Crates. is, notā habet ſignificationē. Vnde cratius, a, um, qđ eſt factum ex cratibus. crates etiam nomē eſt philoſophi Thebani qui vt philoſophię vacare poſſet proiecto in mare nō paruo auri pōdere. Abite inquit peſſum malę cupiditates ergo vos mergā ne ipe mergar a vobis Neq; putauit ſe poſſe & virtutes & diuitias ſiī poſſidere

✣ Crateus pater Eſonis fuit. Cc.

✣ Craticula a crates diminutiuū in qua cibi torrenť. Cc.

Crathis cum th. aſpirato, nomen eſt duorum fluuiorum quorum vnus eſt Apud Achiuos, alter apud Calabros. Oui. lib. xv. Meta. Crathis & hinc ſybaris noſtris cōterminꝰ oris Electro ſimiles faciūt auroq; capillos. Et li. ter. Faſt. Eſt ꝑpe piſcoſos lapidoſi crathidis amnes Parꝰ ager. ¶ Craterꝰ pe. cor. nomē viri ꝓpriū. De quo Perſi. in tertia ſatyra. Et qđ opꝰ Cratero magnos ꝓmittere mōtes? Cratio, is, cratibꝰ operio. Pli. li. xviij. Vtiliſſimū ſimť & herbę arare, deīn cratire, ſerere florē ex fœnilibꝰ atq; ex ꝓſepibꝰ fœno dilapſum ſpargere priuſq̃ cruciāť.

¶ Crapula pe. cor. grece κραιπάλη ſiue q̄ſi lucta capitis. Dolores eñ & vertigines in eo vinū facit, reſinatū maxime. Nā & medicamenta quibꝰ vini leuitas excitať crapulę dicuntur. Siue ἀπὸ τοῦ πάζομ qua voce vt Photion ait poete vinum ſignificāt, quia πάλλειν. i. vibrare faciat.

✣ Crebenia regio eſt in troade. Cc.

¶ Creber freq̄ns. Hie. Quā creber in oīone eſſet. Hinc aduer. crebro crebitas, & crebritudo pro frequentia.

¶ Crebreſco, is, crebui celebris fio & diuulgor. A quo percrebreſco.

✣ Crebriſurus ſignificat vallū crebris ſuris hoc eſt palis munitum. Cc.

✣ Crecos gemina eſt quę nigra piri ſpeciē imitatur. Cc.

¶ Credo credis credidi, creditū, ex cre. & do. ſecūdum Priſcianū, quaſi a cretū & do. Et ſignificat dictis vel factis fidem habeo. Cic. lib. iiij. ad Herenniū. Nimiū quirites creditis vnicuiq; cū eſtis ſimplicibꝰ & māſuetis animis. Nōnunq̃ credere eſt confidere. Verg. Nimium ne credere colori. Salu. Virtuti ſatis credebant Aliq̄n fidei ꝯmittere ſeu ſeruādū tradere. Plau. in Aul. Vbi is obijt mortē, qui mihi id aurū credidit. Cic. lib. iiij. ad Heren. Nā cū canes funguntur officijs luporū cuinam pręſidio pecuaria credemus? Et non ſolū tradere, ſed etiam reuelare ac manifeſtare. Lactan. lib. iiij. Iudęi quoq; quibus ſolis arcanū dei creditū fuerat. Interdū Mandare. Colu. lib. ij. Vt iam perceſeamꝰ quot operis in areā perducantur ea quę terrę credidimus. Quandoq; Mutuare. Mar. Dimidiū donare Lino quam credere totū. Qui mauult, mauult perdere dimidiū. Hinc creditor & creditū. Et ſi conſtruatur cum accuſatiuo mediāte in ſignificat immittere, inijcere. Ver. lib. ij. Geor. Inque nouos ſoles audēt ſe gramina tuto credere. Inter credere deo, credere deū, & credere in deū, eccleſiaſtici hoc intereſſe putāt. ꝙ credere deū eſt credere deū eſſe. Credere deo, eſt fidem habere deo, ſiue verbis eiꝰ. Credere in deū eſt fide bona ſe conijcere in deū. Primum bonū. Secundū meliꝰ. Tertiū optimū. Huius verbi compoſita ſunt. Accredo. Cōcredo qđ eſt oīno credo. ſiue cōmitto. Colu. in ꝓfatio. Iāq; qui ędificare velint fabros & architectos aduocēt, qa nauigia mari ꝯcredere, gubernādi peritos. Veteres creduas, ꝓ credas dicebāt. Plau. Ipſiꝰ nec amat nec tu creduas

¶ Creditor dr̄ cui debeť ex quacūq; actione vel perſecutione vel iure. Caius de verborū ſignificat Creditorū appellatione non hi tm̄ accipiuntur, qui pecuniā crediderūt, ſed oēs quibus ex qualibet cauſa debeť, ſicuti exēpto vel ex locato vel ex alio vllo contractu debetur.

¶ Creditum appellatur id quod nobis debetur.

¶ Credulꝰ, qui omnia facile credit. A quo credulitas credendi facilitas. Incredulus qui non facile credit.

¶ Credibile, quod ita veriſimile eſt, vt facile credi poſſit. Huius contrarium eſt incredibile.

¶ Cremaſteres nerui a quibus teſtes depēdent. Colu. li. vij. priuſquā ferrum admoueas duabus anguſtis ligneis regulis veluti forcipibꝰ apprehendere & ipſos neruos quos Gręci κρεμάςηρας ab eo appellant ꝙ ex illis genitales partes dependent comprenſos pręcepit.

✣ Crementum a creſco. i. augmentum Cc.

✣ Crepę a principio caprę ſunt appellatę ꝙ cruribus crepēt. Cremera. pe. cor. fluuius apud quem Fabij a Veientibus occiſi fuere. Iuue. Quid cremerę regio?

¶ Cremo cremas cuius paſſiuum eſt cremor. Hie. in leui. Cūq; cremati eſſent adipes ſuper altare. Huius cōpoſitū eſt concremo. Liui. Incluſi cū cōiugibꝰ ac liberis domos ſuper ſeipſos concremarunt.

¶ Cremor apud Catonem accipiť, pro lacte expreſſo ex grano aqua macerato. Celſus. Morbus ipſe non patitur inuicem eius cremor ptiſanę ſumendus eſt.

☿ Cremiū a quibuſdā putať eſſe frixoriū. a cremo as, ꝙ ſit aridū, vt eſt illud in ꝑs. Et oſſa mea ſicut cremiū aruerūt. ab alijs crediť eſſe illud qđ in frixorio remanet durū Sed ego puto ſaluo aliorū iudicio ꝙ ſit caro frixa in frixorio, q̄ quo magis torreť eo magis virtus eiꝰ, & humor euacuatur, ſicq; ſentētię pſalmographi quadrare videť.

¶ Creare ꝓprie eſt de nihilo aliquid facere, quod etiam ad homines pertinet non ſolū ad deū. Aug. lib. iij. de ciui. dei. Alba illa quā filiꝰ. Aeneę creauit Aſcaniꝰ Romę mater. Hinc creator, creatio. creatrix. Creatura Cōpoſita Procreo quod pro ſimplici ponitur. Recreo ꝓ inſtauro, & quaſi nouam carnem facio. Plin. Sic enim defecta longis ægritudinibus corpora recreantur.

¶ Crepida ę, pe. cor. & Crepis idis. teſte Seruio, Tuſcū calciamentū quod corrigijs ligabatur. Suidas. κρηπίς. θεμέλιον ἢ εἶδος ὑποδήματ☉ ἢ τούς πόδας κρατοῦσα ὑποβάθρα

✣ Id eſt Crepis fundamentū vel ſpecies calciamēti qđ tenet pedes tanq̃ ſcabella. Miror ꝙ quidam poeta primā corripuerit. ſed fuit quia η in ε matauit ſecūdum dialecticos linguarum. Per. vero oſtendit fuiſſe gręcū cum ait. Non hic qui in crepidis graiorum ludere geſtit. Huius diminutiuum eſt crepidula. Gel. lib. xiij. Crepidas & crepidulas id genꝰ calciamenti appellarunt quod gręci κρηπῖδας vocant. Et paulū ſupra. Omnia inquit ferme id genus quibꝰ plantarū calces tm̄ in fine teguntur. cętera ꝑpe nuda & terretibus habenis iuncta ſunt, ſoleas dixerūt, nonnūq̃ voce gręca crepidulas. Hor. in Ser. Chryſippus dicat ſapiens crepidas ſibi nunq̃ Aut ſoleas fecit. Quidā hoc nomē a crepitu hoc eſt a ſono quem ambulando reddunt appellatum.

¶ Crepidarius, is, q crepidas cōficit. Crepidariꝰ, a, um, qđ ad crepidas ꝑtinet Gel. Sēproniꝰ Aſellio lib. rerū geſtarū. xiiij. Crepidariū inqt cultellū rogauit a crepidario ſutore. ✱ Creon ſtatuarius, fuit, & philoſophus.

☿ Creophilus pe. cor. nomē poetę qui Homeri hoſpes & ęmulator fuiſſe fertur. Vide Apul. in floridis.

¶ Crepido. pe. ꝓ. ſignificat orā terrę quā aqua alluit ex hoc appellata ꝙ ibi aq̄ alluens crepitat cū currit, aut vndas appellit. Colu. lib. ix. Pręiaciunť in gyrū moles. Sic eñ maris atrocitas obiectu crepidinis frangiť & in tranquillo ꝯſiſtēs piſcis ſedibꝰ ſuis nō exturbať. Per trāſlationem vero & putei extremam orā q̄ ad ipſum puteū reſpicit, quę vulgo diciť os putei, & editioris cuiuſq; loci extremitatē ſolemꝰ crepidinē appellare, vt apđ Hie. In crepidine viæ. Seneca, Quis crederet iacētē ſup crepidinē Mariū aut fuiſſe, aut futurū conſulē? Vñ etiā pro abrupti ſaxi altitudinē ponitur. Ver. li. x. Forte ratis celſi cōiūcta crepidine ſaxi. Expoſitis ſtabat ſcalis & ponte parato.

¶ Crepo as, pui, itū. Vñ crepitꝰ, Crepare ſonare. Plau. in Mene. Dic mihi nūq̃ tibi inteſtina crepāt? Cui ille rñdet. Vbi ſatur ſū nulla crepāt, quādo eſurio crepitāt. i. murmurāt & ſonant, id qđ inteſtinis inanibus accidere ſolet. Per tranſlationē ponitur ꝓ dolere, queri, accuſare Hora. li. j. Car. Quis poſt vina grauē militiam aut pauperiē crepat? Item pro ferire. Cic. lib. iij. offi. Itaq; ſi vir bonꝰ habeat hāc vi vt ſi digitis cōcrepuerit, poſſit in locupletum teſtamenta nomen eius irripere. Itē pro Frāgi. Ver. Et acuto murice remi Obnixi crepuere. Itē ꝓ īcitare Turpil. Age tu Hymeneū increpa. Hinc cōponunť. Cōcrepo ꝑſono. Hie. ī Ioſue Buccinis oīa cōcrepabāt. Increpo ꝑcrepo, valde crepo. Cic. ī Ver. Locū iſtū lictoris ꝑcrepare totū mulierū vocibus cantuq; ſymphonię. Et habent penultimam correp.

¶ Crepito, as, pe. cor. de cymbalis & hmōi dr̄, q̄uis & de alijs rebus dici poſſit, ꝓ crepitū facere. Aug. li. xxj. de ciui. dei. Enndēq; faceret aqua velut ī igne crepitare.

¶ Crepitꝰ, ſonitꝰ & cōcuſſio qui ex impulſu reſultat, vt pedētis. quos ſtoici liberos eſſe aiūt. Plaut. in Cur. Vbi quid ſurripuere operto capitulo callidū bibūt, triſtes atq; ebrioſi incedunt, eos ego ſi offēdero ex vno quoq; eorum eijciam crepitum polentarium. Et crepitus plagarum dixit. Ci. in Verrinis.

¶ Crepitaculum, ſiſtrū, inſtrumētum quod manibus ꝑcuſſum reddit ſonum.

¶ Crepitulum, ornamētum capitis. quod in capitis motu crepitum facit.

✣ Crepi luperci dicti ſunt a crepitu pellicularum quem faciunt verberantes. Cc.

¶ Creperꝰ, a, um, pe, cor, Idē qđ dubiꝰ. Vñ creperū bellū āceps & dubiū, & ſenes decrepiti ī dubio vitę ꝯſtituti

¶ Crepuſculū, lux dubia q̄ fit anī Solis ortū, & ante occaſum a Crepere, quia tūc multis dubiū eſt dies ſit iam an nox. Plin. Oriente ſole aut occidēte matutini veſpertini ve cognominari. ꝓut alterutris eorū mane vť creſpuſculo cōtingit. Col. lib. vij. iuxta conceptum ſaxis & canalibꝰ ſal ſupiectus ad quē ſaturæ pabulo libenter recurrūt cū paſtorali ſigno quaſi receptui canitur. Nā id quoq; ſpcreſpuſclō fieri debet. vt ad ſonū buccinę pecꝰ ſi qđ ī ſyluis ſubſtiterit ſepta repetere ꝯſueſcāt. Lu. Lōga repcuſſo nituera crepuſcula Phœbo Hīc crepuſci apđ ſabinos noīati, qui eo tēpore erant nati. Et Sidonius horam veſpertinā crepuſculaſcentem dixit.

¶ Crepūdia dicuntur prima munuſcula quæ dātur pueris vt ſūt faſciolę, līteoli, veſtes, bullæ, corallia, enſiculi crepitacula, & puerilia ornamēta hmōi, quibꝰ pueri nutricanť, a crepādo. i. tiniendo dicta, qm̄ infantes hmōi crepitaculis maxime gaudēt. Plau. Sunt crepūdia? Ecca video, qua facie ſunt? Enſiculꝰ aureolus primum literatꝰ poſt altrinſecꝰ ſecuricula anceps. Itē aurea litera poſt hęc ſicula argēteola & duæ cōnexę maniculę & ſucula & bulla aurea eſt quā pr̄ dedit mihi natali die. Pli. li. xj. Semeſtris locutꝰ eſt Crœſi filius in crepundijs, quo prodigio totum id concidit regnum.

¶ Creſco creſcis creui, ſicut cerno. Creſcere augeri ē. Iuuena Creſcit amor nūmi quātū ipa pecunia creſcit. Hīc cremētū pro augmēto. Huiꝰ cōpoſita ſunt Accreſco, adaugeor. Cōſcreſco ſimul creſco & cōiungor. Vñ. Concretū, cōglutinatū. Verg. Multa diu cōcreta modis īoleſcere miris. Idē, Cōcreſcūt ſubitę currēti in flumīe cruſtę. i. cōgelaſcūt, Decreſco diminuor. Hiem̄, li. ij. Regū domꝰ Dauid proficiēs, & ſemper ſeipſa robuſtior, domꝰ autē Saul decreſcens cotidie. Excreſco, Increſco valde creſco. Idem lib. j. Reg. Increuerunt ſerui qui fugiūt dominos ſuos. Vñ incremētū. Recreſco, ruſus creſco. Pliniꝰ. li. ix. Circa Toronē veſci illis, auulſas etiam aiūt & ex relictis radicibꝰ recreſcere. Succreſco inferiꝰ vel paulatim creſco. Supercreſco.

✣ Creſeis κρήσις nymphæ marinę nomen a fontibus dictæ κρήνη enim fons dicitur. Cc.

¶ Cręta æ, & Cræte eſt inſula in medio Ponto centum vrbiū fama clara, q̄ vt ſcribit Stra. a ſeptētriōe Aegęo alluiť ſimul & Critico pelago, ab Auſtro Aphro. Ab occidēte Aegilā & Cythara ſpectat. Ad oriētē carphatō. Habet ī lōgitudine. clxx. mil. paſſuū, in latitudine quiquagita mil. Circuitꝰ eiꝰ. dlxxxix. mil. paſſuum cōplectitur Inſignes ī ea vrbes ſūt Cortina Cydonia Gnoſum Minois regia, & Sťramonis coſmographi patria. Nullū in Cræta aīal noxiū eſt optimiq; vini feraciſſima ē. De qua Ver. Cręta Iouis magni medio iacet īſula pōto. Mōs Idęus vbi, & gētis cunabula nrę Cētum vrbes habitās magnas vberrima regna. Dicta eſt Cureta ab habitantibus Curetibus, & per ſynopē Cręta. Alij dicunt cretā dictā a Crete quodā Iouis filio Curetū rege. Alij a Crete nympha Heſpidis filia. Arrianꝰ nō a crete ſed a Cres Cretis genitiuū faciēte noīatam dicit ab eo qui Iouē obſcondit in mōte Lycęo. Vñ Craſſa tm̄ fœ. ge. i. Cretēſis. Similiter Creſſęꝰ & Creſſiꝰ. Sūt aūt hęc noīa q̄ ex maſ. fœmininū ad ſimilē formā mittūt. ſ. Cres Creſſa. Libix Libyſſa. Phœnix Phœniſſa. Magnes magnaſſa. thraix thraiſſa. Tibul. Etiā Phœbo gratiſſima dona Cres tulit Auſo. Præpetibꝰ pennes ſup aera vectꝰ hō Cres. A Crete vero fiūt Creticꝰ & Cretēſis. Creta etiā diciť terra tenax a Creta īſula in qua melior eſt, vel a creſcēdo, qm̄ ꝓprietas eiꝰ eſt, vt in macerādo creſcať quod in primis Cręte vmbricę accidit quā vocāt ſacū q̄ nō niſi poliēdis veſtibꝰ adhibeať, dūtaxat candidis. Erant & Cimolię cręte duo gn̄a, cādidū vnū & alterū ad purpuriſſum inclinans vtrūq; veſtibus aptū, hac medici aduerſū morbos vtūť Laudať & creta theſſalica, Itē q̄ argētaria appellať nitorē argēteū reddiēs. Viliſſima creta q̄ pedes vęnaliū trās mare aduectorū nature mos erat. Vnde cretatus. Iunē. Nuper in hanc vrbem pedibus qui venerat albis Plæriq; exponunt gipſatis.

¶ Creticꝰ, a, um, qđ ex creta ī ſula eſt, ſicut & Cretēſis, vñ didicimus Creticū pelagus, ſiue Cretenſe.

¶ Creticꝰ ſubſtātiuū, genꝰ pedis eſt qui cōſtat prima & tertia lōgis. Alio nomine Amphimacrus.

¶ Creteꝰ a, um, qđ ex Creta terra ē. Ouid. Strataq; Cretęā bęlua ſtrauit humum.

¶ Cretatꝰ a, um, qđ ē creta inſpſū, Pli. Tm̄q; nō cū laureatis facibꝰ remitti illo, vñ cretatis pedibꝰ adueniſſēt.

¶ Cretoſus a, um, quod eſt creta plenum.

¶ Crene grece fōs latinę. Vñ Hippocrene, eq fons dr̄.

¶ Creterra ſitula ad hauriēdā aquā Ennius, Vidimꝰ ꝓpe amnē creterris ſumere aquā ex pōte. Cc.

¶ Crenę ſūt īſiſurę, a quibꝰ creneta hærbarū folia vocātur. Hoc ē ſerrata, ſectaq; p ambitū. Hodie quoq; mītis locis ſigna qbꝰ agreſtes numerū aliquē in ferulis deſcriptū habēt crenę appellanť. In ſagipta quoq; ꝑtis extremę ſectio in quā neruꝰ inſeriť arcum tēdere volentibus crena diciť. Sed & in ipſo arcu ſūma cornua crenas ſuas habent in quibus collocatur, ſedetq; neruus.

¶ Creōtes nomē Corinthiorū regis q Creuſam filiā Iaſoni deſpōſauit. De quo Senec. ī Medęa, Alte fuit Thebanꝰ Iocaſtę Oędipi regis Thebanorū vxoris pr̄. Fuerūt & alij hoc nomine.

¶ Cribrū īſtrumētū ex pellibꝰ ſuillis vt plurimū crebris ꝑtuſū foraminibꝰ ad frumēta purgāda, græce dr̄ λικμὸς καὶ λικμάω. Apul. li. iij. Aſpnati latrones clamorē ad ſonū meū cedētes hincide miſerę corīū, nec cribis iā idoneū relinquūt. Sūt & cribra q̄ e ſetis equorū farinæ a furfuribꝰ ſperādę grā facta ſūt. Farinaria ſe tacea & ſubcer

nicula dicunꝫ. Sunt excuſſoria e lino & pollinaria a pol-
line, q̄ a nōnullis ab incernēdo incernicula dicta ſunt,
quibus frumenta emundamus.

¶Cribro as, purgo. Cribramꝰ enī triticum & hmōi, vt a
puluere & rebus immūdis ſecernaꝫ. Cribrariꝰ, a, um, qđ
ad cribra pertinet. Pli. li. xviij. Item cribraria quę ſimili
modo in tertio remanſit cribro.

¶Crimiſſus, Sicilię fluuius græce κρίμιοσος.

¶Crimē ꝓprie dr̄ dilectū. Se, Vitā agēs ſimplicē rectā
ſine crimine. Aliqñ crimē appellaꝫ id ꝙ ꝑ cōtētionē ali
cui obijciꝫ & obtrectatio. Vñ criminari dicimꝰ. ci. Hęre
ditatē mihi negaſt ī obuenifle, vtinā hoc tuū verū crimē
eēt. Et ſic dr̄ a cerno, ſicut a diſcerno diſcrimē. Ver. Di-
ſijce cōpoſitā pacē, ſere crimina belli. i. cōtētiōes & iur
gia ex qbꝰ bellū oriaꝫ. Aliqñ ponitur ꝓ falſa ſuſpitione.
Idē. Fromidine crimē acerbat. Aliqñ pro cā, vt apud eū
dem. Et crimine ab vno Diſce omnes.

¶Criminoſus, a, um. cōtentioſum cōtumelioſū & crimē
inferēs. Aug. lib. x. cō. Nec illa res me copioſū faciat,
nec illa criminoſū. Col. li. j. Criminoſū tñ ſenatori fuit ſu
pra quinquaginta iugera poſſediſſe.

¶Criminale quod eſt criminis, vt crimiminalis cauſſa.

¶Criminari eſt culpare accuſare, contumelioſe repꝫhē-
dere. Et dicimꝰ criminor te furti illi vel apud illum. Te
ren. Hanc metui ne criminare tibi.

¶Crines, capilli a diſcretiōe dicti. ꝙ ſint diſcreti, hōc ē
ἀπὸ τοῦ κρίνειν.

¶Criniculi, vt docet Aug. ſup̄ p̄s. ſūt qui fiūt intorquē-
do. Am. li. de paradiſo. Nā ſi Eua hoc eſt ſenſus primę
mulieris accēſas habuiſſet faces, nunq̄ præuaricationis
ſuæ criniculis nos implicaſſet.

¶Crinire eſt crines emittere. Vñ Crinitꝰ a, um, qđ mul
tos ſiue lōgos crines habet Ver. Crinitꝰ Ioppas. trāſfer
tur etiā ad arbores. Vñ a Papinio dictū eſt Criniꝫ arbos
pro eo quod eſt frondeſcit.

‡Crios, gręce latine aries dicitur quo noīe dictꝰ eſt Egi
neta quidem luctator cantatiſſimus apud græcos.

✤Crinita ſtella, a grecis cometa ſiue cometes dr̄. Cc.

¶Crinon a grecis dr̄ lilij genus alias Cynorhodon, &
eſt rubri coloris. Cc.

¶Criſis. latine dici pōt iudiciū. Vñ Catacriſis dijudica
tio. Chryſos cū h & y. ſignificat aurū, vt Chryſoſtomus
quaſi os aureū. Cryſos ſine h. abſconditum denotat.

¶Criticꝰ, pe, cor, iudicās ſiue arguēs ἀπὸ τοῦ κρίνω deli-
bero, iudico. Vñ poetarū īterp̄tes quos poſtea grāmati-
cos dixerūt, critici. i. iudiciales dicebāꝫ q iudicabāt de
poematibꝰ, quaſi iudicātes & arguētes. Vñ Ser. ſ. p. xj.
Aen. dicit, Critici culpāt hoc loco. Et critici dies vocāꝫ
a medicis iudiciarij, ī quibꝰ de ægritudinis rōne ferri
iudiciū pōt quos noſtri decretorios vocare poſſunt.

¶Criſſare, p̄dicare p̄dicere nō niſi magno cum pudore
exponi pn̄t. Eſt em̄ primū mulierū apte ſe motantium
dū in re venerea ſūt Iu. Frictum criſſantis adorat. Alte-
rū maſculorū dū pedicanꝫ. Mar. Sed pedicaris, ſed pul-
chre Nouele ceues. Genere etiam adultantiū geſtus ſi-
gnificat. Per. An Romule ceues.

¶Criſa nomē opidi, quod Criſus Phoci filius condidit
Hic Criſæꝰ ſinꝰ. Sūt & alię vrbes hoc noie appellatæ.

¶Crito nomē Philoſophi Athenīēſis, q ita ſocratē ama
uit, vt nunq̄ aliquid ex ijs quæ ſunt ad vitam neceſſaria
ipſi deeſſe paſſus fuerit.

¶Critobolꝰ fuit medicꝰ de quo Pli. li. vij. inqt. Magna
& critobolo fama eſt extracta Philippi regis oculo ſagi
pta & deformitate oris curata orbitate luminis.

¶Critias philoſophꝰ fuit q dixit aīam eē ſāguinē, ſicut
& multi alij. Vñ Ver. Purpureā aīam noīauit, orig. li. ij.
periarchō. Sāguinē oīm aīaliū aīam ipſorū eſſe euiden-
tiſſime demonſtrat, ex illo quod ſcribiꝫ. Non māducabi
tis ſanguinē, quia anima totius carnis ſanguis eſt.

¶Crobilon gręci appellāt rętiolum ſeu reticulum quod
comam continet.

¶Crocum venatorē fuiſſe dicunt, precibuſq; muſarum
in aſtra relatum. Et pro ſagiptario ponitur.

¶Crocꝰ, puer, & flos qui ſafranū dr̄. Crocū herba. Hinc
croceꝰ a, um. ꝓ colore, qui vulgo ſtr̄ Gialdus, vt veſtis
crocea. Idē color etiā Flameus dr̄. Plin. Lutei video ho
norem antiquiſſimum in nuptialibus flameis totum fœ-
minis conceſſum.

¶Croceatus a, um, quod crocei coloris. Vnde dicimus
pannum croceatum.

✤Crocias gemmę ſpēs a croci ſimilitudine ſic dicta.

‡Crocito as, pe, pro, frequentatiuum eſt verbi crocio.

¶Crocitus us, pe. pro. ipſa vocis corui prolatio.

¶Crocotulæ ſiue crocotæ veſtes crocei coloris. Plaut.
Patagiatam caltulam aut crocotulam.

¶Crocinꝰ a, um, idē quod croceus. qđ eſt lutei coloris.

¶Crocinū pe. cor. vnguētū: qđ crocomagna dr̄, de quo
plini. lib. xiij. Fiebat ex croco trito & vino p̄cipue dul-
ci. hoc Romani nō ſolū corpora, ſed & pulpita ſparge-
bant Proper, Pulpita ſolennes non oluere crocos. Idē
Et crocino nares murrheus vngat onyx.

‡Crocomegma, fex & tetrimentū croci cuiꝰ vſus eſt in
medicinis efficax Cel. li. v. Crocomegmatis, qđ quaſi re
crementū ciꝰ eſt. ‡Crocopeplū poetę grçci Aurorā vo-
cant a veſte coloris crocei.

‡Crototirium genus operis piſtorij.

‡Crocuta eſt fera naſcēs ī Aethiopia de qua Pliniꝰ hu-
ius gn̄is coitu leena Aethiopica parit crocutā ſimiliter
voces imitantē hoīm pecorūq;, acies ei ꝑpetua ī vtraq;
parte oris nullis gingiuis dente cōtinuo qui ne cōtrario
curſu hebetetur capſarū mō includiꝫ. Spartianus edita
munera in quibus elephantos & crocutas exhibuit.

‡Croton nomē ꝓpriū ſagiptarij eius qui ī cœlū relatus
eſt de quo Sido. Falciferi Croton.

‡Cronia, orū. Saturni feſta erāt. Nā cronos Saturnꝰ dic
ctus eſt. Vñ Cronia nūcupata. Horū Macrobius Late
meminit citata etiā antiq poetę authoritate apđ quē le
gerat. Maxīa pars graiū Saturno, & maxīę Athene Cō
ſelebrāt ſacra quę Cronia eſſe iterantur ab illis.

¶Crocatariꝰ, huiuſmodi veſtium infector. Plau. Qui in
cedunt crocatarij.

¶Crocodilꝰ pe. pro. aīal quadrupes quaſi crocꝰ quia cro
cei coloris eſt, vl ꝙ crocū fugiat, qđ mella cōficiētes in
Aegipto ſternūt ne mel abſumāt crocodili. qñ mirū in
modū eo delectāꝫ. Hic p̄ oibꝰ ex mīmo fit maximꝰ. Ex
ouo eni ad duos & viginti cubitos excuſſit. Quatuor mē
ſes hyemales nō comedit, & ſola beſtiarū nō habet ligue
De hoc Hor. Stercore furatꝰ crocodili. Fuit & crocodilō
opidum Arcinoe poſtea dictum ſimiliter & flumen.

¶Crocodilō ex eo dictū autumant ꝙ κρόκον δειλεῖ, i. ꝙ
crocū fugit, ac eiꝰ odorē reformidat. Ex gn̄e āphibiō ē.
Viuit em̄ in terra & ī aqua, huius ſtercꝰ medicamētū ē
faciei, Crocodileā vocant, vt Pli. & Galenus teſtantur.

✤Crocodilinum quod ad crocodilum pertinet.

¶Crocotillum veteres valde exille dicebāt. Plaut. Ex
tortis cum crocotillis cruſculis.

¶Crocare & crocire, verba fictitia a voce corui a qbꝰ cro
catio & crocitꝰ, us. pe. ꝓ. Et crocito as frequentatiuū.
Plau. ſimul radebat pedibꝰ terrā, & voce crocibat ſua.

✤Cromis vnus ex Herculis filius. Eſt nomen paſtoris
apud Virgilium. Cc.

✤Cronius nomen vnius ex centauris. Cc.

✤Cronium a nonnullis mare cōcretum appellatur. Cc.

✤Conciades vnus ex prꝫſtantioribus Herculis filijs,
ex Megara Creantis Thebanorū regi filia. Cc.

¶Crotalū pe. cor. grȩce κρόταλον crepitaculū īſtrumētū
muſicū, quo ȩgiptijs ī deorꝫ cerimonijs vtebāꝫ, pulſaꝫ āt
lamīs qbuſdā. Crotala ex ȩre rotūdis ſonū ex colliſione
reddētibꝰ a pulſatiōe dicta κρότον latine plauſū & κροτεῖν
pulſare atq; ꝑcutere. Sūt q dicūt crotalū eē anulū ȩreū q
ferreo baculo ꝑcutiebaꝫ ad ſonū fiſtulæ reddēdū. Vir. de
coppa. criſpū ſub crotalo docta mouere latꝰ. Pli. li. ix. do

cet. crotalla appellari margaritas q̄ſdā reſonātes: quarū
ſono gaudebāt, apud grȩcos crotalon ſignificat calamū
diuiſum præparatūq; ad muſicū modulatum. Crotalꝰ ve
ro maſ. ge. dicitur homo ſonora voce pronuncians.

¶Croton eſt genus pediculi infixo ſēp capite ſanguine
viuēs, cui vni ex aīalibus cibi exitus non eſt, ſed vſq; a-
deo intumeſcit ſatietate, vt in ipſo alimento moriaꝫ lati
ne redinum nominant, a rediuiendo, hoc eſt ſoluēdo ꝙ
carne animalium ſuctu reſoluat. Cc.

¶Crux furca ſiue patibulū ī quo dānati figunꝫ. Hāc ve
teres Gabalū vocauere. var. Nos barbari ꝙ īnocētes in
Gabalū ſuffigimus hoīes, vos non barbari ꝙ noxios ab
ſoluitis. Hic crucio as. a quo cruciatus & crucifigo is.

¶Crucinum vinum inſuaue, ꝙ bibendo cruciet.

¶Crudꝰ, a, ū recēs atq; acerbū, vt crudū vulnus. i. recēs
& quaſi adhuc cruētū, a quo Recrudeſcere dicimꝰ quaſi
renouari & ad priſtinā acerbitatē redire. Et crudū dici-
mꝰ in paſſiua ſignificatione, qđ nō eſt coctū a ſimilitudi
ne crudȩ carnis q̄ adhuc cruēta ē. Similiter cruda poma
dn̄r, q̄ acerba atq; īmatura ſūt. Ci. Poma q̄ cruda ſunt vi
auellunꝫ: q̄ aūt cocta & mutura decidūt. Itē crudi cibi q
indigeſti & nōdū cōcocti ſunt ī ſtomacho. Iu. Et crudū
pauonē in balnea portas. In actiua vero ſignificatione,
vt crudꝰ hō, cuius ſtomachus nō facile cōcoquit. Quin.
Crudo oratori declamandū nō putat Ci. Qđ in cœnā nō
veniret ꝙ eēt crudior. Et crudꝰ dr̄ qui eſt truci aſpectu.
Hinc cruditas. Col. lib. vij. Cruditatis ſigna ſunt crebri
ructus, ac ventris ſonitus,

¶Crudeſcere eſt crudū fieri a crudeo es. Inde Incrude
ſco & Recrudeſco. Cruor ſanguis qui ex aliquo vulnerȩ
ſpargitur.

¶Cruento, as. cruore inficio. Hie. Pauimēta patris ſan
guine cruentata.

¶Cruētꝰ a. um, qđ cruore ē, vt cruēta victoria. Sal. Ca
uere ne inulti animā amittatis, neu capti potiꝰ ſicut pe
cora trucidē ī q̄ virorū more pugnātes cruētā atq; luctu
oſam victoriā hoſtibꝰ reliquatis. Huiꝰ ꝯtrariū Incruē-
tus, a, ū, qđ ē ſiue ſanguine. Idē neq; tñ exercitꝰ populi
Ro. lætā aut incruētā victoriā retulit. Aliqñ cruētus po
niꝫ pro crudeli, vt cruenta vox, & cruentā oratio.

¶Crudelis a cruore qui eſt immitis & aſper.

¶Crudaria argenti vena quæ in ſummo reperta eſt.

¶Crumena, pe, pro, loculus κρεμάω ſuſpēdo. ꝙ plerūq;
ſuſpēſa geſteꝫ. Quidā cū h ſcribiꝫ ἀπὸ τοῦ χρήματος quæ
eſt pecunia. Iu. Quis enim te deficiente crumena. i. pe-
cunia continens pro contento, crumenula diminutiuū
eſt ſi modo reperiatur.

✤Cruno fons in Attica. Cc.

¶Crꝰ, tibia ꝙ illo curramꝰ. Sūt aūt crura a genibꝰ vſq;
ad īferiorē pedū nō ȩqualimō ducta ſed teretibus ſuris
ex tātibꝰ ſenſimq; tenuatis firmata. Tibia ē os. Sura ca-
ro poſterior, crꝰ ex ſura & tibia cōſtat, cuiꝰ dimi. eſt cru-
ſculū. Mar. Pectus cicadȩ cruſculumq; formicȩ.

¶Cruſtumiū opidū iuxta Veios, a quo cruſtumini dicti,
& Cruſtumīa tribꝰ, & cruſtumīa pira q̄ & cruſtumia dn̄r.

¶Cruſtumina pira ſūt ex ꝑte rubētia, putanꝫ Glatiola
nūc dicta a Cruſtumino opido ſic appellata. Vir. li. ij. Ge
or. Cruſtumijs Syriſq; piris grauibuſq; volemis.

¶Cruſta eſt pars exterior eorū q̄ nō comedunꝫ, vt vitri
marmoris, ligni, gelu, & hmōi. Vñ īcruſtare marmore di
cimꝰ pietes, q extrene tabulis marmoreis veſtiūꝫ. vir.
li. j. Geor. Cōcreſcūt ſubite currēti in flumīe cruſtȩ. Pli.
Cruſtas parietū exciſas tabulis marginatis incluſas eē.
Huiꝰ diminutiuū ē cruſtula. Iu. Nos colaphū incutimꝰ
labēti cruſtula ſeruo. Cruſtra etiā dr̄ quā vulnus ſeu hul
cꝰ ducit qñ ſolidaꝫ, qua detracta fere remanet cicatrix.

¶Cruſtū eſt eorū quæ comedūtur, vt ſit pars panis vel
placētæ vl' alteriꝰ edulij. Vir. Patulꝰ nec ꝑcere quadris
Fatalis cruſti. Vñ per diminutionē cruſtulū. Hora. aut
cruſtula blādi Doctores elemēta velit vi diſcere prima.
Qđ genus dulciarij eſſe putat Porphyriꝰ. Inuenitur tñ
cruſtra & cruſtula dici de ijs q̄ comedunꝫ. Hie. ī Exod.
Tollo panes azimos & cruſtulā abſq; fermento. Var. de
ligla. Cruſtulum a cruſta pultis, eo ꝙ vt coriū exuritur
cruſta dicta.

¶Cruſtare a quo īcruſtare ſignificat cruſtā ducere, ſeu
applica. Vñ cruſtati pietes. i. cruſta marmoris tecti. Se
cabanꝫ eñ marmora in laminas & parieti apponebanꝫ.
Primus apud Romanos Mamura eques domus ſuæ pie
tes cruſtra marmoris legiꝫ e Formijs ī Cȩlio mōte ope
ruiſſe: Hic vaſa q̄ vitreis cruſtis tecta ſunt cruſtata dn̄r.

¶Cruſtariꝰ, qui incruſtat. Pli. Habuit & Teucer cruſta
rius famam.

¶Cruſtarius a, um, quod ad cruſtas pertinet. Vñ cruſta
rię tabernȩ in quibus cruſtata opera venduntur.

¶Cruſtulata. æ. Idē quod cruſtulū. Spartianꝰ pētaphar
macum ædulij genꝰ eſt ex quinq; confectū, qđ reperiꝫ
ſe dicitur Helius verus Ro. Imperator hoc ſumen pha
ſianus, pauo, Cruſtulata, & a pruna.

¶Crypta, ſubterranea cauerna vl' teſtudo, ab κρύπτω ver
bo grȩco quod eſt occulto. Iu. Et ſolitus medię cryptā
penetrare ſuburræ.

¶Cryptoporticꝰ nomȩ compoſitū ex græco latinoq; &
ſignificat ſubterraneas porticꝰ cū āplis feneſtris qbꝰ re
frigerandi grā per æſtatē vtimur. Pōt etiā dici porticꝰ
vndiq; ſepta & quaſi ſepimento parietū abſcōdita tanq̄
ſubterranȩ Pli. in ep̄lis. Subeſt cryptoporticꝰ ſubterra
nȩę ſimilis, æſtate incluſo frigore riget, contentaq; aere
ſuo nec deſiderat auras nec admittit. Hinc Crypticꝰ, a,
um, qđ ſignificat occultū & ſubterraneū. Sidonius., Po-
tēs antiquitus crypticis arcubus fornicauit Iul. Firmicꝰ
crypticos homines appellat ſecreta fideli taciturnitate
cuſtodientes.

✤Chryſomela dicūtur mala aurea inciſuris diſtincta co
lore aureo. Cc.

✤Cryſtallꝰ, fœ, ge. & Cryſtallum dicitur ex κρύος qđ eſt
gelu, στέλλω cōtraho, ita vt gelu concretū cryſtallū dica-
tur. Nā vt ſcribit Pli. ex gelu vehemētiore cōcreto na-
ſcitur. Nō alibi certe reperiꝫ q̄ vbi hybernæ niues rigēt
glaciēq; eſſe certū eſt. Aug in expoſitiōe pſal. Nix mul-
torū annorū tēpore durata & ſerie ſeculorū cryſtallū dici
tur. Hinc cryſtallinus a, um, pe, cor. Mar. Frangere dum
metuis cryſtallina Frangere peccas. Iuuenalis. Grādia
tolluntur cryſtallina maxima rurſus Murrhina, deinde
Adamas notiſſimus & Beronices.

✤Criſtallis gemma, q̄ licet cādida ſit ad inclinationes
rubeſcere videtur. Cc.

C ANTE E & V

CTnos κτῆνος latine iuuētū dr̄, Vñ ctenīatrus.
‡Cteniatri ſūt medici iuuētorū, & pecorū quos mu
lomedicos īterp̄tāꝫ verbū e verbo trāſferētes. Fir
micꝰ Cētauro oriāte qui natꝰ fuerit, aut auriga erit, aut
equorū nutritor aut mulomedicꝰ aut eqtariꝰ. Hūc Col. &
Var. Veterinariū vocāt, vulgꝰ mareſcalcū appellat. Cte
nes ſūt quatuor dētes medij q ī prima digeſtiōe terūt ci
bū. Nam quum duo triginta dentes ſint in homine ante
riores dicunꝫ. Gelaſmi poſtea veriꝰ maxilares aut mo-
lares tomes dicunꝫ, i. inciſiui, etiam dicaſteres. pe. pro.

¶Cubo as, bui, itū, q̄uis cubatio nō cubitio, ſicut & eiꝰ
cōpoſita q̄ tam primȩ q̄ tertiȩ cōiugationis īueniūꝫ, vt
Accubo as, & accūbo is. Decubo as, & decumbo is. Incu
bo as, & incumbo is. Recubo as, & recumbo is. Occubo
as, & Occumbo is. Virg. Nec adhuc crudelibus occubat
vmbris. i. iacet mortuus. Idem, Seu verſare dolos, ſeu
certæ occūbere morti. Secubo as, & ſecūbo is, quod eſt
ſeorſum & ſeparatus cubo, Prop. Miles depoſitis anno
ſus ſecubaꝫ armis, Li. li. xxxix. Per iocū adoleſcēs vetat
eā mirari ſi ꝑ aliquot noctes ſecubuiſſet religiōis cā, vt
voto ꝓ valetudine ſua facto libereꝫ. Habet tamē cumbo
aliqua cōpoſita q̄ nō habet cubo, vt Diſcūbo ꝙ ē cibi ca
piēdi gratia iaceo, nō diſcubo. Procūbo nō procubo. Si
militer, cubo habet aliqua cōpoſita quȩ nō habet cūbo,

vt Excubo nõ excũbo.Supcubo nõ ſupcumbo . Eſt aũt
cubare iacere,& proprie ægrotorũ eſt.Hor.Cubat hic ĩ
valle quirini.i.ęgrotat,ſicut ĩterp̃tes exponũt.ſũt,Trãs
Tyberi lõge cubat is ꝓpe Cæſaris hortos.Ci.li.ij.Tuſ.
Itaq; narrabat eũ grauiter & copioſe de ipſo nihil eẽ bo
nũ niſi qđ honeſtũ eſſet cubãtẽ diſputaſſe.Col.li.vij.cu
bitorẽ bouẽ appellat,q ſæpe decũbit ex pꝛuicaci cõtuma
cia.Qđ qdẽ vitiũ fame & ſiti tollendũ eſſe cẽſet nõ igni
alijs ve tormẽtis.¶Cubito as,frequẽtatiuũ.Ci. ꝓ Cęlio
Et propter nocturnos quoſdã manes, metu, tecum ſem
per puſio cum maiore ſorore cubitauit.

¶Cubitatꝰ us.ipſa cubãdi actio.Pli.Si in cubatu tonue
rit omnia pereunt.

¶Cubile,pe,pro,lectus,ꝙ in eo cubet̃.Et cubilia loca
in qbꝰ fęrę recubãt.dr̃ & de ſtructura.Pli.li.xxxvj. Ea
ĩqt maxĩa moles fuit,nec ſedit ĩ cubili.Vtit̃ hac voce Vi
ctu.li.ij.¶Cubile ſalutatoriũ dr̃ ĩ quo ſimulachra deorũ
imponi ſolent,quod & larariũ alio nomine dicitur.

¶Cubiculũ locꝰ ĩ quo cubile ſternit̃,vt ibi ſupcubetur.
Se.ad Lucil.Quid proſunt multa cubicula?ĩ vno iacetis
¶Cubicularıꝰ,qui in cubiculo miniſtrat. Ci. Hunc ve-
ſtri ianitores.hunc cubicularij diligunt.

¶Cubiculare quod ad cubiculum pertinet vt veſtis cu-
bicularis,qua in cubiculis vtimur , & cubicularis lectus
apud Ci.lib.v.Tuſ.legitur.

¶Cubitꝰ & cubitũ vtroq; mõ dr̃ curuatura brachij, vbi
lacerto iũgit̃.Et accipit̃ ꝓ mẽſura cubiti.Pli.li.vij.Inue
nimus in monumẽtis Salaminę cautimenos filiũ in tria
cubita triẽnio accreuiſſe. Hie.li.iij.Re.domꝰ quã ædifi
cauit rex Solomõ dño habebat.lx. cubitos ĩ lõgitudine
Aug.Qui inde nõ videt̃ cõputare niſi trecẽta cubita lõ-
gitudĩs Cõſtat aũt cubitũ ex ſex palmis , digitiſq;.xiiij.
vt authorẽ Vict.lib.iij.ſeſquipes hoc eſt pes vnꝰ cũ di-
midio facit cubitũ . Pes ẽ ſexta pars altitudinis in cope
nr̃o,cubitꝰ quarta.ẽ p̃tereo cubitꝰ regiꝰ qui maior ẽ cõi
cubito tribꝰ digitis ſicut refert Herodotus li.j.Eſt & cu
bitꝰ geometricꝰ,qui tm̃ valet q̃tũ ſex nr̃a cubita,vt Ori
genes Auguſtinuſq; tradiderũt,& cubitꝰ ĩ corpe hũano
eſt ĩ quo decẽs flexura brachiorũ ſic dictus ꝙ ſupra eũ
cubat ſoleamꝰ. A cubitꝰ ꝓ mẽſura fit adiectiuũ Cubita
le.Inuenit̃ etiã ſubſtãtiuũ cubitale ꝓ ornamẽto cubiti.
Ho.ĩ ſer.Ponas ĩſignia morbi faſciolas cubitale focalia.
☿Cubꝰ,eſt figura ex oĩ latere q̃drata q̃les ſunt treſſerę,
quibꝰ in alueolo ludit̃ , ex quo ip̃ę appellatæ κύβοι.hĩc
nũerus ẽt cubꝰ dr̃ cũ oẽ latus eiuſdẽ nũeri ęqualiter ĩ ſe-
ſe ſoluit̃,ſicut fit qñ ter terna ducunt̃,atq; idẽ ipſe nume
rꝰ triplicat.¶Cucubo as,pe,cor,ꝓpriũ ẽ vocis noctuę.
Oui.Noctua lucifuga cucubat in tenebris.

¶Cucurio is,pe,ꝑ,ꝓpriũ gallinorũ gallinacearũ,ꝓpriũ
eſt Idẽ.Cucurrire ſolet gallus gallina gracillat.

¶Cuculꝰ,pe,cor,& cucullꝰ ꝑ duplex ll.auis nota.Mar.
Quãuis ꝑ plures cuculꝰ cãtauerit ãnos,Hor.ĩ ſer,cui ſę
peviator Ceſſiſſet magna ꝯpellãs voce cucullũ.Cucullꝰ
etiã genꝰ veſtis ẽ.Iu.Sumere nocturnos meretrix augu
ſta cucullos.Vñ cõſtat fr̃es nr̃os Eremitanos male vti
hoc vocabulo cuculla fœ.ge.Sũt qui accipiãt cucullũ ꝓ
nautico aut ruſtico tegmĩe ad arcẽdas pluuias.Col.cultã
veſtitãq; familiã magis vtiliter quã delicate habeat, mu
nitã diligẽter a vẽto,pluuiaq; q̃ cuncta prohibẽt pellibꝰ
manicatis,centonibus confectis, vel ſagis,cucullis.Iu.
Cõtẽtuſq; illic.veneo duroq; cucullo.Suidas κόκκυξ ἔ[illegible]
ὀρνέον ὃ ὥσπερ ἡμῖν κούκκος. ✤.i.Coccix ſpecies auis,q̃ apud
nos cuccus.Itaq; cũ cuccus grecũ ſit nomẽ,cucculus eſt
dactilus per duplex cc.in prima.

¶Cuculio,vt Iu.Capitolinꝰ docet,ẽ genꝰ pilei viatoriũ
quo capite obtecto vagari nocte ſolẽt. Apđ Catonẽ de
re ruſt,vr̃ accipi ꝓ cucullo cũ inquit . Quę opa ꝑ imbrẽ
fieri potuerint nouos fieri cẽtones cuculiones ve,fami-
liam oportuiſſe ſarcire.

¶Cucũę,pe,cor.vaſa ęnea ſũt ad calefaciẽdũ aquã Am.
ĩ diua Agne.dij tui aut ærei ſũt ex quibꝰ cucumę meliꝰ
fiũt ad vſus hoim.Petronius arbiter in . Frangitur cer-
uix cucumę ignẽq; valeſcentẽ reſtringuit.

☿Cucumiõ dimi,græca forma,latine vero cucumula.

☿Cucurbicula,non tam paruam cucurbitã q̃ vaſculum ſi
gnificat in quod detrahitur ſanguis.

☿Cucurbitarium locus in quo ſeruntur cucurbitæ.

☿Cucurbitarius,amator cucurbitarum.

¶Cucumer & cucumis pe.cor.a curuore dr̃.Vir.ĩ geor.
Creſceret ĩ vẽtrẽ cucumis nec ſera cõmantẽ,cucumeres
quaſi curui meres.Hi pepones ẽt dici putant̃,qui in ci-
bis ĩpẽſiꝰ refrigerãt,aluũq; molliũt.Sed Hie.in li. Nũe
ri diuerſos oſtendit cucumeres & pepones cum ait . In
mentẽ nobis veniũt cucumeres & pepones.Eſt & cucu
mis piſcis,vt apud Plinium.libro.ix.

¶Cucumerariũ,locꝰ ĩ qua ſũt cucumeres vt apud Eſa.
derelinquet̃ filia ſion vt vmbraculũ in vinea, & ſicut tu
gurium in cumerario . Pro tugurio Cyprianus cuſtodia-
riũ poſuit.Solet enim fieri tuguriaculum in quo cuſtos
vigil obſeruat ne cucumeres auferãtur ex cucumerario.

¶Cucurbita,ꝓprie auguria eſt.Sed apud Celſum cucur
bitam & per diminutionẽ cucurbiticulam eã appellari le
gimꝰ quę nũc vulgo ventoſa dr̃. Hac vtũtur medici ad
ſanguinem leui ſcarificatione educendum. ☿ Ait enim
vſus cucurbitulæ præcipuus eſt,vbi non in toto corpo
re ſed in parte aliqua vitium eſt.

✤Cucurbitana pira dicimus & cucurbitana ficus ob cu-
curbitę ſimilitudinem.Cc.

¶Cudo is ,cuſi & cudi a cædẽdo,vt quibuſdam videtur
Vir.Ac primũ ſilicis ſcintillã excudit Achates. Ser.id
eſt feriẽdo elicit.Nã cudere ferire eſt. Vñ & incꝰ dicit̃
quod illic aliquid cudamus.i.feriamꝰ.Cudit̃ pecunia dũ
imprimit̃.Teren.in Heau.Argentũ cudo quod tibi dẽ.
Hier.per tranſlationẽ cudere pro cõponere vſus eſt.Cũ
& eadẽ inquit in multis feſtiuitatibus multorum ſancto-
rum patrum ſtudia miro cuderint eloquio . Paſſiuum ꝓ-
tulit Teren.in Eu.Atem̃ in me iſthęc cudetur faba.Qđ
eſt,in me hoc malũ recidet,in me hęc vĩdicabit̃ culpa.
Vt laborat ſolũ ĩ quo cuditur.i. batuit̃ faba cum ſiliquis
exuitur.Vel ꝙ quidam male coctam ſabam & q̃ non ma
duerit,ſed dura permanſerit,ſupra caput coqui velut ip
ſi irati granũ ſaxo comminuunt,tum vniuerſum malum
coquum peruenit.Huius compoſita ſunt.Accudo,Ex-
cudo Incudo.Procudo, Percudo,& Recudo, quod eſt
iterum cudo. Varro. Vt hi ſolent qui vetera metalla re
ducunt,& habent penultimã pro.

✤Cuſo as.frequentatiuum a cudo,a quo Accuſo,Excu
ſo,Incuſo,& Recuſo.

¶Cuias ſigni.vñ & nõ tm̃ patriam,gentẽ,nationemq;
innuit:vt apud Cic.li.v.tuſ.Socrates quidem cũ rogare
tur cuiatẽ ſe eſſe diceret.Mũdanũ ĩquit,Totius em̃ mũ
di ſe incolã & ciuem arbitrabatur,ſed etiã ꝑtes & ſectã,
vt cuiates philoſophi vos eſtis.in ſtoicine an epicurei?
Sic nr̃as & veſtras.Cice.Non ſolum eſſet iſta vr̃a orato-
ria,ſed & hęc etiã leuia nr̃atia.dicitur & cuiatis cõmuni
gene.Vñ apud Plaut,frequenter legit̃ Cuiatis es?id eſt
cuius patrię & gentis Actius.Qui neq; cuiatis eſſet nũq̃
potuimꝰ multa rogantes ſcire. ☿ Antiqui enim vt Priſ.
ait noĩatiuũ proferebant,cuius & cuiatis.cõmuni gñe.

¶Cuius a,um,quod antiqui per.q.quius,ſcribere ſole-
bãt refertur ad pſonã hoĩs.Vir.dic mihi Damœta cuiũ
pecus an Mœlibœi.

¶Culcitra a cõculcãdo ad quietẽ paratur.dicta qđ in ea
tormentum vel ſagũ aliudve quid inculcetur.Nõ eſt er-
go quę ſuper nos habetur cũ dormimꝰ,ſed ſup quã quie
ſcimꝰ.Ci.li.iiij.Tuſ.Eripiamꝰ huic ęgritudinẽ quõ col
locemus in culcitra pulmea pſaltriã abducamus.

¶Culcitula faſciculus quidam ligneꝰ in ſacris dicebat̃.

¶Culex generali noĩe vermiculi parui alati culices dñr.
Hos græci canopas vocant.Vnde & canopeum.

¶Culeus vter ſiue ſaccꝰ lino vel canabe vel corio factꝰ
ab occulẽdo.i.claudẽdo.Eo vtimur ad portãda frumẽta

Plini.li.vij.Iuniꝰ.Valẽs meruit in pretorio diui.Augu
ſti cẽturio vehicula cũ culeis donec exinanirent̃ ſuſtine
re ſolitus.In eo etiã ſceleſtiſſimi hoĩes cũ ſimia& gallo
& ſerpẽte incluſi ĩ mare iaciebant̃.Vñ Iu.Quis tã Per-
ditus vt dubite, Senecã p̃ſerre Neroni . Cuiꝰ ſupplicio
nõ debuit vna parari.Simia nẽc ſerpens vnus.nec culeꝰ
vnꝰ.☿Eſt & culleꝰ nomẽ menſurę.xx.amphorarũ capa
cis vel.xxx.modiorũ.Nã duo cullei vt Iuniꝰ Baſſus ait
modij.lx.ſũt Priſ.Culleꝰ ac nulla ẽ maior mẽſura liquo
ris.vel.xl.vrnas vt ẽ apđ Pli.& Col.Hic ſequiculare do
liũ apđ Col.eſt.xxx.amphorarꝫ quaſi vnũ & dimidiatũ
A gręco id nomẽ tractũ.Vaginas em̃ κουλεούς appellãt

✤Culigna potatoriũ vas.Cato,Culignã in fœno gręco
ponito,vt bene oleat.Cc.

¶Culullꝰ,calix fictilis quo ĩ ſacris vtebant̃ põtifices &
veſtales virgines.Accipit̃ & ꝓ vrceolo.Hor Reges dñr
multis vrgere culullis, Et torquere mero quẽ ꝑſpexiſſe
laborant.

¶Culleola ſunt cortices nucum viridium a ſimilitudine
culeorum quibus oleum aut viuum continetur.Quod &
dici a Culeum videtur.

¶Culꝰ,vnus.ꝑs poſterior & ꝓprie ĩter clunes & nates
Virg.ſeu magis Oui.in Priap. Vt culũ rugã non habuiſ
ſe putes,Mar.Cũ ſit & hic culo tritior ip̃e tuo. Hic alio-
noĩe Podex dicit̃.Iu.Et podice læui Cędũt̃ tumidę me
dico ridente mariſcę.Culũ aũt dici putat quaſi culeũ.i.
vaginã vñ in Pria.legimꝰ.Et quod nos culũ culeon ille
vocat.Quidã a colẽdo,ꝙ fœdo libidinis pruritu colit̃.

¶Culina penul.ꝓduct. locus in quo coquũt̃ epulę qua-
ſi colina a colo,is.vt Varro ait ꝙ locupletiorẽ ĩ ea ignẽ
colamus.Iu.continẽs pro contento poſuit.ſ. culinã pro
cibis coctis cũ inquit.Sequitur ſua quemq; culina.Iñ cu-
linarius,& culinor aris,quod eſt culinam exerceo.

¶Culmẽ quod culmis tegitur,& ab antiquis culmina di
cta ſunt tecta quia ędificia de culmo,id eſt paleis e meſſi
bus tegebant.

¶Culmꝰ frumenti calamus a radice vſq; ſpicã dictus ꝙ
colatur,qui & columꝰ dicebatur.Vnde & columẽ primo
poſtea culmẽ.Stipula ip̃a folia quę ambiũt culmũ. Dicũ
tur etiam culmi,vt docet Var.qui in ſummo campo na-
ſcuntur,ꝙ ſummum culmen teneant.

¶Culpa vt non.inquit,eſt eius qui neſciens aliquẽ lęſit

¶Culter,& cultrũ,dicit̃.Prop.Et canis ĩ noſtros nimis.
experrecta dolores,Cũ fallenda meo pollice cultra forẽt
Feſtꝰ Clunaculũ,eſt cultrũ ſanguinariũ.Hic Cultellũ &
cultellꝰ.diminutiua.Eſt aũt culter ,quo vtimur in mẽſa
Iu.Spectas & chironomõta volanti Cultello donec per-
agat dictata magiſtri Oĩa,nec ſane minio diſcrimine re-
fert Quo geſtu lepores & quo gallina ſecetur.

¶Cultrarıꝰ miniſter qui victimam ꝑ cultro victimat qui
alio nomine dicitur victimarius.Suet.in Gallo.Admo-
ta altaribꝰ victima ſuccinctus poparum habitu elato al-
te malleo cultrarium mactauit.

¶Cultꝰ tus.ornatus,a colo.is,cuius cõtrariũ eſt incul-
tꝰ.Am.li.Hexa.Ea prima eſt gratia q̃ ſi deſit tota do-
mus deformi horret incultu.☿Cultus dr̃ quicquic adhi-
beri poteſt ad curam corporis præter cibum.

¶Cum p̃poſitio copulatiua qñq; iungitur notanti ſocie
tatem & coniunctionẽ animi,vt ſumma cum beneuolẽ-
tia,ſũma cũ hilaritate: illud excepi.Itũ iũgitur ablatiuo
ſi comite aliqua perſona quis fecerit quippiam vt cum
Socrate profectꝰ ſum.Et mihi cũ illo negociũ eſt Et cũ
hoſte pugno.In compoſitione vero poſtpoſita inuenit̃,
vt mecum,tecum,ſecũ,quicum,quibuſcũ.Interdũ orna
tus,vel metricã.Aliquãdo aduerbiũ eſt & accipitur pro
qñ.Quod quidã quũ ſcribunt,& apđ veteres quom ſcri
bebant.Virg.Cum faciam vitulã pro frugibus ipſe veni
to.Cice.Nonnihil mecõſolatur,cũ recordor quãta mei
complecteris bñuolentia,Iungitur modo indicatiuo.Vt
cum dico,cũ dicebã,cum dixi,cum dicã.Modo ſubiun-
ctiuo,vt cũ dicerem Interdum pro dum.Cice.Cũ me in
Aphricani cõtuliſſem.Interdũ pro q̃uis & exigit tñ,iũ-
giturq; ſubiuncti.Cice.pro deiotaro,Cũ is omnibus cau
ſis grauioribus initio dicẽdi commoueri ſoleã,tñ in hac
multa ita me ꝑturbant.Aliquando pro quoniã ſiue ꝓ cã
Et ſimiliter ſubiunctiuo iungit̃,vt cum inueniã latinos
proprio ſermone hæc parum attigiſſe, conatꝰ ſum ꝓ vi
ribꝰ.Iungitur quandoq; cum & tum. Quę licet idẽ fere
ſignificent,diuerſo tñ modo ordinãtur.Nã in cũ eſt qd
dã minus.in tum quiddam maius,& hec duobus modis
fit,vt aut gñale p̃cedat & ſequat̃ ſpeciale aut ambo ſint
ſpecialia Primo mõ ſic,Quin.Quod cum omnibus cõ ſi-
tendum eſt,tũ nobis precipue qui rationẽ dicẽdi a bono
viro non ſeparamus, id eſt omnibus multũ,mihi autem
maxime.Altero modo.Idem.Quod opus Macelle vi-
ctori tibi dicamus.Quam cum amiciſſimum nobis,tum
eximio literarũ amore flagrantem digniſſimum hoc mu
tuæ in nos charitatis pignore iudicamus,id eſt multum
propter amorem tuum in nos , plus tamen propter
amorem literarum . Aliquando etiam cum & tum con-
iunctio iunguntur.Cice.Graui teſte priuatus ſum amo-
ris erga te mei patre tuo clariſſimo viro,qui cũ ſuis vir-
tutibꝰ,tum vero te filio ſuperaſſet:omniũ fortunas ſi te
añ vidiſſet q̃ vita decederet . Qñ autem fit ſub duobus
verbis fieri debet ſub eodẽ modo & tpe,vt Cic. in prin-
cipio lib.de natura deorum . Cum multæ res in philoſo-
phia nequaq̃ ſatis adhuc explicatæ , tũ difficilis Brute
qđ tu minime ignoras q̃ſtio eſt de natura deorũ . Ponit̃
qñq; ſine cũ geminatũ vel triplicatũ in rebus paribus.
Qu.Nec indignetur Hærodotꝰ æquati ſibi Titũ Liuiũ
tum in narrando mirę iucũditatis clariſſimiq; cãdoris tũ
in contionibus ſupra,q̃ enarrari põt eloquentẽ,ita dicũ
tur oĩa tum rebus,tũ perſonis accũmodata.Ponitur nõ
nunq̃ tum pro aliqñ. Cic.Tum loqui tum illud argue,id
eſt modo hoc,modo illud.Qñq; pro tũc. Virg. Tũ pri-
mum noſtri.Cacũ videre tremẽtẽ.Qñq; eſt aduerbium
ordinis ꝓ deinde.Idem.Aeneas matri Eumenidũ ma-
gnæq; ſorori Enſe ferit, ſterilẽq; tibi Proſerpina vaccã
tũ Stypo regi nocturnas ĩchoat aras.Qñq; ꝓpterea.Idẽ
lib.iij.Tũ vox retrum inter odorẽ. Sunt qui diſtinguãt
vt qñ prępoſitio eſt,cũ c, ſcribi debeat , qñ aduerbium
ſeu coniũctio cũ q.Sed cũ rõ nõ ſit põderoſa iam docto
rum vſus obtinuit.vt tũc ſemper ſcribatur.Quare vnuſ
quiſq; prout voluerit ſcribere,vide Quinti.li.j.

¶Cũ dicto ſignificat ſtatim poſt verba,& vix dum fini-
to ſermone.Apul.Et cum dicto ſutili cẽtunculo faciem
ſuã iãdudum punicantem prę pudore obtexit.

¶Cumaliter vna particula antiqui pro cum altero vſur-
prębant breuitatis gratia.Cc.

¶Cũ maxime,vna pars eſt,& ſignificat nimis . Teren.
in Hecy.Hanc Bacchidẽ amabat vt cũ maxime,tũ Pam-
philꝰ cũ pater vxorẽ vt ducat orare cœpit.

¶Cũ partim veteres dixere ꝓ partim.Cato ibi ꝓ ſcorto
fuit in cubiculũ,ſurrectitauit e cõuiuio,cũ parti illorum
iam ſępe ad eundem modum erat.Cc.

¶Cũ poteſtate eſt,dicebatur de eo qui a populo alicui
pręficiebatur negocio ſeu qui magiſtratum gerebat.Ci-
cero libro.ij.arti..v.Fœlix an infœlix, priuatus an cum
poteſtate ſit.

¶Cum imperio eſt dicebatur de eo cui noĩatim diceba-
tur a populo imperium.

¶Cum primis ſignificat ĩprimis. Apul.Hic cũ primis
nobilis ac facundus.Sic dicitur cumprime.

¶Cũ ſtomacho aliqd facere dicimꝰ.hoc eſt cũ ĩdignatio
ne ſiue faſtidio.Cum tpe.hoc eſt cũ mora & ſpatio tpis.
Cũ venia tua dicimꝰ ,hoc eſt pace tua & te ꝑmittẽte.Cc.

✤Cumani a Cum opido Campaniæ.Cc.

¶Cumę,arum vide in dictione Comum.

¶Cuma vrbs ĩ Locrẽſi agro.qui eſt Ionię Aſię minoris
a qua Cumea ſybilla ,quam aliqui a vicinitate loci Erit-
heream appellarunt.Hęc profecta in Italiam, multa de
Romanis vaticinata eſt.

¶Cumatilis color qui & Ceſius. Ceruleus alio nomine dicitur. Nam Græci κυματα fluctus vocant. Plautꝰ, Cumatilem togam aut plumatilem.

✣ Cumbari Sabini vocant lecticam. Cc.

¶Cumera pe,cor, vas ingens vimineum, vel etiam fictile quo frumenta conduntur, vt inquit Acron. Modo dicitur vas quod capit quinq; vel ſex modios, quod lingua Sabinorũ Trimodium vocatur. Hora. li. i Ser. Cum tua plus cumeris laudes granaria noſtris.

¶Cumerũ, vas nuptiale a ſimilitudine cumerarũ dictũ.

¶Cumulꝰ pe,cor, acervꝰ ꝓprie dr̄, q̄uis Virgiliꝰ cumulũ ꝓ aptitudie & quaſi acumine aquæ poſuerit Inſequit̄ cumulo præruptus aquę mons. Et cumulus eſt qui additur menſurę planæ, vt inquit Feſtus.

¶Cumulare, implere coaceruare & quaſi ad cumulum addere Tractũ a mẽſuris qbꝰ nihil põt addi. Et dicimus cumulo tibi honores, & cumulo te honoribus. Am. li. j. offi. Honoribꝰ te cumulaui. Hinc cumulati aduer. aceruatim cumulate abundanter.

¶Cuminum. Vide in dictione cyminum.

¶Cunæ & cunabula ꝓ eodẽ accipiunt̄ dicta quaſi cynæ & cynabula. Nã κυνειν greci eniti dicũt & parere υ. in u. latine cõuertitur. ἀλλάκυω ἐστι τὸ ῥῆμα. i. ſed κύω eſt verbũ. Sũt eñ lectuli in quibꝰ infantes ſolent iacere, qui etiam incunabula dñr. Vñ ſępe legimꝰ. Ab incunabilis. Nã in hoc loco niſtil ſignificat, ſicut & in aliquibus dictionibꝰ vt columis & incolumis. Sũt qui cunabula & ĩcunabula a cunis deducant, & ea proprie dici exiſtimẽt, quę ad cunas muniẽdas & ornandas ꝑtinẽt in quibꝰ iacet & cõditur infans. Plau. in Am. Sed puer ille quẽ ego lauivt magnus eſt, & multũ valet, nec eũ quiſpiã colligare quiuit in cunabulis Et in Tru Faſcijs opuseſt puluinis, cunis, incunabulis. Per trãſlationẽ varie ſumunt̄. Idẽ in Pſeu Sed iſtic ſeruꝰ Cariſto, huc q aduenit, qd ſapit vſq; a cunabulis. i. vſq; ab infantia, vel vſq; a puero, hoc eſt ab ea ętate q̄ in cunabilis agitur. Col. Cũ a primis cunabilis, ſi mõ liberis parẽtibus eſt oriundus audiſſe potuerit. Liui. li. iiij. Ab incunabulis imbutum odio tribunorũ. Vir. li. iij. Cunabula ꝓ initijs poſuit, Mõs Idęꝰ vbi & gẽtis cuabula nr̄æ, Cẽtũ vrbes habitãt. Similiter Ci. li. de api mo gñe dicẽdi, nõ fuit de oratoris q̄ſi ĩcunabulis dicere. Hie. Habitatio deſerti, & incunabula monathorũ talibꝰ inchoantur alimẽtis Ci. in Sal. poſuit ꝓ nutrimẽtis cum ait. An vllum exiſtimas poſſe fieri ciuem egregium, qui non his artibus & diſciplinis ſit eruditus? An vlla alia putas rudimenta, & incunabula virtutis, quibꝰ aĩ ad glorię cupiditatẽ alant̄. Nã rudimẽta ꝓ initijs & incunabula, nutrimẽtis dixit. Q̃nq; incunabula vocamꝰ nutritionẽ puerilẽ a cunabulis. Sue. de Veſpa. Quare princeps quoq; & locũ incunabulorũ aſſiduefrequẽtauit.

¶Cũcti ſignificat quidẽ oẽs, ſed qui ſint coniuncti. Omnes etiam ſi ſunt diſiuncti & diuerſis locis.

¶Cũctor aris, cũ c. añ t. cũctus fit. Cõtor aris, cũ o. ſine c, a contꝰ, q̄ eſt ꝑtica, ãbo ſignificãt ĩmorari differre, ab eo, ꝙ cnucti ſimulſine difficultate moueri non poſſunt vel ab eo, ꝙ qui cõtis vada rimant̄, paulatim ꝓcedunt Liui. li. j. Alij dũ cũctant̄ in ripis inter pugnę fugęq; cõſiliũ oppreſſi. Col. Nã diſpendioſa eſt cõtatio, primũ ꝙ auibus prædã cętериſq; animalibꝰ prębet. Cunctãter cũ mora. Incuuctanter ſine mora. Li. li. j. Tũ illum aut cunctanter diſcidiſſe cotẽ ferunt. Aug. li. vj. cõ. Quod violari non poteſt, incunctanrer ꝑponebam violabili. Ponit̄ q̃nq; cunctari ꝓ dubitari. Sue. de Aug. Cũctari ſe ne ſi ſupereſſet eriperet legibꝰ reũ. Q̃nq; pro manere. Ver. Reginã thalamo cunctantem. A cunctor, fiũt compoſita ꝑcunctor, & recũctor, quod eſt iterũ moror. Aug. Tũ me recunctantem abripere atq; excutere ab eis: & tranſilire quo vocabat. Cunctatio mora ſeu dubitatio.

✣ Cimix vel cimex vermiculus vulgo dictus odore fœdꝰ ex ligno naſcẽs chartiſq; & paleis Gal. punaiſſe. Cc.

¶Cuneꝰ ἐλλήνιστι λέγεται σίφος ὡς ξενοφῶν ἐν τῇ παιδείᾳ ἀλλὰ σφὴν τῶν ξύλων ἐστὶν. ✣. id eſt, grece dr̄ σίφος vt Xenophõ in ꝑdia, ſed σφὴν. i. cuneꝰ lignorũ eſt inſtrumẽtũ qđ ad ſcindẽda ligna adhiberi ſolet. Huius prima pars acutior eſt vt q̄uis rimulã facile intret, ſequẽs aũt latior & amplior. Verg. Nã primi cuneis ſcindebãt fiſſile lignũ. Per trãſlationẽ cuneꝰ ſumit̄ pro pedum multitudine in cunei formã redacta, q̄ cuncta in acie primo auguſtior, deinde latior ꝓcedit, vt Vege. li. ij. ſcribit. Ab huiꝰ etiã cunei ſimilitudine picta ſunt loca in theatro. i. graduum ordines, in quibꝰ vulgo ſpectatores ſtabãt inter ſedẽtiũ ſubſellia Iu. Digna tuo cuneis an habẽt ſpectacula totis Quod ſecurꝰ ames. Victru. li. vj. Cunei ſpectaculorũ in theatro ita diuidant̄, vt anguli trigonorũ qui currũt circa curuaturam circinationis dirigant aſcẽſus, ſcalaſq; inter cuneos ad primã pręcinationẽ. Inde theatrũ eleganti epitheto cuneatũ dr̄. Ver. Cuneati hic læta theatri. Excuneati ab Apulei dicti ſunt quibus ſedendi locꝰ nõ fuit ĩ cuneis cõfertis. Sed & cõſtipatã turbã cuneos dicimus. Cypria. ſtipatꝰ clientũ cuneis. Virg. lib. iiij. Geor. Per cuneos geminatꝰ eñ populiq; patrũq;. Et cuneꝰ dictus eſt ager in Hiſpania contiguus ſacro ꝓmontorio.

¶Cuneatꝰ a, um, qđ ẽ ĩ formam cunei factum. Vnde a Liuio forma ſcuti cuneatior appellat̄ cuius ſummum latiꝰ, imũ ſtrictius erat. Et cuneatꝰ ager apud Colu. in cunei formam factus, vt puta cum eſt longus pedes centũ latꝰ ex vtraq; parte pedes. xx. & altera pedes. x. Apud Plinium lib. iij. Hiſpania cuneat̄ anguſtijs. i. ĩ cunei formã efficit̄. Hinc excuneatus, de quo in dictione Cuneꝰ & diſcuneatus. Vide in loco ſuo.

¶Cuneatĩ ſignificat per cuneos. Ammia imperator cuneatim ſtipatus.

¶Cuniculus aĩal lepori ſimile qui ſub terra effoſſa latere ſolitꝰ ẽ μεταλλεία λαγωποὺς. Mart. Gaudet in effoſſis habitare cuniculus antris. Itẽ cuniculus diminutiuũ eſt a cuneo, a quo cuniculꝰ aĩal appellatꝰ eſt, vt ĩquit Var. Itẽ cuniculꝰ foramẽ ſub terra occultũ, græ. σύριγξ quod neu. gene. Feſtus. Cuniculũ protulit, ex quo vapor trahitur in balnearibus vaporibus.

¶Cunire, ẽ ſtercꝰ facere, dictũ a cunis infantiũ, q̄ ſæpe ſtercore fœdantur.

¶Cunila, q̄ & Cunilago q̃nq; a Plini. dr̄, ab Ariſto. Conyza herba eſt quã Theodorus Gaza publicarẽ cõuertit, qua pulices necat. Col. li. x. Cunile nr̄atis, quam ſatureã ruſtici vocãt. Huius vero herbę multa ſunt genera. Nã quædã Bibula appellat̄, & ſemen pullegij habet quod contra ſerpentes in vino bibit̄. Quodã ſatureia a Græcis Origanũ Heracleoticũ. Tertia a gręcis Maſcula a nr̄is cunilago, odoris fœdi, radicis lignoſę, folijs aſperis, cuiꝰ manipulũ ſi qs ĩ domo poſuerit oẽs a tota domo blattas ad eã tradũt ꝯuenire. prodeſt aduerſꝰ oĩa venena Hic ordini ſuccedebat dictio pudẽda ſane & liberis auribus indigna, quam merito eraſimus nã. Cortumpũt teneras laſciuia vocabula mentes.

¶Cupæ, vaſa vinaria maiora q̄ vulgo Vegetes appellãtur Luc. Nãq; ratem vacuę ſuſtentant vndiq; cupę. Cupis euim naues in mari ſuſtinentur cum ipſarum latera carinęq; reſartiuntur. A priſcis Caupæ dictę a cauo. Vnde caupones a caupis.

¶Cupes, Cupedia, & cupedula, ab antiqs dicebãt̄ lautiores cibi, ſiue cupiditas lautiorũ ciborũ, ꝙ rebꝰ cupidinis alimẽta prębẽt Gelliꝰ, Cõiectabamꝰ ad cœnulam nõ cupedulas ciborũ, ſed argutias. Cic. Ambitio, mulieroſitas, peruicatia, liguritio, temulenta, cupedia.

¶Cupedinarij, qui eſculenta & poculẽta vendũt. Var. li. rerũ humanarũ. Numeriꝰ equitiꝰ Cupes & metellus romanꝰ ſingulari latrocinio, multa loca habuerũt ĩfeſta. His in exiliũ actis publicata ſũt eorũ bona & ædes vbi habitabãt dirutæ atq; ea pecunia ſcalæ deũ penatiũ ędificatæ. Vbi habitabãt locꝰ eſt ędificatꝰ in quo venirẽt. ea, q̄ veſcẽdi cauſa in vrbem erant allata. Itaq; ab altero forum cupedinis appellatum eſt. Terent. in Eunu. Ad

macellum venimus concurrunt mihi lęti obuiam cupedinarij omnes, cetarij, lanij, coqui.

¶Cupidinarium forum, & cupedinis forũ, a cupiditate vel ꝙ ibi fuerit domus cupedinis Romani equitis.

✣ Cupencus lingua Sabinorum ſacerdos appellat̄. Cc.

¶Cupio is. iui, vel cupij itum. pe. ꝓ. ſecũdũ quartã cõiugationẽ quod apud antiquos proferri ſolebat. Oui. lib. Faſto. Mars vidit, viſamq; cupit, potiturq; cupita Luc. lib. i. Effringere vt alta Naturę primꝰ terrarũ clauſtra cupiret. Eſt aũt cupere optare, q̄q̄ ab inuicẽ ſeparant̄, qa cupimꝰ q̄ in ſpe ſunt, optamus q̄ nõ ſperamus Cic. i. Ora. neq; vero cupientibꝰ nobis atq; exoptantibꝰ fructꝰ ocij datus eſt, Et cupere minoris vis eſt quã deſyderare. Teren. in Heau. Quãto diutiꝰ abeſt tãto magis cupio, tãto magis deſydero. Huius verbi cõpoſita ſunt cõcupio, a quo cõcupiſco qđ eſt in vſu frequẽtiori, & ſignificat vehemẽter cupio. Iuſti. lib. ij. Nihil victores ꝑter gloriã cõcupiſcunt. Sal. Nã vti quiſq; domũ aut villam poſtremo vas aut veſtimentũ alicuius cõcupierat dabat operã vt is in proſcriptorũ numero eſſet. Hinc concupiſcentia q̄ eſt bonarũ ęque ac malarũ rerũ appetitus. Diſcupio valde ſeu varijs modis cupio. Cęliꝰ ad Ciceronẽ. Te videre & omnia intima cõferre diſcupio. Habeo aũt q̄ multa. Percupio valde cupio. Plaut. ĩ Aſi. percupio obſeq gnato meo. Dicimꝰ etiã benecupio & malecupio. ¶Cupidꝰ, auidꝰ. Terẽ. in Adel. Tace egomet cõueniã ipſum, vt cupide accipiat. Id eſt bene & libenter, hoc eſt magna auiditate. Accipit̄ interdũ pro amatore, ſicut cupere pro amare. Teren. in An. Vel ꝙ ipſe bene cupio Glycerio. Ponitur tamẽ conſequens ꝓ antecedẽte. Optime eñ amamus aliquos cum illis bñ cupimus.

✣ A cupidꝰ fiũt ꝯporatiua & ſuperlatiua cupidior cupidiſſimꝰ, cupidius cupidiſſime, & cupiditas. Itẽ cupienter. Cc. ¶Cupido maſc. gen. accipit̄ pro deo qui filius veneris fuiſſe fingitur a poetis, a quo Cupidineꝰ, a, um. cupido vero fœmi. gen. pro cupiditate, q̄uis cupiditas leuior ſit q̄ cupido Lucil. li. xix. cupiditas ex homine cupido, & ſtulto nunq̄ tollit̄. ꝙ cupiditas per quedam ſit temperatior defluens a cupidine.

¶Cupreſſus Vide in dictione cypariſſus.

¶Cupriũ genus quoddam ęris, vñ apud Palladium cuprini claui dñr. Legimus quoq; cyprium.

¶Cur aduerbiũ ſignificat quare licet qdã quur p. q. ſcribẽdũ putant & a quare per ſyncopẽ atq; apocopẽ deductum a & e. literis detractis.

¶Cura eſt flagrans in corde ſtimulus. Vñ dicta eſt ſolicitudo, anxietas quaſi corroda ꝙ cor edat & excruciet. Ver. Q ñ hęc te cura remordet. Q̃nq; ponit̄ pro ſtudio & diligẽtia, vt ſalus tua eſt mihi curę. i. ad ſalutẽ tuã ſtudium adhibeo. Q̃nq; pro opere quod adhibita cura fit. Mar. Teq; piget, curę ꝑmia ferre tuę. i. ꝑmia operis abs te facti. Q̃nq; pro amore. Ver. At regina graui iamdudũ ſaucia cura. Idẽ etiã apud inferos inter mõſtra habitantia in faucibꝰ inferorum ponit curas quaſi deas aliquas. Et vltrices poſuere cubilia curę. A cura fiunt cõpoſita. Tricurꝰ & Securus. pe. pro.

¶Curioſus a multa cura dr̄, ſiue in bonũ, ſiue in malũ. In malum quoties plus diligentię q̄ oporteat rebus vel noſtris vl̄ alienis adhibet̄. In bonũ cũ cura ſupra modũ vtimur ad res bene gerendas. Eſt igitur curioſus q multũ ſiue diligẽter aliquid curat. Ci. Appio dul. Ita eſt hõ nõ mõ prudens verũetiã ęquus vir & curioſus. Et pro Sex. Et enim animus eius vultu flagitia parietibꝰ tegebantur. Sed obſtructio, nec diuturna eſt neq; obducta. ita vt curioſis oculis ꝑſpici nõ poſſit. In bonũ quoq;. Col. li. iij. vſus eſt aduerbio. Sinautem ipſam vitem ſternere voles iuxta radicẽ ita ne ipſam lędas curioſe fodito. Similiter Incurioſe. Gel. Si quis nõ ĩcurioſe legat. Nõ eſt ergo curioſus a ꝑua cura vti Valla putauit. Sed a diligenti optima. De deriuatione quoq; cũ dicat. Curioſus non tã a cura q̄ a curia videt̄ deſcẽdere, cuiꝰ cõpoſitũ magis eſt ĩ vſu. Incuria. i. negligẽtia, tã & ſi curia a cura dicat̄ non ei aſſentio, neq; de cõpoſitiõe, vt a curia cõponat̄ incuria. Ouid. tñ inqt a grauibꝰ curis curia dicta venit. Sed dico ita venire curioſus a cura per adiectionẽ literę. i. queãdmodũ & curia, niſi a curio ſumere velimꝰ. Vtrũq; Plau. in Au. poſuit, etiã agnũ miſi, quo qdẽ agnoſcat ſcio magis curioſam nuſq̄ eſſe vllã beſtiã, volo ego ex te ſcire qd ſit agnꝰ curioſus, qa oſſa & pellis totꝰ eſt, ita cura macer, quin exta inſpicere ĩ ſole licet, ita is pellucet, q̄ſi laterna Punica. Feſtꝰ exponit curionẽ agnũ quaſi cõfectũ & extenuatũ curis. Similiter ĩcuria per adiectionẽ. i. liquet non a curia, ſed a cura cõponi, qđ ſignificatio eorũ aperte declarat. Nã cura & incuria diuerſa ſunt & oppoſita, ex aduerſaq; eorũ ſignificatione facile mõſtratur incuria a cura cõponi, qm̄ in negatiue ſtat, & alteriꝰ ſignificatio ex cõtrario alterius edocet̄, eo ꝙ ſicut cura diligentia eſt, ita incuria negligẽtia. vt Cic. in Lęl oſtẽdit vituperãda eſt rei maxime neceſſarię tanta incuria Qđ nõ ſignificaret ſi a curia cõponeret̄. Nã eſſet locꝰ a curia diuerſus, qm̄ curia locus erat vbi curas publicas gerebãt & vbi cura ſacrorũ publica. Nec adiectionẽ literę. i. incurioſus & ĩcuria niſi euphonię cã factã puto, ꝙ non recte ſonet Curoſꝰ & Incura. Curia vero accepiſſe. i. arbitror vt aliã a cura ſignificationẽ caperet. & nihilominus primitiui naturã ſemper oleret. A curioſus fit curioſitas ꝓ affectatione & diligentia. Ab incuria Incurioſus. Amb lib. i. offi. Incurioſus ſalutis. glorię cupidus. Pli. Rebellat ſępe humor ĩcurioſe datus. Aliqñ incurioſus capitur pro pingui, vt apud Apuleium.

¶Curia a cura dicta eſt. Curiarũ duo genera erãt Romę. Nã locus vbi ſenatꝰ remp. curat. Curia dr̄. Et vbi cura ſacrorũ tractat̄, curiã appellamꝰ. i. vbi vl̄ ſacerdotes. res diuinas, vel magiſtratꝰ, humanas curãt. Et nõ ſolũ pro loco, ſed etiã pro hominibꝰ curia ſumit̄. Lu. Victo iure minax iactatis curia Graccis. Curię etiã nominantur in quibus vniuſcuiuſq; partis populi Ro. quid gerit̄ quales ſunt hę in quas Romulꝰ populũ diſtribuit. Nume. xxx. quas qm̄ tũc reipub. curã per earũ partiũ ſentẽtiã expediebat, curias appellauit. His poſtea additę alię quiq; fuere, ita vt ĩ ſua quiſq; curia ſacra publica facere, feriaſq; obſeruaret. Curia in qua habebat̄ ſenatꝰ tẽplũ erat. Habebatur aũt mõ in æde Apollinis, mõ in delubro cõcordię, mõ in hoc, mõ in illo templo. Curia calabra nuncupata eſt a vocandis calendis nonis & idibus. Cc. Curia hoſtilia quam primum ædificauit Hoſtilius rex Ro.

✣ Curia Romana dicitur pontificis maximi patrumq; & minorũ pontificũ conuentus, ꝙ in ea totius orbis terrarũ & chriſtianę reipublicę negotia curent̄, nec minus profana q̄ ſacra. Cc.

¶Curiales dicunt̄ q ſunt eiuſdẽ curię, ſicut tribules eiuſdẽ tribꝰ. Curiales flamines curiarũ ſacerdotes. Curiales mẽſes in quibꝰ ĩmolabatur Iunoni, q̄ curis eſt appellata.

¶Curiata comitia, cõuentꝰ q litiũ cã in curijs fiebant.

¶Curiões a curijs dicti ſunt in quibꝰ ſacerdotes ita res diuinas curabãt, ſicut ſenatꝰ res humanas in curia hoſtilia curare ſolebat. vt inquit Varro. Et curiones dñr pręcones. Inde Capitolinꝰ. Ille q curionẽ dici iuſſit, impoſturã fecit & paſſus eſt. Euſe. lib. iiij. eccleſiaſticę hiſtor. Miſſo Curione ad populũ iubet voce maxima ꝓteſtari Polycarpum tertio cõfeſſum ſe eſſe chriſtianũ. Plau. vero in Aul. Agnũ curionẽ appellat macilẽtũ tanq̄ ob curã ſit emaciatꝰ. Vñ a ꝯtrario Apul. in floridis agnũ opimũ & pinguem dicere volẽs appellauit incurioſum. Et curiones dicti ſunt quidã Romani ciues.

¶Curionatus, us, ipſe magiſtratus appellatur.

¶Curionia ſacra q̄ a curionibus in curijs fiebant.

¶Curionium dicebatur ęs quod dabatur Curioni ob ſacerdotium curionatus.

✣ Curifugia nomẽ villę Nicolai Perotti nuꝑ inditũ quã in agro Sentinati habebat, inter hoc duo fluenta Sentinũ & Neuolam vbi eſt ſaluberrima cœli temperies. Cc.

❡Curo as.a.cura fit. Eſt & curare operã dare. Cic. Cura vt valeas, aliqñ incũbere & curam habere Plaut. Tu q̃ agẽda ſunt cura: Sed in idẽ recidũt. Aliqñ mederi. Cic. Difficilius alijs morbis curanť. Aliqñ reficere. Vñ curare corpus dicimꝰ cũ de hominibꝰ loquimur. Qđ eſt cibo, lauacro, & his ſimilibꝰ operã dare. Ver. Corpora curamꝰ, feſſos ſopor irrigat artꝰ. Terẽ. in Adel. Aedepol Syriſce te curaſti molliter. i. cibaſti vel refeciſti. Cũ vero de apibꝰ & huiuſmodi animalibꝰ ꝓ cibo tantũ accipimꝰ Huiꝰ cõpoſita ſunt Accuro: Vñ accuratꝰ. Cõcuro. Plau. in Bacc. Magis vnũ in mente eſt mihi nũc ſatis vt commode ꝓ dignitate obſonij hec cõcuret coquꝰ. Pro curo, de quo alibi. Percuro perfecte curo. Col. li. vij. Hic idẽ ſanguis niſi miſſus fuerit ſaniem creabit. Qđ ſi ſuppurauerit tarde percurabitur.

❡Curator, q pupillis loco tutoris dať, dictꝰ ꝙ pupillariũ bonorũ curã gerat. Et curator diciť qui rei frumẽtarię & agris diuidundis ꝑpoſitus eſt. Et a Gell. Catullꝰ dř curator reſtituẽdi capitolij. Et generali vocabulo curatores dñr ꝑpoſiti. Vñ a Frõtino de curatoribꝰ aquarũ ſcriptũ eſt. Sue. in Cali. Curatorẽ nũerũ ac venationũ per continuos dies in conſpectu ſuo catenis verberatũ nõ prius occidit q̃ offenſus putrefacti cerebri odore.

❡Curatorius a, um, quod ad curatorẽ pertinet, vt curatoria actio.

❡Curatio inqt Do. medicorũ eſt cura mẽtis, curatura diligẽtię. Inueniť etiã curatio pro iniũctiõe muneris Plau. Quę mea curatio eſt. Liui. li. ij. q̃ facile appareat nõ tã ad honorẽ eiꝰ curatio altior faſtigio ſuo data eſſet factũ.

❡Curiꝰ nomẽ Romani ciuis exactiſſima frugalitate, & perſpecta fortitudĩe. Hic cũ in ſcamno ſederet & Sãnitũ legati magnũ auri pondus publice miſſum attuliſſent inuitarẽtq;, vt eo vti vellet, reſpõdit. M. Curiũ male imperare locupletibꝰ q̃ locupletẽ fieri, & qui acie vinci nõ potuit, eum pecunia corrumpi non poſſe.

❡Cures tñ pluralis numeri Sabinorũ opidũ cui imperabat. T. Tatius cuius ciues Quirites dicebanť. Cõuenerũtq; Romulꝰ & Tatiꝰ in hãc ſentẽtiã, vt e duobꝰ populis vnꝰ efficereť, & Sabini Romã migrarẽt Romaq; nomẽ retineret. Sed romani & Sabini Quirites appellarẽť Oui. li. ij. Faſt. Te Tatiꝰ pũiq; Cures Cęninaq; ſ. ſi:. Hic etiã ppli Cures. Ver. li. ix. Tatioq; ſeni Curibuſq; ſeueris. ❡Curis lingua Sabinorũ haſta dř. Vñ Iuno dicta eſt Curitis, quia eãdẽ haſtã ferre putabant.

❡Curetes pen. pro. quidam cretę populi de quibꝰ Oui. lib. iiij. Meta. Largoq; ſatos Curetas ab imbri. Alij fuerunt ſacerdotes Cybeles qui & Corybantes dicunť q ad ſacra cybelis admiſſi ſunt caſti & puri, illicq; ſaltãt armati. Dicti a Κορυϐᾶν qđ iactationẽ ſignificat capitis, ꝙ capita ſaltãdo iactẽt, furijſq; agitenť. Alij fuerũt populi in Dalmatia. Lucanus, Illuc bellaci confiſus gente Curetũ Ite alij Atolis vicini.

❡Curculeo pe. cor. non per g vt patet ex Plauto qui comœdiã inſcripſit curculionẽ, prologũ per primas literas verſuũ curculio ſcripſit, animal paruum frumẽtũ corrodens quaſi gurgulio eo ꝙ nihil in eo pene aliud q̃ guttur videtur. Eſt eñ gurgulio via patens ſeu fiſtula ĩ gutture per quã ſpiritus attrahitur atq; emittiť. Is cõſtat ex oſſibꝰ flexuoſis & mollibꝰ quaſi ex anulis in catenę modum cõpactis & imperfectis. Dř etiã ſpiritalis fiſtula q̃ ſemper patet vt ſpũs liberũ habeat exitũ, qui ad pulmonem corq; defertur.

✤ Curcula inſula in mari Adriaco nõ lõge a Melitine: alias dicitur Melene. Cc.

❡Curmũdula pira erãt gratiſſimi ſaporis corticis tenerrimi q̃ propter a multis neq̃q̃ corio detracto edebãť. Cc

❡Curro. ris. ri. curſum. Cuius cõpoſita qñq; geminant ſillabã qñq; nõ. Ver. li. iiij. Decurrere iugis, alij de parte patentes Tranſmittũt curſu cãpos. Liui. li. xxij. Quacuiq; proximũ fuit decurrerunt. Cato contra Piſonem, Video hac tẽpeſtate cõcurriſſe oẽs aduerſarios. Terẽ. in Hecy. Vna illarũ interea propere ꝑcucurrit. Currere vero proprie in terra dicimus. Vñ fit curſus. Sed figurate & in mari naues velociter volãtes currere dñr. Ver. Sed tibi qui curſum venti q̃ fata dedere. Apul. Et inopinati nauiũ curſus terrorẽ adiecere. Et habet paſſiuũ in tertia perſona vt inquit Priſ. ſicut multa alia. Nã dicimꝰ Curritur ſpatiũ: Aratur terra: Inſeriť arbor. Teren. in Adel. Decurſo ſpatio. Bibitur vinũ &c. Cõpoſita huius verbi ſunt Accurro qđ eſt ad aliquẽ locũ vel hominẽ auxiliandi complacendi ve cã curro. Teren. in And. Ibi tũ exanimatus Pamphilus bene diſſimulatũ amorem & cęlatum indicat, accurrit, mediã mulierem complectiť. Concurro ſimul curro. & cõcurrere ſimul oẽs currere. Lact. li. ij. Tũ vero alacres ad deorũ templa concurrũt. Aliqñ ſignificat cõtra ſiue aduerſus currere Nã cum duo exercitus collatis ſignis prelium ineunt concurrere dicunť. Ver. Audetq; viris concurrere Virgo. Sall. Maximo clamore cum infeſtis ſignis concurrunt. i. ſimul omnes aduerſus currunt. Cõcurſo, a quo Circũcurſo. Amb. Diſcite virgines non circũ curſare per alienas ędes. Diſcurro per diuerſa loca curro aut huc & illuc curro. Liui. lib. i. Signoq; dato iuuentus Romana ad rapiendas virgines diſcurrit Excurro extra curro Cic. Apio pul. Mandaui vtriq; eorũ vt ante ad me excurrerent, vt tibi obuiam prodire poſſem. Aliqñ de malo intelligiť, cũ fiunt excurſiones a militibus quę idem ſunt quod incurſiones. Nã excurſiones vocantur reſpectu illorũ a quibꝰ recedunt, incurſiones reſpectu illorũ in quos recurritur. Liuius. li. j. In fines Romanos incurrerunt populabundi magis q̃ iuſti more belli. Incurro intro curro. Intercurro ĩter medium curro. Cic. li. j. ad Heren. Alterũ genus narratiõis eſt qđ intercurrit nõnunq̃ fidei aut criminatiõis aut trãſitionis aut alicuiꝰ apparationis cauſa. Occurro, ꝑcurro antecurro ſiue cito anteeo. Plaut. in Am. Me captas qa tute naui clanculũ alia via ꝑcucurriſti. Terẽ. in Eu. Abi ꝑcurre vt ſint domi parata, Procurro, percurro perfecte ſiue ad finem vſq; curro Recurro, retrocurro, aut cito ſequor. Plau. in Ciſ. Ego ad annum recurro rurſum. Teren. in Adel. Vbi me illic non videbit iam huc recurret, ſat ſcio. Cic. Terentię. Et ſi Deſippo quoq; ita temperaui ſtatim vt recurreret. i. ſubito reuerteretur. Hic recurſo as, quod eſt ſępe currendo aut voluendo & reuoluendo eo. Ver. Vix atrox Iuno & ſic noctem cura recurſat. Succurro. Tranſcurro vltro vel de loco ad locũ ſubito vado. Terentiꝰ in Eunu. Tu abi atq; obſera oſtiũ intꝰ dũ ego tranſcurro ad forũ.

❡Curos princeps erat Curetũ a quo dicebanť, vel a core hoc eſt puella. Cc.

❡Curſo as. ſępe curro vel ꝯtinuo ſępe vado. Cic. in Cato. Alij ſcandant malos alij per foros curſant. Teren in He. Trepidari ſentio & curſari horſum.

❡Curſito as. frequẽtatiuum, a Curſo frequẽtatiuo. Dio. Sunt quędam iteratiuorũ & iteratiua q̃ ſępe in tres gradus deducũt verba: quale eſt Video deinde Viſo, & qđ plus eſt Viſito. Itẽ curro, deinde curſo & curſito. Terẽ. in Hecy. Hodie mihi haud poteſtas data eſt, ita curſitãdo atq; ambulando totum hunc contriui diem.

❡Curſus us. & curſio currendi actũ ſignificant qđ & de nauigante & equitante poteſt intelligi.

❡Curſura rę. idem quod curſus. Var. Equi alij ſunt idonei ad rem militarem. Alij ad vecturam. Alij ad miſſuram. Alij ad curſuram.

❡Curſorius a, um, qđ ad curſum pertinet, vt nauis curſoria Sydonius, Typhim curſoriam aſcendi.

❡Curſor qui currit. Et curſor tabellarius dř a celeritate eundi. Mar. Curſorem ſexta tibi Rufe remiſimus hora.

❡Curſim aduerbiũ ſignificat currendo, & incurſim celeriter. Cęcil. Nullus ſum niſi meã rem propero incurſim ꝑdere. Plau. curſim curram, quod eſt currendo curram.

❡Currus currus, cuius diminutiuum eſt Curriculus vel curriculũ, ꝙ eo veteres ad curſum in ludis vtereнť.

❡Curriculus vel curriculũ breuiſſimũ vehiculi genus. Curt. li. viij. Aliorum turbati equi in amnẽ ꝑcipitauere curricula. Eſt etiam curriculũ curſus. Iuu. Et totas effudit habenas, curriculo quẽ ſi reuoces ſubſiſtere necit. Cice. ꝓ Rab. Exiguũ nobis vitę curriculũ natura circũſcripſit immẽſum glorię. Plau. in Epi. Nã vt apud portũ te conſpixi curriculo occœgi ſequi, vix modo adipiſcendo poteſtas data eſt. Itẽ curriculũ ſignificat tempꝰ. Ver. li. viij. Curriculo expulerat ſomnũ cũ fœmiea primũ. i. medio tpe. Et curriculũ locũ ſiue interuallũ vbi curriť denotat a carceribꝰ ad calcẽ, qui græce σαδιὸ δρόμος λέγεται ἐπανιέναι ✤. i. σαδρόμος. i. curriculũ dř grece. Apul. Quos ſępe in curriculo victores fuiſſe conſtat.

❡Curriculo aduerbiũ ſignificat curſim, ſtatim, celeriter.

❡Curule neu. ge. per ſimplex r. Et curulis fœ. ge. ſedes ex ebore qua maiores magiſtratꝰ vtebanť i curru. Hor. li. j. epiſtolarũ, Cuilibet hic faſces dabit eripietq; curule Cui volet importunꝰ ebur. Nam ſenatores q curulẽ magiſtratũ, hoc eſt maiorẽ honorẽ geſſiſſent honoris gratia in curiã vehi ſoliti erãt curru, in quo ſella eſſet, ſupra quam cõſiderent. Curules etiã dicebatur equi quadrigales, vel magiſtratus qui curulibus vehebantur. Luc. lib. iij. Pretor adeſt vacuæq; loco creuere curules.

❡Curruca parua auis quę alienos pullos ꝓprios putãs nutrit. Iu. Tu tibi tunc curruca places Gal. cocu.

❡Curuus a, um, quod eſt inflexũ ac cõtortum, a quo Incuruũ valde curuũ. Terẽ. ĩ Eu. Incuruꝰ tremulꝰ Labijs demiſſis Do. Incuruus valde curuus, ſicut infractus valde fractꝰ. Procuruꝰ. Ver. Neq; illa procuruam expectãt falcem. Recuruus. Curuum etiam dř bura quę quaſi temo eſt inter boues.

❡Curuo, as, flecto, deorſũ aſpicio, capite deflexo. La. li. ij. Quia curuant celeſte aĩal, ad veneranda terrena. Idẽ in eodẽ. Ille vobis ſublimẽ vultũ dedit, vos in terrã curuamini. Huius compoſita ſunt. Acuruo qđ eſt iuxta curuo. Col. li. iiij. Nam fragilis eſt ea parte materia qua torta & accuruata cũ deponeretur cœperat vitiũ. Recuruo rurſus curuo. Idẽ li. iij. Oĩs nux vnã radicẽ mittit, & ſimplici ſtilo ꝓrepit, cũ ad ſcrobem ſolidũ radix peruenit duricia humi coercita recuruatur. Incuruo eſt eiuſdem cum ſimplici ſignificationis.

❡Curueſco curuꝰ fio. Am. Olearũ nõ curueſcẽtiũ vbertate baccarũ. Huius cõpoſitum eſt incurueſco, qđ protulit. Ci. in Tuſ. Ramos baccarũ vbertatẽ incurueſcere.

❡Curuamẽ ipſa curuatio, Ouid. lib. ij. meta. Sectus in obliquum eſt lato curuamine lime. Gell. Sub alio atque alio cœli curuamine. Curuipes dicitur qui curuos habet pedes. Cc.

❡Curuꝰ a, um, incultꝰ quaſi ĩutilis. Hor. Nũc mihi curuo Ire licet mulo vel ſi libet vſq; Tarẽtũ. A. Martiale dictꝰ eſt cũctus calix id eſt fractꝰ. Et a Penſio cũcta ſupellex. Hinc Curto as. a quo decurto. De quibus in dictione decurtatus.

❡Cuſpis poſterior pars haſtę, licet qñq; ꝓ ipſa haſta & qñq; ꝓ ſũmitate haſtę. Hinc cõponiť tricuſpis & deriuatiuũ fit cuſpido as. quo vſus eſt Pli. li. xj. Vrorũ cornibꝰ barbari ſeptẽtrionales potãt vrnaſq; binas capitis vniꝰ cornua implent alij prefixa his pilla cuſpidant.

❡Cuſtos, qui rẽ aliquã tuetur & curat. Vnde cuſtodem oſtij dicimꝰ qui curat ne qs iniuſſus ingrediať, cuſtodẽ horti, qui ꝓhibet aliquẽ ĩ eũ ingredi vel damnũ facere. Cuſtodẽ ſacrorũ qui ſacrũ miniſtrat atq; obſeruat. Ver, At domꝰ Herculei cuſtos pinaria ſacri. Cic. lib. ij. Malꝰ enim cuſtos eſt diuturnitatis metus.

❡Cuſtodio is. iui. itũ. obſeruo. gel. li. j. Parſimoniã apđ veteres romanos & victꝰ atq; cœnarũ tenuitas nõ domeſtica ſolũ obſeruatiõe ac diſciplĩa, ſed publica quoq; animaduerſione, legũq; cõpluriũ ſanctionibꝰ cuſtodita eſt.

❡Cuſtoditum, quod cum cuſtodia eſt. Incuſtoditum qđ ſine cuſtodia eſt. Martia. Incuſtoditis & apertis Leſbia ſemper Liminibus peccas.

❡Cuſtodia obſeruatio. Qñq; etiã poniť ꝓ eo qui cuſtodit. Tibul. Sed pretiũ ſi grande feras cuſtodia victa eſt. Qñq; ꝓ eo qui cuſtoditur. Suet. in domi. Nec niſi ſecreto atq; ſolꝰ pleraſq; cuſtodias receptis quidẽ in manu catenis audiebat. Et. ff. de reoꝝ cuſtodia ſcribiť. Ne quis receptã cuſtodiã ſine cã dimittat. Et alibi. Si in cuſtodia ſe ĩterfecerit vel ꝑcipitauerit, militis culpę aſcribiť. Itẽ cuſtodia carcer appellať. Col. lib. j. Nã illa ſolẽnia ſunt omnibus circũſpectis vt ergaſtuli mãcipia recognoſcãt. vt explorent an diligenter vincta ſint, an ipſe ſedes cuſtoſtię ſatis tutę munitęq; ſint.

✤ Cuſtodela a veteribus cuſtodia dicebatur Cc.

❡Cuſtodiarũ locꝰ in quo quis aliqd cuſtodit. Cyprianꝰ Derelinqueť filia ſion, ſicut caſa in vinea, & ſicut cuſtodiarium in cucumerario.

❡Cuſtoditio eſt opera ad aliquid cuſtodiendũ ſumpta.

❡Cutis pellis ſiue coriũ. Pli. Ergo cutis ipſa ſẽſu caret maxĩe in capite, vbicũq; per ſe ac ſine carne ẽ vulnerata nõ coit, vt ĩ bucca ciliocq;. Huiꝰ diminutiuũ ẽ cuticula. Cõpoſita ſũt intercꝰ morbꝰ. Intercutaneũ qđ intra cutẽ eſt. Subcutaneũ quod ſub cute. Subtercutaneũ qđ ſubter cutẽ eſt. Recutiti etiã a cute dicuntur Iudei. i. circunciſi & cute hoc eſt preputio priuati.

❡Cutiones dicti videntur a cõtractiõe qđ in emẽdis vẽdendiſq; mercibꝰ tandẽ perueniãt ad iuſti pretij finem.

C ANTE Y

Cyaema gẽma quæ fracta fabę ſimilitudinem prefert. Cc.

❡Cyamꝰ ſignificat fabã. Suidas. Κύαμος εἶδος ὀσπρίου. ✤ Id eſt faba genus leguminis, & magicalis eſt.

❡Cyane es. pe. indifferẽte nympha Sicula fuit q̃ in fontem ſui noĩs cõuerſa fertur. Ouid. lib. ix. meta. Cognita Cyanę preſtãti corpore nympha. Et lib. de ponto, Quaq; ſuis Cyanen miſcet Anapꝰ aquis. Cyaneꝰ color cęruleus Varro, Cyanea penula amictus graſſatur. Dř & Cyanus. Plinius, In noĩe eſt & color. Græci κυανοῦς dicũt. Hinc Cyaneus gemma appellatur ex iaſpidum genere colore ceruleo.

❡Cyanum metallum.

❡Cyaneę ſiue cyanite ĩſulę ſeu magis ſcopuli ſub thracio boſphoro q ſpeciẽ habẽt inter ſe cõcurſitantiũ q̃ naues fluctibꝰ ĩmergãt ob aduerſos in ſe vẽtos cõfligẽtes q̃ & a cõplodendo ſunt etiã Symphlegades appellatæ.

❡Cyathꝰ pe. cor. puũ poculũ. Iu. Cardiaco nũq̃ cyathũ miſſurꝰ amico. Ad cyathũ ſtare dicunť pincernę regibꝰ quibꝰ cyathiſſant, hoc eſt cyatho vina miniſtrãt. Sue. in Cæſa. Sed Ci. Memiꝰ etiã ad cyathũ & vinũ Nicomedi ſtetiſſe obiecit. ἐπανιέναι κύαθος λέγεται ὅτι, κύω ἐστι τοῦ φιλέω καὶ γὰρ δι᾽ αὐτοῦ εἰς τὰς φιλίας ἔρχονται ὡς ὠντήρ καὶ σπονδάς. ἔφη κύατος δὲ παρὰ τοῦ χύω χύαθος ἤτοι τὸ χέω. ✤ Id eſt græce cyathus dicitur quoniam κυὼ eſt amo, et enim ſic in amicitiam vt putant, veniunt q̃q̃ Suidas inquit Cyathꝰ a χύω quod eſt fundo.

❡Eſt etiã cyathꝰ genꝰ quoddã mẽſurę quo cybaria gallis dari ſolebãt. Col. li. ix. Nam ſingulis capitũ quaterni cyathi diurna cibaria ſũt cũ magis terni vł bini ꝑbeanť. Pli. li. xxij. ſcribit cyathũ ꝓ ſe pẽdere drachmas decem.

❡Cyathiſſo verbũ. i. potũ pedetentim capio. Plau. cyathyſſo apud te quando poto. Cc.

❡Cybele es. & Cybeles is. vł ę. pe. cor. Nã vt docet ſer. anapeſtꝰ eſt ĩ hac dictione cybele. hęc fuit vxor ſaturni a Cybelo Phrygie mõte ſeu opido, vbi eiꝰ ſacra ꝑrio ſũt inſtituta. Scribit Feſtus cybelẽ a nõnullis ideo appellatã, quia ageret hoĩes in furorẽ, quod greci κυβισᾶ dicũt i. attezare de la perſona, geſticulari, vt Ho. li. xvj. iliad. pagina pe. Sacerdotũ eñ Cybeles propriũ eſt caput notare. Suidas. κυβέλη ῥέα παρὰ τὰ κύβελα, ὄρη φρυγίας θεὸς δὲ καὶ ἐποχεῖται λεόντων ζευγει καὶ κίναιδοι κυβέλῃ ἱεροὶ εἰσίν. ✤ Id eſt Cybela Rhea in montibus Cybelis. Monatna eñ dea. ideo vehitur leonũ iugo & cinędi ei ſacri ſũt.

❡Hæc primũ ops & terra dicta fuit ꝙ dea telluris, quę

& Veſta dicit̃,ꝓpter qđ curru vehi a poetis fingit̃ quia terra pēdet ī aere,& rotis ſuſtineri, quia rotat̃ & ſēp voluit̃ mundus. Mater deū,qui omnia gignit. Et mater alma,ab alēdo. Et materPhrigia,a mōte phrigię quē plurratiuo numero Dīdyma vocāt. In eo ſacra ſibi ꝑ corybātes īſtituit,a quo didyme & didymenę a nōnullis vocat̃. Et Berecynthia a mōtePhrigię q βερέκυνθον appellat̃. Et paleſq; ſit pabulorū dea. Rhea ἀπὸ τοῦ ῥέω fluoq; ter afflu ēs ſit omniū rerū. Dicta ē et Idea & Phrygia & Peſſimuntia. De qua Clau. Turrigenāq; petit Cybelē ſinuoſa draconē. Mart. Et Cybeles picto ſtat corybāte tholꝰ. Ex apulei ſentētia eadē erat dea CybeleBellona & Iſis. Quandoq; tñ metri gratia ſcribitur per duplex ll. Et fit Cybelle bacchius pes ex prima breui & duabꝰ longis. Prop. Vertice turrigero iuxta dea magna cybelle. Luc. lib. j. Et lotam paruo reuocant Almone Cybellen.

✤ Cybellus. Vide in Cybele mēs ſiue opidum Phrigię.

℄ Cybium eius piſcis genus,quod ita ſciſſum eſt vt media aquę pateat in oēs partes ad ſimilitudinē teſſerarū. Plinius libro. xxxij. Cybium eſt conciſa pelamis.

℄ Cyboriū,genꝰ pomorū Alexādrinoꝝ. Hora. Obliuioſo leuia Maſſico cyboria. Acron. Cyboria alexādrina poma,que habēt ſimilia colocaſijs folia,in quorū ſimilitudinē facta pocula eodē noīe appellāt̃, aut certe ꝑ cibis poſuit tanq̃ cibū populis cōpēſaret. Cyberiū quoq; nūc dicitur ſtructura qđā,altare cooperiēs qualia multa Romæ a ſummis pontificibus extructa fuere. Vnde ſcribit̃ diuum Gregorium feciſſe ad beatum petrū ſuper altare cyborium cum columnis quatuor ex argento puro.

℄ Cyclas dis,veſtis fœmina rotunda. Nam græci κύκλον circulū κυκλικλάω circundo dicunt. Iuue. Hę ſūt que tenui ſudāt excyclade. Et videt̃ veſtis venuſtiſſima explicatilis & ſpatioſa. Propter. Lōga cyclade verrit humū.

℄ Cyclades pe. cor. iſulæ in Ionio mari quibꝰ ob ortu ſolis Aegeū mare ē,ab occaſu. Mirtilū,occupāt ad ſeptuagīta millia. ꝑ. Dictę Cyclades q; in cycli formā diſponātur. Nā a promōtorio Gereſto circa Delum in orbē ſitæ ſunt. Alij dicūt vocari Cyclades non quia in rotūditate ſitę ſint,ſed q; longo ordine eos circuire neceſſe ſit propter promontoria. Vñ & Verg. Sparſaſque per equor. Cyclades. Sunt autem numero quinquaginta tres.

℄ Cycli quaſi circuli,loca erāt Athenis vbi aliq venæ bant. Id autem nomen eſt tractatum a circūſiſtēria vēdēdorum. Cyclus eni rotundū ſignificat. Quare Menāder ait. Itaq; ego mihi videor,per deos immortales videre, meipſum indutum currere circum ac venire.

℄ Cyclopes pe. ꝑ. gygātes ſeu reges antiquiſſimi in Sicilia iuxta Aetnā vno oculo in frōte. Cyclops quaſi circularis oculus κύκλος enim rotundum & circulum dicit ὤψ oculum.

℄ Cygnꝰ. latine olor. auis cādida,anſere maior, argutā vocē habens.& cū ad mortē peruenit, maximo dolore angit̃ a deo vt flere videat̃. Mart. Dulcia defecta modulat̃ carmina lingua Cātator cygnus funeris ipſe fui. Fuit aūt Cygnus Phaetontis amator. Poſt illiū interitū diutino fletu in hāc alitē mutatꝰ eſſe dr̃ in fabulis. Cygneꝰ a.um. vt vox cygnea,q̃ eſt cygni. Q̃nq; cygneus dr̃ candidus. Fuit inſup Cygnus filius Martis. Vñ Heſiodus in aſpide ἔνθ᾽ ἤτοι κύκνος μὲν ὑπερμενέος Διὸς υἱὸν κτεινέ μέν ἱέμενος σάκει ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος. ✤ Id eſt vbi certe cygnus quidē prępotentis Iouis filium occidiſſe prōptus ſcuto iniecit ęream haſtam.

☧ Cygnologo,is,apud Martianū ponit̃ pro dulciter canens in ſimilitudinē cygni, qui moriturus amœne canit

☧ Cydarum,pe.cor.genus nauiculæ.

℄ Cydon inſigne Cretę opidum a quo malum cydoniū pomum quod dr̃ Cotoneum. Plin. His proxima amplitudine mala q̃ vocamꝰ cotonea,& greci Cydonia ex creta inſula aduecta. Serenꝰ. Aut q̃ poma Cydō creteis miſit ab oris. Inde cydonitē appellat. Palladiꝰ cibū ex cydonijs decoctis & melle cōfectū. Coronatū vulgo dicitur. Eſt & Cydon nomē viri propriū. Et Cydones ppli,

☧ Cydonitis,pe,ꝑ, cibus ex cydonijs cotonatū dicitur.

℄ Cydnꝰ fluuiꝰ Siciliæ qui Tharſū apoſtoli Pauli vrbē diuidit cuiꝰ aq̃ cōtra podagras teſte Plinio valet. A tauro ortū habet,vt inquit Strabo,ab vndarū colore ſic dictus. Nam quicquid candidū eſt Syrij cydnum vocant.

℄ Cylicrani natio eſt quędā hominū in Hiſpania ꝓpe Herculeam habitantium. Cc.

℄ Cylidros genꝰ ſerpētis ex κυλίω voluo ὕδρος ſerpens quaſi volubilis ſerpens q; eundo ſæpe ſe inuoluat.

℄ Cylindrꝰ,colūna lapidea rotatilis qua rei ruſticę ſcriptores aream equari iubēt. Ver. Area tū primū ingenti eſt ęquanda cylindro. Cato, Aream vbi frumentū terat̃ ſic facies. Confodiat̃ minute terra, amurca bene cōſpergatur,& cōbibat. plurimū cōminuito terrā,& in cylindro aut panicula coęquato. Tractū nomen ἀπὸ τοῦ κυλίειν id eſt a voluendo. Pręterea cylindrus dr̃ omne quod rotatu facile eſt. Cic. de fato. Sed reuertatur ad cylindrū & ad turbinē ſuā quę moueri incipere niſi pulſa nō poſſit. Id aūt cū accidit ſuapte natura qđ ſupeſt & cylindrū volui vel verſari turbinē putat. Sunt & cylindri lapilli teretes,hoc eſt oblongi atq; volubiles quibus mulieres, & donabant̃ & ornabant̃. Pli. li. vltimo de beryllis,qui mira longitudine placēbant ait. Ideo cylindros, quidā ex his facere malunt q̃ gēmas. qm̃ eſt ſumma cōmendatio in longitudine. Ex quibꝰ verbis colligit̃. Cylindros oblongos eſſe,gēmas vero quadratas aut rotondas. Solinꝰ ſimiliter inquit. Indici reges hoc gñe gēmarū ī lōgiſſimos cylindros amāt fingere. In qua ſignificatione quidā chelydros ſcribi debere putant quaſi genus illud ornatꝰ ſimile eēt ſpiris ſerpētiū quos chelydros appellāt.

℄ Cylindraceus a,um,qđ eſt factū ad ſimilitudinem cylindri,hoc eſt teres & ob longū. Pli. ſcribit ſiliquas piſo quod genus leguminis eſt cylindraceas eſſe. Et Anaximander dixit terram eſſe formę cylindracceę.

✤ Cyllarus nomen vnius ex centauris,qui amātem habuit Hyllenomen cētaurā,ambo forma pſtantes. Eſt & equi Pollucis ſcđm Vergil. iij. Georg. vel caſtoris ſcđm alios proprium. Cc.

℄ Cylleborus Steleni filius qui vigente bello Troiano cum ęgiale Diomedis vxore cōſuetudinem habuit. Cc.

℄ Cyllenius Mercurius dicitur q; oēm rem ſermone ſine manibus conficiat,quibus partibus corporis qui carent κυλλοί vocantur. Ideo quadratum eum fingūt. Alij volūt q; in Cyllenia via ſit enutritꝰ. Alij q; in mōte Arcadię Cyllene. Alij a Cyllene ſit nympha educatus.

℄ Cylindroides vocatur figura columnę quę iacitur.

℄ Cylix gręce poculum,& calix latine dicitur.

℄ Cyliſma atis. volutabrum, volutatio.

℄ Cyllene mons. Arcadię,vbi enutritus Mercurius cyllenius dictus eſt.

℄ Cyma fœtus partuſq; braſſicę,q̃ſi κῦμα. quod fœtum ſignificat. Celſꝰ, Mali ē ſucci braſſica,magiſq; etiā cyma eius. Plinius libro. ix. Ex omnibus braſſicę generibus ſuauiſſima eſt cyma ſiue quyma, etſi inutilis habetur. Colu. Maior pars eius braſſicę in cymam proſilijt. Cymata etiam dicuntur hęc a columella, quę vere proximo poſt primam ſectionem e caulibus colliguntur, vel vt alij dicūt tenuiores cauliculi. Cima etiam opidum eſt Aeolicum.

℄ Cyma, tis,latine dicitur vnda. Et id quod e caulibus colligitur ſicut modo dictum eſt.

☧ Cymatilis veſtis illa dr̃ quę inſtar vndarum fluctuat ab vndis, & fluctibus q̃ cimata nominant̃. Nam cimatilis ex eo nomen accepit,q; fluctuum ſimilis,& textura ipſa fluctꝰ imitetur qualia hodie veſtimenta ſimbalota nomina,quę magis cimbalota dici debent.

℄ Cymba genus nauis. Iuuena. Atq; vna tranſire vadū tot millia cimba.

℄ Cymbium genꝰ poculi vinarij procerū ac cymbę ſimile,q̃ gręce κυμβίς dicitur. Verg. lib. iij. Inferimꝰ tepido

ſpumātia cymbia lacte, Videturq; diminutiuū a Cymba Alij Cymbium quaſi cyſſimbium per ſyncopen dici volunt a cyſſos hedera q; ex ligno hederę fieret.

☧ Sed & ab Apuleio,Cymbrum dicitur quod latine Seruius,ſitulam vocat.

℄ Cymbalum inſtrumentū muſicum qđ in ſacris matris deum cū tympanis habebatur Gal. cimbales.

℄ Cymbaliſtę qui pulſant cymbala ſicut tympaniſtę qui tympana pulſant. Apul de deo Socratis. Barbara autem ſtrepitu cymbaliſtarum & tympaniſtarum choraulium.

℄ Cymei,ſiue Cynei a Cymo Locrorū opido. Vnde in Varrone cynicus Antigonus mendoſe legitur pro Cymeus Cyneuſve.

℄ Cyminus pe. cor. Hetrurię lacꝰ eſt monti ſuppoſitꝰ. Dequo Ver. lib. vij. Et Cymini cum monte lacum.

℄ Cyminū pe. pro,qđ nos y. in u. vertētes cuminū dicimꝰ. Eſt aūt cyminū & ſylueſtre quaternis aut quinis folijs veluti ferratis,multis ęgritudinibus magno vſui ſed pallorē bibētibꝰ gignit. Perſiꝰ, Et pallētis grana cymini

Cymodoce pe. cor. dicta q; vndas maris qeſcere faciat.

✤ Cymothoe nympha nomē ſortita a velocitate curſus κῦμα fluctus θοός velox. Cc.

℄ Cynethium,vt ſcribit Dionifius lib. j. antiquitatū,eſt ciuitas in Arcadia ab Aenee ſocio ibi vita functo ſepultoq;. Hinc Cynethenſes populi quos tamen alij a Cynetho Lycaonis filio putant appellatos.

℄ Cynos latine canis. Quo noīe etiā dicta eſt ciuitas in Locride. Liu. li. viij. tertię decadis. Cynū Locridos ēporiū. Pto. In Locride cynos & calliaros, ἐνθεῖα κύων κυνός.

℄ Cynici pe. cor. cuiuſdā ſectę philoſophi. eiꝰ pricipes Antiſthenes Hercules & Diogenes fuere,ſic dicti vel a Cynoſarche gymnaſio vbi verſabat̃ Antiſthenes vel a κυνός canis quaſi canini,quia eſſent in cauillis caſtigationibuſq; more canū mordaces ꝯtra vitia,vel quia obſcœnitate licentiaq; ſermonis rabiem quandā caninā reprę ſentarent. Vel q; nequaq̃ vt canes adularent̃,ſed oīone ac geſtu in delinquentes inueherent̃ vel more canū in ypatulo voluptuaretur.

☧ Cynegetica dñr volumina de venatione conſcripta κυνηγὸς καὶ κυνηγέτης venator Flauiꝰ vo piſcus refert Olimpium nemeſianum ſcripſiſſe cynegetica.

℄ Cyniphs ſiue cynoph fluuius Aphricæ a quo & regio eo noīe dicta eſt in qua maximi ſunt hirci. Hinc grex cyniphiꝰ,i. gręx hircorū & cyniphia pellis hircina. Mart. de Vdonibꝰ. Nō hos lana dedit ſed olentis barba mariti,Cyniphio poterit planta latere ſinu.

℄ Cynachante arbuſcula q̃ acinos veluti vuę producit, latini caninam ſentem,& vulgo vuā ſpineam nomināt.

℄ Cynāche a canibꝰ dicta quos infeſtat,ꝓfocatio eſt nocturna maxie pituita craſſa & lenta in fauces ceruiceſq; delata ἀπὸ τοῦ κύων καὶ ἄγχω. ✤. i. a canis & ſuffoco qđ eſt angere. A quo & Anguſtꝰ, & Angor & Angiportꝰ.

℄ Cynomya,muſca canina κυων μυία,canis μυία, muſca q̃ ſanguinem ab animalibus. Hęc pręcipuę canum auribus inſidet & vulnerat eas.

℄ Cyniphes is pe. cor. muſca minutiſſima lōgis cruribꝰ in capite hñs roſtrū quo perforat pellē hominis. Naſcitur ex humore & iuxta aquas abundat.

℄ Cynopolis canū ciuitas,in qua Anubis colitur,& honor & ſacer qdā cibꝰ eſt canibꝰ cōſtitutꝰ. Ab hac cynopolitana pfectura appellata eſt. Qui ī ea habitāt canarij dicūtur. ℄ Cynocephalea,hærba canino capiti ſimilis κεφαλή caput dicitur.

℄ Cynocephali pe. cor. beſtię ſimiles ſimijs pter capita canina in Aethiopia,violenti ad ſaltū,feri morſu. Aug. lib. xvj. de ciui. dei. Quid dicā de cynocephalis,quorum canina capita atq; ipſe latratus magis beſtias quā homines confitentur. Pli. lib. vij. Gens quam cynocephalos vocamus lacte viuunt.

℄ Cynodontas dentes caninos dicunt,qui in vltimo ſe nio oriuntur. Cc.

℄ Cynogloſſa,hęrba q̃ dr̃ lingua canis γλῶσσα enī lingua dicitur langue de chien. ✤ Dr̃ & cynogloſſus. Cc.

℄ Cynorhodos,pe. cor. roſa ſilueſtris. i. canis roſa,ſic dicta quia eius radix ad morſum canis rabidi vnicū remedium oraculo quodam cōpertum fuit. Quidā dicūt eſſe lilij genus rubens.

℄ Cynoſorchis quaſi caninus teſtis,hęrba q̃ & orchis & cynoſarconia dicitur folijs oleę mollibus ternis.

℄ Cynoſura pe. ꝑ. canis vra. i. cauda & minor vrſa dicit̃ Lucretius lib. ix. Te ſignis cynoſura ſubit,tu ſicca ꝓfudo. Mergi clauſtra putas. Sūt aūt duę Arcti quarū vna dicitur maior vrſa,quā gręci Elicen dicūt. Altera minor vrſa,Cynoſura a gręcis dicta. Nā populi gręciæ eam notare ſoliti. Hanc Sidonij aſpicientes cōtinue nauigant. Ouid. Eſſe duas Arctos,quarum cynoſura vocatur Sydonijs,Elicen graia carina notat.

✤ Cynoſarcima hęrba dr̃ folijs oleę mollibꝰ ternis ſemipedis longitudinis in terra ſtratis,radice bulboſa,longa duplici ordine ſuperiore quę durior eſt,& inferiore quę mollior,editur vt bulbi cocti in vineis forte inuenti, dr̃ & cynoſarconia. Cc.

✤ Cynoſbatum,alij Cynoſpaſton,genus rubi foliū habet veſtigio hominis ſimile,fert & vuam nigram in cuiꝰ acino neruum habet. Cc.

℄ Cynoſſema,græco ſermone dicitur canis ſepulchrū. Quo etiam noīe,eſt dictꝰ tumulꝰ Hecubæ vxoris Priami,q̃ ex dolore impatibili poſt cladem,exitiūq; patriæ, ac ſuorum in canem conuerſa fertur. Pli.

✤ Cynozoon hęrba ſic dicta q; fœtore eiꝰ ricini canum auribus decidant. Alij cynozon dicunt. Cc.

℄ Cynthia Diana dicta a Cyntho monte in Delo inſula in quo nata cū Phœbo eſt. Vñ & Apollo cynthiꝰ a quo ipſa inſula Delos Cynthia. Qui mons tantę celſitudinis fertur vt vmbra ſua totius inſulę ambitū tegat. Cynthia etiā locus Romę vbi cynthorum monumētum fuit. Et a Diana Propertius amicam ſuā Cynthiā ob pulchritudinē vocauit quę prius Hoſtilia vocabatur.

℄ Cypſeli aues q̃ & hirūdines. Dictę ex eo q; nidū ſpecies cypſeli. i. ciſtellę ex luto fingunt. Fuit & Cypſelus tyrannꝰ apud corinthū, etiā a ciſtula nomen acceptum quā gręci cypſelō vocāt,in qua delituit occultatꝰ a matre,cū ad perniciem veſtigaretur.

℄ Cyphi genus ſuauiſſimi odoris. Hie. Odoris aūt ſuauitas,& diuerſa thymiamata,& amomū,cyphi,œnāthe muſcus,& peregrini muris pellicula,q; diſſolutis & amatoribus conueniant nemo niſi diſſolutus negat.

℄ Cypariſſus,fuit nomē pueri Thelephi filij quē Apollo amauit,poſtea in ſui nominis arborē cōuerſi. cypariſſus & per ſyneresim Cypreſſus,deinde cōuerſione y. in u. cupreſſus dr̃. Ver. Aerię quercus,aut coniferę cypariſſi. Idē, Et tenerā ab radice ferēs Syluane cupreſſum. Dicta cypariſſusq; corpus eius a rotunditate in aerē erigit̃. Vñ & conos dr̃ alta rotunditas,& fructꝰ eius conos appellatur. Hęc arbor natu moroſa eſt,& Plutoni ſacra qm̃ ſucciſa nō regeminat. Ideo funebri ſigno ad domos defunctorū illā poſuere maiores. Petro. in ſati. Gaudēt ferali circū tumulata cupreſſo/A cypariſſus fit cypariſſinꝰ & a cupreſſus cupreſſinus deducitur.

℄ Cypiron,genꝰ eſt hęrbe paluſtris ſeu iunci q̃ & cypeirꝰ. cypirꝰ vero alia hęrba eſt q̃ gladiolꝰ dr̃,radice bulboſa & odore vicino nardo Eſt & ꝑ ſe Idica hęrba q̃ cyperis vocat̃,gingiberis effigie,cōmāducata croci vim reddēs.

℄ Cyprus,inſula in carpatio mari inter ciliciā & Syriā diues,luxui dedita. Vñ & Veneri ſacra. Hora. Sic te diua potens cypri. A cypro vrbe in ea ſic appellata. In ea mercatus erat quondam nouem regnorum ſedes. Vrbes in ea præclaræ cythera,a qua Venꝰ cytherea dicta eſt Paphos, Palepaphos & Salamina. Hæc inter maiores noſtri maris inſulas locum ſibi vendicat,cuius ſeptemtrionales partes Thraciæ Ciliciæ oppoſitæ ſunt, ibiq; continenti proxima eſt, Orientales Iſſico ſinui,

Occidentales pamphylicũ alluũt pelagꝰ. Auſtrales Aegyptũ Ambitꝰ inſulę triũ militũ & quadringẽtorũ ac viginti ſtadiorũ. Hinc Cyprius a.um. Vñ res parue huic propinquę Cyprię nominantur. Et Venꝰ Cypria ꝙ ei primũ in Cypro templũ ſit conſtitutũ, vel quia parientibus pręſideat. Nã grece κύειν parere eſt. Similiter Cypricus a,um, poſſeſſiuũ, & Cyprianus nomẽ viri proprium. Cyprus etiã dr̃ vua florẽs, & ſpecies quędã extrinſecus virgulti in ægypto, ferens etiã floridũ quendã fructũ in modũ florentis vuę prolatũ. Sed videt̃ magis inqt Hie. ad fructũ vitis reſpicere cũ dr̃ in canticis. Botrus cypri dilectus meꝰ mihi in vineis Engaddi. Pli. li. xij. circa finẽ dicit arborẽ odoratã in Aegypto folijs & ſemine coriãdro ſimilis. Coquit̃ in oleo & exprimit̃. Iñ vnguẽtũ regale qđ cyprus ſiue cyprinũ dr̃. Vnde in canticis ſcribitur, cypri cum nardo, nardus & crocus, fiſtula, & cinnamomum, cum vniuerſis lignis Libani. Naſcitur in multis locis, ſed in Cypro inſula odoris ſuauitate pręſtat. Ideo cyprus eſt appellata.

¶ Cyprinus, genus piſcis, de quo Pli. & Ariſto.

¶ Cyprogenia dicũtur q̃ ſunt in Cypro genita, etiã Venus, vt Homerus in Hymnis.

☿ Cyprium ęs, dicitur quod vulgari vſu nominatur cuprium, vnde cuprini claui.

¶ Cyrcerũ nouis Aſiena pręgrandis. Plau. Cũ ꝑcontor portitores ecquę nauis venerit ex Aſia, negãt veniſſe. Cõſpicatꝰ ſum interim cyrcerũ quo maiorẽ nõ cenſeo.

¶ Cyrene es, & cyrenę tñ plurali numero pen. produ. opidũ Libyę inclytum potenſq; conditũ a Batto Laconico: quẽ Callimachus progenitorẽ ſuũ fuiſſe tradit Ab hac Cyrene tota Libya Cyrena dicta eſt a Cyrene (q̃ & Cyrenia) virgine. Penei regis Arcadię filia, quã rapuit Apollo e monte Pelio & in Aphricã q̃ vergit in Aegyptũ trãſtulit, ex qua filios ſuſcepit. iiij. Ariſteũ, Nomiũ, Anteũ & argũ. Hinc Cyrenaicus a,um, vt regio Cyrenaica & philoſophia Cyrenaica quã Ariſtippꝰ Socraticꝰ Cyrenenſis inſtituit. Hinc Hegeſias philoſophꝰ de quo Cic. li. j. Tuſ. originẽ duxit. Hanc regionẽ Pli. appellat pentapolitanã: a numero quinq; vrbium quibꝰ maxime inclyta eſt, quarũ hęc ſunt noĩa Beronice, Arſinoe, Ptolomais, Apolonia, ipſaq; Cyrene, Scribit Salluſt. Cyrenenſes magnũ ac diuturnũ bellũ geſſiſſe cũ Carthaginẽ ſibꝰ de finibꝰ agrorum. Eſt & cyrene nomẽ vrbis in Cypro inſula, quã Cyrus cõdidit, ex qua natũ putãt. Symonẽ patrẽ Alexãdri & Rufi, vt eſt apud Euan. Aug. li. de paſtoribꝰ ſcribit Simonẽ Cyreneũ qui angariatus eſt vt Chriſti crucem tolleret, fuiſſe Aphrum, & hanc Cyrenẽ Aphricę contiguam eſſe.

☿ Cyrenaicus, a, um, vt regio Cyrenaica, & philoſophia Cyrenaica, quã Ariſtippꝰ Socraticꝰ Cyrenẽſis inſtituit.

☿ Cyreneus, a, um, quod eſt ex Cyrene, vt hõ Cyreneꝰ qui natus ex Cyrene eſt.

☿ Cyrenenſis ſimiliter vt homo Cyrenenſis.

¶ Cyrnuꝰ gręce κύρνος inſula eſt in mari Liguſtico, quã latini Corſicã dicunt. Dicta Tyrnus a Cyrno Corſicę rege, priꝰ Terãne noĩata quia ibi Terãnei populi Theſſalię habitauerũt. Longa paſſuũ. cl. millia, lata maiore ex parte. l. circuitu. cccxxij. milliũ, diſtãs a vadis Volaterranis. lxj. millibus paſſuũ. Hinc Cyrneus, a, um. Vergi. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos.

¶ Cyrnea, vaſis vinarij genus. Plaut. Cadus erat vini, inde impleui cyrneam.

¶ Cyrrha iugũ Parnaſi montis Bœotię. Mart. Quid tibi cũ Cyrrha, qđ cũ Permeſſidos vnda? Cyrrhea vero vrbs in Helicone iuxta Nyſam. Luc. ſed mihi iã numẽ nec ſi te pectore vates Accipiã Cyrrhea velim ſecreta mouentem Sollicita e deum, Bacchumq; auertere Nyſa.

¶ Cyrios latine proprius authenticus, dominꝰ. Vñ Cyriacus proprium nomen dominicus.

☿ Cyrus primꝰ ex regibꝰ Perſarũ fuit, vt Iuſti. li. j. ſcribit qui deuicto Aſtyage vltimo Medorũ rege, imperiũ medorũ trãſtulit in pſas. Et ſubacta Aſia totũ oriẽtẽ in poteſtatẽ redegit. Poſtremo cũ bellũ Scythis ĩtuliſſet, eoſq; clade magna affeciſſet Thomyris eo tẽpore Scytharũ regina ꝯpoſitis ĩſidijs ducẽtia millia Perſarũ cũ ipſo rege trucidauit, ita vt neq; nũcius tantę cladis ſuperfuerit Caput Cyri amputatũ in vtrẽ humano ſanguine repletũ cõiectũ fuit cũ hac exprobratiõe: Satia te ſanguine quẽ ſitiſti. ☿ Cyrrus nomẽ duorũ fluuiorũ, quorũ vnꝰ Armenię & Hyberię fines interluit, & per Albaniam labitur. Oritur in monte Caucaſo. Alius eſt in Media.

☿ Cyrreſtica regio a Cyrro dicta eſt vbi Cyrreſtis dea colebatur quam Mineruam interpretantur.

☿ Cyrphis, rupes quædam Parnaſi montis.

¶ Cyſſus, genꝰ hederę q̃ ſola ſine adminiculo ſtat, a grecis orthocyſſos dr̃. Quo etiã nomine dictꝰ fluuiꝰ quidã.

✣ Cyſthus a quibuſdã inter genera hederarũ nuncupatur hęc arbuſcula eſt in inſula cypro, in cuius folijs pingue ineſt qđ rore mixtũ mane liqueſcit, quidã hãc arbuſculam cyſtharum vocant. Cc.

✣ Cytheriades muſę dñr a ſaltu cui Cytheron nomen eſt. Cc. ¶ Cytheron pe. pro. Vide in dictione cythara.

¶ Cytiſus pe. cor. genꝰ fruticis, inter cãpos & ſyluas a Cyriza ciuitate. Colu. lib. iij. cytiſum, quẽ gręci aut zeas aut carnici aut trifarinvocãt, q̃plurimũ habere expedit, ꝙ gallinis, apibꝰ, ouibꝰ, capris, & omni generi pecudũ vtiliſſimus eſt. Idẽ lib. x. Vtraq; cytiſus. Eſt enim ſatiua & altera ſuę ſpontis.

¶ Cytorus pe. ꝓ. mõs in Aſiatica regiõe q̃ Paphlagõia nũcupat̃. In eo buxꝰ plurima naſcebat̃. Vñ & buxifer a Catullo dr̃. Ver. Et iuuat vndantẽ buxo ſpectare cytorũ. Fuit & Cytorꝰ ſiue Cytorũ ciuitas Synopenſiũ emporiũ a Cytoro Phryxi filio cõdita, & appellata vt teſtatur Strab. ¶ Cytinꝰ flos ſatiuę Punicę vt balauſtũ ſylueſtris vt eſt apđ Dioſco. Pli. vero cytinũ interpretat̃ pomũ ipſum ĩmaturũ & primũ partũ eius florere ĩcipiẽtis flores vero ĩpos ĩ ipſo cytino erũpẽtes Balauſtia naturę aſtringentis ☿ Solet tñ appellatio hęc & ad alia quoq; gña cõgruere. Dioſco. Apollinaris hęrbę flores cytinos appellauit. ☿ Cythnos inſula vna ex cycladibus a cythno primo habitatore ſic appellata. Alio noĩe Ophiuſa, ac dryopis. Hinc Cythnius, a, um, poſſeſſiuum vt Timantes pictor Cythnius dictus eſt.

¶ Cythereis nomen fuit libertę Volũnij, quã Gallꝰ poeta amaſſe dicitur. Ver. eam Lycorim noĩat vel Licorida.

¶ Cythera pe. pro. inſula contra Cretã. In quã primum delata eſt Venus. Vñ Venus Cytherea dicta eſt. Feſtus tamen ſcribit Cythereã Venerem dictam ab vrbe Cythera in quam primo deuecta eſſe dicitur concha cum in mari eſſet concepta.

☿ Solinus. Cythereã appellat a Cythero Phœnicis filio. Hanc inſulam Prophyruſſam a pręſtantia purpurarum Ariſtoteles vocat. Sed Porphirida Plinius.

☿ Cytheriacus, a, um, nomen poſſeſſiuũ, vt nectar Cytheriacum quod pro ſuauitate Venerea ponitur.

¶ Cyzicus ſiue cyzicũ inſula in Propõtide duobꝰ põtibꝰ iũcta cõtinenti, hñs vrbẽ eiuſdẽ nominis mœnibus arce & turribꝰ marmoreis. Cui nomẽ indidit Cyzicꝰ rex quẽ Iaſon per imprudẽtiã interemit. De hac Oui. lib. ij. Faſt. Hinc Propontiacis hęrentẽ Cyzicon oris Cyzicon Aemonię nobile gẽtis opus Fuit hęc ciuitas magnitudine & pulchritudine cũ primis Aſię vrbibꝰ ꝯparãda, paci & bello apta, tribus armamẽtarijs inclyta, quorũ aliđ armorũ aliud inſtrumentorũ, aliud frumẽti erat receptaculũ. Huiꝰ habitatores Cyziceni appellãtur. Verũ Pius papa in aſia hãc Cyricũ appellat, non Cyzicũ. Et de cyzico ſic ſcribit Nũquid Cyzicus nobis non ſatis cõſtat, adeo claritatem rebus adimunt tempora, & nos homuntiones diuturnã quęrimus in hoc ſęculo gloriam, quam potentiſſimę ciuitates retinere non potuerunt.

☿ Cyzicenꝰ Atheniẽſis philoſophꝰ in mathematica, & in cęteris ſciẽtijs excellẽtiſſimꝰ ꝑcipue in Geometria.

D LITERA QVANDOQVE pro th. aſpirato ponit̃ vt theos deus. Qñq; conuertit̃ in b. vt qđ olim duellum nos iam bellũ dicimꝰ. Et duellona bellona. Qñq; in l. vt a ſedeo olim ſedda dicebat̃, quę nunc ſella. Quandoq; in r. vt meridies ab eo ꝙ eſt medius dies. Interponitur nonnunq̃ in compoſitis hiatus prohibẽdi cã, vt in prodeſt redarguo. Subtrahitur qñq; ſequens ſyllaba ab ſ. cũ alia conſonante incipit, vt aſcendo aſpicio. Quando aũt conuertatur in alias literas dictum eſt in Ad.

D ANTE A

DAcia per c. regio in Scythia quã quidã Thracię partẽ, quidã conterminã dicunt. Alij prouinciã citra & vltra Iſtrum eſſe autumãt Hęc vt Ptolo. ſcribit a ſeptẽtrione parte Sarmartię a Carpato monte a meridie Danubio terminat̃, quã nonnullo Vvalachiam magnam eſſe voluerunt. Cuius populi Daci & dacę dicũtur, qui olim Stra. teſte Daui appellati ſunt. Ex quo apđ Athenienſes Dauorũ noĩa ſeruilia plurimũ abũdabant. Hinc factum eſt vt in comedijs ſerui introducant̃ daui nominati qui alio nomine Getę dicti ſunt.

☿ Dacus, ca, cum, quod eſt a dacia. Spartianus. Ad bellum Dacum Traianum familiarius proſecutus eſt.

¶ Dacicus dictꝰ eſt qui Daciam vicit ſicut a Germania germanicus Iuueñ. Cũ lance beata Dacicꝰ & ſcripto radiat Germanicus auro.

¶ Dactylus pe. cor. a latinis dr̃ digitus. Ad cuius ſimilitudinem metri pes vocatur. Itẽ dactyli carice, i. fructus palmę. Apitius, Et croci drachmę ſingulę dactylorum oſſibus torridis quinq; his deniq; dactylis nũc mollitis eſt. Eſt & dactylus vuæ genꝰ in longũ porrectę. A Col. Dactylides dicuntur vuæ a digitali gracilitate.

☿ Dactylion gręci anulũ dicunt a digito qui gręce δάκτυλος dr̃. Vnde & dactylotheca ꝓ anulorum repoſitorio.

¶ Dęmon latine ſciens dr̃. Aug. lib. ix. de ciuitate dei. Dęmones dñr, qm̃ gręcum vocabulum eſt, ob ſciẽtiam nominati. Noſtrę religionis homines appellant ſpiritꝰ in cœlo a deo creatos, qui de cœlo deiecti partim in terrę infimo, partim in hoc aere damnati ſunt. Hinc Eudęmon & Cacodęmon pro bono & malo dęmonę. Demõ etiam animus humanus in corpore ſitus vocatur.

¶ Dęmonium idem qđ dęmon. Dęmonioſus & dæmoniacꝰ qui a dęmone poſſidetur. Vñ de apoſtolo Thoma ſcribitur ꝙ dęmonioſi liberabantur.

¶ Dęmogorgon latine dicitur deꝰ terrę. Nã dęmo deꝰ, vt ait Lactã. Gorgon terra ſeu potius ſapientia terrę cũ ſępe dęmon ſciens, vel ſapientia exponatur.

¶ Dędalus, pen. cor. dici põt ingenioſus. Quo noĩe dictus eſt Athenienſis faber egregiꝰ Icari pater qui ſerã, aſciã, perpẽdiculũ terebram, glutinũ, lithotoltam, inuenit malumq;, & antẽnas, naui impoſuit. Hic accuſatꝰ ꝙ Perdicã ſororis filium interemiſſet, iudicij metu in Cretam fugit, vbi Labyrinthũ fabricauit, vbi Minotaurus includeretur, opus portẽtiſſimũ humani ingenij. Dictꝰ Dedalus (vt quidã exiſtimat) ἀπὸ τοῦ δαιδάλλειν qđ eſt variare. Alij hoc verbũ a Dedalo deriuatũ putant hoc multiplex variumq; ingeniũ hoĩs, ꝓpter qđ gręci δαίδαλον variũ dicunt. Et Lucre. Terrã ob rerũ artificiorũq; varietatẽ dędalã nominat Aennius ſimili modo Mineruam. Verg. Circẽ Plaut. Logodędalos vocauit qui dolum colunt ſermonis ornatu.

¶ Dędala neu. ge. vrbs Lycię, a monte Lycię, ſeu a dędalo ibi ſepulto quũ eũ coluber aquaticꝰ ex amne Nino in paludem quã Dędalus cõmeabat egreſſus momordiſſet. ☿ Dęmoniacꝰ, a, um, qđ eſt dęmonis. Lactan. li. iiij. in fine. Sed ille dęmoniacis fradibus irretiti diuinum nomen cultumq; perdiderunt.

✣ Dagnades auiculę quas potantibus ęgyptij ad coronas, deuinciebant, dũ potũ exercebant quæ cantitãdo & morſicando non paterentur dormire potantes. Cc.

¶ Dalmatia regio Illyrica contermina Liburnię verſus occaſum, a qua Dalmatę dicti ſunt populi, qui vt Appianꝰ ſcribit, domiti ab Auguſto fuere. In ea Iadera ciuitas inſignis, rerum abundantia & Raguſium olim Epidaurꝰ dicta. Hic Dalmaticꝰ, a, um. Suet. Extrema bella duo per ſe geſſit, dalmaticũ adoleſcens adhuc & cantabricũ.

¶ Dalmaticatus Dalmatarũ veſtibꝰ indutꝰ. Lamprid. in cõmodo. Dalmaticatus in publicum proceſſit.

¶ Dãma genꝰ caprę ſylueſtris tã maſc. q̃ fœmi. generis Ver. Cũ canibus timidi venient ad pocula damę. Mar. Dente timetur aper, defendũt cornua ceruum. Imbelles damę quid niſi ꝑda ſumus? Huius dimin. eſt dammula.

✣ Damia cognomen. Cybeles. & Damatris eius ſacerdos. Cc. ✣ Damium ſacrificiũ, ꝙ minime erat publicũ, damię deę. Cc.

✣ Damiporta dicitur a ferenda porta. Cc.

¶ Damnas pro damnatus apud iuriſconſultos. Marcus Quiſquis hęres dare damnas eſto. Cc.

¶ Damaſcꝰ vrbs nobiliſſima caput Syrię. Vñ Damaſcena pruna authore Plinio lib. xv. dicta creduntur.

¶ Damon nomen philoſophi Pythagorici, qui cũ Pythia arctiſſimo amicitię vinculo conſtrictus fuit.

¶ Damocles nomẽ ꝓpriũ vniꝰ ex aſſẽtatoribꝰ Dionyſij

¶ Damœtas cũ diphthongo œ nomen paſtoris, de quo Ver. in Buc. Dic mihi Damœta &c.

¶ Dãnũ & danatio a dẽptione, quaſi diminutiõe cũ minꝰ de re factũ eſt, q̃ quanti cõſtat. Hinc dãnoſus, a, um. Col. lib. j. Qđ etſi per ꝑtes nõnunq̃ dãnoſum eſt, in ſumma tñ cõpendioſum. Aliqñ ſumit̃ actiue, vt res damnoſa, q̃ damnum infert. Aliquando paſſiue. vt apud Plau. in Epi. Damnoſo ſene pro eo qui damnum ſubeat.

¶ Dãno, as, dãdo officio. Vñ indẽnis qui nullo afficitur dãno. Sed cũ de peccato vel de peccati pœna agit̃, qñq; abltõ, qñq; gtõ iungitur. Cic. li. iiij. ad herẽ. Maiores noſtri ſi quã vnius peccati mulierem damnabant ſimplici iudicio maleficiorũ multorũ conuictam oportebat. Quo pacto? Qm̃ quã ĩpudicã iudicauerãt eã veneficij quoq; damnatam exiſtimabant. Et lib. j. Tuſ. Sed plurimi contra nituntur animoſq; quaſi capite dãnatos mortes mulctauit. Quando vero non apponitur pretium vel peccatum pœnaq; peccati, accuſatiuo tantum iũgitur & ſignificat culpo. Hie. in pręfa. penta. Quid igitur? dãnamus veteres? minime. Sed poſt priorũ ſtudia in domo dñi qđ poſſumus laboramus. Cic. lib. iiij. Tuſ. Rerum naturam q̃ errorẽ dãnare voluimus. Interdũ dãnare accipitur ꝓ exhęredare. Vnde duobus filijs alterũ hęredem inſtitutum, alterum damnatum legimus. Interdum ꝓ cõpellere, obligare, & neceſſitate aſtringere. Terent. Tuus eſt damnatus gnatus, non tu. Interdũ ꝓ liberare. Ver. Dãnabis tu quoq; votis. Et eſt tranſlatio quaſi vt damnati cõpelluntur maleficijs eorũ pœnas luere, ita tu votis ſupplicũ cõpelleris eos exaudire. A participio damnatꝰ fit compoſitum indemnatus, qui in dicta cauſa, id eſt non defenſa, aut incognita cauſa damnatus eſt. Salluſtiꝰ, Hi primo cœpere quemq; peſſimum & omnibus inuiſum indemnatũ necare. Aliqñ indemnatus dicitur non damnatus Liui. lib. ij. Eum indemnatum indicta cauſa non debere violari. Compoſita a damno ſunt condemno & prædamno quod eſt ante damno Liui. lib. iiij. Totã culpam eius temporis in pędam natum collegam tranſferentem omnes tribus abſoluerunt.

✣ Damnifico damnum facio. Cc.

¶ Dan, vicus eſt in quarto a Paneade milliario euntibꝰ Tyrum, qui vſq; hodie ſic vocatur, terminus Iudeę prouincias cõtra ſeptẽtrionẽ. De quo & Iordanis flumẽ erũpens a loco ſortitus eſt nomen. Ior quippe piſpon. i. fluuium ſiue riuum hebręi vocant.

✣ Danis nomen vnius ex centauris. Cc.

¶ Daniſta fœnerator creditor. Plau. Morigerꝰ eſt mihi Daniſta q de me argẽtũ nõ petit. a dãdo, ꝙ det fœnori,

vel a græco ἀπὸ τοῦ δανείζειν quod eſt mutare. Daniſticus fœneratorius. Daniſma mutuum, vſura.

¶ Danunt qñq; a veteribus dicebatur pro dant, & duis pro dederis. Plau. Cui ſe virtutem dij danũt lenoniam.

¶ Danubius & Danubiũ dr̃. Ser. Iſter fluui⁹ eſt Scythię qui & Danubius nominaẽ. Sallu. Nomēq; Danubiũ habet, in iugis Germanię montis Sarnobe oriẽ, per innumeras gentes dr̃. Danubi⁹, vbi illiricũ attingit. Iſter. lx. amnibus acceptis in mare inuoluiẽ. Amb. lib. Hex. Danubius de occidētalibus partib⁹, barbarorũ atq; Romanos interſecans populos donec ponto ipſe condatur.

¶ Danaus ęgiſti frater, Argiuorũ rex, q anno egreſſiōis ppl'i Iſrael. xxxvij. Stenelo rege expulſo agros tenuit, ibiq; quinquaginta ānos regnauit. Genuit quīquaginta filias q̃ Belides dictę ſunt. Hę vna nocte viros ſuos ęgipti filios pręter vnam interfecerunt. A Danao fit patronymicum fœmininum Danaides. Senec. in Hercu. Vt neq; fruſtra Danaides plenas ferunt.

¶ Danae cũ ae, ſed nō diph. gręce Δανάη nomē Acriſij filię Frequēter immo fere ſemp̃ ae diuidiẽ, vt apd̃ Oui. li. ij. de Triſ. Quid Danuen Danaeſq; nur⁹ matrēq; lyei.

✣ Daſypus dicitur lepus q hirſutos habet pedes. Cc.

¶ Dapes ſunt magnifici & opipari apparat⁹. Mar. Illa qdē lauta eſt, dapibuſq; īſtructa ſuperbis. Sed nihil oīno te recitāte placet. Hinc dapalis cœna q̃ diuerſis & āplis dapibus conſtat. Pli. Pauonē cibi gratia Romę prim⁹ occidit orator Hortenſius dapali cœna ſacerdotij.

¶ Dapaticus, a, um, quod eſt amplum magnificũ, vt negotium dapaticum.

¶ Dapſa apud veteres genus ſacrificij, quod fiebat, aut hyeme ſeuienti, aut vere, a gręcis Δαψ vocatur.

✣ Dapatice aduerbium. i. laute. Cc.

✣ Dapifer dapes ferens. Cc.

¶ Dapſilis pe. cor. abũdās, liberalis. Gręci Δαψιλία largũ dicũt. Col. li. iiij. At ſpionia dapſilis muſto Δαψιλείαν largitatē, abũdantiā rerũ, liberalitatēq;, vñ noſtri quoq; dapſiles aliqñ lautos & liberales appellāt. Plaut. i Aul. Iſtas magnas factiōes dotes dapſiles nihil moror. i. affluentes & largas. Dapſile aduerbiũ abundanter. Sueto. in Veſ. Sed & cōuiuabaẽ aſſidue, ac ſępius recte ac dapſile.

¶ Daphnis, latine laurus. Fuit (teſte Seruio) Mercurij filius formoſiſſimus. Fuit daphnis Anthiochię ſuburbanũ qd̃ octoginta ſtodiorũ ambitu claudebaẽ, vt ait Stra. Lyciæ p̄terea ſolũ daphne fuit, & in ipſis pōti faucibus ad dexterā nauiganti portus, authore Steph Daphnis ad hoſtium Nili Peluſiacum reddit Herod.

¶ Daphne propriũ nomē puellę nimphę. Et Daphne vt docet Strab. nem⁹ apud Anthiochenſes. Vide in dictione Epidaphne.

☿ Dapino, nas, pe. p̱. ſignificat exhibeo a dapib⁹. Plau. in Cap. Tibi dapinabo.

☿ Daphinites, pe. pro. dicitur Appollo Ammonius.

✣ Daphnia gēma comitialibus morbis vtilis exiſtimata. Cc. ✣ Dapnoides lauri gen⁹. frutex eſt ramoſus craſſiore ac molliore folio q̃ laurus. Cc.

✣ Daphnon lauretum dicimus. Cc.

¶ Dardanus nomē Electrę Iouiſq; filij. Qui cũ Iaſium fratrem interemiſſet, inde fugiēs Samothraciā deuenit. Vñ Ver. His ort⁹ in agris Dardanus Idęas Phrygię penetrauit ad vrbes, Threciāq; Samon, q̃ nunc Samothracia fertur. Et ab ipſo Dardano Dardania regio in Phrygia vocata eſt, & Dardanidę populi. Hic Erichthoniũ genuit qui filiũ habuit Troem, qui Troiam, q̃ pri⁹ Dardania appellabaẽ a ſuo noīe vocauit. Hic filius habuit. Aſſaracum & Ilum, qui vrbem regiam a ſe Ilion nominauit. Huius filius fuit Laomedon Priami pater.

☿ Dardanũ gen⁹ ornamēti qd̃ lacertis adhibebaẽ Plin. li. xxxiij. cui⁹ ſceleris nos coarguim⁹ illũ primũ q auro dignitatē per anulos fecit, vt habeāt in lacertis iā quidā & viri qd̃ e Dardanis venit, & Dardanũ vocabatur.

¶ Darideus nomē regis Perſarũ tempore Tiberij, Caij Claudij Imperatorum.

¶ Darius nomē regis Perſarũ, qui. xxxvj. annos regnauit, cui Xerxis fili⁹ ex Atoſa Cyri filia ſucceſſit in regno. Hoc nomen habet pen. pro. quoniam apud gręcos ſcribitur per ei diphthongum.

¶ Daric⁹ pe. cor. numiſma priſcũ. Darij imagine p̱cuſſũ.

¶ Darmentius fluuius Meduallorũ ſeſe per confragoſa loca in Rhodanum pręcipitans.

¶ Daſeia, denſitas ſpũs, & ſignũ eſt vocalis aſpiratæ.

¶ Dardanarij dicunẽ p̱polę, qui oīa p̄emũt vt demũ carius vendant, Dicti a Dardano quodā cōtaminatiſſimo & p̱fligatiſſimo magno, a quo etiā dardanię artes a Colu. vocantur magicę. Eius ſunt verba, At ſi nulla valet medicina repellere peſtem: Dardaniæ veniunt artes.

¶ Datatim aduerbiũ ſignificat in vicē dādo. Plaut. Tũ iſti qui pila ludũt ſerui ſcurrarũ datatim in via. Pōpo. in lecto, Datatim luſi ſecũ. i. coeũdo. Nam datatim ludere eſt mutuo coitu vti quaſi dare atteri, quod alter det ſibi.

¶ Datarius, q in poſtulatiōib⁹ ac literis manu pōtificis maximi ſubſcriptis diē & locũ notat qb⁹ datę ſũt literę. Datarius, a, um, qd̃ eſt dādũ. Lingua vernacula dadare. Plaut. Eho an nō pri⁹ ſalus? nulla eſt mihi ſal⁹ dataria.

¶ Daunia Apulia, a Dauno Illiricę gentis claro viro, qui eam condidit.

✣ Dani populi Germaniæ nunc Daci dicti. Cc.

D ANTE E

De pręp̄ō eſt, q̃ ſeparata mō ſignificat ἀπὸ. hoc ē vel ab, vel ex, vt audiui de patre meo. Mō περὶ, vt cũ dicim⁹ de partib⁹ orōnis περὶ μερῶν τοῦ λόγου. Nō p̱pter. Terē. in Eunu. Quantũ me amas de fidicina hac. Mō deorſum, ſicut ſus, ſurſum. Vñ ſuſq; deq; fero, veteres dicebāt. Hoc eſt ſurſum an deorſum res feraẽ paruifacio Mō memoratiuā vim habet, vt Cice. ſcripſit de officijs. Mō ſignificat nō, vt delũbe, qd̃ eſt non hñs lũbos. Cōpoſita interdũ auctiua eſt, ſiue intēſiua, vt deamo, deprauo. Interdũ diminutiua vt decreſco, deferueſco. Interdũ priuatiua ſiue negatiua, vt deſperat⁹ demēs, dedecet. Interdũ localē vim obtinet, vt deambulo deſcēdo. Interdũ deficiētē vim ſui ſimplicis īdicat, vt diſco, ediſco, tego, detego, doceo, dedoceo. Interdũ eſt honoris exhibitiua vt defero, deduco. Significat qñq; in totũ vel oīno, vt demādo, Qñq; aperte ſeu palā vt demōſtro. Cōponiẽ aũt cũ dictione incipiente ab a vt deamo b. vt debacchor c. vt decerno d. vt deduco e. vt deero. f vt defero g. vt deglutio h. vt dehiſco i. vt deijcio l. vt delabor m. vt demiror n. vt denudo o. vt deoſculor p. vt depello q. vt dequutio r. vt deriuo ſ. vt deſudo t. vt detraho. u vt deuenio. Patiẽ tñ nōnunq̃ eliſionem metri gratia ſicut in deinde & dehinc. Verg. Oſcula libauit natæ dehinc talia fatur, vbi eliditur e. & dicimus dehinc.

¶ Dehabeo es, ſignificat non habeo. Hie. ad Euſto. Ita ille moderatur vniuerſa, vt nemo quod poſtulet, nemo dehabeat.

¶ Deamo valde amo quod vulgo dr̃ cordialiter amo. Terē. in Heau. Ne ego ſum fortunatus, deamo te Syre.

¶ Deābulo de loco ad locũ, vel hincindeābulo, vt ſit ſalutis vel relaxationis cā. Terē. in adel. Deambulari huc libitũ eſt. Aug. lib. v. cō. Añ tribunal deambulabat ſol⁹.

¶ Deambulatorium locus in quo deambulamus.

¶ Deartuo, as, quaſi per artus incido. Plau. in Cap. Tũ igitur ego denunciatus, deartuatus ſum miſer.

¶ Deauro, as, a ſummo vel ad imũ auro, vñ deauratus.

¶ Debacchari p̱prie eſt prę ebrietate valde furere. Teren. in Adel. Satis debacchatus iam leno es, audi ſi vis nunc, ego ne debacchatus ſum in te an tu in me? Per tranſlationem vero dicitur cum quis ira percitus furit.

¶ Debellare bello vincere vel capere, & p̱prie debellam⁹ hoīes, expugnam⁹ caſtra, vrbes naues & huiuſmodi. Pli. lib. vj. Darium Alexander debellauit. Liui. lib. viij.

☿ Debellatum eſt cum Græcis. i. finitum eſt bellum.

¶ Debilis ex de & habilis, q̃ſi parũ habilis hoc eſt male

habitudinis. i. infirmus. Hinc debilitas, & debilito as.

¶ Debeo es, debui, itum. Pertinet ad oīa, quib⁹ deuincti ſum⁹, qd̃ vulgo teneor, ſeu debitor, ſiue obligat⁹ ſum dr̃. Cic. Plācio, Perfice vt ne min⁹ reſpu. tibi q̃ tu reip. debeas. Idē Seruio, Hō & maximis meis beneficijs deuinct⁹ & p̱pe omniũ qui mihi debere aliquid videnẽ gratiſſim⁹. Aliqñ debere eſt dare debere. Plau. in Cur. Beatus mihi videor, ſubduxi ratiunculā quātũ ęris mihi ſit, q̃tũq; alieni fiet, diues ſum ſi nō reddo eis quib⁹ debeo. Sallu. Res aũt opportuna videbaẽ, q eis priuatim egregia liberalitate, publice maximis munerib⁹, grādē pecuniā debebat. Sed cũ accipitur pro eo quod vernacula lingua dicim⁹ deuere, verbũ familiare vt tu debes legere.

¶ Debitor proprie dicitur is a quo inuito exigi pecunia poteſt vt inquit Modeſtinus.

¶ Debitio ipſe actus Cic. Perq̃ diſſimilis eſt pecunię debitio & gratię, nā q pecuniā diſſoluit ſtatim nō habet id qd̃ reddidit. Qui aũt debet ęs retinet alienũ Gratiā aũt & q refert habet, & q habet in eo ipſo qd̃ habet refert.

¶ Debitum & participiũ & nomen eſſe pōt. Qñ nomen eſt ſignificat id qd̃ debetur, vt omne debitum dimiſi tibi. Qñ participiũ dr̃ obligatum. Liui. lib. xxij. Cũ Romanus plures q̃ Pœnus recepiſſet, argentumq; pro eis debitum ſæpe iactatum in ſenatu & quam tunc conſuluiſſent patres tardius erogaretur.

☿ Debrior, aris. idem eſt q ebrior, nunquid vnus, quia debriatur & turpis videtur.

☿ Decaſtomata, decem ora.

☿ Deca γλῶσσαι decem linguę.

¶ Decacumino as, pe. cor. cacumē p̄cido ſiue cacumine priuo. Col. lib. vj. Pōt etiā vlm⁹ ſic diſponi, vt adhuc tenera decacuminetur, ne altitudinem. xv. pedũ excedat.

¶ Deca gręce Δέκα latine decē. Decatos dicimus Decas adis numer⁹ denarius ſeu quicquid numerũ denariũ cōtinet. Vñ Liuius libros ſuos decadas nuncupauit q decem volumina ſingulę continerēt. Itē decadas decenalia ſpatia nuncupamus.

¶ Decadarchus diciẽ ille qui pręeſt decem hominibus, quem latini Decurionem vocant.

¶ Decapolis pen. cor. Iudeę regio eſt, decem vrbiũ trās Iordanem. Hanc multi Cęſaream eſſe dixerunt.

¶ Decapulo, las, pe. cor. depleo, euacuo, a capulis deductũ q̃ ſunt vaſa anſata. Vnde & capulator, de quo ſupra.

☿ Decachinari, eſt derideri, vt eſt apud Tertullianum.

☿ Decarchon gręci eũ appellāt, q decē pręeſt equitib⁹.

¶ Decachordũ inſtrumentũ muſicũ decē chordas hñs.

¶ Decalogus pen. cor. ſacrum volumē quod decē legis pręcepta continet.

¶ Decaphorus pe. cor. lectica quę fertur a decem hominibus, ſicut hexaphorus quæ a ſex.

¶ Decadoros pen. pro. longus decem palmis.

¶ Decalciatum, calce litum.

¶ Decaluo as. Vide in dictione caluo.

¶ Decedo is, ſignificat diſcedo, proprie vero a mādato cuſtodię loco recedo, vt cōſules de p̱uincia dicunẽ decedere, & p̄ſides de vrbib⁹. Et decedere eſt deorſũ ire ſiue minui. Lactan. lib. j. Id aũt ſolidũ exiſtimādũ eſt, cui nihil decedere, id p̱fectũ cui nihil poſſit accedere. Decedere via eſt per errorē ſiue honoris gratia digredi. Suet. in Cęſa. Et cũ luminibus extinctis deceſſiſſet via diu errabund⁹ tandē ad lucē duce reperto per anguſtiſſimos tramites pedib⁹ euaſit. Idē ī Tibe. Nec mirũ cũ palā eſſet ip̄m quoq; eiſdē aſſurgere & decedere via. Plau. in Tri. Decedā ego de via, de ſemita, de honore populi. Rurſ⁹ decedere ponitur pro mori. Et per ſe planũ eſt, vt ſubintelligaẽ vita, tanq̃ de cuſtodia & gubernatione corporis p̱ficiſci, vt eo mō dicaẽ deceſſit, quo defunct⁹ eſt. Cice. tñ in Catone dixit, Vetat Pythagoras ſine iuſſu Imperatoris de pręſidio & ſtatione vitæ decedere, pro diſcedere, ſed ſemper ablatiuum deſyderat, vt exceſſit e vita.

✣ Decelea vna ex duodecim vrbibus quas Cecrops di geſſit. Cc.

✣ December nomē menſis q decimũ locũ teneat. Cc.

¶ Decerno is, p̱prie ſtatuo cōſtituo definio ſiue de magnis reb⁹ certā ſententiā p̱fero. Vñ & ſenat⁹ decretũ. Cic. lib. j. offi. Quare expectāda quidē magis eſt diſcernendi rōq̃ decernādi fortitudo. Terē. Quicqd peperiſſēt decreuerũt tollere. i. deliberauerũt. Interdũ eſt ex poteſtate conſtituere. Vñ decreta fatorum & ſyderum. ſcribit Firmic⁹ ſydera decernere fęlicitates infęlicitateſq; mortalibus. Per tranſlationem vero pertinet ad ea q̃ ſunt dimicationis. Liui. li. j. Obuiā egreſſi vt potius acie decernerent, q̃ incluſi de tectis dimicarent.

¶ Decerto as, frequentatiuum. Amb. Vnguentati ſpectare ſolent non decertare.

¶ Decermina dicũtur q̃ purgandi cauſſa decerpuntur.

¶ Decretum nomē, id ſignificat quod definitur. Vñ decreta pontificum conſtitutiones dicuntur. Decretũ participium vt cum dicim⁹. Decretum eſt. i. ſtatutũ & definitum. Decreta ſenatus a conſultis ſic diſtinguntur ab aliquibus vt decretum dicant particulam quandā eſſe ſenatuſconſulti vt cũ prouincia alicui decernitur, tanq̃ decreta ſint ſpecialia, conſulta generalia.

¶ Decretori⁹ a, um, ponitur p̱ iudiciario in quo ſcilicet iudiciũ ferri pōt, vt dies decretorius qui & criticus. Aliqñ dr̃ qd̃ eſt decretũ firmatum extanſq; ad aliquid arguendum iudicandũ ve. Quinti. At quidā litigationib⁹ ſuis illũ mō ambitioſum declamandi ſudorē pręſtitiſſe cōtenti cũ turba laudantiũ deſtituunt ſubſellia pugnāq; illam decretoriā imperitis ac ſępe pullatę turbę reliquũt. Decretorium ſydus, & tēp⁹ decretoriũ dr̃ id ex quo de prouentu aliquarũ rerũ futuro ſumiẽ iudiciũ. Plini. li. xviij. Res ſumma vitiũ agitur decretorio vuis, ſydere illo qd̃ caniculā appellauimus. Vnde carbunculatæ dicũntur, vt quodam vredinis carbone exuſtę. Idem. Aliqua exoritur veſperi decretorio die florentibus oleis.

¶ Decerpo ex de & carpo ſignificat detraho, ſiue inde carpo. Vnde decermina.

¶ Decet, cōuenit, honeſtũ eſt, aptũ eſt, cōſentaneũ eſt. Cic. li. de opti. di. gñe. Decere inquit quaſi aptum eſſe, cōſentaneũq; tēpori ac perſonę. Qd̃ cũ in factis ſępiſſime, cũ in dictis valet. In vultu deniq; & geſtu & inceſſu. Contra itemq; decedere. Et modo p̱ſonale eſt. Ouidi⁹. de reme. Lude, decēt aīos mollia regna tuos. Mō imperſonale, qd̃ nōnunq̃ cũ datiuo conſtruitur. Teren. Facite ita vt vobis decet. Plau. Nobis decet eſſe bonis. Huic cōtrariũ eſt dedecet qd̃ eſt īcōueniēs, ineptũ turpe, ſiue inhoneſtũ. Oui. li. vj. met. Admouiq; p̄ces quarũ me dedecet vſus. A decet decēs, cōueniēs, decentia, decēter, dec⁹, decor, decor⁹, decorũ, & decoro. Cōpoſita ſũt ꝯdecet, indecet, & dedecet pe. cor. A quibus cōdecēs, indecens, condecentia, indecentia, condecoro & indecoro.

☿ Decitat, pe. cor. frequentatiuũ eſt a decet. Apul. li. ij. Plantis roſcidis decitantes hoc eſt decorantes.

☿ Decircino, as, pe. cor. contrarium eſt ſuo ſimplici circino, quod ſignificat aliquid rotundum facio. Manil. li. iij. Quam tereti natura ſoli decircinat orbem a circino Circinus fit.

¶ Decor oris, pe. pro. maſc. gene. eſt quaſi pulchritudo quędā. Verg. lib. v. Et Dorycli coniunx diuini ſigna decoris. Hinc decorũ pulchrũ, & decore pulchre. Decoro as, pe. pro. quod eſt pulchrum viſu aut auditu facio, ſiue orno. Vnde decorũ & indecorũ ſubſtantiua deducũtur, ſignificat decorum decentiam quandam rebus perſonis locis ſiue in agendo, ſiue in loquendo accommodatam. Vnde ſi quis inducat agricolam ea loquentem quæ ad philoſophum pertinent, hunc non ſeruare decorum dicimus. Aliquando etiam ad virtutes trāſfertur, & appellatur, decorum non tam ipſum honeſtum q̃ quod hominibus & cōmuni opinioni honeſtum videtur & pulchrũ & approbabile. Ci. de opti. genere dicēdi. Atq; illud indecorũ qd̃ quale ſit ex decore debet intelligi. Eſt & de

corus,a,um,& Indecorꝰa,um.Quint.lib.iij.Cuncta cor rũpit ac propemodũ perdit indecora vel voce vel geſtu ꝓnunciatio. Decor,oris,pe.cor.& adiectiuũ a decus deriuat̃,ꝑ decorꝰ,a,um.Salu.lib.iij.Equis & armis decoribus vultus. Iñ fiũt cõpoſita indecor & dedecor. Ver. lib.x. Nec tñ indecorẽ tua te regina reliqt.Statiꝰ.li.iij. the. Legimꝰ indecores, Inuenit̃ tñ hic & hęc ĩdecoris. Accius, Cuiꝰ ſit vita indecoris mortẽ fugere haud cõuenit. Ver.lib.xij. Nec genꝰ ĩdecoris ſine me hęc aut mollia fatu. Vbi patet ĩdecoris ſubſtãtiuũ eſſe. Nã ſi adiectiuũ eſſet indecore dixiſſet. Iungit̃ eñ neutrũ cõi, vt paupere regno. Salu.lib.iij. Dedecores inultiq; terga ab hoſtibꝰ cędebant̃. Bad. Noniꝰ q̃dẽ indecoris, ſed plures legũt ĩdecores, vt ſit indecores genꝰ ꝑ ſynecdochẽ dictũ.

♁ Decorus,a,um,pe.pro.idem eſt quod pulchrum.

♁ Decoro,as,pe.pro.pulchrum facio ſeu orno, vt apud Quint.lib.iij.Cuncta &c.

¶ Decus,oris,pen.cor.& gene.neu. honorificentia ex rebꝰ geſtis eſt. Ver.lib.v.Oblitus decoriſq; ſui, ſociũq; ſalutis. Huius ꝯtrariũ eſt dedecus, q̃d ꝑ ignominia ſine infami turpitudinis genere ſumit̃. Capit̃ q̃ñq; etiã decꝰ ꝑ honeſto cũ quid honeſte fit, & dedecꝰ pro inhoneſto. Hinc decoro,as,pe.cor.q̃d eſt honeſto ſeu honorifico. Horatiꝰ, At bene nũmatũ decorat ſuadela venuſq; Gellius, Leonides laudat̃ qui ſimile apud Thermopilas fecit, ꝓpter eius virtutes oĩs gręcia gloriã atq; gratiã p̃cipuã claritudinis inclytiſſimę decorauere monimentis, ſignis, ſtatuis, elogijs, hiſtorijs, alijſq; rebus gratiſſimũ id factũ habuere. Vñ decora militię, laudes honeſtamẽta militi in bello cõparata. Stat.lib.Theb. Terrarũ decora alta viri decoriq; iugales. A decoro fit ꝯdecoro ꝑ honeſto. Dedecoro ꝑ vitupero, ſiue turpifico, fœdo & contumelia atq; ignominia afficio. Terẽ.in Hecy. An quicq̃ pro iſtis factis dignũ te dici põt, q̃ me & te, & familiã dedecoras? Ex his oĩbꝰ patet, q̄ plus eſt decus q̃ decor & plus eſt dedecus q̃ indecorꝰ, & decorro, pen.cor.q̃ decoro pe.pro. Qm̃ decoro pe.cor.ſignificat honorifico. Decoro pe.pro.pulchrũ viſu, aut auditu reddo. Vñ decorũ & inderorũ minus eſt, q̃ decꝰ, & depecꝰ. Cice.li.j.offic. Sin aliq̃ñ neceſſitas nos ad ea detruſerit, q̃ noſtri ĩgenij nõ erunt, oĩs adhibenda erit cura, meditatio diligentia, vt ea ſi nõ decore, at q̃ minime ĩdecore facere poſſimꝰ.

¶ Decorũ pe.pro.appellat̃, q̃d gręci prępon dicunt cuius vis ea eſt, vt ab honeſto nõ queat ſeparari. Nã & q̃d decet, honeſtũ eſt, & quod honeſtũ eſt, decet. Decorum inquit Cic.lib.de offic.id eſſe q̃d cõſentaneum ſit hominis excellentię, q̃d ad prudentiam, ad fortitudinem, ad iuſtitiã, ad temperantiam pertinet, & in omni honeſtate verſatur. Eſt & decorũ, quod & poetę ſequutur, cum id quod quaq; perſona dignum eſt & fit & dicitur.

¶ Decem a gręco Δέκα fit, a quo componunt̃ vndecim, duodecim, &c. Deriuata ſunt decimꝰ, a quo vndecimꝰ, duodecimꝰ cũ reliquis. Denus, a quo vndenꝰ duodenꝰ. Denarius, a quo vndenarius, duodenarius. Decennariꝰ & q̃ ſequuntur. Decies aduerbiũ, a quo vndecies, duodecies, &c. Colu.lib.iiij. Vt ego exiſtimo tricenas vt decenas certe amphoras percipient.

✣ Cecianus viri proprium, qui fuit ex Emerita Hiſpaniæ opido. Cc.

¶ Decimus nõ ſolũ numerũ, ſed q̃ñq; etiam magnitudinem ſignificat, vt decimum quodq; ouum, decimꝰ quiſque fructus, hoc eſt præcipuus magnitudine.

¶ Decimanus ſiue decumanus. i. magnus. Vñ decumana porta caſtrorũ, q̃ in his maxima eſt, & decumanꝰ limes in limitatione agrorũ, a magnitudine & lõgitudine dictus putatur, qui agrũ ab exortu equinoctiali ad occaſum ęquinoctialẽ ſecat. Nã alter ex trãſuerſo occurrẽs, cardo appellatur. Decumani etiã, vt Aſconius Pedianꝰ docet vocãtur publicanorum principes, a quibus decumę ſiue decimę exigebantur.

¶ Decima, mę, ſignificat portionẽ vnam ex decẽ. Plau. Vt decimam ſolueret Herculi.

¶ Decimare eſt decimã partẽ detrahere. Vñ apud Euãge. Vęh vobis qui decimatis mentã & oẽ holus. Et decimari legiones dicuntur, q̃ñ decimus quiſq; ſupplicio afficit̃ ab imperatore. Liui.li.ij. Cętera multitudo ſorte decimus quiſq; ad ſuppliciũ lecti. Sic vigeſimare & centeſimare dr̃. Huius verbi cõpoſita ſunt addecimo. Hie. lib.j.Reg. Greges veſtros addecimabit. Exdecimo eligo. Vnde exdecimatum electum.

¶ Decemiugis currus, quem decem equi iuncti trahũt.

¶ Decẽpeda pe.cor.ꝑtica qua menſurat̃ terra, a numero pedũ dicta, ſicut quincupeda a quinq; pedibꝰ. Cic. Vrbẽ iam peritꝰ metatur. & callidus decẽpeda ſua ſaxa diuiſerat. Hic Decẽpedator. Idẽ Cauebat etiã L. Antonio qui fuerat ęquiſſimꝰ agri priuati & publici decẽpedator.

¶ Decẽdium ſpatium decẽ dierum. Nã decenniũ, ſiue decennis decẽ annorum dr̃. Decẽnale, quod eſt decem annorum, vt bellum decemnale.

✣ Decius a decem, viri proprium, quemadmodũ a quinq; Quintius. Cc.

¶ Decuſſis a decẽ aſſibus, q̃ dictio in oĩ denario numero mẽſurę & põderis valet. Fuit cõſuetudo apud maiores, vt ęra in vocabuli compoſitione poſtponerent̃, ſicq; ſemiſquintus, ſemiſquartus, ſemiſtertius pronunciabant. Dipondiũ a duobus ponderibus & vnũ pondus fuit. Aſſipondium quaſi librę vnius pondus. Reliqua deinceps a numero dicebantur, vſq; ad centuſſis. Et a tribus aſſibus treſſis, & pariter vſq; ad decem ꝯputabant̃. Abinde ſumebatur cõpoſitio ad decẽ. A duobus decuſſibꝰ viceſſis, deinde triceſſis, vſq; ad centuſſis.

♁ Decuplatus,a,um, vt numerus decuplatꝰ, qui decies reſumit̃. Aug. Centum viginti decuplato numero apoſtolorũ duodecim eñ elegit, & in centumuiginti ſpiritũ menſit; ✣ Decures antiqui pro decurionibꝰ vſurparũt. Decurio verbum. i. decurionis officium exerceo. Decuriata comitia a decurione. Cc.

¶ Decurio dictus eſt autore Vlpi. q̄ in initio quũ deducerent̃ colonię cõſilij publici gratia decima pars deductorum conſcribi ſolita ſit. Vnde Cic. in oratoribus citat decreta de curionum. Colu. Claſſes etiam non maiores, q̃ denum hominum facundæ, quas decurias appellauerunt antiqui. Erant tamen alij vrbani, alij municipales decuriones. Vrbanus decurio turmæ præerat, quę duobus & triginta equitibus conſtabat. Var. autem tradit in ſingulis turmis equitum decuriones eſſe ternos. Itaq; cum turma in tres decurias diuidatur ſingularum decuriarum præfecti decuriones dicti ex eo q̄ denis equitibus præſint. Eſt autem decurionis militaris officiũ turmales ſub ſua cura poſitos erudire ad oĩa quę equeſtris pugna depoſcit. Neq; vero belli ſolũ, ſed domi quoq; ꝑ eo qui præeſt cubicularis. Suetonius in domi. Saturius decurio cubiculariorũ. Decurio quoq; palatij dictus eſt ab Ammiano, qui prępoſitus erat palatio, qui eſt ordo dignitatis. In municipijs autem decurio idem creditur, qui & ſenator Romę. Cice. Recita quęſo Sexti quid decreuerint. Capuę decuriones. Hoc etiam patet ex epiſtola Pli. qui ait. Eſſe autem tibi centum millium nummum ſatis indicat, q̄ apud nos decurio es. Igitur vt te non decurione ſolum, verum etiam equite Romano perfruamur, offero tibi ad implendas equitis Romani facultates trecenta millia nũmum. Similiter decurio ordo dicitur, Vnde latine dici poteſt decuria cubiculariorum, ſicut decuria iudicum & ſcribarum, cuius princeps decurio nominatur: Cuius dignitas decurionatus dicitur, ſicut a centurio centurionatus.

¶ Decuriare eſt decurionis officium exercere. Vñ decuriata comitia, ſicut a Centuriõe Centurio, as. A quo centuriatus ager, & centuriata comitia.

¶ Decido, is, pe. ꝓ. deorſum ſeco. vt fit quũ ex lardo fruſtiũ ĩcidimꝰ. Per trãſlationẽ vero ſignificat determino, & liti finẽ impono. Hora Et poſt deciſa negocia cãpo.

Vñ decidere dubia dicimus, quaſi ãputãdo ſupflua q̃d integrum eſt oſtendere. Decido, is. pen. corre. deorſum cado, a quo fit decimus, a, um.

♁ Decij, tres, pater, filius, et nepos dicti fuere, qui pro patria ſe deuouerũt. Pater bello gallico, filiꝰ bello ęthruſco, nepos bello pyrrhi. q̃d geſſit ꝑ Tarẽtinis, Vñ Cic. li.j.Tuſ. Si mors finiret̃ nõ cũ latinis pr̃ deciꝰ decertãs, filiꝰ cũ ętruſcis, cũ pyrrho nepos, hoſtiũ telis obieciſſẽt.

¶ Decidua dicũt̃ illa, q̃ cadunt, vt folia. Pli.li.xj. Oĩbus autẽ caua, et in mucronem demum cõcreta ſunt, ceruis tantum ſolida & omnibus amnis decidua.

¶ Decipio, is. pe.cor. defraudo. Vnde & decipula.

¶ Decipula æ. quoddam laquei genus ad decipiendas capiendas q; aues.

♁ Decipulum idem quod decipula. Apul.lib.viij. Oportunum decipulum nactus.

¶ Declamare eſt in ficto temathe ſe exercere. Caluꝰ ſcribit declamationem eſſe domeſticam exercitationem, q̃ res plurimũ ꝯducit eloq̃ntię. Solebãt eñ Romani adoleſcẽtes eloquẽtiæ ſtudioſi exercẽdi ĩgenij gratia inuehi orationibꝰ in eos, quos ſcirẽt aliquo crimine poſſe notari. Vñ Senecę et Quĩtiliani declinationes, que ſunt pręludia quedã orãdi. Hie. ad Dama. Nec aures Quĩtiliani floſculis & ſcholari declinatiõe mulcendę. Sene. Declamationis nomẽ apud nullũ auctorẽ antiquũ ante ipſum Ciceronẽ inueniri poteſt. Idẽ libro primo. declama. Declamabat Cicero, nõ quales nunc controuerſias dicimꝰ

¶ Declamatorius, a, um, q̃d ad declamãdũ pertinet, vt declamatorius liber, qui declamãda ꝯtinet. Declamatorie aduerbiũ ſignificat declamãdo. Hie. More eorũ, qui declamatorie loqui ſolent ad populum.

¶ Declarare eſt aperte mõſtrare. Nã plus eſt q̃ ſignificare, & tam ad facta q̃ ad dicta ꝑtinet. Cic. Luceio. Itaq; hoc ſæpius dicẽdũ, vbiq; nõ ſignificandũ. ſed etiam declarandum arbitror. Item declarauit id modo temeritas C. Cęſaris, qui omnia iura diuina & humana peruertit. Quandoq; etiam ponitur pro ſignifico.

¶ Declino as, pe.pro. cũ accuſatiuo ſignificat deuito. Ci.li.j.off. Declinetq; ea, q̃ nocitura videtur. Amb.li.j. offi. Ipſe ſibi ſilẽtio legem poſuit innocentię, vt tacẽdo culpã declinaret, quã vix effugere poſſet loquẽdo. Cum ablatiuo ſignificat caueo, quãuis in ſenſu idẽ ſit cũ deuito. Cic.lib.iiij.Tuſ. Quę quoniã vt bona natura appetimꝰ, ſic a malis natura declinamꝰ, quę declinatio ſi cum ratione fiat, cautio apellatur, eaq; intelligit̃ in ſolo eſſe ſapiẽte. Interdũ ponitur pro deflecto ſeu recedo. Idem in Lęl. Declinãdũ eſt de via, modo hoc ne ſumma turpitudo ſequat̃. Et in Verrẽ acti. v. Qui ſibi ſũpſit vt corrigat mores aliorũ, ac pctã reprehendat, quis huic ignoſcat, ſi qua in re ip̃e ab religiõe officij declinarit. Interdũ ꝓ rede duco. Liui.li.j. Nec ea culpa quã arguo oĩum albanorũ ducẽ ſequuti ſũt, vt & vos ſi quo ego inde agmẽ declinare voluiſſem feciſſetis. Interdũ ꝑ alieno eximo. Terẽ.in Hecy. Neq; declinatã quicq̃ ab aliarũ ingenio vllã reperias. Interdũ pro depono. vt li.ij.Reg. Extendit ora manũ ad arcã dei & tenuit eam quoniam calcitrabant boues, & declinauerant eam.

✣ ¶ Decliuus & decliuis. Vide ſupiꝰ in dictione cliuꝰ.

¶ Decollo as, collũ trũco. Feneſtella li.ij. Quẽadmodũ Cęſar a Piratis captus ſit, vtq; eos poſtea cęperit & decollauerit. Veteres autẽ ſecuti cęſos dicebant. Aenius. Quod in collo tuo eſt, decolles caue. id eſt ex collo depone. Itẽ decollare eſt decipere. Plau. Vna eſt, que decollauit. Lucil. lib.xij. Quibꝰ fructibus me decollauit.

¶ Decolor pe.cor. adiectiuũ ſignificat quod colore vitiato ẽ, vel ſine colore. Hierony. ad Ocea. Aperuit cũctis vulnus ſuum, & decolorem in corpore cicatricem flens Roma conſpexit. Dicitur & decolorus ra, rũ. Amb. Sed ea proprium quoddam genus habent, non ex tritici ſemine in aliud genus ſeminis decolora mutatione trãſlata degenerem traxere naturam.

¶ Decoloro as, penu. pro. colore priſtino priuo, aut colorẽ vitio. Cic.li.ij. ad Herẽ. Mortuum deformatum tumore p̃ditũ, decoloratũ corpore ꝯſtat eſſe. Et in Cãt. Nolite me ꝯſiderare q̄ fuſca ſim, q̃a decolorauit me ſol

¶ Decoquo is, penul. correp. in totum vel vehemẽter coquo. Vnde decocta aqua. Pli. lib. xxj. decoquere pro conuertere accipere videtur. Si enim caligaris clauꝰ, ſi ferri vel chalybis aliqua rubigo, aut panni marcor affuerit, omnem illico ſuccũ alienum ſaporemq; in venenũ decoquit. Quandoq; decoquere ſumitur pro perfecte digerere. Hyſopũ (inquit Hierony.) pariter tõſum ſumebant in cibo, vt eſcam grauiorẽ illius colore decoquerẽt. Quandoq; pro ſubſtantiã conſumere, ſeu ſolutione creditoribus impedita fidem concidere. Quod ſępe euenit his, qui gulę omnia dedunt, aut qui ſcorta ſectãtur. Vñ decoctores dicũtur qui patrimonio abſumpto ad inopiam ſunt redacti. Scribit Spartia. Adrianũ ſenatoribus, qui non vitio ſuo decoxerant patrimonium pro modo, ſenatoriæ profeſſionis expleuiſſe. Col. lib. xij. Nã q̃uis interdum emendatum ſit perperam factum vel imprudentia, aut negligentia, res tamen ipſa iam domino decoxit. i. detrimentũ dedit. Tale quid in ſe habet defrigo vt hic defrixit. i. bona conſumpſit.

¶ Decortico as. pe.cor. certicem detraho.

¶ Decotes dicte ſunt toge atritæ quaſi cotibus detritæ atq; conſumptæ ſint. Habetq; penul. prod.

♁ Decrepiti dñr ſenes, quaſi clamoſi a crepitu. Nã crepare ſonare eſt. Clamoſos autem & querulos eſſe ſenes notum eſt. Alij decrepitos dici volunt, quaſi in dubio vite cõſtitutos a Crepero qnod anceps & dubiũ ſignat.

¶ Decreſcere eſt diminut, Amb. Cuius opes nunq̃ deficiunt cuius diuitię nunquam decreſcunt.

¶ Decubo as. pe.cor. iaceo, quaſi deorſum cubo. Apul. Decubatẽ excitaui ferã. ✣ Colu. li. vij. Eſt etiã poſt domituram molioris generis bos, qui decumbit in ſulco.

¶ Decũbo is, idẽ quod decubo. Hie. Quintũ iã diẽ decumbens lectulo nimia feſtinatione dictaui. Aliquãdo decumbere ſignificat mori. Ci.li.ij. Tuſcu. Mittũt etiã vulneribus cõfecti ad dominos, qui querãt quid velint, ſi ſatiſfactum ijs ſit, ſe velle decumbere.

¶ Deculto as. ex de & occulto, in quo abijcitur o, &c.

¶ Decurro is. decurri & decucurri decurſũ, deorſũ curro Verg. Summa decurrit ab arce. Per tranſlationẽ ducurrere eſt a principio ad finem vſq; currere. Lactã. li. iiij. Quę oratio tãtę affluẽtię vbertatis decurrẽs. Itẽ p̃terire Idẽ li. vij. Decurſo tẽporũ ſpatio. Aug. li. ix. Tolerabã illud interuallum temporis donec decurreret,

¶ Decuratus participiũ a decurto, idẽ eſt q̃d mutilatꝰ, breuiatus. Cic. Mutila ſentit quedam & decurata. Et a Hiero. Decurtatus liber dicitur. i. abreuiatus

¶ Docuſſare eſt in decuſſes formare atq; diuidere, & ꝑ integram longitudinẽ diſſecando trahere. Decuſſus eñi dicitur a decem aſſibus. Nam numerus denarius perfectus & abſolutus eſt. Vnde & decumanus limes. Cal. li. iiij. Nã duas regulas eius latitudinis quo paſtinato, ſulcum facturus eſt in ſpeciem gręce litere decuſſabimus.

¶ Decuſſatim ſignificat per decuſſes. Col. li. vlti. Rapã in in alueo aut cera cõponito, deĩde ſicut conſueuerunt Salgamarij decuſſatim ferramento lunato incidito.

¶ Decutio, is. pe.cor. ſſi, ſſum. ex de & quatio, ſignificat deijcio, deorſum, quatio demeto, decido. Li. li. i. Rex velut deliderandus in hortum ędium ſequente nũcio filij inambulans tacitus, ſumma capitũ papauera dicitur baculo decuſſiſſe. Hie. per tranſlationẽ ad Dardanũ dixit. Vt decutiam ſupercilium iudeorum, qui Sinagoge anguſtias latitudini eccleſię præferunt.

¶ Dedecus pen. cor. dedecoro as. Vide in Decor.

¶ Dedignor dedignaris. Vide in dictione Dignor.

¶ Dediſco is. dediſci vide in dictione diſco.

¶ Dędico as. pe.cor. ꝑ verba cõſecro. ſiue honoris gr̃a deputo, ãt dicẽdo defero. Cęci. li. i. ãnaliũ. Legati q miſ

ſi ſunt veniunt, dedicant mandata

Dedo, is, dedi deditū ſignificat in perpetuū do, vel totum ſubdo, ſiue ī manus poteſtatē ve & arbitriū do. Vñ dedere ſe hoſtibꝰ dr̄, q ſe ī hoſtiū poteſtatē tradit. Et traditio ipſa, deditio dicitur. Et qui ita ſe dedūt, dediti vocāt̄. plaut. ī Am. Cōuenit viri victi ſunt eo prelio vrbē, agros, aras, focos, ſeq; vti dederēt. Liu. li. i. Sic ad ſuplicīū Numitori Remus dedit̄. Cęſar li. i. Heluetij omniū rerū inopia adducti legatos de deditione ad eū miſerūt. Et dedere eſt ſimpliciter dare. Terē. Verberibꝰ te cęſū in priſtinū Daue dedā. Forma deditionis deſcribitur apud Liuiū in deditione Collatię, Ita enī Rex interrogauit. Eſtiſne vos legati oratoreſq; miſſi a populo Collatino vt vos populūq; Collatinū, dederitis? Sumus. Eſtne populꝰ collatinꝰ ī ſua poteſtate? Eſt. Deditis ne vos, populūq; Collatinū, vrbē, agros, terminos, aquā, delubra, vtenſilia, diuina humanaq; omnia in meam, populiq; Romani deditionem? Dedimus. Et ego recipio.

¶Deditus, a, tū. in totū vel valde datꝰ. Terē. in Hecę. Priſq̄ hanc vxorē duxi, habebā alibi animū amori deditū. Dedita opera. i. data opera, ſiue accurrata opa, ſeu de induſtria vel ex cōpoſita data opa, quaſi cura adhibita, & labore īpēſo. Idē ī Eu. Apud ātiphonē vterq; pater & mater quaſi dedita opa erāt, vt nullo mō ītroire poſſē quin viderēt me, Feſtꝰ deditū interpretatur valde datū

¶Deditus, a, tū a deditus fit, & is eſt qui ſe in alterīꝰ imperium dedidit. Curtiꝰ. Multitudo deditiorū incolis nouarū, vrbium cum pecunia capta dona data eſt. Per abuſionem tamen dicimus, ego ſum deditius tuꝰ. i. tibi deditus, & tuo imperio obnoxius.

¶Dedocere ē ſecꝰ ab eo, quod quis doctꝰ ē, docere vel falſum id eſſe oſtendere. Quītil. li. ij. Quāta in eluendis quæ ſemel inſederūt vitiis difficultas conſequatur, quū geminatū onus ſuccedētes premat. Et quidē dedocēdi onus pluſq̄ docēdi eſt, propter quod Timotheū clarū in arte tibiarū ferūt duplices ab his, quos alius īſtituiſſet ſolitū exigere mercedes, q̄ ſi rudes traderēt̄. gręce διδάσκω ἔθεν διδάσκαλος. ✤. i. doceo, vnde doctor magiſter.

¶Dedoleo, es pe. cor. non doleo vel dolore me priuo. Oui. lib. iij. Faſto. Quid me in deſertis morituram libet harenis. Seruabas? potui dedoluiſſe ſemel

¶Dedolo, as, pe. p. proprie ſignificat dolabra vel eiuſmodi ferramēto deorſū, vel pulche dolo, cędo, Col. li. v. Hęc eorū & ſimilia pedamēta poſt putationē retractanda ſunt. parteſq; eorum putres dedolandæ.

¶Deduco, is, pe. p. ꝓprie ſignificat deorſū duco. Ver. Carmina vel cœlo poſſunt deducere lunam. Quandoq; deducere eſt de loco ad locū, ſiue de re ad rem ducere. Iccirco ei ablatiuus datur nōnunq̄ ſeparatiuus. Accuſatiuus vero ſimiliter. Et tam in paſſiua ſignificatione q̄ actiua, quod premonēdum eſſe diximus, ne quis in paſſiua ablatiuos huiuſmodi putet eſſe agentes, niſi in exemplo Cicerōis quod dicemꝰ. In actiuo. Plau. in Curg. Deduco pedes, de lecto clā miles ne ſentiat, Hic ponitur pro detraho. In paſſiua Hiero. ad helio. Vbi quies nō eſt, ibi mēs a propoſito ſępe deducit̄. i. reuocat̄, ſiue remouetur. Idē in Paulo. Nec tamē accepto itinere deducebatur. Lactā. li. iiij. deriuare ſeu deſcēdere poſuit. Diximus nomē religionis a vinculo pietatis eſſe deductū, ꝙ hominē ſibi deꝰ religauerit. Cic. Terētię. Neq; legis improbiſſima pœna deductus eſt, quo minus hoſpitij & amicitię ius officiūq; ꝓſtaret. Hinc deductꝰ ꝓ deteritus ſumitur, ablatiuus pœna agēs eſt, licet ſine prępoſitione ſit. Nā hoc fit interdū et in alijs. Aliquādo ſine ipſo ablatiuo ſepatiuo, et cū ablatiuo mediāte prępoſitione ponitur pro delabi, vt apud Lactā. lib. ſecundo. Homines autem ipſos ad tantā cęcitatē eſſe deductos, vt viuo ac vero deo mortuos præferāt. Propie in ſignificatione ſua cū accuſatiuo mediante prępoſitione. Cæſar in primo commentariorū. Cęſar vna eſtate duobus maximis bellis cōfectis, maturius paulo q̄ tēpꝰ poſtulabat, in hiberna in ſequanos exercitum deduxit. Ver. li. j. Geor. pro diuertere ſine ablatiuo & accuſatiuo poſuit Riuos deducere nulla religio vetuit. Sumitur & deducere pro in tenuitatē ducere. Pom. Vocē deducas oportet, vt mulieris videāt̄ verba: quare & ꝓ ſubtili, & nihil ſubruſticū proferre ponitur. Hora. Quum lamentamur non apparere labores. Noſtros & tenui deducta poemata filo. Vergi. etiā deductū carmē ſignificantiſſime dixit, ꝙ quaſi filū de inuentione deducatur. Tractū a lana, q̄ purgatur, et in fila trahitur. Inde etiam pro imminuere & detrahere, et deductio pro imminutione, vt inquit Aſco. Interdum promouere. Sal. arma deponere, præſidia de locis deducere. Interdū pro afficij, vel honoris gratia alicui comitatū pręſtare, et fit fere cū pōpa quadā, et ſępe cū multo populo. Ambro. Deduximꝰ fratres hoſtiā viuā dominū et fratrē meū Satyrum. Hiero. ad Iulia. Qđ ſanctiſſimā cōiugē tuam non quaſi mortuā, ſed quaſi proficiſcentē deduxeris. Liuiꝰ frequentes eū deduxerūt domū. Cuius cōtrariū eſt reducere. Cicero in Cato. Hęc enim ipſa honorabilia, quę vidētur leuia atq; cōmunia, ſalutari, appeti, decedi, aſſurgi deduci, reduci, cōſuli. Comitari eſt minorū tā paucorū quā multorū Vergi. Ipſe vno graditur comitatꝰ Achate. Et magna comitāte caterua. Aſſectari fere quaſi per vrbem, vt fit quū quis amicitia vel propinquitate, vel diſcēdi ſtudio vel alicuius commodi aſſequēdi gratia quempiam aſſectatur., quaſi iuxta illum pręeuntem ſectatur. vti puer herum, filius patrem, diſcipuli præceptorem, clientes patronum. Cice. lib. de orato. Cumq; maior natu & conſularis. Sergiꝰ. Galba aſſectaretur. Eſt et proſequor qđ eſt quaſi deduco, ſed in itinere quum quempiam aliquātum, longe comitamur. Liuius lib. ij. Deſcendentem domū cū fauore et laudibꝰ ꝓſequuti ſunt. Hier. Quo gemitu te abeūtē ꝓſequutꝰ ſim, iſtę quoq; literę teſtes ſūt

¶Deerrare ē de via ſiue rōne declinare. Cic. Si trāſitionibꝰ nullis vtemur, et ſi non deerrabimus a propoſito.

✤ Defalcare ſignificat colere et amputare. Cc.

¶Defamo, as pen. pro. fama priuo ſicut diffamo. Gelli. Vt vocabula eorum qnoq; defamata atq; deformia cum ipſis viderētur. Sed ex gręco oīno veniūt φημὶ καὶ φήμη id eſt dico et fama.

¶Defæco cū dipthongo ſignificat a fęce purgo, quaſi fęcē detraho. Pli. lib. xviij. Per brumā vitem ne colito, vina tamē defęcari etiā diffundi Hyginiꝰ ſuadet. Vnde oīa pura inturbata, et ſine ſordibꝰ, ac vinū ſine fęcibꝰ, defęcata dicuntur. Plau. in Aul. Nūc defęcato demū animo egredior domo. i. ab āgore purgato ꝓprie. Col. li. vltimo. Et defęcatū vinū in amphoras bonas adijcito.

¶Defendo, is, di, ſum ex de et fendo. Vnde et offendo, quāuis fendo nō reperiatur. ſignificat tueor. Lactā. Qui ſępe etiam malas copioſe defendiſti cauſas. Duobꝰ autē modis ab aliquo defendi dicimus, vel cum ille non defendit, vel quū ipſi defēdimꝰ nos, vel quū alius defēdit nos ab illo tanq̄ iniuriā inferente. Vt ſi nobis aduerſantur iudices & Cice. tueatur, recte dicimꝰ defēdi nos a iudicibus, non ꝙ illi nos defendāt, ſed ꝙ pręſidio Ciceronis ab illorum iniuria defendamur. Differt tamē defendere a propugnare, quia defenſio eſt quoquomodo fiat, propugnatio autem non niſi per contentionē. Rurſus defendere eſt auertere, depellere, prohibere. Gel. Q. Claudius hoſtes defendebat a pinnis facillime. Cice. lib. iij. offic. Etenim ſi quis non defendit iniuriam neq; propulſat a ſuis quū poteſt, iniuſte facit. Hoc aūt fit ex vi prępoſitionis de, quę duplicē facit ſignificationem. Quū enim tueor ſignificat, tunc de, auget. Quādo vero prohibet protectionis detractionē & negationē facit. Dicimus autem Defendo frigus tibi, & defendo te a frigore. Vergi. Solſtitiū pecori defendite, iam venit ęſtas. Et alibi. Hic ego dum teneras defendo a frigore myrtos.

¶Defēſito, as, frequētatiuū eſt. Cic. li. j. offi. Si igit̄ nō poterit ſiue cauſas defēſitare, ſiue populū cōcionibꝰ tenere, ſiue bella gerere, ille tamen pręſtare debebit, quę erunt in ipſius poteſtate.

¶Deferueo miteſco, placidus fio. Cc.

¶Defero. pe. cor. aſtero. Ver. li. iiij. Celeres mandata ꝑ auras Detulit. Aliquando denuncio. Cicero. Ruffo. ſcito cōtubernales dūtaxat meos delatos eſſe. Idē ſulpicio Eiq; nec opinānti volūtatē tuā per literas detuliſſe. Aliquādo in accuſationē defero. Vnde delator occultus accuſator calūniator. Sue. ī Do. Prīceps qui delatores nō caſtigat irritat. Aliquādo prodo quod cęlatū eſt. Hiero. Sed forte conqueſta me delatorē, ꝙ te prodiderim clamabis. Pertinet etiā ad dignitatē & honorē, & venerationē, & officiū, varijſq; modis ponitur, ac cōſtruitur. ad dignitatē. Liuius. lib. j. Omnes Numę Pompilio regnū deferēdū decernūt. i. offerēdū atq; tradendū. Cic. Octa. Quę tibi non anteq̄ poſtulares, maiora q̄ velles plura q̄ ſaperes detulit ſenatus. Ad venerationē & officiū. Ambro. Nouerit deferre ſenioribus. i. venerationē exhibere, īſeruire, & ſubuenire. Aliqn̄ deferre ē tribuere. Hie. ad Ne. Honorent clericos, & ipſis a clericis quaſi ep̄is honor deferat̄. Scitū eſt illud oratoris Domitij. Cur ego (inquit) te habeā vt principē quū tu me nō habeas vt ſenatorē. Habeo hic honoro ſeu accipio ſignificat. Alias ꝓ loco. Cic. Treb. Vniuerſum ſtudiū meū, & beniuolentiam ad te defero. i. tibi attribuo. Nauis in portū delata eſt, id eſt deuecta. Hic delatus eſt lectica. i. deportatus. Ille detulit argentū. i. de loco tulit. Et diuinos honores parentibus detulerunt. i. dederunt. ſeu celebrauerunt.

¶Deferueſcere ſignificat decreſcere. Cic. lib. iiij. Tuſc. Aut rogādi orādiq; ſunt, vt ſi quā habēt vlciſcendi vim differant in tēpus dū deferueſcat ira. Deferueſcere autē certe ſignificat ardorē animi inuita ratione exanclatum & excitatū. Ex quo illud laudatur Architę, qnū villico factꝰ eſſet iratior. Quo te mō (inquit) accepiſſē ni iratus eſſem? Sed hoc ꝑ trāſlationē, quaſi ita ſit ignis qdā animum incēdens. Colu. ꝓprie deferueſcere ꝓ refrigerari poſuit, lib. ij. de fœno loquēs. Prudētes agricolę q̄uis iā illatū tecto nō ante cōponūt, q̄ per paucos dies temere congeſtum in ſe conco qui & deferueſcere patiantur.

¶Deficio, is, ex de & facio, cōſtruitur cū datiuo, & ſignificat deeſſe, vel nō ſufficere. Ci. in verrē. actio. iij. Verērer ne mihi crimina nō ſuppeterēt, ne oratio deeſſet, ne vox vireſq; deficerēt. Idē Ser. Sul. Sed opprimor īterdū & vix reſiſto dolori, ꝙ ea mihi ſolatia deficiūt quæ cęteris quorū mihi exempla ꝓpono, ſimili in fortuna nō defuerunt. Et more ſuo hic fecit. Cic. vt per deſum deficio expoſuerit. Hinc defectꝰ pro priuatione deducitur. Legimus etiā deficere abſolute poſitū pro deeſſe. Hircius Quare neque tanti ſum animi, vt ſine ſpe caſtra oppugnanda cenſeā, neq; tanti timoris, vt ipſe deficiam. Aliter alibi dixit. Martius Rufus quęſtor in caſtris relictus a curione, cohortatus ſuos ne animo deficiant. i. terreantur, & animus deſit. Inuenitur etiā cum accuſatiuo pro derelinquere poſitum. q̄q̄ in ſenſu idem ſit cum deeſſe. Cicero. Prudentia nunq̄ deficit oratorē. Cæſar. Fruſtra meę vitę ſubuenire conamini, quā iam ſanguis vireſq; deficiūt. Sal. in Iugur. Deſero vſus eſt in ſimilibus. Sed ſtudijs partium, deq; omnibus ciuitatis moribus ſi ſigillatim atq; pro magnitudine parem differere, tp̄s quam res maturius me deſeret. Accōmodatur huiuſmodi noīnatiuus rebꝰ inanimatis, vt dies deficiet, vox te deficit & oratio illum deficit. Lactan. lib. ij. Non enim verēdū eſt, ne te in tam bona cauſa deficiat oratio, qui ſępe etiā malas copioſe ac fortiter defēdiſti. Cęſar li. ij. Ipſos res frumentaria deficere cœpit. Si quis tamen in his datiuo pro actō vtatur, nō culpandus erit. Frequentius tamen cū accuſatiuo vſurpatur. Et notanter dixi rebus inanimatis accōmodari ī hac ſignificatiōe, quia nō recte dixeris, vxor vel res deficit. ſed a me deficit. Itē deficere cū actō ſignificat non ſuggerere. Vergi. Cum iam glandes atq; arbuta ſacrę Deficerent ſyluę, id eſt non ſuggerent glandes atq; arbuta. Interdū abſolute ponitur ꝓ finire deſinere, vt hic pre mœrore defecit. Martianꝰ. Tū demum id agere cōſiliū erat dū vita defecit. Aug. cū infinito poſuit in quodā ſermo. Nūquid deꝰ defecerat paſcere ſeruū ſuum Heliam? Nōne illi cui deerāt hoīes alites adminiſtrabāt. Cōſtruitur quādoq; cū ablatiuo ſine prępoſitione, & ſic ſumitur pro carere ſiue priuari. Colu. li. iij. de vite loquens. Quū q; tranſtuleris inquit de humido in aridū locū, vide ne priſtino alimento deficiat. Idē Cōmode fluunt. nec deficiunt macro ſolo. Et lib. iij. paſſiuo vſus eſt. Iugatū quadā parte deficitur, quadā ſupat Et lib. viij. Qui ſi memoria deficitur, quominꝰ agnoſcat cuiuſq; progeniē pice liquida eādē notā ſcrophę & porcis innotat. Capitur & pro diſſentire recedere ſeu rebellare. & tūc ablatiuo iūgitur cū prępoſitione. Sal. in Iug. quod oppidū primū omniū poſt malā pugnam ab rege defecerat. Deficere eñ dicūtur, qui ab his quorū ſub imperio ſunt deſciſcunt, & ad hoſtiū numerū ſe conferunt Cic. in Lęl. Difficile eſt amicitiā manere, ſi a virtute defeceris. Li. li. ij. Eodē anno duę colonię Pomeria & Clora ad Aruncos deficiunt, ſubintelligitur eñ a Romanis deficiūt trāſeūtes ad Arūcos. Inde defectores q trāſeūt de vno exercitu ad aliū. Pli. Genus vini. quod Bion vocamus prodeſt ſtomacho diſſoluto, pręgnātibuſq; & defectis. Marti. Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cātator cygnus funeris ipſe ſui. Idem in Cato. Q m̄ delectabant ad delectationes ſolis & lunæ multo nobis ante pręducere. Sunt & defectiones in corpe humano, qua les a mulieribus an cōceptu accidere ſolēt: vt eſt illud apud pſalmographū. Defectio tenuit me ꝓ pctōribus derelinquentibus legem tuā. Quod genus etiā malaciam pręgnantibus vocare Pli. ſolet Eſt. n. malacia in ſtomacho debilitas, & in mari malacia pro trāquillitate capit̄.

✤ Defectio, receſſio ſeu rebellio, vel militū ab Impatore vel ciuitatis a domino, qui dicūtur deficere, cū ab eorū gubernatione diſcedunt. Liu. lib. j. Ob reſiduas bellorū iras maxime ſollicitati ad defectionē voluntarios traxere. Cic. lib. Tuſcu. Omnium autem perturbationem fontem eſſe dicunt intemperantiam quę eſt a tota mente, a recta ratione defectio. Aliquādo dicitur diminutio & decretio & virium debilitatio.

¶Defectus a, um. participiū a deficio vel deficior, habet ſignificationē actiuā in voce paſſiua. Columel. Diligētis patriſfamiliæ eſt primū quamque arborem ſenio defectam tollere. i. quę defecit. Quinti. lib. iij. Vt ſi obeſſi & impares & aqua ciboque defecti de facienda ad hoſtem deditione deliberent, id eſt qui defecerunt. Hinc fit cōparatiuum defectior, & ſuperlatiuum defectiſſimus. Co. in pręfa. Sed ſiue fundū locuples mercatꝰ eſt e turba pediſſequorum lecticariorūq; defectiſſimū armis & viribꝰ in agrū relegat. &c. Defectus us, nomē ſignificat pœnuriam non vitiū aut culpam, aut morbū vt defectu ciborū dedimus nos hoſtibus. Liui. li. iiij. Defectus alibi aquarum circa torridos fōtes riuoſq; ſtragem ſiti pecorū morientium dedit. Interdū defectꝰ dicitur diminutio. Gel. lib. ij. Sed de lunę motibus ſoliſque defectibus. Pli. li. j. Defectus autem ſuos & ſolis rem in tota contemplatione naturę maxime miram & oſtento ſimilem. Defectus animi, ſiue defectus animę, vt cęlſo moris eſt loqui. Lipothymia & Lipopſychia gręce dicitur. A noſtris etiā animi deliquium, & verba linqui animo, & intermori, & deficere, & extinctę animę ſpeciē pręhere, quos Pliniꝰ & defectos animo quādoque appellat. defecta vero corpora & defecti ſunt quos græci παρέτους quaſi reſolutos dicunt, & reſolutionē ipſam πάρεσιν λέγουσι.

✤ Defectio ſiue defectꝰ lunæ grecæ Eclipſis dr̄, quo interpellari aliqñ dies ſolet duorū ſyderū occurſu. Cc.

¶Defectiuus, a, um. quod eſt mancum. Cice. lib. j. offi. Etenim cognitio contemplatioq; naturę manca, id eſt defectiua quodammodo.

¶Defetiſcor, eris. defeſſus inquit Priſcianꝰ cōpoſitū a

fatiſcor feſſus, quod quidem a Fateor deriuari volũt. Sed diomedi. aſſentiẽdũ puto, Qui ait Feſſus appellatio eſt, poſtea ſequitur. Differt aũt fatigatus a feſſo, ꝙ fatigatꝰ dicitur, quũ quis per aliũ laborare cõpellit̃, vt laſſatus. Feſſus vero quũ quis labore deficit, vt laſſus. Feſſus igitur nomen eſt non participiũ quia ſicut laſſus nõ eſt participium, ita nec feſſus quod eorũ ſignificatio quaſi eandem plane oſtendit, quã verius docuit, ex qua oſtẽditur non eẽ idẽ feſſus & fatigatꝰ igit̃ neq; a fatiſcor feſſus, neq; a defetiſcor defeſſus, quia feſſus nomen eſt, & eius cõpoſitum eſt. defeſſus, ipſaq; verba ſupinis atq; præteritis carere exiſtimo, quemadmodũ & fatiſco. Et quoniã fatiſco in vſu eſt, nimirũ fatiſcor obſolcuit, compoſitum tamen defetiſcor remanſit, & in eadem pene ſignificatione ſumitur, quia fatiſco, quod deficio ſignificat defetiſcor vero ceſſo, ſiue deficio. Et ſic duo verba nobis relicta ſunt, alterũ neutrum ſimplex, & alterũ deponẽs cõpoſitum. Defatiſco. Colu. li. ij. Sed omni ſolo, quod prædictorum leguminũ ſegetibus fatiſcit, vna pręſens medicina eſt, vt ſtercore adiuues & abſũptas vires hoc velut pabulo refoueas. Verg. lib. j. Georg. Nec puluere, victa fatiſcat. De defetiſcor. Teren. in Phor. Iſthęc res mihi ſolicitudini eſt, neq; de defetiſcar vnq̃ ego experirer donec tibi id quod pollicitus ſum effecero. Inde defeſſꝰ Idẽ in Adel. Defeſſus ſum ambulãdo. Eius cõtrariũ indefeſſus. Claud. li. iiij. Accingat luſtrare diem ꝑdeuia rerũ Indefeſſa ferar, nulla ceſſabitur hora. Nõ requies, nõ ſomnus erit, dum pignus ademptũ, Inueniam.

♉ Defigo, gis, pe. ꝓ. deorſum figo. plãto mittoue. Co. li. iij. cũ in terrã bene paſtinatã, & ſtercoratã rectũ ſarmentum defigito. Vergilius. libro ſecundo. Georgi. Altius & penitus terrę defigitur arbos ęſculus in primis. Lact. li. ij. Oculos ſuos ab alto deijciũt, ſoloq; defigũt. Aliqñ pro ferio, vel tranſfodio. Perſius. Ore teris modico pallentes radere mores. Doctꝰ, & ingenio culpã defigere ludo. Aliqñ valde figo. Vnde eſt illud. Abominatio eſt domino defigens oculum. Aliqñ defatigor ac viribus attonitorum modo linquor vt apud Pli. lib. vij. Defigatur poſtremo expiret.

¶ Definio, is, pe. cor. terminio, decerno, & quaſi finẽ do. Diffinio vero diſcerno, quaſi diſperſiẽdo diſtinguo. Vñ diffinitio vocata eſt, qua in diſputãdo vti ſolemus & cõſtat ex genere & differẽtijs. Et eſt oratio, quę id quod definitur explicat quid ſit. Eſt eñ coactę in ſe atq; cõplicate rei explicatio, veluti cũ dicimꝰ. Homo eſt animal rationale & mortale. Explicat eñ definitio id quod breuiter & anguſte deſignabatur. Quinti. Finitio eſt rei ꝓpoſitę propria & dilucida & breuiter comprehenſa verbis enunciatio.

Defioculus dicitur, qui eſt captus vno oculo, quẽ luſcũ alio nomine vocitamus.

¶ Deſit deeſt, & cũ datiuo cõſtruitur. Terẽ. in Hecy. Nihil apud me tibi defieri patiar, quin quod opus ſit benigne prębeatur. Ver. Lac mihi nõ ęſtate nouũ, nec frigore deſit. Priſcia. hoc loco ait. Deficio aũt loco paſſiui defio facit, & inde defectus.

¶ Deflagro, as, penultima ꝓducto, vehemẽter comburor, ideo cum ablatiuo conſtruitur. Cice. lib. iij. offi. Ictu fulminis deflagrauit.

¶ Deflecto, is, deorſum flecto. Col. lib. iij. Cum iã ſatis amplum incremẽtũ ſuſceperit, ramum oliuę deflecte & ad crus arboris ficulineæ religa. Cicero libro. iij. offi. ꝓ declino per tranſlationem poſuit. Hoc autẽ de quo nũc agimꝰ idipſum eſt quod vtile, in quo verbo lapſa cõſuetudo de via deflexit.

¶ Deflacco, as, attero. Tractũ a veſtibus, ſiue a flacco, vt ait Nonius.

¶ Deflorere eſt ſine floribus eſſe, quod fit cũ flores decidũt. Vnde & defloreſcere. qđ eſt ſine floribus fieri. Pli. li. xvij. Peſſimũ eſt inter omnia quũ defloreſcẽtem vitẽ & oleam percutit imber, quoniã ſimul defluit fructus. Ci. ad Herẽ. per tranſlationẽ. Formę dignitas aut morbo defloreſcit, aut vetuſtate. Eiuſdẽ ſignificãtiæ eſt Effloreo, vt eſt in pſal. Dies eiꝰ tãq̃ Flos agri ſic efflorebit Aliquando etiam deflorere ad flores emittere. Colu. li. ij. Et quum totam ſpicam edidit octo diebus defloreſcit ac deinde grandeſcit diebus. xl. quibus poſt florẽ ad maturitatẽ deuenit. Sic Effloreſcere eſt valde floridum fieri Ci. in lęlio. Quę tamen effloreſcit amicitia, etiam ſi tu minus eam ſecutus ſis.

¶ Defluere deorſum fluere, & proprie de fluminibꝰ dicit̃. Per traſlationem ſignificat decurrere delabi. Ci. in Lęlio. Ad leues amicitias defluxit orõ. Salu. in Iu. Vbi ꝑ ſocordiã vires, tẽpus ingenium defluxere qđ eſt quaſi cecidere & periere. Lactan. li. iij. pro in nihilum redigere poſuit. nauis ſine gubernatore abit peſſũ, & corpꝰ relictum ab anima defluit. Qñq; ponitur pro valde fluere, abundare. Am. Peccator quãuis foris abundet, & delicijs defluat, odoribꝰ fragret, in amaritudine animę ſuę vitam exigit. Quandoq; pro ſubtus fluere. Vergilius li. iij. Geor. Vdiſq; aries ĩ gurgite Villis Merſatur, miſſuſq; ſecundo defluit amni. Defluere etiã dicitur, quod ętate morbove ſoluitur. Vnde defluere capillus dicitur. Et quia defluit, dicitur defluus. Et defluuiũ capillorum fluxus, allopeciam græci dicunt.

¶ Defluxus idem quod defluuium.

¶ Defluus, a, um, qđ decidit aut decidere ſolet. Pli. li. xx. Hippocrates capillos mulierũ defluos f. icari raphanis iubet. Ambroſiꝰ improprie. Alliga ſenſum tuum, non ſit remiſſus ac defluus.

¶ Defluuium ipſe decidendi actus. Plini. Sed defluuia comarum facere dicitur.

¶ Defodio, is, penul. cor. ſepelio, obruo. Liuiꝰ. Fuerãtq; defoſſi annis quindecim ſupra quingentos, & durauerant, ſcilicet libri. Plau. in ꝓlo. aulula. Domi ſuæ defoſſã multis cũ opibus aulam inuenit. Colu. li. viij. pro fodiendo facio poſuit, quum dixit. Cõfeſtim ſcrobem defodiamus in lumine ſtabuli, & viuã pecudem; quę ſit puſtuloſa reſupinam obruamus. Et defodere eſt inter ſiue deorſum fodere. Idem li. xij. Paſtinatur terre iugerum, ita vt ſolũ in altitudinem trium pedum defodiatur.

¶ Defœtꝰ, a, um, ꝑ œ. diph. idem quod deſtitutꝰ, ſicut effœtus fœtu deſtitutus. Oui. in Ibin. Sit quoq; qđ rarũ eſt ſolito defœta fauore Fortunę facies inuidioſa tuę. Hĩc defœtiſſimꝰ. Col. Sed ſiue fũdũ locuples mercatꝰ ẽ e turba pediſſe quorum lectariorum q; defœtiſſimumq; annis et viribus in agrum relegat.

¶ Deforme turpe quaſi ſeorſum a forma, a quo deformitas & deformo, as, quod eſt a forma ſua deijcio, De quo in dictione formo.

♉ Deformo, as deſtruo, & quaſi de forma deijcio, & ab aliqua forma muto. Ci. Qui ſunt qui Italiam deformauerũt? Carthaginiẽſes, Apul. li. j. de Aſi. Aliꝰ lutore ac miſera macie deformatus Hierony. Licet longa macerent ieiunia abiecta & nigra veſtis deformet. i. maculet & turpẽ faciat. Sic Lactã. de opi. Quã mirabili quã diuina ratione molitus eſt, vt tñ hiatꝰ ipſe naſi oris ſpẽm nõ deformaret. Itẽ deformare eſt figurare, & noua forma inſignire. Victu. li. v. Tragicę ſcęnę deformãtur columnis ſignis & regalibus rebus. Hierony. in lib. numeri. Turgentibꝰ gẽmis eruperãt flores ꝗ folijs dilatatis ĩ amygdalas deformati ſunt.

¶ Deformicatum. Vide in dictione Formicatio.

¶ Defrico, as. pe. cor. valde frico. Col. li. ij. Totumq; eorum ſub palatum ſale defricato.

¶ Defrigo is, xi. Vide in dictione decoquo.

¶ Defringo deorſum, vel valde frãgo, ſiue decerpo, decido. Col. li. vj. Plęrũq; fit, vt aut crure aut cornibꝰ boũ ramuli vitium defringant̃. Verg. Aut ſummas defringe ex arbore plantas.

¶ Defraudare per fraudẽ aliquid decerpe vel fructũ diminuere aut priuare, vt ẽ illđ. Qui ſophiſtice loquit̃ odi

bilis eſt, in omni re defraudabit̃. Defraudare vero geniũ eſt interrumpere voluptatem.

¶ Defrugo, as, pe. ꝓ. oẽm fructum exhaurio. Defrugare ſegetẽ videt̃, qui vel nimia fœtura exinaniuit agros, vł ꝑ inſcitiã aut negligẽtiã perdit laceſſitve fruges omnino quum vel feſtinata ſemẽtis eſt vł ſerotina ꝑpropere q; aut ꝑpoſtere quid agit̃, defrugari ſegetem contingit. Plin. lib. xviij. Oraculum illud magnopere cuſtodiẽdũ, ſegetem ne defruges. Conſtat ſegetem nimia defrugatione exinaniri.

¶ Defrutũ a deferuendo (vt inquit Pal). Vinũ decoctũ Pli. auctore vſq; ad mediã partẽ. Sapa vero a ſapiditate muſtũ eſt ad tertiã partẽ decoctũ. At Col. aliter. Muſtũ (inquit) q̃ dulciſſimum decoquitur ad tertias, & decoctũ ſicut ſupra dixi defrutũ vocatur. Sic noniꝰ. Sapa qđ nũc Mellaciũ, muſtum ad mediam partem decoctũ, defrutum ſi ex duabus partibus ad tertiam redigatur.

¶ Defrutare, muſtũ decoquere, vt inde defrutũ fiat. Colu. li. ij. Sed defrutum quoq; & defrutare vinũ licet. Hĩc defrutarius, a, um, vt Vaſa defrutaria apud Colu. dicũt̃, quę ſunt ad defrutum idonea.

¶ Defugere, recuſare, in torũ fugere. Lactan. lib. v. Nõ defugi hunc laborem, vt impleam materiã, quã Cyprianus non eſt executus.

¶ Defundo deorſum fundo Cato de re ruſtica. Aquam defundito non omnem, eo addito oleum.

¶ Defungor, eris. Vide in dictione fungor.

¶ Degener penultima correpta qui maiorũ ſuorũ moribꝰ non reſpondet. Ponit̃ quãdoq; pro ignobili, & vili. Vergilius. Degeneres aĩos timor arguit. Eſt autẽ generis oĩs. In ablatiuo degenere vel degeneri. Luca. Si me degeneri ſtrauiſſent fata ſub hoſte. Degenerare idẽ qđ a gñe deſciſcere. Hie. ad damaſ. Hic obruta ſulcis frumãta in lolium auenamq; degenerant. Vergiliꝰ li. ij. Geor. pomaq; degenerant ſuccos oblita priores. i. deteriorantur in ſapore Prop. Dij mihi ſunt teſtes nõ degeneraſſe propiquis. Dicimus autem degenerare tam a malo quã a bono. Liui. lib. ix. Ne degeneraueris a familia imperioſiſſima, & ſuꝑbiſſima.

¶ Dego. is. ex de & ago, ſed abijcitur a, præteritũ facit degi, ſupinũ dactũ ſecundũ analogiã, ſed nuſquam legi, neutrũ eſt ſed in tertia perſona paſſiue eo vti poſſumus Et quandoque abſolute, quandoq; cũ accuſatiuo. ſignificatq; deduco. ſiue ad finẽ vſq; duco & ago. Lactã. li. v. Quo rectiꝰ vita degatur nõ eſt neceſſe oĩa circuire. Itẽ degere eſt viuere. Idẽ in eodẽ. Idcirco eũ voluit ſub aliena ditione atq; impio degere, ne rerũ proſperitate corruptꝰ ĩ luxuriã laberet̃. Itẽ expellere, detrahere. Plau. in Aul. Nunc ego iſtũ ſoror laborẽ degam & diminuã. Idem in Epi. degitur corium detergo meo.

♆ Degrado ab ĩpitis dr̃, vbi dicendũ eſſet deſecro. Cc.

♉ Deglabrare, & depilare, eſt glabrum facere,

¶ Degrũmari ſigni, a grumma mẽſura dirigere. Lucil. Viamq; degrummaris, vt eſt caſtris menſor faciat olim.

¶ Degulo, pe. cor. gulę trado. Plau. Poſtq̃ degulato patrimonio pauper eſt factus.

¶ Dehabeo, es. Vide in dictione habeo.

¶ Dehinc dequi manci, id eſt. poſt hac. Terẽt. in An. dehinc vt quieſcãt porro moneo. Itẽ ſignifi. apreſſo. i. deĩde, vt ſit aduerbium ordinis. Salu. In primis arduũ videt̃ res geſtas ſcribere, primũq; facta dictis exęquẽda ſunt, dehinc quia plęriq; delicta quæ tu reprehenderis maliuolentia atq; inuidia putant eſſe dicta.

¶ Dehoneſto, as, contrarium verbi Honeſto, qđ ſignificat honore afficio. Augu. lib. v. con. Quid nocuerũt tibi in quo imperium tuum dehoneſtauerunt?

¶ Deho neſtamentum cicatrix eſt vultum hominis decorans aut oculi effoſſio. Gel. libro. ij. Quo dehoneſtamento corporis maxime letabatur.

♉ Dehoneſtus, ſta, ſtum, qđ eſt valde honeſtũ. Gel. dehoneſtum deculpatumq; verbum.

¶ Dehiſcere valde hiſcere. ſiue deorſũ paſſumq; aperi. His eñ de auget. Pli. li. ix. Acus ſiue belone vnꝰ piſciũ dehiſcentẽ propter multitudinem vtero parit hoc eſt ſe aperiente.

♆ Deianita filia fuit Oenei Aetolię regis, cuiꝰ regia Calydon erat, hęc adeo formoſa erat vt multos ꝓcos hr̃et tandẽ Acheloo deſpõſata eſt prĩo, deinde Herculi. Itaque nuptiarum grã ortũ eſt inter eo certamẽ, ſed Acheloo victo. Herculi ceſſit. Cc.

♆ Deidamia, ſiue vt alij volunt deiamia, filia fuit Lycomedis Scyri regis, cũ qua Achilles cõſuetudinẽ habuit & inde natus eſt Pyrrhus. Cc.

¶ Deiero, as, pe, cor, valde vel ſctẽ, ſeu libere iuro. hiero. li. Reg. Et addidit Ionatas deierare dauidi. eo ꝙ diligeret eũ. Gel. li. j. Nã quum amicus eũ rogaret vt pro ſe cãq; eius filiũ deieraret, his ad eũ verbis vſus eſt.

♉ Tertul. ĩ Apol. Sacra faciebãt pro ſalute imperatoris, & genium deierabant.

¶ Deiurus pe. pro. qui ſctẽ ac valde iurat. Deiurium ſanctum iuſiurãdum. Gel. Octo ad oſtes redire voluerũt, ꝙ deiurio vincti forent, duo reliqui Romę manſuerunt,

¶ Deijcio, is, pe, cor, deorſum iacio, vel deorſum mitto Plaut. in Aſi. Iuſſin columnis deijci operas aranearum? Verg. Toto genitrix q̃ plurima cœlo deijcit in terras. Liui. lib. ij. pro iaciendo defigo poſuit, dum intentus in eum rex totus aduerteret alter elatã ſecuri in caput deiecit, per tranſlationẽ ponit̃ pro auerto. Ci. in Ph. Nec vero vſquã, nec a republi. oculos deijciebã. Itẽ pro depellere. vt apđ eũdẽ, Si me ędilitate deieciſſet. Ab hoc verbo fit deiectus, us, pro deiectione.

¶ Dein ex de & in, ſumit̃ pro deinde. Exin, pro exinde proin, proinde, ſubin, ſubinde. Et hęc habent accentum in prĩa. Significatq; deinde, poſtea. Et eſt vna pars orõnis, vt inquit Ser. Et in tertia ĩ fine accentũ habet licet penultima producta ſit. Qđ ideo factũ eſt, vt oñderetur vna pars eſſe orationis ne præpoſitio iungeretur aduerbio quod vitioſum eſſe videtur.

¶ Deĩceps proprie ſignificat gradatim ꝑ ordinẽ, ſiue ꝑ vices, ſiue quod dicere ſolemus. vnum poſt aliũ. Liui. libro. j. Ita duo deinceps reges aliꝰ alia via, ille bello, hic pace ciuitatẽ auxerũt. Cice. Thermo. Si tamẽ tres frẽs ſummo loco natos promptos nõ indiſertos quos video deinceps tribunos plebis per triẽnium fore te nolo habere iratos. Col. libro. vj. Quod quomodo & qualis generis faciendum ſit non pigebit deinceps præcipere, id eſt per ordinem. Interdum ſumitur pro deinde ſiue poſtea. Hierony. Verſa eſt & ipſa ſine coitu in matrẽ, vt non ſit iam admodũ quod fuerat, ſed purpura veriſſima ad indumentum & gloriam ſummi regis diuinitus aptiſſime dedicata, vt nulli deinceps ea vti vſu fœmineo licuerit, niſi deo. Interdũ ſignificat ꝑterea. Liui. Extẽplo aduocato cõcilio. ſcelera in ſe fratris, originem nepotũ vt geniti, vt educati, vt cogniti, cædem deinceps tyranni, ſeq; eius auctorem oſtendit.

♆ Deincipẽ veteres a deinceps deincipis ꝓximũ quęq; capitũ dicebãt, quẽadmodũ principẽ primũ capitũ. Cc.

¶ Deinſuper penultima corre. ſignificat deſuper. Salu. li. j. hiſto. Ad medium deĩſuper aſtãtum manibus in murum attollitur.

¶ Deintegro penultima correpta ſignificat totum, denuo, ſiue a principio ad finẽ. Terẽ. in An. Poſthac quas faciet deintegro comœdias.

¶ Deintegro, as, pe, cor, diminuo.

¶ Deiphobus pe, cor. nomen filij Priami ex Hecuba. Deiphobe vero nympha fuit Glauci filia. Vergiliꝰ. Deiphobe Glauci fatur quę talia regi.

¶ Deipilus pe. cor. fuit Steneli filius Capane in bello amiciſſimus. Deſhile nomen Adraſti regis filię, & Tydei vxoris, matris Diomedis.

♃ Nõ ſcribit̃ cũ aſpiratione, quia tũc ſcriberet̃ cum vltima, ꝑ. Eadẽ ratione qua & Allophylus & Emphylus, &

Omphylus, Eodem modo & Deiphyle

¶ Deiopea ſiue deiopeia nympha λεγέσθαι ἢ δίω ἴσως ὅτι Διὶ ἀεὶ ἐστὶ ἐφιμερὸν τὸν ἔρωτα ἱφιμι καὶ ὄπονην .i. dici puto forſitan ꝙ Ioui ſemp adſit, diurnũ amorẽ imitto vocẽ. Ita vt ab hac ꝓprie noīarit vẽtrorum flatibꝰ cõueniẽte.

¶ Deiugo, as, penultima correpta diſiundo, cui contrariũ eſt coniugo.

¶ Delabor pe. ꝓ. demit. Liui. li. j. Cœlo repẽte delapſꝰ Quandoq; cõſumor & ad nihilũ redigor. Cic. lib. ij. offi. Habenda eſt aũt ratio rei familiaris, quam quidẽ delabi ſinere flagitioſum eſt. Quãdoq; decido. Verg. Serta ꝓcul tm̃ capiti delapſa iacebant. i. quę deciderant.

¶ Delachrymare ẽ lachrymas vel aquã more lachrymãtis dimittere. Col. lib. v. de vite loquens ait. Vt interdũ potius deuexa q̃ in germine delachrymet.

¶ Delanico, as. pe. cor. diſcindo, & quaſi lanam traho. Vnde lanius qui pecus diſcindit.

¶ Delapidata dicunẽ lapide ſtrata, quales ſunt vitę apd̃ Bergomum.

¶ Delaſſo, as, valde laſſo. Plau. in Aſi. Eũ etiã hominẽ in ſenatu dare operam, aut cliẽtibus, ibi labore delaſſatum totam noctem ſtertere.

¶ Delatores occulti accuſatores & delatio talis accuſatio. Vide quę dicuntur in defero. Cc.

¶ Delecto & oblecto frequẽtatiua ſunt, & cõpoſita a lacio, is. Delecto em̃ a delicio, & oblecto ab oblicio, quod ex de & lacio cõponiẽ, Vnde fit lacto, as. Delecto ſepiꝰ in tertia pſona auctores vtunẽ. Cic. Rufo. Itaq; me & ſuperiores literæ tuę admodũ delectauerũt, quibus expectatum meum aduentẽ abs te amãter videbã. Et habet nihilominus in ſe ſignificetionem actiuã, quã doq; etiã paſſiuam, eodẽq; modo cõſtruitur, quẽadmodum oblecto. Idem Pæto. Plures iam pauones cõfeci quã tu pullos colũbinos: tu te iſthic atheniano iure delectato, ego me hic hirciano. Oblecto vero plerũq; in ſe ſignificationẽ paſſiuã habet, quãuis & actiuã. fit quãquã paſſiuã habeat, tamẽ regit accuſatiuum non alterius perſonæ aut rei q̃ eiꝰ, q ſe oblectat. Et vltra accuſatiuũ ablatiuũ poſtulat, ex quo paſſiua eiꝰ ſignificatio mõſtratur. Terẽtiꝰ ĩ Eunu. Me ſpes, me te oblectes. Quo itẽ mõ delecto ſumiẽ ex ſupiore. Ciceronis auctoritate. Idẽ in actiua ſignificatione ſumpſit, quũ in Catone ait. Quas ſi exequi neſcirẽ tñ me lectulꝰ meus oblectaret, quod eſt quaſi delectaret. Et pro Archia. Adoleſcentiam agunt, ſenectutem oblectans. ſ. literę. Qñq; cum ablatiuo mediante in & hoc vt oſtendatur maior vis delectationis. Teren. in Adel. In eo me oblecto, ſolũ id eſt charũ mihi, vt ſit quaſi in eo conſiſto tanq̃ in delectatione mea præcipua. Si em̃ dixiſſet eo me oblecto, hoc ad partẽ quandam pertineret oblectationis, quã de illo, non in illo ſumit. Sic Lactan. lib. ij. inquit illos non diſputare vt doceant, ſed vt ſe oblectẽt in ocio. Et ſit oblecto ab oblicio, ſicut a delicio delecto, & ſicut a delecto fit delectatio, delectamen, & delectamentum, ſic ab oblecto oblectatio, obletamẽ, & oblectamẽtũ. Delectare vero proprie ſignificat attrahere, ducere. Ennius. Ex me Apollo ipſe delectat ac ductat delpeicꝰ. Quadrigariꝰ. Fabius de nocte cœpit hoſtiũ caſtra oppugnare, hoſtem delectare. Et quoniã quę grata ac iucunda ſunt nos attrahere ſolent factũ eſt vt delectare ſit gratum eſſe, ac iucũditate afficere. Legimus etiã delector, quod quidã deponens putauerũt, ſed magis paſſiuũ eſt, licet non habeat ablatiuũ cum prępoſitione. Col. li. j. Iucũdiꝰ vtiq; viro, ſi etiam matrona comitatur, cuiꝰ vt ſexꝰ, ita animꝰ eſt delicatior, amœnitate aliqua delectanda erit, quo patiẽtiꝰ moreẽ cum viro, Qđ in alijs etiã verbis fieri ſolet, vt deſideriũ tenet me ego teneor deſiderio. Si oblector & hmõi, quę ſignificationem paſtiuam innatam habent. Lactan. li. ij. Auro & gẽmis & ebore delectantur. Idẽ. Oblectatur friuolis, & ſpecie emulacrorũ capiẽ. Cic. Cęlio. In communibus miſerijs hac tamen oblectabat ſpecula. Differunt tamẽ delector & oblector a delecto, & oblecto q̃uis eãdẽ ſignificationẽ paſſiuã innatam habeãt, ꝙ hæc accuſatiuum eiuſdẽ pſonę extrinſecus volunt cũ ablatiuo ſine prępoſitione: vt delecto, ſiue oblecto me hac re. Illa vero ſine accuſatiuo ipſius perſone cũ ablatiuo tantũ eiꝰ quo delectamur, vt Delector, ſiue oblector tua conſuetudine.

¶ Delectatio inquit Cice. li. iiij. Tuſcu. eſt voluptas ſuauitate auditus aĩm deliniens, & qualis eſt hęc aurium tales ſunt oculorũ, & tactuũ, & odorationum, & ſaporum, quę ſunt oẽs vnius generis ad perfundendum animum, tanquam illiquefactę voluptates. Secundum hanc diffinitionẽ delectatio a delecto ẽ. Itẽ oblectatio eſt ab oblecto, quũ actiuę ſignificationis ſunt. Quũ vero delectatio aut oblectatio ſumiẽ ꝓ voluptate eiꝰ, qui eiuſmodi. q̃ dicta ſunt a Cicerone, aut alijs delectaẽ. ſiue oblectaẽ, tũc a delector & oblector ve erit, quamuis a delecto, vl' oblecto in paſſiua ſignificatione etiam ſumi poſſunt.

¶ Deliciũ ĩ ſingulari, & delicię in plurali, oblectamẽtũ oblectamẽta ve, q̃ nobis voluptari ſunt, a delicio, quod ex de & iacio cõponiẽ. Mar. Stellę deliciũ mei columba Verona licet audiẽte dicã. Vicit maxime paſſerẽ Catulli Sue. Titꝰ amor ac delicię gñis humani. Diciẽ etiã delicia fœ. ge. Plau. Mea voluptas mea delicia Licet delicia dicaẽ etiã genꝰ tigni quod a culmine ad regulas angulares infimas verſus faſtigiatũ collocaẽ. Vñ tectũ ipſum deliciatũ & tegulę deliciares dicũẽ, ſiue colliciares.

¶ Delicias facere ſępe legitur pro eo qđ eſt ferme laſciuire ac luſitare, & ſe quodãmodo faſtidire ac ſuperiorẽ eſſe verbis aut geſtu oſtẽdere quod aliter diciẽ deliciari Plau. Eia delicias facis mi Menęchme quin ambo is intro Hier. Sup Canti. Deliciabaẽ aũt nõ in vno ſolo edẽdi guſtandi quę ſenſu ſed & auditu deliciabatur & viſu.

¶ Delicatus a deliciũ fit, & idem eſt qđ plenꝰ delicijs. ſeu qui in delicijs viuere aſſuetꝰ eſt. Et per metaphorã mollis ac tener diciẽ. Colu. Cultam veſtitamq; familiam vtiliter magis, habeat, quam delicate.

¶ Delico, as, pe. cor. ĩdico explano, Tit. Quid iſtuc eſt, aut iſte vult ſermo mater delica. i. explana. Veteres etiã delicare pro dedicare quandoq; dicebant.

¶ Delego, as, pe. produ. deputo pręcio, vt quum quempiam mei loco, officio, negocio ve exequendo pręficio. Colu. libro. iiij. Immo quis non imprudentiſſimum quẽque etiam cum qui nihil aliud operis facere valeat huic negotio delegat. Cic. Poſt delegatam mihi hanc prouinciam, id eſt poſt onus mihi impoſitum. Hinc ſubdelegare dicimus delegatos nobis a principe cauſas alteri cognoſcendas iniungere. Delegare etiam ſignificat legatos mittere. Liuius. Decernunt vt duodecim delegarentur ad regem. Veteres delegare pro diſcedere & diſpertirę poſuerunt. Plaut. in Amph. Si cui fautores delegatos viderit. Et delegata dixerunt dijs cõſecrata, quæ nunc dedicata dicimus.

¶ Doleo, es, eui, etũ, ex de & leo, vt inquit Priſcia. Vñ deletũ ſignificat deſtruo & referẽ ad lineã & ad notam. Ttractũ in tabella geometrica, nã ibi ſcribũt ſeu lideas faciũt, q̃ poſtea delent vt alię ſupſiant. Aliquãdo eſt in totum leuare & remouere. Terẽt. Delebo omẽs dehinc ex animo mulieres. Diome. vero deleor delitus deletus Var. Delitę literę quod tamen delino eſſe poteſt.

¶ Deletile penultima cor. quod delet. Var. Si diſplicet tibi tam magnum, ſumam ſpõgiam deletilẽ. Interdũ deletile ſeu deletitiũ eſt deletum, vt charta deletilis, ſeu deletitia, quę abraſis prioribus literis reſcribitur. Alio nomine palimpſeſtus vocatur.

¶ Delebile qđ deleri põt. Cuiꝰ cõtrariũ eſt indelebile.

¶ Deligo, as, pe. cor. deorſum vel valde ligo. Liui. li. ij. Stabant deligati ad palum nobiliſſimi iuuenes. Col. lib. vj. Si tradux traducem non contingit, media virga inter eas deligetur.

Deligo, is, penul. corre. de magis idoneis aliquem lego ad aliquid agendum, vt populus delegit imperatorem

ad bella. & impator milites ad arma. Plau. Cõtinuo delegit viros Amphytrio primorũ princeps, eos legat telebois hoſtibꝰ. Vñ delectus militũ dicitur. Eligere eſt de quouis nũero & quauis multitudine electionẽ facere ad emolumentũ vel dignitatẽ, vt quã optimam ſibi mãſionem elegit. Hinc electio elegantia, & poſtulat duplicẽ accuſatiuũ, ſed vltimũ cũ in, vt cardinales elegerũt Alexandrũ in Pontificem. Cooptare dicitur inter collegas aut fere pares. Cicero in Bruto. A quo in collegium augurum fueram cooptatus.

☩ Delectũ rerum habere eſt inter res ipſas circa quas humana vita verſatur. Delectus enim fit a deligo quod eſt ſeligo, & differentiam facio.

¶ Deliberare dictum eſt a libella, qua quid ppẽditur, & ſignificat definire. Cic. in verrem. Deliberatũ eſt. i. fixũ & decretũ eſt. Aliqñ dubitare. Cice. li. iij. offici. Eſt em̃ totum ſceleratum & impium qui deliberant vtrum id ſequantur qđ honeſtum eſſe videant.

¶ Deliberatum genus eſt quod in conſultatione poſitũ habet in ſe ſuaſionem & diſſuaſionem.

¶ Delibro, as, pe. cor. decortico. Col. li. iij. In ea nitidiſſimũ ramũ eligito & eiuſdẽ ſpatij corticẽ circũcidito & materiã delibrato. Idem li. v. Cortex quoq; aridus fiſſuſq; per ſumma trũci depẽdẽs deliberandus eſt. Eſt & de libro a libra deductũ, & ꝯpoſitũ a libro, as, cuius penul. pro. de quo in dictione Libro.

¶ Delibo, as, pe. pro. ſignificat more religioſo libo, & oſculor. Interdũ violo deſtruo vitia. Col. li. ij. Neue aut cornu bos ad ſtipitẽ vehemẽtius offẽdat, aut extremo iugo truncũ delibet deplantetq;. Gel. li. j. Rependitur quippe & cõpenſaẽ leue damnũ delibatæ boneſtatis, i. vitiatę. Et delibare eſt deguſtate ſacrificare & aquam ſulco deriuare. Sed cũ græcũ ſit, vide qd ſignificet λείβω ſtillo, fundo, rigo.

¶ Delibatorium locus delibationi accommodatus. Pli. libro. xvj. Fuit & memoria noſtra in porticibꝰ ſeptoiũ a M. Agrippa relicta ęque miraculi cauſa quę delibatorio ſupfuerat. xx. pedibꝰ breuior ſeſqui pedali craſſitudine

☩ Deleterion Δηλητήριον, latine dicitur venenũ.

¶ Delibutus, vnctus. Terẽ. in Phor. Si re delibutũ gaudio reddo. Ci. li. iij. ad Herẽ. pro cõſperſus poſuit. Aut ſiquã rem deformabimꝰ turpem, vt ſic cruẽtam, aut cœno oblitam, aut rubrica delibutam inducamus. Eſt aũt participium ſine verbo nec ſcio an cõpoſitũ ſit.

¶ Deliquo is, fallo ſeu a bono deficio, p̃termitto. Plau. in Am. Ex me quæris qd deliq̃ris. Qm̃ vero p̃termittere ea q̃ p̃teriti nõ debẽt peccare eſt, derelinquere, ꝓ peccare ponitur. Sed proprie delinq̃re vt Aug. in pſm̃ꝫ interpretatione inqt eſt tanq̃ de liquido quodã defluere a ſtabilitate firmamẽti virtutis atq; iuſtitię.

¶ Deliquiũ defectus, vt deliquium ſolis cũ ſol in curſu ſuo deficit. Et deliquiũ adimi cũ animus linquitur & qs animo deficit.

¶ Delictũ pctm̃ a deliq̃uo is, ꝙ qui peccat deliquat officiũ ſuũ. Nam ꝓprie delictũ eſt cũ nõ fiunt q̃ fieri debẽt, peccatum cum fiunt q̃ fieri non debent.

¶ Delinio, is, pe. pro. valde linio vngo ſeu frico. Cicero ꝑ trãſlationẽ vſus eſt ad Cęſ. li. j. Iam eſt biẽninm cum virtuti nũcium remiſiſti delinitus illecebris voluptatis. Et delinitus dẽ mẽte alienatus. Plaut. in Am. Delinitꝰ ſum profecto ita vt qui ſim neſciam.

¶ Delinimẽtũ oblectamẽtũ, Lact. li. vj. Vitia vero quibuſdã delinimẽtis naturalibus illicere aĩos hoĩm & inanium iucunditatem ſpecie captos ad acerbas amaritudines miſeriaſq; perducere.

¶ Delino, is, pe. cor. deliui deleui & delini delitũm pe. cor. Vñ delitꝰ ꝓ fœdatꝰ, Ci. Caluo. Tuli moleſte ꝙ literæ delitę mihi a te redditę ſunt.

¶ Delinio, as, ex de & linio, qđ a linia fieri certũ eſt, ſignificat deſigno vt fit cũ articulati hoĩes aut res a picto ribus initianẽ. Pli. de Apelle. Arrepto carbone extĩcto foculo imaginẽ in piete deliniauit. Vñ liniamẽta dicta ſunt. Idem paulo poſt. Nec qui ſuccederet operi ad prę ſcripta liniamẽta iuentus eſt. Delinio, is, pe. ꝓ. permulceo ac valde placeo, cuius paſſiuũ ꝓtulit. Col. li. x. vt ſcite liceat aliud eſſe dilinio. Sed tamẽ inquit iracundia notẽ melioris facile deliniẽ aſſiduo interuẽtu eorũ qui curãt aluearia. Plau. ĩ Sti. Senex caſtigat filias ꝙ hę viros tã pſeuerent pegrinantis paupes ita ſuſtinere frẽs, neq; relinquere, contraq; verbis delinitur cõmodis.

¶ Delimo, as, pe. ꝓ. deorſũ ſeu de aliqua materia limo. Pli. Alij delimatã ęris ſcrobẽ aceto ſpargunt. Apu. delimatum poſuit pro delinito. Anus inquit muneribus delimata cõſenſit. Eiuſdẽ ſignificationi eſt Elimo. Pli. li. xxxiiij. Alij elimatam ſcrobẽ in fictili cado coquũt ĩ caminis donec percoquatur figulinum.

✣ Delli lacus erant breuiores non longe a Catina miræ ꝓfunditatis quos incolæ crateras vocant. Cc.

¶ Deliro as, pe. ꝓ. a recto recedo. Trãſlatio ab aratore. Nã lira eſt recta foſſa q̃ contra agros tuẽdos dẽ & in quã vligo terrę decurrit. Et quia rectꝰ eſt ſulcꝰ, delirare dñr qui vltra ſulcũ a recta via declinãt. Hora. Quicqd delirãt reges plectunẽ achiui. Eſt aũt cõpoſitũ ex de & liro quaſi deorſũ liro. Lirare vero eſt agros ĩ ſulcos dirigere

¶ Delirus pe. pro, qui a rõne deſcedit. Rõ enim eſt via recta per quã oẽs ducunẽ. Vide in dictione lira. Inde ꝑ delirus eſſe videtur. Nam contra ſenſus a ſenſibus ipſe repugnat.

¶ Deliteo, es, pe. cor. ex de & lateo ſignificat deorſum latens ſto. Sed nõ inueni niſi in pręterito. Verg. Limoſoq; lacu per noctem obſcurus in vlua delitui. Hinc deliteſco quod eſt eo vt lateam.

¶ Delos grece latine manifeſtus. Quo nomine dicta eſt inſulã Aegęo oĩm cycladum clariſſima, alũna Apollinis, tẽplo, & mercatu nobilis. Dicta delos vt docet Ari. ꝙ cũ merſa eſſet ſubito apparuit. Nã δηλόω oſtẽdo ſignificat. Hęc Pyrpile dicta eſt ab igne ibi primum repto A quibuſdã Cynthia, ab alijs Aſteria, ab alijs Cynetũ. Sed in primis ortygia quoniã in ea primũ cortices inuentę ſunt quas gręci ortygas vocant. Alijs ab ortygia opido ętoliæ dictã putãt, vt Nicãder. Ver. Liquimꝰ Ortygię portꝰ. Interpres Callimachi καὶ δουκυλίνης σειςμὸν γινόμενον μέγαν βουλόμενος ἐξηγεῖσθαι φησὶν ὅτι τοσοῦτον ἦν μέγας ὥστε τὴν Δῆλον νῆσον σεισθῆναι. ✣. i. Et Thucydides terremotum magnũ extitiſſe volens exprimere inquit ꝙ tam magnus erat vt delum inſulam cõcuteret.

¶ Delius qui eſt ex delo. Vt Apollo delius.

¶ Deliacus. a, um, eiuſdẽ ſignificationis. Vñ deliaca dicta ſunt vaſa ex ęre pręcioſo ab inſula. Delo vbi fuit prima nobilitas ęris. Plini. libro. xxxiiij. Antiquiſſima ęris gloria deliaci fuit mercatus in Delo, concelebrante toto orbe. Cicero pro Roſcio Domus Chryſogoni referta vaſis Corinthijs & deliacis. Ex ære delico fiebant pedes triclinorum fulcraq;.

¶ Delphi tam pro opido quam opidanis plurali tãtum numero ſicut Gabij Leõtini Puteoli. ☩ Eſt aũt ciuitas ĩ Bœotia iuxta parnaſũ dicta a Delpho Neptuni filio ex Melãtho deucaliõis filia ſuſcepto. Delphis oraculũ fuit Appollinis ĩ phocyde. Vñ & Delphicꝰ apollo quãquã. Marco, aliorſum noĩat. Delphos em̃ gręca priſcaque lingua ſolus dẽ. Vñ & adelphos frater, quia non ſolꝰ qm̃ inter cętera ſydera ita eminet, vt prope modum ſolus habere poteſtatem videatur Eadem ratione & a latinis ſol dictus.

☩ Hinc delphicus, a, um. Vnde Delphica laurus ꝙ victores delphis ea coronarẽtur. Et eſt viridior laurus.

✣ Delphides fructus de genere cariotarum. Cc.

¶ Delphi & delphinꝰ genꝰ piſcis vl' potiꝰ maris bellua parit catulos decio mẽſe interdũ binos, nutrit vberibꝰ ſicut balena, & decẽ annis ad ſummã magnitudinẽ per

uenit. Hi etiã ſimones dicunt̃, ad quod nomen vocati accurrere feruntur. Ferunt delphinum non modo oĩm marinorũ, ſed etiam terreſtrium animaliũ, velociſſimũ pene volucrem ęquantẽ, & ad puerorum amorẽ duci ſolere, lingua eſt his contra naturam aquatiliũ mobilis, ꝑ voce gemitus humano ſimilis, dorſum repandũ, mulcentur muſica arte pręſertim ſymphoniæ.

¶ Delubrum locus, in quo dei ſimulacrum dedicatũ eſt, παρὰ τὸ θεοῦ λαμβάνει μέγεθος φασίν, i. adeo dici aiunt quaſi deum capiens vel dei repoſitorium, ſicut candelabrũ in quo ponitur candela. Vñ Hiero. ſup Ioel. poſuit pro tẽplo. Vniuerſa inqt donaria in delubro ei⁹ cõſecrarũt. Alij accipiunt delubrũ ꝑ loco ante aras vbi aqua currit a diluendo. Religio eñ ſacrificij apud antiquos exhibebat, vt ante faciũ ſacrificulus manus ablueret. Alij delubrũ dei ſimulacrũ accipiunt a delibrato ligno ita dictum. Ser. ait delubrũ eẽ, qd vno tecto plura ↄplectit̃ nũina.

¶ Deludo is, pe. ꝑ. decipio derideo Vñ in dictiõe ludo

¶ Delũbe adiectiuũ, quo ſignificatur nõ habens aliqd lũborũ. i. virtutis. In lumbis eñ virtus corporis ſita eſt Nam de hoc loco ſignificat nõ, vt ſit delumbis hõ effœminat⁹, & mollis ob nimiã venerẽ, qui eſtractis pudoris clauſtris in venerẽ ſoluitur. Perſi. Summa delumbe ſaliua. Hoc natat in labris. Hinc delumbe carmen ꝑ laſciuo minimeq; virilj. Idẽ ſignificat elumbe.

¶ Deluo is, lui, delutũ, depurgo, diligẽter lauo, Cato. Laſerpitiũ aceto deluito. Et deluere ẽ madefaciẽdo aliquid delere. Varro. Obortæq; inter legendũ lachrymæ literas deluebant.

✥ Delutamẽtum a deluto as. Cc.

¶ Deluto as, ex de & luto, quod a lutũ fit. Granariũ totum oblinito craſſo luto, poſtea conſpergito amurca oẽ quod lutaueris, vbi aruerit eo frumẽtum condito nõ nocebit. Lutũ enim a luo, quamuis eius ſupinum nõ inuenerim, quum tamẽ Colu. li. vij. ſupinum oſtendat dicẽs. Et eluta & ſiccata vinacea, quę de lorea eximũtur. Eſt aũt delutare vſq; deorſum luto aſpgere. Cat. Habitationẽ delutare terra ꝙ maxime cretoſa vel rubricoſa.

✥ Dema herba eſt quam alij calligo, non, nonnulli polygonon dicunt. Cc.

✥ Demagis valde magis ex & magis. Cc.

¶ Demãdo, as, in totum cõmitto. Hiero. ad Sabi. Et oĩ ordini præuidebat, præcipueq; ordinibus, quorũ ei cura cũ Barnaba fuerat demandata.

☧ Demarchus princeps populi dr̃. Spartianus in vita Adriani. Fuit demarchus in patria ſua, Athenis archõ.

¶ Demarath⁹ nomẽ Spartanorũ regis, qui ob indignationem ad regẽ Parſarũ diffugit. Alius fuit vt ſcribit Liui⁹ Corithi⁹ negociator diues, qui ob ſeditiones domo profugus tyrãnidem Cypſelli fugiẽs, in Hetruriã cõmigrauit, cõportatis opib⁹ luculẽtis, quia a Tarquinieſib⁹ Hetruriæ populis except⁹ Tarquiniũ priſcũ regẽ populi Romani ex illuſtri Hetruſca vxore genuit. Hũc comitati ſũt duo ex Corĩtho fictores Eucirap⁹ & Eugrani⁹ a qb⁹ Italię traditã plaſticẽ hoc ẽ figulinã autores ferũt

☧ Demerare eſt deorſũ penetrare diſcedere. Apu. Quę ſuis pedibus ad tartarum demeare cogeretur.

¶ Demeaculũ, deſcenſio ad loca ſubterranea. Sic remeacula a remeando. Apul. li. vj. Et illuminatum proſerpinę nuptiarum demeacula.

☧ Demeter. pe. pro. dicta eſt Ceres quaſi Gemeter. i. terrę mater. Hinc apud Galenũ lib. ij. de alimẽtis legimus demetria ſemina. i. cerealia & frumentaria.

¶ Demergo is. Vide in dictione Mergo.

¶ Demens qui eſt mente diminuta, a quo dementia.

¶ Demẽtio is, de mẽte exeo, deliro, inſanio. Lact. li. iiij Ecce aliqs inſtinctu demonis percit⁹, dementit, efferẽ inſanit Lucre. Dementit enim deliraq; fatur.

¶ Demẽto as, eiuſdẽ ſignificationis. Apul. ĩ magia. Cõfeſſa eſt ſeſe mea Magia ĩ amorẽ inductã demẽtare. Illũ vero in actibus apo. non tã ſignificat dementã eſſe quã demẽtẽ facere. Sic eñ ſcriptũ eſt. Attẽdebant eum propterea ꝙ multo tempore magicis ſuis demẽtaſſet eos.

¶ Demenetus nomẽ viri ꝓpriũ apud Plau. ĩ Aſi. ab eo qd̃ demos. i. popul⁹, & ſignificat popularẽ & idiotam.

☧ Demipho, vir popularis, demos popul⁹, phos vir dr̃

¶ Demetior diligẽter & quadã ratione metior Ci. Quę nõ inſidijs ſed aperte & palam laborat vt verba verbis quaſi dimenſa & paria reſpondeant.

¶ Demenſum quaſi menſuratũ vel equatũ. Et id eſt qd̃ ſeruis dabatur ſingulis mẽſibus vnde viuerent. Terẽti⁹ Qd̃ ille vnciatim demẽſo ſuo ſuum defraudans genium cõparſit miſer. Serui eñ quaternos frumẽtis modios accipiebant in menſe. Quod vtrum a menſe an a metiẽdo deducatur incertum eſt.

¶ Demeto is. pe. cor. Vide in dictione Meto.

¶ Demereo es, rui, itũ, qſi lucror. Gel. Thais Corĩthia ob elegantiam venuſtatẽ grandẽ pecuniã demerebat.

¶ Demereor de aliquo bene mereor, cõcilio, deuincio, placo, beniuolũ facio: beneficiũ præſto, & exigit accuſatiuũ. Ouid. Dic mihi quid feci, ſi nõ te ſemp amaui. Crimine te potui demeruiſſe meo. Quin. Simul vt pleniori obſequio demereri amãtiſſimos mei. Lactã. de ira. Votis dona offerunt iuſtis ac bonis operib⁹ demereri eũ laborantes. Sue. de Aug. Profectum mox aũcũlũ in Hiſpanias aduerſus Cn. Pompeij liberos, vix tum firm⁹ a graui multitudine, per infeſtas hoſtiũ vias, pauciſſimis comitib⁹ naufragio etiã facto ſubſecut⁹ magnopere demeruit. eſt & demereri valde mereri. Lact. li. iiij. Siue hoſtia placabilis, placabiliores vtiq; hoſtię plures. quia multiplicata demerentur potius, quã offendant.

✥ Demetrias Theſſalię oppidum eſt, quod prius Pegaſa dicebatur. Cc.

¶ Demetrius nomẽ Seleuci filij Fuit & ali⁹ Demetri⁹ Phalere⁹ Theophraſti diſcipul⁹, ꝙ ob eximias virtutes Athenieſib⁹ ꝓfuit annis decẽ, trecẽtiſq; ſexagita ſtatuis ęreis honorat⁹ eſt. Hic (vt Plutar. inqt) monebat Ptolomęũ regẽ, vt de regno ĩperioq; libros ſibi cõpararet, atq; perlegeret. Quę em amici nõ audent monere reges, hec in libris ſcripta ſunt. Fuere & alij demetrij vocati.

¶ Democedes pe. cor. fuit Crotoniata, medic⁹ illuſtris qui cũ iter Darij captiuos eſſet, & Dari⁹ ipſe ob inuerſũ pedẽ grauiter ęgrotaret, ita vt iã, vij. dies in ſõnis egiſſet, nec a medicis vllis iuuaretur. ductus ĩ mediũ Democedes vinctus compedibus Darium penitus liberauit, de hinc ſummo in honore apud regem habitus eſt.

¶ Demiror, pe. pro. valde miror. Terẽt. ĩ Hecy. Sed demiror quid ſit, quãobrẽ tãtopere hoc oẽs nos celare volueris. Aliqñ demirari eſt neſcire, quoniam vt dona, inquit. Amiratio ignorantiã facit. Terẽt. Quid mihi dicẽt & quam cauſam reperient demiror.

¶ Demitto deorſũ mitto. Verg. Cœlo demittit̃ in alto. Inde demiſſitię tunicę dictę a Plauto lõgę & demiſſę ad talos, & nulla zona ſuccĩctę. Ait eñ. Sane gen⁹ hoc mulierosũ eſt tunicis demiſſitijs. Itẽ demittere eſt humiliare & quod vulgo dr̃ ſebaſſare. Ver. li. iij. Geor. demiſſæ aures incert⁹ indem ſudor. Et Aenei. Vultum demiſſa profat̃. Itẽ defodere vt lib. ij. Geor. Alteq; iubebis ĩ ſolido puteũ demitti, oẽmq; repones Ruſus humum.

☧ Demogorgõ, magus fuit tam excellẽs, vt ꝑeſſe larius dicat̃, & illas pro nutu cogere, & ſi errent acerrime plectere.

¶ Demolior iris, a mole deductũ ẽ, & ſignificat diruo deijcio. Ci. li. offi. demoliri ea, quorũ altitudo officeret auſpicis. Inuenitur & demolio. Lactan. lib. iiij. dereliquerunt te filij Iſrael, & altaria tua demolierunt.

¶ Demõſtro as, apte vel palã mõſtro. Plau. in Aſſ. Et ędes demõſtraui nr̃as. demonſtrationem dialectici diffiniũt eſſe cũ certis ac neceſſarijs rõnib⁹ aliquid ꝓbatur.

¶ Demõſtratiu⁹, a, um, qd̃ demõſtrat, vel qd̃ demõſtratur, vel aptũ eſt demõſtrari, vt genus demonſtratiuum cauſe, ab oratore accipitur, in quo orator demõſtrat, qd̃

ſit in alicuius perſonæ laudem vel vituperium.

¶ Demoror pe. cor. multũ moror ſeu detineo. Lactã. li. iiij. Quum Moyſes dux eorũ aſcẽdiſſet in mõtẽ, atq; ibidem. xl. diebus demoraretur. Col. lib. iiij. Prudẽtis magiſtri eſt, eiuſdem nomen elationis aucupio, quo potiri nequeat ſtudioſos non demorari.

¶ Demorior in totum morior. Colu. lib. v. Siue enim caput demortuum eſt, duo induantur ſtatim vimina.

¶ Demo is, ex de & emo abiecta e, ſignificat detraho. Demos gręce, latię popul⁹. Vnde cõponũt̃ multa noĩa δημοσιεπίλημια, κὰ ταλοιπα. ✥ .i. popul⁹, peregrinatio & reliqua. ¶ Demoſthenes. pe. cor. nomẽ oratoris clariſſimi, & Græcorũ omniũ oratorũ prĩcipis, & latine robur populi dicit̃, δῆμος eñ popul⁹, σθένος τοῦσθένος robur Hic natus patre, ꝗ cultellarius cognominatus eſt, ꝗ ſcilicet domi haberet officinã, & operarios cultellorũ, relictus puer in hęreditate locupleti, tutorũ fraude & negligẽtia direptis bonis, vix habuit vnde pręceptorib⁹ mercedem ſolueret. Verũ cũ multo ſtudio, & laborioſo peruigilio, in clariſſimũ oratorẽ euaſiſſet, libertatis Græciæ defenſor, publice grauibus concionibus Philippũ inſectatus ẽ vt pote publice libertatis inſidiatorẽ. poſt cui⁹ mortẽ patria pulſus, tandẽ reuocatus eſt. Sed iã mortuo Alexãdro & antipatro rebus grecis prępoſito cũ apertam cędem videret relictis Athenis in Calabriam inſulam vbi Aſylum erat Neptuno ſacrũ conceſſit, hauſtoq; veneno ſe necauit. ☧ Sũt tamẽ qui hoc mõ ſiniuiſſe vitã dicũt. Cũ poſt mortẽ Alexandri nũciatũ eſſet. Antipatrũ Athenas aduẽtare Demoſthenes ex vrbe ꝓfugit. Miſſi ſũt ab Antipatro ſatellites, quorũ Archias tragœdiarũ actor prĩceps erat, quũ tẽplũ ingreſſus fuiſſet quo cõfugerat Demoſthenes primo ei ſuadere cœpit, vt vna ſecũ ad antipatrũ ſe conferret nihil moleſtię ab illo perpeſſur⁹. Cui rñdit Demoſthenes Nihil eſt Archia quod coneris. Neq; in ſcœna mihi vnquã placuiſti min⁹, neq; nũc perſuadebis legat⁹. Cũ autẽ Archias ſe per vi detractũ minaret̃. Tãdẽ inquit Macedonica oracula aperui ſti Nam prius quidem tanꝗ hiſtrio ſimulabas, verũ age paruper expecta dũ pauca domeſticis ſcribo, Hec locutus pro libro tãquã ſcribere vellet calamũ ori admouit, deinde caput veſte tegẽs ſe inclinauit. Cũq; ab ara retraheretur cecidit ſuſpiranſq; animã emiſit, Hic eloquẽtię ſtudio flagrãs iugiter lucubrabat a deo vt duos vel tres mẽſes cõtinuos domi incluſus ſine itermiſſione ſtuderet Abraſa parte capitis vt exeũdi facultatẽ ſibi pręriperet De hoc Hiero. Demoſthenes pl⁹ olei quã vini expẽdiſſe dicit̃, & omnes opifices nocturnis ſẽper vigilijs pręueniſſe. Mortuus eſt ſicut Suidas. ἐντελευτήσε φυλόρ ἐκ καλάβριαν ἐν τῷ τοῦ ποσειδῶνος ἱερῷ, διὰ τὸν μακεδόνα ἀντιαντίπατρον προσενεγκάμενος φάρμακον, τὸ ἐν τῷ δακτυλίῳ ἐτήβιοσ ἀσ ἐνα καὶ ἑξήκοντι. ✥ .i. Mortu⁹ eſt fugiẽs Calabriã ĩ Neptuni ęde ꝑpter Macedonẽ Antipatrũ, hauſto veneno, quod in ãnulo erat, ãnos viuẽs duos & ſexagita. ¶ Democritus pe. cor. nomẽ philoſophi Abderitę qui diuiſa ſubſtantia duobus fratribus, peregrinatus eſt in varias orbis terrarũ partes, quo ſciẽtiam perciperet. Poſtea in patriã reuerſus, cũ ſũma ĩopia ĩ hortulis, iuxta ſuę vrbis muros ſe ad ſolas rerũ naturas cõtẽplãdas cõtraxit. Fert̃ ꝗ quocũq; fortunę caſu, & mutabiliũ rerũ auditũ, in riſũ ſoluebat̃, ſicut Heraclit⁹ in fletũ. Vnde Gelaſinus, vt nominat⁹ ẽ. Tãdẽ teſte. Cic. li. v. Tuſc. ſe obſcęcauit vt naturę ſecreta ſubtilius rimaret̃. Agebat cẽtũ & nouẽ ãnos cũ mortu⁹ eſt. Hic dixit oĩa ex atomis fieri ac plures eſſe mundos & corruptibiles. Fert̃ Theologiã ac aſtrologiã didiciſſe a Magis & chaldeis, cũ gymnoſophiſtis quoq; cõgreſſus eſt. In philoſophia a deo ꝓfecit vt pentathlos ſiue quinquercio. i. quiq; certaminũ dici poſſet. Nemq; naturalia moralia, & mathematica. liberales diſciplinas, artiũq; oĩm peritiã callebat. Hũc Pli. virũ ſagacẽ, & vitę vtiliſſimũ fuiſſe refert, ſed nimio iuuãdi mortales ſtudio ꝑlapſũ. Cõſtat, hũc diuitijs opulentũ fuiſſe ĩ tãtũ vt pater ei⁹ Xerxis exercitui epulũ hoſpitaliter dederit. ¶ Demodocus nomẽ cytharœdi apud Homerũ. Cõponitur ex δῆμος popul⁹, & δοκησις æſtimatio, quaſi populi æſtimatio.

Democratia prĩcipat⁹ populi. Democratic⁹ q fouet prĩcipatũ populi. παρὰ τὸ δῆμος καὶ κρατέω. dominor.

¶ Demophoon nomẽ Theſei ex Phędra filij qui etiam athenarũ rex fuit.

¶ Demarchus trib. Ple. Demarchia ipſe tribunatus.

¶ Demulceo valde ſeu leniter mulceo, ſicut fit catulis cum manus ſuper eos tractamus. Ter. in Heau. Nõ poſſum pati quin tibi caput demulceam.

¶ Demũ ſignificat ad poſtremũ. Teren. in. Adel. Ego nouus maritus anno demũ quĩto & ſexageſimo fiã. Ponitur etiã pro duntaxat, vel omnino, preſerti quãdo iũgitur cũ eis ea id, vel ita. Cice. ĩ Sal. Ea demũ magna voluptas ęqualẽ ac parem verbis, vitam agere. Pli. Ea demũ ſola auium non niſi volatu depaſcitur. Quiti. Ita demum mihi ſatis facies ſi apud patrẽ fuiſti.

☧ Demuſſata cõtumelia id eſt diſſimulata, & cũ ſilẽtio in dignationeq; trãſmiſſa, vt apud Apul. li. iij. Muſſitare eñ ꝓprie eſt diſſimulãdi cauſa, tacere dictũ. vel a muto vel ab. m, ꝗ litera nimiũ preſſę vocis, ac pene nulli⁹. Terẽ. in Adel. Accipiẽda, & muſſitanda iiuria adoleſcẽtiũ eſt. Vbi Do. exponit Patiẽda & cũ ſilẽtio perferenda.

★ Demus pro demum veteres ſcripſerunt. Pacu. Quid demus magis commodum eſt quam ne tuum per duas iniuriam pati. Cc.

★ Demiũ gẽma eſt a pinguedine dicta. Greci eñ δημὸν pinguẽ dicunt, & hoc Homerus frequẽter, vtitur a quo δήμιον gemma apellata, nec fuit in vſu antiquorũ gẽma vlla frequentior, vt Menandri fabulæ teſtatur. Cc.

¶ Denarius, a, um, Idem quod decẽnarius. Vñ denarię cerimonię dicebãtur ſicut tricenarię quib⁹ ſacra adituris decẽ cõtinuis dieb⁹ vel trigĩta certis quibuſdã rebu⁹ carendũ erat. Hic vndenarius duodenarius & huiuſmodi. Denarius vero ſubſtantiuũ eſt genus monetę argenteæ ꝗ denas libras æris valeret vt ĩquit. Varro. Dicit̃ & denariũ neu. gene. Plau. in Rud. Qui me eſt mortaliũ miſerior qui viuat alter hodie, quẽ ad recuperatores mõ dãnauit centũ denaria philippea. ☧ Verũ Annibale romano ſurgente placuit denariũ aſſibus permutari, quinariũ octonis. In militari tamẽ ſtipendio ſẽper denarius ꝓ. x. aſſibus d atus. Nota denarij argẽtei fuere higę, atq; quadrigę. Inde bigati, quadrigatiq; dicti. Fuit & Victoriat⁹ nũmus argẽte⁹ Victorię nota inſignit⁹. Vnde & nomẽ.

¶ Denarro per ordinẽ narro. Gel. lib. ij. Hæc nobis Fauorinus ſumma cũ elegãtia verborum totiuſq; ſermonis comitate atq; gratia denarrauit.

¶ Denaſo as, pe. ꝑ. naſũ aufero. Plau. in Cap. Nãq; ęde pol ſi habites ꝓpi⁹ os denaſabit tibi mordic⁹. i. deſtruet

¶ Denato as, pe. cor. frequẽtatiuũ ẽ verbi deno, as qd̃ ẽ deorſũ nato. Augur. per trãſlationẽ dixit. Quãto humilius ſedebat tãto amplius capiebat. Cõfluit eni aqua ad humilitatẽ conualliũ, denatat de tumoribus collis.

★ Dendrachates gẽma quę velut arbuſcula ĩſignis δένδρον enim arborem dicunt. Cc.

¶ Dendris gemma quæ ſub arbore defoſſa, non permittit ſecurem hebetari.

¶ Dendrociſſos hedera eſt quę ſine adminiculo ſtat, ſic ea propter dicta ἀπὸ τοῦ δένδρου καὶ κισσοῦ ✥ Id eſt ex arbore & hedera. Cc.

★ Dendroides tithymali ſpecies, & ramoſũ interpretatur. Cc.

¶ Denego as, pe. cor. dare nego, ſeu nõ do. Lactã. li. ij. Si alimento frugibus longa ſiccitas denegauit.

¶ Denigro as, penul. correp. nigrum facio. Plini. Capillum denigrat ſuffitu.

☧ Deniq; ſignificat ad extremũ, vt cõplura ſunt enumerata ſubiũgit̃ deniq; ſignando vltimum omnium. Cice. Cum ibi nõ multitudinẽ militum, idoneos ĩperatores,

non pecuniã ſibi prẽſto viderent, non deniq; vllã rem quę pertineat ad bellum ad miniſtrandũ. Fitq; a den9, ſiue vt quidã volũt a denuo. Ponitur interdũ ꝓ omnino Ouid. Si quam metu dẽpto caſta eſt, ea deniq; caſta eſt.

¶ Denomino as, ex de & nomino, hic eñ deſignat diuerſitatẽ, vt ſit quaſi de alio nomine vt homo albus.

¶ Denobilito as, vitupo dedecoro. Terẽ. i Eu. Tu iã pẽdebis qui ſtultũ iſtũ adoleſcentulũ denobilitas flagitijs.

¶ Denoto as, penul. cor. culpo, increpo. Cypria. Nã cũ denotarẽt diſcipuli ei9 q; ederẽt, nec pri9 man9 lauiſſẽt

¶ Dens ab edẽdo quaſi edẽs, ſed poti9 grẽcũ eſſe quis neſcit, ἕλληνεσ γαρ οδίουσ ὀδίουτοσ ἐξ ἴδιο λεγουσι. ✤ Grẽci enĩ ὀδοῦς id eſt dẽtes ex ἔδω edo dicunt. Sed omne quo aliqui teneri vel execari põt, ſolet dẽs apellari. Ver. li. vj. Tũ dẽte tenaci anchora fũdabat naues. Hic bidẽs, tridens & huiuſmodi. Dẽtes diuerſa ſortiũtur nomina. Qui enĩ primũ apparẽt apertis labijs primores vocanẽ lati & acuti, quibus fit morſus. Ipſi enim vt Pli. lib. vij. nec cibo tantũ & alimẽtis neceſſarij, quippe vocis ſermoniſq; regimẽ primores tenẽt concentu quodã accipiẽtes ictũ lingue. Qui vero ſequũtur quaſi rotũda ſpecie acuti ĩ modũ ſerę ſerrati dicũtur, ab antiquis canini appellãtur in quocũq; animali. Plini. lib. xj. Lupi dextræ canin9 ĩ magnis habetur operib9. Sequũtur maxillares qui duplices ſũt, cibũq; cõficiũt, ob id molares dicti. Iuue. Interq; molares difficili creſcẽte cibo. Genuini nouiſſimi naſcũtur homini vt ait Plin. Dentiũ etiã quidã dicuntur ſerrati a ſimilitudine ſerrę qui pectinatim cocunt ne cõtrario occurſu atterẽtur quales habent piſces & canes Quidã cõtinui vt homini & equo. Quidã exerti, hoc eſt extra os producti vt apro & elephanto.

¶ Dentio is, dẽtes emitto Plau. in mili. Vẽter creat omnes has ęrumnas, aurib9 peraudiẽda ſunt ne dẽtes dẽtiant Hinc dẽtitio dentiũ emiſſo. Pli. li. xxviij. Infantib9 nihil butyro vtilius per ſe & cũ melle priuatĩ & in dẽtitiõe, & ad gingiuas, & ad oris vlcera. Dẽs lupi ad adalligatus infantibus prohibet pauores dentiẽtiq; morbos.

¶ Dentatus qui magnos habet dentes qui & dẽtoſus dicitur. Plinius tamẽ dentatũ dictũ fuiſſe. Mar. Curiũ. lib. vij. ſcribit quoniã cum dentibus natus fuerit. Hinc edẽtatus qui eſt ſine dentibns. Macrob. Edentatæ bellue morſus. Similiter edentulus.

¶ Dentale lignũ quo vomer arandi cauſa inducitur, ſed pro vomere poni ſolet. Colu. lib. vij. Et dentalibus terram ſubigere quo minoris bubus id adminiſtrari poſſit. Dicirur etiã dẽs vt Varro iquit q; eo quaſi dẽte molerẽ terra. ¶ Dẽticul9 paruus dẽs. Dẽticulo dẽtes imprimo.

¶ Dẽticulatũ quod eſt ad ſimilitudinẽ dẽticuli factum.

¶ Dentatim & dẽticulatim aduerbia, ſignificãt ad ſimilitudinem dentium.

¶ Dentifriciũ medicamentũ quo dentes fricantur vt fiant candidi. Pli. docet ex pumicib9 fieri dẽtifricia. Apule. in magia. Primo igitur legere e ludicris meis epiſtolium de dentifricio verſibus ſcriptum.

¶ Dentiſcalpiũ inſtrumentum quo ſcalpuntur dentes.

¶ Dentifragimbulũ Plautus in Bac. Ne tu hercle haud longum es ab infortunio, ita dentifragimbula hæc meis manibus geſtiunt.

¶ Dentiloquus, qui loquitur dentibus. Quo nomine dicti ſunt Macedones.

♁ Dentes, genus eſt piſcis.

♁ Dendrites pe. pro. genus lapilli. Martianus. Hyacinthus dendrites, & heliotropios vtrinq; compacti.

¶ Denſum coarctio nimia coniunctarũ partiũ. Rarũ cõtra in quo interuallis frequentibus laxior partium videtur eſſe cõiunctio. Hinc denſitas & dẽſitudo. Compoſitum condenſus.

¶ Denſo, as, cogo ſpiſſo. Luca. lib. iiij. denſaturq; glob9 quãtũ pede prima relato Hic cõdenſo. Col. li. viij. Torrido ſale cõtingitur rurſuſq; põderibus cõdenſatur. Eſt & denſeo es, a quo denſeſco is, denſus fio.

✤ Denſifico a denſum & facio. Cc.

♁ Deuubo is. Apul. in oratione ſecunda. Apo. Attũdũ eã putas etiam nunc claro fratri de nuptiarũ falſa ſpe inductus filioq; eius pontano auctor aſſentiendi fuiſti.

¶ Denudo pe. pro. ſpolia, nudum reddo.

¶ Denũtio, as, Vide in dictione indico.

¶ Denuo acuerbium ſigniſi. rurſus quaſi de nouo.

✤ Deoro pro peroro nõnulli vſurparũt. Et deoratũ pro perorato ſcripſerunt, vt Pomponius teſtatur. Cc.

✶ Deorſum cuius cõtrariũ eſt ſurſũ notã habet ſignificationẽ capiuntur tamen ambo pro vltro citroq;. Terẽ. in eunu. Sex ego te totos parmeno hoc mẽſes quietũ reddam ne ſurſum deorſũ ve curſites. Tractũ ab athenis cuius portus in imo, vrbs vero in ẽditiore loco ſita eſt. Cc.

¶ Denominatiua dñr quęcũq; ab aliquo ſolo caſu ſũt differentia, & ſecundũ illud nomẽ habent appellationẽ, vt a grammatica grãmaticus. Nomẽ enim denominatiuum debet cõmunicare cũ nomine vniuoco in prĩcipio, ſed differre in fine, a grãmatica grãmaticus., in denominatione autẽ tria requirũtur. ſ. denominãs, denominatum & denominatiuũ. Denominãs eſt forma accidentalis q̃ importatur per nomen abſtractũ, & dicitur denominãs quaſi de ſe aliud nominãs Quia de ſe dat cõcreto q; prędicetur denominetq; ſubiectum. Sed denominatum eſt accidẽs quod prędicatur denominatiue de ſuo ſubiecto, vt album vel nigrum.

¶ Depalmare eſt palma percutere. Gellius. Quẽcunq; depalmauerat numerati ſtatim ſeruos, xij. tabulas vinginti & quinq; aſſes iubebat.

¶ Deparcus, vide in dictione parcus.

¶ Depango is, plãto ſeu defigo. Col. lib. iiij. Deinceps paſtinatur malleolus vitibus inſerendus, eũ que ſat erit medio ſpatio quod vocat inter vites per vnam lineam depangere Inde depactus.

¶ Depecto is, xui, vel xi, vel xũ, diligẽter pecto. Ouid. li. iij. Faſto. Interea liber de pexo crinib9 Indos Vicit, & eo diues ab orbe redit Plin. lib. xix. Ars depectẽdi digerendiq; iuſtũ eſt e quinquagenis faſciũ libris quinas denas carminare. Per tranſlationẽ & in malã partẽ. Terẽ. ĩ Eunu. Ego ne ſi viuo adeo exornatũ dabo, adeo depexũ, vt dũ viuet meminerit ſemper mei, id eſt ornatũ cultum dictũ a contrario ſenſu. Quod ſi depeſſum legam9 a patior ſiue a pando ſignificat laceratum A depecto fit depexo as.

✶ Deperdo, is, Vide in dictione perdo.

♁ Depeciſcor ex de & paciſcor, ſignificat ſicut ſiplex, & tã in bonã q̃ in malã partã accipitur. Terẽ. in Phor. Ita me dij bene ament, vt mihi liceat tã diu quod amo frui, iam depeciſci mortẽ cupio. Cice, Quidã cũ circũſederẽt neq; effugere vllo modo poſſet depectus eſt cũ hoſtibus vt arma & ĩpedimẽta relinqueret milites educeret.

¶ Depeculor pe. ꝓ. ex de & peculor, qđ a peculiũ deducit. Peculiũ vero ſignificat lucrũ vel qcquid ſua ĩduſtria qs acquiſiuit Qui aũt peculiũ ſiue qnid peculij ſurripuerit depeculator dicẽ, q̃q̃ ſint q dicãt depeculari ꝓprie eſſe furari, ea quę ad remp. ſiue prĩcipẽ, ſiue ad ſacra pertinẽt. Sed Cic. li. j. ad Herẽ. docet aliud eſſe futurum. aliud peculatũ. Si quis inqt peculatus accuſatur, q; vaſa argentea publica, de loco priuato dicatur ſuſtuliſſe poſſit dicere cum diffinitione ſit vſus, qđ ſit furtum qd ſit peculatus, ſecum furti agi & non peculatus oportere. Et ĩ ver. act. i. Quib9 in prouincijs multas domos plurimas vrbes, omnia fana depeculatus.

¶ Depello, is, depulſi, ſũ, deorſum pello. Lactã. li. ij. Inueteratos depulimus errores. Qñq; abduco remoueo. Ver. Dulce ſatis humor depulſis arbutus hędis. Nã depulſis, ꝓprie poſuit q; agnos quadã vi ab vberibus matrũ pelli coſtat dum repugnant ne inde amoueantur.

¶ De pecunijs repetundis. Vide repetundarum.

✤ Depectus ſignificat pactus, & in bonam & in malam partem capitur. Cc.

✤ Depelli portẽta dñr cũ mala quæ ex ijs fiant precib9 ſupplicijs religione & deorũ cerimonijs fugantur. Cc.

¶ Dependo is, fere pro ſimplicij pẽdo eſt, quod varie ſumitur, vt pecuniã vel tributũ pendere eſt dare vel ſoluere ſeu pati pœnam. Sed de hoc in pendo. Apul. lib. viij. Pretio depenſo id eſt ſoluto.

¶ Dependeo es, deorſũ pendeo. Colu. lib. iiij. Sed ſi per vnũ quemq; pampinũ maior numer9 vuarũ dependeat. Aliquando dependere eſt ſuſtentari. Cice. Omnis illorũ ſalus a noſtra ſalute depẽdebat.

¶ De pereo, is, ex de & pereo ccipitur ꝓ moriaor, Col. li. iiij. Nos tamen plus quatuor milibus cõſerimus quia negligẽtia cultorũ magna pars deperit. Quãdoq; de perire eſt impatienter amare. Plau. in Caſi. Hic ipſius Caſinã deperit. Hie. li. ij. Reg. Factum eſt vt Thamar adamaret Amõ & deperiret in eadẽ valde.

♁ Depeſta poculi genus quo vetuſtiſſimi vtebãtur. Cc.

✤ Depeſſus ſiue a patior ſiue a pando fiat lacerat9 dicitur Teren. Ego ne ſi viuo, adeo exornatũ dabo adeo depeſſum vt vſq; dum viuat meminerit mei. Cc.

¶ Depiles pe. correp. q ſũt ſine pilis, Var. li. j. de vi. pa. ga ludi p̃ſulis pueri eſſent glabri ac depiles ꝓpter ętatẽ,

¶ Depilo, as. pe. cor. pilos detraho. Martia. Cum depilatos chreſte, coleos portes. Et depilo rarefacio. Lucil Depilati omnes ſumus.

¶ Deplanto, as, Vide in dictione planto.

¶ Deplano, as, penul. pro ĩ planũ deduco. Lactã. li. iiij. Ego ante te ibo & montes deplanabo.

¶ Depleo, es, Col. Conchæ quibus depletur oleum.

¶ Deploro as, pe. pro. ꝓpter actũ plorationis qui ĩ rẽ miſerabili exigitur, ſi lachrymę manant tunc ꝓprie. Si nõ manãt, ſignificat quaſi plor ãdo lamentor. Cic. in Cato. Nõ libet deplorare mihi vitã quod multi & hi docti fecerunt, Et. li. ij. offi. Admonebat me res vt hanc quoq; intermiſſionem eloquẽtię deplorarẽ niſi vererer ne de meipſo aliq̃ viderer queri. Aliquando deplorare eſt plorandi finẽ facere. Vnde deplorata cadeuera dicebantur quibus vltim9 luctus perſolutus erat. Et emp. deploratam dicim9 iam euerſam. Ab hoc tractũ eſt. Conclamatũ eſt quando affines eiulantes conclamabãt. Diciturq; in omni re iam deperdita, quia poſt lachrymas affinium mortuũ plane cadauer erat. Inde & indeploratũ dicitur. Oui. in Ibin. Indeploratum proijciere caput.

¶ Depontanus pe. pro. Vide infra in dictone pons.

¶ Deponere, eſt deorſũ ponere, vt depone ſarcinã. Cc. per trãſlationẽ dixit pro dimittere. Exiſtimaui honeſtiſſime moleſtias poſſe deponi ſi me ad philoſophiã retuliſſẽ. Per trãſlationẽ etiã ſignificat priuare. Plau. Vt me deponat vino eã affectat viã. Sue. Ne imperio turpiter depoſitus, priuatus viueret. Aliquãdo dereliquere & q̃ſi deſperare. Vñ depoſiti deſperati dicunẽ. Ver. Ille vt depoſiti proferret fata parẽtis, Cic. in Ver. Acti. j. Itaq; mihi videor iudices magnã & maxime ęgrã & ꝓpe depoſitã reip. partẽ ſuſcepiſſe. Aliquãdo eſt apud aliquem quicquã ponere ſeruandũ ſeu pro pignore. Habet enim hoc loco de vi augendi, vt oſtendatur totũ fidei eius cõmiſſũ qđ ad cuſtodiã rei pertinet. Ver. Ego hanc vitulã ne forte recuſes. Depono Ad ſeruãdũ vero vt gladiũ pecuniã. Cic. li. iij. offi. Si gladiũ qs apud ſe ſana mẽte depoſuerit repetat inſaniens reddere peccatum ſit, officiũ non reddere. ¶ Deponẽs verbum. Ideo dicitur quia deponit aliquid de quantitate cũmunis verbi. ſ. futurũ paticipiũ in dus a ſignificatione paſſiua. Nã cũ participia quatuor habeãt, verbũ commune, vt criminans, criminaturus, criminatus & criminandus, hoc non habet deponens. ſ. futurum a paſſiua ſignificatione vt minor minãs minaturus & minatus non minandus.

¶ Depoſitũ quod deponitur hoc ẽ quod alicui ſub fide traditur, vel quod pignoris loco dimittitur, vel quod ſeq̃ſtro, a pluribus inſolidũ certa cõditione cuſtodiẽdũ, reddendumq;, cum fuerit de iure diſcuſſũ tradiẽ. Et ſic eſt nomen. Cic. Quid ſi quis apud te pecuniã depoſuerit, bellum patrię inferat, reddes ne depoſitum? Non reddere depoſitum maxima iuſtitia eſt.

¶ Depoſitorius, qui aliquid deponit. Depoſitarius qui depoſitum accipit.

¶ Depopulari, eſt deſtruere, ſiue deprędari. Apud antiquos etiam de populo dicebatur.

¶ Depoſcere eſt multũ deſiderare, ſiue ratiõe quadã exigere. Col. li. ij. Canabis ſolũ pingue ſtercoratũq; & riguum vel planũ atq; humidũ & alte ſubactũ depoſcit.

¶ Deportare ẽ de aliquo aliquid portare. Col. li. v. Nec procul a mari vel nauigabili flumine quo deportari fructus & ꝑ quod merces vehi poſſint. Vnde deportari dicũtur quibus aqua & igni interdictũ eſt, vel quibus princeps ꝓuinciã annotauit. Traſfertur etiam ad ea q̃ delectationẽ, laudẽ, & vituperationẽ habent, q̃ noſtra opera ſumus aſſecuti, vt cũ inde reuertimur quo profecti fueramus, aut cũ vbi ſumus inde quicquã deportatur. Cice. Trebatio. Mihi crede nihil lex ex iſta ꝓuincia potes qđ iucũdius ſit deportare. Idẽ ĩ Catone. Teq; nõ cognomẽ ſolũ. Athenis deportaſſe. Vituperationẽ, vt deportauit vertes amicã. Pro deporto vulgo reporto dicitur, cũ reporto, retro porto, ſeu reueho reduco ve quod porta tũ ſiue delatũ & d eductũ fuetat. Lactã. li. iiij. Repẽte viribus roborati, ipſi lectulos ſuos reportarẽt, quibus fuerãt paulo ante delati. Hie. ad Damaſ. Et iuẽtã ſuper humeros reportat ad caulã. Ci. ꝓ. Cę. Itaq; Pub. Lẽtuli beneficio excellenti atq; diuino nõ ſolũ reducti ſumus ſed equis inſignibus, & aurru aurao deportati. Transfert etiam ad verba, cũ quis ꝓ verbis verba reportat. Ver. Iſque adythis hęc triſtia dicta reportat.

¶ Deprauo as, pe. pro. prauũ facio. vitio, vt cũ quid eſt ſcriptorũ, aut maledicorũ vitio corruptũ. Terentius in phor. Nihil eſt tam benedictum qui male narrando poſſit deprauarier.

♁ Deprecio, as, deſpicio. Ambro. lib. de reſurrectione. Merito igitur depreciauit, & dehoneſtauit hec corpus, mortis apellans.

¶ Deprẽhẽdo, is, ſignificat caute vel incautũ quẽpiã capio, vt deprẽhenſus in adulterio, ĩ ſcelere. in ſermo. Depræhẽſus ab hoſtib9, a tẽpeſtate. Ver. Depẽhẽſis olĩ ſtatio tutiſſima nautis. Aora. in ſer. Deprẽhenſi nõ bella ẽ fama Trebo. Vñ & deprehẽſa gen9 aĩaduerſionis militaris q certo in errore deprẽhẽſi fuiſſẽt, caſtigatiõe maior ignominia minor. Iterdũ dep̃hẽdere eſt aĩaduertere cognoſcere. Lact. li. i. de Ioue loquẽs. Nonne a ſua prima pueritia ĩpi9 & pene particida dep̃hẽdiẽ? Amb. li. i. of. Qui ea q̃cũque vana ſunt dep̃hẽdit, ea q̃ ſãcta ſũt neſcit.

¶ Deprẽcor pe. cor. qñq; poniẽ ꝓ ſiplici, Vñ Hie. Noluit ĩquit veniã dep̃cari. Qñq; dep̃cari ẽ ĩpetrare. Idem apud Exodũ. Aſcẽdã ad dominũ ſi quo mõ quiuero eũ dep̃cari ꝓ ſcelere veſtro. Qñq; vehemẽtiã ſupplicationis denotat vt ſit dep̃cari vehemẽẽ ſiue ſuppliciter p̃cari, Sue. ĩ Cęſa. Satis cõſtat Syllã cũ dep̃cãtib9 amicis & ornatiſſimis viris aliquãdiu denegaſſet: atq; illi, pertinaciter cõtẽderẽt, expunatũ tãdẽ ꝓclamaſſe, Cice. ĩ Lel. At. C. Bloſius Cumanus hoſpes familæ noſtrę Scęuola cũ ad me q aderã cũ Lenate & Rutilio cõſulibus in cõſilio deprecatũ veniſſet, Et lib. j. ad Herẽ. Dep̃catio cũ & pecaſſe & cõſulto feciſſe reus cõfiteẽ & tamẽ poſtulat vt ſui miſereaẽ, Hie. lib. iij. Reg. ablatiuo iũxit, Petitionẽ vnã paruulã ego dep̃cor a te ne cõfundas faciẽ meam, Habet quãdoq; contrariã ſuo ſimplici ſignificationem, & precis negationẽ ſeu detractionẽ importat ſicut in decet deſpero & huiuſmodi. Et ſic deprecari ſignificat recuſare, Aſinius. Cicero. Nec periculũ eſt vllũ qđ ꝓ libertate aut refugiã, aut dep̃cer, Vir. Egdẽ merui nec deprecor inquit, Ouid. li. j. de. Pon. Sepe p̃cor mortẽ, mortẽ quoq; dep̃cor idẽ, Ne mea ſarmaticũ cõtegat oſſa ſolũ, hoc ẽ nõ p̃cor nollẽ recuſo, & qđ vernacula dici ſolet.

Nõ te preco de queſto maio te ne deſp̄go. Liui. de bel. Macedo. vtrãq; ſignificationẽ cõplexꝰ eſt. Ego ſi quid ſceletate in fratrẽ admiſi, nullã dep̄cor pœnã ſi ĩnocẽs ſum ne inuidia cõflagrẽ cũ crimine non poſſim dep̄cor Horũ priꝰ pro abominor, deteſtor, ſiue recuſo, ſumitur, poſterius ꝓ vehemẽter p̄cor. Qñq; deprecari eſt depellere, abigere, pro pulſare, ſiue redarguere, p̄ce adhibita vel quouis alio mõ. Indicimꝰ, Ignominiã, & inuidiã, & pœnã, deprecatus eſt Sue. ĩ Auguſto cũ lectorius adoleſcens patritij generis, in deprecanda grauiore adulterij pœna allegaret ſe eſſe poſſeſſorẽ. Ci. li. iiij. ad Herẽ. Audes verbũ facere? audes quicq̃ petere? Audes ſuppliciũ dep̄cari? Nõ ſignificat recuſare, neque p̄cari ne de ſe ſupplicium ſumat, ſed depellere, ſiue redarguere. Quin. li. iij. ſcribit dep̄cationẽ depulſionẽ eſſe. Itẽ Cic. in Catil. lib. .i. Nũc vt ad me P. C. quandã ꝓpe iuſtã q̃rimoniã deteſter atq; deprecer, percipite quęſo diligẽter q̃ dicã. Idẽ pro Balbo. Quidã de cõmuni aditione omniũ noſtrũ deprecãdę maliuolentię cauſa breuiter cõmemorandũ videtur. Qua de re ſi Gellius ſcripſit deprecari ſignificare execrari deteſtari depellere vel abominari non fuit culpandus a Lau. Valla, cum depello hiſce Ciceronis exẽplis ꝓbe cõueniat, & deprecor maxime cõgruat, ꝓpter prępoſitionẽ de, q̃ ambobus prepoſita eſt. Execror vero deteſtor abominor cũ pene idem ſignificẽt quod recuſo etiã ſibi verbo deprecor cõueniũt, in ea ſignificatione qua ſupra. Mortẽ quoq; deprecor idẽ diximus accipiendũ, vt & illud Cice. libro ſexto de rep. Etiã in Claudij inuidiã Gracchi charitas deprecabaꝛ, id eſt ꝓpulſabat & defendebat. Sal. in Iugur. Sed quoniã eo natus ſũ vt Iugurthę ſcelerũ oſtentui eſſem, nõ iam mortẽ & ęrũnas, tantũmodo imperium inimici & cruciatus corporis deprecor. Eſt autẽ deprecor quandoq; verbũ cõmune vt apud Auguſt. qui ad Hiero. ſcribens ait. Vnde agnoſco dominũ a me potius deprecandũ vt tue volũtati det facultatem mittendi quod reſcripſeris.

✤ Deprędor populor a prędor, a quo deprędator & depredatrix verbalia. Cc.

¶Deprimo is, pe. cor. deijcio, humilio, defigo. Varro. Ab eo depreſſꝰ a quo erigi extollitq; ſperabã. Lactã. li. iij. Ita dũ hominẽ quęrit extollere rẽ ipſi ĩ depreſſit. i. ĩmo defixit humiliauit. Idẽ libro ſexto. Altera q̃ ad inferos deprimat. i. deorſũ premat vel mittat. Cicero libro. iij. ad Heren. qa maxime ſedata & depreſſa voce principia dicemus id eſt demiſſa.

¶Depromo is, pe. pro. Vide in dictione promo.

¶Depſo, is, ſigni. ſubigẽdo manibꝰ aliqd molle & tenerũ reddo. Quo verbo vtitur Cato libro de re ruſt. Cuius cõpoſitũ eſt Cõdepſo, & deriuatiuũ Depſiticus a, um.

¶Depudico as, penul. pro. ſignificat violo ſtupro & pudiciam aufero.

¶De puber penul. pro. dicitur is qui ad pubertatis annos non potuit peruenire. Hinc depuberẽ porcum dicimus quẽ lactantem occidimus.

¶Depudet pe. cor. pudorẽ abijcit. Ouidius. Depudit ꝓ fuguſq; pudor ſua ſigna reliquit. Aug. libro. vij. cõ. Depudit vanitatẽ, & erubuit veritati. Hie. ad Euſto. vſus ẽ Depudeſco. Nõ depudeſco inquit infœlicitatis meę qui potius plango non eſſe quod fuerim.

¶Depunare probe punare. Lactã. lib. v. Retinuit id qđ erat ei contrarium cum quo depunare poſſet.

¶Depurgo as, probe vel deorſum purgo. Cato de re ruſti. Terram cum ſtercore bene permiſceto, depurgato ab herba graminibuſq;.

✤ Depuro ex de & puro, extraho, exſicco. Vnde depuratum dicimus ſiccatum & mundatum. Cc.

¶Deputo, as, pe. co. ꝓprie deorſũ puto. Colu. li. iij. In agro macro & ſicco vineã ĩbecillã in brumã amputato, quam partem nõ deputaueris circa calẽdas. Feb. repetito & deputato. Amb. ĩ Ser. de quadrageſima. Modo ferrũ geſtãs agricola ſarmẽta deputat vinearũ. Itẽ deputare eſt exiſtimare, cẽſere, iudicare, qđ vulgo diciꝛ reputare nõ vt multi putãt delegare. Ter. in Hecy. Adepol ne meã eſſe herus operã deputat parui pretij, q' ob rẽ nullã me miſit fruſtra, vbi totũ deſedi diẽ, Plau. ĩ am. Inde cras e prõptuaria cella depromar ad flagrũ, nec cauſam liceat dicere mihi, neq; ĩ hero quicq̃ auxilij ſiet? nec quiſq̃ ſit quin me omnes eſſe dignũ deputent. Itẽ aſſignare attribuere. Hiero. ſuper. Matheum. Phariſęi opera dei principi demoniorum deputabant.

¶Depuuio is. Vide in dictione pauio. Depuuio ex de & pauio, hoc eſt credo. Lucil. Palmiſque miſellam depuuit me id eſt verberauit.

¶Derbies, ſeu Derbiæ, & Derbij ſũt populi Hyrcanis ꝓpinqui. De quibus Hier. Maſſagetę & Derbies miſerrimos putãt q ægrotatione moriãtur, & parẽtes, cognatos, ꝓpinquos, cũ adſenectã venerũt iugulatos deuorãt rectius eſſe dicẽtes, vt a ſe potiꝰ q̃ a vermibꝰ comedãꝛ.

¶Derbẽſes populi, ex quorũ numero fuit Timotheus apoſtoli diſcipulus.

★ Dercetũ pe. cor. nomẽ cuiuſdã deę, de qua Diodo. li. iij. Iuxta Aſcalonẽ lacus eſt, vbi tẽplũ inſignis deę, quã Syrij vocant Δερκετῶ muliebri facie, reliquum vero corpus figura piſcis, cuius filio Semiramis a columbis educata ſit. Ob id ſacras genti aues eas eſſe. Titul. Alba palęſtino ſancta columba ſyro.

✤ Derce fons eſt frigidiſſimus ęſtate inter Bibilim & Segobrigam in ripa fere Salonis amnis. Cc.

¶Dereliquere, ſignificat prorſus ſeu in totũ relinquere deſerere.

¶Derepẽte, tota vna dictio, quia vt docet Dona. aduerbijs præpoſitionẽ ſeparatim non addimus. Si enĩ ſeparaueris non eſt latinũ de repente. Ter. in Hecy. Ita corripuit de repente tacitus ſeſe obuiam.

¶Derideo es, pe. pro. ſignificat cũ alteriꝰ cõtẽptu rideo.

✤ A quo deuiſor & deriſio & deriſus us, quarte declinationis & deridiculus. i. deriſione dignus.

¶Deripio is, pe. cor. tam ĩ bonũ q̃ in malũ ſumi poteſt. In bõnũ, Virg. li. ij. Geor. Collaq; p̄lorũ fumoſis deripe tectis. i. cõfeſtĩ defer. In malũ, lactã. li. v. Quomodo ſe rapinis & fraudibus abſtinebũt q Mercurij furta nouerũt, docentis non fraudis eſſe deripere ſed aſtutię, id eſt ſurripere, deripere vero in malũ eſt cũ ſignificet diuerſa diuerſe rapere, vt fit ĩ vrbiũ expugnatione. Gel. Nã cũ oppidũ Toloſanum in teria Italia, Q. Cepio cõſul diripuiſſet multũq; auri in eiꝰ oppidi tẽplis fuiſſet, qſquis ex ea direptiõe aurũ attigit miſero curciabiliq; exitu perijt.

¶Deriuo as, pen. ꝓdu. a riuis deſcendit, cum aqua deflectitur aliquo, vnde & deduco riui more ſiue deflecto ſignificat, p̄ traſlationẽ plęriq; vſi ſunt. Terent. in Phor. Quid vis niſi vt maneat Phaniũ atq; ex crimine hoc Antiphonẽ eripiã atque oẽm in me deriuẽ irã ſenis. i. deflectã. Do. deriuatio dicitur inflexio criminis ab eo ad quẽ pertineat ad eum ad quẽ nõ pertinet. Cic. ĩ ver. acti. iiij. Quid eſt quãobrẽ putes te tuã culpam non modo deriuare in aliquẽ, ſed communicare cũ aliquo poſſe. Amb. Plęriq; varias ſignificariones de vineę appellatione deriuãt. Col. li. j. proprie dixit. Crebroſq; ſulcos aquarios quos nõnulli elices vocãt, faciamꝰ & omnẽ humorẽ in Clocas, atq; inde extra ſegetes deriuemus. Cic. ꝓ Milone poſuit ꝓ deuitare. Fecerũt id ſerui Milonis, dicã enĩ nõ diriuãdi criminis cauſa, ſed vt factũ eſt, neq; ĩperãte, neq; preſente domino qđ ſuos quiſq; facere ſeruos voluiſſet. Hĩc fit deriuatiuus a, um, qđ ab alio deducitur.

¶Dero, as, pe. cor. detraho, qđ patet ex eiꝰ ꝯtrario arrogo. Hie. In ꝓlogo. Eſdrę. Interrogẽt Hebre. & ipis authoribus traſlationi meę vel arrogẽt vel derogẽt. Feſtꝰ Derogare cũ quid ex lege veteri quo minꝰ fiat ſancitur lege noua. Cicẽ. li. j. ad Herẽ. Cũ duę leges inter ſe diſcrepãt videdũ eſt primũ nõ obrogatio aut derogatio ſit. Quid ẽ ergo derogatio niſi detractio aliq̃ legis. Abrogatio ipſiꝰ legis ablatio. Illa partis legis, hęc totiꝰ ſublatio

eſt Derogo igitur detraho, quod ſimiliter fit cum dignitati honoriq; alterius detrahitur.

¶Derſæi cum æ. diph. populi ſunt græcorum in littoribus Thraciæ ſicut Herodotus oſtendit.

✤ Des olim pro bes dicebatur as dempto triente. Eſt enim des octo vnciarum pondus. Cc.

✤ Deruo is, deorſũ ruo cado. Apul. Prolapſus deruiſſẽ.

✤ Derũcinare, diſſecare, & diſſipare tractũ a runcinis, q̃ maiores ſerrę dicũtur qbꝰ fabrilignarij maiora ligna ſecãt. ✤ Deſmoterion Græci vocant carcerem.

¶Deſęuio is, valde ſęuio, quod Hie. ad dicta tranſtulit cum in lib. Regum inquit, Latrãtes canes qui aduerſus me rabido ore deſęuiunt.

¶Deſcendo is, ex de & ſcando, ꝓprie ſignificat de loco excelſo ad imũ deuenio, cuius cõtrariũ eſt aſcẽdo. Liuiꝰ libro primo. Tenuere tñ arcẽ Sabini, atq; inde proſpero die cũ Romanꝰ exercitus inſtructꝰ, ꝙ palatinũ capitoli numq; collẽ. Cãpani cõpleſſent, non prius deſcenderũt in equũ q̃ ira & cupiditate recuperãdę arcis ſtimulãte animos Romani aduerſũ ſubiere. Per trãſlationẽ vero dicimus Deſcẽdo in pręliũ, deſcẽdo in cãpũ, deſcendo in forũ, & huiuſmodi alia quia de quiete ad laborẽ, de loco tuo ad periculũ, de vita ad mortẽ eſt iſte deſcenſus, ſiue ad animã, ſiue ad corpꝰ, ſiue ad vtrũq; ſpectet. Per. Deſcẽdere ꝓ humiliare poſuit, vt nemo ĩ ſeſe tentat deſcẽdere nemo, ſed prędedẽti ſpectatur mantica tergo.

¶Deſciſo Vnde in dictione Aſciſco.

¶Deſicobinatus. fauciꝰ abraſus ſectꝰ. Var. in Melca. Si autẽ delectatiõis cauſa venamini, quãto ſatius eſt ſaluis crurib ꝰ ĩ circo expectare q̃ his deſcobinatis ĩ ſylua curare. ¶Deſcribere, ꝓprie ſignificat de exẽplari ſcribere, ĩ q̃ ſignificationẽ etiã ſũt exſcribere & trãſcribere. Cicero Cornifici, Sed ꝓxime ſcripſi de optimo genere dicẽdi, ĩ quo ſępe ſuſpicatꝰ ſũ te a iudicio noſtro, ſic vt doctũ hominẽ a nõ indocto paulũ diſſidere. Huic tu libro maxime veli ex animo ſi minus grauate ſuffragere, dicã tuis vt eũ ſi velit deſcribãt, ad teq; mittãt. Per tranſlationẽ vero ponitur pro diſponere ſeu deſignare. Idẽ in Lęlio. Mei ſunt ordines, mea eſt deſcriptio. Itẽ ꝓpigere. Plautus in Aſina. Nõ potuit pictor rectius deſcribere eius formã. Itẽ ꝓ denũtiare. Lactã. libro. v. Quod prophetę multo ante deſcripſerant, licet & ꝓ accurate ſcripſerant intelligi poſſit. Nã hoc verbũ etiã ſcriptoribus id eſt cõdentibus aliquid, conuenire poteſt cũ eis deſcriptio pro diſpoſitione & accurata ſcriptione operis poniꝛ, vt Terẽ. in Phor. Ego deſcripſi porro illis quibꝰ debui. Ver. Immo hęc ĩ viridi nuper quę cortice fagi Carmina deſcripſi & modulãs alterna notaui Experiar. Lactã. li. v. Quis eſt enĩ cur illam vel in carminibus vel in omni ſermone deſcribãt cõquerẽtes eius abſentiã cũ ſit facillimũ bonos eſſe ſi velint. Et hoc ex vi prępoſitionis de. que diligẽtiã ſcriptoris præ ſe fert. De excribo, Gel. Haud quicq̃ dubitauimus qui ea Plauti foret, & omniũ maxime germana ex qua duos hos verſus excripſimus. De trãſcribo, Hiero. in p̄fa. pſal. Vnde conſueta prętatione cõmoneo tã vos quibus forte labor iſte deſudat, q̃ eos qui exẽplaria iſta habere voluerint, vt quæ diligenter emẽdaui cum cura & diligentia tranſcribantur. Scribere proprium eorum eſt qui aliquid condunt.

¶Deſęco as, pe. cor. ferro ĩcido. Col. li. iij. Et ſi fieri poteſt iuxta aliquẽ nodũ ſerrula deſecato. Idem lib. xij. Bonus operarius prati iugerum deſecat.

¶Deſero is, pe. cor. rui, ritũ, derelĩquo deficio. Hĩc milites patriæ deſertores dñr qui patriã deſerũt quã defendere deberẽt. Ver. Deſertorẽ Aſie, Suet. in Ceſ. Deſertorum ac ſeditioſorũ ĩquiſitor ac punitor accerrimus, cõniuebat in cæteris. Hinc deſertũ locũ appellamus inhabitatum quaſi ab hominibus derelictum, quem gręci Eremũ nominãt. Quomodo autem differat deſertor ab emãſore, vide in dictione emanſor.

¶Deſertũ & participiũ & nomẽ eſſe poteſt. Participiũ idem eſt qđ derelictũ, & qñq; aſperũ atq; incultũ. Ver. Rupe ſub aduerſa deſerti ad ſtrimonis vndã. Nomẽ ſumiꝛ pro loco inhabitabili, vt in hymno. Antra deſerti teneris ſub annis ciuiũ turmas fugiẽs petiſti. Sed eremꝰ producit penul. quod ignaris grecarũ literarũ res noua videbitur, quoniam eſt ἔρημος ἔρημον καὶ ἐρυμὸ ὁ τοῦ ἀπο λείπω, καὶ [illegible] λαὸ [illegible] καὶ ἐρημία, λέγεται παρὰ τῆς ἔρας. [illegible] Eremꝰ erſimi & ἐρημόω. i. relinquo & ſolꝰ habito, eſt & requies & ſolitudo, dicitur ab amãdo

¶Deſerto, as, frequentatiuum eſt. Actiꝰ. Cum me ſolũ vterq; parens deſertaſſent.

¶Deſeruire, eſt obtẽperare ſeu diligenter humiliter ve ſeruire. Cic. Tyroni. indulge valitudini tuę, cui qdẽ tu adhuc dum mihi deſeruis ſeruiſti nõ ſatis, fac bellus reuertare Poteſt etiã ſignificare, male ſeruire quod vernacula lingua dicitur. Deſeruit ou meſſerer.

¶Deſedeo es, & deſido is, pe. cor. ſicut in aſſideo dictũ eſt. Primũ cũ quiete ſedeo quod eſt cõtinue ſedeo, ſeu ſedẽdo tẽpus cõſumo. Sue. in Cęſa. A quo ad accerſendã claſſem in Bithyniã miſſus deſedit apud Nicomedem. i. manſit cõmoratus eſt. Secũdũ cum motu ꝓcedo vt quieſcã, ſiue morer Terẽ. in Ecy. Vbi totũ deſedi diẽ michoniũ hoſpitẽ dum expecto. Feſtꝰ. Picena regio in qua eſt Eſculũ, dicta ꝙ ſabini dũ Eſculũ proficiſcerẽtur vexillo eorum picus deſederat. Quod eſt a deſido, pen. longa id eſt deſcenderat, vt moraretur.

¶Deſes idis. a deſedeo, qui nihil agit & otioſus ſedet, vel q ſtat ſępiꝰ ad ſedendũ ſup his q̃ tranſigenda ꝓpere forent. Liui. li. j. Deſidem Romanum regem inter ſacella & aras acturum eſſe regnũ rati. Et li. iij. Sedemus deſidens domi mulierum ritu inter nos altercantes.

¶Deſidioſus, q deſidia plenꝰ ẽ. Oui. Queriꝛ Aegiſthꝰ quare ſit factꝰ adulter, In prõptu cã eſt, deſidioſꝰ erat. Deſidia vero eſt vitium ignauię. Sal. Nõ fuit cõſiliũ, ſocordia, atq; deſidia bonum ocium conterere.

¶Deſilio. is, pe. cor. deſilui deſultum. Vide in ſalio.

¶Deſignare, deſcribere, q̃ ſi p̄ ſigna demõſtrare. Cæſar li. j. Ceſar hac rõne Liſci Dimorigẽ Dunatici frẽm deſignari ſẽtiebat. Sed ꝙ pluribꝰ p̄ſentis eã rem iactari nolebat celeriter cõciliũ dimittit. Aliquando ſignificat deputare decernere ſeu diligere. Sal. Catilina nihilominꝰ in ꝓximũ annũ conſulatũ petebat ſperãs ſi deſignatus foret, facile ſe ex volũtate Antonio vſurum. Colu. lib. iij. Ipſum autẽ agrũ quẽ ſeminario deſignaueris, planũ, & ſuccoſum fac. Aliquãdo ſignificat rẽ nouam facere in vtranq; partem bonã & malam. Vñ & deſignatio & cõtractio conductioq; populi in vnũ. Hoc enim ei contingit, q aliquo flagitio populi in ſe oculos & ora cõuertit, & ſpectaculo eſt vulgo. quẽadmodũ deſignatores curatores funerum q ludis funebribus præerãt & multitudinem retinebant, ob eã cauſã ꝙ in his ludis fiebãt noua & ſpectanda. Senec. de benefi. An tu aruntiũ, & aceriũ & ceteros q captandorũ teſtamentorũ artẽ profeſſi ſunt non putas eadẽ habere quæ deſignatores, & libitinarios vota? Illi quorũ merces optent neſciunt. Hi familiariſſimum quemq;, ex quo propter amicitiã rei plurimũ eſt, mori cupiunt. Teren. Modo quid deſignauit?

¶Deſioculus dicitur q vno eſt captus oculo, qui & luſcus dr̃. Mar. Hinc deſioculus, & hinc lippus.

¶Deſipio, is, pe. corre. deſipiui deſipui & deſipij. ex de & ſapio, ſignificat, inſipienter ago ſiue de ſapientia decido vel aliquid a communi ſenſu ſapientiaq; minus habeo, & conſtruitur cum ablatiuo, Cic. M. Cælio, In quo cum obiurgaret ꝙ nimio gaudio pene deſiperem. Plautus in epi. genitiuo iunxit. Deſipiebam mentis cum illa ſcripta mitterem, Aug. li. j. de ciuitate dei docet minus eſſe deſipere q̃ inſanire. Porro inquit ſi quis hoc aggrediendum & ſuadendũ putat non dico deſipit ſed inſanit, Lactã. li. ij. Deniq; pœta maximus, homo in cęteris prudẽs, ĩ hoc ſolo nõ pœtice, ſed aniliter deſipuit id eſt more anili inſipiẽter egit, Huiꝰ contrariũ eſt reſipi

co. Nã reſipio in vſu raro eſt. Reſipiſco frequẽter. Deſipio in vſu eſt, deſipiſco non. Et hæc omnia ad mentẽ ꝓprie pertinent. Eſt eñ reſipiſcere ad mentẽ redire. Lac. de ira dei. Idcirco non ad prçſens noxiũ quẽq; punit vt habeat homo reſipiſcẽdi ſui facultatẽ. Et lib. vj. diui. inſti. Reſipiſcit eñ ac mentẽ ſuã q̃ſi ab inſania recipit, quẽ errati pudet, caſtigatq; ſeipſũ dementię, & cõfirmat animum ſuum ad rectius viuendum.

❡Deſino is, peñ. cor. ex de & ſino, ſignificat omitto, ſino, ceſſo, vt deſine plura loq. Hinc deſinẽtia finis, terminꝰ. Sic dicimꝰ. Deſine artẽ ludicrã. Ci. Mario. Libenter me hercle artẽ deſinerẽ, tecũq; & cũ ſimilibꝰ noſtri viuerẽ. Eſt eñ deſinere artẽ renũciare arti, atq; relinq̃re. Vñ ars deſita dicit̃ relicta & omiſſa. Gel. lib. xv. Oĩm tũ Athenieñſiũ cõſenſu diſciplina tibijs canẽdi deſita eſt. ☿ Apul. lib. iiij. Deſine ſcelus.

❡Deſiſto, is, deſtiti, ceſſo. Ver. Me ne ĩcœpto deſiſtere victã? Deſiſtere inq̃t. Vlp. eſt a negotio abſtinere qđ calumniandi animo inſtituerat. Inde deſtitiſſe is videtur non qui diſtulit ſed qui liti renunciauit in totum.

❡Deſolor pe. pro. deponẽs a ſolor cõpoſitũ eſt & contrariam ſuo ſimplici habet ſignificantiã. Sed ꝑ trãſlationem in ſignificatiõe differt. Cũ eñ quis aliquem ſolatur quaſi de ſolo lapſũ in ſolũ ſiue ſoliditatẽ alleuat. Paſſiue tamen deſolatus accipitur apud Hiero. ad Tyra. Sola ſeparatione dormiẽtis ęſtuãs deſolatꝰ ſolatio pij pignoris iactor. Inuenit̃ & deſolo as, pe. ꝓ. a ſolo qđ terrã ſolidã ſignificat, ꝓ deſtruo ſiue de ſoliditate deijcio. Colu. li. j. Quia flagitioſum quos hoſtis ꝓfligẽdo deſolaſſet agros nouos nouo more emere Romanũ ſupra vires patrimonij. Verg. li. xj. Vidimus ingẽtes & deſolauimus agros.

❡A c n. Deſolo pe. long. quaſi ſolum & deſertũ facio a ſolus, a, um.

☿ Deſolatoriꝰ, a, um, qđ deſolatur. i. deſtruit̃. p̃s. Sagitte potẽtis acutę cũ carbonibꝰ deſolatorijs. i. vaſtatoribus.

❡Deſpero, as, pe. ꝓ. nõ ſpero, extra oẽm ſpẽ ſũ. Hic eide, negat. Ci. in Lęl. Cuiꝰ aures clauſę ſũt veritati vt ab amico verũ audire nequeat, huiꝰ ſalꝰ deſperãda eſt. Dicimus autẽ deſpero ſalutẽ & de ſalute. Ambr. Nemo veterũ cõſciꝰ delictorũ p̃mia diuia deſperet. Deſperatꝰ in morbo dicitur de quo nulla ſalutis ſpes habetur. Hie. in lib. Reg. Percuſſitq; dominus paruulũ & deſperatus eſt. Item deſperatus dicitur qui nullã habet ſpem, Vnde vetus prouerbiũ, non eſſe cũ deſperatis certandũ. Deſperatio vt inquit. Ci. li. iiij. Tuſc. eſt ęgritudo ſine vlla rerum expectatione meliorum. Sal. Ne forte deſperatiõe adducti vitę mortem prçferrent.

❡Depeſco, is, cui, ſignificat pecus deduco, vt cõpeſco vna duco & paſco & in vno loco contineo.

❡Deſpicio, is, pe. cor. deorſum aſpicio. Colu. li. j. Area ſi cõpetit ita cõſtituẽda eſt, vt vel a domino, vel certe a ꝓcuratore deſpici poſſit. Per tranſlationẽ ponitur ꝓ cõtẽno ſiue paruifacio. Nã cũ quis alium cõtẽnit deſpicere videt̃, quaſi infra ſe aſpicere, queadmodũ Suſpicio eiꝰ cõtrariũ, ſurſum aſpicio, & per traſlationẽ veneror, quaſi ſupra nos aſpiciamus illũ eſſe collocatũ. Cic. lib. ij. off. Deſpiciunt autem eas & contemnunt in quibus nihil virtutis neruorum putant.

Deſpectus, a, um. participium quod eſt contemptũ. Deſpectus, us, nomen, ipſe actus deſpiciendi.

❡Deſpectio, idem quod deſpectus. Cicero in Horten. Cõſolabit̃ eam magnitudo animi & humanarũ opinionũ alta quædam deſpectio.

❡Deſpiciẽtia deſpectꝰ ſiue deſpectio, & in ſe plus cõtinet q̃ cõtẽptio, vt apud eundẽ li. j. Tuſ. Totam vim bene viuẽdi in animi robore ac magnitudine, & in oĩ rerũ humnarũ contemptione ac deſpiciẽtia ponamus. Et illuſio plus eſt q̃ contẽptio ac deſpicientia vt in Cato. idẽ Ci. Contemni ſe putant: deſpici, illudi.

✣ Deſpicus e deſpiciendo, intentus, vigil. cuiꝰ exẽpla apud Apuleium frequentiſſima ſunt. Cc.

❡Deſpecto, as, ſępe deorſum aſpicio. Claud. li. iij. Deſpectant vertice lucũ. Verg. Nunc terras ordine lougo, Aut capere aut captas iam deſpectare videntur.

❡Deſpicor, pe. cor. deſpicio. Terẽ. in Eu. Quæ nos noſtrãq; adoleſcẽtiã habẽt deſpicatã. Do. Deſpicatã cõtẽptã atq; deſpectã a deſpicor. Hier. Ieſſe filiꝰ Dauid nõ primꝰ aut ſecũdꝰ, aut tertius, ſed oĩm vltimus vngitur a propheta, & deſpicabilior cũctis eligitur in regem.

☿ Deſpicabilis, contemptibilis, a quo deſpicabilior, & Deſpicabiliſſimus.

❡Deſpoliare eſt exuere. Hie. ad Euſto. Nõ neceſſe eſt vt dicas deſpoliaui me tunica, quomodo induã illam.

❡Deſpõdeo, es, ex de & ſpõdeo. Spõdeo aũt a ſponte fit, qđ veteres pro dico vſurpãt, quia qui ſpõdet, ſpõte, id eſt volũterie dicit. Vnde reſpõdeo factũ eſt, quod eſt poſteriore loco dico, poſtea vero ſpõdere vſurpari cœptũ eſt, pro ſpõte pramitttere. Vnde qui puellã ſpõdet ſpõſor. Quę ſpõdetur puella, ſpõſa. Cui ſpõdetur, ſponſus. Qua rogatur pecunia dotis a ſpõſo, ſpõſio. hoc eſt ꝓmiſſio appellatur. Et dies qua puella ꝓmittur. Spõſalis Et ſpõſalia mẽtio & promiſſio futurarũ nuptiarũ. Eſt autem deſpõdere promittere, quod ad nuptias ꝓprie ptinet, & ad eũ prçcipue cuiꝰ intereſt locare mulierẽ viro ſiue virũ mulieri. Ter. Nã aliã pater ei deſpõderat gnatam Chremetis. Deſpõdere animũ illũ dicimꝰ q ſuę ſpõtis ſtatuit finem, & quaſi ex deſperatiõe mori decreuit. Var. li. de ruſt. Ne reliqui ſi videãt deſpõdeãt animũ atq; alieno tpe vẽditori moriãtur. Liui. li. iij. Nec ipſi ſolũ deſpõderãt animos, ſed ꝯtẽni cœpti erãt a finitimis populis. Plau. ĩ mi. Ne lamẽtetur, neue animũ deſpõdeat. Apud Senecã & Col. ſine animi adiectione legit̃ deſpõdere Nã de turdis ſic ait. Difficulter ĩ aliã regionẽ trãſferuntur, quia caueis clauſi plurimi deſpõdẽt. Similiter dicimus deſpondeer ſapientiã illum qui deſperat ſe poſſe ad ſapientię faſtigium peruenire & ob hoc deſiſtit ab incœpto. Nam libro. xij. Colu. inquit, ꝙ probabilis ratio eſt obmuteſcẽdi, quia nequeas orator eſſe ꝑfectus, aut in ſocordiã ꝯpelli quia deſpõderis ſapiẽtiã. Magnę rei q̃tũcũq; poſſederis fuiſſe participẽ nõ minima eſt gloria.

❡Deſpõſo as, a depõdeo fit. Amb. Et bñ vtrũq; poſuit ſcriptura, vt deſponſata eſſet & virgo.

❡Deſpumo, as, pe. ꝓ. ſpuma priuo, Ver. li. j. Geor. Et folijs vndam tepidi deſpumat aheni. Per trãſlationem depumare ponitur pro decoquere, Hier. ad Ocea. Venter mero ęſtuãs cito deſpumat in libidinẽ, Perſius, Stertimus in domitũ quod deſpumare falernũ ſufficiat.

Deſpuo deorſum ſpuo, ſeu ſpuẽdo execrationẽ demonſtro vt apud Perſiũ. Et prope te ignotus cubito qui tangat & acres deſpuat in mores.

❡Deſtino as, penultima correpta ex de & ſtino. Vnde & perſtino. Eſt autẽ deſtinare, deliberare, aſſignare, deputare, parare, eligere. Colu. lib. ij. Itaq; conſiderãdum erit vt ſolũ quod excolere deſtinamus pingue ſit. Cic. libro. v. Tuſ. Ad horam mortis deſtinatã. Sue. de Cæſare De ampliando imperio plura ac maiora in dies deſtinabat. i. parabat. inſtituebat, deliberabat. Plinius in panægirico. Deſtinatio cõſulatus, id eſt electio. Quãdoq; ponitur pro alligare. Apul. lib. iiij. de Aſi. Arreptũ me loro q̃ valido ad anſulã quandã deſtinatũ. Quandoq; mittere ſignificat. Iuue. Deſtinat hoc monſtrũ cymbę liniq; magiſter pontifici ſummo. Aliquando emere. Lucil. Facio ab leone tribus vt libertatẽ millibꝰ deſtinet. Hinc fit compoſitũ prçdeſtino quod eſt præordino prçmitto. Aug. Prçdeſtinatio a prçtermittẽdo & preueniẽdo vel prçordinãdo futurũ aliquid dicitur. Quandoq; texare ſiue ꝓ pretio deputare. Plau. in Ru. Minis trigita ſibi puellam deſtinat datq; arrabonẽ & iureiurãdo alligat. Hoc idẽ ſignificat perſtino Apul. Et ꝓcõtato p̃tio, ꝙ centũ nũmis indicaret aſpernatꝰ viginti denarijs inq̃t pſtinaui. Sunt q p̃ deſtitatũ intelligi vellint oſtẽſum indicatũq; vt eſt illud apoſtoli ad Romanos. Qui prçdeſtinatus eſt

filius dei. Eſt in priſtino, de quo alibi.

❡Deſquammo, ſquãmis exuo. Plau. in Aul. deſquamma piſces. Sępe enim de, detractionem notat, vt decortico, delibro, deueſtio, deplumo, depilo, decaluo, dearmo, Sępe contrariũ dehortor, dediſco, dedoceo, in multis deorſum deſcendo defluo & c. Cc.

❡Deſtituo, is ex de & ſtatuo ſigñat dereliquo, dimitto Ver. Et freta deſtituẽt nudos in littore piſces. Interdũ deſtituere eſt priuare, & ſic ꝯſtruit̃ cũ ablatiuo, Colu. li. iiij. Rurſns nimiã ſiccitatẽ deſtituere plãtas nalurali alimẽto. Interdũ diſſoluere. Nęuius. Multo nauẽ iubet deſtitui anchoris. Interdum ſtatuere. Cęci. deſtituit omnes ſeruos ad menſam ante ſe.

❡Deſtringo, is, deorſum, ſiue de alijs ſtrĩgo colligo aut excido. Col. li. xij. Tũ & alea deſtrĩgẽda eſt, ex quavelis viride oleum efficere, Mar. Pergamus has miſit curuo deſtringere ferro, Non tam ſępe teret lintea fullo tibi.

❡Deſtruo is, xi. ctũ, ſignificat qđ ſtructũ eſt, vt nõ ſtructum ſit efficio, ἐξελήνισι ἀνασκευάζω ἀπολλω καὶ λυμαίνομαι καὶ πολλα ἀντιπαυτο λαπ ὀρπραγμάτων.

❡Deſtructile, pen. cor. qđ deſtrui poteſt & deſtruetur in fine Lactã. li. de ira dei deſtructilia ſunt oĩa q̃ manu fiũt

❡Deſubulo, a ſubula, quod ſignificat perfodere. Var. Alterum carneadẽ de ſubulaſſe bona corporis, Cc.

❡Deſudo as, pe. ꝓd. valde ſuo. Sudo vero a ſudꝰ ſĩ Nonio creditur fieri cõſtat. Interdũ tñ deſudare ꝑ trãſlationẽ ponitur ꝓ laborare. Hiero. ĩ ꝓlo. li. Salomonis. Mittitis ſolatia ſumptuũ, notarios noſtros & librarios ſuſtẽtatis vt vobis noſtrum potiſſimum deſudet ingenium.

✣ Deſudaſco & deſudaſcitur impſonale a deſudo. Plautus. Homo adoleſcẽs penetrare huiuſmodi palęſtram, vbi dãnis deſudaſcitur. Cc.

❡Deſueſco, is, deſueui, & deſuo, es, eui. Primũ neutrũ ſecundum actiuum. Vnde Nonius in priſcis dictionibꝰ Deſueui illum pro deſueſeci illum id eſt cõſuetudinem illi abſtuli. Titin. Paraſitos amoui, lenonem ędibus abſtruſi deſueui ne quo ad cœnam iret extra conſiliũ meũ. Hic deſueui a deſueo in actiua ſignificatiõne accipitur Nam quamuis Priſ. Conſueſco cõſueui, etus ſum dicat, addit tamẽ, Chariſius cõſueo ponit. Idcirco priſco more iuxta Chariſium, iuxta ſignificationẽ actiuam quę in præterito deſueui a Nonio ꝓlata eſt, neceſſe eſt vt Sueo ſimplex ſit vnde formatur ſueſco, ex quo componuntur Conſueſco, deſueſco, aſſueſco, inſueſco, quę ſignificationem paſſiuam innatam habeant vti caleſco, erubeſco & augmentatiuam, vt oleſco, adoleſco, cum tamen oleo & adoleo actiuam ſue neutralem habent. Ita ſueo conſueo deſueo actiuam ſiue neutralem habere cõuenit. Ea eñ quãtum intelligo iam abſoluere, propterea in eorum locum ſucceſſiſſe cõſuefacio aſſuefacio & huiuſmodi puto Simplicis autẽ ſueſco præterita ſunt quę dicam. Claud. lib. iij. de rap. Poſt hęc cunabula dulci Ferte ſinu, ſummoq; Ioui deducere paruam Sueuerat & genibus ludentem aptare paternis. Cic. Metello. Ad te id quod ſueſti peto mę abſentem diligas atq; defendas. Quandoq; deſueſcere non per negationẽ ſed per affirmationem ex vi prepoſitionis de ponitur, quaſi deorſum ſueſcere, ſiue deſcendere ſueſcere. Plautus in Aſi. Auceps quando cõcinnauit aream effundit cibum, aues deſueſcunt, neceſſe eſt facere ſumptum qui querit lucrum. Quãdoque deſuetus dicitur valde ſuetus.

Deſuetudo, a deſueſco ſicut conſuetudo a cõſueſco quę cõtraria ſunt. Liuius lib. primo. Mitigandõ ferocẽ populum armorum deſuetudine ratus.

❡Deſidero as, ex de & ſidero Sidero vero a ſidus deducitur. dictum deſiderare pro cupere ꝙ veluti lucem ſideris, quod amamus optemus, per tranſlationem ponitur pro deficere ſeu mori. Macrobi. Ne quid ad perfectionem cœtus deſideretur inuitandos ad hunc cõgreſſum cõuentũq; cenſeo. Curti. In eo pręlio trecẽti capti quinquaginta millia deſiderata ſunt.

❡Deſiderium modo pro vehementi amore, vt apud Iuuenalem. Cur deſiderio bibulæ ſertorius ardet, modo ꝓ nimia cupiditate videndi eũ qui abeſt. Et proprie derebus gratis optatis aut amiſſis dicitur. Hinc dicimꝰ poſt puguam deſiderari milites qui periernnt. Cice. in Lęl. Ego ſi Scipionis deſiderio me moueri negem quam id recte faciam viderint ſapientes.

❡Deſideratiua verba ſunt quę a Priſcia, meditatiua vocãtur. Ea terminãtur in rio, vt eſurio parturio. Nam deſiderium magis quam meditationẽ denotãt. Cic. lib. ij. Philip. Vtinam aliquãdo dolor populi Ro. pariat quod iam diu parturit. Pli. lib. xxxvj. Et itę oẽs adalligati mulieribus vel quadrupedibꝰ in pelliculis ſacrificati vteri animaliũ continẽt partus non niſi parturiant remouẽdi alioquin vuluæ excidiũ fit. Sed niſi parturiẽtibus auferantur oĩno nõ pariunt. Sic parturio proprie pro cupio parere ſumitur q̃q̃ interdũ pro pario ſumptũ inueniatur Scaturio ꝓ primitiuo capit̃ ſcateo, Nõ eñ deſideratiuũ eſt ſignificatione ſed voce tantũ Amaturio aũt lecturio dicturio cũ amaſco & legiſco qbꝰ placẽt reliquimꝰ. Ipſa qdẽ cęteraq; eiuſmodi niſi apud authores approbatos inueniãtur nõ in gregẽ deriuatorũ aſcribãda cẽſemus.

❡Deſum dees. ſignificat deficere. Senec. Fœlix eſt cui nihil deeſt ab bene beatęq; viuendum.

❡Deſultores, qui equos eligunt, alunt, ac docẽt, quorũ ars eſt binos trahere equos: & alternatim ex vno in alterũ mira celeritate trãſultare, Liuius lib. xxiij. Nec oẽs Numidę in dextro locuti cornu, ſed quibꝰ deſultorũ in modũ trahẽtibꝰ equos inter acerrimã ſępe pugnã in recentẽ equum ex feſſo armatis tranſultare mos erat, tãta velocitas ipſis, tanq; docile equorũ genus eſt. Var. li. ij. de re ruſt. Peritus belli aliter equos eligit, alit, ac docet, aliter quadrigarius ac deſultor.

❡Deſultorij vero ipſi equi duo ſine ephippijs a grecis κέλης κέλητος καὶ κελητίζω irruo, dicti, ꝙ ex his facile deſiliant deſultores qui ſingulis equitibus prçſto erant excitatis ita militibꝰ vt altero de via feſſo deſilire poſſẽt recẽtẽ. Suet. de Cęſare quadrigas bigaſq; & equos deſultorios agitauerũt nobiliſſimi iuuenes, Caſſiodorus vero in epiſtolis diuerſum ab hoc genus ita nominat in ludis Circẽſibus. Equi inquit deſultorij ſũt per quos circẽſiũ miniſtri miſſos denũciãt exituros, vt luciferi quadã in aſtris ſimilitudine prçcurſorias velocitates imitari videantur. Per tranſlationẽ Apuleius in primo de Aſin. Iã hęc quidam ipſa vocis immutatio deſultorię ſciẽtię ſtylo quẽ acceſſimꝰ reſpondet. Similiter Martianꝰ de nuptijs Philologię. Leuitate pernix deſultoria geſtiebat.

✣ Deſuper hoc eſt ſuperne.

✣ Deſurſum idem quoſt deſuper.

❡Detego is, penul. cor. aperio, nudo. Lactã. li. ij. Nũc interim falſa detegamus.

❡Deteſtor. meo teſtimonio rẽ abominor, ĩprobo, execro deponẽs q̃uis & cõmune verbũ inuenatur. Horat. lib. j. car. Bellaq; matribꝰ deteſtata. Lact. li. j. Hinc eſt illa Plauti deteſtãda ſẽtẽtia. Male meretur q mẽdico dat quod edat, nam & illud qđ dat perit, & illi ꝓducit vitã atq; miſeriã. Apud iuriſcõſultos. Deteſtari ponit̃ pro abſẽti denũciari Iñ deteſtatio denũciatio facta cũ teſtatiõe ☿ Vt docet Vlp. Aliqñ genitaliũ abſciſſio. Apul. lib. vij Ob id truces, veſanoſq; adhibita tali deteſtatione manſuetos exinde factos.

❡Deteſtabile, ab hominabile.

❡Deterreo valde terreo, & quaſi terrore quodã prohibeo, remoueo ve. Ci. li. j. tuſ. Itaq; nõ deterret ſapiẽtem mors quę propter incertos caſus q quotidie ĩminẽt. Idẽ de optimo dicẽdi genere. Nec vero Ariſtotelẽ in philoſophia deterruit aſcribẽdo amplitudo Platonis, nec ipſe Ariſtoteles admirabili copia cęterorũ ſtudia reſtrinxit. Nec ſolũ ab optimis ſtudijs excellẽtes viri deterriti nõ ſunt, ſed ne opifices quibꝰ ſe artibus ſuis remouerunt.

Detero is, pe. cor. ex de & tero, ſignificat ꝓprie terẽdo

deijcio,quod & trituro dicitur. Nā ſpicis ꝑcuſſis frumēta in illis diſpoſita deteruntur cū grana in terrā minuta diſſiliūt. Colu. li. j. Area optima eſt in ſilice cōſtructa ꝙ & celeriter frumēta deterūtur, per traſlationē Hiero. in pro. Iob. Qui & Hebreorū ſermonē ex parte didiſcimꝰ & in latino pene ab ipſis cunabulis inter grāmaticos & rhetores detriti ſumꝰ, .i. excitati, q̄ſi a ſimili, vt gladiꝰ exercitatus, & ipſo nimio vſu cōminutꝰ, Idē poſuit pro eo qđ eſt dānū infero, & vulgo fruſtro dicitur. Veſtitus inquit pariter nō deteritur, capilli ſimul nō augētur barba in cōmune nō creſcit, calceamēta ex quo oībꝰ durāt Lactā. li. vj. quos aūt primi aditus difficultas detriuerit eos in illā vitioſam viam labi atq; deflectere q̄ primo ingreſſu ſit quaſi amœna multoq; tritior. Detriuerit ꝓ defregerit ſiue deijciendo fregerit. i. remouerit. Tritior vero pro vſitatior. Vnde tritum verbum pro vſitatum.

¶ Deter ſiue deterus, a, ū, pe. cor. dr̄ cui aliq̄d deeſt et quaſi detritum ne bonū ſit. A quo deterior deterrimus.

¶ Detergeo, es, ſi, ſum, & degergo, is, ꝓ depurgo. Col. li. iij. Quoties falcem acueris ea pelle aciem detergito. Ibidem li. viij. Aut cornu aut vngula tundunt, aut arbori affricant parietibuſve detergent.

¶ Determino, definio. Lactā. li. iiij. Determinā da ē nobis veritas breuiter, & ī ſuo ꝓprio domicilio collocāda. ♁ Sed hoc ꝑ trāſlationē; ꝓprie vero determinare ſignificat diuidere, ſepare. Hier. ad Dama. Et quia ꝓ facinoribus meis ad eam ſolitudinem cōmigraui que Syriam iuncto barbarię fine determinat non poſſum ſanctū dn̄i

¶ Detexo, is. valde texo perficio. Vergili. Viminibus molliq; paras detexere iunco Nam de agentis eſt.

¶ Detineo, nes. pe. cor. proprie ad eos pertinet q priꝰ non tenebantur, quouis modo detinētur ſiue capiūtur ne abeant iniuſſu eius qui detinet. Lactā. li. vij. Oēs in vna cōmuniq; cuſtodia detinētur. Terē. in Eu. Detineo te fortaſſe te ꝓfecturus alio fueras. Retineo pertinet ad eos qui prius tenebantur, & ne abeāt retinētur. Et hęc tam in bonā q̄ in malā partē ſumi paſſunt. Per tranſlationē autē. Terē. in Phor. Pol me detinuit morbꝰ. Sal. Me ambitio mala detineat. De Retineo Idē. Nā imperiū facile his artibus retinetur quibus ab initio partū eſt Terē. in Adel. Pudore ac liberalitate liberos retineri ſatius eſſe credo q̄ metu. Hinc detento, as. frequētatiuū.

¶ Detondeo, es. detōdi q̄uis tōdeo totōdi faciat. Antiqui tn̄ geminabant, & ſignificat a ſummo vſq; deorſum tondeo. Col. li. viij. Et eſt modus optimꝰ cōſiderare tēpeſtates quibus ouis neq; frigus ſi lanam detraxeris, neq; æſtum ſi nondum detonderis ſentiat. Verum cum quæque detonſa fuerit vngi debet tali medicamine.

¶ Detono, as. pe. cor. valde tono. Hier. Et cum perſecutionis detonaret procella in villam remotiorem receſſit. Sed per tanſlationem.

¶ Detorqueo, es, ſi, tum, ſignificat deflecto. Col. li. iiij. Sed quod in ſalicto cōferēdo vitauerimus id ſequamur in eiuſmodi maleolo quē eſt neceſſe longiorem facere ſi volumus detortum pāgere. Cic. per tranſlationem lib. ij. offi. poſuit. Nam & voluptates blandiſſimæ dominę maiores partes animi a virtute detorquent.

¶ Detraho, is, cū accuſatiuo proprie ſignificat exuo id qđ qs induit, ſiue quicquid manu cōtigi & detrahi pōt, vt detrahe veſtimēta, ſoccos, palmites & hmōi. Ter. in Heau. Occurūt ſerui ſoccos detrahūt. Plau. in aſi Nudo detrahere me veſtimēta iubes? Inrerdū detrahere ponitur ꝓ remouere. Hie. li. j. ℞. Detrahebāt hoīes a ſacrificio dn̄i. Aug. ſup Boā. Detrahe verbū, & quid eſt aqua niſi aqua? Accedit verbū ad elemētū & fit ſacramētum. Iterdū pro auferre. Amb. lib. iij. offic. Quod ſi non licet nō dare, quomodo detrahere licet? Per tranſlationē vero cū fama gloria, honor, opinio detrahuntur. Et tūc cū datiuo cōſtruit̄, Hier. ad Euſto. dicat aliqs & laudes nuptijs detrahere q̄ a deo bn̄dictę ſūt: nō ē detrahē nuptijs cū illis virginitas auferet̄. Hic detractor & detacto as

¶ Detractores dicuntur qui famę alicuius derogant.

¶ Detracto, as, frequētatiuū, ſignificat defugio, deuito recuſo, nego. Verg. lib. iij. Georg. Nec mihi diſpliceat maculis inſignis & albo, aut iuga tetractans interdumq; aſpera cornu. Iuſti. nec ipſe detractauit certamen. Aliquando detractare eſt male tractare ſeu maledicere.

¶ Detrimētū, dānū, dictū ſecundū Var. a detritu ꝙ ea q̄ trita ſūt minoris pretij ſūt. Sic intrimētum ab eo ꝙ duo iter ſe ſint diminuta. Differūtq; ab īuicē & detrimētū vt Pædia. Inq̄t, vel vniusꝑtis dici pōt. Intrimētū vero ad vtriuſq; partis ſpectat dantis accipientis incomodum.

¶ Detraho, is. pe. ꝓ. deorſum trudo ſiue trudēdo dijtio Liui. li. ij. Iā īpetu conabātur detrudere virū. Per traſlationem lib. j. offi. Sin aliquando neceſſitas eos ad ea detruſerit, que noſtri ingenii non erunt.

¶ Detrūco, as, trūcādo dijcio, ſiue in truncos, aut detrūco ſeco vt hic trūcatus ē, arborē detrūcato, ꝑtē voluminis detrūcaui. Diſtrūco aūt ī diuerſas ꝑtes trūco. Plau. ī Tru. Iā ego te hic agnū faciā & in mediū diſtruncabo.

¶ Detrullare, eſt de trula in trulā deplere, quo vſus eſt. Apitiꝰ. Quod ipſum & diffundere ſecūdum Pli. vocatur deturgeo, es, deturſi. Vide in dictione Turgeo.

¶ Deturbo, aufere ſicut detrudo ſumit̄, niſi ꝙ īdeturbo maior fit violētia q̄ ī detrudo. Eſt eī deturbare deorſum cū violētia dijcere. Ver. Pupi decūbat ab alta. Colu. vero lib. ad pāpinationem trāſtulit. Vinitor inquit qui ante ferro nūc manu deputet, vmbriſq; cōpeſcat, ac ſupuacuos pāpinos deturbet. Cic. Cn. Pōpeio aliter. Sed hoc ſcito tuos veteres hoſtes nouos amicos vehementer literis tuis perculſos, atq; ex ſpe deturbatos iacere.

¶ Deturpo ex de & turpo Cicero ſimplici vſus eſt. Iouis aram ſanguine turpari. Cc.

¶ Deueho deorſum veho. Hie. ad Ruf. Et multa genera pigmentorum de paradiſi dicitur fonte deuehere. Cc lib. ad He. pro defero poſuit. Qui parentem necaſſe iudicatꝰ erit, is obuolutꝰ & ligatꝰ corio deuehat̄ ī ꝓfluētē

¶ Deuenio, is, pe. cor. de loco ęditiore deſcendo. Ver. lib. iiij. Speluncam Dido dux Troianus eandem deueniunt. Per tranſlationem vero cum de diuitijs in paupertatem, de gloria ad ignominiā, de iuſtitia ad iniquitatem, de proſperis in aduerſa cadimus. Cice. li. iiij. ad Herē. Videtur eſſe arrogantia illa relinquere & ad ſua deuenire. Plau. in Aſi. Quid ſi forte in īſidias deuenero

¶ Deuenuſto, as, deturpo. Gel. Tanquam pulchritudinis ſibi inſignia deuenuſtet.

¶ Deucalion nomen proprium filij Promethei, quem ferunt in fabulis iactu ſaxorum genus humanum cum vxore Pyrrha recuperaſſe

✣ Deuerbium a verbo quod ſignificat extremitatem & deſinentiam verbi, & in quod verbum deſinit, quaſi deorſum tendens verbum. Cc.

✣ Deuerro, probe verro, ſiue de loco verro. Col. li. viij. Stabula vero frequenter deuerrenda & purganda humorq; omnis vrinę deuerrendus eſt.

¶ Deuerra, dea ab antiquis putata eſt quam venerabātur vt ſcopis domum verrere poſſent.

¶ Deuerbero as, valde verbero. Terē. ī phor. Qđ me cēſes hoīes iā deueraſſe vſq; ad necē hoſpites, tū ēt ciues

♁ Deueſtio, veſte exuo, Apul. lib. iij. Iamprimum omnibus laciuijs ſe deueſtit.

✣ Deuerſus veteres dicebāt quaſi deorſum verſus. Cc.

¶ Deuexo, as, valde vexo. Lact. lib. v. Et cum corpora hominum occupant animoſq; deuexant, adiurantur ab his et nomine dei viri fugantur.

¶ Deuexus, a, um, a vexus eſſe cōuenit cōpoſitū a quo vexo, as, eſſe videtur. Vnde & cōuexus. Et ponit̄ ꝓ decliui ac deflexo. Col. lib. Parte cāpeſtri, ꝑte alia collibꝰ vel ad orientem vel ad meridiem molliter deuexis.

¶ Deuicio, is, ꝓ deuincio, vehemēter ligo. Plau. ī ca. Aduorte animū ſis tu iſtos captiuos duos heri quos emi de ꝓda de quęſtoribꝰ his indico catenas ſingularias iſtas.

maiores quibus ſunt deuincti demitto. Per tranſlationē Terē. in Heau. Verū vbi ſemel animꝰ cupiditate deuinxit mala, neceſſe eſt conſilia conſequi conſimilia.

¶ Deuinco, is, perfecte vinco.

¶ Deuirgino, as, virginitate priuo. Hie. ad ſaluinā. In ęgypto primū deuirginata eſt, & ibi fracte māmæ eius. ♁ Alias deuirginati dicebantur pueri cum ex ephebis deceſſerant.

¶ Deuiꝰ, a, ū, qđ a recta via recedit. Ci. ī Le. ꝑ trāſlationē. Quid poteſt eſſe tā flexibile, tā deuiū q̄ animꝰ eius q alterius nō mō ſenſum ac voluntatē, ſed etiā vultum atq; nutū cōuertit Dicimꝰ etiā iter deuiū qđ eſt a recta via remotū. Hie. li. ij. ℞. Populus multꝰ veniebat ꝑ iter deuiū vn̄ Ci. Anagninos vocat deuios ꝙ eſſēt extra viā militarē collocati. Et Hora. ſcortū deuiū dixit, qđ eſt a via remotū. Proper. Lætor ꝙ ſine me deuia rura colis.

¶ Deuio, as, ex de & vio as. a recta via recedo. Abuſiue ꝓ deflecto ſumit̄. Hie. paſſiuū ꝓtulit li. nūeri. Vbi nec ad dexterā nec ad ſiniſtrā poterat deuiari obuius ſtetit.

¶ Deuito, as, pe. ꝓ. declino. Teren. in An. Poſt hac incolumen ſatis ſcio fore hoc nunc ſi deuito malum.

✣ Deunx quaſi de vna, hoc eſt as dempta vncia. Cc.

¶ Deuoco as, pe. cor. vocādo deduco, ſiue ide aut deorſū voco. Liui. li. iiij. Cū a ſaucijs hoſtibꝰ ſuſcitādo cōperiſſet caſtra volſcorū deſerta eſſe lætꝰ a tumulo ſuos deuocat. Ci. li. Tuſ. per trāſlationē locutꝰ eſt Socrates primus philoſophiā deuocauit e cœlo, qđ ē quaſi deduxit

¶ Deuolo as, pen. cor. de alto volo. Plau. in Am. Poſtq̄ in cunis cōditus deuolāt angues iubati deorſum impluuium duo maximi Per tranſlationē autem ponitur pro decurro. Liui. li. iij. Alij inter multū præcipites pauore in forum deuolāt. Idē lib. ij. pro deſilio poſuit. Deuolāt de tribunali vt lictori auxilio eſſent. Aliqn̄ deuolare eſt alio volare hoc eſt diſcedere. Cic. ad Herē. Ita falſi amici ſereno vitę in tempore, præſto ſunt, ſimul ac homini fortuna inuiderit deuolant omnes.

¶ Deuoluo, is, omnibꝰ aptat̄ quæ a ſummo deorſū decidunt ſeu delabſitur, vt ſaxa, vt aqua ſiue cū homīes in deꝓcipitant̄. Col. li. j. Huic proxima fluens aqua e montibꝰ oriunda quę ꝑ ſaxa pręceps deuoluit̄. Liui. li. ij. de bel. pu. Saxa ingenia in agmē deuoluūt. Per trāſlationē vero dicimꝰ. Deuoluta ē res, deuoluta eſt hęreditas qđ vulgo dicitur de manu in manū. Idē li. v. Et eo deuolui rē, vt aut particij aut patriciorū aſſeclę habēdi trib. plębis ſint. Hie. Illa interim cōiunx egregia & quę de fontibus tullianis hauſerat ſapiētiam nupſit Saluſtio inimico eius. Et tertio Meſſalę coruino, & quaſi per quoſdā gradus eloquentię deuoluta eſt.

¶ Deuoro as, pe. cor. vorādo deiicio. Cato de re ru. Bos ſi ęgrotare cœperit dato cōtinuo ieiuno ouū gallinaceū crudū integrū facito deuoret. Refertur etiā ad alios ſenſus. Mar. Oculis deuorantibus drocos. Plau. Aſcultate atq; operam date, & mea dicta deuorate. Illud eīn oculorum hoc aurium auiditatem ſignificat.

¶ Deuoueo es, penul. correp. ſignificat ſolēniter voueo Vouere aūt eſt aliquid ſanctę promittere. Vergi. li. xij. Quorum ſe deuouet aris. Cice. li. iij. offi. Quid Agamē nō cū deuouiſſet Dianę, quod ī ſuo regno pulcherrimū natū eſt illo anno, immolauit Iphigeniā. Itē deuouere ēſt morti dedere. Liui. li. ix. Equidem mortem ꝓ patria pręclarā eē fateor & me vel deuouere ꝓ populo Romano legionibuſq; vel in medios me mittere hoſtes paratꝰ ſum. Itē deuouere eſt diris imprecationibꝰ malū alicui optare. Oui. in Ibin. Illū ego deuoueo quē mens intelligit Ibin. Hic deuotio ꝓ execratiōe. Sue. in Cali. Lenis adeo & innoxiꝰ vt Piſoni decreta ſua reſcindēti nō priꝰ ſuccenſere in animū induxerit, quā veneficijs quoq; & deuotionibꝰ impugnari ſe compeꝛiſſet. Hę deuotiones tales erāt quales dirę fuerūt apđ priſcos, quę talē habere poteſtatē credebantur, vt nemini faſeſſet qui ī eos incidiſſet euadere. Inter carmina magica duo ērāt apđ maiores maximę religiōis, quorū altero dij tutelares vrbiū euocabant̄ ab hoſte victore ne deos captiuos deducere viderent̄ Altero deuouebāt id eſt morti dedebāt vrbis exercitus hoīm capita qui ſe traderent irę numinū pro ſalute aliena, quale fuit carmē duorū Deciorū qui ſe pro patrię ſalute deuouerūt. Liui. li. ix. Equidē mortē ꝓ patria ꝓclarā eſſe fateor, & me vel deuouere ꝓ populo Romano legionibuſq;, vel ī medios me mittere hoſtes &c.

¶ Deuotꝰ deſtinatꝰ, & ad proſperum aduerſumq; trahitur Var. Tū deuoto tibi aīo vtere. Verg. Pręcipue infœlix peſti deuota futurę. ♁. Accipit̄ & pro diro, & execrādo. Ouid. Viuite deuoto fœmina virq; thoro.

♁ Deuoto as, pen. pro. frequentatiuum. Cic. cocles contra omnes copias hoſtium tenuit in ponte ſolū, qui patrem decium, qui filium deuotauit.

♁ Deuotarius, a, um, vt carmina deuotaria apud Liuium & Macro. quibus homines, vrbeſq; deuouentur, quibꝰ Decij pater filius, & nepos ſe deuouerunt.

♁ Deuotiones Vide in dictioue deuoueo.

¶ Deꝰ varie a varijs deduci ſolet. Nā quidā θεὸς aderiuāt qđ deū ſignificat ἀπὸ τοῦ θέω Alij Moſcopulus θεὸς λέγεται ὅτι θέω τὸ τρέχω, θεοὺς γὰρ ἕλληνες τὰ στοιχεῖα ἔλεγον ὡς θέοντα ἀεὶ ὡς ἀριστοτέλης. ✣. i. deū dici a curro volūt, deos enim gręci elementa dicebant q̄ currunt ſemper, & Ariſtoteles. Alij ἀπὸ τοῦ θεῶμαι ſpeculor, ꝙ īmaieſtate diuīa tanquam in ſpeculo cuncta reſultēt aut quia cūcta intuetur, vl̄ potiꝰ τὸ δέος τοῦ θεός φόβος λέγεται ὅτι ἀπὸ τοῦ δυνάμεως μεῖζον. ✣ Id eſt δέος θεός timor dicitur quoniā ipō nihil maius. Vn̄ Statius. Primꝰ in orbe deos fecit timor. Quidam a dando, quia hominibus det quicquid cōmodum Nonnulli deū dici putant ꝙ nihil ei deſit. Hinc deitas q̄ & diuinitas dr̄. Aug. li. vij. de ciui. dei. Hāc diuinitatē vl̄ vt ſic dicā deitatē. Nā & hoc verbo vti iā noſtros nō piget vt expreſſius e gręco trāſferāt. quod illi theoteta appellant. Deū & diuū quidē indifferēter accipiūt. Alij deos voluit perpetuos eſſe diuos vero ex hoībꝰ factos. Et licet deꝰ diffiniri nequeat, tn̄ ita deſcribi pōt. Deus eſt mens vniuerſi, vel deus eſt animus ꝑ īmēſas mūdi ꝑtes oēmq; naturā cōmeās atq; diffuſus, ex quo oīa q̄ naſcuntur anim[illegible]a vitā capiūt, vel deus eſt infinita mens quę perſeipſam mouet̄. Spęuſippꝰ philoſophꝰ. Sic ait. Deus viuēs, īmortale. ꝑ ſeipſum ad bonū ſufficiēs eſſentia ſempiterna, ipſius boni cauſa. Au. vero. Deꝰ eſt ſicut hoībꝰ veſter ſpūs, natura, ſimplex, lux inacceſſibilis, inuiſibilis, ineſtimabilis, infinitꝰ, perfectus, nullius egēs.

✣ Deus penetralis dicebatur, qui intra cōſpectū domꝰ cuiuſq; colebatur a nonnullis Iuppiter Ertius dictꝰ. Cc.

¶ Deuteria a grecis dicūt̄ vina aqua mixta, hoc eſt ſecūdaria. Nā δεύτερον ſecūdū dicitur. Fit ex maceratis aqua vinaceis poſt muſtum acinis expreſſum.

✣ Dexamene vna ex nymphis marinis a recipiēdo dicta δέχομαι enim recipio dicitur. Cc.

¶ Dextera vel dextra manꝰ, q̄ qm̄ validior ē ſiniſtra, dare dextram dicimus non modo manū porrigere, ſed etiā auxiliū ꝓſtare. Ver. Da dextrā miſero. dextrā Numa pōpilius, vt ait Li. fidei cōſecrauit. Dextra ſe antiqui venerabāt̄, ꝑ dextrā iurabāt tanq̄ fidei ſedem & virtutis miniſtrā.

¶ Dexter dextri vl̄ dexteri. q dextre ꝑtis eſt, Ver. Quo tādē mihi dexter ab is. Interdū dr̄ aptꝰ cōueniēs agilis ab aptitudīe dextrę manꝰ. Sta. lib. iij. ſyl. Signa frenatę moderatus a lę aſture dextro. Hinc dexterior fit & dexterrimus pro aptior & aptiſſimus. Dexteritas aptitudo. Antiqui dextimū & ſiniſtimum pro dextro & ſiniſtro dicebant. Aliqn̄ etiā dexter dr̄ ꝓſper propicius. Ver. lib. viij. Et nos & tua dexter adi pede ſacra ſecundo.

¶ Dextrorſum aduerbiū ſignificat verſus dextrā partē

¶ Dextrale ornamentū dextrę cōe viris & mulieribus. Hie. ī Exo. Viri cū mulieribꝰ ꝓbuerūt armillas & ī aures anulos & dextralia. Huiꝰ dimi. ē dextraliolū, vt ī li. Iudith. Induit ſādalia in pedibus ſuis aſſūpſitq; dextra-

ſiloſa & inaures.

¶Dextrochelíũ muliebre brachiorũ ornamentũ qđ ex auro in annuli lati formam gemmis precioſiſſimis integebatur. Iul. Capito. ſcribit Maximum pollice fuiſſe tã vaſto, vt vxori dextrocherio vteretur pro annulo.

¶Dextrarij dicuntur equi maxime bigarij.

¶Dextero as, ſignificat equos bigarios iũgo. Soli. Tarpeiũ Iouẽ terna dextratiõe luſtrauit. Lau. Val. triũphaſſe exiſtimas cęſarẽ quoties domo prodibat, vt nũc ſolet papa p̃cedẽtib⁹ albis equis quos ſtratos famuli dextrãt

¶Depeciſcor eris, depect⁹, ex de & paciſcor, ſignificat ſicut ſimplex, & tam in bonam q̃ in malam partẽ ſignificat. Terent. in Phormione. Ita me dij bene amẽt vt mihi liceat tam diu q̃ amo frui iam deſpeciſci morte cupio Cice. Quidã cũ circunderetur neq; effugere vllo modo poſſet, deſpectus eſt cum hoſtibus, vt arma & impedimenta relinqueret, milites educeret.

¶Depeculor pe. cor. ex de & peculor. qđ a peculiũ deducit̃, peculiũ vero lucrũ ſignifi. vel qcqđ ſua ĩduſtria qs acqſiuit. Qui aũt peculiũ, ſiue qd peculij ſurripuerit depeculator dicit̃, q̃q̃ ſint q dicãt Depeculiari ꝓprie eſſe furari ea quę ad rẽp. ſiue principẽ, ſiue ad ſacra ptineãt Sed Ci. li. j. ad Heren. docet aliud eſſe furtũ, & aliud peculatũ. Siqs (inquit) peculat⁹ accuſat̃, ꝙ vaſa argẽtea publica de loco priuato dicat̃ ſuſtuliſſe poſſit dicere cũ diffinitione ſit vſus quid futurũ, quid ſit peculat⁹, ſecũ furti agi & nõ peculat⁹ oportere. Et ĩ ver. acti. j. Quib⁹ ĩ ꝓuicijs mſtas domos, plurias vrbes oĩa plena depeculat⁹

¶Depello, is, puli, pulſum, deorſum pello Lact. li. ij. Inueteratos depulim⁹ errores. Interdum depellere eſt abducere, remouere. Ve. Dulce ſatis humor depulſis arbutus hœdis. Nam depulſis proprie poſuit ꝙ agnos quadam vi ab vberibus matrum pelli cõſtat dum repugnãt ne inde amoueantur. Inde depulſus dicitur contra volũtatẽ amotus. Amouemur enim a re grata & iucunda.

D ANTE I

DI & dis prepoſitiones eiuſdem ſignificationis ſunt quia ambę ſeparatiue & in compoſitione ſolum reperiuntur. Componitur autem di cum dictionibus incipiẽtibus a d, vt Diduco g, vt Digero l, vt Diluo m, vt Dimitto n, vt Dinumero, i. vt Diiudico u, vt Diuerto & vbiq; ꝓducit̃, niſi in dirimo & diſertus Dis vero mõ negationẽ denotat vt difficilis diffido Mõ diuerſitatem vt diſſideo. Modo diuiſionẽ, vt diſſocio diſiũgo. Mõ ſignificat valde, vt diſcrutior, diſcupio. Modo varie ſiue in diuerſas partes, vt diſpono, diſſemino. Quãdoq; male, vt diſpereo male pereo. Cõponitur q; cũ c, diſcumbo f. vt diffundo, vbi s. mutatur in f. euphonię cauſa. p. vt diſputo, q. vt diſquiro, r. vt diſrumpo. s. vt diſſimulo. t. vt diſturbo. i. conſonante, diſiungo. Eſt quando di græca dictio ſit & ſignificat bis vł duo vt digam⁹ didrachma

¶Dia prępoſitio gręca, apud nos p & ꝓpter ſignificat Eſt & nomen duarum inſularum quarũ vna Cretę adiacet alia ĩ mari Tyrrheno, q̃ alijs noibus naxos & ſtrõgylos vocat̃ De q̃ Oui. Qua breuis ęquoreis Dia ferit̃ aquis Dia ẽt dicta ẽ hebe dea q̃dã, & dia actũs gręc⁹ quo Iouẽ ſignificam⁹ Hic flamẽ dialis dict⁹ a Ioue cui ſacra facit

¶Diabolus latine calumniator dicit̃ διαβολή calumnia διαβάλλω criminor.

☿Diacodiõ, medicamẽtũ quod ex capitib⁹ papaueris fit

¶Dialogus gręce, latine diſputatio, ab διαλέγομαι, qđ eſt diſputo, ex διὰ per λέγομαι ſermocinor vel diſputo Logos ſermonẽ & orationẽ comprẽhẽdit. Et ẽ dialog⁹ oratio vbi diſputantes introducunt̃ quotquot authori libuerit, non aũt a dia duo λόγος ſermo ꝙ ſit duorũ, cũ tamen ſunt. v. & vj. aliqñ plures, vt Plato. ſed ſomniant.

✤Diacheron ſpina alba eſt, magnitudine arboris modicę flore roſę, cuius radix vnguẽtis expetitur, alias aſpaltus ſiue diſpacus dicetur. Cc.

¶Diacõ diaconos, os ĩ us, ſit diacon⁹, a diaconeo miniſtro. Eſt ei diaconus miniſter, diaconia miniſteriũ. Nos diaconium dicimus, & diaconatum pro ordine diaconi.

☿Diatõ, quaſi internũtius, qđ nomen datũ eſt mercurio

¶Diadema pe. ꝑ. quod quidã cũ diph. ſcribũt, geſtamẽ regis a διαδέω circũligo. Nã habet duo appendicula quibus caput ligat̃. Hinc diademat⁹ diademate ornat⁹. Ci. in oratione ad populum Non vt ꝑ. Q. Metello viro clariſſimo iam ſpectata ętate filius, nõ L. Diadematis cõſularis ſumma authoritate, non Qu. Metellus cenſorius.

✤Diadochos gemma beryllo ſimilis.

¶Dięreſis dici põt diuiſio. Figura cũ vna ſyllaba ĩ duas diuiditur, vt apud hor. Nunc mare nũc ſyluę, qđ in triſyllabum eſt. Dięretus, diuiſibilis. Diæreo diuido.

☿Dięta, cœnaculum. ĩ quo ęſtate cœnat̃ ad vmbrã, hyeme ad ſolẽ, quod & cœnatio dicit̃, ſiue cœnatiũcula. Pli. in Epiſt. Ex triclinio in dięta ſiue cœnatiunculã trãſitus. Scæuola de lega. li. iij. Liberto meo ex domo mea, quã libertis meis dedi dięta in qua habitaui. Hic locus etiã zeta & zetula vocat̃. Hoc nomen quidã a gręco deriuant διαιτέομαι viuo, & conuerſor. In his enim cœnaculis viuimus, & verſamur. Vnde etiam dięta nominat̃ victus & medicinę pars dietica nũcupatur, q̃ victu medetur. Cicero ad Atticum. Dięta curari incipio chirugię tædet. Varro vero ꝙ in ea per diẽ edatur dici exiſtimat In hortis vero ędificari ſolebat, licebatq; teſtatori dietã in hortis vxoris ędificatam, diruendam legare, ſi id fieri ſine fundi detrimento poſſet. Apud græcos ſumitur pro iudiciorum loco, & pro quo arbitri conueniunt. Et tũc dicitur a διαιτέω iudicio, vt arbiter. Ab aliquib⁹ accipitur pro diario hoc eſt vnius diei cibo.

¶Dietarij vocabãtur miniſtri dięte ſeruiẽtes, quorũ meminit Vlp. de fundo inſtructo. Et dietarij dñr qui ĩ aliena cœnacula furandi gratia ſe dirigebãt, quos Vlp. ſcribit pluſq̃ fures eſſe puniendos, Itaq; aut ad tempus relegandos aut in opus publicũ dãdos, aut fuſtib⁹ cędidos

¶Deetitę a gręcis appellantur arbitri.

¶Diagramma atis, geometria deſignata. ſiue quadrangulus, ſiue triangulus vel inſcriptio libri.

¶Diagoras nomẽ philoſoghi. qui Atheos cognominatus eſt id eſt negans deos Hic cum Samotraciam veniſſet, atq; ei quidam amic⁹ dixiſſet. Tu qui deos putas humana negligere, nonne aduertis tot tabulis pictis quã multi votis vim tempeſtatis effugerint, in portumq; ſalui peruenerint? Ita ſit inquit. Illi ei nũq̃ picti ſunt naufragia fecerunt in mariq; perierunt.

¶Dialectos gręci vocant loq̃ndi gñã, ſicut docet Quinti. li. j. quę apud illos quinq; ſunt. ſ. Ionica, dorica, attica æolica & communis lingua.

¶Dialectica latine diſputatoria dicit̃, a διαλέγομαι diſputo διὰ enim per, λέγομαι ſermocinor, quia p ſermocinationẽ diſputatio proſequitur. Hinc dialecticus, a, um Hier. cõtra Ruf. Septem modos concluſionum dialectica me elementa docuerunt.

¶Dialiſis gręce, latine diſſolutio dicitur.

¶Dialytõ pe. cor. dici poteſt diſſolutũ. διαλύω diſſoluo Figura cum ſine coniunctionibus dictiones proferũtur punctatim, vt Ite, ferte citi ferrum, data tela, impellite remos.

☿Dialexis latine diſputatio.

¶Dialis Iouis. ἀπὸ τοῦ Διός. i. a Ioue, vt flamen dilis. i. Iouialis & dialis pro aere. Vnde ſubdialis ſub aere. Pli. li. xxxiiij. Illa ſuper terrã ex ſubdialib⁹ petris cedit̃ hęc ex obrutis, Idem ſubdialia pauimenta gręci inuenire. i. quę ꝑmanẽt ſub dio. Dialis quoq; a die dici poteſt vt cõſul dialis qui vno tñ die conſul fuit. Hinc ſcõma illud Ciceronis in conſulem qui vno tñ die conſul fuit. Solẽt inquit eſſe flamines diales, modo conſules diales habemus. Et Hor. Nouendiales diſſipati ſunt cineres.

☿Dialege, διαλλαγὴ a noſtris tranſfertur cõſiliatio, figura eſt quum plura argumenta ad vnum effectũ deducuntur auctor. Quin. lib. ix.

¶Dialeutenſes pelapię gñã purpurę, quę vario ſoli genere paſcuntur. Cc.

¶Diameter, pe, cor. menſura ſiue linea dimetiẽs a græcis diametros dicitur. Col. lib. vj. Eſto area rotũda cui⁹ diametros, id eſt demenſio habeat pedes. lxx.

¶Diadumenus, quaſi vittatus diadematuſq;, quo noĩe dictus eſt iuuenis quidam ſpecioſus.

¶Dianœa a noſtris dicitur mens, ſiue intellectus. Vnde ab oratoribus ponitur pro quadã figura quę ſenſum magis quã verba deſignat. Quin. li. j. Figuras queq; lexeos, quęque dianœas vocant.

¶Diana a Διός id eſt Ioue quaſi iouiniana Iouis filia ex Latona, quæ & luna ſit dicta ꝙ quaſi diem noctẽque efficiat. Vel ꝙ noctu ſola luceat quaſi lucens vna. Qua ꝓpter & noctiluca in palatio vocabatur ꝙ ibi noctu templum eius luceret vel quaſi deuiana, quia venantes per ſyluas deuiare ſolent. Ab ea Dian⁹ dicebatur loc⁹ ei cõſecratus. Eãdem etiã Lucinam dicũt & Iunonem a iuuando. Lucinam ꝙ partum in lucem prodat quã in pariendo inuocant. Vergi. Caſta faue lucina tuus iã regnat Apollo, ſiue vt Plinius ſentit, quod oculis pręſit & luci. Siue a luco quẽ romę in exequiis habebat. Dicta eſt & Proſerpina, vt infra dicetur. Et dictina ꝙ dum Minoem regẽ vim ei inferre volentem fugeret, in mare ſe p̃cipitẽ dedit, cadauerq; eius a piſcatoribus inuẽtum, propter quod a retibus quę gręce δίκτυα dictyla dicunt̃ nomen ei impoſitum. Pręterea Hecate dicta fuit, vel ꝙ cẽtum victimis placaretur, vel ꝙ centum annos errare faceret ĩſepultos. Dicta eſt & Pergęa a Perga Pamphilię oppido in quo templum habuit inſigne. Plures tamẽ dianas fuiſſe Ci. lib. de natura deorum ſcribit. Sed illa nominatiſſima eſt quę eodẽ partu cũ Appolline ex Ioue & Latona nata eſt. Hæc ob virginitatis amorẽ fertur hominũ conſortia aufugiſſe, & vt a ſe libidinis pruritũ amoueret, vœnando ſyluas incolebat paucarũ virginum cõmitatu cõtenta Arcum ferebat & pharetram ſuccincta ſemper incedens & cothurno induta, ob hanc cauſã ſyluarum & nemorum dea putabatur.

¶Diana dicta eſt faſcelis a face lignorũ vbi ei⁹ ĩſimulacrũ additũ erat qđ occiſo Thoante tauricę regiõis rege ad Iphigenia Agamẽnonis filia in Italiã delatũ eſt. Cc.

✤Dianium inſula eſt quam nõnulli Artemiſſam vocãt contra Coſſanum littus. Cc.

✤Diapaſma dicitur inſpergimen ἀπὸ τοῦ διαπάσσω. i. inſpergo. Cc.

¶Diaphóra pe. cor. latine differentia. Diaphor⁹ Diuerſus diaphoretica vis diſcuſſoria, hoc eſt diſſolutoria diſcutiũt̃ ĩſipiẽtia tubercula, emittũt̃ cõcocta & ſuppurãtia

¶Diaphonia cum accentu in pe. diſſolutio, diſcordia. διαφωνέω diſcordo, diſſono.

☿Diaphanum pe. prou. latine dicitur tranſparens ſicut eſt cryſtallum.

Diaphragma atis, dicitur omne medium, & narium diuiſio. Vnde & pro pariete accipitur ſeu membrana quadã tenui in rętis ſimilitudinem facta in corpore quę veluti paries quidam cor pulmonemq; ſepiat, & a iecore lyeneq; ſeparet. Nã φράττω latine ſepio & obſtruo dicit̃. Hãc mẽbranam latini tranſuerſum ſeptũ appellãt. Cor. Cęl. libro iiij. At ſub corde atq; pulmone tranſuerſum ex valida membrana ſeptum eſt.

¶Diaporeſis pen. ꝑ latine dubitatio, figura oratoria, q̃ ſit quoties omnia & magna videntur & paria, ita vt orator neſciat a quibus potiſſimum dicere incipiat. Terẽ. in Eu. Quid commemorẽ primũ aut laudẽ maxime, illum qui dedit mihi conſilium vt facerẽ, an me qui auſus ſim incipere? an fortunam collaudem quę gubernatrix fuit.

¶Diapſalma atis, quid ſignificet docet Hie. ad Marcellã ſcribens cuius ſunt hęc verba. Quidam diapſalma cõmutationẽ metri dixerũt eſſe, alij pauſationẽ ſpirituſſãcti nõnulli alteri⁹ ſenſus exordiũ. Sunt qui rhythmi dictionẽ. Et quia pſalmi tunc tẽporis iuncta voce ad organũ canebant̃, cui⁹ cauſa muſicę varietatis exiſtimẽt ſilẽtiũ nobis nihil horũ videtur cum aquila, qui verborũ hebręorũ diligẽtiſſim⁹ explicator eſt Sela, hoc eſt diapſalma ſemper trãſtulerit. Et inueniamus in pſalmorũ quoq; fine diapſalma poſitũ, vt eſt in tertio. Dentes peccatorũ contriuiſti, domini eſt ſalus & ſuper populũ tuũ benedictio tua. Sela. i. ſemper. Et quis eſt iſte rex glorię? dominus virtutũ ipſe eſt rex glorię, ſemper, hoc verbũ ſuperiora pariter & inferiora cõnectit, aut certe docet ſempiterna eſſe quę dicta ſunt vt eſt illud. Multi dicunt aĩę meę nõ eſt ſal⁹ illi ĩ deo ſuo ſemper. Et rurſum. Voce mea ad dñm clamaui & exaudiuit me de morte ſancto ſuo ſemper. Scire autẽ debemus apud hębręos in fine librorũ vnum e tribus ſolere necti, vt aut Amẽ ſcribant, aut Sela, aut Salom, quod ex primũ pacẽ. Igitur vt ſolemus cõpletis opuſculis ad diſtinctionẽ rei alteri⁹ ſubſequentis mediũ interponere Explicit, fœliciter, aut aliquid huiuſmodi, ita & Hebręi vt quę ſcripta ſunt roborentur facere ſolent. vt dicant amen, aut in ſempiternũ, & ſcribenda cõmemorant vt ponant ſela aut tranſacta fœliciter proteſtantur pacem in vltimo ſubnotantes.

¶Diariũ a die ſit, & ſignificat victũ quotidianum, id eſt quod in vnius diei cibum datur. Martia. Sed lupus vſurã puerıq; diaria poſcũt. Sumit̃ & pro libro ſeu hiſtoria, quę p ſingulos dies ſcribit̃, & a gręcis dr̃ Ephemeris.

¶Diarrython latine aquis circundatum, & madentẽ paluſtri. Solo. Quo nomine dictus eſt Hypon.

¶Diaſtaſis pe. cor. latine diſtantia ex διὰ, quę aliquãdo ob & longe deſſignat, & ſτάσις diſtantia.

¶Diaſtole pe. cor. diſtinctio vel dilatio, figura cũ vna dictio vel ſententia ab alia diſtinguit̃, vel cũ breuis ſyllaba producitur. διαστέλλω διαστολή. ✤. i. diſtiguo diſtinctio

¶Diaſtrophos. pen. cor. latine peruerſus dr̃ ex διαστρέφω. ✤. i. peruerto.

¶Diapaſon pe. cor. muſicę artis ſymphonia cõſtãs ex qnq; tonis & duob⁹ ſemitonis. id eſt diapẽte & diateſſaron, διονεὶ διὰ πασῶν τῶν ἀπὸ τάσι τάρης ✤. i. tanq̃ per oẽs.

¶Diapente. i. quaſi de quinq;, quia totidẽ voces refert. Diateſſeron, latine de octo, quia octo voces habet.

¶Diaſatyrion cõpoſitio quædam medicamẽtorũ ad excitandam venerem.

¶Diapaſma atis. inſpergimen quo ad ſudores coercendos vtimur, cuiuſmodi ſunt quæ ſiccis odoribus cõſtãt vt ĩquit Pli. lib. xiij. dicitur ἀπὸ διαπάσσω inſpergo. Martialis. Quid ꝙ olet grauius mixtum diapaſmate virus.

¶Diaſtema atis. latine ſpatium. Habet pe. ꝑ. Nã gręce διάστημα. Vnde errauit Sidonius, qui eam corripuit. Sic placidam paphien ſeruare diaſtema quintum.

¶Diatheſis pe. cor. affectus & vnum ex accidentibus verbi quod latini genus vocant.

¶Diatypoſis pe. ꝑ. latine formatio dicitur. τύπος τυπόω καὶ τύπωσις.

¶Diaſyrmos dici poteſt diſtractio ab διασύρω diſtraho. Figura cum vna dictio ad duo diuerſa ſignificat diſtrahitur. Verg. Inter ſtrepere anſer holores. i. malus poeta inter bonos. Fit etiam quando quis magna verbis comminuit & minima extollit.

☿Diaulos a gręcis certamen vel curſus vocat̃, & ſpatiũ qđ pedes habet mille ducentos. Nã ſtadiũ a diaulo differt diaulos a dolicho. dolich⁹ a millio. Stadiũ vt hiero. placet pedes in longitudinem ſexcẽtos habet, diaulos mille ducentos. Milliũ ſtadia. viij. dolichus ſtadia. xij.

✤Diaulus vir erat ex medico factus cadauerũ funerator Mar. Chirurgus fuerat nunc eſt veſpillo Diaulus. Cc.

✤Diaula vna eſt quatuor porticibus Romę, quę ad meridianas regiones ſpectabat. Cc.

✶Diaxilon. Frutex eſt humilis, atq; ſpinoſus in Niſyro & Rhodo inſulis quam alij Criſiſcepirũ, alij adipſatheũ vocant. Optimis qui minime ferulaceus, rubeus & ĩ purpurã vergens detracto cortice. naſcitur pluribus locis, ſed non vbique odoratus.

¶Dibapha pe. cor. purpura bis tincta. Vñ & precioſior

qualiꝰ vtebantur magiſtratus in prætexta, Nã Δὶς bis, βαφὴ baphe iuncturã ſignificat, βάπτω tingo, βάπτης tinctor. Ci. Cę. Curtius noſter dibaphum cogitat, ſed eũ infector moratur, cum ſignificare vellet Curtiũ hominem minimi pretij aſpirare ad magiſtratũ. Ponitur etiam ꝓ veſte delicatiore & digniore q̃ bis tincta ſit. Scribit Ser. Dibapha loca Tyri vbi repetita infectura, lanę tingebãt.

❧ Dica charta. Terẽ. in phor. En vnq̃ iniuriarũ audiſti mihi ſcriptam dicã. Cic. Scribit Heraclio dica. Interdũ dicitur iudicatio, & accuſatio criminis. Nã Δίκη iudiciũ & accuſatio. Plau. in Aul. Scribam dicam.

❡Dicęa ſiue iuſtitia ſiue iuſti intelligentia. Menander poeta comicus Δικαιον γήιον. i. iuſtam terram nominat, q̃ tantundem reddit quantum accepit.

❡Dicæa vrbs ĩ thermaico ſinu, a Dicæo Neptuni filio.

❡Dicæarchus iuſtus princeps. Ex δίκαιος iuſtus ἀρχός princeps ex nomen philoſophi Meſenij de quo Cice. lib. Tuſc. Hic opinatꝰ eſt hominum exordium nullũ extitiſſe tanq̃ ſemper fuerit humanũ genꝰ. Compoſuit tres libros, in quibꝰ ſuam ſuper anima declarauit ſentẽtiam, qui animam nihil aliud eſſe arbitrabãt q̃ vim quãdam atq; potentiã æqualiter fuſam, tam in corporibus brutorũ q̃ hominũ, quæ a corpe foret inſeparabilis, vt a morte nullꝰ ſenſusupereſſet, ſed totũ aial cõmoreret.

❡Dicęarchia, quę nunc Puteolis, ꝙ ea ciuitas quondã iuſtiſſime regebatur. Nã gręci δίκην iuſtitiã vocãt & ἀρχὴν principatũ. Quidam ſcribũt dicarchea. Sido. Apollinaris. Nãq; dicharcheæ trãſlatꝰ puluis arenę.

❡Dicæologia, grœce δικαιολογία, iuſtificatio dr̃. Figura eſt quũ æquitatẽ cauſę q̃ maxĩe breuiſſime cõplectimur

❡Dico as, ꝑtima cor. ad obſequium do, conſecro, offero. Vnde in vſu eſt. Sacerdos dicatꝰ eſt numini. Cic. Cælio libro. j. Balbum quanti faciam q̃q; me ei totũ dicauerim ex ipſo ſcies. Huius verbi compoſita ſunt Abdico, dedico, indico, prædico, vendico, & vindico, quę habẽt penultimam correptam.

❡Dico is, penultima ꝓducta xi, ctum, ꝓprie ſignificat loquor, vt ſi quis me roget quid dicis, ego ita reſpõdeã nihil dico. Apud oratores vero loqui eſt qualiacũq; verba ꝓferre, dicere vero eleganter & facunde. Quint. li. x. Nã mihi ne dicere quidẽ videtur, niſi qui diſpoſite ornate copioſe dicit. Hinc dictio vocatur oratoria & facũda oratio. Nã ab illo generali huius verbi ſignificato fit dictio pro vocabulo ſeu verbo. Dicere etiam vocare nominare eſt. Verg. Eſt locꝰ heſperiam graij cognomine dicũt. Quandoq; ponit ꝓ cõſtituere. Teren. in An. Hic nuptijs dictꝰ eſt dies. Quãdoq; pro iudicare. Verg. Dic mihi dameta cuium pecus an meliboei? Quandoq; pro denũciare. Ter. ĩ An. Sed dico ne temere facias. Qñq; ꝓ promittere. Pomp. in pictoribus. Nummos certos dico quinquaginta millia. Sal. lib. ij. Eodẽ anno in Macedonia. C. Curio in principio veris cum exercitu profectus in Dardaniã quibꝰ potuit pecunias dictas coegit. Quandoq; affirmare. Martia. Cum verꝰ patrię diceris eſſe pater. Quandoq; pro dare. Cic. lib. ij. offi. Cõmode autem quicũq; dixit pecuniam: Sic etiã dare pro dicere ſumit. Verg. Sed tñ iſte deꝰ qui ſit da Tytire nobis. Quãdoq; pro dicare. Idẽ. Iunoni infernę dictꝰ ſacer. Quãdoq; ꝓ velle ſignare. Ter. in Eu. At neſciebam id dicere illam. Et alibi. Quaſi tu dicis factũ id meo conſilio. Quandoq; ꝓ aſſignare, vt ille dixit diẽ mihi ad populũ. i. aſſignauit diẽ ad reſpondendũ. Quãdoq; ꝓ defendere vt Ci. dixit cauſam Milonis. Qñq; ꝓ cantare. Ver. Alterius dicetis amant alterna camœnę. Qñq; pro intelligere ab eo qđ ꝓcedit ad quod ſequitur. Terẽ. Duo cum idem faciũt ſæpe vt poſſis dicere, hoc licet impune facere huic, illi nõ licet. Qñq; pro ꝓnũtiare. Hinc dicere ſententiam dicimur cum tanq̃ conſiliarij quid nobis videtur ꝓnũtiamꝰ. Licet qñq; dicere ſententiã hoc eſt ꝓnunciare & determinare. Quint. Apud iudices quidẽ ſecundũ legẽ dicturos ſẽtẽtiã de cõfeſſis ꝓcipue ridiculũ eſt. Dicere leges aliud eſt q̃ ferre leges. Ferunt enim leges ad ſuos, dicũt ferre ad victos, vt dicere leges ſit ĩperare. Liui. Qñ perinde ac victo iã ſibi leges dicerentur. Dicere diẽ eſt accuſare. Nã qui accuſat diẽ reo denunciat quo ad cauſam dicendã pręſto ſit. Huius verbi cõpoſita ſunt. Abdico, condico, cõtradico, edico, indico, interdico, ꝓdico, prodico, bñdico, maledico, & redico, quę habent pe. pro.

❡Dicto as, frequentatiuũ eſt a dico is. Eſt eĩ dictare dicere & enũciare, quod alius excipiẽs notet. Vnde dictata dicũtur veluti themata atq; prę̃ſcripta, quę magiſter ludi pueris ꝓbere conſueuit. Cice. in quadã epiſtola ad Atticum teſtat ſe illa non ſcripſiſſe ſed reparãdi lateris gratia deãbulantem dictaſſe. Nec in literis tantũ ſed in alijs quoq; artibus dictata dicunt. Vt illud Iuue. Peragit dictata magiſtri oĩa. Suet. ĩ Cæſa. Vt diſciplinam ſingulorum ſuſciperent, ipſiq; dictata ſuſciperẽt. Ibi loquitur de gladiatoribus Perſius. Ten cirratorũ centũ dictata fuiſſe pro nihilo pendas? Hic gladiatoria themata documẽtaq; ſignificantur. Et dictare eſt authoris alicuius verba ſenſumq; excutere. Vnde dictata dicuntur interꝓtamẽta, quę a magiſtris ĩ ludo literario de aliquo authore traduntur, vt perdiſcantur, eadẽq; ipſis poſt paulũ ita reddantur vt tradita ſunt. Hora. Sic iterat voces & verba cadentia tollit vt puerum ſæuo credas dictata magr̃o. Ideo autem frequentatiuũ dixi, quoniã quę docemꝰ ſæpe inculcamꝰ, vt penitus excipiantur & ediſcantur. Dicitur etiã ratio dictat quale eſt illud Plinianũ in epiſtola. O ſylua o littus quam multa componitis, quam multa dictatis, ſuggerunt ſane camœne littus ac ſolitudo tacite nobis quod ſcribamus, quemadmodum ratio & nonnũquam indignatio dictat.

❡Dictio quo ad grammaticos eſt vox cũ aliqua ſignificatione ex qua inſtituit oratio, & in quã reſoluitur. Aliquãdo ponit ꝓ enunciatiõe. Teren. ĩ Phor. Cauſam orare nõ ſinũt neq; teſtimonij dictio eſt. Accapit & ꝓ vocabulo ſeu verbo prout dico ſignificat generaliter loqui Itẽ pro facunda & oratoria oratiõe. Cice. li. ij. Tuſcu. Itaq; cũ ante meridiẽ dictioni operã dediſſemus. Dictioni accidũt quatuor, tenor, ſpũs, paſſio numerus ſyllabarũ.

❡Dictito as. pe. cor. a dicto, aliud frequentatiuũ. Et ſignificat frequentibus tꝑibus, ac frequẽtibꝰ locis dicere

❡Dicturio is, pe. cor. dicere cupio ſiue dicere molior. Macro. Sed ꝑge Auiene vltra te dicturientem retardẽ.

❡Dicotomos gręce, apud nos idẽ eſt quod dimidiata, ſiue diuidua. qualis ſeptimo quoq; die poſt plenũ orbẽ luna viſitur. Sic dr̃ diochomenos. i. ſemiplena lona.

❡Dictum & nomen & participiũ eſſe poteſt. Terentiꝰ vtrumq; cõplexꝰ eſt cum dixit. Nullum eſt iam dictum quod non dictum ſit prius. Nam primũ eſt nomẽ ſecundũ participiũ. Et ſciẽdum ꝙ licet dicta de omni ſermone dicãtur, apud veteres tñ pro facetijs & iocis poni ſolẽt. Cic. lib. ij. ad Cor. nepotẽ. Itaq; noſtri cum oĩa dixiſſemus dicta eſſentq; facete & breuiter & accurate iocati ea proprio nomine appellari dicta voluerunt.

❡Dicteria ſũt breuiter & acuta dicta, vel q̃ſi dicta nõ ſeria. Alio noĩe. Scõmata & Apothegmata a gręcis dñr.

❡Dicax, qui malignis ſalibus maledicit. Ideo Demoſthenẽ vrbanũ fuiſſe dicunt, dicacem negãt. Hic dicacitas quæ eſt ſermo cum riſu aliquos inceſſens.

❡Diaculꝰ & diacula diminutiua ſunt. Plau. in Am. Satis diacula es amaratrix.

❡Dictamen a dicto as, ſignificat id quod dictatur. Idẽ & dictatio donotat a quo dictatiuncula diminutiuum. Hiero. Authores ſunt huius dictatiunculę meæ ſancti preſbyteri Riparius & Deſyderius.

❡Dictator qui dictat, & qui dictaturã gerit, ꝙ a conſule diceret, cuius dictio audiẽtes oẽs eſſent. Creabãt enim viua voce non per ſuffragia, & durabat ꝑ ſex mẽſes. Et quia ſũma poteſtas erat dictatoris in populum, is quoq; magiſter ppl̃i appellatꝰ eſt, vt ſcribit Varro. Erat aũt extra ordinariꝰ magiſtratus cuiꝰ ſũma erat poteſtas habẽs ius animaduertẽdi in cuiuſcũq; ciuis Romani caput, nec ab eo ꝓuocandi ius erat. Nec alio pacto creari ſolebat q̃ cũ vis aliqua maior repẽte oborta ingentẽ vbi cladẽ minitari videretur. Dictatori cęteros magiſtratus eligere licebat a quibus dictandis quidam dictatorem appellatum volunt.

❡Dictatura ipſa dictatoris dignitas. Liuiꝰ. Dictaturę ſẽper altius faſtigiũ fuit. Nã a dictatoribus non erat ius ꝓuocãdi, quibꝰ etiã animaduerſio capitis data eſt magiſter eqtũ ſecũdã poſt dictatorẽ dignitatẽ gerebat. Et ab ipſo dictatore geliebat. Dictꝰ magiſter equitũ ꝙ ſũma poteſtas huius erat in equites & accenſos. Et magiſter eqtum ſic iungebat dictatori quomodo regibus tribunꝰ. Iuue. Famoſos equitum cum dictatore magiſtros.

❡Dictatoriꝰ, a, um, quod ad dictatorẽ pertinet, ſeu qđ eſt dictatoris. Liuius. Poſtremo dictatorium fulmen in ſe intentatum.

❡Dicte vna eſt ex quatuor præcipuis vrbibus cretæ. Vnde Dictęus cretenſis cum æ diph. Verg. Dictęo cęli regẽ pauere ſub antro.

❡Dictynnus mons in quo Dianę templum ſitum erat.

❡Dictyneum cum ypſylon promontorium in creta, ſimiliter & delubrum, vt inquit Stra.

❡Dictamꝰ & dictamũ pe. ꝓ. hęrba medicinalis q̃ lacerti ſe refouent quotieſcũq; cũ ſerpentibus pugnã habuerint. Ver. li. xij. Dictamũ genitrix cretęa carpit ab Ida.

❡Dictina pe. ꝓ. vt qdã putãt cognomẽ eſt dianę ꝓpter ea ꝙ retia iuenerit q̃ gręce dñr δίκτυα Scribit Diod. lib. vj. dictynã ex ioue genitã in creta cõſuetudine dianę familiariſſime vſam eſſe q̃ res cauſam prębuit vt quidã dictynã dianãq; eandem eſſe exiſtimarẽt. Callimachꝰ ait dictynã a retibꝰ piſcatorijs denominatã intra quę fugiens euaſerit violẽtiam Minois regis ex libidinis cauſa inſequentis.

❡Dictys vnus ex centauris fuit, & hiſtoricus cretenſis qui cum Idomeneo rege Cretę ad expeditionẽ Troianã cõceſſit, hiſtoriam ephemerida conſcripſit. Cc.

❡Didaſcalia latine doctrina διδάσκω, n. doceo. Didaſcalus pręceptor.

❧ Didia lex poſt Fanniam legẽ duodeuiginti annos ſecuta eſt, cuius ferendę duplex ratio fuit. Primo vt nõ ſola vrbs roma; ſed vniuerſa Italia lege ſũptuaria teneret Secunda vt non modo qui cõuiua maiore ſũptu feciſſẽt, ſed etiã qui ad ea vocati eſſent, atq; omnino interfuiſſẽt pœna legis tenerentur. Cc.

❡Dido quę Eliſa ꝓprio nomine dicebat, ſed cognomẽto dido, quia fortiter fecerit ſeipſam potius interimẽs q̃ libini indulgẽs. Hęc fuit Beli filia & ſoror Pigmalionis q̃ multo auri & argenti pondere congregato. Aphricã adnauigauit ibiq; vrbẽ Chartaginẽ condidit. Et cũ ab Hiarba libyę rege in coniugiũ peteretur pauliſper diſtulit nuptias donec cõderet ciuitatẽ. Nec multo poſt extructã ĩ mẽoriã mariti quõdã Sichei pyrata maluit ardere quã nubere. Interpretatur autem Dido Virago.

❡Didrahma, bis drachma ἐξ Δὶς καὶ δράχμή. nummus eſt duas drachmas cõtinens, gręci Διδραχμον dicunt. Am. ĩ epiſt. ad iuſtũ. Eſt aũt dimidiũ didrachmi drachma. Et paulo poſt didrachma neu. ge. dixit. Hoc eſt igit didrachma, quod exigebatur ſecundum legem.

❡Diduco is. pe. ꝓ. varie duco. Col. lib. vj. Validã vitẽ ĩ ramos diducere cẽſeo. Perſ. Cũq; iter ambiguũ eſt & vitę neſcius error Diducit trepidas ramoſa ĩ compita mẽtes. Qñq; diducere eſt detrahere diuidere. Verg. lib. j. Georg. Quiq; paludis Collectũ humorẽ bibula diducit harena Prop. Non ego cõplexus potui deducere vr̃os.

❡Didyme es. pe. cor. ĩſula ĩ mari Siculo vna ex Aeolis.

❡Didymę arum, inſulę Aphricę quæ ęgypto adiacẽt.

❡Didymi ſunt montes fœlicis Arabię.

❡Didymus latine genitiuus dicitur. Gręci enĩ δίδυμος geminũ vocãt. Quo nomine vir Alexandrinꝰ dictꝰ eſt q licet a parua ętate oculis captꝰ foret, diuinas tñ literas optime callebat, & ĩter eccleſiaſticos ſcriptores illuſtris fuit. De quo Hiero. Quod cũ propter cęcitatem etiã elementorũ ignarus eſſet, tantum miraculũ ſui omnibꝰ prębuit, vt geometriam quę vel maxime viſu indiget vſq; ad perfectum didicerit.

❡Didymeꝰ Apollo dictus eſt ꝙ geminã ſpeciẽ ſui numinis ꝓferat illuminãdo formãdoq; lunã. Ex vno enim fonte lucis, gemino ſydere ſpatia diei & noctis illuſtrat Vñ & Romani vt inquit Macro. Solẽ didymei Apollinis appellatiõe venerant. Dictũ eſt & didymeũ templũ Apollini dicatũ apud Miletũ quod prius oraculũ Brancidarũ, vt author eſt Plin. appellatum eſt. De hoc tẽplo ſic ſcribit Stra. lib. iiij. Poſt poſſidiũ Miletũ eſt oraculũ Apollini didymeo ſacrũ apud Brãcidas ad decẽ & octo ſtadia aſcẽdenti. Id a Xerxe incenſum eſt quẽadmodũ cętera templa oĩa. Epheſio excepto. Poſtea Mileſij templum conſtruxerunt oĩm maximum quod ꝓpter magnitudinem remanſit ſine tecto varijs antiquarũ artium donis ſumptuoſiſſime honoratum.

☧ Didoron duarum palmarum. Vide in doron.

☧ Diamaſtigoſis latine diſflagellatio dicitur.

❡Dies tã maſc. q̃ fœmi. geñ. eſt numero ſingulari, plurali vero tñ maſc. Dictꝰ ꝙ diuini ſit operis. Siue a Διὸς. i. Ioue qui eius putabatur rector. Sciendũ eſt ſecundũ Pædianum ꝙ dies fœmi. ge. ſignificat tẽpus indeterminatũ. Et ideo diminutiuũ eius eſt diecula quod ſignificabat breue tempus & moram. Dies vero. xij. horarũ generis maſ. eſt qđ eſt tempus terminatũ. Vñ hodie dicit quaſi hoc die. Et heſterno die ad te veni. Sed dicimus ad diẽ nõ venit ſignificat ꝓſtituto tẽpore nõ venit Iuue. Lõge dies qđ cõtulit. i. longũ tempꝰ. Verg. Multa dies variuſq; labor mutabilis æui Retulit in melius. Et iuriſcõſulti, bina trima quadrima die, pro tempore vſurpant biennij triẽnij quadriẽnij. Sed confunditur quãdoq; hęc differẽtia. Ver. Iãq; dies infanda aderat. Finit dies Romano more ſecundum Macro. a media ad mediã noctẽ & ſequẽtis noctis media parte, quę dicit medię noctis inclinatio. Deinde galliciniũ ꝙ tum galli cantent etiam tunc quieſcant. Deinde diluculũ cum ĩcipit dignoſci dies. Inde Mane cũ dies eſt clarꝰ. Inde Meridies diei medium. Inde iã ſupra vocatur occiduũ, tempus qđ & Serum diei vocatur, & mox ſuprema tẽpeſtas hoc eſt diei nouiſſimum tẽpus, ſicut eſt expreſſum in duodecim tabulis. Solis occaſus ſuprema tẽpeſtas eſto, deide veſpera ſeu veſper a veſpero ſtella. Ab hoc tẽpore prima fax noctis, ꝙ tũ primũ faces, hoc eſt lumina ferri incipiant deinde nox concubia a cubando ſiue concubeũ ſiue cõticiniũ a tacendo, ꝙ tũ oĩa tacẽt deinde nox intẽpeſta quę non habet idoneũ tempus rebus agendis. In has ꝑtes diſtribuebãt diẽ qui cõſtat ex vigintiquatuor horis, & lucẽ tenebraſq; continet. Dies ſecundum egyptios inchoatur ab occaſu ſolis. Secũdũ Perſas ab ortu ſolis. Secundum Hetruſcos & Athenienſes a ſexta hora diei vt Cic. in augurarıbꝰ, & Gel. Plene exequit. Interdũ diẽ dicimꝰ, vt ſolã lucẽ intelligamus, tenebras vero ſub noctis nomine. Verg. Noctes atq; dies patet atri ianua ditis. Et dies quidẽ qui fit horis xxiiij. naturalis dr̃. Qui aũt ab ortu ſolis ad occaſum cõficit artificialis appellari ſolet. Dies totius anni ex inſtitutione Numæ, aut feſti erãt, aut ꝓfeſti aut ĩterciſi, aut comitiales, aut cõperẽdini, aut ſtati. aut ꝓliares erãt & atri dies. De qbꝰ locis ſuis Huiꝰ nois genitiuꝰ eſt diei dij dies & die. Cicer. ꝓ ſex. Equites nõ daturos illiꝰ dies pœnas. Verg. Libra dies ſõniq; pares vbi fecerit horas. Idẽ. Munera letitiamq; dij. ſalut. in Iugur. Vix decia ꝑte die ꝓ diei. Ablatiuus die vel diu. Idẽ. Diu noctuq; labora. Deriuata a die ſũt Quotidie, pridie, meridies, nudiuſtertius, nudiuſquartꝰ Diariũ dieta, ęquidiale, ęquidiũ, diluculũ & perdius.

❧ Dies q hebdomadẽ cõſtituũt, a ſeptẽ planetis cognominati ſũt. Primꝰ ſeptianę dies a ſole dies ſolis ſiue phębi dr̃. Scđs a luna, lunę. Tertiꝰ a marte. Martis. Quartꝰ

a Mercurio Mercurij. Quintus a Ioue, Iouis. Sextus a Venere Veneris. Septimus a Saturno, Saturni. Cc.

✠ Dies critici a medicis dicuntur Iudiciarij i quibꝰ ſcilicet de ægritudine ferri iudicium poteſt. Cc.

¶ Diecula diminutiuũ a die gene. fœm. ſignificat tempuſculũ. Et accipitur pro mora, quod eſt hęc dies parua Terē. i An. non ſatis habes ꝙ dieculam addo. i. aliquã temporis dilationem.

¶ Dieſcit dies fit, ſicut nocteſcit nox fit, quę caret ſuppoſito & appoſito.

¶ Diem de die ducere, eſt rem in longum protrahere.

¶ Diem dicere alicui eſt conſtituere tẽpus ꝙ vel iniudicio cõparere, vel aliquid aliud agere debeat, vt nuptiarũ diē dixit, hoc eſt tempus conſtituit quo nuptię fieri debeant.

¶ Die quarti, & die quartę ꝓ die quarto. Die quĩti & die quintę deinceps pridie quinto. Die priſtini vel priſtinę ꝓ die priſtino, qđ nos conuerſo cõpoſitionis ordine dicimus pridie. Die craſtini ꝓ die craſtino, & alia miſta. Videntur autem veteres differentiã feciſſe inter die quarto & die quartæ, & illud pro pręterito ſit, quod nos nudiuſquartus dicimus. Hoc de futuro. Sunt autē hęc oĩa compoſita & pro aduerbijs accipiuntur.

¶ Dieſpiter, dieſpitris & dieſpiteris, dici pr̃. i. Iuppiter ſicut diouis quaſi diũ iuuãs, ꝙ hoĩes die & luce q̃ſi iuuaret. Hor. li. car. Nãq; dieſpiter igni coruſco nubila diuidens. Macro. Ipſi quoq; Romani dieſpitem Iouem appellabant.

¶ Directi a die vocati ſunt crucifixi, quaſi ad diē erecti a dierego, is. Feſtꝰ ſcribit ad directũ per antiphraſim dici apud veteres volẽtes ſignificare malũ diē. Vnde directa aduerbialiter dicimus. Plautus. Quin tui directa cũ ſuccula & cũ porculis. Directa inqt quaſi i malam diem.

¶ Dieteris pe. cor. tempus duorum annorũ, ſicut Trieteris trium annorum, penteteris quinque τὸ ἔτος τοῦ ἔτους annus τρεῖς tres.

¶ Diffamo as, pe. pro. per diuerſas partes famam diuulgo. Aug. lib. iij. de ciu. dei. Romanũ imperiũ tam longe lateq; non poſſe augeri, & tã grandi gloria diffamari. In malum ponitur apud Lucã Homo quidam erat diues q habebat villicum & hic diffamatus eſt apud illum.

Diffarreatio ſiue differratio a farre ſecando per cõmutationē literę vt Varro exiſtimat, ſacrificij genꝰ inter virum & vxorem quaſi diſſolutio. Confarreatio, quia ſiebat ferreo libo adhibito.

¶ Differo pe. cor. ſpatiũ temporis do. Verg. libro xj. Diſtulit in feram commiſſa picula mortem. Vnde dilatio tẽporis prorogatio ſiue extenſio dicitur. Interdũ differre eſt in diuerſa loca ferre. Plau. in Ru. Nos cũ ſcapha tẽpeſtas dextrouerſũ differt ab illis. Idem in Cur. Iã ego te faciam vt hinc formicę fruſtillatim differant. Interdũ diffamare diuulgare. Lucil. Gaudes cũ de me iſta foris ſermonibꝰ differs. Plaut. in Tri. Nolo ego mihi te tam ꝓſpicere qui meã egeſtatē leues, ſed vt iops infamis ne ſim, ne mihi, hanc famã differant, meã germanã, meã ſororē in concubinatũ magiſq in matrimoniũ. Interdũ diuidere, ſcindere, diſſipare. Terē. in Adel. Me miſerã differor doloribus, interdum in ordinē ponere. Ver. lib iiij. Georg. Ille etiam feras in verſum diſtulit vlmos. Interdũ diſtare Ci. in verrē. At vide quid differat iter meã opinionem & tuam. Hinc differentia, indifferens.

¶ Differitas pro differentia quo antiqui vtebantur.

¶ Diffibulare eſt exſinuare, aperire. Papi. Tunicam diffibulant auro.

✠ Difficul veteres pro difficulter dicebant. Cc.

¶ Diffido, is, pe. ꝓ. nõ fido, credulitatē depono. Senec. Nec ſcđis rebꝰ nimis fidēdũ, nec aduerſis diffidēdũ eſt. Dicimꝰ aũt diffido tibi & diffido de te. Ser. Sulpi. Cice. Plura me ad te de hac re ſcribere pudet, ne videar prudētię tuę diffidere. Ci. ad Herē. Et de nobis nõ diffidimꝰ.

¶ Diffiteor, ex dis & fateor ſignificat nego. Hie. Nõ diffiteor oēs nos ꝙ Chriſto credimus dei idololatrię errore veniſſe. Non enĩ naſcimur, ſed renaſcimur Chriſtiani.

¶ Difficilis non facilis. Vide in eadē dictione Facilis.

ꝫ Diffinio nis, pe. pro. ex dis, & finio eſt quaſi diſtinguo, ſtiſtinguo, vnde definitio quæ, & diffinitio. & finitio appellatur conſtans ex genere & differentijs, vt homo eſt animal rationale mortale. Quint. Finitio eſt rei ꝓpoſitæ ꝓpria & dilucida & breuiter cõprehẽſa verbis enũciatio. Dicta aũt eſt diffinitio breuis oratio, per quã rei vis naturaq; cognoſcit̃ ſũpta trãſlatiõe ab his qui fũdos ꝑdiaq; diuidũt alia ab alijs. Nã ſicut illi agrũ ab agro diffiniũt atq; habitã de finibus controuerſiam diſtingunt.

¶ Diffluo is. Vide in dictione fluo.

¶ Diffugio is. pe. cor. in diuerſas partes fugio. Ver. lib. iiij. Georg. Quo tota exterrita ſyluis Diffugiũt armẽta.

¶ Diffundo varie fundo hoc eſt hinc inde ſpargo. Amb. Ergo patris ſuis vena diffundunt. Col. lib. ij. Nã vel reſpuit duritiam ſoli, dens aratri, vel ſi qua parte penetrauit non minute diffundit humum.

ꝫ Diffindo in diuerſas partes findo. Ver. Et media liqfacto tempora plumbo diffidit ac multa porrectum extēdit arena.

¶ Digamus pe. cor. idem qui & bigamꝰ, qui duas duxit vxores. Hiero. contra Ioui. Nõ dãno digamos. Sic digama mulier dicitur quę duos habuit maritos. Idem Si clericus monahamus fuerit & vxor eius digama noli eũ miniſterio applicare.

¶ Digamma bis aut duplex gãma, quę eſt tertia alphabeti gręci litera. Vnde F. noſtrum digamma dicitur, qa figuram duplicis gamma retinet.

¶ Digero, is, pe. cor. ſſi, ſtum. ordino, diſpono. Ver. Digerit in numerũ. Quandoq; dilucido, interpretor. Idē li. ij. Ita digerit oĩa Calchas. Qñq; Diuido, diſtinguo. Pli. lib. xviij. Poma ſerantur inſerãturq;, vinee paſtinẽtur, ſemina digerãtur. Hie. ad Dama. Vtrũ ne epiſtolari breuitate ſententias tibi velis digeri aut ſingulorum libros confici. Qñq; cõcoquo. Vñ & digeſtio, vt digere pauliſp vinũ quo mades. Macro. Igitur in ventre fit prima digeſtio. Sed ad primũ ſignificatũ reduci poteſt, cũ digeſtio ſit diſtributio cibi ordiata. Nã frigida lienē petũt tã ꝙ frigoris dõiciliũ ſicut iecur caloris quo callida cõſuũt.

¶ Digeries diſpoſitio, diſtributio. Macro. Nec mirũ ſi digeries morſu reprehenſionis euaſit.

¶ Digitus a dirigendo quidam deriuari putant ꝙ natura, miro decẽtiq; ordine digitos digeſſerit. i. diſpoſuerit. Digitorꝫ noĩa ſũt hęc Pollex, Index, Infamis ſiue famoſꝰ, Medicꝰ, i. medicinalis, ſeu anularis. Minimꝰ Author Porphyrio. Indicem qui pollici ꝓximꝰ eſt alio noĩe ſalutarē veteres vocauerũt. Mart. lib. de nup. Phil. Quidã redimitꝰ puer ad eos cõpreſſo digito ſalutari ſilētiũ commonebat. Medicꝰ digitus alia habet noĩa. Nã dictus eſt verpus a verrendo podice. Ob quam et cauſam ipudicus & iſamis vocatus eſt. Et quãdo porrigebatur, ſignũ deriſionis & cõtumeliæ erat. Mar. Oſtendit digitũ, ſed ipudicum alconte daſloque Symmachoq;. Iuue. Ipſe minaci Præberet laqueũ mediumqe oſtenderet vngue. Per. Frontemq; atq; vda labella Infami digito & luſtralibus ante ſaliuis. Expiat. Huiꝰ diminutiuũ eſt digitulus. ✠ Et digitellus ſimiliter. Cc.

¶ Digitum tollere ſignificat fauere ſuffragari, ſicut digitũ deprimere ſuffragiũ derogare. Hora. Vulgus vtroq; ſuũ laudabat pollice ludũ. Iuue. Ex verſo pollice vulgi. Quẽlibet occidũt populariter. In emptiõe ēt digitꝰ poſt citatione leuatur ſignificãs queq̃ emptioni allubeſcere. Mar. Iã mea res digitũ ſuſtulit hoſpitibus. Vnde Manceps eſt appellatus, qui quippiam cõducẽs manũ tollebat ſe ſignificans emptorē hoc erat avud veteres micare ꝑ digitorũ leuationē diſtrahere. Qđ emptio fieret ꝑ eleuationem digiti oſtendit. Amb. ad Simpli. Sed nõ ille ſolum liber qui dominum licitatorem nõ pertulit, aut tollentem digitum non vidit.

¶ Digitale qđ ad digitũ eſt. Pli. li. xxij. Et acuſę radix i vſu eſt, digitali craſſitudine. Digitalia ſubſtantiuũ digitorum tegmēta dñr. Var. l. j. de re ruſ. Olea manu ſtricta melior, ea quæ digitis nudis laudabilior q̃ illa quæ cum digitalibus.

✠ Diglito appellat̃ Tigris fluuius vbi tardi or fluit, hoc eſt vſq; ad Medorum fines. Cc.

¶ Dignus a, um, quod meretur, vt dignum laude, dignũ caſtigatione, quod meretur laudem, quod meret̃ caſtigationem. Cuius cõtrariũ eſt indignũ. Mar. Digna tuo cur ſis idignaq; noĩe dicam, hoc eſt, dicam cur merearis, & non merearis hoc nomen. Digne ſignificat pro meritis. Indigne pręt er merita. Oui. Leniter ex merito quicq̃d patiare ferendũ eſt. Quę venit idigne pœna doleda venit. Quidã etiã dignanter vſurpant, quod eſt vel digne vel ſecundum materiam. Indignanter p̃ idignationem.

¶ Dignitas a dignus fit, & ſignificat quod dignũ eſt, ſeu honem alicui propter merita vel ipenſum vel debitum Gellius. Cuiꝰ dignitas nec augeri laudibꝰ nec minui detractionibus poteſt. Accipitur tamen quandoq; pro magiſtratuũ adminiſtratione & honore. Cic. Thermo. Vt oĩbus i rebus ei te commodes quo ad fides dignitaſq; tua patiet̃. Interdum ſumit̃ pro virili pulchritudīe. Idē li. j. offi. Pulchritudĩs duo ſũt genera. Vnũ muliebre: quam venuſtatē appellamꝰ, alterum virile quam dignitatem dicimꝰ. Sermonis ēt geſtus vociſq; dignitas dr̃, vt apđ eũdem ad Herē. Sermo diuidit̃ i partes quatuor, dignitatē, demonſtrationem, narrationē iocationē. Dignitas oſo eſt cum aliqua grauitate & vocis remiſſione. Huius cõtrariũ eſt Indignitas ꝓ dedecor ſiue ignominia, & qđ indignũ eſt ſiue quod eſt contra dignitatē. Cic. li. iiij. ad Heren. Nequeo verbis conſequi imdignitatē rei. Idem Qui. Ligario. Cum ad ſecundũ calēdas itercalares priores rogatu fratrũ tuorum veniſſem mane ad Ceſarē, atq; omnē adeundi atq; cõueniendi illius idignitatē & moleſtiam pertuliſſem. Dr̃ ēt indignitas, vt opponitur dignitati virili. ſ. pro idecentia, de qua li. iij. ad Heren. Acuta exclamatio fauces & vocē vulnerat eadē lędit auditorē. Habet. n. quiddã illiberale & ad muliebrem potiꝰ vociferationem q̃ ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum.

¶ Digno as, dignum puto. Pacu. Quis deos infernos q̃bus cęleſtes dignet honoribꝰ? Huius paſſiuũ eſt dignor qđ eſt dignꝰ habeor. Ver. Coniugio Anchiſa veneris dignate ſupbo. Id frequentiore vſu eſt Dignor deponēs ꝓ dignũ iudico ſeu habeo. Suet. in Aug. Vniuerſũ deniq; genus operas aliquas publico ſpectaculo prębentiũ etiã cura ſua dignatus eſt. i. dignũ iudicauit & dignatiõe ſua ꝓſecutus eſt. Cic. œconomico. Homo ex eo numero hoĩnũ qui apud nos hoc nomine dignantur, id eſt digni habētur. Huius cõtrariũ eſt Dedignor qđ eſt nõ dignor, vt̃ idignũ reputo, cõtẽno. Verg. Quos ego ſum toties iam dedignata maritos. Indignor vero iraſcor ſeu moleſte fero, quaſi ea patiens quibꝰ non ſum dignꝰ. Ser. Sul. Hē nos homunculi indignamur ſi quis noſtrũ iterierit. Aliquando conſtruitur cũ datiuo. Hie. ſup Mat. Decē apoſtoli vero indignant̃ matri filiorũ zebedęi. Aliq̃n cum ablatiuo mediante de, vt apud Euan. Et audiētes decē indignati ſunt de duobus fratribus.

¶ Dignatio apud Eccleſiaſticos ꝓ manſuetudine, lenitate, facilitate capitur. Apud Liuiũ pro familiaritate ſiue gratia cum libro ſecũdo, ingt. Apiꝰ iterpres lectꝰ haud ita multo poſt i prĩcipum dignationē peruenit. Indignatio ira. Iuue. Si natura negat facit indignatio verſum.

¶ Digladiari, eſt varie gladijs certare. Cic. per tranſlationem ꝓ diſſētire cõtendere & veluti gladijs dilaniari. Quid antipater digladiat̃ cũ Carneade tot voluminibꝰ.

¶ Dignoto as, ſigna imprimo, vt fieri ſolet in pecuribꝰ, vt dignoſcantur.

¶ Dignoſco diuerſe noſco, diſcerno. Lactan. li. vj. Inuicemq; ſe dignoſcunt.

¶ Digredior diſcedo. Ver. Hos ego digrediens lachrymis affabar abortis. Cic. Cornifi. Et ſi ꝑ iniquo patiebar animo te a me digredi. Inde Digreſſio & digreſſus ꝓ diſceſſu.

¶ Dijambus ex dis & iambꝰ, ſed s. abijcitur. Pes eſt ex duobus iambis conſtans, vt amœnitas.

✠ Dij gẽtis eſt a ntõ dies ab antiqs vſurpatꝰ. Sicut a fames famij. Verg. Munera lętitiamq; dij. Cc.

✠ Dij manes dicebant̃ qđ ꝑ oĩa manare credebãt̃. Cc.

✠ Dijcon Herculis & Megarę Creontis filius fuit. Cc.

✠ Dijouis Iuppiter appellatꝰ eſt q̃ſi diē iuuans. Cc.

¶ Dijudico, diligēter ſeu diuiſim iudico. Cice. lib. Tuſcu. Vtrũ igitur inter has ſententias dijudicare malimꝰ, an ad propoſitum redire.

¶ Dilacero as, Vide in dictione lacero.

¶ Dilato as. pen. pro. latum facio, vt eſt illud. Dilatant philacteria.

¶ Dilabor pe. pro. diffugio ſeu diſcedo Cic. lib. j. Tuſc. Sed neſcio quomodo dũ lego aſſẽtior, cum poſui librum & mecũ ipſe de immortalitate animorũ cœpi cogitare, aſſentio illa omnis dilabitur. Proprie vero dilabi eſt deorſum varie labi corruere. Lactan. li. iij. Domꝰ ab habitatore deſerta dilabitur. i. corruit. Cic. i Læl. Iam eũ a ſapiẽtũ familiaritatibꝰ ad vulgares amicitias oꝛõ noſtra dilabit̃. i. deſcēdit ſiue decurrit. Aliq̃n ponit̃ ꝓ deficere La. lib. vj. Deſcribẽtes q̃ſi fatigati & dilabentis mundi ſenectutem. i. deficientis.

¶ Dilapido as, pe. cor. diſperdo. Terent. i Phor. Cõuenienudus Phormio eſt priuſquã dilapidet noſtras trigĩta minas. Hie. in bonũ vſus eſt Oceano ſcribēs. Oēm cenſum diſtribuit, dilapidauit, ac vēdidit & i pecuniã congregatum vſibus paupꝛũ pręparauit.

¶ Dilēma artis, & Dilemmatũ ꝑ duplex mm, argumentũ eſt qđ vtriq; aduerſarij carpit. Hie. cõtra Rufi. Hoc eſt verũ dilemmatũ tuum non ex dialectica arte quã neſcis, ſed ex carnificũ officina & meditatione prolatum.

¶ Diligo diligis, pe. cor. xi. ctum, ſignificat amo, q̃uis mioris vis ſit vt ſupra in dictione amo dictum eſt. Qñq; diligere ſignificat diuidere. Plau. in Cur. Clipeatus elephas vbi macheram diligit.

¶ Diligens a legẽdo dicitur ſtudioſꝰ, ꝙ eorũ quę amamꝰ ſtudioſi ſimus. Hic diligẽtia ad corpꝰ & ad animum refert̃ cura ad aĩm, opera ad corpꝰ. Ideo i oratiõne cum ſæpenumero iſta ponantur, diligentia ſẽper in fine cõſtituit̃. Aliq̃n etiã ponitur pro dilectione. Horũ cõtraria ſũt negligēs, negligẽtia & idigentia. Cic. de opti. gēnere dicēdi. Sed quędã etiã negligẽtia eſt diligēs. Ter. in Adel. ingeniũ tuũ noui liberale, ſed vereor idiligēs nimiũ ſies. idē in Phor. Pol mei patris parta bene idiligēter curantur.

¶ Dilogia cũ accentu i pen. Figura eſt cũ ambiguũ dictum duas res ſignificat.

¶ Diloricoas. pe. ꝓ. ſignificat diſcido. Cic. Qui i cauſa peroranda non dubitauit reum excire conſularem, & eius diloricare tunicã. ꝫ Et iudicibꝰ cicatrices aduerſas ſenis iperatoris oſtendere. Alibi idem exēplũ mẽorans dixit, Tunicam a pectore diſcidit vt itell. gamꝰ idē eſſe diloricare, & diſcindere. Egeſippꝰ lib. quarto. Momentanei bellatores, gladios occullētes quęcunq; reperiebãt diloricabãt. qđ eſt quaſi loricã diſſoluebãt ſicut diffibulare eſt diſcingere, & fibulam reſoluere.

¶ Dilucidus clarꝰ, dilucido clarũ facio. Dilucido. Vide in dictione Lucido.

¶ Diluculũ aũ ſolis ortũ aurora, quaſi parua diei lux, ꝙ tũ dies luceſcere inciperet. Hie. ad Euſto. Horã tertia, ſextã nonã, diluculũ quoq; & veſperã nēo eſt q neſciat. Diluculo aduerbium ſignificat ſummo mane.

Diluculo as. pe. cor. ſignificat diluculũ fieri. Gellius. Die craſtino vbi primũ diluculabit fac amicos ad eas & roges veniant.

¶ Dilucalaſcit, diluſcere incipit. Diluſceſcit dies fit.

¶ Diludia ludorum intermiſſior

¶ Diluo is, dilui dilutum Ex di & luo ſignificat lauo purgo reſoluo. Cic. lib. iij. tuſ. Quę cogitatio vna maxie ōmnes moleſtia extenuat & diluit. i. reſoluit & eneruat, quē admodū vinum aqua dilutū ſubneruatur. Per tranſlationē diluere etiā crimina dicimus, id eſt purgare & refellere. Et oratores diluere dr̄r quādo refellūt obiectiones aduerſarij. Et diluere eſt aquā vel aliū liquorē miſcere, tēperare. Ver. Cui te lacte fauos & mitte dilue baccho. Et Perſi. Diluis helleborū dixit, pro eo qđ eſt medicamētis temperas. Hinc.

¶ Dilutus a, um, pe. p. quod eſt mixtū. Vnde vinū aq̄ mixtū dr̄ dilutū. Mart. Diluti bibis vnicā falerni a quo dilutius & dilutiſſimū, prout minus plus ve aquę admixtum fuerit. Vnde Cor. Celſus pręcepit hyememeratiꝰ eſſe bibendū, ęſtate dilutius. Hiero. Vinū dilutiꝰ vocat aquatius. Vinū inqt ſi aquatius bibitur calix frangitur, mēſa ſubuertitur. Meracius vinum dr̄, quod minus dilutum ſiue aquatū eſt. Conſtat qui lymphatū vinum dicūt non ſatis recte dicere ꝙ lymphatum aliud ſignificet. Dilutus color dr̄ cum veluti aqua adhibita minus itenſus. Gel. Lutheus color rufus eſt dilutior. Dilutū etiā neutri ge. vocat id liquidū in quo aliquid certo tempore infuſum fuit, vt ſi in vas vini appoſitū abſynthiū fuerit, deinde poſt interiectū tempus abſtractū abſynthij dilutū dicet̄ Pli. Bibitur, & maledicti abſynthij dilutū. Ita eīm appellatur hoc genus.

✠ Dimenus, herbę ſpecies, quę ſuſpiria ſedat.

¶ Diluuiū quod varie diluit. Nā diluuiū diuerſorū purgamentum fuit oīa diluens, quando. ſ. in modicis imbribus vel vexatur terra vel obruitur, quę & īundatio dicit̄

¶ Dimano as, pe. p. diuerſe ſiue diuiſim mano deſluo. Cic. p M. Gælio. Equidē vt ad me reuertra, ab his fontibus ꝓfluxit ad hominū famam, vt meus hic forēſis labor vitęq; ratio dimanauit ad exiſtimationem hominū paulo latius a iudicio meorum.

✣ Dimēbro a membro ſignificat ſeparo diuido. Cc.

¶ Dimenſum, quod & Demenſum dicitur. Vide in Dimetior.

¶ Dimico as, pe. cor. pugno quod ꝓprie fit re. Contendo vero verbis tantum. Cic. li. iij. de ora. Qui ꝓpter tot tantaſq; cauſas clariſſimorū hoīm, atq; optimorū virorū me ſemper ac oī contentione ac dimicatione reuocaſti.

¶ Dimidius a. um, quaſi per mediū diuiſus. Et dr̄ de rebus quę ſeparatę ſunt. Nā eſt pars altera ex dimidiato Mar. Dimidiū donare lino q̃ credere totū. Qui maUult, mauult perdere dimidiū. Dimidiatus vero a, um, dr̄ de rebus q̃ cōtinuę ſunt & nō ſeparant̄ quaſi diſmediatus. & ī partes duas diuiſus. Vñ Cic. in tuſ. dimidiatū menſē dixit. Et q ex mille denarij qei debebant̄ quingentos recepit dimidiū ſe recepiſſe dicet, nō dimidiatū. Et ſicut ſcyphus argenteus cum alio cōmunis in partes duas diuiſus ſit, dimidiatū dicemꝰ, non dimidiū ſcyphum.

¶ Diminuo is, quaſi ī diuerſis partibus minuo. Terē. in adel. Diminuetur tibi cerebrum.

¶ Dimitto dimittis, diuerſe mitto. Sal. Igit̄ C. Maniliū Feſulas atq; in eam partē Hetrurię. Septimū quendam camertē ī agrum picenum C. Iuliū in Apuliam dimiſit Aliqñ dimittere eſt abire ꝑmittere, licentiā dare, ceſſare. Cic. lib. j. offi. Cum autem pompilio videretur vnam dimittere legionē. i. ceſſare. Salu. Deinde eos pollicitus operam ſuam domum dimittit. i. licentiat. Aliqñ mittere. Ver. Equidē per littora certos. Dimittā. Inde dimiſſi legati dr̄r. Aliquando dare. Verg. Dimiſſaq; noīa gētis Ab Ioue. Aliquādo eſt ꝑmittere, in poteſtatē dare. Cic. lib. j. de rep. Tum animi cōſules tum dimiſſi populo faſces. Aliqñ derelinqre. Lau. Dimitto te diſcedens. i. reliquo dimitto te diſcēdētē. i. abire ꝑmitto. Aliqñ humiliare. Verg. Deiecit vultū, & dimiſſa voce locuta eſt. Aliqñ porrigere ꝓducere. Var. Cur etiam Thais Menādri tunicā dimiſſā habeat ad talos. Aliqñ demittere hoc eſt deſuꝑ mittere. Ver. Dimiſſū lapſi per funē. Salu. Cum ſtrepitū dimiſſum victorię ſimulacrum.

¶ Dimiſſum qñq; pro abiecto ponitur. Cice. Timido animo humili, dimiſſo. Qñdoq; pro humili & miſerabili.

¶ Dimiſſorię literę inquit Modeſtinus ſunt quę vulgo epiſtolę dicuntur, quod per eas cauſa ad eum qui appellatus eſt dimittitur.

✣ Dimyxos Lucerna, dr̄ ad duo elychnia ferenda. Cc.

¶ Dimulgo as, diuerſe publico Cic. Apio. Quare viſū eſt occultius agendū neq; vllo mō dimulgandum.

✣ Dynamene nympha dr̄ ꝙ pollens poteſq; ſit δύναμαι enim poſſum. Cc.

✠ Dina filia fuit patriarcę Iacob ex lya cōiuge quę egreſſa vt videret mulieres regionis chanaam quam oppreſſit ſichen filius Emor. principis terre illius ꝓpter qđ ſcelus, filij Iacob omnes ſichimitas interfecerūt.

✣ Dynaſtas gręci dicunt magiſtratꝰ, quos latino verbo licet poteſtates appellare. Cc.

¶ Dindymus pe. cor. in ſingulari. maſ. ge. in plura. neu. Iuga ſunt mōtis Idę phrigiæ matri deum dicata. Prop. Dindimus & ſacra fabricata inuenta cybelle. Verg. Ite per alta, dindyma.

✠ Dinoſis penultima pro. gręce δείνωσις latine grauitas appellatur.

✣ Dindymene & dindyme dr̄ cybelle ꝙ in dindymo phrygię monte eius ſacra fierent. Cc.

¶ Diobolares meretrices dr̄r q̃ duobus obolis ducunt̄. Sūt qui ſcribant Diolares. Hoc eſt viliſſime meretrices quę ſubdio paruo ſtipendio proſtant.

¶ Diocles nomen viri proprium quaſi Iouis gloria Iouis κλέος gloria.

¶ Diocœſis cum œ diph. pe. pro. latine gubernatio adminiſtratio diſpoſitio ſiue iuriſdictio, a διοικέω guberno tueor. Sūnt autem diocœſes pontificum in quas adminiſtrādi officij ſui liberā habēt poteſtatem, propter quod diœceſani epiſcopi vocantur.

¶ Diogenes, pe. cor. nomē philoſophi cynici famoſiſſimi. Antiſthenis dicipuli, de quo ſcribit̄, ꝙ cū Antiſtenes nullū diſcipulorū reciperet, & perſeuerantem diogenem remouere non poſſet, nouiſſime claua minatus eſt niſi abiret Cui ille ſubieciſſe dicitur caput, atq; dixiſſe. Nullꝰ tam durus baculus erit qui me a tuo poſſit obſequio ſeparare. Vtebat̄ Diogenes palliolo duplici propter frigus. Peram pro cellario habuit; ſecumq; habuit, clauam ob corpuſculi fragilitatem quam ſenex membra ſuſtentare ſolitus erat & ἡμερόβιος vt inquit Hiero. i. diarij victus, vulgo appellatus fuit in præſentem horā poſcens a quolibet & accipiens cibū. Habitauit autem in portarum veſtibulis & porticibus ciuitatum Cumq; ſe cōtorqueret in dolio volubilem ſe habere domū iocabatur, & ſe cum tēporibus īmutantē. Frigore enim os dolij vertebat in meridiem, ęſtate ad ſeptētrionē & vt cunq; ſol īclinauerat diogenis pretoriū vertebatur. Ferūt accedētē Alexandrū rogaſſe; ne ſibi apricanti a ſole obſtaret. Obijt ferme nonagenarius. Aiunt quidam cum moreret̄ mandaſſe vt cadauer ſuum inſepultum ꝓijceretur vt omnes beſtię participes ipſiꝰ eſſēt. Fuerūt alij quatuor, Diogenes; quorum vnus fuit Appolloniates Anaximenis auditor tēporibus Anaxagorę. Alius Sicyoniꝰ q peloponeſiaca ſcripſit, Alius Stoicꝰ ex ſeleucia q Babyloniꝰ ob vicinitatē dictus fuit. Alius Tharſenſis q̄ſtionū poeticarū ſcriptor. Sed in cynicū Nicanor tale epigrāma inſcripſit, Διόγενες ἄγε λέγε τίς ἔλαβε σε μόρος ἐς ἄιδος ἔλαβε μὲ κυνὸς ὀδάξ. quod & Suidas reperit τὸ δὲ ἐπίγραμμα Διαγ… ✣ Id eſt diogenes age dic quę te cępit mors: in īferis cępit me canis dentibus.

¶ Diogenetꝰ fuit vnus itinerū Alexādri regis menſor. Aliꝰ fuit ętate Cęſaris. Antōnij philoſophi pictor egregiꝰ. de quo Iul. Capi. Aliꝰ Clitomachi pater illiꝰ pæni qui ſucceſſit Carneadi vocatus añ haſdrubal. Fuere & alij huius noīs. Familiare græcis vocabulum.

¶ Diodorꝰ pe. p. nomē philoſo. Socratici de quo Hiero. ſic ſcribit. Diod. Socraticꝰ quīq; filias dialecticas īſignis pudicicię habuiſſe narratur, de quibꝰ & Philo. Carneadis magiſter pleniſſimā ſcribit hiſtoriā. Fuit & Diodorus Siculus hiſtoricꝰ. & Diodorꝰ Stoicus philoſophꝰ Cęcꝰ, de quo Cicero in Bruto ſic ait. Erā cū ſtoico. Dioꝺoro. q cū habitaſſet apud me, cū Quīto vixiſſet, nuper eſt domi meę mortuus, a quo cū alijs rebꝰ, tū ſtudioſiſſime in dialectica exercebar. De hoc etiā in. v. Tuſcu.

¶ Diomedes rex Aetolię Tydei & deiphiles filiꝰ q fortiſſimꝰ danaū appellatꝰ ē. Fuit & aliꝰ diomedes thracū rex truculētus q equos ſuos aduenarū carnibꝰ in Tyrida oppido paſcebat, ſed poſtea ab Hercule equis ſuis ī pabulū appoſitꝰ fuit. Fuit & Diomedes grāmaticus multi īgenij vir. Diomedei cāpi vocati ſunt in Apulia q in diuiſione regni quā cū Dauno feciſſe dr̄, Diomedi ceſſerūt

¶ Diomedeę īſulę duę e regione Gargani ſūt, quaꝝ altera habitatores habet, altera deſerta eſt, vbi diſparuiſſe aiūt Diomedē & ſocios eiꝰ ob dolorē ī aues cōuerſos, q̃ ob id diomedeę vocitatę ſūt. Has Iuba Cataractas appellat, dētes eis eſſe dicūt̄, oculi igneo colore, cętero corpore cādidę ſunt, quę in ſola Diomedia inſula viſuntur.

¶ Diomedia Phorbātis filia fuit, quā Achilles ex leſbo raptam concubinam habuit.

¶ Dio nomē ꝓpriū Syracuſani nobilis, q a deo Platonē amauit vt ſe eidē totū traderet Hic patriā aſſeruit in libertatē expulſo Dioniſio tyranno. De quo Plutar. refert ꝙ cū Calippū cui omniū vni maxime fideret īſidias ſibi tēdere accepiſſet eū arguere paſſus nō eſt, mori inquiēs longe pręſtare q̃ viuere vbi nō hoſtes ſolū ſed etiā amicos cauere oportuerit. Alter fuit Diō Pruſeꝰ orator cui ob elegantiā chryſoſtomo cognomē fuit, ſed tamē Diō ita de ſeipſo ſcribit. λέγω γὰρ τοῦτο … Δίων ὁ Προυσ… ἐκ τοῦ … Ἀλεξάνδρου … τὴν ἐπιτομὴν τοῦ … τῶν … βιβλίων τοῦ Δίωνος συντεταγμένος

¶ Dione es, vna ex nymphis oceani & tethyos filia, vt quidam perhibent, a qua Venus ex Ioue nata ſit, vñ & dionœ dicta eſt. Verg. Sacra dionęę matri. Et alibi. Ecce dionei proceſſit cæſaris aſtrum.

✣ Dionæum dicimꝰ quod ad venerē pertinet. Cc.

¶ Dionyſius dictus eſt bacchus, & dionyſia bacchanalia Bacchi feſta. Fuit & hoc noīe phūs Heracleotes, zenonis ſtoici auditor, qui cū renum morbo laboraret cruciareturq; cruciatu impatibili ſuccumbens dolori clamabat, falſa eſſe quę a zenone didicerat. zeno enim & ſtoici hoc omnes habent dogma, dolorē. ſ. non eſſe malum ſed adiaphorū hoc eſt indifferentē. Fuit & Dionyſius tyrannus ſyracuſanus ſuffectus Dionyſio ſeniori, qui cum ciuitatē ſyracuſanā cędibꝰ repleſſet expulſus eſt. Iterūq; receptus cū crudelior indies eſſet rurſus extorris corinthum in exiliū ꝓficiſcitur, vbi in ſordidiſſimū vitę genus deſcendit in popinis lupanaribuſq; reſidens, vt cōtemnendus magis q̃ metuēdus videretur. Nouiſſime ſe ludi magiſtrū profeſſus pueros in triuio docebat, vt quoniā viris īperare non poterat ſaltem pueris imperaret. Erat enim eruditus vt pote Platonis auditor. Olī interrogatus iam exul, quid ſibi philoſophia profuit Sciēter reſpondit, vt æquo animo ferrē talem fortunæ mutabilitatē Regnauit hic annis. xxxviij. Plutar. auctor eſt regiā Dionyſij puluerulētā fuiſſe ꝓpter eorū multitudinē qui geometricas in puluere figuras deſcribebant. Ambo tñ & pater & filius philoſophi Platonē pręceptorē audierūt Plato autē iunior. ὁ λίθος ἐς … Διόνυσος … μέθυσος … i. hic lapis eſt amethyſtꝰ, ego autē bibulus bacchus, vel crede ſobriū eſſe, vel diſce inebriari, quia erant duo contraria ſimul lapis contra ebrietatem, vnde habet nomen & bacchus. q. d. crede ꝙ vnus noſtrū vincet, ſed melius eſt bibere.

✣ Dionyſias inſula eſt quā aliter naxū vocant, a vinearum fertilitate ſic dicta: eſt gemma mixtis nigro rubentibus maculis quę in aqua trita ſaporem vini facit, ebrietati reſiſtere exiſtimatur. Cc.

✠ Dionyſidorus nomē propriū hominis, a quo ab inferis epiſtola (ſi credi fas eſt) miſſa fuit. Ferūt eīm dū propīquę cydnij geometrę. Ipſius funus ducerēt ad quas pertinebat hereditas. qa cū ſecutus diebus iuſta peragerēt inueniſſe dicūtur in ſepulchro epiſtolā. Dionyſiodori nomine ad ſuperos ſcriptā perueniſſe eū a ſepulchro ad infimam terrā eſſeq; eo ſtadiorum quadraginta duo millia. Nec defuere geometræ qui interpretarētur ſignificare epiſtolā a medio terrarū orbe miſſam hæc Plin.

¶ Diophanes pen. p. nomē viri bithynici, de quo Col. Diophanes bithynius vticenſem totū Dionyſiū pœni magonis īterpretem per multa diffuſum volumina ſex epitomis circunſcripſit.

Dioptra inſtrumentū geometricum ab explorando perſpiciendoq;. In qua ſignificatione vtitur Pol. Sed Vict. lib. viij. accipit pro regula ad librandas aquas cū ait. Libratur aqua dioptris.

¶ Dioryges ſūt foſſę manu factę qua dictione vtit̄ Pōp.

¶ Dioryctos ſignificat abſciſſā cōtinēti, & ē nomē iſulę.

✣ Dioſcoron inſula eſt in finibus Italiæ e regione Lacinij promontorij. Cc.

✣ Dioſcuriades vrbs fuit in colchide nunc deſerta quōdam a deo clara vt nonnulli prodiderint in eam trecentas nationes quę diſſimilibus līguis vterentur deſcēdiſſe, & poſtea a Romanis centum trigita interpretibus negotia ibi geſta fuiſſe. Cc.

¶ Diſpolis Aegypti ciuitatis, quę Iouis ciuitas. Hecatōpylos quandoq; dicta fuit. Sunt & aliæ locis alijs hoc nomine in œgypto quatuor præter hanc puſſillæ ciuitatates. Item in Lydia & in Paleſtina.

¶ Diotæ ſunt vaſa ſeu dolia fictilia duas anſas habentia & ad ſeruanda vina accōmodata. Horat. Deprome quadrimum ſabina o thaliarche merum diota.

¶ Dipelus vir cretenſis Scyli frater, qui ambo teſte Pli. primi omnium marmore ſculpendo claruere.

¶ Diphilus pe. cor. Iouis amicꝰ. Dyſphilus, malꝰ amicꝰ

✣ Diphris gemma eſt quę candida aliquādo reperitur, ferunt hanc morbis comitialibus vtilem eſſe. Cc.

✣ Dipthidæ ranæ ſunt minimæ & virides a nonnullis calamitæ vocatæ. Cc.

¶ Diphthongus eſt conglutinatio duarum vocaliū vim ſuam ſeruātiū ex δὶς & φθόγγος qui vocalis eſt ſonus. Et ſciēdū ꝙ vbicunq; a vel e in nominibus ante finalem reperiunt̄, fere vbiq; a & u vel e & u diuidūtur, vt Nicolꝰ archelaꝰ, alueus, cereus. Excipiūtur laus, fraus, & heus in quibus eſt diphthong. In grecis vero dictionibus aliquādo hñtur diphthongi Verg. Orpheus in ſyluis inter delphinas Ariō. Et omnis diphthōgus aut eſt in prīcipio, vt Aeneas, aut ī medio. vt cœuꝰ, aut ī fine vt muſę

¶ Diphthera, alio nomine beta, veſtis paſtorica ex pellibus ouium aut caprarum conſutis.

¶ Diplois idis. genus pallij, quaſi duplex palliū διπλόος enim duplex dicitur.

¶ Diplomata genus tabellarū. Ser. ſcribit diploma eſſe epiſtolā vt ſcripturam aliquā ad aliū miſſam verbo gręco διπλόω duplico. Inde diploma duplicatio & literę eo ꝙ duplicētur. Alij putāt diplomata eſſe ſingulariū virorū, & vicorū priuilegia ī tabellis ſcripta & ī quibꝰ prīcipis nomē aſcribit̄. Vulgus bullas, ſemidocti ſupplicationes, docti ſupplices libellos vocāt, quę & breues dicūt̄. Cic. Apio. Diploma ſtati nō eſt datū ꝙ mirifica eſt īprobitas in quibuſdā q tuliſſent acerbius. Et ꝓ Cor. balbo. Mitto diplomata tota ī prouīcia paſſim data. Sueto, de Auguſto. in diplomatibus libelliſque & epiſtolis ſignādis initio ſphinge vſus eſt, mox imagines magni Alexādri. Gręci διπλοῦν dicunt duplum, tanquam duplices illę tabellæ dici poſſint diplomata

✣ Diplon διπλοῦν græce latine duplum dicitur. Cc.

¶ Dipōdiū & dipōdius, ſiue dupondiū & dupondius a duobus pōderibus dicitur. Nā vt varro. docet duos aſſes pendebat. As vero nummus libralis, & dupondium nummus libralis dicebatur.

¶ Diſpas adis, latine ſitis dicitur. Ponit̃ autē ꝓ quodā aſpidū genere, cuius morſu incredibilis ſitis īducit̃. Luca, li. viij. In medijs ſitiebāt dipſades vndis. Et in deutero. Scorpio & diſpſas. Lucia. autē, τὸ Διψὰς παρ τῶν δει νοτατον ὧν ἡ ψάμμος τρέφει ἡ δίψας ἐστὶν ὄφισι ἥπλυν μέγας ἐχίδνῃ ὅμοιος & plurima dicit. ✤. i. hoc ſerpētiū omniū infeſtiſſimū exiſtens arena alit, dipſas eſt ſerpens per quā magnus viperæ ſimilis.

✤ Dipſacō ſpina alba quæ & Aſpalatus & diacheron alias nuncupatur. Vide in diacheron. Cc.

¶ Diptota pe. pro. dicuntur nomina duos tantum caſus habentia, ſic tetraptota pētaptota, quæ habent quatuor & quinque Caſus.

¶ Diptychum pe. cor. dicit̃ duplicatū. Ambro. li. Hexa Explorat ſi quando oſtreum in remotis ab omni vento locis cōtra ſolis radios dipthychum illud ſuum aperiat & referet clauſtra teſtarum, vt libero aere viſceris ſui voluptatem quandam capiat.

♁ Dirrachiū ciuitas tarēto ꝓxima, quę nūc durachium, antea Epidānꝰ. Dicta a durachio qui portū vrbi adiecit. Vel quaſi diſrachiō, hoc eſt difficilis exitus. Mutat̃. ſ. in r. ſicut fieri ſolet in multis. Euſta. vero ait diſrachiū dici ꝓpter aſperitatē peninſulæ ī qua ſita eſt. Rachis. n. gręce ſpina dicit̃. Eſt autē nodis cōfragoſa inſtar ſpinæ.

¶ Dirū crudele infeſtū, quaſi deorū ira immiſſum. Ver. Priuſq̃ Dira per incautū ſerpant cōtagia vulgꝰ. Hic diræ furiæ quaſi deorū iræ. Aliquādo accipitur ꝓ magno. Idē Iā tū relligio pauidos terrebat agreſtes Dira loqui. Hic diritas crudelitas. Ci. Intelligi poteſt ex his fratribꝰ q ī adelphis ſūt, quāta ī altero diritas, ī altero comitas.

¶ Dirę, execrationes & īprecationes ſunt q̃ in maliuolos effundebāt̃ horrendę deos quoſda inauditos cōpellantes, quibꝰ qſquis obnoxiꝰ erat, neceſſe erat illū maximo affici īfortunio. Hora. Diris vos agā dira deteſtatio.

♁ Et dire dn̄r furie ī vita quaſi deorū iræ. Ver. Vltriceſq; ſedent in limine diræ. Et ꝓprie in cœlo ſunt diræ furię in terris, Eumenides in īferis. Vn̄ & tres eſſe dicuntur. clotho lacheſis & atropos quæ & parcæ appellantur.

¶ Dirce nomē mulieris Lyci thebarū regis vxoris, quā poetæ fingūt conuerſam in fontē ſui nominis. Alia fuit dirce Babylonia quæ ſua forma tumens in piſcem conuerſa eſt. Oui. lib. iiij. me. Dirce q̃ verſam ſquammis velantibus artus.

¶ Dircęꝰ cū æ dipthōgo dr̄ Aonius ſiue thebanus. Nā pars bœotiæ ī qua fons eſt dircæꝰ, dircęa cognoīata eſt. Et apud Verg. Amphiō dircęus dictus eſt. i. thebanꝰ.

♁ Dirca oppidū eſt ſyenitarū non longe a radata. vbi felis aurea olim pro deo colebatur.

¶ Diribitoriū, locus erat in quo recēſebātur exercitꝰ & ſtipēdia militię numerabant̃, a diribēdo hoc ē diſtribuēdo Et diribitores diſtributores. Cic. De reditu ſuo ad ſenatū. Qn̄ inquit vlla dignitate tot rogatores diribitores cuſtodeſq; vidiſtis? Hoc eſt diuerſores diſtributoreſq; q īter tribꝰ viriti pecuniā diuiderēt, quos Plau. ī aul. curiarū magiſtros appellauit. Qui diſtribuerēt īquit argēti minas in viros. Ex hac ſimilitudine ſtructores epularū & omnino ꝑpoſiti negotijs vocabulū id quādoq; accipiūt pro loco ī quo miniſtri diuerſant̃. Apul. li. ij. de aſi. Frequēs inquit tibi epulonū diribitores pluſculi ſplendide amicti fercula copioſa ſcitule ſubminiſtrata. Plini. ī epiſtolis pædagiū appellat id quod diribitoriū dici videtur ἀπὸ τῶν παίδων. i. pueris & miniſtris.

¶ Dirigo, is. pe. corre. ex di & rego ſignificat obliquum emēdo. Plau. Ciceroni ad mutinā iter dirigerem. Apud Plautum īuenitur dirigere pro diſſidere.

¶ Dirigeo es, gui, ſignificat prę frigore aut timore alio caſu viribus deſtituor. Verg. Diriguit viſum in medio calor oſſa reliquit. i. diuerſis modis regidꝰ factꝰ eſt, quia prę formidine contractus eſt.

¶ Dirimo, is, pe. cor. diremi dirēptū, ex di & emo & interpoſita. r. ſiue ex diſ. & emo. ſ. in. r. mutata cōponi videtur. Et ſignificat diuido. Hiero. invita patrū. Ob hoc autē dirimūtur habitaculis, vt ſilētij ſui quiete & intētione mentis diuina ſectantes, eos nec vox aliqua, nec accurſus vllus aut ſermo aliquis ocioſus perturbet. Aliquādo dirimere ponitur pro deſtruere. Sal. Quia nondū frequentes armati cōuenerant ea res conſiliū diremit.

✤ Dirus mōs eſt mauritaniæ quem propter altitudinē cęli columnā vocauerunt. Ex euentu ab atlante rege in eum mutato nunc atlas nominatur. Cc.

¶ Diripio, is, pe. cor. vide in dictione Deripio.

¶ Derumpo, is, varie rūpo ſeu violenter ſcindo. Plau. in Cur. Geminos in ventre videor habere filios, nihil metuo niſi medius dirumpar miſer. Refertur quandoq; ad animam. Cice. Dirumpor dolore.

¶ Diruncino, as, vide in dictione Rucina.

¶ Dirunco, is, ſignificat depurgo & quaſi dirum eijcio.

¶ Dis prępoſitio diſiunctiua de qua ſupra dictū eſt. Dis vero ditis diuitiarum & inferorū deus, vt inquit Strabo græce Pluton dicitur quia terrenā omnē vim atq; naturam diti patri dedicatā putabāt, qꝛ diuitiæ omnes e terris oriantur & in terras recidāt. Nam πλοῦτος τοῦ latine diuitiæ. Quīti. tamen lib. j. a cōtrario interpretatur quia minime diues eſt. Ponit̃ etiā dis ꝓ diuitie Plau. in Aul. Dites diuitijs q aureos montes colūt ego ſolus ſupero. Terē. ī Adel. Dis quidē eſſes demea, ac rē tuā cōſtabiliſſes. Hic ditior & ditiſſimus. Dito, as, & ditio ꝓ īperio.

¶ Diſcapedino, as, pe. corr. a capedine fit, ſignificatq; refero aperio. Apul. Hyagnis primꝰ in canēdo manus diſcapedinauit.

¶ Diſcerpo, is, pſi, ptū, ex dis & carpo, varie cędo, diſtraho, diſcīdo. Liui. lib. j. Fuiſſe tū quoq; aliquos q diſcerptū regem manibus taciti arguerēt. Varro. Duabuſque admotis quadrigis alligatum corpus equis in diuerſum iter concitatis diſcerpere.

¶ Diſcindo, is, diſcidi, pe. cor. a dis & ſcindo Diſcidi vero pen. prod. fit a dis & cædo. Terentius in Adel. Vide. vt diſcidit mihi labrum.

¶ Diſſecatus, a, um, quod eſt per anatomē exenteratū. Qđ enī græci τὴν τομὴν nos diſſectionē & confectionē vocamus, vt apud Pli. & Cælſum accipi poteſt. Ariſto. Chamę leō diſſectus totus ſpirare præterea diu poteſt. Fit autē a Diſſeco, as, pe. cor. quod eſt dilanio, & varijs modis ſeco, ſiue in varias partes diuido. Vn̄ diuiſiones patrimoniorū inter conſortes dicuntur diſſectiones.

¶ Diſcepto, as, diſputo cōtēdo diſcordo. Aliquādo etiā moderor cōpono. Cic. li. iiij. tuſ. Itaq; illius veræ elegātiſq; philoſophię q̃ dicta a Socrate ī peripatecis adhuc permanſit, & idem alio modo dicentibus ſtoicis cū Academici eorū controuerſitas diſceptarent, nulla fere ſunt aut pauca ad modum latina monumenta. Hinc diſceptator dicitur rei ſententięq; moderator, vt docet Cic. in partitionibus ad filium.

¶ Diſcedo, is, pe. ꝓ. recedo. Pli. Faceſſite hic atq; a nobis diſcedite. Aliquādo tacet̃ locꝰ de quo, & ponitur locus ad quē Aug. Dn̄s diſceſſit trans iordanē. Aliquādo vtrunque ponimꝰ, vt nō diu eſt ex quo ille hic rus abijt Iterdū diſcedere ponitur ꝓ excipere, vt ſi dicā Cū diſceſſi a parētibus nemo eſt mihi te carior. i. parētibus exceptis. Cic. Lentulo. Cū a vobis ſalutis meæ auctoribꝰ diſceſſeri, veli te exiſtimare neminem eſſe cuius officijs me tā eſſe deuinctū nō ſolū confitear, ſed etiam gaudeā. Interdū ꝓ diſtēdi, diuidi, Idē li. iij. offi. Hinc ille Giges inducit̃ a Platone qui cū terra diſceſſiſſet magnis quibus d[illegible]ribꝰ deſcēdit in illū hiatū. A diſcedo fit diſceſſus, pro receſſu, & diceſſio pro diuiſione & hiatu.

♁ Diſcordia q̃ſi cordiū diſſēſio ſeditio ſeorſū eūdo cū populo ſecū diſcordāte res ad manꝰ vocat̃. hic Diſcordo, as

¶ Diſcerno is, diſcreui, etū, ſeparo. Hie. ad Tyraſiū. Ad cōparāda pctā gaudēt tā parētes a filijs q̃ filij aparētibꝰ prouocāte diabolo ſęparari, ad indulgētiā percipiēdam nolūt ab inuicē deo vocāte diſcerni. Qn̄q; ſignificat certo. Apul. Armis potius diſcernere q̃ iure vti voluerūt. Qn̄q; diſtincte cognoſco. Terent. in adel. Quid hoc malum infœlicitatis nequeo ſatis diſcernere niſi me credo huic eſſe natum rei ferundis miſerijs.

¶ Diſcretus a, um. participiū paſſiuę ſignificationis, vt apđ Col. Diſcreta ſemina. i. ſeparata. Amb. Quid lōgius eſt q̃ a ſe recedere nec regionibus ſed moribus ſeparari ſtudijs eſſe diſcretū, non terris? Huiꝰ cōpoſitū protulit Pli. Indiſcreta ꝓpe ſpecie fuere. i. indiferēti. Valla exponit actiue ſic Diſcretus qui qualitates perſonarum ac rerum momēta diſcernit. Sed nullum attulit exemplū, nec vllū afferri poſſe arbitror niſi in paſſiua ſignificatione.

¶ Diſcretio, ſeparatio. Lact. li. vij. Cū vis aliqua vtrūq; diſcreuerit q̃ diſcretio mors vocat̃. Ci. li. iiij. ad Herē. ſic diffinit. Diſcretio noīatur q̃ rerū conſequentiū cōtinet perſpicuam & dilucidam cum grauitate expoſitionem.

¶ Diſcrimē pe. pro. ſeparatio, differētia. Ci. Totūq; diſcrimē ſūmi boni in ea rerū cōparatiōe poſitū putat. Sal. Laudamꝰ diuitias, ꝓſequimur inertiam, inter bonos & malos nullū eſt diſcrimē. Vn̄ & ꝓ diuiſione & capillorū dimidiatiōe ſumit̃ q̃ fit diſcerniculo. Et diſcrimē certamē. Ver. Poſt hos ęquo diſcrimie piſtrix Cētauruſq; locū tendūt ſupare priorē. Ruſus diſcrimē periculū dicit̃. Idē lib. i. Per tot diſcrina rerum Tendimus ī Latium.

¶ Diſcrimino as, pe. cor. diuido. Cic. in phili. Hetruriā diſcriminat caſius. Hie. in lib. Iudith. Et diſcriminauit crinen capitis ſui.

¶ Diſcriminatī aduerbiū ſignificat differenter. Var. li. j. de re. ru. Eadem de cauſa ſunt quæ non poſſunt viuere niſi in loco aquoſo aut etiam in aqua, & diſcriminatī. Et alia in lacubus vt arundines in aretino, alia in fluminibus vt in epiro arbores vlmi.

¶ Diſcriminale acus eſt quæ crines diuidit ad concinādum caput, vt apud Eſaiam. Diſcriminalia & periſcelides & murenullas & olfactoriola.

♁ Diſcerniculum idē quod diſcriminale, ſignificat & differentiā atq; diſcrimē. Gelli. Tum cōperi duas ſpecies hellebori eſſe diſcerniculo coloris īſignes cādidi & nigri

♁ Diſcrepo, as, pe. cor. diuerſo mō crepo. i. ſono & crepitū facio. Vn̄. ꝓ diſcordo, & nō cōuenio. Et ad multa trāſfert̃ Cic. li. j. off. Vt ī fidelibus, aut ī tibijs q̄uis paulū diſcrepēt tn̄ id a ſciēte animaduerti ſolet. Liui. li. xxxviij. poſuit īperſonale. Nec īter ſcriptores rerū diſcrepat ſolū, ſed orationes quoq; ſi modo ipſorū ſunt q̃ ferūtur.

¶ Diſco is, didici ꝓprie rem ignotā aſſequor meditādo, vel ab alio diſcēdo. Huius cōpoſita ſunt Addiſco Cōdiſco. Horatius. Auguſtā amicę pauperiē pati robuſtꝰ acri militia puer condiſcat. Dediſco quod didici obliuiſcor, ſeu a mēte reijcio. Plau. in Am. Haud ęquū facit q quod didiſcit id dediſcit. Ediſco, memoria cōplector. Quinti. illud ex cōſuetudine mutandū prorſus exiſtimo ne oīa quę ſcripſerit ediſcant, & cætera vt moris eſt dediſcant. Perdiſco perfecte ſeu valde diſco.

¶ Diſciplina dr̄ prout a diſcipulo ꝑcipitur. Nā vt Aug. in dialecticis docet, diſcibilis rei diſciplina dicit̃ q̃ quātūq; rerū ſciētia eſt Doctrina eſt prout a doctore tradit̃.

♁ Et eſt media dictio. Diſciplina etiā dr̄ bonꝰ viuēdi modus in Rep. Vn̄. Ci. q̄rit̃ ſe īcidiſſe ī ꝑturbationē veteris diſciplīe, Vn̄ diſcipuli dn̄r imitatores. Iuue. In tabulā ſyllæ ſi dicāt diſcipuli tres. i. q ſequebant̃ ſyllā in ꝓſcribēdis ciuibꝰ.

♁ Diſcipulꝰ dicit̃ ille q diſciplinā percipit.

¶ Diſciplinoſus dicitur qui tam bonas q̃ malas artes facile diſcit. Hic in repręhenſione dictus eſt diſciplinoſus gladiator a Catone.

¶ Diſcictꝰ, diſſolutꝰ negligēs. Perſiꝰ. Nō pudet ad morem diſcīcti viuere. Antiq negligētes & deſides appellabant diſcinctos. Cōtra Accītos ſolertes ſtrenuoſq; vocabant. Qđ a te ipſa deductū eſt Molles enī demiſſis diſcīctiſq; veſtibus vti ſolent Strēnui vero atq; induſtrij quo ſint ad res exequēdas prōptiores ſuccīti incedunt. Ser. Diſcincti inhabiles ſunt militię omnes enī qui militant cincti ſunt vnde diſcīcti inefficaces & ignaui dn̄r, ſicut econtrario pręcīctos ſtrenuos vocamus.

♁ Diſcludo, is, excludo ſeparo. Ci. Semotas amēte & diſcluſas putat. Luc. Cū ꝑibus iūgi res & diſcludere mūdū.

✤ Diſcors ex dis & cor diſſidens, ex quo diſcordo diſſideo, diſcordia ꝓ qua veteres diſcorditas dixerūt, & diſcorditer. ¶ Diſcrutior aris, valde crucior.

¶ Diſconuenio non conuenio. Hora. Et vitę diſconuenit ordine toto.

¶ Diſcumbo is, diuerſis locis accūbo. Gel. Apud cœnā Fauorini philoſophi cū diſcubitum fuerat, cœptuſq; apponi cibus, ſeruus aſſiſtens menſę legere īcœptabat.

¶ Diſcuneatus, quaſi īmiſſo cuneo apertus ac patēs ſicut ligna diducta fiūt & hiātia adactis cuneis. Pli. li. ix. Conchę cōtrahunt ſed fruſtra diſcuneatę

¶ Diſcurro is, in diuerſas partes curro. Liui. li. i. Signo data iuuentus romana ad rapiendas virgines diſcurrit. Hic diſcurſo as. Lact. li. de opi. Totos dies ī huiuſmodi diſcurſatione conſumunt.

¶ Diſcus vas latū vt Iul. pol. inquit ad portādas carnes aptū, forte Lāx. Apul. Cœnarū reliquijs diſcus ornatus Vn̄ ad Hic. dictus eſt Diſcophorus ille qui Danieli prādiū portauit. Talē enī inquit diſcophorū inedia meruerat hebdomadis. Eſt & diſcꝰ genꝰ ludi hoc ē rotūda moles ſaxea vel plūbea ſiue ferrea, cuius iactu iuuenes īter ſe certabāt fortior iudicandus qui aut altius in ſublime, aut lōgius in tractū vltra deſignatū ſpatiū proieciſſet, ita & miſſilibus cōtendebāt. Hor. li. car. Sępe diſco ſępe trās finē iaculo mobilis expedito Mar. Splēdida cū volitēt Spartani pōdera diſci. Eſte ꝓcul pueri, ſit ſemel ille nocēs. Sunt ēt q dicāt diſcū fuiſſe metallicam figuram, vt nobis ſolis corpus appareret. Ideo etiam gręci ſolare corpus diſcum dicunt.

✤ Diſcobolus, pen. cor. qui diſcū iaculat̃ ἀπὸ τοῦ βάλλειν τὸν δίσκον. i. a iaciendo diſco. Quit. lib. ij. Quid tā diſtortum & elaboratū q̃ eſt ille diſcobolus myronis.

¶ Diſcutio, is, pe. cor. ſſi. ſſum. ex dis & quatio, ꝓprie ī diuerſas partes quatio & deijcio. Liui. Tribꝰ arietibus aliq̄tū muri diſcuſſit. Per tranſlationē mō ponitur pro remoueo ſeu reſoluo. Col. li. vij. Etiā lāgor & nauſea diſcutitur ſi integrū gallinaceū crudū ouum ieiuni faucibus inſeras. Modo varijs modis exanimo īueſtigo. Lactan. Hęc enī paruitatis eſt cauſa ignoratio ſui, quam ſi qs cognita veritate diſcuſſerit, ſciet quēadmodū ſibi vita degēda ſit. Hic diſcuſſum dicimus quod examinatū aut iudicatū eſt Et actus ipſe diſcuſſio. Et diſcuſſor qui diſcutit. A diſcutio fit aliud cōpoſitū quod eſt exdiſcutio & ſignificat p varios modos cōcutio extra eijcio. Hero. ad Cteſi. Dū hęc ſe ita habeant prouoco aduerſarios vt oēs retro chartulas exdiſcutiant, & ſi quid in meo ingeniolo vitij repererit proferant in medium.

¶ Diſijcio, is, penul. cor. in diuerſas partes iacio. Verg. Diſiecitq; rates.

¶ Diſiungo ſeparo, a quo diſiūctio ſeparatio vt cū Alter ab altero abſumꝰ. Cice. Neq; enī non pōt mihi moleſtiſſima eſſe diſiūctio noſtra in tanta rerū omniū varietate. Hic etiam diſiūctiuę cōiunctiones que res vel perſonas diſiungūt, vt hoc vel illud meum vel tuum erit.

¶ Diſertꝰ a diſſero q̄uis diſſero p duplex ſſ. ſcribat̃. Et is eſt q probe diſſerit vel q ornatiſſimis verbis abundat. Eloquēs cuiꝰ oratio eſt grauibꝰ ſentētijs referta & ornatis diſticta verbis. Vn̄. M. Antoniꝰ apđ Cice. ait a ſe diſertos viſos eſſe multos, eloquentē vero neminem.

¶ Diſpalo, as, pe. ꝓ. ex dis & palo. Palare vero vagari & errare ſignificat a palis caſtrorū, hoc eſt ſudibꝰ mō huc modo illuc trāſlatis. Diſpalare itaq; eſt paſſi digredi vel

ſeparare Siſen.lib.iij.hi. Diſpalati ab ſignis digreſſi oẽs ac diſſipati. Gel.li.i. Ea pcẽtione trãquilla & venerabili ad quãdã quaſi militaris muſicę diſciplinã vis & ĩpetus militũ ne ſparſi diſpalatiq; proruerent cohibebatur.

☿ Diſpaleſcere eſt palam omnibus innoteſcere.

¶ Diſplodo is, in diuerſas partes plodo. Var.li.ij.de re ruſt. pedibus nũbatis neq; igredientibus qui diſplodentur, nec cuius vngulę diuaricent.

¶ Diſpello is, diſpuli, ſum, varijs locis, varijs ve modis pello. Liui.li.v. Cũ duę acies, duo diuerſa plia, circunuẽtos hetruſcos & a frõte & a tergo vrgerẽt, neq; in caſtra neq; in mõtes, vnde ſe nouus hoſtis obiecerat iter fugę eſſet, equitẽ paſſim liberi frenis diſpuliſſent equi, veientũ maxima pars tyberi effuſi petũt. Cicero.li.pri.tuſc. Eadẽq; ab animo tanq; ab oculis caliginẽ diſpulit. Vergilius. Teucrorũq; alios acer quos ęquore turbo Diſpulerat, id eſt Diſiecerat ſiue ſegregauerat.

¶ Diſpẽdo is, varie pẽdo.i.expẽdo diſtribuo a quo diſpẽdium & Diſpẽſo as. Col.li.v. Cęleſtes admittat ĩbres eoſq; alendis ſeminibꝰ diſpenſet, ac ſuis oibus partibus ad educẽdã prolẽ nouẽ cõſpiret. Aliquãdo ſignificat ex pãdo. Et tũc nõ a pẽdo ſed a pãdo cõponit. Plau. Vbi lubet diſpendite hominẽ diuerſum atq; diſtendite.

¶ Diſpendiũ dicitur quod incuria vel negligẽtia aut immoderatione diſpẽdimus. Pli. Magno id lignorũ diſpẽdio fit addito ſale Aliquãdo dicitur dãnũ quod in diſpẽdendo ſolet minus fieri. Eſt eni cõtrariũ cõpẽdio Terẽ. in Hecy, quid eſt quod mihi malim q̃ ꝙ huic intelligo euenire, vt gratiã ineat ſine ſuo diſpendio & mihi pſit.

¶ Diſpendioſus a, um, dãnoſus. Col.li.ij. Nã diſpẽdioſa eſt cunctatio, primũ ꝙ auibus prędam cęteriſque animalibus præbet Deniq; ꝙ grana & ipſæ ſpicæ culmis arẽtibus & ariſtis celeriter decidunt.

¶ Diſpenſo as, frequentatiuum a diſpendo quod magis vſurpatur q̃ diſpendo. Vnde.

¶ Diſpenſator q.ęs penſans expẽdit, & neceſſaria in familiã diſtribuit q gręce οἰκονόμος appellatur. Nam apud Romanos cũ aſſes librales eſſent appendebãtur. Quin etiã ſtipis põderandę pẽſatores libripendes ſunt dicti.

¶ Diſpenno is, expando. Tractum a pennis & volatu auiũ. Plautus in Mi. diſpennite hominem.

¶ Diſpepſia difficilis & ægra concoctio, Dis difficile πέπτω concoquo.

¶ Diſperdo is, diſperdi, Vide in dictione Perdo.

¶ Diſpergo is, ſi, ſum. Vide in dictione Spargo.

¶ Diſpereo is, ex dis & p & eo cõponit ſignificatq; vario mõ, aut in totũ pereo & deficio. Mar. Diſpereã ſi nõ hic Decianꝰ erit. Lact. Cum terrã & aquã & ignẽ diſperire, cõſumi, extiguiq; videamus quę ſunt mũdi partes.

¶ Diſpertio is, huic & illi partes do. Plau. in aul, Hercle iniuria diſpertiuiſti: pinguẽ agnum habent.

☩ Diſpeſſus expaſſus, Plautus. Credo ego iſto extẽplo tibi eſſe eundem extra portã diſpeſſis manibus. Cc.

¶ Diſpeſco is, cui, ex dis & paſco, quaſi pecꝰ a paſtione deduco, ſed a mutatur in e.

¶ Diſpico is, pe.cor. diſcerno. Quĩti.li.ij. Nã pprietates ingeniorũ diſpicere prorſus neceſſariũ. Et diſpicere diuerſe diligẽter ve inqrere cõſyderare ſeu mẽte circũſpicere & puidere, & tanq̃ in oẽm partẽ lumina mẽtis intendere. Cic.li.j.tuſ. Tũ acie mẽtis diſpicere cupiebãt. Col. in pręfa. At ego cũ aut magnitudinẽ totius rei quaſi quãdã vaſtitatẽ corporis, aut partiũ eius velut ſingulorũ ſubtilitatẽ diſpicio, vereor ne ſupremus ante medies occupet q̃ vniuerſam diſciplinã ruris poſſim cognoſcere. Inde fit Diſpicentia quæ eſt circunſpectio & prouidentia vel conſideratio diligens.

¶ Diſpõdęus quaſi ſpondęus bis, pes qui cõſtat ex quatuor ſyllabis longius vt oratores.

¶ Diſpono is, pe.pro. Vide in dictione Pono.

¶ Diſputo as, pe.cor. & Cõputo, ex prepoſitione dis & verbo puto, quod valde purũ facere. Varro. Ideo ratio diſputari dicitur in qua ſumma fit pura, ſic ſermo in quo pure diſponuntur verba ne ſit confuſus atq; vt diluceat dicitur diſputatio. Lact. libro. vij. Immortales eſſe animas Pherecydes & plato diſputauerunt.

¶ Diſquiro is, pe.pro. per oẽs partes quęro, vt inquirẽdo nihil me lateat. Aug.li.ij.de ci.dei. Vñ poſtea nobis erit in dei veri dñi voluntate diſquirendi ac differendi locus, A quo diſquiſitio, que eſt inquiſitio volũtatis iudicijq; diuerſorum. Sueto. in Cæſa. Primo pręturę die Q. Catulum de refectione capitolij ad diſquiſitionẽ populi vocauit.

¶ Diſraro as, ſignificat caſtro, & diuerſis modis quod ſpiſſum erat rarũ facio. Col.li.v. Sed illud de integro refodi debet Hoc poteſt intercidi & diſrarari quod opus ruſtici caſtrationem vocant.

¶ Diſſauior aris, cũ lętitia & voluptate multa oſculor. Ex dis & ſauior, ὥσπερ ἐλληνικοὶ λέγεται φιλῶ κυρίως ἀλλὰ κυνῶ τὶ ἄλλο σημαίνει. ☩ .i. gręce dicitur. φιλῶ .i. oſculor pprie. ſed κυνῶ quiddam aliud, ſignificat. Sauior autẽ a Sauiũ ſiue a ſuauium per diminutionem u. De ſuauio. Gel li.li.iij. Diagoras tres filios adoleſcentes habuit, vnum pugilem, alterũ pancratiaſtẽ, tertium luctatorẽ eoſq; omneis vidit vincere coronariq; eodẽ Olympię die, Et cũ ibi tres eum adoleſcentes amplexi coronis ſuis in caput patris poſitis ſauiarentur cũq; populus gratulabundus flores vndiq; in eum iaceret ibidem in ſtadio inſpectante populo in oſculis atq; in manibus filiorum aĩam efflauit. Plau. in ca. Quis iſtic habet? amor voluptas venus, venuſtas, gaudiũ, iocus, ludus, ſermo ſuauis, ſauiatio De Diſſauior. Cic. Tyroni. Ego vos ad quartũ calendas videbo, tuoſq; oculos etiam ſi te veniẽs in medio foro videro, diſſauiabor.i. multũ ſiue ſępius ſauiabor.

¶ Diſſentio is, quaſi diuerſe ſeu aliter q̃ alij ſentio. Vñ Diſſentio quę eſt ſnĩarũ diuerſitas. Diſcordia vero ẽ diſcretio aliquorum quos amoris vinculũ colligauit.

¶ Diſſentior eiuſdẽ ſignificationis eſt cum diſſentio.

¶ Diſſentaneũ diſſentiens nõ cõueniens ſicut cõſentaneũ cõueniẽs. Nigidius. Eum locũ facit diſſentaneum.

¶ Diſſepto, as, frequẽtatiuũ eſt a diſſepio is, a quo diſſeptatio, quæ dicit diſputatio & quaſi colluctatio. Hieronymy. in Eſaia. Adhuc iudicio contendam vobiſcum & cũ filijs veſtris diſſeptabo.

¶ Diſſero is, penul.cor. rui, tum, varie ſemino. Col. Phanax vtroq; tẽpore leui & ſubacta terra rariſſime diſſerit Per traſlationẽ Diſſerere ſignificat diſputare enarrare: declarare. Var. Nã vt Holitor diſſerit ĩ areas, ſui cuiuſq; generis res ſic in oratione q facit diſertus dicitur. Hiero. in plo. eccleſiaſtes. Rogatus ab ea in morem commentarioli obſcura quæq; diſſererem.

¶ Diſſerto as, frequẽtatiuũ. Gel. Cum de ãtiquitate quorundam verborum diſſertaremus.

¶ Diſſertio diuiſio patrimonij inter conſortes.

¶ Diſſideo, es, penul.cor. propter diſſidiũ alienus ſũ. Cice. in Lel. Cum is tribunus plębis capitali odio a Q. Põpeio diſſideret qui tũ erat conſul. Transfertur etiam ad inanimata, & pro diſcordo ſeu nõ cõuenio ponitur. Pli. li. xxxvij. Adamas diſſidet cũ magnete lapide in tantũ vt iuxta poſitus ferrum non patiatur abſtrahi.

¶ Diſſidiũ ſegregatio diſcordia. Terẽ. Valeãt qui inter nos diſſidiũ querunt. Ouidiꝰ. libro. xiiij. me. Pro diſceſſu poſuit a ſeorſum ſedendo. Non bene diſſidiũ phrigij latura mariti.

¶ Diſſilio, is, penul.cor. ex dis & ſalio ſignificat locomoueor. Apul. Vertibulo oſſa diſſilierant proprie autẽ diſſilire eſt in diuerſas partes ſaliri. Plini. lib. xxxvj. Lunẽcem ſilicẽ ſerra ſecari, at Tuſculanum diſſilire igni. Aliquãdo ponit pro crepare frãgi. Virg. Acraq; diſſiliunt vulgo. Aliquando pro cito deſcendere. Vergi. libro. x. Portiſq; ab equo regina ſub ipſis diſſilijt.

¶ Diſſulto, as, frequẽtatiuũ componitur ex dis, & ſalto quod eſt quaſi diuerſe ſalto. Plin. li. xxxvij. Incudibꝰ hi

depręhenduntur ita reſpuentes ictum vt ferrum vtrinq; diſſultet et incudeſq; etiam ipſę diſſiliant.

¶ Diſſipo, as, pen.cor. ex dis, & ſipo. ſignificat diſpergo diuulgo. Col. lib. j. Sin autem proximę meſſis occupandũ erit reſtibile deſectis ſtramẽtis quatuor & viginti vehes ſtrecoris in iugerũ diſponemus diſſipabimuſq;.

¶ Diſſonus, a, um, pe. correp. quod non eſt cõueniens. Vnde diſſono pro diſcordo.

¶ Diſſimulo, as, diligenter & aſtute cęlo ſiue tego ne quid noſci poſſit vel intelligi, cuius cõtrariũ eſt ſimulo. Simulamus enim falſa. Diſſimulamus vera. Similamus eſſe quę non ſunt. Diſſimulamus non eſſe que ſunt. Ab is fiunt aduerbia. Simulanter & diſſimulanter. Simulatĩ & diſſimulatim.

☿ Diſſitus, pe.cor. diſcluſus diuaricatus diſtans remotus quaſi procul ſitus, cuius cõtrariũ eſt adſitus, qđ eſt iuxta ſitus Apul. in flo. Hæc duo velut inter ſe cõtraria oppoſuit, atq; diſſeparauit ſic ſcribens. Homines neq; longule diſſita, neque proxime adſita poſſumus cernere.

¶ Diſſoluo, quod ligatum erat non ligatũ facio, deſtruo. Lactan. li. j. Diſſoluat hoc argumentum ſi quis poteſt. Et li. ſeptimo. Vtrum ne anima maneat poſt mortẽ an diſſoluatur. Et diſſoluere expedire. Teren. in heau. Diſſolui me ocyus, operam vt tibi darẽ. Itẽ Diſſoluere ſignificat d iuerſis perſonis, ſeu varia debita ſoluere. Cic. li. i. off. Nunq̃ nec maius æs alienũ fuit nec melius nec facilius diſſolutũ eſt. Dicimus autẽ Diſſolui ęs alienũ, id eſt quod contraxerã ęris alieni reſtitui, & pluribꝰ ſolui, vel quaſi catena q̃ ĩuoluebat me ſoluẽdo pecuniã diſſolui.

¶ Diſtędet, multum aut varie tędet.

¶ Diſtẽdo ĩ diuerſas partes tẽdo. Leo pap. Quãuis multis aucta victoris ius ĩperij tui terra mariq; diſtẽderis, minus tamẽ eſt quod tibi bellicꝰ labor ſubdidit q̃ quod pax chriſtiana ſubiecit. Col. li. v. Stabilior eſt vinea q̃ ex vtraq; parte iugo deuicta pari libramẽto velut ãchoris qbuſdam diſtenditur. Eſt & diſtẽdere varie ĩplere Tractũ ab vtre qui cum plenus eſt tẽditur, cum vacuus relaxatur. Ver. Et dulci diſtendunt nectare cellas.

¶ Diſtento as, valde tendo. Vergil. Sic cithiſo paſtę diſtentant vbera vaccæ.

☿ Diſtẽtus plenus. Pli. Diſtentus ſolitaria cœna. Trãſfertur quoq; ad aĩum, vt apud eundẽ. Diſtẽtus ĩperij curis.

¶ Diſtero is, pe, cor, multũ ſiue crebro tero, quod fit cũ aliquid ſubtiliter teritur. Cato. Libum hoc modo facito. Caſei p. ij. bene diſtere in mortario.

¶ Diſtichõ penul.cor. geminus verſus, dis bis ςίχος verſum gręci dicunt. Sic terraſtichon dicimus quatuor verſus hexaſtichon ſex.

¶ Diſtillo as. a quo Diſtillatio, quam gręci catharrũ coryzam vel branchum vocant.

☿ Diſtillarius vide infra in dictione ſtillo.

¶ Diſtineo es, pe.cor. varie ſiue diuerſis rebꝰ cauſis ve ĩpeditũ teneo. Cic. Mario. Nos, hic multitudine & celebritate iudiciorũ & nouis legibꝰ ita diſtinemur vt quotidie vota faciamꝰ ne intercalet, vt q̃ primũ te videre poſſimus. Et diſtinere acere repellere. Ver li. xi. Dũ diſtinet hoſtẽ Agger murorũ neq; ĩundant ſanguine foſſæ.

¶ Diſtare ſignificat differre. Lactã. li. ij. Alioqui ĩter deum hominẽq; diſtaret nihil, ſi cõſilia & diſpoſitiones illius maieſtatis ęternę cogitatio aſſequeretur humana. Item Abeſſe. Plinius. Quod circiter quiq; millia paſſuũ diſtat ab vrbe? Hĩc diſtantia, quę modo differẽtiã, modo ĩteruallum ſignificat.

¶ Diſtito as, pe.cor. frequentatiuũ. Col. lib. vij. Diſtitẽt ĩter ſe aliquãto ĩpatione colluctatione alt alteri noceat.

¶ Diſtĩgo, is diuido Col. li. i. Sed & lateribus diſtigunt granaria vt ſeparatĩ quęq; legumina ponantur.

¶ Diſtrĩgo valde ſeu varie ſtrĩgo. Cic. li. iij. offi. Frausdiſtrĩgit nõ diſſoluit periuriũ Quãdoq; defrico ſeu radendo ſordes detergo. Vñ diſtrĩgentes vocamus qui ſe polliũt & ſordes corporis radũt. Id quod fere poſt quietẽ ſolent omnes. Pli. de Liſippo. Plurima ex omnibꝰ ſignã fecit fecũdiſſimę artis ĩter q̃ diſtrĩgentẽ ſe. Mar. Pergamus has miſit curuo diſtrĩgere ferro. Nõ tã ſæpe teret litea fullo tibi. Quãdoq; ſignificat ĩtẽdere minitari. Tractum a gladiatoribus q contra aduerſariũ ſuũ enſem ſtrĩgunt id eſt nudant. Cic. lib. iij. offic. At ille vt ingreſſus eſt cõfeſtim gladium diſtrinxit iurauitq; ſe illũ ſtatim interfectum Quanpoq; colligere. Col. libro vltimo. Sereno cælo manibus diſtringi oliuam oportet & ſubſtratis tegetibus aut cannis cribrari & purgari. Hiero. Amos propheta paſtor & ruſticus mota rubrorum diſtringens, paucis verbis explicari non poteſt.

☿ Quandoq; diſtraho Quintil. Quibus cõponendis paulo pluſquam biennium tot alioqui negocijs diſtrictus impendi. i. diſtractus, & impeditus.

☿ Diſtraho, diuerſe traho, diuido. Terẽ. Quod ſi eõ męę fortunę redeũt abs te vt diſtrahar. Ver. li. vj. Turbatis diſtractus equis Refertur plerũq; ad aĩum cũ ad varias ſentẽtias, & occupationes trahitur. Per tranſla. ponitur pro vẽdo. Vlp. ti. de tranſactionibus Si vni pluribuſve fundus ad alimẽta fuerit relictus, veliq; eũ diſtrahere. neceſſe eſt pretorẽ de eius diſtractione, & trãſactione arbitrari. Apul. li. j. Caſeꝰ recẽs erat, & ſciti ſaporis admodũ cõmodus pcio diſtrahi. Itẽ, pro Cõpono ſedo finio Sueto. in Cęſa. Apud eandẽ longo tẽpore ſacrificare, vota ſuſcipere cõtrouerſias quaſdã interpoſito per Cęſarem iure iurando, diſtrahere perſeuerauit.

¶ Diſtorqueo es, diuerſe torqueo. Terent in Eu. Ah illud vide os, vt ſibi carnifex diſtorſit.

¶ Diſturbo diſijcio. Cic. pro domo ſua Etiã ſi videre diſtrahi a cõplexu ſuorũ, diſturbari tecta, diripi fortunas.

☿ Diſtribuo diuerſis modis tribuo. Terẽ. in Adel. Argẽtum annumerauit, illico dedit. Pręterea in ſumptũ dimidiũ minę id diſtributũ eſt ſane ex ſententia.

☩ Diſulcus porcus dicit, cũ in ceruice ſetas diuidit. Cc.

¶ Dito as, a dis ditis fit ſignificatq; ditem facio.

¶ Diteo es, diues ſum, a quo Diteſco diues fio. Augu. li. j. de ciui. dei. Vt bonus ſeruus magnas facultates haberet ipſam domini voluntatẽ cui pediſſequus mente diteſceret nec contriſtaretur eis rebus viuẽs relictis quas fuerat cito moriens relicturus.

¶ Dithyrambus vir a quo creditur genus illud verſuum fuiſſe cognominatum in honorem Bacchi factum.

¶ Ditrochæus pes, bis trochæus Cõſtat enim ex duobus trochęis, hoc eſt ex longa & breui, & iterũ longa & breui, vt cantilena.

¶ Diuagor penultima correpta, varie vagor. Lactãtius libro quarto. Vbi animus in multa diſperſus huc atq; illuc diuagatur.

¶ Diuarico, as, penulti. correp, ex di, & varico, ſicut & pręuaricor, ex pręę & varicor. Vnde & actiuũ varico ĩtelligimꝰ & Varicor deponẽs, licet nõ ſint in vſu. Et a Varicibus dicũtur. Significatq; Diuaricare diuidere, quod quidã faciũt qui ſtant diducti. Quintilianus. Varicare inquit ſupra modũ & inſtãdo deforme eſt, & accedẽte motu prope ſcęnicũ. Hieronymꝰ ad Euſt. Sedebit ad aquas ſolitudinis poſita vaga & diuaricabit pedes ſuos omni trãſeunti, & vſq; ad verticem polluetur. Cato. Arbores hoc mõ putẽtur rami diuaricẽtur quos relinques, hoc eſt in diuerſas partes brachia diſponantur. Nonius. Diuaricari dictũ eſt diſtẽdi ab ijs qui vitio naturę ita ſunt pedibꝰ diſcretis vt eos in diuerſum habeãt ſeparatos.

¶ Diuendo, diuiſim vel varie vęndo, vt fit huic & illi, & modo hoc modo illud. Liui. li. i. Cum diuęndẽda pręda. xl. talenta argenti effeciſſet.

¶ Diuerbia partes comœdiarũ vbi plures perſonæ verſant a perſonarum varietate dicta. Liui. Inde ad manũ cãrari hiſtrionibꝰ cœptum diuerbiaq; tantũ ipſorũ voci relicta. ☿ Seruius. Diuerbiũ primus actus comœdię Gręce protheſis. Nam quęlibet comœdia diuiditur in prologum protheſim epitaſin, & cataſtrophen.

¶ Deuerto de vna re ad aliã verto, deflecto, vt eũ quod cœpi relinquo vt aliud agã. Siue alio me verto. Lactã. lib. octauo. Sed huc neceſſario diuertẽdũ fuit, vt oſtẽderẽ tot ac tanta ingenia in rebus falſis eſſe cõſumpta. Et diuertere eſt hoſpitari. Columella libro primo. Hæc autem prętereuntium viatorũ populationibus & aſſiduis hoſpitijs diuertẽtiũ infeſtat rem familiarem. ꝸ Dicimus eleganter diuertor ad te & apud te.

¶ Diuerſito as, penul. cor. frequentatiuũ a diuerto pro deflecto. Gel. Ad ipſa Platonis penetralia, ipſarũq; rerũ põdera & dignitates pagendũ eſt nõ ad voculãrũ eiꝰ amœnitatẽ nec ad verborũ venuſtates diuerſitandum.

¶ Diuerſor aris, modo diuerto ſignificat, modo conuerſor. Valerius libro primo. Tabernamq; in qua is diuerſabatur petere conatus.

¶ Diuerſor qui in caupona hoſpitatur. Cice. lib. primo, artis ve. Caupo cum quibuſdã diuerſoribus illũ qui ante exierat conſequitur. In itinere hominẽ comprehendit homo in vrbem ab illo deducitur.

¶ Diuerſoriũ a diuertẽdo accipitur pro villa, & quaſi ꝓ hoſpitio quod ibi magis nos recipimus, & cõmoramur, q̃ habitemus. Cice. in Cato. Ex vita iſta diſcedo tãq̃ ex hoſpitio, nõ tanq̃ ex domo Cõmorãdi enim natura diuerſoriũ nobis nõ habitãdi dedit. Itẽ Fabio Gallo. Ne ego libentius emerim diuerſoriũ Tarracinæ ne ſemper hoſpiti moleſtus ſim, proprie autẽ capitur ꝓ hoſpitio, vt apud eundẽ. Quieſcã in cęſaris ſermone quaſi in aliquo opportuno diuerſorio. Dicitur & diuerſorius, a, um, vt Taberna diuerſoria. Sueto. in Nerone. Diſpoſitę per littoia & ripas diuerſoriæ tabernę

¶ Diuerticulũ eſt via per quã a militari via ſiue de itinere noſtro alio diuertimꝰ. Tere. in Eunucho. Dũ ſenſi redeo rurſus, male vero me habẽs, vbi ad ipſũ veni diuerticulũ conſtiti. Serui. Diuerticula ſunt ſemitæ trãſuerſę q̃ ſunt a latere vię militaris. Hieronymꝰ, ꝓ ſimilitudinẽ ita accepit libro de natiuitate virginis, Deniq; inquantum recordari poſſum non verba ſed ſenſum ſcriptoris ſequens & nunc eadem ſemita nõ hiſdem veſtigijs incedens, nunc quibuſdam diuerticulis ad eandẽ viã recurrens, ſic narrationis ſtilũ temperabo, vt non alia dicam q̃ q̃ aut ſcripta ſũt aut cõſequẽter ſcribi potuerũt. Diuerticula etiã dicunt domicilia in via ad q̃ diuertendũ ſit.

¶ Diuerſus nõ ſolũ ꝓ vario, ſed etiã ꝓ ſeparato ponit.

¶ Diuortiũ ſeparatio, & proprie diſtractio matrimonij, inquit modeſtinus, quod inter virum & vxorem fieri dicitur, q̃uis ad alia transferatur. Cicer. Sic doctrinarũ facta diuorſia. Verg. Obijciunt equites ſeſe ad diuorſia nota, id eſt ad flexus viarum.

¶ Diuello, is, ſi, ſum, varie vello. Saluſtius. Rapi. virgines, pueros diuelli, liberos a complexu parẽtũ ἑλκύσι σπάω λέγουσι καὶ σπάξω καὶ τὰ πολλὰ ἔχουσιν. ✤ id eſt gręce σπάω. dicunt & σπάξω multa huiuſmodi.

¶ Diues a diuo fieri dicitur, ꝙ qui diues eſt, quaſi deus nihil indigere videtur. Et modo conſtruitur cum genitiuo, vt Inſula diues opum. Modo cum ablatiuo. Cicero li. ij. offi. Pub. Craſſus tum cognomine diues, tũ copijs, functus eſt ędilitio maximo munere. Et eſt generis omnis, facit enim accuſatiuum diuitem et hoc diues. Ouid. lib. j. Diues & prepotens naturę cęterarum gentium Priſcis, ac memorabilibus inſtitutis. Hinc diuitior comparatiuum. Teren. Heu quam inique comparatum eſt, vt hij qui minus habent ſemper aliquid addant diuitioribus.

¶ Diuito as, pen. cor. diuitẽ facio. Acti. nihil credo auguribus qui aures verbis diuitant alienas, ſuas vt auro locupletent domos.

¶ Diuitię numero tantum multitudinis ita ab omnibus differunt ꝙ diuitię ſint quibus vtamur, opes vt alijs opitulemur. Cic. Sunt ergo diuitię ad neceſſarium vſum, opes vero ad magnificentiam.

¶ Diuexo as, varie vexo. Lact. lib. vij. Vt ſi qui forte tũ fuerint boni, prędæ ſint ſceleratis, ac diuexẽtur vndiq;.

¶ Diuido is, penul. cor. ſi, ſum, cõpoſitũ videt licet eius ſimplex nõ legeri. Et eſt diuidere ſeparate partiri. Ver. Diuiſum imperiũ cũ ioue Cęſar habet. Ponitur & ꝓ pædicare. Plautus in Aul. Me quidẽ hercle dicam palã nõ diuides. Quod & pręcidere dicitur apud Martialem.

¶ Diuiſo vt Cic. lib. primo ad Herẽ. ca. eſt per quã aperimus quid cõueniat, quid in cõtrouerſia ſit, vel per quã exponimus quibus de rebus dicturi ſumus. ꝸ Inter diuiſionẽ, & partitionẽ hoc intereſſe putatur, ꝙ Diuiſio eſt generis ĩ ſpẽs, Partitio aũt eſt totius ĩ partes diſtributio Genꝰ plura cõplectitur, vt animal, hominẽ, leonẽ, equũ & huiuſmodi. Totũ vero eſt quędã res vna vt domus, q̃ conſtat ex pluribus partibus. Quintilianus li. vij. Sit igitur diuiſio rerum plurium in ſingulas partitio ſingularũ rerum in partes diſcretus ordo.

¶ Diuiſor cũ ſit verbale nomẽ a diuido plęrũq; apđ Cice. criminis eſt, hiq; ãtiquitus diuiſores vocabãtur q pecunias inter tribus viritĩ candidatorũ nomine diuidebãt ĩcreãdis magiſtratibꝰ, quos Plau. curiarũ magiſtros vocat. Conſuerãt enim petitores magiſtratuũ apud Romanos pecunia largitioneq; ſibi ſtudia cõciliare ſuffragatorũ & ꝑ cẽturias tribuſq; diuidere nũmos. Cice. pro. Plã. Quã tibi cõmodũ eſt vnã tribuũ delige, tu doce id quod debes, per quã ſequeſtrẽ, quo diuiſore corrupta ſit. Eſt & diuiſor qui pueros corrumpit. Cice. Pęto. Quid enim non honeſtum eſt verbũ diuiſor? At ineſt obſcœnum cui reſpondet intercapedo, Sunt ergo diuiſores nõ ſolũ criminoſi, ſed etiã obſcœni, tanq̃ in obſcœno coitu, prępoſteraq; libidine nates, diuidantur. Qui & emaſculatores & pędicones dicuntur.

¶ Diuiſo as, pe. pro. crebro ſiue more cõſueto vt partẽ mihi capiã, diuido. Ci. li. xi. phil. In galliã inuaſit Antonias. in Aſiam Dolobella, in alienã vterq; prouinciã, alteri ſe Brutus obiecit impetumq; furentis atq; omnia diripere cupientis vitę ſuę piriculo colligauit.

¶ Diuidiũ a diuiſione, ſicut dimidiũ a dimẽtione. Terẽ. in Adel. Totum diuidium face & pro eo dimidio.

¶ Diuidia, æ, tędiũ. Actius. Huiꝰ me diuidia cogit plꝰ q̃ eſt par loqui. Interdum etiam dicitur diſcordia.

¶ Diuidicula caſtella ex quibus a riuo cõi aquam quiſq; in ſuum fundum ducit.

¶ Diuiduum quod ſeparabile & ſeparatũ eſt. Cuius cõtrariũ eſt Indiuidiũ. Plau. in Ru. Diuiduũ talẽtũ faciam id eſt in duas partes diuiſum. Hinc diuidue, qđ vernaculo ſermone dicimus per lameitade. Idem in Caſ. Nam qđ tibi ęgre eſt idem nihil eſt diuidue.

¶ Dius dicitur generoſus ἀπὸ τοῦ Διός. i. a Ioue Ver. lib. xj. Quas ipſa decus ſibi dia Camilla. Dius in cõpoſitione accipitur pro die, vt perdius.

¶ Dium ſuſtantiuũ diurnum ſub cœlo lumen. Cælũ gręci Δῖον dicunt. Vnde adhuc ſub dio fieri aliquid dicimus cum non fit ſub tecto.

¶ Diuus, diua, diuum, idẽ quod diuidimus, quod etiam diuum dicimus, quaſi ἀπὸ τοῦ Διός hoc eſt a ioue genitũ vel quia veteres in ſingulari dium dicebãt, hoc eſt deum Vnde nunc quoq; in plurali dicimus a dio dij ſicut a deo dei. Cum autem dicimus diuam fœminam intelligimus eam quę ſua virtute diuinitatẽ meretur. Sic dicimus diuos imperatores, etiam dum in vita.

¶ Diuinus, a, um, quod eſt dei, vel quod ad deum pertinet, vt opus diuinũ, res diuinę, que vt augu. li. j. acad. inq̃t dicuntur per quas huiuſmodi diuinatio ipſa contigit. Hinc diuinitas ſicut a deo deitas. Diuinus, qui diuinat, predicit, vt apud Hieremiam. Nõ vos ſeducãt prophetæ veſtri, qui ſunt in medio veſtrũ, & diuini veſtri.

¶ Diuinitus aduerbium ſignificat e diuinis ſiue a deo ſicut humanitus ab humanis rẽ demonſtrat. Diuine vero & humane ad deorum atq; hominum ſimilitudinem.

¶ Diuini potens qui in diuinis poteſtatẽ habet. Vpul. Saga & diuini potens, cœlum deponere.

¶ Diuino as, penul. produ. non tãtum de præterito dr̃ ſed etiam de pręſenti, pro verũ dico. Vnde prouerbium aiunt diuinare ſapientem, quia qui dicit verũ de his diuinus eſt. Terent. in Hecy. Plane hic diuinam. Nam id eſt. Plęrumq; tamẽ diuinare eſt augurari quo diuinatio prouidẽtia futurorũ, quę quandoq; etiam dicitur iudiciũ Nam cũ de conſtituendo accuſatore quęritur iudicium, quod ſuper ea re redditur cui nam potiſſimũ ex duobꝰ pluribus ve accuſatio in reũ permittat, ea res diuinatio appellatur. Et vt ait Caius Baſſus id iudicium diuinatio appellatur, quoniam diuinare iudicẽ quodãmodo oporteat quam ſententiã ſeſe ferre par ſit. Alij diuinationẽ appellatã eſſe putant quoniã cum accuſator & reus duę res quaſi cognatę cõiũctęq; ſint, neq; vna ſine altera cõſtare poſſit, in hoc tamẽ cauſę genere reus quidẽ iam eſt ſed accuſator nondum eſt, & ideo diuinatione ſupplendum eſt quiſnã accuſator futurꝰ ſit. Ita Ciceronis prima verrinarũ diuinatio inſcribit, q̃a nõ de facto, ſed de futuro quęritur, q̃ eſt diuinatio vter debeat accuſare, Cic. an Cęcilius. Alij putant diuinationẽ dici ꝙ res agatur ſine teſtibꝰ & ſine tabulis & his remotis argumenta leuia ſequantur & iudices quaſi diuinẽt. Huiꝰ cõpoſitũ eſt p̃diuino quod Plinius poſuit pro pręſentia cũ ait libro decimo. Tũ vniuerſę prouolãt ſi dies mitis futurus eſt. Prędiuinant eĩ ventos imbreſq;, & tunc ſe cõtinent tectis.

¶ Diu aduerbium pro die, a quo ſit interdiu. Plau. Nec noctu nec diu quietus. Interdum ſignificat longo tempore. Vnde fit diutius longiori tempore.

¶ Diutiſſime longiſſimo tempore. Tãdiu tanto tẽpore q̃diu q̃to tempore Iamdiu olim.

¶ Diutile. pe. cor. aduerbiũ diminutiuũ ſignificat aliq̃diu Gel. Cũ diutile tacitus cogitando fuiſſem. Apul. in Hora. At non itidẽ maior meꝰ Socrates, qui cũ decorũ adoleſcentem, & diutile tacentem conſpicatus foret.

¶ Diutinus a, um, pe. cor. longus ſeu continuus. Ci. Libertatis deſiderio, tędio diutinę ſeruitutis.

¶ Diuturnus a, um, idem quod diutinus a diu deriuatũ Ci. Diuturni ſilentij.

¶ Diurnus a, um, a die fit ſicut nocturnꝰ a noctu. Vñ & diurni dñr libri in quibus ſcribuntur geſta ſingulorũ dierũ vulgo iornales dñr. Iuue. Longi relegit trãſacta diurni. Alias diurnũ accipitur pro victu atq; mercede vniꝰ diei. Sene. Diurnum accipit, in centiculo dormit. Idem lib. ij. contro. Conſors modo oĩs fortunę diurnũ petam.

¶ Diurno as, diu viuo, ſicut perenno as.

ꝸ Diunt. i. dant vt apud Plau. & Lucre.

D ANTE O

DO das, dedi datũ Cuiꝰ cõpoſita ſi ſint ex monoſyllabis prępõnibus ſunt tertię cõiugationis & p̃teritũ geminant vt reddo is, reddidi, ꝑdo is. ꝑdidi excipit ſedo as aui, ex ſe & do. Et dicitur verbũ datiuũ quoniã vltra actm̃ poſtulat datiuũ & quicq̃ dare ſedulo reperitur. Et ita datiuo delectatur vt quandoq; duos datiuos exigat ꝓ aſcribere ſeu imputare q̃q̃ alter eorũ non ſemper ponatur, ſed ſubintelligitur. Ci. lib. ij. off. Nec Marico quidem Seio vitio datum ꝙ in caritate annonę aſſe modiũ dedit populo. Terẽ. vnũ tm̃ expreſſit. Nũc quam rem vitio dent queſo aĩauertite, ſubĩtelligit poetæ. Plau. in am. Nunc tibi hanc paterã q̃ dono mihi ob virtutẽ data eſt, alcmena tibi dono. Hic dono vtiũ caſꝰ datiui an ablatiui ſit dubiũ videtur. Vtroq; mõ ſumi poſſe cẽſeo. In datiuo pro dedico capit. Si ablatiuũ eſſe velimus vt dono ſit quaſi noĩe doni, tunc do a ꝓpria ſignificatione nõ recedit. In qua Plau. tñ ipſi verbo actm̃ vltra actm̃ ſine p̃poſitione dedit, ſed appoſitiue. Sic. Eſt ager ſub vrbe. Hic vobis eum dabo dotẽ ſorori. i. vt ſit dos, vel noĩe dotis, vel pro dote. Aliquando vltra dtm̃ ponitur accuſatiuus cum ad. Cic. Cornifi. Literas ad te nunquã habui cui darem, qui dederim. Idẽ ad. Qu. Fratrem. Oculos autem natura nobis vt equo & leoni ſetas & caudã & aures res ad motus animorũ declarãdos dedit Aliquando præter datiuum ponit accuſatiuus cũ in Terent. in Phor. Dic quid velis dari in manum vt heꝰ his deſiſtat litibus. Nonnunq̃ accuſatiuꝰ ponit cũ ad & datiuus remouetur. Cic. li. ij. phil. Ad ſepulturam corpꝰ vitrici ſui negat a me datum. Interdum ipſe accuſatiuꝰ cum in, ponitur. Plau. in Cap. Hoc ſi faxis dabo in caueam. Ci. Teren. In viam ꝙ te des hoc tẽpore nihil eſt, id eſt ponas ſeu inducas. Quandoq; regit ablatiuũ cũ præpoſitione poſt datiuum vt ſit quando damus per aliquẽ aliquid alicui ab aliquo. Plau. in Cap. Sequere me viaticum vt dem a trapizita tibi, eadem opera a prætore ſumas ſyngraphum. Quandoq; non per ablatiuũ ſed ꝑ accuſatiuum cũ per Col. li. ix. Aſcenſus deinde auibus ad tabulata per vtrãq; cellã datur. Sæpius tamẽ poſt actm̃ datiuum regit, & hoc varijs actibꝰ applicari ſolet. Plau. in Epi. ei ęquum ſit me plus ſapere q̃ vos dederim vobis cõſiliũ cautũ qđ laudetis. In Curti. Nunc rei diuinæ operam dabo in Mer. Me toxico morti dabo ĩ Cap. Do tibi operã ſi quid eſt quod me velis. Gellius. Cretenſes quoq; pręlia ingredi ſolitos, memorię datum eſt. Capit etiam ſicut vęndo, vt ꝙ in caritate annonæ aſſe modiũ pupulo dederit. Item dare eſt offerre obijcere. Terent. in Hecy profecto hoc ſic eſt vt puto omnibus nobis, vt res dant ſeſe ita magni atque humiles ſumus. Item accipere. Idem in eadẽ Dabo iuſiurandũ nihil eſſe iſtorũ tibi. Item inferre inducere. Vergil. Magnã dabit ille ruinam arboribus, Item ꝓmittere. Teren. in Hecy. Si mihi fidẽ das te tacituram, dicam. Itẽ pręmittere vt apud apoſtolũ ad Romanos. Dedit illis deus ſpiritũ cõpũctionis, id eſt permiſit vt haberent ſpm̃ compunctionis. Itẽ dicere. Terent. in Heau. Nũc quãobrem has partes dicerim paucis dabo. Itẽ obtemperare. Idẽ in Adel. Da te mihi, id eſt accommoda te meę volũtati. Item proſtituere. Martialis Caſta igitur nulla eſt? caſte ſũt mille, qđ ergo Caſta facit non dat, non tñ illa negat. Item facere. Teren. in Adel. Oeſchine pol haud paternũ iſtuc dediſti. Item concitare, vt apud eundem in Eunucho. Ludũ iocumq; dices fuiſſe illum alterũ prę vt huiꝰ rabies quæ dabit. Dare pœnas eſt ſuſtinere. Lactantius libro ſeptĩo Sed tamen docent nos ſanctę literę queadmodum pœnas impij ſunt daturi. Dare veniam eſt cõcedere qđ petitur. Terẽtius. Da veniã quęſo filio tuo. Cicero de oratore. Dabis hanc veniã mi frater, Dare operã eſt adiuuare inſeruire. Terent. in Phormione. Nos operam dabamus phędrię. Dare poteſtatem eſt rẽ in alterius arbitrio permittere. Pliniꝰ, Vt qui ſuarum oĩm rerũ poteſtatem auunculo dederat. Dare fidem eſt aliquid ſanctę ꝓmittere. Dare in manum ſignificat ſeparatim, & ſine arbitro aut interprete, vt pręuaricator aut iudex corruptꝰ accipit pecuniam. Do me in diſciplinã, ſignificat do operã diſciplinę, Ambro. Sed relictis oĩbus ĩ diſciplinã ſe propheticã daret Datum eſt, id eſt fato decretoq; cõceſſum eſt, vt Non dabitur regnis eſto prohibere latinis. Huiꝰ verbi cõpoſita ſunt. Abbo. Addo Condo. Circũdo. Credo, Dedo, Edo, Indo, Obdo, Perdo, Prodo, Prędo, A quo & p̃dor paſſiuũ de quo alibi. Reddo, Subdo, Sedo, Satiſdo, Peſſundo, Væ nundo, Trado, & Mando.

¶ Doceo, es, cui, doctum. Cuiuſcunq; rei cognitionem do. Conſtruiturq; cũ duobꝰ accuſatiuis, vt doceo te lr̃as Aliquando cum vno tantum licet alius poſſet intelligi. Aliqñ pretium exprimitur in ablatiuo vl' genitiuo. Ci. li. ij. Phili. Iam inuideo magiſtro tuo q te tãta mercede quãta iã proferã, nihil ſapere docuit. Iuue. Tẽta Griſogonꝰ quãti doceat, vel Pollio quãti. aliqñ cũ abltõ. Ci. Pęto. Socratem fidibus docuit. Vergiliꝰ lib. iiij. Paucis aduerte docebo. Aliqñ cum ablatiuo cũ de. Sal. in Iug. Tametſi legatos miſerat qui ſenatum de cęde fratris de fortunis edocerẽt. Aliqñ abſolute. Ver. docuit poſt exitus ingẽs. Ponit ẽt docere ꝓ monere, qđ q̃dam barbare dicũt aduiſare. Ci. Apio Pu. Ne literas quidã vllas accepi q̃ me docerẽt qđ ageres, aut vbi te viſurus eſſẽ Huiꝰ

compoſita ſunt, Addoceo, dedoceo, edoceo, perdoceo, quę ambo ſignificant perfecte doceo. Saluſt. Cic. ꝑ legatos cuncta edoctus. Plau. in ſti. N ĩ illa oẽs artes perdocet. Prædoceo prius doceo. Saluſt. in Iugur. Cęterũ illi qui centuriis pręerant prædocti a duce arma ornatum q; mutauerãt. Subdoceo loco alicuiꝰ doceo Aug. li. viii. con. Nebridius amicitiæ noſtrę ceſſerat, vt oĩm noſtrũ familiariſſimo Verecundo Medio lanenſi & ciui & grãmatico ſubdoceret vehementer deſideranti.

¶ Doctus dicitur qui rationem rei tantum tenet. Peritꝰ qui cũ ratione experientiam & conſuetudinem tenet, ἀπὸ τῆς πείρας, id eſt experientia. Itaq; minus eſt doctus q̃ peritus. Cice. in Saluſt. Satis docte atq; perite feciſti. Idem li. iij. off. Itaq; cũ ſint docti a peritis deciſcunt facile a ſententia. Maiorem tamẽ vim habet doctus q̃ eruditus. Idem li. offi. Nec ſolum viui ac pręſentes ſtudioſos diſcendi erudiunt atq; docent, ſed hoc idem ẽt poſt mortem monumentis literarum aſſequuntur. Nec mirũ eſt ꝙ minus ſit eruditus q̃ doctus, quoniam rudis & eruditus contraria ſunt. Pli. Sedere cœpit ſentẽtia hęc, pariterq; & eruditũ vulgus & rude in eã curſu vadit. Quintilia. libr. j. A pædagogis exigat vt ſint eruditi, quo adoleſcentes audire queant, aut ſe non eruditos eſſe ſciãt ne mala pro bona illos imbuãt literarũ eruditione, eos inſuper redarguens ꝙ cedere precipiendi peritis indignantur, vt animaduertenť ſi pedagogos decet eſſe eruditos, profecto pręceptores par eſt non ſolum eruditos ſed doctos atq; peritos eſſe debere. Doctus cum quo cõponiť, indoctus nomẽ eſt, tametſi participium eſſe poſſit, ſed tñ ablatiuũ regit. Ci. li. ij. offi. Nec me angoribus dedi qbus eſſem confectus niſi reſtitiſſem, nec rurſũ indignis docto hoĩe voluptatibus. Idem cornifi. Sed proxime ſcripſi de optimo genere dicendi, in quo ſępe ſuſpicatus ſum te a iudicio noſtro, ſicut doctum hominem a nõ indocto paulũ diſſidere ſemidoctus ſimiliter & participium & nomen eſſe poteſt. Plau. in aſi. Tua iſta culpa eſt quę diſcipulum ſemidoctum abs te amoues.

¶ Docilis eſt ille, qui attente vult audire, inquit Ci. li. i. ad Heren. Vel docilis qui facile docetur. Lactã. de opi. Nam ſi te in literis nihil aliud q̃ linguam inſtruentibus auditorẽ ſatis ſtrenuum prębuiſti, quanto magis in his veris & ad vitam pertinentibus docilior eſſe debebis? Var. li. i. de re ruſt. Caſſius ſcribit hęc operarios parãdos eſſe qui laborẽ ferre poſſint, ne minores annorum viginti duorum & ad agriculturã dociles. Hinc docilitas aptitudo qua quis facile docetur. Plin. li. viij. de elephãtis. Nam quod ad docilitatem attinet, regem adorant.

¶ Docibilis qui idoneus eſt vt doceatur. vt li. iij. Regũ. Dabis igiť cor docibile ſeruo tuo, vt iudicare poſſit populum tuum. Hiero, Ingenium docile & ſine doctore docibile eſt. Laurẽtius val. cõtra Priſ. ita differit. Docilis qui facile docetur, & qui natura aptꝰ eſt doceri. Sic Cyprianus. Docibilis eſt qui eſt ad diſcendi patientiam lenis & mitis. Augu. Omnes regni illius homines docibiles dei erunt, non ab hominibus audiant.

※ Docimaſiam gręci dicunt indicaturam hoc eſt preciũ rei probationemq; ac experientiam.

¶ Doctrina dicitur vt a doctore proficiſcitur; diſciplina vt a diſcipulo compręhenditur.

¶ Documentum a pręterito docui, fit, ſicut a monui monumentum. Et eſt id quod nos docet, ſiue ex quo quid docemur Saluſt. Quarum rerum ego maxime hęc documenta habeo, ꝙ in bello ſępius vindicatũ eſt in eos qui contra imperium in hoſtem pugnauerant.

¶ Docus, latine tignum vel trabes. Plin. lib. ij. Trabes igneę quas docos vocant.

※ Dodone Iouis & Europę filia, quę a Dodon dť. Eſt & nomen loci quem Deucalium ex oraculo condidit collectis his q ſuperfuerant diluuio, dodonemq; appellauit ab oceani filia Dodone. Vnde dodonius, a, um.

¶ Dodona, pe. ꝑ. ciuitas Epiri, iuxta quã ꝓpĩquũ erat nemꝰ Ioui ſacrũ vbi quærcus vocales fuiſſe dicũt. Hĩc Dodonęus, a, ũ. Ver. li. iij. Stipatq; carinis Ingens argẽtũ dodonęoſq; lebetas. ※ Auſo, nec dodonęi ceſſat tinnitus aheni.

✣ Dodonides nymphę, vt Pherecides ait, dñr liberi patris nutrices a dodona Epiri ciuitate, hę Atlãtides, vocantur, quarũ nomia ſunt Ambroſia. Eudora. Paſithoe. Coronis. Plexaura. Pitho. Tithe, Cc.

✣ Dodra potionis genus quæ ex nouẽ rebꝰ fiebat. Auſonius. Dodra ex dodrãte eſt, ſic collige, ius, aqua, vinũ Sal, oleum, panis, mel, piper, hęrba, nouem, Cc.

¶ Dodrans dicitur dempto quadrante ex vncia nouem partes aſſis.

¶ Dogma, atis, & Dogmatũ. Gręci dicunt δόκεῶ τὸ δοκῶ ἐςι ὃ θέμ Δόγματα ἔρχεται. Noſtri modoſcitum, mõ placitum appellant. Sunt enĩ dogmata vniuſcuiuſq; ſectæ decreta, quę vt inquit Cicero prodere ſcelus eſt non minꝰ q̃ patriã, ſine qbus nec ſectæ philoſophorũ, nec religionũ vires conſtare poſſunt. Vñ Laertius ait ſectã eã non appellari quæ dogmata non habet. Scribit Auguſtinus libro de ciuitate dei ſe ex Varrõis philoſpphia collegiſſe dogmata fuiſſe ſolo habitu inter ſe diuerſa. Vñ etiam dogmata illa dicũtur q̃ ſynodus ſanctorũ ſciuit, & Athanaſiꝰ cõſcripſit. Artes quoq; liberales habẽt decreta ſua nõ tñ ꝓcepta ſicut Medicía. Itaq; eſt alia Hippocratis ſecta. Alia Aſclepiadis. Alia Themiſonis. Pręterea nulla ars ꝯtẽplatiua ſine decretis ſuis eſt. Pli. frequẽter placita appellat, vt illud ex libro ſecundo. Babyloniorum placita motus terræ hyatuſq; & cætera omnia vi ſyderũ exiſtimant fieri. Idem magorum placita appellat.

¶ Dogmatiſtes, qui alicuius dogma ſequitur. Hie. Nũc vero cũ interpres magis apoſtoli fuerim q̃ dogmatiſtes

¶ Dolo, as, aſcia cędo vľ dolabra ſeu falce. Propꝰ. Stipes acernus eram properanti falce dolatꝰ. Dť & Dolio is, liui, itũ. Varro. in aga. Nunq̃ cælatus in manu dextra ſcyphus cœlo dolitꝰ artẽ oſtentat Mẽtoris. Huius verbi cõpoſita ſunt dedolo & edolo, de quibus locis ſuis.

¶ Dolabra, pe. cor. inſtrumentum fabrorũ quo ligna dolant. Columel. li. iij. q̃ falce amputari non poſſunt acuta dolabra abradito.

¶ Dolabella diminutiuum a dolabra. Idẽ li. v. Sempcir ca crus dolabella dimouenda eſt terra. ※ Hoc etiam nomine dictus eſt romanus ciuis.

¶ Dolabro, as, aſcia vel dolabra diminuo.

¶ Dolor ẽ animi vel corporis cruciatꝰ a dolẽdo. i. minuendo. Augentur enim corpora lętitia, dolore minuunť

¶ Dolentia, idem quod dolor, cuius cõtrarium eſt indolentia Cic. Vt qui rem expetendam vľ voluptate vel indolentia metiuntur.

¶ Doloro, as, dolore afficio.

¶ Dolorificus, a, um, quod dolorem facit.

¶ Doleo, es, dolui, itum, vnde doliturus. Auguſtinꝰ. li. xxj. de ciui. dei. Quẽadmodũ dicimus hoĩm corpora viua futura quę ſemper affutura atq; dolitura nec tñ aliquando ſint moritura. Hoc verbum ſi ad corpus referať neutrũ acquiſitiuum eſt, vt oculi dolẽt viro tuo. Sin de rebꝰ alienis. Effectiuũ eſt. vt doleo tuis rebus aduerſis. Aliquando etiam cum accuſatiuo, vt doleo tuam miſeriam. Sal. Quaſi dolens eius caſum. Huius compoſita ſũt. Cõdoleo, quod eſt ſimul vel in totũ doleo. Plau. id tru. Date iam ſoleas atq; intro me ducite actutũ nã mihi de vẽto miſere condoluit caput dedoleo, de quo alibi.

¶ Dolus a delendo. Vel a dolando. i. lędendo & minuẽdo. Nam & gręce Δόλος lęſio dicitur, & accipitur ꝓ pro fraude & machinatione quę fit ad fallẽdũ aliquẽ. Veteres tñ etiam in bonam partem accipiebant pro ſolertia & calliditate quę aduerſus hoſtes adhibeť. Vñ nunc dolum malum dicimus, quoniam & bonus dolus dicebatur Hinc doloſus pro inuidioſo. Subdolꝰ occultus deceptor a ſub, id eſt ſubtus, dolus etiam proprium nomẽ fuit auctoris Mendeſij. Cuius meminit Columel. lib. viij.

¶ Dolon nomẽ proprium viri Troiani egregia pedum pernicitate prędití.

¶ Dolones a fallẽdo dicti ſunt ingentes cõti ferro breuiſſimo qđ decipiãt cum ſpeciẽ præferant ligni, intꝰ autẽ ferrum acutũ habeant. Verg. lib. vij. Sęuoſq; gerunt in bella dolones. Vbi Serui. ait dolonẽ flagellũ eſſe ĩtra cuius virgã lateat pugio. Apđ Liuiũ accipi vidẽtur dolones ꝓ armamẽtis naualibus vbi ſcribiť. Sublatis raptĩ dolonibus epheſum petit fuga. ※ Sunt. n. minuſcula nauiũ vela quę vulgus trincheta appellat, ſicut velum maximum. Acateon tertiumq; quod retrorſum panditur in puppi poſitum, Epedremon, nautę vocant. Mezanã. Liui. lib. xxxvj. Dolonibus erectis altum petere ĩtẽdit. Nã in nauigijs ſunt maiora & minora vela, alia ĩ ꝓrís, alia in puppibus paudnntur. Suidas tamen Δόλωνες τὰ μικρὰ ςία χαλάσαντες τὰ μεγάλα ἄρμενα τοῖς μικροῖς ἄδη Δόλωνες καλοῦσιν ἔπεσλαι, καὶ αὖθις Δόλωνες προσαλόμενος τὰ παντὸς ςόλου ναῦς ὀλίγας ταύταις τοὺ Δόλωνας ἐπαράμενος ἔπνει, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πλησίον γενόμενοι καθεῖλον τοὺς Δόλωνας. ✣ Id eſt Dolones parua vela deprimentes magna carbaſa paruis q̃ nunc dolones vocant ſequi. Et rurſus dolones proijciẽs totius claſſis nauis paucos dolones ĩprecẽs. Romani autem propinqui deſtruxerũt dolones

¶ Dolia ſunt vaſa grandia quibus vinũ recondiť. Tarẽ. Depleui omnia dolia, omnes ſerias. Veteres dolia fictilia in cellis vinarijs ſeruabãt. Quę ſi duas aures habuiſſent diotæ dicebantur. Iuriſcõſulti ſcribunt, vino legato cũ vaſis dolia legata non ſunt, quia. ſ. ea mente vinũ in dolia condimꝰ, vt ex his poſtea in amphoras vel cados diffundamꝰ. Et hoc eſt vinum quod diffuſũ noĩatur Iuue. Ille capillato diffuſum conſule potat. Idẽ iuriſconſulti de fundo inſtructo indicant dolia defodi ſolita ſcribentes inſtrumento conſeruando, dolia licet defoſſa nõ ſint accedunt.

¶ Doliola diminutiuũ a dolijs. Vnde & locus in vrbe fuit ſic vocatus, quia inuadentibus gallis ſenonibns ſacra Romanorũ in eodem loco doliolis cõdita illic deffoſſa defuerũt a flamine Quirinali ſicut Liui. lib. v. ſcribit.

¶ Doliaris & hoc doliare qđ ad dolia ꝑtinet. Vñ Pla. in pſeu. feſtiuiter appellat anum ventroſam doliarem.

※ Doliariũ. quod apud iuriſcon. poni videtur pro dolio, vel cella in q̃ dolio vinaria ſint. Sic. n. ſcriptũ eſt. Si ex doliario, pars vini venierit, veluti metretę centum.

※ Dolichus continet ſtadia. xij. Dialos, mille ducentos. Milium ſtadia octo.

※ Doliche inſula eſt e regione chimęræ Lycijmontis.

✣ Doliche inſula, quæ prius Icaros dicebať, & nõnulli nomnen mari inditum eſſe perhibent ex hoc nomĩe & non ex Icaro Dędali filio. Cc.

✣ Dolobelliana pira dicebantur longiſſimi pẽdiculi ab inſatore Dolobella. Cc.

¶ Dolopes pe. correp. populi Theſſalię, vt oſtẽdit Luca. Pli. vero ſcribit eſſe populos Aetoliæ.

¶ Doma tis, tectum [illegible] Δόμος, καὶ τὸ τὸ Δῶμα, τος ✣ id eſt græce enim talia dici & Δόμος. i. domꝰ. Δῶμα, τος. Nã vt inquit Hiero. in Aegypto & in Paleſtina vbi vel ſcripti Diuini libri vel ĩterpretati ſunt, non habẽt in tectis culmina ſed domata; quę Romę vel ſolaria, vel mediana vocãtur. i. plana tecta quæ tranſuerſis trabibus ſuſtentantur. Deniq; & petrus in actibus apoſtolorũ qñ aſcẽdit in doma, in tectũ ędificij, aſcendiſſe credẽdꝰ eſt. Et qñ ꝓcipitur nobis vt faciamꝰ domati nr̃o coronã, hoc pręcipiť vt in tecto faciamus per cuitũ quaſdã eminentias, ne facilis in præceps ſit lapſus, & in euãg. Quę audiſtis in aure dicite ſup domata.

¶ Domꝰ ꝓprie ędificiũ ad habitandũ factum quod ex tecto & parietibus cõſtat Δόμος. ✣ Id eſt domus græca vox eſt. Improprie pro quocunq; habitaculo. Vnde & templa & auiũ nidi domꝰ dicunť. Verg. lib. vj. Oſtia iãq; domus patuere ĩgentia centũ Spõte ſua Idem. Antiq̃ſq; domos auiũ cũ ſtirpibus imis eruit. Aliquando domus diciť familia. Idem libro quinto. Sergeſtuſq; domꝰ tenet a quo Sergia nomen. Aliqñ ſumitur pro vna tota gente. Idẽ. Cum domus Aſſaraci, volens intelligi Romanos, qui de Aſſaraco per Troianos originem ducũt. Et in ſacris literis. Domus Iacob dicitur iã ingens Hebręorum populus. Aliquãdo pro patria vt Da ꝓpriã Tymbręę domum, da mœnia feſſis. Et ſciendũ ꝙ domus facit genitiuũ domus, & domi, datiuum domui accuſatiuũ domũ vocatiuũ domus, ablatiuum domo. Sed cum dicimus domi locũ ſignificamus in quo quis manet. Cũ vero domus, tunc ędificiũ quod ex tecto & parietibus conſtat vt domi maneo, non domꝰ. Et partẽ domus demolitus ſum non domꝰ. Et ſuperiora domus, aſcendi non domi. Domi & in domo idẽ ſignificat; Quintilianus. In domo furtũ factũ ab eo qui domi non fuit. Dicimus etiã reuertor domum & ad domum, Exeo domo. vel e domo Et quoniã frequenter iungitur cum his pronoĩbus mea tua ſua noſtra & veſtra, & vni nomini aliena, non eſt dicendum ꝙ domus ſit aduerbiũ, vt eram domi meę. Tu eras domi tuę, & ſic de cæteris. Cice. Qui cum iſta ętate & forma alienę domi nolo dicere. Qđ ſi non ponanť hęc pronoĩa ſubintelliguntur, vt domi ero, id eſt meæ. Huiꝰ noĩs diminutiua ſunt. Domuſcula, Domuncula, & Domũcio. Apul. Iam deniq; nec larẽ requiro, nec domuncionẽ paro. ✣ Alij domuitionem legunt.

¶ Domeſticus a, um, quod ad domũ pertinet, vt domeſtica negotia. Aliquando domeſticus dicitur manſuetus ac mitis. Plin. Mite animal atque domeſticũ. Et domeſtici dicũť qui ex eadẽ domo ſunt & nobiſcũ habitant.

¶ Domeſticatim aduerbiũ ſignificat per varias domos. ſiue per domeſticos. Sueto. in Cęſare. Quorum vt q̃ maxime expectatio eſſet ea quę ad epulũ pertinerẽt q̃uis macellarijs oblocata etiã domeſticatim apparabat.

✣ Domicœnium cœna quę fit domi. Cic. Apud marti. Si triſti domicœnio laboras.

¶ Domiciliũ, habitatio lõgi tẽporis. Vñ mutare domicilium dñr qui migrant vt aliã vrbẽ habitẽt tanq̃ illius ciues futuri. Nã q ad tẽpus habitãt mox inde diſceſſuri us domũ qdẽ põt habere quã cõduxit, dõiciliũ aũt nõ habet. Gel. Qui domiciliũ in Italia non haberet.

✣ Domitius & domitianus a domo deriuari videť. Cc.

¶ Domiporta, a ferenda domo, quem Gręci φερέοικον vocant. Cc.

¶ Domo as, ui, itum, vel aui, atũ. Vnde domitor & domator. Ouidi. de triſ. Quid tibi de tritico referã domitore chimęrę. Tibul. De duce non alias conuerſus terga domator. Nam vt docet. Priſ. verba primę cõiugatiõis formantia ꝓteritũ in ui. diuiſas ãtiqui tertiã declinatiõe declinare ſolebant. Ex quo patet ꝙ a prima coniugatione pręteritum terminatur in aui, ſupinũ in atũ, deriuatiua in ator. atio. Quę autem in ui. diuiſas a tertia ſemptũ eſt q̃uis vt plurimum in prima coniugatione declineť Eſt autem domare q̃ſi ſub domo & poteſtate vel mea vľ alicuius facere ſiue manſuefacere, & domeſticũ redde. Vnde equorum domitores dicuntur, & domiti atq; indomiti equi. Indomitę gentes feroces. Per tranſlationẽ domare ſignificat vincere, a quo domitos hoſtes dicimꝰ. i. victos & domitos populos in poteſtatem redactos. Hinc componitur perdomo pe. cor. quod eſt valde domo vel ad finem domo. Iuſti. libro. j. Terminos vſq; Lybyę perdomuir.

¶ Domitura æ, domãdi actus. Plí. Domitura boũ ĩ trimatu optima. Col. li. vij. Curandũ ne in domitura bos alce aut cornu queq̃ contingat.

¶ Domitalis aptus domandum.

※ Domuitio dictio cõpoſita ex domo: & itio. i. reuertio ad domũ. Apul. li. iij. Deniq; nec larem requiro, nec domuitionẽ paro. Itiões aũt dici ſicut reditiões, & abitiones teſtis eſt. Ter. qui in Phor. ait. Hęccine erãt itiões crebrę, & manſiones diutinæ. Cic. li. j. de diuĩa. Sed rhodiorũ claſſis propinquũ reditum, ac domutionem dare.

¶Dominus a domo fit,& is ꝓprie dicitur qui domi prę eſt,& qui domus īperiū habet. Item domini appellatio ad eos extenditur qui rei alicuius proprietatē habēt etiam ſi vſuſtructus alienus ſit. Abuſiue tamē & filij familias & cæteri liberi qui in poteſtate ſunt & vſufructuarij dñi dicuntur. Idē dominus vocatur cui ſeruitur, & cui populi ſubſunt. Verg, Romanos rerū dominos. Hic dominium pro imperio & prīcipatu. Rurſus dñs dicit̄ maritus. Idem libro. iiij. Connubia noſtra repulit ac dominum Aeneā in regna recepit. Itē mulierū amator,& domina pro amica ſeu amāte dicitur. Oui. Hęc tibi ſub domino eſt Phirrhe puella ſuo. Et iterum. Nā furor in dominam temeraria brachia mouit. Item ponitur pro conuiuij exhibitore. Var. Aut dñm aut vinū aut aliud quid laudato. Dominꝰ quoq; ac domina ſumi ſolent pro deo ac dea. Oui. Et domino ſoluere vota Ioui. A dominus fiūt deriuatiua, Dominicus, Domitius & Domitianus.

¶Dominor aris, imperiū gero. Et mō genitiuū regit. Hie. in eccleſiaſtico. Et dñatus eſt beſtiarū. Mō datiuū. Ver. Victis dñabit̄ argis. Modo accuſatiuū cū in. Ouid. li. j. meta. Et qđ dominari in cętera poſſet. Factꝰ homo Cic. Fœlix ſenectus ſi vſq; ad vltimum ſpiritū dominabit̄ in ſuos Modo ablatiuū ſimiliter cū in Sulpi. Cicero. Quum caſus & natura in bonis dominabitur. Vergiliꝰ. libro ij. Incenſa Danai dominantur in vrbe Inde fit dominatio, imperium & Dominatus principatus.

✣Domis a poetis dominus aliqñ dictus eſt. Lucre. At cum membrana domis pręſentit frigida ſeruis. Cc.

¶Dona ſunt quę aut propitiandis dijs dantur, aut hoībus pro benefactis quę nulla neceſſitate iuris, ſed ſpōte pręſtantur. Oui. Munera credi mihi placant hominesq; deosq; Placat̄ donis Iuppiter Ipſe datis. Aliquando donū dr̄ de rebus pernicioſis Verg. Quas illi Philomena dapes, quę dona pararit. Donum honorarium. i. qđ dat̄ patrono λιγεται καὶ λ δῶρον εἰόν. Dorion.

¶Dono as, vnde donatio, quam Vlpia. dici proprie ex iſtimat, cū quis ea mente dat vt ſtatim velit accipientis fieri nec vllo caſu ad ſe reuerti,& propter nullā aliā cauſam facit q̄ vt liberalitatem & munificētiam exerceat. Qđ ſi ſub conditione fiat, non eſt vera donatio. Et dicimus. Dono tibi munꝰ & dono te munere. Donare ciuitatem eſt efficere ciues,& iura ciuiū dare. Huius verbi compoſita ſunt Cōdono, quod quādoq; pro ſimplici ponitur, qñq; ſignificat quicq̄ ad aliorū petitionem do, & qñq; ignoſco. Terē. ī Phor. Argētū qđ habes condamꝰ tibi. Salu. Haud facile alterius libidini male facta condonabā. Redono ponitur pro ſimplici. Aug. Redona qđ rogamus, excuſa quod timemus. Et habet pe. productā

¶Donatus dicit̄ cui aliquid dono datū eſt. Cuius cōtrariū eſt indonatꝰ. Ver. Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.

¶Donaria, loca vbi reponuntur dona, q̄ deo offerunt̄. Abuſiue ipſa tēpla. Ver. li. iij. Geor. Tempore non alio dicunt regionibꝰ illis. Quęſitas adſacraboues Iunonis, & vris Imparibus ductos alta ad donaria currus. Gel. li ij. Vbi reponi ſolerēt vetera, quę ex eo templo collapſa eſſent,& alia quędā religioſe donarijs cōſecrata. Apul. Ibi donariū deę perq̄ opulentū plurima auri & argentio in lancibus ſpectaculis poculis & huiuſmodi vtenſilibus. Qđ eſt cōtra Lauren. Vallā, qui Seruium culpat. Aliquando donaria dicunt̄ ipſa dona. Vnde Spartianꝰ ſcribit Antoniū dediſſe populo congiarium & militibꝰ donarium. Hie, ſuper Ioel Veſpaſianus & Titus Romę tēplo pacis ędificato vaſa tēpli hieroſolymitani & vniuerſa donaria in delubro illius conſecrarunt.

¶Donatiuus, qui donare poteſt. Paulus iuriſcō. Si duobus debitoribus mortis cauſa donatiuus creditor vni acceptum tulit & conualuerit, eligere poteſt vtri condicat

¶Donatiuum, munus quod a principe vel imperatore donatur. Augu. Magnū quippe donatiuū ſuis militibꝰ attullit, quo eos non ſolum copioſe ditauit, ſed etiam ad certādum inuictiſſime confortauit. ℥ Aliquādo dr̄ quod diſpoſitum eſt donationi, ſiue deputatum. Sueto. in domi. An duplum donatiuum militi donaret. Et in Galba dicit eum pollicitum donatiuū. Significant em̄ talia noīa quandoq; actum, quandoq; diſpoſitionem.

℥ Donax, latine harundo. Hinc apud Pli. Calamus fruticoſiſſimus donax dictus eſt. Donaticę coronę dicebant̄ quibus veteres in ludis vtebantur.

✣Donax eſt calamus craſſiore ligno & tenui foramine quē totū fūgoſa replet medulla, fruticoſiſſimꝰ & nō niſi ī aquaticis natus, ſagitarijs aptiſſimus, longiſſima internodia habet & dū calefactus eſt facile flectitur. Cc.

¶Donec aduerbiū mō tempus finitū deſignat, vt dormiam donec exciter ab aliquo. Modo infinitū, vt apud apoſtolum. Oportet illū regnare donec ponat omnes inimicos ſub pedibus eius. Nunquid tam diu regnaturus donec incipiant eſſe ſub pedibus eius inimici? & poſtq̄ fuerint ſub pedibus tūc regnare deſiſtet? cum vtiq; tunc magis regnare incipiet cū inimici cœprint eſſe ſub pedibus eius. Et in pſalmo. Sicut oculi ancillę in manibꝰ dominę ſuæ ita oculi noſtri ad dominum deum noſtrū donec miſereatur noſtri. Ergo tam diu oculos habebit ad deum donec miſericordiam impetret,& poſtq̄ impetrauerit, oculos torquebit ad terras? cum alibi dicat. Oculi mei defecerūt in ſalutare tuum? Iungitur autem donec tam indicatiuo quam ſubiunctiuo cum ſignificat tempus finitum, vt ſeruiā tibi donec viuo. i. q̄diu viuo, Seruiam tibi donec moriat, id eſt vſq; ad mortem.

¶Donyſa, inſula eſt in mari ægęo.

¶Dorcas adis, animal damma, ſeu caprea ab eo quod acute videat, hoc ē ἀπὸ τοῦ ὀξέως δέρκειν ab acute vidēdo.

¶Dormio dormis, verbum abſolutum quamuis accuſatiuum quandoque habeat. Am. li. j. offi. Soporem quietis habere non poſſunt quē ille dromiuit, qui reſurrexit. Huius compoſita ſunt Addormio, a quo Addormiſco quod eſt contrarium verbi. Expergiſcor Sueto. de Clau Et quoties poſt cibum addormiſceret quod ei fere accidebat, olearum ac palmularum oſſibus inceſſebatur. Obdormio quod modo dormio, modo ſoporor ſignificat Pręedormio, ante dormio Redormio euigilo. Pli. in redormitione varia fuiſſe ſomnia apparet.

¶Dormito, as, pe. pro. frequētatiuū eſt, q̄uis diminutionē ſignificati, qñq; habeat. Horat. Quādoq; bonꝰ dormitat Homerꝰ. et ī Pſal. Ecce nō dormitauit neq; dormiet

¶Dorſū,& dorſus, us, ſecūdū Probū dicit̄ tota poſterior pars, qꝛ ea pars corpis deuexa ſit deorſū Hier. ī Ezechie. Inter veſtibulū & altare q̄ſi. xxxv. viri dorſa habētes cōtra tēplū de inde & faciē ad oriētē. Eſt em̄ tergū. Qđ nō ſolū dicit̄ de hominibꝰ, cęteriſq; animalibꝰ, ſed etiā de animatis, vt de littoribꝰ, aquis, mōtibꝰ & huiuſmodi. Virg. Dorſū ī mane ī mari ſūmo. Idē. Nāq; iflicta vadis dorſo dū pēdet iniquo. Significat em̄ duriorē arenā, vt inquit Ser. q̄ remeātibꝰ fluctibꝰ & eūtibꝰ denſat̄, qđ a nautis puluinꝰ vocat̄. ℥ Antiqui tamē doſſum dicebant qđ nūc dorſum dicimꝰ. Et ita vulgo vſurpat̄. Inde doſſuaria iumēta a Varro. dicta que dorſo vehunt.

¶Dorſualia tegumēta quibꝰ equi & boues tegunt̄. Iul, capitolinus. Proceſſerūt cēteni albi boues cornibꝰ auro iugatis & dorſualibꝰ apricis diſcoloribus ꝑfulgentes.

¶Dorſuariꝰ, a, um, quod dorſo aliquid fert. Varro. Greges fiūt fere mercatorū & eorū q e Brūduſio aut Apulia aſellis dorſuarijs cōportant ad mare oleū aut vinū.

¶Doris nympha q̄dā maris Oceani, et thios filia quam Nereo fratri vxorē dedit. Et īterpretat̄ amaritudo. Vnde & a poetis ponitur pro mari. Virg. in Gallo. Doris amara ſuā nō intermiſceat vndam.

¶Doriſcus, vrbs littoralis Thracię fere ex oppoſito ad Samothraciā,& a Dori nympha, hoc eſt dea marium nominatur iuxta hanc (Herodoto teſte) cāpus eſt magnus euidē nominis per quē Aebrus amnis defluir. ✣Dorij & doriēſes ſiue dories populi ſunt ſic dicti a dore regione gręcie iuxta Maliacum ſinum cuius a tergo mona ē, & doris vrbs regionis illius. Cc.

¶Doria & dorica noīa ſunt patris Achaiæ quæ propinqua eſt Athenis dicēte Platone li. iij. legū. Dori ꝓ achiuis mutato noīe appellari propter doricum, a quo exules reſtituti fuerūt Ser. vero. ſuper. ij. Aeni. Dorica inqt a doro Neptuni filio dr̄. Dores ſunt populi doricæ iuxta ætoliam.

¶Dorion Achaiæ oppidū a doride ſic nuncupatū. Cc.

¶Dory cum y, nomē oppidi Pōtici, quod apud nos lāceā ſignificat. Vnde doriphorus.

¶Dorycles nomen filij priami,& interpretari poteſt lāceæ gloria Δορὺ lancea vel haſta κλέος gloria.

¶Doriphorus pe. cor. latine ſpiculator vel ſateles dicit̄ portans lanceā. Et eſt nomē viri propriū, De quo Quī. Cur. lib. x. Cognatorū Darj Regis turbam. xv. M. hoīm fuiſſe muliebriter propemodū cultam, luxu magis q̄ decoris armis conſpicuam, doriphori vocabantur.

℥Peculiare enim erat illius agminis inſigne.

¶Doron δῶρον gręce latīe donū. Vnde Antidora remunerationes, Doron quoq; palmum appellant. Vnde Tetradoron didoron,& pentadoron. pe. pro. lateres in ſtructuris ędificiorum nominantur. Nam quod eſt quoquo verſus quatuor palmaron tetradoron, quod quandoq;, pentadoron dicitur quod duarum didoron. Id autem eſt ſexquipes. id eſt cubitus vnus, Nam Romanꝰ pes xvj. digitis conſtat.

✣Dorylus vnus ex centauris. Cc.

✣Doripetron hęrba eſt quam aliter Leoncopodion & Lithoron & Toropetron vocant, naſcitur in campeſtri & gracili ſolo. Cc.

¶Dorophorus, latine dona ferēs dicitur.

Dorylaus, nomen fluuij in Phrygia.

¶Dorcium nomē fœminę diminutionis ſiue adulatiōis cauſa ſic prolatū ab Δῶρον quaſi dulce & amabile nomē.

¶Dorodoche, nomen proprium vxoris Icari,

¶Dos dicitur cum datur & accipit̄. Niſi enim acciperetur dos nō eſſet. Et datiōe & acceptiōe firmat̄. Nec poteſt videri datū id quod non ſit acceptum. Et non ſolū ea q̄ marito ab vxore dant̄, ſed etiam quicquid alicui datū eſt vel a natura vel ab hoībus. Vnde dotes animi dicunt̄ prudētia, iuſtitia, fortitudo,& huiuſmodi. Et dotes corporis, pulchritudo, robur, incolumitas,& his ſimilia

✣Doſis, datio a verbo grȩco Διδῶ, id eſt do. Cc.

¶Dotale, quod ad dotem ꝑtinet, ſiue quod vulgo dicit̄ per dotē. Vnde dotalia bona, dotales fūdi. Plau. in Aſi. dotalē ſeruū Saureā vxor tua adduxit cui plus in manu ſit q̄ tibi. Idē in mili. Haſce ædis dicas dotales tuas. Li. Hęc tibi a me dotalia dona accedent.

¶Doto as, dotem do. Hiero. in exo. Dotabit eam & hō habebit eam in vxorem. Vnde totatū hominē dicimus qui dotem habet,& indotatū qui dotē non habet. Plau. in aſi. Hę ſunt atq; alię multę in magnis dotibus incommoditates ſūptuſq; ītolerabiles. Nā quę īdotata eſt ea in poteſtate eſt viri. Dotatę mactāt & dāno & malo viros.

¶Doxa latine maieſtas & opinio dicitur. Vnde & paradoxa, quę admiratione digna ſunt & opinionem hoīm ſuperant. Interdum dicitur gloria. Vnde Eudoxa vera gloria, vel potius pręter opinionem.

℥Doxon opinabile, Δοξάω opinor.

D ANTE R

DRachma, genus ponderis ex. xvj. ſiliquis, id eſt tribꝰ ſcrupulis conſtans. Eſt & genꝰ numiſmatis. Vñ Iul. pollux. Drachmō athenis numiſma, quod etiā bos dicebatur, quia boue ſignatum erat.

¶Dragma Δράω τὸ ποιέω ὅθεν τὸ δράγμα ὅτι λεγεσαι.

✣i. facio, vnde δράγμα quoniā fiat, apud grȩcos dicitur quod nos rapinam ſiue manipulum dicimus.

¶Drama atis, ſine c & ſine g, dicitur vt ī ſcęnis agi fabula ſolet, vbi diuerſę ꝑſonę introducunt̄ & alijs accedētibꝰ alijs autē diſcedētibus a diuerſis & ad diuerſos textus narrationis explet̄, ſicut in comœdijs, qđ genꝰ carminis (inqt Hiero.) cantari ſolebat. Vñ etiam apud cantica ſcribit̄. Ante thorū huius virginis frequētate nobis dulcia cantica dramatis. Hinc Dramaticus ſtilus dr̄ qui mixtus non eſt, vt poeta nuſq̄ loquitur, vt ſunt Comœdie & Tragœdię. Exegymaticus in quo ſolus poeta. Mixtꝰ, vbi promiſcue & poeta & perſona.

℥Dictus dramaticus, id eſt actiuus a δράω facio.

¶Draco genus animalis venenoſi. Plin. lib. viij. ſcribit veris draconibus ora parua eſſe & admodū nō dehiſcētia: ſed actas fiſtulas per quas trahūt ſpū s & linguas exerūt, Apud Indos & æthiopas dracones ſunt. xx. cubitorum. Dictus draco δέρκω, i. video. Nam habet aciem pacutam. Dracones etiam dicuntur a pli. li. viij. ex tortuoſitatum ſimilitudine palmites emeriti pluribuſque annis indurati.

✣Etiam Draco hęrbę genus quā aliter Pyretrū vocāt adurens linguā & medicans tam folio quam radice. Gratiſſima in acetarijs, verūtamen nec ſalem nec acetū exigens cum vtriuſq; naturam in ſe habeat. Cc.

✣Draconites ſiue dracōtia gēma eſt quę ſit ex cerebro draconū, ſed non niſi viuentibus abſciſſo gemeſcit inuidia animalis mori ſe ſentientis, quapropter mos eſt amputare caput dormientibus. Eſt em̄ colore tranſlucido nec poliri poteſt aut artem dimittere. Cc.

✣Draconigera a poetis dicebatur vrbs Boetiæ, quia a Cadmo cum quinq; viris ex dracone ab ipſo interfecto natis conſtructa fuit. dicitur & Thebę. Cc.

¶Dracunculꝰ diminutiuū ſignificat paruum draconem

¶Dracęna cum diphthongo, draconis fœmina quæ & draca quoq; dici poteſt.

¶Dracontium hęrba.

℥Dragūtea, hęrba quę & lingua colubrina dicitur qꝛ colubro ſimilis maculoſo cortice ſurgat.

¶Drāgiana prouincia in aſia maiori. Quā Ptolo. ab occaſu & ſeptētrione, Aria & Bagaomōte termīari ait, ab oriēte Arachoſia.

Draucus. Vide in dictione Path[illegible]s.

¶Depranū pen. cor. promōtoriū, ſiue vrbs, a curuo ſitu inſtar falcis δρέπανος enim falx dicitur. Non longe abeſt ab Erice monte trans Lilybeum. Vel ab eo qꝛ Saturnus amputatis virilibus paternis illuc falcē ꝓiecerit. Ouid. lib. de faſ. Quinq; locus curuę noīa falcis habet.

¶Dryades nymphe ſiluarū ab arboribus, Nā apud græcos δρῦς oīs arbor dicebat̄ quāuis poſtea ꝓ quęrcu vſurpata ſit. Hæ enim ſiluas habitare dicuntur.

¶Dryas, nomē ꝓprium viri theſſali amici. Neſtoris.

¶Dryopes, populi Epirotici. De quibꝰ Ver. li. iiij. Creteſq; dryopeſq; fremunt pictiq; Agathyrſi.

¶Dryide ſiue druidę dicti ſunt quidā gallorū religioſi & ſapientes a quęrcubus. Pli. li. xvj. Nihil habēt dryidę Ita enim galli ſuos appellant magnos. Cęſar. li. vj. con. Druydæ rebus diuinis interſūt, ſacrificia publica ac priuata ꝓcurant, religiōes interpretant̄. Ad hos magnus adoleſcētiū numerꝰ diſciplinę cauſa concurrit, magnoſq; ſunt apđ eos honore. Nā fere de oībus controuerſijs publicis priuatiſq; cōſtituūt. Et ſi quod admiſſū eſt facinus, ſi cędes facta, ſi de hęreditate de finibꝰ cōtrouerſia eſt ijdē diſcernunt, ꝑmia pœnaſq; conſtituunt,& multa refert quę breuitatis cauſa omittimꝰ. Sue. Dryidarū religionē apđ gallos dirę īmanitatis tātum ciuibꝰ ſub Augusto īterdictā Claudiꝰ īperator quitus penitꝰ aboleuit Suidas. δρύιδαι παρὰ γαλάταις οἱ φιλόσοφοι καὶ σεμνόθεοι, i. Dryidę apđ gallos pſi & religioſi, i. deoꝝ cultores.

✣Drimodis quæ nunc Arcadia prius dicebatur deide pelaſgus. Cc.

✣Drypetæ genera olearum ſunt. Cc.

✣Dryoſnipear genus viſci copioſiſſimū in quęrcu. Cc.

¶Drumus grȩci dicunt quē admodū nos latini dumum dicimus. Cc.

¶Drylon fluuius dalmatię, qui ꝑ medium Myſiam per-

gens in Danubium influit.

¶ Dromos latine curſus. Et accipitur, non ſolũ pro actu currendi, ſed etiam pro loco vbi curritur. Sue. in Nero. Elephanto ſupſedens peragratum dromorũ decurrit.

¶ Dromedariꝰ, animal a currendi velocitate dictum.

♄ Naſcitur in regione ſaba.

♄ Druſus vir Romanus genere & eloquẽtia magnus ſed ambitioſus & ſuperbus Edilis munus magnificentiſſimum dedit. Queſtor in Aſia nullis inſignibꝰ vti voluit ne quid ipſo eſſet inſignis Tribunus ple. latinis ciuitatem plebi agros equitibus iudicia permiſit. Nimię libe talitatis fuit.

D ANTE V

DVbenus, pro dño veteres dixerunt. Pacu. Tum dubenus ſeruos ligatos peſſime verberat. Cc.

¶ Dubius, dr̃ qui duas vias habet & vtrã eligat neſcit ſicut ambiguum, quod in ambas agi partes poſſit. Cic. li. j. ad Heren. Dubiũ genus eſt cum habet ĩ ſe cauſa, & honeſtatis & turpitudinis partem.

¶ Dubio as, in dubio ſum. Plau. Dubiat quid agat.

¶ Dubito, as, idẽ quod dubio. Cuius cõpoſita ſũt: Addubito, qđ eſt etiã vel ad aliquid dubito. Liui. li. ij. Proditoribus exẽplo in vincula cõiectis de legatis paululũ addubitatum eſt. Cic. Cecinę. Habes auguriũ meũ, quo ſi quid addubitarem non potius vterer quam illa cõſolatione, Subdubito parũ dubito. Idẽ Cæ. Hæc eo pluribꝰ ſcripſi ꝙ mihi ſignificabãt literę tuę ſubditare qua eſſẽ erga illum voluntate. A dubito fiũt Dubitatio & dubietas aduerbia dubitanter, quod eſt addubitans, & dubitatim addubitãs. Cęcil. Imperator clamat de medio vt velites a ſiniſtro cornu remoueant, & Gallis nõ dubitãter immittant. Siſen. Qđ hoſtem non dubitatim cũ pluteis & ſcalis iter facere cernebat.

♄ Ducenarius, qui duas centurias, id eſt ducentos milites ducebat in acie ſecunda; qui & primus haſtatus dicebat̃ apđ Sueto. Igit̃ quartã iudicũ decuriati ab Aug. Cę. additam eſſe, quę ducẽtariorũ diceretur, iudicaretq; de leuioribus ſũmis. Ducenarij autẽ vidẽtur nominati a cẽſu ducentorum ſeſtertiorum.

✣ Dubitades fictor egregius qui vaſa ex rubra creta primus effinxit. Cc.

¶ Duco is, xi, ctum, proprie ducimus volentes, trahimus inuitos. Seneca. Fata volentem ducunt, nolentẽ trahũt. Qñq; ducere ſignificat reſpicere, iudicare, exiſtimare. Cic. Ego ſi mei commodi rationẽ ducerem, te mecũ eſſe maxime vellẽ. Verg. lib. x. Tantũ me crimĩe dignũ duxiſti. Qñq; ineſcare, allicere, & delectatiõe quadam demulcere. Ci. ĩ ver. ac. ij. Si quis honore aut gloria, ducit̃. Qñq; voluere pertractare. Ver. lib. vj. Si equidẽ ducebam animo, rebatq; futurũ, quãdoq; nudare educere. Idẽ lib. xij. Ille tamen clypeo obiecto cõuerſus in hoſtẽ Ibat, & auxiliũ ducto mucrone petebat, quandoq; cõtrahere. Idẽ. Aſtrũ quo ſegetes gauderent frugibus & quo Duceret apricis in collibus vua colorẽ, Qñq; agere ſeu pati. Idẽ. Nate dea potes hoc ſub caſu ducere ſomnos? Qñ q; ſtruere erigere. Idẽ. Pars ducere muros, moliriq; arcẽ. Qñ q; aduertere ſiue contrahere. Mar. Qui ducis vultꝰ & nõ legis iſta libẽter, Qñq; in longũ protrahere. Cic. ad Cęſarem iuniorẽ lib. j. Ne res duceret fecimꝰ vt Hercules antiarius in aliũ locũ transferretur. Qñq; dimittere deſcendere. Plaut. in Aul. Vbi ille abit ego me duco ab errore. Quandoq; gerere. Ver. lib. viij. Hi bellũ aſſidue ducunt cum gente latina. Qñq; ad ſepulturã afferre. Perſius. Nerio iam tertia ducitur vxor. Quãdoq; ad ſupplicium ducere, vt apud Curtiũ ait Hermolaꝰ ad Alexandrum, nõ dici iube. Dicitur & de obſcœna, Plau Si tenetis ducite ne diſrumpamini. Hic etiã ductor pro vibratore & lũborum ad concinniorẽ venerẽ preſtandã cõcinnatione. Huiꝰ verbi cõpoſita ſunt Abduco, Adduco, quę ſunt cõtraria, Conduco, Circũduco, Deduco, Diduco, Educo, Induco, Introduco, Obduco, Perduco, Produco, Reduco, Seduco, Subduco, Superduco & traduco.

¶ Ducto as, ſępe duco, aut huc illucq; duco guberno. Salu. Huc accedebat ꝙ. L. Sylla exercitum quẽ in Aſia ductauerat quo ſibi fidum faceret contra morẽ maiorum luxurioſe nimiſq; liberaliter habuerat. Plau. in cap. Me vt libitũ eſt ductauit dolis. Ductare etiã apud Plau. eſt ſcortũ conducere, quam pudendã eſſe vocẽ oſtendit dicens, Errabo potius quam quis me ductet. Et Quintil. ait, Ductare exercitum non ſine rubore dici.

¶ Ductito as, ſępe circũduco. Terent. in Adel. Tu ĩter eas reſtim ductitans ſaltabis.

¶ Duco as, guberno. Varro. Ab eo ꝙ ſit ducare quã eſt dux aut ductor qui ita inducit vt doceat pe. cor.

¶ Ducatus us, ipſa ducandi actio, vt eſt illud. Si cęcus cęco ducatum pręſtet, ambo in foueã cadunt. Et ducatꝰ dr̃ regio cui dux dominat̃, vel etiã ipſa ducis dignitas prefectura & imperiũ. Iu. Cap. Pẽtẽti ſignũ prima die tribuno dedit militi munus exprobans vtiq; ſegnitiem temporũ ſuperiorũ, quod quidem etiam ante oibus ducatibus dederat. Scribit Lamprid. Heliogabalũ præpoſituras & ducatꝰ & officia palaria vẽdidiſſe. Hoc nomẽ peculiariter datũ eſt Spoletanę vrbi, cuiꝰ regio Vmbria dicitur ab auctoribus. Cuiꝰ fines a fõte Tyberis vſq; ad Amclis fluuij ſiniſtram ripã. Vbi videlicet Anio tyberĩ illabitur. Ducatus. cati. eſt aureus nummus ducalis.

¶ Ductus us, ipſa ductio. Vnde aquęductus aquarũ deductio.

¶ Duces dicti ſunt qui alios ducunt. Vnde & ducẽ belli dicimꝰ, & ducem gregis. Ductor & duſtrix nomina verbalia Verg. Ductores danaum.

¶ Ductarius, a, um, Vnde ductarius funis dictus eſt qui per orbiculos troclee traijcitur.

¶ Ductile pe. cor. quod facile ducit̃ attenuaturq;. Vnde ęs ductile qđ malleis obſequit̃ attenuaturq; in lamitas. Ductilis ſcęna dicebat̃ cũ tractis tabulatis hac atq; illac ſpecies picturę interior videbatur.

¶ Ductim aduerbiũ ſignificat cum mora.

¶ Dudum quaſi diudum. eandẽ vim habet quã iãdudũ Ita vt quãdoq; diem nõ trãſcendat, vt dudũ intraui, dudũ te expecto. i. hora eſt vel duę vel tres, ex quo intraui & ex quo te expecto. Qñq; etiã trãſcẽdit diẽ. Pli. li. iiij. Fabri q dudũ aſſueti apđ pœnos, Et li. xviij. Nã dudũ ex eadẽ hiſpania zoelitẽ venit ĩ Italiã plagis vtiliſſimũ

¶ Duellum, bellum qđ duabꝰ partibus de victoria cõtẽdentibꝰ dimicatur, non tantũ duorũ, vt quidã extimauerũt, ſed multorũ & ipſorũ exercituũ. Alioquin nõ diceret̃ a plauto duellum inter Thebanos & Theleboos, Et ab Horatio. Gręcia barbarie lento colliſſa duello. Hinc perduellis & perduellio.

¶ Duello, as, bello. Vñ duellator qui duellum peragit. Plau. in cap. domi belliq; duellatores optimi.

¶ Duellicus ca, cum id eſt bellicus. Nam duellũ bellum vt Pla. in Epi.

¶ Duella, duę ſextulę ſunt, Sextula vero, cõtinet drachmam & ſcrupulum.

✣ Duellonam, bellonam antiqui appellabant. Cc.

¶ Duidẽs, hoſtia bidens.

¶ Duicenſus cum altero cenſus, Cc.

¶ Duis ꝓ dederis antiqui ſcripſere. Cc.

¶ Duillus, nomen ciuis Romani q primus Romæ nouali certamine triumphauit. Is iam ſenex & tremẽti corpore in quodam iurgio audiuit exprobari ſibi os fœtidũ & triſtis ſe domum contulit. Cũq; vxori queſtus eſſet, q̃re nunq; ſe monuiſſet, vt huic vicio mederetur. Feciſſẽ inquit illa niſi putaſſem omnibus viris ſic os olere.

¶ Dulce ſuaue, qđ quidam a delicio deducũt, ꝙ dulcia maxime alliciant. Eius compoſita ſunt Prædulce valde dulce. Subdulce aliquantulũ dulce, dulciloquus pe. cor. dulciter loquens, dulcifluus, dulciter fluens, dulciſonus penul. correpta dulciter ſonans.

¶ Dulcidulus, a, um, diminutiuum eſt.

Dulcedo, Dulcitas, Dulcitudo, & Dulcor in eodem cenſu accipiuntur. Plinius. Cõtracta dulcorem amittit. Næuius. O ſuauis linguę ſonitus. O dulcitas animę. Actius. Tanta hinc in corda dulcitudo inuaſit.

¶ Dulciarius panis qui cõficitur ex ſaccharo & nucibus pineis vel amigdalis ad iẽtacula, vt eſt qui vulgo dicit̃ Marzapanus. Piſtor dulciarius qui panes & mellita cõcinnat edulia de quo Martialis. Mille tibi dulces operũ manus iſta figuras. Extruit, huic vni parca laborat apis Lãprid. de Heliogabalo. Dulciarios habuit qui de dulcibus exhiberẽt quęcunq; coqui de diuerſis edulijs exhibuiſſent. Vbi dulciarius ſignificat ſimpliciter concinnatorem eduliorum mellitorum, & operis piſtorij dulcedine conditi.

¶ Dulceo es, cui, a quo Dulceſco, is, dulcis fio. Cice. in Catone. Primo vua eſt peracerba guſtata, deĩde maturata dulceſcit. Huiꝰ compoſitum eſt Obdulceſco, quod eſt in totũ dulcis fio. Aug. li. vij. cõ. Nam ſi primo ſanctis tuis literis informatus eſſem, & in earum familiaritate obdulcuiſſes mihi, & poſt in illa volumina incidiſſem, fortaſſe abripuiſſent me a ſolidamento pietatis.

¶ Dulco, cas. dulce facio. Sidonius. Apolli. ad Agricolam Pareo libens, laudaturus vitę tam dulcatæ ſollicitꝰ ingenuitatem. Hic Edulco, as, qđ eſt valde dulco. Cn. Martius. Quapropter edulcare conuenit vitam, curaſq; acerbas ſenſum gubernare.

¶ Dulcacidum pen. cor. dicitur id quod dulciſſimis rebus eſt illitum.

¶ Dulia cum accentu in penulti. latine hominis ſeruitus dicitur δοῦλος ſeruus δούλη ancilla. δουλικὸς ſeruilis Hinc fit compoſitum hyperdulia.

¶ Dulichium inſula in Maliaco mari, ſeu vt quidam aiunt Ionio, vna Echinadum, corintho proxima, ante Leucada in qua regnauit Vlyſſes. Inde fit Dulichus, a um. Prop. Aut cum dulichias Pallas ſpatiatur ad aras.

¶ Dũ aduerbium tẽporale eſt, & modo pro qñ ponitur vt dum dormis fures domum intrãt. Modo pro donec. Sal. Poſtremo neq; ſumptui, neq; modeſtię ſuę parcere dum illos obnoxios fidoſq; ſibi faceret, id eſt donec, vel vt. Modo pro poſtq̃ cũ cõiungitur pręterito ſubiũctiui. Mar. Audieris dum grãde ſophos id eſt poſtq̃ audieris. Et poſita poſt nec, vel non ſemper aduerbium temporis eſt, vt nec dũ nondũ, pro non adhuc. Eſt etiam cõiũctio, & ſignificat modo, pulchre. Sal. Neq; id quibꝰ modis aſſequeretur dũ ſibi regnum pararet quicq̃ penſi habebat. Aliquando dum modo. domente che. Hie. Dum perſecutionis finem pręſtolatur, neceſſitudinẽ in voluptatem vertit. Ponitur nonnunq̃ pro expletiua. Teren. Adeſdum paucis te volo. Cõponitur cum qui, vt quidũ Cũ age vt agedũ Cũ mõ vt dũmõ, vt taxat, vt dũtaxat.

¶ Dumtaxat componitur ex dũ aduerbio & taxo as, ꝓ æſtimo. Et non recipit, ſed etiam. Cic. pro deiotaro. Qđ ipſum & ſi iniquũ eſt in tuo dũtaxat periculo. Solum vero, & tantũ, & modo recipiunt.

¶ Dumus ge. maſc. dicitur omnis ſpina. A quo dumoſꝰ a, um, frondoſus ſpinoſus vepribus plenus. Verg. Dumoſa pendere procul de rupe videbo. Dumetũ locus vbi ſunt dumi. Antiqui dumetorum locũ dicebãt ꝓ dumoſo. Et quę nos dumeta, appellabant Dumetica.

¶ Duo is, dui, dutum, ſignificat do. Plau. in cap. At ob eã rem mihi libellam pro eo agẽti ne duis.

¶ Duo, & ambo, ſicuti docet Priſ. genitiuos & actõs iuxta ſecundã declinationẽ proferũt duorũ amborum duos ambos quãuis in neutro differentię cauſa duum ſoleat dici, vt duum millium amphorarum. Nec nõ & accuſatiuus maſculinorũ eſt qñq; ſimilis nominatiuo proferẽq; ino more gręco. Hora. Duo ſi diſcordia vexet inertes Vergil. Si duo pręterea tales idęa tuliſſet terra viros. i. duos. A duo fit duodecim, a quo duodecimꝰ, & Duodenꝰ, duodenariꝰ, duodeuigiti & huiuſmodi. Ducẽti ducentenus. Duodecies, duodeuicies, ducenties, duodeuigeſimus ducenteſimus.

✣ Duonum veteres pro bonum dixerunt. Cc.

¶ Duplaris numerus dicitur in quo minor bis numerat̃ Duplares ſiue duplarij torquati dicebãtur milites qui ĩ legione Romana ob virtutem duplas conſequebantur annonas; ſicut ſimplares, quibus vna & ſemis annona dabatur.

✣ Duplo verbum a duo. Inde duplus. Cc.

¶ Duplex quandoq; ſignificat duo. Verg. Duplices tendẽs ad ſydra palmas. Cic. lib. iiij. ad Herẽ Duplices ſimilitudines eſſe debet. Quandoq; latũ. Ver. Duplici aptãtur dentalia dorſo. Duplices tantũ numero plurali gen. maſc. tabellarũ genꝰ eſt in q̃bus lr̃ę ſcribi ſolebãt. Quę quidem aliquem aliquando etiã Triplices erãt, in quibus res amatoriæ ſcribebantur. Mar. Tũc triplices noſtros nõ vilia dona putabis. Cum ſe vẽturam ſcribet amica tibi. Sic duplices triplices q̃druplices & q̃ntuplices porticꝰ dñr in quibꝰ ordines colũnarũ duplicati triplicati q̃druplicati & quintuplicati ſũt. Victru. lib. v. in duplici palęſtrarũ porticu collocanda eſſe cõplura mẽbra ſcribit

✣ Duplonem veteres pro duplo vſurpabant.

¶ Duplico as, duplicẽ facio, gemino. Hie. Duplicauit annonã Interdũ Augere. Sal. Et Maurꝰ victus duplicauerat bellum. Verg. Et ſol creſcẽtes decedẽs duplicat vmbras. Hinc Comduplico & Reduplico.

¶ Duram quidam putant eſſe nomen fluuij iuxta quem Gigantes turrim babel fecerũt. Alij volunt eſſe campũ Vnde apđ Danielẽ. In campo duram ſtatuit, Nabuchodonoſor ſtatuam.

¶ Duria, ſiue durias, nomen fluuij Valentię ꝓximi, vt ſcribit Pompo. Hũc Sal. vocat Turiam li. iiij. hiſt. Inter leuamœniũ dextrũ flumẽ Turia quod Valentiam paruo interuallo pręterfluit. Claudia. Floribus & roſeis formoſus Turia ripis. Grammatici formoſum legerant, quod vnum amniũ Duria neutro genere proferri pntent. Au. Priſcianoq; authoribus. Ptol hac parte. Durulim vocãt amnẽ. Eſt in Luſitania quoq; Duriꝰ. Quẽ Sta duriã, mł ti Doriã appellant. Sirius Durium. Ait enim. Hinc certant pactole tibi duriuſq; taguſq;.

¶ Duro as, durum facio, firmo, ſolido. Col. lib. vij. Annicula mula recte a matre repellit̃, & amota mõtibꝰ aut feris locis paſcitur vt vngulas duret, ſitq; poſtea longis itineribꝰ habilis. Per trãſlationẽ. Quint. li. j. Multa linguę vitia, niſi primis eximunt̃ annis, inemendabili ĩ poſterũ prauitate durant̃. Et durare eſt tolerare. Verg. Durate & voſmet rebꝰ ſeruate ſecundis. In qua ſignificatione qñ q; contra naturam iungitur accuſatiuus, maxĩe apud poetas. Hora. li. j. car. Vix durare carinę poſſunt ĩperioſius ęquor. Nã ſicut dicimus clamare hoĩẽ. i. cũ clamore vocare. ſic durare ęquor id eſt per duritiã ferre Itẽ durare perſiſtere perſeuerare. Plau. in Am. Durare neq̃o in ędibꝰ ita me ꝓbi dedecoris a viro argutã meo. Huiꝰ cõpoſita ſũt. Eduro vlade durũ facio, & quaſi laborẽ aſſuefactio. Col. Quare docendꝰ & a pueritia ruſticis operibus edurandꝰ futurꝰ villicꝰ, Induro, vt indurabo cor Pharaonis. Obduro, vt eſt apud Deute. Nõ obdurabis cor tuũ. Quæ fere idẽ cum ſimplici ſignificãt. Prędu ro cito duro. Col. Verũ eſt in opere difficilior, ꝙ neq; humentẽ fodere poſſis, ꝙ ſit glutinoſiſſia, nec nimiũ ſiccaq nimium p̃durat̃. Perduro valde vel ad finẽ duro. Idẽ li. viij. Eſt etiẽ non ingrati ſaporis iniuria pduratꝰ. Te. in Hecy. Sancte adiurat nõ poſſe apud nos Pãphilũ ſe abſente pdurare. Reduro qđ eſt aperio contra id quod dr̃ obduro vt inqt No. Et oĩa habẽt pe. productam.

¶ Dureo es, durui durus ſum. A qua Dureſco durꝰ fio. Col. lib. ix. Plumulę ſub cauda clunibus detrahendę ne ſtercore coinqnatę dureſcãt. Lu. tñ Totoſq; induruit artꝰ, ab indureo, in eadẽ ſignificatiõe q̃ ĩduro ptuliſſe videtur. Sed huiuſmodi p̃terita raro a dureo in cõpoſitis reperiũt̃, ſępe aũt ab his q̃ a dureſco ſũt. Indureſco. Ver

lib.iij.Georg.Styriaq; impexis induruit horrida barbis .i.valde dura,ſiue in ſe dura facta eſt. Col.libro.ij. Iuſta eni fieri nequnt cũ indurueritager. Obdureſco vndiq; durus fio. Cicero.M.Cęlio.Magno dolore me affeciſſent literę tuę niſi & ratio ipſa depuliſſet omnes moleſtias,& diuturna deſperatiõe rerum obduruiſſet anim⁹ Prędureſco valde durus fio.Col.lib.vij.Verũ neq; ante tertiũ,neq; poſt quintũ annum iuuencos domare placet,cum illa ætas adhuc tenera eſt,hęc iam præduruit.i.nimis dura facta eſt.

¶Durus,a,um quod eſt ſolidũ ac firmũ,& firmitate naturę coruptionẽ ſui non facile admittit,Cui⁹ cõtrarium eſt molle ĩ quo eſt natura luxurioſior,nec ad cõtraria repellenda ſufficiens. Verg..Sed duris genuit te cautibus horrẽs.Caucaſus.p tranſlationẽ capitur modo pro patiente ac tolerate laborum. Idem Scipiadas duros bello. Et gẽs dura ac aſpera cultu,Modo pro aſpero & nocente.Idẽ.Aut durũ tineæ genus.modo pro crudeli, quoniã nulla humanitate molleſcit,vt apud eũdem . Quid iuuenis magnũ cui verſat in oſſibus ignẽ Durus amor.

¶Dute & duriter,aduerbia ſic inter ſe differũt, ſecũdũ Do.ꝙ duriter ſit ſine ſenſu laboris.Dure crudeliter. Illud ad laborẽ.Hoc ad ſæuitiã refertur,ſed dure in alterũ duriter in nos aliquid faciam⁹.Ter.in an. Primũ hęc pudice vitam pce ac duriter agebat lana & tela victum quęritans.

¶Duricia & duricies ęque dicunť de firmitate aſperitate crudelitateq;.Cic.in Cato.Quanta in altero comitas in altero duricies.

¶Durabile quod durare poteſt.Ouid.Quod caret alterna requie durabile non eſt.

¶Duramen,& duramẽtũ brachiũ vitis.Col.lib.v. Sed vt caput trunci pedali fere ſpatio ſit inferius iugo,quaterniſq; brachijs quę duramenta quidam vocant,diuidatur in totidem partes.Alio noĩe duramina nuncupãtur Idẽ.Conſiderandũ erit cuius longitudinis ſint duramina quę excedant prędictam menſurã.

¶Duracinę vuę dicuntur quę durã & firmã corticẽ habent a duricie,vel a duris acinis. Auguſtus in epiſtolis. Dum lectica ex regia redeo,panis vnciam cum paucis acinis vuę duracinę comedi.

¶Duracina pſica dñr,quorũ corpus ligno adhæret auel liq; nequit.Pli.lib.v.Sed perſicorum palma duracinis.

ʒ Durateus,a,um,idem quod ligneus.Lucre.lib.j.Nec cum durateus troianis pergama partis , inflammaſſet equus nocturno graiugenarum.

✤Dureta vas Hiſpani vocant , quo vel in balneis vel domi vel quouis alio loco ſedentes lauanť,in quo ſignificato etiã ſolium accipitur.

✤Duricors a nõnullis diciť p eo qui eſt duri cordis Cc.

✤Duſmoſum pro dumoſo dixere veteres, quemadmodũ coſmito pro committo.Cc.

¶Duricoria,dicũtur quę ſunt durij corij.Vñ ficus duricoria,quę habet duram corticem.

D ANTE

DYas,latine dualitas Δύω duo.

¶Dynaſtia vis,potẽtatus.Dynaſtes dñs regni,potens optimas. ἀπὸ τοῦ δύνασθαι, vt hi qui magiſtratus gerunt & iudicijs pręſunt.Scribit Strabo.reges dynaſtas vocari ppterea ꝙ plurimum poſſunt pollentq;, & populos quos velint aut vi,aut perſuaſione perducãt Cic.ad Articũ.Erit nebulo iſte cum iſtis dynaſtis ĩ grã.

¶Dyrrachiũ,fuit ciuitas in Epiro,quę prius epidãn⁹ vocabatur.De qua Luc.in principio.Dyrrachij rapiendas tendit ad arces.Dicta dyrrachium a noĩe Dyrrachij qui portũ vbi adiecit.Vide in dictione epidamus.

¶Dys prępoſitio gręca quę in compoſitione malũ vel difficile aut impoſſibile ſignificat.

¶Dyſcolus pen.cor.difficilis maluſue ſiue pernicioſus ex Δυσ καὶ κέλομαι iubeo .Ita vt diſcol⁹ dicatur cui difficulter iubetur.Dyſcolia difficultas.

¶Dyſenteria,dici poteſt iteſtinorũ exulceratio,ex Δυσ quod malum denotat,& ἔντερον inteſtinũ.Et latine Tormina auctore Cęlſo dicuntur.Vide in dictiõe Tormina.

¶Dyſuria,& ſtranguria difficultas vrinæ dicitur.Quæ vt Galenus inquid ſit ex veſice paſſionib⁹ vrinã ſupprimens.Quod quidem ſine calculis & inflammatione poteſt accidere.Hoc Cato ſignificat cum ait.Quibus ægre lotium it.

¶Dyſphilus pen.cor.quaſi malus amicus.Iuue,Nõ eſt Romano cuiquã locus hic vbi regnat Protogenes aliqs vel dyſphilus.

¶Dyſpheſia,difficilis concoctio.

¶Dyſpnea,Δύσπνοια ſuſpirũ irruptum,ſpirandi difficultas.Docet Hippo.in aphoriſmis in ſenectute ſtrangurias dyſpneas dyſurias caceſias eſſe frequentes .Δυσ ἐστι μόριον κακῶσ καὶ πνέω καὶ πνοή. ✤Id eſt dys eſt particula ſignificans difficulter & ſpiro & ſpiritus.

ET,Ex,prępoſitiones ſunt q̃ & ſeparanť & componuntur . Separatæ modo tẽporales ſunt vt Ex illo celebratus honos.Mõ locales,vt E cœlo Modo ponũť pro a,vel ab,vt audiui e pr̃e meo, Modo ſignificãt p vel ab.Ex dignitate,ex vſu,ex vtilitate,hoc eſt p dignitate,vel ad dignitatem.E repu.pro rep.Modo ſecundũ,vt ex Platonis ſententia,id eſt ſecundum Platonis ſententiã , ſiue pro Platonis ſententia.Modo in Cic.E renibus laborabat id eſt morbũ patiebatur in renibus.Compoſitæ qñq; priuationẽ indicant,vt elinguis,exanguis. Quandoq; vehementiam vel perfectionẽ.vt Eludo,Exoro.Qñq; extra,vt educo,excludo.Componitur autẽ e cum B, vt ebibo,D,vt educo,G,vt egredior.I.vt eiicio.L.vt eludo.M.vt emitto.N.vt enitor.R.vt erigo.V teueho ex vero componitur cũ A,vt exaudio.C.vt excurro.e, vt exeo,F,efficio,O,vt exoleo,P,vt expello,Q. vt exquiro,S.vt exequor,T,vt extendo,V,vt exuro . Verũ quando poſt ſequitur,f,mutať,x,in i,vt effundo.Cũ vero ſequitur x.abijcitur ſ,vt exequor:& exicco,in alijs integra manet.

¶Eantes,nomẽ propriũ hiſtorici Cizyceni qui fuit ętate qua Pygmalion in oriente regnabat.

¶Ear,latine ver.a qua earimus,vernus.

¶Eatenus.pe.cor.ſignificat vſq; eo,vel ad eum modũ Cui reſpondet Quatern⁹ vſquequo.Hie.Quia,& ſi inſãctis patrib⁹ & prophetis gratia fuiſſe creditur,nõ tamẽ eaten⁹ plena.Sue.in Tiber.Ac prio eatenus interueniebat ne quid perperam fieret.

E ANTE B

EBeati dicuntur qui fœlicitate aliqua reciderũt.Cc.

✤Ebeo btitudine priuo cuius paſſiuũ eſt ebeor.

✤Ebenus vel ebenũ penul.co.nomen gręcum,& Arabicanus dicitur.Lignũ nigrum eſt ſolidũ pulchrum aptumq; ocularibus medicinis.Hæc arbor naſcitur ĩ India quę cęſa dureſcit in lapidẽ,vriturque odore iucũdo Vergilius libro ſecundo Georgicorum .Sola india nigrum fert ebenum.Aetius Amelinus ita ſcribit. ἔβενος ξύλον ἐστὶ τὸ ἰσχυρὸν ἀναλυομένον ἐυπτικῶσ καὶ λέπτομερῶσ ἐστὶ δυνάμενος ὅθεν καὶ τὰ ταῖσ κόραισ ἐπισκοτοῦντα τοῖσ ἐνταῦθα πίπτοντα τε ἄλλαισ ὀφθαλμικαῖσ μίγνυται δυνάμεσι. ✤Id eſt ebenus lignũ eſt tenuis ſubſtãtiæ & abſtergentis virrutis,vñ oculorũ caliginem diſcutere creditur & alijs oculorũ medicamentis miſcetur.

✤Eboſus inſula eſt inter Ophiuſam & pythiuſam inſulas cuius terra ſerpentes fugat oĩm venenoſorũ animaliũ expers,eadẽ cuniculos gignit populãtes meſſes duarũ propinquarũ inſularũ quas nr̃i baleares vocãt.Vocať & hęc inſula Ebuſus de qua infra.Cc.

¶Ebrius,& ebria a bria quod eſt vas vinariũ.Eſt enim ebri⁹ q nimio potu alienat⁹ eſt mẽte.Cui⁹ cõtrãriũ ẽ ſobrius,quaſi ſine ebrietate,qui in cibo & potu temperãs eſt,& qui non eſt actu ebri⁹.Vnde non ſobri⁹ pro ebrio ſumitur.Mar.Et non ſobria verba notaſti.Hinc ebrietas,quã Cato dicebat nihil aliud eſſe quam inſaniã voluntariã.Interdũ ebrius poniť pro pleno & abundanti. Plau.Facite mihi cœna vt ebria ſit id eſt abundans.ebrioſus qui ſæpe ſit ebrius,a quo ebrioſitas.Hui⁹ cõtrariũ eſt ſobrioſus,ſobrietatis affectator,quo vſus eſt Cyprian⁹.Inter ebriũ & ebrioſum hoc intereſt,Nam poteſt (q ebrius eſt)tũ primũ eſſe,nec habere hoc vitiũ,& qui ebrioſus eſt ſępe extra ebrietatẽ eſſe.Sic ebrietas ab abrioſitate ſeiungitur ꝙ alterũ affectiõis ſit,alterũ habitus.

¶Ebrio,as,ebriũ facio.Vnde & inebrio verba actiua. Hier.lib.ij.reg.Et inebriauit eũ.Plau.in aul.Hõ ebriatus,ſomno ſanari ſolet.Aliqñ ebriari ſeu ĩebriari ſumiť p impleri ſeu quaſi ſatiari,vt apud apoſtolũ.Nolite inebriari vino in quo eſt luxuria.Veſtes purpura ebrias tinctas dicimus.

¶Ebriulo as,pen.cor.ebriũ facio.Sũt tamẽ qui hęc aſpirent ab hauriendo potu illud deducentes.

¶Ebron,mons paleſtinorũ,haud longe a Gaza Syriæ ciuitate.

Ebur & ebor vtroq; modo dicitur pro elephanti dente, quaſi e barrho,id eſt elephanto.Hor.Quid tibi vis mulier nigris digniſſima barrhis.

¶Eburneus a,um,quod eſt ex ebore aut quod inſtar eboris album eſt,vt eburnea facies.Oui.lib.iij.met. Impubeſq; genas & eburnea colla decuſq; gręce ἐλεφάντικοσ

¶Eburnus,a,um,idem qđ eburneus.Tibul.Hãc primũ veniens plectro modulatus eburno,eburneus & eburnus veniunt ab ebur.

¶Eboreus,a,um,ab ebor fit,ſicut a marmor marmore⁹ et ſignificat qđ eſt ex ſolido ebore.Quintilia.lib.vj.Cũ in triũpho Cęſaris eborea oppida eſſent tranſlata.

¶Eboratus,a,um,quod extrinſecus ex ebore eſt .Qđ & eburatũ diciť.Plau.in Perſa.Lectos eburatos auratos

¶Ebudes,inſulę ſunt quinq; numero,in oceano,britãnico,auguſto freto diuiſę,cuius ĩcolę,vt ſcribit Solin⁹ lacte ſolum & piſcibus vitam agunt.

¶Ebulum,hęrba eſt faciens baccas in ſimilitudinẽ ſambuci.Col.lib.ij.Sed citra hoc experimẽtum multa ſunt quę & dulcem terram & frumentis habilẽ ſignificent:vt iũcus & calamus gramẽ & trifoliũ,ebulũ,rubi pruni ſylueſtres & alia cõplura.Idẽ.Et rutilas ebuli creat yuida baccas.Legitur & ebulus.

¶Ebullo as,erumpo,crepo.Tractum a bulla quę ęſtiuo tẽpore ex aqua pluuia fingitur in ſpeciẽ pilæ & facile rũpitur.Perſius.O ſi ebullet patrui pręclarũ fun⁹.

ʒ Ebuleus Iouis & Proſerpinæ filius.

¶Eburones populi gallię qui per fraudẽ multos ex cæſaris exercitu trucidarunt.

¶Ebuſus inſula quę cuniculos nõ habet.Pompo.Ebuſus animaliũ quę nocẽt adeo expers,vt ne eaq̃dẽ quę de agreſtibus mitia ſunt generet,aut inuecta ſuſtineat.

E ANTE C

ECardina ſiue ecardiſtę gemma quę nigri cordis ſpeciẽ oſtendit,q̃quam aliud genus eius viridi colore ſimilitudinẽ cordis pręſeferat.Cc.

¶Echatana numero plurali pe.cor.Metropolis eſt Medię vel vt quidã exiſtimant regionis magnę nomen.eſt & ecbatana vrbs in Syria quę Epi ph an ia quandoque vocata fuit ac per g,etiam ſcribi poſſe quidam teſtantur egbatana.

ʒ Alij ecbatam appellant quã Pli.a Seleuco rege cõditã ſcribit a caſpijs portis,per.xx.mi.paſſuum diſtantem.

¶Ecbaſis pe.cor.latine dici poteſt excurſus .Nam cõponitur ab ἐκ & βάλισμα καὶ ἄλλα ἐκ τοῦ βαίνω quod eſt egreſſus,vt Vergilius lib.j.Geor.deſcribens tempeſtatẽ pręcauendam a ruſticis.

¶Ecce aduerbiũ demonſtrandi quod apud Ver.aliqd repẽtinũ inſperatũq; ſignifi[illegible],vt ęcce autem gemini a Tenedo trãquilla p alta Horreſco referens.Scribit Aſconius etiã hoc propriũ eſſe Ciceronis vt in rebus ,im p uiſis hac particula vtatur cũ apud alios interdũ in rebus lętis vſurpetur.Ouid.Ecce Corinna venit,& modo accuſatiuo modo nominatiuo iungitur.

ʒ Eccere pe.cor.iuſiurandũ eſt ac ſi dicatur per cererẽ vt eccaſtor ędepol.Alij eccere accipiunt pro ecce.

ʒ Ecchiriã gręci inducias vocant.

¶Echemythia ab ἐχεμυθέω ſileo latine taciturnitas.

¶Eccũ,eccam,eccos,eccas,quaſi ecce eũ,ecce eã,ecce eos ecce eas.Sic ellũ ecce illum,ellam,ecce illã.Ita ponit Dona.Terent.in An.eccum video.Alij exponunt eccum ecce hic ſubintellige virum de quo agebam⁹,eccam ecce hic,ſubintellige fœminam de q̃ agebam⁹.ellũ ecce illic,ſcilicet virũ reſoluendo per aduerbia non per nomina,vt apud eundem,eccum me,quod non licet exponi ecce eum me.

¶Ecccubi per duplex cc,& pe.c.Cõpoiť ex ecce & vbi

¶Ecquis ex en.p ecce,& quis cõponitur. & ſignificat nũquis.Nã particula en,iuncta dictionib⁹ incipiẽtib⁹ a q, iterrogatiue poſitis ſignãt ã,vel ne, vel nũ.Ecqd? nõne?nõquid.Adria.Car.adnotat has dictiones aliquã habere vehemẽtiã.Terẽ.in eu.ecquid nos amas de fidicina hac.i.aliquantulũ ne amas propter fidicinã.Ouid. lib.ij.faſto.Ecquid in officio torus eſt ſocialis ,& ecquid Coniugibus noſtris mutua cura ſumus?

¶Ecquando.i.nunquãdo,vel in aliqñ,& aliquo tẽpore

¶Eccleſia,latine Cœtus conciliũ,concio,congregatio eccleſiaſtes,concionator.

✤Echinometra echinorum gñs quorũ ſpinæ longiſſiæ calices minimi,nec oĩbus idẽ ruffus & vitreus color Cc.

¶Echinades pen.cor.inſulę ſunt Herodoto teſte ĩ maliaco mari ex oppoſito ad oſtiũ A ch el oi.De qb⁹ Luc. Craſſis oblimat echinades vndis.Sene.in Troade declinat echina.æ,pe.pro.Quolibet vẽto faciles echinę.

¶Echinus pe.pro.Tegmen ſpinoſum quo ſeruanť caſtaneæ,vulgo Ricium vocãt.Vnde caſtaneę echinatæ, Pli.Nuces vocamus & caſtaneas quanq̃ accõmodatiores glãdium generi,armatũ his echinato cortice vallum eſt.Ab hui⁹ tegminis ſimilitudine dictus eſt.echin⁹ piſcis quidã quem Pli.ſcribit eſſe cancrorũ gen⁹ in quib⁹ ſpinę pro pedib⁹ ſunt,ingredi huic eſt ĩ orbẽ volui Gręci ἐχῖνον hirtum vocant.Martia.Iſte licet digitos teſtudine pungat acuta.Cortice depoſito mollis echin⁹ erit Saxa petit inter quę ſe locat ne a fluctibus iactetur. De hoc Am.li.hexa.ſic ſcribit.echinus aĩal exiguũ vile ac deſpicabile maritimũ loquor,plęrũq; index futurę tẽpeſtatis aut tranquillitatis nunci⁹ ſolet eſſe nauigãtib⁹ Deniq; cũ pcellã vẽtorũ p̃ſenſerit calculũ validũ arripit eũq; velut ſuburrã vehit, & tanquã anchoram trahit ne excutiať fluctibus.Itaq; ſuis ſe librat viribus,ſed alieno ſtabilitur & regitur pondere.Quo indicio nautę velut ſignũ futurę perturbationis capeſſũt,& ſibi pręcaueť ne eos impatos turbo ĩprouiſus inueniat. Hic alio noĩe a latinis erinacheus dict⁹ eſt,eſt & echin⁹ apđ gręcos terreſtre aĩal,cui eſt apđ noſtros Hęricio nomẽ,qđ ipſũ ab hęrendo deductũ eſt & ęque ſpinis hirſutus eſt atq; maritim⁹ echin⁹.De quo Am.eodẽ lib.echinus iſte terrenus quẽ vulgo hęriciũ vocãt ſi quid inſidiarũ p̃ſenſerit ſpinis ſuis clauditur,atq; in ſua arma ſe colligit.Pręterea echinus genus vaſis ęnei eſt in quo calices lauantur quã alij Ampullã dicũt eſſe vitreã.Hora.in Ser.Pocula cũ cyatho duo ſuſtinet,aſtat echinus.Et echinus echini & echinũtis ciuitas fuit de q̃ Cic.in Arato.Diciť excelſis errãs ĩ collib⁹ amẽs.Quos tenet ęgeo defixa in gurgite echin⁹.Hoc ẽt noĩe dicta eſt alia ciuitas ĩ Phocide ĩ faucib⁹ Spchij ãnis,vt iqt Pli.Vna cũ Ptolomęo

✤Echites lapilli ſpecies viperæ ſimilis colore viridi ſuboſcuro.Cc.

¶Echeneis,genus piſciculi quẽ ferunt p aquã ſiſtere nauẽ quãuis immenſã & velo & remis cõcitatã ne poſ-

ſit iter inſtitutũ peragere ἀπὸ τοῦ ἔχω habeo teneo & ναῦς nauis, ſiue ab ἔχομαι hęreo ναῦς nauis ꝙ nauẽ teneat vel naualibus tabulamentis adhęrens remorari cõpellat Pli.lib.ix, eſt paruus admodũ piſcis aſſuetꝰ petris echeneis appellatus. Hoc carinis adhęrẽte naues tardius ire creduntur. Inde noĩe impoſito Remora a morando dr̃ latine. Ob quã rem a gręcis ita dicitur, a noſtris Remora remigioq; noĩatur. Luc.lib.vj. Non puppim retinẽs curo tendẽte tudentes In medijs echeneis aquis. Am. Alius in exiguo corpore tantũ valliditatis aſſumere, vt maximas nauium plenis currentes velis in medijs fluctibus ſiſtat, ſicut breuis piſciculꝰ echeneis tanta facilitate memoratur nauem ingentem ſiſtere vt quaſi radicatã mari hęrere videas nec moueri. Aliquãdiu enĩ immobilẽ ſeruat. Ferũt hunc piſcẽ fluxũ grauidarum vtero ſiſtere, partuſq; ad puerperium continere.

♁ Echion, medicamentũ quoddam dictum a vipera quã græci echim nuncupant.

¶ Echidna latine hydra ea potiſſimũ quæ ab Hercule interfecta eſt. Ouid.lib.iij.faſt. Sanguine cẽtauri lerneæ ſanguis echidnę Mixtus ad auxiliũ tẽpora nulla dabat. Vide in dictione excetra.

✥ Echnephias procella eſt cum nubes rupta & in ꝓnũ ſoluta fuerit. Cc.

¶ Echo ſoni vel vocis repcuſſio. Gręce ἠχώ ſonꝰ & ἠχέω reſono. Ouid.lib.iij.me. Planxerũt dryades plangentibus aſſonat echo. Fit enim in cõuallibus & locis concameratis vbi ſcinditur reſultans aer, inquibꝰ acceptę voces numeroſiore repercuſſu multiplicanť, nomẽq; echo eiuſmodi voci, a gręcis datũ eſt, vt Pli.lib.xxx. ſcribit, qm̃ non eſt vagandi liberrimus cãpus, ſed obiectu reflectitur. Quę cauſa etiam multas voces multis in locis reciprocas facit ſicut ĩ vrbe Cyzico turres ſeptẽ acceptas voces multiplicant. et olimp iæ porticus fuit, quã heptaphonõ appellant, qm̃ ſepties eadẽ vox reddiť. In hac ſententiã ait Lucre. ſex etiã ac ſeptẽ loco vidi reddere voces. Vnam cũ iaceres, ita colles collibus ipſi. Verba repulſantes iterabãt yerba referri, hęc echo a litinis dr̃ imago. Val.Flaccus lib.iij.argo. Rurſus hylan & rurſus hylan per longa reclamat Auia, reſponſant ſyluę & vagacertat imago. Hora. Quẽ deum cuius recinit iocoſa nomẽ imago, vbi Porphyrio expoſuit ꝙ imago dr̃ quaſi imitago. ♁ Scribit Ouid.lib.iij.meta. echo nympham fuiſſe reſtitiſeq; ei vocem ſolũ & oſſa, oſſaq; lapidis traxiſſe figuram.

¶ Echos ἠχοῦς etiã gręci vocant argutas valles ab ἠχέω vt inquit Colu. lib.x.i.reſono.

✥ Eclephron vnus ex Neſtoris filijs.

¶ Eclegma atis, latine linctum dicimus frequentiſſimũ medicis oĩbus. Sunt enim eclegmata quę fiunt linguendi gratia non edendi neq; deuorãdi hoc eſt cũ aliquid in ore tenentes paulatim diſtilando ſorbemꝰ, ἀπὸ τοῦ ἐκ καὶ λείχω γίνεται ἐκλείγματα. ✥ Id eſt ab ex & λείχω quod eſt lingo fiunt eclegmata.

¶ Econas, vocant imagines ex membris aliquorũ ſimilitudine expreſſas, inquit Plin.lib.xxiiij. Vnde & econcula diminutiuũ. Sue.in Nero. Pro ſummo inquit numine, tribuſq; in die ſacrificijs colere perſeuerauit econculã puellarẽ. Dicitur etiam Icona & Iconcula.

¶ Eclipſis latine defectio, eclipticus defectiuus ἐκλείπω deficio.

✥ Ecõtrario ſignificat ediuerſo contra Cc.

¶ Ecthlipſis latine eliſio, qñ vocalis, cum vocali eluditur. Ab aliquibꝰ elipſis. A Quintiliano. Detractio tranſfertur ἀπὸ ἐκ καὶ θλίβω tribulo frango premo.

¶ Ectaſis dici poteſt productio. Figura eſt q̃ ſyllaba naturaliter correpta producitur. Ab ἐκτείνω produco. Dicitut a nõnullis extaſis, vt Italiã fato profugus.

¶ Ectaſis latine ſtupor, gręce ἔκστασις. Aug. in pſal. iterp̃tatione. ectaſis exceſſum mentis ſignificat. Quę fit vel pauore vel aliqua reuolatione, in qua omnes ſancti fuerũt, quibꝰ arcana dei mũdũ iſtũ excedentia reuelata ſũt ita vt de eorum memoria haberentur interna.

¶ Ecloga, electio, explanatio, ab ἐκλέγω qđ eſt eligo. Vñ & exceptus diciť ſicut teſtať euſebius lib.de eccle. hiſtoria, neq; ſermonẽ de capris ſignificat. Tunc enim egloga dicitur.

Ecphraſis eſt mera, puraq; enarratio.

♁ Echioni dicti ſunt thebani a rege echiõe, qui fuit vnꝰ ex quinq; iuuantibus Cadmum ædificare Thebas.

¶ Ectrapeli, quaſi horrentes & auerſati communẽ & vſitatum naturæ modum.

¶ Ectropiũ dr̃ cum inferio palpebra paruum ſurſũ attollitur, & pendens hiat, nec cũ ſuperiore cõmittitur. Lagophialmos vero cũ ſuperior palpebra nõ deſcendit.

✥ Ectypa dñr opera quę ex ipſis typis formata ſũt Cc.

¶ Ecyra pe.cor. ſocrus latine dicitur. Vnde Terentij fabula. Similiter ἑκυρός ſocer, Pater viri. Sunt tamẽ q hoc nomen aſpirent.

✥ Eculeus vide in dictione equuleus.

E ANTE D

EDo es eſt, edi, eſum, vel eſtum. Dr̃ & edo is, correpta prima ſyllaba ab ἔδω qđ ſignificat veſcor. Verg. eſt mollis flamma medullas. Infinitiuo eſſe, in paſſiuo, edor eris, eſtur pręteritũ eſus. Pli.li.xx. Et in Aegypto propter eius amaritudinẽ nõ eſtur. Qñq; edo ſignificat cõſumo. Verg. Nam ſepe fauos ignotꝰ adedit ſtellio. Ambedo circumedo. Idẽ Ambeſas malis abſumere mẽſas. Comedo, a quo excomedo. exedo. Obedo. Peredo & ſupedo, quę habẽt pen.cor. Ab edo deducunť eſito as, & eſurio, & quæ ſequuntur.

¶ Edax accipitur pro vocare cõſumptore, a quo edacitas pro ingluuie. Ouid. Tempus edax rerum.

¶ Edo onis, idẽ quod edax, qui & manduco dicitur.

¶ Edeatrę dicti ſunt qui præſunt regijs epulis.

✥ Ede naſturtium ꝓuerbiũ ad excitandũ torporem, qđ perinde eſt acſi diceremus expergiſcere. Cc.

✥ Entulũ dicunt eũ qui ſine dentibus eſt. Cc.

✥ Ederam ab ędendo dictam volunt ꝙ parietes edat q̃uis alij ab hęrendo potius dictã velint, licet primã cor. habeat ꝙ hęreat ſemp & ſequatur proximũ, eſt enim arbor oĩbus inimica fatis, ſepulchra ac muros rumpẽs ſerpentiũ frigori gratiſſima. Cc.

¶ Edilia dñr omnia quę ad eſum ꝑtinẽt. Gel. Quod ex ſalutis vſu foret, vt edilia quidẽ omnia defenderet ab arteria depelleretq; in ſtomachum & pulmonẽ.

¶ Edones pe.cor. ſunt populi Thracię maritimi quãq̃ apud Gręco per ω ſcribatur.

¶ Edonij etiam Thracię populi mediterranei. Ver. Ac veluti edonij borę.

¶ Edonꝰ mõs eſt apđ eoſdẽ pplos, a quo edonij ppli.

¶ Edonides mulieres bacchãtes quę furore diuino agitatę myſteria Bacchi celebrabant, varijs autẽ noĩbus appellabanť huiuſmodi bacchãtes. Nã & euãtes & Thyades, & Mimallones, & Męnades, & Baſſarides. De his Oui. Protinus in ſyluis matres edonidas omnis.

¶ Edeſſa nomen ciuitatis quo ſignificatur aquarũ ſpectus Hinc edeſſẽnſes populi. Stra. Trans euphratem eſt bãbyce quã edeſſem & hierapolim vocãt, in qua Atergatim Syriam deã colunt.

¶ Edico edicis pe.pro. ſignificat Iubeo, pronũcio, decerno & eſt ꝓpriẽ magiſtratuũ. Vnde edicta, quæ ſunt Cõſulũ prætorũ & ędiliũ literæ quibꝰ aliquid imperať. Mandare eſt gerendũ aliquid aſſequẽdũq; committere. Pręcipere magiſtrorũ ſeu magiſtratuũ & ſuperiorũ. Iubere frequenter pro imperare. edicere etiã eſt oſtendere, & declarare quaſi extradicere. Vnde legimꝰ de apoſto Ioãne ꝙ cõpulſus fuerit diuinã natiuitatẽ edicere.

✥ Edyra nympha eſt ſic dicta ἀπὸ τοῦ εἴδω ſcio. Cc.

¶ Ediſſero, ediſſeris, pen.cor. extra diſſero, explano declaro. Pacu. Ediſſere fabulam hanc, Verg.lib.ij. Mihiq; ediſſere vera roganti.

¶ Edolo as, pe.cor. perfecte dolo, polio. Nonius. Edolare Fabrorũ eſt cũ materiarũ cõplanatur aſperitas. Vſi ſunt eo verbo laudãdi ſcriptores vetuſtatis etiã ad alias fabricas rerum. Vnum ego libellum non edolem.

✥ Edomus mõs eſt ꝓpe Pãgęũ ĩ finibꝰ Theſſalię. Cc.

¶ Edõ, Eſau dictꝰ eſt ob coctionẽ rufę lentis, cuiꝰ edulio primogenita perdidit. Hebręi nãq;, vt Ioſephus.li.ij.ſcribit. Edõ rubeũ dicunt. Vnde & regio ĩ qua regnabat Eſau Edõ dicta eſt, quã Gręci honeſtius Idumeam demoniauerũt Hęc nunc regio inquit Hierony. Gebalena dicitur quę eſt in finibus Eleutheropoleos, vbi habitabãt ante Chorrei qui interpretantur liberi. Vñ & ipſa vrbs poſtea ſortita vocabulũ eſt. Nũc viculus palęſtine ẽ a cõditore ſic ĩpoſito noĩe. Alio noĩe diciť Seir, piloſus & hiſpidꝰ. Vñ & mõtes Idumęorũ appellãť mõtes Seir

♁ Edentatus, dentibus priuatus & edẽtulum facere excuſſis dentibus. Plau. in rup. Nimis velim improbiſſimo homini malas edentauerint.

♁ Edentulus qui ſine dentibus eſt.

¶ Eden, interpretatur voluptas.

✥ Edora a veteribus dicebatur ſacrificij genꝰ quod nũc ador vocamus. Cc.

✥ Edria aliquando dicta eſt rhodus inſula. Cc.

¶ Educo is, pe.ꝑ. extra duco. Lib.j. In aciẽ copias eduxit. Ver. pro extraho poſuit li.x. Hoc dicens eduxit corpore telũ Aliquãdo educere eſt erigere. Idẽ lib.vj. Arãq; ſepulchri cõgerere arboribꝰ, cœloq; educere certãt. Aliquãdo nutrire. Terẽtius in Ade. Inde ego hunc maiorẽ adoptaui mihi, eduxi aparuulo, habui, amaui, ꝓ meo Sed nos magis educare dicimꝰ quã educere. Ver.li.vj. Quatuor hic iuuenes totidẽ quos educat Vfens.

¶ Educo as, pe, cor, nutrio Vnde liberorum educatio.

¶ Edurum non durum, quaſi extrã durũ. Ibi enĩ e priuationem ſignificat, vt in enode. Nam eduras corylos dicimus, Hoc eſt non duras.

¶ Edulis pe.ꝑ. quod manducari poteſt. Hor. Vinea ſũ mittit capreas non ſemper edulis.

¶ Edulium, dicitur quicquid ad prandiũ cœnamq; edẽdi gratia apponitur, & ſumimus, pręter panẽ. Hie. Cuiꝰ edulio primogenita perdidit.

✥ Eduſam ab edẽdo dixerũt veteres deam quę eſui pręerat quemadmodum Potinam quę potui. Cc.

E ANTE E ET F

EE Fœmininum eſt ab ea pronomine numeri multitudinis.

¶ Eetion nomẽ patris Andromaches, qui apđ Cilicię Thebas ĩperabat. Homerꝰ lib. Ilia.xxi. κρήδεμνόν θ' ὅ ῥά οἱ δῶκε χρυσῆ Ἀφροδίτη ἤματι τῷ ὅτε μιν κορυθαιόλος ἠγάγεθ' Ἕκτωρ ἐκ δόμου Ἠετίωνος. ✥. Id eſt. vittam quã dedit aureę Veneri die cũ ipſum varie galeatꝰ duxit e domo. Eetionis. Sed nota Caſſandrã ĩ prędã veniſſe Agamennoni, eiuſq; cõcubinã fuiſſe, vñ Euripides ĩ Hecubę tragœdia πρὸς σοῖσι πλευροῖς παῖς ἐμὴ κομίζεται ἡ φοιβὰς ἣν καλοῦσι κασσάνδραν φρύγες

✥ Id eſt Prope tua latera filia mea portatur phœbꝰ quã vocant Caſſandram Phryges.

¶ Effartio is, effarſi tum, maxime impleo. Ceſar. lib.vij. Hæc autem quę diximus interualla grandibus in fronte ſaxis effarciuntur.

¶ Effata ſũt vltime precatiões augurũ quas poſt fines auſpiciorũ extra vrbẽ ſunt effati, vt Var. & Ser. aiũt effari enim ꝓprie eloqui eſt. Ver. Sic effatus veſtigia p̃ſſit.

✥ Effari tẽpla ab auguribus dicunť cũ fines notantur.

¶ Effaxillo as, ab Axilla fit & ſignificat exero, ꝙ exerto brachio axilla oſtendatur.

¶ Effero pe.cor. effers, extra fero ſed omnino grecũ eſt φέρω φέρεις καὶ μέλλον οἴσω ἐστὶ γὰρ ἀνώμαλον. ✥ .i. fero fers, & futurũ feram, eſt enĩ anomalũ. Verg.li.ij. Me ne efferre pedem genitor. Hĩc efferri cadauer dicitur cũ celebratur funus, vel dũ ſepelitur, quaſi extra domũ ferri Si quidem veteres ſolebãt extra vrbem ſepeliri niſi fuiſſet magiſtatus. Honeſtiores tamẽ circa vias. Vnde frequẽter epitaphia ad viatores dirigũtur. Lucil. Depugnabũt pro te ipſi ac morientur ac ſe vltro efferent. Et efferri dicuntur mala que patiendo vincimus & quaſi tumulamꝰ. Cic.lib.iiij.tuſ. Neq; tã terribilis vlla fandi ratio eſt neq; ſors, neq; ira cœlitũ inuẽtũ malũ quod nõ natura humana patiendo hęc efferat id eſt vincat ſubdat ſepeliat. Interdum efferre eſt prouehere exaltare. Ver. Extulit hęc Decios Narios magnoſq; Camillos. Interdum laudare q̃uis ad idẽ reduci poſſit. Nam cũ dicimus, Effero illius facta, cũ euehimus ab humiliori gradu ad altiorem. Sed hæc per tranſlationẽ. Nam proprie idem alibi. Oſtendit dextrã inſurgẽs Entellus, & alte extulit. id eſt in altũ leuauit. Interdũ proferre, vt apud eundẽ Vt belli ſignum Laurẽti Turnus ab arce extulit. Interdũ eleuare minuereq;, quaſi extra ferre, hoc eſt euacuare. Ci.lib.ij.de ora. Illa autẽ q̃ aut conciliationis cauſa leuiter aut permiſſionis vehemẽter aguntur contrarijs cõmotionibus efferẽda ſunt, vt odio beniuolentiã miſericordia ĩuidia tollať.

¶ Effero as, pe.cor. efferũ, hoc eſt crudelẽ inſtar feræ facio. Sta.li.achi. Et raptũ ſuperis Mars efferat aurũ. Ambro. Efferauerat Herodes vniuerſos. Hier. ĩ Daniele deponẽti vſus eſt cũ inquit. Cũ ap propĩquaſſet prope arietem efferatus eſt in eã. Efferare etiã eſt quod vernacula lingua dicimꝰ In ſaluatichire. Liui.lib.ſecundo. Obſita erat ſqualore veſtis fœdior corporis habitꝰ pallore ac macie perẽpti. Ad hæc prolixa barba capilli efferauerãt ſpeciẽ oris. Lact.lib.tertio. Nã ſi homo ad aſpectũ alterius hominis efferaretur quod facere videmus animãtes quorum natura ſoliuaga eſt, nulla eſſet hominũ ſocietas.

♁ Efferare quoq; ferarum imagines effingere.

¶ Efficio is, penul.cor, perfectionum denotat. Terẽ. in An. Quid eſt quod mea ars efficere hoc poſſit amplius Inde effectus & efficientia.

¶ Efficax dicitur quod ad agendum aliquid vim habet, ac maxime conducit. Hinc efficatia quę eſt vis.

¶ Effingo is, valde fingo. Ex enim auget, vel quaſi naturalia formo, & ad alterĩꝰ formã fingo, & qualem volo fingendo formã repręſento. Quint. Nã mihi videť. M. Tulliꝰ cũ ſe totũ ad imitationẽ gręcorũ contuliſſet, effinxiſſe vi Demoſthenis, copiã Plato. Iucũditatẽ Iſocratis.

¶ Effigies ſignum cum ad viuã alterius ſimilitudinem, vel ad veritatis imaginẽ factum tã in picturis q̃ in ſculpturis. Ponitur & quandoq; pro aſpectu. Dicitur etiam effigia. Plau. in Ru. Veneris effigia hæc quidem eſt.

¶ Effigio as, ad effigiem formo. Auguſt.li.vij. de ciui. dei Quid ſunt idola niſi ꝙ oculos habent, & non videbunt tale de materijs licet a fabro effigiatis tamen vita ſenſuq; carentibus dicendum fuit. Ineffigiatus autem q̃ non habet aliq̃ formam

¶ Effilatum, vide in dictione Filo.

¶ Efflagito, efflagitas cũ clamore ſeu cũ magna inſtantia flagito. Virgil. ille ſimul fugiẽs Rutulos ſimul increpat omnes nomine quemq; vocans notumq; efflagitat enſem, Quint. ad. Tripho. efflagitaſti quotidiano cõuicio vt libros quos de inſtitutione oratoria ſcripſeram iã emitere inciperem tamen a flama componitur.

¶ Efflictim aduerbiũ ſignificat valde. Plau. in pe. carũ hic adoleſcens alteram efflictim perit.

¶ Efflo as, extraflo, ſpiro, Var.lib.j.de re ruſt. Pręterea ꝙ ab ſole toto die illuſtrať ſalubrior ẽ, ꝙ & beſtiolę ſi q̃ prope naſcuntur aut inferuntur, aut efflantur, aut ariditudine cito pereũt. Inde efflare animã dicimꝰ, Suet. Prius quam efflaret animã pro mortuo deferi iuſſit.

¶ Effloreo es, a quo effloreſco. Vide ĩ dictione defloreo

¶ Effluo, extra, fluo, effundor. Lactan.li.j. Siue igitur a meliſſeo ſicut Didiymus tradidit colẽdorũ deorum ritus effluxit. ¶ Effodio is, pen.ꝑ. extra fodio Plaut. in cur. Eſterquilinio effoſſa tua illic præda eſt.

¶ Effœmino as. pen.cor. ĩ muliebrẽ, mollicię, atq; laſciuiam cõuerto. Salu. Ea quaſi venenis malis ĩbuta corpꝰ

animũ ꝗ virilem effœminat. Cice. li. i. tuſc. Cogitationibus moleſtiſſimis effœminamur. Vñ & effœminati molles & laſciui dicuntur.

¶ Effœta cũ œ diph. accipiť ꝓ ea q̃ fœtũ emittit, vt illud Col. li. viij. Primꝰ effœtę partus amouendus eſt quoniã tyruncula nec recte nutrit. Itẽ ſumitur effœtus pro fœtu q̃ emiſſus eſt. Idẽ lib. nono. Pullos oportet ſingulos, vt quiſq; natus ſit tollere, ſed vno die in cubili ſinere cum matre & aqua ciboq; abſtinere dum omnes excludant. Poſtero die cũ grex fuerit effœtꝰ hoc modo deponatur. Effœta quoq; dicitur quę nõ amplius parit quaſi frequẽti partu laſſata. Pli. Eſt autẽ tanta gallinis fœcũditas, vt aliquę & ſexagena pariãt oua aliquę quotidie, aliquę bis die, & aliquę intãtũ vt effœtę moriantur. Hinc effœtus fœtu deſtitutꝰ eneruatus exhauſtus & laſſatus. A ſimilitudine mulierũ, quas partus debiles reddit. Vergi. Frigentq; effœtæ in corpore vires. Similiter effœtam tellurẽ dicimus vt idem lib. primo Geor. Effœtos cinerẽ immũdum iactare per agros. Vbi Ser. Continua fertilitate lacertos ſicut etiã frequẽti partu effœta dicitur mulier. Colu. in pręfatio. q̃ exiſtimẽt vbertate nimia prioris ęui defatigatũ & effœtum ſolum nequire priſtina begninitate præbere mortalibus alimẽta. Ci. in Cat. Libidinoſa & intemperans adoleſcentia effœtum corpus tradit ſenectuti id eſt debile & infirmum quia vacuum viribus & eneruatum.

¶ Effrænus. Vide in dictione frænum.

¶ Effugio is, pe. cor. extra fugio euado, Vnde effugiũ & effugia æ vide in dictione. Fugio.

¶ Effundo is, extra ſpargo. Lacta. li. primo. Nã pręter verborũ licẽtiã quibus obſcœnitas omnis effũdiť. Plau. Totãq; effudit fideliam id eſt ſparſit quicquid in fidelia erat Per trãſlationẽ effũdere ponitur pro cõſumere. Ci. li. ij. of. Multi patrimonia effunderunt incõſulte largiẽdo. Qñq; ꝓ emittere. Vergi. Ruũtq; effuſi carcere currꝰ Qñq; pro proſternere profligare Saluſti. Effuſo ac profligato peditatu paulatim retrocedere cœperunt.

¶ Effutio is, pen. ꝓ. inepte & icõſulto ne loquor euacuo Trãſlatio a vaſe futili, quod patulo ore fundo acuto iuſtabile nihil in ſe cõtineat. Et ipſe futilis diciť qui nihil intra ſe cõtinet, & ſẽper inanis ẽ. Hora. Effutire leues indigna tragœdia verſus. Var. Euax verbũ nihil ſignificat, ſed effutitũ naturaliter eſt. Noniꝰ Effutire exponit ꝓ dicere cũ mẽdacio adducitq; Ciceronẽ lib. v. tuſ. vbi ſic ait. Nec hoc ſic agit, vt ex tẽpore quaſi effutire videatur.

E ANTE G I ET L

EGelaſte oppidum in Hiſpania citeriore vnde ſunt egelaſtani.

¶ Egelidor penultima correp. regelor geluq; diſſoluor. Sidoni Egelidarentur fibræ glaciales.

¶ Egeo, es, egui, alicuius rei neceſſitatẽ habeo, & tã genitiuo q̃ datiuo iũgiť. Plau. in aſi. Quia tui abeũtis egeo. Lactã. lib. quito Tantã eſſe innocẽtiæ vi, vt nõ egeat, nec armis nec viribus. Hic cõponitur Indigeo. Deriuãtur vero egeſtas, paupertas. Egens, egentior, egentiſſimus. Aug. libro primo con. Oppibus egẽtiſſimo.

¶ Egenus penulti. prod. qui aliquid habet & aliquo indiget Pauper qui nihil habet, Inops ſine ope.

✠ Egeſtas paupertas Hãc aiunt herebi & noctis filiã nõ eam quã plurimi arbitrantť. ſ. oportunis carere, quã viri fortes tolerãtia ſuperauere vt ĩ arenis libycis. Cato, ſed eam potiꝰ qua abũdãtes falſo iudicio tracti ſuccumbunt vt auri cuſtos Midas phrigũ rex qui dũ omnia quę tangebat, iuxta votũ verterentur in aurũ, fame peribat.

¶ Egeſtoſus, ab egeſtate formatur ſicut a ſobrio ſobrioſus Cyprianus. Cũ nulla fuerit opportunitas ſcãdali vbi tranſeunter quod peius ẽ egeſtoſam habuerit mãſionẽ.

¶ Egeria, nympha cui ſacrificabant prænantes, ꝙ eam putabant facile fœtum aluo egerere.

¶ Egero, is, pe. cor. ſſi. ſtum, Vide in dictione gero.

✠ Egilops latine Auena diciť ſerpit inter ſegetes cũ folijs tritico ſimilibus, ſimplicibus quidẽ ſed hirſutis.

✠ Egeſta ciuitas in Sicilia quam Aeneas condidit, & ab Aceſtis matre Egeſta, ea denominauit Egeſtam, pręposita litera, ſ, ſegeſta dicta eſt poſtea. Fuit & Egeſta nomẽ mulieris Troianę, quę Aceſtem genuit crinisſo fluuio.

¶ Egregius a, um. excellens, quod ex toto grege eligitur. Et egregius eminẽs & pręſtans. Ter. in An. forma egregia & ætate integra. Hinc contra grãmaticorum regulas. Iuue. Formauit comparatiuum. Egregius cœnat meliuſq; miſerrimus. Sic Lucre. Nam nihil egregiꝰ quã res ſecernere apertas a dubijs. Egregie aduerbiũ excellenter, quamuis etiam vſurpetur pro valde nimis, vt apud Teren. in an. Horum ille nihil egregie pręter cetera ſtudebat.

✤ Egothelę aues ſunt grandiores merulę aſpectu fures nocturni, aliter caprimulgi. Interdiu enĩ viſu carent, ſed cũ diphtongo pingi debet quoniã ex αἰξαιγος componitur quod capram dicit, & θηλη thele mamma.

¶ Egredior, extra gradior exeo. Lactan. li. ſecũdo. Ille vero cũ egreſſꝰ eſſet ex arca. Dicimuſq; egredior tẽplo & tẽplũ id eſt extra gradior tẽplũ. Inde egreſſꝰ & egreſſio

¶ Egurgito as, pe. cor. ſignificat exhaurio. Plau. ĩ Epi. Atq; egurgitem domo prorſus.

¶ Eho, Interiectio eſt ad ſe vocãtis, vel nutꝰ eſt intentionẽ depoſcentis eius in quo vult loqui. Terẽ. in Am. Eho dum ad me. Alias interiectio admirantis, vt apud eundẽ Eho an tu te intellexiſti hoc aſſimularier.

¶ Ei datiuus ab is, ea, id, aliqñ habet qualitatis vi. Teren. in An. Ei ne ego vt aduerſer? hoc eſt tali tam bono. In metro plerũq; monoſylaba dictio ẽ ſicut cui & huic, licet quãdoque etiã duarũ ſyllabarum reperiatur, vbi e, mõ corripitur, modo prodicitur Iuue. Iuuenes hortãtur vt illam Ire viam pergant, & eidẽ imcũbere ſectę Luc. libro ſexto Sclilcet & fluuius qui viſus maximus ei.

¶ Eia modo adhortantis eſt, mõ corripientis, ἑλληνιςὶ εἶα καὶ ῥῆμα ἀπὸ τοῦ εἶω ἐῶ. ✤. Id eſt græce eia & verbum a ſino.

¶ Eijcio is, extra iacio, excludo. Virgi. Nec nõ Tarquinium eiectum Porſenna Iubebat accipere. Quandoque extẽdo Idem Eiectoque incumbit cernuus armo. Eiectum quoq; ꝓ naufrago idem poſuit. Eiectũ littore egẽtem excepi Hic eiectitius a, um, Plinius. Vulua eiecto partu melior q̃ edito. Eiectitia vocatur illa hęc porcaria

✠ Eiurare, eſt extra ius facere, quemadmodum exaugurare extra angurium facere. Vale. lib. ij. ignominioſa cõſulum eiuratione.

✤ Eiulare eſt voce in altum ſublata plorare, a quo eiulatio & eiulatus dicitur ploratus rationis expers, eſt que verbum fictitium. Cc.

¶ Eiuſmodi & eiuſcemodi ꝓnomina ſiue nomina exſe inuicẽ cõpoſita genitiui caſꝰ, oĩbꝰ alijs figurate adiũcta

✠ Elęa ciuitatis nomẽ a qua Elęaticus ſinus dictus ẽ de qua Plin. lib. v. Haud procul Elęa quam in littore dicimus pergamena vocatur.

¶ Elabor pe. pro. extra labor, effugio, eo mõ quo lubricus anguis aut ãguilla manu ꝯpręhẽſa lapſu fugit. Ver. Ecce aũt lapſus Pyrrhi de cęde polytes. Plau. ĩ cap. Ea ſpecies elapſa eſt id eſt effugit. Hiero. in ꝓlogo Iob. Vt ſi velis anguillã aut murenullã ſtrictis tenere manibus quanto fortius preſſeris tãto citius elabiť. Cic. per trãſlationẽ. Hic fratre ſuo cenſore qui proximus ante me fuerat elapſꝰ ẽ, hoc ẽ accuſatorũ veluti p̃ſtãtiũ manꝰ effugit

¶ Elaboro as, Vide in dictione laboro.

✠ Elacatena, genus ſalſamẽti piſcis de quo Col. lib. ix. Scombri, carchari, elecateneq; vẽtriculos, & ne ſingula enumerẽ ſalſamentorũ omnium purgamenta.

¶ Elamitæ pe. pro. dicti ſunt perſarũ prĩcipes ab Elã, filio Sem vt ait Ioſephus.

✠ Elaphebolion dicitur menſis februarius.

¶ Elaphos, pe. corre. latine ceruus. Vnde tragelaphus hircinus ceruus.

¶ Elatus penu. prod. ſublimis, excelſus eminens, ſuperbus ab effero effers.

✠ Elaps ſerpens.

✤ Elaphoboſcos hærba eſt ferulacea geniculata digiti craſſitudine ſemine corymbis dependentibus folijs oliſatri, cõmendata in cibis contra ſerpentium omniũ que aculeatorum ictus. Cc.

¶ Electra teſte Heſiodo nympha oceani & Thetyos filia vxorque Atlantis, cuius filia quędam etiam Electra dicta fuit, quę Ioui Dardanũ peperit dicẽte. Ver. li. viij Dardanus Iliacæ primus pater vrbis & author Electra graij perhibent Atlantide cretus. Et ſubdit. Electra maximus Atlas Edidit æthereos humero qui ſtuſtinet orbes. alia fuit Electra Horeſtis ſoror.

¶ Electryon, Amphitrionis fratrer & filius Alcęi.

¶ Electrum gummi ſiue lachryma ſuccuſve ex arboribꝰ pinei generis profluens quod a latinis ſuccinũ dicitur, naſcitur vt inquid. Pli. in exoticis ĩſulis ſub metalli ſpecie & gleſſum dicũt barbari Hic electriferas inſulas gleſſarias. Cuiꝰ coloris ſimilitudine puto eã mixturã electrũ dici quę ex parte quadã auri & argẽti cõficitur, dicente Plin. lib. xxxiij. Aurum in quo quinta argenti portio eſt electrum vocatur.

¶ Electridas nõnulli dicũt eſſe ĩ Britãnia arbores Electrũ eminẽtes. Alij dicũt ĩſulas eſſe ĩ mari Adriatico ad quas padꝰ dilabereť, quod falſũ eſſe manifeſtũ eſt. Cc.

¶ Elecmoſyna munꝰ quod Inopi datur, ab ἔλεος quod miſerationem ſignificat. Quod nomen apud gentiles raro legitur cum apud Chriſtianos frequẽtiſſimũ inueniatur. Spartianus de Caracalla, Non tenax in largitionem non lentus in eleemoſynam.

¶ Elegãs pen. cor. nomẽ eſt nõ participiũ ab eligo, vt Cic. lib. de opti. dicẽdi genere inuere videtur cũ inquit. Nã ſi vt in epularũ apparatu magnificentia recedẽs nõ ſe parcũ ſolũ, ſed elegantem videri volet, eliget, quibus vtatur. Sũt enĩ plæreq; aptę huiuſipſius oratoris de quo loquor parſimonię. Eſt igitur elegãs idem quod cultus ornatꝰ politus quaſi q̃ eligere ſciat, aut q̃ ipẽ ſibi ſit eligẽdus Teren. Rẽ elegantẽ narras. Gel. Elegans homo nõ dicebať cũ laude ſed id fere verbũ ad ętatẽ. M. Catonis vitij non laudis fuit. Cato li. de moribus. Auaritiam omnia, vitia habere putabant, ſumptuoſus, cupidus, elegans. vitioſus irritus qui habebatur is laudabatur.

¶ Elegãtia dicta ẽ ꝙ ſit electe & ſeparata a vulgari opinione, & accipiť pro cultu & ornatu, quę tamẽ apud veteres nõ ad ingenij opera ſed dũtaxat ad nimis amœnũ lautũq; cultũ ac victũ applicabatur. Nec ſine vitio erat nunc elegans ſolũ laudãdo dicitur, vt elegãs oratio. Eſt & elegãtia orationis pars quę facit vt vnũ quodq; verbũ pure aperteq; dici videatur. Huius duæ ſunt partes latinitas & explanatio. Latinitas quæ ſermonẽ purũ ſeruat ab omni vitio. Explanatio eſt quę reddit apertã & dilucidã orationẽ. Ea duabus rebus cõparatur. ſ. vt vſitatis verbis vtamur & proprijs. Vſitata ſunt quę verſantur in conſuetudine quotidiana. Propria ſunt quæ eius rei de qua loquimur verba ſunt aut eſſe poſſunt.

¶ Elegia pe. pro. ſiue elegi a miſerabilis vel miſeria, ab ἐλεῶ miſereor ἔλεος miſeria. Vnde elegi verſꝰ, dicti ſũt ꝙ ad fiſtulã luctus cantari ſoliti erãt, aut ꝙ his miſerabiles hominũ ærũnę & amoris quærimoniæ decantantur Romani id genꝰ carminis quod cũ lamẽtatione adcanitur mortuis. Nęniam nũcuparunt. Vnde tractũ vt epitaphia quoq; defunctorũ elegis verſibus ſcribantur. Oui. Flebilis ĩdignos elegeia ſolue capillos. Ab nimis ex vero nũc tibi nomẽ erit. Dicitur elegiũ metrũ & elegia & per diminutionẽ Elegidiõ. Perſius. Nõ ſi qua eligidia crudi dictarũt proceres. Penultima huius nominis elegia a poetis lõga profertur. Mar. Detineat cultis aut elegia comis, Oui. li. de remed. Blanda pharetratos elegia cantet amores Statius vero li. i. ſyluarũ Quas inter multũ petulãs elegia propinquat Huius metri prĩceps fuit Callimachus. Secũdus Philetas. Ab elegus ſit elegiacꝰ a, um, Elegiographus qui elegiam ſcribit.

¶ Eletus dictꝰ eſt ſol ἀπὸ τοῦ ἑλίττεσθαι περὶ τὴν γῆν, hoc eſt ꝙ æterno circa terram meatu volui videatur. Cc.

¶ Elemẽta ſunt prĩcipia omniũ rerũ a quibꝰ ſumitur incrementũ & in quę reſoluuntur. Vnde notas literarum ſcriptores elemẽta vocãt eoꝙ ſint prĩcipia orationis nã ex dictionibꝰ ſyllabę, ex ſyllabis literę fiũt ad ſimilitudinẽ mũdi elemẽtorũ. Sicut enĩ illa coeũtia omne corpus efficiunt ſic hę cõiunctę, literalem vocẽ quaſi corpꝰ aliquod cõponunt. Inde elemẽtarię literę dictę ſunt primitiuę. Iulius capitolinꝰ. Puer inquit literis elemẽtarijs, & calculo imbutꝰ. Sic lex Moyſi & omne vetus teſtamẽtũ elemẽtũ diciť ab apoſtolo, quibꝰ quaſi ab elemẽtis & religionis exordijs deũ dicimꝰ. Quomodo enĩ elementa inquit. Hier. appellantur literæ per quas ſyllabas ac verba coniungimꝰ, & ad taxendã orationẽ longa meditatione procedimus. Ars quoq; muſica habet elementa ſua. Et geometria ab elemẽtis incipit literarũ. Et dialectica atq; medicia habẽt ἰσαγωγὰς ſuas ſic elemẽtis veteris teſtamẽti vt ad euãgelicã plenitudinẽ veniat ſancti viri eruditur infantia A ſeneca ſenex elemẽtarius dicitur cũ ait libro. v. epiſtolarũ Turpis & ridicula res eſt elemẽtarius ſenex. Sũt autẽ quatuor elemẽta rerũ prĩcipia. Aer, ignis, terra, aqua & omnia ex his gignuntur alũturque, ab alendo dicta vel potius vt Hier. ſcribit in cõmẽtario epiſtolę ad hebręos elementa quaſi eleuamẽta, eo ꝙ ex ipſis cætera originẽ ſumant, initia videlicet & fundamẽta creaturarũ A quibuſdã etiã dicuntur. Elimenta per. i. literam quaſi fabricamenta, ab eo qđ eſt elimo as; ꝙ ex eis fabricata ſint nomina. De his quatuor elementis ſic ſcribit Am. l. Hexa Eſt autẽ terra arida & frigida. Aqua frigida & humida. Aer calidꝰ & humidꝰ. Ignis calidꝰ & ſiccus. Et ſic ſibi ꝑ has iugales qualitates ſingula miſcẽtur elemẽta. Nã terra cũ ſit aridę & frigidę qualitatis cõnectitur aquę ꝑ cognationẽ qualitatis frigidę. Et per aquã aeri, quia humidus eſt aer, Aqua ergo tanq̃ brachijs quibuſdã duobus frigoris & humoris altero terrã, altero aerẽ videtur amplecti. Frigido terrã aerẽ humido, Aer quoq; medius inter duo cõ pugnãtia per naturã, hoc eſt inter aquã & ignẽ, vtrũq; illud elementum conciliat ſibi quia & aquis humore & igni calore coniungitur. Ignis quoq; cũ ſit calidus & ſiccus natura calore aeri cõnectiť. Siccitate autẽ in cõmunionẽ terræ ac ſocietatẽ refunditur, atq; ita ſibi per hũc & chorũ quẽdã concordię ſocietatiſq; cõueniũt. Vnde & gręce ςοιχεῖα dicũtur, quę latine elemẽta dicimus ꝙ ſibi cõueniant & cõcinũt. Pythagoras cęteriſq; phyſici prĩcipia quatuor elemẽta poſuerunt ex quibus animalia cõſtant, quę in corporibus noſtris euidenter apparent, carnes & oſſa terrena ſunt. humor & ſudor aquatici, reſpiratio ex aere. Calor ex igne. Ab elemẽtis habemus corpus, a deo animum.

¶ Elenchos gręce reprehẽſio argumẽtũ & idẽ fere qđ ſyllabos quaſi ꝯpręhẽſio ſicut. Ci. ad Atticũ ſcribit. Sed latini indicẽ dicũt, etenĩ quomodo librorũ ĩdices & pulchritudine & varietate colorũ & magnitudine literarũ libros exornãt, & res alias ſui indices ita hi geſtantiũ habitũ illuſtrare & quaſi indices eorũ videť eſſe ἀπὸ τοῦ ἐλέγχειν quod ſignificat arguere ac patefacere, id qđ ſolent indices ab indicãdo nominati. Sunt enĩ elenchi. margaritę proceriores faſtigiata longitudine, Plinius. Elenchos appellãt faſtigiata longitudine alabaſtrorũ figura in plano deſidẽtes orbe. Iuue. auribus extenſis magnos commiſit elenchos & hi quidẽ bini aut terni fœminarũ auribus ſuſpẽdebãtur Itẽ cauillatoriũ dictũ elẽchos appellatur, Vnde & pro quodã argumẽti genere ſumitur. Vnde ſophiſtici elenchi parẽtes redargutiui,

✠ Elei pe. ꝓ. populi in peloponeſſo clariſſimi ꝓpter delubrũ Iouis olympij, ludoſq; olympicos quorũ p̃fecturã elei habuerũt. Vñ elei equi & eleus carcer ſępe legũtur Luc. Quantũ clamore iuuatur eleus Sonipes.

✤ Ἐλαίου eleon greci oleum vocant, ex quo cõponitur Elæomeli, oleum eſt in ſyria ſpõte ex ipſis oleis manãs ſapore melleo, aluum mollit, bilem detrahit. Cc.

Eleos ἔλεος. Vide eleemoſina.

¶ Elephas antis & Elephantus ti, animal notũ, quãuis pro Ebore hoc eſt elephanti dente quandoq; ponatur. Ver. li. geor. In foribꝰ pugnã ex auro ſolidoque elephãto. Elephãti biennio vtero graueſcũt, nec amplius quã ſemel gignunt, nec plures quã ſingulos. Viuunt annos trecentos. Hos primũ vidit Italia Pirrhi regis bello in lucanis, & boues lucas nominauit Boues a magnitudine Quoniã noſtri maximã quadrupedẽ ꝙ haberent vocarẽt bouẽ. Lucas a lucanis Alij lucam quaſi Lybicã dictã volunt ꝗ ex Aphrica huiuſmodi beluę primo fuerit in Italiam deductę. Var. a luce lucas appellatas exiſtimat ꝗ elephanti relucebant ꝑpter inauratos regeos clypeos, qui in turribus his erectis cõſpiciebantur. Næuius Atque prius locuſta pariet lucam bouẽ. Auſo. Vt lucas boues oli reſũpto prẹferoces prælio fugit iuuẽtus Romula ☿ Prẹterea Elepas ponitur pro morbo de quo Sere. Eſt elephas morbus triſti quoq; munere dirus.

☿ Elephantes zographi, a Plutar. in periclis vita vocantur pictores qui ebur pingunt ἐλεφαντηνοζωγράφοι.

¶ Elephantinus a, um, pe. cor. nomen poſſeſſiuum, vt pellis elephantina.

¶ Elephãtia ſiue elephãtiaſis, & elephas, eſt ceu lepre qđdã genus elephãtorũ cuti ſimile crebris ſũma corporis parte maculis ac tumoribꝰ rubore paulatĩ ſe in atrum vertente. His nõ ora tantũ, atque manꝰ ſed ſurę ac pedes inflãtur, vt hinc recentiorũ plerique nõ alios putẽt eſſe elephantiacos, quã quibꝰ cruraſic intumeſcũt vt pedes elephantorũ habere videãtur. Origo morbi ex atra bile, nõ quidem omni, ſed retorrida, morbus in expurgabilis, atque vt cãcer vnius partis, ſic elephas totius corporis quaſi cancer exiſtimatur. Caſſiodorus. Cuis animalis elephanti vlceroſis vallibus exarat, a qua trãſportaneorũ nefãda (ĩquit) paſſio nomẽ accepit. Pliuiꝰ li. xxvj Elephãtiaſis non fuit in Italia ante. Cu. Põpei tẽpora.

¶ Elephantiacus, qui morbũ elephantię habet.

¶ Elephantina, vrbs quę diſtat a Thebis Aegyptijs viginti & octingentis ſtadijs.

¶ Elephantis idis, nomẽ viri poetę qui libellos ſcripſit quibus varia genera concubitus varioſq; coeũdi modos cõplexꝰ eſt. Mar. Nec molles elephantidis libelli.

¶ Elephantini libri apud priſcos fuerũt inquibus ſenatuſconſulta ſcribebantur quę ad principes pertinebant.

¶ Eleo es, maculo. Luci. Si hic veſtimẽta eleuit luto ab eo riſum magnũ ad cachinnũ imprudens ſubijcit.

¶ Eleuies purgatio. Idẽ Vt eleuiẽ facere ꝑ ventũ velis.

¶ Elea ciuitas Lucaniæ quã quidẽ Helã a fonte nominauerũt. Alij a paludę dictã opinãtur quę grẹce τὸ ἕλος dicitur Ab Helea dicti ſunt eleatę, Parmenides phũs & zeno pytagorici ambo per quos Eleã ĩſtitutis legibuſq; bene formatam fuiſſe autumat. Stra. lib. vj.

¶ Eleus dictus bacchus, quaſi pluspatet, ꝗ libertatem hominibus prẹſtet grẹci ἐλεον miſericordem dicunt.

✤ Eleuſa inſula eſt ex oppoſito Cypri. Cc.

¶ Eleuſis eleuſin, ciuitas ĩ Attica ꝓuĩcia nõ longe ab Athenis ĩ q̃ regnauit. Eleuſius quẽ ceres docuit omnẽ agriculturã, & ĩ ea miſtica Cereis celebrabãt, a qua nota ꝓuĩcia Eleuſina dicta eſt. Ouid. Cercyonis lętũ uidit cerealis eleuſis. In hac Triptolemꝰ natꝰ ẽ. ☿ Hec myſterijs Ceteris ĩclyta fuit, De qua Strab. Eleuſin ciuitas ĩ attica vbi Eleuſinę ceteris tẽplũ extat & fanũ myſticum quod Dictinꝰ extruxit turbe theatralis capaciſſimũ. Hic cum Eleuſius regnaret & Cererẽ filiã quęrentę liberaliſſime hoſpitio ſuſcepiſſet, illa ꝑ munere oñdit ei omne genꝰ agriculture filiũ etiã eiꝰ triptolemũ recens natũ ꝑ noctẽ igne fouit ꝑ diẽ diuino lacte nutriuit & eũ alatis ſerpẽtibꝰ ſuppoſitũ ꝑ totũ orbẽ miſit ad vſũ frumẽtorũ hominibus indicandum. ☿ Stephanus byzantius πόλις ἐστὶ, ἔνα μάστηρ δὲ ὑπὸ τὸ υἱοῦ ... καὶ πολλὰ περὶ τῆς Δήμητρος.

✤ Id eſt ciuitas eſt, nominata autẽ, eſt a filio epi & multa de Cerere.

¶ Eleot eſium latine vnctuariũ, & ſumitur ꝓ loco inquo vnctores vngere ſolebant corpora poſt lauationem.

¶ Eleutherius nomẽ viri quo ſiguificat apud nos liberalis ingenꝰ ſeruator liberatorq;. Fleutheria libertas.

☿ Fleutheria libertoria libertatis ſolemnia. Plau. in perſa. Baſilice agito eleutheria.

¶ Eleutheros flumen. Pli. lib. ix. Teſtudines Phœnicio mari vltro veniunt ſtatuto tẽpore anni in amnen Eleutherum effuſa multitudine.

¶ Eleuo as. penul. cor. ſurſum leuo in altũ tollo. Plau. Cape dũ lapidẽ hũc atq; eleua. Itẽ ſignificat aufero, vnde Eleuatũ pro ablato ponitur. Idẽ extra leuo minuo extenuo & res geſtas verbis deprimo. Tractũ a re ponderoſa, quę vt par ſit eleuatur id eſt imminuitur. Liuius li. iij. Maior, inquit, ſit vana noſtra. P. C. auctoritas ad plebẽ eſt, vos eleuatis eã, quippe quia plebs ſenatuſconſultũ in continuãdis magiſtratibus ſoluit. vt in pandectas Budæus adnotat eleuare teſtimoniũ eſt teſtẽ refellere. Quintili. li. v. Gẽtiũ ſimul vniuerſarum eleuata teſtimonia ab oratoribus ſcimus.

¶ Eleucus fluuius qui Medię magnam partem irrigat.

✤ Elicen nonnulli ſcribunt oppidũ fuiſſe Peloponneſi in quo nata ſit Caliſto Lycaonis filia & ab ea ſidus elicem vocitatũ. De quo Sydere Aratus in Phœnomenis. Hic Iouis altrices Elice cynoſuraque fulgẽt. Dat graijs Elice curſus maioribus aſtris. Cc.

✤ Elicius Iupiter in auentino colebatur. Cuius cauſas ponit perottus in Cornuco.

¶ Elico is, pe. cor. cui, citũ, vel xi, ctum, ſignificat educo extraho, vnde illecebræ argentariæ dictę ſunt meretrices, ab eliciendo argento.

¶ Electo as. frequentatiuũ formatũ ab electum ſupino Plau. in Aſi. Ibo aduerſũ atq; electabo quicquid illud ſit Hoc eſt mulcebo, & bono modo ſępe foras exire faciam

¶ Elicito as pe. cor. frequentatiuũ formatũ a ſupino elicitũ Syllabarũ tẽpora notamus cũ etiã in ſimplici medicina de qua Galenus facit opuſculũ laudat ortographiã cuius titulꝰ eſt ... ✤. Id eſt in quod & quæ vtile eſt diſtinguere ſignificata nominum.

¶ Elices pen. cor, ſulci aquarij per quos aqua collecta educitur ab eliciendo dicti.

¶ Elico as. pe. cor. inuerto.

¶ Elico eliconis, pe. cor. inuerſor & inuolutor rerum.

¶ Elido is. penul. pro. ſi, ſum effringo, exprimo, excludo, prẹfoco, diſſipo, occido. Cice. lib. ij. tuſ. Hæc ſunt illæ fibræ ſtirpiũ quas initio dixi, perſequẽdas & omnes elidẽdas ne vlla vnquam poſſit exiſtere. Plautus in ru. Iubeo oculos elidere Sue ĩ Cęſa. Ac ſæpe prę turba eliſi exanimatique ſunt. Vergi. Geminoſque premens eliſerit angues. Item elidere eſt collidere. Idẽ lib. iij. æne. Ter ſpumam eliſam & rorantia vidimus aſtra.

¶ Eligo eligis pe. cor. Vide in dictione Deligo.

¶ Electio recta approbatio.

¶ Elimino as, pe. cor. extra limẽ eijcio, excludo. Actiꝰ. Egredere, exi, afferte, elimina vrbe.

¶ Elis ciuitas Archadię, iuxta quam Alphęus fluuius orit. Hinc elęus, a, um. Verg. lib. iij. Geor. Hic vel ad elęi metas & maxima campi Sudabit ſpatia.

¶ Elinguis qui ſine lingua eſt. Item qui mutus eſt & loqui non poteſt, etiam ſi linguã habet. Ambro. Mutus es, elinguem te feci.

¶ Elinguo elinguas, linguam extraho, ſeu lĩgua priuo. Plautus in Aul. Si hercle ego te non elinguandam dedero vſq; ad radicibus, ĩpero, auctorque ſum, vt me cuiuis caſtrandum loces.

✤ Elotropiũ gẽma ẽ, porracei coloris & ſãguineis venis diſticta, ex eo trahẽs nomẽ ꝗ decocta in vas aquæ fulgorem ſolis accedẽtẽ percuſſu ſanguineo mutat. Extra aquã vero ſpeculi mõ ſolẽ accipit deprẹhẽditq; eclypſi ſubeuntẽ lunã oſtẽdẽs. Tradũt magi hãc gẽmam ſi quis gerat admixta hęrba eliotropio inuiſibilẽ eſſe. Sed credo dictionẽ aſpirandã eſſe, nam ἥλιος id eſt ſol, vnde deduci putant ... id eſt aſpirationem habet. Cc.

¶ Eliquo as, pe. cor. Vide in dictione Liquo as.

¶ Eliſſa fuit nomẽ propriũ Didonis. Nam Dido lingua phœnicia latine virago dicitur.

¶ Eliſphagus a græcis dicitur ſaluia hęrba hortenſis.

☿ Elyſiũ Locꝰ vbi piorũ animę habitãt ἀπὸ τῆς λύσεως a ſolutione. Nã animæ poſt ſolutionẽ vinculi corporei deueniunt ad elyſios cãpos. Hũc locũ alij inferorũ ſuis fœlicitatibus plenũ alij fortunatas inſulas. Platonici circa lunarẽ circulũ dicunt vbi iã aer purior eſt. Sunt & elyſij cãpi in boetia in campo thebano, vt inquit lycophrõ Plu. celebrat in inſulis Britãnicis ad õcceanũ cui aſtipulat Homerus, in archadia etiã redduntur & ĩ Hiſpania.

¶ Elimo as, pen. pro. Vide in dictione Delimo.

¶ Elixum eſt aqua decoctũ Nã lixam aquã veteres eſſe dixerũt vnde & lixę dicti qui militibus aquam ad caſtra vel ad tentoria ſolent ferre. Felix cinis foci eſt, hinc & elixũ quod cinere ollę ſuppoſito coctũ eſt. Var. autem per trãſlationẽ calceos elixos ſcribit quaſi madefactos. vt eſt caro quæ elixatur.

¶ Elixo as, aqua coquo. Lauren. Valla. quin in prandio carnes quaſdam elixaſſẽt.

☿ Elobia genus inaurium, inquit Iul. pol. a fibris aurium quas græci λόβους vocant.

¶ Elogiũ teſtificatio de aliquo honoris vel vituperationis cauſa. Et aliquãdo ſĩplex teſtificatio ſen vatẽtiæ, tCice. Solonis quidẽ ſapientis elogiũ eſt quo ſe negat velle ſuã mortẽ dolore amicorũ & lachrymis vacare. Vituperationis. Qint. Nõ eſt iudices ꝗ putetis ideo nullũ adiectũ ad exhęreditationem iuuenis elogium quia de ſcelere conſtaret. Honoris. Cice. in Cato. Quãta in Attilio Calatino in quẽ illud elogium vni complurimæ conſentiunt gentes populi primarium fuiſſe virũ. Sene. Deceſſit negociator teſtamento omnium bonorum ſuorũ, reliquit formoſam vxorem hæredẽ & adiecit elogiũ. Quia pudicam comperi. Dicitur etiam elogiꝰ, ſicut Epitahpium & epitaphius.

¶ Ellichniũ, dicitur funiculus ille papyraceus ſiue ſparteus canabinuſve aut ſtupeꝰ, qui ſtans in oleo peruritur quẽ & chryallida & pholmõ quoq; grẹci appellant. Pli. Et e medulla eius elegãtiũ lucernarũ ellichnia fiunt.

✤ Elops piſcis apud antiquos nobiliſſimꝰ habitus vnꝰ ſquãmis ad os verſis a nonnullis Accipenſer dictus. Eſt & centauri proprium. Cc.

¶ Eloquor pe. cor. ſignificat ſicut ſuum ſimplex. Qui. Eloquor cũ oĩa quę mente cõceperim promo atq; ad audiẽtes profero. Ver. Eloquar an ſileã? Plau. in am. Reſq; vt facta ẽ eloquar. Quaſi aperte loquar. Aliquãdo. Eloqui eſt dicere quod propriũ eſt oratoris, a quo eloquẽtes dicũtur qui in dicendi ratione perfecti ſunt.

¶ Eloquentia dictio ex omni parte perfecta totum rhetoricæ corpus continet. Ab eloquens, elocutio quę ab elocutum ſupino fit eſt idoneorum verborum ac ſententiarum ad inuentionem accommandatio.

¶ Eloquiũ modo ſermonẽ, mõ facundiã, mõ Elogiũ ſignificat. Plau. Dulci ac blãdo eloquio amicitiã ſolatus. Apul. Plato. eloqo monitꝰ nõ nobis ſolis nos natos eſſe

¶ Elpes nomẽ ꝓpriũ Boetij vxoris. De q̃ epitaphiũ ẽ Elpes dicta fuit Siculę regioĩs alũna Quã ꝓcul a patria cõiugis egit amor. Quo ſine mœſta dies nox anxia, flebilis hora. Nõ ſolũq; viro ſpiritus vnus erat. Lux mea nõ clauſa eſt tali remanẽte marito. Maioriſq; aĩę parte ſupſtes ero, Porticibꝰ ſacris iã nũc peregrina quieſco Iudicis ęterni teſtificata thronũ. Neue manꝰ buſtũ violet, ne forte iugalis Hęc iterũ cupiat iungere mẽbra cinis.

¶ Elõgo as, lõge facio, remoueo, vel elõgaſti a me amicum & proximũ. Aliquando protraho, differo. Pli. Quo maxime tempore dies elongantur.

¶ Elonginquo as, idem quod elongo. Aug. Domine ne elonginquaueris miſericordias tuas a me.

¶ Elorꝰ pen. ꝓdu. Sicilię vrbs ab eloro amne qui campis ſuperfunditur ſicut nilus dicta, proxime Pachinũ, in quo piſces cibũ manu capiũt, vt teſtat. Pli. li. xxxij. De hoc Siliꝰ Sidonios Drepane atq; vnda clamoſus elorus. Verg. lib. iij. Exupero prẹpingue ſolum ſtagnantis elori. Sunt tamen qui hoc nomen aſpirent.

☿ Elotæ, ſeu elotia ſua publica appellant mãcipia famulitia, lacedęmonij. i. publicos miniſtros, vt ſunt apparitores, lictores. Apud Theſſalos peneſtraæ a grecis εἱλῶτης

¶ Elpenor pe. ꝓ. nomẽ comitis Vlyſſis qui a Circe cum alijs ſocijs ĩ porcũ cõuerſus fuit. Iuue. Et cũ remigibus gruniſſe elpenora porcis. Homerus facit li. xj. odyſſ. ꝑ necromatiã interfecti elpenoris Vlyſſem ire ad inferos. Ἐλπήνωρ δέ τις ἔσκε νεώτατος οὔτε τι λίην ἄλκιμος ἐν πολέμῳ ✤. i. Elpenor vero quiſpiã erat valde iuuenis, nec adhuc fortis in bello, & ſubdit ... ✤. i. Sed econtrario e tecto cadẽs collum fregit, anima vero ad infernum deſcendit.

¶ Elucũ pe. ꝓ. languidũ, vel hallucinatorẽ, aut nugaꝝ amatorẽ, ſiue halonẽ, hoc ẽ heſterno vino lãguẽtẽ vocãt

¶ Elucifico as, luce priuo. quamuis. No. ĩterpretet lucidare. Laberius. Volo elucificare exitũ ætatis meę iducitur enim diues auarus popinationem filij deplorans qui ait velle ſe Democriti exẽplo luminibus oculorum priuare ne videat filium luxu patrimoniũ prodigentem.

¶ Eluceſcere ſignificat valde lucidum fieri. Hieroni. Quod vt clarius eluceſcat, ſumamus exemplum ab his corporalibus ſenſibus.

¶ Eludo is, penul. pro. manifeſte ſeu perfecte derideo, decipio Cice. Sed vos ab illo irridemini & ipſi illũ viciſſim eluditis. Eſt & eludere, vt Do. ſcribit, ludo finem dare. Terent. in Eu. Eludet vbi te victum ſenſerit.

¶ Elumbus & elũbis, qui auulſum habet lumbũ, vel qui præ lumbi debilitate ſeſe erigere non poteſt.

¶ Elugeo es, pe. pro. Vide in dictione Lugeo.

¶ Eluo is, elui, elutum ſignificat lauo ſeu lauẽdo exhaurio extra purgo. Col. lib. j. Quod etiã venenati liquoris eluit perniciem. Idem. villica debet curã adhibere, vt ſi quę fęces aut amurcę in fundis vaſorũ ſubſederint ſemel ſtatim emundẽtur, & nõ calidiſſima lixiuia ne vaſa cęrã remittant ſemel atq; iterũ eluentur. Lactã. lib. v. Quando ſatius eſt mentem potius eluere quę malis cupiditatibus ſordidatur. At eluare eſt gulæ inſeruire ſeu luxurioſe effundere. Cice. pro. Sex. Quid tu meo periculo gurges ac vorago patrimonij eluabare.

¶ Eluuies ſpurcitia & cloacalis fęculẽtia. Vide in dictione Alluo is.

¶ Eluto as, penulti, producta exprimo, extra mitto, foras aquam cælo, ſeu ſimile ex luto aut alia re fœdo. Vergilius libro ſecundo. Georgi. Aqua elutabitur omnis id eſt exprimetur.

¶ Elutrio as, de vaſe in vas tranſfero, Quod quidem & tranſuerſo dicitur, ſed rarius. Forte a lura, quæ os culei eſt. Vnde Lucrones capacis gulæ homines.

¶ Elurus pen. pro. animal a græcis dictũ apud latinos felis. Gel. libro. xix. Elurorũ quoque oculi ad eaſdẽ vices lunæ maiores fiunt, aut minores, ſcribitur etiam cũ diph. Aelurus de quo ſupra.

☿ Eluſcare eſt luſcum facere. Apud Iuriſcõ. titulo, ad legem Aquiliam ſcribitur, aquilia eũ lege teneri, qui eluſcauerit diſcipulum, in diſciplinam.

¶ Eluſco as. Vide in dictione Luſcus.

E ANTE M

EMancipo as, pe. cor. manu mitto, libro. Vñ emãcipati q̃ duobus modis intelligũtur. Aut hi qui ex patris iure exceſſerunt, aut hi qui aliorũ fiũt dominij. Ali-

quando emãcipatus idẽ eſt quod deditꝰ,& veluti in mãcipiũ adſcriptus. Cic. in Cato. Ita ſenectꝰ nimis honeſta eſt ſi ſeipſam defendit ſi ius ſuũ retinet ſi nemini emãcipata eſt, ſi vſq; ad vltimũ ſpiritũ dominat̃ ĩ ſuos. Apul. li. v. Et aſſumpto ſtatĩ nequiſſimo, & ad omne facinus emãcipato, quodã dotali ſeruulo perfidiæ ſuæ conſilia cõmunicat. Qui emancipat dicitur emancipator.

¶ Emãſor, dicitur qui diu vagatus ad caſtra regreditur, ſicut deſertor qui per tẽpus lõgũ vagatus reducitur. Erroneus qui non quidem fugit, ſed frequenter ſine cauſa uagatur, & temporibus in res nugatorias conſumptis ſerius ad dominum redit.

¶ Emano as, pe. pro. extra mano exeo. Col. lib. vij. Et ſale cũ adipe defricatur dum ſaniei vis emanat.

¶ Emargino as, penul. cor. ſignificat cruſtas & puluillos & magines vlcerum adimo.

¶ Emaus cuius Lucas in euãgelio meminit eſt quę nũc Nicopolis inſignis ciuitas palęſtinæ, apud quam in fractione panis cognitus dominus eſt.

¶ Emaſculo as, caſtro, eunuchizo, & virilitatẽ depono Ser. ait. Apud quoſdã populos ſacerdotes ſolitos ſe quibuſdã hęrbis emaſculare vt venerẽ arcerẽt & coire non poſſẽt. Itẽ Emaſculare eſt puerũ ſtupare, vt apud Apul. ſępe. ¶ Emath, ciuitas q̃ nũc Antiochia noiat̃, & duæ ſunt vt ĩquit Hiero. Magna. ſ. & minor. Magna Antiochia. minor appellat̃ Epiphania. Vñ vſque hodie pergẽtibꝰ meſopotamiã prima mãſio Emas corrupto qdẽ vocabulo, ſed priſtini nominis veſtigia retinẽte. Cuiꝰ regio appellat̃ Reblata, ĩ q̃ pręſẽte. Nabuchdonoſor, regis Iudæ Sedechiæ interfecti ſũt filij, & oculi eiꝰ excęcati. Hemath vero ĩ prĩcipio aſpiratũ, regio allophiloꝝ ẽ.

¶ Emaciatꝰ ta, tũ, ab emacio as, quod eſt macrũ facio. Col. lib. ij. de medica hęrba. Deĩde quater interdũ etiã ſexties demetitur, ꝙ agrũ ſtercorat, ꝙ omne emaciatum ex ea pingueſcit, ęgrotãti pecori remediũ eſt, ꝙ iugerũ eius toto anno tribus equis abunde ſufficit.

¶ Emathia regio in Macedonia, quę alio noĩe pharſalia dicta ẽ ſeu cãpi philippici. Dicta ẽ emathia ab Emathione rege fratre, Mẽnonis q fuit filiꝰ Aurorę & Tithoni.

¶ Embãma atis, condimentũ quod ad cõdienda obſonia fit. ἔμβαμμα κ. ἐμβαπτίζω λέγεται ✣ . i. ĩtigo dicit̃. Col. Hoc ſinapi ad embãmata non ſolũ idoneo, ſed etiã ſpecioſo vteris. Quidã embãmata intelligunt immerſiones quando intingimus vel panẽ vel obſoniũ in vaſculis repletis re liquida, quia a gręco ἐμβάπτειν fieri videt̃, quod eſt immergere. Vnde & latine intinctus.

¶ Emblemata ſunt opera quę ex teſſerulis ſtructa ſunt, quale eſt muſeatũ in parietibꝰ ſeu pauimẽtis & tarſeatũ in lignis. ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλω quod eſt interſero Emblematũ quedã dicũtur vermiculata ſiue muſeata, vt quę ĩ parietibus fiunt, quędã ſegmentata q̃ in lignis, & quędã teſſalata q̃ in pauimentis. Sed ſępe cõfunduntur. Vñ quibuſdã accipiũtur ẽblemata pro ſigillis ex auro vel argẽto vaſis ĩpreſſis illigatiſque. Cice. de ſignis taxat Verrẽ ꝙ vĩ ẽblematũ coaceruauerit q̃ omnia vaſis ſiculorũ cęlatis ĩpudenter abſtulerat. Vergi. Cratera ĩpreſſũ ſignis a gręco ἐμβλέω ĩprimo, vel infingo. Pli. lib. xxxiij. Vlyſſes & Dio. erãt in phialę ẽblemate palladiũ ſurripiẽtes.

¶ Embolũ ἀπὸ τὸ ἐν καὶ βάλλω. ✣ . i. ab in & iacio, vnde emboliaria multipliciter dicitur, quaſi argumentũ & ingreſſus quidam ſcęnicus, quale ſub Domitiano repreſentatum eſt ſi Martiali credimus. Vict ĩ Paſiphaen dictę credite tauro Vidimus, accepit fabula priſca fidẽ. Cice. ad Atticum Embolium nouũ cogito. Idẽ pro Sex. Ille inquit ipſe maxime ludi non ſolũ ſpectator ſed actor & acroma, quia omnia ſororis ẽbolia nouit. Que ibidẽ mulier pro pſaltria inquit abducitur. Vt ridiculi ſint q ẽboliariã ex artis gñe accipiunt, vnde etiã ẽblemata quaſi ab interſerendo, vt q̃ phrygiorum opus aut plumatile cõficiat. Dicitur & ſtabilitas ipſa embolõ & roſtra quoq; nauiũ appelantur embola. Sed & acies in rhõbi modum inſtructa nominatur ẽbole, ſicut & pars arietis extrema machinę muralis qua ingruit. Ipſa quoq; fibula rotarum axibꝰ firmandis ĩmitti ſolita quã ruſtici clauiculã appellant gręce nomẽ habet embolũ. Nam & dies intercalares embolinæi, & ipſa intercalatio ẽboliſmus appellat̃.

¶ Embryo gręce ἔμβρυον ἐμβρύονος ὃ παιδάριον ἐν τῇ μήτρᾳ neutro genere dicũt pro intus germinãte ac ſcaturiẽte, & accipit̃ ꝓ eo quod ĩ vtero matris viuit anteq̃ liniamẽta ſuę ſpeciei accipiat, ex ἐν quod ſignificat itus & βρύω germino emano. ✣ . i. Fallitur. Dicitur enĩ ἔμβρυον ὄν τὸ infans in vtero, fœtus, partꝰ ĩperfectus, quod & teſtatur Suidas ἔμβρυον νεογνὸν βρέφος ἢ ὠμὸν καὶ ἀπέπτον ✣ , i. Embryõ dicit̃ nuper genitꝰ ĩfans vel crudꝰ & indigeſtꝰ.

¶ Emereor, manifeſte ſeu perfecte mereor, aut ſolutꝰ, liber ve ſum. Vnde Emeriti ſtipẽdia qui in militia perfecti ſunt & vacationẽ habentes. Lactan. li. iiij. Etenĩ cum conſtet homo ex carnea ac ſpiritu, & oporteat ſpiritum iuſtitię operibus ęmereri vt fiat ęternus. Claud. li. ij. Ducũt emeritos ad paſcua nota iugales.

¶ Emerta Auguſta, Hiſpanię oppidum eſt, ad Luſitaniam ſpectans.

¶ Emedullo as, per duplex ll. Vide ĩ dictione medulla

¶ Emẽdo as, corrigo aufero, & ab emẽda deducit̃. Pli. li. xxiiij. Succus hederę tedia nariũ graueolẽtiãq; emẽdat pręcipue albę ſatiuę. Hiero. ad Aug. Et vel noſtrũ emẽdemꝰ errorẽ vel aliũ fruſtra repręhẽdiſſe doceamꝰ.

¶ Emẽdico as, pe. ꝓd. ſignificat more mẽdicãtiũ expeto. Sueto. in Cæſa. li. Hiſpania a proconſule & a ſocijs pecunias accepit emẽdicatas in auxiliũ æris alieni.

¶ Emergo is, ſi ſum. Vide in dictione mergo.

¶ Emitto is, extra mitto. Horat. Neſcit vox emiſſa reuerti. Vnde & emittere ponit̃ ꝓ manifeſtare, publicare. Itẽ emittere eſt a ſeruitute liberare. Plautus in cap. Nõ erit tã auarus qui te gratis emittat manu. Terẽ. in Adel Haud dubiũ eſt quin emitti æquũ fiet. i. liberum fieri. ✣ Aſcen. Hora. habet neſcit vox miſſa &c.

¶ Emiſſarius qui ante exercitum emittitur, vel ad explorandum, vel ad pręlium laceſſendum. vel qui dominum circunſtat, vt eius iuſſu obtẽperet, & præſto eſt vt emitti poſſit. Hiero. in librorum. Et ait rex emiſſarijs q circũſtabant eum. Item qui paratus eſt inuehi aliquẽ emiſſarius dicitur. Cice. Mario. Perſuaſeratq; nonnulli inuidis meis in me emiſſarium ſemper fore. Item emiſſarius ſicut Aſco. docet, eſt furtorum conſiliator atq; internuncius quæ a magiſtratibus vel a dominis committuntur. Cice. in Ver. acti. v. Dubitatum quẽquam exiſtimas quin illis emiſſarijs hęc tibi oĩs pecunia quęſita ſit. Et emiſſarius vocatur equꝰ aries & huiuſmodi qui emiſſus ſit in ſolitudinem, vel qui ad generandam ſobolem emittitur. Sed videtur ratio velle, vt dicatur admiſſariꝰ quod ad ſobolem procreandã fœminæ adiungatur. Vnde admiſſura quando mares brutorũ admittũtur ad fœminas. Sed vſꝰ magis emiſſariꝰ habet. Hie. in Leui. Cuius exierit ſors dño offeret illũ ꝓ peccato. Cuius autẽ in caprã emiſſariũ ſtatuet eũ viuũ corã dño. Pli. Emiſſariũ appellat palmitem, qui emiſſus ex deputatione infertur imis ſcãnis vt p ſingulos ãnos ad ſuperiora ſcãdat. Sic enĩ lib. xvij. ſcribit. Relicto ſẽper duramẽto in ſingulis tabulatis & emiſſario vno q ſubeat vſquequo placuerit. Emiſſariũ locꝰ per quẽ aqua e lacu aut ſtagno emittitur Sue. Fecit & emiſſariũ Fucini lacus, portũq; Hoſtienſẽ.

♁ Emiſſitius explorator quaſi ad perquirendũ miſſus, & oculi emiſſitij, apud Plaut. in Am. extra educti.

¶ Emameo, extra maneo, a quo emanſor, de quo ſupra habitum eſt.

¶ Emineo es, pe. cor. eminui q̃ſi extra alios, vel ſ̃ alijs & ſupra alios maneo. Is em̃ eminere dr̃ q cęteris altior eſt. Augu. li. viij. de ciui. dei. Thales philoſophꝰ vt ſucceſſores etiã propagaret rerũ naturã ſcrutatus ſuaſq; diſputationes literis mãdans eminuit. Interdũ eminere ẽ reſpirare. Plau. in ca. Ita me miſeꝝ reſcitãdo retinẽdoq; laſſum reddiderũt, vix exgratulendo miſeriã eminebã, tandem adij ad pręttorẽ, ibi vix requieui. Huiꝰ verbi cõpoſita ſũt. Pręemineo vel Pręmineo, qđ eſt ãte ſto pręſum quaſi ãte alios maneo. Hiero. Nõ quęrat obſecro filia regis filiã militis pręminere põpis terrenis ĩ Chriſti & apoſtoloꝝ cõſortio. Promineo porrigor ſupereminec

¶ Eminꝰ pe. cor. ſignificat a lõgĩquo loco, quaſi ab extra manẽte. Et differt a lõge, ꝙ nõ recte dixeris. Eminꝰ habito, vt lõge habito. Sic eminus iacula mittebat. Similiter cominꝰ a loco propĩquo nõ in loco ꝓpinquo neq; prope, vt Cominus te percutiã, non cominus ſedeo.

¶ Eminus pen. cor. parũ eminens, ſeu parum a longe. Var. Vt habeant inferiorem partem frequentibus pilis ſub criſpis cruribus potius minoribꝰ rectis genibꝰ eminulis diſtantibus inter ſe. Idem de canibꝰ. Spina neque eminula neque curua, cauda craſſa.

¶ Emmanuel per duplex mm, interpretatur nobiſcum deus Gręce ἐμμανουὴλ λέγεται, hebræa tamen dictio.

♁ Emodus mõs qui circa finẽ indiæ in duos ramos diuiditur. Alteri ortorocoras nomen eſt, alteri ſæmantinus.

¶ Emolumentũ vtilitas quã ex opera & labore aſſequimur. Et a molimine deſcendit. Cic. lib. iij. offi. Si ſic erimus affecti, vt propter ſuum quiſq; emolumẽtũ ſpoliet aut violet alterũ, diũpi neceſſe eſt eam quę maxime ſecũdum naturam humani generis eſt ſocietatem.

¶ Emo, is, emi, emptũ cõparo. Cõſtuitur que cũ ablatiuo vel genitiuo horũ nominũ, tanti quanti pluris minoris & huiuſmodi. Cic. li. iij. offi. Emit homo cupidus tãti quãti Pythius voluit. Gel. libros plurimos ære pauco emi. Eiꝰ cõpoſita ſunt Abemo, adimo, coemo, ſimul emo vel ex omnibus locis emo. Eximo. Interimo. Perimo, & redimo, quæ habent pe. cor.

¶ Empãda veterũ dea erat que rebus patẽtibus p̃eſſet.

¶ Emptito as, pe. cor. frequẽter emo vel frequẽter mercandi ſeu acquirendi vſum habeo. Pli. lib. xxxiij. Alios corijs, alios ferro captiuiſq; rebus emptitaſſe tradit.

¶ Emptitius, qui eſt de numero eorũ q empti ſunt ſiue emi ſolent. Hiero. in Geñ. Omne maſculinũ in generationibus veſtris tam vernaculus q̃ emptitius circũcidetur. Var. lib. iij. de re rus. Hic aprũ glãs cũ paſcit emptitia facit pinguem, illic gratuita exilem.

¶ Emax generis cõmunis, qui vel quæ facile inclinatur ad emendũ. Hic emãcitas facilitas & ĩclinatio volũtaria emẽdi. Col. li. v. Quoſdã in armẽtis, quoſdã exercet ĩ cõparandis mancipijs cura. De tuendis nullos cura tãgit.

¶ Emproſthotonus. Vide in dictione Tetanici.

¶ Emporium locus mercatus & nũdinarũ, latine dicitur Emptoriũ vbi res vęnales exponũtur ab ἐμπορεύω quod eſt mercor vel acquiro ab ex ἐμπορέω lucror, negocior, emporos mercator, emporeuma atis, ſeu ἐμπορία negociatio ἐμπόριον ἐν καὶ πορεύω ago, duco.

♁ Et emporium oppidum a Maſſilienſibus cõditum, vt inquit Stra. lib. iij.

¶ Emporetica charta dicta eſt qua merces inuoluuntur a mercatoribus, inutilis inſcribendo.

¶ Empedocles pe. cor. nomẽ philoſophi, qui vt author eſt Hiero. omne quod viuit & mouetur nõ putauit edẽdũ ſicut & Pythagoras, & ex lite amicitiaq; inter ſe diſſentiẽtibus cũcta cõſtare dixit. Ferũt hunc Agrigẽtinũ fuiſſe qui cũ lacũ æthnæ mõtis inueſtigare cõtenderet, cecidit in foueã igneã & incendio conſumptus eſt. Hic ſapiẽtię pręcepta verſibus cõplexus eſt, de quo Lucre. Carmina quin etiã diuini pectoris eius vociferantur, & exponunt præclara reperta. Vt vix humana videat̃ ſtirpe creatus. Quid de dijs ſentiret ita ſcribit Suidas. θεῶν τὰ εἴδη καὶ τὰ ὀνόματα οὔπω τοὺς ἀνθρώπους γινώσκειν δηλοῖ τὸ, χαίρετ' ἐγὼ δ' ὕμμιν θεὸς ἄμβροτος οὐκέτι θνητὸς καὶ ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κοῦρη τε κόρος τε καὶ ὁ ἐν ὀλυμπία βοῦς ὃν λέγεται πεμματοῖ ποιησάμενος θῦσαι. ✣ . i. deorum ſpecies & noia nondũ hoĩes cognoſcere declarat hoc Soluete. Ego vobis deꝰ ĩmortalis nõ mortalis, & iã aliqñ fui puella & puer & olympia bos quem fertur factum placentam ſacrificaſſe.

¶ Emphaſis pe. cor. expreſſio, ſignificatio, demõſtratio Figura eſt qua latẽs aliquid ex aliquo dicto eruitur. Cuiꝰ duo ſunt genera. Alterũ quod plꝰ ſignificat q̃ dicit. Alterũ quod etiã id quod non dicit, ſub quo etiam minꝰ volumus intelligere. Verg. lib. j. Geor. Cũ iam ſacrę deficerent ſyluæ, hoc non eſt ſolũ aliæ ſed etiam ſacræ.

♁ Emphaxis latine opilatio, quæ ſanguinis & aliorum humorum ebullitionem excitat.

¶ Empyreum latine igneũ, a πῦρ, quod eſt ignis. Vnde cœlum empyreum.

¶ Empirici pe. cor. dicũtur medici in arte experti. Empiricus experimẽtator, ab ἐμπειρία quod eſt experimẽtũ, ἔμπειρος expertus, ἐμπειρική pars medicinæ eſt que per experientiam curat. Sunt enim qui medicinam diuidant in empiricen, logicem, & methodicem. Apollinaris ad Remigium. Ad hoc oportunitas in exẽplis, fides in teſtimonijs, proprietas in empiricis, vrbanitas in figuris, virtus in argumentis, pondus in ſenſibus, flumẽ in verbis, fulmen in clauſulis.

♁ Empidometici qui habẽt ſub ſe menſuratores qui mẽſarant hoſpitia & in alto loco ſcribunt nomina eorũ qui ibi hoſpitari debeant.

¶ Emphonos pe. pro. latine canorus vocalis.

¶ Emplauſtrũ latine fictũ vel informatũ, ex ἐν prepoſitione quæ ſignificat in, & πλάσσω fingo ſeu formo. Vnde ex diuerſis rebus cõfingi & formari cõſueuit, quod nũc vulgo vnguentũ dicitur. Id vero quod vulgo ẽplauſtrũ dicitur, a doctis vocat̃ cataplaſma. Imponũtur ẽplaſtra vulneribus. Malagmata ſuper integrã cutẽ inijciuntur. Paſtilli aut illinũtur aut alicui molliori cæratonæ miſcẽtur. Sũt & alia horum inter ſe diſcrimina.

¶ Emplaſtratio in arboribus dicitur cũ cortex eximitur ĩoculationis gratia, vt aptari queat cortex par ex altera arbore. Colu. li. iij. Tertiũ cũ gemma nõ exiguo cortice in partem ſui de libratã recipit quã vocant agricolę emplaſtrationẽ. Idem lib. vj. Tertiũ genus quo ipſas gemmas cum exiguo cortice in partem ſui delibratã recipit quã vocãt agricolæ emplaſtrationẽ, vel vt quidã inoculationẽ. Idem vſurpauit emplaſtraturus cũ ait. Delibrato item alteram arborem quam emplaſtraturus es.

¶ Emproſthoton. Vide in dictione Opiſthoton.

♁ Emortualis dies dicitur in quo quis mortuus eſt, ſicut natalis in quo quis natus eſt. Plau. certum eſt mihi hunc emortualem facere ex natali die.

♁ Emopthoici dicuntur qui cruorem ſpuunt.

♁ Emphitheoſis latine melioratio, quia ab initio ſterilia tãtũ per hunc cõtractũ cõcedebãtur, vt is qui acciperet rem in meliorem ſtatũ reduceret. Hinc emphitheota.

♁ Emphratta, nauigia tecta a verbo gręco ἐμφράττω obiuro e diuerſo ephratta aperta ĩtectaq; nauigia apud Iuriſcõſul. ti. de exerciuoria actione. Quędam naues onerariæ, quędam emphrattæ.

♁ Empuſſa genus laruę, & terriculamenti dicatũ hecatę vno pede incedẽtis. Vnde & nomẽ Auctor Euſtathius.

¶ Emũgo emũgis emunxi, ctum, nares purgo, quod fit cũ pus ex eis detrahitur. Mũgo enĩ eſt quaſi mucũ ago e naribꝰ. Mucus vero eſt nariũ humiditas. Hora. ꝓ trãſlationẽ de Lucilio. Emũcte maris inquit ꝓ elegãti & faceto. Emũgere lucernã dicimꝰ lychnũ ꝓ ferre. Qñq; etiã de pecunijs dicit̃. Terẽ. Emũxi argẽto ſenẽ. i. exhauſi.

♁ Vnde emũctꝰ exhauſtus & pecunia denudatus. Plau. in Bac. Miſerũ me auro eſſe emunctum.

¶ Emunctoriũ inſtrumentũ ad emungendũ. Hiero, in Exo. Emunctoria quoq; & vbi ea quę emuncta ſunt extinguntur fiant de auro puriſſimo.

¶ Emuſſicata quid ſignificat. Vide in dictione amiſſis.

E ANTE N

EN ſignificat ecce, & noĩatiuo pariter & accuſatiuo iungit̃ vel indicãdo, vt en Priamꝰ, vel exprobran-

do,vt Enagros & quam ,bello Troiane petiſti Hiſperiã metire iacens.Oratores per nominatiuum frequentius. Cic. En crimẽ. Eſt etiã prępoſitio gręca quę ſignicat in

¶ Enantropeſis. Incarnatio hominis.

¶ Encænia cũ æ,diph. innouatio,ab ἐν & καινίζω nouo Aug. Encęnia feſtiuitas erat dedicatiõis templi. Gręce enim καινὸν dicitur nouum.Quandocũq; enim nouũ aliquid fuerit dedicatũ encęnia vocatur, Iam & vſus habet hoc verbũ,ſi quis noua tunica induaꝛ,encęniare diciꝛ.

¶ Encauſtes q igni adhibito aliquid fingit,ἀπὸ τ̃ καίω, καυσῶ. λέγεται καὶ ἐν γίνεται. ✥.id eſt.ab vro futuram vrã dicitur & innaſcitur.

¶ Encauſtum opus igni pictũ.Pli.Figulinũ op⁹ encauſto pinxit,latine diciꝛ inuſtũ,hoc genus picturę primus Nicia in vſum habuit. Hinc ortum vt vulgus atramẽtũ librarium appellare,cœpit encauſtum.

¶ Encanthis ,morbus oculorum cum in ipſorũ angulo tuberculum eſt quod palpebras parum diduci patitur.

¶ Enchiridiõ diminutiuũ a manu,dictũ quaſi prõptuariũ,& quod ad manũ ſẽper haberi debeat,ceu in enſcca pul⁹,gen⁹ libelli parui qđ mãuale latini dicũt ꝙ ἐγχειρί. .i. in manu cõtineri poſſit,quale eſt libellus. Auguſtini q gręce ẽchiridiõ, latine manuale diciꝛ.Sed & gladiolũ ſeu militarẽ pugiunculũ ſignificat & remi partẽ illã quã nautę manu ꝯprehẽdũt ẽchiridiõ vocari. Iul.Pol.tradit

☿ Enchiros animal oriẽtis ad magnitudinẽ tauri, ſimile aliquantulũ tauro ,ſed ſunt in eo lõgi crines deſcẽdẽtes ad duas ſcapulas.Color eius eſt inter nigrũ,& ruffum ad nigredinem declinans ,vox quaſi tauri,& cornua multũ adintus inflexa,caret dentibus ſuperioribus.

¶ Enchiſa hærbe ſpecies lanuginoſior q̃ Anchuſa & minus pinguis tenuioribus folijs & languidioribus contra ſerpentes efficax potu foliorum vel ſeminis.Cc.

¶ Enchiyſõ,ſpecies ẽ Anchuſę herbę,vt Galen⁹ ſcribit

¶ Enchimibomata veſtes ſũt puellares,Cato. Vt puellę habent potius inveſtitu Chlamydas enchimibomata & parnacidas q̃ togas.Cc.

¶ Enchimoides hęrbe ſpecies ſerpillo ſimilis ſurculoſa palmi altitudine orbiculato foliorũ ãbitu ſpeciẽ lecti pedũ prębens ,dicitur & lectipes,a gręcis ἐλινοπόλιον.

¶ Encliſis iclinatio,& vnũ de accidẽtib⁹ verbi,qđ latini modũ dicũt, Hinc encliticũ inclinatiuũ. Vñ enclitice cõiũctiones,q;,ve,ne,quoniã inclinant ad ſe accẽtum.

¶ Encyclopediam.alij pœſim heroicã appellant. Alij muſicem ꝙ muſica omnes cõplectaꝛ diſciplinas. Quod oſtendit Pla,li.1.de legibus dicens,muſicã ſine vniuerſa diſciplina tractari nõ poſſe. Alij omnẽ artem atq; ſciẽtiam in vnum quaſi corpus bene cõpactum,& membris pluribus conſtans cõfluentẽ encyclopędiã dici volunt, quaſi doctrinarum orbẽ,vt apud Plutar.vbi de muſica ſcribens inquit.Nõ ſolũ circa muſicã verũ & circa aliã encyclopediam,ꝙ mens noſtra potẽtijs intelligẽdi circulariter circa ſcibile tanq̃ circa centrum moueatur.

¶ Encyclias Ariſtoteles in ęthicis cõmẽtationes ĩtelligit,quas Gelli⁹ extrarias,hoc ẽ exoticas ,Martian⁹ Cyclicas ,cuiuſmodi & ꝓlematũ ſunt libri & q̃ populares a Cicerone ac Themiſtio quęſtiones appellantur ꝙ de rebus omnib⁹ tanq̃ ĩ circulo paſſim querẽretur. Encyclias quoq; doctrinas veteres dicebãt quaſi orbiculares ,quoniã cõnexæ & coagmẽtatę ſunt vti corp⁹ vnũ. Annum etiã ſtipendiũ encycliũ dicitur,ꝙ in ſua terga voluatur annus. Alij exponunt encyclium pro pœna.

☿ Encyclios latine dicitur orbis doctrinarũ omniũ vnde Victru.libro quinto. Gratias agit parẽtibus ꝙ ſe erudiẽdũ curauerit ẽcyclio doctrinaꝝ omniũ,diſciplina.Sene. quoq; enciclias liberales artes ap pellari teſtaꝛ a gręcis.

¶ Enchriſta apud Cęlſum medicamenta ſunt liquida quibus illiniuntur.

¶ Encryphia dicũꝛ Azima ſubcinericia. Amb.li.de Caim. Tenuerũt & partes qui coxere cõſperſũ, quod extulerãt de ęgipto ſubcinericia faciẽtes a zyma, q̃ gręce & cryphia dicuntur,eo ꝙ abſcondantur in cinere.

☿ Aug. Interea conſpergitur ſimilago fiunt encryphiæ mactatur vitulus.

¶ Encolphiæ vt ait Ariſtotel. . Vẽti ſunt qui e mari veniunt per ſinus.

¶ Endelchia per d,vt Cic.lib.j.Tuſ.ſigni.continuationẽ & perpetẽ quendam actum ſiue motionem qualis in anima cognoſcitur. Endelechiſmos continuata mobilitas. Entelechia vero per t.ſignificatur præfectio quędã & cõſummatio ,& Enteleches perfectus.

☿ Sciendũ tamẽ vt Hermolaus inquit tantã inter d.& t. eſſe germanitatẽ vt plęriſq; mutuo ſe ĩpellant ellidãtq;. Nã & atraphaxĩ vocam⁹ hęrbã q̃ adraphaxis ab Hypocrate dicebaꝛ. Et entelchiã Ariſto. ꝓ ẽdelechia vſurpat

¶ Endiadis figura cũ duo diuerſa nomina in vnã conuenientiã iunguntur,vt apud Vergi. Molemq; & montes inſuper altos. i. molem montium.

✥ Endo procinctu veteres dicebant,quod cum ex caſtris in prælium exitum eſt.Cc.

¶ Endromys idis. veſtis gallica hirſuta & villi lõgioris nomẽ tamẽ græcũ ſortita,q̃ potiſſimum arcendo frigori cõueniebat. Iuue. endromydas tyrias & fœmineũ cœroma Mart. hanc tibi ſequanicæ pinguẽ textricis alũnam. Quæ Lacædemoniũ barbara nomẽ habet Sordida,ſed gelido nõ aſpernãda decẽbri Dona peregrinã mittim⁹ Endromyda. Hanc Athlethę poſt curſus certamina induere ſolebãt. Dicta endromys ꝙ ἐνδρόμῳ hoc eſt in curſu eam habeant.

¶ Endymiõ,nomẽ ꝓpriũ eius q primꝰ lunę curſũ inuenit. Apollonius li.iiij.argonauticorum, οὐκ ἄρ᾽ ἐγὼ μούνη μεταλάτμιον ἄντρον ἀλύσκω οὐδ᾽ οἴη καλῷ περιδαίομαι Ἐνδυμίωνι. Scribunt autẽ rẽ mirãdã. Theõ Lucillus & Sophocleus ĩterpretes Apollonii his verbis ἐν δὲ ταῖς ἠοίαις μεγάλαις λέγεται τὸν Ἐνδυμίωνα ἀνενεχθῆναι ὑπὸ Διὸς εἰς οὐρανόν, ἐρασθέντα δὲ Ἥρας εἰδώλῳ παραλογισθέντα ... ἐκβληθέντα εἰς ᾅδου. ✥. i. Ferũt Endymionem relatum a Ioue in cœlo ad amantem vero Iunonẽ ſimulachro deceptũ & eiectũ deſcendiſſe ad inferos.

¶ Endeploro as ,pe.pro,Imploro quod ẽ cũ quæſtione inclamo & cum fletu rogo,quod eſt proprie vapulantis.

¶ Energia pe. ꝓ. cũ accẽtu latine efficacia ſeu operatio. Hier. Habet neſcio quid latẽtis energię viuę vocis act⁹ Cõponiꝛ autem ἀπὸ τ̃ ἐν καὶ ἐργάζομαι καὶ τὸ ἔργον λέγεται. id eſt Ab in & operor & opus dicitur.

✥ Energificus efficax.Cc.

¶ Eneruo as ,quaſi ſine neruis facio debilito. Cic. in Cato. Nũ plane eneruauit ſenectus,non afflixit. Lactan. li. v. Hęc pręſentia terræ bona virtuti contraria ſunt & vigorem mentis eneruant.

☿ Eneru⁹ a,um,ſicut eneruis,quaſi ſine neruo,vñ eneruа ſaltatio apud Apul. q̃ ſinuoſis flexibus, & corpe plicatili fit. ☿ Enforię aues dicũtur regionales. Nã auium quædam ſunt enforiæ,quedam alienigenæ.

¶ Engaddi. in tribu iudæ, vt ſcribit Hiero. Vocaꝛ vſq; hodie vicus pręgrandis Iudeorũ iuxta mare mortuum, vnde opobalſamum venit,quas venias Engaddi Salomon in cãticis nominat. Indem alibi. Engaddum ager eſt terrę Iudeę,non tantum vineis q̃ balſamis florens.

✥ Engonaſis Hercules dict⁹ ẽ ,hoc ẽ genu ĩnixus. Cc.

¶ Enhydris ,coluber in aqua viuens.

✥ Enhydros lapillus abſolutę rotunditatis & cum candore leuitatem habens. Cc.

¶ Enim cauſalis cõiunctio ,vt ,cole pudicitiã. Hęc enĩ hominẽ vĩdicat a ſcelere. Quãdoq; eſt copulatiua. Ver. Progeniẽ ſed enim Troiano a ſanguine duci audierat. Quãdoq; affirmatiua. Terent. Enim non ſinam. Iuncta autem cum vero ponitur pro at. Cic. Hic cũ alijs ex alia parte eniuero ferendum aſtu.

¶ Enipeus ,pe. pro. fluuius Teſſaliæ iuxta quẽ fuit prælium inter Cęſarem & Pompeium. Luca. libro. vij. Sanguins. Romano q̃ turbidus ibi Enipeus.

¶ Enitor pe. pro. a quo enixus. Vide in dictione Nitor

☿ Enixum aduerbium pro enixe. Cic. ego illos malos & audaces ſemper enixum contra fortunas, atq; honores huius ordinis omnia feciſſe ſenſio.

☿ Eniteo es ,pe. cor. vide in niteo.

¶ Enna ciuitas Sicilię edito in loco & vndiq; pręcipiti ſita,& a Syracuſanis condita,quæ vmbilicus Sicilię dꝛ cum in medio inſulę conſtituta ſit. Hæc imminet circũſtantibus campis vbertate & florũ varietate cõſpicuis. In hac tẽplum Cereris fuit vetuſtiſſimum vbi dea pręcipua veneratione colebatur,ad quã propiciandã. xv. viros legatos miſere Romani. De hac vrbe Soli. ſic ſcribit Campus ennenſis in floribus ſemꝑ & omni vernãs die. Strabo. Intra inſulam eſt enna modicis quidẽ poſſeſſa inquilinis ſuper collẽ iacẽs ,in qua ſacra Cereri ędes eſt. Hinc raptã a Plutone Proſerpinã Cereris filiã dixit ãtiquitas. Hanc vulg⁹ hodie Annã appellat: vbi q regis locum tenet ob loci cõmoditatẽ totius inſulę ſolet cõuẽtũ habere . Stephanus Byzantius ἔννα πόλις Σικελίας κτίσμα Συρακουσίων· ὁ πολίτης Ἐνναῖος καὶ Ἐννεὺς παράγεται. .i. enna vrbs eſt Sicilię ędificiũ Syracuſanorũ , cuius ciuis dicitur ennęus.

✥ Enneaphillõ hęrba eſt quæ lõga folia nouena habet cauſticę naturæ, imponitur lana circundata ne vrat lat⁹ continuo enim puſtulas excitat, lũborũ doloribus & coxẽdicum vtiliſſimum. Cc.

¶ Ennius poeta antiquiſſim⁹ apud Romanos. Q. Valerio & C. Manilio conſulibus natus ferꝛ. Hic tarentinus ſi euſebio credimus fuit. At mela Põponius ſcribit Rudias Apuliæ oppidũ ennio ciue eſſe nobiles. Cui aſtipulaꝛ Silli⁹ cum ait. Miſerunt Calabri Rudię genuere vetuſtę, perijt morbo articulari.

¶ Ennam ſignificat etiam ne.

¶ En vnq̃,equando.

¶ Ennea, latine nouem. Vnde enneaphonos pe. prod. habens nouem voces.

✥ Enneas ados, nouẽ complectens.

☿ Enneaphonos pe. pro. habens nouem voces .

☿ Enneacrunos nomẽ fonits apđ Athenas a phyſiſtrato cõditi a numero ſalientiũ dicti, quos gręci κρουνοὺς appellãt hoc eſt fiſtulas aquę ductuſue, noſtri vero ſaliẽtes.

☿ Eneapthongon chelim apud Mar. Legim⁹ id eſt quę habebat voces nouem.

✥ Enochis gemma quę diuiſa fragmentis teſtarũ effigiem repręſentat. Cc.

¶ Enodo pe. prod. planum ſine nodo. Ver. enodes trũci. Per tranſlationẽ Amb. lib. j. offi. Statimq; ipſe quęſtionẽ enodẽ reddidit ſubijciẽs ꝙ extinguatur lucerna impiorũ. enodem dixit planam & manifeſtam quæ nullum haberet nodum id eſt difficultatem

☿ Enoch ,nomẽ viri in ſacris lr̃is q ſignificat gratiã dei.

☿ Enos latine verus homo interpretatur, neminẽ eĩ putant verũ eſſe hominẽ pręter eũ qui verũ deum, & cognoſcat, & pie colat. Alios vero nihil a pecoribus differre arbitrantur, quia videlicet veluti beſtię ad terram pꝛoni ventri & veteri obediant, proprie vero enos ſi verbũ de verbo latine exprimas obliuiſcentẽ denotare videꝛ qualis natura rationalis corpori alligata efficitur. Quod enim vere incorporeũ diuinũ rationaleq; eſt nõ ſolum trãſacta recordatur, ſed futurorũ ꝓpter ſublimitatẽ ſpeculationis habet cognitionẽ. Quod aũt carni coniunctũ eſt, qđq; magno corporis põdere premiꝛ ignorãtia obliuioneq; ĩuoluiꝛ, recte iudęorũ ſermo enos. i. obliuiſcentem appellauit.

¶ Enodo as, quaſi ſine nodo facio. Vid ĩ dictiõe Nod⁹

¶ Enorme dꝛ magnũ ſine mẽſura nimiũ, eo ꝙ normam & menſuram excedat.

¶ Ennoſigęus dictus eſt Neptunus ꝙ terram quatiat. Nã enno quatio, Gæa terra.

✥ Ens & ẽt a ſũ verbo deducta, a philoſophis vſurpata

¶ Enſis, gladius, muro, ſpatha, idem ſignificãt. Ab enſis fit diminutiuũ enſiculus.

☿ Entecha, accipitur ꝓ gazę repoſitorio. Aug. li. de vita cleri. Enthecã nobis habere nõ licet. Nõ eſt epĩ ſeruare aurũ. Hęc receſeꝛ ĩ decretis canonicis. xij. q. j. Fulgenti⁹ ponit anthecã memorię pro theſauro & cella.

☿ Enthecatũ quod eſt in repoſitorio conditum.

¶ Enteron latine inteſtinũ. Hinc quidã exenterare ꝓ euiſcerare deduci putant.

¶ Enteroclea dꝛ cum inteſtina dilabuntur in ſcortum.

¶ Eniplocele cũ omentũ, hydrocela cum in alterũ e teſtibus humor confluit. Omniſq; has ſpecies nr̃i vocant hernias inquit Cęlſus. Ramices vero qui ſequũtur. Procelacum Ex abſceſſu aliquo circa ſcortũ materia ſubduruit. Sarcocela, cũ in ipſo ſcroto concreuit caro. Cirſocela cũ venę intumuerunt tunicis teſtiũ integris, vel in ipſo ſcorto, vel cũ bubonocela dꝛ in ĩguine. Et tñ vbi Pli. Enterocelã dixerit ramicẽ, vt in medicinis cupreſſi.

¶ Enteſis pe. cor. latine ĩterpoſitio.

☿ Entheon, medicamẽtũ a pręſtantia remedij dictum.

☿ Entherione pe. pro. ſcribiꝛ eñ ἐνθηρίαν latine medullã ſignificat.

☿ Entole, Late dicitur pręceptũ. Aug. ſuper Ioan. ſup illo verbo. Hoc eſt p̃ceptũ meũ, ſiue dicatur pręceptũ, ſiue mandatũ ex vno verbo gręco vtrumq; interpretaꝛ quod eſt ἐντολή.

¶ Entheus a, um, diuinũ quaſi deo plenũ & furore afflatum. Vnde Enthei pythonici qui Apollinis ſpiritu repleti pręb ebant oracula.

¶ Enthymema pe. pro. & enthymematũ ἐνθύμημα ἀπὸ τοῦ θυμοῦ παράγεται καὶ ἐνθυμεῖσθαι ... ideo dꝛ cõſiliũ quã alij commentũ, alij cõmentationẽ, alij ratiocinationẽ imperfectã interpretatur, dictũ ab ἐνθυμεῖσθαι, ꝙ mẽtis actio oĩs atq; ſentẽtia enthymema noĩeꝛ ſicut docet Cic. in top. Ponituq; ꝓ argumento ex vno aſſumpto cõcludente. Hinc impfect⁹ ſyllogiſm⁹ dꝛ, vt homo eſt ſubſtãtia, ergo aĩal eſt ſubſtãtia. Nã vt ingt Ariſt. fit ex vocib⁹ & ſignis. i. ex ꝓbabilib⁹ & neceſſarijs ꝓpoſitionib⁹. Iu. Aut curtũ ſermõe rotato Torq̃at enthymẽa

¶ Enucleo as aperio & nucleũ extraho. Nucleus vero a nuce deducitur, quod tenerũ in nuce includiꝛ. Per trãſlationẽ enucleare ſignificat declarare & explanare Enucleate aduerbiũ purgate exquiſite ac ſine aſperitate ab eo ꝙ nucibus ſeparatis a teſtis nucleorum vſus vtilis ſit Cic. lib. quarto. Tuſculana, habes ea quę de perturbationibus enucleare diſputant.

¶ Enyo furor belli. Mar. in primo. Nec te decipiat ratibus naualis enyo.

✥ Enyalius Bellone filius quaſi ... & pro bellicoſo capitur, & pro bellona ipſa, & pugna.

☿ Enthuſiaſmos afflatus poetici furoris diuinus.

☿ Entoma inſecta habet pe. cor.

E ANTE O

EO is ,iui, vel ij, itũ, cũ oĩbus cõpoſitis, ſignificat iter capio a gręco εἶμι quod eſt ommitto, quia eũdo locũ omittimus in quo eram⁹. Ver. It triſtis orator. Interdũ. Ire ſignificat venire. Terẽ. ĩ adel. Quęſo vt vna mecũ ad matrẽ virginis eas, Interdũ recedere. Au. li. ij. cõ Hei mihi & audeo dicere tacuiſſe te de⁹ me⁹ cũ irẽ abs te longius. Ite aũt in ſentẽtiã pedib⁹, eſt alteri⁹ ſententię non verbo ſed corpe accedere. Liui⁹. Qui hoc ſẽtis in dexterã ptẽ pedib⁹ tranſire. Quę maior pars erit eo ſtabiꝛ cõſilio. deĩde frequẽter oẽs in dexterã pedib⁹ trãſierũt. Hęc ratio ĩuẽta eſt, ꝙ nõnũq̃ lõgũ eſt audire ſingulos dũ plurimi ſũt vel duo capita ſententiarũ ſunt vt res expeditiores fiãt. Aliqñ ne pedib⁹ qdẽ p̃ multitudine ad ſentẽtiã ire poſſum⁹. Ideoq; manu ſentẽtiã ſignificam⁹. Qđ Quint. Intelligit vbi ait. Manib⁹ pedibuſq; im⁹ in ſentẽtiã neceſſitatis. Hui⁹ verbi futurũ indicatiui modi tã in am q̃ in bo, cum ſuis compoſitis facit, licet Diome tantum in bo dicat. Aug. Prodiet tanquã ex adipe iniq̃tas eorũ. Sciẽdũ quoq; eſt ꝙ eo cũ ſit neutrũ, ĩ

compoſitione tamen plerumque mutat terminationem vt Adeo adeor. Obeo obeor. intereo or, Subeo ſubeor. Iuue. Quã ſi ſubeunt ꝓſpera caſtra. Claudi⁹. Pugna acriter commiſſa ac multis vtrinq; interitis. Verg. lib. ix. Morte obita qualis fama eſt volitare figuras. Componitur Eo cũ Ab, Abeo, Ad, Adeo. Am. Ambio, in quo, b, interponit Euphonię cauſa. Ante, anteo. Cõ, coeo, i quo abijcit n. Cõtra, cõtraeo, Circũ, circũeo. Ex, exeo, In in eo. Inter, itereo. Intro, introeo, Ob, obeo. Per, pereo. Pro, prodeo, in quo d interponit ſonoritatis gratia. Pręeo, Pręter, pręterеo. Re, redeo. Se, ſeeo, quaſi ſeorſum eo. Sub, ſubeo. Sup, ſupbio vbi interponit b & e, mutat in i. Trans trãſeo. Vænũ væneo. A ſupino itũ itu fit it⁹ us, &, Itio, Cic. Quid nũ itus & reditus. Idẽ. Nam plura de obuiã itione ſimul locuti fueramus.

¶Eo ꝓ tãto ſicut quo ꝓ quo ponit, vt eo magis, quo magis. Salu. Statui res geſtas ppl'i Romani captim vt quæque memoria digna videbuntur perſcribere eo magis ꝙ mihi a ſpe metu partibus reip. animus liber erat. Q nõ; ponit pro Ideo vel propterea. Terent. in Eu. Eo ne es ferox? Et in eadẽ. Eo ad eam nõ admiſſa ſum. Aliqũ ſignificat huc vel vſq; illuc. Liu. li. ij. Ipſa veſtigia quęrentẽ dñm eo deductura erãt. Aliqũ id vel vſq; ad id, vt apud eundẽ. Quę ab exiguis profecta initijs eo creuit, vt iam magnitudine laboret ſua. Sic dicim⁹ eo magnitudis qd' eſt ad eam magnitudinem. Eo ſapientię deuenit id eſt ad eam ſapientiam.

¶Eouſq; i tantũ. Val. maxi. li. j. Natã vitę eouſq; creuiſſe donec ętas cunctas dñationis ſuę partis inumbraret.

¶Eous pria ſyllaba ꝓ. oriẽs dicitur ab ἠώς quod eſt mane & aurora. At eous pria cor. a lumine appellatus eſt vn⁹ ex equis ſolis, quaſi lucifer ac orientalis ꝙ mane aſſurgens orbẽ illuminet. ἑωσ; em grece lux dicitur pro quo nos dicimus eoũ. Ver. lib. j. geor. Aut cũ ſole nouo terras irrorat eous. Et Ouid. lib. iiij. me. Modo, ſurgis eoo Tẽpori⁹ cęlo mõ ſerius indicis vndis & ἑωσφόρος lucifer.

E ANTE P

EPagris inſula vna ex Cycladib⁹ ab Ariſtotele propter aquarũ abundantiã Hydruſſa appellata. Cc.

¶Epaminondas Thebanus vir fuit, honeſto gñe natus, patre Polimno, citharizare & cantare ad chordarũ ſonũ doctus eſt a Dionyſio. Carmia cantare tibijs ab Olympiadoro; Saltare a Calliphrone, i philoſophia pręceptorẽ habuit Lyſiam Pythagoreũ. Hic fuit modeſtus prudens, grauis, peritus belli, fortis manu, adeo maximo adeo veritatis diligẽs, vt ne ioco quidẽ mẽtiretur. Vide Plutarchũ. Hic cũ apd Leuctra Lacedęmonios plaga peſtifera adeo affeciſſet, vt ex eo tẽpore Lacedęmoniorũ opes corruerit & principatũ græcę amiſſũ vltra reparate nequierit, dicere ſolebat orbũ ſe nõ tñ ſiue liberis mori, & ex ſe natã relinquere pugnã Leuctricã. Hic poſt facinora edita extremo tẽpore apd Mãtineã cum acie inſtructa & ducis optimi & militis fortiſſimi officio fungit ſparto agreſti telo percuſſus ictu mortifero, relatuſq; in caſtra ſemianimis reqſiuit a circũſtantib⁹ ſaluus non eſſet clypeus. Cũ ſaluũ eſſe flentes ſui reſpondiſſent allatũ veluti ſociũ laborũ glieq; oſculatus eſt, Iterũ quęſiuit eſſent neſuſi hoſtes? Cũq; id quoq; vt cupiebat audiuiſſet, euellitũ deniq; ſpiculum iuſſit. Ita multo ſanguie pfuſo in lętitia & in victoria mortu⁹ eſt. Cui⁹ morte Thebanorũ vires habetatę ſunt, vt nõ tã illũ amiſiſſe quã cũ illo interiſſe oẽs viderent. Nã ante Epaminõdã Thebani alieno iperio paruerunt, poſt interitũ eiuſdẽ i ſeruitutẽ priſtinã reuoluti ſũt vt manifeſtũ ſit gloriã Thebanã cũ illo natã, & cũ illo extinctã fuiſſe.

¶Epacta ἐπακτὰ qd eſt addo ex ἐπὶ & ἄγω compoſitum.

¶Epagõ, ontis, artemo a noſtris vocat. Trocleęq; id genus eſt q̃ in machinis tertia dicat, qd & Egreta dicit a Victruuio. Idq; vernacula ſiplicitas appellat Arganũ

¶Epanalepſis replicatio, vel repetitio ab ἐπὶ & ἀνά q̃ duo ſimul & re, & iterũ denotant, atq; λῆψις acceptio. Figura quæ fit quãdo vna dictio in principio verſus ſũpta iterũ in fine verſus ponitur. Iuue. Creſcit amor nũmi qtum ipſa pecunia creſcit.

¶Epanaphora latine repetio.

¶Epanados penu. cor. regreſſio ex ἐπὶ & ἀνὰ q̃ retro indicant & ὁδὸς via, quaſi retro poſt viã, vt principat⁹ bonus nõ aũt bon⁹ qui in tyrannidẽ commutat.

¶Eparchia prouincia. Eperchiotes ꝓuincialis. Eparch⁹ pręſes prouincię.

¶Epaphroditus pe. cor. venuſtus iucundus.

✠Epatria vrbs Atticę, quam cũ alijs duodecim ſic digeſſit Cecrops. Cc.

¶Epauxis dici poteſt incrementum.

℥Epaphus Iouis filius qui mẽphim in ægypto cõdidit.

℥Eparges grece candida ſignificatur.

¶Epectaſis pe. cor. dici poteſt porrectio. Figura qua in medio dictionis litera vel ſyllaba iterponitur, vt induperator, pro imperator, ex ἐπὶ ſuper ἐκτείνω extendo.

¶Epentheſis pe. cor. Interpoſitio, ex ἐπὶ & ἐν q̃ dicũt inter, & θέσις poſitio, vt relligio pro religio.

¶Epeus pe. pro. nomen propriũ Endymionis filij & Pęonis fratris, a quo Epee ciuitas in grecia, ἐν ᾗ hic equum ligneũ extruxit quo Troia prodita eſt. Verg. Et ipſe doli fabricator Epeus.

✠Ephębeum ex edra ampliſſima, cum ſedibus, tertia parte longior, q̃ latior. Cc.

¶Epheb⁹ pe. ꝓ. pubes dr ꝙ iã ſit i pube & ad. annos pubertatis peruenit, ex ἐπὶ & ἥβη pubertas. Iuue. Armenius zelotes, cũctis narratur ephebis. Ter. in An. Nam is poſtq̃ exceſſit ex ephebis, Soſia liberius viuẽdi fuit poteſtas, i. poſtq̃ exceſſit ex ea ætate qua puben primo emiſit.

¶Ephebia pubertas dicta eſt, i. pria ętas adoleſcentiæ ꝓ Adoleſcẽtia vero extrema pueritię inquit Do. Cenſorin⁹ ſeparat ephebos ab exephebis, tanq̃ ephebi dicant in. xvj. ætatis anno Exephebi vltra illud tẽpus appellant. Inde Ephebeũ dictũ paleſtre mẽbrũ in quo ephebi exercent, de quo Vict. lib. v. ſic iquit. In duplici porticu collocẽtur hæc mẽbra ephebeũ in medio. Hoc aũt exedta ampliſſia. In li. ij. Mac. Ephebia fœ. gñe dr vbi ſcriptũ eſt. Sup hoc ꝓmittebat & alia talẽta cẽtũ quinquaginta ſi poteſtati eius cõcederetur gymnaſiũ & ephebiã ſibi cõſtituere Et paulo poſt. Etem auſus eſt ſub ipſa arce gymnaſiũ cõſtituere, & optimos quoſq; epheborũ in lupanaribus iponere, q̃ dicta ab ἐπὶ καὶ ἥβη θεᾶς ἡλικίας ✠. i. eſt ab epi & hebæ dea ætatis.

¶Ephedrõ apud quoſdã herba eſt quã equiſetũ vocãt a ſimilitudine ſetæ equinæ ei pus terræ, hęc curſorum lienes extingit fictili nouo decocta. Cc.

¶Ephegeſis pen. ꝓdu. grece ἐφήγησις latine expoſitio prioris dicti.

✠Ephemeris pen. cor. liber in quo res geſtę pſingulos dies ſcribũtur. Latine acta diurna & diarium dr ἐφημερὶς ἐφήμερος quotidian⁹, ab ἐπὶ & ἡμέρα dies. Mos fuit Romanis vt ſinguli rerũ ſuarum tabulã conficerẽt. Vnde Iuue. accipit pro libro in quo diurnales diuinationes erãt cũ aiũ in cuius manib⁹ ceu pinguia ſuccina tritas cernis ephemeridas. Propertius vero ꝓ libro fœneratoris in quo ſũmas pecunię mutuaticę fęnerateq; pſcribit & ratiũculã ꝓ ſingulos dies expẽſi acceptiq; ſubducit & lucra dãnaq; cõputat. Dicit em̃ me miſerũ his aliqs ratione ſcribit auari, Et ponit duras inter ephemeridas. Sene. vocat id gen⁹ librorũ Calendariũ li. de beneficijs. Nemo beneficia in calendario ſcribit. Et alibi Calẽdariũ verſat, ſit ex domino procurator.

¶Ephemerinos febris vnius diei eſt. Amphemeris nos vero quotidiana eſt, & ex humoribus corruptis pręſertim pituita coaleſcit.

¶Ephemeron animal ortum apud Hippanẽ fluuium apud Boſphorum. Ariſto. lib. v. animalium.

¶Epheſ⁹ pe. cor. vrbs ionię ſeu lydię celeberrimo

Dianę templo clara ab Amazonibus condita. Hoc templũ ducẽtis viginti ãnis a tota Aſia factũ fuit in ſola paluſtri ne terræmotus ſentiret. In eo centũ vigintiſeptẽ columnę fuerũt a ſingulis regib⁹ factę ſexaginta pedũ altitudine inter quas triginta ſex cęlatę fuerũt miro artificio. Hęc ciuitas Nauale & portum habuit, & loci opportunitate multũ creuit & maximũ citerioris Aſię emporiũ fuit. Ex Epheſo Heraclitus cognomẽto Scotin⁹ fuit & Hermodot⁹ qui propter excellẽtiã ingenij & doctrinã & quia frugi erat in exiliũ miſſus fuit Hipponax poeta & Parrhaſius pictor, & Apelles, & Alexander orator & Theodotion iudęus qui ſacrã ſcripturã iterptat⁹ eſt.

℥Ephelis pe. pro. Nã ſcribitur ἔφηλις, eſt aſpredo q̃dam cutis mali odoris in facie.

¶Epheſtius latine domeſticus familiaris dicitur.

¶Epheſtris, idis, a græcis dr veſtis quę armatis ſuper induitur.

℥Ephi, eſt menſura trium modorum, de qua fit mentio in ſacris literis.

¶Epheſtiades inſulę quæ a latinis Vulcanię & ęoliæ, ꝙ ęolus Iliacis tẽporibus illic regnauerit. De quibus ſupra in dictione ęolus.

¶Ephippia equorũ ornamẽta ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῷ ἵππῳ græci equũ dicunt, proprie tegmina ſeu ſtragula quib⁹ equi ſternunt, vel ſellę equis ad inſiſtẽdum impoſitę. Cato. Mihi puero modica fuit vna tunica, i. toga ſine faſceis calciamẽti equ⁹ ſine ephippio. Hinc eqtes Ephippiati q̃ ephippia habent in equis. Cęſar. Nõ eorũ morib⁹ turpi⁹, aut inerti⁹ habetur q̃ ephippijs vti, itaq; ad quẽuis numerũ ephippiatorũ quis pauci adire audẽt. Equi ſine ephippijs deſultorij dicũtur, ꝙ ex his deſiliãt. Et equi ephippiarij, quibus ſellæ imponuntur propter molliorẽ vecturã. Generaliter autẽ oĩa quę mulis equis aſinis ue inſternunt, ſtrata dixere, & equos ſtratos ac iſtratos eis ornatos. Vide in dictione Srata.

¶Ephialtes a noſtris dicitur incubus.

¶Ephira, ę, ſeu Ephire, es, pe. cor. Vrbs Achaię quæ nũc Corinth⁹ dr. Luc. lib. vj. Aut Pelopis latinis ephiren erumpere regnis. Sic dicta ab ephyra Oceani filia. Hic Ephereus a, um. Prop. Nõ ita cõplebant ephireæ laidos ędes Luc. lib. vj. Inſedit caſtris ephireaq; mœnia ſeruat. Nã Ver. Ephireia, ęra pro Corinthijs dixit li. ij. Georgicorum.

¶Ephyrę, arũ nomẽ vrbiũ in Theſſalia Epiro Teſ. ptis ętolis & Peredis, a quibus Ephyri populi vocantur.

¶Ephod dictio hebręa, qua ſignificatur ſuphumerale põtificis veſtimentum.

¶Ephodius, ſiue ephodion, viaticũ, & quandoq; ſumitur pro apparatu. quaſi ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. i. in via.

¶Ephorus, pe, cor, nomẽ ꝓpriũ hiſtorici Cumani viri & latine ſuperiſpector pręſes pfectus epiſcop⁹ ab ἐπὶ & ὁρῶ aſpicio. Quo vocabulo. Cicero vtitur ꝓ quodã magiſtratu Lacedęmoniorũ. Erant ei ephori tales apd Lacedęmonios quales apd Romanos tribuni plębis, quia Theopompo ſic oppoſiti regibus ſunt vt apd Romãos cõſulibus tribunũ. Satis cõſtat ad ephoris reges eiectos alios fugiſſe, alios interemptos. Oli ꝓ miniſtris regum fuerũt, paulatim deide omnẽ potentiã in ſe trãſferẽtes ad id licentiæ puenerũt, vt ſenſim a rege magiſtratũ ꝓpriũ cõſtituerint noĩe Ephoram Ephoria tutella.

¶Epi prępoſitio grecą, q̃ nõq; ad, nõq; in, nõq; aduerſus vel contra, quãdoq; ſupra ſignificat.

¶Epialos gen⁹ febris eſt ex pituita frigida, ſed vitrea putrefactaq; nomẽ dedit ei placida pellacia põti ſubdola quã greci γαλήνης ἠπιότητα qm agitatũ ex tranquillo difficillimũ efficit, vel ἀπὸ τοῦ ἠπίου ἐλαύνειν quia blande ac modice calefaciat.

¶Epibatę ſunt bellatores in re nautica. Hirci⁹ i cõmẽ. belli Alexandrini. Capta eſt vna hoſtiũ quadriremis, depreſſa eſt altera, alteraq; ꝑturbata deide oẽs epibatis nudatę. Idẽ in cõ. belli Aphrici. Remigũ partem ex claſſe Gallorũ Rhodiorũ epibatarũ armata ἐπιβάτης tñ ꝓprie aſceſor dr, ἀπὸ τοῦ ῥήματος βαίνω a verbo vado.

¶Epibathra, æ, pe. pro. ſcala nautica.

✠Epidœdiũ carmen eſt, qd in laudẽ defuncti ante cadauer ſepultũ cani ſolet, aliter nenia vł monodia dictũ Cc

¶Epicharida, pe. cor. genus naiculę.

¶Epicheremata argumẽtatiões ſunt, quę nõnulli rationes appellauerũt Cic. raticionatiua. Hiero. ad Auguſt. Ego ſimpliciter fateor dignationi tuę licet ſtil⁹ & ἐπιχειρήματα tua mihi videntur, tñ nõ temere exemplaribus literarum credendum putaui.

¶Epicluſis vas quo i cõuiuijs veteres vti ſolebãt. Cc.

¶Epicœnũ latine ſub cõmune ꝓmiſcuũ, ex ἐπὶ καὶ κοινὸν qd eſt cõmune. Intereſt autẽ inter genus cõmune & epicenon; ꝙ in gñe communi & hoies ſunt & pecora, i epicœno pecora tantũ. Et in gñe cõmunia ambo articuli ſunt, hic & hæc cum nomine communicãtes, vt hic & hæc canis. Epicœnon autẽ cũ articulo vno maſculo cõmunicat fœmininũ, vt hic paſſer ſub quo intelligit, fœmina. Et ſub neutro intelligitur fœmina, vt hoc pecus vt Vergilius. Lenta ſalix fœto pecori. i. grauido.

¶Epicarmus nomẽ philoſophi Siculi eruditiõe pcelſętis & acumine ingenij prędití. Cuius mentionẽ facit. Cicero li. Tuſculana. q. Suidas ἐπίχαρμος Τιτύρου ἢ χειμάρρου καὶ σικελὸς συρακούσιος ὃς εὗρε τὴν κωμῳδίαν καὶ τάλαντα ✠Id eſt Epicarmus Tytiri vel Chimari filius & Siculus Syracuſanus q inuenit comœdiã & reliqua. Suidas. σικελὸς legit puto ſaluo meliori iudicio σικιλος legẽdum eſſe, & Siculus dici debere.

¶Epicurus pe. ꝓ. nomẽ philoſophi voluptarij. A quo dicta eſt ſecta Epicureorũ qui ſummũ bonũ in voluptate collocãt. De qbus Sidonius. Aſt Epicureos illuminat vndiq; virtus. Hic fuit Athenięſis pago Gargetius hortorũ magiſter. Vnde a Papinio in ſyluis dr. Mallet deſerto ſenior gargetius horto. ℥Hic Neoclis Athenięſis filius maieſtati deorũ detrahere conat nec aliquid fieri aſſerit, ac ſe vniuerſum ſic ſe habuiſſe, neq; aliud noui fieri pter id, qd tẽpore infinito iã factũ eſt, corpuſq; eſſe vniuerſum nõ ſolũ immutabile verũetiã infinitum finẽ bonorum voluptatẽ ſtatuit, ſcribitur grece cũ ο υ, dipthõgon, ἐπικοῦρος ἀπὸ τοῦ ἐπικουρεῖν. i. auxiliari.

✠Epichriſta apud Galenũ in eũdem fere vſum accipitur quo circũlitiões quas Diaſco. περίχρισμα appellauit a circũlinẽdo qd eſt expolire. Nam & in pictura circũlitionẽ vocat ipſe cũ operibus iam perfectis manus quędam ſalutatrix admouetur vltima.

℥Epicheia latine æquitas dicitur.

¶Epictet⁹ pe. ꝓ. nomẽ philoſophi ſtoici, qui ex Hieropoli Phrygię vrbe originẽ ducẽs, Romę Epaphrodito cuidã Neronis familiari ſeruiuit. Atq; ad marcei vſq; Antonini tẽpora puenit. Domitiano aũt imperãte eius dñatu offenſus, Roma Hieropolim migrauit, rat⁹ verũ eſſe, qd eſt tragicũ, patriã eſſe cuiuſq; vbi quis recte ageret. Tãta vero apd oẽs hoies eius vitę admiratio extitit vt Lucan⁹, Epicteti lucernã fictilẽ, tribus drachmarum millib⁹, ob eius auctoritatẽ veniſſe tradat. Hic Enchiridiõ ſcripſit, op⁹ vtile, qd angel⁹ Polit. nup latinũ fecit

¶Epicrocõ pe. cor. genus veſtimẽti croceo colore inſectum cuius meminit Varro.

℥Epichiſis vaſis genus ab epicheo qd ſignificat infundo ergo infundibulũ a nobis eſt dictum.

℥Epicnomus, recognitor. Nam epicnoſis recognitio dicitur.

¶Epidãmus ciuitas epiri ab epidãtio rege Barbatorũ. Sed Romani eo Coloniã deducentes, vt inqt Pli, dyrrachiũ dicere maluerũt ꝓpter iauſpicatũ nomẽ Epidãmi, tanq̃ a dãno dicat Epidamnũ, ad qd alluſit Plau. i Me. cũ ait. Ne mihi dãno in Epidamno duas, tanq̃ nomen inditum eſt Epidãno ꝙ illuc nemo ſine dãno diuertat. De hac Luca. li. x. Ad cãpos Epidãne tuos. Appianus ſic habet. Epidam⁹ rex vrbẽ cõdidit quę ab ipſo nomẽ

aſſumpſit. Huiꝰ ex filia nepos Dyrrhachus portum vbi adiecit, qđ dyrrachum appellatur.

¶ Epiſdaphne duę dictiones, quaſi ad daphnē. Locus in ſyria de quo Stra. In Seleucide Syrię q̃tuor inſignia ſunt oppida, ob id & tetrapolis dicta regio Antiochia Epidafne cognominata. Eſt autē Dapne Anthiocenſibꝰ vicinū & amœnitate inclitū nomē octoginta ſtadiorū ambitu quo loco Anthiocenſiū conuentus agitabaꝛ, dictū a Daphne Ladonis filia. Iul. Capi. Vetus poſtea q̃ in Syriam venit in delitijs apđ Antiochiā & Daphnē vixit. Ammianꝰ Tūc apđ Daphnem amœnum illud & ambitioſum Antiochię ſuburbanum.

¶ Epidaurꝰ ciuitas in Peloponeſo, vt Ptol. inquit, a Strabone Epidaura dicta. Pli. Epidaurū oppidū Aeſculapij tēplo celeberrimū. Hoc etiā noīe dicta fuit inſula iuxta Dalmatiā in Illyrico mari ſita. De qua Luca. li. ij. Illyris Ionias vergens Epidaurus in vndas.

¶ Epidromes dicuntur funes q̃bus rętia tenduntꝛ circa ſummā & imam partem ꝙ in his rętia diſcurrant ἐπὶ ei ſignificat ſupra δρομῶ curro. Quidam accipiūt ꝓ annulis quibus cortina chordę impenditur.

♁ Alij Epidromon vocant velum qđ in puppi panditꝛ, quod nautę mezanam vocāt. Sūt. n. tria gn̄a velorum. Dolon Acation epidromon.

♁ Epidicticon dr̃ demonſtratiuū. Nam ἐπιδείκνυμι oſtēdo ac demonſtro ſignificat.

✣ Epię numero multitudinis tantū oppidū eſt Achaię ide Epij populi quibuſcūq; bellum geſſit Neſtor adhuc iuuenis poſtea Helij dicti ſunt Cc.

¶ Eigamia, ę, cōnubiū, affinitas cum alijs gentibus.

¶ Epigenes nomē philoſophi Byzantini.

¶ Epigoni dicti ſunt authores ſecūdi belli Thebanni q̃ſi fœtus illorū qui primū confecerant bellū, gręce em̄ ἐπὶ γονὴ fœtus appellaꝛ, & qui poſt gignitꝛ. Inde Epirides tragicꝰ tragœdiā hoc argumēto cōpoſitā epigonos inſcripſit quæ agi expoſcebat voce magna ſcęnicorū & ſonora. Ob hoc dixit Ci. libro. j. offi. ꝙ Hiſtriones voce fractiagūt Epigonos Medeāq;. Errāt qui exiſtimant. Epigonos apđ Strabonē eſſe populos, a quibus fabulæ nomē inditū ſit quū Epigoni dicti ſunt generali vocabulo oēs illi q ex diuerſis populi cōflati, ſecundū bellū Thebanū duce alcmeone confecerūt, quaſi poſt geniti & filij illorū, q in primo bello ad Thebas mortē oppeti erant. Nā ex Statij lectiōe cōſtat bellū Thebanū, & nomina ducū, q in eo bello occubuerūt. Quorū filij vt mortem parentū vlciſcereꝛ cōmunia cōtra Thebanos iterū arma mouerūt, qui acceperāt reſpōſum ab Apolline eā ſe ciuitatē expugnaturos ſi Alcimeonē Amphiarai filiū imperatorē rei bellicę feciſſent. Igitur Aclmeō exercitu ex grecis collecto cōtra thebas duxit copias acerrimeq; cōmiſſa pugna potitꝰ eſt victoria, & Thebę captę ac dirutę ſunt. Epigoni etiā dicti ſūt ſucceſſores Macedonū, veteranorū qui ſub Alexādro magno ex Aſiaticis fœminis ſobolē ſuſceperūt. Quę ſoboles vt hiſtorici memorant nomē habuit Epigoni, qui ī caſtris nati ī armis educati, a paruuula ętate periculis exercitati, laboribus durati prorſus inuicti extiterūt.

¶ Epigrāma, tis ſeu epigrammatū, ati dr̃ inſcriptio vel ſuperſcriptio, ab ἐπὶ ſup γράμμα lr̃a, vel ſcriptio. Hic epigrammatarius & epigrammatiſta pro eo qui epigrāmata componit.

¶ Epigraphe. pe. cor. titulus, inſcriptio, cenſus. i. dinumeratio ciuiū, luſtrum.

¶ Epigryphus, pe. cor. dr̃ qui habet aduncum naſum.

¶ Epigloſſis, ſeu epiglottis fiſtula exterior eſt. Quo etiā vocabulo dr̃ eius fiſtulę ſuperior pars, qua cibus potuſq; ferūtur. Totaq; curculus vocatur.

¶ Epilepſia pen. pro. latine correptio ſeu apprehenſio dicitꝛ. Morbꝰ eſt ſic dictꝰ ꝙ mentē apprehendēs, corpꝰ pariter poſſideat ex melancholico humore. Cōtrahuntꝛ ei nerui ex hoc morbo. Dicitꝛ & morbus caducus, vulgꝰ appellat lunaticū. Idē Comitalis appellatur eo ꝙ ſi cui q̃ in comitijs contigiſſe deprehenſū fuiſſet, dimittebantur comitia. Sunt etiam huius morbi alia noīa, de q̃bus in dictione Comitialis.

¶ Epilepticus, qui ex Epilepſia laborat.

✣ Epilima vnguenti genus viliſſimum quo paſſim vtebantur. Cc.

¶ Epilogus pe. cor. latine cōcluſio. Nā q̃s nō cōcluſiones dicimꝰ, gręci epilogos appellāt ab ἐπὶ q̃ dimunutionē hic denotat. & λόγος ſermo. Epilogus eſt ps nouiſſima orationis, quā quidā cumulū, quidā ꝑ orationem vocant. Rhetorici tripititum epilogū faciunt conſtantē ex numeratione, amplificatione, & cōmiſeratiōe. Per enumerationē fit rerū repetitio, quę gręce dr̃ anacephaleoſis, i. recapitulatio. Per amplificationē concitantꝛ animi auditorum. Per commiſerationem flectuntur ad miſericordiā.

¶ Epilogiſmus cogitatio, Computatio.

¶ Epimachus pen. cor. nomen ꝓprium viri, & latine facilis expugnatu dicitur.

¶ Epimenides pe. cor. nomē philoſophi Cretēſis cōtēporanei Pythagorę qui multa & verſu & proſa ſcripſit vixitque annis. clxxix. vel ſecundum aliquos. ccxciiij. Vide Laertiū.

¶ Epimelas q̃ colorē nigrantē habet ī cādida gēma Cc

¶ Epimendiū, vt Pli. ſcribit eſt tertiū bulbi genus cibis gratum anguſtius folio minuſq; aſpero.

¶ Epimone pe. co. latine pſeuerātia. Figura quādo ad maiorem certitudinē in eadē dictione pſeueraꝛ vt apud Verg. Sic ſic iuuat ire ſub vmbras. Hęc etiam epizeuſis vocatur.

♁ Epinyctides, puſtulę minutę ſeu vari dicti a nocte ī q̃ max ſe ꝓueniūt. Iul. pol. Epinyctis puſtula ſubliuida modice humeſcēs & plena ſanguis in tibijs & pedibus.

¶ Epicinia, orū, gręci vocāt p̄miū & celebritates ꝓpta victoria ἐπινίκιος ἐπὶ καὶ νικάω ὅθεν παράγεται καὶ νικοτίλος. Victorialis. Hieronimus. lib. ſecundo. Mach. Et cū epinicia agerēt in Hieroſolimis, id eſt ſolēnitates de victorijs. Suet. vero accipit pro carminibus ac laudationibus cōpoſitis cū in Nero. ſcribit Sequēti die lętū inter lętos cantatuiū epinicia quæ iā nūc ſibi componi oporteret.

✣ Epipedō a latinis planū ſiue ſupficies dicitur. Cc.

¶ Epiphania gręce, apparitio ſeu manifeſtatio latine dr̃ φαινῶ enim manifeſto. Hiero. Dies epiphaniorū gręco ſermone ſic vocatur. Quod em̄ apud nos apparitionē vel oſtentionē dicimus, gręci epiphaniā vocant Hoc aūt ideo quia dn̄s noſter hodie ſaluator apparuit in tenebris Licet enim olim natꝰ eſſet ex Maria, & trigīta annorū expleſſet ętatem, tn̄ ignorabatur a mundo eo tp̄e cognitꝰ eſt quo ad Ioānē vt Batizatureꝛ aduenit & vox de cælo p̄ris intonantis audita eſt. Hic eſt filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacui. Quē pater de cœliis mōſtrauerat voce, hunc ſpiritus ſanctꝰ verſꝰ ī columbam, & ſuper caput illius ſedens tactu quoque ipſo voluit demonſtrare, ne quis aliꝰ dei filius putareꝛ ex populo. Epiphania quoq; vocatur cū latitudo menſuraꝛ cū longitudine. Vide in dictiōe Grame.

¶ Epiphanes pe. ꝓ. latine illuſtris, ἐπὶ ſuper φανός clarus. Vnde Anthiochus ephiphanes. i. illuſtris qui fuit crudeliſſimus omnium tyrannorum.

✣ Epiphonema figura diffinitur rei narratę vel prolatę ſūma acclamatio, ex prępoſitione ἐπὶ qđ aliqn̄ ex ęgnificat, & φώνημα ſignante clamorem. Cc.

¶ Epiphora pe. cor. morbus oculorū, quē vulgo lachrymā vocant, cū deſcenſus humoris oculos angit, ἀπὸ τοῦ ἐπιφέρειν, hoc eſt ab inferēdo. Pli. Caro peponū epiphoris oculorū & doloribus prodeſt. Columel. lib. ſeptimo, de magudari. Eadē radix cōtuſa, & cū oleo lētiſci iūcta vitiū expurgat, ephiphorā ſupprimit, polenta cōſperſa mulſa aqua. Dicitur & de alijs membris. Plinius. Teſtiū vero epiphoris cū ramis laureæ tenerę adeo peculiaris

✣ Epiploele dr̃ omenti in ſcortū deſcenſus quem noſtri cōmuni nomine Herniam vocant. Cc.

✣ Eplexia ſiue Apoplexia dr̃ ſubita ꝑcuſſio πλήττειν ei ꝑcutere eſt. Cc. Stupor. mente. corporeq;. languor & aduerſitas. a verbo ἀποπλήττω, i. ꝑcutio quia qui hunc languorem patiuntur attoniti & immobiles ſtant ac ſi graui ictu ferirentur.

¶ Epithediū rheda, cōpoſitū nomē eſt gręco & gallico ἐπὶ & rheda gallicū. latini epirhediū dixerūt. Iuue. Tritoq; trahunt epirhedia collo.

¶ Epireus pe. ꝓd. Continens dr̃ hoc eſt firma terra regio quæ Moloſſa dicta eſt, & a Chaone Heleni fratre Chaonia, nunc vero Albania vocatur. Terminaꝛ Epirꝰ a ſeptentrione Macedonia, ab oriente Achaia, ab occidente Ionico epirota, qui eſt ex Epiro.

¶ Epirotica mala dicuntur orbiculata a figura orbis in rotunditatem circunacti. Cc.

¶ Epiodiū ſeu epicœdiū canticū quod dicitur cadaueri nōdum ſepulto alio noīe Næuia dicitꝛ, ex ἐπὶ ſup & ᾠδὴ canticum.

♁ Epiſcopus pe. cor. gręcū, inde ductū, ꝙ ille qui preficitur ſupintendit, curā eorū gerens ἐπὶ ſup σκοπός intentio ſpeculatio cōſideratio. Nā ideo altior locus poſitus eſt epiſcopis, vt ipſi ſuperintēdāt & tanq̃ cuſtodiāt populum ergo ἐπισκοπεῖν, latine ſuperintendere poſſumus dicere, vt intelligat, nō ſeipſum, qui pręeſſe dilexerit, non prodeſſe. Apud latinos dr̃ inſpector, ſpeculator, cuſtos, conſultatorq;, & vltor, ac propoſiti compos, & apđ Homerū eodē epiſcopū eſſe nomine regēq; appellatū eſſe nouimus ſcribit ſe per epiſcopū a pompeio deſtinatum eſſe orę campanę, & marritimę in principio ciuilis belli. i. exploratorem ſpeculatorēq;, & ꝓprie dicitur, q pręeſt pani cęteriſq; venalibus rebus ciuitatibꝰ, ob quotidianum victum neceſſarijs epiſcopis dicitur.

¶ Epiſcopiū ſubiunctiuū epiſcopi habitatio dicitur.

♁ Epiſcopatꝰ, us, ipſius epiſcopi officium dignitaſue.

♁ Epiſcopaliter, ſignificat intente. Aug. lib. v. cō. Suſcepit me paterne ille homo dei & peregrinationem meā ſatis epiſcopaliter dilexit.

♁ Epiſcopius, a, um, ponitur ꝓ exploratorio. Cic. ad atticum cōſcendi in phaſelum epiſco piā, id eſt nauem exploratoriam.

♁ Epiſpaſtica medicamenta quę ꝑtinent ad vlcus purgandum, puſq; extrahendum.

¶ Epiſtola ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλειν quod eſt mittere, quia ad abſentes mittitꝛ. Hinc epiſtolę quod ad epiſtolā ꝑtinet Hiero. Neq; ei epiſtolaris anguſtia euagari lōgiꝰ patiebaꝛ. Libaniꝰ aūt in libello epiſtolādi ἄριστα δ᾽ ἄν τις συνθείη ἐπιστολὰς εἰ γνοίη τί ἐστι ἐπιστολή, καὶ τί λέγειν ἐν αὐτῇ θέμις ἢ εἰς πόσα προσηγορίας διαιρεῖται. ἐπιστολὴ μὲν ὁ ὑμεῖν ὁμιλία ἐγγράμματος ἀπόντος πρὸς ἀπόντα γινομένη καὶ χρείῃ σκοπὸν ἐκπληροῦσα ἐρεῖ δ᾽ ἐν αὐτῇ ὥσπερ παρόντι πρὸς ἀπόντα. διαιρεῖται δ᾽ εἰς συχνάς τε καὶ παμπόλλας προσηγορίας.

✣ Id eſt Optime quis poſſet mittere ſi noſcat quid ep̄l'a eſt & quid fas eſt in ipſa dicere aut in quod ſalutationes diuidaꝛ, epiſtola em̄ literata locutio eſt, abſentis ad abſentē facta, intentionem explens. Loquitꝛ quis in ea vt pręſenti ad abſentem.

¶ Epiſtolium parua epiſtola Catul. Conſcriptum hoc lachrymis mittis epiſtolium.

¶ Epiſtylium capitellum, quod ſup columnā ponitur.

¶ Epiſtrates græce dicitur qui a nobis Villicus procuratorq; ac prępoſitus rei faciendę vocatur.

¶ Epiſtomiū dicitur in fontibus manu fabrefactis in q̄bꝰ ſunt fiſtulę plures aquam tranſmittētes. Sene. ad Lucil. Niſi aquā argētea epiſtomia effuderint. & adhuc plębeias fiſtulas loquor. Varro lib. iij. de re ruſt. Cū & aqua callida & frigida ex orbe ligneo mēſaq; quā dixi in primis radijs eſſe epiſtomijs verſis ad vnūquēq; factum ſic vt fluat in conuiuam.

¶ Epiſchidion apud Vict. accipitur pro cuneo.

¶ Epiſynalipha conglutinatio duarū ſyllabarū in vnam qđ in diphthongo, & ſyneręſi fieri contingit. Nam συναλοιφὴ coniunctio dicitur.

¶ Epitaphiū latine ſupra ſepulchrū τάφος ei ſepulchrū & ſumitur pro laude poſt ſepulturā, eſt em̄ elogiū quod in ſepulchris marmoreis inciſum videmꝰ cōpleta ſepultura. Accipitꝛ & pro titulo & pro oratione funebri.

¶ Epitalamiū ſacer hymnus qui in ſponſalibus canitur

¶ Epitheſis pe. cor. impoſitio impoſtura aggreſſus

¶ Epithetes moleſtus, impoſtor, fraudator.

¶ Epitheton. pe. cor. a Quint. dicitur appoſitū ab alijs adiectiuū, ab ἐπὶ qđ ſignificat in & τίθημι quaſi impoſitū Epitheta tribus de cauſis nominibus adduntur. Diſcretiōis vt Phrygię molimur montibus idę. Proprietatis, vt terribili impexum ſetaq; & dentibus atris. Ornatus, vt Alma venus.

¶ Epitome, es, pe. pro. breuiariū vel inciſio dicitur & cōpendiō, ab ἐπὶ ſuper & τομὴ inciſio vel interfectum.

¶ Epitogiū genus pallij, qđ ſupra togam ferebaꝛ. Compoſitum nomen ex gręco & latino.

¶ Epithima pe. pro. dici poteſt ſup impoſitum, operculū θῆμα poſitū, dicitur quicquid alicui rei īponitꝛ ex quo & medicamenta quę ad refrigerandū componitur, epithimata ſeu epithemata dicuntur.

¶ Epithimia, ę, cū accentu in pe. latine dicitur cōcupiſcentio deſiderium vaporatio ſacrorum.

¶ Epityrū genus edulij ſeu caſei ſiculi. Fit enim ab ἐπὶ & τυρὸς caſeꝰ, epithyrū etiā ſiue pithyrū dicitur a cōfracta oliua q̃ græce dr̃ πιθύρις. Vnde apud Col. epithyrum conditurам oliuarum legimus.

♁ Epitragus penul. cor. genus piſcis ab hirci ſterilitate ſic appellatum.

♁ Epitrope, pe. cor. latine procuratio & tutela, epitropas Procurator.

¶ Epitrapezia dn̄r gn̄aliter menſis apta, q̃ ſunt vaſcula & potoria & eſcaria, ab ἐπὶ & trapeza menſa.

¶ Epitritus pen. cor. pes ex quatuor ſyllabis conſtans quarū vna ſemp ab alijs tribus diſcrepat. Primus cōſtat ex iambo & ſpōdeo. i. ex prima breui & tribus lōgis vt ſacerdotes. Secundus ex trocheo & ſpōdeo, id eſt ex ſecūda breui alijs longis, vt conditores. Tertiꝰ ex ſpōdeo & iābo, id eſt tertia breui alijs lōgis. vt hęreditas. Quartꝰ ex ſpondeo & troceheo, id eſt ex quarta breui, cæteris longis, vt Cæleſtinus.

✣ Epitritus numerꝰ dr̃ qui continet totū aliquē numerū & eius partem tertiam, vt quatuor ad tres. Cc.

¶ Epitrocaſmos verborū ſuper ſe inuicem effuſſio vel ſupermenſio, quę fit aduerſarij turbandi cauſa.

¶ Epizeuſis combinatio. Figura cū dictio ī verſu abſq; medio aliarū cōbinaꝛ. Verg. Meme adſum qui feci.

♁ Epopteia ἐπόπτεια latine dr̃ īſpectio meditatio q; in q̃ voce poſſis & ſpectacula accipere qn̄quidē ipſas ſpeculas gręci ἐπωπάς & ἐπωπίδας, vocant, ab epoptia ſiue a verbo ἐποπτεύειν ſpeculor. Dicunꝛ etiā epoptę īter mixtas ephori quoq; dicti, qm̄ poſt annū quē imitari eſſent admittereꝛ ad ſpectandum ſacra. Inde ἐπόπτης ſpectator.

♁ Epporrhedicæ, a gallis dicunꝛ, boni equorū domitores, vnde vrbi ephorhedię inditū nomē.

✣ Epops auicula ſordidiſſima eſt eaq; criſtata, quam ſoni fictione. Vpupam nominamus. Cc.

✣ Epoptidon dicitur liber ſpectaculorū. Cc.

¶ Epos carmen heroicū diuinarū rerum & heroicarum humanarūq; cōprehenſio. Martialis. Scribamus epodos cœpiſti ſcribere ceſſi. Aemula ne ſtarent carmīa noſtra tui Cōpoſitū cum ᾠδὴ qui eſt cantus apud nos dicitꝛ epodus quaſi carminis cantus, & inde epodiō diminutiuū, id eſt paruū carmē, qđ a lyricis clauſula breuis dicitꝛ quaſi præciſos verſus integris ſubijciat, vt apud Hora. Beatus qui procul negotijs. Deinde ſequitur p̄ciſus, vt priſca gens mortaliū, & ſic deinceps alterni quibꝰ aliq̄ pars deeſt, & ſunt ipſis pręcedentibus ſimiles.

¶ Epulę ab opulentia, ſiue ab edendo q̃ſi edipulę, ſunt cibi miniſterio hoĩm in noſtrum vſum comparati. Epulũ vero ſignificat ſolẽniores & ꝓprie publicũ cõuiuium in propatulo ciuibus exhibitũ, ſiue in dedicationẽ templi ſiue in triumpho, ſiue in funere, ſiue ludorũ cauſa, q̃le ĩperatores apud Romanos, & quale factũ eſſe cõſtat a pluribus qui teſtamẽto legauerũt epulũ quotãnis adſe pulchrũ roſis & varijs reſperſum odoribus pro hęreditatũ facultatibus exhibendum. Iuuena. Vnde epulũ poſſis centum datur pythagoręis. Sed cõfunduntur q̃nq;. Nã epulũ pro priuato cõuiuio inuenitur, & epulæ pro conuiuio incõmuni. Ci. pro L. Plan. Sepulchrũ L. Cantilinę floribus ornatum hominũ audaciſſimorũ ac domeſticorũ hoſtiũ conuentu epulíſq; celebratum eſt.

✥ Epulam quoq; in ſingulari veteres dixerunt. Cc.

¶ Epulari eſt in cõuiuio eſſe, ſeu cõuiuari. Liu. li. xxv. Vulgo apertis ianuis in propatulo epulati ſunt. Cõſtruitur quãdoq; cũ actõ quaſi pro comedo. Amb. Nõſtatim inquit epulamur omnia neq; potamus.

¶ Epulones dicti ſunt conuiuę, vnde & coepulones q ſimul epulantur, Itẽ epulones dicebantur quos põtifices ꝓpter ſacrificiorũ multitudinẽ eſſe voluerũt vt ludorum epulare ſacrificium conficerent. Author eſt Cic. li. iiij. de orat. Hi epulas Ioui cęteriſq; dijs inſtituendi poteſtatẽ habebãt Vñ Aug. lib. de ci. dei, aſſerit epulones ꝑpetuos fuiſſe q ad aureã Iouis menſam ſtatuæ appoſitam ꝑpetui erant conuiuæ, vt minorum potius & pariſitorum conturbernia, q̃ dei ſacra celebrarentur.

♉ Coepulonus dr̃ a Plau. in perſa. conuictor & hiſdem epulis veſcens. Ait, eñ. O mi Iuppiter terreſtris & Coepulonus.

¶ Epulare qđ ad epulas ꝑtinet, vt epulare ſacrificiũ, epularis ſermo, q ĩcõuiuio fit. Apul. Iã illatis luminibꝰ epularis ꝑcrebuit ſermo: epulares etiã vocabant̃ qui in ſacris epulabantur. Var. Dũ epulares nocte epularentur.

¶ Epulatorius a, um, qđ aptũ eſt vt in epulis comedat̃. Am. ad Simplic. Bona opera epulatoria dicimus q̃ ſunt eſui, & paulo poſt, epulatoria & refectoria requies ĩ deo quę facit tranquillitatem.

E ANTE Q

EQuꝰ aĩal quadrupes qui & caballus, ab ęqualitate dictus, detracta prima litera quę diphthongũ faciebat, quia pares eligebãtur qui bigis, quadrigiſq; iũgerentur, equorum alij gradarij, qui molli gradu, & ſine ſuccuſſura incedunt. Contra ſuccuſſores ſeſſorẽ frequenter inquietant. Alij dicuntur Veredi ĩ curſu velociſſimi quibus maioreres vſi ſunt in venatione.

Eques ge. com. ſignificat hominẽ inſidentem equo. Vnde equites a peditibus diſtinguntur. Verg. lib. viij. Interea ꝑmiſſi equites ex vrbe latina. Sumit̃ q̃nq; ꝓ ipſo equo Idẽ. Dorſoq; equitem docu ere ſub armis Inſultare ſolo & greſſꝰ glomerare ſuperbos, & eques dicit̃ qui eq̃ſtrem dignitatem adeptus eſt.

¶ Equeſter ab eques fit, ſicut a pedes pedeſter. Vñ pedeſtres & equeſtres copię, ęqueſtrẽ vero ordinẽ, mediũ fuiſſe conſtat iter patritios & plębẽ. Hi olim ſub Romulo regibuſq; celeres dicebantur a Celere Remi interfectore, deĩde a flectendis animis qm̃ iudices erant, ſiue potius a flectendis equis. Flexamines vocitati, poſtea Troſſulia troſſulo oppido Thuſcię, quod id ſine vllo peditum adiumento equites cępiſſent.

¶ Equeſtre ęs, dictum eſt quod equiti dabatur.

¶ Equeſtria loca erant in quibus ſedebant equites. Seneca li. vij. de benefi. equeſtria omniũ equitũ Romanorũ ſunt & iterum. Sed cum in theatrũ veni ſi plena ſunt equeſtria &c. Sic popularia dicebant̃ vbi plæbs ipſa in theatro ſedebat Suet. in Domi. & quia pars maior intra popularia deciderat quinquagenas teſſeras in ſingulos cuneos equeſtres ac ſenatorij ordinis ꝓnunciauit.

♉ Equiſeſſor, qui ambulat pedibꝰ equinis. i. qui equitat, ſicut q in lectica geſtat̃ ambulat pedibꝰ lecticariorum.

¶ Equito as, dr̃ de homine equo inſidente, & de equo. Lucil. de equo. Nẽpe hunc currere equũ nos atq; eq̃tare videmus. Huius cõpoſita ſũt Adequito, quod eſt iuxta eq̃to. Liui. Adequitauit deinde ſenſim portis. Obequito, circũequito. Idẽ. Obeq̃tare iubet oſtium portis. Perequito ſicut perago, vt apud eundẽ. Cũ perequitaſſet aciem, tantum iniecit ardoris, vt non vltra ſuſtinuerint impetum equi.

¶ Equitatꝰ modo equitũ turmam ſignificat, ſicut peditatus ꝓ pedeſtribus copijs, modo actũ equitãdi. Pli. Semina equitatu atteri & aduri ſolent, modo ordinẽ equeſtrẽ. Idẽ li. xxxiij. Quinetiam ipſum equitum nomẽ ſępe variatũ eſt in ijs quoq; qui ad equitatũ trahebantur.

✥ Equapium, apij, hęrbę genus a gręcis. Cc.

¶ Equarius, a. um. quod ad equũ pertinet, vt equarius medicus qui equis medetur. Val. Max. li. vlt. Helophilus equarius medicus. C. Marium ſepties conſulẽ auum ſibi vendicando ſe excudit.

♉ Eq̃ferus pe. cor. equus ferus. i. nõ domeſticus. Pli. lib. xxviij. In primis efficax equiferorum ſanguis.

¶ Equinus a, um, poſſeſſiuũ. Hora. Humano capiti ceruicẽ pictor equinam Iungere ſi velit.

¶ Equio is, de equis dicitur cũ coitũ appetũt, ſicut catulio de canibus & Subo de ſuibus. Col. lib. vij. equienti mulę cruda braſſica datur.

¶ Equimẽtũ merces quę datur ꝓ admiſſura equi. Var. An ſi equã emiſſes q̃drupedẽ, vt meo aſino reatino admittens q̃tum popoſciſſes dediſſem equimenti.

¶ Equitiũ equorum mandra. Vlpiana. equitij vſu iugo videndũ an & domare poſſit & ad vehendũ ſub ſigno vti

¶ Equitius nomen viri ꝓprium & cognomẽ familię ronæ ab equo deductum.

¶ Equila diminutiuũ eſt ab equa. Varro. Nemo eſt tam negligens qui ſumma diligentia eligat aſinũ qui ſaliat equilam. Cc.

¶ Equile pe. cor. ſtabulũ equorũ ſicut ab oue ouile. Vnde Var. Suadet frẹnos in equili ſuſpendere, vt oculi equulorũ conſueſcant videre eorũ faciem, & e motu crepitus audire cum iam ad manus accedere conſueuerint, interdũ imponere his puerum.

✥ Equiſetum. Vide in dictione ephedron.

¶ Equiſo equorum domitor. Var. Nam vt equus qui ad vehendũ eſt natus, tamen traditur magiſtro vt equiſo doceat tollutim incedere, & non tantum equorũ magiſtrũ, ſed etiam omniũ rerum quarum ei regimen conceditur equiſo deſignat.

¶ Equitabilis, locus in quo equi facile inãbulare pñt. Liui. Opportuna explicandis copijs regio erat equitabilis vaſta planities. Idẽ contrariũ poſuit. Imber violentiꝰ q̃ alias fuſus cãpos lubricos inequitabilis fecerat.

¶ Equulesꝰ diminutiuũ, ſumit̃ pro pullo equino & nouello. Cic. ĩ Hortẽ. Vt igit̃ domitores equorũ nõ verba ſolũ adhibẽt ad domãdum, ſed cibũ etiam ſępe ſubtrahunt, vt fama debilitet̃ equuleorũ nimis effrẹnata vis ẽ & equuleꝰ tormenti genꝰ in equi forma in quẽ conijciebant̃ rei. Cic. lib. quinto Tuſc. Hęc etiã in equuleũ conijciũt̃, quo vita non aſpirat beata. Idẽ de fini. libro. iiij. Nec ſi ille ſapiens ad tortoris equuleũ a tyranno ire cogatur ſimilẽ habeat vultũ, vt ſi ampullã perdidiſſet.

¶ Equulꝰ etiam diminutiuũ. Cic. de ſignis, equulos argenteos nobiles qui maximi fuerũt aufert, & lib. tertio de natura deorũ. Omnia imperfectis & maturis docet eſſe meliora vt in equo q̃ in equulo, in cane q̃ in catulo in viro quã in puero. Varro ait equuleũ poſt annũ ſex menſes domari poſſe. Sic equula. Idẽ. Nemo eſt tã negligẽs q̃n ſũma diligẽtia eligat aſinũ q ſuã ſaliat equulã

¶ Equiria, ludi quos Romulꝰ Marti inſtituit. in his ei ludis currere in Martio campo equi ſolebant.

¶ Equidẽ non ab ego & quidẽ compoſita coniunctio, ſed ſimplex eſt. Salut. ego equidẽ ſit exiſtimo. Nã ſi eẽt cõpoſita, nõ ſubiungeret̃ ego q̃q apđ Verg. Vbiq; ego

quidẽ ſignificet. Equidem merui nec deprecor inquit. Perſius poſuit pro quidẽ. Non equidem hoc dubites amborum fœdere certo Conſentire dies.

♉ Equicerꝰ, animal ĩ oriẽte habẽs cornua & iubas poſt collum deſcẽdentes vſq; poſt ſcapulas, & barbã ſub mẽto, & ſoleas ſicut equꝰ, & corpꝰ ad cerui quantitem.

E ANTE R

ERaphiotes bacchus dictus eſt ab inducenda contentione quoniã vinũ iram atq; certamen inducit ἔρις eñ contentio φαίνειν oſtendere.

¶ Eraſiſtratus nomen medici eximij, ex Ariſt. familia nati ἔρος amorem ϛρατὸς exercitum ſignificat.

¶ Erate, es, pe. cor. nympha oceani & Tethyos filia ab ἔρως, quod eſt amor.

¶ Eratę numero plurali, vrbs Corytannorũ.

¶ Erato pe. cor. vna muſarum ab amore dicta ἔρως ἔραμαι, amo, ꝙ pręſit his qui amoris face rapiũtur. Verg. li. x. Nũc age qui reges erato quę tempore rerũ qui latio antiquo fuerit ſtatus.

¶ Eratoſthenes pe. cor. nomẽ philoſophi qui orbis terrarũ mẽſor appellatus eſt. Hic vixit annis. lxxxj. ſicut & Plato. & Diogenes Cynicus, & Xenocrates Platonicus, ἐρατὸς ἐράομαι καὶ ὁ σθένος δύναμις καὶ κράτος λέγεται, ἦν καὶ ἰατρὸς περίσημον καὶ μαθηματικός.

✥. i. Ab eratos quod eſt amabilis & ſthenos potẽtia dicitur, medicus fuit inſignis & mathematicus.

¶ Eraſinus pe. pro. fluuiꝰ in argolica. Papi. Ruit agmine facto Inachꝰ & gelidas ſurgens eraſinꝰ ad actos. Dictus eſt & Arſinus, & in Arcadia vbi ortũ habet. Stymphalus Sunt & eraſmini Peloponneſo alij ſicut Strabo ſcribit.

¶ Ercinia multis ſyluis nomẽ eſt inditũ. Sed apđ Germanos maxĩe q̃ apud Gręcos Orcimia dr̃ Ab Heluetijs ad nemetũ Turiacorũq; fines ꝓtenditur, & ad Dacos & Danubiũ, inde ad alias gentes longitudine ſex dierum multitis feris abundans & proceris frequens arboribus. Sunt qui hoc nomẽ aſpirent, & cũ. y. ſcribant.

✥ Erciꝰ Iuppiter dicebatur ab arcẽdo qui intra conceptũ cuiuſq; domus colebat̃, quẽ etiã deũ penetralem appellabant. Cc.

✥ Erctũ in libris antiquis legit̃ pro arctũ ab arcẽdo. Cc

¶ Erciſcere priſca lĩgua ſignificat diuidere. Inde familię erciſcundę. i. rei familiaris diuidendę. Quidã erciſcũdũ ab erciũ antiqua dictione vici volũt a coercẽdo. Vñ & Iouẽ arciũ puto dictũ quod mala crederetur arcere.

¶ Erebꝰ pe. cor. fluuiꝰ inferorũ. Vergi. Magnos erebi tranauimꝰ amnes. Quandoq; pro obſcuriori inferni parte, vt Imas erebi deſcendit ad vmbras. Varro ex erebo natã noctem ait. Vnde & illud, erebo creatam fulcis crinibus noctem inuoco.

♉ Ere nata ſignificat ex occaſiõe rei pręſentis capto cõſilio & aliq̃ñ pıcitur abſolute, ere nata, & aliquãdo cũ cõiũctiuo vt erenatũ exordiũ dixit. Quint. intelli volẽs ſubito inuẽtum Apu. erenata fallacia ſignificatur eñ muliebris dolꝰ ad fallendũ ſubito excogitatus, nõ domi añ compoſitꝰ, ſed ex ipſa re & negocio exprõptꝰ. Erembi populi in Arabia qui pręrupta ſaxa nudi inhabitant.

¶ Eregione ex aduerſo ex oppoſito.

¶ Ere mea, ere tua. Vide ſupra in e. & ex.

¶ Erepublica. i. ex vtilitate & commodo publico. Suet. in Cęſa. Plęriq; pecunias cõtulerũt ne catone quidẽ abnuente eam largitionẽ e republica fieri. e cõtrario dicimus ab re eſt, ꝓ eo ꝙ eſt contra commodum.

¶ Eremus pe. pro. Nam apud græcos per η ſcribit̃ ἔρημος. Solet tñ ab aliquibꝰ corripi propter inopiã literarũ græcarum, vt Præpotens martyr eremiq; cultor, eſt & generis fæmi. Hierony. Inter multos ſępe dubitatũ eſt a quo habitari cœpta eremꝰ, ſignificatq; eremus ſolitudinem. Hinc eremitæ & eremitani. Vñ ordo eremitanꝰ ſubdiuo. Aug. militans non tã doctrina q̃ virtutibs inſignis.

♉ Ermodiciũ apud iuriſcõ. dicit̃ quaſi deſolatũ ac deſertũ, ſeu deſertio cauſę abſentia ſeu negligẽtia ptiũ facta Dicit̃ autẽ ermodiciũ iudiciũ in quo reꝰ abfuit, quaſi deſertũ, quãuis mẽdoſe legatur Hermodiciũ, cũ aſpiratione. Contrahitur autẽ eremodiciũ triennijs, aut alterius iuſti, temporis lapſu.

♉ Eretũ pe. &. gręce ἐρητὸν vicus ſabinorũ ſupra Tyberĩ Apud Vergi. vero videtur eſſe locꝰ, qui mons eretũ, & corrupta dictione mons rotundus appellatur vbi ait, eretimanꝰ omnis oliferęq; mutiſcæ.

✥ Eretria Ceruſę genus quę terrę ſuę nomẽ habet, qua pręcipue vſus fuiſſe Parrhaſius dicitur. Cc.

¶ Erga prępoſitio licet eandẽ vim habere videat̃ cum contra beniuolentię tamẽ plena eſt, vt pro meo ſummo erga te amore onus ſubeo.

¶ Ergaſylus nomen viri proprium.

¶ Ergo illatiua ſiue completia cõiunctio eſt, quę minoribus adhibet̃ clauſulis, ſicut igit̃. Aliq̃ñ inceptiua eſt cõueniẽs maxĩe ĩdignatiõi. Iuue. Impugne ergo mihi recitauerit ille togatas Hic elegos? Aliq̃ñ hortatiua, q̃ ponitur vt hortemur qui tarde aliquid faciũt & affectũ exprimit reprehendentis. Verg. ergo age chare pater. Aliq̃ñ aduerbiũ eſt, & ponitur pro cauſa. Circũflectiturq; vltima. Ver. li. vj. Illius ergo Venimꝰ & magnos erebi tranauimꝰ amnes. Siſen. li. iiij. Milites vt lex Calphurnia conceſſerat virtutis ergo ciuitate donati.

✥ Ἐργαστὴς ergaſtes operarius dicit̃ a verbo gręco ἐργάζομαι operor. Cc.

¶ Ergon latine opus, a quo fiunt quę ſequuntur.

¶ Ergaſtulũ pe. cor. taberna vel officina vbi lapides metalla ve fodiũtur, vel aliud quippiam operis a vinctis ſeruis ſit, quos Plini. his verbis deſcribit. At nũc eadẽ illa vincti pedes, damnatę manus, inſcripti vultꝰ exercent Dictũ ergaſtulũ ab ἐργάζομαι, qđ eſt operor. Iuue. Nempe in Lucanos & Tuſca erga ergaſtula mittas. Sed q̃ñ in diuerſis locis ſerui durius operari cogerent̃, factum eſt vt ergaſtula modo ipſos damnatos, ſeruoſ ve operantes modo carcerẽ ſignificẽt. Var. Miſitq; mox eo virũ q tota ergaſtula donaret libertate. Col. li. j. Optĩe ſolutis ſeruis cellę meridiẽ æquinoctialẽ ſpectantes fient. Vinctis q̃ ſaluberrimũ ſubterraneum et gaſtulum plurimis ſitq; id anguſtis illuſtratum feneſtris.

¶ Ergaſtulꝰ cuſtos pœnalis loci. Lucil. Non ergaſtulus vnꝰ & aliꝰ indicem appoſuit, vt nemo ſententiã liberẽ magis q̃ ergaſtulꝰ dicere poſſit. Aliq̃ñ ſumit̃ ꝓ operario. Pli. Colitura ergaſtulis peſſimũ eſt, vt quicquid agitur a deſperantibus.

¶ Ergaſtularıꝰ qui præeſt ergaſtulis. Vñ Col. li. j. docet quomodo ergaſtuli ab ergaſtularijs tractari debeãt, ergaſtes & ergaſticꝰ, latine operariꝰ, ergaſta operatio, ergaloia ferramẽta, ergaſenõ officina, ergaſenos fabricabilis ergaſteriarches tabernarius opifex.

¶ Ergaſteriũ officina vbi aliquid operamur, vt eſt in decretis diſtinct. xliiij. Nulli clerico liceat tabernam. aut ergaſterium habere.

¶ Ergeteni. pe. pro. populi ſunt ab ergeto oppido. Silius Hadranum ergetũq; ſimul.

¶ Erginꝰ tyrãnꝰ fuit, qui ab hercule ex mynyis Orchomini vrbe extruſꝰ poſtea & extinctꝰ fuit. Cc.

¶ Ergumenꝰ pen. cor. qui a dẹmone agitat̃, ab ἔργυμαι quod latine dicitur agor. i. agiior ꝓhibeor.

¶ Eriboea dicta eſt nouerca Mercurij. i. Iuno, cuiꝰ monitu & precibus ipſe Mercuriꝰ Martẽ ex vinculis liberauit. Et dici poteſt lis buculę, nã ἔρις lis βοῦς bucula ſiue iuuenca dicitur, quia Iſidem multa indignatione proſecuta fuit.

¶ Erica frutex eſt quã & alij Siſarũ nominat. Folia habet amaraci ſimilia, hęc tñ hẹrba ſola floret ĩ ſiluis ideoq; melli nomen pręebet. Cc.

¶ Ericates nomen viri, & põt interpretari, quaſi ira cõfractꝰ. Nam ἔρις ira κατάγω infringo.

Ericthеus nomen ꝓpriũ phęacis viri. Alter fuit Athenarũ rex, quem Minerua e rure vbi natꝰ erat ſuſcepit, educauit, & Athenienſi populo pro rege tradidit.

☿ Erichthoniꝰ rex Athenienſis, vulcani, & Mineruę filiꝰ. Dictus ἀπὸ τῆς ἔριδος καὶ χθονὸς, id eſt ex certamine atq; humo. Nam cũ vulcanꝰ dijs arma feciſſet, eiq; iuppiter optionem dediſſet pręmij quod vellet poſtulãdi iuraſſetq; per infernam paludẽ ſe nihil negaturũ. Tũ illę mineruæ nuptias poſtulauit. Hic iuppiter abnuere nõ potuit: mineruam tñ monuit repugnare pudicitiãq; defendere. Tũ in illa colluctatione vulcanũ in terrã profudiſſe aiunt ſemen vnde ſit natus Ericthonius. Hic teſte Plin. quadrigas primꝰ ĩuenit & ludos ĩſtituit in attica regiõe. Ab eo populꝰ Athenẽſis Erictoniꝰ dictꝰ eſt.

¶ Eridamus penu. cor. fluuius in Italia ab Eridano Solis filio ibi ſubmerſo dictus, quãuis ſit ita intelligẽdũ, vt non erremus ſed melius eſt tacere q̃ multa dicere, alij viderint. Alio nomine padus dicitur.

¶ Erigone pe. cor. nomen Icari filię, quę ob fratris necẽ dolore percita laqueo ſe ſupendit, vt Higinius late tractauit.

✤ Erigryppus vnus ex Dentauris. Cc.

¶ Eriphyle, pe. ꝓd. nomen vxoris Amphiarai & ſororis Adraſti. Hæc accepto aureo monili latentẽ maritum ꝓdidit. Verg. lib. vj. Hiš phędram procrinq; locis mœſtãq; eriphylen. Scribitur & ſine h. Iuue. Occurrũt multæ tibi bellides atq; eriphylę.

¶ Erimantꝰ qui lites diſſeminando diuinat, q̃ſi ἔρις ἔριδος, i. lites μάντις diuinus. Iuue. Aut diſpylus aut criminantꝰ. Erymanthus vero cum y. & h. mons Arcadiæ quo aprũ agrorum vaſtatorẽ Hercules domuit, viuũq; ſup humeros ad euriſteũ detulit, Quo cõſpecto euriſteꝰ in ęreo ſe vaſe abſcondit. Vergi. Aut erimãthi placarit ſiluã, & lernã tremefecerit arcu, eſt & ſilua & fluuiꝰ hoc noĩe in Alphæũ defluẽs, vt oſtẽdit. Pli. li. iiij. Cic. li. ij. Tuſ. vocat erymanthũ beluã erymanthiã vaſtitam. Sophocles aũt λαμπτς εἶα ὄρος ἀρκαδίας ἀφ᾽ ὧ καὶ ποταμὸς ῥεῖ ἐρύμανθος, περί ἧ [illegible] καὶ ἡρακλῆς φησὶν ὅτι ἐπὶ τὰς πύλας τῶν μυκηνῶν κομίσας αὐτὸν ἀπέθετο ✤ Id eſt Lãpria mõs eſt Arcadię a quo fluuius defluit erymanthus.

¶ Erinaciꝰ aĩal non maius ericio, vt Hiero. inquit ſimilitudinẽ vrſi muriſq; habens. Vñ in paleſtina Arconus dr̃, & magna eſt in iſtis regionibus huius gñis abundantia ſempq; in cauernis petrarũ, & terrę foueis habitare cõſueuerũt. Dr̃ ab aliquibus Cyrogryllus. Quod nomẽ abhorrendo quidam deducũt, & cum h ſcribunt.

☿ Erineon, gręci vocant caprificũ, vnde & vrbs in doride a caprifico, dicta eſt erineum, vt auctor eſt Stra.

☿ Erina, nomen fuit poetrię ex teno vrbe laconyca oliſpiadæ, capitu. vj.

¶ Erinnys cũ y. furia infernalis, dicta ꝙ humanã corrũpat mentẽ ἀπὸ τοῦ ἐρρειν τὸν νοῦν τι ερα λέγεται ἡ γαῖα καὶ μανιῶδτι. Huiꝰ genitiuꝰ erinnyos & erinnyus latine & pſy nęre ſim erinnys. actũs erinnia & erinnyn, ĩpl̃ari erines.

¶ Eripio, is, pe. cor. extra rapio, & cõſtruitur cũ datiuo. fere in malã partem, vt eripuiſti mihi ſubſtantiã. Aliqñ cũ ablatiuo in vtrãq; partẽ, vt eripuiſti me a periculo, & eripuiſti a me librum.

☿ Aliquando eripere eſt accelerare raptim facere, veripe n ate fugam.

¶ Eriphyſa inſula vna ex ęolijs, quaſi ἔριν id eſt litẽ φυσῶσα ſufflans dicitur.

☿ Erigenneton, hęrba a verno tempore dicta erogenneton vero ab affectu amoris noĩatur alia hęrba. ꝙ amatorijs conueniat γεννάω καὶ γεννῶ gino & ἔρος amor.

☿ Erithalles, hęrba, quę & erigeneton dicitur.

☿ Eropoliſtides nomen apud Plau. quo ſignificatur ob amorem vendita ἔρως amor πωλῶ vendo.

✤ Eris eſt hęrba in Aegypto naſcens, aro ſimilis, niſi ꝙ minor eſt, & minoribꝰ folijs ac radice, quę tñ grãdis oliuę magnitudinẽ implet. Significat & contentionem ἔρις enim gręce ira vel contentio. Cc.

✤ Eriſi ſceptrũ hęrba quam & dipſacon & aſphaltũ vocant Vide Dipſacon. Cc.

¶ Erodius & erodion auis maxima omniũ volatiliũ, & Aquilam vincit & comedit.

¶ Erogo as, pe. cor. diſtribuo, & quaſi rogatoribus diſtribuo Hie. ad Iulianũ, Cũ multis erogaueris cẽſum tuum & quidã tua gaudeant liberalitate, tñ multo plures ſunt quibꝰ nihil dediſti, Inuenitur etiã exrogare, quod eſt vt Feſt, inquit ex lege vetere aliquid per nouã legẽ eximere.

☿ Eros ἔρος amor latine dicitur, vnde erotica carmina, id eſt amatoria.

¶ Erotema, pe. pro. gręce ἐρώτημα, interrogatio latine dicitur. Vt Quo res ſumma loco pantheu? quã prẽdimꝰ arcẽ? erotematicꝰ ĩterrogatiuꝰ ἐρωτηματικὸς [illegible].

☿ Erotium, latine amatorcula nomẽ mulieris. Nã eros erotos amor dicitur.

✤ Eropia inſula vna ex cycladibus. Aliter Acis, & poſtea Siphnus appellata. Cc

✤ Erotylos gemma ſilici ſimilis. Cc.

¶ Error inq̃t Aug. lib. encheridij, eſt exiſtimatio vl̃ approbatio veri pro falſo, vel ecõuerſo: & certi ꝓ incerto vel econuerſo. & errare eſt putare vel approbare verum eſſe quod falſum eſt, quod verũ eſt, vel certum ꝓ incerto, ſiue falſum ſiue verũ ſit. Vnde ſciendũ ꝙ licet abſq; ignorãtia errare nequeat, nõ tamẽ qui aliquid neſcit cõtinuo errat, ſed q̃ ſe exiſtimat ſcire quod neſcit, & falſum ꝓ vero, ſiue incertũ pro certo apprpbat. Accipit̃ ẽt qñq; error ꝓ peccato, & qñq; ꝓ vagatione, & errare ꝓ vagari & diſcurrere. Verg. Vidiſtis ſi quã hic errantẽ forte ſororũ. Sed qm̃ pecudes errãdo. i. vagãdo paſcuntur errare ponitut ꝓ paſcere. Verg. Mille meę ſiculis errãt in montibꝰ agnę Itẽ quia errãdo ſępe a recta via deflectimur errare ſumit̃ ꝓ peccare. Sane inter errorẽ & errationẽ hoc intereſſe. Donatꝰ exiſtimat, ꝙ error animi ſit erratio pedũ. Terẽ. in Adel. Sane ac multo ꝓpriꝰ ibis & minor eſt erratio. i. minus eſt ſpatij, per qđ erret̃, Cõpoſita verbi erro ſunt. Aberro, qđ eſt valde erro, vel lõge vagor. Cic. in Tuſ. Sed redeat vnde aberrauit oratio. Deerro, Oberro, Circũerro. Lactã. li. ij. Vulgus exiſtimat mortuorũ animas circa tumulos & corporũ ſuorũ reliqas oberrare. Pereo ꝑ totũ erro. Col. in p̃fa. Sẽꝑ ritu volucrũ longinqui littoris peregrinꝰ ignotũ pererret orbem exerro, valde erro. Cypria. ad Ianuariũ. Ne quis exorbitans, & a via veritatis exerrans apđ hęreticos iũgeret̃

¶ Erratus us, & erratũ ti. peccatũ Cic. Tironi. Tantum mihi dolorem cruciatumq; attulerũt errata meæ ætatis vt non ſolũ animꝰ a factis, ſed aures quoq; a cõmemoratione abhorreant. Et in Decre. diſt. xl. ſcribitur. Qđ aliqñ in ipſis quoq; cõſpicimus erratibus electorũ

¶ Errones ſunt vagabundi. Tibul. Atq; iterũ erronem ſub tua ſigna voca Sapho. At vos erronẽ tellurę remittite noſtrũ. Vlpia. Errones appellant̃ ſerui, qui nõ quidẽ fugiũt ſed frequenter ſine cauſa vagant̃, & temporibꝰ ĩ res nugatorias conſũptis ſerius ad dominũ redeũt.

¶ Errabundꝰ, affatim vel valde errans. Ver. Si qua forte ferant oculis ſeſe obuia nr̃is. Errabũda bouis veſtigia

¶ Erraticus a, um, quod vbiq; ſerpit, ſeu vbiq; naſcitur vt vitis erratica.

¶ Erubeſco rubẽs fio. Aug. ꝑ trãſlationẽ ꝓ verecũdor in ſignificatione actiua poſuit, quum ait. Quiſquis me erubuerit corã hoĩbus erubeſcã eum coram p̃re meo.

¶ Eruca pe. ꝓ. (ſi Apuleio creditur) ab hærendo venit qm̃ rebꝰ, q̃s occupat tenaciter inhęreat, verũ alijs magis ſine h. & ſine diphthõgo ſcribi placet, & aberodẽdo deduci. Eſt aũt genꝰ vermis. Campe alio noĩe: qui ĩ olerũ folia repit, abroditq; p̃ſertim braſſicas. Co. li. xij. Vbi vero apricis regionibꝰ poſt pluuias noxia inceſſerunt aĩalia q̃ a nobis appellant̃ erucę græce aũt cãpe noĩant̃ vel manu colligi debent, vel matutiuis tp̃ibus frutices

olerũ cõcuti. Sic enim dũ adhuc torpent nocturno frigore ſi deſiderint nõ aplius in ſuperiorẽ partẽ prorepunt, eſt etiã eruca hęrba quędã virtutis callidę, dicta ſimiliter ꝙ erodat. Nã beſtiolas oẽs corpori enaſcẽs erodit, Venerẽq; excitat. Ouid. de remed. amo. Nec minus erucas iubeo vitare ſalaces Col. excitet vt veneri tardos eruca maritos Sunt qui erucã dici velint ꝙ vrat. Nam linguã purgit, & ſanguinẽ exurit, vt ſic eruca quaſi vruca, v. in. e. verſa. Aut ꝙ fortaſſe dicta ſit ab eſu, hoc eſt ab edãdo, & quũ principio eſſet eſuca, poſtea cõmutatione literæ facta eſt eruca vt ex Valeſio Valerius.

¶ Eructo as. ex e. & ructo, quod eſt frequentatiuũ verbi erugo is, Iuue. Poſuit exẽplũ de ructo. Si bene ructauit, ſi rectũ minxit amicus, De eructo Hiero. Eructauit cor meũ verbũ bonũ. Eſt & ructor ĩ eadẽ ſignificatione oerati. Hic dũ ſublĩmis verſu, ructatur & errat. Ructo aũt a rugo is, xi, ctũ. Vñ ructus. A ructo quoq; fit ructito aliud frequẽtatiuũ. Col. li. vij. de boue ęgrotãte ſic inquit. Gemitus exprimit, loco q; ſtare nõ patit̃, ſępe decũbere & ruſtitare cœpit caudamq; crebrius agere. Dicit̃ & Ructuo as, & Ructuor. Hinc a Sidonio dicta eſt ruſtuatio eſculẽta ex quo eructuo. Aug. Illi audiũt tãq̃ verbũ eructnatũ, illi tanq̃ ſcientiã annunciatã. Quod eni ructuat̃ pręſentibus ructuatur eſt autẽ eructuare ꝓprie extra ructũ mittere, q̃uis ad alia transferatur. Col. lib. viij. Neq; ipſum viuariũ replet̃ cõgerie, quã tẽpeſtatibus eructat pelagi violẽtia, eſt & irructo. Plautus in pſeud. Quid tu malum ergo in os mihi ebrius irructas.

¶ Erudiõ is, pe. cor. ſignificat ex rudi doctũ facio. Hic eruditio pro doctrina.

¶ Erudero as. pe. cor, ab e. & rudero. Rudero vero a rudus eris, & ſunt rudera purgamẽta, puta cœmẽtũ, lapides cõfracti, arena, calx, & hm̃õi ex ruinis cõgeſta. Hic Ruderatꝰ ager, qui veterũ ędificiorũ materia ſcatet, eruderare itaq; eſt purgare, & extraiacere. Ambo. de obitu theo. Sed Iſaac obſtructos ab alienigenis puteos eruderauit, nec latere aquam paſſus eſt.

¶ Erugo. Vide ſupra in dictione Aerugo.

¶ Erumna. Vide in dictione Aerumna.

¶ Erunco as. Vide ſupra in dictione Aberrunco.

¶ Eruo is, extraho Lactã. li. j. Ipſe ſibi oculos eruat, vt oẽs cæci ſint. Interdum eruere eſt in totum deſtruerę. Idẽ li. vij, eruentur funditus ciuitates.

¶ Eruum genus pabuli ſeu leguminis Colu. eruũ lætat̃ loco macro nec humido, quia luxuria plęrũq; corrũpitur Dictũ eruũ ab eruendo Carpitur enĩ & manu vellitur.

¶ Eruila idẽ ꝙ eruũ. Col. Sarcena putat agros ſtercorari lupino, faba, vicia, eruia, lente, circercula, piſo.

¶ Eryngiõ hęrba aculeatę mordacitatis, ſpinoſa veluti cardus, ſatilis, in cibis probat̃ radice tantũ, q̃ melle cynamomo & garyophilo cõdita, guſtui non iniucunda eſt.

✤ Dicitur aliter erynge alba.

¶ Erythace apũ cibꝰ dũ operant̃, quã alij Sandara cam alij Cerinthũ nominẽt. Hic ſępe fauorũ inanitatibus inuenitur ſepoſitus ſaporis amari. Varro erythacẽ vocãt, qua fauos extremos in ſe cõglutinãt, erythace a coloris rubędine dicitur. Gręce enim ἐρύθημας rubor appellatur

✤ Erithacus auis hyeme dicit̃. Phœnicurus ęſtate, quã vulgo pectus rubeũ vocãt, ἀπὸ τοῦ ἐρυθραίνομαι, hoc ẽ a rubeſcendo ἐρυθακός, phoenicurus vero quod caudã rubeã habet, phœni purpureum ſignificat οὐρα cauda eſt. Cc.

✤ Erytheus rex fuit Athenarũ Orithyriæ pater quam Boreas rapuit, & in Thraciam deduxit. Cc.

✤ Erythra thalaſſa dr̃ mare rubrum. Cc.

✤ Erithranum hederæ ſpecies. Cc.

✤ Erythros hęrba eſt, de qua Xenocrates dicit, nullum eſſe corporis malum, cui non ſit ſalutaris hęc hęrba, vocatur & Strychnium & Neuris. Cc.

✤ Erythrotaones ex anſerũ genere volucres, in quibꝰ nitor eximiꝰ, abſolutaq; nigritia, & in ſupercilis cocci rubor ἀπὸ τοῦ ἐρυθροῦ, i. rubro & ταῶ pauone. Cc.

✤ Erythroton latine ruffum dicimus. Cc,

¶ Erythreõ rubrũ dr̃, Col. li. viij. Nec minꝰ aſia rutilos quos vocat ἐρυθραίους Hoc nomine perſci & Andromachę filius vocatus fuit, A quo, teſte ſolino, non ſolum ab arenarum colore Mare id vocatum fuit, quod rubrum dicimus.

☿ Erythreum mare rubrũ dicitur, ab erythreo rege pſei. & Andromadæ filio vocatum, & quia erythros rubrũ ſignificat multi putant erythreũ rubrũ interpretari. Hoc mare eſt inter indiciũ & æthyopicũ oceanũ ampliſſimo ore ab auſtro, in ſeptẽtrionem, alij a colore rubrũ dici putant quod fons ſit in littore quẽ cum greges biberint in rubrũ colorẽ incipiunt mutare lanas. Huius maris oppidum Arſiono. Colu. lib. viij. Nec minꝰ aſia rutilos quos vocat ἐρυθραίους

¶ Erythre ciuitas Aſię non lõge a chio, ex qua Sibylla fuit quam numine afflatam crediderunt. Antiqua ſane mulier & diuinatrix, & tempore Alexandri.

¶ Erythea ĩſula Geryonis regia ĩ mari Gaditano. In ea tãta aeris benignitas fert̃, vt homines pariat pene ĩmortales Habuit ẽt canẽ geryõ, de quo fratre Cerberi ita ſcribit Iulius Pollux li. v. γνώριμος δ᾽ ἂν ὁ γηρυόνου κύων ὃ τὰς βοῦς φυλάττων ἀδελφὸς ἦν τοῦ κερβέρου ἀναιρεθεὶς ὑφ᾽ ἡρακλέους. ✤. Id eſt. Notus geryonis canis, qui boues ſeruabat, frater fuit cerberi interemptus ab Hercule.

¶ Eryx nomẽ mõtis in Sicilia ab erice ibi ſepulto & nomẽ ciuitatis in eo ſitię, in quo templũ Veneri cõſtruxit, Eryx filius eius. Ouidi. Sed dea nec patit̃ ſic ad ſua munera cogi. Colle ſub vmbroſo, quã tenet altus Eryx Põpo. Mõtiũ Eryx maxime memoratur ob delubrum Veneris. Vnde Venus Ericyna dicta eſt. Ouid. Quid geminas erycina meos ſine fine dolores?

E ANTE S

ESalos accipitris genus, qui ſolus omni tẽpore appare t. Romani Buteonem appellant. Cc.

¶ Eſau nomẽ filij Iſaac, qui & edõ hoc, eſt rufus, & Seir quod piloſum ſignificat, appellatus eſt.

¶ Eſca cibus. qui datur hominibꝰ animalibuſq;. Et eſca eſt quę datur auibus piſcibuſue ad dicipiẽdum, a quo fit Ineſco, as & eſcarius, & eſculentus adiectiua, & eſito.

☿ Eſcara medicamen Vndiq; erodens.

¶ Eſcariꝰ, a, um, quod ad eſcã pertinet. vt eſcaria vaſa. Pli. Ad eſcaria vaſa totũ rubens vitrũ non tranſlucens. Eſcaria menſa in qua homines epulantur.

¶ Eſculentꝰ, a. um, quod ad edendũ ꝑtinet. Pli. lib. x. Accipitres totius Maſſiliæ humi fœtificãt, nihil eſculẽti rapere vnq̃ ex funerũ ferculis Hieron. ad euſt. poſuit eſculẽtior ꝓ delicatori cũ ait. q̃a ſi volueris reſpõdere te nobili ſtirpe generatũ ſemper in delitijs, ſemꝑ in plumis non poſſe a vino & eſculẽtioribꝰ cibis abſtinere, nec his legibꝰ viuere diſtrictiꝰ. Reſpõdebo. Viue ergo lege tua

¶ Eſculus arbor glãdifera, ꝙ veteres ex eius fructu eſcam ſumerent.

¶ Eſito, as, pe. cor. frequentatiuũ eſt a ſupino eſum formatum. Gel. Videtur autẽ de Cyamo nõn ęſitato tũ erroris fuiſſe. Sſcribitur per, æ.

¶ Eſbõ ciuitas Seõ Regis Amortheorũ ĩ terra Galaad.

¶ Eſſeda, pe. cor. vehicula. Gallorũ Britãnorũq; apud Belgas primo repta. & ꝓprie eſſedũ in quo, ſicut ſtaticulũ in vehiculo, petoritũ in mula eſt. Silius de aſturcone Aut molli pacata celer trahit eſſeda collo. Cõfunduntur tamen hęc. Suetonius in Claud. Solitus in geſtatorio ludere, ita eſſedo alueoq; adaptatis ne luſus confunderetur. Hinc eſſedarij qui eſſeda regunt.

¶ Eſſedones ſunt aſiaticorum Scitarũ populi, quibꝰ teſte. Herod. li. iiij. hiſto. mos eſt parẽtũ funera cãtu ꝓſequi & cõgregatis ꝓximis cadauera ip̃a, pecudũ admixtis carnibus comedere, q̃ oſſa capitũ ſuorũ parẽtũ auro cincta in poculorũ tradere miniſteriũ aſſeruntur.

¶ Eſſei iudei. Nã tria iudeorũ dogmata. vt ſcribit Ioſe-

phꝰ extitere. Phariſæi, Saducæi, & eſſæi, & hi quidē eſſæi ab vxoribꝰ & vino & carnibus abſtinuerūt ſemper, & quotidianum ieiunium verterunt in naturam.

¶ Eſſentia fit ab infinitiuo eſſe & idē eſt quod eſſe, quādo nominaliter accipit̃, quale eſt apud Perſiū. Velle ſuū cuiq; eſt Vt eni velle idē eſt quod voluntas, & ſcire ipſū quod ſcientia & poſſe ipm̄ quod potentia & viuere ipſū quod vita, ita eſſe ipſum eſt quod eſſentia. Aug. li. ij. de ciui. dei. Sicut ab eo quod eſt ſapere vocatur ſapientia, ſic ab eo quod eſſe eſt vocatur eſſentia, nouo quidē nomine, quo vſi veteres nō ſunt latini ſermonis auctores, ſed iā noſtris tēporibꝰ vſitato, ne deeſſet etiā linguæ noſtrę quod græci appellāt ὀυσίαν. Hoc enim verbū e verbo expreſſum eſt, vt diceretur eſſentia. Hinc eſſentiale, quod eſt eſſentiæ, & eſſentialiter ſecundum eſſentiam.

¶ Eſto futuri temporis imperatiui. Interdum concedentis aduerbium eſt. Verg. eſto egrā nulli quondā flexere mariti. ¶ Eſuries, eſurio, eſurigo, & fames idē ſunt, hoc eſt edendi auiditas.

✣ Eſurigo eſuries. Var. Quolibet ire licet, ac cubitū accedo ꝙ eſurigo fieret edebat coſtas.

¶ Eſurio is, pe. cor. iui, itū, cupio edere, abſolutū eſt q̄q̄ & cū accuſatiuo inueniatur. Augu. & fructū pietatis quē debuerant, quēq; in eis dn̄s eſuriebat ferre recuſabant. Amb. Qui verbū interioribꝰ animę receperūt, alimenti cęleſtis & fontis vbertate recreati eſurire & ſitire nō poſſunt, hoc eſt famē & ſitim pati. Quint. Pater filios eſurit

☿ Eſuriales feriæ dicuntur a Plau. in cap. quibus ab edēdo feriati ſumus.

E ANTE T

ET coniunctio, ſed græca eſt τε, per literarum tranſpoſitionē, etiam hoc latini ſuſceperunt, modo copulatiua, vt Cicero eloquēs fuit, & philoſophꝰ. duplicaturq; interdum ac completiua eſt. in diuerſis rebus. vt te admirantur & ciues & hoſpites. Verg. Multum ille & terris iactatus. & alto. Modo cauſalis, vt Quorum Iphitus æuo Iā grauior Pelias & vulnere tardus Vlyſſi. pro etiā Modo interrogatiua ſeu expletiua. Verg. Et quę tanta fuit Romam cauſa videndi. Modo indignatiua. Idem. & quiſq̄ numē Iunonis adorat. Præterea aut ſupplex, aris imponit honorē? Modo confirmatiua, vt & dubitamus adhuc virtutē extēdere factis Ponitur interdum pro id eſt Plaut. Annos natus iā ſexaginta & ſex. Interdum ꝓ etiam. Quint. Tamen ſi quid aduerſus te ipſe cōmiſit ſit hoſtis & meus. Verg. Natꝰ & ipſa dea Interdū pro quia Idem. Audieras & fama fuit. Quintilia. Has primū audiet puer, harum verba effingere imitando conabitur, & natura tenaciſſimi ſumus eorum quæ mollibus animis percipimus. Pleruq; ſententiarū initijs competit. Idē, & finitæ quidē ſunt partes duæ, quas hęc profeſſio pollicetur. Deſeruit etiam affectui & quaſi interrogandi vi habet. Cice. Et ſunt qui de via appia loquantur, taceant de curia. Interdū ponitur pro aduerbio ordinādi, vt corpuſq; lauant frigentis & vngunt. id eſt deinde vngunt. Itē pro quāuis Cice. Defendi legem voconiam magna voce boniſq; lateribꝰ, & videtis annos meos?. i. q̄uis ſim ita ſenex. Huius cōpoſita ſunt. et ſi, tametſi.

¶ Etenim ſignificat quia, & modo primum locum, mō ſecundū obtinet in oratione. Plinius. Etenim multa de hac magi traderunt, quæ non ſunt a nobis commemorāda. Sene. Quis etenim inter tot corporis cruciatus fœlicē quem q̄ eſſe poſſe exiſtimat.

¶ Etheocles. Oedipodæ & Iocaſtę filius partu nefando editus, vt pote ex cōcubitu materno, licet huiꝰ rei ignarus. Oedipodes fuerit Rex hic Orchomeniorum quōdā fuit & Gratijs templum primus dicauit. Cc.

¶ Etiam cōponitur ex & iam, & ſigni. quoq; Plau. Tu. ne etiā id eſt reſciſti miſer? Aliqn̄ ſigni. ahuc ſiue p̄terea Terē. in an, Nihil ſuſpicās etiā mali. Idē in eadē. Non ſatis me prenoſti etiā qualis ſim ſimo. Aliqn̄ hortātis eſt pro eia. Ser Sul. etiā tu ab hiſce rebꝰ animū ad cogitationē tuā aduoca. Aliqn̄ confirmantis eſt ꝑ ita eſt enim affirmatiua reſponſio, vt vidiſtis me hodie reſpouderi debet etiā vel ſic. Plin. ad Tacitum. Studes inquā? Reſpōdit etiam. Vbi? Mediolani. Quod perinde valet, ac ſi dixeris ſtudeo. Sed cū multa latini dixerint. teneo ſolem clarum eſſe. ſ. ab græco deduci ἔτι addēdo am ſit; etiam, ideo per t ſcribitur.

¶ Etiamnum ponitur pro quoq;. Plin. Quod eo magis miror ſi etiānum. Homero prodente ægyptijs nō erat.

¶ Ethalia inſula in liguſtico mari Populonię vrbi oppoſita, ab ethalio qui ei præfuit ſic dicta. Quidam hoc nomē cum diphthongo ſcribunt.

¶ Eteachus nomē propriū regis Oaxis vrbis Cretæ.

¶ Eteſię venti qui certo anni tēpore flant. Hos Strabo lib. iij. ſubſōlanos vocat, hoc eſt euros. Hierony. Mēſe Auguſto flātibꝰ eteſijs nauē ſecurus inſcendi. Hi quotānis in vigore ęſtatis perflant. xl. diebus poſt caniculæ, exortū. Dicti eteſię, id eſt anni ἔτος enī annus ἐτήσιος annus, ꝙ ex omnibus ventis hi maxime flati ſint, & ſingulis annis eodē tempore redeant.

¶ Etheocles cum accentu in antepe. fuit filius Oedipodis Thebanorum regis.

¶ Ethnicus pe. cor. gētiles ab ἔθνος quod gentem ſignificat Hierony. cōtra Iouinia. & ſi ducēdæ eſſent vxores chriſtianas tantum accipi iuberet, an & ethnicas.

¶ Ethnearches gentis princeps. ethnerchia principatus vel præfectura.

☿ Ethanion græci appellant collū, Vnde verbum excollare pro eo quod eſt purgandi, gratia guttatim per collū diffundere. Latini ethanium dicunt pro vaſe Athæneꝰ in ægyptiorum domibus tria hæc viſuntur aerea cyathꝰ phiala ethanium.

¶ Ethos quum ſignificat cauſam producit primā. Quādo ſignificat morem corripit. Vnde Callimachus opus ſuum ethia hoc eſt de cauſis inſcripſit.

¶ Ethicꝰ peñ. cor. latine moralis dicit̃ ab, ἔθος ἤθος mos ἀλλὰ καὶ ἐθίζω καὶ ἠθος ἦ θεος ὅθεν πρώτη συλλαβὴ δίχρονα ἐοικε καὶ ἐθικὰ τὰ ἀριστοτέλους. ✣. Id ē Sed & aſſueſco & mos vn̄ prima ſyllaba anceps videtur, & Ariſtotelis ethica.

¶ Etholog⁹ pe. cor. moris expreſſor, q geſtu ipſo corporis & ſono vocis ita exprimit voces hominum, vt geſtꝰ & mores eorū loqui videantur ab ἔθος mos conſuetudo, & λόγος ratio ἀπὸ τοῦ λέγειν dicere ratiocinari.

¶ Ethymō recta interp̄tatio. Etymologia latine veriloquium ἔτυμον verū λόγος rationē ſignificat. Sed quia veriloquium (vt inquit Boetius) minus in vſu latini ſermonis habetur. Cice. ætymologiā vocat notationē, quia notā facit rem de qua prędicatur. Ariſto. ſymbolū nominat Alij vim intuiti originationem vocant.

E ANTE V

EVado is. penul. ꝓd. extra vado, effugio. Verg. li. ix. Noſtras ne euadere demēs Speraſti te poſſe manꝰ. Idē ꝓ tranſeo. & per quācūq; difficultatē peruenio, euaditq; celer ripā irremeabilis vnde. Plau. in aſi. Demiror quid ſit & quo euadat ſūmo in metu. Et euadere eſt aſcēdere. Ver, euado ad ſūmi faſtigia culminis, vnde. Itē apparere Idē. vt tandem ante oculos euaſit & ora parētis. Itē liberare Salu. At ni marius ſigna inferre, atq; euadere oppido properauiſſet, profecto cūcti aut magna pars fidem matauiſſent. Itē fieri Cice. An verebar ne nō putaremus potuiſſe improbum euadere?

¶ Eualuo as, extra valuas excutio, e valuis eijcio. Plinius libro. xviij. Et ipſa quę eualuantur variam picturarum rationem habent.

¶ Eualeo es. pe. co. a quo eualeſco, valde validꝰ fio. Plinius. li. xv. Quæ poſtq̄ eualuit flacceſcēte primitia marſico bello languida auctoritas patrū facta eſt ac paulatī in ſterilitatem emarcuit maieſtas.

¶ Euā interiectio, & exclamātis vox. laudātiū Bacchū & interpretatur bone puer. Poteſt tamē declinari ſecundū Priſcia. Euantis, Verg. lib. vj. euantis orgia circum.

¶ Euadne p d ante n, martis filia ex Thebe vxore eaſopi, fuitq; cōiunx Capanæi, quę illum incredibili amore dilexit, itaque quum audiſſet illum apud Thebas cecidiſſe fere in mortis ſtuporem diriguit. Deinde cum celebraretur funus ſe in rogum proiecit.

¶ Euęnetus nomē regis Lacedęmoniorū, qui ad cuſtodiendū introitū Theſſalię cōtra Xerxē vna cū Themiſtocle Athenienſiū duce a Græcis conſtitutus fuit.

¶ Euander propriū nomē Carmētis filij, & interpretat̃ bonus vir. Hic dimiſſa Arcadia ad Italiā venit, & oſtia Tybridis intrans, atq; pulſis Aboriginibus in palatino monte conſedit, vt oppidum palanteū fundauit.

¶ Euaneo es. pe. produ. a quo euaneſco, quod eſt vanꝰſio, ſeu in nihilum redigor. Lactā. lib. vij. Non eſt animę vitium, ſi viſus euanuit.

¶ Euanidus ſine fructu. Col. lib. iij. Nam quæ in ꝓceritatē extenduntur euanidę fiunt, parumq; fructus ferūt.

¶ Euāgeliū latine bona nūciatio. Athanaſiꝰ in homilia λέγεται δὲ εὐαγγέλιον ἄξιος, ὅτι εὖ καὶ ἀγγέλλω ὅθεν καὶ ἄγγελος ὀνομάζει ὅτι τῶν ἀνθρώπων σωτηρία ἐυταγγέλεται ἅπασι υἱοῖς τοῦ θεοῦ. ✣. i. Dicitur euangelium, digne quoniam εὖ bonum & ἀγγέλλω nuncio vnde, & angelus nominatus eſt, quoniā ſalutem omnium hominum nunciat omnibꝰ filijs dei. Quare autem ſit bona nunciatio. Euſeb. lib. de prępatione ſic oſtendit. Euangelium dicimus ꝙ æternorum atq; incorruptibilium bonorum quæ certe ſuprema & maxima ſunt, & ex antiquiſſimis prędicta temporibꝰ nuper vero ſplendore ſui orbem illuſtrantia, cunctis hominibus annunciat, ꝙ non cęcas caducaſq; huius ſęculi diuitias, nec breuem hanc calamitoſamq; vitam, nec inſtabilia corporis commoda ſed animarum quę intellectuales ſubſtantię ſunt, a quibus etiam corporum bona quaſi vmbram conſequentia dependent, ſumma propriamq; nobis affert fœlicitatem.

¶ Euapelos pe. prod. ſtolidos & amentes dictos refert Photion grammaticus.

¶ Euax interiectio exultantis. Plau. Euax iurgio vxorē tādem abegi. Fuit etiam nomen regis indiæ, qui de virtutibus gemmarum ſcripſit ad Neronem, quē habet tēpeſtate noſtra Petrus bonus Aduogarius ciuis ferrarienſis aſtronomus in omni ſęculo admirandus.

¶ Euboea nomen inſulę, & ciuitatis in ea ſitę. Hinc euboicū mare, qđ duplex eſſet dr̃, aliud in ęgeo aliud in cāpano ſeu thuſco qđ ī eubœæ adiacet īſulæ, a qua denoīatū eſt Qđ aūt in thuſco Cumarū Baiarūq; alluit oram ab euboicis aduenis & Cumarū conditoribus nuncupatum

¶ Ebulus pe. cor. nomē hiſtorici, qui hiſtoriam multis voluminibus expleuit.

☿ Eucarpia, vrbs phrygie in qua racemi feracitate ac magnitudine ſpectabiles ſunt. vnde & nomen.

¶ Eucharíſtia latine bona gratia. ex εὖ & χάρις gratia gratitudo & gratiarū actio. euchariſteo gratias ago. Euchariſticon liber in quo gratię redduntur.

¶ Euchion nomen bacchi deductum ab εὐχή quod votum & precem indicat, quaſi dignus ſit voto.

¶ Euchilę res dicūtur, quę ſunt boni ſucci. vt eſt caſeꝰ molis. Caſeus vero vetus a Cor Cęlſo numeratur inter res cacochilas. i. quæ ſunt mali ſucci.

✣ Euchimō ellebori ſpecies ſic dicta a bonitate ſaporis

¶ Euclides pe. ꝓd. nomē geometræ inſignis ab oppido Megaris, qđ Iſthmo adiacet. & Plutarcho authore Socrati cōtēporanei. Sed videāt ne errēt. Nā ꝓclus interpres faciens quatuor libros in primum librum Euclidis ita ſcribit οὐ πολὺ δὲ τούτων νεώτερός ἐστιν εὐκλείδης ὁ τὰ στοιχεῖα συναγαγὼν γέγραφε καὶ ἄλλα πολλὰ ἄλλος ἦν. ✣. i. nō multo his iunior euclides q elemēta ꝯgregās ſcripſit plęraq; alia. ☿ Hic platonicꝰ Philoſophus fuit tempore primi Ptolomęi. Poſterior aliquāto his q Platonis tēporibus vixerunt. Antiquior vero Archimede & Eraſtothene multa ſcripſit, quæ ad Gęometriā & Muſicam capeſcēdā pertinēt Et de diuiſionibus & de vniuerſalibus.

¶ Eudæmonidas nomen viri proprium, & latine dicitur bene intelligens.

¶ Eudamidas penul. cor. nomen filij Archidami, & fratris Algidis.

¶ Eudora penul. pro. nympha Oceani & Tethios filia, interpretari poteſt bonum donum.

¶ Eudora vna ex atlantidibus, quæ ſeptem numero eſſe perhibentur. Ambroſia. Eudora, Paſitoe. Coronis. Plexaura. Pitho. Tythe Cc.

¶ Eudoxa bona gloria δόξα em̄ latine gloria dr̃ & opinio. ¶ Eudoxus bene glorioſus, quaſi gloria inſignis ꝓprium nomē echinis filij, qui patria Guidius geometra & aſtrologus, ſummus medicꝰ, Socratis auditor, qui primus annū cōpoſuit. Scripſit leges, & de geometria atq; aſtrologia libros edidit. Fuit & alius eudoxus Rhodius hiſtoricus, alius Siculus Agatoclis, poeta comicus.

¶ Eucho is, extra veho. Var. li. j. de re ru. Quarto eūdē fructuoſiorē faciunt vecturę, ſi vię ſunt qua plauſtra agi facile poſſunt, aut flumina ꝓpinqua, q̄ nauigari poſſint, quibꝰ vtriſq; euehi atq; inuehi ad multa prædia ſcimus Per tranſlationē ſignificat extollo. Vnde euectio extollentia. Aug. lib. v. conf. Miſſum eſt a mulo. Romam ad præfectū vrbis vt illi ciuitati rhetoricæ magiſter traderetur imperita etiam publica euectione.

☿ Euchemerus, pe. cor. nomē hiſtorici de quo Lactā. ſic inquit. Euchemerus antiquus auctor fuit e ciuitate meſſana, res geſtas Iouis, & cęterorum qui dij putantur collegit, hiſtoriamq; contexuit ex titulis, & inſcriptionibꝰ ſacris, quę in antiquiſſimis tēplis habebantur. Hanc hiſtoriam interpretatus eſt Ennius, & ſecutus.

¶ Eumenes ſeu eumenꝰ fuit vir Cardianus, qui cura, vigilātia, patria calliditate, & celebritate īgenij oēs Macedones ſuperauit, de quo multa a gręcis hiſtoricis tradūt̃

¶ Euenire eſt alicui quippiā ꝑ fortē venire. Et plęrūq; de magiſtratibus ac prouincijs dicitur. Salu. in Iug. Metellus & Syllanus cōſules deſignati prouinciam inter ſe partiuerant, Metelloq; Numidia euenerat.

¶ Euentus ge. maſcu. & quarti ordinis tam in plurali, q̄ in ſingulari dicitur quod caſu aut fortuna nobis euenit, tam in bonū, q̄ in malum. Cic. li. j. de Orato Vt enī quis optime dicit, ita maxime dicendi difficultatem, varioſq; euentus orationis expectationēq; hominum pertimeſcit. Similiter dicitur euentum neut. gene. qđ in plurali euenta facit. Lucr. lib. j. Euentum dici poterit quodcūq; erit actum, Cice. in partitionibus. Si cuiuſq; facti & euēti cauſa ponetur. Idē de diuina. Si euēta quærimus, quæ exquiruntur auibus. Et ad Atticum Semper cauſę euentorum magis mouent q̄ ipſa euēta. Quod eſt contra Vallam & Si pontinum. Aliquando etiam euentus finis rei dicitur. Ouidi. Careat ſucceſſibus opto, Quiſquis ab euētu facta notanda putat.

¶ Euenos, pe. ꝓ, fluuiꝰ a Tracia deſcēdēs, & Calidoniā ſecās. De quo Oui. li. ix. Met. Nāq; noua repetēs patrios cū cōiuge muros Venerat eueni rapidas Ioue natus ad vndas. Hūc fluuiū poetæ quādoq; cētaurū vocarūt.

¶ Euerto extra verto, eruo demolior. Sēper em̄ ſignificat ruinā alicuius magnę rei Cic. lib. j. offic. De euertendis diripiendiſq; vrbibus valde illud conſyderandū eſt. Vergi. Priamiq; euertere gentē viſum eſt ſuperius. Vnde euerſiones dictæ ſunt.

¶ Euerro is, extra ſeu valde verro. Col. lib. viij. Stabula frequenter euerrenda & purganda, humorq; omnis vrinæ deuerrendus eſt.

¶ Euerriator dicitur, qui iure accepta hæreditate iuſta facere defuncto debet, quæ ſi non fecerit, ſeu quid in ea re pecauerit ſuo capite luat.

☿ Euphantaſiotos εὐφαντασίωτος latine dici poteſt qui bene aliquid imaginatur.

☿ Eumolpides, erāt ſacri ſacerdotes, ſeu magiſtratꝰ athenis in honorē Eumolpi regis quē ægyptij generis fuiſſe, Diodorus ſcribit. Hunc Suidas Athenienſis filium

Muſei poetæ ait. Aliј vatem Orphei filium.

¶ Eueſtigio aduerbiũ dicit vel qđ ſtans aliquis in eodẽ veſtigio facit. Vnde ſtatim dicitur, Vel quãtũ tẽpus eſt in vno veſtigio faciẽdo, quod eſt breuiſſimũ. Vel tractũ eſt ab his, qui ſe planta mouentes nihil tardant aliquid perficere & illi negocio quod eis imminet nullã aliã rẽ anteuertunt, ☿ Vel cũ aliquid repente fieri volumus ita dicere ſolemꝰ ante quã eueſtigio moueare hoc exquire.

¶ Euganei venetiarũ populi ab euganea, hoc eſt nobilitate cognominati de quibus Stra. Pli. Liuius.

¶ Euganei montes ſupra patauiũ Iſtriã verſus in quibꝰ abundãt pecudes molliſſimas lanas faciẽtes. Luc. Euganeo ſi vera fides memorãtibꝰ augur Colle ſedens apponi terris vbi fumifer exit. Atq; antenor ei diſpergit vnda Timaui Hinc euganeus a, um. Iuuena. Et euganea quantumuis molior agna.

¶ Euge interiectio aſſentientis, quaſi ſponte ſua cõgratulãtis. Hiero. interpretatur euge euge bene bene, vt illud eſt in Pſal. Euge euge viderunt oculi noſtri.

¶ Eugium caro eminula inter cunni ſymplegadas. Vñ ſcindere eugiũ eſt puellã inſcẽdere Neuius. Sine eugio puellã inuenit. Laberius. Quęnã mens, quę diritas vos ſuppilatores fecit cũ cano eugio velitari. Idẽ. Quare tã arduum aſcendis an concupiſcis eugium frangere.

✣ Euhohe interiectio exclamatiua, quemadmodum & ohe. Cornucopie.

¶ Euidens pen. cor. quod aperte videt & intelligit, ab euideo quod eſt clare & expreſſe video. Euidenter clare

¶ Euilla regio ad orientẽ vergẽs quã circuit de paradiſo Phiſon egrediens, quẽ noſtri mutato nomine Gangẽ vocant. In ea aurũ precioſum, quod hebraicezaab, & gẽmæ precioſiſſimę carbũculus ſmaragduſq; naſcuntur.

¶ Euiratus modo cui amputata ſunt virilia dicit, hoc eſt eunuchatus, mõ laſciuus perditꝰ atq; effœminatꝰ. Plau. Adoleſcens euiratus ac mollis. Ambro. Euiratos deliciẽ reddũt, Varro. Euirauit omnes veneri vaga pueros.

¶ Euiſcero as, Vide in dictione Viſcus.

¶ Euito as, pe. pro. vitam eripio, vita ſpolio, ſicut Lętare eſt leto multare. Eſt tamen vetus verbũ planeq; poeticum. Cic. lib. iiј. Tuſc. Hæc omnia vidi inflãmari, priamo vitam euitaris Euitare etiam dici poteſt valde vitare cauere.

✣ Euhyus bacchi nomẽ, quaſi bonus filius, ἐῦ bene ὑιὸς filius dicitur, nec euchius legendũ ex græca, auctoritate Cornucopie.

¶ Eulogium dicitur benedictũ, ἐυλογέω benedico ἐυλογία benedictio. Eulogos rationabilis. In decretis canonicis logia pro benedictionibus, ſiue muneribꝰ, quę minutili ſacerdotes ad ſynodũ conuenientes a maioribus ſymmatibuſque ſacerdotibus deportãt. Vnde. xxiiј. diſ. ſcribitur de eulogiјs ad ſacra conſilia deferẽdis nihil inuenimus a maioribus determinatum.

¶ Eumeces balſami genꝰ, ꝙ læni cortice cęteris ſit ꝓcerꝰ ἐυμήκης enim gręce procerus & prolixꝰ dicitur. Cc.

¶ Eumelus Admeti regis. Theſſaliæ ex Alceſta vxore filius.

¶ Eumenides furię iſernales, latine beniuolę, & mites dicũtur per cõtrariũ quaſi nõ mites ἐυμενὴς eñi beneuolꝰ ☿ Has tres ferũt Acherõtis fuiſſe filius atq; noctis, vno partu editas. Et apud Inſeros vocantur canes. Vñ Luc. Lã vos ego nomine vero eliciam ſtygiaſq; canes in luce ſuperna deſtituã. Apud mortales furias, ab effectu. Ver. Cæruleis vnũ de crinibus anguẽ cõiјcit, inq; ſinu precordia ad intima ſubdit. Quo furibunda domum mõſtro permiſceat omnem. Apud ſuperos dicuntur diræ. Idẽ. At procul vt dirę ſtridorem agnouit & alas, infœlix crines ſcindit iuturna ſolutos. Vocant & volucres vt apud eundẽ Iam iam linquo acies ne me terrere timentẽ. Obſcęnę volucres alarũ verbera noſco.

✣ Eumeris gemma quę capiti ſuppoſita nocturna viſa ad oraculi ſimilitudinem reddit. Cc.

¶ Eumonides nomen proprium viri thebani, ſicut ſcribit Plutarchus

¶ Eunuchus pe. pro. caſtratus ab ἐυνὴ quod eſt cubile & ἔχω cuſtodio, quia id hominũ genus adhibebat ſeruãdis cubilibꝰ regũ, quaſi euneechus, & ꝑ ſyneresim eunuchꝰ

¶ Eunucho as, caſtro. Varro. Quod facit ꝓ ſua parte is qui ſe eunuchat.

¶ Eunuchizo as, eiuſdẽ ſignificationis. Hie. cõtra Iouinia. Sũt eunuchi q de vtero matris ita nati ſunt. Et ſunt eunuchi, qui ab hominibus eunuchizati ſunt. Et ſunt eunuchi, qui ſe caſtrauerunt propter regnum cęlorum.

¶ Euoco as, pe. cor. extra voco. Plau. i Amp. Euocate huc ſoſiã. Per trãſlationẽ eſt quaſi extraho. Cic. li. ј. tuſ. Nãquid aliud agimꝰ, quũ a voluptate, id eſt a corpore, quũ a re familiari, q̃ eſt miniſtra & familia corporis, quũ a rep. quum a negocio omni euocamus animum.

¶ Euocati dicuntur non qui iuſti milites ſunt, ſed qui repentina aliqua neceſſitate ex agris in bellũ tumultuarie vocãtur. Hi pro militibus ducebantur. Saluſtius. Heu quis miles, neu pro milite.

¶ Eupalia nomen vrbis in Locride, quam aliј eupalion aliј eupollon vocant.

✣ Euplecton ſtructurę genus in ędificiјs tantummodo frõdibus politis, quaſi ἐύπληκτον id eſt bene cęſum. Cc.

✣ Eupetalos gemma ignem in primis colorẽ habens, ſed cęruleo, & miniј, ac mali coloribus admixtis. Cc.

✣ Eupheme mulieris nomen nutricis muſarum & Croci matris. Cc.

¶ Euphemia nomen mulieris, & latine dicitur laus, fauor Euphemus boni nominis.

¶ Euphonia cum accentu in penultima bona ſonoritas vel vocalitas. Euphonus concinnus.

¶ Euphranor nomen ſtatuariј laudatiſſimi Iſthmiј, de quo Quintilianus libro duodecimo.

¶ Euphrates is, & euphrate es, pe. pro. fluuius Meſopotamię in paradiſo oriẽs. Strabo ſcribit euphratem ex Niphete monte armenię magnũ profundum & celerẽ naſci, exire aũt in mare rabrum, prius tñ Babyloniam ꝑ medium diuidere & tigri coniunctum Meſopotamiam facere. Saluſtius quoq; certiſſimus auctor aſſerit tam Tigris q̃ Euphratis in Armenia fontes demonſtrari. Ex quo aĩaduertimus inquit Hier. aliter de paradiſo & fluminibus intelligẽdũ. Boe. Tigris & Eufrates vno ſe fõte reſoluũt. Euphrates latine fœcũditas atq; abũdantia fructuũ dicit. Amb. li. de paradiſo. Plęriq; inquiunt euphratem dictũ ad ἐυφραίνεσθαι hoc eſt a lętãdo, eo ꝙ hoim genus nullo magis q̃ lętitia & ęquitate lętetur.

¶ Euphroſina, æ & euphoſine, es, pe. cor. fuit vna ex tribus gratiјs, & nomen mulieris ꝓpriũ, latine lętitia dicitur, Euphroſia exultatio euphręnin lętari eſt.

¶ Euphorbiũ & euphorbia herba ab Euphorbo medico Antoniј muſę fratre dicta, vt inqt Pli. Naſcit in Atlãte mõte. Hiero. cõtra Ioui. Baſilides magiſter luxurię poſt tot annes ita in Iouinianũ quaſi in euphorbũ trãſformatus eſt, vt latina quoq; lingua haberet hęreſim ſuam.

¶ Euphoriõ nomẽ poetæ Calſidenſis, quem tranſtulit Gallus. Habebat hic quoſdam ita deditos ſibi amatores vt eũ pręferrẽt Ennio, & reliquis poetis, eiuſꝙ poemata ſtadioſe cantarent, poſthabitis aliorũ poematibus.

¶ Euphraſinũ, ſiue euphroſinũ hęrba eſt alio nomine Bugloſſa. Sic dicta ꝙ lętificet gręci enim ἐυφραίνειν lętificare dicunt. Cc.

¶ Euplius, lacus ciſalphinę gallię, in quem progredit Lambrus in padum defluens.

¶ Euppia latine decor, ex ἐῦ bonũ & πρέπον decens.

✣ Eureos gẽma, q̃ nucleo oliuę ſimilis eſt Cc.

¶ Eripides nomẽ egregiј poetę apud gręcos Tragœdię illuſtratoris, quã ſcribere natꝰ ãnos duodeuigĩti adortꝰ eſt, & in ſpelũca quadã tetra & horrida Salaminis inſulę fertur tragœdias ſcriptitaſſe, hic vi ſermonis & ſentẽtiarũ cribritate oratoribus cõparandus fert. Hic a canibus

lacceratꝰ petiјt, vnde iterpres Euripidis ita ſcribit λέγεται γὰρ ὅτι ἐκεῖ ἐν τινὶ ἄλσει φροντίζων ἔτυχε καταβρωθεὶς ὥς φασιν ὑπὸ τῶν τοῦ ἀρχελάου κυνῶν ἐξιόντος εἰς θήραν ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονὼς ἐτάφη μὲν ἐν μακεδονίᾳ. ✣ Id ẽ Cõuerſans igitur illic in quodã nemore cogitabundus, forte fortuna (vt aiunt) deuoratus eſt a canibꝰ Archelai exeuntis in venationem, ſupra octaginta annos natus, ſepultus quidem in Macedonia.

¶ Euripi pe. pro. canales ſeu ductꝰ aquarũ aliũde deductarũ in ſublime ſaliẽtiũ, ſi paulo minutiores ſint, quos intra domos Romani per pratũ ducebant. Si autẽ maiuſculi ſint. Nili dicũtur. Cice. li. ј. de legibus. Ductus aquarum quos iſti nilos euripoſq; vocãt, quis quũ viderit nõ irriſerit? Euripi quoq; ſunt foſſę in ludis circundatæ pro ſeptis, quorũ loca tẽporaria prius clauſtra fuerũt auctore Plinio. Spatiatꝰ in elogia. Euripis vino plenis nauales circẽſes exhibuit. Quidã euripos interp̃tantur piſcinas. Euripus etiã dicitur fretũ id eſt mare anguſtũ, qualis eſt Euripus taurominitanus in ſicilia, & alter in eubœa.

✣ Eurocias gemma quæ ſitu videtur operire nigriciẽ. Cornucopiæ.

¶ Europa tertia pars orbis ab Europa Agenoris phœnicũ regis filia ſic appellata. Dicit autẽ Europa quicqd terrarum iacet a freto ad Tanaim, & habet quatuor ſinus magnos, quorũ primus eſt a gaditano freto ad lacinium vſq; promontorium italię in locris. Secundus a lacinio ad ipſa epiri acroceraunia, Tertius inde ad Helleſpontũ Quartꝰ ab Helleſpõto ad Męotidis oſtia. Fuit & Europa nomen Oceani & Tethyos filiæ.

¶ Eurotas, pe. pro. nomẽ fluuiј i Laconia, q teſte Liuio li. iiiј. de bel. Macedo. vrbẽ Lacedæmona p̃terfluit. De hoc Ver. Omnia quæ phœbo quondã meditante beatꝰ Audiјt Eurotas iuſſitq; ediſcere lauros.

✣ Euronotus alio nomine vulturnus vẽtus eſt ab oriẽte hiberno ſpirans, quod inter notũ & eurũ ſit. Cc.

¶ Eurus vẽtus ab oriẽte flans, & callidus eſt. Col. li. vј. Quum plęrũq; ſideris caniculę tẽpore quędã partes eiꝰ regionis ſic infeſtantur euro, quẽ incolæ Vulturnum appellant, vt niſi teguminibus vites opacent, velut halitu flãmeo fructus vrantur. Gręci appellãt Apeliotẽ ꝙ a ſole ſpiret, vñ & a latinis eadẽ ratione ſubſolanus vocat.

¶ Euriale fuit regis Minois filia, quæ neptuno Orationem peperit. Alia fuit Præpeti Arginorum Regis filia Alia ex tribus Gorgonibus vna.

¶ Eurialus nomẽ vnius ex principibꝰ Pelopõneſiacis qui agros & ꝓpinquas vrbes incolebant, & ad troiam cõ octoginta nauibus venerunt. Aliũ troianum finxit. Vergilius. Fuit & nomẽ hiſtrionis. Iuue. Nobilis Eurialum aut Mirmillonem exprimat infans.

¶ Eurybates nomen viri ithaci. Oui. Simul eurybates metalthibiuſq; vocarunt.

¶ Eurybiades, teſte herodoto fuit vnꝰ ex ducibꝰ Xerxis

¶ Eurybia nympha, quæ ſtellas & luciferum genuit.

¶ Eurycĩõ nomẽ fabri argentariј, de quo Vergi. lib. x. Que bonus Eurycion multo cælauerat auro.

¶ Euricatridas vir lacedęmonius, de quo Plutarchus.

¶ Eurydamꝰ pe. cor. vir troianꝰ. Latinę dicitur late domãs Ouid. Vtq; vel eurydamas ter circumbuſta traſylli. Et lariſſæ is tractꝰ ab hoſte rotis. Vbi per eurydamanta intelligũt Hectorẽ qui virtute cuncta domitabat.

¶ Eurydame, teſte Herodoto, fuit vxor Leutichidis Spartanorum Regis.

¶ Eurydicę, vxor Orphei, ꝓ qua recuperanda ferũt Orpheum ad inferos deſcẽdiſſe. Alia fuit Neſtoris cõiunx

✣ Eurydomene nympha marina ἀπὸ τοῦ ἐυρὺ καὶ δίδωμι hoc eſt abũdanter do, Perhibent hanc matrem gratiarũ fuiſſe quã aliј. Eurymeduſam a verbo greco μέδω quod rego ſignificat vocant. Cc.

¶ Eurylochus fuit phlegiarũ rex, qui Thebas deſtruxit antequã veniret Cadmus, q eas poſtea reædificauit.

¶ Eurymedõ nomẽ patris Periboiæ, ex qua Neptunꝰ genuit Nauſitheũ regem Phęacũ. Alter fuit Athenienſium dux cum Demoſthene.

¶ Eurymone nympha Oceani & Tethyos filia Mater Leucothoes. Alia fuit Apollinis filia, q̃ Adraſtũ Arginorũ Regẽ, & Etyphilem Amphiarei coniugẽ peperit,

¶ Eurypeus pe. cor. fuit Herculis filiꝰ, qui regnauit in Coo inſula, & cunctorũ Grędorũ augur peretiſſimus eſt habitus. Verg. Suſpenſi Eurypilũ ſcitatũ oracula Phœbi Mittimus. Fuere & aliј hoc nomine.

✣ Hunc Eurypilũ non Herculis filiũ, ſed nepotem ex Thelepho filio fuiſſe auctor eſt Homerus Cc.

✣ Euripidius numerus in talis quadrigenarius, ab Euripide inuentus. Cc.

¶ Euryſtheus fuit Steleni Mycenarum regis filius, qui Iunonis inſtinctu imperabat Herculi, vt varia monſtra ſuperaret, quibus poſſet perire.

¶ Eurythus pen. cor. Oecalię rex, & pater Ioles. Hinc Eurythis idis, patrimonicũ fœminũ. Oui. Eurythidos Ioles, & inſani Alcidæ. Alter fuit centaurus

✣ uſebes gemma ex qua traditur Tyri in Herculis templo facta ſedes ex qua facile diј ſurgebant. Cc.

✣ Euſebia græce ἐυσέβεια pietas religio, ἐυσεβέω ſum pius pietatem exerceo, ἐυσεβὴς pius religioſus. Cc.

¶ Euſtratius nomẽ philoſophi, qui in ethica Ariſtotelis ſcripſit, ab στρατὸς exercitus nomen deductum.

✣ Euſtathius nomen fuit grammatici gręci.

☿ Euſymbolos, latine bonum nomen dicitur.

☿ Euthycus, latine fortunatus, cui omnia ex ſententia ſuccedunt. Nam ἐυ bonum & τύχη fortunam ſignificat.

☿ Eutaxia, latine bona ordinatio dicitur.

☿ Euthyoria ἐυθυωρία ſignificat, non per diuerticula itinerum quæ obiectu montium, & interuentu conualliũ, aut fluminum flexũ, plęrumque neceſſaria ſunt, ſed in directum acta menſura.

☿ Euthimꝰ, nomẽ viri, qui pugil appellatꝰ eſt. Hic in locris italiæ qui epizephyriј cognominantur ortus Aſtycleo patre vel vt indigenis perſuaſum eſt. Cecino anne genitus, qui locros theginis diuidit.

✣ Euthale lauri genus. Vide in dictione Daphnoides.

¶ Euterpe fuit vna ex muſis ἐῦ bene τέρπω delecto, quaſi ſit bana delectatio.

¶ Eutrapelos pen. cor. quidã aiunt ſigniſicare tricubitos Mar. Eutrapelus tonſor dũ circuit ora luperci. Vide Pli. lib. viј, circa principiũ. Aliј putant hoc nomẽ ſignificare apud gręcos eũ, qui facilitate quadã morũ præditus eſt, hoc eſt comis, lepidus, elegãs & facetꝰ. Eutrapelia comitas. ¶ Eutyces pe. cor. nomẽ fuit hereſiarchæ.

¶ Eutymedon pe. cor. nomẽ cuiuſdam philoſophi.

✣ Eutymia animi tranquillitas. Laertius in vita Democriti Finem eſſe rectum quietumq; animi ſtatu, quẽ Euthymiam dicit, dum nullo motu, nulla ſuperſtitione, aut alia quauis perturbatione agitatur.

¶ Euxinꝰ pe. pro. mare illud eſt, qđ incipit a Boſphoro thracio Componitur ex ἐῦ, quod bonum apud nos indicat & ξένος hoſpitium vel amicus quaſi bonum ſit hoſpitium. quod per contrarium dictum eſt, nam ibi ſunt loca aſperrima. Oui. lib. iiј. de triſtibus Euxinus a falſo noĩe dictus habet Sed teſte Pli. lib. vј. Pontus euxinus antea ab in hoſpitali feritate Axenus appellatus eſt peculiari inuidia naturę ſine vllo fine indulgentis auiditati maris Poſt commercio illarum gentium mollitis aliquantum moribus dictum eſt Euxinus.

¶ Euxomũ bonũ ius ἐῦ bonũ ζωμὸς ius quod comeditur

¶ Euzonos ſtrenuus ζώνη cingulum. Nam qui militant cinctos dicimus, diſcinctos inhabiles.

E ANTE X

Exactũ pręteritum, tranſcurſum. Verg. li. iiј. Georg. At tribꝰ exactis vbi quarta acceſſerit æſtas. Exacti menſes dicũtur, qui circa partũ ſunt. Idẽ Exactis grauidæ cũ menſibus erant. Item exactũ diligẽs. Vale. Max. Quia nunq̃ remotos ab exactiſſimo cultu cerimonias

rum oculos. Itẽ exhauſtũ ſuperatum. Sene. Vt tot procellis tẽpeſtatibuſq; exactis aliquãdo in portũ veniamꝰ In hunc ſenſum veteres exanclatum accipiũt, habet & alia ſignificata, de quibus in dictione exigo.

¶ Exactor & exactio. Vide in dictione exigo is.

✠ Exactum ſubſtantiuũ ſignificat exactionem. Quintil. de paſtu cadauerum. Sacro ſanctus mercator opportunꝰ opinor inuenit mercis exactum. Hie. Nõ exactum ſed exactionem inuenies. Exactus vero, a, um, ea ſignificat quę, exigo. Ibi ergo require.

✠ Ex prepoſitio de qua ſupra in E. & ex.

¶ Exaduerſo appellare. Vide in dictione appellare.

¶ Exaggeratio magna coacervatio, ponitur q; ꝓ altitudine & excellentia. Tranſlatio ſumpta a terra, quę exaggerata & in aggerem erecta ſuſtollitur in faſtigiũ. Ci. li. ij. Thuſ. Hoc tibi ꝓpone, amplitudinẽ animi, & q̃ſi quãdã exaggerationẽ q̃ altiſſimã animi q maxime eminet ĩ contẽnendis & deſpiciẽdis doloribꝰ vnã eſſe omniũ rẽ pulcherrimã. Oratores exaggerationẽ facere dicũt, qñ pluribus verbis vnã eandemq; rẽ vehemẽter dicũt quæ res maxime venuſtat orationẽ. Apud Catonẽ luculenta illa exaggeratio eſt. Succidias humanas facis, decẽ funera facis, decẽ capita libera interficis, decem hominibus virũ eripis in dicta cauſa, iniudicatis, indemnatis.

¶ Exagoge pen. cor. latine eductio dicitur, ἀπὸ τοῦ ἐξάγω ἀγαμι ... ἄξω, Ab ex & ago futurum agam.

¶ Exagito tas, ſignificat vehemẽter vexo. Lactã. li. vj. Poetæ tres furias eſſe dixerũt, q̃ mẽtes hoĩm exagitẽt. Itẽ ſignificat exaſpero, ad irã ꝓuoco. Sal. Tñ quia ĩ tali tempore tanta vis hominis magis lanienda q̃ exagitanda videbatur.

¶ Exalburno as. Vide in dictione alburnum.

¶ Exalto in altum eleuo. Col. Senum pedũ latitudinis ſulcos dirigunt, fodiuntq; & exaltant in tres pedes. Per tranſlationem ſignificat magnifice laudo.

¶ Exaluminati dicuntur vniones, qui colore prẹſtant.

¶ Examẽ noua apũ ſoboles, quã parẽtes ex ſuis aluearibus ad nouas ſedes quęrẽdas exire cogũt, ꝙ hę ita vniãtur, vt ſimul ligatę videanẽ. Nec ſolũ de apibꝰ, ſed etiã de veſpis & hmõi intelligiẽ. Rurſus examẽ ſtylus eſt in lãcea ſiue ſtatera, q quo põdus ſe vergit, exit. Ver. li. x. Iuppiter ipſe duas ęquato examine lãces. Hęc bilancis ſeu ſtaterę lingua, ab alijs æquamẽtũ, ab alijs libramẽtũ ab alijs ęquilibrium & trutina dicitur. Añ metaphorice ponitur ꝓ ęquamẽto, & iudicij inueſtigatione. Perſius. Examẽq; improbũ in illa Caſtiges trutina.

✠ Exacerbeſco, ſcis, valde acerbus, i. aſper fio. qđ ab ex acerbeo, es, fieri conſtat: licet Acerbeo raro inueniatur Apule. in Apologia. Quis tã eſt mitis qui exacerbeſcat?

¶ Examino as, pe. cor. ſcrutor & ĩueſtigo ęquãdi cauſa

¶ Examuſſim, vide in dictione Amuſſis.

✠ Exãgue dicimꝰ qđ ſine ſãguine ẽ, & ꝓ pauido capiẽ.

¶ Exanimꝰ a, ũ, & exanimis, & hoc examine, & exanimatꝰ a, um, ãbo duplicẽ eandẽq; ſignificationẽ habẽt licet Ser. Velit hec inter ſe differre. Exanimis idẽ eſt qđ mortuꝰ, vt apud Liui. li. viij. Vt vno ictu exanimẽ equo ꝑcipitaret. Ver. Examinũq; auro corpꝰ vẽdebat. Achilles. Interdũ idẽ ẽ quod exterritꝰ. Idẽ li. iiij. Audijt exanimes trepidoq; exterrita curſu Vnguibꝰ ora ſoror fœdans ſi pectora pugnis Per medios ruit Sic examinatꝰ nõ ſolũ ꝓ exterrito, ſiue ꝑturbato, vt Terẽ. in an. Ibi tũ examinatꝰ Pamphilus bene diſſimulatũ amorẽ & celatũ indicat, ſed etiã pro mortuo accipitur, vt apud. Liui. lib. xxij. Vnam in ipſo potu ſoſpite filio repente oblato in cõſpectu eius expiraſſe ferunt. Alteram cui mors filij falſo nũciata mœſtam ſedentem ad primũ conſpectum redeuntis filij gaudio nimio exanimatum.

¶ Exanimalis, & hoc exanimale, qđ nõ eſt animal, vel ꝙ ẽ ſine anima. Plau. ĩ Bac. Nã neq; Bellona mihi vnq̃, neq; mors creduat ni illum exanimalem faxo, niue exheredem fecero vitę meę.

¶ Ex animo facio. ſignificat facio qđ in aĩo volo, vt ſit q̃ſi ex animi ſententia. Exanimi eñ ſententia, lucutio eſt quotidiana, qua vtimur quãdo ſignificamus aliquid factum eſſe prout optamus & volumus. Vnde dicimus habes iam vxorem exanimi ſententia.

¶ Exanimo eſt vt natura fert, hoc eſt vt refert naturalis ingenita actio.

¶ Exanimo as, capitur ſicut aĩo, de quo ſupra, niſi ꝙ ex prępoſitio ſignificat extra, ſiue quũ aĩam quis emiſerit ſiue cũ pene aĩm pauore amiſerit. Qñ ab aĩo fit, ſignifi. perterreo, ꝑturbo. Plau. in aul. Nimis male timui, priuſq̃ intꝰ redij examinatus fui Terẽ. in an. Oratio hęc me miſerã exaĩauit. Qñ vero ab aĩo eſt, ſignifi. aĩa priuo, ſiue neco. Curti. Multos exanimauit rigor inſolitus niuis, mũltorũ aduſſit pedes plurimorũq; oculis prẹcipuẹ penetrabilis. Gel. Anus repẽte filio viſo copia atq; turba & quaſi ruina incidenti inopinati gaudij oppreſſa exanimataq; eſt.

¶ Exanio as, Col. li. vlt. Vt omnẽ amaritudinẽ eius & pallorẽ exaniet. Et alibi, Patimur aũt nonunq̃ tota nocte poſtero die baccam velut exaniari.

¶ Exanclo as, ab ex & ãclo, Priſciano dicẽte Anclo, ꝓ ãclor, ſignificat effundo, ex haurio, ſupo Plau. ĩ Sti. Ne iſte ẹdepol vinũ poculo exãclauit. Cic. li. j. Tuſ. qa quũ exãclauiſſet oẽs labores, tũ ĩcideret ĩ mortis malũ ſẽpiternũ. Aliqñ exãclare ẽ ꝑpeti. Lucil. li. xxx. Quãtaſcũq; mõ ęrũnas quãtoſq; labores exãclaris. Aliqñ perficere. Pacu. Nõ poteſt Menalippe hic ſine tua opera exanclari clauus. ✠ Examurcari oleũ dr̃ qñ ab amurca defęcatũ fit. Apu. li. iiij. Ac dũ cęleſtis vaporis flãmis examurcat

✤ Exantaxenos latine hoſpes dicitur. Cc.

¶ Exanthemata appellantur a Plinio eruptiones pituitæ, aliquando papulæ,

¶ Exarmo as, mãſuefacio. Vñ exarmatę beſtię pro cicuribꝰ & mãſuefactis. Lãpri. in Helio. Habuit leones & leopardos exarmatos in delicijs, quos edoctos per mãſuetarios ſubito ad ſecundã menſam & tertiam menſam iubebat accũbere, Ignorantibus cunctis ꝙ exarmati eſſent ad pauorem & ridiculum excitandum

¶ Exareſco perfecte areo Columel. li. iiij. Et ſole ac vẽto penitus ſiccari atq; exarſcere. Cic. Papirio. Deinde ipſa illa ſi qua fuit ĩ me facultas orationis niſi me ad has exercitationes retuliſſem, exaruiſſet. hoc eſt omnino arida facta fuiſſet & defeciſſet.

¶ Exareſio idẽ quod exareſco, niſi ꝙ exareſco ꝓprie ex trĩſecꝰ fit. Exareſio intrĩſecꝰ, vt de fuco marino đt. Pli. li. xxvj. Sed oĩbꝰ articulis morboꝝ ĩpoſitꝰ añq̃ exareſiat

¶ Exaro, as, pe. prod. ꝑfecte aro ſed ꝑ tranſlationem ſignificat ſcribo. Qui eñ ſtilo ſcribũt in codicillis, hi quaſi ſulcos inſtar aratorum ducere vidẽtur. Cic. Cornificio. Hæc quum eſſem in ſenatu exaraui.

¶ Exaſſe duę partes ſũt, ſignificatq; ex tota hęreditate q̃ dicitur as, aſſis, quę pluribus modis diuidebaẽ. Vnde dicimus Hic ex aſſe hęres relictus eſt. i. ex toto. Mart. li. vij. Hęredẽ Fabius Labienũ ex aſſe reliquit.

✠ Exaſpero, as, vltra notã ſignificationẽ ſignificat acuo Sil. Saxoq; exaſpat enſẽ. Tacitꝰ. Saxo exaſperaẽ ferrũ.

✠ Exaſceare, aſcia polire lęuigare. tranſlatio a fabris lignarijs ſũpta q ligna prius dolant deinde poliũt. Plau. in aſi. Iam hoc opus eſt exaſceatum. i. perfecte dolatũ.

✠ Exędifico, perfecte ędifico. Vide in Aedefico. Aliqñ ſigni. domo priuo, domo eijcio. Plau. in Tri. Qui exędificaret ſuam incoatam ignauiam.

¶ Exauctoro, as, pe. ꝓ. ſignificat ab auctoramẽto, hoc ẽ obligatione militari atq; ſtipendio libero priuoq;. A quo ex auctorati milites dicũẽ q miſſionẽ habuerũt & frequẽter cũ dedecore exauctorari dicũẽ, perſępe tamẽ ſignificat miſſos facere a militia milites citra vituperationẽ. Liui. li. xxv volũnij exercitꝰ q vino Gaccho ſũma fide ſtipẽdia fecerat velut exauctoratꝰ more ducis ab ſignis diſceſſit, & libro vigeſi. vj. Quum deſeruiſſet exauctoratos

dimiſit Vlpia. exauctorare ĩterpretatur inſignia militaria detrahere, quod cum infantia conficitur, vt eſt apud Lampridium, qui ſcribit Alexandrum tumultuantes legiones exauctorauiſſe.

¶ Exaudio perfectione audiẽdi denotat, & hoc duobꝰ modis. Vno, quũ quod petimꝰ ĩpetramꝰ. Vñ etiã dicere ſolemꝰ. Vt nos exaudire digneris. Ver. & nulli exaudita deorũ Vota preceſq; meæ. Alio, quũ ꝓxime ſeu vehemẽter audio. Liui. lib. j. equitẽ clara increpans voce, vt hoſtes exaudirẽt, redire in prẹliũ iubet Terẽ. in Hecy. Vereor ſi clamorẽ eiꝰ hic crebro exaudiat, ne parturire intelligat. ¶ Exballiſto tas, a balliſta fit, & ſignifi. decipio. Plaut. ego hũc cõmunẽ meũ atq; uoſtrũ omniũ hoſtem exballiſto lepide ἀπὸ τοῦ βάλλω λέγεται καὶ ἀλλοῖς/τὸ σκόρπιος, ἀπὸ τοῦ σκορπίζω τὸ ἀπὸ σκεδάννυμι. Hoc ẽ a βάλλω qđ eſt mitto, aliud enim eſt Scorpius a σκορπίζω quod eſt diſſipo, ſpargo. Ita ſcribit Michalus etymologicus. Et Balliſta eſt maiorum tormentorum genus, quam Bricolam dicebant aui noſtri.

¶ Excalfacio, & excalfactorius. Vide in Calefacio.

¶ Excandeſco is, & excandefacio. Vide in Candeo.

¶ Excandeſcẽtia ab Apul. li. de Dog. Platonis appellatur ea animæ pars quę irritabilis eſt, habẽs domiciliũ in corde, q̃ alio nomine iraſcẽtiã nominãt, quę iracundia a Cic. dicta eſt ĩ prima Tuſ. a furore & ĩpetu animæ ducto vocabulo, vt inquit Plato in Cratillo.

¶ Excãto as, ſignificat quod incãtatũ eſt alio incantamẽto, libero, quod & recãto diciẽ. Pli. xxvij. Qui fruges excantaſſet. De recãto. Idẽ. Nõ pauci & ſerpẽtes ipſas recãtari putant. Aliquãdo excãtare capiẽ pro excludere. Plautus Nã crede cuiꝰ cor excantare poteſt.

✠ Excarnificatus diciẽ ille, qui per carnificinę tormenta diſcerptꝰ eſt. Sue. in Vitel. Apud gemonas ſcalas minutiſſimis ictibus excarnificatus, atq; confectus eſt.

¶ Excerebro as, cerebrũ excipio, vt apud Eſaiam qui mactat pecus quaſi qui excerebret.

¶ Excetra dicta eſt hydra, ꝙ vno cęſo capite tria excreſcebãt. Plau. in Perſa. Cũ excetra, cum Anteo de luctari maueli q̃ cũ amore. Græco vocabulo dr̃ echidna. Ouid. Pars quota lernẹę ſerpẽs eris vnꝰ echidnæ? Scribit Diodo. Herculẽ debellaſſe hydrã non ſolũ ferro, ſed etiam flãmis adhibito Iolao, qui inciſam ceruicẽ ardente face eueſtigio inureret. Cõſtat ſecundũ hiſtoricos Hydrã in Lerna argiuorũ palude extitiſſe venã aquas euomentẽ, q̃ vaſtabãt vicinas ciuitates, ĩ q̃ vno meatu clauſo multi erũpebant. Quod Hercules vidẽs loca ipſa exuſſit, & ſic aquæ meatus clauſit. Nã hydra ἀπὸ τοῦ ὕδατος. i. ab aqua nomẽ accepit. Plato aſſerit in euthydemo hydrã fuiſſe callidiſſimã ſophiſtriã, cui prẹter ſapientiã pro vno ſermonis capite amputato multa repullulabant.

¶ Excedo is, pe. ꝓd. diſcedo, egredior. Cic. in ipſa cura & meditatione obeundi ſui muneris exceſſit e vita. Itẽ vltra cedo trãſeo. Col. li. vij. Quũ exceſſerit annos decẽ fœtibꝰ ĩutiles ſunt. Plau. ĩ aul. Iſtic adeſto ſi hercle tu ex iſthoc loco digitũ tranſuerſũ, aut vnguẽ latũ exceſſeris. Itẽ ſupero, vt Cice. facile excedit omnes eloquentia.

¶ Excido is, pen. cor. ab ex & cado, a in i mutata prẹteritũ excidi, ſupinũ excaſum facit, ſignificatque deorſum cado. Verg. lib. ij. Georgi. Nã ſępe in cautis paſtoribus excidit ignis. Vnde per traſlationẽ excidere animo eſt in obliuionẽ dare. Idẽ. Necdũ etiã cauſæ irarum ſęuiq; dolores, exciderant animo. Interdũ diſſentire. Luc. lib. xxviij. Ego ab archilocho excido.

¶ Excido is, pen. ꝓ. excidi exciſum, extra de aliquo cædo & penitꝰ deſtruo. Cic. li. ij. offi. Nec lapides ex terra exciderẽtur ad vſum noſtrũ neceſſarij. Idẽ in Cato. Quo modo Cartagini male iamdiu cogitati bellam inferatur multo tempore ante denũcio de qua veteri non ante deſinam, q̃ illam exciſam cognouero.

¶ Excidiũ, & excidio, ab excido deduci manifeſtũ eſt ꝓ perẽptiones, & quaſi nece vrbis aut prouĩcię vt quũ cæſis hominibus mœnia ad ſolum deducuntur. Hæc etiã a cadendo dici videri poſſunt.

¶ Exciſo as, pe. ꝓ. lanio, verbero, & qđ vulgo diciẽ ſtratio frapo. Plau. ĩ Ciſt. Capillo ſciſſo atq; exciſatis auribꝰ.

¶ Excęllo, lis, exceli excęlſum, & excęlleo es, excellui ſignificat ſupero. Lact. lib. vij. Qui omnes licet eloquentia excelluerit. Hinc excęlſus magnus. Gel. li. j. Tanto fuiſſe Herculem corpore excęlſiorem.

¶ Excerno is purgamẽta ventris emitto. Cęlſus li. iiij. Qm̃ porta modo in inferiores partes ea quę excreturi ſumus, emittit. Hĩc excrementũ purgamentũ & ſtercus Vñ. Plin. li. x. ſcribit, quod quia coruus excremẽtis calciamẽta fœdauerit a mẽcippe examinatꝰ ſit. Proprie tamẽ Excernere eſt extra cernere, quod vernacula lingua dicimus, cernit fora. Col. li. ij. Itaq; in area detrita frumẽta ſic aggeranda, vt omni flatu poſſint excerni.

¶ Excerpo, is, pſi, ptum, ſignificat ſecernendo extraho Vnde excerpta dicimus que ex libris veluti floſculos extrahimus.

¶ Excipio, is. pe. cor. extra capio. Cice. li. j. Tuſ. Nã ſi ſolũ eos diceres miſeros, quibꝰ moriẽdũ eſſet, neminẽ tu quidẽ eoꝝ qui viuerẽt exciperes. Aliqñ excipere eſt ad ſe aliquẽ recipere, & ꝓprie excipiunẽ cadẽtes aut in calamitatẽ collapſi. Lactan. li. ij. Hunc errantẽ atq; inopem Ianus excepit. Vergil. li. iij. Heu quis te caſus deiectã coniuge tãto. Excipit. Aliquãdo aliquid recipere Augu. li. v. conf. Et dũ cor aperiã ad excipiendũ q̃ diſerte diceret pariter intrabat. Aliquãdo inquirere. Cic. lib. ij. de orato. Quædã dari ex hac vita ad pertrahẽdos animos hominũ, & ad excipiendas eorum voluntates. Aliquãdo ſeparare. Vergi. li. ix. Ipſum illũ clypeũ criſtaſq; rubentis. Excipiã ſorti. Aliquãdo per dolũ capere opprimere. Idẽ, excipit incautũ patriaſq; obtrũcat ad aras. Aliqñ colligere. Mart. Vẽtris onus miſero nec te pudet excipis auro. Aliquãdo abſcondere Plaut. in Aulu. Nec parẽ tibi ab eo indipiſces, neq; furem excipies.

¶ Exceptio excluſio, quæ ſicuti Vlpianus docet, interponitur actioni cuiuſlibet rei, ad excludendum id quod in intentionẽ condemnationẽq; deductum eſt.

¶ Excepto, as, ſępe extra capio, vel ad me frequẽter traho. Cic. in paradox. Et videant aliquẽ ſũmis populi bñficijs vſũ barbatulos nullos exceptantẽ de piſcina. Ver. li. iij. Georg. Ore oẽs verſæ in zephyrum ſtant rupibus altis. Exceptantq; leuis auras & ſæpe ſine vllis Coniugijs vento grauidæ mirabile dictu. i. frequẽter ad ſe trahũt & capiũt. ¶ Excipiũ, quod excipiẽ, ſicut ꝑcipiũ, qđ ante capiẽ. ¶ Excipula ab excipio, ſicut decipula a decipio, eſt ſeptũ ex arũdinibus cõtextis ad capiẽdos piſces Pli. Hyemato lacu fluctibꝰ glomerate voluunẽ anguillę in tãtũ mirabili multitudine vt in excipulis eiꝰ flnminis ob hoc ip̃m frabricatis ſingulorũ milliũ globi reperianẽ.

¶ Excieo es, ex ciui ci, excitum, extra moueo. Feſtus. Exciet excutiet.

¶ Excio, is, exciui, vel excitũ, extra voco, vel extra ſeu valde commoueo. Plau. in Ciſ. Vt mihi exciuiſti lachrymas. i. cõmouiſti. Et in Epi. Quid eſt pater ꝙ me exciuiſti ante ædes. P. Vt matrem tuam videas. i. euocaſti. Excire autem expergefacere eſt, Liui. libro. j. Hercules ad primam auroram ſommo excitus.

✤ Exciſſatũ veteres pro vulnerato & laniato dixerunt. Plaut. Capillo ſciſſo atq; exciſſatis auribus. Cc.

¶ Excito as, pe. cor, frequẽtatiuũ, Terẽ. in heau. Nũ vides q̃tũ mali ex ea re excites, pro expergefacio. Damaſus ad Hiero. Dormientẽ te & lõgo iã tempore legentẽ potius quam ſcribentem quæſtiunculis ad te miſſis excitare diſpoſui. Pro prouoco ſollicito ve. Col. lib. j. Nam cũ certamine opus excitetur, tũ inceſſantis animaduerſio iuſta eſt, & ſine querela videtur adhiberi.

¶ Exclamare voce magna clamare. Plaut. in Amp. ibi neſcio qs maxima voce exclamat. Itẽ exclamare alte vocare. Idem in eadẽ. Dũ hęc agũtur voce clara exclamat

vxorē tuam. Exclamationes fieri ſolent ſine aliquo adminiculo, mō per nominatiuū, mō per accuſatiuū modo per vocatiuū. Excludo is, pe. prod. extra claudo, eijcio. Plau. in aſina. Homo hercle hīc excluſus eſt foras. Hieron. Philippū regē Macedonū introeuntē ex more cubiculū vxor irata excluſit. Per trāſlationē excludere ponitur pro liberare. Actius. Qua virtute hic ſe ſeruitute excluſit. Itē pro incubādo pullū emittere. Columel. lib. nono. Veteranas aues ad rem eligi oportebit, q̄ iā ſępiꝰ id fecerit, moreſq; earō maxīe pręnoſci, quoniā aliæ melius excludāt, alię ęditos pullos commodius educent. Idem. Columbę excludunt vigeſimo die. Sic excludere eminere & apparere, qđ idem fere eſt qđ emittere, vt in Pſal. Excludant eos qui probati ſunt argento. Vñ dñr & in arte argentaria excuſſores. i. ex quadam confuſione maſſę ad ſuam formam expreſſores.

¶ Excolo is, pe. cor. Liui. Excultū perfecte adoro. Lactā. li. vj. Nā ſi deorū cultores ſimulacra inſenſibilia excolūt, & quicquid pretioſi habēt in ea cōferunt. Habet & reliquas ſignificationes, quas colo, ſed perfectas ratione prepoſitionis ex.

☩ Ex cōmunicatio vt ī decre. iij. q. iiij. diſtrīguit ab anathemate tanq̄ excōmunicatio ſit minor. Anathema maior. Vñ anathematizati ab eccleſia omnino ſeparantur. Cū talibus neq; ſermonis cōgreſſus neq; cibus cōicatur Hos. Cypria. abſtentos vocat eleganti vocabulo.

¶ Excōpoſito ſecūdū ordinē datū. Liui. Tū ex cōpoſito orta vis, ſignoq; dato iuuentus Romana ad rapiēdas virgines diſcurrit. ¶ Excorio as. Vide ī dictione coriū.

¶ Excors extra cor, q̄ſi ſine corde, hoc eſt aīo quo ſapimus In corde em̄, vt inquit Pli. habitat mens. Vñ ponitur ꝓ inſipiente. Lactā. li. iij. In quo alios nō excordes tantū fuiſſe arbitror, ſed etiam impios, ꝙ in ſecreta cęleſtis illius ꝓuidētię curioſos oculos voluerūt immittere.

¶ Excreare ē quadā vi expuere. Cęlſus, Et interdū aliqd purulenti excreat. ☩ Dictū a ſcratis, Scratę vero nugatorię ac deſpiciēdę mulieres dicebātur ab hiſq; ſcrea idem appellabāt id quod quis excreare ſolet, quatenus id faciendo ſe purgaret.

¶ Excreſcere valde ſiue extra creſcere. Col. li. v. Si ſatis excreuerint iugo ſupponantur.

¶ Excretū ſupinū ab excerno ſignificat egeſtū. Vñ excreta tritici dñr vulgo granacia, hoc eſt q̄ ex incerniculo ꝓ immūdis ſeponūtur. Col. li. vj. Vbi annona eſt carior excreta tritici minute cōmode dantur gallinis. Ibi excreta nomē Participium vero eſt, vbi paulo poſt ait. Furfures a farina excreti. Excretū vero ſupinum ab excreſco ſignificat qđ valde creuit. Virg. li. iij. Georgicor. Multi iam excretos prohibent a matribus hœdos.

☩ Excrementum, qđ egeritur ex cibo potuq;. Et eſt duplex ſiccū. ſ. & humidū. Cōceptaculū humidi dr̄ veſica conceptaculum ſicci. Alluus nominantur.

¶ Excubo as, pe. cor. vigilo, cuſtodiā facio, & q̄ſi minime iaceo, vt milites extra caſtra. vel extra tētoriū ad Imperatoris cuſtodiā noctu armati cōſidunt. Sal. ī Iu. Neq; ſecus q̄ſi iter faceret caſtra munire, excubitū in porta cohortes ex legionibus, pro caſtris equites auxiliarios mittere. Liuius. Ptolomęum ac Leonatum excubantes ad cubiculi limen excitauerunt.

¶ Excubię vigilę, licet vigilię tantū nocturnę dicātur: excubię & diurnę & nocturnę.

¶ Excubitor que excubat. Vnde gallus dicitur excubitor, qui peruigil horas cātu indicat. Tibul. Excubitorq; diem cantu pręedixerat ales.

¶ Excudo is, pen. pro. ſi, vel excudi ſum, cudēdo elicio Virg. Vt primū ſilicis ſcitillā excudit Achates. Per trāſlationē ędo ī lucē ꝓfero. Lactā. de opifi. Profiteor nullā me neceſſitate vel rei vel tēporis impediri, quo minꝰ aliquid excudā, quo philoſohi ſectę noſtrę quā tuemur inſtructiores doctioreſq; in poſterū fiant. Sic Vir. Vt varias vſus meditādo excuderet artes. i. ſtudioſe reperiret excudere etiā dicūt gallinę oua, qñ ex illis pulli naſcūt quod & excludere dicimꝰ, Columella lib. nono. Negāt anſer aliena excudere oua, niſi ſubiecta ſua q̄q; habuerit.

¶ Excuſſo as, pen. ꝓ. obiectū crimē purgo & a me repello. Ci. Nulla eſt excuſſatio peccati, ſi amici cauſa peccaueris. Et excuſſare eſt afferre in excuſſationem id quod peccādi cauſam prębuit, quod potius per accuſo dici debere videtur, veluti ſi latrones aut flumina impedimēto fuerunt ne ad diē adeſſe poſſem. Eo modo quo. Quint. Tu tamē ſi interpellatus tēpeſtatibꝰ ſerius veniſſes, excuſares mare & ambiguos flatꝰ. i. mare ī excuſationē adduceres. Liui. de Torquato. Oculorū valitudinē excuſauit. ¶ Excuſabile quod excuſatione dignū eſt.

¶ Excuſatorius a, um, quod ad excuſationem pertinet, vt excuſatoria epiſtola.

¶ Excurio verbū a curia quaſi extra curiā eijcio. Varro Appollonium ideo excuriauit quia nihil habebat. Cc.

¶ Hxcutio, is, penul. correp. ſſi, ſſum, ab ex & quatio, ſignificat quod vernacula līgua dicimꝰ ſcorlare. Virgi. li. xij. Summaſq; excuſſit vertice criſtas Plaut. excute dū paliū. Per trāſlationē ſignificat eijcio, emitto. Plautꝰ in Aulu. Nihi miſero cerebrū excutiunt tua dicta ſoror, lapides loqueris, id eſt frāgūt. Virgiliꝰ, excuſſus aconteꝰ fulminis in motē. Itē deijcio. Hic excuſſores equi dicūt q ſeſſorē deijciunt. Plini. Excuſſo circēſibꝰ auriga cucurriſſe excuſſores conſtat & primatū obtinuiſſe. Itē eligo. Cice. li. j. Phil. Iuuentutē omnē ex tota Italia excuſſimꝰ

☩ Excuſſorius, a, um, qđ ad excutiendū pertinet, vt excuſſoriū cribrū qđ excutit & trāſmittit farinā ignobiliorē ad panem ſecūdariū qui apud noſtrates ſub ventrem apud alios tritellum. Polinariū tenuius, flori farine accōmodum. Nam farina in polinem & ſecundarium & furfures partitur.

¶ Exdecimo, eligo, & exdecimatū, electum dicimus, a verbo decimo quod eſt decimam partem detraho. Cc.

¶ Exdiſpoſito dicimus hoc eſt dę induſtria & quemadmodum a nobis conſtitutum eſt. Cc.

¶ Exdiſcutio, ab ex, & diſ, & q̄ſio ſigni. ꝑfecte diſcutio. Hier. ad Ctheſi. Cū hęc ſe ita habeāt ꝓuoco aduerſarios vt oēs retro chartulas ex diſcutiant, & ſi quid in meo ingeniolo vitij repererint proferant in medium.

¶ Exdorſuo, as, dorſum cōfrīgo vel dorſo nudo. Plau. in Aul. Tu machęrio congrū murenā exdorſua quantū poteſt. Hęc duo pręter regulā cōponūtur cū ex. Nō enī ex, ſed e, componitur cum d, vt educo.

☩ Exdotes, pe. pro. quaſi ſine dote. Apud Ambro. li. de reſur. Immunes videntur, & exdotes reatus, quum grauiores pœnas intra luant.

¶ Exceco, as, pe. cor. ab ex & ſeco, ſed. ſ. abijcit, & ſignificat excido extra ſeco. Col. lib. iij. Arborē quā inſerere voles diligēter execato ea parte q̄ maxime nitida & ſine cicatrice eſt, dabiſq; operā ne librum lędas.

¶ Execro, as, pe. co. ab ex & ſacro, abiecta. ſ. & a le, mutata Dicit & execror, deponēs ꝓ horrori & abominationi habeo, quod eſt magis in vſu. Verg. Et terrā altricem ſęui execramur Vlyſſis. ☩ Hinc execratio q̄ aliquādo ſumit ꝓ iuratione q̄ maledictis obſtringit q̄ accidant ei q̄ peierauerit vt inquit Augu. quale eſt illud Gene. xxvj. ca. Fiat execratio inter nos, & inter te.

¶ Exedo, is, p. co. vel exes, corrodo ꝯſumo. Pli. li. xxvj Naſcūt quoq; ī ſāguine ipſo hoīs aīalia exeſura corpꝰ. Ci. li. iij. tuſ. Aegritudo lacerat, exeſt aīam plane ꝙ cōficit, aliqñ excedere ē extra ſeu de aliquo vaſe edere. Te. in Phor. Tu tibi hoc in triſti, tibi omne eſt exedēdum.

¶ Exedra, locꝰ ſpatioſꝰ quaſi tricliniū, quę quaſi ad occidentē verſa eſſe ſolebat. Cic. li. iij. de orat. Tūc dedita opera quieſcētibus alij in eam iam exedrā veniſſe ī qua Craſſꝰ poſito lectulo requieuiſſet. Hier. ad Euſto. Si qs cœperit ęgrotare, trāſfert ad exedrā latiorē & tanto ſenū miniſterio cōfouet, vt ne delitias vrbiū, nec matris quęrat affectum. Michalus autem etymologicus, ἐξέδρα

τοπός τίς ἐστι ἀπὸ τοῦ ἐξ καὶ ἕδρα καὶ συγκοπὰ καθέδρα παρὰ τὸ ἐδρεύω μέχρι ἔξω. ✤. id eſt Exedra locꝰ eſt ab ex hędra ſedes, & cum κατὰ fit cathedra ἑδρεύω quod eſt ſedeo.

¶ Exemplū: inquit Feſtꝰ, qđ ſequamur aut vitemꝰ. Exemplar ex quo ſimile faciamus. Pli. lib xxxv, Sunt q venerē Dioneā illam pictam exemplari putāt. Sed ſępe cōfundūtur, vt exemplū ſit ex quo ſimile faciamus. Saluſt. Literas quas ſibi nomine Catilinę redditas dicebat, exemplū earū infra ſcriptum eſt, id eſt earum forma infra ſcripta eſt. Quint. li. x. Sic literarum ductus vt ſcribendi fiat vſus pueri ſequuntur. Sic muſici vocē dicentiū. Pictores opera priorum. Ruſtici probatam experimēto culturam in exēplum intuentur Cic. Appio. ex literis quarum ad me exemplum miſiſti. Ouid. de triſ. Pluribus exemplis ſcripta fuiſſe reor. Ponunt nonnunq̄ pro eodem Cice. pro Murena. Domeſticū te habere dixiſti exēplū ad imitandum. Et iterum. Ad imitandū vero tam mihi propoſitum exemplar illud eſt q̄ tibi. Dicitur & exēplariū pro exemplari. Plinius. Iuba hęc omiſit, in hoc tractatu exemplariū vitioſum eſt. Sciendum tamen ꝙ exēplum dicitur qñq; grauis pœna quę poteſt cęteris documento eſſe. Terētius in Eu. Quę futura eſſe debent exempla in eū indigna. Rurſus exemplū dicitur illud qđ adhibetur rei aut ꝓbandę, aut ornandę cauſa. Vñ pars probationis vocatur ab exemplis. Et in elocutione exēplum inter ornamēta numerat, pro quo exēplar dici nō nō pōt. Similiter exēplū vocat qđ vulgo dicit Mōſtra Cic. Si quis purpurā aut aliud quippiā vęndens dicat, ſume a me, ſed huius exemplū aliūde rogabo tibi quod oſtendam. Aut ſi aceruos dicant ſe tritici habere & eorū exemplum pugno nō habent quod oſtēdant.

¶ Exemptus. Vide in dictione eximo.

¶ Exequor, pe. co. ſignificat ꝑficio, executioni mādo. Apul. Neq; in tenebris ſed in ꝓpatulo iuſſa dñi exequebar. Qñq; declaro exprimo. Ci. Var. Habeo multa occultiora, quæ vix verbis exequi poſſum.

¶ Exeqæ, funebre officiū, qđ. ſ. ī funere exequimur, ab eo dictę quod homines pompam poſt ſequuntur. Hinc Exeqor, qđ eſt exequias facio, vel exequijs conuiuor. Var. Ipm propter ius liberti ſemitracti exequiant. Hęc etiam parētalia & iuſta dicebantur.

¶ Exerceo, es, cui, exercitū: ab ex & arceo, quaſi extra arceo premo fatigo. Nam exercere proprię fatigare eſt. Terent. ī Adel. I ſane ego te exercebo hodie, vt dignꝰ es, ſilicerniū. Quandoq; Exercere eſt in operā ponere. Vegi. libro tertio Georg. Exercete viri tauros. Quādoq; tractare. Columel. li. iiij. Qui vrbanas ac delicatas artes exercuerit. Qñq; habere. ſalluſt. Iurgia diſcordias ſimultates cum hoſtibus exercebant, quandoq; lucrari. Teren. in Heautō. Ancilas ſeruos niſi eos qui opere ruſtico faciūdo facile ſumptum exercercent ſuum omnes produci ac vendidi. Quandoq; ꝓbe terram colere. Ver. libro primo. Georg. Exercetq; frequens tellurem atq; imperat aruis. Hiero. a ſimili in pręfa, pſalmorum, Cogitis ergo vt veluti quoddam nouale ꝓſciſſum iam aruū exerceam, & obliquis ſulcis renaſcentes eradicem qñq; inſequi. Verg. Tum vos o Tyrij ſtirpē & genus oīe futurum Exercete odijs.

¶ Exercito, as, frequentatiuum. Ci. ꝓ Cluē. Homo in primis ingenioſus di & in dicēdo exercitatus. Hinc ex exercitatio de qua idem lib. j. ad Heren. Exercitatio eſt aſſiduus vſus conſuetudoq; dicendi.

¶ Exercitiū eſt ipſe actus & vſus exercendi operādiq;.

¶ Exercitus a, um, participiū. vt homo exercitus q multis negotijs aſſuetus ſit & experiētia doctus & detritus. Gel. Ad erat forte ibi amicus noſter homo lectione multa exercitus, cui pleraq; omnia veterum literarum quæſita, meditata, vigilataq; erant. Cic. li. v. tuſ. vſus eſt inexercitus pro non exercitato cū ait Aſclepiodē ferunt non ignobilem nec inexercitum philoſophum. Aliqñ exercitus ſumitur pro fatigato & in laboribus aſſueto. Vir. li. iij. Nate Iliacis exercite fatis. Aliqñ ꝓ durato vt cum quis diu ſe exercendo durus hoc eſt robuſtus factꝰ eſt corpore, in laboribus ꝑferendis. Sal. in Iug. Habdalſa exercito corpore. i. ſolidato vt exponit Nonius. ☩ Interdū ꝓ contempto neglecto, vt docet Fulgēj. Allegās illud Plau. Nos noſtramq; familiam habes exercitam.

¶ Exercitus, us, nomē ſignificat militū copiā, ab exercēdo, quia vt inquit Var. exercendo fit melior. Vege. li. ij. Numerus militū exercitatur, vnde ex re ipſa atq; opere exercitus nomē accepit, vt ei nūq̄ liceret obliuiſci qđ vocabatur. Docet etiam Vegetius Romanos milites tā veteranos q̄ tyrones exerceri ſolitos ad omne genꝰ armorum. Omnes em̄ artes iugibus exercitijs proficiunt, cuncta exercitatione conualeſcunt, vt merito dictum ſit quotidiana exercitia ad ſanitatē plus ꝓdeſſe q̄ medicos. Et nō vnam cohortem neq; vnam alā, ſed nūeros multos militū exercitū eſſe. Vlp. ſcribit.

¶ Exercitorius, qui ſe exercet.

¶ Exercitio is, iui, itum, ab ex & ſarcio componitur, & ſignificat Sarcio.

¶ Exentero as, pe. cor. perfecto. Plau. in Epi. Acutum cultrū habeo qui exenterem maſupium ſenis.

☩ Exegeticon. i. expoſitiuū, vel enarratiuum.

☩ Exegematicꝰ character dr̄ in quo nuſq̄ nemo niſi poeta loquitur. vt Verg. in tribus li. Geor. Dramaticus in quos nuſq̄ poeta loquitur, vt ī comœdijs, & Tragœdijs Tertiꝰ character mixtꝰ ī quo, & ītroductæ pſonæ loquūtur vt in Aeneide. Vide cōmentarios. Seruij in Bucco.

¶ Exeo. is, extra eo, egredior, & cōſtruitur tā cū accuſatio quā cū abltō., vt exeo domū, & exeo domo. Per trāſlationē exire eſt liberari. Luci. li. xxviij. Ne hoc faciat atq; ęrūna exeatis. Item vitare. Ver. li. v. Corpore tela mō atq; oculis vigilantibus exit. Item erūpere. vt apud eūdē li. ij. Nō ſic aggeribꝰ ruptis cū ſpumeꝰ ānis exit. ☩ Dr̄ etiā exit in laudē, exit ī vituperationē, exit ī acta, exit in fabellas, & ſimilia. i. fit vel efficitur. Lact. potuerūt. n. & libri aboleri, & tñ in memoriā exire. i. fieri memorabiles & de quibꝰ fiat mētio. Pli. li. vij. Exit hic ani mi tenor, aliqñ in rigorē quēdā toruitatēq; naturę durā & inflexibilem. Quint. Si hiſtoricꝰ narret fabellā elegāter exit in fabellā. Exire de poteſtate ſignificat mētis īpotē fieri. Cic. lib. iiij. Itaq; iratos ꝓprie dicimus exiſſe de poteſtate. i. de conſilio, de ratione, de mente.

¶ Exero is, pe. cor. exerui exertū, ab ex & ſero ſignificat extraho, emitto, eleuo, nudo. Sta. Fulgētēq; exierit enſem. Oui. li. j. Faſt. Credibile eſt illos pariter vitijſque iociſq;. Altiꝰ humanis exeruiſſe caput. Idē, Exierit hęc humerū veſtes trahit ille paltas. Lucanꝰ, Hoc tā ſegne ſolū raras tñ exerit herbas. Colum. li. ix. poſuit ꝓ exeo cū ait. Nā dum vincula exercere conant non quieſcunt

✤ Exerti dētes dñr extra os ꝓducti, vt equorū. Cc.

¶ Exerto as, ab exero, Ver. li. iij. At Scyllā cęcis cohibet ſpelūca latebris Ora exertātē & naues ī ſaxa trahētē

☩ Exetaſticon, latine inquiſitiuum dicitur.

¶ Exſio ſignificat purgo, a quo exſitꝰ us, pro purgatiōe

✤ Exſir veteres ꝓ purgamento poſuere. Cc.

☩ Exgrumare dñr coclee grumos eruētes, & ex grumis exilientes, grumus. n. eſt terræ collectio, a congerie dictus. Veteres etiā exgregie dixerūt ꝓ egregie. Cc.

¶ Exhęredare, Vide in dictione Abdico.

¶ Exhalo as, pe. ꝓ. extra halo, ſpiro. Lact. li. vij. Quos aūt morbus interimit ſpm̄ diutius exhalant. Verg. li. vij ſęuāq; exhalat opaca Menphitin.

¶ Exhaurio is, prorſus euacuo finio. Ver. li. iiij. Heu q bus ille Iactatꝰ fatis q̄ bella exhauſta canebat. Inde īexhauſtꝰ, ꝓ īfinito. Sic dicimꝰ, grās deo īexhauſtas refero

¶ Exhęrbare eſt hęrbas extirpare. Col. li. v. Perticalis fere ſalix eūdē agrū quē vimīalis deſyderat, melior enī riguo ꝓuenit, atq; ea taleis cōſerit, & cū graminauit ad vnā pticā ſūmit, crebroq; foditur atq; exhęrbat, nec minus q̄ vinea pāpinatur, & alibi exhęrbandus eſt locus.

✣Exhebeñ:gemma qua aurifices aurũ poliunt. Cc.

¶Exhibeo,es,pe.cor.profero & in publicũdeduco,vt videndi tãgendiq; facultas ſit, vel reoſtẽdo,quaſi extra ſecretũ habeo. Paulꝰ iuriſcõſultꝰ exhibere eſt facere in publico poteſtatẽ,vt ei qui agit experiũdi ſit copia,exhibere negotiũ eſt laborare vel moleſtia afficere. Cic. li. iij. offi. Qđ cũ audiſſet adoleſcẽs negociũ exhiberi prĩ.

¶Exhorreo,a quo exhorreſco,pro ex paueſco. Pla. Ciceroni, Sed non poſſum non exhorreſcere ſiquid intra cutẽ ſubeſt vulneris qđ prius noſci põt q̃ ſciri curariq; poſſit. Ibi paſſiue. Verg. actiue,dixit li. vij. Adueniat, vultus neue exhorreſcat amicos.

ʒExhomologeſis latine dr̃ confeſſio. Au. Qui criminũ ſuorum ſorde pollutus eſt,exhomologeſis ſatiſfactione mũdeẽ. Eraſ. libertus ſic inſcribiẽ. Cypri. Ne inecclesia exhomologeſin criminum facerent.

¶Exhibilo,as,pe.cor.ſignificat cũ ſono vocis & populari tumultuariaq; ſibilatiõe expello derideo. Ci. Hiſtrio ſi paulũ ſe moueat extra numerũ,aut ſi verſus ꝓnũciatus vna ſyllaba breuior aut longior, exibilatur atq; exploditur. ✣Exiſilare aliquẽ dicebant veteres dum populari & tumultuaria ſibilatione eum expellabãt Cc.

¶Exigo is,penul.cor.exegi,exactum,excludo,eijcio, expello,quaſi extra ago. Plautꝰ, Itaq; oẽs exegit foras, & exigere eſt debitũ repetere. Cicero. Caſſio, Longiores expectabo vel potius exigã. Hĩc exigere pecuniam dicimur,q̃ nobis debetur,& exactores vocanẽ q pecunias exigunt. Interdũ eſt cõueniẽter poſtulare. Lact. lib. iiij. Sapientia ſpectat ad filios quę exigit amorẽ. Interdũ vehementer & cũ inſtantia poſtulare. Hiero. in pro. Thobiæ. Mirari non deſino exactionis veſtrę inſtãtiã exegiſtis ei librũ Chaldęo ſermone ſcriptũ ad latinũ ſtilũ trahã. Iterdũ agere ſeu traducere. Terẽ. in Hecy. Illi q; ex opto vt reliquã vitã exigat. Interdũ ꝑdicere inquirere. Verg. Quęrere cõſtituit ſocijſq; exacta referre. Sue. in Cęſare, Britãniã petiſſe ſpe margaritarũ,quarũ amplitudinẽ cõferẽtẽ interdũ ſua manu exegiſſe põdꝰ, Interdũ facere. Ver. Quos improba vẽtris exigit cęcos rabies. Inrerdũ definire cõſtituere. Idẽ li. iiij. Decreuitq; mori ſecum ipſa modumq; Exegit. Interdum complere, Plau. in am. Menſes iam tibi exactos eſſe vides. Interdum vi extorquere. Cic. lib. de di. Et cum eſſet tritici modius ſeſtertijs duobus pro frumento in modios ſingulos duodenos ſeſtertios exegiſſe.

¶Exitiũ ah exeo is. Feſtus, Exitiũ antiqui ponebãt ꝓ exitu, nunc exitũ peſſimũ exitũ dicimus. Vnde & mors dicitur aliquãdo calamitas. Ter. in Phor. Qđ ego nunc ſubito huic exitio remediũ iueniã miſer? Colu. lib. i. Sic emunita ſola & latera horreorũ prohibẽt curculionẽ, qđ genus exitij cum incidit, multi opinãtur arceri poſſe ſi exeſę fruges in horreo ventilẽtur & quaſi refrigerẽtur.

¶Exitiale mortiferum,calamitoſum,dãnoſnmq;. Pli. li. viij. Ille cõtra vrinã ſpargit prudẽs hãc quoq; leoni exitialẽ. Ver. li. vj. Sed me facta mea & ſcelꝰ exitiale Lacænę. Exitiabile,idẽ qđ exitiale. Oui. lib. vj. met. Dumq; manu tentat trahere exitiabile ferrum.

¶Exilio is,pe.cor.ab ex & ſalio ſignificat exeo, & q̃ſi ſaltãdo prorũpo. Cic. Tyroni, Mihi crede tuis & illius lr̃is plectis exilui gaudio. Huiꝰ frequẽtatiuũ eſt exulto.

¶Exiliũ priuatio patrię,quaſi extra ſolũ. Sene. in libr. de conſolatione ad Albinam matrẽ exiliũ diffiniens ait exiliũ nempe loci comutatio eſt. Hanc cõmutationẽ loci aliqñ ſequntur incommoda, paupertas, ignominia, contẽptus, quibus detractis nihil eſt quod magnopere exilium ſit pertimeſcendum, nec cõmutatio loci onerosa Aſſiduus ei eſt humani gñis diſcurſus & naturalis q̃dam iritatio animis mortaliũ ineſſe creditur cõmutãdi ſedes & transferendi domicilia.

¶Exilior aris, exul fio, Vñ ſcribiẽ de Ioãne aplõ ꝙ domitianꝰ iuſſerit cũ exiliari. Exulo, as, idem.

¶Exilicꝰ,a,um,quod ad exiliũ ꝑtinet, vt exilica cauſſa quę aduerſus exules agitur.

¶Eximio is,pe.co.ab ex & emo ſignificat excipio, ſeu aufero. Terentius, Vbi ubi inueniam Pamphilũ vt ęgritudinẽ in qua nunc eſt eximã atq; expleã gaudio. Aug. li. viij. con. De vinculo deſyderij cõcubitus quo arctiſſimo tenebar, & ſeculariũ negociorũ ſeruitute quẽadmodũ me exemeris narrabo. Vnde exempti dicuntur excepri, exemptus apud iuriſconſultos dicitur qui a ſuo iudice, ſiue iuriſdictione ordinarij ſubductus eſt.

¶Exemptus eſt rebus humanis, id eſt mortuus eſt.

¶Exemptibile pe.cor. qđ auferi & eximi poteſt. Col. li. ix. Quadratę particę paxilis ſuperponunẽ, vt auem recipiant aſſilientẽ. Sed idcirco ſunt exemptibiles vt cũ res exigit a paxilis deductę liberum aditum conuertentibꝰ ſtabulum præbeant.

¶Eximiũ. excellẽs, egregiũ, ab eo ꝙ in ſacrificijs optimũ pecꝰ de grege eximebatur, vel ꝙ eximia ſpecie animal numĩe offerendum, & eximij porci dicebãtur maiores qui ad ſacrificandũ electi erant ſignati macula, aut nota, ſicut egregię oues egrege electę, Nã quod a vulgo exẽptum eſt, ſingulare dicitur ꝙ in aliorũ ordinem non redigendum. Vñ Ver. Eximias hoſtias dixit q̃ ad ſacrificiũ deſtinatę eximuntur a gręge, vt Quatuor eximios pręſtanti corpore tauros. Dicitur & in malũ. Ci. in ver. Sin hãc vos in rege tã eximtã iniuriam, tam acerbã neglexiſſe.

¶Exin, proiñ, ſigni. ꝓpter hoc, quapropter, ideo. Liu. li. j. Vt igitur pauloante animũ inter Fidenatẽ Romanã que rem ancipitem geſſiſti, ita iã corpus paſſim diſtrahẽdum dabis, exin duabus admotis quadrigis in curru earum diſtentum illigat Metium.

¶Exinanio, is, ab ex & inanio, euacuo attenuo & ad nihil redigo.

¶Exinſperato, aduerbiũ, quod nõ ſperabaẽ. Liui. lib. j. Tanc clamore qualis ex inſperato fauentiũ ſolet, Romani adiuuent militem ſuum.

¶Exis dictio gręca ἕξις qua ſignificatur habitꝰ, Pli. in epiſtolis. Ad tantã ἕξιν ſtudio & exercitatione peruenit Sed cum h hexis ἀπὸ τοῦ ἔχειν haberc.

¶Exiſtmo as, pe. cor. puto, iudico, & quaſi ex ęſtimatione ſtatuo atq; decerno. Hĩc exiſtimatio q̃ fere ſemper paſſiue ſignificationis eſt, & ꝓ reputatione ac bona fama capiẽ, vt homo magnę exiſtimatiõis. i. de quo omnes bene opinantur, Pau. iuriſcõ. exiſtimatio eſt dignitatis illęſi ſtatus legibꝰ ac moribus cõprobatus, q̃ ex delicto noſtro authoritate legũ aut minuiẽ aut cõſumitur. Minuitur quoties manẽte libertate circa ſtatũ dignitatis pæna plectimur, ſicut cũ relegaẽ quis, vel cũ ordine mouetur vel cũ ꝓhibetur honoribus publicis fungi, vel cũ plebeiꝰ fuſtibꝰ cędiẽ vel in opus publicũ daẽ. Gal. a la cor uee, vel cũ in eã cauſam quis incidit quæ edicto perpetuo infamię cauſſa mẽoraẽ. Cõſumiẽ vero quoties magna capitis diminutio interuenit. i. cum libertas ammittitur, veluti cũ aqua & igni interdicitur.

¶Exiſto, appareo, emineo, ꝓdo, exurgo, exalto. Ci. de diui. Sũmerſus equꝰ voraginibus nõ exiſtit, & iterũ, exiſtit hoc loco quęſtio ſubdifficilis, & libr. ij. offi. Atq eo tꝑe tantę diſcordię ſecutę ſunt vt & tyrãni exiſterẽt & optimates exterminarenẽ. i. exurgerẽt vel exaltarẽtur.

¶Ex iure manũ conſere dr̃ quaſi ſimul cõiũgere & cõmiſcere manus in rem de q̃ erat controuerſia.

¶Extare, eminere, ſupeſſe. Verg. Torpẽt mole noua & ſummis vix cornibus extant, Vñ extare dicuntur libri q de mortui non ſunt. Cic. Quę, vt ſcis extat oratio, Nã vt de homine qui adhuc viuit dicimꝰ ſupeſt, quaſi non eſt ſub terra humatꝰ, ita de rebus extat, quaſi extra ſtãt & nõ intra atq; in tenebris latẽt, & eſt trãſlatio ſumpta a ſtatua q̃ ſtat & apparet. Huiꝰ cõtrariũ ẽ. Intercido, qđ eſt peo, Pli. lib. trigeſimoquito, vtrũq; cõplexꝰ eſt, Iam vero & onerarijs nauibꝰ, qm̃ & pericula expingimꝰ, neq̃s mireẽ & rogos pingi exceptis operũ claritatibꝰ, q̃ & ipſa conueniet attingi ſiue extant ſiue ĩtercidere. Interdũ extare eſt manifeſtũ eſſe. Lact. lib. iiij. Si celeſtibꝰ beneficijs extiterit ingratus.

¶Exlex, qui ſine lege vel extra legem viuit.

¶Exoculaſſo is, vide in dictione Oculo as.

ʒExoculatus, oculis priuatus Apul. Cęcã, & prorſꝰ ex oculatã eſſe fortunã. Deſioculus vero cui deeſt oculus quẽ luſcum dicunt. Mart. Et diſioculus & inde lippus.

¶Exoche, eminentia vel excellentia latine dr̃. Vñ Catexochen dr̃ per excellentiam ἐξοχῆς ἐξ...

¶Exodiũ, genns cantus, vt inquit Iul. Pol. quẽ credẽtes de theatrro cantare cõſueuerant, ab ἐξῳδῶν. Sũt q exponãt exordiũ eſſe cantũ, ab ἔξω extra, ᾠδὴ cantũ erant enim ſecundũ eos exordia ridicula verſibus intexta fabellis Attellanis potiſſimum incerta, quę ſine conatu ſolebant iuuenes iactitare. Iuue. Tãdemq; redit ad pulpita notũ Exodiũ, Et iterũ. Vrbicus exodio riſum mouet Attellanę. Suet. in Tyberio, Vnde vox Attellanico exodio ꝓximis ludis aſſenſu maximo excepta pcrebruit, hircũ capreis naturam ligurire. Exodiũ etiã ſignificat exitum quaſi ἔξω τῆς ὁδοῦ. i. extra viã. Vnde Varro finẽ vię appellat exodiũ, Idẽ. Quod cœperas modo in via narra, vt ad exodiũ deducas. Vnde etiam Exodus liber quo Iudæorũ exitus ab Aegypto deſcribiẽ. Sed ſecunda ſyllaba corripitur in exodotã in prima quã in ſecunda ſignificatione, quãuis alteiũ ab ὁδὸς qđ viam ſignificat, alterum ab ᾠδῆς. i. a cantu cuius ſyllaba pen. eſt ꝓ.

¶Exoleſco is, iui, ab exoleo fit & ſignificat creſcere deſino. Vñ exoletus: maſculũ ſcortũ, ſeu pathicũ concubinũ iã adultum & fere dimiſſum ꝙ creſcere deſinit ſignificat. Olim Alexãder Romanorum imperator exoletos heliogabali iuſſit deportari, aliquos etiã naufragio mergi. Scribit Pli. Hominẽ creſcere ad annos vſq; terſepte nos in longitudinẽ, tum deinde in plenitudiuẽ. Aliquãdo Exoleſcere eſt vehementer creſcere. Vnde Exoletꝰ a, um, pro vehementer adulto. Plau. Reliqui domi exoletam virginem. Aliqñ ſignificat veterẽ fieri, deficere. Agrętius. Adoleſcere augmenti eſt: ĩoleſcere coaugmẽti, exoleſcere vaneſcentis eſt Pli. li. xxxvij. Carchedonij neſcio an in totũ exoluerit poſtq̃ metalla ęris ibi defecerũt. Col. li. ij. Nã multa ſunt vt dixi quę negligentia exoleſcãt & fiant ſterilia. Vñ Exoletus, vetuſtus, & ab vſu remotus. Quin. lib. viij. Obſcuritas fit i verbis ẽt ab vſu remotis, vt ſi commentarios quis pontificũ, & vetuſtiſſima fœdera, & exoletos ſcrutatus authores, id ip̃m petat. Liui. Arte agẽdũ exoleto iam vetuſtate odio.

¶Exoluo is: quod ligatũ erat pfecte ſoluo. Plau. in epi. Tu vt exoluam manꝰ. li. j. Religionũ animos nodis exoluere pergo. Itẽ exoluere eſt pfecte ſoluere. Hie. in p̃ſa. epi. Sunt nonnulli qui votũ quo deo vouerunt ſe in ſingulos dies pſalteriũ totum in eius laudẽ eſſe dicturos vel diabolo exagitari, vel ecõtrario ieiuniorũ auſteritate, vel debilitate corporis, id exoluere nequeant. Item prẽmio afficere. Lact. li. v. Imperatori omniũ deo fides ſeruanda eſt: qui non tantũ viuentibꝰ ſed etiã mortuis poteſt virtutes exoluere. Itẽ Expedire liberare. Terẽt. in Hecy. Illas errore & te ſimul ſuſpitione exoluas. Exolutus. i. expeditus & exertis humeris.

¶Exomides, genus veſtis quę alijs ſuperponitur.

ʒExomidas etiam pe. cor. appellant veſtes ſine manicis q̃ſi humero tenꝰ exertas, & citra humerũ deſinẽtes talibus vſi ſunt monachi, Et Eremite, qui hodie æque ita figurãtur exertis extra veſtem brachijs. Quod genꝰ veſtiũ Colobia nuncupant quaſi truncata, & mutilata ſine manicis.

ʒSunt qui comicorum veſtimentum eſſe intelligant exertis humeris.

ʒExopolis pe. cor. dr̃ qui extra muros vrbis habitat q̃ſi extramuranus.

¶Exorbito as, pe. cor. q̃ſi exorbita recedo. Orbita vero veſtigiũ eſt rotę decurrentis ſiue circuitꝰ. Aug. li. ix de ciui. dei. Non eis cedẽtes ad aliqđ approbãdũ vel pꝑetrãdũ qđ exorbitet ab itinere ſapiẽtię & lege iuſtitiæ.

✣Exorbito ex recto decedo & quaſi extra orbitã eo Cc

¶Exorcizare inquit Aug. li. j. de beata vita, eſt per diuina immũdũ ſpiritũ adiurãdo expellere. Exorciſmus adiuratio. Exorciſta adiurator. Sed ſpiritus rident barbariſmos, ideo dicẽdũ eſt exorgizare, nã cõponiẽ ex ἐξ καὶ ὀργή ... Id eſt ira, hinc verbũ, & Suidas ex cõcitando in irã inijcere.

¶Exordiũ, initiũ. Verg. lib. iiij. Aenid. Q m̃ reginã ãbire furẽtẽ Audeat affatu. quę prima exordia ſumat. Ci. lib. i. ad Herẽ. exordiũ eſt principiũ orationis per quod animus auditoris vel iudicis conſtituitur vel apparatur ad audiendum.

¶Exordior iris, exorſus, incipio. Plau. in Aſſ. Pergam quo occœpi & ibi cõſilia exordiar. Ver. li. ij. Ge. Nõ hic te carmine ficto, Atq; ambages & longa exorſa tenebo.

¶Exordine ſine intermiſſione. Vergil. lib. iiij. Ge. Septem illum totos perhibent exordine menſes fleuiſſe.

¶Eorior, noſcor emergo exurgo. Terẽ. Tu ſola exorire q̃ perturbas hęc tua ĩpudentia. Et exoriri inuadere ẽ Nã vt Don. iqt. Qui expectãs aliquẽ inuadit, exoriri dr̃.

¶Exorno as, valde orno, ſeu manifice appo, inſtruo. Plau. in Aul. Repudiũ rebus paratis, exornatis nuptijs Terẽ. in Eu. ita viſus eſt dudum, quia varia veſte exornatus fuit, nunc eo videtur tibi fædus quia illã non habet. interdũ exornare, fędare dicitur idẽ in Heau. Egone ſi viuo adeo exornatũ, adeo depexũ dabo, vt dum viuat meminerit ſemper mei.

¶Exors tis, extra ſortẽ. Cui cõtrariũ eſt Conſors.

¶Exoro, pe. pro, orando induco, ſeu orãdo impetro. Terent. in Phor. Nequeo te exorare vt maneas triduũ hoc. Idem. Orator ad vos venio ornatu prologi, ſinite exorator ſim. Interdum exorare ſignificat pro magna gratia orare, pręſertim qñ cũ duobꝰ accuſatiuis cõſtruiẽ Plau. i ca. Vnũ exorarę vos ſinite nos. Sic dicimꝰ. Hoc vnũ te exoro. Hoc eſt vnum pro magna gratia, ſiue vnũ magnopere te oro. Quod prępoſitio ex & oro cõmode & naturaliter expetunt.

¶Exorabula ab Apulcio vocãtur omnia artificialia argumẽta, qbꝰ orator ꝑ vim eloquẽtię iudices exorat.

¶Exos, ſine oſſe. Luc. Exos & exanguis tumidos ꝑfluctuat artus.

¶Exoſſo as, oſſa detraho. Teren. in adel. Cõgrũ iſtum maximũ in aqua ſinito ludere pauliſper. Vbi ego venero exoſſabitur. Apul. Exquammatus atq; exoſſatus piſcis vix palpitat ampliꝰ. Et apud Perſiũ exoſſatꝰ ager.

¶Exoticus a, um, pe. cor. peregrinus, aduentitiꝰ. Plautus. in Muſ. Non poſſũ olere vnguenta exotica, hoc eſt aliunde apportata.

ʒDictũ exoticum ab ex extra & ontiõ auris quaſi a noſtris auribus alienum.

ʒExpalmo mas, ſignificat palmis cędo. Aug. in quodã ſermone, Expalmatur, qui eſt vera palma victorię.

¶Expando is. Vide in dictione Pando.

¶Expalpo as, elicio. Plau. in Aul. Nunc ſeruus argentũ a patre expalpabit.

¶Expapillo as, vſq; ad papillã denudo. Vnde brachiũ expapillatum dicitur. Plau. in Mili. Idẽ connexum in humero lęuo expapillato brachio.

¶Expato as, pe. pro. Expatare eſt in locũ patentẽ ſedare. Pacu. Expauit ſe omnes, publiceq; oſtendunt. Et ſi a pateo fit. Quidã ad ſpatiũ deriuãt, vt ſit Expatare in ſpatiũ ſe conferre. Sed & ſpatium a patẽdo deduciẽ. Nihil enim aliud eſt ſpatium quã locꝰ ſiue tempꝰ patens. Hoc eſt interuallũ vel loci vel temporis.

¶Expectoro as, pe. cor. extra pectꝰ eijcio. Cic. li. iij. de Ora. Tũ pauor mihi ſapiẽtiã omnẽ exaiato expectorat.

¶Expello is, eijcio. Plau, Ancillam domo expulit.

¶Expulſo, as, frequẽtatiuũ, qđ ſignificat frequeti pulſu agito. Mar. ſi me nobilibꝰ ſcis expulſare ſiniſtris. Sũ

ſi neſcis ruſtice reddere pilam. Hinc expulſor & expultrix verbalia. Cic. Epultrixq; vitiorum.

¶Expulſim aduerbiū, ſignificat frequenter pulſando.

Expeculiari dicuntur ſerui ſine peculio, quo vocabulo vtitur Plautus.

✣Expecto as, ab ex & ſpecto ſignificat obſeruo. Terē. in An. Expecto quid velis. Qm̄ vero aſpiciētes aliquid diligētes manere diutius eodē loco ſolemus, expectare quãdoq; pro manere capitur & operiri. Teren. in Phor. Senē quo ad expectatis veſtrū? Itē pro deſyderare, qm̄ quę deſyderamus cū voluptate aſpicimꝰ. Vergiliꝰ. in ij. Expectate venis. Terēt. i An. Expecto quid velis idest deſydero ſcire quid velis. Vnde expectatus pro odioſo & moleſtę vitę. Nã filijs parētes aut amabiles ſunt, aut expectati, amabiles boni, expectati mali, quorū mors in dies ſingulos expectanda & exoptanda eſt. Itē ꝓſperare. Verg. libro primo Geor. Sed illos Expectata ſeges vacuis eluſit ariſtis.

¶Expedio is, pen. cor. libero & quaſi pedū ligamenta diſſoluo. Siſen. libro tertio hiſto. Inermes armat īpeditos expedit. Aliqñ ponitur pro explico. Seneca. Iãqd vtile ſit expedi, Aliqñ pro extra fero profero. Ver. Ceremq; caniſtris Expediunt. Aliqñ pro extollo. Idem Tū vero augurium Rutuli clamore ſalutant, Expediūtq; manꝰ. Et expedire eſt vtile ſeu bonū ac neceſſarium eſſe, Sed hoc tantū in tertia perſona ſingularis vel pluralis numeri. Teren. in Heau. Expedit bonas eſſe vobis Idē in Phor. Noſtrapte culpa facimus, vt malos expediat eſſe dū nimiū dici nos bonos ſtudemus & benignos hoc eſt congruat & quaſi neceſſe ſit.

☩Expedire etiam eſt euentum habere. Plau. in An. Nequiter pæne expediuit.

✣Expediti milites dicuntur leuioris armaturę & ſine impedimentis.

¶Expeditio vocaẜ cū exeūt milites ad bellū, ꝙ expediant rēpu. aut ſe a cęteris negocijs. Curtiꝰ, Omnē expeditionem ac militarē apparatum adduxit.

✣Expendo is, di, ſum, pōdero, Plau. in Aſi. Quot pondo te cenſes eſſe nudū? At pol ego qui te expendi ſcio nudus vinctus centū pondo es per pedes qñ pendes. Qñq; ſignificat exacta examino, conſydero. Cic. libr. j. offi. Quę contēplantes expendere oportebit quid quiſq; habeat ſua eadēmq; moderari. Amb. li. j. offi. Expendat atq; examinet verba ſua. Qñq; eſt perfecte ſoluere. Vergi. libro ſecundo Aeneidos. Et ſcelus expēdiſſe merentē Laocoonta petunt id eſt perſoluiſſe. Qñq; exponere erogare. Vnde Expenſę dictę ſunt. Hiero. Qualiter fauēte deo tota hęc dies expendatur in laudem & cū gaudio celebretur.

¶Expenſa, æ, ſumptus.

¶Expio as, Vide in dictione Pio as.

¶Expergo is, xi, ctū, q̄ſi exporrigo, a ſōno excito Cic.

¶Experge te iam, vñ Experrectus excitatus, recētes a ſomno exporrigi & extendi ſolemus.

✣Experſum madefactum dicimus. Verg. Sanieq; expſa natarent Limina. Cc.

¶Expergiſco is, & expergefacio, & expgifico actiuam ſignificationē habent. Plinius. Vrtica lethargicos expgiſcit tactis cruribus magiſq; fronte. Auliꝰ Gell. Ingenio expergiſicando ratꝰ idoneꝰ. Cic. Expergere facias ſcripſit pro expgefacias. Expergiſcor, & expgeſio paſſiue. Cic. Expergiſcimini aliqñ atq; exurgite. Ab expergiſcor fit experrectus ſecundum Diomedem. Expergitꝰ ab expergor. Et expergefactus, ab expergefico. Expergitus dicitur qui ſatiatus ſomno ſponte vigilat. Vñ & Lucil. ait. Ego e ſomno pueros cum mane expergitꝰ clam. Experrectus a quiete impeditus, Sall. Experrecti ſomno arreptis armis tumultum facere. Expgefactꝰ qui per aliū ſomno excitatus eſt. Feſtus aliter Experrectus qui ꝑ ſe vigilare cœpit. Expergitꝰ ab alio exitatus, quē ſolemꝰ dicere expergefactum.

¶Experior iris, expertus ſignificat tētare. Terē. in Eunu. Omnia prius experiri conſilio quã armis ſapientem decet. Vnde inexpertus intentatꝰ. Verg. Nequid inexpertū fruſtra moritura relinquat. Et experiri doceri. Idē Vos & Cyclopea ſaxa, Experti reuocate animos. Vnde experti dicuntur. Experientia, vſus, doctrina.

☩Experientia cognitio nullo docēte per vſum reperta & ꝓprie ſingulariū, ars vero vniuerſalium, vt ait Ariſt. li. j. me. Manilius li. j. Per varios vſus artem experiētia fecit, exemplo monſtrante viam.

¶Expes, ab ex & ſpes, ſed ſ. abijcitur & ſignificat extra ſpem, vel ſine ſpe.

¶Expers, extra partē, vel ſine pte, & ponitur ꝓ ignaro rudique, & nullã rerū experientiã habēti. Apul. homo rudis, omnium bonarū artium expers. Quandoque etiã ꝓ eo qui non ſentit. Vnde expers doloris, qui non ſentit dolorē. Expers mortis, qui nō moritur. Expers lucis qui non habet lucem. Quidam hoc nomē componi volūt a pars, quidam ab experior.

☩Expeto is, pe. cor. quod ad ſignificationē cupiēdi. Vide in appeto. Interdū expetere ſignificat euenire ſicut appetere aduētare. Plau. in Am. Ergo in ſeruitute expetūt multa iniqua. Interdū velle. Pacu. Dij me & ſi ꝑdūtñ ad vitam expetunt id eſt volunt. Interdum accipere tranſcendere euadere.

✣Expicio cuiꝰ frequentatiuū eſt expecto ab ex prępoſitione & ſpecio inuſitato verbo. Cc.

¶Expilo as, pe. pro Diripio, depcor, furtiue fraudo, dictū a pilis Romanorū telis, vel a gręco πιλῶ. q. ὀπιλῶ. i. complano, ꝙ qui e domo ſupellectilem detrahunt æqre ac cōplanare omnia videnẜ. Inde apd̄ iuriſcōſultos titulus eſt de crimine expilatę hęreditatis & qui alienã hęreditatē expilauerit extraordinarie ſolet coerceri. Cice. in parado. Si ſocios ſpolias, ęrariū expilas. Oui. li. iii. me Expilatq; genis oculos. ☩Maternꝰ. Si luna a Mercurio defluēs feraẜ ad Martē in diurna genitura faciet effractores fures & qui templa ſemper ſacrilego furore expilent.

¶Expiro as, pen. ꝓdu. dictū a ſpiritu effuſo, vel a ſpiraminibus quaſi ſpirū emitto, Lucre. lib. iij. Expirans animã pulmonibꝰ ęgeragebat, Aliqñ pꝛe plenū eſt & ſignificat mori vt expirauit, id eſt mortuus eſt.

¶Expiſcor aris, diligēter quęro vbinã piſces lateãt. Sępius tamen expiſcari ꝓ indagare ſumiẜ. Terētiꝰ i Phor Perinde expiſcaris quaſi non noris, Qñq; ꝓ lucrificare Plau. Tandēq; neſcio quid ab eo expiſcatur.

¶Explano as, pe. ꝓ. ꝑfecte planū facio, declaro. Sallu. De cuius moribꝰ hominis pauca prius explananda ſūt. q̄ initium narrandi faciam.

¶Explanto, as, Vide in dictione Planto.

¶Expleo, es, ꝑfecte īpleo, ſeu ſatio, Ver. lib. iiij. Geor. Improbus ingluuiē raniſq; loquacibus explet, Salu. Neq; prius iugulandi finis fuit q̄ Sylla oēs ſuos diuitijs expleuit. Interdū cōpleo ſeu ꝑficio. Ver. Diſcedã explebo numerū reddarq; tenebris. Pli. li. xxxvj. Vlcera eorum purgant leniter, explent cicatrices & emendant. Interdū conſolor. Teren. in Heau. Hē tot mei ſoliꝰ ſolliciti ſunt cauſſa vt me vnum expleant, Interdū Minuo. Nã ex qñq; priuatiua eſt. Aennius, Nauibus appellãt ſeſe terriſq; replebant.

✣Explenūt pro explēt ſcripſerunt veteres. Cc.

¶Explico, as, pe. cor. ꝓprie extēdo, emitto. Cic. Quæ virtus pręter cęteras totã ſe ad alienas vtilitates porrigit atq; explicat. Per trãſlationē ſignificat explano, oſtēdo. Idē li. iij. offi. Vt q̄dã ſibi cōcedanẜ quo facilius quę volūt explicent. Itē extraho. Ouidius, Atq; explicat enſē. Itē exhibeo, mar. Explicat & cœnas vnica mēſa duas

¶Explodo, is, pe. pro. ſi, ſum. ab ex & plodo ſignificat cum ſono elido, quod fit cum rem quæ nō placuit clamore & geſtu ac ſtrepitu dãno. Nec ꝓprie idē eſt qd̄ manibus cum ſono pulſantibus eijcio, ſicut Laurē. Valla docuit. Nec ſupplodo eſt pedē terrę incutio. Nec complodo ſignificat aduerſas manus inuicem collido. Qd̄ nō ſignificat ex ſe, alioqui. Cicero fruſtra pedem adiecisset libro. j. de Ora. Pedē nemo in illo iudicio ſupplodit. Similiter Quin. li. xj. Pedis ſupploſio, vt loco eſt opportuna vt ait Cic. in cōtentionibus aut incipiēdis aut fouēdis, ita crebra eſt inepti hominis & deſinit iudicē cōuertere Aliqñ per tranſlationē ſupploſus pro reiectus ponitur. Dama. papa. Hiero. Abſciſſis opinionibꝰ, ambiguitatibus ſupploſis. Idētidem de Complodo dicēdū eſt, quoniã & Hieronymꝰ libro numerorum manibus addidit. Iratuſque Balach contra Balaam comploſis manibꝰ ait ad maledicēdū inimicis meis vocaui te, qbꝰ ecōtrario tu modo benedixiſti. Et in Ezech. Ecce comploſi manus meas ſuper auaritiam tuã. Apul. ſcribit, Cōplodere vacuas manꝰ doloris & modeſtię ſignū eſſe. Quinti. li. xj. Nam etiam & cōplodere manus ſcęnicū eſt, pedes applodere interī licet. Pręterea ꝙ iſta verba a plodo compoſita nō niſi actibꝰ pedis vel manuū accōmodari poſſint minime crediderim, quãuis plęrumq; accomodenẜ. Lactan. eī libro de opi. dei ad linguę actū vſus eſt complodo cū dixit, Beſtias etiã potu adiuuat, protenta enim cauataq; hauriunt aquã, eamq; compręhenſam ligue ſinu ne tarditate ac mora effluat ad palatum celeri mobilitate cōplodunt. Hie. libro Iudi. Cœperunt buccinis clãgere & cōplodere īter ſe lagenas. Cūq; ꝑ gyrum caſtrorū in tribꝰ perſonarent locis & hidryas cōfregiſſent tenuerunt ſiniſtris manibꝰ lampades & dextris ſonantes tubas. Pręterea, ꝙ explodo ſignificet eijcio manibꝰ, & quidē cū ſono pulſantibꝰ, neq̄quã verū eſt, qm̄ ſi eijcio ſignificaret. Cic. li. iiij. de fi. bo. non dixiſſet, Quærimus autē non quæ ſint iã, ſed vñ ſint exploſę eiectęq; ſentētiæ Pirrhonis, Ariſto. Herilli. Et ꝓ Cluē. Te vero illd̄ idē quod tū exploſum & eiectū erat nūc rei tuliſſe demiror. Si aūt ſignificat per pulſationē eijciēdū quempiam manuū vel pedū ſiue alio aliquo, liquet explodo nō ſignificare eijcio, qm̄, &, copulare debet diuerſa, & non temere Ciceronē eiectę & eiectū ſubtexuiſſe par eſt. Quãdoq; Explodere ſignificat aliquid tãquam indignū ſeu inutile eijcere. Cic. lib. ij. de diuinatione. Sed hoc genꝰ diuinationis vita iã cōmunis exploſit. Applodo etiam. Hie. pedibꝰ accōmodauit, ſicut ſupplodo contra. Vigi. ſcribens, Recordare quęſo illius diei quando me de reſurrectione corporis prędicante ex latere ſubſultabas & plaudebas manu & applodebas pede. Idem Damiano, Nã ſi applosiſſet pedē, intendiſſet oculos, rugaſſet frontem, iactaſſet manꝰ, verba tonuiſſet, tenebras ante oculos offudiſſet iudicibus. Igitur applodo cōplodo explodo ſupplodo, & ſi qua alia reperiãtur ſecundū rei actum cui applicãtur, ita ſumi oportet. Et quicquid ſignificat quatio, eiuſq; cōpoſita ad ipſum plodo eiuſq; compoſita deſignãt, niſi ꝙ in ſono pulſationis diuerſa eſſe exiſtimo, & q buſdã actibꝰ rerū iſta non accōmodari qbꝰ illa.

¶Exploro as, pe. ꝓ. Exclamo, & cum fletu quodã vociferor. Varro. Gemit, explorat, turbam omnē concitat. Vnde tractum eſt vt capiatur ꝓ intentis ac etiã cū voce inquirere. Ver. Exire locoſq; Explorare nouos. Hīc exploratores dicti ſūt. Interdū explorare dicitur obſeruare. Idē li. ix. Nec nō & trepidi Troes formidine portas explorant. Interdū probare. Cic. in Cato. Quis eſt tam ſtultus, quamuis adoleſcēs, cui ſit exploratum ſe ad veſperū eſſe victurū? Interdū deliberare. Verg. Tuus o regina quod optas Explorare labor. Interdum ſiccare. Idem libro primo. Georgic. Et ſuſpenſa focis explorat robora fumus.

¶Expono is, pen. prod. explico, declaro, oſtendo. Ci. li. primo Phil. Antequã de rep. ſcribam. P. Con. exponã vobis breuiter conſiliū ꝓfectionis & regreſſiōis meę Vñ expoſitio pro interpretatiōe. Idē, Vocat ad cœnã deinde ipſe pretorē, exponit copias ſuas oēs id eſt oſtēdit. Poniẜ quãdoq; ꝓ extraho, & quaſi extrapono. Ver. lib. xj. Socios de puppibus altis Pontibus exponunt. Quandoq; ꝓ abijcio. Vñ infantes abiecti vt pereãt ex̄poſititij, ſiue expoſitij dicuntur. Teren. in Heau. Erat hic Corinthianꝰ haud impura, ei dedi exponēdã. Plau. Reuertar ad illã puellã expoſititiã. Quãdoq; pro expēdo. Solinus, Cū magnã his pecuniã expoſuiſſet. Qñq; ꝓ expromo. Ci. Cū tibi expoſita eſſet ad prãdium omnis Pamphilia.

¶Expoſco, is, Vide in dictione Poſco.

¶Expoſtulo as, pe. co. Exquiro, conqueror, ſeu querelã apud eū ipſū depono qui fecit iniuriã & cum querela amico inſto, & quaſi officiū amicitię in alio deſydero. Et nō ſolum ablatiuo cū præpoſitione iungiẜ, ſed etiã alij ablatiuo. Marcus Ci. filius. Lenis & facilis a te exiſtimari debeo q nihil tecū de ipſis rebus expoſtulem. Aliqñ ſine ipſo ablatiuo, vt cū īiuria de qua quis rationē poſtulat in accuſatiuo poniẜ. Et tunc etiã ſignificat exquiro. Teren. in An. Sed quid agã, adeã ne, & cū eo iniuriam hanc expoſtulē? Iniuriã id eſt rationē ſiue cauſam iniurię. Aliquãdo expoſtulare eſt vehemēter poſtulare id ē vehementer velle, ratione ex, quę multū auget. Poſtulo vero ꝓ volo ſæpe ſumiẜ. Teren. in An. Etiã me nunc ſeducere iſtis dictis poſtulas. De expoſtulo. Idē i Adel. Si me in illo crediſti eſſe hoīm nūero q ita putant ſibi fieri īiuriã vltro ſi quã facere ipſi expoſtulãt & vltro accuſãt. Do. Expoſtulatio q̄rela aduerſꝰ ipm̄ q peccauerit

¶Exprimo, is, pe. cor. ꝑmēdo extraho, Pli. Expreſſo vino infundiẜ aq̄ vinaceis. Aliqñ declaro manifeſto. Macro. Nihil vnquã loquutus fui expreſſius. Hiero. in prolo. Tobię. Quicqd mihi ille, hebraicis verbis expreſſit, hoc ego accito notario, ſermonibꝰ latinis expoſui. i. elocutꝰ eſt. Idē. Et nomē domini terragrammaton in q̄buſdã gręcis voluminibus vſq; hodie antiquis expreſſū literis īuenimus id eſt clare vel proprie ſcriptum.

¶Exprobro as, pe. cor. quę alijs ꝑſtiti cōmemorans impropero. Teren. Nã iſthęc cōmemoratio quaſi exꝓbatio eſt immemoris beneficij. Sumiẜ tamen exprobare ꝓ q̄lemcūq; culpã obijcere. Oui. li. xij. meta. Trepidoq; fugam exprobrauit amico. Et apd̄ euãgeliū Exprobrauit idcredulitatem illorum.

¶Expromo, is, pe, prudu. Vide in dictione Promo.

¶Expurgo as, Quęre in dictione Purgo.

¶Expugno. Vide in dictione Pugno.

¶Expungo, is, Extrudo atq; admoueo. Perſiꝰ, expungnã nãq; eſt ſcabioſꝰ & acribile tumet. Vñ etiã milites ab exercenda militia repellere adempto ſtipendio ſignificat. Seneca lib. iiij. de benefi. Pignus eſt ꝓtinus aliud inuicē mittere & munꝰ munere expūgere, qd̄ ſignificat delere ne debere videaẜ. Milites ei pūctis ſcripti inſerūtur legioni & iurant, vt docet Verg. li. ij. Inde expuncti dicti deleti, & a militia remoti. Itidē expūgi dñi iudices qñ amouenẜ a iudicãdo, veluti cancellati ex albo iudicū Diſpungere quoq; ſimile eſt, qd̄ ſignificat Conferre accepta & data, ſicut Papinianus iuriſconſultus docet.

¶Expuo is, cū faſtidio aliquid eijcio, q̄ſi pus extra mitto. Pus aūt eſt oīs humor corpori oneroſus. Priapera. Et periculoſam Cū tuſſi miſer expuo ſaliuã. Teré. ꝑ trãſlationē in Eunu. dixit. Illã vbi expueret miſeriã ex aīo

¶Exputo, as, pen. correpta ab ex & puto componiẜ ſignificatq; ex arbore puto & incido, Col. li. xj. Palos vna opera cædere & exputatos acuere cētū numero poteſt. Itē exputare eſt ꝑfecte ſiue extra putare, vt apud eūdē lib. iiij. Deinde velut veteranã vitē totam exputare, & ad vnam materiam firmiſſimã redigere nodoſq; & cicatrices alleuare ſatis officiū eſt. Itē ꝑfecte intelligere ſeu diſcere Plãcus Cic. Quę mens eum. aut quorū cōſilia a tãta glꝛia, ſibi vero etiã neceſſaria ac ſalutaria auocarit & ad cogitationē cōſulatꝰ bimeſtris fūmo cū terore hoīm & inſula cū efflagitatione trãſtulerint exputare non poſſum Exputare vero cōpoſitum ab ex & ſputo habet pu, ſyllabam proſpu. & ſignificat quaſi extra ſputare.

¶Exquiro penultima cor. diligēter inquiro,ſecerno eligo. Vnde exqſita opera dicuntur opa electa,quaſi diligēter quęſita.Plau.in Am.Te certo heri aduenientem ilico & ſalutaui & valuiſſes ne vſq; exquiſiui.

¶Exquilię tantum pluraliter,Romę mōs erat ab excubijs regis,vel ꝙ excultę fuerint a Tullio rege. Ouid. li. Faſt. Adde ꝙ excubias vbi rex Romanus agebat , Qui nunc exquilias noīa collis habet. Hic & equilinus mōs dicitur. Var. Exquilinus mōs ſepticeps apud ędē Iunonis Lucinę vbi ędituus habitare ſolet.

¶Exta dicta ſunt(vt ſentit feſtꝰ)ab extando quę ex viſceribus ſacrificant̃ dijs,& ex quibus haruſpices futura pręnoſcūt dicta ꝙ ad hunc vſum ꝓſecentur quia maxīe extāt eminentq; propter qđ cor nō ſolebat olim īter exta numerari.Poſtea pinguedo illa quę ī ſūmo corde eſt lęta exta fecit,ſunt aūt proprie exta cor,pulmo, iecur & huiuſmodi quia in parte ſuperiori ęxtāt & ſupra inferiora inteſtina locātur Ver.in Geor.Pinguiaq; in verubus torrebimus exta colurnis:Omnia ſimul complexus eſt. Romanorū religio ſemper extorum caput putauit iecur Scribit Pli.libro.xxx.pręcordia vocari vno nomine exta in homine.

¶Extales,vię purgandę aluo deſignatę.Hi.in lib.℞. Et computreſcebant prominentes extales eorū.

¶Extēplo aduerbiū tota vna dictio,ſignificat ſtatim q̄ſi extra tempꝰ,hoc eſt tpis commoditatē. Templū eīn dicitur locus manu deſignatus in aere poſt quem ilico captantur auguria,ſeu ꝙ augures ſtatim viſis auſpicis, vel a tēplo cœli oculos auertebāt,vel e tēplo terrę diſcedebāt procul eſſe iubebantur prophani.

¶Extiſpites pe.cor.dicti ſunt haruſpices ab extris inſpiciēdis.Extiſpiciū ipſa extorum inſpectio quę alio nomie haruſpicium dicitur.

¶Ex tempore duę partes ſunt,& ſignificat exīprouiſo & impremeditate.Cic.Quos credimꝰ expedire rē & cōſilium ex tpe capere poſſe.Inde vocat̃ extēporalis ſiue extemporaria oratio,Vide in dictione Tēporalis. Aliquando ſignificat ex tpe ꝓ tēpore,pro tpis conditione Cice.lib.iij.offi.Huius gñis quęſtiones ſunt hę omnes in quibus ex tempore officium quęritur.

✣Extemporaneum pro ſubitario accipimus.Cc.

¶Extendo is,Vide in dictione Tendo.

¶Extenuo as,valde tenuē facio,ſiue minuo.Cic.li.ſecūdo ad Heren.Defenſor autem fuiſſe cauſam negabit ſi poterit aut eam vehementer extenuabit.

¶Exterreo es,rui,ritum.Vide in dictiōe Terreo,Hic exterritus quod modo paucfactū ſignificat.Ver.Plauſūq; exterrita pēnis Dat tecto iugētē.Mō accenſum inflāmatū.Idē.Sęuit agris aſperq; ſiti atq; exterritus ęſtu.

¶Exterrebro as,pe.cor.extra vel valde terrebro. Per trāſletionē ſignificat aliqd extorqueo,ſcrutor & curioſius q̄ro.Var.Atq; oēs adeo ꝑquirit atq; exterebrat artes

¶Exter a,um pe.cor.idem qđ释 externꝰ.Vnde Sta. Externos dixit vix exter reperias.

¶Externus a,um,idē qđ exter.Ver.li.iiij. Et nos fac extera quęrere regna.Fitq; ab Exter.qđ ab extra deduci certū eſt.Hinc exterior Extimus ſicut ab interus īterior intimus.

✣Ab extra fit externus ſicut ab intra internus. Cc.

¶Externus a,um,qđ nō eſt ex patria.Liui.li.j.Timor deinde pr̄es inceſſit ne ciuitatē ſine imperio, exercitū ſine duce,multarū circa ciuitatū iritatis animis vis aliq̄ externa odorietur.Proprie aūt quod foris & palam eſt At heſternꝰ cum h.& s.fit ab heri.Ci.lib.Tuſ. Dici nō poteſt q̄ ſim heſterna tua diſputatione delectatus.

✣Externo as,ab ex & ſterno dementēfacio.Pa.Sed eccā miſerā quā frequēs luctus externauit.

¶Exterraneus,aduena q̄ſi ex alia terra,ſicut Conterraneꝰ qui eſt ex eadē terra,quāuis id nomen parū ab eruditis vſurpetur.Exterraneꝰ eriā vocat̃ qui ante tempus natus vel potius eiectus eſt.Dictꝰ ꝙ eū mr̃ exterrita eiecerit deſydero authoritatem.

¶Extero is,pen.cor.extra tero,aut terendo extraho. Col.li.ij.Cū rurſus amplior meſſis ꝓuenerit quicqd exteret̃ capiſterio expurgandū erit.Var.li.j.deteruſ.Apđ alios exteritur grege iumentorum inacto,& ibi agitat e particis ꝙ vngulis e ſpica exteruntur grana.Exterere etiam dicimus aciem ferri vt exacuta ſit.

¶Extermino as,pe.cor.extra terminos mitto.Ci.li.iij offi.Atq; hoc omne genꝰ peſtiferum atq; iniuriū ex hominū communitate exterminandū eſt. Aliquando exterminare ponitur pro demoliri.Hie.ī Matthę.Exterminant̃ exules qui mittunt̃ extra terminos. Cum ergo in euang.dr̃.Exterminant facies ſuas,ſemper demoliūt̃ debemus accipere.

¶Extillo as,ab ex & ſtillo.Vnde & diſtillo,extillare & guttatim finiri.Terē.in Phor.Hiſce ego illā dictis ita ſibi incenſam dabo,vt ne reſtringuas lachrymas ſi extillauerit.i.ſi lachrymæ ex corpore defluerem,aut corpus guttatim finiret̃,vel totum in lachrymas conuerteretur

¶Extimeſco valde timeo actiuę tātum ſignificationis reperi.Cic.in Caten.Quod igit̃ adoleſcētes & hi quidē non ſolum indocti ſed etiam ruſtici cōtemnunt id eſt docti ſenes extimeſcent.

✣Extimꝰ & extime ſuperlatiua ſunt ab exterior & exteriꝰ cōparatiuis quanquā & latine extremus & extreme dicitur de quo inferius.Cc.

¶Extingo,ab ex & Tingo,minorē in ſe vim habet quā opprimo.Cic.in Lę.Primū dāda opera eſt ne qua amicorū diſſidia fiāt Sin tale aliquid euenerit vt extīctę potius amicitię q̄ oppreſſę videant̃.Quaſi quod extinguit̃ poſſit redamari quod opprimitur nō queat. Aliquando extinguere eſt ꝑfecte diſtinguere.Idē in Hortē.Quam ſi ſubtraxeris,qui.i.quomodo extīgues artificē ab īſcio Aliq̄ñ ſignificat occidere deſtruere.Lactā.li.iij.Cæleſtes aīas vna cū corporibus extingūt.Idē lib.iiij.Iudęorum nomē & gentē Vaſpaſianus extīxit,id eſt deleuit. Terent.in Adel.Seui animam primū extinguerē ipſi q illum produxit ſcelus,id eſt auferrem.

¶Extiſpex idē qđ haruſpex,hoc eſt qui extis īſpectis futura ꝑdixit,a quo extiſpitium,& extiſpicina.

¶Exto as,extiti,ſupinū non legi.Vide ſupra,poſt.Ex iſto exiſtis.

¶Extollo is,Vide in dictione Tollo.

¶Extorris qui eſt extra terram.i.patriam eiectus,ſicut exul extra ſolum Gel.Exul extorriſq; eſto,& ꝓprie vagabundus.Sappho ad Phaonem,At vos extorrem tellure remittite noſtrum.

¶Extorqueo es,ſi,ſum vel tum,ſignificat tormēto veritatē elicio.Aliq̄ñ etiā per vim aufero,extirpo, euello: Dona.Torquemus hominē,extorquemus veritatē.Ci. in Cato.Nec mihi hunc errorē dum viuo extorqueri volo.Liu.li.ij.Neq; ambigitur quin Brutus qui tantū glorię ſuperbo exacto rege meruit peſſimo publico id facturus fuerit ſi libertatis immaturę cupidine priorū regum alicui regnum extorſiſſet.

¶Extra prępoſitio ſeparata cui cōtraria eſt in ſignificatione Intra.Ab extra deducunt̃,exter exterus,extraneus,extrariꝰ,extrinſecꝰ,extro as,extrorſum,& extremꝰ

¶Exordinariū dicimus qđ ꝑter ordinem fit.Cc.

¶Extrariꝰ,alienꝰ qui extra focū ſacramētum iuſq; eſt. Pom.Pręterea minabatur ſi extrario nupſiſſet. nihil ſe filijs eiꝰ ex paternis eorū bonis teſtamēto relicturū.hic accipit̃ ꝓ eo qui nō ſit domeſticus & ex eadē familia.

¶Extraneus,qui eſt ex altera,q̄ſi exterraneus.

¶Extremus a,um,modo initiū alicuiꝰ rei.Plau.ab extremo narrare īcipiā.i.a prīcipio.Modo finis,Ver.Extremū hunc Aretuſa mihi.Ponit̃ nonnunq̄ ꝓ ſęuo peſſimo.Idē,illā terra parens ira iritata deorū Extremā vt ꝑhibēt Cœo Enceladoq; ſororem progenuit.Hoc eſt peſſimā.Qđ non ſine ratione eſſe videt̃,q̄ñquidem medici affirmant deteriores eſſe qui vltimi naſcuntur.

¶Extrinſecus,penultima correpta.Vide in dictiōe Intrinſecus.

¶Extrico,as:pe,pro.ab ex & trico,qđ a tricis fit.Tricæ autē ſunt impedimēta & implicationes.Et eſt Extricare,explicare.Lactan.li.vj.Deniq; muta quoq; aīalia cū fraude capiunt̃ ſi aliquo ſe modo in fugam extricauerint,fiunt poſtmodū cautiora.Col.li.iiij.Syluestris ager pręcipue eſt eligendꝰ qui etſi frutetis aut arboribus obſeſſus eſt,facile extricat̃ ꝙ ſuapte natura quęcunq; gignunt̃ non penitus nec in ꝓfundum radices agunt,ſed per ſumma terræ diſpergunt atq; deducunt.

¶Extricabile,a quo exiri poteſt.Cuiꝰ contrariū eſt inextricabile.Plin.lib.xxxvj.Intus labyrinthum inextricabilem,quo ſi quis improperet ſine glomere lini exitū inuenire nequeat.

¶Extro as,exeo.Nam ſicut intrare ingredi eſt,ita extrare egredi. Afra. Simul limen intrabo,illi extrabunt ilico.

¶Extrorſum,ſignificat extra verſus,ſicut introrſum intra verſus.

¶Extruo is,ędificio.Hiero.ad Iulianum,Extruis monaſteria,multus a te numerus ſuſtentatur & extruere ordinare.Cice.in Catone, Caret epulis,extructiſq; mēſis frequentibuſq; poculis.

¶Extrudo is,pe.ꝓd.extra trudo,per vim expungo/expello.Teren.in Hecy.Eo amantem inuitum Pamphilū extrudit.Plaut.in Aul.Nā qua nunc me cauſſa extruſiſti ex his ędibus.

✣Extubero verbū fit a tuber & ſignificat inflor excreſco & quaſi in tuberis formam efficior.Cc.

¶Extundo is,extorqueo,vel inuenio.Ver.lib.j.Geor. Vt varios vſus meditando extunderet artes Paulatim. Verg.habet excluderet,alij legūt excuderet.

¶Exturbo as,e loco deijcio,extra turbo expello.Plau. in Curgu.Si recte facias Phedrome auſcultes mihi atq; iſtam exturbes ex animo ęgritudinē.Col.lib.ix.Et ī trāquillo conſiſtens piſcis ſedibus ſuis non exturbatur.

☿Ex tunc,ex illa hora & temporis momento,ſicut ex nunc ex hoc tempore.

¶Extubero as,pe.cor.quaſi ſupabundo.Tractū ab vberibus lactantibus.Col.in pręfa.in Aſia Myſiaq; denſa & glutinoſa terra maxime exuberat.

¶Exupero as,pe.cor.ab ex & ſupero,q̄ſi ſup ſupero.

¶Exudo as,pe.ꝓ.Emitto.Pli.Eſt autē trium generū vnum arbor ipſa exudat humi,modo alterū manat ī plaga.Verg.vero lib.j.Geor.Exudat īutilis humor,dixit pro exudatur.Non eī humor ſed terra deſudat.

¶Exugo is,pe.cor.xi.ctum quod & exugeo es,dr̃ pro extraſugo.Plaut.Iam ego me cōuertam in hirudinem atq; eorum exugebo ſanguinem.

¶Exuccū,per duplex,cc,dr̃ quod eſt ſine ſucco.

✣Ex vinculis cauſam dicere,ſignificat vinctum reſpōdere criminibus.

¶Exuernę,purgatio quędam domus ex q̄ mortuus ad ſepulturā ferendꝰ eſt,quę purgatio fit ꝑ euerriatorē certo gñe ſcoparū adhibito ab extra verrendo dictę.

☿Exul dicitur ab extra præpoſitione & ſolū quaſi extra ſolum non autē ab exilio aut exulto neq; pręſul a pręſilio aut a pręſulto ſed a pręſum dicitur enī is qui pręeſt. Exul autem dicebatur ꝙ extra ſolum eiectus eſſet ſicut extortis qui extra terram hinc fit exiliū ipſe actus exulandi ſiue exulatio Cic.ꝓ A.Cecin.Exilium nō eſt ſupplicium ſed perfugium portuſq; ſupplicij & ℞.

¶Apud iuriſcōſul.Exules hi ꝓprie dñr quibus aqua & igni īterdictū eſt,cętera nō exilia ſed relegatiōes ſunt.

¶Exulo as,pe.co.patria priuatꝰ ſum.Et duobꝰ modis dicitur.ſ.de loco in quo exul eſt,& de quo eiectus eſt. Terē.ī Eu,Nā domo exulo.Hie.ad Paulinū,Eſchines cū Rhodi exularet. Significat etiā aliquem aliq̄ certa cauſſa in aliena terra eſſe ſic dicimꝰ adoleſcentes ſtudij cauſa exulare.

¶Exulabundus abunde exulās & in exilio vitā agēs.

¶Exulto as,ab ex & ſalto a,ī u,mutata ſignificat geſtu corpis lętitiā exhibeo.Dicimuſq; exulto rebus ꝓſpere geſtis.Cic.lib.de repub.Eſt igitur quiddā turbulentum in hoībꝰ ſingulis,quod vel exultat voluptate vel moleſtia frangit̃.Hiero.in ꝓuer.Lętant̃ cū malefecerint,& exultāt in rebꝰ peſſimis.Itē exultare eſt cū iactātia gloriari.Cic.in Cato.Annibalē iuueniliter exultantē patiētia ſua molliebat.Itē eſt geſtu vel dicto iniuriam facere. Verg.li.v.Exultantiaq; haurit corda pauor.Itē Sæuire Cic.li.iiij.de rep.Quę ſanguine alitur,quę omni crudelitate ſic exultat,vt vix hoīm acerbis funeribus ſatietur Hęc tñ ſignificata ad idem redeūt,vt exultare ſit ſupra modū exilire atq; efferri,& quaſi geſtibus ſaltibuſq; affectum animi oſtēdere ſiue ira id fiat ſiue ſæuitia ſiue voluptate aut alia animi affectiōe. Proprie vero exultare eſt extra ſaltare.Verg.li.iij.Exultantq; vada atq; æſtu miſcentur arenæ.

✣Exultabundꝰ abunde exultans.Cc.

✣Exum,extra ſum.Sic eī lictor in quibuſdā ſacris clamitare ſolebat.Hoſtis victus,Mulier virgo exeſto,hoc eſt nō introito,qa ſcilicet ingredi ea ſacra ꝓhibeant̃.Cc

¶Exundo as,Vide in dictione Abundo.

¶Exuo is,ab ex & ſuo,quaſi diſſuo & exoluo.Ver.Extulit exutas tendēs ad ſydera palmas.Q̄ñq; ſpolio. Cui cōtrarium eſt Amicio.Liui.li.j.Primo ſe agro paterno auitoq; exuiſſe deinde fortunis alijs.Lactā.li.j.Exuūt̃ etiā veſtibus flagitante populo,Q̄ñq; Detraho. Ver.li. ix.Sic ait illachrymans humero ſimul exuit enſem.Q̄ñq; Denudo.Idē magna oſſa laceratoſq; Exuit.Q̄ñq; Depono.Cic.ꝓ Liga. Nōne humanitatem omnē exuiſſes

✣Ex vtilitate pro extilitate.Cc.

¶Exuuię,ab exuendo,ſicut Induuię ab induendo. Et nō ſolum hominū tegmina aut veſtes dicuntur,ſed etiā aīaliū.Verg.lib.ij.Georg.Cum poſitis nouꝰ exuuijs.

☿Exurdo,as,actiuum,cuius paſſiuū poſuit Valeriꝰ Maximus lib.ij.Gręcis actionibus aures curię exurdantur, id eſt obtunduntur.

F LITERA a PRISCIANO inter mutas numeratur,ab alijs inter ſemiuocales eo ꝙ a vocali incipiat ꝑ in ſeipſam terminet̃.Hęc alio noīe digamma dicta eſt,quia duplicis gāmę.Figurā detineat.Ea ī latinis tātum vtimur,in gręcis vero ph.

F ANTE A

FAba,genus leguminis notius quā vt a me declaretur Cuius diminutiuum eſt Fabula.

¶Fabarius a,um,quod ad Fabam pertinet,vt inſulę fabarię.De quibus Plin.Inſulis quas ob id fabarias appellant quia ſcilicet ſponte fabas generent.

✣Faba græca,aliter lotos dicitur.Plin.Faba gręca quā Romę a ſuauitate fructus ſylueſtris quidē, ſed ceraſorū pœne natura loton appellant.&c.Cc.

✣Faba porcina a græcis ὑοσκύαμ© dicitur.Cc.

¶Fabalia Pli.Sed maior pars maluit Fabalia maturę ſationis quam trimeſtrem fructū eius.Nam ſiliq; cauleſq; gratiſſimi ſunt pabulo pecori.Col.li.ij.Veteres ruſticos plęrunq; dicētes audio malle ſe matura fabalia quā fructum trimeſtrem.

✣Fabarię calendæ Iunię dicebantur qa hoc mēſe adultæ.Fabæ diuinis rebus adhibebantur.Cc.

✣Fabius a faba cognomen eiꝰ qui Fabā optime ſerebat Sic Cicerones,Lētuli,piſones & huiuſmodi.Fuerūt autem Fabij nobiles Romani ex quibꝰ idibus Februarijs vna die trecenti & ſex ad vnū occiſi ſunt ꝑ inſidias a vientibꝰ iuxta Cremeram fluuium,Quorū cędem.Ouidi. li.ij.Faſ:ſic deplorat vna dies Fabios ad bellū miſerat omnes,Ad bellum miſſos perdidit vna dies.Sed q primus Fabius dictus eſt Allobrox ꝙ apud flumen Iſaram Allobrogum regem ceciderit.

¶Fabius, nomē viri propriū. Fabianus, a, um, a Fabijs fit. Vnde dicitur Arcus Fabianus qui cōſtructꝰ eſt iuxta regiam in ſacra via.

¶Fabacia, a veteribus dicebatur genus libi. Pli. Quin & priſco ritu fabacia ſuæ religionis dijs &c.

¶Fabula diminutiuū a faba. Plau. in Sti. Pro operibus noſtris ſatis cōmodule nucibꝰ, fabulis, ficulis. Eſt & fabula res paſſim diuulgata etiam ſi vera ſit, a fando dicta Iuue. It noua nec triſtis per cunctas fabula cœnas. Et fabula quæ ad delectationē & vtilitatem inuenta eſt rerū nec verarū nec veriſimiliū, vt ꝙ Daphne verſa ſit ī laurū. Apologus nō differt a fabula, ſed tantum addit, vt p̄ter id ꝙ ſit res ficta & non veriſimilis vt fabula, allegorice tamē aliquid cōtineat quod ad vitā & mores ꝑtineat vt ſunt Aeſopi fabulę. Argumentū eſt res non vera, ſed tn̄ veriſimilis vt ſunt argumenta comœdiarū. Fabulę ſecundum ritus & habitus hoīm nominabantur. Romanę eī togatę dicebantur, quia toga Romana eſt. Sic græcas fabulas ab habitu ęque palliatas Var. ſcribit nominari. Togatarum genera quatuor. Sunt eñ togatę q̄ pretextatæ dicūtur in quibus imperatoris negocia agebantur & publica & reges Romani vel duces īducunt̄, ꝑſonarū dignitate & ſublimitate tragœdijs ſimiles. Prætexatæ autem dr̄ quia fere regū vel magiſtratuum in huiuſmodi fabulis acta cōprehenduntut. Secundū genus togatarū tabernarię dr̄ humilitate ꝑſonarū & argumentorū ſimilitudine comœdijs pares, in quibus non magiſtratꝰ ſed humiles homines & priuatę domus inducunt̄, quæ & oliuę tabulis tegerentur cōiter Tabernarię vocabantur. Tertiū genus Attellanę. Quartū planipedes, de quibus alibi. Sciendū eſt ꝙ fabulę nomē ab authoribus fœ. genere ꝓferri ſolet. Teren. In Eunucho ſuam. Iuue. vero maſculino protulit. Nec dum finitus Horreſtes. §Fabula græce Mythicos dr̄ fabulator Mythicus. Macrob. mythicos vocat rerum fabuloſarum ſcriptores qui fictionibus hiſtorias obuoluunt.

¶Fabella diminutiuum eſt a fabula.

✤Fabitorem veteres dixerunt quem nunc fautorem dicimus. Cc.

¶Fabuloſus, ſa, ſum, celeberrimū de quo omnes fantur Vel fabuloſum dicitur de quo multa figuntur. Hora. li. j. car. Vel quę loca fabuloſus Lambit daſpes.

¶Fabolinus putabatur deus qui pueris primo fari incipientibus preeſt.

¶Fabulor aris, loquor. Hie. Solę cū ſolo ſponſo aut lectionibus ſacris, aut ſanctis meditatiōibꝰ ſecū fabulamini vt ipſe vobiſcū. Eius compoſitū eſt confabulor. Ter. Si cñ a d eum acceſſerat comfabulatum.

¶Fabulator qui febulas edit, vt Aeſopus.

¶Faber a faciendo nomen eſt, id ſignificās ſpeciale cui adhęret adiectiuū. Nam eſt oī artifex qui labore corpis aliquod artificiū facit, vt faber lignarius faber ferrarius faber murariur & huiuſmodi.

¶Faber a, um, ad fabrum ꝑtinens. Vñ fabre aduerbiū.

¶Fabre artificioſe. Plau, Vt apologiam fecit quam fabre Hierony. in exo. Quicquid fabre adinueniri poteſt dedit in corde eius. Et paulopoſt. Vt ſcirent fabre opeparij quę in vſus ſanctuarij neceſſaria erant. Veteres affabre ꝓ eo qđ eſt pulchre dixerūt, ſicut Infabre fœde, turpiter, Pacuuiꝰ, Barbariē peſtē nauibꝰ obtulit noua figura factam, commiſſam infabre.

¶Fabrefacio, ędifico, artificioſe cōpono. Plautꝰ incaſſ. Nec fabulam aſtutiorē vllus fecit, atq; ad hęc fabrefacta a nobis. Vnde fabrefactum opus id eſt artificioſe factum ſiue manu artificis.

¶Fabrico as, & Fabricor deponēs pe. cor. in eadē ſignificatione ꝓ cōpono. Oui. li. xiij. me. Craterę ęneę quē iā fabricauerat Alcon. Cic. lib. iij. de ora. Capitolij faſtigiū illđ & ceterarꝫ ędiū nō venuſtas ſed neceſſitas ipſa fabricata eſt. Transfertur etiā ad animā. Curtius, Multa iterea fabricatus īgenio qūo aduertere iñ hoſtē poſſet

¶Fabricra ꝓprie fabri lignarij officina, quāuis & de alijs officinis dicatur. Ponit̄ etiam ꝓ arte & fabricatione alicuiꝰ rei. Vnde & ędificiū fabricam dicimus & machinationem. Plaut. Nunc hoc conſilium capio & hanc fabricam apparo vt filias dicas tuas.

¶Fabrile pe. cor. quod eſt fabri, ſiue quod ad fabrū pertinet: vt opus fabrile. Hora. Quod medicorū eſt ꝓmittunt medici, tractant fabrilia fabri.

¶Fabriciꝰ nomē Romani ciuis frugaliſſimi, qui in tenuiſſimo cenſu Samnitum munera forti animo ſpreuit. Hic norma pauꝑtatis & exemplū apud Romanos q patellam & ſalinū ex argento tantum colendorū deorum cauſſa domi habuit, ita tamē vt patella corneo pediculo ſuſtineretur. Cuiꝰ filię ob paupertatē de publico dotibꝰ donatæ ad maritos ierunt portantes gloriā domeſticā, pecuniā publicā. Hinc Pyrrhꝰ epirenſis nullo auro, nullis pollicitationibus expugnare potuit vt ſecū eſſe vellet ac proximū a rege principatum obtineret. Qui dixit Pyrrho, nō hoc illi cōducibile eſſe, nā ſi epirotę inquit ābos nos norint a me regi quā abs te mallent, Higi. ī li. de viris illuſtri. ſcribit legatos Samnitum obtuliſſe dono Caio Fabricio grandē pecuniā. Tū fabricium planas manus per oīa fere corporis mēbra diduxiſſe, & legatis ita reſpondiſſe. Dū illis oibus mēbris quę attigiſſet imperare poſſet nunquā quicquam defuturum, & ita pecuniam repudiauit.

¶Fabrateria opidū Campanię a quo fit Fabraternus.

¶Facio, cis, ci, ctum. Cuius paſſiuū facior apud vereres in vſu erat, vnde etiā compoſitū cū ad, cō, de, ex, in, ob pro, prę, per, re, & ſub. Plęrunq; fit actiuū vt afficio, or, Deficio pro dereliquo deficior. Efficio or. Inficio or. Vñ res infecta dicitur id eſt non factꝰ. Officio or. Perficio, ꝑficior. Proficio, or, nō inueni, ſed ꝓficitur imperſonali vſus eſt. Sta. lib. iij. the. Proficit̄ bello, Pręficio. or. Reficio or, Sufficio, or. Sciendum eſt ꝙ facio in cōpoſitione cū retinet a t ā in ſcđa & tertia perſona quam ī prima faccentū ſuper fa. ſyllabam ſeruat quāuis a breuis ſit, vt beneficio is. Malefacio is. Fabrefacio is. Madefacio is. Pinguefacio is. Aſſuefacio. Calefacio. Candefacio. Excādefacio. Cōdocefacio. Cōmonefacio. Frigefacio. Feruefacio Cōſuefacio. Tepefacio. Diſſuefacio. Manſuefacio. Orbefa. Stupefa. Satiſfa. Vacuefa. Patefacio. Ignefacio Vmbrefacio. Cōgelefacio. Putrefacio. Pudefacio. Labefacio. Expgefacio. Torrefacio. Rorefacio. Nigrefacio & ſi q̄ alia reperiant̄. Quę tñ habente e ante f, īdifferentē, pręſertim qñ verba cum quibus cōponit̄ facio. ſunt ſecū dę cōiugationis. Hora. in Ser. In noſtris iugulo ferrū tepefecit acutū. Catul. Alta tepefaciet ꝑmixta fulmina cęde Eſt autē facere proprie in opere eſſe id eſt qui rei q̄ facit faciē quandā imponit, vñ a faciendo facies dicitur q eī facit vas vaſis faciē illi īponit. Qui veſtimētū veſtimēti faciē, īterdū ſumit̄ ꝓ Recipere, vt facio ſtipēdia. ꝓ Exhibere. Cic. ꝓ murę. Nolite a ſacris patrijs Iunonis hoſpitę cui oēs conſules facere neceſſe eſt domeſticum. Pro ſcribere id eſt cōponere. Vnde Do. in Terē. Facitq materiā componit vt Menander. Pro Aeſtimare. Plin. lib. xxix. Sed hoc ipſum mercede faciūt, vt fides ijs ſit & facile diſperdantur. Plaut. in Cur. Migrare certū iam nunc e fano foras qñ ęſculapij ita ſentio ſentētia, vt me nihili faciat, nec ſaluū velit. Sic dicimꝰ, Magnifacio, paruifacio, tantifacio, quod eſt ſumme ęſtimo. nulliꝰ ęſtimo tāti ęſtimo. Iungitur & genitiuus lucri, ſed non in hoc ſignificato. verū in ſuo, vt Lucrifacio. Plau. in Perſa. Nō ædepol nauis trecētis cara eſt. Feciſti lucri, quod exponi pōt. Feciſti multū lucri. Similiter ſumpti facio. i. in aliq̄ re emēda ſumptū facio. Idē. Si nunc me ſuſpendā meam operā luſerim & p̄ter operā reſtim ſumpti fecerim. Paſſiuo etiā fio. Cic. vſus eſt Tyroni ſcribens. Quantā diligētiā in valetudinē tuā cōtuleris, tanti me fieri a te iudicabo. Nec cōpoſita ſūt cū mlta ex his pte diuiſa ſit. Plau. ī Cur. Reſpicio vos nihili meā grām facere. Idē in

Minacias ego iſtas floci nō facio tuas. Cic. Cecin ę Vtebar familiariſſime Cęſare, Pōpeium faciebam plurimi. Transfertur hoc verbū facio ad omnia. Nam & facere verba dicimus. i. loqui. Facere iter. i. ire, Facere terrorē, i. terrere. Facere aliquē certiorē, reddere alicuius rei indubium. Facere gratū. Facere ludos. Facere ſolennitatem, exibere. Facere vrinā, meiere. Facere ſordes, ſordeſcere. Facere pediculos, emittere, Facere copiā, poteſtatē prębere. Facere lucrū. lucrari. Facere etiā pati eſt, vt feci iacturā, dānū naufragiū. Itē Facere ſacrificare. Ver. Cū faciam vitula pro frugibus ipſe venito id eſt cū ſacrificabo. Plaut. Plenā faciā tibi fideliam. Itē Conuenire. Mart. Non facit ad ſęuos ceruix niſi prima leones Item Prodeſſe. Pli. Hoc & tuſſi facit. Item rē obſcœnam facere. Plaut. Mauult, ancillę facere quam libertę. Item Tacere Terent. in Adel. Ah minime gentium nō faciam. Quod Doꝰ exponit. Nō tacebo, quaſi tacere aliquā actionē habeat. Sed moralis ſignificatio eſt cōmunis omnibus. Sicut aduocatū dicimꝰ male feciſſe cū tacuerit. Pertinet & ad pecuniā quę fieri dicitur. Sall. Quæ pecunia ad Hiſpanienſe bellū Metello facta erat. Facio iniuriā, iniuſte facio. Teren. in Hecy. Et facis iniuriam cum ſi ī gis fabulas cauſas ad diſcordiam. Deniq; facere vt Papinianus inquit omnē omnino faciēdi cauſam cōplectitur, dandi, ſoluendi, numerandi, iudicandi, ambulandi, reddēdi. Vnde qui ocioſus ſedet ſi rogetur quid faciat recte reſpondere poterit ſe nihil facere, quando quidem odioſus eſt. Recte etiam ſe ſedere, qm̄ & ſedere ipſum aliqđ facere eſt, vt iacere, nauigare, quieſcere. Faciā vt te plurimū amē, id eſt vt plurimū amabo. Faciā vt tibi proſim id eſt tibi ꝓdero. Fac te eſſe ꝗ ſum. i. finge te eſſe me vel pone te loco mei. Facto opus eſt, fieri opꝰ eſt. i. factu. Dici opus eſt, dicto opꝰ eſt ꝓ dictu vel dicere. Quom ōenī infinita rē verbis ſignificāt, ſic hęc participia ꝓ īfinitis verbis ponūtur & ſignificāt paſſionē. Supina ī u, magis ſignificāter nominatiuo iūgitur, vt nec dictu facilis nec viſu effabilis vlli. Factū iri audio illi iniuriam, ſignificat ad cōtumeliam faciendā operā dari quo fiat iniuria. Itē factū itur mihi contumelia. Cato pro ſe cōtra Caſſiū atq; euenit ita Quirites vt in hac contumelia quæ mihi propter huiuſmodi petulentiā factum itur rei quoque publicę mediuſfidius miſerebar Quirites. A facio item fiunt verba primę cōiugationis in co, terminata quę proprie infinita ſunt, vt Sacrifico magnifico deifico clarifico ędifico viuifico mortifico iuſtifico falſifico & huiuſmodi.

§Facere ludos ſigni. irridere. Plau. in Aul, Quē tu ſeneсta ętate ludos facias.

§Facere vitula eſt ſacrificare, & figurate dicit̄ vt faciam thure faciā agna Hora. lib. j. car. Siue poſcat agna, ſiue malit hedo pulchrū caue cicas cū aſinis facis.

§Facio lucri & facio lucrū, ſicut facio dāni & facio dānū

§Faciamus hunc ludū ſignificat hunc illudamus.

¶Faceſſo is, faceſſi ſecūdū Priſc. faceſſitū, ſecūdū alios faceſſum, ſecūdū alios nō habet ſupinū, & ſig. ad faciendū eo, vt Viſo ad vidēdū eo. Verg. Haud mora cōtinno matris pręcepta faceſſit. Interdū faceſſere eſt diſcedere Nec mirū. Altera enī ſignificatio alterā gignit. Nā & q ad faciendū quicquā diſcedit, vt id faciat. Hic vulgo dicitur. Abeat facere ſua Terent. in Phor. Dic quid velis dati tibi in manū vt herus his deſiſtat litibus. Hæc, hic faceſſat id eſt ſua curatū abeat. Dona. Faceſſat ꝓ hic ſe faciat id eſt abeat. Cic. in Hortē, Faceſſant igit̄ qui docere nihil poſſunt quo meliꝰ ſapientiuſque viuamus. Interdū ſig. exhibere ſeu īferre. Nec tñ a ſignificatione ſua faciēdi recedit. Ci. Appio Pul. cū eſt nobis allatū de temeritate eorūq tibi negociū faceſſerēt. Huiꝰ paſſiuū ꝓtulit ꝓ Clu. Sed hoc polliceor oībꝰ ſicut faceſſitur negociū.

¶Factito as, pe. cor. ſępe facio. Ci. lib. ij. off. Hęc apud maiores noſtros factitata. Facto debet eſſe frequentatiuum a facio, ſed pro eo vtimur factito.

¶Facturio is, pe. cor. facere deſydero. Quod nōnulli ad rē venereā transferunt. Plautus. Facturit, poſtquam ancillā aſpexit, hoc eſt, coire cupit.

¶Factor nomē verbale q aliquid facit, vt cū dicimꝰ deum factorē cœli & terre. Interdū dicit̄ qui vinū, vel oleū vel quid ſimile facit. Similiter qui alteriꝰ manualia negocia gerit, vt q fruges domū vehit. Cato. Lectū ſtratū vbi duo cuſtodes libere cubent & tertius ſeruus vna cū factoribꝰ vbi cubet. Idē, Legulei volūt vti alea caduca quē plurima ſit quo plꝰ legat̄, factores vt in tabulato diu ſit vt fracida ſit quo facilius efficiant. Inde factus.

¶Factus us, & Factū dicebāt quod vno tēpore cōficerēt, quē alij cētum quadraginta modiorum, alij centum vinginti

¶Factū res geſta. Verg. Fortia facta patrum.

¶Factura ę, cōpoſitio rei quam facimus.

¶Factitius a, um, quod de aliqua re fit in aliā. Pli. li. xij Ergo in vtraq; gēte bina laudaui genera terrenū & factitium. Factitiū etiā dicitur ab alicuius ſimilitudine factū Vnde factitia verba q̄ ab alicuius vocis ſimilitudine facta ſunt, vt balantes a balando oues dicūtur.

¶Facinꝰ pe. cor. a. facio deducit̄, modo factū ſignificat vt apud Salluſt. Quid aliquo negocio intēti pręclari facinoris aut bonę artis famā quęrūt. Modo ſcelus. Cice. li. iij. offi. Ad hoc nulla fraus, nullū facinus aberit.

§Et differt a flagito, vt inquit Aug. quod indomita cupiditas ad corrūpēdū animū & corpus ſuū flagitiū vocat̄ Quod autē agit vt alteri noceat facimꝰ dicitur. Et hęc ſunt duo genera peccatorū ſed flagitia peiora ſunt. Et licet facinora per corpꝰ fiāt qualia ſūt homicidia, rapinę, furta, nō tamē corpꝰ corrūpunt. de quibꝰ apoſtolꝰ. Omne peccatū quodcūq; fecerit homo extra corpus eſt. Fagitia per corpus fiūt, & corpus afficiūt & inficiūt, de qbꝰ Apoſtolus. Qui autē fornicatur, in corpus ſuum peccat.

¶Facinoroſus ſceleſtus & flagitioſus.

¶Facilis pen. cor. dicit̄ ſine labore: vt hæc res facilis eſt factu. Cuius contrariū eſt difficilis, q̄ nō ſine labore fieri poteſt. Et difficiles terrę dicūtur quę nō ſine labore fructum ꝓducūt. Virg. Difficiles primū terrę colleſq; maligni. Aliquādo facilis dicitur exorabilis & ad ignoſcendū paratus, vt faciles venerare Napæas.

¶Facile aduerbiū, ſine labore, vt nō facile dici poteſt. Eſt etiā cōfirmandi aduerbiū & ſignificat haud dubie, liquido, certo, nullus aduerſantibus, vt Cęſar illius ciuitatis facile princeps. Cic. Quę mea ſentētia in ſenatu facile aluiſſet. Et iunctū cū nomine exigit ſuperlatiuū vt facile doctiſſimus. Iungit̄ etiā nominibus q̄ diuerſitatē ſignificāt vt facile diſſimilis. Et verbis cū pre cōpoſitis, vt facile p̄ſtat Qñq; ſignificat libēter, vt facile patior me a te laudari. ¶Facilitas habitus eſt quo quis aliquid facile facit, vel facilis eſt ad faciēdum aliquid. Et facilitas exorabilitas ſeu indulgentia, Teren. in Hecy. Et ſi ego meis me omnibus ſcio etiam apprime obſequentem, ſed non adeo vt facilitas mea corrumpat illorū animos.

¶Facultas proprie facilitas agēdi, vt nō eſt mihi facul. adeundi pontificē. Cuius contrariū eſt difficultas. Aliquādo facultas ſumitur pro opibus quoniā cū diues qs exiſtit facile qđ vult agit. Petroniꝰ quiſquis habet nummos ſecura nauiget aura. Fortunamq; ſuo tempore arbitrio. Multa loquor, quoduis Nūmis p̄ſētibꝰ opta, Et veniet clauſū poſſidet arca Iouē. Aliquādo pro poteſtate & vi. Plini. Si mihi facultas daretur vtrum mallē eligendi. Et facultas eſt vis quædā quæ facit, vt id facilius fieri poſſit quod de vnaquaq; arte præcipitur. Etenim genus omnium artiū, quia ſic diffiniri poteſt Dialectica eſt facultas dicerendi. Rehorica eſt faculas dicendi. & ſic de alijs, quoniam per eas facile inſtruimur.

✤Faculter veteres dixere ſimiliter & facul pro facile ſiue faciliter. Cc.

¶Factio ab initio honeſtū vocabulū, Vnde factiones hiſtrionū & quadrigariorū dicebātur, nunc nommine factionis ſeditio & arma dicuntur. Nam eſt diuiſio ciuium in

diuerſa ſtudia,cũ aliqui ſe prĩcipes facere in ciuitate cõnãtur,inter quos eſt æmulatio.Et q eos ſequũt̃ factioſi appellãt̃,quia.ſ.affecti ſunt ad factionẽ,id eſt diſcordiã & ſeditionẽ.Tertullianus in Apologetico, Cũ probi cũ boni cõgregantur nõ eſt factio dicenda,ſed curia.Interdũ factio capit̃ ꝓ opulentia & auctoritate alicuiꝰ in ciuitate Plau.ĩ Aul.Iſtas magnas factiones,dotes dapſiles nihil moror.Quatuor apud antiquos fuerunt factiones. Veneta,Praſina,Alba,Roſea ,a coloribꝰ nominatę.Caſſiodo.quatuor colores harũ factionũ cũ partibꝰ anni quaternis aſſimilat.Praſinus virenti veri dicatus erat. Roſeus flammeæ ęſtati:Venetus nubilę hyemi:Albꝰ pruinoſo autũno.Sue.ſcribit.His addidiſſe Domitianũ duas alterã aurati,alterã purpurei pãni.Hę pernicitate curſꝰ inter ſe decertabãt,fauoreq; populari ſiue ĩperatorio ex his pręualebat vna.

ȝ Item factio dicit̃ ea res quę fit a quopiã. Cic.in topi. Quas is inſtituiſſet,cui teſtamẽti factio vt nulla eſſet.

ȝ Factioſus. Vide in dictione factio.

❡Factionũ prĩcipes ſiue capita dicũtur per fas & nefas factioſorũ multitudinem ſibi conciliantes.Cc.

❡Facies & vultꝰ differũt,ꝗ vultꝰ volũtas ſit q̃ promotu animi in facie oſtenditur. Vnde Ser. Vultus eſt volũtatis indiciũ,qui ꝓ volũtatis varietate mutatur. Vergi. Spem vultu ſimulat,premit altũ corde dolorẽ.Inde etiã cœli & terrę vultũ appellamus,qui mutari cõtingit.facies vero ipſa ſpecies.Sal.Prorſus ĩ facie vultuq; vecordia inerat.Sumit̃ tamẽ facies ꝓ totiꝰ corporis forma,vt Do.in Eu.Terẽ exponit,O faciẽ pulchrã.faciẽ mõ nõ partẽ corporis dicit,ſed totã ſpeciẽ quę apparet & cernitur.Vt enĩ ab aſpectu ſpecies,a fingendo figura,ita a faciẽdo vel a factura corporis dicit̃ facies.Plau.ĩ penu. Sed earũ nutrix quã ſit facie mihi expedi. Statura non magna corpore aquilino.Ipſa eſt.Neq; ſolũ de hominibꝰ dicit̃ Sed & de literis,vt Egregia literarũ facies,de mõtibꝰ,de mari,& de cæteris quoq; rebꝰ cũ ſit ingenitꝰ cuiuſque rei aſpectꝰ haud facile mutabilis.Iñ ſuperficies nõ diſcrepans a facie dicit̃ facies,vt facies matris.Salluſtius libro ſecũdo hiſto.Sardinia ĩ Aphrico facie veſtigij humani in occidẽtẽ quã in oriẽtẽ latior.Idẽ. Quibꝰ rebus pmota ciuitas atq; immutata vrbis facies erat.Dicimus tamẽ confuſe facie fœdata & vultu fœdato. Qñque etiam facies ꝓ ſpecie dicitur. Verg.Quę ſcelerũ facies o virgo effare.Antiqui vt notauit Gelliꝰ declinabãt.Hęc facies huius facies vel facij pro faciei.

❡Facetꝰ a fãdo deduci videt̃,& is dicitur qui verbis facit quod vult.Eſt enim elegãs in dicẽdo,nõ tantũ circa ridicula:cũ dicat Hora:facetũ catoni genꝰ natura cõceſſum eſſe,Vergilio decẽs:ſed excultę cuiuſdã elegantię, hęc appellatio eſt,a quo facete aduerbiũ pro eleganter vrbane.Qnidã a faciendo deriuãt,vt is ſit q geſtibus aut verbis ita alium imitatur vt ſe illum faciat.

❡Facetię ſunt quaſi delicię quędam ſermonis & dicta vrna ſine ſcurrilitate,quę etiã in factis intelligi poſſunt

❡Facundus diſertus a fando,qui ea quę mẽte cõceperit ad audientes facile atq; ornate profert.Hinc facũdia quę eſt facultas diſſerendi cum gratia.

❡Facula pe.cor.parua fax,inciſus fuſtis.fit autẽ expiceis arboribus pręcipue,ſiue ex arundinibus aridis.Eſt autem diminutiuum a fax.

❡Facularij dicuntur qui faculas geſtant.

Fex per ę diph.vt Apul.docet,& tã maſ.q̃ fœ.generis eſt Et hoc vt differat ĩ datiuo a pręterito verbi facio.Et eſt excremẽtũ cuiuſcũq; rei.Cuiꝰ diminutiuũ eſt fęcula.

❡Deduciturque a facio.Cc.

✣Fęcẽ ciuitatis hoĩes viles & abiectos aliqñ vocamus nõ ꝗ hoĩes ſint ſordes ſed ꝗ vitã agant ſordidã & abiectã.Cc.Fęculẽtus a,um,quod eſt fęcis plenum.

❡Fęcatũ vinũ quod e fęcibus expreſſum eſt inquit. Cato.Hoc eſt quod inter vina operaria numeratur,cum ſit a quatum.Vnde & defęco as,a fęce purgo.

❡Fęcutinꝰ a,um,pe.ꝓ.ſimiliter a fęce fit.Gel.Nõ eas finitiones pręrancidas,neq; fęcutinas grãmaticas ſpectaueris,ſed aurẽ tuã interroga quo quid loco cõueniat dicere.Fęcinię vuę dictę ſunt,q̃ pluſq̃ cęterę fęcis afferunt.Et alio nomine a collore,Rubellanę vocantur.

❡Fagus.Vide in dictione Phagus,φυγ@.

❡Fagutal fuit Romę ſacellũ Iouis in quo erat fagus arbor quę Ioui ſacra habebatur.Cc.

❡Falę,turres ligneę ob altitudinẽ dictę,a fando quod Thuſci cœlũ vocabant.Quidã tamen per ph.ſcribunt. Vnde & Phalarica de quo loco ſuo.

❡Falx a farre,litera cõmutata.Falces in Campania ſeculæ dicũt̃ a ſęcãdo.Et alię fœnariæ,aliæ Adoreæ,alię dumariæ quæ & Sirpulæ a ſirpando.i.alligando,quibꝰ ſecant dumeta,aliæ Lumariæ.

❡Falicula diminutiuum parua falx.

❡Falco as,vñ & deflaco,amputo ſiue tollo.

❡Falcidia lex quæ amputat ligata,qñ ſaltẽ quarta pars bonorum non ſuperſit hæredibus.

❡Falcito as,pe.cor.falce cædo.Aug.in Pſal.Adduxiſti me ad vineam vt falcitem illam & amputem.

❡Falcariꝰ a,um,quod ad falcem pertinet,vt cotes falcarię quibus falces acuũtur.

❡Facarij qui falcibus vtunt̃.Ci.li.j.inuectiuarũ contra Catil.Dico te prima nocte veniſſe inter falcarios,quẽ locum exponens Priſ.ait inter falcarios .i.in locum vbi ſunt falcarij.

❡Falcatꝰ a,um,qđ formã falcis habet.Pli.li.x.de Gallo loquẽs.Ipſum vero cãtũ plauſu laterũ in ſublime quoq; caudã falcatã erigẽs.Rurſus falcatũ deducitur falcibꝰ inſtructũ.Vñ falcati currus dicti ſunt.Macro inducebat etiã currus cũ falcibꝰ & elephãtos cum turcibus.

✣Falcifer falcem ferens.

❡Falco auis,cuius digiti pollices ĩtus ſunt curuati,a ſimilitudine falcis.Itaq; dr̃ falco nõ ꝗ falcatis vnguibꝰ, ſed ꝗ & roſtro & alis,& tota falcata ſit ĩ rapinã,ſicut accipiter,q grece dicit̃ ἱέραξ ἱέρακ@ κοινῶς ἀλλὰ ποιητικῶς ἴρηξ.id eſt enim auis ſacra augurio,et ideo dr̃ accipiter, quaſi auis accepa ter,affert enĩ & nũciat optimũ augurium rebus agendis volatu in ſiniſtrã,idcirco gręci auem ſanctam & ſacram appellant, vel accipiter , ꝗ acciperet Iupiter ab illa tam bonũ auguriũ , omnes enim ſunt fœminæ tamẽ maſculine declinãtur,& qui vulgo dicũt moſcardini ſunt mares.Ita errorem deprehendit poſterior ætas vt affirmant principum aucupes.

❡Fallo is, fefelli,falſum decipio,a fãdo deductum verbum,vt inquit Var, ꝗ contra q̃ diximus decipiamus, Ponitur & pro lateo,Liui.Speculator Cartaginẽſis qui per biennium fefellerat Rome depræhenſus , præciſis manibus dimittitur.Huius compoſitum eſt refello. Fallax inquit Auguſtinus lib.ij.ſoliloquiorum recte dicitur cuius negocium eſt,vt quiſq; fallatur , vel qui habet quandam fallendi appetentiam.

❡Fallaciter aduerbium ſignificat cauſa decipiendi.

✣Fallam pro fallacia dixere veteres.Cc.

❡Fallaciæ dicuntur verba ad fallendũ compoſita.Inde fallacioſus a,ũ.qđ eſt plenũ fallacijs.Gel. Veterũ teſtimonia quibꝰ huiuſmodi ambages fallacioſę confutãtur

❡Falſariꝰ qui decipiẽdi gratia ſcripta publica falcificat.

❡Falſidicus pen.cor.& falciloquꝰ q falſa loqui conſueuit,ſicut Veridicus qui vera fari cõſueuit. Ver.li.j.ge. Solẽ quis dicere falſum audeat .id eſt falacẽ.Participiũ vero paſſiue ſumitur,Tetẽ.in An.falſꝰ es.i.deciperes. Falſus tamẽ tutor dicitur qui non eſt tutor,ſicut falſum eſt teſtamẽtũ quod eon eſt teſtamẽtum.Falſus liber impꝛie dicitur mendoſus.Recte autẽ falſum iudicium falſa ſententia,falſum nomen, pro non veris non ꝗ falendi gratia dicta ſint,ſed ꝗ hominũ opinionẽ fefellerint.

ȝ Falſitas vt inquit aug. de vera reli. lib.j . Dicitur quaſi putatur eſſe qnod non eſt cui contrarium eſt veritas quæ oſtendit id quod eſt.

❡Falſum habere eſt fallere.Sal.in Iugu. Neque ea res me falſum habuit.

❡Falſo aduerbiũ,non vere.Sau.falſo queritur de natura ſua genus humanum.

❡Falſo as,falſum facio. Aug.lib.v.con,Cũ diceret ſcripturas noui teſtamenti falſatas fuiſſe a neſcio quibus.

✣Nõ fugiendũ eſt hoc verbum.Cc.Hec veniam danda Aaguſtinus.

❡Falernus regio Cãpanię vbi colles vitiferi ſunt.Var. Quid in Italia vtẽſile nõ mõ naſcit̃ ſed etiã qđ egregiũ nõ ſit.Quod far ꝯparãdũ Cãpano?Quod triticũ Apulo Quod vinũ Falerno?Quod oleũ Veleſrano?Pro vino vero & maſc.& neut.generis eſt Mart. Ręſinata bibis vina falerna.Tibul.Nũc mihi fumoſos veteres ꝓferte falernos. ❡Fallonia ẽ culpa,ĩiuria,ꝓpter quã vaſallus amitit feudũ,nomina barbara & indigna auribꝰ latinis.

❡Faliſci populi Hetruſci fuerũt quoꝝ opidũ Falerij vocabat̃.Ouid.Atq; ſenẽ Fatiũ fumonicolaſq; Faliſcos.Ibi fuit vrbs,mõs Faliſcorũ dicta,quã nunc corrupte Nontem flaſconẽ appellant Eſt & faliſcus venter nõ diſſimilis lucanicę inuẽtus primo in faliſcis Pap.li.iiij.Sil.Mõ lucanica non graues faliſci.

❡Fama a fando dictio media quæ grece φήμη,& φημὸς dicitur.Eſt enĩ quicquid de aliquo diuulgat̃,ſine veri cognitione & certitudine,ſiue in bonũ,ſiue in malũ.Ver. li.iij.Neq; enĩ ſpecie fama ve mouet̃,id eſt infamia vt exponit Noniꝰ.Et hoc tantũ differt a rumore ꝗ rumor ſẽper ſit de recenti Liuius , Manat tota vrbe rumor Fama etiã dicit̃ de re inueterata firmataq; in hoĩm opinione quãuis ĩcerta.Mart.Quicquid fama canit,donat arena tibi.Quin.Fama eſt olĩ Iouẽ in imbrẽ aureũ cõuerſũ puellæ in gremiũ deſcendiſſe.Interdũ dicit̃ opinio Pli. Huc eũ liberalitatis tuæ fama pduxerat. Interdũ laus ac celebritas,vt fama Scipionũ,fama Camillorũ.Verg. Sũ piꝰ Aeneas fama ſup ętherea notꝰ.A fama Diffamo & ĩfamo deducũt̃,de quibꝰ alibi,famella diminutiuũ.

❡Famoſus a,um,tã in bonũ q̃ in malũ. In bonũ,Iu.famoſos equitũ cum dictatore magiſtros.Hie.de Iudith. Hæc erat in omnibus famoſiſſima quoniam timebat deum valde,nec erat q diceret malũ verbũ. In malũ.Cic. lib.ij.de ora.Me ad famoſas vetuit mater accedere.Sal. Largitionẽ famoſam impudentemq;

ȝ Famigerator qui fert famam.Plaut.in tri.Ego de verbis eorũ famigeratorum inſcius proſilui.

ȝ Famigerulus.idem quod famigerator.

❡Famiger pen.cor.qui fert famam,famigero as,diuulgo.Famigerabilis,diuulgandus.

❡Famen locutio & ſermo a fando dictũ,vt illud, Ne leui ſaltem maculare vitam Famine poſſes.

❡Fames edẽdi cupiditas a φάγω edo.Et differt ab inedia ꝗ fames eſt ſemper cũ appetitu edẽdi.Inedia etiam ſine appetitu,vt in ægrotis.Vnde melius inedia dicitur abſtinẽtia vel impotẽtia comedendi,nõ comeſtio.

Fameo es, ex quo fameſco is.

❡Famelicus pen.corr,a fame & edendo dictus eſt qui fame laborat.

❡Famelicoſus,qui frequenter famelicus eſt . Vude famelicoſam turrim paluſtrem veteres vocabant.

✣Famelia primo a famel deinde mutatione vnius litteræ familia dicta pro ipſis ſeruis.Cc.

❡Familia in res & in perſonas deducitur.In res , vt in lege.xij. tabularum. Agnatus proximus familiam habeto.Terẽ.in Heau.Decem dierum vix mihi eſt familia. In perſouas autem natura aut iure ſub vnius poteſtate ſubiectas,vti filiolos nepoteſq; & deinceps , ſeruitutes quoq; appellatæ ſunt familia.Varro,Si ab fundo longiꝰ abſunt opida aut vici,fabros procurent quos habeant in villa,ſic cæteros neceſſarios artifices,ne de fundo,familia ab opere diſcedat,ac pro feſtis diebus ambulet feriata porius q̃ opere faciendo agrum fructuoſiorem reddat.Vnde & paterfamilias & materfamilias . Hoc autẽ nomẽ primo famul deinde mutatione literæ u,in i,familia dicta ꝓ ipſis ſeruis,deinde paulatim inualuit vſus vt etiam,liberi familię nomine & quicumq; in eadẽ domo viuerent cõpręhenderent̃.Poſt hæc ad eos quoq; trãſlatum eſt qui ex eadem ſunt cognatione vt Cæſarũ familia.Scipionum familia.Vnicus vero ſeruus familiæ nomine non continetur,nec duo faciunt familiam.

❡Familiaris,quando adiectiuum eſt ſignificat quod ad familiã pertinet.Vnde familiaria negocia,res familiaris res domeſtica.Cic.Et ſi negocijs familiaribus &c.Quãdo vero eſt ſubſtãtiuũ ſignificat amicũ nobiſcũ verſantẽ & diututna conſuetudine nobis aſtrictũ,quaſi in eadẽ familia nobis coniunctũ,q̃uis etiã familiaris dicitur: & ꝓprie de eo qui ex eadẽ familia eſt Cic.ad Q.fratrem.Aeſopi tragœdi familiaris ſeruus tibi notus aufugit.

❡Familiaria dicunt̃ ſepulchra que quis ſibi ac familiæ ſuæ conſtituit,ſicut ſcribit iuriſcon.de religioſis.

❡Familiaritas conſuetudo ipſa.

❡Familiariter domeſtice ad ſimilitudinẽ familiariſ.Familiariter fero,id eſt grauiter & moleſte.Nam quæ ſunt nobis familiaria,ea animo noſtro ſunt chara. Teren.in an.Huius mortem tam fert familiariter.

✣Faminor ſecũda perſona multitudinis impetratiui futuri a verbo faris quod veteres ꝓ dicito vſurprbãt.Cc.

❡Famulus qui & famulo originẽ habet ab Oſcis populis apud quod ſeruus famul dicebat̃. Vñ & famulor aris quod eſt ſeruio tanq̃ ſeruus.Cic.lib.ij.de repub. Eſt enĩ genꝰ iniuſtę ſeruitutis cũ ij ſũt alteriꝰ q ſui eſſe poſſunt.

❡Famulatꝰ,us,famulitas & famulitiũ ꝓ ſeruitute.Cic. Qui aliquãdiu propter ignorantiã ſtirpis & generis in famulatu fuerint.Var.Apud ignauũ dominũ duro famulitio aſtrictus.Dicitur etiam famulitiũ ſeruorum copia. Macro.Vnus e famulitio cui prouincia erat admittere, volentes dominum conuenire.

❡Famulãter aduerbiũ a famulãs ſignificat ſupplicitet.

❡Famulariꝰ a,ũ.quod ad famulatũ pertinet.Vñ verba famularia dicta ſunt,quia infinitiuis famulari videãtur. Quæ ſint famularia a verba.Vide in dictione incipio.

ȝ Famulatio,famulorũ famularũq; multitudo,ſicut & famulitiũ.Apul.lib.ij. Et ecce mulierem quampiam frequenti ſtipatam famulatione.

❡Fanum tẽplũ a faunis dijs qui ſolent diuinare,vt ait Martianus capella,vel a fauno qui authore Probo grãmatico primus cõditor fuit.Feſtus a fando ꝗ pontifex in dedicatione tẽpli certa verba præfari ſolet.Hinc ꝓfanus.Sunt tamẽ qui hoc nomẽ per ph,ſcribant ἀπὸ τοῦ φανερόν quod ſignificat manifeſtum,ꝗ e phano reſpõſa dabantur,vel dicitur a fama,verbo,hæbręo & barbaro,qđ eſt reſpexit vidit,quia locus eſt vbi videntur fata & auſpicantur diuina hinc Gene.cap.xxxij.locus vbi Iacob luctatus eſt cum angelo.Fannel vocant.i.fanũ dei.ſiue viſionem dei,quia vidi(inquit)dominum facie ad faciẽ. Hinc prophanus,a,um.

❡Fanum,Piceni amœniſſima ſeu vmbriæ vrbs in littore.Adriatico inter Piſaurum & Senegolliam non longe a Metauro amne ſita,ſic dicta ꝗ in ea pulcherrimũ fortunæ templum fuerit.

❡Fanaticus pen.cor.inſanꝰ dicitur,quoniã ſacerdotes cũ reſpõſa dabãt furore pleni inſanire videbant̃ ſe cõcutientes.Nã apud Anmianũ quęrit̃ ſi ſeruꝰ ĩter fanaticos nõ ſemp caput iactaret & aliqua ꝓfatꝰ eſſet an nihilominus ſanꝰ videt̃.Dicit̃ & fanaticꝰ q fano pręeſt,aut fani cuſtos.Iuue.Et crine ſenex fanaticꝰ albo Sacroꝝ ãtiſtes

❡Fanaticꝰ ſinꝰ vulgo dictꝰ.Vide ĩ dictione Phanates

✣Fanenſes & faneſtres a Fano opido Piceni dicũtur ipſius opidi incolæ.Cc.

❡Faneſij populi in Oceano ſeptẽtrionali,q vt author eſt.Plin.lib.iiij.tam grandes habent aures,vt corũ nuda corpora tegantur.

✣Fannia lex lata eſt ãno poſt vrbẽ conditam quingẽteſimo octauo,q̃ ludis Romanis itẽ ludis plebeis Saturna-

libus alijs quibuſdã diebꝰ in ſingulos dies cẽtenos ęris inſumi conceſſit, decemq; alijs diebꝰ in ſingalis mẽſibꝰ tricenos. Cęteris autem omnibus diebus denos. Vide Gellium lib. ij. cap. xxiiij. Fãniana piri genus a Fannio quodam ſic dicta. Cc.

¶ Far faris apud veteres de oĩbꝰ frugibꝰ dicebaẽ, quia id ferret terra, vel a frãgẽdo, ſeu a faciẽdo ꝙ in priſtino fiat: Nã apud antiquos molarum nõ erat vſus ſed frumẽtũ in pila miſſum frãgebant, vocobantq; Adoreũ ab adolẽdo .i. ſacrificando. Colu. lib. ix. Poſt hęc cauea cũ matre claudendi ſunt, & farre hordeaceo cum aqua incocto, vel adoreo farre vino aſperſo modice alendi

¶ Farraca penul. prod. dicuntur cibaria e farre.

¶ Farreum genus libi ex farre factũ. Plin. Noue nuptę farreũ pręferebant. Farreum quoq; veteres horreũ a farre ſicut granarium a grano, & horreum ab hordeo.

¶ Farreatio genus ſacrificij qđ fiebat a farreo libo quoties nuptię cõficerentur. Hęc etiã cõferreatio dicebatur, At cum diſſoluerenẽ matrimonia diffarreatio dicebatur

¶ Farrago ſpe. ꝓ. a farre. Et id eſt qđ ex multis ſatis, vt hordeo vitio & leguminibus fit pabuli cauſa. Var. Inde ꝙ far ferro cæſum farrago dictũ, aut quod primũ in ferracea ſegete ſeri cœptũ ſit. Vel diciẽ a farciẽdo, hoc eſt ſaturando. Diuerſarũ quoq; rerũ cõmixtio farrago dici poteſt. Iuue. Quicquid agũt homines votũ, timor, ira, voluptas gaudia, diſcurſus, noſtri eſt farrago libelli. Perſ. autem ferraginẽ ꝓ farre vel frumẽto poſuit cũ inquit. Vappa lippꝰ & ĩ tenui ferragine mẽdax. forte legẽde farrago

¶ Farrina a farre, vt li. xviij. Pli. docet denoĩata ẽ. Ideo ꝑ duplex rr, ſcribi deberet. Verꝝ apud poetas prima corripiẽ. Mar. Paſciẽ & dulci facilis gallina farina. Oui. de medicamine faciei. Nã ꝗ puluereæ fuerit cõfuſa farinæ

¶ Farrinaceus a, um, quod factum eſt ex farina.

¶ Farrinariꝰ a, um, quod ad farinã pertinet. Pli. li. xviij Farrinario cribro ſuccernunt.

¶ Farinarium locus vbi ſeruatur farina.

¶ Farcio is, farſi fartũ, ſaturo, quaſi farre ĩpleo, & ꝑ trãſlationẽ ſagino, pinguefacio Col. lib. ix. Hęc eñi fere cõmunis eſt cura farcientiũ. Na illi qui volũt nõ ſolũ opimas, ſed etiã teneras auesfacere, mulſea recẽte aqua predicti generis farinã cõſpergũt, & ita farciunt. Huius verbi cõpoſita Cõfercio. Effercio. Infercio. Offercio a quo offertiſſimum pinguiſſimum. Plaut. Sine ſacris hæreditatem ſum adeptus offertiſſimam. & Refercio.

¶ Farcimen pen. cor. inteſtinum varie ac minutim conciſa carne refertum.

¶ Fartores qui farcimina faciũt ex ĩiecta carne & adipe & huiuſmodi. Terẽtius, in eu. Cupedinarij omnes, cetarij, lanij, coqui, fartores.

¶ Fartilia, quibus implentur ea quæ decoquuntur. Pli. Iecur anſerinum fartilibus creſcit mira magnitudine.

¶ Fartũ eſca qua qđ farciẽ, vel fartũ eſt. Col. li. iij. Semper ꝑderit ſimul ac folia agere cœperit ficꝰ ſubrica amurca diluere & cũ ſtercore humano ad radicẽ ĩfũdere ea res efficit vberiorẽ fructũ & fartũ fici ſpecioſius & plenius.

¶ Fartura quod fartũ eſt ſiue actus moduſve farciendi. Idẽ lib. ix. Sed ſi faſtidiet cibũ. totidem diebus minuere oportebit quot iam faturæ præceſſerint.

♁ Fartim ſignificat, farciendo congeſtĩ, cumulatĩ. Apul. parabat viſcum fartim conciſum.

¶ Farſilis pe. cor. qui inſtar farciminis farcitur. Vñ Apitius Porcellum farſilem, leporem farſilem vocat, qui in eduliijs farciuntur varijs condimẽtis. Dicitur & fartilis ex cognatione quæ eſt inter f, & t. vt pulſo pulto. Merſo merto.

¶ Faran opidum trans Arabiam iunctũ Sarracenis qui in ſolitudine vagi errant.

¶ Farfarꝰ ſiue FarfarSyrię fluuiꝰ in radicibꝰ Libani mõtis emittitur, & ꝑ Antiochiã fluẽs in Syriaco miſceẽ mari. Hic tantus ferẽ vt trãſiri vado nõ poſſit. Farfarꝰ etiã dictꝰ eſt fluuiꝰ q ꝑ Sabinos trãſit. De quo Oui. Et amœnę Farfarꝰ imbre. Alio nomine dicitur Fabaris pe. cor. Ver. lib. vij. Qui tyberim Febarimq; bibunt.

¶ Faris vel fare fatur fatus a fero deductum eſt. Nihil enĩ aliud eſt ferre quã fari. i. loqui. Quod etiã ſignificationem paſſiuã habere inueniẽ. Suet. Prętorꝝ faſti dies ſũt quibꝰ ius fatur. i dicitẽ, vt nefaſti quibꝰ nõ dicitur. Huiꝰ verbi prima perſona debet eſſe for, vt inquit Priſ. Eius cõpoſita ſunt Effaris, extra loqueris. Affaris ad aliquẽ faris Ci. in Cat. Licet mihi hiſdẽ verſibus affari te Attice, quibꝰ affatur Flaminiũ ille vir Præfaris ante loqueris. Col. in præfat. Quas ordine ſuo tunc demum perſequar cũ præfatus fuero quæ reor ad vniuerſam diſciplinam maxime pertinere. Profaris vltra foris Vergil. Tũ breuiter Dido vultum demiſſa profatur.

¶ Fas genituum nõ habet, & a fando deducitur. Nã ſi fari ſeu fatis faſſiſve dicamus aliud ſignificare poteſt. Et fas quidẽ piũ & religioſum & fari dignũ diciẽ Et ad deos refertur, ſicut iuſtum ad homines. Verg. Fas & iura ſinunt id eſt diuina & humana iura permittunt. Cuiꝰ contrarium eſt nefas, quod eſt impium & inexecrabile.

¶ Faſcia genus ligaturę qua pueri vel aliud quid ligari ſolet. Et ꝓprie ꝓ tegumẽto crurũ pedũq; faſcię poni cõſueuerũt. Ideoq; crurules peduleſq; dicunẽ. Vlp. Faſciæ crurules peduleſque veſtis loco ſunt quia partẽ corporis veſtiunt. Scribit Pli. li. viij. mures portendiſſe exitium. Carboni imperatori arroſis faſcijs quibus in calceatu vtebaẽ. Itẽ faſcię dicũẽ zonæ ſiue plagę. Vide in faſciæ. Colu. lib. vij. Recte genibus applicanẽ a faſcijs circũdãtur. Mart. Orbis terrę in quinq; zonas ſiue meliꝰ faſcias diſcernitur. Aliquãdo ponitur ꝓ nube in modũ faſciæ cęlũ percurrente. Iuuena. Nil faſcia nigra minatur.

¶ Faſciola diminutiuum parua faſcia.

¶ Faſciari eſt faſcia ligari. Spartia. de Antonio pio. Sed cũ eſſet longus & ſenex incuruatuſq; tiliaticijs tabulis in pectore poſitis faſciabatur, vt rectius incederet.

¶ Faſcis lignorũ aut alterius cuiuſq; rei cõgeries ꝗ ligãdo fit. Per tranſlationẽ quando ponitur, pro onere. Nã faſces lignorũ ſeu aliarum rerum graues ſunt portantibus. Verg. Ego hoc te faſce leuabo. Sed qm̃ lictores cũ faſcibus virgarum ſecuribꝰ alligatis ad terrorẽ pręire ſolebant conſules & alios magiſtratus, factum eſt vt faſces numero plurali ſumantur pro magiſtratibus & honoribus qui a populo pręſtantur, quia aut. xij. aut ſex faſcibꝰ vtebantur. Verg. li. ij. Geor. Non illũ populi faſces non purpura regum Flexit, Nonnunꝗ etiam numero ſingulari ꝓ cõſule. Idem. Iniuſto ſe face viam dum carpit. Fiebant aũt faces conſulares, vt inquit Pli. Ex gallica arbore quæ ſpecies eſt populi quam latini betulam vocant. Flexibilis enim eſt hæc valde.

¶ Faſciculus diminutiuum, paruꝰ faſcis, vt in ſacris literis. Faſciculus myrrhę. Accipitur & ꝓ olfactoriolo. Cice. lib. iij. tuſ. Faſciculum ad nares admouebis.

¶ Faſcinus & faſcinum pe. cor. a fando: quoddam incantationis genꝰ quo homines ita ligãtur, vt liberi nõ ſint, nec mentis cõpotes, ſępeq; ad extremã maciẽ deuenimant. Hora. in Epo. Minuſve languet faſcinum. Ponitur interdũ faſcinus pro faſcinatione, vt apud Plinium. Fit enim morbus hic ex ſpiritu faſcinãtis per oculos faſcinati ad cor ipſius ingreſſo, In obſcœno tamen carmine ponitur faſcinum pro virili membro.

¶ Faſcino as, pe. cor. maleficiũ infero. Ver. Neſcio quis tenero oculis mihi faſcinat agnos. Huius cõpoſitũ eſt. Effaſcinio eiuſdem ſignificationis. Solinus Quædã in terra Aphrica hominũ familię ſunt voce atq; lĩgua effaſcinantes, ꝗ ſi impẽſius forte laudauerint pulchras arbores, ſegetes lætiores, infantes amœniores, egregios equos, pecudes paſtu atq; cultu opinas, emorianẽ repẽte. Poteſt etiã ſignificare maleficiũ tollo, ſicut Excanto incantationẽ remoueo. Plini. Eſſe eiuſdẽ generis in Triballis & Illyrijs adijcit Iſigonus qui quoſq; effaſcinẽt.

¶ Faſcelis dicta eſt Diana a faſce lignorũ ĩ quo abſcõditum Dianę ſimulacrum Oreſtes Aritiam detulit.

¶ Faſellus generis maſ. vel fœm. qui & phaſellus diciẽ, genus nauigij cãpani. Ver. lib. iiij. Geor. Et circum pictis vehitur ſua rura faſellis. Sal. lib. iij. hiſto. Et forte in nauigando cohors vna grandi faſello vecta a cæteris deerrauit. In genere maſ. genus eſt leguminis exilis & terẽtis, qui & phaſeolus & phaſilus dicitur.

¶ Faſti dies dicti ſunt quibꝰ ſine piaculo pretoribꝰ licẽbat tria verba fari. ſ. do, dico, addico. Et nefaſti quibꝰ nõ licebat fari. Ouid. Ille nefaſtꝰ erit per quẽ tria verba ſilẽtur: Faſtus erit per quẽ lege licebit agi. Faſtorũ libri in quibus totius anni res populi Romani ſcriptę cõtinebãtur & cauſæ feſtiuitatũ explicanẽ, vt in faſtis Ouidij, de quibꝰ Idẽ, Sacro recognoſces annalibꝰ eruta priſcis, Et quo ſit merito ꝗq; notata dies: Inuenies illic & feſta domeſtica vobis, Sepe tibi pater ẽ, ſæpe legẽdꝰ auus. Scribit Liuius Flauiũ ſcribã faſtos circa forũ in albo ꝓpoſuiſſe, vt qñ lege agi poſſet, ſciretur. Et eſt faſtus ſecũde & quartę declinationis. Luca. Nec meꝰ Eudoxi vinceẽ faſtibꝰ annus. Var. in Ephe meride. Cęſar faſtus correxit. Col. li. x. Sequor nũc Eudoxi & Metonis faſtꝰ aſtrologorũ. Et vt author eſt Priſ. Eadẽ forma diciẽ faſtu vel faſti ꝗ ſenatꝰ vel ſenati. Faſtꝰ vero ꝓ ſuperbia ſẽper ẽ quarte Et eſt ꝓprie indigna ſui ipſius ꝑ ſuperbiã exiſtimatio.

¶ Faſtidio is. pe. prod. iui, itũ, a faſtu fit. Nã ꝓprie faſtidire eſt cũ faſtu quondã cõtẽnere. Verg. Inuenies aliũ ſi te hic faſtidit Alexis. Vñ & ꝓ ſtomachari dr̃. Cõſtruiẽ q; modo cũ actõ, modo cũ datiuo, modo cum genitiuo. Hora. in Ser. Nũ eſuriens faſtidis omnia pręter pauonẽ rhombũq;. Cic. ꝓ Milo. Sed etiã recte factis ſæpe faſtidiũt. i. faſtidiũ faciũt. Plau. In. Aul. Abijt, neq; me certiorẽ fecit, faſtidit mei. Lucil. li. vij. Difficiles ſumꝰ, faſtidimus bonorũ. ¶ Faſtidiũ meũ, quo ego alios faſtidio. Faſtidium mei quo ego ab alijs faſtidior. Quintilianꝰ. Ceu mulier omnibus expoſita mortalibus vanitatem faſtidio mei deſpectuque captauit.

¶ Faſtiditus faſtidio habitus. Luc. Pars magna ſeuatus Faſtidita iacet.

¶ Faſtidioſus qui oĩa faſtidit, vel qui alijs eſt faſtidio.

¶ Faſtigiũ altitudo ac ſummitas operis. Ver. Et faſtigia ſuſpicit vrbis. Quãdoq; dicitur ima pars. Idẽ li. ij. Geor. Forſitam & ſcrobibus quę ſint fuſtigia quęras. Quãdoq; finis. Cice. lib. iij. offi. Sed quo opere inchoato prope tamen abſoluto tibi faſtigiũ ponimus.

¶ Faſtigio as, acumino & quaſi in faſtigiũ erigo. Pli. li. xviij. Frumenta hyeme in herba ſunt, verno tẽpore faſtigiantur in ſtipulã quæ ſunt hyberni temporis.

¶ Fatigo as, pe. ꝓ. quaſi fatĩ ago. Hoc eſt abũdãter agito & ad laſſitudinẽ deduco. Ver. li. v. Veloces iaculo ceruos curſuq; fatigat. Aliqñ percutio. Idẽ. Verſaq; iuuencum Terga fatigamus haſta. Aliqñ Perturbo cũmoueo vt Quæ mare nunc terraſq; metu cælũq; fatigat. Aliqñ excito. Idem, Socioſq; fatigat. Præcipites vigilate viri. Aliquando cohibeo. Cice. lib. iij. of. Qui non verbis ſũt & diſputatione philoſophorũ ſed vĩculis & carcere fatigandi. Huius cõpoſitũ eſt. Defatigo quod eſt deorſum ſeu valde fatigo. Teren. in Adel. Vtinã quidẽ quod cũ ſalute eius fiat ita ſe defatigari velim, vt triduo hoc perpetuo prgrſus e lecto nequeat ſurgere.

¶ Fateor, eris, faſſus, affirmo ſpõte. Lact. Idẽ etiã poetæ fatẽtur: Huius cõpoſita ſunt: Cõfiteor, Diffiteor, Infiteor ꝗ ſignificãt nõ fateor, nego. Profiteor, de quo ĩfra

¶ Fator aris, multũ loquor. Eſt enim frequẽtatiuũ a faris. Feſtus, Fatantur. i. multa fantur.

¶ Fatũ a fatus ſecũdũ Priſci. in paſſiua ſignificatiõe id eſt dictus. Vñ fatũ iuſſum & dictũ dei. ꝑs. Semel locutus eſt deꝰ duo, hæc audiui, qm̃ poteſtas dei eſt & tibi domine miſericordia. Aug. li. v. de ciui. dei. Quod eñ dictũ ẽ ſemel locutꝰ eſt, intelligiẽ ĩmobiliter, hoc eſt incõmutabiliter eſt locutꝰ, ſicut nouit ĩmutabiliter oĩa quæ futura ſunt & quæ ipſe facturus eſt. Hac ratione poſſemus a fando fatũ appellare niſi hoc nomẽ iã in alia re ſoleret ĩtelligi, quo corda hominũ nolumus inclinari. Scribit Cice. fatum eſſe connexionẽ rerũ per æternitatẽ ſe inuicẽ tenẽtem quę ſuo ordine & lege variantur ita tamẽ vt ipſa varietas habeat ęternitatẽ. Sene. in queſtio. naturalibus. Quid intelligis fatũ? Exiſtimo neceſſitates rerũ omniũ actionũq; quas nulla vis rũpat. Sed quid de fato ſentire debeãt catholici, ſcribiẽ apud patrẽ meũ Auguſtinũ li. v. de ciui. dei capite. ix. Apud poetas fatũ quandoq; capitur ꝓ natura. Verg. Nã quia nec fato, merita nec morte peribat. Quãdoq; pro volũtate. Id enim Plato dicit fatũ eſſe volũtatẽ & iuſſionẽ diuinã. Verg. Fatis iunonis iniquę. Quãdoq; ꝓ oraculo quod dij fantur. Idẽ. Oblitꝰ fatorũ. Quãdoq; ꝓ morte, quia nihil tam neceſſariũ impendet homini ꝗ mors. Vnde fato cõcedit qui moriẽ.

¶ Fatale quod pnicioſum eſt, vt dies fatales. Et fatale diciẽ quicquid nobis ex fato debeẽ ſiue bonũ ſit, ſiue malũ Aug. li. v. de ciui. dei. Et fãtalia dicũt ꝗ ꝑter dei & hoĩm volũtatẽ cuiuſdam ordinis neceſſitate cõtingũt. Aliqñ fatale dicitur ſalubre. Val. li. j. Eo legatis id ẽ miſſis vnicam fatalis remedij opem impetraturam ſe credidit.

¶ Fatidicus pe. cor. qui futura prediuinãdo ſolet fari, q nobis fata. i. decreta deoꝝ exponit. Vñ fatidici libri qui cõtinẽt fata populorũ, quales erãt decẽ ſybillarũ libri, q & ab hiſtoricis fatales appellantur fatidici vates, & fatidica Mãto nominatur quoniã erat fatiloqua quæ vaticinabaẽ diuinitate prædita [Greek text]

✠ Id eſt græce diuini dicuntur & vates.

¶ Fatifer fatifera, um. pe. cor. quod eſt mortiferum.

¶ Fatim aduerbiũ abũdanter, a fando quia tã verborũ ꝗ rerũ maior ſit copia, vel quod fari facile ſit. Hinc cõponitur Affatim de quo ſupra.

¶ Fatiſco is, deficio. Col. lib. viij. Non debet octo capitũ numerũ excedere, nõ quia ignorẽ fœcũditatem ſcrophatũ maioris eſſe numeri, ſed quia celerrime fatiſcit ꝗ pluris educat. De hoc etiã in Defetiſcor.

¶ Fathiſcere cũ h eſt abũdanter aperiri, quaſi affatim hiſcero. Verg. Rimiſq; fathiſcunt. Amb. lib. hexa. Plerũq; terra meridianæ plagæ torretur ardoribus atq; æſtu ſoluta fathiſcit in puluerem, miſerandi agricolæ labore cõſumpto.

✠ Fatuitas ſtultitia. Deſydero probationẽ.

¶ Fatuus inſipiens, tractũ a ſapore ciborũ: qui cum nõ ſapiũt fatui dicũtur. Mar. Vt ſapiant fatuę, fabrorũ prandia betę, O ꝗ ſæpe petet vina piperq; coquus. Terẽ. in eu. Fatuus eſt inſultus tardꝰ. Var. hoc nomẽ a fando deriuat. Fatuus qui fatur qđ puer primo fatur, hoc eſt qui inepta loquitur. Fatui quoq; dij ſunt qui & fauni dicuntur quaſi multum fantes.

¶ Fatua dea dicta ẽ terra ꝙ inf ĩtes partu editi nõ prius vocẽ edũt ꝗ terrã attigerint. Eadẽ & Bona dea vocata ẽ ꝙ omniũ nobis ad victũ bonorũ cauſſa ẽ Et Fauna ꝙ omni vſui animãtiũ fauet, & Ops ꝙ ipſiꝰ ope vita cõſtat

¶ Fauiſſę cellę quędã & ciſternę ĩ area capitolina vbi reponi ſolebãt ſigna & alia quędã religioſa donarijs cõſecrata. Author Gellius. ♁ Dictę fauiſſæ quod in eis non rudęs argentũque, ſed flata ſignata que pecunia conderetur. Vnde & a priſcis latinis flauiſſas dictas fuiſſe comperitur quas gręci tauros appellant. Cellę igitur quibus ęditui capitolini vtebantur ad cuſtodiendas res veteres religioſas, fauiſſe detracta l, littera dicebantur.

¶ Faueo es, faui fautũ. Fauere ꝓprie eſt bona fari, ſeu fauorẽ facere. Hic fauor vox bene precãs alicui, ſiue alicuius cõmodũ & laudẽ tuẽns. Fauere etiã tacere ẽ, vt ĩquit Do. Ter. in an. Fauete, adeſte ęquo animo. Similiter fauere lĩguis ẽ tacere. Sed de beata vita, Fauete lĩguis. In ludis vero ore fauere ĩquit. Ser. eſt dicere bona verba q in illis neceſſariꝰ ẽ fauor. A faueo fiũt fautor & fautrix.

✠ Fauentia, bona ominatio a fauendo dicta. Cc.

✠ Fauij populi ſũt ſic dicti ꝙ priceps eiꝰ gẽtis ex ea natus ſit cum qua Hercules in fouea cõcubuit, quãuis alij

putent ita vocitatum ꝙ primus oſtenderit quemadmodnm vrſi & lupi foueis caperentur.

¶Fauorabilis dicitur qui gratioſus & impetrabilis ac fauoris plenus eſt apud oẽs. Suetonius in Cali. Sic vulgo fauorabilis vt plurimi tradãt quoties aliquo adueniret, vel ſicunde diſcederet præ turba occurrentium proſequentium ve nonnunq̃ eum diſcrimen vitæ adijſſe.

¶Fauſtꝰ, a, um, a fauore ꝓſperũ ac ꝓpriũ ſignificat cui omnes fauent. Terent. O fauſtũ & felicem. Hinc aduerbium fauſte quorũ contraria ſunt infauſtũ & infauſte.

¶Fauni: agrorũ & ſyluarũ putati ſunt dij qui poſt ꝓlixum tempus moriunt̃ ꝙ e terra geniti ſint. Hinc fana dicta exiſtimat Probus. Ser. Faunum & Faunam tradit dictos eſſe a vaticinando id eſt fando. Vñ & fatuos dicimus inconſyderate loqnentes. Hos quidã incubos vocant Fauni apud latinos ij ſunt q apud grecos Satyri filij Saturni Scribit Hie. Satyrũ a diuo Antonio inuẽtũ. Aug. docet Faunos aut immortales animas non habere aut humano ſemine natos. Et Faunus dictus fuit Pici filius & Latini pater qui regnauit in Latio, a fando dictus ꝙ oracula ſua voce redderet.

✤Fauna dea, vide Fatua.

¶Fauilla quaſi cinis extictus ꝙ ignẽ tectũ foueat quaſi fouilla. Eſt enim deſerta igne. Siue potiꝰ quaſi flauilla a colore. Nã & Pacu. flauũ dixit puluerẽ. Scitilla vero ꝓprie eſt q̃ e ſilice cũ is cędit̃, exilire ſolet. Verg. Ac primũ ſilicis ſcītillã excudit achates. Ouid. li. iij. faſt. Pars quoq; cũ ſaxis paſtores ſaxa feribant Scintillã ſubito ꝓſiluiſſe ferũt. Hier. in eccle. Ab ſcitilla vna augeẽ ignis.

☿Fauorinꝰ nomẽ philoſophi de quo fit mẽtio apud Gelliũ. ¶Fauoniꝰ vẽtus a fouẽdo dictꝰ ꝙ cũcta foueat. Eſt enim genitalis ſpiritus viuendi, eo maritantur viuiſcentia terræ, zephirus a græcis dicit̃. Spirat aduerſus Eurũ

¶Fauſtianum vinũ dicitur quod in medijs collibus Falerni montis gignitur. Cc.

✤Fauſtulꝰ paſtor q Remi & Romuli nutritor fuit, Cc.

¶Fauꝰ apũ domus & cellulæ a fouẽdo q; in his ſobolẽ foueant. Plin. Primũ itaq; fauos cõſtruunt, cærã fingũt Verg. Prima fauis ponũt fũdamina, deĩde tenaces. Suſpendũt cęras. Plin. Iunior. Bucellã panis dedit & fauũ mellis, hoc eſt fruſtum operis apiarij melle plenum.

¶Fauulus diminutiuum paruus fauns. Plau. Meus dulciculus fauulus.

¶Faux ſuperior pars gulę mẽto ꝓpinqua, ſed interior vbi os anguſtatur. Plin. li. xj. Sũmũ gulæ fauces vocãt̃, poſtremũ ſtomachus. Verg. li. vj. Veſtibulũ ante ipſum primiſq; in faucibus orci. Per trãſlationẽ fauces dicunt̃ ſtricti ingreſſus valliũ, ſeu alterius loci. In faucibꝰ ſunt foramina duarũ fiſtularũ cibalis. ſ. & ſpiritalis quę continua humectatione indigẽt. Siccæ enĩ exulcerãtur. Oui. li. vj. Caret os humore loquẽtius. Et fauces arent, vix ẽ via vocis in illis. A faux fiũt. Offoco Præfoco & ſuffoco

¶Fax, iuſtis inciſus, a lumine faciẽdo, ꝙ lumẽ facile faciat. Cuius diminutiuũ eſt facula. Primã facẽ noctis principium vocitabant, ꝙ tũ primũ vti face incipiunt.

✤Facẽ in nuptijs præferre ſolebant, ſiue ad obſeruandã antiquã conſuetudinẽ ꝙ ante non niſi noctu dici nouas nuptas a ſponſis mos erat. Siue in honorẽ Ceteris quæ facẽ in querẽda Proſerpina geſtauerat. Siue vt noua nupta ignẽ & aquã quę duo ſunt in vita maxime neceſſaria cũ viro cõmunicare videretur. Etenĩ aqua quoq; aſpergi ſolebat vt caſta puraq; ad ſponſum duceretur. Cc.

¶Faxo is, ꝓ faciã. Ver. lib. xij. Ego ſydera faxo Firma manu Faxim fecerim. Faxint faciant. Teren. in Heau. Vtinam dij ita faxint.

F ANTE E

FEbris a feritate morbilis mali, vel ſicuti Ser. docet a feruore.

¶Febricula diminutiuũ parua febris. Plautꝰ Ciceroni. Qui ex labore in febriculã incidit aſſiduã & ſatis moleſtam græce πυρετὸσ καὶ πύρέττω ἀπὸ τ πυρὸσ παραγίνονται.

✤Id eſt Græce πυρετὸς febris & πυρέττω febricito πυρέω id eſt æſtuo deducuntur.

¶Febriculoſus qui habet multã febrem. Gel. Non morbus hic febriculoſus aut nimium grauis.

¶Febrile pe. pro. quaſi ad febrem pertinens. Apul. Ardore æſtuans febrili.

¶Febrio, is, itum febrem patior. Macer, Hæc nondũ tremulo potanda dabis febrienti.

¶Frebricito as, pe. cor. & Febricitor deponens in eadẽ ſignificatione. Col. lib. vij. Febricitanti boue conuenit abſtinere cibo vno die.

¶Februo, as, luſtro purgo, a ferueo, hoc enim adolẽdo & flãmis feruẽtibus fieri ſolebat, vel a Sabinorũ lingua qui febrũ purgamẽtũ dicunt. Hinc Februarius mẽſis dictꝰ eſt, ꝙ tũ, id eſt extremo anni menſe populus februaret̃. i. purgaret̃ ꝑ. xij. eñ dies cõtinuo februarij, celebrabãtur quiete omnis populus piaculis ſacrificijſq; circa ſepulchra accenſis facibꝰ cæreiſq; intẽtus erat. Et Iuno februata ſiue februalis, ꝙ ei hoc mẽſe ſacra fiebãt, eiuſq; feriæ erãt Lupercalia. Et quæcũq; purgamenti cauſa in quibuſcunq; ſacrificijs adhibebãtur februa appellabant̃. Et id quod purgatũ erat februatũ dicebatur. Pli. Vulgata priſcis tẽporibus opinio obtinuit februa eſſe omnia quibꝰ malefactorũ cõſciẽtia purgaret̃, delerẽturq; peccata, aut manes animabꝰ defũctorũ placidi redderentur.

¶Februs Dis pater, ꝙ ei mẽſe februario ſacrificaretur.

¶Februarius menſis. Vide pauloante in februo as.

¶Feciales dicti ſunt a ferẽdo ꝙ belli paciſq; ferendę apud eos ius erat. Neq; enĩ licebat bellũ alicui ĩferre niſi hi & iuſta cauſſa ſuſceptũ declarauiſſẽt & priꝰ ĩdixiſſent Var. Itaq; bella tarde nec magna lumina ſuſcipiebãt, ꝙ beliũ nullũ niſi piũ putabãt geri oportere, & priuſq̃ indiceretur bellũ ijs a quibꝰ iniurias factas ſciebãt, feciales legatos rẽs petitũ mittebãt quatuor, quos oratores vocabãt, Sunt etiã qui feciales a faciendo deriuari exiſtimẽt ꝙ apud eos belli ac pacis faciendæ ius eſſet.

¶Felis animal quadrupes quod nobiſcũ in domibꝰ tenemꝰ ad muriũ venatũ, vulgo Catus, quod nos cautum aſtutũq; dicimꝰ, a quo Catones primo volũt appellatos, a græcis αἴλουρος dicit̃. Et ipſi quorum vanitas ridet̃ Egiptij nullam belluã niſi ob aliquã vtilitatem conſecrauerunt, velut Ibim, ꝙ vim ſerpentiũ cõficiat. Crocodilum ꝙ terrore arceat latrones. Felẽ ꝙ pelle eius ſcuta contegãt Ichneumones ꝙ non ſinãt ſerpẽtes, maximã eiꝰ regionis peſtẽ augeri. Plin. li. x. Feles quo ſilẽtio, quã leuibꝰ veſtigijs, q̃ multo ſpeculatu in muſculos exiliunt excremẽta ſua obruũt terra intelligẽtes odorẽ illũ indicẽ ſui eſſe. Ait enĩ Var. li. iij. Omnes parietes tectorio lęuigant̃ ne felis alia ve beſtia ĩtroire ad nocẽdũ poſſit. Hos Varro & Col. accipiũt ꝓ eo genere animalis quod vulgus fouinũ ſeu maturellũ appellat. Sene. li. epiſtolarum moraliũ. xx. Quid eſt quare tã pauonẽ quã anſerẽ gallina nõ fugiat? At tãto minorẽ eis nec notũ ſibi accipitrẽ? quare felẽ pulli timeant, canem non timeant.

¶Fel fellis eſt purgamẽtũ ſanguinis peſſimũ, cui tantũ ineſt virus vt hominẽ totũ decolorẽ reddat, & maxime oculos, vt in homine irato cernimꝰ. Fel eñ irę ſedes eſt Humor aũt q in folliculo fellis bilis vocat̃, q̃ ꝓ ſui cõditione hoĩem cõuariat. Bilis enim atra quã gręci melancholiã vocãt, facit inſaniã. Plaut. in Amp. Delirat vxor atrabili percita eſt. Sed de bili ſuo loco dictũ. Aliquando fel cũ ſit peſſimꝰ humor ꝓ animi amaritudine ponitur.

¶Fello as. lac exugo & ſuccũ ebibibo. Mar. Si fellas aquam biberis nil Leſbia peccas. Qua tibi parte opus eſt Leſbia ſumis aquã. Solinus in collectaneis. Nequaquã mater equa pullo ꝓbet vbera fellicãda. Nõ auſim dicere optime lector, quãturpia huc cõtexuerat Calepinus, q prorſus eradenda putauimus, ne iuuenum mentibus nimirum tenaciſſimis adhęreſcerent.

Satius erat tam ſpurca iuuẽtuti nõ obtruſiſſe.

¶Fellicones homines mali dicunt̃ & nullius vſus.

✤Felicata patera q̃ ad filicis hęrbę ſiĩitudinẽ cęlataẽ. cc.

¶Femur quod & femor dr̃ ſecũdũ Phocã, a ferendo ꝙ his præcipue partibꝰ ſuſtinet̃ animal atq; ferat̃. Hic femoralia ꝓ verẽdoꝝ tegminibꝰ. Suet. de Auguſt. Quare quaſſato corpore neq; frigora neq; ęſtꝰ facile tolerabat, hyeme quaternis cum pingui tota tunicis & ſubucula & thorace laneo & femoralibus & tibialibus muniebat̃.

¶Femen, inis, capit̃ ſicut femur. Plau. in Mili. Ecce autẽ aduortit nixus læuo in femine. Proprie tamen femina ſũt interiores partes, femora exteriores, femĩa poſteriores, femora anteriores. Plin. lib. xj. ſic de apibus ſcribit. Prioribus pedibꝰ femina onerãt ꝓpter id natura ſcabra. Et li. xxviij. Femina inq̃t atteri ĩduriq; equitatu notũ eſt. Femina enĩ interiora equitãdo atterũt̃ nõ exteriora. Hic Apuleius finxit vocabulũ Interfemineũ ꝓ locis mulieribꝰ veluti poſitis inter femina. Col. li. vij. Vereris quoque & ſub femina manũ ſubijcere ne ad huiuſmodi tactũ poſtmodũ paueſcãt. Exiſtimat Ser. femẽ in nominatiuo nõ reperiri. Priſ. docet eſſe ĩ raro vſu. Feſtꝰ femẽ declinat, femina etiã inferiores partes ſignificãt. Nã a flexu dicta vident̃. Vbi enĩ iũctura cũ flexu pedis eſt femina dicũt̃. Plau. in Aſi. Sed tamẽ tu nempe eos aſinos prædicas vetulos claudos quibꝰ obtritę ad femina erãt vngulę. Colu. li. vij. Femina ſecari & ĩterdũ inuri ſolẽt.

¶Femina tegumẽta feminũ & ſubligacula. Hierony. in Exo. Facies & feminalia linea vt operiãt carnẽ turpitudinis ſuę a renibꝰ vſq; ad femora. Idẽ ad Fabiolã. Diſcamus primũ cõmunes ſacerdotũ veſtes atq; pontificũ, lineis feminalibꝰ quæ vſq; ad genua & poplites veniunt verecũda cælantur & ſuperior pars ſub vmbiculo vehemẽter aſtringit̃ vocaturq; ligua hebræa Machinaſſe, grece περισκελῆ, a noſtris feminalia vel brachę vſq; ad genua pertingentes. Et vt ſcribit Ioſephus ob fortitudinẽ ex biſſo retorta fieri conſueuerũt.

¶Feneſtra ἀπὸ τῦ φαίνειν quod eſt lucere. Fit enĩ ad lucẽ reddendã. Ouid. Qua lumẽ thalamis parua feneſtra dabat, Interdũ ponit̃ ꝓ auditu & via. Teren. Hui quãtam feneſtram ad nequitiã patefeceris. Plini. Feneſtrare verbum vſurpat ꝓ feneſtras aperire. Sic enĩ ait. Media oculorum cornua feneſtrauit pupilla.

¶Feneſtrenula parua feneſtra. Hierony. Sit autem vna vel plures feneſtrenulæ iuxta diſpoſitionem epiſcopi. Et ꝑ detractionem mediæ ſyllabæ. Feſtra quod eſt oſtium paruum in ſacrario, vt ait Macro.

¶Feneſtrella ſimiliter & feneſtricula diminutiua ſunt.

¶Feneſtella ſiner, nomen eſt ꝓprium hiſtorici, qui nouiſſimo tempore Typerij. Cæſaris claruit.

¶Feneſtratus a, um: quod eſt apertum, ꝑforatum. Plautus Nulla eũ feneſtratior domus.

¶Fero fers tuli latũ & tetuli ſecundũ Diom, Terẽ. Huc tetuliſſem pedẽ, ꝓprie ſignificat porto, Verg. li. v. Vix illã famuli phegeus Sagariſque ferebãt. ῥῆμα ἑλληνικὸν φέρω γὰρ λέγουσι καὶ ἀνώμαλον λέγον οἴσω ὄντα τοῖς λατίνοις

✤Id eſt verbũ græcũ, φέρω enim dicunt & anomalũ futurũ οἴσω, id eſt feram ſic & latinis. Aliquãdo tolero, patior Teren. in Heau. Nã quẽ feret ſi parentẽ ſuum non feret. Aliquando duco, diripo. Liuius lib. j. Pergit ad ꝓximam ſpeluncam ſi forte eo veſtigia ferrent. Verg. lib. vij. Hinc via tartarei quę fert Acherõtis ad vndas. Aliqñ dico, nomino. Idẽ. Quã iuno fert̃ terris magis omnibus vnam Poſt habita coluiſſe Samo. Aliquando Do, exbibeo. Idẽ. Sacra Dioneę mari diuiſq; ferebã. Lactan. lib. iij. Nõ enim deſcendit aliquis e cœlo qui ſententiã de ſingulorum opinionibus ferat. Aliquando concupiſco, Sal. Tunc Catilina polliceri tabulas nouas, ꝓſcriptiones locupletũ, magiſtratꝰ, ſacerdotia, rapinas atque alia omnia quę bellum & libido victorum fert. Aliqñ Extollo. Idem. Cõſulares oẽs itemq; ſenatus magna pars ſententiam eius laudant, virtutem animi ad cœlum ferunt, Aliquãdo gigno, ꝓduco. Verg. Si duo ꝓterea tales Idęa tuliſſet Terra viros. Aliqñ habeo Idẽ. Ferre ſui dederat monumẽtũ & pignus amoris. Aliqñ Affero. Idẽ. Legati reſſponſa ferunt, Aliqñ Cõfero. Idẽ. Quibꝰ acer Erix in pręlia ſuetus Ferre manũ. Aliqñ Diſturbo. Idẽ. Quippe ferãt rapidi ſecũ verrantq; ꝑ auras. Aliqñ. Oſtento. idẽ li. xj. Captiuo ſiue vt ſe ferret in auro Venatrix. Aliquãdo Cõſulo. vt Põpeius tulit ad populũ. Aliqñ Aufero Vergi. Poſtq̃ te fata tulerũt. Et omnia fert ætas. i. aufert. Aliqñ Refero ſeu recipio. Terẽ. in Adel. Pro labore ab his fero odiũ. Aliqñ. Aſſequor. Idem in Eunu. Hoc ſi effeceris, quod vis donũ a me pręmiũ optate, id optatũ feres Et in Adel, Ne faciãt quod illos æquũ eſt haud ſi, ferẽt. i. obtinebũt. qa ſi cũ hoc verbo, præ me, præ te, vel præ ſe addãt̃, ſignificat dicto vel facto vel geſtu aliquid oſtẽdo cõfiteorq; & ipſa ſtati fronte de aliqua re aut homine, vt præ te fers irã. Quit. Fiduciã igit̃ pręſe ferat orator, ſempq; ita dicat tanquã de cauſa optime ſentiat. id eſt ex ipſo aſpectu oratoris, ex ipſa voce, ex ipſa tota oratione eluceat fiducia, quemadmodũ qui pugnaturi ſunt in vultu & geſtu indicãt tacitã vel formidinẽ vel fiduciã, hoc eſt pręſe ferũt fiduciã formidinẽ ve. Cic. Nã ille q accipit iniuriã meminit & præ ſe fert. i. ſe mentẽ perſequendæ iniuriæ habere oſtendit. In eundẽ ſenſum accipi ſolent. Præ me duco, præ me gero. Compoſita ſunt Affero. Aufero. Antefero. Confero. Circũfero. Defero. Diſtero. Effero. Infero. Introfero. Offero perfero. Præfero. Profero. Refero. Suffero. Superfero, & Transfero, quæ, habẽt penultimã correptam.

☿Ferre auras eſt aſſueſcere aeris varietati, q̃ obeſt. Ver. lib. ij. Georg. Cũ ſemel heſerũt aruis auraſq; tulerunt.

¶Eeræ a ferendo dictę ſunt ꝙ toto corpore ferãt̃, ſiue ꝙ cũ impetu & ſine ratione ferant̃, aut ꝙ naturali vtunt̃ libertate & ꝓ deſyderio ferunt̃. Proprie autẽ feræ dicũt̃ quæ ferocitatẽ habent, vt Leones, pardi, lupi, quæ vbi manſuefactæ ſunt Cicures appellãt̃. Improprie omnes quadrupedes, pecudibus exceptis.

¶Fere aduerbiũ ſignificat feſtinanter & parũ abeſt qui quaſi cõtinue ferẽdo. i. quod fert̃ in motu eſt, vt fere hominẽ occidiſti. i. parum abfuit quin hominẽ occideris. Priſ. docet fere ſignificare iuxta, quia celeribus omnia iuxta ſunt. Et ꝓfertur cũ accentu in vltima φερεία. Interdũ ĩ oratione ita ꝯſtituit̃, vt ĩtelligat̃ quædã vniuerſitas Quint. Hæ fere ſunt emẽdate loquẽdi ſcribendique partes, id eſt fere omnes Ci. Memini in eũ ſermonẽ ĩcidere qui tum fere erat in ore: id eſt fere ſemper.

¶Ferinus a, um. penul. ꝓdu, quod eſt ferarum. Apul. Ferino ac beluino ritu.

✤Feritas naturæ quędã aſperitas, & a ferꝰ deducit̃. Cc.

¶Ferale adiectiuum ſignificat dirum, exitiale a feralibꝰ ſacrificijs. Apul. Rogum demolirent̃, cœnam feralem a tumulo ad menſam referrent. Verg. Sola que culminibꝰ ferali carmine bubo Viſia queri. Et ferialis dies dicebat̃ quo feralia fiebant.

☿Et generali vocabulo dicit̃ omnis res lugubris pertinens ad defunctos. Vnde feralis pompa: exequialis quę cadaueri efferendo exhibet̃. Veteres quoq; feralia dixerunt dijs manibus ſacratam diem a ferendis epulis ad tumulum in cœnam quam & ipſam feralem nuncupant. Ouidi. An quia iuſta ferunt dixere piacula lucem, Vltima placandis manibus illa dies

¶Feralia ſacrificia parentalia quædam ab inferis & ferendo ꝙ ferrẽt epulas ad ſepulchrũ eius cui vellẽt parẽtare, vel feriendis pecudibus. Funebris pompę dixere feralia Lucẽt: Funeribꝰ nomẽ victoria ceſa dedit

☿Feralia officia ſunt quæ inferis a defunctis exhibent̃.

☿Feralia fœdera, tedę ferales, & arma feralia, quaſi mortifera.

☿Feralia amicula ſunt veſtimẽta quibus cadauera defunctorum veſtita ſepulchro conduntur.

☿Ferales vitæ dicunt̃ quæ ſunt funeri accomodatæ.

♁Feralis cultus pro funebri & lugubri.
♁Feralis dies dicebaẽ quo feralia fiebãt. Feralis dr̃ bubo.
¶Ferus diciẽ atrox, ſeuerꝰ, qui ferinũ animũ habet, vel qui durioris eſt vitæ & animi crudelioris. Verg. Ferus omnia Iupiter Argos Trãſtulit. Vñ Auguſtinꝰ in Dial. Ferũ mãſueto oppoſuit. Hic feritas naturæ quędã aſperitas, & diri ſemper eſt animi. A ferus cõponitur Semiferus penultima correp. Semifera dicũtur animalia quæ ex fero placidoq; naſcũtur, vt ex Apro & Sue. Semifera etiã dicunẽ quæ nec placida nec fera ſunt ſed medię inter vtrũq; naturæ, vt in volucribus hirundines, in cãpo lepores, cuniculi, in mari delphini. Perferꝰ valde ferus. Var. lib. ij. de re ruſ. Boues perferi etiã nunc multi ſunt in Dardania & Media & Thracia.
¶Ferox: fortis, inuictus Hora. li. car. Vrbes gẽteſq; & Latium ferox. Salu. Ille animo feroci negat ſe fuſam toties Numediã pertimeſcere. Itẽ dicitur pręanimoſus ad certandũ cum altero, & vim alteri inferendã atq; nocẽdum. Verg. Stat ſonipes & fręna ferox ſpumantia mandit. Auguſti. in dial. Mãſueto oppoſuit. Plau. ꝓ cordato & faceto in Mili. poſuit, Et quia tecũ erã, ꝓpterea animo erã ferocior, Hinc ferocia & ferocitas. Cic. lib. vj. de rep. Qui cõperit eius vim & effrænatam illã ferociam. Ferociter. Plau. in Mil. Superbi nimis ferociter legatos noſtros increpant.
♁Ferocitas, vt inquit Speu. exceſſus audacię haud metuens quæ metuenda ſunt.
¶Ferocio, is, iui, vel ferocij, ferocitũ: ferox fio, quod vernacula ligua dicitur Ingagliardir. Gellius lib. j. Nihil adeo incõgrediendis hoſtibus atq; in principijs prælio-rum ad ſalutẽ virtutẽq; aptius rati quam ſi permulcti mitioribus non immodice ferocirent.
¶Ferax dicitur quod abundãter ex ſe ꝓducit Plinius, Vt tam ferax bonarũ artium ſęculum videremus. Vnde inferax contrariũ. Sic Hiero. ad Dama. Inferaces ſyluas dixit. ♁Hinc feracitas.
¶Fertile adiectiuũ pen. cor. ſicut ferax ſumitur. Col. li. iiij. Vt ex his partibus trunci ſumãtur, quę & genitales ſunt & maxime fertiles. Hinc fertilitas, ſic a ferax feracitas. Idem. Id enim non accidit palmitis fertilitate.
¶Ferẽtarij, leuis amaturę milites auxiliatores a ferẽdo auxilio, vt quicquid opus eſſet auxilio ferrẽt ex curſu leues armis grauibus non impediti, ſed enſe & telis tãtũ inſtructi. Vel dicti ſunt Ferẽtarij, quia fundis lapidibuſq; pugnabãt quę tela feruntur non tenenẽ. Sal. Poſtquã eo ventũ eſt, vnde a ferẽtarijs pręliũ cõmitti poſſet. Cato eos ferentarios dixit qui tela ac potiones militibus pugnãtibus miniſtrabãt. Hi & velati vocabantur.
¶Feretrius dictus eſt Iupiter ꝙ pacẽ ferre putareẽ quoniã ex tẽplo eius quod Romæ primũ a Romulo ędificatũ eſt ſumebãt ſceptrũ per quod iurarẽt, & lapidem ſilicẽ quo fœdus ferirẽt: vel a feriendo vt inquit Plutar.
¶Feretrũ a fero pe. cor. lectus vel aliqͣ aliud quo mortuus ferri ſolet. Et alio nomine Capulꝰ diciẽ a Capiẽdo, ſeu in quo aliquid cũ põpa fertur. Liui. Spolia ducis ſuſpenſa fabricato ad id apte feretro gerẽs in Capitoliũ aſcẽdit. Ibiq; cũ ad quærcũ paſtoribus ſacrã depoſuiſſet, tẽplũ deſignauit. Quidã græcũ putant φέρετρον greci enĩ pheretra vocant argentum, aurũ, gẽmas, imagines principũ ſpolia hoſtiũ & cętera quę in pompa feruntur.
¶Ferẽtinũ: oppidum quod Pli. collocat in prima Italię regione in qua Roma eſt, a qua ferẽtinates dicti. Eſt & Ferentinum in Thuſcia, vnde ferentini.
¶Feretrus mons, a qua familia Feretria dicta, a qua Vrbini dux originem habet.
¶Ferentũ: opidũ Sabinorũ, ſeu Samnitum, a quo Ferẽtani dicunẽ. De quo Dionyſiꝰ Halicarnaſeus lib. xvij.
¶Ferculũ a ferendo. Vñ & fercula pulmẽtoriũ ab eo ꝙ menſę inferãtur. Iuue. Quis fercula ſeptem Secreto cœnauit auus? Aliquãdo ſumiẽ ꝓ geſtamine quo põpa deferri ſolet. Sue. in Cęſa. Pontico triũpho inter põpę fercula triu m verborũ prætulit titulũ. Veni vidi vici: hoc eſt inter pompę triũphalis geſtamina. Quo nomine cõtinenẽ ſimulacra opidorũ, ſimulacra deorũ, ſpolia hoſtiũ coronę, machinę, & id genus alia quę fieri ſolẽt in pompa triũphali, ſicut fercula ludorum, fercula quæ in ludis. Fercula ſacrorũ q̃ in ſacris. Acron etiã docet fercula eſſe pulpita in quibꝰ deorũ ſimulacra ſint, quia in pompa circenſi, hoc eſt celebritate ludorũ circenſium huiuſmodi ſimulacra deorũ feruntur. Cic. lib. j. offic. Cauendũ eſt ne tarditatibus vtamur in ingreſſu mollioribus vt ſimiles pomparũ ferculis eſſe videamur. Amb. li. j. offi. Sũt qui ſeuſim ãbulando imitantur hiſtoricos geſtus & quaſi quænã fercula pomparum.
¶Ferio is, percuſſi pręteritũ mutatur a percuſſio idemq; ſignificat. Ver. Cornu ferit ille, caueto. Et ferire, ſancire firmare. Vnde ferire ſeu percutere fœdus dicimus. Idẽ Haud mora Tarchõ Iũgit opes, fœduſq; ferit. Et apud Eſaiã Feriã vobiſcũ pactũ ſempiternũ. Itẽ Ferire pulſare eſt. Plautus in Amph. Feriã fores, aperite. Huius cõpoſitum eſt Referio, quod eſt repercutio. Idẽ in aſi. Pati tor tu idem cum ego te referiam.
✣Ferire iugulũ veteres dixerũt pro eo quod eſt Petere mortẽ vel inferre mortẽ & ꝓ iugulare ſiue ĩterficere. Cc.
¶Ferię a feriẽdis victimis dicti ſunt dies ceſſationũ ab opere ſeu ab epulis ferẽdis. In his enim epulę fiebãt. Feriarũ autẽ apud antiquos multa erãt genera q̃ pollui dicebãtur ſi in his aliquod opus fieret. Feriarũ publicarum erant quatuor genera. Statiuę, vniuerſi populi, communes, q̃ certis & cõſtitutis diebꝰ fiebãt, in quibus præcipue ſeruabanẽ Agonalia, carmẽtalia, lupercalia. Cõceptiuę quę quotãnis a magiſtratibꝰ vel ſacerdotibus cõcipiebãt certos ſiue incertos dies, vt ſunt latine Sementinæ, paganalia, cõpitalia. Imperetiuæ, quas cõſules vel prætores ꝓ arbitrio indicebãt. Nũdinæ pannorũ ac ruſticorũ quibꝰ ad negotia & merces conueniebãt. Erant præterea ꝓprie familiæ ferię quas quęq̃ familia ex vſu domeſticæ celebritatis obſeruabat, vt Claudiæ feriæ & Aemyliæ. Itẽ ſingulorũ vt nataliciorũ dierũ q̃ Natalitię dicũẽ, & fulgurũ & funerum expiationes. Et a ferijs feſti dies dicti ſũt feriati. Hoc eſt in quibꝰ feriæ celebrabãẽ.
¶Ferio as, & ferior deponẽs ſignificat vaco. Vñ feriatꝰ ocioſus. Plin. lib. xviij. Malũ patrẽfamilias qſquis interdiu faceret quod noctu poſſet niſi intẽpeſtate cœli: Peiorẽ q profeſtis diebus ageret quod feriatis deberet: Peſſimũ qui ſereno die ſub tecto potius operareẽ q̃ in agro. Aug. li. cõ. Interpoſito ocio ex neceſſitate domeſtica feriatꝰ ab omni ſchola cũ parẽtibꝰ eſſe cœpi. Hiero. li. ij. macha. Tũc feriatis Iudæis arma capere ſuis præcepit.
¶Ferula penultima cor. baculus ſiue virga qua puerorum manus feriuntur, a feriendo ſiue ferendo, id eſt portando. Iu. Et nos ergo manum ferulæ ſubduximꝰ. Græce νάρθηξ & ꝑ diminutionem narthenium diciẽ. Inde apud Platonẽ in Phædrone narthecophori miniſtri Bacchi quaſi feruligeri nominantur. Baccho enim ferulę aſſignantur quę aſinis gratę ſunt in pabulo. Ideo aſinus grata hoſtia Baccho cadit. Ferula eſt inter externos frutices a Plinio: Lignũ corticis loco habet: ligni autẽ loco fungoſam intus medullam, vt ſambuci callidis innaſciẽ locis, cuius eadẽ natura eſt q̃ aneto & fructu ſimilis, nulli fruticũ leuitas maior: ob id geſtata facilius baculorum vſum ſenectuti prębet. Col. li. iij. In quo ſcrobe deſtinaueris nuces ſecretę, terram minutam in modum, ſemipedis ponito. Ibiq; ſemẽ ferulę facito cũ ferula fuerit enata eam findito & in medulla eiꝰ nucẽ grecã vel auellanã abſcõdito. Hinc ferulaceus, a, um. Plin. lib. xviij. At millium & panicũ in culmen geniculatum & concauum, ſiſania vero in ferulaceum ſcilicet faſtigiatur.
¶Ferabites. penul. prod. dicitur Agreſtis. Siſen Partim ferabite partim lauro ac pinu abundant,
¶Ferme aduerbiũ idem quod fere. Terẽ. Iã ferme moriens me vocat, i. cũ parum abeſſet qui moreretur. Ponitur quandoq; pro facile. Idem in An. Fidelem haud ferme mulieri inuenias virum.

✣Ferualis Iuno ſiue februata ſiue februlis dicebatur ꝙ ei menſe februario ſacra fiebant. Vide Februo. Cc.
¶Feruor calor qui cum ſit ex igni, ex contrario & ꝓ frigoribus ponitur.
¶Ferbeo ferbes ferbui, bullio. Hora. li. j. Car. velatum q; ſtola mea cũ deferbuit ira. Vnde & ferbeſco ferbeſcis. Amb. Quomodo ĩtelligimꝰ ꝙ ſit torcular niſi forte qa pſalmi de torcularibus inſcribunẽ eo ꝙ in his myſteria domini paſſionis modo muſti ſancto feruente ſpiritu ꝓphetarũ ardẽtius ferbuerũt? Huius cõpoſita ſunt deferbeo qđ eſt a bulliẽdo ceſſo. Hier. in li. Heſter. His itaq; geſtis poſtq̃ deferbuerat regis Aſſueri indignatio. Gel. proprie. Puer interea venerat & aula deferbuerat, tempuſq; eſſe cœperat edẽdi. Efferbeo extra vel valde bullio. Hie. in Iob. Interiora mea efferbuerunt abſque vlla requie.
¶Ferueo, es, ferui per duplex uu, vno cõſonãte altero vocali, qđ & per ſincopẽ dicimus ferui, in eadẽ ſignificatione, quia non ſolum ex incendio calere ſignificaẽ, ſed etiam ex quibuſcunq; moleſtijs ꝑturbari. Vnde & iactus marini & æſtuatio animi ſub hac ſignificatione recte poni ſentiunẽ. Verg. lib. Geor. Omnia tunc pariter vẽto nimbiſq; videbis Feruere. Feruere opus dicimꝰ dũ ſtudio & diligentia elaboratur. Et hominẽ ira odio aut calore feruere, dum ira, aut odio, aut calore incẽſus eſt. Cuius cõtrariũ eſt deferuere quod eſt miteſcere, & placidũ fieri, ſeu a calore deficere. Compoſita a ferueo ſunt deferueo, efferueo valde ſeu extra ferueo. Referueo rurſus ferueo. Pli. Item therebinthinã in ſartagine referuenti. A quibus Deferueſco. Efferueſco & Referueſco.
✣Feruo uis, ui, eiuſdẽ ſignificationis eſt cũ Ferueo. Proper. Incipit & ſicco feruere terra cane. Gel. Dñs quos rogauerat opperitur, ſol feruit. & fit nihil, hinc ferueſco.
¶Feruefacio, is, bullire facio. Cato de re ruſt. Et potionẽ polentę eodẽ addito & oleũ poſtea feruefacio. Hinc cõponitur Inferuefacio, quod eſt intus bullire facio. Idẽ Sumito braſſicã conijcito in aquã feruentẽ coquito paulisper vt ſubcruda ſit, poſtea aquam defundito nõ omnẽ eo addito oleum bene & ſalem & cumini paululum, ĩferuefacito pauliſper.
¶Feruidus pe. cor. callidus diligenſq;.
¶Fermentum dictum eſt ꝙ feruendo creſcat. Eſt enĩ farina, quę ſubigitur priuſq; addatur ſal ad pultis modũ decocta & relicta donec aceſcat.
¶Fermento as, miſceo ſeu creſcere facio. Pli. Cũ fieret panis hordeacæꝰ cicerulę farinę admixtione fermẽtabaẽ Col. li. ij. poſuit ꝓ pinguefacio. Maxime inquit tñ colũbinum ꝓbamus quod modice ſparſum terrã fermẽtare cõperimꝰ. Hie. Neq; panes azymi poterãt fermentari.
¶Fermenteſcere eſt creſcere. Plin. Cõteratur inter digitos fermenteſcẽns.
¶Ferrum vel a ferendo ꝙ in agros colendi grã feratur. vel a feriẽdo ꝙ cętera eo ferianẽ, hoc eſt domenẽ. ♁Sua ei ſęuitia ferẽdo domat reliq̃ metalla attenuat & extẽdit.
¶Fereus a, um, quod ex ferri materia eſt, vt maſſa ferrea, annullus ferreus.
¶Ferrarius a, um, quod ad ferrũ ꝑtinet, vt faber ferrariꝰ fodina ferraria. Aliqñ etiam ſignificat quod ex ferro eſt quaſi ferreum. Pli. li. xxxiiij. Conium in Itali cũ ferraria metalla in his locis non ſint.
¶Ferraria, ę, locus in quo ferrũ fodiẽ, ſicut Auraria, Argentaria, Aeraria, in quibꝰ aurũ, argentũ, & æs effodiẽ. ♁Eſt etiam ferraria vrbis nomen in Italia.
¶Ferramentarius ferramentorũ confector. Iul. Firmicꝰ ſcribit. Mercuriũ in ſolis domo conſtitutum facere ferramentarios & pelliones.
¶Ferramentũ inſtrumentũ ex ferro. Vnde ferramenta fabrilia & ferramenta tonſoria dicimus. Col. li. iij. Nonnũq̃ etiã cũ frondere ceperint arbores cacumina fici acutiſſimo ferramento ſumma amputare prodeſt.
¶Ferro as, ferrum induco. Vnde ferraria ſpicula & ferratas lanceas dicimus. Verg. lib. iij. Geor. Vndiq; iam tergo ferratos ſuſtinet orbes. Huiꝰ cõpoſitũ eſt Pręferro, qđ eſt ãte vel in anteriori parte ferrum induco. Pli. lib. xviij. Quippe & hetruria ſpicam farris toſti pinſente pilo præferrato.
¶Ferrugo. pe. pro. rubigo ferri proprie dicitur ſicut ęrugo æris. Pli. Sudor virgę cornu arboris lamina cadente ferrea exceptus nõ contingẽte ligno illita. qđ deide ferrugo incipientes lichenas ſanat. Per tranſlationẽ ferrugo cõpſſę purpuræ color rufus nigrioris rubedinis q̃ſi violacei, vulgo morellum dicunt ſimilitudine coloris ferri dũ eſt rubiginoſum. Vñ Verg. li. ix. Pictꝰ acu chlamydẽ & ferrugine clarus hybera. Quidã ferruginẽ ſcribunt eſſe cęruleum colorẽ. Erat & oppidũ & lacus ferrugo i Voſcis apđ Valeriũ, ſed a Liuio vocatur verrugo.
¶Ferrugineꝰ, a, um, qđ eſt coloris ferruginis, vulgo viridis obſcurus. Verg. Et ferrugineꝰ hyacinthus. Pli. Et ferrugineas maculas habẽtes. Quidã ferrugineũ colorẽ accipiũt ꝓ cęruleo marinis fluctibꝰ ſimili qui & Thalaſſicus .i. marinus diciẽ. Gręci enim Thaſſalam mare appellãt. Hunc colorẽ. Vege. li. iiij. de mili. vocat Venetũ ſcribens nautas veſte veneta eſſe induendos, & vela nauiũ exploratoriarũ colore veneto eſſe tingẽda. Eſt autẽ venetus color cæruleus ſimilis marinis fluctibus. Vnde Plautus. in Mili. Tu ilico facito, vt venias ornatu huc naucleriaco cauſeam habeas ferrugineã, hoc eſt ſubnigram cęruleiq; coloris a ſimilitudine ferri.
¶Ferrumen pe. ꝓ. quaſi gluten, iũctura ſeu ligatura. Pli li. xxxvj. Ea maxime cauſa ꝙ calce ſine ferrumine ſuo cæmenta componuntur.
¶Ferrumino pe. cor. iũgo aut ſimul tempero, ꝓprie de metallis dr̃ q̃uis ad alia transferatur. Pompo. Iuriſcõ. Si tuũ ſcyphũ alieno plũbo plũbaueris argento ferruminaueris nõ dubitatur tuũ ſcyphũ eſſe Pli. ꝓ glutino poſuit lib. xxxvj. Vitrũ ſulphuri incoctũ ferruminaẽ in lapides quaſi glutinaẽ in formã lapidis. Et li. xxxv. Calcis quoq; bitumẽ ꝓbuit ita feruminatis babylonis muris.
¶Feronia nemoris dea a ferendis arboribus. Verg. Et viridi gaudẽs feronia luco: fuit & feronia ciuitas ſub mõte Soracte, in quo eiuſdem nominis dea erat quã finitimi mira religione venerabantur.
¶Fertũ genꝰ libi, a fero dictum, ꝙ ſæpe ad ſacra ferebaẽ Perſiꝰ. Attamen hic extis & opimo vincere ferto ĩtẽdit. Vel dicitur fertũ ꝙ pluribus varijſq; rebꝰ fertum eſſet. Nã vt Cato de re ruſt. ſcribit ſtruẽ farris tritici hordei fabę ſeminis rapacij thure ac vino additis ãte meſſẽ parabant in porcę præcidaneę immolatione, Ianoq; ac Ioui & Iunoni ſacrificabant, quę diuerſarũ rerũ congeries fartum nominabatur.
¶Feſtino as, pe. ꝓ. ſignificat ꝓpero, Ver. Feſtinate viri nã q̃ tã ſera moriẽ Segnities? Ambro. cũ actõ iunxit, anxia mr̃ ꝓ filio feſtinauit hieroſolymã Dicimꝰ etiã feſtina me baptizare & feſtina ad baptizãdũ. Interdũ feſtinare eſt trepidare & turbari. Salu. Feſtinãtibꝰ in ſumma inopia patribus. hinc coponiẽ Præfeſtino. De quo alibi.
¶Feſtinus celer. Feſtinantia & feſtinatio celeritas.
¶Feſtinanter aduerbiũ feſtinans deductum celeriter.
¶Feſtinato aduerbiũ a feſtinatus. Hier. in Geñ. Itaq; feſtinato deponentes in terrã ſaccos aperuerũt ſinguli.
¶Feſceniũ opdiũ Campanię inqͭ. Fer. vbi nuptialia inuẽta ſunt carmĩa, Hi aũt populi ducũt originẽ ab Athenienſibus. Ver. Hi feſceninas acies, ęquoſq; faliſcos.
¶Feſcenini verſus q canebanẽ ĩ nuptijs, ſic dicti, ꝙ ex vrbe feſcenino dñr allati: ſiue a faſcino, qa faſcinũ putaẽ arcere veluti malorũ incongruentiũ amuleta.
✣Feſijs pro ferijs aliqñ dixerunt antiqui. Cc.
¶Feſſus gñale eſt. Dicimꝰ enim feſſus aĩo, feſſus corpe quod magis ꝓprium eſt. Et feſſus rerum a fortuna venientium. De quo indefetiſcor. Verg. Feſſi rerum.

¶Feſtus a,um:ſolẽniter lętum & feriatum. Vnde feſti dies in quibus vel ſacrificia dijs offerebantur, vel dies q diurnis epulationibus celebrabanť, vel ludi in honorẽ deorũ agebanť vel feriæ obſeruabanť. Verg. Feſtoſque dies de noïe phœbi. Cuiꝰ cõpoſitũ & cõtrariũ eſt ꝓfeſtꝰ vt ꝓfeſti dies q hoïbus ad rẽ vel priuatã vel pubicã ad miniſtrandã conceſſi erant. Pli. Malum patremfamilias &c. Vide in dictiõe Ferio. Hi feſti erant quibus licebat prętorius dicere. Qñq; Feſtus dicitur ad feſtum diẽ pertinens, vt feſtę frondes q̃ feſtis adhibentur. Eſt & īfeſtus, a quo infeſto as, de quibus infra.

¶Feſtiuus a,um, pe. cor. a feſtus, ꝙ eſt iucundum, & lepidum, vt feſtiua oratio, dictum feſtiuũ. Cic. li. j. offi. De græcis dulcẽ & facetum, feſtiuiq; ſermonis. Multi etiam feſtiuum pro feſto accipiunt, ſiue ad feſtum pertinente vt feſtiua gaudia.

¶Feſtiuitas, quaſi iucunditas, & lętitia quędã in dictis Cic. li. j. ad Heren. Illud genus narrationis, qđ in perſonis poſitum eſt, debet habere feſtiuitatem.

¶Feſtiuo as, diem feſtum ago.

¶Feſtuca pe. ꝓ. dicitur & arboris nouellę oïno infãtis cuiuſq; ſati pullulus, vt inqt Augu. Hoc nomen ſcribiť a quibuſdam ꝑ œdiph. ꝙ feſtus a fœtu deducatur.

¶Feſtra oſtium minuſculũ in ſacrario, ab Feneſtra ꝑ detractionem medię ſyllabę.

F ANTE I

FIber aïal in põto ſic dictũ ab extremis oris amniũ q̃s colit, & vbi maxïe ſolet videri. Effoſſis eï in ripa cuniculis caudã intra aquas tenet, reliquo corpore in ſicco habitat. Plau. Sic me ſubis quotidie quaſi fiber ſalicem. Hoc aïal periculo vrgẽte teſticulos ſibi ãputat. Hocme dici caſtoreũ vocãt, & ipm aïal caſtora. Paruum eſt īfra magnitudinẽ porcelli. Pedes habet breuiſſimos, vñ fit vt currere nõ poſſit vẽtricoſus eſt. Cũ vocẽ dat infãs eſſe creditur dẽtes habet pacutos, nec minime mordet. Veſciť pomis & arborũ corticibꝰ. Huiꝰ pilꝰ plumamollior habeť. Sed Alber. magnꝰ dicit hẽre pedes anſerinos poſteriores qbꝰ faciliꝰ natet, ãteriores caninos negatq; ſe poſſe caſtrari ſine ꝑnicie ꝙ teſtes ſpinę alligati ſint. Si quẽq̃ morſu dep̃hẽderit, nõ ãte dimittit q̃ crepitantis oſſis ſtrepitum ſenſerit. Eſt & fiber genꝰ veſpæ q̃drupes incitatiſſimum. ¶Fibrę oïm extremitates rerũ. vñ & iecoris & cordis & cuiuſcũq; viſceris extremę partes. i. in q̃s iecur ipm diuidiť fibrę dñr. Verg. li. vj. Nec fibris reges dať vlla renatis. Et Pli. pulmonis fibras nominat cũ inqt. A tergo ſpinę ipſi iunctus in duas fibras vngulę bubulæ mõ diuidiť. Venarũ quoq; ꝑtẽnues meatus per quos ſudor itfibrę dicũť. Plin. Murũ iecuſculis fibræ ad numerum lunę dierum in menſe congruere dicunť totidẽq; inueniri. Quin & minutæ radices arborũ herbarũq;. Idẽ de arborũ ſationibꝰ ait ſolũ eligi oportere q̃ maxime rimoſum ne ſol exurat fibras. Ver. Et amaris intuba fibris. Colu. de allio. Cũ ternas īquit fibras emiſerint ſpicę ſarriãtur. Idẽ li. vlt. de rapis. Mediã rapi. Sic etiã veſtimentorũ extremitates fimbrias dicimus.

¶Fibula pe. cor. circulus proprie ornamẽtũ cinguli ad veſtẽ ſubligãdam. Ver. Aurea purpureã ſubnectit fibula veſtẽ. Poniturq; qñq; ꝓ circulo æneo. Colu. de bobꝰ ſic habet. Aenea fibula pars auriculę latiſſima circũſcribitur ita vt manante ſanguine tanq̃ o literę ductus appareat. Hinc Suffibulum veſtimentũ album prætextum quadrangulum oblongum qđ in capite veſtales ſacrificãtes habebãt idq; fibula comprehendebatur.

¶Fibulare opponere, cõiungere. Col. li. j. Oẽſq; parietũ & ſoli iuncturę teſtacijs puluinis fibulãtur qm̃ fere cum his ꝑtibus ædificia rimas egerũt caua p̃bent ac latebras ſubterraneis aïalibꝰ. Huiꝰ cõpoſita ſũt Diffibulo, Refibulo, & Infibulo. Eſt autẽ infibulare fibulã ponere. Infibulatio fiebat, vel vocis ſeruandę gr̃a quę a coitu mutatur, vel valitudinis. Hoc mõ ꝑforabãt vtriq; a lateribꝰ autẽ q̃ ſupgrandẽ extenditur atq; ſupaddebãt fibulam, id eſt circulum ęneum. Refibulare vero eſt fibulã tollere ſiue ſoluere. Mar. Cui refibulauit turgidũ faber penẽ. Idẽ ſignificat Diffibulare. Papiniꝰ. Emicat & torto chlamydem diffibulat auro.

¶Ficus gręce σῦκον & σύκοσιγκῶ συκῶν τόπος ἐστι, συκῆ δὲ Δένδρος. ✤Id eſt Fructus & ficetũ locus eſt συκῆ vero arbor a fœcũditate. Nã maſculino quidẽ genere, ac ſecunda declinatiõe ꝓ fructu ꝓtulit. Pli. lib. xvj. Fici mirabiles ſunt & abortiui qui nũquã matureſcũt. Galcotꝰ Narnienſis vir nõ indoctꝰ in eo quẽ de homine inſcripſit libro hęc intulit verba. Sed nuſquã in lingua latina. Ficꝰ maſ. ge. eſt, capitq; Priſcianũ vna cũ Laurẽtio Vallenſi cũ ipſe potiꝰ carpẽdꝰ ſit. Pli. Iunior ad Octauiũ Ruffum Quę nũc cũ ficis & boletis certamẽ habẽt. Macro. Groſſi appellãtur fici q non matureſcũt. Cic. ī Cato. Ex tãtulo grano fici. Hora. in Ser. Pinguibꝰ & ficis paſtũ iecur anſeris albi. Inuenitur etiã gñe fœ. & quartę declinationis. Iuue. Si vis aliã decerpere ficũ. Hie. in hieremia. Calathꝰ intꝰ ficꝰ bonas habebat nimis, vt ſolẽt ficꝰ eſſe primi tp̃is. Mar. Res mira eſt ficus nõ habet vnus ager. Itẽ dr̃ ficus gene. fœ. & ſecunda declinatiõe, vt apđ Varro. li. j. de re ruſt. Fici inquit nomẽ naturale intus in ea fico quã edimꝰ quę ſunt minuta grana e quibꝰ paruis ꝙ enaſci colliculi vix queunt. Et paulopoſt. Cũ eī perreſticulã ficos quas edimus maturas ꝓferunt: & eas cũ maturuerint complicant. Huius diminutiuũ eſt Ficulus Plau in Sti. Nucibus fabulis ficulis. In ficorũ gñe ſunt chalcidicę, chię, purpureę chelidonię, mariſcę, caliſtrutię, liuię, libiſſę, fiauę, & reliq̃. Ficꝰ ꝓ arbore gñis fœ. eſt & ſecũdę declinatiõis. Pli. li. xvj. Quidã breuitate radicũ ſeneſcere celerius arbores putant quid coargũt fici quarũ radices longiſſimæ ſunt & ſenectus ocyſſima. Iuue. Ad q̃ diſcutiẽda valẽt ſteri. is mala robora fici. Ci. li. de ora. ſcđm quartã declinationẽ īflexit. Cui cũ familiaris quidã q̃reretur ꝙ diceret vxorẽ ſuã ſuſpendiſſe ſe de ficu.

✤Fycus ægyptia fructus eſt ſilique arboris, & dicitur a græcis xilocreta. Cc.

¶Ficus ꝓ morbo maſ. ge. & quartę declinationis. Mar Dicemꝰ ficus cęciliane tuos. Naſcitur hoc vitiũ fere in capite, tũ in capillo, tũ in barba & locis obſcœnis q̃ pilis integũtur. Cor. Cel. li. xj. Eſt etiã hulcus qđ a fici ſimilitudine ἀιμορροῖς a gręcis a latinis etiã mariſca noïatur. caro excreſcit, ſub quo duę ſpecies. Nã alterũ hulcꝰ durũ & rotundũ, alterũ humidũ inæquale. Ex duro exiguum quiddã & glutinoſum exit. Ex hũido pus mali odoris. Fitq; in his ꝑtibus q̃ pilis cõteguntur. Sed id qđ calloſum eſt & rotundũ maxïe eſt in barba. Id vero qđ humidũ p̃cipue eſt ī capillo, atq; ano ex attritu quẽ cynedipatiuntur. ¶Ficetum, locus vbi ficus conſitę ſunt Var. Ficuſq; dẽſa materia non eſt, ideo ſequitur calidiorẽ, a quo fit vt in locis frigidis ficeta fieri non poſſunt.

¶Ficoſus, ficis hoc eſt vlceribus & tuberculis plenꝰ. vñ & ficoſitas ipſa hulcerum copia.

¶Ficitas ficorum fructuum abundantia ſeu fertilitas.

¶Ficarius qui libenter comedit ficos. Pli. Ficarios culices caprificus generat.

¶Ficaria ficꝰ arbor. Palladiꝰ. li. iiij. aliqui inter ficarias caprici arborẽ ferunt. Et hoc eſt contra Vallam, qui negat dici poſſe Arbor fici, ſed arbor ficus.

¶Ficitor pe. ficorũ amator, ſeu ficorũ collector. Nęuiꝰ ficitores omnes cupiunt ficitatem.

¶Ficedula auis q̃ vulgo Galberiꝰ dr̃ a ficu fructu. Mar. Cũ me ficꝰ alat, cũ paſcar dulcibꝰ vuis. Cur potiꝰ nomẽ nõ dedit vua mihi? hãc auẽ gręci quoq; ſycelidã appellauere. ¶Ficatũ iecur ſuillum maxime qđ gręci ſycotõ appellant a ſue fico paſta.

¶Ficulnus a,um, quod eſt materiatũ ex ficu arbore. Hora. Olim truncus erã ficulnꝰ inutile lignũ. ꝗ Vbi porphi Attende nomen a fico deriuatũ ficulnus nõ vt vulgo ficulneꝰ. Sed q̃uis a rectiꝰ ficulnꝰ dici videať q̃ ficulneꝰ tñ apđ ſcriptores priſcos ī vſu quoq; ficulneꝰ ẽ & ilígneꝰ & hmõi. Cato. Fibulę vnde fiãt aridę ligneę vlmeę nuceę ficulneę face vti in ſtercus aut in aquam conijciãtur. Populneam quoq; frondem dixit. Col.

¶Ficulneꝰ a,um, idẽ qđ ficulnus Aug. de arbore ficulnea quã trienniũ habebat, & fructũ nõ ferebat. Et iterũ ibi in Lucã. Primꝰ hõ poſtquã peccauit folijs ficulneis pudẽda velauit. Eadẽ autẽ forma ficulnus & ficulneus, qua ſalignꝰ & ſaligneus, ilignus & iligneus dicitur.

¶Ficulnea æ, ipſa ficus arbor, vt eſt apud euangelium. Videte ficulneã. Pli. lib. xvj. Quibꝰ & ficulnea & ligna ex hedera tradentur. Amb. Plęriq; ſecundũ domeſticã & fructiferã ficũ agreſtẽ ficulneã feruntur inſerere. Hiero. in cãticis. Et ficulnea germinauit. Idẽ ſup pſal. In vineis ficulneiſq; ac reliquis lignis omne humanum genꝰ oſtendit plagis cęleſtibus verberatum.

✤Ficolea palus ficulnus. Cc.

¶Fictor a fingendo dictus eſt qui fingit, i. qui compõit & qui ſimulat.

¶Fictum qđ factum vel ſimulatum.

¶Fictitius a,um, qđ factum eſt hoc eſt ſimulatum, vt ratio fictitia quę ficta eſt & ad tempus excogitata.

¶Fictile pe. cor. quod eſt factũ a figulo. Pli. li. xxxv. Fictilibus dolijs ad vina excogitatis. Hiero. Calix & vrceolus fictilis probantur prius & ſic emũtur, ſola vxor nõ oſtenditur ne ante diſpliceat quam ducatur.

¶Fides fidei genitiuũ facit nõ rõne ſed differentiæ cauſa vt inquit Ser. Quod nomẽ videť habere cũ id qđ dr̃ fit, vt ſcribit Cic. li. iij. de rep. Hinc dare fidẽ dicimꝰ aliqđ ſancte ꝓmittere. Ver. Accipe daq; fidem qđ eſt promitte. Diffiniť aũt ſic. Fides eſt dictorũ & cõuentorum conſtantia & veritas. Vel Fides eſt commendatorũ fida executio vel obſeruãtia. Aliqñ fides capitur ꝓ crudelitate. Vñ bonę fidei poſſeſſor diciť q ignorauit rẽ q̃ emit alienã eſſe, aut putauit eũ qui vẽdidit ius vẽdẽdi habere. Itẽ bonę fidei homo vocatur cui res tuto crediť, vel q rẽ ſibi creditam fideliter ſeruat. Sueto. Auguſtus populo ꝓmiſſum congiariũ repoſcenti, bonę ſe fidei eſſe reſpondit. Hic habere fidẽ credere eſt. Et accipere fidẽ eſt credi. Ter. ī Eu. Si hęc fidẽ habeat ſe ire ꝓpoſitũ tibi Mar. Accepit fabula priſca fidẽ. i. credita eſt. Sic a theologis accipiť, vt eſt illđ fides tua te ſaluũ fecit. Interdũ ꝓ dei dono ſeu gratia quã ſancti miracula factitarunt, vt eſt illud ap̃li ad Ro. Vnicuiq; ſicut deꝰ diuiſit menſurã fidei Et illud Si habueritis fidẽ vt granũ ſinapis dicetis monti tranſi hinc. Cicero ꝓ Lẽtulo. Fidem ꝓ promiſſione & q̃ſi ſpõſiõe poſuit. Põpeij fides quã de me Cęſari dederat. Et fides ꝓbatio diciť vt facio fidẽ ꝑ teſtes. Itẽ fides ponitur ꝓ auxilio. Iuue. Nos hoïm diuũq; fidẽ clamore ciemꝰ. Sic etiam ſumiť cum apud auctores dicitur. Proh deum atq; hominum fidem.

¶Fidem aſtringere eſt ꝓmittere, quia vincula fidei dicũtur. Terẽ. ī eu. Heus tu hac lege tibi meã aſtringo fidẽ.

¶Fideiuſſor qui fide iubet. Eſt ẽt ſignificationis actiuæ

¶Fideicõmiſſarius habet paſſiuã ſignificationẽ. Nã is dr̃ qui fidei commiſſionem accepit.

¶Fido is fiſus, fidẽ habeo, credo, ſpem pono, & tã cum ablatiuo q̃ cũ datiuo cõſtruiť. Iuue. Fidimꝰ eloquio Cic. Ver. Et fidere nocti. Huiꝰ cõpoſita ſunt Cõfido & Diffido, quæ ſunt cõtraria. Nã diffidere eſt credulitatẽ deponere. Seneca. Nec ſecundis rebꝰ nimis fidẽdũ nec ad uerſis diffidendũ eſt. & habent pe. pro.

¶Fidus a fido is, dicitur cui fidendũ eſt. Cuiꝰ compoſitũ & cõtrariũ eſt infidꝰ. pe. ꝓ. Nã ꝑfidꝰ pe. cor. a fides fit. Liu. Infida regni ſocietas. Similiter malefidꝰ. i. minꝰ fidus. Male enim diminutionem ſignificat non negationẽ. Verg. Statio malefida carinis.

¶Fidelis a fide & is diciť cui fidere poſſumꝰ. Ter. ī hecy. Qđ paucos repias meretricibꝰ fideles euenire amatores. Et ꝓprie vt ſcribit Do. ad ſeruũ pertinet, fidus ad amicũ Fidele edim officiũ eſt ſeruare aliq. Ci. ī Lel. Qđ Tarquiniũ dixiſſe ferunt tũ cũ exulẽ ſe eſſe itellexiſſet. Quos fidos & quos infidos. Transfertur etiã ad inaïata. Pli. lib. xxxvj. de infideli exemplũ poſuit. Globoſꝰ fortis cõtra iniurias, ſed ad ſtructurã infidelis niſi multa ſuffrenatione deuinctꝰ, nec certior fluuiatilis ſemper veluti madens. Hinc fidelitas & infidelitas. In ſacris l̃ris fidelis qñq; accipiť pro veridico. Apoſtolus ad Chorin. Fidelis deus per quem vocati eſtis in ſocietatem filij eius

¶Fidelitas a fidelis ſicut ab infidelis infidelitas. Cc.

¶Fidẽtia a fidens ꝑticipio, & ãbo in laude ponunť. Ci. li. ij. rhe. ſcribit fidentiã partẽ eſſe fortitudinis per quã magnis & honeſtis in rebus multum ipſe animus in ſe fiduciæ cum certa ſpe collocauit.

¶Fiducia ſimiliter audacia, & fere ſemꝑ in bonũ q̃uis aliquando in malum. Ver. Tanta ne vos generis tenuit fiducia veſtri. Et Cernis quæ rutulos habeat fiducia rerũ Aliqñ fiducia ponitur pro ſpe. vt apđ Eſaiam. Qui autẽ fiduciam habent mei, hęreditabunt terram.

¶Fides fidis cithara dicta ꝙ tm̃ inter ſe chordę eiꝰ quãtũ inter homines fides cõcordet. Ci. ī hortẽ. Ponẽdę ſũt fides & tibię. Aliqñ chordę ipſę dicuntur fides.

¶Fidicula diminutiuum parua cythara vel chordula citharę. Gel. li. j. Sed em̃ achęos Homerꝰ pugnã indipiſci ait nõ fidicularũ tibiarũq; concentu conſpiratã. Cic. li. iij. de natura deorũ. Quid ſi platani fidiculas ferrẽt numero ſe ſonantes idẽ ſcilicet cenſeres in platanis ineſſe muſicã. Sue. in Tiber. pro chordulis accepit. Excogitauerat iter gñã cruciatus, vt repente veretris deligatus fidicularũ ſimul vrinæq; tormento diſtenderet &c. Eſt & fidicula inter aſtra cõſtituta, quę fides a columella, ab Hygino lyra noïať. Pli. li. xxviij. Fidicula occaſu ſuo autũnum inchoat. Pręterea Fidiculę nũero tãtum plurali ſumiť ꝓ inſtrumento torquẽdi ex duobꝰ vt putatur lignis cõpacto, ab extorquẽda veritate ac fide, vel a nerueis funibus vinculis quibus ad illũ modũ hoïes torquẽdi alligabantur. Sed verius putatur eſſe tormentum quo ſontes a tortore chordis funibuſq; alligat i vulgo torquentur.

¶Fidicẽ. pe. cor. qui fidibus canit. Cic. Pęto. Socratem fidibus docuit nobiliſſimus fi dicen.

¶Fidiꝰ deꝰ eſt qui fidei p̃eſt. Plau. Per deũ fidiũ credis iurato mihi. Vñ dicimꝰ mediusfidiꝰ, ſicut me hercules.

¶Fidelia ę, genus vaſis famij ad vſus pl̃imos. Per. Diſce, nec inuideas ꝙ multa fidelia putet. In locuplete penu. Curiꝰ. Ci. Nec ſolere duos parietes de eadẽ fidelia dealbare. Plau. in au. Mulſis congialem plenam faciam tibi fideliam.

¶Fidena ę, pe. ꝓ. & fidenę arũ. vrbs latinorũ mediterranea. Ver. li. vj. Hic nomẽq; tuũ gabios vrbemq; fidenã. Iuue. Viuat fidenis & agello cede paterno.

¶Figo. is, xi, ctũ, & xũ ſcđm Diome. Scaurum referentẽ qui ait. Sagitta cõfictꝰ. vſus tñ eſt ꝑ x. Eſt autẽ figere qđ vernacula lingua dicimus ficare. Hie. ad Helio. Cerne manus iudeę quas fixeras cerne latus romane qđ foderas. Interdũ poniť ꝓ plantare. Ver. li. iiij. Georg. Ipſe feraces figat humo plantas. Interdũ ꝓ percutere ferire. Iuue. Cũ tenet vxorẽ ducat ſpado, Meuia tuſcũ figat aprũ, & nuda teneat venabula mãma. Huius compoſita ſunt Affigo iuxta figo, appono. Lactã. li. iiij. At illi cõp̃henſum ac Põtio Pilato qui tũ legatus ſyriã regebat oblatũ cruci affigi poſtulauerũt. Aliqñ iuxta planto. Verg. lib. iij. Georg. Nec ſemine iacto. Concretã patiť radicẽ affigere terrę. Aliqñ digitis ficus facio qđ in vitupeꝛiũ fieri ſolet. Lactã. lib. v. Si quis attigerit ex iſtis ineptę religioſis, vt ſunt nimia ſupſtitioſe īpatiẽtes inſectẽtur ẽt maledictis, & vix lecto fortaſſe principio affigat ꝓijciat execreť, ſeq; īexpiabili ſcelere cõtaminari atq; aſtrigi putet ſi hęc aut legat patiẽter aut audiat. Cõfigo ſimul figo. Defigo deorſum figo planto aut mitto. Col. li. iij. Tũ interrã bene paſtinatã & ſtercoratã rectũ ſarmentũ defigito. Ver. li. ij. Geor. Altius & penitus terræ defigiť arbos ęſculꝰ ī primis. Lact. li. ij. Oculos ſuos ab alto

eijciũt ſoloq; defigũt. Perſiꝰ poſuit ꝓ ferio vl' trãſfodio. Ore teris modico pallẽtes radere mores. Doctꝰ & ingenuo culpã defigere ludo. Infigo intꝰ figo. Colu. li. ij. Nã pecudes molli ſollo infigunt vngulas. Hiero. ꝑ tranſlationẽ in ꝓlogo Iob. pro aſcribo poſuit. Error inquit mihi geminꝰ infigit. Prefigo, ante figo ſeu intus claudo. Vergi. li. iij. Geor. Multi iã excretos ꝓhibẽt a matribꝰ hœdos. Priaq; prefingunt ferratis ora capiſtris. Suffigo ſubtus figo, ſiue ſup clauis figo. Lact. li. iiij. Quid de huius crucis indignitate dicimꝰ in q̃ deꝰ a cultoribꝰ dei ſuſpẽſus eſt atq; ſuffixus Refigo rurſus ſiue valde figo. Col. libro. v. Nã ſiue ꝓpe trũcũ defigit palus pedali tñ ſpatio refigendꝰ eſt. Ver. li. iiij. Geor. Aulas & cerea regna refigũt. Tranſfigo vltra ſeu ab vna parte ad aliam figo. Liui. lib. j. Stricto itaq; gladio ſimul verbis increpans trãſfigit puellam.

¶Figmentũ quod finctũ eſt a fingo fingis, vt eſt apud apoſtolũ. Nũquid dicit figmentũ ei qui ſe finxit, q̃re me ſic finxiſti? Aliquando figmentũ dicitur mẽdacium & ſimulatio, vt ſunt figmenta poetarum.

¶Figulus pe. cor. fictor dicitur qui ex creta atq; argilla opera facit.

¶Figulina, ſeu quod magis a doctis vſurpatur ꝑ ſyncopẽ Figlina: pe. pro. officina eſt in qua figulus opa facit. Et opa ipſa figlina & fictilia dñr. Pli. li. xxxiiij. Vtunt oĩa ea crudo fictili i fornacibꝰ donec figlina percoquat. Itẽ figlina dr ars figulorũ. Idẽ li. xxxv. Figlinaũ opera imbricibus tabulis teguliſq; ad balneas mãmatis vel ad tecta coctilibus laterculis fũdamẽtiſq; aut q̃ rota fiunt.

¶Figlinã primus inuenit Cherebus Athenienſis. Cc.

¶Figura a fingo dr forma aſpectus qualitas. Vñ figuræ apud grãmaticos, & figure ſententiarum. Cic. li. iiij. ad heren. Sunt igit tria gña que nos figuras appellamꝰ in quibꝰ omnibus ratio nõ vitioſe cõſumitur. Vnã grauem alterã mediocrẽ tertiam attenuatam vocamus.

¶Figura inquit Aſco. eſt circa geſtũ ſitũq; mẽbrorum. Status circa ornatũ & habitũ veſtis. Aug. Figure in aĩalibus forme aĩalibus tribuunt. Figuras enim tum deſignamus cũ vel trigonũ deſignamus vel tetragonũ vel conũ vel cylindrũ vel ſpherã dicimꝰ. Formas aũt cum formoſos aſſeruimus aliquos vel deformes.

✤Figura triquetra triangularis dicitur.

¶Figuro as, pe. ꝓ. formo & figurã impono. Lactã. li. ij. Hominẽ figurauit ex limo terre. Et oratio figurata dicit ꝑ figuras facta. Figurate aduerbiũ ſignificat q̃ ꝑ figuram cõpoſita ſunt. Configuro, qđ eſt cõpono & ſimul formo Idẽ lib. vij. Qm homo ex rebus diuerſis ac repugnantibꝰ cõfiguratus eſt aĩa & corpore. Præfigo de quo infra.

✤Filiaſter filij imitator, & a nõnullis ꝓ priuigno capit cuius fœmininum eſt filiaſtra. Cc.

¶Filicula herba eſt alias polipodiõ dicta, ſimilis eſt filici radix piloſa coloris intus herbacæi, craſſitudĩe digiti minimi, acetabulis cauernoſa ſubdulcis ĩ petris naſcẽs.

✤Filijfamilias dñr in quo pr̃ſfamilias iuriſditionẽ habẽt. ✤Filiꝰ ἀπὸ τοῦ φιλῶ dictũ volũt hoc ẽ amore, ꝙ amore, ꝙ omniũ conſtantiſſimus amor ſit parentũ in filios. Appellatione filiorum (vt iuriſconſulti ſentiunt) etiam filie cõtinẽtur, ſed non econtrario. Cc.

¶Filũ proprie quod ex lino lana ve trahendo ducit hoc eſt linamentum. Lucil. Surge mulier duce filum nõ malũ. Aliqñ ponitur pro linea. Var. Sumptoq; atramẽto ſutorio filum duxit. Aliqñ pro linamentis faciei & venuſtate pulchritudinis. Gel. Forma ac filio virginali dixit imaginẽ iuſtitie fieri ſolitã, idẽ tradit Pythagorã explorare ſolitũ diſcipulos ex totius corporis filo atq; habitu Trãſfertur & ad ſcriptionem. Gel. amaui in vtriuſq; epiſtola breuitatis elegantiſſime filũ tenuiſſimũ. Tractũ eſt a textoribus qui telã tenuiſſimo filo texentes probatiſſimã cõficiũt. Hinc filo as: cuiꝰ paſſiuũ eſt filor, a quo fe effilo. Effilatũ ei dicimꝰ qđ extra veſtimẽtũ filo cõtextũ ẽ qđ erectũ quoq; a qbuſdã dr. Eſt aũt filare filũ ducere,

¶Filiſtim regio quæ nunc dicitur Aſcalon, & cõtra regionem paleſtinorum.

¶Filix genꝰ herbe ſatis note. Col. li. ij. Iũci & gramĩs pnicies repaſtinationẽ filicis frequẽs extirpatio. Nã cõſtat filicẽ ſationibꝰ & ſtercoratione facilius interimi. ☧Huius duo ſunt genera, vt inquir Pli. Alterũ nec florem habet nec ſemen. Phterigiam vocant greci ex cuiꝰ radice multæ prodeãt, folia habet vtriſq; lateribus pinnata phteron vocant. Alterũ genus philipteton dicunt vel pteram non fructicoſa breuior molliorq; ac denſior radices vtrinq; longe in obliquũ. Ver. Et filicẽ curuis ĩuiſam paſcit aratris, naſcitur frigido ſolo. Huius radices pellunt in terrã eorũ animalia. Nõ ſunt dande fœminis qm grauidis abortum ceteris ſterilitatem faciũt. Folia cimices necant ſerpentem non recipiunt. Huius diminutiuum eſt Filicula.

¶Fimbria omnis veſtium extremitas. Antiqui fimbrũ dicebant extremum. Vnde in veſtimẽtis fimbriæ, & in iecore extreme nuncupant. Fimbriata vrtice folia eſſe ſcribit. Pli. Ex quo colligimꝰ qualis ſit poſitura & flexura fimbriarũ. Fimbria quoq; nomẽ fuit romani ciuis crudelitate inſignis.

¶Fimus letamen dicitur. Et non tantũ de ſtercore aĩalium quantum de hoĩm. Apul. Fimo fiſtula excuſſo, & ẽ generis maſculini quãuis Idẽ Apul. fœ. geñ. vtatur qñ ait liquida fimo ſtrictim egeſta, qđ & fimũ neutro genere dicitur.

☧Fimetum ſterquiliniũ Pli. fimeta ſub diõ, cõcauo loco in tecta ſtramẽto, ne in ſole areſcant palo e robore depacto fieri iubet. Fimum aſinini pulli qđ primũ edidit poleã ſiue poliẽ vocãt, cuius medica vis lyenem ſedat.

¶Fimũ qđ nos fritillum & alueolum dicimꝰ in quo cõiecte teſſere agitateq; miſcent. Hora. Mitteret in fimũ

¶Fingo is, xi, ctũ, cõpono formo. Vnde figuli dñr, & vas fictile qđ formatur vt ſit & aliquã formã habeat. Sal. Que natura vẽtri ꝓna atq; obediẽtia finxit. Lact. lib. j. Itaq; homines eorũ ſimulacra finxerũt vt haberẽt aliqđ ex imaginũ contẽplatione ſolatiũ. Eſt enĩ generale vocabulũ ad oĩa q̃ ingenio manuq; artificioſe formãtur, Cice. li. primo officio. Apiũ examina nõ fingendorũ fauorũ cauſa cõgregantur, ſed cũ cõgregabilia natura ſint, fingũt pauos. Et fingere ſimulare eſt qm ea que ſimulamꝰ ita formamꝰ atq; cõponimꝰ, vt vera eſſe videantur Cice. de fi. bo. Talibus exẽplis non ficte ſolũ fabule ſed etiam hiſtorie refertæ. Hinc fictio fictũ & figmentũ. Itẽ fingere tergere. Cic. in ſextiana. Spõgijs ſanguis effingebantur. Ver. li. viij. Et corpora fingere lingua. Huiꝰ verbi cõpoſita ſũt Affingo qđ eſt ſupra fingo vel cõpono. Lact. li. iiij. Nihil nos affingimꝰ, nihil nos addimus Habebãt hec q fecerũt legebãt ĩ quos hec dicta ſũt. Cõfingo ſimul fingo ſimulo. Ter. ĩ phor. Oĩa hec cõfingã qđ erit mihi bonũ atq; cõmodũ cũ tu horũ nihil refelles vincã ſcilicet Diſtingo qđ fictum formatumq; fuerat remoueo. Hora. li. ij. car. Neq; diffinget infectumq; reddet. Sene. Diſſipatum inſtaurat atq; diffigit id in diuerſas formas fingit. Effingo de quo ſupra.

¶Findo dis. fidi fiſſum, perduplex ſſ, ſignificat ſcindo. Col. li. iij. Curabis vt preacutiſſimo falce ab ea pte qua bifurca eſt ſcindas eã. Huiꝰ cõpoſita ſunt Diffindo, qđ eſt ĩ diuerſas ptes findo. Verg. Et media liquefacto tpa plũbo. Diffidit, ac multa porrectũ extẽdit arena. Infindo, intus findo. Idẽ. Que iubeãt telluri infindere ſulcos fiſſile fiſſula & quadrifidus deriuatiua ſunt,

¶Finis generis tã maſc. q̃ fœ. Verg. Quẽ das finem rex magne laborũ. Idẽ hec finis priami. Et eſt finis terminꝰ ſiue extremitas in vnaq̃q; re, hoc eſt in quo vnaquæq; terminatur res. Sic dr finis terminatiõis. Sicut pratũ dr finiri vbi terminatur, vt apđ Eſaiã. Cuius regni nõ erit finis. Eſt & finis cõſummatiõis. Vñ dicimꝰ domꝰ finit qñ cõſummatur. Et veſtis finita eſt qñ cõſuta eſt, vt indui poſſit. ꝑs. Oĩs cõſũmatiõis vidi finem. Rurſus eſt fi-

nis cõſumptiõis. Sic dicimꝰ cibũ eſſe finitũ & candelã finitã qñ conſumpta eſt, vt in Geñ. Finis vniuerſe carnis venit corã me. Eſt & finis intentionis. ſic dicitur, talis eſt finis huiꝰ operarij. i. vt apđ Iob. Sicut mercenarius p̃ſtolatur finẽ operis ſui. Hinc artifices finẽ vocãt id ad qđ oĩa referuntur. Et cuius grã cetera fiunt, vt finis medici eſt curare. Finis oratoris eſt bñ dicere. Cõpoſita ab hoc noĩe ſunt Affinis & Confinis. pe. ꝓ. Vñ cõfines agri dicuntur qui eodem loco finiũt. Hier. in ꝓlogo. li. Reg. Syrorũ quoq; lingua & chaldeorũ quæ hebree magna ex parte confinis eſt.

¶Finio, is, iui, itum. perficio. Apuleiꝰ. Sine opus finiã qđ incœpi. Aliqñ finire eſt terminũ ponere metari. Vñ finitores. Huiꝰ verbi cõpoſita ſunt Definio Diffinio & prefinio. Sciendũ eſt ꝙ finire & definire idẽ ſignificant qñq;. Quint. li. ij. Ante oĩa quid ſit rhetorice, que finit quidem varie. Sic finis & definitio.

¶Finitor. pen. ꝓ. dicebatur qui nũc Agrimenſor. Plautus. in penu. Eius nũc regionis limites cõfinia determinabo eius rei ego factus ſum finitor.

¶Finale qđ ad finẽ pertinet. Vnde finalis cauſa.

¶Finitimꝰ a, um, pe. cor. quod ꝓpe eſt Liui. li. j. Iã res romana a deo erat valida, vt cuilibet finitimarum ciuitatum bello par eſſet.

✤Finitio que & diffinitio dicitur eſt rei ꝓpoſite ꝓpria & dilucida & breuiter comprehenſa verbis enũciatio, q̃ conſtat maxime genere ſpecie & differentijs ꝓprijs, vt hõ eſt animal rationis capax morti obnoxium. Cc.

¶Sio is, factus ſignificationẽ paſſiuã habet. Hic. Equorũ curſus clamore pernicior fit, id eſt efficitur, græce tñ eſt φυῶ φύσω ἀπὸ τοῦ μέλλοντος καὶ πέφυκα ἐν τῷ πρακ μένου ✤ φύω ſimul fio produco, futurũ φύσω fiam, p̃teritũ πέφυκα factus ſum. Et infinitiuo. Sire habet ſecundũ rectam declinationẽ, qđ patet per eiꝰ cõpoſita Cõfire & ſuffire licet & confieri dicatur. Verg. li. iiij. Cõfieri poſſit paucis aduerte docebo. Que duo etſi a verbo paſſiuã ſignificationẽ habẽte deſcendant, actionẽ tamen denotant. Verg. At ſuffire thymo ceraſq; recidere inanes. Quis dubitet? Cõ fio tñ in paſſiua ſignificatiõe reperitur ꝓ conficior, vt apud Macro. oportet diẽ qui ex quadrãtibꝰ cõfit ĩtercalere id eſt cõficitur. Col. li. ij. Tria ſtercoris gña ſunt precipua, qđ ex auibꝰ, qđ ex hoibus, qđ ex pecudibus cõfit. Defit. De quo alibi. Ex fio infit incipit. Habet ei ſignificationẽ actiuã. Liuiꝰ. li. j. Tũ ita Tullꝰ ĩfit Antiqui tñ fior dixerunt. Vñ Cato Cenſorinꝰ de Lucio inqt. Greco ritu fiebant ſaturnalia Cuiꝰ infinitiuus eſt. Firi pro quo vt Priſca. docet ĩterpoſita e dicimꝰ de vſu fieri. Cõſtruit modo cũ ablatiuo, vt hoc factũ eſt a te, modo cũ nominatiuo, vt ille fit doctꝰ. Ponit quandoq; pro eſtimor. Cic. in Le. Tertius vero ille finis teterrimꝰ vt q̃tiſq; ſe ipſe faciat, tanti fiat ab amicis. Qñq; ꝓ appareo & innoteſco. Apoſtolus Ad Ro. Vt fiat ſupra modũ peccans peccatũ ꝑ mandatũ. Et illud. Fiat deus verax id eſt appareat ĩnoteſcat. In tertia pſona qñq; ꝓ euenit, cõtingit Idẽ lib. j. offic. Eſt aũt interdũ, vt nõnulli omiſſa imitatione maiorũ ſuũ quoddã inſtitutũ conſequant. Fieri poteſt, ꝓ poſſibile eſt: ab oratoribus vſurpat. Habet fio ea cõpoſita q̃ facio, vt caleſio Frigeſio. &c.

¶FirEus ſtabilis cõſtãs, a ferẽdo dictꝰ ꝙ cõſtanter oĩa ferat. Hinc firmitas, que & firmitudo dicit ꝓ ſtabilitate & cõſtantia. Plau. Si iſtã firmitudinẽ animi obtines ſalui ſumꝰ. Itẽ firmꝰ dicitur munitꝰ, fortificatꝰ. Cic. Firmꝰ ab equitatu, qđ eſt munitus ab eqtibus, firmus per equites. Et eſt ornatꝰ dicendi modꝰ, vt Cic. fuit clarꝰ ab eloquẽtia. Huiꝰ contrariũ eſt infimꝰ id eſt debilis.

¶Firmo as, ſtabilio fortifico. Liu. Firmatq; eum aphricis maxime p̃ſidijs. Lact. lib. iiij. Supeſt, vt verbis facta firment. Huiꝰ cõpoſita ſunt. Aſſumo, confirmo ꝓ ap ꝓbo roboro. Lact. lib. iiij. Debet ergo doctor ille pfectus & docere iſta p̃cipiẽdo & cõfirmare faciẽdo. Et ꝓ Certifico. Cic. Treba. Balbus mihi cõfirmauit te diuitẽ futurũ. Infimo nõ firmo, ſiue deficere cadere vefacio. Lact. lib. v. Vbi autẽ religionis eiꝰ cõtra quẽ perorabat infirmare voluit rationẽ. Refirmo rurſus firmo. Offirmo de quo infra.

¶Firmamentũ ſoliditas & ſtabilimentũ. Cic. li. j. ad Herẽ. Nã ĩ ea nec ratio quare fecerit queritur nec firmamẽtũ dictũ eſt celũ a firmitate. Aug. Hoc ſane nouerit nec nomẽ firmamẽti cogere, vt ſtare cœlũ putemꝰ. Firmamẽtũ ei non ꝓpter ſtationẽ, ſed ꝓpter firmitatẽ, aut propter intranſgreſſibilem terminum ſuperiorũ & inferiorũ aquarũ vocatum intelligere licet.

¶Fiſci fiſcine & fiſcelle ſunt vaſa ad maioris ſũme pecunias capiendas q̃ marſupia. Vñ quia maior ſũma eſt pecunie publice q̃ priuate dr. Fiſcꝰ pecunia publica, proprie tñ apđ idoneos auctores fiſcꝰ prĩcipis dr. erariũ vero publicũ. Pli. ad Traia. at fortaſſe non eadẽ feueritate fiſcũ qua ærariũ cohibes, ĩmo tanto maior q̃to plꝰ tibi licere de tuo q̃ de publico credis iuriſcõſulti ſcribunt, res fiſcales q̃ſi ꝓprie & priuate prĩcipis ſunt. Inde cõfiſcari ſolet dici ĩ publicũ ius ærarij redigere. Sue. ĩ Aug. Deuictis his & cõfiſcatis ꝓmiſſa veteranis p̃mia ſoluerẽt.

¶Fiſcale qđ ad fiſcũ ptinet. vt ius fiſcale, fiſcalis cauſa.

✤Fiſcale calũnie dicebant delatorũ qui alios accuſabãt & nõnunq̃ ex fiſco eiꝰ dabatur pars mulctæ qua accuſati mulctabantur. Cc.

¶Fiſcina pe. cor. a fiſcus preter regulã aliorũ a primitiuis habentibꝰ c, deſcendẽtiũ vt Mancus mãcinus. Eſt autẽ fiſcina genus vaſis pro capienda maioris ſummæ pecunia. Vñ Aſco. Sporte ſportule & ſportelle nũmorũ ſunt receptacula. Et ſacci ſacculi & ſacelli, crumenæ, mantice, & marſupia. Ita fiſci fiſcine fiſcellæ. Fit aũt plerũq; ex iũco, qđ alij caniſtrũ, alij calathũ dicunt. Vergi. Et facilis rubra texat fiſcina virga. Dicta eſt fiſcina, vt ĩ qt Var. a ferẽdo Ea nãq; ferunt palee, fœnum frõdes & id genꝰ reliq̃. Ouid. Vñ data eſt egre fiſcina frõdis oui. Et Pli. Frõdarias fiſcinas quatuor ĩplere frõdatorum iuſtum eſſe autumat. Fiſcina itẽ oleifactores vtunt. Idẽ li. xv. oñdit. Huius diminutiua ſunt, Fiſcella & fiſcula.

¶Fiſcella vas vimineum aut ex iuncis quo lac coagulatur dum caſeus ĩprimitur, vel in quo caſei feruntur. Hie. ad Ruſt. Vel fiſcellã texe iunco vel caniſtrum plectre viminibus. Tibul. Tunc fiſcella leui detexta eſt vimine iũci. Raraq; ꝑ nexꝰ eſt via facta ſero. Fiſcella etiã e viminibus funiculis ve contexta dr q̃ boum ora fauceſq; iumẽtorum capiſtrantur. Pli. lib. xviij. Fiſcellis capiſtrari boues oportet ne germinũ tenera decerpant.

¶Fiſcellus ab ãtiquis dicebatur caſei mollis appetitor Quo noĩe ẽt dictꝰ eſt mõs in Italia nõ longe a Tyberi.

¶Fiſon fluuius quem noſtri Gangen vocant de paradiſo exiens. Vide phiſon.

¶Fiſſibile qđ fiſſum eſt vt fiſſibilis arbor. Pli. li. xvj. Mileq; fiſſibile rimis hoc lignum. Qñq; dr fiſſile pe. cor. qa funditur q̃ſi fiſſibile. Idẽ paulo ante. Hec maxime fiſſilia alia frangi celeriora q̃ findi. Vergi. Nã primi cuneis ſcindebant fiſſile lignum. Aliquãdo qđ fiſſum eſt ac ſciſſum Plau. in Aul. Non fiſſile haberes caput.

¶Fiſtula ꝓprie dicitur per quã aqua educitur fuſa a fundẽdo ſiue ferẽdo, ſicut Tubia tumore & canales a cãna ꝙ ad earũ ſimilitudinem facti ſunt ego tñ grecum puto φυσάω inflo, fitum dicunt vulgo. Hie. li. j. Re. Tetigiſſet domatum fiſtulas. A cuiꝰ ſimilitudine inſtrumẽtũ muſicum quo flatu canitur. Cuiꝰ Pã dr inuentor fuiſſe Ver. Septẽ cõpacta cicutis fiſtula. & hulcus altum anguſtum & calloſum in corpe fiſtule nomẽ ſortitur ſiue ex vulnere ſit, ſiue ex vitio ortum qđ ad ſupputationẽ venerit. Et fiſtula in hoĩe ꝑ quã ſpiratur, ſeu cibus deijcitur. Nã duas eſſe fiſtulas ſcribitur Lactã. de opi. hoĩs, ſpiritalẽ. ſ. & cibalẽ illã ſpm meare, hac cibũ potũq; deſcendere & he a faucibus incipiunt. Spiritalẽ Cor aſperã alteriã noĩat. Sed alia alij eſt ſuppoſita. Nã ĩterior gula vocat, que a Cælſo ſtomachus nũcupatur, q̃ ſtomacho cõnectit

& p quã cibus dimittitur. Exterior vero Epigloſſis dr̃. Quę operculũ habet cartilaginoſũ, qd̃ claudit foramẽ cũ cibus voratur hoc ſublinguiũ, ſiue lingua minor appellaẽ. Rurſus fiſtula arbor aromatica, ſed pua, quę & caſſia dr̃: quę pro ſui breuitate a quibuſdã inter herbas odoriferas nũeratur, & ad curandas viſcerũ moleſtias valet.

¶ Fiſtulator accipitur ꝓ tibicine, vt eſt apud Gellium.

¶ Fiſtulo as. Fiſtulam ago & in modũ ſpongę quicq̃ facio. Plin. Et pumicis fiſtulans vice.

¶ Fiſtuloſus, a, um, qd̃ eſt ſpõgiæ mõ factum, hoc eſt foraminibꝰ plenum. Col. lib. viij. de Caſeo. Deinde quo tenerior permaneat, clauſo neq; vẽtis obnoxio loco ſtipatur per complura tabulata. Sic neq; fiſtoloſus, neq; falſꝰ neq; aridus ꝓuenit. Quorum vitiorum primum ſolet accidere ſi parum preſſus. Scd̃m ſi nimio ſale ĩbutus, tertium ſi ſole exuſtus eſt.

✠ Fitiges pe. cor. vt ait Pli. ſunt aĩalia æthiopiæ fuci coloris mammillas geminas in pectore habentia ſicut homo, nec fera multũ quæ domari non poſſint, nec ita mãſueta vt nocentibus non noceant.

¶ Fixulam a fingendo pro fabula veteres vſuparunt.

F ANTE L

FLabrũ quaſi flatio a flo as. Prop. Neq; hic boreæ flabra, neq; arma timet. i. flãtes vẽtos. Ver. Nec flabra nec imbres. Verum. Ser. putat tantum flabra numero plurali dici.

¶ Flabellum diminutiuũ a flabro, & accipiẽ ꝓ inſtrumẽto quo fit vẽtilatio per eſtatẽ ad refrigerandũ corpꝰ Terent. Heus tu Dore cape hoc flabellum & ventulũ huic ita facito dum lauamur. Oui. de arte. Profuit & tenui vẽtos mouiſſe flabello.

¶ Flaces oliuarũ purgamenta Pli. In amurca & flacibꝰ hę ſunt carnes & illę fęces.

¶ Flaccum dicitur tritũ. Et flacco habere, quaſi ad terẽdum habere. Plau. Perij flacco habebit iam illic hõ lumbos meos. Hinc fit deflacco as.

¶ Flaccidus a, um, a flaccus diciẽ quod eſt languidũ. Vnde flaccendi ſiue flacci dñr quorũ aures pendulę & non arrectę ſunt. Col. li. viij. Caper flaccidis & pręgrauantibus auribꝰ exiguo capite habetur optimus. Hinc cognomen familiæ romanę ductum eſt, vt flacci appellenẽ qui aures deorſum pendentes habent.

¶ Flacceo es, cui langueo. Hiero. in Eſaia. Et erun irrigua eius flaccentia. a quo flacceſco languidꝰ fio. Col. lib iij. Paucis deinde horis dum flacceſcat in ſolo habeto. Deinde in vmbra aſſicato & ita condito, Compoſitũ eſt Conflacceo quo vſus eſt. Gel. lib. j. pro detumeſco. Nã fluctus inquit qui flante aquilone maximi & crebriſſimi excitãtur ſimul ac ventus poſuit ſternuntur & cõflacceſcunt, & mox fluctus eſſe deſignunt.

¶ Flagella diminutiuũ a flagris ſummę arborũ ꝑtes & virgę ſiue capita minorũ ſarmentorũ, vbi naſciẽ vua, ꝙ caro his ꝑcuſſa flagret, q̃uis aliqui a flãdo potiꝰ dici velint ꝙ ventorũ crebros ſuſtineant flatus. Col. lib. v. At certe in ordinarijs vitibus vtiq; obtinendum eſt ne pluribus flagellis emacientur niſi ſi propaginibus futuris ꝓſpiciemꝰ. Var. li. j. de re ruſt. Emucidũ ſarmẽtũ ꝓpter infirmitatẽ ſterile, neq; ex ſe poteſt eijcere vitẽ quã vocant minorẽ flagellũ, maiorẽ etiã vñ vuę naſcunẽ palmã priore litera mutata in d dalma a venti flatu dicta.

¶ Flagello, as, quaſi flagello cędo. Sicut verbero a verbere & fuſtigo a fuſte. Et flagellare ĩcrepare eſt atq; ꝑſonare. ✠ Flagellare annonã eſt annonã duriorem facere.

¶ Flagro as, ardeo a flãma vel a flatu quo alitur incẽdiũ qñ flatu excitatur ignis. Verg. Flagrantiſq; dei vultum Trãſfertur qñq; ad deſyderiũ amoris, odij, iræ virtutis aut vitij. Lact. lib. j. Quid apollo pater eius nonne ob amorẽ quo flagrabat turpiſſime gregẽ pauit alienũ? Et li. vij. Qui auaritia inopũ inexplicabili quãdã ſiti flagrat. Liui. li. ij. Ciuitas ſecũ ipſa diſcors inteſtino ĩter patres plębẽq; flagrabat odio. Huiꝰ cõpoſita ſunt. Cõflagro ꝙ eſt totũ ſimul flagro. Lact. li. iij. Capitoliũ nõ ſemel, ſed ſępiꝰ fulmine ictũ cõflagrauit. Deflagro, de quo ſupra.

¶ Flagratores dicebantur illi, qui mercede flagris cædi ſe permittebant.

¶ Flagriones dicti ſunt ſerui, ꝙ flagris ſubiecti ſint vt verberones a verbere.

¶ Flagitiũ eſt vitiũ flagitatione. i. repręhenſiõe dignũ Nã flagitatio ad ſtrepitũ dr̃. Flãma ei flagella & flagitare. i. ꝑſonare dici intelligimus, qm̃ ſine ſonitu non ſũt. Et eſt flagitiũ generale ad oĩa mala, Cic. in Cato. Stupra vero & adulteria & omne tale flagitium nullis alijs illecebris excitari niſi in voluptatibus. Aliqñ ſignificat errorẽ vtpote rem vel flagris vel increpatione digna. Ci. Tantam ne obliuionẽ inquit in ſcripto præſertim vt ne legẽs quidẽ ſenſerit quantum flagitij admiſiſſet.

¶ Flagitioſus ſceleratus. Sal. In tanta tãq; corrupta ciuitate id quod factu facillimũ erat oĩm flagitioſorũ atq; facinoroſorũ circũ ſe tanq̃ ſtipatorũ cateruas habebat.

¶ Flagito, as, a flãma deductũ videẽ, vt ſit q̃ſi flãmas agito. Flagitare eĩ propie eſt vehemẽter cum inſtãtia clamore ac ſtrepitu poſcere, cũ flagella & flamma ſine ſonitu crepituq; non ſint, vt docet Donatus in eu. Terẽ. Lactan. li. iiij. Succlamare cœperũt & crucẽ eiꝰ violẽtis vocibus flagitare. Hier. in ꝓlog. para. Deniq; cũ a me nuꝑ flagitaſſetis, vt vobis paralipomenon latine ſermone transferrẽ. Habet hoc verbũ in ſe maiorẽ vim q̃ poſtulo Et qñq; accuſatiuo tantũ iungitur, vt Cice. ꝓ Quintio. Quãquã hoc cauſa poſtulat, & ſi poſtulat, nõ tñ flagitat qñq; habet accuſatiuum cum ablatiuo mediante ꝓpoſitione. Cęſar. cõ. i. Interĩ quotidie Cęſar ab heduis frumẽtum qd̃ eſſent polliciti flagitat. Qñq; cõſtruitur cũ duobus accuſatiuis, vt apud Sueto. in vitel. Tũ fœneratorũ & ſtipulatorũ publicanorũq; qui vnquã ſe aut romæ debitũ, aut in via portorium flagitaſſent vix vlli pepercit. Huius compoſita ſunt Cõflagito; Pli. lib. xxx. Tãta populi romani cõtumacia fuit, vt magnis theatri clamoribus reponi apoximenon conflagitauerit. Efflagito de quo ſupra.

¶ Flamma a gręco φλὶγω φλέγω ardeo. Inde flammifer. Ponitur interdũ metaphorice flãma pro periculo. Ci. li. ij. tuſ. Quid cupiditate honorũ loq̃r? Quę flama eſt ꝑ quã non currerint hi qui hęc olim pũctis ſingulis colligebãt Idem in bruto dixit. Galbã eruiſſe ſeſe de flãma iudicij cũ ſignificare vellet eũ liberatũ eſſe a ꝑiculo iudicialis dãnationis. Teren. in Eu. Ex flamma te petere cibum poſſe arbitror. De fumo tẽdere ad flãmam, ſignificat ire in periculũ. ¶ Flãmeus a, um. Col. li. vj. Quędã partes eius regionis ſic infeſtanẽ euro, quem incolę vulturnũ appellant, vt niſi vites tegminibus opacentur velutha litu flammeo fructus vratur.

¶ Flammiuomus a, um, pe. cor. quod flammas vomit.

¶ Flameũ genꝰ veli rubri ſeu crocei qd̃ geſtabatur a mulieribus nuper nuptis, ſic dictũ ꝙ eo aſſidue vtebaẽ flaminica. i. flaminis vxor cui non licebat facere diuortiũ Et eodem modo tegebatur nupta flameo, vt perpetuo cũ viro maneret. Luc. de Martia. iterũ nubẽte Catoni. Luſęa demiſſos velarunt flamea vultꝰ. Huius diminutiuũ eſt flameolum. Iuue. Sedet illa parato flameolo.

¶ Flammigena flamma genitus. Cc.

¶ Flaminium tegmen quo matronę capita tegebant.

¶ Flaminica ſacerdotula ſiue flaminis Lialis vxor.

¶ Flaminia flaminis domus. Et flaminia via romę a flaminio dicta.

¶ Flamearius infector flamei coloris violæ lutee, q̃ flamea appellatur, quę & luteola a nr̃is dr̃, ſicut violariꝰ q violaceo tingit. Hinc flamea appellabant veſtimẽta lutei coloris, qbus flaminica vtebabaẽ. a quo & veſtes quibꝰ amiciebanẽ noue nuptę ſĩr̃ vocabantur flaminicę

¶ Flaminius ſacrorum ꝓminiſter. Eſt etiam propriũ nomen ciuis romani, a quo via flaminia, arcus flaminius: & forum flaminium.

¶ Flaminiꝰ lictor qui flamini diali ſacrorum cauſa pręſto orat. Cc.

¶ Flamatica arbor fulmine icta.

¶ Flamen neutri gene. flatꝰ dr̃, ſiue voci ducta foramina muſicorũ inſtrumentorum. Hora. Cur berecinthęæ, ceſſant flamina tibię. Maſculino autẽ, ſacerdotẽ ſignificat Et flamines cognomen accipiũt ab eo deo cui ſacra faciũt vt flamẽ dialis a dio. i. Ioue. quaſi Iouialis. Martialis a marte & Quirinalis a Romulo. Aug. li. ij. de ciuita. dei ſcribit romanos tres tantũ flamines inſtituiſſe tribꝰ numinibꝰ dialem Ioui, Martialẽ marti. Quirinalẽ romulo. dicti flamines ſacerdotes a filo quo cinctũ caput habebant vt docet Varro. Ser. Sic habet. Flamines ĩ capite habebant pileũ. qd̃ cũ per ęſtus ferre nõ poſſent, filo tantum capita religare cœperunt. Mã nudis penitus capitibus incedere nefas fuerat. Vñ a filo quo vtebantur flamines dicti ſunt quaſi filamines.

¶ Flãmo as, flammã produco. Verg. li. iij. Geor. Exilit in ſiccũ & flãmantia lumina torquens ſęuit agris. Hinc cõponiẽ inflãmo qd̃ eſt valde vel ĩtus flãmo. Cic. Curioni. Nõ feci infãmãdi tui cauſa, ſed teſtificãdi amoris m̃i

¶ Flammeſcere eſt flãma fieri, accendi. Vñ in hymno dicimꝰ, flãmeſcat igne charitas, accẽdat ardor ꝓximos.

¶ Flãdria germanię regio ad littora oceoni ſeptẽtrionalis poſita varios habet ppl'os q priſco noĩe Cimbri dicti ſunt. ¶ Flator & flatus. Vide in dictione flo, as.

✠ Flauij a flauo deduci dñr ob criniũ candorẽ. Erat eñ apd̃ Romanos familia ãpliſſima. Flauiſſas priſci laini dixerunt quos græci θυσαυρούς noĩant ꝙ in eos non rude ęs argentumq;, ſed flata ſignataq; pecunia conderetur. Vnde ꝑ detractionem ſecundę literę F lauiſſe dictę ſũt cellę quędã & ſpecus qbꝰ æditui capitolini vtebanẽ ad cuſtodiendas res veteres religioſas. Meminit Gelliꝰ. libro. ij. cap. de quo etiam ſupra. Cc.

¶ Flauus color ex viridi rufo. & albo concretꝰ, hoc eſt fuluo clarior q̃lis eſt color auri. Et attribuiẽ qñq; melli. Mart, Flaua mella, qñq; capillis. Oui. li. ij. faſt. Forma placet niueuſq; color flauiq; capilli. Qñq; blãdis maturis Verg. li. j. Geor. Neq; illum flaua ceres alto ne quicquã ſpectat olympo. Vbi Ser. Flaua ceres dicitur propter ariſtarum maturitatem. Sic flauam aquã flauas frõdes olerũ dicimus. Verg. lib. iij. Geor. Turbidus & torquẽs flauentes hiſter arenas.

¶ Flaueo es, ui. fulgeo & auri colorẽ reddo, a flãma ꝙ ſi color nõ diſſimilis flãmę, vel a flãdo ꝙ flata metalla eũ colorem habẽt, Col. li. ij. Sed ęqualiter flauentibus iam ſatis anteq̃ ex toto grana indureſcant cũ rubicundum colorem traxerunt, meſſis facienda eſt.

¶ Flaueſcere eſt flauum fieri, Verg. Molli paullatim flaueſcet campus ariſta.

¶ Flecto is, xi, xũ, inclino voluo duco. Terẽ. in Hecy. Iſtuc eſt ſapere vbicũq; opus ſit, poſſis animũ flectere. Verg. li. ij. Geor. Et ipſa flectere luctãtes inter vineta iuuẽcos. Seruiꝰ. Cũ quadã moderatione duce ne tenera adhuc virgulta cõcutianẽ. Huiꝰ cõpoſita ſunt. Circũflecto. Circũplico, Circuo. Ver. Pręſtat trinacrij metas luſtrare pachini Ceſſantẽ lõgos & circũflectere curſus. Deflecto de quo ſupra Inflecto. Aug. li. viij. de ciui. dei. Socrates primꝰ vniuerſã philoſophiã ad corrigẽdos cõponẽdoſq; mores ĩflexiſſe mẽoraẽ. Reflecto in idẽ flecto Offlecto, de quo ĩfra. ¶ Flemina dñr q̃ſi fluomina cũ ex labore vię ſãguis effluit circa talũ author Feſtus. Cc.

✠ Flexamina orõ dr̃ quę animũ flectere poſſit. Ci. ij. de oratore. Sed tantam vim habet illa q̃ recte a bono poeta dicta eſt flexamina, atq; omniũ regina rerum oratio, vt nõ modo inclinantẽ erigere, aut flantem inclinare, ſed etiam aduerſantem & repugnantẽ (vt imperator fortis ac bonus) capere poſſit. Cc.

✠ Flexanimus quod animum flectit. Cc.

✠ Flexibula ſatyrę nomẽ apud Varronẽ ꝙ cõſiliũ flectat βουλὴ enim conſilium ſignificat. Cc.

¶ Flexipeda hedera ab alijs poetis dicitur quã Vergilius errantem vocat. Cc.

✠ Flexipes qui flexos pedes habet. Cc.

¶ Flexumines ſiue potius flexamines equites romani erãt prius Celeres deide flexamines a flectẽdis animis vt qdã putant ſiue potiꝰ a flectẽdis equis, poſtea Troſſuli a Troſſulo Tuſciæ oppido dicti. Cc.

¶ Flexo xi, xum, eiuſdẽ ſignificatiõis eſt cũ flecto. Priſ. A necto tñ nexui qd̃ tñ etiam necto nexi dicentes & nexus, vt flexo flexi & flexus.

¶ Flexibile pe. cor. qd̃ flexũ eſt, vt vitis flexibilis ꝙ flexa ſit & lapſu erratico torqueatur.

¶ Flexura curuatio. Cc.

¶ Flegeton. Vide phlegeton quia gręcum eſt.

¶ Flegma. Vide in phlegma. Suidas. φλέγμα ὃν λέγεται πρῶτον ἀπὸ τροφῆς, πρῶτον γὰρ ἀπὸ τροφῆς τὸ αἷμα, τὸ καὶ φλέγμα πρῶτον τῶν ἀπέπτων, ἐπειδὴ καὶ ἄλλα ἄπεπτα ἀπὸ γὰρ φλέγματος, μεταβάλλεται ὁ ξυσὶ χυμὸς περὶ τὸν στόμαχον ἐστὶν οὖν ὀυχ ἁπλῶς πρῶτον ἀλλὰ τῶν ἀπέπτων. ✠ Id eſt phlegma non dr̃ primũ ab alimẽto primum enim ab alimento ſanguis eſt, phlegma. i. pituita primũ eſt crudorũ: ſunt etiam alia cruda a plegmate mutatur acidꝰ humor circa ſtomachũ, non abſolute primũ ſed crudorum.

¶ Fleo es, eui, etum, cũ lachrymis plãgo. Ideo tantum hoĩm eſt ſicut rideo. Hinc fletꝰ ꝑticipiũ. Ver. Hic multũ fleti ad ſuperos belloq; caduci. i. nobiles & conſpicui quorũ mortẽ magna lamẽtatio ſequiẽ. Fletꝰ ſubſtantiuũ Cõpoſitũ eſt defleo, qd̃ eſt valde fleo. Cic. li. tuſ. Nõ exercitu amiſſo nudus in ſeruorũ ferrũ & manus incidiſſet non liberi defleti, non fortunæ omnes a victoribus poſſiderentur gręcũ tñ eſt κλαίω, μ, κλαύσω.

¶ Flebile quod dignũ eſt vt fleatur, a quo flebiliter aduerbium cum fletu.

¶ Fligo, is, xi, ctũ, ꝓ affligo quo vſi ſunt antiq. Vñ & flictꝰ ꝓ afflictꝰ. Silius. Galea horrida flictu Aduerſę ardeſcit galeę. Liu. Ipſe ſe ĩ terrã fligit cadẽs. Cuiꝰ cõpoſita ſunt Affligo, cõfligo, infligo, & ꝓfligo, q̃ habẽt pe. ꝓd. Eſt aũt affligere ꝓprie pro ſternere & in terrã extẽdere Pli. At canis ille horrentibꝰ per totũ corpꝰ villis ingenti primũ latratu intonuit, mox in ceruicẽ aſſultans cõtraq; belluã exurgens hinc & illinc artifici dimicatiõe qua maxĩe opus eſſet infeſtãs atq; euitans donec aſſidua rotarũ vertigine afflixit, ad caſum eius tellure concuſſa Cęſar. Neq; ſi quo afflictę caſu fuerit erigere ſeſe atq; eleuare poſſunt Per tranſlationem ponitur ꝓ ꝑturbare ſ vexare. Sene. Vt animum varijs curis afflictũ oratione lenirẽ. Hinc afflicto as, frequentatiuum, de quo & alijs cõpoſitis locis ſuis.

¶ Flo as, aui, atum, ſpiro. Hinc flatus. tus. pro ſpiritu & flatus vẽtus qui & ipſe ſpiritus eſt. Et flatores antiquitꝰ tibicines dicebanẽ, ꝙ flando tibias ſonarẽt. Et flabellũ Aliqñ flare ſignare eſt, ꝙ ęs ſiue aurũ ſiue argentũ flando, hoc eſt flatu calefaciendo ſigneẽ. Hinc flatum æs, & flata pecunia dr̃. Eiꝰ cõpoſita ſũt Afflo qd̃ ẽ ad aliquid ſpiro Cic. ĩ Cato. Cũ admiraretẽ Lyſander & ꝓceritates arborũ & directos ĩ q̃ncũcem ordines & humũ ſubactam atq; purã & ſuauitatẽ odorũ quin afflarenẽ e floribꝰ. Et in hymno. Impleta gaudẽt viſcera afflata ſancto ſpiritu Per tranſlationẽ. Lactã. li. vij. Non vidiſſe nec cõpræhẽdiſſe philoſophos veritatẽ, ſed ita leuiter odoratos, vt tñ vnde eos odor ille ſapientię tã ſuauis, tã iucundꝰ afflauerit: nullo modo ſenſerit, id eſt attigerit vel aſperſerit. Ver. Nãq; ipſa decorã cęſariẽ nato genitrix lumẽq; iuuẽtę Purpureũ & lętos oculis afflarat honores, id eſt flãdo dederat, Difflo, flatu diſꝑgo diſturbo. Plautus. Cuiꝰ tu legiones difflauiſti ſpiritu. Luc. li. xxvj. Pars diſflaẽ vẽto pars autẽ obrigeſcit frigore. Deflo deorſum vł valde flo. Varro. Vas fictile eo ꝙ eſt leuiſſimũ ac ſummũ deflatũ vt traijciãt ĩ alia vaſa. Inflo turgefacio q̃les ſũt vtres vẽto diſtenti. Transfereẽ q; ad aĩm. Lactã. li. vj. Si efferaẽ ira ſuꝑbia tumidꝰ infleẽ, tractũ a folle qui fla-

tu turgeſcit, Hinc inflare pro pulſare, ſiue tibia canere. Vergi. Tu calamos īflare leues ego dicere verſus. Perflo valde flo, ſiue multum commoueo. Idē. Et terras turbine perflant. Reflo retro vel contra ſpiro. Cic. li. j. Tuſculanorũ. Sic autē reflantibus ventis reijciemur tum eodē paulo tardiꝰ referamur neceſſe eſt. Idē libro ſcđo officio. Nā cum ꝓſpero flatu eius vtimur ad exitus ꝑuehimur optatos, & cũ reflauerit affligimur. Sufflo ſubtꝰ ſpiro. ſiue ſuperflo & turgefacio, Nonius. Sufflatũ dr̃ tumidũ & quaſi vento quodā latius factum. Et ſufflare flatũ facere. Aug. lib. xij. de ciui. dei. Quid eſt aliud ſufflare q̃ flatũ facere. Idē paulo āte. Et cũ virũ terreno formaſſet ex puluere, eiq; animā ſufflando indidiſſet, ſiue potius ſufflando feciſſet. Conflo & efflo alibi. A ſufflo etiā fiunt duo compoſita inſufflo & Exſufflo.

❡Floces vini vuarũ purgamēta hoc eſt vinaceę, ſicut flaces oliuarũ, fex a vinaceis expreſſa. Cęcil. Aedepol. ego neq; florem, neq; floces volo mihi, vinũ volo. Gel. Appludā edit, & floces bibit.

❡Flocci lanarũ particulę diuiſę a velleribꝰ inutiliter euolantes, & ꝑ diminutionē flocculi. Varro. Diligentiores tegeticulis ſubiectis oues tōdere ſolēt ne q flocci intereant. Pli. Naſcunꝫ in robore pillulę nucibus non abſimiles ītus habētes flocculos molles lucernarũ luminibꝰ aptos. Nam & ſine oleo flagrant. ✣Cęlſus ſigna mortiferi morbi eſſe ſcribit ſi quis in febre & acuto morbo manibꝰ in veſte floccos legit, fimbriaſue diducit. Pli. li. x. Hirũdines nidũ mollibus plumis flociſq; conſternũt

❡Floccifacio & floccipēdo a flocco ꝓ cōtēno & ī nulla ęſtimatione habeo, Plau. in epiſt. Dum tibi ego placeā atq; obſequar meũ tergũ floccifacio.

❡Flora dea quędā a Romanis in honore habita.

✣Hęc enī cũ magnas opes ex arte meretricia quęſiuiſſet populũ ro. ſcripſit hęredē certāq; pecuniā reliq̄t cuius ex ānuo fœnore ſuus natalis dies celebrareꝫ edictione ludorũ quos appellāt floralia, ſiue ludos florales. Qđ quia ſenatui flagitioſum tractu tp̄is videbaꝫ ab ipſo noīe argumentũ ſumi placuit, vt pudendę rei quędā dignitas adderetur deā finxerũt eſſe quę floribus pręſit eāq; oportere placari. vt fruges cũ arboribus, aut vitibus bñ ꝓſpereq; floreſcerent. Celebrabantur illi ludi oīni cũ laſciuia cōuenientes memoriæ meretricis. Hæc a græcis Chloris dicitur. Oui. Chloris erā quæ flora vocor.

❡Floralia eius deæ ludi ſeu feſta. Floralia etiam dñr loca in quibus ſunt flores. Var. li. j. de re ruſt. Nec minus ea diſcriminanda in conſeruando quæ ſunt fructuoſa ꝓpter voluptatē, vt quæ pomaria ac floralia appellantur

❡Florales ludi apud veteres celebranꝫ cũ oīni laſciuia & pręter verborũ licentiā nudabantur flagitante populo meretrices. quę mimarũ functæ officio, in conſpectu multitudinis ad ſatietatem vſq; impudicis motibus detinebantur. Cornucopie.

❡Flores dicti ſunt qui ex arboribꝰ vel hęrbis colliguntur. Cuius diminutiuum floſculi.

❡Floreus a, um. quod eſt totum ex floribus.

❡Floridus a, um, quod floribus abundat. Tibul. Cũ poſti florida ſerta darem.

❡Floreo es, rui. Florere ē floridũ eſſe ſeu flores habere. Ci. li. j. Tuſc. Segetes largiri fruges, florere omnia fōtes ſcatere. Per tranſlationē Florere eſt ſplendere, aut in aliqua ꝓſperitate eſſe, ſiue excellere. Cic. ī Lęl. Magnaq; grecia quę nunc quidē deleta eſt, tum florebat inſtitutis & p̄ceptis. Lactā. li. v. Iniuſti ac deum neſciētes & diuitijs & potentia & honoribꝰ florent. Hiero. Aliũ iuueniliętate florentem in amœniſſimos hortulos p̄cepit adduci. Huiꝰ cōpoſita Defloreo. Effloreo. De quibꝰ alibi, & Refloreo qđ eſt rurſus floreo. Eſt & Floro as, vnde & p̄floro. Gell. Et expectatio te ſpei ſuſpēſum fatigabit & futuri gaudij fructũ ſpes tibi iam pręflorauerit.

❡Floreſcere eſt floridũ fieri. Colu. li. v. Ventiq; nebulā & rorem peſtiferũ celeriter afficcāt, multũq; ad floreſcēdum & ad bonitatem vini conferunt. Varro li. j. de re ruſti. Pratum a qua defendi debet anteq̃ floreſcere īcipiat.

❡Floridare idem quod florere. Vnde prata floridantia dicuntur.

✣Floriger & florifer ferens flores. Cc.

✣Floriferũ dr̃ ꝙ eo die ſpicę ad ſacrificiũ ferunꝫ. Cc.

❡Florulentus floribus plenus. Cc.

✣Flos ſalis dr̃ quædā ſalis fauilla quę leuiſſima eſt humilioriſq; naturę & crocei coloris aut rufi veluti rubigo ſalis, natura eiꝰ aſperſa & excalefactoria eſt, ſudorem facit, aluũ ſoluit in vino gręce φλοξ flox latine flamma. Cc

✣Fluo is, xi, xum, proprie decurro. Ver. li. j. geor. Hęc eadē argenti riuos ærīſq; metalla. Oſtēdit venis atq; auro plurima fluxit. Qm̃ vero ea quę fluunt latius diffũdi vidētur, fluere qñq; capitur pro latius atq; vberiꝰ excreſcere. Idē li. ij. geor. Tũ deniq; dura Exerce imperia & ramos cōpeſce fluētes. Rurſus quia decurrũt quodāmodo minui videnꝫ. fluere pro deficere ſumitur. Idē ex illo fluere ac retro ſub lapſa referri. Spes danaum. Hinc fluxa dicimꝰ quę inſtabilia ac momētanea ſunt & cito peritura. Et fluere ꝓcedere naſci. Lactā. li. ij. Ab hac gēte ꝓximi quiq; populi multitudine increſcete fluxerunt. Itē tranſire. Hiero. Iā altera fluxerat dies. Huius cōpoſita ſunt Affluo Cōfluo, Defluo. De quibus ſupra. Circũfluo. De quo Cic. in Lel. per tranſlationes dixit. Et circũfluere oībus copijs atq; in omni rerũ abũdātia viuere Proprie. Pli. id oppidũ circũfluit amnis. Aliqñ ſignificat cōcurrere. Idē. Poſtq̃ varię vndiq; gentes circunfluxere. Hinc circũfluxꝰ pro cōcurſu & circũfluus q circunfluit. Defluo varie fluo. Lactan. li. vij. Nā ſi terrenum & fragile corpꝰ poſt receſſum animæ non ſtatim defluit in terram tabeſcitq; ex qua illi origo eſt. Per trāſlationem luxurior prodigus ſum. Itē cōſumor ac deficio. Terē. in heau. Vt illius animum qui nunc luxuria & laſciuia diffluit retundam & redigam. Influo, intus fluo. Col. lib. j. Sed ampla ſtabula ſic ordinēꝫ nequis humor īfluere poſſit. Cęſar. A lacu lemano, qui in flumē Rhodanũ influit. Ci. ī Lælio ꝑ tranſlationē dixit. Quibꝰ blādicijs. C. Papirius conſul nuꝑ influebat in aures, id eſt facile introibat vel ꝑſonale. Interfluo, in medio fluo. Perfluo & trāfluo per mediũ fluo, ſpargo, nō contineo. Terent. Plenꝰ rimarum ſum hac atq; illac perfluo. Profluo de quo alibi Perfluo āñfluo, vñ p̄fluxꝰ ſi p̄fluuiũ ꝓ fluore alicuiꝰ rei antefacto. Pręterfluo vltra vel antefluo. Li. li. j. Infima valle pręterfluit Tybris. Quin. per tranſlationē lib. xj. Oīs diſciplina mēoria cōſtat, fruſtraq; docemur ſi quicq̄d audimꝰ p̄tefluat. Refluo retro ſiue rurſus fluo, vñ fluxꝰ & refluxus. Superfluo. ſuperabundo, a quo ſuperfluus. a. um, Col. li. iiij. Per medullā tranſmittit quicq̄d aq̄ũ cęleſtium ſuperfluxit. Subterfluo inferius fluo.

❡Fluito, as, pe. cor. frequentatiuũ ſignificat ſæpe ſiue cōtinue fluo. Liui. li. j. Tenet fama cũ fluitātem alueum īquo expoſiti erāt pueri tenuis in ſicco aqua deſtituiſſe Et fluitare eſt ſupernatare. Pli. Oēs piſces cũ ſunt extincti fluitāt exceptis anguillis, Aliqñ Fluitare eſt ſolui ac relaxari. ❡Fluus a, um, quaſi fluens, ſed in cōpoſitiōe magis in vſu vt mellifluus quaſi fluens melle.

❡Fluidus, a, um, penul. cor. modo fluentem, modo humectum ſignificat.

❡Fluor fluxus. & fluxio idem ſignificāt, id eſt ꝓfluum. Auguſt. li. vij. de ciui. dei, Sed ibi eſt dea Mena quę mēſtruis fluoribus pręeſt.

❡Flueſcere eſt fluidũ fieri reſolui Aug. li. xxj. ciui. dei. Agrigentium Sicilię ſalem ꝓhibent cum fuerit admotꝰ igni velut in aqua flueſcere.

❡Fluxꝰ a, um, qđ eſt inſtabile, momentaneũ & cito periturũ. Vñ fluxę res dñr. Poet. Nos tibi ne fluxas Phrygię res vertere fũdo Conamur. Salu. Nā diuitiarũ & formę gl̃ia fluxa & fragilis habeꝫ. Aliqñ capiꝫ ꝓ largo ac minime aſtricto. Vñ Parthorũ veſtimēta fluxa fuiſſe Lucanꝰ ſcribit. Illic & laxas veſtes & fluxa virorũ. Velamēta vides. Et fluxi dñr libidinoſi, molles, effœminati. ſue. in Tybe. Druſus animi fluxioris, remiſſioriſq; vitæ erat Cypria. Vſq; ad hoc venimus vt in cōparatione fluxorũ de ſanctorũ virtutibꝰ diſputemus. Idē. Fluxuras libidines vocat ſcribēs caſtitatē eſſe exarmaturā fluxurarũ.

❡Fluuius a fluo, is, quod fluat ſemper. Idē quod flumē

❡Fluuiale. quod ex fluuio eſt, vt aqua fluuialis.

❡Fluuiatile. pe. cor. quod ī fluuio viuit, vt piſcis fluuiatilis. Fluuiatilis auis, fluuiatilis arena quæ in fluuijs eſt. Plin. Arenę tria ſunt genera, foſſitia, cui quarta pars calcis addidebet. Fluuiatili aut marinæ tertia.

❡Fluuior aris, depo. ſumitur pro Abũdo, vt apud Ioſephũ li. xviij. Nihil intereſt inter eos an diues fluuiatur, an pauper defraudatur.

❡Flumē ſimiliter a fluo ꝓprie eſt aqua fluuij decurrēs, & maior eſt q̃ riuus. Et flumina dicũꝫ quę perēnia ſunt, & cōtinue fluũt. Torrētes qui ęſtate ſiccanꝫ. Sed quādo hoc nomē genitiuo iungiꝫ capiꝫ ꝓ fluxu ſeu curſu. Pli. Ne flumini eius riui eant impedimēto. Hinc flumētata porta Romæ quā Tyberis vrbē intrans in ſiniſtra ripę parte reliquit dicta ꝙ Tyberis qñq; in eā influxerit.

❡Fluentũ, paruũ flumē, ſiue decurſus aquæ. Hieronymus in Ioſue. Trās fluēta Iordanis. Ambro. lib. Hexa. Itaq; cũ tanta de terris erumpant maximorũ flueuta amnium. Nilus effuſo Aegyptum ſtagnans flumine.

❡Flumineꝰ a, um, vt aq̄ fluminea q̃ ex flumine colligiꝫ

❡Fluminoſus a, um, quod ex fluminibus abundat, vt regio fluminoſa.

❡Fluctio. Catharrus dicitur.

❡Fluctus a fluo, & eſt aqua mota in vnum collecta quę vnda dici ſolet.

❡Fluctiuagus, qui fluctuando vagatur.

❡Fluctuoſus, vndoſus, ꝓcelloſus, inquietꝰ. Et ꝑ trāſlationē fluctuans, anima diciꝫ, quemadmodũ æſtuans cũ ira aut curis aut libidine alio ve morbo agitatur.

❡Fluctuare, iactari, cōmoueri, in dubio eſſe, & inſtar nauis fluctibꝰ agitari. Ver, li. ij. Geor. Ac late fluctuat omnis ære renitēti tellus. Vñ fluctuatꝰ pro iactato. Pli. Delos diu fluctuata vt prodiꝫ ſola motũ terræ nō ſenſit. Et lib. ix. Fluctuatuſq; ſimilis exanimi. Proprie vero eſt fluctꝰ id eſt vndas facere. Plau. in ru. Ita fluctuare video vehementer mare. Itē ſignificat ſuper vndas eſſe. Pli. lib. xxxvj. Lapidem e ſcyro inſula integrũ fluctuare tradũt, eum comminutum mergi.

❡Fluſtrum, ſtatus maris cum fluctibus agitatur.

❡Fluctuatim aduerbiũ, iactanter ſolute. Afra. Volo fluctuatim ire ad illum.

❡Flutę anguillę ſiue murenę dicebanꝫ in fręto Siculo quæ gręce plotę quaſi nauigabiles dicunꝫ ꝙ in ſumma aqua mergi nō poſſunt. Macro. Accerſebantur murenę ad piſcinas abuſq; freto ſiculo. Illę enĩ optimę eſſe creduntur preſertim q̃ græce plote, latine Flutæ dicuntur, ꝙ in ſummo ſupernatantęs ſole torrefactæ curuare ſe poſſe & in aquam mergere deſinunt.

❡Fluonia, Iuno quam mulieres colebāt, ꝙ ſanguinis fluorem in conceptu retinere putabatur.

F ANTE O

FOcꝰ a fouēdo, vel a flāmis diciꝫ id ī quo ignis ſeruaꝫ vel ipſa ignis fomēta. Oui. li. vj. faſto. At focꝰ a flāmis & ꝙ fouet oīa dictꝰ. Idē. Thure vacēt arę, ſtētq; ſine igne foci. Tibul. Dum meus aſſiduo luceat igne focus. Cat. de re ruſt, Folia ſubdito in foco callido ſub teſta coquito leniter. Ponitur etiam qñq; pro priuatis domibus ſicut ara pro templo.

❡Foculus diminutiuũ, qui etiā circũfertur, a teſta teſtulę triuialiter nomē adeptus. Gellius. Tu illa foculũ coram rege cũ igni appoſuit & tres libros ex nouē deurit. Val. ma. lib. j. Cum Carbaſum quem optimũ habebat foculo impoſuiſſet. ſubito ignis emicuit.

❡Focula dicuntur nutrimenta. Plau. in Perſa. Nam iā intus ventris fumant focula.

❡Foculo as, pe. corr. nutrio ſeu foueo. Nonius. Focula dicta ſunt nutrimēta. vnde & foculare dicitur vt fouere.

❡Focillus diminu. eſt a foculus, a quo focillo.

❡Focillo as. & focillor deponēs ſignificat nutrio. Var. lib. ij. de vi. pa. Sed ſuum quinq; commodũ focillantur. Hinc cōponitur Refocillo quod eſt recreo.

✣Focatius panis qui in loco coquitur. Cc.

✣Focarius a, um, quod ad forũ pertinet. Hiero. lib. j. Reg. Filias veſtras faciet ſibi vnguentarias & focarias.

❡Focale pe. ꝓ. genꝰ ligaminis ad fauces velut faſcia q̄dā collũ ambiēs, ꝙ fauces perfringere nō ſineret & ꝓnũciationi cōduceret. Sene. li. iij. q̄ſtionũ naturaliũ. Videbis quoſdā graciles & palliolo focaliq; circũdatos pallētes & ęgros. Quit. li. xj. Palliolũ ſicut faſcias quibꝰ crura veſtiũꝫ, & focalia & ligamina auriũ ſola excuſare pōt valitudo. Dictũ focale a faucibꝰ au in o mutata. Quidā etiā accipiũt focale ꝓ ferro ignito quo criſpāꝫ crines. Et ſic habet primā cor. cũ a foco deſcēdat. Hora in ſer. Faſciolas cubitale focalia, potꝰ vt ille. Diciꝫ a collo furti carpſiſſe coronas. ❡Focaneꝰ palmes diciꝫ q ī fauce vitis naſciꝫ, vt eſt apud. Colu. li. v. Videꝫ īquit Focaneꝰ palmes q ſolet in bifurco medius prorepere. Et idcirco eũ præ dicto vocabulo ruſtici appellāt, ꝙ inter duo brachia ſua ſe diuidit, vitis enatꝰ velut fauces obſidet, at vtriuſq; duramē trahēs alimenta ꝓrepit. Et lib. vj. Focaneꝰ eſt qui inter duo brachia velut in vena de medio naſcitur,

❡Fodio is. fodi foſſum. cauo, aro. vt fodere nō valeo mēdicare erubeſco. Verg. lib. vj. Seu ſpumātis equi foderet calcaribus armos. Hinc fouea & fodere forare. Hiero. ad Helio. Cerne manꝰ iudęe quas fixeras, cerne latꝰ Romane quod foderas Huius cōpoſita ſunt confodio quod eſt Cauo ferio, ſiue in totũ foro. Plaut. in aul. Hic apud me cōfodere hortũ iuſſi. Sal. Inter confertiſſimos incurrit ibiq; pugnādo cōfoditur. Circũfodio circũcauo. Col. lib. iij. Arborē quam depoſueris ſępius circũfodito defodio vide loco ſuo. Effodio extra fodio. Plau. in aul. Oculos ego hercle iſtos improba effodiā tibi ne me obſeruare poſſis ſi quid rerũ gerā. Infodio intus fodio aut intus planto pono ſeu ſepelio. Col. li. iiij. Cāpeſtris locus alte duos pedes infodiendus eſt. Hie. in Geñ. At ille infodit eas ſubter terebynthũ. Ver. lib. Geor. Ante ſupinatas aquiloni oſtendere glebas. q̃ letum infodias vitis genus id eſt obruas. Perfodio valde cauo rũpo ferio perforo. Plaut. in Aſi. Vbi parietes perfoderis. Colu. li. xj. Tu grauibus raſtris cunctantia perfode terga. Lactā. lib. iiij. Sed tātũmodo latus eius p̄foderũt. Gel. libr. ij. quadrigēti omnes tũ vna perfoſſi gladijs aut miſſilibꝰ operti cadũt. Prędfodio. antefodio. Pli. lib. vij. Pręfodere ſcrobes ante ſi fieri poſſet tāto donec pingui ceſpite obducanꝫ. Refodio rurſus fodio. Pli. Mus marinus in terras ſcrobe effoſſa parit oua & rurſus obruit terra, triceſimo die refoſſa aperit fœtũq; ī aquā ducit. Suffodio ſubter cauo Col. li. ij. Neq; ſuē velimus īpaſci qm̃ roſtra ſuffodiat & ceſpites excitet. Trāſfodio trans ſiue vltra ab vno latere ad aliud fodio. Ouid. Gemino trāſfodis vulnere pectus. Et hęc omnia habent fo. ſyllabam correptam.

❡Fodico as pe. cor idē quod fodio. Cic. lib. iij. tuſ. Nō ē enĩ in poteſtate fodicātibus eis rebus quas malas opinamur diſſimulatio vel obliuio hora. Emamꝰ q fodicet latꝰ

❡Fodina pe. pro. locꝰ vbi quid foditur, vt auri fodina vbi foditur aurum Plin. Odor ex argenti fodinis inimicus omnibus animalibus, ſed maxime canibus.

❡Fœcundus a, um, qđ fructũ facit a faciēdo ſeu ferēdo ꝙ ferax ſit & ſæpe fructũ faciat. Ouid. li. iiij. faſt. fœde ferens bos eſt fœcũdaq; dicta ferendo. Hic etiā fœtus nomen habere putāt, Interdũ ſumitur pro abũdanti & pleno. Hora. Fœcũdi calices quē nō fecere diſertum. Huiꝰ contrariũ eſt infœcũdus non ferax. Verg. li. ij. Georgi. Sponte ſua q̃ ſe tollũt in liminis auras Infœcũda quidē. Inde infœcunditas ꝓ ſterilitate ſicut fœcunditas ꝓ abũdantia, Colu. Sæpe numero ciuitatis noſtræ principes

audio culpãtes, modo agrorum infœcũditatẽ modo cœli per multa iã tempora naxiam frugibus intemperiem.

¶Fœcundo das, abundantem ſeu fructiferũ facio. Ver. libro. iiij. geor. Et viridẽ Aegyptũ nigra fœcũdat arena.

¶Fœtus. us. a ferendo vt inquit Ouid. ſeu a fouẽdo qm̃ & dũ ĩ vtero eſt. & poſtq̃ eductꝰ fœtꝰ eſt a matre fouet. i. calefit. eſt aũt fœtꝰ gñale nomẽ ad oĩa aĩalia etiã ſi ſint oua. Etiã ad arbores. ver. li. j. Geor. Hic ſegetes illiveniũt fœlici vue. Arborei fœtꝰ alibi. i. fructus, vt poma.

¶Fœtus a, ũ, plenꝰ. Ver. lib. Loca fœta furẽtibꝰ auſtris Et fœta mulier dicit grauida. Idẽ nõ inſueta graues tentabunt paſcua fœtas. Idẽ dicitur partu liberata, hoc eſt que peperit, vt fecerat & viridi fœtẽ mauortis in antro. Enixã aũt fuiſſe lac ꝙ pueris prębebatur oſtẽdit Col. li. viij. Huic pecudi nocet ęſtꝰ & ꝑcipue fœtę q̃ gelicidio hyemis cõceptũ fecit. Huius cõpoſita ſunt, Cõfœtꝰ. Feſtus. Cõfœtꝰſus dicebatur q cũ omni fœtu adhibebat ad ſacrificiũ. Defœtus & effœtus. de quibus alibi.

¶Fœtuoſus a, um, qđ eſt plenũ fœtu. Hie. cõtra Iouini. Lippientẽ iam deformẽ atq; fœtuoſam ſynagogæ typũ pretuliſſe. Retinet hoc nomẽ u, qm̃ fœtus eſt quartę declinationis, ſic ſumptuoſus fructuoſus luctuoſus actuoſꝰ q̃ſtuoſus. q̃ veniũt ab alijs declinationibus nõ tenẽt u, vt fabuloſus doloſus vitioſus portentoſus & huiuſmodi

¶Fœtura genitura & pariẽdi tẽpus. Var. li. ij. de re ruſ. Appello fœturã a cõceptu ad partũ. Hi em̃ primũ ꝑgnationis & extremi fines. Vñ & ꝓ animaliũ ꝓuẽtu ponitur Ver. Si fœtura gregẽ ſuppleuerit aureꝰ eſto. Pli. Optĩa fœtura eſt poſt vernum ęquinoctiũ. Transfertur etiã ad inaĩata, vt fœtura pratorũ. Idẽ ad opus ſuũ tranſtulit, cũ in prĩcipio ait. Opus natũ apđ me ꝓxima fœtura licẽtiore epiſtola narrare conſtitui.

¶Fœtifico as. fœtꝰ facio, pario. Pli. li. x. Accipitres fortius maſſilię fœtificant. Vnde & fætificus, ca, um.

¶Fœto as, fœtum emitto. Col. lib. viij. Circa paludes ĩn quibꝰ plerũq; fœtant, Aug. li. v. ciui. dei. Cur alios eligũt dies accommodatos ponendis vitibus, alios pecoribus vel domãdis vel admittendis maribus quibus equarum vel boum fœtentur armenta.

¶Fœdus eris, a ferio vt quibuſdã placet, cũ œ. vt e lõga ſit, quoniã ferio e. breuẽ habeat. Mos em̃ fuit ãtiquis vt in fœdere faciẽdo porca feriret. Ver. li. viij. Stabãt & cęſa firmabãt fœdera porca. Quidã hoc nomẽ a fecialibꝰ. i. ſacerdotibus deriuant, ꝑ quos fiunt foedera. Alij a fide, qa in foedere interponebat̃ fides. Et ꝓprie foedꝰ dicit pax quę fit inter dimicantes. Accipitur etiã quãdoq; ꝓ lege. vt apud Verg. Regẽq; dedit qui fœdere certo.

¶Fœdero as, penul. cor. fœdꝰ. Vnde fœderati dicũtur populi qui fœdere icto cũ populo romano ſocietatẽ coieruñt. Nãq; inter ciuitates prouinciarũ, alię ciuium Romanorum, alię latinorũ veterum, alię fœderatorũ, aliæ ſtipendiarię dicebantur.

¶Fœdifragus, pe. cor. qui fœdera frangit.

¶Fœdus a, um, quod eſt deforme. Terẽ. in eu. Nũc tibi videt̃ foedus, quia illã nõ habet. Ponitur quãdoq; pro execrando. Ver. li. vij. Auerſuſq; refugit foeda miniſteria. Qñq; pro crudeli. Teren. in eu. O facinꝰ foedũ. Do. foedũ crudele. Ea enim quę crudelia ſunt & nefaria ipſa crudelitate foeda & maculoſa dici poſſunt.

¶Fœdare polluere ĩquinare q̃ſi foras edere. i. manifeſtare. Nã foeda vel corporis vel animi foras edunt̃. Vñ fœdare foras dare. Vergi. Impulerat ferro agricolas foedare latebras. Lactã. li. v. ꝑ metaphorã. Sed fortaſſe nõ ipſius vitiũ ſed poetę fuit q inſignẽ pietate virũ ĩſigni ſcelere fœdauerit. Et fœdare lacerare cruẽtare. Sunt q hoc verbũ a fœtu deriuari putẽt, qm̃ fœtãdo mares polluũt

¶Foelix a fœnus quidã deducũt cõueiſiõe. n. in. l. q̃ſi beatꝰ hoc ẽ diues & fœnore plenꝰ. Et dicit̃ q ꝓſperitatẽ habet. Ver. Viuite foelices quibꝰ ẽ fortuna pacta. Iã ſua Aliqñ dicit̃ q alios facit eſſe fœlices. Idẽ. Sis fœlix nr̃mq; leues q̃cũq; laborẽ. i. ꝓſpera ꝓ benigna Aliqñ cõmodũ vtile. Mar. Illa manꝰ quõdã ſtudiorũ fida meorũ, Et fœlix dño notaq; Cęſaribꝰ. Aliqñ pingue fecũdũ. vñ fœlices arbores q̃ ferunt̃ & fructũ ferũt, huic cõtrariũ eſt infœlix qđ quandoq; ponitur pro aduerſo. Verg. li. vij. Quę potui infœlix. i. aduerſa Troianis. Qñq; ꝓ non fœcũdo. Idẽ. Infœlix lolium ac ſteriles dominatur auenæ.

¶Fœlicitas, proſperitas, cuius contrariũ eſt infœlicitas Interdũ fœlilitas ponitur pro dea quã Romani venerabantur. Aug. li. iiij. de ciu. dei. Quid fœlicitas dea eſt, ęquã dum accepit, arã meruit, ſacra ei congrua ꝑſoluta ſunt.

¶Fœlicito fœlicẽ facio. Cuius contrariũ eſt infœlicito, quod eſt deſtruo, quod tam de diuitijs q̃ de homine dicitur. Plautus in penu. Dij illum infœlicitẽt omnes.

¶Fœmina ę, mulier a fœto as. Hinc fœmineus a, um, & fęminus a, um, Diminutiua, fęmella, fęminella & fęminula. A fęmina etiam fit effęmino

¶Fœnus oris, vſura dicitur a fœtu. Nihil enĩ aliud eſt fœtus q̃ fœtus hoc eſt partus pecuię. Quidã tamẽ a fundo, quod cũ. o. nõ. u. apud antiquos ſcribebatur, ꝙ prouentus ſit ex naturli terre fructu, poſtea vero ad vſuram trãſlatũ quaſi pecunia per ſe fructũ producat ſicut terra Hinc vſura vorax auidũq; in tẽpore Plaut. in Aſi. Nã ſi mutuo non potero, certum eſt ſumam fęnore.

¶Foęnuſculũ dimi. Plau. Ad Daniſtã adderes foęnuſculũ. ¶Foęnebre. pe. ad placitũ qđ ad foęnus pertinet, vt lex foęnebris de credita pecunia. Siquidem credit nũmi alios pariunt. ¶Foęnero. as. pe. cor. cũ accuſatiuo, & foęneror cũ datiuo idẽ ſignificat, q̃ tam ꝓ dãte q̃ accipiente ſamunt̃. Qđ eſt cõtra Laurentiũ Vallã. Hie. in Ecclesiaſtico. Qui facit. miſericordiã foęnerat̃ ꝓximo ſuo. Et poſtea. Foęnerate ꝓximo tuo in tẽpore neceſſitatis illius. Ci. Vt enĩ benefici liberaleſq; ſimꝰ non vt exigamus gratiã, neq; em̃ beneficiũ foęneramur ſed natura ꝓpenſi ad liberalitatẽ ſumus. i. foęnori damus. Mart. Hęc ſapit, hęc omnis foęnerat vna deos. Augu. in ꝑs interpretaiõe. Audi ſcripturã quomodo foęneres dominum. Foenerat dominum qui miſeretur pauperis.

¶Foeneror cũ ablatiuo ſignificat ad vſurã accipio vt eſt apud lib. digeſto. xxxj. Si autẽ aliquis eorũ voluerit vẽdere partẽ ſuam vel foęnari ſuper eam poteſtatẽ habeat vẽdere cohęredi ſuo, & foenerari ab eo. Res foenerata q̃ ad foenus tradita eſt.

¶Fœnerator qui dat ad foęnus, Gręce daniſta vocatur.

¶Foeneratus, tus. Idẽ quod foeneratio, id eſt mutatio ad vſuram.

¶Foeneratitiꝰ, a, um, quod datum eſt foenori, vel quod ad foenus pertinet. Foęneratitia pecunia quæ ex vſuris collecta eſt. Cc.

¶Foenũ dictum eſt quod ſine cura foenus prebeat, vel ꝙ hæbę eędem manentes quotãnis nouas pariant. Hĩc Foenile pro loco in quo ſeruatur foęnum.

¶Foenꝰ, a, um, quod ex foęno factũ eſt. Auguſt. lib. iiij. con. Popularis glorie ſectãtes inanitatem vſq; ad theatricos plauſus & cõtentioſa certamina & agonem coronatum foęnerarum.

¶Foenariꝰ, foęnaria, foenariũ, qđ ad foenum ꝑtinet, vt falces foedariæ quibꝰ fonnũ ſecamus, q̃ aptę ſunt.

¶Fœnifex, cis, qui foenũ ſecat. Pli. li. xviij. Igitur cornu ꝓpter oleũ ad crux ligato foęniſex incedebat. Idem Foeniſeca, æ, penulti. correp, qui foenarijs falcibus foenum in pratis ſecat. Collu. lib. ij. Ita nec vbi ferramentum foeniſecis poſſit offendere. Varro. libro primo, de re ruſt. Herba in pratis ad ſpeciem foenicę nota nõ modo nõ euellanda in nutricatu ſed etiã non calcanda. Idẽ Nõmulto poſt. Sicilienda prata. i. falcibus conſectanda q̃ foęniſecæ præterierunt.

¶Foenogręcium, genꝰ hęrbę alias Aegoceros dictum quoniam ſemen corniculis ſimile habet. Cc.

¶Foeniſecium, ipſa foęni ſectio & veluti meſſis foeni. Idẽ in eodẽ. Nec primo anno rigari nec paſci ante ſecũda fęniſcia ne herbæ vellantur, obtrituq; hebetentur.

¶Fœniculũ a fœnore vt quidã exiſtimãt, q̃ſi paruũ fęnꝰ ꝙ ſemẽ terre mãdatũ magno fœnore reddat fructũ. Gręci Marathrõ vocãt. oculorũ claritati mire cõfert angues ꝑ hyemẽ mẽbrana corpori obducta fœniculi cibo ĩpedimẽtũ illud exuunt, quod ſenectꝰ & vernatio appellatur.

¶Fœteo es, male oleo. Fœtidus male olẽs. Fœtor malꝰ odor. Plautꝰ in aſi. Dic amabo an fœtet aĩa vxoris tuæ.

¶Foliũ, gręci φύλλον dicũt. Sed ideo ꝑ ſimplex l. ſcribit̃ quia ãtiqui nõ geminabãt conſonãtes. Eſt autẽ foliũ qđ in libris ponitur a palmarũ folijs in quibus olĩ ſcribi ſolebãt, & gręca voce phylura apellatur. Cuiꝰ extremitas margo dicit̃, & pagina vtraq; pars folij. Nã folium duas paginas habet. Veteres etiã quarũdã arborũ libris, hoc eſt corticibꝰ ſcribere ſolebãt. Ex quo libri & ꝑ diminutionẽ libelli, & codices a codice q & caudex vocat̃ ex quo cortex extrahit̃. Hinc cõponũt̃ Trifoliũ. quĩquefolium gręce pentaphyllũ. Latifoliũ quod habet lata folia. Milleſoliũ gręce. Miriophilõ hęrba, & huiuſmodi multa.

¶Foliatꝰ a, um, qđ habet folia. Vñ foliatũ vnguẽtũ ꝑtioſum dictũ. Vnguẽtũ nardinũ, a nardi folio, quo cõfectũ ẽ Hoc Pli. ſcribit cõſtare cõphatio balanino iũco nardo amomo myrrha balſamo. Plau. in Cur. gręca dictione ſignare voluit, cũ dixit. Tu petalõ. Petalon em̃ græci vocãt foliũ. ¶Foliaceꝰ a, um, quod ex folijs factũ eſt, Pli. li. xix. Paucis foliacea & lata vt a triplici ſunt ſemina.

¶Follis maſcu. gñis inſtrumẽtũ quo attrahit̃ vẽtꝰ atq; emittit̃ ad ignẽ excitandũ. Ver. li. viij. Alij ventoſis follibꝰ auras. Accipiũt, reddũtq; His vtuntur ferrarię argẽtarięq; officinę. Vtunt̃ & coqui ſed paruulis ne opus ſit ignẽ inſufflare buccis. Qđ qui faciunt ſuffitores vocãtur. Primꝰ Anacharſis philoſophus folles ignis exuſcitatores inuenit vt refert Stra. lib. vij. Et follis ſiue folliculus dicit̃ vter. i. pellis flatu plenꝰ Liuiꝰ lib. ix. Eques folliculis in caſtra frumẽtũ veheret. Ibi accipere videt̃ ꝓ ſacculis & crumenis. Rurſus follis pilę genus ex pelle atq; inflatione factũ, & pugno reddit̃, a flatu nomẽ habẽs ſiue ꝙ veteres follẽ pellẽ dicebãt, & ꝑ diminutionẽ folliculũ. Mart. Ite ꝓcul iuuenes mitis mihi cõuenit ętas. Folle decet pueros ludere folle ſenes. Sue. in Aug. in diminutiua forma dixit, ſeparauitq; pilã a folliculo cũ pila ſit illa puſilla, folliculꝰ ſit illa vẽto tumeſcẽs. Poſt bella ciuilia, ad pilã primo folliculũq; trãſit. Qm̃ vero follis pugno ꝑcutitur, pugillatoriꝰ follis qñq; vocatur. Plaut. Extẽplo hercle ego te follẽ pugillatoriũ faciã, & pendẽtem curſabo pugnis periuriſſime.

¶Folliculꝰ cũ ſit diminutiuũ a follis, ponit̃ tamẽ ꝓ vulua. Nã vt Pli. inquit antea vulua vocabat̃. Qñq; ꝓ theca frumẽti vel lini vel cuiuſlibet alterius rei, q̃ granũ cõtinet inuolutũ. Vñ apud exodũ legimꝰ. Linũ iam folliculos germinaret. Qñq; ꝓ corpore. Lucil. lib. xxvj. Et quo folliculo nunc ſum indutus non queo.

¶Folliculare pars remi q̃ folliculo tecta eſt. A quo vita folliculаris dicta eſt.

¶Fomes is, fouendo, hoc eſt nutriendo ignẽ dicit̃. Eſt em̃ aſſula ex arbore excuſſa dum cedit̃. Ponit̃ & ꝓ omni materia ſicca in qua facile ignis inflamat̃. Verg. Ac primũ ſilicis ſcintillã excudit. Achates, ſuſcepit ignẽ folijs atq; arida circũ Nutrimẽta dedit, rapuitq; in fomite flãmã. Per trãſlationẽ fomes dicit̃ qcqd excitat nos & accẽdit ad aliqd agẽdũ Gel. Fomitẽ eſſe quẽdã dicẽs & incitabulũ ĩgenij virtutiſq; mẽs & corpꝰ hoĩs vino flagraret

¶Fomẽtũ ſimiliter a fouẽdo. i. calefaciẽdo vel nutriẽdo Vñ fomẽta dicũtur applicatiões rerũ callidarũ ſeu humidarũ ad partes corporie lęſas medẽdi gratia. q̃ & fotꝰ appellãt̃. Decoctura eorũ cœliacos iuuat potione & fotu.

¶Fons a fũdẽdo, inde fundat aquã tam maſculini q̃ fœminini generis. Inter fontẽ & puteũ hoc intereſſe. Aug. ꝓuat ꝙ omnis puteus fõs, nõ oĩs fõs, puteus Vbi em̃ de terra a qua manat & ſe vſui ꝑbet hauriẽtibꝰ fõs dicit̃. Si aũt in alto & in profundo ſit ita puteus vocat̃, vt fontis nomẽ nõ amittat gręce fons πηγὴ καὶ κρήνη λέγεται. Vnde pagus ſimul poſitę villę id eſt ruſticanę domus plures non accepit, ꝙ circa fontes hę ponerentur.

¶Fonticulus diminutiuũ paruus fons, a quo fonticellus Pli. Vbicũq; moueris humũ, funticuli ſcatant.

¶Fontanꝰ a, um. quod ex fonte eſt vt aqua fontana. Plini. Fontanę aquę cyathos duos. Aug. lib. ij. de ciui. dei. Sub hoc tot duorũ pręſidio quos numerare quis poteſt, numera indigenas, & alienigenas, cœleſtes, terreſtes, infernos marinos, fontanos fluuiales.

¶Fõtinalia. fontiũ ſacra. Fontinalis porta vrbis Romę ob propinquitatẽ ſcaturiẽtiũ fontium. Eadẽ Capena vocabat̃. Iuue. Subſtitit ad veteres arcus mandidãq; capenã. Liuius. Aediles alterã porticũ ad portã fontinalem ad Martis aram qua in campos iter eſſet perduxere.

¶Forago pe. pro. a ferendo filiũ quod a textricibus fert̃ vt diurnum opus diſtinguant. q̃uis & a forando etiã dici poſſe videatur.

¶Foro as, penetro quaſi foras do. Col. li. vj. Amygdala ſi parum ferax erit, forata arbore lapidẽ adijcito, & ita librũ arboris inoleſcere ſinito. Hinc cõponit̃ perforo pe. cor. qđ eſt multũ foro. Idẽ. li. v. Sed aliud eſt ferramẽtũ quo priores vitem perforabant. Liui. Vna tamen perforata naui. In foro de quo alibi.

¶Foramẽ. pe. ꝓ. quaſi diminutiuũ a foribus. Siſen. lib. iiij, hiſt. Neq; porta neq; foramẽ erat, quo poſſet eruptio fieri. ¶Foratꝰ us, idem quod foramen. Lact. li. de opi. Oculorũ orbis concauis foraminibus concluſit a quo foratu frontẽ nominatam Varro exiſtimauit.

¶Forũ neu. ge. a ferendo dicit̃ ꝙ cõtrouerſię & res venales illuc ferãt̃. Et quatuor modis dicit̃. Prĩo negociationis locꝰ quo vęnalia ferũt̃, vt forũ Iuliũ, forũ Flaminiũ, forũ Sẽproniũ ab eorũ noĩbꝰ q ea fora cuſtodienda curaũt. Qđ etiã in vijs & locis priuatis & in agris fieri ſolet, & vbi res multę varięq; vẽdũt̃. Vñ forũ boariũ in quo boues vẽdũt̃, forũ holitoriũ ĩ quo hęrbę, qđ erat antiquũ macellũ quapropter nũc quoq; õlerũ locũ. Lacedemonij macellũ vocãt. Forũ piſcariũ in quo piſces. Cupedinis forũ in quo vẽdũt̃ cupedia. ſic em̃ antiqui lautiores cibos noĩabãt. Alterũ in quo iudicia fieri, cũ populo agi, & cõciões haberi ſolẽt. ꝙ ibi iudicia ferũt̃. Vñ cauſæ forẽſes. Tertio cũ is q ꝓuincię ꝑeſt forũ agere dr̃, cũ ciuitates vocat, & de cõtrouerſijs cognoſcit ac ſentẽtiã fert. Quarto cum id forum veteres appellabant, quod nunc veſtibulum ſepulchri dici ſolet.

✥Forbea genus cibi a veteribus dicebatur quo callido veſci ſolebant. a Furno dicta. Cc. ¶Forũ vinariũ de quo Var. li. j. de re ruſt. Itaq; lectꝰ defertur in forũ vinariũ, vnde in doliũ inane veniat electa in ſecretã corbulã inde ĩ ollulas addat̃ & in dolia plena vinaceorũ. Col. li. xij. ait Torcularia & fori diligẽter emũdata lotaq;.

¶Forulũ dimi. qđ & foriculũ apud Var. li. de re ruſt. dr̃

¶Forũ iuliũ, regio italię q̃ quõdã lapidia dicebat̃. Vergi. li. iij. geor. Caſtella in tumulis & lapidis arua. Timaui In ea ſunt. Aquileia. Vtinũ. Ciuidale. & Tergeſtum.

¶Forũliuiũ, ciuitas ĩ Aemilia nobilis Galli poetę ortu.

¶Forũ Cornelij. ſimiliter vrbs Aemiliæ quę nunc Imola vocatur.

¶Forẽtia veſtes quibꝰ in foro vtuntur. ſicut cœnatoria quibꝰ domi vtebãtur in cœna. Sue. de Aug. Forẽtia autem & calceos nunq̃ non intra cubiculũ habuit. Alio nomine dicuntur toge forenſes.

¶Foratia a foro dicitur mulier villatica quæ fructus villæ vænales hoc eſt pillaſtros pipiones poma nuces & huiuſmodi in forum defert.

¶Foras & foris, aduerbia, primũ ad locũ, ſecundum in loco & de loco ſignificar, vt egredior foras, tu moraris foris. Ponitur quandoq; foras loco prepoſitionis. Hiero. Foras portam ſepelierunt corpora martyrũ. A foris fiũt compoſita. Aforis & deforis, pen. cor. vt eſt apud Geñ. Et incluſit eum dominus deforis.

✥Fora tria iudiciaria antiquitꝰ Romę fuiſſe manifeſtũ ẽ

Forū Latiū ſiue Romanū antiquiſſimum. Forū Cęſaris dictatoris in quo loricatā ſibi fieri ſtatuā paſſus eſt. Et forum Auguſti, quod in ęde. Martis vltoris extruxit. Cc.

¶Forenſis duobꝰ modis intelligi pōt. Vno cum a foro deſcēdit in quo iura reddūt, vt cauſę forēſes, & forenſes q in foro verſanť, quos gręce pragmaticos dicūt. Alio cū a foris aduerbio fit. Amb. li. i. offi. Nō ſecūdū forenſē abūdātiā eſtimādā beatitudinē ſingulorū, ſed ſecūdū interiorē cōſcientiā. Idē lib. hexa. Quę ſignis forēſibus internā exprimet volūtatē. Sic veſtimēta forenſia dicunť a Colu. quę foris non in domo geruntť. Et forenſia neutro genere veſtis quā ad forū ꝓficiſcētes ſumebāt. Apul. Forenſi toga indutus accūbebat. Suet de. Aug. Forenſia & calceos nunq̄ nō intra cubiculū habuit.

¶Fori numero plur. ſunt tabulata nauiū vel loctis ĩ naui aptior, q ĩter nauē pābulātibꝰ p̄bet, ab eo ꝙ p eos ferāť inceſſus. Cic. in Cato. Cū alij malos ſcādant, alij p foros curſitent alij ſentinā exhauriāt. Itē fori dicūť. Cricēſia ſpectacula. i. loca erecta & ex his ſpecteť. liui. li. i. Tū primū circa q maximꝰ dr̄ deſignatꝰ eſt locꝰ, diuiſa loca patribꝰ eqtibuſq;, vbi ſibi ſpectacula qſq; faceret fori appellati. Ex his minores forulos dicimꝰ q armariola qñq; ſignificāt ſiue capſulas ĩ qbꝰ reponūť libri. Suet. in Auguſto. Hos quoq; delectu habito cōdidit duobꝰ forulis auratis ſub latini Apollonis baſi. Iuue. Hic libros dabit & forulos mediāq; Mineruā. Apd̄ Ver. ꝓ oppidanis accipimꝰ. forulos cū lib. vij. ait. Caſperiā colunt Forulos & flumē hymelle. Fori etiā in agris ſunt veluti parui ſulci & oblongi. Col. Anguſtoſq; foros verſo limite ducens.

¶Foruli diminutiuum a fori de quo modo.

¶Fores proprie inquit Seruiꝰ q̄ foris aperiūť. Vñ Plutar. memorat primū Valerio Publicolę frī eū de Sabinis triūphaſſet domū publice poſitā, cuiꝰ fores extra apirēť cū ātea ceterarū ędiū intro reſerando ĩpellerentur, vt ex hac cōceſſione honoris appareret quotidie eā domū aliquid publicę admiſſurā Valuę q̄ intꝰ reuoluunť, & ſe velant, hę per deminutionē forulę appellanť. Ianua primꝰ domi ingreſſus. Cętera intra ianuā oſtia, ſiue valuę ſiue fores gñaliter vocanť, q̄uis vſus iſta corruperit. Hoc nomē etiā ſingulariter declinať. Ouid. li. j. de amo. Difficilē moto cardine pande forē. Cic. pro. Corne. Apuit forē ſcalarū. Terē. Quidnā fores crepuit? vbi Dona. fores ſingularis numeri nominatiui caſus.

¶Forculus deus putabať qui foribus pręerat ſicut. Cardinea dea quę cardinibus pręerat, & Limentinus deus qui pręerať Limini.

¶Foriculę diminutiuū a fores. Varro li. i. de re ruſt. Et ideo oporothecas q faciūt ad aquilonē vt feneſtras habeāt atq; vt perſlētur curāt, neq; tamē ſine foriculis necū humorē amiſerint pertinaci vento vineta fiant.

¶Forinſecꝰ pe. cor. ſignificat qđ a foris ē, ſicut ĩtrīſecꝰ qđ eſt intus. Aug. li. xxj. de ciui. dei. De pomis terrę Sodomorū forinſecus quaſi maturis intrinſecus furneis.

¶Foria, ſtercora, liqdiora ſic dicta ꝙ facile ferāť foras.

¶Forio. is, iui. vētrē deonero, foras eijcio Cuiꝰ cōpoſitū ē Cōforio. Pōpo. ĩ magno. Cōforiſti me. Diomedes.

¶Foriolus cū accentu in antepe. qui ventrē ſolutū habet, & foria facile emittit. Laberius. Foriolus eſſe vide ris in coleos cacas.

¶Forica penultima. co. locus in quē alui ſtercora deijcimus Iuue. Inde reuerſi cōducunt foricas. Et proprie de publicis dicitur, latrina de priuatis a latendo.

¶Forē es, &. ꝓ eo qđ eſt eſſem es. &. Cętera declinatione deficit inquit Diome Salu. in Iug. Nā ego quidē vellē & hæc quę ſcribo & ea q̄ antea in ſenatu queſtus ſum, vana forēt. Fore vero habet ſignificationē participij futuri vna cū ĩfinito eſſe. Idē eſt eñ fore quod futurū eſſe. Id eo iūgiť cū nomine nō cū participio, vt ſpero te amicū fore. Nō amaturū fore. Cic. Treba. Scribit ad me Cęſar ſe tibi nōdū familiarē eſſe ſatis ꝓpter ocupationes ſuas ſed cito fore. Qñq; etiā cū participio p̄ſentis, qđ eſt ꝯtra Vallā Cęſar Nōnulli etiā Cęſari nūciabāt cū caſtra moueri aut ſigna ferri iuſſiſſet, nō fore dicto audiētes milites. Cōpoſita vero ſine nomine & ſine participio. Ver. Eſſe quoq; ĩ fatis reminiſciť affore tēpus. Eſt autē affore affuturū eſſe, afforē adeſſē. Verg. atq; vtinā rex ipē noto cōpulſus eodē. Afforet. Aeneas. Cicer. Serui. Sulpitio. Maior mihi ratio affore nulla poteſt q̄ cōiūctio cōſuetudijs ſermonūq; noſtrorū. Abfore de quo ſupra. Cōfore cōuenire & cōcordes eſſe. Terē. ĩ Andria Reſtat chremes, qui mihi exorādꝰ eſt & ſpero cōfore id ē cōuēturos eſſe Defore deeſſe Cice. cōtra Rul. Veiū arbitrāť nō defore qui illa reſtituerēt. Profore ꝓfuturū eſſe. Hora, Quę nocuere ſequar, fugiā q̄ profore credā. Perfore valde futurū eſſe. Cicero Appio pul. Tunc mihi ille dixit ꝙ claſſe tu velles decedere perfore accōmodatū tibi ſi ad illam maritimā partē prouīcię nauibꝰ acceſſiſſem.

¶Forſipes penul. cor. a foruo & capio quaſi foruicapes dictæ ſunt quibꝰ forua id eſt callida capiūtur. Verg. lib. viij. Verſantq; tenaci forcipe maſſam, Et eſt ſecundum Priſcianū tam maſculini q̄ fœmininis generis.

¶Forfices pe. cor quibꝰ telā ſeu fila incidimꝰ a ferro & filo dicti. Huius diminutiuū eſt forficuli. Pliniꝰ li. xxxv Prę terea mirum inuentum eſt ꝙ inciſum forficulis vt diximus ſcribant.

¶Forpices pe. cor. quibꝰ incidimꝰ pilos a ferro & pilo.

¶Forcus nomē viri ꝓpriū qui tres filias habuit Gorgonas Stēnio. ſ. Euryalē, & meduſam, quę nimis locupletes fuerūt & gorgones dicūtur. i. terræ cultrices.

¶Forda. bos pręgnans, a ferando. Oui. Forda ferēs bos eſt fœcūdaq; dicta ferendo. Priſ. horda dicebat. Vñ & ſacra Fordicalia, quibus pregnantes boues vt inquit. Var. immolabantur.

¶Forma facis cuiuſq; rei q̄ ĩmobilis ē & naturalis. Vultus & moueť & fingiť. Terē. in An. Forma & vultu Soſia adeo modeſto. Qñq; tamē ſpecialiter pro pulchritudine ſumiť. Hora. li. i. car. Forma captiuę dñm tegmeſſę. Inde formoſus. Transferť ad architectos ꝓ deſignatione. Cicer. lib. j. offic. Formā quidē ipſam Marce fili & tanquā faciē honeſtatis vides. Hinc cōpoſita fiunt. Cōformis, Deformis, Informis, Vniformis, Multiformis Semiformis, & huiuſmodi adiectiua. Columel. lib. nono. Quæ cūcta remedia credūtur eſſe aduerſus tonitrua quibus vitiantur oua pulliq; ſemiformes interimūtur anteq̄ toti partibus ſuis cōſumentur.

¶Formula parua forma diminu. eſt. & capitur nōnunq̄ ꝓ lege & inſtitutione. Cice. lib. iij. offi. Nondū. Aquiliꝰ ꝓtulerat de dolo malo formulas. Et formulæ dicuntur q̄ nos inſtrumenta vocamus.

¶Formela diminutiuū a formula. Hiero. lib. Reg. Accipe fratribus tuis decem formellas caſei.

¶Formoſus pulcher a foruo calido, ꝙ ſanguine calidiore forma aquiritur. Contra langueſcente corpore forma perit Hinc diminutiuum formoſulus, quo vſus eſt Hierony. cōtra Iouianium.

¶Formo, as, formā ĩpono. Lactā. li. ij. Nā ſolis lunę q̄ ſimulachra humanū in modū format. Huiꝰ cōpoſita ſūt Cōformo, Simulformo, Cōfiguro. Gelli. lib. j. Hippocrates in eo libro de quo ſupra ſcripſi, cū & numero dierum quibꝰ cōceptum in vtero coagutū cōformatur. Cice. li. iij. ad Heren. In primo loco rei totius imaginem cōformabimus, id eſt in formā cōponemus, Aliquādo cōformari eſt quaſi aſſimilari. Idē Lētu lo. Verūtamē ne ipſe cōformo ad eius voluntatē. Et apud apoſtolum. Nolite conformari huic ſeculo. Hinc cōformatio quæ pro figuratione ponitur. Cice. lib. j. Tuſ. Quaſi vero intelligant qualis ſit in ipſo corpore, quę cōformatio, q̄ magnitudo, qui locus. Aliqñ pro exornarione rhetorica que fit cum perſona fingiť, aut cū res muta ſiue informis fit eloquēs & formata. Greco vocabulo diciť ꝓſopopeia, deformo deſtruo & q̄ſi de forma deijcio. Cic. Qui ſunt qui Italiā deformauerūt Cathaginēſes. Quandoq; maculo & turpe facio. Hiero. Licet lōga macerent ieiunia, adiecta & nigra veſtis deformet, longa officiorū & operū texať ſeries &c. Lact. li. de opifi. qa mirabili q diuina ratione molitus eſt vt tamē hiatus ipſe naſi oris ſpeciē nō deformaret. Interdū deformare eſt perfecte formare, figurare deſignare. Hie. li. numeri. Turgētibꝰ gēmis eruperāt flores qui folijs dilatatis in amygdalis deformati ſunt. Viſtru. Architectus graphidis peritus vt deformare poſſit lineis imitationē quā velit ędificiorū. Var. lib. iij. de re ruſt. Inter quas locus deformatꝰ ad tabulę literariæ ſpeciē. Informo formādo, inſtruo. Ambro. lib. offi. Et ſicut Tullius ad erudiēdū filiū ita ego quoq; ad vos informādos filios meos. Lact. Chriſtꝰ inſtructꝰ venit in terrā vt eā doceret, hominēq; ĩformaret. Reformo in priorē formā pono. Lact. li. j. Pedes quoq; claudorū ad officiū gradiendi reformauit. Transformo in alterā formam formo. Idem li. vij. Et transformabit deus homines in ſimilitudinem angelorum.

¶Formię latina vrbs maritima iuxta Caietā quā Lacones cōdidere. Stra. li. v. ſcribit oppidū. Formias eſſe maritimū vltra Tarracinā quas priꝰ hormias ab ὅρμης id eſt ſtationis bouitate appellabant.

¶Formica a ferēdis micis diciť. Mica vero ꝓprie puluiſculus ille q in arena quaſi argentū fulget. A quo & panis & omniū rerū minimę partes micę dicunť quaſi minūti cadentes. Vel diciť ſimpliciter a ferendo ꝙ nullum animal frequentius pōdera conuehat, neq; ſi menſuram corporis reſpicias maiora. Inde fit dimutiuū formicula.

¶Formicę indicę cornua habēt. Egerūt aurū ex cauernis terrę in regione ſeptētrionaliū Indorū, q Dardę vocanť, colorē ſeliū habent. magnitudinē Aegypti luporū, aurū ab his hiberno tēpore erutū ęſtate Indi furanť illis propter calorē ſolis in cuniculis latentibus. Cc.

¶Formicinus a, um, pe. prod. quod eſt formicę. Plaut. Homo formicinus.

¶Formicatio, vitiū corporis cū parua tubercula rotūda & pinguia corpꝰ infeſtāt. Pli. Cinis muliebriū criniū cū fuerint cōbuſti addito melle ſanguinē ſiſtit illico & formicationē corporum. Dicta formicatio ꝙ veluti exceſſe carnē formicę videanť. Et deformicatū dicitur a formicis ſubmerſum quibus cōfoueri ſolitum erat.

¶Formido pe. ꝓ. pauor a ferendo vt quidā ſentiunt ꝙ vehementis in mouēdo vt ab ſe abeat foras fertur. Cice.

¶Formidinē metū permanentem diffiniunt.

¶Formido as, magnum timorē habeo. Plaut. in ca. Nimiſque hercle illū male formidabā. Huius cōpoſita ſunt Deformido & reformido quæ ſignificāt valde formido. Col. lib. i. Si vexationem vię non reformidet.

¶Formidoloſus & actiue & paſſiue ſumiť ꝓ eo q timet Terē. Eho formidoloſus? id ē ego ne qui timeā. Et ꝓ eo qui alijs timorē infert. Saluſtius. Regibus boni quā mali ſuſpectiores ſunt, ſemperq; his aliena virtus formidoloſa eſt. id eſt quę formidatur.

¶Formidabile quod eſt formidandum.

¶Fornax a foruo callido. vel a furuo atro, caminꝰ vbi coquūtur lapides. Cuius diminutiuū eſt fornacula.

¶Fornacalia, ferię farris terēdi gr̄a ĩſtitutę ꝙ a fornacē q̄ in piſtrinis erat ſacrificiū fieri ſolebat. Ouid. lib. ij. faſt. Facta dea eſt fornax lęti fornace coloni. Et paulo poſt. Curio legitimus tunc fornacalia verbis maximus indicit nec ſtata ſacra facit.

¶Fornix, icis pe. cor. gen. maſcu. Arcꝰ ĩ ędificijs & qđcūq; opꝰ cōcameratū, a furno atro. Loca autē ĩ arcū ędificata ſubobſcura ſunt. Cic. Videt ad ip̄m fornicē. Fanianū Qm̄ vero meretrices in huiuſmodi locis. i. fornicibꝰ habitare cōſueuerūt, poniť fornix ꝓ lupanari ſeu meretricia cella. Seneca li. ij. cōtrouerſiarū. Redoles adhuc fuliginē fornicis. Et in priap. Nigri fornicis oblitꝰ fauilla. Hic fornicor & fornicarius. Vnde fornicarię mulieres. Iuuenalis Lenonū pueri quocūq; in fornice nati.

¶Fornico as, pe. cor. fornices facio, vel ſpeciē fornicum aſſumo. Pli. li. xj. Ruētes cęras fulciunt pilarū inſtar interius a ſolo fornicatis, vt ſit aditus ad ſarciendum.

¶Fornicor idē ē qđ meretricor. Eſt autē meretricari cū meretricibus coire. Eſt etiā. paſſiuū a fornico, ſignificās incuruari. Pliniꝰ li. xvi. Populus cōtra omnia inferiora pāditur, palma econtrario fornicatur. Dictū fornicari a fornicibus in quibus meretrices eſſe conſueuerunt.

¶Fornicarius a, um, quod fornicatur vt mulier forcicaria, q̄ vt Hiero. inquit ea dicitur quę copulať cū plnribꝰ Adultera quę vnum virum deſerens alteri iungitur.

¶Fornucalis quaſi foruucalis forceps dicebatur. Cc.

¶Fortis a ferendo dicitur, ꝙ æquo animo fert aduerſa. Vnde fortitudo q̄ eſt cōſiderata periculorū ſuſceptio & laborū perpeſſio. Vel vt alibi idē. Cic. diffinit. Eſt ſcientia rerū perferandarū vel affectio animi in patiēdo ac perferendo ſummę legis parēs ſine timore. Aug. lib. i. de libero arbi. Fortitudo eſt illa animæ affectio qua oīa ĩcōmoda & dāna rerū nō in noſtra poteſtate cōſtitutarū cōtēnimus. Macro. Fortitudinis eſt animū ſupra periculi metū agere, nihilque niſi turpia timere, tolerare fortiter vel aduerſa vel ꝓſpera. Fortitudo pręſtat magnanimitatē, fiduciā, ſecuritatē, magnificentiā, cōſtantiā, tollerātiā, firmitatē. Fortis igitur diciť q infractum habet animū quādoq; q vallidis viribus pręditus eſt quādoq; celer. Ver. Si fœmina forti fidis equo. Qñq; formoſꝰ. Plau. Ec quid fortis viſa eſt. qñq; diues. Idē. Eam ſororē ſpondiſſe ſuam in tam fortem familiam.

¶Fortifico as, fortē facio. Plautus. Fortifica animum.

☩Forteſcolis, fortis fio. Neuius. Creſcit annis & forteſcunt vites.

¶Forticulus dimi. a fortis. Cic. quāuis idē epicurus forticulū ſe torminibus & in ſtrāguria ſua prębeat.

¶Fortuna a ferēdo dicta eſt, ꝙ temere & ſine ratiōe ferať. Eſt eñi fortuna accidētiū rerū ſubitꝰ atq; inopinatꝰ euentus. Hæc dea credita eſt. Iuue. Te facimus fortuna deā cœloq; locamus. Fortunę vocabulū mediū eſt. Sed cū fortunā ſolam dicimꝰ intelligimus fœlicitatē. Vnde fortunatos fœlices nominamus infortunatos infœlices, & infortuniū malā fortunā. Fortunę numero plurali dicūtur diuitię.

¶Fortuna eſt euentus bonus. Ver. Forte ſua libycis tēpeſtas appulit oris. Terē. O fortuna, o fors fortuna Dona. Aliud fortuna eſt, alid̄ fors fortuna. Fortuna dicta eſt incerta res. Fors fortuna euentus fortunę bonus. Nam fors fortuna eſt cuius diem feſtum colunt qui in arte aliqua viuūt. Aliquando fors pro forſitan.

¶Forſfeat fors fuerit. Sido. Remigio.

¶Fortuno, as, eſt ꝓſpero, in bonis augeo. Cic. curioni. Tibi patrociniū dij fortunent.

¶Fortunatꝰ, ta, tum, qđ eſt ꝓſperū. Qñq; ꝓpitiū. Afr. Deos ego omnes vt fortunati ſint precor.

¶Fortunatę inſulę a fructū vbertate dictę ſunt. De qbꝰ Strabo li. j. ſic inquit, fortunatę inſulę cōtra Mauritanię finē ad occidētē ſūt. Quā quidē ad patrē & hiſpaniæ terminus cōcurrit. Ex ipſo aūt noīe manifeſtū ē quoniā & has ipſas fœlices exiſtimabāt, quia hm̄ōi locis ꝓpinq̄ forēt Fueŕt autē ſex numero, quarū prima Ombriō ſecūda Iunonia. tertia eodē noīe q̄rta capraria quīta Niuaria, a ꝑpetua niue nebuloſa. ſex Canaria plena canibꝰ ĩgētibꝰ

¶Fortunatī aduerbiū ſigni. ꝓſpere. Plau. Si dederit Iupiter vt fortunatim omnia ſuccedant.

¶Forte & nomē eſt ablatiui caſꝰ a fors, qđ capiť ꝓ fortuna. Hora. li. j. ſer. Qui fit mœcenas vt nemo quā ſibi fortē ſeu ratio dederit ſeu fors obiecerit illa Cōtentꝰ viuat. Nec habet alios caſus niſi ablatiuū ſingularē. Verg. Forte ſua libycis tēpeſtas appulit oris. Et aduerbiū dubitādi vt Forte ſub arguta cōſederat ilice Daphnis. In qua ſignificatione accipiūtur Fortaſſis. Fortaſſe. Forſan forſitā, & forſit, q̄ aliquādo accipiunť ꝓ temere. Aliqñ ſunt aduerbia dubitādi, Hora. li. j. ſer. Diſſimile hoc illo eſt, quia nō vt forſit honorē Iure mihi inuideat quiuis.

¶Fortuitus a,ũ,penu.cor.quod caſu accidit, a forte & eundo vt quidã aiunt, Aug.li.v.de ciui.dei.Fortuita dicũt eſſe quę vel nullas cauſſas habẽt,vel nõ ex aliquo rationabili ordine veniũt. Hinc fit aduerbiũ fortuito. Eſt & fortuitus nomẽ quarti ordinis, vt apud eundẽ lib. xi. Et ſicut nõ eſt cõſequẽs vt fortuitu potiꝰ q̃ ratione diuina deus nõ alio ſed iſto in quo eſt loco mũdũ cõſtituerit.

¶Foſſa locus vñ terrã fodiſſent,ab effoſſa terra dicta. col.li.iij.priuſq̃ pomariũ cõſtituas q̃ magnũ habere voles circũ munito macerię aut foſſa ita vt nõ ſoli peccori,ſed nec homini tranſitus ſit niſi per aditũ dũ adoleſcãt ſemina. Vlpia. ſcribit foſſam eſſe receptaculũ aquę manu factum,vt ad caſtra ſeu vrbes opida ve aut alia huiuſmodi muniẽda. Poteſt etiã foſſa eſſe participiũ,vt foſſa terra.

¶Foſſor qui fodit. Verg.li.ij.geor. Et labefacta mouẽs robuſtus iugera foſſor.

¶Foſſio ipſa fodiẽdi actio. Col.li.v. Deĩde malleolo inter ordines poſito crebris foſſionibꝰ paſtinatũ reſoluere

¶Foſſura,foſſio. Idẽ in eodẽ. Hanc planã foſſurã maxime nos probamus numerus autẽ foſſionis aut idem debet eſſe qui primi anni aut vna minus.

¶Foſſula pe.cor.diminu.parua foſſa. Cato. Deĩde foſſulas facito qua radices aſpergi dimittas.

¶Foſſarius clericus mortuos ſepeliẽs ſcribit Hie. primũ in clericis gradũ foſſariorũ ordinẽ eſſe,qui in ſimilitudine Thobię ſancti ſepelire mortuos admonentur vt exhibẽtes viſibiliũ rerũ curã ad inuiſibiliũ feſtinẽt & reſurrectionem carnis credentes in domino totum qđ faciunt deo ſe pręſtare non mortuis cognoſcant,& differt a veſpilone de quo poſtea.

¶Foſſitiꝰ a,um,quod foditur. Pli.li.xxxvj. Arenę tria genera. Foſſitia,cui quarta pars calcis addi debet. Fluuiatili aut marinę tertia.

¶Foſſile pe.cor.quod foditur ſeu quod fodi poteſt. Pli. lib.xxxvj. Theophraſtus author eſt,& ebur foſſile cãdido & nigro colore ĩueniri & oſſa e terra naſci, Et li.xxxiij Tum ſalẽ foſſilem adijciunt.i.qui fodiatur.

¶Fotus a,um,participiũ a foueo,vt apud Eſa. Vulnus & liuor & plaga tumẽs nõ eſt circũligata,nec curata medicamine neq; fota oleo id eſt aſperſa. Fotus us,ſubſtãtiuũ. Amb.lib primo offi. Radices arborum aut vtãtur frigore,aut fotu ſolis vireſcant.

¶Foueo es,ui,tum.ſignificat nutrio ſuſtineo proueho. Verg.lib.iij.geor. Progeniẽ nidoſq; fouent. Interdũ aſpergo madefacio. Idẽ.li.xij. Fouit ea vulnus lympha lõgeuus iapix. Interdũ cõſtituo. Idẽ li.iiij.geor. Sub terra fouere larem, Interdũ tueri,vt apud eundẽ lib.ix. Non obuia ferre Arma viros ſed caſtra fouere. Iterdũ amplecti ſeu in delicijs habere. Idẽ Infœlix o ſemper ouis pecus ipſe neęrã Dũ fouet ac ne me ſibi pręferat illa vereť Huius cõpoſita ſunt Cõfoueo ſimul nutrio. Circũfoueo Amb. Mater cũ Maria ſinu circũfouet. Refoueo rurſus foueo. Col.in p̃fa.li.ij. Sed ſi frequẽti & tẽpeſtiua & modica ſtercoratione terra refoueať, Et hęc habent fo. ſyllabam correptam.

✥Fouee a fodiendo dicunť ſcrobes ſiue ſpeluncę. Cc.

¶Fręnum cũ æ dip.a frangẽdo. Inſtrumentũ quo equꝰ coercetur,dictũ ꝙ equorũ ora frangat. Sunt etiã q a ferẽdo deducant,ꝙ equos vertat feratq; quo velit. Seneca. Hypolitꝰ arctis cõtinet frẽnis equos Fręna Peletronij inueneręq & ſtrata equorũ primi mõſtrauerũt. Et in ſingulari quidẽ neu.gene.eſt in plurali tã maſcu.q̃ néu. Augu.li.x.cõf. Itaq; fręni gutturis tẽperata relaxatione & cõſtrictione tenendi ſunt. Hinc cõponunť, Effręnꝰ na,num. Et effręnis & hoc effręne,quod eſt ſine fręno. Vergili.li.iij.geor. Gens effręna virũ ripheo tunditur euro Ser.i. Sęua rectorem recuſans. Hieron. Ne quaq̃ effręni lingua reperiaris. Infręnꝰ ſiue infrenis,eiuſdem ſignificatiõis,vt illud. Hic numidę infręni cingunt.

¶Fręnũ mordere,ſignificat contẽnere. Tranſlatio ab equo q cũ ſeſſorẽ cõtẽnit fręnũ mordet, Cic. Cornifi. Si frenum mo morderis peream.

¶Fręno as. cõtineo cohibeo. Ver.li.iij.geor. Et glacie curſus frenaret aquarum. Huius compoſita Defreno quod eſt frenũ depono.ſiue abſq; fręno rectoreve duco. Ouidius lib.j.metamor. Et defrenato voluũtur in equore curſu. Effreno idem ſignificat. Cic.lib.iiij.Tuſcu. Vt ęgritudo quaſi morſum aliquẽ doloris efficiat metus receſſum quẽdã animi & fugã letitia profuſam hilaritatẽ, libido effrenatã appetentiã. Nã effrenatus dicitur qui cohiberi & ꝓ arbitrio noſtto agi nõ põt. Refreno, quaſi retraho. Lactãtiꝰ li.vj. Virtꝰ ẽ irã cohibere, cupiditatẽ cõpeſcere,libidinẽ refrenare, Suffreno. Pli.lib. xxxvj. Sed ad ſtructurã ĩfidelis niſi mulra ſuffrenatiõe deuictꝰ.

¶Fretus a,um,idẽ quod ſuſtentatus cõfiſuſq;, Et eſt incertæ originis Licet a fruor quidã participiũ eſſe velũt. Et ſcribiť cũ diphth.vt differat a fretũ qđ mare ſignificat, plau.ĩ Am. Magnanimi viri freti virtute & viribꝰ

¶Frãgo is,fregi,ctũ rũpo. plau.in aſi. Quis noſtras ſic frãgit fores? Dicimus etiã. Fregi nauim,fregi brachium quaſi ipſe fregerit & non potius paſſus ſit. Terẽ.in An. Is fregit nauẽ apud Andrõ. Ci. Gregaleſq; eum in campum quum non veniſſet requirerent excuſauit Veſpa. Terẽ.ꝙ eum brachiũ fregiſſe diceret. Hoc eſt ꝙ ei brachium eſſet fractũ. Frangi vero in fœminã eſt rẽ habere cum fœmina. Cypria.ad Euagriũ. Dacet queadmodum maſculus frãgatur in fœminã,& ſexus arte muteť. Huius cõpoſita ſunt Conf.ingo ſimul ſeu in totũ frango. Lactã.lib.iij. Vt videatur iam pridẽ ſuis armis eſſe confracta. Defringo de quo alibi. Diffringo diuerſis modis,ſiue in varia fruſtra rũpo. plau.in Aſia. Crura hercle diffringentur. Effringo valde frãgo. idẽ in cap. Neq; ieiuniofiorẽ,neq; magis effractũ fame vidi, Terẽ.in Adel. Fores effregit. Et effringerę dť vt author eſt. Var. quũ glębę grãdes prima oratione ſolẽt excitari. Infringo valde frango. Vide alibi. Offringo. Perfringo valde ſiue in totum frango. Cic.lib.iij.offi. Ego etiã cũ Catone meo diſſenſi.nimis ꝑfracte videbať ęrariũ veſtigaliaq; deffẽdere. Pręfringo. Vide alibi. Refringo. Suffringo aliquãtulum ſeu per mediũ frãgo. Lactan.lib.iij. Carnifices non putauerũt oſſa eius ſuffringere,ſicut mos eorũ ferebat. Plau.in Trucu. Vt ego hiſce ſuffringam talos.

¶Fragmen & fragmentũ accipi ſolẽt ꝓ parte rei factę.

¶Fragor ſonitus qui ex arbore aut alia re fracta reddiť. Ver.li.j.Geo. Et horridus altis Mõtibꝰ audiri fragor. Ser. Horridus fragor.ſonitus qualis fieri ſolet ex aridis cunfrãguntur arboribus. Liui.lib.j. Iam fragor tectorum quę diruebantur vltimis vrbis partibus audiebatur.

¶Fragoſus a,um,a frango,aſper atq; pręruptꝰ. Col.li. ij. Incultum igitur locũ cõſideremus ſiccus an humidꝰ, nemoroſus arboribus an lapidibus confragoſus.

¶Fraxo,as, vigilias circuneo,ꝙ eo labore hõ frangať.

¶Frageo es,a quo frageſco, is quod eſt frangor. Pacu. Frageſcit animus miſerijs.

¶Fragile pen.cor.caducum.debile & quod facile frangi poteſt. A quo fragilitas,debilitas,inconſtantia.

¶Fragiliter inconſtanter.

Fracidus a, um,pe.cor.a frango dicitur, quod eſt plus quã maturum & iam putreſcens. Cato Fractores volunt vt oliua in tabulato dieu ſit vt fracida ſit,quo facilius efficiant. Quidam fracidum a fraceo deducunt.

¶Fraceo,es,a quo fraceſco,quod eſt quaſi frangor, reſoluor & quaſi vetuſtate putreſio. Col.lib.j. Oleũ quod nimis prouenit ſi congelatur fraceſcet.i.putreſcet Var. Hęc de qua fit oleum congeri ſolet aceruatim dies ſingulos in tabulata vti ibi mediocriter fraceſcat.

¶Fragitides,pen.cor.authore Cęlſo dicũť venę grandes quæ tumidę ab vtroq; latere colli apparent.

¶Fraga mora quę in terra naſcuntur. Verg. Qui legitis flores & humi naſcentia fraga.

¶Fragrare odorem emittere,a fragẽdo, quia res fractę vehemẽtiꝰ olẽt. Aug.li.j.de ciu.dei. Nã pari motu exagitatum & exhalat horribiliter cœnum,& ſuauiter fragrat vnguentum. Hinc fragrantia. Hie.in Ge. Vt ſentit veſtimentorum eius fragrantiam.

¶Fragor aris,non eſt in vſu, quum tamen compoſita Refragor & Suffragor habentur, quorum primum pro Repugno,ſecũdum pro adiuuo,quaſi ſuffragor accipiť.

¶Framea frameę,pe.cor.ab aliquibus exponitur pro lancea ſiue haſta. Tacitꝰ de germanis Ne ferrum quidẽ ſupereſt ſicut ex genere telorũ colligitur rari gladijs aut maioribus lanceis vtuntur haſtas vel ipſorum vocabulo frameas gerunt ãguſto & breui ferro, ſed ita acri, & ad vſum habili vt eodem prout ratio poſcit vel cominus, vel eminus pugnent,& eques quidem ſcuto frameaque cõtentus. Augu.vero in octauũ pſaſ.pro gladio accipit ſic ſcribẽs. Gladiũ dei bis acutum hoc eſt frameã. Iuue. Et Martis frameã & Thyrrhei ſpicula vatis.

¶Franoſus qui fraudem commiſit.

¶Frater dť,ꝙ ſit fere alter, vel a græco, Græci eñ φρά-τριαν cõiũctos appellãt. & φράτριας vocant contuberniũ. Et quatuor modis in ſacris diciť. Natura.ſ.gẽte,cognatione,& affectu. Natura ſicut.xij.patriarchę filij Iacob. Gẽte,qua omnes iudei inter ſe fratres vocãť,ſicut habetur in Deutero. Nõ poteris cõſtituere ſuper te alienigenã, quia nõ eſt frater tuus. Cognatione fratres vocãtur, qui ſunt de vna familia id eſt patria, quas latini paternitates interpretantur quum ex vna radice multa generis turba diffundiť, vt in Geñ. Dixit Abrabã ad Loth. Nõ ſit rixa inter te & me,& inter poſtores meos & poſtores tuos,qui fratres ſumus. Affectu qui in duo diuiditur. in ſpeciale & cõe. In ſpeciale quia oẽs Chriſtiani fratres dicũť vt ecce q̃ bonũ & q̃ iocũdũ habitare fratres ĩ vnũ. In cõe, quia oẽs homines ex vno patre nati pari germanitate cõiũgimur,ſicut apoſtolus ad corinth. Si quis frater nominatur fornicator aut auarus.

¶Fraterculus diminutiuum id eſt paruus frater. Iuue. Vnde fit vt malim fraterculus eſſe gigantum.

¶Fratria vxor fratris. Nam fratrię dicuntur quaſi fratrum inter ſe vxores.

¶Frater patruelis,filius patrui. Fratres patrueles, ſororeſq; patrueles dicũť, qui quęve duobus ex fratribus ꝓgenerantur, vt apud iuriſcõ.traditũ eſt. Sueto.in Cęſa. Qui fratri patrueli ſuo Marco in conſulatu ſucceſſerat.

¶Fraternus ſubſtantiuum appellatur fratris filius, vt inquit Hiero. quo vocabulo vſus eſt lib. Canticorum.

¶Fraternus a,um,poſſeſſiuũ,vt fraternꝰ amor. A quo fraterne aduerbiũ,quod eſt ad ſimilitudinẽ fratris. Au. Quũ euũ a teneris annis ardẽtiſſimo illo puerili amore mihi cõiunctum pluſq̃ fraterne amarem.

¶Fratarӕ puerorũ mãmę,ꝙ velut fratres pares oriãť quod etiam in frumento ſpica facere videtur

¶Fratili villi ſordidi in tapetis,ꝙ per terram ferantur

¶Fraus a ferẽdo,deceptio quę alicui inferť, ſicut impoſtura,ab imponẽdo. Accipitur quandoq; ꝓ periculo. Verg.li.x. Quis deꝰ in fraudẽ,quę dura potentia noſtra Egit, Et in iure lectũ ẽ. Erat illa res fraudi periculo quãdoq; ꝓ pœna. Cic.li.de Orato. Idcirco narrabo & fraude capitali eſſe. Verg.lib.xj. Iã noſces vẽtoſa ferat,cui gloria fraudẽ. Differũt tamẽ ſecundũ Vlpia. Pœna & fraus, ꝙ fraus ſine pœna eſſe poteſt. Pœna ſine fraude eſſe nõ poteſt. Pœna eſt noxę vindicta,fraus & ipſa noxa diciť & quaſi pœnę quædam pręparatio ἀντιφράζω τὸ λέγω μαι φράσις ὁ λόγος ἐκ μικροῦ ἐν τῷ λόγῳ, Δόλος δὲ ἐν πράγμασι. ✥.i.aut qm̃ φράζω dico & φράσις locutio ex rẽ parua Dolus autem in re.

¶Fraudulоſus,qui fraudẽ facit,quod magis a diminutiuo fraudula,q̃ a fraude videtur deſcendere.

¶Fraudulentus fraudis plenus,a quo fraudulẽter, hoc eſt cum fraude.

¶Frauſus erit qui fraudẽ cõmiſerit. Plautꝰ ĩ Aſina. Nõ placet,metuo in cõmune ne quam fraudẽ frauſus ſit.

¶Fraudo as,id ẽ decipio,& dicimꝰ fraudo te,& fraudo te hac re, Verg. Quẽ regno heſperię fraudo & fatalibus aruis. Fraudare geniũ eſt nõ ſatiſfacere neceſſitati naturæ & voluptati cuius contrarium eſt Curare geniũ id eſt laute viuere. Fraudare deſyderium eſt non facere quod cupit & non eſſe voti compotme. Vnde legimus. Non ſunt fraudati a deſyderio ſuo, Hinc componitur Defraudo.

¶Fraxinꝰ pe.cor.genꝰ arboris ꝙ ĩ fragoſis locis naſcať

¶Fragellæ oli ciuitas,nũc vicus nõ lõge a Velitris.

¶Fremo is,ui,itũ.tumultũ facio,vt fit ab vndis maris. Ver. Talibꝰ Ilioneus cũcti ſimul ore fremebãt. Ser. Fremebãt hoc eſt cõſentiebãt. Et bene ore,quia etiã armis poſſumus fremere. Vnde Lactã.lib.vij. Frement vbiq; bella,oẽs gẽtes in armis erunt. Huiꝰ cõpoſitũ Infremo pe.co.qđ ẽ valde fremo. Idẽ li.ij. Si belli terror ĩfremuit

¶Fremitꝰ us.pe.cor.ꝓprie ſonus fluctuũ,& in populo murmur indignãte:& pręiracũdia in humanã vocẽ imitãte. Ver. Fluctibus & fremitu exurgẽs bęnace marino. Feſt. vult fremitum dictũ quaſi ferimentum.

¶Frendeo.es dui.freſum ſigni.frango, Vñ faba.freſa diciť mola leuiter fracta. Col. Cicera bubus erui loco freſa dať in Hiſpania Bethica. Et frendere eſt cũ gemitu ſiue iracũdia vocẽ emittere,vt apud Eſa. Rugiet vt catuli leonũ & frẽdet & tenebit pręďã. Hie.in Pau. Fremi. At ille barbarũ neſcio qđ frẽdẽs & frãgẽs potius verba q̃ ꝓloquẽs inter horrẽtia ora ſatisblandũ q̃ſiuit alloquiũ. Hic cõponiť Infrẽdo id eſt valde frendeo. Ver.li.iij. Dẽtibꝰ infrendens gemitu graditurq; ꝑ ęquor iam medium.

¶Frequens,vide in dictione Celebris.

¶Frequẽto as,ſepe vel cũ multis adeo. Sal. Iuuẽtutẽ q̃ domũ Catilinę frequẽtabat. Inde frequẽtatio & frequẽtia ꝓ cõuentione & cõcurſu,ſeu multitudine, Idẽ reliquos cũ cuſtodibꝰ in ędẽ. Cõcordię venire iubet. Eo ſenatum aduocat,magna frequẽtia eiꝰ ordinis erat. Aliqñ frequẽtare eſt frequẽter facere. Aug.li.ij.de ci.dei. Extruanť ãpliſſimæ atq; ornatiſſimę domꝰ,vbi opipara conuiuia frequẽtenť. ¶Frequẽtariꝰ,a,um,veteres dixerũt ꝓ frequẽte. ¶Fretũ ab vndarũ fremitu dictũ, vt Var, ĩquit, a ſimilitudine feruẽtis aquę,ꝙ in fretũ ſepe cõcurrat eſtꝰ atq; ferueſcat. Et ſignificat mare naturaliter mobile. Anguſtias enim,quibꝰ atlanticũ mare irrũpit terras. Gręci πορθμόν. Latini fretũ appellãt. Abuſiue ꝓ ipſo mari. Hic trãſfreto,as pe.cor.qđ eſt trans fretum nauigo.

¶Fribolus penultia correpta quaſi fere obolo dignus.

¶Frico,as,fricui,frictũ. Vnde frictus ſecundũ priſc. Iuuena. Si prurit frictus ocelli angulus. Grego.tamẽ dixit Confricatus. Macer. Vrticę folijs reuocatur vulua fricata. Eſt autem fricare,ſicut ſonat. Virg.lib.iij. Geor. Fricat arbore coſtas. Huius cõpoſita ſunt Affrico,iuxta frico. Colu.lib.viij. Pecudes aut morſu ſcalpunt aut cornu aut vngula tundunt aut arbori affricant parietibuſue detergent. Pli. Marathro hęrbe ſeſe affricat, Cõfrico ſimul frico. Plau.in Aſi. Atqui. Pol.hodie non feres ni genua cõfricentur. Col.lib.ij. Boues quũ ab opere dimiſerit ſub ſtrictos confricet,manibuſque cõprimat, dorſum & pellẽ reuellat. Defrico deorſum frico, Cic.lib.iiij. Ad Hęrẽ. Nã vt forte hic in balneas venit,cœpit poſtq̃ defuſus ẽ defricari. Columel.li.ij. Solida in ſole ſicceturq; & radice ſilphi trita cũ aceto aſpergatur,defricetur. Infrico intus frico. Idẽ.li.vij. Maxime ꝓderit fuligo ex alieno vlcere infricata. Colu.li.vij. Deinde nares perfricato vt homines diſcant odorari. Plin.in ꝓlogo. Perfricui faciẽ nec tamẽ profeci. Mos eſt eorũ q cũ pudore aliquid agũt vt faciem perfricent,natura ipſa ad id impellẽte,q̃ſi ad abigendũ ſanguinẽ,qui ex precordijs ad faciei ſuperficiem confluit,propter quod quęrit Ariſto. Cur pudore facies hominis erubeſcat,metu palleſcat,quũ pudor nihil aliud ſit,q̃ timor futurę reprehentionis, Hic ergo ortũ eſt prouerbiũ; vt quoties dicere volumus nos pudorẽ deponere,dicamꝰ. Perfricui faciẽ hoc eſt pudorẽ expuli. Refrico rurſus frico. Cice. Sex. publij filio. Sin autẽ omnia quæ ſentio perſcripſerim, ne refricem meis literis

deſideriũ ac dolorẽ tuũ. Et omnia habẽt pen. correptã.

Frigus oris. pe. cor. Frigor oris. pe. p. ꝓ horrore q eſt cõtrariꝰ calori. Ver. li. j. Geor. Friguſq; caloreq; iter. Macer, Pellet frigorẽ, reuocauit, & ipſa colorẽ. Aliqñ ſumit pro metu ab eo qđ ꝓcedit ad id qđ ſequit. Ver. Extẽplo Aeneę ſoluunt frigore mẽbra. Ser. Frigore. i. timore Reciproca trãſlatio, & timor ꝓ frigore, & frigus ꝓ timore ponit, vt ĩ Terẽ. Vxorẽ tuã pauitare aiũt nõ timere, ſed laborare frigoribꝰ. Vtrũq; enĩ ĩ vnũ exitũ cadit, ſicut & de calore & frigore vrere dicimꝰ, vt eſt aut boreę penetrabile frigꝰ adurat. Rurſus frigus dicit ipſa aeris natura Ver. li. ij. geor. At ſceleratũ exquirere frigus Difficile ẽ.

Frigeo es, frigui & frixi ſcđm Diome, frigidꝰ ſũ. Priſ. Syllaba vero naturaliter lõga ante geo mutãt geo in. xi. vt lugeo luxi. frigeo frixi. Verg. li. xj. Corpuſq; lauãt frigentis & vngũt. Fit aũt frigeo (vt qbuſdã placet) a frãgo ꝙ tã calor, & horror nimiꝰ corpora frãgat. Alij a gręco dicũt ἀπό του φρύπτω quod eſt horreo. Vñ φρικύ horror ſiue frigus dicit. Interdũ frigere eſt ſegnẽ eſſe. Plaut. Frigent oẽs, nemo ſe mouet. Huius cõpoſitũ eſt refrigeo.

Frigeſco is, frigidus fio. Lact. li. vij. Quos autẽ morbꝰ interimit ſpiritũ diutius exhalãt, vt paulatĩ frigeſcẽtibꝰ mẽbris anima efflet, q cũ materia ſãguinis ꝯtineat ſicut lumẽ oleo ea materia febriũ calore cõſumpta neceſſe eſt mẽbrorũ ſumma q̃q; frigeſcere, qm̃ venę exiliores in extrema corporis portigũt, & refrigeſco cõpoſitũ. Col. li. vij. Sibos aut ex langore aliquo ad maciã perductus eſt aut ſudãs in opere faciundo refrixit.

Frigidꝰ a, um, qđ habet frigꝰ. Ouidiꝰ. Frigidꝰ glacie pectus amantis erat. Quandoq; frigidus dicitur ſegnis. Verg. Largꝰ opũ & lingua melior. ſed frigida bello Dextra Quãdoq; pernitioſus & nocens, eo ꝙ frigida naturę mortalium pernitioſa ſunt. Idem. Frigidus o pueri fugite hinc, latet anguis in hęrba.

Frigidulus diminutiuum eſt qui eſt parum frigidus.

Frigorificꝰ a, ũ, qđ frigꝰ ĩducit, ſicut a calore calorificꝰ

Frigefacio, a quo fregifio, notę ſignificationis.

Frigero as. pe. cor. frigefacio, a quo refrigero, qđ ẽ rẽ aliquã callidã frigidã facio. Perfrigero, valde frigero. Pliniꝰ Omniũ earũ vis eadẽ perfrigerare & aſtringere.

Frigutio is, iui, frigutire ſurſum ſaltare vt ẽ ex frigore tremere, vel calore frigere, & qđ nos vulgo dicimꝰ ſgriſolos habere. Plau. iñ Caſ. Nam quid frigutis, quid iſtuc tam cupide cupis.

Frigilla auis dicta, ꝙ frigore cantet & vigeat.

Frigo is, xi, xũ, & gui, ctũ, ſignificat torreo, quod vulgo dicit frizere, ἀπὸ τõ φρύττειν ὅθεν λεγεται φρικη. Feſt. frigere & Frictũ a gręco. Inde frictoriũ & frixorium in quo qđ Frigitur. Hie. in Eſa. Confrixa ſunt oſſa mea, tanq̃ in frixorio. Cor. Cęl Tũ res eadem magis alit iurulẽta q̃ aſſa, magis aſſa q̃ frixa. Hiero ad Furiã. Pueri erant nec dũ ad ſartaginem venerant, in qua rex Babyloniꝰ ſenes iudices frixit Hĩc fiũt cõpoſita Defrigo & perfrigo. Iuue. Et ſi perfrixit cantat bene.

Frixoriũ a ſono frixationis dicit ſartago in qua quid frigitur, quę & frictorium appeliatur.

Fritila cibus ex pulte factus qui frigitur.

Frit dicitur illud in ſumma ſpica iam matura quod eſt minus q̃ granum.

Fritillus dicit apud nos tabula luſoria, qui apud gręcos Fyrgus, in quo teſſeræ coniectę agitatęq; mittũt vt inquit Porphy. Ex quo demõſtrat teſſeras cõijci fritillo tanq̃ vaſculo, quo agitatæ deinde mittuntur in alueolũ. Iuue. Paruoq; eadem mouet arma fritillo. Dictus fritillꝰ vt quidã putãt, a crepitu ipſo teſſerarũ. Vel ꝙ ſuper eo teſſerę ferãtur. Hinc etiam alueolus dicitur & Pyrgus Mar. Dum blãda vagus alea decẽber incertis ſonat hĩc & hinc fritillis, Var. Quales ſunt teſſerę quibus in Alueolo luditur. Hora. Mitteret in Pyrgum.

Frio as. ſignificat tero. Pliniꝰ ĩ ipſa qdẽ Aetiopia friatur huic tanta ſiccitas vt farina ſpiſſatur in panem huiꝰ cõpoſita ſunt Affrio, infrio, quod eſt terẽdo aliquid digitis leuiter inſpergo Suffrio paululum contero.

Friabile qđ facile friat, & quaſi manibus minutĩ terit Pliniꝰ. li. xxviij. Optimaq; eſt quę cãdidiſſima & friabilis minimeq; põderoſa cũ teratur inter digitos.

Friuolus a, um, pe. cor. a frio as, dicit qđ eſt inane leue nulliuſq; momẽti ſicut friuola dicuntur verba, quæ minus fide ſunt ſubnixa. Vnde Friuola ꝓ nugatorijs qñq; poni cõſueuerunt. Et vaſa friuola, quę vix attrectando aliquid cõfriguntur, & in puluerem vertuntur.

Frons frõtis, ab oculorũ foratu, vel a ferendo, ꝙ indicia animi pręſe ferat. A dextra & ſiniſtra tẽporibꝰ, a ſuperori capillorum radice, ab inferiori vero parte ſupercilijs terminata, corrugatur in triſtitiam, & in lętitiam dilatatur. Eſt enim triſtitię, hylaritatis, clemẽtię ſeueritatis indicium. Et pudorem ſignificat. Perſ. Exclamet Melicerta periſſe. Frontem de rebus Et ob hanc cauſã frontẽ Genio priſci conſecrarunt. Dicitur frõs etiam de rebus inaĩatis. Ver. Fronte ſub aduerſa ſcopulis pendẽtibus antrũ. Et licet a Grãmaticis genere fœ. ꝓferat tñ a Cęcilio genere maſc. ponit. Hi ſunt (inquit) inimici peſſimi fronte hilaro, triſti corde. Hinc cõponitur Brifons.

Frontale. quod ad frõtẽ ponitur. Pli. li. xxxvij. Quõdamq; tãtę magnitudinis fecere, vt equis regũ in oriẽte frontalia atq; pro phaleris penſilia facerent.

Frontati, vt eſt apud Victru. id genus laterũ dicũtur. quos gręci Diatonos appellãt, quia per latitudinem totam porrecti, vtrãq; parietis frontem conficiant.

Frontoſus pro impudente capitur.

Frons dis, ge, fœ, a fero, ꝙ frondes arborũ huc atq; illuc a vento ferãtur. Proprie autem frõdes arborũ dicũt, folia vero tam arborũ q̃ hęrbarũ & florum. Hinc frondifer. Lucre. Frondiferaſq; domos auium.

Frõdeꝰ a, um, qđ totũ ex frõdibꝰ eſt, vt torus frõdeꝰ.

Frõdoſꝰ a, um, qđ frõdibꝰ abũdat, vt Lucꝰ frõdoſus.

Frũdarius, a, um qđ ad frõdes ꝑtinet ſiue qđ ex frondibꝰ eſt. Pli. li. xviij. Vnus frõdator quatuor frondarias fiſcinas cõplere in diem iuſtũ habet.

Frondeo, des. dui, frondes habeo. Virgil. nunc frondent ſyluæ, hinc frondeſcere. Colu. libro. v. nilominus enim paucis frondeſcet pampinis.

Frondo, as, frondes emitto. A quo frõdator, frondatio, & defrondo, quod eſt frondes deijcio.

Frondator, q̃ arbores amputat, & qui e frondibus manipulos facit hyemis tempore animalibus ad paſtũ efferendos. Et qui manibus virium folia vellit, quo ardor ſolis vuã maturiorem reddat.

Frondatio. Col. li. vj. Atq; in frondatione cauendum, ne aut prolixiores pollices fiãt, qui ex amputatis virgis relinquuntur.

Fruor eris, fructũ in ſupi. ſcđm Priſc. ſicut Struo ſtructum. Cice: in Hortẽ, Et amœnitate ſumma perfructurꝰ eſt. Vlpi. tamen ad ſabinum, frutum fruiturus non fructurus, quomodo ortum oriturus, erutum eruiturꝰ, mortuum moriturus dicit: qtod quum i, in pręterito non habeant, id in futuro habẽt. Hiero. vero ad Principiã fruitum dixit. Sepe & multũ flagitas virgo xp̃i pricipia vt memoriam ſanctę fœminę Marcellæ literis recolam, & bonum quo fruiti ſumus etiam cęteris noſcendum imitandumq; deſcribam. Cice. lib. iij. Tuſc. zeno ſtoicorum acutiſſimus contẽdere & magna voce dicere ſolebat, cũ eſſe beatum, qui pręſentibus voluptatibus frueretur, cõfideretq; ſeſe fruiturum. Vtra autem ſit verior ſentẽtia, ꝙ fruor fructum, an ꝙ fruitum faciat non ſatis dignoſci poteſt qđ raro huiuſmodi exempla reperiantur, & nonnunq̃ vitiata, puto tñ ꝙ fructus & fruitus, a quo fruitio, non fretus faciat, cũ non ſit eiuſdẽ ſignificationis. Neq; aſtipulor illis. qui dicũt Frui de diuinis. Vti de humanis dici. quum & in bonã & in malã partẽ accipiatur. Augu. lib xv. de ciui. dei. Boni ad hoc vtũt mũdo, vt fruantur deo. Mali autẽ contra, vt fruãtur mundo vti volũt deo.

Hiero. ad Iulia. Difficile immo impoſſibile eſt vt & pręſentibus & futuris quis fruatur bonis & ventrẽ hic & ibi mentem impleat. Iuuena. Exul. ab octaua Marius bibit & fruitur dijs iratis. Eſt itaq; quaſi delectationẽ & fructũ capere. Teren. in Adel. Eſt hic paululum qđ locitas foris huic demus qui fruat. Cõpoſita huius verbi ſunt. Defruor & Perfruor q̃ ſignificant in totũ fruor, ſeu omnem fructum percipio.

Fruiſcor a fruo deducit, ſicut a fateor fatiſcor. Metellꝰ ad Domitios. Illi vero omni iure atq; honeſtate interdicti, ego neq; aqua neq; igni careo, ſed ſumma gl'ia fruiſcor. Cęlius li. ij. cũ accuſatiuo iunxit. Domos ſuas (inqt) qñq; iubet ire. & ſua omnia fruiſci.

Fruniſcor ꝓ fruor Cato poſuit, & frunitũ dixit prudẽtẽ, hoc eſt quo ꝑfrui liceret, ſicut e cõtrario ĩfrunitũ inſipiẽtẽ ac ſtolidũ q nulli vſui eẽt, q̃uis alij fronitũ ꝓ o a gręco φρόνιμον ei gręci prudentẽ dicũt, ἄφρονα vero demẽtẽ. Vñ & illđ ĩ ſacris lr̃is. Et aĩo irreuerẽti & ĩ frunito ne tradas me.

Fructꝰ tus. & fructi & fructuis. Terẽ. in Adel Nũc exacta ętate hoc fructi ꝓ labore illis fero. var. Quęro vtrũ fructuis an delectatiõis cã vẽdatis. Antiq etiam hęc fructa dicebãt cuiꝰ loco dr̃ hęc fruges. Et a fruendo dr̃ fructꝰ, vt iqt Var. qa his fruimur. Quidã ẽt a ferẽdo fructꝰ deriuãt, & dñr illę res q̃s fũdus fert & q̃ in fũdo ferunt.

Fructifer, a, um, quod fert fructũ, hoc ẽ pigue & fertile. Et fructiferę arbores, quæ ferunt fructum.

Fructuariꝰ dr̃ cuius eſt fructꝰ. Fructuarius a, um, qđ fert fructũ, ſeu quod ad fructũ ꝑtinet. Col. li. j. Pars autẽ fructuaria diuidit in cellã olcariã, torculariã, & cellã vinariã. Idẽ li. iij. Quũ vitẽ inſerere voles optimi generis ſarmenta fructuaria quũ gẽmas agere incipient vẽto auſtro a matre pręcidito. Palla. Deciſis male natis oibꝰ & veteribꝰ, nouellos & fructuarios ſerues.

Fructificus a, um, idem qđ fructuoſus, qui fert fructũ hoc eſt vtilitatem pręſtat.

Fruges is, vel hęc frux gis, ſcđm Pri. & vt notat Var. de anali. Frux legumen, triticũ, a quo frugi ĩdeclinabile deriuat. Sũt aũt frugi hoĩes q in oĩ re motibꝰ animi moderant. Vñ eſt Piſonis illiꝰ cognomẽ. Auſo. Ante equidẽ cãpis q̃ ſpicea ſuppeteret frux. Feſtꝰ. Panticeps frux vẽtris. i. piguitudo. Et a fructu ſeu fruẽdo dr̃. Nã id qđ ſegetes ferũt. Et gñaliter fruges dñr, qcqd ex fructu terræ ĩ alimoniã vertimꝰ. Vñ frugiferę arbores dictę ſunt q̃cũq; fructũ ferũt, qđ reditũ dicimꝰ, ſicut docet Vlpia. Nõ ſolũ qđ ex frumẽtis & leguminibꝰ, verũ etiã qđ ex vino, vel ex ſyluis cęduis, cretę fodinis, lapicinis capit. Feſt. Ser. & Dona. Frugis vocabulũ a frumine eminente ſubmẽto gutturis ſeu gurgulionis ꝑte q̃ cibꝰ in aluũ demittitur a ferẽdo cibo appellatũ dicunt. Et alio noĩe dicitur rumẽ. Errant igit qui diſcernũt frumẽta a frugibus Nã Cic. ait. Olei & frugũ minutarũ. quũ de leguminibus diceret. vt oñderet etiã frumenta fruges vocari. Liu. eã gentẽ traditur fama dulcedine, frugũ maxime vini nouā tũ voluptate captã. Hĩc de defrugo as, de quo ſupra.

Frugi nomẽ a fruge denoĩatũ oĩs ge. Et indeclinabile eſt ſicut nihili a nihilo, & ſcđm Priſ. li. vj. cũ omnibus caſibus iũgitur. Hĩc Mar. Iẽtacula frugi dixit. Et tã frugi Iuno vellet habere Iouẽ. Quinti. Taxat eos a quibus dr̃ frugalis, & nõ frugi, tãq̃ frugalis ſit dictio parũ ꝓbata, Quũ tñ qđ mirũ videri poteſt frugalior & frugaliſſimꝰ vſurpent. Dr̃ autẽ frugi hõ es. Terẽ. ĩ Eu. Frugi es, Vbi Dona. Frugi vtilis & neceſſariꝰ, a frugibꝰ, q̃ ꝙ his fruamur dictę ſunt. Inde fructꝰ & frumenta. Gręci frugi hoĩes χρησίμους dicũt. i. vtiles. vñ antiqui ſeruum laudare volẽtes frugi dicebãt, tanq̃ ſobriũ, vtilẽ, & neceſſarium. Plaut. in Am. Ita ſeruũ ꝑ videt frugi ſeſe inſtituere. Ci. li. iij. Tuſc. Sed quia nec qui ꝓpter metũ ꝑſidiũ reliquit qđ eſt ignauiæ, nec qui ꝓpter auaritiã clã depoſitũ non reddit, qđ eſt iniuſtitię, nec qui ꝓpter temeritatẽ male rẽ geſſit, qđ eſt ſtultitię, frugi appellari ſolet, eas tres virtutes, fortitudinẽ, iuſtitiã, & prudẽtiã frugalitas cõplexa eſt. Ergo frugi hominẽ bonũ & virtute pręditũ intelligimꝰ. Cuiꝰ contrariũ eſt nequã, cuiꝰ ſignificatio vna ẽ ꝙ ſit libidinis intẽperãs, altera ꝙ ad nihil bonꝰ ſit, ſed plane malꝰ. vñ Piſo frugi appellatꝰ eſt. Col. li. j. Eiuſdẽ agilitatis hõ frugi meliꝰ q̃ neq̃ faciet. Accipit etiã frugi ꝓ eo qui in victu veſtitu ſimilibuſq; temperãs eſt, ſicut e contrario Luxurioſus apđ Senc. Quintilianũq; de duobꝰ filijs frugi luxurioſoq; Hor. Parcius hic viuit frugi dicat. Vñ frugalitas authore. Cic. ea virtꝰ dici poteſt quã Gręci ſophroſynẽ. Latini tũ temperãtiã, tũ moderationẽ appellare conſueuerũt. Senec. Luxurioſo frugalitas pęna eſt. Aug. li. j. de Beata vita. Merito virtutũ omniũ matrẽ multi frugalitatẽ eſſe dixerũt. Quibꝰ conſentiens Tul. etiã in populari oratione ait. Vt volet quiſq; accipiat, ego tamẽ frugalitatẽ. i. modeſtiã & tẽperantiã virtutẽ maximã eſſe iudico. Vt eñi nequitia eſt mater vitiorũ omniũ, ita frugalitas mater cunctarũ virtutũ, & ſicut illa a nihilo. i. ſterilitate, ſi hęc a fruge. i. fructu, ꝓpter quãdã aĩorũ fœcunditatẽ eſt noĩata. Sic frugalior ꝓ tẽperator. Terẽ. ĩ Heau. Dedo me pr̃i nũc iã, vt frugalior ſim q̃ vult. Et frugaliſſimꝰ, quaſi expertus & pudẽs, Col. li. j. Magiſtros pecoribꝰ opotet præponere ſedulos ac frugaliſſimos. Vñ & frugalitas pro ſufficiciẽtia. Idẽ. Minꝰ ĩ hoc officio, q̃ in cęteris agricolatio frugalitatẽ requirit.

Frumẽ ſumma pars gulę ĩterior, ꝑ quã cibũ ligua demittit in ventrẽ. Et a q̃ fruges dici a quibuſdã putantur

Frumentũ dictũ eſt veluti fermẽtum, vel a fruẽdo. i. veſcẽdo, vel q̃ſi frugamẽtum a frugibꝰ. Frumẽti genera vt ſcribit Pli. hęc vulgatiſſima ſunt. Far qđ Adoreũ dixerũt. Siligo. Triticum, Hordeum. Frumẽta dici putãt quęcunq; emittunt ariſtas, inquit Ser.

Frumentaceꝰ a, um, qđ ex frumẽto eſt. Hier. Maior turba hordeaceis panibꝰ, minor frumentaceis paſcitur.

Frumentariꝰ a. um, quod ad frumẽtum ꝑtinet, vt frumentariꝰ ager frumentarius negociator, frumẽtaria lex quæ tractat de frumentis.

Frumentor aris, frumentum colligo, & frumẽtatio frumẽti collectio. Et frumẽtator, qui frumẽtatũ ꝓfectꝰ eſt.

Fruſus genus ruborum tenue, ſpinis minoribꝰ & nõ adiũcis.

✣ Frutex, dr̃ q̃ ad iuſtã magnitudinẽ arboris nõ aſſurgit, & ſtatura ſil'is eſt m'tis hęrbis, ſed nõ demorit, neq; areſcit vt hęrba. Nã tertium eſt, qđ nec arborem, nec fruticem proprie dixeris vt eſt Vitis. Aliqñ Frutex ponitur pro ſtirpe. Sueto de veſpaſiano. Singulos repẽte ramos a frutice dedit.

✣ Frutetum ſeu fruticetum, vbi multi frutices ſunt.

Frutetoſus locꝰ fruticibus abũdãs. Pli. lib. xix. Siccis hæc fabuloſis locis frutetoſiſq; naſcuntur.

Frutico as, pe. cor. pullulo, & q̃ſi frutices emitto. Pli. li. xvij. Qđ ſupra terrã eſt e matre radi iubet ne fruticet Eſt & fruticor deponẽs. Cic. ad Atti. Exciſa eſt enim arbor non euulſa, itaq; quam fruticetur vides.

Frutiſcere eſt fruticẽ fieri. Pli. Punicę oleę, quia celeriter frutiſceſcunt.

Fruſtrum rei cuiuſcũq; ꝑticula, ſic ꝙ dictum facile feratur. Verg. pars in fruſtra ſecant. Cat. Fruſtro panis cõduci poteſt vel vti taceat, vel vti loquat. Huiꝰ diminutiuum eſt fruſtulum, a quo fruſtillum.

Fruſtratim aduerbiũ ſignificat ꝑ fruſtra. Fruſtillatim ꝑ fruſtilla. Plau. ĩ Cur. Iam ego te faciẽ vt hic formicæ te fruſtillatim differant.

Fruſtra aduerbium ſignificat incaſſum.

Fruſtro as, decipio. Cęſar. Nõ fruſtrabo vos milites. Inuenit & fruſtror verbum cõe ſcđm Priſc. Plau. ĩ Am. Neſcio quis pręſtigator hãc fruſtratur mulierẽ. Paſſiue. Feneſtella fruſtratus igr̃ ac ſpe deuictus in caſtra ſe recepit. Et Fruſtrari eſt fruſtra agere. Col. in ꝑfa. Sæpe magnã dñis afferunt iacturã, quũ impudẽter facta opa fruſtrãtur expẽſas. i. ꝓijciũt ſiue fruſtra agũt. Idem ibi. Siderũ ortus & occaſus mẽoria repetat ne imbribus ventiſq; imminentibus opera inchoet, laboremq; fruſtetur.

¶Frutinal dictum eſt templum Veneris frutæ.

F ANTE V

FVcinꝰ pe.cor. lacus in quarta regione Italiæ prope Albẽſes Marſorũ populos. Quo etiam noĩe dictꝰ eſt lacꝰ Volſcorũ. Mart. Fucinꝰ & pigri taceãtur ſtagna Neronis. Ver.li.vij. Tenemꝰ angitię, vitrea te fuſcinꝰ vnda. Te liquidi fleuere lacus.

¶Fucꝰ genꝰ apis ſine aculeo, ſed maior ape, q̃ nõ mellificat neq; operã aliquã p̃bet in faciũdo ope, niſi ꝙ ad fouendos fœtꝰ cõcalefaciẽdo adiuuat, & cõſumit alimẽta, q̃ apes cõgeſſerũt. Ver. Ignauũ fucos pecꝰ. Hęc alio noĩe dr̃ fur, vt ĩqt Var. Col.li.x. Fucꝰ genꝰ ãplioris ĩcremẽti ſimillimũ apis & ĩmune ſine doctrina fauis aſſidẽs De hoc Pli.li.xj. Fuci ſũt ſine aculeo ĩperfectę apes nouiſſimęq; a feſſis & iã emeritis inchoatę ſerotinus fœtꝰ & q̃ſi ſeruitia veterũ apũ, quãobrẽ ĩperãt his prioſq; in opa expellũt, tardãtes ſine clemẽtia puniũt. Dictꝰ fucꝰ vt inqt Pli. quia furti mella deuorat. Hoc ẽt noĩe dicta eſt hęrba ſcd̃m Ser. qua tingunr̃ veſtes. Et fucꝰ color ipſe cęruleus, qui virore cõmendar̃, & purpuriſſa, ſeu ceruſatꝰ dr̃. Siue medicamẽtũ. Plau. Vitia corpis fuco occulũt. Sen. Vnguẽtũ quale Myrrhabolanũ & myrrha quibꝰ odoramẽtis mulieres capillos pungebant. Tib. Quid fuco ſplẽdẽte comas ornare qd vngues Artificis docta ſubſecuiſſe manu? Per trãſlationẽ ſumir̃ ꝓ fraude, aſtutia, ſiue ĩſidijs, in quibꝰ veritas occultar̃. Ter. ĩ Eu. Per ĩpluuiũ fucũ factũ mulieri. qdã tñ hoc nomẽ ꝑ ph ſcribũt tã ꝓ aĩali, ꝙ a φάγω deducãt eo ꝙ apũ labores comedat q̃ ꝓ hęrba. q̃ grece φῦκος dr̃. Sed alij nõ a φάγω, ſed a φυκὴρ deducũt. ¶Fuco as, coloro. Vñ fucatę mulieres dñr q̃ vel medicamẽtis quibuſdã colorãr̃, vel vitia corpis ĩductis coloribꝰ tegũt. Ver.li.ij. Geor. Alba neq; aſſyrio fucatur lana veneno. Transferr̃ ẽt ad alia. Lact.li.ij. Sic veritas fucata mẽdacio eſt. Am. in Lucã. Plebẽ dñs ſimplicẽ requiſiuit, q̃ phalerareq; audita & fuſcare neſciret.

¶Fucilis pe.cor. falſus, vt res fucilis, hoc eſt falſa, & q̃ſi fucata. Pro eodẽ fere futilis dicitur.

¶Fugo as, expello, & in fugam conuerto. Lact.li.j. Saturnus quum fugatus eſſet a filio.

¶Fugio, gi, itũ, cõtrariũ eſt fugo. Fugere eñ eſt cũ curſu & celeritate diſcedere, Ver. Nos patriã fugimꝰ. Dr̃ etiã de nauigationibꝰ. Ver. Tẽdũt vela noti fugimꝰ ſpumãtibus vndis. Plau. Remigio veloq; quantũ potes feſtina & fuge. Aliqñ ꝓ facere. Plau. in cap. At fugã fugitis ſcio quã rẽ agatis. Aliqñ ꝓ decipere, vel fruſtra facere. Terẽ in Heau. Vide ne in mea vita tu tibi laudẽ is q̃ſitũ ſcelꝰ vbi ſi paululũ mõ qd̃ te fugerit ego perierim. Aliqñ ꝓ neſcire ſeu nõ recordari, La.li.j. Qd̃ illũ ipm poetã minime fugit. Cic.li.j.tuſ. Niſi q̃ me forte fugiũt hę ſunt fere oĩm de aĩo ſnię. Aliqñ ꝓcedere. Pli.li.xxxvij. Fictitiæ ſacrificatiõis caudicã tiã fugiũt, hoc ẽ fictitias ad ĩpreſſionẽ ſacrificãtis cedere, qd̃ gẽmarij hodieq; appellãt fugere Hĩc ortũ vt vina q̃ ãnis cedũt, hoc eſt ętatẽ ferre nõ pñr, fugere dicanr̃, vt Cic. in of. Huiꝰ cõpoſita ſũt Aufugio alio fugio, qd̃ ex ab & fugio cõponir̃ b, in u. mutata vt fieret vox ꝓnũciatu audituq; lenior. Hier. ad Helio. Dñs ne a turbis rex cõſtitueret̃ aufugit. Cõfugio ſimul fugio, cõcurro, aut totũ ſimul reduco. Lact.li.ij. Cõſtituit a ſylũ, eo paſſim cõfugerũt ex finitimis locis peſſimi. Liu. Inde Turnꝰ Rutuliq; diffiſi rebꝰ ſuis ac florentes Hetruſcorũ opes. Mezẽtiũq; regẽ eorũ cõfugiũt. Hier. Ad ſctãrũ grauitatẽ ſcripturarũ cõfugimꝰ. Hinc cõfugiũ & cõfugela. Defugio. Diffugio. De qbꝰ alibi. Effugio ex trãfugio, diſcedo, deuito. La.li.iiij. Neq; cultores deorũ pœnã ſẽpiternę mortis effugiẽt. ĩterdũ celeriter trãſeo. Ver.lib.iij. Effugimus ſcopulos ithacę Laertia regna. Interdũ nõ bñ ſcio. Aug. ad Hie. Satis neq̃o admirari ſi aliqd adhuc ĩ hebraicis lr̃is ĩueniar̃, qd̃ tot ĩterp̃tes illiꝰ lĩguę peritiſſĩos effugerit. Interdũ effugere eſt ĩ totũ fugere. Terẽ. ĩ An. Nullon ego Chremetis pacto affinitatẽ effugere potero. Hĩc effugiũ, & effugia ę, ſicut lana & lanitiũ Perfugio qd̃ eſt auxilij grã ad aliquẽ fugio. Vñ ꝑfugiũ. Et ꝑfugere eſt ꝑfecte fugere. Vñ ꝑfuga: qui ad hoſtes trãſit & ꝑfugit. Refugio retro fugio. Pli.li.ix. Venãtes refugere. ſ. piſces ĩpos venãtes ĩ ſuas cauernas. Gel Poſtea cũ p̃lio victus in vltima regiõe refugiſſet. Et refugere cõfugere, Vñ refugiũ. Per trãſlationẽ ponitur ꝓ deuitare recuſare & odio habere. Lactan.li.vj. Illos qui aut voluptates aut diuitias nõ refugiũt, ab hac publica & celebri via modice ſegregat. Aug.li.j. de ciu.dei. Sed aliđ eſt qd̃ carnis ſenſus infirmiter pauidꝰ refugit, aliđ quod mẽtis ratio diligẽter enucleata cõuicit. Col.li.iiij. Idq; adeo plurimi dubitẽt, vt multi refugiãt, & reformidẽt talẽ poſitionẽ ruris. Profugio lõge fugio, a quo ꝓfugus. Subterfugio, ſecreto, aut aſtute fugio vel vito. Cic. ꝓ Cęlio. Qui volũt pœnã aliquã ſubterfugere aut calamitatẽ eo ſolũ vertũt. Suffigio latẽter fugio. Sue. vero ꝓ retro fugio in Tibe. poſuit. Adulatiões adeo auerſatus eſt, vt neminẽ ſenatorũ ad lecticã ſuã admiſerit cõſularẽ non ſatis facientẽ ſibi, ac per genua orare conãtẽ ita ſuffugerit, vt caderet ſupinus. Tranſfugio tranſcũdo fugio ab vno ad aliũ locũ. Vñ trãſfuga qui ad hoſtes fugit. Li.li.j. Sextus filiꝰ eiꝰ qui minimus ex tribus erat tranſfugit ex cõpoſito gabios. Salu. Modo haũ, mõ illaũ ptiũ leuiſſie trãſfuga. Et oĩa habẽt fu ſyllabã ĩ pñti correptã

¶Fugito tas, pe.cor. ſępe fugio, ſiue fugiẽdi cõſuetudinẽ habeo. Plau. in Aſi. Heiũ noſmet fugitare cẽſes? Teren. in Eu. Fugitando fugi, ne quis me cognoſceret.

¶Fuga ipſe fugiẽdi actꝰ. Verg. ꝓ curſu poſuit, Vel q̃lis equos Threiſſa fatigat. Harpalice, volucrẽq; fuga p̃uertir̃ Hebiũ Et Quin. nauigationẽ dixit fugã, ſiue naues fugiẽtes q̃ velocẽ faciũt curſum. Aliqñ fuga dr̃ impetus Ver. Ille volat, ſimul arua fuga, ſimul æquora verrit. Fuga vero maſ.ge. cõponitur varijs modis, vt ꝑfuga. Trãſfuga. Lucifuga. Noctifuga. Solifuga. Lucrifuga. Plaut. Cũ hos adhuc adij lucrifugas damni cupidos.

¶Fugax qui facile fugit. Significat eñ habitũ & abũdantiã rei cuius eſt habitus, vt Edax. Bibax. Aug. Terrena gaudia cõſectãtes rebuſq; fugacibus inhiãtes. Qñq; tñ ponir̃ ꝓ celeri & veloci. Vñ fugacẽ equũ dicimus velocẽ. Hic fugacior fugaciſſimus. fugacitas, & diminutiuũ fugaculus. ¶Fugitiuꝰ ſeruꝰ dr̃, q a dño ea mẽte recedit ne ad eũ redeat. etiã ſi mutato cõſilio ad eũ reuertar̃. Et fugitiuꝰ eſt q extra dñi domũ fugæ cauſa, vt ſe a dño cælaret manſit. Itẽ fugitiuꝰ eſt qui eo ſe confert, vñ cũ dñs recuperare nõ poſſit, aut abduci. Qui autẽ incẽdiũ ruinã hoſtẽ, aut pręceptorẽ cui ĩ diſciplinã traditus erat qa immoderate eo vtebar̃, aufugit, nõ fugitiuꝰ dicendus eſt.

¶Fugitiuariꝰ, a, um qd̃ libenter ſeu facile fugit. Var.li.vij. Idoneus ſub dio ſumẽdꝰ eſt locꝰ cochlearijs, quẽ totum circũ aqua claudas: ne quas ibi poſueris ad partũ nõ liberos eaũ, ſed ipſas quæras aqua in quã fundenda, ne fugitiuarijs, ſit parandus locus.

¶Fugitiuę aquę dñr, quibꝰ ex publico riuo fluentibus furtim quis ac non ſuo iure vtitur.

¶Fugalia feſta ſiue ludi. Aug.li.ij. de ci.dei. Sed demõſtrenr̃ loca talibꝰ aliquando conuenticulis cõſecrata, nõ vbi ludi agerentur obſcœnis vocibus & moribꝰ hiſtrionũ nec vbi fugalia celebrarenr̃, effuſa oĩm licentia turpitudinũ, & vere fugalia, ſed pudoris & honeſtatis.

¶Fulcio is, ſi, tum, munio, ſuſtento, fortifico. Iu. Nos vrbẽ colimꝰ tenui tibicine fultam. Huius compoſitũ eſt Suffultio. Var. Vt maioribus particis ſuffultę vites, auras non pertimeſcant.

¶Fultura ſuſtentatio. Pli. Vt eximantur trabes ſine fulturis ac reponantur.

¶Fulcra a fulciendo. i. ſuſtinẽdo dicta ſunt. Sũt eñ tabulę cõpactę, ſeu ſpndę, in quibꝰ lecti imponunr̃ ꝙ toros fulciant. Ver. Fulgẽt genialibꝰ altis Aurea fulcra toris. Gel. Neq; apđ eiꝰ lecti fulcrum capſam eſſe cũ ſtrue aut ferro opꝰ ẽ. Suet. ĩ Clau. Adhibebãt oĩ cœnę & liberos ſuos cũ pueris, puelliſq; nobilibꝰ, qui more veteri adfulcra lectoꝶ ſedẽtes veſcerenr̃. Sunt q lecti pedes fulcra ĩterpretẽtur. Alij ſummas lectorũ ptes. Nec ſolũ de lectis dr̃, ſed etiã de alijs. Am.li. Hexa. Nõ ergo fũdamẽtis ſuis nixa ſubſiſtit nec fulcris ſuis ſtabilis ꝑſeuerat ſed dñs ſtatuit eã, & firmamẽto volũtatis ſuę continet.

¶Fulica pe.cor. auis q̃ & fulix dr̃ marina vel ſtagnẽſis, vt inquit Aug. paulo ſupra magnitudinẽ colũbę, a furuo .i. nigro dicta. Ver.li.ij. Geor. In ſicco ludũt fulicę. Qđ aũt qdam liber ĩpreſſus dictionariꝰ appellet φύνηρ male ĩterpretar̃, ex auctoritate Aeliani in libris de aĩalibꝰ, & euſtachij, & Homeri q̃ſi in fine libro. iij. Odyſ. ipſa φήνη auis eſt ęgypti magna. Homerus ὡς ἄρα φωνήσας ἀπέβη γλαυκῶπις ἀθήνη εἰδομένη θάμβος δ᾽ ἔλε πάντας ἰδόντας. Sed ſuidas, φήνη εἶδος ὀρνέου μεῖζον ἀετοῦ. Inepta eñ eẽt Homeri cõparatio ꝓ fulica. i. Sic vtiq; locuta abiuit Cęſia. Minerua viſa fulica, pauor omnis occupat. Suidas, fulica auis genus ęqualis aquilę.

¶Fuligo pe.pro. ſimiliter a furuo, nigrum e fumo.

¶Fulgur ſplendor.

¶Fulgidus a, um, pe.cor. clarus, ſplendidus.

¶Fulgeo es, ſi, ſum, a φλὸξ deducir̃, qđ apđ Gręcos flamã ſignificat, Vnde & ꝓ lucere & ſplendorem emittere ſumir̃. Luc.li.x. Fulget gemma toris & iaſpide fulua ſupellex Et fulgere inqt Feſt. proferire priſci dicebãt. Vñ fulgur dictum eſt. Huiꝰ cõpoſita ſunt Affulgeo ad aliqd fulgeo. Li. Et nauiũ ſpeciem de cęlo affulſiſſe. Cõfulgeo ſimul fulgebãt. Effulgeo ſplẽdorem emitto. Pręfulgeo. Vide loco ſuo. Refulgeo ſplendorẽ reddo. Perſiꝰ. Qđ ſi doloſi ſpes refulſerit nũmi Coruos poetas &c.

¶Fulgo, is, ſi, ſum, tertiæ cõiuga. in eadem ſignificatione. Ver.lib.vj. Ille aũt paribꝰ quas fulgere cernis in armis. Idem li.ix. Auroq; effulgere fluctus.

¶Fulgur, uris, & fulgus, uris, vel oris pe.cor. ſicut tergus, oris, vel fulgꝰ, eris. Et eſt lux illa, & quaſi vibratio luminis, q̃ ante cernir̃, quã tonitruũ audiatur. Cõſtat aũt fulmen & fulgur ęque ignẽ eſſe. Sed fulguratio (vt ait Sene.) nihil aliud eſt q̃ flãma futura fulmẽ, ſi plus viriũ habuiſſet, ſiue fulmẽ non platũ vſq; in terras. Fulmen eſt fulguratio ꝑducta in terras, & ipm (vt ita dicã) telũ Pli. Fulmẽ eſt cũ flatus in nube aut vapor erũpit ardẽs, cum lũgiore tractu nitir̃ fulgera. Hinc aiũt naturaliũ cauſarũ ſcrutatores, ꝙ fulgura ex nubiũ colliſione generenr̃ in morẽ ſilicũ duriorũ, quos quũ cõploſeris ſibi medius ex his ignis extritꝰ elabitur, atq; ita cũ fulgore pariter tonitrua mugire, tonitrua. ſ. ſonitu indicãte & fulgura excuſſi luminis claritate. ¶Fulguritas ſplendor. Lu. Luporꝶ aciem clarum & fulguritatem arborum.

¶Fulgetrum idem quod fulgur & fulguratio.

¶Fulguro as, pe.cor. fulgur emitto vel fulgura affor vnde fulguratum fulgure tactum vel exuſtum.

¶Fulgurator fulgurum inſpector.

¶Fulguro is, pe.cor. fulgur iacio. Nęuiꝰ. Sane a ſuo ſonitu claro fulguriuit Iuppiter. i. fulgure afflauit. Feſtus. Fulguratũ. i. fulmine ictũ. Qui locus ſtatim fieri religioſꝰ putabatur, ꝙ cũ deus ſibi dicaſſe videretur.

¶Fulmen vapor ignitꝰ compactꝰ & ſolidꝰ impetuoſe cadẽs, q e nubibꝰ excitar̃. Ver.li.j. Geor. Ipſe pater media nymborum in nocte coruſca Fulmina mollir̃ dextra.

¶Fulmĩare ẽ fulmẽ iacere. Sen. Minore eñ igne ad fulgurãdũ, q̃ ad fulminãdũ opꝰ eſt. Et fulmĩatũ fulmĩe ictũ

¶Fullones q curãda pollẽda ve veſtimenta accipiunt a fouendis aqua callida veſtibus. Inde ars fullonia dicir̃.

¶Fuluꝰ color dr̃ q ex rufo & viridi vider̃ eſſe mixtus, ĩ alijs plꝰ viridis, ĩ alijs plꝰ rufi habẽs, ſicut poeta diligẽtiſſimus fuluã aquilã dicit & iaſpidẽ, fuluos galeros, fuluũ aurũ, arenã fuluã, leonẽ fuluũ, & ęs fuluũ.

¶Fumꝰ a furuo, a quo fumoſus, fumos abũdans. Fumeus ex fumo exiſtẽs. Infumibulũ ꝑ qđ fumꝰ erumpit.

¶Fumariũ locꝰ vbi vina fumo cõdiebãtur. Mar. In ꝓba Maſſilię qcquid fumaria cogũt. Accipit ætatem quiſquis ab igne cadus. Nã vina fumo pręcorẽ trahunt maturitatem & celerius vetuſceſcunt, vt docet Colu.

¶Fumo as, fumũ educo. Ver. Et iam ſumma ꝓcul villarum culmina fumant huius cõpoſitũ eſt infumo, pe. ꝓ. quod eſt ad fumum ſicco.

¶Fumigo as, p.c. ponir̃ ꝓ ſuffio, & fumigatio ꝓ ſuffitu

¶Fumifico as, idem qđ fumigo. Plau. Eique vt Arabico fumificem odore.

¶Fundi, ortum, vrbs Latio mediterranea, dicitur & fũdanus ager.

¶Fũdus ager, ꝙ fundat quotannis mlta. Vel ꝙ ſit rei familiaris fũdamẽtũ. Nã pecuniariũ rõ labilis eſt. Vel iõ fundꝰ dr̃ ꝙ planꝰ ſit ad ſimilitudinẽ fundi vaſorũ. Et fũdi appellatione inqt Florẽtinꝰ iuriſcõ. oẽ ędificiũ & omnis ager continer̃. Sed in vſu vrbana ędificia ędes ruſticæ villę dicuntur. ¶Fũda q̃ lapides rotãtur. Ver.lib.j. Geor. Stupea torquẽtẽ balearis verbera fũdę. Eſt etiam fũda rętis genꝰ, qđ in orbẽ ſpargitur, qđ & reticulũ dici ſolet. Idẽ in eodẽ. Fũda iã verberat amnẽ. Accipitur qñq; ꝓ ſacculo ſeu marſupio in modũ retis facto, ĩ quo pecunię & alia gerũr̃. Macro. Cũq; acceſſiſſet ad ſellam demiſſa in fundã pauperẽ manu, paucos denarios ꝓtulit quos pricipi daret. Qđ ſacculi genꝰ etiã ręticulũ vocar̃ Hor. Ręticulũ panis vęnales ĩter honuſto Forte vehas hũero. Aliqñ pro circulo ex auro, ſiue alio metallo, quo gẽmę ita nectunr̃, vt aurũ nõ niſi margines ãplectatur. Pli. Fũda includunr̃ ꝑſpicuę, cęteris ſubijcitur aurichalcũ. ¶Funditores q fũda dimicãt. Sal. Ipſe cũ expeditis cohortibus adhuc fũditorũ & ſagittariorũ delecta manu

¶Fundibularij ſimiliter qui funda dimicant.

¶Fundũ ima pars cuiuſq; rei, q̃ aliqd liquoris ĩ ſe cõtineat vel ad cõtinendũ facta eſt, vt dolij, nauis, aluei, fluminis, lacꝰ maris. Hinc fundamentũ & ꝓfundũ, qđ proprie imum ſignificat, vt profundũ mare dictum ꝙ procul habeat fundum.

¶Fũditꝰ, p.co. aduerb. ſigni. a fũdo, ſicut cœlitꝰ a cœlo

¶Fũdamẽ & fundamentũ vtroq; mõ dicitur ꝓ eo ſuper quo qd fundatur. Aug.li.xviij. de ciui.dei. A quibꝰ tantum prima cœpta fundamina & altare conſtructum eſt.

¶Fũdo as, firmo & q̃ſi fũdamẽtũ facio, ſtabilio ꝓ quo ẽt dicere ſolemꝰ, feci fundamẽtũ. Tranfertur ad ĩcorporalia. Qui. Fũdatã paternis auitiſq; opibꝰ domũ exhaurit. Ci. Quãtũ ĩ me fuit ieci fundamẽta pacis: Huiꝰ cõpoſita ſunt effũdo as, qđ ex a fũdo euerto. Cęc. Reſpublica amiſſo & effũdato pulcherio nõ ꝑuã fecerat iacturã. Suffũdo ſubijcio. Var. quin domibꝰ lateritijs paululũ modo lapidibꝰ ſuffũdatis vt humorẽ fugerent habitabant.

¶Fũdo is, fudi fuſum, liquefacio. Vñ metalla dñr fuſa ĩ. liq̃facta. Fuſo aut ſupiniecto plũbo. Hinc fuſile, fuſor, & fuſorius. Qm̃ vero q̃ fuſa ac liq̃da ſunt ſpgi ſolẽt fũdere ꝓ ſpgere ponitur. Clau. & peſſĩa fudit vina cadis. Lact.li.vj. Fũdẽdꝰ ad vltimũ cruor, oĩa deniq; amara & grauiora patiẽtr ferenda. Aliqñ ꝓ ꝓſternere. Ver. Nec priꝰ abſiſtit q̃ ſeptẽ igẽtia victor. Corꝑa fũda humo. Aliqñ ꝓ ꝓfligare qđ vernacula lĩgua dicimꝰ mettere ĩ rota. Liu.li.j. Exercitũ fũdit fuſũ ꝑſeqtur. Aliqñ pro abũdãter p̃bere. Ver. Ipſa tibi blãdos fundẽt cunabula flores. Aliqñ ꝓ large loq. Idẽ li.iij. Talia fũdebat lachrymãs. Aliqñ pro demittere, vt apđ eũdẽ. Triſtiq; a vertice flãmã Fũdit. Huiꝰ cõpoſita ſũt Affũdo ad aliqd fũdo. Pli. Exprimitur folijs ſuccꝰ molliſſĩs ĩ pila tuſis, affuſo paulatĩ vino auſtero. Cõfũdo, ꝑturbo, opprimo, ſiue oĩa in vnũ miſceo cõiũgo, Li.li.j. Alteriꝰ vrbis duo ppl'i ĩ vnũ confuſi ſunt. Ver.li.iiij. Qui nũc ore Arethuſa tuo ſiculis cõfũditur vndis. i. cõiũgitur. Pli. Et ſi miſceãtur facile cõfundũt colorẽ. i. ꝑturbãt. Circũfundo circũ circa ſpargo. Apul. Atq; eo liquore ſtabulũ oẽ circũfũdit. ver. Vndiq; viſẽdi ſtudio Troiana iuuẽtꝰ circũfuſa ruit. Defũdo deorſum fũdo. Cic.li.iij. ad hęrẽ. Nã vt forte hic in balneas venit cœpit poſtq̃ defuſus eſt defricari. Diffũdo. Effũdo de qbꝰ ſupra. Infũdo itꝰ fũdo. Col.li.ij. Merũq; faucibꝰ ſi ęſtuauerũt boues ĩfũdet. Hier. Cęleſtis plane iber vir

gineũ in vell⁹ placido ſe infudit elapſu. Hic infũdibulũ. Qñq; ĩfũdere eſt ſupra fũdere. Ver. li. j. Geor. Certatim largos humeris infundere rores. Qñq; abũdãtet funde re. Hiero. li. Reg Feſtina & veni, qm̃ infuderũt Phili ſtiim ſuper terrã. Interfundo in medio fũdo. Amb. de fi lio prodigo. Et quaſi ĩterfuſo luxuriæ eſtu ſæcularis di uortia habere ſanctorũ. Offundo. Perfũdo, valde ſiue p oẽs ptes fundo, ſpargo. Ouid. Perfuditq; genas lachry mis. Hiero. Vere plena p q̃ largo ſancti ſpirit⁹ imbre p fuſa eſt oĩs creatura Profũdo Refundo repẽdo. Sene. Id erat nõ tam accipe bñficiũ q̃ refundere. Interdum reſti tuo qđ ſparſum erat. Idẽ. Quicqd deerit, ex more refun dã. Interdũ reijcio, vt Oẽm culpã ĩ te refundã Interdũ retrofundo, euomo. Pli. Q đ heſterna crapula ingurgita uerat palã refudit. Suffundo eſt ſupra fũdo, aut deorſum inijcio. Col. li. vij. Laſſę & ęſtuãti mulę ad os in fauces dimittit̃, verũq; in os ſuffũditur. Plau. in Cur. Mane ſuf fundã aqulã. Interdũ foriſec⁹ ſpargo, quũ infũdo poti us de interiori pte dicat̃. Ver. li. j. geor. Atſi virgineum ſuffuderit ore rubore Vent⁹ erit. Ser. ſuffuderit, foriſe cus habuerit. Hinc ſuffuſio q̃ morbus eſt oculorũ vulgo Cataractã vocãt, hęc paracenteſi curat̃. Eſt aũt παράκεν τησις q̃ manu fit a chirugis cũ curari aliter morbi nõ poſ ſunt, vngit̃ prius loc⁹ deinde vel acus vel hamul⁹ infigi tur, idq; peracenteſis dr̃. Interdũ ſuffundere eſt ſubijce re, a quo ſuffũdatũ ſubiectũ dicim⁹. Ita cũ a fundamẽto. Var. Quin in domib⁹ lateritij paululũ modo lapidibus ſuffundatis, vt humorẽ fugerẽt habitabãt. Interdũ cõfũ do, ſiue robore pfundo. Hie. Hęc & hm̃oi Teophraſt⁹ differẽs, quẽ nõ ſuffundat chriſtianor, quorũ conuerſa eſt ĩ celis? Ci. p ſpgo poſuit ad Lẽtu. ſcribẽs. Noui aim cũ mihi amiciſſimũ, tũ nulla ĩ ceteros maliuolẽtia ſuffu ſum. Supfundo. Lact. li. vj. Extiguit̃ ptin⁹ tãq ignĩ aq̃ ſupfuderis. Traſfundo de vno ad aliũ fũdo, ſpgo imitto ve. Ci. Dolobellę. libẽtiſ oẽs meas laudes, ſi modo ſũt aliq̃ meę, lau des, ad te tranſfuderim q̃ aliquã ptẽ exhau ſeri ex tuis. Cato de re ruſt. Vbi dies. xxx. pterierit trãſ fudito ita relinqto. ❡Fũdito as, pe. cor. ſępe fũdo. Plau ĩ aın. Dũ cruciatu tuo iſthęc hodie verna verba fũditas

❡Funis tã maſ. quã fœ. ge. eſt, & a fũdo is, deducivideſ q dum trahitur atq; attenuatur linum fundi videatur.

✣ Funes ancorarijq; b⁹ ãchorę dimittunt̃ ac leuant̃. Cc.

❡Fun⁹ eris. põpa q̃ fit exequijs mortuorũ. Aem. Nẽo me lachrymis decoret, nec funera fletu faxit. A funalib⁹ dictũ fun⁹, q incẽſi funes mortuis præferabant̃, qm̃ no ctu efferebant̃ cadauera, vel potius qm̃ φόνος λέγεται κοινῶς ἰωνικῶς φόνω γαρκαὶ φονικῶς ἐστὶ τὸ ν αἵρεσ ✣ Id eſt φόνος dicitur, & φόνος ionice. i. cędes φόνος & φονεύω eſt inter ficio. Interdum ſignificat mortẽ. Ver. Nec moritu tenet crudeli funere dido. Interdũ ponitur pcadauere. Ter af fertur funus. Quandoq; pro ſepulchro. Verg. Ergo in ſtauramus Polydoro funus.

❡Fune reus a, um, qđ ad fun⁹ pertinet, vt funereę mu lieres ad quas pertinet fun⁹, vt puta ſoror & mater.

❡Funerale dicitur quicquid ad exequias ptinet.

❡Funebre, pe. cor. ſimiliter qđ ad fun⁹ ptinet, vt fune bris pompa. Quintilianus. Quid ſibi velit ille funebri um longus ordo pomparum. Et funebres tibiæ quibus in funere canebatur. Aliqñ dicitur cędib⁹ plenũ vl̃ mor tale. Hor. in Ser. funebre bellum dixit.

✣ Funalia cerei q ante vſum papiri, funes cera circũda tos habere ſolebãt. Funales vero equi ſunt fune hoc eſt reſte iuncti currum precedunt. Sueto. in Tybe. dehinc pubeſcens actiaco triumpho currum anguſti comitatus eſt ſiniſteriore funali equo.

❡Funero as, pe. cor. ſepelio. Pli. li. xxxiij. Qui funerati ſe iuſſit ſeſtertijs vndecim millibus.

❡Funeſt⁹, a, um, qđ eſt funere inquinatũ. Vñ funeſto, ſtas. Et Funeſtũ mortiferum, cruẽtum. Sene. Vox illa fu neſta Reip. Item Funeſtum quod funerib⁹ adhibetur, vt funeſta tibia, qua ad funera canebant.

✣ Funeſta arbor dr̃ a poetis cupreſſus, cui⁹ ramus poni ante domũ funeream ſolitus ſit, ne quis p ignorantiã in grediens pollueretur. Funeſtata dom⁹ dicitur, quæ ali quo funere hoc eſt morte affecta ſit. Cc

❡Funeſto as. funere inquino. Vñ domus funeſtata, q̃ aliquo funere affecta ſit. Plau. Paternã domum funeſta ui Aliquando funeſtare eſt cruentare.

❡Funãbul⁹ pe. cor. q graditur p funes Hũc grẹci Schœ nobatã dicunt Funãbul⁹ vero pro fune poſuit. Hier. de morte Paulę iactẽt alij pecunias, & in corbonã æra con geſta, funabuliſq; aureis dona pẽdentia.

❡Funepeus, idẽ quod funanbulus. Apul. Comœd⁹ ſer mocinat̃, tragœdus vociferatur, funepus periclitatur.

✣ Funetũ dicitur in arc⁹ ſpeciẽ formatum. Et dicitur de vineis quum breuiores palmites ſunt ſarmẽtis ipſis in ter ſe iuncti funium modo. Cc.

❡Funiculus, quũ ſit diminuti. a fune, vt funicul⁹ duplex difficile rumpit̃. Ponitur tñ qñq; pro menſura certitine ris, vt apud pſal. Semitã meã & funiculũ meũ inueſtiga ſti. Iuxta ei ægyptios in ripis fluminũ ſolent naues funi bus trahere certa habentes ſpatia, que appellant funi culos, vt la bori defeſſorũ recentia trahentiũ colla ſucce da nt. Nec mirũ ſi vna quæq; certa viarũ ſpatia ſuis ap pellet nominib⁹, quã & latini mille paſſus vocẽt, & gal li Leucas, & raſtas vniuerſa Germania, atq; in ſingulis nominibus diuerſa menſura ſit.

❡Fung⁹ a funere (vt quidã aiunt) deſcendit, q veſcẽti b⁹ periculoſiſſim⁹ ſit, quũ vel caligaris clau⁹ vel chaly bis rubigo, aut panni marcor affuerit, aut ſi ſerpẽs primo pateſcetẽ ad halauerit. Fũgorũ diuerſa ſunt gña. Nã ſũt boleti, pratenſes albi, qui in pratis naſcunt̃. Spongiolia ſimilitudine ſpõgię. Digitelli a digitis. A porrigine por riginoſi. Naſcũtur & in arbori⁹ fũgi, & in ſpinarũ radi cibus. Hic Fũgoſus a, um, qđ eſt rarũ & leue ad ſimilitu dinẽ fungi. Pli. Hũc totũ fungoſa replet medulla. de his plura in Cornucopia. ✣ Et fungoſitas a fũgoſo dr̃. Pli. Tota fungoſitas deraſa. Cc.

❡Fũgor eris, funct⁹, Fũgi ſignificat vti ſeu officium ali qđ aut dignitatem habere, agereq;, vt fũgor officio dele gato fungor pretura, fũgor vita, qđ eſt fungor officio vi tæ & munere adminiſtrãdi corp⁹. Inde defunctos mor tuos dicimus, qui munia vitę peregerũt. Et conſtruitur cũ ablatiuo Lact. Ita ei delegato ſibi officio functi ſunt. Aliqñ cũ accuſatiuo. Terẽ. in Adel. Aeſchin⁹ tu⁹ neq; boni neq; liberalis funct⁹ eſt officiũ viri. Plau. in Mene Nã paraſit⁹ octo hoim mun⁹ facile fungitur. Fũgi quo q; finire dr̃. Vnde vita funct⁹ dicitur qui vitã finiuit. La ctã. li. iiij. Et quũ magiſterio funct⁹ fuiſſet traderetur in manus impiorum. Hui⁹ cõpoſita ſunt Defungor, quod eſt expedio, finẽ facio perago ceſſo & liberor ab aliquo officio vel munere. Ver. O tãdẽ magnis pelagi defũcte periclis. i. qui finiuiſti & euaſiſti pericula. Liu. Defuncta morbis corpora ſalubriora eſſe cœpere id eſt quę euaſe rũt morbos Terẽ. i Adel. Vtinã hoc ſit modo defunctũ i. vtinã hoc malũ vltimũ ſit quo defungatur, in quo fini at officiũ ſuum. ſ. æſchino talia perpetrandi. Perfungor pfecte fungor. Cic. Lent. Quũ & honorib⁹ ampliſſimis, & laboribus maximis perfuncti eſſemus. Idẽ. Perfuncto hoc miſero fataliq; bello.

❡Fuo is, fui, futũ, ſignificat arguo. Plau. in Amp. Neq; tã audax fuat homo qui obuiã obſiſtat mihi. Hic Futo, as, de quo ifra. Eſt etiã idẽ qđ ſum; vñ & pteritum fui.

✣ Et in Plau. capitur fuat pro ſit. ASCEN.

❡Furnum obſcurum, a quo furn⁹, fornax. fumus, furię fuligo, fulica.

✣ Furuæ hoſtię dicebantur, quę Ditis patris, & Proſer pinæ aris immolantur. Cc.

❡Fur generis cõis, ſubtractor, a fero, q ferat. i. auferat res alienas. Vel vt inqt Var. li. xiiij. de re ruſ. dũ. a furuo nigro q furta clã fiãt, & plerũq; ĩ nocte. Sabin⁹ a fraude Alij a grẹco φώρ, a quo furtũ deducitur. Differt autẽ fur

a latrone ſecundum Hiero. q fures inſidient̃, & occulta eaude decipiãt. Latrones audacter aliena diripiãt. Q ui m̃ furantur, nocte furant̃, & in tenebris. Vnde ſignifi canter ait Oſce. q fur clã in greſſus ſit, & latrũculus ex poliet foris. Sed plerũq; indifferenter ponũtur. Per trãſ lationẽ qñ q; fur capitur pro ſeruo. Verg. Quid faciẽt do mini audent quum talia fures. Cõpoſita ſunt Bifur & tri fur. Plaut. Verbaliſſime, etiam rogitans non fur ſed tri fur hoc eſt ſumme fur. Aurifur qui furatur aurum.

❡Furculus ſecundũ Priſc. Diminutiuũ eſt a fur.

❡Furũculus etiã dimi. a fur. Ci. in Piſo. Olim furũculus, nunc etiã rapax. Accipitur etiã qñq; pro muſtella ſylue ſtri, qua in cauernis cuniculi capiũtur. Et furunculus di citur tuberculũ acutũ cũ inflamatione ac dolorein carno ſis maxime ptibus vt ſcribit Gale. Prouenit ex humori bus craſſis differtq; a phymate, hoc quod maius eſt furũ culo, rotũdius atq; planius. Fit etiã furũcul⁹ ex capilla mento. Col. li. v. Plerumq; autem germen de cicatrice p cedit, quod ſine longũ proſiluerit in flagellũ ſubmittit̃, ſiue breuis in pollicẽ, ſiue admodũ exiguum in furuncu lũ, is ex quolibet minimo capillamẽto fieri poteſt. Di ctus furunculus, q quaſi furtim naſcatur.

❡Furtũ, vt Paul. iuriſcõ. diffinit, eſt cõtrectatio reifrau duloſa lucri faciendi gr̃a, vel ipſius rei, vel etiã vſus ei⁹ poſſeſſioniſve, quod lege naturali, phibitũ eſt admittere. Veteres tñ dicebant furtum quicqd clam committeret̃. Verg. Vulcani Martiſq; dolos, & dulcia furta. Hinc fur ta p adulterijs legũtur. Tibul. Cęlari vult ſua furta Ve nus. Pro inſidijs. Verg. li. xj. Furta paro belli connexæ in tramite ſylue. Armato vt binas obſidã milite fauces. Sal. lib. j. hiſt. Metu gentis ad furta belli peridoneę. Fur ta domeſtica vocantur, quę ſerui dominis, vel liberti pa tronis, vel mercennarij apud quos degunt ſurripuerũt.

❡Furtim aduerbiũ ſignificat latẽter. Verg. li. iij. ænei. Infœlix Priamus furtim mandarat alendum.

❡Furax acis, dicitur qui facile furatur.

❡Furtificus a, um, quod furtum facere ſolet. Plau. ĩ Per ſa. Vbi illa altera eſt furtifica leęna.

❡Furtiuus, a, um, pe. pd. qđ furto raptũ eſt in ſignifica tione paſſiua. Plaut. in pe. Quę furto rapterant furtiua vendere ingenuas collibertus me⁹. Qñq; furtiuũ dicit̃ clandeſtinũ. Vñ & furtiuę literę, & furtiua ſcripta, q̃ arti ficio quodã fiunt ne legi poſſint ab alio, quam ab eo ad quem ſcribuntur, res quaſdam occultas nũciare regi fur tiuo ſcripto volebat.

❡Furor aris furtum facio, vt apud apoſtolum. Qui fura batur iam non furetur.

❡Furfur nomen auis, & purgamentũ farinę. Vnde fur fureus, a, um, quod eſt a furfure. Et furfures morb⁹ capil lorũ. ❡Furca a fero inſtrumentũ quo ſtramenta ferunt̃. Vñ Bifurcus & bifurcat⁹, & bifurcatim. Huius diminut. eſt Furcula a quo fit aliud diminutiuum Furcilla.

❡Furcilla diminutiuũ a diminutiuo furcula eſt, & ſigni ficat inſtrumentũ quo frumenta cillentur, hoc eſt moue tur Nã Cillire mouere eſt, & quo fœnũ, palea, & id gen⁹ reliqua iumentis miniſtrantur. Hoc ruſtici in fœno colli gendo vtuntur. Var. lib. j. de re ruſt. Herba quũ creſcere deſijt, & eſtatibus areſcit ſubſequari debet, & quo ad pe rareſcat furcillis verſari.

❡Furcilis pe. cor. inſtrumentũ bidentatũ tridentatũ ve quo vtimur ad extrahendum fimum.

❡Furciferi dicebãtur ſerui, qui ob leue delictũ cogebã tur a dñis ignominię magis, quã ſupplicij cauſa circa vi cinos furcã in collo ferre, ſubligatis ad eã manibus & p dicare peccatum ſuum, ſimulq; monere cęteros, ne quid ſimile admitterent. Vñ Plutar. in vita. Coriolani. Furci fer huic nomẽ eſt, q maxia pœna apud antiquos ſeruo peccãti erat vt is plauſtri lignũ, cui teme affigit̃, ſpectan te vicinia ferens circũageret. Quod vbi factũ erat iſtid⁹ a domeſticis & vicinis exiſtimatus furcifer appellabat̃. Nã latini lignũ illđ furcã appellãt. Hinc trifurcifer, ſum me furcifer dr̃, ſicut triuenefica, ſumme venefica.

❡Furor furoris inſania, quis inter ſe differãt, ſicut Cic. lib. iij. Tuſc. declarat. Itaq; non eſt ſcriptũ ſi inſan⁹, ſed ſi furens eſſe incipit. Inſaniã enim eſſe cenſuerunt incõ ſtatiã ſanitate vacantẽ, quę tñ poſſet tueri officiorũ & vi tæ cõmunem cultũ atq; vſitatũ. Furorem autem rati ſũt mentis ad omnia cæcitatem. Quod quũ manus eſſe vi deat̃, q̃ inſania tamẽ eiuſmodi eſt vt furor in ſapientem cadere poſſit. Fit enim furor aliquando vitio valitudis, vt ijs qui melancholici appellantur, quos tamen Ariſto teles cẽſuit habere aliqđ in animis pſagiẽs atq; diuinum Aliqñ accipit̃ pro mente vi quadã diuina cõcitata qua lis eſt furor poetar. Negat qppe Democritus quẽmpiã poetam magnũ eſſe poſſe ſine furore. Cic. Ineſt igit̃ ani mis preſagitio extrinſecus iniecta atq; incluſa diuinitus Ea ſi exarſit acri⁹ furor appellat̃ cũ a corpore anim⁹ ab ſtractus diuino inſtinctu concitatur. Interdũ furor ſumi tur p nimia ira. Luc. Quis furor o ciues, quę tanta licen tia ferri? Sed inter irã & furorẽ Hierony. hoc itereſſe ſcri bit q furor ſit vindicta irrationabilis cũ fellis amaritudi ne, ita vero cõmotio animę. Dictus furor q huc atq; il luc temere feratur.

❡Furię deę furoris ſunt dictę, & noctis Acheronti ſque filię fuiſſe mẽorat̃. A lecto, Tiſiphone, & megæra. Ver. Dñr gemiñę peſtes cognomine diræ. Quas & tartareã nox intẽpeſta Megerã Vno codẽq; tulit partu. Fictum eſt a poetis inferna loca furias habitare, ſed tormẽta ſce leſtę mentis eſſe veteres voluerũt. Ci. p Roſcio. Nolite putare queãdmodũ in fabulis ſępenumero videtis eoſq aliquid ipſe ſceleratęq; cõmiſerunt agitari & perterreri tędis ardentibus, ſua quemq; fraus & ſuus terror maxie vexat, ſuũ quemq; ſcelus exagitat, amentiaq; afficit, ſuę malę cogitationes cõſcientięq; animi terrent. Hę ſunt impijs aſſiduæ domeſticęq; furię q̃ dies noctęſq; paren tũ pœnas a ſceleratiſſimis filijs repetant. Tres etiã furię ſignificãt tres animi affectus qui hoies in omnia facino ra pcipites agũt. Videlicet, ira cupiditas, libido. Ira vl tionẽ deſyderat. Cupiditas opes. Libido voluptates. de iſtis Euripides in Oreſte tragœdia, ſed aliđ eſt, parcæ Clotho Lacheſis Atropos, de qbus Cebetes Theban⁹ in pictura vitę, [illegible Greek] ✣ Senex ſurſum ſtans chartam quandã in manu habens, & altera veluti aliqđ demõſtrans, is demon. i. ſapiens vocatur, iubet aũt igre dietib⁹ quid facere eos oporet vt ingrediãtur in vitam & oñdit qua via incendẽdũ eſt ſi ſeruari debeãt in vita.

❡Furioſus dicit̃ a quo furor nunquam recedit.

❡Furo, is, inſaniui, ira exagitor. Apul. Furit enſem cor ripit, fertur in eũ pręceps, nil tale timentẽ aggredit̃. Qñ q; furire eſt inſanire. Cic. li. j. offi. Verſutũ & callidũ fa ctum ſolonis qui quo tutior vita ei⁹ eſſet & plus aliquã to reip. prodeſſet furere ſimulauit.

❡Furio as, cum furore concito Hora. li. car. Quæ ſolæ matres furiare equarum.

❡Furiat⁹ qui ex cauſa furit. Ver. Non tulit hanc ſpeci em furiata mente choræbus.

❡Furibund⁹ qui vehementer furit. Sal. Tum ille furi bũdus ſiquidem circũuen tus inquit agor incendiũ me um ruina extinguam.

❡Furn⁹ a furno, id eſt nigro colore, pter fuliginẽ vel pter obſcuritatẽ quam intus habet, vt inquit Porphy rio locus in quo panis coquitur. Differtq; a clybano qđ clyban⁹ mobilis eſt, & qđ pu⁹ furn⁹ teſtaq; aliquãdo te gitur, ſed fere e metallo fit. Interdũ etiam ex lapide cõ ſtat, non tam pani quã alijs dapib⁹ coquendis ſeruiens. Furn⁹ vero ex cemẽto & calce cõſtat, magnuſq; & imo bilis eſt. Plin. Cortices quoq; decuſſi ligni clybanis & furnis præbẽt vſum. Os furni præfurnium dicitur.

¶ Furnaceus a,um,quod ad furnũ pertinet. Idem. Nã furnaceis panibus binas adijciunt libras.

¶ Furnaria abſolute dicitur,ſicut cœnacula & Sagaria. Dicitur aũt quis furnariã exercere qui ex furno panis coctura queſtum facit,vel qui furnos locat conductoribus. Suet. de Vitel. Cuius filius ſectionib⁹ & futuris vberius compẽdium nact⁹ ex muliere vulgari Antiochi cuiuſdã furnariã exercẽtis filia equitem Roma. genuerit.

¶ Furnarię mulieres vulgo dicuntur furno operantes.

¶ Fuſcina pe. cor. telũ tridens ſiue triſulcũ piſcatoriũ, ꝙ fundo natãtia capiat,inſigne Neptuni erat, vt apud Priapeiã Neptuni fuſcĩa telũ. Hoc etiã Retiarij in gladiatorijs ludis vtebãtur. Iuue. Vicerat hoc monſtrũ manicati fuſcina Gracchi.

✣ Alij tunicati legunt.

¶ Fuſcinula dimĩutiuũ parua fuſcina. Hiero. lib. j. Reg. Habebat fuſcinulã tridentem in manu & mittebat eam in lebetem,& quod leuabat fuſcinula ſibi tollebat.

¶ Fuſcus a,um,color ſubniger. id eſt nõ plene niger q̃lis eſt indorũ meridionaliũ & Aethiopum color.

¶ Fuſile pen. cor. quod fũdi põt,ſeu quod fuſum eſt, vel quod ꝓnum eſt ad fũdẽdum. Gel. Qui ſũt leues & fuſiles & importuni locutores.

¶ Fuſius ꝓ furius antiqui dixerũt, vt Valeſius pro Valerius Cc.

¶ Fuſorius a, um, quod ad fuſionẽ hoc eſt liquefctionẽ pertinet ſeu ꝙ funditur aut fũdi poteſt, vt opus fuſoriũ Hierony. in Exo. Fuſoriũ vas in quo metalla liquefiũt. Et ars fuſoria ars fũdendi miſcẽdi trãſmutãdiq; metalla

¶ Fuſores qui fundunt. i. liqufaciũt.

¶ Fuſus a,um, paticipium a fũdo,is,fuſus fuſi,inſtrumẽtum quod mulieres nendo digitis voluunt, vt eſt illud. Et digiti eius apprehenderunt fuſum. Fuſim aduerbiũ ſignificat ſparſim.

¶ Fuſtigo as,pen. cor. fuſte ſtimulo.

¶ Futo as,redarguo, a quo Confuto & Refuto. Vide in dictione Refuto. Cato. Futauit vſus eſt pro ſæpius fuit. Futio futis effluo,a quo cõpõitur Effutio. De quo alibi.

✣ Futis vas aquarium quo aqua in triclinium infũdebatur. Cornucpie.

¶ Futile pen. cor. quod facile fundit. Vnde vas futile ꝙ erat latiſſimi oris ex altera parte arctum quod ſtatim poſitum effundebatur. Vtebãtur eo in ſacrificijs deę Veſtę quia aqua ad ſacra hauſta in terra non ponitur. Quod ſi fiat piaculum eſt. Vñ excogitatum vas eſt ꝙ ſtare non poſſet,ſed poſitũ ſtatim effunderetur. A quo futiles dicti ſunt qui continere tacenda non poſſunt,ſed ea effundunt. Apul. Leuis homo & futilis ac rimarum plenus.

✣ Futile eſt etiam aduerbium,ſimiliter & futiliter. Cc.

¶ Futuo futuis futui fututũ obſcœnum verbum,quod a futio deduci videtur. Cum nihil aliud ſit futuere quam ſemen effundere.

G LITERA muta eſt,quę ĩ verborũ pręteritis mutatᷣ in ct. vt legor lectus,agor actus. Aliqñ in ſ,vt ſpargo ſparſi,mergo merſi. Aliqñ in x. vt rego rexi,pingo pinxi. Apd̃ gręcos quod illi ꝑ γ. ſcribunt quandoq; nos ꝑ g,ſcribim⁹. vt κύγνος, nos cygn⁹. illi γοβιος nos gobi⁹ vł gobio.

G ANTE A

GAba per ſimplex b. teſte Ioſepho lib. v. antiqtatum Iudaicarum Galileæ oppidum eſt.

¶ Gabba per duplex bb. Syrię vrbs eſt.

¶ Gabaon olim metropolis & regalis ciuitas Euchorũ & nunc vt refert Hiero. oſtenditur villa eodem nomine in quarto milliario Betellis contra occidentalem plagã, iuxta Rhama,vbi Salomon oblatis victimis diuinũ meruit oraculum.

¶ Gabaonitę pen ꝓ. ſunt populi in Gabaon habitãtes

¶ Gabatę pe. co. vaſa concaua edulijs pulmẽtarijſq; aptiſſimma. Mar. Tranſcurrunt. Gabatę,volantq; lances. Et alibi. Sic implet Gabatas paropſideſq;.

¶ Gabalus pe. pro. apud veteres crux ſiue patibulũ dicebatur. Varro. Nos barbari ꝙ innocẽtes in gabalũ ſuffigimus homines, vos non barbari ꝙ noxios abſoluitis

¶ Gabalũ pe. communi. opidũ Aruernorum in Gallia Aquitana Narbonenſi terre proximum Hinc Gabalici populi. apud quos olim fiebat optimus caſeus.

¶ Gabij orum. Volſcorũ vrbs fuit. lxx. millibus paſſuũ ab vrbe diſtans a Galacto & Bio fratrib⁹ ſiculis cõdita, ſicut ſcribit Solinus, vbi latomiæ pluſq̃ reliq̃ lapides romę ſuppeditantes. Hinc Gabini dicti ſunt homines gabijs habitantes.

¶ Gabinus pe. pro. toga,quę ſicut docet Seruius ſic in tergum reiecta eſt vt vna ei⁹ lacinia a tergo reuocata hominem cingat. Quo veſtimenti genere vtebatur conſul bella indicturus.

¶ Gabriel hebraice latine fortitudo dei dicitur.

¶ Gaderes ciuitas Syriæ non longe ab Aſcalone. Ex q̃ Theodorus rhetoricæ pręceptor,qui Strabonis ætate floruit gadarę us dictus eſt.

¶ Gaddes duę inſulę ſunt & vtramq; tã ſingulari nũero gaddã, quã plurali gaddes appellamus. Et ſunt in fine Bethicę prouincię,& in extremo noſtri orbis verſus occidẽtẽ, vbi Europa ab Aphrica dirimitᷣ. Vocabulũ pœnũ eſt qđ ſeptũ indicat, eo ꝙ in morem ſepis circundetur gadis maior inſula, quã alij Erythreã, qm̃ tyrij ab origine corũ orti ab Erythreo mari ferebãtur. Alij aphrodiſiam, quidã Iunonis inſulã vocauere. Diſtat a Calpe ſeptingẽtorum quinquaginta ſtad. interuallo, paruaqdem inſula ſed virorum dignitate excellẽs, in qua equeſtris ordinis gaditanos quingentos in vno cenſu numeratos aliqñ fuiſſe cõpertũ eſt in vno atq; perexiguo opido qđ gaddiũ vocabatur. In hac inſula geryones habitauerũt. Gaddis minor inſula habet opidũ ciuium Romanorum qđ Iulia appellatur. In gadeo erat templum Herculis honoratum, in quo quidam colũnas illas eſſe exiſtimant quæ Herculis columnę nuucupantur. Sunt autẽ ex ære cubitorum octo. Inde gadditanus a,um,pe. pro. vt mare gadditanum. Et gadditanę puellę dicũtur libidinoſę ꝓcaces. Mar. Tam tremulum criſſat tam blandũ prurit vt ipſum Maſturbatorem fecerit Hyppolitũ. Gadditani oriundi ſunt a Tyrijs. Vnde Luc. Tyrijſq; a gaddib⁹ hoſpes.

¶ Gaddir neutri generis vrbs opulenta in gaddib⁹ de qua Priſcianus li. v. ait. Vt alij tradiderunt Tarteſſũ Hiſpanię ciuiuitatem quã nũc Tyrij mutato noĩe gaddir habent. Rufus Feſtus in deſcriptiõe orbis gaddir prĩa fretũ ſolida ſuperminet arce. Attollitq; caput geminis in certa columnis. Hęc Cotinuſſa prius fuerat ſub noĩe priſco. Tarteſſũq; dehĩc tyrij dixere coloni. Barbara quinetiã gaddes hanc lingua frequentat. Pœnus qppe locũ gaddir vocat vndiq; ſeptũ. Suidas. γάδειρα τόπος κατὰ τὴν ἑσπερίαν μοῖραν μέχρι τοῦ ὃν ἐλθὼν ὁ ἡρακλῆς καὶ μὴ δυνάμενος διελθεῖν ἐκ λᾶας παρὰ τῶν ἐγχωρίων λαβὼν ἱδρύσατο.

✣ Gaddir locus iuxta Hiſpaniam extremã, ad quem ꝓfectus Hercules,& tranſire non potens colũnas abincolis ſumptas infixit.

¶ Gętulia pars Aphricæ quę proximos habet garamãtas. Inde gętulus pe. pro. Verg. li. iiij. Deſtruat vt captã ducat gætulas hiarbas. Iuue. Cũ gætula ducẽ portaret bellua luſcũ. Ouid. Quid dubites vinctam gętulo tradere hiarbę. Gętuli Aphricę populi ſunt. Aphricam initio Libyes habuerunt, deinde Aphri, poſtea gętuli, poſtremo Numidæ.

¶ Gagates nomen fluuij in Sicilia,& nomen lapidis p̃cioſi in eo primũ reperti, quamuis etiã in Anglia abundet. Hic lapis quãuis rudis & ruſticus videatur, diuinitñ neſcio quid in ſe habet Ignẽ enim alit in laticib⁹ quẽ ſolo oleo licet extingui. Si quis aũt aquã ex eius lapidis fruſtula biberit ſi carnis ſenſerit maculas,

neq; cohibere vrinã põt. At ſi virgo, nõ cogitᷣ meiere.

✣ Gagites lapis eſt in aquilarum nidis repert⁹ ad multa remedia vtilis, nihil vero igne deperdens. Eſt autem lapis iſte intus pręgnans, quẽ ſi quatias alius quaſi ĩ vtero ſonat. Fuluus eſt & tereti figura. Hũc zoroaſtes Magus omnibus lapidibus prætulit, maximãq; illi tribuit poteſtatem vocaturq; aliter Aetites, ab aquilarum noĩe ἀετὸν enim gręce aquilam ſignificat.

¶ Galaad mons eſt a quo ciuitas in eo cõdita ſortita eſt vocabulum, quam & accepit de Amoreorum manu galaad filius Machir filij manaſſæ.

¶ Galactopotę pe. pro. lac potantes. Colu. li. xiij. Quibuſdam nationibus frumentis expertibus victum cõmodat ex quo Nomadũ getarumq; plurimi γαλακτοπῶται dicuntur.

✣ Galactophagi populi Scythię dñr & Lactiphagi. Cc.

✣ Galathea nympha marina a lactis cãdore ſic dicta, q̃ſi lactis dea. γάλακ enim ſignificat lac. Cc.

✣ Galaxia & galatites gemmę ſunt, colore lacteo intercurrentibus candidis venis. Cc.

✣ Galaxera gręce γαλαξάρη nympha marina a lactis cãdore ſic dicta. Cc.

¶ Galba vermiculis mirę exilitatis, qui naſcitur ĩ ęſculis, a quo qui primus Sulpitiorum cognomen galbę tulit ab exilitate ita vocitatus eſt, quẽ alij econtrario, ꝙ p̃pinguis fuerit nominatum ſcribũt. Talem enim galli vocant galbã Alij ꝙ opidum Hiſpaniæ fruſtra diu oppugnatum illatis demum e galbano facibus ſuccenderit. Nonnulli ꝙ diuturna valitudĩe galbeo hoc eſt remedijs lana inuolutis vteretur.

✣ Galanthis (vt eſt in fabulis) Alcmenę ancilla fuit, quæ cũ domina ſua partus doloribus laborãs a Iunone ne pareret impediretur, mira aſtutia dicitur deã eluſiſſe, veniſſe quippe ad eam riſu ac lętitia geſtientem & ſoluta iam partu reginam mentiendo confixiſſe. Qua re intellecta admiratiõe ſimul ac dolore concitam deam reſolutis manibus ſurrexiſſe Tunc ſubito Alcmenã ſine vllo cruciatu Herculem enixam Iunonem vero indignatam mox galanthidem in animal ſui noĩs mutaſſe, ac addita pœna vt ore quo præcipue peccauerat pareret. Cc.

Galanthis, idis, muſtella a qua piſcis quidam dictus eſt. hęc & gale dicitur & galeus.

¶ Gabanus pe. cor. fœ. gene. & galbanum neutri. ſucc⁹ eſt ſiue lachryma cuiuſdã hærbę ſimilis ferulę quę in ipſo frutice in æſtate prorumpit, & multis eſt apta medicaminibus, gręci χάλβανον dicũt per ch. noſtri vero ch, in g, conuertunt. Hiero. in Eccleſiaſtico. Et quaſi Styrax & galbanus & vngula & gutta. Luc. lib. ix. Hic ebulum ſtridet peregrinaq; galbana ſudant. Galbanũ in Syria gigni teſtis eſt. Plinius li. xij. Qđ ſincerũ ſi vtatur fugat nidore ſerpentes. Eſt etiam hoc noĩe genus veſtimẽti delicatorum a colore albo ac ſublucido qđ nullos habet pilos Iuue. Cærulea indut⁹ ſcrutulata & galbana raſa. Inde galban⁹ nomen ſimile participio formauit. Mart. Qđ eſt galbano indut⁹. Accipiturque pro homine molli & effœminato.

¶ Galbinus, a,um, pe. pro. mollis & laſciuus. Mar. Galbinos habet mores. Tunica quoq; galbina a colore dicta eſt Flauuius Vopiſcus in Aureliano. Inter hęc fuit tetricus chlamyde coccea, tunica galbina.

¶ Galbuli pilę cupreſſi. Varro lib. j. de re. ruſt. Quędam ad oriendum ſunt vſq; adeo parua, vt ſint obſcura vt cupreſſi. Non enim galbuli qui naſcuntur, id eſt tanquam pilæ paruę corticę id ſemen, ſed his intus primi genia ſemina dedit natura.

¶ Galbeum ornamenti muliebris genus. Galbane⁹ mali odoris.

¶ Gale muſtella. Ariſtoteles libro de aĩalib⁹. Gale quoties dimicatura cum ſerpẽte eſt. Pli. Muſtellæ cum anguibus viſę ſunt pugnare quoties victę ſunt rutę folium morſu appręhendentes.

¶ Galeus piſcis qui a noſtris etiã muſtella dr̃. Pli. Paſtinacam piſcem venenatum perſequitur Galeus.

¶ Galea caſſis a Galero quo multi veteres vſi ſunt. A qua galeati dicuntur qui galeis armati ſunt.

✣ Galena dicitur plumbi & argenti vena communis, q̃ & Molibdena vocatur, & latine dicitur plumbago. Cc.

¶ Galeola cum accẽtu in ante pe. vas ſinuoſum a galeæ ſimilitudine dictum.

¶ Galeotę non modo ſtelliones appellantur, ſed & vates quidã in Sicilia & Attica a Galeote Apollinis filio qui frater Telmeſſi eius traditur qui Telmeſſum vrbem in Caria cõdiderit oraculo ex Dodone accepto. Vñ Aelianus ſcribit Dionyſium tyrannum Galeotas ſolitũ cõſulere in Sicilia.

¶ Galerus & galerum pe. pro. pileus rotund⁹ ꝙ in modum galeę eſſet factus vt inquit Var. Sta. Et temperat aſtra galero. Accipitur interdum pro coma aliena quam ad Galeri effigiem formatam capiti ita aptare ſolem⁹, vt internoſci nõ queat. Hoc apud Suet. in Cali. capillamẽtũ nominatur. Huius diminutiuum eſt galericulus.

¶ Galerita pe. pro. auis quę nunc alauda dicitur a galeri ſimilitudine. Var. Galericũ appellat quia plumam elatam in capite habet.

¶ Galeſus pen. prod. fluuius iuxta Tarentum. Vergilius li. v. Qui niger humectat flauentia culta galeſus.

✣ Galgulus auis eſt quę ſic ſpectetur a quopiam morbo regio laborante ſanatur morbus ille & auis emoritᷣ. Cc.

¶ Gallus nomẽ eſt, vt teſtatur xenophon in libro de equocis, plurium originum gallus enim latine marit⁹ gallinę quem gallum gallinaceum dicim⁹, celtice, vt etiam refert diodor⁹ eſt francigena & de regione illa phrigiæ, exertus teſtibus & caſtratus hinc ſacerdotes cybeles galli dicebantᷣ quia caſtrati Gręce candidus & lacteus, aramice & hebraice inundatus hĩc ſagę & ſchytę apđ quos nauigio ſaluatus eſt Noe & ereptus ratem vocant gallerim ꝙ vndis ſaluet, quas etiam nos galleas dicimus de his & eorũ compoſitis & deductis poſtea dicetur.

¶ Gallus Cybeles ſacerdos a gallo Phrygię fluuio cui⁹ aquam qui guſtaſſent reddebantur inſani. Et gallus gallinaceus auis, nocturnus vigil, quem excitandis in opa mortalibus rumpendoq; ſomno genuiſſe prouidentia diuina videtur. Eſt & nomen gentis, & nomen viri ꝓpriũ & fortunam corporis ſignificat vt inquit Quin. i. caſtratum. Nam tales erant Galli ſacerdotes Cybeles deqbus Aug. lib. vij. de ciui. dei refert, ꝙ ideo abſciſſi matri deũ ſeruirent vt ſignificaretur eos qui ſemine indigeant terrã ſequi oportere quę mater deum nominatur.

¶ Gallus, a,um, quod ex gallia eſt. Vnde galli dicti ſunt qui ex gallia originem habent.

¶ Gallia regio Europe, a candore populi dicta Gala eĩ lac latine dicitur. Nam montes & rigor cœli ab ea parte ſolis ardorem excludunt, vt eorum corpora non colerẽtur, quę triplex eſt, tõſa. ſ. ſiue togata. Comata & braccata Gallia togata dicitᷣ Ciſalpina, vt Pli. l. iij. ſcribit Mar. Gallia Romanę noĩe dicta togę Comata cognominatur oĩs Tranſalpina gallia, quam in tria populorum genera hiſtorici diuiſerũt. Belgicã Celticam, & Aquitanicam, quæ Aremotica ante dicta eſt. Nam a Scalda ad ſequanã belgica. Ab eo ad garumnam. Celtica eadẽq; Lugdunẽſis. Inde ad Pyrenei mõtis excurſum Aquitania. Auguſtus quadrifariã diuiſit addita Lugdunenſi ꝓuincia. Ammianus in multiiugas ꝓuincias diuiſit vt pote qui primam & ſecundam Lugdunenſem & primam & ſecũdam Aquitanicam faciat. Gallos celtas nomine regis dictos, & ab eius matris vocabulo. Galatas ſermo græcus appellat. Narbonenſis vero prouincia appellatur pars galliarum. Braccata autẽ dicta eſt a genere veſtiũ. A gallia fit gallus, a,um, de quo ante.

✣ Gallicum acer albũ & pręcipui candoris dr̃. Cc.

¶ Gallicus a,um, penult. cor. quod ex gallia eſt, vt arma gallica.

¶ Gallicanus a,um,idẽ q̃d gallicus ,vt gallicanę veſtes

¶ Gallius,a,um,ſicut gallicus & gallican⁹.Sal.lib.iiij. hiſto,Duæ gallię mulieres conuentum vitantes ad mẽſtrua ſoluenda montem aſcendunt.

¶ Gallogręcia galatia dicta eſt,a qua gallogręci.Nã cũ galli multitudine abundantes relicto natali ſolo Italiam inuaſiſſent,Gręciam impleuerunt,Macedoniam occuparũt,in Aſiam trãſierunt duce Leonorio qui gallo gręciã mixto ex gallis gręciſq; vocabulo cognominauerũt.

¶ Gallicia regio Hiſpanię quę vt Iuſti.refert a Teucro Telamonis filio condita eſt.

¶ Galatia gręce γαλατία per ſimplex,l,regio minoris, Aſię.Hęc ab oriente Cappadociam & Halym fluuium ab occidẽte Bithyniã & aſiam a meridie . Pamphilam, a ſeptentrione Pontum Euxinum habet,quam olĩ galli ex europa venientes habitarunt,& gallogręcia dicta eſt

¶ Galatę pe.cor.populi q galatiã habitant . Hi primo Gomoritę dicti ſunt a gomor Iapheth filio,vt Ioſeph⁹ lib.j.refert,& fratre Aiacis qui ad ea loca veniens ibi ſedes poſuit,nuncupata eſt.

¶ Gallina auis nota,a quo noĩe deducũt hęc adiectiua

¶ Gallinaceus a,um,quod ex gallinis eſt,vt pullus gallinaceus,Varro.Gallinaceis eĩ pullis bis deni dies op⁹ ſunt Pauoninis ter nouenij.

✣ Gallus gallinaceus notus vulgo eſt nocturnus vigil, quẽ excitãdis in opera mortalibus,rũpedoq; ſomno genuiſſe prouidentia diuina videtur.Cc.

¶ Gallinaceus ſubſtantiuum ipſe gallus.Poſcẽninus niger ob vnius gallinacei direptionem decem commanipulares qui raptum ab vno commederant,ſecuri percuti iuſſit.Sic gallinacea gallina.Varro.Si oua gallinis pauonina ſubijcies cum iã decem dies fouere cœpit gallinacea tum deniq; ſubijce vt vna excludant.

¶ Gallinarius & gallinaria q & quę gallinas curat.Plin. lib.x.Traditur quędã ars gallinarij cuiuſdã dicentis q̃d ex quaq; eſſet.Varro.Inter duas oſtium ſit qua gallinarius curator earum ire poſſit.

✣ Gallipes,pedes galli gallinacei habens.Suet.Trãqllus Ad extremũ vota pro itu & reditu ſuo ſuſcipi paſſus eſt vt vulgo iam ꝑ iocum gallipes vocaretur.Cc.

¶ Gallinaria inſula eſt in mari Thuſco ſcd̃m Italiã contra mõtes Liguſticos,viginti miliũ Albumingauiũ,alijs ab his villaticis inuectis a nautis ibi feris factis inuſitatis vt inquit Var.lib.iij.de re ruſt.a gallinis ruſticis appellata.Eſt & ſylua gallinaria Cumis vicina de qua Cic. ad petũ.Q.Ceparius obuiã mihi fuit in ſylua gallinaria De hac Stra.Itẽ ſcribit.Hoc quoq; ĩ ſinu fructicoſis virgultis frequens & arboribus ſylua eſt multis porrecta ſtadijs aquarum indiga.

¶ Gallinarium locus in quo morantur gallinę.Col.lib. ix.Gallinaria cõſtitui debent,parte villæ quæ hybernum ſpectant orientem.

¶ Gallicinium pars noctis appellata eſt qua galli cãtãt quæ eſt quarta caſtrenſis vigilia.

¶ Gallo,as,inſanio.Varro,Et deam gallantes vario retinebant ſtudio.

¶ Galluo as,pe,cor.pubeo,a quo gallulaſco,pubeſcoq; pubeſcentes vocem grandiorem ad galli gallinacei ſimilitudinem faciant.Nęuius.Cuius vox gallulaſcit.

¶ Galla fructus quercuũ.Gręci quoq; gallã lac noĩnãt. Vnde & galli ſecundũ aliquos dicti ſunt q̃ſi Lactei gallã bibere ac rugas cõducere vẽtri ait Lucil.q̃ſi de parſimonia eſſe vtendũ,neq; gulę ĩdulgẽdũ,vẽtreq; coarctãdum. ¶ Gallaici ſiue gallęci Hiſpanię populi ſunt gallis finitimi Mar.Nec quę gallaico liniuntur auro.

¶ Galilęa pe.ꝓ.nomẽ duauũ regionum,ex quibus vna galilęa gentium vocatur vicina Tyriorum finib⁹,vbi & Solomõ viginti ciuitates donauit Hyram regi Tyri in ſorte trib⁹ neptalim.Altera galilęa dr̃ erga Tyberiadẽ & ſtagnũ Generareth in tribu zabulõ.Galilęa teſte pli. Syriæ Arabiæ atq; Aegypto coniungitur.Terra ferax.

¶ Galenus pe.ꝓ.nomen medici excellentiſſimi ex Pergamo Aſię vrbe q vulgo Galien⁹ dici ſolet barbare & inepte nã ἑλληνικῶς γαληνὸς λέγεται ἀπὸ τοῦ γάλακτος ὡς ἐγὼ οἴομαι τουτέστι λευκότητος.Id eſt gręce galenus dicit a lacte vt ego arbitror.i.candore.☿ Floruit tẽporibus Marci,& commodi imperatorũ.Multa compoſuit in medicina,philoſophia,grammatica,& rhetorica.Quo noĩe etiam dictus eſt imperator Romanus.

¶ Gãma gręce,latine litera γ q̃ apud nos ſignificat g.

¶ Gamale pe.cor.vrbs in Iudęa.Ioſephus.Syriæ habitio quędã fuit Gamale.Suet.in Tito gamales appellat. Tarichiam inquit & gamalem vrbes validiſſimas Iudęę in poteſtatem redegit.

¶ Gammarus pe.cor.aquaticũ animal ſimile Cancro,vl' vt quidã putãt ipſe Cancer,cui bina brachia denticulatis forcipibus ad caput porriguntur,concoctus fit rubeus Mar.Concolor in noſtra gammare lance rubes.

¶ Gamos gręce,latine nuptię.Hinc cõpoſita ſiũt Agamus,Monogamus,Bigam⁹,Digam⁹,Trigamus.Quadrigam⁹,Octogam⁹.Hiero.contra Ioui.Non dãno digamos,immo nec trigamos,& ſi dici poteſt octogamos

☿ Gammoide ferrum quo vtuntur chirurgici ad extrahendum pus.

¶ Gaphaſantes populi in Libya ſine vllis veſtib⁹ viuẽtes,qui ſicuti ſcribit Pompo.a pręlijs abſtinent,cũ nec tela iacere aut vitare noſcant.Ideoq; obuios fugiunt.

¶ Ganea ę,& ganeum lupanar meretricũ,guloſorũ diuerſorium,& popina,ꝙ.ſ.ſit in terra non vt cœnacula ſuperius Eſt enim locus abditus & velut ſubterrane⁹ vinolentiæ & libidini aptus.Terent.in Adel.vbi ego illũ quęrã?Credo abductũ in Ganeũ.Col.in prolo.Mox deĩnde vt apti veniamus ad ganeas,quotidianam Laconicis cruditatem excoquimus.Pli.tñ videtur innuere popinas eſſe in quibus vnctoria edulia conficiebantur & pro ipſa ingluuie cibarijſq; Ait enim de porco li.octauo Neq; alio ex animali numeroſior materia ganeæ.

¶ Ganeones Helluones qui ganeas frequentant.Iuue Sed laudem ſilicas occultis ganeo pultes.

¶ Ganges is,& gangetis Indię fluuius maximus.Alio noĩe Phyſon a gręcis dictus,de paradiſo exiens,quem alij in certis fontibus vt nilum,rigantemq; vicinia eodẽ modo ferunt.Alij in Scythicis naſci,ipſamq; indiam ſecare dixerũt fluereq; in eũ triginta amnes.Minima gangis latitudo per octo milia paſſuum,maxĩa ꝑ viginti patet.Altitudo vbi vadoſiſſimus eſt menſuram centũ pedũ implet.Dictus ganges a gange Aethiopũ rege vt ait Suidas.Ouid.li.iiij.Meta.Decolor extremo qua cingit india gange.Hinc gangeticus a,um.Col.li.ix.Iam nũc gangeticas & ægyptias aues temulenter eructant.Arrianus lib.v.de geſtis Alexandri mag.ἐν Τάξιλα δ' ἀλέξανδρος ἀφίκετο πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, τὴν μεγίστην τῶν μεταξὺ Ἰνδοῦ τε ποταμοῦ καὶ Ὑδάσπου· καὶ ἐκεῖ ὁ Πῶρος βασιλεὺς δὲ ὁρῶν ἀλέξανδρον,

✣ Id eſt In taxillã Alexander peruenit ciuitatem magnã & fœlicẽ,iter Indũ & Hydaſpim fluuios & illic Port⁹ rex qui vidit Alexandrum.

¶ Gange,es,eſt vrbs Indiæ regia.

¶ Gangaridę,vt inquit Curtius populi inter Aſſyrios & indos iuxta gangem qui nouem oſtijs effluit.

¶ Gangręna cũ ę diph.Caro eſt emortua ex vlcere vel inflãmatione ac rubore.Subalbeſcit autẽ primũ demum atra fit ſeuſu amiſſo in ꝓminentibus mẽbris.i.inter vngues & alas & inguina.Et in ſenibus fere atq; his quorũ corp⁹ mali habit⁹ eſt.Luc.lib.j.Saty.Serpere vti gãgręna malo. ¶ Gangiliõ ſiue ganglion gen⁹ morbi ĩ capite cũ humor q̃dã includit.De quo Col.li.vij.Eſt & gãgliõ vt docet paulus nerui alicuius vel exitu,vel ex laſſitudine contortio.Multis quidem omnino partibus corporis ſed ꝓcipue mollibus,vt in extremitate manuum atq; pedum.

¶ Gannio,is,niui,vel gãnij itũ.gãnire ꝓprie canes dicuntur cũ murmure vel quaſi plorando cõqueri vident.

Inde gãnitio & gannit⁹.Lucre.Lõge alio pacto gãnitu vocis adulant.Aut cũ deſerti baubãtur in ędib⁹ Aut cũ plorãtes fugiunt ſummiſſo corpore plagas.Inde ad homines tranſlatum Terẽ.in Adel.Quid ille gannit,quid vult?Huius cõpoſitũ eſt Oggannio.☿ quod eſt in aurem ſecreto loquor,& veluti ĩmurmuro.Apul.lib.ſecũdo.In aurẽ mulieris ogganniit.Aliquando multũ dico inculco Plau.in Aſi.Cui nũq̃ vnam rẽ me licet ſemel pręcipere fieri quin centies eandem imperem atq; ogganniam.

☿ Gannitus us,ipſa vox quę & gannitio dicitur.Aliquãdo vox appellatur.

✣ Ganimedes Trois fili⁹ fuit formoſiſſimus puer in quẽ cũ Iuppiter deperiret iuſſit in cœlum ab aquila portari, & ſitus a caliculis eſſe Hebe nympha deiecta,in cœlum tranſlatus Aquarius dicitur.Cc.

✣ Ganzę anſeres ſunt germanico vocabulo.Cc.

¶ Garamãtes populi Libzæ pſillis finitimi a garamãte Apollinis filio cognominati qui ibi garamão oppidum ex ſuo nomine condidit.A quo garamantius a,um,& garamãtis idis.Fuit & alius Garamãtes rex,cuius filiã garamãtida Iupiter apud Bragadam fluuium cõpreſſit,& ex ea genuit Hiarbam.& garamenticus adictiuum.

¶ Gãrganus pe,pro.mons in Apulia.Luc.lib.iij. Appul⁹ adriacas exit garganus in vndas.

¶ Gargarape.cor.mutatiõe literę κάρα κάρα.i.caput capitis.i.altitudinis altitudo καρκαρα capita.Vn⁹ eſt excollibus mõtis Idę Eſt & oppidũ huius nominis poſitũ in imis radicibus Idæ mõtis.Et defluentibus inde humoribus gargara irrigantur,fiuntq; feraciſſima.Apud hãc ciuitatẽ tanta erat frugũ copia,vt qui magnũ cuiuſuis rei numerũ vellet exprimere ꝓ multitudine immenſa nominaret Vñ & Oui Gargara quot ſegetes quot habet me thymna racemos.Dicitur & gargarus numero ſingulari. Stra.lib.xij.Gargarus in ſuperioribus Idę partib⁹ loc⁹ oſtẽdit a quo Gargara dicunt Aeolica ciuitas græci γάργαρον neutro genere dicũt.Sũt & gargara in Myſia.Sũt qui gargar⁹ dici velint,ἀπὸ τοῦ γαργαρίζειν τὰς πηγάς.i. ab emittẽdis fõtibus.Ouid.Creberrima fontibus ida.

¶ Gargariſſo as,ſicut ſonat.Plini.li.xx.Sedat anginas cũ melle ac hyſopo ex aceto gargariſſatũ.Apud gręcos γαργαρίζω.Fit autẽ gargarizatio in ſũmo gutture.Et gargatizare ſæpe ad gur gulionẽ.i.guttur reuocare.Et duplici modo conſtruitur.Nam res qua ſępe guttur alluitur in nominatiuo plærũq; ĩ ablatiuo ponit.Pli.li.xx.Voci ſuccus ſub certamine vtilis,& q gagarizatur vua tumẽte adiecta mẽta.Cor.li.iiij,In vetuſto capitis dolore cõmunia ſunt ſternutamẽta excitare,inferiora vehemẽter refricare,gargarizare his quæ ſaliuã mouent.

✣ Gargarus vnus ex collibus Tauri montis.Cc.

¶ Garrio is,garriui vel garrij,itum,inepte loquor.Cic. li.ij.de ora.Nã & ſęculis mulis ante gymnaſia inuenta ſunt poſt in his philoſophi garrire cœperunt.

¶ Garriophilũ flos,garophol⁹ nomẽ nec græce nec lane habeturr

¶ Garruli pe,co.ꝓprie dicũtur vt inquit Augu,qui vulgo verboſi appellant accedẽte lætitia nec valentes nec volentes tacere.Et garrulę dicũtur aues canorę & hilares.Ver.Garrula quũ tignis nidum ſuſpendit hirundo. Garrulus etiã dicitur cordatus.Var.In hac ciuitate tum regnabat Dionyſius homo garrulus & acer.

¶ Garritido as.pe.cor.idem quod garrio.Var.Quidnã garritidatis dicẽtes o fortuna.✣ Perott⁹ Garridito legit

¶ Garrum apud Col.Liquamẽ eſt ex piſce factum.

¶ Garũna fluuius trib⁹ ãplificat⁹ amnibus ꝑ Bituriges & Sãtones Gallicã vtrãq; gẽtẽ effluit.Eſt enĩ in Gallia Narbonẽſi terminãs Aquitanos.Diſtat a Narbone ſtad. octingẽtis.Delabitur ex Pyreno,& in oceanũ excurrit.

✣ Gaſidanes gẽma qua gręci mittũt coloris olorini.Cc.

✣ Gaſterochites dicebãtur quaſi vẽtri man⁹ qui manuũ artificio victum quęritabant.Cc.

¶ Gaſter ſeu gaſterium genus vaſis,cui⁹ formã alij aliter accipiunt.

¶ Gaſtrimargia pe.cor.nimia ingluuies,vt apud Ariſtotelẽ in æthicis.Gaſtrimargus guloſus.ob vẽtrẽ inſaniẽs γαστὴρ enĩ vẽter ẽ μάργος μα edax inſanus ſtolidus a μαργαίνω ꝙ eſt inſanio & inſanire facio vel a μαργάω id eſt ago nimiũ feſtinanter.

¶ Gaudiũ eſt affectio animi alicuius preſentis boni opinione cõcepta, ☿ & proprie cũ exilaratur aĩus aliqua re neq; tamẽ ita ad exteriora diffunditur vltra modũ vt facile appareat Lętitia vero cum ita mouetur animus vt etiam ad exteriora egrediatur & maxime in vultu.Hinc dicunt Stoici Gaudiũ in ſapiẽtẽ capere poſſe,letitiã nõ poſſe.☿ huius diminu.eſt Gaudiolũ,& compoſitũ Gaudiloquus pe.cor.qui cũ gaudio loquit vt apud.Pla.Dictum gaudium quaſi Gauriũ.Gręci enim γαῦρον lętum.

¶ Gaudeo es,gauiſus,gaudium habeo de bono proprio quandoq; etiã de bono alterius,ſed intrinſecus.Lętari vero extriſecus,Conſtruiturq; gaudeo diuerſis modis Nãquandoq; ſine appoſito,vt Gaude & Lętare.Quandoq; cum datiuo.Ci.Mihi gaudeo,tibi gratulor.Quandoq; cum ablatiuo.Ver.Numero deus impare gaudet. Quãdoq; cũ ablatiuo mediante in.Cic Lentulo.In moleſtia gaudeo.Quãdoq; mediã te,de Hie.ad Heli.Gaudebo de aſcenſu,ſed timebo de lapſu Aliqñ gaudere eſt valde ſeu cum delectatione quod vulgo dici ſolet Gaudere,& conſtruitur cũ accuſatiuo.Hie.in prolo.Iob Beatũ Iob qui adhuc apud latinos iacebat in ſtercore & vermibus ſcatebat errorum,integrum immaculatumq; gaudete.i.cum gaudio perguſtate.Teren.in Adel.Hũc ſcio mea ſolide ſolũ gauiſurum gaudia.i.perguſtaturũ.Ci.Pęto.In theatrum Curionis Portenſis introijt puto vt ſuũ gaudium gauderemus.Auguſtinus lib.viij.cõf.imperſonaliter vſus eſt tantus auctor.Quando,inquit,cũ multis gaudetur & in ſingulis vberius gaudium eſt,quia feruefaciunt ſe,& flammantur in alterutro.Et alibi.Multũ inter ſe hęc duo gaudia differunt,ſuntq; omnino contraria Quandoq; gaudetur in ſæculo non gaudetur in domino.Huius verbi cõpoſita ſunt Congaudeo q̃d eſt ſimul gaudeo Am.Congaudete mecũ & congratulamini Adgaudeo.Lactã.li.iiij.Ego eram cui ad gaudebat,hoc eſt quaſi applaudebat.

¶ Gaudere inſinu,ꝓuerbialis locutio quã & poete vſurpant.Q̃d ſignificat ſecum & cũ ſuis lętari.Ci.lib.iij.tui Quoniã plauſibilia nõ hęc ſunt vt in ſinu gaudeant,glorioſe loqui deſinant.Tibul.Qui ſapit in tacito gaudeat ille ſinu.Proper.In tacito cohibe gaudia clauſa ſinu.

¶ Gaudimoniũ pro gaudio vſurpat.Hie.in prohemio propheraũ.Gaudimoniũ eius erit in luctum.

¶ Gaueleon teſte Solino ora Lybiæ obiacẽs,in qua ſerpẽs neq; naſcitur neq; inuectus viuit.puluiſq; eius quocũq; gentiũ iactus angues & ſcorpiones perimit.

¶ Gaulus nauis genus paruę & rotundę.

¶ Gaurus mons Campanię.

☿ Gauranũ vinũ dicitur quod in ſummis mõtium gignitur a gauro Campanię monte.

¶ Gauſape pe.cor.militare ſtramentũ vtrinq; villos habens vel vna tantũ e parte,quod pro lecto in caſtris ſternebat Plin.li.viij.Antiquis tot⁹ e ſtramento erat qualis nũc in caſtris gauſape.Nunc ponitur ꝓ panno quo menſa ſternitur.Declinatur autẽ hoc gauſape Antiquiſſimi hic gauſapes & hæc gauſapa,& hoc gauſapũ.Vnde in plurali gauſapa.Per.Iam chlamides picti,iam lutea gauſapa captas.Caſſius ad Mœcenatem.Gauſapo purpureo ſalutatur.Inde Gauſapina.

¶ Gauſapina pen.cor.genus veſtis.Mar.Menſe vel auguſto ſumere gauſapinas.

¶ Gaza dictio Perſica & nũero ſingulari ſignificatõne q̃d poſſidem⁹.põpo.mela.Gazã Perſæ ęrariũ vocant. Curti⁹.Igit quaſi parũ munimẽtis oppidi fidẽs ãte ſolis ortũ pecuniã regiã gazã perſę,vocãt,cũ ꝓ ciſiſſimis rerũ

afferri iubet ſimulās fugā. Inde nomē ē gaze ciuitati eo ꝙ Cābiſes illuc belli & opes pecuniā ītulerat. Hec eſt Euehorū ciuitas inqua habitauere Cappadoces priſtinis cultorib⁹ īterfectis. Apud veteres termin⁹ erat Cananeorū iuxta Aegyptū cecidítq; in ſortē trib⁹ iudę, & eſt vſq; hodie īſignis ciuitas paleſtinę, vt ſcribit Hiero. a qua gazeus a, um, qđ eſt ex gaza vrbe, & Gazetic⁹, tica, ticū, ex gaza vrbe pſica, vbi nobiliſſima vina, vel vt Pompo. ait, mella. Sidoni⁹ a Fauſtū. Vina mihi nō ſunt gazetica, chia falerna. Suidas γάζα γὰρ θησαυρὸς Πέρσαι μηδικῇ καὶ πόλις ἄλλη ἐν Φοινίκῃ ὁ πολίτης γαζαῖος. ✤. i. Gaza enī theſaur⁹ dictio medica & ciuitas alias phœniciæ cuius ciuis Gazeus.

❡ Gazophilaciū cum c. nomē cōpoſitū ex dictione perſica & gręca φύλαττω καὶ φυλάσσω λέγεται. qđ eſt cuſtodio quaſi locus dicat̄ eſſe in quo opes reconduntur. Augu. in ps. Gazophilaciū arca vbi colligebant̄ ea quę ad indigētiam ſeruorum dei mittebātur. Ambro. ad Studiū. Quid eſt Gazophilaciū? Collatio fideliū ſumptus pauperū, requies egenorū, iuxta quod ſedens Chriſtus vt habes ſecundū Lucam. duo ęra mulieris viduę diuitum muneribus cenſuit pręferenda. Significat & capſam qua res pręcioſiores & ſecretę in ſcrinijs ſcripturæ ſeruātur. Vnde ſcrinarij ſcretaij, quos etiā a ſecretis dicimus. vt ſcribas ab epiſtolis.

G ANTE E

GEographia dicit̄ terrę deſcriptio. γαῖα enim terra eſt, & γραφία ſcriptura nā. γράφω ſcribo ſignificat.

❡ Geomantia pe. pro. diuinatio ex terra γαῖα καὶ μαντεία diuinatio, vaticinium.

✤ Inde Gęomantes.

❡ Gęometer & gęometra pe. cor. terræ mēſurator. Gręci γεωμέτρης μέτρον ἔργον mensura Gęometria terræ mēſuratio dicit̄ Et geometria qdē ſciētia eſt mathematica, ſicut aſtrologia, muſica, & arithmetica q̄ in numeros & formas diuiſa eſt, quā oratori neceſſariū eſſe autumāt eruditi. ✤ Gęon fluuius. Vide Gion.

❡ Gęorgius nomē viri ꝓpriū, quo apud nos Colonus ſignificatur. Georgica agricultura. Gęorgica q̄ ad agrorū cultum pertinēt. ἔργον opus, γαίας terrę. Gęorgi. populi Scythici agros incolentes.

❡ Gebalena regio in finibus Eleutheropolos.

✤ Gebbanitę ſiue gelbanitę populi ſunt maris rubri accolę in Arabia deſerta quorū caput Thoma eſt. Cc.

❡ Gebuſeus filius canaā, a quo gebuſei dicti ſunt, q Hieruſalem habitauerunt.

❡ Gebenna mons qui hodie dicitur mons geneuerę. luca. Caua pendentes rupe gebennas.

❡ Gedeō nomē propriū iudicis Iſrael qui occidit Oreb zeb zebee & Salmana.

❡ Gedroſia regio maioris Aſię.

❡ Gehēna, hoc nomē ꝓpriū inqt Giero, a Saluatore noſtro ponit̄. Queram⁹ q̄ ſit ſermonis huius occaſio. Erat idolū Bahal iuxta Hieruſalē ad radicē montis Mora, in quibus Siloa fuit. Hęc vallis & parua cāpi planicies irrigua erat & nemoroſa plenaq; delitijs & luc⁹ in ea idolo conſecrat⁹ in tantam autē populus iſrael venerat demētiam vt deſerto templo vicini ibi hoſtias immolaret, vt rigorem religionis delitiæ vincerent, filioſq; ſuos incenderent demonibus vel initiarēt Et appellabat̄ loc⁹ ipſe Gehennon. i. vallis filiorū, Eennon. Hoc regū volumē, &. paralipomenon, & Hieremias pleniſſime ſcribūt. Et cominatur deus ſe locum ipſum impleturū cadaueribus mortuorū vt nequaq̄ Tophet & Bahal. ſed vocetur Polyēdriū. i. tumulus mortuorū. Futura ergo ſuplicia & pœne ꝑpetuę quibus peccatores cruciandi ſunt huius loci vocabulo denotantur. Duplicē autē eſſe gehennā nimij ignis & frigoris in Iob pleniſſime legitur.

❡ Gela fluuius in Sicilia a quo & gela vrbs nomē habet Ver. li. iij. Immaniſq; gela fluuij cognomine dicta Suidas γέλα πόλις σικελίας καλεῖται δὲ ἀπὸ ποταμοῦ γέλα ἡ δὲ πα γάκειται ἡ πόλις ὁ δὲ ποταμὸς ὀνομάζεται οὕτως ὅτι πολλὴν πάχνην γεννᾷ ταύτην γὰρ τῇ ὀπικῶν φωνῇ καὶ σικελῶν γέλαν λέγεσθαι ἢ ἀπὸ γέλωνος τοῦ ἔθνους καὶ οὐ μᾶλλον τὸ ἐθνικὸν γελῷος οὐ γελῷος. ✤. Gela ciuitas Sicilię, vocatur aūt ab amire gela cui adiacet ciuitas. Fluui⁹ aūt nominat̄ ita q̄m muliā gignit pruinā quā Opicorū & Siculorū voce gelā dici, vel agelone gentili inde gentile gelęus non gelo⁹.

❡ Gelaſini pe. pro. dētes anteriores quos ridēdo oſtēdimus. γελάω γελῶ eſt rideo. Et gelaſini lineę q̄ ridēdo efficiuntur. Mar. Nec grata eſt facies cui gelaſin⁹ ab eſt. Et gelaſini dicūtur mimi q geſticulatione faceta populū oblectant. Vnde gelaſinus ille Plautinus riſionibus & falſis dicterijs populū delectat. Et dū facit vt ab omnibus rideatur irridetur. Vñ eſt plautinū illud. Caue ex Gelaſino fias Catagelaſinus. Hoc eſt deridiculus.

☿ Gelos gelotos riſus.

✤ Gelenites gēma quę candido tranſlucet melleo fulgore lunę imaginem continens. Cc.

❡ Geloi Campi in Sicilia apud gelam fluuiū. Ver. Campiq; geloi. ✤. Suidas gelæi non geloi legit.

❡ Geloni vel gelones, populi Scytici interius habitātes & Agathyrcis ꝓximi, a Gelono Herculis filio. Hi ſolebāt ſe pingere. Ver. pictoſq; gelones. Luca. li. iiij. Maſſagetes quo fugit equo forteſq; geloni. Hi nunc Getę dicūt̄ ſiue Tartari qui Tartari corrupto vocabulo vocant̄. Sāguinē equinū cū lacte mixtū bibūt. Ver. Biſaltæ quo more ſolēt acerq; gelon⁹, Cū fugit in Rhodopē atq; ī deſerta getarū. Et lac cōcretū cū ſanguine potat equino.

❡ Gelboæ mōtes alienigenarū in ſexto lapide a Sitopoli in quib⁹ etiā eſt vicus grandis qui vocatur Gelbos.

❡ Gellius, viri propriū ἀπὸ τοῦ γελᾶν. ridere. Cc.

❡ Gelu ꝓprie glacies, dictū ἀπὸ τοῦ λύειν hoc eſt ſoluēdo terrā. Nā glacie prociſſa terra reſoluitur. Aliquādo tamē ponit̄ ꝓ frigore, Vnde gelidū frigidum dicimus. Dicitur etiam hoc gelu hic gelus. Lucretius libro quīto Aſſiduoſq; geli caſus mortalibus aufert. Et lib. vj. Dimittit qua ſæpe gelu quod continet in ſe.

❡ Gelicidium ipſius gelu. Colu. Vt prius cōualeſcant radices frumētorū q̄ hibernis imbribus, aut gelicidijs pruiniſue infeſtentur.

❡ Gelo as, Pli. lib. xvij. Si ꝓtinus editis fructibus gelatio magna conſecuta eſt etiam paucis dieb⁹ necat. Iuue. Pauidoq; gelantur pectore. Hinc cōponuntur Congelo & Regelo penul. cor. Colu. lib. j. Oleum quod minus ꝓuenit ſi congelatur fraceſcet.

❡ Gelaſcere eſt in gelu aſtringi. Gellius. Vina rarenter congelaſcunt.

❡ Gelabile ꝙ gelu durari poteſt. Gel Cur fluuiorū & fōtium aquæ gelu durentur mare omne ingelabile ſit.

❡ Gelidus gelida gelidum pe. cor. frigidus. Hinc cōponūtur Prægelidus, & Egelidus quod ſignificat id quod nō eſt calidū neq; frigidū. Nā e quādoq; priuationē denotat q̄uis Ser. pro valde frigido expoſuerit. Sue. de auguſto. Vngebatur ſæpius ſudabāt ad flāmā, deīde perfūdebatur egelida aqua vt ſole multo tepefacta. Ouid. Sed gelidum boream egelidumq; notū, Vbi gelido egelidū oppoſuit.

❡ Gelima gelimę penul. cor. faſciculus manib⁹ genib⁹ ligatis. Gelimarū vero multitudo meta dicitur. ❡ Hic locus mēdoſus ab impreſſore addictus eſt, vt parētheſis illa ſuperflua in vocabulo gehēna de idolo.

❡ Gēma oculis vitis quē primo emittit. Virgi. Turgēt in palmite gemmæ, Ab huius gēmæ ſimilitudine gēma lapillus vocatur, quāuis generale nomē ſit cōpræhēdēs proprie quæcūq; nec oblōga nec perforata. Augu. in dialo. Similiter ornamentorū diuerſos lapides cōpendioſe vocauit gemmas.

❡ Gēmula dimi. a gēma, quo etiā flores ſignificant̄ qb⁹ tanq̄ gēmis verno tēpore cūcta pingunt̄. & prata veſtiūtur. Apu. li. x. Plane tenui ſpecula ſolabar clades vltimas q̄ vere in ipſo ortu iam gemmulis floridis cuncta deſpigeret, Bigēmis Trigēmis, diriuatiua ſūt, De qb⁹ alibi

❡ Gemmare eſt gemmas in arboribus emittere. Colu. Cū primum vites incipiunt gemmare.

❡ Gemmaſcere in gēmas efferri, Pli. Atq; vt gemmaſcere incipient ligetur calamus.

❡ Gemmatus a, um, quod eſt gemmis ornatum.

❡ Gēmoſus a, um. quod eſt quaſi totū ex gēmis Apul. lib v. Auro facto gemmoſiſq; monilibus onuſtas eas tradit reportandas.

❡ Gemo is, ui, itum. Vnde gemitus qui eſt pectoris cū præ anguſtia in ſonū ꝓrūpit. Vñ. iumenta & inanimata cū nimis onuſta ſunt gemere dicunt̄. Ver. Gemuit ſub pondere cymba. Gręcū tamē eſt γέμω, id eſt plenus ſum, forſan ab eo quod ſequitur, vt videmus alternari ab ſcriptoribus, ſed in alia etiā ſignificatione γεμίζω, ſignificat enim īpleo imples. Quādoq; tamen Gemere ponitur ꝓ flere. & quandoq; pro canere, de ijs ſolum auibus que flebilem cātū habent. vt turtur & colūba Vergi. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab vlmo. Hīc fit ingemo. De quo infra. Sed talia proficiſcuntur ab metaphoris quibuſdā, quibus gręci pleni ſunt.

❡ Gemurſa tuberculū ſub minimo pedis digito, ꝙ gemere faciat eum qui id gerit inquit Feſtus. Plinius ob literatum id & nomen & malum ait.

❡ Gemini ꝓprie dicūtur duo. Verg. li. vj. Sunt geminę ſumni portę. Nā ſi tres ſunt trigemini dicūtur. ſi quatuor quatergemini. Colu. lib. iiij. Albanas equitiæ familię trigeminorū matres. Quandoq; gemini dicūtur qui vno partu naſcuntur etiā ſi tres vel quatuor vel plures naſcerent̄. Quādoq; geminus ꝓ ſimul ponitur. Pacu. Par fortitudo, gemina cōfidētia. Et gemini cœleſte ſignū quod Caſtor & pollux cōſtituūt. Varro. lib. ij, de re ruſti. geminos intelligit Apollinē & Herculem. De quib⁹ Seneca In magna tēpeſtate apparent quaſi ſtellę cœlo inſidētes adiuuariq; ſe tunc periclitantes exiſtimant. Pollucis & Caſtoris numine A Collumella dicitur Geminum aſtrū qđ. xiiij. Calendas Iunij ſol ingreditur A geminus fit cōpoſitum. Cōgeminus qui cū aliquo natus eſt, Aug, in. ps Phares cōgemino ſuo prelatus eſt.

❡ Sed poſtea q̄ de cōſtellatione geminorū tetigim⁹ dicimus totū zodiacū. in. ccclx. gradus diuidi rurſuſque ſubdiuidi in. xij. ſigna q̄ ab aſtronomis etiā dom⁹ dicūt̄. Eſt aries, taur⁹, gemini, cācer, leo, virgo, libra, ſcorpi⁹, ſagittarius, capricornus, aquarius, & piſces q̄ regiones cœlorū habēt de nominationē ab aliquo animali ꝓpter ꝓportionem & quādā cōuenientiā. Aries eſt domus Martis, nati ſub tali ſigno aſcendēte ſunt inclinati ad malitiam & rixoſi diuiteſq; & de lanificio ſe ītromittētes facit etiā capillos criſpos, & in negocijs ſuis agilles, & expeditos Loquor autē q̄tum de natura eſt ipſius ſigni, nā aliud eſſet ſcđm ſitum & aſpectū planetarū. Taur⁹ autem facit nato collū groſſum, & quia eſt ſignū vel dom⁹ Veneris, ideo enī natus mulierib⁹ dedit⁹ & agriculturę, ſed tard⁹ in negociorū & rerū ſuarū expeditiōe, Geminorū ſignū eſt Mercurij nat⁹ ſub tali aſcēdēte erit deditus literis & viris illuſtribus vel pricipibus, & tot⁹ affabilis, & ſemꝑ cū ſocietate alicui⁹ eritq; pulcher. Cācer facit natū lōgū corp⁹ habētē & breuib⁹ crucib⁹, līguā nō ſatis expeditā & qui aliqñ in ſtatu ſuo augeat̄ aliqñ vero deprimat̄ mō añ ꝓficiat, mō retrocedat, & labrū ei alterū altero mai⁹, erit tamē fortunę cito mutabilis & agilis in rebus peragēdis. Leo facit hoīem natū ſub tali ſigno crura retorta habentē vel ſignatū in cruce, & q tard⁹ ſit ad proſperitatē habēdā, tñ inclinabit̄ eſſe curialis, & habebit amicitiā dominorū, erit iuſt⁹, pius, & habebit nobilē animū, ſed iuidi eū ſemꝑ agitabūt. Virgo facit hominē ſterilē, q naſcetur oriēte tali ſigno erit tamē pulcher, & human⁹, & doctus, & qui amicitiā habebit pricipiū. Libra facit natū iuſtum, & humanū, & qui a ꝓditoribus patietur multa pericula. Scorpius ſignū Martis, q habuerit tale aſcedēs erit ꝓditor niſi alicui⁹ planetarū vel Iouis, vel Veneris benignitate minuat̄ talis malitia, vel faciet hoīes in iudicio dānari. ſed ſi Mars fuerit ī eo ſigno aſcēdēte dabit diuitias multas, vel hęreditatem, vel militiā, vel accuſator erit Sagittarius facit natū pugnacē, humanū, tenuem & affabilem, & qui equis delectetur. Capricorn⁹ facit natū ſub tali ſigno eſſe doctū. Quis nō miraretur? Preſertī in mathematicis, facit etiā effœminatū. Aquarius vero facit natū benignum, & clementem. Piſcium ſignum facit natum mercatorē ꝑ maria, vel rerū liquidarū olei vel vini & taliū rerū, & qui līguā expeditā nō habeat, ſed balbus ſit. Sed vnū admonemus vt quilibet habitet vrbes ędificatas ſub ſuo aſcēdente vt diues ſit, & plurimū grat⁹ quicunq; enī ſignum oppoſitum habitauerit. i. vrbem, ędifcatam ſub ſigno oppoſito ſēper anxius erit, pauper odio omnibus, & infortunat⁹, ideo ꝓuerbiū eſt vulgariū qui mutat locū mutat fortunā, quoniā qñq; vadit ad loca ſui aſcendentis, vbi bene agit & proſperatur.

❡ ASCē. Totū hoc ab eo loco. ❡ Sed poſtea q̄ &c. & illđ in Gemo. Sed talia ꝓficiſcūt̄, ridiculū eſt, & turpiter īſertū ab eo qui nō ſatis verborū habuerat ad cōplendas pagellas quę oīa ſuſtuliſſem, niſi tam ſtultos ſcirē, vt ſi ea ſublata norint, imperfectum op⁹ calumnient̄. Subdit author, Home. autē ī hymnis. κάστορα καὶ πολυδεύκεα ἀείσεο μοῦσα λίγεια τυνδαρίδας οἱ ζηνὸς ὀλυμπίου ἐξεγένοντο τοὺς ὑπὸ ταϋγέτου κορυφῆς τέκε πότνια λήδη λάθρη ὑποδμηθεῖσα κελαινεφεῖ κρονίωνι. ✤. Caſtora & pollucem cantabis muſa ſonora Tyndaridas qui Iouis olympij geniti ſunt, quos in Taygeti crepidine perperit venerāda Leda latenter cōmixta nebulatio Saturnio, id eſt Ioui.

❡ Gemellius diminu. Ver. Modo namq; gemellos Spē gregis ah ſilice in nuda connixa reliquit gemellę vites a Columella dictę ſunt ab vuis ſemper geminis. Nā duplices vuas vt inquit Columella exigunt.

✤ Gemibundus abunde gemens. Cc.

❡ Gemino geminas penulti. cor. duplico cuius cōpoſita ſunt Congemino, Plau. in amp. Nūc ſi pater a paterā peperit, omnes cōgeminauimus, Ingemino intus duplico. Ver. li. j. Geor. Tū liquidas corui preſſo ter gutrere voces. Aut quater ingeminant.

✤ Geminus deus Ian⁹ dicitur quaſi vtriuſq; ianuę cœleſtis potēs ꝙ ſol ſit & oriens aperiat diē & occidēs claudat. Cc. ✤ ❡ Gemines gēma quę veluti candidas manus inter ſe cōplexas habet. Cc.

❡ Gemonię ſcalæ dicebātur ad quas corpora dānatorū tracta pręcitabantur, Cor. Tacit⁹ tunc confoſſum collaceratūq; & abciſſo capite truncū corp⁹ Sabini in gemonias tradūt, Pli. lib. viij. ſcribit canē a corpore ſerui non receſiſſe abiecto in gradibus gemonijs.

☿ Gemonidę pręgnantes & plenę appellantur.

☿ Gemellaria, rię Inſtrumentū quo oleū defluit a torculari. Aug, in expoſitione ps. Quare tā cęc⁹ es, vt amurcā fluētē per plateas videas oleū in gemellaria nō videas.

❡ Gena genę vulgo palpebra dicitur, hoc eſt mēbrana quę ſuperius inferiuſq; tegit oculū. Teren. Hodie nō cōpreſſi genā genæ, Pli. Aquatilia dormire exiſtimāt nō oculorū argumēta quia nō habēt genas, ſed ipſa quiete placita ſeu ſoporata. Extremus ambitus cilium dicitur, Vnde ſupercillia in quibus eſt animi pars. Nā ex his negamus & annuimus. Hæ gęne pilos habēt in modū valli, quos a palpitando palpebras appellarunt. Genę etiā dicūtur partes illę a Cilio ad vniuerſam parē illā oculis ſubiectā q̄ barba veſtit̄, quas radi in fœminis. xij. tabularū interdicto antiqui vetuerunt, pudoris ſedes eſſe arbitrari, ꝙ ibi maxime oſtendat̄ rubor, Dictę gęnæ ꝙ in is pili gignantur. Ver. Tū mihi prima gęnas veſtibat flore iuuēt⁹. Apul. in magia. Purpuris infectas genas & oculos illiſos illices. Hæ quoniam in mali ſpeciem factę ſūt rotundę, dictæ ſunt etiam malę.

❡ Genaui⁹, a, um, idem quod guloſus ſa. ſum. varro. Hę nouiſſime in triclinium genauium introierunt e culina ꝓpter faſtidium.

¶Gen9 a greco γένος proprie principiū vniuſcuiuſq; generationis, vel ab eo qui genuit, vel a loco ī quo genit9 eſt, vt Horeſtes a Tātalo duci gen9. Et plato gñe Athenieſis eſt Patria eñi gñationis vniuſcuiuſq; pricipiū eſt quēadmodū parētes. Hic per trāſlationē gen9 etiā vocam9 multitudinē aliquorū ad vnū aliquid & ad ſe inuicē quodāmō ſe habētiū, vt Romanorū gen9 dicim9 qđ ad Romulū referf, & cognationē inter ſe habet, p quā a cęteris diſtinguitur. Hic rurſus appellaf gen9 cui ſupponitur ſpecies & p̄dicatur de plurib9 differentib9 ſpecie q̄ quaſi principiū ſit oim q̄ ſub ipo ſunt ſpecierū. Itē gen9 dicif quicquid eſt p qđ alicuius rei qualitas indicaf. Vñ genus mortis gen9 vitę, gen9 pœnę genus marmoris, gen9 coloris, & huiuſmodi. Seneca. Sūmū genus infœlicitatis miſero eſt fuiſſe aliqñ fœlicē. Verg. Quod genus hoc hominū? queve hunc tā barbara morē permittit patria? Nōnunq̄ ſumitur pro accidēte partium orationis vt cū dicimus animal eſt generis neutri. Et eſt ſciendū q̄ licet gen9 ſit tertię declinationis, in cōpoſitione tñ qñq; fit ſecūdę & adiectiuū, vt Alienigenus alienigena alienigenū. Multigenus multigēa multigenū. Pli. li. x. Multa hęc & multigena terreſtriū volucrūq; vita. Dicim9 quoq; id gen9 pro ei9 generis, vt multa ſunt id gen9 monſtra. qđ eſt fere ſimilia & eiuſdem generis monſtra

¶Gene[…]a, ū, qđ ē nobile, & ex p̄claro genere. Ver. lib. i[…]ōtinuo pecoris generoſi pull9 ī aruis. Audet & ignot[…] ſeſe cōmittere ponto. Ci. in Lel. Humilē ſane reliquū & minime generoſū, vt ita dicā, ortū amicitię, quā ex inopia atq; indigētia natā volūt. Interdū dicif forte Cic. li. iij. offi. Cūq; de īperio certatū eſſet cū rege generoſo atq; potēti. Et generoſum dr̄, qđ gñare facit, ſeu pducit. Col. li. iiij. Atq; vbi multa inuitabūt regionis commoda vt nobilē vitē cōſeramus gñoſam requiremus. Idē. li. iij. Vitā maxīe popul9 alit, & poſtea vlm9 quā Atinā vocāt ruſtici generoſiſſima ē. Hic generoſitas nobilitas & quaſi pducibilitas. Idē in eodē. Qui vineam vel arbuſtū continuere volet ſeminaria prius facere debet. ſic enim ſciet cuius generis vitē poſiturus ſit Nā quę præcio parata diſponitur certā generoſitatis fidem non habet, cum dubium eſt an is qui vendidit legendis ſeminibus adhibuerit diligentiam.

¶Generale qđ ad oēs pertinet, a quo aduerbium Generaliter quod ſignificat ſimul quę ſub genere ſunt amplectendo vt amo generaliter omnes homines.

¶Generatī p ſingula genera, ſeu magis p ſingulas ſpecies, ſiquidē ſpecies genera vocam9, vt qđ ſunt genera verborū. Verg. li. ij geor. Quare agite o pprios generatim diſcite cult9 Agricolę. Varro Nō in volucrib9 gñatim ſeruaf analogia, nō ex aquilis aquilę neq; ex turdis pcreāf turdi, ſic ex reliquis ſui cuiuſq; generis. Aliqñ generatī dicif nō p ſingula genera, ſed generaliter & in vniuerſum & vniuerſaliter. Cice. libro ſecūdo de oratore. Infinitū mihi videtur id dicere in quo aliquid generatim quereretur hoc modo expetenda ne eſſet eloquētia expetendi ve honores.

¶Genero generas notę ſignificationis. Hui9 cōpoſita ſūt Cōgenero p adiūgo aſſocio. Ennius. Quē mihi cōgenerat affinitas, Degenero, de quo ī Degener. Ingenero qđ mō ſignificat genero, mō int9 genero. Lactā. lib. vj. De9 itaq; cū hominē primū fingeret mirabili prouidētia ingenerauit ei prius iſtas animi cōmotiones vt poſſet capere virtutē. Cice. li. offi. Eadēq; natura vi rationis hominē cōciliat homini, & ad orationis & vite ſocietatem īgēneratq; in primis pręcipuū quēdā amorē in eos qui pcreati ſūt. Progenero vlta generatiopē pduco. Colu. Nā & humidę res & ſiccę, qua terra progenerat, facile vitiāf. Hinc pgenies p genere & familia Regenero rurſus gñ[…]. Lact. li. iiij. Ex eorū ſemīe regenerari eū iuſſit

✤Generiana pyra ſic dicta ab iſtore ſiue plātatore. Cc.

¶Genex filię meę vir quia ſit generis ppagator, Adhibetur eni ad gen9 augēdū, a quo progener. Hūc appellat auus neptis ſuę virum.

¶Genitor modo pater dicitur, mō ad honorē refertur. Similiter genitrix & p mare, & verationis gratia.

¶Genitus a gigno gignis idem quod natus. A quo vnigenitus primogenitus & progenitus.

¶Genitura quādoq; generationē ſignificat. Gelli9. Ac multo etiā anteq̄ pater ipſe ac mater naſcerētur ex eorū genitura debuiſſe iā tunc proſpici. Quādoq; ſemen hominis quod & ſemen genitale dicitur.

¶Genitalis & hoc genitale. Idē quod natalis. Vñ genitale ſolū dicif patriā in qua nati ſum9, quod & natale ſolū appellaf. Ambro. Ranūculi circa genitales ſtrepūt paludes. Et genitalē diē quo ſcilicet geniti. i. in lucē prodi ti ſum9. Genitalia ſemina, quib9 aliquid pcreatur & gignitur. Verg. lib. ij. geor. Vere tumēt terræ & genitalia ſemina poſcūt. Colu. li. iiij. Adhibēda ratio eſt ſubtilior vt ex his partib9 trūci ſumāf q̄ & genitales ſunt & maxime fertiles. Idē li. viij. Fœminis quoq; vuluę ferro exvlceranf. & cicatricib9 claudūtur ne ſint genitales id eſt ne poſſint generare. Genitalia mēbra ſiue genitales partes dicūtur pudēda tā in viro q̄ in fœmina Aug. lib. xiiij. de ciui. dei. Seminaret igitur plē vir, ſuſciperet fœmina genitalib9 mēbris qñ id opus eſſet. Colu. li. vij. Elicitur cupiditas odore genitaliū admoto narib9. Idē in eodem Et ipſos neruos quos gręci cremaſteras appellant, q̄ ex illis genitales ptes dependent compręhenſos.

¶Genitiu9 a, um, quod habet vī generādi. Vñ gentiu9 humor, & genitiu9 caſus. Et genitiuus dr̄ quaſi genitalis a natura ingenit9 & genuinus, & originalis, & cū naſcente cōgenitus, vt genitiuę notę, q̄ ſūt maculę a natura ingenitę. Sueto. de Auguſto. Corpore traditur maculoſo diſperſis p pectus atq; aluū genitiuis notis in modū & ordinē & numerū ſtellarū cœleſtis vrſę.

¶Genethlius latine natalis dicitur qui & deus nuptijs p̄fectus putabatur ab antiquis, vt ſcribit Hierony. Scribit autē Suidas q̄ etiā Genethlius paleſtinus fuit expertus ſophiſta diſcipulus Minutiani & agapeti, qui tandē viridi ęuo morif, Scripſit autē multa λαλιάς ἤτοι Διαλέξεις καὶ μελέτας, & multa alia, vt mirabile ſit dictu tā paucis annis vitę tanta ſcripſiſſe.

¶Genethliacus q ex die natali fortunā hominis & ſucceſſum pnūciat ἀπό τοῦ γεννάομαι φῦσαι καὶ γενέθλη γένος ἀρχὴ γενέθλου, ✤. id eſt. γεννάομαι naſcor & γενέθλη genus.

¶Geni9 veterū ſentētia dicif vniuſcuiuſq; anima rationalis. Ideoq; eſſe ſingulos ſingulorū. Fuere etiā q dicerēt genios deos aquā, terrā, ignē, & aerē, q̄ rerū ſemina ſunt, elemētaq; appellata. Duodecī quoq; ſigna lunāq; & ſolē inter hos deos putabāt. & a gerendo q̄ multa gerere poſſēt. Gerulos, deinde genios vocitarūt. Cēſorin9 ſcribit Genios dictos quia vt gignamur current, ſiue q̄ vna gignantur nobiſcū, vel etiā quia nos genitos ſuſcipiāt ac tueanf. Certe a ginēdo genius appellatur, Eūdē eſſe Geniū & larē multi veteres memorię pdiderūt. Euclides Socratic9 duplicē omnibus omnino nobis geniū dicit appoſitū. Hoc eſt duos lares. Hi etiā penates dici ſolēt. Ab aliquib9 geni9 dicif vis & naturæ de9 hoſpitalis, & ipſa voluptas, Scītra de antiquitate verborū li. iij. Scio geniales homines ab ātiquis appellatos q ad inuitandū & largi9 apparēdū cibū pmptiores eſſent. Iuxta qđ etiā Seruius interpretaf p voluptuoſe & cōuitiali, Vir. li. j. Geor. Inuitat genialis hyēs Nā quoties voluptati operā damus Genio operā dare dicimur, ſicut e cōtratio apud Terētiū. Suū defraudās geniū, cū parce viuimus & a voluptate ceſſam9. Gebetes theban9 ī pictura mūdi. ταῦτα μοὶ δοκεῖ καλῶς μὴ δοκεῖς ἐξηγεῖσθαι ἀλλ' ἐκεῖνο οὐδέπω ἡμῖν δεδήλωκας, τίνα ὁ δαίμων τοῖς εἰσπορευομένοις τὸν βίον ποιεῖν. ✤. Id eſt Hæc autē pulchre mihi videris exponere, ſed illud nondum nobis declaraſti q iubet nomē ingrediētibus in viā facere. Proclus autē Platonic9 in theurgicis diuinit9 loquif, eū legāt q curioſius talia querāt & p Horatij loco & de alijs auctorib9.

¶Genij etiā guloſi a veterib9 vocabāf & vētri ſemper īdulgētes Lucilli9. Genię illę vetulę īprobę ineptę. Cc.

¶Genialis & hoc geniale qđ ad geniū pertinet. Vñ genialis lectus q in nuptijs ſternitur in honorē genij. Genialis homo hoſpitalis atq; ad inuitandū & largius apparandū promptior. Ver. Lucent genialibus altis.

✤Geniana gēma quā inimicorū pœnas efficere aiūt. Cc

✤Genō cępę gen9 cui acut9 ē ſapor & lachrymoſ9. Cc.

¶Genuini dentes poſteriores, q̄ in extrema gingiua in homine gignuntur nouiſſimi. Nā circitar vigeſimum annum multis etiā octogeſimū innaſcuntur. Dicti genuini q̄ a genis depēdeāt, vel a gignendo q̄ cū homine generentur, & cū ipſo intereant. Cicero. Dentib9 in ore cōſtitutis manditur, atq; ab his extenuatur atq; molif cibus. Eorū aduerſi acuti diuidunt eſcas. intimi autē cōficiūt q genuini dicunf. Hos ſatyrorū inſtrumēta eſſe ad morſū oſtendit, Perſius. Secuit Lucillius vrbē te Lupe te Muti & genuinū fregit in illis. Hieronym9 ad Marcellā. In plęriſq; puincijs familiare eſt vt genuino dente ſe lacerent. Iuuena. ad morſum eſculēti referēs ait. Quę genuinū agitē non admittentia morſum. Hos autē genuinos gręci κυνόδοντας noſtri caninos dentes appellant.

☧Genuin9 ſermo. i. natiu9 ac pericularis Apul. Genuino ſermone nomen Auguſti Cęſaris inuocare tentaui.

☧Genocha beſtia paulominor vulpecula colore inter nigrum & croceum, maculis nigris interpoſitis, manſueta eſt ſi non laceſſitur.

¶Gens & natio differunt, q̄ in ſe cōtineat gēs q̄ natio: Nā gēs ē tāq̄ gen9, natio ſpecies. Gēs eni habet ethruſcos, vmbros, picenos, & hmōi. Cic. lib. j. offi. pprior ē eiuſdē gentis nationis lingue qua maxime cōiungūtur.

✤Gens a genus deducitur, u, litera detracta & modo natione ſignificat. Ver Gens inimica mihi thyrrenū nauigat ęquor modo familiam inde gentiles. Cc.

¶Gētiles qui ex eadē familia ſunt. Et qui eiuſdē nominis ſunt qui & cognomines dicuntur. Vñ Cincius. Gentiles mihi ſunt, qui meo nomine appellātur. Vnde. Cic. li. i. Tuſculanarū. Pherecydes ſyr9 primū dixit aīos hominū eſſe ſempiternos. Antiquus ſane. Fuit eñi meo regnante gentili Hoc eſt ſeruio Tullio. quia eiuſdē nominis erat, Et hoc eſt qđ ait Pli. Seruos dominorum fuiſſe gentiles id eſt eodē nomine appellatos quo domini appellabātur, vt Marcipor & publicor. Ci. in Topicis. Gētiles ſunt qui inter ſe eodem ſunt nomine ab ingenuis oriundi, quorum maiorum nemo ſeruitutem ſeruiuit & qui capite diminti non ſunt. Idem lib. i. ad Herē. Si paterfamilias inteſtatus moritur familia pecuniaq; eius agnatorū gētiliū q; eſto. His gētilitas peculiariter eſſe dicitur cū neq; ſeruorū neq; libertinorū gentilitas vlla ſit. Itē Gētile dicitur quod eſt gentis ppriū id eſt familiare vt apud Iuuenalē qui gentilia typana dixit id eſt gentis propria. Sueto. de Tyberio. Capillo pone occipium ſummiſſiore vt ceruicē etiam obtegeret, quod gentile in illo videbatur. Et gētes dicūtur nationes. Verg. Quas gentes Italū, quas non oraueris vrbes. Rurſus gētiles dicti ſunt idęlorū cultores q aliter q̄ chriſtiani de deo ſentiūt Diuerſę enim gētes innumerabilia numina habuerunt, qui in gentilium id eſt maiorū ſuorum fide perſtiterunt nec religionis cultum mutauere.

¶Gentilia nomina dicūtur, quę originē gētis vel familiæ declarāt, vt Portius Cornelius. Gellius. vulgus autē quos gētilitio vocabulo chaldęos dicere oportet mathematicos dicit. Sic Gentilitia nota a Liuio. Gētilitia funera a Plinio nuncupātur. Aliqñ tamē Gentiliū a gente id eſt natione non a familia vſurpatur. Inde gentilitia ſacra dicūtur a Liuio quę ſtatuta ſunt eidē gēti. Gentilitium ſacerdotium quod ad ius familię pertinet Et nunc vulgo ius patronatus dicitur.

¶Gentilitas propie multitudo ipſa vel familię vel gentis ſeu nationis alicuius & ipſi gentiles.

¶Genſelia quę ex multis familijs conficitur.

¶Geneſis pe. cor. latine generatio, natiuitas. Geneth gen9 Inde genethliaci. i. natalitij q contēplantes hominū natiuitates de vita prędicūt Immo gręcū eſt γένεσις.

¶Genearcha generis princeps.

¶Genealogia pe. p. ſermo de origine generatiōis γενεᾶς generationis & λόγος ſermo. Hiero. Notādū in genealogia ſaluatoris nullam ſanctarum aſſumi mulierum, ſed eas quas ſcriptura repręhundit.

¶Gentiana hęrba amariſſima & medicīalis, ſic dicta q̄ eā rex gentius inuenerit, vt inquit Pli. lib. xxv. Paulus autē ęgineta medic9 excellentiſſimus, ita ſcribit de ſimplicib9 loquēs. γεντιανὴ πόα ἐστὶ ταύτης ῥίζα διαφόρητικὴ ἐστὶ καὶ ἀλεξιφάρμακον ✤. Id eſt gentiana hęrba eſt cuius radix anheloſis auxiliatur.

¶Genu genū & Gen9 gen9 teſte priſciano declinari poteſt pro femorū ac crurū cōmiſſione. dicta genua, q̄ hęc dū infans eſt in vtero matris genus oppoſita ſint. Siue a generando, q̄ in genib9 eſt vitalitas. Hinc cōgenu dare qđ eſt genu replicato cadere vel genib9 flecti Ingeniculatū quod eſt cœleſte ſignum. Victruuius lib. ix. Pes ingeniculati. Es genunixum eiuſdē ſignificationis. Ouidius li. viij. metamor. Cōſiſtuntq; loco ſpecie remanente coronę. Qui medius nixiq; genu anguemq; tenētis. Dicitur genu de hęrbis. Vide in dictione ſtipula.

☧Genetęū promōtoriū, a Genete fluuio vocatū in quo tēplum fuit hoſpitalis Iouis, quē xeniō appellant.

¶Geneſareth a gręco vocabulo dictū eſt quaſi generās aurā. Hoc tamen ego puto falſiſſimum eſſe, nā nomina gręca nō ita cōponuntur, vt excāt in ſonum barbarum, & ideo non eſt ſic dicendum, neq; poſſibile ſcdm rectam deductionem licet enim γεννάω dicetur gręcum verbum ἀρὲθ nihil ſignificat. Nec inde ſtagnum Geneſareth dictum eſt, eo q̄ flātibus vētis criſpantibus vndis aurā ex ſe generare videatur. Idē dicitur mare Tyberiadis a Tyberiade ciuitate. Et mare galilęę ab adiacēte Galilęa puincia. Tenet hoc mare ſiue ſtagnum centū quadraginta ſtadia in lōgitudine, quadraginta vero in latitudine. Nō propter hoc mare vocatur q̄ eius aquę ſint amarę, ſed hebreę linguę cōſuetudo eſt omnes cōgregationes aquarum ſiue ſalſę ſint ſiue dulces vocare mare, ſicut in Geñ. ſcriptū eſt. Cōgregationes aquarū vocauit maria.

¶Geniculū diminutiuū. Pli. lib. xiij. Genicula autē tritico ſunt quaterna, farri ſena, hordeo octona. Quandoq; geniculum accipitur pro germine.

¶Geniculatim aduerbium ſignificat per genicula.

✤Genicularis hęrba ē quę alias heliotropiū dicif. Cc.

¶Geniculatum dicitur q̄ frequentius geniculis cōſtat, vt heliotropium. Ob id genicularis gerba vocatur.

¶Genunē pe. pro. a gino generatio dicitur vt in euangelio. Genimina viperarum.

¶Geneſtrę arbuſculę quędam.

¶Genua Liguſticū ēporiū. Hinc incipit Apēnin9 mōs diſtatq; a Sabatijs ſtadijs ducētis & ſexagīta, Eſt autē extremū Allobrogū oppidū pximū heluetiorum finibus. Ex eo opido pōs ad heluetios pertinet. Inter Varrū & Genuā habitāt. Ligures. Dicta Genua a genu, quia habet tanq̄ vnū genu recuruū a latere maris, vel a Genuo Saturni filio qui fertur eā cōdidiſſe. vel, vt quidā aiūt, a Genuino Phaetontis ſocio, Alij etiam a Iano Italorum rege. Hanc Anibal penitus deleuit, ſed Cornelius Seruilius conſul inſtaurauit, ſicut Liui. refert. Hic fiunt adiectiua genuēſis & genuanus. Quidā ex imperitiorib9 Ianuā hanc vrbē appellant, q̄ a iano cōditā dicant. Cur autē dicaf Liguſtica regio apparet nō obſcurū a lyge gigante, qui Herculē profligauit Marſiliā vſq; poſt aduētū ab geryone defraudatis illis armētis de quo etiā Euſtathi9 in cōmētarijs Dionyſij libyci multa diſcurit, & multa alij græci ſcriptores, & quid actum ſit vbi Iuppiter venit in auxiliū hęrculi, aliter enim actū erat de Hercule vt gręci ſcribūt. Habitauit Lygis ppe chryſopoli. i. Parmū, & Rhegiū Lōgobardię, & Murinā, & Mātuam.

¶ Geodeſia eſt ſcientia earum quæ inſenſibilibus ſunt corporibus magnitudinum & figuratum ſubdiuiſionem & compoſitionem tradens.

♃ Geodetes, qui geodeſiam nouit.

¶ Gerrę crates viminee. Athenienſes enim cum ſyracuſas obſiderēt & crebro gerras poſcerent, irridentes ſiculi gerras clamitare cœperunt. Vnde factum eſt vt gerrę pro nugis cōtemptuq; accipiantur.

¶ Gerrones nugatores a gerēdis nugis. Feſtus. Gerrones leues & inepti a cratibꝰ dicti qꝫ ſiculi aduerſꝰ. Athenienſes cratibꝰ proſtratis vſi ſunt, quas gręci gerras appellāt. Auſo. ad Symmachū. Miſi itaq; ad te friuola gerris ſiculis vaniora. Hinc fit cōgerro ꝓ cōnugone. Plau. in Perſa, Iam pol ille hic aderit credo congerro meus.

¶ Gerra gerrę nomē triū vrbium, quarū vna ē in Syria, alia prope Traconitas, alia in fœlici Arabia.

¶ Gerres genus locuſtrarū vt habet Plinius. Mar. teq; iuuaut gerres.

¶ Gerrꝰ fluuiꝰ Scythię ſeptimꝰ ab iſtro memoria dignꝰ

¶ Geron gerōtis latine ſenex. Gerōticus Senilis. Gerōtia diminutiuum vetulus quē latini Senicionem Seniculumq; dixere. Geronticos aduerbiū seniliter.

¶ Gero geris geſſi geſtū proprie ſignificat porto. Ver. Bella manu lętumq; gero. Interdum gerere eſt habere. Idem. libr. iȷ. Et nos aliquod nomenq; decuſq; geſſimꝰ. Interdum facere. Idem. libro. ix. Nec tecum talia geſſi. Magnanimum æneam & phama extrema ſecutꝰ. Interdum adminiſtrare. Cicero in Catone. Qui ampliſſimum magiſtratum ge ruut. Hic dicūtur geſta & geſtę res. Cū accuſatiuo reciproco ſignificat viuere. Ambroſius in Lucam Si quis ſecundum Chriſti precepta ſe geſſerit, iam non lectus doloris eſt, ſed quietis Huius compoſita ſunt Aggero, Congero, Digero, De quibꝰ locis ſuis. Egero extra porto. Lactātius lib. ȷ. Qui fimum ſtabulo q̄ qui vitia de corde egerit. Col. lib. iȷ. Auium primum habetur ſtercus quod ex colūbariȷs egeritur. Vnde quādoq; pro euomo vel ventrem exonero poniꝫ. Ingero. Vide alibi Oggero intendo ſeu iniȷcio, & quod vernacula līgua dicitur tener adoſſo. Plautꝰ in Trucu. Quādo intro aduenīūt, vnus eorū aliquis oculum amicę vſq; oggerit dum illi agant. Progero vltra ſeu foras gero. Colu. lib. ȷ. Ideo q; periti ruſtici qcquid ouilibus ſtabuliſq; cōuerſum progeſſerunt ſuperpoſitis virgis tegunt. nec areſcere ſolis incurſu patiunꝫ. Regero retro porto, reduco. Pliniꝰ. Et q̄uis aſſidua cōuerſione immenſę celeritatis attollantur, quoniā hauſtū omnē lucis aduerſa illo regerat vnde acceperit. Hinc regeſtū. Colu. lib. v. Vt ſit inferior tenera ſubiacēs terra q̄ nō arceat nec duritia ſua repellat nouas irrepentis radiculas. Iſtud quidē contingere poteſt. etiā ſi ager bipapalle moueatur, & deprimetur, ſcrobis ī regeſto quod eſt fermentatū plus dipondio ſemiſſe. Regerere eſt mouere. Apuleius. Nā & regeſta crapula veſtē inquinauerat. Suggero ſubminiſtro, ī cor ponoſeu ſupporigo. Aug. li. i. de ciui. dei. Nā cū ei ſcriba ſuggeſſiſſet qd de ſignis deorū q̄ molta capta fuerant fieri iuberet cōtinentiam ſuā iocūdo cōdiuit. Hiero. Ad palinum. Quicquid aliȷs exercitatio & quotidiana in lege meditatio tribuere ſolet illis ſpirituſſanctus hoc ſuggerebat. Hic ſuggeſtus. Sunt & alia cōpoſita, vt belliger armiger, & multa huiuſmodi quę omnia habent penultimā correptam

¶ Gerulus penultima correpta portator, qui fert aliqđ onus & ꝓ baiulo accipitur. Baiulum eīm dicimꝰ qui mercedis gratia onera ferre conſueuit, Suet. in Caligula Ex gerulorū diurnis quęſtibus pars octaua exigebatur Hic nugigerulus nugarum apportator.

¶ Gerūdiū nomē participale appellaꝫ. Caret numeris & perſonis & ſub vna voce actinā & paſſiuā ſigificationē gerit. Vñ a gerendo duplici ſignificatione quidā gerūdia dicta eſſe exiſtimāt. A parte poſt ſeruat cōſtructionē ſui verbi & habet quatuor caſus, genitiuū, datiuū accuſatiuum & ablatiuū, Genitiuus iūgitur, nominibꝰ ſubſtantiuis in vtraq; ſignificatione vt habeo volūtatem docendi te bonos mores. Vergi. Et q̄ tanta fuit Romā tibi cauſa videndi. In paſſiua vt habeo voluntatē diſcendi rhetoricā a preceptore. Datiuꝰ iungitur adiectiuis nominibus in vtraq; ſignificatione, vt ſum aptus diſcendo rhetoricā. Et ſum aptus diſcēdo rhetoricā a preceptore Inuenitur ſoluēdo nō ſum, quod nunq̄ patitur ſecum ſubſtantiuū, & regit poſt ſe datiuū, licet nō ſemper apponatur. Cice. Lentulo. Ciuitatū principes ad me detulerunt ſumptus decerni legatis nimis magnos cū ſoluēdo ciuitates nō eſſent. Interdū aliū caſum. Quītilia. Maximum virorū & quibꝰ artis ſuę ſoluendo nō ſit humanitas Accuſatiuus iungiꝫ verbis ſignificantibꝰ motū ad locū, vt vado ad legendū Vergiliū. Et in ſignificatione paſſiua. Saluſtius. Cū ipſe ad impetrandū aſſidue vocareꝫ id eſt vt ei imperaretur. Itē cū verbis ſignificātibus permanentiam, vt maneo hic ad legendū. Sum paratus ad audiendū, & ſum idoneus ad intelligendū. Ablatiuus tribus modis accipiꝫ. Primo ſine regimine, vt legēdo diſco, & currendo cecidi. Et ponitur actiue & paſſiue. Ver. Actiue cantando tu illū. Paſſiue. Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis, Idem. Aliturvitium creſcitq; tegendo id eſt dū incantantur & dū tegitur. Secūdo cū prępoſitione de, ex, a, ab, cū, vel in, Cice. ex quo ardeſcit ſiue amor ſiue amicitia. Vtrūq; enim dictū ab amādo. Idē In deferendo maior labore eſt q̄ in accuſando. Quintili. Cū pręcipere, de apte loquēdo cœperimꝰ. Tertio cū verbis ſignificantibus motū de loco, vt venio ab arādo redeo aſpectando. Licet magis vſurpemus ab aratione, & aſpectaculo. Quō autem gerundium a participatio differat, vide in dictione Participium.

♃ Gerontocomion vbi alimoniæ ſubminiſtrantur ſenibus deſtitutis.

✤ Geryō, nomē regis hyſpani qui ob triplex regnū corpore triplicato fertur conſtitiſſe quē Hercules interfecit eiuſq; boues abſtulit, præfuit enim tribꝰ inſulis, quę adiacent hiſpanię beleariçę maiori & minori, & Ebuſæ, & fingitur etiā bicipitem habuiſſe canē, quia & terreſtri & nauali certamine plurimū potuit. Quod nomē etiā Geriones, onę, & Geryones, is, & geryoneꝰ, ſecundū Priſcianuū declinari pōt. Hic gerionaceꝰ, cea, ū, Plau. Qui mihi intromiſiſti in ędibus quingentos coquos, cū ſenis manibꝰ, genere geryonaceo. Ariſtophanes. βάλ(λ)ε Διαμὰς χεβαὶ γηρύονη τετραπτίλωσον λὰς ἀντίτου πετρακέφαλο ὀγὰς γηρυόνης τρικέφαλος ... ἔχει ... ἥρακλα. ✤. Id eſt vis pugnare geryōi tetraptiio, vt Suidas interpretatnr tricipiti, quia geriones triceps fuit certamē inuit cum Hercule.

¶ Germē diciꝫ qđ ex arborū oculis naſcitur ſurculꝰ pregnans a generendo, diciꝫ & generationis principium.

¶ Germino as, pe. cor. pullulo, & germē emitto. Cuius cōpoſita ſnnt. Cōgermino, quod eſt coaleſco, ſocio, cōiugo. Var. li. iiȷ. rerū hu. Poſtea cū his vnā rēpu. cōiūcti ac cōgerminati tenuere, Egermino extra germino Col. li. v. Nā plurimū intereſt nō eſſe lōgū ſacramentū quod inſeratur & rurſus pluris oculos quibꝰ ingerminet in eſſe. Pro germino vltra germinando eo. Idem in eodem Vt & radices deorſum agat, nec ex propinquo negligēter in ſumma terra reſecta progerminet.

¶ Germinaſco germinaſcis & eiꝰ cōpoſitū cōgerminaſco, ſignificāt coaleſco, cōiūgor. Quadrigariꝰ. Facite exēpla eorū, vt cum illis congerminaſcere ſciatur.

¶ Germani quaſi ex eadē ſtirpe geniti. Differtq; germanus a fratre, qꝫ ille de eadē genitrice ſit natus nō vt multi dicūt de eodē germine natus, quos varro tantū fratres vocat. Hoc tamen cōfundit vſus. Inuenitur enim Germanus eſſe a patre patris, & fratre qui ex ſolo patre, vel ex ſola matre natus ſit Fœminiū huius nominis eſt Germana Virg. Inueni Germana viam gratare ſorori.

¶ Germania regio q̄ a Gallis, Rheniȷs, ac pānonis rheno & Danubio fluminibus, a Sarmatis Daciſq; metu mutuo ac montibus ſeparaꝫ. Hinc germanici & germanicani. q̄ inter ſe differūt, ſicut Hiſpanienſes ab Hyſpanis ſeparāꝫ Siciliēſes a ſiculis. Nā germanicani dñr milites Romani ī Germania militātes. Germanici q ex germania ſunt. Suet. in Tyberio. Flagitabāt ambo exercitus multa extra ordinē ante omnia vt ęquareꝫ ſtipēdio prętoriani germanicanis. Idē infra. Neq; enī deteriores eſſe, aut Hiſpaniēſi exercitu, q Galbā, aut Germanico q Vitelliū feciſſet. Germanici etiā dicti ſunt quidā imperatores a deuictis germanis. Dicūꝫ & Germani ipſi indigenę. vt Strabo. li. ſeptimo. teſtatur, perīde ac fratres qm̄ & ꝓceritate corporū & colore flauo, & forma, & moribꝰ, & viuēdi ritibus pares exiſtimanꝫ. Hi antea Teutones appellabāꝫ a Teutone eorū deo, quē terra ortū exiſtimabāt. Poſtea Alemāni dicti ab huiuſmō dei filio Manno. Aliȷ Alemanos ad Lemanū lacum natos volunt.

¶ Gergonia oppidū in altiſſimo mōte ī regione Aruernorū. Cuius meminit Suetonius in Cęſare.

¶ Geruſia ingręcis vrbibꝰ vocabant cōuentū ſenum, apud nos ſenatū & ſenaculū ab ętatis vocabulo. Pliniꝰ li. xxxv. Sic extruere domū regiam Attali Tralibus. Itē ſardibꝰ Crœſi, quā geruſiam fecere. Victruuius, Crœſi domus quam ſardiani ciuibꝰ ad requieſcēdū ætatis otio ſeniorū collegio Geruſiam dedicarūt. Varro. Senaculū vocatū vbi ſenatus aut vbi ſeniores conſiſterent dictum Geruſa.

¶ Geſto as, ſępe vel q̄ſi cōtinue gero. Hiero. ad Helio. Hic eſt ille operariȷ & quęſtuarię filiꝰ, hic qui matris geſtatus ſinu hominem deus fugit in ægyptum.

¶ Geſtito as, pe. cor. frequentatiuū. Plautus in Cur. Rogita vnde iſtuc habeat annulū pater iſtū meus geſtitauit Geſta acta. vide in dictione Acta.

¶ Geſtus geſtus eſt id quo indicatur quid geratur.

¶ Geſtus a, um, participiū a gero.

¶ Geſtuoſus a, um, quod eſt plenū actibus letitię.

¶ Geſtamē quicquid geritur, vt veſtes, arma, ſceptrū, Vergilius libro tertio. Aere cauo clypeum magni geſtamen Abamtis poſtibus aduerſis figo id eſt quod geri ſolebat a magno Abante.

¶ Geſtatoriū appellaꝫ lectica, ſella, ſiue carruca & oīe id in quo geſtamur. Hiero. li. iȷ. mac. In geſtatorio portabaꝫ. Antiochus vt de corpore impiȷ vermes ſcaturirēt. Sue. de Claudio. Solitꝰ etiā in geſtatorio ludere. Dicimꝰ etiā geſtatoriꝰ a, ū, vt ſella geſtatoria. Sueto in Nerone. Interdiu quoq; clā geſtatoria ſella delatꝰ in theatrū.

¶ Geſtio geſtis geſtiui vel geſtiȷ proprie ſignificat geſtꝰ indicantes animi affectꝰ corporefacio. Ex motu enī corporis geſtus fiunt. Qnod Cice. lib. iiȷ. ad Hærenniū docet cum ait. Motus corporis eſt & vultus moderatio quędam quæ probabiliora reddit ea quę pronunciantur. Cū ergo geſtus quidam motus corporis dextra pede ve deſignati aut capitis ictu & huiuſmodi, profecto geſtire ē geſtus facere Geſtinus autem quandoq; letitie ſeu voluptatis nimię cauſa, vt in hymno. Enixa eſt puerpera quā Gabriel p̄dixerat, quē matris aluo geſtiens clauſus ioānes ſēſerat. Cic. li. iȷ. offi. Aut voluptate nimia geſtiunt quorum omnium vultus, voces, motus, ſtatuſq; mutantur. Aliquando etiam mœſtitię cauſa vt apud eundē lib. iȷ. ad Hæren. Sin vtemur amplificatione per cōqueſtionem fœminino plangore & capitis ictu nonnunq̄ ſedato & in conſtanti geſtu mœſto & conturbato vti oportebit. Interdum etiam quis geſtit nō pręlętitia, neq; pręmœrore, ſed pręcōcupiſcentia. Plau. in Am. Geſtiunt pugni, id eſt geſtus faciunt, ſiue mouentur. Quod autē Do. in Terent. dicit non eſſe. Geſtire quod lætum eſſe, verum dicit, quia cum prius dixiſſet quid eſt qꝫ lætꝰ ſis? ſequitur. Quid eſt qꝫ ſic geſtis. Cherea enim geſtus turpis amoris quoſdā ſignificabat. Sic Pliniꝰ lib. octauo. lętitiam a geſtu diſiunxit cum de pāthera loq̄reꝫ his verbis. Vt cauſā doloris intellexit, ſimulq; ſalutis ſuę mercedem, exemit catulos, eoſq; cū his proſequēte vſq; extra ſolitudines deductus, lęta atq; geſtiēte vt facile appareret gratiā referre. Similiter Cicero lib. iȷ. de fi. bonorum Quorum alter lętitia geſtit, alter dolore cruciatur. Significat etiā quandoq; geſtire deſiderare, ſiue vehementer cupere, ſed ſemper cū geſtu aliquo vt apud Terē. ī phor. Ego illi ſuccenſeā? ꝑm geſtio mihi dari in cōſpectū nūc ſua vt ſciat culpa lenē patrē illū factum eſſe accerrimum. Quādoq; etiā lætari ſiue delectari. ſed tamen cū geſtu. Perſius. Nō hic qui ī crepidas graiorū ludere geſtit. Auguſtinus lib. iȷ. confe. Vbi me pater in balneis vidit pubeſcentē quaſi iam ex hoc in nepotes geſtiret gaudens matri indicauit. Per tranſlationē. Cice. locutꝰ eſt ꝓ Marcello. Parietes mediuſfidius vt mihi videtur huius curię gratias agere geſtiūt id eſt quaſi geſtu videntur mihi parietes gratias agere. Et hoc vt Cæſari gratularetur. Huius compoſitum eſt Pręgeſtio quod eſt valde geſtio, vt exponit Priſcianus Horatius libro primo carmi. Ludere cū vitulis ſalicto. pręgeſtientis.

¶ Geſticulor aris, geſtū facio. Col. in pręfa. Nec minus corporum geſticulatorem ſcrupuloſiſſime requirāt ſaltationis muſicę ſtudioſi.

¶ Geſticularius a, um, quod ad facientem actus lętitię pertinet. Geſa haſta vide in dictione Cęſa.

✤ Geſeorta genus nauigiȷ, a nōnullis ꝓ ſimia dicta. Cc.

✤ Geſos viros fortes galli vocant. Cc.

¶ Geſſus fluuius apud Iones.

¶ Geſſuri pe. pro. regio in Aſia.

¶ Geſſemani pe. cor. villa pinguiſſima interpretatur.

¶ Geſſen locus ægypti in quo habitauit Iacob.

¶ Geth allophilorū ciuitas fuit. Hęc nūc appellaꝫ zapli

¶ Gethę populi in Scytia Europea. Quidā Gethas dacos appellāt, vt Appianꝰ. Strabo arbitraꝫ eos eſſe Gethas qui ad pontū in orientē ſpectant Helius Spartianus Gethas dicit gothos. De his Ouid. li. de pōto. Nulla gethis toto gēs eſt truculentior orbe. Huius nominis nominatiuus ſingularis eſt getha vel gethes.

¶ Geuma, atis, guſtatus. geuo guſto cuius futurum geuſo. Vnde geuſis guſtus.

¶ Getuli Aphricę populi garamentibꝰ finitimi, & eorū regio getula dicta. Cc.

G ANTE I

GIarus pe. cor. Inſula parua ex cicladibus circuitu. xiȷ. milliū paſſuum, ad quā noxiȷ dānabanꝫ. Iuuenalis pluraliter dixit. Aude aliquit breuibꝰ giaris & carcere dignum. Vt alias etiam notaret.

¶ Gibber & gibberoſus & gibboſus, qui gibū, id eſt tumorem in dorſo habet, quāuis & pro alio quocūq; tumore ſolido ponatur Iuuenalis. Attritus galea mediȷſq; in naribus ingens gibbus & acre malum ſemper ſtillantis ocelli. Gibbus & gibba ipſa tumor. Plinius gallinarum genus gibbatum vocat, ipſe quoq; gibbus nominaꝫ gibber. Iunenalis. Attritus gibbere naſus, Iulius firmicus tradit naſci gibberoſos, qui in ſeptima parte arietis habuerint horoſcopū. Cor. Cęlſus tamen docet ſtrumā extantiā quandā in tergo gibbū vero in pectore.

¶ Gigas gigantis vir altiſſimę ſtaturæ & terrę filius a poetis fingitur, cū nihil aliud gigantes fuiſſe credendū ſit q̄ hominum quandam impiam gentem deos negantem, & ideo creditā deos e cęleſti ſede pellere voluiſſe Hinc giganteus a. um, nomen poſſeſſiuū. Ioſephus vero lib. ȷ. Anti. dicit gigantes fuiſſe ex demonibꝰ incubis progenitos. Idem Aug. lib. xvȷ. de ciui. dei. & Euſebiꝰ de prępara. lib. viȷ.

¶ Gigantomachia, gigantum pugna.

¶ Gigeria. Vide in dictione gingeria.

¶ Gigno nis. genui vel gignui: ſcđm Diome. gēitū ſignificat genero. Lact. li. iiiȷ. Hac ꝯditione gignimur. Huiꝰ cōpoſitum eſt Ingigno, quod eſt intus gigno Col. li. iiiȷ. Tāquā naturali & ingenita ſterilitate laborātibꝰ. Hic ignis dictꝰ eſt quod in eo, nihil gignaꝫ & pregnās quę iā occupata eſt in generando quod cōceperit, & begninꝰ

nomẽ compoſitum ex bono & gignendo.

¶ Gilo nomẽ ciuitatis, a qua Gilonitę pe. pro. homines in ea habitantes dicũtur. Eſt & nomẽ viri. Iuuena. Vnciolã proculeius habet, ſed Gilo deuncem.

¶ Giluus colorˀ mediꝰ inter albũ & rufum, ☩ vt Sentit Gel. Scribit. n. eſſe tria genera nigrũ, albũ, mediũ, quod vocãt κίρρον. Giluũ Alij colorẽ buxeũ vulgo gialdũ. quidam flauum intelligunt qui ex viridi & rufo & albo concretus eſt. Ser. Mellinũ intelligit alij cinericium.

¶ Gindes fluuiꝰ qui per Dardanos fluẽs ĩgredit̃ Tygrĩ

¶ Gingiuę pe. pro. in quibꝰ dentes ſunt a gignẽdis dẽtibꝰ. Lactã. lib. de opi. Dẽtes autẽ ipſos ne magis horrori q̃ ornamẽto eſſent gingiuis mollibꝰ quę a gignẽdis dẽtibus nominantur, ac deinde labiorũ tegminibus honeſtauit. Iuuenalis Frangendus miſero gingiua panis inermi. Huius diminutiuum eſt gingiuula, Apul. Complanatorem tumidę gingiuulę.

✤ Gingiuerĩ ſiue gingiberim piperis radicẽ eſſe phibẽt quidã, ſed falſo. Naſcitur id in arabia & troglodytica Cc.

¶ Gingrio is, gingrij gingritũ, Eſt autẽ Gĩgrire anſerũ vocis ꝓpriũ. Vñ genus quoddã tibiarũ exiguarũ a voce anſerũ. Gingriuę dicũt̃. A quibꝰ Gingritor tibicen.

¶ Gigeria ex multis obſonijs decerpta appellant̃. Quidam Gigeria ſine n. ſcribunt. Eſſeq; gallinarũ inteſtina & quę cũ his coquebantur. Lucillius gigeria ſunt ſine allio, his veſcamur alacriter.

¶ Gion fluuius q apud ęgyptios. Nilus vocat̃. In paradiſo oriẽs vniuerſam circuit ęthiopiam. Ioſephus Gion quoq; per ægyptũ fluẽs oſtendit eum qui nobis ab oriẽte redditur, quẽ gręci appellãt. Nilũ. Significat hoc nomẽ terrę hyatum. Quo nomine etiam vocatus eſt mons in Iudæa apud quẽ Salomõ in regem vnctus fuit.

¶ Girgillus inſtrumentum quo filij reuoluuntur.

¶ Girim mons apud garamentes, in quo naſci gemmas vetuſtas teſta eſt.

☩ Gith, genus ſeminis, Col. li. vij. Interdũ faſtidio ciboꝛũ angueſcit pecꝰ eius remediũ genꝰ ſeminis quod Gith appellat̃. Pliniꝰ ſcribit aliquis id melanthion, alios mel aſperniõ appellare, optimumq; excitatiſſimi odoris, & quã nigerrimũ. Colligitur ſuccus eius vt hyoſciami ſimiliterq; largius venenũ eſt quod miremur quũ ſemen gratiſſime etiã panes condiat. Pla. Gith, excalfactat.

G ANTE L

GLaber a, um, qđ eſt lęne & ſine pilis. Plaut. ĩ Aulu. Tu iſtum gallũ ſi ſapis glabriorẽ reddes mihi q̃ volſus ludius Nonius de doctorũ ĩdagine. Legitur ꝙ ludis ꝑſulis eſſent glabri ac debiles ꝓpter ætatẽ quos antiqui ludios appellabant. Aug. lib. vj. de ciui. dei. A quibus autẽ adſpernentur glabros aut male barbatos videremus. Huius diminutiuum eſt glabellus. Glabra etiam ſiue gabella vocatur interſtitium ſupercilũ ſupra naſum diſterminans, quia ſine pilis eſſe cõſueuit. Martianus capel. lib. i. Quarum vna deoſculata philogiæ frõtem illic vbi pubẽ ciliorũ diſcriminat glabellę medietas.

✤ Glabriores idem qđ glabri. Et apud Romanos erat glabriorm familia. Ex qua Accilius Glabrio vir Romanus fuit.

¶ Glabreta a Columella dicũtur loca quę nihil ferunt. Hęc græci phalacras quaſi calueta appellant, quę ſatis fructibuſq; nuda ſunt.

¶ Glabreſco glaber fio, ꝓprie glabreſcere eſt ſine pilis aut capillis aut plumis fieri, quod euenit nõnũq̃ morbo aliquo Tranfertur etiã quandoq; ad hęrbas. Columella. libro ſecũdo. Nã dũ a pecudibus legumina proculã tur, hærbæ etiam vngulis atterunt̃. Atq; ita glabreſcit. & fit idonea ſenibus area. i. fit glabra mundaq;.

¶ Glacies aqua congelata gelu, quaſi galacies.

¶ Glaciari eſt glaciem cõuerti. Plinius. Flore eius aquã glaciari Pythagoras tradit.

¶ Glacitare ꝓprium eſt vocis anſerum Ouid. Cacabat, hinc perdix, hinc glacitat improbus anſer.

✤ Glacialis a glacie deducitur & eſt quod in glaciem aſtringi ſolet. Iuuenalis. Vltra Sauromatas fugere hinc libet & glacialem. Cornucopie.

¶ Gladius enſis, a clade dici videtur, qui ad cladem ſit inuentus. Dicitur & gladiũ neutro genere, vt docet Varro. Hinc degladior aris, de quo alibi. Eſt & gladius genus piſcis marini.

¶ Gladiolꝰ paruus gladiꝰ. Quo nomine etiã dicta ẽ hęrba, q̃dã ꝙ ſit folijs gladij ſimilis flores habet purpureos

¶ Gladiatores, dimicatores dicũtur. Cice. lib. tertio ad Herẽ. Tanq̃ gladiator habuerit. Inter gladiatores ſpecialiter ſunt retiarij, qui aduerſus mirmillonẽ pugnabãt Dicti arete quod ſub ſcuto gerebant vt mirmillonẽ inuolucrent. Mirmillones dicebant̃ gladiatores qui genere quodã gallicę armaturę vtebantur, quod mirmillonũ dicebatur. Vnde Galli. ante non mirmillones vocabãtur, in quorum galeis piſcis effigies erat. Solebant autem retiarij aduerſus mirmillonem pugnantes hęc verba cãtare. Non te peto piſcẽ peto, quid me fugis galle.

¶ Gladiatura ę. ars ipſa gladiatorum.

¶ Gladiatorius a, um, quod ad gladios pertinet, Vñ ſpectacula gladiatoria. Cyprianus ad Donatũ. Paratur gladiatorius ludus, vt libidinem crudelium luminũ ſanguis oblectet. Saluſtius. Itẽ ex ſenatus cõſilio decreuere, vt gladiatorię familię Capuam & inter cętera muncipia diſtribuerentur. De gladiatorũ origine ac cauſa Iulius Capitolinꝰ habet hoc pacto. Multi dicũt apđ veteres, hãc deuotionẽ contra hoſtes factã, vt ciuiũ ſanguine litato, ſpecie pugnarũ fortunã ſatiarẽt. Alij hoc literis tradũt, quod veriſimilius credo. Ituros ad bellum Romanos debuiſſe pugnas videre, & vulnera, & ferrum, & nudos, inter ſe coeuntes ne in bello armatos hoſtes timerent, aut vlnera, & ſanguinem p horreſcerẽt. Hic mos tractꝰ videret̃. Vt ĩperatores ad bellũ ꝓficiſcentes munꝰ darẽt gladiatoriũ. ¶ Glaneꝰ nomẽ ꝓpriũ viri Chij, qui primus omniũ ferri cõpactionẽ fertur excogitaſſe.

¶ Glaphyrus pe. ꝓ. feſtiuus, iucundus, ornatus, politꝰ, cõcauus, ſculptus, famoſus, aſtutus.

¶ Glans glandis & glãdis glãdis dici poteſt pro fructu arboris quercus, & aliarum arborum glandiferarũ, Pli. lib. xvj. Dulciſſima eſt omniũ glans phagi. Vir. Nec de concuſſa tãtum pluit ilice glandis. Sed quia ex his homines quõdam viuebãt, glandis appellatione, vt Vlpianus ſentit, omnes fructus cõtinẽtur. Hinc glãs plumbũ quod eſt in modũ glandis formatũ. Sal. in Iug. Pars eminus glande aut lapidibus pugnare. Item glãs pars ſũma cauſalis dicitur q̃ perpetuo tegitur oculo ſimilis. Præputiũ enim pellis eſt qua glans tegitur. Coles ipſe penis a quo Colei pẽdent. Rurſus glandes ſeu glandulę eſt morbus faucium ob quandam gladis ſimilitudinem. Ibi enĩ eſt caro glãduloſa, quę ab antiquis boni ſaporis putabatur, Martia. Partitur apri gladulas paleſtritis. Apitius. Interpones pulpas pulli glãdulas edonas. Hic illa pars ſuis laudatiſſima. Gladium dictũ eſt. Solent autẽ hæ gladulæ intumeſcere adeo vt hominem graui morbo infeſtent. Hunc morbũ etiã Tonſillas dicunt. Plinius libro trigeſimo ſeptimo de Electro, Pado vero annexa fabula euidente cauſa. Hodieq; tranſpadanorum agreſtibꝰ maxime decoris cauſa, ſed & medicine quoniã tonſilis creditus reſiſtere & faucium vitijs. Idem lib. xi. Tõſillæ in homine, in ſue glandulę quę inter eas vuæ nomine vltimo dependet palato. A glãs fiunt Glandeus, a, um, Glãduloſus a, um, glandifer, glandula diminutiuum, Iuglãs, & Dijuglans, glandatio.

¶ Glãdatio glãdiũ collectio & paſtio ſuũ ex glãdibus.

¶ Glandiũ pars quędã inteſtinorũ eſt, vt inquit Priſcia Alij volũt eſſe partẽ Apri iuxta ceruicẽ vel ipſam ceruicem. In hac enim glãdulę poſitæ ſunt, Plautꝰ in Capti. Pertruncauit tribus tergoribꝰ glãdia. Inde Caro glãdionica. Idẽ in mene. Glandionicã ſuillã lardum pernam. Eſſe autẽ ſuis hanc peculiarem laudem oſtendit, Colu.

qui porcum laudat qui eſt amplę & glanduloſę ceruicis. Dñr etiam glandulę de homine. Cęlſus lib. iiij. Itẽq; arterię quas parotidas vocant ſurſum ꝓcedentes vltra aures feriunt̃ & in ipſis ceruicibus glandulæ poſitę ſunt.

✤ Glanicꝰ amnis qui & lyris appellatur, in cuiꝰ ripa tẽplum fuit Maricę nymphę Minturnenſis. Cc.

¶ Glarea pe. cor. terra ſabuloſa quę in fluuiorũ ripis vel maris littoribꝰ reperitur. Hie. in terra aurũ quęrit̃ & de fluuiorum alueis ſplendens profertur glarea. Luc. Aut impulſa leui turbatur glarea vena. Huiꝰ diminutiuũ eſt Glareola cum accentu in antepenult. Plau. Glareolam manu effudẽs. ¶ Glareoſus a, um, quod eſt plenũ glarea Pli. li. xxvj. Silaris naſcitur glareoſis & perẽnibus riuis cubitalis apij ſimilitudine.

✤ Glaſtũ hærba ſimilis plantagini, qua Britanni ſe inficiũt vt author eſt Cęſar, quo horridiori ſint aſpectu in pugna. Efficit enim cæruleum colorũm.

¶ Glaux γλαῦξ gręce auis nocturna a qua glaucus color

¶ Glaucus color vti placidus grammaticus docet interdum ponitur pro viridi. Eſt enim qui admixtũ habet viroris alborem. Vnde Verg. Glaucas ſalices & oliuas dixit. Itẽ in hoĩbus & equis glauci oculi pro ſpendidis dicuntur Hunc colorem quidã Cæſiũ vocant Legimꝰ nõnunq̃ & maris colorẽ glaucum ſed tunc quãdo caneſcit fluctibus. Vñ glaucus deꝰ marinꝰ ſenior fingitur ex piſcatore conuerſus in deum gramine guſtato. Fuit & alius Glaucus qui primus ferri conſolidaturam inuenit. Aliꝰ Hyppolyti filius a quo Iones nati ſunt reges. Multi ꝙ hoc noĩe ſunt vocati. ☩ Inter quos fuit Minois filius in mellis dolio necatus & eſculapij ope reuixit. Itẽ Glaucus cariſtius pugil ex Euboia qui ex aratro in olympia productus ſępe vicit. Glaucus item phormęus ex Bœotia memoratur quẽ libidine furentes equæ laceuerunt. Hic maris eſt numen Apud Strabonem Libyę ſinus eſt & amnis ibidem vt inquit Plinius.

☩ Et Glaucus nomen piſcis eſt.

¶ Glauciolus dicitur equus qui fellineis oculis eſt. Cc.

¶ Glaucium hęrbę genꝰ ſylueſtris & erraticę rumagrũ vocatur. Alij paralaiõ dicunt. Naſcit̃ ĩ afflatu maris, aut nitroſo loco, inde nomen aſſumpſit. Nam Glaucus cæruleũ ſignificat qui color eſt maris.

¶ Glaucinũ gręce dicitur oleũ muſtũ hoc eſt expreſſum anteq̃ oliuę prẽmantur, Nã gręce, γλαῦκος latine muſtum. ¶ Glaucoma atis, glaucomatũ, ati, & glaucoma ę, vitiũ humoris eius qui cryſtallinus appellatur in colorẽ glaucũ mutantis in oculo. Plau. in Mili. Glaucomam ad oculos obijciemus. Serenus. Si vero horrẽdum ducent glaucomata plũbum. Spiritus alteriꝰ prodeſt qui grana cymni Pallẽtis mãdens viſus exhalat ĩ ipos. Hypochyſis vero ſiue quod idem eſt Hypochymata quę nos ſuffuſiones vocamus oculorũ fit ex humore inter corneã & chryſtallynã partẽ cõcreto Interdũq; hęc oculi potẽtię q̃ cernit̃ ſe opponit. ¶ Glaucopis pe. co. idis. habẽs oculos cęſios. Quo noĩe dicta eſt Pallas quę a latinis dr̃ Cęſia. Diodo. ſcribit aerẽ nominatũ eſſe pallada, & ideo dici glaucopin quoniam aer glauci, hoc eſt viridis ſit aſpectus. ✤ Gleſſum electri ſpẽs, quo Gleſſaria ĩſula abũdat. Cc. ¶ Gleſſaria inſala ĩ Oceano germanico quę Solino teſte cryſtallum dat & ſuccinum.

¶ Gleba cęſpes terrę dicta ꝙ ſit quaſi globꝰ, Huius diminutiuum eſt Glebula Col. li. j. Eadẽ euentilata mũdidiora ſunt lapilliſq; carent & glebulis quas per trituram fere terrena emittit area.

¶ Glis gliſis ge. fœ. terra argylloſa. Glis etiã gene. fœ. Carduus dr̃. Glis gliris generis maſc. animal muri ſimile, nutritur in arboribꝰ. Mar. Sõniculos ille porrigit glires. Idẽ. Tota mihi dormit̃ hyens & pinguior illo Tempore ſum quo me nil niſi ſomnꝰ alit. Hinc Glirariũ pro loco in quo nutriuntur glires. Var. Glirarium diſſimili ratione habetur ꝙ non aqua ſed maceria locus ſepitur.

¶ Gliſco creſco. Liui. li. vj. Gliſcẽte in dies ſeditione. Itẽ pingueſco. Col. li. ij. Prius tñ q̃ exilẽ terram iteremꝰ ſtercorare cõueniet. Nam eo quaſi pabulo gliſcit. Idẽ li. viij. Paleis quę pene omnibꝰ regionibus abundant etiã glicit. ſ. aſinꝰ. Item ardeo cupio, vt ĩ hymno. Nã gliſcit aĩmꝰ prom ere cantibus victorũ genus optimũ. Huiꝰ cõpoſitũ eſt Pergliſco. Col. lib. viij. Quę prima luna ſaginari cœpta vigeſima pergliſcit.

¶ Globus & globum vtroq; modo dicitur pro corpore ſolido vndiq; rotundo, quẽ gręci Sphęrã appellãt. Ver Lucentemq; globum. Ponit̃ quãdoq; pro multitudine hoĩm, ſiue aliorũ animalium, aut alteriꝰ cuiuſq; rei ſimilis collecta & quaſi cõglobata. Sal Alij fiducia gnaritatis locorũ in occultam fugam ſparſi, alij globis eruptionẽ tentauerunt. Sciendũ quod ſi globus ex filo aut alia ſimili re factus ſit glomus dr̃. A Globus fit globoſus a, ũ pro rotundo ſpiſſatoq;.

¶ Globo as, aceruo aduno, a quo cõglobo, de quo ſupra Glocido as, pe. cor. propriũ eſt vocis gallinarũ cũ ouis incubituræ ſunt. Quod fit crebris ſingultibus interiecta voce acuta.

¶ Glocio is, idẽ qđ glocido. Col. li. ix. Obſeruare debet cuſtos dum edant oua, vt ea quę nata ſunt recolligantur notenturq; quo quęq; die ſint edita, q̃ recentiſſima ſupponantur glocientibus.

¶ Glomꝰ mi, & glomus eris, eſt globꝰ ex filo factus.

¶ Glomero as, pe. cor. Implico & globi ſpeciẽ formo ſiue filũ induco. Per tranſlationẽ glomerare ſumit̃ pro cõgregare accumulare. Verg. Et fœdam glomerant tẽpeſtatem imbribus atris collectę ex alto nubes. Hinc fit cõpoſitum Agglomero, quod eſt applico adiungo. Vergil. Et lateri agglomerant noſtro.

✤ Glinon aceris genꝰ qđ aliter craſſiuenium dicunt cãpeſtre candidum nec criſpum. Cc.

¶ Gloria eſt frequens de aliquo fama cũ laude. Qui. Cõſentiens laus bonorum gloria appellatur. Aug. dixit eſſe iudiciũ hominũ bene de hominibus opinantiũ. Eſt tamẽ inanis gloria vitiorum plęrũq; laudatrix quę diffinit̃ ꝙ ſit popularis fama ex honeſtatis ſimulatiõe ꝓueniẽs Cic. li. offi. Vix inuenit̃ qui laboribus ſuſceptis, periculiſq; aditis non quaſi mercedẽ reiũ geſtarũ deſyderet gloriã. Inter gloriã & claritatẽ hoc intereſt, vt inqt Sene. li. xviij. epiſtolarum moraliũ, ꝙ gloria multorũ iudicijs conſtat claritas bonorum.

¶ Gloriola diminuti. eſt. Ci. Luceio, Illa nos cupiditas incendit ꝙ alacres aĩo ſumꝰ vt cęteri viuentibꝰ nobis ex libris tuis cognoſcant & noſmetipſi viui gloriola noſtra perfruamur.

¶ Glorioſus gloria plenꝰ, vt glorioſus homo, glorioſus dies glorioſus triumphus. Cuiꝰ contrariũ eſt Inglorius q nulla laude aut gl'ia dignus eſt & veluti ignobilis. Ver lib. iiij. geor. Ille horridus alter Deſidia latãq; trahẽs inglorius aluũ. Interdũ tñ glorioſus affectionẽ ſignificat & in malum, vt glorioſus dicat̃ qui ſe inaniter iactat, vl' alterius inani laudatione effertur & laudari quęrit, vt miles glorioſus apud Terentium.

¶ Glorior aris, conſtruit̃ modo cũ prępoſitine de Lact. de ira. Apolodorus quidẽ, vt de ciui & populari ſua gloriatur. Modo ſine præpoſitione.

¶ Gloriabundus qui abunde gloriatur.

¶ Glos appellat̃ mariti ſoror atq; item fratris vxor.

¶ Gloſſa, æ, per duplex ſſ. latine lingua dr̃. Vnde groſſæ & gloſſaria pro interpretationibus ponunt̃, ꝙ vice linguæ hoc eſt vice doctoris fũgãtur. Quin. Gloſſæ ſunt ſecretioris linguę expoſitiones.

¶ Gloſſemata ſignificat voces minus vſitatas.

¶ Gloſſematici, qui gloſſas conficiunt.

☩ Glottis idis, latine lingua. Hic Pli. auẽ q̃ rex cothurnicũ appellat̃, glottidã vocauit, ꝙ ꝑlongã lĩguã habeat.

✤ Gloſſopetra geme ſpecies gręcorũ lingua humanę ſimilis, magi eam credunt non naſci in terra, ſed deficiente luna de cœlo decidere. Cc.

¶ Glubo is, corticẽ detraho. Vnde & pecus glubi dicit̃ cum pellis detrahitur. Cato de re ruſt. Salictum ſuo tempore cædito, glubito, arteq; alligato, librũ conſeruato. Suuet. de Tyber. Boni paſtoris eſſe tõdere pecus nõ deglubere. ¶ Gluma folliculus grani frumentarij, a glubẽdo, ꝙ eo folliculo deglubatur granum, hoc eſt decorticetur. Auctor Varro li. j. de re ruſt.

¶ Gluire ſeparare eſt & diſtinguere. Var. Quę non modo diſtringit buccam ſed etiam ramis gluuit. Cc.

¶ Glucidatum ſuaue & iucundũ a gręco γλυκὺ quod dulce ſignificat.

¶ Glutio is, iui, itum, douoro. Iu. Quales tũc epulas ipſum glutiſſe putamus. Induperatorẽ. Hinc fit deglutio.

¶ Gluto guloſus. Amb. Sic amat diabolus filios ſuos vt perdat ſicut amat gluto porcellum vt comedat.

¶ Gluten & glutiũ, pe. cor. collo dicitur gręce Auguſt. libro. iiij. con Laudet te ex illis anima mea deus creatorẽ omniũ, ſed non infigatur in eis glutino amoris per ſenſ⁹ corporis. Hinc glutinoſus a, ũ, Pli. Prioris laus vt recens ſit & lenis linguaq; glutinoſa. Col. In Aſia Miſiaq; denſa etiã glutinoſa terra maxime exuberat.

¶ Glutino as, pe. cor. cõiungo ferrumino. Pli. Vis bituminis q̃ ſulphuris, ſiſtit, diſcutit, attrahit, glutinat Idẽ Quo genere ſiſtit̃ ſanguis, & vulnus glutinatur. Huius cõpoſita Agglutino. Auguſt. lib. iiij. cõ. Quia nõ eſt vera amicitia, niſi cum eam tu agglutinas inter herẽtes tibi charitate diffuſa in cordibus noſtris. Cõglutino. Pli. li. xxiij. Cortex vitiũ & folia arida vulnerũ ſanguinẽ ſiſtunt, ipſumq; vulnus cõglutinãt. Deglutino, a glutine libero. Idẽ. li. xxv. Pugant vlcera oculorũ explentq; & ad cicatricem perducunt, palpebras deglutinant.

¶ Glutinamentũ, cõpactio coniunctio. Plini. li. xiij. Deprehendit & lentigo, ſcilicet chartę oculis, ſed medijs ĩſerta glutinamentis.

¶ Gluo is. glui, diſtringo valde ſtringo. Var, de re ruſt. Duricia eſt enim ea quę non ſolũ ſtringit baccã, ſed etiã ramis gluit ac relinquit ad gelicidium.

☿ Glyciamerides genus ciborũ. Vñ & Macro. glycia merida; vocauit inadijciali cęna lentuli flãmis appoſitas.

G ANTE N

GNaſalon, gen⁹ tormẽti, Nã quorũ natura mollis cãdida & oĩno lanea eſt, γναφαλωλη gręce appellantur. ¶ Gnarus, & Narus dicit̃ ſcius & peritus. Gnaritas ſcientia. Sal. Nãq; alij fiducia gnaritatis locorũ occulta fuga ſparſi, alij globis eruptionẽ tentauere. Horũ cõtraria ſunt ignarus & ignaritas. Gnare aduerbiũ perite, & qñdoq; aperte. Apul. Qui ignare id noſtris oculis cõtẽplati ſumus. Vide in dictione ignoro. Antiqui Gnariter pro gnare dixere, a quo prognariter, quod ſignificat audacter, ſtrenue. Plau. Age indica prognariter.

¶ Gnarauit Liuius poſuit, pro eo quod eſt narrauit & gnarauiſſe pro narrauiſſe.

¶ Gnoro as, ſcio, licet nõ ſit in vſu, ſed eius compoſita habentur Ignoro & dignoro. de quibus alibi.

☿ Gnauus & nauus, ſceler ſtrenus a nauium celeritate. Grãmatici protheſim figurã appellãt qñ apponitur litera principio dictionis, vt gnatus pro natus, gnotus ꝓ notus Cicer. Noti erant & naui, & nari quibus cũ in prępoſitio debet adiungi dulcius viſum eſt, ingnoti ignaui & ignari dicere q̃ vt veritas poſtulabat.

✣ Gnaphos frutex eſt ſpinoſus quo veſtes radũtur. Cc.

✣ Gnaphalon lana illa breuis atq; cõciſa quę ex veſtib⁹ a fullone poliendo detrahitur. Cc.

✣ Gnaphalium hęrba quam quidam Chamęzelon nominant cuius folia ita alba ac mollia ſunt vt plane videantur tomentum. Cc.

¶ Gnatos latine Gena maxilla ve dicit̃ aut bucca. Inde apud Terent. Gnato paraſitus. ☿ Hinc cõponitur tetragnathius a numero maxillarũ genus araneorũ ſiue ſcorpionum, vt apud Plin. lib. xxix.

¶ Gneus corporis inſignę eſt & pręnomen.

✣ Generoſũ noſtri obſcurũ dixere quaſi nebuloſũ. Cc.

✣ Gneſion aquilę genus a latinis ſincerũ interp̃tat̃, velut verum ſolumq; incorruptę originis, media magnitudine colore ſubrutilo, raro viſum. Cc.

✣ Gnit̃ ꝓ gignit̃ veteres dixerũt & Gnix⁹ ꝓ gẽit⁹. Cc.

¶ Gnidus ciuitas Lycię q̃ duos port⁹ habuit & in frõte inſulam quę ſtadia ſeptẽ ambitus cõplectebat̃, theatralis & alta aggerib⁹ ĩſicta cõtinẽti. E Ggnido viri memorabiles fuerunt Eudoxus mathematicus Platonis ſodalis, & Agatharchides peripateticus hiſtorię cõditor, & Theopõpus Iulio Cæſari familiaris, & Arthemidorus eius filius. Et his antiquior Cteſias qui Xerxem medicatus eſt, & res ſyriacas perſicaſq; conſcripſit.

¶ Gnoſis latine cognitio ſcientia notitia

¶ Gnoſos vrbs Cretę in plano ſita, q̃ alio nomĩe. Cerathus vt ſcribit Strabo. appellata fuit a fluuio. Ea fuit Minois regia. hinc gnoſius a. um. & gnoſidus a, um. Suidas κνοσιος ὄνομα κύριον καὶ ὁ πολίτης ἀπὸ κνωσοῦ, κνωσὸς γὰρ πόλις ἐν τῇ κρήτῃ. ✣. i. Gnoſius nomen proprium & cuius a gnoſſo, Gnoſſos enim vrbs eſt in Creta.

☿ Gnoſti. i. heretici quidã, q ſe ſic appellatos ꝓpter excellentiam ſciẽtię vel appellari debuiſſe gloriabant̃ quũ eſſent omnib⁹ vaniores. atq; turpiores. Vide Auguſtinũ lib. De hæreſibus

¶ Gnomones dicũtur quatuor dentes, qb⁹ equoꝝ ętas dignoſcit̃. Alij Gnomonẽ aliter accipiunt. Augu. in dialec. Si detracti loco addas Gnomonẽ qui hemicycli ſpecie ponit̃, plus tetragono maiori quã detraxeras reddidi. herodot⁹ vero ſic. Nã poluere & gnomonẽ, id eſt normam & .xij. diei partes a babylonijs Gręci didicerunt.

✣ Gnoſco ꝓ noſco veteres dixerũt ſicut gnotũ ꝓ notũ.

G ANTE O

GObius piſcis, q & Gobio dicitur, Iuuenalis. Cũ ſit tibi Gobio tantũ in loculis. Marti. Principium cœnæ gobius eſſe ſolet.

☿ Goetia pe. cum accentu Nã gręci γοητεία dicunt gen⁹ magiæ quę alio nomine theurgia dicitur a legibus probita. vide in magia.

¶ Comor proprie mẽſura vini eſt, vt interpretat̃ Amb. in epiſtola ad Iuſtũ. etiam dicitur menſura alterius rei. Hiero. in Exod. Colligat vnuſquiſq; ex eo quantum ſufficit ad veſcendum gomor per ſingula capita.

¶ Gomorra & gomorrum vtroq; mõ dr̃, ſicut Sodoma & ſodomum Solin⁹ de ſitu Iudeę. Ibi duo oppida Vnũ Sodomum, alterum Gomorrum appellatum.

¶ Gonos, gręce γόνος latine ſemẽ γόνυ vero geniculũ, vt polygonatum hærba a geniculorum frequentia dicta.

☿ Gonorhei dicuntur ſemine fluentes. Nam γόνη genitura, ῥέω fluo. Ioſephus lib. vj. de bel. iudaico. Templum Salomonis arãq; cingebat ex ſaxo lorica vſq; ad cubitũ ſurgẽs q̃ populũ a ſacerdotib⁹ ſegregabat & gonorheos arcebat. γόνος latine filius dicitur quod patet per eius cõpoſita. Antigonus. Chryſogonus.

¶ Gorgias nomen ꝓpriũ Rhetoris celeberrimi qui pulcherrimum librum de concordia gręcis tunc inter ſe diſſidentibus recitauit olympiæ. Fuit & alius gorgias philoſophus Leontinus, qui auſus eſt in conuentu poſcere qua de re quiſq; vellet audire, qui de omni re quęcũq; in diſceptationem quęſtionemq; vocaretur ſe copioſiſſime dicturum eſſe profitebatur.

¶ Gorgones pe. cor. dictę ſũt Phorci filię. ſ. Scilla Meduſa Stenio & Euriale, quę Dorcades inſulas in oceano æthiopico ſitas habitaſſe dicuntur cõtra heſperidũ hortos, quæ ab agilitate nomẽ habent, γοργὸν eñ agile dicunt Scribit Dio. Fœminas fuiſſe in Aphrica bellicoſas aduerſus quas Perſeus bellum geſſerit, & earum reginam Meduſam debellauerit, ac interfecerit, ex cuius cruore (vt eſt in fabulis mox) natus eſt pegaſus alatus equus, inde ad heliconẽ bœotię montem euolãs & pede ſaxum feriens πηγὴν hoc eſt fõtẽ aperuit a quo pegaſeus eſt nominat⁹ & ab eo fons ipſe hippocrene ſiue pegaſeus ſiue caballinus dictus. Gorgoneus a, um. Ouid. Gorgoneas tetigiſſe domos. Suidas. τρεῖς γυναῖκες αἳ τοσοῦτον εἶχον φοβερὰ τὰ πρόσωπα ὡς τοὺς ὁρῶντας θνήσκειν καὶ τίθρασος ποταμός ἢ τόπος Λιβύης ἔνθα αἱ γοργόνες διέτριβον.

✣ Id eſt Tres mulieres vſq; adeo terribiles habuerunt facies vt videntes morerentur, & Tithraſus fluui⁹ vel locus Libyę vbi gorgones conuerſabantur.

☿ Gog & magog multi putãt eſſe gẽtes ſythicas ĩmanes & innumerabiles q̃ trãſmõtẽ caucaſum & meotidẽ paludẽ, & ꝓpe caſpiũ mare ad Indiã, vſq; tendunt̃ Sed Hie. eſte in Ezechi. non ſunt gẽtes, ſed latino ſermone gog tectum dr̃. Magog vero deiectum quæ non literaliter, ſed ſpiritualiter intelliguntur & breuitatis cã omittim⁹

✣ Gortyna ſiue cortyna (vtrumq; enim ſcriptum comperimus) inſignis vrbs Cretę inſulæ fuit per quam fluit Lęneus amnis. Cc.

✣ Goſſipion ſiue goſſampinus frutex eſt ex ſuperiori parte ęgypti quę in Arabiam vergit allatus nunc etiam in quibuſdã Italiæ locis naſcens ex quo lina fiunt quæ goſſipina ſiue goſſapina dicuntur. Cc.

✣ Gotthia regio Europę cõtermina Dacię & Noruueegiæ, ex qua Gotthi immanes populi, qui olim Italiam armis ſubegerunt.

G ANTE R

GRabatus pe. pro. lectus exiguus in quo meridiari ſolent, dictus quaſi garabat⁹, ꝙ in eo capite recumbemus καρὰν eñ caput, βατὸν peruiũ gręci dicunt. Vñ & plecticis pauperum & mendicantium grabati accipi ſolent, vt eſt illud in euange. Tolle grabatũ tuũ & ambula. Cic. lib. ij. de diui. diuerſa facit lectos & grabatos, ait eñ. Cõcurſare omnium mortaliũ qui vbiq; ſunt nõ mõ lectos verum etiam grabatos.

¶ Gracc⁹ nomẽ auis cornici ſimilis niſi ꝙ minor eſt, a voce quã facit vel a gerendo dicta ꝙ iacta ſegetum ſemina gerat, vel quia ex oliuetis cubitũ ſe recipiens duas pedib⁹ baccas, tertiã ore ferat. Seu etiã ꝙ gregatim volitet, ſiue a gracilitate ꝓpter paruitatem. Eſt huic furandi natura, ex quo nonnulli Monedulam eã appellauere a furãdis monetis. Exprimit ſermonẽ humanũ, & cauea emiſſus reuertitur. Harum auium tria ſunt genera. Maiuſculę ſimiliores ſunt cornicib⁹ niſi ꝙ nigriores. Minimæ & inter eas medię quibus roſtra & pedes rubent.

☿ Graculus diminutiuum accipitur pro monedula aue, & pro piſce qui a Plinio dicitur ꝙ ſit ſimilis dracũculo.

¶ Gracchus per duplex cc, & cum aſpiratiõe cognomẽ fuit familiæ Romanę. Duo aũt fuerũt gracchi fratres Tyberius & Caius ambo eloquentes, quorum eloquentiæ mater Cornelia multum cõtulit, verum & doctior & eloquentior fuit Caius qui erat minor natu, quo nemo plenior, nemo vberior fuiſſe fertur, grandis erat verbis, ſapiens ſententijs, genere toto grauis.

¶ Gracile adiectiuũ pe. cor. ſignificat qđ ẽ tenue ac corpore macillẽtũ. Turpil. Noſti q̃ ſit gracili corpe. Qđ & gracilens, tis, dicitur & gracilentũ Neuius. Vide gracilentis colorẽ. Interdũ gracile ponit̃ ꝓ molli. Hor. Quis multa gracilis te puer in roſa. A gracilis fit gracilitas & gracilitudo. ✣ Gracchuris vrbs Iberię que antea Iurcis nominabatur. Cc.

¶ Gradus ſunt ex quibus ſcalę conſtant, & qb⁹ ad ędificiorũ altiora conſcenditur, a gradiendo dicti ꝙ p eos eatur. Ver. Aera cui gradib⁹ ſurgebãt limina. Grad⁹ etiã gradientiũ pedũ viciſſitudo eſt, vt apud eundẽ. Gradibuſq; ſonare cõpoſitis. Interdũ grad⁹ ſumit̃ ꝓ ſtandi firmitate. Cic. lib. j. offi. Nec tumultuantes de gradu deijciuntur. Hinc gradum facere & gradũ iacere dicimus, vt ſi in arborẽ tectũve ſcandere velim ex ſaxo aut ſcãno aliqua ve alia, gradũ facio. Cice. cõtra Rul. Hunc quaſi gradũ quendã atq; aditũ ac cętera iactũ ĩtelligetis. Gradus quoq; cognationis dicti ſunt ad ſimilitudinẽ ſcalarũ locorumue decliuium, quos ita ingredimur vt a proximo in ꝓximum. i. in illum qui quaſi ex illa naſcitur veniamus. Quapropter graduum huiuſmodi alios ſupioris ordinis eſſe Caius ſcribit, vt ſunt pater & mater q ſunt in primo gradu. In ſecũdo Auus & Auia. In tertio Proauus & Proauia. Alios inferioris, vt liberi. Alios ex trãſuerſo ſiue latere vt fratres & ſorores liberiq; eorũ. A grad⁹ fiũt. Tardigradus a, um, pe. cor. qui tarde gradit̃. Vñ teſtudinẽ tardigradã dicim⁹ Spiſſigradus pro frequenti graduũ motu incedente. Plaut. Spiſſigradiſſimos tardiores q̃ corbitæ ſint in tranquillo mari.

¶ Grador aris, quaſi p grad⁹ eo, a quo regrador, de quo alibi. ¶ Gradator a magno gradu. Plau. in pe. Vincere tis curſu ceruas, & gradatorem gradu.

¶ Gradarij equi q ſine ſuccuſſatiõe molliter ĩcedũt. Lucili⁹ lib. xiiij. Ipſe equus nõ formoſus gradari⁹ optim⁹.

¶ Gradatio apud rhetores dr̃ cum ex prima ſententia oritur ſecunda, & ex ſecunda tertia, atq; ita deinceps.

¶ Gradatim aduerbium ſignificat per gradus & ordinate lenteq;. Varro lib. j. de re ruſt. Cito quidẽ inquit gradatim alium preponens alio agrum meliorem dicit eſſe in nouem diſcriminibus.

¶ Gradiuus pe. pro. a gradiendo, vel quia gradatim & p ordines in bellũ itur. Vñ mars gradiuus dict⁹ eſt. Sunt tñ qui gradiuũ a gramine dictũ putẽt, quia gramine ſit ort⁹. Vñ & graminea corona in re militari maxime eſt honorationis. Alij a vibratione ꝓpter haſtas crebro in bello vibratas, qm̃ græci κραδαίνειν vibrare dicunt. Alij gradiuum non latinũ nec gręcũ, ſed thrax vocabulum eſſe, & ſignificare bellicoſum & fortem dicunt.

¶ Gradior eris, greſſ⁹ ſignificat vado. Lact. li. iiij. Claudis vero ac pedũ vitio afflictis non modo gradiendi, ſed etiã currẽdi dabat facultatẽ. Hui⁹ cõpoſita ſunt. Aggreor. Antegredior. Congredior. Digredior. Egredior. de qb⁹ alibi. Ingredior. Introgredior. Dicimuſq; ĩgredior forũ & in forum. Aliqñ ponit̃ ꝓ ſimplici gradior ĩcedo. Ver. li. iij. Geor. Cõtinuo pecoris generoſi pull⁹ ĩ armis Alti⁹ ingredit̃. Cic. ad Atticũ. Si dormis expergeſcere, ſi ſtas ingredere, ſi ingrederis curre, ſi curris aduola Interdũ ingredi eſt ꝓuenire & ſe oſtendere. Plau. Nihil te pudet ſceleſte in cõſpectu ĩgredi. Ingredi ĩ mulierẽ eſt mulieris perſonã aſſumere. Hie. in pſal. interp̃tatione. Solet in theatris vn⁹ hõ frequẽter diuerſas hr̃e perſonas, nũc ingredit̃ in mulierẽ, nunc in virũ, nũc in regẽ, Et q in regẽ ꝓceſſerat, rurſum in ſeruũ ꝓcedit. Interdũ eſt quaſi incipere. Lact. lib. vj. Iuſtus ergo qm̃ durũ aſperũq; iter ingreſſus eſt. Introgredior. Ver. lib. j. Aenei. Poſtq̃ introgreſſi & corã data copia fandi. Progredior vltra ꝓcedo. Cic. in Lælio. In primũ videam⁹ ſi placet, q̃tenus amor in amicitia ꝓgredi debeat. Hinc progreſſus & ꝓgreſſio. Idẽ lib. j. Tuſ. Qui errantiũ ſtellarũ motus progreſſiones inſtitutioneſq; notauit. Hinc ꝓgreſſus & progreſſio pro ꝓceſſu. Aliqñ antegradior. Plaut. Extremum intra carcerem ipſum progreditur parthenopeũ. Prętergradior vltra tranſeo. Cic. Appio pul. Currẽs Lepra venit, mihiq; nunciauit te iã caſtra prętergreſſum eſſe. Apul. Cumq; ſtabulũ prętergreſſus fuiſſem recognita cœpi retrocedere. Hie. Ponam & aliam expoſitionẽ ne quid videar p̃tergreſſus. Regredior retrogradior reuertor. Plau. in Aul. Illuc regredere ab hoſtio Lact. lib. vj. Cum ventum fuerit ad extremũ vnde iam regredi non licet. Supergradior ſuperambulo ſupero vt eſt illđ, Sed tu ſupergreſſa es vniuerſas. Subtergradior trãſgredior vltra gradior. D. Brutus Cic. Vt alpes tranſgrederet̃. Lact. lib. ij. Nemo tũc milleſimũ annũ tranſgreſſus eſt. Tranſgreſſio apud rhetores dr̃ cũ ab ea ſentẽtia quã propoſuimus conuertimus ſermonem ad aliquam perſonam aut rẽ aut fortunam & tanquam præſentem appellamus. Vt hæc mulier nuper fuit locuples & potens in amore delitijs neceſſariorũ ornat⁹ ei⁹ opib⁹ abũdabat, magnus ancillarũ q̃ ſequebantur comitatus appellabatur. Nunc contra ſubito & graui caſu afflicta vix mediocris ãcillulę dignitatẽ retinet, O fortuna q̃ vehemẽ-

ter te rerum varietas oblectat, & quã magno odio eſt tibi beatę vitę perpetuus & conſtans fructus.

¶ Graſſor aris, quaſi a gradior frequentatiuũ eſt. Feſtus graſſari proprie dicuntur latrones vias obſidentes. Gradi ſiqdẽ ãbulare eſt. Vñ tractũ graſſari ab impetu gradiẽdi. Sed cũ quid graſſat̃, i. cũ ĩpetu ſiue frequẽti gradu vadit in aliquẽ & bono & malo animo graſſari põt. Ideo & in bonã & in malã partem accipi põt. In bonã. Saluſt. in Iugu. Sed dux atq; imperator vitę mortalium animꝰ eſt qui vbiq; ad gloriã vi graſſatur id eſt cũ frequẽti gradu vadit, abunde potens pollenſq; & clarus eſt. Silius. Graſſandũ ad clara periclis. In malã. Lact. li. ij. Suis eñ vitijs perditi ſęuiunt & graſſantur, vt perdãt. i. cũ frequẽti gradu vadũt. Ab hoc malo animo in hoc verbo Graſſor ſęuio ſignificatio naſcitur eo ꝙ cũ quis graſſat̃. i. frequẽti gradu ſiue cum impetu properat in aliquẽ vt ipſũ telo ſeu quouis alio mõ feriat, vel malo aĩo rapiat, hoc ſęuire dicitur. Lact. li. iij. Archipyrata quiſpiam vel latronũ ductor ſi ſuos ad graſſandũ cohortet̃. Cęſar. Graſſari in hoſtes vetat. Aliqñ in hac ſignificatiõe ita accipitur vt etiã in ꝓpriã ſignificationẽ redigat̃. Liui. lib. ij. Trecenti cõiurauimꝰ principes iuuentutis Romanę vt in te hac via graſſaremur. Huius compoſitum Oggraſſor qđ eſt obuiã ſeu contra cũ ĩpetu aut freq̃nter gradior Plau. in Pe. Niſi cũ pedicis ꝯdidiciſtis oggraſſari gradu

¶ Graſſator qui per vim & inſidias latrocinat̃. Iu. Interdũ & ferro ſubitꝰ graſſator agit rẽ. Calliſtratus. Graſſatores q̃ prę de cauſa id faciũt, ꝓximi latronibus habentur.

¶ Gręcus cũ æ, diph. nomẽ viri propriũ, a quo Gręcia regio Europæ dicta eſt, a quo gręcus a, um, qđ ex græcia eſt. Hec ab Iſthmi anguſtijs incipit & a ſeptẽtrione in meridiẽ vecta, qua ſol oritur ægęis, qua occidit Ionijs fluctibꝰ obiacet. In ea Athenę & Marathonij cãpi. Citheron & parnaſus montes.

¶ Gręcoſtaſis pe. cor. quaſi gręcorũ ſtatio, Locꝰ de quo Varro ſic habet. Ante curiã hoſtiliã, roſtra, cuius id vocabulũ ex hoſtibus capta, fixa ſunt roſtra, ſub dextra horũ comitio locus ſubſtructus, vbi nationõ ſubſiſterẽt legati, q̃ ad ſenatũ eſſent miſſi gręcoſteſis appellatus erat ꝓpter nationis excellentiã ſupra gręcoſtaſim vbi ędis concordię cenaculũ & baſilica opimi.

¶ Graiugenę pe. cor. gręci dicti ſunt.

¶ Gręcari pe. cor. eſt conuiuijs & libidinibꝰ operã dare ab eo ꝙ gręci liberię ſe haberent in conuiuijs. Nã qñq; verba trahuntur a moribus nationum.

✤ Gręca ſalix dicitur ſalix rubra. Cc.

✤ Grȩciſſo gręcos imitor. Cc.

✤ Gręcula mala a patria ſic dicta. Cc.

¶ Gręcula roſa q̃ nõ niſi in humidis ꝓuenit nec vnquã excedẽs qñq; folię violę magnitudine colore nullo. Cc.

¶ Gralle fuſtes furculas habentes ſunt quibus nitunt̃. Hic grallatores dicuntur qui in perticis abiegnis paſſus ingẽtes faciũt. Grallotoriũ gradũ Plau. vocat maximum ſicut ęcontrario minutulũ formicinũ & teſtudineũ. Plau. vinceretis ceruas curſu & grallatorem gradu.

¶ Gramma atis, & grãmatũ ati, latine litera dr̃. Vnde epigrãma & epigrãmatũ cũ alijs a grãma cõpoſitis

¶ Grammatica literaria dr̃. Eſt eñ vt literę ſuas cuſtodiant voces, & quaſi depoſitum reddant. Et eñ grãmatica rectæ loquelę, recteq; ſcripturę ſciẽtia, q̃ vſu ratiõe auctoritateq; conſtat.

¶ Grãmaticꝰ, literatoriꝰ ſeu literator qui grãmaticam docet qui & grãmatiſta dici põt & triuialis. Sed & poetarũ interpretes grãmatici dicunt̃ verſantur q; non ſolum circa ſermonẽ, ſed etiã circa hiſtorias & carmina euagãtur. Mar. de Epigrãmatis ſuis. Grãmaticis placẽt & ſine grãmaticis. Grãmaci prius critici dicti ſunt authore Dione Chryſoſtomo. Cor. nepos ait literatos ꝓprie appellãdos eſſe poetarũ interpretes q̃ a gręcis grãmatici noĩantur, eoſdẽ literatores vocitatos Meſſala Coruinus author eſt. Sũt qui grãmaticũ a grãmatiſta diſtinguunt vt literatũ a literatore tanq̃ grãmaticꝰ abſolute & ꝑfecte doctus ſit, ſicut literatus. Grãmatiſta ſicut literator mediocriter eruditus, in malam enim partem accipitur.

¶ Grammanę gemmę quæ per tranſuerſum alba linea precingantur. Cc.

¶ Grammaticus a, um, quod ad grammaticam pertinet.

¶ Grammatei dicunt̃ ſcribę qui rationes publicas in tabulis ſcribunt. Apul. lib. xj. Tũ ex his vnus quẽ cuncti grãmatea dicebãt. Hi etiã ab epiſtolis & cãcellarij dñr. ꝫ In libris regũ Auriculariꝰ a ſecreto dr̃, quẽ lingua vernacula ſecretariũ appellãt & ab epiſtolis. Suidas ait grãmatea eſſe notariũ & ἀπορρήτωρ. i. arcanorum participẽ. ꝫ Hinc Archigrãmateus princeps ſcribarum.

¶ Grammatophilacium locus vbi ſcripta publica ſeruantur.

✤ Grammatocyphon qui capite ſummiſſimo, & in genibus papyrum tenens ſcribit.

¶ Grãme lõgitudo ſine latitudine mẽſurę ſubiecta. Au. Si omiſſa latitudine ſolã quis lõgitudinẽ voluerit emetiri, lõgitudo ſine latitudine mẽſurę ſubiecta grãme dr̃, non ꝙ ſit lõgitudo aliqua q̃ careat latitudine, ſed ꝙ ſolã quis metiens lõgitudinẽ grammẽ metiri dr̃. Et hæc Linea a noſtris dr̃. Eã ita diffinit Euclides. Linea eſt lõgitudo illatabilis. Emenſa vero cũ longitudine latitudo dicitur epiphania.

¶ Gramię ſũt oculorũ pituitę. Vñ gramioſi oculi, a quõ qui triſtes ſunt in hodiernum quoq; diem gramioſi vulgo nominantur.

¶ Gramẽ herba vulgatiſſima ſic dicta ꝙ geniculatis inter nodijs mirifice ſerpat, a gradiẽdo, vel a gignẽdi fœcũditate. Crebro enim nouas ſpargit radices Refert Pli. eã. herbã naſci vbi humanus ſanguis ceciderit. Gramen capiti circundatũ ſanguis fluxiones e naribꝰ ſiſtit. Qñq; tñ gramẽ ponit̃ generaliter pro oĩ herba. Vñ graminea corona dicta eſt q̃ ab vniuerſo exercitu ſeruato ſeruatori dabat̃ vbi obſeſſor aliqs ſeruaſſet quodcũq; id genꝰ herbę foret decerpto viridi gramine. Graminoſus plenus gramine. Col. lib. j. Quid ſylueſter ager, qđ humidus & graminoſus quid ſiccus & ſpurcus recuſaret.

¶ Grando gutta aquę in aere congelata, ſic dicta ꝙ ſolito grandior ſit, Vel quia granis contineatur. Hinc grandinoſus a, um, vt Grãdinoſa loca in quibꝰ frequẽtes ſũt grãdines. Grãdo etiã quã gręci χάλαζαν & Χαλάζιον vocãt colectio eſt ſub cute buboni & ęgiptię fabę ſimilis vt inqt Pollux dolorẽ ſi tangatur afferens. Dñr & in oculo Grãdines cũ ſegnis humor circa palpebras coit ſed ita vt id tuberculũ digito huc & illuc impelli poſſit.

¶ Grandinoſus a, um, qđ abundat grandine. Col. li. iiij. Poſt hæc non ignorabit dominꝰ loci plus eſſe poſſe q̃litatẽ cœli frigidã vel callidã ſiccã vel roſidã grandinoſã ventoſamq; vel placidam ſerenam vel nebuloſam, id eſt quæ ſępe grandinem infert. Roſida quę ſiccitatibus laborant.

¶ Grandinatus a, um, participium qđ eſt grandine ſauciũ Aug. in pſal. Grandinata eſt vinea. ꝫ Idẽ de cõuenientia. x. ꝑceptorũ. Qui ſuo malo deſyderio forinſecꝰ fuerent iuſto dei iudicio intrinſecus grandinant̃. Et infra. Qui tibi prodeſt ſi vbi hõ non videtur furaris, vt ibi deꝰ videtur grandinaris?

¶ Grãdebalę pe. cor. pili ſubalares, quos, Volſellis tolli ſępe molliores iubebant.

¶ Grandis & hoc grãde, apud veteres, nõ ad corpꝰ, ſed ad ętatẽ tm̃ referebat̃ iã adultã Ter. Au ſedere oportuit domi virginem tam grandẽ. Qđ ſi natu addatur ꝓuectiorem ætatẽ ſignificat, & iã pene ſenilẽ. Plin. Iunior Mulier natu grãdior & tot liberorũ partus. Nunc vero grandis ſumitur pro magno & nonnunq̃ ad inanimata refert̃ Hię. Grandes materias ingenia parua non ſufferunt.

¶ Grandiuſculus a, um, dimi. Terenti. in An. Iam fere grandiuſculo profecta eſt.

¶ Grãdit̃ aduerbiũ. Cypria. ad corneliũ. Docuiſtis grãditer deũ timere. Chriſto firmiter adhærere.

¶ Granditas dicta eſt maior ætas. Siſen. li. iiij. hiſto. Neq; ętatis granditatẽ neq; ea merita, neq; ordinis honeſtatẽ aut dignitatem ſibi eſſe excuſationi.

¶ Grandæus a, um, quod eſt prouectioris ætatis hoc ẽ grãdis eui. i. ſenex.

¶ Grãdiloquꝰ pe. cor. eloquẽs & qui cũ quadam verborum magnificentia loquitur. Cice. Nã & grãdiloqui vt ita dicam fuerunt cum ampla ſententia tum grauitate & maieſtate verborum. Hinc grandiloquentia.

¶ Grãdo is, iui, itũ, grandẽ facio. Plautus in aul. Si hodie hercle fuſtem cœpero aut ſtimulũ ĩ manu teſtudineũ iſtũ tibi ego grandibo gradum.

¶ Grandeſco creſco grandis fio. Pli. li. xviij. Creſcente luna frumẽta grandeſcũt. Hinc ĩgrandeſco qđ eſt valde vel intus grandis fio. Columella. Quæ lens vt celeriter prodeat & ingrandeſcat antequã ſeritur fimo arido ꝑmiſceri debet. Idem lib. ij. Omne autẽ frumẽtũ ſpicam a tertio ad quartũ nodũ emittit & cũ totã edidit. viij. diebꝰ defloreſcit ac deinde grandeſcit diebus. xl. quibꝰ poſt florem ad maturitatem peruenit.

¶ Granum fere frugũ dicitur vt tritici, hordei, farris & huiuſmodi qđ eſt intimũ ſolidum, a quo granariũ. Acini ſunt cæterorũ fructuũ, vt vuę baccarum & huiuſmodi. Granũ etiã generaliter dicitur pro omni eo qđ gręci vocant coccum. Vñ coccum illicis granum vocamus.

ꝫ Et coccum granũ emerita luſitanię, ac bæthica fere tota copioſum fert. Vnde puto cõſecutũ vt regio ea modo granata nominetur bæthica.

¶ Granarũ locus in horreis ſeruandis ſeminũ granis paratus vel in quo grana frugũ reponuntur. Var. At triticum condi oportet in granaria ſublimia quę perflentur vẽtis ab exortu, & ſeptentrionum regione ad quę nulla aura humida e propinquis locis aſpiret. Granaria quidã habent ſub terris ſpeluncas quas vocant ſiros. Alij puteos Per. Iam nunc aſtringas iã nunc granaria laxes. Nõnulli horreũ ab hordeo, Feſtus a farre farreum vocat.

¶ Granoſus a, um, dr̃ omne qđ intus habet grana.

¶ Graphis idis, ars pingendi quę maxime lineis cõſtat & linearis vocatur, quã Pli. li. xxxv. ſcribit eſſe inuentã a Sophocle. Dicta graphis a ſtilo quẽ gręci graphion & graphida quoq; nominant. Pli. li. v. Graphidis veſtigia extãt in tabulis ac membranis ex quibꝰ proficere dicũtur artifices. In quo ſciendũ per graphidis veſtigia picturę genꝰ accipiendũ eſſe qđ gręci vocant Ichnographiã Ea eſt circini regulęq; modicę continens vſus, ex qua capiuntur formarũ in ſolis arearum deſcriptiones vt inquit Victru. lib. j. Qui & ortographiam & ſciographiam nominant.

¶ Graphiũ ſtilus ferreus ſeu penna argentea qua ſignãtur in tabellis literę vt olim in cęra, ſeu figurę. Amb. li. Hexa. Neq; vero ſi ipſe non cõprehendas idcirco non cœpit aut nequaq̃ deſinet ſi ipſe circuitum vel atramento vel graphio ducas. Oui. Quid digitos opus eſt graphium laſſare tenendo. Stilus autẽ ſicut docet. Hie. in expoſitione pſalmorũ ſcribit in cęra. Calamus in charta membrana aut in quacũq; materia quę apta ſit ad ſcribendum Graphus ſcriptus vel pictꝰ. Agraphus non ſcriptus vl' non pictus Graphia ſcriptura vel pictura. Vnde ſcribo pro pingo etiam apđ nos & picturas legere dicimus.

ꝫ Graphicus homo dicitur ad vnguem factus abſolutuſq; & quaſi pictoris manu expolitus. Plaut. Ne tu habes ſeruũ graphicũ & q̃tũuis pretij Graphice, eleganter polite. ꝫ Graphicotera quoq; per cõparatiuum dicta abſolutiora elegantioraq;.

ꝫ Graphe apud gręcos dr̃ accuſatio. Et vt ĩquit Suidas genus eſt cuiuſdam publicę accuſationis.

¶ Graphiarium theca in qua ſtili reponuntur quibus & ſcribere ſimul & pinguere ſolebant anteq̃ penicili & colores inuenirentur. Dr̃ & theca grapharia. ꝫ Mart. Hæc tibi erunt armata ſuo graphiaria ferro.

¶ Gratia inquit Aug. dicta eſt q̃a gratis dat̃. Quare gratis datur? quia merita non præceſſerunt ſed beneficia dei te pręuenerũt. Vnde recte gratia ſumitur pro beneficio Cicer. Cum pręſertim conſiderem nullam eſſe gratiam, quã vel non capere animus meus vel in accipiendo vel remunerando cumulãdoq; illuſtrare poſſet, Omne enim quod habẽt homines adeo gratia eſt. Nihil enĩ ex debito habẽt. Quis enim prior dedit, & retribuetur illi. Tres autẽ ſcribũt fuiſſe gratias Aglaiam id eſt lętitiam. Thaliã id eſt virentem quia beneficiũ ſemper viret, Euphroſynem quam delectationẽ nominant. Hęc a gręcis χάριτες vocantur ἀπὸ τῆς χάριτος quod lętitiam ſignificat. Merito lętari videntur & qui dant & qui accipiunt beneficiũ. Treis autẽ ideo eſſe prodiderunt quia & benefici eſſe in alios debemus, & aliorũ beneficia ſuſcipere & iſs qui in nos liberales fuerunt retribuere. Dare autẽ & accipere & referre treis actus ſunt inter ſe diſtincti. Hinc gratioſꝰ Aliquando capitur pro pœna ſiue dãno. Idem. Vt pro iniuria parem ei gratiam referret. Aliquando pro mercede. Idem in Lęl. Vt enĩ benefici liberaleſq; ſumus nõ vt exigamus gratiã, id eſt mercedẽ vel vtilitatẽ, neq; beneficium fœneramur, ſed natura propenſi ad liberalitatem ſumus. Aliquando pro pace ſeu amore. Terẽt. in Hecy. Neq; alio pacto componi poteſt inter eas gratia. Et in Eu. Adibo atq; ab eo gratiã quã video velle inibo. Aliqñ pro benignitate. Tibul. Grã magna Iouĩ vetuit pater ipſe valere. Aliqñ pro cauſa ſeu reſpectu. Sal. Rem omnẽ aperit cuius gratia mittebãtur. Aliqñ pro virtute ſeu efficacia vt frequenter apud Amb. Habere autẽ gratias vel agere vel referre. Vide ĩ dictione Ago.

¶ Gratus qui gratiã pro benificio refert, vel ſaltem memor eſt accepti beneficij. Cuius cõtrariũ eſt ingratꝰ a quibus gratitudo & ingratudo. Grate & ingrate aduerbia, & gratis & ingratis. Accipitur etiã Gratus pro lęto & in ingratus pro triſti. Ver. li. vij. Et cineri ĩgrato ſuprema ferebant Et gratꝰ ꝓ ſpõtaneo. Et ingratus ꝓ ĩuito & coacto legit̃. ¶ Gratioſꝰ valde gratus. Nã plenũ gratia ſignificat & is eſt qui habet gratiã. i. qui in populo acceptꝰ eſt. Cic. li. iij. offic. Tũ Pithius vt argentarius quieſſet apud omnes ordines gratioſus. i. habens multã gratiam Idẽ. Lẽtulo. Vehementer confidit his noſtris literis apđ te gratioſũ fore. i. valde gratũ. Gellius accipit gratioſum tam ꝓ eo qui gratias adhibet q̃ qui admittit.

✤ Gratidia propriũ nomẽ mulieris Neapolitanę vnguẽtarię ac maleficę quam Horatius in epodo. Canidiã nominauit. Cc.

¶ Gratis aduerbiũ ſignificat ſine pręmio, ſine merito, qđ Vulgo dr̃ per gratiã. Hiero. in gene. Quia frater meꝰ es, non ſeruies mihi gratis. Amb. In diuinis ſcripturis reus ſcribit̃ qui nõ ſtuduerit dare gratis qđ ipſe gratis acceperit. Alias ſignificat ſponte. Aug. li. iiij. cõ. Quorum exempli gratia quędã gratis poſui vel in ipſo ſubſtantię genere innumerabilia reperiũt̃ Sic ingratis inuite nõ vltro, quia vltronea grata ſunt. Ingrata quę ab inuitis & recuſantibus fiunt. Plau. in Amp. Hęc heri ĩmodeſtia coegit me q̃ hoc noſtis ingratis excitauit. Terẽti. in Eunu. Opus faciam vt defatiger vſq; ingratis vt dormiam.

¶ Gratuitus a, um. pe. ꝓ. quod dat̃ gratis. i. ſine ꝑmio ꝙ non eſt mercenarium. Cic. li. j. de legibus. Quid liberalitas gratuita ne eſt, an mercenaria? ſi ſine ꝑmio begnina eſt & gratuita, ſi cum mercede conducta. Aug. Gratuitã nobis ĩpendit deus dilectionẽ quibus gratis vnigeniti ſui miſit redemptionẽ. Hinc fit aduerbiũ gratuito. Suet. in Cæſare Oĩbus vero circa eum atq; etiam parte magna ſenatus gratuito aut leui fœnore obſtrictis.

¶ Grates numero tantũ ꝑlari & in hac tantũ terminatione ꝓ gratis q̃ referri debent ꝓ accepto bñficio. Verg. Grates ꝑſoluere dignas. Non opis eſt noſtrę Dido.

¶ Gratificor rẽ gratiã facio, conſentio, cõplaceo. Cice. Lentulo. Qđ Pompeio ſe gratificari putant. Differũt tñ Gratificari & gratũ facere, ꝙ gratificari ĩ ſe cõtineat qđ

dam maius. Eſt enim beneficium eſſe. Vñ dicimꝰ Deum gratificari hominibus quaſi ſit beneficia cõferre. Gratũ vero facere ſit obſequi & inſeruire. Cic. Si hunc iuueris gratiſſimum mihi feceris. Hinc gratificus.

¶ Grator aris dijs gratias ago & quaſi ſupplico. Oui. li. iij. faſt. Quiſquis ades, caſteq; colis penetralia Veſte, gratare illacis thuraq; pone focis, interdũ Gratari eſt gaudere de bono ꝓprio, vt apud eundem, libro. viij. meta. O ſuperi totoq; libẽs mihi pectore grator. Q ñq; etiã eſt lętari de bono alterius. Ver. Inueni germana viã gratare ſorori. Liui. lib. vij. tũ ſequẽtes currũ Iouis optimi maximi templũ gratantes ouanteſq; adire.

¶ Gratulari cũ datiuo proprie eſt dijs ſiue hominibꝰ q nobis benefici fuerũt in ſucceſſu aut noſtro aut aliorũ cũ laudibus feſtiuitatẽ oſtẽdere. Oritur eñ ex lętitia gratulatio vt ex dolore querimonia. Lact. lib. vj. Nihil eſt ꝙ ſibi aliquis gratuletur has inanes virtutes adeptꝰ ẽ. Aẽniꝰ in Hecuba. Iuppiter tibi ſumme tãdẽ re male geſta gratulor. Interdũ prætermittiꝛ datiuus cũ fuerit pronomẽ. Ouid. Priſca iuuẽt alios ego me nunc deniq; natum gratulor. vbi intelligitur mihi. Quin. Gratulemur iã ꝙ nulla ciuitas laborat, ſubintelligiꝛ nobis. Gratulari etiã eſt gratias agere ſiue ſupplicare. Liui. Triumphantes in capitolium aſcendebanț Ioui optimo maximo cęteriſq; dijs gratulaturi. Nec mirum ſi gratulari dijs dicimus qſi oñdere nos illis aggaudere, cũ ſalutare etiã eos dicamus quaſi ſalutẽ illis optare, quod non dijs ſed hominibꝰ cõuenit. Vnde dicimus ſalue ſacta parens. Gratulari cum accuſatiuo eſt gratum habere. Terent. in Eu. Salutãt, ad cœnã vocant, aduentum gratulantur. Plau in Cap. Vbi quiſquã vident eunt obuiã gratulanturq; eã rẽ. i. gratiã habẽt. Huius compoſitum eſt congratulor.

✣ Graucaſum Caucaſum nominant, quod Scytharũ lingua ſignificat niue candidum. Cc.

¶ Graue ſuapte natura ſignificat ponderoſum, vt graue ſaxum quod nos cũ moleſtia grauat inferẽdo. Vergi. Vomis & inflexi primum graue robur aratri. Et per trãſlationẽ dicitur morbus grauis, ſenectus grauis, id eſt moleſta, qm̃ qui moleſtiam ex ſenectute morbo cęteriſque huiuſmodi ſentiunt quaſi onerabili premuntur, qđ cupide velut graue onus a ſe vellẽt deponere. Cic. in Cato. Qđ nunq̃ ſenectutẽ tibi grauẽ eſſe ſenſerim. Itaq; vnus modus eſt quę corpori aut animo moleſta ſunt ea grauia appellare eo ꝙ moleſtia a mole. i. a re magna vocata eſt. Alter modus eſt, ꝙ quemadmodum grauia & grãdia ſaxa non facile loco mouentur, ſed ad omnẽ temporũ mutabilitatẽ hęrent, ita hoĩes conſtantes ac ſapientia ꝑditi merito graues dicuntur, qui nec ꝑcibus, nec minꝰ ab æquo dimouentur, vt hi faciunt quos leues vocamꝰ, qui ĩ ſimilitudinem paleę ad omnẽ auram ventilantur. Hinc grauitas pro firmitate ac cõſtantia aĩ ac in vultu moribꝰ verbis rebus agendis quędam ſeueritas. Aliqñ pro moleſtia & magnitudine vt grauitas odoris, grauitas doloris, grauitas ſõni. Varijs modis dꝛ graue ſed ad hos reduci poſſũt Nã poniꝛ ꝓ pnicioſo acerbo nocẽte. Ci. li. iij. of. Magnum illud bellum & grauẽ aduerſarium imperij ſuſtuliſſent. Idẽ. Facilius & in morbos incidunt adoleſcentes & grauius ęgrotant. Pro forti & robuſto. Ver. lib. v. Prima pares ineunt grauibus certamina remis. Pro grãdęuo. Idẽ Hinc grauis entellꝰ dictis caſtigat aceſtẽ. Pro vtili ſolido firmo cõſtante. Ci. lib. j. offi. Vt iam ſint alia grauiora atq; meliora tamen nos ſtudia noſtra naturę regula metimur. Pro triſti. Verg. lib. viij. Grauior ne nũcius aures. Vulneret. Pro ſapienti cũ auctoritate. Cice. in Hortẽ. Quid eñ aut Herodoto dulcius aut Thucide grauius? Pro ponderoſo. Vnde graue æs dicitur, quia deni aſſes ſingula pondo efficiebãt. Pro neceſſario. Lucil. li. xxix. Habeaſq; animo mihi admodũ cauſam grauẽ fore quę me ab vllo cõmodo abducat tuo. Pro pleno Vergi. Tum pietate grauẽ ac meritis ſi forte virum quem Conſpexere ſilent, ꝓ fœcundo & frugifero. Idẽ. Quid labor aut benefacta iuuãt, qđ vomere terras Inuertiſſe grauis? Pro multo. Var. Vbi graues paſcantur atq; alanꝛ pauonum greges. Sal. lib. iij. hiſto. Cœpit per omnẽ prouinciam graue pretium fructibus eſſe. Pro amaro. Var. ĩ quinquatribus. Abſynthiũ vt bibam graue & caſtoriũ. A grauis fit aduerbium grauiter & graue.

¶ Grauiter ſignificat multũ. Cęc. Placere hoc cœpit grauiter. Cic. Nec vero audiẽdi grauiter qui inimicis iraſcẽdum putant. Verg. Grauiter ſpirantis copia thymbræ. Aliqñ ſignificat aſpere male. Idẽ. Graue olẽtis auerni. Aliqñ moleſte. Cic. Grauiter & iniquo animo tuli. Aliqñ ſapienter. Idem. Si quid prudenter ſi quid grauiter factum eſt. hoc eſt non leuiter ac inſipienter, ſed mature ſapienterq;.

¶ Grauedo ponderoſitas, qñq; ſumiꝛ pro morbo ſeu humore q ex capite diſtillat. nares claudit, vocẽ obtundit, tuſſim ſiccã mouet, ſicuti docet Cęlſus li. iiij. Catul. Sentire ceſſo ꝙ grauedinẽ & tuſſim. Plautꝰ. in Aſi. Qđ illa haud ſimulet quaſi grauedo profluat. Hoc ne ſic faciat tu labellũ abſtergas. Gręci corizas vocant. Hippocrates diſtillatiões omnes & grauedinem nominat coryzas.

¶ Grauedinoſus nõ ſolũ qui grauedine infeſtaꝛ, ſed etiã qui ad eũ morbũ eſt procliuior. Cic. lib. iiij. tuſ. Itaq; dicimꝰ quoſdã grauedinoſos, quoſdã terminoſos nõ quia iã ſint ſed quia ſępe ſint. Plinius appellat Aruũ grauedinoſum, ꝙ bobus in pabulo grauedinem facit.

¶ Graueolẽtia malꝰ dolor. Pli. Et oris graueolẽtiã tollit

¶ Grauicos grauis cordis. Cc.

✣ Grauiloquꝰ grauia loquens, ide grauiloquentia. Cc.

¶ Grauo as, ꝑmo onero moleſto. Vergil. Nec me labor iſte grauabit. Huiꝰ cõpoſita, Aggrauo qđ eſt ſup ſeu plꝰ grauo. Col. libro. ij. Tum etiam ratio ruſtici aggrauatur exiguo ꝓfecti operis. Degrauo deorſum grauo. Idẽ li. j. Et quod prius extructum imminebit cedenti paulatim degrauatũ pondere ſuo pręceps attrahetur. Verg. li. iij. Ddgrauat ętna caput. Cypri. Quomodo cœlũ petunt & ad ſublimia & alta conſcẽdunt q terrenis cupiditatibus degrauantur. Ingrauo intus ſeu valde grauo Hieron. in Exo. Ingrauatũ eſt cor pharaonis. Pręgrauo valde grauo. Idem ad Marcellũ. Quapropter moneo vt dũ mũdi huiꝰ viam currimus nõ duabus tunicis, nõ calciamẽtorũ pellibꝰ ꝑgrauemur. Et hęc oĩa habẽt penu. correptam.

✣ Grauo depo. Plautꝰ. in mili. Quid grauaris? i. grauiter fers. Et modo abſolutũ, modo tranſitiuũ eſt, vt cũ dicimus Grauor aduentum tuum. Paſſiuum eſt cũ dicimus Grauor ingenti onere.

¶ Grauate aduerbiũ ſignificat cũ labore ſiue cũ moleſtia

¶ Graueſco is, grauis & oneratꝰ fio. Ver. li. ij. ge. Nec minꝰ interea fœtu nemꝰ omne graueſcit. i. oneraꝛ. Hic aggraueſco magis grauis fio. Teren. in Hecy. Male me tuo ne philomenæ magis morbus aggraueſcat. Ingraueſco eiuſdem ſignificationis eſt. Augu. lib. ij. de ciui. dei. Nã ingraueſcẽte peſtilẽtia ludi ſcęnici Romę primitus inſtituti ſunt. ¶ Grauida mulier q̃ iã cõcepto fætu grauatur. Pręgnãs q̃ iã occupata eſt in generãdo qđ cõceperit. Aug. Qũo fiet iſtud vt vtero grauida ſim pudico, & immunis ſim a marito? Aliqñ ponitur pro plena. Inde grauido as, ꝓ impleo veteres poſuerũt. Cæcil. Tite per myſteria hic honeſte grauidauit probo. Leo papa. Virgo regia Dauidicæ ſtirpis eligitur, q̃ ſacro grauidãda fœtu diuinã humanãq; prolẽ conciperet tam mente q̃ corpe. Et inſciens propinqua partui, ꝙ incitatꝰ ſit fœtus eius.

¶ Grauaſtellus ſenior. Plau. Quis eſt grauaſtellus iſte q aduenit? Vt puto a grauitate dictꝰ. Plau. in epi. Sed quę eſt hæc muliercula & ille grauaſtellus qui venit. Quidã tamen legunt Rauaſtellus a rauo colore.

¶ Grex differt ab armẽto, ꝙ grex minorũ animaliũ ſit congregatio, vt ouiũ, porcorum, caprarum. Armẽtũ maiorum, vt Camelorum, boũ equorum. Hiero. in deutero Habueriſq; armẽta boũ & oniũ greges. Ouid. Mille greges illi totidẽq; armenta per herbas paſcebãt Ver. Hęc

ſatis armẽtis, ſuperat pars altera curę. Lagineros agitare greges hirtaſq; capellas Inueniꝛ tñ quãdoq; grex de maioribꝰ dici. i. bobꝰ. Verg Aut aliquam ĩ magno ſequitur grege. Tñ ad diſtictionẽ adidit magno ſicut Hora adiecit mugiẽtiũ. Aut ĩreducta valle mugientium proſpectat errãtes greges Quaſi Grex generalꝰ nomẽ ſit, armẽtũ ſpecialꝰ. Et illud ſine appoſito poſſit de pecoribꝰ minutis ĩtelligaꝛ, cũ appoſito poſſit etiam ad maiora traſferri. Ci Fudit apothecas, cecidit greges armẽtorum. Col. li. i. Nec abſitꝰ reges armẽtorũ cęterorũq; quadrupedũ culta & dumeta paſcẽtiũ. Diciꝛ & grex de auibꝰ. Aug. lib. vij. de ciui. dei. Alias vero greges ĩſtituerit q̃ cõgregatę atq; ĩ gregibꝰ malint viuere, vt ſũt colũbe ſturni, cerui, damulę, & cętera huiuſmodi. Etiã bonorũ vel malorũ hominũ diciꝛ Grex Cic ĩ his bonis gregibus omnes aleatores oẽs ĩpuri ĩpudiciq; verſãꝛ. Et eſt tam fœ q̃ maſc. gñs

¶ Gregarꝰ ex grege, vulgaris. vnde gregarꝰ miles diciꝛ non electꝰ ſed tumultuarie vndecũque collectus Saluſt. Deĩde multi mẽores Syllanę victorię ꝙ ex gregarijs militibꝰ alios ſenatores videbãt alios ita diuites vt regio victu atq; cultu vitã agerẽt. Colu. li. vij. Gregariorũq; paſtorũ velut minutã profeſſionis ſuę diſciplinam conſtantiſſime repudiaſſe.

¶ Grego. gregas de quo Priſci. Sunt & alię deriuatiões diuerſas ꝉminationes habẽtes tã a nõibꝰ q̃ a verbis naſcentium verborum, vt a Gręco greciſſo & gręcor. a grege Greco. a philoſopho philoſophor. Huiꝰ tamen cõpoſita magis ĩ vſu ſũt, vt abgrego quod eſt deduco, aggrego. aſſocio, adiũgo. Lactã. libro quarto. Si nobis credẽdũ eſſe nõ putãt, credãt Homero qui ſummũ illum Iouem dęmonibꝰ aggregauit. Congrego Idẽ in eodem. Alium q̃ ſibi populũ fideliorẽ ex alienigenis cõgregaret. Segrego ſeorſũ pono, diuido. Feſtꝰ Segregare ẽ ex pluribꝰ gregibꝰ partes ſeducere. Et hęc habẽt oĩa penulti. corep.

¶ Gregalis & hoc gregale quod ĩ grege viuit. Var. li. ij de re ruſt. Equi bõi futuri ſigna ſũt ſi cũ gregalibꝰ ĩ pabulo cõtẽdit in currẽdo alia ve qua re quo potior ſit.

Gregati per diuerſos greges. Var Merula ꝙ mera. i. ſola volitet. contra ab eo graculi ꝙ gregatim.

¶ Greſſus a, um, participiũ a gradior. Greſſus us, inceſſus, ambulatio, vt greſſus meos dirige.

¶ Greſſibile quod eſt aptum ad gradiendum, vt homo eſt greſſibilis.

¶ Greſſutꝰ a, um, penultima producta idẽ quod greſſibile, nõ eſt qđ magnos habet pedes, vt quidã autumãt Nã Auguſt. ĩ dialec. ſic ſcribit. Socrates eſt homo ergo geſſutmeſt.

¶ Groſſus a, um, nomen eſt quãtitatẽ ſignificans. Cuiꝰ diminutiuum eſt groſſulus.

¶ Groſſi tantũ pluraliter dñr ficus antequam matureſcant. Alij dicunt groſſos eſſe ficus qui nõn matureſcũt. Primitiuę ficus quę pręcoces ſeu pręcoques & a neotericis. Flores appellantur, apud gręcos ꝓdomos vocant Col. li. iij. Si voles ficũ quãuis natura feram facere cum groſſuli minuti erunt factum decutito.

¶ Groſſipion ſiue exylon ſeu groſſapainꝰ frutex eſt ex ſuperiori parte ęgypti q̃ in Arabiam vergit allatus, nũc etiã in quibuſdã locis Italię naſcens, ex quo lina fiunt quæ groſſipina ſiue xylina ſeu groſſipina dñr paruulus eſt, ſimilẽq; barbatę nuci debet fructũ plenũ lanugĩe, ne vllum genus lini in cãdore mollitia ve ꝑfertur huic. Iuriſconſulti inter lanas potius cõnumerant, dicuntq; lanã lineam a gręcis appellari. Ex his fiũt veſtes candidiſſimę ac ſubtiliſſimę q̃ vulgo bombicinę dicuntur, cũ xylinæ ſeu groſſipinæ groſſam pinę ve appellari debeãt. Quidã huiuſmodi linũ cotonũ vocant. Frutices id ferentes quibuſdã ĩ locis folia habẽt vitiũ ſimilia niſi ꝙ minora ſunt, feruntq; cotonei mali ſimilitudinẽ & cucurbitas q̃ maturitate ruptę lanuginis pilos emittunt.

¶ Grues aues minime ſoliuagę, q̃ ſe nõ ſegregãt ſiue cũ volãt, ſiuę cũ paſcũtur. Et a ſono vocis dictę. Excubias nocte diuidũt, capite ſubter alam condito dormiunt alternis pedibus inſiſtentes. Volãtes autẽ ordine quodã y literã faciũt, id qđ palamedem depręhendiſſe legimꝰ Hierony. ad Ruſticũ. Grues vnam ſequuntur ordine literato. Marti. Turbabis verſus nec litera tota manebit Vnã perdideris ſi Palamedis auẽ. De natura huius auis Amb. li. Hexa. ſic habet, grues iniuſſi & voluntario vſu in nocte ſollicitã exercent cuſtodiam diſpoſitos vigiles ſeruant, & cęteris conſortibus generis quieſcentibꝰ alię circumeunt & ex plorant ne qua ex parte inſidiæ tentẽtur, atq; deferũt impigrã ſuo vigore tutelam, poſt vbi vigiliarũ fuerit tempꝰ impletum perfuncta munere in ſõnũ ſe præmiſſo clãgore componit vt excitet dormientẽ cui vicem muneris traditura eſt. At illa volans ſuſcipit ſortem, nec vſu noſtro inuita & pigrior ſomno renũciat ſed ĩpigre ſuis excutiture ſtratis, vicem exequitur, & q̃ accepit gratiã pari cuſtodia atq; officio repſentat. Ideo nulla diſcretio q a deuotio naturalis ideo tuba cuſtodia quia volũtas libera. Hunc etiã volantes ordinẽ ſeruant & hac moderatione omnẽ laborem alleuiant vt ꝑ vices fungantur ductꝰ ſui munere. Pręcedit enim vna & pręcurrit cęteris, deinde conuertitur & ſequenti ſortem ducendi agminis cedit.

¶ Gruo is, grui. Feſtus gruere dicuntur grues vt Sues grũnire. Hinc congruo ꝓ conuenio concordo. Terẽ. in heau. Cõcede hinc domum ne nos cõgruere ſentiant. i. cõcordare. Hinc congruum, & Ingruo is, de quo alibi.

¶ Grumus terrę collectio, minor tumulo. Apud Col. dꝛ cliuulus. Vñ li. ij. ait, grumos quos ad verſuram plęrumq; tractę crates faciunt, deſpiciemus ita necubi ferramẽtũ fœniceſis poſſit offendere. Cuiꝰ dimi. eſt grumulus. Pli. li. xix. Quidã & alliũ vlpicũ in plano feri, vetant, caſtellatimq; grumulis ĩponi diſtãtibꝰ iter ſe pedes ternos

¶ Gruma, menſura quędã qua fixa viæ ad liniã dirigũtur. vt eſt agrimenſorum & ſimiliũ, Hic degrumor aris, pro diro. Luci. Viamq; degrumaris vt in caſtris menſor facit olim. Et Exgrumor. Vnde exgrumantes apđ Var. legitur, libro. iij. de re ruſt. qđ eſt de menſura & recta via excedentes vel grumos eruentes.

¶ Gruminæ dicitur loca media inter quæ directę quatuor conueniunt vię.

¶ Grunnio, is, grũniui & grũnij, itum, ꝓpriũ eſt vocis porcorũ. Ci. li. v. tuſc. Aut grũnit cum mactatur ſuis. Iue. Et cum remigibus grunniſſe elpenora porcis. Hinc grunnitus tus.

¶ Grundire veteres dicebãt qđ nos grunnire dicimꝰ. Clau. li. analium. xv. Grundibat grauiter pecus ſuillum. Hinc grundules lares dictos accepimus quos Romulus cõſtituiſſe dꝛ in honorem ſcrophę, quę xxx. pepererat porcos Caſius hemina. Sus parit porocos triginta cuius rei fanũ fecerunt Laribus grundulibus.

¶ Grynꝰ ſiue gryni opidulum eſt Myrincorum vbi gryneus appollo colebatur.

¶ Gryllus aĩal eſt magnitudine cicadę corpore longiore. genꝰ eſt locuſtę, vndi q; ꝑ orbẽ, terra ĩ ꝑnicies agris pręterq̃ in parthia. Parthię illos comedunt vt teſtatur Hiero. cõtra Ioui. Dictus gryllus a ſono vocis Suidas. γρύλλος ξενοφῶντος σωκρατικοῦ υἱός γρύλλος καὶ διόδορος καὶ γρύλλος ὁ χοῖρος. ✣, id eſt gryllꝰ Xenophontis Socratici filius & gryllus. Diodorus & gryllꝰ porcꝰ. Huic magnã authoritatẽ perhibent Nigidius magiq; ꝙ retro ambulet terram terebret noctibus ſtridat.

✣ Gryneus nomen vnius ex centauris. Cc.

✣ Grynea vrbs ętholiæ in confinibꝰ Ioniæ inde gryneus a, um, ut gryneus Apollo & gryneum nemus. Cc.

¶ Grypes q & gryphones animalia pẽnata & quadrupedia, oĩ ex parte leones ſunt, alijs & facie aquilis ſimiles eq̃s vehementer infeſtę. Naſcũtur in hyperboreis montibꝰ. Et põt declinari grypes is. Et grypes & grypus. Hier. in Leui. aquilã & grypũ gryphi vero vt Gel. inq̃t enigmata ſunt gryphon enim gręci inſolubile dicunt.

¶ Gryphia græcis dicuntur nare curui. Quo noīe dictꝰ eſt filius Demetrij vt auctor eſt Iuſtinus.
¶ Gryppos dr̄ ſermo implicitus .gellius . Alioſq; id genꝰ gryppos neminē poſſe dicens niſi ſe diſſoluere.
¶ Grypus per ſimplex p. naſus aduncus gibbꝰ ſeu aquilinus a gryphis ſimilitudine deductum nomen græci γρύπες nos gryphes dicimus.

G ANTE V

GVeſſere, vel Reſerulæ vulgariter vocātur mures quorū ſtercus habet odorē muſci, habitat ī pratis & ſuper riuos, aliquando in domibus.
¶ Gula anterior pars colli qua cibus atq; potus deuoratur. Nam collum tam ceruicem poſteriorem, q̄ gulā anteriorem habet. Et gula cū oſſibus intelligitur. Sal. Laqueo gulā frēgere. Aliqn̄ accipit̄ gula pro gulę vitio. Iuue. Dū gula ſęuit. Hic fit guloſus a, um, qđ eſt deditꝰ gulę vitio. ¶ Degulo as, de quo alibi. Et ingluuies.
¶ Guliocę nucū iuglandiū ſūma & viridantia putamia.
¶ Gummi & gummis genc. fœ. Col. noſtrorū tēporum agricolę exiſtimaūt noua dolia liquida gūmi perluere. Idem. Multi cū ſemel noua dolia vel ſerias craſſa gūmi liuerūt, vna in perpetuum gūmitione cōtenti ſunt. Vnde gūmitio. Col. li. vlti. Quā gręci κομμῶσιν. Eſt autem gūmi lachryma arborū q̄ eſt quaſi gutta. Hinc gūmatæ arbores dn̄r quę gūmi producunt. Palladius. In ceraſis hoc ſeruandum eſt & in omnibus gummatis, vt tunc inſerantur quando his vel non eſt vel non deſint gummē effluere.
⁜ Gumminum oleum ex gummi factum. Cc.
¶ Gurges gitis, locus in flumine ꝓfundus in quo aqua vertitur. Et omnis aquarū congeries dicit̄ gurges, licet quādoq; per tapinoſim ponatur pro mari. Ver. Nantes ingurgite vaſto.
¶ Gurgito as, pe. cor. deuoro impleo. Hinc fiunt cōpoſita Egurgito as. Ingurgito as.
¶ Gurgulio proprie pars gutturis a naribus ad pulmonē conſtans cartilagine & carne ꝑ quā ſpūs meat ac remeat. Et hęc ſpiritalis fiſtula dr̄. Rurſꝰ gurgulio vermis quidā qui in horreis naſcēs frumentū abſumit, ſic dictꝰ ꝙ totus ſit guttur. Ver. Populat ingentē farris aceruum gurgulio. ¶ Gurguſtiū & diminu. gurhuſtiolū genꝰ habitatiōis anguſtū a gurgulione verme ſic dictū. Seruius docet Gurguſtium eſſe obſcurā & latentē tabernā. Cic. in Piſonē Neſcio quo egurguſtio te prodis. Ambro lib. Hexa. Nonne quo ſplēdidior foris ſpecies loci eiꝰ effulgeat, hoc horrentis deſuꝑ cœnę gurguſtiū eius intus obſcurius ſit. Apul. Ergo breuitatē gurguſtioli nr̄i ne ſpernas peto, ſis contentus lare paruulo.
¶ Guſtus us. Vnus ex quinq; ſenſibus corporis.
¶ Guſto as, quid ſignificet declaratur ex pſalmo cū dr̄ guſtate & videte qm̄ ſuauis eſt dn̄s Lact. li. ij. Id autem pręceptū fuit vt ex arbore vna q̄ fuerat in medio paradiſi nō guſtaret, Hic guſtatus tus. Ci. in Cato. Aqua oriēs vna ſe oſtendit q̄ & ſucco terrę & calore ſolis augeſcens prīo eſt peracerba guſtatu. Huiꝰ cōpoſita ſunt. Deguſto qđ eſt multū bene guſto. Sal. Inde cū poſt execrationē omnes deguſtaſſent, ſicut in ſacris ſolēnibus fieri cōſueuit, aperuiſſe conſiliū ſuum. Præguſto ante guſto. Hier. in exo. Carnē q̄ a beſtijs fuerit p̄guſtata nō comedetis.
¶ Guttus proculi genus quo in ſacrificijs vtebant̄. Pli. li. xvj. Curiꝰ iurauit ſe ex præda nihil attigiſſe, præter guttū phagiū quo ſacrificaret. Vel in qđ oleū mittitur, dictꝰ ꝙ guttatim mittat. Nā eo vſi ſunt Romani in balneis ad vngenda eorū corpora poſt lauationem, gelli. Puerū iubet Taurus oleū in ollam indere. Erat is puer genere atticus feſtiuiſſimus ętatis & gentis argutijs ſcatens, guttū ſamiū ore tenꝰ imprudens inanē tanq̄ ieſſet oleū offert, cōuertitq; eū & vt ſolutū eſt circūegit ꝑ omnē ꝑtē ollæ manu, nullū īde ibat oleū. Poteſt ēt dici vas in quo odorifera vnguēta ſeruant̄, ꝙ inde guttatī ſumātur. Serenꝰ ꝑ vaſe vinario ſumpſit cū ait, Siue meri guttus ſeu frigoris efficit aura. Var. de origi. Vt vinū minutatim funderet a guttis guttū appellarūt. Huiꝰ dimi. eſt guttulus. Plau. Vt guttulā hauriret ex guttulo.
¶ Gutta minima pars aquę vel alteriꝰ materię liquidæ hoc eſt ſtilla. Cuius diminu. eſt guttula.
¶ Guttatim per ſingulas guttas. Plautus. Aedepol cor miſerū meū qdē guttatī cōtabeſcit quaſi in aquā īdideris ſalē. ¶ Gutturniū vas ex quo aqua guttatim inimanꝰ datur ab eo ꝙ propter anguſtias guttatim fluat.
¶ Guttur accipitur pro ea parte q̄ eſt a faucibus ad iugulū ſiue exterior ſiue interior ſit. Vnde Pli. guttur homini tātū & ſuibus intumeſcit aquarū quę portant̄ plęrumq; vitio. Ver. in geor. Et lęte pecudes & ouātes gutture corni. Plau. in aul maſ. gn̄e poſuit ꝓ ano cū inquit. Etiā ne obturat inferiorē gutturē, ne qd aīę emittat dormiēs
¶ Gutturoſi dicuntur quorū guttur tanq̄ ſpongia quędā intumeſcit, ita vt hoc malū non morbus ſed vitium ſit. Vlpia. de ędilitio ędicto. Si quis natura gutturoſꝰ ſit aut oculos eminentes habeat.

G AMTE Y

GYgemorus monticulus eſt nō lōge a Theſſalia. Cc.
¶ Gyges nomen viri ꝓpriū qui cœli & terrę filius fingitur. Alius fuit Lydię rex. Quo etiā nomine dictus eſt Lydię fluuius.
¶ Gygæus cum ę diph. lacus lydię. Proper. Lydia gygęo tincta puella lacu.
¶ Gymnos latine nudus dr̄. Inde fiunt gymneſia & Aproſiades inſulę ī mari Illyrico, quas baleares vocant.
¶ Gymnaſtes p̄ceptor exercitiorū pueros exercens.
¶ Gymnaſium exercitium. Vn̄ & ponit̄ ꝓ loco in quo palęſtritę exercebantur nudi & oleo vncti. Nā γυμνὸς latine nudū ſigni. vel dr̄ gymnaſium a γυμνάζω exerceo. Vn̄ gymnoſtica appellat̄ diſciplina exercitationis. Ariſto. li. viij. politi. monet adoleſcentes gynaſticę tradendos eſſe vt ita fiant exercitatiores firmioreſq;. Verū poſtea gymnaſium pro ludo literario, & oī loco in quo fiat aliqđ genꝰ exercitatiōis ſumi cœpit, cū philoſophi gymnaſia tenuerint & ī illis diſputauerint, quę & ſcholæ & diatribę vocitatę ſunt. Vn̄ apđ rhetores prægymnaſmata pręexercitamenta dn̄r. i. exercitationes quædā in dicendo anteq̄ ad veras actiōes deſcendāt Aphtoniꝰ in rhetoricis σὺν θεῷ ἀρχὴ τοῦ ἀφθονίου ῥήτορος προγυμνάσματα ⁜. i. cū deo principiū. Aphthonij rhetoris præexercitamenta. ¶ Gymnaſtica ars ſeu doctrina q̄ pueri exercēt̄. Vnde Ariſto. pręcipit li. viij. politi adoleſcētes gymnaſticę & pędotriuice eſſe tradendo. Plau. lib. vij. de legi. Gymnaſticę noīe exercitationes omnes bellicas cōtinēri docet, eā quę diuidit in ſaltationē & luctationem.
¶ Gymnaſiarches gymnaſi ſiue exercitationis prīceps & ludi magiſter.
¶ Gymnoſophiſtę nudi ſapientes philoſophi indorum ſic dicti ꝙ nudi incederent. Nā σοφιστής ſapidus dr̄. Augu. li. xiiij. de ciui. dei. Cū qdā nudi philoſophentur vn̄ gymnoſophiſtę nominant̄. Et li. xv. Indorū gymnoſophiſtę qui nudi phibentur philoſophari in ſolitudinibꝰ Indię a generando ſe cohibent. Hiero. cōtra Ioui. Apđ gymnoſophiſtas indiæ q̄ſi permanꝰ huiꝰ opinionis auctoritas tradit̄ ꝙ Buddā principē dogmatis eorū e latere ſuo virgo generarit. Hi ab exortu ad occaſum perſtare dicuntur ſolē cōtuentes īmobilibus oculis feruentibꝰ harenis toto die alternis pedibꝰ inſiſtentes. Hi frigora nimiū & ęſtus flāmę citra dolorē perferūt. Fertur Alexādrū macedonē ad eos acceſſiſſe dixiſſeq; petite quodcūq; vultis. Qui reſponderunt da nobis immortalitatē q̄ ꝑ ceteris optamꝰ. Quibꝰ ille ait. Cū ego ſim mortalis immortalitatē nemini pręſtare poſſū. Si ergo inquiunt mortalē te eſſe cognoſcis cur nō contentus patris ſedibꝰ omnibus infeſtus totum orbem ſubijcere conare? Suidas, γυμνοσοφισταὶ παρὰ βαβυλωνίοις οἱ φιλόσοφοι καὶ παρὰ ἀσσυρίοις ⁜ Id eſt Gymnoſophyſtę apud Babilonios & Aſſirios philoſophi.

¶ Gymnici ludi dicti ſunt quia in his ſe nudi atq; vncti exercebāt in athleticis & palęſtricis certaminibꝰ Nero ędidit certamen gymnicum.
¶ Gyne γυνὴ apud gręcos & mulieres & vxores ſignificat. ¶ Gynœtium, locꝰ ſecretior in edibus vbi ſolę mulieres habitabāt, q̄ & gręce γυναικεῖον a mulieribꝰ q̄s græci γυναῖκας vocāt. Plaut. in Muſ. Dare vult vxorem filio quātū pōt ad eā rē facere vult nouū gynœciū. Dr̄ & hęc gynœconitis ni ſyllaba ꝓ mulierū vt ita dicā ſenatulꝰ & in domo pars vt apud Vict. Probꝰ Aemylius. Nec ſedet niſi ī īteriore parte ędiū q̄ gynęconitis dr̄ ἀπὸ τοῦ οἴκεω habito. Vn̄ οἶκος dr̄ domꝰ a quo œconomus adminiſtrator rei familiaris, & œconomica q̄ ad rem domeſticā ꝑtinēt Oeconomia adminiſtratio Oeconomo villicor. Andronitis vero locus vbi viri frequenter in domo ſunt.
⁜ Gynechātis nigra vitis quā qdā aproniā vocant. Cc.
¶ Gypſus genꝰ cretę q̄ facile cōglutinat̄ & indureſcit, quo tectoria parietibꝰ inducunt̄, & facile formant̄ ſigna Vn̄ & ꝓ ipſo ſigno qn̄q; ponit̄. Iuue. Quāq̄ plena omnia gypſo Chriſippi inuenias. Multis in locis ex lapide concoquitur alibi e terra fodit̄ vt in Cypro. Hinc formant̄ gypſeꝰ, a, um, quod ex gypſo eſt. Gypſatus a, um, quod eſt gypſo infectum vel gypſo tectum.
¶ Gypſo as, gypſo inficio ſeu tego. Tybul. Nota loquor regnū ipſe tenet quē ſepe coegit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes. Et gypſare eſt gypſo obturare. Col. Cū deinde modice aruerunt in vaſa noua ſine pice operculata & gypſata ſicco loco repōito Rurſꝰ gypſare eſt medicaminibꝰ perfundere. Vn̄ Cic. Trebatio ſcribit Medeam gypſatis manibus fuiſſe.
¶ Gyrus latine circulus vel ambitus dici poteſt.
¶ Gyro as, circundo. Vnde regyro pe. pro. qđ eſt retro gyro. Var. Quidam q̄ nō ſolum a lateribus per feneſtras ſed etiam ſubtus a ſolo ventus regyrare poſſit.
¶ Gyttheum oppidū qđ Hercules & Apollo depoſitis eo loci ſimultatibus cōmuni opere cōdiderunt. De hoc liuius in Mace. Bello Gyttheum inquit oīm maritimarum rerum Lacedæmonijs receptaculū. Hinc Gytheates dicti ſunt in eo habitantes.

HNON POTEST ESSE FInalis in ſyllaba p̄ter ah & vah interiectiones, ſed per apocepem dicta ſūt cū ꝯpleta ſint aha & vaha, vel qa abſcondita voce ſolēt proferri interiectiones. Iungitur aūt vocalibꝰ omnibus & quatuor conſonantibus. ſ. C. vt Chremes. P. vt philippus R. vt pyrrhꝰ. T. vt thraſo. & hoc, vt valentius ſonet dictio

H ANEE A

HAbeo es, ui, itum, invifitatiori ſignificatiōe. Plau. in Aul. Virginē habeo grandē, dote caſſam atq; illocabilem. Et hæc eius ꝓpria ſignificatio qđ Gręci dicūt ἔχειν per tranſlationē ponit̄ hr̄e pro tenere. Salu. Tale periculū reip. haud occultū habuit Pro facere. Idē Igitur comitijs habitis cōſules declarant̄. M. Tul. & C. Antoniꝰ. Pro Tolerare. Idē. Neq; cuiq̄ mortalium iniurię ſuę paruæ vident̄, multi eas grauius ęquo habuere. Pro poſſidere tenere occupare. Teren. in An. At mihi vnus ſcrupulus etiā reſtat qui me habet male. Sal. in Iugur. Animꝰ incorruptus æternꝰ rector humani generis agit atq; habet cūcta nec ipſe habet̄. Ver. Hoſtis hēt muros pro Credere, Exiſtimare. Terē. in An. Sꝑ eiꝰ dicta atq; habita eſt ſoror Pro dicere. Sal. Lareſum hiſpaniæ ciuitatē q̄ nunc tyrij mutato nomine Gadirim hn̄t. Pro habitare. Plau. in Tri. Hæ ſunt ædes, hic habet Sal. Credo falſa exiſtimans ea q̄ de inferis memorant̄ diuerſo itinere malos a bonis loca tetra occulta fœda atq; formidoloſa habere. Pro intelligere. Qđ eñ tenemus corpore, habemꝰ quoq; item animo. Teren. in Heau. Habet omnē rem, pergā quoq; cœpi hoc iter Solet in hac ſignificatiōe in extremo materię elegāter poni. Cic. Hęc habui de amicitia q̄ dicerē. Pro accipere. Terē. in Eu. Hic pro illo tibi munere honos eſt habitꝰ ab eo. Pro ſcire. Salu. Prorſus neq; dicere neq; facere quicq̄ pēſi habebat. Pro Deludere, decipere. Plau. in Am. Is aduenietis ſeruum ac dn̄m fruſtra habet. Pro Tractare Terenti. in Hecyra. Nūq̄ fecꝰ habui illā, ac ſi ex me nata eſſet Pro valere & incolumē eſſe ī tertia pſona qn̄q; ſine ſuppoſito, vt bene ſeu male habet. i. bene vel male ſe res habet, hoc eſt bn̄ ſeu male res ſe ſuſtētāt, male ſe hēt hoc eſt ęgrotat, aut bene vel male ꝓcedit res Lact. li. vij. Bene habet, iacta ſunt fundamēta vt ait eximiꝰ orator Liui. lib. viij. Bene habet inqt quirites vicit diſciplina militaris. Res male habet me. i. male ſollicitat, afficit Si res ita ſeſe habere i ē quo mō ſe & rēpubli. habuerit. i. gubernauerint & geſſerit. Male vel bene te habitꝰ ſū. i. acceptꝰ ſiue tractatꝰ ſū. Cic. Tullia. noſtra valet. Terētia minꝰ belle habuit. i. minus bene valuit. Itē habet ꝑ ſe poſitū ſignificat percuſſꝰ eſt vt Donatꝰ inqt. Et ꝓprie de gladiatoribꝰ dr̄ ꝙ prꝰ alij videāt q̄ illi ſentiāt ſe percuſſos eſſe. in An. Certe captꝰ eſt, habet. Idē in diuerſis locis idē verbū varie accepit. Vn̄ Orationē habuit huiuſmodi. i. ſic elocutꝰ eſt. Sat habeo. i. ſufficit. Nunqd habes qđ contēnas. i. nunquid inueniſti. Qn̄q; habere eſt ſeruare detinere, vt eſt illud Saluſt. In cuſtodijs haberent̄. Quandoq; p̄bere exhibere, vt apud eundē in Ciceronē. Ita largitionibꝰ corruptꝰ eſt, vt ſeſe ac fortunas vęnales habeat. Qn̄q; debere, vt vt cum dicimus habeo tibi gratiā Habere iter eſt ꝓficiſci. Habere verba eſt loqui. Habere fidē vrbis eſt credere Terent. in Andria. Nā propemodū habeo tibi iam fidē. Et in Heauton. Seni noſtro fidei nihil habeo Habeo ratiſinē ſalutis, honoris, rei familiaris, eſt habere reſpectū Sed ſi cū ablatiuo conſtruatur mediante cū vt habet rationem cū terra idem eſt ac ſi diceret̄ habere negociū & commertium. Cic. in Cato. Rem hacet cū terra quæ nunmalit quā recuſat imperium. Idē in tuſ. Quis eſt hoīm qui modo cum muſis. i. cum humanitate & doctrina habet aliquod commercium qui ſe non hunc mathematicū quam illum tyrannum? Et ad Atticum. Cum omnibus muſis rationē habere cogito. Habere rem eſt coire Habere rem cū aduerſario eſt litigare. Habeo conuenire habeo polliceri, habeo audire Pro cōueniēdū eſt mih ipolli cendum audiendum. Cicero Lentu. Tātum habeo polliceri. Idē in Cato. Neq; eos ſolū cōuenire habeo quos vidi, ſed etiā quos audiui & legi. Et lib. de orat. Audire habeo quid hic ſentiat. Quidā tn̄ non contemnenda auctoritatis īterpretant̄. Habeo polliceri. i. debeo ſiue poſſum polliceri. Habeo cōuenire audire. i. decreui ſiue credo cōuenire audire. Aſpiratur hoc verbū vt differat ab Abeo abis, cū ſuis cōpoſitis in qbꝰ a verſa eſt in ī niſi in dehabeo, & poſthabeo Huius verbi cōpoſita ſunt Adhibeo Cohibeo Dehabeo Exhibeo Inhibeo Præbeo Prohibeo Perhibeo Poſthabeo & Redhibeo, de quibꝰ locis ſuis. ℥ Habere fruſtra ſignifi. fruſtrari. Plau. in āp. Habet fruſtra. ¶ Habitꝰ qualitas & forma corporis & cuiuſcūq; rei. Plau. Qualis habitus oris. Col. li. j. Vinea non ſic altos & lacertos exigunt. Nā his habitus foſſuris magis aptꝰ. Ver. li. j. Geor. Cultuſq; habituſq; locorū Accipit̄ etiā pro cultu corporis & veſtimēto. Vn̄ habitus ſcęnicus habitus militaris, habitꝰ religioſus dr̄ Plau. Quis habitus iſte tā ꝓlixꝰ? Pli. Qui ad nos lugubri habitu venerat & capillatior ſolito. Et habitꝰ eſt qui fit ex frequētatis actibꝰ, & a philoſophis diffinit̄ ꝙ ſit alicuiꝰ rei ſiue in aīo ſiue in corpore natura concepta ſed vſu corroborata & plena perfectio.
¶ Habitior apud veteres ſumitur pro pinguiori.
¶ Habitudo ipe corpis habitꝰ. Cic. li. iiij. ad Herē. Nā vt corpis bonā habitudinem tumor imitatur ſæpe ita grauis orō ſæpe iperitis videat̄ ea q̄ turget & inflata eſt,

¶Habentia ab habeo ſicut a ſapio ſapientia ſignificat ipſm habere & diuitē eſſe. Aenni. Verebar enim ne animos eorum inflaret habentia.
¶Habili ꝓ viribꝰ apto. Vergi. Nāq; humeris de more habilē ſuſpēderat arcū Venatrix, huius cōtrarium eſt inhabilis ĩeptus debilis ĩfirmꝰ quoſi parum habilis hoc eſt male habitudinis, habilitas aptitudo.
☩ Habitꝰ, a, um, participiū, quod aliqñ ponif ꝓ pingui, &q toto corpe meliꝰ hãdet. Plau. ĩ epi. Corpulētior hercle atq; habitior. i. pinguior. & habitiſſimꝰ piguiſſimus. Gel. li. iiij. Equū nimis ſtrigoſum & male habitū ſed eqtem eius vberrimum & habitiſſimum viderunt.
¶Habena pe. pro. retinaculū equi, q ea equus habeaf id eſt retineatur.
¶Habito as, pe. cor. De quo Ser. Habitare actō ĩūgitur. Atq; humiles habitare caſas, quia habeo domū dicimꝰ, vñ eſt habito frequentatiuū qd eſt etiā frequēter habeo. Var. hoc mō antiquos ſecūdis rebꝰ comas habitaſſe. Cuius paſſiuum in tertia perſona protulit; Ver. lib. iij. Effuge cuncta malis habitanf mœnia Graijs. Hinc habitaculum, habitatio, Cohabito. Adhabito. Inhabito.
¶Habraam nomen viri proprium apud hebręos.
¶Habronicus nomen viri proprium, & grecum.
¶Hactenus pe. cor. ex hac aduerbio, & tenus cōpoſitū hac fine, ſiue hucuſq; quaſi vſq; ad finē, ſicut Quatenus. Aliqñ ſignificat Intantū ſiue adeo. Sue. in Nero. Cœnę quoq; tēpore interpellatꝰ tumultuoſioribꝰ literis hactenꝰ excaduit, vt malū ijs qui deſciſſent minaref. Cic. Domū ſuā cū abſolutam dedicaret hactenus comprobauit.
☩ Hadrobalū gūmi genꝰ ĩ ſacris vino ꝓfundif, vt ſit odoratiꝰ. Naſcif in Media, hoc qdā Peracticū vocāt. Cc.
¶Hadrys grece, latine caies arboribus dr. Hadros vero huber.
¶Hadrianus nomen proprium imperatoris Romani.
☩ Qui in omni doctrinæ genere preſtantiſſimus fuit.
¶Hadria maſcu. gene. ꝓ ſinu maris, ſeu ꝓ ipſo mari hadriatico Luca. lib. v. Sonat ionio vagus hadria pōto. Genere fœ. ꝓ oppido ꝓpe Ferrariā nūc demerſo ad. xxxv lapidē. Ari dr vulgo, q hadriatico mari nomē indidit A quo fiūt hadrianus, a, um, hadriacus a, um, hadriaticus a, um, & hadrienſis. Fuit hadria Romanorū colonia ardua in colle ſita. Ex qua Hadrianꝰ imperator originem duxit qui in omni doctrinę gñe ꝓſtantiſſimus fuit. Sunt tamen qui hoc nomen non aſpirent.
☩ Hadroſpherum dr quicquid amplum adultuſq; eſt.

H ANTE AE

HEbudes pe. pro. inſulę ſunt. Solinus. A Calidonię ꝓmontorio Thylen petentibꝰ bidui nauigatio, inde excipiunt Hębudes quinq; numero. Et paulo poſt. Secūdā a cōtinēti ſtationē Orcades ꝓbent q ab hębudibus porro ſunt ſeptē dierum noctiūq; totidem curſu.
¶Hæc plurali numero in genere neutro, & fœ. dicitur. Veteribꝰ eñ mos fuit vt neutra fœmininis iungerenf. Terē. in Eu. Hęc adornāt vt lauent cū de ancillis tardis loqueretur. Et ſi cōponaf cū ad ſignificat preterea. Sal. Cognoueram paruis copijs bella geſta cū opulentis regibus, adhęc ſcientia belli gallos ante Romanos fuiſſe.
¶Hędui populi Aruernis finitimi trans ararim habitātes inter Burgundos nominati.
¶Hędus cū dibh. vt ab edo differat, dictꝰ quaſi fœdus lingua ſabina vbi f. in aſpirationē vertif, aial ex capra genitum. Ver. Sic canibus catulos ſimiles ſic matribꝰ hædos Norā, vel ἀπὸ τῶν ἀιδοίων. i. a teſticulis. Theocri iō cū ę, in prin. Alij cū e. Manil. lib. iiij. Incipient eduli tremulū ꝓducere mentū Hinc fiunt diminutiua. Hędulus hędillus & hædiculꝰ Plau. in Aſi. Hagnellū me tuū dic eſſe hędillū. Iuue. De tyburtino veniet pinguiſſimꝰ agro hędulus. Hędinus a, um, nomen poſſeſſiuum, vt caro hędina, ſicut ab agno, agninus.
¶Hędilia ſunt hędorū ſtabula, qua ratione etiā dicuntur Caprilia ouilia porcilia equilia & his ſimilia, q i his ea animalia contineantur.
¶Hędera pe. cor. ſemper virens per ſe ſtare nō pōt hęret ergo arboribꝰ hęret & muris quos ſæpiuſcule ĩūpit, quā Theophraſtus omniū maxime viuacē ſcribit. Huiꝰ tres ſunt ſpecies nigra, cādida, & q helix vocaf. Dicta hędere q hęreat ſemper & ſequaf quicquid ꝓximū eſt, quis per diphthongū non ſcribaf. Ver. Atq; hanc ſine tēpora circū. Inter victricem hęderā tibi ſerpere lauros. Quidā ab Edo deducūt q parietes edat atq; conſumat, vel q edita. i. alta petat, & ſic ſine aſpiratione ſcribitur Huius racemus corymbus dr. Hinc hæderaceus hęderacea, um. vt corona hęderacea.
☩ Hęderacius quod ex hędera eſt. Cc.
¶Heluolæ vuę inſignes ſunt colore inter purpureas nigraſq; medio ſæpius variante, & ob id Varianæ appellatæ ſeu varie.
¶Hęmatites pe. pro. genus lapidis ruboris ſanguinei.
☩ Hęmachates lapis ſanguinei coloris. Cc.
¶Hęmus mons Thracię, ſic dictꝰ ab hæmo Boreæ & orithyiæ filio. Callimachus ὁμερ πτέρον ἠπείροιο ἄνεμος ὑψηλῆς κορυφῆς ἐπὶ θρήικος ἅιμου. ☩ Id eſt Solum quidē continentis ventus alti verticis in thracio hæmo.
¶Hęmonia regio quæ poſtea dicta eſt Theſſalia.
☩ Hęmathopodes, aues dictæ, a colore pedū ſanguineo quos rubere tradit. Ply.
¶Hęmorrhois latine ſanguinaria dr ἅιμα ſanguis ῥόος fluor, ſerpentis genus peſtiferū, a fluxu ſanguinis. Huiꝰ eñ morſu ſanguis ois e corpore fluit, nec ſiſti pōt Luca Impreſſit dentes hæmorrhois aſpera Tullo. Dr etiā hęmorrhoia. Plin. Muſium ſerpentibus aduerſatur: maxime hæmorrhoiæ & ſalamandræ. Hæmorrhois etiā genꝰ morbi quod intra ſedē naſcif immaturi mori ſpecie, interim ſine tuberna culo ſciſſuras habet vnde ſanguis effluit, interim leuis rubenſq; tumor eſt, nec ſanguinē remittens, ꝓpter quod hemorrhois cæca dicitur.
¶Hæreo es, ſi ſum. Vnde hæſito as. Scribitur cū h ad differentiam huius nois æs æris, quod in ablatiuo facit ære ſine h. & huius nominis herus, quod in vocatiuo facit here ſine diphthongo. Eſt autem hęrere proprie arcte rei inſidere. Ver. Hærent parietibus ſcalę. Et vox faucibus hæſit. Quoniam vero qui in aliqua re dubitant non mouentur, ideoq; hęrere ac ſuſpenſi eſſe videntur ponitur quandoq; pro dubitare & ancipitem eſſe. Terē. in Eu. Hæreo quid faciā. Quandoq; ſignificat Figere. Vnde dicimus hærere radices altius. Terē. in Adel. Caue nūc oculos a meis oculis quoq dimoueas tuos, ne moraſſe, ſi innuero iam quin pugnus in malā cōtinuo hęreat id eſt figatur, vel imprimatur. Quandoq; ſimpliciter ſedere vel ſtare vel eſſe, vt apud eundem in Hecy. In te hęret omnis culpa. Ver. libro. iiij. Multa viri virtus animo, multuſq; recuſat Gentis honos, hęrent infixi pectore vultus. Huius verbi cōpoſita ſunt. Adhęreo adhęrens ſto approximo. Lact. li. v. Quibus poſtea eiectis omnes qui reſanati fuerint adhærent religioni cuiꝰ potētiam ſenſerunt. Cohæreo ſimul hæreo, coniungor & conuenio. Lact. li. ij. Ea enim quę eſt ſolis calore flagrantior proxima eſt & cohæret orienti. Hinc cohæreſco. Boe. ſuper librū. ij. top. Hęc talia ſunt, vt ſæpius quidem adiunctis ſibi cohęreſcant. Inhæreo a quo inhęreſco, de quibꝰ alibi. Super hæreo. Vñ de diuo Anaſtaſio ſcribitur. Demū bullā accipiētes quæ vinculis ſuperhæ ſerat imperatori ſecum duxerunt.
¶Hæreſco hærens fio, infigor. Liui li. ij. Vndiq; i vnū hoſtem tela coniiciunt, quæ cū in obiecto ſcuto hæſiſſēt neq; ille minus obſtinatus ingenti pontem obtingeret gradu, id eſt infixa fuiſſent.
¶Hæſito as, pe. cor. frequentatiuū. Terent in Phor. In eodē luto heſitas, verſuram ſolues. Hierony. Aut pariter in luto heſitabimꝰ, aut pariter expediemur. Pro dubitare accipif illō apl'icū. Poſtulet ĩ fide nihil hæſitas.
¶Heros gñis cōmunis ab hęreo q q hæres eſt heret

hoc eſt proximꝰ eſt illi cuius eſt hęres. Quidā tñ hoc nomen ab herus deriuant, q dominꝰ fiat bonorū q ad eum perueniūt. Sūt aūt hęredes primi & heredes ſecūdi Secundus heres dr qui hęredi ĩſtituto ſubſtituitur vt inquit Boetius in cōmē. top. puta ſi ille heres nō erit ille hęres eſto. Hinc biheres q bis factus eſt heres Coheres qui ſimul heres inſtitutꝰ eſt. Exheres qui extra hereditatem eſt. i. q hereditate priuatꝰ eſt. Eſt & heres nomē deę, cui veteres poſt acceptā hereditatē rem diuinā faciebant.
¶Hæreditas ſucceſſio eſt in vniuerſum ius qd defunctꝰ habebat tēpore mortis, vel qd ſupereſt deducto ære alieno. Et apud antiquos quidē diuidebaf. in. xij. vncias q aſſis nomine continetur.
¶Hęreditarius a, um, qd ad hęreditatē pertinet. Hie. in deutero. Vt habet populū hęreditariū Hinc bona hęreditaria & ſucceſſio hęreditaria apud Am. legitur. Et morbos hæreditarios vocamus qui parentum vitio nobis obtingunt.
¶Hæredipeta pen. cor. qui blāditijs, muneribꝰ & alijs huiuſmodi artibus ſubornant morituros vt ab illis hęredes inſtituantur.
¶Hæredīū paruū pdiū qd nobis ex hęreditate prouenit qd Var. ſcribit. Duo iugera q a Romulo primū diuiſa viritim heredem ſequerentur heredium appellarunt.
¶Heredioliū cū accentu in antepe. ſignificat paruū pdium qd nobis ex hereditate ꝓuenit. Col. in pfa. Ex qua cincinatꝰ obſeſſi cōſulis, & exercitus liberator ab aratro vocatꝰ ad dictaturā venerit ac rurſus faſcibꝰ depoſitis, quos feſtinantibus victor reddiderat quā ſumpſerat imperator ab eoſdem iuuencos & quatuor iugerum auitum herediolum redierit.
☩ Herenniꝰ ꝓpriū nomē viri ab hęrendo dictū. Cc.
¶Hęreſis pe. cor. greca dictio ē qua apud nos optio vel electio & ſecta ſignificaf, ab ἅιρω vel ἀπὸ τοῦ ἁιρεῖσθαι qd ſignificat eligo, capio, vel volo. Vñ ſumif pro opinioe tenaci & ſententia in qua perſiſtamꝰ electa. Cice. in paradoxis. Cato in ea eſt hereſi q nullū ſequitur florē orationis. Hinc cōponūtur Diehęreſis diuiſio. Aphęreſis ablatio. Synhęreſis coniunctio. Hęreſiotes, hereticus, hæreſiarches, hereticorū princeps. Theologi hereticū vocāt qui ſectam aliquā vel inſtituit, vel ſequitur aduerſus fundamenta religionis.
¶Herba ad hęrendo dicta eſt, q terrę fixa hęreat. Eſt aūt ꝓprie viride pecudū pabulū. Ver. lib. j. geor. Et ſulcis frumenti quęreret herbā. Apud veteres etiā herba ponif pro victoria. Vñ herbā dare ſignificat victū fateri qd eſt antiquę, & paſtoralis vitę indicium. Nā q per prata curſu aut viribꝰ cōtendebant, cū ſuperati erant ex eo ſolo in quo certamē erat decerptā hærbā aduerſario tradebant. Ab hærba fit diminutiuū hærbula. Cice. lib. iij. de natura. Ceruæ pauloante partum perpurgant ſe quadam hærbula quæ ſæſelis dicitur.
¶Herbiliſandera veteribus dictus eſt hærba paſtus, qñ grauior q paſtus frumento.
¶Hærboſus a, um, quod hærbis abundat.
¶Hærbaceus a, um, qd eſt ex hærbis, vt Betaceus Maluaceus, & huiuſmodi.
¶Hærbidus a, um, idē qd hærboſus. Colu. lib. ſecundo Montem ſublimem & aſperum ſed nemoroſum & hærbidum maxima probauerunt.
¶Hærbariꝰ qui vim hærbarū nouit & diſcutit & medicamēta ex his cōponit. Pli. lib. xxj. Scelus hærbariorū aperietur in hac mētione partē eius ſeruantiū & quarundam aliarū herbarū ſicuti plantaginis ſubſtituentium.
¶Hærbarius a, um, qd ad hærbas ꝓtinet, vt ars hærbaria qua hærbarū natura cognoſcitur. Pli. Herbariā & medicamentariam artem & a Chirone Saturni & Phyllirę filio æs conflare.
¶Hærbo as. hęrbas producere ſignificat. Cuius cōpoſitū eſt exhærbo, quod eſt hærbas extraho. Col. li. v. Et cum germinauit perticalis ſalix ad vnā perticam ſummittitur crebro foditur atq; exhærbatur nec minꝰ q vinea pampinatur.
¶Hærbeſcere eſt herbā effici Ci. in Cato. Et elicit herbeſcentē ex eo viriditatē q nixa fibris ſtirpiū ſenſim adoleſcit. Huius cōpoſita ſunt adhęrbeſco, & obhærbeſco. Pli. Quin & ouillo fimo vti qñ adhęrbeſceret. Feſtus. Ob hærbeſcere, hærbam increſcere.
¶Hagnos latine purus & caſtus, q ſit hoſtia pura & immolationi apta. Hinc deducitur hagnes nomē mulieris ꝓpriū diminutiuū hagnellus. Plaut. in Aſi. Dic igif me tuū paſſerculū, gallinā, cothurnicē hagnellū hœdillū dic eſſe vel vitellum. Hagninus a, um, quod eſt hagni vt caro hagnina.
☩ Eſt agnus arbuſcula ex ſalicum genere quæ lecto ſupoſita Caſtitatem facere hoc eſt venerem cohibere dicitur vt iam dictum eſt.
¶Hagios græce latine ſanctus. Vñ hagiographa ſācta ſcriptura. Hagiographus ſancta ſcribens.
☩ Halcyones vide Alcedines. Cc.
¶Halec tā fœ. q neu. ge. caretq; numero plurali genus piſcis qui ſola aqua nutritur. Mar. Cui portat gaudēs ancilla paropſide rubra halecē, ſed quā protinꝰ illa vorat. Plau. in Aul. Qui mihi holera cruda ponunt, halec aiūt. Sumif etiā pro quodā liquamine ex inteſtinis piſcium Pli. halec imperfecta. Alecus fluuius tenuatur.
☩ Halazonia græce latine iactantia.
☩ Halieutica, dnr volumina in quibꝰ tractatur de piſcibꝰ. Vñ Vopiſcꝰ ſcribit olipiū nemeſianū ſcripſiſſe cynegetica & halieutica. Et Opianus qui opꝰ de piſcatu antonino dicauit, & Apicius ſed halieuſim appellauit.
¶Haleſus fluuius & mons nō lōge ab æthna. Colu. Et q ſicanij flores legiſtis haleſi.
☩ Halia marina nympha ἅλς enim mare dicitur. Cc.
☩ Haliaſmon fluuius eſt Macedoniæ ad quē ducebant quæ volebant candida naſci. Cc.
¶Halo, as, ſpiro vel odorē emitto. Ver. Inuitent croceis halantes floribꝰ horti. Et aſpiranf vt differat ab alois vel potiꝰ a natura, quippe cui cōueniat dēſitas illa quē ſignificat. Eſt eñ exhalatio vaporum groſſiorūq; (vt ſic loquar) ſpirituū denſitudo. Cic. terrę halitū aſpiratione vocat Huius cōpoſita ſunt Adhalo. Exhalo, de quibus ſupra. In halo Lact. de ira dei. Num etiā in aqua ignem eſſe credendum eſt? At qui de ſole ignis ne ęſtate quidē accendi poteſt ſi cęre inhalaueris.
¶Halaoo ab Ariſtote. in Meteoris dicitur quem noſtri mō circulū mō coronam circa lunā dicūt. Se li. j. queſti. Hunc græci halo vocant, quem nos dicere coronam aptiſſime poſſumus.
¶Hallium genus holeris ab halando dictum.
¶Halius genus ſcaphæ
¶Hallicacabū herbā vocāt quā, alij ſolanā. Strychniū, alij veſicariam, q veſicę & calculis medeatur. Cc.
¶Halicalios herba alias Dorio alias Trychnis & Erythros, & Neuris, qam Xenocrates ſcribit omnibus morbis corporeis ſalutarem eſſe. Cc.
¶Halicarnaſus, pe. pro. vrbs carię principū regia circa initiū tauri ſita maritima in minori aſia, argiuorū colonia, in qua Mauſoleū quodā nobiliſſimū opus extabat & Salmacis fons, hęc prius zephyra dicebaf. Ex halicarnaſo fuit Heredotus hiſtoricus. Item. Heraclitus poeta, & Dyoniſius ſcriptor antiquitatū, aqua Halicarnaſſeus de ducitur ab ἅλς marinus.
¶Haloſis latine captiuitas dr. Sue. ĩ Nero. Hoc incēdium e turre mœcenatica proſpectans lętuſq; flāme pulchritudine aloſin Ilij decantauit.
¶Halliactes nomen perſicum.
¶Halito, as, pe. cor. ſępe ſpiritū emitto. Aen. Sublime inter quadrupedantes flammam halitantes.
¶Halitꝰ, us, penulti. corre. nomen participiale ab halo ſicut ſpiritus a ſpiro.
¶Hala vide in dictione Alas.

¶Halacomene & halalcomene tam ſingulari quã plurali numero, ſiue Halalcomeniũ ciuitas in Bœotia, vnde Minerua Halalcmeneida cognominata eſt, ꝙ in eo loco coli ſolita ſit.
¶Hals pro mari. Vnde & nos ſalem dicimus & ſalum, in quibus placuit maioribus .ſ. ponere magis q̃ acceptũ a græcis aſpirationem retinere.
¶Halipheos græcis arbor q̃ a noſtris ſalſi cortex appellat̃ cui glãs amara quã ꝑter ſues nullũ animal attigit. Cc
¶Halophanta hominũ genus nequam, quod ob ſuẽda mẽdacia miſerrima mercede cõducit̃. Feſtus. Halophãta, omnia mentiens.
¶Hali pleumon marinus pulmo, genus piſcis apd̃ Pli.
¶Halys fluui⁹ ex tauri mõtis radicib⁹ ꝓfluẽs ꝑ cappadociã, & a meridie Syroſac Paphlagões interfluens cõtra ventum Aquilonem in Euxinũ mare euoluitur.
¶Halonesos inſula ægei maris.
¶Haliartus nomen vrbis.
¶Halica nomen mulieris.
¶Halizones populi Paphlagonũ. Sic dicti ꝙ mari vndiq; circundantur.
¶Halizon fluuius.
¶Halyetus penul. produ. a quibuſdam dicitur falco, ſiue accipiter ſiue Niſus.
¶Hallux pollex digit⁹ ſcandẽs ꝓximũ ex eo dictus ꝙ ſuper ꝓximũ digitũ ſaliat. Nã conſtricta manu ſol⁹ proximũ digitũ ſcandit, in qua voce maiores noſtri loco .ſ. aſpirationẽ poſuerunt. Quidã a græco ἅλλω ſiue ἅλλεσθαι trahunt, quod latine ſcandere ſeu ſalire ſignificat.
✤Halmas hærba quã alij polygonõ, alij calligonõ, nõnulli carninothum vocãt folia rutę habet paũ a terra attollitur ſimilis gramini. Cc.
¶Hallucinor vana ſomnio, erro: ad lucẽ nõ venio Col. lib. viij. Cuſtodis officiũ ſublimẽ celſiſſimãq; oculorũ veluti ſpeculã deſyderat, vt neq; tardiores grauidas dũ cũctantur neq; agiles & fœtas dũ ꝓcurrunt ſeparari a cęteris ſinant ne fur aut beſtia hallucinantẽ paſtorẽ decipiat Aſpiratur vt inquit Gel. Qm̃ ex ipſa aſpiratione intẽditur exprobratio.
☿ Veteres tñ pro diſſolui & obſtupeſcere vſurparunt, a quo fit hallucinatio quaſi obſtupefactio, quędã & inconſtantia atq; incertitudo mentis. Var. Et aſſiduẽ oſcitãtẽ vidit: atque illius quidem delicatiſſimos mẽtis & corporis hallucinationes.
✤ Hallum Galli vocant hærbam quã Veneti cotoneã dicunt, ſimilẽ culmę bubulę cacuminibus thymo, dulcẽ & ſitim ſedantem. Cc.
¶Hamadryades pe. cor. nymphę ſyluarũ, ſiue ſyluarũ numina. ἅμα eñ aduerbium ſignificat vna & ſimul Δρῦς quercus, hoc eſt nympha q̃ cũ arboribus naſcit̃ & perit.
¶Ham⁹ catenã ſignificat. Ver. hamis auroq; trilicem, hoc eſt hamis aureis. Vñ etiã ponitur ꝓ curuo vnco ad capiẽdos piſces. Cui prima ꝓducit̃. Corripit̃ aũt cũ iſtrumẽtũ ferreũ ſignificat quo diuitũ arcę nũmarię obſepiũtur ne res facili apertu ſurripiat̃. Iuue. Diſpoſitis pręd[i]nes hamis Vigilare cohortẽ. Hami etiã dicunt̃ inſtrumẽta ærea ſiue lignea in cubiculis q̃bus capitis tegmina & aliæ res melius appenſę q̃ iacentes ſeruat̃, verbo a piſcatorio hamo traſlato Hoc nomen quidã a græco deducũt Nam græci ἅμματα dicunt ligamenta. Vnde hamentũ.
¶Hamo as, curuo, a quo hamat⁹ curuat⁹, ſiue hamis ornatus. Hie. lib. ℞. Lorica hamata iduebat̃. Hic adhamo as, pe. pro. q̃d eſt obligo. Cice. lib. ij. acad. Qui eñ ſeruis honores adhamauerunt, vix admittuntur ad eos.
¶Hamiotę alias hamotę piſcatores ab hamis qui hamo ad piſcãdũ vtunt̃. Plau. in ru. Saluete fures maritimi cõchitę atq; hamotę famelica hominũ natio. Var. Cohortis coquorum atq; hamotarum aucupunq;.
¶Homotrahões dicti ſũt ꝙ vel piſces vel cadauera trahẽret hamo Nã vt eſt apud Sueto. eorum qui ſupplicio afficiebant̃ cadauera iuſſu principum vnco ſępe trahebantur in locum quem tum gemonias dicebant.
¶Hamatilis & hoc hamatile penul. corre. quod ad hamũ pertinet. Plau. in ru. Piſcatum hamatilem ſaxatileq; aggredimur.
¶Hammonum apud Colu. lib. iij. coloris gen⁹ tendentis in ſubruffum.
¶Haphe inſperſio pulueris qua inſpergebant̃ obluctãtes vbi cæromate illiti fuiſſent. Martia. Et flaueſcit haphe. Nã puluere perfuſa obluctantiũ corpora quodãmõ flaueſcebãt lepras parientib⁹ ſimilia. Haphe eñ grece & tactũ ſignificat & notas quibus lepra corpus maculat. Iul. Pollux aphen accipit primam infecturã quoties veſtes imbuuntur coloribus
¶Hapalon tenerum & molle gręci aſpirant.
¶Hara vide in dictione Ara.
¶Harena vide in dictione Arena.
¶Hãmon per duplex mm. a noſtris arena dr̃. Nã gręce ἄμμος ſcribit̃. i. arena. Vñ Iuppiter hãmon hoc eſt arenarius dictus eſt. Plin. Ergo ęthiopię ſubiecta Apkrica hãmoniaci lachrymã ſtillat in arenis ſuis. Inde etiam nomine Hãmonis oraculũ. Nã cũ liber pater per extrema Libyæ cũ exercitu gradiẽs ſiti laboraret, & Ioui ſupplicaſſet vt in hoc caſu ſe patrẽ oſtẽderet. Cui cũ ſubueniſſet. Fertur eñ ei ex tẽplo arietẽ appariuſſe quẽ dũ ſugientẽ ſequeret̃ perueniſſe illo duce ad fontẽ amœniſſimum. Quapropter deſyderio potius exiſtimaſſe arietem illũ fuiſſe Iouẽ, eiq; tẽplũ ibi ſumptuoſiſſimũ i arena cõſtruxit. q̃d Ioui Hãmonis cognominauit in quo .ſ. ſimulacrũ arietis formã ꝓſtabat, & deũ vocauit hãmonẽ, hoc eſt Iouẽ arenariũ, Herodot⁹. Amõ Iuppiter lingua Aegyptia dicebat̃. Vñ corrupto noĩe Hãmonem dixerunt Adpri, qui apud Naſamones Libyæ populos tẽplũ ei dicauere. Pauſanias autẽ Hãmonẽ dictũ innuit ab Ammone paſtore qui primus ei illic templũ erexit. Suidas. ἄμμων ὄνομα θεοῦ ἑλληνικὴ ἀριστοφάνης ὄρνισιν ἐς μὲν δῶμ᾽ ἔμ᾽, ἄμμων δωδώνη δελφοὶ φοῖβος ἀπόλλων ταῦτα μαντεῖα ἐλθόντες γὰρ πρῶτον ἐς ὄρνις ὄντων πρὸς ἔργα τρέπεσθε. ✤ .i. Ammon nomen dei græci Ariſtophanes in auibus. Sum⁹ vobis Ammon dodona delphi phœbus Apollo.
✤ Hammonis cornu inter ſacratiſſimas æthiopię gemmas habetur auri colore. Cc.
✤ Hammoniacum reſinę ſpecies ex arbore quã methopium vocant ſtillans in arenis iuxta Hammonis tẽplũ. vnde illud nomen ſortitum eſt. Cc.
✤ Hamnites gemma, quæ ouis piſcium ſimilis eſt. Cc.
✤ Hammũ veteres pro fano vſurparunt & hanulũ pro paruo fano. Cc.
✤ Hanus barbat⁹, vas paruum ſed in latitudinẽ porrectũ & veluti Prægnans, quo etiã aqua & vinũ ferri ad menſam ſolet. Inuenitur & hanum neutro genere. Cc.
¶Haringa apd̃ priſcos ſignificat hoſtiam, q̃ inde dicta erat, ꝙ eius adhærentia inſpicerentur.
¶Hariolus cũ accentu in antepe. qui diuina mente fat̃, quæ ventura ſunt. Dictus hariolus quaſi fariol⁹, ſicut hanula quaſi fanula, hoc eſt parua fana, aſpiratione vt plęrunq; fieri ſolet pro f. litera poſita.
☿ Harmat⁹, harmatontis ciuitas, ſeu ꝓmontorium e regione vrbis methymnæ a qua harmathopolitę dicti ſũt.
¶Harmonia pe. cor. latine cõpoſitio, cõcordia, conuenientia cõcẽtus. Aug. Harmonia concẽt⁹ eſt ex diſſimiliũ vocũ moderatiõe, ſicut ex ſũmis & medijs & infimis interiectis ordinibus, vt ſonis ciuitas cõcinit moderata conſenſu plurimoꝝ, hui⁹ noĩs pe. cor. eſt. Lucre. harmoniã graij quã dicunt, hęc alio noĩe dr̃ Siphonia. Quo nomine ẽt Gelonis filia Themiſtij vxor appellata eſt ab ἁρμάζω coapto. ¶Harpe nomẽ gręcũ enſis falcæ quo vſum fuiſſe Perſeũ poetę tradiderũt. Luc. harpẽ alteri⁹ mõſtri iã cæde rubentem. ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν, rapere.
¶Harpago as, pe. ꝓ. rapio. Plau. i Aulu. hei miſero mi hi, aurum mihi intus harpagatum eſt, id eſt raptum & furatum.

¶Harpago telum in ſummitate aduncũ, quo nauigia capiũtur, hũc ferunt Anacharſim inueniſſe, vel inſtrumẽtũ cũ pluribus vncinis quo vaſa & alia cõplura q̃ in flumine vel in puteis deciderint extrahimus. Dici poteſt & harpax inter nauiũ vtenſilia nũeratus, & ab Anacharſe ſcytha philoſopho vt dr̃ inuent⁹, a gręcis deducte dictiões. Nã apd̃ illos ἁρπάζειν rapere Triuiales a lupo ꝙ rapax ſit lupũ appellãt. Eſt & harpago ferramenti genus, quod nonnulli canem vocant, quo ferramento circi vaſis vinarijs aptantur.
¶Harpocrates pen. cor. ſimulacrũ in ſacris Iſidis & Serapidis erat, q̃d digito labijs impreſſo admonere videbitur vt ſilentiũ fieret, q̃d ſigni. vt Aug. inq̃t vt hoĩes eos fuiſſe taceretur, hic dicebatur ſilentij de⁹. Vnde Catullianũ eſt illud. Factũ me eſſe putat Harpocratẽ.
¶Harpalus pe. cor. nomen viri proprium.
¶Harpalice pe. cor. nomen mulieris harpali Thracum regis filię q̃ patrẽ a Gethis captum liberauit.
¶Harpaſa pe. cor. opidum Aſię oppoſitũ fluuio harpaſo vt ſcribit. Pli. li. v. vbi cautes horrenda digito mouetur, ſed non toto corpore.
¶Harpyæ monſtra fuerũt qualia deſcribit. Verg. Triſtius haud illis monſtrũ nec ſęuior vlla Peſtis & ira deũ ſtygijs ſeſe extulit vndis, Virginei volucrũ vultus fœdiſſima ventris Ingluuies vncęq; man⁹ & pallida ſemp Ora fame. Dictę harpię ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν hoc eſt deripiẽdo Suidas. ἅρπυιαι ἁρπακτικαὶ δαιμόνια .i. harpię rapacę dæmones ſunt. ¶Haruſpex vt inq̃t Ser. ex hara & ſpecio cõponit̃, hara vero auis eſt cui vaticinãtes haruſpices intendebãt. Do. ab harugo deriuat quę eſt hoſtia ab hara in q̃ cõcludit̃ & ſeruat̃. Et ſic cũ aſpiratione ſcribitur. Poteſt etiã dici ab ara hoc eſt a victimis in ara aſpiciendis. Vnde quidã nõ aſpirãdum cenſent, q̃m aruſpices, vt inq̃t Aug. exta inſpiciant vt ex eis futura prędicant. Idem dr̃ extiſpex. Solent etiã aruſpices dici horatũ inſpectores. Nã dies & horas in agẽdis operib⁹ cuſtodiũt, & q̃d per ſingula tempora obſeruare debeat homo intendunt Ab haruſpex fit haruſpicina æ, pe. ꝓ. pro arte ipſa, haruſpiciũ pro actu, hoc eſt pro extorum inſpectione.
¶Haſpis, idis, curuatura e circulis & camerę & rotę, licet ἀσπίς ſine aſpiratione dicitur ſcutum.
¶Haſta quis ab aſtro dr̃ ſcd̃m Var. ꝙ aſtans ferri ſolet, aſpiratur tñ ad differẽtiã ſcdę pſonę imperatiui verbi aſto hęc apud veteres ſubijci ſolebat rebus q̃s publice vænũdabãt. Quidã haſtã ab hauriẽdo deriuari exiſtimant. Cui⁹ dimi. eſt haſtula, hic ſubhaſto, a quo ſubhaſtatio.
¶Haſtati dicti ſunt q̃ primi i acie cũ haſtis cõſtitui ſolebant. ¶Haſtile pe. ꝓ. dr̃ quod ad haſtilis formam factũ eſt, & de quacũq; re dici poteſt. Vnde ꝓ ſtipite candelabri poſuit. Hie. in exo. hoc erit inquit opus ſex calamorũq; ducẽdi ſunt de haſtili. Idẽ li. re. Haſtile haſtę ei⁹ erat quaſi liciatorium texentium. Et ibi pro ſtipite poſuit
¶Haſtarium rij, venditio auctionaria. Vnde Tertu. in apologe. In haſtario vectigales ſumus.
¶Haud aduerbiũ negãdi, haudquaq̃ a nulla parte ſeu nullomodo. Gel. Haud quaq̃ mihi diſplicebant.
¶Haue verbũ defectiuũ quo ſalutare ſolem⁹ aſpirationẽ recipit vt differat a ſexto caſu huius nominis eius.
¶Haurio is, hauſi hauſtũ. Inuenit̃ haurui & haurij, ſcribit̃ cum h. ſolo vſu non ratiõe. Nam ſi naturalis eſſet aſpiratio verbo haurio deriuata ab eo aſpirationẽ retineret, vt ſunt auris, auritus, auſter. Nõ eñ in his dicit vſ⁹ vt in haurio. Icciroo aũt aſpirandũ quidã exiſtimant, vt differat pria perſona perfecti a noĩatiuo plurali noĩs auſus, & ſecunda pſona pſentis indicatiui hauris ab auris noĩe. Et ſignificat accipio extraho. Et vocem his auribus hauſi. Tractũ ab aura q̃ humorẽ oẽm extrahit atq; exiccat. Et haurire eſt audire. Verg. lib. iiij. Vocẽq; his auribus hauſi. Itẽ aſpicere vt apud eundẽ. Hauſit cœlum mentẽq; recepit. Itẽ auide ſumere. Cic. Cũ iexplebili cupiditate quo fluẽti⁹ voluptates vndiq; exhauriret eo graui⁹ ardẽtiuſq; ſitientẽ texit. Itẽ vulnerare, vtlatus hauſit apertũ. Itẽ tenere. Ver. lib. iiij. Geor. Et mediũ ſol igne⁹ orbẽ hauſerat. Item defatigare. Idẽ Exultantiaq; haurit corda pauor pulſãs. Itẽ vacare. Luc. Qñ haurire animis muſarũ & fortia geſtit. Itẽ luere. Verg. Spero equidẽ me dijs ſiquid pia numina poſſunt. Supplicia hauſurũ ſcopulis. Itẽ conſummare. Liu. li. v. Tam longi tp̃is opus incẽdium hauſit. Hui⁹ cõpoſitũ eſt Exhaurio.
¶Hauſto as, frequentatiuum ab haurio. E eſtus. Exhauſtãt efferunt.
¶Hauſt⁹ us. ſorbitio. Col. lib. j. Si deerit fluẽs vnda putealis queratur in vicino aqua, quę non ſit hauſt⁹ ꝓfũdi Hauſtus a, um, participiũ. Inuenit̃ apud veteres hauſtũ facere, pro eo q̃d eſt potare.
¶Hazome apud latinos ſignificat veneror & colo.

H ANTE E

HEautontimorumenos octo ſyllabarũ ſignificat ſeipſum cruciãtẽ. Componit̃ enim ex ἑαυτὸν quæ apud gręcos aſpirat̃, & ſignificat ſeipſum τιμωρούμενος cruciãs. Quo noĩe dicta eſt Comœdia Terentij in qua inducitur Menedemus ſeipſum crucians dum in fundo fodit arat aut aliquid facit ſine laxamento ob filium qui fugerat in militiam.
¶Hebdoas adis, ſeptenarius ab ἑπτὰ ſeptem, ꝓ. in b cõuerſa. Hiero. ad paulin. Hoc myſterio hebdo adis & ogdo adis futurus gentium predicator erat inſtruendus.
¶Hebdomadas adis, & hebdomada dę, latine ſeptimana ſpatiũ ſeptem dierũ & numerus ſeptenarius. Nõ eñ ſolum de dieb⁹ dicitur, ſed etiam de amnis, & quibuſcũq; rebus qui ſeptenario numero comprehendũtur. Gel. Tum ibi adit ſe quoq; iam duodecimam annorũ hebdomadã ingreſſũ eſſe, & ad eum diem ſeptuaginta librorũ hebdomadas ſcripſiſſe. Et in Gẽ. Imple hebdomadã dierũ huius copulę. Et hanc quoq; dabo tibi opere quo ſeruitur⁹ es mihi ſeptem annis alijs. Et in Leui. Numerabis quoq; tibi ſeptẽ hedomadas annos id eſt ſepties ſeptem quę ſimul faciunt quadraginta nouem hinc hebdomadarius.
¶Hebdome cõtapente ἑβδομικοντάπεντε .id eſt ſeptuagintaquinque.
¶Hebes obtuſus, piger, tard⁹, & acumine carẽs. Cic. li. ij. acad. Alias hebetiora, alias acutiora videant̃ cornua. Vñ ꝓ traſlatione Ingeniũ hebes dr̃, ſicut etiã obtuſum.
¶Habe nomẽ vxoris Herculis & Iouis filię, quę pocillatrix & miniſtra poculorũ Iouialiũ eſſe tradit̃ & dea iuuentutis putabatur. Suidas ἥβη μεθ᾽ ὅτις ἀκμὴ σημαίνει δὲ καὶ ὄνομα θεᾶς ἥβη ἡβητήριον τὸ παιδευτήριον καὶ ἥβη πρώτη ἔκφυσις τῶν τριχῶν ✤ Id eſt Hebe iuuenus flos ętatis & nomen deę & primus pilorum exortus.
¶Hebeo es, hebes ſum. Hic exebeo. q̃d protulit Amb. in ſignificatione actiua. Vigorẽ inquit mẽtis exhebuit, hoc ẽ debilẽ fecit. Hebeſco hebes fio. Cic. li. j. Tuſ. Sic mẽtis aciẽ ſeipſam intuẽs nõnunq̃ hebeſcit, i. obtuſa fit. Sal. Poſtq̃ diuitiæ honori eſſe cœpere, & eas gloria, imperium potentia ſequebatur, hebeſcere virtus cœpit.
¶Hebeto as pe. cor. obtũdo, obſcuro. Pli. lib. xj. Nãq; & ſpeculi nitorem ex aduerſo nudati hebetant. Amb. Qui recedit a ſapientia hebetatur.
¶Hebeteſco ſiue Hebetaſco, proprie de viſu dicitur cũ oculorum acies minuitur tolliturq;. Cc.
¶Hebetudo rei alicuius carentis acumine, vel mentis ingenij viſus ſimiliumq; obtuſitas.
¶Hebiones a veteribus pauperes dicuntur quę vox indicat contemptum quendam.
¶Hebrus fluuius in Thracia qui ab œagro flumine ortũ habet. Vñ Oegrius dictus. Ver. Tu quoq; marmorea caput a ceruice reuulſum, Gurgite cũ medio portãs œagri⁹ hebr⁹. Habet arenas ex quib⁹ aurum colligitur.
¶Hebręi dicti ſũt Iudęi, ab Heber qui fuit abnepos Sẽ filij Noe. Pri⁹ Hebręi congnomiati ac deĩde vna detracta litera hebræi ſicut docet. Au. li. xvj. de ci. dei. Et q̃a

in eius familia remanſit lingua q̃ pri⁹ hũano generi creditur fuiſſe cõmunis cũ gentes linguarũ diuerſitate ſunt diuiſę, deinceps hebręa eſt nuncupata. Ab hebre⁹ fit hebraicus a, um, vt lingua hebraica.

¶Hecaton pe. cor. latine centum dicitur. Inde per cõpoſitionem deducuntur.

¶Hecatonpylos opidum centum portarum πύλαι enĩ portarum deſignat.

¶Hecatonpolis pe. cor. habens centum ciuitates.

¶Hecatõbe ſacrificij genus in quo rit⁹ hic ſeruabatur vt cẽtenę ſui generis mactarentur victię, centũ ſues, cẽtũ hœdi. Iul. ca. Tm̃ ſane lętitiæ in Balbino q̃ pl⁹ timebat vt hecatõbẽ faceret. quod tale ſacrificiũ eſt. Centum arę vno loco cõſtruntur ex ceſpite, ad eas centũ ſues, centũ oues mactantur. Iam ſi imperatoris ſacrificiũ fit, cẽtũ leones, cẽtũ aquilę, & cętera huiuſmodi aĩalia feriũtur, qđ qdẽ gręci quõdã feciſſe dicuntur cum peſtilentia laborarent, vel a numero victimarum, vel quia centũ Peloponẽſi vrbes id feciebant & a numero ſacrificantium compoſita eſt dictio.

¶Hecatonchiros pe. cor. centimanus latine dicitur.

¶Hecatontarchus Centurio,

¶Hecatompus qui centum pedes habet.

¶Hecate pe. cor. triũ poteſtatum nomen. Ipſa eſt enĩ Luna Diana Proſerpina, quod ſignificatũ vt eius mirabilis potentia oñdatur, vel q̃ centũ hoſtijs placetur, ſiue q̃ centũ annos errare facit inſepultos. Hecate etiã fuit nomẽ filię Perſes de qua in dictione Oeta.

¶Hecamada Aſinoi filia, quę dono Neſtori dataeſt, dũ ab Achille diripetur.

¶Hecta res minimi pretij, q̃ſi hieta. id eſt hiat⁹ homis. atq; oſcitatio. Alij puſtulã dicunt quę in coquẽdo pane ſolet aſſurgere, a qua accipitur res nullius pretij. Pũpo. Hic homo hectę me facit.

¶Hectica febris, non a conſuetudine, ſed ad habitu nomen habet. Hęc nõ in humore tantum atq; ſpiritu, ſed in ipſis plane coit oſſibus & inoleſcit. Ideo non Ethica appellari debet ſed habitualis ἔχω ἕξιϛ.

¶Hedone apud nos voluptatem ſignificat.

¶Hedra ſedes latine dicitur. vnde fit cathedra.

¶Hecyros latine ſocer, hecyra ſocr⁹ pe. cor. habet. Sũt & qui ſine h. ſcribant.

¶Hedui populi gallię poſt Heluetios & Sequanos ĩ occaſum vergentes, nunc anguſtu dimenſes in dicatu burgundie iuxta quos ex alpibus fluit Araris.

¶Hedyoſmos apud gręcos ſuauitatẽ odoris ſignificat. hedyſmata gręce cõdimẽta, ſed ꝓprie q̃ corpecõſtãt Cc

¶Hegeſias cyrenaicus philoſophus fuit, qui tanta fuit eloquẽtia ſicut Val. max. ſcribit vt ſic mala vit⁹ repręſẽtaret. vt eorũ miſeranda imagine audientiũ pectoribus inſerta multis volũtariæ mortis oppetẽde cupiditatẽ in generaret. Ideoq; a rege Ptolemęo vlterius hac de re dicere ꝓhibitus. ¶Heſippus nomẽ hiſtorici proprium.

¶Hei interiectio ingemeſcentis dtõ iungit pronois, vt Hei mihi q̃lis erat. Ci. Hei mihi nõ poſſum hoc ſine lachrymis commemorare. Aſpiratur natura q̃ is animi affectus aſpiratione melius declaretur.

¶Heiulo as. pe. cor. ab hei. fit & ſigni. ſublata voce fleo Hiero. in iob. Propter multitudinẽ calumniatorũ clamabunt & heiulabunt propter vim tyrannorum. Plaut. in aul. Quinã hic homo ante ędes nr̃as heiulans coqueritur mœrens? Inuenitur & heiulor deponens.

¶Helei pe. ꝓ. populi in Peloponneſo clariſſimi ꝓpter delubrũ iouis olympij, ludoſq; olympicos. Quorũ pfectura Helei habuerũt, Vñ Helei equi & heleus carcer ſępe legũtur. Luc. Quãtũ clamore iuuatur Heleus ſonipes.

¶Helios gręce ἥλιοϛ latine ſol, inde heliacus ſolaris.

¶Heliocaminus pe. ꝓ. vaporariũ quoddã ſolare nõ ad ignis vſũ, ſed ad ſolis, velut id quod vulgo lumina dicitur & in Padana gallia Lucerio. Vulp. in ſeruitutib⁹ vrbanis Si arbor inquit in heliocamino vel ſolario ſolẽ adimat dicẽdũ erit quia vmbram facit ĩ loco cui ſol fuit neceſſarius. cõtra ſeruitutem impoſitam fieri.

¶Heliochryſos hęrba eſt aureũ florem producens.

¶Heliopolis pe. cor. ciuitas Aegyti inter Alexadriam & Coptum a gręcis Thebe dicta, quaſi ciuitas ſolis. Altera eſt in Cilicia Chryſippi ſtoici patria.

¶Heliotropiũ hęrba ſolaris dicta q̃ ſe cũ ſole circũagat etiã nubilo die & nocte. Varro. Nec munus admirandũ quod fit in floribus quos vocant heliotropia, ab eo q̃ ſolis ortum mane ſpectant & eius iter ita ſequuntur ad occaſum vt ad eum ſemper ſpectent.

¶Heliogabalus pe. pro. Antonini Caracallę filius qui ad iperium aſſũptus fuit matris ingenio apđ Antiochiã

¶Heliodorus nomen viri proprium.

¶Heliocopis nomen Nymphę.

¶Heliades patronymicũ fœmininũ ab helios q̃ eſt ſol. Nam ſorores dicuntur Phaetontis.

✠Helioſelinum genus apij quod ſponte in humidis naſcitur vno folio nec hirſuto. Cc.

¶Helle es, nomẽ Athamãtis Thebarũ regis filiæ qua Helleſpontus.

¶Helleſpõtus fretum anguſtũ ab ęgeo in propontida, & vbi ſunt illę anguſtię ſeptem m̃ ſtadijs Aſiam ab Europa diuidentes ibi enim helle in pontum decidit. Vñ qui pri⁹ pontus dicebatur. Helleſpontus vocatus eſt.

¶Hellas nomẽ fluminis & regiõis Achaię. vt inqt Ptole. a noſtris Gręcia appellata a Gręco q̃ primus in ea regnauit. A cuius filia vocata eſt Attis. Deiñ ab Hellene Deucalionis filio dicta fuit Hellas, icipit ab iſthmo Corinthio ſiue ſtructura Peloponeſi & ad littora Aegęi maris porrecta vſq; ĩ Macedoniã & Theſſaliã, quã cum omni Bœotia intra ſuum nomen includit, extenditur.

✠Helimus vnus ex centauris. Cc.

✠Helioſcopium Dioſcorides arboroſum fruticẽ vocat ſimilẽ ficui, ſed minorẽ, folia ſimilia platano, ſed maiora lenia & nigriora, ex quo exprimitur oleum cicynum, nã Cicy ille frutex alio nomine dicitur.

¶Helleborus & helleborum penultima correp. dr̃ hęrba purgatoria opimum, qđ in anticyra circa helleborũ fluuiũ giguitur, atq; inde a gręcis helleborus appellatur Horat. Expulit helleboro morbum bilemque meraco. Hanc hęrbam Romani alio noie Veratrũ dicũt, pro eo q̃ ſumptum motam mẽtem in ſanitatẽ reducit. Duo ſũt eius genera. Album, ſcilicet & nigrũ. Albũ quod vomitione cauſas morborum extrahit. Nigrũ quod purgat ꝑ inferiora. Scribitur ſecundũ Apul. per h. Sed apud gręcos non aſpiratur. Melampus medicus Amythaonis filius helleborum inuenit qđ Melampodium vocãt. Alij dicũt paſtores eiuſdẽ nominis inueniſſe cũ capras paſceret. Col. Sed negat elleboros & noxia galbana ſucco.

¶Helice vrbs Arcadię quã Mare abſorbuit de cui⁹ nomine vrſę ſydus fortaſſe vocatũ eſt a poetis, q̃ Caliſto Lycaonis regis filia quę ex vrſa cum filio in ſtellas verſa eſt Arcas fuerit.

¶Helicon pen. cor. mons Bœotiæ iuxta thebas atq; vt Strabo. li. ix. ſcribit Phocidi vicinus eſt procul a Parnaſo eiq; æmul⁹ & altitudĩe & circuitu q̃ ipſe Apolliniquoq; ſacer & muſis eſt. Vnde heliconiades muſę ſunt appellatæ. Dictus helicon ab helicõe q̃ ibi cũ citherõe fratre ſinguları certamine pugnauit, vt quidam tradunt.

¶Helcium dr̃ quod eſt ante pectus equorum, & id gen⁹ nus aĩaliũ ab armis, id eſt humeris pendens, inſtrumentum quo & molæ illi per machinulam innexę verſantur & curricula per temonem trahuntur. Vnde & nomen accipit. Helco enim gręce. traho latine dicitur. Hinc helciarius.

¶Helciarius qui fune canabino nauem trahit aduerſus vndas, vt eſt apđ Mart. De helcio meminit Apul. li. ix. meta. Defectũ alioq me helcio ſparteo dimoto nexu machinę liberatum applicant ꝑſepio. Et paulopoſt. Hecio tandem abſolutus refectuiq; ſecure reditus.

¶Helena æ, ſiue helene es. penul. cor. Caſtoris & Pollucis ſoror & Menelai Lacedęmoniorũ regis vxor, a qua helene inſula vocata eſt q̃ in ea primũ Paris cũ Helena dicitur cõcubuiſſe. Multi fuerũt qui ſcripſerũt de laudibus Helenæ, ſed ĩ primis mihi videtur Demetri⁹ Moſch⁹ excellere, qui de ipſa ita ſcribit, q̃ pulchritudo Helenę nõ fuit caduca, ſed ſemp florẽs, & q̃ Ven⁹ fecit nutriri Helenã a gratijs ſuis. Vnde ait καὶ μὴν τήνδε θεοὶ ... Id eſt Hanc autem dij inſpicientes terruerũt pariẽtẽ magni Iouis filiam & amauerũt, ſtatim vero gratijs talia locuta eſt Verius, venite charę nutrite vt decet multũ fructum, nutrite immortalem filiam.

¶Hellenes Deucalionis filius, a quo græcos Hellenes non nulli credunt fuiſſe nominatos.

¶Helenium frutex ſeu hęrba qui ex Helenæ lachrymis fingitur natus in Helene inſula. Fauere creditur formæ & cutem nutrire incorruptam, venerem cõciliare, & hylaritatẽ inducere in vino pota.

✠Helis Arcadiæ oppidum iuxta quod fiebant certamina olympica. Cc.

¶Heli⁹ ꝓpriũ nomẽ viri a ſole. qui græce ἥλιοϛ dr̃. Cc.

✠Helix genus eſt ſalicis breuiſſimę, capitur etiam ꝓ hederæ ſpecie. Cc.

¶Heliſteres ĩ aures ſũt ſicut docet Iuli. Pol. q̃ & helicę dñr a clauiculis quas helicas vocãt. Quod aũt gręci vocãt helicẽ nos clauiculã & pãpinũ & capreolũ vt in vite dicim⁹. ¶Hellanodices latine iudex certaminis dicitur

¶Helluo vorax, inſatiabilis & ĩmoderate ſua bona igurgitãs quaſi oĩa luens. Terẽ. in heau. Gerro fraus heluo iners ganeo dãnoſus. Cic. per tráſlationẽ heluo librorũ dixit quaſi guloſus, id eſt nimis auid⁹ librorũ. Et aſpiratur vt ab eluo ſuo primitiuo differat, ſiue vt auiditas illa magis exprobretur, vt inquit Feſt⁹. Fit enĩ vox incitatior.

✠Heloi vocãt hebręi deũ, ſignificatq; robur, & potẽtiã vt ſit nomẽ dei quaſi omnipotẽs, & eſt plurale huius nominis el. depoſita in litera vel ſunt duę dictiones, & interpretãtur deus meus Mar. xv. ca. Plato. vero deos, id eſt græce theos a thein q̃ eſt currere deriuat ſtellas enĩ quæ ſemper mouentur, deos appellabant.

¶Helorus pe. pro. Sicilię fluuius. Fuit etiã eo nomine iſtri fluminis filius qui ab Aiace occiſus eſt in ea pugna quã græci cũ Thelipho rege Myſorum habuerunt.

¶Heluacia gen⁹ ornamẽti lydij dictũ a colore boũ qui eſt inter rufum & albũ, appellaturq; heluus q̃q̃ hæc eadẽ vox apud veteres ſaburram ſignificaret.

¶Heluela ſunt holera minuta vt inquit Feſt⁹, quoniam helus & heluſa veteres dicebat, pro holus & holera.

✠Helexune hęrba ſic dicta ἀπὸ τοῦ ἕλκω. i. traho, quoniam cauliculos leuiter rubentes habet & ſemina in capitibus lapaceiſque veſtib⁹ adhæreſcunt. Cc.

¶Heluetij populi germaniæ iuxta lacũ Ercinię ſylue

¶Heluolũ apud Cato. eſt color inter rufum & albũ, vnde heluole. Colu. lib. iiij. Sunt & heluolæ quas nonnulli varias appellant, neq; purpureę, neq; nigrę, ab heluo (niſi fallor) colore vocitatæ.

¶Hem interiectio corripientis ſeipſum vel indignãtis vel admirãtis, vt hem nos homũculi. Apul. Hem hominis audaciam. Q̃nq; demonſtrantis eſt. Terẽ. in An. Hẽ puer hercle puer eſt. Et aſpiratur ꝓpter maiorẽ ſonũ.

✠Hemerodromos dicũtur curſores, q̃ die vno ingẽs ſpatiũ curſu emetiebãtur, inter quos clariſſimus fuit Philonidas Alexandri magni curſor, inter mãcipia erãt curſores, vt ex iuriſcõſultis patere poteſt. Pau. lib. iij. de legatis. Quod ſi alij vernæ Alij curſores legati ſint ſiquidẽ curſores & vernæ ſint curſoribus cedent.

✠Hemeris genus eſt arboris glandem ferens. Cc.

¶Hemis apud noſtraducitur ſemis. gręce ἥμισυϛ dimidi⁹

✠Hemicadia vaſa dimidij cadi. Cc.

✠Hemicylus ſemicirculus. Cc.

¶Hemicyclũ ſedes ſeu cathedra ſemirotũda gręc. ἡμικύκλον. Hemicyclus medius circulus. Nã cyclus circulus. Eſt enim facta in medij circuli formã. Cic. in Lelio Tũ memini domi in hemicyclo ſedentem.

✠Hemeridiõ hęrba diurnale vel q̃ paruũ diem durat

✠Hemiomũ hęrba que alio nomine Aſplemon dicitur. Cuius vis eſt contra ſingultus omnes.

✠Hemus mons in thracia excelſitate cõſpicuus ex cui⁹ vertice vulgata opinio eſt ponticũ ſimul & Adriaticum mare & hiſtrũ amnẽ & alpes conſpici poſſe. Nã eius excelſitas ſex milia paſ. cõtinet. Dictus hem⁹ a nomine regis hemi. A cuius ſorore alter quoq; mons Rhodope nominatur in quos transfiguratos eſſe rhodopẽ & hemũ fabulæ canũt. Oui. li. vj. me. Threiciã rhodopẽ. Habet angulus vnus & hemũ, nunc gelidos montes mortalia corpora quõdã poſſet etiã hoc nomẽ deduci ἀπὸ τοῦ αἵματοϛ. i. a ſanguine. Eſt & hem⁹ nomẽ græcu hiſtrionis, cui⁹ meminit Iuue. Et nomen famoſi latronis.

¶Hemina pe. ꝓd. menſuræ genus qua vinũ vel frumẽtum metiebatur, & dimidiũ ſextarij continet, quaſi ſemiſextaria. Gel. li. iij. Si ex ſextario hemina fuſa eſt, ſed dimidiũ tertio. Inde heminaria quaſi medioctis.

¶Hemodes inſulæ ſeptem in oceano Germanico.

¶Hemiplexia pe. ꝓd. paralyſis. hoc eſt ſemi apoplexia cũ in alterã tantũ partem corporis malũ id incubuit. Nã cum totũ afficitur Apoplexia nominãtur, nunc vtrũque inquit Celſus paralyſin appellari video.

¶Hemicranici ſunt qui dimidia parte capitis laborãt, queadmodum cephalea quo totũ caput infeſtatur. Dicti hemicranicia quæ & hemicræa dicitur.

¶Hemolus quędã arithmetica proportio cõtinens aliquẽ totũ numerum atq; eius dimidium, vt ſe habet tres ad duo & quindecim ad decem.

✠Hemiola vſura, quæ continet totum & dimidiũ ab ἡμι dimidiũ & ὅλοϛ, totũ, vt ſi de quatuor ſolidis in fine anni accipiantur ſex.

¶Hemorobios ſignificat diarij victũ quo nomine dict⁹ eſt Diogenes Cynic⁹ phũs. Eſt & hemorobi⁹ vermicul⁹ q̃ vitã dei habeat, ἡμέρα enim Græ. diẽ dicũt, βίοϛ viã

¶Hemiſtichiõ dimidius verſus. Nã ſτίχοϛ verſus dicitur.

¶Hemitogium dimidia toga.

¶Hemitritę ſemitertiana febris, ſic dicta q̃ parte aliq̃ tertiana ꝑſentet tertio die vt illa repetens, non tamẽ vt illa diẽ vnam preſtat integrum ſed inter horas. xxxvj. plus vel minus porrigitur. Hieroñ. in diuo Hilarione. Ibi ſiue ob corruptum aerem ſiue propter gloriam Hilarionis ſerui dei hemitritęo pariter arrepti omnes a medicis deſperati ſunt.

✠Hemiſphęriũ dimidia ſphęra hoc eſt cęli dimidium.

✠Hemiſphęria duo ſũt latera ab oriẽte diuiſa ad occaſũ

¶Hepta apud nos ſeptẽ, & aſpiratur, cũ ſuis deriuatis.

¶Heptapylos, penultima correpta, latine dicitur ſeptẽ portas habens.

¶Hepatites gemma eſt. Cc.

¶Heptapachys, pen. cor. menſura ſeptem cubitorum. Vñ Achilles heptapachus eſt appellatus.

¶Hepiolus papillio qui lucernarũ luminibus aduolat.

¶Hendecaſyllabus verſus vndecim ſyllabarum qualis ille Catilianus, Paſſer delicięmeę puellę.

¶Heptemimeris cęſura eſt cũ ſyllaba naturaliter correpta producitur quod ſolet fieri in principio quarti pedis vel ſeptimę ſyllabę ſi tres ſpondęi pręcedãt quaſi ſeptima dicatur diuiſa pars. ab ἑπτά ſeptem μερίζω diuido. Vide in dictione cęſura.

¶Heptophonon quod habet ſeptem voces.

¶Heptaphorus nomen viri proprium.

¶Heptaporus troię fluuius dict⁹ quia ſeptem locis vadari poteſt eadẽ via propter quod, & poly poros, vt Stra. inquit appellatus eſt.

¶Heptaporus, i. ſeptẽ flu⁹, ſiue ſeptemuad⁹, quo nom

ne dictus eſt Rheſus fluuius Troianus.
¶Hepheſtos proprium viri & nomen Vulcani.
☧Hepheſtides genus lapidis dictus q in ſole additus aridã materiam dicatur accendere ignis modo quẽ poete a Vulcano Ē pheſton vocant.
¶Heraclea dicebatur q̃ nũc Calpe in finib⁹ Europæ, & oli perinth⁹ vocabaẽ,ciuitas Boſphoriana,a qua Dionyſius phũs zenonis diſcipul⁹ Heracleotes a Cicerone in Tuſculanis appellat⁹ eſt vbi fuit amphitheatrũ vnũ e ſeptẽ ſpectaculis. Fuit & alia heraclea in radicibus Oetę mõtis q̃ Aſaris fluui⁹ alluit. Alia ĩ põto. Alia iuxta oſtia Rhodani. Alia in Cãpania,q̃ & herculanũ dicta eſt.
¶Heracleę oppidũ ꝓximũ Neapoli incumbens mari.
¶Heracleopolis nomẽ triũ ciuitatũ. Vna eſt in ægypto ex qua theop hanes phyſic⁹. Altera nõ lõge a Peluſio. Tertia ſecundũ Nili hoſtium quod Canopicum eſt.
¶Heracleõ herba ab Hercule inuẽta,quã alij Origanũ heracleoticũ ſylueſtre dicãt,qm̃ eſt origano ſimile. Alij Timalũ dicũt. Naſcit̃ in aquoſis folijs magnis & in ſũma aqua flore lilio ſimili, & cũ defluxerit capiti papaueris. Eſt & alia herba heracliõ ſideriõ caule tenui digitorũ.iiij altitudine,flore punico,folijs coriãdri,iuxta amnes & la c⁹ naſcẽs & oĩa vulnera ferro illata efficaciſſime ſanatus
¶Heracleotica nux. Quære in dictione Iuglans.
¶Heraclit⁹ pe.ꝓ,nomẽ ꝓpriũ philoſophi epheſijgręce ηρακλειτ@ ei diph. Lucre. Heraclitini quorũ dux agmina prim⁹. Hic eſt ille qui quoties domo egrediebatur flebat ſicut Democrit⁹ ridebat,alteri omnia q̃ agim⁹ mi ſeriæ,alteri ineptię videbanẽ. Cognominatus eſt Scotinos,quaſi tenebricoſ⁹. De induſtria em̃ obſcurabat ſtilũ Ideo q eius volumina philoſophi ſudãtes vix itelligũt Fuerũt alij quatuor Heracliti Primus poeta Lyric⁹. Secũdus Halicarnaſeus ſũmæ elegãtiæ. Terti⁹ Leſbius,q Macedonũ ſcripſit hiſtoriã. Quartus vir ridiculus.
✥Hera Iunonis nomẽ apud gręcos.i.aeris,nã ἀήρ apud græcos ſępius repetitũ heramfaciet.
✥Heraclius Imperatoris proprium ab Hercule deductum formatione græca. Cc.
¶Heraclides pe.cor. nomẽ philoſophi,quiheracleotes fuit ex Põto. Hic opulent⁹ Athenas venit deditque ſe in diſciplinã Speuſippo. Pythagoreorũ auditor fuit Platonis ſtudioſus. Fuerũt ingenij illius monumẽta pręclara. Nam dialogos & tragœdias ſcripſit. Fuerunt & alij multi heraclidæ ingenio & doctrina inſignes.
¶Herceus dictus Iuppiter quem etiam penetralem vocabant qui intra cõceptum domus cuiuſque colebatur. Gręce enim hercos ſeptum clauſtrũq; nominatur. Ouidius. Cui nil Hercei profuit ara Iouis.
✥Hercinia ſylua eſt Germaniæ,cuius latitudo eſt itinere nouem dierum. Cc.
✥Hercinijpopuli ſunt vetus Pelaſgorum colonia. Cc.
¶Hercules cognomẽ vel fortaſſe potius agnomẽ Iouis & Alcmenę filij qui ob fortitudinẽ & gloriã credit⁹ fuit q inter deos ſit relat⁹. Fuiſſe autẽ tres Hercules ſcribit Diodo. Alij ſex autumãt. Prim⁹ qui certauit cũ Apolline de tripode. Alter Nilo natus ægyptius,quem aiunt Phrygias literas conſcripſiſſe. Tertius ex Idæis dactylis cui inferias afferunt. Quartus Iouis filius ex Aſterie Latonæ ſorore qui Tyri colitur,filiãq; habuit Carthaginem. Quintus in India qui & Belus dicitur. Sextus Thebanus ex Alcmena & Ioue tertio genitus cui aliorũ geſta aſſignant. Herodotus ſcribit Herculem vnũ eſſe ex. xij. dijs ægyptiorum,gręcoſq; ab Aegyptijs hoc nomẽ mutuatos indidiſſe filio amphytrionis. Var,xlij. Hercules nominat. Verũtamen oẽs qui robore præſtiterunt hoc nomĩe ab hercule Alcmenę filio appellatos fuiſſe affirmãt. Macro.aſſerit herculẽ eſſe ſolẽ quaſi heraclẽ,idq; ex noie clareſcere. Hercules em̃ nihil aliud ẽ q̃ heras.i. iunonis.i.aeris,cleos.i.glia vel laus. Quæ porro alia eſt aeris gloria q̃ ſolis illuminatio? Idẽ dict⁹ eſt,xij. labores cõfeciſſe,quia ſol annuo curſu.xij.ſigna zodiaci luſtrat

& conficit. ☧Putãt alij herculẽ a pelle leonis dici. Her. eni pellitũ ſignificat. Col.apud hebreos totũ hic hercolis .i.hercules is.i.pellitus tot⁹,quia pellibus ferinis toto corpore tegebaẽ nõdũ armis inuentis in primo ortu generis humani vt ait diodo.li.j.dictuſq; eſt vres arar.i.a leone tãq ab iſigni ſuo facinore leone quẽ interfecit. Ab hercules hercule & hercle Mehercules mehercule ad, uerbia iurandi.
¶Herculanus a,um,nomẽ poſſeſſiuũ. Eſt & herculan⁹ nomẽ ꝓpriũ ab hercule deriuatũ. Gel.lib.j.adiectiuum poſuit. Cõprehenſa inqt mẽſura herculani pediſſecũdũ debitã mẽbroꝝ oĩm interſe cõpetitiã modificatus eſt.
¶Herculanũ fuit Cãpaniæ oppidum.
¶Hercule⁹ a,ũ,apud poetas dicit̃,qm̃ breuẽ iter duas lõgas heroicus verſ⁹ nõ admittit,vt, At ſinus herculai ſi vera eſt fama Tarẽti. Et modo poſſeſſiuũ eſt,modo accipitur ꝓ forti,vt herculea vis. Herculeus homo. Mõ ꝓ imenſo,vt herculeũ opus. Hercule⁹ etiã morb⁹ dicitur comitialis,quoniã hũc morbũ paſſus ſit hercules. Vñ & ſacer eſt appellatus,& maior morbus ꝓpter grauitatem
☧Herculeũ promontorium locrenſe,de quo Stra.lib.j.
☧Herculeius,fuit vir romanus,qui marinas partes fouit cũ ſertorio. ¶Herebus pe.cor.profunditas inferorũ dicitur. Vide in dictione Erebus.
¶Hermes,is,& heremetis dicit̃ latine quaſi interpres Mercurius dict⁹ eſt ab ἑρμηνείας.i.ſermone Prẽſtabat eni eloquẽtia,quẽ effigiabãt alas in capite & pedibus habentem,q ſermo hominũ per aera volitet.
¶Herma æ,etiam Mercurius dicitur,quis etiã quãdoq; ſumaẽ pro ſtatuis & ſigilis pręcipueq; truncis & quorũ capita permutari poſſunt. Cic.ad Atticum lib.vj. Hermæ illi tui pentelici cum capitibus æneis de quibus ad me ſcripſiſti iam nũc admodũ me delectant. Probus Aemi.in Alcibiade. Id cũ appareret,priuſq̃ claſſis exiret, accidit vt vna nocte oẽs hermæ qui in opido erant athenis deijcerẽtur pręter vnã quę ante ianuam erat. Suidas dicit hermes ſtatuas dictas q plurimũ Mercurij ſtatuę deliniarẽtur. Hę enim hermę viriles ſtatuæ ad propagãdam defuncti memoriam ſepulchris erigebantur. Solebãt autẽ Romani Mercurij ac mineruæ ſtatuas cõiungere gymnaſijs dicareq; quas hermathenas Cicero noiat Quod ad me harmathena(inqt) ſcribis,ꝓ mihi gratum eſt ornamentũ academiæ ꝓpriũ meæ q & hermes commune oĩm & Minerua ſingulare inſigne eius gymnaſij. Quidã hermas accipiũt ꝓ lapidib⁹ quadratis quos Athenienſes ſolebãt ponere tũ in priuatarũ tũ in ſacrarũ ædiũ veſtibulis,vt ſignificareẽ ratione & veritatẽ perinde vt formã quadratã rectam ſemper ſtare. Dicti hermę a Mercurio qui eſſet deus rationis & veritatis.
✥Hermenij populi Moſchoꝝ ſunt prope Colchos. Cc
✥Herlinus vnus ex centauris. Cc.
¶Hermoglyphus marmorarius & ſtatuari⁹. ¶Hermopoliũ officina vbi officinatores ſtatuarũ habitãt.
¶Hermopolis pe.cor.nomẽ vrbis quã hermes cõdidit
¶Hermophrodit⁹ pe.ꝓ.Mercurij & veneris fili⁹ cõpoſitũ nomẽ ab hermete,& aphrodite quod venerẽ ſignificat,a quo hermophroditi dicti ſũt vtrũq; ſexũ habẽtes Ii etiã Androgyni dicũtur,qui vtrũq; ſexum habent.
¶Hermodor⁹ pe.ꝓ.fuit philoſophus Epheſius quẽ in Italia exulatẽ Põponi⁹ iuriſcõſult⁹ tradit auctorẽ fuiſſe xij.tabularũ ferẽdarũ deceuiris. Pli.dicit hũc fuiſſe interpretẽ legũ deceuiralũ,eiq; ob id ſtatuã publice dicatam De hoc Strab.li.xiiij. In epheſo fuere viri memoratu digni ex antiquis Heraclit⁹. Item. Hermodorus. De quo hic idem inquit. Dignos eſſe oẽs Epheſios ſtrãgulari q hermodorũ virũ inter eos frugi eiecerunt dicentes. Nemo noſtrũ frugi eſto,alioqui cũ alijs eijciatur.
☧Hermõ,mõs lõge diſtũct⁹ ab Hieruſalẽ trans Iordanẽ,nomẽ hebreũ,quod interpretatur lignũ exaltatum.
☧Hermõ ſtatio piſcatorum in peloponneſſo.
¶Hermenia latine interpretatio. Vñ perihermenias

Ariſtotelis,liber de interpretatione.
¶Hericius aĩal ſic dictũ,q ſetis horreat. Hic & herix dicitur in ſepibus dumoſis & vineis ꝓ autumnũ pcipue diuerſatur,Conditur in laboribus hyeme, & cibis per æſtatem paratis veſcitur. Vbi ſenſerit venatores contra ctis ore & pedib⁹ cõuoluitur in formã pilę,nequid cõphẽdi poſſit pręter aculeos. Sunt e genere eorũ maiores hiſtrices,quibus longiores aculei. De quibus infra.
¶Heri ab herendo quidã dici putãt,q heſternus dies hodierno diei cohæreat,ſine diei alterius interpellatione. Dr̃ etiã here ꝓpter cognitionẽ literarũ i & e vt veſpere & veſperi. Ab heri fit heſternus a,um,ſicut a cras craſtin⁹. Et accipit̃ heſtern⁹ pro pridiano. Ter. Iure heſterno panẽ atrũ vorẽt. ☧Herillus calcedonius phũs zenonis diſcipulus fuit. Qui cũ audiſſet ſciẽtiã laudatam eſſe ab ariſtotele,& Theophraſto ſummũ bo..ũ in ea poſuit. ¶Hermias eunuchus trapezitę cuiuſdã famulus Athenas ꝓfectus Platonẽ Ariſtotelẽq; audiuit & domũ reuerſus cũ domino ſuo Acarnenſes,& aſſenſes aggreſſus eos ſubegit,& illis ſimul cũ domino imperauit.
✥Hermias etiã puer fuit quẽ delphi ĩmari po.tabat Cc
¶Hermogenes pen.cor.nomẽ ꝓpriũ latine dr̃ Mercurio genitus. Cõtra quẽ cauſſatus Cratillus eum hermogenẽ nõ recte dici,qa doctrinę.ſ.atq; eloquẽtię nihil ſapiat. ✥Hermupoa herba quã mercurialẽ herbã vocant quaſi mercurij pabulum. Cc.
☧Hermus fluuius q ſmirnę cãpos interſecat delapſus a mõte Dorylao phrygiã ſcindit a Caria. Hic ſuperfuſus campis gignit fertilitatem. Vnde harenas aureas fingiẽ trahere. ¶Hernia cõe eſt nomẽ trib⁹ morbis.ſ.Enterocelę,Epiplocelę,& hygrocelę. Enterocela ei dicitur cum inteſtina dilabuntur in Scrotũ. Epiplocela cũ omentũ. Hygrocela cũ in alterum e teſtibus humor cõit. Has ſpecies noſtri vocant hernias vt inquit Celſus a duritię pellis quę fit poſt inteſtinorũ deſcenſum. Hernium eni durũ & aſperũ dr̃ Tractum a Sabinorũ lingua qui hernia ſaxum vocãt. Mar. Deriſor Fabian⁹ hernũ oẽs quem mõ colei timebãt dicentẽ tumid as ĩ hygroceląs. Ramices vero has ſpecies ſubſe continet Parocelã q̃ eſt cũ ex abſceſſu aliquo circa ſcrotũ materia ſubducitur. Sarcocelã cũ in ipſo ſcroto cõcreuit caro. Criſocela cũ venę ituinuerunt tunicis teſtiũ integris vel in ipſo ſcroto,vel cũ bubonocela dicit̃ ĩ iguine. Eſt tamẽ vbi Pli.enterocelã dixerit ramicem,vt in medicinis cupreſſi. Differtab his bronchocela qppe q̃ in ceruice ſit,quaſi tumor magnus & rotũdus inter cutẽ & aſperã arteriã,q̃ modo caro hebes,mõ humor aliqs includit̃. Interdũ etiã minutis oſſibus pili immixti,vt in Celſo li.vij.ꝓperã ſcribaẽ brõcocelę. Sunt etiã qui herniã interpretentur ꝓ teſtiũ theca vt illd Mar. Ingẽs iratis apparuit hernia ſacris.
¶Hernioſus ꝓ eo qui herniã patit̃. Hier.in Leu. Si ęcus fuerit vel hernioſ⁹ nõ accedet offerre hoſtias dño.
¶Hernici populi in Cãpania ſaxa incolẽtes. Hos tamẽ hernicos appellatos võluit Macro.qui hernũ deducit a nomine hernici pelaſgi qui eorum fuit dux.
¶Herodius & herodion auis,falco vulgo dicta,ĩmo eſt ardea la garza.
¶Herodes antipatris Idumei filius anno.x. Augu.rex iudęorum a romanis declarat⁹ eſt regnauitq; annis xxxvij. Hic vir ſtrenuus Samariã olim in cineres redactam a fundamẽtis erexit,eamq; in honorẽ Auguſti auguſtã i.Sebaſtam appellauit. Crudeliſſimus tamen fuit,quippe qui multos iniuſte occiderit. Nã oẽs legis iterpretes pręter alias multas neces,& paruulos bethlemitas gladijs ĩteremit. Quo facto mox intercutis morbo pcuſſus ſcaturientibus toto corpore vermibus extinct⁹ eſt. Fuit alius Herodes antipas fili⁹ hui⁹ ꝓfect⁹ Galileę poſt archelaũ ipiiſſim⁹ fuit. Nã in ciues ſiccarius,ĩ nobiles latro,ĩ ſocios populator habit⁹ eſt. Vxorem philippi fris duxit,Ioannẽ baptiſtã occidit,& dñm noſtrũ illuſum Pilato remiſit. Tandẽ Lugdunũ a Caio Cæſare relegatus

ibi vitã finiuit. Terti⁹ Herodes dictus Agrippa Ariſtoboli fili⁹ q Iacobũ occidit. Alius Herodes fuit Attic⁹,q gręca oratione,inquit Gellius fere vniuerſos grauitate,ac q; copia,elegantiaq; vocũ longe preſtitit.
¶Her⁹ dñs aſpirat̃ vt differat a verbo futuri tpis ero.
¶Heros a iunone dr̃ inquit Aug.lib.x.de ciui.dei. Nã gręce latine Iuno hera appellatur. Et ideo neſcio quis fi li⁹ ei⁹ ſecundũ gręcorũ fabulas heros fuerit appellatus. Hoc videlicet velut myſticum ſignificante fabula q aer Iunoni deputetur vbi volunt cũ dęmonibus heros habitare. Quo noie appellant aliquus meriti ai as defũctorũ Et li.vij. Inter Lunę gyrũ & nymborũ ac ventorũ cacumina aerias eſſe aĩas,ſed eas aio non oculis videri & vocari heroas & lares ab hera quę terradr̃ nũcupatos. Hic heroicus,ca,cũ,& Heros,idis. Mychalus aũt ethymo. ἥρως ἀνὴρ ὁ σεμνὸς ἐστι ἡμίθεος γενναῖος λέγεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἔρωτος τῆς ἀρετῆς ἢ αἰτίας κινδύνους καὶ πόνους ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων αἱρούμενος ὁ γάρ αἴρεται. ✥.i. Heros vir diuinus eſt ſemideus generoſus,dr̃ ab amore virtutis cu⁹ cauſa pericula & labores ſupra mortales eleuatus eligit.
¶Herpes animal ſic dictũ q eo pręcipue ſanentur ea q̃ ſerpunt.
✥Hrepetæ dñr hulcera quæ ſerpunt. Cc.
☧Herpeta pe.cor.morbus qui ſerpit ſicut ſcabies. Mac. Hanc fugit appoſita ſacer ignis,& herpeta mordax.
¶Heroidas veteres fœminas clariores dixerũt,qualesſunt heroum vxores & filię. Papi.li.iij. Siluarum. Qua veteres latias grauaſq; heroidas æquas.
¶Herſilia nomen vxoris Romuli,quę in rorẽ verſa tẽpla cũ Quirino tenuit. Eſt autẽ herte apud grecos quod apud nos eſt ros.
¶Hanula parua delubra,i qua loco f ponitur aſpiratio quaſi fanula.
¶Heſperus p.cor. Athlãtis frater,a quo heſperia. Scribit Diod,hunc heſperũ conſcendiſſe cacumen mõtis athlãtis ad curſus aſtroꝝ obſeruandos & nunq̃ deinceps cõparuiſſe cui vulgus honores diuinos exhibuit,altrũq; lucidiſſimũ eius noie appellauit. De quo Vergil. Ite domũ ſaturę venit heſperus ite capellę. Hęc etiã ſerotina ſtella veſper dr̃ vt apud eundẽ li.j. Geor. Quid veſper ſerus vehat. Similiter veſperugo noiatur. Plau. Nec veſperugo nec vergilię occidũt. Ruſus & illa eadẽ ex cogitata ſtella a Pythagora primũ fuit q̃ ante ſolẽ oriri cõſpicitur,tunc quoq; Lucifer noiaẽ,q gręce φωσφόρος dicitur Verg.in Damone Naſcere pręq; diẽ veniẽs age lucifer almũ. Qũq; etiã a nobis iuoar traſfertur,eo q eius ſplẽdor in modũ iubę leonis diffundatur. Similiter & Ven⁹ appellatur,ſiue in die ſiue in nocte.
✥Heſperion ceras promontorium eſt ad Fortunatas inſulas in mari thlantico. Cc.
¶Heſperię duę ſunt. Vna q̃ Hiſpania dr̃,altera Italia, quę ſic diſcernunẽ. Aut ei heſperiã ſolã dicim⁹ & ſignificat Italiã. Ver. Eſt locus heſperiã grai cognoie dicũt. Aut addis vltimã & ſignificat hiſpaniã,quę in occidentis eſt fine Hora. Qui nũc heſperia victo. ab vltima. Et hęc ab heſpero occidẽtali ſtella eſt. Italia vero ab heſpero Athlãtis fratre qui a germano pulſus Italiã tenuit & ei nomẽ vel ꝓpriũ vel ſuę priſtinę regionis ĩpoſuit. Macro. tñ voluit heſperiã dictã eſſe Italiã q occaſui ſubiecta ſit. ¶Heſione nomen Laomedontis filię.
☧Heſaias nomen ꝓphetę ꝓpriũ qui nobili gñe ort⁹ in Hieruſalem prophetauit,nihil ruſticitatis in ſermone habẽs. Qui non tã propheta q̃ euangeliſta fuit. Vniuerſa ei chriſti ecclegæq; miſteria ad liquidũ ꝓſecutus eſt, vt non putes eum de futuro,ſed de pterito hiſtoriã texere. Tandem ſub manaſſe rege ſectus in duas partes occubuit.
¶Heſperides pe.co.appellatę ſunt Heſperi fratris Athlãtis filię Aegle A ethuſa & heſptula. De his eſt fabula q habuerit hortos mẽore aurifero pcioſos,vbi erat draco cuſtos puigil,mala aurea vigilãter obſeruãs,q̃ iter

fecit hercules pomaq; aurea retulit ad euryſthea. Pli. & Solinus interptantur fuiſſe æſtuariũ maris meatu flexuoſo imitar draconis qđ hortos heſperidũ amplectebatur vbi Pręter oleaſtrũ aliđ nihil ex narrato illo aurifero memore extare ꝓdiderunt. Var. per mala aurea oues ſignificari dicit quas hercules ex Aphrica in græciã exportauerit. Ea eĩ ſua voce gręci appellant mala apud quos μῆλον. i. malum ſignificat ouem & pomũ. Hinc melotæ dictæ veſtes ex pellibus ouium confectæ. Aliter tradit Diodo. lib. v. bibliothecę quã videre potes.

¶Heſperum ꝓmõtorium in Aphrica eſt nauigatione decẽ dierum ab Denothema monte.

¶Heſternus a, um, vide in dictione heri.

℥Heſtræa, theſſalię ps apđ Stra. & Ptol. ſed apđ Hõerũ opidũ eſt ĩ euboea. Stephanꝰ vrbẽ dicit ĩ Acarnania.

¶Hetã alias hectã priſci dixerunt qſi hietã rẽ minimi precij vt eſtoſcitatio & hoĩs halitꝰ. Alij volũt eſſe puſtulã illã quę in cõquendo aſſurgit, vt videmus in ahenis dũ feruent.

¶Heteron græce, latine alterum ſeu reliquum dicitur.

¶Heterocliton quaſi alternæ declinatum. Nã cõponitur ab ἕτερος & κλίτον.

✤Hetruria. Hetruſcus, quære Aetruſci.

¶Heterogenus, a, um pe. cor. quod eſt alterꝰ generis Dicitur & heterogeneus, a, um.

¶Heteromaſchala, quæ ex altera tantũ pte villoſa ſũt & ſeruitijs dedicata, ſicut Amphimaſchala & Amphimala, q ab vtraq; parte villoſa & ingenuis dedicata ſũt.

¶Heu interiectio dolentis iũgiť accuſatiuo pronomis Teren. Heu me miſerũ. Nã per exprobationem iungiť cũ noĩe. Verg. Heu ſtirpem inuiſam. Et cũ noĩatiuo. Idẽ Heu pietas heu priſca fides. Interdũ geminatur, & nulli caſui ſeruit. Ver. Heu heu quid volui. Aliqñ etiam dř Eheu. Aſpirať ſicut & hei eadẽ rõne. Interdũ vero eſt duarũ ſyllabarũ ꝓpter metrũ, vt Eheu q pingui macer eſt mihi taurus in aruo, ſicut prendit, & prehendit.

¶Heteronyma. Vide in dictione homonyma.

¶Heus aduerbiũ vocãtis. Verg. At prior heus inqt iuuenes mõſtrate meaiũ Vidiſtis ſiquam hic errantẽ ſororũ. Aliqñ duplicatur heus heus. Nonnunquã interiectio dolentis eſt, vt heus etiam menſas conſumimꝰ inquit Iulus. Aſpiraťq; magis vſu cũ & Feſ. a greco αι trahere videať quæ vox doloris eſt, vnde & ęgritudinem deductã eſſe tradit. Eu vero gręcã dictio quę multorum nominũ compoſitionem init aſpiratiõe non habet, vt Euſebius. Euſtathius. Eugenius.

¶Heuoe interiectio metuentis. Oui. Heuoe bacche ſonat. ¶Heterocraneas vocant morbũ capitis cũ caput inæqualiter dolet tumetq;, & inter pilos rotũda & humida hulcuſcula ſurgunt & pus mali odoris.

¶Hexaclinũ vocať ſtibadiũ hoc eſt cœnatio ſex conuiuas capiẽs. Mar. Et teſtudineũ mẽſus q̃ter hexaclinum Ingemuit. ¶Hexamerõ pe. cor. apđ nos ſex dierum. Cõponiť eĩ ab ἕξ ſex & ἡμέρα dierũ, vbi iterpõiť a cauſa eupgoniç. Hexametrũ pe. cor. ſex pedũ μέτρον enim mẽſura. ¶Hexagonũ pe. ꝓ. ſex angulorũ. Amb. li. hex. Quis architectꝰ eas docuit hexagona illa cellarũ indiſcreta laterũ ęqualitate cõponere ἀπὸ τοῦ ἕξ (καὶ) γωνίας συντίθεται. ✤Hexaphorus lectica q̃ a ſex ſeruis ferri ſolet.

✤Hexaſtichon carmẽ ſex verſutum. Cc.

¶Hexecontalithos gẽma q̃ licet vireat in parua tamẽ multicolor eſt, ſic dicta quaſi ſexaginta colores habeat, ἑξήκοντα enim ſexaginta, λίθος lapis. Cc.

¶Hexaplum vel hexapla, orum. exẽplaria ab ἕξ ſex & πλοῖς plica. Hiero. in ꝓlogo libri Ioſue. Vt pro gręcorũ hexaplis editionem noſtram habeant.

℥Hexaſticum hordeum, cuius ſpicę ſex ordines habẽt ſicut diſticum quod duos.

H ANTE I

HIarbas Iouis filiꝰ ex Garamãte nipha fuit Getulorũ rex, quẽ Ver. ſcribit in cõnubiũ petiſſe Dido.

¶Hiato as, frequentatiuũ verbi hio, as, ſignificat ſæpe aperior ſcindorve. Plau. Si qua forte concio eſt vbi cum habitare nondũ in mentẽ venit. Laberius paſſiuo vſus eſt. Hiatũtur fores, inquit pro eo qđ eſt habitãt. i. patet.

¶Hiatus us, apertio. Clau. de rap. Qđ conata nephas aut cuius cõſcia culpę. Exul ad imanes erebi detrudor hiatus? Eſt autem tuum ſyllabarum ab hio factum.

¶Hibiſcus herba nõ diſſimilis malue vt inquit Theophraſtus folio maiori q̃ malue piloſioreq; caule. Vſus eius ad rupta & tuſſes. Plinius ſcribit, hibiſcum a paſtinaca diſtare damnatum in cibis ſed medicine vtilẽ. Verg. accipit pro iunci ſiuo viminis genere.

¶Hic & iſte ſic differunt, q hic circa perſonã loquẽtẽ, iſte circa perſonã audientẽ, ac ſi prima perſona ad ſecũdã haberetur oratio, & huic amico meo cum tu iſto familiari magna eſt contentio. Eodẽ modocum tu in præſentia ſis Florentię, ego vero bononię, q rectiſſime diceretur ſi ad te ita ſcripſero Maturiorẽ ſane futurũ ſuſpicor tuũ in hanc vrbẽ aduẽtũ q̃ in iſtę meũ. Eadẽ quoq; ratio eſt eorum aduerbiorũ quæ localia nominata ab hiſdem nominibus pronominibꝰ formãtur vt hic noui habemus nihil. q ſi quid iſthic noui acciderit ſcire cupio. Et regis hiſpanorũ oratores qui diebꝰ ſuperioribꝰ hac iter habuerũt ad quod tẽpus iſtuc peruenerĩt facito me certiorẽ. Cic. Curioni. Putares ne vnquã accedere poſſe vt mihi verba deeſſent neq; ſolũ iſta veſtra oratoria, ſed hęc etiã leuia nſatia. Idẽ Valerio. ibi maris eſſe vbi aliquo numero ſis q̃ iſtic vbi ſolus ſapere videare. Iſtec vero & iſtãc non oratorũ ſed comicorũ ſunt ille vero cũ aduerbijs ab co formatis ſignat rẽ ſeu locũ ab vtroq; remotũ. Plau. Quis eſt quẽ videmus veniẽtẽ pãnoſum ac ſqualidũ? ille ne eſt noſter Syrus? Pli. Hęc omnia ad nos exilla ꝓuincia cõportãť. illic ſucci illic odores, illic extremo orbe q̃ſitę luxuriæ opes. Duobꝰ autẽ modis cõſtruunť, demõſtratiue & relatiue. Terẽ. Viden tu illũ Thais? Sene. Et q hoc facit ſane prudẽs appellãdꝰ ẽ Et tũc hic eadẽ ſignificationẽ habet quã is. Et ĩ noĩatiuo pluralis nume. ac maſcu. & fœ. gñis ſola ſcriptura diſtiguiť Hi eĩ & hę cũ aſpiratiõe & vna vocali ab eo qđ eſt hic & hęc deſcẽdũt. Ii vero & ee cũ duabꝰ vocalibꝰ ſine aſpiratione fiuntab is ea id. Siẽdũ quoq; eſt hic cũ pronomẽ eũ corripiť, vt ſolus hic inflexit ſenſus. Et Qñq; ſumiť pra talis. vt hic pietatis honos. Et hũc ego tc Euriale aſpicio? Qñ vero aduerbiũ produciť; vt hic illiꝰ arma. Et modo pro tũc. Verg. Hic regina graue gẽmis auroq; popoſci. Cic. appio. Hic ego multa ſimul cogitaui. Mõ pro tali loco. Plau. Hic ne eſſe opportuit q fingi eſſet hoc eſt tali loca & tã ſordido. Accipiť iſte pro hic. Cic. Cũ iſto tempore ſtent cum gladijs armati. Et ille pro is vt apud Apoſtolum. Non enim qui ſeipſum commẽdat ille probatus. Hic & is alio modo vſurpari ſolent ab auctoribus. Vt Alexander paruis copijs fretus ſuperauit Dariũ cũ infinito exercitu, & id vel hoc in adoleſcẽtia Ab hic tã pronomine q̃ aduerbio fiunt, Hicce & hiccine illud eiuſdẽ ſignificatiõis cũ hic. Hoc ſemp interrogatiue poniť quaſi hic? Diciť & hęcce. Hocce. Vñ apud Terẽ. Hiſce plurali numero dř pro eo quod eſt hi, cũ ait hiſce arbitratur nũc hoc munere ſuã eſſe Thaidẽ. Plau. in cap. Hiſce natem inter ſe confixerunt dolum.

¶Hicce ab hic fit & idem ſignificat. Hiccine ponitur interrogatiue, quaſi hic ne.

¶Hiera inſula iter Siciliã & Lipari Vulcano ſacra vna Aeolis. Fuit & via ſic dicta, q ea irẽt ſacerdotes ad Eleuſinã Cererẽ. Hoc noĩe etiã appellata eſt vxor Telephi regis Myſorũ quę a Nereo interfecta dicitur cũ marito ferret opem qui ab Achille vulneratus fuerat. Ea vt fabulæ tradunt tantę fuit pulchritudinis vt etiam Helenam ſuperaret. Et Hiera apud dicitur Sacra. Cũ qua dictione fiunt multa cõpoſita de quibus infra.

¶Hierarchia, pe. pro. latine ſacer principatus. Græce ἱερὰ ſacrum dicunt ἀρχὴ principatum.

✤Hieracites gẽma a colore accipitris, ſic vocata ἱέραξ enim accipitricem dicunt. Cc.

¶Hierãthenis flos eſt cameli herbę vulgatiſſimę ἱερὸς enim ſacer & ἄνθος flos. Cc.

¶Hiera picra diciť ſacra amara. Nã πικρὸς amarũ diciť Medicinę genus quoddã ad ſoluendũ aluũ. Vide in dictione Pigra.

✤Hierapolis pen. cor. latine ſacra ciuitas dicitur. Quo noĩe dicta eſt ciuitas Aſiæ cõtra Laodiceã vbi aquę calidę ſcaturiebant, quę in tophũ admodũ facile durabanť Et os Plutonium in paruo quodã montis ſupercilio, ita commenſuratum vt hominem ſuſcipere poſſet, mira profunditate, cui vallum ꝓpoſitum erat quadratum ambitu ſemiiugo, nebuloſa & craſſa caligie plenum vt vix ſolum diſcerni poſſet. Exterius tranquillo cęlo aer inoxius, animal ſi quod ingrederetur ſtatim moriebatur, & tauri introducti mox cadebant educebanturq; mortui. Strabo ſe paſſeres immiſiſſe ait qui ſubito expirauerint Apud hierapolim aqua quędã adeo tigendis lanis idonea fuit vt ex radicibus tincta cũ his decertarent q̃ ex purpureo tingebantur, a qua hierapolitæ dicuntur. Cc.

✤Hieratica appellatur papyrus ſubtilior religioſis tantum voluminibus dicata. Cc.

℥Hieroglyphicę literę ſacræ. Quo noĩe dictę ſunt ęgyptię literę quę notis volucrũ ferarum aliarũq; rerum pręnotatę erant. De quibus Cor. tacitus ſic ſcribit. Primi p figuras animaliũ ęgyptij ſenſus mentis effingebãt & antiquiſſima monumẽta memorię humanę impreſſa ſaxis cernunť vt literarũ inuentores perhibent.

¶Hieronymus propriũ nomẽ eccleſiaſtici diſertiſſimi; q viri cuiꝰ opera ĩ pretio habẽtur & latine dicitur ſacra lex ſeu ſacrum nomẽ. Cõponiť eĩ ex ἱερὸς & ὄνομα, ſed o mutatur in y. Fuit & hoc noĩe philoſophꝰ ex Rhodo inſula qui finem ſummi boni poſuit in indolentia, quę gręce dicitur ἀναλγησία.

¶Hieronicas vocamꝰ victores ſacrorũ certaminũ, quę ſint ſacra certamia. Vide ĩ dictiõe ſacra certamina. Quę autẽ fierent in ſacris certaminibus docet. Quin. li. ij. cũ ait. Quũ paleſtricus ille curſorem faciat aut pugilem aut luctatorẽ aliđ ve qđ ex his quę ſunt ſacrorũ certaminũ.

¶Hieroſolyma ę, & hieroſolyma orũ, & hieroſolymę. arũ tñ pluraliter vrbs Iudeæ ſeu paleſtinæ q̃ & hieruſalẽ vocabatur. Vñ legimus apđ Ioannẽ. Facta ſunt Encenia hieroſolymis. Dicũtur autẽ hyeroſolyma, vt ſcribit Egeſippus q primo Solyma dicebantur. Sed cũ rex Cananeꝰ cognomẽto iuſtus q fuit cõditor ſolymorũ, templũ addidiſſet, ide hieroſolyma nũcupauit. Gręci eĩ ἱερὸν tẽplũ vocãt Euſeb. li. ix. Euang. ꝓparationis ait hieroſolyma appellari quaſi hiero ſolomonis hoc eſt ędẽ Solomonis a tẽplo qđ Solomõ hieroſolymis pulcherrimũ magnificẽtiſſimũq; cõſtruxit. Hinc hieroſolymita p. ꝓ. hieroſolymitanꝰ & hieroſoly mꝰ. He. li. ij. Mac. Et qui ꝓmiſerat Rõanis ſe tributũ reſtituere de captiuitatehieroſolymorũ ꝑdicabat nũc ꝓtectorẽ deũ habere iudæos. Suet. ĩ Nero. Spoponderunt tñ qđã deſtituto ei gubernationẽ orientis, nõnulli nominatim regnũ hieroſolymorũ. Hęc etiã hieruſalẽ appellabať, q̃ vrbs p tria nomina a hier. vocatur. Iebꝰ Salẽ hieruſalẽ. quę ab helio poſtea hadriano de ruinis & cineribꝰ ciuitatis in heliã ſuſcitata eſt. ¶Hierotheꝰ nomẽ viri ꝓpriũ & interptatur ſacer deus.

✤Hierobotane ſacra hærba. Cc.

¶Hieroceps inſula ĩ Cypro prope Paphũ, qua voceſſ gnificatur ſacer ortus.

¶Hieroduli pe. pro. ſacrorũ miniſtri. Iu. Firmicꝰ. li. viij Matheſeos ſcribit futuros edituos aut herodulos, qui habuerint horoſcopum in xxvj. pte geminorũ gręci νεώκορον vocant æditum.

¶Hierophanta latine ſacrorũ demonſtrator. Hier. cõtra Iouinia. Hierophãtas quoq; Athenienſiũ. vſq; hodie cicutę ſorbitione caſtrari, & poſtq̃ in põtificatũ fuerint electi viros eſſe deſinere.

¶Hiero Syracuſanorũ tyrãnus in quo pulchritudo corporis & vires fuerũt admirabiles, de quo multa apđ Iuſtinũ leguntur. ℥Hierocomitæ populi ab hieracome ciuitate cariæ. Auctor polybius.

¶Hierocomiõ locus eſt in quo leproſi alũtur hiera eñ græce, lepra latine & κώμη villa.

✤Hieri populi ſunt vltra Sauromatas calui & ſimia natiuitate oẽs & ꝓmiſcue barbã habẽtes, qui deo ἱεροὶ. i. ſacri dicuntur, quia nihil iniuſte agũt nec bella norũt. Cc.

¶Hierico ſeu hiericꝰ õtis, & hiericꝰ hierici ciuitas magna fuit muralibus ſepta parietibꝰ, quę nõ ferro perui nec arieti poſſit ẽẽ penetrabilis. Hie. ad Alga. Et in parabo. de Hieruſalẽ deſcẽdẽtis hiericũ Samaritanꝰ loqť.

¶Hila inteſtinũ tenue ab hira, ſiue ab hilũ vt inqt Varro quod eſt minimũ. Vñ qñq; hilę pro ſalſis iteſtinis, vť fartis ſaltitijs, aut lucanicis accipi ſolent. Pla. Atq; hilas eſt fumatas & fumẽ. Hora. Perna magis ac magis hilis flagitat in morſus refici. Qñq; ponitur pro eo inteſtino qđ in annum reſoluitur. Lãber. Neue aliter hunc predicabis quo modo video adoleſcenti noſtro cędis hilas. Ab hila veteres diminutiuũ protulerunt hilla.

¶Hilũ paruũ illud nigrũ qđ in ſummitate fabę adhæret. Vnde & pro breui exiguoq; quandoq; ſumitur. Cic. li. j. tuſ. Tum illđ qđ Siſyphus verſat ſaxũ ſudans nitendo nec proficit hilũ. i. quicq̃ tantillũ minimũq;. Ab hoc noĩe fit nihilũ pro nõ aliquid quaſi ne hilũ quidẽ & per apocopẽ nihil, & p ſyncopen nil. Per. Ex nihilo nihil in nihilũ nil poſſe reuerti. Var. li. vlti. de ana. Itaq; vt cum quem putamꝰ eſſe non hili dicimꝰ nihili. Sic ĩ quo putamus eſſe nequicq̃ dicimꝰ neq̃. Priſci. li. vj. Nihil & nihilũ a non & hilũ eſt cõpoſitũ quod ſine dubio eſt nomen Hilũ enim pro vllum vetuſtiſſimi proferebant.

¶Hilaris & Hilarus pe. cor. iucũdꝰ lętuſq;. Pla. in Aſi. Credã iſtuc ſi eſſe te hilarũ video, hinc hilaritas & hilaritudo. Cic. Dolob. Sed tñ hilaritas illa nr̃a & ſuauitas q̃ te ꝑter cęteros delectabat erepta mihi omnis eſt.

✤Hilaria dies dicitur quo primũ tempore ſol diẽ lõgiorem reddens terras illuſtrat. Cc.

¶Hilaro as, lętitiã iucũditatẽq; do, lętifico. Cic. li. ij. de fini. Omnẽ iucundũ motũ quo ſenſus hilaretur ἡδονὴν a tine voluptatẽ vocãt. Palla. Quę manſiones hyemi parantur ita ſint conſtitutę vt poſſit eas hyberni ſolis, totꝰ ꝓpemodũ curſus hilarare. Huius cõpoſitũ eſt Exhilaro Col. li. vij. Satietate verni pabuli pecudes exhilaratę laſciuiũt. ¶Hilareſco hilaris fio. Aug. li. v. cõ. Et delectabat ſuauitate ſermonis q̃q̃ eruditionis minus, tñ hilareſcentis atq; mulcentis q̃ fauſti erat.

¶Hilarius nomẽ viri propriũ ab ἱλαρὸς latine hilaris Sic hilarion,

¶Hilarodus pe. ꝓd. laſciui & delicati carmis cantor ab ἱλαρὸς & ᾠδὴ quod cantum ſignificat.

¶Hilaria tantum pluraliter & gene. neu. ſicut ſaturnalia antiqui diẽ ę quinoctij verni colẽtes appellauerũt vt iquit Macr. quo exordiũ lętitię celebratur, quo primũ tpe ſol diẽ longiorẽ nocte protẽdit. Erat aũt ad octauũ Calen. Apri. De hilaribꝰ meminit Flauius Vopiſcus in Aureliano. ℥Himera fluui Sicilię qui in duas ptes diuidiť, & ĩ altera dulcẽ ſaporẽ, in altera ſalſum retinet.

✤Himius & hima & himulꝰ & himula vocantur qui ex equo & aſina naſcuntur, quos quidã vocant burdones. Subuereor tñ ne hini & hinuli legendũ ſit vt in dictiõe hinuli. Cc. ¶Hinnio is, iui, itum, pen. pro. ꝓprium eſt vocis equorũ. Vnde hinnitus, tus.

¶Hinuli pe. cor. ſunt ceruorũ caprearũ capolorũ dãmarũ & ſimiliũ filij. Hinuli etiam vocantur muli ex equo & aſina geniti cum legitimus mulꝰ ex equa & aſino naſcatur vt inqt Varro. Hos Col. li. vij. etiã hinos appellat, qđ eſt primitiuum. Nam huius diminutiuum facit hinnulus, & adiectiuum poſſeſſiuum hinuleus.

¶Hio as, duarũ ſyllabarũ, proprie os aperio. Vñ hiatus

& hiatio. Scribitur cũ h, quia hiãdo maior ſit ſpũs. Nã
ab oris ſono cũ aperitur os tractũ videt̃. Vñ & ꝓ ſpõte
vel aliqua vi extrema aperiri ſiue ſcindi ponitur hiare,
vt ligna hiant ariditate, & tellus ęſtu. Sallu. li. iiij. Atq;
hiauit humꝰ multa vaſta & profunda. Et hiare flores di
cũtur cum aperiunt̃. Prop. li. quarto. Nec flos vlꝰ hiat
pratis, quĩ ille decẽter Impoſitꝰ frõti lãgueat ante meę
Per trãſlationẽ hiare ſignificat mirari. Ver. li. vj. Incer-
tꝰ clamor fruſtratur hiãtis. Inde formant̃ hiſco is, ĩcho-
atiuũ, ſed hiaſco facere debuit, & hiaſco iteratiuũ & cõ-
poſitũ Inhio de quo alibi. Eſt & hyo cũ y græco ὕω pluo
a quo quidam hymber deducunt.

¶ Hin genus menſurę duos choros atticos cõtinentis
inqt Hiero. duos. ſ. ſextarios Italicos, vt hinc menſura
ſit iudaici ſextarij noſtriq; caſtrẽſis, cuius ſexta pars fa-
cit tertiam partem ſextarij Italici.

✣ Hippe canceri ſunt ſpecies, tantę velocitatis vt cõſe-
qui eos impoſſibile ſit. Cc.

✣ Hippaſos vnus ex centauris.

✣ Hippei cometæ qui iubas equinas habent celerrimi
motus ab equis dicti. Cc.

✣ Hippo Chironis cẽtauri filia fuit, quę cũ in mõte Pe
lio ſeſe venãdo exercet grauida facta eſt & ob id patris
indignationem timẽs deorũ miſeratione in equã cõuer
ſa eſt & in cęlum tranſlata. Nõnulli eam vatẽ fuiſſe di-
xerunt, ſed quia deorũ conſilia hoĩbꝰ patefeciſſet in e-
quam eſſe conuerſam. Cc.

✣ Hippo opidum Locrorum in Brutijs. Cc.

¶ Hippos per duplex pp, latine dicitur equus, a quo
multa deducuntur.

¶ Hippago inis, genus nauigij cõuehendis equis aptũ
Quod a Iul. polluce hippagõ dicitur. hippagogeus legi
tur pro inſtrumento quo lapides expoliuntur.

¶ Hippagium equorum vectio.

¶ Hippago as, pe. pro. ſignificat animã celeriter duco,
vt inqt Feſ. ab equi halitu qui eſt ſupra modũ acutus.

¶ Hippopodes populi in Oceaco ſcythico qui teſte So
lino humanam vſq; ad veſtigium formam tenent ſed in
equinos pedes deſinunt.

¶ Hippobatos equorũ paſtor.

¶ Hippomonos. pe. cor. equorũ paſtor, quia ſex equo-
rũ Ita hippophorbos equorum paſtor.

¶ Hippoconij mãgones ab equis cõponẽdis, colore fu
co robur, inani ſagina, vt ait Quinti. mentientes.

¶ Hippocentaurus equiſtimulator, quidã volunt hip-
pocẽtauros filios eſſe centaurorũ. Qđ & Diod. ait. Fabu
la ex eo nata ꝙ primi equitare auſi ſunt, veluti hippos
.i. equꝰ & homo copulati eſſent. Clau. Cęſar ſcribit hip
pocẽtaurũ in theſſalia natũ eodẽ die ĩteriſſe. Pli. refert
ſe vidiſſe hippocentaurum ĩ melle allatum Claudio prĩ
cipi ex ægypto. De hoc etiam in dictione Centauri.

¶ Hipparcus magiſter equitũ. Quo noĩe dictꝰ eſt qui-
dã celebris aſtrologus, qui vt Col. auctor eſt prodidiſſe
fertur tẽpus fore quo cardines mundi loco moueretur.

¶ Hippacen vocant caſeũ equinũ. Hippocrates ſcribit
inuentũ ſcytharum hippacen, ex equino lacte. In ligna
inquit caua infundunt id deinde obturbant in natãtem
ſpumam butyrum vocant, id qđ ſcidit hippacen, id qđ
in medio ſubſiſtit ſerum.

¶ Hippiades ſtatuę mulierum equeſtres appellabant̃,
cuiuſmodi fuiſſe videntur Amazonũ, q̃s mortalium pri
mas equũ ſcandere auſas Lyſię oratori creditur.

ʒ Hippice, hęrba eſt de q̃ Pli. li. xxv. Scythicã hærbã ĩ
ore habentes famem ſitimq; nõ ſentiunt. Idem pręſtat
& hippice dicta ꝙ in equis eundem effectum habeat.

¶ Hippocrates pe. cor. nomẽ medici excellentiſſimi.
Hic vir diuĩa ſciẽtia dicebat coitũ morbũ eẽ comitialẽ
leuiorẽ. ✣ Hippocãpę eq marini effigie ĩ piſciũ caudas
deſinẽtes a flexu caudarũ q̃ piſcolæ ſunt. Pli. Hippocã
pinus cinis alopecias tollit ρογ enim flexus dicitur.

¶ Hippocreme pe. cor. fons in Bœotia iuxta quem eſt
Aganippe. dũ Cadmꝰ eq̃ſtri exploratiõe ingrit q̃nã lo-
co inſediſſet, cauſam dedit poetis vt diuulgarent hippo
crenẽ vngula volãtis equi natũ fuiſſe. Nã hippi equi.
Crene fons dicitur. Et inde equus pegaſus a fonte, qui
græce πηγη dicitur, vocatur.

✣ Hippocinides muſę dictæ ab hippocrene, fõte. Cc.

¶ Hippodamus, pe. cor. bellicoſus, equorũ domitor.

¶ Hippomade es, pe. cor. & hippomadia æ, pe. ꝓd. no
mẽ mulieris, de q̃ Ouid. lib. heroi. Venit vt ĩ phrygios
hippodamia ſinus. Ver. li. iij. Geor. Hyppodameq; hu-
meroq; pelos inſignis eburno.

¶ Hippodromus pe. cor. via lata ꝑ quam etiã multi eq
poſſunt vna currere Δρόμον gręci curſum dicunt.

¶ Hippoglotios hęrba quam alij Daphnem alij Carpo
phylon & alexandrinam vocant. Cc.

¶ Hippolapatum hęrba lapato ſatiuo maior candidior
que ac ſpiſſior. Cc.

✣ Hippomarathron hęrba eſt folijs marathro maiori-
bus & guſtu acriore. Succus auribus inſtillatur, vermicu
loſq; in ijs necat, alij Myrſeneum vocant. Cc.

¶ Hippomanes pe. cor. ge. neu. ſcđm Priſc. cõponitur
ab ἵππος equꝰ & μανία furia vel inſania. Et a diuerſis di-
uerſe exponit̃, quidã eñ dicũt eſſe fruticem ſeu hęrbã
quam ſi equi comedũt inſaniũt & in furorẽ vertunt̃ Ser
ſcribit eſſe virus ex equarum inguinibus defluẽs quo tẽ
pore feruntur in amoris furorẽ, quod in in humana viſ-
cera deſcẽdens furorẽ facit. Ver. li. iij. Geor. Hic demũ
hippomanes vero qđ noĩe dicunt Paſtores lentũ diſtil
lat ab inguine virus. Sic Col. li. vij. qui ſcribit. Maxime
itaq; curandũ eſt, vt tã fœminis q̃ admiſſarijs deſidera-
mꝰ coeũdi fiat poteſtas, qm̃ id pręcipue armentũ ſi ꝓhi
beas libidinis extimulatur furijs. Vñ etiã veneno indi-
tũ eſt nomen ἱππομανὲς ꝙ equinæ cupidini ſimilẽ mor-
talibus amorẽ accẽdat. Pli. vero aſſerit eſſe carunculam
in fronte pulli equini caricę magnitudine, colore nigro
quam ſtatim edito partu mater e fronte dentibꝰ cõuellit
Qđ ſi quis priꝰ abſtulerit ipm pullũ mater ampliꝰ nõ eſt
amatura, nec ad vber eũ admittit. Ver. Quęrit̃ & naſcẽ-
tis equi de fronte reuulſus & matri pręreptus amor. hac
caruncula mulieres medicamenta cõponẽtes vetere ho
mines feruntur in furorem.

¶ Hippomachia pe. ꝓd. pugna equeſtris.

¶ Hippolytus pe. cor. nomẽ viri ἀπὸ τοῦ ἵππου equus &
λύω diſſoluo Hic Theſei & hippolytæ Amazonis filiꝰ
Virbius dictus fuit, qui dũ cęlibẽ ducẽs vitã ſeſe venatu
exerceret & cõſtanti oĩo ſperneret mulieres a Phędra
nouerca abſente patre amatus eſt. Cuiꝰ turpi deſyderio
cũ obtẽperare noluiſſet redeũte patre adulterij ei crimẽ
nouerca obiecit. Quãobrẽ Theſeus in furorẽ verſus de
filij nece cogitauit, qđ metuẽs hyppolytus cõſcẽſo cur-
ru fugã aripuit Sed dũ phocę q̃ iã forte in littꝰ exierant
ęquoris equoꝝ & rotarũ ſtrepitu ꝑterrite ſeſe ĩ mare p̃-
cipitarũt eũ exterriti equi ꝑ ſcopulos ac ſaxa traxere tã
to impetu, vt cõparagibꝰ diſſolutis infœlicẽ iuuenẽ lo-
ris ĩplicitũ diſcerpſerit. Hũc poſtea Aeſculapiꝰ reuoca
uit ab ĩferis & priſtinę ĩcolumitati reſtituit, Hippolytꝰ
vero relicta terra Attica ĩ Italiã venit, ne patris irã rur-
ſꝰ experiret̃ & ſe Virbiũ appellari iuſſit ꝙ bis vir fuiſſet
ac nõ lõge a Roma opidũ ædificauit ꝙ a noĩe acceptæ
cõiugis Ariciã appellauit Sed hãc fabulã eſſe cõſtat, vt
ĩqt Plato ĩ li. qui Cratillꝰ inſcribit̃. Suidas. ἱππόλυτος.
οὗτος ἔγραψεν εἰς τὰς ὁράσεις τοῦ Δανιήλ ὑπόμνημα καὶ εἰς
τὰς παροιμίας Σολομῶντος. ✣ Id eſt hyppolytus hic ſcrip
ſit ĩ viſiões Danielis cõmẽtũ & in ꝓuerbia Salomonis.

¶ Hippopotamus pe. cor. quaſi equꝰ fluuialis ſeu aqua
ticꝰ aĩal in Nilo p̃cipue naſcẽs binis vngulis quales ſũt
bobus, dorſo equi & iuba, & hinnitu, cauda obtorta, dẽ-
tibus aprorũ aduncis. Amb. Equifluuiales quos hippo-
potamos vocant eo ꝙ generentur in Nilo flumine.

✣ Hippoſelinũ appij hęrbę ſpecies in ſiccis naſcẽs qua
equi libenter veſcuntur. Cc.

¶ Hippotelę pulli aſinorum. Vide in dictiõ equuleus.

¶ Hippotoxotę, dicti ſunt equeſtres ſagiptarij, vt eſt a-
pud Cęſa. comb. libro tertio.

¶ Hippo ge. maſc. nomẽ duarum vrbiũ. Vnꝰ aquis cir-
cundatꝰ & madẽs paluſtri ſolo. Alter baſilicus. i. regius
de quo Sil. Et vaga & antiqs dilectꝰ regibꝰ hippo. Ab
equo nomen vrbi datũ videtur. Nã & ſtabuli deã Apul.
Hipponem vocari tradidit lib. iij. Metamor.

¶ Hippona dea erat quã ſtabularij maxime colebãt, cu
iuſq; effigies in ſtabulis locabatur. Apul. li. ij. Meta. Reſ
picio pilę medio q̃ ſtabuli trabes ſuſtinebat. In ipſo vero
meditullio hipponę deę ſimulachrũ reſidens ędicula ꝙ
accurate corollis roſeis equidẽ recẽtibꝰ fuerat ornatum

¶ Hippiõ. argos quod Achacium dicebat̃, peloponneſ
ſi vrbs. & ab equis deduci videtur.

¶ Hippias philoſophus Gręcꝰ qui audiente pene tota
Gręcia gloriatus eſt nihil eſſe vlla in arte rerum omniũ
qđ ipſe neſciret. De quo Apul. At hippias de numero
ſophiſtarũ eſt artiũ multitudine prior omnibꝰ, eloquẽtia
nulli ſecundꝰ Aetas illi cũ Socrate, patria vel genꝰ igno
ratur. ✣ Hippuris hęrba a latinis equiſetũ dicta, & cau-
da equina interpretatur. Vide Equiſetum. Cc.

✣ Hippus fluuius eſt Moſcorũ in Phaſim defluẽs. Cc.

¶ Hippodion latini ſuppedaneũ & ſcabellũ appellant.

ʒ Hippeas genꝰ cancrorũ dicunt hoc eſt equites, quoni
am tãtę velocitatis ſunt vt vix apprehendi poſſint.

¶ Hir hiris ſecundũ Chariſiũ, ſed indeclinabile ſecun-
dũ Probũ, ſignificat volã manus. i. palmã, ab hęreo qm̃
palmis aliquid capientes maxĩe illi rei inhęreamus.

¶ Hira inteſtinũ quod Ieiunium vocant.

¶ Hircus per c caper caprarum admiſſarius. Et non dr̃
hircus niſi poſtq̃ coire fœtereq; ceperit. Hinc hircinus,
a, um, pe. pro. nomẽ poſſeſſiuũ. Apul. Homo ſordibꝰ &
hircina libidine fœtẽs Hircoſus a, um, qđ hircinũ odorẽ
olet. Perſiꝰ. Hic aliquis de gente hircoſa cẽturionũ. Hir
ci nymphij dicuntur a flumine Aphricæ quod cyniphis
ſiue cyniphos vocatur.

¶ Hircquꝰ per c. & q. eſt angulꝰ oculi. Verg. Nouimus
& qui re tranſuerſa tuẽtibꝰ hircquis. Interdũ ponit̃ pro
eo qui in obliquũ reſpicit, ab hircquis oculorũ angulis, ꝓ
pterea ꝙ libidĩs appetitu ſępe aciem ad hircquos capri
retorqueãt Interdum hircquꝰ ponitur pro fœtore q ſub
alijs fit.

✣ Hirculꝰ nardi ſpẽs ob odoris grauitatẽ ſic dicta. Cc.

¶ Hirquitali pe. cor. pueri ad libidinẽ accedẽtes a libi-
dine hircorũ dicti. Nã auctore Cẽſorino hoc fit ſecunda
annorũ hebdomade vel incipiẽte tertia vox craſſior fit
& inæquabilis quod antiqui latini dicunt hirquitallire,
& inde ipſos putant hirquitallos appellari ꝙ tunc cor-
pus hircũ olere ĩcipiat. Hic fœtor etiã caper & tragos di
cit̃. Catul. Valle ſub alarũ trux habitare caper. Mart. In
de tragos celereſq; pili mirãdaq; matri barba. Fœtorem
alarum hircũ vocamus quę oĩm partiũ noſtri corpis ma
xĩe male olent, ꝓpterea ꝙ immobiles habent̃. Vñ hor.
Cubat hircus in alis, hoc Ariſt. li. vij. de aĩalibus appel-
lat τραγίζειν qđ in latinum verſum Caprire dicitur.

¶ Hircipili pe. cor. dñr homines qui pilos duros habẽt

¶ Hirrire, proprium eſt vocis canis rabioſæ

¶ Hirſutus pen. producta ab horreo & ſeta dicitur qua
ſi horrens ſetis.

¶ Hirtus idem quod hirſutus. Vergi. lib. iij. Geor. hir-
taſq; capellas.

¶ Hirudo pe. ꝓdu. ſanguiſuga ab hęrendo carni dicta.
Hora. Non miſſura cutẽ niſi plena cruoris hirudo. Pli.
Hirudinum quas ſanguiſugas vocant ad extrahendum
ſanguinem vſus eſt.

¶ Hirundo auis notiſſima gręce χελιδὼν dr̃. Dicta hirũ-
do ꝙ vere ad nos tranſeat volucrũ ſoli hirundini flexuo
ſi volatus, velox celeritas quibus ex cauſis neq; rapinæ
cęterarũ alitũ obnoxia. Solaq; ouiũ nõ niſi ĩ volatu paſci
tur. ¶ Hiſco is, ĩchoatiuũ ab hio as. Et eſt hiſcere pro-
prie oris humani, cũ videlicet pręſõno aut tędio os ape
riũt hoĩes. quod & oſcito dicit̃. Sed ĩter hiare & hiſcere
hoc intereſſe puto, ꝙ hiare ſit patentẽ eſſe, hiſcere pa-
teſcere, hoc eſt pateſieri. Ouid. Hiſcere nanque tibi ter
ra neganda foret. Quandoque etiam hiſcere eſt ſummiſ-
ſe loq ſiue os ad loquẽdum aperire. Plau. Ne hiſcere q-
dem audet. i. os aperire. Verg. li. iij. Vix pauca furenti
Subijcio, & raris turbatus vocibꝰ hiſco. i. loquor. Qñq;
mirari & dubitare Næuius. Hiſcit dubiꝰ eſt quid agat.
Ver. li. ij. Geor. Hunc plauſus hiantem. Per cuneos ge
minatus eñ plebiſq; patrumq;. Huius compoſita ſunt
dehiſco & fathiſco.

¶ Hiſciacus q nimiũ oſcitat. Cato de re ruſt. Vinum ad
hiſciacos ſic facito, de Iunipero, materiã ſemipede craſ
ſã cõcidito minutũ tũ feruefacito cũ cõgio vini veteris.

ʒ Hiſmalite pen. ꝓdu. populi qui nunc ſaraceni dñr ab
hiſmaele filio abraham ex agar ſic noĩati, hi per totã ha
bitant ſolitudinem de quibus puto, & poetam dicere la
teq; vagantes barchei.

¶ Hiſpalis pe. cor. ciuitas hiſpanię q̃ nũc Sibilia vocat̃
Ex hac ferunt Auicennã medicum originem traxiſſe.

¶ Hiſpania regio Europę, q̃ a montibus Pyreneis inci
piens ꝑ colũnas herculis circuiens vſq; ĩ borealẽ occa-
nũ protẽditur. Ita vt oĩa in eo circuitu ad hiſpaniam ſpe
ctent. Decẽ millibꝰ ſtadijs, vt Apianus ſcribit eius lati
tudo cõmenſuratur. Lõgitudo prorſus eodẽ eſſe videt̃.
Terra frumẽti vini olei aurei gẽmarũ metallorũ ferax.
Ex qua etiã bellicoſiſſimi viri ac velociſſimi equi ꝓcre-
antur. Refert Var. in hiſpanijs equas ex vento cõcipe-,
ꝙ curſu tam veloces exiſtant, vt merito ex vẽtis cõcep
ti eq ferantur. Sunt qui hiſpaniã diuidant ĩ vlteriorem
.ſ. & citeriorẽ Citerior eadẽ Terraconẽſis ad Pyrena vſ
q; iuga ꝓtendit̃. Vlterior ĩ duas ꝑ longitudinẽ ꝓuĩcias
diuidit̃, hoc eſt Bethicã & Luſitaniã. Alij dicũt hiſpa-
niã ſex habere ꝓuĩcias, Taraconenſem, Carthaginẽſem
Luſitaniã, Galatiã, Bethicã, & Tingitanã. In ea quatu
or magna flumia ſunt. Bethis. Mineꝰ. Iberus. & Tagus
q aurũ trahit. Hęc regio priõ Iberia ab Ibero fluuio vel
rege. Poſtea ab heſpero Athlãtis fratre heſperia. Vltĩo
ab hiſpali q̃ hodie Sibilia dr̃ hiſpania dicta eſt. ab hiſpa
nia hiſpanꝰ & hiſpaniẽſis fiunt, ſicut a Sicilia ſiculꝰ & ſi
ciliẽſis. A Roma romanꝰ & romanẽſis, a ſardis ſardꝰ &
ſardẽſis, a Corĩthus corĩthus & corĩthiẽſis. Sed hiſpa-
nꝰ dr̃ qui ĩ hiſpania natus, hiſpaniẽſis q alibi ortꝰ eſt, in
hiſpania verſatur, hoc eſt q licet ĩ hiſpania ſit, nõ tñ ex
hiſpania eſt. Vñ hiſpanienſes vocamꝰ negociatores q
ĩ hiſpania negociant̃. Liu. Exercitus hiſpaniẽſes appel
lat Romanos qui erãt ĩ hiſpania cũ p̃toribꝰ. Pli. li. xiiij
Cæſar hiſpaniẽſi triũpho chiũ & falernũ dedit cũ ĩ hiſ-
pania bellũ aduerſus Romanos nõ hiſpanos geſſerit.

¶ Hiſpidus pe. cor. ſetoſus horridus. Verg. Cui laterũ
tenus hiſpida nãtis Frons hominẽ pręfert.

¶ Hiſter hetruſco vocabulo ludio vocabat̃. Vñ hiſtrio-
nes artifices ludiones q ꝑſonati in ſcęna comœdias tra
gœdiaſq; voce & corporis geſtu agũt. Euſtathiꝰ ĩ Dio-
nyſio Libyco. ἄρχεται δὲ ἐκ Κελτῶν, ὥσπερ δὲ διὰ πάσης Εὐρώ-
πης καὶ ὁ αὐτὸς πεντάστομος τὸν πόντον ἴσορ[illegible]. & Stephanꝰ Byzã
tius multa. ¶ Hiſtriones ab hiſtria regiõe, ex q̃ primũ
veniſſe, indeq; nomẽ ſortitos eſſe aſſerit Feſt. Cui refra
gantur Liu. Valeriuſq;, ſcribẽtes, nomẽ hiſtrionibꝰ fuiſ
ſe inditũ, quia hiſter tuſco verbo Ludio vocabatur.

¶ Hiſtricus, a, um, pen. cor. quod ex hiſtria eſt, ſicut &
hiſtrio. Plau. in pe. Pro ĩperio hiſtrico. Idẽ ĩperator hi-
ſtricus hiſtrio. Hic formauit diminutiuũ Hiero. contra
Rufi. Si hiſtriculæ & liuidę mentis hominẽ a me ſubmo
ueo, & ad vnũ ſtipitem cuncta iacula dirigo qui vulne-
ra ſua patitur in multos.

¶ Hiſtrionicꝰ a, um, quod eſt hiſtriõis, ſeu quod ad hi-
ſtrionem pertinet, vt ars hiſtrionica.

¶ Hiſtrix icis, pe. cor. aĩal ex erinaceorũ gñe, ſicut do-
cet Pli. li. ix. Calphur. Venit ad hirſuta ſpinoſior hiſtri-

ba. Habet tergus ſpinis hiſpidum quas tenſa cute plerũ que laxatas voluntaria iaculatione iacit.

※ Vulgo dicitur porcus ſpinoſus. Latet æſtate & de cauernis prodit hyeme.

¶ Hiſtoria latine narratio ab ἱϛορεῖν quod ſpectare vł cognoſcere ſignificat. vide in dictione annales

※ Aliquando hiſtoria dr̃ expoſitio. Vnde Pli. de naturali hiſtoria. i. de expoſitione rerũ naturaliũ. Et Ariſtote. de hiſtoria animaliũ ſcripſit. Quin. Hiſtoricũ. i. expoſitiuum dixit. Sene. in naturalibus dixit hiſtoricam linguam id eſt expoſitiuam.

✠ Hiulcus fiſſus fatiſcens. Vergilius, Hoc vbi hiuſcula ſitu findit canis æſtifer arua. Cornupia.

※ Hiſeus, rhetor grecus. Demoſthenisq; preceptor.

※ Hiulco as, aperio. Catul. Aeſtus hiulcat agros.

H ANTE O

HOc quandoq; ꝓ huc ponitur. Cic. in Verrẽ. Et ſi hoc neſcio quid eſt nugatorem ſciebã. i. hũc. Terent. in Phor. Hoc nihil eſt phedria ilicet. i. huc. Quandoque pro huc. Verg. libro quarto. Hoc tunc omnipotens cęlo demittitur alto.

¶ Hodie quaſi hoc die a quo hodiernus. Cc.

¶ Hodœdocus, latro & viarum obſeſſor, ab ὁδὸς quando viam ſignificat, ὁδοιδόκος λέχομαι τὸ λαμβάνω.

¶ Hodœporſus viator. Hodœporicum, liber aliqd iter ſcribens. Hie. in vita Paulę, hoc & itinerariũ latine dr̃

¶ Holos grecę, latine totus dr̃. Hinc deducunt multa

¶ Holographũ pe. cor. totũ ſcriptũ. Teſtamentum qđ totum teſtatoris manu ſcriptũ eſt. Hie. cõtra Rufi. Quę epiſtola holographa tenetur ab ijs ad quos perlata eſt.

¶ Holocauſtum, ꝓpria oſtia q̃ detractis extis ĩtegra arę iponebatur, quaſi ὁλοκαυϛον. id eſt totum combuſtũ aut totum igne abſumptum Cauſis enim incenſio, holon totum Dr̃ & holocauſtoma atis. Græce. ὁλοκαύτωμα & holocauſtomatũ ꝓ ſacrificio, Scribit Ioſeph9. li. iij. anti Quando tota victima quę immolatur incẽditur, id ſacrificium nomen holocauſtomatis habet.

¶ Hololampus, totus flammeus.

¶ Holopachion, integer cubitus. Græce. ὁλοπάχιον.

※ Holophuria apud grecos ſunt iumenta.

※ Holocarpona. i. holocauſtũ quod ignis conſumpſerit.

※ Holocauſtoſis idem ſignificat.

※ Holoſathron vndiq; quaſſatum.

¶ Holoſtheon hęrba quę dicitur tota oſſea, cum tamẽ careat omni duritia.

¶ Holoſerica pe. co. tota ſerica vt veſtis holoſerica apđ Lampridiũ quę a Serica & ſubſerica diſtĩguitur.

¶ Holor, quod quidã a greco deducũt, quaſi ὅλος ὡς ἄλος hoc eſt totus candid9, auis eſt alba, anſere maior vocem argutã habẽs. Hãc cygnũ dicunt greci. Hinc holorin9 a, um, pe. ꝓ. Vñ vox holorina. De holoribus. Ver. Sed argutos inter ſtrepit anſer holores. Ouid. Ad vada Mæandri cõcinit albus holor. Scribitur etiam ſine h.

¶ Homerus pe. ꝓđ. nomẽ poetę græci excellentiſſimi qui fuit ante Romã conditã annis circiter centũ. lx. vt Cor. nepos ĩ libris chronicorũ tradit. Hic fuit Cæc9 ꝗ, & ob id homeri nomẽ ſortitus eſt cũ pri9 Meleſigenes diceretur Cumei. nãq; & Iones captos oculis homeros appellãt ꝙ homeris. i. itineris ducib9 egeãt. Hinc cæcutiẽs Męoni9 nũcupatur a Martiano li. j. de nup. philologię. Cęcutiẽtis męonij ſuauiloquia ſenect9 Petrarcha in Buc. Cęcũq; ſenẽ ſed multa videntẽ. Ab hoc homeridę familia apud Chios illuſtris fuit, vt inqt hellanicus

✠ Homo Bulla cõparatio eſt a ad naturę humanę fragilitatẽ oſtendendam accommodiſſima. Cc.

¶ Homeromaſtix, dr̃ homeri flagellũ cognomẽtũ quo zoilus quidã homeri oblocutor cognominatus eſt qui ſcripta ſua cõtra Illiadem & Odiſſeã homeri cõparata in Alexandriã veniẽs Ptolomęo regi obtulit. Sic Ver. maſtix Vergilij ęmulus. Maſtix ei latine flagellũ dicit. Vnde Comici Verberones maſtigias identidem appellant. Quod plane nomẽ oĩbus detractoribus accommodatum eſt. Plinius. Vt obiter caueam iſtos homeromaſticas Ita enim carptores ſuos nominat. Et omnes obtrectatores Maſtices dicuntur addito nomine eius qui obloquuntur, vt Cicero maſtix.

¶ Homilia grœce ὁμιλία dici poteſt colloquiũ, vel ſermo ad populum ὁμιλέω ſermocinor colloquor cõuerſor Et habet pe. cor. Hiero. ad heracliũ. Dum ſuppleie cupimus ea q̃ ab Origene operata ſunt, ſicut in homilis vel oratiunculis in Geneſim, in Exodum fecimus.

¶ Homiliaticus a, um. Idem ibi. Quẽ laborẽ ideo ſuſcepimus ne pulſatæ queſtiones & relictę, qđ humiliatico dicendi genere ab illo ſępe fieri aſſolet, latine lectori faſtidium generarent.

¶ Homo trium literarum appellatur qui eſt fur.

¶ Homicida pen. producta. qui hominem necat.

※ Quod interdum cũ laude dicitur pro viro forti qui mł tos in bello occiderit. Vnde Hora. dixit homicidã Hectorem laudabiliter. & aliter quam vulgo dicatur.

※ Homicidium hominis necatio.

¶ Homos grece ὁμὸς latine ſimul vel ſimiliter dicitur.

¶ Homopathes ſimul patiens.

¶ Homogenes pe. cor. conſanguineus eiuſdẽ generis. Vnde & homogenium.

¶ Homogalactos collactaneus.

¶ Homogaſtrios, vterinus eandem matre nat9. Homopatrios eodem patre natus.

¶ Homographia, ęqlis vel ſimilis ſcriptura vł pictura.

¶ Homo gloſſus eiuſdem linguę.

¶ Homotechnos eiuſdem artis.

¶ Homotopus eiuſdem moris.

¶ Homophylus pe. cor. eiuſdem generis vel tribus.

¶ Homophonos pen. pro. gręce ὁμόφωνος cõcors eiuſdem linguæ.

¶ Homologia, confeſſio, pactum, aſſenſus.

¶ Homonymon pe. cor, eiuſdem nominis, vt inqt Auguſti. Quod fit cum res quidem plures cõmune nomen accipiunt, interpretatione vero eiuſdẽ rei ſeparãtur. vt homo pictus & verus. In hoc nãq; idem nomẽ eſt. Sed ſi ad diffinitionem vel ad interpretationẽ hominis redeas inueniuntur iſta diſparia. Cũ enim dixeris verũ hominem animal eſſe qđ riſum capiat, & vim rationis admittat, cum de picto idem nõ poſſis dicere neceſſario ĩueniuntur diſparia. Regulariter autẽ accipere debemus omne nomen licet propriũ quod poſſit eſſe commune cũ cęteris homonymon vocari. vt Cicero non vn9 ſed plures. ※ Alij ononyma dicunt ęquiuoca quę vna voce multa ſignificant, vt Taurus. Synonyma ſunt res quę & nomine & ſui interpretatione iunguntur vt animal. Id enim de hoĩe & de equo & de fera & de auibus dici põt Animal eſt quod cibũ capiat, qđ mortale ſit, quod ſenſu moueatur. Polyonyma ſunt cum multa nomina vnam rẽ ſignificãt, neq; vlla differentię nominũ reddit ratio, vt enſis, mucro, gladius. hęc enim cur vnam rem tot ſignificent nec diſcerni nec diffiniri poteſt. Heteronyma a multis ęque nominibus res ſingulas tenent. Verũ in his habet rationem diuerſitas nominũ, vt homo terrenus mortalis, homo ab humanitate, terrenus a terra in qua cuncta gignuntur. Mortalis a neceſſitate mortis. Diuidũtur autem homonyma in duas partes. Aut enim fiunt fortuitu, aut homiũ voluntate. Fortuitu fiunt cum quodam caſu ſimile quis alteri nomen accepit. Voluntate cum ſimilitudo nominis ex induſtria imponentis effigitur.

¶ Homonea ꝓpriũ mulieris, quo ſignificatur cõcordia De q̃ extat epigramma. Tu qui ſecura ꝓcedis mẽte parõper, Siſte gradũ q̃ſo, verbaq; pauca lege. Illa egoq̃ claris fuerã ꝑlata puellis. Hoc Homera breui cõdita ſũ tumulo. Cui formã Paphię charites tribuere decorã. Quã Pallas cũctis artib9 erudijt. Nõdũ biſdenos, ętas mea viderat ãnos, iiecere man9 ĩuida fata mihi. Nec ꝓ me queror, hoc morte eſt mihi triſtior ipſa Mœror Athimeti cõiugis ille mei. Sit tibi terra leuis mulier leuiſſima vita. Quęq; tuis olim pfruerere bonis. Si penſare aĩas ſinerent crudelia fata. Et poſſet redimi morte aliena ſalus. Quãtulacũq; meę debent tẽpora vitę Penſarẽ ꝓ te chara homonea libens. At nũc qđ poſſum fugiã lucẽq; deos q;. Vt te matura ꝑ ſtyga morte ſequar. Parce tuã cõiũx fletu quaſſare iuuentã. Fataq; mœrendo ſollicitare mẽa. Nil poſſunt lachrymę nec poſſunt fata moueri. Vixim9 hic omnes exitus vn9 habet. Parce, ita nõ vnq̃ ſimilem experiare dolorẽ. Et faueant votis numina cuncta tuis. Quodq; mihi eripuit mors immatura iuuentę. Id tibi victuro proroget vlterius.

✠ Homo (vt Varro ait) ab humo deductus eſt ꝙ humo nat9 ſit, vel ab ὁμονοέω concordo & cõſentio. Eſt enim homo omniũ animaliũ maxime ſociabilis, diffiniturq; ſic animal ratiõis capax morti obnoxiũ. Ab eo fiunt diminutĩa homul9 homulul9 homũcul9 & homũcio. Cc.

¶ Homœſis tropus q ſimilitudo interꝓtat cũ ex ſimilitudine alicui9 cogniti deuenim9 in ſimilitudinẽ ĩ cogniti. Hui9 tres ſunt ſpẽs Icon. Parabola & Paradigma.

¶ Homœoptoton, ſimiliũ caſuũ, vel vt inqt Cic. ſimiliter cadẽs, ὁμοίως ſimiliter πτῶσις caſus. Qđ fit cũ diuerſę dictiones in ſimiles caſus exeunt. Dr̃ & homoptotõ quaſi ſimiliũ caſuum vel ſimiliter cadens. Eſt eĩ oratio vno ſimiliq; caſu cõpacta, vt apud Sal. Maximis ducibus fortibus ſtrenuiſq; miniſtris. Acnnius. Mœrentes flẽtes lachrymantes & miſerantes.

¶ Homœoteleutõ & homoteleuton, ſimiliter deſinens τελευτὸν finitum, τελέω finio. Figura cũ plura verba ĩ eãdem vocẽ finiũ, vt abijt, diſceſſit, euaſit, erupit.

¶ Homouſios, conſubſtãtialis, ab ὁμός & οὐσία q̃ ſignificat eſſentiã. Vnde latini doctores theologi homouſiõ dicunt Chriſtũ ꝙ ſit vnius cum patre ſubſtantię.

¶ Homomeria ſimilitudo partiũ. Lucr. Hinc & anaxagoræ ſcrutemur homometiã. Fit ab homios. i. ſimilis.

¶ Homopſcychus pe. co. ab vnanimis.

※ Homopſyni dici poſſunt latine, qui ſimul ſub eodem tecto dormiũt quod familiarium proprium eſt.

※ Homocapni, qui ad eundẽ fumũ. hoc eſt ignẽ vitã ducunt. ¶ Homoleum pilei genus quo veteres vtebant.

¶ Holus alias homelius pe. cor. mons Theſſalię.

¶ Honor & honos in ntõ, & aſpirat ſecundũ Apul. vt differat ab Onos aſinus. Dictus honos ab honeſto onere vt inqt Varro. Et honeſtus ꝙ on9 ſuſtineat reip. Ex quib9 verbis cõſtat on9 & honuſt9 aſpirationẽ exigere cũ tñ eruditorũ vſus hodie nõ aſpiret. Eſt aũt honor reuerẽtia quã alicui exhibem9 in virtutis teſtimoniũ. Aliqñ etiã dr̃ dignitas. Cic. li. j. ad Cæſ. iuni. Tu cũ ea quæ es e ſanatu ſũmo cũ honore tuo cõſecut9. Et henor adminiſtratio magiſtratus. Vñ cõſolat9 & ꝓ̃tura honores dicuntur, & ius honorariũ prętoris. Ouid. li. j. Faſt. Verbaq; honoratus libera ꝓtor habet. Reliqui tamẽ magiſtrat9 largo modo honores dñr, & rurſus honorũ grad9 dr̃ cũ honor honori ſuccedit, vt ędilitati ꝓ̃tura, cõſulatui cẽſura. Aliqñ accipitur honor ꝓ pulchritudine. Ver. li. j. Et lætos oculis afflarat honores. Et alibi Frigidus & ſyluis aqlo decuſſit honorẽ. Aliqñ ꝓ cultura obſeruãtia q;. Idẽ li. vj. Sẽper honore meo ſemꝑ celebrabere donis Aliqñ ꝓ pudicitia. Idẽ. Et rapti Ganymedis honores. Aliquãdo pro hoſtia. vt Merito aris imponet honores Aliqñ ꝙ ꝓ̃mio vt apđ eundẽ. Ipſis pręcipue ductorib9 addit honores. Aliquãdo ꝓ ſepultura, vt Cernit ibi męſtos & mortis honore carentes. Aliqñ ꝓ amore. Idem. Per. Si quis Amatę tangit honos animum.

¶ Honor præfandus eſt, & honorẽ prefari cũ dicimus eſt loqui cũ reuerẽtia eius qui audit. Quod fieri ſolet cũ eſt locutio de aliqua re turpi.

¶ Honorari9 a, um, qđ ad honorẽ ꝑtinet, vt ius honorariũ. i. prętorũ, ab honore ꝓ̃torũ. Honorari9 arbiter dr̃ quem honoris cauſa vtraq; ꝑs ſummũ facit ſuę cauſę & cõtrouerſię iudicẽ. Cic. li. v. tuſ. Quorũ cõtrouerſiã ſolebat tanq̃ honorari9 arbiter iudicare Carneades. Et ludi honorarij quos antiqui liberalia dicebãt, vt iquit Feſt. dicti honorarij ab honore videlicet eorũ qui munera ea populo edebãt. Honorariũ quoq; idem fere eſt qđ munus pręmij cuiuſdam loco datum, vt eſt apud Vlpianũ & iuriſperitos.

¶ Honoraria, ludi qui a Romanis fiebant in honorem liberi patris, & qui liberalia dicebantur.

¶ Honor9 a, um, qđ cũ honore eſt. Vnde inhonorus ſine honore. Amb. li. j. offi. Loculos pecuniarũ quas pauperibus erogabat cõmiſſos habebat, ne videat quaſi inhonorus aut quaſi egen9 dominum ꝑdidiſſe.

¶ Honoro as, pe. ꝓ. honore afficio. Vñ honorat9 qui ĩ honore habet. Cic. li. j. offi. Dicendũ eſt etiã qualẽ hoĩs honorati & principis domũ placeat eſſe. Hui9 cõpoſita ſunt. Exhonoro & inhonoro quę ſunt ſignificationis cõtrarię ſuo ſimplici. Leo pa. Hic eſt q in Abel occiſus eſt, in Dauid pſecut9 & in ꝓphetis exhonoratus. i. ſine honore habitus vituperatuſq;. Et in euang. Vos autem inhonoratis me.

¶ Honorific9 a, um. qđ honorẽ cõfert. Cic. Cælio. Honorific9 in me cõſul fuit & ſuauis amicus. Hier. Schedulæ quas miſiſti honorifica me afficere cõtumelia, ſic ingeniũ prędicantes, vt fidei tollerent veritatem.

¶ Honorifico as, honorẽ facio. Lact. lib. vij. Vt adorẽt & honorificent regem magnum.

¶ Honorificentia ę. ab honorificens fit. Vnde & honorificẽtiſſim9. Cic. Aulo Ceci. In quo admirari ſoleo grauitatem & iuſtitiam & ſapientiam Cęſaris, nunq̃ nihil honorificentiſſime Pompeium appellat.

¶ Honorabile, quod eſt honore dignum.

¶ Honeſtum eſt quod virtutẽ ꝓbitatẽq; ſignificat quo cauetur ne quid ĩdecore effœminate libidinoſe turpiter fiat cogiteturve. Iuue. Participẽ qui te ſecreti fecit honeſti. Sal. Calũnia paucorũ qbus omnia honeſta atq; inhoneſta vẽdere mos erat. Et honeſt9 dr̃ honorat9 qui hon9 reip. ſuſtinet. Itẽ pulcher. Terẽ. in Eu. Ducit ſecũ vnã virginẽ dono huic pape facie honeſta. Sic ĩhoneſt9 turpis. Idẽ in eadẽ. Illũ ne obſecro ĩhoneſtũ ſenẽ & mulierem? ¶ Honeſtiſſimus valde honorabilis. Ci. Lẽtu. Poſt tuũ deceſſum is dies nobis honeſtiſſimus fuit ĩ ſenatu, id eſt habebatur in magno honore.

¶ Honeſtas & honeſtitudo accipiuntur ꝓ ipſa virtute

※ Eſt autem honeſtas honor perpetuus ad aliquem populi rumore delatus.

¶ Honeſto as, ſępe vel quaſi cõtinue honoro honorifico ve Sal. Sed ꝙ indignos hoĩes honore honeſtatos videbã. Hui9 cõpoſita ſunt Cohoneſto, quod eſt ſimul vł oẽs honeſto. Cic. Bruto. Quos cohoneſtatis ĩ primi ſque me ſi reſp. municipum tuo ſtudio & diligentia bene adminiſtrata erit. Dehoneſto qđ eſt cõtrariũ ſuo ſimplici Aug. li. v. cõfeſſ. Quid nocuerũt tibi, aut in quo ĩperiũ tuũ dehoneſtauerunt. ¶ Hopiſtographi penu. cor. ſed vertẽdo o. tenuẽ ĩ aſpiratã. Nã ſine h ſcribi debet, non ſpẽ libellari, ſed volumĩs habiles torqri a tergo videntur appellati, qm̃ vtraq; pagina ſcripti eſſẽt aduerſa & auerſa minutis lr̃is & lituris pleni A quo fortaſſe liturarios Auſoni9 poeta eos dixerit. Pli. Iunior. Electorũq; commẽtarios. clx. mihi reliqt hopiſthographos. Alij accipiunt hopiſthographũ ꝓ eo q đ ita ſcriptũ eſt, vt legi poſtea nõ poſſit niſi librarijs deſcribẽdũ mãdet. Alij ꝓ charta deletili ſiue palimpſeſto poſſe capi exiſtimãt, qa Vlpia. de bonorũ ſcđm tabulas poſſeſſiõe differẽs. Chartę iqt appellatio etiã ad nouã chartã refert, & ad deletitiã Proĩde ſi ĩ hopiſtographo qs teſtat9 ſit h ĩc peti poteſt bonorũ poſſeſſio.

¶ Hopiſthocomæ, pe. cor. dicebant Euboici qui comã per terga fuſam alerent, ſicut Acrocomę thraces qui antias in frontem muliebriter demitterent.

¶ Hopiſthophylaces vocabantur qui in prælij terga cu

ſtodiebant.

¶Hopiſtocrepides p.c.calciamētũ quoddã fœmineũ.

¶Hopiſtotenus dr̃ cũ caput ſcapulis annectit̃. ¶Hora tps ſignificat.i.ꝗcũq; ęternitatis ptē ſiue annuũ ſiue diurnũ ſiue nocturnũ ſpaciũ ſignificet. Hīc quatuor anni tpa, hoc eſt hyẽs, ver, ęſtas, & autũnꝰ, ſiue deę ꝗ quatuor anni tēporibus pſunt vt Homero placet aulæhorædſir plurali nuẽro. Itē partes ipſę in ꝗs diſtīctus eſt dies horę vocãtur. Hę pricipio duodecī fuere. Dicta hora ab ὧρος quo verbo vrina ſignificat̃. Fert̃ eĩ ꝙ quodã tpe. Hermes Trimegiſtꝰ cũ eſſet in Aegypto ſacrũ qdã aĩal ſerapi dicatũ ꝙ ĩ toto die duodecies vtinã feciſſet pari ſp ĩterpoſitio tpe p.xij.horas diẽ diuidi debere cõiecit. Poſtea.i.xxiiij.ho.dies diuiſꝰ eſt. Vel dicta eſt hora. ἀπὸ τοῦ ὁρίζειν qđ eſt termĩare. Nã extremitas cuiuſcũq; rei terminꝰ eſt, & horæ terminãt tpa. Quidã ab horo hoc eſt appolline q egyptiaca lingua ſol dr̃ qa ſolē Iouis oculũ dicunt Hora etiã iuuē tus dea dicta eſt. Aēniꝰ. Te qrine pater veneror horãq; quirini. Et hora gręce ſignificat pulchritudinē. Vñ horęos adolſcentes formoſus ✤Horatius poeta Venuſinꝰ Lyricorũ ſcriptor qui anno ĩperij Auguſti Cęſꝰris. xxxiij. ętatis vero ſue.lxiij.moriẽs Auguſtũ reliquit hæredẽ maxĩa põpa apđ Mecœnatē in exequilinis ſepultꝰ dictꝰ ab orando ſed cõſuetudo ĩualuit vt aſpirationē admitteret, Cc.

¶Horula pe.cor.diminutiuũ, hora parua. Hiero. poſt aliquam horulam iuxta exigentiã temporis ad eccleſiã ſorores campanula vocet.

¶Horũcula aliđ diminutiuũ. Idē ad Euſto. Poſt aliquã horũculã in qua legēdum eſt poſt cibũ vel orandum liceat volētibꝰ paulisp quiete potiꝰ ꝗ ſõno corpꝰ refocillare. ¶Horariũ, horę ſpatiũ. Suet. in Domi. Inter initia principatꝰ quotidie ſecretũ ſibi horariũ ſumere ſolebat nec quicꝗ ampliꝰ ꝗ muſcas captare ac ſtilo pręacuto cõfigere Eſt & orariũ ſine h. de quo alibi.

✤Horctum pro bono veteres vſurpauerunt. Cc.

✤Hormeſiõ gēma eſt ex igneo colore radiãs auro portante ſecum in extremitate candidam lucem. Cc.

✤Horminodes gemma quę ex argumento viriditatis appellata eſt ambiente circulo aurei coloris. Cc.

¶Horologiũ, inſtrumentũ quo horę deſignãtur, quod oli ſolariũ dicebat̃, qm̃ in ſole tantũ horaũ ratio cõſpiceret̃. Sed excogiratũ eſt, vt etiã ſine ſole vel ipſo ſonitu denũciet̃ horę. Apđ antiquos eĩ erat cõcha hemicyclea lineis debita ꝓportione diſtincta, cui plõgꝰ ex ęre aut ligno baculus ſoli oppoſitꝰ ſup eminebat, & eiꝰ vmbra ĩ lineas ĩcidēs horas oſtēdebat. Quãꝗ & alia habuerũt priſci horologia vaſa ęnea aquis, ꝗtũq; in aliđ vas cecidiſſet aquarũ eũ ad inſtincta inſpexiſſent ſigna quid tēporis elapſum fuiſſet, intelligebãt, eaſq; a pforati vaſis ſimilitudine clepſydras appellarunt, vt Pli. oratorem & Cor. Tacitũ ſępe videamꝰ ſcriberę tribꝰ aut quatuor clepſydris dicēdi tps prefixũ oratoribꝰ fuiſſe. Et hęc duo horologiorũ genera. Cic. li. ij. de na. deo. ſic ĩdicat. Aut cũ ſolariũ vel deſcriptũ aut ex aqua contēplari ĩtelligere declarari horas arte non caſu aquę ſaliẽtes qñq; ex viuo fonte, qñq; ex vaſis ſupernę pendentibꝰ fiſtulis deductæ quo magis coartant̃, eo feruẽtius ꝓuolant in ſublime. ℨHorõ a gręcis dr̃ finis & terminꝰ cuiuſuis inde a latinis orã dici qdã putãt cuiuſcũq; corpis extremũ.

¶Horoſcopus pe.cor. ab hora ſeu horos & σκοπέω per ſpecto ſignificat eã cœli ptē quę hora qualibet ab inferiori hemiſpherio ſurgit ab oriēte. Aſtrologi Aſcēdēs appellant. Significat ẽt inſtrumētũ quoddã ad horas oſtēdendas. Aug. lib. v. de ciui. dei. Ac per hoc ſi tã celeriter alter poſt alterũ naſcit̃ vt eadē ps horoſcopi maneat paria cũcta ꝗro quę in nullis poſſũt geminis inueniri. Si aũt ſequẽtis tarditas horoſcopũ mutat parẽtes diuerſos ꝗro quos gemini habere nõ poſſũt. Qñ vero adiecti uũ eſt ſignificatoẽ id ĩ quo horę notant̃. Pli. Vaſa horoſcopa nõ vbiq; eidẽ ſunt vſui trecẽtis ſtadijs aut longiſſime etiã quintis mutantibus ſemet vmbris.

¶Horizon pe. prod. finitio vel terminatio dicit̃. Nam circulus eſt vel cœli terminꝰ quodã circulo deſignatꝰ q ſuper terrã videtur, quẽ ſibi vnuſquiſq; circumſcribit aſpectus. Centũ & octoginta ſtadia nõ excedit acies cõtra videntis. Vbicũq; terrarũ ſteteris, videris tibi quandã cœli concluſionẽ videre. Horizontem vocauerunt. Fit autē ab horos, qui eſt terminꝰ & finis. Cõtra tamen iſtas vulgi parabolas eſt Proclus Lyciꝰ. Platonicꝰ, qui ita ſcribit, ὁρίζων δέ ἐστι κύκλος διορίζων ἡμῖν τό τε φανερὸν μέρος τοῦ κόσμου καὶ τὸ ἀφανὲς, δίχα τέμνων τὴν ὅλην σφαῖραν τοῦ κόσμου ἄνω καὶ κάτω. ✤.i.finitor. circulus eſt definiẽs nobis ſpectatã cæli partẽ ab occulta quę ſphęrã mundi ſurſũ & deorſum in duas partes ſecat. Dicit̃ ergo horizõ circulus diuidens hemiſphęrium ſuperius ab hemiſphærio inferiori ĩ cõtractu cœli & terræ noſtri viſus, nõ aũt horizõ terminãs quia gręci neſciunt q ſic loquũtur

¶Horia, nauis piſcatoria. Plau. ĩ ru. Saluete, horia mariſluctuoſo. Idem. Mea opera laboratur & rete & horia Huiꝰ diminutiuum eſt horiola.

¶Horda dicit̃ vacca pręgnans. Nã quę ſterilis eſt taura appellat̃. Ab horda hordicalia dicta ſunt dies ĩ feſtis ꝙ tũc hordę boues immolarent̃. Recẽtiores fordus a, um. dixerunt. Ouid. Forda ferens bos eſt fœcundaq; dicta ferendo.

✤Hormus genus quoddam eſt armatę ſaltationis adinuẽtum ab Lycurgo apud Lacedęmonios. Cc.

¶Horror tremor proprie cũ totũ corpꝰ vel frigore vel pauore intremiſcit. Col. li. iij. Febres aliæ ꝓtinꝰ incipiunt a calore alię a frigore. Frigus voco vbi extremę ptes mẽbrorũ inalgeſcũt, horrorẽ vbi totũ corpus intermit. Ver. Mihi frigidꝰ horror membra quatit. Plautus. Quis hic horror eſt quid pauitas? Refertur etiã qñq; ad toruitatē aſpectus. Apul. Quẽ cum aſpexiſſet horrore hoĩs detẽtꝰ ſtatim retroceſſit. Qñq; ad abominationē. Varro Ira odium horror eos ab incœpto retrahit. Quãdoq; ad venerationem. Verg. Arboribus ſuus horror ineſt.

¶Horriditas ipſe horror. Hęuius. Omnia mihi horridi dati erunt maxime.

¶Horridus a, um. Hiſpidus aſper. Verg. li. iij. Et glacie riget horrida barba. Et horridus timẽdus. Idē. Horridus in iaculis.

¶Horridulus diminutiuũ quo tremens ſignificat̃. Perſius. Scis comitem horridulum tria donare lacerna.

¶Horriſonus a, um, p. cor. quod cũ horrore ſonat, ſiue quod horridum ſonũ habet.

¶Horribilis formidabilis. Cic. Et qđ dictu quoq; horribile videtur viuẽtis ſãguine hauſto. Item tæter deformis. Varro. Fœdaq; atq; horribili.

¶Honorificus a, um, quod horrorem facit.

ℨHorrifico as, horrorẽ incutio. Verg. Multaq; pręterea vatum prędicta priorũ, terribili monitu horrificant.

¶Horreo horres horrui, honorẽ habeo ꝓprie cũ pili ſetæve in animãte erigunt̃. Verũ quando hoc ex frigore fit dicimꝰ horrere frigere. Iuue. Et horrẽte tunicã nõ reddere ſeruo. Et quia frigꝰ in corpe pſępe a timore eſt dicimus horrere timere. Ver. li. iij. Georg. Nec varios horrere ſtrepitus. Et horrere eſt aſperum eſſe quoniam corpa quę horrent aſpera reddunt̃. Idẽ. Tum late fereꝰ haſtis horret ager. Col. li. j. Sunt quædã loca quę ſolſtitijs minus cõcaleſcũt, ſed hyeme intolerabiliter horrẽt ſicut Thebas ferũt Bæotias. Simil̃r gorrere eſt ſtupere mirari. Ver. li. iij. Horrendũ ac dictu video mirabile mõſtrũ. Cõſtruitur hoc verbũ modo abſolute Terent. ĩ Eu. Totus horreo. Modo cũ datiuo. Lactan. li. v. Cui enim talia ſacrificia non horreãt. Modo cũ ablatiuo mediãte prępoſitione, vt apud eundem li. vj. Nã de mortis gñibus horret animus recordari cum immanium beſtiarum vltra ipſam mortem carnificina ſęuerit. Mõ cũ ablatiuo ſine præpoſitione. Hiero. Horrebãt ſacco mẽbra deformia. Mõ cum accuſatiuo, Verg. lib. iij. Georgico. Nunquã cuſtodibꝰ illis Nocturnũ ſtabulis furẽ incurſuſq; luporũ Aut impacatos a tergo horrebis Iberos, huiꝰ verbi cõpoſita ſunt abhorreo, cohorreo, ĩhorreo, & phorreo.

¶Horreſco horridus fio, vt cũ quis intrinſecꝰ algorem ſeu tremorẽ in ſe citari & creſcere ſentit pauore, ſtupore aut febri inualeſcs te & huiuſmodi. Ver. lib. vj. horreſcit viſu ſubito cauſaſq; reqrit. Paſſiue ſumit̃ ſimiliter. Plau. in Aſi. Horreſcẽt ſaxo lena leges cũ audiet. i. expaueſcet. Et horreſcere ꝯtremiſcere. Ver. lib. iij. Geor. Tum ſegetes altę campiq; natantes Lenibꝰ horreſcũt flabris Aliqñ actiue capit̃. Idẽ lib. iij. Aene. Nec tu menſarum morſus horreſce futuros. i. expaueſce. Sic eius compoſita. Obhorreſco, Exhorreſco, Inhorreſco, & perhorreſco actiue & paſſiue ſumuntur. ℨ Horripilo as, pe. cor. ſignificat horridiore, aſperioreq; pilo fructificare. Apul. lib. iij. Aures immodicis horripilant auctibus.

¶Horreũ ab horrore quaſi horridũ ꝓpter aſperitatem ariſtarũ, qm̃ Priſci fruges in ſuis ſpicis cũ ariſtis in granarijs conderent. Vel quoniã in eminẽtiori parte villę ſiue domus eſſe debet, & oppoſitum ſeptẽtrioni. Septentrio vero qui eſt frigidus facit horrorẽ. Hĩc horrea qa frigida eſſe debent, & ſicca ne fruges putreſcãt. Var. ab hordeũ tractũ exiſtimat, qđ antiqui farreũ a farre dicebant ꝙ in eo hordeũ ſeruaret̃, ſicut a grano granariũ. Nõ ſolũ autẽ horreũ accipit̃ pro loco ad cuſtodiã frugũ ſed etiã rerum aliarum precioſarum ſepoſitarũ a quotidiano vſu, vt apđ Apul. in meta. Demõſtrat horreum vbi. veſpera ſagaciter argentum copioſum recondi viderat. Et iuriſconſulti horrea frequenter vſurpant pro repoſitorijs merciũ & rerum pretioſarum. Horęum per ſimplex r, & cũ diph. dicitur mel ęſtiuũ ab hora. ℨ Eſt & ſalſamentũ ex piſce. Atheneus Salſamentum aut horeum eſt aut inhummũ. In horęum macra, pinguibꝰ In hummo macris pinguia pręferimus. Quę cybia dicuntur inter macra ſunt. Inter pinguia cordylę.

✤ Horęum mel vocatur ęſtiuũ, nã gręci omnes fructus ęſtiuos nominãt horęos, quoniam id tempus per excellentiam horam vocant. Cc.

¶Horrearius dicitur qui eſt cuſtos vel exercitor horrei

✤ Horonaſdes apud Chaldęos bonus demouerat, qui Iuppiter putabatur. Cc.

¶Hordeũ ab horrore, qm̃ licet calamus altior frumẽto ꝗ hordeo ſit ariſta tñ eſt mordacior hordeo vl̃ dr̃ hordeũ ab oriẽdi celeritate ꝙ ante oĩa frumẽta ſit aridũ. Vel dr̃ a noĩe fordꝰ a, um, vt loco f. fuerit aſpiratio poſita. Priſci. tñ illi dixerũt hordeus a, um, cũ h. cuius loco poſteriores f. poſuerunt atq; inde aſpiratio mãſit, vt ſit hordeum quaſi fordeũ. i. grauidũ & ꝑgnans. Hinc hordeaceus a, um, quod ex materia hordei eſt, vt panis hordeaceus.

¶Hordearꝰ a, um, quod ad hordeũ ſpectat. Vñ ęs hordeariũ veteres dicebant qđ pro hordeo equiti dabatur.

¶Hordeacea dicta ſunt ab antiquis ſacra in quibus hoſtiæ hordeę. i. pręgnnantes immolabantur.

¶Hordeia, genus piſcis.

✤ Horreſtes Agamennonis & Clytemneſtrę filius fuit qui matrẽ (qm̃ necis paternę cõſcia fuerat) Aegyſto patruele eiuſdẽ Clytẽneſtrę matris cõcubitore cruci affixo trucidauit. Is poſtea in furorẽ verſus a Pilade ſocio ĩ tauricam regionem perductꝰ ad aram Dianæ ab Iphigenia ſorore cognitus liberatus eſt. Cc.

¶Hormũ, genus ſaltationis armatę apud Lacedęmonios quod Licurgum inueniſſe ſcribit Lucianus.

¶Hornꝰ a, um, aſpiratur, vt differat ab arbore orno, vl̃ ꝙ fiat ab eo qđ eſt hoc & annus. Vñ hornã frugẽ dixerunt ꝗ hoc anno prouenit. Acron vero hornũ quod eſt vnius anni dixit, vt res horna. i. annua vel noua. Et Hora; hornã frugẽ appellat. Prop. li. iiij. Illa dies hagnis cędem denũciat hornis. i. anniculis. At porphyrio hornũ huiꝰ ãni expoſuit Vñ ſuper illud horatij in Epo. Et horna dulci vina ꝓmens dolio, ait horna vina dicuntur huius anni. Nonius vero illiꝰ anni interpretatꝰ eſt. Et ĩducit Luciliũ lib. xxviij. ita ſcribentẽ. Vtrũ anno an hornꝰ te abſtuleris, hinc hornotinus pe. cor. ſicut a diu diutinꝰ Cato hornotinę nuces virides. Col. li. iij. Plãtas hornotinas ſcrobibꝰ pedalibꝰ factas ante Kalẽdas Mar. diſpoſitas habeas Idẽ lib. vj. Pręcipites palmites dãr, qui de hornotinis virgi enati in duro alligantur. i. vnius anni.

¶Horno aduerbium ſignificat hoc anno.

¶Horſum ſurſum ſignificat infra ſurſum. Ter. in hecy. Tace trepidari ſentio & curſari horſum ſurſum.

¶Hortor quaſi ore perſuadeo, & aſpiratur ne frequentatiuũ ab orior putet̃. Et differt a moneo, qđ monemꝰ authoritate & cõſilio, hortamur rationibꝰ & ꝑcibus etiam plęrũq; blandiendo. Teren. Ego propterea te ſedulo & moneo & hortor ne cuiuſꝗ te miſereat. huiꝰ ꝯpoſita ſũt Adhortor Teren. in heau. Syrus eſt apphendẽdus atq; adhortandus mihi. Cohortor. Lact. li. v. Et antiſtites religionũ cõuocẽt nos, ad cõtẽtionẽ cohortent̃, ad ſuſcipiendos cultꝰ deorũ perſuadeãr. Dehortor diſſuadeo. Terentiꝰ in Phor. Hic dehortatus eſt me, ne illã tibi darẽ. Exhortor valde hortor. Lact. li. vij. Supereſt vt exhortemur ad ſuſcipiendam cum vera religione ſapientiam.

¶Hortus us. Vide infra in dictione Ortus.

¶Hortenſius Romanus rhetor q in foro romano cauſarũ rex ob eloquentiã dictꝰ eſt, licet eius ſcripta infra famã fuerint. De quo Cicero in Bruto ſic refert. Primũ memoria tanta, quantã in viro cognouiſſe me arbitror, vt ꝗ ſecũ cõmentatꝰ eſſet, ea ſine ſcripto verbis eiſdẽ redoleret quibꝰ cogitauiſſet. De quo etiã fertur ꝙ ſedẽs olim totũ diẽ in auctione omnes res vęnales & prętia & emptores ordine ſuo recenſuit argentarijs recognoſcentibus, ita vt in nullo falleretur

ℨHortenſia hortẽſij filia fuit eloquẽtiſſima, ꝗ quum matronarũ ordo graui tributo a triumuiris octauio. M. Anto. Lepido premeret̃, nec virorũ quiſꝗ ipſi adeſſe auderet cãm cõſtanter egit repſentataq; pr̃is facũdia impetrauit, vt maior pecunię pars eis remitteret̃. Eiꝰ orõnis elegantes ſenſus ab Apiano alexandrino referuntur.

✤ Horus Iſidis filius fuit, quẽ cũ Iſis amiſiſſet verita ne illi eueniret quod Oſyri patri accederat, multũ fleuit, ſed eo inuento mœrorẽ in lætiam conuertit. Cc.

¶Hoſſimi pe. cor. dicti ſunt qui ſine naribus naſcuntur habentes tantum foramina pro naribus. Hi etiã ſimones appellantur, vt inquit pli. lib. xj.

¶Hoſpes quaſi oſtiũ noſtrũ petens gen. cõ. ſcđm Priſc. hoſpes tñ dictus eſt ꝙ oſtiũ noſtrũ petat. vel ꝙ ore. i. oſculo adueniẽs nos petat, ac mutuo petat̃, Luc. Hoſpes in extenis audiuit curia tectis. Alij volunt eſſe generis oĩs nã neutrũ pl̃ale habet hoſpita cũ tñ hoſpitia dici deberet, ſicut diues diuitia. Ouid. lib. xv. me. Nec in hoſpita tecta Crotonis. Dicunt̃ autem hoſpites amici diuerſarũ patriarũ q ſe mutuo recipiũt cũ alter in alteriꝰ patria peregrinus eſt Oui. Non hoſpes ab hoſpite tutus, Cic. Per dextrã iſtam quã hoſpes hoſpiti porrexiſti. Taliſq; amicitia hoſpitalitas dicitur, ſiue hoſpitiũ. Cic. fuit mihi cũ illo vetus hoſpitium. Et eorũ domꝰ quę gratis liberaliterq; venienti hoſpiti patẽt hoſpitia dicunt̃. Idẽ. Ex hac vita diſcedo tanquã ex hoſpitio nõ tanquã e domo. Quapropter & ędes quæ publice parant̃ ad egenos recipiendos hoſpitia & hoſpitalia appellant̃, Nã illa ꝗ viatoribꝰ peregrinisq; mercede patent Caupo nę diuerſoriaq; vocant̃. Hinc appellamus locũ inhoſpitalem quo ſine periculo non venimus aut moramur. Sunt tamen ꝗ nec hoſpes nec hoſtium aſpirent.

¶Hoſpita æ. & hoſpita neutro genere & numero plurari quæ facile ſuſcipiunt. Hieronymus. in Exo. Poſtulabit mulier a vicina ſua & ab hoſpita vaſa argẽtea, Ter. in And. Num illi moleſtæ quippiam hæ ſunt nuptiæ propter huiuſce hoſpitæ cõſuetudinem. Sic hoſpita terra dicitur in qua facile ſuſcipimur Et hoſpita equora, ſeu hoſpita flumina per quę nauigari aut tranſiri poteſt. Statius libr. iij. the. Accipiens feſſiſq; libens iterum hoſpi-

ſta pandas flumina. Ver.lib.iij. Pauca tibi e multis quo tutior hoſpita luſtres ęquora. Seruiꝰ. Hoſpita ęquora vicina. Nihil enim vobis hoſpitio vicinius eſſe conſtat.

¶Hoſpitale ſeu hoſpitiũ domꝰ hoſpitũ. Liui.li.ij. Ibi benigne excepti diuiſiq; in hoſpitia curatis vulneribus. Significat etiã hoſpitiũ amicitiam & familiaritatem, quam hoſpes erga hoſpitem habet.

¶Hoſpitalis pro liberali & facili ad ſuſcipiendũ hoſpites hoſpitio, aptoq; ad ſeruiẽdũ hoſpiti. Hoſpitale adiectiuũ qđ eſt hoſpitis ſiue qđ ad hoſpitẽ pertinet Liui.li.j. Exceptus benigne ab ignaris conſilij cũ poſt cœnã in hoſpitale cubiculũ deductꝰ eſſet. Et lib.ij. Alij profecti domos nuncij hoſpitalium beneficiorum multos Romę hoſpitum vrbiſq; charitas tenuit.

¶Hoſpitalitas ipſa facilitas & in recipiẽdo benignitas.

¶Hoſpitor aris, amice in hoſpitiũ recipio, vel recipior

¶Hoſtiũ inquit Var. vocãt qđ ex vno facto olei reficiť Factũ dicunt qđ vno tempore conficiunt, quẽ alij centũ quadraginta aiunt eſſe modiorum.

¶Hoſtio ſtis, ęqualiter eo, ꝓcedo ęquo, & vicẽ reddo. Plau.in Aſi. Quin ꝓmitto inquã hoſtire ꝯtra, vt merueris.i. ęqua reddere. Quandoq; ꝯprimo coerceo, dictũ ab hoſtia Pacu. Niſi coercuero ꝓteruitatẽ atq; hoſtiero ferociam. Qñq; offendo, cędo. Idẽ. Nunc id mihi moleſtũ eſt, ꝙ hoſtit voluntatẽ tuam, huius compoſitum eſt rehoſtio quod eſt vicem refero, vt inquit Feſtus.

¶Hoſtimentũ ęquamentum, vt cũ quis pro beneficio cõpenſationẽ accipit. Plau.in Aſi. Par pari datum hoſtimentum eſt, opera pro pecunia.

¶Hoſtis cõis ge. ab hoſtio is, qđ eſt ęquo, cũ hoſtiũ cõflictu ſoleat fieri q̃dã ęquatio ordinũ, ſeu ꝙ ex ęqua cauſa pugnã adeãt. Vñ apud antiquos hoſtis peregrinꝰ dicebatur ꝙ ſuis legibꝰ viuẽs nobis ęquus videreť. Nunc dicunt eum quẽ tunc dicebant perduellẽ qui nobis aut cui nos bellum publice decreuimus. Inimicus cũ quo priuatas exercemus inimicitias.

¶Hoſtile pe. pro. qđ eſt hoſtis. Ver. Indutoſq; iubet tũ cos hoſtilibꝰ armis. Hĩc hoſtiliter aduerbiũ ad modum hoſtium. ¶Hoſticus a, um, pe.cor. idẽ qđ hoſtile. Hor. in Ser. Hũc neq; dira venena nec hoſticꝰ auferet enſis. Col. in pręfa. Quãq̃ inter ferrũ & ignes hoſticis incurſionibus vaſtatas fruges largius tñ condidere q̃ nos quibꝰ diuturna permittente pace prolatare licuit rem ruſticã.

¶Hoſticus ſubſtantiuum, nomen poetę fuit.

¶Hoſtica pax pe.cor. qui hoſtes capit.

¶Hoſtia ab hoſtis deduciť, ſignificatq; ſacrificiũ qđ ab ijs fit qui in hoſtẽ pergunt ob victoriã.i. pro victis hoſtibꝰ. Vñ etiã lares hoſtiolos dixerũt ꝙ hoſtes ab eis pellerenť hęc & victima dř. Hiero. Hoſtia dř q̃ ꝑ partes diuidiť & ſanguis circa altare effundiť, & ipſa hoſtia foris cõburiť Sacrificiũ dř vinũ & oleũ & mediũ aĩal. holocauſtũ totũ cõbuſtũ. Et victima anteq; occidať. Feſtꝰ hoſtia ſacrificiũ qđ laribꝰ ĩmolabãt, ꝙ ab illis hoſtes arceri putabant. Oui. Hoſtibꝰ a domitis hoſtia nomẽ habet. In que ſignificatione etiã dř victima a deuictis hoſtibꝰ, vt apđ eũdẽ. Victima q̃ dextra cecidit victrice vocať. Alij hoſtiam ab hoſtio ferio deriuant Placidꝰ grãmaticꝰ ab hoſtimẽto.i. ęquamẽto. Gel. ſcribit hoſtiã a quolibet ſacerdote, Victimã eius q vicerit manibꝰ debere ĩmolari Hoſtia ẽt ciuitas, de q̃ ĩ dictiõe Oſtia. Et hoſtia nomẽ puellæ quam a ſe amatam Propertius cynthiam vocauit.

¶Hoſtium hoſtiarius. Vide infra in dictione Oſtium.

¶Hoſtorium lignũ ęquatoriũ baculus cũ quo modiꝰ & cętere menſurę ęquantur, & alio noĩe radius dicitur.

H ANTE V

HVber ſecundũ Apu. cũ h ab ὕω pluo. Alij magis ab humeo. Loca eñ arida infœcunda ſunt contra que humecta ſunt feracia, & mulierũ vbera ſi hũore careãt, carebũt & lacte Gñis cõis vel oĩs ꝓ abũdanti & fecũdo. Cato. li.ij. Ori. Ita res huber fuit. Am. li. hexa. Quacũq; ex cauſa ſoli huberis ſterilitate mulctať, Palladiꝰ Pratis recentia ſtercora proficient ad huber hęrbarum. Huius contrarium eſt Inhuber Gel. Inhuberes & multe quidẽ macręq; eſſent, huber vero neutro gñe mãma eſt. Verg. Binos alit hubere fœtꝰ Ab huber pro fœcũdo fit hubertas, hubertim, & huberrime aduerbia ꝓ fœcũde copioſe

¶Hubero as, huberem & fœcũdum facio. Palla. li. iiij. Hoc velut coitu ſteriles arbores huberantur.

¶¶Hubertus a, um, abũdãs. Gel. Sed ea ipſa genera dicẽdi iam antiquitus tradita ab homero ſunt tria in tribꝰ Magnificũ in Vlyſſe & hubertũ. Subtile in Menelao & cohibitum. Mixtum moderatumq; in Neſtore.

✠ Huc aduerbium ad locum. Cc.

✠ Nudum vide Vdum.

¶Huiuſmodi & huiuſcemodi noĩa adiectiua ex ꝓnomine & nomine cõpoſita oĩs gñis, vel ſecũdũ aliquos obliq caſus omnibus generibus figurate adiuncti. Cc.

¶Hui interiectio eſt dolentis ironiam ſignificans.

¶Huic datiuus pronominis monoſyllabum eſt, vt huic coniunx Sichæus erat. Quandoq; per dięreſim biſſyllabum efficitur. Sta. lib. j. the. Lętus huic dño videas dare iura nepotes.

¶Hululo as. pe. cor. proprium eſt vocis tum luporum, tum canum. Hinc hululatus.

¶Hulula pen. cor. auis buboni ſimilis quæ a cantu ſuo nomen accepit.

¶Humus terra humefacta, a quo humerus a, um, qđ ex humo eſt. Dicta humus ꝙ humorẽ cõtineat, licet nõ cõueniat tẽpore, ☧ Prima eñ ſyllaba huius dictionis humus eſt bre. prima huius dictionis humor eſt longa. Humor ab humus fit, quia aquę terris incluſę ſunt.

¶Humidus a, um, pen. correp. quod extrinſecus humorem habet.

¶Humeo es, humui humectũ, madidus ſum. Col. li. iiij Verum eſt in opere difficilior ꝙ neq; humentem fodere poſſis ꝙ ſit glutinoſa, nec nimium ſiccam, quia vltra modum præduratur Aug. lib. xiij. de ciuitate dei. Erat eñ puluis humectus.

¶Humeſco humidus fio, Ver. lib. iij. Geor. Humeſcũt ſpumis flatuſq; ſequẽtũ, Amb. Per trãſlationẽ, Pulchrũ eſt vt diuinarum ſcripturarum humeſcamus eloquio & quaſi ros ſic in nos dei verba deſcendant.

¶Humecto as, frequẽtatiuũ ſępe humidũ facio, Ver. li. iiij. Geor. qui niger humectat flauẽtia culta galeſus. Col. li. viij. Agnus cum eſt editus erigi debet atq; huberibus admoueri, tum eius deductum os preſſis humectare papillis vt condiſcat maternum trahere alimentum.

¶Humigatus humore profuſꝰ, Apul. li. j. Flo. Vel eñ colliculꝰ ſepimine ꝯſecratꝰ vel triũcꝰ dolamine effigiatꝰ vł ceſpes libamine hũigatus vel lapis vnguine delibutꝰ

¶Humarium ſacrificium genus.

¶Humo as humo cõtego ſepelio, Cic. lib. tuſ. Magorũ eſt mos nõ humare corpora ſuorũ niſi a feris ſint ante laniata. Idẽ in eodẽ, in terrã eñ cadẽtibꝰ corporibꝰ hiſq; humo tectis, a quo dictũ eſt humari. Humatꝰ ergo humo cõtectꝰ, ſepultꝰ quoquo mõ conditꝰ, Qñq; tñ humatus, pro ſepultꝰ poniť, Gel. In ſui pueri ſepulchro humatus eſt, Huius cõpoſita ſunt Exhumo qđ eſt e terra extraho Inhumo terrę innijcio, Pli. li. xvij. Nõ inhumare taleas aut ſiccare prius q̃ ſerantur vtilius cõpertum, q̃uis in humatus quandoq; inſepultus dicatur.

¶Humanus a, um, ab homo, ſicut a fera ferinus mutata o, in u. Veteres eñ homanꝰ dixere proprie dř qđ eſt hominis vel qđ ad hominẽ ſpectat, Plau. in Amp. Nõ minus quã veſtrum quiuit formidat malum humana matre natus humano patre, Terẽt. Homo ſum humani nihil a me alienum puto.

¶Humanę res dicuntur res hominum, vt argentũ, nummi, fundus, poſtremo etiam ipſa cogitatio.

¶Hũanitas ꝓprie naturã humanã ſignificat. Vñ apud apoſtolũ ſcriptũ eſt, vt hũanitas ſubijciať diuinitati. Deĩ de ſumiť pro eo qđ gręci παιδείαν dicũt nos eruditionem

& inſtitutionẽ in bonas artes, quas qui ſynceriter cupiũt atq; aſſequunť, ij ſunt vel maxime hũaniꝰ. Huiꝰ ſciẽtiæ cura & diſciplina ex vniuerſis aĩalibꝰ vni hoĩ data eſt, idcirco humanitas appellata. Var. Praxiteles inqt ꝓpter artificiũ egregiũ nemini eſt paulũ hũaniori ignotꝰ. Hũaniori dixit & eruditiori. Hĩc ſtudia hũanitatis.i. eruditionis appellanť, qbꝰ artes liberales intelligunť. Sed quia hõ inter oĩa aĩalia maxime mitis eſt, idcirco hũanꝰ pro facili & miti poniť, & hũanitas ꝓ facilitate tractabilitate mãſuetudine clemẽtia beniuolẽtiaq;, quam gręci φιλανθρωπίαν vocãt q̃ſi amorẽ in hoĩes φίλος amor ἄνθρωπος hõ. Ci. li. j. offi. Nõ mõ id virtutis nõ eſt, ſed eſt potius ĩmanitatis oẽm hũanitatẽ repellẽtis. Amb. li. iij. offi. Cõſidera hõ vñ nomen ſumpſeris. Ab humo vtiq; q̃ nihil cuiq̃ eripit ſed oĩa largiť oĩbꝰ, & diuerſos ĩ vſus oĩm animantiũ fructꝰ miniſtrat. Inde appellata humanitas ſpecialis & domeſtica virtꝰ hominis quę conſortẽ adiuuat,

¶Humaniter aduerbum ſignificat cum humanitate.

¶Humanitus ſimiliter aduerbiũ, ſignificat ab hominibus ſicut diuinitus a deo & cœlitus a cœlo.

¶Humile pe. cor. dř qđ ẽ hũi decliue. Vñ & ꝓ paruo abiecto & ſubmiſſo poniť. Ver. Atq; hũiles habitare caſas Col. lib. iiij. Bos humilis inqt. Hinc hũilitas breuitas abiectio. Cic. lib. j. of. Quorũ aũt prima ętas ꝓpter humilitatem & obſcuritatem in hominum oratione verſatur.

¶Humilio as, humilẽ facio. ☧ Et quaſi abiectũ ac vilẽ vt eſt illđ Humiliauit ſemet ipſum formã ſerui accipiẽs ☧Humilitas, vt opponiť ſuperbię ſic diffiniť u, Speu. ꝙ ſit facilitas animę omnis expers iracundię. Aliter capiť pro abiectione ac breuitate.

¶Humerꝰ pe. cor. ab humo fieri quidã exiſtimabãt, qa inſtar humi ſufferendis oneribꝰ apti ſunt humeri. Sunt aũt hũeri a quibꝰ depẽdẽt brachia. Quorũ quidẽ humerorũ latitudo fortitudinẽ ac prudentiã indicat. Ver. li. ij. Hęc fatꝰ latos humeros ſubiectaq; colla. hi etiã armi dicunť, a quibꝰ arma, vt inquit Feſtus hinc humeroſus a, um. Col. lib. iiij. Itaq; cuſtodiemus, vt a prędictis locis quos humeroſos ruſtici vocant ſemina legamus.

¶Hunni populi ſunt. qui quõdã in ſcythia Europę ſup męotida paludẽ incoluere, deinde mutatis ſedibꝰ ingẽti multitudine ꝓfecti in Pãnoniã deuenerũt. De his Hie. ad occa. Ab vltima Męotide inter glacialem Tanaim & Maſſagetarũ ĩmanes populos vbi Caucaſi rupibꝰ feras gentes Alexãdri clauſtra cohibẽt erupiſſe hũanorũ examina, q̃ pernicibꝰ equis huc illucq; volitantia cędis pariter ac terroris cuncta complerunt.

H ANTE Y

HYacinthꝰ flos viola & gẽma in qua fulgor violaceꝰ dilutꝰ eſt, vt inqt Pli. Vñ hyacinthinꝰ a, ũ, pe. cor. color aerius. Hie. in Exo. ſcribit pelles hyacinthinas appellari a colore. Et velũ ex hyacintho cocco byſſo purpuraq; cõtextũ in quo hyacinthus aeri deputabať, ſicut coccꝰ ętheri, byſſus terrę, purpura mari, vt idẽ cũ Ioſepho aſſerit. Oui. li. x. me. Annua ꝑclara redeũt hyacinthina põpa. Sũt autem hyacinthi albi & cęrulei & rubei ſiue purpurei. Vñ & hyacinthia. Verg. Et ſuaue rubens hyacinthꝰ. Eſt aũt hyacinthus ruber flos ex hęrba eiuſdẽ nominis naſcẽs. A cuiꝰ ſimilitudine rubeę veſtes hyacinthinę veſtes noĩanť, hoc eſt hyacintho flori ſimiles. Per. Huic aliquis cui circa hũeros hyacinthia lena eſt. Vñ inter gẽmas q̃ berylli dñr hyacinthizõtes vocanť q rubere quodã ſuffuſi ſunt. Et hyacinthꝰ ꝑ ſe gẽma eſt amethyſto ſimilis, hyacinthius color hiſginꝰ ẽt dř a gñe hęrbę q̃ hiſge dř. De hyacintho aũt flore duplex extat fabula. Nã hyacinthũ puerũ dilectũ ab Apolline, quem imprudẽs interfecit in hũc florẽ mutatũ tradũt. Vñ ĩ eo duę primę literę inſcriptę cernunť αι q̃ vox dolentis eſt. Et Aiacẽ in eũdẽ florẽ cõuerſum aiũt, dũ impatiẽtia ꝑlati ſibi Vlyſſis ſeipſum interemit, cuius nomẽ ſimiliter in principio αι literas habet. Oui. Litera cõmunis medijs pueroq; viroq; Inſcripta eſt foliis hec noĩs illa querelæ Sunt qui hyacinthos vacinia interpretenť latine. Plini Italię inquit vacinia in aucupijs ſata Gallię vero etiam purpurea tingendi cauſa ad ſeruorũ veſtes.

¶Hyacinthia ſubſtantiuũ, vt author eſt Hie. ꝯtra Iouĩ dicebanť qđã ſacra nocturna, hyacinthina vero adiectiuum eſt ab hyacinthus ſicut modo oſtenſum eſt.

¶Hyades ſtellę ſeptẽ in cornibꝰ & ore tauri q̃ quoties naſcunť vel occidũt pluuias creant ἀπὸ τοῦ ὕω pluo. Suidas. ὑάδες δὲ ἐπὶ τῶν κεράτων τοῦ ταύρου ἀστέρες. ✠ hyades ſtellę in cornibꝰ tauri. Oui. Et ſimul ĩducẽt obſcura crepuſcula noctẽ Pars hyadũ toto de grege nulla latet Ore micant tauri ſeptẽ radiãtia flãmis, Nauita quas hyadas graius ab vrbe vocat. Vel dictę ſunt hyades ꝙ in ſpeciẽ y. literę poſitę ſunt in cœlo. Alij dicũt ꝙ hę Bacchi nutrices fuerũt q̃ Dodonides nymphæ vocãť a Dodona ciuitate Epiri, & cũ Iunonis irã vererenť, fugerentq; Lycurgi regis ſęuitiã, Iuppiter eas in cœlũ ĩtulerit, & ſtellas eẽ iuſſerit. Alij tradũt Atlantẽ ex Aetra vxore hyã filiũ ſuſcepiſſe, quẽ a leone deuoratũ cũ ſorores miſerabili lamẽtatiõe ꝓſequerenť & mœrore vitã finirẽt. Iuppiter illas miſeratꝰ in ſtellas verterit, vt earũ pietatis ꝑpetuũ hoc eſſet teſtimoniũ, q̃ de fratris noĩe hyades ab hominibus dictę ſunt. Fuerũt aũt ſeptẽ ſorores q̃ & Atlantides appellanť. Latini eas ſucculas vocant, qa ſues gaudẽt luto qđ fit ex pluuia aqua. Harum noĩa Ambroſia, Eudora, Paſithoe, Coronis Plexaura, Pitho, Tythe.

¶Hyęna cũ dip. & pe. ꝓ aĩal ferũ atq; agreſte qđ alternis vicibꝰ maſculũ eẽ & fœminã tradit Pli. Sermonem quoq; humanum aſſimulare, in cuius ſpina articulꝰ ſine nodus eſt ad me dicamina efficax. Hie. Fel hyęnę oculorum reſtituit claritatem. De animali. Ouid. lib. xv. met. Et que modo fœmina tergo paſſa marem, nunc eſſe marem miramur hyęnam.

¶Hyalus pe. cor. vitrũ. Et ꝓ viridi colore ſumiť. Verg. li. iiij. Geor. Mileſia vellera nymphę Carpebant hyali ſaturo fucata colore.i. vitri, ꝙ ſit naturaraliter coloris viridis. Iñ ſit hyalinus pro vitro, hialurgus pro vitreario.

☧ Hyberinę primas extitit diuus Malachias. B. Bernardo clareuallis primo paſtori fraterno amore cõiunctiſſimꝰ, cuius corpore Claraualllis illuſtratur.

¶Hyberna inſula inter ſeptẽtrionẽ & occidẽtẽ ſolẽ dimidio minor q̃ britãnia, cui ꝓpinqua eſt, ab hiberno tẽpore, vt quidã putant ſic appellata ꝓpter hiemis magnitudinem hinc hibernicus a, um, vt mare hibernicum.

¶Hybernꝰ a, um, qđ eſt hyemis, vt glacies hiberna qđ nomen ab hymbre deduci aſpiratio idicio eſt. Quidã tamen magis per i, latinũ ſcribũt hibernus, ſicut & hyems & hymber Fit aũt hybernus ab hymber remota, m ſicut a patre paternus. Sed vt cumq; ſcripſeris puto culpandus non eris.

¶Hyberna numero plurali dñr loca in quibus milites hyeme ſtationẽ faciũt, ſicut ęſtiua in quibꝰ ęſtiuo tp̃e cõmoranť. Varro appellat hibernacula, Cęſar. Poſt hęc legionibꝰ in hibernia deductis in Italiã profectus eſt.

¶Hybernacula, loca ad hibernandum parata, Liuius, In eo loco milites hibernacula ſibi conſtituerunt.

✠ Hyberes populi ſũt Moſcorum Colchis finitimi. Cc.

✠ Hyberus fluuiꝰ cantabrorum in Hiſpania iuxta quẽ eſt Tarraco, Cc.

¶Hyberno as, hiemo, ſeu in hieme ſtationẽ facio, Liuius Legioneſq; Placentię hibernabant.

¶Hyble vel bles, ciuitas Sicilię in q̃ thimi & ſalicũ copia ab Hyblone rege dicta, Hanc. Stra. a Dorienſibꝰ cõditã ſcribit. Eſt etiã huius noĩs mons ꝓximꝰ thimo abũdans, vñ apes peſtę mel optimũ cõficiũt, hinc hibleus a, ũ, vt apes hiblee & mel hibleũ. vir. Hibleis apibꝰ florem de paſta ſalicti, Martia. Cũ dederis ſiculis medię de collibus hyble, Cecropios dicas tu licet eſſe fauos. Hic mons etiam Megara vocatur.

¶Hybridę. pe. cor. vocanť canes qui imparibꝰ parentibꝰ nati ſunt inqt Porphirio, hoc eſt ex venatico & [illegible]

gatio. Pli. lib. viij. ſcribit hybridas vocari ſues ex fero & domeſtico ſue pgenitos Quę appellatio ad hoies quoq; trāſlata ē vtq patreRomano & mře pegrie nat⁹ ē vł ecō trario hybrida appellaꝛ ὕβρις eñ cōtumelia,ὑβρίζω cōtu melior ꝯuitior,vt ſint hybridę q̄ſi p ꝯtumeliā nati. Sue. ī Aug. Themaſini epicadi ex gēte parthica hybidę. Ho ra. li. j. Ser. Hybrida quo pacto ſit Perſius vlt⁹ opinor.

¶Hybris auis ex accipitrū gñe q̄ die min⁹ apparet ga non clare videt ſed nocte venaꝛ more aquilę. Pugnat ēt cum aquila adeo acriter, vt ſępius ambę implexę deferā tur in terram.

¶Hydaſpes, fluuius indię, de quo Luc. lib. vj. Qua ra pidus ganges,& qua Niſęus Hydaſpes. Dict⁹ ab hydaſ pe antiquiſſimo Medorum rege.

¶Hydor hydas & hydoslatine aq̄. vñ ſiūt q̄ ſequuntur.

¶Hydria vrna ad capiendam aquam.

¶Hydr⁹ & hydra gen⁹ anguiū in aqua degētiū, ἀπὸ τοῦ ὕδατος.i. aqua, ſed hydr⁹ mas, hydra fœmina. Hydrā finxerūt poetę eſſe multorū capitū ī Lerna palude quo rū aliquot exciſis, totidē cōtinuo renaſcebanꝛ. tandē ab Hercule & ſagiptis & igni interfecta eſt. Hydrus ontis, vrbs in littore adriatici maris, Hydruntum oppidum.

¶Hydromeli, aquę mulſę, ſeu aquę mellitę.

¶Hydromantia pe. pro, diuinatio q̄ fit in qua. Aug. li. vij. de ciui. dei. ſcribit Numā pōpiliū hydromantiā feciſ ſe, vt in aqua videret imagines deorū vel ludificationes demonū a quib⁹ audiret qd in ſacris cōſtituere atq; ob ſeruare deberet. Qd genus diuinationis Var. a Perſis di xit illatū, quo & ipſum Numā & Pythagorā philoſophū fuiſſe vſum commemorat.

¶Hydropotes aquę potator ab ὑδροποτέω.i. aquā bibo. Vñ ſcribiꝛ de Cyro apud Xenophōtē, ꝙ moneat ſuos, vt ꝯſueſcāt aq̄ bibere vt fiāt hydropotę. i. aq̄ potatores

¶Hydrocho⁹ ſignū cœleſte. i. aquari⁹. Interpres Nico phori ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ χέω λέγεται καὶ ὁ γανυμήδης ὁ τρώϊος. i. ab aqua & fundo dr̄, & erat Ganymedes fi lius Priami. ¶Hyderon gen⁹ morbi eſt, vt inquit. Col. lib. viij. cum diſtenditur aqua cutis.

¶Hydrocephalea, morbus, capitis vbi humor cutē in flat Nā cephalea acutus ac peſtifer morbus eſt.

¶Hydrocele genus hernię, de quo in dictione hernia.

Hydragogus pen. pro. adaquator dicitur. i. ductor riuorū ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ἀγωγεύω. i. ab aq̄ & duco ꝯponiꝛ

¶Hydragyrum, pigmenti genus in vicem argenti viui aliquando dilutum, quo argentum optime in auratur.

¶Hydrolapaton lapatij genus qd in aqua naſcitur. Eſt aūt lapatium herba nota.

¶Hydrops ge. maſ. morbū denotat & latine dr̄ aqua in terc⁹, ſubcutane⁹ morb⁹, qm̄ ſub cute aqua fit qua vēter turgeſcit. Hora Creſcit idulgēs ſibi dir⁹ hidrops, Nec ſi tim pellit niſi cā morbi Fugerit venis & aquoſus albo. Corpore languor. Hui⁹ tria ſunt gñā. Tympanites ſpiri tu in flante a forma vētris atq; ſono dr̄. Vñ tympanici. Alcites a figura vtris qm̄ ī vnū aq̄ cōtrahiꝛ. Leucoph legmatias ſiue hypoſarea tertiū corpe inęqli tumorib⁹ Sed hydropicū Cato veternoſum appellauit cū inquit. Veternoſus q̄ plurimū bibit. Horati⁹ Funeſto corp⁹ ar cere veterno. Dona. Veternoſus morbo veteri cōfect⁹, quales ſunt qui hydropē patiunꝛ. Hydrops gñis cois, q vel q̄ eo morbo laborat, qui & hydropicus dr̄ Horat. Si nolles ſanus cures hydropicus & ni.

¶Hydrophonos formido & pauor aquę dr̄ ī ijs quos ca nis in rabie percuſſerit. Vñ hydrophobi & hydrophobi ci, qui expauent aquā, ꝫ Pli. lib. xxviij. Et limus ſaliuæ ſub lingua rabioſi canis qui dat⁹ in potu fieri hydropho nos non patitur.

Hydrophobia dr̄ ipſe morb⁹ ex aqua ꝓueniēs a verbo greco φοβέομαι qd ſignificat timeo. & ὕδωρ aqua. Inde hy drophobi, & hydrophobici qui expauent aquam.

¶Hydruſa vna ex cycladibus ob aquarū abundantiam.

¶Hydraula dr̄ q peritus eſt organorum hydraulicorum

¶Hyella œnotrię oppidum a Phocenſibus conditum.

¶Hyems ἀπὸ τοῦ ὕω pluo ꝙ id tēp⁹ anni pluuioſum ſit. Varro ab hiando deriuat, ꝙ aīa q̄ a nobis flatur tū appa reat Spiritus eñ noſter cū ſpiram⁹ hyeme quaſi in nebu lā cōcret⁹ cernitur Dicta hyems quaſi hyans, ꝙ non ſo lū aīa noſtra. vt ait Var. ſed & aer ipſe hiet hinc himber quaſi hiēber detracta e litera hyeme eñ exiſtunt freque tiores hībres ab ipſo autē himbre fit hibern⁹. Et ſignifi cat qñq; quartā partē anni, q̄ eſt iter autūnū & ver. Ver. Atq; hyemes optare ſerenas Agricolę. Interdū vim vē ti vt Sępe illos aſpera pōti interclu ſit hyems. Hinc hye malis & hoc hyemale tempus.

¶Hyemo as, ſignificat hyeme ſtationē facio, qd & hi berno dicitur, hyematio hyemis traductio.

ꝫ Hyectos, latię pluuia, vñ Iuppiter hyect⁹ ē appellat⁹

¶Hygremplaſtra liquida emplaſtra ſicut xeria q̄ ſunt arida ex Galeno.

ꝫ Hygrotetes in arborib⁹ ab alijs ſuccus ab alijs dacryō id eſt lachryma appellatur.

¶Hyle es. ſylua magna. Amb. lib. hexa. Deum nō tanq̄ creatorē materię, ſed tāq̄ artificē ad exēplar hoc eſt ideā intendentē feciſſe mundū de materia quā vocant hylen quę gignendi cauſas rebus omnibus dediſſe aſſeraꝛ. Hyl lus nomen proprium.

ꝫ Hylas teſte Solino. lacus bithynię, in quā hylam her culis delitias cecidiſſe credunt.

✣ Hyle eſt centauri nomen. Cc.

¶Hylax ctis, nomē propriū comitis herculis qui fingiꝛ a poetis fuiſſe raptus, a nymphis Aſcanij fluuij.

✣ Hylax ctis. canis nomen hylas pueri Aſen.

✣ Hylenome cētaura fuit Cyllari amatrix forma ꝓſtās.

¶Hylęa cū diphth. regio eſt, A qua hylęū mare quo al luiꝛ hieronymus. Traiecto Boryſthene a mari in primis eſt hylęa regio.

¶Hymber. Vide in dictione Imber.

¶Himē tenuis virginalis pellis, q̄ prīo coitu abrūpitur.

¶Hymeneus pen. ꝓ. deus nuptiarū putatus eſt ἀπὸ τοῦ ὑμένος. i. a mēbrana q̄ cū ſit clauſtrū virginitatis ī nuptijs rumpiꝛ, hic Veneris & Liberi filius dict⁹ eſt, vel vt qdā aiunt ex Vrania progenitus, qui prim⁹ certas nuptias inſtituerit. Ideo per laudē cantaꝛ virginalib⁹ nuptijs ob huiuſmodi meritū, & ob huiuſmodi meritū nuptale vo ce hanc factā apud grecos, ſicut apud Romanos nuptia rū de⁹ Thalaſio vocaꝛ. Alij dicūt hymenęū quēdā fuiſ ſe iuuenē qui die nuptiarū ruina oppreſſus interijt. Vñ poſtea inſtitutū vt expiationis gratia noiareꝛ in nuptijs Alij virū forte Atticū aſſerunt, qui nuptias a ꝓdonibus virgines oppreſſis latronib⁹ intactas patrię reſtituerit. Alij ꝙ hyeme dicaꝛ mēbrana qua eſt munita virginitas q̄ primo diſrūpiꝛ coitu. Alij hymnū vocari nuptiorū vir ginaliū exiſtimāt, vt apud Terē. in Adel. Verū hoc mi hi mora eſt tibicina & hymenęū q cātāt. Ergo ſic accipe hymeneū in nuptijs quē admodū epitaphiū ī funere & in ſacris hymnū ὑμενάιον γαμικὸν ὕμνον ὑμέναιος γὰρ ἐκεῖ νον λυσὸς ἀεὶ ἐτείτον χαρίεντα ἀλλ' ἤμαρ τὸν ὑμνῆ τᾶς α ὑμεναῖον κύκνοντον μουσᾶν ἀξία μελψάμενον.

¶Hymera pe. cor. nomē fluuij, de quo Sil. li. iiij. Arma uere ſuos, qua mergitur hymara ponto.

¶Hymeridion latine diurnale vel qd parum diem du rat ἡμέρα enim dies eſt.

¶Hymettus per duplex tt. mōs Atticę clariſſim⁹ ſemp florēs, Cuius mel Pli. ſcribit fuiſſe pretioſum. Vñ himet tius a, um, pro molli poniꝛ, Martia. Hoc tibi Theſei po pulatrix mi ſit himetti Pallas, & a ſyluis nobile nectar apis. Ex hoc monte marmora pulcherrima fodiebātur. Plin. Lucius Craſſus orator primus peregrini marmoris columnas habuit hymittias.

¶Hymnus grece ὕμνος latine laus canticum. Hymne tes cantor.

¶Hyoſciamos gen⁹ herbę eſt, & huiuſquiamus dr̄ faba porcina, Columel. libro. vij. Eſt ὑοσκύαμος cuius ſemen

detritū & cū vino datū prędicto vitio medeꝛ. Hui⁹ mul ta ſunt genera.

ꝫ Hypepa, vt inquit Stra. vrbs q̄ occurrit a Tmolo mon te ad cayſtri Cāpeſtria nomē ei, vt iquit Stepha. quoniā ſub Aepos monte ſita veneri ſacra eo ꝙ pulchrę fœmi nę ibi viſantur. Ouid. de Arachne. Orta domo parua par uis habitabat hypepis.

¶Hypagogeus inſtrumentū quo lapides expoliuntur. Grece ὑπαγωγύς.

¶Hypallage, ſubalternatio ſiue ſubmutatio. Ab ὑπὸ ſub ἀλλαγή mutatio, Vel ἀπὸ τοῦ ὑπαλλάττειν hoc eſt a ſubalter nando. Figura cū verba per aduerſum intelliguntur, vt Traderati ventos date claſſibus equor.

¶Hypanis pe. cor. fluui⁹ Scythię, ex magna palude ꝓ fluens. huic miſceꝛ fonticul⁹ qui ſua amaritudine totum corrūpit Hypanim. Prop. Quātū hypanis Veneto diſſi det Eridano Alter eſt in India qui intrat Indum fluuiū.

¶Hypacaris ſimiliter Scythię fluuius.

¶Hyparch⁹ latine primas, nomē philoſophi q de ſyde rib⁹ & de tēporib⁹ anni, ſicut Eudox⁹ & Meton ſcripſit

¶Hypatus pe. cor. latine cōſul. Hypaticus cōſularis hy patia conſulatus.

ꝫ Hypata ciuitas theſſalię, & quaſi metropolis eius re gionis a qua hypatenſis ager.

✣ Hypelatos herbę ſpecies quā alij daphnē, alij Carpo phyllum vocant. Cc.

¶Hypenemium ouum dicitur ex quo nihil gignitur. A latinis ouum irritum & ventoſum appellatur. Cc.

¶Hyper prępoſitio grēca, apud nos ſignificat ſuper, ſu pra vltra.

¶Hyperaſpiſteslatine protector ab ὑπερ & ἀσπίς. Hic. in pſa. pēta. Cū Ariſte⁹ eiuſdē Ptolomęi hyperaſpiſtes & Ioſephus non multo poſt nihil tale retulerint.

¶Hyperbaſis ſiue hyperbatō pe. cor. latine trāſgreſſio verbi teſte Quin. li. viij. quā frequēter ratio cōparatio nis & decor poſcit Fit eñ frequentiſſime aſpera & dura & diſſoluta & hiās oratio ſi ad neceſſitatē ordinis ſui ver ba redigāꝛ. Lōgi⁹ ergo verbū proprie hyperbaton eſt vt aiaduerti iudices eōm accuſatoris orationē ī duas di uiſam eſſe partes. Nā in duas partes diuiſam eſſe rectū erat, ſed durū & incōptū. Dictū hyperbatō ab hypbeno qd trāſcēdo vel tranſgredior denotat. Hypbalo extēdo ſupero Hyperbafia vel hyperbaſis tranſgreſſio.

¶Hyperbole pe. cor. dici pōt eminētia, vel vt ait Cic. ſuplatio a Quint. ſuperiectio interpretaꝛ, a quibuſdā ve ro exceſſus. Nā ὑπερ ſuper βολιακ⁹. Hie. in epiſt. cōtra origeniſtas. Tollite amoris ὑπερβολὴν & nos tollim⁹ odij magnitudinē. Eſt & figura cū dictio excedēs fidē poniꝛ augendi vel diminuendi gr̄a. Augēdi, vt Niue cādidior & fulminis ocior alis. Minuendi, vt Volantis te folij ſo nit⁹ terret, & vix oſſibus herent vel tardior teſtudine, hinc hyperbolicus a, um, quod eſt exceſſiuum.

¶Hyperborei pe. pro. montes & populi Scythię ſic di cti ꝙ ſupra. i. vltra eos flat boreas. Feſt. docet hyperbo reos eſſe ſupra aquilonis flatum habitātes qm̄ humanæ vitę modū excedant viuendo vltra centeſimū annū. Fe runt magnā his de cœlo clemētiā conceſſam eſſe, auras ſpirare ſalubres, nihil noxij flat⁹ habere, domos eſſe ne mora, victum arbores miniſtrare, diſcordiā neſcire, egri tudine non inquietari, ad innocentiā oib⁹ equale votū eſſe, mortē accerſere, & voluntario interitu obeundi tar ditatā caſtigare. Sed hęc fabuloſa ſunt Dio. oppoſitam Celtis iuxta oceanū eſſe inſulā ſcribit, haud multo Sici lia minorē habitariq; ab ijs qui hyperborei appellantur eoq; vento Boreę ſunt expoſiti, inſulā valde fertilē ī qua fructus annui bis naſcuntur.

¶Hypercatalectiū metrū dr̄ cui vna ſyllaba vel duæ perant. Ver. Alloquitur ven⁹o qui res hominumq; deo rūq; Et Hor. Sylue laborātes geluq; dactylicū hyperca talectiū eſt, hoc vero iambicum hypercatalecticum.

¶Hyperiona, alij ſolis patrē, alij ipſum Solē ꝙ eat ſup

terras appellatū putant, Poete pro ſole vſurpāt. Oui. li. i. faſto. Placat equo perſis radijs hyperiona cinctū. Dio. ſcribit hyperiona Saturni fratrē fuiſſe Cœli & Thithee filiū qui ſolis & lunę aliorumq; aſtrorū mot⁹ horaſq; pri mū ſumma cura obſeruatiōeq; a ſe percepta ceteris noſ cenda tradidit, Ideoq; horū parēs noiatur veluti ipſorū naturę contemplator. Et declinaꝛ hyperion, is pe. pro. Ci. in progno. Vt cū luna means hyperionis officit orbi

✣ Hyphear genus viſci in Archadia abundans.

¶Hypermeter & hypermetrus abundās ſyllaba, vt ho minūq; locorūq; Et debet ſequens a vocali incipere niſi fiat ſynereſis, vt cura peculi.

¶Hypactę ambulationes latine dñr ſubdiales q̄ ſub dio ſunt, xyſta dicunt greci paradromydas Victr.

¶Hyphen ſubunio interpretaꝛ. Ex hypo & hē vnum Qd fit cū plures dictiones proferūtur ſub vno accētu vt q̄nquidem ſimulac.

ꝫ Hypnales aſpides dictę ſunt a ſummo. Cleopatra teſte ſolino hypnalem aſpida adhibuit ad morſum, vt ita ſom no extingueret. Pryadas vero appellant, quę ſaliuas ve nenatas in oculos hominum expuunt.

¶Hypo ꝑpoſitio grēca, & mō ab, mō ſub ſignificat.

✣ Hypobarus Indię fluuius iuxta quē arbores Electrū producunt. Cc.

ꝫ Hyſicratea nomē Mythridatis regis vxoris q̄ perſico habitu induta, & in habitū virilem reformata tonſis ca pillis victū a Cn. pom. mithridatē per efferatas gentes fugientē animo pariter & corpore infatigabili ſecuta eſt

¶Hypocauſtum locus ad ſudādū qui & vaporariū diciꝛ Nā vaporādis cubiculis balneiſq; ꝑ paraꝛ. Cic. ad Q. Fra trē Propterea ꝙ ita erāt poſita vt eorum vaporariū ex quo ignis erumpit, eēt ſub tectū cubiculi. Idē in balnea, rijs hypocauſta in alterū hypodyterij angulū promoui. Amb. lib. hex. De hyeme forſitā quereris ꝙ nulla tibi hypocauſta anhelātib⁹ ignibus vaporenꝛ ſed habes ſo lis calorē qui tibi orbem terrarū temperet & hyberno te defendat afrigore Pap. in Syl. Vbi languidus ignis iner rat ædib⁹ & tenuē voluūt hypocauſta vaporem. Pli. ad Gallū. Applicitū eſt cubiculo hypecauſtū perexiguū qd anguſta feneſtra ſuppoſitū calorē vt ratio exigit aut effū dit, aut retinet. Vict. appellat hypocauſim cū ſcribit fa ciēda eſſe ęnea ſupra hypocauſim tria, caldariū, tepidari um, frigidariū, hodie hypocauſtis vtuntur Germani, ip ſi ſtuffas vocant ad vaporanda cubicula.

¶Hypochalcus, latine ſubæratus dicitur.

¶Hypochiſis & Hypochimata, Vide in dictione Glau coma.

¶Hypocriſis ſimulatio quaſi ſubiectio iudicij, ab ὑπὸ & κρίσις iudicium. Hypocrita ſimulatus, qui in habitaculo perſonā ſubit alienā vt ſeru⁹ perſonā domini. Greci hy pocriten vocant ſimulatorē. Vñ & Mym⁹ hypocrita di ctus quia imitator eſt & ſimulator. Quint. lib. ij. ſcribit, Aeſchinā hypocriten fuiſſe oratorē, Quę ſpecies argu mēti tranſlata eſt in his q falſo inceduntvultu & ſimulāt quod non ſunt. Sed hypocritarum maculam nō habere inquit. Auguſt. aut paucorum, aut nullorum eſt. Nam quicūq; vult ſe videri quod non eſt hypocrita eſt. Qui tu ba canit faciens eleemoſinam hypocrita eſt. Qui in ſina gogis & in platearum angulis orat, vt videatur ab homi nibus hypocrita eſt. Qui ieiunans demolitur faciem vt ventris ignanitatē demonſtret in vultu, & hic hypocri ta eſt. Ex quibus omnib⁹ intelligitur hypocritas eſſe q faciunt qd libet vt ab hominibus glorificentur. Mihi vi detur & ille hypocrita eē qui dicit fratri ſuo. Dimitte vt tollā feſtucam de oculo tuo ꝓpter gloriā hoc faciēs vt ip ſe iuſt⁹ eſſe videaꝛ. Vñ ei a domino diciꝛ hypocrita eij ce prius trabem de oculo tuo.

¶Hypobolimeus latine ſubdititius dicitur.

¶Hypocoriſticos apd̄ latinos diminu. dicitur.

¶Hypodeſis ſiue hypodema atis, calceus ſeu calceamē tum dicitur.

¶Hypodoche, ſuſceptio, receptaculum.
¶Hypodiaſtole ſubdiſtinctio.
¶Hypodites interior veſtis.
¶Hypodidaſcalus dici poteſt repetitor, ſubpceptor ab ὑπό ſub & διδάσκαλος magiſter.
✠ Hypogeſon herba quę in ſubgrũdijs naſcitur. Gręci nanq; partes tecti prominentes γεῖσα appellant. Cc.
¶Hypogęa loca ſubterranea dñr a gręcis, quæ dictio frequens apud Ioſephum & Egeſippum.
¶Hypophetæ vaticinandi miniſtri quib⁹. ſ. prophetæ imperabant.
✠ Hypocondrion vocãt nõnulli partẽ corporis vbi ilia dolent alij Lagaron. Cc.
¶Hypopodon, latine ſuppedaneum.
¶Hypopyrgium loc⁹ ſub turre ex, ὑπό & πύργος turris.
¶Hypomnema atis, & hypõnematum ſumiť pro interpretatione & cõmentarijs. Cic. Tironi. Multũ mihi eripitur operę in exſcribendis hypomnematis.
¶Hypoſtaſis ſubſiſtẽtia ſiue ſubſtãtia, a theologis ꝑſona capiť. Vñ hypoſtaſes ꝑſonę ſubſiſtẽtes appellanť. Nã στάσις ſtatio dř. Hie. ad Dama. Tota ſęculariũ literarum ſchola nihil aliud hypoſtaſim niſi vſiam nouit.
¶Hypoteca pe. ꝓ. latine pignus, ſuppoſito, documẽtũ.
¶Hypotecus ſuppoſitiuus.
¶Hypotheſis pen. cor. argumentum ſiue materia, cauſa, thema propoſitum
✠ Hypocõdrium, ꝑcordia alio noĩe exta gręci phrenas dicunt in his vitalitas maxime conſiſtit. Dictũ a cartilagine quaſi ſubcartilagium, & eſt ſuperumbilicum.
¶Hypothicos ſubucula, & ꝓprie pontificum eſt, vt inquit Hiero.
¶Hypothyra ſiue hypothyrides apud Vict. capitur ꝓ valuarum cauitate & inanitate.
¶Hypozeuſis, ſubconiunctio, figura cũ ſingulis ſenſib⁹ datur propria clauſula, vt regem adit, & regi memorat nomenq; decuſq;.
¶Hypozigia dicta ſunt animalia quę iugũ ſubeũt quaſi ſubiugalio ὑποζύγιον iumentum dicitur.
¶Hypotypoſeon. i. diſputatio vel informatio.
✠ Hypſipyle filia fuit Thoantis q̃ Iaſona amauit euntẽ in Colchon ad vellus aureum rapiendũ, fuit & alia Arche mori nutrix. Cc.
¶Hyrcania regio Aſiatica, magna ex ꝑte plana & ꝑclariſſimis vrbibus adornata, quarũ celebrant Talebrotã & Samariã, & Carrã, & Tapem. Et adeo opulenta vt vitis vua vini Metretam afferat, & ficus ſexaginta modios ſiccorũ, frumentũ ex ſemine naſcatur, qđ extollunt. Dicta Hyrcania ab hyrcana ſylua ꝗ Scythię ſubiacet Habet ab oriẽte mare Caſpium. A meridię Armeniã. A ſeptẽtrione Albaniam. Ab occaſu Iberiã. In ea regiõe pantheræ pardi & tigres abundant cũ ſyluis aſpera ſit. Hinc hyrcanus, vt mare hyrcanũ hoĩes hyrcani. Hier. Hyrcani volucribus, & canibus ſemiuiuos proijciunt.
✠ Hyſgę genus herbe coccinei coloris. Cc.
¶Hyſginum color ſimilis coccineo. Vñ gręci veſtes ὑσγινοβαφεῖς appellant, hoc eſt hyſgino tinctas. Pli. li. xxij Hyacinth⁹ in Gallia maxime prouenit. Hoc tibi ꝓ cocco hyſginum tingit.
¶Hyſopus fœminini generis, & hyſopũ neutri cũ y. ſecũdũ. Apul. herba pulmoni valde vtilis, cui⁹ penultima ꝓducit cũ apud gręcos ſcribať per ω mega, q̃uis Macer corripuit. Et hyſopũ ſiccũ calidũq;, & terti⁹ illi eſt i vtriſq; gradus. Hiero. in pſal. interpretatiõe. Sicut eñ hyſopum terrenum curandis pulmonib⁹ aptũ eſt, vt auertat inflationem, ita hõ cœleſti quis reſperſus hyſopo. i. humilitate cordis ab omni ſuperbię malignitate purgať. Sunt etiam qui hyſſopon per duplex ſſ. ſcribant.
¶Hyſteria græce, latine ſecundinę, foliculi ſunt continentes fœtum in matris vtero cum menſtruis.
¶Hyſterologia, locutio prępoſtera figura eadem cũ ea quæ dicitur Hyſteron proteron.

¶Hyſteron vltimũ vel nouiſſimũ. Vñ Hyſterom proteron eſt figura cum ſententia ordine cõmutatur, vt poſt quam altos tetigit fluctus & ad ęquora venit. Nã prius ad æquora venit quam tangere fluctus.

I LITERA VOCALIS Eſt: q̃ etiã cõſonãs fieri cõſueuit, & modo pro ſimplici mõ pro duplici accipitur Pro ſimplici tũc habeť, qñ ab ea incipit ſyllaba in pricipio dictionis poſita ſubſequẽte vocali in eadẽ ſyllaba vt Iuno Iuppiter. Pro duplici aũt qñ in medio dictiõis ab ca ſyllaba incipit poſt vocalẽ ante ſe poſitam ſubſequẽte quaq; vocali in eadẽ ſylaba, vt maius, peius, Maia. Nonnunq; tñ reperiť i, litera pro ſimplici conſonante in medio dictionis poſita, ſed in cõpoſitis vt Reijcere Reiect⁹. Nõtandũ i, literã ꝓ cõſonãte aſpirari nõ poſſe cũ nulla conſonãs ante ſe aſpiratiõnẽ accipere valeat. Vñ Hieroſolyma ſex ſyllabarũ eſt, Hiulc⁹ triũ. Ac ꝓ deriuatiões qui dẽ trãſit i, in alias vocales. In a, vt gen⁹ gñis gñati Paulus pauli paulati. In e, Fortis forte. In o, Př patris patron⁹. Eſt etiã iperatiu⁹ modus ab eo is. Ter. I prę ſequar.

I ANTE A

IA fuit nomẽ minoris filię Atlãtis, & latine vox dicit̃ Itẽ Ia gręci vocãt violas. Vñ Ianthina veſtis. i. violacea. Rurſus Ia exultantis interiectio eſt. Ia hebraice vero dominum ſignat.
¶Iacchus nomẽ bacchi ἀπὸ τοῦ ἰάχω clamo, canto, vocifero Nã qui baccho ſacrificabant clamare ſolebãt. Et duplici cc. ſcribi debet q̃uis ĩ verbo ἰάχω ſit ſimplex c. qđ ideo fit vt in iacho ſecunda producať, q̃ in verbo iacho corripitur. Verg. Gratiſſima vitis iacho ponitur quandoq; pro vino.
¶Iaceo es, iacui ſecũdũ notã ſignificatiõnẽ. Ver. dixit Strata iacent paſſim ſua q̃q; ſub arbore poma. Plaut. in Amph. Quis hic eſt ſenex qui ãtę ędes noſtras ſic iacet, dicimuſq; iaceo in ſtrato, iaceo humi. Liui. lib. ij. de bel. puni. Humi iacentẽ inter cuſtodias ſtationeſq; milũ circũſpexerũt. Qñq; iacere ſignificat extare, eẽ. Sal. In medio campus iacet aquis vndiq; ſcatẽs. Qñq; plenũ eſſe. Ver. lib. iij. Geor. Si iacet aggerib⁹ niueis informis & alto Terra gelu. Qñq; per plurimũ porrigi Idẽ in eodem Tantũ campũ iacet. Qñq; ſqualere. Lucil. li. xxx. Et ſua ꝑcipue retro relicta iacere. Qñq; mortuũ eſſe, ꝗ iaceant nec apli⁹ cadauera moueanť Luc. Ille iacet paci quẽ ꝑtulit orbis Qñq; ſepultũ eſſe Mar. Nõ aliter cineres mãdo iacere meos. Huius verbi cõpoſita ſunt Adiaceo iuxta iaceo. Interiaceo in medio iaceo Liui. Deſcẽdit in Planiciẽ q̃ inter Capuã Tiphatãq; interiacet. Subiaceo, ſubtus iaceo & ſubditus ſum Lact. lib. iij. Qm̃ igitur vtriſq; ſubiacet fortitudo Obiacet de quo alibi. Et hęc habent pe. cor. in triſyllabis.
¶Iacio cis, ieci iactũ ſignificat emitto Apulle. Multis in eũ lapidib⁹ iactis. Vñ iacere ad certũ eſt dirigere in id qđ intendit. Hiero. in li. Iudi. Sic fundi lapides ad certũ iacentes vt capillũ quoq; poſſent percutere Et iacere eſt ponere. Tranſlatio ſumpta ab ędificijs maxime a cothonib⁹. i. portub⁹ manu factis quib⁹ magna iaci fundamenta neceſſe eſt. Cic. in Philippi. In quo tẽplo quãtũ in me fuit ieci fundamenta pacis Huius cõpoſita ſunt abijcio, Conijcio, Circunijcio. Vñ circũiecta impedimenta dicimus. Deijcio, Diſijcio, Eijcio, Inijcio, interiaceo, Obijcio, Pręiaceo, Proijcio, Reijcio, Subijcio, Traijcio & ſuperiacio Hiero. in Eze. Et ſuperiaciẽt puluerẽ capitib⁹ ſuis & cinere conſpergentur.
¶Iacto as, frequẽter iacio Seneca. Dũ lapillos iactaret in puteũ. Ver. lib. j. Geor. Deucalion vacuũ lapides iactauit in orbẽ. Aliqñ iactare eſt ſæpe voluere. Idẽ atq; illũ tales iactantem pectore curas. Aliquando fatigare vel Dare cõcutere, vt iactatos ęquore toto Troas reliquias danaũ. Lact. lib. v. Qui patrẽ regno expulit, bello ꝑſecut⁹ ẽ exulẽ toto orbe iactauit, Ex quo apparet nõ eſſe verã differentiam quam Seruius ponit dicẽs. Iactamur in mari, fatigamur in terris. Aliquando ſignificat plagis ſternere. Cic. ĩ Ver. acti. ij. Iacta☐ domi ſuę vir primarius & homo honeſtiſſim⁹, pro ſe quiſq; man⁹ affert. Aliquando temere laudare, ſiue ambitioſius gloriari. Ver. Quem iuxta ſequitur iactantior Ancus. Hier. ad Iulianum. Diues ille omnia quæ in lege præcepta ſunt ſe impleuiſſe iactabat. Hinc iactantia. Aliqando inaniter loqui. Verg. Talia iactanti ſtridens aquilone procella Velum aduerſa ferit. Aliquando frequenter emittere. Idẽ lib. ij. Geor. Et ſi non alium late iactaret odorem, Laurus erat. Et alibi. Ipſi lętitia voces ad ſydera iactant id ẽ crebro emittunt. Aliquando freqũẽter ducere, vt apud eundem, Haud vnquam manibus iactata fateſcit, id eſt ductata. Quidam etiam iactatũ pro primitiuo & pro excuſſo, alij pro dependenti accipiunt. vt lib. iiij. Georgi. Et dextro iactata recumbit in armo.
¶Iactantia quæ & iactatio, a Cicerone diffinitur. libr. iiij. tuſ. ꝗ ſit voluptas geſtiens & ſe efferens inſolentiꝰ.
¶Iactanter aduerbium a participio iactant formatur, & ſignificat cum iactantia. Hieronymus. Ne iactãter de ſe quærere videretur.
¶Iactuoſe ſimiliter dicitur cum iactantia. Ci. Cum ſint multi iactuoſe dicta.
¶Iactito as, pe. cor. frequẽtatiuũ, a iacto. Hie. ad Cheſi. vbi eũ. Et hoc te iuxta ſcripturan facere iactitas. Et ad Pammachium. Et quod vnus rome amicus obiecerat, a multis in toto orbe inimicis dicerem iactuatũ.
¶Iactura pe. pro. dicitur proprie damnũ de mari, quãdo quis magnas in naui merces habet & tempeſtate cogitur eas in mare iacere ne nauis obruatur.
¶Iaculum pe. cor. dicitur quicquid iaci in longum põt. Nam fit vt iaciatur.
¶Iaculor pe. cor. depones. ſignificat in longum iacio. Iudee. Quantas iaculetur Monycus ornos. Colu. lib. ij. Faba quæ longius emittetur pura eo perueniet quo ventilator eam iaculabitur.
¶Iaculo as, eiuſdẽ ſignificatiõis. Claud. Latis iaculat⁹ in aruis. Aug. in ꝑs. intep̃tatiõe per trãſlatiõe dixit. Iaculabãt in ora interrogãtiũ ſagitas dei. Hinc Eiaculo quod eſt extra iaculo, proijco. Gel. Arionẽ cũ fidib⁹ & indumentis cum quibus ſe in ſalum eiaculauerat extitiſſe.
✠ Iaculatio, iaiulamen & iaculamentum pro eodem.
¶Iaculus pe. cor ſerpẽtis gen⁹ qui ſubit arbores e qb⁹ vi maxima vibrat penetratq; quodcũq; animal obuiũ ſecerit fortuna. Luca. Et natrix violator aquę iaculiq; volucres.
✠ Iacob latine athleta & exercẽs ſe dř. Quã appellatiõnẽ primũ habuit, quũ practicis operatiõib⁹ multos & ꝓprietate labores ferebat. Cũ aũt iã victor luctando euaſit & ſpeculatiõnibus fruebatur bonis, tunc Iſraelẽ ipſe de⁹ appellauit ęterna ꝑmia beatitudinẽq; vltimã q̃ in viſione dei conſiſtit ei largiens hominem enim qui deum videat iſrael nomen ſignificat.
¶Iacobus pe. ꝓ. nomen ꝓpriũ quatuor ſillabarũ. Clau. Ne laceres verſus dux iacobe meos. Noĩa eñ propria ſcuti Priſcia. docet in fine acutum accentũ hñt, quę more latino declinata eũdem retinent, & pe. producunt, vt Adam adamus, Ioſeph ioſephus.
★ Iadra ciuitas quæ nunc vulgo zara. Hanc Geo. Pontici virum i paterveneto ſubiecit imperio.
★ Ialon gręci dñt puberẽ. Vñ iulus dictus eſt Aſcani⁹.
¶Iam aduerbiũ tẽporis, qđ pene eſt idem qđ tũc Quin. ꝗ ſi ſatis prudẽter ea viderint, iam prope conſummata fuerint pręcipientis opera. Interdũ hortãtis eſt & veluti moram increpantis. Ver. Iam diua precor. Interdũ feſtinantis. Terẽ. Ego iam proſpiciã mihi. Interdũ poniť pro nunc. Ver. li. iij. Georg. Iamq; hos curſu iam præteritillos. Interdũ pro preterea, & quaſi mod⁹ eſt quidam coniungens ſententias, vt apud eundẽ. Iã marie immẽſi prolem & genus omne natantum, Iam varias pelagi volucres Hoc idem efficit coniunctum cum vero. Cice. Iam vero vrbibus conſtitutis.
¶Iamiam ſignificat repẽte, vt iamiã aderit. Et cũ pñti ponitur licet ad futurum reſoluatur. Ver. Iamiamq; manu tenet & premit haſta, quaſi mox tenebit & nũc videtur tenere. Plerũq; figurate per idignatiõnẽ accipiť. Idẽ Iamiã nec maxima iuno. Nec Saturnius hęc oculis pater aſpicit ęquis. Et per miſeratiõnẽ. Sal. Iamiam animo meo chariſſime frater q̃q̃ tibi imaturo & vñ minime decuit, vita erepta, tñ lętandũ magis q̃ dolẽdũ puta caſum tuũ. Et per exhortatiõnẽ. Qui. Iamiam cõmilito quicũq; caſus manet etiam ſi imperator damnaturus eſt habes ſolatium, ſatius eſt q̃ a patre occidi.
¶Iamdiu ſignificat olim, nam diu quandoq; pro longo tempore ponitur.
¶Iamdudum ex iam & dudum cõponitur Et aliqñ de paruo tẽpore dicitur, vt iamdudũ te expecto. Aliqñ de lõgiori Pli. lib. xix. iamdudũ ex eadẽ Hiſpania zeliton venit in italiam plagis vtiliſſimum. Macro. Iamdudum hęc q̃ſtio ab ariſt. & ꝓpoſita eſt & ſoluta. Poniť etiã pro continuo vel ꝗ primum. Ver. iamdudum ſumite pœnas
¶Iamolim ſignificat iamdudũ. Cice. iamoli a principio illud ſtatuerã. Sumitur pro aliquando. Ver. At iamolim ſeras poſui cum vinea frõdes. Olimiam proiampridem. Qu. Olimiam imperator inter fulgentes virtutes tuas linor locum quærit. i. a longo tempore.
¶Iampridem ſignificat de paruo tẽpore. Sene. iãpridẽ te expectantes ibi ſederamus. De longiori. Pli. Qđ maiores noſtros iampridẽ feciſſe manifeſtũ eſt, qđ gen⁹ nuper & patrũ fere noſtrorũ memoria inuentũ eſt Pro cõtinuo. Luca. Tollite iampridem victricia tollite ſigna.
¶Iamtum ſignificat ex tempore. Plaut. iamtum occœpit virginem amare. Veteres etiam iam tum pro tantũ vſi fuere. Etiam pro tam.
¶Iambus per conſtans ex prima breui vltima lõga, ab inuentore vt quidã putant dict⁹. Quidã iambũ deducũt ἀπὸ τοῦ ἰαμβίζειν qđ eſt contumeliari, inuehi. Feſt. Iambi dicebantur qui ſinguli ex proſcęnio loquebanť Triiãbi qui terni.
✠ Iana prius & deinde Diana, d, literę appoſitione, vt Nigidius ait. Cc.
✠ Ianaſſa nympha dicta eſt a ſuauiter regendo ἀπὸ τοῦ ἰαίνω dulcoro καὶ ἀνάσσω regno impero. Cc.
¶Ianus ab hiatu dictus eſt detracta aſpiratiõe, quẽ quidem ſolẽ putant. Ideo geminũ quia vtriuſq; ianuę cœleſtis potentem, qui exoriens aperiat occidens claudat. Alij ianum mundum. i. cœlum intelligunt, quaſi Eanum ab eundo, vt inquit Cic. lib. ij. de natu. quia mund⁹ ſemper eat dum in orbẽ voluitur, & ex ſe initium faciẽs in ſe referť. Hinc & bifrons pingitur, duas enim facies ante & retro habere dixerunt ꝗ annus ex ſe initium faciens fini occurrat. Vel ꝗ ꝑterita ſciuerit & futura ꝑuiderit, ſeu ꝗ ſuperorum & inferorum ianitor extiterit. Huius templum erat Romæ qđ tempore belli patebat, tempore pacis claudebatur. Vnde Patulcius & Cluſius cognominabatur. Hunc etiam quadrifrontem fecerunt, ob quatuor orbis partes, & Ianum geminũ vocitarunt, Et iunoniũ quia calẽdarũ princeps, Calẽdę eñ ſunt Iunoni dicatæ Et ianus erat loc⁹ Romæ vbi fœneratores cõſiſtebant in regione baſilicæ qñ in eo Iani ſimulacra collocata videbantur, Oui. Qui puteal ianumq; timet celereſq; calendas. Iani quoq; peruię tranſitiones foreſq; profanarum ædium ianuę vocabantur, Suet. in Domi. Ianus inquit arcuſq; cum quadrigis & inſignibus triumphorum per regiones vrbis extruxit.
✠ Ianeus a veteribus dicebatur ianitor. Cc.
¶Ianualis porta Romę a Iano dicta vbi & poſitum fuit eius ſignum Hãc Numa inſtituit vt eſſet clauſa ſemper niſi cum bellum foret.

¶ Ianua primus ingreſſus ad interiora domꝰ a Ian dicta ꝙ huic deo cõſecratũ erat omne principiũ. Et ꝓprie domus eſt ianua oſtium vero partiũ, vt cubiculorũ, licet cõfundantur. Nam & ianua a quo ianitor, pro oſtio ponit̃, & oſtium a quo oſtiarius pro ianua.

¶ Ianitor pe. cor. cui ianuę cuſtodia eſt commiſſa.

¶ Ianuarius primus menſium a principe deo eſt appellatus a Numa qui primũ anni eſſe voluit tanq̃ bicipitis dei menſem reſpicientẽ & pręſpicientem tranſacti anni finem futuriq; principia.

¶ Ianiculũ oppidũ non procul a Roma dictũ, quia p eũ popu. Roma. trãſire cœperat in agrum hetruſcum, ſeu ꝙ Ianus illud condiderit. Solinus. Quis dubitat ianiculum a iano non fuiſſe conditum.

✣ Ianual, libi genꝰ, qd̃ iano tãtũmodo delibabatur. Cc.

¶ Ianthina pe. cor. veſtis coloris purpurei, ἴον enĩ viola καὶ τὸ ἄνθος τοῦ ἄνθεος (i. hic flos huius floris) flos quia violaceus flos. Mar. Coccina formoſę donas in iãthina mœchę. Pli. Ex his violis q̃ ſponte apricis ac macris locis prouenmunt purpurę latiore folio ſtatim ab radice carnoſa exeunt ſoleq; gręco nomine a cęteris diſcernunt̃ appellatæ, ita vt ab his ianthina veſtis.

¶ Iãtha fuit nympha oceani & Tethyos filia vt author eſt Heſiodus.

¶ Ianita pe. p. fuit Oceani & Tethyos filia ✣ ſic dicta a dulcorandis viris ἰαίνω dulcoro & ἀνήρ ἀνέρος vir. Cc.

¶ Iapis idis, nomẽ propriũ Aetoli, qui cũ ad regionem Venetiæ veniſſet, opidũ de ſuo noĩe condidit, a quo ea pars vbi Timaus fluuiꝰ eſt Iapidis nomẽ ſumpſit. Ver. Caſtella in tumulis & iapidis arma Timaui.

¶ Iapetus pe. cor. cœli & terrę filius, vt inq̃t Heſiodus Hũc qdã Promethei patrẽ fuiſſe aſſerunt. De quo Oui. Siue recens tellꝰ ſeductaq; nuꝑ ab alto, Aethere cognati retinebat ſemina cœli. Quã ſatꝰ iapeto mixtã fluuialibus vndis Finxit in effigiem moderantũ cuncta deorũ.

¶ Iapix gis. pe. cor. ventus ex Apulia proficiſcens, qui quaſi aduerſus Eurum flare videtur. De hoc Luc. lib. vj Excipit aduerſus zephyros & iapida pindus. Eſt & iapix nomen Dædali filij.

¶ Iapygia Apulia dicta ẽ a Iapyge Dędali filio, vt Hie. & Soli. ſcripſere Iapygiũ vero Salentinorũ promõtoriũ eſt. Vergli. xj. Victor gargani ꝯdebat iapygis agris. Vñ. Sal. Iapygiam partem eſſe Apulię dixit, in qua eſt mõs Garganus, qui vſq; in Adriaticũ pelagus tenditur. Huius metropolis eſt Brundusium, & Tarentũ ciuitas Hãc regionem Meſſapiam, & Iapygiam, & Calabriã & ſalẽtinam multi nominant.

☿ Iaſa nomen ciuitatis quæ imminet rubro mari, vbi eſt terminus Moabitarum prouinciæ.

¶ Iaſon nomen propriũ Aeſonis filij fratris Pelię Theſſalię regis, qui Colchos profectus vellus aureũ abſtulit. De hoc Iuſtinus & Diodorus ſiculus latius ſcripſerunt. Huius nominis prima vocalis eſt. Oui. Quẽ niſi crudelẽ non tangit Iaſonis ætas.

¶ Iaſius vnus fuit ex primis argiuorum regibus, a quo Argiui iaſidę dicti ſunt.

✣ Iaſides dicta eſt athalantis ab iaſio patre. Cc.

✣ Iaſum iſula Carię, q̃ Cõtinenti adiacet, cuius incolæ magna ex parte victũ ex mari captabant cum ſterilem regionem haberent. A qua iaſius ſinus, cuius municeps Cærillus fuit. Ex iaſo fuit Diodorus dialecticus cognomento Chronus.

¶ Iaſpis lapis p̃cioſus, q a Pli. de gręco in latinũ viridis gẽma iterpretat̃, ἴας quippe viride πίνασις gẽma eſt enim viridis ſicut ſmaragdus, ſed craſſi coloris. Sunt qui componant ex ἴον viola & πᾶς totus, quaſi totus ſit violaceꝰ.

✣ Iſpõyx, iaſpidis gẽmę ſpecies a niuis colore dicta. Cc

¶ Iatraleptę, latine reunctores medicorum. ☿ Iatros latine medicꝰ, vñ Archiatros princeps medicorũ. Quo nomine dictus eſt ęſculapus tãq̃ p̃ſes deuſq; medicorum.

☿ Iaxamatę ppl̃i circa meotim inq̃t Steph, quos Ephorꝰ appellat ſauromatas. Var. Flac. Mellis honoſtorinos ditat ſua mulctra ſit archas laxamatas venatus alit. de his Ami. li. iiij. Circa hęc ſtagna gentes ſermonũ iſtitutorũ varietate diſpes iaxamatę meotę, & cũ gelonis agathyrſi. ¶ Iaziges methanaſtę populi ĩ Europa qui ſicut Pto. li. iij. ſcribit ab oriente habent Daciam ab occaſu & hauſtro, Germanię partẽ, a ſeptentrione Sarmatiam.

¶ Iaxartes fluuius qui Tanais putabatur, quẽ Demodamas dux tranſcendit & alium eſſe perdocuit.

I ANTE B

Iberꝰ pe. p. fluuiꝰ Hiſpanię, q apd̃ Cãtabros oriẽs p. xl. paſſuũ milia fluit, & ĩ mare Balearicum exit Euſtathius. ἴβηρ δὲ ὁ ποταμὸς κατὰ δέ τινας ἀπὸ βασιλέως ὁμώνυμος ὑπὸ τὴν ἐσχάτην λογιμα ὅ ἐστι γῆ ἐν τῆς εὐρώπης ἀρχοῦ τῶν στηλῶν τῶν περὶ τὰ γάδειρα καὶ ἄλλα πολλὰ λέγει ὁ αὐτὸς εὐστάθιος. ✣. i. iberꝰ fluuiꝰ ſecũdũ quoſdã a rege eiuſdẽ nominis dictꝰ ĩ vltima Europe, ꝓpe colũnas circa Gadir & multa alia dicit idẽ Euſtathius. Luc. lib. iiij. Qui p̃ſtat terris aufert tibi nomẽ iberus. Qd̃ & iberũ declinari põt p̃ſertim qñ ſequit̃ flumẽ. Et iber eri, vel eris pe. pro. vt Priſ. ait Hor. iberi Rhodaniq; potor. Luca. Occurrat iberibus alter. inde iberia dicta eſt pars Hiſpanię que intra iberũ cõtinetur, q̃uis generali vocabulo ꝓ Hiſpania capiatur Et iberiã qdẽ ptẽ vnã exteriorẽ, alterã interiorẽ dixerũt. Hanc religionem celtę Gallorũ populi relictis ſedibus ſuis habitauere. Vñ cõpoſito ex vtraq; gẽte nomine Celtiberi appellati ſunt, & regio eorum Celtiberia Ab iberia vero iberi & iberes vocati ſunt populi Hiſpani Eſt & alia regio hoc nomine iuxta põtũ intra Colchida & Armeniam venenorum ferax, q̃ caucaſijs montibꝰ circundatur, cuius ſimiliter populi iberi & iberes dicti ſunt, a quibus vt Varro ſcribit venerunt qui in Hiſpania habitauerunt & a quibꝰ Hiſpania iberia, & fluuiꝰ Hiſpanię iberus. Et iberꝰ ibera, rum. Verg. lib. ix. Pictus acu clamidẽ & ferrugine clarus ibera. Scribit Dionyſi. iberes populos a Pireneis mõtibꝰ profectos in Aſiã ſedes poſuiſſe. Vñ ea pars Aſię iberia nuncupat̃. iberiam regionem mulier captiua ſub Conſtantino Helenę filio cõuertit ad Chriſtianã fidem, ea pudicam traducente vitã & in oratione iugiter perſiſtente.

¶ Iberia regio vide in dictiune Iberus de qua modo.

¶ Ibex vel Ibis, cis, ſylueſtris caprę genꝰ pniciſſimũ vt Pli. lib. viij. ſcribit. De quo & apud Hie. Iob. xxxviij ſcribitur. Nũquid noſtri tempus ibicum partꝰ? Quidam tamen hoc nomen aſpirant.

¶ Ibi aduerbium loci. ſignificat in eo loco & proprie dr̃ cũ ſemel locus monſtrat̃. Ibidem cũ ſępius. Ver. Ter. fluctus ibidem torquet agens. Ab ibi fiũt compoſita. Inibi & Alibi ſeu aliubi.

¶ Ibis auis ęgipti, quę ſicut Hie. ſcribit duplex eſt. Altera nigra tota eſt, Altera ciconię non abſimilis, diuerſa tñ a Ciconia. Hęc roſtri adũcitate p ſe partẽ perluit qua reddi ciborũ onera cõſueuerũt, & ſerpẽtibus veſcit̃ De hac Cic. lib. ij. de natu. Velut ibes maximã vim ſerpẽtiũ cõficiũt cũ ſint aues excelſę rigidis crucibꝰ corneo ꝓcero ꝙ roſtro, auertunt peſtẽ ab ęgipto, cũ volucres angues ex vaſtitate Libyę vento Africo inuectas interficiũt atq; cõſumũt, ex quo fit vt ille viuę nec morſu noceant, nec odore mortuę. Ab huiꝰ auis ſimilitudine. Ibis pro inuido ponitur. Vnde Ouid. librum in ibim ſcribit.

¶ Ibicus pe. cor. nomẽ poetę lyricy ręgini apud gręcos p̃clari, a quo genus metri dictũ eſt Ibicum ſicut alterum ab Alcęo Alcaicum.

¶ Ibernia inſula in oceano ſeptẽtrionali verſus occaſũ ꝓxĩa Britãnię, ſed q̃ Britãnia ãguſtior ab aphrica ĩ boreã porrigit̃, cuiꝰ ptes priores Iberiã ꝓſpectant Vñ & Ibernia dicta. In ea nullus anguis videtur nulla apis

I ANTE C

Icarus, pe. cor. Oebali Laconu, egis filiꝰ fuit pr̃ penelopes. Prop. li. ij. Icare Cecropijs merito iugulare colonis Hic etia Icariotꝰ dictus eſt. Vnde Icariotis forma

patronymica. Ouid. li. iij. de põ. Morte nihil opꝰ eſt nihil icariotide tela. Icarus etiã dictꝰ fuit Dędali filiꝰ qui vna cũ patre e Creta fugiens frętꝰ alarũ fiducia cũ vltra patris iuſſa altius euolaſſet, ſoliſq; ardore cęra qua pennę cõtinebãtur liquefacta eſſet, ita vt ab alis deflueret decidit in mare qd̃ eſt inter Myconẽ & Gyarũ, a quo poſtea Icariũ mariũ mare dictum fuit, dicẽte. Oui. li. iij. de triſ. Icarus icarias nomine fecit aquas. Pręterea Icarus vt Pli. lib. iiij. auctor eſt, mons eſt in Attica regione.

¶ Icaria inſula ĩn icario mari ab Icaro Dędali filio dicta quę trecẽtorũ ſtadiorũ ambitum habet. Et in ea Dianæ tẽplum Tauropolion appellatum. Hæc & icaros dicta eſt, ante Dolice vocata. Eſt inter Sardũ & Siculũ mare.

¶ Icarion fuit nomẽ ſæuiſſimi Pyratæ.

¶ Icos vt a Cic. ĩ retoricis ponit̃ eſt breuis cõplexio.

¶ Iconiũ opidũ Cappadocię optime olim habitatũ, fortunatiorem habẽs regionem. Alterũ eſt in Aſia pontica regione apud Trogetem Lacũ vt inquit Strabo.

¶ Icõ ſiue Ecõ, latine effigies imago & ſtatua ex membris ipſis a pictoribus ſeu ſtatuarijs expreſſa. Pli. li. xxxiiij. Eorũ vero q ter ibi ſuperauiſſent imagines ex mẽbris ipſorũ ſimilitudine exp̃ſſa, quas Econas vocãt. Nõnulli etiã hęc icona, æ, & hoc iconiſma atis. declinant. Cuius diminu. eſt icũcula. Eſt & icõ teſte Cic. ad Hærẽ. figura, cũ. ſ. formæ ad formã cũ quadã ſimilitudĩe ſit collatio aut laudis aut vituperationis cauſa; vt ſi diceretur Ibat in pręlium corpori tauri validiſſimi; impetu leonis acerrimi.

☿ Icona pe. prod. idem quod effigies & imago.

☿ Iconiſma tis. idẽ qd̃ icona. ☿ Icõcula dimi. pua icona.

¶ Iconicus a, um. & Iconꝰ a, um. qd̃ ita eſt pictũ ſiue formatũ vt ex eiꝰ mẽbris ſit expreſſa ſimilitudo. Suet. in Cali. Simulacrũ ſtat in tẽplo aureũ iconiũ amiciebat̃ q; quotidie veſte quali ipſe vteretur. Pli. Adeo iam coloiũ vſus increbuerat, adeoq; ars perfecta erat, vt in eo pręlio iconios duces pinxiſſe tradatur Athenienſium Melchiadẽ Callimacgũ Cynegirũ barbarorũ Dariũ Tyſaphernem. ¶ Ico is, ici, ictũ. percutio & paſſiuum icor Pli. Arborũ manu ſatorũ receptarũq; in domos in fulmine laurus ſola nõ icitur. Liui. li. j. Ibi ĩ turba ictꝰ Remꝰ cecidit. Hĩc fit ictꝰ us, p pcuſſiõe. Ci. l. iij. of. Ictu fulminis deflagrauit. ☿ Prima huius verbi in pręſenti, vt inq̃t Priſcia. corripit̃, ſed ꝓducit̃ in p̃terito, & mutat o finalẽ in i. Lucre. tñ ꝓducit in pręſenti. Ex in corpꝰ propellit & icit. ¶ Iconiſmos. Senec. lib. xv. epiſtolarũ appellat deſcriptiões aitq; id verbũ eſſe publicanorum.

¶ Ictis idis, iquit Ariſt. ſylueſtris muſtellę genꝰ eſt magnitudine melitenſis catelli, ſed pilo, facie, albedine p̃tis inferioris & morũ aſtutia muſtellæ ſimile eſt. Mãſueſcit maiorẽ in modũ, officit aluearibus. Mellis enim auida eſt mures etiam petit vt felis. Hãc martẽ ſpeciali vocabulo & martuellum ſeu Fouinum vocãt. Genitale ei oſſeum eſt medicamento vrinæ ſtillationibus.

¶ Ichthys cum ypſilo latine piſcis dicitur, a quo fiunt.

¶ Ichthyobolis piſcator.

¶ Ichthyopolion locus vbi piſces venduntur.

¶ Ichthyophagi. pe. cor. qui ex piſcibꝰ viuũt, quo noĩe dicti ſunt quidã populi, de qbꝰ Hie. cõ. ioui. Porro ichthyophagi genꝰ errãs ĩ littore maris ſuꝑ petras ſolis calore feruẽtes aſſãt piſces, & hoc ſolo alimẽto vectitant.

¶ Ichthytrophia apd̃ Colu. loca in qbꝰ oliũt̃ piſces, q̃ & piſcinę & viuaria latine dñr. Nam libro nono ſic at ἰχθυοτροφία ſedula cura exercẽtur. Ea ſunt oĩa vt latine potius loquamur ſicut auiũ cohortalium ſtabula nec minus earum quę conclauibus ſeptę ſaginantur, vel aquatilium animalium receptacula.

¶ Ichtyocolla glutem ex piſcibus. Eſt etiam nomen piſcis. Cęlſus vero quoties vult glutinum intelligi nõ piſcẽ adijcere ſolet gluten.

¶ Icteros pe. cor. morbus cũ p totũ corpꝰ bilis ſuffũditur, quę interdũ nigra, ĩterdũ flaua eſt. Et ictericꝰ qui eo morbo laborat, ab ictero aue quam nos Galbulam vocamus authore Plinio, qui ait. Auis ictenus vocatur a colore q̃ ſi ſpectetur ſanari id malum tradunt & auẽ mori, hanc puto latine vocari Galbulã de hac aue ſic legimꝰ Galbula decipitur calamis & rhetibus ales. Turges adhuc viridi cũ rudis vua mero. Hęc etiã Fidecula dr̃, q̃ eſt crocei coloris. Hunc morbum Pli. & Var. regiũ appellant. ꝙ mulſo pręcipue curaretur. Cor. & Apul. Auriginẽ & auriginoſum hominem dicunt. Marcel. Arquatum a calore cœleſtis arquus.

¶ Ichnuſa pe. ꝓ. inſula Sardinia dicta eſt, qm̃ ad ſimilitudinẽ veſtigij facta ſit qd̃ gręce ichnos dr̃. Silius li. xij inde ichnuſa pijs memorata colonis.

¶ Ichneumon, aĩal eſt magnitudine felis, ſpecie muris vulgo nunc murẽ indicũ vocant. Naſcit̃ in Aegypto & cũ aſpide pugnat, ichneumona Aegyptij adorãt. qm̃ oua crocodillorũ conterat, & luto conuolutꝰ cũ os aperiunt ita ĩ vẽtres eorũ inſilire ſoleat, vt exeſis inteſtinis eos interimat. Plinꝰ etiã ſcribit ichneumones eẽ veſpras minores q̃ alię q̃ vnum genꝰ perimunt ex araneis phalangiũ appellatũ. ☿ Ichneutas qñq; Nicander vocat ichneumones. ✣ Ichnographia eſt circini regulæ modicę cõtinẽs vſus ex aqua capiunt̃ formatũ in ſolis arearum deſcriptiões. Auctor Victru. libro primo.

✣ Icthicuſa iſula alias icaros dicta ſita ab exortu ſolſtitiali Delo ad quinquaginta millia paſſuum propinqua. Cc

I ANTE D

Id varijs modis vſurpatur ab auctoribus. Cũ enĩ dicitur id qd̃ res eſt, idẽ ac ſi diceremꝰ quod verum eſt. Terẽ. in Adel. Verũ cogito id qd̃ res eſt. id ętatis ſum. i. in ea ętate ſum. Aliquando ornatus tãtum cauſa dicitur. vt id quod id eſt quod. idip̃m. i. hoc Cice. Lentulo. Multi rogabantur atq; idipſum conſulibus inuitis. Ab id fit idcirco cõiunctio & ideo.

Ida idę mõs altiſſimꝰ qui ad troadẽ ſpectat, habetq; mltos pedes. Latꝰ eius ſeptẽtrionale ex anguſtijs abydi vſq; ad Elapum & Cizycenum agrũ ad Propõtidẽ pertinet occidentale ad Helleſpõtium reſpicit, auſtrale ꝓmõtoriũ facit, qd̃ lectũ appellatur, oriẽtalia idę ad Myſos declinãt abundatq; mõs aqs, & multa flumina ex eo deſcendunt, in cuiꝰ ſummitate locꝰ fuit Gargarꝰ appellatꝰ, a quo Gargara æolica ciuitas dicta eſt. Ouidiꝰ. lib. iiij. faſto. Dindymõ & Cybelẽ & amenã fontibꝰ idẽ, Ida etiã appellata fuit Dardani Scytharũ regis filia.

¶ Ieçus a, um. nomẽ ab ida deductũ. Propertiꝰ. Cedite iã diuę quas paſtor viderat olĩ idęis tunicã ponere verticibꝰ. Eſt & nomẽ propriũ viri quem Troianorum pręconem dixit Homerus.

☿ Idicus, a, um. ſimiliter poſſeſſiuum ab ida monte. Pli. li. xvj. Idicarum cedrorũ. Veteres tñ idęas pro montanis omnibus ſumunt, vt inquit Nicander.

✣ Idęi dactyli filij fuerunt ſecundũ quoſdam Mineruæ & Solis. vel (vt alij volunt) Saturni & Alciopes, & dñr alias corybantes. Sunt etiam gemmę quę ferreo colore humanũ pollicem exprimunt. Cc.

¶ Idalus mons eſt & nemꝰ in Cypro quondã Veneri ſacer vbi & breue opidũ fuiſſe traditur. Vnde & Venus idalia appellata.

☿ Idaliũ cypri opidũ qd̃ ad euentu nomẽ accepit, nã qñ ditio Chalcenoridata eſſet illic vrbẽ cõderet, vbi primũ orientẽ ſolẽ cõſpicaretur, vnus e comitibꝰ qui forte aſtabat ad eũ co nuer ſus admonuit regẽ vt ſolẽ cerneret Arrepto Chalcenoromie ciuitatem ſtatuit, & ab ea voce idalium nominauit. Auctor Stepha.

¶ Idaſpes fluuius inſignis magnitudine in quo aureæ harenę & gemmę depręhendũtur. Fluit per Parthos & indiã & amplo profundoq; aluco crebras facit iſulas Poſtremo quatuor ſuſceptis fluminibus indo flumini admiſcet̃. Dictus idaſpes ab idaſpo Medorum rege.

¶ Idea. pe. pro. ἀπὸ τοῦ εἴδεος. Ideas inquit Augu. li. lxxx. quęſtionũ latine poſſumꝰ vel formas vl̃ ſpẽs dicę

rē verbũ Verbo tranſferre videamur. Ideas primus Plato appellaſſe perhibetur. Sunt autē ideę exemplaria æterna eorũ quę naturaliter fiunt immortales, immutabiles, inuiolabiles. Et vt res apertior fiat, opus eſt præter oēs hoīes intelligere quēdã hominē. Et pręter omnes equos equũ Et præter aīalia, animal ingenitũ. Et quēadmodũ ex vno ſigillo complures fiunt impreſſiōes, ſic ex vno hoīe ſexcēta millia hoīm. Et hęc eſt Platonis idea. A quo Ariſto. diſſentiēs nullas putat eſſe ideas. Euſe. li. ꝑparatiōis, ideã ſic deffinit idea eſt ꝑpetua ſubſtãtia cauſa & principiũ vt ſingularia talia ſint qualis eſt ipſa, & quēadmodũ ſenſibiliũ exemplaria ad hęc corpora præcedũt, ſic quę oīa in ſeipſa cōtinet pulcherrima atq; ꝑfectiſſima huius mũdi exēplar eſt, ad quã a creatore Deo ab vniuerſa ſubſtantia mundus ſimillime formatus eſt.

❡Ideo coniunctio eſt, & ſignificat ob eam cauſam.

❡Idcirco propter hoc, ſimiliter coniunctio.

❡Idē cōponitur ex is & demũ. i. iterũ is. Et tã ĩ gñe maſcu. q̃ neu. nominatiuꝰ nec nō accuſatiuus maſcu. & fœ. gñis mutant m in n. ante d. euphonię cauſa Vt eũdem eandē. Cæteri vero caſus ex integro & corrupto cōpoſiti inueniunꝭ vt eadē, eiuſdē, eidē, eodē. Iidē, eædē eiſdē eoſdē. Itaq; ꝓ duo ij vel per e, & i. regula exigit ſcribi tã nominatiuũ peralē maſcu. q̃ datiuũ & ablatiuũ plurales Solent tñ auctores & per ſyntereſim vnã pro duabus ponere Et in neutro quidē geminaꝭ cōpoſitio, & dicimus idētidē. Sed cũ idem eſt gñis maſc. ꝓducitur. i. ĩ neutro vero corripiꝭ. Verg. lib. iiij. ęnei. Idem ambas ferro dolor atq; eadē hora tuliſſet. Iu. Si feciſſet idē caderet ſub iudice morum ponitur ĩterdũ idem ꝓ etiã. Cic. Et huic cōiucta beneficētia, quam eandē vel benignitatē vel liberalitatē appellare licet. i. quã etiã. Qui. Si cauſam veneficij dicat adultera, nō. M. Cotonis dãnata iudicio videtur qui nullã adulterã non eãdem eſſe maleficã dixit Ab idem fit itidem quod eſt quaſi item idē, quod ſignificat ſimiliter eodem modo.

❡Identidem pe. cor. cō ponitur ex idē & idē, ſed m. in n. mutatur, & t. interponitur euphonię cauſa, Cuiꝰ obliqui deficiunt, ſignificatq; frequenter & eodē modo ſiue illud idem per eundem modũ. Liu. li. j. Vnã longe ante alios inſignē ſpecie & pulchritudine a globo thalaſſi cuiuſdam raptã ferũt multiſq; ſciſcitantibus cuinã eam ferrēt, idētidē ne quis violaret thalaſſo ferri clamitatũ. Pli. Centũ millia nũmorũ ꝓ domo eiꝰ identidem ꝓmittēs. Suet. in Cęſa. Cũ. M. Cato idētidē nec ſine iureiurando denũciaret delaturũ ſe nomē eiꝰ ſimul ac primũ exercitũ demiſiſſet. i. frequēter. ❡Idios gręce ꝓprius. vñ Idiota. Idos vero latine forma a quo Idolum.

❡Idiographũ pe. cor. latine priuata ſcriptura.

❡Idioma atis. proprietas ſermonis, vt ſunt quinq; idiomata id eſt dialecti grecorum.

❡Idiotes ſiue idiota indoctꝰ & illiteratꝰ, quo vocabulo Cic. in Piſonē & alij frequenter vtunꝭ. Diciꝭ etiã inutilis quaſi ſibi tantũmodo & nō pluribꝰ vtilis, priuatus, plębeius. Luc. Quid ni & tu idē illiteratũ me atq; idiotã diceres? ❡Idolũ p. ꝓ. dr̃ ſimulacrũ. Nã apd̃ gręcos ſcribiꝭ. ἔιδωλον ꝑ ει dipthon. & ω: nec recte corrupit alexander dicēs idola dicta. Nã ἔιδος forma dicitur.

❡Idolium diminutiuum eſt.

❡Idolatra vel idolatres ſeu idololatra vel idololatres idolorũ cultor. Idolatria ſeu idolatria ſimulacrorum cultura. Nã λατρεύω a quo latria deduciꝭ apd̃ nos colo ĩterꝑtaꝭ. Eſt eĩ compoſita dictio ex idolo & latria cultura. Hier. cōtra Io. Nec mirũ ſi omne qd̃ in macello vendiꝭ apoſtolꝰ emi iubeat & comedi cum idolatris & adhuc ĩ tēplis idolorũ qua idolothyta veſcētibus pro ſumma abſtinentia fuerit cibis tantum abſtinere gentilium.

❡Idolothytũ pe. ꝓ. dici poteſt immolatum idolo, vt eſt apd̃ apoſtolũ. Nōne cōſcientia eius cũ ſit ĩfirma ędificabitur ad comedendum idolothyta.

❡Idolothyſa cũ accentu in pe. immolatio quę fit idolis

❡Idothea nomē ꝓpriũ filię. Prœti Argiuorũ regis.

❡Idomeneꝰ Deucalionis filiꝰ Cretenſiũ rex, qui cōtra Troianos ſtrenue dimicauit ✠ Et petiliã vrbē ſup Salētinum montem Calabrię condidit.

❡Idoneꝰ a, um. quod eſt ad oīa aptũ tam mala q̃ bona Terē. in An. Adeon videmur vobis eſſe idonei in quibꝰ ſic illudatis ✠ Interdum idoneus opponiꝭ latroni. Aug. Qui fuit latro fit idoneus, qui fuit ſuperbus. fit humilis.

❡Idas idę nomen proprium mariti Marpiſſę, qui omnium formoſiſſimus fuit.

✠ Idula ouis quę oībus idibus Ioui immolabatur. Cc.

✠ Idurare lingua Hetruſcorũ diuidere eſt. Cc.

❡Idumęa cũ diph. regio Syrię quę (teſte Pli. lib. v.) a meridie Arabiã habet, a ſeptētrione Phœniciã. In qua eſt vrbs Idumę pe. pro. finitima phœnitię palmis abundans Lucanus li. iij. Gazaq; & arbuſto palmarum diues idume. Inde fit idumeus a. um. Verg. li. iij. Georg. Primus idumæas referãt tibi mantua palmas. Hier. ad Darda. Idumeos quoq; a meridiana plaga vix vigĩtiquinq; ab Hieroſolyma millibus ſeparatos.

❡Idus fœmi. gñis & tãtum pluraliter dici poteſt diuiſio. Vnde proprie exiſtimatur dies q diuidũt menſem. Diuidunt enim menſes pręcipue nonas a calendis. Iduare ſiquidē Hetruſca lingua diuidere eſt. Sunt etiã q dicunt Idus quaſi vidus v. lr̃a detracta, ꝙ tũc plena luna videaꝭ Alij ἀπὸ τοῦ ἔιδους, hoc eſt a ſpecie deducunt, ꝙ ea die luna pleniſſimam ſpeciem oſtēdat. Alij ab Ioue, quaſi iduli, qm̃ apud Truſcos omnibus idibus Ioui immolabatur a flamine.

I ANTE E

IEbus ciuitas metropolis, quę poſtea Salē, tertio Hieroſolyma & nunc Helia dr̃. A iebꝰ dicti ſunt Iebudei de qbꝰ Hiero. ad Darda. ſcribit ꝙ a iudęis expelli nequerit, ſed remãſerit cũ eis inſcãdalũ exēplũq; vicinorũ in tñ vt vbi tēplũ conditũ eſt areę fuerunt Iebuſei.

❡Iecur oris, & iecinoris. qui genitiuꝰ vt inquit. Priſc. v. deꝭ a nominatiuo iecinus, qd̃ non eſt in vſu. Plin. Sex victimarũ iecinora replicata ĩtriſecꝰ reperta ſunt. Diciꝭ & iecinꝰ eris, ſicut munus eris. Et ſignificat hepar. Vñ & fibras iecinerũ dicimꝰ. In hoc irę & inſanię cauſam eſſe volunt, ſicut pauoris in corde, in ſplene lętitię Iecur cōnectitur cordi ꝑ venas, q̃ ſanguinis alimenta iecinori pręſtãt. Et hęc eadē ab ipſo iecore diſtribuunꝭ in venas vñ colorē accipit Habet eĩ iecur ſanguinis cōcreti colorē. & ĩ eo amoris eſt ſedes vt tradũt ſapiētes, diuiditurq; ĩ quatuor fibras. ❡Iecuſculũ dimi. puũ iecur. Pli. Murium iecuſculis fibræ ad numerũ lunę dierũ in menſe congruere dr̃. ❡Ientaculũ cibus q ante prandiũ ſumiꝭ, quo prãdiolũ ſeu prãdiculũ & vulgo collatio dr̃. Suet. in Vitel. Epulas trifariã ſemꝑ interdũ quadrifariã diſpartiebat in ientacula & prandia, & cœnas, comeſſationeſq;. Martia. Surgite iam vendit pueri iētacula piſtor. Criſtateq; ſonãt vndiq; lucis aues.

❡Iento, as, aliquid ante prandiũ guſto. Varro in Mart. Vt eant ac rempu. adminiſtrēt ꝙ populi ientent. Afra. Dum ex eo domum ientare nulla inuitat.

✠ Ierax. i. ſacer Ieraus ſacerdos.

❡Ieſſen opidũ heroũ vocãt, quo Ioſeph ĩ occurſu p̃ris Iacob in Aegyptum proceſſit.

❡Ieiunium tempus quo a cibis abſtinemus.

❡Ieiuno a cibis abſtineo. Ieiunus qui a cibis abſtinet.

❡Ieiuniũ pe. ꝓ. inteſtinũ ſic dictũ quia nũq̃ qd̃ accipit continet, ſed protinus ad inferiora trãſmittit. Hoc maiores noſtri hirã & per diminutionē hillã dixerũt vt inquit Feſtus, & hillum neutro genere.

✠ Iæra nympha ſic ab impetu ἵεμαι enim impetum facio ſignificat. Cc.

✠ Ierax auis eſt, ex accipitrũ genere q̃ ſacrã vocant. Cc

I ANTE G

IGiꝭ collectiua vel rationalis cōiũctio eſt. Colligit eñ ſupra dicta illatiōe, hoc rōe cōfirmat. Ci. ꝓ Liga. Ha

bes igitur Tubero quod accuſatori maxime optandum confitentē reũ. Dicitur & illatiua ꝙ prępoſitis alijs ĩformatur. Ponitur interdũ pro deinde ſiue poſtea. Terent. in Eunu. Quid igitur faciã? Plaut. in Amph. Si aliter erunt aīati neq; dent quæ petant, ſeſe igitur ſumma vi, armiſq; oppidum eorum oppugnaturos.

✠ Igilium inſula contra Coſſanum littus. Cc.

❡Ignis a gignēdo, id eſt naſcendo dicitur, ꝙ in eo nihil naſcatur & omne quod naſcitur eum amittit & frigeſcit, vel qd̃ ſeipſum pariat & paruiis ſcintillis creſcat in immenſum. Sumitur quãdoq; pro meretrice vel quia amator vritur. Vergi. At mihi ſeſe offert vltro meꝰ ignis Amyntas. Vel quia meretrix auida eſt, vt ignis alimentorum. Hinc igneus a, um. vt calor igneus.

❡Ignis ſacer morbꝰ eſt a Plinio dictꝰ qui a Dioſcoride vocatur Eryſipelas. Sũt & morbi quidã Eryſipelatodes vocati quoties accenſio interna cum dolore vehementi circum viſcera percipitur. Sed cum in cerebrũ ſubdit id malũ, refrigerãtur & impaleſcunt ora. Eryſipelas & in vulneribꝰ quoq; dr̃ cum ſemper inflãmationē rubor vlcus ambit, iſq; cũ dolore procedit vt ait Cælſus. Idē auctor ignē ſacrũ ab Eryſipelate diuerſum facit lib. v. gñaignis ſacri, duo reddens. Alterũ in altitudie puſtulis cōtinuis. Alterũ in ſummę cutis exhulceratione latũ inexęquabile Eryſipelas Galeno ꝓprieis tumor eſt qui ex tenui ſanguine ĩterim & cum bilis parte ĩcenſo ac feruēte conſiſtit.

❡Ignio is, iui, itum. inflãmo. Hiero. Eloquium domini igniuit eũ. Vnde ignitus ꝓ cadente. Idē. Vox hominis mulieri ſagitta ignita diaboli. Et Apuleius ignitam eſſe maris ſtellam dixit,

❡Igneo es. A quo igneſco is. Et ē igneſcere ignē fieri quo Plinius vtitur non ignire.

❡Ignefacio ignē accendo, ſiue ignitũ reddo, a quo ignificus ſator diſcordię.

✠ Ignigena, igne genitus. Cc.

❡Ignipotēs dictus eſt Vulcanꝰ ꝙ ignis poteſtatem habeat, habetq; accentum in antepenul.

❡Igniuomꝰ pe. cor. ignem vomens. Lactã. Altiꝰ ignivomum ſolem cœli orbita ducit.

❡Ignitabulũ ignis receptaculum.

❡Ignarius lapis dicitur ex quo ignis excutitur.

❡Ignia q̃dã vaſorũ fictiliũ vitia q̃ coquēdo cōtrahũtur.

❡Ignauia ab ignauꝰ, & eſt cōtraria fortitudini cũ quod ratio aggredi fortiter ſuadet. id nos formido aggredi diſſuadet, & ab audendo retinet. Cic. in Lęl. vt bonitas malitiã, temperãtia libidinē, ignauiã fortitudo. Idē Ignauiam puſillũ & abiectũ animũ eſſe oñdit ad Cęliũ ſcribens Etenim etiã hoc genere gloriari ſolitũ eſſe familiarē noſtrũ Hortēſiũ, ꝙ nunq̃ bello ciuili ĩterfuiſſet, hęc noſtra laus erit illuſtrior. ꝙ illi tribuebatur ignauię de nobis id exiſtimari nō pſſe arbitror. Nec me iſta terrerēt quę mihi a te ad timorē fidiſſime atq; amantiſſime ꝓponũtur. Quid autem ſit fortitudo. Idē lib. iij. ad Herenniũ oñdit Iſta non eſt fortitudo inqt ſed temeritas, ꝓpterea ꝙ fortitudo contēptio eſt laboris & periculi cũ ratione vtilitatis & compenſatione commodorũ. Temeritas eſt cũ inconſyderata dolorũ ꝑperſſiōe gladiatoria periculorum ſuſceptio. Salu. de ignauo & ignauia ſic ſcribit. Compertũ ego habeo milites verba virtutē nō reddere, neq; ex ignauo ſtrenuũ, nec fortē ex timido exercitũ oratione ĩperatoris fieri Et paulo poſt. Scitis equidē milites ſocordia atq; ignauia Lētuli quantã ſibi nobiſq; cladem attulerit. Ex his colligi poteſt, ꝙ gnauꝰ ſit is qui induſtrius eſt & ſtrenuꝰ ſiue fortis. Cuiꝰ cōtrariũ eſt ignauus, q nō eſt induſtriꝰ. i. qui negligit aut formidat ſe exercere ĩ aliqua arte ꝓpter laborē. Verg. Ignauum fucos Pecꝰ a pręſepibus arcēt. Aut q formidat periculũ aggredi qd̃ fortis & ſapiēs formidare nō debet, vt Cic. Hortēſio dicit tributũ eſſe ignauię ꝙ nunq̃ bello ciuili ĩterfuiſſet. Differt tñ q̃tũ ĩtelligo inter gnauũ & ĩduſtriũ, & ꝙ gnauꝰ ꝓprie

is ſit qui ad ſubeunda pericula ac labores tolerãdos ſapiēs & fortis eſt. Induſtrius q ingenio cũ multũ valeat vt artifex bonus aliqd ſtruere & negociari nō ociari ſtudet. Cice. ꝓ Pompeio inter gnauos & induſtrios diſtare oñdit dicēs. Cęteri ordinis homines gnaui & induſtrij ꝑtim in Aſia negociãtur, quibꝰ abſentibus vos conſulere debetis, partim eorũ in ea ꝓuĩcia pecunias magnas collatas habēt Cōponiꝭq; ignauꝰ ex in & gnauꝰ, ſiue ex in & nauis, n ĩ g. mutata. A nauis ei & gnauꝰ dr̃, ſed ꝓprie nauꝰ, gnauꝰ vero pe. aſſumptionem g. Dictꝰ nauꝰ celer & ſtrenuꝰ, a, nauium celeritate.

❡Ignauit ignarum fecit. Afra. In parte inferiori hic implicabitur caput fateor, ſed ſæpe ignauit fortem in ſpe expectatio.

❡Ignoro as, pe. ꝓ. neſcio & ab ignarꝰ fit quod ab in & narus cōponitur. hoc eſt neſciꝰ. Gnarꝰ vero idē eſt qd̃ ſcius ac peritꝰ. Colu. in p̃fa. Armorũ ac militię gnaros, De ignarꝰ. Terent. in Eunu. Imprudēs harũ rerũ ignaruſq; oīm. Cic. Neq; eĩ tantę difficultatis eram ignarus. Ver. pro immemor poſuit. O ſocij. Neq; eĩ ignari ſumꝰ ante malorũ. Et alibi ꝓ eo qd̃ eſt aliter diſponens. Aut quiſnã ignarũ noſtris deus appulit oris? Ab ignoro fit ignoratio & ignorãtia. Sed ignoratio ad actũ & rē pertinet q̃ penitus neſcitur, nec ſciri poteſt niſi prodatur, vt Cice. li. iij. officio. Quotus eñ quiſq; reperiꝭ qui impunitate & ignoratione omniũ ꝓpoſita abſtinere poſſit iniuria. Ignorãtia vero ad ingenij humani vitium pertinere põt qñ qs per ignorãtiã non ſatis intelligit quid faciat vel dicat. Aliqñ etiã ſine humani ingenij vitio eſſe poteſt ignorãtia, vt ſi qs neſciat ea q̃ ad ſe nō attinēt, hic tũ harũ rerũ ignorans erit & ignorantiam harũ rerũ habere dicetur, & ꝑ ignorantiam earũ dicet aut faciet ĩterdũ ea q̃ ſi ſciret nō diceret neq; faceret. Quo quidē modo accepiſſe puto. Cic. in Lęl. cũ dixit. Vt in fabulis qui aliquã diu per ignorantiã ſtirpis gñis in famulatu fuerũt Ignorantiã non ignorationē dixiſſe reor magis ꝓpter hominis qui ignorantes erant ſtirpis illorum q̃ propter ipſum genꝰ ſtirpis, quod ignorabatur, quaſi ſi hoīes id reſciuiſſent nō illos in famulatu eſſe ꝑmiſiſſent. Hęc autē differentia ſit, qm̃ ignoro varie ſumitur, vt ſi dicã hoc ignoro, & cauſa ſit, quia rd nō ꝓditur mihi, tũc qa huiuſmodi cauſa nō ex me ꝓuenit ſed ex re quę nō ꝓdiꝭ mihi recte ignoratio dr̃. Alio mō hoc ignoro, & cauſa ſit quia nolo aut neq̃o id apprehendere etiã ſi ꝓdatur mihi, aut ideo ignoro ꝙ ad me id nō attinet ꝓpterea non id q̃ro ſcire, tũc hęc ignorãtia dicēda eſt, nō ignoratio, qm̃ ad hoīs ꝑſonã, quę id ignorauit, hoc magis ꝑtinet, q̃ ad rē quę ſciri penitus nō poſſet. Vnde Donat. Imprudēs ꝑ ſe ignarꝰ ꝑ alios. Ita & nos dicimꝰ. Ignorans ꝑ ſe Ignarꝰ ꝑ alios. Et ignorãtia ꝑ ſe, ignoratio ꝑ alios.

❡Ignorabilis qui nō cognoſcitur. Plautus. Quis eſt hic qui oculis obuiam ignorabilis obijcitur?

❡Ignobilis dicitur ignotus. Verg. li. vij. Solus ibi & ſyluis Italis ignobilis æuum. Exiget Aliqñ dicitur ſtultus, vt ignobile vulgus.

❡Ignomines q laude & glr̃ia carēt q̃ſi ĩglorij, illaudati

❡Ignominia nominis nota. Cice. li. iiij. de rep. Itaq; cũ oīs ea iudicatio verſeꝭ tantũmodo ĩ noīe aīaduerſio illa ignominia dicta eſt. Cōponiꝭ eĩ ex ĩ & nomē g. ĩterpoſita quaſi cōtra nomē. Nō nomen & ignominia contraria ſunt, q̃uis ſit & bonum nomen & malũ nomē tñ nomen ſimpliciter ꝓ honore etiam ſumiꝭ, vt Cicero indicare videtur ſic ſcribens Thermo. Oſtendi graues te ſuſcepturũ inimicitias ſi adoleſcens potens & nobilis ignominia affectꝰ eſſet. Et hercle ſine dubio erit ignominia. Habes enĩ neminem gradu ſuperiorem.

❡Ignoſco ignoſcis ignoui otũ. valde noſco & diſco. Auget eĩ hic in Var. Vos qui in theatrũ voluptatē auribus aucupatũ cōcurriſtis, domo adeſte, & a me q̃ ferã ignoſcite, domũ vt feratis a theatro lr̃as. Aliqñ ignoſcere eſt veniã dare & excuſatũ hr̃e. Vbi ĩ primitiua eſt quaſi nō

agnoſco errorem. Cicero ad Cæſa Iunii. Nam & p̃teritis ignoſcis, & cõcedis futura. Lact. lib. v. poſuit ꝓ non cognoſco & non intelligo. Tũ quid legerint ignouerũt. Gel. li. j. Cõtra patriã inquit. Cice. arma ꝓ amico ſumẽda nõ ſunt hoc ꝑfecto nemo ignouit. i. neſciuit. Habet hoc verbũ participia ignotus. Cic. in Cato. Ignoturum alteri ꝙ patrem, alteri ꝙ tutorẽ ſecutus eſſet. Cato. lib. v. Origi. Quod eorũ nemo mihi ignoturus eſt. Quidam tamẽ cõtra regulam a pręſenti tempore hoc deriuatum protulerunt ignoſciturũ. Piſo. Frugi. li. ij. annal. Quocũq; deliquiſſet ignoſciturum affirmabat.

¶ Ignotus i. incognitus, i. qui ignoratur. Interdũ ponitur ꝓ inſcio hoc eſt põ eo qui ignorat. Quintilianꝰ Ne quis tñ erret ignotus, non eſt filij mei nouerca ſed mr̃. hoc eſt ignorãs.

¶ I falſo ante H.

¶ Ieſus penul. prod. Triſyllabum gręce ιησοῦς Hebræũ nomen eſt qđ apđ nos ſaluator ſiue ſalus dr̃ a ieſſa ſiue ieſſua per interpoſitionem literę vau. i. u quod cõuenit regibus & ducibus, qui ſalutem ducẽtibꝰ ſe populis darent. Vnde legimus in libris Moyſi ꝙ auſes naue filius quum electus eſſet dux populi commutato nomine de Aule Ieſus cognominatus eſt, qui abductũ de terra Aegyti populum, & de erroribus eremi liberatum in terrã repromiſſionis induxit.

I ANTE L

ILba vel Ilua ĩ inſula mari Thuſco diſtãs a cõtinẽti decẽ millibꝰ paſſuũ. De qua Pli. refert hoc eſſe mirũ ꝙ in alijs regionibꝰ, effoſſis metallis terrę ſunt vacuæ. Apđ Ilbã ſublata renaſcũt, & rurſum de eiſdẽ locis effodiunt. De qua Ver. li. x. Inſula inexhauſtis chalybẽ generoſa metallis.

¶ Ille cũ emphaſi dicitur ꝑ eminẽtiã. Terenti. in And. Hic ille eſt. Sic dicimꝰ, Archytas ille Tarentinꝰ. Aliqñ ponit̃ ad maiorẽ expreſſionẽ, Verg. Ille ego qui quondã gracili modulatus auena Carmen. Aliqñ ponit̃ ꝓ is, vt apud apoſtolũ. Nõ qui ſeipſum cõmendat ille ꝓbatus eſt. Aliqñ ꝓ aduerbio loci. Verg. Illi mea triſtia fata Degeneremq; neoptolemũ narrare memẽto. i. illic. Aliqñ pro ibi. Terent. in Phormio. Dũ ſedemꝰ ille interuenit. Vide etiam in dictione Is.

¶ Ile ꝑ ſimplex l. ſignificat id qđ in ſumma parte collocatum eſt in homine, & colon gręce dicitur. Vnde colici dolores in craſſoribus inteſtinis.

¶ Ilia orum. ſumunt̃ pro ea parte, quã gręci ab inanitate κένεῶμα, & ꝙ flaccida ſit etiã λαγῶνα vocãt. Cęlſus lib. iiij. Ipſa ilia inter coxas & pubem in imo ventre poſita ſunt. Lactes ſũt graciliora ĩteſtina, quę tria ſunt. Tenue Ieiunũ Piluros. id qđ ieiunũ dr̃ Varro hillã, ſiue hiram vocauit. Sed hoc de ilibus interioribꝰ intelligit̃, quę ſũt arterię quędã. Plin. in xj. Inter eas & aluũ arterię ad pubem tendẽtes. quę ilia appellantur. Sed exteriora ilia latius patent. Nã ea pars quę maxime reſpiratiõe in lateribus cõcutitur. hoc noĩe cõpręhenditur. Perſi. Ilia ſubter Cęcum vulnꝰ habes, ſed lato baltheꝰ auro protegit. Et eſt hoc nomen tam ſecundę q̃ tertię declinationis. Celſus lib. iiij. Deinde ſuper tectum inteſtinum ꝓgreſſa ilijs fœminę latera ſua conuertit. Iuue. Vis frater ab ipſis ilidꝰ. Ab Ilijs iliſus dr̃, q iliorũ dolore laborat, quia gręcis Lagonophõ, q eſt alius q̃ laterũ, hoc eſt pleuritꝰ.

¶ Ilia ę, dicta eſt Romuli & Remi mater.

✠ Ilys græce lymus latine dicitur. Cc.

✠ Ilitus pueri proprium. Cc.

¶ Ila ab ina fit, quo noĩe, vt eſt apđ Feſtũ tenuiſſima ꝑs rei, ſiue pellicula ſignificat̃. Var. ſcribit hilã eſſe farciminis genꝰ ab hilo dictam. i. re minima.

¶ Ileos gręce ἰλεός morbus gracilioris inteſtini. Vnde ileo ſi, qui laborant eo morbo.

¶ Ilium regia Priami fuit quę & Troia a noĩe regionis minoris Aſię cognoĩata ab Ilo Trois regis filio. dicta ẽ etiã Ilios. Ouid. lib. iiij. meta. Poſtq̃ alta cremata ẽ Ilios & Danaas pauerunt pergama flammas.

✠ Ilus Trois Troianorũ regis filiꝰ qui Iliũ ædificauit.

¶ Ilias adis. Homeri opus clariſſimũ. Iliade Troiani.

¶ Iliacus a, um, pe. cor. qđ eſt ex ilio. & ꝓprie iliacꝰ qui in Ilio natus eſt Ilienſis, qui alibi ortus in ilio negociat̃. Et iliacus, qui ex ilijs laborat, qui & ilioſus vocatur.

¶ Ilione nomen proprium filię Priami.

¶ Ilioneus nomen propriũ viri Troiani apđ Vergiliũ.

¶ Illex gñis cõis qui ſine lege. vel extra legẽ viuit Plau in Perſa. Impure inhoneſte viuit illex.

¶ Ilex icis, per ſimplex l. & gñis fœ. arboris genꝰ. Ver. Talis erat ſpecies auri frõdentis opaca Ilice, ſic leni crepitabat bractea vento. ☿ Et ilex opidũ quod Piſanorum agri fines terminat.

¶ Iliceus a, um, quod eſt materiatũ ex ilice. Sta. lib. vj. the. Orniq; iliceęq; trabes metuendaq; ſucco.

¶ Illigneus ſiue ilignꝰ a, um, idẽ ꝙ iliceus. Ter. ĩ Adel. Lectulos ilignis pedibus faciundos.

¶ Iliberis ciuitas ꝓuincię Narbonẽſes, vt plin. & Põp. ſcribũt Hãc quidã eſſe aiunt, q̃ nunc granata dr̃, longe clariſſima vrbiũ occidẽtis erepta nouiter Mauritanis regibus auſpicijs regum Hiſpanię.

¶ Immo E liberi ☿ dicta eliberis vt Stra. placet a flumĩe

¶ Illatebro as, pe. cor. quaſi intꝰ adſcõdo. Cęcil. Arma plęriq; adij ciũt atq; inermes illatebrant ſeſe.

¶ Illętabile quod non eſt lętum. Verg. lib. iij. Aeneid. Et illętabilis ora.

¶ Illaudatus dr̃ qui ne noĩari quidẽ dignꝰ eſt, hoc eſt illaudabilis ne vnq̃ noĩandꝰ, quũ ſit omniũ peſſimus. Sicut quondã a cõi cõſilio Aſię decretũ fuit vti nomẽ eiꝰ q templum Dianę Epheſi incenderat ne qs vllo tẽpore noĩaret, ita hoc verbũ illaudati idoneũ eſt ad exprimẽdam ſceleratiſſimi hoĩs deteſtationẽ. Ver. Quis aut Euriſthea durum aut illaudati neſcit Buſiridis aras? Et eſt participiũ ꝓ noĩe vt ſit illaudabilis non qui laudatꝰ non ſit, ſed qui laudari nõ meruit. vt eſt li. vij. Aenei. Diues in acceſſos vbi ſolis filia lucos. ꝓ inacceſſibiles. non ad quos nullus acceſſit, ſed ad quos nullꝰ accedere debeat

¶ Illicio cis pe. cor. attraho, & quaſi ineſco ex ĩ & lacio Teren. in An. Tunc hic hoĩes adoleſcẽtulos imperitos rerũ eductos libere in fraudẽ illicis. Vnde illectus attractus inuitatus. Cic. li. quarto Tuſ. Libido ad id qđ videtur bonum illecta & inflammata rapiatur. Alias illectũ dicitur non lectum. Ouid. Illectumq; remittat.

¶ Illecto as. frequenter illicio. Auguſt. Quos ad peccata illectant.

¶ Illiciũ ab illiciendo dictum, pro incitamento. Var. li. iij. Sed ſi tranſiturę ſunt apes apiaſtro perfricandum, ꝙ illicium hoc illis.

¶ Illex cis. ge. oĩs ab illicio idẽ qđ illiciũ, vt illex animi venꝰ, & illices oculi apđ Apuleiũ ꝙ incitẽt & attrahãt.

¶ Illecebrę pe. cor. dictæ ſunt blãditię ab illiciendo vt ſunt diuitię, voluptates, q̃ animũ attrahunt ad ea cõplectenda. Amb. Vitę dulcis illicebra conſtantẽ quoq; mulcet animũ. Aug. li. ij. con. Vita hęc qua viuimus habet illecebrã propter quendã modũ decoris ſui, & conuenientiam cum his omnibꝰ infimis pulchris. Hinc illecebroſus a, um. qđ blandimẽtis hominẽ allicit. Idem ibidẽ Arbor erat pirus in vicinia vineę noſtræ pomis onuſta nec forma nec ſapore illecebroſis.

¶ Illicet pe. cor. ꝑ ſyncopen dictũ eſt, quaſi ire licet, veluti iam finis rei ſit, ſicut actũ eſt. Plau. Illicet̃ hoc curato ſamio. Qñq; etiã ponitur ꝓ ſtatim. Ver. Illicet ignis edax ſumma ad faſtigia tecti voluitur.

¶ Illico pe. cor. aduerbiũ eſt, & ꝓprie ſignificat in eo loco Aennius. Et quia quo iret neſciebant illico manſerũt Ter. in Adel. Ocioſe nunc iã ilico cõſiſte. Donat. Illico mõ locũ, modo tẽpus ſignificat. Plęrũq; ponitur ꝓ ſtatim. Plau. Illico hic ante oſtium eramus.

¶ Illiberaliter apđ veteres dicebatur factũ, ſi qs exceſſiſſet oẽ genꝰ maleficij. Terẽ. in Adel. Factũ a vocis duriter & immiſericorditer, ac etiã (ſi dicendum eſt magis aperte) illiberaliter.

¶ Illibatus participium ſignificat non tactꝰ, q̃uis illibo non legatur.

¶ Illido dis, ſi, ſum, pe. ꝓ. ĩpello. Vale. Maxi. li. j. Coactis Locrẽſibꝰ ex theſauro eiꝰ magnã illi pecuniã dare quũ onuſtus nefaria p̃da nauigaret vi ſubitę tẽpeſtatis tota cũ claſſe vicinis idẽ littoribus illiſus eſt. i. intus vel valde fractus.

¶ Illudo is, pe. ꝓ. derideo. Et dicimꝰ illudo tibi, illudo te, & illudo in te. i. inſulto. Verg. Aut q̃ ſopitos ludunt, inſomnia ſenſus. Idẽ, Certãtq; illudere capto. Terẽ ĩ an Adeõ videmur vobis eſſe idonei, in quibꝰ ſic illudatis. Significat interdũ ꝑ ludũ noceo. Verg. Neu varie illudã peſtes. Interdũ vitupero & grauẽ cõtumeliã infero. Lactã. lib. vj. Quibꝰ nõ ſufficit ſexus a deo datus, niſi etiã ſuum ſexum profane ac petulanter illudant.

☿ Illuuies. Vide in dictione alluo.

¶ Illurcis Iberię vrbs, quæ poſtea Sempronio Gracco Graccuris dicta eſt. Cc.

¶ Illinio is. valde ſuperlinio, ĩũgo. Col. li. vij. Prędictoq; medicamento defricatur & illinitur, ſed ſi ex toto propter ceruicis tumorẽ iugũ recuſet paucis diebꝰ requies ab opere danda eſt, tũ ceruix aqua frigida defricanda, & ſpuma argentea illinienda eſt. i. inungenda.

¶ Illinio is, pe. cor. illeui. itũ, tertię cõiugatiõis, ſignificat intꝰ, ſiue vehemẽter vngo, inſꝑgo, maculo. Inde fit illitꝰ a, um. pe. cor. Verg. Illite tela dolis nec martẽ cõminus vſq̃ Auſa patri virtꝰ. Liu. li. ij. Ita in vadis hęſitãtes frumenti aceruos cediſſe illitos limo ferunt.

¶ Illuceo es, pe. ꝓd. & illuceſco. Vide infra in dictione Luceo, ces.

☿ Illuminus a, um, qđ eſt ſine lumĩe. Apul. li. vj. Et illuminarum proſerpinę nuptiarũ. Et lib. iij. ſeruato noctis illumino tpe. i. obſcuro, & ſine lumine.

☿ Illunis nox dicta eſt a Pli. in ep̃lis ꝓ obſcura, quaſi ſine luna, & lunari ſplẽdore viduata. Apul. lib. ix. Illume caliginis ĩpeditus dixit, ſicut exanimis & exanimus.

¶ Illuſtris clarus nobilis, notitię eñi non meriti nomen eſt. Vñ illuſtres viri, & illuſtres meretrices. Col. li. j. Balnearia occidenti eſtiuo aduertantur, vt ſint poſtea & vſq; in veſperum illuſtria. i. clara.

¶ Illuſtro as, illumino, cognitũ reddo, ſeu famatũ reddo Cic. in prolo. libri Tuſc. Hoc mihi latinis literis illuſtrãdum putaui. Idẽ Lentulo, Illuſtrabit mihi crede tuã amplitudinẽ hoĩm iniuria. Col. li. j. vinctis q̃ ſaluberrimum ſubterraneum ergaſtulum plurimis & ijs anguſtis illuſtratum feneſtris.

¶ Iliſſus nomẽ ãnis in Attica regione Muſis dicati, q̃s Iliſſidas vocant. Papi. Diris & furijs conſecrauit. Anfractu riparũ incuruus iliſſos Sęuus honos fluuio ſtygias luſtrare ſeueris Eumenides perhibetur aquis.

¶ Illyrium ſiue illyris illiria ve regio. Epiri cõtermina, ꝓpinqua Italię ab illyrio vt Appiãnus inquit Polyphemi filio, ſiue vt Euſtathio placet Cadmi filio, denoĩata. Huius fines ſunt latiſſimi, hinc Italiã, illinc Germaniã inde Macedoniã, Thraciã & Epirũ habens, Hinc adriaticũ ſinum, qui Colphus ſinus venetię appellatur. Inde Danubiũ flumen. Prop. An tibi ſum gelida villior illyria. In ea ſunt ciuitates Iadera Epidaurus, nũc Raguſium Saionia, & alię multę, Hinc illyricus a, um. Horatiꝰ lib. carminũ. Illyricis comes obruit vndis.

I ANTE M

IMago ꝓprie dicitur cuius gñatio eſt per imitationẽ. Vñ filiꝰ dr̃ imago, pr̃is, quia eſt illi per oĩa ęqualis, ſimilis, & ab illo quę tria requirunt̃ ad perfectã imaginis rationẽ. Ponit̃ tamẽ qñq; ꝓ quacunq; ſimilitudine Ver. O mihi ſola mei ſuper Aſtyanactis imago. Etenim ſimilitudo dicitur quaſi imitatio. Nã vt ĩquit Varro ab imitatione deducitur, & per alluſionẽ ad aliđ dicitur. Echo imago vocis. Ho. Lib. j. carmi. Iocoſa nomẽ imago. Aliquando ponit̃ ꝓ vagina, ꝙ veluti imago ſit eiꝰ rei, quã claudit. Ver. lib. viij. Curuam ſeruãs ſub imagine falcem Rhetores imaginẽ vocant quandã orationis figurã, cũ res non ſolum geſta indicatur, ſed vt geſta ſit oſtendit̃, vt eſt illđ. Ipſe inflammatus ſcelere ac furore in forũ venit, ardebant oculi, toto ex ore crudelitas emicabat.

¶ Imaguncula diminutiuũ parua imago.

¶ Imaginoſus oſa, oſum, in quo ſunt plures imagines. Vñ ſpeculũ imaginoſum a Catul. dicitur ab imaginibus q̃ in ſpeculo numeroſæ videntur.

¶ Imaginariꝰ a, um, qđ diſtinguit̃ a vero, & ſolũ in imaginatione fit, non in re. Hiero. de diuerſis leprarũ gñibꝰ Alius imaginariũ legis opus quaſi ſub veritatis colore depixit, alius corpus ipſiꝰ veritatis declarauit.

¶ Imaginarij dicti ſunt, qui ferebãt ſigna militaria, in quibus imperatorum imagines erant.

✠ Imagino as, imagines facio, ſeu reprȩſento. Gel. lib. xv. Vt ſpeculũ in loca certo poſitum nihil imaginet, aliorſum tranſlatum facit imagines.

¶ Imaginor ſignificat rei alicuiꝰ q̃ facta ſit vel fieri poſſit etiã quę fieri nõ poſſit ſimilitudinẽ mente cõcipio. Aug. li. iiij. cõfeſ. Et imaginabar formas corporeas. Hĩc imaginatio pro huiuſmodi conceptu. Imaginabile quod mente concipi poteſt.

¶ Imaginatus a, um, quod eſt ad alicuiꝰ imaginẽ factum Lactan. li. xv. Sed terram digitis ſuis imaginatam metuant, & adorent.

☿ Imãtapodes, pe. cor. populi in Aethiopa loripedes, quibus ſerpendo ingredi natura eſt. Hoc eſt quod Solinus interꝑtat̃ flexis crurum nexibꝰ ingrediũtur, ἱμάντα eñi gręci lorũ dicunt. Hoc noĩe etiam dñr aues quędam ex argumento pedũ quaſi loripedes, vt ait Pli. qm̃ his crura prȩlata, & ternis eas digitis inſiſtere dicit.

☿ Imanus mons idię, qui extenditur vſq; ad fontes Gãgis vltra quẽ ſunt ſcytharum gẽtes. Et eſt pars Caucaſi vt Pli. Ptolo. q; tradunt.

✠ Imaus mons eſt Tauri pars, vt Ptolomeus vult libr. vj. cap. xiij. Cc.

¶ Imbellis & hoc ĩbelle, quod nihil bellicũ ſonat. Hora. lib. car. Imbelli carmine diuides. Proprie tamẽ ĩbelle capitur pro timido, ignauo, ĩfirmo, quaſi bello minime apto. Ouid. li. heroidũ. Tres ſumꝰ inbelles numero ſine viribus, vxor. Laerteſq; ſenex, telemachuſq; puer.

¶ Imbellia imbellię, quaſi inertia, nõ habẽs belli ſcientiam. Macro. lib. iij. Saturna. Tunc pœnꝰ eludẽs ignauiam imbelliamq; militũ eius p̃tioſe armatorũ. Plane (inquit) ſatis eſſe credo Romanis hęc etſi auariſſimi ſint.

¶ Imbecillis & hoc imbecille, & imbecillus a, um, ex ĩ & bacillũ. quaſi baculo indigens. ponit̃ pro debili. Vnde imbecillitas.

¶ Imber generis maſ. in ablatiuo imbre, vel imbri. Vergi. Et ventis pulſatus & imbri. Eſt autẽ imber, vt Apuli. de mũdo inquit, agmẽ aquarũ largiꝰ ex cõcretis effuſũ nubibus. Nimbus vero repentinior & vehementior pluuia. Et quanto eſt ĩprouiſior, tanto eſt p̃cipitatior & breuiore aſtringitur caſu. Et nõ ſolũ cœleſtiũ agmẽ aquarũ, ſed etiã omnẽ humorẽ aqueũ ſignificat. Verg. Accipiũt inimicũ imbrẽ Lucre. Ex igni terraq; animę naſcũtur & imbri. Sunt tamẽ q hoc nomẽ cum h. & ypſilõ ſcribant Alij cum h. & i latino, vt ſupra in dictione hyens. Sed eiꝰ cõpoſita ꝑ i ſcribi debere facile demõſtrant, vt ſeptẽber october &c. Sed vt puto gręce neſciũt ὄμβρος eĩ ab illis dr̃. Noĩa vero gręca in ρος latine in rus, vel in er conuertuntur, vt Alexander & Alexandrus. Leander & Leandrus. Non ergo eſt metatheſis quũ vmbra dicitur.

¶ Imbrifer pe. cor. qui imbres id eſt aquas fert. Vñ Nilꝰ a poetis imbrifer dicitur.

¶ Imbrex bricis, pe. cor. canale curuum atq; obtortum qđ in tecto ponitur, vt per id defluat aqua. Dictus ꝙ imbrẽ recipiat. Ponitur tamẽ quandoq; ꝓ toto tecto. Plau. Fregiſti imbrices meas, dum te dignam ſectaris ſimiã.

Quidã dicũt ĩbrice eſſe quadras fornaces coctiles ex a cerato cretaceoq; confectas ad tectũ ſcandulare ſeriatim tegendũ munimentoq; accõmodo imbribus arcendis,a quibus a moliẽdis imbrices dici videntur.

✠Imbreus vnus ex centauris.Cc.

¶Imbricium idẽ quod imbrex.Martia.Quũ ſint crura tibi,ſimilent quæ cornua Lune,Imbricio poteras Sexte leuare pedes.

¶Imbricoſus a,um,ſcaber admodum imbricis.

¶Imbrico pe.cor.in modum imbricis facio,& quaſi im bricibus teg.Pli.Superne tantũ imbricatis flexibilium vertebris.Sido.Tegulis imbricarentur.Imbricatũ.Vi ctru.li.ij.videtur intelligere mortariũ vinculis dẽticula tis pectinatim deuinctũ.Incerta vero cæmenta alia ſup alia ſedentia inter ſe imbricata,non ſpecioſam,ſed firmi orem q̃ reticulata preſtant ſtructuram.

¶Imberbis & hoc imberbe,& imberbus a,um,qđ non eſt barbatũ,Vñ iberbes iuuenes dixit.Cic.p domo ſua. Quę maior calumnia eſt,q̃ inuenire imberbem iuuenẽ

¶Imbibo is,pe.cor.inſumo,intus cõcipio.Cic.in ver rẽ.Niſi de vobis malã opinionem imbibiſſet.

✠Imbubinare eſt mẽſtrui ſanguine fœdare,Lucil.Hęc inquit imbubinat.

✠Imbulbitare eſt pueri ſtercore fœdare,tractũ a fimo, qđ Græci βόλβιτον nominant.

¶Imbuo is,bui,butum,inficio ſeu immergo.Colu.li.x. Quibus liquorib⁹ mundam lanã imbuere oportebit,vt inſiſtentes apes quaſi per ſyphonẽ ſuccum euocẽt.Per tranſlationẽ imbuere ſumitur,p initiare,inſtituere,eru dire.Et plerunq; abltõ poſt acc̃m cõſtruitur,ſiue quod intingatur aut inficiatur,ſiue quocũq; modo inſpergaẽ, Vnde imbutũ literis.imbutũ bonis moribus dicim⁹ p̃ ditum & ornatum ac pfuſum.Imbutũ vitijs,hoc eſt inq natum Salu.Auaritia pecunię ſtudiũ habet quã nemo ſa piens concupiuit ea,quaſi malis venenis imbuta corp⁹ animũq; virilẽ effœminat.Cicer.li.j.offi.Plerũq; autem parentũ pręceptis imbuti ad eorũ conſuetudinẽ moreſ q; deducimur.Aug.li.j.cõfeſſ.Quid autẽ erat cauſę cur græcas literas oderã,quibus puerulus ibuebar,nec nũc quidẽ mihi ſatis exploratũ eſt.Gel.Farinam fermento imbutam id eſt conditam.Aliqñ ſine abltõ.Cato de re ruſt.Dolia olearia noua ſic imbuto,amurca impleto.i.in ficito,vel illinito.Verg.Sępe tener noſtris ab ouilibus imbuet agnus.i.inſperget.

¶Immanis & hoc immane,pe.p.ſignificat crudele ac minime bonũ.Et imania ſaxa aſpera ſiue horrenda dñr. A quo ĩmanitas ſęuitia.Cic.li.j.offi.Quo teſtabilior illo rũ immanitas q lacerauerũt omni ſcelere patriã.Aliqñ immanis ponitur pro ingenti.Verg.lib.vj.Poſuitq; im mania tẽpla.Amb.li.j.offi.Aduerſus Goliã immanem mole corporis virum ſingulari certamine dimicatur⁹ ar ma quibus onerаretur reſpuit.

¶Immineo es,pe.cor.ſignificat inſto.Ouid.Imminet exitio vir cõiugis illa mariti.

¶Imitor.pe.cor.per ſimplex m.ſignificat aliorũ exem pla ſequor,ſed ad mores tantũ dicta factaq; pertinet.Se quor & ad corpus & ad mores ſpectat.Neq; eñ recte di xeris.Tu pręcedis ego te imitor.Dicim⁹ tamen.Tu ſe queris pręcepta patris.

¶Immitto tis.intromitto,vt immiſit in os meũ canticũ nouũ.Aliqñ immittere eſt ad prolixitatem dimittere. Ver.Reſpicio,dira illuuies immiſſaq; barba.Aliquãdo contra mittere.Lact.li.iiij.Hoc futurũ eſſe dixerunt vt poſt breue tẽpus ĩmitteret deus regẽ,qui expugnaretiu dæos Sal.Alij Tarquiniũ a Cicerone ĩmiſſum aiebãt ne Craſſus ſuſcepto malorum patrocinio Rempublicam turbaret.

ʒImmiſſum,differt a piecto,vt Labienus de verborũ ſigni.inqt,p proiectum eſſet id qđ ita proueheretur vt nũq reqeſceret,qualia mẽſana ſuggridia eſſent.Immiſſũ autẽ qđ ita fuerit,vt aliquo loco requieſcet,veluti tigna trabes quę immitterentur.

ʒImmortalitas eſt eſſẽtia viuẽs & ſẽpiterna pſeueratio

¶Immolo as,pe.cor.ſacrificio,& quaſi mola inſpergo. ex in & mola.Feſt⁹.Immolare eſt mola.i.farre molito, & ſale hoſtiã ſuſam ſacrificare.Ver.li.xij.Pallas te hoc vulnere Pallas Immolat,& pœnã ſcelerato ex ſanguine ſumit.¶Immola.pe.cor.vrbs in Aemilia,quæ olim Fo rum Cornelium dicebatur.

¶Im⁹ a,um,per ſimplex m.ſignificat infimũ.Sed qñ in multis vt in pectore quę infima ſunt etiã intima dicũ tur,Imum plerunq; pro intimo poni conſueuit.

¶Immo p duplex mm apud veteres ſignificabat,quaſi ex intimo.nunc vero ſignificat quin potius.Varro.Nõ humanitas imo ſæuitia eſt lędere innocentẽ.Iũgitur in terdũ q cũ,imo,vt eſt apud Euange.Quinimo beati q audiunt verbum dei,& cuſtodiunt illud.

¶Immunis pe.p.qui eſt liber ab onere publico,q nul lo fungitur officio,qui vel ętate vel alio priuilegio pſta re munia non tenetur.Vnde imunitas exẽptio & voca tio munerum & onerum.Vergilius libr.iiij.Geor.Im muniſq; ſedẽs aliena.ad pabula fuc⁹.i.piger vitioſ⁹ & ſi ne officio.¶Immunit⁹ nõ munit⁹,quis imunio nõ le gaĩ Hie.i gen.Immunita terrę hui⁹ cõſiderare veniſtis

¶Impago impagis,& impaginis ſignificat id gen⁹ mar ginis ac regulę,quo tympanũ id eſt quadratũ vel alteri⁹ figurę ſpatiũ in valuis alioue opere inteſtino per ambi tũ includitur,vt fere ſint quę vulgo quoq; ſuppages ap pellantur.Sunt etiã qui dicãt ĩpages vocari,q a fabris ĩ tabulis figuntur,quo firmi⁹ cohęreat,a pagẽdo hoc eſt figẽdo.Vñ agricolę pagere plantas dicuntur.

¶Impancro impãcras ĩuado,a gręco quaſi πάγκρεας hoc eſt omnem carnem conſumo.

¶Impeccabilis qui non peccat.Gel.Is erit plærunq; i peccabilis,vitamq; viuet tranquilliſſimam.

¶Impeditus pe.p.pprie dr̃ qui ita pedes ligatos ha bet,vt pgredi nequeat.Impedire enim implicare eſt & inuoluere.Verg.li.v.Haud aliter teucrum nati veſtigia curſu Impediũt.Tranſfertur tñ ad negocia.Ter.Viden me tuis cõſilijs impeditũ eſſe.Qñq; impedire eſt peda mentis firmare.Col.li.v.Poſita vinea quũ menſem tri geſſimũ exceſſit,vehementioribus ſtatũ inibus ſtatim i pedienda eſt.Eſt & impedire ſordidare & ad probrũ du cere.Plautus in Amphi.Immo age hũc Thebani ciues qui domi vxorem meam impudicitia impediunt.

¶Impedimentũ dr̃ quo quis impeditur,vt non perfici at qđ cupit.Cic.Quum primũ impedimẽta naturæ dili gentia induſtriaq; ſuperarit.Et in exercitu ĩpedimenta dñr res q̃ conducuntur in expeditiõe neceſſarię.Et nõ ſolũ ſarcinę,ſed etiã iumenta impedimenta dñr.vt do cet Frontinus in lib.ſtratagematon ſcribens fuiſſe inter fecta a Petreio impedimẽta in magna aquarũ,& pabuli inopia.Curti⁹.Magno cõſilio iacturã ſarcinarum impe dimentorumq; contempſit.

¶Impedo as,pe.cor.int⁹ ſeu probe pede aliquo firmo Col.li.vij.Poſtea vinea.i.tertio autũno vehementiori⁹ bus ſtatuminibus ſtatim impedanda eſt.

¶Impendo dis,di,ſum actiuũ,ſignificat in rem aliquã expẽdo.Vnde impenſa & impendiũ.Et per tranſlatio Impendere operam.Impẽdere laborẽ dicim⁹ quaſi ex ponere & in totũ expendere.Dicimuſq; impendio huic rei & in hanc rem.Itẽ impẽdere eſt cõmittere ĩponere q; ad aliqđ faciendum.Salu.Poſt vbi eorum famam atq; pudorem attriuerat maiora alia ĩpendebat,hoc eſt im ponebat.Lact.lib.vj.Dedignandũ eſt de ijs qui popu lari lenitate ducti vel magnis vrbibus ſuffecturas opes exhibendis muneribus impendunt.

¶Impenſa dicuntur beneficia Marti.Impenſis vitam principis annumeres.Immenſa ę.ponitur pro expẽſa.

¶Impendiũ dicit impenſa ab impendẽdo ęre Hieron. ad ocea.Multis medicaminum impendijs vnũ vuln⁹ ſa nare cupiebat.Et ĩpendiũ,vt inquit Varro,dr̃ pecunia

quę in fœnore ſorti accedit,hoc eſt vſura ipſa,q interſe iũgat vnumq; fiat quaſi cõpendiũ Cic.ad Atticũ.Fœn⁹ (inquit)& impendium.

¶Impẽdio aduerbiũ ſignificat valde vel magis.Ter.in Eunuc.Quare quũ ſimilẽ luſerat iã ille ludũ impẽdio ai mus gaudebat mihi.Donat⁹.Impẽdio.i.magis.Hiero. Tranqllino.Sãctus frater Tatian⁹ impẽdio te reſalutat

✠Impennatus a penna ſine pennis.Cc.

¶Impenſe valde vel nimis.Plau.in Epi.Eſt impenſe ĩ probus.Teren.in Adel.Sed ſi id vultis quæ vos ppter adoleſcẽtiam minus videtis,magis impenſe cupitis,cõ ſulitis parũ.Inde impẽſius pro multo magis.Colu.Sed cuiuſq; diſciplinę prudentẽ delectant impẽſius ea quæ pprijs gñib⁹ diſtinguũtur,q̃ quę paſſim velut abiecta & quodã aceruo confuſa ſunt.ʒAliqñ impenſi⁹ ſignificat graui⁹ moleſtius,quia quod impendit,graue eſt.Plau.ĩ Bac.Nihili impenſius.

¶Impenſibilis idẽ quod incõſiderabilis.Gel.Omniũ q; rerũ fidẽ veritatẽq; mixtis confuſiſq; ſignis veri atq; falſi ita ĩpenſibilem videri aiunt,vt quiſquis homo eſt.

¶Impẽdeo es,di,ſum,neutrũ eſt,& ſignificat impẽde re ſupra caput aliquid veluti cauſurũ pendere,qđ vulgo dicitur ſpenzolare vt gladius ſupra Dionyſij conuiuæ caput ĩminẽs ĩpẽdebat.Lact.li.vij.Sequiet ferrũ,ignis, fames,morbus,& ſuperoĩa metus ſuperimpendens.Di cim⁹ quoq; Impendet te mala.Terent.in Phor.Subito tanta te impẽdent mala.i.pendent in te,hoc eſt extant contra te.Cice.Plancio.Agiturq; pręclare ſi noſmetip ſos regere poſſum⁹ vt ea quę partim iã adſunt partim impendent moderate feramus,hoc eſt prope vel para ta ſunt.

¶Impero as,pe.cor.ex in & paro.ſignificat iubeo.Nã intentiuũ eſt,quaſi ſtatim vel prorſus paro.Quin.Nam quis infeſtũ latronib⁹ mare iuſſus intraui neq; diſſimu lauerim magnas fuiſſe cauſas patri cur hoc mihi impera ret.Vnde imperatum iuſſum Idem Mihi q ſemel ĩpe rata non feci.¶Imperito as,pe.cor.frequentatiuũ eſt.

¶Imperitab undus idem quod imperitans.

¶Imperator a ſenatu appellari ſolit⁹ ẽ,vt Cic.ĩ philip picis ĩdicat.q mille aut duo millia externorum hoſtium occidiſſet.Sed zonatas hiſtoric⁹ Grec⁹ admirandus im peratorem appellat.αὐτοκράτορα αὐτὸν ἢ κρατέω ονὄλων τινὰ κυρ ἥ γρατιανὸς σὺγκρατεῖρ ἠδ λιςε ἢ ςρατιώτας τιν ὰς ἐπιστ... ✠.i.αὐτὸς ipſe & κρατέω vinco.Apia.vero ſcri bit nomẽ ĩperatoris vẽdicare ſalere ab his prætorib⁹, qui ĩ maximis belli operib⁹ verſati ſũt cum laude,nunc autẽ(inquit) ſub quo decẽ millia in bello cecidiſſent hac appellatione dignos haberi audio.Preterea ductores ex ercituũ & Præfecti copiarũ militariũ ĩperatores vocanẽ apud hiſtoricos Item qui pͥuincias adminiſtrabant ĩm peratores dicebantur,quis poſtea in tyrannidem verſ⁹ ſit hic magiſtratus,& imperatoris mitiſſimũ nomẽ in eũ tranſlatũ ſit,qui Romani imperij gubernacula tenet.

¶Imperiũ ſignificat iuſſum.Verg.Imperio lęti parent Aliqñ dicit dominiũ aut regnũ,vt apđ eundẽ.Imperiũ oceano,famã qui terminet aſtris.Aliqñ eſt poteſtas.Vl pia.Merũ eſt imperiũ habere gladij poteſtatem ad ani maduertẽdum in facinoroſos homines,quod etiam po teſtas appellatur.

¶Imperioſus qui imperiũ habet.Itẽ qui nimis ſeuere imperat,quaſi oſtẽtator imperij qualis Torquatus apđ Liuiũ qui filiũ licet victorẽ quia cõtra imperiũ ſuum pu gnauerat ſecuri percuſſit.Hinc aduerbiũ imperioſe,qđ eſt ſeuere,& cum oſtentatione imperij.

¶Impello lis,inſtanter perſuadeo,induco,cõmoueo. Sal.Aliter aut facile eos ad tantũ negotiũ impelli poſſe Teren.in Eunu.Me ĩpulſore hoc non facit.Idẽ.Dũ in dubio eſt anim⁹ paulo momento huc vel illuc impellit. Itẽ impellere eſt vrgere.Ver.Ferte citi flammas.datæ tela impellite remos.Hinc impulſor,qđ fere in mala re vſurpatur,ſicut adiutor in bona.Impulſo impulſas fre quentatiuũ,& impulſus us pro impetu.

¶Impeto is,pe.corre.inuado.Apul.Iurgijs in me op pido impetens.

¶Impes tis,& impetus,idẽ ſignificant.Lucreti⁹ lib.j. Quamlibet in partẽ tradunt res ante ruuntq; impetib⁹ crebris.Sta.li.vij.Theb.Tranſiliunt campos,aurigãq; impete vaſto.

¶Impetigo pe.pro.fœdatio cutis ſerpẽs cũ pruritu,q̃ alij ſcabiem ſiccã aſperã & pͥminẽtem intelligunt.Alij morbũ ſimilẽ ſcabiei ſquãmoſum corpuſq; dehoneſtan tẽ,ab impetu nomen deductũ.Serenus.Si vero vitium eſt qđ ducitur ab impete nomen.Hoc matutina poteris cohibere ſaliua.Et apđ Col.li.v.ſcribit q ĩpetigines & ſcabies aceto & a lumine defricantur ĩ equis.Alij putãt eſſe volatica.Verũ huiuſmodi fœdatiõis cutis & impe tiginis Celſus ſcribit eſſe quatuor gñа.Plin.Vitis albæ viridis tuſę ſucco & thure impetigines tolluntur.Dice batur & impetrix.vt ait Feſt.Et petigo,q vicina petat ſeſe late ſumma cute diffundẽs.

ʒImperit⁹ a,um,quod eſt ſtabile,quaſi in petra fixum. Plau.in Aſi.imperitum inauguratum.

ʒImpetrabilis paſſiue,vt res impetrabilis,q̃ impetrari poteſt.Aliqñ actiue Plau.in muſ.Magis adme impetra bilis,id eſt qui magis potuerit impetrare.

¶Impetro tras.pe.co.ex in & patro,ſignificabat obti neo & quaſi id quod cupio facio.Vñ & perpetro,pficio Terent.in Hecy.Videndũ eſt ne nimis propter iã hãc impetrem quod poſſim,aut ne faciã plus quod poſt mi nus me feciſſe ſatius ſit.

✠Impetraſſo pro impetro veteres dixere.Plautus.Et ittuc confido a fratre me impetraſſe.Cc.

¶Impiger pe.cor.non piger,ſed ſtrenu⁹ & diligens. Tibu.Impiger Aenea volitãtis frater amoris.Ci.Quis eſt tam impiger in ſcribendo q̃ ego?

¶Imperſonale verbũ dicitur qđ nõ habet perſonas ſal tẽ qđ non habet perſonas determinatas,cui⁹ duę ſunt ſpecies.Nã quędam ſunt imperſonalia vocis actiuæ,q̃ dam paſſiuę.Imperſonaliũ actiuę vocis quinq; genera eſſe dñr,quę in .t.finiũt,& a tertia perſona quorũdam neutrorũ formãtur,vt a placeo fit placet imperſonale. Primę ſpeciei ſũt Benefit,malefit,ſatiſfit,q̃ ſemper ſũt ĩperſonalia,& ante ſe exigunt ablatiuũ cum præpoſitio ne,& poſt datiuũ,vt A deo benefit bonis.¶Secundæ ſpeciei ſunt Intereſt & Refert,quę ante genitiuũ & poſt infinitiuũ habẽt,exceptis mei,tui,ſui,noſtri,& veſtri ſo co quorũ dicim⁹ mea,tua,ſua,noſtra,& veſtra & cuius, a,um,in quo tã ablatiuo q̃ gtõ vti poſſumus,vt cui⁹ vel cuia intereſt orare.¶Tertię ſpeciei ſunt libet,placet li quet,patet,accidit,euenit,cõtingit,ſuppetit,cõſtat,re ſtat,& vacat,quę habent ante datiuũ,& poſt infinitiuũ, vt mihi libet mori.Et licet quędã ex his perſonalia ſint tñ raro ſunt in vſu,niſi in tertijs pſonis.Nõ eñ dicimus accido tibi,& tu accidia mihi,ſed hoc accidit,cõtingit, euenit tibi.¶Quartę ſpeciei ſũt Decet,dedecet,iuuat, delectat,oportet,q̃ habent ante ac̃m & poſt infinitiuũ, vt Religioſorũ decet caſte viuere.¶Quintę ſpeciei ſũt Pœnitet tędet,miſeret piget,pudet,& ſemp ſunt imp ſonalia niſi apđ iuniores,& ante volũt ac̃m & poſt gtĩ vel infinitiuũ,vt me tędet pc̃tõrũ,vel peccaſſe.Preter miſeret,qđ vult poſt ſe gtĩ tantũ.¶Impſonale paſſiuę vocis formaẽ a tertia pſona,iuncta.ur.vt legit legiẽ.Et tã ab actiuis oĩbus,q̃a neutris,acqſitiuis,tráſitiuis,& abſolutis formaẽ,nec aliquẽ caſum exigit ante,vt itur, ſtaẽ.Nã pͥriũ ĩperſonalis eſt nullã certã pſonã ſignifi care.Nec vllũ caſum habet poſt,niſi qđ a neutris acqſi tiuis & abſolutis deſcẽdit,vt itur in antiquã ſyluam.

¶Impinguo is,egi,impactũ,ex in & pango ſignificat ĩ pello & illudo.Cic.li.iij,Tuſ.Quid huic calix mulſi im pinguẽd⁹ eſt,vt plorare deſinat.Impĩguẽd⁹ dixit quaſi illidẽd⁹ & nolẽti ingerẽd⁹.Denotat ei vim aliquam,vt apud Hierony.Impegi nouiſſime in Danielem,vt apđ

Vergiliū. Examinata ſequēs impingeret agmina muris Et in Eſaia. Impegimꝰ meridie quaſi in tenebris. Aliquādo cōponit̄ ex in & pingo. Plau. in Cap. ꝓ impono vſupauit. Iubete huic craſſas cōpedes impinguier. Aliqn̄ ponitur ꝓ deſigno. Hiero. ad Euſto. Ad oēm actum ad oēm inceſſum manus inpingat crucē. Aliqn̄ pro inſcribo Terē. in Phor. Si tu illā attigeris ſecus quā dignū eſt librā, dicam tibi impingā iam grādem, dixi demipho. Lact. l. vj. ꝓ transfiguro poſuit. His vero q ſapiētiā quęrūnt philoſophiā in oculos inpinguit vti ſpecie lucis exerceat ne quis cōpręhendat ac teneat veritatem.

¶Impingo, īpinguas. pīguē facio. Vn̄ impinguatus legit̄. ✣Impio contamino ex in & pio. Impius crudelis. A quo impietas, & impie aduerbium. Cc.

¶Impleo, ples, cōſtruitur cū ablatiuo vel genitiuo. Ver Impleuitq; mero paterā. Idē. Implentur veteris bacchi pinguiſq; farinę. Quādoq; additur prępoſitio cū dicimꝰ Impleui nauem de omni genere frumenti. Lact. lib. iiij. Et inſuper duuodecim cophini de reſiduis fragminibꝰ impleti. Huius compoſitū eſt Adimpleo es.

¶Implexus, inuolutus, innexus. Amb. Requiritur id verū ſi non fabulam ꝓ veris dicere, nō obſcuris vera inuoluere, non ſuperfluis vel implexis atque ambiguis occupare animum.

¶Imploro as, pe. pro. auxiliū poſco. Et proprie dicitur quum quis in malis poſitus eſt, & cum miſeratione auxiliari poſtulat.

¶Implano as, pe. cor. decipio. Cypria. Si quis (īquit) putat ſe aliquid eſſe, quū nō ſit, ſeipſū implanat. Hinc īplanator pro ſeducere, qui grece planos.

¶Impluo. Vide in dictione Pluo.

¶Impluuiū vt inquit Varro locus in medio domꝰ relictꝰ vt recipiat lucē deorſum, quo impluere ſolet Aſco.

¶Impluuiū locus ſub coelo in medijs ædibus, vbi pluuia accipitur. Feſtus impluuiū quo aqua īpleuit collecta de tecto Terē. in Phormio. Monſtra euenerūt mihi, introit in ędes alter alienus canis, anguis ꝑ impluuiū decidit de tegulis. ¶Impluuia veſtis erat, qua ſacerdotes ꝑ imbrē vtebant̄. Pluuiale nunc vulgo appellatur. Var. Saliū quoq; ſereno tpe impluuia amictū fuiſſe criminabant̄. Vel forte dicta eſt colore. Nā īpluuiatꝰ color a nomio dictus eſt quaſi fumato ſtillicido implutus.

¶Impluuiatꝰ color pullꝰ, q̄ſi fumato ſtillicidio īplutus.

¶Implutus vero pluuia madefactus dicitur.

¶Implico as, pe. cor. Vide in dictione plico.

¶Impolitia æ, quaſi incuria. Gel. lib. iiij. Si quis equeſtrium equum habere gracilentum aut parum nitidum viſus, impolitię notabatur.

¶Impos. Vide in dictione Compos.

¶Impono pe. ꝓ ſupra pono. Verg. Molēq; & montes inſup altos impoſuit. Et lib. iiij. Vidit turicremis quum dona imponeret aris. Interdū imponere eſt date. Idem lib. vij. Finemq; imponere curis. Interdū inungere, vt Impono tibi hoc onꝰ. Et his modis cōſtruitur cum actō Cū datiuo vero ſignificat decipere. Quin. Fefellit me ingenitꝰ honeſtis cauſis glorię amor, ſpes tibi perpetue laudis impoſuit Hier. in Geñ Quare (inquit) impoſuiſti mihi? Quū autē dicimus impono manū ſignificat ꝑficio Donatꝰ. Imponitur manꝰ rebꝰ, quum perficitur id qđ cœperit. Relinquitur res, cū imperfecta dimittitur. Ver Imponit regina manū. Et alibi. Atq; opere in medio defeſſa reliquit.

¶Impoſtores dicūtur qui alios verbis pollicētibꝰ decipiunt, vel qui ſupponendo malas merces, hoīes fallunt Et qui ita decipiūt, impoſturā facere dn̄r. Aug. in Pſal. interpretatione. Nō poteſt ars ſine impoſtura eſſe, non poteſt negociū ſine fraude. Vlp. ff. de crimine ſtellionatꝰ. Si quis impoſturā fecerit aut colluſionem in necem alterius, ſtellionatus poteſt appellari.

¶Imporco, cas, porcas in agro facio. Col. li. ij. Et ſimiliter quū ſemē crudo ſolo ingeſſerimꝰ īarabimꝰ, imporcatunq; occabimꝰ. Imporcator qui porcas facit. Eſt autem porca quantū ad hoc terra eminēs inter duos ſulcos.

¶Importunus a, um, pe. ꝓ qđ caret portu, hoc eſt quiete, vbi nullus portus eſt. Verg. li. xj. Bellū importunūciues cū gēte deorū Inuictiſq; viris gerimꝰ. Hinc īportunitas, quę vt Donatꝰ inquit, neq; loci neq; temporis habet importunitatem.

¶Impotēs pe. cor. qui ab appetitibus vincitur. Cicero Lepido Sin iſta pax perditū hominē in poſſeſſionē impotētiſſimi dn̄atus reſtituta eſt. i. ſuperbiſſimi & incontinentiſſimi.

¶Impotētia plerūq; imbecillitatē ſignificat. Interdum validā immoderatāq; potētiam. Cic. lib. v. Tuſ. Qui nihil metuant, nihil agant, nihil cōcupiſcāt, nulla impotētia efferantur. Nā in qn̄q; auget. Vn̄ tyrannus impotentiſſimus dr̄ a Quint. Decemuiri quorū principatus erat immoderatus, a Liuio impotētes domini nuncupantur Et a Sene. impotētia fortunę aſcribitur. Suet. ſcribit. Cęſarem edere ſolitum voces impotentiæ. Siſen. Lætitia nimia atq; impotentia animi commotus.

¶Imprecor pe. cor. & in bonum & in malū accipi ſolet, de quo in dictione precor.

✣Imprę̄ſentia & īpræſentiarum aduerbia ſignificant tēpore p̄ſenti, hoc eſt qđ pn̄s eſt, vel pn̄s fuit, vel pn̄s erit, vt imp̄ſentia diſputandū nō eſt. ¶Additio. Ego ſaluo meliori iudicio, in Pręſentia duo verba eſſe autumo nec inp̄ſentiarū ſatis latinū, q̄q̄. Laurēt. Val. vſurpauit, quū non legiſſe memineri apđ ꝓbatū ſaltem antiquū authorem. ¶Imprimo is, p. c. premēdo immitto, intus calco, obſigno. Vnde impreſſæ literę obſignatę dicuntur. Cic. li. j. tuſ. An īprimi quaſi cęram putamus animum.

¶Improbꝰ pe. cor. indignꝰ. Vnde īprobitas. Cicer. ad Cæſa. li. j. Debes odiſſe improbitatē eius, qui impudētiſſimū nomē delegerit. Interdū dr̄ petulans, pertinax. Verg. Et plena cornix pluuias vocat improba voce. Interdum turpis. Plaut. Improbiorem non vidi faciē mulieris. Interdū laſciuus proteruus, aſtutus. Pacuuiꝰ. Nemo hoc puero improbio, quęcūq; vult ſuadet.

¶Improlus & improlis pe. ꝓdu. qui nondum in ciuitatem aſcriptus eſt.

¶Impropero as. pe. cor. Vide in dictione Propero.

¶Improperium criminis exprobratio.

¶Imprudens non prudens. Aliqn̄ etiā valde prudens Ver. Nocuit nunq̄ īprudentibꝰ īber. ✣Aliter exponā.

¶Impudicus pe. ꝓ. qui non eſt pudicus. i. caſtꝰ, a quo impudicitia. Ponitur quandoq; etiā pro temerario, & ꝓ eo qui nullo pudore ducitur.

¶Impudens pe. cor. qui nullo pudore ducitur.

¶Impudenter temere, petulanter, inuerecūde.

¶Impudoratus qui eſt ſine pudore. Hiero. ad Euſto. Facies meretricis facta eſt tibi, impudoratus es tu.

¶Impune. p. ꝓ. aduerbiū eſt, & ſignificat ſine pœna vl̄ ſine dāno. Aug. lib. v. cōfeſ. Impune ſe facere arbitrant̄ quū ipſa faciendi cęcitate puniātur. Ver. li. ij. Geor. Et ſępe alterīꝰ ramos impune videmꝰ. Vertere in alterius mutatāq; inſita mala. Ferre pirū. Aliqn̄ refertur ad omnē effectū & ſignificat ſine vi & effectu, hoc eſt fruſtra. Apule. Impune. Capitoliū aſcēdi, quū nemo eſſet. Ter. in Hęcy. Impune iſtud optare tibi licet. Hora. Obturē patulas impune legentibus aures.

✣Impugno a veteribus impudens dicebatur, Lucilius. Homo impuratus & impugno & rapax. Cc.

¶Impunitas quaſi non punitio. Salu. Si quis indicaſſet de cōiuratione, quę contra rempu. facta erat, premium decreuere, ſeruo libertatē, & libero impunitatē eius rei & ſeſtertiorum ducenda millia.

¶Imputo as. pe. cor. Vide in dictione Puto.

¶Imputatus a, um, quod non eſt putatum, hoc eſt amputatū, q̄uis imputo in hac ſignificatione nō legat̄. Pli. li. xiiij. Eadem lege ex imputata vite libari vina dijs nefas ſtatuit, ratione excogitata vt putare cogeretur.

¶Impurꝰ pe. pro. gn̄aliter pro īprobo poni ſolet. Ter. in Adel. O hominem impurum. Et impurus qui aliquo vitio notatus eſt. Cicero. li. iiij. de re publi. Sed iuuentuti noſtrę minime audiendus, quippe ſi ita ſenſit, vt loquitur, eſt homo impurs. Itē dicitur ſordidus contaminatus. Idem Quā multis illum ingenuis, quam multis matribus familias in illa terra atque impura legatione vim attuliſſe exiſtimatis?

I ANTE N

IN prępoſitio, eſt q̄ & ſeparari & cōponi ſolet. Separata tā accuſatiuo q̄ ablatiuo deſeruit. Sed quū accuſatio iūgit̄ ſignificat ꝓ vel erga, vt bene ſentio in tē. Ci. Lētulo. Nā hoc ſenatuſcūſulto in meā ſentētiā facto. Ver. Accipit ī Teucros aīm mētēq; benignā. Qn̄q; aduerſus vel cōtra, vt ī patricidā dico, & ī Tyrannū pugno. Pli. quū mihi ſermo ī adulterū eſſet. Ver. Quid meꝰ Aeneas in te cōmittere tātū, Quid Troes potuere. Qn̄q; ītra, vt in nauē īgreſſꝰ es, & ī domum ꝓficiſcor. Qn̄q; ad Verg Impulit ī latꝰ, Qn̄q; ſicut, ſicuti Auguſt. docet vt Sedet ī amicū. i. ſicut amicꝰ. Qn̄q; vſq; ad. Liui. Bellū ī trigeſimū diē īdixerāt. i. vſq; ad. xxx, dies. Denotat quādoq; q̄litatē ordinatiuā, vt opꝰ ī dies creſcit. Ver. Inq; dies auidū caput altiꝰ effert. Quādoq; īdicat ſpatiū tēporale vt a mane ī noctem, Idē, in lucēq; tuliſſet. Iungitur accuſatiuo ꝓ ablatiuo. vt Vereor te ī os laudare ꝓ ī ore. Ter. ī Adel. In quē exēpla fiēt. i. in quo. Iūgitur etiam accuſatiuo cauſa ornatꝰ. & verbū cū quo cōponi deberet remanet ſine p̄poſitione vt īuado hoſtē, & tu īgratitudīs crimē īcurriſti. Ci. vero dixit, In odia hominum iucurrit Hiero. Et īmiſit in os meū canticum nouum Quū autē iungitur ablō tunc habet eādē vim. quam apud Grecos ἐν vt ī vrbe, in tēpore. Et aliquādo ſignificat īter, Vergi. Pentheſilea furēs medij immilibꝰ ardet, Aliquādo ſignificat ꝓ vel ad, vt hoc eſt ī re tua. i. pro vtilitate tua vel ad vtilitatē tuā. Ver. ī magno munere. Cyſſeꝰ Eſſe ſui dederat monumentū, & pignꝰ amoris. i. pro magno munere. Aliqn̄ ſigni. ꝑ vt apđ apoſtolū, In quo gratificauit nos ī dilecto filio ſuo. i. ꝑ dilectū. Et illđ locutꝰ eſt nobis in filio. Cōpoſita quoq; varijs capit̄ modis. Nam mō ponit̄ ꝓ intra vel ītro. vt ingredior, induco. Mō cōtra vt inclamo, inſulto, īpugno. Mō intētatiua eſt vt, increpuit inſonuit. ver. Turnꝰ vt īfractos aduerſo marte. latinos, mō negatiua, ſeu priuatiua, vt ignarus inutilis. Mō ſign̄. ſupra īmineo, īpēdeo. Mō ſine, vt īiuſſu meo Modo ſolēnitatē quādā importat, vt indico cis. qđ ſignificat ritu ſolenni quicq̄ promulgo aut iubeo. Modo ſimplicis ſui gnificationē ſeruat, & ſignificat in loco. vt inſū īpono. Modo ad locū, vt infero, importo. Aliqn̄ ponitur pro ꝑticula ſupuacua, vt noſco crines incanaq; mēta. Habet nōnūquā qualitatem ad peius deteriuſq; pendētē. vt Quā ſemel informes vidiſſe Cyclopas. Nō eīn nullius formę, ſed male formę ſignificat. Cōponit̄q; in cū omnibꝰ literis tā vocalibꝰ q̄ cōſonātibus. Sed quando vocalibus iūgit̄. vel c. d. f. g. h. n. q. ſ. t. ſēꝑ remanet n. vt iauris, ineo, inijcio, inops, inuoco, īcedo, īduco, infero, ingero, inibeo, innuo, inquiro, inſiſto, intueor. Qn̄ vero cū b. m. & p. mutatur n. in m. vt imbibo, immunis impono. Cum l. & r. mutatur in l vel in r, vt illudo irruo

✣Innaceſſa inſula Aegyptia grecis abatos dicta ad quā nulli eſt acceſſus. Cc.

¶Inacus pe. cor. Iouis ſeu Ius pater fuit, & primꝰ q apđ Argiuos regnauit. A quo inachiꝰ a. um. ver. li. ij. Geor. Inachię Iuno peſtē meditata iuuence. Eſt & ignacꝰ nomen fluuij Achaię. Ignacis ipſa Io Inachi, filia patronimicum fœmininū. Ignachia regio que Io vocabatur.

Inanis pe. pro. vacuus Aug. lib. iiij. confeſ. Hæc omnia nō recedebāt de ore eorū, ſed ſonotenus & ſtrepitu lingue, cæterū cor inane veri. Ponitur quandoq; inane ꝓ aere. Lucre. Longū per inane reſoluit. Quādoq; ꝓ ocioſo. Ho. in Ser. In medio q ſcripta foro recitēt ſūt multi quiq; lauātes. Suaue locꝰ voci reſonat concluſus inanes Sic & vacuus pro ocioſo dicitur a verg. Cętera quæ vacua tenuiſſent carmina mentes.

¶Inanitas & inanitio pro vacuitate. Plau. in Ciſt. Mihi inanitate iamdudum inteſtina murmurant. Item pro vanitate. Siquidem & inane pro leui qn̄q; ſumit̄. Verg. Inſtabiles animos ludo prohibetis inani.

✣Inaniloquus qui in ania loquitur. Plau. Profecto inaniloquus es. Cc.

¶Inanio is, iui, itū. Vnde inanitꝰ pe. pro. qđ ē vacuo. Pli. lib. xxv. Cortex remanet, hoc ianito medulla cadit Huiꝰ cōpoſitū eſt Exinanio, Vn̄ Exinanite, Exinanite vſq; ad fundamentū in ea inquit Pſal.

¶Inaſco is. inanis fio, quod inaneo, es. fieri certū eſt. Augu. libr. x. confeſſ. Eſt aliud tentationis malum, quo inaneſcunt qui placent ſibi de ſe.

¶Inanimus a, um, quod non habet animam. Cicero. libro ſecundo Offic.

Quę ergo ad vitā hominū tuēdā pertinent, partim ſunt inanima, vt aurum argentum,

Inareſco Vide in dictione areſco.

¶Inauris ornamentum quod ab aure pendet Nam in oriente decus exiſtimatur geſtare aurum in auribus,

¶Inaudio is. Vide ſupra in dictione audio.

¶Inauro. as, ex in & auro. Auro vero ab aurum fit & ſignificat auro impleo, vel dito

¶Inauſpicato aduerbiū vſurpatum a veteribus, quum aliquid eueniſſet aliter quā quis vellet. Et inauſpicato dicitur non captatis auſpicijs. Teren. in And. Haud inauſpicato huc me appuli.

¶Inarimæ pe. cor. inſula eſt in mari Thuſco. ab arimis ſiue populis, ſiue bęluis. Scribit Plin. Inarimē mōtē fuiſſe, q terrę motū paſſꝰ alterā fudit inſulā, quę proclyta ab effuſiōe dicta ē. Ouid. Inarimē Proclytāq; legit. Siliꝰ Nō proclyte, nō ardētē ſortita Thyphoea Inarime. Et a ſtatione nauium Aeneę etiam Aenaria dicta eſt.

✣Incapiſtrare, illigare a capiſtro formatum verbum.

¶Incęro incęras, aliquid cęra tego. Perſius Genua incærare deorum.

¶Incandeſco. is. dui. Vide ſupra in dictione Candeo.

¶Incāto, as, ſignifi. verbis ſolis, vel etiā rebꝰ qbuſdā adiunctis aliquid ſupra naturā molior. Pli. qui mala carmina incantaſſet. Hinc incantatio & incātamētū. idē li. xviij. Valeāt ne aliqd verba & īcātamēta carminū. Poteſt etiam incanto frequentatiuum eſſe ab incino. Sed quo ad primam ſignificationem huic verbo incanto cōtraria ſunt excanto & recanto.

¶Incalidns per duplex, ll, nō aſtutus. Cic. in arte veteri. Sed quū a ſummis viris maxime res adminiſtrarētur, arbitror. alios fuiſſe in nō callidos homines, qui ad paruas cōtrouerſias priuatorū accederent. Et li. iij. offic. in his tribus generibus quoquo modo poſſunt, non incallide tergiuerſantur.

¶Incaleſco is, incalui valde calidus: fio. Hie. in li. Heſte. itaq; die ſeptimo, quum rex hilarior, vt poſt nimiam potationem incoluiſſet mero.

¶Incaſſum ꝑ duplex ſſ ſignificat fruſtra, vide ī Caſſes. Cornucopię.

¶Incaſum per ſimplex, ſ, ſupinū eſt verbi incido, quū a cado componitur. De quo paulo poſt.

Incautus. Vide ſupra in dictione cautus.

✣Incēdo inflammo, a quo incēdiū inflāmatio, & īcēdiaria auis inauſpicata propter quā luſtratā ſępenumero vrbem legimus. & ſpinturnix a quibuſdā vocatur Cc.

¶Incido, is. pe, pro. incidi. ſū. ex in & cędo, qđ eſt ferio ſeu ſeco. Vergiliꝰ. Atq; mala vites incidere falce nouellas. Vn̄ inciſus, a, um quod modo ſignificat ꝑ inciſionē ſcriptū. Et dicimus inciſę ſūt leges in ęre vel in es, qđ eſt cōtra Vallam, & eiꝰ ſeq̄ces. Cic. in oratione de ſignis id nō mō cōſcripſerūt, verumetiā in ęre inciſum nobis tradiderūt. Plinius in Panegyri. Que vos patres cōſcripti nequa īterciperet obliuio, & ī publica arcta mittēda

& incidenda in ęre cẽſuiſtis, Suet. in Cæſ. cũ accuſatio. Ac mox lege in ęs inciſa. Mõ inciſum ſignificat amiſſũ Liui. li. iij. Itaq; ſpe inciſa priuſq̃ predicta dies adeſſet. Appius mortem ſibi conciuit.

Inciſio quod inciſum eſt. Col. li. iij. infra inciſionẽ & alligaturam falce acuta leuiter vitem vulnerato ex vtraque parte ex his potius plagis humor defluat quam ex inciſione abundet.

¶ Inciſura ipſa inciſio Inciſurę etiã dñr in manibꝰ que vulgo lineę vocantur. Plini. in vndecimo. Cõtra lõgæ eſſe vitę incuruos humeris & in manu vna duas inciſuras longas habentes,

¶ Inciſum oratores vocãt ſenſum nõ expleto numero cõcluſũ, qđ pleriſq; pars mẽbri eſſe videtur, vt Domus tibi deerat, at habebas, pecunia ſuperabat, at egebas. Fiunt autem ſingulis verbis inciſa.

¶ Inciſum aduerbiũ ſignificat ꝑ inciſiones. Cice. Hęc quidem duo binis pedibus inciſum, deĩde membratim dicere ſolebas.

¶ Inciles pe. ꝓ. foſſe ad deducẽdã aquã dę cõi riuo facte. Sũt eñ loca depreſſa ad littꝰ fluminis q̃ & icilia dñr, eo ꝙ incidãtur. Scinditur enĩ lapis vel terra. vnde primũ aqua ex flumine agri poſſit. Quemadmodũ in priſtinis frumẽtaris fieri videmꝰ. Quod autẽ ad incile opponitur aque deriuãde cõpellẽdę ve ex flumine cauſa vulgo clauſa dr̃, ſiue id ligneũ ſit, ſiue lapideũ, ſiue ex qualibet alia materia ad continendã tranſmittendamq; aquã excogitatum deducat̃. Et latine Vlpi. teſte ſeptũ dicit̃. Itẽ incile dicitur locus, per quẽ primũ deducitur ex quocunque riuo aqua irrigandi cauſa.

¶ Incilo as. pe. pro. increpo vel improbo. Plau. Meliꝰ tamen eſt vita viuere. ne quis noſtra incilet fata.

¶ Incęduus a. um. cũ diphthongo qđ nõ cęditur, ex in & cęduus. Cato de re ruſt. Secundo loco hortus irriguꝰ tertio ſalictũ, quarto oliuetũ, quinto partũ, ſexto cãpus frumentarius. ſeptimo ſylua cędua. Serui. Intonſi montes, intonſi. ſiluoſi, incædui.

¶ Incido is, incidi, caſum pe. corr. ex in & cado. Omnia enim a cado compoſita proferũt ſupinũ cum a ſicut Cado. Quæ vero a cędo pro furio mutante in i, vt inciſum reciſum, Vñ ab incido incaſũ incaſurus. Pli. li. j. Sed ea accediſſe nõ qa hęc facta ſũt arbitror. verũetiã hęc ideo facta quia ĩcaſura erãt illa. Eſt autẽ ĩcidere q̃ſi caſu venire aut de ĩprouiſo labi, pręſertim quando conſtruitur cũ accuſatiuo mediante in, vt incidi in latrones. Incidi in errorẽ. Cicero Curioni Qđ in id reipub. tẽporis nõ ĩcideris ſed veneris. Incidere ergo a caſu venire ẽ. Venire vero certo iudicio & ſenteñ & cõſulto. Quod ipſe Cice. ſubſequẽs immediate declarat. Iudicio eñ tuo nõ caſu ĩ ipſum diſcrimen rerũ contuliſti tribunatũ tuũ. Iungitur quandoque cũ dtõ, vt mihi incidit ſuſpitio. Quandoque abſolute ponitur, vt incidunt ſępe multę cauſſę, obiurgatiões etiã nõnũquã incidũt neceſſarię. Et incidit de vxoribꝰ mẽtio. Inde incidit q̃ſtio. Aliud ex alio incidit. In quibꝰ tamẽ intelligit̃ dtũs, ſimiliterque exponũtur ſicut ſi datiuũ haberent, vt ſit Incidit mẽtio caſu venit vel orta ẽ. Ponit̃ ĩterdũ hoc verbũ incidere ꝑ inſidere. Collu. rei ruſtice ſcriptor li. ij. Iugũq; melius aptũ ceruicibus incidat. Liui. de ſecũdo bello punico. Sagũti ruinę vtinam falſus vates ſim, veſtris capitibus incident.

¶ Incedo. dis. ceſſi, ceſſum penulti. pro. ingredior. ſub eo vt ſcribẽdi libido inceſſit me. Interdũ Incedere ẽ mature more grauis viri, ſiue magnifice more regũ ire. Vergi. j. Aenei. Aſt ego quę diuũ incedo regia Iouiſque Et ſoror & coniunx Liui. libro ſecundo. Ipſe en ille noſtris decoratꝰ ĩſignibꝰ magnifice ĩcedit. Sene. Tenero ac molli paſſu ſuſpẽdimꝰ gradũ. nec ambulamꝰ, ſed incedimus Aliquãdo ſignificat ſimpliciter ire. Col. li. vj. Tranſuerſus rurſus laxiora ſpatia faciat, ꝑ q̃ vel foſſor. vel arator ĩcedat. Liui. de ſcđo belllo Punico. Quũ ſignis pria luce motis ſigneret agmẽ ĩcederet. Hic ĩceſſus us, quo ad poſteriora ſignificata.

¶ Inceſſo is. ſſi vel iui. a ſupino verbi Incedo formatũ ſignificat accuſo, moleſto, ad iram cõcito quaſi laceſſo. & cõſtruit̃ cũ accuſatiuo. Lactãtius libro tertio. Quid ergo te magiſtra illa vitę docuit, an vt potẽtiſſimũ conſulem maledictis ĩceſſeres, eũq; hoſtẽ patrię venatis orationibꝰ faceres. Hiero. Aliquo modo vel aliquãdo expugnatur quod vndiq̃ ĩceſſitur. i. impetit̃. Verum diſtinguendũ de inceſſit quando ab incedo, & quãdo ab inceſſo fit Nã ab incedo inceſſit me cupiditas, ſicut & mihi inceſſit cupiditas dicere licet & tũc ſignificat ĩgredior ſiue inuado Liui. li. j. Timor deinde pres ĩceſſit, ne ciuitatẽ ſine ĩpio vis aliq̃ extrema adoriret̃. Et iterũ. Perfectis pris mãdatis cupido inceſſit aĩos iuuenum ſciſcitãdi ad quẽ eorũ regnũ Romanũ eſſe venturũ. Vale. Maxi. dtõ iunxit. Nec mihi cũcta cõplectendi cupido inceſſit. Terẽ. in Adel. cũ accuſatiuo mediãte in Noua (inquit) nũc religio in te iſtec inceſſit. Aliqñ ponitur ſine datiuo vel accuſatiuo expreſſo, & ſignificat ingruo. Col. li. ij. Si vero ꝓcellæ vẽtorũ aut turbines inceſſerint, maior pars ad terrã defluit. Idẽ cũ dtõ poſuit, quũ inquit. Famẽ ſi ſterilitas annorũ inceſſit hoĩbus cõmode propulſat. Interdũ ſignificat ingredior. Idẽ lib. iij. Et quum autumnus inceſſerit antequã frigus cacumina adurat omnia folia decerpere expediet.

¶ Incertus dubiꝰ. Plau. in Pſeu. Certa amittimus, dum incerta petimus.

¶ Incerto. tas. incertũ ſeu dubiũ reddo. Plau. in Epid. Longua dies meũ incertat animum. Cõponitur eñ ex in & certo, quod eſt in animo certo, nã quum quis dubitat ſe cum animo certat.

¶ Incerno. is. ſicut & cerno ſignificat. cribro. Vnde Incerniculum.

¶ Incernicula cribra, quibꝰ frumẽta purgãt̃ añq̃ molãtur. Pli. l. viij. Decrerũ fecere quo caueret̃ ne frumẽtarij negociatores ab incerniculis eũ arcẽt. Cat. Cribrũ vnũ incerniculum vnum ſecurim vnam, ſcanum vnum.

¶ Inceſtus us. & inceſtũ. ſti. dr̃ flagitiũ in affinies admiſſum, ex in & ceſtus q̃ſi ſine ceſto. id eſt vĩculo. vt Lact. Grãmaticus ſup li. ij. Te. teſtat̃. Ceſtus aũt eſt cingulũ veneris, quo vtebatur ad honeſtas nuptias, quaſi cui ceſtos nõ fuerit adhibita. Ideo ĩceſtũ dicitur quod a ſacrato illo Veneris cĩgulo nõ fert̃. Hac enim cĩctura coniuges deuĩciri putarũt vti cõcordes in vita viuerẽt. Mar. Sume cytheriaco medicatũ nectare ceſtõ. Vixit amatorem baltheus iſte Iouem. Seruius docet inceſtũ eſſe qũacunque pollutionem.

¶ Inceſtus a, um, idem eſt quod pollutus Proper. Scilicet inceſti meretrix regina Canopi.

¶ Inceſtuoſus qui inceſtum commiſit

¶ Inceſto as, polluo. Suet. in tibe. Triplici ſerie cõnexi inuicẽ inceſſarent. Verg. Totã ꝑ inceſtat funere claſſẽ.

¶ Incino is, pe. cor. ſignificat ſup ſiue iter cano. Prop. Seu varios incinit modos. Gell. Creditũ hoc eſt a plæriſque, Iſchiadici quũ maxime doleant. tuum ſi modulis leuibus tibicen incinat minui dolores. Hinc fit frequẽtatiuum incanto tas De quo ſupra.

¶ Incẽtio õnis cãtio ſeu cãtilena. Gel. decet plurimis hominũ morbis medicinã fuiſſe incentiones tibiarum.

¶ Incentiuus a, um, vt tibia incẽtiua apud Var. que a dextra. canit, ſicut ſuccentiua, que a ſiniſtra ſuccinit.

¶ Incito as, pe. cor. frequẽtatiuũ ẽ verbi ĩcio is. Cio vero cõmoueo ſignifi. Incitare ergo eſt frequẽter ſeu valde intuſue citare. Vnde & pro irritare, ꝓuocare ſumit̃.

☿ Incitabulũ incitamẽ & incitamentum idem ſignicãt. Gel. Fomes atq; incitabulum virtutis.

¶ Inciens dr̃ propinqua partui. ꝙ fœtꝰ eiꝰ ſit incitatꝰ.

¶ Incitas pe. cor. quaſi paupertas & indignitas. Plau. profecto ad incitante leonẽ rediget, ſi eas aduxerit.

¶ Incitega. pe. ꝓ. pro machina ĩ qua ãphora vini conſtituebãt, vnde vina ſubinde incõuiuia ſubminiſtraret̃.

☿ Inciuilia verba appellat. Gel. petulantiora nihil ꝓrſus habentia ciuilis modeſtię.

¶ Includo dis. penult, pro. intus claudo. Vergilius. Incluſos vtero Danaos.

¶ Incipio is. pe. cor. ex ĩ & capio ſignificat ĩchoo. Vñ incœptũ, quod eſt cœptũ dicitur vocaturque verbũ famularũ, quia infinitis cũ quibus iũgitur famulari videatur. Seruat enim eorum conſtructionẽ, vt incipio timere deũ. Tu incipis eſſe probus. Ille incipit doceri a ꝑceptore illũ incipit tædere laboris. Poteſt tamen eſſe ſine infinito. Plau. in Cap. Quãdiu factũ eſt? hic annꝰ ĩcipit vigeſimus. Aliqñ cũ ablõ ponit̃. Pli. li. xiiij. Vnde autẽ potius incipiemꝰ q̃a vitibꝰ. Sũt & alia famularia ſcilicet deſino, volo, poſſũ, debeo, q̃o, ſoleo, cõueſco, audeo q̃ etiã ſine ĩfinito eſſe pñt vt gaudeo magnũ facimꝰ, poſſũ & cmulta & hmõi. Iuue. Aude aliquid breuibus giaris, arcere dignum. Si vis eſſe aliquid.

¶ Incepto as, frequentatiuum ab incipio.

¶ Iclamo as, pe, pro. cõtra clamo. Plautꝰ, in Aſina. Nimis ægre riſum cõtinui vbi hoſpitẽ ĩclamauit. qui ſe abſente mihi fidem habere noluiſſet. Aliqñ inclamare eſt maledictis & cõuitijs inſectari, reprehendere. Idem in Sti. Tuos inclama, tui delinquunt Ouidius lib. ij. Faſto Fit ſonus inclamat comites & lumina poſſit. Aliquãdo intro vocare. Valerius Maximus. libro primo. Perterritus deinde. tam tetro viſo & nomine horrendo ſeruos inclamauit, ſciſcitatuſq; eſt ſi quẽ talis habitus aut intrãtem cubiculum aut exeuntem vidiſſent.

¶ Inclementia duritas. Vergi. Verum inclementia diuum. Has euertit opes. Huius cõtrarium eſt clemẽtia.

¶ Inclemẽter dure aſpere. Plau. in Amphi. iterũ hic iã in me clemẽter dicit atq; id ſine malo. Liuꝰ. li. iij, Queſo (inquit) Appi primũ ignoſce patrio dolori ſi quid inclementius in te ſum inuectus.

¶ Inclino as. pe. produ. inflecto. Iuue., Atq; ipſos etiã inclinare maritos. Vnde inclinatus ꝑ profũdo ponitur. Amb. Dũ inclinatiſſimos a quarũ gurgites ſcrutor aerios non reſpexi volatus.

¶ Inclitus pe cor. cũ y pſillo, idem eſt quod glorioſus. Componitur enim ex ἐν & κλυτος quod clarum ſignificat & glorioſum.

¶ Incoctile pe. cor. eneum vas, in quo ſtãnum liquefactum delibutũ eſt, vt edulis ſaporẽ gratiorẽ reddat. Pli. Album plumbum incoquitur ęris operibus. Galliarum iuuentio, ita vt vix diſcerni queat ab argento, eaque incoctilia vocant.

¶ Incœnatus nõ cœnatus. q̃uis incœno as. nõ legatur. Cato de re ruſt. Bibat aquã mulſã. cubet incœnatꝰ, poſt ea bibat ſuccum. Plau, in Pſeu. It incœnatus cubitum.

☿ Incœnis ſine cœna. Plau. Cupiũt extrudere incœnẽ ex ædibus vt ipſe ſole diſtendant ventres ſuos. Cc.

¶ Incogitãs temerariꝰ ĩprobꝰ nõ cogitãs. Ter. ĩ Phor Qđ niſi fuiſſẽ ĩcogitãs ita expectarẽ vt par fuit. Et iterũ Adeon te eſſe incogitantẽ atq; imprudentẽ Phedria vt phaleratis dictis ſeducas me.

¶ Incogitabilis q nõ ſolet cogitare quũ quid rerũ gerit Plau. in mili. Te obſecro ꝑ deos atq; hoies. Et ĩfra nũc demũ ſcio me fuiſſe excordẽ cecũ. incogitabilẽ. Lactan. libro primo. Qui deos colũt interdũ videri ſolẽt tã cęci tam incogitabiles, tam ex cordes.

☿ Dicitur etiã paſſiuẽ de re, que nõ cogitatur, ſicut actiue de homine qui non cogitat.

¶ Incognitus non cognitus. Saluſt. in Iugur, Ne quid de abſente incognita cauſa ſtatuatis.

¶ Incolo is, pe, cor. intus habito. Cicero lib. primo. Tuſcula. Vbi ſunt ergo ij quos miſeros dicis, aut quẽ locũ incolũt. Hinc ĩcola lę. ſicut ab accolo accola, quę ſic ab ĩuicẽ ſeparãtur ꝙ accola ſit, qui aliquẽ locũ id eſt iuxta aliquẽ locũ habitat. Liuius libro primo. Paſtor accola eius loci nomine. Cacus ferox viribus & Apul, Et multi coloni, quiq; circũſecus venãt̃ & acolæ plurimi. Nec refert in ſuo an ĩ alieno, vt acola vulturni, accola Padi. Vergi. li. vij. Anniſque vado ſi Accola vulturni. Incola vero qui in aliena, vel vrbe, vel replublica habitat quaſi ciuis aut municeps. Plini. Quod eorum montiũ incolæ facere conſueuerunt. Cecero li. primo. officiorum. Peregrini & incolę officiũ eſt nihil pręter negotium ſuũ agere nec eſſe in aliena republica curioſum. Auguſtinus in pſalte. expoſitione. Incolere peregrinari eſt. Incolę dicũt̃ qui habitãt in patria nõ ſua. Põponiꝰ iuriſcõſultus ſcribit incolã eſſe qui in aliqua regione domiciliũ cõduxitquẽ gręci pãręcõ appellãt. Nec tantũ qui in oppido morãt̃ incolę ſunt, ſed etiã qui in alicuiꝰ oppidi finibus ita agrũ habẽt, vt intra eum ſe quaſi in aliquẽ ſedẽ recipiant. Inquilinus quaſi aduena eſt & ꝑegrinꝰ, q in alienas ędes, alienaq; ꝑdia & cõducto habitat, ſiue in vrbe ſiue ruri. Cic. in phil. At vero te in quilino nõ dño pſonabãt oĩa vocibus ebriorũ. Vnde inqlinꝰ ꝓbri vel o dij cauſa quis appellatur quaſi domum ꝓpriã non habeat Saluſt. M. Tullius inquilinus ciuis vrbis Romę. Qui autẽ inqlinis cœnacula locãt, a iuriſcõſul. dñr facere cœnacularia. Ponitur tamen quandoq; ꝑ cohabitatore. Auguſtinus li. quinto con. Congregatis inquilinis fori tãq̃ furem manifeſtũ ſe cõprehendiſſe gloriãt̃. Mar. vicinꝰ Nouio vel inquilinus Sit, ſi quis nouiũ videre nõ vult.

☿ Incolatꝰ, us, ipſa habitatio in aliena patria ſeu tẽpus quo quis in aliquo loco habitat, vt inde diſceſſurus ſit, vt hęi mihi quia incolatus meus prolongatus eſt.

¶ Incho as. a cohũ qđ mũdũ ſignificat. Vnde ſubtractũ eſt incohare pro incipere. Ver. Te ſine nil altum mens inchoat. Quandoq; ꝑficere. Idẽ libro ſexto. Tũc ſtygio regi nocturnas ĩchoat aras ☿ Mar. capel. Neutrũ ꝓtulit cũ ait. India ab altis mõtibus inchoat☿. Ab inchoo fit ĩchoatiuus inchoatiua. um. Vnde inchoatina verba vel chaos, quod rerum aiunt principium. Vnde per ch. ſcribatur.

¶ Inchoatiua verba vulgo dicta ſũt q̃ in ſco. deſinunt. Sed hęc, vt a Priſcia. diſſentiam, augmentatiua magis appellare libet, quoniam augmẽtum nõ inchotionẽ ſignificẽt, vt Caleſco Frigeſco, quorũ alterũ ſignificat calidus fio, alterũ frigidus Aliqñ tamen cõparatiue, id eſt maiori cũ augmentatione ſumuntur. At Qui ſordet ſordeſcat adhuc, id eſt ſordidior fiat. Ver. Sin in ꝓceſſu cœpit crudeſcere morbꝰ Vbi Seruiꝰ exponit crudeſcere validior fieri. Idẽ Aegreſcitq; medẽdo. Exponit̃ inter medẽdum fio ęgrior. Et illud Lactãtij. Ne ſi noſtra ĩualuerint, id eſt validiora fiant. Aliqñ comparatio apponitur Terẽ. in Neautontimorumeno. Nam mihi quotidie augeſcit magis de filio ęgritudo. Vergilius libro ſeptimo. Quod magis effuſo crudeſcũt ſanguine pugne. Qđ autẽ ſignificent incrementũ, interpretũ autorũq; idoneorũ auctoritate ſimul & ratione probãdũ duxi. Noniꝰ ĩ priſcis dictionibꝰ Albicatur, cãdidatꝰ exalbeſcit. Pulpuraſcit purpureũ fit. Cicero libro ſecũdo. Acad. Quid mane nonne ceruleũ: aut eius vnda cũ eſt pulſaremis purpuraſcit. Nigidius. Dicemus q̃ vetuſtate deteriora fiũt vetuſteſcere, inueteraſcere q̃ meliora. Donatꝰ in Hecyra. prologo. Nouas qui exactas feci vt inueteraſcerent ait. Inueteraſcerẽt in cõſuetudinẽ venirẽt, ſpectarẽt amarẽtur. Et in And. Vah perij, hoc malũ ĩtegraſcit exponit Integrãt̃, qđ inſtaurat̃. Similiter apud Vergiliũ libro. ij Georgicorũ, Aeraq; diſſiliunt vulgo veſteſq; rigeſcũt, Seruius. Rigeſcunt, durantur. Feſtus. Remordeſcat in morbum recidat. Et oblięrbeſcere, hærbam increſcere. Cicero libro quarto. Tuſculanraum deferueſcere pro decreſcere exponit. Aut rogandi inq̃t orãdiq; ſunt, vt ſi q̃ habent vlciſcẽdi vim differant in tẽpus dũ deferueſcat ita deferueſcere aũt decreſcere ſignificat ardorẽ animi ĩuita ratione exitatũ. Ex quo illud laudat̃ Archytę, qui cũ villico factꝰ eſſet iratior. Quo te mõ inquit accepiſſem ni iratꝰ eſſẽ? Idẽ ꝓ Marcello. Nihil ope & manu factum quod non aliqñ conficiat & cõſumat vetuſtas. At

vero hęc tua iuſtitia & lenitas floreſcet quotidi magis Quis interpretetur vt floreſcet incipiat florida fieri cū quotidie Cęſaris lenitas magis florida fieret Si quotidie magis id fiebat pfecto iſta cōtinuatio dierū dū hoc fieret iā ab initio rē inchoatā ſemel fuiſſe nō quotidie incipi a parte demonſtrat. Similiter. Terentius in Heautontimorumeno. Nā mihi quotidie augeſcit magis de filio ægritudo. Cicero etiam in Cato. Ita ſenſim ſine ſenſu ætas ſeneſcit, nec ſubito frangitur. ſed diuturnitate extinguiť. Si ætas ſenſī ſeneſcit ā ſeſē icipit ſēp ſeneſcere ſi ita eſt, ergo plꝰ millies iſta inchoatio fiet. Et ſic toties deſinet fieri ſenex quoties ſenſim ſeneſcet. Sed quoniā ab initio quo cœpit ſenex fieri nūquam omnino deſiſt fieri ſenex, patet ꝙ ſeneſco ſignificat ſenex fio, non incipio fieri ſenex. Simile eſt illud Lactātij libro ſeptimo Quos autem morbus interimit ſpiritū diutius exhalant vt paulatim frigeſcentibus mēbris anima efflettur. Ambroſius libro Hexa. de phœnice aue ſic inquit. De cuꝰ carnis humore vermis exigit paulatique adoleſcit ac proceſſu ſtatuti temporis induit alarum remigia. Pliniꝰ quoque libro. xxj. de ortu roſę, paulati inquit rubeſcēs dehiſcit. Quo pacto rubeſcēs ſignificare poteſt icipiēs fieri vel eſſe rubra, ſi paulatī rubeſcit nūqd toties icipit eſſe vel fieri rubra, quoties paulatim rubeſcit? Si ita eſt quod tamē nō eſt, toties quoque neceſſe erit eā deſinere fieri vel eſſe rubrā vt poſſit icipere fieri vel eſſe rubra Sed nō recte dicere poſſumꝰ incipit eſſe vel fieri rubra cū iā mediocriter, vel parū rubra facta ſit. Quapropter in Bucolicis. Sępe tener noſtris ab ouilibus imbuet hagnus, Dicit Seruius, Nemo vnā & eandē rem ſępe inchoat. hoc eſt nō dicitur inchoare, quando id proſequēdo ſæpe facit. Quod idē Plinius libro. xxxj. oſtēdit. In Sicilia quidē circa Meſſanam & Milas hyeme in totū areſcūt fontes, ęſtate exūdāt. Si in totū hyeme areſcūt certe nō partim ſiccāt, vt ichoatio areſcēdi ex parte intelligi poſſit. Pręterea ſi iſta verba inchoationem ſignificarent quod opus eſſet poetas, oratores, hyſtoricoſq; illis vel cœpi vel incipio addere? Non enim putandum eſt tam excellentes viros temere, ſed conſulto id effeciſſe, nulla eos præſertim vrgente cauſa. Iungimus autem hęc duo verba iſtis verbis i ſco terminatis, ſicut & alijs cum aliquid inchoari ſignificare volumus, quę ex hoc potiſſimum inuenta eſſe intelligimus, vt prędictis verbis & omnibus alijs iungi poſſent, cum in eis inchoatio nem deſignari neceſſe foret quod fieret ſi ex ſe inchoationē ſignificarent. Quare Verg. dixit. Sin in pceſſu cœpit crudeſcere morbus. Colu. lib. vij. Decimo tamen anno tempora cauari incipiūt & ſupercilia nonnunquā caneſcere, & dētes prominere. Et li. vj. Cytiſum cū aridū facere voles circa mēſē Septēbrē, vbi ſemē eius grandeſcere incipiet, cædito, paucifq; horis dum fraceſcat in ſole habeto, Et li. xij. Oleū fit optimū ex varia oliua cū incipit nigreſcere. Iterū ibi. Atq; vbi cōualeſcere cœperūt adiecta humo incrementa eorū proſequēda ſunt, Et rurſus. Non ante legendū eſt, quā cū matureſcere cœperit. Cato de re ruſtica. Et vbi primū incipiunt hiſcere, tū legi oportet. Plin. lib. xj. Et cū mella cœperint matureſcere abigūt eos. Idē lib. vij. Samara colligēda eſt circa Martias calēdas, cū flaueſcere incipit. Cęſar in com. Cū matureſcere frumēta inciperēt. Lactan. lib. iiij. Cum primū adoleſcere cœpit. Et li. vij. de Roma loquēs. Cū que eſſet adoleſcētia eiꝰ ſine punici belli terminata, tū deniq; cōfirmatis viribꝰ cœpiſſe iuueneſcere. Hiero. li. j. Regū. Et cū de nocte ſurrexeritis, & cęperit illuſcere pergite Gellius. Iam enim fama virtuſq; fœlicitatis Romanę apud exteras gentes eniteſcere inceptabat. Cic. de natura deorū. In his animātibꝰ quę lacte alūtur oīs fere cibus matrū lacteſcere icipit. Et alibi dixi orationē ſuā caneſcere cœpiſſe. Salu. i iurgurtha. Sed vbi dies clareſcere cępit. Idē in Catil. Poſtquā diuitię honori eſſe cœpere, & eas gloria iperiū, potētia ſequebatur, hebeſcere virtus paupertas, pbo haberi, innocētia p malitia lētia duci cœpit. Hęc extrema a me poſita ſūt ꝓpter nōnullos qui iter doctiſſimos habiti ſūt aſſerētes verba in ſco finita raro & in licētia latini ſermonis iūgi cū verbo incipio cū & alia p multa reperiātur quæ prætermittenda duxit ne in maiꝰ quā par ſit volumē excreſcere. Quieſcāt igitur oēs qui ea verba inchoatiua appellari volūt quādo tot tantorūq; interpretum atq; auctorū ſentētijs refragari nō licet. Formātur hęc verba vt plurimū a verbis neutris ſecundę cōiugationis a ſecunda pſona iūcta co ſyllaba; vt albeo albes albeſco, caleo cales caleſco. Quedā tamē ab actiuis vel neutris trāſitiuis deducūtq paſſiuā nihilominꝰ ſignificationē innatā habent ſicut illa quę a neutris ſecūdę cōiugationis ſūt, vt augeſco ab augeo. Integraſco ab itegro Saneſco a ſano a i e mutata Sic ceſco curueſco maceſco maneſco, matureſco, hilareſco, graueſco, grādeſco. Quę tametſi a noibꝰ venire poſſe videātur tamē a verbis eorū vel actiuis vel neutris trāſitiuis ferme oīa venire magis credo. Quędā vero a noibꝰ formari cōuenit vt miteſco, dulceſco, crudeſco, & ſtereſco, lapideſco, rareſco, crebreſco. Sūt etiā qdā ambigua & varia, quę ſignificationē paſſiuā habēt innatā & a neutris veniūt & nihilominꝰ etiā actiuā habere reperiūť. vt horreſco perhorreſco. Vergi. Nec tu mēſuram morſꝰ horreſce futuros. Alia ſūt quę primitiuorū ſignificationē habēt. vt labeſco, extimeſco, ptimeſco, abhorreſco. Dormiſco. pſētiſco, cōtimeſco, pręciſco, reciſco, aſſciſco, & cōciſco. Et ſi qua ſūt alia. Alia terminātur in ſco, licet nō ſit deriuatia, vt poſco, diſco, gliſco offuſco ineſco. Sciendū etiā ꝙ hęc verba quibꝰ agimus habent pręteritū perfectū, quamuis multi negent, ſed fallūtur, quoniam cum primitiuis eorum, aut ea cōmunia habēt aut certe mutuo ab illis accipiunt, quod Priſcianus in verbis aſſciſco & deſciſco nō diſſimulauit Aſſciſco īqt aſſciui aſſcitū. Deſciſco deſciui deſcitū. Vbi Liuij exemplū poniť, Deſcitū a romanis. Poſtea vero ſubdit Et notandū ꝙ ab inchoatiuo, Sciſco, Aſſciſco, & Deſciſco cōpoſita primitiui, ſcilicet Scio habueūt preteritū. Secundum vero rectam propoſionem debent eorum quoque prętęrita a Scio & deſcio eſſe Ecce Pricianꝰ dedit prętęritū primitiui Aſſciſco & Deſciſco, inchoatiuū Sciſco appellans, cum tamen inchoatiuū non ſit, neq; habeat ſignificationem verborum in ſco deſinentium. Diomedes quoq; pręteritū oſtendit adoleſco. Adoleſco inquit adoleuit fecit. Verg. Mox cum matura adoleuerit ętas. Col. lib. ij. Sed hoc, idem ſemen Cilicię Syrięq; regionibus ipſe vidit menſe Iunio Iulioq; cōſeri, & per autūnū cum pmaturuit colligi. A permatureſco eſt, ſignificat enim permaturum factum eſt. Et lib. x. At circa calendas Martias locis apricis licet porrum ſi iā ingrandūit transferre. Ab ingrandeſco eſt non ab ingrandeo, quod neſcio ſi inueniatur, nec ſi inueniretur ab eo eſſet, quia ingrandiuit grāde factū eſt ſignificat non autē grande fuit, qd ſignificaret ſi ab ingrandeo eſſet, Sed ſenſui nō conueniret, Sal. Hi poſtquā cōuenerunt in vna mænia diſpari genere diſſimili lingua alij alio more viuentes icredibile memoratu eſt quam facile coaluerūt. Hic coaluerūt nō eſt preteritū a coalo neq; coaleo quod nō puto reperiri. A coalo eſſe nō poteſt ꝙ ſignificatio actiua repugnaret ſenſui oratiōis ergo in ea eſt, qua coaleſco, quod cōcreſco ſignificat. Lact. lib. v. Quimo ſiqua illis fiducia eſt, vel in philoſophia, vel in eloquētia, armentſe ac refellāt hęc nrā ſi poſſunt, cōgrediať cominꝰ & ſingula queq; diſcutiāt. Decet eos ſuſcipere defēſionē deorū ſuorū, ne ſi noſtra īualuerint vtiq; quotidie īualeſcūt cū delubris ſuis ac ludibrijs deſeranť. Inualuerint validiora fiant ab inualeſco, quoniā ſubditur vt quotidie iualeſcūt. Quin. libro quinto. Inſtitu. orato. Iam iſta flāma quę magna congerie conualuerat diductis quibus alebatur cōcidet, Significat concreuerat ſiue valida facta erat nō valida fuerat a cōualeſco eſt non a cōualeo.

cauit interpres noſtri tēporis cū īquit. Surdaſter qui parum audit. Hinc obſurdeo Cic. li. vj. de rep. Hoc ſonitu oēs ſare cōpletę aures hoim obſurduerūt. Hic obſurduerūt ſignificat ſurdefactę ſunt ab obſurdeſco. Nō autē ſurdę fuerunt ab obſurdeo quaſi non amplius ſurdę tūc forent. Hoc mō oīa pterita perfecta eiuſmodi interptāda ſunt. Et ſi ambigua videbuntur diſquirendū erit an a primitiuis an deriuatiuis veniant, qd ſignificatio & res de qua tractabitur commonebunt. Poſſunt nihilominꝰ ſic diſcerni, Vt ſi dicā Canui pro canus factus ſum, tūc a caneſco erit. Si vero dixero hæc veſtis cānuit, p cana fuit quę amplius cana non ſit, vt ſi eam pullā feceris, tūc a caneo erit. Similiter hęc arbor floruit, ſi de tēpore quo florida fuit loquar, tunc a floreo erit. Sin eam floridā factā eſſe itelligi voluero, a floreſco ſumetur. Hoc eī florida facta eſt ſignificabit. Illud vero florida fuit. Nā ꝙ ipa primitiua quaſi rē perfectā in ſe habent. vt floreo, quod floridus ſum ſiue in flore ſum ſignificat, ideo in pręterito eius florui illa eiuſmodi perfectione caret, qūi pterita eſt, eoq; tunc florui in flore fui ſignificat. & non eſt amplius floridꝰ. Deriuatiua vero, vt floreſco rē imperfectā demonſtrant, quāuis augmentatiuam vim habeant. i. floridus fio Ideo illā i ptō pfecto perficiūt vt florui idelt floridus factꝰ ſum & eā tū pfectā in ſe habere declarāt.

¶ASCEN. Satis perſuaſum mihi eſt p Laurētiū Vallā (cuꝰ auctoritatibus pſens author plerunq; innitiť, licet eius nomē fere ſupprimit, niſi vbi perperā pręcepiſſe putat) Verba in ſco aut pro primitiuis ſuis poni aut itrīſecā ſignificate paſſionē, neq; preteritorum ſignificatione carere, ſed voce propria, quam a perfectis mutuanť, Verū argumentū illud quo vterq; conuicere nititur, nō cōnotare incœptionē eo ꝙ verbo incœptiuā vim habēti iungantur, non videtur mihi ſatis validū cum etiam verbū incipio poſſit geminari. Vt ſi quis ab hoſtibꝰ aut alioq interpellatus ſępe opꝰ aliqd incœperit, Vt verbi grā, vrbis ędificationē ſemel incœperit āno Milleſimo atq; iterū milleſimo quito, & rurſum milleſimo ſexto & cętera, neq; pfecerit, dicā eū icœpiſſe incipere vrbis ędificationē anno milleſimo & cæ. Vnde etiā fieri poteſt, vt qui ſordeſcit. i. incipit eſſe ſordidus, ſordeſcat adhuc idē incipiat eſſe ſordidior, nō ſordidꝰ. Verūtū in Vallæ ſententiam non pedibus modo, ſed vel verbis eā. Si quis autē mihi auſcultare volet oīa a verbis deducenda putabit. Sed quia primitiua ſępe in vſu non ſunt, a nominibus deducta videntur. vt igneſco, nā igneo in vſu nō eſt ab igne noīe deductū putes, ſicut ſaneſco ab inuſitato verbo ſaneo, quod eſſet ſanus ſum, factum cenſeam, cū ſano ſit ſanum facio &c.

¶Incolumis pe. cor. Vide in dictione Columis. Vnde incolumitas quę eſt (vt Cic. inquit) ſalutis tuta atque integra conſeruatio.

¶Incomitatus participiū cōpoſitū ex in & comitatus, licet icomitor nō legať. Amb. Eſt itaq; fortitudo velut excelcior ceteris, ſed nunq incomitata virtus.

¶Incommodo as. pe. cor. noceo ſeu damnū infero. Vide in dictione cōmodo. Aliqn ponitur pro ſimplici cōmodo. Apul. Fratrinæ cōiugalis commodaret rudimentū, id eſt commodaret præberetq;.

¶Incommune ęqualiter. Teren. in And. Id te oro incōmune vt conſulas.

¶Incongelabile, qd nō poteſt cōgelari. Cel. Cur fluuiorum & fontium aquæ gelu durentur, mare omne incongelabile ſit.

¶Incomprehenſus nō comprehenſus. Lact. lib. iij. Intellexit nullo humano ſtudio poſſe ad ſapiētiā pueniri, & ideo nō oportere incomprehenſæ atque imperfectę rei perfectum nomen imponi.

¶Inconciliari, accuſari, inconciliū vocari, Plautina dictio quemadmodum inforari. i. in forum vocari.

¶Inconcuſſus qui non concutitur. Lactā. lib. de ira dei Pronus eſt lapſus & facilis ad ruinam, niſi pedes inconcuſſa ſtabilitate figantur.

¶Inconcinnꝰ per duplex. nn, incongruus. Cinnus eī plurimorum commixtio eſt.

¶Inconditus pe. cor. ex in & conditꝰ qd a cōdo fit. Idē eſt qd inordinatꝰ incōpoſitꝰ. Liui. li. iij. Coſſus ſpolia opima regis interfecti gerēs, in cū millites carmia incōdita ęquātes eū Romulo canere, ſpolia in ęde Iouis Feretrij prope Romuli ſpolia q̄ prima opima appellata ſola ca tēpeſtate erāt cū ſolēni dedicatione dono fixit. Cic. li. iij. offic. Dicā vt potero incōdite fortaſſe, ſed tamē vt res poſſit intelligi. Eiꝰ ſimplex protulit Plau. i Am. Magis iā faxo dices poſtq in cunis cōditꝰ eſt. Interdū icōditū etiam ponitur p inconſcripto. Saluſtiꝰ. in Iug. At illi quibus vires aderant ruere cuncti ad portas, incondita tenere.

¶Inconditus pe. prō. non conditus, quod a condio fit, idem eſt quod inſipidus.

✣Incōpactum diſiunctum male compoſitum. Cc.

¶Incōſultus nomē ſumiť pro imprudenti & quaſi nullius conſilij. Ci. pro deiotaro. Homo incōſultus & temerarius hęc nō videbat. Quin. O icōnſultā & muliebrē ſemper amentiam. i. iprudentē & incōſyderatā. Sal. Inconſulte ac veluti per dementiam cuncta ſimul agebant. Quādoq; vero participiū eſt, & accipitur pro eo a quo cōſiliū nō eſt petitū Var. Etenim inſcio atq; incōſulto dño ſerui ſępe ex agro diſcedūt. Sic dicimus incōſultus medicꝰ ad ęgrotū venit, i. a quo cōſiliū nemo petijt. Interdū accipitur pro eo q cū quęreret cōſiliū nō accepit quaſi p indigno habitus. Ver. Incōſulti abeūt, ſedemq; odore Sibyllę Dī & incōſultus us. Plau. in Trin. Quia rure dū ſum ego vno ſex dies me abſente atq; inſciēte i cōſultu meo ædes venales haſce inſcribit literis.

¶Incōſutus pe. p. nō cōſutus. Hiero. ad Euſt. Cōſuūt tunicas qui incōſutam deſurſum tunicam perdiderunt, quos vagitus delectat infantium.

¶Incōſutilis pe. cor. nō cōſutilis, vt veſtis incōſutilis q ſimul ſui nō poteſt. Euā. erat aūt tunica icōſutilis. & c

¶Incōſyderatus q nō cōſyderat. Lact. li. j Nemo eſt tā icōſyderatus qui non intelligat fuiſſe mortales.

¶Incoxo as. in coxam ſedeo. Pacu. Adeo incoxanti mihi pes obſtupuerat.

¶Incredibile nō credibile. Teren. in Phor. Incredibile eſt q̄tū herū anteeo ſapiētia. Et icredibile dicit maximū qd vix credi poſſit. Idē in eadē. Quia pręter ſpem atq; incredibile hoc mihi obtigit.

¶Increpo as. pui, itum. pe. cor. ſigni. ſono. Verg. li. viij At tuba terribilem ſonitū procul ære canoro increpuit. Hiero. in lib. numerorū ſine accuſatiuo dixit. Cumq; increpuerit tubis cōgregabitur ad te omnis turba. Idem ſine aliquo caſu a parte poſt. Si aut pralixior atq; conciſſ clāgor icrepuerit mouebunt caſtra primi. Dicimꝰ ergo Tuba icrepuit ſonū. Tuba ſiue ſonꝰ increpuit. & Ego increpui tuba. Per tranſlatione increpare poniť pro reprehēdere, ſex cūcrepitu vel verborū pedū ve ſtrepitu Hoc eſt cōtra aliquē crepādo & ſtrepēdo inſurgere, ſed tunc increpui & increpaui pteritū facit Hiero. in ge. Et icrepauit eū pater eiꝰ, Idē. Increpuerūt me renes mei. Item p incitare. Turpil. Age tu hymeneum increpa.

¶Increpito as. pe. cor. frequentatiuū. Ver. lib. x. Hoſtis amare quid increpitas?

¶Increatus nō creatus. Lact. li. j. Vnꝰ deꝰ qui ſolꝰ principatur, iſq; ampliſſimus increatus.

¶Increſco is. valde ſiue magis creſco. Liuius. libro primo. Carcer ad tetrorem increſcentis audaciæ media vrbe imminens foro ędificatur. Quintilianus libro octauo Hoc genꝰ increſcit ac fit manifeſtiꝰ ſi ampliora verba cū ipſis noibꝰ p quibꝰ ea poſituri ſumꝰ cōferantur. vt Cic in Verrē. nō eū furem ſed raptorem, nō adulterum, ſed expugnatorē pudicitię, nō ſacrilegū ſed hoſtē ſacrorū religionūq;, nō ſicariū ſed crudeliſſimum carnificē ciuium ſociorumq; i veſtrū iudicium adduximꝰ. Illo enim mo-

do vt ſit multum hoc etiam plus vt ſit efficitur.

¶Incremētum ab increſco. Quint. Quatuor tñ maxīe generibus video conſtare amplificationē. incremēto, cō paratione, ratiocinatione, congerie, incremētū eſt potētiſſimū cū magna etiā videnẽ quę inferiora ſunt.

¶Inubo as. pe. cor. & incumbo is. ambo a cubo cōponūtur. Primū ſeruat analogiā ſui ſimplicis, vt ſit ſemper primę cōiugationis. Alterū recipit m, & tranſit ad tertiam, ambo tamē incubui & ſupinū īcubitū faciūt, & ſignificatione cōueniūt. Eſt autē incubare inſtare, īniti, inſidere, inhærere, & datiuo ſemp iungiẽ. Ver. Ponto nox incubat atra. Quint. li. x. Qui aūt ſciuerit quo queq; ſint modo dicēda niſi tanquā in procinctu paratā quidē ad omnes caſus habuerit eloquētiā velut theſauris clauſis incubabitur. Cice. in Timęum Platonis. Qui omnis animantes cōplectitur, id nō poteſt eſſe cū altero. Rurſus ei aliꝰ animās qui cū cōtineat ſit neceſſe eſt. Incubamꝰ enſi, terrę mari. pellibꝰ, ſpōgię. cardi, & q̄ſimilibꝰ ſubiectæ aut obiectę rei proportionē habēt Papinius. Et feſtinantia ſiſtens. Fata ſalutifero miti deꝰ incubat angui Incubare etiā quēquam Ioui dicimus, pro eo qđ eſt apđ Iouem. Plautus in Cur nam que te incubare ſatius fuerit Ioui. qui tibi auxilio in iureiurādo fuit. Simile huic fere verbū videtur incūbere. ī nitiq;. Plin. Cælū inqt cardini ſuo. i. terræ incūbit. Alicubi terrę ait oīa īniti. Qñq; īcubare ex vi prępoſitionis in ſignificat intus ſiue ſup cubare. Cubare eī dormire ſiue quieſcere, ſtare cōſiſtereq; ſignificat. Vnde plaut. in Caſ. Eſt ei quidā ſeruus qui in morbo ſuo immo vero in lecto nequid mentiar incubat & iterū. Quādo ego eā mecū rus vxorem adduxero ruri incubabo vſq; in præfectura mea. Cato de re ruſt. Primus cubitu ſurgat, poſtremꝰ cubitū erat. Col. li. viij. Vt ſemp quā aridiſſimis filicibꝰ vel culmis ſtabula conſtrata, quo purius & mollius incubent. i. ſupcubent, dormiant aut qeſcāt. Lact. li. de opi. Nidos aut luto ędificant aut virgultis & frondibus cōſtruunt & ciborū expertes incubant ouis. Pli. li. x. Oua incubari infra decē dies edita vtiliſſimū, vetera aut recentiora infœcūda. Var. Quæ velis incubet negant plus vigintiquinq; oua incubare. Hic cū accuſatiuo iunxit. Plin. li. Aut ſi vna oēs incubarent. Vel Aut ſi vna omnes incubaret. Hoc eſt ſi natura vna tantū eſſet quę mundos illos oēs incubaret ideſt occuparet, occideret, amplecteretur. foueret, vt gallinę oua Macrobius quoq; de Dionyſio, Siculę inquit incubator aulę. Ab incubo fit incubitus us, & incubatio. Pli. Quędā autem citra incubitū ſponte natura gignit. Idē Rara incubatio ouis noxia. ☿Interdū ſignificat curā habere. Tranſlatio ab auibus quæ incubatu fouent oua & excludunt fœtus. Apul. li. iij. Aureos folles īcubabat. Aug. li. ij. de ordine datiuo iunxit. De foſſæ pecunię incubat macer & ſcabioſus fœnerator.

¶Incubones dicuntur qui theſauris inuigilant. cum tñ mediocritas in rebus humanis ſit optima. Vnde Theognis Megareus. μηδὲν ἄγαν σπεύδειν, πάντων μέσ᾽ ἄριστα· καὶ οὕτως ἕξεις ἀρετήν, ἥν τε λαβεῖν χαλεπόν.

✣Id eſt non ſupra modū ſtude alicui rei, media eī optīa ſic habebis virtutem quā capere difficile eſt.

¶Incūbo is. datiuo ſimiliter iūgitur, & duo ſignificat, ſcilicet obnixe operā do alicui rei, vt incumbo ſtudijs. Et in hęreo. Verg. Incumbēs tereti Damō ſic cœpit oliuę. Pli. li. j Namq; in illo caua in ſe cōuexitas vergit, & cardini ſuo, hoc eſt vndiq; terrę incūbit. Frequēter etiā accuſatiuo mediante ad vel in, vt a Cicero. fere ſemper vſurpatur. Pergite inqt adoleſcentes & in hęc ſtudia in qbꝰ eſtis incūbite. Et alibi. Quare incūbamus ad illa p̄clara ſtudia. Nā cum operi alicui faciundo incūbimꝰ toto pectore, ſignificatur diligentia & conatus. Similiter cū accuratius quid mēte agimꝰ incumbere dicimꝰ. Plus tñ ineſſe videtur accuſatiuo cum in quā datiuo, quaſi ſit inniti, vel inſiſtere contra, ſiue ſuper, in quo deſignatur quid arduum vel mirabile vel onéroſum. Et hoc ex vi p̄poſitionis ī accuſatiuo iunctę. vt Cic. pro Cornel. balbo mirabile a ſe factū fuiſſe declarat cū ait. Hoc ſiue meum ſiue reip. fatū vt etiā in me vnū omnis illa inclinatio cōmuniū temporū incumberet. Oneroſum ſeu arduum, vt idem Cornificio. Te tamen hortor vt omni cura in rēp. incumbas hoc eſt ſuſtentandā ſiue tuendam, qđ difficilimū erat. Quare ſi dixero. Incumbo in remos maior nixꝰ ī illos deſignaẽ, quā īcūbo remis, vt ſit īcūbo ī remos q̄ſi totis virībꝰ brachijs innitor cōtra ſiue ſuper remos, Vñ Hyeronimus. vſus eſt præpoſitione ſup, ad Dama. Papam Incubui t ſup collū. Aliquando vero in huiuſmodi forma ſignificat irruo. Cic. pro Plancio. Potius quā ab ipſis qui in te ipſum incubuerunt te depulſum putas. Quint. lib. v. Et fluctꝰ eſſe cū magna vis venti in mare incubuit. Verg. tñ datiuo iunxit, Incubuere mari, cū tñ irruo accuſatiuū poſcat cum pręproſitione in. Terentiꝰ. in Adel. Fores effregit, atq; in ędes irruit alienas. Incūbo autem ad ſtudia ſignificat animo & opera intendo ſiue innitor ad ſtudia, vt Cice. p Pompeio. Quare videte ne dubitandū vobis ſit omni ſtudio ad bellū incumbere Aliquando poſt accuſatiuū adhibetur adiectiuum vt effectus re i quæ deſignatur demonſtretur, vt idem pro L. Sylla. Neminē eſſe ex illo honoris gradu qui nō omni ſtudio, virtutis, auctoritate, incubuerit ad rempu. conſeruādam. Si vero non ponitur adiectiuū tunc ſubintelligitur, vt ſit incumbere ad bellū. ſ. ſuſcipiēdum incumbere. Et ad eius perniciē incūbenti, hoc eſt exequendam. Simile erit ſi dixero Remiges incumbūt ad remos. ſubītelligitur emēdos ſi emere velint, vel habendos ſi phibeātur, aut detineanẽ, vel obnixe tenēdos ſibi rapianẽ. aut e manibꝰ elebantur & huiuſmodi. licet Valla ī remos vel ad Remos incumbere dici poſſe negetſed remis tantum. Et pręterea quando incumbere ſignificat ſubire, ſiue ſuperuenire. Lactā. li. ſecundo. Si morborum peſtifera vis incubuit. Amb. Veſper incubuit populi ſequebantur, ſtagnum occurrit, tubę vrgebant. Intē ſuperiacere. Verg. lib. quarto. Incubuitq; toto, dixitq; nouiſſima verba. Et libro ſeptimo. Pellibus incubuit ſtratis, ſomnoſq; periuit.

¶Incubui pen. cor, dicti ſunt ſyluani & Fauni, quos īpbos quandoq; fuiſſe mulieribus compertum eſt, ac earū appetiſſe pere giſſeq; concubitum.

¶Inculuo as. eadem ſæpius iterando ingero, inſpiſſo. ex in & calco.

¶Incultꝰ, a cultꝰ participio cōpoſitum eſt, & in negatiue ſumiẽ, Liui. li. ij. Caritas primū annonę ex incultis per ſucceſſionem plæbis agris. Hiero. ad Helio. Scalida capitis horret inculta cæſaries. Et in hac tantū ſignificatitie ōreperi puto, hoc eſt nō exercitatꝰ cultꝰ vel nō ornatus, vel non habitatꝰ adiectiuum, Et non ab incolo eſt, vt ſit eiꝰ participiū, ſed eius foret ſi pro inhabitatus caperetur quod nuſquam legi. Hiero. ad Damaſ. papam Non ambigo quin inculta noſtrę prauitatis oro videaẽ.

¶Incunabula, Vide ſupra in dictione cunę.

¶Incurro ris, cōtra aliquem curro, quod vernacula lingua dr̄ correr adoſſo. Liui. li. j. Eo pręlio pręcipua equitū gloria fuit, vtrinq; a cornibus poſitos cū iam pelleret media peditum ſuorum acies, ita incarriſſe a lateribꝰ ferunt. Aliqñ incurrere eſt intro currere, ſeu vltro ſe inijcere. Saluſti. Poſtq̄ Catilina fuſas copias ſeq; cū paucis relictum videt memor generis atq; priſtinę dignitatis, inter cōfertiſſimos hoſtes incurrit, ibiq; pugnando confoditur. Lactā. p tranſlationem dixit Aut oblitus eſſe ppoſiti videar, aut loquacitatis crimen incurrā. Aliquando incurſiones (quas currarias vulgo dicūt) facere, quæ fiunt pręedando loca. D. Brutꝰ Ciceroni. Aut apēnio alpibuſque ſe teneat, & decurſionibus per equites quos habet multos vaſtet ea loca quæ incurret. Hinc incurſꝰ incurſus pro incurſione Columella. Hoſticis incurſionibus vaſtatas fruges.

¶Incuria & incurioſus vide ſupra in dictiōe curioſus.

¶Incuruus valde curuꝰ. Ter. in Eu. Cōtinuo accurrit ad me quā longe quidē incuruꝰ, tremulꝰ, labijs demiſſis.

¶Incuruo as, incuruum facio.

¶Incurueſco is, incuruus fio. Cic. li. j. tuſ. Hic autē vbi habitamus nos intermittit cœlum niteſcere, arbores frōdeſcere, ramos baccarum vbertate incurueſcere.

¶Incus, udis pe. p. ge. fœ. inſtrumētum in quo aliquid cudimus. Hora. Et male tornatos īcudi reddere verſus.

¶Incudo onis q incude ſiue ſup incudē quicq̄ fabre facit. Hiero. cōtra Ioui. Et in nauibꝰ piſcatorū caput eiꝰ. ſtat, ſicut incudo infatigabilis reputat ferrum vt palleas

¶Incuſo as, pe. pro. vide in dictione accuſo.

¶Incutio is, pe. cor. ſſi, ſſum, ex in & quatio, q in c & a in u mutatis. vt cętera cōpoſita, Cōcutio, diſcutio, excutio, percutio. Eſt aūt incutere iniicere. Ver. Incute vim vētis, ſubmerſaq; obrue puppes. Aug. li. vij. Con. Quāto ppius admonebatur, tanto ampliorē incutiebat horrorē. ✣A quo incuſſor & incuſſio. & lapis īcuſſus a Vergilio mola manualis. Cc.

¶Indago as, pe. p. inquiro. Cic. li. j. offi. Ineſt īdagatio atq; iueſtigia. Et de opti. gñe dic. Aut repręhendet ꝙ ī uiſitatas vias indagemus, tritas relinquamus.

¶Indago ginis. & indages inis. p inquiſitione. Verg. Saltuſq; indagine cingunt.

¶Inde aduerbiū. i. ex eo loco. Liui. li. j. Prio ī Macedoniā veniſſe inde in Siciliā quęrentē ſedes delatum. Aliquando dr̄ nō de loco ſed de rebus. Idē in eodē. Omnis te exempli documēta in illuſtri poſita monumēto ītueri inde tibi tuęq; reipu. qđ imiteris capias. Aliqñ ponitur pro deinde, vt apud eundē. Crimini maxime dabant in Numitoris agros ab his īpetū fieri. inde eos collecta iuuenū manu hoſtilē in modū pręedas agere. Hinc fiūt cōpoſita deīde, exīde, pinde, & pinde, q̄ habēt accentū in ante pe. ☿Indecor oris, pe. pd. ab in, & decor. Quāquā Verg. li. vij. Indecores pe. cor. dixerit. Nō erimꝰ regno indecores. Vbi Ser. ait. Aut Siſtole eſt, aut certe dicimꝰ nominatiuum nō inueniri, vt in multis nominibus fit. ✣Indecorum pe. prod. turpe. Cc.

¶Indefinitū dicimus qđ nullis rationibꝰ circūſcriptum eſt. Vnde grāmatici īdefinite poſitū eſſe nomē affirmāt quādo nec relatiue nec interrogatiue poſitum eſt. Cc.

¶Indidem pe. cor. aduerbium compoſitū ab inde & idē qđ eſt ex eodem loco. Plau. Indidem vnde oritur facito vt facias ſtultitiam ſepelibilem. Apud Catonem poniẽ pro idem mox.

¶India regio orientalis aſię terminꝰ quę tā vaſta perhibetur, vt eā tradant eſſe tertiā partē omniū terrarū. Pōpo: ſcribit tātū ſpatiū littoris occupare, q̄tū per. lx. dies noctesq; velificantibus curſus eſt. Tradunt in ea fuiſſe qnq; millia opidorū, ab īdo flumīe ſic appellata, in quē ab occidentali plaga deſinit, qui ſolus poſt nilū crocodillos creat. Hęc a meridiano mari incipiens aduſq; ſolis occaſum porrigiẽ, & a ſeptemtrionibꝰ vſque ad ad Curnuſium montem pueniṫ. Gemmis abundat. Capricanes & elephātos pcreat. Arbores habet ſempfrōdētes. Tellus bis fruges ī āno ad maturitatē pducit. Piper, calamū aromaticū, & cynnama ad nos mittit īdi ppe gentiū ſoli nunq̄ emigrauere finibꝰ ſuis. Illic binę ęſtates, leues aurę, tēperies cœli, hubertas ſoli, aquarū abundantia, q̄ oīa faciunt vt maiora in īdia q̄ ī cęteris regionibꝰ naſcātur aīalia. Ab īdia fiūt adiectiua īdus & indicꝰ. lib. v. de geſtis Alexādri Arrianus ὁ δὲ Ἰνδὸς ποταμός ἐστι τῶν κατ᾽ Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην, πλὴν Γάγγου καὶ τούτου τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ καὶ ὅτι αἱ πηγαὶ εἰσὶν αὐτῷ ἐπὶ τὰ ἔσχατα ὄρους Παραπαμίσου ἢ Καυκάσου. ✣ Id eſt nudus fluuius eſt iuxta Aſiā & Europam cuius fontes ſunt in iugo Caucaſi montis.

¶Indus fluuius, a quo India nominata eſt quē in iugo Caucaſi montis quod vocatur Paropanyſus aduerſus ſolis ortum effuſum aiunt, in ſeq; . xix. amnes recipere.

¶Index gene. cō. pro eo vel ea qui vel quę aliquid īdicat & accuſat. Aſconi. ſcribit īdicē eſſe q faſcinoris cuiꝰ ipſe eſt conſcius latebras indicit impunitate propoſitā Saluſtiꝰ. Plęriq; Craſſo ex negotijs priuatis obnoxij cōclamabant indicē falſum eſſe. Mar. Indice nō opꝰ eſt noſtris aut indice libris. Inde indicium dictū qđ alio nomine indicina vocatur p detectione & accuſatione. Apu. Ob indicinę pręmiū occupaſſe dominio tñ ſuo. Salu. Itaꝙ conſulē te Cicerone frequēs ſenatus decreuit Tarquini indicium falſum videri. Index vero maſcu. gene. accipitur pro digito prope pollicem, vel pro lapide quo auri vel argēti gradus cognoſcitur.

¶Indico as, pe. cor. ſignificat manifeſto, & palā facio. Plaut. in Aſi. Ego ne hæc patiar aut taceā? Emori me malī quā hæc eius vxori non indicē. Aliqñ demonſtro. Lact. li. vij. Ipſa ergo virtutis perpetuitas indicat humanū animū ſi virtute cœperit pmanere, quia & virtus perpetua eſt, & ſolus humanꝰ animus virtutē capit. Aliqñ accuſo. Vlpianus ſcribit īdicaſſe reū eſt detuliſſe, arguiſſe, accuſaſſe, cōuiciſſe. Sed hę ſignificationes in idē recidunt. ☿Aliqñ appreciō æſtimo negociatiōis verbū & rebus vęnalibus accomodatū qđ in mercibus diſtrahēdis vſurpatur, qñ ille cuiꝰ eſt merx pretiū facit rei quā vēdit dat. Plaut. in Mili. Venio ad macellū, pręrogito piſces indicāt charos. Apul. li. j. Et percūtato pretio ꝙ centū nūmis indicaret, aſpernatus. xx. denarios pręſtinaui. i. ęſtimaret & pretium faceret. Hinc indicatio & īdicatura ☿Aliquādo indicare poniẽ pro addicere. hoc eſt rē emptā liberare. Cic. li. iij. offi. Scæuola Publij filiꝰ cū poſtulauiſſet vt fundꝰ cuiꝰ emptor eſſet ſemel indicaretur.

¶Indicium vide in dictione index.

☿Indicatio, ęſtimatio Pla. ī perſa. Tua merx ē, tua indicatio. ☿Indiculum, quaſi indicum, Aug. in quodā ſermone. Ego vobis fratres hęc ſuggerēdo quaſi indicula quędam directa & obſcura inſinuare curaui.

¶Indicatura æſtimatio. Pli. in pręfa. Hęc fiducia opis. hęc indicatura.

☿Indicatꝰ, us, idē qđ īdicatura. Idem libr. xviij. Eadem ex cauſa emi lyenē vituli, quāti indicatus ſit iubent.

¶Indicatiuꝰ, a, um, dicitur id quo aliquid īdicatur. Vñ indicatiuꝰ modꝰ dictus eſt quia eo indicamus. i. oſtendimus quid agatur.

¶Indico is, pe. prod. xi. ctum. multa ſignificat. Nā indicere eſt denunciare, quāuis inter ſe differant ꝙ maiorē vim habeat indicere quā denūciare. Nā denūciare proprie eſt ſignificare, & ſimpliciter ſumi poteſt, vt vētꝰ denūciat pluuiā. Et denuncio me tibi ppediē affuturū. Ci. pro plan. Denūciaſti hō adoleſcēs quid de repub. ſentires. Indicere vero licet ſignificet denūciare non tñ proprie, qm̄ dico aliud ſignificat quā nūcio, & in, aliud quā de. In eñ iūcta verbo dico maius incremētū demōſtrat & ſignificat maxime, quāuis & ſignificationē cōtra non omittat. Indico ergo maxime dico, hoc eſt ſolēniter dicendo denuncio. vt ſi dicam. Bellū tibi indico non eſt ſicut bellū tibi denūcio. i. bellū me tibi illaturū ſignifico, ſed bellū me tibi iure illaturū dico, aut bellū tibi a me inferendū eſſe īdico. Qđ Cic. lib. j. offi. aperte docuit, qui vtrūq; verbū ſic poſuit. Ac belli quidē æquitas fœciali populi Roma. iure pſcripta eſt, ex quo intelligi poteſt. nullum bellū eſſe iuſtū niſi quod aut rebus petitis geraẽ aut denunciatū ante ſit & īdictum. In his verbis duo genera belli gerendi fuiſſe ſignificaẽ. Primum rebus petitis, quę ſi negabanẽ reddi, & bellū cum illis geſtum fuiſſet, iuſtū habebatur. Alterū honeſtiꝰ iuſtiuſq; erat eo ꝙ petitis rebus niſi redditæ fuiſſet bellū gerendū eſſe maturo decernebaẽ cōſilio, tū ad fines hoſtium denūciatis belli ſuſcipiēdi cauſis bellū indicabaẽ. Sed quo pacto īdiceret, Liu. li. j. declarat his verbis. Qñq; pars maior eorū q aderāt in eandē ſentētiam ibat, bellū erat, cōſenſu fieri ſolitū, vt fœcialis haſtā ferratam aut ſanguineā p̄ſtā ad fines eorū ferret & nō minus tribus puberibus p̄ſentibus diceret. Quia ppli priſcorū latinorū hominesq; ve priſci latini pplo Romano. Quiritiū fecerit delinquerit

rũt. Qđ popul. Roma. quiritũ bellũ cũ priſcis latinis iuſſit eſſe ſenatus ve popul. Roma Quiritum cenſuit cõſenſit conſciuit vt bellũ cũ priſcis latinis fieret, ob eam rem ego popoluſq; Roma. populo priſcorũ latinorum hominibuſq; priſcis latinis bellũ indico facioq;. Id vbi dixiſſet haſtam in fines eorũ emittebat. Hoc tum mõ ab latinis repetitæ res, ac bellũ indictũ, moremq; eum poſteri acceperunt. Põt tñ in ſignificare contra, vt ſi dicam bellũ indico voluptatibus, tunc cõtra voluptates bellũ me geſturũ dico. hoc eſt ſolenniter profiteor. Nec ſolũ indicere pertinet ad bellũ gerendũ, ſed etiã ad funꝰ. Vñ Feſt. ait. Indictiuũ funus ad qđ per præconẽ euocabant̃. Sue. in Ceſa. Funere indicto rogus extructꝰ eſt. Pręterea ad cõcilium tributũ ſpectaculũ, & huiuſmodi q̃ nõ niſi ritu ſolenni fieri cõſueuerunt. Similiter ſacerdotes feſta ieiuniaque populo indicere ſolent. Aliquãdo etiam indicere eſt quaſi p̄cipere, vt apud Liui. li. j. Lõge a domo patribus excitis ipſum qui cõcilium indixerat non adeſſe. Aliqñ imponere. Idẽ lib. iiij. Vñ eñ eam pecuniã cõfici poſſe niſi tributo populo indicto. Cic. in Ver. acti. v. Legẽ ſibi indicũt innocentię, cõtinẽtię, virtutũ omniũ, qui ab altero rationẽ vitę repoſcunt. Aliqñ ſignificare. Liui. lib. ij. Indici deinde finitimis ſpectaculum iubet.

¶ Indictum dicitur quod eſt ſolẽniter promulgatum, vt indictũ bellũ denuntiatũ dicitur. Indictũ funus denũtiatæ exequię. Et indictũ nõ dictũ. Terẽ in Phor. Quod dictũ indictũ eſt, quod modo erat ratũ, id irritũ eſt. Et hoc mõ nõ ab indico, ſed a participio dictus cõpoſitũ eſſe cẽſeo. Liui. lib. v. Itaq; quæ tũ cecinerit diuino ſpiritu inſtructus ea ſe nec vt dicta ſint reuocare poſſe. Sic etiam dicitur indicta cauſa id eſt non dicta & non defenſa. Cic. Q. Rabi. Sed indicta cauſa ciuem Romanum capitis cõdemnari coegit.

¶ Inductiuus, a, um, qđ indictũ eſt, vt funus indictiuum de quo paulo ante. Et indictiuę ferię quas conſules vel prætores indicunt.

¶ Indictio ſpatiũ. xv. annorũ quod indicebatur vt tribꝰ luſtris tributa toto orbe Romanę rei ſoluta eſſent.

¶ Indep̄cabilis apud quẽ nõ valent p̄ces Gel. Et pœna inde precabilis ſubeunda eſſet.

¶ Indefenſus ſine defenſiõe. Liui. li. iiij. Suos increpãs clara voce, hic prębituri inquit vos telis hoſtiũ eſtis indefenſi multi. i. ſine defenſione, ſine vindicta.

¶ Indemnis indẽnatus. Vide in dictione damno.

¶ Indies ſignifi. quotidie ſed proprie cũ incremento, iõ plærumq; iungit̃ cõparatiuo. Cice. Cũ id malũ ſerperet indies magis. Reperitur etiã ſine cõparatiuo ſed tñ cum verbo ſignificante incrementũ. Liui. Creſcente in dies multitudine. Indiem vero iungitur plærumq; cum verbo viuo. Quinti. Nõ vt fere volucres pręſentis modo cibi memores indiem viuũt. Aliquando cum alio verbo. Sal. panẽ in diem mercari, quaſi pręſentis diei rationem habere. Indiẽ addicere eſt rem venalem ita vendere vt niſi alius ad certũ pręſtitutumq; diẽ maius pretiũ obtulerit illius ſit qui primo obtulit. In dies ſingulos. i. per quoſlibet dies. Ci. Metello Meę ratiõis atq; eius mei cõ filij maiorem indies ſingulos fructũ voluptatẽq; capio.

¶ Indigeo es, pe. cor. Vide in dictione careo. Huiꝰ ĩperſonale Pli. li. x. poſuit. Nunq̃ cõſpectis niſi cũ p̄ſidio earum indiget̃. Ab indigens fit Indigentia, ę, pro inopia.

¶ Indigus, a, um, pe. cor. qđ indiget. Auguſt. Sed ſicut eum vidimus infirmum iacentem indigum opis alienę.

¶ Indigena pe. cor. dr̃ inde genitꝰ nec aliũde p̄ueniẽs. Opponitur eñ aduenę cũ non ſit aduẽtitius, ſed vernaculus proprius & quaſi peculiaris. Oẽs habitatores aut indigenę ſunt, aut aduenę, aut conuenę. Aduenę de vno loco venientes. Conuenę de diuerſis. Gręci autochthonas indigenas vocant.

¶ Indipiſco is, vſurpo aſſequor adipiſcor. Qđ & indipiſcor eris, indeptꝰ dr̃. Plau. in Aul. Neq; partẽ tibi ab eo cum ſit indipiſces neq; furem excipies. Gel. li. j. Si enim Homerus pugnã indipiſci ait nõ fidicularũ tibiarumq; concentu conſpiratam. Hinc indepto as, frequẽtatiuũ. Var. Nec partem aliquam indeptauit hęreditatis.

¶ Indigito as, pe. cor. quaſi indicito ab incico, vel a digitis deducit̃. Et ſignificat voco nomino & quaſi per nomen oſtẽdo. Macro. Namq; virgines veſtales ita Apollinem indigitãt. Apollo medice, Apollo pean. Idẽ. Nã ita ab incolis indigitantur.

¶ Indigitamẽta, libri pontificales qui & nomina deorũ & rationes ipſorum nominum continent.

¶ Indigetes pe. cor. dij ex hominibꝰ facti. Quo nomine dictus eſt Aeneas cũ pugnans cũ Mezentio nuſquam appáruiſſet. Alij indigetes dicunt eſſe deos tutelares, quorum nomina vulgari non licet.

¶ Indigeſtio, cũ cibꝰ nõ digerit̃. Hie. ad Euſto. Adorationẽ tibi ſurgẽti nõ indigeſtio ructũ faciat, ſed inanitas.

¶ Indigeſte aduerbium, ſignificat inordinate.

¶ Indignus, non dignus. Terẽ. ĩ Eu. Nã ſi ego digna cõtumelia hac ſum maxime, at tu indignus qui faceres tñ. Interdũ pro miſerabili. Idẽ. Indignis cũ egomet ſim acceptus modis. ☧ Interdum pro magno. Vñ Enni. Indignas turres dixit. i. magnas.

¶ Indignor & indignitas. Vide ſupra ĩ dictiõe Dignor.

¶ Indiſcriminatim indifferenter.

¶ Indiſertus, non eloquens. Gel. Non indiſerti viri.

✣ Indiuiduũ qđ nõ põt ſeparari vel quod non ſeparatur. A philoſophis diffinit̃ ſic. Indiuiduum qđ de vno ſolo p̄dicat̃ vt ſocrates de ſeipſo. Indiuidue aduerbium. Cc.

¶ Indocilis qui penitus non poteſt diſcere. Indoctꝰ qui nondum didicit.

¶ Indo is, indidi, itum, impono. Plau. ĩ cap. Pegniũ vocitatus eſt, poſt vos indidiſtis Tindaro. Qñq; ſignificat intꝰ do, immitto. Idẽ in Caſ. Dij mę & te infeſicẽt ſi ego in os meũ vini guttã ĩdidi. Interdũ ĩprimo. Idẽ in Aſi. Qui ſępe ante in noſtras ſcapulas cicatrices indiderunt.

¶ Indoles pe. cor. ab inoleſco fit per interpoſitionẽ d. Et in pueris quidem atq; adoleſcentibus eſt ſignificatio quędã futurę probitatis Cice. Vt enim adoleſcentibus bona indole pręditis ſapientes ſenes delectant̃. In viris vero ſignum eſt p̄ſentis virtutis. Idẽ. Hoĩes in quibꝰ eſt virtutis indoles cõmouent̃. Vñ & pro pręſtantia ſeu generoſitate quadã virtutis atq; animi ponit̃. Liui. de Lauinia iam matre inquit Tanta in ea virtutis indoles fuit. Luca. indole ſi dignum latia ſi ſanguine priſco Robur ineſt animis. Aliqñ etiã in malum dr̃, vt apđ Liuiũ de Annibale. Cũ hac indole virtutum vitiorũ ſub Aſdrubale meruit. Transfertur quoq; ad muta atque inanimata. Idem. Sicut in frugibus pecudibuſq; non tantũ ſemina ad ſeruandã indolẽ valent quantum terrę proprietas cœlique ſub quo aluntur.

¶ Indolentia quaſi non dolor, cũ nihil dolet. Lact. li. iij. Nã corporis bona. i. ĩcolumitas, ĩdolẽtia, & valitudo nõ minus ſunt mutis q̃ homini neceſſaria, ac neſcio poteſt, magis, qa hõ & medelis & miniſterijs ſubleuari an etiã muta nõ poſſunt. Hęc etiam idoloria dicitur, vt Sidonius a Cicerone dictã perſcribit

¶ Indomitus pen. cor. qui domari nõ põt. Vñ dicimus equum indomitũ. Aliqñ ponitur pro feroci. Vñ dicimꝰ gẽtes indomitas. Aliqñ pro magno. Ver. Natę quis indomitas tantus dolor excitat iras.

✣ Indomabilis, indomitus qui domari non poteſt. Cc.

✣ Indomo & domi eiuſdem plane ſignificationis ſunt. Quin. indomo furtum factũ ab eo qui domi nõ fuit. Cc.

¶ Indubitatus non dubitatus. Lact. lib. ij. Pro confeſſo & in dubito habitum eſt.

¶ Induco is, pe. pro. proprie induco. Plau. Induo eam in domũ. Qñq; inducere eſt perſuadere, illicere, decipere, inclinare. Lucil. Huiꝰ ego animũ ſi induo vt ab amore meretricis deciſtat. Idẽ. Miſerũ ſenem ſirenũ cãtu inductum. Qñq; abolere cancellare. Sueto. in Cæſar. Ampliſſimis verbis collaudatum integrum reſtituit inducto

priori decreto Et alibi. Multa inqt & deleta & ĩducta & ſuperſcripta inerant. Verbũ id iuris eſt. Origo ea qꝛ inducto chartis atramẽto velut tectorio deleri que ſcripta priꝰ erant cõtingit. Quãdoq; Figere. Cice. lib. iij. offi. Hinc ille Gyges ĩducit̃ a Platone. Quãdoq; ĩgredi facere, vt Vide quo me ĩducas. Quandoq; Offirmare, vt ſic animũ ĩduco meũ. Qñq; imponere, vt Soleæ lignęę pedibus inductæ ſunt. Quandoq; infigere, vt ita induxit in animum.

¶ Inductio genus argumenti. Eſt enim oratio per quã fit a particularibus ad vniuerſalia p̄greſſus. Vel ĩductio eſt oratio quę rebus non dubijs captat aſſentionem eiꝰ rei quæ inſtituta eſt.

¶ Induciæ, pax in paucos dies, ſic dictę, qꝛ in diẽ dent̃ vel qꝛ indies ociũ prębeant. ☧ Liuiꝰ li. offi. Vt ille qui cũ centum. xxx. dierum eſſent cũ hoſte pactę ĩducię, noctu populabatur agros qꝛ dierũ eſſent pactę non noctiũ inducię. ☧ Aurelius Opiliꝰ inducias dici exiſtimat ab initu & introitu, qñ tp̃e induciarũ hoſtes inter ſeſe vtriq; vltro citroq; alteri ad alteros impune inire ſolent & introire. ☧ Aliter Gel. Græci ἐκεχειρίαν, ab abſtinẽdis manibꝰ appellarunt. Nã per ceſſationem iſtã pugnę pactitiã nõ pugnatur & manus cohibentur. ☧ Has Lycaon primus inuenit, fœdera Theſeus.

¶ Indulgeo es, ſi, ſum, & tũ. ſcđm Priſc. ſignificat obſequor, cõſenſio, inſeruio & facile cõcedo. Ci. in Lel. Sed obſequiũ multo moleſtius, qꝛ peccatis indulgens, id eſt ꝯſentiẽs pręcipitem amicũ fieri ſinit. Idẽ Tyroni. indulge valitudini tuę. i. molliter vaca. & qđ lingua vernacula dicimus facaretię. Ter. ĩ Heau. Nimium illi ĩdulges. Vnde indulgẽtia mollis eſt permiſſio q̃ ſeueritati opponit̃. Quĩ. Mollis illa educatio q̃ indulgẽtiã vocamꝰ neruos oĩs & mentis & corporis frangit. Et indulgere eſt facilẽ & clementẽ eſſe. Ci. lib. iij. of. Magnꝰ vir in primis & q perindulgens in patrẽ, idẽ ſeuerus in filiũ. i. clęmẽs ac facilis, & indulgentia clęmentia. Sta. Vultus & egregię tanta ĩdulgẽtia formę. Indulgẽtiſſimi imperatores dicti qꝛ ſint benefici p̄pẽſiq; ad gratificãdũ. Idẽ. Indulgere eſt delicate intẽdere & ſpatiũ maiꝰ dare. Ver. ĩdulge hoſpitio, cauſaq; ĩnecte morãdi. idẽ. Sin tumulis accliue ſolũ colleſq; ſupini ĩdulge ordĩbꝰ, itẽ ĩdulgere p̄cere. Am. Vide q̃ bonꝰ deꝰ & facilis ĩdulgere peccatis Idẽ Nã dñs ieſus xp̃s crucifigẽtibꝰ ſe nõ maledixit, ſed potiꝰ vt eis ĩdulgeret̃ orauit. Hierony. cũ actõ iũxit. Mĩa ĩquit eſt quia ĩdulget nr̃a p̃ctã. itẽ indulgere tribuere. Amb. Laudabunt etiã deũ qui tanta nobis remedia indulſerit vitãdę mortis. itẽ augere. Luc. li. iij. Tu qui irã indulges nimis manꝰ abſtinere a muliere melius eſt.

¶ Indulgitas pro indulgẽtia. Siſenna. Baſſus aſſidua indulgitate victus.

¶ Induo is, dui, dutũ ex in & duo is, Cuius origo a græco δύω qđ ingredior ſignificat trahitur. Vñ ἐνδύω induo Veteres dixerũt pro dare Duo duis, & Dio is. Plautꝰ in Caſ. Mea præda eſt illa, p̄inde tute in laqueũ ne duas. De verbo aũt Dio. Terẽ. in Phor. Dij tibi oẽs qđ dignũ eſt diunt. Conſtruitur aũt induo varijs modis. Nam qñq; habet duos accuſatiuos ſed in paſſiua tãtum ſignificatione, & hoc apđ poetas & hiſtoricos nõ apud oratores quos imitandos in primis cẽſeo. Plaut. in Epi. Quid erat in duta? an rigillã indiculã? an mẽdiculã implumatã. Verg. li. ij. deinde comatam Androgei galeam clypeiq; inſigne decorum induitur, Curtiꝰ Iamq; nox apparebat cum thoracem indutus procedit ad milites. Aliquando vno tantum accuſatiuo conſtruitur, & tunc idem eſt qđ aſſumo. Quint. li. vj. Orbum agimus & naufragum & periclitantem, quorum induere perſonas quid attinet niſi affectus aſſumimus? Vbi verbũ difficile facile declarauit Sic Curtius. Loricam tamẽ quã raro ĩduebat amicis orãtibus ſumpſit. Cicero lib. iij. offi. Deponit enim perſonã amici cũ induit iudicis. Hic ex cõtrario deponit induit ſignificare oñdit. Suet. in Nero. Mullã bis induit. Aliquando poſtulat, vt id quo quis induitur in accuſatiuo donitur, & ijs qui induitur in datiuo, ſignificatq; impono immitto aſſumo. Plautus in Caſ. Ocyſſimus ſum omnium qui viuũt. Loricã induam mihi, optimũ eſſe arbitror. Cic. lib. ij. de fi. Ex eiꝰ ſpolijs ſibi & torquem & cognomen induit. Pli. li. xxxiij. Peſſimum vitę ſcelꝰ fecit qui anulũ primꝰ induit digitis. Sueto. in Aug. Si manc ſibi calceus perperã ac ſiniſter pro dextro indueretur.
Per tranſlationẽ ad animum dixit. Liuiꝰ. li. iij. Adeoq; nouũ ſibi ingeniũ induerat vt plæbicola repẽte oĩſque auræ popularis captator euaderet. Aliqñ vltra naturalẽ actm̃, habet aliũ accuſatiuum cum in. Et nunc pro conuerto ſiue trnſformo ſumitur. Verg. li. j. Geor. Cõtemplator item cũ ſe nux plurima ſyluis induet in florẽ Cic. de diui. loquẽs de anhelitibus terræ. Cũ autẽ ſe in nubẽ induerint. Similiter cũ huiuſmodi actõ ſignificat inijcio ſeu immitto. Cic. in horten. Et vt docuit Antiochus in idipſum ſe induit qđ timebat. Gel. Aeſopus ille e phrygia fabulator haud immerito ſapiens exiſtimatus eſt cũ quę vtilia monitu ſuaſuq; erant nõ ſeuere nõ imperioſe præcepit & cenſuit vt philoſophis mos eſt, ſed feſtiuos, delectabileſq; apologos cõmẽtus, res ſalubriter ac p̄ſpicienter aĩaduerſas in mẽtes aĩaſq; hominum cũ audiendi quadã illecebra induit. Deniq; cũ p̄ veſtio capitur vltra actm̃ conſtruitur cum ablatiuo ſine præpoſitione eius rei qua quis ĩduitur. Curtius. Depoſita veſte q̃ habebat arabica induitur. Cic. li. iiij. ad Herẽ. Palla ĩaurata indutus. Qñq; etiã in hac conſtructione p̄ illino ſumitur. Plaut. in Muſ. Id eis vitiũ nocet atq; etiam nũc ſatis boni ſunt, ſi ſunt induti pice. Colu. ad vites trãſtulit p̄ onero cum dixit. Nam ita ſe induunt vuis vt neq̃ant capere maturitatẽ. Sumitur etiã p̄ ferio cum abltõ ĩſtrumentali. Cęſar lib. vij. Quin ordines cõiũcti inter ſe atq; impliciti, quo qui intrauerant ſe ipſi acutiſſimis vallis ĩduebant, hos cippos appellãt. Et iterum. Aut ſe ſtimulis inopinantes induebant, aut in ſcrobes delati trãſfodiebantur.

✣ Induperatorẽ p̄ impatore poetę vſurparũt. Iu. Quales tũc epulas ipſum glutiſſe putamꝰ induperatorẽ. Cc.

✣ Indumenta hoc eſt veſtimenta ab induo. Cc.

¶ Induuiæ ab induendo, indumẽta quibꝰ quis induit̃, ſicut exuuię ab exuendo.

¶ Induſium genꝰ veſtis quaſi intuſium quod mox ſupra ſubuculã ſumebatur, ſicut palliũ & palla vocata ſũt q̃ foris ſupra induſium. A quo induſiatus dr̃ qui huiuſmodi veſte eſt indutus. Plau. Induſiata patagiata. ☧ Varro. Intuſium dicit cũ ait. Vnum quod foris, ac palã palla alterũ quod intus, a quo intuſium.

☧ Induſiarij dicuntur qui conficiunt induſia.

¶ Induſtria eſt ingeniũ ſeu ars qua aliquid ſtruere ſumꝰ idonei, q̃uis pro ingenij ſiue artis exercitatione quãdoq; ſumatur. Vtrũq; cõplexus eſt. Cic. cũ inquit. Vt induſtria noſtra tuæ morem geramus voluntati.

¶ Induſtrius non induſtrioſus dicitur qđ antiqui indoſtriꝰ dicebãt, pro ingenioſo & pro eo qui multę ĩduſtrię eſt & aliquid ſtruere ſemper nititur Cicer. ad Herẽ. Nimirũ hęc cauſa eſt huiuſmodi, quã nec ĩduſtriꝰ, nec miſericors nec officioſus deſerere poteſt. Hęc autẽ duo nomia cõpoſita cenſeo, deriuata tamẽ ab ĩſtruo, Vñ Feſt. Induſtriũ antiqui dicebant indoſtriũ, quaſi quicquid agẽret ĩtro ſtrueret domi. Ab induſtriꝰ fit aduerbium induſtrię. Col. Hyginus veterum auctorum placita ſecretis diſperſa monumentis induſtrie collegit.

¶ Inebrior aris, vide in dictione Ebrius.

¶ Ineffigiatus a, um, ĩforme, qđ non eſt factum ad aliq̃ effigiem. Gel. Namq; vt illa beſtia fœtum ederet ĩ effigiatum informẽq; lambẽdoq; id poſtea qđ ita edidiſſet conformaret & fingeret.

¶ Ineo is, iui, vel inij, initũ, pe. cor. ex in & eo ſignificat incipio. Saluſt. Quapropter vos moneo vt forti atq; parato aĩo ſitis & p̄liũ cũ ĩbitis mẽmineritis vos diuitias

decus,gloriã,prætereã libertatẽ atq; patriã ĩ dextris veſtris portare. Et inire eſt ingredi. Plaut.in Caſ. Tu modo ꝑſpicito quid intus agunt,ſi tu iubes inibitur tecum id eſt intrabitur.Idẽ. Iniſt te vnꝗ febris? Item mereri aſſequi,lucrari,obtinere,comparare. Terẽ. Vt grãm incã ſine diſpẽdio. Hoc autẽ fit cũ nouis & ignotis fauorem & amicitiã alicuiꝰ adipiſcimur. Et dicimꝰ,ineo gratiam tuam,& ineo gratiã a te. Ter.ĩ Eu. Ab eo gratiam inibo Quãdoq; tractare cõciliare,vt ineo pacẽ tecum, ĩeo bellum,ineo fœdus,ineo rationem,ineo viam.i. inuenio. Cuiꝰ participiũ abſolute poſitũ maioribꝰ rebꝰ adhibet vt ineunte adoleſcẽtia,ineunte vere,ãno,menſe,ſęculo luſtro,bello.i.ĩgrediẽte. Rurſus inire eſt cõcũbere. Pli. Sed aſini qui equas ineant optimi legendi ſunt. Hinc initor pe.cor.pro concubitore,& initum pro coitu põi cõſueuit. Itẽ capere,vt ineo fugã. Verg. Sępe leui ſomnum ſuadebit inire ſuſurro. Item. Facere. Plaut.in cap. Qui conſiliũ inire quo nos victu & vita prohibeant. Itẽ Conſyderare intelligere. Ter.ĩ Phor. Hęc cũ ratione in eas quam ſint ſuauia & ꝗ chara ſint ea qui prębeat. Do. Ineas,intelligas,ęſtimes Ab ineo fit initium,initio as, & initiarius.

¶ Inito as,frequẽtatiuũ ab ineo. Diome. Ineo is,ĩitio dicimus,vt Pacu. Loca arida initas.

¶ Ineptus,ex in & aptus. Cic.li.ij.de ora. Ineptꝰ nomẽ habere videtur ꝙ nõ ſit aptus. Idq; ſermonis noſtri cõſuetudine plate patet. Nam qui aut tẽpus quid poſtulet nõ videt,aut plura loquitur,aut ſe oſtẽtat,aut eorũ quibuſcũq; eſt vel dignitatis vel cõmodi rationẽ nõ habet, aut deniq; in aliquo genere,aut incõcinnus,aut multus eſt,is ineptꝰ dr̃. A quo ineptia ĩeptitudo,ineptulus.

¶ Ineptio is,iui,itũ,ineptias facio. Lact.de Opi. Vereor ne huiuſmodi portẽta & ridicula refutare nõ minus ineptũ eſſe videatur. Sed libet ineptire,qm̃ cum inepto agimus ne ſe ille nimis argutum putet.

✤ Inermis modo qui armatꝰ nõ eſt,modo qui ſupplex erat,quod ex hiſtoria tractũ eſt,quia qui ſe dedunt inermes ſupplicãt. Cc.

¶ Iners,ex in & ars ſignificat eũ qui ſine arte eſt. Ci.li. ij.de fin. Sed luſtremꝰ animo has maximas artes ,q̃bus q carebant inertes a maioribus noĩabantur . Q ñq; etiã iners capitur pro ocioſo & ignauo qui nihil artis operat vel quaſi neſciat operari. Ver.lib.iiij. Geor. In medium ſeu ſtabit iners ,ſeu profluet humor. Don.in Adel. Intelligamꝰ aliter dici nõ inertem Socratẽ,aliter nõ inertem ſeruum. Ab iners fit diminutiuũ Inertulus. Inertia inertis vitium quę ſic ſumi poteſt ĩ ſua ſignificatione,vt de ĩerte dictũ eſt,licet ꝓprie ſit artis ignoratio. Col.in pręfa.li.ij. Nõ ergo fatigatiõe queãdmodũ plurimi crediderũt,nec ſenio,ſed noſtra.ſ.inertia nimis benigne. Ci.li. j.ad Q. Fratrẽ. Duo illa relinquamꝰ inertiæ noſtræ.

¶ Inerticula genꝰ vitis apud Col.boni vini,& innoxiæ etiã,nomẽ habet ꝙ iners habetur in tentãdis neruis,q̃uis in guſtu nõ ſit habilis. Sola etiã temulẽtiam nõ facit vnde rectius Sobria dici deberet.

¶ Ineſco as, Vide in dictione Obeſco.

¶ Inexplorato aduerbiũ,ſignificat ſine exploratione & inq̃ſitiõe. Liu.li.vj. Inexplorato pabulatũ cohortes miſere. ¶ Inexputabile,qđ numerari nõ poteſt. Col.li.x. Nã inexputabilis erat numerus.

☿ Inexercitus,inexercitatꝰ & torpens. Tertu. Epicurei deum ocioſum eſſe,& inexercitum aſſeuerant.

☿ Inexhauſtꝰ a,um,nũꝗ deſinens. vnde diuus anaſtaſiꝰ ꝑ Chriſti equidẽ amore a vobis membratim cõdici optaueram,verũ ſi huiꝰ quem,& minamini obitꝰ me commanet grãs deo meo ĩexhauſtas replico,qui me ſuorũ martyrũ participẽ glorię dignatꝰ eſt facere tam puo ſupplicio. ☿ Inerrantes non curãtes. Lact.li .ij. Stellarum, vel inerrantium,vel vagarũ diſpares curſꝰ orbis ille dũ vertitur exhiberet.

✤ Inextricabilis inſolubilis. Verg. Hic labor ille domꝰ & inextricabilis error. Cc.

¶ Infabre pe.ꝓdu.aduerbium ſignificat fœde,ſicut Affabre pulchre.

¶ Infamia,mala fama. Hierony. Quod illum teſtimonio martyris ab infamia vindicaret.

¶ Infamis & hoc infame pe.ꝓ.quod habet malã famã Hiero.ad Pamma. Quis per infame opꝰ ſeipſũ voluit ĩfamari? Infamis dictus eſt ab antiquis digitus mediꝰ propter ignauiã quoniã indigere videatur aliorũ defenſiõe Perſ. Infami digito luſtralibꝰ ante ſaliuis. Expiat,Iuu. Mediumq; oſtenderet vnguem. Nam olim qui medio tãquam per indicem mõſtrabat,arguebatur infamię.

¶ Infamo as,pe.ꝓ.ĩfamia afficio. Hieron. Si originem nũquam ſecutus ſum fruſtra infamare me cupitis. Quin. Deinde cum ſe iactaret eodem modo dicere . Senecam infamauit.

¶ Infans ſubſtantiuũ dr̃ puer qui nõdũ fari cœpit. Qđ ẽt de brutis & auibus dr̃. Pli. Quadrupedes ĩfantes ſuos cognoſcũt. Idẽ. Veſptilio volucrũ ſola lacte nutrit,hubera admouens geminos volitat amplexa infantes. Adiectiuũ vero capitur quaſi ꝓ paruo. Idẽ de boleto. Nec tunicę minor gratia in cibo infantis boleti.i.parui & nondũ adulti. Interdum dicitur infans nõ facundꝰ. Cic.in Bru. Ipſum Scipionem accepimꝰ nõ infantẽ fuiſſe. Per tranſlationem ſumitur pro ſtulto & quaſi loqui neſciẽte . Ex quo infantior & infantiſſimus.i. ſtultiiior ſtultiſtimus.

¶ Infantia æ,ętas infantilis,& qñq; ſtultitia dicitur.

¶ Infantile adiectiuũ,quod eſt infantis. Augu.li.primo Conf. Imbecillitas membrorum infantilium innocẽs eſt non animus infantium.

¶ Infandũ a fãdo ſumit,qđ vix fari q̃s poſſit. Verg. Infãdũ regina iubes renouare dolorẽ. Ponit nũnũꝗ ꝓ ĩteriectione. Ver.li.j. Geor. Infandũ ſiſtunt amnes terręq; dehiſcunt. ¶ Infarcio is,impleo. Pli.li.xxxiij. Quid nõ i n Africa Hiſpaniaq; ex terra parietes quos appellant fornaceos quoniam fornacum modo circundati vtrinq; duabus tabulis vernis infarciuntu r ꝗ inſtruuntur.

¶ Infatuo as,fatuum,ſine ſale.i.ſapientia facio. Fit eñ a fatuus,vbi in vel auget vel ſupflua eſt. Hiero.ad Ruſt Quid Salomone ſapiẽtius? attamẽ amoribus fœminarũ infatuatur. Infatuæq; mulieres dictę ſunt quę faunorũ ludibrijs attigãtur. Et ſimiliter infatuati viri quos nunc vulgꝰ ſpũ plenos noĩat,quidã etiã dæmoniacos.

¶ Infenſus qui ira in aliũ elatus eſt & odiũ gerit.

¶ Inferos pe.cor.intro pono ſeu intro porto. Plautꝰ in Am. Neq; meũ pedẽ huc intuli. Lact.li.ij. Nõ placebat Perſio ꝙ aurea vaſa tẽplis inferant. Interdũ inferre ponitur ꝓ inijcere. Idẽ li.iiij. Nefandas manus deo ſuo itulerũt. Liui.li.ij. Adeo cõcitato ĩpetu ſe ĩtulerant hetruſci vt funderent ipſo ĩcurſu Aricinos. Interdũ ꝓ facere, vt ĩtuli dãnũ Lact.li.v. Patiẽtia eſt malorũ ꝗ inferunt, aut accidunt cũ æquanimitate perlatio. Interdũ ſubijcere ſeu apponere. Idẽ li.j. Quod clarũ fiet exẽplo qđ ĩferemus. Interdũ ꝓ introducere. Liu.li.j. Lucus erat quẽ mediũ ex opaco ſpecu fons perẽni rigabat quo aꝗ,q a ſe ꝑ ſępe Numa ſine arbitris velut ad cõgreſſum deę ĩferebat,camœnis eum lucrũ ſacrauit. Interdũ pro ingerere. Cic.li.j.of. Turpe eſt & valde vitioſum in re ſeuera conuiuio dignũ aut delicatũ aliquẽ inferre ſermonẽ. Interdũ ꝓ cõcludere. Sene. Cũ his argumentis qđ ꝓpoſuerat ĩtuliſſet. Interdũ pro cõtra ferre. Cęſar li.j. Romani cõuerſa ſigna biptito intulerunt. Inferre arma eſt bellũ gerere. Cic. Octa. Quibꝰ cogitans arma inferre? Inferre crimen eſt imputare ſeu obijcere. Idẽ.in Læl. Addendũ eodẽ eſt vt ne in criminibꝰ aut ĩferẽdis delectet amicus aut credat oblatis. Stuprũ inferre eſt ĩmittere ſeu ĩfigere

¶ Inferię,ſacrificia quę inferis ſoluũtur. Verg. Viuẽtes rapit inferias quos immolet vmbris.

¶ Infernus ꝓ infernoꝝ loco in ſingulari geñ.maſ.ĩ plurali neutri. Hier.ĩ para. Deglutiamꝰ eũ ſicut infernus viuentẽ, Et in Iob. Ducunt ĩ bonis dies ſuos & ĩ pũcto ad inferna deſcẽdunt, Eſt & infernꝰ,a,um,qđ eſt infra,ſicut ſupnus na,num,qđ eſt ſupra A quo inferne aduerbium. Et ĩfernas,atis,ſicut Supernas,atis, Pli. Et ideo Romæ infernas abies ſupernati pręfertur.

¶ Infernalis & hoc infernale ab infernus fit cũ eſt ſubſtantiuum. Vnde infernales furiæ.

¶ Inferus ra,rum,pe.cor.ab infra dictum eſt. Vñ inferquibꝰ nihil eſt inferius. Inferũ mare Tyrrhenũ,ſicut ſuperum Hadriaticum,ꝙ ex vrbe Roma verſus Hadriaticum euntes fere ſemper aſcendunt. Contra ad vrbẽ ad mare Thucum venientes deſcendunt.

¶ Infeſtus qui alicui malũ infert,& eſt pluſꝗ inimicꝰ iã q; aduerſus eum fertur. Et infeſtus dr̃ cui aliunde malũ impendet. Cic. Dolebam iudices & acerbe ferebã ſi huius ſalus ob eam ipſam cauſam eſſet infeſtior ꝙ is meã ſulutem atq; vitam ſua beniuolẽtia præſidio cuſtodiaq; texiſſet Nigidius infeſtum a feſtinando dici putat. Qui enim inſtat alicui,eumq; properãs vrget & opprimere eum ſtudet atq; feſtinat,vel cõtra de alicuiꝰ periculo & exitio feſtinatur,is vterq; infeſtus dicitur ab iſtãtia fraudis quam vel facturꝰ alicui,vel paſſurus eſt.

¶ Infeſta ſigna dicuntur quæ aduerſum tendunt hoc ẽ vexilla in hoſtem euntia vt moleſtiam inferant.

¶ Infeſtum mare habere,ſignificat latrocinãdo mare infeſtare. Cic.li.iij.de rep. Nã cum quęretetur ex eo quo ſcelere impulſus mare haberet infeſtum vno myoparone,eodem inquit quo tu orbem terrę.

✤ Infeſtuminare veteres dixerunt mare latrocinando infeſtare. Cc.

¶ Infeſto as,crebris curſibus moleſtiam infero . Vnde infeſtatio moleſtatio.

¶ Infeſtiuus ,qui neſcit vel non eſt idoneus ad dicẽdas vrbanitates. Gel. Homo ſubagreſti ingenio & ĩfeſtiuo.

¶ Infibulo as,pe.cor. Vide in dictione Fibula.

¶ Inficio is,pe.cor.ex in & facio ſignificat ĩtingo. Hie. Quaſi ipſa ea deniq; lana cũ inficitur ſanguine cõchylij vel muricis vertitur in purpurã. Per tranſlationẽ ſumit ꝓ vitio ſeu maculo. Liuiꝰ. Hoc luxu & peregrinis infemoribus, Et inficere venerare. Verg.lib.ij. Geor. Quo nõ pręſentius vllũ Pocula ſiquãdo ſęuę infecere nouercæ. Pli.li.xj. Nimio fumo inficiuntur apes. Hoc verbũ Diomedes a fuco cõponi exiſtimat,dicit enim facio cõficio. Fuco inficio inficio. Sed aſpera nimis videtur cõpoſitio,licet a ſignificatione nõ abhorreat. Sed cur nõ a facio qñquidẽ inficio quaſi intus facio ſignificare poteſt?

¶ Infectus ab inficio,idẽ eſt qđ intinctꝰ maculatus venenatus. Suet.in Cali. Inuenta eſt arca ingẽs variorum venenorũ plena, quibꝰ mox a Claudio demerſis ĩfecta moria traduntur nõ ſine piſciũ exitio. Sene. Diu in iſtis vitijs iacuimꝰ,elui defficile eſt. Non eñ ĩquinati ſumꝰ ſed infecti. Cic.li.v.Tuſc. Sed nos vmbris,delitijs, otio languore,deſidia,aĩm infecimꝰ id eſt polluimꝰ corrupimus. Cũ autẽ ſignificat non factus,componit ex in & factus,vt infecta pace,infecto negocio. Plau.in Cap. Qđ male feci crucior modo ſi infectum fieri poſſet.

¶ Infectus us,accipitur pro tĩctura. Pli.li.viij. De lanarum infectu ſuo loco dicemus.

¶ Infectores,qui alienum colorẽ lamam conijciũt. Plautus. Incedũt ĩfectores,crocotarij,offectores. Offectores ſunt qui proprio colori nouum efficiunt.

¶ Inficior aris,deponẽs ſignifi.nogo. Vnde ĩficiatiões quę ſunt debitæ rei negatiões cũ per creditorem debitore depoſcit. Oui.li.xi.meta. Stabat opus pretiũ rex inficiatur. Et ꝓprie inficiari eſt verbo qcꝗ negare factũ q̃ſi infectũ. Vnde ad facta non ad dicta pertinet. Nã ſi q̃s aliquid ſe dixiſſe fateatur nõ ſic cõuenire videtur,vt id aduerſario ĩficior,vel ĩficias eo ita vt inq̃s eẽ,ſed nego.

¶ Inficias tãtum accuſatiui caſus & pluralis numeri ,ſolum cum eo is iungitur,& ſine pręoſitione,vt hic inficias iturꝰ eſt,ſeu ibit. Cõponitur ex in.i.non & facio.

¶ Inficiator qui negat ſe vel debere qđ actor petit vel cõmiſiſſe qđ accuſator obijcit. Cic.lib.j.de orato . Nõne intelligebat vt ſi inficiator probaſſet iudici ante petitã eſſe pecuniã ꝗ eſſet deberi cœpta. Vnde ſtatus coniecturalis dr̃ inficialis in quo ſemper reus inficiatur.

¶ Infidus a.um.pe.ꝓd. Vide ſupra in dictiõe Fidelis.

¶ Infimus a,um,pe.cor.ab infra ſeu ab inferus ſuperlatiuum eſt.

¶ Infimates,pe.ꝓd.dicti ſunt ſicut ſummates quæ ſũt oppoſita. Plau.in Sti. Summates viri atq; infimates.

☿ Infimo,as,pe.cor. Infimum facio. Eſt.n. contrarium Sublimo. Apul.libr.de demonio ſocratis. Ingenia illa ad beatitudinẽ ſublimata ſint. Hęc ad miſerias infimata

¶ Infinitiuus modꝰ ſiue alteriꝰ verbi adminiculo poni ſolet vbi ſubintelligitur. Vere ne ita eſt? vt Mene incœpto deſiſtere victã? Plus enim poteſt infinitũ tem temp us ad ſignificãdũ quã finitũ. Terẽ.in Eunu . Inuidere oẽs mihi pro inuidebant. Ideo autem dicitur infinitiuꝰ quia alij modi definiũt perſonas primã ſecũdam & tertiam. Hic aũt ſine pſonis eſt ,& habet ſolũ pręfinitũ tempus pręſens præteritum ,& futurum,vt Amare pręſẽs, Amaſſe præteritum. Amatum ire futurum. Ecce vides deſignare tantũ tpa nõ perſonas , Amare enim naſcitur perſona niſi velis iungere. Te amare debet ille. Tũc q̃ſi ſit finitũ. Si autẽ nõ ſubiũgas ille vel iſte vel ipſe fit infinitus modus Nam & numero ſingulari vel pluralali infinitiuꝰ eſt. Cum enim dico amare,nec finitum eſt vtrũ de vno an de pluribus dicam.

¶ Infirmus nõ firmus. Vñ ĩfirmitas ĩualiditas nõ ęgrotatio ſicut plęriq; male vſurpant,cũ quis nõdũ firmꝰ vel ętate vel ęgrotatiõe eſt. Cic. Vt enim ĩfirmitas puerorũ & ferocitas iuuenũ. ☿ Aliqñ tñ ĩfirmus ꝓ ęgrotante, & infirmitas ꝓ egrotatiõe. Vñ augu. Infirmi,aliqñ dñr ægrotantes . Et in euangelio, Infirmitas hęc non eſt ad mortem.

☿ Infirmo as,nõ firmũ facio,hoc eſt ĩualidũ,vt apđ Eſa Dñs exercituũ decreuit & q̃s poterit,aliqñ Infirmare ẽ ægrotũ eſſe. Et in euãg.cuiꝰ frater lazarꝰ infirmabatur.

✤ Inflammo. Vide flammo.

¶ Infligo is,pe.ꝓ.ĩfero incutio. Aug.li.ij.de ciuit.dei. Ita ne tandẽ Scipio laudas hãc poetis Romanis negatã eſſe licentiã vt cuiꝗ opprobriũ ĩfligerẽt Romanorũ,cum videas eos nulli deorum pepeerciſſe noſtrorum?

¶ Inforo as,pe.cor.a forũ cõpoſitum,ſignificat. Dico ſeu in forum diuulgo ſeu in forũ voco. Plaut.in Cur. Licet ne inforare ſi comitare nõ licet? Nõ ĩforabis me quidẽ nec mihi placẽs tuũ profecto nec forũ nec comitium. Aliqñ cõponitur ex in & foro foras quod eſt intus foro. Pli.l.vij. Timebãt priſci truncũ fidere,mox ĩforare auſi medio ipſiq; medullę calamũ ĩprimebãt vnũ inſerẽtes.

✤ Infortunium malam fortunam dicimus.

¶ Infra ab ĩ naſci videt,cuiꝰ ſignificatio nota eſt. Et ſine caſualibus qdẽ aduerbiũ eſt,adiũcta vero ꝑpoſito,vt Ego te eſte ĩfra oẽs ĩfirmos puto . Facitq; ex ſe Inferꝰ a, um,ĩferior infimꝰ infernꝰ. Nã aduerbia huiuſmodi localia ꝑ poſitionũ locũ ponũt,& ediuerſo, vt Intra viſcera ꝓ ĩ viſcera. Abſq; lęſiõe ꝓ extra leſionẽ,& in adulteriũ dixit ꝓ cõtra adulteriũ. Docet Lau. Val. Infra ad dignitatẽ & locũ referri,vt infra dignitatem meã eſt,& ĩfra tectum. Intra ad numerũ & ſatiũ, vt intra viginti ,& intra muros nõ aũt infra. Sed hanc differentiã minꝰ ſeruatam video,ꝙ infra etiã ad numerũ pertineat. Pli.li.xj. Quã incubari infra decẽ dies ędita vtiliſſimum, vetera aut recentiora infœcunda. Aug.de Petri cathedra. Tñ cum ĩfra quadrageſimæ dies hęc ſolẽnitas venerit facere eã nobis debet debet ſanctorũ dierũ reuerentia gratiorem Habet autem infra relatiuum ſupra ſicut intra extra, ſupra ſuper & ſubter.

¶ Infringo is,valde frango. Vnde infractus . Interdum infringere eſt illidere & infligere. Teren.in Adel. Plus qningẽtos colaphos infregit mihi.

¶ Infractꝰ valde fractus. Verg. Turnꝰ vt ĩfractos aduer-

ſo marte latinos. Et infractus non fractus, vt vir ĩfracti animi. i. qui nullis rebus aduerſis frangitur.

¶ Infractio nõ modo ꝓ nõ fractione, ſed etiam ꝓ torpore ponitur. Cicero. I quem cadit ęgritudo, cadere ĩ eũ timorem infractionemq; animi.

♁ Infendere proprie ſignificat dentes iraſcendo q̃rere.

♁ Infrendes dñr pueri, ſine dẽtibus qui frẽdere nõ pñt.

♁ Informare eſt informam cõponere. Verg. lib. viij. His informatũ manibus per tranſlationem dixit. Am. Quos bonus paſtor informat. Et li. of. ſicut Tulli⁹ ad erudiendũ filium, ita ego quoq; ad vos informandos filios meos

¶ Infrio as. Vide in dictione Frio.

✤ Infrunitus. Vide fruniſcor.

¶ Infumo as. pe. ꝓ. ad fumũ ſicco, ſicut inſolo ad ſolem ſicco. Plautus. Atq; hillas infumata & ſumen.

¶ Infumibulum ſpiraculum per quod fumus exit.

¶ Infulę pe. cor. faſcię ſunt in modũ diadematum, vt ĩquit Ser. ſuper lib. x. Aenei. a quib⁹ dependẽt vittę ab vtraq; parte. Feſt⁹. Inſulas ſacerdotũ filamẽtũ vocabãt. Alij ſcribunt Infulas filamenta alba eſſe quibus templa ornabantur, & moris fuiſſe vt nubẽtes priuſq̃ mariti domum ingrederent̃ infulis poſtes ornarent iuxta primum ſenſum. Amb. lib. j. offi. ſumpſiſſe videtur cũ ĩquit, Ego raptus de tribunalib⁹, atq; adminiſtratiõis, infulis ſacerdotum docere vos cœpi, quod ipſe nõ didici. Hinc ĩfulatus a, um, quod eſt fibula ornatum.

¶ Infundo is. Vide in dictione fundo.

¶ Infundibulum inſtrumentũ quo in vaſa liquores ĩfundim⁹. Cato. In cella olearia hęc op⁹ ſunt, dolia olearia & opcula, ſeſtarium oleariũ vnũ, labellum vnum, infundibula duo. Ruſtici noſtrates lurã vocãt. Antiquiores aũt os vtris lurã dicebãt, vnde lurcones capacis gulæ homines, vt Lemargi nomen acceperunt.

¶ Infurnibulum pala qua panes in furno diſponunt.

♁ Inguiniũ, vrbs ĩ liguria opib⁹ ac vetuſtate nobilis nũc Albinga Proculo Imperatore Ro. alũno & ciue ornata. De quo Eutropius ſic ſcribit. Proculus pattia, albingatum in alpibus maritimis: Idem fuit nobilis, ſed maioribus latrocinantibus.

¶ Ingeniũ a gignẽdo, ꝓprie natura dicitur cuiq; ĩgenita. Saluſt. lib. iij. hiſto. Caſtriſq; collatis pugna tñ ĩgenio loci ꝓhibebatur. Teren. Nam qui cũ ingenijs conflictatur eiuſmodi, ideſt cum hominibus eiuſdẽ naturę. Eſt ẽt ingeniũ vis quędam naturalis nobis inſita ſuis viribus prævalens ad inueniendũ quod ratione iudicari poſſit. Cice. libr. v. de fin. Vna ingenij appellatur docilitas & memoria, eaſq; virtutes qui habẽt ĩgenioſi vocant̃. Vnde pręclara ingenia & obtuſa ingenia dicimus. i. acuta & rudia. Hinc ingenioſus qui naturalẽ vim ad aliquid agendum accommodatam habet.

¶ Ingeniculari, ſignificat genu flectere.

♁ Ingeniculus, ſignũ in cœlo qđ gręco vocabulo engonaſin noiant. Firmic⁹ lib. vj. Ingeniculis qui ẽgonaſin ĩ extremis partibus piſciũ oritur hoc ſydere nati erũt mẽdaces, fugaces, callidi. Hic eſt hercules, vt Higin⁹ docet, qui dextro genu nixus ſiniſtro pede capitis draconis dextram opprimere conatur.

¶ Ingenuus qui in libertate natus eſt, & ab ingenuorũ antiquitus vt Boeti⁹ in Topi. inquit, gentilitas ducitur. Et eſt relatiuũ libertini. Eſt enim libertinus qui iſta ſeruitute manumiſſus eſt. Vñ interrogare hoc modo ſolemus Ingenus ne an libertinus eſt: id eſt liber nat⁹ an ſeruitute liberatus, ſiue ex libertinorũ genere ortus. Hinc Ingenuitas, quę cõtraria eſt libertinitati. Hic de Agatha martyre ſcribitur. Sũma ĩgenuitas iſta eſt, in qua ſeruitus Chr̃i cõprobatur. Ingenue aduerbiũ libere & ſimpliciter. Sic ĩgenue loq dicim⁹ cũ quis ita loquitur vt liberũ hoiem decet, nihil timidũ, nihil habens ſeruile.

♁ Ingenuatus, ingenue procreatus, ingenue vitã ducẽs Plau. in Mil. Ingenuatus eſſet.

¶ Ingemo is, pe. cor. valde gemo. Ver. Daphni tuũ pœnos etiam ingemuiſſe leones Interitum.

✤ Ingens ſecũdum quoſdã a gente deducitur, eſt eĩ magnus & immenſus & quaſi ſupra gentem. Plus eĩ eſt ingens quam magn⁹. Ter. Magnas vero agere gr̃as Thais mihi? Ingentes. Cc.

¶ Ingero is, pe. cor. ĩmiſceo ĩmitto ĩtro. Leo. Papa Nouit cur adhibeat ęſtus cupiditatis, cui illecebras gulę ingerat, cui apponat ĩcitamẽ luxurię. Aug. Quid facio ego modo cũ loquor? ſtrepitũ verborũ ingero auribus vr̃is.

✤ Ingitas quaſi indigitas paupertas. Plaut⁹. Profecto ad ingitatem leonem redige. ſi eas adduxerit. Cc.

¶ Inglorius ria, riũ. Quod eſt ſine gloria. Cui cõtrarium eſt inclytum & glorioſum. Hiero. ad Mar. Sed aĩa habitante in corpe fiat inclytũ quod ante inglorium fuit.

¶ Ingluuies ventris rapacitas. Et pro gula ſumit̃. Colu. lib. ix. pro cibo poſuit. Nã niſi vacua eſt ĩgluuies cruditatem ſignificat. ♁ Interdũ accipitur pro Gulorũ helluatione & voratrina. Gel. noĩa generaq; eduliũ, & domitalia ciborũ profũda ingluuies inueſtigauit. Apul. Accipit ꝓ gurgulione cũ ait. Reſtis ad Ingluuiem adſtricta. Sumit̃, & ꝓ ſinu gutturis, & capacitate in auib⁹ potiſſimũ quo mergunt̃ recentia cibaria, vt gallinę, palũbes, pdices, cætera fere carent eo ſinu, ſed gula patentiore vtũtur vt corui cornices.

¶ Ingrandeſco is, dui, grandis fio. Colu. lib. ix. At circa Calendas Martias locis apricis licet porrum (ſi iam ĩgrãduit) transferre.

¶ Ingraueſco is, valde grauis. i. moleſtus fio & quaſi opprimo. Hiero. in lib. Gene. Nõ eſt hærba gręgibus ſeruorum tuorũ ingraueſcente fame in terra Chanaam. Augu. li. v. Cõ. Et ĩgraueſcẽtib⁹ febrib⁹ iã ibam & peribã.

♁ Ingratis ſignificat me nolente, & nobis nolentibus. Plau. in Am. Ingratis excitauit.

¶ Ingredior eris, ſſus. Vide in dictione gradior.

¶ Ingruo is, non proprie ſed per tranſlationẽ ſignificat inuado, ĩuenio & impetum facio, a gruum ꝓprietate duplici. Prima ꝙ more agminis cõuolant. Alteraq; clamore ſimili vtuntur, vt milites in pręlio ineũdo. Plaut⁹ in Amph. Noſtri contra ingruunt, vicim⁹ feroces Lactan libro. ij. Si ſæua tempeſtas, ſi grãdo ingruat ad deũ confugitur. Col. lib. ij. Etiã ingruẽte hyeme frumẽta iacim⁹ Dr̃ eĩ de bello de pluuia de tẽpeſtare de ruina & hmõi.

¶ Ingurgito as, pe. cor. cũ vehemẽtia glutio, gulã redipleo. Plau. In Cur. Vide vt ĩgurgitat ĩpura in ſe merum auariter plenis faucib⁹. Cic. in Anto. Idẽ cum ſe cibis ĩgurgitaſſet. Lact. li. iiij. aliter. Sicut ſus, quæ ſe ingurgitat cœno. ¶ Inguina pe. cor. ſunt genitalia tã fœminatũ q̃ viroꝝ. Mar. Acceſſi quoties ad opus mixtiſq; mouemur inguinibus. Sueto. in Nero. Virorũ ac fœminarum ad ſtipẽ deligatorum inguina inuaderet. ſ. ore.

♁ Inguinaria hærba, quæ ſedat dolores inguinis, hanc Argemonem vocant.

¶ Inhalo as, pe. ꝓ. Vide in dictione Halo.

¶ Inhęrreo es, inhęrẽs vel fixus ſto. Col. li. iij. Cacumina deinde oliuę ſicut matri inhęrent vtraq; parte adradito & ita fiſſuræ fici aptato, cuneumq; eximito.

¶ Inhęreſco inhærẽs fio. Idẽ lib. ij. Per exigua cõſpgit̃ aqua glæba manuq; ſubigitur ac ſi glutinoſa eſt. q̃uis leuiſſimo tactu inhereſcit, & picis in morẽ ad digitos lẽteſcit habẽdo. Cic. li. iij. de natu. deorũ. Prouiſum eſt vt ſi qua minima beſtiola conaretur irrũpere in ſordib⁹ auriũ tanquam in viſco inhæreſceret.

¶ Inhibeo es, p. c. ex ĩ & habeo. Vide ĩ dictiõe ꝓhibeo

¶ Inhio as, ꝓptie ſignificat valde os aperio. Per tranſlationẽ vero ponit̃ ꝓ vehementer cupio. Plau. ĩ Aul. Credo illũ iã audiſſe mihi eſſe theſſaurũ domi, idĩhiat. Gel. lib. j. Dũ ei⁹ mortẽ ĩhio egomet viuo mortu⁹ ĩter viuos Aug lib. iij. de ciu. dei datiuo iũxit, vt ſit ĩhiare quaſi de ſyderiũ aut cor apponere. Hic ĩquit aliqđ agerẽt dij helluones atq; nebulones ſacrificiorũ adipis inhiantes.

¶ Inhonores q inobiles ſunt & ſine honore. Amb. li. j. offi. Contra autem iuſtos inopes degere inhonores ſine liberis. Et pli. lib. v. Inhonores ciuitates dixit.

✤ In horã & in horas eandem hñt differẽtiã quã in diẽ & indies illud plærũq; cũ verbo viuo cõiũgitur. Cic. Neq; qui in horam viuũt nõ modo de fortunis & bonis ciuiũ ſed ne de vtilitate qdẽ ſua cogitauerũt. In horas vero cũ verbo incremẽtũ ſignificante ſicut in dies. Vergili. Gallo cuius amor tm̃ mihi creſcit in horas. Quantũ vere nouo viridis ſe ſubijcit alnus. Cc.

¶ Inhorreo valde horridus ſum a quo inhorreſco valde horridus fio. Pli. li. x. Inhorreſcũt ędito ouo, excutiũtq; ſeſe & circũactę purificãt. Aliqñ inhorreſcere eſt intus horreſcere. Verg. li. j. Geor. Spicea iam campis cũ meſſis inhorruit, & cum Frumenta in viridi ſtipula lactẽtia turgent, id eſt horrida facta eſt & int⁹ formata. Hier. in Dia. Attici Vel frigore ĩhorreſcim⁹, vel febri exardeſcimus. ♁ Inhumanus non humanus ſed diuinus. Apul. li. v. Lauacro pulcherrimo, & inhumanę menſę lauticus eas opipare reficit. Alias inhumanus dicitur crudelis.

¶ Inibi pe. cor. ex in & ibi, quaſi intus ibi, vel in hoc ſiue in eodem loco Apul. Multa inibi dicta ſunt quę commemorare nõ eſt opus. Plautus. Nos domum ꝓperam⁹ vos inibi adeſte. Aliqñ ſignificat mox. Cęcil. Liber ne es? nõ ſum Verũ inibi eſt. Aliqñ ſignificat inter iſtos. Plau. in cap. Pater captiuos commercatur alios tm̃ ſtudẽs, vt natum recuperetur, & inibi emit olim amiſſum filium. Alias ponitur pro ſic.

¶ Ininde ſignificat ex eo loco. Liuius. Ita exercitus inide domos abducti.

¶ Inijcio is, pe. cor. ꝓprie ĩtro iacio immitto innecto. Plau. Ante quam hæc in domum inijcias. Terẽ. in An. Quæ ſeſeĩ ignem inijcere voluit ꝓhibui. Aliqñ in aliqđ iacio vt apđ eundẽ. Inijciã in eũ mannum. Vnde man⁹ iniectio dicitur vendicatio rei nobis debitæ nulla iudicum authoritate expectata. Quint. Patri in filiũ, pr̃ono ĩ libertũ man⁹ iniectio. Paul. Si Titius ſeruũ vẽdidit ea lege vt ſi Romæ morat⁹ eſſet man⁹ iijcere liceret. Emptor alij eadem lege vendidit, & ſeru⁹ fugit a ſcđo emptore, & Romę morat̃. Quęro an ſit man⁹ iiectio & cui. Verg. Iniecere manũ pcę hoc eſt traxerũt debitum ſibi. Aliqñ inijcere eſt cũ ĩpetu facere ſeu ĩpetũ facere. Oui. Qua cẽtũ qſq; parabat inijcere anguipedũ captiuo brachia cœlo. Aliqñ ſimpliciter iacere. Plaut. ĩ epi. Tragulã ĩ te iiicere adornat. Idẽ in Cap. Iniicite huic manicas maſtigię. i. inectite. Et ĩ Caſ. Iã pol ego huic aliquem in pect⁹ inijciã metũ. i. imittã. Liu. li. j. Iniectę Turno catenę. i. ĩpoſitę. Hui⁹ cõpoſitũ eſt Supijcio. Verg. li. iiij. Georg. Et raras ſuperijce frondes.

¶ Inicium cœptũ, ab iniicio is. Et inicia Cereris ſacradicunt̃. Var. li. ij. de re ruſ. A ſuillo pectore ĩmolandi inicium primũ ſumptũ videt̃ Cui⁹ veſtigia ꝙ inicijs Cereris porci ĩmolant̃, & ꝙ inicijs pacis fœdus cũ feritur porc⁹ occidit̃. Alio noĩe iniciatores nuncupant̃. Quæ vt ait Tertul. Semper arcent profanos & arbitris carent.

¶ Initio as, ſacris imbuo. Vñ initiatus ſacris imbutus. Hie. in Exo. Poſtq̃ initiaueris manus eorũ. i. cõſecraueris ſacris addicaueris ♁ Cic. ait Miſteria appellari initia quib⁹ ex agreſti vita exculti ad humanitatẽ ſumus tanq̃ ea ſint vitę principia. Dies initiorũ dñr a Liuio quibus ſolẽnia ſacrificia celebrabantur quib⁹ nefas erat ineſſe nõ initiatos. Alias Initiari eſt inchoare & auſpicari. Firmic⁹. Vel initiat̃ cũ primã arietis partem ſolfuerit ĩgreſſus. Et initiari dñr pueri cũ a lacte & a cunis tranſeunt vt cibo firmiori alãtur. Nã apud Var. legit̃ ĩitiari pueros edulię & potinæ & cubę deab⁹ edẽdi & potãdi & cubãdi. Reperit̃ etiã initior deponẽs, vt in p̃s. Et initiati ſũt Beelphegor. Eſt & initiare incipere.

¶ Initiarius a, um, qđ ad initium pertinet. Quin. libr. j. Neq; ei eſt ſanctius ſacris iiſdem ſtudijs initiaris.

¶ Iniqu⁹ ab in & ęqu⁹, ę, ĩ i. producta cõuerſa, & idem eſt quod non planus. Vñ loci iniquitatem dicimus. Per trãſlatiẽnẽ vero de hoib⁹ impijs ſeu ĩprobis dr̃, & iniqtas q; iniuſtitia ſumitur. Aliqñ capit̃ pro magno. Verg. iniquo põdere raſtri. Aliqñ ꝓ anguſto. Idẽ. Verũ hęc ipſe quidem ſpatijs excluſis iniquis Pręterco.

¶ Inimicus qui nõ eſt amicus & priuatus eſt, hoſtis public⁹. Sueto. in Tibe. Scribit etiã ad ipſum hoc familiariter necdum plane inimicus aut hoſtis.

¶ Inimicor, caris depo nẽs ĩimicitias exerceo, dtõ iũgit̃

¶ Inimico as, cũ accuſatiuo ſignificat inimicum facio. Hor. Et miſeras inimicat vrbes.

¶ Inimicitia ſingulari numero dixit. Cic. lib. iij. tuſcu. Inimicitia ira vlciſcendi tempus obſeruans. Cęſ. lib. de ana. plurali ſemper numero dicendas putat inimicitias

¶ Iniũgo gis, ĩpono, demãdo, vt iniũgo tibi hoc onus. Proprie tñ iniũgere eſt intus vel ſupra iungere. Col. li. vij. Iugũq; quarto die accipiũt cui ram⁹ illigatus temõis vice traijcitur. Interdũ & pond⁹ aliqđ iniungitur vt maiore niſi laboris exploretur patientia Idẽ li. v. Iraq; pingui terra ſingulis brachijs licebit bina iniũgere flagella

¶ Iniuges hoſtiæ vocabantur quę nunq̃ domitæ, aut iugo ſubditę fuerant.

¶ Iniuria ex eo dicta eſt ꝙ non iure fiat. Oĩe eĩ quod nõ iure fit iniuria dicitur ſiue verbis ſiuere cum manus inferũtur. Verbis cũ fit cõuitiũ. Specialiter vero iniuria dr̃ cõtumelia, q̃uis (vt quidã volũt) ab ĩuicem differãt ꝙ ĩiuria ſit in verbis, & ideo leuior, cõtumelia ĩ factis. Pa. Patior facile ĩiuriã ſi eſt vacua a cõtumelia. Qñ iniuriã dicim⁹ damnũ culpa datũ. Qñq; iniquitatem vt cũ quis iniq; ſententiã dixit, ꝙ iure & iuſtitia careat, quaſi non iuriã Nonnũq̃ aduerbialiter ſumit̃ ꝓ immerito. Iniurioſus qui iniuriã facit. Iniurioſus, a, um, iniuria plenum.

¶ Iniurius, a, um, quod eſt ĩiquũ. Plautus in Aul. Si mihi dat operã me illi iraſci iniuriũ eſt. Aliqñ iniuriũ aduerbiũ ponitur. Terẽti. in Hecy. Iniuriũ autẽ eſt vlciſci aduerſarios. Vbi Do. Iniuriũ iniquum. Indignãtis modo ſignificatio eſt, & vim aduerbij habet.

♁ Iniurius, qui adet aliquid contra ordinẽ iuris.

¶ In manu vel in manibus eſt, dr̃ pro quod eſt in poteſtate vel in prõptu & in facili, vt victoria in manib⁹ eſt. i. quaſi iã tenetur. Et in manib⁹ pro inter manus. Cic. ĩ Catone. Septim⁹ mihi liber originũ eſt in manib⁹, ideſt operi nodũ ſumma eſt impoſita manus. In manu aquas poſcimus. Veteres autem aquas manibus pedibuſque q; dixerũt. In manum dat̃ ei qui ſeparatim accipit ſine arbitris, aut interprete, vt præuaricator aut iudex corruptus. Terent. in Phor. Soli ſumus nunc inquam diceho quid velis tibi dari in manum?

♁ In medium. i. in vſum communẽ. Cic. l. j. offi. In hoc naturã debemus ducem ſequi, & communes vtilitates in medium afferre mutatione officiorum.

¶ In mentem venire non tantũ eſt reminiſci, ſed etiam recogitare & conſyderare. Cic. In mentem tibi non venit cauſam publicam ſuſtinere. i. non cogitas.

¶ Innitor pe. cor. Vide in dictione Nitor.

¶ Ino nomen Cadmi & hermiones filię vxoriſq; Athamãtis Thebarũ regis, & liberi patris nutricis eadẽ Cicerone teſte eſt q̃ Leucothea. i. alba dea a nobis vero Matuta q̃ & aurora dr̃. Vñ Oui. ĩ Faſ. Leucothoe graijs matuta vocabere nr̃is. Fabulã inonis. Oui. li. iiij. meta. refert queadmodũ Ino cũ Melicerta filio propter timorẽ de ſcopulo ſe præcipitẽ miſit ĩ mare, amboq; facti ſunt dij marini Ina Leucothea. Melicertes Palæmon qui & portun⁹, vocati ſunt. De qb⁹ Cyprianus. Melicertes & Leucothea p̃cipitant̃ ĩ maria, & fiũt poſtmodũ maris numina. ¶ Inno as, per duplex nn, ex in & no, quaſi intus no, a quo innato as, frequentatiuum.

¶ Innocuus actiue accipitur pro eo qui nõ nocet. Plin. lib. viij. Eoſdẽ peſtiferos ferũt in græcia, innocuos eſſe in Sicilia Paſſiue vero pro eo cui non nocetur. Verg. Et ſedere carinæ, omnes innocuæ. i. ſine detrimento.

♁ Innoxius dicitur qui non nouit nocere.

¶ Inocco as, ſignificat cooperio, qđ fit, cũ ſemẽ in agro ſeminatũ eſt, & glebas ſarculis, aut cratibus diſſoluimus vt ſemen humo cõtegatur. Col. li. ij. Nam ſemen, quod ſicco ſolo ingeſtum, & iã inoccatum eſt, perinde, ac ſi repoſitũ in horreo nõ corrumpitur. Cõponitur autẽ ex in & occo, as quod eſt comminuo. Sed de occo alibi.

¶ Inoculo as, pe. cor. ſignificat oculum vnius arboris alteri adhibeo, ſeu oculum in arbore aperio. Colu. lib. xij. His quidẽ diebus arbores ficorũ inoculanť. Qđ gen⁹ inſitionis emplaſtratio vocatur. Pli. lib. xvij. ĩ ficis autẽ & malis hęc fuit inoculatio antiqua.

✠ Inofficioſũ teſtamẽtum, vt inquit Paul. dr̃ quod nõ ex officio pietatis paternę cõfectum eſt filijs ſine legitima cauſa exhęredatis.

¶ Inodorus ra, rum, quod eſt ſine odore.

¶ Inoleſco is, leui, lui, etum, & itum, ſignificat creſco, grandis fio. Aug. Miror apud quoſdã ĩfideles, vnde tã pernicioſus error inoleuerit vt ſuper tumulos defunctorum cibos & vina conferant?

¶ Inoteſco is, not⁹ fio. Lact. lib. j. Deniq; a doctis hui⁹ ſeculi qb⁹ forte ſcripta eius innotuerũt derideri ſolent.

¶ In numerũ ſignificat in ordinẽ. In numerũ ludere eſt ſaltare. Ver. Tũ vero in numerum Faunoſq; feraſq; videres ludere. tum rigidas motare cacumina quercus.

¶ Innuo is, ſigno aliquo capitis voluntatem oſtendo, ſiue affirmem ſiue negem.

¶ In ordinẽ redact⁹, & in ordinẽ coact⁹. i. inter viles & abiectos numerat⁹. Liu. li. xij. Tribuni plębis ĩ ordinem redacti. i. cõtẽptui habiti. Suet. in Clau. In ordinẽ ſe coactum cõſcriberet. Hic etiã extra ordinẽ pro egregie dr̃

¶ Inops paup. Vñ iopia pauptas. Aliqñ dr̃ ſine ope ſiue auxilio. Vñ iopẽ animi, iopẽ prudẽtię dicim⁹. i. ſine ope animi, ſine ope prudẽtię. Aug. l. iiij. cõ. Ardor iops prudẽtię, Iũgiť ei cum gtĩs oĩm rerũ. Aliqñ iops dr̃ inſepult⁹. Ver. li. vj. Hęc oĩs quã cernis iops inhũataq; turba. Ex iure eĩ põtifico terra inijciebatur & circa cadauera & circa abſentiũ corpora quibuſdã ſolẽnib⁹ ſacris additis. Inops igitur ſine terra quę ops dicitur, qui nullius poſſeſſor eſt. Pauper cui ſuæ res non ſufficiunt.

✠ Inora dicuntur animalia ſine ore, quales ſunt Aſtomi Indiæ populi halitu tantum viuentes & odore.

¶ Inopioſus a, um, ſine ope. Plau. Sæpe ego res mſtas tibi mandaui dubias egenas inopioſas conſilij.

¶ Inphrunit⁹ p. p. dr̃ inſolens & ĩprudẽs gręci ἄφρωνα imprudẽtem dicũt. ✠ Vide ſupra in dictione Fruniſcor.

¶ Inprimis pe. p. duę ptes ſunt & eſt aduerbiũ ſignificatq; ante oẽs vel ante oĩa vel vnũ ex primis. Sal. Quæ quidem res in primis mihi videtur fuiſſe cauſa facinoris maturandi. Imprimis cũ. m. ãte p. ab imprimo verbo eſt habetq; pe. cor.

¶ Inpoſterum pe. cor. Vide in dictione Poſtremo.

¶ Inquies etis, p inquietus a, um, gñis oĩs, vel figurate fungitur neutro gñi. Sal. li. j. hiſto. Humanũ gen⁹ inqes atq; indomitũ. Hic inquieto as, p. p. Hie. li. j. Re. Quis tu qui clamas & inquietas regẽ. Col. li. ix. Ne incubãtes matrices ab alijs auibus ĩquietẽtur. ✠ Liu. Iam ſibi ſatis gloriæ quæſitum, & potuiſſe ſe deſinere ni animus ĩqes paſcereť opere. Apul. li. j. Qua cõtentione & inquieti p cacitate præditus aſinus. Pli. Subſtantiuũ poſuit li. xiiij. pro inquietudine cũ ait. Furiales ſomni & inquies nocturna. Gel. ſimiliter. Vt interea labor hic vigiliarum & inquies ſuauitate paulifper vocum atque modulorum, acquieſceret.

¶ Inqlin⁹ pe. p. ex in & colo p habito, vide in Colo.

¶ Inquilino as, habito, a quo inquilinatus, us. p ĩcolatu Aug. in expoſitione p̃s. Quo migrandum eſt ex hoc inquilinatu.

¶ Inquio is, defectiuũ eſt. & ſignificat dico. Cic. tñ li. ij. de ora. Attẽdere & aucupari verba oportebit inquio, vt ea q̃ ſunt frigidiora vitem⁹. Idẽ in eodem. Tu ĩquiſti moleſt⁹ nõ eris. Et li. iiij. ad Herẽ. Quid tibi vis aliqs ĩqat.

¶ Inquino as, pe. cor. maculo deturpo. Lact. li. vj. Pecudũ ſanguis effuſus quo aras ĩquãt. Ci. li. j. Tuſ. Quib⁹ cæcati velut domeſticis vitijs atq; flagitijs ſeſe ĩquinaſſent. Fit autẽ a Cunio is, vt inquit feſt⁹. Cunire vero eſt ſterc⁹ facere. Hui⁹ cõpoſitũ eſt coinquino. Col. li. viij. Totam pgeniem coinquinat, ſiquidem celeriter cũ alia pecora, tũ præcipue oues contagione vexentur.

✠ Inquiro ris, pe. pd. quaſi intus quero. Vnde fit inquiſitius aduerbium comparandi quod ſignificat pi⁹ dentro cercando apud Gelli.

✣ In re tua p vtilitate tua ſicut ab re cõtra vtilitatẽ. Cc.

✣ In rẽ pñtẽ nõ tps ſed locũ ſignificat, qſi in locũ differẽtię. Cic. Vt ſi cõſtitueris te cuipiã in rẽ p̃ſentem eſſe venturum. i. ad locum de quo cõtrouerſia eſt. Cc.

✠ In rẽ p̃ſentẽ dr̃ ire iudex quũ accedit ad locũ de quo eſt cõtrouerſia. Cic. p Cecina. Placuit cecinę de amicorum ſentẽtia cõſtituere quo die in rẽ p̃ſentẽ veniretur. Liui. li. xxxiij. Scribit miſſuros ſe in aphricã, q iter ppl̃m carthaginẽſem, & regẽ maſſiniſſã in re pñti diſceptarent.

¶ Inſanus pe. p. nõ ſanus, qui nõ eſt ſani cõſilij & q nõ habet mẽtẽ integrã. Vñ inſania ſtultitia q̃ & ĩſanitas dr̃ Cic. Inſipiẽtia aũt quaſi ĩſanitas eadẽq; demẽtia. Itẽ ĩſan⁹ magn⁹ dr̃. Ver. Inſani feriãt ſine littora fluct⁹. Perſ. Inſani dicta Cato. Inde inſane aduerbiũ vehemẽter propterea ꝙ ĩſani oĩa vehemẽter faciũt inquit. Var. Itẽ val de ſan⁹. i. doct⁹. Perſ. Et ĩſano multũ laudãdo magiſtro.

✠ Habet eĩ in ſe vĩ intẽſiuã. Sic inclytus infract⁹, & multa alia. In hoc tñ loco accipi cõgrue põt, p nimis cõcitato ad curã diſcipuli, a quo ſubuereť reportare notã indiligẽtię. Nã p̃ter notã ſignificationẽ puicaces & intractabiles appellabãt inſanos. Cõtẽtioſi quoq; qui nũq̃ ſuccũbebãt, alioſq; improbabãt, inſani vocati ſũt. Plato ĩſymposio, vñ vero inſani cognomẽ tibi exortum ſit neſcio, ſemper enim in loquendo te, & alios improbat.

¶ Inſanio is, iui, itum, a ſan⁹ cõpoſitũ & deriuatum putať pro inſanias facio ſiue inſanus ſum. Qñq; & inſanire eſt carmẽ componere. Ver. Inſanire libet. Nam inſani enthei dicuntur. i. deo pleni.

¶ Inſequor p. cor. ſequor vel inſequẽdo ſequor. Ver. Inſequitur clamorq; virũ ſtridorq; rudentũ. Et inſequi per ſequi. Quint. Cum eum maledictis inſequeretur.

¶ Inſeruio is, Vide in dictione Seruio. Dicim⁹ autẽ inſeruio tibi & inſeruio te. Plaut. Nõ meretricum eſt vnũ inſeruire amantem.

¶ Inſecta animalia ſunt parti terreſtria, vt ſcolopẽdrię ſtelliões, partim volucria vt apes veſpę, ptim cũ vtroq; pticipãtia vt formicæ, partim pẽnis & pedibus carẽtia, vt tineę q̃ in hoĩe naſcunť. Dicta inſecta ab inciſuris quę nũc ceruicũ loco, nũc pectorũ ſunt atq; alui. ✠ Hæc Albert⁹ magn⁹ appellat annulata. Ariſto. & gręci ἔντομα.

¶ Inſero is, pe. c. iſerui ĩſertũ ſignificat ĩmitto ſiue vnio Qñ facit inſeui ĩſitũ de arbore dr̃, qñ. ſ. ſciſſo trũco ſurculꝰ fœcũdę arboris ĩſeriť in ſterili, ſiue cũ ocul⁹ vni⁹ arboris alteri adhibeť qđ quidã ĩoculationẽ vocãt, vel qñ ſeminať aut plãtať. Ver. Inſere nũc melibœe pyros, pone ordine vites. Colu. li. iij. Vitẽ q̃ inſiturus es, reſecato & plagã leuato, atq; ita findito & paratos ſurculos ĩ fiſſurã dimitto eatenus qua adraſi ſunt. Idẽ. Inſita eſt fructuoſior q̃ q̃ inſita nõ eſt. i. q̃q̃ cũ ramis aut plãtis ponit̃. Per trãſlationẽ. Lact. li. v. Odiũ & inuidiã & doliũ hominis inſerit vt tã eſſent q̃ ſerpẽtes venati tam rapaces q̃ lupi Leo papa p vnire exẽplũ poſuit. Qm ĩquit filius dei venit ſoluere opa diaboli, & ita ſe ĩ noſq; ĩſeruit ſibi, vt dei ad hũanã naturã deſcẽſio fieret, hoĩ ad diuinã puectio. Hie. ad Pãma. Quid neceſſe fuit me latẽtẽ inſerere quæſtu. opponere iudię plurimoꝝ. i. ĩmittere. Col. Nauſea diſcutiť ſi ĩtegrũ gallinaceũ crudũ ouũ ieiuni faucibus ĩſeras. Diome. Inſeror inſertus & inſitus facit. Et tradũt qdã inſit⁹ arborũ eſſe, inſertus hoĩs vel alicui⁹ rei. Ser. Inſitas arbores dicim⁹, inſertas vero cauſas aut fabulas. Pli. lib. x. Pãna, per tranſuerſas inſertas nares.

¶ Inſerto as, frequentatiuũ ab inſertum formatũ. Ver. Hinc ferro accingor rurſus clypeoq; ſiniſtrã. Inſertabã aptãs meq; extra templa ferebam.

¶ Inſitio ipſe inſerendi actus. Col. lib. iij. Tria autem genera inſitionum antiqui tradiderunt.

¶ Inſitium lignũ qđ inſitũ eſt. Col li. iij. Terrã circa arborem aggerato vſq; ad ipſum ĩſitiũ. Et itẽ. Paleato luto bene ſubacto oblinito totam plagã & ſpatiũ qđ eſt inter ſurculos vſq; eo vt duobus digitis inſitia extent.

✠ Inſitiuum dicitur illud in quo aliquid inſertum eſt.

¶ Inſitiu⁹ a, um, qđ inſeritur. Gel. Corpuſq; & animam bene initiaris primordijs inſitiuo degeneriq; alimento lactis alieni corrumpere.

✠ Inſitium ab infectione dictũ pulmenti gen⁹, ex inſectis & minutatim tritis carnibus confectũ. Apđ Apitiũ ſæpe fit mentio de inſitijs.

¶ Inſideo es, p. cor. ſedeo ſeu ſupmaneo ſto. Lact. li. v. Et iuſtus ille nactus fuerit aliquẽ ſauciũ equo inſidentẽ Aliqñ int⁹ ſedeo ſeu ſto. Ci. li. iiij. tuſ. Cũ aũt hic feruor cõcitatioq; animi intrauerit & tanq̃ in venis meduliſq; inſederit. Aliqñ doloſe quẽpiam expecto. Vnde inſidię & inſidior. Aliqñ obſidere, & modo cũ actõ cõſtruiť Liui. lib. ij. de bel. puni. Mago locũ monſtrabit quẽ inſideatis. Modo datiuo. Verg. li. xj. Arripuitq; locũ & ſyluis ĩſedit iniquis. Liui. lib. ix. Ineſſis omnibus vijs pq̃s cõmeatus ex Samnio ſubuehebatur.

¶ Inſido is, pe. cor. ſignificat ad intus habitandũ ingrediendũ ve vado. Lact. lib. vj. Vitãda ergo ſpectacula oĩa nõ ſolũ nequid vitioꝝ pectorib⁹ inſidat. i. ingrediatur aſt ſtandũ Sta. li. the. paſſiuũ ptulit. Sũmis inſidiť aſtris Cõſtruitur & cũ accuſatiuo. Ver. li. v. Viam inſidere.

¶ Inſidię fallacię. Cic. li. iij. of. Sunt ne igitur inſidię tẽdere plagas. Proprie doloſa expectatio ad aliquẽ aggrediẽdum inſidiæ dicuntur quæ clam inſident vt hoſtes fallantur.

¶ Inſidior aris, inſidias tendo. Sal. in Iug. Atherbalem vitę ſuę dolis inſidiatum eſſe.

¶ Inſidioſus qui ſępe inſidiatur, a quo inſidioſe qđ ẽ cũ inſidijs. Cic. li. iij. offi. Ratio ergo poſtulat ne quid inſidioſe, nequid ſimulate, ne quid fallaciter.

¶ Inſcitia ignorãtia ab inſcitus, a, um, participio.

¶ Inſcius & cõſci⁹ cõtraria ſunt, & a ſci⁹ compoſita. Inſciens, vñ inſcientia quæ cõtraria ſunt ſcientię. Cic. lib. acad. Sed inter ſcientiam & inſcientiam comprehenſionẽ illam collocabat. Aliquando inſciens capitur p ſtulto & aliquando pro ignaro.

¶ Inſcribo pe. p. int⁹ ſiue ſupraſcribo. Ci. li. j. tuſ. Quid nr̃i philoſophi, nõne in his ipſis libris quos ſcribũt de cõtẽnẽda gloria ſua noĩa inſcribunt? Idẽ Caſſio. In ſtatua q̃ poſuit roſtris inſcribit Parẽti optĩe merito. Interdũ iſcribere ſignificat noĩare ſiue ĩtitulare. Lact. li. j. Minuti⁹ fœlix ĩ eo libro q octaui⁹ inſcribiť, ſic argumẽtatus eſt. Interdũ dilacerare. Verg. Et verſa puluis inſcribitur haſta. Plau. Corp⁹ tuũ virgis vlmeis ĩſcribã. i. ĩſignibo.

¶ Inſcript⁹ qñq; pro nõ ſcripto ſumiť, vt apuđ Var. li. ij. Itaq; greges ouiũ longe abiguntur Ex Apulia in Sanniũ æſtiuatũ atq; ad publicanũ profitentur ne ſi ĩſcriptũ pecus pauerit lege cenſoria committant mulietos.

¶ Inſignis & hoc inſigne ex in & ſignũ ſiue ſignis componiť ἐπίσημον δὲ λέγουσι περίσημον ἐκ τοῦ περί σημαίνω. i. gręce dicunt περίσημον ex verbo σημαίνω. i. ſignifico, impero, vel ſorte a σημειόω, noto, & περί. Et proprie dicitur excellens qui in aliquibus cernitur eſſe ſignis quib⁹ noſcitur vel noſci poteſt, vt in coloris & veſtiũ rerũq; varietate noſcitur ſiue noſci poteſt, eſſe eũ pbũ vel improbũ. Seu quia ſigna cũ ſint indicia rerũ ſemp eminent manifeſtaq; ſunt. Sic viri virtute excellẽtes oĩbus ſunt noti Cic. li. iij. ad Herẽ. Idẽ fit imaginib⁹ vt quę nobis diligẽter notę ſunt hępatũ videantur inſignes alijs Hic Cicero ꝙ pri⁹ dixit notę, aperuit inſignes ſignificare notæ, ſiue notabiles. Ver. li. iij. Geor. Nec mihi diſpliceat maculis inſignis & albo. Liui. li. j. Flaminẽ Ioui aſſiduũ ſacerdotẽ creauit ĩſigniq; eũ veſte & curuli regia ſella adornauit. Ver. li. iiij. Oſtroq; inſignis & auro Stat ſonipes. Hoc loco ĩſignis inſtratus quaſi inſignit⁹. Ad facin⁹ trãſtulit. Ter. in Eu. Iãdiu aliquã cauſam q̃rebat ſenex quã obrẽ aliqd inſigne faceret. Do. ĩſigne aliqd magnũ & nobile facin⁹. Ad virtutẽ. Ver. Inſignẽ pietate virũ. i. illuſtrẽ magnũ ſiue nobilẽ, p̃clarũq; ac p̃ſtantẽ. Aliqñ ad vitiũ. Et latrones ĩſignes vocam⁹ qui maiore manu maioreq; audacia graſſanť, vt in euã. Habebant aũt vinctum quendã inſignẽ, cũ de ſeditioſo & homicida dicatur. Et inſignia ſcelera a Tacito dñr. Oĩe eĩ quod excellit ſiue illud ſit vitiũ ſeu virtus inſigne dr̃. Vñ etiã qñq; ſimpliciter pro magno ſumiť. Lucil. Cocus nõ curat caudã inſignẽ eſſe modo pinguis ſiet. Ab inſignis fit inſignitas pro claritate. Inſigniter clare ſumme. Apul. Homo inſigniter malus.

¶ Inſignia dñr ea quę in veſtibus vexillis & huiuſmodi inſignita ſunt, aut ipſę veſtes vexilla & alia q̃ fiũt aut ferũť ita ab alijs diſcreta vt noſci poſſit cui⁹ ſint ad quos ptineãt, vt veſtes militares, & ĩſignia militaria regalia cõſularia ve quibus acies ab acie, eques ab equite, rex & cõſul a viro priuato cognoſci debet. Ver. li. ij. Danaũq; inſignia nobis aptem⁹ clypeos. Li. li. ij. Ipſe en ille noſtris decorat⁹ inſingnib⁹ magnifice incedit. Sal. Cũ faſcibus atq; alijs ĩperij inſignib⁹ ad Manliũ ĩ caſtra tẽdit. Mos eĩ fuit antiquoꝝ vt benemeritis inſignia tribuerẽt magiſtratuũ. Vñ ſcribit Tacit⁹ decreta fuiſſe Narciſſo q̃ſtoria ĩſigniã a Claudio Cæſare Ab eodẽ inſignia preturæ Criſpino decreta fuerunt. Et nõ ſolum ſunt ſigna & ornamẽta ob virtutẽ adepta. Vñ inſignia laudis & ĩſignia gloriæ dicim⁹. vt Cic. Appio. Inſignia eĩ virtutis multi ẽt ſine virtute aſſecuti ſunt. Aug. li. viij. cõ. Qui etiã ob ĩſigne p̃clari magiſterij ſtatuã ĩ foro Romano meruerat Veiũ etiã qcquid aliqđ oñdit inſigne dr̃. Amb. Deſpõſata ne temeratę virginitatis adureretur ĩfamia, cui grauis aluus corruptelę videretur inſigne præferre.

✠ Inſipiens. i. nõ ſapiẽs qui nõ cogitat quæ agenda ſunt vide infra in dictione Stultus.

¶ Inſignio is, iui, itũ. ſignis noto ſeu diſtinguo, vt apđ Claudianũ li. j. Hic elemẽtoꝝ ſeriẽ, ſedeſq; paternas inſignibat acu. Cic. li. iij. ad Herẽ. Si quã rẽ deformabim⁹ turpẽ aut cruẽtã, aut cœno oblitam, aut rubrica delibutã iudicemus quo magis inſignita ſit forma.

¶ Inſignite pe. p. aduerbiũ ſignificat cũ notæ indicio. Cic. Ne improbũ notari aut vituperari ĩſignite poſſet. Inſigniter etiã aduerbiũ ſignificat ſumme clare aperte. Apul. Homo inſigniter malus.

¶ Inſimulo as, pe. cor. accuſo, crimẽ ĩgero. Ci. Threba. Hic tu me etiã inſimulas nec ſatiſfactionẽ accipitis. Iungitur etiã qñq; gtõ. Ter. in Phor. Si herũ ĩſimulabis auaritię male audies. Vñ ĩſimulatio, q̃ vt inquit Do. eſt falſi vel veri criminis ĩcuſatio. Eſt & ĩſimulare fingere. Cic. li. iij. of. Sol⁹ neglexit fidẽ, fruere inſimulauit, nec coiret inſtitit. Inſimul ex in & ſimul ſignificat vna. Cc.

¶ Inſinuo as, Vide in dictione Sinuo.

✠ Inſinuatus ĩflexus, cõplicatus cõpreſſus. Apul. li. ix. Siccine vacuus, & ocioſus ĩſinuatis manibus ãbulabis mihi. Tali eĩ habitu manus ocioſorũ cõplicãť. Liui. Dixit cõpſſis manib⁹. Cui⁹ hæc ſunt verba ex li. vij. Quid aliđ cauſę eſſe credam⁹ cur veteranus dux fortiſſim⁹ bello cõpreſſis, quod aiunt manibus ſedeas.

¶ Inſiſto is, quaſi firmo. Ver. li. xj. Vtq; pedũ primis infans veſtigia plãtis Inſtiterat iaculo palmas armauit acuto. Et ĩſiſtere eſt operã dare. Hie. in plo. Tob. Sed meli⁹ eẽ iudicãs phariſeoꝝ diſplicere iudicio, & ẽporũ iuſſionib⁹ deſeruire, inſtiti vt potui Itẽ ſollicitare vrgere. Pli. Frequẽſq; vt id ageret ĩſiſtebat. Cic. ad Herẽ. aliter Nunc idẽtidẽ nometipſi nobis inſiſtemus, res eĩ cõmunis agitur, id eſt vim faciemus.

¶ Inſilio is, pe. cor. inſilui inſiliui inſilij inſultũ, vñ ĩſul

to,ſignificatq; ītro aut ſurſum ſalto.Sta.li.ix.theb.Inſi
liere vadis magnoq; fragore ſolutus. Agger.Luc.li.iij.
Inſilinitq; ſolo nociturus pondere puppi.
¶Inſipidus & inſipide vide ſapidus.
¶Inſolens pe.cor.ex in & ſolēs ſiue ab īſoleo licet nuſ
ꝗ legatur,& ſignificat inſuetū & inſolitū,vñ inſolentia.
Cic.ꝓ Deiota.Moueor & inſolētia loci.Sal.Inſolens ve
ra audiēdi.Gel.li.j.Atq; id quod a C.Cæſare excellētis
ingenij ac prudentię viro in primo de analo.ſcriptū eſt
habe ſemp in memoria atq; in pectore,vt tanꝗ ſcopulū
fugias inauditū atq; inſolēs verbū.Per trāſlationē poni
tur pro ſuperbo & arrogāte qui p̄ter legē agit humanā
atq; naturalē.Et quem audacē vel p̄ſumptuoſum dicere
ſolemꝰ.Quod eſt cum quis audet facere vel dicere qđ ip
ſe non ſolet,vel quod ab alijs modeſtis viris fieri aut di
ci nō ſolet.Ci.ꝓ Marcel.Et victoria quæ ſui natura īſo
lēs eſt.Inde inſolētia arrogātia,iſolēter aroganter.
¶Inſolum veteres pro inſolitū dixerūt.Affra.Orbitatē
ſenectuti tuæ malum metui,quod īſolum non venit cæ
co ac dementi.
¶Inſolitus nō ſuetus.Aliquando præter ſolitum.Gel.
Intempeſtiue ac inſolite diſſerebat.
¶Inſolo as,pe.ꝓ.ad ſolem ſicco.Vñ inſolatꝰ ī ſole ſeu
ad ſolem ſiccatus,vel penitus tactus aut calefactꝰ.Col.
lib.v.Super hoc materiæ ꝗ fructū habēt meliꝰ cōualeſ
cūt,vt vuę cōmodius inſolatę p̄coquūtur.Inſolare quo
q; pullę crines dicuntur dū faciē tectę paſſos ad ſolem te
nēt candicandi gratia,Et ipſi crines inſolati dñr.Plini.
Cęrā vinaceo crate ſub dio ſiccant ſole lunaq;.Hoc eñ
candorē facit,ſi ſic ſiccatur,Et ne liquefaciāt protegūt
tenui linteo.Candidiſſima vero fit poſt inſolationē hu
mi recocta.
¶Inſomnia æ.Vigilia.Inſomnium phantaſma.Vide ī
dictione ſomnus.
☧Inſomnioſus,qui multū ſomniat.Caton.Omnē quiin
ſomnioſus eſt hæc eadem curatione ſanum facies.
☧Inſonus a,ū.pe.cor.qđ eſt ſine ſono,& ſtrepitu.Apul
inſono veſtigio me perducit.Sic abſonum ſine ſono.
¶In ſpem venio ſperare incipio.Cic.li.ij.de ora.Non
nullā in ſpem venerā poſſe me aliquid ex iſtis diſcere.
¶Inſpicio,cis.pe.cor.intus ſpecio ſeu valde intueor.
Terē.in Adel.Deniq; inſpicere tāꝗ in ſpeculū vitas ho
minum iubeo,atq; ab alijs exemplum ſumere ſibi.
¶Inſpecto as,cōtinue ſeu attēte intueor.Gel.li.j.Ibi
dē in ſtadio īſpectāte populo,in oſculis,atq; manibꝰ fi
lioꝝ animā efflauit.Vñ & inſpectare ꝓ cuſtodire ponit
Sue.in Cæſa.Sunt qui putent cōfiſum eū nouiſſimo illo
ſenatuſcōſulto,ac iureiurando etiā cuſtodias Hiſpanoꝝ
cū gladijs inſpectantiū ſe remouiſſe.
¶Inſpectius aduerbiū ſignificat minꝰ inconſiderate.
¶Inſpico as,pe.cor.in modū ſpicę vel ſpici acuo.Ver
gi.li.j.Geor.Ferroq; faces īſpicat acuto.Ser.Acuto fer
ro incidit ad ſpeciem & imaginem ariſtarum.
¶Inſpiro as,pe.ꝓ.ſignificat diuio quodā ſpū in mētē
inijcio.Vñ dicimꝰ ſanctos dei hoīes inſpiratos fuiſſe lo
cutos.Et inſpirare intus ſpirare,hoc eſt ſpiritū ſeu ven
tū infundere.Col.li.j.Sed granaria ſcalis adeant,& mo
dicis feneſtellis aquilonibus inſpirentur.
¶Inſtar indeclinabile licet ꝓbꝰ iſtaris gtm̄ dixerit.Qđ
& ſine prępoſitione & cū p̄poſitionē īuenit.Et modo ſi
gnificat ad ęquiparationē.Col.li.iij.Vineā nouellā gē
mas agere ſinito,ſimulq; atq; pampinus inſtar ꝗtuor di
gitoꝝ erit,tū demum pampinato.Modo ad menſuram
vt apud eundē.li.j.In cāpo rarius,in cole ſpiſſiꝰ acerui
ſtercoris inſtar quinq; modiorū diſponentur.Modo ad ſi
militudinē.vt illđ Cicer.accipi poteſt.Amaui autē quæ
fiunt nō vici,ſed vrbis inſtar.Et ī Piſonē.Vnꝰ ille dies
mihi quidē imortalitatis inſtar fuit,cū ſenatu egreſſum
vidi populū Romanū vniuerſum.Suet.in Cæſare.Cuiꝰ
etiā (ſcilicet equi) iſtar ꝓ ęde Veneris genitricis poſtea
dedicauit.i.effigiē cōſimilē.Solinꝰ cū p̄poſitiōe.Meſo
potamiā opimat annuæ inundatiōis exceſſibꝰ ad inſtar
amnis,Aegyptij terris ſupfuſus inuēta ſoli fæcūditate.
Siliter Hiero.in Iob.Et gaudiū hypocritæ ad inſtar pun
cti,Idē in Ioſue.Steterūtq; aquę deſcendentes ī vno lo
co & ad inſtar mōtis intumeſcētes apparebāt procul ab
vrbe.Aug.Et ideo hodie vt vitale lauacrū reſurgēs dei
populꝰ,ad inſtar reſurrectionis eccleſiam noſtram ſplē
dore niueo illuminat.
¶Inſtauro as,nō ab iſtar deſcēdit,vt qdā putauere,ſed
cōpoſitū eſt ab in & ſtauro.Vñ & reſtauro.Nā itegro ꝙ
inſtauro ſimile eſt in ſignificatiōe cōpoſitū qdē eſt quia
A tegro habet.Et vñ cōpoſitū eſt A tegro,inde & inte
gro.Vñ cōtamino inde & attamino,& multa huiuſmo
di.Sic vñ iſtauro ide & reſtauro,quoꝝ ſimplicia cū non
ſint in vſu cōpoſita habent,qđ p̄poſitiones cū quibꝰ iū
guntur,aperte declarant.Preterea cū ītegrare idē ſit qđ
īſtaurare,nimirū inſtaurare integrare eſt.In quo quātū ab
inſtar diſtet,aīaduertere licet.Ter.in An.Amantiū irę
amoris ītegratio eſt.Vbi dona.Integratio iſtauratio.In
tegrare vero vt inqt Feſtꝰ eſt in ſtatū redigere,nō ad ſi
militudinē prioris ſtatꝰ dixit ſed ſimpliciter ī ſtatū redi
gere,vtcūq; ſit ſtatꝰ.Similiter iſtaurare dicimꝰ ī ſtatū re
digere,nō ad ſimilitudinē prioris ſtatꝰ facere.Vñ Ver.
ꝑ tranſlationē dixit.Inſtaurati animi regis ſuccurrere te
ctis.i.ꝗſi recreati,ſiue validi facti.Sup qđ Seruit.Hinc
oſtēdit eos ſuperiꝰ defeciſſe.& nō dicit ad ſimilitudinē
antiquā cōualuiſſe.Et raro euenit vt euerſa ędificia ad ſi
militudinē priſtinā inſtaurent,Liui.li.iiij.Nā phaliſci
ꝓpelli ad inſtaurandū bellū neq; clade Romanoꝝ neq;
ſociorū precibus potuere.Inſtaurandū non ad ſimilitu
dinē priſtini gerendū ſed integrandū & denuo inferen
dū.Sic.Cic.de ꝓuincijs cōſularibꝰ in Piſonē & Gabinū
Bellū affectū videmꝰ & fere vt ita dicā cōfectū periculū
ſic ne inſtauratas maxīe belli reliqas ac renouatas audia
mꝰ.Ver.li.iij.Ergo inſtauramꝰ Polydoro funus.i.inte
gramꝰ ſupplemꝰ & facimꝰ funꝰ.qđ fieri ꝓ loco & tpecō
decebat.Idē li.vij.Certatim inſtaurant epulas.i.denuo
imponūt.Cū ergo inſtauro nihil in ſignificato cōueniat
cū inſtar,nullo pacto ab inſtar formari dicendū eſt.p̄ſer
tim cū nec ad analogiā ꝑtineat.ꝙ inſtaro non iſtauro fa
cere deberet.Reſtauro autē ꝗuis pene obſoleuerit & ꝓ
eo inſtauro ſæpe poſitū ſit.Lact.li.vij.vſus eſt ꝓreduco
ſeu reformo renouo reficio ve.Verū ille cū deleuerit iu
ſtitiā iudiciūq; maximū fecerit,ac iuſtos qui a principio
fuerūt ad vitā reſtaurauerit.mille annis inter hoīes ver
ſabit.Non enim ad antiquā ſimilitudinē reformauerit
intelligendū eſt cū longe elegātiori forma iuſtoꝝ corpa
reficienda ꝗ ea quę prius habuerant.
¶Inſterno is,ſuper ſterno operio extendo.Vñ inſtrata
equorū ornamēta dñr.Et inſtratꝰ lectus dr̄ veſte ſtragu
la excultus.Vlp.Inſtratum ſignificat omnē veſtē ſtragu
lam inſternendi cauſa paratam.
¶Inſtigo as,pe.ꝓ.ex in & ſtigo cōponi videtur.vt ſit
ſtigo ſtimulo,& iſtigo iſtimulo,& tā ī bonū ꝗ in malū ſu
mit.Hie.de diuo Luca.Obijt plenꝰ ſpūſancto quo inſti
gāte ī Achię ptibꝰ gręcis fidelibꝰ dñi incarnationem fi
deli narratione oñdit.Hoc mō cōponit.Caſtigo ꝗſi ad
id qđ caſtū eſt ſtimulo.Fuſtigo fuſte ſtimulo vel ferio.
¶Inſtigo is xi.ctū.intꝰ cōmoueo.Lact.li.vj.Ego vero
eos qui vera īprudētes loquunt ſic habendos puto tāꝗ
diuinent ſpū aliquo iſtincti.Vale.Maximꝰ lib.j.Samij
Prienenſibꝰ auxiliū aduerſus Caras implorātibus arro
gantia inſticti pro claſſe & exercitu lembulā eis deriſus
gra miſerūt.Hic inſtinctꝰ us.ipſa commotio.Vñ dici
mꝰ aliquid ſpiritusſancti inſtinctu factum eſſe.
☧Inſtatio dr̄,quaſi imminentia ab inſto as.Amb.lib.j.
de reſurrectiōe.Quomodo laudabis hominē priuſquam
inſtatio mortis ſucceſſerit.
¶Inſtita pe.cor.tenuis falſciola inqt Acrō,ꝗ ſtolę imā
ptē ābit.Hor.Nil mediū ē,ſunt q nolūt tetigiſſe,niſi il
las.Quaiū ſubſuta talos tegit iſtita veſte Cōtra aliꝰ nul

lam niſi ſolenti in fornice ſtātē.Oui.in arte.Feſte ꝓcul
vitæ tenues inſigne pudoris Quęq; tegis medios iſtita
lōga pedes vnde & in Euangelio legimꝰ de Lazaro,ꝙ
erat ligatus inſtitis.i.faſcijs.
¶Inſtitor pen.cor.negociator ex eo dictꝰ eſt,vt Vlpia
nus inquit.ꝙ negocio gerendo inſtet,nec multum re
refert tabernæ ſit prępoſitus an cuilibet alij negociatio
ni cū interdū etiā ad homines honeſtos afferāt merces
& ibi vendant.Hic.ſup li.ꝓuer.Inſtitor negciator,qui
ob eo ſit dr̄ ꝙ ꝓ acquirēdis multiplicādiſq; mercibꝰ ſe
dulus inſiſtat.Idē cōtra Ioui.Annꝰ & aurifices & hario
los & inſtitores gemmarū feriarumq; veſtiū ſi intromiſe
ris periculum pudicitię eſt.Poetę fere ſemper accipiūt
inſtitorē ꝓ eo q venditor eſt merciū delicatarū,cuiq; ve
ſtiarij & lintearij dant veſtē circūferendā & diſtrahendā
quē vulgo Circitorē appellamꝰ.Oui.Inſtitor ad dominā
veniet diſtinctus emacem.Plau.acillam pro domina ne
gociantem inſtitricē vocat.Vergiliarum quoq; ſydus in
ſtitor veſtis dicitur ꝙ mēſe nouembri cum earum occa
ſus eſt ex hoc ſydere coniecturam faciunt hyemis.Nā
ſi nubibus fuerit earum occaſus pluuioſam hyemen de
nunciant.Ideoq; negociatores ſtatim augent lucerna
rum pretij a quibus pluuioſo tēpore vtimur,Si vero tē
pore ſereno tempore occiderit aſperitas hyemis denun
tiatur.Idcirco reliquarum veſtium pretia accedunt.
✥Inſtitrix a Plauto dicitur ancilla pro domina negociū
exercens.Cc.
¶Inſtitorius,a um,qđ ad inſtitorē pertinet,vt ars iſti
toria.Hiero.cōtra Heluidiū.Quę inſtitorias exercet ar
tes neſcio an corpore,qđ ſcio ſpiritu virgo nō ꝑmanet.
Inſtitoria dictio dr̄ qua dñs inſtitorē cōuenit vel ꝑ iſtito
rē cōuenit.Nā ſi libitinariꝰ ſeruū polictorē habuerit.iſ
q; mortuū ſpoliauerit,dādā ī eū ꝗſi inſtitoriā actionē ꝗ
uis furti & iniuriarū actio cōpeteret,īquit Iuriſcōſultus
¶Inſtituo ex in & ſtatuo ſignificat decerno.Apu.Solō
aut Licurgꝰ iſtituit,Hinc iſtituta & iſtitutiones.Aliqñ
incipio.Pli.Priuſꝗ id opꝰ inſtituerem.Aliqñ doceo in
ſtruo.Sene.Sūt eī nō mō literis,ſed etiā bonis moribꝰ
inſtituēdi adoceſcētes.Qđ & de malis dr̄.Iuue.Inſtituit
q; rudes melior locuſta ꝓpinquas.i.docet eas veneficia
Aliqñ ordino.Et proprie de ludis,de orationibus,de
moribus hominū dicitur.Teren.Optime vitā inſtituit.
Salu.Ea familia ortū,ita ſe ab adolſcētia vitā inſtituiſſe
vt omnia bona in ſpe haberet.
¶Inſtitum bonū morē cōſilio & ratione ſumpta ſignifi
cat & domeſticā diſciplinā,quę literis nō mādātur.ſed
obſeruantur cōi opinione bonorū virorū per quandā cō
ſuetudinē.Qui.Nā is ꝗꝗ nutricibꝰ triēniū dederit tamē
iā tū formari optimis inſtitutis mentē infātiū iudicat.
Vñ de inſtitutis apud Val.max.j.de moribus.Aliqñ di
cit ꝓpoſitū.incœptū,vt fociā ꝓ meo inſtituto.Pli.Hęc
ſunt rerū principia & inſtituta naturę.Aliqñ dicit decre
tum & ſanctio.Vñ Iuſtinianus opꝰ ſuū iſtituta inſcripſit
ſed barbare qa dicūtur inſtitutiones,& ita indocilis fuit
vt analphabetus diciceretur teſte Suida.
¶Inſtitutiones ſunt p̄cepta quibꝰ inſtituūtur homines
atq; docētur,vt libri a Quin.de inſtitutione ora.ęditi.
Quādoq; inſtitutio vocatur ipſa inſtructio.
¶Inſto as.qñ datiuo iungit ſignifi.inſtantiā & vī quā
dā facio,ſolicito.Ci.ꝓ.Quītio.Verū qm̄ tibi inſtat Hor
tentiꝰ,& eas ī cōſiliū a me poſtulat,ne dicēdo tēpꝰ ab
ſumā.Interdū incūdo.Ver.Talis erat Dido talē ſe lęta
ferebat per medios inſtans operi,regniſq; futuris.Idē ī
Buccolicis.ſm̄ caſu poſuit.Deſine plura puer,& ꝙ nūc
inſtat agamꝰ.Interdū iſectationē facio,ꝙ vernacula lin
gua dicimꝰ dat la caza.Liui.li.j.Ita icurriſſe a lateribꝰ
ferūt vt nō iſiſtēt mō ſabinas legiōes ferociter iſtātes ce
dētibꝰ ſed ſubito ī fugā auerterēt.Qñ vero actm̄ habet
ſignifi.vrgeo & ꝗſi ſto.Plau.ī Cur.Si magis me iſtabūt
ad prętorem ſufferam.Itē ſuperſto.Idem in Aſi.rectam
inſtas viā,ea res eſt.i.ingreſſꝰ es ſiue obtines ſtaſveſup
rect ī viā.Et in hymno.Sed premiū mortis ſacrę perē
nis inſtet gloria.Inuenit etiā ſine aliquo p̄dictorū caſu
um licet poſſit intelligi.Sal.Veterani virtutis p̄ſtine me
mores cominꝰ acriter iſtare illi haud timidi reſiſtūt.In
ſtare ꝓ iſtabāt,ꝗſi cōtra ſtabant.i.pugnabāt.Te.ī An.
Ego illud ſedulo negare factū.ille inſtat.i.cōtēdit factū
Aliqñ inſequor aduento.Sal.Optimū factu ratꝰ noctē ꝗ
ī ſtabat antecapere ne qd eo ſpatio nouaret.i.ꝓxīa erat
vel ſequebat.Cęſar.l.i.Cęſar vbi ſe diutiꝰ duci itellexit
& diē inſtare quod die frumētū militibus metiri oporte
ret.Huius verbi frequentatiuum eſt inſtito as.
¶Inſtito as.pe.cor.ſępe cōtra ſto pugno.Cęſar.li.i.Id
cōſpiciati heluetij qui in mōtem ſeſe receperant rurſus
inſtitare & pręlium redintegrare cœperunt.
¶Inſtās nomē ſubſtātiuū dr̄ minimū temporis momētū
qđ imminet & p̄ſēs eſt.Vñ etiā apud Dialecticos tēpus
inſtans dicitur qđ eſt p̄ſēs.Cic.li.iiij.tuſ.Quæ eñ veni
entia metuntur eadem efficiūt ægritudinem inſtantia.
id eſt preſentia vrgentiaq;.
¶Inſtātia,ſedulitas.Hiero.Mirari nō de ſigno exacti
onis veſtrę inſtātiam.Exigitis eni vt librum Chaldęo
ſermone con ſcriptum ad latinum traham.
✥Inſtratū ab inſternendo equorum operimentum.Cc.
¶Inſtanter aduerbium ſignificat ſedulo.
¶Inſtruo is.xi.ctū.ordino.& tā de malis ꝗ de bonis in
telligi poteſt.Ver.Dolis inſtructus & arte pelaſga.Simi
liter dicitur de acie,de claſſe,de cauſa ac etiam de mēte
alicuius.Plautꝰ in Am.Nos noſtras more noſtro & mō
inſtruximus legiones.Lactan.li.i.Qđ malū a gręcis or
tum eſt,quorum leuitas iſtructa dicēdi facultate & copia
incredibile eſt quātas mēdaciorum nebulas excitauerit
Idē.li.iij.Apparet falſā & inanem eſſe omnem philoſo
phiā,quia nec iſtruit ad iuſticię munera ne officiū hoīs
rationeq; cōſūmat.Col.li.v.Nōnulli ſtrēnue fabricant
nauigia,nec cōſūmata peride inſtruūt armamētis mini
ſtriſq;.i.armāt vel muniunt.Gel.lib.i.Verba Lelij hec
ſūt quibꝰ hœdū qui ad epulas fuit allegatus dimiſſū cæ
namq; ita vt lex ſanxiſſet pomis holeribuſq; inſtructā,
id eſt paratam.Hiero.ad Ruſti.quaſi doctus nauta rudē
conor inſtituere vectorem,id eſt docere.
¶Inſtrumētū ab inſtruo fit cuiꝰ noīe ſignificat omne il
lud quo quis ad operādū vtit ſic dicimꝰ arma inſtrumē
ta belli eſſe.Ligones,marras ſarcula iſtrumēta agricola
tionis.Et iſtrumētū dicit id quo quis docet.Vñ dicimꝰ
inſtrumētū vetꝰ,& iſtrumētū nouū,pro lege veteri,&
lege noua.Ex his eñ homo iſtruit quid agere aut vitare
debeat.Aliqñ ſumit ꝓ apparatu quo fundus taberna &
id genꝰ alia iſtruūt.Sue.de Augu.Et Alexādria capta
nihil ſibi p̄ter calicē ex inſtrumēto regio retinuerit.Sic
apđ Iuriſcōſultos titulꝰ eſt de fūdo iſtructo & iſtrumēto
legato,Aliqñ inſtrumēti noīe intelligit monumētū ſcri
pturarū ad res geſtas,pertinentium,quale ferme eſt re
pertoriū quod vulgo inuētariū appellat.Sue.ī Veſpa.
Vndiq; inueſtigatis exēplaribus inſtrumentorū imperij
pulcherrimū ac vetuſtiſſimum confecit.
¶Inſucco as,imbuo ſeu inficio,quaſi in ſucco balneo.
Col.li.viij.Fracta pecudum nō aliter ꝗ hominū crura
ſanātur īuoluta lanis oleo atq; vino inſuccatis atq; mox
circundatis ferulis colligata.
☧Inſueſco & cōſueſco pro codē accipiūtur.Plau.ī cap.
Imperare inſueui.Inſuetus tamē nō ſuetus.Ver.Inſue
tum pariter.☧Vide in dictione Sueſco.
☧Inſuetus ta,tum,quod nō eſt ſuetū.vt apud Vergiliū.
¶Inſula pe.cor.dr̄ terra ꝗ vndiq; aquis cludit,ꝓprie
aūt in mari.Vnde quidā a ſalo appellatas inſulas volūt
ꝙ a ſalo.i.mari ſitę ſint,Hic peniſula ꝙ ꝗſi iſula ē & vn
diq; fere aquis clauſa tātū āguſtia ꝗ dr̄ Iſthmos cōtinē
ti annectit.Mediamnis vocat quā amnis circuit.Inſulę
etiā dicūt domꝰ in vrbe ab alijs ſeparatę & vicos vndi
q; habētes,ꝙ ſicut iſulę ſūt ī mari loca vndiq; ābita vn
dis diſcreta a cōtinēti ita domus nullis cōnexę ędificijs

chohęrẽtibꝰ inſulæ noĩant. Vñ Spartianꝰ ſcribit trecẽtas. xxxv. inſulas olim Romę incendio abſumptas fuiſſe. Vlp. titu. de verbo obli. Plane ſi inſulam fulciri quis ſtipulatus ſit, non eſt expectandum vt inſula ruat.

¶ Inſultatus a ũ, qđ factũ inſula. Aug. li. iiij. de ci. dei. Illas etiã quæ priꝰ fuerãt cõtinẽtes hoſpitibus atq; aduenis fluctibꝰ inſulatas, aliaſq; deſidia maris ꝓuias factas ac procellis euerſas eſſe ciuitates.

¶ Inſularis & hoc inſulare qđ eſt inſulę. Pli. Qui primꝰ inſularem morbũ in vrbem inuexit. Marcellinus. Nec ſtrepẽte vllo, nec obſiſtẽte inſulari pœna mulctati ſũt.

¶ Inſularius a, ũ, ponitur ꝓ vili. Vnde iuriſcõſulti viles ſeruos inſularios appellãt, qui ſine ciuitate ſunt in opus publicũ perpetuo dati & inſulã deportati, ſiue in ĩſulas ad effodienda metalla demandantur.

¶ Inſulto as. frequẽtatiuũ ab Inſilio, ex in & ſalto cõpoſitũ eſt a in u. mutata. Et cõſtruit̃ cũ datiuo aliqñ cũ accuſatiuo. Et modo ꝓ ĩſilio ponitur. Verg. Inſultare ſolo & greſſꝰ glomerare ſuperbos. Modo ꝓ irrideo & cõtumelioſius in aliquẽ aliqđ vel dico vel facio Sal. Multos tamẽ ab adoleſẽtia bonos ĩſultauit, Terẽ. ĩ Eu Ne tu iſtas faxo calcibꝰ ĩſultabis fruſtra, Suc. ſcribit Ceſarẽ dixiſſe ſe inſultaturum capitibus aduerſariorum.

¶ Inſultura pro inſultatione. Plau. Nam ego iſtam ĩſulturam & deſulturam nihil hic moror.

¶ Inſum in aliqua re ſũ. Lact. li. ij. Ineſt ergo ſyderibus ratio ad peragẽdos meatꝰ ſuos apta, ſed dei eſt illa ratio

¶ Inſummo as, finio Aug. Omnis opera ĩſummata, eſt, dolor remanſit.

ℨ Inſũmo is. per ſimplex m. pe. pro. ſignificat Impẽdo. Gel. li. ij. lex fania ĩ ſingulos dies cẽtenos ęris ĩſumi cõceſſit Sumere. n. impẽdere & cõſumere. Vnde & ſũptũ dicimꝰ authore Donato. pecuniã, quę inſumenda eſt. Hieronymus ad pamma. Delitiarum quamdam ſuppellectilem virtus inſumit.

¶ ✣ In ſũma cũ ſũmati eãdẽ fere habet ſignificationẽ. Quint. Inſũma nõ recedo, fas eſt mihi inuitis etiam papa parentibus pie facere. Perinde enim eſt ac ſi diceremus quod vt ſummatim comprehendam. Cc.

¶ Inſuper pe. cor. ſignificat pręterea, a quo fit deĩſup.

¶ Inſuſurro as. Macro. li. ij. ſatu. Vale dicenti hoc tãtũ inſuſurrauit. Nõ putabam me tibi tantum familiarem.

¶ Inſubres populi Ciſalpinę Gallię, cuius ciuitates ſũt. Mediolanum Papia Lauda Nouaria Vercellę & comũ.

✣ Intaliari. Vide Taliari.

¶ Integer, a, um. pe. cor. ſi de ętate dicitur intelligitur ea que in flore conſiſtit, ſcilicet iuuentute, in qua robur viui dum & ſanguis adhuc ĩteger eſt, qui ętate in ſeniũ vergente minuitur. Terentiꝰ. in An Egregia forma ętate integra. Integra res que eſt perfecta de qua nihil eſt imminutum vt integrum corpus cui nihil deeſt Integer vir qui eſt caſtus, & qui oĩ virtute prędutus eſt. Hĩc fit aduerbium Ab integro quod ſignificat rurſus, quaſi res perfecta rurſꝰ in choet̃. Integer æui dicitur adoleſcens cui adhuc ætas integra ſupereſt. Vnde Enn. deos integros ęui dicit, quibus multum æui ſupereſt.

¶ Integrũ mihi eſt, ſignificat vtile eſt. Nã illa res dr̃ integra quæ ĩtacta & nõdũ tacta eſt. Rurſꝰ ĩtegrum eſt, ſignificat in arbitrio eſt & poteſtate. Cic. li. iij. de ora, Sed quoniã hęc iam neq; in integro eſſe poſſunt.

¶ Integro as. pe. cor. ꝑficio, ꝓprie tamẽ ſignificat rurſus ĩchoo inſtauro ſiue ĩnouo. Verg. Romęq; ſedẽs miſerabile carmẽ ĩtegrat. Liui. li. v. Simul vt ab religione animos remiſerunt integrant ſeditionem tribuniplębis Ab hoc fit Deintegro & Reintegro.

¶ Integraſco is, idẽ quod integror. Terẽ. Hoc malũ integraſcit. Vbi Dona. integraſcit id eſt integratur.

¶ Intelligo is, pe. co. ex ĩter & lego q̃ſi ĩ ĩterioribꝰ lego Vñ ĩtelligẽtia. Cic. li. ij. off. Explica atq; excute ĩtelligẽtiã tuã vt videas q̃ ſit ĩ eis ſpecies & notio boni viri. huius ꝯpoſitũ ẽ Subintelligo qđ eſt mediocriter intelligo.

Hier. ad Exuperã. Hoc autẽ dico nõ ꝙ te auarũ dididicerim, ſed ſubintelligã idcirco adhuc militiæ operã dare vt impleas ſacculum quã euacuare dominꝰ pręcepit.

✣ Intelligibile quod mente percipi poteſt. Cc.

✣ Intelligentia ipſa mentis perceptio. Cc.

✣ Intellectus pars animi rationalis qua cuncta percipimus a quo intellectuale & intellectiuum. Cc.

✣ Intemerata ſacra dicuntur quę rite perfecta ſunt & vt ratio ſacrificij exigebat. Cc.

¶ In tp̃e ſigni. oportune. Sal. Maxĩe ferocia regis Mithridatis in tp̃e bellaturi. Terẽ ĩ An. Veni in tempore.

¶ Intempeſta nox dicitur, obſcuriſſima, tacita, ac ſimiles vt eſt fere media nox, ꝙ careat tempeſtatibus, & tumultu cũ tempus agendi eſt nullum, qđ alij concubitum dicũt ꝙ fere tunc omneis cubẽt. Cice. in Verg. Affertur nocte intempeſta grauis huiuſce mali nuncius.

¶ Intempeſtiuus a, um quod pręter tempus fit Boe. Intempeſtiui fundũtur vertice cani. Gel. Intẽpeſtiue atq; inſolite diſſerebat.

ℨ Intemperies, intẽperantia, vt cœli intemperies.

ℨ Intẽperię erant quædã deę habẽtes vim nocẽdi & intẽperãtiã ſęuiẽdi, quas Cat. ĩ re ruſ. facto ſacrificio iubet ꝓpulſari. Plau. Larue hũc, atq; ĩtẽperię agitãt ſenem.

¶ Intẽdo is, ſignificat extẽdo. Tractũ a venatoribꝰ q̃ retia intẽdũt ad captãdas feras. Vel a ſagiptatijs. Cice. de ſupplici. Tabernacula carbaſeis intẽta veliscollocabãt. Idem in Catone. Intentum animum tanq̃ arcum habebat nec languens ſuccumbebat ſenectuti. Et intendere eſt animaduertere diligenterq; intueri. Verg. Intẽti expectant ſignũ. Item diligere. Saluſt in Iugurth. In regnũ Atherbabis animũ intẽdit. Itẽ innectere, illigare. Ver. Et ſtupea vincula collo intendunt. Cic. in Hortẽ. per trãſlationẽ dixit. Quęro nõ quibꝰ intendã rebꝰ animũ, ſed quibꝰ relaxẽ. Item cõtra conari, cõtẽdere oĩ conatu. Cic. li. ij. Tuſc. Quid qui volũt exclamare maius, nõ ſatis habẽt latera, fauces, linguam, intendere e quibꝰ elici vocem & fundi videmus?

¶ Intentus, a, um, & participium & nomẽ eſſe poteſt. Vnde intentior, inteſtinus.

¶ Intentio nõ accipitur pro voluntate aut ꝓpoſito ſed pro actu qui dirigitur & exercetur, ſeu ſit a voluntate vt ſit intentio volũtatis, ſeu ꝓpoſiti operatio q̃ more arcꝰ aut chordarum cum tendũtur aliquando recte aliquãdo magis aliquãdo minus q̃ oportet ſe exercet.

¶ Intendo as, ab intendo ſignificat minor. Verg. Præſentemq; viris intentant omnia mortem.

¶ Intentatus inexpertus ab intentor aris. Cic. in Lęl. Nemo eſt qui non quocum conſueuit libentius vtatur q̃ intentato & nouo.

¶ Inter ꝑpoſitio eſt ab in deducta quę ſeparat̃ & componit̃. Seperata ſignificat μέταξυ. Gel. inter os & offam multa ĩteruenire poſſunt. Aliqñ ĩ medio quorũdã, vt inter reges, ĩter vicinos. Aliqñ in eũ locũ vbi Cic. Dico te priore nocte veniſſe inter falcarios. i. illuc vbi falcarij. Aliqñ propter ſeu poſt. Ver. Hũc inter fluuio tyberinꝰ amœno. Cõpoſita vero mõ ſignificãt de medio ãte medio, vt ĩtercipio Mõ totũ vt ĩterbibo. Modo facti priuationẽ ſiue deſtructionẽ, vt ĩterficio ĩterimo. Et in hac ſignificatiõe multitudinẽ totã ſimul peremptã, ſiue in totũ ſimul cõplectitur, vt interneco. Mõ ſignificat maxĩe vt interdico interminor. Cõponitur autẽ cũ oĩbus literis & integra manet. A vt interaſco. B, vt interbibo. C, vt intercedo. D, vt ĩterdico. E, vt ĩtereo. F, vt ĩterficio. I, vt. interiacio. L, vt interlino. Notetur intelligo vbi r matutur in l, M. vt ĩterminor. N. vt ĩterneco. P. vt ĩterpello. R, vt interregnũ. S, vt interſum. T, vt interturbo V, vt interuenio. Ab inter fiunt interea & interim.

¶ Interaneꝰ, a, um, ab ĩtrã fit, ſicut extraneꝰ ab extra, & ſignificat inteſtinũ. Pli. Medelę ſũt ĩnumerę ad ĩteranea, Col. li. x. Quidã exemptis interaneis occiſas vel intus includũt, quę tẽpore hyberno pluuijs dileſcẽtibꝰ

apibus pręben̄t teporem.

¶ Interareſcere eſt penitus areſcere, hoc eſt aridũ fieri & languens ſicut interbibere.

¶ Interraſile pe. cor quod ẽĩterpolatũ cęlatura ſeu ſculptura & plano. Planũ er im inter cęlaturas quaſi raſum videtur. Hiero. in Exo. Et ipſi labio coronam ĩterraſilem altam quatuor digitis.

¶ Interamna vrbs vmbrię ꝙ ĩter duos ãnes ſit ꝯſtituta

¶ Interbibo pe. corr. totũ bibo. Plau in Aul. Pręterea tibicinam quę mihi interbibere ſola ſi vino ſcatet corinthienſem fontem & pyreneum poteſt.

¶ Intercalo as, pe. cor. interſero ſeu interuoco. Liui. li. ix. Vt intercalatę poenæ vſurã habeant. Vnde intercalaris menſis dictus eſt quo inſerebãtur dies qui deerãt ad cõplendum annũ. Diuerſis quidẽ rationibꝰ, diuerſo tempore. Is autem menſis erat Februarius qñ erat vltimus anni. Nõ tñ intercalabantur in fine mẽſis, ſed poſt vigeſſimũ & tertiũ terminalibus iam peractis, deĩde reliquos Februarij dies qui erant quinq; poſt intercalationem ſubiungebant vetere religionis ſuę moræ, vt Februarium omnino Matius ſequeretur. Intercalares Calendæ dicũtur calednde mẽſis intercalaris, i. Februarij. Alij intelligũt Calẽdas Martias nõ ꝙ eo mẽſe ĩtercalarent̃ dies, ſed vt eſſẽt ꝓxĩe diebꝰ ĩtercalatis. i. ꝙ ſtatiſe q̃rẽt̃ ĩtercalationẽ quiq; tñ diebꝰ ĩterpoſitis. ĩtercalares dies gręci ẽboliſmos ſiue hyperbolicos nominãt. Intercalaris verſꝰ q̃ frequẽter ĩter aliquos verſus interponit̃. vt eſt apđ Ver. Incipe męnalios mecũ mea tibia verſus

¶ Intercalaris & hoc intercalare ſeu intercalariꝰ, a, um, qđ interſerit̃. Vide in in dictione intercalo de qua mõ.

¶ Intercapedo pen. pro, interſtitiũ temporis, mora in medio alicuius rei poſita, ſiue tempus de medio eius captum & diuiſio. Feſt. Intercapedo tẽpus interceptũ cũ ſcilicet mora eſt ad capiendũ. Cic. Itaq; me iam non penitebit intercapedinem ſcribendi feciſſe.

¶ Intercedo is, pe. po. ſſi, ſſum. ĩteruenio cõclinãdi gratia vt ĩterceſſi apđ regẽ ꝓ tua ſalute. Apul. Dũ ꝑinope ac calamitoſo intercederẽ. Aliqñ intercedere ſignificat mediũ eſſe, ſiue de loco, ſiue de tẽpore dicat̃. Cęſar li. j. Nõ ſe hoſtẽ vereri, ſed anguſtias itineris & magnitudinem ſyluarũ quę inter eos atq; Arioniſtũ intercederẽt. Cic. li. ij. de ora. Vix annꝰ ĩterceſſerat. De verbis quoq; dicit̃ quaſi ĩ mediũ opponere, vt Tribuni interceſſerũt hoc eſt oppoſuerũt ſe & rẽ impediuerũt, cõtra dixerunt Cęſãr lib. viij. Qđ ſi ad Aricianos ſpectat nihil ĩtercedi quominꝰ Sãnitũ populo pacis belliq; arbitriũ ſit. Terẽ. in And. Si nulla ęgritudo huic gaudio ĩterceſſerit. Dicimꝰ etiã ĩtercedit mihi tecũ amicitia, ĩtercedit tibi cũ illo affinitas. Hoc eſt media eſt, q̃ me tibi, & te illi ꝯciliat. Gel. ꝓ ĩhibere ac coercere poſuit. Ne ſibi ĩqt ĩtercedamꝰ, quo minꝰ ſuapte ptãte vti liceat. Sĩr Sue. ĩ Ceſ. Cęterũ Cęcilio Metello tribuno plębis turbulentiſſimas leges aduerſꝰ collegarũ interceſſionẽ ferẽti autctorẽ ꝓpugnatorẽq; ſe ꝑtinaciſſime ꝑſtitit. Et ꝓprie ĩterceſſio tribunorũ erat q̃bꝰ ius fuit intercedẽdi hoc eſt vetãdi ꝓhibẽdiq; Nã vt Gel. docet Tribuniplębis ãtiquitꝰ creati videt̃ nõ iuri dicẽdo, ſed interceſſionibus faciẽdis, vt iniuria quę corã fieret arceretur, & vt vim fieri vetarẽt.

¶ Intercido, is pe. ꝑ ĩtercidi ĩterciſum ex ĩter & cędo ę diph. in i. ꝓducta mutata ſigni. in medio ſeco. Cæſar li. ij. vt ſi poſſent caſtellũ cui ꝑerat Titeriꝰ Quintꝰ legatꝰ expugnarẽt pontẽq; ĩtercederẽt. Hĩc ĩtercęſa hoſtia dr̃ & porrecta. Macr. li. j. ſatu. Interciſorũ dierũ q̃buſdã horis fas ẽ quibuſdã fas nõ ẽ Intercęſa & porrecta fari licet Quibꝰ verbis ſignificat̃ poſt ĩmolatã hoſtiã & ipſiꝰ exta ĩ arã focũq; porrecta & data ĩ die ĩterciſo fas eſſe ꝑtoris ius dicere & fari verba illa, do dico, & addico. Et ita dies ĩterciſi ex pte feſti & ex pte ꝓfecti ſũt. Ci. ad Atti. Ne qđ ĩterciſa & porrecta vt aiũt oneris mihi addat̃ aut tp̃is. Ex quo dat̃ intelligi, vt tp̃e finito ſtati redire poſſit ſine vlla ꝓrogatione ſicut intercęſa & porrecta victima

e veſtigio prętor poterat ius dicere & fari.

¶ Interciſi dies erãt deorũ hoĩmq; cõmunes. Hi ĩter ſe nõ in alia diuidebãt̃. Illorũ eñ dierũ quibuſdã horis fas erat, quibuſdã fas nõ erat ius dicere. Nã cũ hoſtia cędebatur fari nefas erat, intercęſa & porrecta fari licebat.

¶ Intercido is. pe. cor. a cado cõponitur, & ꝑteritũ ĩtercidi ſupinũ ĩtercaſũ facit, ſignificatq; ĩter hęc ſiue inter illa aut iſta ſiue inter ea deficio ac pereo Liui. li. ij. Credo q̃ nulla geſta res ĩſignẽ fecerit cõſulatũ mẽoriã ĩtercidiſſe. Gel. Certe qdẽ maiore nũc copia ppl̃i oppreſſa intercidiſſẽ Pli. lib. xxxv. Siue extant ſiue intercidere.

¶ Intercino is. pe. cor. ĩ medio cano. Hora. in epiſtolis per tranſlationẽ dixit. Ne quid medios intercinat actꝰ. Quod non propoſito conducat.

¶ Intercipio is. pe. nu. cor. de medio vel ĩter hęc capio, vel aliquẽ inter aliquid agẽdũ occupo. Plau. in Aſi. Tũc protinus redimes me ſi me hoſtes interceperĩt. i. de medio alioꝝ vel inter ea quę gerebãt̃, vel interim ĩ medio, ſiue dum iter & ſimilia. quandoq; tamẽ ſignificare poteſt totum capio ſicut exponit. Do. illud Terent. ĩ Eu. Quod nos capere oportet hęc intercipit.

¶ Intercludo is. pe. ꝓ. iter claudo ĩ quo n. euphonię cauſa interiectũ eſt cũ ſit idẽ qđ ĩterſępio. Var. Sub terra q̃ habent frumẽtũ ijs quos vocãt ſyros ꝙ cũ periculo ĩtroitur recẽti apertione ita vt in quibuſdã ſit ĩtercluſa aĩa. Pro ĩpedio tamẽ ſumitur. Verg. Sępe illos aſpera põti. Intercluſit hyẽs, & terruit hauſter euntes Cic. ad Herẽ. Vt ille qui neq; cõmeatus nõ venit ꝙ cum aquę intercluſiſſent. Introcludo vero eſt in interioribꝰ claudo. Seneca. Qui domi introcluſus ociabatur

Intercolũnium. Vide in dictione Columna,

¶ Intercus cutis pe. cor. morbꝰ intra cutẽ exiſtens. Qñ adiectiuũ ponit̃ pro ĩteſtinis. Cato. Intercutibꝰ ſtupris obſtinatis. Gel. Intercutibus vitijs madentes.

¶ Intercutaneus a, um. quod intra cutem eſt.

¶ Interdico pe. prod. maxime ꝓhibeo. Interdicit̃ autẽ locus, homo, res, Et conſtruit̃ cũ ablatiuo. Cic. in Cato. Male rem gerentibus patrijs bonis interdici ſolet. Aliquando tamen res quę prohibet̃ & is cui fit prohibitio in nominatiuo paſſiue poni ſolent. Liui. li. viij. Interdictumq; mare Antiati populo eſt. Metellꝰ. Illi vero omni iure atq; honeſtate interdicti ſnut, ego neq; igni careo. Cic. pro domo ſua Vt. M. Tullio aqua & ignis interdicatur. Lact. vero. lib. vj. cũ ablatiuo dixit. Nec tamen quiſq̃ interdictum ſibi putet aut cõmunione cum amicis aut charitate cũ proximis. Sunt etiã qui per accuſatiuũ ꝓferant. Sueto. de Nero. Et cum interdixiſſet vſũ amethiſtini ac tyrij coloris ꝑcluſit cũctos negociatores. Sen. li. iij de ira. Si iubes. Cęſar, ſtatĩ illi domũ meã ĩterdicã, Qđ eſt contra Si pontinum qui negat poſſe cõſtrui cum accuſatiuo. Sed frequentior vſus eſt vt poſt datiuum iungat̃ ablatiuꝰ, Significat tñ qñq; obſtare & tunc dũtaxat dtõ conſtruitur. Ci. in Ver. acti. iiij. Nemo noſtrum poſſet ędes ſuas, nemo fũdũ, nemo bona patria obſtinere, ſi cum hęc a quopiã veſtrum petita ſunt, pater improbus cui nemo interdicere poſſit, det quem velit iudicem.

¶ Interdictũ participiũ & nomẽ eſt. Nã interdicta vt ẽ nomẽ ſunt formæ & cõceptiones verborꝝ q̃bꝰ ꝑtor aut iubebat aliqđ fieri aut ꝓhibebat, quod tunc maxime faciebat cũ de poſſeſſione inter aliquos contendebatur.

¶ Interdũ, ex inter & dũ, quod antiqui ĩterduatim dicebant. Ver. li. ij. Georgi. Interdum aut lrædere æ pandũt vestigia nigræ.

¶ Interdũ aduerbiũ tp̃is ſignificat per diẽ cui cõtrariũ eſt noctu. Cat. de re ruſ. Canes interdiu clauſos eẽ oportet, vt noctu acriores & vigilantiores ſint. Pli. li. xviij. Malũ patrẽfamilias q̃ſq; ĩterdiu faceret qđ noctu poſſit niſi ĩ tẽpeſtate cœli Dr̃ & ĩterdius. Plau. ĩ Muſ. Sed qđ hoc ĩ occluſa ianua ẽ ĩterdius. Et ĩ aul. Neſcio pol q̃ illunc hominẽ intẽperię tenẽt, vel ꝑuigilat noctes totas, tum aũt ĩterdius q̃ſi claudꝰ ſutor domi ſedet totos dies.

Interea pōt eſſe aduerbiũ tpis & loci cōpoſitũ ex integris duobus Inter & ea, Q đ ſit neutrũ plurale debuit corripi. Sed quia factũ eſt aduerbiũ ꝓducit a ſicut p̄terea antea poſtea Poteſt tñ & ablatiuꝰ ſingularis ītelligi q in cōpoſitione ſolet hmōi īueniri, vt q̃ ꝓpter, quocirca. Significat īterī Terē. ī Hecy. Quid īterea. Do. Exultātis & geſtiētis audire. Interdũ ſignificat tamē. Verg. Nec nulla īterea eſt īaratę gratia terræ.

Interea loci duę ptes ſũt. quę cũ cōiunctę vnã fecerīt mutant accentum. Interea loci inquit Terent. in Eu. ad macellum vbi aduentamus.

Intereo is. īterij ī totũ morior deſtruor. i. aīa & corpore. Lact. li. vij. Sed & genꝰ oīe īpiꝝ radicitus īteribit Terē. Perij, īterij. Hic īteritꝰ us. ꝓ morte cũ ſit ſeparatio quędã, ex eo dictꝰ ꝙ eat mediꝰ īter animã & corpꝰ Cic. li. j. tuſc. Eſt eñi īteritꝰ quaſi diſceſſus & ſerretio ac direptio earũ partiũ q̃ ante interitũ iũctione aliqua tenebãt. Interitus vero participiũ reperit ī paſſiua ſignificatione, vt exemplum Claudij demonſtrat Pugna acriter commiſſa & multis vtrinq; interitis,

Intereſt cōponitur ex in, re & eſt, vt ſic quaſi ī re eſt. Vñ mea intereſt, in re mea eſt. Hoc eſt in mea vtilitate. Ideoq; cōſtruitur cũ his ablatiuis mea tua ſua noſtra vr̃a & cuia ſiue ſit pſonale ſiue imperſonale cum in alijs noībus gtō iũgatur. vt Socretis intereſt. i. in re ſocratis eſt. Interdũ ſeparatim iũgit. Liui. Quid eñ in re eſt aliud ſi plębeiam patriciꝰ duxerit? quid iuris tãdē mutat? Plau. Si tuã eſt quippiã in rem. i. ſi tua īntereſt. Idem. Vtrũ veniat nec ne, nihil ī re eſt mea Ponit qñq; ſine aliquo caſu, Pli. li. xj. Seri etiã radices illita fimo intereſt. Sic dicimꝰ. Interſt. vnde quis gaudeat. i. multũ facit vel differētia eſt. Vale. Maxi. Nihil īntereſt an humi an ſublime putreſcam. Ci. genitiuũ iũxit cũ ait. Permagni īntereſt quo tēpore hæc epiſtola tibi reddita ſit. Similiter Liui. Si nihil īntereſt regis, peto vt dñ dico vincullis liberer. Nam hæc noīa magni, parui, tanti, quãti, & aduerbia facile multũ plꝰ, plurimũ, parũ, paulũ, paululũ pauxillum, nihil, nũquid, aliqđ, magis, minꝰ, maxime, minime, iũgũt cũ his verbis īntereſt & refert, vt minime īntereſt minime refert. Cōponit etiã ex īter & eſt. Significatq; īterdũ p̄ſētē eſſe, & ſic cōſtruit cũ dtō. Vale. maxi. Quo facilius laboribꝰ & periculis īntereſſet, Interdum in medio eſſe. Liui. de. ij. bello pu. Id morari victoriã rati ꝙ īntereſſet ãnis. Col. Arbores q̃ īntererũt ab laq̃abũt, Interdũ differētiã importat & cōſtruit cũ duobꝰ accuſatiuis mediãte iner. Ci. Inter hominē & belluã hoc maxime īntereſt, Dicimus quoq; īntereſt a ſtulto & ſtulto. Terē. Homini hō qđ p̄ſtat? ſtulto intelligēs quid intereſt? Idē alio mō protulit in Adel. Hoc pater hoc dñs intereſt. Interdum importat diſtãtiã & cōſtruitur cum ablatiuo loci vbi incipit diſtantia vel aduerbia localia, vt ex foro ad pretoriũ interſunt viginti paſſus, & decem millia interſunt hinc illuc, Fit tamen melius per diſto.

Iterequito as, in medio equito. Cęſar li. vj. Ordines interequitans.

Inteifœmineũ Apule. appellat genitalia muliebria eo ꝙ inter fœminina ſint collocata. Fœmina vero ſũt partes femorum interiores.

Interficio is, pe. cor. ſigni. facti priuationē. Cic. Dolobellę ablō iũxit. Eadē mulier virũ & filiũ eodem tēpore venenis clã datis vita interfecerat. Q uod etiã de inanimatis dicitur. Verg. Fer ſtabulis inimicum ignē atq; interfice meſſes. i. perde & crema.

Interfluo per mediũ fluo. Pli. Flumine medium opidum interfluente.

Interfundo per mediũ fundo. Plin. lib. primo. Idem oceanus interfuſus intrat per tot maria, quibus Affricã Europam Aſiam diſpertit.

Intergerini parietes appellãt q̃ īntergerũt hoc ē ferũt & ſuſtinēt onera, quos e creta iubet Vict. ꝯſtituere. Dicti īntergerini ꝙ īter nouos pietes, aut fũdamēta ꝓ fultura intergerũtur. Vict. Et cathenis colligatę in eo loco qui finitus erit conſtituantur, & intergerinis e certa beronibuſq; ex vluafactis calcetur.

Inter hęc aduerbiũ eiuſdē ſignificatiōis cũ īterea. Cc.

Interiaceo es, pe. cor. Vide in dictione iaceo.

Interiacio cis. pe. cor. inter aliquid iacio interpono, intermitto, intermiſceo. Aug. lib. viij. cōfeſſ. Tũc interiecto aut digito aut neſcio quo alio ſigno, codicē clauſi Col. lib. j. Vt ſi qua interiecta ſint ſtramentis aut paleis ſpinarum vel germinum ſemina intereant. Liui. lib. j. Aliaſq; interiectas collibꝰ valles. Idē ibi. Paucis interiectis diebꝰ. Ceſar li. vij. Galli inter equites ſagiptarios expeditoſq; leuis armaturę īter interiecerãt qui ſuis cecedentibus auxilio ſuccurrerēt. Hinc interiectio pars orationis quę ī oratione interponitur. De qua Aug. ſic loquitur. Interiectio nō pars orationis eſt, ſed ſignũ affectionis erũpētis animi vocē. Et ſignificat aut lętitiã vt euax, aut amaritudinę vt heu. Ergo quod ſunt perturbati animi motus tot voces reddũtur & vocãtur interiectiones ꝙ interrumpãt oratiōnē vt illud Hic inter denſas corilos vbi ī mediũ orationi interiecta ē a litera

Interi ab antiquis dicebantur ab intra ſicut nunc ab extra exteros dicimus. Cc.

Interijcio is, pe. cor. idē qđ īteriacio. Var. & interſingulas a pręſepibꝰ īterijcere lōgurios, qui eas diſcernãt.

Interiectũ tempus hoc eſt interpoſitũ & interiectio pars orationis quæ in oratione interponitur. Cc.

Interibi pe. cor. in medio eiꝰ loci. Gel. lib. ij. Cōſul. Interibi dum ea pugna ſe in locos ſubducit.

Interim pe. co. aduerbiũ tpis ſigni. ītra hoc tēpꝰ. Ponit & ꝓ aliqñ. Quin. Prima barbariſmi ac ſolœciſmi fœditas abſit. Sed quia interī accuſant hęc vitia, aut conſuetudine, aut auctoritate, aut vetuſtate aut dęniq; vicinitate virtutũ acriter ſed ī illud tenue diſcrimē grãmaticus ītēdat. Aliqñ ꝓ repēte. Ter. ī Hecy. Primum dies cō pluſculos bñ cōueniebat ſane inter eas, īterim miris modis odiſſe cœpit ſoſtratã. Do. Interī diſcretio ē rei q̃ ad narrationē ptinet, vt apđ Ter. ī An. Interī nōnunq̃ collachrimabat. Interimo is, pe. cor. īterficio. Plau. in Ciſ. Accurrite ne ſe īterimat. Interdũ ponit ꝓ priuo Idem ibi Nã dudũ vt cōcurrimꝰ alcheſimarchꝰ ne vita interimeret. Interimētum. vide ī dictiōe. Detrimētũ

Interiungo ſubſiſto. Tractũ a curru cuiꝰ rota interiecto ſude iũgit vt quieſcat, Mar. Et cum currere debeas bouillas interiũgere quęris ad camœnas.

Interior & interius ab interus antiquo poſitiuo. Cc.

Interlino is, pe. cor. in medio ſiue p mediũ maculo. Hier. Quibꝰ lamētis, quo dolore, quo gemituſe abeũtē ꝓſecutꝰ ſim iſtę quoq; teſtes ſunt q̃s cernis interlitas. Cic. ꝓ Cluētio. Qui tabulas publicas municipijs vi corripuiſſe iudicatus ſit, qui teſtamētum interleuerit.

Interloquor. pe. cor. in medio loquor, ſiue loquendo impedio, Terē. in Heau, Siccine me interloquere, quãdoq; ſigni. īter aliquid agēdũ deffinio. Vnde interlocutoria ſententia vacat quę nō definit cōtrouerſiam, ſed aliquid obiter ad cauſam pertinens decernit.

Inuerluceo es, pen. pro. in medio luceo.

Interluco as, pe. pro. a lucus fit vbi cũ cęditur lux ingreditur. Pli. lib. xvij. Interlucatio arboribus prodeſt, ſed omniũ annorũ trucidatio inutiliſſima. Eadem dicit Collucatio ad apud Catonem.

Interluo is, interfluo. Claud. lib. j. Trinacria quondã Italiæ pars vna fuit ſed pōtus & ęſtus mutauere ſitum, rapuit cōfinia Nereꝰ victor. Et abſciſos interluit equore montes. Aliquando interluere lauare eſt. Cato de re ruſt. Manus interluito poſtea vinum ſumito.

Interluuiũ dicit id ſpatiũ tēporis in quo nec emptiꝰ luna vetus apparet, ne adhuc noua videtur quia radijs ſolaribus operta ſit ſupra non autem e regione.

Intermeſtris luna dicit īterluniũ & coitꝰ lunę. Pli. li. xvj. Idēq; mox īntermeſtri luna atq; dimidiata. Intermeſtriũ. Var. li. j. de re ruſt. Qđ a noua luna creſcit ad plenã & inde rurſus ad nouã lunã decreſcit quo ad veniat ad īntermeſtriũ, a quo die dr̃ luna eē extrema & prima a quo Athenis eã diē appellãt ἔνηϱ ϰαὶ νέαϱ τϱιάϰαλ@.

Interminus a, um, qđ nō habet teminũ. Sidonius ad Fōtelium. Dominis ſimplicio & apolinari īntermina interceſſione vos comperi.

Intero, is, pen. cor. intus tero. Teren. in Phor. Tute tibi hoc interiſti, tibi omne eſt exedēdum. Hoc autem inter ruſticos de alliato mortario dici ſolet, proprie enī huiuſmodi cibus intrita dicitur, q̃uis etiã de alijs rebus dicat quę terũtur. Pli. li. xxxvj. Ruinarũ vrbis ea maxie cauſſa ꝙ furto calcis ſine ferumine ſuo cæmēta componuntur. Intrita quoq; quo vetuſtior eo mollior. Intrita ergo videtur eſſe calx ſed illa maxime quę non e gleba ſtatim ad opus confertur. ſed tempore maceratur atq; fermenteſcit. Vtũtur hoc vocabulo Var. Col. Victr. vt intrita proprie tectorijs nobilibꝰ, calx e gleba vulgaribꝰ & vilibus albarijs fere dicata ſit. Legitur & intritum apud Pli. li. xxxv. pro terra ipſa vnde lateres fingunt. Intritum inquit ipſum eorum priuſquã fingatur macerari oportet. Intritum etiã pro emplaſtro apud Catonē ad inſitiones. Hinc Plin. de Catonis emplaſtratione loquēs ait. Iuſſit ita cognominari & illa ſua ītrita oblini

Intermico, as, pe. cor. in medio ſplendeo. Claud. li. j. Rutilum ſquammis intermicat aurum. Poteſt etiam intelligi in ſquammis vehementer micat.

Itermitto ad tēpꝰ omitto, ceſſo. Cic. Et ſi ego id tēpꝰ ītermiſerã potiꝰ q̃ omiſerã. Liu. Cũ iter nō ītermitteret

Interminor pen. cor. Maxime minor. Plau. in Aſin. Mihi tibiq; interminatus eſt nos futuros vlmeos ni hodie Argyrippo eſſent viginti minę. Teren. in And. Interminatus ſum ne faceres.

Intermorior penitus morior. ſeu ītta hęc morior. Bithycꝰ. Peto a te vt abſentē me quibuſcũq; in rebus opꝰ fuerit tuearis ſi nullũ officiũ tuũ apud me intermoriturum exiſtimas. Intemortuũ vero latini dicũt eũ qui inter mortē vitãq; ex dolore procũbit ſimilis expiranti. Pli. lib. xxxij. Vituli arini adeps inſtilat naribus ītermortuarũ vuluę vitio. Sue. de Nero. Poſtq̃ deiñ. Galbã & Hiſpanias deſciuiſſe cognouit, collapſus aīoq; malefracto diu & ſine voce & prope intermortuus iacuit.

Internaſcor in medio naſcor.

Interneco pe. cor. ſimul interficio & multitudinē totam ferme cōplectitur. Plau. in Am. Legiōes reueniũt domũ duello extincto maximo, atq; interuectis hoſtibus. Hinc internecio vitę priuatio. Liui. lib ix. Lucerini ac Sannites ad internectionem cęſi.

Internectiuꝰ a, um, qđ ad intertectionē ptinet. vñ internectiuũ teſtamētũ dr̃ propter qđ dñs eiꝰ necatꝰ eſt. Internectiuũ bellũ, qđ ad deſtructionē fit. Liui. lib. ix. Nullꝰ modꝰ fuit cędibꝰ, delataq; auſonũ gēs vix certo defectionis crimine perinde ac ſi internectiuo bello certaſſet. Plini. Hobet deiñ internectiuũ bellũ cũ Ichneumone ſcilicet aſpis. Internodiũ. ſpaciũ inter nodum & nōdũ. Col. lib. ij. Virgã mallearē nō ampliꝰ q̃ ſex gēmarũ eſſe cōuenit, ita tamē ſi breuia internodia habet.

Internoſco inter alios ſiue alia noſco.

Internũcius, qui inter alios mediꝰ eſt ad aliqd tractãdũ, & modo huic, modo illi p vices nũciat, Plau. ī Am. Seu perſciptas literas ſiue qui ipſe ambiſſet ſibi, ſeu per internũtium. Huius fœmininũ eſt internũcia.

Internus Interaneus & interne ab intra. Cc.

Inter opus ſignificat dũ operatur. Tibul. Crura ſonãs ferro, ſed canit inter opus.

Interordo, ſpatiũ qđ ē īter ordines. Col. lib. vj. vt iacēs nō excedat īterordinis ſpatiũ. Idē. Macro ſolo quinis pedibus interordines omiſſis mediocri ſenis.

Interordiniũ idē ſignificat. Idē. Minimũ ē quiq; pedũ interordiniũ ſeptē maximũ. Hinc interordinariꝰ a, ũ. Idē. Cōſitis pluribꝰ īterordinatia ſemina malleolis, quos poſteaq̃ conualuerit crudo ſolo quod emiſſum eſt tranſuerſis ſcrobibus propagent.

Interpellare eſt loquētē vel aliquid agētē īterrũpere. Cic. li. i. tuſ. Sed nihil te interpellabo, cōtinētē orationē audire malo. Pli. ī epiſtolis. Interdũ laſſo mihi opportuna īterpellatione ſubueniũt. Hinc īterpellatores dicti. Ci. In literis ſine īterpellatore verſor. Aliqñ īterpellare eſt dicere. Lucil. lib. xxx. Verũ tu qđ agis īterpella me vt ſciã. Aliqñ Rogare. Val. maxi. li. iij. Cato togatꝰ vt ſocios apđ auũculũ adiuuaret cōnſtãti vultu nō facturũ ſe rñdit. Itē deiñ ac ſępiꝰ īterpellatꝰ ī ꝓpoſito p̄ſtitit Sciendũ tñ Aug. teſte, ꝙ aliud eſt interpellare. Aliud poſtulare. Nō eñ ſolemꝰ dicere poſtulãt īterpellaturi, ſed īterpellant poſtulaturi. Ex vicinitate tñ vſurpatur interpellare ꝓ poſtulare, vt eſt ipſe īterpellat ꝓ nobis. Nũquid nō īterpellat, & nō etiã poſtulat? Immo vero, qa poſtulat ꝓ eo poſitũ ē īterpellat īterpellare de negocio aliquē ē illi ꝓponere, ã velit negociũ agere. Sen. li. decla. viij. Diues pauperē de nuptijs filiæ īterpellauit.

Interpenſiua apud Victr. pticarum, tigillorũ aſſerũue genera ſunt quæ ab angulis parietum ad angulos tignorum. ad imbres in colliquias deriuandos, vel alium quēuis vſum interlocantur quaſi ea que a pendendo gręci appellant ϰϱεμαϐϰϱιϰ. Interpenſiui vero parietes ſunt qui ſupra contigationem ſtruuntur, nec in ſolo fundamentum habent. ſed impendenti ſurgunt.

Interpollare īmittere īterponere. Am. Illi naturalia captant ſecreta & vltra orbis terrarum terminos mare norũt qđ nulle īterpollãt īſulæ, nec terra aliqua īteriacet. Aliqñ ſignificat nouare mãgonizare & q̃ſi nouã formã a veteri fingere, quaſi īterpolire. tractũ ab arte fullonia q poliendo vellera q̃q; nouã ſpeciē mutãt. Vnde veſtes īterpollatę & mãcipia īterpollata ī iure ciuili q̃ cum ſint veterana lenocinio & arte faciē mutãt ꝓ recētibꝰ q; ac nouitijs licēt. Pli. At hercle Alexandrię vbi tura interpollãt. i. rudia cum ſũt poliũtur. Cōuehebatur enim illuetꝰ rude aſpectu ſimile cortici. Pli. in Amp. Illic me homo interpollabit, meumq; os finget denuo.

Interpolla, noua inuenta & renouationes artiũ & aliarum rerum. Pli Mutatur ars quotidie quoties interpolis & ingeniorum gręcię aſtu impellimur.

Interpollis, & hoc interpolle, Pli. lib. xix. Eſt quidem eius naturę interpolis.

Interpollus. a, um, idē quod interpollis, hoc eſt reuouatus Labeo. li. poſteriorũ. Si veſtimēta interpolla quis ꝓ nouis emerit Trebatio placere ita emptori pręſtãdũ quod intereſt ſi ignorans interpolla emerit.

Interpollatorem vocamꝰ qui antiquas veſtes reſarcit ac renouat, vt facilius vęndat, Cc.

Interpollatrix mulier quę antiquas veſtes renouat vt eas faciliꝰ vęndat. Pōpo. Interpolatricē accerſire oportet q̃ huic veſtē abducat. Et mulieres vitia deformitatis arte occultantes interpollæ dicuntur. veluti reformatę.

Interpres ex inter & pres, qđ nō eſt ī vſu, licet pres pro fideiuſſore īueniat. Et eſt qui ī aliqua agēda mediꝰ eſt & veluti cōciliator & auctor. Verg. li. iiij. Ae. Tuq; harũ interpres curarũ & cōſcia Iuno. Interp̄tes ab Aſconio dñr p quos īdicit pactio, qm̃ vero hmōi hoīes aīos eorũ qbꝰ dati ſunt īterpretes ſciſcitant & īuicē illis exponũt, factũ eſt vt īterpres ꝓ eo accipiat q obſcura exponit. Ver. Troiugena interpres diuũ. Vbi Ser. Intep̄s vaticinator qui mentē deorũ mortalibus publicat.

Interpretor pe. cor. expono, Hierony. ad helio. Interpretare vocabulũ monachi hoc eſt nomen tuũ, quid facis in turba qui ſolus.

Interpretamētũ, īterpretatio. Gel. Ex quibꝰ diuerſa latinę lingue interpręetamenta collegimus

Interpręmo, pe, cor. intercludo. Plau. in Rud. Aedepol infortunio hominem pręđicat donabilē qui ſacerdotis ſceleſtus fauces interpręſſerit.

Interputo as, pe, cor. īter aliqd & aliqd decido. Col.

li.iij.Roſam fructibus ac ſurculis diſponi p ſurculos pedales conuenit per idẽ tempus quo & viola, ſed oĩbus annis fodi añ Kalendas Martias & interputari oportet hoc modo multis annis perennat.

¶Interrumpo,per medium ſeu ĩ medio rumpo Plác⁹. Cic. Pontes quos feceram interrumpit.

¶Interreges proprie dicti ſũt cẽtũ patres qui mortuo Romulo donec alius rex crearetur rempu.gubernabant Ex his enim auctore Feneſtella decernebaẽ cuius poteſtas quinq; dierũ ſpatio finiretur. & ita per totum annũ omnes finiebant ĩperiũ. Sic ĩterregnum regni ĩteruallũ & ſpatiũ temporis quouſque ĩ loco mortui ali⁹ ordinaẽ. Vide in dictione Reges.

✣Interrogo ex inter & rogo peto, a quo interrogatio interrogatorium & interrogatiuum deducuntur.Cc.

¶Interſcapiliũ vallicula quedã a fine colli incipiẽs iter ſcapulas iacet.Hygi in deſcriptione vrſę In humero claram vnam in pede de poſterioribus nouiſſimo duas in in ſummo interſcapilio vnam.

¶Interſcindo in medio ſiue per mediũ ſcindo Liuius. Ponteq; interſcinderet.Lact.de opi. Labra ipſa, q̃ q̃ſi antea coherebant quam decenter interſcindit.

¶Interſepio is.pe.p ĩtercludo.vel intermedio.Lactã li.de opi. Ad id velut piete p mediũ ducto interſepiſt ✠Interſepta pars naſi q̃ cartilagine nares diſcriminat.

¶Interſero pe.cor.ĩterſeui ĩterſitũ ĩ medio plãto ſemino ĩſero ve. Gel.libr.i.Eadẽ ratiõe q̃ ſecũdi quatuor interſiti ſũt.Colu.lib.iiij. Deiceps paſtinaẽ maleol⁹ ordinarijs viri⁹.Interſered⁹. Interſero vero pro iterpono interſerui interſertum facit. Hiero. in prolog.Salo.Ea qua minus habebantur interſerens.

¶Interſono as,.pe.cor.ſignificat in medio ſono.

¶Interſpiro as,pe.p.de medio ſeu p mediũ ſpiro.Cato.Manũ cõprimito acina vt ɔbibãt aquã marinã, vbi ĩ pleueris doliũ opculo operito reliquito qua interſpiret.

¶Interſterno is.in medio ſterno.Iuſti.li.j. Hec Babyloniã condidit,murumq; vbi cocto latere circundedit, arena pice bitumine interſtrato.

¶Interſtringo is.per interuala.aliqua extingo. Feſtus. Ignis Veſtę ſi quãdo ĩterſtict⁹ eſſet virgines verberib⁹ afficiebãẽ a Pontifice. ✠Apu. Iamq; ptinus obliſis faucibus interſtringuere eam debuiſſet.

¶Interſto as.iter aliquid ſto,intercedo, Vnde ĩterſtãtia & interſtitium.

¶Interſtitium,ſpatiũ & diſtãtia ĩter aliqua. Macro.Cũ qnatuor ſint elemẽta ex quib⁹ cõſtãt corpora. terra,aq̃ aer,& ignis,tribus ſine dubio interſtitijs ſeparãẽ quorũ vnũ eſt a terra vſq; ad aquã.Ab aqua vq; ad aerẽ ſequẽs Tertiũ ab aere vſq; ad ignem.Hygi.Quod ab eo ſydere paruo interſtitio differt.

✣Interſtitium lunę dicitur interluniũ. Apule.Difficultas itineris ac globoſi ſideris interſtitium.Cc.

✣Interſum pſens ſũ & quaſi in re ſũ,ſignificat,etiã differre diſcrepare.Terẽ. Stulto ĩtelligẽs quid ĩtereſt.Cc

¶Intertextũ qd medio textũ aliqd habet,vt chlamys ĩtertexta auro,quę vulgo brocata ex auro dicitur.Picturata vel acu picta vel phrygiata dicitur recamata.

¶Intertraho de medio traho. Plaut. Ni ego illi puteo ſi occœpſo animam omnem intertraxero.

¶Intertrigo pe.p.nomẽ ab ĩnterterẽdo deductũ. Ft ẽ id malũ cũ ſimul mẽbra interũtũr,& cõfricãtur accedẽte ſudore.Vlugo dicitur Trafregatio.Tũc eĩ fœmina atterũtur aduruntur q; Paratrima a gręcis appellatur.Col.libro.vij. In tertrigo bis die ſoluitur aqua calida,mox decocto agrico ſale cum adipe defricatur.

¶Interturbo vale turbo.Dauus interturbat oĩa inquit Terẽ in And.Vbi Do.Hic inter actiua particulã ẽ adeo vt nõ pro media ſignificatione ſit,ſed qua maiorẽ habere nõ poteſt,vt interfectus.

✣Interuallũ ſpatiũ qd ĩter palos eſt, vallũ caſtrẽſe ɔſtituentes a quo omne ſpatium interuallum eſt nuncupatum.Cc.

¶Interuello is,de medio vello,qd fit cũ malas herbas a bonis extirpamus.Palla.Si ſpiſſa ſunt interuelles aliq̃ vt cętera roborẽtur.Plau. in Amp. Vt ergo infœlix homo fui qui non alias interuelli.

¶Interula pe. cor. camiſia. Hinc illud. quem veſtire debuit interula veſt mit interitu.

¶Interuaco as,pe.cor.in medio vacu⁹ maneo.Col. li. v.Bulbus tripidaneis interuacantibus ſpatijs obrutus anno celerius maturam perticam præbet.

¶Interuenio,is,pen,cor.in medio negotio quaſi ex iſidijs ſuperuenio & opprimo in ipſo actu qui rẽ celatã vellẽt. Terẽ i adel. Interuenit homo de ĩpuiſo. Et iteruenire ẽ intereſſe.Cic.Qd nõ eſſet factũ ſi ipſe ĩteruniſſem.& ĩtercedere qd ab eccleſiaſticis ſepiſſime vſurpaẽ

¶Interuenium,quod eſt inter venas,Vict.lib.viij.Sed non per interuenia dilabantur & decreſcant.

¶Interuerto callide ſurripo,qd plærũq; fit cũ rẽ cõmodatã aut creditã dolone domino reſtituatur effecimus. Cic. in Ver. Cãdelabrũ qd rex egypti Ioui capitolino dono tulerat a Verre qui illud cõmodato a rege acceperat interuerſum eſſe cõqueritur. Plau. in Aſi. Hẽ iſtuc ego quo modo argẽtũ interuertã.Inuerto vero eſt quaſi in cõtrariũ verto,vt veſtem aut pellẽ,ſeu etiã verba prępoſtere pronuncio,vt lauo vola.

¶Interuiſo is,pe.pro. quaſi interim viſo.Cic. Mario. Teq; in iſtam rationẽ ocij tui & laudo & vehemẽter ,pbo q;q; minus interuiſis hoc fero animo ęquiore.

¶Inteſtatus dicitur nõ ſolũ qui mortuus eſt nullo confecto teſtamẽto,ſed etiã cuius ex teſtamẽto adita nõ eſt hęreditas,vt inquit Paul.Itẽ inteſtat⁹ eſt cuius verbis non adhibitur fides,quive teſtis eſſe nõ poteſt. Põpo. Ipſe cũ vno ſeruo ſenex inteſtatus proficiſcitur.

¶Inteſtabilis qui iure teſtamentũ facere nõ poteſt, & cui⁹ teſtimoniũ nõ accipiẽ.Cai⁹ de teſtamẽtis. Inteſtabilis cũ lege qs eſſe iubeẽ eo ptinet ne ei⁹ teſtimoniũ recipiaẽ,& eo ãpli⁹ vt qdã putãt neve ipſi dicaẽ teſtimoniũ,Gel.p deteſtabili poſuit Eos tamen qui ad Annibalẽ nõ rediſſent vſqueadeo inteſtabiles inuiſoſq; fuiſſe vt tediũ vitę cœperint.neceq; ſibi cõſciuerint.

¶Inteſtinus,a,ũ pen.pro.quod eſt intimũ. Vnde illa inteſtina dicuntur,quę in interiori corporis parte claudũtur.Inteſtinũ odium dicitur vel occultũ,vel magnum hoceſt cor & animũ præmẽs. Inteſtinũ op⁹ quod factũ eſt ex ligno fabrorũ. Var.li.iij.de re ruſ. Cũ villã haberes opere tectorio & inteſtino ac pauimẽtis nobilibus lithoſtrotis ſpectãdã parũ putaſſes eſſe ni tuis quoque literis exornati parietes eſſent.Sciẽdũ quod teſtina corporis ſex eſſe perhibenẽ.Duodenũ ſcilicet quod a lõgitudine.xij digitorũ nomẽ accepit ſicut Auicẽna teſtaẽ. Ieiunũ ſic dictũ quia nũq̃ quod accipit cõtinet, ſed protinus in inferiores partes trãſmittit. Vocatur & Hilla. Inde farcimina hillę dicitur.Hora.Perna magis ac magis hilla. Longũ & alio nomine tenui⁹ qd eſt ĩ ſin⁹ vehemẽter implicitũ.Hoc Var.Lõganonẽ appellat, quia longi⁹ eſt inteſtinũ hoc q̃ duo tenuia Monoculũ qd & cęcũ nominaẽ,qa in dexteriorẽ pãrtẽ peruiũ nõ eſt.Colõ a noſtris alu⁹ dẽ,vbi magna dolorũ cauſa eſt. Nouiſſimũ eſt rectũ ita nominatũ,quia in ima parte dirigiẽ qua excernitur.Hęc autẽ inteſtina ab omẽto cõtegũtur. Et diciẽ neutro genere,& inteſtin⁹ maſculino.Pli.lib.xj. Inteſtin⁹ quibuſdã ab ore incipiẽs quadã via eodẽ inflectitur,vt ſepię a poyipo.In homine ãnex⁹ ĩfimo ſtomacho ſimilis canino,Differũt tñ inteſtina a viſcerib⁹. Illa inferiora ſunt hæc ſuperiora.Cel.li.iiij. A viſceribus teſtina veniẽdũ eſt. Alio noie dicũtur interanea.Plini. Medelæ ſunt innumeræ ad interanea.

¶Intingo,is,ex in & tigo. Tĩgere vero iſicere & madefacere.Vñ itinctũ qd nos ſaporẽ in cibis dicim⁹ Gręci embẽmata .Col.Hoc ſinapi ẽbẽmata non ſolũ idoneo, ſed etiã ſpecioſo vteris ἐμβάμμα eĩ tingere eſt,Pli.Laudat intinctũ ex myrto.Oui.lib.ij.Faſ.Nutriat intinctos miſſa patella cibos.i.aliquo ſapore reſperſos.

¶Intorqueo es,cõtra ſeu intus torqueo iacio.Ver. Sacrum qui cuſpide robur Læſerit & tergo ſceleratã intorſerit haſtã.Itẽ intorqueo circũtorqueo.Col.li.iij. Cũ iã natura mala fuerint anteq̃ rumpantur precioſos quib⁹ pendent intorqueto,eo modo ſeruabunt.

¶Intra p̃poſitio ab in deriuatur.Luca.Intra caſtrorum timuit tẽtoria ductor.Intra cubiculũ,intra oppidum ſignificat in tẽtorijs,in cubiculo,in oppido.Aliqñ ſignificat citra.Ci.Sed tñ qm̃ effugi eius occaſionem qui fortaſſe arbitraretur me hanc rẽpu.non putare ſi perpetuo tacerẽ,modice hoc facia aut etiã intra modũ,vt & illi⁹ voluntati & meis ſtudijs ſeruiã. Modice.i.cũ mõ,Intra modũ.i.citra modũ.Hoc eſt minus q̃ modice.Cuius cõtrarium eſt vltra modũ.Sic dicimus intra famam.i.citra opiniõẽ,vltra famã quod eſt per quã multũ.Qui.Hortenſij ſcripta tñ intra famã ſunt.Quomodo autẽ ad ſpatium & numerũ referaẽ.Vide in dictiõe infra. Ab intra fit interius a quo interior intimus internus interaneus intrinſecus introrſum intrarius inteſtinus introas.

¶Intrarius.qui intimus eſt.Plau.Charos mihi atq; intrarios amicos.

¶Intro aduerbiũ pximũ eſt voce & ſignificatiõe inter. Et ſicut inter & intra ab in deſcendũt,ſic intus & intro. Sed int⁹ in loco & de loco intro ad locũ ſignificat.Et cõponĩẽ cũ D.vt introduco.E,vt introeo.G,vt introgredior,M,vt intromitto.R,vt introrũpo.V,vt introuoco.S,vt introſpicio. ¶Intro as,ingredior intro vado.

¶Intrico as,pe.pro.implico. Vñ extrico ei⁹ cõtrariũ. Trico vero a tricis quæ ſunt implicationes.plau.Quod argentum tu mihi,quas mihi tricas narras.

¶Intrinſecus & extrinſec⁹ pe. cor.aduerbia ſunt cõpoſita ab intra & extra & ſec⁹ cũ ſignificat iuxta. Hieronimus ad Iulianũ ea complexus eſt.Callidiſſimus(inquit) aduerſarius & ĩueterat⁹ dierũ malorũ nouit alia quę ĩtriſecus ſunt & a philoſophis quoq; mũdi adiaphora hoc eſt differẽtia vocatur,eorũ amiſſione atq; cõtẽptu perfectam non eſſe virtutem, alia quæ intrinſecus & de ſe data cogant dolere perdentem. Inueniũtur tamen hęc nomina apud recentiores.

¶Intritũ pe.pro.nomẽ ab intero dedoctũ,de quo paulo ante.Cib⁹ in mortario trit⁹. Mart. Circũdata diu mẽſis intrita ſecundis.Eſt & participiũ intritus,a,tum.

¶Introduco,is,pe,p.ſignificat intra aliquẽ locũ duco. Sal.Vulturtiũ cũ legatis introducit. Per trãſlationẽ eſt inſtruo doceo. Vnde introductio eruditionis principiũ quam gręci εἰσαγωγὴν vocant.

¶Introeo is.notũ.Cic. in Lęl.Fuerat equi. vt pri⁹ ĩtroierã,ſic pri⁹ de vita exire,ide ſit ĩtroit⁹ us.pro ingreſſu

¶Introgredior eris. ſicut ſonat Ver. Poſtquam intro greſſi & coram data copia fandi.

¶Intromitto is.Terẽ. Vereor ne illud graui⁹ Phædria tulerit,neue aliorſũ atq; ego feci acceperit,q̃ heri ĩtromiſſ⁹ nõ ẽ. ✠Et dicimus Intromitto in ędib⁹ & ĩ ędes Plau. in Aul.Intromiſiſti in ędibus. Licet enim ad locum ſit figurate,tamẽ dicitur ad locũ, cũ ablatiuo. Non enim gramatica verbis,ſed ſenſibus alligatur.

¶Introrumpo is.quaſi cũ impetu introeo. Gel. Cerua emiſſa cubiculum Sertorij introrupit Hellanicus.

¶Introſpicio js pe.co.Amb li.i.offi. Introſpice hulcera & vibices animę eius & cordis mœſtitudinem.

¶Introuoco pe.cor.Liui,lib,x. Fabi⁹ nihil p̃catus populũ vt priuſq̃ itrouocarent ad ſuffragium trib⁹ Apij Claudij prætoris allatas ex Hetruria literas audirent.

¶Introrſ⁹ aduerbiũ qd ſignificet declarat Cęſar lib.iij. Ab eo flumie pari accliuitate collis naſcebaẽ aduerſus huic & cõtrari⁹ paſſib⁹ circiter ducẽtis iferi⁹ apt⁹ a ſuperiore pte ſilueſtris,vt ñ facile ĩtrorſ⁹ pſpici poſſet.Quidam volũt ĩtelligi ĩtrorſ⁹ leua parte,&ĩteriorẽ a ſiniſtra.

¶Intybus pe.cor.gñis fœ.In pl'rali ityba neu.& ĩtybi maſ.Ter.Et amaris intiba fibris.Pli.li.xx.Intibi quoq; nõ extra remedia ſũt,ſucc⁹ cũ roſaceo & aceto capitis dolores lenit.Herba ẽ capilloſa & amara, cui⁹ tenues capilli ſegetes ãbiũt & enecãt.Intybũ erraticũ antiqui cicoreã vocãt.✠Quidã endiuiam intelligunt.

¶Intueor eris.Vide in dictione tueor.

¶Intutus,a,um,pen.prod.non ſecurus.Liu.lib.v.Caſtra Gallorũ intuta neglectaq; ab oĩ parte nacti iuadũt. ✠Intuſiũ veſtimẽtum qd corpori intra plurimas veſtes adhęret quaſi intuſiũ.Var. Vnũ qd foris ,ac palã pala. Alterũ quod intus,a quo intuſium quod & induſiũ, ab aliquibus dicitur de quo ſupra.

✣Int⁹ ab in fit & ſignifi.in loco.Plau.Quis it⁹ eſt. Cc.

¶Inuado.is pe.producta iuceſſo,& tam datiuo q̃ accuſatiuo iungitur.Var.de vi.pa.Tanta porro inuaſit cupiditas bonorum plęriſq;.Et inuadere eſt repente & cum impetu aliquem igredi. Vergi.ij.in Aeidos Inuadunt vrbem ſomno vinoq; ſepultam.Soluſt.Priuſquã hoſtes inuaderet.Item ingredi ſiue incipere.Cic.nõ potui magis in arcem illius cauſę inuadere.Vergilius libro ſexto Nuncinuade viam,vaginaq; eripe ferrum.

¶Inualeſco,is,robur ac firmitatẽ acquiro.Vñ ĩualuiſſe cõſuetudinẽ.inualuiſſe mores dicimus.✠Lact. li. v. Si noſtra ĩualuerit,vt quotidie inualeſcũt.i.fiũt valde valida.Ex his oſtẽdiẽ verba ĩ ſco,terminata habere p̃teritũ

¶Inualitudo inbecillitas.Cice. in Lęl. Quod autẽ in his nonis in collegio noſtro non affuiſſes, inualetudinẽ reſpondeo cauſam non moleſtiam fuiſſe.

¶Inueho is,ſumiẽ mõ p ſimplici. Ver.Cẽtauro iuehiẽ magna.Qñq; itro veho. Liu.li.vj.Quãtũq; Romana ſe inuexit acies,tm̃ hoſtes gradu demoti. Inuehor. deponẽs ſign.maledictis aggredior,& veluti quodã ĩpetu ſermonis ĩ aliquẽ feror.Ci.ĩ eã itaq; pãſa vehemẽter iuect⁹

¶Inuectiuę orationes ſunt aduerſus aliquẽ ſcriptæ q̃ in illius mores inuehamur.

¶Inuenio is,pe.co.cõperio qſi ĩ aliqd venio ✠vñ Au. li.de Tri,ca,x.Si veibi origĩnẽ retractemus,quod aliud reſonat niſi quia ĩuenire ẽ in id venire qd queriẽ ,ppter ea quę quaſi vltro in mẽtẽ ve niũt,nõ vſitate dñr inuẽta,quãuis cognita dici poſſint,quia nõ in ea querẽdo tẽdebamus,vt in ea veniremus.hoc eſt ea inueniremus. ✠Verg.Inueni germana viam.Hinc inuentiones & inuenta.Differuntq; ſecũdum aliquos inuenio & reperio, q̃ innenire ſit rem quęſitã offendere.Reperire a caſu. Ouid.Tu non inuenta repe- ta es.

¶Inuerto quaſi in contrarium verto. Vide in dictione Interuerto

¶Inuerſum in numerum. Vergi.Ille etiam feras inueeſum diſtulit vlmos.

¶Inueſtigo as pe.prop.ſignifi.querendo ĩuenio. Tractum a venatoribus qui per veſtigia feras querendo iueniunt.Teren. Nihil tam difficile eſt quin querendo inueſtigari poſſit.Cice.pro Liga.Sed quoniam diligentia amici inueſtigatum eſt quod latebat confitendum eſt vt opinor. Interdum tamẽ ſignificat veſtigo,id eſt quero. Terẽ.in Eu. Vbi queram? Vbi inueſtigem?quem percũctẽr? qua inſiſtam via incertus ſum. Cice.lib.i.off.inprimiſq; eſt hominis propria veri ĩquiſitio atq; ĩueſtigatio Sed quoniam in quandoq; negationem inuuit ſumitur etiam pro.nõ inuenio,vt eſt illud apoſtolicum. O altitudo diuitiarum ſapientię & ſcientię dei q̃ inconprehenſibilia ſunt iudicia eius & inueſtigabiles vię eius.

¶Inueſtire eſt quaſi ornare Pli.lib.xxxv.Publicas porticus inueſtiuit pictura.

✣Inueſtes iermes dicim⁹,ſiue vt qdã volũt ĩpuberes.

¶Inueteraſco ex in & veteraſco. Veteraſco autẽ a vetero,as fit.Vetero a vetu.Vetero nõ reperi,ſed tãtũ veteraſco,quorũ pręt rita nuſquã legi,ſed veterani ambo facere oportet ſi ĩueniaẽ. Nã vetero & veteraſco eodẽ modo ĩ ſignificatiõe ſua pcedere puto quo ĩtegro & ĩtegraſco [illegible] natiõe vero [illegible] ſimiliter niſi q̃ inueteraſco

mutata in e ſicut conſano cõſaneſco. Reſano reſaneſco.
Hilaro hilareſco. ĩcuruo ĩcurueſco, & alia hmõi. Sic ĩue
tero ĩuetereſco inueteraui. Lact. li. ij. in actiua ſignifica
tiõe poſuit. Hac verſutia & his artibꝰ notitiã dei veri ac
ſingularis apud oẽs gẽtes ĩueterauerũt. i. ĩ deſuetudinẽ
poſuerũt Inuetereſco paſſiue. Terẽ. in hecy. ꝓlo. Dixit
nouas q exactas feci, vt ĩueteraſcerent, ne cũ poeta ſcri
ptura euaneſceret. Dona. Inueteraſcerẽt ĩ deſuetudinẽ
venirẽt ſpectarẽtur amarẽt. Col. ꝓterito vſus li. vij. ĩ paſ
ſiua ſignificatiõe, & ꝓprie de morbo dicẽs. Sed ſi iam ĩ
ueterauit, vehemẽtioribꝰ eſt opus remedijs. Ci. quoq; ĩ
Cato. Iam omnis conglutinatio recens ęgre inueterata
facillime diuellitur.

¶Inueterati etiam dicunt qui in malis inſenuerũt, vt ĩ
ſacris literis, Inueterate dierum malorum.

¶Inuicem pe. cor. Ex ĩ & vicẽ ꝓprie ſignificat mutuo.
Quint. Qui ſe ardẽtiſſimo amore ĩuicẽ dilexerunt. Ali
quando ſumitur pro ſecũdo loco. Pli. Iunior. Habes res
vrbanas inuicem ruſticas ſcribe.

¶Inuideo es, pe. cor. ex in & video ſignificat inuidiam
habeo hoc eſt ex alicuiꝰ rebꝰ ſecũdis dolore afficior Tra
ctũ a nimis vidẽdo, ꝙ oculos & animũ ĩ eos qbꝰ ĩuide
mus cõtinue intẽtos teneamꝰ. Vñ etiã cũ accuſatiuo cõ
ſtructũ inueniẽ. Ouid. Troades ĩuideo. Ver. ĩuidet ĩperi
um. idem poſt accuſatiuũ poſuit datiuũ. Liber pãpineas
inuidit collibꝰ vuas. Sic enim decenter dicimus ĩuideo
tibi doctrinas. Fortuna mihi ĩuidet diuitias. Pliniꝰ. Ne
q; ego vt multi ĩuideo alijs bonũ quo ipſe careo Apuleꝰ
Mihi fortuna diuitias ĩuidit. Ci. li. iij. tuſ. Vt nobis opti
mã naturã ĩuidiſſe videaẽ. Priſcia. tñ in negatiue expo
nit dicẽs ĩuideo tibi quaſi nõ vidẽs tibi fio, hoc eſt nõ fe
rẽs te bene agentẽ videre. Aliquãdo inuidere ſignificat
ĩteriꝰ vel penitꝰ videre. Ci. li. de ora. itaq; ne hoc poſſũ
dicere me oĩno ignorare qd poſſideat, neq; plane noſſe
atq; ĩuidiſſe. Hie. de vera circũciſiõe. Quis inuidet dñi
verbũ de corde patris eructatũ. Sciendũ ꝙ licet inuideo
actiuũ ſit tamen cõſuetudine datiuo iungitur immo vt
Diomedes docet vltra datiuũ poteſt regere genitiuum
accuſatiuũ & ablatiuũ, vt inuideo tibi gloriæ, gloriam. &
gloria. Eius paſſiuũ eſt inuideor, vt Ego inuideo tibi. &
tu ĩuideris a me. Horatiꝰ, Ego cur acqrere pauca Si poſ
ſũ ĩuideor. Plautꝰ in Tru. Maueli mihi ĩimicos ĩuidere
q̃ me ĩimicis meis. Nã inuidere alij bene eſſe, tibi male
eſſe miſerũ eſt. Qui ĩuidẽt egẽt, illi quibꝰ ĩuideẽ rẽ habẽt
Eſt quãdo inuidere ponitur pro odiſſe ꝙ contra votum
nimium videmus. Ouidius. Troia iacet certe Danais in
uiſa puellis. Cic. Dijs hominibusq; inuiſus.

¶Inuidia ab ĩuideo fit, & ſignificat actũ ipſũ inuidẽdi q
eſt dolor alienę fœlicitatis Aliquando pro odio & male
uolẽtia ſumiẽ. Eſt enim vel dicto vel facto ĩ alterum ma
leuolẽtię ꝯciliatio, vt ſi qs calamitates ſuas referat, oſtẽ
datve vt auctori calamitatũ cõcitet odium ceterorũ. qd
diciẽ ĩuidiã facere, vel vocare vel adducere ad inuidiam
Quĩtilianꝰ. Nec ei tot ſcelerũ cõmemoratione concita
rẽ ĩuidiã. Terẽt. ita vt ſine ĩuidia laudẽ ĩuenias. & ami
cos pares. inde inuidioſa res dicitur quę facti atrocitatẽ
augens inuiſum illud vel illius auctorem facit. Huius
diminutiuum eſt inuidiola. idem. Cũ neſcio quid inter
eos inuidiolę exortum fuiſſet.

¶Inuidẽtia ẽ ægritudo animi quæ propter res ſcdas al
terius ſuſcipitur. que nullã iacturã afferãt inuidẽti. Ci.
in tertia tuſcul. Ab ĩuidẽdo inuidẽtia recte dici põt, vt
effugiamꝰ ãbiguũ nomẽ ĩuidię. Cadit em ĩ vtrũq;, & in
eũ q ĩuidet & ĩ eũ cui ĩuideẽ. Vñ potẽtia & opes ĩuidio
ſę dicunẽ. quod verbũ ductũ eſt a nimis vidẽdo fortunã
alterius, vbi inuidentiã q̃ inuidiã dicere maluit, t ãquã
inuidẽtia inuidi ſit, ĩuidia eius cui ĩuideẽ. Sed in freq̃ẽ
ti vſu eſt ĩuidia magis q̃ inuidẽtia apd doctos, ĩdoctoſq;
indiſcriminatĩ. ĩuidia dictat ab odio ꝙ ĩuidemꝰ fortuna
to, odimꝰ vitioſum, ꝙ inuidiã ꝓfiteri erubeſcimꝰ, odiſ
ſe palã decorũ eſt, ꝙ inuidia hominũ tãtum eſt, odium
reliquarum etiam animantium, vt inquit Plutar. ĩ li. de
innidia & odio.

¶Inuidus qui actu alicui inuidet. Hor. inuidus alterius
rebus macreſcit opimis.

¶Inuidioſꝰ qui morbo ĩuidentiæ laborat. Ouid. Tẽpꝰ
edax rerũ, tuq; ĩuidioſa vetuſtas, Oĩa deſtruitis. Interdũ
ſumitur pro eo cui habetur inuidia. idẽ. Pactolumq; pe
tit q̃q̃ nõ aureus illo Tẽpore, nec charis erat inuidioſus
harenis. Sic potẽtia & opes ĩuidioſę dicũtur. Cic. Dolo
bellę Cõtigit eni tibi ꝙ haud ſcio an nemini, vt ſumma
ſeueritas animaduerſionis non modo non ĩuidioſa, ſed
etiam popularis. Et inuidioſus odioſus atq; inuiſus dici
tur. Vñ inuidioſa res diciturquę facti atrocitatẽm augẽs
inuiſum illud vel illius auctorem facit.

¶Inuide facere dicitur qui per inuidiam aliquid agit.

¶Inuidioſe vel qui per inuidiam, vel qui in aliquẽ exci
tat odium eumq; inuiſum facit.

¶Inuigilo as, pe. cor. ſupra ſiue intꝰ vigilo ſolitus ſum
Lact. li. iiij. Vel cuſtodiendis domibus ĩuigilat.

Inuiniꝰ, abſtemiꝰ q̃ſi ſine vino, ſicut ĩuiꝰ ſine via. Qui
enim vinum non bibit inuinius. Apul. li. vlt. Neq; vllũ
animal eſſem, & inuinius eſſem.

Inuiſus non viſus. Cic. de haruſpicũ reſponſis. Oculta
& maioribꝰ nõ ĩuiſa ſolum, ſed etiam ĩaudita ſacra inex
piabili ſcelere ꝑuertit. Alias ĩuiſus ponitur pro odioſo.

¶Inuito as, pe. ꝓ. manifeſtã habet ſignificationẽ, quã
ponit Cic. Ad quẽ fruendũ non modo non retrahit, ve
rum etiam inuitat atq; allectat ſenectus. i. prouocat. Et
inuitare eſt delectari. Ver. li. j. Geo. ĩuitat genialis hyẽs
curaſq; reſoluit. item replere. Plautus in amph. Mira
ſunt niſi inuitant ſeſe pluſculum.

¶Inuitatus us. inuitamentum & inuitatio pro eodem
ſumuntur. Ci. Cæſari. Mitto ad te Trebatium atq; ita
mitto vt initio mea ſpõnte poſt autem inuitatu tuo mit
tẽdũ duxerĩ idẽ in Hortem. Volũtates autem nulla ad
res neceſſarias inuitamenta afferunt ſenibus.

¶Inuitus a, um, quod nõ libẽter fit. Terẽ. in An. Feci
hodie vt fierẽt ĩſperãte atq; ĩuito Pãphilo Cic. li. ij. ad
hęren. Sin eſt probꝰ cur talem inuitã inuitũ cogis relin
quere. Idem comparatiuum poſuit. cum ait. Quem ergo
paulo ſciebam vel impudentius vel ĩuitius, nolo enim
dicere de tam ſuaui homine faſtidioſus.

Inumbrare eſt tegẽdo vmbrã facere, & ꝙ dicitur opa
care. Per metaphorã tamẽ ponitur pro tueri atq; deffẽ
dere quę tranſlatio ſumpta eſt ab arboribus. Cc.

¶Inunco, as, quaſi vnco inuado & arripio. Lucil. Aut
qui nũmos triſtis inuncat. Colu. li. viij. Tum etiã quoti
die minuitur luna quę quanto prolixior in pectore con
creſcit, tanto magis obnoxiũ eſt rubis quibus velut ha
mis inuncata a paſcentium tergoribus auelliẽ. Apul.
lib. flo. Vnde roſtro tranſfodiat, vnde vnguibꝰ inuncet.

¶Inundo, as, quãdoq; abſolute ponitur & ſigñ. creſco
& extra alueũ verſor Plin. Anteq̃ nilus inũdaret. Qñq;
actiue & pro ambulo ponitur. Idem. Agros & ſata om
nia inundabit. Hinc fit inundatio pro diluuio. Licet
quandoq; donatur pro copioſa multitudine vt eſt illud.
Inundatio camelorum operiet te.

¶In vnguem & ad vnguẽ ſignificat ad perfectionem.
Ver. lib. ij. Geor. Nec ſecius omnis in vnguem arbori
bus poſitis ſecto via limite quadret. Tranſlatio a lapici
dis qui vngue marmoris lenitatem experiuntur.

¶Inuius, a, ũ, quod eſt ſine via, & per quod iri nõ põt.

Inuolare a vola fit quę eſt manus & pedis media pars
& ſignificat furari, cum aliquid furtim vola manus ſub
trahitur quaſi in volam dare. Augu. in expoſitiõe pſal.
Deus vltionum. Appende inſtatera ęquitatis furem, &
blaſphemum. Iam dicis quia fur non es, ſed murmu
rãdo aduerſus deum blaſphemus es, ille captat, ſomnũ
hominis, vt aliquid ĩuolet, & tu dicis quia dormit deꝰ,
& hominem nõ videt. Inuolare etiam dicitur cum vio
lentę manꝰ in aliquẽ dirigũtur. Terẽ. Vix me cõtineo

qui inuolem, in capillum, inuolare etiã eſt euolare a vo
lo as. Apul. lib. x. Diceres tu cupidines veros de cœlo,
vel mari commodum inuolaſſe.

Inuoco as, pe. cor. ſign i. intro voco. Aliqñ nõ voco.
Plaut in cap. vtramq; ſignificationẽ cõplexus eſt cũ in
quit. Nã ſcorta inuocãtur, & nos paraſiti ĩuocamur. Ali
qñ inuocare eſt ſimpliciter vocare, vt ĩ pſal. Abiſſꝰ abyſ
ſum inuocat. i. vocat, vt Aug. exponit Aliqñ ſignificat
in auxilium vocare, vt eſt illud, inuocabit me & ego ex
audiam eũ. Sed quod de quodam dictum eſt mortem in
uocat. Sic exponitur. i. ſic viuit vt mortẽ ad ſe vocet, ne
mo em̃ eſt qui orationẽ faciat vt ĩuocet mortem, ſed ma
le viuendo homines mortem inuocant.

Inuolucris pe. cor. dẽ auis quę adhuc volare nõ poteſt
Gel. pulli tunc inuolucres erant.

Inuolucrũ pe. ꝓ. dicitur omne qd inuoluitur. Plau. po
ſuit inuolucre aduerbiũ cum ait. Inijcere voluit veſtem
inuolucre. i. inuoluit in globum ab inuoluo, uis, cuiꝰ ſu
pinũ eſt inuolutũ & mutata tum, in crum fit inuolucrum
Sic fiunt multa aliã, vt lauacrũ, ſimulacrum, ambulacrũ
aratrum. Sepulchrum, quæ habent pen. cor.

Inuoluolus. Vide in dictione Cõuoluolus, & in Iulus.

In vniuerſum vniuerſaliter. Quin. In vniuerſum autẽ
pręcipue. i. generaliter. Cc.

I ANTE O

IO dolẽdi ꝑticula eſt. Tibul. Vror io remoue ſęua puel
la, faces. Qñq; exprimit geſtientis lętitia affectum.
Ouid. Dicite io pęan. & io bis dicite pæan. Io quoque
nomẽ Inachi filiæ quæ poſtea Iſis appellata fuit.

Iochabella nomen matris. Moſis, vt ex Ioſepho tra
dit Hieronymus.

Io vide ſis.

Iobacchus bacchi cognomen ἀπὸ τοῦ ἰῆς καὶ βάκχω. i.
a voce & clamo. Cc.

Iocus in verbis eſt, vnde iocor. qd modo ludo ſignifi
cat modo nõ ſerio loquor, ſed nugas ago. Aliquando fa
cete & cũ venuſtate quadã loquor. Iocus in plurali Ioci
& ioca facit q̃ ſignificat dicteria. Inde iocoſus & iocula
re quod modo luſorium ſignificat modo inane nõ ſeriũ
modo amœnum & venuſtum. Cc.

Iolaus iphicli filiꝰ fuit a quo Sardinij Iolenſes dicti
ſunt quia illam inſulam ad pacem reduxit. Cc.

Iole Euriti ętolię regis filia fuit quam amauit Hercu
les. Cornuco.

Ion violaceæ gemmę ſpecies ſed raro ſaturo colore lu
cet, apud Indos inuenitur. Cc.

Ion Xuti filius fuit a quo Ionia dicta eſt Athenienſiũ
ciuitas ſicut a Cecrope conditore cecopria & a mopſo
mopſopia. Ioppe vrbs q̃ ferũt ãte diluuiũ cõditã. Cc.

Iouinianos diuꝰ Maximianus voluit vocari qui ſe for
titer in illyrio geſſiſſent. Cc.

Iouis gẽma q̃ vltra candorẽ & leuis eſt & tenera. Cc.

Iouiſtæ compoſitũ ex Ioue & iuſte. Cc.

¶Ionia regio minoris Aſię media inter Cariã Aetoliã
ab Ionio Athenienſiũ duce cognominata qui eã regio
nẽ ſubegit. Vel a Iano iaphet filio, vt Ioſephꝰ inquit.
In ea Miletũ ciuitas Priennis Epheſus & Clazomene.

Ionicus, a, um, pe. cor. quod eſt ex Ionica, vt Ionica li
gua inter quinq; gręcorũ lingua notiſſima.

Ionius a, um, ſimiliter poſſeſſiuũ, vt Ioniũ mare qd
ex pars Adriatici, vt inqt Stra. a Ionio Dictũ Dyracſtij
filio quẽ imprudẽter a ſe occiſũ in mare ꝓiecit hercules
vt defũcti memoriã ꝓpagaret. Alij ab Ius errore, vt Li
cophron. ait. Vel a Ionio illyrico. Vel ꝙ in eo perierũt
Iones. Alij ſcribũt Ionitalus adrię pater fuit, a quo ſinꝰ
Ionius, qui mox ab Adria dictus eſt adriaticus.

Ionthos græci dicunt, quos latini varos appellant.

Ioppe cũ duplici pp. vrbs eſt maritima paleſtinę, q̃ vt
quidã volunt regia fuit Cephei Andromade pr̃is. Hæc
referẽte Solino ĩ collectaneis, & Pli. li. v. naturalis hiſto.
fuit ãtiquiſſima omniũ vrbium in vniueſo orbe, vt po
te ante diluuiũ vniuerſaliter condita. Qui & oſtendit ſa
xũ quod iunculorũ Andromadæ veſtigia adhuc retinet
quã expoſitã beluæ, ait Solinus. Non irritus amor cir
cũtulit. Nõnulli vero alij nõ ioppen palęſtinæ, ſed aliã
inde vrbem fuiſſe dicunt vbi andromada marinæ beluæ
fuit expoſita quũ dicat. Ouid. li. j. de arte amãdi. Perſeꝰ
Andromadem nigris portauit ab indis. Et Sappho ad
Phaonẽ. Candida nõ ſũt placuit Cepheia pſeo. Andro
madę patrię fuſca colore ſuę. Sunt tñ qui credãt, etſi e
thiopię indicę partibꝰ illã fuiſſe cõfitear. ad Ioppen tñ
paleſtinæ ductã, quum beluæ exponenda fuit.

Iordanis fluuius in iudæa eximię ſuauitatis. Oriẽ ad
radices Libani duobꝰ fontibus ſurgit, alteri nomen Ior,
alteri Dan, qui ſimul iũcti Iordanis nomen efficiunt.

Ios inſula in qua ſepultus eſt homerꝰ oraculo iubente
qm̃ mater eius ex Io foret ipſe certa matre incerta eſſet
patria.

Iotapata vrbs in ſyria a conditore ſic vocata.

I ANTE P

IPſe a, um, ꝓnomẽ demõſtratiuũ quando ſcilicet cũ
alijs ꝓnoĩbus iunctũ eorum accipit ſignificationẽ vt
ego, ipſe, tuipſe, illeipſe, Inuenitur tñ ſęde abſq; alijs
per ecclipſim ꝓlatum & tñ eorum habẽs ſignificationẽ
quæ cũ eo ſubaudiũtur. Ver. Quæq; ipſe miſerrima vidi
Aliqñ relatiuũ eſt. Idẽ. Ipſe arduus altaq; pulſat ſydera
Aliqñ Emphaſim, ideſt expreſſionem alicuiꝰ rei laten
tis habet, vt ſi dicã. Ipſe pater de quo minꝰ credendum
eſſet qui hoc fecit. Qd ſi ei addatur particula met, vt ip
ſemet, diſcretio ſignatur. Hoc eſt ipſe ſolus, & nõ cum
alijs, vel ipſe per ſe, & nõ per alios. Aliqñ ſignificat ſi
milẽ, vnde & cõparatiuũ habet ipſior, & ſuperlatiuũ ip
ſiſſimus. i. ſimilior ſimillimus. Apud veteres ipſiꝰ q; ip
ſe dicebatur. Teren. Ipſus eſt.

¶Ipſippe. i. ipſi nec alij.

¶Ips vermiculꝰ eſt, qui cornua viteſq; perrodit, vt cis
frumẽta, thirps ligno. ſis veſtes, is vita, midas fabã. De
clinatio autẽ huiꝰ noĩs non facilis eſt. Vñ docet ſic Sui
das ἶψ ὁ σκώληξ καὶ κλίνεται ἶπος καὶ τὸ πληθυντικὸν ἶπες. i.
Ips vermiculus & declinatur ips ipis, & pluraliter ipes

¶Ipſulces bracteæ dicebanẽ in muliebrẽ virilẽ vt ſpe
ciẽ exꝓſſę. Ipſiclꝰ Amphitrionis & Aclmenæ filius
vno partu cum Hercule editus. Cc.

Iphigenia Agamẽnonio & Clytẽneſtræ filia fuit. Cc.

Iphinous vnus ex centauris. Cc.

Iphitus filius Praxonidis ſiue Hemonis qui primꝰ
olympiada inſtituit. Cc.

Iphianaſſa Melãpodis vxor fuit & Prœti filia, ob pul
chritudinẽ a Iunõe ĩ furorẽ verſa, ſed a melãpo ſanatacę

I ANTE R

IR neutri gñis & indeclinabile ꝓprie manus cõcaui
tas licet qñq; pro ipſa manu ponatur.

¶Ira dicta eſt ab eo quod eſt ire. Nã a ſe it qui iraſcitur
& furit. Vñ & qui irã deponit ad ſe redire dẽ. Terẽti. in
Adel. Tandem reprime iracũdiam, & ad te redi. Eſt aũt
ira libido puniendi eius a quo iniuria offenſi ſumus.

¶Iratus dicitur qui aliqua re laceſſitus exeanduit, etiã
ſi natura non ſit iracundus.

¶Irate aduerbium per iram ſignificat.

¶Iracũdꝰ q ex parua vel nulla cauſa, quiq; natura ad irã
ꝓcliuis eſt, etiã ſi nunc nulla moueaẽ ira. Hic iracũdia
dicta (auctore Feſto) ꝙ irã incendat. Dona. Ira de cauſa
eſt, iracũdia de vitio multũ iraſcẽtis Se. li. de ira. Ira quo
diſtet ab iracũdia apparet, quo ebriꝰ ab ebrioſo, & timẽs
a timido. Iratꝰ põt eẽ nõ iracũdus, Iracundꝰ põt aliqñ
nõ iratus eſſe. Vſurpatiue tñ iracundia ponitur pro ira
Cic. lib. iij. Tuſ. Iracundia eſt vlciſcendi libido.

¶Iraſcor iraſceris iratꝰ cõſtruiẽ cũ datiuo. Plautꝰ. Noli
amabo Amphitrio iraſci Soſiæ cauſa mea. Huiꝰ ꝯcõpoſi
ta ſũt. Subiraſcor qd eſt paulũ iraſco. Obiraſcor cõtra ira
ſcor. Li. li. iij. Fortunę vt fit obirati cultũ reliq̃rãt deũ.

¶Ire pedibꝰ ĩ ſentẽtiã qd ſignificet. Vide ſupra ĩ eo is,

Irrenarches ſiue irrenarcha dr̃, qui ad tollendas diſcordias & pacãdos ciuiũ animos in ciuitate ꝑficitur. Apud iuriſcõſultos tñ dicitur, qui diſciplinę publicæ, & corrigendis moribꝰ ꝑficitur. Græci eĩ εἰρήνην pacẽ vocant ἄρχον præfectum aut principem.

☩ Irremunerabile quod ob magnitudinem remunerari non poteſt nec par pari reparari.

¶ Iris is, vel idis, arcus cœleſtis ab εἴρειν, qđ eſt nũciare Nã poetę deoꝝ nunciam fingunt. Vergi. Irim de cœlo miſit ſaturnia Iuno. Huius arcꝰ cauſa eſt, radius ſolis cauæ nubi immiſſus, qui repulſa acie in ſolem refringitur. Nubes eñ formã arcus diſcoloris efficiunt, quia alię ꝑtes eaꝝ tumidiores ſunt alię ſummiſſiores, & quædam craſſiores, q̃ vt ſolem tranſmittant aliæ imbecilliores q̃ vt excludãt. Hęc inęqualitas alternis lucẽ vmbrãq; cõmiſcet & exprimit illam mirabilem arcus varietatem. Eſt & iris eos herba ſuauiſſimi odoris. Vt Plin. lib. xxj. teſtis eſt, cuiꝰ radicẽ dixit in vnguẽtis & medicinis commẽdari. Caulẽ habet cubitalẽ & rectum, radicem raphano ſimilẽ, quæ ſternutamenta mouet. Floret diuerſorũ colorum ſpecie quaſi arcus cœleſtis, a quo nomen habet, vulgo dicitur lilium cæruleum.

✠ Irceus vero genus eſt farciminis. Cc.

✠ Irinum oleum eſt quod ex inde fit. Cc.

¶ Ironia cum accẽtu in pe. dici poteſt ſimulatio vel illuſio εἰρωνεία ab εἴρω dico, & inde εἰρωνεύομαι in voce paſſiua qđ eſt cauillor. Figura cũ aliquid per cõtrariũ dicitur & illuſionem. Et definitur ꝙ ſit oratio pronunciationis grauitate negligẽs ſenſum verborũ, vt me duce dardanius ſpartam expugnauit adulter. Niſi enim grauitas ꝓnunciationis adiuuerit confiteri videbitur quod negare contendit.

☩ Irructo as, Vide in dictione Eructo.

¶ Irrætio is, a ręte fit & ſign. retineo ræte, quaſi capio. Vñ irrætitꝰ dr̃ qui aliqua fraude vel blanditijs aut dolo quaſi ręte captus. Lact. li. iij. Eos aũt qui deũ ſciũt dolis & aſtu aggreditur, vt cupiditate aut libidĩe irrætiat, aut ꝑctis blãdientibꝰ deprauatos, impellat ad mortem.

¶ Irraucio is, irrauſi, ſum, ex in & raucio qđ a raucꝰ deſcendit. Et ſigni. raucꝰ fio. Dr̃ & irrauceo es, irraucui. Ci. li. de ora. At Aeſopũ ſi paulũ irraucuerit explodi.

✠ Irpices pe. cor. genꝰ raſtroꝝ ferreoꝝ ſeu regulæ cũ pluribꝰ dentibꝰ quos itẽ vt plauſtra boues trahũt vt proruant glebas & extirpent hærbas in agris.

¶ Irrepo is, pe. ꝓ. pſi, ptũ, ſignificat paſſim & latenter more reptiliũ troeo, cuiꝰ frequẽtatiuũ eſt irrepto. Hor. Verũ opere in longo fas eſt irrepere ſomnum.

¶ Irripio is, p. c. intꝰ rapio. Ci. irripiũt ĩ ędes ſubito.

¶ Irrigo as, pe. cor. ex in & rigo, ſignificat quaſi riuos ĩ agrũ deduco. Rigo autem a riguus.

¶ Irriguus a, um, qđ irrigat̃, vel facile irrigari põt. Cato. Vinea eſt pria vel ſi vino multo eſt. Secũdo loco hortꝰ irriguꝰ. Accipit̃ & q̃nq; in ſignificatiõe actiua, vt aq̃ irrigua q̃ irrigat. Ver. li. iiij. Geor. Irriguũq; bibant violaria fontem. Tibul. Tunc bibit irriguas fertilis ortus aq̃s Am. ſubſtantiuo vſus eſt. Magna eſt eleemoſyna, quę ardentium criminum globos beniuolentiæ ſuæ fonte refrigerat, & quodam irriguo largitatis obruit incendia delictoꝝ. Et lib. hexa. Qđ ſi irriguis aquarum plærũq; & ſegetes lętiores ſunt.

¶ Irrito as, pe. cor. componitur ex in & rato as, quo veteres vtebant̃ pro ratũ facio, opprobo, & ſignificat non ratũ eſſe volo vel oñdo vel facio. Et irritũ improbatum non ratũ, & per tranſlationẽ in nihilũ redactũ. Ver. Irrita perpetua ſoluẽt formidine terras. Terẽ. in Phor. Qđ dictum indictum eſt, quod erat ratum id irritum eſt.

¶ Irrito as, pe. ꝓ. ſignificat prouoco, irãq; incedo. Frequẽtatiuũ ab irruo per mutationẽ u, in i, euphonię cauſa Tractũ a canibꝰ, qui cum prouocantur irruunt, vel vt Dona. ait. Qui reſtrictis dentibus hãc literã r. imitant̃. Ver. li. x. irritatq; virũ telis & voce laceſſit. Oui. li. ij. faſ Tũ ſicco prias irritat cortice flãmas, i. ſuſcitat. Plaut. in Amp. irritabis crabrones. Eſt & prorito as, pe. ꝓ. Nam ſicut irrito ꝓ laceſſo ab irruo eſt it ꝓrito a proruo. Nec multũ in ſignificatione differunt. Nã prorito idẽ eſt qđ prouoco. Colu. lib. ii. Liniſemen niſi magnus eſt eius in ea regiõe quã colis prouentus & pretium proritat, ferẽ dũ nõ eſt. Agris ei ꝑcipue noxiũ eſt. Hinc in bonã partem ſumitur. Irrito vero magis frequẽtatiuũ eſt, quo prorito. Et ferme ſemp acris maleq; vehemẽtię. Prorito nõ ſic, ſed in bonam & in malam partem vti prouoco capi poteſt. Irrito ſemper in malam.

¶ Irrogo as, pe. cor. infero, ĩfligo. Plau. in Ca. Qui cõſiliũ iniere quo nos victu & vita ꝓhibeant, ijs diẽ dicam irrogabo mulctam, vt mihi, cœnas decem me arbitratu dent cum cara annona ſit. Aug. li. iiij. de ciui. dei. Nã iuſtis q̃cquid maloꝝ ab iniquis dominis irrogatur non eſt pœna criminis ſed virtutis examen.

¶ Irruo cũ impetu feror. Sal. Cũ forte in eũ irruerẽt facile repulſi. Do. Irruere ꝓprie dñr qui cũ furore prælium ineunt. Q̃nq; ratione præpoſitiõis in ſignificat ĩtroruo intromitto, ingero. Aug. Vidiſtis mulierẽ in ciuitate famoſam non inuitatam irruiſſe conuiuio.

¶ Irrugio is, valde rugio. Hie. i Geñ. Auditis Eſau ſermonibus patrijs irrugijt clamore.

¶ Irrumpo violẽter & cũ impetu ingredio. Pli. li. xxxv L. Hoſtilius Mancinꝰ qui primꝰ carthaginẽ irruperat. Lact. li. ij. Nã cũ ab Alexãdro capta ciuitas eſſet ac milites ad eã ſpoliandã irrupiſſent. Et ferme ſemper in hac ſignificatione hoc verbo vtuntur authores. Lactantius ꝓprie ſumpſit li. vj. pro penitus frango. Summũ inter ſe hominũ vinculũ eſt humanitas, qđ qui irruperit nefarius & patricida exiſtimandꝰ eſt.

¶ Irrumo as, pe. cor. a ruma mamma. Vidę in dictione fello fellas.

✠ Iruola vaſis genus in ſacris.

I ANTE S

IS, ea, id eandẽ ſignificationem habet quã hic & eũdẽ locũ retinet, vt q diuitias cupit, is vel hic, vel ille, idẽ auarus eſt. Ab is fit iſce, ſicut ab hic hicce.

¶ Is vrbs a Babylone itinere dierũ octo diſtãs, apđ quã eſt Is fluuiꝰ e quo bitumẽ totiꝰ babylõis ſubminiſtrabat̃

¶ Iſæus cũ ę, diph. nomẽ rhetoris pariter & philoſophi quẽ Philoſtratus in vitis ſophiſtarũ aſſyriũ tradit Cuius hoc fuit inuentum, omnem materiam in breue conijcere. Eſt & nomen fluminis.

¶ Iſagoge pe. pro. latine introductio dr̃, ey εἰς qđ in indicat & ἄγω duco. Vñ ἀγωγή ductio.

¶ Iſagogicon introductoriũ. Grammato iſagogus lraꝝ introductor vel inductor ꝙ eas inducat, i. ĩtroducat quodã modo in corda diſcentium.

¶ Iſapis pen. pro. fluuius propiquꝰ Cęſennę, vt Strab. lib. v. ſcribit.

¶ Iſara pe. cor. fluuius Rhodano ſe iũgens, vbi Cemenꝰ mons rhodano applicatur vſq; huc ad Druentiã effertur in Hadriaticum ſinum. ✠ Iſatia inſula eſt e regione Veliæ alio nomine Oenotris dicta. Cc.

¶ Iſaurũ ciuitas Pãphiliæ a qua Iſauricꝰ Seruiliꝰ Rõanus dictꝰ eſt, qui Iſaurũ cępit. Ouid. Aphrica victorem de ſe vocat alter Iſaurũ. Hic adeo paup fuit vt publico funere Romę elatꝰ fuerit. Ammianus Iſaura plurali numero dixit. Claudiopolis, quã deduxit coloniã Claudiꝰ Cęſar Iſaura ante Alij Iſauriẽ fœ. gñe ꝓtulerũt. Sũt qui dicãt Iſauriã regionẽ minoris Aſię dictã ꝙ vndiq; aurarũ flatibꝰ pateat, eiuſq; Metropolim eſſe Seleuciam.

✠ Iſchada hęrbæ genꝰ radice cyperi aliter Leucacãtha nominata. Cc.

¶ Iſchia ſcribit Iulius pollux carnoſas poſt lumbos vtrĩq; eminentias appellari, q̃ vero poſthæc increſcũt γλουτοὶ hoc ẽ latĩe nates. Duo illa oſſa circa q̃ verſura fit ita diſtingunt̃, vt dicat̃ concauũ illđ ſuperiꝰ κοτύλη latine acceptaculũ. Inferiꝰ vero ἰσχία qđ noſtri coxẽdicẽ dicunt.

Quo etiã nomine & neruus ille nominatur qui coxendicẽ femori committit. Erit ergo coxẽdix vertebra cotylę infixa quã pixidẽ appellãt neruis quibuſdã ita illigata vt facilius coxarum motus atq; flexus fiat, vnde qui coxendice laborant iſchiadici vel iſchiaci dñr. Plin. Mox aquam bibere catillo mire id prodeſſe iſchiadicis. Recẽtiores medici ſciaticam dicunt.

¶ Iſchyros cũ accẽtu in prima, latine fortis dicitur ἰσχὺς enim fortitudo eſt.

☩ Iſchnos ἰσχνός, gracilis macer, vñ Iſchnotis gracilitas

¶ Iſchomache pe. cor. nomen cõpoſitũ ex ἴσχω habeo μάχη pugna. Quo noĩe dicta eſt hippodamia q̃ habuit ĩ nuptijs ſuis pugnã Cẽtauroꝝ. Hęc fuit Attracij filia quę nupſit Pyrrithoo.

¶ Iſis ſis, & idis actm̃ facit Iſim. Inachi filia, Io priꝰ dicta. Quæ olim pererrãs cum ad Nili fines perueniſſet Iouis amatoris ope. formam voce vaccę immutauit. Eſtq; ab Aegyptijs pro dea celebrata. De qua Luc. li. vj. Nos templa tuam Romana recipimꝰ Iſim. Hoc noĩe dicta ẽ inſula ĩ ſinu arabico. Suidas. ἶσις αὕτη λέγεται Ἰώ, ἣν ἁρπάσας ὁ ζεὺς ἐξ ἄργους καὶ τὴν ἥραν φοβούμενος, ἀντημετάβαλε ποτὲ μὲν εἰς λευκὴν βοῦν ποτὲ δὲ εἰς μέλαιναν ποτὲ δὲ εἰς ἰάζουσαν μεθ' ἧς πλανώμενος ἦλθεν εἰς αἴγυπτον.

✠ i. Iſis dr̃ Io, quã Iuppiter ex Agro rapuit, & Iunonẽ timens mutauit nunc in bouẽ candidã, nunc in nigram, nũc in violaceã, cũ qua oberrãs in Aegyptum venit.

☩ Iſiaci dicti ſunt. Iſidis ſacerdotes.

☩ Iſmenias nomẽ Thebani viri optimi tibicinis. Apul. Neſcio inq̃t vt iſmenias tibijs canere, vt appelles pigere, vt Liſippꝰ fingere. De hoc Plutar. In pericle. Cũ audiſſet Antiſtenes iſmeniam optimũ eſſe tibicinẽ reſpondit. Malus igitur Nã ſi probus eſſet tibicẽ non eſſet.

¶ Iſmarus pe. cor. geñ. maſ. in plurali neutri. Mõs Thraciæ aſper & incultus ex vna parte, ex alia fertilis vinetis, & oliuetis quem Orpheus incoluit vbi Iſmara vrbs Ciconum fuit. Verg. Nec tantum rhodope miratur & Iſmarus orphea.

¶ Iſmenus pe. ꝓ. fluuius Bœotię ab Iſmeno filio cognominatꝰ. Statius. Horruit ĩgẽti veniẽtẽ Iſmeno aceruo.

✠ Iſocolon latine dr̃ compar, & id eſſe dicunt rhetores quod duabus aut pluribꝰ ſententijs breuibꝰ & inter ſe paribus exigitur. Cc.

✠ Iſocrates pe. cor. nomẽ maximi oratoris græci, qui ꝑfectus magiſter & ſcripſit multa pręclare, & docuit alios cuius domus cunctę gręciæ quaſi ludus quidam patuit atq; officina dicẽdi. Hic fuit auditor Platonis ſuauiſſimus orator fuit, & in diuerſo dicendi genere nitidus & cõptus oẽs dicẽdi veneres ſectatus eſt, inuẽtione facilis, honeſti ſtudioſꝰ, in cõparatiõe diligẽs. Cui inuidens Ariſt. adoleſcẽtes & ipſe docere cœpit vt ſapientiã cum eloquẽtia iungeret dicens. Turpe eſt tacere cũ Iſocrates loquatur. Et nonageſimo quarto anno ętatis eum librũ compoſuit qui panathenaicus inſcribitur. Centum & ſex annos vixit.

✠ Iſodomum vocabant genus ſtructurę in ædificijs q̃ſi ęqualiter directum.

✠ Iſoetes Ambroſiæ genꝰ aliter Chryſoteles ꝙ aureũ florem producat. Cc.

✠ Iſopleurus triangulus æquilaterus. Cc.

¶ Iſonymia cum accentu in pe. latine Iuris ęq̃litas dr̃.

¶ Iſpellum ciuitas in Vmbria ex altera mõtium pte qua Cameres.

¶ Iſrael interpʇat̃ vir vidẽs deũ, qđ nomen impoſitum fuit Iacob patriarchę a quo Iſraelitæ pe. ꝓ. q de Iſraelis ſtirpe ſunt, qui prius Hebræi dicebant̃. Sed poſtq̃ ĩ duo regna ppl's Hebręorũ diuiſus eſt, tunc duę tribꝰ quę de ſtirpe Iuda reges habebant Iudęoꝝ nomẽ ſortitæ ſunt reliquæ decẽ tribꝰ Iſraelis nomẽ tenuerũt, & ab Iſraele filio Iſaachi regio maioris Aſiæ Samarię cõtermia dicta eſt Iſrael. Dñr & Iſraelitides a nt̃o ſingulari Iſraelitis, idis & iſraelitis. Hie. in li. Numeri. Arrepto ĩ pugione greſſus eſt poſt virũ Iſraelitidem. Sic Madiam madianitis & madianitidis. Moab moabitis & moabitidis.

¶ Iſſa inſula in mari Hadriatico adiacens Dalmatiæ vt Ptolo. li. ij. ſcribit, in qua fuit Iſſa non ignobilis ciuitas a qua Iſſęus, a, um.

¶ Iſſus vrbs Cicilię, & Syriæ fluuius.

¶ Iſter iſtri fluuius Europæ ꝑmagnꝰ, qđ & iſtrũ dicitur q̃ñ. ſ. flumen ſequit̃, vt inquit Probus. Hoc & Abdubanũ & Danubiũ vocat̃. Vide in dictione Danubius.

¶ Iſtria Italię regio illyrio cõterminaque in latitudinẽ lx. paſ. milia, in circuitu. cxxv. millia cõplectit̃, a Formione nũc Tiſano fluuio ad Fanaticũ ſinũ in quo Arſia amnis decurrẽs Iſtriã ab illyrio dirimit. Iſtroꝝ gẽte fama eſt originem a Colchis duxiſſe miſſis ab Oeta rege ad Argonautas ꝑſequẽdos qui vt a Ponto intraneũt Iſtrũ nec raptores inueniſſent, ſiue metu regis, ſiue tædio lõgæ nauigationis iuxta Aquilegiam cõſederunt, Iſtriq; ex amnis noĩe quo a mari cõceſſerãt ſunt appellati. In ea eſt Iuſtinopolis vrbs quã Iuſtinꝰ imperator extruxit a qua Paulus Vergerius vir eloquẽtiſſimꝰ originẽ duxit Ibi nũc Bartholomeus Sõga Municeps meꝰ vir excellẽtis ĩgenij & acutiſſimꝰ iuris põtifici ĩterpres nũc ep̃ali dignitate ꝑfulget. ¶ Iſthmꝰ ea terræ ſtructura eſt q̃ ĩ duo maria iter porrigit. Oui. Qua duo porrectus lõgẽ freta detinet. Iſthmos. Sunt aũt duo Iſthmi Achaius ſeu Corĩthiacus, & Thrachiꝰ. Iſthmꝰ Corinthiacꝰ anguſta eſt & breuis terra. De quo Põp. ſcribit hoc Iſthmo cognomẽ eẽ, q̃a iiij. milliũ ſpatio ægæũ mare ab Ionio ſubmouens anguſto tramite Helladi Peloponeſũ anectit. Sup hoc Iſthmo fuit vrbs Corinthi. Hic iſthmꝰ ludis quinquẽnalibus & delubro neptuni inclytꝰ ꝓhibet̃. Qui ludi inſtituti ferunt̃, ꝙ quinq; maria alluſtrant oram peloponẽſẽ Plu. ſcribit iſthmia a Theſeo primitꝰ ĩſtituta fuiſſe ĩ honorẽ Neptuni, Herculis ęmulatiõe, q ioui olympia primꝰ ĩſtituit Alij iſthmia in honorẽ palæmonis inſtituta fuiſſe dicũt. Thraciꝰ Iſthmꝰ inq̃t Solinꝰ in Thracia eſt ſimilibꝰ ãguſtijs & pari latitudĩe acti maris, cuiꝰ littora vrbes vtrinq; ſecus oſtentant. Propontidis orã inſignit Pactyæ Melana Sinum Cardia. Plin. lib. iiij. ſuper hoc iſthmo ſcribit fuiſſe Cardiam ciuitatem.

I ANTE T

ITa aduerbiũ ſimilitudinis geminũ ſuplatiuũ expoſcit ſiue noĩs ſiue aduerbij Ci. li. de ora. Vt quiſq; græce optime ſciret ita eſſe nequiſſimũ. Vel habet verbum vi ſuperlatiui habẽs. Idẽ in Catone. Vt quiſq; ętate antecedit, ita ſententiæ principatum obtinet. Interdum cũ cõparatiuo, ſignificatq; ſic. Q̃nq; valde. Terẽ. i And. Nõ ita diſſimili ſunt oratiõe ac ſtilo. Q̃nq; optãtis Pacu. Ita te dij ament, ita tibi ꝓ voto ſecundẽt oĩa. Q̃nq; illatiua coniunctio eſt pro igit̃. Cic. Ita nobiliſſima ciuitas Græcię & olim potentiſſima ſepulchrum ciuis ſui ignoraſſet niſi ab hoĩe Arpinate didiciſſet. Similiter q̃ñ componitur cũq; ſemp eſt coniunctio cauſualis & habet accẽtum in prima & dicimus itaq;. Si autẽ duę ptes ſunt, habet accẽtum in pe. & dicimus Terẽ. in And. Immo ita volo itaq; poſtulo vt fiat. Plau. in Amphi. Verũ ita animatus fui, itaq; ſum nunc vt ea te patera donem.

¶ Itacha inſula ante Epirũ in qua regnauit Vlyſſes. In ea etiã vrbs eiuſdẽ noĩs, vt inquit Ptolo. li. iij. Ibi etiam mons Neritos a quo tota inſula q̃nq; dicta Neritos fuit Verg. Neritos ardua ſaxis.

¶ Italia Europę regio prius Heſperia ab Heſpero Athlãtis fratre, q a frẽ pulſus & hiſpanię & Italię dedit nomẽ, ſiue vt Macrob. iq̃t ab heſpero ſtella ꝙ occaſui ſubiecta ſit. Inde Oenotria vel a bonitate vini qđ in Italia naſcit̃. Nã gręci οἶνον vinũ dicũt vel ab œnotrio Sabinorũ rege poſtea Italia ab italo Siculoꝝ rege qui agriculturã Italos docuit & leges poſuit. Nã ad eã partẽ venit in qua poſtea Turnus regnauit, & ſuo noĩe appellauit. Ver. Et locꝰ Heſperiã Graij cognoĩe dicũt. Terra antiq̃, potẽs armis atq; vbere glebę. Oenotrij coluere viri,

nunc fama innocens. Italiam dixiſſe ducis de noie gentē. Timeꝰ & Varro a bobꝰ vocatam dixerunt, q̄m tauri græca veteri lingua Itali vocati ſunt a quoꝝ multitudie & pulchritudine Italiā dixerūt. Latiū vero pars Italiæ eſt. Eſt etiā dicta Auſonia vt Ariſtoteles inquit pars ad Tyrrhenū verſa. Eſtq; informa cruris inter Adriaticū & Thuſcū mare, & a iugis Alpiū dorſoq; Apēnini porecta ſe paulatim attollens vſq; ad rhegynū verticē & littora Brutioꝝ extenditur. in vltimo ſui ſcinditur in duo cornua quorū alterū Ionium ſpectat mare, alterū Siculū in extremitate Rhegyū opidū habens. Eius longitudo ab Auguſta prætoria quę in alpineo fine ſita eſt & ꝑ Romā Capuamq; porrigitur vſq; ad opidum Rhegyū Solino teſte decies cētena & viginti millia paſſuum colligitur, latitudo vero quadringenta decē vbi maior latitudo, vbi vero minor centū tringinta ſex, habetq; vmbilicū ī agro Reatino, quę dudū ex latere maris ſuperi Rubiconē fluuiū pro finibꝰ habuit. Diuidiť autē in xvj. regiões. ſ. Liguriā, Hetruriā, Latiū, Campaniā, Lucaniā, Galabriā, Apuliā, Samniū ſiue Aprutiū, Picenū, Flaminiā, & Aemyliā, ſeu Romandiolā, Vmbriā nūc ducatū Spoletanum, Galiam Ciſalpinā, Venetiā nunc Marchā Taruiſanam, Iapidiā, & Carniā nunc Forum iulium & Iſtriam Ab italia ſiunt italus a, um, & italicus a, um,

¶ Italica vrbs in italia, quę alio noie Cōſiniū dicitur vt ait Stra. Alia in Hiſpania patria Sillij italici.

※ Et Vnde Adrianus imperator ortū habuit.

¶ Italicum philoſohię genꝰ quoddā nuncupatū ex ea parte italię quę quondā magna græcia dicta. Qđ vt docet Aug. lib. viij. de ciui. dei authorē habuit Pythagorā Saniū a quo etiā ferūt ipſū philoſophię nomē exortum.

¶ Itē aduerbiū ſignificat ſimiliter quaſi iterum idem.

¶ Iter iteris ſecūdum Priſci. Itiner vero, neris pro actu eūdi licet itiner nō ſit in vſu cū obliqui noīs iter ab vſu diſceſſerint. Plautꝰ. in mer. Ergo itiner exeq meū me ſines. Var. ex pectant itiner longo ſermone leua re. Lucre. lib. v. Concuſſos itere & labefactos itere multo. Dictū iter ꝙ vehēdo atteritur, vel ab eundo, cuius ſupinū eſt itum, ſiue abito frequētatiuo, Significat qn̄q; viam. Hier. in lib. numero. Auertit ſe de itinere & ibat ꝑ agrū De mari etiā dicitur. Ter. Aain tu tibi hoc incommodū eueniſſe iter? Nō hercle Parmeno verbis dici poteſt q̄tū re ipſa nauigare incommodū eſt. Iter facere eſt ire qđ & iter tenere dicimꝰ. Ver. Quove tenetis iter. Habere iter, idem quod iturū eſſe. Vt iter habeo ad Cæſarem. i. oportet me ire, vel iturꝰ ſum ad Cæſarem. At viā facere non eſt iter facere, ſed locum vbi non erat viā aperire.

¶ Itineror, aris, iter facio.

¶ Itinerariū viatoriū. Vnde itineraria dicuntur cōmentarij earū rerum quæ in itinere acciderunt.

¶ Iterum aduerbiū. i. rurſus, vt Atq; iterū ad Troiā magnus mittetur Achilles. Interdū ſignificat ſecūdo Cice. in arte veteri. Primo quidem decipi incommodum eſt, iterum ſtultū, tertio turpe.

¶ Itero as, pe. cor. rurſus aliquid ago & quaſi per iter factū reuertor. Gel. lib. j. poſuit ꝓ eo. Sed eo. Senatores q magiſtratum curulē nondū ceperāt pedibus iterauiſſe ī curiam. Sed hoc ab iter fit. In alia ſignificatio ne ab iterū Liui. lib. j. Reſiſtere atq; iterare pugnam iubet.

¶ Itidē pe. cor. ſignificat ſimiliter eodē mō, quaſi iterū idem. Terētius. Ibo ad eū, atq; hęc eadē quę tibi dixi dicā itidē illi. Suet. de Aug. Centuriones ſtatiōe deſerta itidē vt manipulares capitali animaduerſione puniuit.

✠ Itys Terei & Prognes filius fuit, q vt eſt in fabulis in Phaſianum mutatus eſt. Cc.

¶ Ithyra pe. cor. vrbs in Tauro mōte Parthiā verſus. A qua ithyreus a, um. Eſt aūt ithyreꝰ epitheton arcus. Vn̄ dicimꝰ ithyreos arcus & ithyreas ſagiptas. i. Parthicos arcus & Parthicas ſagiptas eo ꝙ Parthi p̄cipue arcubꝰ & ſagiptis vtebantur in ꝑlio. Ver. Ithyreos taxi torquentur in areꝰ. Luca, Ithyreis curſus fuit inde ſagiptis

¶ Ithome opidū in Pelopōneſo, itēq; in Theſſalia Vnde ithomeus iuppiter.

¶ Ithonia ciuitas ī Bœotia ab Ithonio Amphictyonis filio, quā alij ithonē vocāt. A qua & Pallas Ithonia eſt appellata. ※ Siue vt Stra. inquit ciuitas, theſſalię ad amphriſium fluuium ſita vt eſt in fabulis.

¶ Ito as, frequentatiuum eſt verbi eo is, vn̄ iter diciť.

¶ Ithyphallus ꝓprie membrū virile erectū . Dicuntur & ithyphalli curatores Bacchi, qui ī Orcheſtra ſaltabāt Hoc noīe dictus eſt priapus ἰθύφαλλος.

¶ Ituria regio eſt, a qua iturei populi. ※ Iturei vt ait ꝑbus natio ſchytarum. Stra. libro decimoſeptimo ſcribit montanā regionē iturei, & arabes, habent, malefici omnes. Pli. li. v. In parte Syriæ quæ Cœle diciť ſcribit eſſe itureorum gentem.

✠ Itus & itio ab eo verbo. Cicero. Quid noſter itus & reditus. Cc.

I ANTE V

IVa pars eſt chartæ tenuiſſima, ex qua ilia nonnulli deducta putant. Cc.

¶ Iubę crines animaliū a colo pendentes, Vnde iubati leones dicuntur qui iubas habent ad differentiā eoꝝ qui iubas non habent.

¶ Iubar ꝓprie ſtella quę ante ſolis ortū lucifer poſt ſolis occaſum veſper appellatur ꝙ iubata appareat, vel ꝙ ſplendor eius diffundat in modum iubę leonis, radios. Ver. li. iiij. It portis iubare exorto. Sępe tn̄ ꝓ ipſo ſplēdore ponitur. Oui. Et tremulū ſumma ſpargit in æde iubar. Et non tantū de ſolis ſeu ſtellę, ſed etiā de cuiuſcūq; rei ſplēdore, vt auri argenti gemmaꝝ, a lucifero, dici volūt. Vn̄ & ad maieſtatem hoīs trāſfertur. Clau. Perſtratris regale iubar. Et aliquando ponitur pro aurora.

¶ Iubeo bes, iuſſi, iuſſum, impero. Quint. Nā quāuis infeſtum latronibus mare iuſſus intraui, neq; diſſimulauerim magnas fuiſſe cauſas patri cur hoc mihi imperaret. Interdū iubere ponitur pro rogare. Ver. Infandū regia iubes renouare dolorē. Interdū ꝓ aperte dicere, & quaſi exhortari optareq;, vt iubeo te ſaluere. Iubes me bn̄ ſperare. Terē. Iubeo Chremetem ſaluere Interdū ꝓ decernere, vt populus iuſſit. i. decreuit. Inueniť hoc verbum cum accuſatiuo. Quin. Pater me iuſſit. A iubeo fit iuſſio Similiter iuſſus us, & iuſſa, q̄q̄ & iuſſum qn̄q; legatur Siſen. li. iij. Tn̄ Tudertibus ſenatuſcōſulto & iuſſo dat ciuitatem. A iuſſus cōponiť iniuſſus. Terē. in Hecy. Quā obrem incendor irate eſſe auſam facere iniuſſu meo.

※ Iuſſus, a, um, vſurpatiue participiū. Nam, Iubeor non dicimus q̄q̄ ſic dicatur interdū, vt Luca. Cuiꝰ ſeruaueris vmbram ſi quicquid iubare velis.

¶ Iubilū dicitur id quod ex gaudio voce nec tn̄ verbis explicatur. Siluis lib. xiiij. Et lętus ſcopulis audiuit iubila Cyclops.

¶ Iubilo as, pe. cor. De quo Aug. Iubilare ꝓprie ē gaudiū verbis non poſſe explicare, & tn̄ voce teſtari quod corde conceptū eſt & verbis explicari nō poteſt. Non eīn verbis iubilať, ſed ſolꝰ gaudētium ſonitus redditur quaſi parturientis & parientis cordis lætitiā in vocē rei conceptę quæ verbis explicari non poſſit.

¶ Iucundus a iuuo as, ꝙ mentē & ſenſum iuuet. Et is dicitur qui cauſa extitit alteri vt ille gaudeat. Vnde iucundæ literæ, iucunda oratio, iucūdꝰ aſpectus. Cic. ad Atticum. Fuit mihi ſępe & laudis noſtrę gratulatio tua iucunda & timoris conſolatio grata. Qn̄q; iucundū dicitur quod eſt lętitię plenū, vt apud eundē lib. iij. inuect. Eſt mihi iucunda in malis & grata in dolore veſtra erga me volūtas. i. lętitię plena & voluptuoſa qualis eſt in ꝓſperis. Grata quaſi plena effectus & fructus. In iucundo enim quædam gratia eſt delectationis ī grato etiā cōmodi. Quippe aſpectus roſarum iucūdus, aſpectus plenæ meſſis gratus. Hinc iucūditas quaſi amœnitas quædā ex qua naſcitur voluptas. ※ Poteſt etiā dici iocundus cum o, & u, affinitate iungantur.

¶ Iucūdor aris, voluptatē, gaudiū, & delectationē afficero. Lact. li. iiij. Quotidie aūt iucūdabar ante faciē eiꝰ cū lætareť orbe ꝑfecto. Sed hic ſumiť ꝓ gaudio affici ſicut & Hiero. Nulli dubiū eſt nomē illā cœleſtē Hieruſalem tunc exultaſſe ineffabili lętitia, tunc iucūdatā eſſe ineſtimabili charitate, tūcq; cū oī gratulatiōe iubilaſſe, quoniā feſtiuitas hæc q̄ nobis hodie reuoluitur annua illis oībꝰ facta eſt cōtinua. Inueniť etiā iucundo as, Aug. li. xvij. de ciui. dei. Exultaſti dexteram, iucundaſti omnes inimicos eius.

¶ Iudæi a Iuda filio Iacob dicti ſunt q fuit vnus ex. xij. patriarchis. Nā licet fuerīt. xij. tribꝰ q̄ a. xij. filijs Iacob deſcēderūt, a Iuda tn̄ iudæi ſunt appellati. quia vt Au. inqt de ſtirpe eius regnū veniebat iudęis Propheta uerat ei Iacob dicens. Non deficiet princeps de iuda, nec dux de fœmoribꝰ eiꝰ donec veniat cui repromiſſū ē. De tribu autē iuda venit dn̄s noſter Ieſus Cchriſtus.

¶ Iudæa æ, iudeoꝝ regio dicta eſt, ſiue iuda īdeclinabile a qua iudaicꝰ a, um, ꝓ iudæꝰ a, um, ſicut Hebraicus, Achaicꝰ, Euboicꝰ, ꝓ Hebręo Achæo, Eubœo. Iuuen. Iudaicū ediſcūt. Diuidiť aūt iudæa in duas ꝑtes, in citeriorē & vlteriorē. Hęc Perȩa vocať, qa vt īqt Pli. a cęteris iudęis iordane ſit amne diſſecta. Nā & regio q̄ trans Euphratē eſt perȩa nominať, vt docet Stra. Sicut tranſpadani qui tranſpadū habitant. Sic Plin. li. vj. Citeriorē Galliā vocat qua Peræa, hoc eſt vlterior ſit aliqua. Et ī ſacris literis. Secutæ ſunt eū turbę de Galilęa Decapoli Hieroſolymis iudæa & tranſiordane. Iudæa tamē tota Palęſtina dicta eſt, q̄ priꝰ Canaā a filio Cā. Terra diues opū frugibꝰ fertilis opima balſamis. Vn̄ ob ſingularem aeris tēperiē & elemētoꝝ gratiā exiſtimauerūt iudæi eā promiſſā patribus terrā lacte & melle manātem.

¶ Iudex dř quaſi ius dicēs populo, ſiue ꝙ iure diſceptet Iure autē diſceptare eſt iuſte iudicare. Et iudex eſt q ex iuriſdictione propria aut ſibi delegata & promiſſa ius habet ſuper cauſas litigioꝝ cognoſcendi. Et qui ex ꝓpria iuriſdictiōe illud habet dř iudex ordinariꝰ. Qui vero ex delegata dicitur delegatus extra ordinarius.

¶ Iudiciū vt Gel. inqt diuinatio dř, q̄m diuinare quodā modo iudicē oportet, quā ſentētiā ſeſe ferre par ſit. Iudicioꝝ duo gn̄a ponit. Aug. Damnatiōis, ſcilicet & diſcretionis. Vn̄ ſcriptū eſt. Iudica me deus & diſcerne cauſam meā. Apud iuriſcōſultos varijs modis dicitur iudicium. Sed illud in primis accipiť qđ ꝓ ordinatiōe cauſæ diſcutiendæ in iure fit coram iudice. Et eſt actus legitimus triū ꝑſonaꝝ. ſ. iudicis, actoris, & rei.

¶ Iudico as, quaſi ius dico, diſcerno, vt Recte iudicate filij hoīm. Aliquando exiſtimo, vt illud recte iudicaſti, Aliqn̄ alicuiꝰ cauſam audio & ꝓ illo ſententiā fero. Et ſic cū dtō cōſtruiť. Aliqn̄ cōdēno, & tūc cū actō. Augu. Iudicare alicui eſt ferre ſentētiā ꝓ illo, ſiue audire eius cauſam, Vt iudica pupillo, & viduæ. Iudicare aliquē eſt ipſum cōdēnare. Vt linguis ſuis doloſe agebant iudica illos deus. Cōſtruiť etiā qn̄q; cū gtō vel ablatiuo. Gell. Quantęq; pecunię iudicatæ eſſent p̄dicabať. Huiꝰ compoſita ſūt, Abiudico, Adiudico, Dijudico, & Præiudico

¶ Iudicialis & hoc iudiciale ſignificat quod eſt iudicis, vt iudicialis ſententia.

¶ Iudiciariꝰ a, ū, qđ ad iudicē pertinet, ſiue vt iudiceť. Gelli. A poetaꝝ & rhetoꝝ epilogis ad iudicandas lites vocatus rem iudiciariā, q̄m vocis vt dicitur viuę penuria erat ex mutis qđ aiunt magiſtris cognoſcerem.

¶ Iugerū pe. cor. in plurali iugera & iugeris. Varro lib. j. de re ruſ. In Hiſpania vlteriore metiunť iugeris, ī Campania verſibꝰ, apud nos in agro Romano ac latino iugeris. Priſcia. tn̄ iugus iugeris ab hoc iugere, iugera, horū iugerū his iugeribꝰ. Pomp. mel. Sed vltraq̄ canalē habet euehat plus iugeris ſpatio ſublimis. Tibul. Vt multo in numerā iugere paſcat ouē. Iuue. Iugeribus paucis lūbos donare cliētis. Eſt aūt mēſura quā Hiero. Mathematicꝰ ducētis pedibꝰ cōtineri ſcribit, Quint. Ducentis quadraginta pedibꝰ ī lōgitudinē, dimidij in latitudine, ꝙ tantū ſpatij arari vno die ab vno pari boū conſueuit. Pli. lib. viij. Iugerū vocať qđ vno iugo boū in die arari poſſit. Var. li. j. Iugerū ꝙ & quadratos duos actus habeat. quadratꝰ qui & latꝰ eſt pedes centū viginti & longus totidem. Is modius ac mina latine appellatur. Iugeri ꝑs minima dř ſcrupulū, id eſt decē pedes & longitudine & latitudine quadratū. Dictū iugerū ab eo ꝙ erat iūctum Vn̄ Col. lib. vj. Hoc duplicatū facit iugerū & ab eo ꝙ erat iunctum nomen iugeri vſurpauit.

※ Iugere dicuntur milui cum vocem emittunt.

¶ Iugeratim per ſingula iugera. Col. libr. iiij. Vt primæ vineę centenas amphoras iugeratim pręberent.

¶ Iugum dictū eſt ꝙ iūgatur & in acutū arctetur. Eſt enī montis cacumen. Ver. Dū iuga mōtis aper, fluuios dum piſcis amabit. Eſt & iugū ligneū inſtrumētū quo iūganť boues & adinuicem arctātur, q̄uis & ad homines transferať ꝙ eo collo iunganť. Item iugū dř lignum quo textores telam conuoluūt. Ouid. li. vj. met. Tela iugo eſt iuncta Et iugū dicebať ſub quo ignominię gratia victi hoſtes mittebantur. Nā fixis in terra duabꝰ haſtis ſup eas ligabatur tertia tunc victi hoſtes diſcingebātur, & ſub illa tranſire cogebanť inermes. Hic ſubiugare pro debellare ac ſubijcere. Itē iugū id eſt vinea dicitur cū duabus aut pluribus particis fixis aliæ ſup eas alliganť in quibꝰ vites cōiūgunť, & quaſi iugū. i. ſummitatem quandā faciūt. A quo vites ipſe ſeu vineæ iugare dn̄r. Qđ ſi haſtilibus in terra defixis ſingulæ tranſuerſę perticę in vnā tantū partem ordinis annectantur vniiugę vineæ dn̄r. Et genꝰ ipſū iugi canteriū ruſtici vocāt. Pli. Salices q̄dam in proceritatē magnam emittunt iugis vineas ꝑticas. Itē. Simplici iugo cōſtat vniiuga porrecto ordine cāterium appellāt. Hinc iugari vineę dn̄r q̄ in iugū conſtituunť. Col. Seq iam adminiculandę iugandęq; vineæ cura. Itē iugū (vt Varro inquit li. j.) vocať quod iūcti boues vno die exarare poſſūt. Itē iugū diciť vnde lances dependent. Rurſus iuga ſunt tabulę nauiū in quibus ſedent, quę tranſtra vocanť. Ver. Inde alias quę ꝑ iuga lōga ſedebꝰnt. Deturbat, laxatq; foros.

¶ Iugata vitis a iugo ꝙ ad ſimilitudinē militaris iugi fiebat vt paulo ante dictum eſt.

¶ Iugo as, cōiūgo, a iugo quaſi ad vnū iugū alligo. Cice lib. ij. tuſ. Hoc qdē eſt cōe virtutū, oēs ei inter ſe nexæ & iugatæ ſunt. Huiꝰ cōpoſita ſunt, Abiugo, Adiugo, Coniugo, Deiugo. Deorſum iugo. diuido. Pacu. Perq; nr̄am vnanimitatem quam memoria deiugat. Subiugo, quæ habent pe. cor.

¶ Iugoſus a, um, qđ in iugū acuitur, & eſt procliue.

¶ Iugantinus deꝰ dictꝰ eſt qui iugis pręeſſe putabatur.

¶ Iugulꝰ diminutiuū a iugū.

¶ Iugulꝰ pe. cor. a iugo anterior colli pars vox halituſq; ꝓcedit ꝙ ꝑ eā pectori caput iūgať. Et duplicē eē cōſtat Pli. li. xj. Vni hoi ſunt duo iuguli, dextrū & ſiniſtrū Apul. Per iugulū ſiniſtrū capulotenꝰ gladiū totū ei demergit. Cor. Cel. li. viij. A dextro iugulo ſi id fractū ē, ad aliā ſiniſtrā a ſiniſtro ad dexterā. Et qa locꝰ ille maxime letalis eſt, & penetrabilis, in̄ iugulatio & iugulare, deducuť. Et iugulū ferire dixerūt ꝓ eo qđ eſt interficere. In agēdis cauſis iugulū petere tūc dř orator qn̄ qđ eſt potētiſſimū id īuadit, ac ꝑmit validiſſime aduerſariū, videturq; illū iugulare argumētis perinde ac vibratis telis.

¶ Iugula ſtella oriōꝰ, vel ſigni cœleſtis ꝑs, de qua Var. Iugula ſignū eſt qđ Actius appellat Oriona cū ait. Citiꝰ orion patefit. Huiꝰ ſigni caput duciť ex tribꝰ ſtellis q̄s infra duę clarę quas appellant hiulos inter quas qđ videť iugulū, vnde iugula dicta. Plaut. in Amph. Neq; iugulę neq; veſperugo neq; vergilię occidunt.

¶ Iugulo, as, iugulū cędo ſeu iugulū ſoluo. Lact. lib. iij. Qui cū timeāt ne ab hoſte iugulentur ipſi ſe iugulant, mortē morte deuitēt. Et nō ſolū de gladio ſed etiam de morbo dř. Cęl. li. iij. Quartana neminē iugulat. Tranſ=

ferꝛ̃ interdũ ad ĩaĩata. Mar. Scelꝰ eſt iugulare falernum.
¶ Iugalis qui iugũ habet. Hie. in lib. ꝝ. Et ſubneruauit iugales currum. Iugale vinculũ copula matrimonij. Verg. Cui vincla iugalia curę.
¶ Iugarius vicus Romæ, dictus quia ibi Iunonis iugæ ara erat, quã putabant matrimonia coniungere. Liuiꝰ. Iugariũ ęquimelio & fortunę templo vicinũ ſtatuit.
¶ Iuges dñr eiuſdẽ iugi pares. A quo iniuges boues qui nunquã iugo adhibiti ſũt. Cõiuges vir & vxor. Biiuges ſiue bijugi, quadrijuges quadriiugi eq bigas vel quadrigas trahentes.
¶ Iugis aſſiduꝰ continuus, quaſi ſemp iugo affixꝰ a quo iugiter aduerbium continue.
¶ Iuglãs eſt quæ cõi noĩe nux appellaꝛ̃, & inter nuces primũ locũ obtinet a iuuãdo & glande dicta, vel quaſi iouis glans quaſi ioui dicata ob ęgregiũ fructũ. Hęc em̃ arbor nuces habet ſuauiori ſapore q̃ glandes. Vñ Cloatiꝰ diu glãdem primo vocatã ſcribit quaſi Διὸς βάλανον. poſtea detractione primę literæ iuglandũ. Cõſtat ſane apđ antiquiſſimos maximo in honore fuiſſe glandem anteq̃ mortales ad delitias ſe conuerterent, vt quæ ſola ſimpli vitę atq; innocuę alimenta prębebat, quapropter cum hunc fructum. ſ. nucẽ veteres illi egregium exiſtimarẽt decorare, eũ digna appellatiõe volẽtes iuglãdẽ quaſi Iouis cibũ nũcupauere. Hanc nucẽ ob excellẽtiã gręci Baſilicã appellãt, quaſi inter nuces regalẽ. Pli. Et iuglandes e Perſide a regibus tranſlatas indicio ſunt gręca nomina. Optima eaꝝ gña ſunt, quæ Perſica atq; Baſilica vocanꝛ̃. Perſica quidẽ intantũ augenꝛ̃ vt putamẽ rũpãt Ideoq; molluſcę nuces a putaminis mollicie vocitãtur. Eſt & aliud nucis iuglãdis genus quæ Tarẽtina dicitur fragili putamine & ita mollis vt vix attrectata frãgatur, vñ qdã Tarentũ appellatũ putãt, ꝙ nuces iuglandes & pineas molles habeat ac ſimpliciter oues. Tarẽtũ aũt Sabini vocãt molle. Hora. Et molle Tarentũ. A iuglande iuglã ueteres viderũt ſtellã quę alio noĩe appellaꝛ̃ Oriõ ꝙ amplior ſit cęteris quaſi nux iuglãs. Secũdũ inter nuces locũ obtinet pinea exiles nucleos habens q̃uis totiꝰ corporis magnitudĩe alias ſuperet. Eſt genꝰ eaꝝ quod Tarentinũ vocaꝛ̃ putamẽ habẽs fragile digitis & auium furto ſemp expoſitũ. Hęc ſylueſtris pinus dicitur ad differentiã alteriꝰ q̃ vrbana vocatur. Eſt & tertiũ genꝰ, q̃ pinꝰ Picea appellaꝛ̃ ꝙ Pice potius quã pino ſimilis ſit. Idcirco etiã Apinã vocãt quaſi minime pinũ. Nucleũ cutẽ veriꝰ quã putamẽ adeo mollẽ habet, vt ſimul mandanꝛ̃, nuces quoq; eiꝰ apinę a veteribꝰ noĩabanꝛ̃. Quartũ genꝰ apinaſtrũ vocãt. Tertio loco numerãꝛ̃ auellanæ quas antea. Abellinas patrio noĩe conſtat vocitatas ab Abellino Cãpanię opido vbi abũdãt, cęteris minores. Vñ a Satyrico poeta Numę nuces vocanꝛ̃. Propriũ arboris nomẽ eſt Corylus. Eędem & p̃neſtinę dñr ꝙ his Preneſtini abũdẽt. Et põticę ꝙ ĩ Aſiã Gręciãq; prio e põto venere inquit. Pli. Hic illđ Pãpinij ex Hẽdecaſyllabo. Quicq̃d nobile Põticis nucetis. Quidã per diminutionẽ nuculas Pręneſtinas dictas exiſtimant vel ꝙ exiguę ſit vel ꝙ incluſi olim a penis Pręneſtini famẽ nucibꝰ tolerauerũt. Dehinc ſequiꝛ̃ amygdala nucleũ habẽs diſſimilẽ latitudĩe. Hęc & nux gręca vocatur & Thaſia a Thaſo ĩſula Thracię olĩ Etria. Cuiꝰ ppl'i Thaſij vocantur. Poſtea nux caſtanea armata echinato calice, q̃ & Heracleotica. Sũt & caſtaneæ triangulari forma quę in aqua naſcuntur & coctiuæ vocantur.
✠ Iulia opidũ in Gadibꝰ ciuiũ Romanorum. Cc.
¶ Iuliꝰ dictꝰ eſt Cęſar ꝙ hoc mẽſe ad quartũ idꝰ quintiles creatus ſit dictator, ſeu ꝙ eo mẽſe natꝰ dicatur. Hic Iulianꝰ a, ũ. Vñ iuliani milites apud Suet. dicti ſũt Cęſariani. Et Iuliani ãni quos idẽ ordinauit. Siľr iuliana vectigalia apđ Ci. li. xiij. Antoninaꝝ. Eſt & Iulianꝰ nomẽ ꝓpriũ. ☩ Iulus cognomẽ Aſcanij filij Aeneę. & Iulus, a Plau. dr̃ Inuoluolus, a Cato. Cõuoluulꝰ a Col. Voluola. De quo incõuoluolꝰ, vermiculꝰ multipes, q in vitibus & ĩ quercubꝰ gigniꝛ̃. Itẽ lanugo pomoꝝ & arboꝝ. Pli. lib. xvj. Ferũt & auellanne iulos ſuos cõpactili callo ad nihil vtiles. Sũt aũt iuli, nõ flores ꝓprie, ſed antecedũt vt ĩ fico groſſuli Theophra. Ferũt arbores nõnullæ iulos ſuos. i. lanugines Iuli eĩ ſunt lanugines genaꝝ. Nã primę lanuginis adoleſcentes dñr iuli, a quo noĩe iulꝰ Aſcanius dictus eſt. Itẽ iulus piſcis, qui balænis cetiſq; dux eſt itineris, qui ab Oppiano ob id vocatur Hegeter. Eſt & genus cantꝰ dianę grati.
☩ Iulia gens dicta eſt ab Iulo Aſcanio, ſiue ab iulo iuli Aſcanij filio vt inquit Feſtus.
☩ Iulea, vox ſuauis diciꝛ̃. Nã iulis opidũ fuit inſulę Ceæ Simonidis patria qui melicus a ſuauitate cantꝰ dictꝰ eſt vt in Suida legitur. Idẽ primꝰ ceciniſſe neniam fertur.
¶ Iumentũ a iuuãdo. i. p̃bendo, cuiꝰ appellatiõe continentur animalia quę vel ſarcinas gerũt, vel currus trahũt, vel terrã excolũt, vt equi, muli, aſini, cameli, boues Col. li. vij. Nec tamẽ vlla regio eſt in qua modo frumẽta gignanꝛ̃ quæ nõ vt ouiũ ita armentoꝝ adiumẽto iuueꝛ̃, vñ etia iumenta nomẽ a re traxere ꝙ noſtrũ laborẽ vel onera ſubuectando vel arando iuuarent. Eſt & iumẽtum vehiculi genꝰ, qm̃ adiunctis pecoribus trahebatur, qđ a iungendo quidã dictum exiſtimant.
☩ Iunis & hoc iune qđ eſt ętate viride. Vnde iunior. Cõparatiuum, ſit inquit Cornutus.
¶ Iungo is, xi, ctum, cumulo & quaſi in vnũ ago. Cuius cõpoſita ſunt Abiũgo, Adiũgo, Coniũgo, Diſiũgo, Deiũgo, qđ eſt ſeparo. Plau. in Aſi. Ne nos deiũge amantes. Iniungo, Interiungo, Subiungo, & Seiungo.
¶ Iunctim aduerbiũ. i. ſine interuallo. Suet. Magiſtratꝰ & maturiꝰ inchoauit & pene iunctim percurrit.
¶ Iuncꝰ a iũgendo, qm̃ vſus eiꝰ ad iũcturas vtilis eſt, cuiꝰ multæ ſũt ſpẽs. A quo iunceꝰ a, um, qđ eſt ex iunco.
☩ Iunculi cibus ex opere dulciario qui ad ſimilitudinem iuncoꝝ figuratus erat quales hodie in ope piſtorio venales cõſpiciũtur. vel dꝛ̃ Opꝰ lactariũ ſiue lac coagulatũ iſtar metę foratũ iuncis incluſũ, q̃ meta lactis a Martiale dicitur vulgus iũcatã a iũcis nominat.
✠ Iuniculꝰ genus vitis {a} iungendo ex quo quæ fiunt maſculeta vocantur. Cc.
✠ Iunonia maior & minor ĩſulę ſunt ex fortunatis. Cc.
¶ Iuniperus, pe. cor. arbuſcula q̃ in arenoſis freq̃ns naſcitur coma virẽs perpetua, vnde & topiario operi idonea, & carioſã ſenectã non ſentit, producit ex ſe vernicem quo vtũtur ſcriptores pennarij ad papirũ exaſperandã. Medici Saudaracam vocant.
¶ Iuno vt inquit Cic. de natu. deo. aer vt Stoici diſputãt interiectꝰ inter mare & cœlũ iunonis noĩe conſecratus q̃ eſt ſoror & coniunx iouis, ꝙ ſimilitudo eſt ętheris & cũ eo ſũma cõiũctio, effœminauerũt eũ iunoĩq; tribuerũt ꝙ nihil eſt molliꝰ. Sed iunonẽ a iuuãdo cred eẽ noĩatã. ✠ Iunonis mĩta ſunt noĩa, eſt eĩ Curetis q̃ vtiꝛ̃ curru & haſta. Ver. Hic illius arma Hic currꝰ fuit. Eſt & lucia quę partibꝰ pręeſt. Teren. Iuno. Lucina fer opẽ. Eſt regina. Ver. Aſt ego quę diuũ incedo regina, & quia pręẽ nubentibus pronuba dicitur. Idẽ & pronuba iuno. Cc.
¶ Iunius mẽſis a iunone putatur dictꝰ quẽ iunonialẽ & iunoniũ dicebant. Sed poſtea detritis quibuſdã literis ex iunonio iuniꝰ eſt dictꝰ. Sũt qui putant a iunio Bruto dictũ iuniũ qui primꝰ Romę factus eſt conſul ꝙ hoc mẽſe. ſ. Calẽdis iunis pulſo Tarquinio ſacrũ Carneę deę in Cęlio monte voti reꝰ fecerit. Alij a iunioribꝰ deriuant, ſicut maiũ a maioribꝰ. Ouid. li. vj. Faſt. Sic ſtatuit, mẽſeſq; nota ſecreuit eadem. Iuniꝰ eſt iuuenũ qui fuit ãte ſenũ
¶ Iunices pe. cor. tenerę ętatis boues fœminę, quę iam ceſſarũt vitulę eſſe, necdũ tamen ad ſummã magnitudinẽ peruenerũt dictæ quaſi iuuenicę a iuniore ętate. Perſius. Tot tibi cũ in flammis iunicũ omenta liqueſcant. Nam maſculini iuuenci dicuntur. ☩ Huius nominatiuꝰ ſingularis eſt iunix, Plau. in mi. Quam mox ad ſtabulum iunix recipiat de pabulo.

¶ Iungauni ligures incolæ. Alpigi opidi, diſtãt a Monœci portu ſtadijs cccclxxx.
¶ Iuppiter tris, vel teris, ſecũdũ Priſ. nõ iouis qui genitiuꝰ non a iuppiter ſed a ntõ iouis. Nam a principio iouis appellatꝰ eſt a iuuando, poſtea adiuncto altero vocabulo dictus eſt iuppiter quaſi iouis pater, ſicut neptunꝰ pater, Saturnꝰ pater dicere ſolemus. Econtrario veteres veiouem appellarũt deũ cui dẽpta eſſet iuuãdi facultas. Celebrabant eĩ quoſdã deos vt prodeſſent, quoſdã ne ob eſſent placabant. Plau. in Caſ. Repẽte vt emoriãtur humani ioues. Et a iuuãdo ſimiliter dꝛ̃. Nam cum ꝓ igne ponatur nulla res ſic fouet omnia quẽadmodum calor. A poetis dicitur diuũ atq; hominũ rex. A maioribꝰ autẽ optimus maximus. Et quidẽ optimꝰ. i. beneficentiſſimus q̃ maximus, quia maius certiq; gratius prodeſſe omnibꝰ q̃ opes magnas habere. Cic. cõtra Clodiũ. Quocirca te capitoline quẽ propter beneficia populꝰ Ro. optimum, ꝓpter vim maximũ appellauit. Ponitur quãdoq; pro aere. Hora. Manet ſub ioue frigido venator tenerę cõiugis ĩmemor. Iuue. Fremet ſęua cũ grandine vernꝰ Iuppiter. Vñ & ſub dio dicimꝰ, cũ Δία Iouẽ vocent gręci quẽ omnia eſſe voluerũt, vt Val. Soranus Iuppiter omnipotens regum rerũq; deumq; Progenitor genitrixq; deũ deus vnus & omnes. Alibi pro anima mũdi. ☩ Alibi pro pluuia. Ver. li. ij. Ge. Et iã maturis metuendꝰ iuppiter vuis. Eſt & Iuppiter nomẽ ſtellę illiꝰ ſalutaris q̃ in ordine ſecũda eſt. Aliqñ per iouẽ intelligimꝰ ipſam vim duoꝝ ſuperiorum elemẽtoꝝ quę actiua eſt dũ agit in hęc duo inferiora ad generationẽ & corruptionẽ
¶ Iurgo as, quaſi iure contra aliquẽ ago. Verba cõtẽtioſa facio. Terẽ. in An. Cũ Dauo egomet vidi iurgantem ancillam. Vnde & iurgatio (vt Feſtꝰ ait) iurifactio. Et differt iurgare a litigare & iurgiũ a lite, qm̃ iurgium leuior res eſt, ſiquidẽ ĩter beniuolos aut ꝓpinquos diſſenſio vľ cõcertatio iurgiũ dꝛ̃, inter inimicos diſſẽſio lis appellaꝛ̃ Ci. lib. iiij. de repub. Si iurgãt inquit beniuoloꝝ cõcertatio eſt, lis inimicoꝝ nõ iurgiũ dꝛ̃. Idẽ Ergo lex putat inter ſe vicinos nõ litigare. Eſt & iugor deponẽs. Hor. in ſer. Iurgatur verbis Ab his fiunt cõpoſita, Obiurgo, & obiurgor, de quibus alibi.
¶ Iurgiũ diſſenſio, vide in dictione iurgo.
¶ Iurgioſus, a, ũ, qđ eſt cõtentioſum ſeu cõtumelioſum Gel. Mulier moroſa ad modum & iurgioſa.
¶ Iuro as, a iure fit Nã iurare proprie eſt quempiã promittere adhibitis etiã teſtibꝰ ita ſeruaturũ ac ſi ius eſſet, Huius cõpoſita ſunt Abiuro, Adiuro, Cõiuro, deiuro, & Exiuro, qđ eſt multũ vel valde iuro. Noniꝰ de priſcis dictionibꝰ, Exiurare & Deiurare. i. valde iurare. Plaut. in Am. Exiuraſti mihi te dicere p iocũ. Deiero & Pegero, de quibꝰ alibi. Obiuro, Præiuro añ alios iuro. Eiuro qđ ſignificat id qđ deſideraꝛ̃ nõ poſſe p̃ſtari. Plaut. Eiurauit militiã, Et hęc per u, habent pe. prod.
¶ Iuratꝰ participiũ tam actiue q̃ paſſiue accipitur. Cic. ad Heren. Ex eo ꝙ ait ſe non potuiſſe adeſſe ita vt iuratus fuerat. i. vt iurauit. Sic iniuratus qui nõ iurauit idem in Verrẽ. Malo ei iurato ſuam q̃ iniurato alioꝝ tabellas committere. Paſſiue protulit Luc. li. viij. Mihi per Latinũ iurata tonantẽ. Idem li. v. poſuit verbũ in paſſiua ſignificatione. Et lęte iurantur aues bubone ſiniſtro.
¶ Iuramentũ eſt affirmatio vel negatio ſacrę rei atteſtatione firmata.
¶ Ius iuris quidã a iuſtitia deducũt, quidam a iuſſum per apocopẽ. Nihil em̃ aliud eſt ius q̃ quod vel natura, vel ciuitas aut populus vel gẽs, vel cõſuetudo iubet. Et differt a lege ꝙ ius gñale ẽ, lux iuris ſpecies. Et ius ad nõ ſcripta ẽt pertinet, lex ad ius ſcriptũ. Diuidiꝛ̃ ius ĩ naturale, gentiũ, & ciuile. Naturale qđ eſt cõe omni nationi eo ꝙ vbiq; inſtinctu naturæ habeꝛ̃ nõ aliqua cõſtitutione facta ab hoĩe ſed ab ipo naturæ cõditore, vt maris & fœminæ cõiũctio, liberoꝝ ſucceſſio, in bonis parẽtum pueroꝝ educatio, cõis oĩm poſſeſſio, qa iure naturali oĩa ſũt cõia. i. cõmunicanda tpe neceſſitatis. Rei depoſitæ vel commodatę reſtitutio. Violentię per vim repulſio. Qđ tibi vis fieri alteri facias & ecõtrario. Ius gẽtiũ, quo gentes humanę vtuntur quod a naturali procedere facile intelligere licuit, quia illud oĩbus animalibꝰ hoc ſolis hoĩbus inter ſe cõuenit vt deo religioni patrię & parentibꝰ pareamꝰ. vt viã atq; ĩiuriã ꝓpulſemꝰ. Ius ciuile, cũ aliqd cõi iuri vel addiꝛ̃ vel detrahiꝛ̃, hoc ẽ cũ populꝰ ſibi cõſtituit quaſi propriũ ius ciuitatis. Hoc autem ſcripto conſtat vt ſunt leges, plębiſcita, ſenatuſcõſulta, prĩcipum decreta. Aut ſine ſcripto, vt ea q̃ auctoritate prudentiũ fiunt. Et hęc proprie eſt interpretatio iuris & eorum oĩm q̃ ſupradiximꝰ. Vñ qui hoc ꝓfitentur, interp̃tes iuris, & iuriſcõſulti & iuris prudentes dñr. Et qui inter eos excellunt iuris antiſtites nominantur In ciuili iure prætoriũ ius cõtineꝛ̃ quod p̃tores ſupplendi vel corrigendi iuris ciuilis gratia introduxerũt ob publicã vtilitatẽ. Hoc a p̃toris honore honorariũ appellatur. Et etiã Ius ſingulare, quod cõtra tenorẽ rationis ob aliquã vtilitatẽ auctoritate conſtituentiũ introductũ eſt. Ius cõſuetudinis qđ in morem vetuſtas vulgi approbatione protulit. Ius militare quo ſoli milites ſunt aſtricti, vt belli ĩferẽdi ſelẽnitas, fœderis faciendi nexꝰ, ſigno dato egreſſio in hoſtes & pugnę commiſſio. Signo dato receptio. Stipendioꝝ modꝰ dignitatũ gradus, pręmioꝝ honor, p̃dę diuiſio pro pſonaꝝ qualitatibus. Iuris p̃cepta tria ſũt honeſte viuere, alterũ non lædere, ius ſuum cuiq; tribuere. In noſtra etiã religiõe eſt ius diuinũ ĩ quo diuina oracula cõpręhenduntur, & ius pontificium quod Romani põtifices ſanxerunt. Aliqñ ius ponitur pro auctoritate ſiue libertate quadã atq; licẽtia. Cic. Quare ſuo iure noſter ille Aenniꝰ ſanctos appellat poetas. i. ſua licẽtia qa ſummꝰ erat poeta. Idẽ. Pro meo iure dico, q̃ſi cõfidẽter Aliqñ ꝓ merito. Quĩt. Quis eũ nõ id meruiſſe, quis nõ iure paſſum affirmet? Aliqñ pro neceſſitudine, vt eſt mihi cũ illo ius cognationis vel amicitię. Aliqñ ꝓ loco in quo redditur appellatiõe collata ab eo qđ fit in id ĩ quo fit, quẽ locũ deffiniũt. Vbicũq; p̃tor ſalua maieſtate ĩperij ſui ſaluoq; more maiorum diceremꝰ cõſtituit. Et ius eſt liquor eoꝝ q̃ coquũtur. Terẽ. in Eu. Harũ videre ingluuiẽ ſordes ĩopiã, q̃ inhoneſtæ ſolę ſint domi atq; auidæ cibi, quo pacto ex iure heſterno panẽ atrũ vorent.
¶ Iuriſdictio facultas atq; poteſtas iuriſdicendi. Nã ius dicere eſt pręeſſe iuridicendo & legibus gubernare, ac iuſtitiã miniſtrare. Seruius. Sulpi. Poſtero die cũ ab eo digreſſꝰ eſſem eo cõſilio vt ab Athenis in Bœotiã itẽ reliquã quæ iuriſdictionẽ abſoluerem.
¶ Iuridicꝰ a, um, pe. cor. qđ ſecũdũ ius Vñ iuridicꝰ dies quo rite ius dici põt. Et iuridica actio q̃ ſecũdũ ius eſt.
¶ Iuſtitium quaſi iuris ſtatio diciꝛ̃, iuris dicẽdi ĩtermiſſio qđ fieri ſolet publico luctu reip. calamitatibus. Liui. Dictator cũ iuſtitiũ edixiſſet oẽs iuniores ſacramento adegit Idẽ. Iuſtitiũ edicit. claudi tabernas tota urbe iubet, vetat queq̃ priuatæ quicq̃ rei agere.
¶ Iuſiurandũ eſt affirmatio religioſa vt inquit. Cic. lib. iij. offi. Quod aũt affirmatiue quaſi deo teſte promiſeris id tenendum eſt.
✠ Iuſſa ſenatus ſunt ſenatus decerta. Cc.
¶ Iuſtus a iure dicitur & eſt is qui iura ſeruat. Interdum ponitur ꝓ mediocri cũ & ius ipſum mediocritas quędã ſit, Vñ iuſtã magnitudinẽ alicuiꝰ rei dicimꝰ, cum nec debita minor eſt, nec modũ excedit. Hic iuſti dies dicebãtur. xxx. dies cũ exercitus eſſet imperatus & vexillũ in arce poſitũ, Interdũ pro magno. Vñ dicimus iuſtam rẽ hoc eſt magnã, quemadmodum vt bonam partem & iuſtam partem, magnam partẽ. Et bene doctus valde doctus Pli. Opere iuſto temporum noſtrorum hiſtoriam orſi. Sic iuſtum exercitum hiſtorici dicũt magnum. Afc. Iuſtas inimicitias pro magnas apud Ciceronem expoſuit. Interdum pro vero, vnde apud iuriſconſultos, qui filium adoptat interrogatur an velit eum quem adoptat

iuſtũ ſibi filiũ eſſe.i.verũ filium. A iuſtus fit cõpoſitũ iniuſtus, qui cõtrarium facit, & qui iuſtam magnitudinem excedit. Verg. Iniuſto ſub faſce viam dum carpit.

¶Iuſtitia inqt Cic. eſt habitus animi cõmuni vtilitate ſeruata ſuã cuiq; tribuẽs dignitatẽ. Differt aũt iuſtitia a iudicio & ab æquitate, qa vt docet Hiero. Iuſtitia actio recta. Iudiciũ diſcretio boni & mali. Aequitas rectitudo mẽtis intelligit̃. Iuſtitia eſt in his qui ſcd̃m regulã veritatis bene operant̃. Iudiciũ in illis quę recta deſcriptiõe cũ proximis agimꝰ. Aequitas in eo cõ ſyncera intentione deo ſoli in his quæ recte gerimus vel iudicamus placere contendimus.

¶Iuſta, ſacrificia quę mortuis impenduntur, ꝙ iure fierent his qui de nobis viuentes benemeriti fuerant. Sal. in Iugur. More regio iuſta magnifice fecerãt. Oui. Hãc quia iuſta ferũt dixere feralia lucẽ. Col. li. vj. Hoc cõdimẽto illectæ pecudes fortiꝰ iuſta cibarioꝝ conficient.

Iuſcũ pulpamentũ minutatim cõciſum, qđ vulgꝰ ius nominat. Deriuatũ nomẽ a ius. Apul. Offendo photidẽ quæ ſuis dominis parabat iuſcũ furtim conciſum.

¶Iuſcũ ſiue iuſculũ eſt etiã cibariũ liquidꝰ qđ cõſtat vitellis ouoꝝ omphatio iure pigui croco & Cynnamomo.

¶Iurulẽtꝰ, a, um, qđ eſt iuris plenũ Cor. Cęlſus. Tũ res eadem magis alit iurulẽta, q̃ aſſa, magis aſſa q̃ fixa. Var. Vbi pultẽ aut iurulẽti quid ponebãt a capiendo catinũ nominarũt. Apu. vero in magiæ Apol. Iuſſulentũ nõ iurulentum formauit ſic de Aennio dicens. Oſtẽdit qualiter qſq; piſciũ aſſus aut iuſſulentus optime ſapiat.

Iuturna nympha fuit Tyberis ãnis & Turni ſoror. Cc

¶Iuuo, as, iuui, iutũ, opẽ fero. Lact. li. v. Si eloquẽtiã, ſi virtutẽ ingenij, diuinarũq; rerũ doctrina iuuiſſet. Hĩc iuuẽtꝰ & iuuẽtũ, interdum iuuare eſt delectare. Ver. Iuuat arua videre. Huiꝰ cõpoſitũ eſt Adiuuo qđ eſt iuxta vel valde iuuo. Hie. Orationũ itaq; veſtrarũ adiutꝰ auxilio. Hinc fit aliđ cõpoſitũ Coadiuuo. Frequẽtatiuũ eſt iuto as, a quo adiuro. Ter. in An. At te adiutare oportet adoleſcentuli cauſam.

¶Iuuamẽ, iuuatio, & iuuamẽtũ, idẽ ſignificãt. ſ. auxiliũ

¶Iuuẽcus & iuuẽca nõ tm̃ de boue, ſed de hoĩe quoq; iuuene ĩtelligũt̃. Vñ fit p diminutionẽ Iuuẽculꝰ & iuuẽcula. Hora. Te ſuis matres metuũt iuuẽcis. Te ſenes ꝑci miſereq; nup virgines nuptę. Oui. Graia iuuẽca venit.

¶Iuuenis a iuuãdo ꝙ ea ætas maxime ſit apta ad laborẽ tolerãdũ. Et a iuriſcõſultis iuuenes dñr qui adoleſcẽtiũ excellerũt ętatẽ qđ incipiãt inter ſeniores numerari Hinc formiat̃ cõparatiuum Iunior. Colu. tamen dixit iuueniori examini ſolet accidere.

¶Iuuenile adiectiuũ ſignificat qđ eſt iuuenis, vt ætas iuuenilis, a quo iuueniliter aduerbiũ qđ eſt more iuuenũ. Cic. i Cato. Et ãbulãtẽ iuueniliter exultãtẽ patiẽtia ſua mollie bat. ¶Iuuenalis ẽt adiectiuũ a iuuene. Plin. Sulpitiꝰ. Galba iuuenalẽ famã apud principem popinarũ penis aucuparet̃. Iuuenalẽ appellauit diẽ quaſi iuuẽali ętate peculiariter celebrandũ. Sueto. de Cali. Adiecit diẽ Saturnalibꝰ appellauitq; iuuenalẽ. Eſt & Iuuenalis nomen proprium Satyrici poetę.

¶Iuuenalia erãt ludi q pro ſalute iuuenũ celebrabant̃. Sidoniꝰ. Iã vero iuuenalibꝰ peractis quẽ te prębuerisſe quẽti in æuo chartis poſterioribꝰ loquemur. Erãt & ſoſenia iuuẽalia cũ Dianę ſimulacra & imagũculę dicebãt̃.

¶Iuuẽtꝰ ętas iuuenilis, q̃ & iuuenilitas & iuuẽta dicit̃. Sal. Ibiq; iuuentutẽ ſuam exercuit. Aliqñ ſignificat multitudinẽ iuuenũ. Ser. Sulpitiꝰ. Licitum eſt tibi credo ꝓ tua dignitate ex hac iuuẽtute generũ eligere. Aliqñ ponitur ꝓ dea q̃ præeſſe putabat̃ huic ętati. Hæc eſt Hebe Iunonis filia & Herculis vxor, q̃ etiã Iuuentas a nõnullis dicitur, quemadmodum libertas.

¶Iuueneſco iuuenis fio. Lact. lib. vij. Deniq; cõfirmatis viribus cœpiſſet iuueneſcere.

¶Iuxta qñq; ꝑpoſitio eſt, ſẽp ſeparat̃ & ſignificat apđ, ꝓpe. Ver. li. iij. Humilis volat ęquora iuxta. Plau. Iuxta te ſũ tu pie tuearis oportet. Aliqñ ſignificat ſimul cõiũcti. Var. de vj. pa. Cum iterea lucubrãdo faceret iuxta ãcillas lanã. i. ſimul cũ ancillis. Qñ aduerbiũ ſignificat ęq̃ ſimiliter codẽ mõ. Plaut. Dixi tibi mr̃, iuxta mecũ rẽ tenes. i. ęquæ mecum. Sal. in Iug. Hyemẽ atq; ęſtatem iuxta pati.

¶Iuxtĩ aduerbiũ ſignificat ꝓpe. Sue. ĩ Tibe. Magiſtratibꝰ ꝓ tribunali cognoſcẽtibꝰ plærũq; ſe offerebat cõſiliariũ, aſſidebatq; iuxtĩ vel ex aduerſo in ꝑte primori.

I ANTE X

IXia ſiue ixium genus viſi albi. Cc.

¶Ixiũ nomen ꝓprium fratris Phlegię. Ixon auis de vulturis gñe alba, & minor vulture. Sui. ἰξὸς, ὤχρ ὤται ἐις ἀγρευσειν πτηνῶν. Id eſt Ixos eſt viſcus quo vtuntur ad venationem auicularum.

Iynx iyngis, auis quæ verticilla a colli verſura vocat̃. Hęc paulo maior eſt quã fringilla, colore vario, linguã ſerpẽtibꝰ ſimilẽ habet, q̃ lõgitudinẽ mẽſura q̃tuor digitoꝝ porrigit, rurſũq; cõtrahit intra roſtrũ. Collũ circunagit in auerſum reliquo qeſcẽte corpe. De hac Ariſt. In Iynge vna vtriq; bini cũ ca ꝙ corpꝰ habet minꝰ q̃ cæteræ aues ꝓpẽſum in auerſũ. Hãc noſtri turbinem vocant infamem veneficijs ad amorem, apud nos quoq; Torgla vocatur.

KYRIE ELEYSON, IDEST domine miſerere, ſunt duę dictiões Nã κύριε ἀκύριε in vocatiuo. i. o domine, ſed ꝑ K, ſonꝰ grecꝰ eſt ꝓnunciandꝰ, qđ propter c latini non potuerũt, ideo ĩ abecedario. K, iſeruerunt neceſſitate. Altera ps eſt verbũ ἐλεέω καὶ κανονίζεται οὕτως μέλλων ἐλεήσω ἀόριστος δὲ ἐλέησα οἱ προστακτικῶν ἐλέησον ἐλεησάτω. ἐλεέω regulatur ſic, futurũ ἐλεήσω, inde finitum vero ἐλέησα imperatiue vero ἐλέησον

¶Sed ne tot vocaliũ fiat colliſio excludit̃ ε & ꝑ apoſtrophon dr̃ κύρι & ἐλέησον & ideo ſacerdotes ad miſſam debent ꝓnũciare ꝑ κ græcũ & non ꝑ c latinũ ne maieſtati diuinę derogent, qđ ſi ante principẽ ſæculi facerẽt q̃to infinitius ante deum, quẽ tangentes deberent vſq; ad vngues pedum contremiſcere?

Karoli locus Ciſtercien. ordinis ĩ Siluanectẽſi dioceſi cenobiũ cuiꝰ ſeptimꝰ paſtor extitit diuus Guillermꝰ, q cũ ſanctimoniæ ac virtutũ ſplẽdore ſũmopere clareſceret nõ principũ fauore aut improba ãbitione ſed nil tale ſuſpicatus, ad Biturẽ archipręſulatus faſtigiũ diuino nutu ſublimatꝰ eſt. Fũctꝰ vita ſctoꝝ albo aſcribi meruit. Poteſt hęc dictio Karoli locꝰ ſcribi ꝑ c, ſicut hęc dictio Carolus.

L ANTE A

LABOR OPERA DEFATIGAtio. Vergilius. Nec me laboriſt egrauabit. Dicitur etiam Labos, ſicut lepos arbos honos.

¶Laboro as, pe. prod. fatigor & cũ labore ago. Sene. Iugiter fodiendo laborat. Vnde & per tranſlationẽ laborare pro male habere ſumitur, ꝓpter qđ laborare febre, laborare podagra dicimꝰ. Plin. ſuccꝰ eiꝰ podagra laborãtibꝰ ꝓdeſt. Aliqñ ꝑ angi & ſollicitũ eſſe. Ci. D. Bruto. Senatũ populũq; Rõ. de te laborare nõ ſolũ ĩ ſalutis ſuę cauſa, ſed etiã dignitatis tuę. Aliquando pro conari, ſicut eius cõpoſitũ Elaboro. Aliqñ pro componere colere. Vergilius. Arte laboratę veſtes id compoſitæ. Et laboratus ager dicitur cultus. Huius verbi compoſita ſunt. Elaboro, quod ſignificat conor Cic. Nihil mihi ita elaborandũ eſt quam vt conſilia nemo intelligat. Illaboro labore vaco. Vnde illaboratum, quod ita ſecernitur ab inelaboratum, ꝙ Inelaboratum dicitur quod nõ ſatis artificio exultum eſt. Illaboratũ vero qđ ſine labore factũ videtur. Illud vitio dari ſolet: hoc laudi. Quin. de. Cicer. cũ interim hęc oĩa quæ vix ſingula quiſquã itẽtiſſima cura cõſequi poſſet fluũt illaborata, & illa qua nihil pulchrius auditu oratio eſt præ ſe fertam fœliciſſima facilitatem.

¶Laborioſus homo dicitur laboris multũ ſuſtinẽs. Cic. pro Cęlio. Vos laborioſos exiſtimet quibꝰ ocioſis nec ĩ cõi quidẽ ocio liceat eſſe laborioſus ager in quo laboratur, ꝙ in eo laborẽ capiamꝰ neceſſe eſt. Cecil. Durũ rus, fugite laborioſum. Laborioſũ opus difficile. & qđ non ſine labore perficitur. Hinc laborioſior, ſſimꝰ. Et aduerbium laborioſiſſime, quod eſt cũ maximo labore. Hier. ſic Plato Aegyptum laborioſiſſime peragrauit.

¶Laborię arũ. Italię pars illa q̃ vulgo terra laboris dr̃ Et laborinus cãpus nobilis in cãpania, in quo a deo pĩguis terra eſt vt ſtipulã tãtę craſſitudinis faciat ꝙ ea incolę pro ligno vtãt̃, ſic dictus ingens labor ſic in eo colendo quippe ſolũ habet arduũ opere difficile cultu bonis ſuis. Pli. li. xviij. Quãtũ aũt vniuerſas terras cãpꝰ cãpanus antecedit, tantum ipſum pars eius quæ laborię vocantur Finiuntur Laboriæ via ab vtroque latere conſulari. quæ a Puteolis & quæ a Cumis Capuã ducunt.

¶Labo as, ruo, & repẽte cado. Trãſlatio ab arbore ſucciſa q̃ multis ferri ictus ſucciſa tãdẽ ĩcipit caſum ruinãq; minari. Ouidius. li. xj. Me iã q; labant cunei ſpoliataque tegmina cæræ Vergilius. Labat ariete crebro ianua.

¶Labaſco, is, labẽs fio. Ter. in Eu. Labaſcit victꝰ vno verbo quam cito. Reperitur & labaſco, deponẽs ꝓ primitiuo. Var. lib. rerum di. Poſtquam vidi minima labaſci mentem infirmam populi.

¶Labor eris, lapſus ſignficat leniter ſenſim q; deorſum co, ruo. deficio. morior, fallor. Cice. Non quaſi vnum ex hac vrbe miſſum, ſed quaſi de cœlo delapſum in hãc vrbem intuentur. Lactan. lib. vj. Aut hoſtili aliquo impetu dicuuntur, aut certe vetuſtate ipſa diſſoluta labuntur. Hiero. Multi propter ignorantiam hiſtoriæ labuntur. errore. Liui. li. j. Labente deinde paulatim diſciplina. i. deficięnte. Labi etiam. dicuntur ij qui in lubrico figengentes veſtigia in terram ruunt. Vñ lapſus. Huius compoſita ſunt. Allabor. Collabor, delabor, deorſum labor. Dilabor, Elabor. illabor. Introlabor. Col. li. ij. Ne ꝑcludat̃ humoris illapſus atq; exitꝰ. iterlabor ĩ medio labor Pręlabor ãnte labor. Colu. li. xij. Pręlabentis vero tꝑis fuga q̃ ſit irreparabilis qs dubitet? Prolubor vltra labor Lact. li. vij. Hinc iam pro lapſi ſũt ad deliramẽta. Perlabor ꝑ mediũ labor, Relabor. rurſꝰ labor. Aug. l. viij. cõ. Nec relababat tñ in priſtina. Sublabor latẽter aut quaſi labor. Ver. li. j. geor. Sic oĩa fatis In peiꝰ ruere ac retro ſub lapſa referri. Et hęc habent penul. produ.

¶Lapſus us, ruina. Transfert̃ quoq; ad eos qui nimia infirmitate vel ĩprudẽtia deliquerũt. Itẽ lapſus ſerpẽtiũ ꝓgreſſus dr̃. Ver. Atemini lapſu delubra ad ſũma dracones effugiũt. Et lapſus currus vocat̃. Idẽ pedibuſque rotarũ ſubijciũt lapſus. Lapſus. a. ũm. participium eſt.

¶Lapſio idẽ qđ lapſus pro ruina. Amb. Hierico figura iſtius mũdi in quã de paradiſo hoc eſt Hieruſalẽ illa cœleſti eiectꝰ Adã pro lapſione p̃uaricationis deſcendit.

¶Lapſo as. frequẽtatiuũ. Aug. lib. quarto con. Vidiſti de longinquo lapſantem in lubrico & in multo fumo ſcĩtillantem fidem meam.

¶Labile, quod faci le labitur.

¶Labes ruina ſeu dedecꝰ a lapſu. Ver. Hinc mihi prima mali labes. Qñq; dicit̃ macula, quę caſu ſubita lenia ĩficit. Tractũ ab oleo alio veliquore, ꝙ ĩ veſtẽ lapſa eã fœdet. Trãſfertur in hoĩes vituperatione dignos. Oui. Lataq; ſit vitę labe nouerca tuę. Cic. lib. iij. offi. Hũc tu quas conſcientię labes in aĩa cenſes habuiſſe? que vulnera? Huius diminutiuum eſt labecula.

¶Labefacio. rũpo, deſtruo. Terẽ. in Adel. Oẽs dentes lebafecit mihi pręterea colaphis tuber eſt totum caput.

¶Labefacto as, frequẽtatiuũ. Colu. li. ij. legit̃ in opere boues arcte iunctos habere cõuenit quo ſpecoſus ĩgrediant̃ ſublimes & elatis capitibus, ac minꝰ colla eorũ labefactẽtur. Cic. in Cato. Quod ſi legere vel audire velitis externas maximas reſp. ab adoleſcẽtibꝰ labefactatas a ſenibus ſuſtentatas & reſtitutas reperietis.

¶Labicanũ dr̃ villa labicana. Sic ager labicanꝰ dicitur qui eſt in Italia Hĩc populi labici dicti ſũt de qbꝰ. Ver. li. vij. Et picti ſcuta labici. Liu. li. ij. Labicos pedũ vi cępit. Glaucus Minois filiꝰ labicꝰ dictꝰ ẽ militari qđ oſtẽdit in Italia ἀπὸ τῆς λαβῆς quã latine anſam vocamus & manubriũ. a Suetonio in Cęſare dictũ eſt abſolute in labicano, ſicuti in Formiano in Tuſculano.

¶Labia & labra pro eodẽ accipiũt̃. Perſ. Nel fonte labra prolui cabalino. Terẽ. in Eun. Labijs demiſſis. Hic. labeones & labrones qui labra maiora hñt. Accipiuntur interdũ pro marginibꝰ & extremis oris. fluminis. lacꝰ, fontis & hmõi, quæ leni aquæ motu perluũtur. Hinc labra oris vuarũ & aliarũ rerũ extremitates vocamꝰ. hic. in exo. Facieſq; illi labrũ aureũ ꝑ circuitũ. Eſt & labrum ſeu labiũ genus vaſis qđ vulgo Tinaciolũ dicimꝰ ad lauandũ aptũ quaſi lauabrũ. Cic. Terentię. Labrũ ſi ĩ balneo non eſt, fac vt ſit. Verg. Sicut aquę tremulum labris vbi lumẽ ahenis Sol repercuſſum aut radiãtis imagine lunæ. Hier. in Exo. Facies & labiũ ęneũ cũ baſi ſua ad lauandũ. Hinc lacra ſeu labia venaria lupinaria & olearia dicũtur in quibꝰ lupini cõduntur, & in quę vina e lacu oleũ e cortina trãſferunt̃. Cat. Oleũ in labrũ primũ indito. Præterea labra plagarũ vulnernm fiſtularũ q; extremitates appellantur. A labrum in primo ſignificato fit Sublabro de quo infra græce autẽ τὸ χεῖλος, labrũ dicimus & labię ſicut balnea & balneas. Gel. labias ſenſim primo res emouemus.

¶Labellũ diminu. a labiũ. Plin. Cinerẽq; in labebellis a qua addita confricant manu, & conſidere patiuntur.

¶Labiolũ cũ accẽtu in antepe. dimi. eſt a labiũ.

¶Labeo nomẽ iuriſcõſulti a labiorũ magnitudĩe ſic dicti Quicũq; eni magna labia hñt Labeones & labrones cognominãtur. Hĩc labro vt Gel. ait. li. xiiij. Iuris ciuilis diciplinã pricipali ſtudio exercuit & cõſulẽtibꝰ de iure publi. reſponſitauit. Sed cæterarũ quoq; bonarũ artiũ nõ expers fuit, & in grammaticã atq; dialecticã literaſq; antiquiores altioreſq; penetrauit, latinorũq; verborum Origenes ratio neſq; percaluit eaq; pręcipue ſcia ad enodandos iuris laqueos vtebatur.

¶Labruſca genus vitis agreſtis q̃ erratica dicit̃ ꝙ ĩ terræ marginibus & ſepibus naſcatur.

¶Labina pe. pro. lubricũ dicit̃ Hie. ad amicũ ęgrotum Sicuti aliquẽ ſecuris inceſſibus gradiẽtẽ repẽtino caſu, aut marmoris leuitas, aut labina pauimẽti ſubuerſa pedũ tutela contorſit. Eſt etiã hoc noĩe vicus inter Cremonã & veronã duabꝰ cladibꝰ Romanorũ notus qui antea Bebriacus dicebatur.

¶Labirinthꝰ per y & per th, Nã græce λαβύρινθος dicit̃ locus viarũ ambagibus inflexus. Fuerũt autem quatuor labirynthi. in. iiij. mũdi partibus in Aegipto primꝰ in Heliopoli. Vñ exẽplar ſũpſit eius quẽ in Creta fecit Dedalus. Tertius in Lẽno. Quartus in Italia aũt ſibi extruxit Porſennã Rex Hetrurię ſepulchri cauſa, Formoſior Creticus perplexis parietibus, vbi Minotaurus incluſus fuit. Fuit ſtructura pro magna ſui ꝑte ſubterranea ambagibus adeo ĩplexa, vt nemo qui intraſſet poſſe inde exire diceretur.

¶Lac ſuccus maternus quo animalia nutriũtur dictũ a liciendo, ꝙ admotis mammis infantes alliciũtur. Verg. Et lac ſubdicitur agnis, vel quia γάλα græce.

Laccipalus eſt in Marmarica Lybiæ teſte Ptolo. Cc.

¶Lactes pluralĩ tm̃ numero ge. fœ. ſecũdũ probũ Priſ. vero hęc lactis declinat. Titi. In terentina craticula cerebellũ lactis agmĩa. Sũt aũt lactes graciliora inteſtin q̃ tria ſũt, tenue. ieiuniũ, piluros. q̃ iuoluũt meſẽterio, vt a ſpine cõtractu duro, muuitiores magiſq; ſeptos reddat. dictæ lactes aut ꝓpter mollitiã, aut ꝓpter cãdorẽ pigue

dinis. Nã a lacte denominãť. Probꝰ. Lactes ſũt loca in lateribus ſub vmbiculo pubetenus adeo delicata vt plagam ferre nõ poſſit. Plin. videť ſẽtire lactes tm̃ ĩ ouibus & hõibus eſſe. Sic em̃ lib. xv. ſcribit. Ab hoc ventriculo lactes ĩ oue & hoĩe ꝑ quas labiť cibus. Sũt etiã q dicant eſſe membranas, quę & omenta quibus coherẽt inter ſe inteſtina. Et hi moti ſũt ꝓpter piguedinẽ cũ omentum nõ ſine piguedine ſit. Pli. lib. xj. Ventriculi atq; inteſtina pingui atq; tenui omẽto integũť. Quidã ꝓ inteſtinis pinguibus accipiunt. Vñ perſius. Emeris auriculas pulmone, & lactibꝰ vnctis. Plau. ĩ Cur. accepiſſe videť pro inteſtinis gracilioribus per quę labiť cibꝰ, ꝙ cibũ alliciant. Ita cibi (inquit) vacuitate venio laxis lactibus.

¶Lactidiaci ſunt qui circa vmbilicũ calce percuſi ſunt, quia ea pars delicata & mollis eſt, aut quia inteſtina circa vmbilicum eſſe noſcuntur.

¶Lactarius, a, um, quod ex lacte eſt cõfectũ, vulgo lacticiniũ diciť, vt opus lactariũ. Qñq; lactariũ dř quod ex ſe lac producit. Pli. Tithymallum noſtri hęrbam lactariam vocant, alij lactucam caprinam. Var. Dandum bobꝰ lupinum & lactarij medica & cytiſum.

¶Lactariꝰ, rij, qui cibos ex lacte cõficit. Spartia. ĩ heliogabalo. Dulciarios & lactarios tales habuit, vt quęcũq; coqui de diuerſis edulijs exhibuiſſẽt, vel ſtructores vel pomarij, illi mõ de dulcibꝰ mõ de lactarijs exhiberẽt.

¶Lacteus, lactea, lacteum, quod ex lacte eſt: quandoq; candidum ſuaue ſucculẽtumq; ſignificat, vt colla lactea. Et lacteus qui lacte alitur.

¶Lacticinia cibi ex lacte facti.

¶Lactiphagi quidam ſcythiæ populi, qui & Galactophagi dicuntur.

¶Lacteo, es, lac ſugo, quod ꝓprie filiorũ eſt. Hierony. in Deutero. Iuuenem ſimul ac virginem lactantem cum homine ſene. Hinc lacteſco, is.

¶Lacteſcere eſt ĩ lac cõuerti, ſeu lacte ĩpleri. Cic. lib. iij. de natura. Oĩs fere cibꝰ matrũ lacteſcere incipit. Pli. li. xi. Aſinæ prægnantes cõtinuo lacteſcunt. Vergi. lib. j. Geor. Frumenta lactentia dixit, id eſt lacte plena.

¶Lacto, as, lac prębeo, quod ꝓprie matrũ eſt, per translationem ſignificat aliquẽ per blãditias allicio atq; decipio Terẽ. in And. Niſi me lactaſſes amantẽ falſa ſpe ꝓducens. Hinc Ablacto quod eſt a lacte remoueo.

¶Lactuca a lactis copia dicta eſt ꝙ abũdãtia lactis exuberet. Pli. li. xix. Quę myconis vocaťa copia lactis ſoporiferi, q̃quã oẽs ſõnũ parere credãť, apud antiquos Italiæ hoc ſolũ genꝰ clarũ fuit, & ideo lactucæ nomen adeptę. Lactucarum plura ſunt genera. Sunt enim lactucæ Cœciliæ. Cappadoces, Tarteſiacæ, Paphia ſiue Cypria & Seſſilis, lactucarum criſpas Cappadocas vocant. Seſſiles quæ late per terram diffunduntur.

¶Lacticula quamuis videatur diminutiuum a lactuca, tamen alia eſt hærba habens lac.

¶Lactucinij, ſunt cognomina Romanorum procerum a lactucis deducta.

¶Lacio is, lacui & lexi ſecũdum Priſcia. lacitũ & lectũ ſignificat in fraudem duco a lax quę fraus dicitur. Huiꝰ cõpoſita ſunt, Allicio, Delicio, Elicio, Illicio, Oblicio, Pellicio, ex quibus fiũt frequentatiua, Allecto, delecto, electo, illecto, oblecto, pellecto. Et primitiua quidẽ habent duo preterita & duo ſupina queãdmodũ lacio, q̃uis nonnulli ab elicio elicui ſolum velint formatũ eſſe. Nã electo as, ſupino electũ quod ab elexi formatur, cũ alias a preterito elicui fiat ſupinum elicitum, a quo Elicito as. Plaut. in Aſi. Ibo aduerſum atq; electabo quicquid illĩc ſit. Teren. in Phor. Is ſenem per epiſtolas pellexit mõ non montẽ auri pollicens. Liui. in laudania. Te illo aſiatico ornatu fluens pellicuit.

¶Lacer & lacerus a, um, pen. correp. dilaniatus. lacer a veteribus dicebatur qui auribus curtatus erat. Illacerũ quodcũq; corpore imminutum.

¶Lacero as dilanio, ſępiꝰ vulnero & q̃ſi ꝑ mẽbra diſcindo. Tractũ a lanijs qui diſcidẽdo corpora dilaniãt. Ver. Quid miſerum Aeneã laceras. Huiꝰ verbi cõpoſita ſũt Delacero, qđ eſt deorſũ lacero. Plau. ĩ cap. Qui me meã q; rẽ quod in te vno fuit tuis celeſtis falcidicis fallacijs delacerauiſti. Dilacero varie lacero. Lactan. lib. j. In quibus ipſe poſtea dilaceratus & carptus eſt.

¶Lacerna virilis veſtis fimbriata & fere militaris q̃ grece chlamis noĩať, dicta ꝙ capitio minor ſit, a lacerando. Lacerũ em̃ dicimꝰ quicq̃d corpe ĩminutũ eſt. Hęc vtriq; indui poterat & ex vtra parte reijci. Iuue. Criſpinꝰ. Tyrias humero reuocãte lacernas. Erãt apud veteres lacernę albę qbꝰ vtebãť in ſpectaculis, erãt coccinię, erãt militares. Et a lacerna fit lacernatꝰ ſicut a tunica tunicatꝰ.

¶Lacęna etiam genus veſtimẽti.

¶Lacerta ſerpentis genus cuius duo ſunt gña Altera eſt maior & lacerta viridis dř. Altera minor. Hanc zignida quidã, alij calcidẽ vocant. In vtroq; gñe maſcu. lacertus dř, dictꝰ ꝙ pedes habeat ad ſimilitudinẽ noſtrorum lacertorũ. Verg. Nunc virides etiã occultant ſpineta lacertos. Plin. lib. viij. lacerti Arabiæ cubitales.

¶Lacertus ſerpentis genꝰ de quo mõ, Itẽ genꝰ piſcis idoneꝰ ad ſalſamẽta. de quo Mar. Cũ ſaxetani fertur tibi cauda lacerti. Et in hoĩe brachiũ dř, a cubito ad manus vertẽbrã. Oui. lib. j. met. laudat digitoſq; manuſq; Brachiaq; & nudos media plus pte lacertos. Et qm̃ lacerti muſculoſi ſũt & cõpacti pulpaſq; habent duras ex ſe lacertus formauit adiectiuũ. Lacertoſꝰ a, ũ, ꝓ toroſo robuſto ac valido. Col. li. vij. Fœminibꝰ lacertoſis, cruribꝰ cõpactis, i. dura carne & toroſa neruorũq; collecta catenis

¶Lacedęmon cũ dipth. in pe. Iouis filiꝰ, a quo hęc lacedemon vel lacedemonia ſcđm latinos peloponnenſi vrbs Menelai regia, cuius ciues lacedęmones & lacedęmonij dicunť. Vege. li. iij. Atheniẽſes & lacedęmones ac Macedonas rerũ potitos, Verg. li. vij. At nõ ſic phrygiꝰ penetret lacedęmona paſtor. Hęc alio nomine ſparta dicta eſt.

¶Laconia prouincia in pelopõneſo, q̃ & Oeballa, & lacedęmonia ab aliquibꝰ dř. Hinc lacon maſcu. generis & lacęna fœmi. Nec inueniť lacenꝰ ꝓ laconico habetq; lacæna dipth. in pe. Verg. Nec tibi tyndaridis facies inuiſa lacęnæ. Sta. li. vj. The. Tandẽ inſpiratꝰ Mida de plębe lacçnũ. Hinc & laconicus a, um, vt ager laconicꝰ. Similiter laconꝰ a, um, Verg. li. iiij. Virginibꝰ baccata lacęnis, Pauſanias autẽ li. ij. σπάρτη δὲ θυγάτηρ τοῦ εὐρώτου ἦν, ἀφ' ὄνομα πόλις ἐπὶ λοιπὸν ὑπὸ ἀμύκλας δὲ ἦν υἱὸς τοῦ λακεδαίμονος, γινομένου δὲ ἀμύκλα παίδων ὑακίνθου μὲν νεωτάτου τοῦ εἴδους κάλλιστον. i. Sparta filia eurotæ inde nomen ciuitatis Pelopõneſi, Amiclas vero fuit filius Lacedæmonis.

☿Laconiſmꝰ. breuiloquiũ. Cic. ĩ Epi. laconiſmo tuo nõ vtar

¶Laconicũ ſubſtãtiuũ poniť ꝓ loco orbiculari ambitu ĩ ſe recuruo in balneis, ĩ qbꝰ ſudor eliciť ſicco calore, vt docet Cælſꝰ lib. ij. Et Vict. lib. v. præcipit laconicũ ſudatiõeſq; cõiũgi debere tepidario, Et em̃ fornacula ex terra & tegulis mãmatis addito tomẽto concinata, quæ incluſo igne per ſpiracula parua calefit per p̄furniũ Hãc ſub noĩe hypocauſti multi ſignauere. Nã hypocauſtũ vaporariũ iterp̄tamur. Frequẽtabãť laconicũ a crudis vt ꝑ deſudationẽ extrudereť quicquid excremẽtitij & ſudorifici humoris. Vnde Col. in ꝓlogo. Mox deide vt apti veniamus ad ganeas quotidianam cruditatem laconicis excoquimus, & exuto ſudore ſitim quærimus. Dictũ laconicum ꝙ eo lacones peculiariter vtantur.

¶Lacon, onis, penu. ꝓ. qui ex laconia eſt. Grece λάκων Quo noĩe etiã ſignificatur celer, Et lacęna fœ. gene.

¶Laydes pe. cõmuni. philoſophus cyrenus, qui Athenas ꝓfectꝰ nouę Academię pr̃iceps extiti, Archeſilęq; ſucceſſor appellatꝰ ẽ Oeconomicꝰ, quia rei familiaris curam magnã habebat. ☿Vergi. Eximię ſeueritatis pauper, tamen ſed gratus admodum Habuit ſcolam in orto quem Attalus rex fieri curauit. Mortuus eſt paralyſi, quam ex immodica potatione contraxerat.

¶Laceſſo, is, ſiui, & ſſi, ꝑ ſynco. & laceſſiſſe ꝓ laceſſiuiſſe, laceſſerũt ꝓ laceſſiuerũt. Ci. Hos ego ſermones qui & multi ſunt & tuã exiſtimationẽ vt ſentio nõ offendũt, laceſſiui nunq̃. Lactan. li. v. Omitto eos qui prioribus eã tempotibus nequicq̃ laceſſerũt. Significat aũt laceſſere lacerare, ſiue ad lacerandũ ire. Sal. Pridie legiones ĩ mõte poſitas laceſſiuit generatim tñ prouocare ad quicquã faciendũ, vel ad irã, vel ad certamẽ ſignificat, vt ſit quãdo quis laceratur, pulſatur, vel tangitur, ſiue impellitur ſcripto, voce, verbo, facto. Cic. cornifi. Sic igitur faciens meq; amambis & ſcripto laceſſes. Ego eni reſpõdere facilius poſſem, q̃ prouocare. Ver. Effici poſthac ne queq̃ voce laceſſas. Sal. Poſtremo diſſimulandi cauſa, & ſiue expugnandi ſicut iurgio laceſſitus foret in ſenatũ venit Colu. li. ij. Nonnunquã ſtimulo laceſſat iuuẽcum quem teſte tactum calcitroſum etiam reddit.

¶Lachanum pe. co. dicttio gręca λάχανον qua omne genus holeris compręhenditur. Hora. ad porri & ciceris refero lachaniq; catinum.

¶Lachanopoles. pen. pro. holerum venditor. Lachanopolion locus vbi venduntur holera.

¶Lagęnũ vero per g. aliud ſignificat. Sunt enim Lagana (vt inquit. Acron) quędã quaſi membranulæ ex farina & aqua q̃ iure pingui coctę & caſeo pipere, croco cynnamomoq; conditę in cibis dantur.

¶Lacheſis pe. cor. vna ex parcis eſt, quę de nobis ſortitur. Nã ſortiens latine interpretari poteſt. De hac in dictione Attropos dictũ eſt. Michalus autẽ grãmaticꝰ λάχεσις δὲ λέγεται ἀπὸ τὸ λαγχάνειν φύεται γὰρ ἄνθρωπος τῆς κλήρω ... i. lacheſis dř ab eo qđ ẽ ſortiri. &c.

¶Laciniæ ſunt in veſtimento partes extremę & cęſurę particulatim cõciſę decoris cauſa vulgo frappæ dñr. Vñ laciniata veſtis, & aduerbiũ Laciniatim, qđ ſignificat particulatĩ & ꝑ flexuras. Apu. Non laciniati diſperſo ſed cuneatim ſtipato cõmeatu difficultates illaſtrãſambiremus Col. lib. viij. iubet pecus ęgrotum diſtribui in lacinias. i. in particulas ſeparari, vt facilius conualeſcãt. Nã diſcreta animalia & in partes diuiſa, in lacinias ſegregata dicuntur. Item lacinia genus fungorum qui ſubruſi circa caſtanearum radices erumpunt.

¶Lacinoſus a, um accipiť pro flexuoſo ſinuoſoq;. Hie. ad Teophilũ. Lacineoſus cõtra nos ſermo ꝓtractꝰ eſt. Ab eodẽ diſputatio lacineoſa dicitur, pro tortuoſa & implicata. Ab Apuleio. Conuallis lacinioſa Et Alexãdria fuit lacinioſa anguloſo procurſu.

¶Laciniũ promontoriũ Italię inter adriaticum & Ioniũ a quodã latrone ibi ab Hercule interempto, qui lacinius vocabatur, quia boues fuerat prędatus.

¶Lachryma a gręco quod illi δάκρυον vocãt, d, in, l, mutata, ſicut l, in d, mutatur, vt medius Fidius id eſt per Iouis filium & meditor pro melitor, Sunt tamen qui negẽt hoc nomẽ gręcũ eſſe, ſed latinũ tãtũ, vt ſint lachrymę dictę qnaſi lacerimæ quoniã ex animi laceratiõe lachrimę citantur. Vſus tamẽ obtinuit, vt cũ, h, ſcribatur. Cuiꝰ diminutiuum eſt lachrymula. Teren. in Eu. Vna me Hercule falſa lachrymula.

¶Lachymabile dignum lachrymis. Cuius contrarium eſt Illachrymabile.

¶Lachrymo lachrymas effundo, qđ ad vites ẽt trãſferť Lact. Caudice deſecto lachrymat ſua gaudia palmes. Huius cõpoſita ſũt Collachrymo. Terẽ. ĩ An. Triſtis interĩ nõnunq̃ collachrymabat. Delachrymo deorſũ lachrymo. Colu. li. v. Vt ĩ terrã potiꝰ deuexa q̃ ĩ germine de lachrymet Illachrymo, valde lachrymo. Ver. li. i. Geor. Et mœſtũ illachrymat templis ebur. Super lachrymo. Col. li. v. Optimũ eſt igiť medio fere ĩternodio ſubcidiariũ tẽdere palmitẽ deuexãq; refectionẽ facere poſt gẽmã ne ſup lachrymet, & germinãtẽ cęcet oculũ. Eſt & lachrymor deponens ſignificationis actiue. Hier. Mihi narrare ante pręſepiũ vbi plurimũ lachrymata es non debueras.

¶Lacus ſecũdę & quartę declinatiõis, locus profundꝰ cum aquis perpetuis ibidem natis, qui efficit riuos & flumina. Stagnum temporalem ibi aquam ſtagnantem habet, que plęrunq; hyeme colligi ſolet ęſtate ſiccari Item lacus dicitur locꝰ qui continet muſtũ pręlo ex vinaceis expreſſum & tranſmittit vt in dolia condantur. Nã pręlum proprie trabs eſt qua calcantur vuę. Colu. Añquã prelo vinacea ſubijciantur de lacu quam tecentiſſimum addito muſtum in amphoram nouam eamq; oblinito & impicato diligenter. Onid. in Faſtis. Pręmia de lacubus proxima muſta tuis. Plin. Ipſe vindemias colligo, ſi tamen colligere eſt nonnunq̃ decerpere vuam, torculum inuiſere guſtare de lacu muſtum. Græce λάκος, latine lacus. Vñ leneꝰ bacchus, & lenobates vuæ calcator. Item lacus in ędificijs plana trabs vel tabulatum, quo tectorũ ac camerarũ ſuperiora ornantur. Lucillius. Reſultantq; ædeſq; lacuſq; Similiter lacus carcer. Hiero. in Geñ. Innocens in lacum miſſus ſum. A lacus fit diminuti. lacuſculus. Colu. Oportet habere lacuſculos tam multos, quã poſtulabit modus.

¶Lacuna pe. ꝓ. a lacu fit & eſt aquę collectio, quam alij lamam alij luſtrã nominant. Ver. lib. j. Georg. Pręſerti incertis ſi menſibus ãnis abũdãs Exit. & obducto late tenet omnia limo, vñ cauę tepido ſudãt humore lacunę Vbi Ser. lacunę ſũt foſſe. in quibꝰ collecta a qua ſtare cõſueuit Lacuna etiã diciť foſſa ad ſiccandos a gros parata Idẽ & totę ſolidã in glaciem vetere lacunę. Item vallecula ſuperioris labri per ſimilitudinem lacuna vocatur a Lactantio. Huius diminutiuum eſt lacunula.

¶Lacunar pe. prod. diminutiuũ a lacꝰ, & accipiť ꝓ trabe. Sueto. in Nero. Lacunaria quę noctu ſuper dormientem laxata machina deciderẽt, parauit. Hoc etiã laquar & laquearũ per antiſtichõ. Ver. Depẽdẽt lichni laquearibus aureis. ✣ Dicitur & lacunarium. Cc.

¶Ladon fluuius arcadię de quo Ouidiꝰ libro. j. Meta. Donec arenoſi placidũ ladonis ad ãnẽ Venerat. Apthoniꝰ ĩ rhetoricis Δάφνην δὲ θυγατέρα φασὶ τοῦ λάδωνος ποταμοῦ ... καλλίστην. i. Daphnẽ filiã ait ladonis pulcherrimã.

¶Ladanum eſt quoddam pingue ladæ hærbę inſidẽs, Hec autem hærba naſcitur in Cypro.

L ANTE Ae

LAedo is, ſi, ſum cũ ę diph. ſignificat cõtumelia afficio ſũptũ a gręcis, q lœdoriã cõtumeliã vocant ſed per œ. Transfertur tñ ad omne genꝰ offenſionis. Et cõſtruitur modo cũ actõ. Verg. Ah ne te frigora lędant. Modo cum datiuo. Teren. Ille clemẽs placidus nulli lędere, arridere os omnibꝰ. Huiꝰ cõpoſita ſũt Allido, collido, Elido, Illido, Oblido, quę habent pnu. productam de quibus ſuis locis.

¶Laertes nomẽ patris Vlyſſis Sed tamẽ laertiꝰ, nõ autem laertes ę, poſſẽ multos auctores citare. Sed ſufficiat Sophocles in tragœdia illa, quę maſtigaphoros ĩſcribiť ἀεὶ μὲν ὦ παῖ λαερτίου δέδορκά σε πεῖράν τιν' ἐχθρῶν ἁρπάσαι θηρώμενον. ✣ id eſt. Sẽper o fili laerti vidi te peritiam quandam inimicorum rapere venantem.

¶Laerte. es nomen vrbis Ciliciæ.

¶Laertiꝰ nomẽ Hiſtorici q de philoſophorũ vitis ſcripſit.

¶Lęmargia cum accentu in penultima, a noſtris ingluuies dicitur. Lemargus guloſus.

☿Læmuſcaton, præmiũ quod reportabãt qui ex gladiatura victores extitiſſent. Gręci λαιμοσχάτον dicũt λαιμὸς ſanguis guttur σχάζω, ceſſoſcindo quaſi prẽmiũ illud gladiatoribꝰ dareť obiugulationẽ Prẽmiũ autẽ græcis erat ex Demoſthene & Suida centum minę

¶Lęna veſtis lanea, vt Var. ait habitꝰ duplicis & augaralis amictus. q̃ ſup cętera veſtimẽta imponebãtur. Nodius docet eſſe veſtem militarẽ. Verg. Tyrroq; ardebat murice lęna Gręci Chlęnam dicunt ch. abijcitur.

¶Letꝰ homo qui hilaritatẽ quã intꝰ habet etiam vultu oſtẽdit a latitudine mẽtis vt quidã putant. Nã qui gaudiũ aſpectu promunt dilatare quodãmodo faciẽ viden Vergil. imperio lęti parent. Lætas oues dicimus que

bona ſunt corporis habitudine atq; pinguedine. Inaminata vero lęta dicũtur quæ aſpectu homines letificant, vel quę pinguia ſunt. Ver. Quid faciat lætas ſegetes? Et lętum legumẽ, hoc eſt fertile. Idẽ. Vnde prius lętum ſiliqua quaſſante legumẽ. Lęta vero prata, lęta domꝰ, quę lętos nos faciũt. Dicimꝰ etiã lętum celerẽ, quoniã ĩ his in quibus animus lętatur celeritate vtimur. Item bene volentem Vir vobis lętꝰ ego hunc candentem in litore taurum. Nam qui rem libẽter facit, cum lętitia facit. Sic contra triſtem pro inuito dicimus.

ʒ Letum ſine diph. ſignificat mortem.

¶ Lętor gaudeo delectationẽ capio, ſed extrĩſecus quũ Gaudere ſit intrinſecus, quãuis ſępe cõfundanť. Terẽ. in Heaut. Ego nõ tã meapte cauſa lętor quã illius quã ego ſcio honore quouis dignã. Cõſtruitur modo cũ ablatiuo, modo cũ genitiuo. Ver. lib. xj. Nec veterum memini, lętor ve malorũ. Modo cũ datiuo, vt mihi gaudeo, tibi lætor. Modo abſolute. Ambro. Fides dominica lætabatur. Hinc fit compoſitum Collętor ſimul lętor.

¶ Lęto as, lętum facio. Actius. Et te vt triplici lętarem bono Eſt & leto as, ſine æ in alio ſignificato.

¶ Lętifico as, lętum facio. Plau. Ita meum cor hęc anus lætificauit modo.

¶ Lętiſco is, lętus fio. Siſen. li. iiij. Vtrũ ne dij cultu erga ſe mortaliũ lętificãt, an ſupnę gẽtes hũana negligãt.

¶ Lętitia eſt exultatio animi gaudio efferuẽtiore ꝓpter euẽtũ rerũ expetitarũ. Cic. Lætitia opinio recens boni præſẽtis, ĩ quo efferri rectum videatur. ʒ Et ꝓprie lętitia eſt cũ ita mouetur animꝰ, vt etiam ad exteriora egrediatur, & maxime in vultu. Gaudiũ cũ animus exilarať aliqua re, neq; tamen ad exteriora diffunditur vltra modum vt facile appareat. Hinc dicunt Stoici, gaudium in ſapientem cadere poſſe lętitiam non poſſe.

¶ Lætitudo idem quod lętitia. Actius. Quanta in venãdo affectus eſt lætitudine.

¶ Lętabilis idẽ qđ lętꝰ, a quo Illętabilis nõ lætꝰ triſtis

¶ Lętamen fimus qui per agros iacitur, ꝙ lętos, hoc eſt pingues ſegetes faciat.

¶ Læuis & hoc lęue cũ didh. ſignificat qđ tactu aſperũ non eſt, idq; auctores dicũt inoffenſũ, lubricum, & tenerum, vt ſunt oua voluchũ. Perſius. Troſulus exultat tibi per ſubſellia læuis, Hiero. in Geñ. Noſti ꝙ eſau hõ piloſus ſit & ego læuis. Leuis ſine diph. aliud ſignificat.

¶ Lęuitas eſt aſperitati cõtraria. Martianꝰ. Lunarẽ circulũ ingreſſa virgo conſpicatur globoſũ quidẽ tenerumque corpus e ſuperni erroris læuitate cõpactũ inſtar ſpeculi pręnitentis. Apul. de ſocratis demonio lęuorem ſiue lęuitatem quum dixiſſet adiecit lubricam.

¶ Læuor idem quod læuitas, hoc eſt cõplanatio & terſitudo. Plinius. Spectantur in chartis tenuitas, dẽſitas, candor, læuor.

¶ Læuigo as, penultima corr. cõplano polio, q̃ſi læue ago. Pli. Sunt quidã in eo genere molliores, qui & cote lęuigantur. Idẽ li. xiij. Scabricia charta lęuigatur dente.

¶ Læuo as, idem quod lęuigo. Sta. li. i. Theba. Pars teretes leuare manu ac diſponere menſas.

¶ Lagari verſus dicuntur qui medio claudicant pede ſicut myuri qui poſtremo, & Accephali qui a breui ſyllaba incipiunt. ʒ Lagos latine lepus, Inde lageos lagois, & lagotrophia. ¶ Lageos vua que & leporaria dicitur Verg, libro. i. Georgicorum. Et paſſo pſytia vtilior tenuiſq; lagæos.

¶ Lagois penultima ꝓducta, genꝰ auis, quę leporinas habet carnes. Nam λαγώς apud Græcos, lepus eſt. Eſt & genus piſcis. Horatius in Sermo. Nec ſcarius aut poterit peregrina iuuare lagois.

¶ Lagotrophia leporaria loca in quibus lepores aluntur, vt eſt apud Colu.

¶ Lagœna cũ œ dipththõgo genꝰ vaſis teſtacei, nõ tã ad aquã quã ad vinũ & alios vſus accommodatum. Hieronymus in libro reg. Alius portans lagœnã vini. Colu. Omnis ſpurcitia cum ſpumis eximatur q̃ decocta cũ iã craſſa fuerit quã de frutũ refrigeretur, & bene picatis lagœnis condať. Et li. Iudicũ. Cœperũt buccinis clangere & cõplodere inter ſe lagœnas. Fiebãt lagœnę opere figulino, vt oſtẽdit Eſaias cũ ait. Et cõminuũť ſicut cõteriť lagœna figuli cõtritione perualida, & inuenietur de fragmentis. Vt iſta in qua portetur igniculus de incendio, aut hauriatur parum aquæ de fouea.

¶ Lagũcula diminutiuũ parua lagœna. Hiero. in Eſaia. Decem iugera vinearũ facient langunculã vnã quia triginta modijs ſemẽtis faciẽt modios tres. ʒ Ply. i Epiſt. Proinde cũ venerabere licebit auctore me, vt panariũ & lagunculam ſic etiam pugillares feras.

¶ Lagophthalmos dť in oculis cũ ſuperior pulpebra nõ deſcẽdit cui vitio cõtrariũ eſt. Ectropiũ quũ inferior palpebra paiũ ſurſum attoliť, nec cũ ſuperiore cõmittitur. Dictũ a leporibꝰ qui apertis oculis dormire cõſueuerũt.

¶ Laganomponos iliorũ dolor, qui ſane alius eſt quã larerũ, hoc ẽ pleureſis. Ilia eñ gręci vocãt λαγόνας & κενεῶνας. ✣ Lagia vnũ ex nominibus Dæli inſulę. Cc.

¶ Largiges populi ſunt Sarmatię. Cc.

¶ Lagyra autore Ptolomęo vrbs eſt in Tauricę Cheroneſſi. Cc.

¶ Lais, idis, nomẽ ꝓpriũ famoſiſſime meretricis, quæ a ſcriptoribꝰ Corĩthia dicta eſt, quia corinthi habitauit Ad quam propter pulchritudinem ditiores homines ex oĩ Gręcia cõueniebãt, nec quiſpiã admittebať niſi qui dabat quod popoſcerat. Oui. Multis lais amata viris.

¶ Laicꝰ a, um pe. cor. quod commune eſt & nõ ſanctum Hiero. li. j. Regũ. Nõ habeo laicos panes ad manũ, ſed tantũ panem ſanctum.

¶ Lallare quidam dicũt eſſe more infantiũ blãdiuſculis vocibus loqui. Alij lallare pp̃rie dicũtur infantes, qui irati matrum mammas ſugere renuunt.

✣ Laletania Hiſpanię regio. Inde laletanum vinũ magis copia quam bonitate laudatum. Cc.

✣ Laliſiones pulli ſunt onagrorũ. Mar. Dum tener eſt onager ſolaq; laliſio matre. Paſcitur hoc infans ſed breue nomẽ habet.

¶ Lamæ rupium fracturæ.

¶ Lamius Mons Ioniæ notꝰ fama Endymionis, a quo & ipſe Endymion latmius eſt dictus. Ouid. li. iij. de arte latmius Endymion non eſt tibi luna rubori.

¶ Lamię muleres quę ſtrigũ inſtar infantiũ ſanguinem ſugunt ſiue ipſe ſtriges. Hor. Neu prẽſæ lamie puerũ viuum extrahat aluo. Apul. li. j. de Aſſ. At ille coloreſpurciſſimi humoris percuſſꝰ, quo me lamię illę ĩfecerãt aſpnať. Idẽ lamię dicebãť nobili familia ortę. Erat eñ Romę quędã familia nobilis Aeliorũ a lamo Antiphatis patre & læſtrigonũ rege, qui formijs regnauit ortũ hñs. A quo lamiacus, a, um, vt bellũ lamiacũ, vt apud Hiero. li. cõtra Ioui. Vñ & lamię cognomen nobilibꝰ inditũ eſt qđ vulgo lamiũ genꝰ vocabatur. Hor. Aeli vetuſto nobilis ab lamo. Iuue. Hoc nocuit lamiarũ cęde madẽti. Lamia etiã inſignis meretricis nomen fuit. Et lamia animal eſt faciẽ ꝓtendẽs muliebrẽ, ab ĩferiori parte pedes equinos Vnde apđ Hieremi. prophetã. Sed & lamię nudauerũt mammas lactauerunt catulos ſuos. Et in Eſaia. Ibi cubauit lamia, & inuenit ſibi requiem.

¶ Lamina pe. cor. Vide in dictiõe Bractea.

¶ Lambrꝰ fluuiꝰ ĩ ciſalpina Gallia, quẽ Padꝰ defert in mare Adriaticũ vt ait pli. A quo lãbrani dicti ſunt eius accolę. Sue. in Cęſa. Per lãbranos & trãſpadanos duxit

¶ Lambio bis, bi, bitũ, ſcđm Priſcia. Lucil. li. xiiij. Iocũ daſq; puer qui lãberat ore placẽtas. Hierony. pręteritũ lambui poſuit lib. Iudicũ. In trecẽtis viris qui lamberunt aquas liberabo vos. Eſt autẽ lambere lingere hoc eſt lingua aliquid ſuauiter tangere, ſicut canes bibẽtes, Hier. ad Iulia. Diuitẽ purpuratum gehennę flamma ſuſcepit, Lazarus pauper & plenꝰ vlceribꝰ, cuiꝰ carnes putridas lambebãt canes. i. lingebant. Idem lib. Iudicũ. Qui manu & lingua lambuerint aquas ſicut ſolent canes lãbere ſeparabis eos feorſum. i. bibere. Ver. pro tangere poſuit li. iij. Aenei. Attollitq; globos flammarũ & ſydera lambit. Interdũ ſumitur pro leuiter fluere. Hor. li. j. Vel quę loca fabuloſus lambit idaſpes.

¶ Lamentor voce q̃rula triſti ꝙ oratiõe dãnum ac dolorẽ teſtor. Terẽ. in And. Quæ tũ mihi lamẽtari pręter cęteras viſa eſt. Idẽ in Phor. Mõ vidi quandam virginem huic vicinæ miſeram ſuam matrem lamentari mortuam Cic. lib. Tuſcu. pro lamentatione dignũ aliqđ monſtrare poſuit, quũ inquit. Nã hæc quidẽ vita mors eſt, quã lamentari poſſem ſi liberet. Eſt & lamento as. Hier. in Eſdra. Et qui p̃ſidebãt cũ vxoribus lamentabãt eum. Hinc lamentatio, q̃ eſt vt Cice. li. iiij. Tuſc. docet, ægritudo cum eiulatu.

¶ Lamentarius a, um, quod ingerit lamẽtationẽ. Plau. in Cap. Quæ ędes lamentariæ mihi ſunt.

¶ Lamentabile quod eſt dignũ multa lamẽtatiõe. Ver. Troianas vt opes & lamentabile regnum.

✣ Lamirꝰ herculis filiꝰ fuit ex Iole Euryti regis filia Cc

¶ Lampas gręca dictio eſt cuiꝰ actm̃ ꝓtulit. Ver. Princeps ardentẽ coniecit lampada. Turnus. Ab hoc accuſatiuo formatur ntũs lampada de Hiero. in Ezechie. Qua ſi aſpectus lampadarum. Eſt autem lampas ignis aut ſolis ſplendor a λάμπω ſplendeo. Frequenter tamen ſumitur ꝓ ĩſtrumẽto, in quo ignis in oleo lucet.

✣ Lampetra piſcis genꝰ a lambendis petris nomẽ ſortiẽs. Hos piſces nonnulli Muręnas vocant. Cc.

✣ Lampetia Neęrę filia quę tranſeunte Vlyſſe ꝑ Siciliam Solis armenta cũ ſorore Phętuſa cuſtodiebat. Cc.

✣ Lampheus mons eſt Arcadię. Cc.

¶ Lampyris vermiculus noctu lucens Nõnulli Noctilucã alij Nitedulam vocant. Cc.

¶ Lampſacus pe. cor. nomẽ vrbis in littore Helleſpõti in ora aſiatica. Hinc lampſacenus a, um, Vnde Carõ Hiſtoricus, & Adimmanticus, & Anaximenes, & Metrodorus Epicuri ſodalis, lampſaceni fuere. Ipſum etiã Epicurũ lãpſacenum dicunt diu lampſaci verſatum.

¶ Lana q̃ de ouibus deciditur. dicitur & lanitiũ, vt ĩqt Ser. ſicut fuga & effugium. Ver. li. iij. Geor. Si tibi lanitium curę, primũ aſpera ſylua. Hinc lanæꝰ a, um, qđ ex lana eſt, vt pannus laneus.

¶ Lanarius qui lanam curat. Plau. Aul. Stat fullo. phrygio aurifex lanarius.

¶ Lanificus, qui lanę artẽ exercet, & lanificiũ, lanę officium. ¶ Lanaris & hoc lanare, quod habet lanã. Var. li. ij. de re ruſt. Nos qui pecus paſcimus lanare.

¶ Lano as, intꝰ lanã pono, ſeu lanã habeo vñ lanatus, a ũ, Col. li. vij. Canabiniſq; funibus cornua iuuẽcorũ ligato ſed laquei quibus copulanť lanatis pellibus inuoluti ſitne tenera fronte ſub cornua lędantur. Idẽ lib. viij. Ideo niſi lanatas oues emi non oportet. Et lanatus dictꝰ fuit Capitolinus magiſter equitũ. Similiter lanatę vuę Amineæ dictę ſunt ꝙ caneſcũt lanugine.

ʒ Lanatꝰ a, um, ꝙ habet lanã. Et lanatus fuit cognomẽ Agrippę, qui de Sabinis triũphauit. De hoc in agrippa

✣ Lanatꝰ lupꝰ ſiue lanæꝰ, piſcis ſic dictꝰ a candore ac mollicie carnis. Mart. Lanæꝰ Euganei lupꝰ excipit ora Timaui Aequoreo dulces cum ſale paſtus aquas. Cc.

¶ Langa genꝰ beſtię, quã alij languriã vocant, quã dicunt circa padum inueniri. Cc.

✣ Languriũ electri ſpẽs ex langurijs factum. Cc.

✣ Langia fons eſt, q̃ ab Archomero illic a ſerpente vulnerato Archemorus dictus traditur. Cc.

¶ Lauetũ veſtimẽti genꝰ ex lana ſuccida confectum.

¶ Lanugo pe. ꝓ. tenera pilatio, a lane ſimilitudine q̃lis in adoleſcẽtiũ genis. & in pomis quibuſdã cernitur. Col li. iiij. Lanatã quoq; amineã quidã maxime ꝓbãt, quæ hoc vocabulũ nõ ideo vſurpat ꝙ ſola ex oĩbus amineis verũ ꝙ pręcipue caneſcit lanugine.

¶ Lanoculus, qui lana tegit oculi vitium.

¶ Lanius ſeu lanio, q̃ carnes in carnario vẽdit populo, a laniendis pecoribꝰ, ꝙ eas concidat lanietq;. Plau. in Cap. Dijmortales vt ego collos ptrũcabo tergoribꝰ. q̃ta pnis peſtis veniet, q̃ta labes larido, quãta ſumini abſumẽdo, q̃ta collo calamitas, quãta lanijs laſſitudo, quanta porcionarijs.

¶ Laniũ carnariũ, eſt locus vbi carnes venduntur.

¶ Laniena officina in qua fiunt ac venduntur carnes, & vulgo macellũ dicitur. Plau. Per myropolia & lanienas circũq; argentarias rogitando ſum raucus factus. Accipitur etiã laniena pro ipſa laceratione, a laniando.

¶ Lanionius a, ũ, qđ ad laniũ ſpectat. Vñ lanioniæ mẽſę in quibꝰ ſcĩdiť caro. Sue. ĩ Clau. Carnificẽ ſtatim acciricum machera menſaq; laniona flagitauit.

¶ Lanio as, ſcindo. Ver. li. iij. Geor. ipſitq; ſuos iã morte ſub ęgra Diſciſſos nudis laniabãt dentibus artꝰ. Per trãſlationẽ ſumitur pro ĩfamo. Hie. in ꝓlo. Eſdrę, Quid iterp̃tẽ laniãt, Huiꝰ cõpoſitũ eſt Dilanio ꝓ diſcindo.

¶ Laniſtæ dicti ſunt qui laniãdis pręſunt gladiatoribus Hi familias domi ad gladiaturã exercendã habebãt inſtituere & mox parare. Vẽdere ſolebant Munerarijs. Iuu. Hic plaudat nitidi pręconis filius iter Pinnirapi cultos iuuenes iuueneſq; laniſtę. Hinc laniſtę auiũ dicti ſunt a Col. qui aues certaminibus præparabãt.

¶ Lancea a latitudine ferri dicta eſt, vel quia græce dť ἐλόγχητης λόγχης teli genꝰ longiſſimũ Hiſpanica dictio non latina, vt Gel. teſtať. Hanc olim luculli lucullẽã appellarũt. Huiꝰ diminutiuũ eſt lanceola cũ accentu ĩ ante pe. Hie. li. iij. Reg. Prophetæ lucrorũ incidebãt ſe lãceolis, donec ſanguine perfunderentur.

¶ Lanceatus a, um, qđ eſt lancea armatum. Hier. lib. ij. Reg. Si quis tangere eas voluerit, armabitur ferro & ligno lãceato. Lanceati etiã dñr qui lãcee necãť. Iul. Firmicus. Quicũq; habuerint horoſcopũ. in. xxj. parte Tauri, lanceati morientur.

¶ Lancearius qui lanceã gerit gręce λογχοφόρος.

¶ Laucino as. pe. cor. ferio lacero. Pli. Eſt & volucre canibꝰ peculiare malũ, aures maxime lancinãs, q̃ defenſi morſu nõ queunt. ʒ Sene Alium inter leges celebriſq; ſpectaculum fori lancinauit.

¶ Lances vaſa lata & rotunda minꝰ excauata q̃ patinæ & rebus diuinis apta vt docet Auſo. illo verſu Turibula & paterę q̃ tertia vaſa deũ lanx Iuue. ſumpſit pro vaſe eſcario, in quo caro tã toſta q̃ elixa cõditur menſeq; ĩ ferť. Aſpice q̃ magno diſtendat pectora lancẽ. Hora. in Ser. lingua nutritꝰ glãde rotũdas curuat ap lances. Et lãces ſtateras dici nẽo ignorat. Vñ Bilãces dictę ſũt q̃ lãces duas habẽt. ¶ Lãguor ꝓprie eſt defectio viriũ & ſucci naturalis. Hic lãguere dñr hęrbę q̃ ĩcipiũt areſcere. Sed ad aĩm q̃nq; trãfferť, & ꝓ debilitate, defectu, torpore, inertiaq; vſurpari ſolet. Cic. li. j. of. Nihil aũt magis cauendũ ẽ ſenectuti, q̃ ne lãgori ſe deſidiæq; dedat. Plaut. in Aſi. ꝓ laſſitudĩe poſuit quũ ait. Vbi ſępe ad lãgorẽ tua duritia dederis octo validos lictores vlmeis affectos lẽtis virgis. Lãgueo es, gui. i. deficio infirmꝰ ſũ. diſſoluor Hie. A ĩaduertimus p̃iter oĩa verba illiꝰ aĩæ languẽtis eſſe medicinã. Verg. li. ix. Purpureis veluti cũ flos ſucciſus aratro lãgueſcit moriẽs. Interdũ languere eſt timidũ eſſe. Sal. Quanto vos attentiꝰ ea agetis, tãto illis infirmior erit animꝰ. Si paulũ mõ vos lãguere viderint, iã oẽs feroces aderũt. Interdũ ocioſũ eſſe. Idẽ. Seq; ſi pauci adiuuarẽt languẽtibꝰ alijs in curiã impetu facturum. Huiꝰ verbi cõpoſita ſunt Elãgueo, a quo Elãgueſco, ꝙ eſt valde infirmus fio. Gel. li. ij. Negotijs ſe plęrũq; vmbraticis & varijs quæſtibus intentos habẽt ĩqbꝰ oĩs eorũ vigor animi corporiſq; elangueſcit, & qđ Saluſtiꝰ ait effœminatur. Relangueo, a quo Relangueſco rurſus ad valitudinẽ redeo. Ouid. li. vj. Met. Impoſuero fratri moribunda relanguit ore. Clau. li. j. relanguere pro remiſſũ eſſe poſuit. Vix ille pepercit. Erubuitq; preces animuſq; relanguit atrox.

¶ Lāgueſco inualidus, tepidus, ſeu ocioſus fio. Cic. in Cato. Orator metuo ne langueſcat ſenectute.

¶ Languidꝰ a, ū, qđ languet. Ouid. lib. v. Faſt. Violas acre videres, ſillaq; purpurei languida facta croci.

¶ Laodicea vrbs celeberrimā Aſia lyco flumini ipoſita Prio Dioſpolis appellata, de in Rhos, poſtea Laodicea a lyce flumine. Hāc vrbē loci virtꝰ & ciues quidā fortu nati valde magnificarunt. Primū Hiero, qui hereditatē ppſo diuiſit ſupra duo millia talentorū & multis donis ciuitatē exornauit, poſtea zeno orator & Polemo eiꝰ filius, qui ob res fortiter geſtas prius ab Antonio, poſtea ab Auguſto ad regiæ dignitatis faſtigium euectus eſt.

¶ Ladomia cō accētu in pe. nomē pprīū Acaſti filię, & vxoris Protheſilai. De q Hic Laodomia quoq; poetaꝝ ore cātaꝝ occiſo apđ Troiā Protheſilao noluiſſe ſupui uere Fuit alia laodomia bellorophōtis filia, mr ſarpedōis

¶ Laomedō pe. cor nomē proprīū patris Priami Troię regis, a quo patronimicū formaꝝ laomedōtiades vbi ad diꝝ a, vt ī multis alijs, ſicut Anchiſiades Telamoniades Aliqñ ſubtrahiꝝ ſyllaba, vt Athemides pro Athemoni des. Deucalides pro Deucalionides. A laomedō fit poſſeſſiuū laomedonteus a, um, & laomedontiaticus a, ū.

¶ Lapathos pen. corre. ſeu lapathiū herba eſt. Col. Lubrica iā lapathos, iā rāni ſpōte vireſcūt. Ply. li. xx. Nec lapathiū diſſimiles effectꝰ habet. Suidas λάπαθον ὄργυμα εἰς θηρίων ἐνέδραν καὶ λάχανον κενωτικὸν γαστρός. id eſt. Lapathū foſſio eſt i ferarū iſſidias, & holꝰ ventris vacuatorium.

¶ Lapates pen. cor. genus oleris a lapathio dictum, forte idem quod lapathos. Serenꝰ. Sępe Chelidoniam cum ſuccolapathos addes. Hæc & lapa diciꝰ. Cuius tria ſunt genera Nam quędam dicitur Canaria que eſt exigua canibus adhærēs. Altera maior aliquāto eſt, & Philantropos appellatur. ꝙ veſtibus hominum adhęrens eos amare videatur. Eadē vocatur Apatine. Tertia appellatur Perſonata & maxima eſt. naſcitur q iuxta riuos & flumina Gręci eā ἄρτιον vocant folia habet amplıora cucurbitis, & propter foliorum amplitudinem ea vtebantur veteres ad perſonatus faciendos.

¶ Lapa æ. Vide in dictione lapathes.

¶ Lapithę pe. cor. ppṙii fuerūt, quorū rex fuit Peritous Hi pindum & Othrin Theſſalię mōtes habitarūt. Ver. Frena Pelethronij laphitegyroſq; dedere. A Grecis ſcribitur. λαπίθαι. Ideo lapithę nō lapitę dici debet. Ver. libr. ij. Geo. Et magno ileum lapithis cratere. & c.

¶ Lapithos vrbs in Cypro inſula.

¶ Lapis ppṙie eſt quē Gręci λίθον vocāt. & mitior minorq; ac tenacior eſt. Saxū maiꝰ aſperiꝰ duriuſq;. Vñ gēmæ lapides nō ſaxa dicūꝰ. Pli. Nuſq hic vtilio quam in Italia gignitur, lapiſq; nō ſaxū eſt. Idē. Eſt & viridis lapis veheméter igni reſiſtēs, ſed nuſq copioſꝰ, & vbi inueniꝰ lapis nō ſaxū eſt. Et quoniā apud veteres lapidibus miliaria ſignabanꝰ, ponitur qñq; lapis ꝓ milliario. Vñ legimus Ad tertiam, ad quartum lapidem.

※ De lapide ēmptos quoq; dicimꝰ. Nā priſco more ꝑcones ex lapide facere ꝑconū ſolebāt. vbi mācipia quoq; venalia ꝑconis voce vęnalia proclamabāꝰ. Col. lib. iiij. Non tamen excedūt ſeptē iugera vnius operā vnitoris quem vulgus quidē parui ęris vel de lapide noxiū poſſe cōparari putat. i. venalis de lapide emptus. Cic in Piſo. Tribunꝰ de lapide ēptus eē ait, ga mercede id faciebāt

※ A lapis fit lapideus a, um, quodex lapidismateria conſtat. Lapidoſus, a, um, quod lapidibus abundat.

¶ Lapidarius a, ū, qđ ad lapidés pertinet. Plau. in cap. Tindarus in latomias lapidarias ab Egione dānatur.

¶ Lapillus diminutiuū paruꝰ lapis. Et lapilli lapides ꝑcioſi, vt ſunt Gēmę, Margaritę Curtius. Lapilli auribꝰ pēdēt. hor. nec magis huic itra niueos virideſq; lapillos

¶ Lapicida pe. pro. dicitur is qui lapides cędit

¶ Lapicina pe. pro. locus vbi lapides excinduntur latomię a gręcis dictę. Vñ & carcerē latomias vocamꝰ, ſic e ꝙ dānati ad lapides excindēdos mitebāꝰ, ſiue ꝙ Sueſſani Campaniæ papuli latomias habebant inſtar carceris excauatas, ex qbꝰ exciſi lapides fuerāt ad vrbē extruēdā, hiſq; ꝓ carcere vtebantur.

¶ Lapido as, pe. cor. lapidibꝰ cedo. Vñ ſcribit Macro. lapidatum a populo romano fuiſſe Vatinium ſignificare volens lapidibꝰ iactis fuiſſe impeditū. Trāſferꝰ etiā ad inanimata & ſignificat ꝑcutio pulſoq;, etiā, ſine lapidibꝰ Macro. Notātes eiꝰ ipotētia ąc dicacitate lapidatā. Huiꝰ cōpoſita ſunt, Delapido, quod ē lapidibus ſterno. Vnde lapidata loca quæ lapidibus ſtrata ſunt. Dilapido diſperdo conſumo. Cic. Octauio. Publicam dilapidabat pecuniā ęrariū exhauriebat.

¶ Lapio is iui, itū, durū efficio & quaſi in lapidē conuerto. Pacu. Lapit cor aura, erumna corpus conficit

¶ Lapideſcere apud Pli. legitur pro in lapidē conuerti. quod vel a lapido vel a lapis fit.

¶ Lapſana pe. cor. holus ſyueſtre triū foliorū. Vñ apud Plyn. li. xix. ſcribitur milites Ceſari exprobraſſeq; lapſana vixiſſent apud Dyrrachiū. Quidā accipiūt lapſanā ꝓ braſſica ſylueſtri Eſt enim Braſſica alio nomine Caulis.

¶ Laqueus vinculū. vñ dicimꝰ. Laqueo vitā finiuit.

¶ Laqueatus a, um, qđ eſt laqueis irretitū. Colu. li. vij. Ceterū corpꝰ laqueatū & diſtētū. temonibꝰ obligaꝰ, immotūq; medētis arbitrio eſt expoſitū. Et laqatū dr̄ connexū. Vñ laqueata tecta, Cic. li. j. leg. Magnificas villas & pauimēta marmorea, & laqueata tecta contemno.

¶ Laqueare & per apocopen laquear, & laqueariū dicitur camera hoc eſt pars ſuperior cubiculi & cęnationis parū cōnexa, quę arijs adornari ſolet coloribꝰ quidāetiā laqaria accipiūt pro trabibꝰ planis, q & lacꝰ & lacunar dicunturꝝ. Hora. Nec mea renidet in domo lacunar.

¶ Lara nympha fuit, quę Iunoni fur ta Iouis cūIuturna patefecit, quā mercurius cōpreſſit, & inde geminos ſuſtulit, qui a matre lares appellati ſunt. Sunt qui credant lares Genioſq; eoſdem eſſe. exiſtimantes vnicuiq; duos deos eſſe, alterū bonū, alterū malū. vt Chriſtiani etiā duos angelos. bonum malumq; a deo in cuſtodiā datos, dicunt, ſed nonnatos nobiſcū vt illi de genio ſiue lare dicūt Colebātur domi focuſq; illis ſacer erat. Vnde vulgꝰ focū. Foculare appellat, quaſi laris focum. Hi putati ſūt dij domeſtici, qui ad vrbis cōmoda vigilare dicuntur in ter compita. Ouid. in Faſt. Luciferо ſubeunte lares delubra tulerunt. Ab aliquibus dij agrorū vocati ſunt. Tibul. Vos quoq; fœlices quōdā, nūc pauperis agri. Cuſtodes fertis munera veſtra lares. Quoniam autē lares ſiue Penates etiam priuatorū domibus pręeſſe credebātur, factum eſt vtrunq; vocabulum pro ipſis domibꝰ vſurpetur. Mar. O mihi curatū pretiū nō vile mearū Flacce Antenorei ſpes & lumine laris. Hora. Qui patrium numæ donat fundumq; laremq;. ※ Quandoq; pro igne. Col. li. xij. de villico. Conſueſcat ruſticos circa larem domini focum familiarem ſemper epulari.

¶ Lararium ſacrariū domeſticū, in quo lares & dij pecu lares adorabanꝰ. Scribit Lāpri. Alexādrū Seuerū in lario rem diuinam matutinis horis factitaſſe ad effigies deorū in quibus habebat. Habraamū & Chriſtū. In ſecūdo lorario ſimulachrum habuit Vergilij & Ciceronis.

¶ Larāda ciuitas Licaonię. Vñ Ptolomeus. Municipium. Larādā ī Licaonię pte anthiochiana dicta collocat

¶ Lardū dictū quaſi late aridū. Vnde & laridum lectum eſt, Oui. li. vj. Faſt. Pinguia cū illis guſtantur larda Kalendis. Eſt autem lardum caro ſuilla quoquomodo ſalita Vnde Plinius dixit lardum pingue, hoc vnctum, quaſi & macrum dici poſſit.

¶ Larentia nobiliſſima meretrix fuit, quę populum romanū (vtpote qa ditiſſima eſſet) heredē fecit, & poſtea ꝓ dea habita Flora appellaꝰ, Cuiꝰ ſacra Floralia dñr cc.

※ Larine fons eſt atticę ſicut Calithoe. Cc.

¶ Latraleptes medicꝰ vngnētariꝰ, q huiuſmodi vnguēta facit. Col. Sanꝰ hō q & bñ valet & ſue ſpōtis ē nullis obligare ſe legibus debet, ac neq; medico, neq; a lepralegere. Latra leptice medicine genꝰ quæ vnguentis & ꝑfrictionibꝰ curat, quaſi medicina vnguētaria. ἀλειπτικὴ medicina dicitur, ἀλείφω vnctor ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν quod eſt vngere.

※ Latona pe. ꝓ. Apolli. & dianę mater. Vñ & latonia dicta eſt diana. Verg. Aſtrorū decus & nemorū latonia cuſtos. Similiter Delos inſula eſt dicta latonia, ꝙ in ea latonanixa ſit apollinem & dianam, vt inquit. Ser.

※ Latria, cū accentu ī pe. latine cultus abſequiū ſeruitꝰ. Aug. lib. x. de ciui. dei. Latrię noſtri vbicunq; ſciētiarū ſcripturarum poſitū eſt interpretati ſūt ſeruitutē, ſed ea ſeruitus quę debetur hominibꝰ, ſecundū quā pręcepit apoſtolꝰ ſeruos dominis ſuis ſubditos eſſe debere. Alio nomine gręce nūcupari ſolet. Latria vero ſecūdū cōſuetudinē qua locuti ſūt qui nobis diuina eloquia cōdiderūt aut ſemper aut tam frequenter vt pene ſemper ea dicatur ſeruitus quæ pertinet ad colendum deum.

※ Latres, latine ſeruus dicitur.

¶ Larius lacꝰ Comēſis ab Abdua fluuio, qui ī illū cadit augeꝰ, q fluuiꝰ poſtea ī padū nō lōge a Cremona iſſluit. Dictꝰ larius a fulicarum multitudine. Gręci eim λάρον fulicam vocant, auis eſt nigra aquatica. Hinc fit lariꝰ a, um, Catul. Veronā veniat nomē relinquēs Comi mœnia larium q litus, quod tamen negat Suidas, ait eñ λάρος κεχηνὼς ἐπὶ τοῦ ἁρπακτικοῦ καὶ κλέπτας ἐπεὶ ὁ λάρος ὄρνεον ἐστὶν ἁρπακτικὸν καὶ ἀδηφάγον. ※. i. Larus hians, puer bñ i rapacibꝰ & furibꝰ qm̄ larus rapax auis eſt & edax.

※ Larrius filius fuit lydi Herculis filij. Cc.

¶ Larodij populi fuerunt in Scythia Aſię, vt libro. iiij. ſcribit Herodotus.

¶ Larix arboris genꝰ. Luc. lib. ix. Et larices fumoq; grauem ſerpentibus vrunt.

¶ Largus a, um, quod non eſt ſtrictum. Et largus dicitur qui largitur. Cic. lib. ij. offi. Omnino ſunt duo genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales Hic large aduerbium liberaliter, abundanter. Hora, li. Car. Ligna ſuper foco large reponens. Dicitur & largiter quamuis non ita in vſu ſit.

¶ Largior profuſe dono. Cuius cōpoſita ſūt Dilargior varie largior. Salu. li. hiſt. Igitur venditis proſcriptorū bonis dilargitis. Elargior valde largior.

¶ Largitas & largitio inter ſe differunt, ꝙ largitas, vt Agretius auctor eſt, hūanitatis ſit, largitio ambitionis. Eſt eñi largitas rationabilis & definitus liberalitatis effectus. Largitio expēſa quę fit ad aucupādū fauorē i petitione magiſtratuū. Ponitur tñ quandoq; largitas pro largitione. Terē, in Adel. Quę iſtec ſubita eſt largitas.

¶ Lariſſa nomen eſt multarū ciuitatū. Vna eſt in plaga Theſſalica, a qua Achilles lariſſęꝰ dictꝰ ē, Alia pēſilis ī Creta alia in pelopōneſo arx Argiuorū Alia ī agro attico, ad Italles etiā Aſię eſt lariſſa vt Strabo ſcribit a qua lariſſeus iupiter eſt dictꝰ Lariſſa quoq; in Italia, quam vt Diodo, li. j. ſcribit Pelaſgi condidere.

¶ Larus parua & nigra habitans iuxta aquas, & tam in aqua quā in terra degit. Vide inlarius.

¶ Larue dici putanꝰ a lare hoc eſt a malo genio, q ſunt noxię inferrorū vmbrę Vñ laruati dicūꝰ furioſi & mēte moti, quaſi a laruis texerriti, q̄es ſūt quos vulgo dæmoniacos appellāt. Plau. Laruatꝰ ædepol hominē miſerū medicū q̄ritat. Hi et Ceriti dñr a Cerere, qſi Ceceris ira animo vexati. Plau. Certe laruatus aut ceritꝰ. Larua ēt perſona dr̄, & laruatum perſonatum. Hora. in ſermonibus. Nil illi larua aut tragicis opus eſſe cothurnus.

※ Larūda nympha fuit, quam alij laram vocant, ex qua lares dicti. Cc.

¶ Laſanū pe. cor. vaſculū ad euacuandū ventrem. Horatius. Te pueris laſanum portantantes œnophorumq;

¶ Laſciuus a, ū, pe. pro. eſt tū ī vita, tū in ſermone molliculus ac plus teneri q robuſti ac virilis hebēs. Ver. in carmine Buccolico. Malo me Galathea petit laſciua puella. Laſciuia mollicies, petulantia, nequitia.

¶ Laſciuio, is, ſignificat quod varnacula lingua dicimꝰ ſmoibazare. Col. libro ſeptimo. Satietate verni populi pecudes exhilarate laſciuiunt,

¶ Laſerpitiū virgultū hęrbidū, qđ græci Silpiō appellāt, ex cuiꝰ culmo exudat ſuccꝰ rodicus, quē vocāt laſer magnificum in meditamentis. & in Cynaica prouincia laudatiſſimum Hinc a Catulo dictū laſerpiciferis iacet Cyrenis. Caulē laſerpitij maguderim vocant qđ teneriꝰ eſt minus vehemens a Laſerpitio Cato formouit larſerpitiatus a, um.

※ Laſibus pro laribus protulerunt veteres. Cc.

※ Laſſer ſuccus laſerpitij magnificus in vſu ciborū medicamētiſq;. Laſſeris in cōditurıs meminit. Aptiꝰ. Pala. li. iij. laſſer appellat opon cyrenaicū quaſi laſerpitij. Pli. li. xxij. Dicit laſſer eſſe inter eximia naturę dana qđ pluribꝰ cōpoſitionibꝰ iſeriꝰ cōcoctioniq; plurimū cōferre ſenibus & fœminis traditur

¶ Laſſꝰ per duplex ſſ. dr̄ tā aīo quā corpore fatigatꝰ. i. labore affectꝰ, nomē ē, nō prarticipiū. Hic laſſitudo pro moleſtia quā ex labore ſuſcipimus. Saluſt. Non famem aut ſitim neq; frigus neq; laſſitudinem operiri.

¶ Laſſo. as, fatigo, A quo laſſatꝰ. Iuu. Et laſſata viris nō dū ſatiata receſſit. Huiꝰ cōpoſitū eſt delaſſo vehemēter laſſo. Plau. ī Aſi. Eū etiā hominē in ſenatu dare operā aut clientibꝰ ibi labore delaſſatū noctē totā ſtertere.

¶ Laſſeo es, laſſus ſum. A quo laſſeſco is, laſſus fio.

※ Laſſia inſula, quę & Andros in mari Aegęo. Cc.

※ Laſſis ſeu laois apheſis, id eſt populi miſſio, verba ſūt quę dicūꝰ poſt expleta myſteria, & ſub intelligiꝰ, eſt vel omnibus abire fas ſit, ſicut apud nos, Ite miſſa eſt.

¶ Laſtauros a gręcis dicitur vir egregie mutoniatꝰ qua ſi laſſios ſit. Hoc eſt hirſutus circa tauros. i. virilia. Nā teſte Ariſto. homines hirſuti iuxta femora & crura pręrabidi ſunt ad venerem.

¶ Lateo es, latui ī occulto ſū. Et cōſtruiꝰ ſic abſolutē. Verg. Nec latuere doli fratrē Iunonis in ire. Quādoq; cū dctō Lu. Tu mihi cauſa lates. Sed cū de loco dicitur, cōſtruiꝰ cum ablatiuō mediante prępoſitione, vt latet anguis in hærba. Interdū latere ſignificat late potare. Vergi. Et eſcuta latentia cōdūt. Huiꝰ verbi cōpoſita ſunt Deliteo de quo ſupra. Obliteo, quod eſt animo vel circūquaq; lateo. Sene. Qui velut timidū atq; iers aīal metu oblituit ille ſibi nō viuit, ſed qđ eſt turpiſſimū vētri ſomno libidini Hinc obliteſco, Varro. Ne ęſtu per rimoſa in rimis eius grana obliteſcant & reci piant aquam.

¶ Latito as, pe. cor. ſępe aut fere ſemper lateo. Lacta. li. iij. Latitātē atq; ignotā ſibi veritatē differēdo eruere voluerūt. Cato in latitauerūt dixit pro frequēter tulerūt Hinc cōpoſitū Illatito, quod eſt intus latito.

Latebra bre, pe. cor. & latebrę arū, loca vbi homines ſe occultāt. Luc. li. j. Cedēdū eſt bellis quorū tibi tuta latebra. Qui. Et quāuis odio euerſoris nr̄is euocatꝰ ex latebris ſuis pplꝰs ſubſellia nō iplet. Dr̄ & de feris. Liu. lib. xlvj. Inter vepres & latebras ferarū noctē vnā delituit Poniꝰ īterdū latebra ꝓ excuſatiōe. Cic. Videāt ne q̄raꝰ latebra piurio, i. excuſatio q lateat. i. nō videaꝰ piurium

¶ Latebroſus locꝰ, in quo frequētes latebrę ſunt. Plau. Nā huic ętati nō cōducit mulieri latebroſus locus.

¶ Latebro as, abſcōdo q̄uisnō ſit in vſu. A quo fit cōpoſitū Illatebro de quo ſupra.

¶ Latibulū ppṙie ferarū, quānis etiā de hoībꝰ dicaꝰ

¶ Latibulo as, neutrū, & latibulor deponēs ſigni, lateo Var. Vide ne ſerꝰ domini latibulet. Actius Progredicre & ne quis latibuletur proſpice.

¶ Laterna a lateo, licet lateo habeat primam cor. laterna vero ꝓ Mar. Dux laterna vię clauſiſ ferꝰ aurea flāmis Et tuta ē gremio ꝑua lucerna meo. Dicta laterna, ꝙ lumē habeaꝰ incluſū. Fit ex laminis corneis ī q cādella includiꝰ ne a vēto extinguaꝰ. Pſau. in Am. Quo ambulas tu qui Vulcanum concluſum in cornu geris.

Latex oīs humor diciꝰ ab eo ꝙ intra aliquid lateat. Vñ

de aqua, vino, & cęteris dicitur. Hic. ad Terētiā Rōne digeſſit, vt terra hæc eſſet ſuper quam reliqua mouerēt immobilis, vt aquarum venę altioribus montibus cōderentur, a quibus orta flumina dum per multa ſpatia decurrunt, late potandi vſum per omnem tractum curſus ſui animantibus exiberent vt ipſum mare aquis influentibus nō excreſcat, ſed vt velut venter quedam laticum aquas ſitire videatur, ne vel fontibus in æternum animātibus, vel fluminibus ſine fine currentibus, vel pluuijs aſſidue ruentibus perpetuo terra diluuio tegēretur Ver. Regales inter menſas laticenq; lieū. Ouid. Palladios latices quū oleū dicere vellet. Et Luci. Abſinthij laticem.

¶Latus ſpatioſus, vt lata eſt via, ꝙ ducit ad pditionem Hic aduerbiū late qđ ſignificat i multis locis, vt late patet detractionis vitiū. Hinc latitudo pro ſpatioſitate.

¶Lateſco is, latꝰ fio & i latū extēdor. Col. li. ij. Iugerū agri nō āplius quatuor ſextaris raporū ſeminis obſeren dū eſt, quarta parte āplius napis ſpargēdū eſt qui nō in ventrē lateſcunt, ſed tenuem radicem deorſum agunt.

¶Lato as. latum facio, quis nō ſit in vſu, pro quo compoſitum Dilato vſurpamus. de quo ſupra

¶Latifolium quod lata folia habet. Vnde quercꝰ genꝰ ex argumento latifolia dicitur.

¶Latifūdiū qđ habet latū fundū & magnū. Pli. li. xviij. Latifūdijs non legitima naturę feſtinatio, i. nō pōt vna certa ratio ꝑſcribi putandę vineę in magnis predijs, ꝙ alię ſerius id alię maturius deſiderāt. idem libro decimo octauo. Latifundia ꝑdidere Italiā. Latifundiū et dictū fuit quinta prata, vbi deinde naualia facta ſunt. Liuius. Quintius trans Tyberim vbi nunc naualia ſunt quatuor iugerū colebat agrum, quę prata quintia vocant.

¶Latus teris. quod eſt infra alā. Ver. Lateriq; argutū accōmodat enſem. Hinc lateris dolor, quē gręci Pleureſim vocant. Et latero as vt inquit Priſcia. ſicut ab holeris. Holero as. Interdū latus quaſi pro parte, vt eſt illđ Fundatur exultatione vniuerſæ terre mons Syon lateꝛa aquilonis ciuitas regis magni.

¶Laterani dicūt ſatellites q principis alicuiꝰ latus tuētur q etiā latrones ꝙſi laterones vocāt. Hi etiā a ſtipe ꝙ mercedis noie accipiūt ſtipatores appellāt. Gręci vocāt Somato phylacas, quaſi corporis cuſtodes.

¶Lateranus nomē propriū cōſulis Rome a quo lateranēſe palatiū. Iu. Egregias lateranorū obſidet ædes. Tota cohors Vnde etiā lateranēſis baſilica ſcti Ioānis vocata eſt, qa i lateranēſiū nobiliſſimę gentis ędibꝰ extructa fuit. Hiero. ad marcel. Quis credis mulierē nobilem & potentē in domo Laterani conſulis deſignati.

¶Latuſculauus veſtis ſenatoria dictꝰ a textura de quamar. in Hēdecaſyllabo et lato variata mappa clauo. Hora. li. j. Ser. deſcribēs ſenatorē dixit. Et latū demiſit pectore clauū ab Oui.. Clauꝰ ſimpliciter dr̄ pro ſenatoria dignitate illo verſu, Curia reſtrictę clauī mēſura coacta eſt Latiore clauo. Tullꝰ hoſtilius primus e regibus romanis vſus eſt, quē purpura cōtextū fuiſſe docet Pliniꝰ Hac veſte, ſacerdotes vtebantur. Sil. Sacrificam lato veſtem diſtinguere clauo.

¶Laticlauij ſenatores appellatſ ſunt a lato clauo. Sueto in Augu. Ac ne expers caſtro. um eſſet binos plerumq; laticlauios prępoſuit ſingulis alis.

¶Later, laterem latere, & lateres tatū inuenitur ꝑ terra cocta & i lapidē durata. Victr. Siue ſilex ſiue cœmentū aut coctus later ſiue crudus, his erit vtendū. Plau. latere firmior laterū tria g ña ſūt lydoron lōgū ſeſqpede latum pede. Tetradoron e palmis quatuor Pentadoron e quinq;. Doron n enim gręci palmam dicunt,

¶Laterem lauas, mogis eſt augere malum rei, cui dare remedium velles,

¶Lateritius a, ū, qđ materiatū ex latere. Plin. Lapide duro ac ſylice ęquo conſtruunt veluti lateritios parietes

¶Laterculꝰ diminu. paruꝰ later. Pli. Crudis laterculis ad formā cam ini. curtiꝰ ſcribit laterculo cōtili ſtructos fuiſſe muros Babylonis.

¶Latiū ea pars italię eſt, vbi oſtia tyberina, a latitudie vt putat Priſ. dictū. vel vt alij ſētiūt a latēdo, ꝙ inter alpes latitet, ſeu ꝙ illic latuerit Saturnꝰ dū Ioue fugerit. Oui. li. j. Faſt. Dicta quoque eſt latiū terra latente deo. Ver. li. viij. Latiūq; vocari Maluit his qm̄ latuit ſaturnꝰ in oris. Var. latium a latino rege dici aſſerit. Eſt autem duplex latiū, vt do. et Seruiꝰ. Vnum a Tyberi vſq; ad fundos. Aliud inde vſq; ad vulturnum.

¶Latius a, um, quod ex latio eſt.

¶Latialis & hoc latia. qđ ex latio eſt, vt Iupiter latialis dicit, nō tamē ſermo latialis. Ver. Et reſidēs celſa latialis Iupiter alba. Cic. in Miloniana. Sicut vtiq; ferias nō latiales latiares ve, ſed latinas dixerit aut latias.

¶Latiaris & hoc latiare idem quod latialis.

¶Latinus a, um, nomē deriuatiuū a latio. Ver. Genus vnde latinum. Sal. Primo. Italiā tenuiſſe quoſdā qui ab pellabant Aborigenes, hos poſtea aduētu Aeneę phrygijs iunctos latinos vno noie nūcupatos. Et latina porta, ꝙ in latinū ducit. Heſio. in theogonia ſcribit latinū fuiſſe filiū Circes & Vlyſſis, q tenuerit loca Italię vn̄ ait κύρκη ἡλίοιο θυγάτηρ ὑπεριονίδαο γείνατ᾽ ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν φιλότητι ἄγριον ἠδὲ λατῖνον ἀμύμονά τε κρατερόν τε. i. Cyrce ſolis filia ex audaci Vlyſſe filiū genuit latinum irrepręhenſibilem potentemque.

✠Latine aduerbiū Vnde latine loqui dicimus, & latinitas locutio ipſa latina Cc.

¶Latinꝰ nomē propri. ſoceri Aene. A quos latiū ꝙdā deduci volunt. ✠Latinus Syluius Aeneę Syluij Albanorū regis filiꝰ fuit, q & ipſe i alba regnauit. Cc

¶Latinę arū. ſacrificia quedā Ioui conſtituta ab latinis populis dicta, quibꝰ ex Albano mōte ex ſacris carnēpetere fuit ius cū Romanis, vt iqt Var. Ci. ꝓ Plācio. Quibꝰ municipijs vix iā q carnē latinis petant inueniūtur.

¶Lathomꝰ penul. cor. lapicida q lapides cędit & quaſi fundamenta ędificiorum pręparat. Hierony. li. Reg. Et erant lathomorum. lxx. millia.

¶Lathomiæ lapicidinæ locus vbi cędūtur lapides. Liuius. lib. vj. de bello punico. Compræhenſa poſtea priuata ædificia comprehenſæ lathomiæ forumq; piſcarū. Ad has lathomias damnari ſolebāt ij qui in opus metalli damnabantur. Plau. in Cap. Tindarus in latomias lapidarias ab Egione damnatus. Erat & lathomia locus Romę in carcere prope Tullianum. Liui. lib. xxx. Triūuiri carceris lathomiarum intentiorem cuſtodiam habere iuſſi. Lathomię etiam carcer eſt Syracuſis lingua ſiculorum, in quas ſicuti ſcribit Cicer, de ſuppl. Si pulice cuſtodiendi erant ex omnibus oppidis Sicilię deduci imperabantur. In lathomias Verres multos ciues Roma. nos coniecerat.

Latrina locus priuatarū ſordiū, & ad exonerādū vētrē accommodatꝰ a latēdo. Apuli. de Aſi. li. ix. Omia pro ꝛfus, vt inquā dā cœnoſam latrinā in eius animū cōfluxerant vitia. Forice vero loca publica in quibus licet omnibus ventrē exonerare. Cloaca locus caus nūcupatur, quo publicę ſordes eluunt. Antiqui balneū domeſticū appellare cōſueuerūt ſicut docet Var. lib. ij. de analogia Deiñ cū breuitatis cauſa noia cōtraherēt quo eſſent aptiora, pro lauatrina, latrinā noiauerūt, ſicut ex maxillis, axillis & vexillis, malę, & vela diminuta ſunt. Plau. in Cur latrinā pro balneo accepiſſe videtur quā ait. Iſta tuas magnas minas non pluris facio quā ancillā meam, ꝙ latrinā lauat. Hic latrinas quoq; vulgo Colluuiria, hoc receptacula colluuionis ſtercoris ꝙ ſorduim. Videntꝙ latrinę differre a cloacis, tāquā priuatę, a publicis. Col. Immundis quacūq; vomit latrina cloacis.

✠Latrenus vnus ex centauris. Cor.

¶Latro as propriū eſt canis quū vocē edit, Ver. Multū latrante licyſca, Hic latratā, us. Ipſa vox canū. Hoc verbum inuenitur cōſtructū cū accuſatiuo. Hiero. Canū ꝓprium eſt vt dn̄m ſuum cōgaudeāt, latronē letrent. Canes Iudęi intelligūtur, qui latrauerunt Chriſtū, & latroni congauiſi ſunt. Huius verbi cōpoſita ſūt Adlatroꝙ eſt valde ad aliqđ latro, Colu. per trāſlationē dixit Sed ne caninū quidē ſicut dixere veteres ſtudiū preſtātius locupletiſſimū quęq; adlatrandi. Oblatro circū aut cōtra latro. Lact. li. v. Qua Demetrianū ſicut ipſe ait ablatrātem, atq; obſtrepentem veritati redarguere conatur.

¶Latrones greca dictio eſt, qua ſignificātur viarū obſeſſores, qui publice vel per vim furant ꝙ a latere adoriant, vel a latendo, ꝙ latēter inſidietur. Verg. li. xij. Fixūq; latronis īpauidus frangit telū, Quū ſuperius dixiſſet, Saucię ille, graui venarū vulnere pectꝰ. De hoc vide in dictiōe Fur. Apđ antiquos etiā latrones dicebant cōducti milites a λατρεύω inſeruio. Nā ſeruiebāt mercede. Moris autem erat, vt hos Imperator & circa ſe haberet, & primos mitteret ad omne diſcrimē. Dicti quaſi laterones inqt Var. qm̄ circa latera eſſe ſoleant quos nunc ſatellites vocant, qui principis alicuiꝰ latus tuētur, qui & ſtipatores ſomatophylaces, vocat. Plau. inmilite. Nā ego hodie ad Seleucū regē miſi paraſitū meū, vt latrones quos cōduxit hinc ad Seleucū duceret, q eiꝰ regem tutarentur. ✠Inde latrūculus diminutiuū paruꝰ latro. Eſt etiā latrūculus ſiue latrocalculꝰ quo ludimꝰ ſexdecī ſcrupis gemina acie vtriq; directis, in qbus duo reges in uicē cōtendētes, duę reginę, ꝙtuor equites, ſexdecī pedites quatuor ſatellites, totidem centuriōes Mart. Inſidiorum ſi ludis bella latronum, Cc.

¶Latrocinor pe. cor. latronū more predor & mercede milito Plautꝰ. in Car. Latrocinatꝰ annos in Tyberino apđ regē in latrocinio fuiſti, ſtipendium accepiſti.

¶Latrocinium ipſe latrocinandi actus, Col. Et iipſo foro latrocinium.

¶Latrūculator qui rerū capitaliū iudex ſiue queſtor appellatur, & vulgo iudex maleficiorū. Vlpia. latrunculator de re pecuniaria iudicare non poteſt.

✠Laturariꝰ, qui aliqđ defert a ſupino tuli latū formatū ex timo. Aug. in quodā Ser. Quid ſunt pauperes niſi laturarij noſtri per quoſi cœlū de terra migramus. De tuo laturario, daſ ad cœlum portat quod das.

¶Laudo, as, verbis extollo. Verg. Laudato ingētia rura. Probare eſt re. Cice. Et laudo & probo. Aliqñ laudare eſt nominare. Plau. in Cap. Id ſcias Ioue ſupremū teſtē laudo. Huiꝰ cōpoſita ſunt elaudo, qđ veteres vſurpāt pro eo qđ eſt plus ꝙ nomino. Var. Elaudat nomen eius miles repetit. Collaudo ſimul laudo. Ci. Lētulo. Si rem iſtā ex ſententia geſſeris fore, vt abſēs a multis, quū rediens ab oībꝰ collaudare. Perlaudo valde laudo. Lact. li. vj. Eas res, quas etiā hō ſi contēpſerit iure plaudat.

¶Laus proprie virtus eſt nō aliūde proueniēs, ſed ſuis nixa radicibus. Verg. Primā merui qui laude coronam Dicta laus ἀπὸ τῶν λαῶν, hoc eſt a populo, ꝙ ꝓprie laus ſit populi de aliquo recta loquētis.

¶Laudatio, eſt ipſa laudantis oratio, quamuis quādoq; laus pro laudatione ponatur.

¶Laudabile, quod merito laudari poteſt.

¶Laudatiuus, a, um, quod laudat. Vn̄ laudatiuum genꝰ dicit demōſtratiuū. ✠Vnde laudatiuus caſus dictus eſt actūs, qa per hūc videmur vel accuſare. vel laudare. Cc.

¶Lauerna dea fuit, quā Romani coluere. A qua lauerniones dicti ſunt fures, ꝙ ſub tutela deę lauernę eſſent in cuiꝰ loco obſcuro ſoliti erāt iter ſe furta diuidere Hic lauernalis porta Romę dicta eſt ab ęde lauernę ꝓpiqua

¶Lauo as, lauaui, atum. Terē. in Eu. Abeūt lauatū perſtrepunt. Hor. in Ser. Aſt vbi me feſſum ſol acrior ire lauatū admonuit. Ouid. li. iij. Faſti. Sacra lauaturas mane petebat aquas. Inde lauatio & lauator. Cic. Varro. Si minus præſequar in Cumanū, & ante te certiorē faciā, vt lauatio parata ſit, hoc eſt balneū. Declinatur etiā & magis in vſu eſt. Lauo, is, laui lotū, vel lautū. Ver. li. x. Viſcerībꝰ ſuper infundens lauit improba teter. Ora cruor. Hor. i Ser. Ora manuſq; tuas laui mꝰ feronia nympha. Quorū prima quū ſit breuis poteſt eſſe præſentis temporis, Eſt autem lauare abluere, & aqua quęque ſordida purgare Plaut. Sedimꝰ, manus lauimꝰ, Verg. Luminis effoſſi fluidum lauit inde cruorē. Interdū ſignificat madefacere, humectare Plaut. i Pſeu. Geſtat tabellas, cas lachrymis lauit. Vnde lautū ablutū mundatū. Interdum auferre. Col. lib. iiij. Ea res ſeminio lauit acorē malorū. Huius cōpoſita ſunt Abluo qđ eſt lauo mundo. Col. li. tertio. Tum etiā cliuoſis locis terra quæ in eū congeſta eſt pluuijs nō abluitur. Lact. li. iiij. vnde apparet iudæos nullā aliā ſpem habere, niſi ſe abluerint ſanguine. Alluo, Colluo ſimul lauo purgoq;. Plin. Prodeſt etiā gingiuis ſi eo ſepius colluantur. Circunluo circunfluo. Pom. Eū vndiq; ſtagnū circunluit, & militi inacceſſū facit. Deluo, Diluo, Eluo, Illuo intus lauo interluo, Perluo, Proluo, Preluo, Reluo rurſus lauo, & qñq; ſolup impignero Plau. Repignerat reluit vendit. Subluo ſubtꝰ lauo. Col. lib. xvij. In tergo bis in die ſubluitur aqua calida, mox decocto agrico & ſale cū adipe defricatur, dū ſanet vis emanat. ¶Lautꝰ, a, um, modo ſignificat lotū. Teret. Tene ad ſymbolū venire vnctum atq; lautū e balneis? Modo ſignificat mundum. Apul. Vir probus purus lautus ſimplex. Vnde lauta cœna, & lautus homo ab elegātia & nitore dr̄. Modo elegās. Cic. Comites iſtiꝰ, atq; amici hoīes lauti atq; vrbani. Modo diuitē nitidū in veſte & victu delicato. Mart. Iſta ſiquidē lauta eſt, dapibuſq; inſtructa ſuperbis. Quod tractū eſt a lauatione. Huiꝰ diminutiuū eſt lautulus, a quo aduerbium lautule.

¶Lautulę a lauādo dictę ſūt, ꝙs græci thermas noiant.

¶Lautitia epularum magnificētia, a lauatione dicta, qa apud antiquos elegantię quę nunc ſunt non erāt, & raro quis lauabat.

¶Lautia munera dicebantur, ꝙ Romani per quæſtores legatis externarū nationū mittebāt, vt inqt Plu. in proble. Vnde ſcribit Pli. Lautia Attalo fuiſſe decreta.

¶Lautitia mundicia, quæ in veſtitu pariter & cibo fit. Et antiqqitus dicebatur farina ex tritico aqua cōſperſo.

¶Lauacrū pe. cor. a lauo, as, balneū, in quo quis lauari cōmode poteſt. Gel. Lucroſū vmbra ingentiū lōgis ambulacris, & mollibus ædium poſticum refrigerantibus lauacris.

¶Lauatrinę dicūtur in quas lotura proicit, ꝙ & aquaria & aquariola vocant. Nec in culina tm̄, ſed in triclinijs quoq; & cubiculis & cœnationibus cū dignitate & elegātia fiunt. ¶Lauatrices dn̄r duorum fratrum vxores.

¶Laurus ſecundę & quartę declinationis, ſed rectiꝰ ſecundā inflectitur, quia meliꝰ ſonat. Eſt aute genus arboris quę grece δάφνη daphne dicitur. Petroniꝰ in ſatyris Et Baccis redimita daphne, Hęc arbor. Apollinis eſt, ꝓpter daphnē, quam amauit in eā deformatā, ſiue ꝙ ſpe ꝙtatiſſima naſcitur in Parnaſo. Euſebiꝰ ſcribit eam Soli dicatam, qm̄ ignea eſt, vnde odio maxime a demonibꝰ habetur, ſiue ꝙ plurimū ſonat ſi vratur, ꝙ pręcidēdi artem deſignat. Diuinationis autē deꝰ Apollo exiſtimat. Ianitrix quoq; Cęſarū & pontificū, triumphiſq; dicata Sola arborum fulmine nō tangitur. Duo eius genera tradit Cato. Delphicam & Cypriā. Delphica laurꝰ dicta, ꝙ victores Delphis ea coronarentur, & eſt viridior laurus Cypriā folio breui nigro ſubcriſpam. Quidam Muſtacē addiderunt, qm̄ muſtaceis ſubijceretur. Hanc eſſe folio maximo conſtat flaccidoq; & albicāte. Alij Cinū quam ſylueſtrem laurū intelligunt nonnulli ſui generis arborē differt colore. Eſt enim cærulea bacca. Aliā etiā numeratur gñā, quæ apud Sipontinum habentur.

✠Laurus & laura etiam propria ſunt. Cc.

¶Laurea proprie vt ſentit Pli. lauri folium appellatur ꝑpetuo virēs & topiario operi accidens. Aliqñ ponitur ꝓ lauro. Hora. Tū ſpiſſa ramis laurea feruidis. Aliqñ ꝓ corona ex lauro facta, quæ in triūphis adhibebat. Cato vero li. de re ruſt. Laureā & laurū & mutata diphtōgo lore pro eadē accipit. Ab hac arbore nomē īpoſitū eſt hoi

nibus. Nam Laurea Tullius Ciceronis libertus dictus fuit Laura etiam proprium mulieris.

¶Laureola cũ accentu in antepe, dimi. a laurea, & pro corona triumphali capitur. Et Laureolus propriũ nomẽ

¶Laureus a, um, quod eſt ex materia lauri, quomodo, roſeus, myrteus.

¶Lauretum locus, in quo laurorũ copia eſt, veluti roſetum myrteum, ſpinetum.

¶Laureo as, a laurea fit, & ſignificat laureã ĩ capite pono, Hinc laureati q laureis coronati ſunt. Vnde Cicero laureatos faſces dixit.

¶Laurentũ nomẽ ciuitatis, ꝙ ibi ſepultus ſit Tatiꝰ rex q a laurentibus occiſus fuit. Vel a ſylua laurea quã exciſa ędificatus eſt vicus. Vel vt inquit Priſci. a lauro ibi inuẽta dũ Picus eam conderet. Hinc laurentes ppli dicti ſũt

¶Laurens laurentis, & hic hęc laurentis, qui ex laurento ciuitate eſt. Verg. Laurentis regia Pici.

✣Lauriferi & laurigeri a poetis Imperatores dñr. Cc.

✣Laurinum oleum eſt ex lauro factum. Cc.

¶Laurolauinium vrbs latij proxima Laurento.

¶Laurentiꝰ, laureolus, laura & laurẽtia. Faſtuli, Romuli & remi nutrix, nomina virorum ac mulierũ propria a lauro deducta.

¶Laurentalia feſta quę a Laurentię nomine fiebant.

☿Lauinium, vrbs quę & laurẽtũ, a Lauinio latini fratre vt ſentit Seruiꝰ. Poſtea laurentium a lauro inuenta a latino dũ adepto ĩperio poſt fratris mortẽ ciuitatẽ augeret. Poſtea. Lauinium a lauinia ęneę vxore. Stra. dirimit lauinium a laurento. Dio. halicar. facit tres populos in latio lauinienſes laurentes & lauiniates.

¶Lauce inſula ĩ põto Boriſtenis oſtio obiecta, dicta Achillea, quoniã Achilles ibi ſitus ſit.

☿Laurion, locus in attica regione vbi argentũ fodiebaẽ.

¶Laxus a, um, largus & ſpatij maioris. Ver. Et primũ laxos tenui de vimine cyclos Ceruici ſubiectę. Col. li. j. Nec dubiũ quin minus reddat laxus ager non recte cultus quam anguſtꝰ eximie. Aliqñ ponitẽ ꝓ molli, remiſſo, languido. Verg. Et premere & laxas ſciret dare iuſſꝰ habenas. Vnde laxi funes dñr languidi ſemiconſumpti. Et vela laxa, quando venti nõ flant. Hinc prolixũ quaſi porro laxum. Inuenitur laxum aduerbiũ pro late. Mar. Et adhuc ſuperet centies tibi laxum.

¶Laxo as, laxũ facio aperio, & quaſi libero. Vergi. Laxat claustra Sinon. Cic. in Cato. Qui ſi ex libidinum vinculis laxatos eſſe non moleſte ferunt. Hinc componitẽ Relaxo quod eſt rurſus laxo, recreo, remitto. Cic. li. j. offi. Atq; etiam cum relaxare animos voluerint, caueant intemperantiam.

¶Laxitas & laxamentũ idẽ quod remiſſio. Liu. li. ij. Nihil laxamenti nec venię habere ſi modũ exceſſeris. Cic. Et admittenda hominum cuiuſq; modi multitudo adhibenda eſt cura laxitatis.

L ANTE E

LEa q̃ & Leęna dr̃. Lucil. Irritata leę iaciebãt corpara ſaltu. Ver. Torua leęna lupũ, ſeqr̃ lupꝰ ipſe capellã. Leę ĩſula eſt iuxta Cyrenaicã Aphricę regionẽ. Scribit Ariſt. libro de aĩalibꝰ. Leænam prĩo fętu qnq; parere. ſcđo quatuor ac p ſingulos vno minꝰ, poſt q̃ vero vnũ tantũ peperit ſterileſcere ac fœtꝰ ipſos initio ĩformes ac niſi bimeſtres mouere ſemeſtres vix ĩgredi poſſe. ☿Lebaida, vrbs Bœtię eſt. Vbi Orchomenus, & Cephyſus amnes, arũdinis tibialis fertilitate nobiles.

✣Leander viri propriũ Herus puellę Amaſiꝰ ex Abydo vrbe. Cc.

¶Learchus Athamanthis & Inus filius quẽ pater furore arreptus occidit qđ videns ino accepto Melicerta altero ex filijs in mare ſe pręcipitauit. Cc.

¶Lebes etis. pe. ꝓ. vas ęneũ in quo res bulliũt, vt docet Porphi. ſup li. ix. Iliados. Et eſt gñis maſculini & fœmini. Ouid. vigiti fuluos operoſa ex arte lebetes. In ezechiele. Hęc eſt lebes, vos autẽ carnes. Inuenitur etiam lebeta, tæ, aut lebetus ti. Hiero. in li. Paralip. Pacificas hoſtias coxerunt in lebetis & cacabis & ollis.

¶Lebedus pen. producta, ciuitas quæ a Colophone cẽtum & viginti ſtad. diſtat. Hic Scænicorũ Hiſtrionũ collegium fuit q ludos ac certamina Libero patri quotannis celebrabant.

¶Lebeſum pro liberũ veteres dixerunt.

☿Lecanõ pe. cor λικανορ, gręci peluim dicunt.

☿Lecanomantia cum accen. in penul. diuinatio q̃ fit ꝑ pelues. vnde Stra. Lecanomantas. & Hydromantas in perſia frequens tradit.

¶Lechæum alterius maris portũ appellari tradit Liu. in bello Macedo. Gręci λέχɪι portꝰ ipſos vocant. Papi. Curua palęmonio ſecluditur vnda lechęo.

¶Lectus dictus eſt. vt Var. ĩquit ꝙ lectis hęrbis & frõdibus ſtramenta facerent, vel vt alij putant ab Alliciendo ꝙ fatigatos ad quieſcendum alliciat, niſi ſit ꝙ antiq gręci λίκτρον lectũ dicunt. Aliquando ſumitur ꝓ menſa conuiuarum qui & diſcubitorius & triclinarius dr̃. Huius dimi. eſt Lectulus. Legitur & lecticulus.

¶Lectum promontorium eſt in Aſia.

¶Lectiſternium, cum ſacrorũ gratia lecti in templis ſternebantur diſcumbendum ſiue pernoctandũ, ☿ Proprie Iouis epulum dicebatur In capitolio. n. ſtratis tribus lectis conuiuiũ apponebatur tribus dijs, Ioui, Iunoni, & Mineruę. Iuppiter. i. Iouis ſimulacrũ ſtatuebaẽ in lectulo recubans. Iuno & Minerua in ſellis conſidebant, ſed appoſitis epulis non ipſi dij, ſed ſeptẽ epulones celebrabãt. De inuentione lectiſterniorũ lege Liuium li. v.

¶Lectiſterniator qui lectũ ſternit. Plautꝰ. in Pſeu. Tu eſto lectiſterniator, tu argentum eluito.

¶Lectica. pe. ꝓ. cathedra & ſedes qua ferebãtur diuites & potentes, in qua puluinar & lectulus ſtratus erat Gręce hexaphorũ ꝙ a ſex ſeruis portaretur. Iuue. Nãq; facit ſomnum clauſa lectica feneſtra. Huiꝰ dimi. eſt lecticula. Suet. A cœna in lecticulã ſe lucubratoriã recipiebat. Cic. Mario. Vt nr̃as villas obire & mecum ſimul lecticulam cõcurſare poſſis.

¶Lecticarius qui lecticam deferebat. Ser. Sul. Coactus ſum in eadẽ illa lectica qua ipſe delatꝰ eram meiſq; lecticarijs in vrbẽ eum referre.

¶Lectipes, penul. cor. hærba. Serpillo ſimilis furculoſa palmi altitudine.

¶Lecythus. pe. cor. gręce λήκυθος ampulla olearia. Hiero. lib. iij. Reg. Hydria farinę non deficiet & Lecythꝰ olei nõ eſt ĩminutꝰ. Pro lecytho Cyprianus Capſacen vſurpauit ☿ Iuue. guttum.

¶Lego as. in legationẽ mitto. Plau. in Am. Eos legat Telebois. Hinc Legati. Legatio legatorũ miſſio. Qñq; legare eſt legatũ facere, vt Cęſar Caſium ſibi legauit. Qñq; committere. Plau. in Caſi. Quin ruri es in ꝑfectura tua quin potius quod legatũ eſt tibi negotium id curas? Qñq; decernere deliberare & teſtamẽto relinquere, vt teſtator liberto ſuo argenti põdo decẽ legauit hoc eſt decreuit ex hęreditate ſua decẽ argenti pondo libero ſuo conferri. Liui. li. j. Numitori q ſtirpis maximꝰ erat regnum vetuſtũ ſyluiæ gentis legat. Huiꝰ verbi cõpoſita ſunt, Allego, Ablego, Delego, a quo Subdelego, Relego, Sublego, q̃ habẽt pe. ꝓ. Deriuata ſunt Collega & Collegiũ

¶Delegatus qui legatione fungitur. Ver. Legati reſpõſa ferunt. Et legatus q imperatoris vicem tenet.

¶Legatum deliberatio q̃dã hęreditatis qua teſtator ex eo qđ vniuerſum hęredis foret alicui qđ collatum velit. Modeſti. Legatũ eſt donatio q̃dã teſtamẽto relicta. Et legati appellatione fidei cõmiſſũ & mortis cauſa donatio continentur. ¶Legatarius vel legataria dicitur cui ex teſtamento aliquid legatum eſt.

¶Legator qui aliquid legat. Sue. in Tibe. Iterũ eo cẽſẽte trebianis legatam in opus noui theatri pecuniã admunitionẽ vię transferre concederetur, obtinere nõ potuit quin rata voluntas legationis eſſet.

¶Legatitiꝰ a, um, quod ad legatum ꝑtinet. Vnde legatitium viaticum dr̃ quod interdũ accipere legati ſolent qui ad ſacrarium principis mittuntur.

✣Legęa vna ex nymphis a cantus ſuauitate dicta. Cc.

✣Legerda vrbs eſt Armenię maioris in Antetena regione nõ longe ab Euphraſte fluuio auctor Pto. lib. v.

¶Lego is legi, lectũ, ꝓprie colligo. li. ij. Optimã quãq; ſpicã legere oportet ſeparatiq; ex ea ſemen reponere. Hinc tractũ eſt vt legere etiã ſit oculis ſcripta percurrere, quoniã litere oculis legi, id ẽ colligi videãtur. Vergi. At ſimul heroũ laudes & facta parentis Iã legere. Propter quod ea quoq; quæ dicta ſunt legere dicimur Idem lib. vj. Quin protinus omnia perlegent oculis. Tractũ a græcis qui γράφειν ſcribere & pingerere dicũt. Itẽ quia ad quod accedimus melius oculis cernimus factũ eſt vt legere pro adhærere & accedere ponaẽ. Li. Ipſe cũ poſitis Siciliæ rebus oram Italię legens Ariminum peruenit. Item quoniam naturæ dum aſpera loca prætereunt legere, id eſt colligere vela conſuerũt. Quãdoq; preterire ſignificat. Verg. Littoraq; Eripi legimus Eſt quãdo pro eligere ponatur, vt ipſe ego cana legam tenera lanugine mala. Aliquãdo pro ſurripere ꝙ ea quę furamur colligimus. Idem. vel quæ ſubegi tacitus tibi carmina nuper. Hinc ſacrilegiũ. Quandoq; pro percutere. Plau. Quo te legam hoc ſcipione? Huiꝰ verbi conpoſita ſunt Alligo, Colligo, Deligo, Diligo, Eligo, Intelligo, a quo ſubintelligo, Negligo, Perlego, Relego, Sublego, Selego, & translego quæ habent pe. corr.

¶Legus a, um non niſi in compoſitione inuenitur pro eo quod colligit vt Apes mellilegę dicuntur quoniam mellegant id eſt coligant.

¶Legulus pe. cor, qui vuas aut oleas colligit. Cato. Legulos quot opus erit præbeto id eſt collectores.

¶Legumen pen. prod. dictum eſt quod manu legatur. Var. lib. j. de re ruſt. Cice. Hoc enim quoq; legumen vt cętera q̃ euellũtur e terra non ſubſequantur, vt fruges q̃ ꝙ ita leguntur legumĩa dicta. Ver. li. j. Geor. Vnde prius lętum ſiliqua qnaſſante legumen. In qua ſignificatione etiã accipitur legumentum & legarium.

¶Legumentũ idem quod legumen. Similiter & legarium vt Var. lib. j.

☿Lectio ipſa verba quæ colligimus, quod etiã tacite fieri ſolet cũ quis legit lr̃as. Aliqñ ſumitur pro ipſo ꝓnunciandi modo quo legitur. Aliqñ ꝓ artificiali interpretatione. Vnde Diome. Lectio eſt artificialis interpretatio vel varia cuiuſq; ſcripti ꝓnunciatio ſeruiẽs dignitati ꝑſonarum exprimenſq; animi cuiuſq; habitum.

¶Lgem dictã putant ꝙ publice legatur, vt omnibus nota ſit, & omnibꝰ obſeruetur. Hanc quidẽ diffiniunt eſſe generale iuſſũ populi aut plębis rogante magiſtratu & hoc dũtaxat in libera ciuitate. Alioquin etiã regũ & principiũ iuſſa leges dicuntur p̃ſertimq; ĩperatoris poſt q̃ in eũ populi Romani maieſtas trãſlata fuit. Rogabat magiſtratus populũ quod cõſtituendũ eſſet, populus videbat. Id iuſſum ſi generale eſt, & ad omnes pertinens lex dr̃. Si ad ſingulos ciues ſpectat priuilegiũ eſt. Cic. ſic legẽ diffinit ꝙ ſit certa ratione mente diuina manans q̃ recta ſuadeat, ꝓhibeatq; contraria. Legũ appellatiõe leges. xij. tabularũ ſenatuſconſulta. plæbiſcita, legitimæ actiones, interpretationes prudentiũ & alia id genꝰ cõtinentur. Legis virtus eſt imperare, vetare, permittere punire. ¶Legiſlator qui legẽ tulit, qui & legifer dicitur qualis apud Athenienſes Solon.

☿Legirupio onis qui rumpit leges. Plaut. in Ru. Iube modo accedat prope hunc legirupionem.

¶Leguleius qui legum ſtudia ſectatur ſeu verſatur in legibus. Cicero. Ita & tibi iuriſconſultus per ſe nil niſi leguleius quidam cautus & acutus pręco actionum, cautor formularum, auceps ſyllabarum.

¶Legulę ſunt vittę paruę, ſiue lingulę fimbriatę reticulatis cancellatis plagulis orbicularibꝰ a legendo dictæ.

¶Lectito pe. cor. frequẽter lego. Cice. Peto. Pyrrhi te video libros lectitaſſe.

¶Lecturio is, deſydero legere.

¶Legio a delectu militũ dicta eſt, ꝙ leguntẽ milites in delectu. Diuiditurq; legio in decẽ cohortes. Cohors in quinquaginta manipulos. Manipulus in xxv. milites ꝓ vno quoq; Legiones Romanę numero atq; ordine dñr vt priami, ſecundani, decumani milites vocantur prĩę, ſecundę, & decimę legionis.

¶Legiuncula diminutiuũ parua legio. Liuiꝰ li. xxxvj. Videretis vix duarum male plenarum legiũcularum inſtar in caſtris regis.

¶Legionarius a, um, quod eſt legiõis vel quod ad legionem pertinet. Aſinius Pollio Ciceroni. Militem non modo legionarium, ſed ne auxiliarium quidem vllũ quoq; miſi.

✣Legirupa qui regẽ frãgit. Plau. Impudice ſceleſte verbero, buſtirape, furcifer, ſocio fraude, parricida, ſacrilege, periure, legirupa, ꝑnicies adoleſcentum. Cc.

✣Legitimũ ſecundũ legem factum, a quo legitime aduerbiũ cuius contrariũ eſt illegitimum. Vnde legitimi filij qui ſecundũ legem nati ſunt.

¶Leleges ſiue lelegę pe. cor. ppli errabundi q quondã Theſſaliã & diuerſa alia loca tenuerũt. Hier. li. j. ſcribit maritimos fuiſſe qui poſtea Cares dicti fuerũt. Alij tradunt Cates & Leleges eſſe cõterminos. Oui. li. ix. met. Caras & armiferos lelegas Lyciamq; pererrat. Scribit. Pli. li. v. Miletũ Ionię caput leleidã fuiſſe noĩatã. Euſtathiꝰ docet leleges dictos q̃ſi λελεγμένους. i. collectos eo ꝙ prius errarent & gens collectitia eſſet. Alij leleges a lelege duce appellatos aſſerunt.

¶Lema ę, apud gręcos lachryma dicitur Vñ lemoſi.

¶Lemanus pen. prod. lacus Gebennę vicinus qui in Rhodanum fluit.

¶Lembus nauicula breuis & velociſſima. Plaut. Dum hæc aguntur lembo aduehiẽ tuus pater pauxillulo. Hic & leonunculus dicitur. Græce tamẽ dr̃ τὸ λέμβοσ Suidas πλοῖον μικρὸν καὶ τῷ λέμβει λοτικῷ δυσέτερον καλεῖται.

✣. i. Lembos nauigiũ paruũ & neutro gñe declinatur.

¶Lemnos ĩſula quę & Hypſiphilea dr̃ ab hypſiphila. Thoantis filia quę in ea regnauit. Hæc eſt in ęgeo mari ab oriẽte Troiã ab occaſu Athõ ſpectãs, a borea Thra. ab hauſtro, ſed lõgo tractu Cretę oppoſita eſt. Vrbes habet Myrinã maritimã & Epheſtiã mediterraneã. In ea colebatur Vulcanꝰ deꝰ ignis. Vnde & Lẽnius ardor dr̃ a poetis. Nã vt in fabulis fer cũ Iuno eũ peperiſſet eũq; turpẽ conſpexiſſet e cœlo in eam inſulam deiecit. A lẽno teterrima quęq; facinora apud gręcos Lemnia appellantur. Et Lemnia terra excitãdi vim habẽs in eaq; caprinus ſanguis miſcetur, & idcirco Rubrica appellatur.

¶Lemures pen. correpta, laruę nocturnę & terrificationes imaginum.

¶Lẽniſci faſciolæ colorificę dependentes ex coronis. Vnde Lemniſcatæ coronæ dictæ quę Lemniſcis erant ornatę Pli. li. xxj. ſcripſit Lẽniſcos adijci ſolitos coronis aureis. ¶Lenæus ſcribiẽ cũ diph. Quo noĩe dictus eſt. Bacchus ἀπὸ τοῦ ληνοῦ qđ locũ ſignificat, hoc eſt vas ĩ quo vuę exprimuntur. Verg. lib. ij. Ge. Hic pater o Lenęe tuis hic omnia plena muneribus.

¶Lenobates vuę calcator.

¶Lenis & hoc lene idẽ fere ſignificat quod leue hoc ẽ qđ tactu nulã aſperitatẽ habet. Transfertur tamen ad animum & pro miti modeſtoq; accipitur. Terentius. in Ecy. Ego ſum animo leni natus, non poſſum aduerſari meis. Hinc lenitas lenitudo & lenimentum quę idem ſignificant ſcilicet manſuetudinẽ, ſuauitatẽ, placationẽq; Cic. Lenitudo oratiõis, mollitudo corporis Leniter aduerbiũ moderate ſuauiter quod & lene dicitur. Martia. Tepida natabis lene congedi vada.

✣Lenia multitudinis numero ſunt ornamenta tunicarum aurea. Cc.

¶Lenio is,iui,vel lenij,itum.mulceo placo īminuo poliove.Salu.In tali tpe tanta vis hoīs magis leniunda, q̄ exagit id i videbatur.Idē. Nōnulli ficta & hęc & multa pręterea exiſtimabant ab ijs qui Ciceronis inuidiā quæ poſtea orta eſt leniri credebant atrocitate ſceleris q pœnas dederant id eſt imminui.Col.lib.iij.Cū deinde truncū reddideris acuto ferramento plagā lenito.i.polito. Interdū lenire eſt cōſolari.Cic.Treba.Tuam ꝑfectionē amore ꝑſequar,reditū ſpe expectabo,abſentē memoria colā,omne deſideriū literis mittendis accipiendiſq; leniam.Hoc verbū etiā lenibo in futuro facit.Prop.Lenibunt tacito vulnera noſtra ſono.Hui⁹ cōpo.eſt delinio.

✣Lenici ſunt faſciolę ex coronis dependētes dictę q̄ſi lanici.Cc.Ab alij Lenniſci dicuntur.

¶Leno gn̄is cōis q̄uis habet fœmineū lena,vt inquit Priſc.Quo noīe ſignificatur is qui ſcortorū ꝓductor eſt etiā inuitarum perſonarum,qui legibus vindicatur.ab aliciendo ꝙ adoleſcētes alliciat vel a liniendo dictus.

¶Lenas appellat.Vlpia q̄ mulieres quæſtarias proſtituunt.Itē eas,quę alterius nomine hoc vitę genus exercent,vt ſiqua cauponam exercēs ī ea corpa quęſtuaria habet proſtitutas mulieres habere dicendū eſt.hāc quoque lenæ appellatione contineri.

¶Lenulus diminu.Plaut.in Penu.Ita vt accepi dicere Lenule de illa pugna.

¶Lenunculus aliud diminu.Idē in eadē.Si de deo militari tetigero lenunculū.Eſt etiam lenunculus nauigium piſcatoriū.Sal.li.primo hiſto.Indicit forte per noctē lenunculo piſcandum.

Lenonius a,um,quod ad lenonē pertinet.Plaut.ī Mene.ab his locis lenonis.

¶Lenociniū lenocinandi actus Vlp.Lenociniū facere non minus eſt quā corpore quęſtum exercere.Quandoq; lenocinium ſumitur pro exquiſitiore elegantia.Suet. de Augu.Forma fuit eximia & p oēs ętatis gradus venuſtiſſima quamquā & omnis lenocinij negligens & in capite commendo incurioſus.

¶Lenocinor pe.cor.lenociniū facio . Per tranſlationē lenocinari pro blādiri ponitur ſiue allicere,qđ lenones facere ſolent.Cic.Tibi ſeruiet.tibi lenocinabitur .min⁹ aliqn̄ contendet quā poteſt.Amb.lib.de Caim quaſi ꝓ adulterari poſuit.Etenim quia verū decorem naturę habere nō poteſt adulterinis fucis affectatę pulchritudis lenocinatur ſpeciem non veritatem.

¶Lens dis,a lędo capitis animal,ex quo formatur pediculꝰ eſt fœ.gn̄is.Sere. Vnda maris capitis lendes deducit iniquas.Hinc Lēdinoſi dicti ſunt lēdibus ſufferti Lēs tis,gen⁹ leguminis a lenis nomē deductū ꝙ qui ea veſcuntur lenes ac moderati fiunt.Pli.Inuenio apđ veteres actores ęquanimitatem fieri veſcētibus lente.

✣Indignoſus lendibus plenus .Cc.

¶Lenticula gen⁹ leguminis lēti ſimile ,ſed diuerſum. Quin & cocta quoq; lens a Plinio cęteriſque lenticula vocatur.

¶Lenticula etiā gen⁹ vaſis eſt a figura dictū vt ait Pli. & meminit Cęlſus.Videturq; id eſſe quod diſcus appellatur apđ Dioſco.Vnde & Lēticularis figura. Quidam hoc nomē a liniēdo deducunt,aiuntq; eſſe vas oleariū ex quo reges & ſacerdotes liniebantur,de quo in libris Regū fit mentio,Ruſus Lenticulæ maculę in corpore ſunt quę Lentigines dici ſolent.

☿Lenticularis & hoc lenticulare adiectiuū a lenticula vt lenticularis forma.Apul.li.ij.Flo.

¶Lentigo pe.ꝓ.macula ſubrufa.& interdū in facie ad lentis ſimilitudinē.Vnde lentiginoſus.Plin.lib.xix.de Atriplice.Ac niſi mutata ſæpe aqua coquendū ſtomacho contrariū eſſe,lentigines,& papulas gignere,Et libro.xx.Cū ſeuo vitulino vel melle ſuggillatis illinitur cum melle & vua paſſa & aceto lentigini nigrę.

¶Lentus proprie tener flexuoſuſq;.Ver.Lēta ſalix q̄tū pallēti cedit oliuę.Sed tranſlatū ad animum ꝓ leni ac placido capitur.Cic.in Hortē.Qui cum publicas īiurias lēte tuliſſet,ſuā nō tulit,interdū pro facili.Lucil.Cotta ſenex Craſſi pater magn⁹ tritico fuit nūmarius ,ſoluere nulli lent⁹.Interdū ꝓ tardo,a quo lētitia & lētitudo tarditas.Interdū pro ſecuro & ocioſo.Verg.Nos patriam fugim⁹ tu Tityre lentus in vmbra.Interdū pro tenaci. Plau.in Mene.Q đ lentulū eſt & viſco ſimile. Interdū ꝓ remiſſo & frigido.Ver.li.j.Geor.Noctis lentus non deficit humor.Cic.Neq; enim eſt facile perficere,vt iraſcatur ei,cui tu vel iudex ſi tu ipſe id lēte ferre videare. In cōpoſitione vero ſignificat plenū . vt ſomnolentus, temulēt⁹ opulentus & huiuſmodi.

¶Lento as,Ver.li.iij.Ante & trinacia lentādus remus in vnda.Vbi Ser.Lentand⁹ aut lente tibi nauigandum eſt,nam totam Siciliā circuit aut flectendus.Vnde Lentū vimen dicimus.i.flexibile.

¶Lenteo es.a quo Lenteſco is.quod ſignificat lentū ſeu tenerum ac mole fieri.Verg.lib.ij.Geor .Sed picis in morē ad digitos lenteſcit habendo.i.cohęret, vt exponit.Ser.Lucil Lentet opus dixit.A lenteſco fit compoſitū inlenteſco.Col.lib.ij.Paulū aqua maceratur dum inlenteſcat,id eſt intus tener fiat.

¶Lentini ſeu lentuli Romani quidā cognominati ſunt a lente,vt Cicerones a Cicere.

¶Lentiſcus arbor quę Maſtichē gummi modo ſudat, & eſt trifera.Plinius lib.xxiiij.Vſum lacte caprarum q̄s letiſco paſcebat.

¶Leo,les,leui,non eſt in vſu,& ſignificat imprimo & formo ſed eius cōpoſita vſurpātur quę ſunt Deleo & releo Delere autē cōtrariū eſt ſuo ſimplici.Nā eſt qđ formatum iam & impreſſum eſt remouere.

¶Leo animal ferox,& omniū animaliū generoſiſſimus tum pręcipue cum colla armoſq; veſtiunt iubę qđ ętate accidit.Leones tantū ex feris clæmentia vtunł in ſupplices,proſtratis parcunt.Eorū animi index eſt cauda, ſicut equorū aures.Vim ſummā in pectore habent,ſociati in noxij ſunt.Timent rotarum orbes circumactos & currus inanes ,& criſtas,cantuſq; gallineaceorū.ſed maxime ignes.A leo fit leonicus a,um.Eſt & leo marinus ex cancrorū genere.Itē leo cœleſte ſignū.Ferūt hūc Leonem Theumeſium ab Hercule occiſum ,in cœlum ab Ioue tranſlatum . Dictus eſt Theumeſius a Theumeſo Bœotiæ monte.

✣Leones auerſi coeunt quemadmodum & lynces.Cameli Elephanti,Rinocerotes,& Tigrides.Cc.

¶Leopardus animal qui ex leone & panthera nat⁹ eſt vel ex pardo & leæna nigris maculis leoninā pellē diſtinguentib⁹,& iubis caret.Naſcitur in Africa vbi propter pœnuriā aquarum ad paucos amnes multitudo ferarū conuenit,ideo multiformes ibi animaliū partus mutuo ſeſe miſcentibus diuerſorum gn̄m animalib⁹.Vnde ortū eſt prouerbiū.Semper aliquid noui Africam afferre

¶Leonina herba eſt quę naſcitur in montibus . Cuius flores cum emittuntur ſimles ſunt ori leonino aperto.

¶Leontopetalon hęrba folio braſſicę,caule ſemipedali leni,cui⁹ ſemen in cacumine in ſiliquis ciceris modo radix rapę ſimilis grandis nigra,naſcitur in aruis radix aduerſatur omnium ſerpentium generibus ex vino pota,nec alia res celerius proficit.

¶Leontophō exiguus vermis eſſe dr̄,nec alibi naſciŁ quā vbi leo naſciŁ.Quo guſtato ſtatim expirat leo.

¶Leoſthenes pe.cor.nomen viri qui cū ſpōſus eſſet & Lamiacū bellū concitaſſet interfectus eſt,ob cuius amorē ſpōſa Demotionis Areopagitarū principis filia ſe interfecit,ſicut Hiero.cō.Ioui teſtatur.Suidas . λεωσθένης στρατηγὸς τῶν ἀθηναίων πρὸς τοὺς μακεδόνας λίθῳ πληγεὶς πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀφυλάκτως ἐπὶ τῆς παρατάξεως πίπτει.

✣.i.Leoſthenes dux Athenienſiū cōtra Macedones lapide percuſſus in caput,improuiſe in prælio cecidit.

¶Leonides nobilis Sparta.deinde Lacedæmoniorum rex qui aduerſus Xerſem pene incredibilia egit.

☿Hic commilitonib⁹ dicebat.Pergite animo forti tanq̄ hodie apud inferos cœnaturi.Cecidit ad Thermopylas cum illas anguſtias cuſtodiret.

☿Fuit & alius Leonides Alexandri pedagogus.

¶Leocrates nomen ſculptoris inſignis.

¶Leocopodiō hęrba quā & Lithorō,& Doripetrō,& Toropetrō vocant caulib⁹ veluti roſę capita ſuſtinēs naſciŁ in cāpeſtri,cui⁹ ſemē lymphatica ſōnia facere diciŁ

¶Leochares,Leocrates,leocritus,leoſtratus,leodam⁹ leōtius,leogorus oīa noīa propria a leo deducta.

¶Leopaduſa ſiue lopaduſa īſula.Sicilię a Patellis oſtreorum genere dicta quaſi patellaria.

¶Lep⁹ animal a celeritate dictū ꝙ leuipes ſit q̄m ambulans non ſentitur. Ponitur q̄nq; pro infamia,ꝙ magis poſteriori parte,hoc eſt armis pulpamentū de ſe p̄beat cum in conuiuio carpatur appoſitus.Hora. Fœcūdi leporis ſapiēs ſectabitur armos,Aut ꝙ venātur illū, & proſectantur canes,quos pro amatoribus puerorum intelligim⁹,vt apđ Teren.Ceruā videre,fugere,ſectari canes.Aut ꝙ a phiſicis dicatur incerti ſextus . Tradūt ei vtrāq; vī ſingulis ineſſe,ac ſine maris coitu gignere ſicut & hyęna.Terē.in eu.Lepus tute es,& pulpamētū quęris id eſt quod tu habes hoc quæris in altero.

¶Lepuſculus dimi.quo etiā nomine dictus eſt piſcis quidā marin⁹.Amb.Lepuſculus timidum animal in terris in mari formidabile.

¶Leporinus a,um.penult.ꝓd.quod eſt ex lepore , vt pes leporinus.

¶Leporariū,nō tantū pro loco vbi lepores ſunt,ſed ēt pro omnibus ſeptis ,& quæ ſunt villę affixa accipitur,& habent incluſa aīalia quę paſcuntur.Gel.Viuaria veteres q̄nq; leporia dixere,in quibus oīa claudentur animalia.Var.Leporaria te accipere volo,nō ea q̄ tritaui nr̄i dicebāt vbi ſoli lepores ſint,ſed oīa ędificia ſepia & villas q̄ incluſa habent aīalia q̄ paſcūtur.Hęc antiquiores roborarea etiā appellari voluerunt a tabulis roboreis,q b⁹ ſepta erāt anteq̄ mœnibus cingerentur.

¶Lepor & lepos vtroq; modo dicitur pro ſermone nitido & abſterſo,& quaſi lautitia quadā ſermonis,ꝙ ſicut lepus a leuitate pedum,ita lepor orationis a pedū ſuoꝝ leuitate dici putaŁ.Eſt & lepos gratia voluptatis cuiuſcunque amœnitas.

¶Lepidus a,um,pe.cor.ī quo leporis eſt plurimum & tā de homine q̄ de oratiōe diciŁ,vt lepidus homo & lepida oratio.Terē.in An.O lepidū caput.Hinc lepiditas,& cōpoſitū illepid⁹.✣Dona.dicit lepidū dici politū ἀλεπὶς id eſt lamina ſiue ſquāma Pli.li.xxxiiij.Excutiuntur velut millij ſquāmę,quas vocāt lepidas.

¶Lepidotes gemma quæ ſquāmus piſciū imitatur.Cc

✣Lepiſta vas ampullę ſimile.Var.Aliqui vēditant oleum Sabinorum,lepiſtę pauperibus plęriſq; aut fictiles ſunt aut æneę.Cc.

☿Lepidiū hærba quę vlcera acuta tollit.Col.li.xiij.Sūt qui ſatiui,vel etiā ſylueſtris lepidij hęrbā cū collegerūt in vmbra ſiccent.Deinde folia eius abiecto caule die ac nocte muria macerata expreſſaq; lacti miſceant ſine cōdimentis,& ſalis quantū arbitrantur adijciāt . Nōnulli recentia folia lapidij cum dulci lacte in olla miſcent&c. Scribit Dioſco.,Idē eſſe lepidium qđ Gnigidiū,Fit aūt a gręco verbo λεπίζω.Hoc eſt decortico.

¶Lepta morb⁹ qui alio noīe dicitur Elephātia.Et duplex eſt.Vna quę incurabilis eſt,quā malam ſcabiē Horatius noīat.Aut mala quam ſcabies aut morbus regius vrget.Alia quę poteſt curari.Pli.lib .xxiiij . Lachrima vitium veluti gemma lepras & lichenas & pſoras nitro ante præparatas ſanat.

¶Lepriū ciuitas Achaia a leprio heroe quem occidit Hercules.ſiue a lebra qua curabitur ibi quodā ſe flumine mergentes.Hinc lepriatę populi.Eſt & alterū in Arcadia lepriū,vt teſtis eſt Cic.ac Atticum.

¶Leptis nomen vrbis de qua Hiero.In lepti vrbe ſemibarbara & poſita in ſolitudine moris eſt,vt nurus altera die ſocrui ollam mutuo poſtulet.

¶Leptenacra promontorium gracile.Solinus.A promontorio Indiæ,quod alij leptenacram , alij Depranū vocitarunt.

✣Leptophylon hęrba a foliorū tenuitate ſic dicta.

✣Leptoludię ficus ſunt quemadmodmodum numidicæ pullæ.&c.Cc.

✣Leptorox vuę genus habens acinos exiguos & ſubtiles alioqui mira ſuauitate predulcis.Cc.

¶Lerne argiui & Mycænęi agri loc⁹ eſt ſupra quē fuit Argos opidū.Vn̄ lerne⁹ a,um,vt palus lernęa vbi fuit hydra quinquaginta capitū ab Hercule īterfecta.Sūt q ſcribant lernam regiunculam eſſe arcadiæ a lerno regē cognominatam.

¶Leros quę & letia,inſula eſt in Icario mari,vt inquit Strabo.

¶Leſbos inſula ī Aegęo æolicarū vrbiū metropolis & vniuerſæ Troadis imperiū obtinuit.Ambitus eius ſtadi centū ſupra mille a borea in hauſtrū protenſa,quingēta & ſexaginta ſtad.longitudinis habēs,feraci agro & multa materia ad claſſes conficiendas idonea. Vrbes in ea fuere memoratu dignę Mitilinę.& ab ea nunc inſula vocatur & Pyrrha in occidentali littore ſita.Fuit & Creſſus & antiſſa cū portu & Methimna.Dicta leſbos ab vrbis nomine quę in ea potentiſſima fuit,ſiue a leſbo Iapithi filio,qui in eā inſulā nauigauit.Ex hac Pittac⁹ vn⁹ ex ſeptem ſapientibus,Alcęus,Sappho ,Theophraſt⁹ philoſohus & alij viri ſciētia clariſſimi orti fuere . Hinc leſbi⁹ leſbia leſbium.& leſbous a,um,pen.ꝓdu.Horat. Leſbouum refugit tendere barbiton.

¶Leſtrygones penu.cor.populi ī extremo Italiæ quos Vlyſſes apđ Alcinoū narrat humana carne veſci,vt Cyclopas.& Homerus ſcribit Leſtrigones ſocios Vlyſſis verubus tranſfixos atq; igni aſſos comediſſe.Acron Leſtrigona Formiana ſeu Sicula in quib⁹ Cyclopes fuerūt qui Leſtrigones vocabantur,Pli.Caieta portus opidū Formiæ dictū vt exiſtimauerūt Leſtrygonū ſedes.Verū ita appellati fuere ,quia latrones erat in eo ſinu ἀπὸ τῆς λῃστείας,quod eſt latrocinium . Horum rex Antiphates fuiſſe ſcribitur.

¶Leſtrorum regio indię extra Gangē,cuius incolę ſylueſtres eſſe dr̄,& in ſpecubus habitare.Ferunt in ea eſſe coruos & pſitacos albos .

¶Leſſus us,lugubris heiulatio.Cic.in legibus. Mulieres genas ne radunto,neue leſſum funeris ergo habēto. His enim verbis ſignificatur lamentationem lugubrem in funeribus prohiberi.

¶Letania ſiue litania cum accentu in pe.latine ſupplicatio dicitur.λιταρεύω ſupplico rogo.

¶Lethes flnui⁹ quē apud inferos eſſe poetę tradiderūt cui⁹ latices,ſi quis guſtauerit omniū pręſentiarū rerum obliuiſcitur.Idico ἀπὸ τῆς λήθης.i.ab obliuione nomen habet,Dat⁹ eſt hinc fabulæ loc⁹,qa morientib⁹ omniū rerū obliuio ſurripit.Cōſtat autē hunc amnē in Africa circa extremū ſyrtiū cornu Burennicē vrbē alluere,ſed eum apud omnes fama eſt ad ea loca inferna inundatiōe ꝓrumpere.De quo Luca.li.vij.Quā iuxta lethes tacit⁹ ꝓlabitur omnis.,Infernis ,vt fama,trahēs obliuia venis. Inde letheus a,um.Non me letheæ coniūx obuia ripę Immemorem fecere tui.

¶Letarg⁹ ē marcor & inexpugnabilis pene ſomni neceſſitas cū alienatiōe mētis.boe.li.j.de ꝯſol.Lethargū patitur cōmunē illuſarū mētium morbum,ſui pauliſper oblitus eſt.Pli.li.xxiiij.Grauedinē eni morbūq; lethargicū patitur.Eſt et ſpecies phrenetidis,vt Celſ⁹ ait. vn̄ lethargic⁹ ab Horatio ſumitur pro furioſo,vt letargiac⁹ hic cū ſit pugil & medicum vrget.Dictus lethargus vt q dā putāt ἀπὸ τῆς λήθης, hoc eſt ab obliuione . Nā in eo morbo accidit obliuio omnium rerum.

¶Letū pro morte ſecūdū Priſcianū a leo fit quo vete

res vſi ſunt pro deleo, qm̃ mors omnia delet. Apule.a luo deducit, ideoq; per œ ſcribi præcepit. Varro.& Feſt. ab λάθης fieri putãt. Vnde & Th aſpiratum ſine diptho go ſcribunt lethũ. Quidã etiã lętũ per Antiphraſim di ci volunt, quaſi minime lætũ. Nam epitheton mortis ẽ triſtis quod eſt contrarium leto.

¶Letalis & hoc letale mortiferũ. Pli. Letalis iedia ho mini, duraſſe & vltra vndecimũ. ſ. diẽ pleroſq; certũ eſt.

¶Letificus a, um, pe. cor. quod mortẽ inducit.

¶Leto as, morte afficio. Vñ letata corpora apd̃ Ouid. pro morte mulctata & interempta.

¶Leuana vocabat̃ dea quę pueris præerat de terra le uãdis, vt inquit Auguſtinus.

✤Leuachanta hęrba eſt in cacumine aculeum habens.

✤Leucas eſt inſula contra ſinum ambraticum ſita iuxta Epyrum, habens montem altiſſimum. Cc.

¶Leucon latine albũ dicitur. Et leucon auis eſt q̃ ardea vocatur. Leucaſmos latine candor gręce λευκασμός.

✤Leuce gręce candor dicitur. Cc.

¶Leucagyllon, genus argillæ albę.

¶Leucoſia inſula contra peſtanũ ſinũ in mari tyrreno Lucanię adiacens. vt Strabo li. vj. refert, paruũ ad conti nẽtẽ hapens curſum. Dicta leucoſia ab vna Sirenũ quæ in loco perijt cum in profundum ſeſe abieciſſet.

¶Leucates pe. pro. mons ſeu ꝓmontorium in Epyro mare intrãs. Ver. Mox & leucatę nimboſa cacumina mõ tis. Dictus leucates a petra eiuſdem nominis coloris al bi in pelagus porrecta, in qua eſt apollinis fanum. Vnde & leucadius. Apollo quia illic habet templũ. Ouidi. An quia leucadio ſemp amata deo. Eſt etiã leucas inſula q̃ ſuperioribus annis, vt Strabo auctor eſt, littus extitit q̃ inſula effecta eſt. De qua Laertẽ dixiſſe aiunt. Munitam ſolus vi cepi. Neritõ littus erat terrę, hoc quidẽ in hoc manufactę exciſiones fuerũt. Et li. x. legim⁹ Corinthi[os] Cherroneſi terra iuxta effoſſa Leucadẽ in inſulę form[am] redegerũt, & in eũ locũ tranſportata Nerito qui fue[rat] Iſthm⁹ nunc fretũ Et euripus eſt ponte iugalis, mu[tato] nomine dixere Leucadem ſumpto vt reora leucare vo cabulo. Pli. Deinde leucadia ipſa peninſula quondã ne ritus appellata opere accolarũ abſciſſa a cõtinenti, Opi dũ in ea leucas quõdam Neritũ dictum.

✤Leucanthemis ſeu leuchantemum eſt hærba q̃ medi ci recentiores Chamom illam vocant. Cc.

✤Leucochryſoa gẽma q̃ fit Chryſolitho interalbicãte.

✤Leuco æthiopes æthiopum natio. Cc.

✤Leucogabi colles ſunt in agro Campano. Cc.

✤Leucogra & Leucographia gemma quę aliter Gala xia ſiue Galatites dicitur. Cc.

✤Leucothea matura dicta eſt, hoc eſt aurora quaſi alba de λευκὸρ enim album.

¶Leucophęus cum diphthõgo. Nã grece λευκόφαιορ dicunt color natiuus ex albo & nigro nomẽ trahens λευ κὸρ albũ, φαιὸρ mediũ inter albũ & nigrũ. i. fuſcũ & pene nigrũ. Plinius Iecur rubetæ vel cor adalligatur in pãno lencophæo & quartanis prodeſt. Victru. de his colori bus ſcribens ait. Fontes & flumina ſunt quorũ potu pe cora quãuis alba ſint alijs locis procreãt vellera leuco phea alijs locis pulla, alijs locis coracino colore. Idem in cãpis Troianis ꝓxime flumẽ armenta rufa & peco ra leucophæa naſcunt̃. Quidã ſcribunt leucopũ ꝓ colo re albo natiuo a quo Leucopeat⁹ qui rudiori ac vili alba veſte indutus eſt quãuis & leucopheatus legat̃. Sunt & medicamenta certi generis hoc nomine quaſi ſubfuſca ſiue ſubcandida.

¶Leucoma pe. ꝓ. albũ dicitur, hoc eſt tabula illa in qa iudiciũ deſcripta noĩa, & in qua ſingulo⁊ annorũ acta li teris mandabant̃ a Pontifice maximo.

✤Leuconiũ, tomentũ ſiue xilinũ quod & leuconicũ dr̃ Mart. Accipe leuconicis vellero miſſa ſagis. Idẽ. Culci tra leuconio q̃ viduata ſuo. Cc.

¶Leucopus dr̃ natiuus color albus, vilis & vulgaris. Hic leucopeati dñr qui rudiori alba veſte ac vili & nati coloris induti ſunt. Mart. Amator ille triſtiũ lacernarũ, & leucatus ſimul atq; leucopeatus. Cc.

✤Leucopetalos gemma quæ candorem niuis ex auro diſtinguit. Cc.

✤Leucophorum glutinum auri. Cc.

✤Leucophlegmantia ſpecies aquę intercutis. Cc.

✤Leucopthalmos gemma quæ candidam nigrãq; ocu li ſpeciem continet, alias rutila. Cc.

✤Leucoſyria prius dicebatur, quę nunc Cappadocia di citur. Cc.

✤Leucoſticos lapis in Aegypto ruber, cãdidis interue nientibus punctis.

✤Leucina pro leui vſus eſt Laberius. Cc.

¶Leuce paruum opidum non longe a Smyrna.

¶Leuctra per t. ante t. plurali numero. Sĩgulari leuctrũ & gene. fœ. Leuctra Solin⁹ etiã leuctras videt̃ vſurpaſ ſe opidũ eſt Bœotię. De quo Hiero. cõtra Ioui. Quo ore laudandę ſunt Scedaſij filię in leuctris Bœotię quas tra ditũ eſt abſente parte duos iuuues pręterẽtes iure ho ſpitio ſuſcepiſſe qui multũ indulgẽtes vino vim per no ctem intulere virginibus quę amiſſę pudicitię nolentes ſuperuiuere mutuis cõciderunt vlnerib⁹. Apd̃ leuctra Epaminundas theban⁹ Lacedemonios vicit adeoq; at tribuit vt poſtea imperium nequiuerint habere.

¶Leuiathã, vt inqt Hiero. Iudęi dicunt draconem ma gnũ quem fecit deus qui diciitur leuiathã, & eſt in mari & aiũt vt qñ recedit ocean⁹ draco vertitur. De hoc apd̃ Eſaiam. In die illa viſitabit dñs in gladio ſuo ſup leuia thã ſerpentẽ vectẽ, & ſup leuiathan ſerpentẽ tortuoſũ occidet cetum qui in mari eſt.

¶Leuir leuiri pe. cor. dr̃ mariti frater, quaſi leuis vir.

¶Leue ſignificat id qd̃ eſt ſine põdere. Vñ leuis ſtipu la. Verg. li. xij. Corytique leues humeris & letifer arcus Transfertur ad animũ. Vñ leues homines vocantur in cõſtantes viles & nullo honore digni, quemadmodũ ecõ trario graues dicim⁹ cõſtantes ſeueros prudẽtes. Hinc leuitas quę modo dr̃ de re non ponderoſa, modo de ĩcõ ſtanti viliq;. Cic. cũ in Antonio gen⁹ quoddã ſordidiſ ſimũ vitę demõſtrare vellet ꝙ in caupona deliteſceret, ꝙ ad veſperũ potaret, ꝙ ore inuoluto iter faceret ne co gnoſceretur. Videte inquit hominis leuitatem tanquam prorſuſus iſta dedecora hoc vitio notarentur. Leuia vi na quæ ſint. Vide in dictione Lora. Læue cũ diphthon go aliud ſignificat.

¶Leuiculus diminutium a leuis. Cic. li. v. Tuſ. Leuicu lus ſane noſter demoſthenes qui illo ſuſurro delectari ſe dicebat aquam ferentis mulierculæ, vt mos in gręcia ẽ.

¶Leuo as, pe. cor. in altũ tollo veluti leue quiddã Liu. Mox aqua leuata vento cum ſuper gelida montium ca cumia cõcreta eſſet. Interdũ leuare eſt auferre. Vergili⁹ Atq; arcta leuari. Vincula iubet priam⁹. Interdũ exone rare & quaſi releuare. Idẽ. Ego hoc te faſce leuabo. In terdũ extenuare & leue facere. Idem noſtrumq; leues q̃ cunque laborem id ed leuem facias, vt exponit Ser. cõ poſita hui⁹ verbi ſunt Alleuo, Colleuo ſimul leuo. Col. lib. vij. Paſtinaceque agreſtis ſemina & ſucc⁹ amoraceę cum melle colleuant, oculo⁊ cedant dolorem. Deleuo deorſum leuo. Idem libro. iij. Et ſi fieri poteſt iuxta ali quẽ nodũ ferrula deſecato, & plagam acutiſſimo ferrode leuato. Eleuo, Releuo ruſus & quaſi idem quod alleuo. Terẽ. in Adel. Nam & illi animũ iam releuabis qui do lore ac miſeria tabeſcit. Subleuo, adiuuo. Et omnia hñt penult. cor.

¶Leua manus ſiniſtra, quã gręci σκαιὰρ dicũt. Vnde tra ctum eſt cognomẽ ſceuola. Alij lęuam cũ diphthongo ſcribunt ꝙ gręci λαιὰρ lęuã dicũt, a quo fit lęuus.

¶Lęuus a, um, cũ de humanis loqmur ſignificat. cõtra riũ Verg. Si mens nõ læua fuiſſet. Cũ vero de cœleſtib⁹ ꝓſperũ denotat, quia ſiniſtra numinũ dextera ſunt ſtue tibus. Idẽ lib. iiij. Ge. Numia lęua ſinũt, auditq; vocat⁹

Apollo. Hetruſci cœlũ in. xvj. partes diuiſerunt e quib⁹ octo ab exortu ſiniſtras totidem e cõtrario appellauere dexteras. Hic omnia fulmina lęua exiſtimatur eſſe pro ſpera, quoniam a læua parte mũdi ortus eſt ſicut ſcribit Pli. Et vt auctor eſt Cic. lib. ij. de diui. Optimũ auſpiciũ habebatur apud Romanos qd̃ ſiniſtrũ fuerat. vnde Ver gil. antiquitatis conſultiſſimus dixit. Intonuit lęuũ qd̃ fœlicitatem protendere credebatur

¶Leui nomen patriarchę, a quo leuita ſeu leuites pe. produ. pro eo qui eſt de tribu leui. Hiero. in lib. Exod. Aaron frater tuus leuites ſcio ꝙ eloquens ſit. Hinc leui ticus, a. um, poſſeſſiuum.

¶Leui pręteritum a Leo ſignificat aperui protuli. Ho ra. lib. ſ. carmi. Græca quod ego ipſa teſta conditum leui Cuius cõpoſitũ releui ꝓtulit Terent. Releui oĩa dolia.

✤Leuifidus a, um, pe. cor. qui habet leuem fidẽ, cui ſe cretum non poſſis tuto committere.

¶Leuldenſa auctore Seruio genus veſtis ſic dictũ, qm̃ filo admodum raro & leuiter denſato ac texto ſit perte nuiq; Cice. Dolobellæ. Sed ego hoſpiti veteri & amico munuſculum mittere volui Leuidenſę Craſſi filio.

✶Leucotrota beſtia in India, quę velocitate cęteras fe ras ſuperat. Hæc aſini fere magnitudine, voce loquen tium hominum ſonos ęmulatur.

✶Lex tabellaria ſuffragia ſcribere nõ permittebat, ſed puncto notare faciebat. Hora. Omne tulit punctũ q̃ mi ſcuit vtile dulci. hoc eſt ſolus ſuffragia iudicũ tulit qui & vtile & dulce ſcripſit. Cc.

¶Lex ſatyra dicebatur quę vno rogatu multa ſimul cõ probabat. Cc.

¶Lex plagiaria quæ & Fannia qua quis plagis damna tus eſſet, Cc.

✤Lex municipalis quã vnaquęque vrbs ſibi priuatim conſtituit. Cc.

✶Lex lepidiana quam lepidus tulit, quæ & Sumptua ria dicta eſt. Cc.

✤Lex cornelia quam cornelius Sylla dictator tulit. Cc

L ANTE I

LIę ſunt foramina q̃ i ſummo mali recipiũtfumes.

¶Libum gen⁹ dulciarij cibi ex farre, & melle & oleo ſic dictũ ꝙ libãdi cauſa fiat, Ver. lib. vij. Et adorea liba ꝑ hęrbã. Subijciũt epulis, vel a libo verbo gręco. i. fundo rigo quod apud illos λέιβω ſcribitur, vel a libero patre. Ouid. in Ibin. Liba deo fiunt ſuccis quia dulcib⁹ ille Gaudet, & a baccho mella reperta ferunt. Et poſt. Melle pater fruitur liboq; infuſa calẽti Iure repertori cã dida mella damus. Hui⁹ dimi. eſt libellũ. Nã libell⁹ a li ber eſt. At in epulis libum ſic fieri cõſueuiſſe a Catone li. de agricultura ſcibitur his verbis. Libum ſic facito. Caſeum bene diſtere in mortario vbi bene triueris fari nę ſiliginee libram aut ſi voles tenerius eſſe ſelibrãſimi laginis ſolũ eodẽ indito permiſcetoq; cũ caſeo bñ. ouum vnũ addito & ꝑmiſceto vna bñ. Inde panem facito, fo lia ſubdito, in foco calido ſub teſta ea coquito leniter,

✤ Liba, æ, inſula in mari indico.

¶Libo, as, leuiter deguſto, & quaſi primis labris attin go. Dictũ libare. quaſi labiare. Ver. Purpureoſq; metunt flores & flumina libãt. Sed Latini mirabilia dicũt. Eſt eñ gręcũ λέιβω λέιψω. Hiero. de Paulo. Deniq; paulu lũ aquę prono in fõte ore libarũt. Per tranſlationẽ qñq; libare ponitur pro leuiter tangere. Verg. Oſcula libauit natæ. Quandoq; pro ſacrificare. Lactan. li. v. Nihil eñ ſancta & ſingularis illa maieſtas aliud ab homine deſide rat quam ſolam innocentiam, quã ſi quis obtulerit deo ſatis pie, ſatis religioſe libabit. Tibul. Et quodcunq; mi hi pomum nouus educat annus. Libatum agricolæ po nitur ante Deum. Quandoq; recipere ſumere haurire. Cic. lib. iiij. ad Herennium. Vide ne facias imprudẽter qui tuo nomine velis ex aliorum laboribus libare laudẽ Huius verbi compoſita ſunt Delibo, Pręlibo, Prolibo. Plinius lib. xxxv. In ſacris quidam etiam inter has opes non myrrhinis criſtalinis ue, ſed fictilib⁹ proſlibatur ſym pulis innocentius. Et habent penultimam productam Illibatus etiam dicitur pro non libatus non tactus.

¶Libamen libamentũ & libatio, pro eodem ſumunt̃ ſi gnificantq; quicquid in ſacris libatur, a libero patre qui primus Ioui libauit. Ouid. lib. iij. Faſto. Nomine ab au ctoris ducunt libamina nomen. Liber eñ qui Bacchus dictus eſt quum victor de Scythis extitiſſet, aliſq; natio nibus rerum primitias magno Ioui obtulit Hier. in Le ui. Qui offert victimam pacificorum domino offerat ſi mul & ſacrificium. id eſt libamenta eius.

¶Libanus pe. cor. mons inter Arabes & Phœnices ex celſas arbores habẽs, & interpretat̃ Candidatio. Et ex eo Orontes fluuius oritur. Libanus etiã arbor eſt q̃ thus producit tam maſculi. q̃ fœminini generis. Hierony. in Eccle. Et quaſi libanus non inciſus vaporaui habitatio nem meam. Vnde & pro thure accipitur quod & libanũ dicitur. Libanicus thureus.

¶Libanotis pe. ꝓ. Latine thurea dici poteſt. Eſt enim herba odorẽ thuris habẽs, & ros marinus appellat̃. Pli. Libanotis radicẽ habet oliſatri nihil a thure differentẽ.

✤Libanot⁹ vẽt⁹ flãs inter liba hoc eſt Africũ & Notũ.

✤ Libanochnes gẽma q̃ thuris ſimilitudinẽ oñdit. Cc.

✤ Libani⁹ nomẽ auctoris ſophiſtę Antiocheni qui flo ruit Iuliani trãſgreſſoris tẽporib⁹, vſq; ad Theodoſium Seniorem. Hic multa ſcripſit, inter quæ eſt opus de mo do dictandi epiſtolas. Vixit Conſtantinopoli.

¶Liber liberi Dionyſi⁹ ſiue Bacch⁹ vini reptor. Mul tos autẽ fuiſſe. Liberos ſiue Bacchos Dioniſioſ ve oſten dit Diodorus. Celebratior vero qui ex Semele & Ioue genitus fertur, quem tertiũ fuiſſe autumant, & Thebis Bœotijs natũ. q̃ liber appellat⁹ eſt a liberãdo, nã liberta lis de⁹ eſt, ſiue ꝙ Bœotię vrbes liberas fecerit. Ipſe eñ vt inquit Plutar. pro Bœotię libertate pugnauit, vel qa vinũ curas ſoluat, & mentẽ ab illis liberet. Seu ꝙ vino vſi libere omnia loquantur. Fiunt autẽ plærịq; ebrieta te petulãtiores. Sene. lib. de trãquilitate vitę. Liberum dicit̃ non ob licentiã linguæ, ſed quia liberat ſeruitio cu rarum animũ & triſtitię medetur. Varro a labando dedu cit ꝙ lubrica mens quolibet prolabit̃. Auguſtin. docet liberũ vocari quod mares in coeundo per eius beneficiũ emiſſis ſeminibus liberentur. Interdum liber ponitur ꝓ ipſo vino, ſicut ceres pro frumento. Terentius. Sine ce rere & baccho friget Ven⁹. Liber dicitur ſol quia libere per aerem vagetur. Vergi. Vos o clariſſima mundi Lu mina labẽtẽ cœlo q̃ ducitis annũ Liber & alma Ceres.

¶Liber adiectiuũ dr̃ qui nulli⁹ habito reſpectu qd̃ ſen tit, dicit & facit. Et liber vocat̃ q nulli ſubiect⁹ eſt, cui⁹ relatiuũ eſt ſeruus. Itẽ qui curis ac negocijs omnib⁹ ſo lutus eſt. Martia. vno diſticho duo eius cõprehendit ſi gnificata. Liber homo eſt nimium dicis mihi cheryle. Hoc eſt nimium libere loqueris. In te qui dicit cheryle liber homo eſt. Hoc eſt vacuus negotijs, & quid agat nõ habẽs. Liber etiam ponitur pro eminenti, & extanti. Varro in Eume. Iterum tragici prodeant cũ capite libe ro. cum antiqua fronte. Itẽ pro magno ſeu valido. Oui dius. Perfruor infœlix liberiore malo. Vnde campus li berior dicitur maior ad dicendum ratio. Et in his ſignifi cationibus prima producitur.

¶Liber, bri. ſubſtantiuum proprie pars corticis iterior quę ligno adheret. Vnde & delibrare quod eſt corticem detrahere, habetq; pri. pro. Ver. Hęc ſi tũ moriẽs alta li braret in vlmo. Vnde & liber dictus eſt in quo ſcribim⁹ quia ante vſum chartę de libris. id eſt corticibus arberũ volumina compaginabantur. Vnde & codex ab arbo rum trunco appellatus eſt. Ponitur quandoq; liber pro ipſo opere integro quamlibet ſit magnus etiam ſi conti neat æneida bucolica & georgica. Quandoque pro cer ta parte operis, vt Vergilij ęneis. In duodecim libros diſtincta eſt.

¶Libell⁹ diminut. paruus liber. Aliquando etiam po

ni... epiſtola ſiue tabella. Vñ Libelliões dicti ſunt. Li
belli etiã dicũt quos vulgus ſupplicationes appellat,
quos Marti. ſupplices libellos nominauit illo hendeca-
ſyllabo. Idẽ ſupplicibus vacat libellis. Tales enim prĩci
pib⁹ dari ſolent ad negocia explicãda a ſubditis. in qui-
bus petitiones cõtinẽt. Sueto. in Cęſa. tñ libellos dixit
Libellũq; indicem inſidiarũ ab obuio quodam porrectũ
libellis cęteris, quos ſiniſtra tenebat quaſi mox lectur⁹
commiſcuit. Apud Leguleios libellus diuerſis modis
dicit. Nam libellus accuſationis, conuentionis, repudij
& huiuſmodi. Libellum vero genere neutro diminutiuũ
eſt a libum, vt. C. de epiſcopali audien. l. Iudices. Incar-
ceratis debet victualis ſubſtantia miniſtrari vel tradi li-
bellis duobus aut tribus diurnis.

¶ Libellulus diminutiuum a libellus. Hieronym⁹ In
pręſenti libellulo edoceat.

¶ Libelliones a veteribus tabelliones dicebãtur. Var.
Tum ad me fuerunt qui libellionem eſſe ſciebant.

¶ Librarius, rij, qui libros trãſcribit. Hiero. ad Niciã.
Nã & rudes illi Italię homines quos Caſcos Ennius ap
pellat, qui ſibi ritu ferino victũ requirebãt ante chartæ
& mẽbranarum vſum, aut in dedolatis e ligno codicillis
aut in corticibus arborũ mutuo epiſtolarũ alloquia miſſi-
tabant. Vnde & portatores earum tabellarios & ſcripto
res a libris arborum librarios vocauere. Bibliopola vero
qui libros vendit. Librarius etiam dici poteſt qui libros
concinnat, aut vęnales in taberna tenet. Item librarius
a libra fit, & is eſt qui partiendis penſis præficitur.

¶ Librarius, a, um, quod ad libros pertinet. Plini⁹ lib.
xxxv. Oẽ autẽ atramẽtũ ſole perficit, librarium & tecto
rium glutino admixto, id eſt quo libri exſcribunt & ma-
teria aliqua tegit. Et librarius, a, um, a libra fit. Colu. li.
vltimo. Cato in libraria fruſtra conciditur.

¶ Libraria, ę, vbi reponuntur libri, græce bibliotheca
Gel. In libraria ego & L. Paulus conſederamus.

¶ Liberi dicuntur filij quia vt ait Do. Liberalitate a pa
rentibus regendi ſunt. Et liberorum appellatione etiam
vnus filius & vna filia intelligitur. Terenti. Cui tu libe-
ros cõmittas tuos. Itẽ liberorũ appellatione continẽtur
nepotes & pronepotes. cęteriq; ex his deſcendentes.

¶ Liberalia, orum, liberi feſta quę apud Gręcos dicunt
Dionyſia. Neui⁹. Libera lingua loquũt ludis liberalib⁹

¶ Liberalis, benignus, munific⁹. Vnde liberalitas mu-
nificẽtia, liberaliter, large, munifice. Cuius contrariũ eſt
illiberaliter, qđ veteres de eo dicebant qui omne male-
ficij genus exceſſiſſet. Terentius in Adel. Factum a vo-
bis duriter immiſericorditer atq; etiam ſi eſt pater dicẽ
dum magis aperte illiberaliter. Dona. Illiberaliter, iniũ-
ſte, inclementer, nõ bene, quia liberalis bonus dicitur.
Differt tamen liberalis a munifico quia liberalis dicitur
qui rogatus, munificus qui ſpõte beneficium contulit.
Cicero libro de Ora. Quid tam porro regium tam libera
le, tam munificum, quam opem ferre ſupplicibus? Sunt
etiam qui ſic diſtinguãt, vt liberalis ſit qui paruis & pri
uatis hominibus beneficia præſtãt. Munificus qui mag-
nus & in magnis rebus, vt qui magna pro dignitate mu
neret ſit munificus vel magni decens, qui vero in pũis
muneribus liberalẽ ſeſe prẽſtat liberalis. Sic liberalitas
naturę benignitas q̃ maxime in præſtãda opera amicis
perſpicit & verſat inter priuatos & paruos homines.
Munificentia inter magnos. Quod nomen a libero pa-
tre, vt Valerius maximus docet, deductum eſt, habetq;
liberalitas duo extrema. Nam ſi deficias, nec tñ quãtũ
oportet tribuas, auaritia oritur, ſi autem excedas in dã-
do deſq; pluſquã oportet, & cui non oportet, & quando
& qua cauſa non oportet, in vitium laberis quod prodi-
galitas appellat. Accipit quãdoq; liberalis pro pulchro
& ingenuę formę homine.

☿ Liberalitas, vt inquit Speuſippus eſt habitus q in q̃-
rendis, erogandiſq; pecunijs decorem ſeruat decens ac
quiſitio, accumulatioq; pecunię.

¶ Liberales artes dñr q̃ igenio colũt, & ꝓpterea dignę
ſunt liberis hoĩb⁹. Illiberales vero mechanicę q̃ in ma-
nuũ opera cõſiſtũt. Habent eñ ſeruile miniſterium.

¶ Libertas a liber fit, q̃ ſeruituti oppoſita eſt. Itẽ liber-
tas dr de eo q libere & ſine reſpectu loquit facitq; quæ-
libet. Capitq; in bonũ cũ ſit potẽtia ingenua q̃ ſic a iuriſ
cõſultis definit q̃ ſit naturalis facultas eius qđ cuiq; fa-
cere libet niſi qđ vi aut iure ꝓhibet. Licentia autẽ ĩ ma
lum cũ quis libertate abutit, vſq; ad temeritatẽ & ꝓcaci
tatẽ. Et licentia impunita quędã facultas agendi quic-
quid velis. Quintilian⁹. Quę in alijs libertas eſt, in alijs
licentia vocat. Terẽtius. Deteriores omnes ſumus licẽ-
tia. Ponit tamen quãdoq; licentia pro libertate, vt apđ
Sal. Romam legatos ire iubet, agendarum rerum ac quo
quo modo componendi belli licentiam ipſis permittit
Libertas etiam libertatis dea dicebatur, cuius templum
in Auentino conſtitutum fuiſſe narrant hiſtoriæ.

¶ Libertus a libertate dicitur, & is eſt qui cũ eſſet ſer-
uus factus eſt liber. Vlpi. eũ eſſe libertum definit quem
quis a ſeruitute ad ciuitatem Romanam perduxit.

¶ Libertinus relatiuum eſt ingenui, ſicut libertus pa-
troni licet vnũ & idẽ ſit libertinus & libertus, per liber-
tinũ ſignificam⁹ cõditionem hoĩs ſicut per ingenuũ, ꝑ
libertum priuatum quendam reſpectũ ſicut per patronũ
Sunt autem libertini qui iuſta ſeruitute manumiſſi ſunt,
quemadmodũ econtrario ingenui ſunt qui libera matre
nati, nec poſtea ſerui facti ſunt. Aliquando etiam liber-
tini vt Sueto. in Clau. ſcribit, Dicuntur qui ex libertis
creati ſũt. Ait enim Ignarus temporibus Appij, & dein
ceps aliquandiu libertinos dictos non ipſos qui manu
mitterentur, ſed ingenuos ex his procreatos.

¶ Libero, as, modo particulare eſt, & ſignifi. manumit
to. i. libertatẽ do, Modo vniuerſale & ſignificat abſoluo
Cic, Nihil antiqui⁹ fuit q̃ vt te a ſceleratorũ hoĩm calũ-
nijs liberarẽ. Terẽt. in And. Obſecro te q̃primũ hoc mi-
ſerum libera metu. Hinc deliberatio quę dicitur cũ pate
facta ſecuritas eſt. Huius verbi cõpoſita ſunt Delibero,
Sublibero, quod eſt quaſi de ſub leuo. Colu. lib. iiij. Cum
ſola ea res omnem impenſam terreni pretio ſubliberet
& ſi modo non prouincialis, ſed italicus ager eſt.

¶ Libra q̃ & as, & Mina ſeu Mna & põdo dr. xij. con-
ſtat vncijs. Libra tñ vnciarũ varietatẽ accepit põdo ſem
per idẽ fuit. Proprie autẽ libra inſtrumẽtum eſt quo res
põderãtur cũ lãcib⁹, alio noĩe Bilãcẽ vocãt Cice. Crito-
laus libram conſtituebat in cuius alteram lancem animi
bona ponebat in alteram corporis externa, tantũq; pen
dere illam animi bonorum lancem putabat, vt terram &
maria deprimeret. Ambro. lib. j. offi. Sermones ꝓferat
libra examinatos, vt ſit grauitas in ſenſu, in ſermone põ-
dus, atq; in verbis mod⁹. Statera vero inſtrumentũ quo
res ſine lancibus ponderantur. Eſt & libra cœleſte ſignũ
quod octauo Calendas Octobris, ſeu vt quidam exiſti-
mant. xiij. ſol per illud tranſiens ęquinoctium facit.

✣ Libella diminutiuum a libra.

¶ Librari⁹, a, ũ, qđ eſt libræ. Cato. Caro in libraria fru-
ſta cõcidit. Librari⁹ & libraria q & q̃ p̃ficit partiẽdis pẽ
ſis. Vlpi. Si librariũ rus mittat. & qualũ & calcẽ portare
cogat, vel hiſtrionem balneatorẽ faciat vel de ſympho-
niaco atrienſem, vel de palæſtra ſtercorandis batinis p̃-
ponat, abuti videbit proprietatę. Librarius etiã a libris
exſcribendis vel concinnandis dr, de quo ſupra.

✣ Libralis & hoc librale quod eſt vnius libræ.

¶ Librile penul. produ. ſcapus librę. Librilia diuerſum
eſt, vt paulo infra.

¶ Libripẽs, dis, a pẽdẽdo ſcđm Priſcianũ librã æneam
tenet. Boeti⁹ in top. Mancipi res veteres appellabant
q̃ ita abalienabãt, vt ea abalienatio ꝑ quãdã nexus fie-
ret ſolẽnitatẽ. Nexus vero eſt iuris ſolennitas quæ fie-
bat eo mõ quo in inſtitutiõib⁹ Caius exponit adhibitis
nõ min⁹ quinq; teſtib⁹ Romanis ciuibus puberibus. eſt
pręterea alius eiuſdem conditionis qui libram æneam

teneat qui appellet. Libripens is, qui mancipiũ accipit
es tenens ita dicit. hunc ego hominem qui mihi empt⁹
eſt hoc ęre æneaq; libra ex iure Quiritũ meum eſſe aio
Deinde ære ꝑcutit libram, idq; æs dat ei a quo manci-
pium accipit quaſi loco p̃tij, Poteſt etiam dici Libripẽs
ſtipis ponderandæ penſator.

¶ Libro as. pondero. trutino, æſtimo. examino. Apul.
Omnia priuſq̃ aliquid ſtatuas librãda ſunt. Ambro. ſup
Luc. Vide quã ſignãter ſcriptura ſingulorum libret mo
menta verborũ. Aliqñ librare graue facere. Pli. Apes ſi
oriatur ꝓcella apprehẽſis peduſculo lapillis ſe librãt. i.
grauiores faciũt. Aliqñ ſuſpẽdere & leuiter ſuaui ſuſtine
re. Oui. Et iam finitima corpus librabat in hęrba. Aliqñ
Aequare. Co. li. iiij. Sic permenſum & libratum opus in
ſimilitudinem veruecti ſemp ꝓcedit. Inde librametũ &
æquilibrium, Huius verbi compoſita ſũt Delibro quod
eſt optime pondero. Gel. Quid relinquitur niſi delibra
ri ſibi cœnas iubeant ne edendo defatigentur. Perlibro
valde libro. Col. lib. iiij. Pariter imę foſſę ſolum metitur
atq; perlibrat. Et habent pe. produ.

¶ Libramentum æquamentum. Col. li. j. Nam eiuſmo-
di poſitio medium libramentum temperamentumq; ver
borum hyemalium & ęſtiuorum tenet.

¶ Librilla, alias Libella inſtrumenta bellica ſaxa. ſ. ad
brachij groſſitudinem in modum flagellorum loris dę-
uincta q̃ librari manu. i. ponderari videantur.

¶ Libethr⁹ apđ Lycophrõtẽ poetam, videt eſſe mons
Macedoniæ habens ad radices Pimpleã fontem, vnde,
muſæ dñr. Libethrides. Strabo ſcribit Libethrũ eſſe lo-
cũ Thracię, ex quo nõnulli in bœtię ꝑtẽ migraſſẽt vbi
Parnaſſus eodem nomine Libethrum dicarunt.

✣ Libethra ſpelunca in eodem loco vbi Libethros fõs
eſt a quo muſę Libethrides dicuntur. Cc.

¶ Libet placet a labendo, vt Var. inquit q̃ quę placẽt
in mente prolabantur. Hinc fit Collibet pen. cor. Sal.
Matres familiarum pati que victoribus collibuiſſent.

¶ Libens volens facilis a quo libẽtia voluptas, gratia.
Macro. Cui libentię gratięq; omnes conuiuiorum inco
gnitę. Libenter aduerbium quod eſt grato animo.

¶ Libido pe. ꝓ (ſi Nonio credim⁹) & turpiũ & honeſta-
rum rerum eſſe dr vt omne q̃ libuerit libido dici poſſit.
Sed Augu. lib. cõtra Pelagianos de malis tñ dici oſten-
dit cum ait Sine dubio a libendo, hoc eſt a libitu per de-
riuationẽ libido eſt nũncupata. Sed non omne q̃ libet
libido eſt. In bono eñ libitũ, libido dici non poteſt ſed
voluntas de ratione. ſ. mentis naturalis exoriens. In ma
lo vero libitum nõ voluntas ſed voluptas q̃ fecit tranſ-
grediens ꝓtoplaſti voluntas. Et libro. xiiij de ciui. dei,
ſcripſit libidinẽ eſſe generale vocabulum oĩs cupiditatis
cũ & ipſam iram nihil eſſe quã vlciſcendi libidinẽ vete-
res diffinierint. Et auaritia eſt libido habendi pecuniã.
Peruicatia eſt libido quomodocũq; vincendi. Iactantia
libido gloriandi nuncupatur. Et cum multarum rerum
libidines ſint, tamen cum libido dicitur, neq; cuius rei li
bido ſit additur non fere ſolet animo occurrere niſi illa
qua obſcœne partes corporis excitantur.

¶ Libidinoſus qui in libidinem propenſus eſt, Cice. in
Cato. Libidinoſa eñ & intemperans adoleſcentia effœ
tum corpus tradit ſenectuti. Sal. Pro nimis appetẽter po
ſuit, Poſt vbi paulatim licentia creuit iuxta bonos & ma
los libidinoſe interficere.

☿ Libidinarius qui libidini deſeruit. Aug in Sermone
de natali, vtroſq; libidinarios hac Moyſes ſententia feri
re voluit ſimulq; adulteros perire mandauit.

¶ Libentia dea Venus ſeu ꝓſerpina. Au. li. iiij. de ciui.
dei Neq; eñ audẽt aliquas ꝑtes ſub nomine deorum vel
dearũ. deæ cloacinę tribuere, aut voluptę quę a volupta
te appellata eſt, aut libentiæ cui nomen eſt a libidine.

¶ Libitina pe. ꝓ. dea quẽ alij Proſerpinã. alij Venerẽ
dicunt. in cuius tẽplo vendebantur & locabant eaquæ
ad ſepulturam pertinent, ſicut docet Plu. in ꝓble. a libẽ
do libitina dicta, vt inquit Varr. Vnde q̃nq; ponitur pro
ipſa exequiarum expenſa. Suet. in Nero. Qua. xxxv. fu
nerum millia in rationem libitinę venerunt. Liuius. li.
xl. In vrbe tanta fuit peſtiſtilẽtia, vt vix tunc libitina ſuf
ficeret ad ſuppeditanda. ſ. funeribus neceſſaria. Aliquã-
do ꝓ ipſa ſepeliendi arte ſeu vendendi eaquę ad ſepul-
turam pertinent. Val. max. Qui tunc libitinam exerce-
bant tum rerum ſuarum vſum tum miniſterium ſuũ gra-
tuitum polliciti ſunt. Sed q̃ñ in ęde libitinę pararentur
neceſſaria ad funebrem apparatum, hinc factum eſt, vt li
bitina aliqñ ꝓ morte ſeu ꝓ lecto quo mortui ferebãt ca-
peret. Hora. lib. car. Multaq; pars mei vitabit libitinã.

¶ Libitinarius qui libitinę p̃eſt, & actionẽ libitinariã ex
ercet q̃ſtui inſeruiens, & q neceſſaria funeribus vendi-
tat, ſeu qui cõducit funera aut qui curã ſepeliendorũ ca-
dauerum habet. Vlp. de inſtito. acti. Si libitinarius ſeruũ
polinctorẽ habuerit, iſq; mortuũ ſpoliauerit dandum in
eũ quaſi inſtitoriã actionẽ. Ex quibus verbis patet libi-
tinarium eſſe curatorẽ funeris. Polinctorẽ qui cadauera
tractat ac ſepelit. Hic & daſſignator dr. Senc de benefi.
An tu Aruntium & Ateium, & ceteros qui captandorũ
teſtamentorum artem profeſſi ſunt non putas eadem ha
bere quę deſſignatores & libitinarios vota.

¶ Libs ventus Aphricus qui flat aduerſus vulturnum.

¶ Lybia, æ & lybie es, Aphricia, q̃ inde libs vẽt⁹ flare
ſoleat, ſeu q̃ pluuia indigeat ꝓpter nimiã ſiccitatẽ ἀπὸ
τοῦ λιπεῖν ἢ λίβυης ἐπάφου, ✣. i. a deficiẽdo vęl a Lybia epa
phi filia Sal. Cœlo terra quę pœnuria aquarum vel etiã
a Lybia filia Epaphi Iouis filij. Au. lib. de paſtorib⁹ do
cet Lybiam duobus modis dici, vel iſtam quæ proprie
Aphrica eſt, vel illam orientalem partem quę contigua
eſt Aphrice & omnino collimitanea. Eſt etiam hoc no-
mine fluuius in Maurytania Lybys homo & lybiſſa mu
lier, ex lybia orti. Vnde Lybiſſinus & lybiſſis, idis. Ver
gilius. Et pelle lybiſtridis vrſę. Martianus, Graui ac li-
biſſino calore exuſt⁹, Libix autem lybicis facit a quo ge
nitiuo fit lybicus a, um. Vnde libycum mare, libycus cã-
pus dict⁹ q̃ in eo primum fruges ex lybia allatę ſũt. Vñ
& Ceres ab Argis lybiſſa vocata eſt vt inquit Feſtus.

✱ Lybicontes carbunculi ſiue gemme quę languidius
fulgent. Cc.

¶ Libycis, idis, vrbs Iudis ab orientali parte, Iordanis
quam Herodes extruxit.

¶ Liburnia regio iter Illyriã & dalmatiã, ſeu vt quidam
aiunt pars Dalmatiæ in qua ſunt Salonæ vrbs inſignis
cuius populi liberni vocitati ſunt, de quibus Luca. Pu-
gnaceſq; mari gratiorum claſſe liburnos.

¶ Liburni populi ex liburnia regione, & Liburni viato
res dicti ſunt q̃ ex agris iuſſu magiſtratum ſepe vocarẽ-
tur ciues frequenſq; eorum via eſſet ab agris ad vrbem.
Iuuenalis, Primus clamente liburno. Currite iam ſedit,
rapta properabat ab olla.

¶ Liburnũ & liburna, æ, & liburnica æ, gen⁹ nauis bel-
licę velociſſimę a Liburnis populis in Illyrico qui olim
nauib⁹ velocibus vſi Ionium mare inſulaſq; pręedabant.
Qua ex cauſa Rõai naues leuitate celeritateq; p̃ſtantes
appellauere Liburnicas ſicut refert Appian⁹. Ad cuius
ſimilitudinẽ vehiculũ quoq; cõſtructũ fuit quo Romani
prĩcipes vehi ſolebãt. Iuue. diues & ingenti curret ſup
ora liburno. Pro naui. Hora. in Epo. Ibis liburnis ſup al
ta nauiũ amice ꝓpugnacula. Suet. in Augu. Vtrobique
ꝑte liburnicarũ demerſa ſimulq; eius qua vehebãtur fu-
ſis armamentis & gubernaculo diffracto. Luca, Ordine
contentę gemino creuiſſe liburno Firmicus liburnicum
imperium vſurpat pro nauali.

✣ Lichas menſurę gen⁹, q̃ digitos quatuor nõ excedit.

☿ Lichen, quęre quid ſit in Aſino & equo Lichenes ſũt
impetigines, & apud Celſum ſunt quatuor genera.

¶ Liceo es. licui citũ ſcđm analogiã facere deberet ſed
nõ ẽ ĩ vſu Ab ꝑſonali vero licet habem⁹ licitũ eſt. Ver.
Et licito tandẽ ſermone fruũt, Significatque liceo ꝑ aſſi

ue id qđ liceor actiue. Et ſicut venęo capiť ꝓ vēdor, ita liceo ꝓ apprecio in auctione. Plaut. in Mene. Die ſeptimi auctio fiet menedeme mane ſane ſeptimi vęnibūt ſerui ſupellex, fūdi, ędes, omnia quiqui licebūt pręſenti pecunia. i. numerata ſiue ſoluta in præſens.

¶Liceor eris, *licitus* ſecūdū anologiā facere debet, ſed nuſq̃ legi, vt eius cōpoſitū pollicitus deponēs tranſitiuū eſt quod vltra accuſatiuum ſi p̄tium exprimatur illud in genitiuo vel ablatiuo ponitur ſignificatq; precium defero. Quod fit cum veſtis vel domus vel huiuſmodi vēdiť plus pollicenti. Perſius. Et centū græcos curto centuſſe licetur, ſemperq; huic verbo pretium ſubintelligitur ſi non apponitur. Plaut. in Sti. Locos rediculo vēdo age licemini Cice. lib. iij. offi. Tollendum igitur ex rebus contrahendis omne mendacium non licitatorem venditor nec contra ſequi liceatur emptor apponet, vterq; ſi ad loquendum venerit non pluſquam ſemel eloquatur.

¶Licitor frequētatiuū eſt nā ſignifi. ſępe apprecio ſiue ſepe emo vendove ꝓ auctionē ſicut dictum eſt in Liceor tametſi ſecreto id fieri poſſit, vt apud Curtiū. Cū habeatis arma licitamini hoſtiū capita. Plin. lib. vij. Ariſtidis Thebani pictoris vnā tabulam centum talentis rex Attalus licitatus eſt Et licitari congredi & pugnare ſignifi. Cęcil. in Himnidē. Quin machera licitari aduerſū eū cœpiſti ſciēs. Ennꝰ ps ludicre ſaxa iactāt & iter ſe licitāť. Feſtus docet eū licitari qui decipiendo inducit.

¶Licitator qui crebro licetur. qui pro re emenda conducendave pretium alio maius pollicetur, vel pugnando ſæpe contendit. Qui etiam ꝓ proxeneta ponitur a Cicerone cum inquit. Tollendum &c. Vide in dictione Liceor. Quid enim eſt aliud proxenetarum hoc eſt licitatorum officiorum quantum emptorem tum venditorē & contendendo & decipiendo inducere, vt & vendat ille & hic emat idq; non minus minuendi q̃ augendi p̄cij ratione. Siue igitur in rebus priuatis, ſiue in publicis vēdendo, emendo, locando, conducendo, contrahendoq; licitator interſit, aut ſuo doloſe, aut alterius nomine hūc eſſe eundē qui ꝓxeneta a gręcis dicitur manifeſtum eſt. Recte ergo p̄cepit. Cice. neç a venditore licitatorē, nec item ab emptore apponi debere, ſed ipſos potius ſi ad loquendū venerint nō plus q̃ ſemel loqui oportere, vt nulli licitatoris mendacio nulli dolo relinquatur locus.

¶Licet impſonale, modo ſignificat fas eſt. Cicero Neq̃ eñ licebat locū numini cōſecratū turpi flagitio contaminare. Verg. Quãquidem auſonias coniungi fœdere teucris Haud licitū, nec veſtra capit diſcordia finē. dicimus aūt Mihi licet eſſe bonū virum & bono viro. Cice. lib. i. Tuſcu. Licuit eñ eſſe ocioſo themiſtocli. Licuit epaminundę. Modo ſignifi. poſſibile eſt ſiue cōceditur, vel poteſtas dať. Martia. Piſcinā peto nō licet natare. Cice. lib. i. Tuſcuſa. Idq; cū multis alijs rebus tū e pontificio iure & cerimonijs ſepulchrorū intelligi licet. Et eſt ornatus dicendi modus, nō licet mihi p te hinc abire. i. tu non vis ſeu pateris hinc me abire. Lucanus vero lib. vij. Omnia maiorū vertamus buſta licebit, ꝓ eo ꝙ eſt, ſi licentia erit. Modo ſignificat facile eſt. Lact. lib. iij. Ipſe ille Romanę linguę ſummus auctor q̃tū fallať licet ex illa ſententia ꝓuidere, Cic. li. i. offi. Licet eñ ora ipſa cernere iratorū aut eorū qui aut libidine aut metu cōmoti ſunt aut voluptate nimia geſtiunt. i. facile eſt. Modo aduerbium concedentis eſt ſicut. Eſto. Verg. Licet ingēs ianitor antro. Aeternum latrans exangues terreat vmbras Modo eſt coniunctio oduerſatiua ꝓ quamuis.

¶Licentia a licet deduciť, q̃uis in malam partē plerūq; capiať cū. ſ. id nobis arrogamꝰ ꝙ non licet. Libertas vero cū nō deterremur qui ea q̃ honeſta apte agamus. Vide in dictione Libertas. Licētior epiſtola in qua nimis libere ſcribimus. Plinius. Licentiore epiſtola narrare cōſtitui. Licentiora mācipia dicuntur nequiora quaſi multa per licentiam facientia.

¶Licenter aduerbiū ſignificat p licētiā, a quo Gel. formauit compoſitum Prælicenter, quod eſt quaſi nimis licenter. Quę verba inquit finxit prælicenter. Et eſt licēter a licens participio.

✣Licionus poeta Martiali coętaneus & ꝯterraneꝰ. Cc.

✣Licinia lex lata eſt a P. Licinio Craſſo diuite, cuiꝰ ferende tm̄ ſtudiū ab optimatibus impenſū eſt vt ſenatuſcōſulto iubereť, & tātūmodo ꝓmulgata anteq̃ trinūdino ꝯfirmareť ita obſeruareť ob omnibus quaſi iā populi ſentētia cōprobata eſſet, huiꝰ legis ſūma erat vt Kalēdis nonis nūdinis liceret cuiq; in dies ſingulos dūtaxat triginta aſſes edēdi cauſa cōſumere. Cęteris vero diebꝰ ne ãpliꝰ apponereť q̃ carnes aridę pōdo tria, & ſalſamētorū libra & ꝙ ex terra, vite, arbore ve natum eſſet. Cc.

✣Licite aduerbium a licitus formatum ſignificat iuſte.

¶Licentioſus qui nimia vtitur licentia.

¶Lictus vide in dictione lingo.

¶Licia ſunt fila qbus in telis textrices īplicāt ſtamina Vñ Trilicē dicimus veſtem q̃ ex tribus licijs conſtat. Et teſtiuilicium fila de tela decidentia. Plau. in Caſ. Non ego hoc verbum expreſſi teſtiuilicio. i. re admodum viliſſima. lycia æ, cum y, regio eſt.

¶Liciatoriū lignū circa ꝙ licia inuoluuntur. Hie. li. re. Haſtilę haſtæ eius erat quaſi liciatorium texentium.

¶Lichenis generis maſ. morbi genus quē latini Mētagrā appellant qm̄ a mento incipit. Mar. Nō hulcꝰ acre puſtulę ve lucētes Nec triſte mētū ſordidi ve lichenes.

✣Licinia genus oliuæ. Cc.

¶Lictor qui carnificis officio fungebať miniſter cōſulis ꝓcōſulis & ſimiliū. Sed duodeni lictores ꝯſulis erāt aliorū ſeni tm̄. portantes virgarū faſciculos cum ſecuribꝰ ligatos, magiſtratuſq; pręibant, ac quoties iuſſi erant faſciculos ſoluentes primo virgis cędebant reum, mox ſecuri feribant Liuius. Miſſiq; lictores ad ſumendum ſupplicium nudatos virgis cędūt ſecuriq; feriunt. Hos primꝰ inſtituit Romulus. Dicti a Ligando lictores, ꝙ virgarū faſces ligatos gerebant. Gellius. Lictor nomen verbale quaſi ligator a ligando. Tiro Ciceronis libertus a licio quo cincti erant, dictos exiſtimat. Licio eñ tranſuerſo qui magiſtratibus præminiſtrabant cincti erant. At Plutar. quaſi λίτος litos. i. q̃ſi publicus miniſter. Et ſic abſq; c. ſcribendum eſt.

¶Lictorꝰ a, um. ꝙ ad lictorē ꝑtinet. Plin. Faſces lictorios ianuę ſummiſit cui ſe oriēs occidēſq; ſummiſerat.

¶Lido is, verbum antiquum ſignificat cōfringo deleo. Cuius compoſita ſunt Collido Illido.

¶Lidoron later longitudine ſeſquipedali latitudine pedis Cornucopię.

¶Lien generis maſ. gręce ſplen. Dř & Lienis in nomi. Gel. lib. iij. Si iecur aut lienis eſt affectus. Huius magnitudine intēperantiā riſus fieri affirmant phiſici. Perſiꝰ. Sed ſum petulanti ſplene cachinno, Intumeſcit qñdoq; lien vt cingere hominē videať. Plau. in Cur. Nã quaſi zona liene cinctus ambulo, geminos in vētre habere videor filios, nihil metuo niſi medius diſrūpar miſer. Hic lienoſi qui liene laborāt. Qui fiunt, vt inquit. Ar. li. iij. de partibus animalium, quoties excrementi plus in lienem diuertit q̃ calor eius viſceris poſſit cōficere. Pli. li. vij. de pyrrho cuius pedis pollex lienoſis medebatur.

¶Liger eri, nomen viri ꝓpriū. de quo Ver. lib. x. Dicta vocant ligeri necnō & troius heros. Liger geris, Gallię fluuiꝰ q & ligeris in nominatiuo dř. Vñ & ligerim ī accuſatiuo lectū eſt. Hic delatus in oceanū īfluit maximi curſus & pari cū Garūna interuallo a Pyrene diſtat, & duobus ſtadiorum millibus vtriuſq; nauigatio eſt.

¶Ligies populi aſiatici qui cum Xerxe contra græcos militarunt.

¶Ligo as, quidā a lino deducūt quaſi lino ago ꝙ lino omnia ligentur, propter ꝙ græci λίνον vocatum putant ἀπὸ τοῦ λινεω antiquo verbo ꝙ eſt teneo quia lino omnia teneneť. Huiꝰ cōpoſita ſunt Alligo, ꝙ eſt ad aliquid vel iuxta ligo, Colligo, Circunligo. Plinius. Id ſicut in pilo

quadratū ſtupa circūligabant, Deligo valde vel perfecte ligo. Col. lib. vij. Melius bimus quam anniculus caſtratur. Idq; facere vel autumno luna decreſcente pręcipit, vitulumq; ad machinam deligare. Illigo intus ligo Obligo circumligo Pręligo ante ligo Liuius. Faſceſque virgarum atq; arida ſarmenta pręligantur cornibꝰ boū. Religo quod aliquando eſt ſoluo quod eſt ligatum ſicut refero. Aliquādo habet ſignificationem ſimplicis. Ouidius. Nox erat & querno religant in ſtipite funem. Col. lib. iij. Diutiuſq; perennat quę firmis truncorum & idoneis locis religata eſt. Aliquando retro ligo. Cecero li. j. Tuſ. Trahit Hectorem ad currum religatū Achilles. Aaliquando iterum ligo. Lactant. lib. iij. Hoc vinculo pietatis obſtricti deo ac religati ſumus. Subligo, a quo ſubligaculum & habent pe. cor.

¶Ligamen ligaculum ligamētum Ligatura ſignificāt id quo aliquid ligatur.

¶Ligones, ruſtica inſtrumēta ſic dicta ꝙ radicibꝰ quę ſub terra ſunt ligēť. Vel dicti ſunt quaſi Legiones, quia per latitudinem ſub terra facilius legūtur. Luca. Vomereq; antiquos curionum paſſa ligones.

¶Ligellum breue domicilium & tuguriolum. Plautus Tu in ligello fuiſti.

¶Lignū a lagēdo inquit Var. ꝙ ligna caduca in agris legebantur quibus ad focum vterentur. Hinc ligneꝰ, a, um, quod ex ligno eſt, vt ligneū ſimulachrum.

¶Ligneolus, a, ū, dimi. a ligno. Aug. lib. xi. cōfeſſ. Sed nec ego dixerim circuitū illiꝰ ligneolę rote diē eſſe nec tamen ideo tempus non eſſe ille dixerit.

¶Lihnariꝰ, a, ū quod ad lignū pertinet, vt faber lignarius qui ligna dolat.

¶Lignoſus, a, um, quod inſtar ligni durum eſt.

¶Lignile pe. pro. dictum eſt vbi ligna in domo ad cōburendum parata ſunt, ſicut fœnile vbi eſt vel eſſe ſolet fœnum, Sic Bouile, Equile, Caprile, & huiuſmodi.

¶Lignari eſt capiendu ligna ire. Liuius lib. x. Redeūtibuſq; lignatum ſe ire hinc.

¶Lignatores dicti ſunt milites, qui lignatum vadunt. Idem in eodem. Paucis citra milibus lignatores ei cum præſidio occurrunt.

¶Liguſtrū ſimiliter a lego, quaſi leguſtrū, arbor ex cuius ligno teſſerę fiunt aptiſſimę ꝫ Oliuę ſimilis folio, ſemine coriandri flore cādido & odorato. Coquitur hoc in oleo p̄miturq; quod poſtea cyprinū vocať a planta que dicitur cypros alio nomine. A cuius vbertate cyprocarphathij maris inſulę nomen inditū eſt. Liguſtra inquit Pli. nō niſi in aquoſis ꝓueniūt ſicut ſalices, alni, populi, ſiler. Eſt & genꝰ hęrbę q̃ maior diciť a medicis p ſepes & macerias ſerpēs. Col. in hortis. Et nigro ꝑmixta lyguſtro. Ergo & hęrba & arbor eſt, vt de loto & nōnullis alijs.

¶Liguria italiæ regio pro maiore parte montoſa inter amnes Varū & Macrā ab altero latere habens Appenninum ab altero padū, Thuſciam attingēs, cuius caput eſt Genua, a qua Liguſtica ora, & mare liguſticum. Dicta liguria a ligyſto phaetontis filio conuerſione y, ī u.

¶Liguſticnm mare, vt refert Solinꝰ, corallium ꝓcreat quod fulminibus reſiſtit.

¶Ligus liguris ſecūdū Priſcia. poteſt eſſe propriū nomen & tūc eſt gñis maſ. Et nomē gētile. & ſic eſt cōmunis. Probus declinat hic & hęc Ligur., & hic & hæc & hoc ligꝰ ꝓ īcola ligurię. Luca. li. i. Et nūc tōſe ligur quōdā p colla decora. Verg. lib. xj. Vaneligus fruſtraq; aīs elate ſuperbis Idem. Aſſuetumq; malis ligurem.

¶Liguſticus a, um. pe. cor. nomen poſſeſſiuum. Iuue. Nam ſi procubuit qui ſaxa liguſtica portat.

¶Ligurio is. pe. cor. iui, vel ligurij tū ſignificat multa auide conſumo & ſuauiora edulia carpo & p heluationē patrimoniū voro, licet ꝓdu. Hor. Tractauit calicē manibus dū furta ligurit. Vnde liguritores dicūť guloſi & voratores eduliorū dulciorū qui cōſūptis dapibꝰ catillos etiam lingūt & qui bona deuorant. Eſt etiā ligurire pauilati & cū qdā mora atq; elegantia comedere quaſi ſinendo vt per ſecibꝰ ī ſtomacho liquefiat. Terē. i eunu. Que cum amatore ſuo cœnāt liguriūt. Dictū ligurire ἀπὸ τοῦ λιγυροῦ qđ gręci ſuaue dicūt vt iqt Do. Per trāſlationē, Cice. D. Bruto ſcribens ad ſupillationē rerū vſus eſt. Cū quidam inquit de collegis noſtris agrariam ligurirēt curationem diſturbaui rem totamq; nobis ītegrā reſeruaui. Et ab Auſonio dictum eſt Inguinum liguritor.

¶Lingula pe. cor. dimi. a lingua. Vide ī dictione ligua.

ꝫLigilium, genꝰ hęrbe, de qua apud rei ruſticę ſcriptores fit mentio, quomodo feratur.

¶Lilium genus hęrbę de q̃ apud rei ruſticę ſcriptores fit mentio quomodo feratur.

✣Lilinum oleum ex lilio. Cc.

¶Lilietum locus in quo liliorum copia eſt. Palladiꝰ Lilieta canneta ponenda ſunt.

¶Lilybęum promontorium ſiciliæ, & vrbs eiuſdē nominis Scribitur cum diph. Nam gręci Λιλύβαιον dicunt.

¶Lima inſtrumentum fabrile quo ferrū aut aliquid aliud teritur.

¶Limo as, polio & ſuperflua detraho. Hie. ad Dama. Sepe cauſatus ſū excoli non poſſe ſermonē niſi quē propria manus limauerit. Aliqñ. limare eſt cōiūgere. Plau. Non pater tuꝰ vnquā cū illa lima limauit caput. Huius compoſita ſunt Delimo & Elimo, quæ habēt pe. prod.

ꝫLigilla nomen eſt vetulæ apud Mar.

¶Limatulus dimi. a limatus. Ci. Volūnio. Opꝰ eſt hoc delimatulo & polito tuo iudicio.

¶Limatura ſcrobos, hoc ē puluiſculꝰ limādo detractꝰ.

¶Limax diciť q exquirit vt aliquid auferat. Plau. ī bac. Limaces viri qđ atterāt & cōſumant. Et limax teſtudo cochlea terreſtris q̃ & limaca a limo dicitur in quo per hyemen deliteſcit & viuit vere prodiens. Col. li. xj. Implicitus conchęlimax hirſutaq; campe.

¶Limus genus veſtis ab vmbilico ad pedes. Verg. lib. xij. Velati limo & verbena tēpora vincti, Et limus læta mē eſt ſeu cœuū illud mollius quod ab aquis deferri ſolet. Vnde limoſus, a, ū. Verg. ij. in Aeid. Limoſoq; lacu per noctē obſcurꝰ in vlua delitui. Hic illimis & hoc illime pe. ꝓ. qđ eſt ſine limo defæcatum ſyncerū. Sydoniꝰ ad Heronium Nuſq̃ aquęductum liquor integer vel ciſterna defęcabilis vel fons irriguus vel puteus illimis, hinc & Oblimo de quo alibi.

¶Limus, a, um abliquus. i. trranſuerſus obtortus, quod & limis tertiæ declinatiōis diciť. Vnde q obliq; aſpicit limis oculis ſpectare dř. Terē. in eun. Ego limis ſpecto ſic p flabellū clāculū. poteſt eſſe nominatiui caſus. vt ſit limis ſpecto vel ablī plřalis, & deeſt oculis. Cū igř diſſimulēt ſe hoīes videre quod vidēt & non recta facie, ſed tranſuerſa intuentur. limi dicuntur aſpicere.

¶Limen dř qđ ex trāſuerſo in ianua eſt a limo obliquo ꝙ ingredientibus excūtibuſq; trāſuerſum ſit vt eſt apđ Donatū Feſtūq;. Nec ſolū īferiorē ꝑtē ſignificat quę ſub pedibꝰ calcari ſolet in īgreſſu, ſed etiā ſuperiorē. Iuen. Pēdentia liquit, vela domus & adhuc virides in limine lauros. Nęuius vero limen ſuperū & inferū dixit. Exime limen ſuperū quod mihi miſero ſępe cōfregit caput Inferū quoq; vbi ego oīs defregi digitos. Limē ſuperū ſuperliminare etiā vocatur a Græcis, Hypertiron. Ponitur interdū pro ingreſſu. Ver. ij. in Aeid. Limen erat ceceq; fores & peruius vſus. Interdū pro interiore parte domꝰ. Idē penetrāt aulas & limine regū. Iterdū ꝓ loco ſtandi. Idē corripiūt ſpatio audito limēq; relinquūt. Interdū ꝓ amicitia, vt teſtať Ser. enarrās illud de Turno. Se limine pelli. Iuue. Limine ſubmoueor. i. repellor ab amicitia. A limē fit Elimino as, Liminare, Poſtliminiū Liminaris & hoc limiare qđ ad limē ꝑtinet, vt lapis liminaris q eſt ī domꝰ īgreſſu. Aug. ad Hiero. Poſuit ꝓ pricipio. Nō hoc codex ipe vt aſſolet ī limiari pagīa pątēdebat. i. in pricipio ſeu īgreſſu libri, hic ſuperliminare,

✠Liminarchę ſũt cuſtodes liminis & famuli ad limia
q ſũt p̃fecti liminis cubiculiq; cuſtodes. Apd̃ iuriſcõſul.
✠Liminarchę po nũť pro militibꝰ qui ĩperij limitibꝰ,
atq; cõfinio pręficiunť, quos liminarchas dicere poſſis
q̃ſi liminũ p̃fectos q & limitanei ab hiſtoricis appellãť
✠Limitanei milites. Et limitanei agri qui ſunt in limiti
bus, id eſt in collicinio & confinio.
¶Limes itis, mõ tranſuerſam viã ſignificat, modo ter-
minũ. Colu. lib. j. Semitas nouoſq; limites, in agro fieri
nõ patiatur. In agris limites duo maximi ſũt. Cardo &
decumanꝰ Limes decumanꝰ eſt qui ab oriẽte ĩ ocidẽtẽ
ſpectat. Cardo a meridie ad ſeptẽtrionẽ. Reliqui limites
anguſtiores, diſtantq; inter ſeſe paribus interuallis.
Limito as, penul. corre. & Limitor ſignificat termino
ſeu reſtrĩgo, ſicut a ſemitis Semito as. & ſemitor. Vnde
Limitatꝰ ager diciť ĩ cẽturias diuiſꝰ. Plin. libr. vij. Aut
ſi maior modꝰ ſit totidẽ pedũ cardinem quo decumano
limitari ſemp vero quitanis ſemitari, hoc eſt in quinto
quoq; palo ſingulę iugo paginę includunt. Cic. Appio
pul. Detua prolixa beneficaq; natura limitabat aliquid
poſterior annus propter quandam triſtitiam.
¶Limentinus putabatur deus qui liminibus pręeſſet.
¶Limbus muliebre vęſtimentũ erat purpurã in imo
cõſutã habẽs, ſeu quodlibet aliud ornamẽtũ veſtiũ ex-
tremitatẽ ambiẽs. Ver. Sidomiã picto chlamydẽ circun
data limbo. Huius diminest. Limbulꝰ a quo limbellus.
¶Limborarius qui limbo veſtẽ cõſuit. Plautꝰ. Texto-
res limborarij.
✠Limnoria nympha a cura lacus dicta, λίμνη enim La
cus & ὤρα cura. Cc.
¶Linus nomẽ viri propriũ, ex Mercurio ſeu vt quidã
putãt ex Apoline & vrania geniti. Alter Philoſophus
thebanꝰ iunior. Eſt etiã linꝰ ſpecies hymni. Suidas aũt
λίνος χαλκιδεὺς ἀπόλλωνος καὶ τερψιχόρης, οἱ δὲ ἀμφιμάρου
καὶ οὐρανίας, οἱ δὲ ἑρμοῦ καὶ οὐρανίας. λέγεται δὲ πρῶτος, οὗτος
ἀπὸ φοινίκης γράμματα εἰς ἕλληνας ἀγαγεῖν. γενέσθαι δὲ καὶ ἡ-
ρακλέως διδάσκαλος γραμμάτων καὶ τῆς λυρικῆς μούσης πρῶ-
τος γενέσθαι ἡγεμών. ✠Linus chalcidenſis Apolinis &
terpſichores filiꝰ autẽ amphimari & Vranię vel Mer-
curij & Vranię, dicitur is primus a phœnicia ad gręcos
literas duxiſſe, fuiſſeq; Herculis præceptor literarũ ac
lyricę muſæ primus fuiſſe dux.
¶Linũ ἀπὸ τοῦ λιέω ãtiquo verbo qd̃ ẽ teneo, quia lino
oĩa teneť. Hinc Lineꝰ, a, ũ, qd̃ ex lino ẽ, vt veſtis linea
¶Linariꝰ q lini artẽ exercet, a gręc. λινοπλόκις linoplo
cis. ¶Linamẽtũ filũ qd̃ ex lino voluẽdo trahiť. Pli. del
phini linamẽta accẽſa extãt vuluę ſtrangula oppreſſas.
Linteũ pãnus lineꝰ & ſudariũ quo in balneis vtimur.
Mart. Nõ tã ſępe teret lintea fullo tibi. Itẽ lintea ſunt
vela quibꝰ vtunť nautę. Ver. Certũ eſt dare lintea retro
Item lintea quę ſunt idonea ad ſpectantiũ vmbracula.
Vnde legimus Cæſarẽ totũ forum linteis adumbraſſe.
Item lintea linei amictus. Inde linteatꝰ linteis indutꝰ,
id ẽ lineis veſtibꝰ, quali habitu ferť fuiſſe Apoloniꝰ phi
loſophus, quoniã huiuſmodi habitus videbať mũdior
quã qui ab animalibꝰ deglubębatur. Sidoniꝰ ad leonẽ.
Cupidum ſcientię contemnentem pecuniæ, inter epu-
las abſtemium inter purpuratos linteatum.
¶Linteolum dimin. Plini. Propetia panni linei. Vul-
neribus in linteolis imponitur. ſ. amurca.
¶Lintearius qui lintea vendit.
¶Linteones qui texunt linteamina pro cõficiẽdis ve-
ſtibus vt docet Ser. lib. vij. Aeid. Firmicus li. ij. math.
ſcribit venerẽ in quadrupedibꝰ occurrẽtẽ facere linteo
nes aut plumarios atq; colorũ tinctores.
✠Lintres ſunt nauiculę cauatis arboribus factæ quibꝰ
vtuntur germani circa Danubium habitantes. Cc.
¶Linea, ę, proprie ſigni. filũ illud quo fabri materiarij
vtunť ad ſignandã materiã q̃ ex lino fiat. Et quoniam
ab hac ſi rubrica vel alio colore intincta fuerit figura de
ſignať lõgua ſine latitudine atq; altitudine, ea quoq; fi-
gura linea vocatur. Itẽ ea quę nõ colore ſed animo ima
ginãtur geometrę lineę vocanť. Et linea dicitur filum
omne ex lino, & quicũq; tenuis funiculꝰ. Col. pede liga
to lõga linea gallina cuſtodiť. Pli. murenæ deuorãt ha-
mum, admouẽtq; dẽtibus lineas, atq; ita erodunt. Idem
Stemmata vero lineis diſcurrebãt ad imagines pictas.
Et linea dicitur quæ eſt in ſuperficię. nã ſuperficies ex
lineis eſt vt pũctũ, qd̃ ẽ prĩcipiũ in geometria. Dicitur
autem punctum quod diuidi non poteſt. Linea quæ ab
vno puncto ad aliud deducitur
¶Linearis & hoc lineare, qd̃ ad lineã pertinet. Vnde li
nearis pictura vocata eſt lineis circũ vmbram hoĩs de-
ductis. Primi hãc picturã exercuerũt. Ardices corithiꝰ
& thelephanes ſicyoniꝰ ſine volo colere, ſpargentes ta
men lineas intus, vnde & latini linearum picturam gra
phidem appellauerunt.
¶Lineamentũ a linea, & ĩpa extremitas & q̃ſi linea quę
dã corporis p quã hominis forma dignoſcitur a lineari
pictura tracta ĩ qua per ſolas lineas effigies hominis co-
gnoſcebatur Iuſti. libro. j. Lineamẽtorum æqualitas ma
tri & filię perſimilis. Plin. Nec qui ſuccederet operi ad
præſcripta lineamenta inuentus.
¶Lino is, & linio is. diuerſa ſunt. Nam linio & lenio
quartę coniugationis ſunt Lineo Et hoc linioq; habent
primam cor. lenio pro. Vergil. Seruata que mella the-
ſauris relines. Sedulius. Illimens hominem veteri de ſe
mine ſupplet Eſt autẽ linire craſſe aliquid aliquo inſtru
mento ſuperĩducere. Colu. lib. vij. Sed illiꝰ ſanať noxia
fibula ahena ſi locum lęſum compũgas cretaq; cynonia
& aceto linas. Aliqñ etiam nõ craſſe, ſed leuiter aliquid
inducere & quaſi lineã ducere. Vnde interlinire dicimꝰ
ſuperĩducto atramento aut alio liquore ſcripturã aliquã
picturam ve deſtruere. Sic literæ dicũtur interlitæ & ta-
lis inductio Litura dicitur. Aliqñ obtuare. Verg. lib. iiij
Georg. Neq; illę ne quicq̃ intectis certatim tenuia cęra
ſpiramenta linunt, vt etiã a cõtraria ſignificatione eius
cõpoſitum ſimul Relino indicat vt apud eundẽ. Serua-
taq; mella theſauris relines, habet hoc verbũ lino tria p̃
terita lini liui & leui. Deprino. Quinti. in declamatione
Cæci. Et nequid ſceleri ĩpio deeſſet mariti tui cruore pa
rietẽ liniſti. De ſecũdo Colu. lib. vltimo. Multi cũ ſemel
noua dolia vel ſeria craſſa gũmi liuerũt, vna ĩperpetuũ
gũmitione eſſe cõtẽti ſunt. De tertio Cato de re ruſtica.
Poſtea doliũ calefacito minus quam ſi picare velis, te-
peat, ſatis eſt lignis lenibꝰ facito caleſcat. Vbi tẽperate
tepebit, cuminũ ĩdito, poſtea linito. Si recte leueris ĩ do
liũ quĩquagenatũ pedũ quatuor ſatis erit. Supinũ vnum
tm̃ habet litũ. Vñde litꝰ a. ũ. p obturato maculato ĩſper
ſo. Verg. lib. iiij. Georg. Elucẽt aliæ & fulgore coruſcãt
Ardẽtes auro & paribꝰ lita corpora gutis. i. inſperſa ſeu
diſtĩcta. Quale eſt illud Hierony. ad ſaluinã. Tu vero q̃
ĩ tumulo mariti ſepeliſti oẽs pariter voluptates q̃ litam
purpuriſſo & ceruſa faciẽ ſuper feretrũ eiꝰ lachrylmis di
luiſti. Eiꝰ cõpoſita ſũt. Adlino ad aliquid lino. Plin. Sũt
qui leporino coagulo mel addãt & hoc ſæpe adlinãt dẽ
tẽ. Palladiꝰ. Si ſtercus primogeniti vituli adlinamꝰ ori-
bus vaſculoꝝ. Collino. Gel. Poſtea tabulas cęra colleuiſ
ſe. Circũlino. Cic. li. j. Tuſculanarũ. Cõdũt ægiptij mor
tuos & eos ſeruãt domi. pſę etiã cęra circũlitos cõdiũt
vt quã maxĩe pmaneãt diuturna corpora. Delino. Illi-
no, Interlino, oblino. vide alibi. Elino extra lino, fœdo
Lucil. li. vj. Si hęc veſtimẽta eleuit luto. Perlino valde
lino. Col. li. viij. Mox vlcera lauãť aceto & tũc pice liq-
da cũ adipe ſuilla plinũť. Relino quod obturatũ erat ap
io. Terẽt. in Heau. Releui oĩa dolia oẽs ſerias. Sublino
mediocriter fœdo illudo, & p ridiculo habeo. plau. ĩepi
Senex tibi os ſublitũ ẽ plane & pbe. i. deriſꝰ es. Et in
cap. Quanto in pectore hãc meã magis rem voluto tã-
to mihi ęgritudo anctior eſt, anima ad illũ modũ ſubli-
tum eſſe os mihi, id eſt ſubſtercoratũ vel maculatum.
¶Linio, is, iui itũ, pprie ſignifi. vngo vel frico aut qd̃
ſimile quod digito aut aliquo ĩſtrumẽto alicui rei ſepe-
ĩ duciť fricatur vel ĩprimiť, ſed tenuiter nõ craſſe. Col.
libro octauo. Fere autẽ per æſtatẽ ſic muſcis aures canũ
exulcerantur ſępe vt totas amittant. Quod ne fiat ama
ris nucibus contritis liniẽdę ſunt. Hieronymus in tob,
Statimque linies ſuper oculos eius ex felle iſto piſcis.
Fateor tñ adeo ĩterdũ hęc duo verba lino & linio ĩ ſigni
ficatione ppinqua eſſe vt vix diſcerni poſſint. Alinio
componitur Circunlinio. Lact. lib. v. Circũliniatur mõ
poculũ cœleſte, melle ſapientiæ. vt poſſint ab ĩprudẽti
bus amara remedia ſine offenſione potari.
¶Ligones ſũt populi Gallię ſupra heluetios & ſequa-
nos in occaſum vergentes.
¶Linternus, Campanię fluuius haud longe a vultur-
no fluuio & opido.
¶Lingo is, xi. ctũ. Linger eſt aliquid lingua molliter tã
gere. Plau. in Caſi. Mel mihi videor lingere. Hĩc liguã
qdã deduci voluerũt. Rurſus lingere dicimur dũ aliqd
in ore tenentes guttatĩ id defluere in ſtomacũ ſinimus.
Qne res linctus dr̃. Quę vero in hũc vſum fiunt ecleg-
mata grece dicuntur. Plini. Telicos gẽma eſt que oleę
nucleo ſimilis videť & lingentiũ calculos frangit. Idem
Et ſemine lini fiunt. Eclegmata. Hĩc fit cõpoſitũ Elin
go quod eſt extra lingo. Plautus in Cur. Hic hodie apd̃
menum quam elingens ſalem.
¶Lingua a lingendo vel aligãdo dicta eſt q̃ liget cibũ
Nã cibos vi ſua cõglobat ac deprimit in ventrẽq; trãſ-
mittit ſeu qd̃ ĩpa dẽtiũ ſeptis quaſi muro vallata ac liga
ta ſit. Eſt & lingua minor, q̃ & ſub linguiũ a quibuſdã di
citur operculũ cartilaginoſum quod phyſtulã ſpiritalẽ in
gutture claudit cũ phyſtula cibali cibus deferť. Hęc cũ
ridemus attoliť, quia riſus oĩa cõcutit. Quapropter picu
loſũ eſt ne nos riſꝰ inuadat cũ deglutimꝰ. Hoc eñ opcu
lũ natura inſtituit ne qd ęſculẽti potulẽti ve ad pulmo-
nẽ ferať. Quod ſi accederet niſi reijceretur hoĩem ſtran
gularet. Accipiť quandoq; lingua pro differentia ſermo
nũ. Vnde dicimus linguam latinã gręcã, vt eſt apud a-
ctus apoſtolicos. Audiuimꝰ eos loquẽtes noſtris lĩguis
magnalia dei. Quinetiã in vna lingua ſermonis diuerſi-
tas lĩgua dr̃, vt in gręca lingua eſt. Attica, Dorica, Ioni
ca lingua. Scribit Strabo trecẽtas nationes q̃ diſſimili-
bus linguis vteretur deſcendiſſe in dioſcoriadem vrbẽ
Colchorum clariſſimam.
¶Linguarũ diuerſitas inquit Aug. li, xix. de ciui. dei,
hominẽ alienat ab homine, Nã ſi duo ſibimet inuicẽ ſi
ant obuiã, neq; pręterite, ſed ſimul eſſe aliqua neceſſita
te cogãť, quorũ neuter nouit linguã alteriꝰ, facilius ſibi
aĩalia muta etiam diuerſi generis q̃ homines ſociantur.
Rurſus lingua appellať genus pmontorij non excellẽ-
ris ſed moliter in planũ deuexi. Similiter inſtrumẽtum
planũ & oblongũ in ſpeciẽ linguæ factum lingua diciť
quale eſt illud quo vtuntur Aromatarij ad extrahẽda e
vaſis vngẽta, Cuiut diminutiuũ ſecundum Priſcianum
eſt lingula eiuſdẽ ſignificationis, & per cõſciſionem Li
gula. Feſtꝰ. Ligula per diminutionẽ dicta alias a ſimili-
tudĩe exerte liguę vt in calceis, alias inſerte. i. intra dẽ
tes coercitę vt in tibis. Pro ea calceorũ eſt Mar, Nõ ex-
trema ſedet lĩgula. Iuue. adiecit n. & li corripuit. Et ligu
lã dimittere ſollicitꝰ ne tota ſaluatrix iã ťba pegerit or-
bẽ. Mar. Quãuis me ligulã dicãt eqteſq; pr̃eſq; Dicor
ab indoctis lingula grãmaticis. Pro ea q̃ inſtar ligue fa-
cta eſt. Pli. Cera punica fit hoc mõ. Vẽtilať ſub dio ſæ-
pius cęra fulua deinde feruet in aqua marina ex alto pe-
tita addito nitro. Inde ligulis eligũt florẽ. Col. Ligulam
vocat inſtrumẽtũ ad purgãdũ e vaſe ſpumã. Deinde in
quit vbi liquatũ mel in ſubiectũ alutũ defluxit transfer
in vaſa fictilia quę paucis ante diebus aperta ſunt dum
muſteus fructus efferueſcat, iſq; ſæpius ligula purgãdꝰ
Plinius. Sũt qui comitialibꝰ morbis dãdum putãt luna
quarta ſexta ſeptĩa linguę mẽſura id eſt cochlearis, vete
res etiam gladiolũ oblõgũ in ſpeciem linguę factum li-
gulam vocitauere. Lingua item vt Plinius teſtatur her
ba eſt quę circa fontes naſcitur cuius radix combuſta &
trita allopecias emendat. Similiter lingua bubula genꝰ
hærbe quam gręci bugloſſon dicunt bouum linguę ſi-
milis. Lingua canina alia hærba quæ cynogloſſos voca
tur a gręcis. Lingua petrea genus lapilli quod inter
gemmas connumeratur. A lingua fiunt. Elinguis ſine
lingua, & qui loqui non poteſt etiam ſi linguam habeat
Elingo es. Bilinguis Trilinguis & hmõi.
¶Linguax ſiue lingulax ligulaca ve verboſꝰ, multũ lo
quens qui nimiũ & ſtulte loquiť. Gelliꝰ li. primo. Hoc
genus hominis in verba prouectos locutuleios & blato
rones & linguaces dicerũt.
¶Lingulaca mulier multicola Plau. in Caſ. Lingulacã
eſt nã nũquã tacet. Accipitur quandoq; pro muliere ar
gutatrice. Quandoq; pro piſce qui ſolea aut ei ſimilis a
nonnullis creditur. De quo apud Varronẽ & Plautum.
✠Linozoſtis dr̃ hærba quã latini mercurialẽ vocãt. Cc
✠Linoſtrophõ hęrba eſt quã nõnulli praſion alij mar
rubium vocãt. Cc.
¶Linquo is, liqui lictum ſcd̃m Priſ. ſigni. relinquo di-
mitto, habetq; li ſyllabã indifferẽtẽ ĩ p̃terito. Ver. Nec
tñ indecorẽ tua te regina reliqui. Idẽ. Nãq; ſua patriã li
quit tellure ſepultã. Huius cõpoſitũ eſt delinquo.
¶Aſcẽ. Errat cũ Neſtore Cęſarienſi male citante, Ver
giium æneí. iij. Vbi legitur namq; ſua patria antiqua ci
nis ater habebut.
¶Lipara pe. cor. Inſula vna ex æolis a liparo rege Au-
ſonis regis filio cui ſucceſſit. Aeolꝰ Hie. Que Lipara ſi
ciliã nauigãt ſiniſtra eſt. Hinc Lipareꝰ liparea lipareũ.
¶Liparus Auſonis regis filius, a quo Lipara denomi-
nata eſt inſula.
¶Liparia Cilicię fluuius ἀπὸ τοῦ λιπαρῶ, quoniã ſcribit
Victr. natãtes in hoc flumine. aut ſe leuãtes non aliter
vngi ab ipſa aqua q̃ ſi oleo aut adipe leuarentur.
¶Lipſana pe. cor. tantũ pluraliter declinatũ nomẽ eſt
quo apud nos reliquię ſignificantur.
¶Lippus qui oculos habet lachrymãtes cũ putredo ab
his defluat Lippitudo ipſum vitiũ. Cor. Cęlſus. Si frõs
prurit lipitudinis metus eſt.
¶Lippio, is iui, itũ. lippus. fio hoc eſt marcorẽ in ocu-
lis cõtraho. Pli. li. xxviij. Oculorũ vitia fieri negãt nec
lippire eos qui cũ pedes lauãt aqua ĩde ter oculos tãgãt
Plau, in Cur. ad fauces trãſtulit. Proſpicio parũ os ama-
rũ habeo, dẽtes plenos, lippiũt fauces fame, ita ſibi va-
cuitate venio laſſis lactibus. Cc.
¶Lipotimia, latine defectus animi ſiue anime. Quę &
ſintheſis dicitur.
✠Lipopſy chia ſil'r λειποψυχοῦς qui aĩa & ſpiritu defici-
unt quos Pli, vocat defectos, & ſynthecticho s.
¶Linquẽtia fluuiꝰ Gallię Ciſſalpine ſeu venetię poſt
Taruiſinũ agrũ. Oriturq; in opitergini s, & in mare Ha
driaticum cadit.
¶Liquidus, da, dũ, pen. cor, molle, fluxũ. Ver. Aut cũ
liquẽtia mella ſtipant. Aliqñ ponitur pro puro. Idem
lib. iiii. Dulcia mella p̃mes nec tm̃ dulcia q̃tũ & liqda
i. defecata & ſine ſordibꝰ. Aliqñ p pſpero Plau. ĩ pſeu.
Ab ſiniſtra aſpicio liquido atq; ſententia confidẽtia eſt
ĩimicos meos me poſſe pdere. Hĩc fit aduerbiũ. Liqui
do qd̃ ſignificat pure & manifeſte. Ter. in And. Vt liq
do poſſum iurare. Dicimus etiam ad liquidum quod eſt
manifeſte.
¶Liquido, as, aperio manifeſto.
¶Liquo as li. ſyllaba corre. ſignificat liquidũ facio, cum
. ſ. aurũ vel plumbũ diſſoluitur. Lu. li. vij. Ereptaque te
la liquauit, Huiꝰ paſſiuũ, Liquor, Cõpoſita ſunt E liquo
qd̃ eſt extra ſeu valde liquo. Lact. l. ij. vñ aũt vel quõ de
us hęc duo prĩcipalia ignẽ & aq̃ vel accenderit vel eliq̃
uerit ſolus põt ſcire q fecit. Aug. li. ix. cõ. p trãſlationẽ
dixit. Voces igiť ĩterluebãt auribꝰ meis & elibať q̃ tua
in cor meũ. Reliquo idem quod liquo. Vnde legimꝰ de

ſanctis. Primo & Fœliciano quod iuſſerit Præſes reliquari plumbum & bulliens in ora fundi.

¶ Liquetum ſiue licamẽ, pinguitudo animalis ad ignẽ liquefacta, & in vſum coquinariũ ſeruata ad cõdiẽdos cibos. Licet & de alijs dicit poſſit, quę nõ comedũt vt eſt apud Col. libro. viij. Succus ex colati lupini veteris viniſex & amurca pari menſura miſcentur, eoque licamie tonſa ouis imbuitur.

¶ Liqueſco is, liquidus fio.

¶ Liqueo es, liqui, li. ſyllaba correpta. Eſt autẽ liquere liquidũ ſeu molle eſſe qđ iſtar olei diſcurrit. Hier. j. liui. Oẽ liquẽs qđ bibit de vniuerſo vaſe immũdũ erit. Hic liqueſco, liquidus fio. Perſius Tot tibi cum inflãmas iunicũ omẽta liqueſcãt. Ver limus vt hęc dureſcit, & hic vt cera liqueſcit. Huius cõpoſita ſunt Colliqueo a quo Colliqueſco. Deliqueo a quo Delique ſco quod eſt in totũ reſoluor. Ouid. lib. vij. me. Protinus imbutum celeſti nectare corpus. Deliquit ſtagnumq; ſuo de noĩe fecit

¶ Liquet imperſonale, ſignificat cõſtans manifeſtũ, & certũ eſt, qñ que reſoluũt certa cõſtantia, & manifeſta fiũt. Terẽ. in Eu. Illum liquet mihi deierare his menſibus ſex non vidiſſe proximis.

¶ Liquefacio, a quo liquefio eiuſdẽ cũ liqueſco ſignificatiõis, a liquefacio cõpoſitũ, illiquefacio qđ eſt valde, ſeu intus liquefacio. Cicero, libro. iiij. Tuſ. Quę ſũt oẽs vnius generis ad perfũdendum animum tanquã illiquefacte voluptates.

¶ Liquo is, liqui reſoluor defluo ſtillo. Cuiꝰ paſſiuũ eſt. liquor liqueris quorũ li, ſyllaba producit. Ver. Vere nouo gelidas canis cũ mõtibus humor. Liquitur. i. paulatĩ diſſoluitur. Idẽ lib. iiij. Nã quę prima ſolo ruptis radicibus arbos Vellitur huic atro liquũtur ſauguine guttę. i. defluũt. Luc. lib. ix. Liquitur & nigra diſtillabãt inguia tabe. Hinc etiã fit liqueſco liqueſcis pria prod. Ouid. li. j. de põ. Sic mea ꝑpetuis liqueſcũt pectora curis. A liquo fit cõpoſitũ. Colliquo. Varro, Qđ aurũ cũ colliquiſſet in forma fuit infuſum.

¶ Lira prima ſyllaba prod. ſulcũ ſignificat. Colu, lib. ij. Liras ruſtici vocãt eaſdẽ porcas, cũ ſic aratũ eſt vt inter duos latius diſtãtes ſulcos mediꝰ cumulꝰ ſiccam ſedem frumentis prebeat. Hinc Lirare, a quo delirare & delirus del iramentum. Lirare dicuntur agricolæ cũ crato dentata, vel tabula aratro anexa operiunt ſemina. Prio enim aratur terra quod dicitur proſcindere, deinde ſecũda aratione excitare grandiores glebę frãguntur, quod vocant effingere. Tertia aratione iacto ſemine. boues lirare dicuntur, qui tabellis, & vomere ſimul, & ſatũ frumẽtum opperiunt in porcis, & ſulcant in foſſas quo pluuia aqua dilabatur. Hinc de lirare aliquem, dicimus cũ non recto ſulco tegendo ſemen incedit. Deinde per metaphoram ad inſaniam, hoc vocabulum tranſlatum eſt. vnde & deliri inſani dicuntur, & delirare inſanire. Horatius in epiſtolis. Quicquid delirant reges plectuntur achiui. Deliramentum ipſa deliratio. Quidam tamẽ delirare a gręco trahũt. Nã ληρέω ineptire eſt. Noſtri etiã liras gerras, & nugas vocitauere. Plau. Nam tuæ blãditię mihi ſunt, quod dici ſolet gerrę germanę ædepol lyre. Lyra per y aliud ſignificat.

✤ Liro, as, liras facio. Col. Liranť iugera duo opa vna.

¶ Liratim aduerbium per liras. Colu. Eque cum ſint liratim fieri debent.

¶ Liris fluuins campanię ortus in Apœnino & Minturnas præter labens. Mar. Cęruleꝰ mõs liris amat quẽ ſilua maricę protegit. Vergiliꝰ. Et vmbroſe liris per regna maricę.

¶ Lis controuerſia a limite, id eſt termino dicta ꝙ primę inter homines lites de limitibus fuerunt.

¶ Litigo as, penultima cor. quaſi litẽ ago diſcepto cõtẽdo. Mart. Ah miſer, & de mẽs viginti litigat ãnos. Quiſquã, cui vinci Gargiliane licet? Plautus. in ru. Qua de nũc litigatis inter vos? Litigiũ litis actio. Idẽ ĩ Caſ. Nã ego quid cõtrahere cupio litigij inter eos? Litigioſũ dicitur de quo lis eſt. Litigioſus qui frequẽs in litibꝰ verſatur. Litigator & litigatrix qui & quę litigat.

¶ Lithos gręce, lapis latine dicitur.

¶ Lithigarium, ſpuma argenti quaſi quod ſit in lapidẽ compacta argenteum.

✤ Lithargyrius lapis argenteus. Cc.

✤ Lithorõ herba quã doripetrõ, & torpetrũ vocãt. Cc.

¶ Lithocolla, glutinũ quo lapides cõiungunť. Fit enim ex lapide pario, aut marmore cum taurino glutino.

¶ Lithoglyphus penultima correp. ſculptor lapidum

¶ Lithotomia pe. pro. lapidicia lithotomꝰ architęctꝰ.

¶ Lithologema pe. pro. lithologematis ſtrues lapidũ.

¶ Lithoſtrotos pe. prod. maſcu. ge. & hoc lithoſtrotum dictio compoſita ex λίθος lapis, & ϛρωτος ſtatus appellatur locus lapidibus ſtratus, ſi verbũ gręcũ proprię interpretari volumus. Verũ lithoſtrota ex paruulis cruſtis cõſtabãt, quibus ſolũ pauimenti incruſtabatur. Vnde legimus in euange. Ioannis. Et ſedit pro tribunali ĩ loco q diciť lithoſtratos. Var. li. iiij. de re ru. Cũ villã haberes ope tectorio atq; inteſtino, ac pauimentis nobilibus lithoſtratis ſpectandam. Hoc a noſtris dicitur Sectile.

¶ Lithiaſis morbus calcularis.

¶ Litera quãuis ſecundum ſuam analogiam ꝑ ſimplex t, ſcribi debeat, tamen quia prima ſyllaba eius produciť per duplex tt ſcribi ſolet. Dicta litera quaſi legitera eo ꝙ legenti prębeat iter, vel ꝙ in legendo iteretur, vt inquit Ser. vel alituris, ꝙ ſcripta deleri poſſit, quia plerũq; in ceratis tabulis antiqui ſcribere ſolebãt. & inde delebant, vel a lino is, ꝙ in ſcribẽdo linitur, id eſt leuiter inducitur attramentũ. Vel linea quoniã gręce γράμμα linea ducitur, & inde grãma litera grammatica literatura. Et literẽ quę notę quoque appellantur ex lineis conſtant. Et ſignificat principaliter literas indiuiduas, vt a b, c, Sicq; diffinitur, quod ſi minima pars vocis cõpoſitę, ex literis, quę ſcribi poteſt indiuidua. Huic accidit nomẽ. ſ. quo appellatur figura qua pĩgitur, poteſtas qua valet. Aliquãdo litera capitur pro ſcribentis manu. Cicero ad atticum. Nam alexidis manum amabam ꝙ tam prope accedebat ad ſimilitudinẽ tuę literę. Plurali numero literę epiſtolã deſinãt, niſi apud poetas apđ quos legitur epiſtola Ouidius. Quam legis a rapta Briſeide litera venit. Vocanť præterea literę diſciplinę, quę literarum monumentis continentur. Vnde dare literis operã dicimus, hoc eſt incumbere artibus, quę ſcripte ſunt A litera fit diminutiuũ literula, quod Hierony. poſuit pro breui epiſtola cũ inquit Munuſcula oĩa, & ſuſpectas literulas vobis interdico ſub anathemate Literatꝰ qui lr̃is pręditus eſt. Cuius contrariũ eſt Illiteratꝰ ꝓ rudi & indocto. Literatulus, diminutiuum eſt. Hiero. contra Ruſi. Videris tibi literaturus & rabi.

¶ Literoſꝰ idẽ qđ literatꝰ. Ceſius. Homo literoſꝰ mere

¶ Literarius literaria um, quod ad literã, vel ad literas pertinet. Vnde dicitur ludus literarius.

¶ Literator qui literas noſcit, vel. docet.

¶ Literatura ars, quę de literis tractat, vt eſt grãmatica Auguſt. lib. viij. con. Imperatoris Iuliani tẽporibꝰ lege data prohibiti, ſũt xp̃iani docere literaturã, & oratoriã

¶ Litus, a, um, participium a lino. Vide in dictiõe lino.

¶ Litus per duplex tt, terra quæ ab aqua tãgitur, vel ꝙ alluiť, ꝙ vel aqua ad id allidat, vel ꝙ ibi aqua elidiť ſeu ꝙ fluctibus oblimatur. Et proprie de mari dicitur, ripa de fluminibus. Ouid. Campoque recepti liberioris aq̃ ꝓ ripis littora pulſant. Suetoni. in Nero. Depoſitę ꝑ littora & ripas diuerſatorię tabernę. Qñ etiã litus dicitur de fluminibus. Vergi. in diris. Littora quę dulcis auras diffunditis agris, cũ de Mincio loqueretur Sumitur ĩterdũ pro terra mari vicina. Idẽ Cui littꝰ arandũ &c. Interdũ pro ſpatio circa arã a litando, quia ibi litabãtur hoſtiæ. Nam ſicut docet Dona. Nauigãtes eũdo, & redeũdo in littore ſacrificabãt, Propter qđ & vſus obtinuit, vt dupli

ci tt, ſcribatur cum litto primã corripiat. Cic. tñ in top. a lędo deducere videť. Qđ cũ primam producat vnico, t. ſcribendũ erit a, littꝰ fiũt littoreꝰ littorea littoriũ, & littoralis adiectiuũ, vt arena littorea, & plaga littoralis.

¶ Litto as, ſacrificio facto deos placo votũq; impetro. Suet. in Cæſa. Deinde pluribus hoſtijs cęſis cũ litarenõ poſſet, introijt curiã. Huiꝰ compoſitũ eſt perlito qđ eſt perfecte lito. Gel. Si geres diuinę factę riteq; perlitatæ eſſent haruſpices dixerũt oĩa ex ſẽtentia ꝓceſſurũ eſſe.

¶ Litura lituræ ſuperĩdictio, & cõplanatio, a lino linis vt fit cũ ſuperinducto atramento a lio ve liquore ſcripturã, vel picturam deſtruimus.

¶ Lituro lituras pe. ꝓ. concello, expugno. Sido. apol. tunc vel certius te probaſſe reliqua gaudebo, ſi lituraſſe aliqua cognouero.

¶ Lituus baculus incuruꝰ, quo ſedẽtes augures auibus tẽpla deſignabãt. Gel. Lituus eſt virga breuis in parte q̃ robuſtior eſt incurua. dť interdũ regale ſceptrũ hoc eſt ille Romuli baculꝰ qui poſt romulum, a litibus dirimendis in medio incẽdio integer mãſit. vt apđ Val. Maximũ Nil in eo ꝓter lituũ romuli integrũ repertũ eſt. Et Plutar. in Romulo. littꝰ cõſeruatꝰ eſt. in palatino colle vſq; ad Celtarum tempora a quibus capta vrbs incenſa. fuit. Sed poſtea expulſis a Camillo hoſtibus ĩter altiſſimas fauillas illęſus cũ oĩa ignis cõſumpſiſſet inuentꝰ eſt Feſtus ſcribit lituũ eſſe genꝰ buccinę curuę vnde vox gracilior exiret, qua qui cecinerit liticen dť. Verg. li. vj. Et lituo pugnas inſignis obibat & haſta.

¶ Liticen pe. cor. qui lituo canit.

¶ Liuiꝰ nomẽ hiſtorici Patauini qui res romanas miro artificio luculentoq; ſermone perſcripſit. De hoc. Hier. ad Paulinum. At Titũ. Liuiũ lacteo eloquẽtię fõte manantẽ de vltimis Hiſpanię Galliarũq; finibus quoſdam veniſſe nobiles legimus. Et quos ad cõtemplationẽ ſui roma non traxerat vniꝰ hoĩs fama perduxit. Habuit illa ętas ĩauditũ oĩbꝰ ſęculis celebrãdũq; miraculũ, vt tãtã vrbẽ ingreſſi, aliud extra vrbẽ quęrerẽt. Fuit & alius Liuius poeta comicus cognominatus andronicꝰ. De quo diome. Cõſtat inqt apđ Romanos, primũ latino ſermone comœdiã Liuiũ Andronicũ ſcripſiſſe. Gellius. xvj. Primꝰ omniũ. L. Liui. poeta. Fabulas docerę Romę cępit poſt Sophoclis, & Eripidis mortẽ annis plusfere. c, & lx. ¶ Liuor, veſtigiũ & nota quę fit ex flagello. Vnde in eccleſiaſtico legimꝰ, ꝙ flagelli plaga liuorẽ facit. Aliqñ ſignificat colorẽ nigriorem. Varro paulatim liuor, in candorẽ vertiť, & omnis macies e corpore abſcedit. Et qm̃ talis eſt color inuidorum, ideo liuor accipitur pro inuidia. Luc. Liuor ędax tibi cuncta negat. Clau. li. iij. Rabiem liuoris acerbi, nulla poteſt placare quies.

¶ Liuidus proprie dť qui ex ꝑcuſſu carnẽ nigrã habet fluxione cruoris ad eũ locũ qui percuſſus eſt. Pliniꝰ. Taplię ſuccus ſuggillatis, ac liuidis ꝓdeſt. Hinc liuidꝰ ꝓ nigro. Vergili. Quidve petunt animę, vel quo diſcrimine ripas. Hę liquũt, ille remis vada liuida verrũt. Qm̃ vero, qui inuidia laborãt exedentes ſe dolore, hunc colorẽ cũ trahũt. Liuidꝰ ſępe pro inuido poniť. Martia. Oĩbus inuideas liuide nemo tibi Huius diminutiuũ eſt Liuidulus Iuue. Quibꝰ inuideas ſi Liuidulus ſis.

¶ Liueo es, ater, ſum. Pli. li. xxij. Cortex vero ſcilicet helioſtorphi Liuentibus colorẽ reddit Et aliqñ inuideo Põpeiꝰ. Malignꝰ hõ, & fortunis aliorum ſemper liuẽs

¶ Liueſco, liuidus fio. Clau. lib. iij. Haud equidẽ ĩuideo nec enim liueſcere fas eſt. vel nocuiſſe deos. Huius compoſitum eſt Aliueſco.

¶ Lix dicitur cinis in quem materiæ rediguntur, cũ fuerint exuſtæ. Pli. li. xxxvj. allegat. Varonem dicẽtem lix cinis eſt foci. Et lix vocatur aqua cineri immixta Vnde lixinium. Et lix aqua a lica qui ſecutus eſt Herculem deflecti quidam aiunt.

¶ Lixiniũ aqua in q̃ lauãdi gr̃a decoctꝰ eſt cinis per n, ante, i, Col. li. xiij. Sunt q culmos fabę exurant, & ex eo quod cremauerint cinere lixiniũ faciũt. Idem libro. vlt. lixiniã vſurpat in olla inquit fictili ampla pręparatam lixiniam cineris ſarmenti calefieri conuenit.

✤ Lixam aquã veteres dixerũ. Vñ lixę de qbꝰ nũc. Cc.

¶ Lixę dicti ſunt, q vilioris quęſtus gr̃a exercitũ ſequũtur, vt puta lauãdi, aut coquẽdi gratia. Sil. li. v. punicorũ Inutile marte. lixatum vulgus. Scipio apud Liuiũ Actiũ Vmbrũ appellat ſemilixã quaſi ſemi mancipiũ nomine ignominoſo. Varro lixulas & ſemilixulas vocabulo ſabino ſcribi dicit circulos ex farina, caſeo, & aqua commixtos, & inter cibaria numerãtur. Appellatiq; ſunt a cinere quod lix cinis foci ſic. Vnde elixus, a, um, quod coctũ eſt cinere ollę ſuppoſito. A Aulicocium, quod olla coctum eſt. Nam veteres illa pro aulam dicebant.

¶ Lixo, as, lixum facio, & verriacula lingua dicimꝰ liſſare A quo fiunt compoſita Elixo, & Prolixo, qđ eſt lixũ facio, ſeu in longũ acuo. Col. li. v. Quare magnopere monendus putator eſt, vt prolixet aciem ferramenti, & quãtũ ſit rouaculæ ſimilem reddat.

✤ Lixabundus dť qui exiguæ mercedis gratia validiſſimis ſeſe obſequijs immiſcet. Plautus. Qui famã tuam lixabundus & nomen fœdas. Cc.

✤ Lixos colonia in Aphrica a Claudio Cęſare deducta

L ANTE O

LOba, ę, milij, vel panici racemus, vt eſt apđ Var.

¶ Locus proprie dť q cquid aliquid cõtinet. Ver. Hic locꝰ vrbis erit. Poniturq; a dialecticis inter accidentia ſubſtãtię, & eſt vna de ſeptẽ circunſtantijs, quę ita numeranť, perſona, qbꝰ negociũ, facultas cauſa, modus tẽporis, quæ hoc verſu continenť. Quis quid vbi quibus auxilijs, cur quomodo quando, Quandoq; locus dť genus. Sal. Natus aut obſcuro loco. Quandoq; diſtributio temporũ, quę cui in ſpectaculũ venturo tribuuntur ab ędilibus. Vnde motꝰ loco dť, qui ſuas horas non obtinuerit, inter pręcedentes, & ſecutores. Et Cic. loco motus eſt, cũ ex vrbe pulſus. Terẽ. Noſter grex ꝑ tumultũ commotus eſt loco. Cũ aũt dicimꝰ, loco patris te habeo ſignificamus ea eſſe charite qua pater eſt vel eſſe debet Terẽt. Si te in germani fratris loco dilexi loco vero ſolatij, loco voluptatis, loco honoris pro iucundũ voluptuoſum & honorificũ dť. In locũ ſubſtitutus, id eſt ĩ alteriꝰ vicem. Quin. Et in locum iuuenis amici ſubſtituit de vanitate ſolatiũ. In plurali loci & loca, loci ſedes argumentorũ ſunt quę intra ſe continent argumẽta, & ex quibus ipſa argumenta petenda ſunt. Ab Ariſtotele topica vocati ſunt, loca ſunt in quibus aliqd locatur, quãquã etiã locos in eodem ſignificato dicamus. Verg. Deuenere locos vbi nũc ingẽtia cernis. Similiter locos pluraliter, dũtaxat mulieris vuluã ſeu vterũ, & vulgo matricẽ appellamus. Varro in orig. Sic loci muliebres in qbus naſcẽdi initia conſiſtunt. Plin. li. xj. Fœminis eadẽ oĩa præter veſicam, & intus vtriculus, vnde dictus vterus, qđ alio nomine locos appellant, hoc in reliquis animalibus vuluam tantum dicimus.

¶ Loculus dimi. a locus, ſignificat enim paruũ locum. Var. li. iij. de re ruſt. Hortenſiꝰ familiaris noſter cũ piſcinas haberet magna pecunia ædificatas, ac loculos ita ſępe cum eo ad villã fui, ponitur etiã interdũ pro ſacculo in quo pęcunia ſeruať, q alio nomĩe dť vulua & bulla, & marſupiũ, & capſula ſiue ſit lignea, ſiue eborea. Martia. Hos niſi de flaua loculos impleuere moneta nõ decet. Interdũ pro feretro quo mortui efferuntur, qđ alias capulum & libitinã vocant. Et loculi pro vulua.

¶ Locellus dimi. a loculꝰ. Mart. Si quid adhuc ſupereſt in noſtri i fęce locelli. Eſt munus, nihil eſt, ipſe locellus erit.

¶ Loculatus, a, um, qđ habet diuerſos locos. Var. Nã vt Pauſanias, & cęteri pictores eiuſdẽ generis loculatas magnas habẽt areolas, vbi diſcolores ſint certas ſic hi loculatas hñt piſcinas, vbi diſpares diſcluſos hñt piſces.

¶ Loculamẽta loca diſtincta ſiue capſulę in qbꝰ aues,

& ſimilia nidificare ſeu habitare ſolēt, & a loculis deduci videtur. Col. Vel ſi non ita cōpetit paxillis adactis tabulę ſupponātur quę vel loculamēta quibus nidificent aues vel fictilia colūbaria recipiant. Et li. x. de apib⁹ dicit. Crepitaculis æreis aut teſtarū plerūq; vulgo iacētiū terratur fugiēs iuuētus eaq; quę vel pauida cū repetierit alueū maternum, & in eius aditu glomerata pepēderit, vel ſtatim, ſe ad proximam frondē cōtulerit protin⁹ cuſtos nouū loculamētum in hoc ꝑparatū perliniat, intrinſec⁹ prędictis herbis deinde guttis mellis reſperſū admoueat, tū manib⁹ aut etiā trulla congregatas apes recondat. ✠ Locariū a loco vbi locare hoc eſt collare te poſſis, ſignificat pretium quod datur in ſtabulo & taberna.

¶ Locuples pe. cor. generis omnis ſcd̄m Priſ. & tam in i, q̄ e. ablatiuū facit. Cic. in frumētaria. In prouincia locupleti & referta. Hor. In locuplete domo. Dict⁹ locuples a lata humo hoc eſt locorū plen⁹, qui pleraq; loca. i. qui multas poſſeſſiones habet. quēadmodū pecunioſus a pecorum copia. Aſſiduus ab aſſe dando cognominaꝛ. Pli. li. xviij. Cognomina etiā prima īde pilūni qui priſtinas inuenerunt. Piſones a pinſendo. Hinc & locupletes dicebāt loci hoc eſt agri plenos. Et non mō ꝓ diuite, & loca multa poſſidenti, verūetiā ꝓ firmo certoq; ad quamlibet rē ponitur. Cic. li. iij. offi. Accedit eo teſtis locuples Poſſidoni⁹. Poſſet tamen ꝓ bono & magnę auctoritatis capi & forte rectī⁹ quēadmodū & illd̄ in eodē lib. cōparatiue poſitū. Quē eī locupletiorē quęrim⁹ q̄ principem Po. Roāni q̄ retinēdo officij cauſa cruciatū ſubierit vltro

¶ Locupleto as, pe. cor, locis & poſſeſtionib⁹ quempiā diuitē facio, quis etiā ad oīa ſicut dito capi poſſit, vt cū quis opibus rebuſq; etiam incorporeis ditatur. Col. libr. iij. Vt ante perpēſum & exploratū habeam⁹, vt locupletet patrē familiæ vinearū cult⁹. Plau. Viſus eſt paterna hęreditate locupletarier. Hui⁹ cōpoſitū eſt Collocupleto, qd̄ ſignificat valde dito. Terē. in heau. Vbi nā eſt fides dū ego propter te errans patria careo demens tu interea loci collocupletati Antiphila te.

¶ Loco as, pono cōſtituo. Liu. li. j. Caſtra ab vrbe haud plus quinq; millia paſſuū locāt. Verg. Hic alta theatri fundamēta locāt. Interdū locare eſt reponere. Plau. Dū aulā domi locatā dquirit, ablatā reperit. Interdū nuptui tradere. Ter. in Phor. Queſo ꝙ ſi filiā ſuā vnicā locaret Hinc illocabilis quę tradi viro nō poteſt. Plau. Virginē habeo grandē dote caſſā atq; illocabilē. Interdū afflictare ad appenſionē dare vel ad vecturā ſeu ad operā faciēdam. Et tunc cui quid locatur in datiuo poniꝛ & prætiū in ablatiuo, vt ſex nūmis aureis operā vel domum tibi meā locaui. vel equū annū totū. Aliqn̄ etiam in accuſatiuo cū præpoſitiōe ad ſi rei nō homini locatio fiat. Plautus in trinū. Ego huic dici nomen trinummo faciā, nam operā meā tribus nūmis ego locaui ad artes nugatorias Sine pretio aūt expreſſo ſed cū datiuo hoī. Cic. i. ver. Senonis Menonis nobiliſſī hoīs vxoris fundus erat colono locatus Sulpi. Ci. Poſteaq; curauimus vt idē Athenienſes in eodē loco monumentū ei marmoreū faciēdum locarent. i. cōcederent ꝓ loco. Hui⁹ verbi cōpota ſunt. Abloco, quod alijs loco afflicto. Suet. in vitel. Satis conſtat ex ituro viaticum defuiſſe tanta ęgeſtate rei familiaris vt vxore ac liberis quos Romę relinquebat meritorio cęnaculo abditis domū in reliquā partē anni ablocaret. Colloco ſimul loco. E loco extra loco, vt cū iumētū vel boues extra locare ſolent agricolę, & agrū frumentariū inde male curant. Quod Colu. lib. j. tangit cū inquit. Et maxime vexāt ſecundū qui boues elocant, eoſq; vt cętera male paſcunt, nec induſtria terrā vertunt. Et habent penul. cor.

¶ Locito as, pe. cor. frequentatiuū formatum a ſupino a in i, mutata. Terē. in Adel. Agelli eſt hic ſub vrbe paululum quod locitas, huic demus qui fruatur.

¶ Locatarius, qui domum aut fundum aliud ve ſimile ī locationem conducit.

¶ Locuſtę ſunt animalia parua infimas habētia alas, vt inqt Hier. quę quidē de terra conſurgētia altius non valent auolare, vt plus ſint quā reptilia, & tamen aui b⁹ nō æquentur. Dictę locuſte a locis vrendis ob iacturā quā meſſibus afferunt tactu multa vrētes, morſu vero oīa erodentes. vel a loco & ſto ſtas. vel a longis haſtis tibiarū & crurū quas gręci ἀσατορ vocant. Has parthi in cibo ſumunt. Et diuus dn̄i pręcurſor Ioānes locuſtis vixiſſe ſcribitur, ſed cōtra obſtinatos (licet ſciā magnos viros aliter ſcribere) hoc nō me fallit ꝙ locuſtis pratorum veſceretur, audiant etiā grāmaticos. Nicolaus Perott⁹ grandi vir auctoritate longā facit diſputationē, ſed carptim dicit in India naſci longitudine triū pedū, quarū crurib⁹ cū aruerint vtūtur pro ſerris. In Cyrenaica lex eſt, ter in anno debelleꝛ. In Syria quoq; eas necari militari imperio mos eſt. Nefas eſt credere diuū Ioannē, qnē regis noſtri dei ꝑcurſorē merito vocāt, hui⁹ cibi īpuritate vſū in eremo fuiſſe crudeli cibo, & venenoſo. ſed de Gręcis ſūt iſti auctores celeberrimi Eudemus rhetor, Helladi⁹, Eugeni⁹, zoſimus, Cæcili⁹, Longin⁹, Luperc⁹, Iuſtin⁹, Pacatus, Pāphil⁹, zopyrion, tandē & Suidas oīm cōgregator ita ſcribit gręce ἀκρίς εἶδος ζούφου. ἤσθιε δὲ ἀκρίδα ὁ πρόδρομος καὶ μέλι ἄγριον, ὅ περ ἀπὸ τῶν δένδρων ἐπισυνάγμενον μαννα τοις πολλοῖς προσαγορεύεται. ✣ i. Locuſta aialis paruigen⁹ veſcebaꝛ autē pręcurſor locuſtis & ſylueſtri melle qd̄ ab arboribus coactū, manna a multis appellatur. Iſaacius etiā interpres ꝓfuſus. Nicādri dranimul eſſe venenoſū. Pli. li. ix. dicit locuſtas eſſe piſces atq; beat⁹ Augu. li. x. confeſſionū ait Ioannē animalib⁹ hoc eſt locuſtis in eſcā cedentibus non fuiſſe pollutū ſed quid reſpōdebunt ſanctę matri eccleſię? inſurgēt ne tāq̄ corybantes, q̄ cantat, & publice ſolennizat. Præbuit hirtū tegimē camelus artub⁹ ſacris ſtophiū bidētes, cui latex hauſtū ſociata paſtū mella locuſtis, vbi illud locuſtis intelligendū eſt, vt ait ibi Suidas, ideo cōcludendū non ſolūmodo manna intelligi oportere, verūetiā ſummitates omniū germaniū vt ſunt etiā corallia, roſarū ſylueſtriū, & ſpinarū. Sed cauſa iſtius erroris fuit, qm̄ iſta dictio ἄκρις ἀκρίδος duo ſignificet & locuſtā vermem venenoſum, qm̄ ſūmitates corrodat, quē de⁹ aliqn̄ irat⁹ mittit cōtra populos & natiōes. ſignificet etiā corculū germinātium. i. ipſa germina. An igitur fas dicere virū tā ſanctū, tam gratum deo comedere vermes miſſos cōtra inimicos dei? & quare non comedit etiā muſcas, & tabanos miſſos cōtra pharaonē, ſed tempore hyemis vbi erant locuſtę ne? ſaliuerant ne? Imo aliqui medici interꝑtanꝛ eſſe rapunculos, & alij doctiſſimi poma ſylueſtria. ſed tā ſancto hoī piū eſt credere manna ꝓ libito cœlum fluere, vt tā pretioſum, & tā diuinū corp⁹ ſuſtētaret, q̄uis Pli. lib. xj. cap. xxix. ait, parthis & hę in cibo gratæ Sed talia monſtroſa ſunt, ꝙ etiā indi comedāt nō eſt mirū ſiquidē comedūt etiā hoīes quos ex finitimis regiōib⁹ venanꝛ. Locuſta quoq; venefica Neroni grata ex gallis euocata, de q̄ apd̄ Iuu. Dion gręc⁹ hiſtoric⁹ λοκοῦσαν τινα φαρμακίδα περιβόητον ἀγριππινα μετεπέμψατο καὶ φάρμακον ἄφυκτον προκαταρκεύασασα ἔς τινα τῶν καλουμένων μυκητων ἀνέβαλε καὶ μὲν αὐτιέκτων ἄλλων ἤσθιεν ✣ i. Locuſtā quandā īſignē veneficā agrippina accerſiuit & venenum aliqd̄ ineuitabile in noīatos fungos iniecit ipſa autē ex alijs reb⁹ comedebat. Locuſta etiā piſcis eſt ex genere cruſtaceorū corpe longo, cornua añ oculos bina lōga & aſpera habet dict⁹ a ſimilitudine terreſtris.

¶ Locutulei ſunt hoīes in verba ꝓiecti & blacterones & linguaces quorū lingua tā prodigiat īfreniſq; eſt vt teterrima quadam colluuione verborum fluat ſemper & æſtuet.

¶ Locrus vrbs ab Aiace Oileo & Naritijs q eū ſecuti ſunt condita apd̄ locrinū montem q eſt in Brutijs ad extremū italię oppoſit⁹ Peloro. Ver. Illic naritij poſuerꝛ mœnia locri. Inde locrēſes quorū rex fuit ipſe Aiax oile⁹, hi Epizephirij cognominati ſunt a zephirio ꝓmontorio cui imminent. Auctor eſt. Plin. a Locris incipere italiæ frontē quę magna gręcia appellata eſt. Alij ſunt Locri in gręcia cognominati ozolę a malo odore. Alij Opōtij Bœtijs finitimi & Epicundij dicti ſunt.

¶ Lodex icis, pe. ꝓ. lecti veſtis & operimentū ſiue linteolus quo in lecto vtimur & frequēter lauantur. Vn̄ a polluendo lodices appellatas nōnulli putant. Iuue. Modo ſub lodice relictis vteris in turba. hui⁹ diminutiuum eſt Lodicula. Sueto. in Augu. Ita vt in extremis ſpatijs ſubſultim decurreret ſeſtertio vel lodicula inuolutus.

✣ Lodix dicunt per i, non e, doctiſſimi quiq;.

✣ Lœmium appollinis cognomen quod ei lydij impoſuerūt ob malorū expulſionem finita peſtilentia. Cc.

¶ Logos apud gręcos mō ſermonē ſignificat mō verbum mō rationē. Hie. ad Paulinū. Logos gręce multa ſignificat. Nā & verbū eſt & ratio & ſupputatio & cauſa vniuſcuiuſq; rei per quā ſunt ſingula q̄ ſubſiſtunt. Aug. li. cōtra hæreſes. Hermes qui latine dr̄ Mercurius ſcripſit librū qui logos τελειος appelletur. i. verbū perfectū apud nos qn̄q; pro dicto ridiculo ac contēnendo ſumiꝛ. Cic. pro Gallo. Ego te certo ſcio oēs logos qui ludi dicti ſunt animaduertiſſe. A logos fiunt Catalogus. Epilog⁹ Dialogus Elogiū Analogia & prope īfinita alia & logica

¶ Logica latine ratiōalis. Nā gręci λογικὸν rationale dicūt. Hęc rationalis philoſophia dr̄ quę ꝓprietas verborū exigit & ſtructurā & argumētationes ne ꝓ vero falſū ſurrepat. Boeti. in cōmen. top. Hęc eſt inqt diſciplina q̄ſi differendi q̄dā magiſtra quā logicē veteres peripatetici appellauerunt, continēs in ſe inueniendi iudicandiq; peritiam.

¶ Logiſtoricus contexens rationes cōputans & modos hiſtoriarū, ſiue hiſtorice ſermocinās de liberalib⁹ ſciētijs Quo noīe dictus eſt quidā liber. Var. Vnde Sidoni⁹ ad Namatium. Varronē logiſtoricū ſicut popoſceras & Eubium chronographum miſi.

✠ Logiō dicaſterium vocatur hoc eſt iudicū loc⁹. Logia quoq; vocanꝛ quę de deo dicuntur logion, Chryſoſtom⁹ in omilia ad Corinthios vocat collectionē quū ait. περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγί.

✠ Lolodedalos vocāt qui dolū colūt ſermōis ornatu Cc.

¶ Loligo pe. ꝓ. gen⁹ piſcis quaſi voligo ſcd̄m Var. Volitat enim hic piſcis extra aquā ſe ferēs. hic caput inter pedes & ventres habet, quē nūc vulgo Calamarium vocant a thęcæ calamarię ſimilitudine. Habet enī oſſicula duo quaſi cultrū & calamū & cruorē nigrū attramēti mō cū externe albus & cū a volo as habēte, pe. cor. deſcendat loligo autē productam habeat, in metro ꝑ duplex ll, ſcribendū puto. Hor. in ſer. Hic nigrę ſuccus lolliginis. Hui⁹ diminutiuum eſt. Lolliguncula. Plau. Emitto ſepiollas lolligunculas.

✠ Lolius gen⁹ piſcis admodum parui, & facie a loligine diſſidens.

¶ Loliū hęrbę gen⁹, alio noīe zizania Hor. Eſſet ardor loliūq; meliora reliquēs. Hinc loliari⁹, a, um. Col. lib. ix. Cribro viciario vel loliario qui iā fuerit in vſu pulli ſupponātur. ✠ Infœlix loliū & ſteriles dominantur auenæ.

✠ Lomentū farina fabacea qua ad erugāda corpa vſa eſt antiquitas. Mar. Lomēto rugas vteri qd̄ condere tētas.

¶ Lomentū, græci λειωμα vocant, qd̄ tritū ꝓprie ſignificat. Pli. li. xxxiij. Subtiliſſimū genus lomēti quidā tritū vocant quinis aſſibus ęſtimatum.

¶ Lombardia, regio italię a longobardis dicta, q̄ ciſalpina gallia vocabaꝛ. Ei⁹ fines ſunt Apœnnin⁹ amnem cōtinetur, cui⁹ metropolis eſt Mediolanū a populis q Lingones germaniæ & bardi galliarū ſunt ſimul mixti, nō autem a longis barbis, vt ſolent viri docti ridere.

✠ Lombricus pe. ꝓ. piſcis qui vulgo lampetra vocatur.

✣ Longa alba vrbs eſt in latio, quam Aſcanius Aeneę fili⁹ ędificauit. Cc.

¶ Longus proprie porrect⁹. Verg. Stant longis innixi haſtis & ſcuta tenētes. Per traoſlatianē quandoq; poniꝛ pro diuturno. Idē. Et longū Andromache teſtantur amorem. Qn̄q; pro magno. Vnde lōgiores dies maiores dicimus. Quandoq; pro pernicioſo. Idē. Infœlix Dido longumq; bibebat amorē. Et longū aduerbialiter quod ſignificat longo tempore. Mar. Vtque tuis lōgum dominuſq; puerq; fruantur muneribus. A longus fiūt cōpoſita Oblongus & Prelongus.

¶ Longe aduerbiū pro longitudine tam tēporis q̄ loci, vt cū dicim⁹ lōge lateq; diſcurrit. Interdū ſignificat valde. Sal. longe mihi aliena mens eſt. Interdū præcipue. Cic. Illud homini longe optimū eſſe. Hui⁹ cōpoſita ſūt a longe & delonge quæ habent accentum in prima. Lōge gētium, ſignificat nuſq̄ gentium, nuſq̄ locorum.

¶ Longæuus a, um, cū diph. qd̄ eſt lōgi ęui. Ver. Quē tibi longęuo ſerū lauinia coniūx educet ſiluis. Ci. ī Cato O miſerū ſenē qui mortē contēnendā in tā lōgęua ætate nō viderit. Hic lęgęuitas ἐλλην ἰσιδὲ διαιώνιος λέγεται

¶ Longanimis pe. cor. qui eſt pſeuerātis animi, ęquanimiter tolerās. A quo lōganimitas ꝓ tolerātia. Hie. Lōganimitas, quę alibi ſuſtentatio dr̄, videtur a patiētia differre quia qui infirmitate magis quā propoſito delīquūt ſuſtentari per longanimitatē dn̄r. Qui vero ptinaci mēte exultant in delictis ſuis ferri patiēter dicēdi ſunt. Patiētia ergo eſt qua ſuperbiā & ꝓcaci mente peccantē nō ſtatim punit de⁹ Lōganimitas eſt qua ꝑ infirmitatem & nō deliberati animi malitiā peccantes diu portat.

¶ Longitudo prolixitas, vt longitudo dierum in dextera illius.

¶ Longinquus a, um, quod eſt remotū, diſtans. Ci. M. Cato. Nō dubito quid pręſentes cēſeant, nos quidem lōginqui & a teipſo miſſi in vltimas gentes.

✠ Aliquando ſignificat quod in longū tendiꝛ. Clau. Sic qui vecturus loginqua per ęquora merces molitur tellure ratē. Aliqn̄ poniꝛ pro extremo & peregrino, vt illud Si mea logingus viſcera piſcis habet.

¶ Lōgo as, quāuis non ſit in vſu, habet tn̄ compoſita ī frequenti vſurpatione habita, quę ſunt elongo & prolōgo quod eſt protraho. Plautus. Quę mihi anus prolōgat promiſſa.

¶ Longiſco longus fio. Aennius, neque corpora firma lougiſcunt quiſq̄.

¶ Longurio idem quod long⁹. Varro. Hic qui ante me eſt neſcio quis longurio.

¶ Longurius apd̄ Var. pertica lōgior. Quī. li. j. de re ruſti. ait. Secunda ſepes ex agreſti ligno ſed nō viuit. Fit aūt palis ſtatutis crebris ac virgultis implicitis aut latis perforatis & per ea foramina traiectis lōgurijs ferreis binis aut ternis, nō ex arboribus truncis demiſſis in terrā deinceps cōſtitutis. Idem. li. ij. Itaq; in ſtabulis oportet clauſa habere hoſtia ac feneſtras & inter ſingulas a præſepib⁹ īterijcere lōgurios q ea diſcernant ne inter ſe pugnare poſſint. ¶ Longanō, rectū inteſtinū dicitur quo aluum purgam⁹, ſic dictū quia in longū ꝓtendiꝛ, & nō eſt ita orbibus implicitū, ſicut inteſtinū tenue. Apicius Lōganones porcinos ex ture tarentino falſos cunctos conciſos in cinere pullorum.

¶ Lōgobardi populi Gemaniæ quos a lōgis babis cognominatos ferunt, & ab oceano germaniæq; vltis oris veniſſe nouas ſedes quærentes. Hi Albuino duce Italiā intrauere breuiq; oēs pene citerioris gallię vrbes cępere. Ibi cū ducētis annis regnaſſēt a Carolo magno ſupati fuerunt, ſed tn̄ vt dixim⁹ vt celtiberi ex celtis & iberis fuit vna natio, ita ligones ppl'i germanię & bardi galliarū populi facta vnione gentē vnā & vnū nomē admiſcuerunt, & ideo Ponticus vir doctus nr̄i tpis lingobardos appellat, nō autē longobardos, quātis aūt probationib⁹ prodeat ille vir ſcrupuloſus alij viderint.

¶ Lopades gen⁹ conchæ marinę. Plaut. in para. Medico addite lopades echinos oſtreas.

✠ Dictæ ab ollę ſimilitudine quę a græcis lapaſs diciꝛ. Eſt & lopas veſtis genus, quę & lope dicitur.

¶Loquor eris, locutus per c, ſcd'm Priſcianum ꝓprie ſignificat verba ꝑfecto. Differũt autē ab inuicē loqui & dicere, ꝙ loqui ſit a natura. dicere elegãter & facũde. Cõpoſita verbi loquor ſũt. Alloquor ad aliquē loquor. Cic. Cũ pridie eiꝰ diei eum allocutus fuiſſē. Alloquimur etiã ea, q̃ aut ſũmo affectu, aut extremo periculo narramus. Verg. Extremũ qđ te alloquor. Oui. Nec quia te noſtra ſperem prece poſſe moueri alloquor. Hinc Alloquium. Ambro. li. hexa. Dixit deus nõ vt per vocis organa quidã ſonꝰ ſermonis exiret, nec vt linguę motꝰ cœleſte formaret alloquium. Colloquor ſimul loquor. a quo Colloquiũ pro cõfabulatione, cũ veniunt in vnũ locũ loquendi cauſa, & collocutores qui ſimul loquũtur. Circũloquor per circuitũ quēdã declaro. A quo circũlocutio quã gręci periodon vocãt, vt ſi elephãti dentē ꝓ ebore dicamꝰ Eloquor a quo eloquiũ. Deloquor qđ eſt de aliquo loco deputato loquor. Var. Hinc ĩ fanis Sabinis dei deloquũtur. Interloquor. Obloquor. Pręloquor, ante loquor. Lactã. li. iij. Daniel quoq; ſimilia prelocutus eſt. Perloquor perfecte loquor & ſermonem perficio. Et habēt pe. cor.

¶Locutor ſeu loquutor qui nimiũ loquiť. Gel. Qui ſũt leues & futiles & importuni loquutores.

¶Loquela, verbũ quod in loquendo ꝓferimus.

¶Loquentia, & loquiũ q̃uis a loquor deducãtur, nõ tamen eis vtimur niſi in cõpoſitiõe, vt breuiloquẽtia breuiloquiũ, multiloquẽtia multiloquiũ, magniloquentia, magniloquiũ. Similiter magniloquus multiloquꝰ ſtultiloquus, blandiloquus & huiuſmodi quę habent pe. cor. Anteloquiũ, primus loquẽdi locus, ſeu principatus loquẽdi Soliloquiũ quod ſignificat illius qui contẽplando ſolus ipſe ſecum loquitur.

¶Loquax verboſus garrulus. Vñ corui & alię aues quę humanã vocē imitanť, loquaces dicunť. Hinc cõparatiuũ loquacior & ſuperlatiuum loquaciſſimꝰ. Loquacitas naturalis loquẽdi abũdantia. Cic. Torquato. Facit autē nõ loquacitas mea, ſed beniuolẽtia lõgiores epiſtolas. Accipitur etiã pro ſtulta & inani loquendi copia.

¶Loquacito as, multũ loquor. Hier. Si q̃n mulierculæ de diuitijs proprijs, de filijs, & veſtibus, de mundi vanitatibus gratulando loquacitent, vt moris eſt eis, frãganť

☩Loquere pe. ꝓ. apud Plautum in milite. pro loqueris legitur. Loquere lepide.

¶Lora ſiue lorea genꝰ potiõis eſt quã græci Deuteriã appellant quaſi ſecũdariã, veluti apud nos tertiaria per vini caritatem. Nam Δέυτερον apđ gręcos ſecũdũ dicitur Fit ex maceratis aqua vinaceis poſt muſtũ acinis exp̃ſſum. Non poteſt iure vocari vinũ quãuis inter vna operaria numeretur. Tria eorũ genera. Primũ decima parte aquę quaſi muſti expreſſa ſit, & ita nocte & madefactis vinaceis rurſuſq; prelo ſubiectis. Secundũ tertia parte eius qđ expreſſum ſit addita aquę exp̃ſſoq; decocto ad tertias partes. Tertiũ fæcibus vini expreſſum qđ fęcatũ Cato. appellat. Var. de vi. para. Antiquę mulieres natu bibebãt lorã. Dicta lota acina. Hęc etiã lenia tenuia vina dñr. Pli. lib. xxxiij. ait leniſſimũ vinũ celerrime inueterari. Idē ſcribit tenue vinũ minus alere magis ſtomachũ nutrire. Cato fęcatũ appellat quod fæcibꝰ vini exp̃ſſum eſt. Vinũ aqua miſceri Staphilus primꝰ inuenit. Dilutum quoq; vinum dicitur aquatum.

¶Lorũ prima ꝑd. Nam lora habet o cor. ꝓprie ſignificat corrigiã ex corio & grece λῶρον Vñ ponti ꝓ cingulo Poetæ baltheũ Veneris qui ceſtꝰ dicitur lorõ appellãt Lora etiã habenas vocamus & retinacula iumentorum, zonas quoq; ac volumina ex corio bubulo q̃bus pugiles vtebantur. Pręterea q̃cunq; ligamina lora dici p̃nt, & loramẽta ligamẽta etiã q̃ ex tabulis fiunt. Gel. Poſtea videbamꝰ Androdum & leonē loro tenui reuinctum vrbe tota circũ tabernas ire Hiero. Loramẽto ligneo circũdatũ ædificij fundamentũ nõ diſſoluiť. Ab hoc lorũ etiam ꝓ corrigia accipiť qua homines verberanť. Dona. Lora apđ veteres laura dicebantur, a laura triumphorum ſub qua mos erat captiuos vinciri duciq; per põpam. Ideo autē vt cõditionis reminiſcantur loris cęduntur. Vnde loranij dicebantur qui in ſcęnicis fabulis parebant ijs q ludis erant pręfecti, & vel vinciebant vel cędebãt quos iuſſi erant vincire vel cędere. Tortore quoq; lolarios vocatos inuenibus. Gel. Itaq; hi ſequebanť magiſtratus tã quã in ſcęnicis fabulis qui dicebanť lorarij. Itē lora dñr corrigię q̃bꝰ lecti & ſellę inſtruunť ſup quibꝰ tormenta vel culcitrę imponunť. Mar. Nouis linteis loriſq;. Hinc etiã funiculus aureꝰ argenteuſue qui collo geſtari ſolet lorum appellatur.

☩Inuenitur etiã lorus maſ. gñis, ſicut corius & collus. Apul. lorum quempiam ſinu ſuo detinuit.

¶Lorarij. Vide in dictione lorum.

☩Lorarij ſerui q in ſcęnicis fabulis loro vinciebant, aut vere quos erant iuſſi. Ca. Id genꝰ hoĩes etiã Brutianos appellat, q̃m Brutij ignominiæ cauſa iuſſi ſunt a Romanis vt magiſtratibus in prouincias euntibus parere & p̃miniſtrare ſeruorũ vice cogebãtur ꝙ primi Italię ad Annibalem deſciuerint. Vide in lorum.

¶Lorica pe. ꝓ. a loro fit & eſt munimentũ corꝑis, quale in imperatorũ antiquis ſtatuis videmꝰ, qui loris alligata ſit. Qđ ſi ſit ĩ numĩe, Aegis idis, dř. Habetq; ĩ medio caput meduſę. Nã vt ĩterpretatur. Var. e loris de corio crudo pectoralia antiqui faciebant. Proprie vulgariter dñr bardę vt ſunt equorũ & ſcuta gręcorũ, nõ aũt ſũt quas vulgo pazerias vocant q̃m poſtea Galli ſuccuderũt e ferro ſub id vocabulũ ex anulis ferream tunicã. Lorica in ædificijs eſt quoddam quaſi ſepimentum & veluti peribolus quæ nos tuetur a lapſu.

☩Loricula dimi. a lorica qđ etiã in re militari ſignificat munimentũ, quod obſeſſores vrbiũ conſtruũt. Nam vltra iactũ teli ĩ foſſam faciũt, eamq; vallo ſudibus & turriculis inſtruunt, vt erũpentibus e ciuitate poſſint obſiſtere Auctor. Vege. li. iiij. Hircius in cõ. viij. ſic ſcribit. Hæc imperat vallo xij. pedũ muniti loriculãq; pro hac ratiõe eius rationis in ędificari. Itē põtiũ frontes viminea loricula munirentur. Accipiť & pro muro tecti. Vnde ĩ Deutero legimꝰ. Cũ facies domũ nouã, facies murũ tecti ꝑ circuitũ, ne effundať ſanguis in domo tua & ſis reus labēte alio & in pręceps ruēte. Hiero. cõtra Pela. recitat hęc verba. Sed ꝓ illo facies murũ tecti tanq̃ elegantius repoſuit. Facies loriculã tecti. Periolus etiã ſeptum dř & circuitus. Vñ & Hiero. capitur ꝓ lorica ſeu circuitu apud Ezechielem & quaſi quadã corona quę fit in domo ne facilis in præceps lapſus ſit. Ioſephus quoq; lib. vj. belli iudaici ſcribit ꝙ tẽplum Salomonis arãq; cingebat ex pulcherrimo ſaxo lorica gratiſſima vſque ad cubitum ſurgens.

☩Lorico as, loricã ĩduo. Vñ loricatꝰ, lorica indutꝰ. Pli. Mox vbi pluribꝰ eodē modo ſe corijs loricauit, in dimicationē ꝑgit. Loricatio apđ iuriſcõ. accipiť ꝓ ornatu domus ſpecioſo, ac veluti tectorio, q̃ impẽſę ſunt voluptarię. Huius verbi cõpoſitũ eſt dilorico de quo alibi.

¶Loripes edis, pe. cor. qui pedē in modũ lori tortũ habet. Iuue. Loripedē rectus derideat ęthiopē albꝰ. i. qui q̃ſi loro pedē ligatũ habet claudus natura vł caſu factꝰ.

¶Lotiũ, vrina a diluẽdis corporibꝰ appellatũ. Eſt eñ totiꝰ corꝑis lotio, ſicut vrina ab vrinor verbo deſcẽdit. Sue. Reprędendenti filio Tito & ꝙ vrinæ vectigal cõmentus eſſet pecuniam ex pría pẽſiõe admonuit admonuit ad nares, ſciſcitãs nõ odore offederenť. At illo negãte. Atq inquit e lotio eſt. ¶Lotos & lotis idis, ꝓpriũ nomē nymphe, neptuni filię, Priapũ fugiẽs ĩ arborē ſui nois cõuerſa eſt. Oui. li. x. met. Amnicoleq; ſimul ſalices & aquatica lotos. Hęc arbor vt ſcribit. Pli. inſignis eſt ĩ Africa q̃ vocãt celtĩ tã dulci cibo, nam myrti mõ baccas fert, vt nomē ẽtgẽti terręq; dederit nimis hoſpitali aduenatũ obliuiõe patrię. ¶Ligno colo lor niger, ad tibiarũ cãtus expetiť. Quare & a poetis ꝓ tibia poniť. Quidã arbitrantur eſſe eã arborem quã Romani Viſciulum dicũt

Eſt etiã eodem nomine hærba in ęgypto quã Homerꝰ inter hærbas ſubnaſcẽtes deorũ voluptati primã nominauit. Hec recedẽtibꝰ aquis nili prouenit ſimilis fabæ in cuiꝰ capite fructꝰ eſt papaueri ſimilis intꝰ grana ceu millium ex quo incolę faciũt panē. Vnde Plin. lib. xxij. Qui arborē tantum lotum putant Homero auctore argui poſſunt. Ab hac ſata fit lotometra, ex cuiꝰ ſemine ſimillimo porri fiunt panes in ægypto a paſtoribus, maxime aqua vel lacte ſubacto. Eſt & alia lotos quam multi trifolium dicũt. Itē alia lotos agreſtis in libya haſta duobꝰ cubitis longa ramos plurimos proferens. Quidam ẽt loton millium vocant.

¶Lotophagi populi in Aphrica, apđ Syrtes, a loto nomē ſortiti, q ex loto arbore victitant, cuiꝰ fructꝰ ſunt magnitudine fabę colore croci, quorũ cibus tã dulcis eſt vt aduenis incutiat patrię obliuionē. Vñ cum Vlyſſis ſocij delati fuiſſent in Aphricã & guſtaſſent vix ĩde abducti ſunt Hoñ. li. viij. Odyſ. ὀυ δ' ἄρα λωτοφάγοι μήδοντ' ἑτάροισιν ὄλεθρον, ἡμετέροισ' ἀλλά σφι δόσαν λωτοῖο πάσασθαι, τῶν δ' ὅστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπὸν οὐκ ἔτ' ἀπαγγεῖλαι πάλιν ἤθελεν οὐδὲ νέεσθαι, ἀλλ' αὐτοῦ βούλοντο μετ' ἀνδράσι λωτοφάγοισι λωτὸν ἐρεπτόμενοι μενέμεν νόστου τε λαθέσθαι. ¶Id eſt neq; lotophagi perniciem voluerunt ſed ipſis dederũt lotũ comedere. horũ vero quicũq; loti comediſſent dulcē fructũ non amplius renunciare cũrabãt neq; redire, ſed cũ ipſis volebãt viris lotophagis lotum comedentes manere rediтuſq; immemores eſſe.

✣Loxias Apollo dictus eſt ꝙ per obliquũ circulum ab oriente pergit ad occaſum. Cc.

L ANTE V

LVbidinē veteres dixere a lubeo ꝓ libidine. Cc.

☩Lubentia & libentia a lubeo & libeo pro hilaritate & voluptate ſermonum & locorum. Plau. ĩ Aſi Lubentiorem te faciam quam lubentia eſt.

¶Lubricus a, um. pe. cor. quaſi labricus proprie lubricꝰ locus dicitur in quo quis nequit conſiſtere qualis eſt terra glaciata. Verg. Lubrica conuoluit ſublato pectore terga. Et ſeſe oppoſuit ſalio per lubrica ſurgẽs. Inde figurate adoleſcẽtia lubrica dicitur quæ facile labiť. Lubricos oculos dixit. Cic. i. mobiles ſicut dř pes lubricus q eſt ĩ lubrico. Piſcis lubricus dř qui labitur dum tenetur.

¶Lubrico as. lubricum facio. Iuue. Qui lacedæmonio pitiſmate lubricat orbem.

¶Lucæ boues ſiue lucanę boues dicti ſunt Elephanti. Vide in dictione Elephas.

¶Lucani populi dicti ſunt ꝙ ea regio ſita eſt ad partē ſtellę luciferę, vel ꝙ loca ętherea ſint multę lucis. Vel a lucilio duce vel ꝙ primitus in luco conſederint. Hi iter Calabros & appulos ſiti ſunt & a Sabinis orti. Eorũ regio lucania, quę nũc principatꝰ dicitur. In ea eſt peſtum opidũ & Flea vrbs, lucania & petilia metropolis. Hor. Lucanꝰ an appulꝰ anceps. Eſt & lucanꝰ a, um. qđ ad lucē ꝑtinet a quo antelucanꝰ a, um. Anteleuco & añlucor

¶Lucanꝰ nomē ꝓpriũ poetę. ☩Senecę viri vñcũq; doctiſſimi & grauiſſimi tragœdiarũ ſcriptoris nepotis.

¶Lucanica genꝰ farciminis ex porcinis carnibꝰ a lucanis populis primũ ĩuenta. Mar. Filia picenę venio lucanica porcę. Pultibus hinc niueis grata corona datur.

¶Lucem claritatē eſſe nemo eſt qui dubitet. Q̃m autē dies clara eſt, quemadmodum nox obſcura poniť quandoq; lux pro die & nox pro tenebris quamuis prima luce & primis tenebris non primam partem diei ac noctis ſignificat. Prima vero pro tota non pro diei parte Gel. Alia luce orta auis in paſtum profecta eſt Inuenitur ẽt luci aduerbialiter poſitũ ſicut Veſperi. Ci. in Ant. Quis ei audeat luci & militari ĩ via gręcũ eſt. λὺξ λυκὸς ἔνθεν καὶ λύκος λέγεται ὅτι ἐν τῇ νυκτὶ λύκος οὐκ ἐνδεῖται. ✣Idē lux lucis & lycos lupus dicitur q̃m noctu luce nõ egeat. A luce fit lucanꝰ, a, um, & anteleucanꝰ a, um, qđ eſt ante lucis tꝑs, & ſublucanꝰ ſub lucis tꝑe. Pli. xj. Nec omnino prius Vergiliarũ exortu ſublucanis tꝑibus. Lux autem ἀπὸ τῆς λύκης dicta eſt. λύκην ei veteres gręci appellant lucem quæ pręcedit ſolis exortum.

¶Luceo es, xi. ſplendeo. Cuiꝰ cõpoſita ſunt. Alluceo, ad aliquid ſeu iuxta aliqđ luceo. Colluceo ſimul ſeu totꝰ luceo. Pli. li. x. Inuſitata gña alitũ accepimꝰ quarũ plumę igniũ modo colluceant noctibꝰ. Diluceo diſtincte luceo. Gel. li. ij. Cõtra vero qui ſex horis poſterioribꝰ naſcitur eo die videri natũ, qui eã noctē diluxerit. Eluceo. extra ſiue multũ luceo. Lact. li. vij. Quis tã cæcus vt exſtimet ſine cauſa eſſe facta in quibus mira diſpoſitio ꝓuidentiſſimę rationis elucet. Aug. li. j. con. Hinc ſatis elucet maiorē habere vĩ ad viſẽdũ liberã curioſitatē quã meticuloſam neceſſitatē. i. clarũ eſt. Illuceo lucidꝰ ſum. Sed ad diē pertinet. Liui. Vbi illuxit recepere claſſem. Sed hic magis eſt ab illuceſco. Plau. in Cap. At pol te ſi hic ſapiat ſenex atra pix agitet apđ carnificē tuo q̃ capiti illuceat. Idē in Amph. Nũc te inqt quę manſiſti nũto vt cedas diei vt mortalibus illuceſcas clara & candida. Interdũ illuceſcere eſt illuminare & ſplendentē facere. Lact. lib. vij. Qui ſolem cũ cæteris ſyderibus illuxit. Interluceo in medio luceo. Cic. lib. iij. ad Heren. Prætcrea diſſimiles forma atq; natura loci cõparãdi ſunt vt diſtincti interlucere poſſint. Sed hic interlucere quaſi ĩnoſci eſt. Pelluceo ꝑ mediũ trãſluceo. Quin. Sed vt ĩterſe vincti atq; ita coeuntes, ne cõmiſſura pelluceat. Huius ſignificationis eſt Perluceo & tranſluceo. Seneca. de tranquillitate. Quid ꝑlucẽtes ad vnũ aquas & circũfluentes cõuiuia? Cic. li. ij. offi. Quaſi ꝑlucet ex his quas commemoraui virtutibꝰ. Colu. li. v. Vt nullo loco trãſluceat Polluceo, de quo alibi. Præluceo ãte luceo. Cicer. Ego meis maioribꝰ virtute pręluxi. Reluceo. Verg. lib. ij. Sigęa igni freta lata relucẽt. Subluceo aliq̃tũ luceo. Ouid. de meridie. Qualia ſublucẽt fugiẽte crepuſcula phœbo. Aut vbi nox abijt, nec tamen orta dies.

¶Luceſcere eſt clarum fieri. Plau. in Am. Tempus eſt exire ex vrbe priuſq̃ luceſcat volo.

¶Lucidus da, dum, qđ eſt clarũ, perſpicuũ, a quo Perlucidus & Trãſlucidus. Quin. li. viij. Similiter tranſlucida & verſicolor quorũdã elocutio res ipſas effœminat

¶Lucido das, dum, facio, illuſtro, a quo Dilucido qđ eſt declaro, ſeu diuerſis modis clarũ facio. Cic. li. iij. ad Heren. Nã qđ in dicendo rei dilucidandę & magnificãdæ cauſa dolũ appellauimus, id in dicendo honeſtius cõſilium appellabimus. Elucido, extra ſeu multum lucido.

¶Lucifico as, pen. cor. idem quod lucido, a quo Elucido. Nonius. Elucidificare luci dare, dictum a luce. Laberius. Si cito fulgentis ſplendore pecunię volo eludificare exitum ętatis meę.

¶Lucifuga pe. cor. qui fugit lucem.

✣Lucigena luce genitus. Cc.

¶Lucifer pen. cor. ſtella Veneris cum ãtegraditur ſolē cum ſubſequitur Heſperus.

¶Lucerna a luceo. Græce Lychnus vocatur, cuiꝰ pría corripiť, cum tñ a luceo producatur. Iuue. Diſpoſitæ mi ęgypti monſtrauere, vt auctor eſt Euſeb. libro decimo p̃parationis.

¶Lucernarius qui lucernam fert. Lucernula diminuti.

¶Lucens quod aliunde lucem habet. Ver. Lucẽteque globum Iuue. Lucibile quod per ſe lucet.

¶Lucetius dictus eſt Iuppiter, a luce quã præſtare hominibus putabatur.

¶Lucina penult. ꝑd. quę partui pręeſt, ꝙ partũ ferat in lucem Plinius. putat lucinam dici ꝙ oculis pręſit & luci. Sunt qui a luco deducãt qui Romę Iunoni ſacer eſt in exquilijs. Ouidius libro ſecundo. Faſt. Gratia lucinę dedit hęc tibi nomina lucꝰ. Aut quia principiũ tu dea lucis habes.

✣Lucinos dicimus quibus ſunt parui vtrinq; ocelli & breuis viſus. Cc.

✣Lucioſus dř qui interdiu parũ aut nihil videt veſperi autē ſatis, & huiuſmodi morbꝰ Lucio nuncupatur. Cc.

¶Lucius prænomẽ eius qui primꝰ ita vocatus, qa oriente luce natus eſt. Sic lucia nomẽ mulieris pe. cor. proferri debet, contra communem vſum. Lucius etiam piſcis.
¶Lucilius, & lucullus noĩa ꝓpria a luce deducta.
¶Luculentꝰ ta, tum. qđ eſt luce plenũ, ſplendẽs. Plau. in Cur. Pulchrũ & luculentũ hoc nobis hodie euenit ꝓ-liũ Sal. Tum. M. Tullius orationẽ habuit luculentã & vtilẽ. reip. Hinc aduerbiũ luculẽter clare & ſplendide. Hiero. De quorũ vitijs morbibuſq; mirificis quę luculẽter ipſe conſpexi libellũ ipſe cõſpegi.
¶Lucubro as. pe. cor. vigilo, & ad lucernã aliquid compono. Vnde lucubratio vigilia & opꝰ qđ lucubrãdo fit. Var. de orig Non ſolũ ad Ariſtophanis lucernam, ſed ẽt ad Cleantis lucubraui. Liuiꝰ. lib. j. Sed nocte ſera deditam lanę inter lucubrantes ancillas in medio ędiũ ſedẽtem inueniunt. Hiero. in prologo. Iudith. Hinc vnam lucubratiũculã dedi. Sunt & lucubrationes ruſticanę veſpertina & antelucana qñ a veſpere & ante lucẽ cõficiũt intra villã opera rei villaticæ cõducibilia. Colu. lib. xij. Itẽ ad lucubrationẽ veſpertinam palos decem, vel ridicas quinque conficere, totidemq; per antelucanam lucubrationem.
¶Lucus nemus arboribꝰ denſum deo ſacrũ a luceo per antiphraſim dictũ, eo qꝫ nõ luceat, quoniã cum nullæ illic arbores propter religionẽ cederentur, opacus & ſine luce erat. Sunt alij qui non ꝑ contrariũ deducant, ſed ꝓpter lumina crebra ſacrificioꝝ q̃ ibi nocturno tpe fiebãt ꝫ Vel lucus, a luca, dictione Ethruſca & hebræa qđ eſt ſenex, vetus & ſenatus, quaſi locus religioſus, ſeniorũ curia & tẽplum prout deſcribitur a Vergilio. Enei. viij. Templũ auguſtũ, Ingens centũ ſublime columnis horrendũ ſiluis & religione parẽtum hinc ſceptra accipere & primos attollere falces regibus omen erat hoc illis curia. Templũ nec multũ differt a fano de quo ſupra dicit ergo lucus locus ſenatorius vbi ſenatus exequebatur cõſilia faſces luſtrationes & auſpicia hinc lucumones nomen eſt ſenatorię dignitatis. Dicitur etiã lucus us. pro luce. Teren. Cũ primo lucu. i. prima luce, & cũ primum ſol illuceſcit Lucus martis dictus in quo Mars Iliã veſtalem virginẽ cõpreſſit, vt eſt apđ Iuſtinum & plu. Luculus & lucellus diminutiua ſunt.
¶Luco as. licet nõ ſit in vſu a luco ſiue a luce fieri puto Cuius cõpoſita ſunt Colluco, quod eſt ramos ſyluæ decido. Interluco idẽ ſignifi. Subluco ſuccidẽdo illumino.
¶Lucar pretium quod eſt lucis captatur, vel erogatio q̃ in lucis fiebat.
¶Lucani feſta quę in luco Romani faciebant, q permagnus erat inter viã ſalariam & Tyberim, pro eo qꝫ victi a Gallis fugientes e prælio ibi ſeſe occultauerant.
¶Luceria vrbs Apulię, quæ & Auſonum Colonia fuit.
¶Luceres ſiue lucerẽſes, tertia ps ppli Romani Romani diſtributa a Tatio & Romulo, ſic appellati alucumone, ſiue a lucerio ſiue a luco quẽ Aſylũ Romulus vocauerat. ¶Lucerius Ardeæ rex, qui auxilio fuit Romulo aduerſus. Tatium.
¶Lucumo propriũ viri nomẽ, a quo lucumones appellati, qui poſtea lucrẽſes ſunt dicti. Hi fuerunt Tuſci. varro. Dimicantẽ Romulum contra. T. Tatium alucumonibus id eſt tuſcis auxilia petiſſe.
¶Lucrũ a luendo ſi ãplius exolueret q̃ quanti eſſet emptũ. A quo Lucroſus ſa, ſum, plenũ lucro. Pli. lib. xviij. Et auctionibus eam adhiberi lucroſum putant.
¶Lucellum diminutiuũ paruũ lucrum. Hor. in ſer. Deſine guſtarit tecũ partita lucellum.
¶Lucrifuga qui lucrũ fugit. Plau. Cũ hos huc adij lucrifugas, damni cupidos. Cc.
¶Luctiones dicti ſunt qui vndiq; lucrari cupiunt.
¶Lurcinꝰ pe. ꝓ. lacꝰ. Campanię in ſinu Baiano, cõtra puteolos ꝓpinquus Auerno lacui, adeo vt in maximis qñq; tempeſtatibus cõiũgi ſoleat. Dictus a lucro ꝓpter multitudinẽ piſciũ qui capiebatur. De vtroq; Mar. Dum modo lucrino modo ſe permittit Auerno,
¶Lucretilis, mons in Sabinis.
¶Lucta conflictus.
¶Lucto as. apud antiquos & luctor deponẽs ſignificat cõtra aduerſariũ omni adhibita vi nitor cõfligo, quia in huiuſmodi conatu membra ſoluuntur. Verg. Luctantes vẽtos. Ser. Hoc eſt egredi laborãtes. Aliqñ luctari eſt ludere. Lactã. Ne qñ in laqueos & fraudes illius aduerſarij noſtri cum quo nos deus luctari voluit, incideremus. Teren. in He. Dicitq; illi anulũ ſeſe dũ luctat detraxiſſe. Hinc luctatio ludus quo alius alium nitit in terrã ꝓſternere. Cõpoſita ſunt Collucto. Lact. de opi. Nam & ille colluctator & aduerſarius noſter ſcis quam ſit aſtutus, & idẽ ipſe violentus. Obluctor acrius contra aliquẽ nitor. Collumella libro. vij. Sępe etiã vel grauitate longioris, vel cũ in ꝓſcindendo, aut duriori ſolo, aut obuiæ radici obluctatꝰ cõuellit armos. Reluctor ꝓ repugno. Idẽ li. j. Nam cũ veteri aſtruitur recẽs ędificiũ quaſi aſſurgenti, reluctans oneri cedit. Quintil. Cũ a me qdã familiariter poſtularẽt vt aliqd de ratione dicendi componerem diu ſum equidem reluctatus.
¶Luctitor frequentatiuum. Vnde Priſcia. poſuit apud vetuſtiſſimos luctito pro luctitor inueniri.
✤Lucũter genꝰ eſt panis piſtorij. Cc.
¶Lugeo luges luxi luctũ, quaſi luce egeo propter cõtinuum luctũ. Vel dicitur a Luo, qꝫ luctꝰ vitam hoĩs ſoluat. Eſt enim lugere valde flere. Lactan. li. iiij. Quis tã facundꝰ & tanta rerũ verborũq; copia inſtructꝰ exiſtet q̃ oratio tanta affluentię hubertate decurrens? vt illam crucem merito deploret, quam mũdus ipſe & tota mundi elementa luxerũt? Et eſt lugere in luctu hoc in lugubri habitu eſſe ex obitu chariæ neceſſariæq; pſonę Vñ Luctꝰ, vt Cic. lib. iiij. Tuſ. inqt eſt ęgritudo ex eius qui charus fuerat interitu acerbo. Scribit Dionyſiꝰ hali. lib. v. Romanas matronas Valeriũ publicolam Brutũq; luxiſſe ãnuũ tempus depoſitione auri auri & purpuræ, vt eſt illis luctus conſuetudo in neceſſariornm cognatorũq; funeribus. Huiꝰ verbi cõpoſita Prolugeo de quo alibi. Elugeo qđ eſt luctũ depono. Vñ Agretiꝰ Eluxit q luctũ depoſuit. Illuxit cũ lumẽ apparuit. Liui. Quid aliud ĩ luctu quã purpurã aut aurũ deponũt fœminę? Quid aliud cũ eluxerũt, ſumũt. Aliqñ elugere eſt lugẽdo deflere Ci. Patriã eluxi iã & grauiꝰ & diutiꝰ q̃ vlla mater vnicũ filium. ¶Luctus us. non ſolum ploratio dicitur ſed etiã inſigne iudiciũq; mœrentis, ſicut eſt veſtitꝰ niger & pullus. Sępe eĩ ipſe habitꝰ vultuſq; & veſtis luctus dr̃. Nã in luctu atrati ſunt, purpura auroq; depoſitis, cũ eluxerũt nigrã veſtẽ exuunt, purpurãq; reſumũt. Antiqui ẽt declinabant lctus cti. Actius. Ceſſo hinc ire & rapere lucti veſtem in lecto coniugis.
✤Luctiferum dicimus ferens luctum. Cc.
¶Luctuoſus, ſa. ſum, luctu plenũ. Sal. Virorũ more pugnantes cruentam atq; luctuoſam victoriã hoſtibꝰ relinquatis. Et luctuoſus dicitur qui eſt in luctu.
¶Luctificꝰ ca, cum. pe. cor. quod luctum inducit.
¶Lugubris & hoc lugubre pe. cor. quod ad luctũ ꝑtinet vt veſtis lugubris quæ defertur ꝓ morte alicuiꝰ chari.
¶Ludus dr̃ in factis, iocꝰ in verbis. Et ludꝰ in ſingulis de priuatis & de exercitatione gymnaſtica cũ multorũ cõuentꝰ ab vno eruditur pręceptore. Vnde & pro ſchola & loco ſumitur in quo exercentur docẽturve. Sic dicimꝰ ludũ paleſtrę, ludũ pilę, ludũ gladiatorũ, ludũ muſicũ, ludũ literariũ. Suet. in Cæſa. Formã qua ludũ gladiatoriũ erat ędificaturus conſiderauit. Aſco. omnem, ſcholam ludũ dixere Romani. Quin. Quia, diuitem illum ꝑ miſeram patrem in ludũ vendiderũt tãquã decepti hoc eſt gladiatorũ. Cic. de ora. Tum hoc in ludo nõ præcipitur. Faciles enim cauſę ad pueros deferũt. Et ſtatĩ poſt. Hęc eſt in ludo cauſarũ fere formula. Vbi de grãmatices ludo locutus eſt. Sene. Dionyſius tyrannus de regno eiectꝰ ludi mgr̃ factꝰ eſt. De ludo muſices ĩtellit. Luſꝰ vero & luſio ad voluptatem magis pertinent ſine vlla arte & puerorũ proprie dñr. Quint. Nihil me luſus offenderit. Et paulo poſt. Sunt etiam nõnulli acuendis ingenijs nõ tñ inutiles luſus. Cic. Ex multis luſiõibus nobis ſenibꝰ talos relinquant & teſſeras. Vbi de voluptate ſenili locutus eſt. Ponitur tamen qñq; luſus pro ludo. & ludꝰ pro luſu. Similiter luſus pro ioco, opponiturq; ſerio, quẽadmodũ & iocus. Pli. iunior Ariſtoni. Quos quãtoſq; auctores ſequar facile ĩpetrarij poſſe cõfido vt errare ſed cũ illis ſinãt quorũ nõ ſeria modo, verũ luſꝰ etiã exprimere laudabile eſt. Eodẽ mõ ludꝰ. Hora. Sed tamen amoto quæramꝰ ſeria ludo. Ludy ero tñ plurali nũero, ſpectacula publica ſignificãt. Cic. in Ver. Inter binos ludos Fuerũtq; apud græcos quatuor ludorũ gñ a præcipua ſcilicet olympici, pithij, iſtmici. & nemeęi, de qbus dictũ ẽ i dictiõe certamẽ. Ludi apđ Romanos etiã quatuor erãt Megalenſes, funebres, plæbei, & apolinares.
✤Ludiꝰ & ludio ꝓ ioculatore hiſtrione, & ludia ꝓ ioculatrice. Mar. Hermes cura laborq; ludiarũ. Liui. Acciti ex Hetruria Romã ludiones, qui ad tibicinis modum ſaltabant. Ouid. Ludius ęquatam ter pede pulſat humum.
✤Ludias legimꝰ fœminas appellatas. Mar. Ludiã quã dam gaditanam ſaltantem vidimus ſemicinctam. Cc.
¶Ludo, is, ſi, ſum, ludũ exerceo, & cõſtruit cũ ablatiuo. Interdum etiã cum accuſatiuo. Sueto. de Augu. Aliqñ vt vincat ludit aſſidue aleam. Teren. ĩ Adel. Ita vita eſt hominum, quaſi cum ludas teſſeris. Interdum ludere eſt deridere. Plaut. in Aſi. Nec me cur laudatis ſcire poſſũ. Interdum decipere. Teren. in Adel. Cur non ludo hunc aliquantiſper, melius eſt quandoquidẽ hoc nũ quã mihi voluit credere. iterdũ locari vulgo ſcrizare ſolazare. Pli. ad fabiũ. Ludere me putas, ſerio peto. Intellexit enĩ ſe non ioco agere ſed ſerio. Terentius in Adel. Congruum iſtum maximum ĩ aqua ſinito ludere pauliſper. Interdũ canere pulſare. Gel. Is optime ludere a magiſtro eius dicerat. Interdũ verſibꝰ ſcribere Verg. Ludere quæ vellem calamo permiſit agreſti. Interdũ amittere. Terent. in Phor. In illis fructus eſt, in illis opera ludit. Vbi notãdum ludo modo actiuũ, modo neutrum eſſe, vt ex his q̃ ſcripta ſunt intelligi licet. Conpoſita ſunt Alludo, Colludo. Vnde Colluſcor ſociꝰ ĩ ludo. Cic. Lẽticulã de alea cõdẽnatũ colluſorẽ ſuũ reſtituit. Verg. li. j. Georgi. poſuit pro ſimul mouere. Sæpe leuẽ paleã, & frõdes volitare caducas. Aut ſũma nantes in aqua colludere plumas. Iuriſconſulti Colludere dicũt aliquos cum diuerſam partem adiuuant, prodita cauſa ſua Sic enĩ cliẽtẽ ſuũ ſimul cum aduerſario ludũt, id eſt fallũt ac decipiunt. Deludo, derideo, decipio. Plautꝰ in Aſi. Furcifer etiamme deluſiſti. Idẽ. Quid me deluditis foras? Eludo, Illudo, Præludo, anteludo. Ambro. li. i. offi. Qui diſciplinam bellicam vul aſſequi quo die exercetur armis & tanquam in procinctu poſitus præludit prælium. Hinc præludiũ quod proprie ſignificat precentionem, hoc eſt quod ante inchoationem cantus præmitti ſolet fauoris emerẽdi gratia, & hęc habent pen. prod.
✤Ludibundus dicitur ludens. Cc.
¶Ludifico as, derideo, ſeu per iocũ & ludũ fallo. Plau. in Caſ. Iã hic eſt lepide ludificatꝰ. Inuenit etiã ludificor deponẽs. Terentiꝰ. in Phor. Ergo ſic me ludificamini.
¶Ludibriũ ꝓprie vbi ludimꝰ deridemuſq;, & qđ ludẽdi cauſa expetimꝰ. Vergiliꝰ. Ne turbata volent rapidis ludibria ventis. Vnde haberi aliquid ludibrio dicimus, id eſt deriſui & cõtẽptui. Terentiꝰ in Hecy. Non ſic ludibrio tuis factis habitꝰ eſſem. Ambro. de Agnete pro coitꝰ peccato poſuit cũ ait. Cum quibus libidinis ſuę ſe poſſe credebat ludibrium exercere.
¶Ludicrum ſubſtantiuũ dici poteſt quodcũq; luſoriũ, ac ioculare. Liui. lib. j. Et cũ his creſcente indies grege iuuenũ ſeria ac iocos celebrare, iã tñ in palatino monte lupercal hoc fuiſſe ludicrũ ferũt, & a Palanteo vrbe Arcadica palatiũ, deinde Palatinũ montem appellatũ, ibi Euãdrum ex eo gñe arcadum qui multis ante tẽpeſtatibus ea tenuerũt loca ſolenne allatũ ex Arcadia inſtituiſſe vt nudi iuuenes licium Pana venerantes per luxum atq; laſciuiam current, quem Romani deinde vocauerũt inium Hinc deditus ludicro &c.
¶Ludicrus a, um, luſorius iocularis leuis. Ver. Neq; leuia aut ludicra petuntur premia. Vñ ars ludicra, ars hiſtrionica & ſcęnica dr̃ Priſcian. hic & hęc ludicris & hoc ludicre declinatũm, cũ tamen ſic in declinando ludicra non ludicria faceret.
¶Lues dr̃ cum in vrbe aut in agro febris aliudve morbi genus hoĩes, vel pecora ſiue vtrunq; corripit, interdum arbores & ſata. Peſtis quæ aut cito occidit, aut cito abijt ab eo quem inuaſit.
¶Lugdunũ ciuitas Galliæ apud aquitaniã, quam Plancꝰ cum Galliam comatam regeret traditur cõdidiſſe. In ea fluuij Liger & Garumna.
ꝫ Hęc vna cũ tota regiõe, Senecæ tpibꝰ fatali igne exuſta eſt. Hinc Plotinꝰ, qui primus Romę latine theoricam docuit originem duxit.
¶Luma genꝰ ſpinę quę in pratis naſcitur & locis vliginoſis, ſic dicta qꝫ agricolę eã e terra luũt, id eſt ſoluunt. Hic lumeta loco lumis plẽa & lumaria falx q̃ lumeta ſecantur. ¶Lũbrici vermes terreni a lubricitate dicti.
¶Lumbus pars corporis qua libido deſignatur. Sunt eĩ lumbi a cinctura ad nates, a quibus venereus liquor defluit Vñ & apud poetas ſumit qñq; pro mẽbro pudẽdo. Plaut. Exporgite lũbos & extollite. Et ĩ Pria. Criſſabit tibi fluctuante lũbo. Dr̃ etiam lumbus de brutis. Hora. li. j. Ser. Curto ire licet mulo vel ſi libet vſq; tarentum. Mantica cui lumbos onere hulceret ac eques armos. Hinc fiunt elumbus vel elumbis & delumbe.
¶Lũbare tegmen quo pudenda tegũtur, vt apđ Hie. Sicut tu poſuiſti lũbare iſtud ad lumbos tuos.
¶Lumbago, vitium & debilitas lumborum.
✤Lumen quaſi lucimẽ, a quo luminoſus ſa. ſum, qđ eſt clarum. Cic. Cũ ſint maximæ luminoſæ partes duæ & quaſi, iactuoſæ. Hinc etiam luminoꝝ quo illumino as & relumino quod eſt lumen reddo.
¶Luminare qđ lumen habet. Hieronymꝰ in Geñ. Fecit deus duo luminaria magna, vnum vt pręeſſet diei, alterum vt præeſſet nocti.
¶Luna a lucendo dicta qꝫ noctu ſola luceat. Alij lunã quaſi lucẽ alienã dicũt qꝫ lumẽ a ſole recipiat. Ci. Tũ illa q̃ luce lucet aliena. Vel luna dr̃ qꝫ ſit luminũ vna vtcũq; eſt ꝑ grecoꝝ imitationẽ eſt σελήνη γὰρ φασὶ λέγεσθαι διὰ τὸ σέλας τὸ φῶς καὶ ἄνω ὅτι ὑπὸ ἡλίου ἀναλαμβάνειν ἐλήνη. Id eſt gręci aũt aiunt dici σέλας lumẽ a ſurſum qm̃ lumẽ a ſole ſumat luna. Hinc pleniluniũ qđ eſt cũ luna quinta decima & rotũda eſt. Vel pleniluniũ dicitur lunę oppoſitio. Pli. li. xviij. Cũ vero occidente ſole orietur ſcilicet luna exaduerſo, ita vt pariter aſpiciãtur tũc erit pleniluniũ. Interluniũ cũ apparere deſierit, & noua fit, & coeũte vel ſilenti luna, vnde lunę cõiunctio dr̃ dies ſilentis lunæ Diminutiuũ a luna eſt lunula.
¶Lunaris & hoc lunare, qđ ad lunã ꝑtinet, vt lunaris ratio lunaris annus qui menſe vno ſuum efficit curſum.
¶Lunaticꝰ morbꝰ dictus eſt, quod eũ qui interlunio natus eſt hunc morbum fere pati compertũ eſt. Qui & Comitialis a quibuſdã etiã appellat. Sed diuerſum eſſe oſtẽdit Firmicus lib. iiij. math. cum inquit. Et ſi luna male uerit collocata, aut ſpaticos, aut lunaticos, aut caducos facit. Eſt autem proprie lunaticus, q aut ab inſania vexatur certis lunæ temporalibus, aut grauatur morbo.
¶Lunatꝰ a, um, qđ eſt ad lunę ſimilitudinẽ factũ, vel qꝫ habet ſpeciẽ lunę, Tres eĩ ſũt figurę creſcẽtis lunę. Nã mõ curuat ĩ cornua, mõ in orbẽ circũacta, vt cũ eſt plena & ſoli aduerſa. Mõ dimidio orbe cęſa, hoc eſt cũ equa ꝓportione diuiditur. Et ob id a noſtris diuidua vocat
✤Lunẽſis caſeus dicebatur, qui magnitudĩe cõſpicuus habebatur, cũ ad ſingula millia põdo peremeret. Mart,

Caſeus Hetruſcę ſignatus imagine lunę Pręſtabat pueris prandia mille tuis. Cc.

¶Luo is, lui, ſignificat perſoluo. Liui. Vt tandem debito ſupplicio ſcelꝰ lueret, i. ſolueret ſeu purgaret. Tractũ a pecunia, quia apud antiquos pœne pecuniariæ fuerũt ſed gręcũ λὐω λυειϛ λυει. Id eſt ſoluo uis, uit. Interdum luere eſt ſuſtinere pati. Iuſti. li. j. Quicũq; capi potuerũt ſupplicia crucibus luerũt. Dicimus etiã luo capite ſicut mulcto & punio. Liui. li. ix. Obſides etiã ſexcenti ĩperati capite luerũt. Hĩc componitur Reluo ꝓ ſoluo ſeu repignero. Nam ĩ alia ſignificatione componitur lauo ſicut diluo & proluo.

¶Lupꝰ græce λυκοϛ animal rapax cuius fœ. eſt lupa. Et lupꝰ genꝰ piſcis p̃cioſi qui varolus a quibuſdã Sturio dr̃ Et ſub oſtia fluuiorũ captus etiã laneus lanatuſve apellatur. Mar. Laneꝰ euganci lupꝰ excipit ora Timaui Aequoreo dulces cũ ſale paſtꝰ aquas. Sunt illi cũ mugili naturales inimicitię. Itẽ lupus genꝰ eſt freni aſperrimi a lupinis dentibꝰ dicti quia inæquales ſunt, ſiue quia duritiam habẽt lupini dentis & ꝓpter morſus eoꝝ aſperrimꝰ His frenis vtebanť Galli. Ouid. de triſ. Et placido duros accipit ore lupos. Itẽ lupus eſt ĩſtrumẽtũ aducũ quo vaſa q̃ in puteũ forte ceciderũt extrahunť, harpax græco vocabulo & harpago noĩatur. Itẽ lupꝰ Aranei genꝰ quo noĩe etiã dicta eſt hęrba q̃ aſparagi vice mandi ſolet, q̃ & lupꝰ ſalictariꝰ ꝙ ſalices ad ſimilitudinẽ vitis aſcendat. Item lupꝰ vt Palladiꝰ auctor eſt, ſerrula manubriata vocatur.

☧Lupꝰ vlcꝰ eſt tibias maxĩe infeſtans. Eſt & lupus ceruariꝰ aĩal cuiꝰ tãta eſt obliuio, vt in ſũma fame mãdẽs, ſi reſpexerit nõ recordeť cibi, ſed digreſſꝰ aliud querit.

¶Lupꝰ eſt in fabula ꝓuerbiũ natũ eſt, ꝓhiſici affirmãt eũ a voce deſeri quẽ prior lupꝰ viderit. Quod eſſe fertur cũ ille ſuperuenit de quo loquimur & nobis ſua p̃ſentia amputat facultatem loquẽdi. Verg. Vox quoq; Mœrim Iam fugit ipſa lupi mœrim videre priores. Lupũ auribꝰ tenere prouerbiũ eſt qđ in re ancipiti periculoſaq; dici ſolet. Nã qui auribus lupũ tenet, nec eũ dimitere audet nec retinere poteſt ſine periculo. Hiero. cõtra Io. origeniſtam. Nũc vero quaſi auribꝰ lupũ appręhenderis, nec tenere potes, nec audes dimittere. Suet. in Tibe. Cunctandi cauſa erat metus vndiq; imminẽtium diſcriminũ vt ſæpe lupũ ſe auribus tenere diceret.

¶Lupa cũ ſit fœ. poniť tñ qñq; ꝓ meretrice, ꝙ vt illa cibi, ita hæc vel libidinis vel quæſtus appetitus ſit.

¶Lupanar pe. ꝓ. ſumiť ꝓ turpi meretricũ loco. Aug. li. xviij. de ci. dei. Meretrices aũt lupas vocabãt. Vñ etiã nũc turpia loca earũ lupanaria nuncupãtur. Amb. adiectiuum poſuit cũ ait, Cum meretricibꝰ ſcortaberis in cõtubernio lupanari. Dicitur & lupanarium. Vlpianus de petitione hęreditas. Licet a lupanario perceptę ſũt nã & in multorum honeſtorũ virorũ prædijs lupanaria exercentur. ☧Lupanaris & hoc lupanare vt ĩfamia lupanaris, apđ Apul. pro ſpurca fœda & meretrica. Amb. Cum meretricibꝰ ſcortaberis in contubernio lupanari.

☧Lupanariꝰ q venať lupos. Ser. in cõmẽ. Geor. Cõſtat eñ lupanarios canibus tinctis veneno lupos necare.

¶Lupanari ſcortari, meretricari. Accius. Qui cum meretrice per vias habitu noſtro lupanatur.

¶Lupatũ idẽ quod lupus ꝓ fręno aſperrimo. Ver. Preſſiq; negabũt Verbera dura pati & duris parere lupatis. Dicta lupata vt Ser. inquit a lupinis dẽtibꝰ qui inæq̃les ſũt Vnde & eorum morſus vehementer obeſt.

¶Lupinus na, um, qđ eſt lupi. Pli. Maſſurius palmã lupino adipi dediſſe antiquos tradit. Lupinꝰ ſubſtãtiuum genꝰ leguminis ꝙ nõ minꝰ terrã appetat voraxq; illiꝰ q̃ lupꝰ, & tellurẽ adeo amat vt q̃uis frutetoſo ſolo coniectũ inter folia veſpreſq; ad terrã tñ radice perueniat.

¶Lupercal a lupa diciť locus ſub palatino mõte ſacratꝰ ab Euãdro Pani deo archadię q lyceus vocať q̃uis q d ĩ ita appellatum velint, ꝙ lupa ibi remũ & Romulũ nutriuerit Oui. in faſt. Illa loco nomẽ fecit locꝰ ille lupcal. Magnati nutrix p̃mia lactis habet. Vel dr̃ a luẽdo, ꝙ ibi ꝑ caprum luebať, hoc eſt ſacrificabať, vt ſit dictio ex tribꝰ oronis partibus cõpoſita quaſi luere ꝑ caprũ.

¶Lupercalia etiam ſacra q̃ in eo loco fiebant mẽſe februario, græci lycea vocant.

¶Luperci dicti ſunt quaſi ex illorũ miſteriorũ ſemĩe exorti, ſiue vt Var. putat ꝙ lupercalibꝰ in lupercali ſacra facerent nudi in honorẽ Panos. Cic. inſectať. M. Ant. ꝙ in lupcalibꝰ in quibꝰ ſedebat Cęſar amictꝰ toga purpurea in ſella aurea coronatꝰ ſe lupercũ exhibuerit. Nam nudi ſacerdotes luperci currẽdo luſtrabãt ciuitatẽ & verberabãt p̃gnãtiũ manꝰ mulierũ vt facilioris eſſent ꝑtus zona ex corio capri. De his Oui. Quis vetat arcadico dictos a mõte lupcos ſFaunꝰ ĩ arcadia tẽpla lycęus habet.

¶Lura os culei ſiue vtris ab antiquis dicta eſt.

¶Lurcones dicti ſunt guloſi & bonoꝝ ſuoꝝ cõſumptores. Plau. in Perſ. Perennis hęrbę lucro, edax, furax, fugax. Lucil. Edite lurcones comedones viuite ventres.

¶Lurco as, cibum cum auiditate nimia ſumo. Pompo. Lardum lurcabat lubens.

¶Luridꝰ a, um, pe. cor. quod eſt ſupramodũ pallidum, quaſi loridũ, quaſi loro percuſſũ, & liuidũ factum. Hora. li. car. Doletq; partus fulmine luridũ miſſos ad orcum. Hier. ad Oceanũ. Lurida ora, ſparſum crinẽ, ſquallidas manus ſordida colla ſummittere.

¶Luſcinia auis dicta ꝙ lugẽs canat. Hanc philomenã græci vocãt, q̃ peruigil cuſtos cum oua quodã ſinu corporis & gremio fouet inſomnẽ longæ noctis laborẽ cantilenæ ſuauitate ſolatur. Hæc auis a poetis quãdoq; dr̃ arthis, quaſi attica. Martia. Sic vbi multiſona feruet ſacer atthide lucus.

¶Luſcꝰ ꝓprie qui altero captꝰ eſt oculo, qualis fuit Hãnibal, de quo Iuue. Portaret bellua luſcũ. Qñq; tñ diciť qui eſt hebetioris viſus. A luſcus fit eluſco as, qđ eſt luſcũ facio, & oculũ eruo. Scribit Iulianus iuriſcõſultus. Aquilia lege teneri eũ qui eluſcauerit diſcipulũ ĩ diſciplia

¶Luſcitus pe. ꝓd. qui hebeti viſu eſt, & qui melius noctu quam die videt.

¶Luſcioſus ſiue luſcitioſꝰ & luſteroſus dr̃ qui Propter vitiũ oculorũ paꝝ videt, ꝙ .ſ. luſcos imiteť qui clarus veſperi q̃ meridie cernũt, vt ĩquit Feſt. Pla. in mili. Aedepol tu quidẽ cæcus nõ luſcioſus eſt. Pli. Sanguine hirci ſanari luſcioſos putat, hos gręci myopes & nyctopolas vocãt, morbꝰ ĩpe luſcio vocať. Sũt q ita diſcernãt, vt luſcioli dicãť qui ad lucernã nõ vidẽt myopes qui minutius cernũt. ¶Luſitania ꝑs vlterionis hiſpanię q̃ nũc portugaliã appellãt. Scribit Pli. Luſum liberi patris ac lyſã cũ eo bacchãtẽ nomẽ dediſſe Luſitaniæ Hęc oceano occidẽtali alluiť, ĩ q̃ ẽ ciuitas Emerita, & portugalię regnũ

¶Luſitanũ littus pollet gẽma ceraunio qđ indicis p̃ferunt, aduerſus vim fulgurũ creditur opitulari.

¶Luſito as, pe. cor. frequẽ. eſt verbi ludo. Plau. in cap. Nã vbi illo adueni quaſi patricijs pueris, aut monedulę aut anates, aut cothurnices dantur quibuſcum luſitent.

¶Luſorius a, um, qđ ad luſum ſpectat, vt tabula luſoria qua teſſeris luditur.

¶Luſtrũ ferarũ habitaculum in ſyluis a luto ꝙ ſit lutoſa lacuna. Verg. Non abſũt illis faltꝰ ac luſtra ferarum. A qua ſimilitudĩe ij, qui in locis abditis ac ſordidis deſidię & vẽtri indulgẽt in luſtris vitã agere dñr, ꝓpter qđ & luſtra dñr popinę & lupanaria vbi habitãt lupę. i. meretrices. Cic. li. ij. phil. Cũ oẽs impuritates impudica in domo quotidie ſuſceperis vino luſtriſq; cõfectus. Idem Caſſio. Quę aũt in luſtris & in vino cõmẽtatio potuit eſſe? Et luſtrũ dr̃ ſpatiũ quinq; annorũ, a luendo, hoc eſt ſoluẽdo, ꝙ quinto quoq; anno vectigalia & tributa ſoluebanť & vrbs luſtrabať. i. ſacris purgabať, q̃ purgatio vrbis etiã luſtrũ dicebať. Liu. li. ij. Oẽs cẽturię & æquites in campũ martiũ cõuocati ſue oue tauro ceſis immolarũt, qđ luſtrũ ẽ dictũ, ſicq; a ſacrificio illo ceſꝰ obtinuit

nomẽ luſtri. Quia vero ſenſꝰ ipſe ſiue luſtrũ ſingulis quinq; annis habebatur cẽſorũ magiſtratus inualuit cõſuetudo vt luſtri appellatione ſpatia quinq; annorũ appelleť.

¶Luſtro, as, circundo. Lact. li. ij. Sed luna quæ orbẽ illũ ſigniferũ. xxx. dierũ ſpatio luſtrat. Interdũ luſtrare ſignificat expiare. Liui. li. iij. Ibi inſtructũ exercitũ oue, ſue, tauris tribus luſtrauit. Interdũ aſpicere agnoſcere. Cic. li. iij. offi. Sed cũ oĩa ratione atq; animo luſtraueris. Interdũ ſequi. Ver. At me cum raucis tua dũ veſtigia luſtrũ. Interdũ patefacere clarificare, vt idẽ. Poſtera phœbæa luſtrabat lãpade terras. Interdũ inumbrare. Vñ luſtra ferarũ cubilia & lupanaria ꝑ cõtrariũ dicimꝰ, qa parũ illuſtrãtur. Interdũ circũſpicere. Ver. lib. iij. Oĩa colluſtrans hanc primũ ab littore claſſẽ Conſpexi venientẽ Et luſtrare qđ vulgo dicitur monſtrũ facere. Cuiꝰ ſententiæ duo ſũt verba, recognoſco ſcilicet & recenſeo. Huiꝰ verbi compoſita ſunt colluſtro, qđ eſt circunſpicio. Cic. lib. x. Tuſ. Ego autem cũ oĩa colluſtrarẽ oculis aĩaduerti colũnellam. Illuſtro, perluſtro quod eſt perfecte circũ reuideo. Liui. lib. j. Hercules ad primam auroram excitus cum gregem perluſtraſſet oculis.

¶Luſtror aris, deponẽs ſignifi. ſcortor, a luſtris abditis locis. Plau. in pſeu. Luſtrantur comedũt qđ habent.

¶Luſtralis & hoc luſtrale, quod ad luſtrũ pertinet. Liui. li. j. Sacrificiũ luſtrale in diem poſteũ parat. Luſtralia exta veteres dixerũt prępinguia eo ꝙ luſtralis. i. quinquennalis bos dicitur eſſe perfectę ętatis.

¶Luſtricus a, um. Vñ luſtrici dies infantiũ appellãtur puellarũ octauus pueroꝝ nonus, qa his infantes luſtrãť & noĩa eis ĩponunť. Et qui eos luſtrãt luſtratores vocãť & fœminę luſtratrices, & qui luſtranť luſtrati nominanť.

¶Luter vas quo vinum diluitur. i. aqua miſcetur. Nã & luto & loto pro diluo a veteribꝰ vſurpatum eſt.

¶Lutum cœnũ ſiue ſordes habet primã correptã. Iu. Cõpoſitiq; luto nullos habuere parẽtes. Hic luteꝰ a, ũ, qđ eſt ex luto. Tibul. Sed nimiꝰ luteo corpꝫ tĩgit amor. Fit aũt lutũ a luo luis. ἀλλὰ ἅπαντα ταῦ τα ἀπὸ τοῦ λυειν ἀς ἀνω λελ... i. Sed oĩa hæc a verbo græco λυειν ꝙ eſt ſoluere vt ſupra diximus.

¶Luto as, luto inficio. Vñ lutatus luto infectus. A luo fiunt compoſita deluo, & eluo, de quibus ſupra ĩ dictiõe deluo dictum eſt.

¶Luteſcere ſignificat lutum fieri.

¶Luteꝰ color rubeꝰ ſanguinolẽtus, nã eſt ſanguini cõſimilis, a λυτρον, qui eſt cruor. Gelliꝰ latinũ putat. & a luce deduci. Ait enim luteꝰ q̃ ruſꝰ color eſt dilucidor. Vñ nomẽ quoq; factũ videť. Alij a luo ꝙ ſit quaſi dilutꝰ hoc eſt ſolutꝰ & decoloratꝰ rufus. Eſt enim luteꝰ color dilutior rutilus qualis eſt color auri. Vnde violę eius coloris luteolę dicuntur. Et lutea hęrba qua chryſocolla tingiť quę naturam lini ſeu lanę habet ad ſuccum bibendum. Et vitellum in ouo oui luteũ vocamus. Idem color cærinus appellatur a cære colore. Idẽ & flameus dr̃. Plin. Lutei video honorẽ antiquiſſimũ in nuptialibꝰ flameis totum fœminis conceſſum. Hinc flamea appellabant veſtimenta lutei coloris, quibus flaminica vtebatur. Luc. Lutea demiſſos velarunt flamea vultus. Huiꝰ noĩs prĩa pro. Perſ. Iã clamydes regum iam lutea gauſapa captis. Iuuen. vero primam corripuit. Incude & luteo vulcano ad rhetora miſit.

¶Luteolꝰ dimi. Ver. Mollia luteola pĩgit vaciniacalta

¶Luxo as, ſoluo. Pli. li. xvij. Aut circunfoſſos, vel etiã ſub arato imprudẽs luxauit radices. Vñ luxa ſiue luxata mẽbra dñr ſuis locis mota & ſoluta. Et luxati dñr quorum mẽbra ſuis mota ſunt. Idem. Altheæ radix decocta luxatis prodeſt. Hic luxurioſi dicti ſũnt, qui in rę familiari profuſi atq; ſoliti ſunt.

¶Luxus us. luxuria & luxuries non ſolũ pro re venerea ſed etiã & fere ſemꝑ ꝓprieq; pro omni ſupfluitate & nimia profuſione & ſũptuoſiore cibi veſtitus & aliarũ rerũ cura dici ſolẽt. Cic. lib. j. offi. Intelligimus quã ſit turpe deſluere luxuria delicate ac molliter viuere. Idem in Verrẽ act. j. Quas res luxuries in flagitijs, crudelitas in ſupplicijs, auaritia in rapinis &c. Verg. lib. j. Geor. Luxuriem ſegetum tenera depaſcit in hęrba. Idẽ. At domus interior regali ſplendida luxu inſtruitur. Luxus ẽt pro ſplendore ponitur. Clau. li. ij. Sub tua purpurei venient veſtigia reges Depoſitio luxu.

¶Luxurioſꝰ a, um, ponitur pro nimiũ abũdãti. Cic. de ora Gemmare ſitire agros lętas ſegetes luxurioſa frumẽta. Tũc eĩ in ſegetes ſolent immitti oues vt eas paſcant

¶Luxurio as, & luxurior, aris (ſi Diomedi credimꝰ) hãc habent diſtantiã, ꝙ luxurio ſit in laude, luxurior in crimine. ſignificat luxurio nõ laſciuiã mentis, ſed habitudinẽ corporis. Ver. li. iij. Geor. Luxuriaq; thoris aĩoſũ pectus. Corn. Seuerus. Luxurianť opes atq; odia longa grauanť. Vtrũq; tñ pro ſuperabundare, profundare, & laſciuire, ſmorbizare ponitur. Pli. lib. xviij. Aliqui in frigidis ab æquinoctio autumni, in calidis ſeriꝰ, ne ante hyemen luxurient. Tibul. Luxuriant animi rebus plærumq; ſecundis. Liuius. li. j. Poſitis externoꝝ periculorum curis ne luxuriarentur ocio a nimi, quos metus hoſtium diſciplinaq; militaris cõtinuerat. Col. li. iij. Cacumĩa virgarũ ne luxurientur dimutilato. A luxurior fit cõpoſitũ Eluxurior, quod eſt extra luxurior. Idẽ in eodẽ. Qui ſi pingui agro validis vites depoſueris pampinis magis eluxuriabuntur.

L ANTE Y

LYææũ cũ diph. dictꝰ eſt Bacchꝰ λὐω ſoluo eo ꝙ mẽtẽ & mẽbra vinũ diſſoluat, vñ ſeqť paralyſis. Ver. Regales inter menſas laticemq; lyæum.

¶Lycus nomẽ propriũ viri quo noĩe multi vocati ſunt vnus Troianus, de quo Verg. Fata lyci. Alter thebanꝰ ignobilis, qui regnũ Thebanũ occupauit. Item aliꝰ thebanꝰ rex. Alius Pãdionis filius qui a ſe lyciam noĩauit. Alius lycaon. Calliſtos pater, Arcadię rex, qui cũ ſolitꝰ eſſet hoſpites necare, in lupũ a Ioue conuerſus eſt. Fuit & alius lycus Priami filius. Itẽ lycus fluuius aſſyriorũ, q Tigri immiſcetur. Oui. l. iiij. de pon. Huc lycus huc ſagaris peneuſq; hiſpaniſq; cratiſq;. Et lycus grece, lupꝰ latine dr̃, ab λυκηϛ ideſt a prima luce, quod id tempus maxime aptum ſit rapiendo pecori.

¶Lycaonia regio Aſię, quę totius aſię mediũ quodam modo locũ & arcem occupat. Sunt qui ſcribãt lycaoniã eſſe partem Arcadiæ, quę in peloponeſo ſito eſt, a lycaone rege Arcadię cognominatam. A lycaonia fit lycaoniꝰ a, um. Oui. de tri. Quęq; lycaonio terra ſub axe iacet

¶Lycaones populi ſunt in Aſia minore ꝓpe lyciã, vt Ptol. lib. v. ſcribit.

✠Lycoctonos aconti genꝰ quod lupos occidit. Cc.

¶Lycius apollo dictus eſt a lyco lupo, ꝙ ſicut lupi pecora rapiũt, ita ſe humorẽ haurit radijs. Priſci. Gręcoꝝ primã lucẽ quę pręcedit ſolis ortũ λυκη appellauit ἀπὸ τῆϛ λυκηϛ. i. a luce. Idq; tẽporis hodie quoq; lycophos cognominant, & lycij apollinis oraculũ, quia in lyda maxime claritatis fuit ob luporum interfectionem.

¶Lycæus cũ diph. mõs Archadię q pani deꝰ facer eſt & vbi templũ bicornis Fauni, a quo lycęa ludicra illi ſacrata, a nobis lupercalia ſunt dicta a lupis, quę ad expiãdos manes fiebant. Ouid. lib. ij. Faſto. Faunꝰ in Arcadia tẽpla lycęꝰ habet. Dictꝰ lycæꝰ ἀπὸ τῶν λύκων. i. a lupis quibus propter frequentius pecudum abundabat.

✠Lycętus vnus ex centauris. Cc.

¶Lycęũ fuit Athenis ſcola Ariſtotelis, ſicut Academia Platonis, in q̃ περιπατῶν. i. deambulãs philoſophabať. Vñ peripateticoꝝ nomen effulſit. Fuit & lycæũ gymnaſium Ciceronis in Tuſculano a noĩe ſcholę Ariſtotelicæ, de quo libro primo de diui. ſic refert. Nuper cũ eſſẽ cum Q. fratre in Tuſculano diſputatũ eſt. Nam cum ambulandi cauſa in lycęũ veniſſemꝰ. Id eĩ ſuperiori Gymnaſio nomẽ eſt Huiꝰ noĩs penultima produciť a Cicerone ĩ illo verſu. Inq; academia vmbrifera nitidoq; lycęo.

Fuderūt claras fœcundi pectoris artes.

¶Lycia prouincia ſeu regio in minori Aſia, finis Pamphilæ ex parte oriētali, ſic cognominata a lyco Pandionis filio. Hæc Termile primū dicebatur ſicut Herod. li. j. ſcribit. In ea Patera vrbs Xantus fluuius & chimæra mōs. Ibi regnauit Rhadamantꝰ Iouis ex Europa filius. Hinc lycius lycia lycium. Verg. Vnam quæ licios vehebat Crontem.

¶Lycon nomē philoſophi Pythagorici. Fuit & aliꝰ lycon Socraticus, ſiue peripateticꝰ, eloquēs & in dicendo ſuauis adeo vt ꝓ lycon glycon noīaret̄, quod ſignificat dulcedinē. Hic fuit cultu & veſtiū mollicie nitidiſſimus. Lucta & pilari luſione exercebatur perijt podagrę morbo annos natus. lxxxiiij. Tertiꝰ lycō fuit poeta. Quartꝰ epigrāmatū ſcriptor. Lycaſtus vrbs Cræte a luporū multitudine quę ibi eſſe perhibetur.

✣Lychen grauiſſimū morbi genꝰ & a mēto fere incipit oriri, ideoq; a veteribꝰ ioculari quadā laſciuia mentagra appellatus, occupat plærumq; totos vultus oculis dūtaxat exceptis, & in colla pectuſque ac manus fœdæ vitis furfure deſcendit.

✣Lycidas ē nomē cētauri, ē & paſtoris ꝓpriū apđ Ver.

✣Lycos latine lupus, vñ hęc deducūtur Lyciola paſtoris nomē lycimnius & lycinius propria.

✣Lycops vrbs Aetolię. Lycon Pytagoricus philoſophus alter Socraticus. Tertius poeta. Qartus epigrāmatum ſcriptor.

¶Lychus latine lucerna. Var. Lucerna a luce dicta eſt aut ab eo qđ vocāt gręci λύχνον Plau. Lychnū emunge parūper vt videat anus vbi pedes ponat. Hic ellichniū qđ lucernis adhibet̄ ad lumē preſtādum. Eſt eī funiculꝰ ille qui incēſus flammā nutrit. Lychnꝰ penſilis eſt quā vulgo lāpadē vocāt. vnde ſcribit Pli. lib. xxxiiij. Lychnos pēſiles in delubris placuiſſe, q̄uis & de candelabris orichalceis dici poſſit lacunaribꝰ appēſis, ſicut veteres lychnū penſilē dixerunt. Dr̄ etiā hęc lychnia. Ser. vero oñdit lychniꝰ dici, & nō lychnꝰ cū primā corripi dicat, qđ fieri nō poſſet, niſi poſt ch, ſeq̄ret̄ i, & triſyllabū fieret. Ver. Dependēt lychnij laquearibꝰ aureis.

¶Lychnites pe. ꝓ. marmor albū. qđ ī Paro inſula effodiebat̄, ſic cognominatū, ꝙ ad lucernā ī cuniculis cederet̄ ſicut Pli. li. xxxvj. teſtatur. Eſt etiā hoc noīe gēma ardēs a lucernarum accenſarꝫ p̄cipua gratia.

¶Lychnuchi græce noīatur qcquid lucernas ſuſtinet q̄ſi lucernifer. ✣Differūt lychnuchi & lychni ab elychnijs Lychnuchi, & lychnoſi lucernas amplectūt̄. Lychni ſiue qđ idē eſt lychnię cōtinent elychnia. i. funiculos qui ſtant in oleo & peruruntur quos gręci tryallidas & phlogmos appellant.

¶Lychnobij dicti ſunt qui loco diorū noctibus vtunt̄, & ad lucernas viuūt quaſi lucernarij, vt Seneca ī vltima Epiſt. Nihil cōſumebat niſi noctē. Itaq; credo dicentibus illū q̄buſdā auarū & ſordidū. Vos inq̄t & lychnobiū dicetis. ¶Lyciſca canis natus ex lupo, & cane, hunc Plin. Crocutam vocat.

¶Lyciſſa canis eſt nomē a lyco lupo. Vel quaſi laceſſa. i. ex laconia, quia inde veniunt optimi canes.

¶Lycophos qđ nos primū tempus lucis noīamus.

¶Lycophron Periandi corinthiorꝫ tyrāni filiꝰ. Eſt & nomē poetę gręci. Suidas, λυκόφρων χαλκιδεὺς ἀπὸ εὐβοίας υἱὸς σώφου λέοντος θέσει δὲ λύκου τοῦ ῥηγίνου γραμματικὸς καὶ ποιητὴς τραγῳδιῶν. i. lycophrō chalcidēſio ex Ieubœa filiꝰ Sophoclis grāmatici tragœdiarum poetæ.

¶Lycopolis vrbs ęgypti, a lupis dicta, ꝙ ęthiopes ægyptū incurſantes lupi facta acie vſq; ad vrbē elephātinam repulerunt. Ibi ęgyptij lycopolim condiderunt a beſtijs illis ei nomē imponentes.

¶Lycomedes Creontis filius.

¶Lyſtros opidum Cretę ſub idomenei imperio, a qua Idomeneus lyctius eſt appellatus.

✣Lyctonia vrbs crtæ. cc.

¶Lycurgus nomē ꝓpriū lacedęmoniū regis q fuit philoſophus, & lacędemonijs leges ſanctiſſimas condidit. Aſtrictiſq; ciuibus iuramēto, ꝙ tādiu eas itemerate obſeruarēt, donec ipſe rediret, e patria nuſq̄ rediturus emigrauit. Vide Plut. Fuit & aliꝰ Nemeę regiōis rex, & alius rex Thracum. ✣Lycaō Calliſtonis pater & titani ac terrę filius Arcadiæ rex q in fabulis fertur a Ioue in lupū cōuerſus fuit ꝙ Iouē hoſpitē necare moliretur.

✣Lycus vnus ex centauris.

¶Lydus herculis filius ex Ioue Alter filius Athys & frater Tyrrheni. A quo lydia regio eſt appellata. Nā cū ꝓpter terrę ſterilitatem fratres ſimul ferre non poſſet. Thyrrhenꝰ ſorte iacta diſcedēs cū ingenti multitudine ad Italiam veniens eā tenuit partē, quę ad mare inferū verſa eſt, & a ſe Tyrrheniam nominauit. Lydus vero remanens Mæoniam de ſuo nomine vocitauit.

¶Lydia regio in maiori Aſia a lydo Athis mæoniæ regis filio & Thyrrheni fratre cognominata, q̄ fluxuoſis Mæandri amnis recurſibus perfuſa ſup Ioniā procedit phrygię ab exortu ſolis vicina, ad ſeptētrionē Miſię meridiana parte Cariā amplectens. Hęc antea mæonia vocabatur, in hac ſunt vrbes Epheſus Calophon Clazomene, & Phara.

ℨLydo, is, verbū antiquū. ſignifi. cōfrigo deleo. cuiꝰ cōpoſita ſunt Allido, Collido, & illido, q̄ habēt pe. produ.

ℨLydus, a, um, poſſeſſiuū. qđ eſt ex lydia. Lydia auctore Herod. li. ij. primi aurū argētūq; ꝑcuſſerūt priq; caupone iſtitoreſq; fuerūt. Dr̄ lydꝰ, a, um, & lydius, a, um.

ℨLygeꝰ latine tenebricoſꝰ, vñ Hom. Lygeam noctem vocat. ℨLymphatici, furioſi inſanientes q vitiū ex aqua cōtraxerunt, qđ eſt huc atq; illuc diſcurrere. Pli. li. xxv. ſcribit Helleborū mederi melancholicis inſanētibꝰ lymphaticis, elephantię & tetano. Nā creditū eſt ab antiqs qui in fonte imaginem nymphę vidiſſet furore percipi, quos gręci νυμφολήπτους latini lymphatos vocant. Tales ſunt fere ij, qui ceriti & laruati dñr, quaſi cereris ira aut laruarum occurſatione vexati. Plaut. Laruatꝰ certe es, aut ceritus. Et alibi. Iube hāc ꝓ cerita circūferi. Hor. li. Car. Mētēq; lymphatā Mareotico redigit in veros timores a Ver. dr̄ lymphata regina, pro mēte commata & furiata A lympha etiā vt Priſcia. inquit, vt lymphor, aris.

¶Lyenteria inteſtinorꝫ diſſolutio. λύω enim diſſoluo ἔντερον inteſtinū hāc noſtri leuitatē inteſtinorꝫ vocant, cū cibus non perficitur, ſed incoctus ingeritur.

✣Lygdamus, nomen eſt viri proprium.

✣Lygos, vrbs quæ nunc conſtantinopolis.

✣Lympha a noſtris aqua per mutationem n, in l, quaſi nympha. Nā proprie dicitur nypha.

✣Lymphatius, vinum dicitur quod plus ſatis habeat aquæ ſicut meracius quod eſt ſine aqua. Cc.

¶Lympidus, da, dū, pe. cor. planus politus clarus. Hieronymus in libro Reg. Elegit ſibi quinq; lympidiſſimos lapides de torrente.

¶Lynx propriū nomē regis ſcythiæ, qui cū cogitaſſet occidere Triptolemū a cerere in lyncē animal cōuerſus fuit. Eſt autē lynx ſeu lynca ex luporū ceruariorum gñe vario colore & maculoſo tergore & acutiſſimo viſu Ver. Maculoſe tegmine lyncis. Huius vrina in calculi duritiem vertitur & ea fit gemma.

¶Lynx etiam auicula paulo maior quā fringilla, colore vario, linguā ſerpētibꝰ ſimilē habēs q̄ppe quā in longitudinē mēſura quatuor digitorꝫ porrigat, collū circūagit in aduerſū. vñ Torqlla a vulgo noīat̄ q̄q̄ turbo abantiqs

¶Lyncurium gēma, quę e lyncis vrina coacta eſt. Oui. E quibus vt memorant quicquid veſica remiſit. Vertit̄ in lapides, & congelat aere tacta.

¶Lynceꝰ, ea, um, adiectiuū a lynce. Vñ qui acute vident lynceos oculos habere dñr. Hora. i ſermo. Ne corporis optima lynceis Contemplere oculis.

¶Lynceus nomē propriū eius qui fuit vnꝰ ex argonautis acutiſſima oculorꝫ acie prędıtus, qui dicebat̄ videre

vltra parietem. Et vt hiſtorici tradunt cōſpexit nouiſſimam lunā primāq; eodē die in ſigno arietis, qđ paucis mortaliū cōtigit vidiſſe Vñ Horatiꝰ. Solꝰ nubila liceꝰ.

ℨHunc Var. cxx. milia paſſuum ꝓſpexiſſe ſcribit Solitum que exeūtē a carthagine claſſem punicā numerūq; nauium ex lybicana ſpecula manifeſtiſſime notare. Solinus refert fuiſſe Strabonem.

¶Lyndus ciuitas rhodi vbi ſacra Herculis maledictis & execrationibus ſolebant celebrari. A qua lyndij dicti ſunt, Fuit & altera lyndus in dorica regione.

✣Lynoſtrophon herba quæ exulcerare veſicam exiſtimatur quam & marubium vocant. Cc.

¶Lynter generis fœminini genꝰ paruę nauiculæ e cauata arbore factę, ab λύντροπ teſte Priſciano pria diphthı abiecta o, & n, īterpoſita Cōſtāt autē lyntres ex ſingulis arboribus quæ vulgo cauæ dicūt̄ ad traijciendas flumīe trabes. Vergilius libro. i. Georgico. Cauat arbore lyntres. Hæ enim nō in pelago, ſed in fluuijs ſtagniſq; palo aut cōto agūtur. Ponitur etiā quandoq; pro quodā dolij genere, vt oſtēdit Cato. Tibul. pro nauta quod eſt lignū cauatum vt nauis, poſuit, quo in vindemis ruſtici vti ſolent Aut mihi ſeruabit plenis in lyntribus vuas. Preſſa q; veloci candida muſta pede.

✣Lyparis gemma cuius fugitu omnes beſtię dicuntur euocari. Cc.

¶Lipto te dici poteſt apđ nos defectiua. Nā ab λείπω qđ deficio eſt deducitur. Figura eſt cum minꝰ dicitur & plus intelligitur, vt apud Ver. Quid prodeſt ꝙ me ipſe animo non ſpernis. Amyntha. i. libentiſſime amas.

¶Lyra inſtrumentū muſicū, vbi quot ſunt fides tot reſonāt voces ἀπὸ τοῦ λυρίζειν qđ ē canere, Hic poetę lyrici dicti ꝙ ad lyrā ſua carmina cantabāt, ſtatuebaturq; eis chorus quinquaginta virorum ac tauro donabantur. Et carmen ipſum lyricum. Hanc eādem poetę chelym vocant. Et lyra ſignum cœleſte eſt. Varro ſecūdo De re ruſti. Hoc ſecundum aſtri exortnm facito, quod gręci vocāt lytam fidem noſtri. Lyra cedit quarto nonas februarii, vel ſecundum aliquos Calendis februariis, & noctu quando occidunt terga leonis, vt Hyginus ait. Ouidiꝰ, Illa nocte aliquis tollens ad ſydera vultū Dicet vbi eſt hodie quę lyra fulſit heri, Hanc lyram effecit Mercuriꝰ in mityleno monte Arcadie inde Orpheo traditam dicunt. Alii autumant conceſſam, Orpheo ab Appolline poſt repertam citharā interfecto Orpheo muſę in cœlo lyrā collocauere. Alii dicūt eſſe lyram Arionis citharœdi qui fuit tēpore Cipſelli tyrāni Corinthiaci, qui primꝰ fuit oīm citharıſtarū. A lyra etiam cuius prima producitur fit delyrus a. um. pe. cor.

¶Lyricen pe. cor. qui lyra canit, cuius ſignificationis eſt etiā lyriſtes. Sydo. Alceo potior lyriſtes ipſo. Sic eñi dicitur lyriſtes, vt pſaltes.

¶Lyſander lacedemō homo factioſus q odiū totiꝰ gręciæ in lacedęmonios cōcitauit & athebanis occiſꝰ fuit.

¶Lyſanias orator gręcus, alter fuit Arcas qui Lycaonem regno expulit.

¶Lyſias orator iucundiſſimus De quo Quin.

¶Lyſius Archadię fluuius, ad cuius radices eſt Aeſculapii tumulus,

¶Lyſimachus macedo clarus Caliſtenis diſcipulus. Alter fuit vnus ex Alexandri principibus.

✣Addi eſt & Lyſimachus gemma quę Rhodio marmori ſimilis eſt aureis venis. Cc.

¶Lyſimachia vrbs helleſponti quę terremotu corruit

¶Lyſipus clariſſimus ſtatuarius qui ad ſexcēta decem opa feciſſe traditur, q̄ ſingula arti claritatē dare potuiſſent Hic teſte Quintiliano ad veritatē optime acceſſit. Proper, Gloria Lyſippo eſt animo ſe fingere ſigna.

✣Lyſippe vna eſt ex filiabus Preti Argiuorū regis. Cc

¶Lytta genꝰ vermiculi, qui naſcitur in ligna canū. Hic ſi infantibus catulis eximitur, nec rabidi fiunt, nec faſtidium ſentiunt.

M TRANSIT PER DERIuationes in n. d. vel t. vel c. vel q. ſequētibus, vt tātum, tantundē, Idē, Idētidem. Eorum, eorūdē. Num nuncubi, nūquis, nūquā, circūquaque, tanquā, nāque, quēque, quanque, quicunque. Similiter am prępoſitio ſequētibus f. vel c. vel q. mutat m in n, vt anfractus & cætera. Vide in dictione anfractus.

M ANTE A

MAcarius nomen viri propriū & latine dici poteſt beatus macarius mos beatitudo.

✣Macaros etiā eſt nomē Cretę inſulę a temperię cœli. Cc.

¶Macedonia regio a macedone Oſyridis Iouis filio dicta eſt. Habet macedonia ab Oriēte. Thraciū limitem ab occaſu Ioniū pelagus, a meridie Epiro terminat̄ a Septētrione habet dalmatiæ partē, Hęc teſte Plin. li. iiij. oli cētū quīquaginta populorū, duobꝰ īclyta regibꝰ Philippo. ſ. & Alexandro, quōdamq; terrarum imperio.

¶Macedo pen. cor. qui Macedoniam habitat. Luc. li. vi. Cum tibi ſacrato macedo ſeruetur in antro.

¶Macedonicus donica. nicū, poſſeſſiuum a Maceonia. Vñ mare macedonicum, quod eſt Aegei pars & incipit a Palene mōte, qui Traciæ finē facit. Extenditur vſq; megarā, quo Iſthmos interpoſitꝰ miſceri Aegęū Ionio nō ꝑmittit. Cuius littora ciuitatibus nomē accipiunt.

¶Macellū locus quo vęnalia oīa quę ad victū humanū pertinebāt contrahebantur. Plaut. in Aulula. Venio ad macellum, rogito piſces, indicant caros, hagni, nam caram, caram bubulam, vitulinam, cetū porcinā cara oīa. Ci. Si Epicuri de voluptate liber corroſus eſſet. putarem annonā in macello cariorē fore. Dictū macellū a macello quodā viro qui in vrbe latrociniū exercebat, quo dānato cēſores Aemylius & Fuluius ſtatuerūt vt in domo eiꝰ obſonia venderentur redactis in fiſcū eius bonis. Alij macellū dicūt ꝙ ibi fuerit hortus quē macellū a Lacedęmonijs appellatū ferūt, Et Iones hoſtia hortorū macellotas vacabāt. Donatus a mactandis pecoribus deriuat. Sunt & qui, a macerando dici exiſtiment, ꝙ pecora dūeo ducuntur, ibiq; tenentur, macerantur. Vnde macellū diminutiuū pro macillēto ponitur. Luci. lib. vj. Si noſti non magnus homo eſt naſutus macellus.

¶Macellarius qui macellū exercet nō ſolū carniū, ſed omnium obſoniorum, quinetiam panis & frumenti venditor, quippe hęc omnia in macello vęnūdabātur. Varro. Duo ſunt ornithonis genera. Vnū delectationis cauſa quo genere macellarij & in vrbe quidam habent loca clauſa & rure maxime conducta.

✣Macer eſt etiam poete proprium qui de hęrbarum viribus ſcripſit. Cc.

¶Macer, cra, crū, a mœrore fit & exilē extenuatūq; ſignificat. Verg. Heu heu q̄ pingui macer ē mihi taurꝰ in aruo. Col. l. ij. Nā vel pinguiſſima vel macerrima humo iacit̄. ¶Macies macritudo & macor extenuationē ſignificant. Apul. Vnde iſta tā ſubita macies & tātus pallor? Plaut. Oſſa atq; pellis, vt miſer macritudine. Pacu. Corpuſq; meū tali męrore errore macrore ſonet.

¶Macilentus plenus Macie. Feſtus Mocilenti maciē attenuati.

¶Macreo, es, macer ſum, a quo macreſco macer fio. Colu. lib. vj. Dabimuſq; operam ne penuria cibi macreſcat pecus. Var. Qui earum aſpectus ad deſyderium macreſcere facit volucres incluſas.

¶Maceo, ces, cui, idē quod macreo, a quo maceſco maceſcis macer fio. Colu. lib. ij. Conſtat arua ſegetibus eius ſcilicet hordei maceſcere. Varro. Tum propter laborē aſperantur, & maceſcunt.

¶ Macio as macrũ facio. Cuius cõpoſitũ eſt emacio qđ eſt valde macio. Col. lib. v. Ad certe in ordinarijs vitib⁹ vtiq; obtinendum eſt ne pluribus flagellis emacientur niſi futuris propaginibus proſpiciemus,

¶ Macero maceras, cũ ad corp⁹ refertur ſignificat attenuo cõtero ab eo qđ ẽ macer. Horati⁹. li. car. Quoniam penit⁹ lẽtis macerer ignibus. Plau. in cap. Multos iſte morb⁹ hoĩes macerat. Cũ ãt ad animũ ſignificat affligo. Lacta. li. vij. Nec ad oculos ſõn⁹ accedet ſed aĩas hoĩm ſolicitudo ac vigilia macerabit. Proprie tñ macerare eſt mollificare vt ſit cũ quippiã tã diu in aqua teneť donec tenereſcat. Terẽ. ĩ Adel. Salſamẽta hęc o ſtephanio fac vt macereť pulchre. Col. li. i. Piſcinas duas, alterã quæ anſerib⁹ pecoribuſq; ſeruiat, alterã in q̃ lupinũ, vlmi vimina, & virgas atq; alia q̃ ſũt vſib⁹ nr̃is aptã acerem⁹.

¶ Macereſco macerat⁹ fio. Ca. de re ru. Frumento curculione noceat neu mures tangant lutum de amurca facito palearum paulum addito, ſinito maſcereſcant.

¶ Macro cras, cui⁹ cõpoſitũ eſt emacro, quod eſt valde macer fio. Plinius. libro. xviij. Terram emacrari hoc ſatu ſcilicet milij exiſtimantes.

¶ Maceria & maceries paries ſiue mur⁹ vel cõgeries lapidũ ĩ vnũ cõpactorũ ſine cæmẽto aut alio gñe ferruginis, quo vineæ claudi ſolẽt Terẽ, in Adel. Iube hãc maceriẽ dirui. Var. tñ aliter. li. iij. Quis ignorat ſepta e macerijs ita eſſe oportere in leporario, vt tectorio tecta ſit & ſit alta. Cato de re ruſti. Macerias ex calce cæmentis ſcilice vti dñs oĩa ad opus præbeat Qñq; maceria diciť mẽbrana ſecũdinarũ quã alio nomine ſteram appellãt. Hiero. in Ge Quare diuiſa eſt ꝓpter te maceria? Et maceries dicitur macilencia. Afra. Si ille hoc nũc ſentit facere illi ſatis vis quanta illius mors ſit maceries tibi.

¶ Macto as, interficio, Lactãtius libro ſecundo Mactãtur greges hoſtiarum. Plautus. in Amphi. At ego certe cruce ex cruciatum mactabo. Tractum eſt a ſatis vbi mactari oues dicuntur quæ immolantur. Vergilius. Et nigram mactabis ouem, lucunq; reuiſes. Dictum eſt autem mactor, quaſi magis auctor, hoc eſt augeo. Nam priuſquam victimã immolarent thus, aut vinum ſuper eam fundebãt. Vnde mactum eſſe taurum dicebãt thure vel vino cumulatã hoſtiam & magis auctam. Hinc mactare magis augere veteres vſurparunt. Cicero. Ferunt laudibus, mactant honoribus. Per tranſlationem quãdoque mactare poniť ꝓ malo afficere ſeu male tractare. Plau. in Aulu. Dotatæ mactant malo & damno viros. Quandoque pro præcipitare. Accius Aut illorum copias fundam in cãpo, aut naues veſtras mactabo in mare. Quandoq; ꝓ honorare. Plau. Tamẽ honeſte mactatã reducã. domũ. Quandoq; pro verberare. Vude legim⁹ de martyribus Primo & Fœlitiano. Extenderũt eos milites & virgis fortiter mactauerunt.

¶ Mactus cta, ctum, tam genitiuo q̃ ablatiuo cõſtruũtur & vocatiuo ſemper vt macte virtutis & virtute. i. magis aucte cumulateq;. Eſt aũt dictio q̃ laudet ſimul & adhortetur puerũ quẽ probitate creſcere videat. Sanguinolẽtis etiam ex acie redeuntibus dicitur. Mart. Macte animi quẽ rar⁹ habet morũq; tuorũ. Sil. lib. v. Læli⁹ affatur macte o venerãde pudici Ductor macte animi Cic. macte virtute eſto. Hier. macte virtute, macte zelo fidei. Pli. ĩ laudẽ aſtrologorũ. macti ait ĩgenio & cœli ĩterp̄tes rerũq; naturę capaces. Sat. li. vij. th. macte aĩo iuuenis, id eſt perfectę indolis vt exponit Laertius interpres.

✣ Machara cyprus antea dicta eſt.

¶ Machaon Aeſculapij filius frater Podalyrij medicus clariſſimus.

¶ Machę latine pugna.

¶ Machęra cũ diph. Nã gręce μάχαιρα, latine fica gladi⁹ culter, qđ nomẽ ĩpoſitũ ẽ a gręcis. qa multo ſanguĩe cõmaculeť. Iune. Ames nomẽ victũq; machere. Inſtrumẽtũ ẽ ad ſcindẽdũ ſimul & vulnerãdũ. Apu. l. ix. de aſi Cõminabať ſeſe cõciſurũ cũ machęra fruſtatim. Quo ſermone eius commonefact⁹ hortulan⁹ eripit ei ſpatham.

¶ Machęropios faber gladiorũ quo noĩe dict⁹ eſt Demoſthenis pater ex officina gladiorũ, quã Athenis egregiam multiſq; artificibus ſeruis inſtructam habebat.

¶ Macherophorus ſicarius gladium ferẽs. Cice. ad Q. fratem macherophoris centum ſequentibus miros riſus nobis edidere.

¶ Macteę dicuntur pręcioſa edulia. Suetonius de Cali. multis venenatas macteas miſit. Martia. Mactea neu. genere protulit. Sed te mactea ſola iuuant.

¶ Machalaum nomen gręcum cõpoſitũ ex mache. qđ pugnam ſignificat, ἄλος cœcum & errantem, opidum in Brixiano agro, inſubriũ clade nobile.

¶ Maccabęus cũ duplici cc, & dip, nomẽ barbarũ, quo vocati ſũt illi viri fortiſſimi apđ ſacras lr̃as celebratiſſimi

¶ Narchina penu. cor. græci μηχανη molitio inuentio. Vnde mechanicus fabet, ſeu opifex eorum operũ quę ingenio ſimul & manibus fiũt, & mechanica ars fabrilis. Vnde artes diuidũtur in liberales & mechanicas. Aſco. Machina dicitur vbi non tã materię ratio q̃ manus atq; ingenij ducitur, machina etiã dicitur inſtrumentũ quo moles aliqua facile quocũq; volueris impelli poteſt. Et machinas bellicas vocamus opera fabrilia, quib⁹ in bello vtimur. Item ipſa conſilia, quibus decipere hoſtẽ conamur machinæ vocantur.

¶ Machinor imaginor, cogito ad reperiendum & fabricandum tam bonũ. q̃ malũ. Lactãtius libro ſecũdo. Nimirum deus vniuerſi artifex ſic illa diſpoſuit, ſic machinatus eſt vt per ſpatia cœli diuina, & admirabili ratiõe decurrerent ad efficiendas ſuccedentium ſibi temporũ varietates. Au. Archimedes ſiculus cõcauo ęre ſimilitudinem mũdi ac figuram potuit machinari, in quo ita ſolem lunamq; compoſuit, vt inęquales motus, & cœleſtibus ſimiles conuerſionibus ſingulis quaſi diebus efficerent. Liuius libro primo. Confeſtim turno necem machinatur. Salu. Iam tum non conſulibus, ſed plæriſq; ſenatoribus perniciem machinabantur. Dicitur autẽ machinari ab μηχανάομαι, quod eſt ĩuenio. Vnde μηχάνημα inuentum & molimen dicitur.

¶ Macra fluuius in Appennino inter Ligurum mõtes per Lunam ciuitatem in Tirrhenum mare influit.

¶ Macri campi inter Bononiam & Rauẽnam, per quos Romam itur.

¶ Macros gręce latine lõg⁹, a quo multa fiũt cõpoſita.

¶ Macrocola penul. prod. a longitudine dicunt. Sunt enim eo nomine maiores & longiores chartę, quas mõ regias vocamus. Nã & Catullus regiam chartam vocat Ex eadem origine ſunt protocola, quæ formularij conficiunt.

¶ Macrocoſmus, longus mundus. Microcoſmus, paruus mundus.

¶ Macrochir, longa manus.

¶ Macrocera tunica manicata. Lampridius, macrocheras ex purpura ad vſum ſuum reuocauit.

¶ Macroceni montes ab iſtro flumine nõ longinqui.

¶ Macrobius nomen viri proprium latine Longeuus dicitur. Nam μακρὸς longus & βίος vita dicitur.

¶ Macrobij etiam populi Aethiopię ſunt vltra meroẽ, vt inquit Solinus, quibus dimidio protentior eſt vita q̃ noſtra iuſtitiã colunt, amant equitẽ, plurimũ valent robore, & forma pulcherrimi. Vltra hos populos deſertę inhumanæq; ſolitudines ſunt. Apud hos lacus eſt quo perfuſa corpora quaſi vncta niteſcunt, adeoq; liquidus vt ne folia quidem ſuſtineat.

¶ Macrologia longus ſermo.

¶ Macrologeo multa loquor.

¶ Macrocatalectos dictio in longum deſinens.

¶ Mocrotymia longanimitas.

¶ Macrothymos longanimis.

¶ Macrochronius diuturnus.

¶ Macula turpitudo ac ſordes. Pli. Fullones eas maculas e veſtibus tollũt. Qñq; ponitur pro nota ſeu ſigno vnde genitiuę notę in corpore maculę dicũtur. Pli. ĩ cap. Viden tu illi maculari corpus totũ maculis luridis. Qñq; ꝓ infamia. Cic. Cui⁹ vt adoleſcẽtiæ maculas ignominiaſq; prętereã. Quandoq; pro rętis foramine ſeu plaga quã vernaculo ſermone dicimus lamagia. Idem ĩ Ver. Act. ſeptima. Ręticulũ ad nares ſibi admouebat tenuiſſimo lino minutis maculis plenũ roſæ. Var. li. iij. ꝓ ræti poſuit Septum totũ grãdibus maculis integiť ne eo inuolare aquila poſſit, neue ex ea euolare aues. Qñq; maculę dicuntur ſigna in marmore. Seneca epiſtola. cxvj. Delectant nos ingentium maculæ columnarum.

¶ Maculoſus ſordidus immũd⁹. Plau. Sordida ac maculoſa facie. Idẽ diciť varius ac notis plen⁹. Verg. Succinctam pharetra ac maculoſę tegmine lyncis.

¶ Maculo as, fœdo turpo. Lactã. li. v. Innocentiũ cruore maculantur. Hic commaculo as, & immaculatus qui eſt ſine macula.

¶ Macticus penult. correpta, qui habet magnas malas & os patens quaſi maluċticus.

✣ Mados vitis albę gen⁹ quã gręci ãpeloleucẽ vocãt huius ſarmẽta lõgis & exilib⁹ ĩternodijs genicula ſcãdũt, folia habet pãpinoſa ad ſimilitudinẽ hederę. Cc.

☿ Mactra, arca panaria q̃ & cardopos a gręcis dicitur.

☿ Macidatus, liquoris infuſione madens. Apul. lib. viij. ille ſpongijs macidatis tumores comprimere.

¶ Madeo es, madidus ſũ. Pli. li. viij. Tergoris galeęq; impenetrabilis pręterq̃ in humore madeat.

¶ Madeſco is, habet ſignificationẽ paſſiuã innatã colore intrinſec⁹ ſumpto, vt ꝓprie madeſcere ſit cũ quis febri vel labore ſeu potione prępotẽtis vini ęſtuat aut aliter ſudorem emittit, licet etiam intrinſecus dici poſſit. Clau. li. iiij. largis tunc imbribus ora madeſcũt Colu. li. vij. Stabulentur ſic eo loco ne humore madeſcant vngulę. Hinc componitur permadeſco; quod eſt valde madidus fio. Idem libro. ij. Id in tempus conuenit inter peritos rei ruſ. non eſſe arandum niſi ſi magnis vt fit nonnũquam ſubitaneis imbribus quaſi hybernia pluuijs terra permaduerit.

¶ Madefacio is, balneo. Lactan. lib. vj. Si focos ornati ac veteris vini perfuſione madefecerint.

¶ Madefio habet ſignificationem paſſiuam extrinſec⁹ vt cũ quis aqua alioue liquore balneatur. Suet. Cũ decidiſſet in mare per ducentos paſſus euaſit ad proximam nauem elata læua ne libelli quos tenebat madefierent.

¶ Madid⁹ a, dũ, quod eſt aliquo liquore reſperſum. Hic ſemimadidus. Colum. libro. ij. Sed quandocumq; arabiť obſeruabimus ne lutoſus ager tractetur, neue exiguis nimbis ſemimadidus.

¶ Madido as, madidum ſeu balneatum facio. Colu. libr. ij. Ille nouo maditantes nectare pennas Concutit & glębas fœcundo rore maritat.

¶ Madefico idẽ qđ madefacio. Plin. lib. xxviij. Et ſi cõtra epiphoras feruentes oculorũ anguli ſubinde madeficenť efficatius ſi cibo vinoq;, ſi pridie ea abſtinuerit.

¶ Mador infuſio ipſa. Sal. li. iij. hiſt. Quaſi par ĩ opido feſtinatio & ingens terror erat ne ex latere noua munimenta madore infirmarenť. Nã oĩa opida ſtagnabãt redundantibus cloacis aduerſo ęſtu maris.

✣ Madon fructus eſt ſecundũ Bœotios heraclionis herbę ſiue nymphę, cuius radix ſole deſiccata genituram ꝑ quietem exeuntem & alui fluxum reprimit. Cc.

¶ Madaura ciuitas in collimitio ſita Getuliæ & Numidiæ A qua Apuleius madaureſis eſt appellat⁹. Ad hãc, vrbẽ ſribit Aug. li. cõ. ſe cõtuliſſet cũ adoleſcens eſſet diſcendarũ ingenuarũ literarũ gratia florẽte ibi Gimnaſio

¶ Madulſa ebrius, quia madidus ſatis vino ſit.

¶ Madian vrbs quędã ab vno filiorũ Habraã ex gethura ſic vocata. quę teſte Hier. eſt trãs Arabiã ad meridiẽ in deſerto ſaracenorũ cõtra oriẽtẽ maris rubri, Vnde vocanť madianei & madianea regio. Legim⁹ & filias Ioab ſoceri moyſi filias madiã, ſed hęc alia ciuitas homonyma eius iuxta Armonem & Aripolim, cuius ruinę nunc tãtummodo demonſtrantur.

☿ Media, ciuitas Thracię ſcribitur cũ ędipth. a qua mędi populi vt differãt a medis. Aſię Hinc præfectua medica thraciæ vicina pęonię

✣ Mæander cũ diph. qui & męãdrus, fluui⁹ Phrygiæ. ſiue męoniæ ita ſinuoſ⁹ flexib⁹, vt ſępe credatur ad fontem reuerti. Per Phrygiam currit Lydiãq; diſterminat a Caria. Vnde Ouid. lib. ix. meta. eũ Phrigiũ appellat. Nõ ſecus ac liquidis Phrigi⁹ mæãder ĩ vndis. Strabo. Scribit quoniã multũ accipiat limi, & vario impetu modo ad hãc, modo ad aliam adijciat ripam. Vnde obliquitates omnes mæandros veteres appellarunt. Cic. in Piſo. Scio quos tu męandros quæſiuiſti. Eſt etiam picturę genus quod Feſtus neu. ge. męandrum declinat a ſimilitudine amnis męandri. Vergili. Quam plurima circum purpura męandro duplici melibœa cucurrit. hoc etiam nomine dictus eſt mons Indię.

¶ Męnas cũ dipth. gen⁹ piſcis. Vide ĩ dictione męna.

☿ Męuoles dict⁹ eſt Diony. quod latine totũ furentẽ ſignificat, cui bacchę orgia celebrãt. Et crudas carnes comedentes ſacro furore initiantur Euan, Euam, conclamantes. quæ vox aſpirata, ſecundum exquiſitam hebręorum linguam fœminei ſexus ſerpentem ſignificat.

☿ Memacterium mẽſis, qui a latinis dicitur ſeptember.

☿ Męe genus Cancrorum maximum.

¶ Męnas, nadis, furioſa ſiue ĩſana diciť ab μαίνομαι, qđ eſt furere, Fuerũt autẽ menades mulieres, quæ Liberũ patrẽ ſemper ſecutæ Bacchi ſacra celebrant paſſis capillis furẽtium more huc atq; illuc curſitantes. Iuuenalis. Crinemq; rotant vlulante priamo męnades.

¶ Męnala penultima correp, ĩtellectu ſingulare, voce autem plurale ĩquit Priſcian⁹. Ad Diom. docet ĩ ſingulari eſſe generis maſculini, ĩ plurali, neu mõs Archadię cęlſ⁹ Vergili⁹. Piſer illũ etiã ſola ſub rupe iacẽtẽ menalus. Luc. libro tertio. Sicanias alphe⁹ aquas tũc męnala liquit. Eſt & nomẽ vrbis, męnalius a, ũ, quod eſt ex menalo. Vnde Bacc⁹ dict⁹ eſt męnali⁹ ἀπὸ τοῦ μαίνομαι, qđ eſt furere inſanire, ſiue a mænalo Lycaonis filio Et Ap mænalius, quem Hercules Euriſteo detulit. Stephan⁹ Byzantius. μάιναλος πόλις ἀρκαδίας ἀπὸ μαινάλου τοῦ λυκάονος, καὶ ὄρος ἐστὶ καὶ ἐν τῇ γαλατίᾳ κτίσμα. ✣ Id eſt męnalus ciuitas Archadię a Mænalo Lycaonis filio, & mõs eſt, in Galatia ædificium.

¶ Mæotis penulti. produ., gręce μαιώτης. palus Scythica in regione ſeptẽtrionali iuxta phaſidis oſtiũ frigore cõgelaſcens. Ouidius li. iij. de triſtibus. Longior, antiquis vna męotis hyemps. Hic piſces męotides, ſeu męotici dicti qui in mæoti capiuntur.

¶ Mæonia Lydia eſt regio minoris Aſiæ. Vnde męones populi. Hæc vocatur regio exuſta. Nam ſicut ſcribit Strabo, Cinerulenta eſt ſuperficię, & tota arboribus caret, præter vitem. Dionyſius ſcribit hanc regionẽ eſſe ſub altiſſima Thmoli montis rupe ſita, ex qua Pactolus annis effluit. Hinc mæonius, a, um, vnde Homerus dictus ẽ Mæoni⁹. Martialis. Perlege męonio cantatas carmine ranas. Dictus & męonides a patre, qui Męon appellabatur.

¶ Męror inquit Cic. li. iiij. tuſc. eſt ęgritudo flebilis.

¶ Męreo, ęs, męſtus, Vide in dictione mereo, es. Caper. Męſtus animo, ſed triſtis vultu.

¶ Męſtitia & męſtitudo idem quod meror, Quintilian⁹ Dolore atq; animi mæſtitia languens. Plaut, Cur tanta mæſtitudo obtigit?

¶ Męſto as, & męſtifico as, mæſtum facio. Ambroſi. li. ij. officio. Cur non ego etiam dicam in quibus eum męſtificare poſſum? Ab μοῖρα, ideo per œ.

¶ Męro as męrentem & triſtem facio. Nam męreret, id eſt męrentem faceret, vetus verbum.

¶ Magar Pœnorũ lingua villã ſignificat. Vnde & ma-

galla villæ dicuntur, quãuis magaria ſecundum Seruiũ dici debeat, cuius prima producit. Verg. Miratur molẽ Aeneas magalia quondam.

¶ Magidæ mẽſæ ſeu coquinarij iſtrumẽti genꝰ habet, & panis ſeu offæ genus quod magida quoq; appellant

¶ Magia fons Siciliæ in agro Syracuſano, quo etiam nomine incantatio dici latine poteſt.

✣ Magicꝰ qui magicam vel exercet vel callet, & magicas artes & magicas hærbas dicunt quibus magorũ vanitas gloriatur. Cc.

¶ Maginor aris, q̃ſi tarde conor nugor inquit Feſtus.

¶ Magirus pe. pro. latine coquus dicitur. Vnde Archimagirus princeps coquorum.

¶ Magis aduerbiũ ſignificat plꝰ deducit q; a magnus & p̃ter naturã aliorũ habet neutrũ, nã cõparatiua neutra vĩ aduerbij habẽt, vt validiꝰ, ſãctiꝰ, maiꝰ vero nõ, loco cuiꝰ dicimꝰ magis a quo fit cõpoſitũ de magis q̃d ſignificat valde magis, & pro nimis a veteribus ponebatur.

¶ Magiſtri a magis, & ꝓprie atriũ preceptores ſũt q̃uis etiã ad oẽs trãſferri poſſint quibꝰ p̃cipua cura rerũ incũbit. Dicti magiſtri qꝛ magis ceteris poſſint, vel qꝛ magis q̃ cæteri diligẽtiã rerum quibus preſunt habere debent Hinc magiſtri pagorũ, ſocietatũ, vicorum, collegiorum dicũt, qui pagis ſocietatibus vitijs collegijs præſũt. Magiſter equitũ dicit cui ſũma poteſtas erat in equites, ad debat q; ſemp dictatori cui ſũma poteſtas in populum, a quo & magiſter populi dicebat Ponitur quãdoq; etiã magiſter ꝓ cuſtode. Terẽ. Me filius relinquũt, quaſi magiſtrum. Et magiſter pecoris cuſtos vocatur. Huiꝰ diminutiuumq; eſt magiſtellus .i. paruus magiſter.

¶ Magiſterium. magiſtri dignitas ſeu officium. Nã magiſteria ſic a magiſtro videt deduci, quomodo a miniſtro miniſteria. Sueto. de augu. Auus municipalibꝰ magiſterijs contentus abundante patrimonio tranquilliſſime ſenuit. i. officijs municipij ſui.

¶ Magiſtro as, moderor gubernor.

¶ Magiſtratꝰ us, p deriuationẽ a magiſtris cognominatur q p ĩperia potẽtiores ſũt q̃ priuati. Et mõ ſignificat eos q ĩ poteſtate aliqua ſũt cõſtituti vt ſũt cõſules, ꝓcõſules, p̃tores ꝓp̃tores, & alij q ciuitates & ꝓuincias regũt, mõ ipſã poteſtatẽ ſeu officiũ. Cice. Nã iſtũ in vrbe magiſtratũ gerebat. Et magiſtratuũ alij maiores, vt conſules, cẽſores, p̃tores. Alij p̃ter hos dicebãtur minores.

¶ Magmata pen. cor. paſtilli vt maſſę factę ex vnguẽtorum fæcibus odoris grati ἀπὸ τοῦ μάττειν quod eſt terere & miſcere vt inquit Plin.

¶ Magmentum veteres dixerũt quaſi maius augmẽtũ & auxiliũ, quoniã augebant numerũ hi qui accedebant alienigenę vt adiumento eſſent.

¶ Magus dictio Perſica, qua apud eos ſignificatur ſapiens. Sic enim Perſæ magos vocant vt Græci philoſophos latini ſapientes, Galli druydas, Aegiptij prophetas ſiue ſacerdotes, Indi gymnoſophiſtas, Aſſyrij Chaldęos a Chaldea Aſię regione. Apud nos vero magꝰ incantator ex officio vocari poteſt. Nam cum magi apud Perſas potiſſimum deorũ cultui vacare ſolerent, in tantum poſtea aucta eſt eorũ vanitas vt non ſolũ obſeruatione ſyderũ futura prędicere, ſed artibꝰ quibuſdã & maleficijs, & ſcire ſe omnia, & facere poſſe profiterentur. Hinc magicus, a, cum quod ad magum pertinet, vt ars magica. Suidas, μαγεία καὶ ἀστρολογία ἀπὸ μαγουσαίων ἤρξατο· οἱ γὰρ τοι πέρσαι μάγους ἀπὸ τῶν ἐγχωρίων ὀνομάζονται καὶ μαγουσαίους αὐτούς. ✣ Id eſt magna & aſtrologia a magufæis incepit, Perſę eni magi a loco nominantur & ipſi magufæi.

¶ Magnus grandis cuius comparatiuum eſt maior, ſuperlatiuum maximꝰ. A quo multa componuntur.

✣ Magno abſolute ꝓ magno precio. Apulei. Me deniq; paupculꝰ qdã hortulanꝰ cõpararat. l. nũmis, ſed magno aiebat. Var. li. iij. de re ru. Piſcinæ ędificantur magno.

¶ Magna gręcia dicta eſt ea pars Italię q̃ a Tarẽto vſq; ad Cumas ẽ, vel vt Pliniꝰ. lib. iij. refert a Locris Italię fronte ad Tarentũ vſq; protendit, ſic dictaq; multę magnę quę ciuitates in ea fuerint a Gręcis cõditę Auctor Iuſti. lib. xx. Verg. Effuge cuncta malis habitãtur mœnia Graijs. In ea habitauerunt Architas, Pythagoras, Parmenides & zeno. Pythagorici philoſophi & Enniꝰ poeta a quibuſdã tota Italia dicta ẽ maior Gręcia. Oui. in faſt. Itala nam tellus Græcia maior erat.

¶ Magnũ ſocerũ & magnã ſocrũ appellabat vir vxoris ſuę auũ, auiãq; maior ſocer & maior ſocrus vxoris proauus proauiaq; appelatur, & ſic per ſingulos gradus.

¶ Magnalia ſunt ingentia facta & admiratione digna. Hie. in lib. exo. State & videte magnalia dñi q̃ facturꝰ eſt hodie ✣ Magnarius apud Apul. pro magno negociatore ponitur ex negociorũ magnitudine tãquam clarus in obeundis magnis mercaturis.

¶ Magnificus qui magna facit. Scribit Ariſto. lib. iiij. Et hic magnificũ dici illũ q, in magnis ꝓ dignitate ſumptũ facit, qui circa publicã magnificẽtiã ĩpẽſas facit honorificas, veluti in ludis, in rebꝰ dijs ſacrificatis, in ędificijs, in epulo publico, nõ qui ĩ ſeipſum ſumptuoſus eſt Eſt & magnificẽs a quo magnificẽtia q̃ eſt vt Cic. ĩquit rerũ magnarũ & excelſarũ cum animi ampla quadam & ſplendida propoſitione cogitatio atq; adminiſtratio.

¶ Magnifico as, extollo. Plin. Magnificat & vituli qui nondum hęrbam guſtauerit fimum.

✣ Magnanimitas, vt ait Speuſippus, eſt moderatus cõtingentium vſus vrbana cum hominibus conuerſatio, magificentia animi cum ratione.

¶ Magnas atis, & magnatꝰ ati, q̃ ĩ ppl'o magnꝰ habet.

¶ Magnata vrbs Hybernię a qua magnatę populi vocati ſunt.

¶ Magnes etis. gen. ma. genꝰ lapidis ad ſe ferrũ attrahẽtis. Dictꝰ magnes ab ĩuẽtore ĩ Ida primũ repertꝰ, de quo Pli. li. xxxvj. Orpheus αὐτὰρ ἐγὼ γε τεὴν ἄλοχον κέλομαι σε δαήμεναι εἴπερ ἂν γυνὴ ἀνδρὸς ἀπ' ἀλλοτρίοιο λέχος καὶ δῶμα φυλάσσοι. i. Sed ego a tua vxore iubeo te ſcire ſi ob ſui ĩtegritatẽ viri ab alieno lectũ & domũ ſeruauerit

¶ Magneſia macedonię regio Theſſalię annexa Abeſt ab Epheſo, ſicut Plin. lib. v. ſcribit. xv. mil. paſſ. A qua Magnetes qui & magneſij populi vocati ſunt. Luc. lib. vj. Et magnetis equis Minye gẽs cognita remis. Eſt & Magneſia vrbs in Aſia, apud quã Scipio Aſiaticus Antiochum regem magna clade affecit.

¶ Magog nomẽ viri filij Iaphet propriũ a quo (vt Ioſephus ait) li. j. Magoge dicti ſunt q a grecis Scitię dicũt.

¶ Magia cũ accẽtu in pe. Nã apud grecos μαγεία ſcribitur. Et eſt, vt Plato interpretat deorũ cultura. Ait eni in alcibiade μαγεία ἐστὶ θεῶν θεραπεία. Eſt aũt duplex magia vna platonica & philoſophica, hoc eſt naturalis philoſophię abſoluta cõſummatio a qua magꝰ dictꝰ eſt qui eã colit. Nã per ſe magũ dicũt quẽ latini ſacerdotẽ appellãt Altera demonũ potẽtia cõſtat quã noĩe deteſtabili γοητείαν goctian vel Theurgiã vocant a legibꝰ ꝓhibita eſt, quã Pli. artẽ inteſtabilẽ irritã & inanem appellat. Eccleſia magicas preſtigias vocat, quia rerũ veritatẽ ementiant hoĩnũ mentes fallacia perſtringentes Huiꝰ magiæ ſunt plures ſpecies, hydromantia q̃ fit ex aqua, Axinomãtia, quę ex ſecuribꝰ & alijs dolabris. Lecanomãtia, q̃ fit ex peluibꝰ quas græci λεκάνας lecanas vocãt. Et apud Perſas erãt magi. Lecanomãtici, vt li. xvj docet Strabo, quaſi ex peluibus diuinãtes. Nã vaticinãtes peluim accipiebãt aqua plenã dęmonibus congruentẽ in profunda repẽtibꝰ. Vbi autẽ dęmon lapſus eſt aqua edit ſonum quẽdã fatidicũ. Catapteomãtia quę fit per ſpecula. De qua Sparti. in Iuliano intellexit cũ ait. Carmina ꝓfana incantauerũt, Et ea quę ad ſpeculũ dicunt fieri, in quo pueri p̃ligatis oculis incãtãdo vẽtura reſpicere dicũtur. Pyromãtia, quæ fit per ignẽ Hanc Amphiaraus primus inuenit Gęomãtia q̃ fit per terrã Chiromantia quæ fit per mẽſuras manuũ. Necromãtia ſiue Hecyomantia q̃ fit per euocatiões vmbrarũ & p inferorum colloquia a qua Nercomãtici quorum in cantamentis mortui reſucitari, diuinare ad interrogata reſpõdere videntur. Nec fit talis diuinatio ſine ſãguine. Quidam necyomantiam ſciomantiam que diſtingunt qꝛ in necyomantia ad erigendum cadauer ſit ſanguis neceſſarius. Incyomantia ſola ſufficiat vmbrę euocatio. Capnomãtia quæ fit ex fumo aeræ, ex cuiꝰ motu futura cognoſcebant a qua Capnomantæ dicuntur. Ex hoc magiæ fõte deriuati ſũt apd romanos ethruſci haruſpices. Apud Indos brachmanes & gymnoſophiſtę, apud gallos Driudę & bardi. Apud ſiculos Galeantę, apud cunctas nationes planetarij, qui mathematici ſunt & vulgo aſtrologi dicuntur.

¶ Maguderis vt Priſc. lib. vij. ĩquit, frugis id eſt caulis genꝰ q naſcit ex ea parte cuiꝰ radix ſtirpis auellit. hãc caulẽ laſerpitij quidã exiſtimãt. Plau. in Ru. Seu tibi cõfidis fore multa maguderi Laſerpitiũ aũt hęrbã eſſe nõnulli arbitrãt, vt Plin. lib. xix. teſtat. Legit & magydaris. Col. lib. vij. Facit & radix q̃ gręci vocãt μαγύδαριν vulgus autẽ noſtra conſuetudine laſerpitium appellat.

✣ Maia Atlãtis filia fuit ex qua Iupiter Mercuriũ ſuſcepit. ſignificat & obſtetricẽ vt autor eſt Suidas ĩ Socratis vita eſt & dea Fauni filia cui in mellario vaſe non mel, ſed vinum ſacrificabant. Cc.

¶ Maieſtas a magnitudine dicta eſt, Eſt eñi decꝰ amplitudo & dignitas vel ppl'i vel ſenatꝰ vel pĩcipis ĩperatoriſue, aut etiã priuati magni viri. Vnde maieſtatis crimẽ iuriſcõſulti diffiniũt quod aduerſꝰ populũ Roma. vel aduerſꝰ ſecuritatẽ eius cõmittit. Et rei maieſtatis dñr qui eiuſmodi crimẽ cõmittunt. Maieſtas quoq; dea credita eſt honoris & reuerẽtiæ filia de Ouid. Donec honor placido q̃ decẽs reuerentia vultu Corpora legitimis ĩpoſuere toris Hĩc ſacra maieſtas q̃ mũdũ tẽperat omnẽ Quaq; die partu eſt edita magna fuit. Nec mora cõcedit medio ſub limis olympo Aurea purpureo cõſpicienda ſinu.

¶ Maiales porci caſtrati. Var. Verres cõ modiſſime anniculi vtiq; nec minores quam ſemeſtres. Quo facto nomen mutant, atq; e verribus dicuntur maiales.

¶ Maiores ĩtelligi poſſũt qcũq; aui, abaui, ꝓaui attaui, tritaui, & añ hos in ĩfinitũ ſicut minores q ẽt poſt trinepotes futuri ſũt. Cic. Ego meis maioribꝰ virtute p̃luxi, vt ſi priꝰ noti nõ fuerit a me ĩcipiãt habere initiũ memorię ſuæ Verg. Hunc lętũ tyrijſq; diẽ troiaq; ꝓfectis. Eſſe velis noſtroſq; huius meminiſſe minores, nõ ſolũ minores hi dicuntur, ſed etiã poſteriores & poſteri nepotes, ſicut ij q ante nos fuerũt maiores & ſupiores & p̃res & aui appellãt. Et tam maiores q̃ minores hac ſignificatione tantũ pl'r declinãt. Maiores magiſtratꝰ ſunt cõſules penes quos faſces ſunt, vel q priores facti ſunt maior pretor dicit Vrbanꝰ, minores ceteri maiores flamines dicebãt patritij generis minores plebei, maior auũculꝰ, aui & auię auũculꝰ. Sic maior patruꝰ. maior amita

¶ Maiꝰ mẽſis a maioribꝰ dictꝰ ẽ, quia vt ĩquit Macro. Maiorꝰ us cõſecratus erat quorũ cõſilio reſp. gerebat, ſicut Iunius a iunioribꝰ, qui rem armis gerebant. Poſtq̃ enim Romulus populum Romanum in maiores minoreſque diuiſit, vt altera pars conſilio altera armis remp. tueretur in honorẽ vtriuſque patris hunc maium. ſequẽtem Iuniũ vocauit. Ouidius. Hinc ſua maiores tribuere vocabula maio. Iuniꝰ a iuuenũ nomine dictꝰ adeſt. Sũt & qui maiũ a maieſtetedea denominatũ velint. qꝛ flamẽ vulcanalis Kalendis maijs huic deę rem diuinam facit. Alij a maia mercurij matre. Propterea hoc mẽſe mercatores oẽs maię piter & mercurio ſacrificare ſoliti erant

¶ Malꝰ fœ. genere arbor cuiꝰ fructꝰ eſt malũ, id eſt pomũ tractũ nomẽ a gręcis, qui malũ μῆλον dicunt. Vnde melimela & habent pe. pro. Hinc malinꝰ a, um, q̃d eſt materiatũ ex malo. Col. li. viij. Eſt etiã nõ ĩgrati ſaporis muria p̃duratꝰ, atq; ita malinis. vel culmi fumo coloratꝰ

¶ Malꝰ maſ. ge. arbor nauis, q̃a iſtar mali ſit ĩ ſũmitate, vel quia cingitur quaſi quibuſdã malis quorũ volubilitate facilius leuantur vela, & ſimiliter primã producit. Luc. lib. ij. Antennas proram malos tonſaſ p natãtes.

¶ Malus, a, um, pri. cor. dicit quod opponit bono. Eſt eĩ generale nomen turpia ſimul & de trimẽtoſa cõplectens. Vnde dicimus malũ culpę, quod male agẽdo cõmittitur quale eſt homicidiũ furtũ & huiuſmodi. Malũ pœnę quod deus ob mala cõmiſſa ĩmitrit, vt eſt illud ꝓpheticũ. Ego do minus creãs malũ. Dicimꝰ etiam malum militẽ qui eſt imbellis, malũ imperatorẽ qui eſt imprudens, malũ grãmaticũ qui eſt rudis, malum iudicem qui eſt iniquus, malã faciẽ quę eſt deformis. Pręterea malum ſumitur pro labore, afflictione, & anguſtia. Ver. Aſſuetumque malo Ligurem. Et in pſalmis, Lætati ſumus pro diebus quibus nos humiliaſti, annis quibus vidimus mala. Vbi Hieronymus. Quanto magis in hoc ſeculo paupertate, inimicorum perſecutionibꝰ, vel morborum cruciatibus fuerimus afflicti, tanto poſt reſurrectionem in futuro maiora præmia conſequemur. Item ſumitur pro malignitate. Seneca. Imbecillũ inſontẽq; damnare ſummum eſt malum. Item pro interiectione, peride ac ſi diceremus proh nephas. Qui loquẽdi mos per interrogationem & honeſtus & vſitatus eſt Gel. Quæ malum ratio iſta eſt? Plinius libro ſeptimo. Quæ malum iſta dementia eſt iterari vitam morte. Terentiꝰ in Adel. Quod hoc malum infœlicitatis? In eũdem ſenſum. Cicero ad atticũ dixit. Qui mali? Aliquando capitur malum pro paruo, ſicut bonum pro magno.

¶ Male aduerbiũ modo ponitur pro valde, ſed ſemper in malam partem. Cic. Addebat etiã id q̃d ad rẽ pertinere credebat ſcriptores illos male mulctatos, id eſt magna pœna affectos modo pro parũ. Verg. Heu male tũ mites defendit pampinus vuas, modo pro incõmode, ſicut bene pro cõmode, vt male habito, bene habito. In cõpoſitione habet vim negationis, vt male ſanꝰ male fortis. Ouid. l. iij. faſt. Nondũ tradiderat victas victoribus artes. Græcia facundum, ſed male forte genus.

¶ Male audio ſignificat alicuius maledicta ſuſtineo ſeu infamor, vituperor, culpor, ſicut bene audio, laudor, vt ſi quis de me maledixerit, tũc recte dixero, male de me audio. Ci. l. ij. In quo ego nõ quo libẽter male audiã, ſed quia ego cauſam nõ libẽter relinquo. Idẽ ad Atti. Hãc nonnulli amici Apij ridicule interpretãtur, qui me idcirco putent bene audire velle, vt ille male audiat.

¶ Male cogito de te, id eſt male affectus ſum erga te, & malã habeo de te opinionẽ. Ouid. Non tamẽ Aeneam quamuis male cogitet odi. Gel. Et ipſe facile aĩaduertere male cũ de me cogitare huic cõtrariũ ẽ bñ cogito.

¶ Maledico tibi & maledico de te. A quo maledicꝰ maledicẽtior & maledicẽtiſſimꝰ q maledicit q̃tũ põt & ſcit

¶ Malefacio tibi. Inde maleficꝰ, a, um, pro perniſioſo. Sic maleficę mulieres incantatrices dicũtur & veneficę hęrbę, maleficici ſerpentes pro venenoſis.

¶ Maleficẽtia & maleficiũ dãnũ ĩiuria facinꝰ. Ceſar. Finitimis ĩpetrauit vt ab ĩiuria & maleficio ſe ſuoſq; ꝓhiberẽt ¶ Male iudico, male ſẽſeo, male opĩor, declarat error meus. ¶ Male mereor de te, male tracto te. Cuius contrarium eſt bene mereor.

¶ Male opto tibi, male p̃cor. intelligitur vicinũ eius de quo agit male volo tibi, odi te. Hĩc maliuolꝰ & maliuolẽtia, q̃ ẽ voluptas ex malo alteriꝰ ſine emolumẽto ſuo.

¶ Male vertere eſt in perniciẽ vertere.

¶ Malitia, peruerſitas q̃ virtuti ſeu bonitati cõtraria ẽ Sene. In hoc ſumma bonitas, ĩ illo extrema malitia. Frequenter aũt ſumit pro verſutia. Cice. Virtuti contraria eſt vitioſitas, ſic ini malo q̃ malitiã appellare quam gręci κακίαν appellãt. Nam malitia certi cuiuſdam vitij nomen eſt. vitioſitas omniũ. Apud veteres etiã ĩ bonum accipiebatur. Plautꝰ. Te ciuẽ ſumma omni malitia. Eſt & alia malitia ex natura ꝓueniẽs. Pli. Quod mõ cęli modo terrę malitia facit. Var. Id ſępe accidit malitia ſoli.

Interdũ malitia dicitur labor aſflictio & ãguſtia ſæculi. vt eſt in Euangelio. Sufficit diei malitia ſua.

¶Malignꝰ a malꝰ fit & eſt qui difficultatẽ ſui oſtendit. hoc eſt q aſper difficilis iuidꝰ auarꝰ eſt. Plini. Nõ malignus & iuidus. hic maligna via quæ anguſta & ardua eſt Vergil. Aditusq; maligni, maligna lux q̃ ſubobſcura eſt Idẽ. Quale ſub incertã lunã ſub luce maligna. malignꝰ ager, agricolis illiberalis ac minime ferax. Idẽ. Difficiles primũ terrę colleſq; maligni. Et malignus conſuetudine dicitur maliuolus & malus, a quo malignitas.

¶Moligno as. & malignor deponens. Hiero. ĩ Pſal Super populũ tuũ malignauerunt conſilium. Et iterũ. Qui malignantur exterminabantur.

¶Mala æ. faciei pars q̃ & gena, dicta ꝙ rotunda ſpeciẽ mali prę ſe ferat. Nã eſt quæ præeminet inter naſũ oculos & buccã. Plin. Infra oculos malę homini tãtũ quas priſci genas vocabãt. Ibi oſtẽdiꝫ pudor. Et primã ꝓducit Ver. tamẽ lib. iij. Geor. equino generi malas tribuit cũ ait Quo tẽpore glauci Porthynia dæ malis mẽbra ab ſumpſere quadrigæ. Et mala latine dicitur ouis. Vnde & malonomos id eſt paſtor ouium.

¶Malicortũ, putamen mali granati. Pli. li. xxiiij. Huiꝰ aridis folijs vt malicorio coria perficiuntur.

¶Malobatra vnguẽtã quæ ex Aſſiria afferebãꝫ. Vnde Horat ĩquit. Tinctos malobatro aſſyrio cappillos. Hinc Malobatratus, hoc eſt malobatro cappillos delibutus, vt eſt apud Sido. Apollinarem ad Leonem.

✥Malachites gemma ſpiſſius virens a colore maluę q̃ grece μαλάχη dicitur. Cc.

¶Malachus latine mollis ἑλληνις ἱμαλακὸς.

¶Malachia æ. mollicia cũ maris fluctꝰ omnino qeſcũt & lãguẽt, neq; vlla aura cõmoueꝫ, qđ vulgꝰ uitãdi mali ominis gr̃a bonaciã vocat. Lucre. pellaciã a pelliciẽdo appellat. Subdola cũ ridet placidi pellacia põti. Similiter malacia eſt in grauidis ille langor & mollicies diſſoluti & cuncta faſtidientis Stomachi. Plinius. libro. xxiij. Maliquorium expetitur In grauidarum malacia, & quoniam guſtatu moueat infantem. id gręci κιασᾶμ appellant κιττᾶμ, quod eſt vt Theodorus Gaza vertit picare. a pica dictum quoniam eiuſmodi aues varia ſolent appetere cum ſunt prægnantes.

Malacioſſo as. mollio ſubigo. Plau. Ah nimium ferus es. malaciſſandus es.

¶Malaſſo as. a qua cõmalaſſo qđ eſt exerceo maturefacio. Var. In dolore a diaphoron eſſe qđ eſt philoſophia cõmalaſſaret eã partẽ quę cõcuti cupiditatibus ſolet.

✥Malachę pe. cor. hęrba que a latinis dicitur malua, ꝙ habeat folia mollia. & ad emoliendũ ventrẽ apta quę gręci malcha dicũt. Nã Dioſco. quũ vult falia mollia alicuiꝰ hęrbę dicere appellat malcha, vel malchę, dicitur qm̃ eſt mollificatiua, græci μαλαχεμ enim molle vocant maiorem maluam, malopen, gręci vocant.

¶Malagma atis, fomẽtũ cũ res dura per alteriꝰ admixtionẽ moleſcit ſicut emplaſtrũ. Nã malagmata contuſa & ſi p cutẽ iiecta abũde mollificãt a μαλλάττω mollio. his moliuntur apoſtemata & matura fiũt. Col. li. vi. Cuminũ cõteriꝫ, eiq; adijciꝫ exiguũ picis liquidę & axuugię vt lẽtorẽ malagmatis habeat. Amb. lib. j. off. Alliga ſenſum tuũ, nõ ſit remiſſus ac defluus, ne dicaꝫ de te nõ ẽ malagma opponere neq; oleũ neq; alligaturã. Differũt aũt ẽplaſtra a malagmatis & paſtillis. Emplaſtra ĩponũꝫ vulneribus, malagmata ad ĩtegrã cutẽ inijciũꝫ. Paſtili aũt illinunꝫ aut alicui molliori curaitõi miſcenꝫ.

✥Malacrhram ſiue maldacon arborẽ vocãt magnitudine oleę, folio toboris fructu caprifici, huius fructum Bolelliũ quod eſt gummi genus dicunt. Cc.

¶Malua hęrba quã gręci μαλάχην vocãt ab emoliẽdo ventre Marti Vtere lactucis & mollibꝰ vtere maluis. duo eiꝰ gñ̃a poſuit pli. q̃ folliorũ ãplitudine diſcernunꝫ ĩ ſatiuis maiorẽ gręci malopẽ. alterã ab emoliẽdo aluo malachen dixere ſylueſtrẽ, cuiꝰ foliũ grãdiuſculũ eſt & albę radies Altheã & ab excelẽtia ꝫſſe ſtꝰ Ariſtaltheã ἄριστον greci optimũ dicũt καὶ ἔλτᾶία malua. Diciꝫ etiã malua maluatiũ, a malua fit maluaceus. a um.

¶Malaca ciuitas ĩ Hiſpania Mart. Siga opidum e regione malacam vrbem hiſpanię contemplatur.

¶Malea pen. indiferẽte promontorium Laconiæ qđ per quiquagita millia paſſuũ in mare ꝓtendiꝫ vbi periculoſa eſt nauigatio ꝓpter aduerſos vẽrorũ flatꝰ. Hinc eſt illud prouerbiũ, Cũ ad maleã deflexeris domeſticos obliuiſcere. Ver. lib. v. Ionioq; mari, maleeq; ſequaces vndis Propter. Prębeat hoſpitio ſęua malea ſuo. Dicta malea a Maleo Argiuorũ rege qui in ea tẽplũ pulchrũ conſtruxit, quod malcoticũ appellauit. A malea fit maleacus, a, um, vt ſinus maleacus.

¶Malinꝰ Sicilię mons eſt malis hoc eſt pomis refertꝰ

¶Maleuentũ erat Campaniæ vrbs quã nũc boni ominis cauſa Beneuentũ dicimus. Cc.

¶Malicea vrbs Theſſalię, a qua populi malices & mare vicinum maleacum dicitur.

¶Maltha calx cũ arena & aqua, vel pix cũ cęramixta & huiuſmodi ἑλληνισι μάλθα λέγεται καὶ μαλβακίξω τόμαλακὸν ποιέω ✥ id eſt gręce μαλθη id eſt malta dicitur & maltacizo mollefacio.

¶Malleus fabrile inſtrumentum ꝙ res duras molliat quaſi molleus. Ea enim quę dura molliuntur ad ignem vt maleis flagellantur.

¶Malleolꝰ diminutiuũ a maleꝰ. i. paruꝰ maleꝰ Et malleolꝰ teſte Col. li. iiij. dicitur nouꝰ palmes vitis innatꝰ prioris anni flagello ſic dictus ab ipſiꝰ mallei ſimilitudine, vel ꝙ ĩ ea parte q̃ decidiꝫ ex vetere fermẽto prominẽs vtriq; malleoli ſpeciẽ ꝓbet & plãtationi aptus eſt. vel vt ait Pli. ſolebat capitulatꝰ vtriq; & ſurculatꝰ feri. Et malleoli ſunt ſarmẽta illa q̃ in aggeribꝰ ponunꝫ. Sed & manipuli parte pice cõtecti q ĩcẽſi aut ĩ muros aut in teſtudines ad incendiũ iaciũtur malleoli vocantur.

¶Malleolaris, & hoc maleolare a malleolꝰ fit. Col. lib. iij. Virgã malleolarẽ nõ ãpliꝰ q̃ ſex gẽmarũ eẽ ꝯuenit.

¶Malleo, as, q̃ſi malleo eperor. Vñ malleolator. Aug. li. xv. de ci. dei. Tubalca inerat ęrariꝰ & malleator æramẽti & ferri. Malleatꝰ a, um, qđ malleo factũ eſt. Vnde malleati libri dicũtur, vulgo ſtãpati. Vlpi. xxxij. ff. inqt Sed perſcripti nondum malleati vel ornati vel quia paginę malleantur repaginandę.

℥Malluuiũ vas in quo lauãtur manus & fœminino gñe malluuiæ, ſicut pelluuiũ & pelluuię, quo lauãtur pedes Nonius etiã Trulleũ appellat, cuius vrceolus aquę manalis vocatur ꝙ eo aqua manãs in trulleũ effundãꝫ. At Ser. Lebetẽ vaſculũ interpretatus eſt in quo aqua cadit cum manus lauanlur, ab alijs polubrũ etiã nominatur.

¶Mambre mons iuxta Hebron.

¶Mamers lingua oſcorum dictꝰ eſt mars detractione ſyllabæ, qui & mauors etiam appellatur mamertus prę nomen oſcum ab eo ꝙ hi martem mamertem appellãt Apud Li mamertus Aemilius dictator ex gente Mamerta Quidam dicunt Aemiliam gentem a Mamerto appellatam cui propter humanitatem ciuicam cognomen fuerit Aemilio. Gręci enim Aemylium vocant ſermonis l: pidatem atq; facundiam.

¶Mamertini, populi Cãpanię. Hi cũ meſſanã colonos miſiſſent, ipſi quoq; mamertini potius q̃ maſſanenſes ſunt vocitati. Et cũ ager eorũ vini ferociſſimus ſit, mamertinũ vinũ nõ meſſanẽſe appellatũ ẽ. Mar. Amphora neſtorea tibi mamertina ſenecta, Si deꝫ qđ vis nomẽ habere poteſt. Dicti mamertini a ciuitate Mamertia q̃ a Lacedęmonijs ſubuerſa fuit, ꝙ Meſſenij quinquaginta virgines Lacedęmones violare tẽtaſſent, & nõ conſentientibꝰ eas occidiſſent. Auctor Hier. contra Ioui. Mãma papilla quę vber diciꝫ. Iuuena. Et nuda teneat venabula mãma, mãma quoq; gręca dictio ẽ, qua ſignificaꝫ nutrix, ſeu vt quidã aiunt auia. i. prtris ſeu matris mater, ſicut tata pater Marti. Mãmas atq; taas habeꝫ.

¶Mamilla diminutiuũ licet per ſimplex m ſcribatur. Iuue. Illa loqui recta facie ſtrictiſq; mamillis.

¶Mammula ſimiliter diminutiuum a mamma.

¶Mãmoſus a, um, quod habet magnas mãmas. Mar. Mãmolas metuo, tenerę me trade puellę.

¶Mãmeatus a, um, idem quod mãmoſus. Plau. Cuius amicã mammeatam vidimus.

¶Mãmare eſt mãmas ad ſugendum prebere. Aug. in pſal. interpretatione. Ve pręgnantibus & mãmantibus illis diebus. Hinc mãmatus a, um. Vnde mammatę tegulę a laxitate dictę ſunt quę balneis adhibentur.

¶Mammilare amiculi genus quos mulieres mammas tegere conſueuerunt.

¶Mammotreptus quid ſignificet Augu. in interpretatione pſal. declarat. Si eũ inquit quęris imitari & ex illo pendere adhuc lacte vis nutriri & fies mammotreptus quales dicuntur pueri qui diu ſugunt quod nõ decet. Et paulopoſt, Faciunt hoc nutrices mammotreptis vt aliqua amara ponant in papillis ſuis quibus offenſi paruuli ab vbere reſiliant Et ad menſam inhient.

¶Mammilia propriũ nomen mulieris Telegoni filię a q̃ Mamiliorum familia eſt vocata.

¶Mãmona nõ Hebręorũ ſed Sydorũ lĩgua vt Hyero. ait, diuitię nũcupãtur quę iniquitate collectę ſunt. Idẽ in pſalmorũ expoſitione. Videtis ꝙ iniquus mamona ĩ iſto ſeculo defecit Auguſt. vero ſic. Mamona verbũ latinũ nõ eſt ſed hebręũ cognatũ ligue punicę Iſtę enim lingue ſibi ſignificationis quadã vicinitate ſociantur. Quod punici dicũt mamon, latini lucrũ vocãt quod hebręi dicunt mamona latine diuitię vocãtur Suidas tamẽ μαμωνᾶς χρυσὸσ γένοσ. πλοῦτοσ ὀυχὶ ὁ ἐκ τοῦ σαθανᾶ ἀλλ' ὁπεριττὸσ καὶ ὑπὲρ τὴν χρείαν ✥ id eſt Mammona auiũ & terrenæ diuitię nõ ex Sathana, ſed ſuperuacue & ꝑter neceſſitatẽ Quare penultima lõga eſt quia eſt ωmega.

¶Mamurius faber ærarius laudatiſſimus.

¶Mamurræ ſenatoria familia Romę erat, ſed formijs oriunda.

¶Manceps qui aliquid a populo emit cõducitve quia ſub lata manu ſignificat ſe auctorẽ emptionis eſſe qui idẽ præs dicitur, quia tã debet pręſtare populo quod ꝓmiſit quã is qui pro eo præs factꝰ eſt. Et ẽptio mãcupi q̃ ſolẽnitate quadã fiebat adhibitis nõ minꝰ quinq; teſtibꝰ Romanis ciuibꝰ puberibꝰ & alio eiuſdẽ cõditiõis qui librẽ A neã teneret. Emptor ita dicebat. Hoc ego ex iure qritũ meũ eẽ aio hoc qđ ẽptũ ẽ hoc ære æneaq; libra. Deiñ librã ęre percutiebat idq; æs dabat a quo rẽ emptã accipiebat. Et hæc mãcipatio vocabaꝫ. Hic ſeruus, æquus, ouis aliaq; hmõi mancipia dicuntur ꝙ manu capiãtur ſiue mancipij emptione acquirãtur. Mãcupes Cic. appellat. romanos publicanorũ prĩcipes q q̃ſtꝰ ſui cauſſa decimas redimũt a populo Romano. Vñ a Suetonio dictũ eſt, Nõ negauerim iactatum a quibuſdã Petroniũ patrẽ e regione Tranſpadana fuiſſe mãcupẽ operarũ, quę ex vmbria in Sabinos ad culturã agrorũ quotãnis cõmeare ſolẽt. i. redemptorẽ cõductorẽq; ſeruorũ & operariorũ. Sciẽdũ eſt ꝙ mãcipi ſiue mãcupi indeclinabile eſt per oẽs caſus & genera, q̃q̃ alij figurate dici velint in caſu dãdi. Et mãcipi dicitur ad nos pertinere ꝙ ex ſubhaſtatione eminꝰ eſtq; ius. Cic. pro muręna Qui ſi in his repetundis quę mancipi ſunt his periculũ indicit præſtare debet qui ſe nexu obligat.

¶Manalis fons dictus ꝙ aqua ex eo perpetua manat. Et manalis lapis ex quo aquę manare videtur. Cc.

✥Manalis vrceolꝰ ſiue ſuturnium vas dicebaꝫ ex quo aqua in polubrum dimittitur. Cc.

¶Mãcipo, as pe. cor. quaſi manu capio, & mõ dictũ ẽ quod eſt obligo ſubmitto & ſeruũ facio, quamuis ſine libra & verbis ſupra poſitis. Lact. lib. ij Spiritibus immũdis puris aĩas ſuas mãcipãt. Pla. ĩ Cur. Alienos mãcipatis, alienos manumittitis, alienis ĩperatis nec vobis au thor vllus eſt nec voſmet iſtis vllis. Hie. in prolo. Thobię. Librũ vtiq; Thobię quoniam Hebręi de Catalogo diuinarũ ſcripturarũ ſecãtes his quę Agiographa mẽorant manciparunt. i. ſubdiderũt. Huiꝰ ꝯpoſitũ ẽ E mancipo.

¶Manciſterna aquę vrna id eſt vrceus. Plau. in Bach. Effer manſiſternam cum aqua foras.

¶Mãcus ꝓprie manu eneruatꝰ quaſi manu carẽs licet quãdoq; ꝓ debili ponaꝫ & ad res etiã inanimatas tranſferaꝫ. Cic de fibo. Sed atiã alteriꝰ tribus qui mãcã fore putauerunt, ſine aliqua acceſſione virtutem.

¶Mancinus nomen viri, a quo Mancinatus pro dãnato ꝙ mancinus inſignem domum habuit quę eo interfecto publicata eſt.

¶Mandra ſpelũcæ cubile & receptaculũ ouiũ, boũ aliorũq; huiuſmodi. Iuue. Et ſtãtis cõuitia mãdrę Eripiunt ſomnũ druſo. Probꝰ ſcribit mãdrã eſſe vici oſtiũ vel flexum vel arrectũ aut breue & vile ędificiũ, qđ ãguſtet latitudinẽ vici, vel ingens vehiculũ quo trabes portãtur μάνδραν λεγο ὕσιν ἑλληνες ✥. Id eſt mãdram dicũt greci.

¶Mãdragoræ duo ſũt genera, cãdidũ qđ mas, & nigrũ quod fœmina exiſtimaꝫ. Ferũt mella auellanarũ nucum magnitudine. Mãdragoram foſſuri ab auerſante vẽto cauent, & occaſum ſpectãt. Vis eius in populo ſomnifera eſt, ac etiam olfactu. Col. Mandragorę pariat flores.

¶Mando as, cõmitto. vt cum quid memoriæ mãdatur ſiue imponitur committiturve vt memoriter teneatur, ſiue ex propria memoria id fiat cũ quid repetitur aut auditur ſiue ex, ſcripto Ex memoria propria Cice. lib. iij. ad Hæren. Quoniã nuperrime dictũ facile mẽorię mandaꝫ vtile eſt cũ dicere deſignamꝰ recẽtẽ aliquã reliq̃re ĩ animis auditorũ firmam argumentationem. Ex ſcripto Gel. Memorię mandatũ Platonem philſophũ tenui admodum pecunia familiari fuiſſe. Et hoc mõ mãdo ſignificat manu ſcribẽdo memorię do. vt. Cic. ꝓ Sex. Hęc fama celebrãtur monumẽtis annalium mandãtur, poſteritati propagantur. Aliquãdo & literis & memorię ſimul quid mandatur. Idem. lib. xij. Philip. Quid huic facias qui hoc literis memorięq; mandauit. Lactã. lib. vj. Oingenia hominibꝰ indignaq̃ has ineptias protulerĩt, miſeros atq; miſerabiles qui ſtulticiã ſuã literis memoriæq; mãdauerũt literis & memorię capere licet non ſolũ ſcripto id mãdatũ eſſe, vt rem ordine geſtã ipſi ſcriptores haberẽt, ſed atiam memorię poſteritati darent. Nã non intelligi par eſſe cẽſeo accipi literis & memorię dictũ ex abũdãtia, ſed ex diuerſitate rei. Aliter etiã qui mandari poteſt vt Colu. lib. iij. Semina q̃ recentiſſima terræ mãdare cõuenit. interdũ mandare cõmittere, vt cum quid faciendum datur quod iniũgere ſeu imponere ſeu comẽdare dicitur. Plaut. in Cur. Mandatum eſt mihi vt has tabellas ad eũ ferrem. Terenti. in Adel. Huic mãdes ſi quid recte curatũ velis. Cõpoſita huiꝰ verbi ſunt Amãdo, Adamãdo, Cõmãdo, demãdo, ꝓmãdo & Remãdo.

¶Mãdatũ & participiũ & nomẽ eſſe poteſt. Participiũ vt mãdatũ eſt mihi, apud Plau. nomẽ & apud Quinti. Mãdata tũ tua fili perago. Et eſt proprie mãdatũ cõmiſſio hoc eſt qđ cõmittiꝫ Sal. C. Manlius ex ſuo numero legatos ad Martiũ regẽ mittit cũ mãdatis huiuſmodi.

¶Mandatarius cui dantur mandata peragenda.

¶Mando is, mandi, ſecũdũ alios mandui, & ſecundum alios mãdidi, mãſum ſignificat dentibus cõficio. Hier. in Geñ. Tolles tecum ex omnibus quę mandi poſſunt. Verg. lib. iiij. Non ad effectũ, ſed ad actũ retulit. Stat ſonipes & fręna ferox ſpumantia mãdit. Serenus vero ad effectum. Purgatur cerebrũ manſa radice peritri. Dictũ mando a manu dando ꝙ manu cibus ori admouetur, queadmodũ a manu ducenda dicimus manduco. Huiꝰ cõpoſitũ eſt Remando quod eſt rurſus mando rumino. Plin. lib. x. Pontici quoq; mures ſimili modo remãdũt.

¶Mando mandonis edax, qui aſſidue mandit. Lucili. Atque omnes mandonum gulę.

¶Nanduco as, idẽ qđ mando. Cuius cõpoſitũ eſt com

manduco. Plinius libro. xx. Huius cucurbitæ cōmanducatę ſuccus ſtomacho admodum prodeſt.

¶ Mãduco, onis, edacē ſignificat. Hęc eñ oĩa fere idē denotãt. Mãdones, mãducoēs, mãduci, mãſuti, Comecones, Comedi, Edones, Edaces, Epulones, Iurcones, Curguliones, Gancones, Heluones, Scurre, Paraſiti, Gulones, Phaganes, Iuguriones, Nepotes, Catillones Deglubitores ¶ Manducus idem quod manduco duci Plaut. Quid ſi ad lupos me pro manduco locem? Man effigies in pōpa antiquo ruminter cæteras ridiculas & formiodoloſas imagines ire ſolebat magnis mails ac late dehiſcens & ingentem dentibus ſonitum faciens.

✝ Mãducatus cibus, & cōmanducatus, non tã ſignificat comeſtꝰ q̃ manſus, & dētibus comminutus, maſticatuſq; qui deinde pro medicamento imponi ſolet.

✝ Mãſus, ſa, ſũ, quod dentibus contuſum comminutumque, & proprie dicitur de cibo manducato Serē. Purgatur cerebrum manſa radice piretri.

✝ Manſũ ſubſtantiuũ, quod a nutricibus dari ſolet infãtibus. Cic. lib. ij. de orato. Atq; omnia tenuiſſima. manſa vt aiunt nutrices infantibus pueris in os inſerant.

✝ Manſum ſubſtantiuum, q̃titas terræ quæ ſufficit duobus bobꝰ in anno ad laborandũ, vt ſcribitur li. iij. decretalium, de cenſibus & exactionibus.

¶ Manſutius amãdēdo edacem ſignificat vt ĩquit. Feſ.

¶ Mandibula in qua dentes ſunt ſiti, quę & maxilla dicit̃. Sũt ãt duę mandibulę ſuperior, ſ. inferior, a mãdēdo Quo etiam nomine vocatur gens in Gallia Aquitana Aruernis finitima ſicut & Strabo ſcribit.

¶ Mãna ros melleus matutinus.

✠ Mãnꝰ filius fuit Teutonis dei a quo Alemanni dici gloriantur Cc.

¶ Mane dici prĩcipiũ cũ dies clarꝰ eſt, ab obtētu boni oĩs Manũ eñ veteres bonũ dicebãt. Vnde dij manes. i. boni queãdmodũ ecōtrario ĩmanes crudeles dicimꝰ, ac minime bonos. Vel ſicut ait Mac. ꝙ ab inferioribꝰ locis. i. a manibꝰ exordiũ lucis emergat. Varro. a manando deriuat ꝙ cũ ſole manat dies ab oriēte Vnde Manij & Lucij qui nati ſunt mane & luce. Vel ꝙ dij manes ꝑ omnia manare exiſtimabantur.

✝ Manes ſũt p̄ſules corpi hũano attributi q parētũ ſeminibꝰ manauerũt. Inde Sũmanes. i. ſũmꝰ ĩter manes dictus Pluto. Verũ manes qñ corporibꝰ illo tpe tribuunt̃ quo fit pría cōceptio poſt vitã hiſdē corpibꝰ delectãt̃, atq; cũ his manētes appellãt̃ lemures. Qui ſi vitæ prioris adiuti fuerĩt honeſtate ĩ lares domoꝝ vrbiũq; vertunt̃. Si animi deprauãt̃ ex corpore laruę perhibent̃ ac manię Manes igit̃ tã boni q̃ truces ſũt conſtituti, quos agathos & cacodęmonas memorat greca deſcriptio.

¶ Manes dij boni dicunt̃. Acrō. Dij manes dij boni, a manũ qđ eſt bonũ Antiqui aĩm a corpore ſeparatũ manē deũ nũcupabãt. Apuleiꝰ de Socratis dęmonio dici Manes aĩe dicũt̃ melioris meriti, ĩ corpe noſtro genij dicũt̃ corpori rẽnũciãtes lemures, cũ domos ĩcurſiõibꝰ ĩfeſtarēt laruę appellabãt̃. Cōtra ſi bone fuerĩt lares familiares. Ser. ꝑ ãtiphraſi ait manes eē deos ĩferos qa nō ſũt boni. Idē dicit alibi eē animas corporibꝰ exutas quę nōdũ in alia corpora migrauerint. Quãdo manes dicuntut pœnę Vergi. Quiſq; ſuos patimur manes.

¶ Manię deformes pſonę. Et manias leruas quas nutrices pueris minari ſolent appelãt. Medici Maniacos vocant furoris morbo laborãtes qñ mania dr̃ inſania & furia. Latini melliꝰ q inſaniã a furore diſtingũt qñ aliđ eſt furere aliud inſanire. Itē mania dea larium mater cui olim ſacrificabãt. Et manię dicibãt̃ ficta q̃dã ex farina ĩ hoĩm figuras ꝙ deformes ſĩnt q̃s ēt maniolas appellãt

✝ Manichei heretici qdã dicti a quodã pſa, q vocabãt̃. Manichē q̃uis & ipſum cũ eius inſana doctina cœpiſſet nomē prędicari, nã añ hoc vrbicꝰ vocabãt̃ Sed ĩ grecia diſcipuli eiꝰ vitãtes nomē ĩſaniæ q̃ſi doctores, & eo ĩpo mēdatiores geminata n, Mãniceũ, q̃ſi mãna fundētē ꝑ manicheo, id eſt inſano appellauerunt.

✝ Mãliꝰ, ꝓpriũ nomē viri Romani ꝙ mãu prōptꝰ eēt, neminē aũt p̄ſitię familię hoc noĩe vocari licuit poſt eũ Mãliũ q gallos a capitolio depulit, ꝙ is regnũ occupare conatꝰ necatꝰ q; ſit fuit & cognomē eiꝰ q carthaginē vicit. Hũc Pli. maxĩs vtilē doctrinis nullo doctore fuiſſe ꝑdidit. ¶ Maniole inſulæ ex aduerſo Indiæ extra Gangē in quibꝰ tradũt nauigia q̃ clauos ferreos habent detineri nec vlteriꝰ progredi ſinũt, ne qñ lapis Herculeus q circa ipſas gignitut. illa ad ſe trahat. Eas tenent Anthropo phagi manioli dicti ſicuti ſcribit Ptolemæus lib. vij.

✠ Manicō genꝰ hęrbę quam & furialem vocant quã ſi quis drachmę folio ſũpſerit, varię ſpecies ac lętitia plęnę animo obuerſantur. Cc.

¶ Manꝰ, p̄nomē eſt eiꝰ q mane natꝰ eſt, ſicut Luciꝰ q lucet. ✠ Mãliana imperia quod ilia vocitata ſunt. Sunt & manliana malorũ genera ab inſitore ſic dicta. Cc.

¶ Manare proprie dr̃ cũ aliquid ex ĩtegro, ſed nō ſatis ſolido ꝑ minutiſſimas ptes ſtillat. Tractũ a grecis q μανὸρ raꝝ & ſine dēſitate appellãt. Hĩc manalē fōtē dici ex iltimãꝙ aq̃ ex eo ꝑpetuo manet, & manalē lapidēꝙ ex eo manare aq̃ videat̃. Alij a manare mane deducũt, & de ſole ꝓprie dici volũt cũ oriētis radij ſplēdorē iactare ĩcipiũt. Sed frequētiꝰ ad aquã & ad hũores refert̃. Per trãſlationē ponit̃ ꝓ deſcēdere, fluere, ꝓcedere, & hmõi res q̃ manat q̃nq; in nctō ponit̃. Verg. Tũ gelidꝰ toto manabat corpore ſudor, Lac. li. j. Quid mirũ ſi ab hac gente vniuerſa flagitia manauerũt. i. proceſſerũt. Quãdoq; in actō. Pli. li. xiiij. Arborũ ſucco manãtiũ picã reſinã, q; alię ortę in Oriente, aliæ in Europa ferũt̃. Quãdoq; ĩ alba Liui. li. primo. Cultrũ ex vulnere Lucretiæ extractũ manãtē cruore p̄ ſe tenēs. i. fluētē. Hier. ĩ lib. nũeri. Tradet humũ lacte & melle manãtē, huiꝰ cōpoſi. ſunt. Emano & permano. ¶ Manꝰ a manãdo dicta eſt ꝙ ex brachijs manet, vel ꝙ ex ea digiti manēt. Et manꝰ inſtrumentũ & telũ nauale dr̃ quo naues harpagonibus rapte tenēt̃, a mãnꝰ humanę ſimitudĩe, q̃ Pericles Atheniēſis (vt fert̃) ĩuenit. Hie. Ferreas manꝰ & vncos p̄parãt, Lucil. li. ij. ĩ manibꝰ veſtris quãtꝰ ſit Cęſar habetis. Itē manꝰ multitudo vocat̃. Ver. Hic manꝰ ob patriã pugnãdo vulnera paſſi. Itē poteſtas, vt cũ dicimꝰ. Res in manu ē qđ nō mō ſignifi. in prōptu ē, ſed etiã in ptãte Iñ vlpi. teſte. manumiſſo dicta ē datio libertatis. Nãq; diu qs ĩ ſeruitute, eſt manui hoc ē ptãti ſubditꝰ ē, & manumiſſꝰ a poteſtate liberatꝰ. Itē manꝰ capit̃ ꝓ ꝓboſcide elephãti. Nã hãc manũ vocãt latini ꝙ ea in decerpendo pabulo ꝓ manu vtat̃ elephãtꝰ. Cur. li. iiij. de elephãto loquit̃. Pręcipue terribilis illa facies erat cum manu arma viroſq; corriperēt & ſuper ſe regentibꝰ traderent Idē ĩ eodē. Copidas vocabant gladios leuiter curuatos faſcibus ſimiles quibꝰ appetebãt beluarũ manus. Nōnũq̃ ꝓ ſciptura manuũ, Quint li. i. Cauſas Caſſius Cecero & vergilius ſcripſerunt, ſic manus eorum docent.

✝ Manꝰ iniectio dicitur quoties nulla iudicis auctoritate expectatata rem nobis debitam vindicamus.

¶ Manicula diminutiuum. i. parua manꝰ. Plau. in Ru. Duę connixę maniculę & ſucula.

¶ Manum conſerere, eſt pręliũ incipere & cōtendere. Sed apud iuriſcōſultos cum de aliqua re diſceptatur iure p̄ſente p̄tore, ſiue ager ſeu quid aliud ſit manũ cōſerere dr̃ cum manu appręhēdit rē de qua agit̃. Quod manꝰ correprio & vindicatio & vindicia appellatur Ad manꝰ venire ſimiliter eſt pręliũ ſeu cōtētionē incipere. Plau. Itur ad manus arma ſumuntur.

¶ Manica pe. cor. ꝓs veſtis qua manꝰ tegunt̃ Ver. Et tunicę manicas & habēt redimicula mitrę. Hic manicata veſtis q̃ manicas habet quas velut ꝓbroſas & fœmineas criminari dicũt a poeta, ꝙ priſci Romani breues & citra humerũ deſinētes primo portauerũt. Manicę etiã dicuntur manũ vincula vt apud eundē. Manicas atque

arcta leuari Vincla iubet Priamus. Sic cōpedes vocant̃ quibus pedes colligantur. Hinc per tranſlationem dñr vincula nauiũ, Luca. Aſt alias manicæq; ligant tereteſq; catenæ. Itē manicæ thecę ſunt ex ferro, quibus brachia & manꝰ cōtra hoſtiũ iniurias muniũtur. Iuue. Quale decus rerum ſi coniugis auctio fiat Baltheꝰ & manicæ criſtę curiſq; ſiniſtri Dimidium tegmen. Et manicæ dicuntur quibus aduerſus vim frigoris manꝰ muniũtur. Plin. iunior ad acrũ Macrũ. Ad latus notariꝰ cum libro & pugillaribus cuiꝰ manus hyeme manicis muniebant̃, vt ne cęli quidē aſperitas vllum ſtudij tempus eriperet.

✝ Manciolę diminutiuum a manu quaſi paruæ manus. Neuius Manciolis tene illis.

¶ Manuariꝰ a, um, qđ ad manũ pertinet. Gellius. Hoc ęre quaſi manuario collecto cœnula parabatur.

¶ Manuarię tunicę quę manicas habent.

¶ Manibus pedibuſq; ꝓuerbiũ eſt, hoc eſt oĩbꝰ viribꝰ. Terē. in And. Quē ſcio manibus pedibuſq; oĩa facturũ.

¶ Manuleatus, a, um, idē qđ manicatus. Plau. in Pſeu. manuleatã tunicã, hominē habere addecet. Et manuleatam tunicã dicimus manicas ꝓlixiores habentē, manicatum hominē indutum tunicis manicatis.

¶ Manubriũ a manu capulus appellat̃ ꝙ manu teneat̃.

✠ Manobarbulus teli genꝰ ſimilis plũbeę pilæ quo vtētes milites ipſi manobarbuli dicti ſunt. Cc.

¶ Manipulus a manu fit & proprie ſignificat manualē hærbarũ faſciculũ quã manu quis appræhēdit metēdo vt in p̄s. Veniētes aũt veniēt cũ exultatione portantes manipulos. Interdũ ponitur pro exigua militũ manu q̃ vnũ ſequitur ſignũ. Erat enim pars Cēturię ita dicta ꝙ ſub Romulo paup adhuc Romanꝰ exercitꝰ manipulos fœni haſtis alligatos ꝓ ſignis gerebat, & in legione quidem erãt. xxx. manipuli. Dictus manipulꝰ vt inqt Var. ab eo ꝙ plures militũ manus iungunt̃. Seruiꝰ docet manipulos eſſe ſigniferos, ꝙ imperãte Romulo cũ Romani & latini ſub vno Centurione bellum aggreſſuri eſſent manipulo hęrbę haſtę alligato pro ſigno vterentur. Vñ manipularis dicit̃ qui fert vexillũ. Ouid. li. Faſt. Pertica ſuſpenſos portabat lōga manipulos. Vñ maniplaris nomina miles habet. At Vege. li. ij. ſcribit manipulũ vocari cōturberniũ decem tm̃modo militũ ſub vno papilōe degentiũ ab eo ꝙ cōiunctis manibꝰ dimicabãt. Inde cōmanipulones qui in eodē manipulo ſunt, & Cōmanipulatio, quibus noĩbus vtitur Spartianus.

¶ Manipulatim aduerbiũ ſignificat per manipulos. Manifeſtũ dicitur quod eſt clarũ & apertũ quaſi ad manus foris ſtans. Manifeſto as, palam facio.

¶ Manifeſtarius a, um, qđ eſt notoriũ. i. quod manifeſtatur. Plautus. Capio fuſtem obtrũco gallũ furem manifeſtarium.

¶ Manſuetus mitis quaſi manu aſſuetus, ꝙ oĩa quę ſũt natura fera, manuũ pręmulſione miteſcãt. Ver. Ille manu patiens menſæq; aſſuetus herili. Feſtꝰ. Manſuetꝰ neq; mĩa mœſtꝰ neq; crudelitate ſæuꝰ, ſed modeſtia tēperatus. Beſtię manſuetę etiã placidæ & cicures dñr. Pli. trifariã diuidit animãtes in placida, fera, & intermedia. Nã hirũdines apes delphini nec placida ſunt nec fera, ſed medię inter vtrũq; naturæ.

✝ Manſuetudo, vt inqt Speuſip. eſt cōſtãtia aĩæ aduerſus iræ impetũ Immobilis moderata tēperies anĩmę.

✠ Manſues veteres ꝓ manſueto vſurpabant. Cc.

¶ Manſuetarij qui feras mãſuefaciunt. Lampridiꝰ ĩ helio. Habuit Leones & Leopardos quos edoctos ꝑ manſuetarios ſubito ad ſecũdã menſã iubebat accũbere. Iuli. Firmicus lib. viij. matheſeos. Septētrione oriente natierunt manſuetarij ferarum.

¶ Manſueſco is, manſuetus fio, miteſco. Col. li. vij. Nã per hęc blãdimēta triduo feræ mãſueſcũt. Var. lib. ij. de re ruſt. pro manſuefacio poſuit cũ inquit. Sic ex animalibus cũ propter eandē vtilitatem quæ poſſunt ſylueſtria deprehenderent ac concluderent & manſueſcerent.

¶ Mangones dicti ſunt quaſi manu agones erant enim magiſtri formæ pueroꝝ & mentiendi coloris probe callētes qui hoĩes vendebãt, Solebãt eĩ pueris puelliſque quo faciliꝰ vēdi poſſent artificio quodã cōponere colorē vt Quin. inqt, fuco ac veꝝ robur inani ſagina mētientes. Ita mãcipia vēdibiliora & p̄tioſiora efficiũtur. Mar. Millia ꝓ puero centũ me mãgo popoſcit. Sue. ĩ domi. Caſtrari mares vetuit ſpadonũ qui reſidui apud mangones erant p̄tia moderatꝰ eſt Pli. Thynni ſanguine oblitos pueros pubeſcere negãt mangones. Aliꝝ quoq; rerũ mãgones dñr q merces poliũt, atq; ĩterpollãt, vt pluris vēdãt. Vñ Pli. Decuſſi fragmenti paululũ qđ in lamina ferrea terat̃ efficaciſſimũ experimētũ excuſant mangones gēmaꝝ. Nec mares tñ ſed etiã fœminæ mangones vocantur. Pli. Mango obſtetrix erat.

¶ Mangonizo as, orno, cōpono rē ad alliciēdos emptores. Pli. li. xxiij. Succꝰ radicis vitis nigræ cũ eruo lętiore quodã colore & cutis teneritate mãgonizata corpora Trãſfert̃ etiã ad alia. Sic eĩ oratio magonizata & forma & domꝰ & reliq̃ dici poſſunt, vt lenocinijs & fuco potiꝰ q̃ veritate allectent, hodie etiã mãgonizantur panni ſiue linei ſiue lanei. Qui & equos mãgonizatos venire vidēmꝰ hos græci ab eqs cōponēdis hippocomios vocãt

¶ Mangonicꝰ a, um, qđ ad mangonē pertinet. Pli. Radix iacynthi bulbacea eſt & ĩ mãgonicis vęnalitijs pulchre nota q̃ in vino dulci illita pubertatē cohercet, nec ſinit erũpere. Suet. Neceſſarioq; ad mãgonicos quęſtus ſuſtinendæ dignitatis cauſa deſcendit.

¶ Mangoniũ artificiũ qđ ad res faciliꝰ vendēdas adhibetur. Pli. Nec tñ in hac mãgonio quicq̃ totum placet, hic clune alibi pectore tantum gallinaꝝ laudans.

¶ Manubię dictę ſunt ꝙ manu capiant̃ ab hoſtibꝰ. Eſt eĩ p̄da ab hoſtibꝰ capta. Aſco. ſcribit manubias p̄das imꝑatoꝝ ꝓportiōe de hoſtibꝰ capta, Spolia quoq; q̃ſita de hoſte nobili per deditionē manubias veteres dicebãt de qbꝰ qđ vellent facerēt. Nã præda dr̃ corpora ipſa reiũ q̃ capta ſunt, manubiæ appellatę ſunt pecunię q̃ a q̃ſtore ex vēditione pręde redactę ſunt. Dr̃ tñ quoſdã nō ignobiles ſcriptores aut temere aut ĩcurioſe p̄dã ꝓ manubijs & manubias ꝓ pręda poſuiſſe, ſed qui ꝓprie locuti ſunt, ſicut Cic. in orōne de lege agraria, manubias pecuniã dixiſſe. Eſt q̃nq; vt iactus fulminũ manubiæ dicãtur. Vñ ait Sene. li. ij. quęſtionũ. Ioui tres manubias dari. quarũ prima monet. Secũda ꝓdeſt. Tertia adhibitis conſilio dijs emittitur.

¶ Manumitto de ſeruo liberũ facio. Manumiſſꝰ liberatꝰ a ptãte. Nã quãdiu quis in ſeruitute eſt, manui hoc ē poteſtati ſubditus eſt. Erat aũt mos in manumiſſione vt dñs caput aut aliđ membrũ ſerui tenēs diceret. Hũc hominē liberũ eſſe volo, & mittebat eum e manu.

✠ Mantare veteres ꝓ manere vſurpabant. Cc.

¶ Mantęlũ & Mantæliũ, & mantęle is, cōpoſita dictio ex manꝰ & tæla q̃ſi mappa, a manibꝰ tergēdis. Eſt eñ linteoꝝ quo manꝰ tergere ſolemꝰ. Oui. li. iij. faſt. Dixerat ad dexterã villis mantęle ſolutis. Plau. Nec his ſycophantis nec fucis vllũ mãtęlum obuiã eſt. Dr̃ & Mantile & in plurali mantilia, ę, diph. in i. productam mutata ſicut quæro inquiro. Verg. Tonſiſq; ferũt mãtilia villis. Nã vt Ser. inqt. Cōſtat maiores mappas habuiſſe villoſas. Mãtilia vero a manibus ante lotis dicta quo modo Thorale a thoro. Sũt etiã mantilia quibꝰ menſę tegunt̃ Mar. Nobiliꝰ villoſa tegunt tibi lintea citrum. Orbibus in noſtris circulꝰ eſſe poteſt. Rurſus Mantęlia ſeu Mãtæla accipiũtur pro penulę gñe quo ſe vt lorica muniunt. Græci hãc μανδύαν vocant. Vñ Suidas. μάνδυας εἶδος μαντίου στρογγύλου καλεῖται λωρίκιον

¶ Mantica p cor. nũmoꝝ receptaculũ ꝙ manu generatur. ponit̃ quando q; pro perula viatoria, vt Porphirius ait, cuius diminu. eſt manticula, cuius pars ante pectus, pars poſt tergum dum geritur pendet.

¶ Mãticulariꝰ qui manticulas attrectat vt furet̃. ✝ Ter

tul. in Apol. Quis illic Sicariꝰ? Quis manticulariꝰ? Quis ſacrilegus? aut corruptor, aut lauantium prędo.

‡ Manticulariꝰ dr̃ fur. qui inferens ſe cõfertæ multitudini, marſupia, aut ſecat, aut artificio, aut dolo aperit, & euacuat, ablata pecunia dictũ a manticulis. Nã vt inquit Feſtꝰ. mãticuloꝝ vſus paupibꝰ ĩ nũmis recũdẽdis fuit.

‡ Manni, & Aſturcones equi gradarij ſunt.

‡ Manũ bonũ, clarũ. Ideo poſt noctis tenebras pr̃ia diei pars mane, & deos manes dicimus bonos & ꝓſperos.

¶ Manticularia dñr ea quę in frequẽti vſu habentur & quaſi manu tractãtur. Frequẽs enim ad manus tegẽdas vſus fuit mãteolorum, vnde hęc trahitur ſimilitudo.

¶ Manticulor doloſe ago Pacu. Ad manticulandũ aſtu aggreditur, manticulatio aſtus & fraus.

¶ Manticora beſtia in India quę triplicẽ dentiũ ordinẽ & hominis faciẽ vna cũ corpore leonico habet hũanas carnes maxime affectãs.

✣ Manto vide mantua.

¶ Mãtua vrbs clariſſ. ab Ochno filio Tyberis, & Mãtus Tiretiæ Thebani vatis filiæ quę poſt pr̃is interitũ ad Italiã venit, condita fuit, & a matris noĩe mantuã appellauit. Vñ Ver. li. x. Ille etiã patrijs agmẽ ciet ochnꝰ ab oris Fatidicę mantus & tuſci filiꝰ ãnis. Qui muros matriſq; dedit tibi mantua nomẽ, ſed an verũ ſit ꝙ vnq̃ in Italiã venerit nolo nunc citare Pauſaniam Hellanicum & gręcoꝝ multitudinẽ magnã ‡ Poetaꝝ clariſſimo illuſtriſſimoq; principe Vergilio Marone gloriaꝛ mãtuaculus fœlix ingenium tam omnes efferre debent q̃ imitari nulli poſſunt.

✣ Mantuanꝰ a, um. a mantua deducitur. Vñ mãtuanus Vergilius dictus eſt. Cc.

¶ Mantiſſa additamẽtũ quod manu fit rei quę vendiꝛ, id eſt pauxillum illud quod adijcitur põderi. Lucil. Mãtiſſa abſonum vincit.

¶ Manteũ locꝰ oraculis dicatꝰ. Cice. li. ij. de fi. Vt quaſi de manteo promant medicamẽta illa epicurea, dolor ſi grauis breuis, ſi longus leuis.

‡ Mantis diuinꝰ vel vates, a manto Tyreſię vatis Thebani q̃ poſt Thebanoꝝ cladẽ & ſeruitutẽ, pr̃io ſub Creo Lebedon & clarij apollinis tẽplũ ĩ Aſia ſtruxit. Inde in Italia mantuã quę ex Tyberino rege thuſcię Ochnum peperit qui & bianor, qui opidũ muris circundedit.

‡ Mantis agatos. i. vãticinator bonus.

‡ Manticinatus, vaticinatus. Nam mantis latine vates.

¶ Mãtinea, vrbs quę poſtea antigonia dicta fuit ĩ adulationẽ Antigoni eius qui Philippo Pærſe patri curator regi fuit, ſed poſtea Hadriani imperatoris iuſſu rurſꝰ mantinea fuit appellata

¶ Maneo es, ſi, ſum, ſignificat me contineo loco ĩſiſto. Ci. li. offi. Cyrillũ quendam ſuadentẽ, vt in vrbe maneret. Qñq; manere ſignificat pſtare. Ver Manet ĩpterritꝰ ip̃e Hoſtẽ magnanimũ opperiẽs. Qñq; expectare. Plau Ego hic te manebo. Ver. li. xj. Te Turne nefas te triſte manebit ſupplicũ. Qñq; futurũ eſſe. Cic. Cuiꝰ te fatũ ſicut Curionẽ manet, hoc eſt cuiꝰ fatũ tibi futurũ eſt ſicut fuit Curioni. Qñq; inhęrere fixũ eſſe. Verg. Manet alta mente repoſtũ Iudiciũ Paridis. Qñq; durare perſiſtere. Terent. in Hecy. Manere affinitatẽ hanc inter nos volo ſi vllo modo poſſit, qd̃ ſpero fore. Huiꝰ cõpoſita ſũt Cõmaneo ſimul habito. Hier. ad Dama. Monachoꝝ circa cõmanentiũ antiqua in me ſurgit auctoritas Emaneo, a quo Emanſor. Emineo, a quo promineo & Pręmineo. Immineo. Remaneo retro maneo pſiſto. Iuſti. lib. ij. Interea rex velut ſpectator pugnæ cũ pte nauiũ ĩ littore remanet. Cic. li. j. Tuſ. Sed fac vt iſti voluntaĩos non remanere poſt mortẽ. Et in Cato. Tantũ te manet qd̃ virtute & recte factis ſis cõſecutus. Sed hoc p tranſlationẽ magis. Permaneo pſeuerãter maneo. Obmaneo diu maneo

‡ Manſio a maneo ſcribit Pli. li. vj. Mãſiones cẽ diſpoſitas aquationũ a ratione qua chamelis itur in Arabiam.

¶ Mãtiſcinor ſignificat furor. Ter. in Eu. In te perdita cum de alio mantiſcinor atq; impendo.

¶ Mamphur lignũ rotundũ loro circũuolutũ quod circumagunt fabri in operibus tornandis.

¶ Mappa quę ſup menſam ſterniꝛ, ꝙ manibꝰ pendeat dũ ſumus in menſa. Pli. li. xix. Ardentes in focis conuiuioꝝ videmus mappas ſordibꝰ exuſtis ſplendeſcentes igni magis q̃ poſſent aquis. Villoſæ aũt apd̃ veteres fuerunt in pretio. Vnde Mar. Nobilius villoſa tegunt tibi lintea citrũ. Legitur etiã mappũ neutro genere. A mappa, vero fit diminutiuum Mappula.

¶ Mapalia punica lingua, agreſtes caſę & furnoꝝ ſimiles. vt inquit Hiero. In quibus quia nihil eſt ſecreti, ſolet id vocabulum ſolute viuentibus obijci. Sunt ei quaſi rotundæ cortes, vt inquit Feſtus.

‡ Manſurius nomen legum interpretis & ęques Rõanꝰ fuit tempore Tiberij, iuriſconſultꝰ nõ incelebris q Pub ſcripſit.

¶ Marathõ cãpus Atticæ, ſeu ciuitas diſtãs ab Athenis circiter decẽ millia. Et morte Icari regis ĩtefecti inſignis nec non & victoria Theſei ex tauro ſupato, ſimiliter & milciadis gloria qui centũ millia ex Darij Perſaꝝ regis exercitu ꝓfligaui. Hĩc marathoniꝰ a, um. Vñ Taurus marathonius dictꝰ eſt qui apd̃ marathonẽ a Theſeo interfectus eſt. Hic eſt taurꝰ amatꝰ a phaſi pae quẽ Hercules ex creta eo abegit. Eſt & opidũ hoc iuxta Tricorithum & rhamnem vrbem in quo clarũ Nemeſis tẽplum fuiſſe memoratur.

¶ Marathrõ, σὺν τῷ θ, ὅτι τὸ μάραθρον λέγομεν τὴν ποαν λατινοῖ φηνίκυλον, ✣. i. cũ th. qm̃ marathrõ dicimꝰ herbam latini fœniculum, a noſtris fœniculus appellatur.

¶ Marathuſa inſula quædã a copia fœniculi ſic dicta q̃ & Clazomenia dicitur.

¶ Marceo es, marcui, putreo, a quo marceſco putreſco a macie, qm̃ q̃ macie attenuata ſunt facile putreſcũt. Huius cõpoſitũ eſt Emarceo. quod eſt valde marceo, a quo emarceſco. Hie. ĩ Ge. Tetigit neruũ eiꝰ & ſtatĩ emarcuit

¶ Marcor putredo. Pli. Si ferri vel chalybis aliqua rubigo vel panni marcor affuerit.

¶ Marcellꝰ nomẽ viri clariſſimi Romani ꝓpriũ. Cuius geſta & a Plutarcho & ab alijs ſcripta ſunt. ‡ Hic galloꝝ ducẽ ſingulari certamĩe fudit, ſpolia legit. Annibalẽ primꝰ vinci docuit Syracuſas, p tris annos expugnauit, quinquies cõſul. Inſidijs Annibalis deceptꝰ magnifice ſepultꝰ fuit. ¶ Marcella nomẽ mulieris Romanæ, q̃ cũ a mr̃e rogata eſſet gauderet ne ſe nupſiſſe. Ita valde r̃ndit vt ampliꝰ noli. ¶ Marcipitor marci puer hoc eſt famulus. Sic Publipor. Lucripor & huiuſmodi.

¶ Marcomanni populi germanię quos Cęſar cũ Ariouiſto Germanoꝝ rege ſuperauit.

¶ Mareotis idis. lacꝰ in Egypto, vt author eſt Strabo Pli. etiã aſſerit mareotida partẽ lybiæ ęgypto cõterminã appellari & mareotas pp̃los in ea habitantes. Et mareotis ps Epiri in qua vinũ optimũ naſcitur. vñ mareotides vuę dictę ſunt. Verg. Sunt & mareotides albæ.

¶ Margea nomẽ fontis apd̃ Plinium. Quo nomine dicta eſt vrbs in Helide.

¶ Margarita æ. & margarites & margaritũ in ntõ declinari põt. Hie. ĩ parabolis. In auris aurea & margaritum fulgẽs Ser. declinat margaris idis & idos. a cuiꝰ gtõ gręco latĩe formaꝛ margarita. Pli. l. ix. ſcribit margaritas naſci ĩ Britãnia puas & decolores. Tacitꝰ de vita Iulij agricolę. Fere Britãnia aurũ & argẽtũ & alia metalla gignit & oceanꝰ margarita, ſed ſuffuſca liuẽtia. Rõani margaritas appellauerũt vniones ab eo ꝙ nulli duo ĩdiſcretire periãꝛ. Margaritã & lapillũ gñali noĩe vocamꝰ. Nã lapillꝰ gẽmaꝝ & margaritaꝝ cõe eſt nomẽ, ſubintelligiꝛ q; p̃tioſus. Qd̃ ſi maiuſculi fuerit p̃tioſi lapides dicũtur.

¶ Margaritarij negociatores mãgoneſq; margaritaꝝ.

✣ Margaridæ palmę ſunt a margaritis nomen trahentes qm̃ & breues & candidę & rotundæ ſunt acinis q̃ balanis ſimiliores. Cc.

¶ Margaritifera quę fert margaritas. Plin. Concharum gñã & quę margarit ferę cochleę.

¶ Mare aquarum cõgregatio generaliter dr̃. Et multę collectiones aquaꝝ vocanꝛ maria ſicut Am. li. hex. inqt. Sicut ei multę terrę, vt Africa, hiſpania, thracia macedonia, ſyria ęgyptus, gallia, atq; Italia p regionũ appellantur vocabulis, & vna eſt terra. Ita multa dñr p locoꝝ appellationibꝰ maria, & vnũ eſt mare ſicut ait propheta dicens. Tui ſunt cęli & tua eſt terra, orbẽ terraꝝ & plenitudinẽ eiꝰ tu fundaſti, aquilonẽ & mare tu creaſti. Nã & oceanũ mare dicimꝰ & Thyrrenũ & adriaticũ & indicũ & ęgyptũ & ponticũ & ꝓpontidẽ & helleſpõtum & euxinũ ægęũ ionicũ atlanticũ. vide in dictione Oceanꝰ. Vna igiꝛ generalis collectio dr̃ mare eo ꝙ iugis vnda atq; continua ab indico mari vſq; ad Gaditaniorã littoris, & in mare rubrũ extrema circũfuſo orbe terraꝝ includit oceano. Et multę collectiões maria nũcupanꝛ, qm̃ in diuerſis locis diuerſa ſunt noĩa qa vocabula aqs ex regionũ vocabulis adhæſerũt. Phacellus aũt in epigrãmate. φεῦγε θαλάσσια ἔργα βοῶν δὲ ἐπίβαλλου ἐχέτλην εἴ τι τοι ἡδὺ μακρῆς πείρατ᾽ ἰδεῖν βιοτῆς ἠπείρῳ γὰρ ἔνεστι μακρὸς βίος ἔιν ἁλὶ δ᾽ οὔπως εὐμαρὲς εἰς πολιὴν ἀνδρὸς ἰδεῖν κεφαλήν. ✣. i. fuge marina opera. Boum vero extẽde ſtiuã, ſi quid tibi dulce lõgę fines videre vitę, cõtinenti. i. terrę enim eſt longa vita mari vero non facile ad canũ viri videndum caput.

¶ Marinus a, um, qd̃ mare incolit, vel quod eſt in mari vt piſcis marinus. Tranſmarinũ autẽ dicimꝰ qd̃ trãs mare eſt, vt trãſmarinę merces, & trãſmarinus triumphus

¶ Maritimꝰ, a, um, pen. cor. qd̃ ad mare incolit, vel qd̃ ad mare eſt, vel ad mare fit, vt ora maritima, gẽs maritima bellũ maritimũ. Etiã dr̃ qd̃ ex mari, ſiue qd̃ maris ẽ. Plau. ĩ ru. Fluctꝰ maritimos. Et amb. piſces maritimos dixit. ¶ Maris fluuius Agathyrſorum in Iſtrum fluens Marus mons Thracię,

¶ Maritus vxoris vir, ab eo ꝙ ſit mas. Marito as. viro trado ſeu aſſocio. Nã nõ ſolũ de hoĩbꝰ ſed etiã de alijs dr̃. Col. li. iij. Sexto ãno ſi iã videbiꝛ firma maritabitur hoc mõ. ſ. ipſa arbor. Et li. v. Et ideo maritãdis arboribꝰ nemo minorem pedanea ſcrobem vitibus comparat.

¶ Maritę dñr mulieres nuptę. Ouid. li. ij. faſt. Dura cũ ſortę maritę reddebãt vteri pignora rara ſui. Hiero. Tunica eius varia atq; diſtincta in virginibꝰ viduis cõtinẽtibus ac maritis. Similiter & de arboribus dicitur. Pli. li. xiiij. Iã in Cãpano agro populis nubũt vites, maritaſq; cõplexæ atq; p ramos eaꝝ procacibꝰ brachijs geniculato curſu ſcandentes cacumina ęquant.

¶ Mariſcus genus iunci, quẽ holoſchœnõ gręci vocant hoc eſt totũ iuncũ. Ex eo fiũt tegetes & marinę naſſæ.

¶ Mariſcę ficꝰ inſipidę. Mar. Infanti melimela dato fatuaſq; mariſcas. Nã mihi q̃ nouit pũgere chia ſapit. Pli. l. xvij. Cato de ficis ſerẽdis ita meminit. Ficos mariſcas ĩ loco cretoſo & apto ſerito. Quidã dicũt mariſcas eſſe ficꝰ quę prę pinguedine aperiãtur, ſemẽq; oſtendant. Colu. Purpureęq; celidonię pingueſq; mariſcę. Mart. Donaſti lupe rus ſubinde nobis legitur nec boletꝰ hiare, nec mariſca ridere. Vñ p obſcœnę libidĩs morbo qñq; poniꝛ. mariſcę eñ tubercula dñr quę cũ hulcere ex turpi cõfricatione circa ſedẽ naſcunꝛ ꝙ ſunt morbo ſimilia, quem Cælſus ſycoſen. Iulius ſycon gręce vocãt, & latine ficꝰ dr̃. Iuue. Cęduntur tumidę medico ridente mariſcæ.

¶ Margo folij extremitas, q̃uis etiã p cuiuſlibet rei extremitate dicatur, vt p ripa agri nõ culti, & eſt gñis maſculini apd̃ Oui. li. j. me. Longo margine dicentẽ. fœmi. apud Iuuen. Plena iam margine libri. Hinc margineus a, um, quod eſt in margine.

¶ Mariandinoꝝ regio in Aſia ſita eſt bithynię cõtermina, vbi Hercules cerberũ canẽ tricipitẽ deuicit, quẽ ferũt virus euomuiſſe eamq; regionem infeciſſe.

¶ Margiana regio Aſiæ maioris, inclytę apricitatis, vt inquit Solinꝰ, ambitu ſtadioꝝ, mille quingentoꝝ, diffi cilis additu ꝓpter arenoſas ſolitudines, in qua Antiochus Anthiochiam extruxit. vt lib. xj. ſcribit Strabo.

‡ Margus fluuiꝰ Aſię quẽ Ptol. Duobꝰ fontibꝰ ex montibꝰ Seraphijs deſcẽdere tradit. Et per maſſagetes qui margianis vicini ſũt, ac Derbitas in oxũ amnẽ deferri.

‡ Mariaba metropolis ſabeorum eſt.

¶ Marius qui ſepties apd̃ Romanos cõſul fuit. Hũc Arpinatẽ fuiſſe aiunt humili loco natũ nouum hominẽ aratorẽ, q ĩ villa Ciuernate, vt ĩqt Plu. vitã diu vixit ruſticã plane & agreſtẽ ꝓcul ab vrbanis mũdicijs. Hic p ordinẽ primis honoribꝰ fũctꝰ legatus metello in Numidia criminãdo conſulatũ adeptus. Iugurthã ĩ captũ ante currũ egit, in ꝓximũ annum conſul vltro factus Cymbros in Gallia apud aquas ſextias, Teutonas in Italia vicit, de que his triũphauit. Victꝰ a Sylla mynturnis in palude latuit, inuẽtus & in carcerẽ cõiectus immiſſum percuſſorẽ gallum vultꝰ atrocitate deterruit, Acceptaq; nauicula in Africam traiecit vbi diu exulauit. Mox Cinnana dominatione reuocatus cęſis inimicis ſeptimo cõſulatu, vt qdã ferũt volũtaria morte deceſſit. Hic cũ in cruribus varices haberet prębuit varicoſũ crus medico ſecãdũ. Et dũ ſecareꝛ, neq; ſuſpirans, neq; ſupcilia contrahens ꝑtulit ſectionẽ, fixiſq; oculis ſpectauit cruciabilẽ curationẽ. Cũq; medicꝰ alterũ crus ſecare vellet minime aſſenſum præbuit dicens, curationem tãto dolore dignã eſſe non arbitror. Habuit filiũ mariũ noĩe qui cũ eſſet. xxvij. annoꝝ cõſulatũ inuaſit, quẽ honorẽ mater tam immaturũ fleuit, Hic patri ſęuitia ſimilis curiã armatꝰ obſedit, & inimicos trucidauit, tandẽ ſe iugulandũ prębuit.

✣ Maria fœmininũ eſt a noĩe mariꝰ, & accentũ in antepenul. habet, nã penult. habet correptã quẽadmodum & marius Claudianus. Pręparat & pulchros maria, ſed luce minores Eligit ornatus.

✣ Pro deipara virgine vult Valla Mariã nominatio caſu legi. Quẽadmodũ Abraã indeclinabile & accentu in vltima. Inueniꝛ nihilo ſecius & marię in gtõ, ſed tunc latina dictio a ntõ Maria pro eadem deipara.

¶ Marmor genꝰ lapidis cuiꝰ diuerſa ſunt gñã. Quodã ei albũ pariũ dicitur a Paro inſula. Simile ex liguria vehiꝛ qd̃ a loco Carariẽſe vocitaꝛ. Tale liguſticũ olim lunẽſiũ lapicidinæ dederũt. Aliđ laconicũ qd̃ viride & cunctis hilariꝰ. Aliud lutuleũ qd̃ fere atrũ erat quo delectatus Lucullus illi nomẽ indidit. Aliud Ophites a maculis ſerpentiũ quibꝰ diſtinguiꝛ nomen accepit. Aliđ Porphyrites qd̃ eſt rubeũ, candidis interueniẽtibꝰ punctis leucoſtictos vocaꝛ. Baſſaltẽ ferrei coloris & duriciei vñ nomẽ mutuatur. Onychites ex Arabię montibꝰ eſt, ex quo vaſa potoria in germania ꝓducũtur. Alabaſtritem quoq; candidũ cauare ſolẽt ad myrothecia, quoniam vnguenta incorrupta ſeruare creditur. Sunt & alia marmoris genera quę breuitatis cauſa omitto. μάρμαρον δὲ λέγομεν.

¶ Marmoreus a, um. qd̃ ex marmore eſt, vt ſepulchrũ marmoreum.

¶ Marmoratus a, um. quod ſuperficiẽ tantũ ex marmore habet. Aug. p̃s. interpretatiõe. Nã plerũq; audis diuitem dicẽtẽ habeo marmoratã domũ quã relicturꝰ ſum Var. lib. iij. de re ruſt. ſubſtantiuũ vſurpauit. Intrinſecus quaſi lęuiſſimo marmorato toti parietes ac camerę obliniũꝛ vt extriſecꝰ circũ feneſtras nemꝰ aut lacerta adrepere ad columbaria poſſit,

‡ Marmoratio a marmoro as, qd̃ eſt ex marmore cõſtruõ Apul. li. iij. Flo. Quid igiꝛ ſup eſt ad ſtatuæ meę honorẽ pauimẽti marmoratio, nec ꝓſcęnæ cõtabulatio, nec ſcęnæ colũnatio, ſed nec culminis æris pretiũ & artificis miniſteriũ q̃ mihi ne ĩ mediocribꝰ qdẽ ciuitatibꝰ iniq̃ defuere. ¶ Marra ferreũ inſtrumẽtũ qd̃ vulgo marraciꝰ dicitur. Col. li. xj. Contundũt marrę vel fractæ dente ligonis. Iuue. Ne marræ & ſarcula deſint.

¶ Marpeſus pe. prod. mons in Paro inſula. A quo Marpeſius, a, um.

✣ Marplacide nauigiorũ gñ̃a quib⁹ medi vteb ãt. Cc.

❡ Mars apd gẽtiles de⁹ credit⁹ dictus ꝙ maribus ibel lo præſit ſiue ꝙ a Sabinis accept⁹ eſt apd quos mamers vocatur, a poetis mauors dicit̃ ꝑ epẽtheſim ꝙ magna veritas. Vel a græco qđ eſt ἄρης. ares. Ponit̃ interdũ pro bello. Liui⁹. Aliquãdiu ibi marte incerto varia victoria pugnatũ fuit. Eſt & mars nomẽ ſtellæ deũ dicunt antiq, qđ aũt eſſet de⁹ ita ſcribit Iulius pollux. θεὸν δὲ ἴσμεν λόγε ζοῦν ἐστὶ ζῶον, ἀθάνατον, λογικὸν, τέλειον, νοερὸν, εὐδαιμονίᾳ κακοῦ παντὸς ἀνεπίδεκτον προνοητικὸν κόσμον τε καὶ τῶν ἐν κόσμῳ τὰ λοιπά ✣. i. deũ eſſe aibitrãt græci aĩal imortale, rationale, pfectũ, intelligẽs infœlicitate mali vniuerſi in capacem, puiſorem mundi & eorum quæ in mundo ſunt.

❡ Marte noſtro dicitur quicquam fieri. i. proprio igenio & ſine alicuius auxilio.

❡ Marti⁹, a, um. quod ad martẽ ptinet, vt Martia auis. interdũ bellicũ. vt Martia arma. Aug. lib. iij. de ciu. dei. Nullo martio impetu territi ſedarent̃ inimici. Interdũ bellicoſum, vt Martius popul⁹. Eſt & marti⁹ nomẽ ꝓ priũ, vt in. Q. Martio qui iuſſus a ſenatu aquaiũ duct⁹. Antenis reficere nouã a nomie ſuo aquam martiam ap pellatam cuniculis per montem actis adduxit.

❡ Martius mẽſis dictus eſt prim⁹ anni mẽſis, qm̃ Ro mul⁹ primũ anni menſem genitori ſuo dicauit. Ouidi⁹. A te principiũ Romano dicim⁹ anno, Prim⁹ de patrio nomine menſis erit.

❡ Marti⁹ camp⁹ Romę dict⁹ eſt, ꝙ marti cõſecrat⁹ eſ ſet. Liui. Ager. Tarquinioꝝ qui inter vrbẽ & Tyberim erat cõſecratus marti. Martius deinde campus fuit.

❡ Martia. Catonis filia minor fuit. Quę cũ quæreret̃ ab ea cur poſt amiſſũ maritũ denuo nõ nuberet. Rñdit non ſe inuenire virũ qui ſe magis vellet ꝙ ſua. Quo dicto oñ dit diuitias magis in vxoribus elegi ſolere ꝙ pudicitiã.

❡ Martius ꝗ Ancus cognominatus eſt quartus Ro rex æquitate & religiõe auo ſimilis. Latinos bello domuit. Auentinũ & martium mõtes vrbi addidit, noua mœnia opido circũdedit, ſyluas ad vſum nauiũ publicauit. Sali naꝝ vectigal inſtituit. Carcerẽ prim⁹ ędificauit. Oſtiam coloniam maritimis commeatibus opportunam i oſtio Tyberis deduxit.

❡ Martiac⁹, a, um. quod ad martẽ ptinet hoc eſt ad bel lum. Vnde ſtipendia militum martiaca dicuntur.

❡ Martialis & hoc martiale, qđ eſt natũ ſub marte ſtella Martialis vero ſubſtantiuũ eſt nomẽ viri ꝓpriũ. Qui epi grãmatũ feſtiuitate epigrãmatici nomẽ promeruit.

❡ Marſpiter p. cor. qſi martis pr̃, ſicut Dieſpiter dieipr̃

❡ Martia regiũcula Italię vltra pice nũ ſamnites verſus a MarſoCirces filio a quo origiñe duxerũt dicta, cui⁹ po puli marſi ſunt vocati nõ longe ab vrbe. Vnde marſica vina. Nã maſſica ſunt e maſſicis montibus. Sunt & mar ſi alij populi in Scythia, vt ait Herodo.

❡ Marſupiũ, ſarcul⁹ nummoꝝ. Græce μαρσύπιον. Cato. de liberis. Et quod perſpicuũ eſt maiorem curam habe re marſupij noſtri ꝙ vitę noſtræ.

❡ Martyr latine teſtis dr̃. Martyrium teſtimonium.

❡ Marmarica regio aphricę, ꝗ vt Ptol. li. iiij. ſcribit ab oc caſu terminatur cyrenaico, a ſeptẽtrione ęgyptiaco pe lago ab oriente ęgypto, a meridie parte lybies. In ea ſũt Naſamones & libiarchę populi.

❡ Marubij marſoꝝ populi circa Fuſcinũ lacum dicti qſi circa mare habitantes.

❡ Marrubium herba ſatis nota quæ exhulcerare veſicã putatur. Gręci praſon. Alij Lynoſtrophon. Quidã phi lopeda Nonnulli philocaren appellant.

❡ Marrucini populi in regione marſoꝝ. Sil. li. viij. Mar rucina ſimul Frentanis ęmula pube.

❡ Mas, dr̃ ꝗ nõ eſt fœmina, quis ꝓ forti & magnanimo Cuius dimi. eſt maſcul⁹. Var. Si nõ pius teſticuloꝝ offẽ dis ꝙ in caſtrato pecore in Apulia vincor nõ eſſe maſcu lũ ad rẽ. A maſcul⁹ fit maſculin⁹, a, ũ. vt maſculinũ gen⁹

❡ Maſculeſcere eſt maſculũ fieri. Pli. li. xviij. Denſiore enim ſatu maſculeſcere, hoc eſt de rapis napos fieri.

❡ Maſculo as, idẽ qđ roboro firmo, a quo Commaſculo. Apul. li. ij. de Aſi. His cognitis animũ meum cõmaſcu laui. Emaſculo, vide alibi.

❡ Maſſagetes ę. pe. cor. Maſſagetę populi Scythici in Aſia vltra mare caſpiũ. Luc. li. iij. Meſſagetes quo fugit equo volucreſq; geloni. Qui cũ per deſerta diſcurrunt equoꝝ ſuorum ſanguinẽ cum lacte bibunt. Apud hos ſe nio confecti in fruſtra cęduntur, qui vero morbo itereũt feris deuorandi obijciuntur.

❡ Maſſaniſſa & maſſiniſſa vtroq; mõ dr̃. Numidaꝝ re gis nomẽ, qui primo Romanis hoſtis fuit, deide amiciſ ſimus. De quo Oui. li. xj. Faſ. Poſtea lux melior, ſuperat maſſiniſſa Siphacẽ Et cecidit telis Haſdrubal ipſe ſuis.

✣ Maſpet⁹ foliũ eſt Laſerpitij apio maxime ſimile. Cc.

❡ Maſſicus pe. cor. mõs Cãpanię optimi vini, qđ etiã maſſicũ dr̃. Sil. li. vij. Maſſic⁹ vuiferis addebat nomina glebis. Hora. li. j. car. Eſt qui nec veteris pocula maſſici Docet Ser. maſſicus in plurali facere maſſica. Verg. lib. vij. Vertunt fœlicia baccho maſſica.

❡ Maſſica regio bęthicę tartheſijs oppoſita. Hãc Vict. Maxiam appellat.

❡ Maſſilia vrbs in Narbonẽſi ꝓuincia. Cõſtat imperan te macedonibus Aſtyage, hebreis vero Sedechia circa fœcũdã & quadrageſimã olympiadẽ hanc fuiſſe cõditã annis antiquã virgo pareret. DCxij. poſt obitũ Dauid regis annis cccclxxiij. Diruta deinceps, a phocẽſibus inſtaurata eſt qui Cyri tyrãnidem fugiẽtes deſtituta gre cia in hunc ſinũ nauigarunt. Olim maſſilię ſtudia igenu arũ doctrinaꝝ adeo floruerũt, vt Romani ꝓ Attica pe grinatiõe maſſilioticũ peteret gymnaſiũ ad diſciplinas capeſſẽdas. Plau. i caſ. Maſſilieſes mores tanꝙ optimos & ꝓbatiſſimos. dixit. Vbi tuos ꝗ colere mores maſſiliẽ ſes poſtulas. Hęc vini optimi ferax fui. Vñ Martia. Tu me maſſilię ponere vina putes. A maſſilia fiunt Maſſili enſis, maſſilitan⁹, maſſilioticꝰ. Vñ maſſilieſes viri maſſi litana vina, & maſſilioticum oſtium.

❡ Maſſylia cũ y, gręco, apđ grecos ꝑ ſimplex. ſ. ſcribĩt. Sed qa a latinis pria ꝓducit̃ nõ abſurde ꝑ duplex ſſ. ex arari poteſt. In hac ſyllaba ſy. ꝓ ducitur in ſuperiori cor ripit̃. Luc. lib. iiij. Et gens ꝗ nudo reſidẽs maſſylia dor ſo. Ver. li. iiij. Hic mihi maſſylę gẽtis mõſtrata ſacerdos ꝓuincia eſt quã quidẽ getulię & numidię mauris viciñã dicunt, nec lõge abeſſe ab hortis heſperidum. Hui⁹ gẽs neq; ephippijs vtitur nec frenis ſed ſola virga cõtenta eſt qua agitet equos & moderet̃. Ab hac maſſyli & maſ ſylei populi dicti ſunt qui a poetis modo ꝓ mauris, mo do pro getulis ponunt̃. Mar. Auditur qtũ maſſylia per auia murmur. Idẽ. Et maſſyleum virga gubernat equũ. Sunt etiã qui eos maſſulos vocitent.

❡ Maſtiche es, pe. cor. teſte. Pli. li. xij. Lachryma ẽ quã Lentiſcus arbor gũmi modo ſudat. Sere. Rugarũ ſulcos lentiſci maſtiche tendens. Idẽ. Pulleiũ abrotanum nitiæ de cum maſtiche coctum.

❡ Maſtix icis. pe. cor. gen. maſ. flagellum ſcutica μάστιξ flagello. Vnde Homeromaſtix, & Virgiliomaſtix Διμαστιγόω, diſflagellatio.

❡ Maſtigophor⁹ flagellifer ſeruus ab alijs ſæpius cęſ⁹, vel cędi dign⁹.

❡ Maſtigia dici põt verbero, hoc eſt verberib⁹ dignus Plau. Crucior lapidẽ nõ hr̃e, vt illi maſtigię cerebrum excutiã. ❡ Maſtaucę, veſtes qb⁹ Sardi vtebatur. Plau. Maſtrucat⁹ & plen⁹ puluere. ❡ Cic. Pro Scauro quem purpura regalis, nõ cõmouit eũ Sardoꝝ maſtruca muta uit. Et de ꝓuincijs cõſularib⁹ res in ſardinia cũ maſtru catis latrũculis a ꝑ tore vna cohorte auxiliaꝝ geſtę.

❡ Maſtos ἐλληνικῶς μαστός, ὁ ἀπὸ μαστεύω τὸν ζῶον .i. græce μαζὸς, ſed ꝓprie aĩaliũ, latine mãma. Vñ Bumaſtos vua de quo ſupra hic Tubuli mãmati ſeu mãmę i balneis & fõtib⁹ intelligunt̃. Quas Vict. li. vij. maſtos gręca voce

nominauit. Athenis inqt ex eiuſmodi locis & fontibus maſti vſq; ad portũ pyrrheũ ducti ſaliẽtes. Eas Var. li. de re ruſ. papillas cõuertit. Caſſiodo. hubera. Quãto in quit pulchri⁹ eſt Claudiã aquã per tot ſicca mõtiũ iuga lauacris & domib⁹ liquores puriſſimos fiſtulaꝝ vberib⁹ immiſiſſe. Erat & Maſtos genus poculi.

❡ Maſtuprari eſt manu tractãdo virilia rẽ venereã per agere. Inde maſtupratores dicti. Quo verbo vtit̃. Mart. Maſtuprabãtur phrigijpoſt oſtia ſerui, hoc eſt ꝑ putiadu cebant Nam a manu & ſtupro deriuatur.

❡ Materia ſeu materies eſt qua aliquid fit, vt materia li bri mẽbrana & atramentum. Itẽ materia libri eſt hypo theſis ipſa Horati⁹. Sumite materiam veſtris ꝗ ſcribitis ęquã virib⁹. Materia dom⁹ lapides calx, ligna, tegulæ. Quapropter nõ imerito materiæ appellatiõe ligna oĩa cõprehendunt̃ ꝙ greci ὕλην pariter & ſyluã & materiã vocent, cũ ligna dicant̃ ſolum ea materia quę ædificijs apta eſt. Liui. Multã materiã ceciderat miles. Col. li. iij. vocat materiã lignũ qđ eſt intra corticẽ. Quaſi cuneum ferreũ (inquit) vel oſſeũ iter corticẽ & materiam lente di mitto ne lædas aut rumpas corticẽ. Idẽ li. vj. materiam vocat palmitẽ qui de nouello naſcitur, & in tenero alli gat⁹ dependet. Itẽ materia fabrica lignaria dicitur.

❡ Materiarius faber lignarius, vel qui materiã pręſtat, a materia, cuius noie ligna ad fulciendũ ędificãdũ neceſ ſaria idoneave ſignificantur. Plau. in mi. Si non nos ma teriatus remoratur ad op⁹. Materiari ſignificat lignari a quo materiatio.

❡ Materiale qđ eſt materię, a quo materialiter aduerbi um. Vnde materialiter aliquid ſumi dicitur cũ nõ forma rei ſed materia ſignificatur.

❡ Mater a materia dici videt̃, ꝙ in fœtu materiã ꝓbeat Nã ſemen patris ꝓ artifice eſt & formã ꝓbet, mater ſan guinẽ ex ſe pręſtat ex quo fœtus format̃. Aliqñ tamen mater ꝓ matrice ponit̃. Plau. vtrãq; cõplex⁹ eſt. Ita for ma ſimili pueri, vt mater ſuã non internoſſe poſſet quæ mãmã dabat neq; adeo mater ipſa quę pepererat.

✣ Mater magna terra dr̃ & ſus pręgnãs ei mactabatur quę hoſtia eſt ꝓpria terrę. Aliter mater alma dicunt ꝙ oĩa alat. Alias mater deũ ꝙ oĩa gñat. Vocatur itã mater phrygia a monte phrygię quẽ plurali numero dyndima vocant.

✣ Mater matuta aurora eſt. Cc.

❡ Materfamilias gtũs gręc⁹ ad imitationẽ gręcoꝝ, qui fœmininoꝝ i a purã deſinentiũ gtõs in as mitũt. Dici m⁹ tñ & materfamilię & materfamiliaꝝ. Eſt aũt mater familias vt docet Gel. ea ſola quę in mariti manu mãci pioq; eſt qm̃ nõ in matrimoniũ tm̃, ſed i familiã quoq; mariti & in ſui heredis locũ venerit. Feſ. ſcribit nõ a nte matrẽfamilię dici ꝙ vir ei⁹ pr̃familias appellet̃. Nec poſ ſe hoc mõe plures in vna familia appellari, ſed vnã tm̃ matrẽfamilias dici. At iuriſcõſult⁹. Matrẽfamilias inqt accipere debem⁹ ẽt ꝙ nõ inhoneſte vixit. Matrẽ eñi fa milias a cęteris fœminis mores diſcernũt atq; ſeparãt, ꝑide nihil itereſt nupta ſit an vidua igenua an libertina Nã neq; nuptię neq; natales faciũt matrẽfamilias, ſed boni mores. ❡ Matrona dr̃ ꝙ in mr̃imoniũ cũ viro cõe nit vt i eo maneat ẽt ſi liberi nõ ſũtadhucſuſcepti. Quip pe appellatiõe habet a matris noie nõ iã adepto ſed cũ ſpe & omine mox adipiſcẽdi. Vñ ipſum quoq; matri moniũ vocatũ eſt, qm̃ ea ſpe vir & vxor cõiũgũt, vt illa mr̃ fiat. Hic Matronalia qui erant dies matronis feſti. Eſt ẽt matrona fluui⁹ gallię celticã a belgica diuidens.

❡ Matrimoniũ eſt maris & fœminę cõiugatio. Hic ma trimoniale adiectiuũ qđ ad matrimoniũ ꝑtinet. Aug. li. xiij. de ciui. de. Quid cõcubit⁹ cõiugalis qui ſcđm mr̃i moniaiiũ ꝑſcripta tabulaꝝ ꝓcreãdoꝝ ſit cauſaliberoꝝ.

❡ Mater matrima ilia dr̃ ꝗ cũ mr̃ ſit adhuc habet matrẽ viuẽtẽ, ſicut patrimi & patrimes quorũ patres viuunt.

❡ Matercula diminu. a mater. Hora. in Epiſto. Dũ pue ris omnis pater & matercula pallet.

❡ Matertera matris ſoror, quaſi mater altera.

✣ Materis teli gen⁹ poſt lanceã longius. Siſenna. Gal lia materibus Seuilanceis configunt. Cc.

❡ Matruelis idẽ quod matertera. Et matrueles dicunt̃ filij & filiæ materteræ.

❡ Matreſcere eſt matris ſimilẽ fieri. Pacu. Vtinã nunc matreſcã ingenio, vt meũ patrẽ vlciſci queam.

❡ Matrix fœmina ꝗ fœtus gratia tenet̃. Col. Sint ergo matrices robuſti corporis qdratę pectoroſę magnis ca pitib⁹, medici tamẽ accipiũt matricẽ ꝓ vtriculo qui i fœ minis iũctus eſt veſicę, ꝗ ad progenerandum apta eſt.

✣ Matricida qui matrẽ occidit. Vñ matricidiũ, & dicit̃ de eo qui matrem occiderit. Cc.

❡ Matralia matris matutæ feſta.

❡ Mateola apud Pli. & Cato. genus eſt marculi.

❡ Matthæus gręce μαθαῖος nomen viri proprium.

❡ Matta, ſtoria, & teges, ꝗ fit cãnabi, lino, iũco, palma, ſtirpo, aut ſparto. Ouid. Plauſtroq; morantes ſuſtulit in plauſtro ſirpea matta fuit.

❡ Matheſis vel mathemaatis, pe. ꝓ. ὅτι τὸ μαθεῖν ῥῆμα αὐτῆς ἐστὶ ἔλεγεν τὸ γίνεσθαι, ὡς Ἀπολλώνιος καὶ σουίδας δῆλον καὶ μαθήματα καὶ λέγοντας ✣. i. ꝙ mathano verbũ hui⁹ ẽ qđ aliqñ demõſtro ſignificat vt Apollonius & Suidas. vñ & mathematice dñr. latine diſciplina dicitur. Inde Mathematicus, a, ũ, qđ eſt diſciplinabile, mathematicĩ dñr ꝗ mathemata ſiue mathematicas diſciplinas noũt. Ad diſciplinã ei ſpectã geometria, muſica, Arithmetica Aſtrologia. Et hæ mathematicæ ſcientiæ diſciplinæ di cũtur, eo ꝙ diſcãt plane & ꝓ demõſtratione quandã ꝑ cipiãt. Philoſophia vero logica cũ alijs nõ dñr diſcipli nę, qa nõ firmatiſſima demõſtratiõe vt illę, ſed ratione quadã & ſtudij iueſtigatiõe ꝑcipiũt. Alias mathematici vocant̃ Genethliaci Aſtrologiq; & ꝗ Chaldęi vocatur, quoꝝ ars ẽ vt naturas hoĩm ex vult⁹ iſpectiõe ꝓnũciẽt

❡ Matęotechnia ματαιοτεχνία. latine ſupuacua artis imi tatio, & vanitas artis ꝗ μάταιος vanum τέχνη ars.

❡ Matella a matula fit, & eſt aquaꝝ vl' vrinę vas. Plau. in Amp. Nec tu poſtulas matellã vnam tibi aquę infun di in caput. Mar. Diſperea m ſi tu Pyladi pręſtare matel dignus es. Græci ſcaphiũ, quamuis etiam ad ventris ex crementa accipi poſſit.

❡ Matellio dimi. a matula ſiue matella. Var. de vi. Pa trum. Poſtularet trulleum matellionem peluim.

❡ Mattiacę pilę ſaponis a Mattiaticis germanię popu lis. Mar. Accipe mattiacas quo tibi calua pilas, alibi tñ ſpucauſticam & botanam nominat.

❡ Matur⁹, a, um, pe. ꝓ. ꝓprie de frugib⁹ dr̃ ꝙ neq; cru dũ neq; mite, neq; caducũ neq; nimiũ coctũ, ſed in tpe tẽperatũ ꝓuenit, vt poma matura. Per tranſlationẽ do nitur qñq; pro ſene. vt matur⁹ hõ. i. ſenex, & perfectam ætatẽ habens. Verg. Aeui maturus Aceſtes.

❡ Matura ætas, ſenilis, quaſi oĩno perfecta & tẽpus de bitũ aſſecuta. Qñq; pro graui ac cõſtãti. Et hoc mõ nõ cõponitur. In alijs ſignificationibus habet cõpoſita. Im maturus nõ maturus. Aug. lib. xxj. de ciui. dei. Quis pa leæ dedit tã feruidã vi, vt pomaimatura maturent̃? Pręmatur⁹, de quo alibi mature aduerbiũ celeriter ſiue tẽpe ſtiue. Hie. i Geñ. Cũq; mature ſurrexiſſet tulit duas vxo res ſuas. Aliqñ ſignificat grauiter. Hic maturitas qđ mõ fructuũ coctiõẽ ſignificat. Col. Nos quoq; medicatã fa bãſic cõperim⁹ cũ ad maturitatẽ ꝑducta ſit min⁹ a cur culione infeſtari. Cic. Sul. Tñ hoc ſtudiũ quotidie igraue ſcit maturitate credo ętatis ac prudẽtia mõ grauitatẽ mo derationeq; Idẽ. Iã ꝓſtãtis ętatis & ſenectutis maturitas

❡ Maturo as, maturũ facio, pficio. Qui. Nã ipſe eos nõ dũ opinabar ſatis maturauiſſe, qb⁹ cõponendis, vt ſcis paulo pluſꝗ bieniũ ipendi. Sed hic ꝑ trãſlatiõe ꝓprie. Cic. i Cato. Prio eſt pacerba guſtatu, deiñ maturata dul ceſcit. Interdũ maturare eſt accelerare ita vt adhibeat̃ i duſtrię cæleritas, vt diligẽtiæ tarditas, ex quib⁹ duob⁹ cõtrarijs ſit maturitas, vt neq; aliqđ citi⁹ neq; ſeri⁹ fiat.

Hoc verbũ Diuꝰ Auguſtus duobꝰ grecis vocabulis ex
primere ſolebat σπεῦδε βραδέως. q̃ ſignificāt Accelera tar
de. Vñ Ver. quaſi cõtraria ſeparauit maturare & ꝓpera
re cũ ait. Frigidꝰ agricolã ſi qñ cõtinet iber. Multa forēt
q̃ mox cælo ꝓperanda ſereno maturare datur. Vñ matu
re fit qđ tẽpeſtiue fit. Idẽ. Maturate fugã, qđ eſt qualicũ
maturitate. i. cũ tranquillitate & lenitudine diſcedite.
Quo mõ dicimus matura iracundiã. i. mitiga. Sal. videt̃
ſimpliciter poſuiſſe pro properare cũ ait Antonius Cati
linã cũ exercitu perſequi maturet. Sic Liuiꝰ lib. x. Inde
comitiorꝫ cauſa Romam profecturus maturauit.

¶ Matureſco is, a matureo eſſe cõuenit, matureſcere au
tẽ eſt maturũ fieri. Pli. li. xj. Cũ mella cœperit matureſ
cere abigunt fucos. Col. lib. iiij. Nã & quæ matureſcere
incipiũt tẽpeſtiue leguntur & quę nondũ maturitatem
cœperunt vuæ ſine diſpenſio differunt̃. Hie. in Iohel.
Mittite falces quia maturuit meſſis. i. matura facta eſt.
Hinc fiũt cõpoſita Ematureſco & Permatureſco quę p
fectionẽ actus indicant. Gel. li. j. Dñs poſtea ſegetũ illa
rũ filiũ adoleſcentẽ vocat. Et vides ne inquit hęc matu
ruiſſe & manus iã poſtulare. Col. lib. ij. Sed hoc idem ſe
men Sicilię Syrię quæ regionibus ipſe vidi menſe Iu
nio Julioq; conſeri & per autumnum cum per maturue
rit colligi.

¶ Matureſcere dicitur homo cũ nõdũ grauis eſt, ſed iã
incipit eſſe grauis. Et apoſtema matureſcere dr̃ cũ non
diſcutitur, ſed perducitur ad maturitatẽ, vt vel frangi p
ſe vel ferramento aperiri poſſit.

¶ Matuta pe. pro. a noſtris Aurora, Leucothea a grecis
dr̃ hoc eſt alba dea marina, dicta q̃ matutino tẽpori prę
ſit. Hęc fuit filia Cadmi noĩe Ino Athamãtis vxor. Hic
matutinꝰ a, um, Vnde Matutinũ tempus quod mane fit
Et tunc matuta auroram ſignificat.

¶ Mauors, qui & Mars, qđ magna vertat. Vnde mauor
tius, a, um.

¶ Mauritania, Africę regio extrema verſꝰ Gaditanum
fretũ & occidentalẽ oceanũ. In ea Antheꝰ gigas regnaſ
ſe dr̃ ab Hercule victꝰ. Eſt aũt duplex, Cęſarienſis a Cæ
ſarea & Tingitana a ciuitate Tigi. Dictaq; eſt Maurita
nia a μαύρον qđ eſt nigrũ, vel qđ nigros habeat colonos.
Gignit Simias, Dracones, Strutiões & Elephãtes. Eiꝰ
incolę mauri dñr, maurus ei nomen gentile eſt vt Gallꝰ
qui e gallia originẽ habet Mauritanꝰ vero poſſeſſiuum
vt Gallicꝰ. Dicimꝰ ergo virũ maurũ, & bellũ mauritanũ

¶ Mauſolus pe. p. dictio triſyllaba, nomẽ propriũ Ca
rię regis, a quo Mauſolum dictũ eſt, ſicut in Cice. Pli. &
Gel. reperit̃. Mar. li. x. Marmora parua qdẽ ſed nõ ceſſu
ra viator mauſoli ſaxis pyramidũq; lege, & mauſoleum
tetraſyllabũ nõ mauſoleũ. Proper. Nec mauſolei diues
fortuna ſepulchri. Hoc ſepulchrũ Arthemiſia mauſoli
vxor ędificauit ita egregijs operibꝰ, vt iter ſeptẽ orbis
miracula numeret̃. Attollit̃ in altitudinẽ. xxv. cubitis,
cingit̃ colũnis. xxxvj. Ab hoc ſepulchro oĩa p̃tioſa ſe
pulchra ex noĩe eiꝰ mauſolea dñr. Vñ Sue. Sepulchrum
Cęſarꝫ appellauit mauſoleũ, qđ extrudit Aug. Sui. autẽ
μαύσωλος ἀρχων καρῶν φυσὶ δὲ αὐτὸν θεόπομπος μηδενὸς ἀπέχεσθαι πράγματος χρημάτων ἕνεκα. ✠. i. mauſolꝰ princeps
Carẽtiũ de quo Theopõpꝰ ait. nulla re abſtinuiſſe pecu
nię cauſa. O auaritia ſi tũc vniꝰ principis nunc domina
noſtri ſæculi.

¶ Maxilla nõ eſt dimi. a mala. vt putauit Priſ. ſed mala
a maxilla fit p detractionẽ medię lr̃ę vel potiꝰ ſyllabæ, ſi
cut docet Cic. li. de ora. ad Brutũ. Eſt aũt maxilla in q̃ fi
xi ſunt dẽtes, q̃uis etiã de pte exteriore qñq; dicat̃, quæ
barbã emittit. Perſ. Tu cũ maxillis balantũ gauſape pe
ctas Inguinibꝰ quare detõſꝰ gurgulio extat. Hic maxil
laris & hoc maxillare, vt Dẽs maxillaris q eſt mollaris.
Pli. li. xxxij. Maxillareſq; ita ſanari dẽtes p̃cipue putãt.

¶ Maximꝰ ſuplatiuũ a magnꝰ, a quo fit aduerbiũ maxi
me, qđ qñq; etiã pręcipue, qñq; ſępiſſime ſignificat. Ci
ce. Lẽtulo. Vel etiã id qđ mihi maxĩe libet. Maxĩa ve
ſtalis ea dicebat̃ quę dignitate reliquas antecibat quales
nũc vulgo abbatiſſas appellamꝰ, maximus pontifex q
rerũ quę ad ſacra & religionẽ pertinent curam habebat,
vindexq; erat cõtumaciæ priuatorꝫ magiſtratuumque,
maximus Curio, cuiꝰ auctoritate curię omnes curioneſ
q; regebant̃, maximi annales q̃ eos põtifex maximꝰ cõ
ſecraret, maxima hoſtia ouilis pecoris nõ ab amplitudi
ne corpis, ſed ab animo placidiore, maxima mulcta erat
trium millium aſſium & viginti.

¶ Maximates dicũtur primarij ciuitatis qui & ſũmates
& primates & optimates vocantur.

✠ Maximitatẽ veteres pro magnitudĩe dixerũt. Lucil.
Neq; ad hoc me rogas inani maximitate. Cc.

⸫ Mazapanis, fit ex emygalis ſaccharo farina latice ro
ſaceo. Eſt aũt maza apud græcos panis, offa. quę aut vi
nũ, aut oleum, aut omnino liquidum accepit.

⸫ Mazaca ciuitas cappadocię ſub mõte Argeo, q̃ nunc
Cęſarea Euſe. in Chronicis. Tyberiꝰ Archelao pulſo &
cappadocia in ꝓuinciæ formã redacta noĩauit Cęſareã.
Hic Mazacenꝰ, & mazaces. Suet. in Nero. Turba ma
zacum. ⸫ Mazeras fluuius in ora maris Hyrcani.

¶ Mazonomũ pe. cor. gręca dictio qua lanx ſignificat̃
adferenda obſonia in mẽſam. Varro li. iij. de re ruſ. Alios
videret turdos ĩ mazonomo poſitos coctos, alios voli
tare circa feneſtras captos, gręce μαζονόμον λέγεται.

M ANTE E

M Eatus us. Vide in dictione meo as.

¶ Meapte. i. mea ꝓpria. Teren. in Heau. Ita me
dij amẽt vt ego nũc non tam meapte cauſa lętor
q̃ illiꝰ quã ego ſcio eſſe honore quouis dignam.

¶ Mecaſtor iuſiurandum. quaſi ita me caſtor adiuuet.

¶ Mechanicꝰ pe. cor. faber opifex eorꝫ operꝫ quæ ige
nio ſimul ac manibus fiũt ἀπὸ τῆς μηχανῆς qđ inuentionẽ
ſignificat. Et mechanica ars fabrilis. Vnde artes diuidũ
tur in liberales & mechanichas.

¶ Mecœnas cũ œ, diph. ꝓpriũ nomẽ Tuſci equitis cla
riſſimi, & apđ Auguſtũ potentiſſimi, ad quem Vergiliꝰ
& Horatius opera ſcripſerunt.

✠ Meconis Lactucę genꝰ copia lactis ſoporiferi. μήκων
enim gręci papauer dicunt. Cc.

✠ Meconites gẽma q̃ florẽ ſylueſtris papaueris exprimit

¶ Mecũ. i. cũ me, vbi p̃poſitio euphonię cauſa poſtpo
nitur. Mecũ viuit, familiaris meꝰ eſt. Interdũ mecum ſi
gnificat intra me. Terent. in Hecy. Haud ꝓpterea tero
go vt hęc proferã ſed vt tacita mecum gaudeam. Sic ſe
cum tecum nobiſcum & vobiſcum.

¶ Mediſcuticꝰ nomẽ eſt magĩratꝰ magni apđ Cãpanos

✠ Meda vrbs eſt Theſſalię. Cc.

¶ Medea nomẽ colchorꝫ reginę crudelitate ĩſignis Oe
tæ regis filiæ & Iaſonis vxoris. Hora. Ne pueros corã
populo Medea trucidet.

¶ Medea regio in Aſia Medo Medeę & Aegeni Athe
nienſiũ regis filio ſic nominata, vt Soli. refert. a q̃ medi
populi dicti ſunt. Hos tñ Ioſephus ſcribit a Medeo Ia
phet filio dictos fuiſſe. Hęc regio vt Ptol. iqt ſeptẽtrio
ne hyrcano mari terminat̃. ab occaſu maiori armenia &
aſſyria, a meridie pſide, ab oriẽte Hyrcania ac Parthia
q̃ mõtibꝰ excludit̃. Sũt q mediã ĩ duas ptes diuidãt qua
rum alterã maiorẽ vocauere, alterã Antropatriã. Maio
ris Ecbatana fuit metropolis magna ciuitas. In media
ſunt mõtes Caſpij maiori armenię contermini.

¶ Meduſa fuit filia Phorci ex Cetho coniuge q̃ vna cũ
duabꝰ ſororibus Euriale & Stenone Gorgades inſulas ĩ
Oceano ęthiopico tenuiſſe fert̃. Vñ & Gorgonides ap
pellant̃. Eiꝰ capilli in angues a minerua ĩmutati ſunt,
& qui illã aſpiciebãt in lapides vertebant̃. Quã Perſeꝰ
peremit. ex cuiꝰ cruore natꝰ eſt Pegaſꝰ. noſter aũt Sui.
μέδουσα, ἡ καὶ γοργόνη κληθεῖσα, περσεὺς δανάης καὶ πίκου υἱὸς διδαχθεὶς πάσας τὰς μυστικὰς φαντασίας ἰδίαν βουλόμενος εἰς αὐτὸν κατασκευάσαι βασιλείαν καταφρονήσας τῆς τῶν μήδων, & ſub
dit ἐκάλεσε δὲ γοργόνην διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς ἐνεργείας.

✠ Id eſt Meduſa q̃ & Gorgones vocata. Perſeꝰ Danaes
& Pecij filius oẽs myſticas phantaſias callens proprium
ſibi volens cõſtituere regnũ deſpexit Medos. & ſubdit.
vocauit Gorgon propter celeritatẽ efficacię qui autẽ ve
lit audire res nouas & inſolitas hominibus latinis, legat
reliqua in Suida & alijs ſcriptoribus græcis.

¶ Medius, a, um, qđ eſt mẽſuratũ ęqualiter diſtat ab ex
tremis, q̃uis etiã mediũ dicatur quicquid inter duo extre
ma eſt, etiã ſi nõ æqualiter diſtet. Verg. Iã mediũ tenue
re rates. Qñq; mediũ dr̃ cõmune, vt ĩ medium venit. i.
in medio ſunt. E medio diſceſſerũt. Quãdoq; manifeſtũ
Verg. Medioq; ex hoſte recepi. Quandoq; intercedẽs.
Idẽ. Ne qs ſcire dolos mediuſve occurrere poſſit. Et dr̃
medius ſecundũ Priſ. a modo hoc eſt mẽſura, vñ & mo
dius, & differẽtię cauſa medius mutauit o, in e, vel dicit̃
a gręco μέσος medius. Hic dimidius, a, um. quaſi p me
dium diuiſus. Medietas media pars.

¶ Mediuſfidiꝰ cõpoſitũ eſt, & ſignificare videt̃ Iouis fi
lius. i. Hercules. quia δία gręce, nos Iouẽ dicimꝰ, & fidi
um ꝓ filiũ, quia ſępe pro l. litera d. vtebant̃. Quidã exi
ſtimãt iuſiurandũ eſſe, vt ſit pro dij fidẽ, quaſi pro diui
ni tpis. i. diei fidẽ. Alij ſic exponũt. Sãctus fidiꝰ & ſemi
pr̃ dij fuerũt ſabinorꝫ quos domo demigrãtes in collem
quirinalẽ cũ cętera ſupellectile detulerunt, idq; numen
verbis trinũ, re vnicũ eſſe dixerũt, vñ licet tribꝰ ipſis tẽ
plũ eſſet in quirinali colle dicatũ vniꝰ tñ ſancti vocabu
lo appellabat̃, obtinuitq; huiꝰ noĩs opinio ſãctitatis ma
gnam vim habere iuſiurandum quo in trino & vnico nu
mine medium eſſe quis fidium affirmaret.

¶ Media vocabula dñr q̃ & ĩ bonã & in malã ptẽ accipi
poſſunt. Meſa a gręcis dicta. Qualia ſũt tẽpeſtas. valitu
do facinꝰ, dolꝰ, grã, ĩduſtria, periculũ, venenũ, cõtagiũ,
Et apđ veteres honor, quo ſignificabat̃ iniuria.

¶ Mediocris & hoc mediocre mediũ tenens, modeſtus
Lucil. li. xxvij. Paulo hoc meliꝰ q̃ mediocre hoc minus
malũ q; & peſſimũ, ſed tñ omnia hęc mediocriter. Hinc
Mediocritas. Cice. lib. j. of. Eadẽ rõ eſt habenda veſti
tus in quo ſicut in plęriſq; rebꝰ mediocritas optima eſt.
Col. lib. iiij. Mediocritas in electiõe loci maxime proba
tur, quoniã in confinio boni maliq; poſita eſt.

¶ Medianus a, um, qđ in medio eſt. Vnde medianas co
lũnas. Victru. dixit, vt ab angularibꝰ quę craſſiores ſunt
diſtingueret.

¶ Mediaſtinus pe. ꝓ. qui in medio lauantiũ ſtat in bal
neis inqt. Priſ. Noniꝰ mediaſtinos ꝓ balneatoribꝰ itẽ
q; pro miniſtris & curatoribus ædiũ accipit, q̃ in medio
ſtent, vt oĩbus miniſtrent. Sed viliſſima quęq; mãcipia
in agro maxime mediaſtinos eos accipere debemꝰ q ab
iectiſſima quęq; inter ſeruos officia obeũt, cuiuſmodi ſũt
hodie in principũ domibus cognomine lignarij bacula
rijq;, quorꝫ vna illa functio eſt, vt oĩbꝰ pareãt, nec vlliꝰ
imperiũ detrectent, in medio ſemp & pro patulo ad nu
tus oẽs excubent. Ci. in Cati. Magnopere cõtemno ex
ercitũ collectũ ex ſenibꝰ deſperatis, ex agreſti luxuria,
ex ruſticis mediaſtinis decoctoribus, ex ijs qui vadimo
nia deſerere q̃ illũ exercitũ maluerũt. Col. li. j. Mediaſti
nus qualicunq; ſtatu poſſit eſſe, modo perpetiẽdo labori
ſit idoneus. Idẽ. Separãdi ſunt aratores a vinitoribꝰ at
q; a mediaſtinis. Hor. ĩ epiſto. Tu mediaſtinꝰ tacita p̃ce
rura petebas. Lucil. Villicũ Ariſtocratẽ Mediaſtinũ atq;
bubulcũ. Vlpia. Qui mediaſtina opera fungitur nõ cõti
net̃, vt Purpurarij, Atriarij, & Focarij & his ſimiles.

¶ Mediterraneꝰ a, um, qđ eſt a mari remotũ quaſi ĩ me
dia terra. Mediterraneũ mare, quod per medias fundit̃
terras, cum in ambitu terrę circunfluat. Oceanus ab Abi
la Mauritaniæ & Calpe Hiſpaniæ promontorijs.

¶ Medioximus vel medioxumus pe. cor. mediocrẽ ſiue
medium ſignificat. Vñ medioximi dij vocãtur pote
ſtatis medię. Ver. l. viij. ęne. Dicit Herculẽ cõem vtriuſ
q; naturę mediũ & inter mortalitatẽ & diuinitatẽ. Sunt
numina aliqua tantũ terreſtria aliqua tantũ cœleſtia ali
q̃ media quos medios Apul. medioxumos vocat. Plaut.
in Caſ. At ita medij deiq; ſuperi inferi & medioximi.

¶ Mediolanũ vrbs & Ciſalpinę gallię metropolis po
puli multitudine refertiſſĩa dicta a ſue meditatim lanata
Nã apud Amb. legitur in quadam epiſt. Cũ a gallicanis
populis finitũ conſiliũ foret pro cõſtituẽda vrbe, effoſſo
ſolo inueniſſe ſuem dimidiatim lanatã, a quo portento
Mediolanũ eſſe nuncupatũ ab eo. ſ. apro ex media pte
lanato. Ferunt hanc vrbem a Gallis ſenonenſibus ante
Chriſti aduentũ annis ccclx. inſtauratã ſeu cõditã fuiſſe
Hinc Statius Cecilius comicus ortus fuit. Stephanꝰ Bi
zantius excellentiſſimus chorographus μεδιόλανον πόλις ἀκυτανίας καὶ οἱ οἰκοῦντες μεδιολάνιοι καὶ πόλις ἄλλη τῆς
ἰταλίας λαμπροτάτη. ✠ Id eſt mediolanũ ciuitas Aquita
nię & incolę mediolanẽſes & ciuitas alia Italię clariſſĩa.

¶ Meditullium nõ mediũ terrę, ſed procul a mari quaſi
meditelliũ, ab eo qđ eſt tellus. Hier. Et quomodo diui
tię, & honores, & corporũ ſanitates, & cætera quæ indif
ferẽtia nominamꝰ nec bona nec mala ſunt, ſed velut in
meditullio poſita vſu & euentu vel bona vel mala fiunt
Sunt qui hoc nomen a meditor deducant, vt ſit locꝰ me
ditationis & exercitij.

¶ Meditrinalia ſacra q̃ poturi muſtũ faciebant hoc p̃fa
mie. Vetꝰ nouũ vinũ bibo veteri nouo morbo medeor.

¶ Medimnus genꝰ menſuræ ſex modios continentis.
Methimna vero Aetoliæ opidum.

¶ Medeor eris. a mediꝰ fieri videtur. nã medij qbuſdã
hoc eſt tẽperatis rebus hoc fieri oportet. Et conſtruitur
qñq; cũ genitiuo. Hiero. in Hiere. Quis medebitur tui?
qñq; cũ datiuo quod eſt in frequentiore vſu. Lact. li. vj.
Circunſpice conſcientiã tuam & iniquitatũ medere vul
neribus, qñq; cũ accuſatiuo. Terenti. in Phor. Quas cũ
res aduerſę ſint minꝰ mederi poſſis, inuenit̃ etiã mede
tur ĩperſonale. Pli. li. xxvij. Ex eo medet̃ oris vlceribꝰ
perunctis hoc ſucco folijs puſillis. Huiꝰ verbi cõpoſita
ſunt Immedeor quod eſt intus medeor. Colu. lib. vj. Si
oportebit palorꝫ cupita & imas partes mixto fimo cũ ci
nere oblinire, & ita totos eos ĩmederi. Remedior aris, re
medium præbeo. Priſ. Medeor eris. Remedior aris, te
ſte Capro.

¶ Medico as, & medicor, idem ſignificant qđ medeor.
Ver. li. j. Geor. Semina vidi eqdẽ multos medicare ſerẽ
tes, ſed meditari frequẽtiſſime dr̃. Et mõ cũ dtõ iungit̃.
Idẽ. Senibꝰ medicant̃ anhelis. Mõ cũ actõ. Idẽ lib. vj.
Aenei. Sed nõ dardanię medicari cuſpidis ictũ eualuit

¶ Medicꝰ qui mederi ſolet. Officiũ medici, vt inqt Aſ
clepiades, eſt vt tuto. vt celeriter, vt iucunde curet.

¶ Medicus a, um, qđ eſt medici. Ver. li. iij. Geor. Dum
medicas adhibere manꝰ ad vulnera paſtor Abnegat.

¶ Medica hærba quæ p̃cipue nutrit equos eo q̃ ĩ me
dia abundet. Ser. ſcribit medicam a Medis in gręciam
tranſlatam quo tempore eam inuaſerunt, quæ ſemel ſa
ta decẽ annis durat. Huius plena Venetia eſt trium fo
liorum, & ſemper virens eſt ſecundum Dionyſium. Cu
ius natura eſt, vt vno anno frequenter ſeratur, & poſtea
aliquot annis ſponte ꝓcreatur. Et vulgo dicitur Sylla.
Columella lib. vij. Ad maciem nulla res tantum quãtũ
medica poteſt.

¶ Medicum velum quod in prora ponitur.

¶ Medicina medicamen medicamentũ & medela, idẽ
ſignificãt. ſ. id quo quis curatur. Mirũ aũt eſt quod ſcri
bit Theophilus de pulſibꝰ & vrinis ὅτι ὁ ἱπποκράτης θεῖος ἰατρὸς οὐκ ἔσχε γνῶσιν περὶ τῶν σφυγμῶν ἀλλὰ τὰ πλευρὰ καὶ μέτωπον χειρὶ σύνηψε. ✠ Id eſt q̃ Hippocrates diui
nꝰ medicus pulſuũ notitiã nõ habuit, ſed latera & frõtẽ
manu cõtingebat. Sumit̃ tñ quandoq; medicamentum
ꝓ veneno ſicut venenũ ꝓ medicamẽto, quoniam græci
vtrũq; pharmacon vocant. Caiꝰ iuriſcõſul. Qui venenũ
dicit, adijcere debet bonũ vel malũ, nam & medicamen
ta venena ſunt, quia eo noĩe omne continetur quod ad
hibitum naturam eius cui adhibitum eſt mutat. Cum id

quod nos venenũ appellemus, greci pharmacũ dicunt & apđ illos quoq; tam medicamẽta quã quę nocent hoc noĩe cõtinenť. Galenus aũt medicinam ampliauit, qui quãta ſcripſerit, ſi memorarẽ eſſet ĩcredibile, ſed inter alia miranda ſupra. xxij. libros περὶ τῶν ἀνατομικῶν, quorũ magnã partem habet illuſtris Antonius vicecomes muſarũ amantiſſimus. Galenꝰ aũt quo tẽpore fuerit ita ſcribit lib. j. magnę anatomię ἀνατομικὰς ἐγχειρήσεις ἔγραψα μὲν καὶ πρόσθεν ἡνίκα τὸ πρῶτον εἰς ῥώμην ἀνῆλθον ἄρχειν ἠργμένου τοῦ νῦν ἡμῖν ἄρχοντος ἀντωνίνου. Id eſt, Anatomicos tractatꝰ ſcripſimus primũ cũ Romã veni incipiẽte regnare & nunc adhuc regnante Antonino, & multa alia q̃ ſcribit de ſeipſo ibidẽ Galenus nõ aũt Galienus.

✣ Medicinæ inuentorem Chironem cẽtaurum phibẽt hic inuenit & hęrbarum vires nonnulli Aeſculapio hoc tribuunt. Cc.

✣ Medicinę tria gñа veteres fecere Empiriciẽ q̃ nullis rationibꝰ ſed ſolis experimẽtis conſtabat. Iatralepticẽ quę vnguentis & frictionibus curabat Pharmacenticẽ quę medicamentis. Cc.

¶ Medicinale adiectiuũ qđ ad medicinã ptinet, vt hęrba medicinalis. Medicinalis vero digitus dictus eſt minimo proximus, vt inqt Macro. Quoniã neruus quidã de corde natus pergit vſq; ad digitũ manus ſiniſtrę. Ob quã cauſam nouus nuptus huic digito tanq̃ cordis vicario ſuę ſponſę imponit anulum.

¶ Medicabile cui adhiberi medicĩa poteſt. Oui. Hei mihi ꝙ nullus amor eſt medicabilis hærbis.

¶ Medibile idem quod medicabile, Feſtus. Medibile, medicabile.

¶ Medicamentarius qui medeť, Plin. lib. xviij. Sectiui duo genera hoc hærbaceũ folio inciſuris eius euidentibus quo vtuntur medicamẽtarij. Medicamẽtarius, a, ũ, quod ad medicamentũ pertinet. Idem lib. xvij. Hęrbariam & medicamentariam. ſ. artem.

¶ Meditrina pe. p. medicamentoꝝ dea cuius ſacra etiã meditrinalia dicebanţur, de quibus paulo ſupra.

¶ Medipontus inſtrumentũ funariũ apud Catonem.

¶ Medulla dicta eſt qđ ĩ oſſibus media ſit. Hĩc Emedullo as, quod eſt medullã extraho. Pli. de limonio. Itẽ grauеolentiã alarũ emẽdat radicis emedullare vncia in vini falerni heminis tribus decocta. Per trãſlationẽ ſignificat declaro. Plau. Narra iã rẽ nobis oẽm atq; emedulla

¶ Medullitus penult. producta. aduerbiũ eſt & ſignificat ex intimo vel intime. Var. Medullius aquloniã ſeruat frigedinem.

¶ Meduacus Venetoꝝ fluuius qui nunc vulgo Brenta dicitur. Nã oſtia padi Pli. ſcribens hæc ait. Proximum portum facit brõdulũ ſicut Edronẽ Meduaci duo & foſſa clodia Stra. ſcribit meduacũ vocari & portũ & fluuiũ. Idẽ ſupra Venetos Carnoꝝ & meduacoꝝ fuiſſe gentẽ tradit. Vide Pliniũ in initio primi voluminis.

¶ Meditor pen. cor. quaſi animo verſo, hoc eſt cogito. Hiero. Ex hoc intelligimus non ſolũ Herodẽ, ſed ſacerdotes & ſcribas eodem tempore necem domini fuiſſe meditatos. Interdum meditari eſt cogitando inuenire. Terẽ. in An. Venit meditatꝰ alicũde ex ſolo loco. Interdũ exercere. Ver. Agreſtẽ tenui meditabor harũdie muſam. Inde meditationes Romanoꝝ dictę ſunt cõflictus ſine ſanguine, & omnes artes auctore Vegetio in meditatione conſiſtunt. Interdũ tẽdere. Ver. Nec lupꝰ inſidias pecori, nec rætia ceruis Vlla dolũ meditanť, amat bonus otia Daphnis Diciť & meditor quaſi melitor nã græci μελετάω meditor dicũt. L. ei. p. D. inuicẽ ſibi cedũt, vt ſella p ſeda. Ver. Syluеſtrẽ tenui muſã meditaris auena qđ eſt quaſi melitaris, quaſi dulce canis Reperiť etiã hoc verbũ ĩ paſſiua ſignificatiõe. Terẽ. ĩ Phor. Meditata ſunt oĩa mea incõmoda. Hiero. in ps. Anni tui ſicut arena meditabũť. Huiꝰ cõpoſita ſunt Pręmeditor. Inde ĩmediatus pticipiũ ſine verbo nõ mediatus. Cice. lib. ij. of. Id ſe in foro optime iã ĩmeditatũ facere quod etiã tũ poterat domi cum laude meditari.

✣ Meditabundus cogitabundus & aduerbium meditabunde cogitabunde. Cc.

¶ Meditullum locus meditationis & exercitij. Cc.

✣ Medon vnus ex centauris. Cc.

¶ Meditatorius a, um, qđ meditari ſolet. Hiero. Quale illud ieiuniũ eſt aut qualis illa refectio poſt ieiuniũ cum Pridianis epulis diſtendimur & guttur noſtrum meditatorium ſit latrinarum.

¶ Mega græce, latine magnũ. Vñ megarõ domꝰ ãpla.

¶ Megalophron, magnꝰ ſapiens, magnanimus.

¶ Megalopſychus, magnanimus. Megalopſychia magnanimitas.

¶ Megaloptepeia magnidecentia vel munificẽtia, quę inter magnos viros verſatur, magniſq; in rebꝰ, ab indoctis magnificẽtia quę ſpecies eſt fortitudinis, megalopretes qui magna pro dignitate munerat.

¶ Megaleſia, dies qui dicatus erat magnę matri deoꝝ cerimonijs, dictus. Ludi quoq; qui celebrãtur ante templũ in ipſo magnæ matris cõſpectu etiã magaleſia dicebanť & ludi megalenſes. Liuiꝰ. M. Iuniꝰ Brutus ædem magnę matris deũ in palatio dedicauit & ludos ob eam dedicationem factos megaleſia appellauit λέγα eñ magnum dicitur.

¶ Megiſtanes, dñr pceres primateſq;. Nã μέγιστος latine dicitur maximꝰ. Cor. Tacitus. Simul conſilio terrorẽ adducere & megiſtanas armenios qui primi a nobis defecerant pepulit ſedibus.

¶ Megara pe. cor. opidũ eſt Atticę. Cuiꝰ meminit. Vergilius. Pantagiam, megaroſq; ſinus, tapſumq; iacẽtem. Eſt & nomẽ mulieris Creõtis filiæ & herculis vxoris. Quo etiã nomine dictꝰ eſt mons in Sicilia vbi apes mellitæ, licet & megara megatorum legatur

¶ Megaris idis. regio in Achaia, a qua bulbi megarici quos celebrat. Cato. Columel. Iam megaris veniant genitalia femina bulbi.

¶ Megęra cum diph. in p. furia infernalis. Nã megæro odi ſiue inuideo latine denotat. Claudia. Improba mox ſurgit triſti de ſede megęra.

¶ Megabyzi ſiue megalobyzi dicebanť Epheſię Dianę ſacerdotes quos enuchos eſſe oportebat. Vnde & p imbellibus ac mollibꝰ poni cõſueuerũt quales ſũt ſpadones. Quin. lib. v. Artifices clariſſimi cũ corpa q̃ ſpecioſiſſime pingendo fingendove effingere cuperent, nunq̃ tñ in hunc ceciderũt errorẽ, vt Bagoũ aut Megabyzũ aliquẽ in exẽplum operis aſſumẽtes ſibi, ſed Doryphorõ illũ aptũ vel militię vel paleſtrę alioꝝ quoq; iuuenũ bellicorũ & Athletarum corpora decorare exiſtimarint

¶ Mehercle, iuſiurandũ ſignificat p Herculem. Cic. in Ora. magis probat mehercule q̃ mehercules.

¶ Meio is. tertię cõiugatione in quo i, ponitur loco cõſonantis, ſignificat vrinã emitto. Iuue. Cuiꝰ ad effigiem non tantum megere fas eſt.

¶ Mel a greco ſit μέλι Sunt qui dicant mel eſſe cœli ſudorẽ Alij ſyderũ ſaliuã. Alij purgãtis ſe aeris ſuccum. Cõſtat ſane ex aere decidere ſyderũ maxime exortu ſub lucanis tẽporibus, atq; cũ prima aurora folia arboꝝ melle roſcida inueniũť. Mel vernũ dr ãthinũ, mel æſtiuum vocatur horęũ, mel quod per ſe fluxit tacitũ mel ſylueſtre Ericeũ ab Erica frutice quam & Siſarũ nominãt. Folia habet Tamarici ſimilia. Acratõ mel pũrũ atq; ĩtegrũ qđ neq; aceſcere cœpit, nec vllũ paſſum eſt vitium.

¶ Melculum dimi. quo vtimur blandiẽdo. Plaut. Meũ corcuſum, meum melculum.

¶ Mellarius, q mellis opꝰ exercet. Var. Ad extrema q̃ mellarijs fauũ, eximere poſſint opercula ĩponũt alueis.

¶ Mellarius, a, um, qđ ad mel ptinet. Pli. Vaſa mellaria aut fauos lauari aq̃ pcipiũt. Hęc ẽt Apiara dicuntur.

✣ Mellicæris genꝰ tubercula a melle & cęra. Cc.

¶ Mellitургꝰ, idẽ quod mellariꝰ, qui mellaria exercet. Sic enim interpretatur Var. lib. iij. de re ruſti.

¶ Mellificium, mellis factio. Var. Sed & hoc aptiſſimũ ad ſanitatẽ apium ſic ad mellificiũ thymũ. Idẽ. Qđ ad mellificium bonum vehementer prodeſt.

¶ Mellatio mellis vindemia cũ mel eximitur. Pli. Hæc ergo mellatio ſine vindemię & vergiliaꝝ. Idem Aeſtiua mellatione decimã partem apibus relinqui placet.

¶ Mellatium muſtum quam ſapam appellamus, vt ĩqt Nonius.

¶ Melleus, a, um, quod ex melle eſt, vt melleus ſapor, Aliqñ ſumitur pro dulci, vt vox mellea.

✣ Melichros lapis modo niger modo flauꝰ a mellijs colore vocatus. Cc.

✣ Melchryſis gẽma q̃ ex India mittitur quaſi per aurũ ſyncero melle tranſlucente. Cc.

¶ Mellitus, a, um, pe. p. qđ eſt melle conditũ. Var. Et faui melliti intus ponendi a faucibus longe.

¶ Melliſluus a, um, ex quo fluit mel, vel fluere videtur, hoc eſt dulce iucundum, vt melliflua oratio.

¶ Melliloquus pe. cor. q dulce loquitur. Cice. Ex cuius ore melle dulcior fluebat oratio.

¶ Melligo pe. p. ſuccus e lachrymis arboꝝ ſiue florum quẽ apes deuorãt, poſtea ad alueos regreſſę euomunt, operaq; cõponunt. Pli. Primum itaq; fauos cõſtruũt ceră fingunt, deinde ſobolẽ, poſtea mella. Cęrã ex floribꝰ melliginẽ e lachrymis arboꝝ quę glutinũ pariũt ſalicis vlmi harũdinis ſucco gũmi reſina. Ponitur & p quocunq; ſucco floreſcentis fructus adhuc atq; immaturi.

¶ Mellonia mellis dea a Romanis putabatur.

¶ Mellifico mel facio, a quo mellificus & mellificatio. Col. lib. decimo. Vt ab opere mellifico euocatæ apes fœtibus explcant.

¶ Melium collare canum. Hoc eſt cingulũ circum collũ ex corio firmo meliũ vero cotoneũ malũ a veteribꝰ dr

✣ Mellea lotos hęrba eſt notiſſima & vbiq; naſcẽs apũ cihus. Cc.

¶ Melia arbor quę fructum ſuauiſſimum producit.

¶ Meli latine mel a quo per cõpoſitionẽ deſcendunt.

¶ Melimela vtrobiq; p ſimplex l. dicunť poma muſtea ſiue dulcia quaſi mel & pomum. Nã μέλι mel, & μῆλον malum, ꝙ mellis ſaporẽ habeant, ſeu a celeritate naſcẽdi denoĩata ſunt. Var. Quæ antea muſtea vocabãt, nũc melimela appellant. Eadem vulgo nana vocanť a prauitate arboꝝ in quibus producũtur. Pli. li. xiiij. Quę nũc melimela dicuntur a ſapore melleo orbiculata ex figura orbis. Mart. Infanti melimela dato fatuaſq; mariſcas. Nam mihi quæ nouit pungere chia ſapit.

¶ Melomeli, vt Col. li. vlti. inquit. vocatur cũ mala maturiſſima ĩtegra ſine macula ĩ lagœna ĩ melle ſubmergũť

¶ Melitetes pe. p. genꝰ potiõis dulcis ex melle & muſto diſtans a mulſo. Fit eñ ex melle & muſto, hoc eſt ex cõgio mellis, & quinq; cõgijs auſteri muſti, & cyatho ſalis feruefactis. Quo noĩe etiã dictꝰ eſt lapis qui ſuccũ remittit dulcem mellitumq;, tuſus & cęrę mixtus eruptionibus pituitę maculis corporis medetur.

¶ Melicraton pe. cor. mulſum vinũ coctum cũ melle μέλι enim mel, κρατῶν potens, quaſi potens vinum diciť.

¶ Melicęris idis, & melicęria cum diph. a cęra & melle nomen accepit: Tuberculũ mellis craſſitudie in cubitis & genibus interdum alij quoq; partibus & in ore ipſo, & in capite qđ ita noĩať, quia humor in eo melli ſimilis includitur. nec preſſum renititur, vt id quod Gangiliõ ſiue Gangilion appellant in eadẽ parte, ſed molle cedẽſq;. Pli. Melilotus deferuefactus in vino dulci peculiariter cõtra meliceridas efficax. Hoc noĩe fauꝰ ẽ appellatꝰ

¶ Melilotos pe. pro. Gręce eñ μελίλωτος quaſi dulcis & mellea lotos. Eſt autem Lotos hęrba in Aegipto ſiue arbor, de qua ſupra Ouidiꝰ. Pars thyma. pars rores pars meliloton amant.

Sunt qui dicunt meliloton eſſe florem plantę ĩ quo eſt lunatis figura.

✣ Melligo proprie ſignificat ſuccum illum e lachrymis arboꝝ ſiue florũ, quẽ apes deuorãt, poſtea ad alueos regreſſę euomunt, operaq; componunt. Cc.

¶ Melitones pe. p. vbi apes nutriũtur. Var. Melitões ita facere oportet, quos alij Melitrophia appellãt. Eadem quidam Mellaria.

¶ Meliſones qui & Mellarij & Melliturgi, opꝰ mellis exercentes.

¶ Meliſſus propriũ nomẽ regis Cretenſis ãtiquiſſimi q primus dijs ſacrificauit, Cuiꝰ filię Meliſſa & Amalthea fuerunt.

Eſt etiam Meliſſus antiqui philoſophi nomen.

¶ Meliſſa filia Meliſſi, quę cum Amalthea ſorore Iouẽ lacte caprino ac melle nutriuit. Colu. li. x. Nec ſane ruſtico dignũ eſt ſiſcitari fuit ne mulier pulcherrima ſpecie Meliſſa quam Iuppiter in apem cõuertit. Aelianꝰ ii. de proprietatibꝰ animaliũ. τὸν βασιλέα αὐτῶν αἱ μέλιτται πρᾶόν τε ὄντα καὶ ἥμερον ὁμῶς τι καὶ ἄκεντρον, ὅταν αὐτὰς ἀπολείπῃ μεταθέουσί τε καὶ διώκουσι φυγάδα τῆς ἀρχῆς ὄντα. i. regẽ eaꝝ apes mitẽ exiſtentem & manſuetũ & ſimul ſine aculeo cũ ipſas dereliquerit tranſcurrunt & fugant.

¶ Melicerta. Inonis & Athamãtis Thebanũ regis filiꝰ qui ſe ĩ pelagus ſubmerſit, & miſeratione deoꝝ in Portũnũ conuerſus eſt qui Palemon etiam dicitur, pro deoq; a gentibus habitus eſt.

Melina, vt Feſ. ait genꝰ tibię acutiſſimi ſoni. Eſt & genꝰ veſtis apđ Plaut. in Epi. a colore qui medius eſt ĩter albũ & fuſcũ, vel a melo inſula, vnde afferebať. Iul. Pol. Candicantia imprimis habebãt veſtimenta peregre venientes, vel phea, vel melina, vel Glaucina.

¶ Melite es, ſiue Melita æ, pe. cor. ĩſula iter Italiã Epirũq; poſita. Et vt ſcribit Stra. ãte Pachynũ ſitũ. Vñ Melitęi canes paruuli olim in delitijs fœminarum. De hac Ouid. ĩ Faſt. Fertilis eſt melite. Eſt & vrbs hoc noĩe Carthaginẽſiũ, Colonia. Diod. refert in Melita inſula ptioſam tenuitate ac mollicie telã fieri. Cic. in verrinis acti. iiij. veſtẽ & textrinũ Melitã ſe noĩauit. Igiť a Melite ſit melitęus a, ũ. & melitẽſis, vt Canes melitęi & melitẽſes

¶ Melitas gẽma ſic dicta a colore mali aurei qđ melum proprie dicitur. Cc.

¶ Melo nomẽ fluuij, q & Nilus, & Geon appellatꝰ eſt.

¶ Melos gñis neutri & tñ indeclinabile, dicitur cantus ſuauitas vel dulcis modulatio. Perſ. Cantare credas pegaſeum melos. Hinc multa deriuantur, de quibus mox. Melos gñis fœmini inſula eſt Cretę adiacens, necnon & vrbs in eadem inſula. Stra. melos inſula inter Cretam Pelopõneſũq; ĩteruallo ęquali ſita, a Pelopõneſo pmõtoriũ Scileum a Cręta Dictineum habens.

¶ Melodia cũ accentu in pe. dulcis cantus ſiue melleꝰ.

¶ Melodes accipitur pro melico dulcia carmina cãtate Sidonius Proculus melodes inſonare pulſibꝰ. Auguſtinus libro meditationũ melodam orationẽ dixit p armoniacis concentibus.

✣ Meleboſis nympha ẽ ſic dicta ab ouibꝰ paſcẽdis. Cc.

¶ Melicus pe. cor. a melos idẽ quod muſicus. Vñ poetę lyrici, melici dicti ſũt. Auſon. Tu melicos lyricoſq; modos. Cẽſorinus de natali die poeticã cognominat melicã cũ poetica veluti legitima muſica licentior magiſq; modulata inualuerit. Vnde omnes poetas gñali epitheto melicos appellare poſſumus.

¶ Melinus color in floribus luteũ ſignificat. Nã a melo inſula melinũ pro candido accipitur qđ eſt pigmẽtũ candũ qđ ibi fiebat laudatiſſimũ. Plaut. in muſt. Neq; cæruſã neq; melinũ oportet attigere. Quidã tñ melinũ colorẽ volũt eẽ mediũ inter albũ & fuſcũ qui dr Giluus.

¶ Melitus pe. pro. nomẽ fuit accuſatoris Socrotis.

¶ Meleneę opidũ in Archadia melæneo Lycaonis filio inter Hereã & Megalopolim.

✣ Melolãtha Scarabei genꝰ eſt colore viridi naſcẽs. cc.

¶ Melan latine nigrum quo in compoſitione vtimur. melon vero ouis dicitur.

¶ Melancholia cum accentu in pñ. latine dr nigra cho-

lera, hoc eſt atrabilis, q̃ ſepe ĩ furorẽ agit homines. Greci μελαγχολία. Hĩ melancholicus q nigrã bilẽ habet.

¶ Mellãpodiõ genus nigri hellebori, a melãpode quodam qui eo vti in diuinationibus ſolebat, vel a paſtore eiuſdẽ nominis qui primus hanc herbam inueniſſe dicitur dum capras eo purgari animaduertit.

¶ Melamphyllon hærba vrbana & tepiaria crepidines marginum veſtiens.

¶ Melamphyllis inſula Samothracia, & Samos ipſa dicta eſt Melamphillos.

¶ Melanthion, nigella herba. melanthius nomen viri, qui cũ Gorgię inimic⁹ eſſet, dixit. Hic nobis de cõcordia p̃cepit qui tres in vna domo concordare nõ potuit.

¶ Melãcoryphus auis q̃ & Ficedula. Sed Ficedula dicitur tm̃ in autũno ab edẽdis ficis. Alijs tẽporib⁹ melãcoryphus ꝙ κορυφὴν μέλαιν hoc ẽ verticẽ nigrũ habeat' latine Atricapillã dicer̃ poſſum⁹: mutat eñ formã & colorẽ

¶ Melampus eſt in tertio Europę ſinu. Et eſt nomen viri proprium.

✤ Melampillus Theſſalię monticulus. Cc.

✤ Mellappia ma la ſũt maiora appijs, vulgo aponia vocata. Cornucopiæ.

¶ Meleager & meleagr⁹, fuit Oenei Aetolię regis fili⁹.

✤ Meleagrea Colydõ vrbs dicitur, quoniam meleager in ea imperauit. Cc.

¶ Meliſphilõ hærba, de qua Ver. li. iiij Geor. Trita meliſphila & cerithe ignobile gramẽ. Quidam Apiaſtrum dicunt. ☿ Melamirus pe. cor. piſcis ex eo dictus ꝙ nigricantem habeat caudam, & inter ſaxatiles numeratur. Enni. Melamirum turdum merulã timbramq; marinã.

☿ Melipecta, cibaria mellita, qualia ſunt & bellaria.

☿ Melizomum pe. pro. conditum vocat Apicius & mellis deſpumati mixtura confecta.

☿ Melonomus pe. cor. Ouium paſtor Nam μῆλα, & poma & oues ſignificat.

¶ Melas, fluuius mygdonię. Alius Sicilię. Ali⁹ Cilicię Alius Thraciæ. Alius Bocetiæ. Item mons fœlicis Arabiæ melas dicitur.

¶ Meles is, & etis. fluuius prope Smyrnam.

✤ Melgemella mala ſunt quæ & Capuncula vocãt. Cc.

¶ Melis ſeu melius animal quod & Taxus ſiue Taxo, ꝙ ſit mellis auidiſſimum & aluearibus ſemper ĩfeſtum, in cauernis viuens aſperum mordaxque magnitudine vulpis, colore felis ex cuius pelle pharetras & canum collaria obtegunt. Varro. Ne vulnerẽtur canes a beſtijs imponuntur collaria, quæ vocantur melium, id eſt cingulum circa collum ex corio firmo cum clauis capitatis. Plinius. Hanc eſſe melibus in metu ſolertiam, vt ſufflati cute diſtincte ictus hominum & morſus canum arceant.

¶ Meleagrides gallinę Aphricanę. Plini. lib. x. Similido pugnãt meleagrides in Boeetia Aphrice, hoc eſt gallinarum genus gibberũ varijs conſpectum plumis. Alij autem meleagrides a Numidicis ſeparant.

¶ Melegina inſula in mari Adriatico adiacens Dalmatię vt Ptolomeus lib. ij. refert.

¶ Meliboeus cum diphtongo œ, nomen paſtoris, dict⁹ ꝙ boum curam habeat.

¶ Meliboea. li ttoralis vrbs Magneſte: vel ſcd̃m aliquos Theſſalię patria Philoctetę Pæantis filij, a qua Melibœus. a, ũ. Eſt etiã hoc nomine vicus in mari Laconico.

✤ Melona dea mellis. Cc.

¶ Melota tę, & melote es. pen. ꝑ. dici põt pellis ouina ὄϊς enim ouis dicitur, vt eſt apud apoſtolum Circuierũt in melotis & pellis caprinis.

¶ Melioreſco, melior fio. Col. li. ij. Napus deuexam amat & ſiccã tenuiq; propriorẽ terrã atq; glareoſis fabuloſiſque aruis melioreſcit.

¶ Meloeſſa inſula ex ſyrenis vna, nõ tam a pomorũ quã a pecoris abundantia dicta.

¶ Melgomene pe, cor. vna ex muſis.

¶ Membrum proprie dicit̃ caro artus tegens. Vñ membrana ſuperior mẽbri pars hoc eſt pellis ipſa, quãuis & pro ſingulis corporis partib⁹ ponat̃, vt man⁹, pes, auris mẽbrũ dicitur. Mẽbrũ ſi abſolute ponitur pro virili mẽbro. Sumitur etiã pro parte cũ ad inanimata trãſfert̃ Vñ quę gręci cola, latini membra dicũt. Quomodo aũt differat membrũ ab artu, vide in dictione artus. A mẽbrum fiũt adiectiua Bimembris, Trimembris, Quadrimembris, & hoc eſt duarum trium, quatuor partium.

¶ Membratim aduerbiũ ſignificat per mẽbra ſingula.

¶ Mẽbraneus nea, neum, quod ex mẽbranis eſt. Vlpi. de lega. Quod ſi in codicib⁹ ſint membraneis vel charthaceis vel etiam eboreis.

¶ Mẽbrana branę, pellis ſuperior. quę & ꝑgamẽa charta dicta ꝙ tracta ſit de mẽbris animalium in quorũ tergoribus primũ ab vno latere ſcribi cœptum, deinde ab vtroq; deraſis pilis. Earum vſus Pergami regnãte Eumene inchoauit poſtea ꝑgamẽa vocata vbi ꝑgami rex Attalus Romam miſit multitudinẽ membranarũ vt pœnuria chartæ pellibus penſaretur. Vnde pergamenarũ nomẽ ad hãc vſq; diẽ tradẽte ſibi inuicẽ poſteritate ſeruatum eſt. Differt autem charta a mẽbrana. Nam vt inquit victorinus Foliorũ alia de chartis ſunt, alia de mẽbranis. Ergo membranę pelliceę ſunt, pergami primũ inuentę. Vnde & pergamenæ. Chartę autem ex papyro olim in Aegypto fiebant vt Plinius oſtẽdit apud nos de centonibus certo quodammodo maceratis & glutino concretis formantur. Chartam ex papyro in victoria magni Alexandri inuentam ſcribit. Varro antea palmarum folijs ſcriptitatum fuiſſe, deinde quarumdam arborũ libris, poſtea publica monumẽta plũbeis voluminibus, mox & priuata lintheis & ſchedis cõfici cœpta. Ptolomęus autem chartas. Eumenes vero mẽbranas cum vterq; eorũ maximas haberent bibliothecas inuenerũt, qui fuerunt reges Pergami. Sed cõtra Varronis ſententiã de chartis ait Caſſius hemina. Mart. Terẽtiũ ſcribam agrũ ſuum in Ianiculo repaſtinantem inueniſſe ait arcam in qua Numa rex ſitus eſſet, & in ea libros ei⁹ e charta ſcriptos. Sed Numam pluribus ętatibus ante Alexandrum fuiſſe conſtat.

¶ Membrari ſignificat membra formari quo verbo vtitur Cenſorinus.

¶ Membratura eſt membrorum poſitura.

¶ Membroſus qui magnum habet membrum, vt illud in Priapea. Si rubet hortorũ cuſtos mẽbroſior ęquo.

✤ Memerylus arbor eſt a noſtris alio nomine Arburus appellata. Cc.

¶ Memor generis oĩs ſecũdũ Priſ. & a memini fit Cuius cõtrariũ eſt Immemor, dicim⁹ memorẽ q recordat̃ vt memor ſum tui In me officij, cũ autẽ de alijs reb⁹ dr̃, vt cum dicim⁹ rem memorã, ſignificat cui⁹ nos memores ſumus. Verg. Sęuæ memorẽ Iunonis ab irã. Hora. li. car. Siue puer furiens impreſſit memorẽ dente labris notã hoc eſt tã vehemẽtẽ vt nõ facile excidat memoria

¶ Memoria vt inquit Cic. lib. j. ad Herẽ. Eſt firma animi rerũ & verborũ diſpoſitionis ꝑceptio. Terẽ. ĩ And. In memoria habeo. Vbi Do. Pl⁹ eſt q̃ ſi dixiſſet ſcio. Nã quę ſcim⁹ poſſum⁹ obliuiſci. Quę vero memorię cõmẽdamus nunquã amittimus. Aliquãdo memoria pro antiquitate ponitur. Pacuuius. Perq; noſtram egregiam humanitatem quam memoria firmauit.

¶ Memoriter aduerbiũ. ſignificat quod imperiti dicũt mentețen⁹. Cic. Q. Muti⁹ augur Scęuola multa narrare de. Ca. Lęlio ſocero ſuo memoriter & iucunde ſolebat.

¶ Memorabile quod eſt dignũ memoria. Col. in pręfa. Cũ tot alios Romani generis intueat memorabiles duces. Cic. Cũ accepiſſemus a patribus maxime memorabilem. C. Lęlij & publij Scipionis familiaritatẽ fuiſſe.

¶ Memoriale quod in memoria haberi debet.

¶ Memorioſus a, um, quod eſt multę memorię

¶ Memoro as, p. co. ad memoriã reduco. Q d̃ & memoror, dep. ſignificat, vt eſt illud memorare nouiſſima tua & in eternũ nõ peccabis. Augu. genitiuo iũxit. Sed memoraberis domini dei tui, quia ipſe tibi dat fortitudinẽ. Interdũ memorare eſt dicere, narrare ſeu exponere, recitare. Liui. libro. ij. Herculẽq; in ea loca Geryone interẽpto boues mira ſpecie abegiſſe memorã. i. dicũt Ver. Muſa mihi cauſas memorat. i. dic, expone. Interdũ numerare. Plau. in Am. Ibi nũc meus pater legiones hoſtiũ memorat. Hui⁹ cõpoſita ſunt Cõmemoro, & Rememoro, quod eſt in memoriã reduco. Hier. Rememoror vſus eſt apud Apoſtolũ Rememoramini priſtinos dies.

¶ Memoratus us. idẽ quod memoratio. Sal. Incredibile memoratu eſt.

¶ Memini a meno ãtiquo verbo fit quo veteres vſi ſũt ꝓ recordor & in mẽtẽ reuoco a quo pría ſyllaba geminata ſit p̃teritũ memini ſicut a pũgo pupugni, requirit genitiuũ vel accuſatiuũ. Teren. Faciam vt meiq; & huius diei ac loci ſemper memineris. Cicero. Omnia quæ curãt ſenes meminerũt. Sed cũ ſignificat mentionẽ facio, recuſat accuſatium poſtulatq; ablatiuum cũ prępoſitiõe de, vel genitiuum. Quinti. De quibus multis meminerunt. Idẽ. Neq; omnino hui⁹ rei meminit poeta ipſe. Iũgitur que tã cũ præterito infinitiui quam cum pręſenti. ver. Namq; ſub Oebalię memini me turrib⁹ altis. Corycĩũ vidiſſe ſenem. Idem. Cãtando puerũ memini me cõdere ſoles. Cic. Appio. Ad me adire quoſdam memini. Huius cõpoſitum eſt. Cõmemini. Gel. lib. ij. Sic multo ante pacuui⁹ aquam flauã dixit & fuluũ puluerẽ cui⁹ verſus qm̃ ſunt iucundiſſimi libens cõmemini.

¶ Memphis vrbs Aegipti regia, magna & populoſa ſecunda poſt Alexandriam. vbi fuerant pyramides regũ ſepulture ab Ohdo rege ędificata ambitus ſtad. cl. Cuius filia mẽphis ei nomen dedit. cum qua Nilus concubuit ſub imagine tauri. Hęc oportuniſſima eſt vbi Nil⁹ ſcinditur in plures partes & Δ formam facit. Hinc Memphitis & hoc memphite pe. produ. quaſi patronymicũ. Tibul. Barbara memphitem plangere docta bouem. Inuenitur etiam Memphitides. Iuuena. An ne aliam terra mẽphitide ſicca Inuidiam facerent nolẽt ſurgere Nilo. Inde etiã memphiticus a. um. Martia dat chartis agiles calamos memphitica tellus.

✤ Hec vrbs nunc Cairus. nunc noua Babylonia appellatur. Cc.

☿ Memphei populi mẽphĩ habitãtes. vide in Taphnis.

¶ Mena apud Romanos fuit dea q̃ menſtruis fluoribus pręeſſe putabatur. Quo etiã nomine dict⁹ eſt piſcis qdã breuis qui hyeme cãdidus ęſtate nigrior fit. Cicer. de fi. Qui volũptatẽ contẽnũt eis licet dicere accipẽſerẽ. Menę aĩponere. Mar. Et caudã cibij breueſq; menas. Hũc piſcẽ etiã alecẽ dici poſſe quidã putauerũt. Nonnulli tñ hoc nomen cum diph. ſcribi debere pręceperunt.

✤ Męnaria inſula eſt contra magonẽ ſic dicta a piſcium multitudine qui mene dicuntur. Cc.

¶ Menalipp⁹ tidei fuit ĩterfector, cui caput añ obitũ corroſit. Tide⁹ ex rabie qui apd̃ Sta. ita vociferat̃. Capud o mihi ſi qs apportet menalippe tuũ. Fuit & alter menalipp⁹ Tidei frater, q̃ Tide⁹ ĩ venatu ferẽ ꝑimiſſe ob idque fratricidiũ exultaſſe. Fuit & alter menalip⁹ troianus qui ꝙ virtute pręſtaret a Priamo filij loco amatus fuit.

¶ Menalippa amazonũ regina q̃ vicit Hercules eiq; ablatho balthęo ſalutẽ dedit. Eſt & menalippa fabula græca menalippa deductũ nomẽ de qua Iuue. Syrma vel antigones ſeu perſonam menalippes.

¶ Menappij ppl̃i. q ad vtrãq; rheni ripã habitãt iuxta Neruios, ſed ad mare ꝓximi q hodie vocãt̃ Geldrẽſes.

¶ Menceps mente captus.

¶ Mendã & mẽdũ pro errore. Ci. Cecinę. Nã cũ mẽdũ ſcripture litura tollat̃. Oui. Nocte latẽt mẽdę. Hic mẽdoſ⁹ a. um. qd̃ eſt erroribus plenũ Hic & Emẽdo as. de quo ſupra. & Remẽdo as. qd̃ eſt ruſus mẽdã tollo. Col. li. iiij. Quidam flagellum totum ſicut erat matri detractũ crediderũt ſationi conuenire idq; per gemmas quinas, vel etiam per ſenas partiti compluris tale oleaſter remendauerunt, quod ego minime probo.

¶ Mεντοας ποταμὸς de quo Euſtati⁹ ſcribit in Dionyſio Lybico. ἰσέον ὅτι ὁ ἴσρος ποτὲ μεντόας ἐλέγετο κατὰ τὴν ἄνω τῶν γλῶσσαν ὁ νῦν δὲ δανούβιος λέγεται παννονίας μέγιστος ποταμὸς.. ✤. i. ſciendum ꝙ Iſter aliquando Mentoas dicebatur lingua eorũ, nunc Danubius dicitur Pannonię maximus fluuius.

¶ Mendacium error, cuius diminu. eſt mendaculũ. Ci. de Ora. Quod tamẽ eſt mendaculis aſpergendum.

☿ Mendaciloquus pe. cor. qui loquit̃ mẽdaciũ. Aug. li. ij. ad inquiſit. Ianuarij. Intendẽtes doctrinę demoniorũ in hypocriſi mendaciloquorum.

¶ Mendax qui frequenter dicit mẽdaciũ qd̃ nomẽ Auguſtinus lib. ij. ſoli. a mentiendo deriuat. Illud autẽ qd̃ mẽdax voco a mẽtiẽtibus fit qui hoc differũt a falacib⁹ ꝙ oĩs fallax appetit fallere, nõ autẽ omnis vult fallere qui mẽtitur. Nã & mimi & comœdię & multa poemata mendaciorũ plena ſunt delectandi poti⁹ quã fallẽdi voluntate. Et oẽs fere qui iocãtur mẽtiunt̃, ſed fallax a fallẽns id recte dicitur, cuius negociũ eſt vt quiſq; fallat̃. Illi autẽ qui nõ id agunt vt decipiant, ſed tamen aliquid fingunt, vel mendaces tãtum, vel ſine hoc quidẽ mẽtiẽtes tamẽ vocari nemo ambigit, & vt dicam quod ſentio mẽdax eſt mala dictio peſſima vero fallacis quod ijs verbis amplectitur Phalaris ĩ epiſtolis. οὕτως εἶδα καὶ λύκον πόρνον μὲν ἐν παισὶ λάγνον δὲ ἐν νέοις. μοιχὸν δὲ ἐν γυναιξὶν. ἀκόλαστον δὲ ἐν νομίοις ἀσελγῆ δὲ ἐν ὑδουαῖς. ἀργὸν δὲ ἐν εἰνήν λειποτάκτην δὲ ἐν πολέμοις ✤ Id eſt ſic noui & lupũ pędiconẽ inter pueros, laſciuũ inter iuuenes, adulterũ inter fœminas, effrenẽ inter tẽperatos, petulantem inter voluptates, ſubdolũ ĩ pace, deſerẽtẽ ſocios ĩter hoſtes. A mẽdax fit cõpatiuũ mẽdacior mẽdaciſſim⁹ & mẽdaciter

¶ Mens dicta eſt quaſi eminens. Et enim mens altior animi pars qua etiam diuina percipimus. Ouidius. Mẽte deos adijt, & quod natura negabat. Viſibus humanis oculis ea pectoris hauſit. Vel potius ἀπὸ τῆς μήνης τὸ σελήνης quoniã mẽs etiã ſi dormimus nunq̃ quieſcit. Quid ſit mens Lactanti⁹ libro ſeptimo docet hoc modo. primum non idem eſt mens & anima, Aliud eſt enim quo viuimus, aliud quo cogitamus. Nam dormientiũ mens non anima ſopitur & in furioſis mens extinguitur. anima manet. Et ideo nõ excordes, ſed demẽtes appellãt mens ergo. i. intelligentia vel augetur vel minuitur ꝓ ętate, anima & ſtatu ſuo ſemper eſt. Et ex quo tempore ſpirandi accepit facultatẽ, eodem vſq; ad vltimũ durat, donec emiſſa corporis clauſtro ad ſuam ſedẽ reuolet. Tales Mileſius velociſſimum inquit omnium quę ſunt eſt mens, Nam tantę celeritatis eſt vt vno temporis pũcto cœlũ omne colluſtret, maria peruolet, terras, & vrbes peragret, qui igitur mentẽ & animũ idẽ eſſe dicũt fallũtur, cũ mens ſit cogitationis & conſilij ſubtilitas quędã certe rationi conſentanea. Ideo amentes & dementes dicuntur, qui nullo conſilio vtuntur. Animus vero eſt vitę & voluntatis fundamentũ, Hinc exanimes & exanimati. Plau. in Ciſ. Exanimor, feror, diſtrahor, diripior, ita nullã mẽtẽ animi habeo. Et vbi ſum, ibi non ſũ, vbi non ſum, ibi animus eſt, Idem ĩ Epi. Pauor territat mentem animi, neq; eſt, vbi meas collocẽ ſpes. Vergi. Accipit in Teucros animũ mentẽq; begninam. Cicero lib. iiij. Tuſcu. Humanus antẽ animus decerptus eſt ex mente diuina, cũ alio nullo niſi cum ipſo deo (ſi hoc eſt fas dictu) cõparari poteſt. Hic igitur ſi eſt excultus & ſi eius acies ita curata vt necetur erroribus fit ꝑfecta mẽs id eſt abſoluti ratio qd̃ eſt idẽ qd̃ virtus. Terent. Malã malus animus. Ex quibus declaratr animũ ac mentem differre, ponitur tamen quandoq; mens pro conſilio ꝑ conſilio. Ver. Noſtram nunc accipe mentem. Huius cõpoſita ſunt amens, demens, vehemens.

¶ Mẽte capt⁹ pro amente accipitur, quẽadmodũ ocu

lis captus pro cęco, Feſt. Mente captus dicitur cũ mẽs ex hominum poteſtate abijt. Demẽs ꝙ a ſua deceſſerit. Amens ꝙ a mente abierit.

¶Mentior contra id quod in me te eſt loquor. Qui eñ mentitur non ipſe fallitur, ſed alterũ fallere conaꝛ in eiꝰ detrimentum. Qui vero mendacium dicit tum etiã fallitur cum credat ſe verũ dicere. Vnde Nigidius. Vir bonus pręſtare debet ne mentiatur prudens ne mẽdaciũ dicat. Priſcianus vult hoc verbum eſſe cõmune. Vnde Cicero in Ant. in paſſiua ſignificatione dixit. Quẽ ipſe ementitis auſpicijs vitioſum fecerat. Sta. lib. j. the. Mẽtitis ignoſco thoris. Interdum mentiri eſt fingere & mõſtrare id quod non eſt. Lactantius libro ſecundo. Nec poteſt vnquam veri nomen aſſumere, quod veritatẽ fuco & imitatione mentitur. Et lib. ſeptimo. Hic eſt qui appelatur Antichriſtus, ſed ſe ipſe Chriſtũ mentietur, & verum dimicabit. Nuius compoſitum eſt Ementior. quod eſt aperte ſeu publice oſtendo, quod non eſt. Hierony. ad Damaſum. Quia & nos facile potuimus aliqua ementiri, quod ex vna voce ſolueret quæſtionem ſicut & cæteros feciſſe monſtrauimus, ſed magis cõdecet ob veritatem laborem pauliſper & peregrino aurem accõmodare ſermoni quam de aliena lingua factam alibi falſam referrę ſententiam.

¶Medicus pe. pro. a mente, ꝙ mentem eius fefellerit fortuna. Vel amedendo, quia precetur oẽs vt vitę ſuę medeantur cibo. Vel ꝙ manu indicet. Hinc.

¶Mendicitas & mendicimonium. Laberius ꝓ inopia, & mendiciter per inopiam.

¶Mendico as. pe. pro. vitæ alimenta poſtulo. Iuue. Arcanam iudęa tremens mendicat in aurem.

¶Mendicabulum mendicatio. Plau. Memorare nolo hominum mendicabula.

¶Menecis pe. pro. vrbs Phocenſiũ vltima quę ad occaſum vergit. Menecina vrbs in Oenotria a qua menecinei & menecinij populi.

¶Menęchinus apud Plautum comœdia in qua Menęchinus introducitur.

☿Menedemꝰ philoſophꝰ ex Eretria ciuitate a quo philoſophi Eretriaci dicti ſũt, Eretria vero euboea eſt. vt inquit Strab. li. nono. Hic militiã prio exercuit poſtea ad platonẽ cõceſſit. Fuit honeſtate, & grauitate ĩſignis. Status corporis ĩ eo ſene, vt ĩ iuuẽtute fuit firmꝰ & validus. Et quũ primũ ab omnibꝰ ludibrio habereꝛ, poſtea ĩ tanta admiratione habitꝰ eſt, vt ciuitatis gubernacula ei tradereꝛ. Obijt vitę ſuę anno. lxxiij. Fuit & alius Menedemus lampaſacenus.

¶Menãder Poeta comicꝰ Theophraſtri diſcipulꝰ de quo Quĩtilianꝰ, li. viij. Meo quidẽ iudicio diligẽter ad cũcta quę pręcipimꝰ efficiẽda ſufficiat. Ita omnem vitę imaginem expſſit tãta in eo inueniendi copia eloquẽdi facultas ita eſt omnibus rebꝰ perſonis affectibꝰ accommodatꝰ. Oui. de ſine titulo. Dum falax ſeruꝰ durꝰ pater improba lena vixerit, & meretrix blãda menãdrus erit. Fuit & alter Menãder hereticꝰ diſcipulus Simonis magi, a quo menãdriani heretici, qui aſſerebant mundum non a deo, ſed ab angelis factum.

☿Menechinus philiſophus Eudoxi auditor qui Platonis temporibus vixit Menęchinus legitur.

✣Meneleus vnus de centauris. Cc.

✣Menelętus auis ex aquilarũ genere minima magnitudine viribus pręcipua, colore nigricans, quæ ſola fœtus ſuos alit frequenſq; verſatur in montibus. Cc.

✣Meneſto nomen nymphę a memorando dictę. vnde Meneſteus proprium nomen aurigę, Diomedis. Cc.

✣Meno vide in dictione Memini.

¶Mennonia gẽma de qua niſi ꝙ candida eſt nihil aliđ commemorantur. Cc.

¶Menomenom genus eſt mellis, quod ab inſania quã gignit ſic vocatur. Cc.

¶Menecę nomẽ ĩſule ex aduerſo mĩoris Aphricę (vt libro. v. docet Pli.) quę in lõgitudinem patet. xxxv. M. paſ. in latitudinem. xxv.

¶Mendeſiũ vnguẽtũ dictũ a Mãdeſco Aegypti vrbe

¶Menſa eſt ſup quã edere ſolemus, ſiue ligneum ſiue lapideũ. Ver. Pars epulis onerant menſas & plena reponunt Pocula. Duo aũt fuerũt apud Romanos pretioſiſſima mẽſarũ gña. citrea. ſ. & acerua. qñq; menſa ponitur pro prandio vel cœna. Iuue. Cũ tot pręclaris orbibus & tam Antiquis vna comedunt patrimonia menſa Vnde & primę & ſecundæ menſæ. i. primi & ſecundi cibi. Ver. Nõ ego te dijs & mẽſis accepta ſecũdis. Trãſierim Rhodia menſa etiam Trapeſa dicitur. i. tabula q̃ argentarij vtuntur. Antiqui menſam vaſorũ quadratã habuerunt. vocaruntq; vrnarium Fuit & menſa vinaria rotonda nomine Cilibantum a cilice poculo gręce calice. Altera erat vinaria menſa quadrata vna columnelle ſubnixa, Cartibulum vocabatur.

¶Menſarius campſor pecuniarũ argentarius a latinis dicitur a gręcis trapezita, ſed nũmularij & menſarij ſũt minutiores nõ tenentes libros in quibꝰ data acceptaq; ſcribuntur quos Gręci collyuiſtas dicunt.

¶Menſis a metior deduciꝛ quaſi res numero dierũ mẽſa. Cic. lib. ij. de na. deorũ. Qui quia mẽſa ſpatia conficiunt menſes nominãtur. Macro. a greco μηνη. i. a luna trahit. Nã lunę curriculo menſis cõficitur. Hinc trimeſtris trium menſiũ. Aug. li. xv. de ci. dei. Arcades, quorum ãni trimeſtres fuerũt. Bimeſtris duorum menſium

¶Mẽſtruus a, ũ, qđ fit ſingulo mẽſe vñ mẽſtruꝰ fluor qui mulieribus ſingulis menſibus accidere ſolet. Hie. ĩ Leui. Quæ poſt mẽſtruũ ſãguinẽ fluere nõ ceſſat. Luc. li. v. Menſtruus in faſtos diſtinguit ſęcula conſul.

¶Menſtruũ ſubſtãtiuũ mulierũ ꝓfluuiũ eſt, qđ nõ mul tr ſed vitioſi humoris iudiciũ eſt. Indigeſtũ ẽ eni & crudũ ꝙ egeriꝛ, & quaſi infirmũ effluit nec habet ſedẽ, ſed natura quaſi noxiũ & magis frigidũ pelli, qđ maxie ꝓbaꝛ quia mulieribus cũ purgãꝛ algere cõtigit, vñ intelligiꝛ frigidũ eſſe qđ effluit. Et iõ in viuo corpe nõ manere q̃ſi ĩopia caloris extinctũ. Mẽſtrui virꝰ deſcribit. pli. li. vij. his verbis Sed nihil facile reperiꝛ mulierũ profluuio magis mõſtriferũ Aceſcũt ſupuẽtu muſta, orta ſterileſcũt, fruges moriũꝛ, ortorũ germina & fructus arborũ quibus inſedere decidunt ſpeculorũ fulgor ipſo aſpectu hebetaꝛ, acies ferri ꝑſtringitur eboriſq; nitor, aluei apũ moriũꝛ, æs etiã atq; ferrũ rubigo ꝓtinꝰ corrũpit, odorq; dirus aera, & in rabiẽ agũtur guſtato eo canes atq; inſanabilis veneno morſus infigitur.

¶Mẽſtrualis idẽ qđ mẽſtruus. Plau. in ca. Quibus ſolebam menſtrualis epulas ante adipiſcere.

¶Mẽſtruatꝰ a, ũ, quod menſtruũ patiꝛ. Vnde dicimꝰ mẽſtruatã mulierẽ.

¶Mẽſurnꝰ, a, ũ, a mẽſe ſicut diurnꝰ a die. Cic. ad Her. Pars quædã ęternitas cũ alicuiꝰ animi meſurni, diurni nocturni, veſpertini, certa ſignificatio habet.

¶Menſura inſtrumentũ quo metitur, quam quidam a membris humanis dictã putãt. Hinc menſuro ras,

☿Menſura vt Ariſt. lib. x. Metha. Eſt illud per qđ certificamur de quantitate rei.

¶Meniana ędificia ſunt porrecta exterius ſic dicta ꝙ primo a Menio q primꝰ in foro vltra colũnas ꝓiecit ſigna quo ãpliareꝛ ſupiora ſpectacula. vulgo nũc podioli & lobiæ dñr Scribit Porphyrio Meniũ ſcurilitate notiſſimũ poſt abraſũ patrimoniũ vẽdidiſſe domũ quã habuerat ad forũ ſpectantem vna ſibi excepta colũna vñ gladiatores ſpectaret. Quę ex eo Menij colũna noiabaꝛ Hie. vero ĩ pſalmorũ ĩterpretatiõe ſic habet. In paleſtino & aegypto nõ hñt ĩ tectis culmĩa, ſed domata q̃ romę vel lolaria vel Meniana vocãt, plana tecta, quę trãſuerſis trabibꝰ ſuſtẽtãꝛ. Fortaſſis ab hoc Menio dicta ſũt. Solaria illa quę gręci domata nũcupãt. Nam Meniꝰ ſuper colũna cuiꝰ ius ſibi exceperat tectũ proiecit & tabulata, vñ ipſe & poſteri eiꝰ ſpectare munꝰ gladiatoriũ poſſent. Sueto. Pauci e proximis Menianis ſpectabãt.

☿Mẽſio a menſũ fit & ſignificat menſurã. Cic. de Ora. Aures vel animus auriũ nuncio naturalem quãdã in ſe contineat vnam omniũ menſionem.

¶Mẽtha cũ h, hęrba vulgo nota dicta ꝙ crato odore mẽſas pręcurrat apđ gręcos Mintha diceebaꝛ a noĩe minthes, quam ferunt pellicem Plutonis a Proſerpina depręhenſam in Mentham deformatam fuiſſe.

¶Menthaſtrum ſylueſtre holus dictum quod Menthã imitetur.

¶Menta genitale membrũ cuius diminutiuũ eſt mẽtula a quo mẽtulatus, vt in Priapo. Deus priapo mẽtulatior nõ eſt. Dꝛ & mẽbrũ per excellẽtiam quoniam ipſum ſolum generat. Vocatur pręterea muto. Hor. lib. j. Ser. Hic ſi mutonis verbis mala tãta vidẽtis diceret hec aius Huic mutoniatus vt illud dormis cũ pueris mutonietis Et apud veteres Mutunꝰ quoq; & Tutunus dꝛ priapꝰ. qui mẽbri deus mẽbrũ quoq; ſignificat. Lact. li. j. Et tutunus in cuius ſinu pudendo nubẽtes pręſidẽt vt illarũ pudiciam prior deus delibaſſe videatur. Appellatur & Verba ab inuerſa pellicula.

¶Mẽtũ ab eminẽdo. Agula eñ eminet. Et q̃uis pli. dicat Mẽtũ nulli pręter hominẽ eſſe tñ Hie. li. Reg. ſcribit Dauid appręhendiſſe mentum leonis & vrſi, & eos ſuffocaſſe Et plau. in Mene. Glandionicam ſuillam, lardum pernam. Itidem autẽ ſynciput, aut mẽta porcina.

¶Mentagra morbus dictus a mẽto. a quo incipit & faciẽ quidẽ collũ pectus manuſq; fœdo quodã furfure occupat. Alio nomine dicitur Lichena.

¶Mentor oris. pen. cor. Artifex in vaſis cælandis mitus. Iuue. Rarę ſine mentore menſę. De hoc Plin. libr. xxxiij. Hinc Mẽtoreus a, reum. Proper. Leſbia mẽtoreo vina bibas opere.

¶Mentigo pe. pro. genꝰ morbi. Col. li. viij. Eſt aũt mẽtigo quã poſtores Oſtigenẽ vocãt mortifera lactantibꝰ Ea plerũq; fit ſi per ĩprudẽtiã paſtoris ĩmiſſi agni vel ẽt hœdi roſcidas hęrbas depauerũt. Sed cũ infectũ eſt os atq; labra fœdis hulceribus obſidet.

¶Menus Germaniæ fluuius Silurus equum tranentẽ demergit.

¶Meo, as, vado. Lactã. li. iij. Videbãt ſyderũ curſus ĩ occaſum meãtiũ. Et meare fluere. manare. Vñ meatus quos gręci poros vocant. Plini. Succus maluę decoctę poros, hoc eſt meatus ſuaues facit. Huiꝰ cõpoſita ſunt Cõmoueo, Permeo, Remeo, & tranſmeo.

¶Meonia vide ſupra męonia,

¶Mephitis pe. ꝓ. terrę putor ex aqs maxie ſulphuratis atq; corruptis ꝓueniẽs. Ver. li. viij. Seuãq; exhalat opaca mephitim. Alij mephitim deũ eſſe volũt Leucotheę cõnexũ, ſicut eſt Veneri Adonis, Dianę Virbius Alij Iunonẽ intelligũt, quã nõ niſi ex corruptiõe aeris naſci ſicut bonũ odorẽ de aere ĩcorrupto vt ſit Mephitis dea odoris grauiſſimi. Hinc Mephiticus, phitica, ticũ, apud Sidonium pro fœtulento.

¶Meracꝰ ca, cum, pe. pro. ſed vt puto fallũtur nõnulli Nã Verg. Cõſtitui meracas edidiciq; notas, vbi penul. breuis eſt, nec rationẽ video quæ producere penul. debeat. Vide in dictione Merus. ¶ASCEN. Verg. id dicit Videritauthor. Alij certe producunt.

¶Merces, cis. quicquid emitur venditurve lucri cauſa Auguſt. Inuenit viles merces terrenas, & terreſtribus attulit pegrinas & cœleſtes. Et mercis noĩe cõtinẽꝛ res tñ mobiles nõ tñ hoĩes cũ ob eã rẽ mãgones & mercatores, ſed venalitiarios appellarit vt mella. Hic cõmercũ. Merces vere mercedis, a merẽdo ære inqt. Var. Iu. Noſce volunt oẽs mercedẽ ſoluere nemo. Eſt eni merces ꝑmiũ quod daꝛ pro labore ſeu ſtipendio.

¶Mercenariꝰ q mercedis grã operã ꝓſtat. Col. Siue mediarũ facultatũ dñs ex mercenarijs aliq̃ recuſantẽ iã quotidianũ illđ tributũ q veſtigalis eẽ nõ poſſit ignarũ rei cui pręfuturus eſt magiſtrum fieri iubet.

☿Mercenarius, ria, cenariũ, quod ad mercedẽ pertinet Lact. li. vj. Ipſe pluribus locis clamas mercenariam nõ eſſe virtutem.

¶Mercimoniũ & comerciũ eſt cõtrectatio quædã merciũ ſicut a patre patrimoniũ. Plau. Vt vos in nr̃is mercimonijs emũdis vẽdũdiſq; voltis me lętũ lucris afficere. Idẽ in cur. Sed quid agit meũ mercimoniũ apud te?

¶Mercor. aris lucri cauſa mercaturã exerceo, vel etiã ſimpliciter emo. Et qñq; actõ ſolo cõtẽtũ eſt. Teren. in Heau. Agrũ in proximo hic mercatus eſt. quãdoq; cũ ablõ pręteritũ denotãte iũgitur. ſicut fit in Emo. Gel. Libros tris reliquos mercatur nihilo minori ꝑtio qñq; ablatiuo a vel ab mediãte ſine ꝑtio expreſſo. Ci. li. offi. Sordidi etiã putãdi q mercãꝛ a mercatoribꝰ qđ ſtatĩ vẽdant qñq; datiuo. Teren. Quidã eunuchus quẽ mercatus fuerat frater Thaidi Qñq; cũ datiuo & ablatiuo conſtruiꝛ Au. lib. ix. con. Et placuit mihi in cõſpectu non tumultuoſe abripere me, ſed leniter ſubtrahere miniſteriũ lĩguę meę nundinis loquacitatis ne vlteriꝰ pueri meditãtes ĩſanias mẽdaces & bella forẽſia mercareꝛ ex ore meo arma ſuo furori. Ex his colligiꝛ nõ ſolũ mercor, ſed alia verba ẽptionẽ vel acquiſitionẽ ſignificãtia vti poſſe huiuſmodi cõſtructione ſi eũ a quo vel vnde & cui id emimus exprimere voluerimꝰ. Cõpoſita ſunt. Cõmercor. Plaut. in cap. Pater ergo captiuos commercaꝛ alios Præmercor ante alios mercor.

¶Mercator qui emit ſiue vt teneat, ſeu alteri vendat & qui mercaturam exercet.

¶Mercatura ars ſeu actus mercandi. Cic. li. j. offi. Mercatura autẽ ſi tenuis eſt, ſordida putanda eſt, ſin magna & copioſa multa vndiq; vndiq; apportans, multiſq; ſine vanitate impertinens non eſt admodum vituperanda.

¶Mercatus, idẽ dicitur quod mercandi actus, Liui. li. j. Tullus ad Feronię fanum mercatu frequenti negotiatores romanos comprehenſos querebatur.

¶Mercatus, ti, locus in quo res vendũtur, qui & emporium dicitur. Cicero lib. j. offi. Quo cum tanquã ad mercatum bonarum artium profectus ſis inanem redire turpiſſimum eſt. Teren. in Adelp. Empte mulieres cõplures, & item hinc alia q̃ porro in Cyprum, niſi eo ad mercatum venio, damnum maximum eſt. Do. Mercatus locus tempuſq; ſignificat.

¶Mercatus, a, um, participium, vt Terẽtiꝰ. Agrum in proximo mercatus eſt.

¶Mercalis quaſi vendibilis. Col. li. viij. ex his ſingula capita quę videntur eſſe robuſtiora in ſupplementũ gregis reſeruantur cętera mercalibus traduntur. i. vendibilibus. Hinc componitur promercalis, de quo infra.

¶Mercurius quaſi medius inter homines currens, ꝙ ſermo currat inter homines medius. Ideo Hermes gręce ꝙ ſermo vel interpretatio quę vtiq; ad ſermonẽ pertinet, Hermenia dicitur. Vnde & mercibꝰ preeſt, quia inter vendentes & ementes ſermo fit medius. Ideo ei alas in capite & pedibus ponunt, volentes ſignare volucrem ferri per æra ſermonẽ. Ideo nunciũ dictũ quoniam per ſermonẽ omnia cogitata enunciãtur. Dictus eſt deus facundię. Nam hominibus loqui pręſtare dicebaꝛ Dictus eſt deus mercatorum, palęſtrę, furum nunciuſq; & interpres deorum. Lyrã inuenit. Hermophroditum ex ſorore Venere genuit. Martem e duris carceribus liberauit, Argũ interemit Prometheũ in Caucaſo religauit. Iouis filius fuit ex Maia Athelantis filia Hic dictꝰ eſt Hermas trimegiſtꝰ. hoc eſt ter maximꝰ. ☿Eſt eiꝰ corpus cunctorũ ſydeiũ minimũq; fere ſemper ſub radijs ſolaribꝰ a quibus non recedit, lõgiꝰ q̃. ccxxx. gradꝰ iõ ab Aſtronomis Stilbõ dꝛ qđ eſt radiãs. vñ ſolanꝰ & ꝓuſtꝰ fingiꝛ, qui animis eſt vicinis ſoli pręter cęteras ſtellas.

¶Mercurialis hęrba quam Græci Linozoſtin vocant. cuius duo ſunt genera, maſculus & fœmina.

¶Merda a meros qđ eſt ps & edo comedo. Eſt eñ cibi excremẽtũ hoc ẽ ps coꝝ q̃ comedimꝰ Hor. li. j. Sermo.

Mētior at ſi qs merdis caput ingn̄ıt albis Coruoꝝ ī me veniant mictū atq; cacatum. Hinc fit Merdo, as, a quo ꝑ merdo quod eſt fœdo & conſpurco. Albius. Vt faciunt pueri qui omnia permingunt atq; permerdant.

¶ Merenda cibus qui datur poſt meridiem. Vñ & merēdo, as, Calphur. ī buc. Sereq;, videbitur hora merende, Plau. in Muſ. Viſis neforte ad merēdā copiā diuorteris atq; ibi melius quam ſatis fuerit biberis.

¶ Mereo meres, & mereor mereris. deponēs a mercede fiūt & ambo merui meritū faciūt. Et tria ſignificant. Primo, aliquid mercedis pro labore paro vel ſumo, ſeu dignus ſū Vernaculo ſermone dicimus meritare. Ouidius libro quarto metamorph. Quā meruit pœnā ſolꝰ digeſſit in omnes. In bonum, vt meruit qui laude coronam. Et cū dicimus, nihil meret̄, ſignificat nihil mercedis dignus eſt accipere. Terentius. Ego Carine neutiquā officium liberi hominis eſſe puto, cū is nihil promereat̄ poſtulare id gratiæ apponi ſibi. Plautus. in cap. Vale atq; ſalue & ſimiliter vt dicā meres. Q ñ ꝑetiā de turpi lucro dicit̄, vt ſit merere ſordidū quæſtū facere. Var. ī Eu. Primū iſte qui meret ſeſtertio vicinos. Vnde & meretrix & meretricia taberna & meritorij pueri dicūt̄. Scdo ſignificat cōfero, inſeruio, ſeu tracto. Et tūc cōſtruit̄ cū ablatiuo mediāte de, vt mereor de te. i. aliqd in te cōfero. Et ī ābiguū. Si de bñficio ītelligimꝰ bene mereor de te dicimus. Ver. li. iiij. Si bene quid de te merui. id eſt ſi in aliquo tibi beneficiū cōtuli. Si autē de offēſione male mereor de te. Ci. Nāq; quo in hoīem petulantē & male de nobis meritū eſſe debuimꝰ? In bonū tamē ſine bñ vſus eſt. Verg. li. vj. Quiq; ſui meōres alios fecere merendo. Nōnūq̄ per ābiguū ſenſū ſine vtroq; dicimꝰ, vt de qd te ſūmeritꝰ? Et aliqñ per negationē vt hoīes nihil de m̄ meriti ſūt. hoc eſt nec bene mihi nec male fecerūt. Tertio ſignificat ſtipēdia facio in militia hoc ē ſtipēdij gr̄a milito & dimico, Et tūc datiuū aut ablatiuū requirit, vel abſolute ponit̄. Luc. Aere merēt paruo. Sta. lib. quarto the. Nō hi tibi ſolū Amphiarae merēt. Luc. li. vi. Sçua viro nomē caſtrorū in plębe merebat Ouidiꝰ. in faſ. Totidē pilanus habebat Corpora legitimo quiq; merebat ęquo. Aliqñ etiā actō iūgit̄ vt apd̄ Sueto. Prima ſtipēdia meruit. Et ī hac ſignificatiōe fit meret īpſonale vt auctor eſt, Ser. li. iiij. ęnei. Hic etiam emeriti milites & emeriti ſtipendia dicuntur qui militia perfuncti ſunt. i. qui perfecte militi & exempti ſenio a labore efficiunt̄. Pli. li. vj. Nouiſſimeq; feſſis & iā emeritis īchoate. Nō nūquā etiā paſſiue ſumit̄, vt apd̄ Quī. Emeritis huic bello ſtipendiis. Et per tranſlationē emeriti boues dicunt̄ & quędā alia. Emeriti vero ſenes ſolēt habere eos q ꝓ ſe laborēt. q dicūt̄ ꝓ alio opꝰ agere. Compoſita ſunt cō mereor, demereor, emereor, promereor, ſiue cōmereo, demereo, emereo, & promereo.

¶ Męreo es, męſtꝰ. cū æ. diph. ſecūdū Var. a marceo fit vnde & primā vocalē accipit, ꝙ corpꝰ etiā marceſſere facit męreor. Alij cū œ. diph. ſcribūt. Eſt aūt męrere triſtari & dolore affici. vñ & cū actō qñq; cōſtruit̄ Cic. Terentię. A te quidē oīa fieri fortiſſime & amātiſſime video, nec miror ſed mereo caſū eiuſmōi, vt tātis tuis miſerijs meę miſerię ſubleuēt̄ id eſt doleo. Itē deplorare, vt apd̄ eūdē libro primo Tuſ. At illa ſicut acerbiſſimā rem męret. Et iterum. Cū grauiter filij mortē męreret, Inuenitur etiam męret impersonale cum ſignificato ſui verbi. A męreor fit męror, męſtitia: męſtitudo: męſto as & męſtifico: as & męro as, męrentē facio. Pac. Qui multis męrauit modis.

¶ Meritum præſtitū dicit̄. Et quoniā tā de malo quā de bono dici poteſt, pro loco intelligendū eſt. De bono. Plāc. Quid enī tibi ꝓ maximis tuis ac pene īmortalibꝰ ī me meritis ꝓſtare āpliꝰ poſſum. De malo vatiniꝰ. Scis meā fortunā neſcio quō facile obtrectatores īuenire nō meo hercle merito. i. culpa. Vñ Aug. lib. de gr̄a & libero arbitrio, bonū meritū & malū meritū appellat. Iſta vtiq; inquit iā merita ſua bona comemorat. vt poſt pauca merita conſequatur coronā, qui poſt mala merita conſequutus eſt gratiam.

¶ Meritus. a. um, quod eſt congruū & cōueniens. Ver. meritos aris imponit honores. Huius contrariū eſt immeritus, a quibus meritiſſimus & immeritiſſimus. Terē. in Phor. Iam dudum te omnes nos accuſare audio īmerito. & me omnium horum immeritiſſimum.

¶ Merito aduerbiū. i. digne. vt in Geñ. merito hęc patimur quia peccauimus in fratrem noſtrum.

¶ Meritus ſubſtantiuum mōs eſt in tertio europę ſinu.

¶ Merito, as, a ſupino verbi mereo, ſignificat dignꝰ ſū & milito.

¶ Meritorius a, um, qd̄ q̄ſtū facit corpore ſuo. Vñ equi meritorij, & meritorię thedæ q̄ q̄ſtus gratia locant̄ aut cōducūt̄. Et ſcorta maſcula pueri meritorij qui lucri cā ꝓſtituunt̄. Nā puellę nō vocātur meritorię, ſed meretrices meritorij nāq; vt meretrices precio merēt. Cice. in Anto. Ingenui pueri cū meritorijs, ſcorta cū matribꝰ familias verſabantur. Taberna meritoria diuerſoriū atq; hoſpitiū mercenariū vbi cuiq; introire licet dāti mercedem. Ratio vero meritoria quaſi vilis & male nō cepta. Aliqñ meritoria abſolute dr̄ pro tabernis mercede conductis. Iuue. Nam quę meritoria ſomnum admittunt.

¶ Meretrix a merēdo, nā mercede ſuā exercet malitiā quę copiā ſui tātūmodo facit. Ideoq; honeſtioris loci ē & quęſtus. Proſtibulū pro ſtabulo ꝙ ante ſtabulū ſtet. Vnde & Plau. in Ciſ. Intro ob bonā meretricē, in via ſola proſtibula ſane eſt.

¶ Meretriciū ipſa meretricādi ars, meretricius a, um. quod eſt meretricis, vel quod ad meretricē pertinet, vt ars meretricia. Teren. in Heau. Ignarā artis meretricię.

¶ Meretricor. pe. pro. ſcortor. Gel. Thais meretricando magnam pecuniam demerebat.

¶ Moridies medius dies quaſi medidies. Nā vt inquit var. d, antiqui nō, r, hoc loco dicebāt. Et ſemp maſculinū eſt, qa certū diei tēpus ſignificat. Hic meredianꝰ a, um, qd̄ ad meridiē ſpectat, & pomeredianꝰ, de quo īfra

¶ Meridio, as, & meridior depo. ſigni. cibū meredianū capio. Plau. Iētādo, merediādo, comeſſādo, ꝑgręcādo vitā ducere. Hic merēda dicta eſt. Aliqñ ſignificat ſomnū meredianū capio. Cor. Celſꝰ. lōgis diebꝰ merediari debet, potius añ cibū vtile eſt. ſin minus poſt eū, ꝑ hyemem potiꝰ totis noctibꝰ cōquieſcere. Sueto. de Nero. miſſos a maſſalina vxore Claudij q eū meridiātē q̄ſi Britannicię mulū ſtrangularēt. Hic meridiatio qes meridiana. ij. de diui. Tūc & lucubratiōes detraxi, & meridiationes addidi quibus antea vti non conſueueram.

¶ Mergo, is, ſi. ſū, ſub aq̄ pono Cuius cōpoſita ſunt. demergo: quod eſt deorſummergo, quod fit cū aliquid ſub aqua vel ſub terra & huiuſmodi figitur. Lactā. libro. iiij. Non vt poetę Arionē mentiuntur in pelago inſedentē qui demerſa corporis parte humeris ſup eminet vndas Col. li. ij. neque pecori maiora niſi cum ſicciſſimum eſt, quoniam demergunt vngulas & atterunt, ſcinduntque radices hęrbarum. Demergo diuerſe mergo. Lact. lib. vj. Quę autē ab illo altero id habent officium vt celeſtibus auocatum, terreniſq; dimerſum, ad pœnā interficiant ſempiternam, quod eſt ſummū malum. Emergo extra mergo, & quaſi ex loco vbi ſubmerſus fueram exeo, & in lucem prodeo. Liui. li. j. Primū ex profunda emerſus palude. Teren. per tranſlationem in And. dicit facile ęx illis ſeſe emerſurum malis. Immergo intus mergo Vergi, libro. iij. Aeneid. Vaſtoque immergite ponto. Submergo ſubtus mergo.

¶ Merſo, as, ſepe mergo, Col. li. viij. quarto die ſi eſt vicinia maris ad littꝰ deducta merſat̄ ouis. Aug. li. ij, cō per tranſlationem. Aeſtuabat imbecillam ętatem abrupta cupiditatum, atq; merſabat gurgite flagitiorum.

¶ Merto, tas. idē qd̄ merſo Acciꝰ, vt hic q ī ea parte effrenata impudētia pręſentē p̄ns dictis mertare inſtitit.

¶ Mergę faculę quibus aceruj frugū ſunt dictę a mergis volucribus quia vt illi in ſe aquā mergunt dum piſces perſequuntur, ſic meſſores eas in fruges merguntvt eleuare poſſint manipulos.

¶ Mergus, gi, auis dicta ꝙ in ſe aquam cibum captans aſſidue immergat, que alij mergorē appellant. Ver. li. j. ge. Cum mędio celeris reuolant ex ęquore mergi. Huius auis natura eſt vt ſepe mergēs aurarū ſigna colligat, & pręuidens tempeſtatem futuram prope medio reuolat ex equore. & ad littorum tuta cum clamore contēdit Eſt & mergꝰ in vite vt docet Col. li. v. qui ait mergi genus eſt vbi ſupra terrā iuxta ſuam ad miniculū viris curuatur atq; ex alto ſcobe ſubmerſus producitur ad vacantem palum. Palladius. mergum dicimus quoties velut arcus ſupra terram relinquitur alia parte viris infoſſa.

¶ Mergꝰ oris. genꝰ vaſis, quā nōnulli Situlā appellāt

¶ Mergulus inſtrumētū quo lāpadis Ellychnus continetur alio nomine emūctoriū. vt apud Hiero. in Leui.

¶ Mergites pe. cor. ſpicarū manipuli a mergendo dicti Ver. li. ij. Ger. Aut fœtu pecorum aut cerealis mergite culmi prouentuq; oneret.

✣ Mer, meres vnus ex Centauris. Cc.

✣ Mero dictus eſt Nero ꝙ īpendio vinoſior eſſet. Cc.

✣ Meroctes lapillꝰ porracei coloris quę lacte ſudat. Cc.

¶ Meroe es. dictio triſvlaba, inſule Nili metopolis a q̄ & tota īſula meroę dicitur. Hāc Cābyſes cōdidit a noīe ſororis meroe. Cū enī Aegyptū oēm occupaſſet meroē ſecū vſq; ad Aegyptios ducē proceſſit, que cū ibi mortē obijſſet vrbi nomē indidit. Forma inſulę ſcuto ꝑſimilis. De qua Luca. lib. x. Gurgite rupto Ambitur nigris meroe fœcunda colonis. Patet longitudine ſtadiorū tribꝰ milibus latitudine mille. Effodiūt in ea aurū, argētū, ęs ferrū ebenum. Preterea fert & lapidū meltiplex genus, diſtatq; a Syene quinq; millibꝰ ſtad. vltra quā eſt ad torridā zonam Exuperat omnes alias Nili inſulas quas circiter ſeptingentas eſſe ſcribit Diodorus.

¶ Merops apiaſtra auis q̄ apes comedit. Vergil. lib. j. ge. meropes aliçq; volucres. Et meropes diuerſarū linguarū homines dicuntur μερίζω quod eſt diuido & ὀψ per o breue quod ſignificat vocem.

¶ Meropus pen. cor. mons Græcię iuxta Theſſaliam varijs preruptus anfractibus.

¶ Meropē pe. cor. inſula dicta vt quidā exiſtimant merope terrigena Triopę filio.

¶ Merops mons Indię ſub cuius radicibus eſt Niſa ciuitas conſtructa.

¶ Merꝰ a, um. quod eſt ſolū. Terē. in Phor. Nihil habet niſi ſpē merā. Vñ merula auis. Per tranſlationē ponit̄ pro puro. Cic. li. ij. de ora. Ecce tibi exortꝰ eſt Iſocrates magiſter iſtorū omniū cuius e ludo tanquā ex equo Troiano meri principes exierunt.

¶ Merum ſubſtantiuū ponitur pro vino ſolo ſine aqua.

¶ Mera & meracus a, ū. pe. ꝓ. eoꝙ ē ſolū & purū ꝓper. Aphereat quicūq; meracas reperit vuas. vñ vinū mera cū dicimꝰ quod merū eſt nulla aqua admixta. Hic fit cōparatiuū meracior, & ſuperlatiuū meraciſſimꝰ. vñ meracius bibere dicūt̄ qui minꝰ aquę vino miſcēt. Sicut ecōtrario lyphatius dilutiuſq; qui plus aque adhibēt. Cælſus pręcipit hyeme meratiꝰ bibēdū eſſe, æſtate dilutiꝰ Hier. in Deute. Et ſanguinē vuę biberūt. meraciſſimū

¶ Meribulus qui vinū ſine aqua bibit. Aug. Cū temerit auidior eſſe quadā die ab irata ancilla ꝑ cōuitiū appellata eſt meribibula quę res tātū ei pudore iniecit vt poſtmodū ſobria propſus fuerit.

¶ Merula auis ſic dicta ꝙ ſola volet, & ſolitaria paſcat̄ quaſi mera volās. Quo nomine etiā dictus eſt fluuiꝰ in Albouinti milio opido.

¶ Meryſmos a grçcis dicitur figura apd̄ Rhetores quā latini diſtributionem vocant.

✣ Merx & mercatura, differūt inter ſe ꝙ merx eſt ſpecies ipſa quę emit̄, vēdit̄ ve. De mercatura vide ſup. Cc.

Meſa fluuius notus per Leodiū fluens. & per Brabātiā ac Geldryam, vulgo tamen Moſa dr̄, & comungit ſecū Rheno. Eſt & Meſa pars in domo apium Victr. latine dici medianam auctor eſt.

✣ Meſauli edium itinera dñr ꝙ inter duas aulas. i. duo atria ſint interpoſita, noſtri Andronas. Cc.

✣ Menſen ventum dicunt inter Boream & cęciam Cc.

¶ Meſos grçce medius latine, meſon moderatum, meſonyction media nox.

¶ Meſopotamia regio inter Euphratem & Tygrim in maiori Aſia. Nā μέσος medius ποταμος fluuiꝰ. Amb. li. de parad. Meſopotamia dr̄ ꝙ Tygris & Euphrates incluſerint eā, eo ꝙ inter duo flumina conſtituta ſit. Qd ēt longe poſitis nomē ipſum & opinio communis expſſit Habet enī Tygrim ab oriēte & Euphratē ab occidente A meridie Babiloniā, Meſopotamiā īpigtiat Euphrates vt īqt Solinꝰ, ānue īundatiōis exceſſibꝰ terris ſupfuſus. Hęc regio etiā dicta ē Seleucia, vt li. vj. Refert pli.

✣ Meſoleucos gēma quā nigrā linea alba diſtīguit. Cc.

✣ Meſohetū vocāt nardū minoribus folijs. Cc.

¶ Meſapia Apuleia a Meſapo rege ſic appellata.

¶ Meſſana pe. pro. ciuitas Scicilię, a qua Meſſanenſes dicti ſunt. Sil. li. xv. Incūbens meſſana freto niuibꝰ q; reuulſa. Hāc vrbē cōdidere meſſenij ī Pelori ſinu, vbi ad orientē maxime flectitur. Poſtea cum Mamertini natio campana eo colonos miſiſſent, ipſi quoq; Mamertini potius quā meſſanēſes ſunt vocati.

¶ Meſſene ciuitas Grçci meſſeniæ in Peloponneſo a qua meſſenię męſſenij. De qua Hier. cōtra Ioui. Spartiatę & meſſenij dij īter ſe habuere amicitias intantū vt ob quędam ſacra etiā virginines ad ſe mutuo mitterent.

✣ Meſpanenſe vnum ex oſtijs Rhodani flu. Cc.

¶ Meſochorus pe. cor. fiſtulator cytariſta in medio ſaltationum. Sido. Nullus ibi Lyriſtes choraules meſochorus tympanyſtria pſaltria canit.

¶ Meſſala dictus eſt Valer. coruinꝰ quia meſſanā in Scicilia vicit, & vrbis captę in ſe trāſlato noīe meſſana primo appellatꝰ eſt, paulatiq; vulgo ꝑmutāte literas meſſala dictꝰ eſt. Vñ & meſſalarū familia Romę, florētiſſima, ex qua meſſala Coruinus orator nobilis ortum habuit.

✣ Meſſalina nomen filię barbati meſſalę cōſobrini Claudij imperatoris, quę cū adoleſcētula eſſet ipſi Claudio ſeni nupta fuit, ſummę libidinis mulier ita vt innumeris adulterijs ſe ſummiſerit, & mutata veſte lupanaria celebrauerit. Qui etiā cū ſcorto famoſo aliqñ certauit, & ſupatam ſe meretricē gloriota eſt, & ſe īter diē & noctē xxv. paſſam cōcubitus affirmauit. Prererea ſeſe labore potiꝰ feſſam q̄ cōcubitu ſatiatā deſtitiſſe. Tandē ab ipſo Claudio ſupplicio effecta eſt cū. C. Silio nupſiſſet.

¶ Meſpilus pe. cor. genus arboris, cuius fructus meſpilum Palladiꝰ, meſpilꝰ admixto germine tuta ſubit. Idē meſpilaq; exarmat pugnacibus horrida membris.

¶ Meſſias hebraice, grçce Xp̄s latine vnctus dicitur.

¶ Meſſis duo ſignificat, tēpus, ſcilicet metendi & rē ꝓ tēpore ſcilicet qñ fruges metuntur. Verg. Ante focū ſi frigus erit ſi meſſis in vmbra. Pro re, hoc eſt pro ſegete ipſa iā matura. Idē ī Geor. Atq; īterfice meſſes. Nec ſolum de frugibus, ſed etiam de vua dicitur. Dicta eſt meſſis a metendo, vel a medio, vt inquit Varro libro primo de re ruſti. metitur enim vt ſtramentum medium ſubſecetur. Nam qui metuunt manu ſiniſtra ſūmū ꝓhēdunt. infra manū ſtramētū quod terrę hęret poſtea ſubſecatur

¶ Meſſoriꝰ a. um. quod ad meſſorē pertinet. Cic meſſoria ſe corbe contexit, meſſor qui metit meſſo ipſa metēdi. i. ſecandi actio & operā meſſoriā dicimꝰ qua qſmetit

¶ Meſia prouincia quæ Pannonię iungitur ad pontū vſuſq; cum Danubio decurrens. Sueto. de Tibe. Armeniam a Parthis occupari meſiā a Dacis Sarmatiſq; Gallias a Germanis vaſtari neglexit. Sunt qui hoc nomen cum, œ, ſcribant mœſia.

¶ Met ſyllaba, piā, pte, ornatꝰ cauſa ponūtur & aduer-

bia ſũt. Vt eSomet qſpiã tute. Se met iũgiř caſibus oĩbus ꝓnominũ prĩe perſonę, tã pluralis q̃ ſingularis nũeri abſq; gtõ plurali, vt egomet, memet, noſmet, & reliq̃. Secũde vero pſonę obliquis tantũ caſibus, vt tuimet tibimet. Ntõ non addunt, ne verbum putetur tumet a tumeo. ſed tute tutemet profertur. Et quidẽ ſic iũcta diſcretionẽ ſignificat, vt ipſimet. i. ipſe ſolus. & nõ cũ alijs vel ipſe per ſe & non p alios. Pte cũ quinq; ablatiuis iũgiř vt meapte, tuapte, ſuapte, noſtrapte, veſtrapte. Te ſimiliter cũ pronomine ſcđe pſonę idẽ efficit, vt tute id feciſti, i. tu ipſe p te & nõ per aliũ. Te te vtraq; ꝓducta vt meme, ſeſe, cõpoſita oſtenduntur accentu acuto. Ce vero addiř fere is quę in c deſinũt hic, hęc, hoc, apđ antiquos caſus. vt hocce, hoccine. Vnde hoc quaſi duab⁹ conſonantibus producitur. Ver. Hoc erat alma parens q me p tela p hoſtes. Eripis? Teren. Hoccine eſt credibile, aut memorabile factũ. Hicce. ſeu hiccie, ſicce ſiue ſiccine, hęccine, hanccine. illicce. iſticce. illãccine. Ter. Illãcine mulierẽ dixit pro illamne. Apud iuniores vero per eos caſus tantum. qui in ſ deſinunt euphonię cauſa vt huiuſce. hiſce, hoſce.

❡Meta congeries ſeu ſtrues in acutum tendens ſeu turbo inuerſus, conos a gręcis appellata, quia eſſet poſita in dimenſo ſpatio, quia eam metiantur quadrigæ circũ currentes. Moris enim erat ſepties metam luſtrare. Proper. Aut prius effracto depoſcit pręmia curſu. Septima quam metam triuerat ante rota. Cum enim iam a carceribus emiſſę ad metam veniſſent quadrigę erat opus vt circum ipſam flecterentur. Ver. Hic viridem ęneas frõdenti ex ilice metam. Cõſtituit ſignum nautis pater vñ reuerti Scirent & longos vbi circunflectere curſus. Per tranſlationem vero quoniam auriga quandocunque primum metam ſuperauerat iam ad finem certaminis perueniſſe videbatur, nõ ſolum pro agrorum termino ponitur, quẽ pyramidi forma effigiari mos fuit. Vnde & meta fœni vernaculo ſermone lameda. Columel. li. ij. Certe quicquid ad eũ modũ quo debet ſiccatũ erit in meta extrui cõueniet, eaſq; ipſas in ãguſtiſſimos vertices exaqui, Sic enĩ cõmodiſſime fœnũ defendiř a pluuijs, ſed pro quocũq; termĩo ac fine. Ver. His ego nec metas rerum nec tpa pono. Ser. Tormẽtis finẽ metãq; laborib⁹ orat. Hic pueniſſe ad metã dicim⁹ qui iter aut alıđ op⁹ perfecerit. Accipiř etiã qñq; pro inferiori parte mole. Sicut Catillus pro ſuperiori. Eſt & meta prępoſitio gręca & in fine acuitur, & modo cũ, modo trans, modo poſt ſignificat, a qua multa componuntur.

❡Meta lactis dicitur caſeus qui factus eſt ad formã metę. Mart. Fert ille cęris cana cum ſuis mella, metamq; lactis, Saſſinate de ſylua.

❡Methaſycoſis pe. pro. Scribitur enim μέτψαύχοσις ſubitus tranſitus ad diuerſa corpora.

❡Meremſycoſis pe, pro. latine trãſanimatio cũ. ſ. de alijs corporibus in alia corpora trãſeũt aĩę. Vñ Ouidi. Pythagoreorũ dogma li. xv. explicãs ait. morte carent animę. ſemperq; priore relicta. Sede nouis habitãt domib⁹ viuũtq; receptę. Ex hoc Pythagore domate inducta eſt ab eſu aĩalium abſtinẽtia ne forte vt feſtiuiter ait Terẽ, bubulã quis de aliquo proauo ſuo obſonet. Hier. Probabo nõ Empedoelis & Pythagore nos dogma ſectari qui proprer μετεμ ψύχωσιν. i. tranſanimationẽ omne qđ mouetur & viuit edendum non putant.

❡Metabaſis latine tranſitus, Metabole matatio,

✣Metagram veteres vocauerũt faucium morbũ. Cc.

✣Metapnium vnũ ex oſtijs Rhodani. Cornu.

❡Metaponum trans põtum, quo noĩe dictũ eſt opidũ Italię in ſinu Tarẽtino, a quo metapõtini populi.

❡Metaplaſm⁹ dici poteſt transformatio. Eſt aũt trãſlatio recti ſolitiq; ſermonis in alterã ſpeciẽ vel metri vel ornatus vel neceſſitatis gratia μετὰ trãs πλάσμα figmẽtũ

❡Metaphora pe. cor, tranſlatio a Cicerone diciř. fitq; cũ nomẽ aut verbũ ex ꝓprio loco in eum tranfertur, in quo aut propriũ deeſt, aut trãſlatum proprio meli⁹ eſt, vt Claſſiq; immittit habenas.

❡Metamorphoſis penu. pro. trãſfiguratio, ſeu tranſformatio latine dř μόρφωσις enĩ mutatio transfertur.

❡Metalepſis figura, quã modo tranſlatiuã, mõ trãſumptiuã, modo tranſpoſitiuã dicimus μετὰ trãs λῆψις acceptio. Fit autã cũ aliqua dictio aliud a propria ſua ſignificatione ex his quæ pręceſſerũt denotat vt apud Verg. Poſt aliqđ mea regna videns mirabor ariſtas. i. ſegetes.

❡Metaphyſica, orũ, tãtũ pluraliter ſupernaturalia dñr

❡Metapheſis pe. cor. latine tranſpoſitio cũ vna litera neceſſitatis cauſa ex vno dictionis loco in aliũ tranſponitur, vt Tymbre pro tymber θέσις poſitio dicitur.

❡Method⁹ pe. co. μετὰ & hodos aſpiratõ cõponitur & accipitur pro via breui & diſciplina dum ꝓ ratione capitur. Ver. libro. j. Geor. Ignaroſque vię mecum miſerat⁹ agreſtes id eſt rationis.

❡Metonymia cũ accentu in pe. latine trãſnominatio, ſiue denominatio, vt Bacchus pro vino. Similiter cum dicimus pigrum frigus.

❡Metaurus & metaurã Vmbriæ fluui⁹ in Flaminiã decurrens, quę regio Gallia dicebatur vbi Claudius Nero conſul cum Salinatore Aſdrubalem interficit.

❡Metereoros pe. ꝓ. ſuſpenſus ſublimis, ſubleuatus ad aliquã rẽ gręce μετέωρος. inde meteora Ariſto. q̃ corrupto vocabulo dñr metaura. In his enim de rebus ſublimib⁹ tractař. Meteoria ſublimitas ſpectatioq; ſublimiũ. Aliqñ meteoreos diciř ſtolidus, & meteoria ſtoliditas. Vñ Ariſtoteles meteorologus qui ſublimia tractat. habet penultimam correptam.

❡Meteoroſcopus qui frontẽ cõſiderat. i. qui diuina ex facie hoĩm, quiq; priuati ex inſpectione frõtis quid cui euenturũ ſit, pręddicit μετωπὸν frons σκοπὸς inſpector pli. Alexander imaginũ ſimilitudines a deo indiſcrete pinxit, vt incredibile dictu Appiõ grammaticus ſcriptum relinquerit quandan ex facie hominum ad diuinitatem quos metoſcopos vocãt ex his didixiſſe aut futurę mortis annos, aut pręteritę.

❡Metagoniũ ꝓmontoriũ aphricã a numidia diuidẽs.

❡Metallũ dici poteſt perſcrutatum, a μεταλλάω quod perſcrutor ſignifi. q metella intra terrę venas ſcruteř hoĩes

❡Metona pe. pro. vrbe peloponnenſi littoralis.

❡Metis nympha ſic dicta a conſulendo μῆτις enĩ cõſilium ſignificat. Cc.

❡Metonomõ ęſtuariũ Germanis a loco ſic dictũ. Cc.

❡Methyma vel methyme vrbs Leſbi, apud quã naſcitur bonum vinũ. Ouid. Gargara quod ſegetes, quot habet methymna racemos. Hinc methyneus, nea. neum, Idẽ li. xj. meta. Et methymnei ponũř littore Leſb. Ab hac verbe ortum habuit Arion cytharœdus nobilis quẽ Herodotus a prędonibus in mari obrutum & a delphine incolumen deuectum in portum ad Tęnarum fabulatur, quem cytharœdum fuiſſe conſtat.

✣Metopiõ arborẽ vocant, quę in Aethiopia ſubiecta. Aphricę naſcitur, ſtllans in harenis ſuis lacrimã veluti reſinam Coruucopię,

✣Metopõ oleũ ex amygdalo factum, quod & amygdalinum dicitur. Cc.

❡Metoraris. proprie ſignifi. metas in agris terminãdi gra diſpono & mẽſuro ad locũ Liui. li. j. Hęc tibi victor Romulus rex regia arma fero, templumq; his regionibus, quas modo animo metat⁹ ſum dedico. Gel. li. j. Nã quũ fere cõſtaret curriculũ ſtadij, quod eſt Piſis apud Iouem Olympiũ Herculẽ pedib⁹ ſuis metatũ, idq; feciſſe lõgum pedes ſexcentos, Hinc vſus inualuit. vt Metari ſimpliciter ꝓ diſponere ac parare vſurpeř. Verg. lib. ij. geor. Si pinguis agros metabere cãpi Dẽſa ſere. vñ dicimus caſtra ꝓpe Tyberim metat⁹ eſt. Hinc metator. Luca. Audax Heſperios veniã metator in agros. Pli. lib. xviij. Hũc olıueti metator vergiliarũ quatriduo, hũc caueat inſitor calamis gẽmiſq; ioculator. Diciř aũt metor

actiue & paſſiue. Hor. lib. ij. car. Nulla decẽpedis metata priuatis Opacẽ portic⁹ excipiebat arcton. Inuenitur etiã meto, as. Verg. in culi. Metabat ſeſe circũ loco. Cõpoſitũ a metor eſt Emetor pe. ꝓ. quod eſt pfecte mẽſuro. Lact. de Opifi. Nam ſi peritus architect⁹ cũ magnũ aliquod ędificiũ facere cõſtituit, primo omniũ cogitat q̃ ſumma perfecti ędificij futura ſit, & ante emetatur, quẽ locum leue pondus expectet.

❡Metior tiris, menſus ſignificat menſuro, taxo. Vnde menſores appellantur agroꝝ finitores, & Demenſum ęſtimatũ, vel æquatum menſuratumve. Hĩc menſura & menſuro, as. Cur. lib. iij. Ex pecunia deinde Babyloniæ Macedonib⁹ equitibus ſexcenti denarij tributi peregrin⁹ eques quingenos accepit, ducenis pedeſtriũ ſtipendiũ menſum eſt. Similiter Cic. in Cato. Neq; enim ipſorum conuiuioꝝ delectationes corporis voluptatib⁹ magis q̃ cœtu amicoꝝ & ſermonibus metiebar. i. ęſtimebã Qñq; metiri ponitur ꝓ tranſmeare. Ver. Inuicto bipedũ curſu metitur equoꝝ. Qñq; pro vagari. Hier. ad Helio. Filius hoĩs non habet vbi caput reclinet, & tu amplas porticus & ingentia tectoꝝ ſpatia metiris. Reperitur etiã in ſignificatiõe paſſiua. Idẽ in Hiere. Sicut enumerari nõ poſſunt ſtellę cœli, & metiri arena maris ſic multiplicabo ſemẽ Dauid ſerui mei. Et apud Amos ꝓphetã. Humus tua funiculo metietur. Futurũ indicatiui eſt metiar & metibor. Supinũ menſum & metitũ. Mẽſio a menſum, q̃ eſt menſura. Cic. de Ora. Aures eĩ vel aĩus auriũ nuncio naturalẽ quãdam in ſe continet vocẽ oĩm menſionẽ. Verg. Mos tumidũ ſub te permenſi claſſib⁹ ęquor id eſt euecti, vt inqt Ser. Remetior ruſ⁹ metior. Idem. Arma deoſq; parant comites. pelagoq; remenſo. Improuiſi aderunt.

❡Meto is, meſſui, meſſum. i. ſeco. Et tã de vua & alijs rebus quã de ſegetibus dř. Vergil. Poſtremus metito. i. vindemiato. Hie. ad Helio. Ecce bis acutus gladius ex ore regis ꝓcedẽs obuia quęq; metit. Lact. lib. v. Qui virilia ſua ferro metat. Hui⁹ cõpoſita ſunt Demeto qđ eſt deorſũ meto. Col. li. ij. Illđ deĩceps p̃cipiẽdũ habeto, vt de meſſis ſegetib⁹ iã in arca futuro ſemini cõſulam⁹. Catull⁹. Sole ſub ardẽti flauẽtia demetit arua. Emeto extra vel valde meto. Hor. in Epiſt. Emetit. orcus Grãdia cũ paruis nõ exorabilis auro. Pręmeto anteſeco. Feſt. Præmetiũt qđ pręlibatiõis cauſa p̃metitur. Et habet pe. c.

❡Metys purgamẽtum cęrę, ex quo partem aluei priorem apes illinunt.

❡Metropolis pe. cor. quaſi mater ciuitas. Nã μήτηρ mater πόλις ciuitas, hoc eſt cęterarum vrbium caput.

❡Metropolitani qui ex ea ciuitate oriundi ſunt.

❡Metropolites p. ꝓ. metropolitanę ciuitatis Põtifex.

❡Metrum mẽſura. Et qm̃ menſurantur verſus, a nr̃is dicuntur metra. Definitur metrũ q ſit connexio quædã atq; ordinatio pedũ ad delectationem auriũ inuenta. Hinc fiunt per compoſitionem Monometum qđ duobus pedibus conſtat. Dimetrũ quod quatuor. Trinętrũ quod ſex. Tetrametrũ quod octo. Pẽtametrum quod decem Hexametrum quod duodecim.

❡Metricus, ca, cum, pe. cor. quod ad metrum pertinet vt ars metrica vatis.

❡Metreta p. ꝓ. gen⁹ vaſis, qđ cõficiř ex duob⁹ batis.

❡Metrodor⁹ pe. ꝓ. menſurę donũ, vel menſuratũ donũ. Quo noĩe dict⁹ ẽ Pictor, & Phũs & Athenienſis.

❡Metuo is, tui, a quodã motu animi dř, vt inquit Var. Quũ id qđ malũ caſurum putat mens refugit, cũq; vehementius in mouendo vt a ſe abeat foras ferř formido appellař. Et ꝓprie metuere ſeruoꝝ eſt, veteri liberorum. Cic. in Cato. Metuebãt eũ ſerui, verebantur liberi, charũ oẽs habebãt. Querit Ariſt. in Problema. Cur tremũt q metuũt? An ꝓpter refrigerationẽ. Deficit eĩ calor atq; cõtrahiř. Hinc Vergil. Geliduſq; per ima cucurrit Oſſa tremor. metuentib⁹ aluus funditur, algor & ſitis ꝓuocař teſticuli contrahuntur, dentes crepitant & arietantur.

❡Metus tus, timor. Et eſt ſicut Vlpia. ſcribit, de inſtãti vel futuro periculo mentis trepidatio. Et tã actiue quã paſſiue ſumitur. Nã metus hoſtium recte dicitur, & quũ timent hoſtes, & quũ timentur. Capitur interdũ metus ꝓ religione, qm̃ vt docet Ser. nata eſt ex timore. Verg. lib. vij. Multoſq; metu ſeruata per annos. Hui⁹ diminutiuum eſt meticulus.

❡Meticuloſus a meticulo diminutĩo ſignificat timidũ. Plau. in muſt. Neſcis q̃ meticuloſa res ſit ite ad iudicem

❡Meuania ciuitas Vmbrię inclyta Propertio alumno. A qua meuanates populi.

❡Meus, a, um, ꝓnomẽ poſſeſſiuũ, vt meus ager. Cum vero dico meus ſum, perinde eſt acſi dicerem meę poteſtatis ſum. Perſius. Poſtq̃ meus a pręto re receſſi. Aliqñ enim meus tuus ſubſtantiua ſunt. Verg. lib. iiij. Dulceſq; meorum relliquias. Et li. iij. Cape dona extrema tuorum. Teren. in Phor. Ego meorum ſol⁹ ſum me⁹. Me⁹ carnifex. i. qui me torſit. Idẽ in An. Me⁹ carnifex meũ eſt, hoc eſt mei officij eſt. Sic tuum, ſuum, noſtrum, & veſtrum officium eſt.

M ANTE I

MI dandi caſus a genitiuo mis. Verg. Et mi genus ab Ioue ſummo.

❡Mica puluiſculus ille q̃ in arena quaſi argentũ fulget a quo a pauis & oĩm rerũ fruſtula, quę tranctantibus nobis aliquam rem inde emicãt. Ergo minutias rerũ micas dicim⁹ quaſi minuti cadẽtes. Vñ ẽ illđ. Nã & catelli comœdũt de micis q̃ cadũt de mẽſa dñoꝝ ſuoꝝ.

❡Micare proprie eſt ſubinde & p interualla, vt micę faciũt fulgere. Verg. Micat ignib⁹ ęther. Et quoniã talis quędã variatio dũ digitis ſortimus apparet, per tranſlationem micare capitur ꝓ digitis ſortiri. Var. Micandũ erit cum Gręco vtrũ ego illius numerũ, an ille meum ſequatur. Et Cic. eum virũ bonum appellat, qui cũ poſſis in tenebris micare. Et quia ſplendor tremulus eſt & crebro ſalit, factum eſt vt quandoq; pro ſalire ponatur. Ver Emicat Euryalus. Quia vero hoc per vices fit, micare capimus ꝓ eo quod eſt per vices mouere & ſine ordine Idẽ lib. iij. Georg. Et linguis micat ore triſulcis. Huius cõpoſita ſunt. Dimico. Emico extra ſplendeo. Plaut⁹. Ex oculis quaſi radij emicãt ſolis. Aliqñ extra ſalio, vt Emicat Euryalus. Intermico inter vel in mediũ mico. Aug. li. ix. de ciui. dei. Id quoq; velit in altiſſimis tenebris rapidiſſimo choruſcamine lumẽ candidũ intermicare. Promico extendo vel lõge iacio ſplendeoq;. Næui⁹ Si quid loqui vis nõ ꝓdocere, multa lõge ꝓmicãda oĩo eſt. Et in hymno. Pellantur emin⁹ ſõnia, ab ęthere xp̃s promicat. Et habent penult. cor.

✣Michael nomen ꝓpriũ angeli. latine quis vt deus vel quis eſt vt iſte dominator.

✣Mihipte pro mihiipſi poſuit Cat. ĩ quo ſignificato ſolemas hæc duo pronoĩa geminare, vt mente, tete. Cc.

❡Micturio is, pe. cor. ſimiliter & mictito as, vide in dictione Mingo.

❡Micros latine paruus dř, a quo multa fiunt cõpoſita.

❡Microcoſmus paru⁹ mundus κόσμος eĩ mund⁹ diciř.

❡Micrologus penu. cor. paruus ſermo vel parua ratio Vtrũq; eĩ logos ſignificat. Micrologia ſedulitas quouis modo acquirendi, & cura rerum vilium.

❡Micropſycos pen. cor. puſillanimus. Nam ψυχὴ anima, micropſycia puſillanimitas.

❡Midas nomen regis Phrygum, qui cunctorũ pene regum opes pecuniæ abundantia anteceſſit.

❡Migale gen⁹ animalis rapacis & ingluuioſi, de quo ĩ Leuitico.

❡Migro as, ad habitandũ eo. Liu. lib. j. Et romã ĩñ frequẽter migratũ eſt a parentibus maxĩe & propinquis raptarũ. Interdũ ſine appoſito. Cic. lib. vj. de Repu. Anteq̃ ex hac vita migro cõſpicio in meo regno & his tectis Pu. Cor. Scipionẽ. Huius compoſita ſũt Cõmigro qđ eſt in totum migro. Hiero. ad Dama. Et quia ꝓ faci

noribus meis ad eã ſolitudinẽ cõmigraui, quæ Syriam iuncto Barbarię fine determinat, nõ poſſum ſanctũ dñi tot interiacentibꝰ ſpatijs a ſanctimonia tua ſemper expetere. Teren. in An. Ex Andro cõmigrauit huic vicinię Demigro de loco diſcedo. Liui. lib. j. Quum hoſtes adeſſent pro ſe quiſq; in vrbẽ ex agris demigrant, vrbẽ ipſam ſepiunt præſidijs. Emigro exeo. Cęſar vt domo emigrent, aliud auxiliũ alias ſedes remotas a Germanis petãt. Immigro eo ad intus habitandũ. Cic. lib. j. Tuſc. Neq; ea plane videt quũ tam repente in tam inſolitum tamq; perturbatum domiciliũ immigrauit. Remigro in priſtinum domiciliũ reuertor. Idẽ ibi. In noſtram domũ remigremꝰ. Tranſmigro vltra ad habitandũ eo, hoc eſt in lõgioris loci habitationẽ muto Hierony. ſup Math. Expellẽtes de Iudæa, vt ad gẽtiũ populũ tranſmigrarẽt Et habent pe. cor.

¶ Miles generis cõis ꝓprie qui pedes militat, a militia .i. duritia quã pro Repu. ſuſtinet dictus, aut a multitudine, aut a malo quod arcet, aut a mollicie per contrarium eo ꝙ nihil molle, ſed potiꝰ aſperũ quid gerat, vel a mille quaſi milleſimus quiſq;, ꝙ trium milliũ priꝰ legio fiebat, & ſingulę tribꝰ, Tatientium, Ramnium, Lucerum, mille milites mittebant. Tria autem ſunt militum genera vt inquit Ser. Euocati, qui non milites ſed pro milite erant. Ver. mittitur ac magni Venulus Diomedis ad vrbem. Salu. Ab his omnes euocatos centuriones. Tumultuarij, qui neceſſitate aliqua electi ad vnũ dũtaxat bellũ millitant. Verg. Simul omne tumultu Coniurat trepido Latium. Sacramento religati, qui poſt electionẽ in rem publicã iurabãt, quod militare ſacramentũ dicebaẽ. Hi plenã militiã habebãt erãtq; quinq; & viginti annis obligati, vt apud eundẽ. Fas mihi Graiorum ſacrata reſoluere iura.

¶ Milito, onis, idem quod miles. Vñ & Cõmilito qui ſimul militat, hoc eſt ſocius eſt in bello, Hinc Commilitiũ ipſa belli ſocietas.

¶ Milito, as, militiam exerceo, neutrũ eſt, vt hic ſub cęſare militauit. Et ablatiuo tantum conſtruitur, quũ p̃tiũ exprimitur. Curti. Gręcis mercede apud Perſas militãtibus. Inuenitur & militor deponens.

¶ Militia qñq; bellũ, qñq; rem millitarẽ ſignificat.

¶ Militaris & hoc militare, qđ ad milites ptinet, vt militaria dona, res militaris, militaris ars. Salu. Pręmittit illis homines militares, militaris via, quę vulgo cõis dicit Alio nomine Regia ſeu conſularis, Prætoria, Plateave Vide in dictione Publica via.

¶ Militariter aduerbium ſignificat more militum, vel more militiæ.

¶ Miletus pe. p. p vrbs fuit in finibus Ionię & Cariæ authore Herodoto a Neleo ędificata. Hãc generoſa vel ſcelera nobilitarunt, vnde prouerbium manſit.

¶ Militia ſtragula. Martia. Nec miletos erat vellere digna tuo. Hęc aũt Anactoria nominata ſuper octoginta vrbiũ p cuncta maria genitrix, vbi oraculũ fuit antiquitus Brancidarũ appellatũ, poſtea Apollinis Didymei. Ab hac mileſij populi dicti ſunt, q quũ priꝰ potẽtes eſſẽt & opulẽti, delitijs dediti & opes & potentiã amiſerunt Ex mileto fuere viri memoratu digni. Thales vnꝰ ex ſeptẽ ſapientibꝰ, qui primus Phyſologię ac mathematicę author inter Gręcos eſt habitus. Et Anaximãder eius diſcipulꝰ Anaximenes Hecateus, qui ſcripſit hiſtoriã, & Aeſchines orator, non ille qui cũ Dẽmoſthene cõtẽdit, ſed alter qui aſſũpta nimia erga Põpeiumlicẽtia pariter in exiliũ miſſus eſt. Hinc & Timothęũ muſicũ ortum ferunt, & Pittacum philoſophum.

¶ Mille ſubſtãtiuũ & neutri gñis. Declinaturq; hoc mille, huius mille, hęc millia hoꝝ milliũ. Ideoq; genetiuo iũgit. Cic. in Anton. Quis vnq̃ in illo inuentus eſt, qui L. Antonio mille nummũ ferret expenſũ. Quadrigarius lib. iij. annaliũ. Ibi occiditur mille hominũ. Varr. li. vij. rerũ humanaꝝ. Plus mille & centum annorum eſt Reperitur apud Lucil lib. ix. Tum milli nũmũ potes vno q̃rere centũ. Vno milli ꝓ mille ac ſi diceret, potes mille nũmis acq̃rere centũ milli. Plau. i milia Qui mille ãnoꝝ perpetuo viuũt. Hoc eſt qđ Græci χιλιάδας vocãt. Aliqñ mille adiectiuũ eſt. & tũc dicimꝰ mille hoĩes, & mille ꝓpugnacula, nec licet millia hoĩes, quia ſubſtantiua nõ cohærẽt ſine copula. Dicimꝰ tñ decẽ millia, & ducẽti homines, quod ita intelligitur. Decem millia hominum, & ducenti homines.

¶ Milliariꝰ a, um, mille librarũ, Vnde apri millarij apđ Col. dicebantur mille librarum, qui apponebantur in cęnis Romanoꝝ. Sene. li. xxj. Epiſt. Nõ magnatẽ facis ꝙ viuere ſine recto apparatu potes, ꝙ nõ deſideras millarios apros, nec linguas phœnicopterorum, & alia portẽta luxurię iam tota animalia faſtidientis.

¶ Millariũ mille paſſuũ ſpatiũ, quod & milliũ dicit. Huius octaua pars ſtadiũ vocatur, Paſſus ex quinq; pedibꝰ & ſinguli pedes ex ſexdeci vncijs cõſtãt, milliariũ etiã dr̃ vas ad coquẽdũ accõmodatũ. Cat. de re ruſt. Inter orbẽ & milliariũ vnũ digitũ intereſſe oportet. Palladiꝰ li. v. Vas æneũ milliario ſimile, i. altũ & anguſtũ, veſpere inter aluearia collocemꝰ, & i fũdo eiꝰ ponamꝰ lumẽ accenſũ. Et millitariũ colũna aurea in capite fori Romani in qua inciſę oẽs vię Italię termiabant. Et hoc milliariũ Plini Trãqlli Plutarchi atq; Taciti monumẽtis celebratur. In alio ſignificato accipit milliarẽſis porticꝰ, & porticꝰ milliarię. ¶ Millepeda vel millepedia vermiculi, q multo pedũ agmine ſcatet inqt Hiero. cõtra Ioui. Coge Syrũ Aphricũ & arabã, vt vermes ponticos glutiat, ita eos aſpiciet vt muſcas millepedas & lacertos.

¶ Millies aduerbiũ eſt, vt millies te vidi. Sic decies cẽties & huiuſmodi.

¶ Miliũ genꝰ frugis, a mille dictũ ꝓpter multitudinem acinorũ. Mart. Frumentum milliũ ptiſaramq; fabamque ſolebas. Et milliũ ſiue milliariũ milliare dicitur. Liu. li. x. Alio itinere ad ſtationẽ nauiũ, millia autem quatuordecim ab opido aberant.

¶ Miliũ Indicum eſt, quod indocti milichã vocant, qđ conſtat ex India aduectũ eſt. Huiꝰ culmos Lobas vocãt

¶ Millaria auis dict eſt, ꝓ milio pingueſcat.

¶ Milus collare canum venaticorũ factum ex corio, multis clauis ferreis eminentibꝰ aduerſus impetum lupoꝝ. Scipio Aemylianus ad populũ. Nobis (inqt) rei publicę p̃ſidio eritis quaſi milus cani. Dictꝰ milꝰ a multitudine clauoꝝ. hoc ẽ a mille clauis, vel quaſi melinꝰ, ꝙ ex pelle aĩalis melis fere hęc collaria fiant. Var. Ne vulnerent canes a beſtijs ĩponuntur his collaria q̃ vocant meliũ, i. cingulũ circũ collũ ex corio firmo cũ clauis capitatis.

¶ Milo ꝓpriũ nomen viri Romani. A quo milonianus a, um. vt oratio miloniana. Fuit alius hoc noĩe athleta Crotoniẽſis, qui taurũ ĩ olympico certamine ictu nudę dextræ occidiſſe dicitur, & ſine fatigatione p ſtadij ſpaciũ ſupra humeros portuiſſe, totũq; eo die comediſſe. Eſt & milo nomen mõtis Indiæ, in quo hoĩes aduerſis plãtis naſcũt, octonos digitos in ſingulis pedibꝰ hñtes

¶ Miluus & miluius vtroq; modo dr̃ auis rapaciſſima, a molli volatu vt quibuſdã placet, vel ficticio noĩe a voce quã facit. Oui. li. iij. Faſt. Iuppiter alitibus rapere imperat, attulit illa miluiꝰ & meritis venit in aſtra ſuis. Ab huius auis ſimilitudine piſcis miluiꝰ dicit ſubiens in ſũma maria, & vadando alioꝝ piſciũ prædam agẽs, ponit & pro ſtella in quam conuerſus dicitur. Vnde Ouidius eodẽ libro Stella Lycaoniam vergit decliuis ad arcton miluius hęc illa nocte videnda venit.

✠ Miluinꝰ adiectiuũ fit a noĩe miluꝰ, miluinæ tibię dicunt que in accentꝰ exeunt acutiſſimos, ſed vide ne legendum ſit miluinę a miluo. Cc.

¶ Mimas mons minoris Aſię, vbi ſacra & certamia quotannis fieri Baccho cõſueuerũt. Suid. μίμας ὄρος θρακικὸς κλίνεται μίμαντος, περὶ τούτου καλλίμαχος ἐν τοῖς ὕμνοις.

✠ Id eſt mimas mons Thracię, & declinatur mimãtos. De quo Callimachus in hymnis.

¶ Mimallones Bacchæ mulieres, a mima Ionię monte vel mimeomę verbo gręco, qđ imitor ſignificat, qđ Liberũ patrẽ imitarent, & ad eiꝰ imitationẽ cornua ferrẽt. Hinc mimalloneus a, um. Perſiꝰ. Torua mimalloneis implerunt cornua bombis. Hę quoq; Baſſarides & Thyades & Ogygides vocatę ſunt.

¶ Mimus effictor latine qui vel intra vel extra ſcęnam geſticulationes exercet, imitaturq; dicta factaq; moreſue hominũ & naturas, quaſi ſolꝰ imitetur ἀμμιμέομαι vt Diomedes inquit, qđ ſignificat imitor. Hiſtrio vero per ſonatus in ſcęna comœdias & tragœdias voce & corpis geſtu agit Mimi etiã dñr poemata ſine reuerẽtia laſciuiã imitantia, nã cũ & alia idẽ faciant, ſolus tñ Laberiꝰ poeta quaſi quodam priuilegio quod fuit cõmune poſſedit Hanc fabularũ ſpeciẽ Latini vocant Planipediã. Ouid. Scribere ſi fas eſt imitãtes turpia mimos. Huiꝰ poematis ſcriptores dicũtur mimographi, vt Philiſtio, vt Publius, vt Laberius. Suetoniꝰ in Cęſare. Decius Laberiꝰ eques Romanus mimum ſuũ egit, a mimꝰ fit mimicꝰ ca, cum. ſicut a Satyrus ſatyricus Aug. lib. v. de ciuita dei. Et q̃ſi ſatyrica vel mimima leuitate cohibeãt ſuas nugas

✠ Huius fœmininum eſt mima. Cc.

☧ Mimiſis μίμισις, latine imitatio morũ alienorũ. Alio nomine a gręcis dicitur ἠθοποιΐα.

¶ Mina gręce mna libra genꝰ ponderis ſiclos habens. lx, q faciunt obolos mille ducentos Et habet mina librã vnã & ſemũciã, & ſunt ſolidi. lxxv. Priſc. Libra vl' mna graia drachmas habet. lxxv. Accipe præterea patrio q̃ noĩe Graij mnã vocitant, noſtriq; minam dixere priores. Item mina dicitur ouis quæ habet ventrem glabrũ.

¶ Minæ arum, comminationes & metus incuſſiões p verba aut ſigna, & primã corripit. Sed pro pondere primã producit. Qñq; etiã dicuntur eminentię, quas Pinnas vocant. Verg. Pendent opera interrupta minęque muroꝝ ingentes. ☧ Minę etiã dñr oues glabrę. Var. li. de re ruſt. Ex luſcã ſurdam mimã, i. ventre glabro.

✠ Minatię vulgo dicunt vbi minę latine dicuntur. Cc.

✠ Mimallis a Callimacho inſula dicit quæ ab alijs melos, a nonnullis zephyria. Cc.

¶ Minor minaris, minas infero. Et plerũq; accuſatiuo iũgit. Cic. in Tuſculanis Cui quũ Liſymachus Rex crucem minaretur. Et minari eminere eſt. Verg. Geminiq; minantur in cœlum ſcopuli. Compoſita huiꝰ verbi ſunt Cõminor & Interminor, quę habent pe. cor.

¶ Mino minas duco. Feſtus. Agaſones equos agentes id eſt bene minantes. Hier. minauit gregem in interiora deſerti apud antiquos etiam pro minor ponitur. A quo minito as, vt docet Priſc.

¶ Minitor ſæpe vel impetuoſe minor. Plau. in Aſina. Cur ergo minitaris te tibi vitam eſſe amiſſurum.

¶ Minax qui frequenter minatur. Verg. lib. iij. Georg. Primꝰ & ire viam & fluuios tentare minaces Audet & ignoto ſeſe commitere ponto. Hinc minaciter. Liui. li. ij. Minaciter fremunt.

✠ Minabiliter veteres dixerunt pro minaciter. Cc.

¶ Minerua diſciplinarũ dea, quæ gręce Pallas dr̃. Et a minando dicitur, quaſi vim minetur. Aut a minuẽdo vt inquit Cic. Vel ꝙ bene moneat. Hanc pagani ꝓ ſapientia ponebant. Cornificius ꝙ fingatur pinguaturq; militaribus armis. Hęc Ogygij temporibus ad locum, q Tritonis dicitur, vt ſcribit Aug. virginali fertur apparuiſſe ętate. De hac etiã in dictione Pallas.

☧ Hanc filiam Iouis, ac virginẽ putarunt, ꝙ incorruptibilẽ aiunt eſſe natura & extremũ locũ vniuerſi obtinere contendũt Tritoniam vero appellatã qm̃ ter in annuo ſpatio, vere, ęſtate, hieme cõmutat. Glaucopẽ, i. glaucu lam vocari dicunt, nõ quia glaucos habeat oculos, qđ vocabulũ ipſum denotat, ſed quoniã aer viſum animalibus prębeat. Et cũ lanificiũ, & texturam, & alia multa artificioſa comperiſſet celebris dea appellata eſt, Et qa omnia eius inuenta, ex vi ingenij, atq; ſapientię procedere videbantur locus fabulę datus eſt vt ex cerebro Iouis genita dicatur. Mineruai, ſeu Mineruale, a minerua deductũ nomẽ. Et erat quaſi pręmiũ, quod dabatur pręceptori ſicut cœna & huiuſmodi, quaſi magiſterij in paucis diebꝰ, a ſcholaſticis dari ſolita ante quinquatria per duos dies pueri vacabant. Ouid. in Faſt. Nec vos turba feri cenſu fraudatam agiſtri, ſpernite diſcipulos attrahit alias nouos. Hiero. in Epiſtolã ad Epheſios. Legant epiſcopi atq; preſbyteri qui filios ſuos ſecularibus erudiunt literis, & faciunt illos comœdias legere, & minorũ turpia ſcripta cantare de eccleſiarũ ſumptibꝰ forſitã eruditos, & qđ in corbanam pro peccato virgo, vel vidua, vel quilibet pauper obtulerat. Hoc in literarum ſtrenã & ſaturnalium ſportulã & mineruale munus grammaticus & rhetor.

✠ Minoa vrbs in Amorgo ĩſula Cycladum, eſt & altera in Sicilia. Item megarenſium emporiũ fuit duodeuigĩti ſtadijs diſtans ab vrbe, qđ & Myſea appellatur. Cc.

¶ Minos Cretẽſis rex, qui primꝰ Cretenſibus legẽ dedit. Hic cũ haberet vxorẽ Paſiphaẽ, & illa ex tauro genuiſſet Minotaurum, Dædalum ꝙ bouẽ ligneã fabricaſſet, ſub qua latens cũ tauro vxor cõcubuerat perſecutꝰ in Ciciliã peruenit, vbi a Cocali regis filiabus interfectꝰ fuit, vt Ariſt. refert iuxta Camerinam vrbem, & apđ inferos iudex animaꝝ factus eſt. Vergil. Quęſtor Minos vrnam mouet. A minos fit Minoius a, um. poſſeſſiuum. vt Minoia regna. Quo pacto autem iudex habeatur inferoꝝ propter iuſtitiam nõ video, quum violator fuerit hoſpitij, & raptor Ganimedis, & multa alia commiſiſſe dicat a vera iuſtitia nõ parum abhorrentia. Vñ Suidas. καὶ τὸν γανυμήδην θεασάμενος ἔρωτι αὐτοῦ ἐσχέτο ἐγκευσάμενος δὲ, τοῖς κρησὶν ἁρπάσας τὸν παῖδα ἐνέθετο εἰς τὴν ναῦν. ✠ Id eſt Ganymedem ſpeculatus amore eius captus eſt iubẽs Cretenſibus rapiẽs puerũ impoſuit in nauem.

¶ Minotaurus ex minore & tauro dictio cõpoſita, monſtrũ biforme de quo Verg. lib. ſexto Aeneidos ad prin. Hic crudelis amor tauri, ſuppoſtaq; furta Paſiphae mixtũq; genꝰ, ꝓleſq; biformis Minotaurꝰ ineſt veneris monumenta nefandæ. Hic labor ille domꝰ & ĩextricabilis error. Magnum reginę ſed enim miſeratus amorem Dedalꝰ ipſe dolos tecti ambageſq; reſoluit Cęca regnes filo, veſtigia, tu quoq; magnã parrẽ opere in tanto (ſineret dolor) Icare haberes, Bis conatus erat caſus effingere in auro. Bis patriæ cecidere manus. quin protinꝰ oĩa Perlegerent oculis. &c. Vide illic Seruium.

✠ Minilus mons Theſſaliæ, qui poſtea Orchomenꝰ dictus eſt. Cc.

¶ Minius fluuius Hiſpanię a colore pigmenti, quo plurimum exundat.

¶ Mincius Venetoꝝ fluuius ex Benaco lacu defluẽs alium prope mantuam lacum efficit, inde effluit in Padũ torrentibus maximus efficitur.

¶ Mingo gis. xi. ictũ. vrinã facio. Vñ & Permingo. Hora. Hũc perminxerũt calones atq; caballi. Mart. Incipit in medios meiere verba pedes. Hic micturio & mictio as. quod eſt ſæpe migo Priſc. mictũ micturio & mictito

¶ Minus quãdoq; cõparatiuũ ẽ a Paruũ neutri generis ſicut minor maſculini & fœminini, vt plꝰ minuſve. Aliquando a Parũ fit, non a Parum, vt habeo minus pecunię. Qñq; aduerbiũ eſt, quod ſi poſitiuo iungat contrarię ſignificationis comparatiuum demonſtrat, vt minus ſtultꝰ, id eſt prudentior, minus prudẽs. i. ſtultior. Terẽ. in Eunucho. Hoc nemo fuit minꝰ ineptꝰ. i. aptior. Frequenter etiam accipitur pro non, præſertim coniunctum cum Sin & cum Quo quandoq; ſignificat Vt, vt Sin minus, id eſt non. Quo minus. vt non. A minus nomĩe fit ſuperlatiuum minimum. A minus aduerbio fit ſuperlatiuum minime.

¶ Miniſculum dimi. a Minus. Varro. Ex hoc auiario vt ſumantur idoneæ excludantur in minuſculum auiariũ.

¶Minuatim aduerbiũ a minus, quomodo a Paulũ paulatim. Aug. in interpretatione Pſal. Deus vltionũ minuatim ponas, ſed cumulũ inuenies.

¶Minimũ ſuperlatiuũ aduerbiũ eſt, minime vero negatio eſt quaſi nequaq̃, vt minimũ doctꝰ, qui pauxillum eſt doctus. At minime doctꝰ, qui prorſus eſt indoctꝰ. Cice. lib. j. Offi. Minimeq; artes hę ꝓbandæ quę miniſtrę ſũt voluptatũ. Aliqñ habet vim ſuperlationis, non negationis. Cicer. lib. j. officioꝝ. Oĩs adhibẽda erit cura, vt ea &c. Minimũ etiã pro aduerbio ponitur, vt ſit q̃ſi adminus Varro. Harũ ſingula genera minimũ in binas ſpẽs diuidi poſſunt. Sic minime ſumitur. Col. lib. j. Lata bubilia eſſe oportebit pedes decẽ vel minime nouẽ, q̃ menſura & ad procumbendũ pecori & iugatio ad circum eũdũ laxa miniſteria præbeat.

¶Minime gentiũ aduerbiũ pro eo quod eſt omniũ gentiũ iudicio minime eſſe faciendũ. Alias ponitur pro minime, vt ſit ſuperuacua adiectio gentiũ, ſicut vbiq; gentium, quod eſt vbiq;. Nuſquam gentium, hoc eſt nuſquã ſiue nequaquam.

¶Minuo, minuis, minui, minutũ, minorẽ reddo. Plin. Radix cõmanducata dentiũ dolorem minuit. Huius cõpoſita ſunt cõminuo quod eſt ſimul ĩ fruſtra diuido. Lactan. Frangebat ipſe panem minutatim, carnẽq; piſciũ cõminuebat, & vtraq; in manibꝰ eius augebantur. Diminuo diuerſe minuo. Terent. in Eu. Diminuam ergo hodie caput tuum niſi abis. Imminuo &c.

¶Minutũ participiũ & nomen eſſe poteſt. Participium ſignificat comminutũ, hoc eſt minus factũ. Nomẽ idem eſt quod breue. Cice. Ræticulũ ad nares admouebat tenuiſſimo lino minutis maculis plenum roſæ. Aliqñ ponitur pro obſcuro.

¶Minutatim ſignificat in minutiſſimas partes, Lactã. Panẽ minutatim frangebat. Hoc autẽ Varro pro paulatim dixit lib. j. de re. ruſt. Tũ ita ad ſubigendũ vt minutatim aſſuefaciant, & vt tyronem cũ veterano adiũgant. Imitando enim facilius domantur.

¶Minutim etiam aduerbium in minutas partes ſignificat. Col. lib. v. Inſequitur deinde foſſor, qui crebris bibẽtibus ęqualiter & minutim ſoli terga comminuat.

¶Minutia contẽptibilis paruitas cuiuſcunq; rei. Lact. de ira dei. Hęc inquit per inane requietis motibꝰ volitant, & huc atq; illuc ferunẽ, ſicut pulueris minutias videmꝰ in ſole, quum per feneſtrã radios ac lumẽ ĩmiſerit

¶Minutia etiã dicta eſt porta Romę a minutio, ꝙ minutij ſacello proxima eſſet. Et minutia virgo veſtalis, q̃ propter ſuſpitionem ſtupri viua defoſſa eſt.

¶Minutal genus edulij, quod ex conciſis minutatĩ holeribus fit.

¶Miniſtro ſtras. ſeruio porrigo pręparo. Plaut. in Curgu. Tu tabellas cõſignato, hic miniſtrabit. i. ſeruet, ego edam. Gel. libr. ij. Idq; facile factu dixit, quoniã filij ſua pocula in conuiuio regi miniſtrarẽt. Huiꝰ cõpoſita ſunt Adminiſtro, qđ vario modo ponitur. Col. ĩ pręfa. vt his tantũmodo diebus vrbanæ res agerentur, reliquis adminiſtrarenẽ ruſticę. i. curarentur, Idẽ libr. iiij. Quia maior pars putationis per id tẽpus adminiſtratur. i. agitur, quo vitis neq; foliũ notabilegerit. Aug. lib. vij. confeſ. Sapiẽtia mentes indigentes illuminans nullo indigens lumine qua mundꝰ adminiſtratur vſq; ad arboꝝ volatica folia. i. gubernatur. Hiero. ad minores artes veniã & quæ non tã lingua q̃ manu adminiſtrantur. i. exercẽtur. Sub miniſtro, ſubſeruio, ſubporrigo. Lact. lib. v. Victũ ſubminiſtrat, quietem ſomni dulciſſimam tribuit.

¶Miniſter qui ſeruit. A quo miniſterium fit.

¶Miniſteriũ proprie miniſtri opera eſt, q̃uis & pro omni operatiõe poni cõſueuerit, vt de rege latino Vir. Męſtuſque refugit fœda miniſteria. Aliqñ ponitur ꝓ miniſtris, ſicut ſeruitia pro ſeruis. Paulus iuriſconſultus ait. Vrbica miniſteria dicimꝰ etiã quæ extra vrbem nobis miniſtrare conſueuerunt.

¶Minthos ſtercus fimumq; ſignificat.

¶Minthe mons vt ſcribit Stra. Dictus a Plutonis pellice, quã Proſerpina in hærbã mẽthẽ mutauit. Huic Pluto donũ amoris petenti virile mẽbrũ tradidit quod a ſe mentulã nominauit. Sed vt Plini. inquit Mentę nomẽ ſuauitatis odoris dedit. Gręci Mintham nominauerunt

¶Minturnę opidũ ĩ Campania habens propinquas paludes, in q̃bus Marius delituit fugiens perſecutionem Syllę.

✣Miniei populi dicti ſunt in regione Arabię mari Rubro adiacentes, qui primi cõmerciũ thuris fecere, nec ꝓ ter hos Arabes alij thuris arborẽ vident. Vnde ab ipſis Thus ipſum minæum dictum eſt. Cc.

¶Miniũ dr̃ id quod a multis Cinnabaris vocatur quum ꝓprie Cinnabaris ſit ſanies draconis morientiũ elephãtiũ põdere eliſi vtriuſq; animalis ſanguine ꝑmixto. Noſtri Rubricã dicũt Miniũ. Cice. ad Atticũ. Cęra (inquit) & minio, ſiue quod idẽ eſt cęra miniatula notare. Fodiẽ Miniũ ex glęba ſubrufo colore, & vitiaẽ admixta calce.

✣Minię vrbs Theſſaliæ q̃ prius Almonia dicebaẽ. Inde Miniates populi. Eſt & altera in Phrygia. Cc.

¶Miniarię loca e quibus fodiẽ miniũ, ſicut Aurarię, & Argentarię. Et Miniaria dicuntur metalla venęq; in quibus conficitur minium.

¶Miniacius a, um, quod eſt ex mimio. Victru. lib. vij. Parietes paſſim expolitione miniacia expoliebantur.

¶Minio as. minio tingo. Pli. Accẽſoribus in primis Iouem miniãdũ locari. Vñ & miniati libri dicũtur, quum literę maiores verſicoloribus fiunt.

¶Miror aris. ꝓprie ſignificat re aliqua tanquã noua obſtupeſio. Verg. Artificũq; manus inter ſe operumq; laborem miratur. Et mirari eſt cũ voluptate rtueri. Idem. Seu quis Olympiacę miratus pręmia pugnæ. Itẽ. Mirari eſt neſcire, quia vt Donatus inquit admiratio ab ignorantia deſcendit. Plautꝰ. Ne quis miretur qui ſim, paucis eloquar, Terentiꝰ in An. Miror vnde ſit. Sed quum dicimꝰ. Ego miror me, Miraris te, Miraẽ ſe, tũc Mirari ſignificat placere, & de ſe magnifice ſentire. Mart. Qui ſe miranẽ in illos. Cõſtruiẽ hoc verbũ cũ accuſatiuo, cũ datiuo, & cũ genitiuo. Verg. libro. xj. Aenei. Iuſtitię ne prius mirer belli ne laboꝝ. Qñq; abſolute ponitur. Oui. lib. xiij. Meta. Dũq; moror mirorq; ſiml fugit oĩs in vndas. Huius cõpoſita ſunt. Admiror, quod eſt ſtupore afficior, ſeu fixe aſpicio. Lactã. lib. vj. Qui ad alienam fœlicitatẽ nõ attollat oculos, opes nõ admiretur. Aliquando Admirari eſt venerari. Ver. Ille operũ cuſtos, illũ admirantur, & oẽs, Circũſtant. Demiror. Emiror valde miror. Terẽ. in Heau. Id emirari te ſimulato, Immiror ĩſpecto ſeu vehemẽter miror, vel magnifacio. Cic. li. j. Offi. Quum ꝑſuaſum ſit nihil hominẽ niſi honeſtum decorũq; ſit, aut immirari, aut optare aut expetere oportere.

¶Miro as. eiuſdẽ ſignificationis. Varro in Eume. Hoſpes quid miras? Amb. ſup Lucam. Non vocabulo ſectę deſpicias quem verbi interpretatione miraueris.

¶Mira dicuntur miratione digna. Plau. in Am. Enĩ vero illud. pręter alia mira miror maxime ſi hæc habet pateram illam. Hinc permirus ra, rum. pe. ꝓd. Cice. Apio Pul. Illud vero miri permirũ accedit tantã temeritatem fuiſſe in eo adoleſcente. Apud veteres mira ꝓ monſtris atq; horrendis ſumuntur. Plau. in Am. Nimia memeras mira. Verg. autem miracula dixit. Georg. iiij. de proteo canens. Omnia cõmutat ſeſe in miracula rerum. Hinc mirius antiqui dixerunt pro magis mirum. Varro. Nũquid hoc mirius.

¶Mirum in modũ & mirandũ in modũ. i. in maiorẽ modum, quaſi infra rationem. Plaut ĩ Am. Vterq; deludiẽ dolis mirum modũ. Cic. Metello. Marcellum tuum cõſulem factum, teq; ea lętitię eſſe affectum mirum in modum gaudeo.

¶Mirificus, ca, cũ, qđ eſt mirabile. Cic. in Cato. Mirificos fructus afferunt, Hĩc ſuplatiuũ mirificiſſimꝰ. Tet. in

Phor. Quidnam arbitrare? neſcio. Atq mirificiſſimum. ſ. facinus.

¶Mirifico as, mirabilẽ facio. Plau. ĩ Am. Quanq̃ adeo Thebani ciues modo miro mirificant probaui.

¶Miraculũ diciẽ quicquid admirationem afferre poteſt quaſi ſit contra naturã. Propter quod veteres miracula ꝓ monſtris poſuere. Liu. lib. ij. Adijciunt miracula huic pugnę ſilentio proxime noctis ex ſylua arſia ingentem auditã vocẽ. Hinc Actius perſonas diſtortas oribꝰ diſformes miriones appellat.

✣Miracula ſeptẽ mũdi ſunt hęc, templũ dianę Epheſię quod ſummę magnificentiæ fuit, & admirationis apud priſcos ducentis viginti annis cõſtat factum eſſe a tota aſia, colũnę centũ viginti ſeptẽ a ſingulis regibꝰ factæ. lx. pedum altitudine. Ex his. xxxvj. ęlatę ſimulacrum ipſius deę Cereris ex hebeno eſſe tradunt, Mauſoleum. Coloſſis ſolis apud Rhodios. Iouis olympici ſimulacrũ qđ phidias fecit ex ebore. muri Babylonis quod ſemiramis regia cõſtituit. Pyramides ĩ ęgypto. Domꝰ Cyri medoꝝ regis, quã Mẽnon arte ꝓdiga illigatis auro lapidibꝰ fabricauit.

¶Mirabile, qđ eſt admiratione dignũ. Cice. li. iij. Offi. Quare ex multis mirabilibꝰ exẽplis haud facile quis dixerit hoc exemplo aut laudabilius aut præſtantius. Hĩc mirabilitas pro ſtupore. Idẽ in eodem. Ea ergo & hæc animi deſpicientia mirabilitatem magnam facit.

¶Mirmilliones erant pugiles ſe ad duellũ ꝓuocantes. Nã diglandiantiũ alter Rætiarius, alter mirmillo appellabaẽ. Feſtꝰ Retiario (inq̃t) pugnãti aduerſus mirmillonẽ cantatur, nõ te peto, piſcẽ peto, quid me fugis Galle Quia mirmillonicũ genus armaturę Gallicum eſt, ipſiq; mirmilliões ante Galli appellabanẽ, vt quorũ galeis piſcis effigies ĩerat. Qđ genꝰ pugnę inſtitutũ eſt a Pithaco vno ex ſeptẽ ſapientibꝰ, qui aduerſus Phrinonẽ dimicaturꝰ ꝓpter controuerſias finiũ, quę erant inter Atticos & mytyleneos, ręte occulte allato impediuit Phrinonẽ.

✣Miritus Theſſalię monticulus. Cc.

✣Mirmedia gemma, quę nigerrimo colore tranſlucet & eminẽtias quaſdam habet ſimiles verucis. Aliter morion vocata eſt. Cc.

✣Mirmicoleõ puũ valde animal formicis aduerſum qđ ſe ſub puluere abſcõdit, & formicas frumenta geſtantes ĩterficit, & interfectas cõſumit. Latine autẽ dicitur, vel formicaꝝ leo, vel certe expreſſiꝰ formica pariter, & leo Recte autẽ formica, & leo nominatur, quia ſiue volatilibus, ſeu quibuſlibet alijs minutis aialibꝰ formica eſt. Ipſis autẽ formicis leo eſt. Vñ in Iob. legitur ſecũdũ. lxx. interpretes mirmicoleo perijt eo qđ nõ habet prędam.

¶Miſanthropos pe. ꝓ. oſor hominũ, qui homines odit qui fugit hoĩm congreſſus μῖσος ei odiũ, ſignificat ἄνθρωπος homo eſt, miſogynea odiũ mulierũ, quale fuit in Euripide tragœdiarum ſcriptore, qui mulieres fere oẽs maiorem in modum exoſus fuiſſe dicitur,

¶Miſceo es, miſcui mixtũ per ſ. nõ autẽ per x. cõfũdo, & ſine ratione perturbatæq; facio. Ver. Interea magno miſceri murmure pontũ. Qñq; miſcere eſt potũ miniſtrare. Tractũ a cõmixtione callidi & frigidi. Iuu. Neſcit tot millibus emptus Pauperibus miſcere puer. Huiꝰ cõpoſita ſunt Admiſceo, quod eſt ad aliquid miſceo. Lactã. lib. vj. Idẽ etiam mares maribus admiſcuit, & nefandos coitꝰ cõtra naturã contraq; inſtitutum dei machinatus eſt. Cõmiſceo ſimul miſceo. Hiero. Quo aperto dũ ĩ mutuos cõmiſcentur amplexus proprijs ſe ſalutauere noĩbus. Emiſceo. Col. li. viij. Nã facillime porci euaſerint harã emiſcẽt ſe. Immiſceo intus miſceo. Col. li. ij. Secũdũ deinde qđ hoĩes faciunt ſi & alijs vitæ purgamentis immiſceatur, quũ per ſe naturę eſt feruẽtioris. Et iccirco terrã perurit. Intermiſceo in medio miſceo. Aug. Nulla porro doctrina falſa eſt, quę non aliqua vera intermiſceat. Permiſceo valde miſceo. Idẽ. Vera ergo falſis inordinate ꝑmixta in vna diſputatione hominis tanquã in vnꝰ colore corporis apparentia ſignificant leprã. Promiſceo. Vñ Promiſcuus a, um, Sal. Diuina atq; hũana habere promiſcua, nihil penſi atq; moderati habere.

✣Miſtarius vas, quo vinũ aqua miſcemus. Lucil. Vrceaut gemina longus mixtarius anſa.

¶Miſcellanea mixtura indiſcreta rerũ dici dici ſignificare videẽ Gel. lib. vlt. cum ait. Quia variã & miſcellam & quaſi confuſaneã doctrinã conquiſiuerũt, eos titulos quoq; ad eã ſententiã exquiſitores indiderunt. Apul. tamẽ ĩ meta. miſcellaneã turbam cõfuſam velut ex colluuione omniũ gẽtiũ his verbis accipit. Nec mora cũ magna irruptione patefactis ędibus, magiſtratibus eorũq; miniſtris turbæ miſcellaneę cuncta completa. Hic quidã opera ſua miſcellanea inſcripſerunt, in quibus varijs de rebus tractatur. Var. miſcellũ vocat columbarũ genꝰ qđ nec agreſte eſt nec domeſticũ, ſed ex vtroq; tẽperatũ Et has columbas Bergomates noſtri Carnarolos appellãt. Itẽ miſcellę vites quę in omni agro cõueniũt, ꝙ cæteris vbiq; vtiliter miſceantur.

¶Miſachynus ex tribus pueris, de quibus Daniel in ꝓphetia ait. εἰσὶν οὖν ἄνδρες ἰουδαῖοι οὓς κατέστησας ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας βαβυλῶνος σηδράχ μισάχ ἀβδεναγώ. Id eſt. Sũt igitur viri Iudęi, quos conſtituiſti in opera regionis Babylonię Sidrach, Miſach, Abdenago.

¶Miſer flebilis calamitoſus. Cic. O miſerũ atq; ĩfœlicẽ hunc diẽ. Interdũ dicitur ęgrotus. Nã ęgritudo genus eſt infœlicitatis. Plau. miſeram eſſe pręedicat buccã, ſibi fortaſſe medicos nõ eſſe putat. Interdũ innocens. Cice. pro milone, miſeros interdũ ciues optime de Repu. meritos. Inuenitur eã pro interiectiõe dolentis poſitum ac ſi diceremꝰ. Nefas. Verg. Cecropidæ iuſſi (miſerũ) ſeptena quotannis Corpora natorum.

¶Miſere aduerbiũ infœliciter. Ci. Neq; moueri eiꝰ deſiderio non poſſũ, qui tam miſere perijt. Qñq; ſignificat valde. Teren. Eam miſere amat.

¶Miſerabiliter eiuſdẽ ſignificantię eſt. Hiero. ad Auguſt. & Alepiũ. Neptis veſtra Paula miſerabiliter precatur vt memores eius ſitis, & multũ vos ſalutat.

¶Miſeriter idẽ quod miſerabiliter. Laberiꝰ, mẽs ĩcorrupta miſeriter corrumpitur.

¶Miſellus diminutiuum eſt a miſer. Plautꝰ. Cenſen miſello mali aliquid facturum?

¶Miſeria infœlicitas. Aug. lib. iij. confe. miſeria diciẽ quũ quis patitur vel egreſtatem vel damnum. Quũ alijs compatitur, miſericordia dici ſolet.

¶Miſeritudo idem quod miſeria. Actiꝰ qui fœlix miſeritudine factus eſt aliena.

¶Miſereor miſereris miſertus cõſtruitur cũ gtõ. Et eſt miſereri ex alicuiꝰ miſeria corde anxiũ eſſe. Habet enĩ paſſiuũ affectũ. Lact. lib. vj. Si miſertus laborantiũ fueris. Veteres etiã miſereo vſurpabãt. Aenniꝰ ĩ Hecuba miſerete manus, date ferrum, vt me anima priuem.

¶Miſeret imperſonale ſimili modo paſſiuũ affectũ habet, ſicut miſereor. Idẽ eſt enĩ miſeret me illiꝰ, & miſereor illiꝰ, quia vtrũq; ſignificat ex illius miſeria angorem ſuſcipere Cice. miſeret me infœlicis familię. Verg. Si te lapſoꝝ miſeret quę munera Nyſo Digna dabis.

¶Miſeretur imperſonale moueor miſericordia. Cicero pro Liga. Cauete fratrũ pro fratris ſalute precantiũ vos miſereatur. Lucius Craſſus ĩ legis Si. ſuaſione. Neq; minus veſtri quam mei miſerebitur.

¶Miſereſco is, moueor miſericordia, & tã accuſatiuo q̃ genitiuo iungitur. Apul. Commodũ oẽs miſereſcimus Statius lib. j. Thebaid. Et generis miſereſce tui. Ver. Et miſereſcimus vltro. Huiꝰ cõpoſitũ eſt Commiſereſco. Terent. in Hecy. Demũ tam ægre tulit, vt ipſam Bacchidẽ ſi adeſſet credo cõmiſereſceret. Hinc miſereſcit imperſonale cum ſignificato ſui verbi. Terẽt. in Heau. Atque inopis miſereſcat mei.

¶Miſericordia (ĩ quit Aug.) quid eſt niſi alienę miſeriæ quædã in noſtro corde compaſſio, quaſi vtiq; poſſumus

ſubuenire cõpellimur. Stoici miſericordiam inter vitia
animæ computant. Vñ Seneca, qui Stoicorũ ſectæ addi
xit. Vitiũ (inquit) animi eſt miſericordia nec miſerebitur
ſapiẽs ſed ſuccurret. Aug. li. ix. de ciui. dei. Stoicorũ eſt
miſericordiam ſolere culpare. Vnde Cice. in tertia Tuſ
cula. tãquam Stoicus dixit. Si ſapiẽs, in ægritudinẽ ca
dere poſſet, poſſet & in miſericordiam poſſet & inuiden
tiã. Verũ in oratione pro Ligario in laudẽ Cęſaris tanꝗ
peripateticꝰ dixit. Nulla de tuis virtutibꝰ plurimis nec
gratior, nec admirabilior miſericordia eſt.

¶Miſeror miſeraris, & miſero miſeras apud antiquos,
affectũ actiuũ habent, ſignificãtq; verbis aut lachrymis
aut opere dolorẽ quem ex alicuius miſeria habemꝰ oſtẽ
dere, & cõſtruitur cũ accuſatiuo. Sal in Iugurth. Eos mĩ
ta pollicendo ac miſerando caſum ſuũ cõfirmat. i. lamen
tando. Cæſar. Abditi in tabernaculis aut ſuũ factũ que
rebantur, aut cũ familiaribus ſuis cõe periculũ miſerebã
tur. id eſt deplorabant. Hic Cõmiſeror, a quo Cõmiſera
tio quę eſt ſignificatio miſericordię, qua ex alicuiꝰ infœ
licitate mouemur, quũ ſcilicet vel aſpectu alicuiꝰ vel ora
tiõe, vel etiã cogitatiõe adducimur, vt eius miſereamur
Liuiꝰ lib. j. Agmen migrantiũ impleuerat vias & cõſpe
ctus alioꝝ mutuo miſeratione integrabat lachrymas. Ci
ce. lib. ij. ad Herẽ. Cõmiſerationẽ breuẽ eſſe oportet. mi
ſero aũt ꝑ miſeror dicebant veteres, vt Actius in Atha
mante. Atq; ita de illis merui vt iure hæc nunquam mi
ſerarent mala.

¶Miſerator qui opus aliquod miſericordię exhibet in
eũ cuius miſeretur. miſericors qui ex alicuius calamita
te dolorẽ anime ſuſcipit. Vnde eſt illud miſericors & mi
ſerator dñs eſcam dedit timentibus ſe, mĩa ipſa cordis
ægritudo ex miſeria alicuius iniuſte laborantis ſuſcepta
miſericorditer aduerbiũ ſignificantẽ cum miſericordia.

¶Miſerabilis miſeratione dignꝰ. i. per quẽ alij miſeri
cordia cõmouẽtur. Oui. in Ibin. Siſq; miſer ſemper, nec
ſis miſerabilis vlli. Aliqñ dicitur flebilis, lamentabilis.
Liu. lib. j. Euentus tamen belli minus miſerabilẽ dimi
cationẽ fecit, ꝙ nec acie certatũ eſt, & tectis modo diru
ptis alterius vrbis duo populi in vnũ cõfuſi ſunt. Idem.
Voces etiam miſerabiles exaudiebantur mulierum prę
cipue, miſerandus, miſeratione dignus.

¶Miſſenus pen. ꝓ. mons Campanię a miſſeno Aeneæ
comite ibi ſepulto. Ver. Qui nũc miſſenꝰ ab illo dicitur.

¶Miſſus, miſſa, ſſũ, participiũ eas ſignificatiões habet
quas mitto, miſſus vero nomẽ quarti ordinis immiſſio
nẽ feraꝝ ſiue ludoꝝ aut glaudiatorũ in arenã ſignificat
Suet. in Domi. In his Circẽſium die quo facilꝰ centum
miſſus peragerẽtur, ſingulos a ſeptenis ſpatijs ad quina
corripuit. Idẽ Circẽſes frequenter etiã in vaticano com
miſit nonnunꝗ interiecta per quos miſſus venatione.
Aliqñ ſumitur ꝓ immiſſione ferculoꝝ. vnde Lampridi
us ſcribit Heliogabalũ celebraſſe tale cõuiuiũ, vt apud
amicos ſingulos ſinguli miſſus apparentur & aliqñ oẽs
miſſus ſola carne phaſianoꝝ ſtruxiſſe.

¶Miſſibile pe. cor. telum quod manu mittitur. Vñ & la
pides miſſilia dicuntur. Et miſſilia dicebantur munera, q̄
a principibus populo ſpargebanẽ, vt puta velaria linea
odores vnguenta. Sueto. i Caligu. Sparſit & miſſilia va
riarũ rerũ, & panaria cũ obſonio viritim diuiſit.

¶Miſſio nõ ſolũ ſignificat ipſum mittẽdi actũ, ſed etiã
dimittendi Suc. in Cęſa. Miſſionẽ continuo efflagitauit
Huiuſmodi miſſionũ in re militari multa ſunt genera.
Eſt ei honeſta quę emeritis ſtipendijs ab ĩperatore ĩdul
geẽ. Eſt Cauſaria quę ꝓpter valitudines a laboribꝰ mili
tię ſoluiẽ. Vñ cauſarij milites dicũtur a Liuio. Eſt igno
minioſa, quũ quis propter delictum ſacramento ſoluiẽ.

¶Miſſito as. pe. cor. frequẽta. ſepe mitto. Plau. in Epi.
Empta eſt ancilla, ꝙ tute literas ad me miſſitatas.

¶Mitto mittis miſi miſſum ſecũdũ notã ſignificationẽ
Greci πέμπειν mittere dicunt. Cice. in Cato. Hunc librũ
ad te de ſenectute miſimꝰ. Interdũ mittere ſignificat ex
cludere. Ver. Mœſtũq; timorẽ mittite. Interdũ omitte
re, deponere. Terẽ. in Adel. Hera lachrymas mitte. Itẽ
Donare. Verg. Hos illi quod nec bene vertat mittimus
hœdos. Huius cõpoſita ſunt Admitto, Amitto, Cõmit
to, Circũmitto, Demitto, Dimitto, Immitto, Intermitto
Intromitto, Omitto, Permitto, Præmitto, Pretermitto
Promitto, Remitto, Manumitto, Sũmitto, & Trãſmitto

¶Mitti ſanguis dicitur quũ fit phlebotomia. Similiter
ſanguinis miſſio fit, qñ quis iugulatur. Corne. Cęlſus li.
ij. Mitti ſanguis debet ex brachio. Idẽ Sanguinem inci
ſa vena mitti nouum non eſt.

¶Mites teſte Aug. dicuntur qui improbitatibꝰ cedunt
& nõ reſiſtũt malo, ſed vincũt in bono malũ. Vnde & ꝓ
leni, clemente, ac manſueto accipitur mitis. Cuiꝰ cõtra
riũ eſt Immitis. i. aſper, ſæuꝰ, crudelis. Verg. Immitis
Achilli. Quandoq; ponitur ꝓ tranquillo, & ĩmittis pro
ꝓcelloſo & inquieto. Idem lib. ix. Mitis vt in morẽ ſta
gni placideq; paludis. Apul. Erat eñ rubidum atq; im
mitte pelagus. Qñq; ꝓ maturo. Ver. Sũt nobis mitia po
ma Caſtaneę molles. Pli. Immitia adhuc & cruda poma

¶Miteſco manſueſco. Pli. Vt ferę domi educatę miteſ
cunt. Aliqñ tranquillor. Apul. Conflacceſcunt fluctus.
mare miteſcit. Aliqñ matureſco. Pli. Reliquoꝝ pomoꝝ
velocitas cito miteſcentium tranſuolat.

Mitifico as. mitam ac placidum facio.

¶Mitigo as. p. cor. placo quaſi mitem ago. Lact. li. iiij.
Donec rurſus pœnitentia populi mitigatꝰ, liberaret eos
ſeruitute. Et mitigare maturare eſt. Cic. lib. iiij. de repu.
Cũq; autumno terras ad cõcipiẽdas fruges relaxarit a fi
ſtula maturitate alia mitigauerit, alia torruerit. Huiꝰ cõ
poſitum eſt Commitigo, de quo ſupra.

¶Mitra dictio barbara qua ſignificatur quoddã capitis
ornamẽti genꝰ, primo apud mæonios, Deinde Aegyp
tij, Sirij, Phrygij & Lydij eo vſi ſunt. Erat eñ pileꝰ in
curuus ꝗuis & ꝓ muliebri corona ad ornatũ capitis ado
leſcentulaꝝ accipiatur, ex qua pendebãt faſciolę q̄ phi
lirę dicebanẽ quoniã florum inſtar dependerẽt. Hier. in
Eſaia. In die illa auferet dominꝰ ornamentũ calciamen
torũ & lunulas & torques & monilia & armillas & mi
tras & diſcriminalia periſcelides & cętera Noſtri quoq;
põtifices mitris vtuntur quum rei diuinæ operã dant.
Et apđ Gręcos non ſolũ pro ornatu capitis ſed etiã ꝓ
faſcia in lorice modũ cõtexta ad latera defendenda ſumi
tur. Mitra etiã apđ Perſas ſol dicitur. Sta. lib. j. Theb.
Indignata ſequi torquentem cornua mitram.

Mithra cũ h, a perſis dicitur ſol. Stra. li. xv. Perſę celũ
iouẽ putant colunt iouẽ quẽ mithrã vocãt. Sta. li. j. The
Indignata ſequi torquẽtem cornua mithram, vbi Luta
tius ait ſola apud Adiamenios, titã apud aſſyrios Oſyris
apđ Perſas vbi in antro colitur mithra vocatur. Poniẽ
aliqñ ꝓ primario ſacerdote. Apul. li. vj. Ipuſmq; mithrã
illũ ſuũ ſacerdotẽ ꝑcipuũ ſacrorũ miniſtrũ decernit.

Mithriaca, ſacra ſolis ſiue Oſyridis ſacrificia de quibꝰ
Lãp. in Cõmodo ſic ſcribit ſacra mithriaca homicidio
vero polluit cũ illi aliqđ ad ſpeciẽ timoris vel dici, vł fin
gi ſoleat. ¶Mitrax gẽma roſeo colore, quamuis ſolis ra
dijs oppoſita verſicolor ſit.

¶Mitella dimin. parua mitra. Verg. Copa ſyriſca caput
graia redimita mitella.

¶Mithylene es, pe. ꝓ. & mythylenę ę, arũ. vrbs in Leſ
bo iuxta methymnã. A cuius noĩe nũc oĩs inſula mithy
lene appellaẽ, in qua fuere olim duę nobiliſſimę ciuita
tes, hęc videlicet & methymna. Hãc eadẽ ĩſulã pridẽ.
Leſbũ dictã volunt ab vrbis noĩe, q̄ in ea potẽtiſſia fuit
Mar. Cũ tibi nõ Epheſos, nec ſit Rhodos aut mythile
ne dicta. Mithylene vt Dio. li. vj. ſcribit a mithylene ma
chari filia. Hęc nunc metallinum dicitur vrbs clara Pyt
taco ex ſeptem ſapientibus vno & Alceo poeta, & Anti
menide fratre eius, & Diophane oratore, & Theopha
ne rerum ſcriptore, qui magno Pompeio admodum fa
miliaris fuit. De hac ſcribit Vitru. libr. j. ꝙ magnificẽ

ter & eleganter ędificata fuerit, ſed non prudẽter poſita,
in qua hauſter cũ flat homines ægrotãt, quũ Corus tuſ
ſiunt. quum ſeptẽtrio, reſtituuntur in ſalubritatem.

¶Mitterin inſula vltra Britãniam ſex dierũ nauigatiõe
vt li. iiij. Pli. ſcribit, in ex candidũ plumbum prouenit.

Mittilis pulmentaria dicebatur, capiebaturq; ꝓ pau
percula. Cc.

¶Mithridates pe. cor. rex ponti fuit vi magna & animi
& corporis, vt ſex iuges equos regeret, gnquaginta gen
tiũ ore loquereẽ, Hic diſſidentibus Romanis ſociali bel
lo Nicomedẽ Bithynia: Ariobaizanẽ Cappadocia expu
lit, Gręciã inſulaſq; oẽs excepta Rhodo occupauit, ſed
poſtea a Sylla apud Dardanũ fuſus, & a Põpeio victꝰ tã
dẽ a pharnace filio in turre obeſſus venenũ ſumpſit. Cũ
q; id tardiꝰ biberet quia aduerſum venena multis antea
medicaminibꝰ corpus firmauerat immiſſũ percuſſorem
Gallum cito cũ authoritate vultꝰ territũ, reuocauit, & ĩ
cædem. ſuã manum trepidantis adiuuit. Alius etiam
mirhidates qui regi Mirhidati Bruti epiſtolas collegit.
Vñ ait. τὰς βρούτου ἐπιςολὰς ἐθαύμασα πολλάκις [illegible] [illegible] ἀξιωματικοῦ φρονήματος ἐχούσας χαρακτῆρα. Id eſt Bruti epiſtolas miratꝰ ſæpe
non mõ grauitatis & breuitatis gratia, ſed & habentes
characterem ſapientiæ.

¶Mithridaticũ vnguẽtũ Antidotũ qđ ex rebꝰ. liiij. cõfi
ciẽ. & tũc vulgo authoris noĩe vocant Mithridatem.

¶Mna gręce. latine mina. vide in dictione Mina.

¶Mnemoſyne pe. cor. memoriã ſignifi. Catullus. Mne
moſynon mei ſodalis. i. monumentum.

Mneſtheus proprium viri Troiani. Cc.

Mneſtius item viri proprium. Cc.

M ANTE O

Moab Arabiæ ciuitas, q̄ & Areopolis nominatur.
Quo etiã nomine vocatus eſt filius Loth. A quo
Moabitę. Vocatur aũt moab ex nomine vrbis, &
regio, porro ipſa ciuitas quaſi ꝓpriũ vocabulũ poſſidet
Rabbat Moab id eſt grandis moab.

¶Mobilis qui facile moueẽ a quo mobilitas. Ver. Quo
non aliud velocius vllum mobilitate, viget. Quorũ con
traria ſunt Immobilis & immobilitas.

¶Modus ꝓprie rationẽ ſignificat. i. menſurã ſiue for
mã Ratio vero iubet ne qđ nimis, ſed oĩa cũ moderatio
ne fiãt. Vñ quomodo & quẽadmodũ dicimus id eſt qua
ratiõe Et admodũ pro ſatis, quaſi ſecundũ rationem, &
Propemodũ fere, quaſi parũ abſit, a modo, hoc eſt a ra
tione. Et mirũ in modũ. Maiorẽ in modũ, quaſi vltra ra
tionẽ. Cõmodum aptum conueniens, quaſi cũ mõ & ra
tione. Colu. lib. ij. Eſt autẽ modus in ſiccando fœno, vt
neq; peraridũ, neq; rurſus viride colligatur. i. forma. Idẽ
lib. iij. In quo ſcorbe deſtinaueris, nuces ſerere, terrã mi
nutã in modũ ſemipedis. ponito. i. mẽſurã. Et modꝰ dr̃
quãtitas, vt apud eundẽ lib. ij. Atq; rurſus in ſole ſicca
ta & mox refrigerata recõdiẽ, ſi maior eſt modꝰ ĩ horreo
ſi minor in vaſis olearijs ſalſamentarijſq;. Interdũ mo
dꝰ dr̃ finis ſeu euẽtus. Iuuen. Imponitq; modũ ſapiẽs &
rebꝰ agẽdis. Ver. lib. iiij. æ nei. Sed qs erit modꝰ. Inter
dũ dr̃ Tonus quia grecis φθόγγος phithongos dicitur.

¶Modo qñ habet o finalẽ cor. ſignificat tẽpus præſens
vel mox pręteritũ, vel nondũ pręteritũ vel ſtatim futu
rũ, vt modo id ago. Terẽ. Modo ait modo negat, modo
dicebã, modo veni, modo faciã, aliqñ ponitur pro lõgo
tempore ante. Teren. in Eunu. Quã dudũ mõ. Vbi Do
na. Nota mõ aperte ꝓ tempore præterito dictũ eſſe. i.
iã dudũ. Nã qui vitiauerat virginẽ, nõ modo, ſed longe
ante veſtẽ mutauit cũ Eucho Phædri. Hinc fit. Qũo.
Amodo. Poſtmodo. Ponitur itẽ ꝓ dũtaxat, tantũmodo
Liuius. Euentus belli minus miſerabilem dimicatio
nẽ fecit, ꝙ nec acie certatũ eſt, & tectis mõ dirutis alte
rius vrbis duo populi in vnũ cõfuſi ſunt, id eſt ſolũ. Itẽ
ſignificat qđ vernacula lingua dicimꝰ perche. Terẽ. in
Phor. Si des mõ vt tacere poſſis. Verg. li. iiij. Si mõ qđ
memoras factũ fortuna ſequatur. Hinc & Solũmodo Tã
tũmõ, A mõ qđ ſignificat poſthac. Apul. Vt nemo me a
modo tam mane egredientẽ ſolũ videbit. Qđ ſi produ
cta vltima ſyllaba proferatur datiuus vel ablatiuus caſus
eſt a modus.

¶Modicũ paruũ ac puſillũ. Apul. modico labore fatiga
tur. Sic immodicũ pro maximo ponitur. Col. C. Liciniꝰ
dãnatus eſt, qm̃ in magiſtratu rogatiõe tribunitia qua
ꝓmulgauerat immodica poſſidẽdi libidine trãſcẽdiſſet.
Et modici pauci. Plau. In angiportu turba eſt, domũ mo
dici introierũt. Sic ĩmodicos dicimꝰ plures. Mart. A tria
que immodicis arctat imaginibus. Proprie tñ modicum
dicitur non cui aliquid ſit iminutũ, ſed qđ non excedat
modũ & modeſtũ eſt & temperatũ, Plau. Cui animꝰ mo
dicus continẽs expers ãbitiõis. Hinc modicũ aduerbiũ
ſignificat parũ. Idẽ Aedepol id modicũ curat, modice
vero tẽperate. Idẽ. Modice ſapis. Immodice nimis vel
intẽperate. Colu. li. ij. Magiſq; cõducere agricolę freqñ
ter id eſt potius quã immodice facere.

¶Modulus dimi. a modꝰ, & ponitur ꝓ ipſa cõpoſitiõe
& cantu, qui etiam modulamen dicitur.

¶Modeſtus a modico id eſt tẽperato. Vñ modeſte cum
mõ & tẽperate. Teren. i Phor. Animꝰ q modeſte iſthęc
ferat? Varro. Nõ eos optime vixiſſe qui diutiſſime vixe
rũt ſed qui modeſtiſſime.

¶Moderor aris. rego modũ pono. Et tam accuſatiuo q̄
datiuo iungiẽ. Salu. Fortuna cuius libido gentibꝰ mo
deratur. Plautus in Curg. Lingue moderandũ eſt. Huiꝰ
cõpoſitũ eſt Pręmoderor antemoderor. Diciẽ & mode
ro as. in eadẽ ſignificatione. Salu. Vbi hoc exemplo per
ſenatus decretũ cõſul gladiũ adduxerit quis illi finẽ ſta
tuet, aut qs moderabit? Moderator, rector, gubernator.
Cic. lib. j. Tuſcu. Sic hęc nata ſunt vt Platoni videẽ, vel
ſi ſemp fuerũt vt Ariſtoteli placet, moderator tãti ope
ris & muneris, ſicut mentẽ hominis ꝗuis eã non videas
vt deũ nõ vides, tñ & deũ cognoſcis ex operibus eius.

¶Modeſtia & moderatio hũc habẽt ordinẽ, ꝙ mode
ſtia fundamẽtum, ſoliditas, & baſis ipſa virtutis eſt, ex q̄
gigniẽ moderatio, quę temperat aurigaturque modos ĩ
factis & dictis & cęteris talibus, quæ agẽdi officio vtunẽ
Cic. lib. j. ad Heren. ſic modeſtiam diffinit, ꝙ ſit in ani
mo continens moderatio cupiditatum.

¶Modificor menſurã & modũ capio. Gel. lib. j. Cõprę
henſa autem menſura Herculani pedis ſecundum natu
ralem membroꝝ oĩm inter ſe cõpetentiam modificatꝰ
eſt atq; ita id colligit qđ erat conſequẽs, tanto fuiſſe Her
culẽ corpore excælſiorẽ q̄ cęteros alios, quanto Olympi
cũ ſtadiũ cęteris pari numero factis anteiret. Hinc modi
ficatio pro temperantia.

Modiperatores dñr qui modificandi aliquid authori
tatẽ habent, quaſi modũ ĩperantes. Varro. In conuiuijs
inſtituti ſunt modiperatores atq; magiſtri. Cc.

¶Modulor pen. cor. menſuro ſiue cum menſura & nu
merorũ ratione cõpono. Gel. Scite Subtiliterq; ratioci
natum Pythagorã philoſophũ dicit in reperiẽda modu
landaq; ſtatus longitudiniſq; eiꝰ præſtantia. Ver. Carmi
na deſcripſi, & modulans alterna notaui.

¶Modius menſurę genus duo & viginti ſeſtertia conti
nens Hinc Semodius, Bimodiꝰ, Trimodiꝰ, & huiuſmo
di. Col. lib. ij. Eadẽ quatuor modijs nonnũꝗ tribus etiã
duobus a ſemodio iugerum occupat.

¶Modiolus cũ accentu in antepe. diminu. Et eſt quar
ta pars modij, quo etiã noĩe dictũ eſt paruũ vas quadra
tũ ad hauriendũ ex puteo aut lacu aut flumine aquã. Ho
rũ aũt modioloꝝ (vt eſt apud Frontinũ de aquę ductibꝰ
alius eſt erogatorius, alius acceptorius, vt multis in lo
cis ĩtueri licet? Victr. Ita cũ rota a calcãtibꝰ verſabiẽ mo
dioli pleni ad ſummũ elati & rurſus ad imũ reuertẽtes in
fundent in caſtellũ ipſi per ſe, quod extulerunt.

Modialis, a modio, vt vas modiale qđ modũ cõtinet.

¶Mœchꝰ adulter. Gęci eĩ μοιχὴν mœchã, hoc eſt adul

teram dicunt. Plau. in Amphi. Illa illum cenſet virū ſuū eſſe, quę cū mœcho eſt. Ponitur tamen pro quocunq; inhoneſte per libidinem peccante. A quo formatū eſt verbum mœchor aris.

¶ Mœnia a muniendo dicta. Veteres eni œ & u. indifferenter ponebant. Et proprie dicuntur quæ vrbem cingunt. Ver. Et mœnia pandim⁹ vrbis. Nec vrbis tm̄ ſūt, ſed ēt munitionū caſtrorū & aliorū ędificiorū. Plaut. Prohibētq; mœnia alia vnde ego fungar mea. Hinc fit Submœnium quod eſt ſub mœnibus.

¶ Mœreo es. mœſt⁹. vide mereo es. Caper. Mœſt⁹ animo ſed triſtis vultu.

¶ Mœror inqt Cic. lib. iiij. Tuſc. eſt ęgritudo flebilis.

¶ Mœſto as. & mœſtifico as. mœſtū facio. Amb. li. ij. of. Cur non ego etiam dicā, in quibus eum mœſtificare poſſem? Ab μοῖρα ideo per œ.

¶ Mœro as. mœrētem & triſtē facio. Nam mœraret. i. mœrentem faceret, vetus verbum.

¶ Mœſia, puīncia ſcribitur per œ dipthongō. In ea ſūt Dardani Mœſi & Triballi Pontoq; cōtermini. Scythię. De hac ſupra in dictione Myſia.

¶ Moga primū dicebatur, q̄ poſtea Cappadocia, nunc autem Cęſarea a Cęſare, vt refert Ioſephus.

¶ Moguntia opidū tranſalpinæ Galliæ.

¶ Mola æ. dicta eſt qua veluti mole quadā frumentum legumina alięq; res teruntur, ꝙ eaꝝ motu eo coniecta molunſ. Vnde Molę frumētarię, Molę fabariæ, Molæ olearię dn̄r. Pręcipuus eius eſt in moletrina Molas antiq ab aſinis aſinarias, alias a manu manuarias, a trudēdo truſatiles appellabant. Et latine quidē mola. Gręce μύλος. Vnde Amylum ſine mola factū ex tritico. In molēdinis ſuperiorē Metā, inferiorē Catillū vocāt. Et mola mandibula dicitur, ſiue maxilla. Hiero. i pſal. Molas leonū cōfringet domin⁹. Itē Mola caro informis & ianima in vtero mulieris, ferri ictum & aciem reſpuēs appellaſ quę ſiſtit mēſtrua vt part⁹. Et licet his quoq; accidat, ꝙ coitu vtunſ quoties mēſtrua vitioſa ſunt, aut ſemen viri ad formandū fœtū debile eſt atq; ineptū frequēti⁹ tamē his accidit quę a coitu abſtinēt ſolitæ alias coire quales viduæ ſunt. Fit et q̄nq; in mulieribus tumor pręter naturā & ſemen cum ſanguine mixtū indureſcit in carnem quãuis aliqñ ex ſolo ſpiritu fit mola quæ moueſ natura tentãte eam expellere. De hoc Ariſto. li. iiij. de generatione animaliū. Cum ex humore crudo cōceptus ſtetit, tunc mola gignitur, idq; in mulieribus merito aut ſolis aut maxime Preterea Mola a molito farre dicitur far toſtum & ſale ſparſum ꝙ eo molito hoſtię aſpgunſ. Apud antiquos poſt glandes & arbuta vſus farris i honore fuit ſeruatū in tantum vt ſacrificiū nō fieret ſine ſale & farre Verg. Sparge molam, hinc immolo as.

¶ Molaris ſubſtātiuū generis maſculi. dens maxillaris eſt a mola ꝓ maxilla deductū nomē ꝙ cibū a cęteris dētibus confractū ipſi molunt. Et molaris lapis qui eſt molæ fragmen. Ouid. lib. xiiij. me. Aut comes inquit ero dixit, dextraq; molarem ſuſtulit. Sta. lib. v. the. Vaſtæque ſudes factiq; molares.

¶ Molaris vero adiectiuū, vt lapis molaris ex quo mola fit hunc quidam pyritē vocant ꝙ ei inſit plurim⁹ ignis quē pyr gręci dicunt, vel a frumento ꝗ Pyon nomināt, eſt & aliud Pyritarium gen⁹ ἀπὸ τοῦ πυρός, hoc eſt ab igne noſtri viuum, vel ignarium lapidē appellant, quoniam clauo vel altero lapide percuſſum ſcintillas edit quę ſulphure exceptę aut folijs mira celeritate ignem trahunt.

¶ Molarius a, um. quod ad molam pertinet vt aſin⁹ molarius quo vtimur ad molam. Cato. Molarium aſinū vnū

¶ Molo lis, molui multū & molitū ſignificat mola tero. Cęſar lib. j. com. Triū menſiū molita cibaria ſibi vnūquēq; domo efferre iubent. Molere etiā ſubagitare, vt in li. Iudicū. Sanſonē clauſū in carcere molere fecerunt. id eſt vt tradūt Hebręi cū robuſtis mulierib⁹ eū coire fecerunt, vt ex illo robuſtam prolem ſuſciperent. Amb. lib. hexa. Diſcite o viri qui alienā permolere quęrit vxorē cuius ſerpentis ſibi aſciſcere cupiat cōturberniū, cui ēt comparādus ipſe ſerpenti fit. Horat. in ſer. Permolere vxores nollem laudatier inquit. Tranſlatio ſumpta a mola. Nā cum frumentum demolitur, molaq; ſuper catyllū eſt, circumuoluitur, ſic in patranda re venerea vir mulieri incumbit. Hui⁹ compoſita ſunt, Commolo, ſimul molo. Lact. de opi. Contritos & commolitos dentibus cibos colligit, & conglobatos in ſua deprimit & tranſmittit ad ventrem. Emolo, perfecte molo. Amb. Cogitationes exquirere & quaſi emolere muneris habent. Permolo de quo paulo ante. Et hęc pe. cor. habent.

¶ Molitor pe. cor. qui molit vulgo molendinarius dicitur molitur apud Pli. lib. xv. ſumiſ ꝓ ipſo molēdi actu.

¶ Molendinarius molendini opifex, molēdinarius a, ū, quod ad molēdinū pertinet, vt mola molēdinaria. Paul. iuriſcōſultus negat aſinam molendinariā ea appellatione contineri.

¶ Moletrina pe. ꝓd. a molēdo priſtrinū olim dicebatur quo tempore tundebantur frumenta non molebantur.

¶ Molucrū pe. cor. lignū quadratū quo veteres immolabant. Et molucrū quo molę vertuntur, q̄d gręci μόλακρον dicunt. Item tumor ventris qui etiā virginibus accidere ſolet molucrū vocatur. Afra. Virgini tam creſcit venter q̄ grauidę mulieri molucrum.

¶ Moles, res magna & magni ponderis. Verg. Totamq; infuſa per artus mens agitat molem. i. magnitudinem mundi. Col. li. iiij. India perhibeſ molibus ferarum mirabilis. Quoniam vero quę magna ſunt, difficilia eſſe cōſueuerunt, capitur quandoq; moles pro difficultate. Vergil. Tantę molis erat Romanā cōdere gentē. Et in mari moles dicitur quoties excluditur aqua. Accipitur & pro motu. Idē Inde gyan ipſamq; ingenti mole chimæram cōſequitur. Et a mouēdo dicitur moles.

¶ Moleſt⁹ dicif qui alicui grauis eſt, nec ſinit eum quieſcere. A quo moleſtia ſollicitudo & grauitas. Teren. in An. multū moleſtus ei certe fuero atq; animo morē geſſero. A moleſtia fit compoſitū, Prœmoleſtia. Cic. li. iiij. tuſ. Alij metū præmoleſtiam appellabant. i. anticipationem moleſtię quaſi metus ſit preuius duxque moleſtiæ futuræ.

¶ Moleſto, tas, moleſtia afficio, & q̄ſi mollē affero, Modeſti. Ab Aurelio Sēpronio fratre meo neminē moleſtari volo.

✠ Molibdena dicitur plumbi & argenti vena cōmunis quæ & galena & plumbago dicitur, molibditis plumbi ſpuma. Sicut argyritis argenti. Cc.

ꝫ Moleſtia tunica dicebatur alimentis ignium illita & intexta qua reos in pœnam induebant. Iuue. Auſi quod liceat tunica punire moleſta.

¶ Molior iris, a mouendo vela mollib⁹ ſignificat moueo. Liui. lib. nona. Nū mōtes moliri ſua ſede paramus Et moliri eſt vel ingenio vel corpore ad aliquid agendū moueri. Et pro varietate appoſiti exponi ſolet. Nā moliri claſſē eſt parare. Verg. Claſſemq; ſub ipſa Antandro & phrygię molimur montibus idæ, moliri iter eſt pagere. Idē. Inde datū molitur iter, moliri habenas eſt gubernare. Idē. Et manib⁹ molif habenas, moliri inſidias eſt meditari aut tendere, vt li. j. Geor. Inſidias auib⁹ moliri, incēdere vepres. Apul. Dum mihi molitur inſidias moliri arcem eſt extruere, vt moliriq; arcē. Cuius cōtrariū eſt demoliri, moliri morā, eſt morā facere, vt Vergi. molirive morā aut veniendi poſcere cauſas, moliri iaculari. Idē. Ipſe pater media nimboꝝ in nocte coruſca fulmina molif dextra, molliri bellū eſt belligerare. Col. in pfa. Qui bella molitur, armorū & militię gnaros adhibeat, moliri etiam ſimpliciter poſitū ſignificat ſuenire. Plau. Aliquid moliar quo me hoc diſcrimine liberē Qđ etiā machinari dicitur. Aliqñ conari. Aug. li. j. de ciui. dei. Vir optimus caueam theatri ſenatum cōſtruere moliētē, ab hac diſpoſitiōe & cupiditate cōpeſcuit. Ali⁹

quando operari vel facere. Cic. lib. ij. Tuſc. Quarū altera quā nos incolimus ſub expoſita ad ſtellas ſeptē, vnde horrifer aquilonis ſtridor gelidas molitur niues. Col. li. ij. Et ideo minoribus aratris moliunſ, id eſt operanſ Aliqñ paſſiue moliri pro retardari. Lucil. lib. vij. mutilamur, molimur, ſubijcimur. Hui⁹ cōpoſita ſūt Amolior recedo. Admolior ſupramolior, ſiue ſuprapono. Plaut. in Aſi. Vbi ſacro manus ſis admolitus Demolio deſtruo Remolior remoueo & a conatu reuoco. Suet. de Augu. Quidam cōfeſſus eo ſe inhibitum ac remolitum quo min⁹ vt deſtinarat in pręcipitium propelleret.

¶ Molimē pe. ꝓd. ꝙ & molimētum dicif id eſt qđ molimur, & conatus. Hiero. contra Ioui. Vtile rat⁹ ſum cū ea molina eius quaſi inſtructā aciē contra me ꝓponere Siſen magno tam molimento ac ꝑpetuo ſono ꝓcedunt. Hinc emolumentum pro vtilitate.

¶ Mollis tener nō dur⁹ a mouendo quaſi mobilis, qđ in quācunq; partem facile trahi ac moueri poſſit. Quintilian⁹ de ſignis loquēs. Illius opera dura, molliora huius. Verg. Quid nemora ęthiopū molli canētia lana. Inde fit ꝙ cū homine iunctū modo vituperationē, modo laudem denotet, vt molle ingenium quod facile diſcit. At mollis homo. i. effœminatus, nō ſeuerus, non fortis, non conſtantis animi. Per tranſlationē vero q̄n ea quæ tenera ſunt pro voluntate noſtra facile tractam⁹, & quocūque lubet ducimus, molis quādoq; pro domito ſumitur. Verg. Belgica vel molli melius feret eſſeda collo Quandoq; pro facili. Idē. Iuuat ire iugis qua nulla prioꝝ Caſtaliam molli diuertitur orbita cliuo. Q̄nq; ꝓ maturo vt Sunt nobis mitia poma caſtaneę molles. Vñ mollia vina dicuntur, id eſt defecata & aſperitate carentia. Qñ ꝗ pro flebili. Idē. Eſt mollis flamma medullos. Q̄nq; pro opportuno ac tēpeſtiuo. Idem. Sola viri molles aditus & tēpora noris. Q̄nq; pro remiſſo & contemnendo Idem. Tua mœcenas haud mollia iuſſa. Quandoq; ꝓ ſuaui ac iucundo. Idē. molleſq; ſub arbore ſomni. Q̄nq; pro placido. Vñ & mollio, mollitudo, mollicies. Cōpoſitū eſt ꝑ mollis quod eſt valde mollis. Terent. in Adel. paulatim plębem præmollem facio meā. i. mihi fauentem.

¶ Mollitudo placiditas. Cic. Lenitudo orationis, mollitudo corporis.

¶ Mollicies quę & mollicia idē qđ mollitudo, quamuis & in malū pro effœminatione quandoq; capiatur. Salu. Sed inertia & mollitia animi alius alium expectātes expectamini.

¶ Molliter placide, equo aīo. Ci. Quod ferendū eſt molliter ſapienti. Aliqñ ſignificat delicate. Terent. i Adel. Aedepol ſyriſce te curaſti molliter.

¶ Molliculus diminutiuū. Amb. li. j. offi. Sed vt molliculū & infractū aut vocis ſonū, aut geſtū corporis nō ꝓbo, ita neq; agreſtē aut ruſticam naturā imitemur. Plau. ꝓ tenello & delicato poſuit cum inquit, mollicula es.

¶ Mollio is, molliui vel mollij mollitū, placo, mollered do Gel. Sed poſtea cū Brūduſiū aduentarem⁹, mollitiq; eſſent venti maris, percunctat⁹ eū ego ſum quę nā illa ratio eſſet pauoris ſui. Salu. Loca amœna voluptuoſa facile in ocio feroces militū aīos molliuerant. i. effœminauerāt: hui⁹ cōpoſitū eſt emollio qđ eſt valde mollio. Pli Quæcunq; emolliri opus ſit, anſerino adipe curantur.

¶ Mollifico as, & mollefacio is, eiuſdē ſignificatiōis ſūt

¶ Molleſco is aut placatus fio. Claud. li. j. Ditiſq; ſeueri Ferrea laſciuis molleſcit corda ſagitis, hinc componiſ Remolleſco. Ouid. li. j. mē. Precib⁹ ſi numina iuſtis. Victa remolleſcūt. ſi flectitur ira deorū. Cęſar. Vinū ad ſe omnino importari non ſinunt ꝙ ea re ad laborē ferēdū remolleſcere atq; effœminari arbitrantur.

¶ Moleſtra, pellis ouina.

¶ Mollicina pe. pro. veſtis a mollicie.

¶ Molluſca nux, a mollicie dicta eſt, ꝙ cęteris omnib⁹ nucib⁹ mollior ſit. Pli. molluſcæ putamē rūpētes. Ferſ molluſcā nucē a Perſide fuiſſe trāſlatam. Fallitur Macrobi⁹ exiſtimans pomū eſſe qđ vulgo perſicū noīatur.

✠ Molluſcū tuber eſt arborū quemadmodū & Bruſcum Eſt bruſcū intortius criſpum, molluſcū vero ſimplicius ſparſum, & ſi magnitudinem mēſarum caperet haud dubie prælatum a veteribus citro fuiſſet.

¶ Moloſſa regio pars Epiri a moloſſo Pyrrhi & andromaches filio noīata, hinc moloſſus a, ū. Scribit Thepōp⁹ fuiſſe, xiiij. epirotarū gentes e quib⁹ celeberrimi fuerūt Chaones & Moloſſi. Oui. li. j. me. Nec content⁹ eo eſt miſſi de gente moloſſa. In ea naſcebanſ boni canes. Verg. Nec tibi cura canū fuerit poſtrema ſed vna Velocis Spartę catulos acremq; moloſſum Paſce ſero pingui

¶ Moloſſus pes, dict⁹ eſt ab eius patrię ſaltatione Vel quod eo metri genere odas in templo Iouis ad laudem canere cōſueuerūt in memoriam moloſſi filij Pyrrhi & Andromaches a quo poſtea feſta moloſſia ſunt dicta.

¶ Molochinos color qui in purpurā inclinat quod maluę flori ſimilis ſit quaſi malachin⁹, Græci eni μαλάχην maluā dicunt. Hinc molochinarius, molochini coloris infector vt eſt apud Plautū. Cęcil. Carcaſina molochina

✠ Molothros gen⁹ vitis albę, quam nōnulli ampeloleucen appellant. Cc.

ꝫ Molorthus, perpēdiculū, dictio gręca cōpoſita qua ſignificatur rectū plūbū, μόλυβδος plumbum ὀρθὸς rectus Euphonię cauſa pars dictionis primæ obijcif, & fit molorthus, molorthus etiā dictus fuit ſeniculus arcadicus, quiad expugnatione leonis nemęi proficiſcentē Herculem ſuſcepit comiter hoſpitio, vñ leo molorth⁹ appellatur. Et huic ſeni ſacra ſolennia inſtituta quę molorthea dicebant.

ꝫ Molibdena, p. ꝓd. gen⁹ herbę ſic dictę, q̄ plumbū qđ eſt vitium oculis tollit alio nomine plumbago dicitur.

¶ Momentum proprie ſignificat exiguā quandā mutatione & pene idiuiſibilē, qđ gręci athomō vocāt Varro momento temporis vterq; diſceſſit. hoc apud veteres etiā momen dicebatur. Lucre. momine ſi a puo poſſunt impulſa moueri. Hinc quodcūq; minimū poteſt momētū appellari. Plini⁹. Proſunt & cōbuſtæ vt cinis earum bibatur in vino addito reſinę momento.

¶ Momentaneus, ea, um, quod eſt caducū & quod facile mutatur ac deficit.

¶ Momentarius, taria, tium qđ in momēto fit Amb. Syros Heliſeus quos obſidentes in ciuitatem induxerat momentaria cęcitate percuſſos cum quo ingredereutur videre non poterat.

¶ Monna, inſula Anglię ſeu Britannię quę teſte Cornelio Tacito incolis eſt valida & receptaculū ꝓfugarū. Eſt & eiuſdē nominis inſula in rheno fluuio Friſiæ ꝓxima. Dion hiſtoric⁹ ἔτυχον γὰρ ἄναρχοι, ὄντες διὰ τὸν παυλῖνον τὸν ἡγεμόνα σφῶν ἐς νῆσον τινα μώνναν ἀγχοῦ τῆς βρετανίας κειμένην ἐπιστρατεῦσαι διὰ τοῦτο πολλὰ δ' ἐδύο, ῥωμαίους ἐξεπόρθησε καὶ διήρπασε. ✠ Id eſt, Sine pricipe erant propter Paulinum ducem in inſulam quādam Britannię nomine monam & cętera.

¶ Monos, latine ſolus, monas, nadis vnitas. Amb. ad Iuſtum Vnde nec numerum monada, ſed elementū numeri quibus ea cura eſt appellauerunt.

¶ Monachus, latine ſolitarius, monaſterium ſolitudo.

¶ Monarcha vel monarches vnicus omnium princeps monarchia cum accentu in pe. vnius principatus.

✠ Monas monadis a mons deducitur, & ſignificat vnitatem. Cornucopię.

✠ Menaulos tibia ſimplex, μόνος enim ſolus & αὐλὸς tibia. Cornucopię.

¶ Monoceros otis, & monoceron, ontis, ce ſyllaba cor. animal vnicū cornu gerēs, q & vnicornis appellaſ, habet equinum corpus, caput ceruinum, mugitu horrido,

✠ Monocordium vnius chordæ, non quod vnam chordam, ſed ꝙ omnes chordas vnius vocis habeat niſi pāniculi nexu diſtīgantur. Cc.

¶ Monocul⁹ qui vnum tātum habet oculum, monocu⁹

ros in india naſci tradunt ſingulis cruribus, qui ſe acalore defendunt plantarum magnitudine.

℄Monopodiũ dicit̃ mẽſa vnico tãtum pede ſubnixa.

℄Monogamus peñ. cor. vnius vxoris vir. Vnde & monogamia. Hierony. Quã ſancta ſit monogamia hinc oſtenditur ꝙ digamus in clerum eligi non poteſt.

℄Monogrammi dicti ſunt homines macri ꝑtenues ac decolores. Tractum a pictura quę priuſquam colorib⁹ corporet̃ fingitur lineis proprie enim monogrammos dicitur pictura linearis.

℄Monodos penult. correp. Pruſiæ filius qui dentiũ loco os vnum continuum habuit. enim dens. Vnde monodos quaſi vnius dens, quemadmodum Pyrrhum Epirotarum regem habuiſſe. Pli. refert.

℄Monodia cum accentu in penulti. lugubris cantus q fit a prefica in defunctorum funeribus, quaſi vnius cantus. Nam cęteris flentib⁹ ſola pręfica canit, huiuſmodi cantus etiam nęnia dicitur.

℄Monomachia, ſigulare certamẽ, μόνος ſolus μαχία pugna monomach⁹, gladiator qui ſolus cum ſolo pugnat.

℄Monopolium dicitur cum penes vnum aliquem vendendi poteſtas eſt. ἀπὸ τ̃ μόνος & πολέομαι vẽndo hoc Fit cum vnus ſol⁹ aliquod genus mercaturę vniuerſum emit vt ſol⁹ vẽndat pretium ſuo modo ſtatuens. Quod gen⁹ hodie in multis reb⁹ ſeruatur, vt in corallis Aphricæ apud Hipponem, A lumine in Sicilia & Hetruria Vuis paſſis in Achaia, bitumine in Iudæa, quod quia græci aſphalton vocãt, omne monopoliõ vulgo aſphaltum dicitur. Plautus. Habes murrinam & calamum potes monopolium inſtituere. Legimus apud Iuſtinianũ monopolia non eſſe intromittenda quoniam non ad commodum reipublicę, ſed ad labem detrimentaq; pertinent.

℄Monophagia, victus ex vna re.

℄Monophthalm⁹ luſcus qui vnum habet oculum, gręce μονόφθαλμος.

℄Monoptoton penulaima correpta. vni⁹ caſus habet enim vnam vocem per omnes caſus. Aptoſis ſine caſu, habet enim ſolum rectum.

℄Monoſtylon penul. co. vni⁹ columnę. ςύλον enim columnam gręci dicunt.

℄Monologion ſermo vnius rei.

℄Monoſceli homines ĩdici ſingulis crurib⁹. σκέλος ẽm crus dicit̃. Qui & ſciapodes vocãt̃, ꝙ in maiori ęſtu humi iacẽtes σκιάποδος hoc eſt vmbra pedis ſe protegãt.

℄Monotropos ſolitarius, vnius moris ſolus.

℄Monoxyliõ nauigiũ ex ligno ĩtegro, greci μονόξυλον.

℄Monyc⁹ penul. corre. vn⁹ fuit cẽtaurorũ, de quo Iuue. Quãtas iaculet̃ monyc⁹ ornos. Cõponit̃ ex monos & ὄνυξ hoc eſt ſol⁹ vnguis. ꝙ pedẽ inſtare qui habuerit. Eſt enim epithetõ equorũ qui ſolidas vngulas habent, munychus vero Athenarum portus eſt.

♃Monycha, monychę, cũ, y, & ch, aſpirato cõtra vſum fratrũ Eremitanorũ, qui ſemper monica proferunt, licet male. Et eſt nomẽ matris diui Augu. Cui⁹ vitæ ſãctimoniã & ipſe diu⁹ pater Augu. & Maphe⁹ vegi⁹ Laudenſis vates literis mandauere, quam ſi mulieres nunc imitari contenderent bene optimeq; ſecum ageretur.

℄Monacris arcadię mons, quaſi ſolus vertex, ſiue ſola ſummitas.

♃monyma pe. cor. Mithridatis vxro, quę ĩ deſperatiõe rerũ ꝓfligatarũ detractũ e capite diadema, illd̃ collo circũ ligaſſe ꝓdit̃, ſeq; ſuſpendiſſe. Et cum corporis põdere laqus ille dirupt⁹ eſſet dixiſſe. Execrãdũ diadema neq; in tam triſti miniſterio mihi profuiſti, moxq; cũ ſuper illud humi abiectum inſputaſſet eunucho regio iugulãdam ſeſe obtuliſſe.

℄Monœchus cũ œ diph. portus & ſtatio quędã ligurię ab albinga opido diſtãs ſtad. quadrigentis & octoginta Amonœci portu vſq; in thuſciã vniuerſum littus continuum omnino ſine portu ẽ exceptis quibuſdã ꝑuis ſtationibus ad iactandas anchoras, nec eſt multarũ aut magnarũ capax nauiũ. Cõponitur ex μόνος & οἶκος dom⁹ quaſi ſola domus. Et dicitur portus Herculis, quia teſtę Seruio pulſis aliis illic. Hercules ſolus habitauit, velꝙ in eius templo alius deorum non colitur.

♃Monobele dictio greca qua ſignificãtur hi qui longũ habent obelũ. Hoc eſt verũ. Apud Lampri. in vita heliogabalo legim⁹ monobelos vocari qui ſolo obelo, hoc eſt, lõgitudine conſpiciẽdi ſunt.

℄Moneo es, monui, itũ, ſignificat ſcientẽ ſeu memorẽ facio. Plau. in Pſeu. Ad hoc volo monere te monẽdus ne me moneat. Inde monitor q monet quid ſit agẽdum vt debet bona & vera amicitia, vñ Xenophõ de miſeria tirãnorũ οὐ μὴν δ' ὑλ ελιθερ ὀν δὲ τὰς πόλεις ὅτι ἡ φιλία μέγιςον ἀγαθὸν ἀνθρώποις ἐςιν. ✠. i. Neq; ciuitates latuitꝙ amicitia maximũ bonũ & ſuauiſſimũ hominibus eſt.

℄Monitio quę fit ãte cõmiſſum, obiurgatio poſt turpe factũ. Cic. li. iij. Offi. Habenda ratio & diligẽtia eſt primũ, vt monitio acerbitate, deĩde obiurgatio cõtumelia careat. Interdũ monere & inuitare eſt, ſicut inuitantur amici ad cœnã. Teren. Sed vt dici tempus eſt monere oportet me hunc vicinum Phaniã ad cœnã vt veniat. Interdũ attendere ſeu inſpicere. Aug. Admone diligẽter iudeę crudelis ſepulchrũ, adiicere cuſtodias militũ, manda vigilias, vt probes mortuũ quẽ noluiſti cognoſcere viuũ. Cõſtruitur mõ cũ duobus accuſatiuis, vt moneo te hæc, modo cũ ablatiuo. Terẽ in An. Habeo pro illa re illũ quo moneã probe. mõ cũ gtõ. Val. Max. Ab eo qui ꝓxime ſolutę a ſe legis ſue admonit⁹. Compoſita ſunt Admoneo, Commoneo. Pręmoneo, & ſubmoneo quod eſt latenter moneo. Terentius in Eunu. Tum ad eam ſubmonuit me Parmeno.

℄Monitorius ria, um, quod monet, vt liber monitori⁹

℄Monitus us, pe. cor. & monitio, idem ſignificant.

℄Moneta dicta eſt, ꝙ nos ſigni impreſſione vel auctoris vel pretii moneat. Quo etiam nomine dicta eſt Iuno Cic. li. primo diui. poſt cladẽ illã maximã a ſenonibus Gallis factam audita vox ex arce Iunonis fuit. Ex quo Iuno illa appellata moneta eſt.

℄Monetarius, qui monetam cudit.

℄Monetalis & hoc etale, qd̃ ad monetã ꝑtinet. Amb. lib. de paradiſo. Hoc bonũ aurũ decorũ & monetale, ꝙ nõ corruptibile, ſed qd̃ eternũ eſt. Apu. de Aſin. Plotina precioſiſſimis moniliũ & auro monetali zonis refertis incicta. Et monetales triũuiri dicti ſunt ſicut ſcribit Põpo. iuriſcõſultus, æris, argenti, auri. flatores.

♃Monedula auis ex gracculorũ genere quaſi monetula ꝙ monetas ſurripiat. Huic enim aui furacitas argenti atq; auri pręcipue eſt.

℄Monile pe. pro. ornamentũ gutturis qd̃ ſolet de collo virginũ pendere & grece ὅρμισκος noncupatur inquit Hierony. Dictum quod virtutis admoneat. Nã primo aliquod egregiũ factũ dari ſolebat. Ouidi. in faſt. Dat digitis gemmas dat longua monilia collo. ſed nõ ſolũ hominũ verũ etiã equorũ pendens a collo monile vocatur Vergilius de equis latini. Aurea pectorib⁹ demiſſa monilia pendent. Gel. Equitatũ fręnis ephipiis monilib⁹ phaleriſq; præfulgentẽ, monile etiã ſegmẽtũ dicitur, ꝙ quibuſdam bracteolis quaſi pręſegminib⁹ conſtet. Hierony. tamẽ in Eſa. Vult eſſe monile gen⁹ ad omnia ornamenta mulierũ cũ inquit monilia vno ſermone omnia ornamanta ſignificant.

℄Monto as, idẽ eſt qd̃ aſcendo. Aug. lib. ij. de mirabilibus ſacrę ſcripturæ. moles q̃ de fõtibus augebat̃ ſurſum in aere montabat. Et infra. ſed & hoc nonne humana diligentia ſępe efficit, vt ab oppoſitis Vallibus aq̃s in excelſũ mõtare, & ad fõtes redire offenſas cõpellit.

℄Monumentũ dicitur quicquic nos monet, ſiue monere põt quid ſit illud in quod ĩtendimus, vt tituli, ſepulchra, ſtatuę, fana, portic⁹, carmĩa, hiſtoria, documẽta, doctrĩa, libri, cęteraq;, q̃ nos alicui⁹ rei ꝑteritę moneãt.

Vnde Cic. ad Cęſarẽ. Sed ego quę monumenti ratio ſit nomine ipſo admoneor ad memoriã magis ſpectare debet poſteritatis q̃ ad pręſentis tẽporis gratiã. Florẽtin⁹ iuriſcõſul. ſic ſcribit. monumẽtũ generaliter eſt res memorię cã in poſterũ ꝓdita ĩ quã ſi corp⁹ vł relíqę ĩferãtur, fiet ſepulchrũ, ſi vero nihil eorũ ĩferat̃ erit monumẽtũ memorię cã factũ qd̃ gręci cenotaphiũ appellãt. var. monumẽta a monẽdo q̃ ſũt in ſepulchris. Et ideo ſcd̃m viã quo ꝑtereũtes admoneãt & ſe fuiſſe & illos eſſe mortales Ab eo cętera quoq; ſcripta ac facta memorię cã monumenta dicta. Verg. Quem candida Dido. Eſſe ſui dederat monumentum, & pignus amoris.

℄Mons terrę tumor altiſſimus ab eminendo quaſi eminens dictus propter quod õe qd̃ eminet mõs dici põt. Verg. Præruptus aquę mons. Sumitur qñq; pro ſaxo. Idem. Prẽſantẽq; vncis manibus capita aſpera montis Eerro inuaſiſſet. Sic aliquãdo ſaxum pro mõte, vt apd̃ eundem. Saxi de vertiſſe paſtor. Hic ſeptimontiũ loc⁹ qui habet ſeptem montes.

℄Monticulus diminutiuũ paru⁹ mõs. Dr̃ & mõticell⁹

℄Mõtan⁹ a, ũ, qd̃ eſt ex mõte, vt montani imbres.

℄Montoſus, a, ũ, vbi ſunt multi mõtes, vt montoſa regio non mõtuoſa. Plinius. Naſcitur in mõtoſis & aſperis aliquando & herboſis. Verg. lib. ſeptimo. Et te montoſę miſere in pręlia Nurſę.

℄Mons ferrat⁹, regio Italię, cui⁹ fines ſunt hĩc Pad⁹, inde Apenninus. Et ſuperiori parte montes proximi moncauerio vbi pedemontium incipit.

℄Montiuagus pe. cor. qui per montes vagatur.

℄Montigena in monte genitus.

℄Monſtrum a monſtrãdo dictũ eſt ꝙ aliquid ſignificãdo demonſtret. Cicero de nat. deorũ, monſtra prędictiones & pręſentiones rerum futurarũ quid aliud declarẽt niſi hominibus ea quę futura ſunt portandi, prędici, ex quo illa oſtenta monſtra portenta prodigia dicũt̃. Ver. tamẽ Poliphenũ vnoculũ Monſtrum horrẽdum ingẽs appelauit. Et ſic quicquid eſt natura deforme hoc eſt ꝑter naturã, aut deficit, aut excedit, monſtrũ & res monſtroſa eſt. Terẽ. in Eun. Quid iſtuc nam mõſtri fuit. Do. Monſtrum eſt omne contra naturam, ſi igitur Eunuch⁹ eſt & vitiauit virginem, cõtra rerũ naturã factũ eſt. Oſtẽtũ ꝙ oſtẽdat, & ĩ corpore qñq; ſicut martyres, quandoq; in animo ſicut Salomon qui infatuatus eſt ob amorem fœminarũ, qñq; ẽt ĩ reb⁹. Et hi oẽs. vt oſtentui, & exemplo eſſent aliis. Sal. in Iug. Sed qm̃ eo natus ſum vt Iugurthę ſcelerũ oſtentui eſſem. Quandoq; monſtrũ ponitur pro monſtratione. vt apud verg. Mõſtra deũ refero.

℄Monſtruoſus, a, um, & monſtroſus, a, um. Luci. lib. j. Monſtroſiq; hominum partus.

℄Mõſtrificus qui monſtra dicendo vel faciendo demõſtrat. Plin. Inuenta in his & ratio inſerendi monſtrificis hominum ingeniis.

℄Nonſtro as, oſtendo, declaro quaſi pro monſtro do. Terẽ. ĩ Adel. Scio vbi ſit, verũ hodie nũq̃ mõſtrabo. Huius cõpoſita ſunt Cõmõſtro, Demõſtro, & Pręmõſtro.

℄Mopſopia, Attica regio in mopſopo rege ſic dicta vt auctor eſt Strabo.

♃Mopſus nomen propriũ viri vatis, qui a Pompo. mella refert in finib⁹ Pãphilię Phaſelim vrbẽ cõdidit. Fuit & alter mopſus lapita, id eſt Theſſal⁹, vt Stra. ſcribit li. nono, qui fuit Amphycis & Cloridis filię. Orchomeni filius, Alius fuit cum quo certauit Chalcas de peritia diuinandi Apolinis filius.

℄Mora expectatio temporis dilatio. Plautus. Cui mora ſemper obfuit diligentia profuit.

℄Morula diminutiuum. Auguſtinus libro vndecimo con. Quæro quoniam dies dicitur non tantum morula ſolis ſuper terram, ſecundum quod aliud eſt dies, aliud nox.

℄Moramentum idẽ qd̃ mora. Apud. in Flo. Hiſce igitur moramentis omnibus qui volũt deuitari deuectorẽ ſibimet equum deligunt.

✠Moracea nux dura dicitur. Vnde moracillum hoc eſt duriuſculum. Cc.

℄Mororaris. expecto. Plautus. Nihil moror iſtas magnas dotes dapſiles, hoc eſt nihil curo, nõ expecto. Et morari eſt detinere retardare. Quitilianus. Quid me adhuc pater retines, quid moraris abeũtẽ? Plau. in Epi. Nihil ego te moror, id differo vel expectare facio. Itẽ morari manere. Hiero. Quando ſtudio & amore contenderim vt pariter in eremo moraremur. Itẽ hęrere dubitare. Verg. Quid ve moror ſi vno omnes ordine habetis Achiuos. Et in aliis ſignificationib⁹ habet primã correptã, morari vero prima pro. ſignificat inſanire, quod oſtendit Suet. Scribens ſolitum eſſe dicere. Neronẽ deſiſſe. Claudium inter homines morari. Nam gręci μωρὸν ſtultum vocant & fatuum. Videbatur dicere Claudium deſiiſſe manere & viuere inter homines cũ intelligi vellet eum deſiiſſe per mortem delirare & deſipere qui viuus delirauerat ſic. Plau. in Tri. Amor mores hominũ moros & morſos efficit. Compoſita a moror ſunt Commoror, quod eſt maneo & firmam habitationem habeo. Lact. li. vij. Cuius poſteri cum diutius in ęgypto cõmorantes in magnam frequentiam creuiſſent. Am. vero de ſanctis Geruaſio & Protaſio poſuit pro abſtinere ceſſare, vt inquit. Hortor vos & moneo vt a deorum noſtrorũ iniuris cõmorãtes ad immolãdũ eis deuoti ſtudeatis inſiſtere. Demoror, ĩmoror morã traho. Lact. li. ij. Sed vereor ne ſi fuero in propoſitiõe rerũ cõtrariarũ diuti⁹ immoratus. Remoror. Et habet pe. cor.

℄Morus arbor morũ fructus a mora. i. tarditate vt qdã putant. Nã poſtrema omniũ arborũ mor⁹ floret. ꝓpter qd̃ prudentiſſima arbor dicit̃, quia lędi ſe a frigore non ſinit. Sũt tamen qui a gręco id nominis deriuent μαυρὸν eĩ nigrũ dicit̃, mora quoq; in rubis ſũt, ſed multũ ab his differẽtia. Col. li. iij. de pruno morũ ab idibus februa. vſq; in ęquinoctium vernale recte feres.

℄Moratus qui bonis moribus ꝑditus eſt. Plau. in Aul. Dũ mihi morata veniat dotata eſt ſatis. Te. in Hec. Sed quid mulieris vxorẽ habes, aut quibus moratã morib⁹. Et ẽ participium ſine verbo

℄Morigeror morẽgero obſequor & quaſi ad alteri⁹ voluntatẽ mores transformo. Teren. in Adel. Si adoleſcẽti eſſes morigeratus. ✠Inde morigeratio & morigere aduerbium dicitur & morigerus.

℄Moriger pe. cor. obediens.

℄Moralis ad morẽ pertinens. Vnde ſcientia moralis q̃ de moribus tractat.

℄Moros gręce latine ſtult⁹. Plau. in Tri. Amor mores hoĩm moros & moroſos efficit. Vnd̃ ꝑ ãnomĩatiõnẽ mores mori dñr ſtulti & fatui, vnde moriones nominãtur.

℄Morini populi ſũt in finib⁹ Ambianoꝝ & eorũ vrbs morinũ quã vulgari verbo terrã vanam appellant. Ver. Extremiq; hominũ morini. Cc.

℄Moriones ſtulti Aug. ad Hiero. Quidã tantę ſunt fatuitatis vt non multũ a pectorib⁹ differant quos moriones vulgo vocant.

℄Moroſus curioſus diligẽſq; qui nimis exacte oĩa fieri expoſcit. Porphyrio. ille eſt moroſus qui multorũ morũ inter ſe contrariorũ eſt. vnde ſenect⁹ moroſa Auctor Seneca eſt moroſum genus iracundię eſſe delicatũ. Nã quando res pene nulla animo hominis cuncta faſtidiẽtis ſatiſfaciat, ea ꝓprie moroſitas eſt. Ci. li. j. de ora. vſq; a deo moroſi ſum⁹, vt nobis nõ ſatiſfaciat ipſe Demoſtenes. Sue. de Cęſare. Circa corporis curam morioſior vt non ſolum tonderetur diligenter, ſed etiã velleret. Et a more deſcendit cuius prima producitur.

℄Morologus. pe. cor. q in ſermone moroſ⁹. i. moleſtus eſt vnde & ſermones hmõi dñr morologi. Plau. Nec moleſtum eſſe nec ſermonibus morologis vti.

℄Morbus eſt habit⁹ cuiuſcũq; corporis contra naturã qui vſũ ei⁹ faciat deteriorẽ. Alias in toto corpore alias

in parte accidere ſolet. Totius corporis morb⁹ eſt veluti phthiſis febris partis autē veluti cęcitas aut pedis debilitas. Et apud iuriſcōſultos ſcriptū eſt morbū & vitiū diſtare ꝙ morbus tēporalis ſit ibecilitas & ſanari queat Vitiū perpetuū impedimētū. Cicero lib. iiij. Tuſcu. Ait morbū eſſe toti⁹ corporis corruptionē veluti febris eſt. Vitiū cū partes corporis inter ſe diſſidet. Ex quo prauitas membrorū diſtortio diformitas, morbi in aïa dicūt vitia inueterata, & dura vt eſt auaritia, ambitio.

¶ Morbidus a, um, quod eſt morbo infectum. Idem ſignificat morboſus.

¶ Morbificus, a, um, quod morbū infert

¶ Mordeo mordes momordi & morſi ſum. Luc. Exibuit prim⁹ chalibē frenos momordit. Plau. in Trige. Ni fugiſſem īquit mediū credo ꝑmorſiſſet. Eſt autē mordere dētib⁹ ledere. Per trāſlationē vero ſignificat detrahere pūgere. Ci. Appio. Neq; non me tn̄ mordet aliqd quomodo ea tuear quę mihi tuēda ſunt. Cōpoſita ſunt Admordeo valde mordeo. Verg. li. ij. Geor. Duriq; venenū dētis & admorſo ſignata ī ſtripe cicatrix. Cōmordeo ſimul mordeo, Demordeo morſu decerpo. Immordeo morſū ī figo. Obmordeo circūmordeo. Prӕmordeo āte mordeo. Remordeo, crucio. ſollicito. Ver. Q ñ hæc te cura remordet Proprie tn̄ remordere eſt illū a quo qs eſt morſ⁹ mordere. Lactā. lib. vj. Sed qa ipſe caninā facūdiā ſicut Saluſti⁹ ab Appio dictū refert, exercuit, voluit hominē canino mō viuere, vt remordeat laceſſit⁹.

¶ Morſus, a, um, participium. Pliuius, Datur morſis a rabioſo rabidi fiant.

¶ Morſus us, nomē modo pro dētiū læſione, mō ꝓ maledicētia ponit. & morſ⁹ eſt qui gręce dicit ſcōma, qm̄ figuratus eſt, Sępe enim fraude vel vrbanitate tegitur vt aliud ſonet aliud intelligat. Idem ſignificat morſio.

¶ Morſiuncula diminutiuum paruus morſus. Plautus in mili. Compreſſiones arcte animantium comparate teneris labellis molles morſiunculæ.

¶ Mordax qui mordēdo lędit, vel quis alijs detrahit, a quo mordacitas.

¶ Mordico as, penult. correp. dolorem affero, perinde ac ſi morſu lęderem.

¶ Mordicus pe. cor. aduerbiū ſignificat mordēdo. Plautus in cur. manum arripuit mordic⁹. Idem. Iamdudum oportuit naſum ademptum mordicus. Aliquando ſignificat ſtrictim, & quaſi morſu ac dente. Suet. in Cęſa. Ne libelli quos tenebat madefierent, paludamentum mordicus trahens ne ſpolio potiretur hoſtis.

¶ Mordicibus pro morſibus. Plaut. Aſini me mordicibus ſcindant.

¶ Morſicatim ſignificat mordendo. Var. Sicut pulli incedunt & in bellis morſicatim ludunt.

¶ Mors a mordendo, vt inquit. Augu. li. cōtra Pelagianos Ei⁹ hæc ſunt verba, mors priuatio vitę eſt nomen tantum habens non eſſentiam. Et ideo de⁹ eius auctor eſſe dici non poteſt. Quicquid em̄ deum feciſſe dicimus habet eſſentiam. i. ſpecies eſt. Eſſentia enim dicitur ab eo quod eſt mors ergo nihil eſt niſi nomen recedēte vita, ſicut fames eſcarū defect⁹, ſitis egētia pot⁹. Tenebrę abſentia lucis. Sterilitas defectus fœtus. ſilentiū vocis abſētia. Inopia priuatio facultatū, & ſi q̄ ſunt alia. quę rerū priuationes nihil eſſe niſi nomē īueniūt. Opinor nāq; ꝙ ideo mors hoc vocabulū accepit eo ꝙ morſu quodāmodo venenoſi ſerpētis. i. diaboli in paradiſo Adam fuerit interēptus. Tūc em̄ ſerpēs morſu decepit Adam, qn̄ eum per concupiſcētiā mordere hoc eſt edere ſuaſit illicita. Et vt dixit ꝓpterea mors q̄ſi a morſu nomē accepit. Vn̄ dn̄s in Oſeę propheta morti minitās dicit Ero morſ tua o mors ero morſus tu⁹ inferne. Sūt qui mortē ab emerita iam vita, hoc eſt acta & abſoluta nominatam velint. Et mortuos quaſi emeritos apppellatos quod ab mortali hac militia abſoluti quaſi veterani quietiorem iam ſtatum ſint adepti. Alij a gręco trahunt, hoc eſt ab λόγος quod ſortē partē mortēq; ſignificat, moros autem ab μείρω deſcendit, quo verbo partiri ac ſeparare ſignificat. Nā qd alid eſt mors quā animi a corpore ſeparatio? Platonici diffiniūt mortē ſic. θάνατος ἐστι ψυχῆς καὶ σώματος διάλυσις, hoc eſt mors eſt animę corporiſq; diſſolutio, mors etiam dea a gētibus putata eſt quę mortis potens eſt, hanc Cic. noctis & erebi filiā fuiſſe ſcricit. Sta. Mors in ſcopulis ſæua ſedet. Declinat q; in plurali hoc nomē mors. Auguſtinus lib. primo de ciuitate dei, multi multarū mortiū fœda varietate cōſumpti ſūt. Et iterū in eodē. Cū autē vnicuiq; mortaliū ſub quotidianis vitę huius caſibus innumerabiles mortes quodammodo continentur.

¶ Morior eris, & iris, quarti ordinis. Oui. li. iiij. me. At ſtrepitum mortēq; timens cupiduſq; moriri. Significat mori vita decedere. Cuius pręteritū eſt mortuus. Vnde Augu. li. iiij. de ciui. dei. Nō importune neq; incōgrue arbitror dicere etſi nō humana īduſtria iudicio fortaſſe diuino, vt verbū qd̄ eſt moritur in latina lingua nec grāmatici declinare potuerint ea regula qua cętera talia declinātur, nāq; ab eo qd̄ eſt oritur fit verbū pręteriti tēporis ortus eſt, & ſi qua ſimilia ſunt quę per pręteriti tēporis participia declinātur. Ab eo vero quod eſt morit ſi quęramus præteriti temporis verbū reſponderi ſolet mortuus ē vlitera gemina. Sic enī dicitur mortuus quomodo fatuus, arduus, carduus, conſpicuus, & ſi qua ſimilia, quę non ſunt pręteriti temporis, ſed qm̄ noïa ſunt ſine tempore declinātur, illud vero quaſi vt declinetur quod declinari nō poteſt, pro participio pręteriti temporis ponitcr nomē. Conuenienter ergo factum eſt vt queādmodum id quod ſignificat non poteſt agendo, ita ipſum verbum nō poſſet loquendo declinari Compoſita huius verbi. Cōmorior ſimul morior, illud. Et ſi oportuerit me commeri tecū nō te negabo. Demorior, Emorior, Intermorior, & Prӕmorior

✣ Moribundus, moriens. Cc.

¶ Mortuū mare dicitur, quia nihil viuū gignit. Lacus eſt ſyrię in prouincia Pētapoli qui nihil pręter bitumē gignit, nihil in eo graue ſubmergitur. Ideo Aſphaltus vocat, ꝙ oïa in eo tuta ſint gręce ἄσφαλτος tutamē dr̄.

¶ Moram vnam eſſe ex parcis dicunt, quod qui naſcūtur ante tem pus vel poſt tempus quaſi monſtra habeātur. Parcas aūt latini nonā decimā & mortē vocitāt. cc.

¶ Mortalis qui morti ſubiectus eſt. cui⁹ cōtrariū eſt immottalis, vt deus immortalis.

¶ Mortuale quod ad mortuos ꝑtinet. Plau. in Aſi. Hęc ſūt non nugę non enim mortualia. Vnde emortualis dies in quo quis eſt mortuus, ſicut natalis in quo quis natus eſt. Idē. Certū eſt mihi hunc emortualē facere ex natali die. Mortualia etiam dicuntur quę mortua ſunt. Mortiferus, a, um pe. cor. quod mortem affert. Col. lib. vij. Et etiam mortiferus ſerpentis ictus.

¶ Morticinū penul. ꝓducta, exangue corruptū. Morticinam carnem dicimus animalium quæ non ſunt mactata, ſed per ſe mortua. Sola hęc auis in eo genere morticinā carnē non attingit. Varro. Morticinę ouis nō patiuntur veſci carne, Morticini claui dicuntur pedum ꝙ veluti morticina caro ſit.

¶ Mortariū vas in quo res quæ reſoluēdæ ſunt piſtillo teruntur. Plau. in Aul. Cultrū ſecurim piſtillū mortariū quę vtenda vaſa ſemper vicini rogāt. Cuius diminutiuū eſt mortariolum. Hiero. in numeris. Ponēt cū ea turibula morariola cyathos & crateres ad fundęda. Eſt & mortalium lacus & conceptaculum in quo calx ſiue intrita ſubigitur ſeruatur ve, que loca etiam plębi hodie mortaria appellantur, vt eſt apud Plin. lib. xxxvj.

✣ Morphnus aquilę genus, ab Homero percnū vocatū qnidem etiam plancum vocant. Cc.

¶ Morphoſis penultima producta latine dicit mutatio Inde morphera infirmitas que colorem mutat, & metamorphoſis tranſmutatio.

¶ Morotis & morſis perdelirium & inſania quotieſcunq; ex ſomnifico grauamine reſipiſcētia nō datur ad mētem hæc enim non modo memoriam, ſed vſum quoq; rationis intercipit.

¶ Moſes is, & moſi, ſicut & Achilles, is achilli, nomen iclyti iudęorū ducis Iuue. Tradidit arcano q ḋcūq; volumine moſes. Arator. Nō hæc ieiunia moſes cōdidit. Et interpoſito ypſilo moyſes dr̄. quod habet infrequētiori vſu. Seduli⁹. Quid ꝙ & heliā & clarę videre moyſē. Scribit Ioſeph⁹ ex euentu rerū nomē ei īpoſitū fuiſſe. i. ex a qua ſaluat⁹, eo ꝙ de flumine ſit ſaluatus. Moy ęgiptij aquā dicūt, ſes vero ſaluatus Dicit & moſe⁹ moyſeuſq;.

¶ Mos moris eſt vitę īſtitutū cōſuetudine firmatū. Varro ait morē eſſe īſtitutū animi, qd̄ ſequi debeat conſuetudo. Interdū ſumitur pro conſuetudine approbata quę habetur pro lege. Interdū in malū. Nam & boni & malimores dicūt. Plaut. in tri. Morb⁹ bonos īuaſit mores, qui dum ægrotant intermortui, mores mali quaſi hærba irrigua ſuccreuerunt. Hinc fit Morat⁹ moralis morigeratus & diminutiuum moſillus paruus mos.

¶ Moſini populi aſiæ verſ⁹ ſeptētrionē, qui vt Pō. li. j. refert. Turres ligneas ſubeunt, notis corp⁹ omne perſignant ꝓpatulo veſcuntur, promiſcue cōcūbunt, & palā reges deligunt, vinculiſq; arctiſſima cuſtodia tenent.

✣ Moſchatula pyra dicebant a Moſchi odore, eſt enim Moſchum ſanies animalis, quod eodem nomine arabes appellant. Cc.

✣ Moſchus regio eſt aſiatica prope phaſim fluuium & ea regio eſt tripertita, vnā Colchi alteram hiberes & tertiam hermenij inhabitant.

✣ Moſillus paruus mos. quo Cato vſus eſt. Cc.

¶ Moueo moues moui motū note ſignificatiōis. Cęſar. poſtero die caſtra ex eo loco meuēt. Per tranſlationem mouere ponitur pro excludere. Cicero. li. iij. of. Quid ergo nonne nocet qui quodam quaſi veneno perficiat, vt veros hæredes moueat in eorū locū ſuccedat. Mouere animū eſt īducere allicere. Vergili⁹ libro tertio Georg. Nō vmbre altorū nemorū nō mollia poſſunt Prata mouere animū. Ser. Mouere animū, ī ſuū deſyderiū ilicere. mouere tragœdias ſignificat verbis rem atrocem & indignam efficere, quale eſt opus tragicorum de rebus atrocibus ſemper mœſtiſq; loquentium, ſicut econtrario Cœmedias agere pro ridicule ac dicaciter loqui Cōpoſita huius verbi ſūt Amoueo, Admoueo, quę ſūt cōtraria. Vide in dictione Amoueo, Cōmoueo, Dimoueo diuerſe ſiue diuiſim moueo. Terētius in Adel. Caue nunc oculos a meis oculis quo quam dimoueas tuos. Lactā. libro ſeptimo. Cū diſcuſſis fluctib⁹ & in vtrāq; partē dimotis per ſiccū popul⁹ graderetur. Emoueo extra moueo. Idē libro quarto, Hominūq; mētes emotas & malis incurſib⁹ furiatas in ſēſus priſtinos reponebat. Promoueo vehemēter vltra moueo pro longo vltra eo. Teren. in An. Eho tu īpudēs nō ſat habes ꝙ tibi dieculā addo quātum huic promoueo nuptias, id eſt prolongo. romoueo, valde moueo. Saluſtius. in Iugulta. Exiſtimasns atherbalem dolore permotūm iniuriaſſuas vinijdicaturum manu. Demoueo deorſum moueo Liui. li. vj. Quorū romana ſe inuexit acies tantum hoſtes gradu demoti. Remoueo alieno. diſcedo, tollo. Lactā. lib. iij. Ab eiuſmodi queſtionibus ſe remouit. Liui. lib. ij. Hunc tu inquit Luci. Tarquini remoue metū. i. aufer Cic. Cato. Si quiſquam fuit vnquam remotus ab inani laude & ſermonibus vulgi, ego profecto is ſum. i. alienatus. Idem Titoni. Accepimus cōditiones, ſed ita vt remoueat ꝓſidia ex ijs locis quę occupauit, i. alio mitat. Semoueo ſeorſum moueo, Augu. libro ſexto con. Statim que cognitum manu apprehēſa ſe mouit a turbis. Sum moueo clā ſiue ſubtus vel a longe moueo. Col. li. j. Cū liceat vel cauere ne talis prӕficiatur negocio, aut iā ꝓpoſitus vt ſūmoueatur curare. Idem li. v. Fructuſq; ſummotus a terra minus putreſcit, id eſt de longe poſitus.

¶ Moto, as, frequentatiuum. Verg. Siue ſub incertas zephyris motantibus vmbras. Siue antro potius.

¶ Motabilis qui freqenter mouetur. Gen̄. Creauit de⁹ omnem animam viuentem, atq; motabilem.

¶ Motus, a, um, participiū. Verg. Sed motos pręſtat cōponere fluctus, mot⁹ us, ipſa motio. Vn̄ fit terrę mot⁹.

¶ Motiuus, a, um, qd̄ mouetur & nō ꝑmanet. Do. in expoſitione Andrię. A re nihil eſt propriū a ꝑſona cuiq̄ proprium perpetuum non temporale ac motiuum.

¶ Motacilla, auis quę ſemper mouet caudam, vulgo, Cauda tremula dicitur.

¶ Mox aduerbiū ſignificat ſtatim. Terē. in Phor. Expecto q̄ mox veniat. Idē ſignificat paulopoſt vel poſtea. Cicero. libro prime de orat. Verū illa mox, nunc de ipſa exercitatione quid ſentias querimus.

M ANTE V

MVcor lanugo, q̄ diutino ſitu cantrahit queādmodum in pane, carne, alijſq; hmōi fieri videmus.

¶ Mulcidus a, um, penul. cor. qd̄ mucorē, hoc ē muſcum habet. Iuue. Neq; enim omnia ſuſtinet vnquā mucida cęrulei panis conſumere fruſtra.

✣ Mucoſus idem cum mucidus. Cc.

¶ Mucco mucces, cui, mucidus ſum a quo muceſco mucidus fio. Plin. li. xviij. Iterūq; exporrigi in ſole ſuper liteа, qd̄ niſi feſtinato pagat lubrico colore muteſcere Cato de re ruſt. Vini ſingulę vrne dabūt qd̄ neq; aceat neq; muceat.

¶ Mucus narium humiditas & cratior pituita. Catullus mucus a mala pituita naſi, Hinc mucoſus qui eſt muco plenus, vel a muco lęſus.

¶ Mucro ꝓpie cuſpis & acumē enſis. ac tellorū. Apul. Circulatorem aſpexi equeſtrē ſpatā ꝑacutā infeſto mucrone deuoraſſe. Sen. ad Lucil. Gladiū bonū dices non cui deauratus eſt baltheus, nec cui vagina gemmis diſtiguitur. ſed cui ad ſecandum ſubtilis eſt acies & mucro munimentū oē ruptur⁹. Improprie ponit ꝓ ēſe, hīc mucronat⁹ a, ū, qd̄ eſt acutū, & ad mucronis ſpeciē firmatū

✣ Mucronat⁹ a, um, quod eſt acutū, & ad mueronis ſpeciē formatū. Pli. lib. xxxij. Scribit īter piſces xiphiā. i. gladiū roſtro mucronato eſſe, a quo naues perfoſſę merguntur in Oceano.

¶ Mugil & mugilis penu. cor. gen⁹ piſcis capitoſi. Gręci a capite cepholō appellāt q̄ omniū piſciū ſcāmis intēctorū velociſſimus eſt adeo vt tranuerſa mauigia interi ſupernatet. Huius natura eſſe fertur qd̄ abſcondito in in metu capite totum ſe occultari exiſtimat.

¶ Muginor pe. cor. murmuro. Lucil. Muginamur, molimur ſubducimur.

¶ Mugius cognomen romani cuiuſdā a frequenti murmuratione a quo mugiola porta cui ipſe aliquando pręfuit, nominota eſt.

¶ Mugonia porta Romę, a mugitu, quod per eā venale pecus intraret, hęc & Trigonia appellata eſt, hoc eſt trium angulorum.

¶ Mugio mugis mugiui, vel mugij, itū, fictitiū verbū a voce boū. Vn̄ mugit⁹ pen. ꝓd. ipſa vox. Liu. lib. j. Inde cū actę boues quedā ad deſideriū (vt fit) relictarū mugiſſent. Verg. Mugituſq; boū. A mugit⁹ ſimilitudine verti quoq; & tonitrua aliquādo mugire dicuntur. Lact. li. vij. Cur emicent fulgura tonitrua mugiant. Hui⁹ cōpoſita ſunt. Admugio quod eſt iuſta vel poſt mugio. Clau. li. iij. Omnibus admugit quocunq; id. Immugio int⁹ vl̄ valde mugio. Verg. lib. iiij. Curuiſq; immugijt ætna cauernis. Remugio reſono. Idem lib. iij. Georg. Et vox a ſenſu nemorum ingeminata remugit.

¶ Mulgo as. palā facio. Plau. in Ciſt. Pro puella ſeruulus nequā qui dominū mulgat atq; villicū. Hui⁹ cōpoſita ſunt. Dimulgo & promulgo. De quibus alibi.

¶ Mulgeo es ſi, vel xi ſum & mulctum. priſci. Mulgeo mulſi quoq; facit q̄uis differētię cā qdā mulxi ꝓtulerūt, ga mulceo quoq; mulſi facit. Eſt aūt mulgere lac e man-

mis exprimere. Ver. li. iij. Geor. Quod ſurgēte die mulſere horiſq; diurnis nocte premũt. Trãſfertur tamen ad alia. Eius cõpoſita ſunt. Emulgeo. Col. li. viij. Sed priuſ q̄ hoc fiat exiguum emulgēdũ eſt. Ter. in Phor. per trãſlationem dixit Emulſi argento ſenem qđ eſt ſine labore ſuſtuli. Immulgeo intus mulgeo. Pliniꝰ. Fabuloſũ arbitror de ſtrigibus vbera eas infantiũ labris immulgere

¶ Mulctra ę, ipſum lac mulctũ. ſeu emunctio, aut vas in quo mulgeť. Ver. li. iij. Geor. Hic largi copia lactis. Qđ magis exhauſto ſpumauerit vbere mulctra Lęta magis preſſis manabũt vbera mãmis. Col. li. viij. Sed mulctra cũ eſt repleta lacte, nõ ſine tempore aliquo debet eſſe.

¶ Mulctrũ idem quod mulctra. Hora. in epo. Illic iniuſſę veniunt ad mulctra capellę.

¶ Mulctrale ſimiliter vas in quod mulgētur animalia. Ver. in Geor. Implebunt mulctralia vaccę.

¶ Mulceo es, ſi, ſum, & ctũ. Priſcia. mulſi. ſũ, & mulctũ Vnde Cicero, in contentione metelli. Permulſa atq; recreata. Var. in ſaty. Capite ꝑmulſo. Sal. lib. iiij. hiſt. Dei de lenita iã ita poſtero die liberalibꝰ verbis ꝑmulcti ſũt Eſt autem mulcere, lenire, mollire, blãdire, mitigare, dulcem facere, vngere, delectare, polire. Ver. Et mulcere dedit fluctus, & tollere vētos. Hier. Et ſermone cõpoſito autē populi mulſerint, qcquid dixerint hoc legē dei putant. i. Huiꝰ cõpoſita ſũt, Demulceo, permulceo perfecte mulceo. Cic. lib. iij. ad Heren. Nã lędũtur arterię ſi antequã vox bene ꝑmulſa eſt, acri labore cõpelleť. i. mollificata. Gel. li. ij. nihil adeo in cõgrediēdis hoſtibus atq; in principijs prępliorũ ad ſalutē virtutēq; aptius rati q̄ ſi permulcti ſonis mitioribus nõ ĩmodice ferocirēt

¶ Mulciber pe. cor. mulciberis, & ꝑ ſyncopã mulcibris Eſt enim tertij ordinis nõ ſecundi, a mulcendo dictꝰ eſt vulcanꝰ. i. moliendo ferro. Mulcere enim mollire ſiue lenire eſt, ꝙ ignis omniũ mulceat, molliat, vincat, ac domet. Cic. li. ij. tuſ. Iouiſq; numen mulciberis aſſciuit manꝰ. Oui. mulciberis capti marſq; venuſq; dolis. Sũt qui mulciber a mutilãdo dici putãt, ꝙ ob claudi tatē ſit muti latus ac debilis.

¶ Mulſum a mulceo, quaſi melle delitum, mulcere enĩ delinire eſt, quaſi mollicere. Eſt aũt mulſum potio ex vino melleq; cõfecta. Pli. lib. xxj. ſcribit multũ ex vetere vino vtiliſſimũ fieri, qđ facillime id cũ melle incorporať De hoc Mar. Attica nectoreum turbatis mella falernum miſceri decet hoc a Ganymede merũ. Hoc ſi callidũ bibatur vocē permulcet, ſi frigidũ exaſperat. Cic. libro. ij. de Ora. Suadebat grauius, vt mulſum biberet ſimul ac domum rediſſet. Perdã inqt vocē ſi id effecero. Græci mulſũ vocãt οἰνόμελι & μελίκρατον Vlpi. Vini appellatione ait mulſũ non contineri, oinimeli contineri. Interpretaturq; oimeli vinum dulciſſimum. Qđ ſi Vlpiani ſententia vera, mulſum non erit idem quod oimeli. Vſurpatur etiam pro adiectiuo, mulſus a, um. Pli. Lac mulſũ, acetũ mulſum, aqua mulſa q̄ melle concinnetur. Hęc etiã Hydromeli quę fit deſpumatio in ea melle. Confert ęgrotis apud Plautum ex amantis & blandientis affectu dr̃ meo mulſa. At muſtũ ad tertiam ꝑtem decoctũ ſapa dr̃ vt Var. Cato Col. Palladius, accuratiſſime ſcripſerunt. Mart. Et laletanę nigro lagœna ſapę, ſed ſi ad duas partes ſit decoctum defrutum appellatur.

¶ Mulier a mollicie, vt inqt Var. dicta eſt, immutata & detracta litera, quaſi mollier. Vlpi. mulier dr̃ q̄ virgo nõ eſt. Qđ ſi inquit ego me virginē emere putarem cũ eſſet mulier, emptio valebit. Cic. obiurgantibꝰ ꝙ ſexagenarius Popiliam virginē duxiſſet. Cras mulier erit ĩquit Caius ſcribit mulieris noĩe etiã virginē viri potentem cõtineri. Vlp. vno ĩ loco vtroq; ſignificato vſus eſt. mulierē ita arctã vt mulier fieri nõ poſſit, ſanã non videri conſtat. Eandē dixit mulierē & nõ mulierē. Primũ ꝑ ea quę fœmina eſt. Secundũ pro ea quę eſt corrupta. Aug. li. ij. de cõſenſu euãgeliſtarꝫ. In multis ſcripturarꝫ locis hoc inuenitur nõ eas tantum quę virũ paſſę fuerant, ſed omnino fœminas etiã ĩtactas atq; integras mulieres appellari, ſicut de ipſa. Eua ſcriptũ eſt formauit eã ĩ mulierē. Qua locutiõe ēt Paulus ait Chriſtũ factũ ex muliere.

¶ Muliebris & hoc muliebre, quod ad mulieres ꝑtinet, ſeu qđ eſt aut fuit mulieris, vt muliebris ſexꝰ muliebre veſtimentũ. Aliqñ diciť qđ eſt molle & effœminatũ vt muliebris animꝰ. Vnde muliebritas mollicies, muliebriter aduerbiũ quod ſignificat molle effœminate, ſeu more mulierum. Iuſti. Quę non muliebriter hoſtium aduētu territa.

✣ Muliebrem folliculum dicebant quem vuluã ſiue vterum appellare conſueuerũt. Cc.

¶ Mulieroſꝰ, qui nimiũ appetit mulieres a quo mulieroſitas. Cic. li. iiij. tuſ. Similiterq; cęteri morbi, vt glorię cupiditas, vt mulieroſitas, vt ita appellem ea quę græce φιλογυνεία dicitur, id eſt amor mulierum.

¶ Mulierarius idē quod mulieroſus. Iu. Capitolinꝰ, mulierarius fuit inter primos amatores.

¶ Muliero, as, effœmino. Var. Et rex & miſſelꝰ ille pauper amat. Habet ignem intus acrē. Hic ephebũ mulierauit. Hic ad medica adoleſcentem traxit.

¶ Muliebria tantum plurali numero dicũtur mēſtrua. Hie. in Geñ. Et deſierant Sarę fieri muliebria. Interdũ ſumũtur pro muliebri natura, ſicut virilia pro pudendis viri. Iterdũ pro libidine. Quin. Nobilis adoleſcens a cēturione muliebria paſſus. Sic Sal. Viros muliebria pati, mulieres pudicitiã in propatulo habere.

¶ Mullei calcei regũ albanorꝫ erant purpurei coloris, poſtea patriciorũ, a millando. i. ſuendo. Vnde millꝰ collare. Vopiſ. ĩ Aureliano. Calceos mulleos & hederaceos & albos viris omnibus abſtulit, mulieribus reliquit.

¶ Mulꝰ per ſimplex l, aĩal qđ ex aſino & equa generať. Qui autē ex equo & aſina genitꝰ pullꝰ hinnulꝰ dicitur.

☧ Muli mariani ſũt furculę qbus religatas ſarcinas viatores gerũt, quarũ vſum quia mariꝰ retulit muli muriani poſt ea appellati. Fronti. li. iiij. Stratag. Cc. Marius recidēdorꝫ ĩpedimētorꝫ gratia quibꝰ maxime exercitus agmē onerať vaſa, & cibaria militũ in faſciculos apta furcis ĩpoſuit, ſub qbus & abile onꝰ, & facilis requies eſſet.

¶ Mularis & hoc mulare adiectiuũ a mullo. Col. li. vij. Eſt gñoſa materies quę circoſa criſq; certaminibꝰ equos ꝓbet. Eſt mularis q̄ pretio fœtꝰ ſui cõparatur generoſo.

¶ Mulio & mulius qui mulos clitellarios ſiue quadrigarios ducit. Horatius in Sermon. Audit cũ magno blacteras clamore furiſq; Mulius. Iuue. Nam commota iã ducēdũ mulio virga.

¶ Mullus per duplex ll, genꝰ piſcis marini maximę nobilitatis & gratię qui binas libras ponderis raro exuperat. Hora. Laudas inſane trilibrē mullũ. Mar. Nolo mihi ponas rhõbũ nullũq; bilibrē. Hic a gręcis Trigla dr̃, vulgꝰ Barbonē vocat, qm̃ auctore. Pli. Barba gemina inſignitur inferiori labro. Hic a Cicerone in ꝑado. & a Var. li. iij. de re ruſt. Barbatuli & barbati mulli dicti ſunt Nomē illi datũ ē, vt Feneſtella docet a colore mulleorꝫ calciamentorꝫ. Scribit Pli. lib. ix. Mullũ expirãtē verſicolori quadã & numeroſa varietate ſpectari.

¶ Mulcta tę, ſolutiõis pœna, ꝙ olim vt Var. inquit ſingula ob peccatum exigebanť, vt ouis vt bos, poſtea mulcta ſimul exigi cœperũt & vinũ atq; oleum addi. In hoc autē mulcta differt a pœna ꝙ pœna gñali noĩe diciť omniũ delictorꝫ coercio, mulcta vero ſpecialis eſt peccati, cuiꝰ animaduerſio pecuniaria eſt. Pœna aũt nõ tantum pecuniaria, ſed capitis & exiſtimatiõis irrogati ſolet. Et mulcta quidē ex arbitrio eiꝰ venit q mulctã dicit pœna non irrogatur niſi quę lege vel quo alio iure ſpecialiter huic delicto impoſita eſt. Suprema mulcta apđ priſcos erat in ſingulos dies. xxx. boum, & duarũ ouiũ, minima ouis vniꝰ. Var. lib. ix. rerũ hũarũ dicit hoc vocabulũ nõ latinũ, ſed ſabinũ eē. Dicimꝰ ãt, mulctã dixit & mulcta dicta ē mulctã irrogauit & mulcta irrogata ē & ſignificat mulctã imponere dãnato quaſi ꝑ rogationē ad ppl'm

¶ Mulctatitius. a. um, quod ex mulcta fit vel qđ ad mulctã pertinet, ſiue quod noĩe mulcte exigiť. Liui. libr. x. Ex mulctatitia itē pecunia quã exegerũt pecurarijs dãnatis ludifacti. Et libr. xxvij. Aediles plebis ex mulctatitia argento ſigna ęnea ędem Cereris dedere.

¶ Mulcto as. punio, cõdemno. laxo diminuo, quia oĩs punitio diminutionem habet. Et cõſtruitur cum ablatiuo vel gtõ. Vergilius. Mulctatam triſti morte Camillam Cur. li. ij. Is quoq; inſulas ꝑfidis occupati, pecunia mulctat. Aliquãdo cũ duobus accuſatiuis. Hiero. in Eſdra. Et mulctauit gētē argenti talenta centum auri talentũ vnũ. Interdum mulctare ſignificat priuare. Ver. Quod ſi ꝑdiderim patria mulctabor. Interdũ lacerare mutilare verbare diſſoluere. Teren. in Adel. Ipſum dominum atq; omnem familiam mulctauit vſq; ad mortē. Col. libro ſecundo. Quo euenit vt in iteratione quoq; ſcãna fiant & boues iniquitate operis maxime mulctãtur. Interdũ augere & voti compotem facere Nonius. Et vobis gratias ago cũ votis me mulctaris meis. Interdũ male tractare. Columel. libro. j. Nam illud vetus eſt Cato. Agrũ peſſime mulctari cuius dominus quid in eo faciendũ ſit non docet ſed audit villicum.

¶ Mulctor aris. deponens. Sue. de Aug. Neq; aut crebrius aut ꝑfidioſius rebellãtes grauiori vnq̄ mulctatꝰ eſt pœna quã vt captiuos ſub lege venundaret.

¶ Multus, a, ũ, a quo fit multitudo q̄ eſt frequētia & copia. ✣ Multilibus diciť q multi eſt potus, & eſt epithetum Herculis.

¶ Multifariã aduerbiũ. ſignificat quod multis modis fari põt, multifidꝰ multis modis fidēs. Multiuidꝰ multa videns, multipes multorum pedum. multiuolus qui multarum rerũ deſiderio tenetur. Multiloquus qui multa loquitur. multifacio magni eſtimo.

¶ Multiplex varius. inuolutus, multas plicationes habens. Hinc multiplico as.

¶ Multeſima pars ꝑ quantitate infinita Luc. Qđ paruula pars quã multeſima conſtet.

¶ Multitia indumēta dicebãť minutiſſimis filis cõtexta vnde a multis filis & ꝓpterea ſubtilibꝰ nõ inditum vel a mulcēdo quoniã carnē demulceãt. Et tñ pluraliter declinatur. Iuue. Quęro an deceant multitia teſtem.

☧ Multiiugus a, ũ, pe. cor. qđ eſt multiplex & variũ. Nã multiiuga dicimꝰ multa & numeroſa. Vbi iugus nihil ſignificat ſicut in poſt luminiũ, meditulliũ legitimũ & huiuſmodi. Prima pars in multiiugũ multũ ſignifi. Reliqua pars ꝓtractionē ſolã eſſe demonſtrat. Apul. in apol. Legiſti Ariſtotelis multiiuga volumina. Cic. ad Atticũ ait ſe multiiugas litteras accepiſſe.

☧ Multicolorius a. ũ. qđ habet multos colores. vnde veſtimenta multicoloria apud Ezechielē legimus.

☧ Multiſcius qui multa ſcit. & multa ſcientia habet.

¶ Multiforatilis, q habet multa foramina, vt tibia multi foratilis apud Apu. in floridis,

☧ Multigeneris & hoc multigñe, ſicut Degeneris & hoc degenere ſignificat quod eſt multorũ generum Plau. in Cap. multiſgeneribus.

☧ Multibarbꝰ qui multã barbã habet. Apul. in flo. Multibarbus ſpinis obſitus & pilis.

¶ Mũdus ſubſtantiuũ dicitur ornatus muliebris quo. ſ. mulier mũdior fit. In cuius noĩs appellatione cõtineť ſpeculũ matulę, inaures, armillę, anuli, gēme, mitræ, & ſimilia qbꝰ mulier ornať. Cat. ꝓ lege Oppia Mundicię ornatꝰ & cultꝰ fœminarũ inſignia ſũt his gaudēt & gloriať. Hũc mũdũ muliebrē appellarũt nr̃i maiores. Dr̃ & mũdũ neu. ge. Lucil. Ligauit quidã vxori mũdũ oĩe penũq;. Hinc deduciť mũdus qui conſtat ex ſole & luna & terra & ſtellis & oĩbus elemētis & quicqd cœli ambitu continetur. Nã ſicut græci κόσμον qđ apđ eos ornatũ ſignificat. ita nos a ꝑfecta abſolutaq; elegantia vocauimꝰ mũdũ. ꝙ nihil eo ſit mundius & pulchriꝰ & ornatiꝰ. Et a gręcis ab ornatu coſmos. In ſacris vero lr̃is mũdi noĩe qñq; hoĩes qñq; inimici dei intelligũť. Hinc mũdanus a, um, qđ mũdi eſt. Vñ interrogatus philoſophus cuias eſſet mundanũ ſe eſſe reſpondit, mundus, a, um, quod eſt purum terſum politũq;. Cuius cõtrariũ eſt Immũdꝰ

¶ Mũdicies & mũdicia pro lauticia qua quis ſe mundũ ac politũ tenet. Cic. li. j. offi. Adhibenda pręterea mũdicia eſt non odioſa nec exquiſita nimis.

¶ Mundo as, detergo depuro, Hiero ad Helio. Cornelius Cēturio adhuc ethnicus dono ſancti ſpiritꝰ mũdãť Hinc ponitur Emũdo extramũdo. Columel. li. ij. Quędam pluuijs diebus vt bubilia & ouilia debēt emũdari.

✣ Mundifico mundum facio. Cc.

¶ Mungo is, xi, ctum, quaſi mucum ago. Id enim mungere eſt, cũ e naribus mucus trahitur. Vnde emungo fit de quo ſupra. Inuenitur etiam mungor deponēs. Cato de liberis educandis. Neq; emungentur libertatem.

¶ Munus quatuor modis dicitur. Primo pro dono. Vñ munera dari ac mitti dñr. Dictũ munꝰ, vt inquit Varro ab eo ꝙ q mutuo aĩo ſunt id dãt officij gratia. Altero ꝓ onere & qđ cũ remittitur vacationē militię ꝑſtat. Nam munera. i. officia ſine labore atq; onere exerceri nõ poſſunt. Vñ immunitas apellatur. Tertio pro officio. Vnde munera militaria vocãť, & milites quidã municipes dicũtur qui in ciuitatem recepti munera pro ciuibꝰ faciũt. i. officia. Quarto pro ſpectaculis ſeu qui a principe populis quaſi muneris loco exibēť. Nãq; id genꝰ oblectamenti antiqui munera nominarunt ꝙ populꝰ tali ſpectaculo perinde ac munere quodã capiebať. Scribit Lactan. lib. vj. Venatiões ferarũq; ſpectacula attributa eē Saturno & munera vocari. Populus enim ſpectaculis talibus veluti muneribus capitur. Sueto. in Cęſa. Beſtias quoq; ad munus populi cõparatas trucidauerãt. Mart. Priſca fides taceat. Nã poſt tua munera Cęſar. Hęc iã fœminea vidimꝰ acta manu. Hic munꝰ gladiatoriũ dicebať cũ in ſpectaculis multa gladiatorũ paria exhibebãť

☧ Munꝰ, amico pręſtit, i. functus eſt officio erga amicũ.

☧ Munꝰ in rep. obedire dicimur cũ pręſtamꝰ habita officia vt pēdere vectigal pręſtare cuſtodiã et huiuſmodi.

¶ Munus exiberi populo dicemus cũ ludi ad illum oblectandum exibentur.

¶ Munerariꝰ ſpectaculi exhibitor a Gręcis agonothera vocatur qui ludos gladiatorios exibet populo, vnũq; vel plura paria gladiatorũ ad ſpectacula pugnatura ꝓducit. Et qui familiã gladiatorũ habet gladiatoreſq; domi inſtituit ac poſtea vēdit, a laniando dr̃ laniſta. Vñ apud hiſtoricos frequēter legimꝰ laniſtas vēdidiſſe gladiatores munerarijs. Accipitur etiam munerariꝰ pro eo qui pauperibꝰ elargitur. Hiero. Munerarius pauperum & egentium candidatus ſic feſtinat ad cœlum.

¶ Muneralis adiectiuum quod ad munus pertinet. Vñ muneralis lex qua Cincius cauit ne cui liceret munꝰ accipere. Plautus. Nec muneralem legem neq; lenoniam togo fuerit nec ne flocci æſtimo.

¶ Munero as, & muneror aris, id in eadē ſignificatione q̄ dono, Macro. Ianus cũ ſaturnũ claſſe prouectũ excepiſſet hoſpitio, & ab eo edoctus peritiã iuris ſerũ illũ & rudē ante fruges cognitas victã in melius redegiſſet, regni eũ ſocietate munerauit. Hinc remunero. Liui. li. ij. Tum mutius quaſi remunerans meritum.

¶ Munis officioſus. & qui onera populo ſoluit. Vñ munia dñr obſequia lege debita, & officia quę publice pręſtantur. Coli. j. Sic enim magiſtri ſingulorũ officiorũ ſedulo munia ſua excequũtur. Vñ immunis qui ab huiuſmodi onere liber eſt. A munis fiũt Cõmunis & ĩmunis de quibꝰ alibi, munico as, quo veteres vtebãť. ſicut a cõmunis cõmunico. Nec habet munia aliã terminationē

¶ Munificꝰ apđ ãtiquos nõ a largitiõe quę nulla erat ſed cõſentiētes appellabanť ad ea quę amici vellēt, nũc aũt ꝓ liberari poniť quaſi ſit munera large prębens, de quo ĩ dictiõe Liberalis. A munificꝰ fit munificētior, & munificētiſſimꝰ. Ca. tñ munificior & munificiſſimꝰ dixit

¶Municipia dicebãtur quę aliunde veniebãt ĩ ciuitatem & cũ ſuo iure viuerent, muneribꝰ tñ populi Ro. honoribuſq; fungebantur. Capiebãt enim munera, ſed nõ damnoſa vt eſt colatio tributorũ & hmõi, ſed quæ ad honorem pertinerent. A quo munere capeſſẽdo nomẽ ſibi vendicauere nulla populi. Ro. lege aſtricta. Et municipia ſunt ciuitates ſuo iure & legibꝰ ſuis vtẽtes quæ meliore cõditione ſũt quã colonię quorũ ĩcolæ municipes vocati ſũt. Municipiorũ iura iam penitꝰ obliterata ſũt. municipẽ vt Vlpia. inqt facit aut ciuitas, aut magnu miſſio aut adoptio, quoniã municeps & qui liber in mũcipio natꝰ eſt, & qui in municipio a ſeruitute ſe liberauit, & q ciuitatẽ quacũq; aſſecutus eſt. propoietñ municeps dñr q in ciuitatẽ. Ro. recepti munerũ participes fiũt, ſed abuſiue nũc municipes dicimꝰ ſuæ cuiuſq; ciuitatis ciues. quo nomine tã oratores quã poetę vtũtur. Iuue. Iã princeps equitũ magna qui voce ſolebat. Vẽdere municipes fracta de merce ſiluros. Cic ĩ Bruto. Non dubito quin ſcias nõ ſolũ cuiꝰ municipij ſim, ſed etiã q diligẽter ſoleã minicipes Arpinates tueri. Hĩc municipalis.

¶Municipale ius dr̃ priuatũ ius vniuſcuiuſq; ciuitatis. Municipalia magiſteria vocanẽ adminiſtratiões & officia ſui municipij.

¶Municipatĩ ſigni. ꝑ municipia, ſicut opidatĩ ꝑ opida

¶Munio nis, iui. vel munij. itũ, ſignificat fulcio, fortifico, reficio, reparo, pręparo, defẽdo. Ci. li. j. Tuſ. Abijt ad deos Hercules, nũquã abiſſet niſi cũ inter hoĩes eſſet eam ſibi viã muniſſet. Sic dicimus munire ripã, alueũ, munire aditũ, cũ illa vl' reficimꝰ vl'. Huiꝰ ꝯpoſita ſũt Cõrepamꝰ Cõmunio. Cęſar. Pręſidia diſponit, caſtella cõmunit quo faciliꝰ ſi ſe ĩuito trãſire conarẽt ꝓhibere poſſit. Circũmuuio pro circũfulcio. Col. li. iij. Priuſquã pomariũ cõſtituas q̃ magnũ habere voles circũmunito maceria aut foſſa. Emunio extra munio. Idem. li. j. Sed & hanc curam pauinẽtorũ & parietũ probamus cũ vt retuli ſic emunita ſola & latera horreorũ prohibẽt curgulionem. Pręmunio ante munio. Leo papa. Ad roborandã hanc fidẽ qua contra omnes pręmuniebamur errores, ex magnu factũ eſt diuinę pietatis conſilio.

¶Munimen pe. pro. ſiue munimentũ, idẽ eſt quod munitio, quę proprie caſtrorũ eſt ceterarũq; rerũ quę contra aduẽtum hoſtiũ muniuntur, ſiue vallo ſiue foſſa ſiue alio quouis mõ, quo ſũt milites ab hoſtiũ aduẽtu muniti

¶Munia ę, genus aromatis.

¶Munichia orum feſta Palladis erant. Inde munichij portꝰ Athenarũ. Suidas. μουνυχία τόπος θαλάσσιος ἐν τῇ ἀττικῇ ἑλλάνικος δὲ ἐν δευτέρῳ ἀτθίδος ὀνομασθαι φησὶν ἀπὸ μουνύχου τινὸς βασιλέως τοῦ πάντων κλέους. ✥. Id eſt munychia locus eſt maritimus in Attica Helanicus vero in ij. Atthidos ait noĩari a quodã Munycho rege ĩclytiſſĩo

¶Murus a muniendo dictus eſt, ꝙ ſapiebant ęquo munere opidũ muris. Vñ proprie vrbis eſt lapideus ambitus, paries domorũ, maceria ſiue maceries q̃ conſtat ex lapidibus ſine calce aut alio gñe ferruginis. Sed cõfunditur, qñq; Ambro. ſuꝑ Lucã. Meminimꝰ ꝙ Hiericho magna ciuitas fuerit muralibus ſepta parietibꝰ q̃ nõ ferro peruia nõ arieti poſſet eſſe penetrabilis. Hinc antemurale, & proximuriũ põtificale pomeriũ ꝓximi muri

✥Muralis & hoc murale, qđ ad murũ pertinet. vt muralis corona qua donari ſolebat ab ĩperatore qui primus murũ ſubijſſet. & in hoſtiũ opidũ per vim aſcendiſſet.

¶Muranidicti ſunt reges latinorũ vt author eſt etiam Seruius. Cc.

¶Muratus, ta, um quod muros habet. Vnde vrbes muratę dictę ſunt.

¶Muralis hęrba q̃ vulgo vitriolũ dr̃ ꝙ vaſa mirꝝ ĩmodum cõfricata puriſcet. Ideoq; Vrceolaris a veteribus dicta. Eadẽ parietaria vocaẽ ꝙ in muris freqenter naſcatur. Et perdiciũ, quoniã perdices ea ꝑcipue paſcãẽ.

¶Muręna cũ ę. diph. Nã grece ſcribiẽ μύραινα piſcis ẽ longitudine nõ diſſimilis anguillę. Parit quocũq; tẽpore, cuiꝰ oua citiſſime creſcũt. Macro. Accerſebãẽ ad piſcinas vrbis abvſq; freto Siculo. Illic eñ optime eſſe credũtur tã murene q̃ anguille & vtręq; ex illo loco plotę alatinis flutę vocãtur: ꝙ in ſummo ſuꝑ natautes ſole torrefacte curuare ſe poſſe & in aqua mergere deſinũt atq; ita facile capiũẽ. Mart. Quę natat in ſiculo grãdis muræna ꝓfũdo, Nõ valet exuſtã mergere ſole cutẽ. Eſt & muræna cognomẽ viri Romani ab eo piſce deductũ. Vñ Ciceronis extat oratio ꝓ muręna. Solet hic piſcis alio nomine lampetra appellari a lambendis petris.

¶Murenulę ſunt ornamenta colli flexuoſa ĩſtar murenarũ, & catellę ex auro quibꝰ matronę cõdecorãẽ ſicut ſcribit Hier. ad marcellã his verbis. Aurũ colli ſui quod murenulã vulgꝰ vocat. qđ ſi metallo in virgulas lẽteſcẽte q̃dã ordinis flexuoſi catena cõtexitur abſq; parentibꝰ vẽdicit. Poteſt tñ murænula eſſe diminu. a muræna.

¶Murex piſcis marinus ex cõcharũ gñe a purpura diuerſo Idem & cõchyliũ ꝑ excellẽtiã dr̃ Pli. Cõchylia & purpuras oẽs atterit. Ex muricis humore fit color purpureꝰ. Ver. Ipſe ſed in pratis aries iã ſuaue rubẽti Murice. Vñ veſtis tincta murice conchyliata dr̃. Interdũ accipiẽ ꝓ purpura q̃ Sidõ vrbs Syrię gignit. Idẽ. li. iiij. Tyrioq; ardebat murice lęna. Interdũ ꝓ acumine ſeu aſperitate ſaxi. Idẽ li. v. Et acuto ĩ murice remi Obnixis crepuere, Et murex ẽferreꝰ triãgulꝰ ꝑ cuſpidẽ vulgo Tribulũ vocamꝰ. Itẽ murex hęrba eſt q̃ naſcitur vbi nũq̃ radiat ſol. vt in puteis. Itẽ accipitur pro freno equi.

¶Muricatꝰ a. ũ. qđ eſt muricis mõ factũ. Pli. de Carduo Muricatis inquit cacuminibꝰ. Hinc muricatĩ aduerbiũ.

¶Muria genꝰ liq̃minis qđ ex tynno piſce cõficiebaẽ Perſ. Tingit holꝰ ſic cũ muria vafer in calice ẽpta. Apđ Col. Muria capiẽ ꝓ ſale cũ aqua medicato & indurato.

¶Muries ei. ſal in pila tũſũ & in ollã fictilẽ coniectũ & in furno percoctũ. Quidã tamen exiſtimãt idem eſſe muriem & muriam, ſignificare q; ſalſamentorum aquam a mari nomen deductum.

¶Murtius Auentinꝰ mos. ꝙ e lapidibꝰ & veluti muro cõſtaret. a quo murtia dea venꝰ quã priſci myrteã nuncuparunt, a Mirto arbuſcula quę veneri dicata eſt de q̃ Pli. li. xv. Ara fuit Romę vetus veneris Myrteę quam nunc murtiam vocant. Huic erat ſacellum ſub auẽtino monte qui ante mureus vocabatur.

¶Murcea altera quã ita appellauerunt, ꝙ ꝑtermodum faceret hominem murcidũ. i. nimis deſidioſum. Cui contraria erat dea ſtrenua quæ faciebat homines ſtrenuos.

¶Murgis. ſinus bethice a quo murgitana regio.

¶Murcos appellant ignauos. Et murci dñr hoĩes qui munus martiũ pertimeſcentes pollicem ſibi ꝑcidunt.

¶Murrinum. penu. cor. a murra fieri puto Vnde vaſa murrina ex murra gemma quam quidã eandem eſſe putant quam nunc vulgo Agatam dicũt, qualia ſunt vaſa q̃ in diui Marci theſauris apud venetos poſita ſũt. Exiſtimãt murrã eſſe humorẽ qui in oriene maxime in Partico regno, ſub terra cõdenſatur. Co. li. vij. Murrinus in aſino vulgaris tñ etiam non optime reſpondetur in mula. Hic pro colore poniẽ. Mar. Surrentina bibis nec murrina picta nec aurum ſume. dabunt calices hęc tibi viua ſuos. Plini. xxxiij. Murrina & criſtallina ex eadem terra effodimus quibus preciũ faceret ipſa fragilitas color. oriens mititit, nitor eſt his & varietas circunagentibꝰ ſe maculis in purpuram candoremq;. Marti. Si calidum potas ardenti murra falęrno. Conuenit & melior fit ſapor inde mero. Fiebant ex murrino abaci eſcaria vaſa & potoria & trullę. Sue. in Augu. Itẽ lautitiarũ inuidiã cũ & Alexãdria capta nihil ſibi preter vnũ murrinũ calicẽ ex ĩſtrumẽio regio retinuerit. murina ſeu myrina, vinũ myro. i. odore cõditũ. Græci eĩ mirũ dicũt ꝙ nos adoramẽtũ vnguẽtũ ve. Hmõi eñ vina apđ priſcos laudatiſſima erãt vtpote aromatibꝰ cõdita iũco. ſ. myra calamo & hmõi. Plau. in Perſ. Ecquid habet? Tũ Charinus rogas Murinam paſſum, defrutum, mellinã vel quouis modo. Quintilia. Mittebãt vinũ pulchrũ murinum. Idẽ dicebatur vinum muratum vel murata potio & muriola.

¶Murra gemma. Vide in dictione murrinum.

¶Murreꝰ, a, um, qđ ex murra eſt ſicut murrinũ. Iabolenus iuriſcõſultus ſcribit murrea vaſa quę ad vſum edendi & bibendi cauſa aperta ſunt, eſſe in ſuperlectili.

¶Murinus, a, um. pe. ꝓd. quod eſt ex mure. Pli. Pręter ea murinũ fimum quod itẽ muſcerdas appellat.

¶Muricidus pe. ꝓd. ignauus ſtultus a muribus cœdendis. Plaut. Muricide hõ ignaue iners. ꝫ Diciẽ & muricida qui inſectatur & occidit, vt vulgo ſolemꝰ tales vocare Canicidas. Pla. in Epi. Veh tibi muricida homo.

¶Murmilonica, ſcuta cum quibus de muro pugnabant Erant enim ad hoc ipſum apta.

¶Murginor pe. cor. Tardo.

¶Murgiſo pe. prod. iners deſidioſus. a mora & deridẽdo dictus.

¶Murmur tam maſ. q̃ neu. gñis, leuis aquę ſtrepitꝰ. licet & pro alio quocũq; ſtrepitu poni conſueuerit. Hinc murmuro as. & murmuror deponẽs. Plaut. in Caſ. Mihi inanitate iãdudũ inteſtina murmurant. Hinc etiã poetæ murmurantia littora, q̃uis plęrũq; pro ſecrete maledico capiatur, ꝙ is qui murmurant ita leniter loqaiẽ, vt magis videaẽ id facere ſono, q̃ vt intelligaẽ. Huiꝰ cõpoſita ſunt Commurmuro. Plin. lib. x. Vbi cõgregatę inter ſe cõmurmurant. Submurmuro. Au. li. vi. cõ. Sono autẽ ſecuris audito ſubmurmauerũt argẽtarij qui ſubter erãt.

✥Murmurabũdꝰ murmurator murmuratrix & murmuratio a Murmuro. Cc.

¶Murmillum, murmuratio. Plau. Nolo ego Murmurillum neq; ſuſurrum fieri.

¶Murmurillo as, Murmuro. Idem. Quid murmurillas tecum & te diſcurrias.

¶Mus μῦς exiguũ animal eſt nobiſcũ in domo habitans a corroſionis ſono quem facit dictus, latine etiam ſorex appellatur, in gtõ plurali murium & per ſyncopẽ murũ. Quidam tamen murum a ſorice diſtingunt, ꝙ mus domeſticus ſit ſorex ſylueſtris. Colu. Si ſerpens aut mus ſorexq; in muſtum ceciderit. Murem certe nec feram iure dixeris, nec placidum, quia nunq̃ manſueſcit vt inquit Pli. Mus etiam araneus eſt quem græci migalem appellant, quia muris magnitudine ſit muſtellina ſpecie, ore oblongo, cauda gracili, verſu dẽtium quadruplici, vt inquit Aetius, Abũdat inſula Britãnia. De hoc Pli. li. xx. Contra araneorum murum venenatũ morſum μυγάλην.

✥Mus araneus exiguũ animal eſt muſtellę ſimilitudine per tenuiſſimũ filũ ſiue gladij aciẽ impune ambulãs. Cc.

¶Muſculꝰ mõ dimi. eſt & ſignificat paruũ murẽ. Pli. De turgente nilo muſculini reperiuntur, mõ ſignificat articulũ in quo neruorũ capita ſunt. Muſculos etiã dixerũt minores machinas quibꝰ protecti bellatores ſonatu ciuitatis apportatis lapidibus lignis & terra non ſolũ cõplent, ſed etiã ſolidant, vt turres ambulatoriæ ſine ĩpedimẽto vehantur ad murũ. Sũt minores vineis ſubditioreſq; & maiores firmioreſq; pluteis. Itẽ muſculꝰ genus piſcis parui qui paruo moderamine caudę tẽperat Balænã ne in ſcopulũ ĩpinguat. Eſt eñ balęna luſcioſa & pene exoculata quę cũ forte ſe direxerit ꝓfectura aliorſum indiget hoc piſciculo ꝑuio q eam deducit & reducit. De hoc Clau. li. ij. in eutropiũ. Sic ruit ĩ rupes amiſſo piſce ſodali Bęlua ſulcãdas cui ꝑuius edocet vndas. Immẽſũq; pecus paruo moderamine caudę. Temperat, & tanto coniungit fœdera monſtro. Hinc piſcẽ quidã aiunt etiã vocari Iulum.

¶Muſcerda muriũ ſtercus. Plin. Murium fimum quod item muſcerdas appellat.

¶Muſcio catus murilegus, ꝙ ſit infeſtꝰ muribꝰ μῦς eñ gręce pro quo ipſi mus dicimus.

¶Muſcipula, machina ad capiendos mures, nõ aũt catꝰ Aug. ĩ pſalmo. expoſitiõe. Muſcipulã ſuã diabolꝰ tẽdit vſq; ĩ finẽ & veh illi qui in illã muſcipulam cadit.

¶Muſtella, quaſi longior mus, mures perſequitur & ſerpentes. Eſt etiã hoc nomine genꝰ piſcis muręnæ fere ſimilis. Neoterici lampetram dixere.

¶Muſtellinus adiectiuum fit a muſtella. Teren. Colore muſtellino. Cc.

✥Mus indicus animal eſt magnitudine felis ſpecię muris. Græci ichneumon vocant, naſcitur in Aegiſto & cũ aſpide pugnat. Cc.

¶Muſa latine ſignificat cantũ. Vnde muſice appellata eſt ſciẽtia quę tractat de ratione canẽdi. Et muſicꝰ muſicę peritus. Muſam pro cantu poſuit Verg. cũ inquit. Paſtorũ muſam Damonis & Alpheſibœi. Hĩc poetæ muſas finxerũt deas eſſe Iouis & memorię filias q̃ poetis & muſicę pręeſſent. Oportet enim virũ eruditũ ac doctũ ĩtelligentia memoriaq; vigere. Has dixerũt ĩ Helicone habitare q mõs Bœotię eſt Phocydi affinis, a quo heliconiades appellãẽ, nec ꝓcul diſtat a Parnaſo Phocydis mõte ęmulus illi & altitudine & ãbitu, & rupes ãboꝝ ſaxea eſt. Parnaſũ quoq; habitare muſę dñr. Vñ ꝑnaſides. Et qm̃ phocidi cõfinis Aonia eſt, etiã Aonides appellanẽ Etiã dñr Cytheriades a ſaltu qui Cytherõ dr̃ in quo ſimiliter muſę habitare feiũẽ. Initiũ habet a megaricis & atticis montibꝰ finiẽ ꝓpe Thebas. Pierides a Piria q̃ regio eſt Macedonię, Aemathia ante dicta. Hæc muſarũ parens domuſq; eſt a nemore itẽ appellata cui nomẽ eſt pieris. Et Pierespp lĩ dicti qbꝰ extictis Macedo, ea loca ĩcoluere. Itẽ dñr. Theſpiades a Theſpia opido Heliconi ꝓpiquo. Itẽ Pegaſides & Hippocrenides ab Heliconis pulcherrimo fõte q a gręcis Hippocrine dicitur hoc eſt eq fons ἵππον equũ vocãt κρήνη fons a noſtris appellatur caballinꝰ. Itẽ Pergaſeus ꝙ Pegaſus eo loco ſaxũ vngula feriẽs fontẽ aperuit. Perſi. Nec fonte labra ꝓlui caballino. Nũc equũ putãt eſſe q inter ſydera collocatus eſt, q̃uis alij Bellorophontis equũ eſſe dicũt. Rurſus muſæ Libethrides vocatę ſunt a fonte Macedonię in ea regione q̃ Magneſia diciẽ. Hĩc fõs Libethros muſis eſt ſacer & ſpelũca eodẽ in loco q̃ Libethra appellaẽ. Itẽ Pympliades ſiue Pympleę a Pympleo macedonię fõte ſeu ĩſco vl' a Pympleo mõte Orchomenoꝝ, vel a pymplo veſtis gñe. Itẽ Caſtalides a fonte Caſtalio in radicibꝰ Pernaſi muſis ſacro, q a caſtalia nympha nomẽ aſſumpſit. Nouẽ aũt muſę finguntẽ qbꝰ hęc noĩa ĩpoſita fuere. Primã eñ a bonitate vocis dixere Calliopẽ καλὸν eĩ bonum dr̃ ὄψ vox. Secũdã Clio a gl'ia & celebritate rerũ geſtarũ quas canit κλέειν eĩ celebrare eſt. Vñ hiſtorica dr̃. Tertiã ἐρατώ, Erato vel canẽdis amoribꝰ, vel ꝙ cantꝰ ab oĩbꝰ deſideraẽ. Ouid. Nunc Erato nam tu nomẽ amantis habes ἐράω enim amo etiã deſidero, eligo. Quartã a voluptate ac laſciuia cantus θάλειαν thaliam θάλλειν eĩ viuere, germinare, florere eſt. Quintã μελπομένην melpomenẽ a canendo μέλπομαι eĩ cãto modulor ſignificatã πὸ τοῦ μέλος ποιεῖν, hoc eſt cõcentu faciẽdo, meditationẽ faciens, q̃ tragicã. Sextam τερψιχόρην ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς χορούς. hoc eſt delectãdis choreis exultant, quę citharista. Septimã Euterpen a ſuauitate cõcentus delectã Tibicinaria dicitur εὖ eñ bene ſignificat τέρπειν delectare. Octauã πολύμνειαν a multitudine carminum ſiue laudationum πολὺ enim multum ſignificat ὑμνέω canto, laudo. Nã ὕμνος canticum eſt quẽ nos hymnum dicimus. Vel polymnia, multę memorię μνήμη enĩ memoria diciẽ. Nonã οὐρανίαν quaſi cœleſtem, vel a cœleſtium rerum cantu, vel a cãtꝰ diuinitate, ὁ οὐρανὸς enim Gręci vocãt cęlũ. Diciẽ autem Muſa Herodiano teſte ĩquiſitio. Quęrẽdo eĩ diſciplinas adipiſcimur. Alij muſas denominatus perinde atq; ὁμοῦ ὄσας onuſtas, ꝑſunt aĩ orõni. Vna eñ vtẽtes cõueniẽtiã ἁρμονίαν vocãt & ſimul canunt & ſimul tripudijs exercẽtur, nec vnq̃ ab inuicẽ ſeparãtur. Nã tametſi eaꝝ quęq; ſuã vĩ habeat, & alia in Aſtronomia, alia ĩ geometria, & alia ĩ alijs diſciplis ĩ vnaq̃q; tñ eaꝝ muſas oĩs ĩuenias In aſtronomia eĩ atq; geometria facile repias & carminũ &

hiſtorię pulchritudinē atq; dignitatē. Et eodem modo in cæteris ſcientijs.
¶ Muſæ Iouis cœli & terrę filię dictę, qm̄ μῶϲιν grece honeſta bonaq; doctrina inſtituere ſignificat.
♁ Muſęum & Serapheū, & Iſeū, publica alexandriæ auditoria & ædes a muſis, & ſeraphi, & Iſide dicta. Spart. in Aria. apud alexandriā in muſeo multas queſtiones ꝓfeſſoribus propoſuit & propoſitas ipſe diſſoluit.
¶ Muſica æ. & muſice es. ſcientia eſt quę modum canēdi demōſtrat. Hęc apud gręcos antiquitus tantę venerationis fuit vt idem muſici & vates & ſapientes iudicarentur. Cuius ſcientię cū ſe imperitū Themiſtocles confeſſus eſſet, vt inquit Cice. indoctior habitus eſt. Sed vt puto cum alijs multis virtutibꝰ interijt. Scribit eīn iſta verba miranda magnꝰ Baſilius de Timotheo. ὦγε τοσοῦτον περὶ ἦν τῆς τέχνης ὥστε καὶ θυμὸν ἐγείρειν διὰ τῆς συντόνου καὶ αὐστηρᾶς ἁρμονίας καὶ μέντοι καὶ χαλᾶν ... διὰ τῆς ἀνειμένης εἰ ποτε βούλοιτο. ✣ Id eſt cui tantum aderat artis vt & animum ꝓpter breuē & auſteram harmoniam excitaret.
♁ Muſice aduerbiū ſignificat ītegre vt nihil deſit. Nam muſicam veteres Encyclopediam dixere ī qua oēs ſunt comprehenſę diſciplinę.
¶ Muſcus viridis hærba in marginibꝰ fontium & locis humidis naſcēs. Ver. Muſco circundat amarę corticis. Hinc muſcoſus a, um, qđ muſco opertū eſt. Vñ dicūtur Muſcoſi fontes. Hęc alio nomine Bryon dicitur.
¶ Muſcari eſt muſco tegi. Cel. lib. xj. Muſcantur oleæ.
¶ Muſchus cū h. eſt animal ſimile muri duos dētes ſuperiores & duos inferiores habens, iuxta cuiꝰ vmbiculū naſcit̃ ſanguineum apoſtema inter carnem & coriū, qđ cū pelle ablatum muſcum precioſum conficit.
¶ Muſca paruū animal volatile, cuius diminutiuū ē muſcula. Boetius. Quid imbecilius homine? quem morſus muſcularum necat.
✣ Muſcarius a, um. quod ad muſcas pertinet. Plin. Aranei muſcarij tela.
✣ Muſcinus a muſca ſicut a formica formicinus. Cc.
¶ Muſcarū flabellū quo muſcę abigunt̃. Hiero. ad Marcellā. Qđ autē a matronis offertis muſcaria paruis aīalibꝰ ventilandis elegans ſignificatio eſt debere luxuriam cito reſtringere, quia muſcę morituræ oleū ſuauitatis extermināt. Ab huius ſimilitudine muſcariū etiā appellat̃ coma illa quarūdam hęrbarū in qua ſemina dependent, qualis eſt fœniculi aneti & ſimilium Pli. Semine ī muſcarijs dependēte vt ferulę in papauere & ſimilibꝰ. ſcapus in glādibꝰ, auellanis panicula appellatur.
✣ Muſcenton roſę genꝰ funditur ex caule malleolaceo folia oleacea habens. Cc.
¶ Muſęus poeta inſignis Orphei tēpore, vnꝰ ex argonautis de quo extāt verſus. Ancus erat Romę quo martius optimꝰ euo Muſęus grecis floruit in partibus Orpheꝰ in hymnis ὀρφέως τελεταὶ πρὸς μουσαῖον ... ✣ Id eſt Orphei ſtudiū ad Muſęum ipſius filium, diſce iam muſeę.
✣ Si epigramma illud Ancus erat &c. verū eſt, Muſeus non fuit vnꝰ ex argonautis quia expeditionē fecerūt in Colchon ante tempora Troiana.
¶ Muſea dicuntur quę in ędificijs ex pumicibꝰ dependētia fiūt ad imaginē ſpecus arte reddendā. Vnde Muſea ea opera dicuntur quæ vulgo muſaica vocantur. Pumices eī. i. leues lapides mire eroſos in ędificijs muſea vocant q̃ & vermiculata dn̄r. Hęc etiā muſiua appellāt̃ a Spartiano Aug. lib. xvj. de ciui. dei. Quoſdā ſine ceruice oculos in humeris, & cętera hoīm, vl' q̃ſi hoīm gn̄a quę ī maritima platea Carthaginis muſiuo habere opere picta ſunt ex libris deprōpta velut curioſioris hiſtoriæ Muſęū etiā a grecis dr̃ domiciliū muſis dicatū. Accipit̃ ꝓ diuerſorio eruditoꝝ. Pli. i epiſt. O mare o littꝰ verum ſecretūq; muſeon. q̃ multa inuenitis, q̃ multa dictatis? Scribit Strab. lib. vlti. apud Alexandriam fuiſſe muſeum celebratiſſimum.
¶ Muſſo as. ſubmiſſa voce loquor & ſecrete occulteq; qđ celatū velim, quaſi murmuro. Plau. in Aul. Neq; id occultū haberi, neq; ꝑ metū muſſari quin ꝑticipem pariter ego te & tu me facias. Aliqñ muſſare ponit̃ ꝓ tacere & q̃ſi obtumeſcere. Terēt. Sile cela occulta tege tace muſſa. Aliqñ ꝓ dubitare. Verg. li. xj. Muſſat rex ipſe latinus. Quos gñoſos vocet. Vulgo autem ponitur pro citare.
¶ Muſſito as. freq̄ntatiuū. Li. li. j. In abſentem Tarquiniū erat inuectus haud mirū eſſe ſupbo Romę cognomē Iā eī ita clā quidā muſſitantes vulgo tū eū appellabāt.
✣ Muſitabundus tacens taciturnus. Cc.
¶ Muſtū non ſolū vinū nouum dr̃, vt apud Ouid. in faſ. Prēmia de lacubꝰ ꝓxima muſta tuis, ſed etiā quicquid nouum. nam Muſtꝰ a, um. idē quod recens. Vñ plautus muſtā iuuencā dixit. Nęuiꝰ. Vtrū ſit meliꝰ virginē an viduam, virginem ſi muſta eſt.
¶ Muſteus a, um. qđ muſtū, hoc eſt dulcedinē in ſe habet. Vñ poma muſtea. Pli. Eſt tanta muſteis pomis ſuauitas vt finis mandendi non niſi periculo fiat. Dicit̃ etiā Muſteꝰ recens. Idē lib. xij. Amaritudo grano eademq; piperi muſteo. Col. lib. x. Transfertur ī vaſa fictilia mel dum muſteus fructus deferueſcat.
✣ Muſtace lauri ſpecies quę maximo folio cōſtat flaccidoq; & albicante. Cc.
¶ Muſtaceꝰ & muſtaceū legit̃ ſcđm Probum libi genꝰ qđ datur ad cōciliandū ſtomachū, a muſto ſeu a muſtace lauro vt qdā putāt nomē deductū. Iu. Cauſa nec eſt q̄re cœnā & muſtea perdas. Cato de re ruſt. Muſtaceos ſicſacito. Farinę ſiligineę modiū vnū muſto cōſpergito, anyſum cyminū adipis pōdo duo caſei librā & de virga lauri deradito, eodē addito. Et vbi defrixeris lauri folia ſubtꝰ addito dū cōcoques. Pli. ſcribit eē genꝰ lauri quā Leneꝰ grāmaticꝰ muſtacē appellat ꝙ muſtaccis ſubijceret̃
¶ Muſtacula eſt machinula ex regulis ex qua calceꝰ nouus ſuitur.
¶ Muſinones ſunt arietes. Pli. li. viij. Eſt in Hiſpania, ſed maxīe corſica nō diſſimile pecoris genꝰ muſmonū caprino villo q̃ pecoris velleri propius.
¶ Muto as, transfero. Var. Fac vt te aliquo cū oī familia mutes. Qñq; mutare variare. Vñ mutare aīm mutare ſententiā dicimus qñq; aliqd ꝓ aliquo accipere qđ vernacula lingua dicimꝰ barata. Col. lib. x. Quare dum viridis ætas pulchritudinē corporis cōſeruat ære mutandi ſunt Sal. ī Iug. Statuit tñ Metellꝰ pecoris & mancipioꝝ prędas certatim agere eaq; mutare cū mercatoribꝰ vino aduectitio & alijs talibꝰ. Aliqñ ſine ablatiuo ꝑtij. Verg. Nec nautica pinꝰ Mutabit merces oīs feret oīa tellus. Sal. aliter Nemo niſi victor ꝓ pace bellū mutauit. Huiꝰ cōpoſita ſūt. Cōmuto, Demuto. Plau. Hic mō hero amicꝰ ſolꝰ firmꝰ reſtitit, neq; demutauit aīm firma fide. īmuto intus ſeu valde muto renouo. Idem in Am. Ita nunc hoīes immutant̃ poſtq̄ pergere aduenimus. Sal. Quibꝰ rebꝰ permota ciuitas, atq; īmutata vrbis facies erat Permuto. Pli. libr. xxxv. Poſtea donare opera ſua inſtituit ꝙ ea nullo ſatis digno pretio permutari poſſe diceret.
✣ Mutatio & mutabile a muto quod facile mutat̃. Ver. Varium & mutabile ſemper fœmina a quo immutabile qđ nullo modo mutatur. Cc.
♁ Mutare factū, eſt facti pœnitere. Et nō mutare factū eſt nō pœnitere facti. Teren. in And. Haud muto factū
¶ Mutito as. pe. cor. ſępe facio, aut ſæpe exercito, modo vnū, mō aliud Gel. lib. ij. principes ciuitatis qui ludis megalenſibus antiquo ritu mutitarēt. i. mutua inter ſe conuiuia agitarent. ¶ Mutuū dicit̃ ab eo ꝙ de meo tuū fit, vel quia res quę reddūtur mutantur. Et proprie ſine vſura, fœnus cū vſura. Plaut. Nā ſi mutuo nō potero certū eſt ſumā fœnore. Paul. Mutuū damus receptui nō eādē ſpeciē quā dedimꝰ alioquin aut cōmodatū erit, aut repoſitū, ſed idē genus Nā ſi aliud genus velleri ꝓ tritico vinū recipiamꝰ nō erit mutuū. Mutuꝰ amor dr̃

cum par voluntas accipitur & reditur. i. vt ab eo ameris quē ames. Dicimus, hic amat amicū ſuum mutuo amore. i. reſpondente & mutuo amore tenet̃. Terē. Meretrix adoleſcentē cuius mutuo amore tenebāt̃ excluſit. Quīt. Ac ne tanq̄ pauper quidē mercedē accipiet, ſed mutua beniuolentia vtet̃. i. reſpondente. Aliqñ mutuū pro vicario accipit̃. Apul. Mutuā tibi operā præſtiti. i. vicariā
¶ Mutuo aduerbiū modo ſignificat inuicē. Cice. Mutuo ſe amabāt. i. alter alterū amabat. Modo e diuerſo viciſſī. Idem. Fac me mutuo diligas id eſt fac mihi in amore reſpondeas, & me viciſſim ames.
¶ Mutuo as, mutuū do. Quod etiā mutuū do frequenter dicimꝰ, Plau. in Tri. Si quis mutuū dederit, fit pro ꝓprio perditū. Nā ego talentū mutuo qđ dederā, talēto inimicū mihi emi, amicū vendendi. Significat etiā mutuū occipio. Cęci. Ad amicos currat mutuatum, mutuet cauſa mea. Quomodo autem differant mutuare & cōmodare. Vide in dictione Commodo.
¶ Mutuor. mutuū vel mutuo accipio. Cice. lib. de fato. Orator ab Academicis ſubtilitatē īgenij mutuat̃. Plaut. Decē minas a parte mutuatꝰ. Quod etiā dici poteſt. Sūpſit mutuum vel mutuo.
¶ Muto mēbrū virile Vide in dictiōe Mentā. ✣ Mutoniatus vide ibidem. Mutunus deꝰ qui & priapus dicit̃.
¶ Mutuatitiꝰ a, um, qđ mutuat̃, pecunia mutuatitia. Gel. Maximeq; ī pecunię mutuatitię vſu atq; cōmercio
¶ Mutꝰ a mugiendo quidā deduci putāt cum is qui loqui non poſſit, ꝓrumpat tñ in vocem quę mugitus potius quam ſermo videt̃. Vel dicitur mutus quaſi minutus ꝙ eo ſenſu minutus ſenſu ſit, vel dicitur a muſſando ꝙ hic nō amplius q̃ mus dicat.
¶ Mutæ literę dn̄r ꝙ poſitę in vltimis partibꝰ oratiōis obtumeſcere cogant loquentes vel quia paruę exiguęq; ſint vocis, vt cū mutū oratorem dicimꝰ at tragœdum.
✣ Mutę etiam dicuntur cicadę minores, non qđ nihil canant.
¶ Mutio is. mutiui vel mutij itum. Et eſt mutire tanq̄ mutus ſignū facere ſeu ſtrepitum ſiue ſubmiſſa & imꝑfecta voce fabulari, aut vnū tantum verbum dicere. Terē in Andr. Itaq; hercle nihil iā mutire audeo id eſt verbū ſonare. Hiero. ī exod. Apud omnes filios Iſrael nō mutiet canis ab homīe vſq; ad pecus id eſt querulam vocē emittet. Plau. in cur. Viden vt aperiunt̃ ędes feſtiuiſſīe? non mutit cardo. i. non crepitat.
¶ Muteo es. mutui. a quo muteſco mutus fio vel mutorum more taceo. Lact. lib. vij. Cū in exitu lingua muteſcat. Hinc obmuteſco, de quo infra.
¶ Mutilo as. pe. cor. trūco aliqd detraho, diminuo. Ter in Hecy. Ego ꝓpterea te ſedulo & moneo & hortor ne cuiuſq̄ te miſerat quin ſpolies, laceres, mutiles, quęcūq; nacta ſis.
¶ Mutili dicti ſunt boues ſine cornibꝰ, aut capri Et mutili dicunt̃ hi a quibꝰ ferro vel alia re, aliquod membrū exectum ſit. Manci vero quibus mēbrum naturę vitio deſit. Iuue. Ego tanq̄ mancus & extīctæ corpus nō vtile dextrę. Debiles eos nuncupant quibꝰ membrū vl' vulnere vel morbo inutile ſit redditum.
✣ Mutili quadranguli dicuntur qui aliqua ex parte cōminuti ſunt. Cc.
¶ Mutuli vno modello de ſpaldo vulgo dicit̃. Var. Sed ꝓ columbarijs in pariete mutulos aut palos in ordine ſupra quos tegeticulę cānabinę fiūt impoſitę. Idē. Eas. aluos ita collocant in mutulis parietis, vt ne agitētur, neue inter ſe contingant.
✣ Mutinenſis color dicitur natiuꝰ a mutinenſibꝰ lanis ex quibus natiuo colore pāni fiunt. Varro. Nā & ludere alacrem vidimus mutinenſi tunica. Cc.

M ANTE Y

MYa genus conchæ in freto circa boſphorū thracium vniones rufos ac paruulos gignens. Cc.
♁ Myia latine muſca, Vñ cynomya muſca canina
♁ Myagrꝰ nomē viri ꝓpriū cuiꝰ meminit. Pli. li. xxxiiij.
¶ Mycenę, arū, & mycena æ, pe. ꝓ. vrbs Pelopōneſi q̃ Perſeus Danaes filius extruxit, regiuncula in qua regnauit Agamennon, a Mycena nympha ſic appellata.
¶ Mycone es. & myconos oni. p. c. inſula vna ex cycladibꝰ. Sta. li. Achil. Cycladas hīc ſpretæ Myconoſq; humiliſq; ſeriphos. Scribit. Ser. hāc inſulā terræ motu diu laboraſſe. Quo ceſſante e Mycone gyaroq; vicinis inſulis populos veniſſe qui eā tenerent & incolerent.
♁ Miconius a, um, nomen poſſeſſiuum a Mycono.
♁ Mycon nomē pictoris egregij Fuerūt autē duo mycones. Vnus athenienſis Syracuſanus alter.
¶ Mydia, inſula q̃ ēt Delos dicit̃ vna ex cycladibus.
♁ Mydriaſis vocatur morbꝰ oculoꝝ cū pupilla quidē ipſa colorē non mutat, ſed videt̃ vltra naturalem ſitū multo latior interim vt viſum omnē adimat, interim vt partē, res vero ipſæ minores q̃ ſint appareant. E contrario in phthiſi maiores. Nam & pupilla contrahitur, corrugaturque.
♁ Mygale pe. cor. mus araneus quia muris magnitudine ſit muſtellina ſpecie, ore, oblongo, cauda gracili, verſu dentium quadruplici, vt inquit Aetius Abundat inſula britannia hoc genere.
¶ Mygdonia regio littoralis Macedonię ī qua Niobe Tantali filia vxorq; Amphionis ī ſaxū verſa eſt, a Mygdone rege ſic dicta. Iuxta hanc eſt inſula Mygdon Ariſtoteles ſcribit mygdoniā eſſe Phrygiā Lydię contermīnam Solinus vero dixit hanc ante Bebryciā dictam, & mox a Bithyno rege bithyniam dictam.
¶ Mylas opidū de quo Senec. libr. iiij. natura. q. Circa meſſanam & mylas fimo quiddā ſimile mare ꝓfert, ferueτq; & æſtuat non ſine colore fœdo. Vnde illic ſtabulari ſolis boues fabula eſt.
✣ Mylochos genꝰ eſt vermiculi ex blattis, ꝙ circa molas fere ſoleat naſci μύλη enī molam ſignificat, ſed ſuperiorē. μύλον vero molendinū ſiue priſtinum. Cc.
✣ Myoctonon aconitum dicunt quoniam e longinquo mures odore necat. Cc.
¶ Mylos latine mola. Vnde Chyromylos mola manualis Amylum ſine mola.
¶ Mymphur lignū mediocris longitudinis rotundū qđ loro circūuolutū circūagūt fabri in operibꝰ tornandis.
¶ Myoparo genꝰ nauigij tyrrheni pyratici ex duobus diſſimilibus formatum. Nam & medion & paron perſę ſunt. Paro quoq; genus nauigij eſt. Var. Iamq; duos parones habebāt inſtructos. Ci. li. iiij. de rep. Nā cū quæreretur ex eo quo ſcelere impulſus mare haberet infeſtū vno myoparone. Eodem inquit quo tu orbem terræ.
¶ Myopas greci vocant in die parū videntes μύω claudo ὤψ oculus, quaſi myopes propter viſus hebetationē clauſis oculis intueri videant̃. Hos latini Luſcioſos vocant. Alio noīe greci myotilopas vocant a nocturno aſpectu. Author eſt Nonius Myopes qui latine Luſcioſi vocantur ad lucernam non videre.
¶ Myopia vitium huiuſmodi. Sunt & myopię murium cauernulæ μῦ non ὄπτω video.
¶ Myophanos murium interfector, myoctonos radix aconiti ꝙ e longinquo mures interficiat.
¶ Myra vrbs lyciæ cui diuꝰ Nicolaus epiſcopus ꝓfuit.
¶ Myrrha arbuſcula eſt in Arabia pręcipue naſcēs, altitudo ei ad quinq; cubita nec ſine ſpina cortice duro & intorto, cuiꝰ gutta quæ ſpontę ſtillat viridis eſt & amara quę eodē noīe vocat̃ myrrha Arabica ſiue Stactę. i. gutta ſiue ſtylla myrrhę. Eius virtus eſt, vt corpora īputribilia reddat. Fuit & myrrha cyranę Cyprioꝝ regis filia, q̃ in arborē ſui nominis fertur conuerſa.
¶ Myrrhapia genꝰ piroꝛū, ꝙ odorē gratiſſimū reddāt.
✣ Myrrhites gemma q̃ myrrhę colorem habet. Cc.
✣ Myrrhina vina dicuntur q̃ myrrha condita ſunt. Cc.
¶ Myrrheꝰ a, um. qđ ex myrrha eſt, Proper. Myrrhea in Partis pocula fœta focis.

¶ Myrinus pe. cor. nomē ꝓpriū. Mar. Nuper cū myrino peteretur myſia leſo. Myrinū pen. pro. Ariſto. vocat matrē murenam qui dentem extra os habet.

¶ Myrinus dictus Apollo a myrina vrbe vbi colebaṫ. inde Myrini campi. Cc.

¶ Myrias adis. numerꝰ continens decem millia, myriades plura dena millia. Myriarches qui præeſt decēmillibus. Mille vero χίλια dicuntur.

¶ Myrica pe. ꝑ. genꝰ humilis virgulti in Italia fere q̄s alio nomine Damaricas dicimus. Ver. Nō omnes arbuſta iuuant humileſq; myricę. Scribitur cum ypſilo, quoniam Gręci μυρίκη ſcribunt Hinc myricinꝰ a, um. pe. pro.

✣ Myrmecites gemma quę innatam repentis formicæ effigiem habet.

✣ Myrmecium phalangij genus formicę ſimile, capite albo, nigra guttis, aſbis diſtinguentibus. Cc.

¶ Myrtus arbor baccas ſaporis p̄cipui producens, ex q bus vinū fit quod myrtydanū vocant. Item generoſum obſoniū quod dicitur myrtatum.

¶ Myrteus a, um, quod ex myrto eſt. Tibul. Et gerit inſigni myrtea ſerta coma. Hinc myrteā Venerē Priſci. appellarunt. Pli. li. v. Ara fuit Romę vetꝰ Veneris myrteę quā nunc murtiam vocant.

¶ Myrtinus a, um, pe. ꝑd. eiuſdem ſignificationis. Pli. Oleo myrtino illitum ſtatim reſoluitur.

¶ Myrtetū locꝰ myrtis conſitus. Dicitur & myrtetos. Plau. in Aulu. Neſcio qui ſeruus e myrteto proſiluit.

¶ Myrtatum generoſum obſonum appelatur.

¶ Myrtoū pelagꝰ pars maris ęgei, ſeu quę eſt inter ęgeum & ionium nomē accipiens myrtilo mercurijfilio qui in id proiectus fertur.

¶ Myron ꝓpriū nomē ſtatuarij. Hic fecit ex ęre bucculā celebratis verſibus laudatā. Proper. Atq; arā circunſteterant armenta myronis. Quatuor artificis inuida ſigna boues.

☿ Myron etiam ſinificat vngnētum & oleū reconditum hoc eſt antiquum, quod ad edendum inſuaue eſt.

¶ Myronides nomen viri proprium.

¶ Myriſtica nux dicitur vnguentaria glans, quā vulgo muſcatam vocant. Hæc bonum oris odoremfacit, hepati lyeni & oculis confert.

✣ Myriophyllū hęrba quā Achilles Chironis diſcipulus fertur inueniſſe, a latinis millefoliū dicitur. Cc.

¶ Myropola pen, ꝑd. vnguentoꝝ venditor quē noſtri vnguentariū dicunt. Sic myropoliū locꝰ vbi vnguenta venduṅṫ. Plau. Quē ſum defeſſus q̄rere per medicinas tōſtrinas in gymnaſio, atq; in foro per myropolia. Latine vnguētaria taberna dṙ. Suet. in Aug. Et mō vnguētariā tabernā modo priſtinū Ariciæ exercuiſſe obijcit.

¶ Myrobalanū quaſi vnguentaria glans βάνορ gręci glandem dicūt. Eſt autē arbor heliotropij folijs fructus glandi ſimilis ad magnitudinem auellanę.

¶ Myrothecium vnguentoꝝ repoſitorium. Vñ Cicero ſcribit ſe myrotheciū Iſocratis totū conſumpſiſſe in cōmētario cōſulatꝰ ſui ſcribēdo. hoc eſt pigmēta oratoria.

¶ Myrlea opidū Bithynię quod Apamea dicitur a myrlo Colophoniorū duce, vel a myrlea Amazone. nicomedes aūt Epiphanes Pruſij regis filius de matris nomīe Apames Apameam vocari voluit.

¶ Myrmecię verrucę ſunt lupini āplitudīe, ſicut Acrocordones fabæ nr̄atis, ſic dictę quaſi formicę mō pūgāt

¶ Myrmecides nomē viri propriū de quo Cic. in acad. Vt etiā inter deos myrmecides minutorū opuſculorum fabricator fuiſſe videatur. Suidas. μυρμηκίδης ἀντιπεπα τόμευον τῆ φειδίου τέχνη.

¶ Myrſus propriū nomē viri. Sic enim vocatus fuit Cādaules pater qui & myrſilus dictus fuit. Item myrſū Peloponneſi opidū fuit.

✣ Myrſeneum genꝰ marathri folijs magnis guſtu acriore aliter dicitur Hyppomarathrum. Cc.

¶ Myrſinites fruticis genꝰ qđ cariorē vocāt, folijs myrti acutis compungentibus ſed mollioribus. Cc.

✣ Myrſinites gemma quę melleum colorem nigricantem habet & myrrhę odorem. Cc.

✣ Myrtitus vide myrteum.

¶ Myrobrechis quaſi vnguēto ſtilantes, μύρον gręci vnguētū vocant. βρέχω proluo & irrigo. Plau. in Aulu. Myrobrecharios ꝓ vnguētoꝝ confectoribꝰ accipit ad capillos irrorandos. Ait enī. Aut manurearij myrobrecharij.

✣ Myrtopetalū hærba eſt q̄ mſti Sāguinariā vocāt. Cc.

¶ Myrobaptarij dñr tinctores murrhei coloris.

¶ Mys myos nomē fuit celatoris, q claruit argēto celando. Mar. Quis labor in phiala? docti myos anne myrōis?

¶ Myſia regio Helleſponti a myſis dicta qui e Thracia illic migrauerunt, quę ſubdita fuit Telepho. Eſt & alia myſia poſt macedoniam quæ affinis Hadriatici vſq; ad ponticū extenditur mare. Ptol. duplicē myſiam facit maiorē & minorē & vtrāq; extra Bithyniam in Aſia poſuit non procul ab Ida. Myſos alij Thraces, alij Lydos fuiſſe dixerunt. Et qm̄ Lydi phagū acetoſam q̄ multa naſcitur ī Olympo myſā vocauere ab eo myſos dictos putauerūt q bus ſermo fuit ex Lydophrygioq; permixtus.

¶ Myſteria a gręcis dñr q̄ latini ſacra arcana ſecluſa vocāt q̄ niſi ſacerdoti ſcire nefas eſt. Vñ occęcatus eſt poeta q auſus fuit ea patefacere. Dicta myſteria, vt l. ij. p̄paeuā. teſtaṫ Euſebiꝰ a μύσος qđ latine ſcelꝰ dṙ. Hic nō ſine myſterio fieri dicimus qđ occulta aliq̄ ſacroꝝ rōne perficiṫ. Vñ myſtę dicti ſacerdotes, vt apud Auſonium Senecā & Papiniū. Et Symmiſtę conſacerdotes eiſdem ſacris initiati. Qua dictiōe Apul. Sydo. Hiero. vtūtur. In myſterijs aūt tradebantur multa arcana quæ in vulgus enūcianda nō ſunt, cū auctore Tertulliano omnibꝰ myſterijs ſilentij fides debeaṫ. Scribit Euſeb. in p̄paratiōe euāgelica, ī ſacris Iſidis & Seraphidis fuiſſe ſimulachrū quod digito labijs impreſſo admouere videretur vt ſilentium fieret.

¶ Myſticus a, um, ꝓprie quod in arcanis deorum ſacris fiebat qualia erant Bacchi orgia quæ noctu clam a ſolis mulieribus celebrabanṫ. Ver. Et myſtica vannꝰ iacchi. Ipſa ſacrorū ſignificatio occulta vt ait Stra. Myſtyca dṙ. A noſtris tamen myſticum dicitur figuratum.

¶ Mythos latine fabula. Vñ mythicꝰ fabularis ſeu fabuloſus Mythologia ſermo ſeu ratiocinatio fabularum.

¶ Myxa apud Græcos ꝓprie pituita e naribꝰ fluēs qui & mucus dicitur. Vnde Amyxon mucoſus appellatur. Hoc eſt nares muco ſordidas habens. Myxetis vero naris appellaṫ. Et hoc myxa & myxos ꝓminēs pars lucernę vocaṫ ex qua proferṫ ellichniū quas ex naribus mucꝰ Hinc Græci quoties volunt Ellychniū ꝓduci vt luceat clarius προμύξαι τὸν λύχνον dicūt, noſtri vero Emungere lucernā. Amyxos fit dimyxos q̄ eſt lucerna duo ellychnia habēs. Trimyxos tria. Polymyxos multa. Mar. Totque gerā myxos vna lucerna vocor.

☿ Manduces erāt laruato capite humano, maxillas vaſta magnitudine, pariter vaſtis armatas dētibus habētes qui ſuo oris hiatu dentiumq; crepitu ſeſe in vtrāq; partē vię, dū flecterēt ridentē turbā vertebant in fugam.

☿ Malobatron, latine folium vnū iter odoramēta. Dioſ. Malobatron eſt hærba, quę naſciṫ in india, & habet folia quę extēduntur ſuper faciem aquę, & non habet radicem, & eſt boni odoris.

☿ Manna alio nomine dicitur Roſmarinus.

☿ Melliſophilos hęrba quā Boracū vulgus vocat.

☿ Mellorū flos plātę coloris paleę, ī quo ē lunaris figura

☿ Melina, vt auctor eſt Feſtꝰ genꝰ tibię acutiſſimi ſoni. Eſt & genꝰ veſtis, apđ Plau. in Epi, a colore, qui medꝰ eſt iter albū, & fuſcū. Vel a melo inſula, vñ afferebatur. Iul. Pol. Candicantia in primis habebant veſtimenta ꝑegre venientes, vel phea, vel melina, vel glaucina.

☿ Mendicula veſtis a mendico, ſiue a mendice, qui magiſtratus nomen eſt, vt inquit Feſtus.

☿ Manipula gen, neu. Sparti. ī Had. Ipſe iter manipula vitam militarem magiſtrans.

☿ Metrodorus chius ſempiternum eſſe vniuerſum ait. Nā ſi factum eſſet, eſſet a nō ente. Infinitū etiā, quoniā ſempiternū cū non habeat principiū, vnde incipiat, nec exitū, quo terminetur, immobile quoq; aſſerit, quoniam moueri nō poſſit, quod nō tranſeat. Tranſire autē neceſſe eſt, aut in plenū, aut in vacuū in quorū alterū tranſitꝰ fieri nō poteſt. Ex æthere autē fieri nubes denſatiōe, inde aquā, quę ad ſolē decurrens extinguit ipſum, q rare factus rurſum accendiṫ, ſolē ſiccitate conſtipatū ex aqua ſplēdida ſtellā efficere, Dicit etiā diē, ac noctē inde fieri ꝙ ſol extinguatur, atq; accendaṫ. Eclipſim quoq; extinctione fieri.

☿ Menoles dictus eſt Diony. quod latine totū furentē ſignificat, cui bacchę orgia celebrant, & crudas carnes comedentes ſacro furore initiantur euā euā conclamātes quę vox aſpirata ſcđm exquiſitam hebręorum linguam fœminei ſexus ſerpentem ſignificat,

N LITERA, SI PRINCIPAlis fuerit ſyllabæ aliquādo ſumit ante ſe g, vt Narus, Gnarus. Vnde Ignarus nauus gnauus, vnde ignauus, & ſi habuerit poſt ſe c, ſępe c, in g. mutatur, vt quadringenti pro quadrincenti, quingenti pro quicēti. Sed in quibus n, non fuerit, ſeruatur c, vt ducenti.

N ANTE A

Nabathea regio eſt ab Arabia incipiēs, eamq; intra ſe continēs quę vſq; ad mare rubrū ex latere dextro, Perſicū ex ſiniſtro, Indicūq; ex ſuporiori p̄te ꝓtendiṫ, nomen habet a Nabath Hiſmaelis primogenito, Huic metropolis eſt petra. Hic nabatheus a, um, penul. producta. Iu. Et quos depoſuit nabatheo bęllua ſaltu. Eſt & nabatha ciuitas.

✣ Nabis lingua Aethiopū camelopardalē ſignifi. camelo ſimilis capite, colloequo, pedibꝰ & curribus boui. Cc.

¶ Nablium diminutiuū a nablum inſtrumentum muſicū quod & naulū, a quo nauliū. Ouidiꝰ. Diſce etiā duplici genialia nablia palma Vertere conueniunt dulcibꝰ illa modis. Suidas. Nabla organi ſpēs eſt. Et alibi. Pſalterium organum eſt muſicum quod nabla etiam vocatur.

✣ Nacæ appellantur fullones ꝙ nauci non ſint. Cc.

¶ Neæ fullones, ꝙ a veteribus Gręcis omnia fere opera ex lana neæ dicebantur.

✣ Feſtus Pomp. vero ſcribit nacæ.

¶ Nę cum diphthon. Vide in dictione Ne.

¶ Nęera nomē mulieris ꝓpriū quo ſignificaṫ ſp recēs.

¶ Nęuus corporis inſigne, ſeu genitiua macula. Vnde næuoſus qui nęuis plenus eſt.

¶ Næuia nomen mulieris a næuo ſic appellata,

¶ Nęnia æ. Vide in dictione Nænia.

¶ Naiades nymphæ fluminū & fontiū, ἀπὸ τῦναω fluo.

¶ Nais fluuiꝰ q ex Tauro mōte naſcēs ī pontū mergiṫ.

☿ Nain ciuitas Galileę duobus milibus diſtās a monte Tabor quo nomine ſignificatur fluctus, ſiue commotio.

¶ Nam coniunctio cauſalis quam frequenter vſurpant auctores & primum tantum locum ſortitur. Namq; vero ſecundum vel alium, accipitur etiam pro ideo. Ter. Nā in prologis ſcribundis operam abutitur. Aliquādo pro autē. Cicero in Sal. Nam ꝙ in vxorem atq; filiam meam tam petulanter inuectus es.

¶ Nanciſcor eris, nactus a nancio is. fit ſcribēdum Priſ. & ſignificat acquiro. Terentius. Non triumpho ex nuptijs tuis ſi nihil nanciſcor mali. Saluſt. Homines adoleſcētes ſummā poteſtatē nacti. Cic. Apio. Pul. Pluribus verbis ad te ſcribam cū plus ocij nactꝰ ero. Et nanciſci ſignificat inuenire. Lact. lib. ſexto. Si ducem nactꝰ fuerit qui dirigat ad meliora titubantem. Hinc renanciſcor qđ a veteribus poſitum eſt pro repręhendo.

¶ Napææ ſyluarum ſeu colliū & florū deę ſicuti Dryades arborū. Ver. Faciles venerare napęas napęi populi in Leſbo. Et Apollo napęus ſub vrbe napa. Naparæi populi in Aethiopia. Napitę populi in Scythia quorū caput vnicus napis, qui & napatæ nominantur.

¶ Napus genus rapę quę longior. Colu. libr. ij. Napus deuexam terram amat & ſiccam. Huius diminutiuū eſt napunculus.

¶ Napinę vbi ſeminantur napi. Col. libro vij. Napinę itē rapinę ſiccaneis locis per hos dies fiunt/

¶ Narphtha a latinis nautha dicitur piſcis genꝰ vt eſt adud Danielē prophetam. ☿ Pli. lib. ij. ait eſſe genꝰ veneni, ex bitumine. Cuiꝰ vis ardens igniū naturę cognata trāſilientium protinus in eam vndecunq; viſum. Hiero. allegat Salluſtium dicentē naphta eſſe genꝰ fomenti apud perſas quo vel maxime nutriantur incendia. Quidā oſſa oliuarū, q̄ proijciūtur cū amurca putant appelari

¶ Nanus teſte Gel. li. xviij. gręcū vocabulū eſt, quo vocauerunt breui corpore hominē, paululū ſupra terram extantem, quē latine Pomilionē dicimus. Nec de hominibus tantū ſed de alijs quoq; rebus dicitur, vnde etiā mala nana quę alio nomine Melimela vocantur.

¶ Nanum vas breue & latum, qnod vulgo Situlū barbatum appellant,

☿ Nanim, nomen fictū a comicis pro muliere parua ſed pulchra per diminutionem blandiendi cauſa, ſicut Glycerium & huiuſmodi.

¶ Nar fluuius qui per vrbem narniā efflués Tyberi immiſcetur. Eſt & aliꝰ hoc nomine qui a Danubio videtur deriuari. Vergilius. Sulphurea nar albus aqua. Stra. hūc naronem vocat.

¶ Narane fluuius Dalmatię, ab Epidauro non diſtās amplius centum millibus paſſuum,

¶ Narbaſis vrbs ęſtuaria in Hiſpania,

¶ Narbonenſis Gallia a narbone ciuitate dicta eſt: hęc olim Braccata Gallia dicebatur. Scribit Stra. li. iiij. Narbonem fuiſſe ampliſſimum eius regionis emporium

¶ Narciſſus lilij genus radice carnoſa atq; odora flore purpureo, folia in radice habens ad ſimilitudinē folioꝝ arundinis, ſed aliquanto craſſiora. Dictꝰ a νάρκη narcę, vt, Plin. inquit qđ ſtuporem latine ſignificat. Nā odor eius caput agrauat. Eius duo ſunt gn̄a. Vnum purpureo flore, alterū hęrbaceo. Narciſſi vero pueri monumentū in ora Bœotię, per quod tranſeuntes ſilebant. Vnde taciturnū vocabant. Fertur narciſſus puer filius fuiſſe Cephiſi amnis & Lyriopes nymphę, q cū pulchritudine p̄ſtaret a multis nymphis amatus eſt, & cū nimio deſiderio potiundę nymphę contabuiſſet mutatus eſt in florē ſui nominis. Eſt & narciſſus nomen fluuij & nomen liberti potentiſſimi Claudij.

✣ Narciſſinum vnguentum quod ex flore narciſſi fieri ſolebat, ſed ſtatim obliteratum fuit. Cc.

¶ Narciſſites pe. pro. gemma appellata eſt quæ narciſſi colorem habet.

¶ Narcotica medici neoterici appellant medicamēta q bus ſtupor conciliatur ac torpor aduerſus enſum doloris & cruciatum.

¶ Nardus fœ. ge. & nardū neu. frutex graui & craſſa radice, ſed breui ac nigra, aſpero ſapore, folio paruo denſoq; Tibul. Illius puro diſtillent tempora nardo,

¶ Nardinū pe. cor, vnguentum ex nardo factum, quod alio nomine dicitur Foliatum, vt ait Pli.

✣ Nardoſphęrum vocant nardū maioribus folijs. Cc.

✣ Nardina pira dicuntur ab odore. Cc.

¶ Narthecū diminu. eſt. Gręci narthecā vocant ferulā aſſurgentē ī altitudine, humilē vero & depreſſā narthecion dicunt. Cū autē ſemen ferulę morbis quibuſdā auxiliari dicant medici, narthecion pro repoſitorio medicamētoꝝ vſurpatur, etiā ſi fuerit ex alia materia factū, vel qa id genus ligni accōmodatum eſt ad ſeruanda medicamēta. Ci. de fine bono. Iā doloris medicamēta illa epicu

rőa tanq̃ de narthecio promant. Hic narthecophori, q̃ſi feruligeri dicti ſunt Bacchi miniſtri.
¶ Nares proprie naſi latiores partes ĩ quibꝰ ſunt ſpiracula a naritate, vt inquit Do. quę nos odoratu doceant preſto & prope eſſe qđ adhuc oculi non vident. Siue vt alij volunt ꝙ per eas odor vel ſpiritus nare nõ deſinat. Verg. in Geor. Collectumq; p̃mens voluit ſub naribus ignẽ. Ouidiꝰ, vſꝰ eſt ſingulari ꝓ naſo. Pãdaq; naris erat He partes naſi nares imus naſus dici ſolẽt. Suet. de Au. Med iocres aures, naſum a ſummo eminentiorẽ, ab imo deductiorem.
¶ Narnia Vmbriæ ciuitas per quã nar labitur a quo & nomẽ accepit. Liu. li. x. A nare flumĩe narnia appellata ✣ Narnienſes narnię populi. Cc.
¶ Narica genꝰ piſcis minuti, a nãdo, vt qdã exiſtimãt
¶ Nariciũ quod & narix & narice dicitur opidũ Locrorũ vetutiſſimũ, vnde Aiax fuit, & naricij populi, de quibus Verg. Hic & naricij poſuerũt mœnia locri. Hinc dicta eſt pix naricia. Similiter naricia inſula in mari ægæo vel ionio quę fuit Vlyſſis.
¶ Naſturtiũ vt Pli. docet nomẽ accepit a nariũ torſiõe Hinc factũ eſt prouerbiũ ad excitãdum torporẽ. Et de naſturtiũ, quaſi diceremus expergiſcere. Eſt aũt herba hortẽſis, ꝓdeſt cõtra ſuſpiria & tuſſim. Greci Cardamõ appellant. Stra. li. xv. de Perſarũ victu loquẽs ſic refert. Quotidianꝰ eorũ cibꝰ poſt exercitiũ eſt panis duriſſimꝰ & cardamõ, & ſolis granũ, & carnes aſſę ſiue elixę, potꝰ eſt aqua.
¶ Narro as, dico, recito, a quo narratio quę eſt reꝝ geſtaꝝ aut perinde vt geſtarũ expoſitio. Huiꝰ cõpoſita ſũt Denarro, Enarro, qđ eſt extra & late narro, & ꝓprie, vt Dio. inquit. Enarratio eſt obſcuriorũ ſenſuũ q̃ſtionũ ve explanatio, vel exquiſitio ꝑ quã vniuſcuiuſq; rei qualitatẽ poeticis gloſſulis exoluimus. Lactã. lib. vj. Quis ſacramentũ dei ſciẽs tã ſignificãter enarrare legẽ dei potuiſſet q̃ illã homo longe a veritatis notitia remotꝰ exp̃ſſit Prænarro prĩo & ante alia narro. Terẽ. in Eu. Oportuit rẽ p̃narraſſe me. Obnarro, peruerto, declaroq; ſignificat ℨ Narratio eſt rerũ geſtarũ aut ꝑide vt geſtaꝝ expoſitio
¶ Narratiũcula ꝑua narratio. Quin. narratiũculas a poetis celebratas notitię cauſa nõ eloquẽtię tractãdas puto
¶ Naſſa genꝰ vaſis piſcatorij quo cũ ĩtrauerit piſcis exire nõ poteſt. Plau. nunq̃ ex iſta naſſa hodie eſca ꝑetam.
¶ Naſica pe. ꝓ. Scipio dictꝰ eſt. Oui. naſica excepit tẽpli nõ extitit author Auguſtꝰ nũc eſt ante Metellꝰ erat Naſus dicĩ ea pars capitis quę e ſupciliorũ cõfinio oriens & quaſi ęquali porrecta iugo vtranq; acienm ſimul & diſcernit & munit. Duo aũt eius ſpiramina geminiq; hiatus quos veluti quidã paries ꝑ mediũ ductꝰ, interſepit, nares vocanĩ. Aliqñ, naſus ponĩ ꝓ acrimonia & dicacitate. Vnde habere naſum eũ dicimꝰ q venuſta quadã & ſubdola irriſione aliũ deridet. Apul. in meta. Contorta & vituperãtare diſceſſit. Plin. Primꝰ Luciliꝰ condidit ſtyli naſũ. i. ſcripſit ſatyrã q̃ acerbitatẽ quãdã & acrimoniã ſtyli habet ĩ vitis inſectãdis. Mar. Nõ cuicũq; datũ eſt habere naſũ. i. acrimoniã ad deridẽdũ & dicacitatẽ. Hĩc naſuti dñr dicaces rep̃hẽſores & deriſores. Idẽ. Naſutꝰ ſis vſq; licet ſis deniq; naſus. Idẽ formauit cõparatiuũ. Nil naſutius hac maligniuſq; eſt. Et ꝑ diminutionẽ Naſutulus. Apuleiꝰ. Naſutula mulier ac dieacula, naſus enim ſagacẽ ſapientiã repręſentat ſumpta methaphora ab animalibus. Canes enim & vultures olfactu inquirũt Sapiẽs igitur & cautus eſt qui odoratu abſtruſa quoq; intelligit. Hora. in Ser. Vt pleriq; ſolẽt naſo ſuſpẽdis adũco Ignotos vt me libertino p̃re natũ. A naſus fit verbũ Denaſo as. ✣ Naſutulus diminu. a naſutus. Apulei. Naſutula mulier ac dicacula. Cc.
¶ Naſitena vas aquariũ anſatũ ac patẽs. Var. li. j. de reruſt. Vt ex ęre ahena vrceos naſiternam faceret.
¶ Naſamones pe. ꝓ. ſunt populi Libyę nauiũ ſyrtibꝰ inuolutarũ ſpoliatores. Luca. Hoc tã ſegne ſolum raras tñ exerit hærbas. Quas naſamõ gẽs dira legit q̃ ꝓxia põto nudꝰ iura tenet, quẽ mũdi barbara dãnis Syrtis alit, nã littoreis populator arenis Imminet & nullos portus tãgẽte carina nouit opes, ſic cũ toto cõmercia mũdo naufragiis naſamones habẽt. Suid. νασαμὼν ἐξ οὗ νασαμῶνες ἔθνος λιβύης καὶ νασάμωνος, ὄνομα κύριον. ✣ Id eſt naſamõ ex quo naſamões gẽs eſt Libyæ, & naſamonꝰ nomẽ ꝓpriũ ✣ Naſomonites gemma quæ cum ſanguinea ſit ſcatet nigricantibus venis. Cc.
¶ Naſcor eris, natꝰ, notę ſignificatiõis. Sal. L. Catilina nobili genere natus fuit, magna vi animi & corporis. Et dicimus, natus ſum laudi & ad laudẽ. Cice. ꝓ ſex. Qui ſe patrię qui ciuibꝰ ſuis, qui laudi, q gloriæ, nõ ſomno non cõuiuijs nõ delectationi natos arbitranĩ. Idẽ ibi namqd ageret vir ad dignitatẽ & gloriã natus. Huiꝰ verbi compoſita ſunt Annaſcor, Connaſcor vñ cognatꝰ a, ũ, Leo papa. Epiphanię nobis dilectiſſimi venerãda feſtiuitas dat ꝑſeuerantiã gaudioꝝ, vt inter cognatarũ ſolemnitatum vicina ſacramẽta exultationis vigor & feruor fidei non tepeſceret Enaſcor extranaſcor. Iuſti. li. j. Hic ꝑ ſõnũ videt ex naturalibꝰ filię q̃ vnicã habebat, vitẽ enatã cuiꝰ palmite oĩs Aſia obumbraĩ. Denaſcor, decreſco, deficio morior. Caſ. Hemina. lib. ij. aĩaliũ. Quę nata ſũt oĩa denaſci aiũt. Innaſcor ĩtus naſcor. Cic. li. j. of. Sed illud odioſũ ꝙ in hac elatiõe & magnitudine animi facillime ꝑtinacia & nimia cupiditas pricipatus innaſciĩ. Internaſcor ĩ medio naſcor. Col. lib. v. Ne aũt pãpinariꝰ palmes ĩternatꝰ. Obnaſcor circũ naſcor. Renaſcor ruſꝰ naſcor, Lact. li. vij. Itaq; renaſci eas putauerunt. Pronaſcor ortũ habeo. Terẽ. ĩ Phor. Ait illã ciuẽ Atticã bonã, bonis propgnatã. ¶ Natꝰ a, ũ, ꝑticipiũ. Terẽ. in heau. Annos ſexaginta natus ęs aut plꝰ eo, vt conijcio, natꝰ nati nomẽ pro filio, ſicut nata ę, pro filia. Ver. Nate meæ vires, mea magna potentia ſolꝰ. natoꝝ appellatio ĩqt Modeſtinꝰ ad nepotes extẽdiĩ. Addimꝰ qñq; g, & dicimus Gnatꝰ gnata q̃ ſemp ſunt ſubſtãtiua, natꝰ us, nõ legi niſi ĩ ablatiuo tm̃ Cic. in Cat. Quãq̃ eũ colere cœpi nõ ad modũ grandẽ natu, ſed tamẽ iam ętate prouectum.
¶ Natio genꝰ hoĩm inqt Feſtus qui nõ aliũde venerũt ſed ibi nati ſunt. Et natio principalis eſt in qua poſſunt eſſe multę gẽtes. Ideo plus in ſe continet q̃ gens. In pecoribꝰ quoq; bonꝰ ꝓuentus fœturæ bonę natio dicitur.
¶ Natalis gñis maſcu. natale neutri & hoc nataliũ ſumitur pro die quo quis natus eſt. In quo etiã ſignificato capitur hic & hæc natalis & hoc natale. Similiter natalitius a. ũ, in qbꝰ addiĩ dies. Ter. ĩ Phor. Porro aũtalio vbi erit puero natalis dies. Leo papa. natalẽ igiĩ diẽ dñi celebremꝰ. Subſtantiuũ. Ver. Meꝰ eſt natalis iola. Pli. Dũ natales ſuos celebraret. Dĩ & natalis de rebꝰ inaĩatis ꝓ naſcẽs. Idẽ lib. xxxvij. Similis eſt huic qdẽ Arabicꝰ, minor tñ ſimiliter & naſcẽs, cęteris pallor gẽtis. & in auro non niſi excellẽtiſſimo natalis. Natales plurali tm̃ nũero ſignificant cõditionẽ ſanguinis ac familię, vt generoſi natales, natales obſcuri. Cor. Tacitꝰ Aderat Corneliꝰ fuſcꝰ vigẽs ętate, claris natalibꝰ. Pli. ĩ epi. ad Meſſiũ ꝓ ignobilitate poſuit & ſordibꝰ gñis. Nonnunq̃ cãdidatꝰ aut natales cõpetitoris, aut ãnos, aut ẽtmores arguebat ℨ Titulus eſt apud iuriſcõſultos de natalibus reſtituendis quo oñdiĩ eũ q natalibꝰ reſtitutꝰ ſit vti iure tanq̃ nomĩe nataliũ ĩgenuitas ipa ſignificeĩ. ℨ Iuue et ꝓ celebritate diei natalis ſũpſit Palmã ĩter dñas virtꝰ natalibus ęqt. i. non aliter a victoria exhilaraĩ q̃ dies natales celebrãĩ. Et natales ꝓ ãnis accipiũĩ Sapho. Sex mihi natales ĩerat. Tot ei dies celebranĩ natales quot agũĩ anni. ℨ Natalis ſacrorũ dicitur dies, quo quis conſecratur ſitq; ſacris initiatus.
¶ Natiuus a, ũ, in quo aliquid naſciĩ. Pli. lib. xxxj. Sũt & montes natiui ſalis. Et natiuꝰ q natus eſt paſſiuæ ſignificatiõis. Gel. Propterea oblĩatis & abolitis natiuæ pietatis. Natiuꝰ color dĩ naturalis, qui nulla arte, ſed natura ꝓduciĩ, mõ in albedinẽ tendẽs modo ĩ nigredinẽ,

non tamen perfecte, vt albus vel niger. Natiuꝰ color albus leucopus dicitur vilis atq; vulgaris nomen trahens a gręcis apud quos λευκὸν diciĩ albũ. Natiuus color niger leucopo cõtrarius proprie pullꝰ vocatur. Pli. Iecur rubetę vel cor alligatur in pãno leucopo nã quartanis ꝓdeſt Hinc Leucopeati qui rudiori alba veſte ac vili & natiui coloris induti ſunt, vt Mar. Amator ille triſtiũ lucernarũ & bethyacus ſimul & leucopeatꝰ. Si vero huic colori ars addita ſit, candidæ veſtes dñr & niueæ, & calthulæ a calthula viola coloris albi. Et Galbinæ, nã Galbina albę veſtes ſunt. Et olorinę, nã olorinꝰ color eſt candidꝰ qui & Cygneus.
¶ Natiuitas idẽ quod ortus, quod nomen vſurpatur ab eccleſiaſticis.
¶ Natalitius a, um, & natalitiũ. Vide in dictiõe natiuꝰ
¶ Natura dicta eſt ab eo qđ naſci aliqd faciat. Hãc quidã deũ eſſe dixerunt a quo oĩa ſunt creata. Senec. li. iiij. de benefi. Natura hoc mihi præſtat, nõ intelligis te cũ hoc dicis mutare nomen deo? Quid enim aliud eſt natura q̃ deus & diuina ratio toti mundo & paribus eiꝰ ĩſerta? Pli. Vbiq; naturam parẽtum rerũ opificẽq; appellat. ℨ Augu. de moribus manicheoꝝ ſic diffinit, natura nihil eſt aliud quã qđ intelligiĩ in ſuo genere aliquid eſſe. ℨ Ponitur interdũ pro vi. Vnde arborũ atq; hęrbarũ naturas dicimus. Interdũ pro more. Verg. Nũc age naturas apibus quas Iuppiter ipſe Addidit expediã. Interdũ pro genitalibus tã virilibꝰ quã fœmineis, quæ a græcis dicitur phyſis Hiero. de circunciſione. Videamus q̃ cauſa eſt, vt eã partẽ corporis quę ſecretior & occultior eſt, q̃ a gręcis phyſis a noſtris dicitur natura ad circuncidendũ dominus elegerit. Pli. Si quadrupes fœtũ nõ admittat, vrtica naturã fricandã monſtrauit. Dicta natura quia in eo mẽbro naſcendi vis ſit. Et natura eſt quę vnicuiq; rei formã dat ſpecifica differentia, diffiniĩq; a philoſophis, natura eſt motus principiũ ſcđm ſe & nõ ꝑ accidens, quoniã vniuerſa corpora ꝓpriũ habẽt motũ per ſe, vt ignis per ſe ſurſum fertur, terra deorſũ & nõ ꝑ accidẽs qm̃ id non naturale, ſed artificiale dicitur.
¶ Naturalis & hoc naturale qđ ſcđm naturã eſt. Vñ naturales filij dñr legitimi qui ſola natura coniugali lege ſint orti nõ ex cõcubina. Suet. in Tiberio. Filioꝝ neq; naturalẽ Druſũ, neq; adoptiuũ Germanicũ patria charitate dilexit.
¶ Naturalia plurali tm̃ numero dñr pudenda. Colu. Si ęqua marẽ non patituĩ detrita ſcylla naturalia eius linũtur, quę res accendit libidinẽ. Idẽ lib. ix. de pullicenis. Plumulę ſub cauda clunibus detrahẽdę, ne ſtercore coiquinata dureſcant & naturalia pręcludant.
¶ Nates a nitẽdo, vt qdã exiſtimãt. Ibi em̃ eſt caro firmior q̃ in cęteris mẽbris, ne p̃mente corporis mole oſſibus cogaĩ. Hor. ĩ ſer. Diffuſa nate ficus. Harũ tumor clunis dĩ. Iu. Ad terrã tremulo dſcendant clune puellæ.
¶ Nato as, frequẽtatiuũ eſt verbi No. as. Nare autem ſeu natare ꝓpriũ eſt piſciũ. Col. per tranſlationẽ li. iij. ꝓ vltra ire poſuit. Alioqui etiã nouellã vineã ex refectiõe natam vini inutilẽ habebis prima parte terrę natantibꝰ radicibꝰ. Qñq; pro trepidare. Ouid. li. vj. faſ. Nox, erat & viuis oculiq; animiq; natabant. Qñq; pro nauigate Huius cõpoſita ſunt Adnato iuxta nato ſiue ad aliquem locũ nauigo. Ver. Huc pauci veſtris adnauimus oris. Cõnato ſimul nato. Plau. Cõnatat nobiſcũ. i. riualis eſt. Et eſt a Cõno. Idẽ Cõnatiõis noſtrę cõſcius, hoc eſt ꝙ eandẽ adiremꝰ mulierẽ. Sed hoc per metaphorã. E nato extra nato ab Eno, vt inſuetum ꝑ iter gelidas enauit ad arctos. Innato intꝰ nato ab Inno. Ver. li. ij. Geor. Nec nõ & torrentẽ vndã innatat alnꝰ. Idẽ li. iij. Geor. de Inno. Fluuioſq; inare capaces. Denato deorſũ, nato, a deno. Vide alibi Obnato contra ſeu circa nato, ab obno, vt in ęquore fuluis. Obnatat vmbra fretis. Pręnato añ nato, a p̃ no. Pli. Pręnatãte piſciculo frõtẽ ſuã ſpgit. Renato rurſus nato vł natãdo reuertor a reno. Supnato ſup vndas ſto nõ mergor, a ſup no. Pli. li. xxxiij. Poſtea ſupnatans aqua tolliĩ ſpongijs. Tranſnato vltra nato, a trano. Liu. Magonẽ cum equitatu flumen tranſnatãſſe. Verg. li. iij. Georg. Superant montes & flumina tranant. Et oĩa habent pe. cor. & a naue dicta ſunt.
ℨ Natatitius a, um, quod natat. Augu. lib. de Trinita. in capi. viij. Vnde iubente creatore produxit aqua prima natatitia, & volatilia.
✣ Natatorium & natatio a natãdo dicũtur, & a Gręcis baptiſteria dicuntur. Çc.
¶ Natatus us, ipſe natandi actus. Claud. libr. iij. Lucus erat prope flumen Athim quod candida profert Sæpe mari pulchroq; ſecat galathea natatu.
¶ Natatilis pe. cor. qui natat vel natare poteſt, ſicut volatilis qui volat vel volare poteſt. Aug. lib. xij. de ciuit. dei. Talẽ illi creauit animã qua per rationẽ & intelligẽtiã oĩbus eſſet p̃ſtantior aĩalibus terreſtribus & natatilibꝰ & volatilibꝰ quę mentem huiuſmodi non haberent.
¶ Natrix gñis maſ. & fœ. genus ſerpentis a nando qđ in aqua quoq; venenũ ſpargit, Priſ. lib. v. Natrix cũ ſpeciẽ anguis ſignificat maſculinũ quoq; inueniĩ, Cic. Cur oĩa noſtri cauſa cũ faceret tantam vim natricũ viperarũ q; Lucanus. Et natrix violator aquæ. Itẽ natrix hærba eſt cuius radix euulſa virus hirci redolet. Natrix quoq; mulier dici poteſt natans, ſicut natatrix.
¶ Natabula ab Apuleio dicuntur loca natationis.
¶ Natinationes negocioſi vocabantur, & natinatio negociatio. ℨ Naucratis ciuitas in ęgypto a Mileſijs appellatione indita auctor Stra.
¶ Nauis a gręco ναῦς cuius diminutiuum eſt nauicula, a quo fit nauicella.
¶ Nauale adiectiuũ, quod ad naues ꝑtinet. Vñ naualis corona qua donari qui ſolebat qui primꝰ in hoſtiũ nauẽ armatus tranſiliſſet. Hie. Qui nauali p̃lio dimicaturi ſũt
¶ Naualia in quibꝰ ſtant vel fieri ſolent naues. Verg. Diripiuntq; rates alij naualibus ire. Ouid. libro. iij. met. Haud aliter q̃ ſi ſiccum nauale tenerent.
¶ Nauarchus nauis princeps qui in naui nautis ĩperat q̃cũq; ad faciendã nauigationẽ, nec abſurde in triremibꝰ idẽ eſſe intelligiĩ qui comes. Cic. in ver. Sumptũ omnẽ in claſſem frumento ſtipendio cęteriſq; rebus nauarcho ſuo quęq; ciuitas ſemper dare ſolebat.
¶ Nauarchis, idis, nauis prętoria in qua eſt prętor.
¶ Nauclerus qui nauem regit, latine nauicularius diciĩ quaſi nauis cleros. i. ſors.
¶ Nauclerius a, ũ, qđ ad nauclerũ ꝑtinet. Plaut. in Aſ. Volo mei patris me ſimilẽ qui cauſa mea nauclerio ipſe ornatu ꝑ fallaciã quã amabã abduxit ab lenone mulierẽ
¶ Naucleriacus a, um, eiuſdẽ ſignificatiõis. Idẽ ĩ Mili. Facito vt venias huc ornatu naucleriac.
¶ Naumachia nauale bellum, ſeu naualis pugna. Interdũ accipiĩ ꝓ loco vbi fit pugna. Suet. in Tiberio. Semel triremi vſq; ad ꝓxios naumachię hortos ſubuectus eſt.
¶ Naumachiarij ſunt qui pręlium nauale committunt. Suet. in clau. Pro clamantibus naumachiarijs. Hi etiam Epibatæ dicuntur gręca voce.
¶ Nauigiũ nauis ductio quod & nauagiũ dĩ. Et nauigium oẽ genꝰ nauis quo nauigamus appellaĩ, nauis vero ſpẽs eſt. Col. Iãq; q ędificare velit fabros & architectos aduocẽt, q nauigia mari cõcredere gubernãdi peritos.
¶ Nauiger pe. cor. qui nauẽ ducit.
¶ Nauigo as, pe. cor. naui iter facio. Et dicimus nauigo mare. Ver. Gens inimica mihi tyrrhenũ nauigat æquor nauigo ĩ naui. Amb. Hec ergo non turbaĩ nauis in qua prudentia nauigat, nauigo ĩ mari. Ter. in an. Ego ĩ portu nauigo. Huiꝰ cõpoſitum eſt Enauigo quod eſt extra nauigo. Hie. ad Helio. Sed qm̃ ſcopuloſis locis enauigauit oĩo. Dicimuſq; hic fluuiꝰ enauigatꝰ ẽ. Pli. ix. Huius obiectu vaſtꝰ efficiĩ ſinꝰ. xij. dierũ & noctium remigio enauigatꝰ. ¶ Naupegꝰ. p. ꝓ. ὅτι ἑλληνικῶς λέγεται ναυπηγὸς φερνάος καὶ πήγνυμι, ῥῆμα ✣ Id eſt qđ gręce dĩ. Naupẽ

gus ex ναῦς nauis πήγνυμι verbum, ideſt figo cõglutino, ſignificat enim fabricatorem nauium.

¶ Nauta & nauita qui ſe in naui agenda exercet, & quicumq; in naui eſt nauis ducendæ gratia.

¶ Nauticus qui nauem gubernat. Plin. lib. ix. Q đ vbi videre nautici ſtatim plurib⁹ anchoris nauigia infrenãt.

Nauticus a, um, quod eſt nautarum. Vergi. libro. iij. nauticus exoritur vario certamine clamor.

※ Nauithalamus nauis põpatica qua potentiores oblectandi animi cauſa vtuntur ꝙ in ea thalam⁹ ad quieſcẽdum & menſa ad edendum poſita ſint. Hanc vulg⁹ Bucentaurũ vocat. Sueto. in Cæſ. Et eadẽ nauithalamoq; pene æthiopia tenus ægyptum penetrauit niſi exercitus ſequi recuſaſſet. Hęc a græcis thalamiphora vocaꝛ, & Thalamegos a Seneca nauis bene cubiculata.

¶ Nauiculor aris, proprie ocioſa nauicula vehor. Mar. piger lucrino nauiculatur in ſtagno.

¶ Naufragor pe. cor. deponens, & naufrago as, naufragium facio. Hierony. Quam quidam repellentes circa fidem naufragauerunt.

¶ Naufrag⁹ qui naufracta bona amiſit. Proper. Tetra venena bibẽs & naufragus ebibat vndas. Dicitur & vnda naufraga quę naues frangit.

¶ Naufragium nauis fractio, licet quandoq; pro nauigãdi periculo & quandoq; pro nauigationis damno & infortunio & iactura ſumatur.

¶ Naulum pretium quod ſoluitur pro vectura in naui. Iuue. Furor eſt per omnia perdere naulum.

¶ Nauia lignũ cauatum vt nauis quo in vindemijs vti ſolent.

※ Nautella nauis parua. Auguſt. de verbis domini. Audiu m⁹ nautellam periclitantem.

¶ Nautillus piſcis dictus ꝙ nauigantis effigiẽ habeat. ναυτίλλομαι enim apud Grecos ſignificat nauigo, ab alijs Pompilus vocatur. Eſt & nautillus nauta, nautilia nauigatio id eſt ars nauigandi.

¶ Nauſtibulum alueum ad nauis ſimilitudinem factum

¶ Nau⁹ celer, ſtrenu⁹, a nauium celeritate dict⁹, qui & gnau⁹ dr̃, cui⁹ cõtrariũ eſt ignau⁹, nauia nauitas gnauia ve celeritas ſtrenuitas. Vñ ignauia tarditas deſidia Interdũ nau⁹ dr̃ q̃ſi ſcĩ⁹ & optime noſcẽs. Col. li. viij. Si aũt vigilãs ipiger induſtrius nauus omnium quas paſcit.

¶ Nauo as, ſtudioſe ipleo do, cõfero, cũ effectu demonſtro id eſt adiumento ſũ. Cic. li. ij. de ora. Iã mihi videor nauaſſe operã, ꝙ huc veneri. Idẽ Appio pul. Illũ pugna & enitere neqd nobis tpis progeꝛ vt cũ tibi hic ſatis fecerem⁹, iſtic quoq; noſtram in te beniuolentiã nauare poſſimus. i. cõferre vel oſtendere. Tractũ verbũ a nautis cũ ſunt auxilio alijs in gubernãdis naub⁹, naues enĩ cũ ex naualib⁹ i mare deducũꝛ maxio hoim auxilio indigent

✠ Nautea herba granis nigra qua vtunꝛ coriarij, vel aqua coriariorũ, vel vt No. inquit aqua ex nauis ſentẽtia veniẽs plau. in Aſi. nauteã bibere mali ſi neceſſe ſit q ĩ lã oſcularier. Idẽ. Oĩm vnguẽtorũ odor p tuo nautea eſt

¶ Nauſea ſtomachi ad vomitũ ex grauiodore perturbatio a naui deductũ nomen ex cuius ſententia mouetur vomit⁹, Hyero. ad Furiã. Vſq; ad nauſeã ſaturata es. Hic Nauſeoſus a, um, quod nauſeam inducit. Plini. Radice craſſa madida nauſeoſa.

¶ Nauſeo as, nauſeã habeo, & vomitu infeſtor. Plau. i Amp. Laſſus ſum hercle naui vt vectus ſum huc, etiã nũc nauſeo. Cic. Fabio Gallo. Vidi me nauſeante, nõ mõ mittẽdi cauſam habuiſti, ſed etiã viſendi. eſt & nauſeor depo. Hier. Ex hac coturnice ſatiat⁹ Iſrael nauſeaꝛ

¶ Nauſio is, de grano fabæ dicitur cum naſcendi gratia ſe aperit & non ſit diſſimile nauis figurę.

¶ Nauci putamen nucis ſiue oliuę nucle⁹ ſeu mẽbranula q̃ i nucis iuglãdis medio eſt. Ponitur etiã ꝓ eo quod eſt nihil. Plaut. Qui homo timidus nõ erit in rebus dubijs nauci non erit. Dictũ nauci quaſi nuci a nuce.

※ Naucifacio non magis q̃ nauci apprecior.

¶ Nauſicaa Alcinoi phaecum regis filia. Mar. Si mihi nauſicaa patrios concederat hortos, Alcinoo poſſem dicere malo meos.

※ Naulũ ciuitas in Liguria portu ac turribus inclita, & vadorũ ſabatiorũ port⁹, a quo decẽ milib⁹ diſtat ſabatia.

¶ Nauſithous neptuni filius & pater Alcinoi.

¶ Naupõtus amnis q & Pãportus etiã a Strabone vocaꝛ. Amnis iqt pãport⁹ ex Illirio nauigabilis deferꝛ in Saluñ. Et alibi Iuxta naupõtũ amnis eſt Carcora excipiens cõmerciorũ onera. Hic i ſauũ ille i drauũ delabitur.

¶ Nauaria pars Hiſpanię ſeptẽtrionalis quę verſ⁹ Arcton vaſconibus adiacet, ad meridiẽ vero Taraconiam habet regionem.

¶ Naxos inſula in ægeo vna ex cycladibus cæteras ſuperãs. antea Strongile dcã. Hæc Dia poſtea appellata fuit. Verũ cũ Cares ex lamia profecti duce naxo eã occuparũt a duce naxõ appellarũt. Hãc Dionyſiã a vinearũ fertilitate dici ſcribit. Pli. Vel quia vt alij volunt, ſolæ naxiæ mulieres octauo mẽſe pariant, quoto & liber pater natus crediꝛ. Siue quia fons in ea vino fluat. Diſtat a delo ſeptẽ milib⁹. hic naxi⁹, a ũ. vñ naxi⁹ ardor apd col. quo ſignaꝛ bacchi coronę ſyd⁹, nã vt ferũt poetę in inſula naxo relicta Ariadnę a Theſeo nuptias cũ Baccho fecit, donataq; corona inter ſydera relata fuit

¶ Nazareus cõſecrat⁹ diciꝛ, & a nazareth nazarenus. Chriſtus filius Marię. de qua Anaſtaſi⁹ feruẽti orõne dicebat μαρία χαῖρε ὅτι ὑπάρχεις βασιλέως καθέδρα χαῖρε ὅτι βαστάζεις τὸν βαστάζοντα πάντα. ✠. i. Salue Maria qm̃ es reges cathedra, ſalue quoniã geris geſtãtem omnia.

N ANTE E

NE dehortatiuũ ſeu prohibitiuũ aduerbiũ eſt. Ver. Tu ne cede malis, ſed cõtra audẽtior ito. Quando q; eſt cõiũctio copulatiua, & ponitur ꝓ neq;. Cice. ne dici quidẽ opus eſt q̃ta dimicatione ciuiũ. Quãdoq; adiunctiua. Mar. Lex hęc carminibus data eſt iocoſis ne poſſint niſi pruriant iuuare. Quãdoq; rationalis pro ergo. Verg. Me ne incœpto deſiſtere victam? Qñq; cauſalis. Idem. ne recipi portis aut duci in mœnia poſſit. id eſt vt non. Qñq; poniꝛ pro vt. Cic. Curioni. Vt non vereremur ne nimis cito mitteremus. Idẽ. ne amicis nihil tribuamus epulamur. i. vt ẽt amicis aliquid tribuamus epulamur. Quandoque ſignificat non. Teren. in And. Ego id agã mihi qui ne detur. Qñq; nedũ. Idẽ. ne vacuum eſſe nunc me ad narrandũ credas. Plerunq; dubitatiua. Ver. Iuſtitiæ ne pri⁹ mirer belli ne laborũ. Apud oratores plærũq; vna ſola eſt & ſẽp in prima parte locaꝛ vt bon⁹ ne eſt an mal⁹. Aliqñ etiã ſic. Eundũ mihi nec ne ſit ignoro. Et per interrogationẽ. Cice. Verũ vultis prætori Flacco necne. i. an nõ. Quidã ſuperuacuũ addũt alterũ an, hoc modo, neſcio an benefaciã necne. Qñq; cõfirmatiua. Verg. Tãta ne me tenuit viuendi nate voluptas. Vt ꝓ me hoſtili paterer ſuccedere dextrę. Quo tñ in loco quidã (quos quãtitas reprobat, nã ne illic corripitur vt notũ eſt) exponũt ne pro vtiq; cũ diph. ſcribẽtes. Qñq; interrogatiua eſt. Ter. Ego ne? Tu ergo. Qñq; vim interrogãdi, & dubitãdi ſimul. Idem. Datur ne illa hodie Pãphilo nuptũ? Qñq; vim diminutiuã habet & pro ſaltẽ poniꝛ. Sal. Secũdæ res ſapiẽtũ aĩos fatigant ne illi corruptis morib⁹ victori tẽperẽt At ne cum dipth. grçca dictio ẽ q̃ ꝓ ai ſcribiꝛ & ſignaficat valde vehemẽter nimis Ter. Faciũt ne itelligẽdo, vt nihil intelligant quaſi ꝙ q magis q̃ op⁹ ſit aliquid vel inquirunt vel ſpeculanꝛ, in eorũ numero ſunt habendi qui nihil itelligũt. Aliquãdo ſignificat certe vel vtiq; pfecto vel ita etiam Et hoc p ronũ Ci. Curio. Incredibile q̃ turpiter mihi facẽ videar q hisreb⁹ ẽterſim, ne tu videris multo ãte puidiſſe quid impẽderet. Idẽ. Treba. Ne ego multo libẽti emerĩ diuerſoriũ Tarracinę. Idẽ ne illi vehemẽter errãt. Affirmat enĩ illos vehemẽter errare. Hor. Clar⁹ erit fortis iuſt⁹ ſapiẽs nę etiã rex. Cõpoſita a ne aduerbio negãdi ſunt, nec neq; neq̃ cũ ei⁹ deriuatis, neqcq̃, neutiq;

q̃, neutiq; nequaq̃, necubi, nedũ, & alia. Sciẽdũ ꝙ recte dicitur. Vereor ne hic moriatur, vel vt moriatur, vt moriatur, vel, vt ne moriatur, pro vt non moriatur. Hiero. in Gen̄. Timeo ne putet me tibi voluiſſe illudere. Cic. Metuo vt ne pereat Teren. Apprime in vita vtile vt ne quid nimis pro vt nõquid. Preterea iter ne & quiddã ſemper aliquid inter ponendũ eſt, & tunc ſignificat nec

¶ Ne viuam iurantis eſt, id eſt moriar Cic. Sed ne viuã ſi tibi concedo.

¶ Nea inſula. Pli. li. ij. de inſulis innatis. Inter Lemnum & Heleſpontum nea.

¶ Neapolis ciuitas quã Chalcidẽſes cõdiderũt, q̃ſi noua ciuitas. Phartenope a tumulo Syrenis appellata. Suidas νεάπολις πόλις ἰταλικὴ διασήμῳ, ἐν ᾗ παρθενόπης τῆς σειρῆνος ἄγαλμα ... καὶ πολλαὶ νεαπόλεις. ✠. i. Neapolis ciuitas illuſtris Italiæ in qua Parthenopes extructa eſt Sirenis ſtatua. Sũt aliç multę neapoles. ※ Hic neapolitanus a, um, qui ex neapoli eſt.

¶ Nebula ſic differt a nube, ꝙ nebula vapor ſit e terra atq; aqs ſurgẽs, q̃ ſiue ſtati euaneſcit, ſiue i altũ ſublata cõuertiꝛ in nubẽ, nubes quocũq; tẽpore fieri poſſunt. Nebulę nec æſtate calida, nec nimio frigore exiſtunt.

¶ Nebulariũ ędificiũ a ſubijciẽda meſſe p nubilũ tẽp⁹

¶ Nebulones & tenebriones dicti ſunt nugatores vani nullius pretij homines qui mendacijs & aſtutijs ſuis nebulam quandam & tenebras obijciant, vel ꝙ ad fugam fugitiuis nebulę ſunt accommodatæ. Lucil. Nugator quidam ac nebulo ſit maximus multo.

¶ Nebrides pe. cor. damarũ ſeu ceruoꝝ pelles qb⁹ vti veteres i bacchi ſacris ſolebãt, νεβρὸς eidama ſeu ceru⁹ ẽ

✠ Nebrides eſt etiã gẽmę ſpecies (ſed tũc ſigularis eſt nũeri) Liberopatri ſacra, a nebridũ pellium ſimilitudine cc.

¶ Nebrodes mons in Cicilia cui damarum copia nomen dedit.

¶ Nec & neq; cõiunctiones diſtinctę, vt nec vel neq; lego nec ſcribo. Nõnũquã ſignificat nõ, vt nec video quorſum res euadat, ſed differunt ꝙ nõ negat ſolũ nec & neq; negant & copulant. Aliqñ Saltem, vt nec quidẽ punctum temporis. Reſoluuntur interdũ in copulatiuã &, vt non feci hoc necfacerẽ. i. & nõ facerẽ. Sed ſi ſequatur enim vim ſimplicis negationis habet, vt nec enim id facerem, i. non enim id facerem. Qñq; ſignificat etiã Quintil. Perſolui gratia nõ poteſt nec malo patri. i. etiã malo patri. Factũ eſt autem nec a neq; per apocopẽ extremarum vocalium. Et quia in fineſyllabę. q ſcribi non poterat tranſiuit in c. nam c. & q. affines literę ſunt.

✠ Necdum non adhuc, Cc.

✠ Nec enim ſimplicis negationis vim habet, vt nec enim id facerem. i. non enim. Cc.

¶ Neceſſe ſiue neceſſũ dr̃ qđ vi aliqua cogẽte fieri op⁹ eſt a ceſſo verbo deductum, quia non ſit in eo ceſſandũ. Et declinanꝛ hic & hęc neceſſis & hoc neceſſe, & neceſſus, ſa, ſum, a quo neceſſitas, neceſſitudo neceſſarius.

¶ Neceſſitas vis ipſa quę cogit, vt neceſſitas mihi iciũbit eũdi Mutinã. Aliqñ appellatiõe neceſſitatis ius qđ dã & vinculũ religioſę cõiunctionis familiaritatis ve ſignificaꝛ. Ceſar. Equidẽ mihi videor pro noſtra neceſſitate non labore, nõ opera nõ iduſtria de fuiſſe. Significat eñ hic cõiunctionem ſanguinis vel amoris, hoc eſt affinitatem vel ſtrictam amicitiã. Idẽ ſignificat neceſſitudo. Sal. in Iug. Coact⁹ rerũ neceſſitudine ſtatuit armis certare. Cic. vero ait ſibi cum equitibus Romanis neceſſitudinẽ eſſe. Aliquando neceſſitudo ponitur pro neceſſario. i. cognato vel affine. Suet. in Augu. Remiſit tamẽ hoſti iudicato neceſſitudines amicoſq; omnes.

¶ Neceſſitudo. Vide in dictione neceſſitas.

¶ Neceſſarius, a, um, dicitur illud ſiue quo fieri non poteſt vt neceſſarius eſt mihi aduentus tuus. Hinc ſit neceſſario aduerbium.

¶ Neceſſarij dñr cognati vl' affines vl' amici & hi qbus vti familiariter ſolem⁹, ꝙ nulla inter eos ceſſatio. i. ſeparatio ſit, vel ꝙ neceſſaria inter eos officia conferantur.

✠ Necim veteres dixere ꝓ nec eum & necũ quem pro nec vnquam quemq;. Cc.

✠ Necne negandi aduerbium eſt. Cc.

¶ Neco as, aui, atũ, ferro iterrimo. Liui. lib. i. Obrutã armis necauere Neco as, cui, ctũ, alia vi. Diom. Neco cui, veruntamẽ & necaui legim⁹, vt nectus & necatus. Et hoc differre volunt, necũ q̃ſi ſuffocaui, necaui quaſi ferro occidi. Vñ necẽ cędẽ appellam⁹. Sic & Priſc. ſẽtit. Sed ambo fallũtur, qñquidẽ oſtẽdere licet necaui & necatus de quacũq; morte dici, Aug. li. i. de ci. dei. Omnes enĩ quos fames necauit malis vitę hui⁹ ſicut morb⁹ corporis eripuit Quos aũt nõ necauit docuit parci⁹ viuere, docuit producti⁹ ieiunare. Quin. li. iij. Hic adulter loris cęſus aut fame necat⁹. Ci. lib. iij. ad Heren. Si accuſator dixerit ab reo hominẽ veneno necatũ nec de hoĩe tãtũ dr̃, ſed de alijs quoq;. Col. li. ij. Sic oẽs radices herbariũ ꝓpter ę necaꝛ, nectus tamen ſẽper ſine ferro dicitur. Liuius libro xxj. Fame, frigore, illuuie, ſqualore enecti. Huius verbi compoſita ſunt Eneco ſuffoco. Plautus in Amph. Puer ambos angues enecat. Hora. li. j. epiſtolarum. Spem mentita leges, hos eſt enectus arando Inter neco & perneco. Et habent pe. cor.

¶ Necromãtia pe. acuta, diuinatio q̃ ſit per cadauera. vt apd Lu. cũ mortu⁹ ſuſcitat⁹ euẽtũ belli pharſalici Sex Põpeio pdicit νεκρὸς eñ mortu⁹ dicitur necron cadauer necroſis mortificatio, μαντεία diuinatio. vnde Stra. ſigna fictilia que corintho euerſa Romam impleuere nea crocorinthios id eſt corinthiorũ defũctos vocata ſcribit.

¶ Necromãtici ſũt quorũ icãtamẽtis videꝛ reſuſcitari mortui. Horũ ſacroũ duo ſunt genera, necyomantia, & Sciomãtia, necyomãtia ad eleuãdũ cadauer ſanguis eſt neceſſarius, in Sciomantia, vmbræ tantũ eſt euocatio.

¶ Necto is, nexui, & xi, xũ, ligo iũgo. Ver. li. v. Et palmas ãborũ innexuit armis. Properti⁹. At tibi qui noſtro nexiſti rætia lecto. Hui⁹ cõpoſita ſũt Annecto quod eſt ad aliquid necto, ſiue iuſta necto, ſub iũgo. Hierony. ad dama. Q đ mihi videꝛ annexui, id eſt ſubiunxi. Colu. libro, v. At ſi regionis cõditio permittit de veterib⁹ haſtilia quib⁹ ãnectãꝛ ſingula trãſuerſe perticæ alligãꝛ. Cõnecto ſimul necto. Idẽ codẽ. Eaq; vel ſaligneis perticis vel cõpluribus quaſi faſciculis arũdinũ cõnectuntur. Innecto intus necto catena. Claud. libro ſecũdo. Mutuaq; alternis inectite colla lacertis, id eſt cõplectimini. Internecto. Vergilius. libro ſexto. Vt ſibula veſtem Auro internectat lyciam vt gerat ipſe pharetram. Obnecto obligo. Subnecto ſubiungo. Ver. Aurea ſubnectans exertæ cingula mammæ.

¶ Nectar grecum eſt & deorum potio dici poteſt. Quo etiam nomine immortalitas deſignatur, ab ve quod priuationem ſignificat & κτείνω occido. Inde ſit nectareus a, um, pro diuino & immortali.

¶ Necubi pro ne alicubi. id eſt vt non aliquo loco, & ſẽper duo verba poſtulat, vt iuſſi necubi mihi pręſto ſis, id eſt ne in vllo loco ſis.

¶ Necunde. i. ne ex aliquo loco.

¶ Necya quaſi mortuaria reſq; funebris & ad mortuos pertinens. Eſt enim euocatio manium, quę & necromãtia quaſi diuinatio per mortuum dicitur. Apud Homerum in odyſ. ab Vlyſſe euocatio manium ſacro magico i ſcrobe procurato νεκυία grçce, latine mortuus.

※ Necepſo nomẽ auctoris de quo Firmic⁹. li. viij. ſic iqt hunc locum diuinus ille necepſo, vt remedia valitudinum inueniret diligentiſſime quidem vt diuinum tanti viri potuit ingeniũ manifeſtis tractatib⁹ explicatus eſt.

✠ Necydalus bombycis genus. Cc.

¶ Nedũ ſignificat nõ ſolũ, & duob⁹ mod⁹ accipi ſolet. Vno cũ vtraq; ſẽtẽtia eodẽ claudim⁹ verbo, vt ſũderẽ pro te ſanguinẽ nedũ pecuniã Altero cum ſuum vtriq; ſẽtẽtię verbũ accõmodamus, vt ſũderem pro te ſangui

nem nedũ tibi pecuniam crederẽ. Negatiue ſic, Nõ fũderẽ pro te obolũ, nedũ pro te ſanguinem non funderẽ.

¶ Nefarij ſceleſti ſacrilegi, a farre deductum nomẽ quo ſcelerati quaſi vita vti non debent. Et inde qui indigni ſunt vt viuant nefarij vocantur. Quidam etiam a faris verbo deriuant. Aſc. ſcribit nefarium quod ſacra polluit farre pio ſolita celebrati, ergo nefarij ſacrilegi.

✥ Nefas impium & execrabile. Cc.

✥ Nefaſti dies quibus non licet ius fari. Oui. Ille nefaſtus erit per quem tria verba ſilentur. Cc.

¶ Nefandus a, um, & nefans, tis, quod non eſt fandum, a nefas q ne fari quidem liceat. Lucil. li. vij. Tantalus qui pœnas obfacta nefanda luit.

¶ Nefrendes dicuntur a varrone porci qui nomine lactantis amiſſo nondũ fabã frendere poſſunt. i. frangere.

✥ Nefrẽdes arietes dñr q dẽtib⁹ fremere nõ poſſũt. Cc.

✥ Nefrendo non frendo. Cc.

✥ Nefrondines e veteribus renes dicebantur. Cc.

¶ Negligo is, pe. cor. xi. ctũ, contemno, nõ curo, qſi ne legere quidem nec videre dignor Terẽ. in Adel. Pecuniam in loco negligere maximum interdũ eſt eſt lucrũ. Hinc negligentia et neglectus us, pro contemptu. Idẽ in Heau. Hęc res neutiq̃ neglectui eſt mihi.

¶ Nego as, ex non & ago pro dico cõpoſitum eſt, licet etiam de factis dicatur, vt apud apoſtolũ. Confitent ſe noſſe deum factis autem negant. Huius cõpoſita ſunt. Abnego. Denego. Pernego, quod eſt perfecte nego. Plau. in aſi. Vbi creditum quod tibi ſit datum eſſe pernegaris. Subnego aliquantum nego Ci. Treba. Veruntamen qd prẽſẽti tibi prope ſubnegarãt, & habẽt pe. cor.

¶ Negatio poſtpoſita negationi non ſemper habet vi affirmandi, ſed magis negandi, cum altera pro vniverſali ponitur & particulares ſequntur hoc modo, nullas accepi a te literas, nec breues nec prolixas. Verg. Nulla neq; amnẽ Libauit quadrupes nec graminis attigit herbam. Itẽ vna ſola negatio poſtpoſita negationi negat, ita tñ vt ſequẽs iũgat cũ quidem. Ci. Lẽtulo. Neq; erra rẽt ne aduerſarij quidem Et ſi dixero, nõ tibi hoc perſuaderet ne deus quidẽ, ſubaudit ẽt alia negationis pars ſic, nõ tibi hoc perſuaderet aliquis Deĩde ad maius ſignificatũ ſubiũgo, ne deus quidẽ cui omnino eſt credendum. Interdũ ẽt ſine quidẽ duę negationes negant cum vna particularis omittitur. Teren. Agrum in his regionibus meliorẽ neq; ptij maioris nemo habet, ſubaudit eñ neq; meliorẽ. Var. li. iij. de vj. pa. oñdit duas negatiuas p vna accipiẽdas cũ dixit. Qua abſtinẽtia viri mulieresq; Romanę fuerit q a rege munera eorũ noluerit nemo accipere. Si aũt duob⁹ verbis aut poſitis aut intellectis addantur duæ negatiuę non dubium eſt quin negẽt Vt nec me amas nec mihi credis. Intellectis ſic, nec virtuti ſtudes nec literis. i. ſtudes. Tres negationes p vna ponuntur. Te. Neq; haud dicas tibi non prędictũ. Aliquando etiã prępoſitiones negãt etiã græce Vnde Ariſtophanes comicus, ὡς ἀργαλέον πρᾶγμα ἐστίν, ὦ Ζεῦ, καὶ θεοί, δοῦλον γενέσθαι παραφρονοῦντος δεσπότου. ✥ Id eſt. Qđ difficilis res eſt o Iuppiter & dij ſeruire ĩprudenti dño

¶ Negabundus negans. Cc.

¶ Negatiuus a, um quod negat, vt dictio negatiua.

¶ Negociũ a nec & otiũ fit qſi nõ otiũ hoc eſt op⁹, ſicut a nec lego negligo. & c. vertitur in g. ſicut in quingẽti q̃ uis a cẽtũ cõponat Et accipit p occupatione, vt & ſi negotijs familiarib⁹ ĩpediti. Aliqñ p eo qđ vernacula lingua dicim⁹ la ĩpſſa Cęſar. li. cõ. Ipſe cũ primũ pabuli copia eſſe ĩciperet, ad exercitũ venit, dat negociũ ſenonib⁹ reliqſq; Gallis, q finitimi Belgis erãt, vti ea quę apđ eos gerãt cognoſcãt. Aliqñ p labore, opere. Cic. Cornifi. Et ſi periniquo patiebar animo, te a me digredi tñ eo tẽpore me conſolabar, q ĩ ſũmũ ẽt otiũ te ire arbitrabar & ab ĩpẽdẽtibus magnis negotijs diſcedere. Idẽ Fabio. Adhibui diligẽtiã quoties ſenat⁹ fuit, vt adeſſẽ plurimũq; ĩ eo negotij habui. Aliqñ p cura, moleſtia ſollicitudĩe. Te. Poeta cũ primũ aĩm ad ſcribẽdũ appulit, id ſibi negotij credidit ſolũ dari pplo vt placerẽt qs feciſſz fabulas. Do. mõ pro moleſtia & cura mõ labore. Cic. Cũ ẽ allatũ ad nos temeritate eorũ qui tibi negociũ faceſſerẽt Au. li. xij. de ci. dei. Sed cũ his nullũ nobis eſt ĩ his libris negotiũ qui diuinã mẽtẽ facere vl curare iſta nõ credũt Ita poſuit ac ſi dixiſſet, nolo mihi rẽ eſſe. Itẽ negotiũ dicit factũ, de quęſtiõe Et negotiũ remediũ eſt. Plau ĩ cap. neque de hac re negotiũ eſt quin male occidam.

¶ Negotioſus a, um, quod eſt negotijs plenũ. Sal. Prudentiſſimus quiſque quaſi maxime negotioſus erat.

¶ Negotialis ad negotiũ ptinẽs. Ci. hæc cõſtitutio ptes duas videtur habere, iudicialẽ & negotialem.

¶ Negotior ris, negotia exerceo & mercaturę operã do Cic. li. iij. of. Cum ſe Syracuſas otiẽdi cauſa non negotiãdi contuliſſet. Idem. Ser. Sulpi. M. Curius qui Pateras negotiatur. i. mercaturæ operã dat. Hinc negotiatur q̃ in aliorum negotijs ſe exercet. Vnde Labeo, negotiatores ſerui videntur qui præpoſiti ſunt negotij exercendi cauſa, velutiqui ad emẽdũ aut locãdũ & conducẽdũ prępoſiti ſunt, negotiationem pro mercatura poſuit. Cice. libr. i. Hæc enim negotiatio curam villici auocat.

✥ Neleides potronomicũ a neleio, & neleius poſſeſſiuum. Cc. ✥ Nem pro nempe aliquando ſcripſerunt veteres quod & pro niſi etiam ſumpſere. Cc.

¶ Neleus proprium nomen patris neſtoris

¶ Nemeſis pe. cor. nomẽ cuiuſdã deę, q̃ facinoroſos & delinqentes punire putabat, vt ex Catullo, & Auſonio licet ĩtelligi. Inſuper eadẽ fert remuneratrix bñficiorũ Vñ apđ Stra. li. xiij. Eſt dea quã nemeſim dicũt de magna poteſq; Quę bona cæleſtũ cõceſſu cuncta deorũ. Poſſidet Hãc quidã fortunã dixerũt cui prim⁹ Adraſt⁹ rex tẽplũ edificauit. Romani quoq; huic deæ tẽpla dicauere ſtulti qui ſubſtãtiã aliquã fortunã putarũt regnorũ atq; opũ diſpẽſatricẽ q̃ ſoli⁹ dei nutu huc atq; illuc trãſferuntur. Hoc etiẽ nomine dicta fuit Tibulli amica. Suidas νέμεσις ἡ δίκη μέμψις ὕβρις φθόνος τύχη βάσκανος φησὶ μὴ θεμιτῶς καὶ Διογενιανὸς νεμέσεως ἐφόρου τρόπους ὑπερίοντας καὶ ὑπερηφάνους κολαζούσης ἐναργῆ μαρτύρια. ✥. Id ẽ nemeſis, iuſtitia. querela, contumelia. inuidia fortuna Babrius dicit in fabulis & Aelianus nemenſis mores deſpectatores & ſuperbos punientes manifeſta teſtimonia.

Nemo tñ ad hoĩes refert, null⁹ gñraliter ad oĩa, vt null⁹ hõ null⁹ lapis, nemo ppiie dr nec hõ. Et cũ ſit gñis cõis ponit qñq; p null⁹, Caduceatori nemo hõ nocet. Ci. Hoĩem qdẽ ſcire arbitror neminẽ. Sal. Quo nemo vir melior nec prẽſtãtior, nõ ergo nemo idẽ eſt qđ nullus hõ. Sic eĩ fruſtra iungeret hõ, nõnũq̃ tñ a poetis nemo pmittere nemo Auderet ẽt nõnũq̃ etiã de fœminis dr Teren. Hoc ſcio vnum ego neminem peperiſſe hic.

¶ Nempe aduerbiũ confirmantis, quod aliqñ cũ interrogatione ponit Aliqñ ſine interrogatione. Cic. Apud quẽ hæc dico. Nempe apud eum qui cum hoc ſciret me tñ anteq̃ vidit reip. reddidit. Quin. Nẽpe eñ in hoc plurimũ laboris ex hauſimus, vt rhetoricã oſtenderemus bene dicendi ſcientiã & vtilem, & artem, & virtutẽ eſſe

¶ Nemee ſylua inter Cleonas & philiũtẽ in qua Argiui ob Herculis memoriam nemee a ſacra celebrare cõſueuerunt Hic omnis regio nemea dicitur, nemea etiã fons & mons Ver. Et vaſtum nemeę ſub rupe leonem,

¶ Nemertes nympha marina dicta qſi incorruptibilis,

✥ Nemeę⁹ a, um, dicit, vt nemeęa ſylua, nemeęus leo,

¶ Nemus proprie dicitur quod voluptatis cauſa comparatum eſt & plenum amœnitatis ἀπὸ τοῦ νέμω paſco, quod in eo græges atq; armenta depaſci ſolent. Hinc nemorale adiectiuum vt vmbra nemoralis, nemorenſe idem quod nemorale, vt nemorenſis ager, & nemorenrex qui Dianę Aricinæ ſacrificijs prẽerat Sueton. Nemorenſi regi quod multos iam annos potiretur ſacerdotio, & validiorem aduerſarium ſubornauit.

¶ Nęnia æ, nęnia orum, vt eſt apud Oui. li. vj. Faſ. gręgum nomen eſt ab eo deductũ quod eſt νεάτον. i. vltimũ. Erat eñ vltimũ quod defunctis caneretur carmen, quod in funere laudandi gratia cãtatur ad tibiã ante cadauer ſepultũ, Alio nomine Epicędiũ ſiue Monodia a græcis dicit. Dio. Apud Romanos id carmẽ quod cũ lamẽtatione extremũ atq; vltimũ mortuo adcanit nænia dicitur. Acron vero docet eſſe factitiũ nomẽ a ſimilitudine vocis eorũ qui q̃runt & dolẽt. Qui. li. vij. Tertius & diuerſus trãſlatiõis modus cũ res cõmunis plurib⁹ in vno aliquo habet nomẽ eximiũ vt carmẽ funebre pprie nęnia dicit. Improprie tñ accipit pro ĩeptia cuiuſlibet cantus aut ſermonis. Sic Hie. cõtra Ruf. Niſi forte nõ fuit impręſentiarũ qui tuas emẽdaret nęnias. Hoc carmen Simonides poeta lyricus primus inſtituiſſe dicitit, Sido. pro epitaphio poſuit cũ ait. nænia marmori inciſa per hendecaſyllabos.

¶ Neo nes, eui, etũ, nui, dicerem⁹, ſed a nuo is, eſſe videretur, ſignificat filum torqueo. Iuſti. lib. j. Inuenit eũ inter ſcortorũ greges purpurã colo nẽtẽ. Pli. Superq; oĩa netur ac texitur lanæ modo & ſine laua Hinc Perneo compoſitum.

¶ Neos gręce nouus latinę, a quo multa deducuntur.

¶ Neogamus pe. cor. nouus nuptus.

¶ Neotericus recentior νεώτερον recentiorẽ dicunt.

¶ Neotericoteron nouum vocabulum.

¶ Neoſtrophus nuper tortus.

¶ Neophytus pen. cor. nouellus quaſi nouũ germẽ nouũ planta φυτὸν eñ plãta dicitur. Hier. cõtra luciferum neſcis & laicos & clericos vnũ habere Chriſtum, nec aliũ neophytis, alium epiſcopis eſſe deum.

¶ Neoptolemus pe. cor. nouus miles, neos enim nou⁹ ptolemus miles. Quo noiẽ dict⁹ ẽ Pyrrh⁹ Achillis fili⁹

¶ Neomenia pe. acuta latine nouiluniũ, vl prima dies lunę aut menſis νέος nouus μηνία meſtrua hoc eſt luna, ab μήνη qui menſis dicitur, q ſingulis menſibus a mulieribus deffluant ☿ Neoſtrophus nuper tortus,

¶ Nepa vel nepes more gręco ſcorpiũ ſignificat. Plau Dabo me ad parietẽ imitabor nepã. Cic. lib. v. de fi. Serpere ãgniculos, natarare anaticulas, volare merulas, cornibus vti videas boues, nepas aculeis, ſuã cuiq; naturã ad viuendũ ducẽ. ☿ Huius nominis prima corripitur. Manilius lib. ij. Pietate ad ſydera ductã Erigonẽ ictuq; nepã ſpolioq; leonẽ, natura huius eſt vt in parietũ latibulis deliteſcat qui cum aliquid ſenſerit retrocedit.

☿ Nepus dr impurus. Vñ & nepa q impurũ ſit aĩal.

¶ Nepos qui ex filio, filiave natus eſt, q nat⁹ poſt ſit patri q̃ filius. Cui⁹ relatiuũ ẽ Au⁹. Et ſicut Proauus eſt aui paterni vel materni pater Idẽ auię paternæ vel maternę pater Ita eius relatiuũ ẽ pnepos. a quo fœmininũ proneptis, vt a nepos neptis. Et a pauo fœmininũ pauia Et Abauus proaui paterni vel materni pater, itẽ pauię paternę vel maternę pater a quo abauia relatiuũq; ei⁹, abnepos, a quo abneptis. Et atauus abaui pater dict⁹ quaſi terti⁹ pater, a quo Tritauia, & relatiuũ Atnepos & trinepos, a quo Adneptis & Trineptis Aliqñ nepos dr fratris vl ſororis fili⁹ ad cui⁹ differẽtiã dicimus. Hic eſt mihi ex frẽ ſeu ex ſorore nepos. Qui vero poſt trinepotẽ ſũt, minores dñr, ſicut poſt tritauos maiores. Qñq; nepotes poſteri vocãt. Ver. Forte recenſebat numerũ charoſq; nepotes. i. poſteros ac deſcẽdẽtes. Itẽ nepotes appellãt cõſumptores a nepa q̃ vt Pli. inqt deuorat oẽs filios vno ſolũ ſaluo. Siue dñr luxurioſę vitę homines q nõ aliter his rei ſuę familiaris cura ſit q; ijs quibus pater & au⁹ viuũt. Hora. Vicit eĩ ſtultos ratio ĩſanite nepotes. Vñ nepotari qđ ẽ luxurioſe & pdige viuere & nepotat⁹ vitę luxuries. Tertu. ĩ apologetico. Ariſtip p⁹ ĩ purpura nepotat, nepotul⁹ dimi. Suidas tñ ἐν νέποσι λέγει· νέπως νέποτος ἐθνικὸν καὶ ὄρος δὲ ἀνύδρου, ὄνομα παρὰ τοῖς νεωτερικὸν καὶ τὸ πῶμα πόσω καὶ τοὺς παλαιοὺς ἐξ οὗ δηλαδή ἐστιν. ✥. i. Nepos tis, gẽtile nomẽ & mõs dict⁹ a ne priuatia pticula, & poto qm ſcđ m ãtiquos ex eo vide licet nõn eſt bibere.

✥ Nepẽthes quidã exiſtimant pharmacũ herbã eẽ, quã bugloſſam nonnulli vocant a νε priuatiua particula & πένθος quod triſtitiam ſignificat. Cc.

¶ Neptis q̃ ex filio filiave nata eſt Eſt eñ fœ. a nepos.

¶ Nepotior luxurioſe & prodige viuo Hinc nepotiatus, de quo modo Affra. Scurrilitate ac nepotatu nobilis.

☿ Nepita pe. cor, herba quę gręce Calamentum dicitur ſicca & calida ĩ tertio gradu ſtomacho ac pręcordijs vtilis pituitas capitis thoraciſq; ſoluit ac purgat iecori medetur duritiam lienis reſoluit, calculum pellit, vrinamq; ciet tam ſimplex q̃ cum alijs hęrbis.

¶ Nephritis renũ paſſio ſeu morb⁹ qui inter acutos numeratur νεφρὸς enim ren dicitur. Vñ nephretici qui renum morbo laborant, vt eſt apud Hippo. & Galenum.

☿ Nepentes poculum quod obliuionem triſtitiæ affert ſignificat enim ſine luctu.

¶ Nepeta ciuitas Ethruriæ a q̃ nepetini. Syl. hos iuxta nepetina cohors equiq; philiſci hodie tñ vulgo nepa dr

¶ Neptun⁹ Saturni & Opis filius maris deus dictus eſt a nando mutatis literis primis, vt inquit Ci. li de natura deorum, vel vt varroni placet a nubẽdo, q vt cęlũ nubes ita mare terras tegat. Hic neptuni⁹ a, ũ, poſſeſſiuũ, neptunalia neptuni ſacraquę & Salia a ſalo dicuntur.

☿ Nephalia feſta erant in quibus non vinum ſed aqua mulſa libabat, & ſobrioſorũ feſtiuitates erãt. Gręci eñ νηφαλίους ſobrioſorũ feſtiuitates vocant. Apud Athenienſes fiebat νηφαλιοθυσία. i. ſobrium ſacrificium ſoli lunę memorię nymphis aurorę & veneri ĩ quo ξύλα νηφάλια. i. ligna ſobria cremabantur.

☿ Nephele latine ſonat nubem nomẽ proprium vxoris athamantis, & matris phryxei & helles. Vnde Ouidius helles. nepheleidis dixit.

¶ Neqñ ne vllo tempore, ſicut Siqñ ſi aliquo tẽpore

¶ Nequaq̃ aduerbium negandi, ſignificat enim non.

¶ Nequam nomẽ indeclinabile qđ apud veteres ſignificabat hominẽ nulli⁹ pretij, q ne tãti quidẽ ſit, q̃ti qđ habet minimi. Cypr. nequã homo de nequã theſauro emittit nequã, vnde & a quibuſdã cõtrariũ ponit frugi, vt in ea dictione dictũ eſt poſtea inualuit vſus vt denotaret hominẽ laſciuũ ac libidinoſũ. Var. nequã ex ne & quicq̃ media ſyllaba extrita componi oſtẽdit, li. de lin. lat. Quidã a nequeo, q nihil q̃at nulliq; rei ſit apt⁹. Caper docet neq̃ ſignare nõ malũ: ſed ĩutile. Feſt⁹ vero peiorẽ quã creditur eſſe. A neq̃ fit nequior & nequiſſim⁹. Col. nulla eſt vel nequiſſimi hominis amplior cuſtodia q̃ quotidiana operis exactio nam illud verum. M. Catonis oraculum nihil agẽdo homines male agere diſcunt.

¶ Nequitia vitiũ eſt qđ cętera oĩa cõplectit. Eſt eĩ frugalitati oppoſita, q̃ oẽs in ſe cõtinet virtutes, Vt eñ frugi a fruge. i. a fructu per quãdã animorũ fœcũditatẽ ita nequitia a ſterilitate hoc eſt a nihilo nominata eſt, nihil eſt ei oẽ qđ fluit, qđ ſoluit, qđ liqueſcit, & qđ ſemper perit, ideo tales homines etiã perditos dicimus, Eſt autẽ aliquid ſi manet, ſi conſtat ſi ſemper tale eſt, vt eſt virtus cui⁹ magna pars eſt atq; pulcherrima quæ temperãtia & frugalitas dicitur. Sępe tamẽ pro laſciuia & libidinoſa illecebra & pro luxu vitæ prodigo atque effuſo. Affrican⁹ ſcripſit mala probra flagitia quæ hoĩes factũ in duabus reb⁹ eſſe malitia & nequitia, vbi nequitiã intelligi vult luxũ vitę pdigũ & effuſionẽ immodicã pecuniarũ. Cic. in ver. Ex mulierũ morſu veſtigia libidinis atq; nequitię. Sic nequiter aduerbiũ cum nequitia.

¶ Nequicq̃ aduerbiũ ſignificat non. Verg. nequicq̃ pinguis paleę teret area culmos. Item capitur pro fruſtra. Idem Aenei. vj Arma diu ſenior deſueta trementibus æuo. Circumdat nequicq̃ humeris

¶ Nequalia ſunt detrimenta

¶ Nequa aduerbiũ ſignificat ne per aliquem locum.

¶ Ne quis, ex ne & qs pro ne aliquis, hoc eſt vt null⁹.

¶ Ne quid nimis Sẽtẽtia peruulgata. Terẽ. ĩ An. nam

id arbitror in vita apprime eſſe vtile, vt ne quid nimis id eſt ne quid agas nimis. ♉Sententia eſt admodum frugifera nam ſi humanum gen⁹ prę oculis ſępius haberet cuncta perſpicienter probeq; agerentur.

¶Nequinūt p̄ nequeūt. i. nō poſſunt dixerūt antiqui.

✣Nequitus pro nequiter antiqui dixere. Cc.

¶Nequino as, modo laſciuio, modo nego.

¶Nequinū opidū qđ nūcnarnia dr̄ ob icolarū libidinoſam inertiā. A quo nequinates qui nunc narnienſes.

♉Nerio, enis, martis vxor. Plau. in tru. Mars peregre adueniens ſalutat nerienem vxorem ſuam.

¶Nero vt Gel. lib. xij. verbū ſabinū eſt quo ſignificatꝰ virtus & fortitudo. Itaq; ex Claudijs quos a Sabinis oriū dos accepimus qui erat egregia ac pręſtanti fortitudine nero appellatus eſt. Sabini aūt id nomē a gręcis accepiſſe videt̄ q vincula & firmamētū mēbrorū νεῦρα dicunt noſtri neruos. Hoc nomine dict⁹ eſt iperator Romanorū qui omniū quos terra ſuſtulit crudeliſſimus fuit, hic propriū nomen in appellatiuum commutatum eſt & nerones nunc crudeles & neroniores crudeliores dicim⁹.

¶Nerulum opidū in Lucanis quod vi captū fuiſſe repentino aduentu Aemilblit. Liu protul. li. ix. Inde nerulonenſes dicti ſunt Sueto. in Augu. Manib⁹ colybo decoloratis nerulonenſis menſarij

¶Nerulani populi in latio iuxta Romam, quorum meminit. Pli. lib. iij.

¶Nereus maris eſt occeani & Tethyos filius. Et pro mari ponitur. Inde nereides.

¶Nereides pe. cor. patronymicum, fuerūt maris nymphę humanam effigiem habentes, quorum nomina ſūt nyſeæ & Cymothoę.

✣Neritę ſunt ex concharū genere, quæ per maria nauigant præbentes concauam ſibi patrem. Alteram vero flanti aurę inſtar veli apponentes. Cc.

✣Nerſū frutex ē ex folijs amygdalę, ſed maiorib⁹ & pinguioribus. Folia eius quadrupedibus ſunt venenū. Cc.

¶Neritum ſiue neritos, pe. cor. Inſula eſt ſeu opidum in ea quod Leucas vocabatur, vt Stra. & Plin. ſcribunt. Vergil. Et neritos ardua ſaxis.

¶Neruij fuerūt populi īter belgas maxime feri magnę virtutis homines hos tornacenſes nunc dicim⁹: ciuitas epiſcopalis in prouincia remenſi quod tornacū appellamus, de quibus Ceſar. lib. ij. Cō. meminit.

¶Neruus notę ſignificationis, quale eſt illud in Iob. Oſſibus & neruis compegiſti me. Hia corde originem habent, vt docet Ariſtoteles. Alij a cerebro oriri dicunt Iñ Subneruo as, quod eſt neruos incido. Hieronim⁹ in Ioſue Equos eorum ſubneruabis. Ponitur quoq; neruus pro robore & virib⁹. In neruis eñ robur peculiariter exiſtit. Vñ dicimus rē eſſe ſine neruis q̄ debilis eſt. Hor. Sine neruis altera quicqđ Cōpoſui pꝫ eſſe putat. Teren. Vbi tu neruos itēdas. Hinc Cicero neruos reipu. appellat milites, claſſes, & vectigalia, neru⁹ etiā vinculi gen⁹ eſt quo pedes aut ceruices ipediūtur. Ex quo eſt illud Catonis. Fures priuatorū furtorū in neruo atq; in cōpedib⁹ ętatem agunt, fures publici in auro atque in purpura. Plaut. in Aulu. neruos catenas, numellas, pedicas boias Dr̄ & neruū neu. gen. Hiero. ī Hiere. Et miſit eū ī neruū qđ erat in porta beniamin ſuperiori. Itē nerui dñr chordę citharæ. Ci. lib. i. Tuſc. Sūmā eruditionē gręci ſitā cēſebāt in neruorū vocūq; cātib⁹. Proper. Nęc carmia neruis aptat. He ſimiliter dñr neruię, qm̄ ex neruis fiāt. Et neruus mēbrū virile. Iu, Mēſura incognita nerui. ¶ neruoſus a, um, quod multos habet neruos. Ci. li. iij. offi. per tranſlationem dixit, neruoſius qui iſta differunt ſolū audent malū dicere id quod turpe ſit.

¶Neruiceus a, um, quod eſt ex neruo. Hier. in lib. Iudicum. Si ſeptē neruiceis funib⁹ necdū ſiccis ligatus fuero, infirmus ero.

¶Neruię ſūt fidicolæ tāq̃ ex neruis cōcinatę. i. chordę citharę, hinc apud auctores legim⁹ neruias ifidib⁹ bru mali die, alias digitis pelli, alias ſonare.

¶Neruicus dicit̄ qui neruis laborat. Victr. li. iiij. Aquę neruicos & podagricos efficiunt, ſulphuroſi fontes, neruorum labores reficiunt

¶Neurobatę pen. cor. qui omnifariam prorepunt qui ambulant ſuper neruos & funes neruiceos. τα νευρα gręci neruos dicunt. Iul. Firmicus lib. vij. matheſeos. Cum teſtimonio vero martis & lunę erunt funambuli, olibatę, neurobatę, occidēt, hos Iul. matern⁹ oblibatas, Capitolinus vero Euribatas appellat, tanq̄ late aſcēdentes.

¶Neſa regio montana iuxta Aetnā. neſus thraciæ fluuius

¶Neſium inſula in campano littore inter Panſilypum & puteolos quę alio nomine dicitur neſis. Luc. Taliſpiramine niſis Hui⁹ nominis obliquos p̄ducit Papi. Sylua q; fixam pelago neſida coronat

¶Neſſotrophion locus vbi anates clauſę paſcūt. neſſi ci anates gręcis dñr, Colu. li. ix. Media deide parte neſſotrophij lacus defoditur in duos pedes altitudinis.

¶Neſcio, is, ignoro non cognoſco, ex ne & ſcio Aug. Phariſeus qui inuitauerat dominum Ieſum putauit dominum neſciſſe mulierem

¶Neſci⁹ qui ignorat & qui ignoratur.

✣Neſea nympha eſt a natando ſic dicta νεω enim nato ſignificat Cc.

✣Neſſeus & neſſus centauri Ixionis & nubis filij. Cc.

✣Neſtor nelei ex chlori vxore fili⁹ fuit vir belloſę clar⁹. Inde neſtorides patronimicū & neſtore⁹ poſſeſſiuū. Cc.

✣Neſtus Thracię fluuius iuxta Abderam fluens Pangeum montem ambiēs. Cc.

¶Neu apocopatum eſt a neue, idemq; ſignificat quod neu id eſt ne etiam. Vergilius neu ſegnes iaceant terrę.

✣Neuceria vrbs eſt vmbrię. Cc.

✣Neue, modo ſignificat ne etiam, modo vel nō. Cice. Neue, vaſtius ſyllabę deducantur, hoc eſt vel vt non vaſtius deducantur.

¶Ne vnquā ſignificat nullo modo

¶Neutiq; vna pars orationis, & ſignificat nequaq̄. Terent. ī And. Ego Charine neutiq; officiū liberi eē hois puto cū is nihil mereatur poſtulare id gratię pponi ſibi

¶Nenutiq non minus, vel non valde, vel nullo modo habet eñ aliquid aſſertiōis. Terē. in Hecy. In hac viſq; illud viſum eſt Pamphilo neutiq̄ graue.

¶Ne..us caruncula eminēs paululum in quo ſepe ſunt pili & naturalis eſt, nam cum hoīe naſcitur & plærūq; ſuccreſcit. Hor. lib. j. Ser. Egregio inſperſo reprehēdas corpore neuos

✣Nenola flumen eſt in in Sentinati agro. Cc.

¶Nneuolo, is, neuult, quaſi non volo. Plau. Filiā meā tibi deſponſatam eſſe audio niſi tu neuis

¶Neuter a, um, neutri, træ, tri. Sic vter null⁹ ſol⁹ alter & hmōi. Terē. in And. nam iners, tam nulli cōſilij pro null⁹. Et eſt neuter vtriq; cōtrariū, ſignificatq; nec hic nec ille. In quo aduertendū eſt ꝙ dicimus neuter alterū non autē neuter neutrum, nā ſi ita dicamus, neuter alterum diligit. hoc ſignificamus, neq; ille hūc diligit neq; hic illum. Qđ ſi neuter neutrū dicerem⁹ ſignificarem⁹ nē ſe quidem ipſum vtrūq; diligere, neutro aduerbium ſignificat nec ad vnam partem nec ad aliam. Liui. Et neutro inclinata ſpe torpebat.

✣Neuris herba quā alij ſolamū alij veſicariā vocāt. cc.

¶Neuri populi ſcythiæ europæ.

¶Neutralis & hoc neutrale qđ eſt neutrius partis. Vñ neutralia verba dicta ſūt q̄ neq; agūt aliqd neq; patiunt vt ſto, iaceo, cubo, ſedeo. Hęc in nulla actione, in nulla paſſione. Sūt alia neutralia ab vſudicta quæ habēt actionē ſed paſſionē nullā, vt certo: habet actionē, ſed nō dicimus certor, pugno, cœno. Alia ſūt quę patiuntur ſed nō agūt, vt vapulo, pedeo, algeo, lagueo, & huiuſmodi

✣Neutropaſtō vocāt nonnulli cynorodō. i. roſā cani nam ꝙ cōtra canis rabidi morſū vim maximā habeat,

fert & vuam nigram in cuius acie neruum habet. Cc.

¶Nex necis proprie mors q̄ ferro fit aut alia vi. Vñ ne ci datus dr̄ qui interfectus eſt. Feſtus tñ neci datū intelligit q ſine vulnere interfectus eſt. Vñ Auſo. Ser a vene nato potu abſtulit Hannibalē nex. Siſen qm̄ neq; mea nex neq; interceſſio poſſe videt̄ illorū dementē reprimere audaciā. Cic. Inſidiatori vero & latroni q̄ poteſt afferri iniuſta nex. Amb. li. de paradiſo, nēpe diabolo au ctore neces videnꝰ iuſtis hominib⁹ præparari.

¶Nexo, as, & is, xui, xum, ſecundū Priſc. frequētatiuū eſt a necto. Verg. lib. v. nexantē nodis ſeque in ſua mēbra plicantem.

¶Nexus, a, um. Participiū. Verg. li. v. Vincula linea rupit Quis innexa pedē malo pendebat ab alto. Nexus, xus, vel nexus xi, in obligatione dr̄. Cicero Curioni Cu ius quādo propriū te eſſe ſcribis mācipio & nexo. Idē pro Murena. Quod ſi in repetundis quę mācipi ſunt is periculū iudici preſtare debet qui ſe nexu obligabit, nā vt teſtis eſt Liui. Mos erat Romę vt qui ſoluēdo nō fuiſſent addiceret̄ fœneratori cui ſeruirent quo ad debitū perſoluerēt. Et hi nexi appellabant, ducebāt q; in ergaſtula ad pſoluēdū. Var. Nexi ſunt liberi q operas ſuas in ſeruitute p̄ pecunia quam debebāt dño pręſtabant.

¶Nexilis & hoc xile, pe. cor. qđ nectit̄, ſicut textile qđ texit̄. luc. Nexilis ante ſuit veſtis qua textile tegmen.

N ANTE I

NI pro niſi ſubiūctiuo iūgit̄. Eſt eñ a niſi p̄ apocopen factū. Quoq; etiam indicatiuo, vt ni fallor. Vbi ſciendū eſt. ꝙ ni niſi q̄ & pręterq̄ ſemper repetūt eoſdem caſus qui pręceſſerūt, vt quid eſt animal niſi corpus cum anima cocretum? Quid aliud queris quam voluptatē? nulli placet pręterq̄ mihi. Preter vero ſemper exigit accuſatiuū, vt nulli places pręter me. Ponitur interdum ni pro ne. Verg. Ni teneat curſus. Plau. Ni ſtultaſſis. Niſi in principio ſententię indicatiuum deſyderat, alias etiam ſubiūctiuū, vt vapulabis niſi caues vel caueas. Eſt aūt cōpoſitū niſi ex nō, & ſi, & ſignificat ſi nō, vel pręterquā. Eſt enim coniunctio, exceptiua licet quāq; pro continuatiua vſurpetur.

¶Nece gręce, latine victoria dicitur. Vnde nicephor⁹ victorioſus quaſi ferens victoriam.

¶Nicander nomen proprium, quaſi victor vir.

¶Nicanor pe. pro. oris, genitiuū facit pen. cor. nomen proprium, quaſi victor.

¶Nicator victoioſus, quo cognominat⁹ eſt Seleuc⁹ q, (vt Appian⁹ inqt) in ſyriacis in bello ſēp inuict⁹ extitit.

¶Nicolaus nomē propriū quaſi victor populi.

¶Nicarchus, quaſi victor princeps.

¶Nichomachus pe. cor. victor pugnę. Quo nomine dictus fuit pater Ariſtotelis philoſophi.

¶Nicomedes pe. p̄. nomē p̄priū regis Bithinię Romanorum amici, qui olim raſo capite ſumpſit pileum & ſe Romanorum libertum vocauit. a quo nicomedia.

¶Nicomedia ciuitas Bithiniæ a nicomede rege qui eā cōdidit appellata Multi eñ eodē noīe ſunt vocati, quē admodū Ptolomei propter prioris claritatē In huius ciuitatis villa magn⁹ Conſtātinus obijt, qui cū vellet i Iordane fluuio baptizari, atq; idcirco Hieroſolimā peteret morte pūetus ab Euſebio nicomedenſi Epiſcopo Arriane p̄fidię ſectatore batizat⁹ eſt. Quę res Xp̄iani principis fidē apud pleroſq; in dubiū vertit. Sed nō eſſe veriſimile eū pricipē qui per omnē vitā ſuā Arriani dogmatis hoſtis fuerat ī extremo ſpiritu ei demētię cōſenſiſſe quā ſummo ſtudio de ſuo imperio pri⁹ eliminauerat.

¶Nicopolis, ciuitas Epiri, a victoria Auguſt. ſic appellata, qui Cleopatrā & M. Antoniū apud Actiū p̄lio ſuperauit.

¶Nicophanes pe. co. nomē pictoris, quaſi vir illuſtris

¶Nicoſtrata, quaſi victorioſa exercitu. Quo nomine dicta Euandri mater.

¶Niciteria ſūt p̄mia relata ex victoria, vt torq̄s. Iu. Et ceromatico fert niciteria collo νικητήριον enim premium victorię dicitur νικᾶν quod eſt vinco.

¶Niſcia & nicea vtroq; modo dicit̄ ſecūdū Priſ Et eſt nomē duarū vrbiū, quarū vna eſt Galliæ, alia Aſię & Bithinię metropolis, niceam prim⁹ Antigonus Philippi filius cōdidit & Antigoniam nominauit. Poſtea Lyſimach⁹ a nomine vxoris Antipatri filię niceam appellauit. Vrbis ambitus ſtadiorum. x. fuit in figura quadrata, in campo ſita, habuit quatuor portas ad rectos angulos, eximo lapide qui circa medium gymnaſium poſit⁹ erat omnes quatuor portę cernebantur Hic iubente conſtātino famoſa illa ſynodus celebrata eſt trecentorum decē & octo epiſcoporum, & perfidum Arij dogma receſſum. Fuit etiam nicias nomen viri de quo Theocritus, & zenobius ita ſcribit [Greek text, illegible] i. vel interijt vel docuit literas militantibus cum nicia in Siciliam multi interierunt.

¶Nicto is, ad canes pertinent cū ſentiunt odorē leporum ſeu perdicum. Feſtus, nictit vt canis ad odorandum ferarum veſtigijs leniter inganiens. Aenius. Nare ſagaci ſenſit voce ſua nictit vltraq;.

¶Nicto as, frequētatiuū eſt verbi niueo es. Et eſt nictare oculorū & aliorū mēbrorum niſu ſępe aliquid conari. Pli. li. xj. Pleriſq; vero naturale ē, vt nictare nō ceſſet, quos pauidiores accipim⁹. Idē, ibi. Grauiores alitū ſęriore gena cōniuent, cædē nictāt ab āgulis mēbrana obeūte. Inde fiūt nictatio & nict⁹. Cōpoſitum eſt Adnicto qđ ē iuxta nicto. Fe. Adnictat, ſepe leuiter oculo adnuit

¶Nicerotianū delicati⁹ odoramētū & vnguētū dictū ab artifice p̄bo nicerote. Mar. Laudas piguia nicerotiana.

♉Nicrocreon, ontis. Cipriorum Tyrannus, qui Anaxarchum philoſophum malleis ferreis cædi iuſſit.

¶Nidor odor & putor vſtrinę & rei vſtulatę, vt Verg. li. xij. Illi ingens barba reluxit nidoreq; ambuſta dedit. p̄prie tñ de carnib⁹ aſſis i culina & ceteris epulis coctis dr̄ a nitore ignis. mar. Paſceris & nigrę ſolo nidore culię ♉Dr̄ & de ſtercore. Apul. li. iiij. Alios pudore nidoris fœtidi, a meis ſcapulis abegiſſem. Interdū p̄ riſu. Hor. in Ser. naſum nidore ſupino. Sic enim Porphirio interpretatur. Interdum pro ſplendore.

¶Nideo es, dui. Cuius cōpoſitū eſt renideo in frequētiori vſu. Et mō gnificat ſplēdeo. Sta. li. x. The. Emicat effigies & ſparſa oricalcha renidet. Pli. li. vij. neq; i recēſu gēme aut in delectu renidēte. Mō redoleo. Hora. nec mea renidet in domo lacunar.

¶Nidus auiū domiciliū a nidore vt putat̄, ꝙ, mali odoris ſint auiū cubilia. Quoq; tñ nid⁹ accipit̄ p̄ ipſa aue, q̄ tōtinēs p̄ cōtēto. Verg. Ipſæq; volātes Ore ferūt dulcē nidis imitib⁹ eſcā. Quoq; p̄ quodā vaſis genere a nidorū ſilitudie. Var. Lymphaq; e lacuna fōtiū allata nidos implēt. Et nidi dñr de quib⁹ merces in tabernis ſepatī tenēt. Mar de p̄rio dabit altero ve nido raſum pumice purpura q; cultum. ¶ Nidulus diminuti. paruus nidus. Gel. de auiculæ nidulo.

¶Nidifico, as nidū facio. Verg. Sic vos non nobis nidificatis aues.

¶Nidulor pe. cor. idē qđ nidifico. Plin. li. xj. Aliud rurſus eorū gen⁹ qui e fimo ingentis pilas auerſi pedibus volutāt, paruoſq; in his cōtra rigorē hyemis vermiculos fœtus ſui nidulantur. Aliqñ nidulari eſt ouis icubare. Var. Prima dies deinde illos quibus halcyones hyeme in aqua nidulantur, eos quoq; ſeptem eſſe dixit.

¶Niger p̄prie fuſcus dr̄ eſt eñ cōtrari⁹ albo p̄ tranſlatione ponit̄ quoq; pro mortuo. Iuue. Inſtituitq; rudes melior Locuſta propinquas. Per famā & populū nigros afferre maritos. Quoq; pro noxio. Verg. Et nigris exeſa chelidris creta. Quoq; p̄ malo. Iuue. nigrū i cādida vertūt Solebant eñ Priſci qđ bonū & laudabile erat, creta vł alba linea notat̄ cōtra qđ turpe fuiſſet nigro ſignabat Vñ perſi⁹. q; ſeq; nda foret & q̄ vitāda viciſſi. Illa pri⁹

creta,mox hęc carbone notaſti.

¶ Nigellus a,um dimi,quod eſt parum nigrum.

ꝫ Nigella herba quę vt author eſt marcel. Alio nomine dicitur lolium inter frumenta naſcens.

ꝫ Nigidius figulus philoſophus pithagoricus romę floruit,Cęſaris tẽpore. Hic doctiſſimꝰ in grãmatica,multa ſcripſiſſe ferẽ quę in vulgus non prodierunt.

¶ Nigredo,nigrities & nigritia,ipſe color fuſcus. Vñ. Plini.Capillorum nigritiam dixit.

¶ Nigror ipſa nigredo.Cic.lib.j. de diui. Noctiſq; & nimborum occęcat nigror.

¶ Nigreo es.a quo nigreſco,niger fio.Clau.li.iij. Nũc ſibi mutatas liceat nigreſcere veſtes.Col.Oliuę cum nigruerint ſereno cœlo diſtringere manu conuenit.

Nigro as,Hieroni.Denigrata eſt facies. Interdum nigrare eſt nigrũ eſſe.Col.li.vij.Parãdi ſunt boues nouelli quadrati magnis mẽbris,cornibꝰ proceris & nigrãtibꝰ & robuſtis,naribus reſimis,patulis,ceruice lõga & toroſa,palearibus ãplis & pene ad genua ꝓmiſſis pectore magno armis vaſtis,capaci & tãq̃ ĩplente vtero, lateribus porrectis lũbis latis,dorſo recto planoq;,clunibꝰ rotundis,cruribꝰ copactis ac rectis,ſed breuioribꝰ potius q̃ lõgis,nec genibus improbis,vngulis magnis, caudis longiſſimis & ſeroſis,piloſiſq; corpore denſo breuiq; coloris rubei fuſcive,tactu corporis moliſſimo.Plin.li.nono Rubens colo nigrante deterior.

¶ Nigrefacio,is,& nigrefio notę ſignificationis.

¶ Nigrico,as,pe.cor.aliquantũ niger ſum. Plin lib.x. Viribus pręcipua,colore nigricãs, ſola aquilarũ fœtus ſuos alit.i. aliqua nigredine tincta.

¶ Nigris fluuius eſt,a quo nigretes populi cognominati ſunt.Dictus nigris propter ſolitudines nigri pulueris eminentibus interdum velut exuſtis cautibus.

✣ Nigris fons eſt in Aethiopia quẽ nõnulli caput Nili eſſe autumarunt.Cc.

¶ Mihilũ ex nõ & hilũ cõponiẽ qđ ſignificat vllũ.Cic. li.j.Tuſ.Illud ſaxũ qđ ſiſyphus ſudãs nitãdo nec proficit hilũ.Sunt qui putẽt hilũ ſignificare illud q̃đ grano fabre adhęret. Alij pennæ modulum intellgi volũt,ex quo nihilum & nihil per apocopen qđ ſignificat quãtitatẽ,vt nihil vini habeo.Inueni etiã ꝑ aduerbio negãdi poſitũ.Terẽ.nihil circuitione vſus es.i.non.Inueniẽ etiã nihil indeclinabile & triũ generũ,quaſi qui ne hili quidẽ eſt,hoc eſt nullius pretij aut vtilitatis.

¶ Nihildum id eſt non dum.Cic.Caſ.Et q̃q̃ nihildũ audieramus nec vbi eſſes.

¶ Nihilominus.non minus.Cic.Fiſtulo.Tamẽ nihilominus eis conficior curis,vt ipſum qđ vtinam peccare me exiſtimem.

¶ Nil ſyncopatum eſt a nihil. Et modo nomen eſt vt nil bonitatis habes,Modo aduerbium.Terẽ.in An. nil me fallis.

✣ Nihili facio,nihil ęſtimo.Cc.

¶ Nilus Aegypti fluuius,a Nileo rege ſic dictꝰ, vel a nouo inferẽdo luto ꝙ ſua inũdatione totã feracẽ reddat Aegyptũ. Vñ.Ser.nilũ dici exiſtimat quaſi νεον ἰλυν hoc eſt nouũ trahẽtẽ limũ quo ablimet hoc eſt limo obturet Aegyptũ & oppleat.Euſtatiꝰ ĩterp̃s Homeri pariter & Dionyſij libici in Dionyſio ſic ſcribit. προδοτον μου λιγ τον νειλου τας πηγας μη γινωσκεσθαι διο ουδε αυτος εχει φασαι τουτο τας πηγας ... ✣.i. Herodotꝰ quidẽ dicit nili fontes nõ cognoſci.Quapropter neq; ipſe ſcit ait huiꝰ fontes, videor dicit neq; ego neq; qſq̃ grecorũ dixiſſe huiꝰ fones alij aiũt nilũ ex lunę mõtibꝰ duci. Vnꝰ ẽex maioribꝰ totiꝰ orbis fluuijs a qbuſdã Gęõ dr̃ quaſi terra, q antea Melo vocabaẽ.Habet.vij.oſtia. Et ſeptẽgemini turbãt trepida oſtia nili noĩa oſtiorũ hæc ſũt Canopicũ,Bolbiticũ,Sebẽnyticũ,phœneticũ,mẽdeſicũ,tanicũ,& Peluſiacũ.naſciẽ ĩ mõte ĩferioris mauritanię nõ lõge ab oceano,ſtagnante ibi lacu quẽ vocant nilidem,deinde cõdit ſe itinere aliquot dierũ rurſumq; erũpit alio lacu maiore in mauritania cęſarienſi.Iterũ arenis receptꝰ per deſerta.xx.dierũ ſpatio fertur ad proximos Aethiopas & denuo proſilit fonte qui niger dicitur. Inde Aphricam ab æthi.diſterminãs medios ſecans ęthiopas, ſic plęraſq; inſulas facit quarũ clariſſima eſt Meroe cuiꝰ Metropolis etiã meroe vocatur. Poſtquã ſe aquis omnibꝰ auxit nilus appellaẽ.Deniq; multis oſtijs fertur in mare ægyptiq; inferiorẽ partẽ dextra lęuaq; diuiſus amplexu ſuo determinat.Canopico oſtio ab Africa. Ab Aſia peluſiaco.propter qđ aliqui ægyptũ inter ĩſulas poſuere ita ſe diuidente nilo vt triquetrã terræ ſignum faciat.Idcirco multi ægyptũ. Δ.græce literæ ſimilitudine Delta vocauerũt. Augetur nilus certis diebꝰ mirũ in modũ, & per totã ſpatiatus ægyptum fœcundiſſimus innatat. A nilus fiũt adiectiua.niloticus ca,cum,vt nilotici piſces,& niliacus pe.correp a,um.Ma.Niliacis primum puer hic ſit natus in oris nili quoq; apud veteres capiuntur pro foſſis in ludis circũdatis pro ſeptis ſiue pro canalibꝰ aquarum aliunde deductarum quos Romani intra domos deducebant.Vide in dictione Euripi.

✣ Nilion gemma eſt colorem habens fumidę topacij, aut aliquando melleæ.Cc.

¶ Nimbꝰ repẽtina & pręceps pluuia.Poniẽ & pro vento.Verg.nimborũ in patriã loca fœta furentibus auſtris Aeoliam venit.Interdũ pro nube qua dij ſolent in terras deſcendere.Lucil.Cũ nimbo cęlitus deſcẽdit Iuppiter. Et nimbus vaſis genus quo vina, vnguẽta & alij liquores fũduntẽ.Mart.A Ioue qui venit miſcenda ad pocula largas.Fũdet nĩbꝰ aquas, hic tibi vina dabit. Hĩc nĩboſꝰ a,ũ.Verg.Fluctu nĩboſꝰ orion.i. pluuioſꝰ vẽtoſuſve.

✣ Nimbifer hoc eſt ferens nimbos.Cc.

¶ Nimblis inſula nõ longe a Gyaro quam Callimachꝰ Agathuſam vocat.Cc.

¶ Nimis & nimiũ nomẽ loco aduerbij augendi, & pro vitio dicũtur,ſignificãtq; plus ſatis. Terentius nequid nimis.Dicitur & nimius a,um. vt nimius labor exhauꝛit vires Et nimietas.

¶ Nimirũ aduerbiũ cõfirmãdi, hoc eſt ſine dubio certe Poteſt etiã ſolui,vt dicatur. nimirũ non eſt mirũ.nã ni ſignificat ne, & ne ſignificat nõ,vt. Plaut.ne vult ꝑ nõ vult. Aliqñ ad reſponſionẽ adhibeẽ. Quuintili.Demus id quod nullo modo fieri poteſt,idẽ ingenij doctrinę ſtudij peſſimo atq; optimo viro, vter melior dicetur orator?nimirum qui homo quoq; melior.

¶ Niniue pen.corr. vrbs Aſſyriorũ quã ędificauit Aſſur egrediẽs de terra Sẽnaar a nino rege ſic dicta vt ſcribit Augu. Eſt & alia ciuitas iudeorũ in angulo arabię q̃ nunc corrupte niniuẽ vocãt & in gtõ niniues facit. Vñ Augu.lib.xv.de ci.dei. niniues ciuitatis magnę ninus Beli filius cõditor, nomẽ ex illiꝰ nomine deriuatũ eſt, vt a nino niniue vocareẽ.Et ppl̃i in ea habitantes niniuitę penul.produ.

¶ Ningo is.vel niguo is.xi.priſ.ninguo quoq; nixi vñ & nix ſicut a duxi dux,a rexi rex.Ver.l.iij.Ge.Interea toto nõ ſe eiꝰ ęquore ningit.Sunt etiã q ningo dicunt a ningue cuius ntũs eſt ninguis quod antiqui ꝑ niue vſurpabãt.Luc.Albas effundere ningues.Apul.in prĩo herma.Aſpa hyemis erat oĩa nĩgue canãt nũc dicimꝰ nix.

¶ Ninguidus a,um,idem quod niuale quod ninguibus abundat.

✣ Ningulum veteres dixere quaſi nec vllũ Mar.nec ningulus mederi queat.Cc.

✣ Ningues pro niues dixere veteres.Luc. Albas effũdere ningues.Cc.

¶ Niobe nomẽ filię Tãtali ſororis penelopis vxoriſq; Amphionis quę in ſaxũ verſa ẽ ex dolore, vt poetę finxerũt cũ ex fecũdiſſima matre ad orbitatẽ redacta extĩcta extinctos vidiſſet filios filiaſq; oĩs,quos Apollo & Diana ſagittis confixerit,quæ ĩ ſaxũ verſa dr̃, qñ ex nimio

dolore attonita obmutuit ac veluti lapideſcẽs malis diriguit. A Sta.in ſyluis Sypileia mater dicta niobe,qñ facta ſaxea turbine vẽti in ſypilũ patriã rapta eſt vbi fixa cacumine montis Liquitur,& lachrymis etiam nũc marmora manant.

¶ Niphates pe.pro.Scythię fluuiꝰ Quo etiã noĩe dictꝰ eſt mõs armenię ex quo Tigris naſcitur, vt refert Stra. Ver.Addã vrbes Aſię domitas pulſumq; niphatem Dictus.niphates a niuibꝰ ἀπὸ τῆς νιφάδος vel ἀπὸ τῶ νείφειν.

¶ Niptra dñr lauacra, a νιπτω qđ ſignificat lauo quo nomine dicta eſt tragœdia Pacuuij quã allegat Cice.lib.ij. Tuſcu.

✣ Nis ꝑ nobis veteres ſcripſere ſicut T in pro eũ.Cc.

¶ Niſi dictio exceptiua.Vide ſupra in dictiõe ni.

¶ Niſſa vrbs q̃ ad mediterraneã iacuit ſupra Trallis ad orientẽ,& maxima ex parte mõti accubuit,torrẽte quodam diuiſa qui cõuallẽ efficit.Ex hac fuerũt Apolloniꝰ philoſophꝰ ſtoicꝰ Panętij familiaris,& Menecrates Ariſtarchi diſcipulꝰ,& Ariſtodemus eius filiꝰ quẽ valde ſenem iuuenis admodum audiuit Strabo. Item Soſtratus ariſtodemi frater & alius ariſtodemus eius cõſobrinus qui magnanimum Pompeium erudiuit.

¶ Niſęꝰ locꝰ.i Media ĩ quo pulcherrimi equi naſcebãẽ.

¶ Niſæe nomen nymphæ.Vergi.niſęe ſpioq; thaliaq; cymodoceq;.

¶ Niſyrus pe.cor.parua inſula non longe a Co. in qua optima vina fiunt.

¶ Niſus nomẽ regis Megarẽſiũ,qui vt in fabulis fertur in auẽ ſui noĩs cõuerſus fuit.Ver.lib.j.Ge.Apparet liquido ſublimis in aere niſus.Hic alio noĩe halietus dr̃.

¶ Niſus a,um,participium eſt a nitor eris.

¶ Nitor eris.nixus & niſus.Et eſt niti conari, qđ vernacula lingua dicimus pontare.Ver.Poſt valido nitẽs ſub pondere faginus axis Increpat.Interdũ firmare ſuſtẽtare.Ver.Ille vides pura iuuenis qui nitiẽ haſta, per tranſlationẽ.Cice.Tu eris vnus in quo nitatur ciuitatis ſalus.i.ſuſtinetur interdũ ambulare.Pacu.Ardua ꝑ loca agreſti ac trepidãte gradu nititur. Interdũ volare.Ver. lib.iij.Hic primũ paribus nitens Cyllenius alis conſtitit.Interdum Fulciri.Cic.lib.j.offi.Eſt igitur adoleſcẽtis maiores natu vereri,ex hiſq; deligere,optimos ac ꝓbatiſſimos quorũ cõſilio atq; auctoritate nitantur.i.fulciantur,gubernentur,inſtituantur.Huius cõpoſita ſunt Annitor,Connitor,quod eſt totis viribus nitor.Cic.li. iij.offici.Quare quantũ conniti animo potes quantũ cõtendere ſi diſcendi labor eſt potius quã voluntas tantũ fac vt efficias Enitor pario.Plautꝰ.in Amp. Geminos Alcumena enitiẽ.Var.lib.ij.de re.ruſti.Faciendũq; ſepta ſecreta ab alijs quo enitentes ſecludere poſſis, item quę corpore ęgro. Aliqñ eſt cum conamine abſoluor. Vnde Enixę dicuntur mulieres quæ partus dolore leuatę ſunt.Itẽ Eniti eſt extra vel perfecte operari,ꝑficere. Salu.in Iug.Ab adoleſcentia ita ſe enixũ,vt ab optimo quoq; probareẽ.i.perfecte exercitũ,vel operatũ.Col.li. ij.Sed nec in media parte verſurę conſtat detq; requiẽ in ſumma vt ſpe ceſſandi totum ſpatium bos agilius enitatur.i.exaret perficiat Hinc Enixe aduerbiũ quod & Enixum dicitur.Cice.Ego illos malos & audaces ſemper enixum contra fortunas atq; honores huius ordinis omĩa feciſſe ſentio.Innitor inhęreo,firmor.Col.lib.vj. Quo plus ſolis medię arbores quibꝰ vitis applicata & religata innititur,accipiant.Hieron.ad Iulianũ. Vidit ſcalam de terra vſq; ad cęlum,& deſuper innitẽtẽ dominũ,vt laſſis manus porrigeret Obnitor cõtra nitor obluctor induror obfirmor.Ver.li.iij.Geor.Verſaq; in obnixos vrgentur cornua vaſto.Cum gemitu cõtra obluctantes.Aug.lib.ij.de ciui.dei.Quorum dicta cõtraria ſi toties velimus refellere quoties obnixa frõte ſtatuerũt nõ cogitare qđ dicãt dũ quocũq; mõ noſtris diſputationibus contradicant.Hinc aduerbiũ Obnixe qđ ſignificat cũ conatu inſtanter quãtum poſſibile eſt contra conantem.Teren.in An.Pedibus manibuſq; obnixe omnia facturũ.Pernitor valde nitor.Ser.Pernix perſeuerans a ꝑnitendo tractatũ eſt.Renitor cõtra nitor.Hie.ad Iulianum. Si huic cõſilio noſtro vel amicꝰ vel aſſecla propinquꝰ renitiẽ,& te ad delicias reuocat, ĩtelligito eũ nõ de aĩa tua ſed de ſuo ventre cogitare. Subnitor ſuffulcio. Ver.li.iij.Parua philotecte ſubnixa petilia muro. Aliqñ eſt ſurſum nitor.Cecil.li.anna.Ea latini ſubnixo aĩo ex victoria conſilium ineunt.Et habent pe.pro.

¶ Nixus a.um.participiũ nixus us,nomẽ & ſignificat ꝑtum.Verg.Haud fœtus nixibus edunt.

¶ Nixurio is.pe.cor.nixurij,niti volo ſeu cupio aut conor facere.Nigid.nixurit qui niti vult & in conatu ſępius aliqua re perpellitur.

¶ Nitor ſplendor in quacũq; re dicitur.Ci.in Ca.Tum Lyſandum intuentem purpurum eius & nitorem corporis.ſ.Cyri.Col.li.ij.Verum ex his maxime ferẽdum qđ robus dicitur cum & pondere & nitore pręſtat.

¶ Niteo es.nitui ſpẽdidus.cultꝰ politꝰ ſũ,hinc niteſco nitidus fio.Cõpoſita ſunt.Eniteo. qđ eſt extra,ſeu valde niteo per tranſlationẽ vero enitere ſignificat celebrẽ eſſe.Ci.li.iij.ad Herẽ.nunc hoc ſignũ eſt ipſos artis ſcriptores non putaſſe vnum potuiſſe in omnibus elocutionis partibus enitere.Hinc Eniteſco.Sal.Poſtremo Cęſar bellum exoptabat vbi virtꝰ eniteſcere poſſet.Interniteo in medio niteo Pli.Tũc eñ tellure internitẽt, qa his vẽtis maxime arenę mouentur.Et habent pen,cor.

ꝫ Nitella dr̃ res q̃ leuigat ſordem,& expolit.Vñ Apul. vtitur pro dentifrico,os ipſum & dentes honeſtante Lucius.Miſi vt petiſtis munditias dentiũ nitellas oris ex arabicis frugibus tenuẽ,candificũ,nobilẽ,puluiſculum, cõplanatorẽ,tumidę gingiuulę cõuertitorẽ pridianę reliquiæ,ne qua videatur tetra labes ſordiũ Reſtrictis forte ſi labellis riſeris.Sumitur interdum pro nitore & elegantia ſermonis.

¶ Nitidus a,um,ſplendidus.Col.lib.ij.Far quod appellaẽ cluſinum cãdidioris & nitidi coloris.hinc nitiditas, Acti.Formę nitiditate percharus regi.

¶ Nitido as.nitidũ facio.Col.lib.xij.Ferramenta deterſa nitidentur,atq; rubigine liberentur.

¶ Nitedula animal muris exigui genꝰ,ſicut docet.Ser. Ci.pro ſex. Vt illa ex vepreculis extracta nitedula rẽp. conareẽ arrodere.Eſt & nitedula cicidela q̃ noctu luceẽ.

¶ Nitria,ęgypti regio, & nomẽ duarum vrbium ſupra Memphim.

¶ Nitrum vt quidam putant a nitria vbi naſci ſolet dicitur.Hoc non multũ diſtat a ſalis hamoniaci ſpecie qđ nõnulli exiſtimant eſſe ſalis genus.Sicut eñ ſalẽ in littore maris feruor conficit ſolis durando in petrã aquas marinas ita in nitria vbi ęſtate pluuię ꝓlixiores tellurẽ cõfundũt,ardor nimiꝰ aquas excoquit in petrã ſali ſimillimã,ſed nihil gelidi rigoris nihil ſalſi ſaporis habentẽ. q̃ tñ iuxta naturã ſalis durare in caliditate, & nubiloſo aere fluere ac liqueſcere ſolet,Sũt qui dicãt nitrũ apud Medos caneſcentibus ſiccitate conuallibꝰ fieri. Pli.li. xxxj.Sal.& nitrũ ſulphuri cõcoctũ in lapidẽ vertiẽ. Et itẽ liquatũ coquentes ex eo vaſa faciũt.Ex nitro medicinę fiunt & ſordes veſtiũ corporũq; lauanẽ. Vnde apud Eſaiã.Si laueris te nitro,& multiplicaueris tibi hæibã borith,maculata es iniquitate tua coram me.

✣ Nixidos appellabant quos putabant præſidere parientum nixibus.Cc.

¶ Niueus a.um.quod eſt ex niue,vt maſſa niuea,licet quandoq; pro candido ponatur.

¶ Niualis & hoc niuale eiuſdẽ ſignificati.vt aqua niualis.Gel.Qui aquã niualẽ frugibus ſane & arboribus fœcundam diceret,ſed hominibus potu nimio inſalubrem eſſe.Columel.lib.iiij.niuale cęlum dixit quod ſępe niues inducit.Ait enim Cælum porro neq; niuale vinea, neq; rurſus æſtiuoſum deſiderat.

¶ Niuatꝰ niuata tum.quod eſt niue refrigeratum, Sue.

in nero. Reſotus ſępius calidis piſcinis, ac tempore ęſtiuo niuatis.

¶ Niuoſus a, um, Locus in quo ſunt frequentes niues.

¶ Niueo niues xi. ctum. a quo Conniueo. Vide in dictione nicto.

N ANTE O

NOnas, auiſ, atũ, cũ cõpo. Vide ĩ dictiõe nato natas. Nobilis quaſi noſcibilis, a noſco. vñ & ꝑ noto ponit. Ver. Eſt locꝰ italię medio ſub mõtibus altis nobilis. Sic illuſtris egregiꝰ, inſignis p̃cipuꝰ ſingularis cognitionis nõ meriti & laudis noĩa ſunt, quia tã de flagitioſis quã de claris dici inueniũtur. Vnde & pro digno & excellẽti ĩ quacũq; reponitur ſiue bona ſiue mala. De bona vt cũ ad generis dignitatẽ refert. Sa. nobili genere natus fuit. De mala. Liui. nobilis ille clade. Romana locꝰ. Mar. nobilis hęc eſſet pietatis rixa duobꝰ. i. excellẽs & digna notitia. Hinc nobilitas quę eſt vel generis vel alterius excellentia & dignitas. Col. li. quarto. Deprehẽdi poteſt nobilitas in guſtu his cõtraria ſũt. Ignobilis & ignobilitas.

¶ Nobilito nobilitas, nobilem facio, dignitatem addo. decoro. Apul. Quem non excellentia generis ſed mores virtuteſq; nobilitauerunt. Aliqñ notum facio. Cic. li. ij. offi. Teſtis eſt phalaris cuius eſt p̃ter cęteras nobilitata crudelitas. Huius cõpoſitum eſt Denobilito. quod eſt vitupero. Ter. in eu. Tu iam pendebis qui ſtultũ iſtũ adoleſcentem denobilitas flagitijs.

¶ Noceo, es, cui, citũ nocere ſignificat obeſſe. Col. li. ij. nõ nocebitur ei nocturnis roribus alijſve ex cauſſis dum a pecore & auibus vindicetur. Significat etiã maleficio nõ abſtinere. Vñ nocẽtes dñr qui iniuriã aut maleficium cõmiſerũt. Innocẽtes qui ab oĩ iniuria maleficio ve abſtinent. Innocentia integritas. Salu. Vbiq; Metellus agebat ex nuncijs accepit ſimul & de innocẽtia ſua certior Romæ factus diffidere. ac tum demum veram deditionem facere conatus eſt.

✣ Noctes Atticæ Gellij opus ꝙ noctu quę diu cũ alijs conuerſando diſcuſſerat ſcripſit. Cc.

¶ Nocuus qui nocet. Innocuus qui nõ nocet. Qñq; tamen paſſiue ſumitur.

¶ Noctua auis a tp̃e noctis dicta quo canit vel volat prouerbiũ eſt noctuas Athenas portas ac ſi diceret. Aquã mari iungis. Ferunt enim noctuarum maximam copiam Athenis eſſe.

¶ Nocticorax ſeu nyctorax coruus nocturnus intep̃tatur nigra auis ac ſola clamãs, & nocte volat νύξ νυκτὸς nox latine dicitur. Hierony. in deutero. tãquã diuerſa inter ſe ponit, noctuam nycticoracẽ & veſpertilionẽ ſed corrupte ſic dicitur, nam Suidas. νυκτικόραξ εἶδος ὀρνέου ἐρημικὸν ὅ τὰς οἰκουμένας φεύγων τῶν οἰκῶν ταῖς ἐ ἀήμοις.

✣ .i. Nicticorax auis genꝰ quę habitatas domos fugiẽs deſertas incolit.

✣ Noctifuga qui noctem fugit. Cc.

✣ Noctipuga Lucil. vocauit obſcœna, ꝙ noctu pũgãt atq; excitent venerem. Cc.

¶ Noctiluca pe. ꝓ. dicit luna quę noctu lucet. Quo nomine dictũ eſt animal paruũ qđ æſtate dũ volitat lucet. Alio nomine nitedula appellatur.

¶ Noctiuagus pe. pro. qui nocte vagatur

¶ Noctu pro nocte noĩaliter vtebãt antiqui Quadrigarius. Cõuenit ſenatũ noctu multa domũ dimitti. Plau. in Mene. Haud falſũ euenit ſõnũ qđ noctu hac ſõniaui noctu vero aduerbiũ ſignifi. per noctẽ. Sal. Diu noctuq; laborare feſtinare. Aliqñ nox ꝓ noctu, vt eſt in xij. tabulis. Si nox furtũ factũ ſit. ſi ĩ aliquis occiſit, iure cęſꝰ eſto. Vbi in accuſatiuũ dixerunt ab eis, & occiſit pro occidit.

¶ Nocturnus a, ũ. quod eſt noctis, vt nocturna lux. Sic a die diurnus. Clau. Oĩa quę ſenſu voluũtur vota diurno Tempore nocturno reddit amica quies.

¶ Nocteſcere eſt obtenebrari. Furius Omnia nocteſcũt tenebris caliginis atrę.

Nodus propriũ ligatura quę nõ facile ſoluitur. Vñ nodo nodas. A cuius ſimilitudine nodus in arbore dr̃ groſſior ille quaſi callus vbi veluti colligati ſimul rami eſſe apparebãt. Col. li. iij. eiꝰ imã partẽ quã in terrã dimiſſurus es accutiſſima falce iuxta nodũ rotunda plaga amputato. Hĩc eſt vetus illud prouerbiũ, nodum in ſirpo quęris. per tranſlationẽ vero nodus accipit ꝓ ęnigmate ſeu quæſtione aliqua difficili. Et nodus in exercitu dicit dẽſa peditũ multitudo, ꝙ facile poſſit reſolui. Nodꝰ Herculis dicitur in quo neq; principiũ neq; finis cõſpicit q̃ ſi indiſſolubilis ſit. A nodꝰ fiũt enodis. Inenodabile. Internodium. nudulus diminu. a quo aliud nodellus nodoſus, a, um quod multos habet nodos.

¶ Nodo, as nodos facio, ligo in nodos. Lactan. de opi. Deus igit ſolidamẽta corporis quę oſſa dñr nodata & adiũcta inuicẽ neruis alligauit atq; cõſtrauxit. Verg. li. iiij. Crines nodantur in aurũ. Huius cõpoſita ſunt. Enodo, quod nodatũ erat ſoluo, per trãſlationẽ ſignificat declaro expono. Gel. li. j. Ad hunc modũ Iulianus enodabat dijudicebatq; veteum ſcriptorũ ſentẽtias quas apud eũ adoleſcẽtes lectitabant. Cic. li. ij. ad Herẽ. Deĩde cõtrarię legis enodabimꝰ volũtatẽ & eã trahemus ad noſtrę cauſę commodũ. Interdũ Enodare eſt ſine nodis qui in arboribus ſunt facere. Colume. lib. vj. Quæ vlmus appoſitione vnde prouenerint leuiſſimę virge falce debẽt enodari. Connodo & innodo ſunt eiuſdem ſignificationis cum ſimplici. Et habẽt pen. pro.

¶ Noegeũ amiculi genus candidi. Vñ etiã pro cãdido qñq; ponitur. Liui. Lachrymas de ore noegeo terſit.

¶ Noes fluuius Thracię in Iſtrum fluens.

¶ Noeolę, papilę quæ ex faucibus caprarum depẽdẽt barbaſtiliũ vocatur. ☿ Noema dici poteſt omnis ſentina vt apud Quintil. lib. iiij.

✣ Noenõ veteres pro nõ dixere. Var. Si hodie noenõ venis cras quidẽ ſi veneris dies eſt natabilis fortis fortunę. Lucil. Sed tñ hoc dicas ſi noemõ qdẽ moleſtũ. cc.

¶ Nolo ex nõ & volo, pro quo veteres neuolo uis vult dicebãt. Plautus. Filiã meã tibi deſponſatã eſſe audio niſi tu neuis. Cor.

¶ Nomę hulcera q̃ depaſcunt, vorantq; ſecũdo corpꝰ

¶ Nomades pen. cor. populi ĩ Scythia Europę. quorũ vita omnis in paſcẽdis gregibus habetur. Sunt etiã populi in Aethiopia. vt Pli. lib. vj. ſcribit. Hier. nomades & Troglodite & Scythę & Hunnorum noua feritas ſemicrudas veſcuntur carnibus. Dicitur nomades a verbo græco νέμω quod eſt paſco.

¶ Nomẽ quaſi nouimẽ a noſco, quia notitiam facit, nã per id quicquid nominamus agnoſcitur. Vel nomen dicitur notamẽ aut a græco quod eſt ὄνομα abiecta o. Et habet multas ſignificationes quarũ vna talis eſt quæ ĩ eſt appellationi rerũ oĩm. Eſt enim nomẽ propriũ vocabulũ ſingulorũ. Ver. Cui noĩa mille, mille nocendi artes. Idem nomen aui referens, Priamus. Verba autem nr̃a rerum nomina ſunt vt Salio Curro. Vtiq; his omnibus nominibus res ſignificantur. Vnde is ſapientiſſimus iudicatus eſt qui rebus nomina impoſuit. Vnde omne qđ loquimur id eſt omnes partes orationis rerum nomina ſunt. Alia nominis ſignificantia eſt qua vnam partem orationis ex octo videmus eſſe ſignatam, vt nomen ꝓnomen, verbũ. Tertia mominis proprij vt hominis & deorum. Quarta quadripartita eſt qua vna quæq; perſona ſine alterius communione ſignificatur. Quod Cicero lib. Rhe. ſic diffinit, nomen eſt quod vnicuiq; perſonę attribuitur quo quæq; ſuo proprio & certo vocabulo appelletur. Ergo vt proprium perſonæ hoc nomen & certũ ſit per quatuor tẽdit. Prenomẽ. Nomẽ. Cognomẽ & Agnomen, Prenomen interdũ vna, interdum duabꝰ interdũ tribus literis continet. C. Caius. Gn. Gneus. Sex Sextus. Fuitq; nonnulla ratio prenominis. nã & Quitũ ideo dixerũt ꝙ quinto fortaſſis loco natꝰ eſſet. Luciũ ꝙ ĩitio lucis exortꝰ. Gneneũ a corp̃is effigie Cognomẽ maiorum eſt tractum ex familia vel ſanguine vt Cornelius ex cornelijs. nomen autẽ ꝓprium perſonę eſt qđ ꝓpriũ gentilium hoc eſt qđ originem gentis vel familię declarat. vt Cicero Scipio. Agnomen extrinſecus venit. Et hoc tribus modis. Aut ex animo, vt ſuperbus piꝰ. Aut ex corpore, vt Craſſus pulcher. Aut ex fortuna, vt Africanꝰ. Gothicus. Aſianꝰ numantinꝰ a deuictis gentibus ſed hoc raro vſurpatur. Cognomẽ namq; ſiue cognomẽtũ potiuſq̃ agnomẽ dicitur. Cic. Scipio ille cui Africano fuit cognomen Idẽ. Teq; nõ cognomẽ ſolũ Athenis deportaſſe ſed humanitatẽ & prudẽtiã ĩtelligo. His qnatuor partibus perſonæ ꝓpriũ & certũ nomen includitur. vt Publiꝰ prenomẽ. nomẽ Scipio Corenelius cognomẽ Africanꝰ agnomẽ. Qui autem prenomen nomen & cognomẽ tantum ponunt, dicunt Publius prenomen eſſe Cornelius nomen Scipio cognomen. Et nomen quidẽ atq; cognomẽ oĩm eiuſdem familię cõmune erat, prenomen vero tantum ſingulorꝫ. Et ideo propriũ nomẽ quo ſe inuicem gẽtiles vocabant. Vt pr̃ appellabat ex duobus filijs alterũ Publiũ alterũ Lucium nec aliter inter ſe fratres ipſi vocabãt Quidã etiã a veſtimẽto cognomen ſortiti ſunt. vt Antonius Caracalla. Quidã a pecore minori vt Porcius, Scropha. Quidã a pecore maiori. vt Equtius. Taurus. Quidã a piſcibus vt Sergius orata. Muræna. Quidã ab arboribus, vt Fronditius. Quidã ab ea re q̃ optime ſererẽt, vt Fab. Lẽtulꝰ. Ci. A pinſẽdo Pilũnis qui primus pilũ inuenit & multa huiuſmodi. Eſt quãdo nomẽ pro decore cognatione & dignitate ponat. Verg. Auulſumq; humeris caput & ſine noĩe corpus. Interdũ pro generoſitate Idẽ lib. ij. Georg. Aut pomis ſua noĩa ſeruãt. Interdũ pro nobilitate gñis, ex qua fit nomẽ qđ famam ſignificat. Idẽ & nos aliquod nomenq; decuſque geſſimus. Et illud Melius eſt nomen bonũ quã diuitiæ multę. Interdũ pro gente. Verg. noſtrũq; in nomẽ ituras Interdũ pro debitore ſeu debito aut credito quod fœnerauimus. qm̃ nomina eorꝫ qui vſuras ſolituri erãt in calendario fœneratoris ſcribebant. Et ſimili modo quicũq; aliquid debebat. Cic. Lentulo. Vt bonũ nomẽ exiſtimet adeptꝰ. i. bonus debitor. Sue. Et quę in ſingulos annos ſtipendij nomina impoſuit.

☿ Aſco. Tituli debitorum nomina dñr prefertim in his debitis in quibꝰ hominũ nomina ſcripta ſunt, quibꝰ pecuniæ cõmendatæ ſunt. nomẽ & aduerbiũ plærũq; trãſeunt in ſe, vt Toruumq; id eſt torue. Itẽ aduerbium ĩ nomẽ, vt dũ mane nouũ accepta declinatione factum eſt nomẽ. Sic Perſi. Iam cras heſternũ cõſũpſimꝰ ecce alĩđ cras. Sed nomẽ quum aduerbiũ cœpit, eſſe fit ĩdeclinabile aduerbium quin nomẽ eſſe cœperit, declinat. Quũ enim in alienũ ius tranſeũt. Hæ partes nõ ſuis ſed earũ ad quas tranſeũt vtunt poteſtatibus dumtaxat in declinatione nã tẽporum rationẽ ſuam reſeruãt, vt apđ Ver. lib. iij. Muta tranſuerſa fremũt. nã tranſuerſa quum aduerbium ſit a tñ breuis eſt, quia venit ex nomine licet duæ conſonantes ſequantur, quum ſciamꝰ in a terminata aduerbia longa eſſe.

☿ Nomina ꝑ diuerſos caſus loco aduerbiorũ ponuntur per nominatiuũ, vt fors pro forte, recens pro recẽter, ꝑ genitiuũ militiæ pro militia, per datiuũ, vt veſperi ruri ſorti per ſortem.

¶ Nomino as, appello, nomẽ impono. Lactã. lib. iiij. Si autẽ diuinus nõ ſit ne deꝰ quidẽ ſit vnde ipſa diuinitas nominatur. Hinc Denomino quod idẽ eſt qđ noĩo ſeu nomẽ alicus habeo. Col. lib. iiij. Quippe vniuerſę regiones regionũq; ſingulę pene ꝑtes habent propria vitium genera quę conſuetudine ſua denominant.

¶ Nominatim per ſingulorũ nomina. Plin. Cum villico oẽs nominatim aſſignati eſſent. Dicitur tñ & de vno vt tenens cruẽtum pugionẽ Brutꝰ nominatim Ciceronem inclamauit. Cic. lib. iij. offi. Quicquid eñ eſt in prædio, vitij id ſtatuerũt ſi venditor ſciret niſi nominatim dictũ eſſet preſtari oportere.

¶ Nomẽclator, a nomine calendo id eſt vocando q memoriter vnũquẽq; nominatim vocare didicit, vt puta in foro reos, in conuiuio cõuiuas. Apule. Et ad nomẽclatorem mox citari venerũt. Horũ opera vtebant potiſſimũ candidati, vt ſibi in prenſando ſuffragatores noĩa ciuiũ ſuggerent. Vnde laudat Cato ꝙ legẽ ſeruauerit quę cãdidato nomenclatores adeſſe vetat vt per ſeipſum ſine nomenclatore nominatim ſalutaret ciues Romanos. & fartores quoq; dicebantur, quia ſalutatorum nomina vt ait Feſtus velut infarcirent petitorũ auribꝰ, hinc nomẽclatio & nomẽclatura pro nũcupatione & nominatione. Col. li. iiij. Quare prudẽtis magiſtri eſt eiuſdẽ nomẽclatiõis aucupio quo potiri nequeat ſtudioſos nõ demorari. Pli. lib. ij. Iouẽ quidẽ aut mercuriũ aliterve alios inter ſe vocari & eſſe cœleſtis nomenclaturę.

✣ Nomiſma. Vide nummus.

✣ Nomus dictus eſt Apollo, hoc eſt paſtor, non eſt officio paſtorali, ſed quia ſol paſcit omnia quæ in terris giguntur. Cc.

¶ Nomos latine lex dicitur.

¶ Nomodictates qui legem docet.

¶ Nomophylaces legũ cuſtodes & ſeruatores, ἀπὸ τοῦ νόμου a lege φύλαξ cuſtos Col. li. xij. nõ ſatis viſum eſt bonas leges habere, niſi cuſtodes earũ diligẽtiſſimos ciues creaſſent, quos Greci nomophylacas appellant. Nomothetę latine legiferi dicũtur. Vnde Solon nomothetes dictus.

¶ Nomentum opidũ in latio nõ procul ab vrbe Roma. Martia. Si vicina tibi nomẽto rura coluntur hinc nomẽtana via Romę qua itur nomentũ. & nomentani qui nomentum habitant.

¶ Non negatiua dictio accomodari poteſt ĩdicatiuo, vt nõ tulit Antigenes. Optatiuo. non mihi ſi centum linguæ ſint oraq; centũ. Subiũctiuo, vt nõ illa quiſquã me naue per altũ. Ire neq; a terra moueat cõuellere funem. Quæ ſi negationi preponatur affirmat. vt non nihil tibi debeo. i. aliquid tibi debeo. Cũ vero poſtponit magis affirmat q̃ ſi præponeret, vt ſi dixero nihil nõ tibi debeo Significat enim oẽ tibi debeo. Ouid. lib. iij. faſt. Multa tibi memores nil non debemꝰ Eliſe. i. debemus multa tibi cũ fueris de nobis merita ſed Eliſę. i. debemus omnia

¶ Non modo ſignificat non ſolũ, vt nõ modo te diligo, ſex etiam amo. Qñq; ponit pro nedũ. Trebonius. Cice. non enim neſcis quanti te faciã, & quã pro veterrimo amore omnibus tuis etiam minimis commodis nõ modo tanto bono gaudeam.

¶ Nonnunq̃ ſignificat Aliquando.

✣ Non autem recte dicimus, at non dicimus non vero, vt amicus cęſaris ſum non autem aſſentator, vel aſſentator vero non Cc.

✣ Non ita pridem, hoc eſt nõ multo tempore ante. Cc.

✣ Non ſobrius pro ebrio accipitur. Martia. Et non ſobria verba ſubnotaſti. Cc.

✣ Non tacenda pro laudanda capitur eleganter. Cc.

✣ Nona vna ex Parcis, latini nonam decimam & mortẽ Parcas dixere, de quibus Gel. lib. iij. Cap. xvj. Cc.

✣ Nongeni pro noningeni. Cc.

✣ Nonnullus aliquis. Cc.

¶ Nonę, quaſi nouę ꝓpter initiũ obſeruatiõis. Vel ꝙ ab eo die ſemp ad Idus nouẽ dies putẽtur, ſicut apđ Tuſcos ꝙ hi nono quoq; die regẽ ſuũ ſalutabãt & de ꝓprijs negocijs cõſulebãt. Vel ideo nonę dictę ſũt ꝙ ante diẽ nonũ ſunt. ſiue a noua luna cũ pontifex eo die nouã lunã obſeruaret, & viſã regi ſacrificulorum indicabat.

¶ Nonacris locꝰ in Arcadia. Victru. Eſt in Arcadia nonacris nominata quę habet in montibus ſtillantes ex ſaxo frigidiſſimos humores hęc autem aqua Stygos hydor appellat. qua neq; argenteum neq; ęneũ neq; ferreũ vas poteſt ſubſiſtere, ſed diſſilit ac diſſipatur. Cõſeruare aũt eã & cõtinere niſi vngula mulina nil poteſt.

¶ Normãnia regio gallię vltra Seq̃uanã flumẽ, q̃ a Ga

rolo magno deuicta fidẽ chrianã ſuſcepit.

¶ Norvvegia regio ĩ Europa Septẽtrionali verſꝰ oceanum Germanicum ſita.

¶ Norma fabrorum inſtrumentũ habens duo latera quo omnia dirigũt mentiunturq; quæ & Regula dicitur. Vñ ꝙ recta dimenſaq; ſunt normã habere dñr. Cic. in Lẽtulo. nunq̃ ego dicã. C. Fabriciũ. M. Curiũ. Tulliũ Corũcanum quos ſapientes maiores noſtri iudicabãt ad iſtorũ normã fuiſſe ſapientes. per tranſlationem vero ponitur pro recta vitę via. Hiero. diminutiuo vſus eſt. Si qd in hac normula apoſtolicæ vitę & religionis diſpenſatiõe correctiõe vel mutatione indiget epiſcopo veſtro committo. A norma fiunt adiectiua Abnorme & Enorme.

¶ Normatus, a, um, quod eſt regulatũ & directũ. Colu. libr. iiij. Antiquam illam ciconiam infixus vt tanq̃ ſuppoſito vſi ad perpendiculum normata inſiſteret.

¶ Nortiũ pe. cor. regio in Europa. vt lib. ij. ſcribit. Ptolo. Limites habet ab occaſu Enum fluuium, qui medius eſt inter Vindelicos & noricos. A ſeptẽtrione danubiũ. ab ortu ſolis montẽ Ceciũ qui Pannoniã ſuperiorem determinat a norico. A meridie montẽ Curuancam qui eſt ſup Iſtriã. Eã nũc regionẽ plęriq; Bauariam appellant. Vnde fit noricꝰ a, um. Hora. li. j. car. Quas neq; noricus deterreret enſis.

¶ Noſos græce, latine morbus noſema, matis morbus ęgritudo. noſeo ęgroto. noſemus ęgrotus. noſematicus valitudinarius.

¶ Noſocomion hoſpitale languentiũ, villa & domicilium ad quod diuertunt ægrotantes pauperes. Hiero. ad Oceanũ. Cẽſum quẽ habere poterat diſtribuit, dilapidauit, ac vendidit & in pecuniã congregatum vſibus pauperum pręparauit. Et primo omniũ noſocomiõ ideſt lãguentiũ villã inſtituit, in quo ægrotantes colligeret de plateis, & conſumpta languoribus atq; inedia miſeroꝝ membra refoueret.

¶ Noſco is, ui, tum, qđ & gnoſco dicit̃. Vnde agnoſco & cognoſco & ignoſco. Significat autẽ noſcere vltra notam ſignificationẽ charum habere. Verg. lib. iiij. Geor. Et patriã ſolę & certos nouere penates. Habet & alia cõpoſita, vt Dignoſco, Internoſco ĩter alios noſco. Cic. in Lęl. Secerni autẽ blãdus amicus a vero & internoſci tã poteſt adhibita diligẽtia. Pernoſco pfecte noſco. Col. lib. vij. Itaq; ſicut veteres Romani pręceperũt, ipſe quoq; cenſeo tam pecorũ quam agrorũ cultum pernoſce. Fit autẽ noſco a gręco. nã græci γνώσκειν dicunt cognoſcere γνῶσον cognitum. γνῶσιν notitiã πρoγνῶσμα ſigna. Hinc latini veteres non noſco ſed gnoſco dicebant. & gnotũ cognitum. & gnoto pro ſcio.

☧ Noſcentia, tię. idẽ eſt qđ notio. Vñ dinoſcentia. Aug. lib. de arbore boni, & mali ſcriptum eſt in illa arbore fuiſſe dinoſcentiam boni, & mali.

¶ Noſcito as. pe. cor. freq̃ntatiuũ a noſco. Plau. in Ciſ. nũc veſtigia ſiqua ſunt noſcitabo. Liu. li. iij. Circũſpectare oĩbus foribus ſenatorẽ, raroq; vſquam noſcitare.

¶ Noto as, eſt frequẽtiuũ a noſco. Priſcia. In quo ſimiliter eſt notandũ ꝙ cum a notu ſit deriuatũ corripuit tamen penult. nec mirũ. Compoſita enim a motus mutãt o, in i, cor. vt Agnitus cognitus, cũ ignotꝰ ſeruauerit o. Eſt autẽ notare animaduertere. Lact. lib. ij. Curſus ſyderũ & defectus notauerũt. per tranſlationẽ ſcripſit. Cice. Aulo Ceci. Deĩde vt eam in ciuitatem boni viri & boni ciues nulla ignominia notati non reuertant̃ in quam tot ſcelerum condemnati reuerterũt. Sumit̃ qñq; ꝓ intitulare ĩſcribere. Hiero. in ꝓlo. ſup Salo. In prouerbijs notãtur prouerbia Salomo. Qñq; pro facere. Lact. li. iiij. Qui ſignũ hoc veri & diuini ſãguinis ĩ ſummo corporis ſui notauerũt. Poteſt etiã dici a nota deriuatiuũ vt ſit notare ſignũ notãve apponere. Iuue. Sed quæ Fabritius cẽſor notet. Lact. lib. iiij. ꝓprie. Cuius rei figuram etiã Iudęi nũc exhibẽt cũ limina ſua cruore agni notãt. Et notare eſt ab alio dictata cõſcribere. Vnde qui dictat ſcriptor. Qui vero ſcribit notarius appellatur. Itẽ notare, ignominia afficere. Cic. Sed notandã putaui libidinẽ nimiã. Cõpoſita huiꝰ verbi ſunt Annoto, Cõnoto, Denoto, Prænoto, antenoto ſeu ante ſigno. Subnoto. Marti. Et nõ ſobria verba ſubnotaſti habentq; pe. cor.

¶ Notę vocant̃ vulgo zipheræ quas teſte Euſebio primꝰ Tiro Cicero. libertus inuenit. Suet. de Cęſa. Extant & ad Ciceronẽ, itẽ ad familiares domeſticos de rebus in quibus ſiqua occultius pferenda erant per notas ſcripſit hoc eſt ſic ſtructo literarũ ordine vt nullũ verbum effici poſſet. quę ſi quis inueſtigare & pſequi vellet quartam elementorũ literã. i. d, pro a, & perinde reliquas cõmutet. Gel. de notis Cęſaris ſic ſcribit. In epiſtolis Cęſaris inueniũtur lr̃æ ſingularię ſine coagmentis ſyllabarũ ex quibus verba confici nulla poſſũt, Curiꝰ Ci. ꝓ ſcriptura poſuit. Quare mi Cicero pſeuera cõſtãter nos cõſeruare Et Sulpitio ſucceſſeri nos meliori nota cõmenda. Qñq; nota dicit̃ ſignũ ſeu macula qua res ipſa notatur. Eſtq; tã in animo q̃ in corpore. De corpore. Verg. lib. iij. Georg Cõtinuo notas & noĩa gentis inurũt. Vnde genitiuę notę dñr ſigna cũ quibus ex vtero materno infantes egrediũtur. Cũ ad animũ refertur & in bonũ & in malũ ſumi poteſt. Ad laudẽ Ouid. retulit cũ ait. Ille numãtina traxit ab vrbe notã. Ad ignominiam ſiue probrũ. Suet. Varijs affectus notis. Cic. lib. iij. offic. O turpẽ notã temporũ. Inde notare ignominia afficere. Hora. Multa cum libertate notabãt. Huiꝰ diminu. eſt notula. a quo fit aliud diminutiuum notella.

¶ Notabilis qui noſci poteſt. Col. li. iiij. neq; filiorũ notabile gerit id eſt per quod noſci crebro poſſit. Quintil. Macie notabilis pallor deformis.

¶ Notarius a notis dictus eſt. id eſt literis vel zipheris qui per notas quaſdam multarum literarum vim habentes dicta colligunt.

¶ Noteo notes tui. a quo noteſco notꝰ fio. Lactã. lib. j. Quod qa fieri non potuit vt huiuſmodi per ſeipſum ratio diuina noteſceret, nõ eſt paſſus hominẽ diutius errare. Proper. Nec minus hęc noſtri noteſcet fama ſepulchri. Hĩc fit ĩnoteſco. Lactã. li. v. Deniq; a doctis huius ſęculi quibꝰ forte ſcripta eiꝰ innotuerũt, irrideri ſolent id eſt nota & manifeſta facta fuerũt. Cypria. vero ĩ epl̃a ad pſbyteros. Innoteſcere ꝓ notũ facere poſuit cũ ait. Vos curate vt ſcripta nr̃a & illoꝝ reſcripta fr̃ibꝰ nr̃is innoteſcatis. ✣ Notia gẽmę ſpẽs quã nõnulli ombriã vocant. Cc. ✣ Notiꝰ ſiue notꝰ vnꝰ ex piſcibus ſigni cœleſtis. Cc. ¶ Notifico as. notum facio. Ouid. lib. de Pom. Atq; modum pœnæ notificare velis.

¶ Notio cognitio. Demõſtratio maneſeſtatio. Ci. li. iij. of. Explica atq; excute ĩtelligẽtiã ſuã, vt videas quæ ſit in ea ſpẽs, forma & notio boni viri. Proprie aũt Boet. cõmẽtario. iij. top. notio intellectꝰ eſt quidã & ſimplex mẽtis cõceptio q̃ ad res plures ptineat a ſe ĩuicẽ differẽtes.

¶ Notitia cognitio a notus, quæ & notio dicitur.

¶ Notus a, um, cognitus amicus & charꝰ dicitur. Ver. lib. vij. Et notis cõpellat vocibꝰ vltro. Idẽ. Hic inter flumina nota. i. chara vtinqt Serui. notꝰ noti vẽtꝰ meridionalis hauſter dictus νότις enim latine humor dicitur.

¶ Nothus cum aſpiratione is apđ græcos dicitur q ex vxore non legitima natus eſt. Verg. lib. viij. Suppoſita de matre nothos furata creauit.

¶ Notrõtes pen. corre. latine torpida ſegnites dicitur. νωθρὸς languidus.

¶ Nouus, a, um, proprie dicitur recens & qđ nup fuit. Ouid. In noua fert animꝰ mutatas dicere formas. Corpora ab νέον nouũ. Accipitur quandoq; pro magno & mirãdo. Ver. Pollio & ipſe facit noua carmina. Qñq; pro ĩopinato. Idẽ. Quis furor iſte nouus (noui quoq; hoĩes dicunt̃ quoꝝ nulli maiores clari fuere. ſed ipſi p ſeipſos clari eſſe incipiũt, & magiſtratus in ciuitate aſſequi. Cicer. noui hoĩes plurimi eoſdẽ honores cõſecuti ſũt. A nouꝰ fiũt aduerbia noue & nouiter & ſuperlatiuũ nouiſſimus

quod pro vltimo poni conſueuit, quia quæ recẽter fiunt vltimum locũ habent. Cice. lib. j de ora. Quæ duo ſunt adiudicandum nouiſſima.

¶ Nouitius, a, um. quod eſt nouum. Cuius contrariũ eſt Veteranns. Martianus. Si tamen nouitia mãcipia fuerunt non etiam veterana. Mancipia autem nouitia intelliguntur quæ anno nondum ſeruierunt. Pli. Nouitiũ vinum reſinatum conducit.

¶ Nouo as. nouum facio. Sal. Cõſul optimũ factu ratus noctẽ quę inſtabat ante capere ne quid eo ſpatio nouaretur. Huiꝰ cõpoſita ſunt, Innouo & renouo. Liui. lib. j. Fœdus inter Romã lauiniũq; vrbes renouatũ eſt. Et in ſacris literis. Innoua ſigna immuta mirabilia.

¶ Nouacula æ. culter raſoriꝰ. a nouo as. ꝙ nouare. i. nouum facere videatur. Aug. in Matt. Sed inſidiat̃ cõtra potens, acuit nouaculã, vnde capillos non vnde caput inclinet. Colu. lib. vlti. poſuit ꝓ cultro licet nõ raſorio. Raporum inquit q̃ rotũdiſſima ſumito, eaq; ſi ſunt lutoſa detergito & ſummam cutem nouacula decerpito.

¶ Noualis genere fœ. & nouale gñe neu. dici poteſt ſecundum Serui. & diuerſis modis exponi ſolet. Paul. Iuriſcõ. dicit eẽ terrã pſciſſam q̃ anno ceſſat. Sic Var. Qui intermittitur a nouãdo noualis ager. Sic Pli. Nouale eſt inquit quod alternis annis ſeritur. Idẽ ſentire videt̃. Feſtus cũ ait. noualis ager nouę relictꝰ ſemẽti. At Ser. vult noualẽ eſſe aruũ tũc primũ ad ſemẽtẽ pſciſſũ. Vñ Verg. Impius hæc tam culta noualia miles habebit. Deplorabat em̃ agrum in quo inſtruẽdo magnopere laboraſſet. Sic Hiero. diffinit nouale eſt ager nunc primũ pſciſſus. Et Quinti. in milite Mariano. Mox ingentibus lacertis humũ fodere ſegnẽ, futuris noualibus eruere ſyluã. Sed Verg. in ſenſum priorem accipit cum inquit, Alternis idem tonſas ceſſare nouales. Et ſegnem patiere ſitu dureſcere campum. Ideoq;. Ser. alibi ait noualia. id eſt noua terra quæ per ſingulos annos renouatur p ſemina.

¶ Nouellus a, um. diminutiuum a nouus. Ambro. nouellam oliuam dixit.

✣ Nouellius Mediolanenſis quidam fuit tẽporibꝰ Tyberij Cæſaris qui geſtis honoribus a prætura ad conſulatum vſq; peruenit, & Tricõgius cognominatus eſt ꝙ tres congios vini vno impetu epotauerit. Cc.

¶ Nouello as. nouum agrũ colo, ſeu nouas vites pãgo. Sue. Edixit ne quis in Italia nouellaret. Huiꝰ cõpoſitũ eſt Renouello quod eſt rurſus nouellũ fieri. Colu. lib. iij. Eiuſmodi vinea ſi nõ aridos ĩ opa habet trũcos & flecti poteſt factis ſulcis optime ſternit̃ atq; ita renouellatur.

¶ Nouelletũ ſumitur ꝓ vinea ex nouellis vitibus cõſita. Paul. Iuriſconſul. Veluti ſi nouelletũ in fundo factũ ſit.

¶ Nouerca dicitur quam quis liberis ſublatis nouã vxorem ducit arcendæ familiæ gratia dicta ꝙ noua ſuper inducatur a patre.

☧ Nouercari eſt nouercarum more agere hoc eſt maligne & inimiciter.

☧ Noua nię. ciuitas Thraciæ. quæ & Amphipolis dicitur. Ouidius in arte. noua terebatur miſeræ via viderit inquit. Et ſpectat zonam pallida facta ſuam.

¶ Nouoco menſes, dicti ſunt quos Comum diuus Cęſar inquilinos ad habitandum deduxit. Fuerunt enim quinque millia e quibus quingenti illuſtriſſimi græci fuerũt qui oppido nomen relinquentes, & nouũcomũ appellãtes, nouocomẽſes oppidanos vocauere hos ciuitate donatos in habitatorum numero deſcripſit. Eſt autẽ comũ quod & nouumcomum dicitur, oppidum Italiæ trãſpadanæ a Plinio in noua regione collocatum. a quo Comẽſes & nouocomenſes dicti ſunt.

¶ Nouẽ genus numeri. a quo fit nouenꝰ a. um. & nouenarius a, um. Var. Quo pacto erũt in mulis & paſtoribꝰ nouenę ptes, vbi nec admiſſurę nec fœturę obſeruãur. Sed do in hominibus poſſe nouenariũ retinere numerũ.

¶ Nouendiũ. ix. dierum ſpatium a quo nouendiale ſacrificiũ quod mortuo fieri ſolebat nono die poſtq̃ erat ſepultus. Liui. Nouendiale ſacrum publice ſuſceptum eſt.

¶ Nouunçium dicitur quod eſt vnciarum.

¶ Nox a noceo ꝙ oculis noceat, vel a græco quod eſt νύξ. Vnde & nictileꝰ dictꝰ eſt bacchꝰ ꝙ eius ſacra noctu celebrarẽtur. Eſt aũt nox terrę vmbra. noctis ptes ſunt veſpera, crepuſculũ, ꝯticiniũ, intẽpeſtiuũ, Gallicinium, lucifer, & matutinũ, Diuidũt etiã milites noctẽ in vigilias quatuor, quę ſingulę triũ horarũ ſpatio ſupputãtur qm̃ ſeruant caſtra viciſſim p vigilias. Et dicebãt prima vigilia, ſecũda, tertia, & quarta. Et vt ſcribit Hiero. vigiles ſecũdi primis, & ſecũdis tertij, tertijſq; nouiſſimi ſtatiõe ſuccedebãt, dato ſigno a Tubicine. Vñ. Luca. Tertia iã vigiles cõmouerat hora ſecũdos. A nox fiũt pnox noctua nocticorax nocturnꝰ, nocteſco, pnocto, noctiuagꝰ, noctiluca, binoctiũ, Trinoctiũ, q̃drinoctiũ, & hmõi.

¶ Noxa pœna dicitur. nam noxę dare, dicimꝰ aliquẽ, hoc eſt pœnę tradere ob noxam quæ ſignificat culpã. Vnde noxales actiones vt Paul. inquit appellãtur quę nõ ex contractu ſed ex noxa atq; maleficio ſeruorũ aduerſus nos inſtituuntur, quarum actionum vis & poteſtas hæc eſt vt ſi damnati fuerimus liceat nobis deditione, ipſius corporis qđ deliquerit euitare litis ęſtimationem dando ſcilicet corpus viuũ. Ouidi. Verba fides ſequit̃, noxæ tibi deditus hoſtis. Spargitũr effuſo cornua Bacche mero. Aliqñ noxa dr̃ culpa. Vñ Iuriſconſultus de verbo. ſignificatiõe ſcribit Noxę appellatiõe oẽ delictũ cõtineri. Liui. Ob quã meã noxã Ter. ĩ Eu. Vnã hãc noxã omitte, ſi aliã admiſero vnq̃, occidito. Aliqñ dr̃ leſio, dãnũ. Ouid. lib. xv. Me. nocte nocẽt potę ſine noxa luce bibũt̃. Col. lib. iiij. Ea res a noxa curculionũ videt̃ cõditas fruges defẽdere. Sueto. Spurinãq; irridẽs & vt falſum arguẽs ꝙ ſine vlla noxa ſua, idus Martiæ adeſſent. Noxitudo etiam apud veteres ꝓ noxa dicitur.

¶ Noxia culpa. Plaut. in Mer. nihil magis manifeſto teneo in noxia es. Qua noxia?

¶ Noxius a, um. quod nocet. Cuius contrarium Innoxius qui non nocet.

N ANTE V

NVbes eſt vapor humidꝰ ĩ ſublĩe egreſſus, ſiue aer in liquorẽ coactꝰ, cuiꝰ dẽſitas haud dubie ſolẽ obũbrat. Sũt q hoc nomẽ a νέφος deriuent quod apud gręcos a priuatione lucis nomẽ accepit queadmodũ κνέφας ꝙ nymbũ ſignificat a quo nr̃i gnephoſũ dixere obſcurũ q̃ſi nebuloſũ. Var. Gnephoſꝰ locꝰ & ſine vlla luce.

¶ Nubecula diminu. parua nubes. Pliniꝰ lib. xviij. Nubecula quanuis parua ventum procelloſum dabit.

¶ Nubilus a. um. pe. cor. fuſcum, nubibus tectum. nubilus vero ſubſtantiuum ſignificat ipſam nubem.

¶ Nubiloſus a, um. quod eſt nubibus plenum.

¶ Nubilariũ, locꝰ quo ꝓpter nubes cõferuntur frumẽta ſemitrita. Colu. lib. j. Huic arenę nubilariũ applicari debet maxĩe ĩ Italia ꝓpter ĩcõſtãtiã cęli, quo collata ſemitrita frumẽta ꝓtegant̃ ſi ſubitaneꝰ imber acceſſerit. Dr̃ & nubilar. Idẽ lib. ij. Quę ſi falcibꝰ ſeges cũ parte culmi demeſſa ſit protinus in aceruum vt nubilar congeritur.

¶ Nubilo as. nubilũ ſeu obſcurũ facio. Cato de re ruſti. Vbi nubilatur & noctu ſub tecto ponito, quotidie cũ ſol erit in ſole ponito. Hinc cõponitur. Obnubilo quod eſt totum obſcurum facio & quaſi nubibus impleo. Gel. lib. j. Ac ne oris quoque & vultus ſerenitatem Stoici. hominis vnquam vlla poſſe ægritudine obnubilari.

¶ Nubo is. pſi. ptum. & nuptꝰ ſum p̃teritũ facit, ſignificatq; operio velo, a nube quę cęlũ operit. Qm̃ vero ſpõſæ apud veteres dũ viro tradebãtur nubere hoc eſt velare capita ſolebant factum eſt vt nubere vſurpetur ꝓ viro tradere ſeu viro tradi. nã & actiue dicimus nupſit filiã cæſari, & paſſiue. Cuiꝰ filia nupſit cęſari. Eſt aũt ꝓpriũ mulieris. Ter. in An. Aiebant hodie filiã meã nubere tuo nato. nõ em̃ vir ſed mulier ꝓprie nubit. Licet quandoq; figurate vel pũerſo naturę ordine p̃poſtere dicatur Põp. in pauiceatis. Sed meꝰ frater maior poſtquã vidit

me domo electum nupſit poſterius dotatę vetulæ varicoſę Aphrę. Sueto. de nerone. Cui etiã ſicut ipſi Sporꝰ ita denupſit. Iuue. Quid q̃ris nubit amicꝰ. Cõſtruitur cũ datiuo & aliqñ cũ ablatiuo mediante ꝑpoſitione cum, vt mulier nupſit mihi, & mecum. Cice. Mar. Catoni. Regis Parthorꝝ filium quo cum eſſet nupta regis Armeniorꝝ ſoror. Huius paſſiuum lectum eſt. nõ nubẽt neq; nubentur. Vbi Hiero. nubũt viri. nubunť fortaſſe vxores q̃uis & mulieres nubere dicuntur. & qdẽ frequentius quã nubi. Idem cõtra Heliod. nubebãt omnes & nubebantur. Vnde hic nuptꝰ & hęc nupta, maritus & marita. Plaut. in Caſ. Carinum libet ſcire qd agat nouũ nuptũ id eſt maritum vt exponit Priſci. Huius verbi cõpoſita ſunt connubo quod eſt matrimonio iũgor. q̃ſi ſimul nubo. Apul. neſcientibuſq; parentibꝰ puellari ætate cõnupſeramus. Hinc cõnubiũ ius legitimi matrimonij. Denubo. Innubo quod ꝓprie ſignificat ad domum viri trãſire. Vnde & ꝓ trãſire ſimpliciter ſumitur. Lucil. lib. xj. ſaty. Suam eñi euadere atq; innubere cẽſent. Hinc innubus q vxorem ducit & innuba q̃ viro traditur. Obnubo abſcondo tego. Stat. Obnubitq; comes & tẽperat aſtra galero. Liui. lib. j. Caput obnubito infœlici arbori reſte ſuſpẽdito. Pronubo nuptijs præſum a quo pronubus & pronuba pen. cor. ſed cętera omnia habent penul. produ.

☧ Nupturio ris. pen. cor. nubere cupio. Apul. in apolo. E a ſi claro nupſiſſet homini ruſticano indecrepito ſeni ſponte eam diceres ſine vlla magia iã olim nupturiſſe.

❡ Nubilis quę eſt apta vt viro in matrimoniũ iũgatur.

❡ Nuptus a, um participiũ Lac. Eamq; zephiro nuptã Vnde nupta verba dicebãt q̃ nõ licebat virgini dicere. Plaut. Virgo ſum nõdũ didici verba nupta dicere. Huius cõtrapoſitũ eſt Innupta quæ nondũ accepit virũ, vt innuptæ puellę. nuptꝰ nuptę maritꝰ, quãuis raro ſit in vſu niſi apud veteres, vt apud Plau. Charinũ libet ſcire qd agat nouũ nuptũ. nuptus tus. ꝓ ipſo nubendi actu. nã dicimus, hęc data eſt nuptui & ad nuptum. Ceſar. Et ſorores ſuas nuptui in alias ciuitates collocaſſe. Aug. li. vj. de ciui. dei. Sacra ſunt Iunonis & hęc in eius dilecta inſula Samo celebrantur vbi ad nuptũ data eſt Iunoni.

❡ Nuptię cõiunctio maris & fœminę, & ꝯſortiũ omnis vitę, diuini & humani iuris cõmunicatio proprie tamẽ dicuntur cerimonię & hilaritates in ducẽdis vxoribus.

☧ Dictę nuptię vt ĩquit Ambro. libro de patriarchis, qđ pudoris gr̃a ſe obnuberẽt puellę Vñ in Geneſi. Scribiť ꝙ cũ veniret rebecca. Vidit Iſaach deãbulãtẽ & cognito ꝙ ille erat cui ducereť vxor deſcẽdit & caput ſuũ obnubere cœpit, docens verecundiã nuptijs pręire debere.

❡ Nuptialis & hoc nuptiale quod pertinet ad nuptias. vt nuptialis thalamus. Hinc fit nuptialiter aduerbium quod ſignificat more nuptiarum.

❡ Nuptiator qui nuptias appetit. Hiero. cõtra Iouini. Dicam & ego nuptiatoribus meis qui poſt caſtitatem, & diuturnam continentiam ſudant ad coitum & pecudum more laſciuiunt. Sic inſipientes eſtis, vt cum cœperitis ſpiritu, nunc carne conſumemini.

❡ Nuces a nocendo dictę ꝙ ſatis noceãt. Ouid. Qm̃ ſata lędere credo. Cultꝰ in extremo margine fundꝰ habet ſiue ꝙ linguę noceant. Vel ꝙ vt nox aerem ita nux ſucco ſuo corpus atrum faciat. Conſtat nucis nucleum eſſe difficilem concoctu, dolorem capitis inferentem, tuſſiẽtibus inimicum. Græci eam κάρυον vocãt a grauedine capitis κάρα enim caput ſignificat. Eſt autem nux generale omnibus quæ duro operimento teguntur, vt ſunt Caſtaneæ amygdalæ auellanę & huiuſmodi. Verg. Caſtaneæq; nuces. Pomũ generale nomen omniũ fructuũ q̃ ex arboribus eſui apta ꝓueniũt ſiue molliũ ſiue durorũ. Mala vero non quodcũq; pomi genus tenerioris atque carnoſi, ſed ea tantum dici q̃ ſui nominis arboribus ꝓducuntur, his ſcilicet quas malos vocamus, quemadmodũ pyra q̃ pyrus ꝓducit. hoc modo mala citrea ſiue medica dicimus, mala cotonea, mala punica & quæ vulgo generali vocabulo appellantur mala. De nucibus. Vide in dictione iuglans.

❡ Nuceꝰ a, um. quod eſt ex nuce. Hierony. ad Paulinũ. de Daniele. Secundus virgam nuceam & ollam ſuccenſam a facie aquilonis.

❡ Nucula dimi. minuta nux. Vñ & ꝑneſtinę nuculæ appellati ſunt. a nucula fit aliud dimi. nucella.

❡ Nucleus quod tenerum in nuce includitur. Plau. in Cur. Qui e nuce nucleum eſſe volt frangat nucem. inde Enucleo as. non ſolum autẽ nucleus dicitur de nuce ſed etiã de teſta & ferro, vt ex Victru lib. vij. & Pli. patet. vti ea vox ſtatumen fere id ſignificet ꝙ gręci nũc chondron, nunc pyrena vocant, materiam quãcunq; probiorem intus ac reſiſtentem intelligi volentes. Pli. Fornacium maxima differentia eſt, in his quidẽ nucleus ferri tamen excoquitur ad indurandam aciem. Aliquę modo ſunt ad denſandas incudes malleorumque roſtra.

☧ Nucamenta pe. cor. a nuce inclinari videtur. Pli. lib. xvj. nucamẽta appellat paniculas quaſi quaſdam depẽdentes ex ramis abietis.

❡ Nuceria ciuitas campanię, de qua Syl. Illic nuceria & garus naualibus. Lucerina vero oppidum Apulię a qua lucerini dicti ſunt.

❡ Nudꝰ a, um, quod eſt ſine tegmine. Verg. nuda ſinu. Ponitur quãdoq; pro inſepulto, ꝙ. ſ. cadauer ſaxo tectũ non ſit. Idem nudus in ignota Palinure iacebis arena.

❡ Nuditas ſimplicitas. Et quãdoq; ſumitur ꝓ inopia.

❡ Nudipedalia, ſacra erãt Hieroſolymis, vt ſcribit Hieronymus contra Iouini. De his meminit Egeſip. libro ſecundo belli iudaici.

❡ Nudo as. nudum facio detego. Apul. Tum vulnꝰ nudare iuſſus eſt. Inter nudum & nudatum ſic diſtinguitur quod nudũ ſit quod nũq̃ tectũ fuit. nudatũ quad tectum eſſe cõſueuit. ſed nũc tectũ nõ eſt. Aliqñ nudo ſignificat Indico. Verg. Traiectaq; pectora ferro nudauit. A nudo fit compoſitum denudo pe. pro. vt denuda crura tua.

❡ Nudiuſtertius & nudiuſquartus compoſita ſunt a nũc & die tertio & die quarto id eſt nunc eſt tertius, & nunc eſt dies quartus. Semperq; de præterito dicuntur. Dicitur & nudiuſquintus & nudiuſextus. Plau. in muſ. nã heri & nudiuſtertius & quartus & quintꝰ ſextus vſq; poſtq̃ hic peregre eius pater abijt.

❡ Nugę arum. a non & ago componi videtur ꝙ nihil agant. Sunt eñi ſermones leuiũ rerũ ac nulliꝰ põderis, & plerũq; ſcurriles ioculatorijq;. Vñ Catul. & Marꝰ. poemata ſua vocant nugas. vt de inanibus vel rebus vel verbis loquentia. Scribit. Hiero. hoc vocabulum ex hebręo fonte ad græcos latinoſque deriuatum.

❡ Nugax trium generum. Similiter & nugas triũ generum & indeclinabile. idem ſignifi. ſcilicet nugatorem & & eum qui vana loquitur. Hierony. in Sophonia. Nugas quia a lege receſſerant congregabo, & in libro. Sapien. tanquam nugas æſtimati ſumus ab illo.

❡ Nugigerulus pe. cor. qui vana nunciat.

❡ Nugiuendus ab antiquis dicebať qui aliquid mulieribus venderet. Nam omnia quibus mulieres vtuntur ꝓ rebus vanis atq; inutilibus habentur. Plaut. in aul. Nugiuendis rebus ſoluta eſt omnibus.

❡ Nugalis & hoc nugale quod eſt nugis plenũ ſeu quod eſt nugarum. Gel. Sed toreumatibus tm̃ nugalibus delatrantes obnugatione iuſta inceſſuit.

❡ Nugatoriꝰ a, ũ. idẽ qđ nugale. Cic. li. ij. ad Herẽ. Duo ſunt gñа vitioſarũ argumẽtationũ. Vnũ quod ab aduerſario repręhendi ſolet, idq; ptinet ad cauſã alterꝝ quod tametſi nugatorium eſt, tñ non indiget repręhenſione.

❡ Nugor aris. vana & nugas ago Plau. i epi. nũ mihi nugari poteſt qui fidicinã tu huc ꝓducis cropoliſtidẽ? Vernacula lingua dicimꝰ dar zanzi. Hic nugator nugis turbator. Idem in Cap. Euge pol talem talento non emam milleſimum. nam ad ſapientiam huius nimius nugator.

☧ Nugamenta idẽ quod nugæ. Apul. lib. j. A quo iſtorũ nugamenta hæc comparaſti.

❡ Nullus a um. cõpoſitũ eſt ab vllus quã ſi nõ aliquis vel ne vnꝰ quidẽ. Quod cũ ſit nomẽ, ponitur tamẽ quãdoq; pro nõ & vllus. Terent. i And. nullꝰ ſum id eſt nõ ſum. Et plꝰ eſt dicere nullꝰ ſum q̃ perij, nã q perijt corpus eſt reliquũ. Qui vero nullꝰ eſt ita eſt ac ſi natus non ſit. Interdũ nullꝰ poniť ꝓ nõ vel minime. Terẽ. in An. Liberatꝰ ſum hodie daue tua opera ac nullꝰ qdẽ. Plaũ. in Tri. Nullꝰ credas, nulla eſt mihi vita expetẽda ſine te. Tale eſt ac ſi diceretur. ne duorum quidem vita mihi dulcis eſt ſine te.

Nullatenꝰ pe. cor. aduerbiũ ſignificat nulla ex pte nullo modo. ❡ Nullibi ſignificat in nullo loco.

❡ Num ſoli indicatiuo iungiť ad qđ pertinet interrogatio, & pene idẽ ſignificat qđ an, ſubintelligitq; vtiq; negationẽ, vt, num ego te ſpoliaui? q. d. ego te nõ ſpoliaui, ſed quoties per negationẽ interrogamꝰ ſubintelligiť affirmatio, vt, num ego te ſpoliaui? quaſi ego te ſpoliaui. Cũ autẽ num poſtponiť verbo finito ſubiunctiuũ poſtulat. Cicero. Interrogaui num dubitarent.

❡ Numa põpiliꝰ vir Sabinꝰ & a Romulo ſecũdus rex iuſtitia & pietate inſignis q pacatis finitimorũ odijs gemini Iani tẽplũ ędidit qđ apertũ bella, clauſum pacẽ indicaret. Mox ad religionẽ cõuerſus in deorũ timorem quo ad mitiora truces flecteret animos, ſacra inſtituit, ſacerdotes creauit, virgines veſtales ſacrauit, pontificẽ maximũ primus declarauit, dies faſtos nefaſtoſq; condidit, annũ in. xij. menſes diuiſit. Poſtremo vbi maxima cũ reuerẽtia & ſuorũ & finitimorũ creuiſſet quadragintaq; annis regnaſſet, diẽ ſuũ obijt. Suidas. τοῦτον δὲ ῥωμαῖοι καὶ μὴ ἐπιλήμιον ὄντα προσεδέξαντο μετὰ τοὺς μεσοβασιλεῖς ὃ φλαμινίους ἱδρύσατο σαλίους τε ὃ ἱεριάδας παρθένους. ☩. i. hũc Romani aduenã admiſerũt poſt autẽ reges & flamines edidit ſalios & veſtales virgines.

❡ Numellæ genꝰ vinculi lignei, ad diſcutiẽdos noxios paratũ quo collũ & pedes imittũť. Plau. in Aſi. Qui aduerſum ſtimulos laminas cruceſq; cõpedeſq;, neruos, catenas, carceres, numellas, pedicas, boias. Varro li. ij. de re ruſt. canibꝰ dedit cũ ait. Cõſuefaciũt quoq;, vt alligari primũ poſſint leuibꝰ numellis quas ſi abrodere conãtur ne id cõſueſcãt facere verberibꝰ eos deterrere ſolẽt Col. li. vij. bobꝰ cęteriſq; magnis aĩalibus. Vbi (inquit) poſſunt etiã numellę fabricari vt inſerto capite deſcẽdẽtibꝰ p foramina regulis ceruix teneať. Idẽ dedit ouibus & capris. lib. viij. nonnulli anteq̃ pecus numellis inducant virides pineas nuces in mulctram dimittunt.

❡ Numen ꝓprie volũtas dei eſt a nuo is, qđ veteres ꝓ volo vſurpabãt. Verg. Nõ hæc ſine numine diuum eueniũt. Aliquãdo per trãſlationẽ poniť ꝓ poteſtate Dei. Vnde diuerſa numina. i. diuerſę poteſtates in vno Deo eſſe poſſunt. ſicut de Iunone ſcribiť ꝙ fuerit Curetis qa vtereť curru & haſta. Quia partubꝰ præeſſet lucina dicta eſt. Quia pręeſſet nuptijs ꝓnuba dicebať. Aliquãdo numen ſumitur pro ipſo deo. Vergi. Spero equidẽ medijs ſi quid pia numina poſſunt. Supplicia hauſurũ ſcopulis. Aliquando pro habitu atq; ornatu. Vergilius. Vadimus immixti Danais haud numine noſtro.

❡ Numerus eſt collectio vnitatũ. Vñ vnitatẽ dicũt nõ eſſe numerũ ſed principiũ nũeri. Et licet numerꝰ dicať de ijs q̃ nũerantť, interdũ etiã referť ad ea q̃ menſurãtur Cic. lib. iij. offi. Si exempli gratia vir bonus. Alexãdria rhodũ magnũ frumẽti numerũ adduxerit. Interdũ ad ordinẽ. Idem lib. ij. de natura deorũ. nihil eſt enim vt orationẽ numero mouere poſſit ſine cõſilio in quo nihil eſt numerariũ. Verg. Digerit in numerũ. Et qm̃ oĩs cõſentus, & oĩs harmonia numeris conſtat, frequenter etiam non ſolum pro ratione harmoniata ponitur quam gręco vocabulo rhythmos appellamus. Vergilius. Numeros memini ſi verba tenerẽ. Hinc oratio q̃ numeris caret, ſoluta diciť q̃ vero nũeris cõſtat numeroſa, ſed etiã abſolute ꝓ quacũq; ratiõe. Idẽ lib. xj. Hetruſciq; duces equitumq; exercitus oĩs, Cõpoſiti numero in turmas. i. rationabiliter. Et nũerꝰ diciť quaſi ſocietas & grex ſeu pars. Vñ dicimꝰ aliquẽ eſſe ex eorũ nũero q eſt eorũ pticeps Sal. Dũ hęc Romę gerũť. C. Manliꝰ ex ſuo nũero legatos ad Martiũ regẽ mittit. i. ex ijs q ptis ſuę erãt. A numerꝰ, fit adiectiuũ innũerꝰ, a, um, ꝙ eſt ſine nũero, hoc eſt infinitũ. In nũerato eſſe diciť, cũ pecunia eſt in promptu, vt habeo pecuniã in nũerato, hoc eſt nõ valorem, ſed pecuniã ipſam prõptã paratãq;. Vñ de actore dicente ex tp̃e dictũ eſt, ingeniũ eũ in nũerato hr̃e, hoc eſt ſẽper prõptũ paratũq; ad oĩa ſicut de Pollione Aſinio ſerijs iociſq; pariter accõmodato dictũ eſt eſſe eũ horarũ oĩm. Sciẽdũ eſt in nũeris vt maximꝰ qſq; ita primo loco poniť, vt vigĩtiqnq;, trigĩtaſex, ſed ſi copula intercedat is nũerꝰ ꝑponiť q minor eſt, quoties infra cẽtũ & ſupra viginti loqmur vt vnꝰ &. xxij. &. xx. Cic. Plato vno & lxxx. anno ſcribẽs eſt mortuꝰ. Iſocrates. iiij. &. lxx. cum librũ q panegyricꝰ inſcribiť ſcripſiſſe dr̃, vixitq; quiquẽniũ poſt, cuiꝰ magiſter Leõtinꝰ Gorgias cẽtũ & ſeptẽ cõpleuit annos. Ex qbꝰ verbis colligiť añ centũ pręponi nũerũ minorẽ poſt cẽtũ poſtponi. Eodẽ modo loquemur ſupra vigĩti millia vſq; ad cẽtũ millia, vt milites noſtri ſex & vigĩti milia erãt vel milites nr̃i erant vicies & ſexies mille, vel militũ nobis erãt. xxvj. millia. Etenim hæc noĩa dũ copula carẽt cõpoſita videntť, vt. xj. xij. xvij xxij. xxxiij. quẽadmodũ illa vndeviginti, duodeuigĩti. Eodẽ modo Vndeuigeſimꝰ duodeuigeſimꝰ. Vndecẽteſimꝰ duodecẽteſimꝰ. Vndemilleſimꝰ, duodemilleſimꝰ & reliqua ſimiliter. Hęc enim noĩa ſecũdꝰ, tertiꝰ, cẽteſimus & reliqua hmõi ſignificant vltimũ ex eo numero, vt ſecũdꝰ. i. vltimꝰ ex duobus. Tertiꝰ vltimꝰ ex tribus Centeſimꝰ vltimꝰ ex centũ. licet primus nõ ſignificet vltimũ ex vno. ſed ipſũ vnũ in ordine tñ ad multos ſubſequẽtes. Aliqñ tñ nõ ꝓ vltimo ex eo numero vſurpãť vt cẽteſimã ptẽ bonorũ pr̃is aſſecutꝰ ſum, hoc eſt vnam ex cẽtũ. Aliqñ ꝓ bis tm̃ ter tm̃, vt hic ager cẽteſimum fructũ attulit, hoc eſt cẽties tm̃, quãtũ ſemẽtis acceperat Plin. Admiſcetur huic far, vt mitiget amaritudinẽ eius Et tñ ſic quoq; ingratiſſimũ ventri eſt. Naſcitur qualicũq; ſolo ex cẽteſimo grano, ipſumq; ꝓ lætamine eſt. i. cũ cẽtũ granis ſiue cũ cẽtuplo grano, hoc modo appellata eſt quadrageſima, ꝙ. xl. dies cõtineat. Hoc ſignificatũ habent noĩa illa nũeralia, ſimplus, duplus, decuplꝰ & ſimilia. Hoc eſt ſemel tm̃, bis tm̃, decies tm̃. Sũt ꝑterea numeralia vnariꝰ, binariꝰ, ternariꝰ, vicenariꝰ, centenariꝰ, & ſimilia q̃ denotãt nõ multiplicationẽ: ſed nũerũ aliarũ rerũ q̃ nõ nominanť, vt lapis cẽtenariꝰ nõ ꝙ centuplꝰ ſit, ſed cẽtũ librarꝝ, hõ cẽtenariꝰ ꝙ habet cẽtũ annos. Grex cẽtenariꝰ. cẽtũ capitũ grex. Dicimus etiã binariũ, ternariũ, centenariũ numerũ, qa nũerꝰ oĩa cõplectiť ꝓpter qđ recte dicimꝰ. Centenariũ numerũ annorꝝ ingreſſus eſt, nõ autẽ cẽtenariũ annũ. Et millenariũ numerũ põdo vehit nõ autẽ millenaria põdo. Itẽ ſingulũ binũ, trinũ, ſiue ternũ. quaternũ, quinũ, ſenũ, ſeptenũ, octonũ, nouenũ, denũ, vndenũ, duodenũ, ternũdenum quaternũdenũ, quinundenum: ſenundenũ, vel denũquaternũ, denũquinũ, denunſenũ, denunſeptenũ, denũoctenũ, denũnouenũ, vicenũ. Vicenũ ſingulũ, vicenũbinũ, vicenũternũ, ſiue ſingulũ & vicenũbinũ & vicenum: & ita deinceps. Tũ tricenũ, quadragenũ, ſexagenũ, ſeptuagenũ, octogenũ, nonagenũ, cẽtenũ, quibꝰ oratores vtroq; numero vtunť, ſed frequentiꝰ plurali præſertim vbi ſubiectũ nomẽ cui addũť tm̃ pluraľr declinať, vt binę litterę, binæ nuptię, bina arma. Poetę vero frequentiꝰ ſingulari vtũť, ſed oratores fere ꝓpriã vſurpant ſignificationẽ horꝝ noĩm. Binus eñi ſiue bini ſignificat ſingulis duo. Ternꝰ ſiue terni ſingulis tres vt creabãť olim bini cõſules. i. p ſingulos annos duo. Et accepimꝰ oẽs a Cæſare bina talẽta. i. ſingulis nobis data ſunt a Cęſare duo talenta. At poetę alij q; ſcriptores ꝓ ſuis fere primitiuis hęc noĩa accipiũt. Vergi. Gurgite ſepteno rapidꝰ mare

ſubmouet amnis.i.ſeptē gurgitibꝰ.Idē. Per duodena regit mūdi ſol aureꝰ aſtra. Pli. Prodigioſa ſunt q̄ circa hoc tradit Theophraſtus,auctor alioqui grauis.ſeptuageno coitu durare libidinē contactu eius.i.ſeptuaginta coitibus.Sed in his oībus notādū eſt,ꝙ a triginta tricenum dicimꝰ g in c mutata,ſicut pro vigeno vicenū.Trecenū vero a trecentū. qa hęc noīa ſupra cētū qdē ſyncopanť infra vero nō ſyncopanť.Quippe duceni dicimꝰ pro ducēteni.Treceni ꝓ trecenteni.quadrigeni, quingeni,ſexeni,ſeptingeni,octingeni,nongeni, vel nonigeni pro quadringenteni, quingenteni, ſexcenteni,ſeptingēteni, octingēteni,nōgēteni.Cēteni autē & milleni ꝓpter dictionū breuitatē nō ſyncopanť.Sūt itē noīa nūeralia. ſimplex,duplex,triplex,quadruplex,cētuplex,& ſimilia,a qbꝰ ſimplicitas,duplicitas,& reliqua. Et aduerbia ſimpliciter,dupliciter cū reliqs. Itē aduerbia nūeralia, bis,ter,quater,decies,centies, millies. In qbꝰ notādū ſicut ſuperiora illa q̄ diximꝰ ſupra cētū ſyncopari,infra cētū minime ita hęc,ediuerſo infra cētū ſyncopanť, vltra vero nō vt vicies ꝓ viginties.Tricies ꝓ trigintics, quadragies,qnquagies,ſexagies,ſeptuagies,octogies, nonagies, cętera vero nō ſyncopāť.Quīquies, ſexies, ſepties,octies,nonies,decies,cēties, ducēties, trecenties,quadrīgēties,qngēties,ſexcēties,ſeptīgēties,octīgēties,nonīgēties,millies,biſmilies,termillies q̄termillies,qnqeſmillies,decieſmillies,viceſmillies,&deiceps

℄ Numeroſus,a,um.quod magno conſtat numero, vt numeroſus populus, numeroſa multitudo. Numeroſa vero oratio quę numeris conſtat.

℄ Numerale qđ ad nūerū ꝑtinet.Vnde nūeralis ſcientia q̄ tractat de numeris,græce arithmetrice dř. et apud Grāmaticos noīa nūeralia qbꝰ vtimur in numerādo,vt vnꝰ duo,tres,& aduerbia nūeralia, vt bis,ter,& hmōi.

℄ Nūerabile qđ nūerari poteſt. Cuiꝰ contrariū eſt Innumerabile,quod numerari non poteſt.

℄ Nūerariꝰ ſiue nūerator diciť q ſūme atq; mirabiliter computat. Auctor Aug.lib.ij.de libero arbitrio.

℄ Numerarius a,um,quod ex numero eſt,a quo ſupernumerarium quod ſupra numerum additum eſt.

℄ Numerus a numero prænomen deductum eſt.

℄ Numeratim aduerbium ſignificat per numeros.

℄ Numero as,quaſi nūmos cōputo. Verg.Biſq; die numerāt ambo pecꝰ.Huiꝰ cōpoſita ſunt Anūero,ꝙ eſt alicui nūero. Plaut.in Aſi. Etiā nūc dico piphanes rhodo mercator diues abſente hero ſolꝰ mihi talētū argēti ſoli annūerauit & mihi credidit.Qn̄q; annūerare ſigni.adiūgere.Mar.Impēſis vitā pricipis annūeres.Cōnūero ſimul vel cū alijs nūero.Et cōnūerari eſt de alicuiꝰ nūero.i. ſocietate eſſe.Dinūero clare & diſtīcte nūero,vt Dinūerauerūt oīa oſſa mea.Plau.ī Aſi. Verū iſtuc argētū tu mihi ſi vis dinūerare.Pōt etiā ſignificare diuerſe numero,enumero perfecte numero.Terent.in Adel.Iamne enumeraſti id ꝙ ad te rediturum putes.i.calculaſti & rationem ſeu cōputū feciſti pernumero perfecte numero.Plaut. in Epi. Age age abſolue atq; argētū numera ne comites morer,pernumeratum eſt.Renumero rurſꝰ numero ſeu reſtituo.Terē.in Hecy.Si eſt vt velit reducere vxorem,licet ſin alio eſt animo renumeret dotem.

℄ Nūmꝰ a numiſmate appellatꝰ eſt.Gręci em̄ nūmum νόμισμα vocāť.Quo verbo & Latini eodē modo vtūtur. Ho.Retulit acceptos regale numiſma Philippos.Mar. Cur data ſunt eqti biſq nq; numiſmata q̄re.Numiſma vero ἀπὸ τοῦ νόμου qđ eſt lex,qa cū ꝑmutatiōe vti homies ſolerēt lege nūmi vſus introductꝰ eſt. Quapropter nr̄i nūmū monetā appellauere ꝙ ſigno numiſmatis monerēť cuiꝰ p̄tij eſſent.Fuitq; nūmꝰ decima ꝑs aurei denarij Nūmꝰ adulterinꝰ moneta falſa.Ci.li.iij,offi.Quærit etiā ſi ſapiēs adulterinos nūmos accepit īprudēs ꝓ bonis cū id reſcierit ſoluturꝰ ne ſit eos ſicui debeat ꝓ bōis.

℄ Nummulus diminutiuum paruus nummus.

℄ Nummoſus nummis plenus,diues.

℄ Nummatus qui nummis abundat. Apud Plautum.

℄ Nummarius a,um.quod ad nummos pertinet.vtres nummaria nummariꝰ iij,qui nummis deditus eſt.Hie. Ad Mar.Volo in nummarios inuehi ſacerdotes.

℄ Nummulariꝰ cāpſor pecuniarū,q nūmos ad mēſam tenet,vel q officio mēſę nūmorū inſeruit. Hie. ad Ruf. Et nūmulariorū æra diſſoluit.Itē nūmulariꝰ q nūmos cudit q & Monetariꝰ dř. nūmulariū argētario viliorē eſſe docet Iuriſcōſultus. Sed ꝓprie cāpſor pecuniarū a nr̄is argētarius,a græcis Trapezita.nūmularij & mēſarij ſunt minutiores non tenentes libros in quibus data accepta q; ſcribunt quos gręci collibiſtas appellant.

℄ Numidia pars Africæ inter Tingitanā & Carthaginēſem regionē ἀπὸ τῶν νομῶν.i.a paſcuis locis verſa o lr̄a in u.Pli.li.v.ſcribit numidas nomades dici a ꝑmutādis pabulis.mapalia ſua.i.paluſtres domos circūferētes.Ea regio vt Pō.ſcribit ſpacio anguſtior ē q̄ mauritania. ſed magis culta & ditior vbi numidicū marmor effodiť.Hic numidicꝰ a,ū,vt lapis numidicꝰ q īter gn̄oſa marmora annūerať.A Papiniō,Libicꝰ ſilex appellať.Et pauimēta pœnica a veteribꝰ dicebāť q̄ ex marmore numidico ſtrata erāt. ✣ Numidiana pira dn̄r a regiōe nūidica.Cc

✣ Numitor viri ꝓpriū Romuli&remi auꝰ maternꝰ.Cc

✣ Numitius amnis eſt non longe a Lauinio.Cc.

℄ Nunc aduerbiū tp̄is & hoc qđ gręcis eſt νῦν γὰρ εἰς τὸ προσεστῶς c.ſignificat hoc p̄nti tp̄e q̄uis qn̄q; ꝓ noīe ponať.Ci.Nūc tp̄s nūero.quaſi tp̄is p̄ntis,& quaſi nūcini ſi latinitas patereť,ſicut Craſtini.Interdū poniť ꝓ ſero Verg.Nūc ſcio qd ſit amor.Interdū nullū tp̄s denotat& ꝓ ſed accipiť.Cic.Quæ qdē multo plura euenirēt, ſi ad getē ītegri iremꝰ,nūc onuſti cibo & vino cōfuſa & pturbata cernimꝰ.Dř & nūcnuꝑ dedit.Terē.ī Eu.Idē.Menādri phaſma nūcnuꝑ dedit.Eſt em̄ ex illis verbis q̄ veteres propter ambiguitatē cū adiectione proferebant.

℄ Nūcupo as,pe.cor.nomino.Liui. lib.j. Quē Iulium eūdem Iulia gens auctorem ſui nominis nuncupat.

℄ Nūciꝰ q nūciat & qđ nūciať.Ver.Et nūciꝰ ibis pelidę genitori.Plau.ī Sti.Pręcucurri vt nūciarē nūciū exoptabilē.Hie.li.ij.℞.Si ſolꝰ ē,bonꝰ nūciꝰ ē ī ore eiꝰ.nūcia q̄ aliqd nūciat.Nūciū res q̄ nūciať. A nūciꝰ fit internunciꝰ qui inter duos medius eſt ad aliquid tractandū.

℄ Nūcio as,moneo ſignifico.Terē.ī Hecy.At iſtos inuidos dij ꝑdāt q hęc libēter nūciāt.Huiꝰ cōpoſita ſunt Annūcio qđ ē alicui nūciū porto.Hie.li.℞.Neq; em̄ fieri pōt vt ſi certe cognouero cōpletā eē pr̄is mei militiā cōtra te nō annūciē tibi.Denūcio manifeſte nūcio.Col. Siaūt cęli ſtatꝰ frigidꝰ & pruinoſꝰ,hyemis violētiā denūciat ī idꝰ Februarias hāc curā differemus.Enūcio extra nūcio manifeſto.Sal.Propere ꝑ Fuluiā dolū Cicero.qui parabať enūciat.Pręnūcio an̄nūcio.Terē.ī Phor.Abi p̄nūcia hāc vēturā.Pronuncio ꝓfero. Vn̄ ꝓnūciatio ꝓlatio.De qua Cic.li.j.ad Herē.Probatio eſt vocis vultus geſtus moderatio cū venuſtate.et ꝓnūciare eſt decernere,a quo ꝓnūciatū.ſtatutū.obnūcio,cōtra aliorū volūtatē ſeu malū nūcio.Terē.in Adel.Primꝰ ſentio mala nr̄a primꝰ reſiſto,oīa priꝰ porro obnūcio ægre ſolꝰ ſi qđ fit fero.Do.Qui malā rē nūciat,obnūciat.obnūciare etiā dicūť augures qui aliquid mali ominis ſęuūq; viderint.Ci. ꝓ Sex.Cūq; auſpicijs religiōiq; parēs obnūciaret quod ſenſerat. Vn̄ & ꝓ reſiſtere reluctariq; ponitur.Sue.ī Cæſa.Lege autem agraria promulgata obnunciantem collegam armis foro expulit Renuncio de quo alibi.

℄ Nūdinę arū.p.c.a nono die dictæ ſūt quaſi nouēdinę q̄ īſtitutę ꝓhibēť vt ruſtici.viij.diebꝰ ī agris eſſent & nono die repeterēt vrbē ad mercatū,ꝓ legibꝰ accipiēdis, & vt ſcita atq; cōſulta freq̄ntiore ꝑplo referēť q̄ trinūdino die p̄poſita a ſigl'is atq; vniuerſis facile noſcebāť.Vn̄ ēt mos tractꝰ vt leges trinūdio die ꝓmulgarēť.Dř & nūdinū neu.ge.Li.Poſtq̄ vero comitia decēuiris creādis in trinūdinū īdicta ſūt.Trinūdinꝰ aūt dies vľ trinūdinū ſiue trinūnūdinū dicebať dies tertiarū nūdiarū,q p̄dicantea ſolebat,vt notior eſſet vniuerſis.Idem eſt em̄ dicere Trinundino & tertijs nūdinis & in trinūdinū hoc eſt in tertias nundinas.Sunt qui putent Trinundinū eſſe triū dierum ſpatium ad habenda comitia creandorum magiſtratuum cauſa.Sed Feſt.ſcribit nefas eſſe nundinis agi cum populo.quod eſt populum ad concilium aut comitia vocare.Alij non pro trium dierum ſpatio ſed pro loco accipiunt,ꝙ tribus in locis vno die fierent comitia, aut tribus diebus vno in loco celebrarentur.

℄ Nudina æ.Romanorum dea a nouo die naſcentium dicta,qui luſtricus dicitur.

℄ Nūdinator qui in nūdinis mercať.Feſtꝰ. Nūdinis ruſtici cōueniebāt mercādi & vēdendi cauſa tumq; nefas erat cum populo agi ne interpellerentur nundinatores.

℄ Nundinor naris.palam vendo ſicut in nūdinis fit.ꝙ & Nundino as.dř.Iul.Firmicus lib.vj.mathe. Queſtus & libidinis cauſa pudorem duobus fratribus nundinabit,& ad coitum fratrem inuitabit & filium.Apul. Toti nunc iudices ſententias ſuas pretio nundinantur.

℄ Nūdinarius a,um quod ad nundinas pertinet,vel ꝙ nundinis deputatum eſt.Pli.lib.xij.His cōmercijs Caracem oppidum aperuere quod eſt illis nudinarium.

℄ Nunquando pro eo quod eſt nū aliquādo? Et habet accētum in pe.ſicut Aliquando.

℄ Nunquid interrogātis ꝑticula qua non tā interrogamus q̄ exactius inſtamus plerūq;.Cōponitur aūt ex nū & quid ſed m mutatur in n.Et modo aduerbiū eſt vt nūquid ego ſum rabbi?modo nomē.vt nūquid criminis habes quod mihi obijcias?Sed apertius non in neu.ge. vt nūquis omnium noſtrum te offendit?hoc eſt an aliquis.

℄ Nunq̄ nullo tp̄e,a quo nonnunq̄ quod ſignificat aliquando.Nunquā non ſignificat ſemper.Sueto.in Tib. Turbatiore cęlo nunq̄ non coronam lauream ceruice geſtauit ꝙ fulmine afflari negetur id genus frondis.

℄ Nuo is cum ſuis compoſitis.Vide ī dictione Abnuo.

℄ Nuper aduerbiū ſignificat non longo tēpore a nunc. Boe.Hoc aūt quod nuper diximus.Qn̄doq; de longiori dicitur.Cicer.de diui.Nā ante diſciplinam patefactā quæ nuper inuenta eſt.Hinc Nuperum id eſt recēs nouum.Plaut.Recens captum hominem nuperum nouitium.Nuperrimus recentiſſimus.

℄ Nurcia vrbs antiqua in vmbria ex qua. Q. Sertorius vir rei bellicæ ſcientiſſimus ortus eſt. Suidas. νυκρία καὶ νυρκία πόλις τύρρηνας ... νακρία διὰ τοῦ ἄλφα. ✣ i.nucria & nurcia vrbs.Thyrrheniæ quæ & nacria per a dicitur.

℄ Nuſquam locum negat,& ſignificat nullibi. ſicut vſq̄ alicubi quaſi vno quouis loco nuſquam non ſignificat vbique non nuſquam alicubi.

℄ Nutrio is.iui.vel trij.ſecundum Priſci. Et ꝓprie paruulorum eſt vt creſcant.Inuenitur etiam nutritor tā deponens quam paſſiuum. Verg.lib.ij. Georg. Hoc pinguem & placidam paci nutritor oliuam.i.nutrito.Huiꝰ compoſitum eſt Enutrio.

℄ Nutrico as.pen.cor.idem ſignifi.Cice.lib.ij.de Nat. deo.Omnia q̄ ſunt ſic ſua membra & ſuas partes nutricant & continet.Colu.lib.viij.paſſiuum protulit. Nam ſuburbanus lactens porcus acere nutricandus eſt.

℄ Nutritius qui nutrit,ſiue qui curā habet infantium & adultorū vt viuāt.Hier.Non dixit. Accepit filiū ſuū & vxorē ſuā,ſed puerū & matrē eius quaſi nutritius,nō maritus Hic accipitur quaſi cuſtos & nutritor Mariæ in neceſſitatibꝰ niſi dicamꝰ quaſi nutritiꝰ pueri non maritus Mariæ. Eſt & nutritius a,um.Colu.libro.iij. Ne incrementa duricia ſua reuerberet ſed tenero velut nutritio ſinu recipiat & cœleſtes admittat imbres.

℄ Nutrix quæ nutrit.Cuiꝰ diminutiuum eſt nutricula. Iuuena.Gallia vel potius nutricula cauſidicorum.

℄ Nutus & nutos.Vide in dictione Abnuo.

N ANTE Y

NYctileus dictus eſt Bacchus ꝙ eius ſacra noctu celebrarentur.Nam νὺξ latine.nox dicitur.

℄ Nyctilopes qui vidēt interdiu,accidēte autem ſole cernūt exiliter,noctu nihil.hi etiam luſcioſi dicuntur a latinis Nyopes vero qui iam ab initio ortus ſui niſi admota contueri nequeūt ꝙ genus curā nō recipit,vt Vlpi ī ędilitio edicto īqt.Pli.li.viij.Caprinū iecur ſi veſcatur reſtituit priſtinam aciē his quos nyctiopas vocant.

℄ Nycteris.idis,veſpertilio tā minutis pedibus vt q̄is carere videatur.

℄ Nycticorax coruus nocturnus,qui & nocticorax.

℄ Nyctileia,ſacrificia quę Baccho fiebant,a nocturno tempore dicta.Vnde & Bacchus nyctileus dictus eſt.

℄ Nyctimene filia Nyctei,quo etiam nomine dicta eſt auis quædam in quam conuerſa Nyctimene fertur,q̄m̄ cum patre concubuerat facinus recognoſcens in ſyluas aufugit & in noctuam conuerſa lucem odit nocte em̄ volitans,a gręcis appellatur γλαῦξ.

℄ Nympha latine ſponſa.Sed putauerant antiqui nymphas aquarum deas eſſe quaſi lympharū numina Nymphę vero ab aquis deę ſunt quales ſunt dryades hamadryades & oreades Quippe veteres gręci nymphā dicebant quam nos mutatione vnius literę lymphā hoc eſt aquam.Aliqn̄ nymphę dicuntur muſæ ꝙ aqua currēdo muſicos ſonos efficiat.Hinc ſępenūero a poetis inuocātur.Ver.Nymphę nr̄ amor libethrides.Nymphus dř ſponſus a quo paranymphꝰ.Dicuntur & nymphę apes cū primū formā cœperint habere.✣ Pli.lib.vj.Apes alię in vermiculo alię in nympha eſſe ꝓhibenť.In vermiculo ſunt cū primū ab incubatu excluduntur excepto rege qui non vermiculus ſed ſtatim penniger exiſtit cętera turba cum formā capere cœpit,nymphę nominatur.

℄ Nymphea plurali numero & ge. neu.dicūtur lacꝰ & balnea.Iul.Capito.Opera Gordiani romę nulla extant p̄ter quędā nymphea & balneas.Ioſe.ſcribit Herodem apud Aſcalonā cōſtituiſſe nymphea.i.lacus & balneas.

℄ Nyſus & Nyſa nomina propria ſunt.Verg. Nyſus & Eurialus.Idem Mopſo Nyſa datur.

℄ Nyſa etiā vrbs Arabię apud quā vt Diodor.ait Bacchus educatꝰ a nymphis fuit. Vn̄ & Nyſeꝰ dictꝰ eſt cognominatꝰ.Dionyſiꝰ a Ioue.ſ.& nyſa nomē accipiens. Nyſa etiā nō tā mōs q̄ ciuitas in india eſt a libero patre vt refert.Strab.ꝯdita carminibꝰ poetarū celebratiſſima ſita ſub radicibus montis quē Meron incolę appellant. Proper.Indica Nyſeis arma fugata choris.Alia eſt Nyſa in Bœotia apud Homerū.Apud Pli.in Caria.Apud Strabonem vicus in Helicone vbi ſimili modo colitur Bacchus.Apud Ptol.in Ionia ac Lycia.Apud Stephanum in thracia multi tamen Nyſę,arum.declinant.

℄ Nyſſa ꝑ geminū ſſ,repagulum vnde curſores mouentur ab νεύω inclino,ꝙ cum metam attigerint inclinenť.

✣ Nyſſia hederę genꝰ maxis ītra nigras corymbis.Cc.

℄ Nyſirꝰ pen.cor.inſula in qua eſt vrbs eiuſdē nominis Home.Qui Niſtrō habet cęlſam carpatonq; Caſonq;. ✣ Hęc non longe diſtat a Coo.In ea fiunt optima vina.

✣ Nympheus locus in lydia.

O Varijs modis poſitū inuenitur. Nā nomen eſt vocalis. Aliqn̄ aduerbium vocandi.Ver.O regina nouā cui cōdere Iuppiter vrbem.Aliqn̄ admirandi. Iuuena.O q̄lis facies & q̄li digna tabella. Aliquando indignandi.Cicero in catil.O tēpora,o mores,o paterni generis oblite,materni vix memor.Aliqn̄ optati aduentus,aut repente percuſſi.Teren.O ſalue,o Pamphile.Verg.Adſis o placiduſque veni.Inuenitur quandoque iunctum ſi.Perſi.O ſi ſub raſtro crepet argēti mihi ſeria dextro.Quandoque cum vtinam.Ouidi.O vtinam tu cum Lacedemona claſſe petebat.Interdum eſt.Interiectio dolentis.Cicero.O me miſerum,o infœlicem.Exprimit nonnūquam exultantis affectum.Vergilius.O mihi ſola mei ſuper Aſtyanactis imago Et o fœlix ſi te tua Roma videret.Tacetur quandoque o,cū accuſatiuo iungitur,Nam & noīatiuo & vctō iūctū legi

mus, vt apud Pliniũ iuniorem. Hominem te patientem ac potius durum ac pene crudelem. Et ſicuti docet Donatus maioris ſtuporis eſt hoc modo pronunciatum, & quandoq; melius ſonat. Teren. in Eu. Hominem perditum miſerumq; & illum ſacrilegum.

O ANTE A

OAtaricha dicũt mugılũ oua ſale cõdita, añquã ad menſam apponebãt (ſicut ęgyptij cadauera aromatibꝰ) ὠὸν enim ouũ, interpoſita u euphonię cauſa, τάριχον ſalſum dicitur ταριχεύω ſeruo condio liquefacio ſicco. Suidas. σημαίνει δὲ καὶ τὸ ξηραίνειν καὶ δικὸν εἰς γάρον ἐξχωρίζεσθαι λέγεται ταριχηρὰ καὶ τὸ τάριχος, οὐδετέρως ὡς ἀριστοφάνης βατράχοις, εἰσὶ δὲ κρέας ἁλσὶ πεπασμένον παρὰ τοῖς γάρον ἐγχωρίζεσθαι. ✠ Id eſt ſignificat & ſiccare & quale in Garũ ſeparari dicitur & ταριχηρὰ ſalſamentum & taricos neutri generis vt Ariſtophanes in ranis, eſt autem caro ſale conſperſa in girum ſeparata.

¶Oaxis fluuius cretæ, licet Seruius Meſopotamiæ fluuium diceret.

¶Oaxus ciuitas Cretę ab Oaxo Acallidis nymphę Minoidis filio, vel a ſitu loci, ꝙ crepidines Gręci axos vocent. Herodotus quoq; oaxum vrbem Cretę facit ĩ qua Ethearchus pater Pthonimæ matris Bacchi regnauit, qui Cyrenem Lybiæ vrbem ędificauit.

O ANTE B

OB prępoſitio ſeparari & componi poteſt. Separata cauſalis coniunctionis locum tenet. Vergi. lib. xj. Cuius ob auſpiciũ infauſtũ moreſq; ſiniſtros. Apud veteres etiam pro ad ponebatur. Ennius. Pendet ob Romã noctu legiones ducere. Cicero Papyrio Pęto. In eo igiẽ conuiuio Cicero ille quem ſpectabant, cuius ob os graij ora obuertebant ſua? Sic dicebãt, obire pro adire. obmoueo pro admoueo obiacent pro adiacent, & complura hoc genus. Compoſita quandoq; ſignificat contra. vt oppugno. obijcio. Quandoq; circum vt obambulo obſideo. Quandoq; ſuper ſiue coram, ſiue obuiam, vt obuenio. Quandoq; ad, vt obeo. Dicimus enim Iſte obiuit mortem, hoc eſt iuit ad mortem. Componitur autẽ cum a vt obaudio. cum c, vt occũbo, d vt obduco, e vt obeo, f vt offero, g vt obgannio, h vt obhęrbeſco, i vt obiicio, l vt oblitero, m vt obmuteſco, n vt obnitor, o vt oborior p vt oppugno, q vt obquiſco, r vt obruo, ſ vt obſto, t vt obtineo, u vt obũbro, Sed quoties vocalibꝰ iũgiẽ vel d, l, n, r, ſeruaẽ b integra. Cũ c mutaẽ b in c, pręterquã ĩ obcęco, obſcurꝰ & obſcænꝰ, in qbꝰ duobꝰ vltimis b ſeruatur & ſ addiẽ poſt b. Cũ alijs lr̃is mutaẽ b in ſequentem literã niſi in his q̃ modo excipiã. In f mutaẽ vt offendo, offella, vbi cauſa metri abijciẽ b quũ tñ in offa in f mutetur. In m, vt omitto niſi apud poetas vbi o breuiatur & b abijcitur. In obmuteſco b ſeruandũ puto, ſed nõ ꝓferendũ, quãuis mutari in m, debere videatur, vt de omitto Priſcianꝰ ſentire videtur. In p, oppugno. In oportet tamen neq; b, neq; p, ſicut in opportunus geminamus. In operio ſimiliter adoperio & cooperio, in quibus b abijcitur. In q vero abijci puto b, vt oquiuiſco, In t varie ſentitur, ſed per b vſus ea ſcribit, vt obtineo, In obſtrudo vero addiẽ ſ præpoſitioni, ſicut in obſcurus. Et aliud eſt obtrudo, aliud obſtrudo.

¶Obacero as, pe. cor. Vide in dictione Acero.

¶Obęratꝰ cũ ę dipht. dr̃ miles ſeu quis aliꝰ qui ęre dato iã obligatꝰ eſt q̃ſi ęre alieno aſtrictꝰ & debitor ad aliqd operãdũ. Cęſar li. j. Cõ. oẽs obęratos, quorũ magnũ nũerũ habebat cõduxit. Var. Res maiores vt videmias & fœneſcia adminiſtrẽt ij, quos obęratos nr̃i vocitarũt.

¶Obãbulo aduerſus alios ambulo, vel ambulãti me oppono ſiue circũeo, aut obuiã eo, Plau. in. cap. Itẽ alij paraſiti fruſtra obãbulãt in foro. Verg. lib. iiij. Geor. datiuo iunxit. Nõ lupꝰ explorat ouilia circũ. Nec gregibꝰ nocturnꝰ obambulat. Q dr̃ Ser. exponit inſidiaẽ. Sed figurate dictũ puto, vt it clamor cęlo. Aliqñ obambulare accipiẽ ꝓ vna iũctimq; ambulare. Suetoniꝰ in Tibe. Et ſecretum petẽti nõ niſi adhibito. Druſo filio dedit, dextrãq; obambulãtis, veluti incubãs quoad peragereẽ ſermo cõtinuit. Ouidiꝰ de Polyphemo dixit. Nocturnꝰ obambulat pro eo qd̃ eſt vltro citroq; ambulando diſcurſat.

¶ Obareſco circunquaque areſco.

¶Obaudio auditũ poſtergo. Et in eadẽ cõpoſitiõe au mutaẽ in e. & dicimꝰ. Obedio, & fit cõtrarię ſignifi. quaſi dicto obediẽs ſum. Inuenitur Obedire dici de turpi obſequio. Cic. Dũ autẽ ipſe dedecori ac turpidini obedierit, nõ modo imperator omnino habẽdꝰ nõ erit. poniẽ interdũ obaudire pro audire ſeu obedire. Auguſti. libro xvij. de ciui. dei. Pro eo ꝙ obaudiuit Abrahã pater tuꝰ vocẽ meã, & cuſtodiuit pręcepta mea. Alibi datiuo iunxit. Et præcepto vtriq; obaudire cupiẽtis. ἢ ἑλληνικὸν τὸ χαωβὰ πλῆθος μέρος, ὅτι ἐν τῇ τύρβῃ πίνειν ἐν συμποσίοις ἐξεδίδοτο. ✠ Id eſt Vel græcum forſitan multitudinis pars ꝙ hęc in turba & & conuiuijs datur bibere.

¶ Obba poculi genus, dicta quaſi ob bibere ſit facta.

¶ Obcęco as, nõ plꝰ ſigni. q̃ cęco in quo b remanet contra aliorũ regulã. Col. lib. iiij. Velut ignorãtię tenebris obcęcata luce veritatis caruit. Idem lib. ij. Vbi ſolutior eſt humus aliquæ fiunt patentes, quędam etiam obcæcantur ita, vt in eas ora hiantium foſſarum competant. id eſt deſuper teguntur.

¶Obdo is, ex ob & do ſigni. oppono ſiue appono. Et ꝓ claudo poni cõſueuit. Terẽ in Eu. Peſſulũ oſtio obdo.

¶Obduro as, pe. ꝓ. durũ facio. Hiero. cõtra Ruffi. Vſq; adeo ne obduraſti frõtẽ, vt in mẽdacio ponas ſpẽ tuam?

¶ Obdureo es, rui. A quo obdureſco. durꝰ fio. Ci. Cornifici equidẽ ſic iã obdurui, vt ludos Cæſaris nr̃i æquiſſimo animo viderem. quod eſt quaſi callum feci.

¶ Obdulceſco is, circũ dulcis fio. Aug. li. vij. cõf. Nam primo ſanctis tuis literis formatꝰ & in eaũ familiaritate obdulcuiſſes mihi poſtea in illa volumina incidiſſem, fortaſſe abripuiſſent me ab ſolidamento pietatis.

¶Obduco is, pe. ꝓ, ſuperduco, tego. Hiero. in Gẽ. Cũ q; obduxero nubibꝰ cęlũ. Verg. et cinis obductę celabat lumia prunę. Aliqñ poniẽ ꝓ detego, aperio. Luci. Vos interea lumẽ auferte, atq; aulã obducite. Aliqñ ꝓ circũduco ſiue cõtra duco. Plau. ĩ Pſeu. Si hos expugno facile ego hãc rẽ meis ciuibꝰ faciã, poſt ad oppidũ hoc vetus cõtinuo meũ exercitũ ꝓtinꝰ obducã. Aliquando ꝓ facio, cõtraho. Plinius Iam callum obduxerat.

¶ Obedo is, pe. cor. couſumo. quaſi circumedo, a quo

¶Obeſus a, um. pro gracili & exili & circũroſo macilentoq; Nęuiꝰ. Corpore pectoreq; vndiq; obeſo tardi ingenio ſenis. Aliqñ ſignificat comedo. Vñ obeſus ꝓ vberi & craſſo, vt ſit obeſus, quaſi ob edẽdũ factꝰ. Verg. li. iij. Georg. Argutũq; caput breuis aluꝰ, obeſaq; terga. Hie. Minus ſolertes ſunt, qnibus obeſiſſimus vẽter eſt. Obeſitas pinguedo. Pli. In magna obeſitate.

¶Obedio is, iui itũ, obtẽpero. vide in dictiõe obaudio.

¶ Obelꝰ pe. ꝓd. latine dr̃ veru. a cuiꝰ ſimilitudine virgula q̃dã inter pũcta etiã veru dr̃ iacẽs ſic· Hac vſi ſunt eccleſiaſtici iterpretes, qua denotaẽ aliqd additũ in trãſlatiõe qd̃ in ꝓtotypis nõ habeẽ. Hiero. ad Pauli. Origenis ſtudiũ me prouocauit, qui editioni antiquę tranſlationẽ Theodotiõis admiſcuit, aſteriſco & obelo opꝰ oẽ ne diſtinguẽs. Sic dictꝰ ꝙ obelo, id eſt verui ſit ſimilis, vel quia tanquã veru ſupflua iugulat & cũſumit. Suidas. ὀβελὸς ἢ σοῦβλα ξενοφῶν ἐπάταξεν ἰνδὸν διαπορῶ τις ὀβελίσκῳ διαμπερὲς νὸν μηρὸν τῷ ἐγγύτατα καὶ παροιμία τὸ θερμὸν τοῦ ὀβελοῦ ἐπὶ τῶν τὰ χείρονα ἀντὶ τῶν κρειττόνων αἱρουμένων. ✠ Id eſt obelus Subla, Xenophon percuſſit in tranſitu obeliſco traiectum femur propiſſime & parœmia calor obeli ad peiora pro melioribus detentis.

¶Obeliſcus diminutiuũ ab obelꝰ magis noie quam rotundum magnę res obeliſci dicantur. Eſt autẽ lapis aſprimꝰ in figura metę cuiuſdã, ſenſim a ꝓceritate in excelſũ cõſurgẽs, paulũ gracileſcẽs, ſpecie quadrata in verticẽ ꝓductus anguſtũ, manu læuigatꝰ artificis. Qui multi Romę

fuiſſe referuntur. Et ſunt pyramidibus lõge minores. Solis numini ſacrati. propter quod ad radiorum ſimilitudinem fiebant.

¶Obeliſcolychnium inſtrumentum militare, ab vſu gemino. ſ. veruculi & lucernę dictum.

¶Obeo is. iui vel obij tũ. Eſt aũt obire, adire. Nã ob ꝓ ad quandoq; ponitur. Vñ obire mortẽ eſt ire ad mortem Plau. in Aulu. Vbi is obijt mortem qui mihi id aurũ credidit. Similiter obire diem dicimus pro eo quod eſt mori quaſi ire ad diem fati. Ser. Sulpi. Cice. Nunciatum eſt mihi. Marcellum diem ſuum obiſſe. Et obire vadimonium eſt ire ad vadimonium. Sic dicimꝰ obire rus. ꝓ ire ad rus; Cice. Mario Tu modo iſtam imbecillitatem valitudinis tuæ ſuſtenta & tuere, vt noſtras villas obire. & mecũ ſimul lecticula concurſare poſſis. Aliqñ ſignificat prędo eſſe. Suet. in Cęſar. Tanuiſius adijcit Craſſum diem cædi deſtinatum non obijſſe Aliquando exequi. vt obeo legationem. i. exequor munus ſiue officiũ legationis. obeo prouinciam, exequor officiũ ꝓuinciale, obeo vitã, perficio vitam. Liui. lib. j. Eum iura redditurũ obiturũq; alia regis munia eſſe, poniẽ qñq; ſine actõ, & ſignificat morior. Iuuen. Magnus ciuis obit, & formidatꝰ othoni. Et obire eſt circuire. Verg. Magnas obeuntia terras. Liui. lib. j. Tum ſacerdotibus creandis animum adiecit, q̃q̃ ipſe plurima ſacra obibat. i. circuibat viſitando, Item obire obuiam ſe præbere. Teren. in Hecy. Adeo tuam antiquam venuſtatem obtines, vt voluptati obitus, ſermo, aduentus tuus quocunque adueneris ſemper ſiet. Donatus obitus occurſus.

¶Obequito circũequito. Liui. li. ij. Veiens hoſtis Hetruſciq; eo magis ꝓpere agere, laceſſere ad pugnam primo obequitando caſtris prouocandoque.

¶Oberro as. circumerro. Perſius per tranſlationem ꝓ circũuolo poſuit quum dixit. Diues arat Curibus quantum non miluus oberrat.

¶Obeſco as. ab eſca cõpoſitionẽ habere conuenit, quaſi eſca farcio. Col. lib. ix. Nonnulli tribus aq̃ ptibus vnã boni vini miſcent, madefactoq; triticeo pane obeſcant auem, q̃ prima luna (qm̃ id quoq; cuſtodiendũ eſt) ſaginari cœpta vigeſima ꝓgliſcit. Ineſco idem ferme ſignificat, ſed per tranſlationẽ ponitur pro decipio. Terent. in Adel. Neſcis ineſcare homines Dona. Metaphora ab aucupibus, qui auibus capiendis effundunt cibum.

¶Obex ge. maſcu. vel fœmi. ab obijcio ſignifi. cuiuſcũq; rei obiectionẽ ſiue obſtaculũ. Ver. lib. x. Ecce maris magno claudit nos obijce põtus. Hierony. Sagitta quæ contento neruo dirigitur difficile vitatur, ante eñ ad eũ ad quem iacta eſt peruenit, q̃ obice clypei fruſtreẽ. Vnde & peſſulum ſerãq; oſtiorum obices appellamus.

✠Obgannio, vide Gannio.

¶Obhęrbeſco is. ex ob & hęrbeſco. Hęrbeſcere vero ẽ hęrbam fieri. Cic. in Cato. Et elicit hęrbeſcẽtem ex eo viriditatem q̃ nixis fibris ſtirpium ſenſim adoleſcit. Feſtus. obhærbeſcere hęrbam increſcere.

¶Obiaceo es. pe. cor. circũ aut contra ſiue obuiã iaceo. Col. li. ij. Sed vaſtos ceſpites cõuellit qbus obiacentibꝰ ĩpeditũ aruũ minꝰ recte põt iterari. Liui. lib. ix. Quũ ad alias ãguſtias ꝓtinꝰ ꝑgerẽt, ſeptas deiectu arborũ, Saxorũq; ingentiũ obiacente mole inuenere. i. contraiacẽte.

¶Obijcio is penul. cor. anteiacio, antepono, porrigo, offero. Col. li. vij Tenerrimã quãq; frondẽ, aut pãpinos vitis obijci. ſ. boui. Plautus in Cur. Flos veteteris vini meis naribus obiectus. i. porrectus. Terẽ. in Heau. Vt hanc notitiam nec opinanti primus obijcerem ei domi id eſt offerrẽ vel darẽ. Aliqñ contraiacio oppono. Aliqñ infero. Plau. in Am. Qui multa thebano populo acerba obiecit funera. Aliquando repente oſtendo. Claudia. Ex templo ſeſe medijs obiecit in aruis.

¶Obiecto as. frequẽter obijcio, oppono, ĩputo. Lactã. li. iij. Et ſtultitiam quam nobis iſti deorũ cultores obiectare nõ deſinũt. Interdũ poniẽ ꝓ expono. Ver. lib. iiij. Et corpora bello Obiectant.

¶Obiectus a, um. participium. Obiectus us. nomen ꝙ ſignificat oppoſitionem.

¶Obiectum philoſophi vſurpant pro omni eo ꝙ cerni poteſt. i. quicquid oculis obijcitur.

¶Obitus a, um pe. cor. ꝑticipiũ. vt morte obita qualis fama eſt volitare figuras. Eiuſdẽ ſignificationis cum obeo is. obitus tus. nomen, ꝙ eſt mortis executionem ſignificat. Ci. Quum de obitu fratris literas accepiſſem. Modo occaſum. Ver. lib. i. Geor. Nec fruſtra ſignorum obitus ſpeculamur & ortus. Modo aduẽtum. Turpi. Et qs eſt qui interrumpit ſermonem meum obitu ſuo?

¶Obiter pe. cor. ex ob, circũ & iter ꝯpoſitũ aduerbium ſignifi. incidenter, hoc eſt p̃ter ꝓpoſitũ, q̃ſi in itinere occurrens, aut q̃ſi per iter & in tranſitu. Pli. in prolo. Vt obiter caueã iſtos homero maſtigas. Et lib. xviij. Maior pars Italię vtiẽ pilo, rotis etiã quas aquaverſet obiter & molat Idẽ. li. xi. Cuiꝰ anguſtiæ nõ ſinũt vagari incertã aciẽ & velut canali dirigũt obiterq; ĩcidẽtia facile declinant Iuue. Aut obiter leget aut ſcribet vl' dormiet intꝰ id eſt interĩ Sunt qui exponãt obiter pręciſe tali cauſa.

¶Obiurgo as. Valde arguo repħẽdo, vel cõtra aliquem clamo Terẽ. in An. Nã ſi obiurges illũ vitę qui auxiliũ attulit, quid facies illi qui dederit damnum aut malum.

¶Obiuro ras. pe. pro. iurando aſtringo Ci. pro Cęlio fuit in hac cauſa pertriſtis quidã patrius cenſor magiſter obiurauit. M. Cęlium ſicut neminem vnquam parens.

✠Oblationes proprie dicuntur quę dijs offeruntur. Veteres offerumentia dicebant. Cc.

¶Oblecto as. & oblector, aris. Vide ĩ dictione Delecto.

¶Oblido is. pe. ꝓ. ex ob & lido ſeu lędo ſignifi. circũ circa vſq; ad mortẽ percutio, ſuffoco, neco. Lactan. lib. vj. Ne illud quidem concedi aliquis exiſtimet vt recentes natos liceat oblidere q̃ vel maxima eſt impietas. Ad vitam enim deus inſpirauit animas non ad mortem. Col. lib. viij. Ne anguſtę fœdus oblidant.

¶Obligo as. pe. cor. circũligo Idẽ li. viij. Vt admiſſarij dexter vl' etiã ſiniſter viculo teſticulꝰ obligeẽ. Curtius. Ne obligato qdẽ vulnere haud ſegnis deſtinata exeqẽ. Per trãſlationẽ obligare eſt deuĩcere ſeu debere. Ci. Au. Trebonio Dolobellã antea tm̃ mõ diligebã, obligatꝰ nihil erã. Differũt tñ ſcd̃m Aſco. obligatꝰ & diſtrictꝰ qm̃ obligatꝰ ĩ bonis & ĩ viculis dr̃ Diſtrictus ſine vinculis.

¶Oblimo as. pe. ꝓ ex ob & limꝰ cõponi videẽ q̃ſi circũlimo ſiue ſup limo repleo. Ci. li. ij. de natura deorum. Nilꝰ Aegyptũ irrigat, & quũ æſtate obrutã oppletamq; tenuerit tũ recedit, molitoſq; & oblimatos agros ad ſerẽdum relinquit. Ver. lib. ij. Georg. Et ſulcos oblimẽt iertes. Per tranſlationẽ Clau. lib. iij. ꝓ obcęcare & q̃ſi limo meatus claudere vel inquinare poſuit. Sed quod diſſuaſor honeſti Luxus & humanas oblimat corpora mẽtes. Eſt & oblimo, a limo as. compoſitum Hora. in ſer. Rem patris oblimare malum eſt vbicunque.

¶Oblino. pe. cor. circũfœdo Lact. lib. iiij. Luto ſe oblinunt qui deos. i. terrã lutũq; venerãtur. Sal in Iug. Simẽ Gladium ſauguine oblitum oſtentans.

¶Oblitero as. obſcurũ facio, caſſo, deleo, vl' ĩ obliuionẽ duco, & quaſi e literarũ monumẽtis deleo. Ci. ad Senatũ. Publici ĩ me bñficij memoria priuatã offenſionẽ obliterauit. Lact. lib. xi. Ergo idẽ dñs ac parẽs indulgẽtiſſimꝰ remiſſurũ ſe pœnitentibꝰ pctã ꝓmittit & obliteraturũ omnes iniquitates eius qui iuſtitiã denuo cœperit operari. Fit aut oblitero vt quidã putãt a littꝰ, ꝙ ibi notata a fluctibꝰ ęq̃ri & tolli ſoleant. Alij ab obliuione. i. a ſupino oblitũ, vel dici poteſt ab oblino, ſicut a lino litera.

¶Obliuiſcor. ꝯpoſitũ videẽ ab oblino, q a vero accẽtu differũt põt eẽ ſimplex dictio. Eſt & verbũ deponens q̃uis aliqñ paſſiue ſumaẽ. Ver. Nũc oblita mihi tot carmia ꝓ me. Et ꝯſtruiẽ mõ cũ actõ Lact. lib. vi. Spero (inquit) te Cęſar qui obliuiſci ſoles nihil niſi ĩiurias, modo cũ grõ Hie. ad Aug. Pene epiſtolę tuę vel eiꝰ q tuo nõie ſcrip-

ſerat obliti ſumus.

¶ Oblitus a,um.pe.produ.participium ab obliuiſcor, vt Nunc oblita mihi tot carmina.oblitus vero pe.corr. ab oblino eſt quaſi circunlitus & circunfœdatus. Tibul. oblitus & muſto feriet pede ruſticus vuas.

¶ Obliuium idem quod obliuio. Horati.in Ser. Ducere ſollicitę iucunda obliuio vitæ.

¶ Obliuioſus dicitur is qui cito obliuiſcitur.

¶ Obloquor pe.cor.contra loquentem vel in contrariũ loquor. Liuius. Notatos quoq; qui ferociſſimi oblocuti erant ſingulos manu corripuit. Ponitur etiam pro maledico. Vnde oblocutores maledici,detractores.

¶ Obnitor pe.prod.cõtra nitor. Vide in dictiõe nitor.

¶ Obnoxius ex ob & noxius cõponit̃. Noxius autem a noxia aut noxa deriuat̃,q̃ a nox originẽ habuiſſe debẽt ꝙ nox a nocendo eſt, vt inquit Varro. vel nyx, & hæc vocabula eãdẽ ſapiũt nocẽdi ſignificationẽ,quã nox habet. Apud antiquos noxia pro dãno capiebat̃,ait Feſt. apud poetas ꝑ culpa. Noxa vero ꝑ peccato aut peccati pœna,quæ omnia cõplectit̃ noxius. Nã qui noxiꝰ eſt dãnũ ſibi plærũq; & alij,culpã vero ſibi infert, poſtremoq; peccati pœnã. Vñ obnoxius,id eſt circunnoxius, quaſi noxia ſiue noxa circũdatꝰ,vel quaſi ob noxiã ſiue noxã notatꝰ & pœnę addictꝰ, ꝓpter qd̃ vtcũq; capiat̃ breuiter ſignificat ſubiectꝰ vel obligatꝰ,ꝙ alterũ ab altero depẽdet. Qui eñ ſubiectꝰ eſt alicui,etiã illi quodã modo eſt obligatꝰ. Proprie tñ,vt inquit Feſtꝰ,is eſt qui pœnę obligatꝰ eſt ob delictũ.vt puta ſi quis morbis ob noxiꝰ ob nimiã cibi intẽperãtiã,aut ſi mulier ob ſtupri cũ aliquo viro cõſuetudinẽ illi obnoxia ſit.vt apud Sal. Eratq; ei cũ fuluia nobili muliere vetꝰ conſuetudo, cui quũ minꝰ gratꝰ eſſet qa prę inopia minꝰ largiri poterat repẽte gloriãs,maria mõteſq; polliceri cœpit,& minari interdũ ferro,niſi ſibi obnoxia foret.i.morẽ gereret.improprie autẽ quis dicitur obnoxius quaſi vel damni vel culpę quicquã admiſerit.vt multi ſancti viri fuerũt prauis hominibꝰ obnoxij,ac ſi aliquid mali meruiſſẽt, quũ tamen innocẽtes eſſent. Vñ ad multa alia ſimiliter trãſlatũ eſt ipſum vocabulũ, quale eſt illud apud Col. libro iiij. Sin autẽ regiões p̃dictis vẽtis fuerint obnoxiæ. Et lib.v. Maturũ fructum ꝓſternit,& canibus feriſq; reddit obnoxiũ. Ecce hęc nihil deliquerũt, ſed tñ quaſi delinquerint obnoxia dicũtur ꝙ illę ventis obiectę ſint, hic ꝙ maturus fructus proſtratus & obiectꝰ canibus & feris eſt. Quinetiã ad eos qui bñficijs deuicti ſunt trãſfertur, quaſi dãnũ bñficijs eorũ aliquod ex hoc intulerint. qd̃ tñ plęrũq; illatũ fuit ſiue culpę,ſiue gratiæ,ſiue libertatis cauſa. Hiero.in prologo Salo. Quaſi aut ęquũ ſit me vobis eſurientibus alijs laborare, aut in ratione dati & accepti cuiquã præter vos obnoxius ſim, id eſt debitor ſeu deuinctus obligatuſve. Plau.in Cap. Obnoxij ambo vobis ſumꝰ ꝓpter hãc rẽ,quũ q̃ volumꝰ nos copia ea facitis nos cõpotes. Vñ apud Liuiũ obnoxiæ dixere ſentẽtiã accipitur pro ſeruiliter. Interdũ obnoxius ponitur pro noxio. Et ſic obnoxius & innoxius ſunt contraria. Aennius. Sed virum vera virtute viuere animatum adiecit fortiter eumq; innoxium vocare aduerſus aduerſarios,ea libertas eſt qui pectus purum & firmum geſtitat alię res obnoxię nocte in obſcura latent. Interdum pro obſcuro. Nox enim pro obſcuritate ponitur. Plau. Nũc ego hercle perij plane,non obnoxie.

¶ Obnubo is.pen.prod. Vide in dictione nubo.

✠ Obnubilare eſt quaſi caligine quadã,& nubilo obtenebrare. Apul. Obnubilauit aĩam. Innubilare vſurpauit Firmicus. Quod accidere ſolet interdũ morientibus.

¶ Obolus pe.cor.genꝰ põderis qd̃ ſex ſiliquas cõtinet Teren.in An. Obolo empto. Suidas. ὀβολὸς ὁ τόκος εἶδος νομίσματος· ὀβολὸς δὲ παρὰ ἀθηναίοις ἕξ ἐστι χαλκῶν. ὁ δὲ χαλκοῦς λεπτῶν ἑπτά. τὸ δὲ τάλαντον τοῦ ἀργυρίου τῶν νῦν τοῦ ἀργυροῦ νομίσματος ἐστι. ἡ δὲ μνᾶ ἑξηκοστόν ἐστι τοῦ ταλάντου τοῦ χρυσίου ἑξαπλάσιόν ἐστι. ✠ Id eſt obolus vſura numiſmatis genus obolus vero apud Athenienſes ſex eſt chalcorũ, id eſt numerorũ æreorũ. Chalcus autẽ tenuiũ ſeptẽ talẽtũ argẽti nũc quatuor & numiſmatis ſeptẽ &.viij, Mna vero ſexageſima eſt pars talenti aurei, eſt multiplicata.

¶ Oborior ante naſcor,ſubnaſcorve. Liui.lib.j. Aduentu ſuorũ lachrymę obortę. Hiere. Hic vero oborta contentio qui frangeret panem pene diẽ duxit in veſperã.

¶ Obrepo is,pe.pro.latenter & tacite aduenio ſicut & ſurrepo Tractũ ab aĩalibꝰ pedibꝰ carẽtibꝰ,q̃ greſſu tacito gradiũtur. Iune. per trãſlationẽ obrepit nõ intellecta ſenectus. Eſt & obripio,de quo in dictione Rapio.

¶ Obrigeo es,pe.cor. Vide in dictione Rigeo.

¶ Obrodo is. pe.prod.circunrodo, Plau.in Am. Prægnanti malum dari oportet,vt ſiet quod obrodat.

¶ Obrogo as.pe.corre.quaſi obloquor. Feſtus obrogare obloqui atq; alterius ſermonem moleſte impedire.obrogare legẽ,eſt legis prioris infirmandæ cauſa legẽ aliã ferre. Cicero ad Atticum. Abrogare,derogare, obrogare ſine fraude ſua non liceat.

¶ Obruo is,ſuſterno ſeu circunruo,operio. Oui.lib.j.de Remed. Obrue verſata cerealia ſemina terra. Transfert̃ etiam ad animũ. Quinti. Tot voluptatibus obruere poſſunt vnum dolorem. Hinc Adobruo ſubtꝰ ruo & in terra defodio. Colu.lib.ij. Nã ſi plus quatuor digitis adobrutũ eſt ſemen eius non facile prodit. Idem in eodẽ. Atq; ita iaciunt ſemina & ſarculis adobruunt.

✠ Obris nomen fluuij. Pomponius. Secundum bliteros obris fluit. Hunc. Pto.orobium vocat.

¶ Obrizum aurũ dicit̃ quaſi ὄβρυζον,hoc eſt ſyncęrũ delicatũq;,qd̃ ſæpe igne cãdefactũ & exuſtum eſt & quod in coctione non minuitur. Hieronymus in Daniele. Ecce vir vnus veſtitus lineis,& renes eius accincti auro obryzo. Hebraice dicitur ophir.

¶ Obſaturo as,pe.cor.ſignificat ſaturitatẽ vſq; ad faſtidium vel cõtra animũ capio. Teren.in Heau. Me tu ꝓpediem vt iſtanc rem video iſtius obſaturabere.

¶ Obſcœnus a,um.quidã ab obs & canendo cõponunt Alij ab obs & κοινῶ inquino. Vnde cœnũ quidã dici exiſtimant.intelligendum eſt ergo ꝙ obſcœnum ſicut duo ſignificat,ita duplicem habet compoſitionem, & duplicem orthographiam. Nam aliqñ ſignificat abominabile auguriũ vt apud Verg.lib.j. Georgic. Obſceniq; canes importunæq; volucres.& tunc a canẽdo contraria & mala dicitur.& ſine diphthõgo ſcribit̃. Aliqñ dr̃ qd̃ turpe immundũq;. Et tunc ſimiliter ex obs & cœnũ cõponit̃, quod ab κοινῶ pro inquino deducitur. Ex eo.ſ.ꝙ.q̃ multũ cõmunia ſunt,turpia & immũda vt plurimum fiunt. Nã id ꝓprie cõmunicare eſt.& ſic cũ œ ſcribit̃. Var.aũt lib.vj.de lin.lat.docet obſcænũ cũ ę ſcribẽdum idq; ab ſcęna deducit,ex ob & ſcęna,quaſi ad ſcęnã, ꝙ ſcænis id daretur qd̃ obſcænũ foret. Priſcia.ab ob,& κοῖνον qd̃ nos cœnũ dicimꝰ ſ interpoſita. Feſtus ab oſcis deriuat. quorũ frequẽtiſſimꝰ fuit vſus libidinũ ſpurcarũ. Vnde& verba impudẽtia appellantur obſcena. Qd̃ ſi verũ eſſet ſine b & abſq; diph.oſcenũ ſcribi oporteret. obſcœnum etiam quandoq; ponitur pro pernicioſo & vitabili. Vergilius. Obſcœnamq; famem quæ prima pericula vito.

¶ Obſcœno as.ſignificat obſcœnũ & malũ omen affero. Plautus. Sed quid illuc ꝙ exanimatꝰ currit huc Leonida. Metuo qd̃ illic obſcœnauit meæ falſę fallaciæ.

¶ Obſcurus latens abſcõditꝰ & ſine lumine. Ver. Vidimus obſcuris primã ſub mœnibꝰ vrbem. Vnde obſcura oratio difficilis & cuiꝰ ſñia latet. Cõponit̃ ex ob & cura ſiue curo,interpoſita ſ,ꝙ ea q̃ obſcura ſũt nobis curã obijciãt. Vñ ab obſcurꝰ obſcuro fit, qd̃ ſignificat nõ curo, ſiue ſupprimo ſicut fit in obſtrudo qd̃ ẽ occludo. In qua ſignificatione capitur & obſcuro. Cic.pro Archia. Neq; enim eſt diſſimulandũ quod obſcurari nõ poteſt,ſed prę nobis ferẽdũ. Si vero volumꝰ vt obſcuro magis ab obſcurus deriuetur,nõ cõtẽdo. Verũtñ cũ ſit verbum curo cuiꝰ cõpoſita Acuro & Procuro,non mirũ videri debẽt

ſi & obſcuro a Curo.ſil'r cõponat̃,quẽadmodũ abtrudo a trudo,a quo etiã obtrudo,tametſi ſit in alia ſignificatione & detrudo ꝯtrudo,ĩtrudo,retrudo & ſimilia. Capitur qñdoq; obſcurũ ꝑ ignobili. Cic.li.j.offi. Qui magna ſibi ꝓponũt obſcuris orti. Nã qui obſcurꝰ eſt ferme deſpicit̃,& nõ eſt quaſi qui eũ curet vel ęſtimet. Ab obſcurus fit,obſcuritas,quod modo opacitatem,modo ignobilitatẽ,modo difficultatẽ ſignificat. Cic.li.ij.officio. Quorum aũt prima ętas propter humilitatem & obſcuritatẽ in hominum ignoratione verſatur. Sic obſcuro as. Sal. Sed profecto fortuna in omni re dominatur & res cũctas ex libidine magiſq̃ ex vero celebrat.obſcuratque.

¶ Obſecro as.ex ob & ſacro,ſignifi. per ſacra rogo, vel opẽ a ſacris rogo,obteſtor,deprecor,& quaſi ſacra vt te exorem facio. Teren. obſecro te q̃ primũ hoc me miſerꝫ libera metu Ponitur etiã aliqñ pro aduerb. obſecrandi.

¶ Obſecũdo as.ſigni.fœlicito,ꝓſperũ facio,ex ob & ſecũdo.qđ ſignifi.ꝓſperũ facio. Ver. Dij cæpta ſecũdent. Fit aũt Secũdo a ſecũdꝰ,ſecũdꝰ vero a ſequor. Eſt autẽ obſecũdare oĩa ad alteriꝰ nutũ facere.vel in melius cõuertere. Terẽ.in adel. Sed ſi vultis potiꝰ q̃ vos ꝓpter adoleſcẽtiã minꝰ videtis,magis impẽſe cupitis, ꝯſulitis parũ,hęc rep̃hendere & corrigere me & obſecũdare i. loco. Vbi Dona. Nã q rep̃hẽdit nõ continuo corrigit,qui corrigit nõ illico obſecũdat.i.lętiſſimũ reddit & fideliſſimũ. Cic.ꝑ Põpeio vſus eſt ꝑ obſequi Nõ modo oẽs(inquit)ciues aſſẽſerũt,ſocij obtẽperauerĩt.ſed etiã vẽti tẽpeſtateſq; obſecũdauerĩt. Inuenit̃ & obſecũdor deponẽs.

¶ Obſequor pe.cor.alteriꝰ volũtati morem gero,inſeruio. Plau. Ego ſane cupio obſequi gnato,

¶ Obſequium officium. Terent. obſequium amicos, veritas odium parit.

¶ Obſequela morigeratio. Plau, omnes parentes Libane liberis ſuis q mihi auſcultabunt facient obſequelam.

¶ Obſequioſus q facile obſequit̃. Plaut. ĩ Cap. Nã ſi ſeruus meꝰ eſſes nihilo ſecius mihi obſequioſus ſẽp fuiſti.

¶ Obſequibilis qui obſequitur. Gel. Cognatos affineſq; illos ferme tam obſequibiles eſſe ait.

¶ Obſero is.pe.cor.circũſemio ſeu circũplãto. Colu.li.ij. Vtat̃ p̃ceptis eoꝝ q vberẽ cãpũ in ſingula iugera tritici quiq; & ordei octo modijs obſerere p̃cipiũt. Idẽ li.iij. Agrũ anteq̃ vineis obſeras explorato qualis ſaporis ſit.

¶ Obſecro as.pe.cor.ſignificat occludo. Terent.in Eunucho. Tu abi atque obſera intus.

¶ Obſeruo as.circum oculis mentis & corporis ſeruo, ſpeculor,cuſtodio,noto,ne me p̃tereat,ne me decipiat. Terent.in Andria. obſerues filiũ quid agat. Hierony. in libro Regũ. obſerua te quæſo, mane,& manebis clã, & abſcõderis. Et obſeruare eſt venerari & admirari homines tantum dignitatis vel virtutis cultu. Ver.lib.iij. Geor. Præterea regem non ſic Aegyptus & ingens Lydia,nec populi Parthorum,aut Medus Hyda ſpes obſeruant. Cicero.octa. M. Aruilius Auianus ab ineunte adoleſcentia me obſeruauit,ſemperq; dilexit.

¶ Obſeruãtia vt inqt Ci.eſt ꝑ quã hoĩes aliq̃ dignitate añcedẽtes cultu quodã & honore dignãt̃. Liui.li.j. obſequio & obſeruãtia in regẽ cũ oĩbꝰ,benignitate erga alios cũ rege ĩpo certaſſe. Aliqñ obſeruãtia dr̃ cuſtoditio licet Vale.neget. Leo papa. Scitis ad ęternũ vobis gaudium ꝓfuturã diuinorũ obſeruantiam mandatorum.

¶ Obſeruatio idẽ qđ obſeruãtia. Nã qñq; dr̃ annotatio & cuſtoditio p̃ceptoꝝ quãdoq; honor & reuerẽtia. Vale max. Haud Marcello adiectio ĩpẽſe impedimẽto fuit, quo minus religionibus ſuus tenor, ſuaque obſeruatio redderetur.

¶ Obſeruabilis qui idoneꝰ eſt vt obſeruet̃ vl' veneret̃ cuius ꝯtrariũ leſt ĩobſeruabil'. Pli. In Martis ſydere cuius eſt maxime inobſeruabilis curſus nũq̃ id ſtationẽ facere.

¶ Obſido & obſideo actiua ſunt quibꝰ addũt̃. Circunſido & Circũſedeo Idem eñ ſignificant eodẽq; modo ſumuntur & cõſtruũtur,ſed differunt inter ſe quõ inter Aſſido & aſſideo,de quibus ſupra dictũ eſt,ꝙ in obſido motus quidã eſt,vt ſit quaſi obſiſto. In obſideo vero quies q̃ſi obſto. Sal. Pręmittit illis hoĩes militares ſine tumultu p̃ſidijs collocatis ſicuti p̃ceptũ erat oculte põtẽ obſidunt. De obſideo. Idẽ in Iug. Armis obſeſſus teneor. Significãt obſido & Circũſido.q̃ſi obſepio & circumſepio, aut ad obſidendũ ſiue circũſedẽdũ eo, vel ab obſidẽdum me loco.obſideo vero & circũſedeo obſeſſum teneo.q̃q̃ ſimpliciter ꝑ circũſedeo ponat̃. vt apud Curtium. Per hos pellices introducebant̃ alio additu quam quem armati obſidebant. Et obſidere eſt contra ſedere.

¶ Obſidior deponẽs ſignifi.circa inſidias facio. Col.li.x. Sed inter caniculæ & arcturi exortũ cauendũ erit ne apes intercipiãtur violentia crabronum,qui ante aluearia plęrũq; obſidiantur prodeuntibus.

¶ Obſeſſi ſunt qui aliquem locum egredi non poſſunt.

¶ Obſidiũ & obſidio & obſeſſio idẽ ſignifi.& ab obſido ſiue obſideo fiũt. Col.lib.x. Atq; vtiliſſimũ eſt ꝑ frequẽtia domicilij duos vl' tres aditꝰ id eodẽ opculo diſtãtis inter ſe fieri cõtra fallaciã lacerti,qui velut cuſtos veſtibuli ꝓdeũtibꝰ inhiãs apibꝰ affert exitiũ eęq; patentiores exeũt cũ licet vitare peſtis obſidia ꝑ aliđ vadentibꝰ effugiũ. Ci.ꝑ Rabi. Cũ innumerabiles hoſtium copias in Italia fudiſſet,atq; obſidione Remp.liberaſſet. Sępiꝰ tamen obſidio ab auctoribus vſurpatur.

¶ Obſidię dicuntur ſicut & inſidiæ Col. dum tñ anus ſedula vel puer adhibeatur cuſtos vagantium,ne obſidijs omnium inſidiatorum animalium decipiantur.

¶ Obſidiana gẽma dicta eſt a ſimilitudĩe obſidiani lapidis vel ꝙ ex ea fiat obſidianꝰ lapis,in India naſcit̃ & in Sãnio Italiæ,& ad oceanũ ĩ Hiſpania maxime autẽ in Aethiopia. Vñ is qui primo inuenit obſidꝰ vocatus eſt. a quo obſidianꝰ vocatꝰ ẽ,nigerrimi coloris eſt, & aliqñ tranſlucidi. Dr̃ etiam vitrum obſidianum &c. Cc.

¶ Obſidionalis & obſidionale ab obſideo fit. Vnde corona obſidionalis,quæ ei debebatur qui obſeſſos ab hoſtibus liberaſſet, hæc fiebat ex gramine viridi ex eo loco decerpto in quo erant incluſi.

¶ Obſes qui tradit̃ imperio alicuius ea cõditione,vt ſi dator obſidis a fide recedat recipiẽti ſit poteſtas in corpus & vitã eius ſęuiẽdi qui datꝰ eſt obſes. Hic qm̃ obſidionis cauſa dari conſueuit,inde nomen aſſumpſit,quãuis aliqui ex ob & fides compoſitum velint per mutationem literę,ꝙ ſit ob fidem datus.

¶ Obſigno as.ſignifi.ĩpreſſiõe occludo,& ad literas cæteraq; q̃ ſigno quouis notãt̃ aut ĩprimũt̃ ꝑtinet. Plautꝰ in Cur. Scribit & obſignat lr̃as. Idem in Am. Eloquere vbi nũc patera ẽ? In ciſtula Amphitrionis obſignata ſigno ẽ. Qñq; ſumitur ꝑ ſigno notariorũ ſeu ſubſcriptiõe eorũ aut teſtiũ. Cic.ꝑ Cluen. Clinea teſtamentum faciẽte quũ tabulas prehendiſſet Opimachus qui gener eius fuiſſet,digito legata deleuit. Et quũ id mĺtis locis feciſſet,poſt mortẽ eiꝰ ne lituris coargui poſſet, teſtamentũ ĩ alias tabulas trãſcriptũ ſignis adulterinis obſignauit.

¶ Obſipo as.pe.pro.ſignificat obijcio vt, quum ruſtici dicunt. Obſipa pullis eſcam.

¶ Obſto as.obſtiti obſtatũ,ſignifi.ꝯtra ſto. Sta.li. The. Quę ſic orſa prior ſpes ne obſtatura Pelaſgis. Curti obſtãt oppido gemini colles. Aliqñ obſtare ſigni.reſiſtere, aduerſari ĩpedire. Terẽ. Quid igit̃ obſtat cur nõ vere fiãt.

¶ Obſtaculum impedimentum ab obſto.as.

¶ Obſiſto contra ſiſto.obſtitum veteres modo pro violatum,modo pro obliquum dixerunt.

¶ Obſtetrix ab obſtãdo vel obſiſtendo. Eſt eñ illa quę parturientiũ curã habet. Ambro.ad iuſſũ. Ad parturientes ingrediebantur obſtetrices.non ad virgines,vt partus ſuſciperent non vt pudorem examinarent. Vnde& obſtetrices dictæ,eo ꝙ obſiſtant dolori,vel certe pignori,ne laxatis vteri genitalibus clauſtris, in terram defluat. Teren.in And. Obſtetricem accerſo.

✠ Obſtetrico cas.penulti.prod.ad pariẽdũ adiuuo ſiue

obſtetricis officium ago. Hierony. lib. Exod. Quando obſtetricabitis Hebræas & partus aduenerit, ſi maſculus fuerit interficite eum.
¶Obſitꝰ pe. cor. inuolutꝰ, ícultꝰ, horridꝰ. Terē. i Eu. Video ſentū, ſquallidū, ægrū pānis āniſq; obſitū. Au. Deſertus hic mūdus ab oī cultura fidei, & peccatorum ſpinis obſitꝰ ſquallebat tāq̄ ager incultꝰ. Obſitꝰ etiā ab obſero dici poteſt circū ſeminatus vel circum plātatus.
¶Obſtipare obijcere Plau. in ciſt, obſtipat aquilam.
¶Obſtipi pe. ꝓ. dicūtur qbꝰ colla rigēt & in hum erum capita ſunt inclinata. Perſiꝰ. Aerūnoſiq; ſolones Obſtipo capite & figētes lumine terrā. Col lib. viij. Febricitātiū ſigna ſunt, quū obſtipe ſues trāſuerſa capita ferunt, & paſcua ſubito, quū paulū ꝓcurrerit, cōſiſtūt. Plin. obliquum caput dicit. Index (inquit) ſuis inualidæ caput eſt obliquum in inceſſu. Sic hypocritę incedunt.
¶Obſtino as. pe. cor. offirmo. Liuiꝰ li. ij. Q̄ ſi certū atq; obſtinatū eſt (in qt) neq; ego obtūdā. Inde obſtinatio firmitas animi. Obſtinate firmiter. Terē. i And. Ita ne obſtinate dat operā, vt me a Glycerio miſerum abſtrahat. Vnde etiam in bonū accipitur illud qđ de Thebęis martyribus legitur. Cum hęc & alia Maximianus audiſſet & in fide chriſti obſtinatos cerneret animos virorum.
¶Obſoleſco is, eui, etū: ex ob, i, ꝯtra & oleſco, addita ſ. ꝓpoſitioni q̄ aduerſatur oleſco. Nā obſoleſco & oleſco i ſignificatione cōtraria ſūt. Oleſco creſco. Obſoleſco, deficio, reijcio i ueteraſco, deſueſco dimitto ſignificat. Ci. de Imperio pōpeij. Obſoleuit iā iſta oratio re multo magis q̄ verbis refutata. i. deſueuit ſiue ab vſu receſſit. Idē ꝓ Cęlio Charte quoq; quę illam priſcā ſeueritatem obtinebant obſoleuerunt, id eſt inueterauerunt ſiue defecerunt. Et hęc ꝑterita ab obſoleſco nō ab obſoleo ſunt. Similiter obſoletus ꝑticipiū eſt ab obſoleſco Cic. ꝓ Quintio. Audacem cupidum perfidioſum vulgaria & obſoleta ſunt. id eſt inueterata. Interdū obſoleſcere eſt quaſi fordeſcere, ſiue in nihilū recidere. Nā quod veteraſcit fordeſcit. Hierony. Viri vox obſoletior. Interdū obſcurari Lactantius li. de opi. Acies eñ id eſt mēbrana illa perlucens quā ſiccari & obareſcere non oportet, niſi humore aſſiduo terſa pure niteat obſoleſcit id eſt obſcuratur & deficit. Pro obſcuro ſeu ſordido accipitur obſoletꝰ apud Liui. li. iij. Filiā ſecū obſoleta veſte comitātibꝰ aliquot matronis cū ingēti admiratiōe in forū deducit. Ci. in Rul. Veſtitu obſoletiore, corpore inculto & horrido cappilatior q̄ antea, barbaq; maiore vt oculis & aſpectu denunciare omnibus vim tribunitiā minitari Reip. videretur. Col lib. ij. Sapore certe nihilo differt a cicercula, colore tm̄ diſcernitur. Nā eſt obſoletior & nigro colori ꝓpior.
¶Obſtringo is. deuincio & obligo. quaſi circūſtringo. Ci. Plācio. Cui nō ſim obſtrictꝰ memoria beneficij ſempiterna. Plaut. in Amp. proprie. Amphitrionem collo obſtricto trahā. Col. lib. v. Alij viminibus obſtringunt.
¶Obſtrigilo as. pe. co. obſto, detrago, repugno, Var. li. iiij. de vj. pa. Curio quum id feciſſet dicebat amicis, vt illi renunciaretur ſe obſtrigilaturum ne triumphus decerneretur, aut ne iterum fieret conſul.
¶Obſtruo occludo. Hier. in lib. Reg. Qui ſi etiā in terram ſe obſtruxerit perſcrutabor eum.
¶Obſtrudo is, di, ſum. pe. pro. ex ob & trudo, īterpoſita ſ. ſignificat cōcludo ſeu occulto. Plau. i Cur. Obſecro parentes ne meos mihi ꝓhibeas, quid eſt ſub gēma an obſtruſos habeo tuū patrē & matrē? Inuenitur & obtrudo, qđ eſt contra trudo, quaſi per vim do, aut pro fortitudine pono. Plaut. in Cur. Aliquid prius obtrudamus, pernā, ſumen, glādium, hęc ſunt ventri ſtabilimenta id eſt pro fortitudine ponamus. Teren. in Hecy. Nunquā auſus ſum recuſare eā, quā mihi obtrudit pr̄. i. vi dedit.
¶Obſtupeſco ſignificat ſtupore ꝑcutior. Augu. Reſurrexit vnus mortuꝰ, obſtupuere omnes. Aliqñ inſenſibilis fio. Hiero i Geñ. Tetigit neruū femoris & obſtupuit. Et illud ꝓpheticū. Patres comederūt vuā acerbā & dētes filiorum obſtupeſcunt.
¶Obſtupefacio ſignifi. animo cōſterno. Terē. in Phormio. Poſtquam ad iudices ventum eſt, non potuit cogitata loqui, ita eum tum timidum obſtupefecit pauor.
¶Obſurdeſco totus ſurdus fio. Lactan. libro. vij. n ō eſt animæ vitium ſi viſus euanuit, ſi lingua torpuit, ſi auditus obſurduit. i. ſurdus factus eſt.
¶Obſum es. offui. mutatur enim b in f, ſignificat noceo quaſi contra te ſum. Cuius contrarium eſt Proſum quod eſt iuuo, quaſi pro te ſum.
¶Obtēpero as. morēgero. Cic. Sic mihi ſēp obtēperauit tanq̄ filius patri. Itē ſignificat cōſulo, ꝓuideo. Terē. Ex qua re minus aut famę foret aut rei obtemperans.
¶Obtendo cōtra tēdo, ſiue ꝓ accuſatione allego. Hie. ad Dama. Nec poſſum obtēdere paupertatē quū audiā in euāgelio, ꝙ anū viduā duo q̄ ſola ſibi ſuperāt æra mittētem laudauerit dñs. Hinc obtēdiculū quo aliquid tegit.
¶Obtero is. pen. cor. contero ſuffoco. Liuius. Ab elephātis obtriti ſunt. Aliquando ſignificat circum ſeu ab omni parte tero, tundo. Col. lib. vij. Nonnulli pellē ſerpentis obtritam cum vino miſcent.
¶Obteſtor ꝑcor. Hoc verbo vtimur in maximis angoribus, ferme ſemper cū adiuratione. Terē. in And. Per hanc dextrā oro & ingeniū tuū, per tuā fidē, perq; eius ſolitudinem te obteſtor. Hie. ad Dama. Idcirco obteſtor beatitudinē tuā p crucē dñi, & p neceſſariū fidei noſtrę decus & dñicā paſſionē. Aliqñ etiā ſine adiuratiōe. Sal. Te atq; ſenatū obteſtamur, vt miſeris ciuibus legis ꝑſidiū qđ iniquitas ꝑtoris eripuit, reſtituatis. Ci. pro Flac. Quū ego te Flacce cęlū nocteq; conteſtans flens flentē obteſtabar, tū tuę fidei optimę & ſpectatiſſimę ſalutem vrbis & ciuiū cōmēdabā. Cæſar. vij. Com. Matres familię paſſis manibꝰ obteſtabāt Romanos, vt ſibi ꝑcerēt.
¶Obtexo is. circūtexo. Pli. lib. xi. Filis etiam araneus quacunq; inceſſerit alarum maxime lanugines obtexit.
¶Obtingit obuenit. Terentius in Andria. Neſcis quid mihi obtigerit.
¶Obtineo es. pe. cor. ſignifi. vinco, quaſi cōtra teneo. Hie. li. ij. Reg. Obtinuit aūt ſermo regis verba Ioab. Et obtinere eſt fortiter tenere. Plau. in aſina. Si iſtā fortitudinē aī obtines, ſalui ſumꝰ. Interdū ſignificat ſimpliciter teriere. Col. li. ij. Tertiū locū obtinet pecudū ſtercꝰ.
¶Obthuro as. pe. ꝓ. & th aſpirato ſignifi. occludo. Horatius. Obthurem patulas impune legentibus aures.
¶Obtorpeſco ab obtorpeo valde torpidus fio. Liuius. Quis crederet ſeuam paulo ante concionem obtorpuiſſe ſubito metu.
¶Obtrecto as. ex ob & tracto, a in e mutata. Tracto verbo frequentatiuū eſt verbi traho. Eſt aūt obtrectare cōtra alienā ſententiā tractare ſeu maledicere, & ob id obſiſtere & vt veteres dixerunt obtrigilare, ſicut eſt quū alicuius dicta aut facta deprauantur. Cice. Dolobellę. Nō tā id laboro, vt ſi qui mihi obtrectent a te refutētur quā intelligi cupio me a te amari. Hierony. in ꝓfa. Penta. Periculoſum opus certe obtrectatorum meorum latratibus patēs. obtrectatio diffinitur a Cic. lib. iiij. Tuſ. ꝙ ſit ea, quam intelligi zelotypiam volo, egritudo ex eo ꝙ alter quoque potiatur eo quod ipſe concupierit.
¶Obtrudo is, ſi, ſum. Vide in dictione obſtrudo.
¶Obtrigo as. pe. pro. ex ob & trigo, ſignificat iureiurādo aſtringo. Trigare enim ſtringere eſt.
¶Obtrunco as. capite cedo & occido quomodocunq; id fiat. Liui. lib. j. Ita regem obtruncant.
¶Obtundo is, di, ſum ſine n ſicut fit ī alijs a Tūdo ꝯpoſitis, ꝗuis Tōdo tōſum n retineat. Eſt ꝓprie aūt obtūdere totū ſeu circū ꝑcutere, rūpere, & groſſum hebetēq; facere. Plau. in Am. Nā ſum obtuſus pugnis peſſime, i. ꝑcuſſus vl' ꝑfractꝰ. Col. li. v. Obtuſa hebeſq; & mollis falx putatorē morat, eoq; minꝰ opis efficit & plꝰ laboris affert vinitori. Trāſfert quoq; ad ingeniū & ad oculos, & dicimꝰ Obtuſum īgeniū & obtuſa acies, i. hebes & ſine acumine. Ambro. in diua Agnete. Et quanto quis curioſior oculis eſſe voluiſſet, tm̄ ſui viſus aciē obtundebat. Lactā. lib. iij. Si ergo philoſophia vitæ magiſtra ē cur tibi ipſe cęcus, hebes, & obtuſus videbaris? Cic. lib. primo Tuſ. Multa eñ e corpore exiſtūt quę acuūt mentem, multa quę obtundant. Aliquando ſignificat ſępius repetendo eadem dicere, vel verbis aliquem lędere & quodam modo ferire. Tractum a fabris qui repetunt tūdendo aliquid malleo. Terent. in And. Obtundis tāetſi intelligo. Et illud. Ne me de hac re obtundas. Cice. Quid nunc ego de proprijs meis meritis prædicem? Si meminiſtis obtundam, id eſt faſtidio vos afficiam.
¶Obtutus penult. produc. quaſi obtuitus, id eſt aſpectus obtueor. Verg. Obtutuq; hęret defixus in vno.
¶Obuallo circūuallo. Cic. p lege agraria. Me lōgo interuallo ꝓpe memorię tēporūq; nroꝝ primū nouū hominē cōſulē feciſtis, & eū locū q̄ nobilitas ꝑſidijs firmatū atq; oī ratiōe obuallatū tenebat me duce reſcidiſtis.
¶Obuagio, is, pe. ꝓ. cōtra ſeu circū vagio. Plau. i pſeu. Si minus cura ſint eū herę veniant domū nutrices pueros infantes miniculos domi vt procurēt. neuq; ſpectatum afferant, ne & ipſę ſitiant & pueri pueri pereāt fame, neue eſurientes hic quaſi hœdi obuagiant.
¶Obuaro as, penultima produ. deprauo peruerto. Tractum a varis, qui introrſum pedes intortos habent.
¶Obuaricatores dicebantur illi qui cuipiam occurrebant quo minus is rectum iter conficeret.
¶Obuenio obuiā vel cōtra ſiue corā venio. Plau. i Aſi. Sed ſi occaſionē opprimere hāc q obuenit ſtudet, & obuenire eſt cōtigere. Am. li. i. of. vt poetæ loquūt fabulæ, q mundū ferunt i ꝑtes tres eſſe diuiſū, vt alij cœlum alij mare, alij iferna coercedi imperio forte obuenerint
¶Obuerto cōtra verto. Col. lib. viij. Plurimum refert vt paſcētium capita ſint obuerſa ſoli qui plerūq; nocet animalibus. Liuius. Tū totā aciē in Sānites obuertit.
¶Obuerſo as, frequētatiuū eſt ab obuerto. Obuerſor ſaris, depo. ſignificat circūuerſor. Cic. pro. Sex. mihi ante oculos obuerſatur Reip. dignitas, quę me ad ſe rapit
¶Obuio as, ex ob & vio, quaſi ad viam eo. Vnde & deuio quaſi contra vio. Sal. in Iugur. Tum primum ſuperbię nobilitatis obuiatum.
¶Obuiꝰ, a, ū, qđ alicui occurrit. Idē in eodē. Deiñ oēs puberes Numidas atq; negociatores ꝓmiſcue vti qſq; armatꝰ fuerat obuiꝰ interfecit. Dicimꝰ autem obuiꝰ tibi fio, obuius ſum tibi, obuium me tibi fero, & obuio tibi.
¶Obuiam aduerbium loci. quaſi ad viam. Terentius in Phor. At ego obuiam conabar tibi Daue.
¶Obūbro vmbris vndiq; obſcuro. Verg. Obūbrā ethera telis. Per tranſlationē ponitur obumbrare pro tueri. Idem lib. xj. Et magnum reginæ nomen obumbrat.

O ANTE C

Occa inſtrumentum quo tracto reptanteq; ſuper terrā ferreis dentibus qbꝰ inſtructū eſt glebæ cōteruntur & agri ſuperficies coæquaī & ſemina coopeiiūt ꝗuis & cratibus id ſæpe fiat. Ab occido ſeu occæco. Vñ Verg. li. ij. Georg. Multū raſtris glebas q frāgit inertes. Vimineaſq; trahit crates. Col. lib. ij. Deinde viciam per mixtam ſeminibus fœni ſeremus, tum, glebas ſarculis reſoluemus, & inducta occa coæquabimus.
Occare eſt operire. Palla. Arbores quæ ablaqueatæ fuerant occare hoc eſt operire iam conuenit.
¶Occo as, glebā occido & cōminuo & ſupra ſemē terrā apto. Cic. in Cato. Quāq̄ me quidē non fructꝰ modo ſed etiā ipſiꝰ terrę vis & natura delectat, q̄ cum gremio mollito & ſubacto ſemen ſparſum excepit, primū id occæcatum cohibet, ex quo occatio quę hoc efficit noīata eſt. Col. lib. ij. Proſcindēmꝰ terrā, proſciſſamq; in lirā reuocabimus, occabimꝰ quo altiꝰ lōgiore humo cōtegatur Cornutus. Occare eſt quū ruſtici ſatione facta bobus dimiſſis grādes glebas occidūt ac ligonibus frangunt. Dicta occatio ꝙ quaſi cooperiat ſemina. Hęc etiā occęcatio quoniam ſemen ſparſum operit terra. Huius compoſita ſunt Inocco & Deocco pro bene occo. Colu libro. ij. Semen quod ſicco ſolo ingeſtum & innoccatū eſt, perinde ac ſi repoſitum in horreo non corrumpitur. Pli. li. xviij. Nec ipſa agricolis operoſa vno ſulco ſata non ſarritur, non ſtercoratur, nec aliud q̄ deoccatur.
¶Occatorius a, um, qđ ad occationē pertinet. Col. lib. ij. Bubulcorū operas tres exigunt, occatoriam vnam.
¶Ocha cū h, anſer. Cōpoſita dictio ex grecorū maſculino articulo qui eſt ο & χὴν anſer. Sic enim noſtri componētes ο cum χὴν, & in recto ꝑ abijcientes Ocha dixerūt. Quidā tñ o in au, cōuertētes dicunt Aucha pro ocha. Eſt & ocha mons in inſula Eubœa, a quo inſula quoq; ipſa quandoq; dicta eſt oche. Ochus fluuius qui in Indiæ montibus ortus per Acarnaniam fluit.
¶Occalleo totus calloſus ſum. A quo occaleſco, qđ eſt callum obduco. Plau. Coſtę occalluere plagis Hiero. ad Marcellam. Duricies de genibus camelorum in illo ſancto corpuſculo per orādi frequētiam occalluiſſe reſpecta eſt. Fauces gulonum a Seneca dicūtur occalloſę tanquā callū obduxerint ex cibis ardentibus adduerſus ſenſum feruoris cibalis, qui vix ſuffrēnat gulam helluonum magis ardentem quam ardeat feruens obſonium.
¶Occano & occino pe. c. occinui & occini & occanui ſecundum Probum, quum cano cecini faciat. Et ſignificat conuitium facio, & quaſi cōtra cano. Sal. lib. i. Hiſto. Iuſſu metelli ceruices occanuerunt. Supinum occētū. Vale Maxi. lib. i. Occentuſq; ſoricis auditus Fabio Maximo dictaturam. C. Flaminio magiſterium equitum deponēdi cauſam prebuit.
¶Occento as, frequēta. ab occino Feſt. Occētare conuitiū facere, vt apud antiquos quū id clare & cū quodā canore fieret, vt ꝓcul exaudiri poſſet, quod turpe habetur quia non ſine cauſa fieri putatur. Plautꝰ in Perſa. Hac enim illi noctu occentabunt oſtium, exurent fores.
¶Occaſio (inquit Feſtus) eſt oportunitas tēporis caſu ꝓueniēs. Cic. lib. Rheto. Occaſio eſt pars tp̄is habens in ſe alicuius rei idoneā faciendi oportunitatem, hæc naſcitur per actus humanos non impedientes. Prouer. Dormire facit furentibus occaſionem. Cauſa vero eſt ex qua aliquid fit, vt ex pluuijs fiunt cœnoſæ vię.
¶Occaſus u, modo interitus dicitur, & de vno hoīe & de rebꝰ maioribꝰ dici ſolet. Cic. lib. Acad. Ac poſt Lælij nr̄i occaſū. Ver. Teſtor in occaſu Troiæ nec tela, nec vllas: Vitauiſſe vices Danaū. Modo dr̄ ſolis merſio in oceanū, quo (vt Strabo inqt) Europa & Aphrica termināt. Apud Enniū tamē occaſus ꝓ occaſione ponitur.
¶Occedo is, ſſi, ſſum ex ob & cedo, ſicut Accedo & recedo & huiuſmodi. Plautus in Aſi. Ne tu Hercle cū magno malo mihi obuiam occeſſiſti.
¶Occepſo veteres ꝓ incœpero poſuerūt. Plau. i Am. Ni ego illi puteo ſi occepſo animā omnē intertraxero.
¶Occido is, pe. ꝓ. ex ob & cędo, qđ ferio ſiue ꝑcutio interficio & ad exitū labor ſignificat. Vñ occiſus q̄ſq; interfectꝰ, q̄ſq; cæſus dr̄. Nā apud Terent. occiſus Syrus in Adelphis loquiť. Donatꝰ. Occidit vehemēter cecidit. Nā occidere & pręoccidere ad cædē referebātur. Sed occiſum hoc eſt interēptū (vt Vlpia. inquit) accipere debemus ſiue gladio ſiue fuſte, vel alio telo, vel manibus ſi forte ſtrāgulauit eū, vel calce petijt, vel capite, vel qualitercūq;. Secūdū eſt q; occido ꝙ interficio nō ſolum de hoīe & cęteris aīalibus dr̄, ſed etiā de plantis & herbis, quę licet non ſentiant tñ viuere dicūtur. Vnde apoſtolus. Quod ſeminas non viuificatur niſi prius moriatur. Hieroñ. in Pſal. Occidit vites eorū in grandine. Differuntq; inter ſe occiſus & necatus, ꝙ occiſus vulnere, necatꝰ etiā ſine ictu dicat. Vñ veneno necatos, non occiſos dicimꝰ. Occiſa etiā res dr̄ deſperata & perdita. Plau. Occiſa iā eſt hęc res hęret hoc negociū. Vñ & occiſiorē & occiſſimū veteres dixere. Idem Occiſſimꝰ oīm q viuūt. Hinc occiſito as, frequentatiuū ab occido.

¶ Occidio onis,idem ꝙ occiſio. Col. Sola ea fomenta non aſpernatur lactis caprini,quod infuſum tantum valet & blandiatur ignæam ſæuitiam differens,magnamq; occidionem gregis prohibens.

¶ Occido is,peñ.cor. occidi occaſũ,ex ob & cado. Lactan.li.v. Euanituras breui religiones falſas, & occaſurã omnẽ philoſophiã nemo dubitauerit. Significat obuenio. Vnde occaſio. Aliquãdo interimo,a quo occaſus pro interitu. Vñ & de herbis & de arboribus quoq; dicitur. Ver. Et fallax herba veneni occidit. Aliquando cado ſiue deſcẽdo. Vñ occidere ſol dicitur, quia cadere videtur dũ mergiť. Vel ꝑ metaphorã occidere ſol.i.mori dř dũ mergi videť. Quẽadmodũ ecõtrario oriri,dũ videtur ſurgere. Lact.lib.iij. Videbãt ſyderũ curſus in occaſum meãtiũ,ſolẽ atq; lunã in eandẽ partẽ ſemper occidere. Hic ꝓ deſcẽdere ſumiť. Vñ & prẹoccido añ occido. Pli.lib.xviij. In quarto Cal. Maij,canis occidit ſydꝰ, & per ſe vehemẽs, & cui preoccidere caniculã neceſſe ſit. Cic.lib.i.Tuſ.occidere ꝓ mori ſumpſit. Sunt enim quidam qui diſceſſum animæ a corpore putãt eſſe mortem. Sunt qui nullum cenſent fieri diſceſſum, ſed vna animum & corpus occidere.

¶ Occidens ſubſtantiuum pe.cor. dicitur plaga in qua ſol occidit, Vnde & occidentalis plaga vocatur.

¶ Occiduum quod occidit,vel vbi fit ſolis vel alterius rei occaſus. Claud. Solus amazonio cinctus ſtymphalides arcu Appetis,occiduo ducis ab orbe greges.

✠ Occilare cõtũdere, Plaut.in Am. Qui mihi aduenienti occilet os. Quidã tamẽ legũt occilare pro inclinare.

¶ Occipio occipis peñ.cor.ex ob & capio ſignificat incipio. Liuius lib.i. Agere porro occepit.

¶ Occiput ex ob & caput ſignificat poſteriorem capitis partem que fronti opponitur. Dicitur & occipitiũ. Hierony. Comẹ in occipitium frontem tornantur.

✠ Occludo claudo. Plaut. Occludit oſtium ancillæ. Cc.

¶ Occulo lis,pe. cor.lui.tum,ex ob & colo,o in u mutata,licet quidã a Celo cõpoſitũ velint. & ſignificat abſcõdo,ſiue ſub terra cõſtituo. Nã ſenſus in id cõcordat & declinatio. Qui em̃ circũ vel cõtra colit,occulit. Lac. lib.de ira, Plurimi ſunt quorũ peccata occuluntur. Ver. lib.ij. Geor. Et multa memor occule terra.

¶ Occultũ ſic differt a celato, ꝙ occultũ ſit quod per ſe occultũ eſt. Celatũ dicitur de re q̃ abſcõditur ne videať.

¶ Occulto as,frequentatiuũ eſt ab occulo occulis. Vergil. Nunc virides etiam occultant ſpineta lacertos.

¶ Occũbo bis,ex ob & cubo bas,& ſignificat morior ſeu necor. Hie.ad Buſto. Hẹc ſola digna retributio,quũ ſanguis ſanguine cõpẽſatur,& redẽpti cruore xp̃i libenter occũbimꝰ. Refeř etiã ad ſolẽ quũ occidit, vt eſt in Deut. Poſt viã q̃ vergit ad occubitũ ſolis. Interdũ ponitur ꝓ ferior ſeu afficior,eo ꝙ addiť morte. Ci.li.1. Tuſ. Vt eſſet q ꝓ patria morte nõ dubitaret occũbere. Liuiꝰ li.j. Quẽ quũ vadẽtẽ ad ſpelũcã Cacꝰ vi ꝓhibere conatꝰ eẽt ictꝰ claua fidẽ paſtorũ neq̃q̃ iuocãs morte occubuit

¶ Occupo pas,pe.cor.ex ob & capio,ſignificat quod in cõmune ſiue in mediũ poſitũ erat añ alios capio. Cic.li.i.offi. Sũt autẽ nulla priuata natura,ſed aut veteri occupatiõe.vt ij q quõdã in vacua venerũt, Quint. Multa q̃ nihilominꝰ libera fuerũt trãſeũt in ius occupãtiũ, ſicut venatio & aucupatio. Hinc occupatꝰ hõ diciť q ante negotio aliquo detẽtꝰ nõ poteſt alteri operã dare. Ci. Nemo me cõuenire voluit quũ eſſem occupatꝰ, hoc eſt cui excuſarẽ me ꝙ quibuſdã alijs negotijs eſſem peruentꝰ, Interdũ occupare eſt locũ tenere,ſeu vi capere. Liui.li. xxxiiij. Nã & ipſis vocãtibus vrbẽ hãc accepi,nõ occupaui.i. nõ vi cepi Ab occupo fit prẹoccupo quod eſt añ capio,vel ante poſſideo, Lact.lib.vj. Prẹoccupabit em̃ aduerſariꝰ nõ reſiſtentẽ. Hinc prẹoccupatio vel occupatio apud Rhetores ſchema quoddã,cũ aliqd nos reticere dicimꝰ,& tñ tacitũ intelligiť, qđ fit vel cũ rẽ notã eſſe putamꝰ auditoribꝰ, vel quũ ſuſpitionẽ excitare maiorẽ reticẽdo volumꝰ. A grẹcis Apoſiopeſis vocať. Quale eſt illud. Cogis me iniuriæ tuæ cauſam proferre, nihil agis,non dicam,ſed ipſum tempus eã patefaciet.

¶ Occupatitius ager dicitur qui deſertus a cultoribus proprijs ab alijs occupatur.

¶ Occurro occurris occurri occurſum,obuius fio. Vnde occurſus obuiatio. Iuue. Occurrit matrona potens quæ molle calœnum. Cice.pro Cluen. per tranſlationẽ. Sed ego occurrã expectatiõi veſtrẹ iudices. Qñq; occurrere eſt in mẽtẽ venire. Idẽ. Sed mihi cũ de ſenectute aliquid vellẽ ſcribere,tu occurrebas. Qñq; offerri,vt apud eundem. Occurrebat tibi oratio .i. offerebat ſe. Quandoq; obſtare. Perſius. Venienti occurrite morbo. Huius frequentatiuum eſt occurſo as. Verg. Et inter agendum Occurſare capro,cornu ferit ille,caueto.

¶ Oceanus pe.cor. & per ſimplex c. ꝓpriũ fuit viri Tethyos cõiugis. Itẽ eiꝰ de quo Marti. Et q̃reris ſi te ſuſcitat oceanꝰ. Et Oceanus mare dř. qđ vniuerſam circuit terrã. Aug. Mari magno cingiť terra,q vocať oceanus, de quo influit quoddã exiguũ in medio terrarũ, & facit iſta maria nota nobis q̃ nauigijs frequẽtanť. Dictꝰ oceanus ab ὠκὺς quod eſt velox teſtibꝰ Solino & Seruio. qđ & neutro gñe oceanũ dř. prẹſertĩ ſi mare ſequiť, vt Cap & Probꝰ teſtãtur. Falſam tñ hãc opinionẽ. Luſitani.i. Portugaleſij hac noſtra ẹtate deprehẽderũt. Nã Calumbus Nauarchꝰ vltra Gades oceanũ ingreſſus vltra torridã zonã penetrauit ꝑ oceanũ ad indos vſq; ad beatorũ inſulas nõ tñ iſtã velocitatẽ deprehẽdit, & ideo videre ꝓprijs oculis credo ſit octaua ſciẽtia. Suidas ergo noſter multo meliꝰ ſcribit his verbis ὠκεανὸς ὁ κύκλῳ τῆς γῆς πάσης θάλασσα παρὰ τὸ κείω σχίζω. ὠκεανὸς δὲ ὁ μετὰ τοῦ σφαιρικοῦ... πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα καὶ πηγαί. ✠. Id eſt oceanꝰ mare in circulo vniuerſẹ terrẹ, a verbo κίω qđ eſt diuido. Oceanus a priuatiua ꝑticula a, & mutatiõe τοῦ α in ω, oceanus ex quo oẽs fluuij & vniuerſũ mare & fõtes. & q̃uis ſit propriũ oceanꝰ, aliqñ tñ ꝓ appellatiuo poniť qñ partes eiꝰ ſignificat, quomõ mare quũ totũ ſignificat ꝓprium eſt, quũ partẽ appellatiuũ, Nã a littoribꝰ plerũq; accipit nomen. Ad dextrã ſiquidẽ vbi primũ terrã intrat, Atlanticus dicitur. Ad ſiniſtrã Gaditanꝰ. Illinc Arabicꝰ. Perſicus, indicus Hinc Britãnicꝰ, Germanicꝰ, Scythicus. Poſtq̃ vero terras intrauit, primo ab Iberia hoc eſt Hiſpania dř Ibericũ mare. Tũ a Balearibꝰ inſulis Balearicũ. Poſthac Narbonẽſiũ ꝓuinciã cõtingẽs Gallicũ. Deinde a Liguria Liguſticũ. Mox vſq; ad Siciliam a Thuſcis thuſcũ, ſiue Tyrrhenũ a Tyrrhenis, ſiue a differẽtia ſuperi, inferũ. Superũ em̃ Hadriaticũ vocamꝰ, ꝙ ad id ab vrbe veniẽtes Apẽninũ conſcẽdamꝰ. Inde ab Ionibus Ioniũ a Sicilia Siculũ, a Creta Creticũ, ab Aſia Aſiaticũ a Pãphilia Pãphiliũ & multa alia noĩa, q̃ enumerare lõgũ eſſet. Poetẹ tñ Oceanũ ꝓ quocũq; mari vſurpãt. Vergil. Et ruit oceano nox. Et eſt oceanꝰ ſoliũ vaſtũ in balneis & oĩno lacꝰ alueuſq; maior, vel ab eo nomĩe vel ab amplitudine vocatꝰ, & a lauãtiũ quoq; ſtrepitu & marino quaſi æſtu. Lãpri. Oceani (inquit) ſoliũ primus inter principes Alexãder appellauit quũ Traianꝰ id nonfeciſſet, ſed diebus ſolia deputaſſet. Nã thermarũ magnitudo Romæ quãta fuerit Ammianus docet lib.xvj. quũ ait. Lauacra in vrbe in modũ prouinciarũ extructa. Ab oceanus fit oceanitis oceanitidis ꝓ filia oceani. Verg.li. iiij. Georg. Oceanitides ambæ. Oceanus oceana oceanum. Oceanides patronymicum, fœmininum oceanis.

¶ Ociũ proprie vacatio a labore, Cuiꝰ cõtrariũ eſt negociũ. Col.lib.ij. Sed quũ tã ocij q̃ negocij rationẽ reddere maiores noſtri cõſueuerint, nos quoq; monẽdos eſſe agricolas ẹſtimamꝰ quẹ ferijs facere. quẹ nõ facere debeãt. Ci. & idipſum qđ datur ocij.i. tẽporis in quo poſſimꝰ aliqd operari. Sed qa hi qui ſtudijs litterarũ operã dãt neceſſe eſt vt cẹteris negocijs vacui ſint, factũ eſt vt ociũ ꝓ literario ſtudio accipiatur. Quin. Inquirẽdo ſcribendo talia.ſolemus ociũ noſtrũ. Cice. Quid dulcius eſt ocio litterario.i.ſtudio, vt ita dicã negocioſo. Eſt ergo duplex ociũ. aliud philoſophicũ. aliud vulgare. Philoſophicum bonum & honeſtum. Vulgare ſeruile, quđ deſidia & inertia ab honeſta exercitatione deſiſtimus.

✠ Ochra cretæ ſiue lapidis ſpecies, quẹ fit exuſta rubrica in nouis luto circumlitis. Cc.

✠ Ochus fluuius eſt ex montibus Indiẹ oriens in Acarnaniam fluit. Cc.

¶ Ocioſꝰ vacuus tranquillus, ſecurus. Aug.li.viij. Confeſ. Mecũ erat Alipius ocioſus ab opere iuriſperitorum Ter. in An. Ocioſo iã nũc eſſe impero.i.ſecuro. Nã niſi quis ſecurus eſt, ocioſus, vt inquit Don. Hinc ocioſe aduerbiũ quod eſt cũ ocioſo. Teren.in Adel. Ocioſe nunc iam illico hic conſiſto. Aliqñ ocioſus dicitur ſine cauſa. ſine fructu, ſiue ſuperfluus. Amb. Nõ ocioſa huius paralitici nec anguſta medicina eſt.

¶ Ocioſum verbũ diciť. ꝙ ſine vtilitate & loquentis & audiẽtis diciť quaſi ſupfluũ. Si omiſſis ſerijs, iquit Hie. de rebus friuolis loquamur, & fabulas narremꝰ antiquas Cẹterũ qui ſcurrilia replicat & cachinis ora diſſoluit, & aliquid profert turpitudinis, Hic nõ ocioſi verbi ſed criminoſi tenebitur reus.

¶ Ocior aris. in ocio & quiete ſum. Cuiꝰ cõtrariũ eſt negocior. Cic.lib.iij.officio. Cẹlius Canius eques Romanꝰ neq; infacetus & ſatis literatus. quũ ſe Syracuſas ociandi cauſa nõ negociendi contuliſſet, dictabat ſe hortulos aliquos emere velle.

¶ Ocyor & ocyſſimus latina nomina ꝓ celerior & celerrimꝰ fiunt a poſitiuo grẹco ὠκύς quo latini carent. Pli.li. ij. Mercurij ſidus inferiori circulo fertur nouem diebus, ocyare ambitu modo ante ſolis exortũ modo poſt occaſum ſplendes. Idem li.xvj. Quidã breuitate radicũ ſeneſcẽre celeriꝰ arbores putãt quod coarguit fici, quarũ radices longiſſime & ſenectus ocyſſima eſt. Hinc fiũt aduerbia ocyus & ocyſſime, quãquã & ociter dicatur pro cito & perquã prompte.

¶ Ocymũ penu.cor. hæc ad boum pabulũ ſata q̃ ciebãt aluũ bobꝰ. Id erat hmõi. Fabẹ modios decẽ, viciẹ duos tãtũdẽ ex eruiliæ in iugero autunno miſcebant ac ſerebant admixta etiã auena grẹca cui nõ cadit ſemẽ. Deductũ nomẽ a celeritate naſcendi, hoc eſt ab ocys, ꝙ valet cito, vt inquit Var.lib.j.de re ruſ. hoc ãplius dictũ ocymum ꝙ citat aluũ bobꝰ. Et ideo is dať vt purgenť.i. pabuli ſegetes virides ſectæ ãteq̃ ſiliquas generẽt, bobuſque dať, vt citã aluũ faciat, vñ nomẽ accipit. Ozimum vero per z, hẹrba eſt quam vulgo Baſilicon appellant, odoris optimi, dictum ab ὄζω redoleo

✠ Ocypete vna ex harpyis, ſic dicta ꝙ alarẹ velocitate polleat, ὠκύς eĩ celer & cirꝰ dř, & πετάμαι volo. Cc.

✠ Ocyrhoe nympha dicitur a celeriter fluendo celer ῥέω fluo. Cc.

¶ Ocnus Mãtus filius, qui mãtuã vrbẽ cõdit. Quo noĩe nõ tã ſignificať ignauus q̃ laborioſus & induſtriꝰ, ſed cuius vxor ſi prodigia. Sed de ocno iſto alij viderit dicere nolo, bonũ em̃ eſt quandoq; declinare ab omniũ odio.

¶ Ocrea dicta ẽ q̃ crus tueť, ꝙ Cicerone auctore opponať crꝰ. vel ꝙ ſit ineq̃liter tuberata, vt inqt Feſ. Apul. Hic galea caput ille crura oeris ĩuoluit. Hinc ocreatꝰ qui ocreis calceatus incedit. Pli.li.xviij. Ad reliquos vſꝰ laborioſe euelliť ocreatis cruribꝰ manibuſq; tectis manicis conuolutum oſſeis ligneiſve conamentis.

✠ Octãgulꝰ res vł figura diciť octo angulos habẽs. Cc.

¶ Octogeni ꝓ octogenti per ſyncopen. Cc.

✠ October mẽſis dictꝰ eſt ꝙ octauum locũ teneat. Cc.

¶ Octonus a.ũ. ab octo numero. Varro. Nutricare octonos porcos paruulos primo poſſunt, incremento facto a peritis dimidia pars remoueri ſolet.

¶ Octophorũ pe.cor. vehi cul octo rotas hñs. Suet.de Cali. Interdũ a deo ſegniter & delicate inceſſit. vt octophoro veheref. mar. octophoro ſanꝰ portať amice philipus in octo ſeruis in lectica

¶ Octopes piſcis polypus. a numero pedum.

¶ Oculus dictꝰ eſt ab oculendo ꝙ ciliorum tegminibus occulatur. Latent em̃ oculi ſub cilijs & genis. Sunt añt oculi pars corporis pretioſiſſima. in quibꝰ vt Albertus magi. iquit maxima indicia amoris & odij exiſtũt. Sunt enim veri cordis nuncij in quibus aĩus inhabitat. Plau. in Mi. Nã ego quidẽ meos oculos habeo, nec rogo vtẽdos foris. Per tranſlationem ponitur pro inditio. Cice. in Lel. Nec vero illi in luce modo atq; in oculis magnꝰ ſed intus domiq; preſtantior. Dicunt etiã oculi ĩ arborũ ſucculis vnde germinant. Ab oculis fiunt Monoculus. Vnoculus. Lanoculus. Et diminutiuum ocellus. Perſiꝰ Patranti fractus ocello. Rufus añt domeſticꝰ in epigrãmatis. πάντα σ' ἔτερ Θαλίω μοῦνον δὲ σὸν ἄκριτον ὄμμα ἐχθαίρω συγερδῖς ἀνδράσι τερπόμενον. ✠ Id eſt omnino te amo ſolũ verum tuum ſine diſcrimine oculum odio ſius viris oblectatum.

¶ Ocellatus a,ũ, quod ocellos habet. ab ocello diminutiuo. Vnde Sueto.in Augu. Ocellata nuces dixit ꝓ multis foraminibus diſtinctas.

¶ Oculeus plenus oculis. plau.in Aul. Quos ſi argꝰ ſeruet qui totus oculeus fuit. quẽ quõdã Iuno cuſtodem addit is nunquã ſeruet. Per trãſlationẽ ponitur pro ꝑſpicaci. quaſi qui ex oculis conſtet. Apul. Perſpicationem ipſo Lynceo vel Argo & oculeum totum.

¶ Oculatus mõ diciť qui per totũ corpus oculos habet Hiero.ad pauli. Per totũ corpus oculati ſũt. Mõ dř qui oculos habet vigilãtes, & qui cuncta ꝑſpiciat & callidꝰ ſiue ꝓ̃ſẽs ẽ. Plau.ĩ tru. Ipſe pluris ẽ oculatꝰ teſtis vnꝰ q̃ auriti decẽ.i. q prẹſens fuerit viderit. Pli. locũ oculatiſſimũ appellat occultiſſimũ ſecretiſſimũq; q̃uis ꝑ cõtrariũ occultatiſſimus poſſit manifeſtiſſimꝰ. Et tũc ab oculato vocabulo nõ ab occulo verbo deriuatur, ſicut & ocul liſſimus pro clariſſimo. Plau. oculiſſimũ oſtiũ amicẹ.

✠ Oculis captus cẹcus ducitur. Cc.

¶ Oculitus pen.cor. aduerbiũ ſicut medullitus animus fingitur quo ſignificatur tã charũ eſſe q̃ oculũ. plau. Qui amant ancillam meam oculitus.

¶ Oculo oculas ab oculis fieri puto. Tertul.in Apologetico. Sed quia iã expolitos & ipſa vrbanitate deceptos in agnitionẽ veritatis oculare. Hic inoculo & exoculo, a quo ex oculaſſo, aſſis. qđ eſt oculũ eruo. Plau. in. Ru. Si hercle illic illas hodie digito tetigerit periſtis ambo inuitas niſi tunc exoculaſſiſtis vſq; a deo donec qua domũ abeat neſciat. Et hẹc omnia ab oculis deducuntur, quãuis per duplex cc. ſcribitur. Lact.li.de opifi. Vt igiť oculi munitiores eſſent ab iniuria ciliorũ tegminibus occuluit. Vnde oculos dictos Varroni placet.

O ANTE D

Odfacio veteres pro olfacio dixerunt. Cc.

¶ Ode grẹce cantus latine diciť. Hodos vero via

¶ Odi verbũ defectiuũ vt Priſ. inqt neq; ꝓ̃ſens neq; futurũ neq; participiũ habet, ſed tã ꝓ̃ſẽtis q̃ ꝓ̃teriti tẽporis ſignificationẽ tenet. Inueniť tamen odio is, odioſũ, futuro odiã & odibo. Hier. in lib. ꝓuer Et imprudẽtes odibũt ſcientiam. Significat añt odi, odio habeo, a quo oſus. Vnde Exoſus & peroſus. & oſor. De quibus alibi.

¶ Odiũ ira ĩueterata vt ĩquit Cic. lib.iiij. Tuſ. Interdũ capiť pro ĩſtãtia, aſſiduitate, moleſtia faſtidio. Plaut. in Aſi. Iã hic me ab egerit ſuo odio.i.faſtidio. Terẽt.ĩ Eunu. Neq; agri neq; vrbis odiũ ĩq̃ me ꝑcipit.i. moleſtia faſtidiũ vel ſatietas prẹoccupat, odiũ ẽt ſiue qđ idẽ eſt odiõ nomẽ loci cãtu nomẽ habẽs. In eo eĩ muſica certamĩa ſpectabãť, grẹce ᾠδεῖον Victu Sic Pericles Athen eñ intamĩa muſica ſpectabãtur. quod multis ſedibꝰ & colõnis exornatum fuiſſe hiſtorici ſcripſerunt.

✠ Odinolyontes a nõnullis græcorũ dicitur Remora piſcis, ſit appellatꝰ ἀπὸ τοῦ λύειν τὰς ὠδῖνας, i. a ſoluẽdo dolõris partus, Quippe ſale aſſeruatum & alligatum grauidis

partum ſoluere prodiderunt. Cc.

¶Odioſus qui odio habetur. Cic. Odioſum ſane genus hominũ officia exprobrantiũ. Aliqñ capitur pro moleſto. Terẽ. in Phormi. Si porro eſſe odioſi pergitis, odioſe aduerbium cum odio.

✣Odites vnus ex Centauris Ixionis & nubis fili9. Cc.

¶Odontotrimma a grecis dicitur dẽtifriciũ medicamẽtum quo dentes fricantur vt albeſcant ἀπὸ τοῦ ὀδόντος id eſt dentis, & τρίμμα. Cc.

¶Odœporicum ὁδοιπορικὸν vulgo dr̃ itinerarium. Hie. de Paula. Neq; eñ odœporicon eius diſpoſui ſcribere. Eſt enim liber in quo annotantur profectionis fluuij, vrbes, loca, nationes.

¶Odor literę cõmutatione dicitur pro olor. Hinc notũ eſt quod ſignificet oleo. Dicitur & odos pro odor ſicut honos lepos.

¶Odorus a, ũ, pe. pro. qđ ex ſe odorẽ mittit, vt odora pin9. Aliqñ odor9 ponit̃ pro indagatore & ſagaci. Ver. lib. iiij. æneid. Et odora canum vis.

¶Odoratus a. ũ, qđ aliũde accepit odorẽ, vt tẽplũ odoratũ. Interdũ ſumitur pro odorifero. i. qđ ex ſe odorem habet. Pli. lib. xxj. Quibuſdã annis minus odorata ꝓuenit. i. roſa ꝑterea magis oĩb9 locis ſiccis q̃ humidis odoratior Verg. Geor. iij. Diſce & odoratam ſtabulis accẽdere cedrũ. Ser. odoratam pro odoriferam.

¶Odoro as, & odoror depo. Hiero. in lib. Geñ. odoratus eſt dominus odorem ſuauitatis. Col. lib. vij. Deinde nares ꝑfricato, vt homines diſcant odorari.

¶Odorator qui odorem ſequitur, vt canis, qui & odoriſequus dicitur.

¶Odoramentum odoratio ipſa ſiue quod odoris gr̃a tenemus. Pli. omniũ odoramentorum atq; adeo hęrbarũ differentia eſt in colore, & odore & ſucco.

¶Odorarius qui odores conficit, venditq;, a græcis aromatopola dicitur.

O ANTE E

OEagrus fluui9 Thracię pater orphei vatis. Vñ & Hebrus ꝙ ex eo fluat Oeagrius dicitur. Ver. Tu quoq; marmorea caput ceruice reulſuũ Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus. Cc.

¶Oeanthe nomen ciuitatis quę a quibuſdã etiã oceanthea vocatur. Eſt etiã flos vuę nã ὁ οἶνος dicitur vinum & τὸ ἄνθος dicitur flos, oi, in œ, diph. latinam.

¶Oenanthe vitis labruſcę, florens vua. Colligitur cum optime olet, ſiccatur in vmbra ſubſtrato lintheo, atq; in cados conditur, dicta quaſi οἴνου ἄνθος hoc eſt vini flos. Hierony. cõtra Iouinia. poſuit pro quodam odoramenti genere cũ dixit Amomum cyphi Oenãthe muſcus & peregrini muris pellicula.

¶Oenanthinum pe. prod. vnguentum quod ex oenanthe, hoc eſt flore Labruſce fit.

¶Oenon gręci vinum dicunt.

¶Oenopola pe. pro. vẽditor vini, oenopolium taberna vinaria. Plau. in Aſi. Cum a piſtore panem petimus, vinum ex œnopolio.

¶Oenophorũ pe. co. vas vinariũ ad fetẽda vina aptum οἶνος vinum, quod ἀπὸ τοῦ ἀίολαι, quod eſt imaginor ꝙ q copioſius biberint multa imaginantur que nõ ſunt φέρω porto. Mar. Reddidit œnophori põdera parua ſui apul. ĩ meli. viij. Oenophoro qđ imixtũ vino gerebat venenũ

¶Oenotria regio Italię ſeu ipã Italia cui9 populi Oenotrij dicunt̃, ꝙ ibi optima vina naſcãtur, ab οἴνου. vel vt Var. putat ab oenotrio ſabinorũ rege a quo oenotrij viri

¶Oenotrides dicte ſunt due inſulę quæ ſũt cõtraveliã, pontia ſcilicet & Iſacia.

¶Oenomaus Hippodamiæ pater Elidis rex qui vict9 a Pelope regnũ amiſit totaque poſtea regio Peloponneſus a Pelope dicta eſt.

¶Oebades Dari ſtabularius, cuius induſtria ipſe Dari9 Perſarum regnum adeptus eſt.

¶Oebalus pe. cor. rex laconũ, a quo regio oebalia. Ali9 fuit Telonis capreæ filius de quo Ver. li. vij. Qui multos in campania ſubegit.

¶Oebalia regio in pelopõneſo quę & Laconia dicit̃ ab oebalo Arguli filio q rex Laconũ fuit. St. li. j. Achi. Soluerat œbalio claſſem de littore paſtor Dardanus, qđ aũt Ver. li. iiij. Geo. dixit. Nãq; ſub oebalie memini me turribus altis &c. ideo poſuit vt oſtenderet Tarẽtũ Laconibus fuiſſe conditum, quorum pars eſt œbalia.

¶Oecos grecę, domus ſiue familia latine dr̃, & quo Oeconomus.

¶Oeconomus pe. co. tam pęcunię q̃ frugũ omniũ quæ dominus poſſidet diſpenſator eſt. Vñ & oeconomic9 Xenophontis pulcherrimus liber eſt, qui nõ gubernatione villę ſed diſpenſationẽ vniuerſę domus Tullio interꝑtãte ſignit. Cõponitur enim ex οἶκος quæ eſt dom9, & νόμος lex. Docet eñ diſpenſatorẽ legem domus, oeconomica que ad rem domeſticam ac familiarem pertinẽt, oeconomia rei domeſtice adminiſtratio.

¶Oechalia vrbs Laconię ab oechalio fluuio eã ꝑterfluẽte ita dicta. Sed poſtea ab Hercule euerſa. vñ & ea pars Laconię q̃ Theſſalię ꝓpĩq eſt oechalia appellat̃. ver. vt bello egregias idẽ dijecerit vrbes, troiãq; oechaliamq; Alie etiã fuerũt Oechaliæ vt in Theſſalia & Euboea.

¶Oecumenicus latine vniuerſalis ad totum orbẽ pertinens. vnde oecumenicũ concilium dicimus.

☿Oedipus odis, oedipi tertię & ſcđe declinatiõis, vt docet Priſ. li. vj. Sta. li. j. the. Limes mihi carminis eſto oedipode confuſa domus. Plau. in penu. oedipedo eſt cõiectore opus qui ſphingi interpres fuit. Dict9 oedipus ἀπὸ τοῦ οἰδεῖν τοὺς πόδας, id eſt a tumore pedũ quos habuit ꝑforatos Fuit autẽ nomẽ filij Laij regis Thebarũ. Etiam iocaſte. Mã iuſſu patris a matris vtero in ſyluas abijciendus feris delatus dr̃. Quẽ cũ deferrent ſerui abiecerunt cõpatiẽtes ei ſed ꝑforatis pedib9 arbori vimine alligãt Ad vagitũ cui9 paſtor quidẽ polibio corĩthiorũ regi detulit quẽ, & pro ſuo nutriuit tandẽ ad patriã rediens occidit patrẽ incognitũ. & thebis regnauit.

☿Oenopides nomẽ viri mathematici ex chio ĩſula anaxagora aliquanto minor.

✣Oedipodionius ab oedipus deducit̃. Luca. Oedipodionas infelix fabula Thebas. Cc.

¶Oeneus Aetolie rex & Dianirę pater quã Hercules duxit vxorem. Cc.

✣Oenigena vno genitus. Cc.

✣Oenochema mons in finibus Africæ. Cc.

✣Oenoe nomen ciuitatis & nymphe.

¶Oeſypum ab oue dictum eſt quam gręci οἶν vocãt, quaſi διῶν ὕπον. i. ouium ſordes.

¶Oeſtrũ gręce furor dicitur ὁ οἶστρος. Vnde Statius vocat œſtrũ poeticũ furorẽ tp̃s erit cũ laurigero tua fortior œſtro fctã canã. œſtrũ ẽt latine aſil9 volatile paruũ vulgo taban9 ex ſoni ſĩitudĩe dict9 vel a tabe. ver. Eſt lucos ſilari circa ilicibuſq; virentẽ Plurim9 Alburnũ volitãs cui nomẽ aſilo romanorũ ẽ œſtrũ Graij verere vocãtes aſpacerba ſonãs quo tota exterrita ſyluis. Diffugiũt armẽta Colu. libr. x. ſcribit naſci in extremis partibus fauorum amplioris magnitudinis q̃ ſunt apes cętere, eoſq; nonnulli putãt eſſe reges, verum gręcorum authores οἴστρος appellant, ob eo ꝙ exagitent, nec patiantur examina conquieſcere. ¶Oeta mons inter Taſſaliam & Macedoniam clarus morte & ſepulchro Herculis, in quo (vt Ser. inquit) ſtellę videntur occidere, ſicut de Ida naſci Et vbi Elleborũ optimũ naſcebatur. A Parnaſo vſq; pidum pars in Thermophilas vęrgens proprie oeta vocatur Hinc Oetæus a, um. Vnde hercules oeteus dictus eſt. Aeta vero Colchorũ rex fuit filius Solis & perſides nymphe frater perſes qui in taurica regnauit. qui habuit filiã Heccatẽ crudeliſſimã ſupra patrẽ, q̃ hoĩes ſagitis appetere ſolebat Faciebat venena. Inuenit pria aconitũ, quo patrẽ interemit, regnũ occupauit. tẽplum

Dianæ ſtatuit, vbi nauigãtes hoſpites ſacrificabat. Quo clarior euaderet nupſit Aetę patruo, ex quo genuit Cyrcẽ Medeam Egyaleũ. Cyrce in venenis plus matre edocta nupſit. Sarmatarũ regi, quem veneno interemit, & crudelitate ſua ad Italiam pulſa eſt.

✣Oeteus frater fuit Ephialtis & Alœij filius pugnauit q; in Creta vt Sal. refert. Vnde Oetij cãpi dicti ſunt. Cc.

✣Oethini populi ſunt iuxta pontum. Cc.

✣Oetoſcyros lingua Scythica Apollo dicebantur. Cc.

O ANTE F

OFfa per duplex ff, conſtabat ex carne fere porcina lucanica, quã facere ex mediocri inteſtino Romanę mulieres a Lucanis didicere. Vñ offam porcinam, cũ cauda offam penitã dicebant. vñ eſt Illud Iu. Et patruo ſimiles effunderet offas. Offa etiã cibariũ ex fruſtis panis in iure pingui caſeo vetere pipere & cynamomo conditis que ĩ ĩſulata & caſeata dr̃. Ver. Melle ſoporatã & medicatam frugibus offam.

Põt etiã fieri offa ex aliis reb9. Var. lib. iij. de re ruſt. Cibatui offas poſitas, hęc maximę glomerãtur ex ficis farre mixto. Ab offa fit offarius ꝑ coquo. Offatĩ ꝑticulatĩ

¶Offella diminutiuũ, fruſtulũ carnis erit puta librale in quod caro concidit̃. Porcina a porco quam in ſartaginę craticula & prunis coquimus, Vitulina a vitulo quã ad ignẽ verub9 verſantes ad eſcã param9, Et apđ poetas ꝑ ſimplex f, ſcribit̃, Mar. Parua tibi curua craticula ſudet ofella. Iuue. At rudis oĩ tpe & exiguę furtis ĩbut9 ofellę

¶Offula ſimiliter dimi. ab offa. Sueto. in Claud. Rogo vos quis poteſt ſine offula viuere. Col. ſcribẽs de ſalſura carnis ſuillæ ait. Dein offulæ carnis ſpiſſę componunt̃ & alternis ſal ingeritur.

¶Offectores, vide ſupra in dictione Infectores.

¶Offendo is. di. ſum. ex ob & fendo, qđ non eſt in vſu ſicut & defendo ſignificat incurro, ĩcido, & proprie animi & corporis. Terent. Adueniens, offẽdi quẽdã mei loci hinc atq; ordinis hominẽ haud impurũ. Et nõ ſolũ de animatis, ſed de inanimatis quoq; dicitur. Sed qm̃ qui ĩcidũt ĩ aliquid lædere ſæpe ſolent, id in quod incidunt, factũ eſt vt offẽdere ꝑ lædere vſurpet̃. Lact. li. iiij. Quo peccato ac ſcelere offenſus deus. Et offendere eſt inuenire, ſed præter opinionẽ. Cic. de rep. Sed imitor Architam illũ Tarentinũ, qui cũ ad villã veniſſet, & oĩa aliter offẽdiſſet. Itẽ ponit̃ ꝑ percutere & verbis ĩuriã facere.

¶Offenſa offenſio, offendo, dinis, & offẽſus. us. in vno ſignificato accipiunt̃. Lucre. Non igit̃ multis offenſib9 intemerando, offenſa tñ actiue ſumitur. Cic. Cũ tot eius offenſas pati non poſſem, diſceſſi. Offenſio plęrũq; paſſiue. Idem in corpore ægro odioſa eſt omnis offenſio. i. omnis moleſtia & paſſio. Offenſiuncula, ꝑua offenſio

¶Offendiculũ impedimentum obſtaculũ. offẽſaculum eſt id quod ponitur, vt aliquis in ipſum ĩcidat, vel impingat, ab offenſa nomen deductum.

✣Offendimentum ligaturę nodus quo apex retinebat̃ cum perueniſſet ad mentum. Cc.

¶Offenſatio, obſtatio ſeu obuiatio, ab offenſo. fenſas frequentatiuo verbo, q̃uis id nõ legerim, nã ei9 formatio legitima eſt, ſicut ab occurſu occurſatio. Defenſito tamẽ frequentatiuũ eſt verbi defendo, vt apud Cice. Si igitur non poterit ſiue cauſas defẽſitare. Sed non mirũ ſi defẽſito & offenſo frequentatiua duplicia varijs vocibus reperiri poſſint, qm̃ & curſo & curſito ſimiliter inueniũt̃.

¶Offendix ligaturę nodus, quo apex retinebatur.

¶Offercio impleo, a quo offertiſſimũ pinguiſſimũ. Plaut9. Sine ſacris hæreditatẽ ſum adeptus offertiſſimã. Cc.

¶Offero proprie exhibeo ſiue preſẽnto. Terent. in Hecy. opportune te mihi offeres. Interdũ offerre eſt ſponte dare. Hinc oblationes dñr quę dijs offeruntur. Interdũ inferre. Cic. li. iij. offi. Reginæ ſtuprũ obtulit. Interdum immittere, Idẽ ad pontifices, Dom9 ardebat in palatio nõ fortuito, ſed oblato incendio. Interdum obijcere. vt apđ eundẽ in Læl. Addendũ eodẽ eſt vt ne ĩ criminib9 aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. Interdũ polliceri. Iuſti. Cũ ei auxilium obtuliſſet.

✣Offerumenta veteres dicebant oblationes quæ dijs offerebantur. Cc.

¶Officio is. ex ob cõtra & facio, quaſi noceo dr̃. Cic. li. of. Demoliri ea quorũ altitudo officere auſpicijs. Vnde ꝑ antiphraſim officiũ quidã dici volũt. Aliqñ officere idẽ eſt qđ efficere. Vñ etiã ſcđm alios officiũ quaſi efficium Eſt eĩ officiũ qđ quiſq; efficere debet ꝑ ſuę cõditione ꝑſonę. In quo animaduertere oportet quid loco cõueniat qđ tempori, quid reiũ aut perſonarũ dignitati. Vñ in familia bene inſtituta dicim9 oẽs in officio eſſe oporter. i. omnes oportere agere quæ debent. Terẽ. in And. Hoccine eſt officiũ patris? Amb. li. j. of. Legim9 officiũ dici a nobis poſſe, nec ratio ipſa abhorret, qñquidẽ officiũ ab efficiendo dictũ putam9 quaſi efficiũ. ſed propter decorem ſermonis vna immutata litera officiũ nũcupari, vel certe vt ea agas, quæ nulli officiant, ꝓſunt oĩbus. Poteſt etiã dici & recte vt ab officio is. officiũ deriuet̃, ita vt ob nõ contra, ſed circũ ſignificet vt circa qđ faciendũ eſt innitamur. Nec quẽq̃ moueat ꝙ officio officis aduerſet̃ nomini officiũ, tunc eñ ob ſignificat cõtra, vt ſit quaſi cõtra facio, ideo ſignificat obſum. Sed ꝙ ſignificat etiam circũ ſeruit noĩ officiũ. Huiuſmodi eñ varietas ex ꝑpoſitionũ multiplici ſignificatiõe plęrũq; exiſtit, quã cũ ignoramus, nõ verã vocabuli interꝑtationẽ conſequi valemus. Officiũ aũt generatim loquẽdo cũ ad oẽs hoĩes pertineat (Siquidẽ Cic. de officijs ſcripſit, itẽ & Ambroſi9) quantũ intelligo, eſt cõgruus actus vniuſcuiuſq; ꝑſonę. Vel id eſt in quod quiſq; incumbere debet, vt ipſum ſicut charitas poſtulauerit quo ad potuerit effectum reddat. Vñ quũ facim9 quod debeam9, quia bene facim9, inde officiũ etiã beneficiũ dictũ eſt. Cice. lib. ij. ad Heren. Si plura aut maiora officia q̃ maleficia videbuntur cõſtare. Et quia benefacere cuipiam eſt obſequi illi cui bene fit, idcirco officiũ etiã obſequiũ dicitur. Idẽ. Odioſum ſane gen9 hoĩm eſt officia exprobantiũ qa meminiſſe debet is in quẽ collata ſunt, nõ cõmemorare qui contulit. Capitur interdũ officiũ ꝑ honore, vt Circũſtabãt Cæſarẽ ſenatores ſedentẽ in aurea ſella officij gr̃a. Magiſtratus quoq; officiũ dr̃, vel quia honoris gratia inſtitut9 eſt vel quia opem populo fert, vel quia ius quod cuiq; debetur, reddit. Qñq; accipitur pro alicuius artis ratiõe vt officiũ grãmatici, officiũ medici. Et cũ ad virtutẽ ꝑtineat, vt hominis officiũ eſt pietatẽ colere, dicim9 tñ interdũ Lenonis eſt officiũ ĩſidiari pudicitię, accuſatoris eſt officiũ crimina ĩferre. Et etiã aliquãdo officere ſignificat inficere. Vñ offectores colorum infectores dicuntur.

¶Officiũ ab efficiẽdo vel ab officiendo, de quo modo dictũ. Et eſt duplex, alterũ ꝑfectũ quod gręci catorthoma vocant, quod & oĩs numeros virtutis cõtinet. Alterũ mediũ pertinens ad inſtitutionẽ vitę cõmunis. Ci. li. iij. de fini. Qđ ratione actũ ſit id officium appellamus.

¶Officioſus qui libenter vl' ꝓbe officiũ ſeu beneficium alicui exhibet, ſiue qui obſequi alteri multũ ſtudet. Cic. Octauio. Hominem prudentẽ & officioſum cognoſces. Qñq; officioſum dicitur quod cõtinet pietatem, & nulli nocet, alicui ꝓdeſt. Aug. ad Hie. Si ad ſcripturas ſacras admiſſa fuerunt vel officioſa mendacia, quid in eis remanebit? Capitur aliqñ in malam partem. Nã cũ olim. Q. Atherius defẽderet reũ libertinũ cui obijciebatur ꝙ patroni cõcubinus fuiſſet, hac defenſione vſus eſſe fertur, impudicitia ĩ ĩgenuo crimẽ eſt, ĩ ſeruo neceſſitas. ĩ liberto officiũ. Ex eo impudici & obſcœni aliquãdiu officioſi vocati ſũt. Officioſ9 dolor a Ci. li. iij. Tuſc. dr̃ qui ex iuſta cauſa ſuſcipit̃. & cuius probabilis ratio reddi poteſt.

¶Officialis & hoc officiale qđ ad officiũ ꝑtinet. vel qđ de officio tractat. Lact. lib. vj. Quid. M. Tul. in ſuis officialib9 nõne hoc idem perſuadet non eſſe oĩno largiẽdũ Et diſt. xxxviij. ſcribit̃. Qñ ꝑſbyteri in parochijs ordinãtur, libellũ officialẽ a ſacerdote ſuo accipiãt. i. ĩ quo con

tinetũ officiũ. Officialis etiã miniſter magiſtratus vocatur. Apul. Sed iuſſit poteſtas officialẽ ſuum magna ſeueritudine coerceri. Idem etiã officiũ vocatur, vt apud hiſtorias quorundam ſanctorum martyrum legitur.

¶ Officina pe. p. locus vbi aliqd fit, hoc eſt in quo artifices opera ſua faciũt. Hieron. de Paulo Eremita. Hunc locũ Aegyptiorũ literæ ferunt furtiuę monetę officinã fuiſſe ea tẽpeſtate qua Cleopatrę iunctus eſt Antonius. Ab efficiẽdo dicta. Taberna vero vbi aliquid vendiť cũ alibi factũ ſit, licet quãdoq; officina pro taberna ponať.

¶ Officię arum, dicuntur fallacię.

¶ Offirmo as. firmũ propoſitũ in animo habeo et quaſi obſtinate. Terẽ. in Heau. Age quęſo ne tã offirmes te Chremes. Proprie autẽ offirmare eſt valde ſeu pfecte cõtra aliquẽ firmare. Hiero. Beatus Paulus oſtiũ qđ patebat recludens ſeta offirmauit.

¶ Offlecto circum vel contra flecto. Plau. in ru. At ego hinc offlectam nauem.

¶ Offoco as. pe. cor. circũfoco ſiue ſuffoco. Aug. libr. v. conf. Sed me maxime captũ & offocatum quodã modo deprimebãt corporalia cogitantẽ molles illeſub quibus anhelãs in aurã tuę veritatis reſpirare non poteram.

¶ Offoco cas. pe. p aquam in fauces do ad ſorbendum.

¶ Offringo ex ob & frango eius quod fractũ eſt cõtrario frango. Feſtus offringi terra dicitur qñ iterũ tranſuerſo ſulco aratur. Var. lib. i. de re ruſt. Cũ proſcideris offringi oportet. i. iterare vt frangantur glæbæ. Prima ei aratione grandes glæbę ex terra ſcinduntur.

¶ Offundo offundis. circũfundo. obſcuro, obcæco, ſiue opio maculo ve. Lact. lib. vij. Luna iã non trib⁹ deficiet diebus aut horis. ſed ppetuo ſanguine offuſa meatus extra ordinarios paget. Cice. p Roſ. Erant interea qui ſuis vulneribus mederentur quitanq̃ offuſa reip. ſempiterna nox eſſet ita ruebãt in tenebris omniaq; miſcebant. Aliquando offundere eſt iniijcere. Cice. Hic error & hæc doctorum animis offuſa caligo eſt.

O ANTE G

Ogdoas. adis. numerus octonarius.

¶ Ogdous Aegypti rex Volhęus cognominatus qui Memphĩ condidit a nomine filiæ. Hic prius Venereus cognomĩatus fuit vt author eſt Diodo. Sicul⁹

¶ Ogdolapis fluuius nauigabilis ex alpibus fluens ad vrbem irrumpit.

¶ Oggãnio multũ dico, inculco. Plau. in Aſi. Cuinunq̃ vnã rẽ me licet ſemel p̃cipere fieri quin centies eandẽ ĩperẽ atq; oggãniã. i. inclamitẽ, vel inſup clamitẽ.

¶ Oggero is. pe. cor. Vide in dictione Gero.

¶ Ogyges Thebanorũ rex qui Thebas Bœotias ædificauit circiter mille & quingentos annos ante vrbẽ conditã hĩc. Ogygi⁹ a um. Vnde ogygia mœnia Thebana dicta. Sub hoc rege fuit diluuium magnum.

¶ Ogygia ĩſula inter Phœnicium & Syriũ mare, ab ogyge Thebanorum rege.

¶ Ogyris inſula ꝙ in ea Erythræ regis monumentũ, magis clara q̃ cæterę, vt inquit Pompo.

✣ Oggraſſari pro gradi vſurpatur. Plau. Niſi cũ pedicis didiciſtis oggraſſari gradu. Cc.

O ANTE H & I

OHe Interiectio exclamãtis, & ſatietatẽ vſq; ad faſtidium deſignat, & iubet modum imponere.

¶ Oihomeli. Vide in dictione mulſum.

✣ Ois gręce, latine ouis. Cc.

✣ Oum latine ouum. Cc.

O ANTE L

OLea & oliua p arbore. Verg. li. ij. Georg. Sed trũcis oleę melius ppagine vites Reſpõdẽt. Amb. Quis alius tales fructus ferret olearũ nõ curueſcẽtiũ vbertate baccarũ? Verg. Incũbẽs tereti Damõ ſic cœpit oliuæ. Ambro. Ideo ad mõtem venit oliueti vt nouellas oliuas in ſublimi virtutũ plãtaret. Siľiter p fructu olea & oliua dr̃. Vñ & p liquore oleũ & oliuũ dicimus. Oleum ab olea, oliuum ab oliua. Horat. in Sermo. Quali perfundat piſces ſecurus oliuo. Col. lib. vj. Oleũ optimũ Licinia dat, plurimũ Sergia. olearũ quædã dicunť Licinianæ, quędã Pauſiæ, quędã Sergię, quędã orchis, quędam regię, & quædam Rhadij.

¶ Oliuitas oleę fruct⁹. Varro. Tũ deniq; oĩs cũ lucerna cõbuſta eſt in lucubrando oliuitaſq; cõſumpta eſt. Diciť oliuitas etiã ſiue oleitas oletaſve tps legendarũ oliuarũ

¶ Olivueta ę. ab oliuo dicitur, ſicut a vino vindemia.

¶ Oliuetum locus in quo oleę conſitę ſunt. Col. lib. iij. Melius autẽ truncis q̃ plantis oliuetũ conſtituiť.

¶ Oletum idẽ quod oliuetũ ab olea. vt eſt apud Catonẽ lib. de re ruſt. Eſt autẽ ſumptũ ab oleo. Itẽ ſterc⁹ humanũ Veranius. Sacerdotula in ſacrario fecit oletum. proprie tamen capitur pro loco in quo meijmus atq; excernimus. Taci. in Ner. Gymnaſium eo anno dedicatum a Nerone prębitumq; oletum equiti ac ſenatui.

¶ Oleace⁹ a, um, quod eſt materiatum ex oleo, vt lignũ oleaceum, liquor oleaceus.

¶ Oleatus a, um, qđ eſt factũ cum oleo. Hiero. in li. Numeri. Quaſi panis oleati faciens ex eo tortulas ſaporis.

¶ Olearis & hoc oleare quod ad oleũ pertinet, Pli. lib. xxxiiij. Quippe cũ in exacuendo oleares cotes & aquarię ęque differant oleo delicatior fiet acies. Sic oliuaris & hoc oliuare. Seruius. Tapetis aũt mollis oliuaribus.

¶ Olearius a, um. & oliuarius a, ũ. qđ ad oleũ pertinet, vt olearia & oliuaria cella. Col. libro. ij. In ſole ſiccata & mox refrigerata reconditur ſi maior eſt modus i horreo ſi minor in vaſis olearijs ſalſamentarijſq;.

¶ Olearius rij quod oleũ facit vel vendit. Col. lib. vlti. Peritiſſimi olearij vix patiũť ad vnã lucernã opus fieri.

✣ Olearus inſula vna ex Cycladibus. Cc.

¶ Oleoſus a, um. quod eſt plenũ oleo. Pli. Semẽ oleoſũ quod & fit ex eo medetur oris vlceribus perunctis

¶ Oleaſter olea ſylueſtris. Ver. Indicio eſt tractu ſurgẽs oleaſter eodẽ. Pluribus & ſtrati baccis ſylueſtribus agri. Huius diminutiuum eſt oleaſtellus.

✣ Oleſtrinum dicitur oleum quod ex oleaſtro fit. Cc.

¶ Oleagin⁹ a. um. pe. cor. quod ex olea arbore eſt, ſicut faginus a fago. Verg. Truditur e ſicco radix oleagina ligno. Diciť & oleagine⁹ a, um. Varro li. j. de re ruſt. Demũ in oleagineis fœminibus arbores vidẽdum vt ſit de tenero ramo ex vtraq; æquabiliter præciſſum, quas, alij ſclauolas, alij tales appellant.

¶ Oliuo as. oliuarum vindemiam ago. ſiue oliuas colligo. Pli. Quippe oliuantibus lex antiquiſſima fuit, oleam ne ſtringito, neue verberato.

¶ Olen⁹ Bœotię vrbs ſic dicta ab oleno Vulcani filio. Fuit & alia vrbs i Aetolia iuxta q̃ fuit ap Calydoni⁹. Cc.

✣ Olenius poſſeſſiuum eſt a oleno. vnde capella olenia vocitata eſt Ouidius. Naſcitur olenię ſignũ pluuiale capellæ. Cc.

¶ Oleo es. oleui. & olui. olitũ & oletũ, odorẽ ſpiro, & cõſtruitur frequẽter cũ accuſatiuo fere cũ omnibus ſuis cõpoſitis. In quo ſignificationem eorũ neutralẽ tranſitiuã eſſe dep̃hendere licet, Hora. Vina fere dulces oluerunt mane camœnę. Hier. ad Pãma. Simplices epiſtolę tuę olẽt pphetas, apoſtolos ſapiũt. Aliqñ etiã ablatiuo Oui. Perq; locos ſacros & olentia ſulphure fertur. Prop. Cur nardo flamę nõ oluere meę? Aliqñ ſine caſu. Pli. Roſa recẽs a lõgĩquo olet. Inuenitur etiã olo olis. Plau. Olũt ędes arabicas. Idẽ in muſ. Nõ omnes poſſunt olere vnguenta exotica, ſicut tu oles. Eſt ei iãbus. Eius naturæ ſunt cõpoſita, videlicet redoleo, qđ idẽ eſt quod oleo. Hiero. Nunq̃ vinũ redoleas ne audias illud philoſophi hoc nõ eſt oſculũ porrigere, ſed vinũ ppinare. Ver. Feruet op⁹, redolẽtq; thimo fragrãtia mella. Aboleo, Adoleo, exoleo, ĩoleo. de qb⁹ ſupra. oboleo graueolẽtiã odorẽq; tetrũ reddo. Suet. i Cęſ. Ille antidotũ oboluiſſet q̃ ad p̃cauẽda venena ſua ſumptũ. Plau. in Muſ. At te Iuppiter dijq; oẽs pdẽt oboluiſti aliũ germana illuuies, Pereo valde oleo. Lucil. lib. xxx. Quis totum ſic corpus iã peroleſſe biſulcis. Suboleo quaſi oleo & odorem ſentio. Per tranſlationem ſubolere ponitur pro demonſtrare & de aliqua re ſentire quaſi q̃ male ſentiat. Teren. Ne paululum quidem ſuboleat eſſe amicam hanc Clinię. Plau. in Caſ. Subolet iam vxori quod ego machinor. Diciť & bene oleo, & male oleo, graue oleo, ſuaue oleo. Pli. Succus hędere tedia narium, graueolentiãq; emendat. Augu. lib. viij. conf. Inde ſermo deuolutus eſt ad monaſteriorum reges & mores ſuaueolentiæ tuę. Ab oleo fit oleſco quę inter ſe differunt ꝙ oleo habet ſignificationem naturalem tranſitiuam. Oleſco paſſiuam innatam.

¶ Olentica dicuntur mali odoris.

✣ Olli & ollic pro illi & illic ſcripſerunt veteres. Cc.

✣ Olo pro oleo veteres dixerunt. Cc.

¶ Olidus, a, um. pe. cor. qđ tã bonũ q̃ malum odorem habet Mar. Olidæ veſtes murice. Ho. li. Epiſt. in malũ dixit. Sed minus arte premunt olidæ conuiuia capræ.

✣ Oligochronij dicti ſerui negligentes & torpidi Fir. li. vj. Naſcẽť ſerui miſeri apocroti oligochronij ab ὀλιγωρέω, i. paruipendo vel ἀπὸ τοῦ ὀλίγου fere, ppe χρόνιος diuturn⁹ ꝙ diuturnare vt ſic dicã & pcraſtiare op⁹ faciat.

¶ Olfacio, is. olfeci, ctum, qđ & olefacio dr̃. ſignificat odoro. Pl. li. xj. Quonã modo audiãt delphini mirũ. Idẽ Nec olfact⁹ veſtigia hñt cũ olfaciãt ſagaciſſime Iñ olfact⁹ a, ũ, pticipiũ, & olfact⁹. Idẽ li. xxix. Baſiliſci quẽ etiã ſerpentes ipſi fũgiunt alios olfactu necantem.

¶ Olfacto os, frequentatiuum ab olfacio. Pli. lib. xx. Xenocrates Pulegij ramum lana inuolutum in tertianis ante acceſſionem olfactandum dari tradit.

¶ Olfo as, idem quod olfacio. Auguſt. Quia non ſecum ferebat niſi amantem memoriam, & quaſi olfata quę comedere nondum poſſem.

¶ Olibantum menſura vinaria rotunda nominabatur.

¶ Olim aduerbium nõ ſolũ p̃teritũ tps, ſed etiã p̃ſẽs & futurũ denotat. De p̃ſenti. Ver. Vt rameos olĩ ſi fiſtula dicat amores. De futuro Idẽ. Hũc tu olĩ cœlo ſpolijs oriẽtis honuſtũ accipies. Quintilia. Quin olim nominabuntur. Poniť etiã p aliqñ. Cur olim enimuero mero ſenſibus victis ex lecto ſæpe cõſurgit. Et p iãdudũ. Ver. li. ij. Georg. Ac iã olim ſeras poſuit cum vinea frondes.

¶ Olimiã iam longo tempore. Quint. olimiam imperator inter fulgentes virtutes tuas liuor locum quęrit.

¶ Oliſippo oppidũ in Luſitania ad oceanũ apud montẽ Tagrũ, vbi quędã e vento tp̃e certo concipiunt equę quarum pulli non plus triennio viuunt.

¶ Olla genus vaſis pro quo antiqui dicebant aula ab olla fit diminutiuũ ollula. Var. Cato ait vuã amineã in ollis commodiſſime condi. Idem. Electa in ſecretam corbulam, inde in ollulas addatur.

¶ Olor auis nota quã gręci κύκνον vocãt, vñ olorin⁹, vt olorina vox, & olorinę veſtes, & olorin⁹ color, i. cãdid⁹ Cc. ✣ Olos vero totum ſignificat.

¶ Ololygones pen. cor. mares ranæ quo tempore vocẽ mittentes cient ad coitum fœminas. Fit a verbo græco ὀλολύζω quod ſignificat vlulo.

¶ Olus eris dr̃ oĩs herba ſatiua q̃ in vſu cibario eſt, ab alẽdo, ꝙ olerib⁹ alerẽť hoĩes añq̃ fruges vel carnes eſſent. Varro ab olla deducit. Noni⁹ & Feſt⁹ inter aſpirata cõnumerãt. Huius diminutiuum eſt oluſculum. Hor. Vncta ſatis pingui ponentur oluſcula lardo.

✣ Ollares dicũť vuę q̃ in ollis fictilib⁹ optime cõdũtur.

¶ Olus atrũ ſiue in cõpoſitiõe olyſatrũ, alio nomine hypoſelinum dictum ꝙ folia habeat ſubnigriora, propter quod. Colu. pullũ olus appellat. Atq; oleris pulli radix, quidã Petroſelinon vocant, ꝙ inter petras & iuxta maceriam ſeri a veteribus conſueuerit.

¶ Olitor pe. cor. qui olerum hortum exercet, qui & hortulanus dicitur. Similiter olitor qui olera vendit.

¶ Olitori⁹ a, ũ, qđ ad olera pertinet, vt forũ olitorium, vbi vendũť olera, horti olitorij, & oſtia olitoria quæ dicuntur hoſtia hortorum. Pli. Et lactucę genus adeo lati caulis vt oſtiola olitoria ex his factitari prodiderunt.

¶ Olympus mons cuius vertex vſq; adeo attolliť, vt ſũma ei⁹ accolę cœlũ vocẽt. ppter qđ poetæ cœlũ olympũ vocãt. Dict⁹ olymp⁹ quaſi ὅλος λάμπων hoc eſt totus fulgẽs, quia ſolẽ clarũ habet nulliſq; vnq̃ nubib⁹ fuſcať. Lucre. Nubes excedit olymp⁹. Sunt autẽ quatuor mõtes hoc noĩe. Prim⁹ mõs altiſſim⁹ inter Theſſaliam & Macedoniã, qui tñ Theſſaliæ aſcribiť. Alter in Gallogræcia vel in Cypro. Alius apud Myſos, ad cui⁹ radices pruſa ab Annibale cõdita. Quartus ad mare rubrũ ĩ Aethiopia haud longe ab Heliopoli oppido, qui oriente ſole vſq; ad quintam diei horam flammas emittit.

¶ Olympi⁹ a, um, i. cœleſtis poſſeſſiuum ab olympo.

¶ Olympicus, a, ũ. quod eſt olympi, vel quod ad olympum pertinet vt Iuppiter olympicus. Dictus eſt autem Iuppiter olympicus ab olympo, a quo eruditus & ad virtutem inſtitutus ſit. Alij vero a cœlo quem olympũ gręci vocant in quo regnare fertur.

¶ Olympia ę, vrbs erat inter oſſam & olympum montem mercatu famigerata & celebritate illa quinquennali ludorum inclyta.

¶ Olympia orũ, ludi q in honorẽ Iouis olympici apud Piſam & Helidẽ Gręcię oppida celebrabãť, hoc ẽ gymnicũ certamẽ, qđ qnto quoq; ãno fieri ſolebat. Vñ olympiac⁹, a, um. vt olympiacũ certamẽ, victoria olympiaca.

¶ Olympias adis, quinq; annorum ſpatium quod a Romanis Luſtrum dicitur. Exinde Gręci tempora p olympiadas ſupputare cœperũt ita numerantes. Olympiadis primæ aut ſecundę aut centeſimę anno primo vel ſecũdo vel tertio vel quarto. Atq; vt conſules, ita vt olympiæ victores iterum & tertium dicimus. Plau. in Men. Iterum, inquit, Pythia & tertium olympia. Eſt & olympias nomen mulieris proprium.

¶ Olympionices ſiue olympionicus qui in olympiaco certamĩe victor euaſit νίκη quippe victoria dr̃. Aelianus de varia hiſtoria lib. x. Duxit ad olympicũ certamẽ filiũ ſuũ Pherenice fœmina, prohibẽtib⁹ eã ſpectare qui pręſidebant, licere id ſibi perſuaſit, quæ patrem & fratres tris haberet olympionicas. Cice. pro. L. Flacco refert ꝙ apud græcos eſſe olympionicem iudicatur ppe eſſe maius & glorioſius q̃ Romæ triumphaſſe.

¶ Olympiodorus pe. pro. nomen viri propriũ. ✣ Eius qui docuit epaminundam cantare tibijs.

✣ Olyras fluuius eſt prope Termopylas quam fabulantur conatum eſſe Herculis rogum extinguere. Cc.

¶ Olyſippum Luſitanię vrbs, quę noſtris temporibus Vlyſbona appellatur.

¶ Olynthus Thracię vrbs, quã a Chalcide quæ in Eubœa fuit Coloni condidere.

O ANTE M

OMaſum pe. prod. eſt pinguius atq; craſſius inteſtinum quod nonnulli bubulum eſſe credunt. Hora. in Ser. Seu pingui tentus omaſo.

✣ Ombria gẽmę ſpẽs quã nõnulli notitiã vocant. Cc.

✣ Ombriõ vna & prima ex fortunatis inſulis habẽs in montibus ſtagnum & arbores Ferulę ſimiles. Cc.

¶ Omẽ auguriũ, ꝙ fit ore, quaſi oremen. Eſt eñ futuræ rei pnũciatio ori hoĩs incidẽs, diuino tñ furore. Et tam de malo q̃ de bono dr̃. Liuius lib. j. Dextra Herculis data accipere ſe omen, impleturumq; fata ara cõdita ac dicata ait Virg. Quod dij prius omen in ipſum Conuertãt Hinc ominoſus qui omen facit.

¶ Ominor pe. cor. auſpicor, omen capio. Pli. lib. xxviij Cur enim primum anni incipientis diẽ lætis p̃catiõib⁹ inuicem fauſtum ominamur? Curti⁹. In illo periculo Macedones ominati eſſe videbantur. Hinc abominor, de quo ſupra. ✣ Antiqui omino as, dicebant. Pompon. Ita ſit & tibi bene qui recte ominas.

¶ Omẽtũ mẽbrana tenuis & pĩguis qua ĩtegũť vẽtriculi, & vnuſcuiuſq; mẽbri interioris veſtitus. Perſius. Cũ

tibi tot tunicũ in flãmas omẽta liqueſcãt. Vñ & ꝓ mẽbrana q̃ totũ inuoluit cerebrũ ponitur. Macro. Et cerebrũ qđ tractu ſui hoĩem vel torquet, vel frequẽter intermit, nõ ſuo ſenſu, ſed veſtit⁹ ſui. i. omẽti hũc importat dolorẽ. Hinc omẽtatus a,um, qđ eſt pingui omẽto fartum. Apitius. Inſitia omentata pulpam cõciſam teras.

¶ Omiomeria. Ariſto. refert. Anaxagorã dixiſſe omiomeria eſſe elementa, hoc eſt ex ſingularibus partib⁹ cõſtantia oſſa videlicet e pauxillis atq; minutis oſſib⁹. Sic de pauxillis atq; minutis viſceribus viſcus gigni, ſãguinemq; creari ſanguinis inter ſe multis coeũtibus guttis.

¶ Omitto ex ob & mitto, ſed b abiicitur contra regulã. Quidã tñ per b ſcribendũ putant, ſed nõ proferendum. Et eſt omittere rem aliquam penitus dimittere. Remittere vero & intermittere rem aliquo certo tempore dimittere. Verg. Omiſſos hinc iã obliuiſcere Graios. Vnde etiam pro negligere ponitur. Terent. in Heau. Vbi te vidi animo eſſe omiſſo. huic contrariũ eſt Attendo, vt apud eundem. Attentiores ad rem ſumus omnes.

✣ Ommaneo diu maneo. Cc.

¶ Omnis diſtributiua dictio eandẽ vim habet in ſingulari quã in plurali, omnis enim homo ſignificat omnes homines. Differt tamen omnis a toto, quod omnis ad numerum refertur totus ad quantitatem. Totum dicimus corpus aliquod integrum, vt tota domus. Omne de vniuerſis numero diſtinctis vt omnis grex. Confunduntur tamen plerunq;.

✣ Omnicreator Deus dictus eſt, qui omnia creauit, & omnifactor, qui omnia fecit. Cc.

¶ Omnifari⁹ dicit̃ ſicut plurifari⁹, quo Suet. vtitur. Cc.

¶ Omnifariam aduerbium, id eſt omnibus modis ſiue omnis generis.

¶ Omnigenus a,um, pe. cor. ex omni genere. Vergil. lib. viij. Omnigenumq; Deum monſtra.

¶ Omnimodus a,um, penult. cor. omnium modorum.

¶ Omnimorbus a,um, qđ omib⁹ morbis ſubuenit. Vñ omnimorbam herbam quidam maluam appellant.

¶ Omniparens penul. cor. qui omnia genuit.

¶ Omnipudens penul. cor. quem omnia pudet.

¶ Omniuagus a,um, penul. cor. per omnia vagus.

¶ Omnipotẽs pe. cor. oĩa potẽs, cõpoſitũ eſt, vt docet Priſcia. ex tribus corruptis, ſ. omi potis & ens q oĩm potis eſt. Hier. Omipotẽs ab eo dr̃ q oĩm teneat potentatũ. Per ipſum eñ creata ſunt oĩa viſibilia, & inuiſibilia. Aug. li. v. de ci. dei. Recte De⁹ dr̃ oipotẽs q tñ mori & falli nõ poteſt, dr̃ eñ omipotẽs faciendo quod vult, & non patiẽdo q nõ vult. Quod ſi ei accideret nequaquã eſſet omipotẽs. Hinc omipotẽtia rerum oĩm facultas.

¶ Omnitenens penul. corre. qui omnia complectitur.

¶ Omniualens pe. cor. omnia valens.

¶ Omnino aduerbium ſignificat prorſus. Vnde apud Iuriſconſultos omnino receſſiſſe dicitur is qui receſſit animo permutandi domicilium.

ʒ Omoplate. Celſus oñdit eſſe duo oſſa lata q̃ vtrinq; ad ſcapulas tendunt, quę noſtri ſcoptura operta dicunt.

¶ Omphagi pen. pro. q cruda carne veſcuntur quales perhibentur eſſe Aetoli, vt ait Thucidides.

¶ Omphale nomen ꝓprium reginę Lydiæ, quę Herculem multis muneribus ornauit q anguẽ iuxta Sagarim fluuium multos homines interficientem interemit.

ʒ Omphalon gręci dicũt vmbilicũ. Vñ omphalo carpõ herba cuius ſemen vmbilico ſimile deſcribitur.

¶ Omphacium vinũ ex immatura vua factũ, & omphacinũ oleũ qđ fit ex immatura oliua, cuius medicinę. Plini⁹ li. xxiiij. meminit. Et li. xij. ei⁹ cõfecturã docet græce eñ ὄμφακες dicuntur vuę & fructus immaturi. Ipſa vero oliua nominatur dirupta.

¶ Obmuteſco ſine b & ſimplici m, quis ex ob & muteſco cõponat, & ſignificat mut⁹ fio. Verg. li. iiij. At vero Aeneas aſpectu obmutuit amẽs. i. mut⁹ fact⁹ eſt, ſiue terrore ita pcuſſus eſt, vt loqui nõ poſſet. Eſt eñ pteritum ab omuteſco, nõ ab omuteo, qđ reperiri nõ puto, qa nemo exprimere vere poteſt, Mut⁹ ſum. Multo min⁹ mutus fuit niſi a deo liberat⁹ fuerit. Quũ eñ in authoribus reperim⁹ omutuit, ab omuteſco preteritũ eſt. Narratur eñ act⁹ q tũc accidit, hoc eſt q tũc ille mut⁹ effect⁹ eſt. Quũ act⁹ tũc nõ pterierat ſed extabat. Si vero qs mutus a deo liberat⁹ dicat. Omutui, nũc autẽ loquor, tũc omutui ab omuteo fiet, & ſignificat mutus fui.

O ANTE N

ONager pe. cor. aſinus agreſtis. Cõponit̃ eñ ὄνος aſin⁹ ἄγριος ſylueſter. Nã i ros gręca deſinẽtia cũ ad latinam tranſeunt declinationem, mutãt ros in er, vt Alexãdros alexãder. Onagros onager. Var. Aſinorum duo ſunt genera. Vnũ ferũ, quos vocãt onagros, in Phrygia & Lycaonia ſunt greges multi. Alterum manſuetũ, vt ſunt in Italia oẽs. Ad ſeminationes onagros idoneus q e fero fit manſuetus facile, & e manſueto ferus nunq̃. Albertus lib. de animalibus ſcribit medullam onagri curare podagrã ſi ea iungatur & eius ſtercus ſiccatum & cũ vino bibitum valere contra ſcorpionis puncturam.

✣ Onæ ficus ſunt prędulces quæ Tarenti tñ naſcũtur ſic dictæ q propter bonitatẽ iure emi queãt ὠνὴ enim græce dicitur emptio a verbo ὠνέομαι, id eſt emo. Cc.

¶ Onocentaurus animal monſtruoſum quod a parte ſuperiori hominis ſpeciem habet, a parte inferiore aſini pręfert imaginem. De quo habetur apud Eſaiam. Et occurrent dæmonia onocentauris.

ʒ Onochelos pe. cor. latine dr̃ labrũ aſini, genus herbę

¶ Onelimus pen. pro. proprium nomen viri, & latine dicitur vtilis ὄνησις iuuamen vtilitas.

¶ Oneſecritus pe. cor. philoſophus Aeginenſis, vel vt quidã volunt Aſtiphalenſis, qui cum Alexandro militauit, vt Xenophon cum Cyro, & Alexandri vitia & laudes ſcripſit. Fuit etiam medicus.

¶ Onocrotal⁹ pe. cor. auis eſt cygno ſimilis dicta q collũ in aqua mergẽs ſpirãſq; veluti ruditũ aſini edat ὄνος aſinus κροταλισμὸς crepitus, Hiere. contra Vigil. Cętauros & Syrenas vlulas & onocrotalos in Eſaia legimus.

¶ Onixes genus marmoris, de quo Plinius. Onixes in Arabiæ montibus & in Germania, ex quo potoria vaſa primum facta poſt pedes lectorum ſellarumq;.

¶ Onyſcus ſiue Tylus vermiculus eſt pluribus pedib⁹ colore fuſco ſub lapidibus aut figlinis vaſis viuens, qui tactus arcuat ſeſe atq; in globum contrahit ad ſimilitudinem paruæ pilæ.

¶ Onyx onycis gñis maſculini, vnguis ſeu gemma cãdorẽ habẽs vnguis humani. Mar. Calcatuſq; tuo ſub pede lucet onyx. Acrõ dicit eſſe metallũ gẽmæ ſimile de quo parua vaſa ad vnguenta faciebãt, quę a Porphyrione ampullę marmoreę dicuntur. Nã Onychiten lapidẽ quidã dicũt eſſe marmoreũ, naſciq; in Arabiæ montib⁹ ex quo vaſaria facta fuiſſe ſcribit Corne. Nepos. Hũc qdã alabaſtritẽ lapidẽ vocãt ad vaſa vnguentaria, qm ea incorrupta optime ſeruare dicitur, vt ait Plin. Proper. Cum dabitur Syrio munere plenus onyx. Apud Luca. & Papi. ſumit̃ ꝓ ipſo marmore. Et ꝓ vaſe tã fœ. q̃ maſc. gñis eſt. Mar. Vnguẽtũ fuerat quod onyx modo parua gerebat. onyx etiã vngula quędã aromatica. Proper. & crocino nares murrheus vnguat onyx. A cuius accuſatiuo gręco noſtri hęc onycha declinauerũt. Hie. in Exo. Sume tibi aromata ſtacten & onycham. Ab onyx fit adiectiuũ Onychinus a,um, pe. cor. ✣ Eſt & onychis ſiue onyche piſcis genus, alias Oſtreatius dictus. Cc.

✣ Onycipuncta gemma, quæ & Iaſponyx dicitur niues imitata. Cc.

✣ Onoclia & onochilon anchuſę hærbę ſpecies vt Galenus aſſerit. Cc.

¶ Onoma pe. cor. latine dicitur nomen quum a ſono aliquo ſeu voce nomina finguntur.

Onomatopœia cũ œ, diph. i. nois fictio, vt balat⁹ ouiũ, mugitus boũ ab ὀνόματος nois & ποιέω fingo. ʒ A quibuſdã nominatio dr̃ qua cuiq; rei nomẽ, aut non ſit aut ſatis idoneum non ſit eam noſmet idoneo verbo nominemus, aut imitationis, aut ſignificationis gratia. Inde ſunt Rudere vagire murmurare ſibilare.

¶ Onoba ciuitas inter ſacrum promontorium & herculeas columnas.

¶ Onus eris pondus. Videt̃ ratio exigere vt aſpiret̃ cũ Varro dicat, honos ab honeſto onere & honeſtus, q bonus ſuſtineat reip. Cũ aũt honor & honoro aſpiratiõe habeant & ab honere deducantur, videtur etiam hon⁹ aſpirandum, vt quod in deriuatiuis ſeruatur, in primitiuis ſeruari debeat, verus vſum hodiernus refragatur.

¶ Onero as. onus impono. Transfertur etiam ad animũ vt oneraſti me curis. i. impleſti, hinc onerat⁹ & onuſtus ꝓ pleno frequẽter accipiuntur. Ver. Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Aceſtes. Huius verbi compoſitũ & cõtrariũ eſt exonero, q eſt onus detraho. Terẽ. Nos quoq; amicos eius exoneraſtis metu. Idem Ego nunc mihi ceſſo quin hunc humerum exonerem pallio.

¶ Onerarius a,um, quod oneratur vel onerari poteſt. Vnde naues onerarię quę a geſtandis oneribus dictæ ſunt & ob id tardę, quemadmodum actuaria nauicula celeritate pręſtans dicta eſt q facile agi poſſit.

¶ Oneroſus plus eſt quam oneratus.

✣ Onouium vrticę genus multo cęteris mitius, & folijs fere nihil mordentibus conſtat. Cc.

¶ Onuſtus dicitur cui onus ipſum honori eſt, vt ſi quis ſpolia de hoſtibus ferat.

¶ Oonæ inſulæ in oceano ſeptentrionali, in quibus vt Pli. refert lib. iiij. ouis auium & auenis incolæ viuunt.

O ANTE P

OPacus a,um, pe. pro. quod eſt vmbroſum. Verg. Et fontes ſacros frigus captabis opacum.

¶ Opaco, as. pe. ꝓ. obũbro, cooperio, obſcuro. Idẽ lib. ij. Ge. Nunc alię frõdes & ramis matris opacãt. Col. li. vj. Cũ plerũq; dicti ſyderis tpe quędam partes eius regionis ſic infeſtentur euro vt niſi tegminibus vites opacentur veluti halitu flammeo fructus vratur.

✣ Opali gẽme ſũt i Indis, Smaragdis tñ cedentes. Cc.

¶ Opera æ, actio eſt & labor & induſtria operantis, ſeu operatio ꝓ mercede ſumpta. Cic. lib. offi. Nõ malę præcipiunt qui ſeruis vti iubent vt mercenarijs iuſta prębẽda operã exigendã. i. laborẽ & operationem corporis. Operas quoq; pſonas dicimus quę aliquid faciunt ſicut cuſtodia q̃ cuſtodit. Cice. ꝓ Flac. Operæ faceſſant, ſeruitia ſileant. Opus vero finis fructuſq; operę q fabricãdo factum relinquitur. Teren in Heauton. vtrunq; complexus eſt cũ ait. Quod in opere faciundo operę conſumis tuæ. Vnde opera authorum dicuntur. Et opera tam publica q̃ priuata ędificia dicuntur. Aliqñ tñ opus capitur ꝓ opera. Verg. Mobilibus e ſtratis opera ad fabrilia ſurgit, quaſi ad operas. Vbi notandũ eſt q quoties ad laborem corporis, non ad laborẽ animi, & ad artem induſtriamq; reſpicimus magis opus q operã dicim⁹, vt in opere fabrili, in opere ruſtico, in opere faciũdo. Interdũ op⁹ ponitur ꝓ mercede vel neceſſario, vt opus eſt egrotanti medico. i. neceſſarius eſt medicus egrotanti. Et nihil mihi opus eſt. i. nihil mihi eſt neceſſariũ. Dicimuſq; op⁹ eſt mihi hęc res, huius rei hanc rem. Apu. Cui eã rẽ factam opus fuerat. Similiter opus eſt mihi hac re, q frequentius vſurpatur. Dicimus quoq; operam do, operam impendo, operam nauo, q eſt ad aliquam rem agẽdam incumbo & ſtudiũ laboreq; impendo. Cicero. Da operã vt valeas. Hinc dedita opera dicimus de induſtria quaſi cura adhibita & labore impenſo.

¶ Operula dimi. ab opera. Apule. Operulas etiam in eã contuli, quas adhuc vegetus ſacrariam faciẽs merebam. Opuſculum diminutiuum ab opus.

¶ Operarius q laborẽ operãdo fert. Vñ Cat. ſcribit operarios parãdos eſſe q laborẽ ferre poſſit, nec minores annorum. xxij. & ad agriculturam dociles. Græce Ergaſtes dicitur.

¶ Operarius a,um. quod induſtria atque opera fit. Pli. Quæ inter vina operaria numerantur. Et fit ab opera.

¶ Operatori⁹, ria, rium, quod operatur. Ambro. lib. de para. Si aſſumptio de ligno ſcientiæ boni & mali ita operatoria erat vt bonum & malum cognoſceretur, ſine dubio vbi guſtauit de ligno præcauit.

¶ Operoſus qui rebus gerẽdis operã dat. Cice. Videtis vt ſenectus non modo languida non ſit, verumetiã operoſa. i. q agit de rebus agendis operam dat. Quandoque paſſiue dicitur. Ouid. Moles operoſa laboret. i. q̃ ab aliquo operata eſt. Item operoſum dicitur quod eſt multæ operæ, vel vehementis operis. Plin. lib. xviij. Et vicia pingueſcunt arua, nec ipſa agricolis operoſa immo ſulco ſata non ſarritur, nec ſtercoratur.

¶ Operępretiũ ab opera deducit̃. & ſignifi. fructuoſum, & ad rẽ ptinẽs, vel quia decẽs, vel quia vtile, quia glorioſum, vel quia iucũdũ. Cic. Operæ pretiũ erat ludentes intueri Pli. Id vero audire ptiũ operę ſit. Iu. Eſt operępretiũ penit⁹ cognoſcere toto. Quid faciãt agitantq; die.

¶ Operor aris. ab opera, ſignifi. in opere aliquo facitur ſ do, laboro. Hiero. in Gene. Et homo nõ erat q operaretur terrã. interdũ operari eſt facere ſeu ꝑpetrare, vt Odiſti oẽs qui operant̃ iniquitatẽ. Itẽ operã dare. Col. libro xiij. Si rebus venereis fuerit operatus, vel vir vel fœmina. Item rem diuinã facere, ſacrificare. Vñ & operatio ꝓ ſacrificio. Iuue. Vt matutinis operat̃ feſta lucernis. Plau. Vt iſtæc operatio crimen expiet. Recentiores philoſophi operationem pro eo accipiunt quod gręci energiã vocant Huius verbi compoſitum eſt cooperor.

¶ Operio eris. operui opertũ ex ob & pario, ſed b abiicitur. Vñ & ꝓ ſimplex p ſcribit̃, ſignificatq; tego, claudo, quaſi in oppoſitũ pario. Propert. Atq; hinuli pellis totos operibat amantes. Plaut. in Cap. Operta q̃ fuere aperta ſunt, patent pręſtigię, omnis res palam eſt.

¶ Operior iris opertus, deponẽs. vt experior expt⁹ q̃ experior cõmune habeat. Terẽ in phor. Sinõ tũ dedero vnã pterea horã ne opertus ſies. Dio. tñ docet nõ habere, ſed vſurpare poteſtatẽ, & per duplex pp. ſcribi debere ait Tortelli. ad differentiã operior paſſiui ab operio, quorũ prima breuis eſt, & per vnũ p ſcribitur. Eſt autem operiri expectare. Terẽ in phor. Hic ego interea vitum operibor. Fitq; operior a pario, ſicut ſentire videt̃ Priſci. q ſic inquit. Sunt alia ex hoc compoſita deponẽtia experior operior, quorũ pticipia expert⁹ & opert⁹ oſtẽdũt a pario eſſe cõpoſita, cuius pticipiũ prius eſt. Nã pario & tertiæ eſſe & quartæ fuiſſe manifeſtum eſt ex eius cõpoſitis q̃ in ſupino tertiæ cõiugationi tñ accedunt in aliis omnibus ferme quartæ. Quinetiam ipſum perior, vñ peritus, a pario ſecundum quartam cõiugationem & ſignificationem quam imitatur eſſe videtur. Peritus tamen a gręco dicitur eſſe ab πεῖρα experientia.

¶ Operto as frequẽtatiuũ ẽ ab operio, vt inquit Feſtus.

¶ Operimentum dicitur quod aliquid tegit.

¶ Opertorium idem quod operimentum vt illud ps. Et velut opertorium mutabis eos & mutabuntur.

¶ Operculũ inſtrumentũ quo aliquid tegitur. Colu. lib. ix. Sunt qui a ſuperiore pte foramina ipſis operculis imponant, quod fieri non oportet. Nam ſuperſiliens auis proluuie ventris cibos & aquam conſpurcat.

¶ Operculo as operculo operio. Idẽ lib. vlti. Ab eo tẽpore quo primũ dolia operculaueris vſq; ad æquinoctiũ vernum ſemel in diebus. xxxvj. vinum curare ſatis eſt.

✣ Optanea ſacrificia quę in operto fiebant, quę & ſecluſa dicebantur ne prophanorum oculis polluerẽtur. Hęc a græcis myſteria appellantur.

¶ Opharus fluuius apud Cantabros.

ʒ Ophioſtaphyles frutex eſt de genere Ruborum, quem latini ſerpentis vuam nominant, quoniam in Arabia peſtilens eſt. Cc.

✠Opthicardelus gemma eſt in qua nigrum colorē binę lineę albę includunt. Cc.

¶Ophis gręce ſerpens latine dr̄ vnde Ophiophagus.

¶Opgiophagi dicti ſunt qui ſerpentes comedunt.

¶Ophiuchꝰ ſerpētarius ſiue anguitenēs, quo nomine dictꝰ eſt Hercules, ꝙ anguē manutenēs a Ioue in cœlū tranſlatus ſit a ὄφις, & ἔχω teneo, quaſi οφιοεχος, & per ſynereſim mutato ο & ε in ου. οφιοῦχος. Nec ophiulchos dicendum eſt. Sunt tamen qui Ophiuchum Aeſculapium eſſe velint. Alij Canobonta Getarum regem. Alij Phorbantem Triope Theſſalorum regis filium.

¶Ophiogenes pe. cor. latine dr̄ ſerpentibus generatꝰ.

¶Ophiogenes genꝰ hominū in Heleſponto quos Crates Pergamenus ſcripſit ſerpētum ictus tactꝰ ſolitos leuare, & manu impoſita venena extrahere corporibus.

¶Ophiomachus pe. corre. genus volucris ꝯtra ſerpētes pugnantis. De hoc habetur in Leui. Quidam accipiunt pro lacerta: que cum ſerpentibus pugnat.

¶Ophites penultima ꝓducta, marmoris genus ſerpētis maculas habētis. Luca. lib. ix. Quā paruis tinctꝰ maculis Thebanus ophites. Scribit Pli. ex ophite columnas eſſe puas, ꝙ marmor ſit nigricans varium, dicaturque capitis dolores ſedare alligare ſerpentum ictus.

✠Ophitę, a ſerpente dicti ſunt quidam heretici. Hūc autem Chriſtum arbitrabantur. Sed habebant etiam verū ſerpentem, quem venerabantur & nutriebant.

¶Ophiuſa inſula quę & Rhodus ꝓpter ſerpentū multitudinem ibi exiſtentem, quaſi ſerpentaria.

¶Ophthalmos latine oculꝰ dr̄. Vnde opthalmia oculorum ęgretudo, q̄ Cęlſus lippitudinē appellat. Negat tn̄ Iuli. Pollux eſſe ꝓpriū aliquod oculorum vitium, ſed in eo verbo ſignificari tradit cauitatē oculorum ex corporis ægritudine. Hinc Triophthalmus lapis qui hominis tres oculos ſimul exprimit. Aegophthalmus qui oculū caprę habet. Monophthalmus, monoculus.

✠Hoc etiam nomine dictus eſt piſcis, qui a Plinio vocatur oculata. Plautus. Pernam ophthalmon, horeum ſcōbrum & Trygonem, & Cetum.

✠Ophryx, ſupercilium ſignificat. Quo nomine dicta eſt quędam herba.

✠Ophylon penultima ꝓducta, ꝓprium nomen viri, qui ante Saturnum rerum potitus eſt, quem Saturnus fugauit. Clau. Hos onerat ramos exutus ophyon.

✠Opheyon diminutiuum eſt,

¶Opicus a, um, pecor. ꝙ ſordidū, immūdū & obſcœnū Nā vt inquit Feſtus. Opicū ꝓ oſco ponitur. Oſcis enim frequētiſſimus fuit vſus libidinū ſpurcarum. Vnde & verba impudentia dicūt obſcœna. Titi. Oſce. & volſce fabulantur. Nā latine neſciūt. Plinius lib. xxix. ſub Catonis pſona ait. Barbaros nos vocāt & opici apellatione decorāt Iu. Opicos mures fœdos putridos dixit. Idē. Opice caſtigat amicę, i. q̄ non latine loq̄ret, ſed opice. Fuerūt autem opici Cāpaniæ populi quidam a linguarum colluuie dicti, ſiue a ſerpentibus quaſi ophici in quibꝰ numerabantur Baiani, Cumani, Puteolani, Neapolitani. hæ nam vrbes opicorum fuiſſe dicuntur.

¶Opifex pen. cor. ob opera deduci videtur, & artificē atq; operatorem ſignificat non modo rerum, ſed etiam verborum Cice. lib. v. tuſ. Aduena quidā ignobilis verborum artifex inſinuaſſe in antiqua philoſophia videt vnde etiam coqui & blandarum artium ſectatores opifices appellantur. Idem Omnes autem opifices in turpi ſunt exercitio. Hinc deum opificem. i. operatorem omnium rerum dicimus. Ouidius. Ille opifex rerum. Cuiꝰ opus dicitur opificium. Vnde Lactantius opus de opificio hominis vel dei inſcripſit, hoc eſt de formatione hominis poteſt etiam dici opifex quaſi opem ferens.

¶Opilo inquit Feſt. genus auis eſt.

¶Oppilo as. pe. ꝓdu. ſignificat occludo. Lucre. lib. vj. Fluctibus aduerſis oppilare oſtia contra Cic. in Philip. Tabernis oppilatis, hinc medici vitiū ꝓcluſi fractique iecinoris aliorumq; intus viſcerum oppilationē vocant. Fit autem a pila quod colūnam ſignificat.

¶Opilo quaſi ouilio qui oues cuſtodit. Plautus in Aſi. Etiam opilio qui paſcit inter alienas oues aliquem habet peculiarem, quę ſpem ſoletur ſuam.

✠Sunt tamen qui Vpilio ſcribāt auctoritate Priſcia. qui dicit o breuem in hoc nomine eſſe conuerſam in u longam ex literarum affinitate.

¶Opiſtographus penulti. correp. volumen, ꝙ in tergo ſcriptum eſt. Fit eīm ab ὄπισθεν. opiſthē. i. retro & γράφω ſcribo Plinius Iunior. Electorū quoq; cōmentarios centum ſexaginta reliquit. Opiſtographos quidem & minutiſſime ſcriptos. ✠ A tergo videntur appellari, qm̄ vtraq; pagina ſcripti eſſent, aduerſa, & auerſa minutis literis & lituris pleni a quo fortaſſe liturarios. Auſoni. poeta eos dixit, alij accipiūt opiſtographū ꝓ eo ꝙ ita ſcriptum eſt, vt legi poſtea nō poſſit, niſi librarijs deſcribendū mandet. Alij ꝓ charta deletili ſiue palimpſeſto, quia Vlpia. dicit chartæ appellatio etiā ad nouā chartam refertur & ad deletitiam. Proinde ſi in opiſtographo quis teſtatus ſit. Hinc peti poteſt bonorum poſſeſſio.

¶Opiſthotonos rigor quo caput ſcapulis intēdit. τόνος enim rigor dicitur. Inde Opiſtothonici dicuntur qui rigore ceruicis inflexibili laborant. Empiſthotonos quādo mentum pectori annectitur.

✠Opiſthophilaces, dicebāt qui ī ꝑlijs terga cuſtodiebāt.

✠Opiſtohocomæ. dicebantur euboici, qui comam poſt terga fuſam alerent.

✠Opiſthocrepides, calciamentum quoddā fœmineum.

¶Opiter eris. vel opitris dicitur, cuius pater auo viuo mortuus eſt, ſic dictus ꝙ obitu patris genitus ſit, aut ꝙ auum poſt patrem habeat. i. pro patre.

¶Oppedo is. pe. pro. Vide in dictione Pedo.

¶Oppeto is. pe. correp. ex ob & peto. Non aūt ex os & peto, ſicut putauit Seru. vt ſit quaſi ore terrā peto, cū ij qui moriunt nō oēs ore terrā petant. Significat tamē morior ſiue necor licet plerūq; ſine accuſatiuo ponatur cum plenum ſit. Pli. lib. x. Oppetunt non ſenio, nō ęgritudine, ſed fame. Ver. Contigit oppetere. Cice. cū accuſatiuo iunxit libro de diui. Aequius eſſe cenſuit maturā oppetere mortem. Idem lib. ij. Tuſc. Veſtras manus peto priuſquam oppeto malam peſtem hoſtili manu. Et ſignificat incido, ſiue incurro. Proprie tamen oppetere ſignificat ſubire, ſeu affectare.

¶Oppeto incido occurro. Plautus. Atque illa viua viuus vt peſtem oppetas.

¶Oppidū q̄uis ab ope dāda dicat, ꝙ opis cauſa mœnibus cingatur, vel ab opere q; opus ſit ad vitā gerēdam, ſeu ab opibus. Huius eīm rei cauſa mœnia cōſtituta ſūt, vt homines opes ſuas eo cōferrēt, vbi nullum eſſet hoſtiū periculū. In verſu tn̄ ꝑ duplex pp. ſcribi ꝯſueuit, cū & ab opponendo ſe hoſtibus oppidū quidam dici exiſtiment. Eſt aūt oppidū oīs vrbs ꝑter Romā, q̄ peculiari noīe vrbs dicta fuit, vt cætera nominēt oppida. Vnde apud Plaut. oppidū & vrbē indifferēter legimꝰ. cū ī Perſa inquit. Eleuſipolim pſę cepere, in Arabia plenā bonarum rerum antiquum oppidum. Ser. Sulpi. cū numeraſſet vrbes multas poſtea dixit. Quæ oppida quodā tempore florentiſſima fuere. Dicebatur etiā oppidū locꝰ in circo vnde quadrigæ emittebantur.

¶Oppidulū dimi. paruum oppidum. Leo papa. Infantia mediatoris dei & hominum iam vniuerſo declarabat mundo cum adhuc exiguo detineretur oppidulo.

¶Oppidatim aduerbium. i. per varia oppida.

¶Oppido aduerbiū ſignifi. valde multum. Tractꝰ ſermo a colētibꝰ agros, qui cū interrogarēt q̄tum meſſium collecturi eſſent volētes ad ſufficientiā & multū dicere reſpōdebāt oppido. i. ad ſe & ad oppidū ſuffecturas, hic venit ī ꝯſuetudinē, vt de quacūq; re loquētes oppido ꝓ valde multū ſumeret, vt oppido laſſus ſum. Quandoq; ponitur ꝓ vero vel ſtatim, Plau. Reddidi omne aurum oppido. Iungitur aliquando cum q̄, ſicut prepoſitio per Gelli. oppido q̄ libens feci. Cæl. Quibus rebus oppido q̄ pauci ſub pellibus acquieſcebant.

¶Opidanus qui oppidis incolit, ſed Oppianus poœta fuit temporibus Antonij pij, vn̄ ait ἔθνεα τοι πόντοιο πωλυς περέας τε φάλαγγας παντοίων νεπόδων πλωτὸν γένος ἀμφιτρίτης ἐξερίω γαίης ὕπατον κράτος ἀντωνῖνε. ✠ Id eſt gētes vtiq; ponti diuerſigenaſq; phalangas omnimodorū pedū nō habētiū. i. piſciū nauigabile genꝰ maris indago, terrę eximiū robur Antonine. Cæſar lib. iij. cō. Sub veſperum Cęſar portas claudi, milites ex oppido exire iuſſit neq̄ noctu oppidani a militibꝰ iniuriā acciperent.

¶Oppidicꝰ eius ſignificationis eſſe arbitror, cuius oppidanus. Gel. li. ij. Hic ego ad noſtros iuuenes conuertor. Quid inquam vos oppidici dicitis mihi?

¶Opto deſydero, vn̄ optatiuus modus, qm̄ vero ea q̄ optamus eligere ſolemus, & adhibitis etiā precibꝰ poſtulari. factū eſt vt optare ſit frequenter poſtulare & precari. Verg. Si quid veri mens augurat opto. Itē pro eligere. Terentius. Quod ſi effeceris quoduis ꝓmiū a me optato. Hinc optati electi & aſciti in aliquem honeſtū gradū a quo optiones in turmis decurionum appellatę.

¶Opitulor pe. cor. adiuuo, ſubuenio ab ope pro auxilio & tollendo. i. ferendo. Sal. Sæpe maiores noſtri miſerti plebis Romanę decretis ſuis inopiæ eius opitulati ſunt. Hīc opitulatꝰ & opitulator dictus eſt Iuppiter quaſi opis lator. Et proprie in rebus dubijs & malis dicit.

¶Opinio eſt quę idoneis firmatur auctoribꝰ. Quandoq; opinio dicitur ſpes Cice. lib. iij. offi. Opinionē afferūt populo eorū ſimiles fore quos ſibi delegerint. Qn̄q; fama. Idē ad Cęſarē Iuniorē Erat opinio bona de lepido. qn̄q; ſuſpitio, exiſtimatio iudiciū. Plau. in Am. Priꝰ tua opinione hic adero. Diſtinguūt Philoſophi opinionem a ſciētia ꝙ opinio incerti ſit, ſcientia vero certi.

¶Opinor pe. ꝓ. puto ſuſpicor, opinionē habeo Lactā. lib. iij. id enim opinatur quiſq; quod neſcit. Illi autē de rebꝰ naturalibꝰ diſputāt opinantur ita eſſe vt diſputāt. Neſciūt igit veritatē, qm̄ ſciētia certi eſt, opinatio incerti. Hinc inopinatū dicit quod pręter opinionē accidit.

¶Opinabile quod opinione concipi poteſt.

¶Opinioſiſſimos apellat Cic. in Hortē. phōs qm̄ ſcilicet opinat tāq̄ nihil cōprehēdi poſſit. Et de ſe quoq; loquēs ait. Magnꝰ qdē ſum opinator. Et hoc. Et ita Socrates qcqd ſibi videretur. & quid ipſe ſentiret tegebat affirmās nihil ſciri poſſe cuiꝰ eſt illud, hoc vnū ſcio ꝙ neſcio

¶Oppignero, ex ob & pignero. Pignero vero a pignꝰ fit, Et eſt oppignerare aliqd pignori dare. Mar. Oppignerauit ad Claudij modo mēſam vix octo numinis annulos vn̄ cœnaret. Teren. Num oppignerare filiā meā oportuit? Repignerare eſt ſoluto debito pignꝰ recipere.

¶Opium ſuccus ex papauere habens per ſomnū vim ſi copioſius ſumatur mortiferam.

¶Oplamachus pe. cor. quaſi cum armis militaribus & ſcuto depugnans dicitur. Gręci enim ὅπλον dicūt ſcutū τὰ ὅπλα arma μάχομαι pugno. Martia. oplomachus nunc es, fueras opthalmicus ante.

¶Oppleo circacūquaq; ſiue maxime impleo. Plaut. in Ru. Sed ad prādiū vxor me vocat, redeo domū, iā meas opplebit aures ſua vaniloquentia. ✠ Itē opplere eſt quaſi occupare. Var. Alienꝰ odor nares opplet. Cic. ait mētes oppletas tenebris. Var. contra mures & Talpas oppleri locum muſcipulis dixit.

¶Opploro, contra ploro. Cicero libro quarto ad Herē. At ille quin mihi illum datis ac vos auribus meis opplorare non deſinitis.

¶Opon promontoriū Crętæ in occidentem vergens.

¶Oppono is. contrapono ſeu ex aduerſo pono. Vnde oppoſitio contrarietas, oppoſitum contrarium.

¶Oppoponax, ſuccus panacis hęrbæ, quę oēs morbos ſanare dicitur.

¶Oporophylacion, cuſtodia pomorum vel fructus.

¶Oporotheca locus vbi fructꝰ autūnales habētur. Nā opora fructus autūnales, & theca repoſitorium. Var. In oporotheca mala manere putāt ſatis cōmode. Idem. Et ideo oporothecas qui faciūt ad aquilonem vt feneſtras habeant atq; vt perflentur curant.

¶Opobalſamū, ſuccꝰ balſami ab ὀπὸς ſuccus q ꝑferē oībꝰ odoribꝰ vni iudeę terrarū conceſſum vt ait, Pliniꝰ. Arbor ipſa balſamū dicit, q̄ inciſa nitro lapide oſſeiſue cultellis ſuccū mittit quem opobalſamū vocant eximiæ ſuauitatis. Xilobalſamum lignum balſami Carpobalſamum fructum balſami dicunt.

¶Oportet quidā cōpoſitū eſſe putāt ab opus ſiue opis & portet, ſignificatq; expedit vel vtile aut neceſſe eſt: Imperſonale verbū vt oportet legere libros. Per paſſiuū oportet legi libros. In ꝑterito, vt oportuit feciſſe hoc Et factū hoc oportuit, ſine verbo aliquo, Cice. Tn̄ id factū nō oportuit. Idē. Totā rē illi integrā ſeruatā oportuit. Non diſſimilis huic oratio fit per volo. Idē. Itē liberis conſultum volumus etiā ſi poſthumi futuri ſint

¶Opportunus per duplex pp, ab ob & portus ſeu portunus compoſitū eſt. Portunꝰ autē q & Palęmon inter deos colebatur. quia portubꝰ pręeſſe dicebatur. Dicitur q; opportunus qui omnibus accomodatur veluti portꝰ, ab eo ꝙ nauigantibus maxime vtiles optatiq; ſint portus. Vn̄ opportune aduerbiū. Dicimus autē oportune accidere quod ꝓ deſyderio noſtro accidit. a quo etiā opportunitas pro commoditate quemadmodum e diuerſo importunū eſſe, & īportunū fieri dicimꝰ q̄ ſunt ſiūtue ꝑter rationē loci ſiue temporis aut perſonarum Ver. de auibꝰ quę cū nocte tm̄ volare ſoleant, die apparerent. Importunęq; volucres ſigna dabant. Propterea importunum hominē dicimus procacem atq; moleſtum, inquietum, & quaſi portu carentem. Vide ſuo loco.

¶Ops opis ge. fœ dea eſt filia cœli ex Veſta & ſoror & cōiunx Saturni quę & Rhea græco vocabulo, hāc putāt terrā eſſe ἀπὸ τοῦ ῥέω fluo, ꝙ terra affluens ſit omniū rerū Eadē Cybele appellat vel a mōte atq; oppido Phrygie Cybelo vbi ſacra eiꝰ primo inſtituta ſunt, vel ἀπὸ τοῦ κυβέλου, & ea dea in cūctis caſibꝰ eſſe perhibet, cuiꝰ ope humanę vitæ alimēta q̄runtur. Vel dr̄ ops ab opere ꝑ qd̄ fructꝰ frugeſq; naſcuntur. Ab hac opes hoc eſt diuitiæ dictæ, quia diuitias oēs in agris eſſe veteres eſſe exiſtimabāt, vel quia oēs opes hūano gn̄i terra tribuit. Hæc mater deū dr̄ qa oīa gignit, vel qa in ea fiat oē opꝰ, vel quia opus eſt ea ad viuēdū. ops vero gn̄is oīs ſignificat opulētū, a quo inops ꝓ inopulēto. Antiquiſſimi tn̄ teſte Capro, hic & hęc ops, q; eo q eſt opulētꝰ & copioſus. ꝑterea ops opē ferēs dr̄. Actiꝰ, Quorum genitor fert eſſe ops gētibus. Vn̄ inops & inopioſus quaſi ſine ope. Vn̄ animi inopē, cōſilij dicimꝰ hoc eſt ſine ope animi, ſine ope conſilij. Verg. Seuit inops animi. Plautꝰ. Sæpe ego multas tibi mādaui dubias egenas inopioſas cōſilij. Obliqui ſingulares ſignificāt auxiliū. Ouidiꝰ, de remedio Carminis & medicæ phœbe repertor opis. Cic. lib. iij. Tuſ. Opis egēs dixit id eſt auxilij indiga. Aliquādo ſignificat poſſibilitatē. Ver. Nō opis eſt noſtrę. In plurali diuitię dicūt. Idē. Auxilio tutos dimittā, opibuſq; iuuabo. Sed & opē veteres dixerūt pro opulentia. Cic. li. iij. Tuſ. O Priami domꝰ ſeptū altiſono cardine templū, vidi ego te adſtantē ope barbarica, id eſt opulentia ſiue opulētitate luxurioſa. Qn̄q; etiā auxiliū. Cic. ad Q. fratrem. Nunc ita accidit vt neq; prętores ſuis opibus, neq; ſtudio noſtro quicquā proficere poſſemus. Quandoq; poſſibilitas ſeu potentia. Oui. li. iij. faſto. Sed timuit magnas Pygmalionis opes.

¶Opis huiꝰ opis. nympha dianę comes. de qua Ver. li. xi. Velocem īterea ſuperis in ſedibꝰ Opī Cōpellabat vbi prima ꝓducitur cum inopis ab ops corripiatur.

¶Ops etiam nomen ciuitatis iuxta quam Tigris ꝓfluit in mare rubrum.

¶Opigena ab ope dicta ē Iuno, q̄ matronę colebant, ꝙ

ea ferre opem in partu laborantibus credebatur.

¶ Opalia dies feſtus opi deę dicatus. Et erant poſt Saturnalia vel eodem die quo Saturnalia. quoniam opem Saturni coniugem eſſe crediderunt

¶ Opimꝰ a,um. pe. pro, idem eſt ꝙ diues & pinguis, vt hoſtia opima. & menſa opima. Verg. Aut ſpolijs ego iã raptis laudabor opimis. Gel. formauit comparatiuum. Nã quas venabaẽ feras mẽbra opimiora ad ſpecum mihi ſuggerebat. quaſi pinguiora. Inde opime abundanter

¶ Opima proprie ſpolia. i. ampla & magnifica quę dux duci detrahit. Dicta vt Var. inquit ab ope vel vt Plut. ait ab opere, cum ſit opus egregium ac clariſſimum ducem belli parem ſibi ductorem ſuperare.

¶ Opimo, as, pe. pro. pingue facio. Colu. Hyeme tamẽ offę panis vino madefactę ſicut etiam palumbos celerius opimant quam cęteri cibi.

¶ Opiparꝰ, a, um, dicitur magnarũ opũapparatus. Plau. in perſ. Satim Athenæ tibi viſę fortunatæ atq; opipare Vnde opiparum conuiuium dicimus.

¶ Opipare. i. abundanter.

ʒ Opimas atis, opibus refertus, ab opimus a, um.

ʒ Opocarpaton ſuccus carphati. Dicitur & opocarpaſõ. Et numeratur inter venena.

ʒ Oporice genꝰ quodã medicamenti ἀπὸ τῆς ὀπώρας hoc eſt a pomis arborum fructibus.

¶ Opulentus diues & opibus abundans, quia rebꝰ abundant terrę quaſi diuitiarum plenus. Plau. in Am. opulento homini hęc ſeruitus dura eſt. Aug. ad arborẽ trãſtulit. Attendentes inquit arborem pulchrã amœnã folijs virentem fructibus opulentam. Hinc opulentia & opulentitas. Idr. Quaſi que eius opulẽtitatẽ reuerearis

¶ Opulẽs idem quod opulentus. Ambro. libro Hexa. Fugienda ſunt tentamenta mundi, ne pauper deſperet ne opulens inſoleſcat.

¶ Opulẽto as, dito ſeu abũdantẽfacio, fœcundoue. Col. lib. x. Quippe villaticæ paſtiones ſicut pecuariæ nõ minimã colone ſtipẽ cõferũt. cum & auiũ ſtercore macerrimis vineis & omni ſurculo atq; aruo medeãtur & eiſdẽ familiarem focũ menſamq; p̄cioſis dapibus opulentent.

¶ Opuleſco. diteſco. Furius. Quo magis in tantis poſſint opuleſcere campis.

¶ Opprimo is. pe. cor. eneco ſiue perturbo. habetq; in ſe maiorem vim quæ extinguo. Cicero in Læl. Quam ob rem primum danda eſt opera ne qua amicorũ excidia fiant. Sin aliquid tale euenerit. vt extinctę potius amicitię q̃ oppreſſæ videantur quaſi quod extiguitur poſſit inflãmari quod opprimiẽ nõ queat. Interdum oprimere ponitur pro continere ſeu claudere. Plau. in Aſi. Os opprime interdum pro cõuincere ſeu compræhẽdere. Idẽ ibi. Iam faxo ipſum hominẽ manifeſto opprimas. Interdum pro violare, vt oppreſſit virginẽ. Interdũ pro grauare. Cice. Qui homini tot miſerijs calamitatibuſq; oppreſſo ſubueniret. Interdũ pro pręuenire, occupare. Cic. Caſ. Puto te iam ſuo pudere cũ hęc tertia iã epiſtola ante te oppreſſit q̃ tu ſchedam aut literam. Interdum ꝓ cõſtringere, Vñ oppreſſio conſtrictio, cuius diminutiuum eſt oppreſſiuncula. Plautꝰ. Molles morſiunculę papillarum horridularũ oppreſſiunculæ.

¶ Opprobriũ, ex ob & ꝓbrum, ſignificat infamiã dedecus quaſi obiectum ꝓbũ, ꝙ ꝓueniat ob ꝓbrũ. i. propter ſcelus commiſſum, vt cũ quis cuipiam maledicit.

¶ Opprobro as. opprobrio do obijcio. Gellꝰ lib. i. Idẽ Cato M. Cęlio tribuno plębis vilitatẽ opprobrãs nõ loquendi tantũ verũetiam tacendi. Fruſto inquit panis cõduci poteſt vel taceat vel vti loquatur.

¶ Opprobramẽtũ. Plau. in Mer. Litigare ego nolo vos Quã tuã autẽ accuſari fidẽ multo ædepol ſi quid faciundum eſt facerę damni mauolo, q̃ opprobramentũ aut flagitium muliebre.

¶ Oppugno cõtra ſeu circa pugno nocẽdi cauſa. Ci. ꝓ Sex Domꝰ ẽ oppugnata ferro facibꝰ exercitu Glodiano

✣ Oppuuire percutere eſt. Vnde oppuuia verbera dicũtur. Afrannius, oppuuijs pueri coercentur. Cc.

¶ Opſonium dicitur quicquid vltra panem & vinum in cibo adijcitur.

¶ Opſono as, penul. prod. Nã Græce ὀψώνιον per ω ſcribitur. Similiter opſonor depo. quod idem ſignificat, id eſt emo ſeu pręparo res neceſſarias ab opſonandũ, hoc eſt aliquid cũ pane comedẽdũ ſiue cõuiuandũ. Plaut. in Caſi. Argento parcito opſonato ampliter. Idem Cenæ opſonaui, id eſt opſonium emi. Terentius in Andria. Vix drachmis opſonatus eſt decem.

¶ Opſonito as, frequentatiuum ſępe opſono. Neuius. Multi mecum eo die opſonitauere.

¶ Opſonatꝰ tus. ipſa opſonatio. Plaut. in Tru. Dedi equidẽ hodie quinq; argenti deferri minas pręterea vnã in opſonatum.

¶ Opſonator qui emit opſonia, & coquo ad coquendũ tradit. Sene. ad Lucil. Adijce opſonatores quibus dñici palati notitia ſubtilis eſt q ſciũt cuiꝰ illũ ſapore excitet.

¶ Opſopœus. cõcinnator opſoniorũ. ὀψοποιός. i. coquꝰ

¶ Opſopolis pe. pro. opſoniorum venditrix.

ʒ Optalea fruſtũ carnis aſſę ὀπταλέος aſſatus dicitur.

¶ Opto as, deſydero. Vñ optatiuꝰ modꝰ apud Grãmaticos. Qñq; eligo. Cic. lib. j. offi. Quæq; maiori pti pulcherrima videãẽ ea maxime optãt. Vir. li. j. Optauit locum tectis. Hinc optio pro optatio electio dicitur. Et optati dicuntur. qui in honeſtũ aliquẽ gra dũ ſunt electi. Interdũ optare eſt præcibus poſtulare. Verg. Et reor, & ſi quid veri mẽs augurat opto. Interdũ adiũgere aſcire. Var. lib. iiij. de vi. pa. Adoptatos quotquot aſcitos exiſtimauit appellatos, qui referentibus centurionibꝰ in cohortes adoptati ſubeant, vt ſemper plenę eſſent legiones. Huius cõpoſita ſunt odopto qđ eſt valde deſydero. Plaut. in Ciſ. Sociã te mihi adopto ad meã ſalutẽ Vatinius. Ego autẽ quẽ potiꝰ adoptẽ quã illũ quo defendente vincere didici? Et adoptare eſt filiũ adoptiuũ facere. Teren. in Adelph. Ego hũc maiorẽ adoptaui mihi. Adoptio ſicut ſcribit Caius duobus modis fit, aut principis auctoritate aut magiſtratꝰ imperio. Principis auctoritate adoptamꝰ eos qui ſui iuris ſunt q̃ ſpecies adoptionis dicitur, arrogatio quia & is qui adoptat rogaẽ. i. interrogaẽ an id fieri patiaẽ. Imperio magiſtratꝰ adoptamꝰ eos qui in poteſtate parẽtis ſunt, ſiue primũ gradũ liberorũ obtineãt qualis filius filia, ſiue inferiorẽ qualis eſt nepos neptis, ꝓnepos ꝓneptis. Coopto eligo. Cice. in Bruto. A quo in collegiũ augurũ fuerã cooptatꝰ. Exopto valde deſydero vel valde pręcor. Sal. Nã gloriã & honorẽ imperiũq; boni & ignaui ſibi ęque exoptant. pręopto ante opto. Teren. in Hecy. Adeõ peruicaci es animo, vt puerum preoptares perire?

¶ Optato aduerbiũ, quaſi cũ deſyderio. Ter. in Andr. Optato aduenis.

¶ Optabilis. Cic. Luce. Quę et ſi nobis optabiles. i. expetiẽde nõ fuerunt, in legendo tamẽ erunt iucundæ.

ʒ Optio dicitur ab optãdo vt Veg. ait in antecedẽtibus ægritudine p̄ditis, ij. tanq̃ adoptati eorũ atq; vicarij ſolẽt vniuerſa curare, vt nihil aliđ ſit optio in re militari q̃ adoptatio, qm̃ cẽturio aut decurio optabat, ſibi reꝝ priuatarũ miſtrũ quo faciliꝰ publica obiret negocia. Plaut. ĩ Aſi. Optionẽ tibi ſumito leonidã. Vñ a iuriſcõſulto titulo de penis dãnatorũ dictũ eſt. ita. Ita neq; ſpiculatores vltro ſibi vẽdicẽt nec optiões ea ſibi deſiderẽt. Is autẽ dabaẽ adiutor cẽturioni a Tribuno militũ. optio etiã electio ſimpliciter vt apud Hieronymũ in vita Pauli.

¶ Optimꝰ ſuperlatiuũ eſt a bonus. Vnde optimatas vtilitas, commodum. Plau. Maximas optimitates gaudio affertiſſimas ſuis heris ille vna mecũ pariet.

¶ Optimates pe. ꝓ. ſunt qui primũ in ciuitate locũ tenẽt vel ꝙ opulẽtiores ſunt & in maiori cenſu, vel ꝙ ĩ primis opẽ ferre poſſunt oppreſſis. Cic. ꝓ Sex. dicit optiates eos eſſe q ita in repub. ſe gerũt, vt ſua cõſilia optimo

cuiq; ꝓbentur, populares vero qui ea faciebant & dicebant q̃ multitudini iucunda eſſe volebãt. Idem ibi. Optimates ſunt omnes qui neq; nocentes nec natura improbi, nec furioſi. nec malis domeſticis impediti. Priſcianus libro quinto. Optimates ſunt qui defendunt ſenatores, populares qui defendunt populum.

¶ Opticus a. um penultima correpta idem quod viſiuꝰ ſiue pſpectiuꝰ. vt virtus optica. i. viſiua. Vnde pars geometricę diſciplinę vna dicitur opticę. i. perſpectiua quę ad oculos pertinet, quæ cauſas reddit cur viſiones ſubinde fallant, vt quę in aqua conſpiciantur maiora ad oculos fiant q̃ procul ab oculis ſunt minora.

¶ Opus opuntis ciuitas eſt in Locris. Oui. de põ. Facta cęde puer patroclus opunta reliquit. Hinc Opũtius a. um. vt Linus opuntius in ęgeo.

¶ Opulus penul. cor. genus vineę vbi traduces poſſunt fieri vitium, vt Mediolanenſes faciũt in arboibus quos vocant opulos.

O ANTE Q

Oquiniſco is. ex ob & quiniſco, q̃uis quiniſco non legerim. Vnde & cõquiniſco. ſed b abijciẽ. ſignificat inclino Pomp. in piſto. Niſi cum aliquis ſubito obuiam occurrat mihi qui oquiniſcat. Conquiniſco vero vt Priſci. inquit caput inclino. Sed Plau. in Ciſ. pro indignor poſuit. Faciendum eſt puerile officinm conquiniſcam ad ciſtulam. Feſt. vero. Conquinere deputare: vnde conquiniſco vdetur eſſe formatum.

O ANTE R

ORa extremitas cuiuſq; rei. Ver. Et mecũ ingentis oras reuoluere belli. Hinc veſtimentorũ xtrema, ore dicunẽ. Et regionũ terrarũq; fines, inſuper & ipſę regiones, vt Arma virumq; cana Troiæ qui primus ab oris Italiã fato ꝓfugus Lauinia venit Littora. Sciendum eſt ꝙ Pli. cum oram dicit fere ſemper regionem littoralem appellat, apud quem veluti peculiaris eſt talis locutio: In ora ſunt ciuitates, & oppida orę proxima. Quæ vero remota ſunt ab ora eleganter in mediterraneo eſſe dicunẽ. Hinc ſoluere orã vſurpatũ eſt ꝓ eo ꝙ eſt nauigare, & ab ora hoc e ſt litorali regione ſoluere rętinacula nauium & diſcedere. Quint. Permittamꝰ vela ventis, & oram ſoluentibus bene p̄cemur. Sunt qui dicant orã etiã ſignificare nauticũ funẽ quo nauis ad terrã ligatur. Allegantq; Quintil. dicentẽ. Permittamus vela ventis & oram ſoluentibus bene precemur. Liui. lib. xxviij. In ipſis quoq; trepidatũ nauibus dũ ne hoſtes cum ſuis irrumperent trahunt ſcalas oraſq; & anchoras ne in molientibus mora eſſet, p̄ſcidunt. Vnde etiã vulgariter dicitur in lora de lacqua. Cęterũ eruditi negãt orã inueniri ꝓ fune nautico apđ idoneos auctores, cũ ne ĩ Liuio quidẽ oras, ſed lora vt ex vetuſto codice liq̃t ſcriptũ reperiẽ.

✣ Cracepheſias attica regio eſt. Cc.

Orata genus piſcis a colore auri quaſi aurata ꝙ eorũ ꝓ aurum dicunt. Dicitur etiam aurata. Mar. Nõ omnis laudem p̄tiumq; aurata meretur. Fuit etiam cognomen Sergij Romani viri, ꝙ ab hoc piſce ſortitus eſt.

¶ Oro as. p̄cor. Et hoc qñ iungitur cum deo vel cũ homine. Teren. in And. Quod ego te per hãc dextrã oro & ingeniũ tuũ, per tuam fidem te obteſtor. ne abs te hãc ſegreges. Qñ vero cũ te ſignificat peto. Idem in Eunu. Vnum vos oro vt me in veſtrum gregem recipiatis. Interdum orare eſt agere dicere. Et tũc ſolo accuſatiuo cõtentum eſt. Teren. in phor. Seruũ hominẽ cauſam orare leges nõ ſinunt. Vñ oratores cauſarũ actores dicti quos gręci ῥήτορας vocant, q̃uis orator a rhetore ſeparareẽ, ꝙ orator ſit qui in iudicijs vel ꝯcionibꝰ cauſas agit. rhetor q rhetoricẽ ꝓfiteẽ. Itẽ oratores legati vocantur ꝙ principis aut reip. mandata peragant. Verg. lib. xj. Centum oratores prima de gente latina. Ire placet. Itẽ quicunq; aliquid rogat orator dici poteſt. Compoſita huius verbi ſunt, Adoro. Exoro. ꝙ eſt orando impetro. Vñ orator dẽ cũ orat, Exorator cũ impetrauerit. Terent. in Hecy, Orator ad vos venio ſinite exorator ſiem. Exoratus dicitur a quo quid impetratum eſt. Deoro & Peroro, quę ſignificant orationem cõcludo.

¶ Oratio duobus modis accipitur. Primo vt conſideraẽ a grammaticis, que eſt vt Hiero. inquit omnis ſermo loquentium, cuius etymologiam ſic explicat. Oratio eſt oris ratio. Secundo vt in ſcripturis accipitur, in quibꝰ difficile orationẽ. iuxta hunc ſenſum inuenias, ſed eam quę ad preces & obſecrationes pertinet. vt Exaudi deꝰ orationem meam, intende deprecationi meæ, huius diminutiuum eſt oratiuncula. Orator eſt vir bonus dicendi peritus, qui in cauſis publicis & priuatis plena & perfecta vtitur eloquentia. Oratorius a, um quod oratoris eſt vel quod ad oratorem pertinet, vt ars oratoria. oratorie aduerbium ſignificat more oratorio.

¶ Oratoria æ. ſciẽtia quaqs orator effici poteſt. Au. li. ij. cõf. In qua vrbe iã cęperã literaturæ atq; oratorię pcipiendę gratia peregrinari, ʒ Oratoriã artẽ q̃tũ exornauerit pater patrię M. Tullius Cicero ſatis conſtat.

¶ Oraculũ ab ore dictũ eſt. vt inq̃t Priſ. Ci. li. top. Oracula ex eo ipſo appellata ſũt ꝙ ineſt his deoꝝ oratio. Vñ & ꝓ reſponſo accipitur. Sene. Vnũ illud optimũ oraculũ eſt, pugnãdũ eſſe ꝓ patria. Ver. Scitatum oracula phœbi mittimus. Qñq; poniẽ ꝓ tẽplo in quo reſpõſa danẽ. Item pro dicto alicuius. Vnde dicimus oraculum Catonis eſt. Qñq; dẽ vnum ex quinq; quæ videre videmur dum dormimus. De quibus in dictione Somnus.

¶ Orariũ dici poteſt qđ ori & genis & capiti ſupponũt dormituri. Et ſic ab os oris dẽ. Hier. ad Nepo Qđ ſudarium orariũq; nõ habeas. Orariũ etiã ſumiẽ ꝓ veſte qua ſacerdotes vtunẽ ſtola vulgo dicta dũ orãt. i. prædicant Amb. de obitu Satyri. Et enĩ ligari fecit in orario, & orarium inuoluit in collo. Vñ diſt. xxiij. ſcribiẽ. Vt oĩs ſacerdos cum ordinatur orario vtroque humero ambiat.

¶ Orea, æ. ab ore fit, & ſignificat fręnũ dictũq; ꝙ ori inferatur. Nã aurea eſt quę ad equorum aures religarur.

¶ Ortificium dicitur quod in quacunque re patet.

¶ Orbis circulus, cuius dimi. eſt orbiculꝰ. Aug. lib xiij. de ciu. dei. Neq; ei cõtinuo cõcedẽdũ eſt globos iſtos luminũ ſiue orbiculos luce corporea ſup terras ſeu die ſeu nocte fulgentes. Hinc mundus a rotunditate dicitur orbis terrarum. Alias orbis ponitur pro ſpæra, vt nouem orbes ſphęrarum. Auctor Macrobius.

¶ Orbiculatꝰ a. um. qđ in orbẽ & circuitũ factũ eſt a figura orbis in rotunditatẽ circũacti vt poma orbiculata.

¶ Orbita æ. pe. cor. rota ſiue currus. Vir. li. iij. ge. Iuuat ire iugis qua nulla priorũ Caſtaliã molli diuertiẽ orbita cliuo. Et orbita veſtigiũ decurrẽtis in vijs rotę excurſu. Pli. li. viij. Idẽ vbicũq; ſint orbitã ſi trãſiere moriũẽ. ſ. mures Hic Exorbito as. de quo alibi. Itẽ orbita rotũditas. Ve. in ętna Scire modum & q̃to minor orbita lunę eſt.

¶ Orbio is iui. itũ circũ eo. Nonius de priſcis dictionibꝰ orbitum per orbem ductum ſeu circularẽ. Var. Vt ſydera cœli circa terram atq; axem voluuntur motu orbito.

¶ Orbus ꝓprie dẽ oculorũ luce priuatꝰ. Iuue. Dudũ vigilantibus orbis. Per tranſlationẽ orbi dicuntur quicunq; aliqua re chara priuati ſunt. Hic patres amiſſis liberis quaſi amiſſa oculorũ luce orbi vocãtur. Hinc orbitas illa patrum qualis poſt amiſſos liberos, & vxoris viduitas poſt amiſſum maritũ. Quint. Nõ habet orbitas veſtras lachrymas ſuper ardentes rogos. Similiter orbi dicunẽ orphani Teren. Orbę qui proximi ſunt vxorem ducant. Hinc orbitas orphanitas. Plau. in Cap. Quid hoc eſt ſcelus quaſi in orbitatem filios produxerim.

ʒ Orbelia regio ab orbelo monte dicta.

¶ Orbo as. idem eſt quod priuo. Lact. lib. iij. Et orbant hominem ſuo proprio ac ſingulari bono. Hie. ad Aleã. Et marito ſimul orbaberis & filijs.

✣ Orbe facio orbitatem alicui induco & orbum liberis facio vnde orbifico ex quo orbificus. Cc.

¶ Orca genꝰ bellueę marinę balenis infeſtũ. Hor. in Ser.

Non alia q̃ qua byzantia putruit orca. Ad huius ſimilitudinẽ genus quoddã vaſis dictũ eſt orca. Perſius. Redderet anguſtę collo nõ fallier orcę, vbi Probus interpretat̃ amphore ſpeciẽ. Omnino apud veteres & vinariũ & oleariũ vas erat. Item Salgamariũ vt in quo fici quoq; aſſeruabantur. Pli. lib. xv. At vbi copia ficorum abundat implentur orcę in Aſia cadi. Item ſalmatariũ, hoc eſt ſalſamentariũ. Quidã etiã orcã accipiunt ꝓ vaſculo luſorio quo coniecti tali agitatiq; emittuntur in tabulam aleatoriam. Et a Martiale dr̃ Turricula ex imitatione græcæ dictionis quã latini vſurpãt pyrgon. Pli. li. xxxv. ꝓ capſa pigmentorũ muliebriũ poſuit cum ait. Vſta caſu reperta incendio pyrę ceraſa in orcis cremata.

¶Orcula dimi. ab orca. Cato de re ruſ. Cyminũ, fœniculum rutam, mentham, in orculam cõdito. Hinc quidam vrceum & per diminutionem Vrceolum deducunt.

¶Orchades pe. cor. inſulę oceani ſeptentrionalis vltra Britanniã & Hiberniã numero. xxx. ſecũ Pompo. parum inter ſe diſtantes. Eſt & hoc noĩe oliuę genus. Vñ Ver. Orchades & radij & amara pauſia bacca.

¶Orchites pe. cor. genus oliuarum q̃ a teſticulis nomẽ ſumpſerunt, vt inquit Ser. lib. ij. Ge. Nam ὄρχεις teſtes dicuntur. Vnde etiam vocantur teſticulares oliuę.

¶Orchis herba q̃ & Cynoſorchis quaſi caninus teſtis.

¶Orcꝰ fluuiꝰ infernalis ab vrgẽdo dictꝰ ꝙ in mortem vrgeat, vt inqt Feſtus, quia antiqui c. ꝓ g. ponebãt. Quidam ab ὅρκ@ ꝙ eſt iuramentũ deducunt, ꝙ per illũ. i. ſtygem paludem a qua ꝓfluit iurabant dij nec peierare licebat. Proprie aũt orcus obſcuritas inferorũ. Et orcus apud Homerum Theſſalię fluuius ſcribitur qui Peneũ olei inſtar ſupernatat. Et orcus Pluto.

¶Orcheſtra ſpacium in theatro, in quo ſenatorũ & honorificẽtiſſimorũ erãt loca deſignata, & ſcęnici artifices ſuas ꝓ orcheſtrã ꝓſtant actiones, vt ſcribit Victr. lib. vi. Cuius pulpiti altitudo nõ erat quinq; pedibus altior vt ſedentes ſpectare poſſent oĩm agentiũ geſtus. Dicta orcheſtra ꝙ in in ea ſaltationes fieri cõſueuiſſet. Nã apud gręcos ὀρχέομαι tripudio, ſalto. Suet. Deinde in orcheſtrã ſenatũq; deſcendit, & orationis quidẽ carminiſq; latini corona, de qua honeſtiſſimis quiſq; cõtẽderat ſumpſit Iuue. poſuit ꝓ ſeſſione ſenatus & primorum cũ ait. Similemq; videbis orcheſtram & populum.

✥Orchia lex prima oĩm de cenis lata ad populũ fuit, q̃ tulit. C. orchius tribunuſplebis de ſenatus ſententia tertio poſt anno q̃ Cato cenſor fuerat. Hæc numerum tantum conuiuarum pręſcribebat iubebatq; vt patentibus ianuis cenitaret: quo obſeruatio eius videri poſſet. Cc.

¶Orchomenus penul. cor. Theſſalię mõs, a quo orchomenũ oppidũ quodã ditiſſimũ ac potẽtiſſimũ, cui Thebanos olim tributa ſoluiſſe cõſtat. Hinc orchomenius a um. Orchomeniorũ rex Etheocles fuit q primꝰ gratiarum templum extruxit. Et ariſtoclides eius tyrãnus fuit qui Stymphalidẽ virginẽ quandã adamauit: vt ſcribit Hierony. Vide in dictione Stymphalus. Hiſtorici alteram orchomenũ tradiderunt quę Euboiæ vrbs eſt: & inſula vna ex cycladibus in Euboico mari, in qua Titani regnaſſe dicuntur. Eſt orchemenon fluuius, vt Plinius: & Strabo teſtantur.

ʒOrcomana pro lecto funebri apud Martialẽ ponitur.

ʒOrci familia pro defuncto ponitur.

ʒOrmę impetus perturbatio. Inde ormum canticũ dictũ impetuoſum, & alacritati bellicæ accommodatum.

ʒOrmao impetum facio.

ʒOrthia carmẽ palladis bellici ardoris icẽtiuũ. Suid. docet ὄρθιον eſſe νόμον κιθαρῳδικόν. i. legẽ citharę dicã Itaq; orthiã & orthriã ꝓ cãtico & lege citharedicę harmonię.

¶Ordior. iris, orſus & orditus teſte Priſcia, ꝓteritũ facit ſed cũ facit orſus, ſignificat fari incipio. Virgil. Veneris cõtra ſic filiꝰ orſus. Liui. lib. i. Vnus rẽ ex ꝓpoſito orditur. i. narrare incipit. Vnde exordium principium orãtiõis. Ponit̃ etiã ſimpliciter ꝓ incipio. Ci. li. v. tuſ. Vnde igitur rectius ordiri poſſumus quam a cõmuni parente natura, quę quicquid genuit nõ modo animal ſed etiam quod ita ortum eſſet ex terra vt ſtirpibus ſuis niteretur, in ſuo genere perfectum eſſe voluit. Orſum aliquando poetę pro eo qui finit abuſiue poſuerunt. Virg. Sic orſus Apollo mortalis viſus medio ſermone reliquit Hinc aborſus. Cum autem facit orditus ad telæ vel alterius huiuſmodi compoſitionem ſpectat. Hieronymus i Eſaia. Et telam quam orditus eſt. Virgilius tamen in culice. Atque vt araneoli tenuem formauimus orſum. Veteres etiam ordio protulerunt. Afra. Aſpecta tamẽ animo me ordire oportet. Compoſita ſunt Abordior. Exordior, & Reordior.

✥Ordio veteres dixerunt pro ordior. Cc.

¶Orſus a, um, in ſignificatione actiua. Virgil. Sic orſus ab alto. Liuius in ſignificatione paſſiua poſuit, pro incepto cum libro. i ait. Vt orſis tanti operis ſucceſſus ꝓſperos darent.

¶Ordo eſt digeſtio & in ſuo cuiuſq; loco collocatio, vel ut in acie fit, vbi pedites, vbi alę, vbi cetera. ¶Vel i ciuitatibus vt ordo ſenatoriꝰ, ordo equeſtris. Accipitur q̃ñq; ꝓ ipſis hominibus, Cic. Qui apud omnes ordines eſſet gratioſus. i. apud oĩm ordinũ homines. Saluſt. Sæpe numero. P. C. multa verba in hoc ordine feci. i. in ſenatu. Aliqñ refertur ad fortunas. Vnde Donat. exponens illud Terẽ. in Eunu. Quẽdã mei ordinis dicit, ordinis ꝓ paupere. ſic honeſti ordinis homines dici poſſũt opuleti inde fiunt interordo & interordiniũ de quibꝰ ſupra. Ordinariꝰ a um, in quo ſeruatur ordo. Extraordinariũ, qđ fit extra ordinẽ, ordinariꝰ dr̃ homo ſcurra & iprobus quiq; aſſidue in litibus moratur ob eãq; cauſam in ordine ſtat pretorẽ adeuntium. Siue per cõtrarietatem quia minime ordinate viuit. Et ordinator.

¶Ordolucæ populi fuerunt in anglia arduis mõtibꝰ ꝓximi, Apud quos vt Tacitꝰ ſcribit Hoſtoriꝰ dux Romanus Carataccum in Anglia imperantem proſtrauit.

¶Ordino as, diſpono qui cuiq; locus eſſe debeat, a quo ſit Preordino ante ordino.

¶Ordeſſus fluuius maximus Scythię qui ab oriente ꝓfluit miſcetur cum Iſtro.

✥Oreoſelinum, mõtanum, apium cicutę folijs, adice tenui, ſemineaneti, minutiori tamen Cc

¶Oreades nymphę montiũ ἀπὸ τοῦ ὄρους ꝙ mõtẽ ſigni.

ʒOrem populi celtiberis proximi ab auſtro.

✥Oreges vnus excolliculis Imai montis.

✥Oreon herba eſt dicta ꝙ in montibus naſcatur Cc.

¶Orteſꝰ Sicilię fluuiꝰ apud Panormũ & oretę gens indica, vt ſcribit Strab. poſt Arbim amnem Arianorũ, quos Plinius lib. vj. ait non indorum ſed propria vti lingua.

¶Oreus, dictus eſt liber pater a montibus in quibus ei fieri ſacrificia ſolebant.

¶Ore tenus duæ partes ſunt. Gel. Guttũ ſamiũ ore tenus imprudens inane tanq̃ ſi ineſſet oleum affert.

¶Orexis grece, latine appetitus ſeu eſuritio dr̃, ab ὀρέγομαι quod eſt appeto. Quidã etiã ꝓ vomitu accipiũt. Iuue. Rabidam facturus orexim. Idem Hinc ſurgit orexis, Hinc ſtomocho bilis. Hanc veteres vt excitarẽt bibere largius ſolebant, deinde euomere.

ʒOreſtes nomen viri ſic dictus ob ferinam agreſtemq; & montanam naturam.

¶Organa ꝓ excellentiã dicunt̃ oĩa muſicorũ inſtrumẽta ſicuti docet Augu. Nõ ſolũ organũ illud qđ grãde eſt, & inflatus follibus qđ multis meatibus quaſi cicutis ipſa tibus vnde vox erũpat & cõcẽtũ cũ bõbulo emittat, ſed quicquid aptatur ad cantilenam & corporeum eſt, organum dicitur. Iuue. pro cithara poſuit. Prætoribus organa ſemper In manibꝰ dẽſi radiãt teſtitudine tota Sardoniches criſpo numerãtur pectine chorde. Eſt & organũ inſtrumentũ quoddã ędificij. Victr. lib. x. Inter machinas & organa id videt̃ eẽ diſcrimẽ ꝙ machię pluribꝰ operibus in maiores cogũtur effectus, vt baliſtæ torculariũq; prela. Organa autẽ vniꝰ operæ ꝓpoſitũ vti ſcorpionis. Apud Col. lib. iiij. ſumit̃ ꝓ inſtrumẽto ad metiendũ apto vbi ait. Sic cõpoſitũ organũ cum in ſulcũ dimiſſum eſt litem domini & conductoris ſine iniuria deducit.

¶Organarij organorũ fabricatores. Iul. Firmicus li. ij. ſcribit. Mercurium cum Venere. vj. ab horoſcopo facere organarios & myropolas.

¶Orgia ſacra fuerũt q̃ dijs immortalibus fieri ſolebãt ἀπὸ τῆς ὀργῆς, vt inquit Euſe. li. prępara. hoc eſt a furore, quia ſacrificãtes diuino quodã furore corripiuidẽtur Hinc abuſiue ſacra liberi patris dicta ſunt orgia.

¶Oricos, ciuitas Epiri a colchis condita a qua Terebithus orcia dicitur

¶Oria nauis piſcatoria. Plautus Malo hũc allegari ad oriam ſemp piſcetur & ſi ſit tempeſtas maxima. Aſpirat̃ tamen hęc dictio ab aliquibus.

¶Oricalchum, ęs aurei coloris, quod in magno pretio apud veteres fuit Grœci ὀρείχαλκος ab ὄρ@ quod eſt mõs quia in montibus foditur.

¶Origanum penul. corre, herba cuius diuerſę ſunt ſpecies. Nã quoddam dicitur heracleoticũ, agreſte, & othimin. Pliniꝰ ſcribit origanũ eſſe quod in ſapore culinam æmulatur plurimaq; eius eſſe genera, othimin vel praſion appellari non diſſimile hyſſopo, tragoriganon ſimilius eſſe ſerpillo ſylueſtri.

¶Orion quaſi Vrion dictus eſt filius Enopionis putatꝰ ex vrina triũ deorũ Iouis Neptuni & Mercurij natus. Hic apud Meſſanam portum ſtructo aggere in Bœotiã conceſſit. Inde inter aſtra receptꝰ eſt añ tauri veſtigia. Sunt tamẽ q grœce ab aquarũ inundatione ſic dictũ velint. ꝙ eius ortus habet ortũ hyems & mare ac terras tẽpeſtatibꝰ turbat ὀρίνω enĩ turbo & cõcito ſignificat. Pꝰ. Iugulã vocat, ꝙ ſit armatorũ gladiꝰ ſtellarũ fulgore terribilis. Hic ſi fulget ſerenitatẽ, ſi obſcurat tempeſtatem denotat. Ver. Fluctu nimboſus orion.

ʒOrigenes pe. cor. nomẽ ꝓpriũ auctoris eccleſiaſtici cuius dogmata dãnata ſunt, quũ in varios errores inciderit, quos Augu. li. de hereticis cõmemorat. A quo originiani dicti ſunt, qui eos imitantur. fuit & alius origenes

✥Orithea nympha eſt quaſi hortãs ad curſum dicta Cc

✥Orites gemma eſt globoſa ſpecie a quibuſdam Syderites appellata. Cc.

¶Orithya, Borę coniunx filia. Erichtei Athenarũ regis quã in vẽtũ conuerſam ferũt. hoc etiã nomine dicta Amazonũ regina quę Marpeſſę matri ſucceſſit i regno

¶Orithos vrbs fuit inter Macedoniam & Epirum.

¶Oriza ſpecies frumẽti folio carnoſo, altitudine cubitali flore pupureo. ex qua Italici ptiſanã faciũt. Hora. in ſermo. Sume hoc ptiſanariũ orizę Cãdore. Gra ia comẽdãtur in cibo ad tuſcula teſtacia. Seritur mẽſe Martio & aquis clauſis irrigatur, vulgo Rizum appellant.

✥Inde Orizinum oleum. Cc.

¶Orior oreris vel oriris participiũ tamẽ oriturus & ortus habet. Oui. li. x. Meta. Tu quoties oreris viridiq; in ceſpite flores. Significat naſcor, quandoq; ſurgo ꝓdeo. Vnde oriri ſolẽ dicimꝰ. Huius compoſita ſunt Aborior Adorior. Coorior. Liuius. Tũ vero coorto tumultu terga vertere ſimulãtes paululũ ceſſere. Oborior & Suborior eiuſdẽ fere ſignificatiõis. hoc eſt ſubnaſcor, vt obortę ſũt lachrymę. Subortꝰ eſt rumor. Exorior quoq; & perorior. Ci. li. iij. of. Exoritur Antipatri ratio ex altera parte id eſt apparet vel aſciſcitur.

¶Oriens & participiũ eſſe poteſt, & nomẽ ſubſtantiuũ generis maſculini, vt cũ per ſe dicitur oriens, vt ab oriẽte in occidentem pergit ſol.

¶Oriũdus qui origine ducit, ꝙ ex eo loco parentes eiꝰ fuerũt. Ortus vero ex loco perſonave pręſeti. Liui. Nati Carthagine ſed oriũdi a ſyracuſis. Inuenit̃ tamẽ oriundus pro orto. Col. li. i. Nã queadmodũ ſapiẽtis eſt fortuitos caſus magno animo ſuſtinere, ita dementis eſt ipſum ſibi malam facere fortunam, quod facit qui nequam vicinum ſuis nummis parat, cum a primis cunabulis ſi modo liberis parentibus eſt oriundus audiſſe potuerit. Ambro. aliter vſurpauit cum inquit. Sciant omnes ſolẽ auctorem non eſſe naſcentium, dei clęmentia terras relaxat, dei indulgentia prorumpere facit fructꝰ. Quomodo ſol viuendi vſum miniſtrat oriundis (quando illa pri diuinę operationis viuificatione ſunt edita quam ſol in hos viuendi vſus veniret) oriundis. id eſt qui naſcituri ſunt.

¶Originarij qui ex aſcriptitijs nati ſunt in ipſo ſolo. vt dif. lib. quarto.

¶Origo pe. pro. genus eſt. Vnde originale adiectiuum, vt Culpa originalis.

¶Ortus a, um. perticipiũ modo natus, vt ego ortus ſũ Bergomi. modo qui reſurrexit, vel ꝓdijt. vt ortꝰ eſt ſol.

¶Ortus tus. nomẽ ſignificat natiuitatẽ. Cic. Nõ nobis ſolũ nati ſumus, ortuſq; noſtri partẽ patria vẽdicat, partẽ amici. Interdũ ſurrectionẽ, vt ſolis ortus. Interdũ locũ in quo ſurgit, vt ab ortu ſolis vſq; ad occaſum.

¶Ortus orti, locus in vrbe vel in villa in quo arbores herbæ & olera oriuntur. Vnde & ab oriendo dicitur ꝙ in hac agri ſpecie plures quam alibi hærbæ per totum annum oriantur, & omnia quæ in ortis oriuntur ab oriẽdo olera dñr. Apud antiquos oĩs villa ortꝰ dicebatur ꝙ ibi qui arma capere poſſent orirentur Sunt qui ita ſeparent vt ortus tam ſingulari q̃ plurali numero ortum olitorium. i. herbariũ ſignificet. In plurali dũtaxat arborarũ qui a noſtris pomarium græcis παράδεισος paradiſus vocatur, vt orti Saluſtiani. Quidã tñ aſpirant vt differat a participio & noĩe ortus. Alij in medio aſpirandum cenſent ab orthos qđ eſt recto deducẽtes qm̃ i rectas quaſdã lineas diſtinguat̃. Ab ortus fiunt diminutiua ortulus & orticellus. Epicurꝰ primꝰ orti magiſter exiſtimatꝰ eſt

¶Orti penſiles, qui ſupra ędificia facti vel ſupra columnas erecti pendent.

¶Orti heſperidum memorabiles habentur, in quibus oleaſtri tantum viuerunt.

¶Orno as. pulchrum facio. Cic. lib. i. Tuſ. Nocturnãq; cęli formam vndiq; ſyderibus ornatam. Et ornare præparare aptare qđ lingua vernacula dicimus mettere en pointo. Plau. in cap. Ego ibo vt conueniam ſenem, dicã vt ſibi penũ aliud ornet. Idem in eadem. Non ornaris vos iſtic apud vos nuptias. Item honorare. Cicero Ceſari. Neq; vllius officij certum nomen peto, beniuolentiã tuam & libertatem peto, neq; impedio quo minꝰ ſi tibi ita placuerit etiam hiſce eis ornes glorię inſignibus. Huius cõpoſita. Adorno qđ eſt deſuper orno. Liuius li. primo Flaminem Ioui aſſiduum ſacerdotẽ creauit inſigniq; veſte & curuli regia ſella adornat Eſt etiã adornare bene apparare. Plautus in caſ. Intro abi vxor atq; adorna nuptias. Exorno & ſuborno. De quibus alibi.

¶Ornatus a, um, qui bonis artibꝰ inſtructus eſt ſiue qui honores adeptus eſt.

¶Ornatꝰ, us accipitur pro cultu quo aliquis ornat̃. Vñ. dicimus ornatum regium.

¶Ornamentum, ornatus apparatus, & qñq; honor dicitur. Cic. Licinio. Suſcepiq; mihi perpetuam propugnationẽ ꝓ oibus ornamẽtis tuis. i. honoribus.

✥Orneus Ixionis & nubis filius vnus ex cẽtauris. Cc.

¶Ornix græce, latine ales gallina.

¶Ornithon, auiarium Nã ornithas gręci aues vocant Var. Ornithones auiaria ſunt in quibus ſtabulantur tum di pauones & omnes alites quę intra parietes villæ ſolent paſci. Apud grecos ὀρνιθών ſcribitur.

¶Ornithothrophiũ idem eſt quod ornithon.

¶Ornithoboſcion locus ad paſcendum gallinas & aues Var. De his qui ornithoboſcion inſtituere volunt.

✥Oroandes mons non lõge ab Imao monte immo vnꝰ ex colliculis eiuſdem. Cc.

¶Oroba vrbs eſt Aſſyriæ in mediterraneis. Plo. li. vj

✣ Orbatis vrbs Perſidis in mediterraneis. Pto. lib. vj.

✣ Ornatis fluuius eſt in ſinu Perſico meridiem verſus Ptolo. lib. ſexto.

¶ Orobia thuris ſpecies a viciȩ ſimilitudine. Grȩci em̄ ὄροβος viciam dicunt. Cc.

✣ Orbitis coloris ſpecies ex luthea hȩrba confecta. Cc

¶ Orōthes nomen viri, & nomen fluuij qui diuidit Syriā ab Antiochia. Eſt nomē mōtis īter quē & orōthem fluuiū vrbs Antiochia poſita eſt. Hinc orontheus a, um Proper. Aut quod orōthea crines perfundere mirrha

¶ Oropygium. Vide in dictione Vropygium.

¶ Orphanꝰ, ꝗ caret patre prȩſidioq; paterno quiq; ſummopere illius opē deſyderat. Grȩcū eſt. Pupillꝰ ꝗ caret patre, ſed nō prȩſidio paterno, cum tutore iuuetur.

✣ Orphanitas ab orphano. Cc.

¶ Orpheus poeta ſeu vates Calliopes & Apollinis filiꝰ thrax, hic lyræ ſtudioſiſſimus extitit, quā dono a Mercurio habuit. Fuit & alius orpheꝰ oeagri filius vnꝰ ex argonautis Ciconū rex orpheus a, ū. idē qꝺ thraciꝰ Mar. Quicquid in orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro Dicit̃ exhibuit Cæſar arena tibi.

¶ Orthȩ dicuntur a grȩcis Meneniana ȩdificia.

¶ Orthos grȩce, latine rectus dicitur. Sed in compoſitione tantum, ortho dirigo.

¶ Orthographia recta ſcriptura vel recta pictura.

¶ Orthodoxus homo recte opinionis, ſiue ſententiæ aut fidei Δόξα enim gloriā & exiſtimationē ſiue opinionem & ſententiam ſignificat, orthodoxa recta opinio.

¶ Orthogoniꝰ rectꝰ angulꝰ ꝗ ex vtraq; pte ȩqualis eſt.

¶ Orthopnoici, aſthmatici dn̄r ꝗ eā anhelitꝰ difficultatē habēt, vt niſi recta ceruice ſtēt ſpirare nō poſſint orthopnœa ipſa paſſio, orthō em̄ rectū πνέω ſpiro. Eſt em̄ circa fauces malum quod apud grȩcos aliud atq; aliud nomē habet prout ſe magis minuſq; intendit, omne tamen ſpirandi facultate conſiſtit. Sic difficultas hȩc dum modica eſt Δύσπνοια grȩce dicitur. Cum vehemētior & ſpirare ȩger ſine anhelatione non poteſt ἆσθμα vocatur. Cum acceſſit id quoq; vt ſpirare non poſſit ſi recta ceruice ſpiritus trahatur ὀρθόπνοια appellat̃. Ab his Diſpnoici, Aſthmatici, Orthopnoici, a Latinis vero vno vocabulo ſuſpirioſi dicuntur.

¶ Orthopeia, emendata cum ſuauitate expoſitio.

¶ Orthomaſtica poma dn̄r ab effigie mammarum. Cc.

¶ Orthominū, genus lini quod fit pannicula paluſtris harundinis,

¶ Ortho corybantij, populi quidam Scythiæ.

¶ Ortyx gis. auis quȩ conturnix, vulgo Qualia dicitur.

✣ Orum vulgo pro auro dicunt. Cc.

¶ Ortygometra pe. cor. rex Coturnicum maior aliquāto ac nigrior a is, dicta ꝙ dux ſit ac moderatrix coturnicum. Componitur enim ex ὄρτυξ & μέτρον menſura. non tamen coturnix idem quod querquedula.

☿ Orthragoriſcus latine aper ſiue porcus piſcis in auro fluuio laconiȩ, qui vocalis perhibetur. Sed & porcelli lactantes & adhuc ſubgrumi ita nominantur apud lacedȩmōes inquit Athenȩus ἀπὸ τοῦ ὄρθρου κατ᾽ ἀγοράζεσθαι qm̄ matutinis omnibus venales circunferantur,

¶ Ortygia inſula in ȩgeo quȩ etiā Delos dr̃. Dicta ortygia Solino teſte quia in ea primo viſȩ ſunt conturnices quas Græci ortygas vocāt, nos a ſono vocis qualeas dicimus. Fuit & alia hoc nomine inſula circa Siciliā q̄ ponte iūgit̃, Syracuſis & fontē habet Aretuſam hȩc ex oppoſito Plēmyrij Siciliȩ amnis de qua Verg. lib. iij. Sicanio prȩtenta ſinu iacet inſula contra Plemmyrium vndoſum nomen dixere priores. Ortygiam Alphæū fama eſt huc helidis amnē Occultas egiſſe vias ſubter mare q̄ nunc Ore Arethuſa tuo ſiculis confunditur vndis.

¶ Oryx origis aīal qꝺ præcipue in Getulia naſcit̃, fert̃ cōtra ſtare ac contueri ſolis radios caniculāq; adorare. Eſt ex caprarum gn̄e. de quo habet̃ in deuteronomio ꝙ ſit immūdū a quibuſdam Solus vocatur, contrario veſtitur pilo & ad caput verſo. Col. lib. x. Ferȩ pecudes vt capreoli dameque nec minus orygum ceruorumq; genera & aprorum modo lautitijs & voluptatibus dominorum ſeruiunt, modo quæſtui ac redditibus.

O ANTE S

O S oris, proprie cōcauū illud intra qꝺ ſunt līgua & dentes. Pli. Continui dentes aut vtraq; parte oris ſunt, vt equo, aut ſuperiore primores non ſunt vt bobus ouibus. Q̄nq; os ponit̃ ꝓ facie. Verg. os humeroſque deo ſimilis. Et de brutis etiā dr̃. Idē. ora citatorum dextra detorſit equorū. Neq; ſolum de facie dicitur, ſed etiā de tota ſpecie quæ cernitur. & quicquid in aliqua re patet. os dici poteſt. Idem. ꝙ ſi quis ferro potuit reſcindere ſummū hulceris os. Ouidius. Pronaq; cum ſpectent animātia cætera terrā Os homini ſublime dedit. Os leonis genus hȩrbȩ florē faciēs purpureū. Col. Narciſſiq; comas & hiātis ſæua leonis ora feri. Sciendum ꝙ os producitur & habet omnes caſus plurales præter genitiuū oriū. Verg. lib. viij. Cōponēs manibuſq; manus atq; oribus ora. Huius nominis deriuatiua ſunt. oſculor oſtium, oro, oraculum, orarium, oſculum, orior, ordior, ordino, orca, omen, orificium & ſecundum aliquos aſtēdo os oſſis, quod & oſſum dici poteſt. Pacu. oſſum inhumatum ſolidamentum corporis vocatur quod notatū & adiunctum inuicem neruis alligauit natura, Hinc cōponitur exos quod eſt ſine oſſe. Lucil, Exos & exanguis tumidos perfluctuat artus Inde Exoſſo as.

¶ Oſculū diminu. paruū os, quod eſt contra Priſ. q nō vult ſculū tenere ſignificatū primitiui. Ouid. lib. j. Me. Videt igne micātes ſyderibꝰ ſimiles oculos videt oſcula. Idē de Daphne. Videt oſcula q̄ non eſt vidiſſe ſatis. Et oſculū qꝺ dat̃ amicis. vt eſt illud oſculo filium hominis tradis. Nā in baſiādo labia conſtringūtur & os paruū, fieri videt̃ & exporrigitur in oſculū. Differūt aūt hȩc inter ſe oſculū & baſiū & ſuauiū, ꝙ oſculū officij ſit, vt cū e lōgīquo redeūtes ſalutamꝰ atq; oſculamꝰ. Baſiū pudicoꝝ vt pr̄is ī filiū Suauiū voluptatis a ſuauitate dictū

¶ Oſcillū cū c diminu. eſt a diminutiuo oſculū ꝓ paruo ore ſicut a tātulo tātillū. Col. li. ij. Reliquū qꝺ ſupeſt ſeminis ī tabulatū quo ſumꝰ ꝑuenit optīe reponas. qm̄ ſi humor īuaſerit vermes gignit, q ſimul atq; oſcilla lapillorū adederint reliqua pˢ enaſci nō poteſt. oſcilla etiam ſigilla ſunt & puȩ imagūculȩ q̄ arte fictili fingebāt̃ & venales ꝓponebāt̃ quibꝰ hoies ꝓ ſe atq; ſuis Saturno piacula faciebant, vt inquit Macro. Ver. lib. ij. Georgicorū oſcilla ex alta ſuſpendunt mollia pinu. Et ſic ab oſculū fit cum ſignificat faciem paruam vel totam ſpeciem.

¶ Oſcillo, las. ab oſcillum fit, & ſignifi. inclino. Feſtus. oſcilla ſancta dicūtur ꝙ oſcillent. i. inclinēt prȩcipiteſq; efferāt oſcillātes. Ser. putat eſſe cōpoſitū ab os & cilleo es. ꝙ in hoc cillerētur. i. mouerēt̃ ora. Nā cillere mouere eſt. Plau. in Am. Ne illi ædepol ſi merito meo referre ſtudeāt gratiā allegēt q mihi aduenīēti oſcillet. ꝓbe em̄ os moueat ꝓbe ipm pugnis ꝑcutiēdo, vt illꝺ infra eodē loco. Illic hō me īt̃pollabit meūq; os effiget denuo

¶ Oſſiculum diminu. ab os oſſis. Gel. lib. vj. Ratio ſubtilior & vtilitas ipſa operis poſtulauit vt tenuiſſimis minutiſſimiſq; oſſiculis caput compingeret. Pli. lib. xj. omnium cerebro medio inſunt oſſicula parua. Hinc fit aduerbium oſſiculatim quod ſignificat minutatim.

¶ Oſſeus a, um, quod ex oſſibus eſt. Vnde Plinius ſcribit inueniri lapides oſſeos.

¶ Oſſilegus penultima correpta oſſium collector oſſilegium, oſſium collectio.

¶ Oſſuaria appellantur Loculi in quibus defunctorum oſſa reponuntur.

¶ Oſſifraga pe. cor. genꝰ aquilȩ ab oſſibus frangendis.

☿ Sanqualem eſſe quidam arbitrantur.

¶ Oſſa æ, mōs in finibꝰ Theſſaliæ Centaurorū ſtabulū quē Sene. dicit. olympo olim cōiūctū. Luc. Quantꝰ piniferæ boreas cū Tracius oſſȩ. Hinc oſſȩus, a, um. Idem lib. vj. Attollet titan rupes oſſȩa coercet. oſſa vero plurālis numerus ab os oſſis. Macro. oſſa dentes cum vnguibus & capillis nimia ſiccitate ita denſata ſunt vt penetrabilia non ſint effectui animȩ quȩ ſenſum miniſtrat.

¶ Oſci Italiȩ populi ab oris fœditate dicti Vnde oſcœna verba.

¶ Oſcines pe. cor. ab ore canendo aues auſpicium ore facientes. Oſcinum augurium auium. Hor. Oſcinem coruum prece ſuſcitabo Solis ab ortu.

¶ Oſcedo vitiū quo quis tenet̃ vt ſæpiꝰ oſcitet. Gel. li. quarto. Deliberatū de nota eius qui ad cēſores ab amico aduocatꝰ eſt & in iure ſtans clare nimis, & ſonore oſcitauit atq; inibi ꝓpe vt plecteretur fuit tanq̄ illud indicium vagi animi foret & hallucinātis & fluxȩ atq; aptȩ ſecuritatis. Sed cū ille deieraſſet inuitiſſimū ſeſe & repugnātē oſcitatione victū, teneriq; eo vitio ꝙ oſcedo appellet̃ tum notȩ iam deſtinatȩ exemptus eſt. Quidam dicunt oſcedinem ſignificare graueolētiam. Sere. Hinc oſcedo fugit, linguȩ quoque vulnera cȩdunt.

¶ Oſcito as. pe. cor. ex os & cito, ꝓprie ſignificat os cōmoueo, & os totū aperio vt fit prȩ ſōno aut tȩdio. Quæ cū toto corpore fit pādeculatio vocat̃. Cic. lib. ij de ora. Et iſtā oſcitantē & dormientē ſapientiā ſcæuolarum & cæterorū beatorū ocio concedamus. Ponitur etiam oſcitatio ꝓ ocio & animi ſecuritate. Teren. in An. Sperans iā amoto metu īter oſcitantes opprimi. Dr̃ & oſcitor deꝑo, Cic. lib. iiij. ad Heren. Cum etiam maiores calamitates impendere videantur ſedetis & oſcitamini.

¶ Oſcheon latini ſerotum dicunt, id eſt teſtium receptaculum. Nam Cȩlſus vbi dȩ morbis tractat qui in naturalibus circa teſticulos oriri ſolent, ſinus & tunicas his appellationibus diuidit. Sinꝰ qui cōſpicitur a nobis oſcheon a græcis dicitur noſtri Serotum vocant.

¶ Oſanna cōponitur ex oſi ꝙ ſignificat ſaluifica ſiuȩ ſaluum fac, & Anna domine, q̄ vox inquit Hier. interiectio eſt deprecantis. Nā ſicut nos in lingua latina habemus interiectiones quaſdā vt Inſultando dicamꝰ vah. In admirando pape. In dolendo hei. Et qn̄ ſilentiū volumus imperare ſtrictis dentibus ſpiritū coartamꝰ & cogimus & tn̄ ſibilum inſonando. ſ. z. ita hebrȩi inter reliquas ꝓprietates linguȩ ſuæ habent interiectionē vt qn̄ volunt dominū deprecari ponant verbū petentis affectu & dicant Anna domine oſi ſaluifica interpretatur, anna īteriectio deprecantis eſt. Si ergo ex duobus his velis cōpoſitum verbū facere dices oſiana, ſiue vt nos loquimur oſanna media vocali litera eliſa ſicuti facere ſolemꝰ ī verſibus qn̄ ſcādimꝰ. Aleph nāq; litera prima verbi ſequētis extremam verbi prioris Ioth inueniens excluſit.

¶ Oſi aduerbium optandi, vt oſi videam apoſtolum dei antequam moriar.

¶ Oſiris pe. ꝓ. oſiris vel oſiridis gtm̄ facit, fuit Iouis filius ex niobo Phoronei filia, ſucceſſitq; phoroneo in regnū argiuorū Aegialū fratrē p̄fecit regno Achaiȩ, & ad ægyptios tranſfretauit gloriæ deſiderio. Quos cū ſubegiſſet Iſidē q̄ & Io vocabatur Inachi primi regis Argiuorū filiā duxit vxorē Vbi cū illa literas, oſiris varias artes ægyptios docuiſſet, vterq; diuinos honores meruerūt. Tandē a Sityphone ægyptio. vel vt Ser. ait a Typhone fratre clā occiſus ab Iſide diu q̄ſitus eſt. Tandem apud Phialā iuxta Syenē laceratꝰ cōptꝰ eſt. In iſula Abatō ī palude iuxta mēphim ſepeliri eū Iſis curauit, & paludē Stygē. i. mœrorē appellauit, Nec niſi certis diebꝰ & mitratos eo accedere voluit. Sed cū apparuiſſet ægyptijs deīn bos quidā oſiri putarūt, adorauerūtq; vt deū & vocauerūt Apim. i. bouē eorum lingua. Deinde dictus eſt Serapis. Tibullus. Te canit atq; ſuū pubes miratur oſiri Barbara mēphitē plangere docta bouē Mart. Non illā mille cataſtȩ Vincebāt, nec q̄ turba ſerapin amat. De oſiride hic habet Euſe. li. de p̄para. Diodorū ſiculum inducens Aegyptios feros primos oīm motum ordinēq; cȩleſtiū corporū admiratos, ſolē & lunam deos putaſſe, ac ſolem quidā oſirim, lunam Iſim nuncupaſſe a ꝓprietate quadam inditis ipſis nominibus. Nam ſi quis ad latinam linguam verba transferat multioculus oſiris dici poteſt, neq; id ab re Radijs enim ſuis quaſi multos rebꝰ immittit oculos quibꝰ omnia perſpicit, vt etiā poeta dicit. Sol qui terrarum flammis opera omnia luſtras. quāuis nonnulli grȩcorum poetæ Dionyſium eſſe oſirim cōfingant. Iſim vero priſcā latine dicere poſſumus, lunȩ hoc nomine īdito, quoniam ſempiterna priſcaq; ſit, cui cornua depingunt, vel quia cum minor eſt cornuta videatur, vel ꝙ bos ei apud ægyptios ſit dedicata.

✣ Oſirites ab ȩgyptijs dr̃ hȩrba quam cynocephaliam, hoc eſt canis caput vocāt, ꝙ canino capiti ſit ſimilis, tradunt, ſi quis eam totum eruat ſtatim mori. Cc.

¶ Oſtendo dis, di, ſum, & oſtentū, ex os & tendo, ſicut fit in oſcito & oſcillo, os em̄ pro facie ſȩpe ponitur, quæ ꝓ toto corpore non ſolū hominis, ſed etiā cuiuſlibet rei ſpecie ſumitur, vt Do. in Eu. Teren. o faciem pulchrā, exponit. Faciem modo non partem corporis dicit, ſed totam ſpeciem. q̄ apparet & cernitur. Merito ergo oſtēdo ſignificat demonſtro quia oſtēdo, eſt ſpeciem ſiue faciem rei monſtro, quia tendere os hoc eſt extendere ſolemus in id quod volumus demonſtrare.

¶ Oſtento as, frequentatiuum ab oſtentum ſupino formatum quod ſignificat ſȩpe oſtēdo. Plau. in Aul, Altera manu fert lapidē, panem oſtentat altera. Aliquando cum iactantia oſtendo. Vnde oſtentatio iactantia.

¶ Oſtentū ab oſtendo, ꝙ ſtatim futurū aliquid oſtendat vt Cometȩ, tonitrua die ſereno. Monſtrū ꝙ cōtra naturam fit, vt cū naſcitur aliquid mēbris alterꝰ generis qꝺ & promonſtrū qn̄q; dr̃, quaſi porro aliquid mōſtrans ſiue monens. Portentum ꝙ licet naturale ſit raro tamen ſe oſtendit, & futurum aliquid cum temporis interuallo denunciat quod aliquid importari ac īminere denūciat. Prodigium ꝙ & ſi naturaliter fit ac ſȩpe euenit, ſemꝑ tamen aliquid p̄ſagit mali, quaſi porro agendū. Confundūtur tn̄ hȩc & ꝓ eodē ſignificato accipiuntur omnia quȩ ab eo ꝙ futurū aliquid oſtendunt dicta ſunt. Labeo diffinit oſtentū eſſe contra naturā cuiuſq; rei genitum factūq;. Duo ſunt gn̄a oſtentorum. Vnum quoties quid ꝯtra naturā naſcit̃. Alterū cū quid ꝓdigioſum videtur Sue. ī Cȩſa. Cunctanti oſtentū tale factū eſt. Quidā eximia magnitudine & forma in ꝓximo ſedens repente apparuit arundine canens. Accipiuntur etiam oſtenta in bonam partem. Sueto. in Veſ. Iampridem ſibi per hæc oſtenta conceptā in ſpē imperij venit. Pli. li. xvj. ſcribit factum eſſe oſtentū arboris, a quo deīde tpe maieſtas populi Romani reſurrexit. Alias oſtētū ꝑticipialiter poni ſolet. Pacu. In ipſo tp̄e oſtentū ſenē. i. demonſtratum Eſt em̄ oſtentus a, um. Cato. Ager oleto cōſerundo qui in ventū fauonium ſpectabit & ſoli oſtentus erit, alius bonus nullus erit. Varro, lib. j. de re ruſt. Qui locus optimus vino ſit & oſtentus ſoli amineū ſeri oportere. Oſtentus tus nomē, irriſio dr̃. Saluſtius in Iugurth. Sed qm̄ eo natus ſum, vt Iugurthȩ ſcelerum oſtentui eſſem.

¶ Oſtentoſus a, um, quod oſtentum facit, vt a prodigium Prodigioſus.

✣ Oſtentiferum ferens oſtenta. Cc.

☿ Oſtphys grȩce, lumbus latine, ſeu pars poſterior quā lumbi prȩcingunt pari ſtructura. Alij accipiunt pro cingulo, ſeu pro cinctu.

¶ Oſtrum dixerunt antiqui id q; ex lino facto olei purū purgatūq; relinquitur. Factū vero dicebant quod vno tēpore conficerent, quem alij centum ſexaginta modiorū alij centum viginti faciebant.

¶ Oſtiū ab obſtādo qdā deducunt ꝙ eo arcemur ingreſſu, quidā ab os oris ꝙ ſit id per ꝙ ingredimur vel domū vel quēcūq; aliū locū. Alij a grȩco ὠθεῖν quod eſt repellere. Vnde ratio exigit vt ſine aſpiratione ſcribatur Licet eruditorū vſus illud cū ſuis deriuatis aſpiret, oſtia grȩci Thyras vocant. Vnde Thyridiō oſtiolum, oſtiorum la

tera natas vocamus a quibus Antipagamentavaluarum ornamenta.

¶Oſtia,orum tm̃ plr̃,fluuiorũ patẽtes aditus ſunt. Ver. Italiã contra Tyberinaq; longe oſtia. Dicimuſq; Nili oſtia,& Tyberina oſtia q̃ mare intrant non aditus. Et facilis ad rem aditus .non facile oſtiũ. Et hæc ſylua nullos habet aditus non oſtia. Aliqñ oſtia ponitur pro portu. Verg. Aut portum tenet,aut pleno ſubit oſtia velo.

¶Oſtia æ.vrbis in oſtijs Tyberinis ſita,ab Anco martio ꝯdita,vt inqt Liui.ĩ ip̃o maris fluminiſq; cõfinio ,vt toti⁹ mũdi opes illo veluti maritimo vrbis hoſpitio reciperent Ab hac oſtiẽſes dicti,oſtiẽſis porta Romæ eo ꝙ oſtiã verſus ducat. Ea nũc ſancti Pauli porta appellat̃.

¶Oſtiatim. per ſingula oſtia. Quint. Nec ſectanda ſingula & velut oſtiatim pulſanda.

¶Oſtiarius oſtij cuſtos. Cuius fœmininum eſt oſtiaria, vt ancilla oſtiaria in Euangelio.

¶Oſtraciũ latine teſta,grçce ὄστρακον Vnde teſtaceũ pauimentũ vulgo nunc oſtracũ vocant. Hinc oſtraciſmus relegationis genus. Nã ciuitates antiquitus,q̃ populari ſtatu regebant̃,eos qui ſuperexcellere videbant̃ vel ꝓpter diuitias,vel ꝓpter amicos alienã ve potentiã extra ciuitatẽ relegare ſolebant ad tẽp⁹, ſicut docet. Ariſt. lib.iij. Poli. Athenienſes vero exilio decẽnali mulctare cõſueuerãt potentes nimis & excellentes gloria viros. Et hoc exilij genus oſtraciſmon appellauerũt.qui repertus eſt nõ ad caſtigandũ improbitatẽ,ſed ad potẽntiam moderandã oſtraciſmus aũt ab oſtraco, id eſt calculo ſiue teſtula nomẽ ſortitus eſt,qui in hunc modũ Athenis peragebatur,oſtraci viritim in conſilio dabant̃ in quib⁹ quiſq; nomẽ illius pſcribebat quẽ vrbe cedere voluiſſet. Magiſtratus vero qui huic negotio prçerant vniuerſos ſimul calculos recẽſebant qui niſi ſex milliũ numerũ exceſſiſſent nil cõfectũ eſſe iudicabant. Vbi vero vltimus numerus repertus fuiſſet eũ decẽ annos exilio afficiebant. Hoc oſtraciſmo Themiſtocles Cymõ & Ariſtides mulctati fuere. De Ariſtide legimus cũ iuxta eum quidã ruſticus illiteratus ſederet ipſi Ariſtidę teſtã dediſſe. vt nomen ſuũ ſcriberet. Admiratus id Ariſtides interrogauit nunqd iſtum cognoſceret? Minime inquit. Sed quia cęteri ita ſentiũt,ego quoq; ita cenſeo eum eſſe dãnandum. Hoc latini teſtularum exilium vocant.

✤Oſtracea ſiue oſtracites gemma eſt quę teſtacea eſt achatę ſimilis. Cc.

¶Oſtraceus piſcis quem alij onychen vocant. Cc.

¶Oſtrũ muricis ſiue cõchylij ac purpuræ color. Conchyliũ eñ murex & oſtrũ in eadem ſignificatione ſumũtur. Ver. Tyrioq; ardebat murice lęna. Idem vt gẽma bibat & ſarrano dormiat oſtro. Iuuena. Horum ego nõ fugiam conchylia. i. murice infecta. Excipit̃ tñ oſtrũ a cõchylio marino ex quo purpura inficitur. Cuius vt Victruui. inquit non minores ſunt quam cęterarum rerum naturam conſiderantibus admirationes ꝙ habet non in omnibus locis quibus naſcitur vnius generis colorem, ſed ſolis curſu naturaliter temperetur. Itaꝙ quod legit̃ in ponto & Gallia quia hę regiones ſunt proximę ad ſeptentrionalẽ & occidẽtem,inuenitur liuidum. Quod autem legitur ad æquinoctialem orientem & occidentẽ inuenitur violaceo colore. Quod vero meridianis regionibus excipitur rubra procreauit poteſtate. Ea conchylia cum ſint lecta ferramento circa ſcinduntur e quibus plagis purpurea ſanies vt lachryma profluens excuſſa in mortarijs terendo comparatur. Et quia ex cõcharũ marinarũ teſtis eximitur,ideo oſtrum eſt Vocitatũ. Igit̃ muricis ſiue ꝯchylij liquor q & oſtrum dr̃ temperatura artificis adhibita fere purpureus fit,hoc eſt in violaceum tendens. Sed hęc apud auctores confunduntur, Muricẽ & oſtrum & Tyrium pro purpura ponentes. Sciendum quoq; eſt ꝙ conchę & oſtrea dicuntur firmioris teſtæ piſces. Conchę quę teſtam lenem habent ac politam vniformiter rugatam ſiue denticulatam.

¶Oſtrea quę aſperã ſcabramq; teſtam habent,quamuis generaliter oſtrea quoq; cõchę dicantur. Item q̃ ex vno tm̃ latere teſtam habent,altero ſcopulis aut lapidib⁹ alteri ve materię adhęrente. Nam teſtę ipſę duriores proprie conchę dicũtur quales ſunt cochlearũ. Sene. Quid oſtreum ſapiat,quid nullus ,optime noſti Dicta oſtrea a græco. Nam ſicut nos a teſta teſtudinem vocamus ſiue animal ꝙ veluti teſta tectũ eſt, ſiue id genus ædificij ꝙ ex teſta ẽ ꝯpoſitũ vel ad teſtudinis ſimilitudinẽ eſt factũ. Sic græci. ἀπὸ τῶν ὀστράκων. i. oſtreas a teſtis nominauerunt. Dicuntur etiam oſtreę fœ. gen. . Gel. oſtreę ſeneſcente luna inuberes macrę tenues exuſtę ſunt, creſcente luna pingueſcunt. Spondylus dicitur calloſum illud rotundum albicans quod intus habet in medio a ſimilitudine ſpondyli quod nos verticulum dicimus Nam reliqua caro circunſperſa lacinia dicitur.

¶Oſtreatus u.um, ponitur pro duro atque aſpero. Pla. Itaque iam quaſi oſtreatum tergum vlceribus geſtat.

¶Oſtrineus a,um,quod eſt ex oſtro.

✤Oſtracina ſuffragia Athenienſium dicebantur ꝙ ea in figulinis vaſis dare conſueuerunt. Cc.

¶Oſtrinę veſtes dicuntur purpureæ. Turpili. Interea inſpexit virginem vectari in capite riculam indutam, oſtrinam hinc indutus Suparum. Cc.

¶Oſtria ſiue oſtris vocat̃ arbor q̃ ſolitaria naſcit̃ circa ſaxa aquoſa ſimilis fraxino cortice & ramis & folio pilis tñ paulo lõgioribus craſſioribuſq; ac rugoſis inciſuris materia dura atq; firma,qua in domum illata difficiles partus fieri morteſq; miſeras,veterũ ſupſtitio exiſtimauit. Cc.

¶Oſus cũ ſuis cõpoſitis Exoſus & Peroſus pticipia ſũt ſiue participiorũ modo capiuntur. De quibus ĩ dictione Peroſus. Iungitur aũt oſus cũ acuſatiuo & actiue ſumit̃, vt oſus ſum,oſus es,oſus ẽ,ꝓ odi odiſti odit. Participiũ quoq; futuri tp̃is oſurus & oſor verbale ab oſum ſupino fiunt,q̃ Feſtus ab odio ſumit,licet nõ ſit in vſu Plaut. in Amp. Inimicos ſemper oſa ſũ obtueri. i. odi,oſur⁹. Cic. in Læl. Negabat vllã vocẽ inimiciorẽ amicitię potuiſſe reperiri q̃ eius qui dixiſſet ita amari oportere vt aliqñ eſſet oſurus oſor. Plau. in Aſi. Madidũ nihil incõtinẽtẽ atq; oſorẽ vxoris ſuę. i. qui odit vxorẽ ſuã. Sciendum ꝙ in oſus terminata q̃dã ſignificant habitudinẽ ſiue vehementiam copiam ve aut affectionẽ vt animoſus. ingenioſus,neruoſus,ſaxoſus,aquoſus ,qui habet copiã ſaxorũ neruorũ,ingenij,animi. Vinoſus,libidinoſus,mulieroſ⁹ ſeditioſus,factioſus,qui amat vinũ,libidines mulieres, ſeditiones.factiones. Quędã actionẽ,vt ſtudioſ⁹ ſtomachoſus ꝯtumelioſus ,qui operã dat ſtudio,qui ſtomachatur,qui contumeliam facit. Quędam paſſionem vt odioſus,inuidioſus,qui habetur odio & cui inuidetur. Quædam actiue & paſſiue accipi poſſunt vt formidoloſus laborioſus operoſus voluptuoſus religioſus.

O ANTE T

OTides,auiculæ perdicibus ſimiles quę breui volatu cito laſſantur.

✤Othimis hærba origani ſpecies quam & praſion dicunt,non diſſimilis eſt hyſſopo. Cc.

¶Othrys,mons Theſſalię,othryades nomen Lacedæmonij viri,tam prime q̃ tertiæ declinationis eſt.

✤Otus auis noctuę ſi?is pinulis circiter aures eminentibus p̃dit⁹. Vnde nomẽ accepit quaſi auritũ dicas. Nonnulli vlulam appellant,alij Aſionem. Pli. li. x. cxxiij.

O ANTE V

OVis a grçco ὄϊς interpoſita u propter hiatum ſignificat pecudem.

¶Ouinus a um,quod ex oue eſt, vt pellis ouina, a quo ouillus ouilla ouillum.

¶Ouillus a,um. Pli. li. xix. Quin & ouillo fimo vti,quoniam aliud hęrbeſceret,diminutiuum eſt ab ouinus.

¶Ouile locus in quo oues morari ſolent.

¶Ouiaria æ.ouiũ multitudo, Var. in ꝓlogo lib. ij de re ruſtica, Qđ eo facili⁹ faciã ꝙ & ip̃e pecuarias habui grãdes in Appulia ouiarias,& Reatino equarias.

¶Ouiaricus a,um,poſſeſſiuum ab oue deriuatum. Col. lib. viij. Et quoniã de ouiarico ſatis dictum eſt ad caprinum pecus,nunc reuertar.

¶Ouicula diminutiuum ſignificat paruam ouem.

¶Ouum ab ὠὸν interpoſita u,euphonię cauſa.

✤Ouifera quę fert oua,vt gallina ouifera.

✤Ouiluteum vocamus vitellum ſiue vitelũ inouo. Cc.

¶Ouo as,lætor & letitiam vociferando ſeu canẽdo demonſtro , Liui. libro primo Romani ouantes ac gratulantes Horatium accipiunt eo maiori cum gaudio quod prope metum res fuerat.

¶Ouatio,vt eſt ab ouo,as,ſignificat paruum triumphũ, quem faciebant ouãtes qui nõ incurru,ſed pedites ouali corona redeuntes ex pugna cum bellum non erat indictum vel ſine ſanguine confectum. Ab ohe gaudentium interiectione, vt ſit ouatio,quaſi ohatio. Iuuenalis. Satur eſt cum dicit Horatius ohe Bacchi , vel a vocem militum quæ fiebat geminata oo litera:per interpoſitionem u, euphoniæ cauſa . Vt autẽ ab ouum ſit ſignificat tẽpus quo gallinę oua faciunt vt vernatio,mellatio,pullatio, Plinius ,Certa luna capiẽdũ cenſent tanquam cõgruere ouationem etiam ſerpentium humani ſit arbitrij

¶Ouatus a , um,qđ eſt in ſimilitudine oui factum, Plinius Alijs turbinatio pyri,alijs ouata ſpecies,ceu malorum aliquibus Hinc ouatum aurum ouo auratum , quoniam oui albo antea illinito ęra ac marmora auri & argẽti laminis decorentur . Nec obſtat ꝙ ouũ habeat primã longã. plęraq; enim deriuatiua primitiuorũ naturã non ſeruãt. Perſi. Hinc illud ſubijt aura ſacras ꝙ ouato Perducis facies. Hoc Pli. li. xxxv. de marmoribus loquens inuere videt̃ cum inquit , vt ouatus eſſet Numidicus, vt purpura diſtingueretur Sinnadicus . Nonnulli ouatum aurum dici aiunt , ouatione victoriaq; quęſitum, vel ingens vel copioſum quantũ ouationibus cõparat̃.

¶Oualis & hoc ouale quod ad ouationem pertinet , vt oualis corona quæ ex myrto fiebat. Erant & plęręq; alię coronę quibus victores apud antiquos illuſtrabantur, vt ciuica n oualis obſidionalis & plęręq; aliæ.

O ANTE X

OXalis lapathi genus ſatiuo ꝓximum,folijs aquoſis colore betę candidæ,radice minima. Cc.

✤Oxyacanthos ſapiẽtia eſt paruis folijs aculeatis per extremitates ferens baccas rotundas folijs ipſis arenoſa lanugine obductus. Cc.

Oxus,amnis ortus in lacu oxia vt inquit Ptol. ſiue oxo vt Solinus.

¶Oxys. maſ. ge. & oxy neutri indeclinabile acutum citũ & velox ſignificat. oxos neutri gñis ſiue oxeos acetũ

¶Oxis idis pro vaſe aceti.

¶Oxya grçce acutus acentus latine dicitur.

¶Oxybaphũ,latine acetabulũ,ab aceto. habet. pe. cor.

¶Oxygerum pe. cor. acutum garum . hoc eſt garum. ex aceto confectum , quod in principio menſę apponi ſolebat. ὄξος acetum, γάρος liquamen ex piſce.

¶Oxygala ,quaſi acetoſũ lac Gala latine lac oxos acetũ

¶Oxylapaton Lapatũ acuta habens folia. Oxyſchęnõ acutum iuncum ſignificat.

¶Oxyhalme,genus potionis quod ex ſale & aceto recenti fieri ſolebant aduerſus ſerpentes.

¶Oxymeli, acetum mulſum dicitur genus potionis qđ ex mellis heminis,x,aceti veteris heminis quinq; ſalis marini pondo,ymbre quadrante,a quę marine ſetxarijs idq; pariter decoctis fieri ſolebat.

¶Oxymyr frutex eſt quem acutũ myrtum appella m⁹ , folia habet myrtho ſimilia ſed acutiora & rigidiora producitq; baccas rufas ad ceraſorum ſimilitudinem . Cc.

¶Oxypora ſunt q̃ Colu. tradit appellari oxygara. Q m̃ inqt cũ vſ⁹ exigit aceto garoq; diluũt̃. Pli. quoq; li. xx. Fęniculũ condimentis ꝓpe oĩb⁹ inſerit̃ oxyporis etiã aptiſſime. Sũt & ſua medicis oxypora q̃ſi a celeritate dicta penetrãdi. Eſt enim remediũ pręſentaneũ. i. celeriter iuuãs. Idẽ. Iuniperus miſcetur antidotis oxyporis.

¶Oxyporopoli. qui cibos vendunt aceto confectos. Plinius. in eo vſus eſt oxporopoli ſeruant addito dulci ad crementum aceti temperantes.

¶Oxyſaccaron,potionis gen⁹ ex ſaccaro & aceto. Saccarum mel dicitur in arundinib⁹ collectnm gummi modo candidum ac fragile.

O ANTE Z

OZena,morb⁹ cũ vlcera circa nares ſunt plures ve cruſtę,& odorẽ fœdũ hñt,cui malo vix põt ſuccurri nomenq; trahit ab ozena ſicut & polypus Pli. li. ix. Polyporũ gña & ozena dicta a grauitatis odore

✤Ozenitis hærba quæ & pſeudonardus dicitur dicta ἀπὸ τοῦ ὄζειν quod eſt colere. Cc.

¶Ozimum,pe. cor. ab ὄζω redoleo ,genus edulij redolẽtis ex inteſtinis confecti. Perſius . Cum bene diſtincto cantauerit ozima vernæ

✤Ozo,oleo,vnde ὄζη fętor oris. Colu. li. iij. Itaq; & emiſſioni credendum eſt q̃ etiã immolatur,iactatione fętorẽ quendã oris quem ozem grçci vocant minuit.

DE LITERA P

PLITERA MVTA EST, nec aſpirationẽ admittit,niſi in dictionibus græcis quę poſtponitur vt Phaeton. Conuertitur qñq; in traducendis dictionibus græcis, p,in,b,vt cũ apud grçcos πύξος, apud nos bux⁹ ſcribitur,ab ἄψυρτος cũ litera ψ pro qua nos pſ , ponere conſueuimus. Abſirtur cum b, tra traducit̃. Interdũ p,exili pro ph ,aſpirato traduci ſolet, vt qđ a grçcis φοινίκηος,cũ ph,aſpirata ſcribit̃, a noſtris puniceis trãſfert̃. Sic πορφύρεον purpureũ dicim⁹ . Quin & cõtra vbi illi pexile ponũt. Latini ſępiſſime aſpiratũ traducunt,vt qđ illi ὑψιπύλη,nos hypſiphile ſcribere ſolemus.

P ANTE A

PAbulum proprie pecudũ & aliorũ brutorũ cibus hęrbace⁹,fæniceus,paleace⁹,vel ſtramentiti⁹ eſt

¶Pabularis & hoc pabulare,qđ ad pabulũ ptinet ſeu quod ꝓ pabulo datur. Col . Vicia pabularis & vicia ſeminalis. ¶Pabulor aris ,pabulũ ex agris capio Vale. Maximus. Id poſtquam cognouit depoſitis inſignibus imperij familiarẽ vultũ induit,ac pabulãtiũ hoſtiũ globo ſeſe obiecit. Interdũ pabulari ẽ paſcere. Col. li. viij. Subinde q̃ icedit(.ſ. capella)cõpeſci debet ne procurat ſed placide ac lente pabuletur , vt & largi ſit vberis.

¶Pabulator qui pabulatum vadit. Ceſ. lib. v. Repente ex omnibus partibus pabulatores aduolarunt.

¶Pachynus pe. indifferẽte, pmõtoriũ Sicilię Pelopõneſum ſpectãs ab aeris craſſitudine. Nã πάχυ pingue & craſſum dicitur. Verg. lib. iij. Pręſtat trinacrij metas luſtrare pachynis. Priſcianus in periheheg. Qui procul effuſis pachyni diſtenditur oris

¶Oachiſos flumẽ Sicili , ciuilis ſanguĩe notat⁹ ĩfamia

¶Pachirri mentes in minore aſia.

¶Pactolus pen. pro. fluuius. Lydię aureis arenis, ſmyrneos irrigans agros. Iuue. Qđ tagus & rutila pactol⁹ voluit aria. Pacuuius Brunduſinus poeta tragicus illuſtris Aennę poetę ex filia nepos ,Romę picturã exercuit ac fabulas venditauit,deinde Tarentũ tranſgreſſus prope nonagenarius ibidẽ obijt. Hic vt Quinti . ait grauitate ſentẽtiarũ,põdere verborũ,auctoritate perſonarũ clariſſimus fuit citra tamen nitorem.

¶Pax a pactione dicitur. quod nomẽ etiã pluraliter declinatũ legitur. Hora. Hoc paces habuere bonę ventiq; ſecũdi. Auguſt. lib. iij. de ciuita. dei. Semper in poteſtate haberent paces bellicaſq; victorias ,quę ſemper fere per humanorũ animorum motus accidunt . Varro. Au-

aduertendum primum quibus de cauſſis & queadmodum conſtituerūt paces, ſecundum, qua fide & iuſtitia eas coluerūt. Et eſt pax trāquilla libertas. Vergil. Pars mihi pacis erit dextrā tetigiſſe tyranni Per tranſlationē quandoque ſumitur pro venia. Idem. Sed votis precibuſque iubent expoſcere pacem Quandoque propitiationem vt apud eundem. Pacemque per aras exquirunt, pax etiam aduerbium græcū eſt, & ſignifi. tantū ō. Terentius in Heaut. Dum argentum capio pax, nihil amplius.

¶ Pace tua dixerim, honeſtus reprehendēdi mos prius capta venia, id eſt tua venia, & te non iraſcente.

¶ Paco as, a pace fit, & ſignificat mitigo lenio placo ꝑ picio concordo & pactū facio, Aug, ſupra Ioā. Fuit ma ne & quos inuenit cōduxit & pacauit cū eis mercedē de nariū. Dicit & pacor deponēs. Idē in eodē vtrūq; cōplexus eſt. Sodalis nō tibi feci iniuriā, quod pacaui reddidi tibi, fraudem tibi non feci, quia quod pacatus ſum reddidi

¶ Pacate aduerbium, ſigni. tranquille ſedate.

✣ Pacifer quo nōnulli vtūtur a pace & fero hoc eſt pacē ferens inde paciferaarbor que etiā iter armatos hoſtes Prēſa qetis erat idiciū, & eſt hæc arbor de gñe lauri. Cc

✣ Pacinus vnus ex nepotibus Volſini regis cognomēto Luculli. a quo pacinates Italię populi. Cc.

¶ Pacifico, cas, a paciſcor eſſe videt. Cic. Lepido. Itaq; ſapientius meo quidē iudicio facies ſi te in iſtā pacificatione nō iterpones. i. pacē faciēdā. Quidā hęc tria ſe parāt, vt pacificatus ſū, pacē feci ſignificet pacatus ſum in pace ſum, ab armis deſtiti, placatus ſum ab indignatione animi ad lenitatem redii, vel animo leniſum

¶ Pacificatorius, a, um, quod ad pactionē pertinet. Ci. Poſtq̄ nos pacificatoria legatione implicatos putant.

¶ Paciſcor, eris, pactus depo. ſignificat pactū facio cōuenio vñ etiā cōſtruit cū ablt̄o ſicut alia verba ptium ſignificātia. Plau. in Bac. paciſci cū illo paulula pecunia pōt. Dicim⁹ etiā pact⁹ ſū hāc rem. Iuſti. li. ij. Cū Xerxe nuptias filię ei⁹ paciſcit. Hui⁹ cōpoſitū eſt Depeciſcor.

✣ Pactitia pugnę ceſſatio. Cc.

¶ Pactio vt inquit Vlpi. eſt duorumplurimumve in idē placitum & conſenſus. Salu. Collegā ſuum Antonium pactione prouincię propulerat, ne contra remp. diſſentiret Cice. libr. iij. offi. Regulus non debuit cōditiones pactioneſq; bellicas & hoſtiles pertubare.

¶ Pactum quandoq; participium eſt a paciſcor, vt eſt illud in Geñ. Et recordabor fęderis ſempiterni qđ pactū eſt inter deum & omnem animam viuentem. Quādoq; nomen, quod a Cicerone ſic diffinitur. Pactum eſt quod inter aliquos conuenit, quod iam ita iuſtum putatur, vt iure preſtare dicat. Hiero in Geñ. Statuā pactū meū vobiſcū. In ablatiuo quandoq; accipitur pro modo. Terēt. in And. Eo Pacto gnati vitam & conſilium meum cognoſces. Pactilis vide in dictione pango, is,

✣ Pachis menſuræ nomē eſt vnde licophron heptapachin achilles appellat ſeptem cubitis

Padus fluui⁹ qui vt Pli. lib. iij. ſcribit e gremio Veſuli mōtis celſiſſimū in cacumen elati finibus ligurū Gabiēnorū, viſendo fonte profluēs, cōdēſq; ſeſe cuniculo, & in forouibientiū agro iterū exoriens. nulli amnium claritate inferior. A grecis dict⁹ Eridan⁹ ac pęna Phaetōtis illuſtrat⁹ Auget ad canis ort⁹ liquatis niuibus, agris quā nauigijs torrentior. Metrodorus refert quonia circa fontem arbor ſit multa picea quæ pades gallice vocetur. padum hoc nomen accepiſſe.

Padua vrbs padi vicinatæ dicta, quę & Patauium dicitur quaſi padauiū vel ἀπὸ τῶ πετασθαι, i. volādo q᷑ capto augurio dicitur conditū. Vel a petēdo, q᷑ telo auē Antenor petiſſe dicitur eoq; in loco vrbē cōdidiſſe. primo Antenorea dicta eſt Vñ Antenoride, poſtea patauini & Paduani. Apud Patauiū nat⁹ eſt Tit⁹ Liui⁹ hiſtoricus celeberrim⁹ q res Romanas ſumma facūdia pſcripſit. Siir Stella & Valerius Flaccus poete hic orti fue.

Preterea Paulus iuriſconſultus, Albert⁹ Eremitanę noſtrę religionis theolog⁹. Cui⁹ igenij acumē opera q̄ edidit declarant. Franciſcus quoq; cognomēto zabarellaq in legibus interpretādis, & vitę itegritate tantū valuit vt in cardineū cętū fuerit aſcitus, in ea vrbe originē duxit. Fert & voluſius poeta patauinus q poſt Aenniū rerum geſtarū populi Romani annales carmine deſcripſit

¶ Paduſa fluuius quē aiunt padi brachiū Rauennā vſq; productum Maſſanicum alio nomine appellatum.

¶ Pęan hymnus erat in apollinē, ſicut dithyrambus in bacchū vt Iul. Pol. inquit, qui nō ſolū in aduerſione malorū decātabatur, ſed in victoria. Interfecto eñ pythone laudibus, & carminibus laudatus fuit, q̄ pęana dixerunt. Verg. Lętū pęana canētes. Abuſiue tñ pro omni deorū laude ponitur. Vñ opus ſuū Pindarus de laudib⁹ deorū omniū pęana inſcripſit. Pean vero ab παίω qđ eſt medeor, q᷑ ſcilicet morbis remedians finē faceret. vñ & Apollo ipſe pęan dictus eſt. Iuue. Parce precor pean.

✣ Peantis gemma quæ & grauida dicitur quę parturientibus auxilio eſſe exiſtimatur. Cc.

¶ Pechinum genus ludicri poematis, a ludēdo. Vnde techno pæchnion apud Auſonium.

¶ Pędor, ſqualor. illuuies, ſordes, oīs immūditia, ſeu putor in aīali. Luc. Lōguſq; in carcere pędor. Cic. li. iij. Tuſcu. Barba pedore horrida atq; intōſa inſuſcat pectus illuuie ſcabrū. A greco hoc nomē deduci videt quo παίδες, id eſt pueri dicunt qui in illa puerili ętatula ſordidi fere ſunt, nec a ſordibus ſciūt abſtinere. Vnde pędidos quoq; ſordidos & obſoletos appellant.

¶ Pędagogus pen. pro. pueri ductor, παῖς puer, ἀγωγὸς ductor. Is eſt enim cui dēcēdorum puerorū cuſtodia datur. Colu. lib. j. Nec poſtremo quaſi pedagogi eius meminiſſe dignemur. Iulij hygini.

¶ Pędagogiū apud iuriſconſultos, ti. de fundo iſtr. Seruitiū atq; mācipiū dr. Verba Vlpia. Hęc ſunt, Si inſtructū fundū legaſſet, ea pedagogia q̄ ibi habebat, vt cum ibi veniſſet pto eſſent in triclinio, legatō cōtinet. Sue. tñ. ſi textus falſus nō eſt accipit ꝑ puerorū cōcubitu cū inquit in Nero. Sup ingenuorū pedagogia & nuptarū cōcubinatus veſtali virginali virgini Rubricę vi intulit

¶ Pędagium locus in domicilio in quo pueri ſeruique commorantur, qui παῖδες vocantur. Pli. lib. vij. epiſtola rum. Puer in prædagio mixtus pluribus dormiebat

¶ Pędico, as, Pen. pro. obſcenū verbū quod ſigni. præpoſterā cum maſculis libidinem exerceo Grece dicunt πυγίζειν. Iul. Firmicus hanc libidinem præpoſteramappellat. Hinc Pędicones ſiue pędicatores puerarij puerorum amatores concubitoreſque

¶ Pęderaſtes, amator puerorum, pæderaſtia, amor obſcænus in pueros.

✣ Pædaretus proprium nomen viri ἀπὸ τῆ παιδείας καὶ ἀρετῆ hoc eū a diſciplina & virtute. Cc

✣ Pęderos lapilli genus quam Sangenon vocant, Pęderotes vocant gemmas quę colore excellūt quaſi puerorum amatores dictę. Cc.

✣ Pæderoton hacanti gen⁹ leue. Cc.

¶ Pedia, Grece παιδεία eruditio inſtitutioq; in bonas artes vt docet Gel. Vñ pędia Cyri quā Xenophō ſcripſit

¶ Pædotriues pe. pro. ludi literarij præceptor, & exercitationis magiſter, cuius officium, vt inquit Plato in Gorgia, eſt corpora hominum formoſa robuſtaque efficere, pædotriuica exercitatio pertinens ad doctorem pædotriuem. Ariſtoteles libro octauo poly. præcipit adoleſcentes gymnaſticæ & pædotriuicæ eſſe tradēdos.

¶ Pæon nomen viri medicinæ artis peritiſſimi vt ſcribit Homer⁹. A quo pæonia hærba dicta eſt. Eſt & pęō genus pedis qui a Diomede quadruplex eſſe traditur, quorum primus ex longa & tribus breuibus conſtat. Secundus ex breui & longa & duabus breuibus. Tertius ex duabus breuibus & longa & breui. Quartus ex trib⁹ breuibus & longa.

¶ Pęonia, herba vocata eſt a pęone medico q eā iuenit. Pęonia etiā regio eſt i europa a pęone Endymiōis filio & Epei fratre, qui victus curſu ab Epæo ſicut inter eos cōuenerat, imperiū victori dedit & in Macedoniam ſeu Thraciā ad amnē Axiū diſceſſit. A quo pęonia regio dicta, q̄ poſtea ex regis nomine Aemathia pars Macedonię, i qua pęones populi vt Iuſti. lib. vij ſcribit pe. cor. Sta. li. Achil. Pręterit & didici quo pęones arma rotatu. Qñdoq; pęonia ponitur ꝑ macedonia ſicut Aemathia, cuius littoris regio iuxta Sithoniā & Thermopontum Pallenæ vocatur. In hac regnaſſe fertur Thelegonus.

¶ Pæſtum, oppidum Lucaniæ roſarū abundantiſſimū, vbi ob cœli clemētiā bis in anno ꝓducebantur fruct⁹. ſ. Maio & ſeptēbri. Verg. lib. iiij. Ge. Biferiq; roſaria pęſti. huius mœnia ꝓpe mare magni ſpatij adhuc intra videntur latitudine & altitudine mirāda. a Tuſcis cōditū, poſſidoniā dixerūt. & ei⁹ ſinū poſſidoniatē, poſtea Romani miſſis huc colonis āpliauerūt vt ait Stra. Hic pſta nus a, um. Ouid. de arte. Cultaq; præſtanas vincat odore roſas.

¶ Pętus qui obligatis oculis i altū reſpicit. Hora. i Ser. Appellat pętū pater & pullū male puus. Sicut filius eſt. Hinc pętorum familia Romę cognomen ſumpſit.

¶ Pag⁹ ſimul poſitę villę, hoc eſt ruſticanę dom⁹ i vnū coagmētatæ. Nā πηγὴ latine fons dr, q᷑ circa fontes hę ponerentur, vel q᷑ oēs eadem aqua vteretur. Scribit Cęſar ciuitatē Heluetię in quatuor pagos fuiſſe diuiſam, hoc eſt in quatuor regiones quæ pagatim habitabant.

¶ Pagatim aduerbium, dictum eſt per ſingulos pagos, ea forma quo oppidatim. Liui. Templa deum quę pagatim ſacrata habebant dirui atq; incendi iuſſit.

¶ Pagan⁹ a pago dict⁹ eſt, ruſticus, villan⁹, i villa nat⁹ qui nō nouit vrbē quaſi ex vno fonte potās. Hinc ſemi paganus, ſemiruſticus. Interdū pagani accipiunt ꝑ hominibus nō militātibus tametſi vrbani ſunt. Et eſt verbū peculiare iuriſcōſultorū, a qbus hęc duo pinde ac cōtraria opponūt miles & paganus. Suet. de Auguſt. pinarium equitē Ro. cū cōcionante ſe admiſſa turba pagano rum apud milites ſubſcribere quędam animaduertiſſet, curioſum & ſpeculatorē ratus corā fodi imperauit. Vlp. Eſt reſcriptū a diuo Pio in eo qui cum eſſet paganus fecit teſtamentum, mox militare cœpit. Paulus fecit teſtamentum exēplo eius qui paganus fecit, deinde militare cœpit. Quare aūt pagani dicantur qui vrbani ſunt. dicitur Romam diuiſam fuiſſe in tribus quatuor, ſicut apud Diony. lib. iiij. Antiquitatū legitur quas pagos vocitabant in quibus habitantes pagani dicebantur qui in nullam aliam habitationem transferri poterant.

¶ Paganalia orum, ruſticorum feſta.

¶ Pagaſa, theſſalię oppidū q᷑ poſtea Demetrias dictū eſt. Iuxta quā ædificata fuit Argo nauis, ꝓpter quod nauis longa argonautarū, pagaſea nuncupat, q᷑ Iaſon qui eam ędificauit fuit fili⁹ Aeſonis fratris pelię regis Theſſaliæ. Hinc pagaſicus ſinus in Theſſalia eſt dictus.

✣ Pages compactio dicitur licet vix ſimplex inueniat ſed compoſita vt Compages. Cc.

¶ Pago is, pepigi pactū ſignifi. paciſcor. Cice. lib. ij. ad heren. pacta ſunt quę legibus obſeruāda ſunt, hoc modo. Rem vbi pagunt, oratione pagunt. Aliqñ ſignificat pmitto. Plaut. Hæc tibi pacta eſt Callieli filia, Ser. Tamen dicit. pago vnde multi volunt venire pepigi nuſq̄ lectum eſt vulteq; pepigi a paciſcor fieri, ſicut & pactus. Quomodo a placeo placui & placitus.

¶ Pagina pen. cor. vtraq; pars folij a pangēdo, q᷑ in paginis carmina panguntur. i. figuntur. Verſus em pandi vel figi cæris dicuntur vel q᷑ in libris ſuam quæq; obtineant regionem vt pagi. Hinc fiunt compagino pro cōiungo, q᷑ paginæ ſimul coniunguntur, paginula dimi. Cicer. ad Atticū. Si vero idem quod neſcio an ſit vt nō minus longas iam in codicillorum faſtis futurorum conſulum paginulas habeat quam factorum.

✣ Pagurus piſcis eſt genere cancrorum. Cc.

✣ Pagyrus nomen fluuij & nomen ciuitatis, a qua pagyritę populi quidam tamen pacyrim dicunt.

¶ Pala inſtrumentū ruſticanū vulgo notum. Et inſtrumentū quo panis in furnū mittit & extrahit, necnō vertilabrum. Idem quoddā ignis receptaculum Item palæ dicuntur dorſa dextra lęuaq; eminentia mēbra. Itē palę vt inquit Stra. minores auri purgatioris maſſulę & vtiq; non maiores ſelibra. Pli. li. xxxiij. Expuit eris pala quędam hoc eſt quod gręci pſegma appellāt. Idē li. xxxiij. ſcribit palacas appellari maſſas auri in puteis repertas decem & amplius librarum pondere, quas alij palacranas vocāt, ſicut id quod minutum eſt balaucem.

¶ Palla lę, p duplex ll, eſt honeſtę mulieris veſtimentū hoc eſt tunicę palliū, quod palam & foris eſt ad veſtigia vſq; demiſſū. Ver. ꝓ lōgę tegmine pallę Tygridis exuuię ꝑ dorſum a vertice pēdēt. Plautus i Menę. pallā ad phrygionē fert confectō prādio. In Gallia tñ viri quoq; palla vtebant. Vñ Mart. Dimidiaſq; nates gallica palla tegit. Et ab irrigatiōe & mobilitate dicit palla q̄ eſt circa finē huiuſmodi veſtiū ἀπὸ τοῦ πάλλειν Eſt etiā hoc nomine vrbs Ptolomęo teſte a latere meridionali Corſicę.

¶ Palaca & palacrana pro auri maſſa ſumi ſolent.

¶ Pallace, græcum eſt & ſignificat concubinam. Vnde dicimus, Hæc eſt pallace mea.

¶ Palā aduerbiū ad oīa refertur, & ſignificat manifeſte & coram pluribus. Coram ad perſonas tantum. Terent. Si falſum aut fictum contineo palam eſt. Hinc fit ꝑpalā eiuſdem ſignificationis a quo propalo as, pro manifeſto ſeu aperio, De quibus infra.

¶ Palam quęſtum facere dicitur non tantum ea q̄ in lupanario ſe proſtituit, ſed etiam ſiqua vt ſolet in taberna caupona, vel qua alia domo pudori ſuo non parcit.

¶ Pallancana cępę genus eſt cui acutus ſapor eſt & lachymoſus, a nonnullis Genon dicitur. Cc.

¶ Pallium dictū eſt q᷑ palam ſit & foris. Sub eo eñ tunica ſumebatur, lōge lateq; diffuſum, & uiris mulieribus que conueniens, proprie autem græcus habitus. Vnde palliati gręci dicti ſunt & comœdiæ palliatę q̄ ſcriptæ ſunt ſecundum ritus & habitus hominum palliatorum grecorum. Auctores Don. & Diomedes.

¶ Palliatus a, um. pallio indutus, & pallio coopertus. Aug. libro. x. confeſ. Ineſt animę vana & curioſa cupiditas nomine cognitionis & ſcientię palliata. Apul. Nec palliari tam aperta res poteſt.

¶ Palliolū dimin. breui⁹ palliū, ſiue linteū ad caput tegendū. Iuue. Cultā palliolo mulier nēpe ipſa videt. Hic palliolatī. Plau. palliolati amict⁹ ſic inceſſit ludibūdus.

¶ Palliolatus huiuſmodi pallio indutus. Suetonius de Clau. palliolatus nouo more præſedit. Mart. Hanc velo quę facilis quæ palliolata vagatur.

¶ Palliaſtrum, rude ac vile palliū. Apul. Ecce Socratē contubernalē meum conſpicio, humi ſedebat ſciſſili palliaſtro ſemiamictus.

¶ Palus pali, notę ſignificationis habet pri. ꝑ. Tibul. Hic docuit teneram palis adiungere vitem, palus vero paludis pro loco aquoſo, habet pri. cor. De quo infra.

¶ Palo as, ſepio tendo & quaſi palis munio. Col. lib. xij. Vt vitis paletur & capite tenus alligetur, & iuga vineis imponantur & capiſtretur. Et palare vagari errareque. Vnde & diſpalare qđ eſt diuidere. Siſen. Diſpalati ab ſignis digreſſi omnes ac diſſipati.

¶ Palor aris, paſſim vagor, ſicuti faciūt quilētogradu diſperſiq; labruſcas q̄rūt. Liui. li. j. Rapti & ad hos Romana legio ducta palantes in agris oppreſſit Idē lib. v. Iam obſidionis tędio victi abſcedunt, vagiq; per agros palātur, cibis vinoq; raptim hauſto repleti. Hoc verbū a palam quidam deduci exiſtimant. Alij a palis caſtrorum, hoc eſt ſudibus, modo huc, modo illuc tranſlatis. Dicit & palo as, in ſignificatione. ✣ Paludapium apij ſpecies circa aquę ductus & in paluſtribus naſcens. Cc.

¶Palatim aduerbium ſignificat paſſim vagando. Liui. lib. v. Tuſculum palarim fugerem.

¶Palata ſicut iter palas cōpreſſa. Hie. lib. ij. Re. Apparuit Siba puer miphiboſeth in occurſum eius cum duobus aſinis qui onerati erant ducentis panibus & cētum alligaturis vuę paſſæ & ſeptem maſſis palatarum

¶Palatus oris, cœlum, ꝙ labijs dentibuſq; quaſi palis munitus ſit. Augu. ſuper lo. Quo auidas fauces habere debet? vnde optare? vt ſanus intus palatus ita indicandi. Dicitur & palatum. Col. lib. viij. Sed etiam ſi palatum atque lingua concolor lanę eſt.

¶Pallas antis, nomē filij Euandri, & nomen Gigātis.

✣Pallantias (vt Callimachus refert) lacus eſt alio nomine Triton, ex quo Palladem genitam volunt. Cc.

¶Pallas adis, dea dicta ꝙ Pallantē gigātē interfecerit cum prius Tritonia vocaretur a Tritone palude vbi primum viſa eſt, vel ἀπὸ πάλλω vibro quatio, eo ꝙ haſtā vibrare conſueuerit docueritque, qm̄ belli dea eſt. Hęc dicta eſt bellona quia bella inuenerit. Et Minerua ꝙ vim minetur, vel ꝙ neruos minuat ob ſtudiorū laborē. Nā dea artium & ſapiētię eſt, quia de capite Iouis nata eſt. Sed quia dea eſt artium & ingenij ideo iſta finguntur. Nihil eſt em̄ excellentius ingenio, quippe quo reguntur vniuerſa. Verg. Pallas quas condidit arces ipſa colat. Hæc Iouis filia ſine matre fuit. Nam Iuppiter cum videret Iunonem ſterilem eſſe percuſſo capite emiſit palladem armatam. Pallas etiam nomen paludis eſt in Africa.

¶Palladium, palladis ſimulacrum quod Romæ in æde Veſte fuit.

¶Palladius a, um, quod eſt palladis. Vnde palladiū forum Romæ quod erat propinquum templo palladis.

¶Palladiꝰ nomē viri ꝓpriū qui de agricultura ſcripſit.

¶Palatiū mōs Romę appellatꝰ eſt, ꝙ ibi in palatio pecus paſcens balare cōſueuerit. Sic em̄ vox eius animalis exprimiť, quaſi balatiū. Vn̄ Neuius balatium appellat, Vel a palo as, quia ibi palare, i. errare pecudes ſolēt ſeu ꝙ palantes Arcades cū Euandro ibi cōſederunt. Nam ante Romā cōditā poſſeſſum atq; habitatum fuit, vt ab Arcade Euandro, aut aborigenibus qui ex palatio oppido agri Reatini venere & cū Euandro habitauere Alij a palentia Latini matre q̄ ibi habitauerit palatiū dictū volūt. Alij a pallāte Euādro auo. Alij a filia Euādri palantia ab Hercule vitiata & poſtea illic ſepulta. Vel certe a pallāte eius filio illic ſepulto. Alij ab pale paſtorali dea nomē inditū autumāt, palatiū etiā dr̄ domꝰ imperatoria ſup ba amplaq; a palāte gigāte qui primꝰ palatium ob magnitudinē ſui feciſſe dr̄. Aut ſecundū Plin. a Palāteo Arcadię oppido. Siue vt Cyrillus auctor grę cus refert a palatio monte. Huius nominis prima ſyllaba idifferenter poniť. Ouid. de arte. Illic quas tulerāt nemoroſa palatia frōdes. Mar. Inde ſacro venerāda petes palatia cliuo, Et palatiū dicta vrbs Diocletiani q̄ nunc nautę Spalatum vocant. Euſe. in chronicis Diocletianus haud procul Salonis in villæ ſuæ palatio moritur.

¶Palanteū, vrbs in palatino monte, a pallante. Euandri proauo. Vnde Verg. lib. viij. Arcades his oris genꝰ a pallante ꝓfectū. Qui regem Euandrū comites qui ſigna ſecuti Delegere locum & poſuere in montibus vrbem Pallantis proaui de nomine pallanteum.

¶Palatinꝰ a, um. Vnde palatinꝰ deus, & palatinꝰ mōs dictꝰ eſt ſup quo prio Roma ędificata fuit, & in eo reges primo, deide cōſules, poſtea iperatores maiores ex parte ſedem habuerunt. Et palatini qui & palātes ſunt qui cum Euandro venerunt & aborigenes, conſederuntque in quartę regionis palatio. Sed hos alij dictos a palātia Latini matre putauere.

¶Palatialis flamen dictus eſt qui ad ſacrificandū ei deo conſtitutus erat, in cuiꝰ tutela palatium eſſe putabatur.

¶Palatual ſacrificiū ꝙ fiebat Romę in monte palatio.

¶Palantina regio Romæ cuius Arcades Duce Euandro palantes auctores extiterunt.

¶Palantia oppidum. Vnde & palantini. Eſt & nomen fluminis in Valentino littore.

¶Palemō marinus deus latine portunus ꝙ portubus p̄ſit. De quo in dictione portunꝰ. Archias aūt in epigrāmatis πίσαρες εἰσὶν ἀγῶνες ἀν' Ἑλλάδα τέσσαρες ἱροὶ δισσοὶ μὲν θνητῶν, δισσοὶ δ' ἀθανάτων. Ζηνὸς, Λητοΐδαο, Παλαίμονος, Ἀρχεμόροιο, ἆθλα δὲ τῶν κότινος, μῆλα, σέλινα, πίτυς. ✣ I. Quatuor ſunt per gręciam certamina ſacra, duo mortalibꝰ & duo immortalibꝰ Ioui & phœbo, palęmoni & archemoro, p̄mia vero illorū oleaſtrū poma apiū & pinus q̄ ſit carmine efferuntur. Quatuor argiuis certamina ſacra feruntur Bina hominum natis, binaq; cęlitibus, Phœboq; ipſiq; Ioui Archemoro & puo Melicertę, Poma Oleaſtra. Apium, p̄mia pinus erant. Eſt & nomen proprium Grāmatici Vicentini. Cuius tanta fuit arrogantia, vt ſecum natas & perituras literas diceret. Atq; de ſe diuinaſſe Vergiliū, cum dixit. Tantum vicinæ palæmon.

¶Palęſtina, ꝓuincia ſyrię arabiæ cōterminata, a philæſtim vrbe metropoli in ea, vt inquit Pli. li. v. Nā & Herodotus ſyriā alterā palęſtina. In ea quinq; ciuitates cōtinebanť. Gaza, Aſchalō, Geth, Acarō, & Azotū. Eſt & altera palęſtina prope phęaciam de qua Luca. lib. v. Laxa palęſtinas vndis confixit arenas.

✣Palen dicimꝰ luctā, vnde palęſtra de qua nunc. Cc.

✣Palepaphos cypri vrbs Veneri ſacra. Cc.

✣Palecamander fluuius in troade in propontidem ꝓfluens. Cornucopię.

¶Paleſtra, luctatio ab πάλιν iterum παίω ferio ꝑcutio vł ἀπὸ τῆς πάλης, id eſt a luctatione, vel ἀπὸ τοῦ πάλλειν, id eſt a motu vrnę. Nā ducti ſorte luctantur. Ver. lib. vj. pars in gramineis exercēt mēbra paleſtris. paleſtra etiā dr̄ domus lenonis in qua eſt exercitus amatorum aſſidue. Teren. in Phor. Eccū a ſua palęſtra exit foras. Vnde Vict. libro. v. docet quomodo paleſtrę ſint ædificandę.

¶Palęſtrita palęſtritę pe. cor. qui ſe i palęſtra exercet.

¶Palęſtricus a, um, quaſi ex vſu palęſtrę, habet penul. cor. paleſtricus ſubſtantiuum idem quod palęſtrita. Afra. Depellis mihi manum per palæſtricos.

¶Palęſtrum, locus vbi palęſtra exerceť, palęo luctor, pales lucta, certamen.

¶Pales paſtorum dea vel pabuli, hanc quidam Veſtā, quidam deum matrem appellant. Vergilius. Te quoq; magna pales.

¶Palilia vel parilia, eius deę feſta l in r mutata dicūtur. Hęc paſtoribus in agris fiebāt. xj. Cal. Maij quo die Romulus vrbem fundauit ad lupos arcendos morboſque a pecore pellendos, ſeu pro partu pecoris Proper. li. iiij. Vrbi feſtus erat dixere palilia patres. Hinc primus cœpit mœnibus eſſe dies.

¶Palea a palā ſeu pabulo dr̄ Nā ea ſola primū in paſcēdis animalibus p̄bebatur. Quo ſane vocabulo nō ꝓprie culmi ſed folicula ipſa granulorū cōprehendunt. Verg. lib. j. Geor. Surgentē ad zephyrum paleę iactantur inanes. Colu. lib. vij. Minus cōmode tuemur armentum paleis q̄ vbiq; & quibuſdā regionibus ſolæ præſidio ſunt & probantur maxime ex millio, tū ex hordeo, mox ex tritico. Idem oportet fabā maturā cōterere & paleas eiꝰ diligenter recondere. Notādum pro Seruij ſentētia paleam ſingulari numero dici contra artem. Nam quæ ex pluribus conſtant ſunt tantum numeri pluralis vt cancelli bigę ſcopæ, licet abutantur poetę. Verg. Nequicquam pinguis paleæ teret area culmos.

¶Paleatus a, um, ꝙ factum ex paleis. Col. lib. iij. Quicqd inſerueris libro ligato luto ſubacto paleato oblinito plagam & alligato, ne aqua vētuſve penetrare poſſit.

¶Palearia, pelles depēdētes ex gutture boū dicta quaſi pellearia. Verg. lib. iij Georg. Et crurū tenus a mēto palearia pēdent. Huiꝰ nominatiuꝰ ſingularis eſt palear Item palearia vbi ꝓdūť paleę, ſicut fœnilia vbi fœnum reponitur. Cuius ſingularis eſt palearium Colu. Defunctuaria fœnilia peleariaq; & apothecas & horrea.

✣Palfurius Sura orator & cauſidicus fuit, ſępe etiam declamauit. Mar. & Luciani amicꝰ. Sed ob ſuſpitionē ꝙ cū Vitellianis ſenſiſſet ſenatu a Domitiano fuit amotꝰ. Cc.

¶Palici dicti ſunt quaſi paliſci, hi gemini fratres Iouis filij & Thaliæ nymphæ fuerunt, ſiue vt alij volūt. Aetnę q̄ cū Iunonis irā metueret orauit vt terra dehiſcens illā abſorberet, & ita factū eſt. Sed cū tempus maturitatis infantiū quos aluo geſtauerat aduenīſſet rurſus terra hiās duos infantes ex puellæ aluo emiſit, appellatiq; ſunt Parici ꝙ πάλιν. i. rurſus hiante terra emerſiſſent. Cc.

¶Paliſcorum ſtagnum in Sicilia ſulphurei odoris.

¶Palilogia, latie reduplicatio. Palilogꝰ, iterū collectꝰ.

¶Palimbacchius, genꝰ pedis ex prima & ſecūda lōgis & vltima breui, vt Auguſtꝰ. Idē Antibacchius dicitur.

¶Paligeneſia, latie dr̄ regeneratio, hoc eſt reditio poſt tēpus animarū in corpus, ꝙ fuit Pythagoræ dogma.

¶Palimpiſſa, pix liquida iterum decocta.

¶Palinodia cōtrarius cantus, & dici poteſt recātatio ſiue retractatio ᾠδὴν em̄ gręci cantū dicunt πάλιν rurſus. Cum male de aliquo ſcribentes. deinde reſcribentes bene de eodem ſcribimus, quaſi dicendi mutatio.

¶Palimpſeſtus, mēbrana iterū abraſa. Cic. Treba. Nā ꝙ in Palimpſeſto, laudo equidē pſimoniā, ſed miror ꝙ in illa chartula fuerit ꝙ delere malueris hęc ſcribere niſi forte tuas formulas. Iuriſconſulti deletitiam vocant. Nam abraſis prioribus literis reſcribitur. Vlpi. Chartæ appellatio ad nouam refertur, & ad deletitiam.

¶Palus udis, eſt vbi paululum aquę in altitudine & palā latius diffuſa, q̄ etiam quandoq; ſiccatur, cuius prima breuis eſt, & ſecunda indifferens, q̄q̄ i gtō creſcat. Ver. lib. iiij. ge. Cocyti tardaq; palus inamabilis vnda. Hora. Regis opus ſterilisq; diu palus aptaq; remis.

¶Paluſter is, & Paluſter, a, um, quod eſt ex palude.

¶Palamedes, nomen Mauplij Eubœę regis filij q Vliſſis fraude a gręcis interfectus fuit. Hic ferť Troiano bello quatuor literas inueniſſe. ſ. ξ. θ. φ. χ. Præterea ordinem aciei, dationem ſigni teſſeras, hoc eſt ſymbolum bellicum & vigilias inuenit. Hinc a poetis Palamedis aues grues dicunť. Mar. Turbabis verſus nec litera tota volabit. Vnam perdideris ſi Palamedis auem.

¶Palangę, Gręci phalangę dicūt ſūt ligna teretia qualia ſunt q̄ nauigijs dū ſubducuntur ad littus, aut ad mare trahuntur ſupponi ſolent. Vide in dictione Phalangæ.

¶Palāgo, as, onus aliquod huiuſmodi fuſtibꝰ trāſueho. Var. Cū pœnus in fretū obuiam veniſſet noſtris, & quoſdam cępiſſet, crudeliſſime ꝓ palangis carinis ſubijcere, quo metu debilitaret noſtros. Afra. Et capream vnam ſemilaceram quaterni ſimul palangabant.

¶Palaneę idem ſignificat quod phalangæ.

¶Pallenę, ciuitas a Pallena Sithonis filia & vxore Cleti dicta, q̄ alij Macedonię. alij Thracię aſcribunt ob regionē vicinā vbi gigantum bella fuiſſe memorantur.

¶Palinurus Sicilię ꝓmōtoriū haud longe ab helia q̄ poſtea velia dicta eſt, in quo Palinuri gubernatoris nauis Aeneæ tumulus eſt, & ab eo locus nomē ſortitꝰ eſt. Dr̄ aūt palinurus. i. bis meiens πάλιν enim iterum οὖρον vrina. Mar. Minxiſti pauline ſemel currente carina. Meiere vis iterū ſic palinurus eris. i. vocaberis bis meiens.

¶Paliurus, herba ſpinoſa & aſpera. Verg. Carduus & ſpinis ſurgit Paliurus acutis. Eſt etiam nomen arboris in Africa ſuauem fructum facientis quo vina commendentur. Et nomen paludis in Africa.

¶Pallor quaſi pellis liuor, a quo Pallidus, & diminutiuum Pallidulus.

¶Pallas a motu cordis dicitur.

¶Palleo es, pallui, pallidus ſum, a quo palleſco pallidꝰ fio. Aug. lib. viij. con. Iactat tempeſtas nauigantes, minaturque naufragium, omnis futura morte palleſcūt. Huius compoſita Expalleo, a quo expalleſco valde pallidꝰ fio. Plaut. in Cur. Viden vt expalluit? Impalleo, a quo Impalleſco qđ eſt intus vel valde palleſco. Perſius. At te nocturnis iuuat impalleſcere chartis.

¶Palma dr̄ planū illud & ex pte cōcauum manus quod in digitos deſinens decori patet. Vnde & ꝓ mēſura ponitur ſicut palmus. Ab huius ſimilitudine arbor quoq; illa nobilis palma vocatur q̄ phœnicem vocamus, ꝙ coinam in cacumine habeat circūextenſam & ramos in digitorum modum protenſos. Vnde & genus earum caryocas dactylos, hoc eſt digitos vocamus, qm̄ digiti videantur. Hęc arbor in Italia ſterilis eſt, i maritimis hiſpaniæ fructum fert ſed immitem, dulcem in Africa, ſed ſtatim euanaſcentem. Contra autem in oriente & ex his vina, alicubi etiā panis & pluribus quadrupedibus cibus. Nō cędit pōderi, ſed ſurgit aduerſum pondus. Ideo victoribus traditur, p̄mio, ꝙ non ceſſerint ſed pertinaces i bello pſtiterint. Vnde & ponitur ꝓ victoria. Plut. In certaminibus palmam ſignum eſſe placuit victorię, quoniam ingenij eiuſmodi lignum eſt vt vrgentibus opprimentibuſq; nō cedat. Item palma cauſa certaminis diciť. Ter. in Phor. in medio omnibus palmam eſſe poſitam. Item palma vt docet Ser. lib. xj. ęnei. ſignificat togam quā merebantur ij qui de hoſtibꝰ palmam deportaſſent. hoc nomine etiam vrbs vna e duabus quę in vna gymnaſiarum ſunt conditę ad occaſum ſita vt inquit Stra.

¶Palmeꝰ a, um. ꝙ eſt ex palma arbore. Col. lib. vj. M. Columella bæthicę ꝓuinciæ ſub ortu caniculę palmeis tegetibus vinea adumbrabat.

¶Palmoſus a, um, quod eſt palmis abundans. Ver. lib. iij. palmoſa ſalinis.

¶Palmata ſeu palmaris veſtis, a palma ꝓ victoria dicta ꝓprie triūphantiū fuit quā merebantur hi qui de hoſtibus palmam reportaſſent. Auſo. in panegy. Palmata veſtis vt in pace conſulis eſt, ſic in victoria triūphātis. Sidoniꝰ. poſt palmam palmata venit. Alij a latitudine clauorum dictā volunt palmatam q̄ nunc a genere picturæ picta appelať. Mar. Palmatęq; ducē ſed cito redde togę.

¶Palmare facinus, quod eſt dignum palma.

¶Palmus menſurę genꝰ. Et eſt duplex, maior & minor Maior digitorū. xij. Græce Spithame vocatꝰ. Minor digitorū. iiij. paleſtes græce dictꝰ. Dr̄ etiā palmum neut. gene. Vict. lib. ij. Dorō autem gręci appellant palmum ꝙ munerum datio gręce dorō appellatur. Id aūt ſpargitur per manus palmum.

¶Palmarium, quod eſt palma dignum. Terē. in Eu. Id vero eſt quod ego mihi puto eſſe palmarium, Do palmarium palma dignum, palmarium etiam dicitur quod eſt palmi. Col. lib. ix. per ſpatia palmaria modicis forantur cauis. Idem lib. xij. Spici vlpici inter palmaria ſpatia diſponendi ſunt.

¶Palmaria inſula eſt vltra Tyberina oſtia in mari Tyrrheno. Var. lib. iij. de re. ruſ. Hoc ita fieri apparet in inſulis ꝓpinquis pontia & palmaria, pandatharia.

¶Palmipedalis, menſura vnius pedis & palmi. Col. li. iiij. Nam in cliuoſis vbi terra decurrit poteſt malleolus palmi pedalis deponi.

¶Palmula, extrema pars remi, eo ꝙ in modū palmę ꝓtēſa ē. Ver. li. v. Et lęuas ſtrigat ſine palmula cautes. Sūt & palmulę frūctꝰ palmę, q dactyli & Scādalides & Margaridę & Careotę, & Cariotides, Pli. teſte dicuntur.

¶Palmipes, planos & ad palmę ſimilitudinē habēs pedes. Vnde anſeres & oēs fere aquaticæ aues palmipedes dicūť. Pli. Aut in palmipedū genere ſūt vt anſeres.

¶Palmes, itis. ſarmētū vitis & aliarū arborū, qm̄ palmites in modum palmarum humanarum, virgulas quaſi digitos habent. Et palmites dicuntur vnde erumpit vua.

✣Palmos, latine ſaltus venarum, & ſuſultatio cordis. i. expulſio quę cauſatur ex dolore.

¶Palmo as, manꝰ alligo. Col. li. xij. Cęterū palmare. i. manꝰ alligare hoc tp̄e nō expedit. In alia ſignificatiōe accepit. Quin. i decla. Cęci. p̄terea cū manꝰ ex pte quapalmare veſtigiū poteſt, plicet in capulo. Et poſt ſuū aūt q palmatus eſt paries veſtigiū eius partis oſtendit.

Huius cõpoſitũ eſt Depalmo ꝙ eſt palma ꝑcutio. Gel. Is ꝓ delectamento habebat hominis liberi manus ſcite palma verberare, eum ſeruus ſequebaẽ crumenã plenã aſſium portitans, & quẽcũq; depalmauerat numerari ſtatim ſecundum. xij. tabulas vigintiquinq; aſſes iubebat.

¶ Palmirena regio Syriẽ ĩ qua metropolis eſt palmaria, in qua regnauit zenobia mulier eruditiſſima.

¶ Palpo as. & palpor depo. ꝓ leuiter blande & quaſi tẽtando tango. Vnde & ꝓ adulari frequenter accipiẽ. hĩc palpator ꝓ adulatore. Plaut. Vt palpator nullus eſt quã do occœpit blandior. Regitq; interdũ accuſatiuum, interdum datiuum. Hora. in Sermo. Cui male ſi palpes recalcitrat. i. ſi aduleris vel blandiaris. Iuue. actiue poſuit cũ ait. Quem munere palpat Carus. Huius compoſitũ eſt Expalpo, quod eſt elicio.

¶ Palpo palponis, qui & palpator, pro adulatore & blãdo homine.

¶ Palpito as, frequẽtatiuũ leuiter ac frequẽter moueor. Hiero. lib. ij. Reg. Cumq; adhuc palpitaret hẽrẽs ĩ quercu Plini. palpitat certe cor, & quaſi alternatim mouẽt. Iuue. Vt ſemel atq; iterum ſuper illam palpitet.

¶ Palpebrẽ pe. cor. capilli quos in genis homines vtrinq; habent a palpitãdo. i. tremẽdo, vel a palpãdo. i. prætentando. Ob id enĩ natura palpebras homini dedit vt vallũ quoddã viſus eſſet & ꝓminens munimentum circa occurſantia animalia, aut alia fortuito incidentia.

✣ Palpum non nulli pro blanditijs vſurparunt.

¶ Paludamenta ſunt inſignia ac ornamenta militaria. Ideo cum ad bellum exit imperator mutata veſte diciẽ proficiſci paludatus. Liui. Cum paludatis lictoribus ꝓfectus ab vrbe Brundiſium venit. Hiero. ad Exuperantium. Quis non diligat eum qui ſub paludamento & habitu militari agat opera prophetarum. & exteriorem hominem aliud ꝓmittentẽ vincat interiori homine q formatus eſt ad imaginem creatoris? Dicta paludamẽta ꝙ ꝑſpiciuntur illi qui illa habent & fiunt palam, vt inquit Varro. Inuenitur etiam paludamẽtum dici de veſte muliebri. Pli. Nos vidimus Agrippinam Claudij principis ſedentẽ eo ad naualis prẽlij ſpectaculum aſſidentem indutam paludamento aureo textili ſine alia materie.

¶ Palũbes, tã maſculi. q̃ fœmi. gen. ĩuenitur, ſylueſtres columbẽ ſunt q̃ in arboribus ſepibuſq; nidificãt. Vergi. Raucẽ tua cura palũbes. Luc. Macroſq; palũbes Dicitur & palumbus & palumba. Horum duo ſunt genera. Vnũ torquatũ a torque quo inſignitur. Mar. Inguina torquati tardant hebetantq; palũbi. Non edat hanc volucrem qui cupit eſſe ſalax. Proper. Sed cape torquatæ Ven⁹ o regina palũbẽ. Alterum genus ꝙ vinaginem dicunt ab vſu labruſcæ. A palumbus fit palumbinus a, um.

✣ Pampillum genus delicati currus. Lãprid. Iunxit quatrinas mulieres pulcherrimas & binas ad pampillum, vel ternas & ſic vectatus eſt.

✣ Palumbula diminutiuum a palumba. Cc.

✣ Palũbarius accipitris genus palũbes ꝑſequentis. Cc.

✣ Pomyſus Theſſaliẽ fluuius dictus quaſi tot⁹ odioſus ob damna quæ agris inferebat. Cc.

¶ Pamphilus penul. cor. latine dicitur totus amor, vel omnibus amicus.

¶ Pamphylia regio ĩ minori Aſia inter Ciliciã & Syriã Vñ & mare pãphylicũ, dicta quaſi tota frõdoſa. Hẽc tota montana ex tauro in mare ꝓcumbit. In ea vt Põpo. refert, eſt fluui⁹ Melas nauigabilis, & eurimedon apud quã Cymõ Athenienſis ꝑſas nauali pugna ſuperauit.

¶ Pãphagi æthiopiẽ populi omnibus reb⁹ veſcentes.

¶ Pãpin⁹ pen. cor. a Verg. genere maſculino poniẽ, a Var. frequẽti⁹ fœminino. Et ſignifĩ. foliũ vitis ſeu ramuſculũ virentẽ. Ver. Heu male tũc vites defendit pampinus vuas. Apud Col. ponitur pro quodam arboris gñe. ✣ Verg. genus non diſcreuit.

¶ Pãpino as. pe. cor. pãpinos decerpo, vel a ſarmento colẽs qui nati ſunt de his qui plurimũ valent ad ſecũdũ nonnunq̃ etiã ad tertiũ relinquo reliquos, decerpo, ne relictis colibus ſarmentũ nequeat miniſtrare ſuccũ. Col. lib. iij. Cum comprẽhenderint identidem pãpinent, ne plura ſarmenta, quam debent excreſcant.

¶ Pãpinariũ palmes, qui vt Pli. inquit e duro exit, materiãq; in ꝓximũ annũ ꝓmittit, ſiue cõgeries virentiũ ramuſculorũ. Col. lib. iiij. Vitioſiſſima eſt eorum agricolarũ opinio qui minimũ referre credunt quot vuas ſarmentum habuerit dum ex vite fertili ligatur & nõ ex duro trunco enatum, quod pampinarium vocant.

¶ Pãpinarius a, um, quod eſt pãpini. Col. lib. v. Ne aut pãpinarius palmes internatus aut verrucẽ ſimilis furũculus relinquaẽ. Et li. iiij. Ne pãpinariã virgã deplãtet.

¶ Pampineus a, um, idem quod pampinarius. Ver. Liber pampineas inuidit collibus vmbras.

¶ Pampinoſus a, um, quod pampinis abundat. Col. li. vj. Et ſi parum pampinoſa vitis eſt.

¶ Pan apud græcos ſigniſ. omne. Quo etiam vocabulo paſtorũ de⁹ vocatus eſt in naturẽ ſimilitudinẽ format⁹. Habet enĩ cornua in radiorum ſolis & cornuum lunẽ ſimilitudinẽ. Rubet eius faces ad ætheris imitationẽ. In pectore nebridem habet ſtellam ad ſtellarum imaginẽ, pars eius inferior hiſpida eſt propter arbores, virgulta, feras. Caprinos pedes habet vt oſtendat terrẽ ſoliditatem. Hic Demogorgonis filius creditur fuiſſe, qui fiſtulam compoſuit ſeptem imparibus calamis ſimul coniunctis propter harmoniam cœli. Hũc Arcades colunt, eũ vniuerſẽ materiẽ dominum appellantes. Vnde a grẽcis pan appellatur. Item pan latine incubus dicitur. Incubi vero ſunt nocturna phantaſmata mortalibus terrorem incutientia. Sed Alcẽus poeta mirabiliter deſcribit. ἔλπνς παρ λαροῖσιν δρείδανω χείλεσι μῶσαν ἔμπνς ποιμενιῶτιν πόμενος δόνακι ἐνκελάδω συρίγγι χέων μέλος ἐκ δὲ συννεῦ κλάζε κατιθύνων ῥήματος ἁρμονίην ἀμφισσόιρυθμοῖω κατὰ κρότον ἴνδεον ἴχνος ῥηγνεσθαι νύμφαις ταῖς δὲ μεθυδριάσιν.

✣ Id eſt infundit pan laribus cacumina mõtiũ labijs muſarum paſtoralis tibia oblectatus bñ ſonante fiſtula fundens melos ex concẽtu vero fregit gubernãs verbi harmonia de tuo vero rithmo ſecundum plauſum diuinum veſtigium rumpatur his nymphis aquatilibus.

¶ Panãces pe. cor. & panax hẽrba cuius ſucc⁹ oppanax vocatur ἀπὸ τοῦ πᾶν τὰ ἀκεῖν hoc eſt a ſanandis omnibus morbis. Plin. Panaces ipſo nomine oĩm morborũ remedia ꝓmittit. Colu. panax vtroq; tempore leni & ſubacta terra rariſſime differitur. Hinc deducitur πανάκεια. Luca. lib. ix. Et panacea potens & theſſala centaurea. Vergi. Ambroſios ſuccos & odoriferam panacẽam.

¶ Ponẽti⁹ nomẽ ꝓpriũ philoſophi Rhodij ſtoicẽ ſectẽ, quaſi totus moralis. Scipiõis p̃ceptor quẽ imitat⁹ ẽ. Ci. li. de offi. Hic ſcripſit ꝙ vita hoĩm ex ĩprouiſo aſſidua & ꝓpe quotidiana pericula fert, ad quẽ cauẽda oportet aĩo ſemp eſſe intẽto vt ſunt athletæ. Sicut enĩ illi in certamine athletico caput manib⁹ oppoſitis q̃ſi vallo p̃muniũt. ita anim⁹ ſapiẽtis, aduerſus petulãtias iniuriarũ ictuſq; fortunẽ debet eſſe erectus ardu⁹ ſeptus, nequa in re repẽtina incurſio imparatis ĩprotectiſq; nobis oboriatur.

¶ Panagron retis gen⁹ ꝙ omnia capiat, a πᾶν & ἄγρα.

¶ Panagios, latine ſanctiſſimus, quaſi totus ſanctus.

¶ Panareth⁹ pen. cor. dici põt oĩm virtutũ ꝯtinens πᾶν enĩ totũ ſigni. ἀρετὴ virtus. Mar. Arguto Madidus pollice panareth⁹. Hie. Ferẽ & panarethos Ieſu filij Syrach.

¶ Panegyris conuentus, nundinæ feſtiuitas, ab πᾶν & ἀγυρω hoc eſt ab omnibus rebus mercandis. Vnde panegyrici ſunt ſermones laudatiui qui in conuentu populi & ſacris celebritatibus habentur, quales ſunt quibus diui imperatores laudantur. Et panegyricum tertiũ dicendi genus quod latini demonſtratiuum dicunt.

¶ Panẽtolium, quaſi totam continens Aetoliam, mons eſt ætoliæ altiſſimus.

✣ Paucheſtos, medicamentum nobile, quod latine dici poteſt omnibus conducibile.

✣ Panchros gẽma quẽ conſtat ex omnibus coloribus.

¶ Panathenea. cõmunis celebritas ludi gymnici in honorẽ. Minerue athenis celebrati, prim⁹ theſe⁹ auctore Plutarcho ĩſtituit panatheneas. Nã grẽci ἀθηνᾶν vocant quã nr̃i Mineruã nũcupauerũt. Euſ. Agõ gymnic⁹ quẽ panatheneõ vocãt athenis act⁹. hic panathenaic⁹ liber

¶ Panathenaicon genus vnguenti, quod, vt Pli. libro xiij. inquit, Athenæ obſeruanter obtinuere.

¶ Panurgus, aſtutus quaſi rerum omnium experientiã habens, a quo panurgia aſtutia. Plaut. Iſthæc panurgia tete in piſtrinum dabit.

¶ Pãchaia q̃ſi totẽ dehiſcẽs, regio Arabiẽ tota arenoſa ĩ q̃ arbores ſpõtẽ natẽ th⁹ emittũt. Ver. Totaq; thuriferis pãchaia pĩguis arenis. Ser. ſcribit pãchaia Arabiã & Sabæorum gentẽ eandem eſſe apud quam naſcitur th⁹.

¶ Pãchaij populi qui vt Põpo. refert deſerta Sabe. habitant & ophiophagi vocãtur qm̃ ſerpẽtibus veſcantur

¶ Pancarpiæ, coronẽ ex varijs florum generibus factẽ & pene omnibus.

¶ Pancratiũ quaſi omnia potens, ludus gymnicus quĩquertio cõſtãs, a quo pancratiaſtẽ dicuntur qui hoc ludo excellunt. Proper. Puluerulentaq; ad extremas dat fœmina metas. Et patitur duro vulnera pancratio.

¶ Pancratiaſtes certator & victor pãcratij. Gel. lib. iij. Diagoras filios tres habuit, vnũ pugilẽ, alterũ pãcratiaſten, tertiũ luctatorẽ. Idẽ ſignificat pãcratius pãcratia & pãcratiaſta. Sene. lib. v. de beneficijs. Lacedæmonij vetant ſuos pãcratios ceſtu decernere. Gel. oportet aĩo eſſe intẽto vt ſunt athletarũ q pãcratiẽ vocaẽ q ad certandũ toti ꝓiectis alte brachijs cõſiſtũt & os ſuum manib⁹ oppoſitis quaſi vallo præmuniũt. Pli. lib. xxxv. Myron fecit delphicos pẽtathlos pãcratiaſtas. Quidã ita diſtinguunt inter pẽtathlũ, pancratiũ, & periodo victorẽ, ꝙ pl⁹ ſit pancratiaſten eſſe q̃ pentathlum, & plus periodo victorem eſſe q̃ pancratiũ, pentathlos eſt qui generib⁹ illis quinq; certat, pãcratiaſtes qui certauit & vicit, periodo victor, vt Feſt. inquit, qui ſacra græciẽ certamina obiuit & vicit Nemeæa, pythia, Iſthmia, Olympia.

¶ Pandecta nomen compoſitum a πᾶν quod eſt totum & participio huius verbi δέχομαι quod eſt capio, q̃ſi omnia intra ſe cõprẽhendens, volumen aliquod vniuerſaliter continens. Vnde Iuſtinianus libros in quibus vetera iura collegit pandectas appellauit.

¶ Pandio proprium nomen Erichthei Athenarum regis filij cui ſucceſſit in regno, huius filiẽ fuerunt progne & Philomela. Dictus pandion quaſi totus dios. i. Iouis. Hinc pandionia dicta eſt attica. Sidonius. Qui pandioniam mouebat orator caueam tumultuoſus.

¶ Pandochium hoſpitium, diuerſorium, ſtabulum.

✣ Vnde pandocheus ſtabularius dicitur. Ioſephus lib. iij. Anti. Neq; ancillam, neq; captiuam eis nubere voluit, ſed & eas quæ de cauponibus & pandochijs vitam agunt.

¶ Pandora quaſi omniũ dona, vel quaſi ab omnib⁹ donata vel omniũ rerũ genere donata. Quo nomine etiam dicta eſt gens in conuallibus Indiẽ ſicut libro. vij. ſcribit Plinius quæ ducentis annis viuit. In iuuentute capillos candidos habet in ſenectute nigros.

✣ Pandocrator vel pantocrator oĩpotẽs vel oĩa vincẽs Nõ pigebit lectorẽ caſtigare locũ in eccleſia cantatũ in hymno Alma chorus domini. &c. Verſiculus eſt Athanatos Kyrios panteon cratoniſus. Vbi legendum eſt pãtocraton Iſſius. i. immortalis dñs omnipotens IESVS.

✣ Paneros, vide panſebaſtos.

¶ Pandatharia, inſula in puteolano ſinu ſeu in mari tyrtheno, vt lib. ij. ſcribit Ptol.

¶ Pandoſia ciuitas in Epiro, alia in Italia, in qua Alexander epirotes interfectus eſt. De qua Trogus. Cum in epiro eſſet pãdoſia & flumẽ Acheruſiũ, ignar⁹ eãdẽ & i Italia eſſe, ad declinanda fatorũ pericula peregrinã militiã cupidus elegerat pandoſius Archadiẽ lacus.

✣ Pando, is, paſſum, & pãſum ſupinũ facit ſcd'm Bedã ſemper dr. Et a pane dr, ſignificatq; patefacio, ꝙ apud veteres q opere indigeret, & ad aſylũ cẽteris cõfugiſſet panis ei dabaẽ, pãdere itaq; panẽ dare. Et qa nũq̃ fanũ talibus clauderẽ, pãdere, ꝓ aperire vſurparũt, Vñ mulier capillo paſſo dr, quaſi porrecto, & ſparſo. Et paſſis manibus, & velis paſſis. i. diductis, atq; diſtẽtis. Huius cõpoſita ſunt expando extra pando, a quo expaſſum extenſum. Vñ Gel. refert Cecliũ ſcripſiſſe flameũ expaſſum domi protulerunt. Nonnunq̃ tamẽ apud veteres a in e mutatur, ac ꝓ eo, quod eſt diſpaſſus, diſpeſſis dictũ eſt. Plau. in mili. Credo ego iſthoc exemplo tibi eſſe eũdũ extra portã diſpeſſis manibus, patibulũ cũ habebis. Oppando circũ extendo. Hiero. in Exo. Velum q d' ante illud oppanditur. Propando vltra pando. Repando, a quo repandum dicitur, ꝙ retrorſum patet.

¶ Pangeus ſiue panageus, quaſi totus, terra ob nimiã fertilitatẽ, promõtoriũ eſt thraciæ Beſſis conterminum & macedoniẽ coniunctum ad cuius radices Meſius amnis defluit. Et in ſingulari eſt generis maſculini, in plurali generis neutri. Sta. Illi pangẽa reſultant Iſmaraque Hinc pangæus, a, um, vt Arua pangæa.

¶ Pantgia vxor Abradotẽ Suſij ductoris ſub Cyro maiore caſtiſſima. Vide in dictione Abradotes.

¶ Pãthaces pe. cor. nomẽ amnis ab vſu medcinæ pecorum dicti. Eſt in Samo prope Chalcantis & podalirij ſacella, vt ſcribit Strabo.

¶ Pantheon, templum Romæ, ꝙ vt Dion hiſtoricus refert ſic dictũ fuit ꝙ in Martis veneriſq; ſub imaginibus in ipſo templo conſtitutis omnium deorum imagines effictẽ erant. Sueto. Siue ꝙ templum ipſum rotũdũ ſit cœloq; perſimile. Et ſic quoq; omniũ deorum habitatio cenſeatur, poteſt etiam dici pantheon ſummũ deorũ Nã πᾶν ſignificat oĩe, quod ſane in ſimilib⁹ ſẽpe ad ſũmum ſpectare ſolet, & θεῶν deorum, Vnde Plinius lib. xxxvj. pantheon ioui vltori ab Agrippa factum fuit.

✣ Pantagia Siciliẽ fluuius ſic dictus ꝙ omnia agat, q cum plenus incedit totam pene Siciliam implet. Cc.

¶ Pãther ab Ariſto. vocaẽ aĩal qd' Theodor⁹ Gaza lupũ canariũ appellat, diuerſum a pãthera vt ex Galeno cõijci põt q ſic ait. Quidã adeo bẽluini vt leonũ & pantherarũ itẽ canũ & pãtherũ & vulpiũ carnib⁹ veſcanẽ. Hie. ad p̃ſidiũ ſic ſcribit, pãther ꝑdo ſimilis eſt, & eſt varij coloris & mitis ſi ſaturat⁹ fuerit trib⁹ dieb⁹ dormit. poſt tertiũ diẽ lauat ſe & clamat, & ſic odorẽ ſuauẽ emittit, & cõuocat omnes feras quæ odore dicuntur, & eſt oĩbus feris amicus præter draconem & aſpidem.

¶ Panthera pe. pro. aĩal prorſus ferũ & maculoſum que & pardalis diciẽ, ex πᾶν quod ſignificat totaliter, & θὴρ fera Abundat in hyrcania & Media. Hora. in epi. Diuerſum confuſa genus panthera camelo.

¶ Pantholabus, omnia ſumens, verna appellatus eſt, propter ſcurrilitatem pluribus notus.

¶ Pãtomim⁹ pe. ꝓ. rerũ oĩm imitator, q in ſcẽnis perſonas ꝑ ſingulorũ actuũ ſimulatiões oñdebat. Et πάντων omniũ & μῖμος imitator. Eſt autem mimus ſermonis & factorum cuiuſq; imitator cum laſciuia. Pli. lib. vij. Mythicũ pãtomimũ, hoc eſt fabularẽ quẽdã vocauit, ceu pãtomimorum duo ſint genera Scẽnici & Mythici.

✣ Pãtrepres Scythiẽ fluui⁹ ſic dict⁹ ꝙ oĩa vertat. Cc.

¶ Panhormus & panhormũ & panhormiũ, ciuitas Siciliẽ dicta a nauiũ applicatiõe q̃ vndiq; illuc cõueniũt. eſt enim hormos portus pars. Inde nautẽ dicuntur hormizare, id eſt nauẽ anchoris atq; retinaculis inſtruere quo ſecura ſit in portu a repentinis procellis. Hinc panhormita panhormitanus & panhormius.

¶ Panũphẽus Iouis epitheton, quia ab omni lingua colatur, a πᾶν & ὀμφὴ vox, & omnium voces audiat. Ouid. lib. Met. Ara panomphẽo vetus eſt ſacrata tonanti.

¶ Pantheus & Panthus nomen proprium filij Otrei fratris Hecubæ.

✠ Panethólium quaſi totam continens Aetoliã, mõs eſt Aetoliẽ maximus. Cc.

☧ Panthoron pe. pro ſcribitur per ω, παντοϱδρ, latine dicitur omnia videns. Quo nomine dictus eſt ſol.

¶ Panis a paſcẽdo ꝓprietatẽ habet, ſiue ꝙ oibꝰ pulmẽtis adhiberi poſſit, & fere adhibeať, cũ nullũ obſoniũ faciat inſipidiꝰ. Nã pã totũ dr̄, panis varia ſunt gña, Nam alia ſunt ab obſonijs appellata, vt oſtrearij, alia a delitijs vt artolagani. Alia a feſtinatiõe, vt ſpheuticij, Alia a coquẽdi ratiõe, vt furnacij vel artoptitij vt ĩ clibanis cocti

¶ Panis ſecũdariꝰ, panis vulgaris, q oĩm cibꝰ eſt. Suet. de Aug. Cibi minimi erat ac fere vulgaris. Secũdariũ panẽ maxime appetebat. Idẽ. Cibariꝰ appellať panis rubidus a ſcabricie, panis ſecundo coctus quo vtunť nautæ

¶ Panifex qui panẽ facit, q & panificꝰ dr̄. Vñ mulieres quæ panem faciunt panifices ſeu panificæ vocanť Hic Hierony. in li. Reg. panificas filias dixit, panificiũ ipſa panis confectio & actus faciendi panem.

¶ Panariũ locus vbi panis ſeruatur, panis repoſitoriũ Cuiꝰ diminutiuũ eſt panariolũ, panaria & panariola nos hodie quoq; vernacula voce ciſtas & ciſtellas vocamus ex viminibus factas. Suet. Spſit & miſſilia variarũ rerũ & panaria cũ obſonio viritim diuiſit. Mar. Cũ panariolis tribꝰ rediſti. ☧ Panica, vocantur repẽtini, quidã terrores. Et cõſternatiões, quales lymphatici metus vſq; adeo irreuocabiles vt nõ ratione modo, ſed mẽte etiam careant. Ci. lib. v. ad Atticũ. Scis eñ quędã panica πάνικα dici. Higin. Item de panico terrore mentionẽ facit quũ ait. Hic eñ quum Iuppiter titanas oppugnaret primus obieciſſe hoſtibꝰ terrorẽ, qui panicos dicitur. Fitautem a pãdeo. quoniam repentinorum terrorum, & conſternationum cauſam deo pani tribuunt.

¶ Paniſci dij ſylueſtres, quaſi ꝑ diminutionẽ dicti minutili panes. ſicut a ſatyro Satyriſcꝰ inclinať. Scribit Plin. lib. xxxv. paniſcũ fuiſſe pictum a Tauriſco pictore.

¶ Pãdo, as, incuruo. Vñ pãdari trabs dr̄ quaſi incuruari cedereq; põderi, cuius cõtrariũ palmæ faciunt quippe quæ non contra inferiora, ſed in diuerſum retinẽdo fornicantur. Pli. lib. xvj. At populus cõtrą oñia inferiora pandatur. Facile pandatur iuglans. Hinc a Victr. arbores pandatæ dictę ſunt quę in ędificijs curuantur.

¶ Pandus, a, um. non panditus alternitatis cauſa euitãdę ꝙ in plęriſq; ſeruatur, ſicut a mane matutinꝰ nõ maņuminus a vitis vinetũ non vitetũ. Eſt autẽ pãdꝰ idem quod apertus. Vergilius libro. ij. Georgicorum. Lancibus & pandis fumantia reddimus exta.

¶ Pandana porta Romæ a pando dicta, ꝙ ſemper pateret ad res q̃ in vrbẽ ferebãtur. Eadem dicebatur libera a libertate, pandana etiam eſt inſula in ſinu Caietano parua a cõtinẽti ducẽtis quinquaginta ſtadijs diſtans, in qua pulchre habitatur, vt Strabo inquit.

¶ Pãdiculor extẽdo, vt faciũt qui e ſomno expergefacti ſunt oſcitãtes. Plaut. in menæ. Ego me ad ſimulẽ inſanire vt illos a me abſterreã, vt qui pãdiculãs oſcitať.

✠ Pandiculatio oſcitatio. Et pandicularius dies qui & communicarius dicebatur in quo communiter omnibꝰ dijs ſacrificabatur. Cc.

¶ Pãtices fluxus vẽtris pinguitudo & extuberãtia qđ venter pandať. Hodie quoq; vulgus pantices appellat in homine ventroſo. Plau. in pſeu. Eo vos veſtros pantices adeo madefacitis cum ego ſiem hic ſiccus.

¶ Panꝰ pani & panis, is, tramæ inuolucrũ quo pãni texũť, a quo panula & panicula ꝑ diminutionẽ. Luc. Foris ſub tegminis panus. Ab huius ſimilitudine etiã innatꝰ tumor ſub faucibꝰ auribuſve & inguinibꝰ panꝰ appellatur. Idẽ Et laterũ parotidas & panos ſanat, panos Galenus in ſpecies diuiſit. Huius diminutiuum eſt panellus.

¶ Panicula dimi. a pano, alioq ſignificat comã in milio panico arundine. Pli. Pendente e picearũ vel roborum quoq; ramis quæ ipſe vocat panos & paniculas, & aliqñ nuca mẽta callo ſquãmatim cõpactili, quæ cittara Gręci appellant. Quicquid igiť ſub longa vel ſub rotunda forma tumet panicula dici fere poteſt. Cęlſus in curatione ramicis. Faſcia eius rei cauſa fit cui imo loco pila eſt aſſuta ex paniculis facta quæ ad repellendum inteſtinũ qđ deſcendit illi ipſi ſubijcitur. Plinius lib. xxj. Gręcula roſa conuolutas habet foliorum paniculas.

¶ Pannus per duplex nn, quo veſtimur, vt pannęę veſtes quę ſunt lanęę vel bõbycinę. Huius diminutiuũ eſt panniculus. Iuuenalis. Et panniculus bombycinus vrit

✠ Panſebaſtos gemma cui addita fœcunditas exiſtimatur quæ & paneros dicitur. Cc

¶ Pannoſus qui ſordida veſte & craſſo panno viliq; optus eſt. Nec hoc niſi de paupere dicitur. Iuſti. lib. ij. Permutato regis habitu pannoſus ſarmenta collo gerẽs caſtra hoſtium ingreditur.

¶ Pannicularia, Vlp. teſte dicuntur ea q̃ in cuſtodia receptus ſecum attulit, vt veſtem qua indutus fuerit, q ad ſupplicium ducitur, aut nummos quos victus ſui cauſa habuerit in promptu, aut leues annulos, hoc eſt qui rẽ non excedunt aureorum quinq;.

¶ Panicum genus frugis a paniculis ſuis dictum. Plin. libro. xiij. paruis racemato paniculis. Cęſar, panico vetere atq; hordeo corrupto.

¶ Panneus, a, um, a pannus fit, paneus per ſimplex n fons eſt ſub libano mõte, in quo ſi qua natantia proijciãtur in lacu cui phiala nomen eſt cuncta reperiuntur. Eſt etiam hoc nomine Colchorum fluuius.

¶ Panicos repentinus terror & conſternatio dr̄ a Græcis. Hyginus ſcribit capricornum obieciſſe hoſtibus timorem qui panicos nominatur,

¶ Pannuelium a panno & voluendo filo, ſudariolum ſignificat vt eſt apud Var. libro primo de lingua Latina. Hoc pannicellum dicere poſſumus.

✠ Panope nympha marina a perſpicuitate viſus nomẽ ſumens, πᾶν omne ὄπτω video. Cc.

¶ Panſę dicti ſunt quibus lati ac pãſi ſunt pedes ſicut planci quibus plani ſunt.

¶ Panſęlinus pe. ꝓ. pleniluniũ quaſi totaluna. Nam σελήνη luna dicitur. Vnde & proſelinus ante lunam.

¶ Pannonij appellantur a Romanis quos Gręci Pæonas Latini Vngaros vocitant, quorum fama olim formidine totã cõcuſſit Italiã tãq̃ eſſent bello inſuperabiles. Hi tribus fluuijs Drauo, Sauo, & Iſtro vallanť. Hinc pãnonicus, a, um, Suet. in Augu. Reliqua ꝑ legatos adminiſtrauit, vt tamen quibuſdã pãnonicis atq; germanicis aut interueniret, aut nõ lõge abeſſet. Horũ regio pãnonia dicta eſt regio Europæ, ſicut Ptol. lib. ij. ſcribit. Et eſt duplex ſuperior & inferior. Superior ab occaſu limites habet mõtẽ. Ceciũ q mediꝰ eſt inter Noricũ & ipſã pãnoniã, ab ortu habet pãnoniã inferiorẽ cui iunctaeſt inferior ab ortu & Septentrione Danubio cingitur.

¶ Panthaſilea nomen regine Amazonum quę Arithæ ſucceſſit Dicta quaſi omnia ſubiens. Hęc prima, vt inqt Plinius ſecurim inuenit. habet ει diphthon. in penulti. apud Gręcos πανθασιλεία

¶ Pãgo, gis, pepigi, pãxi q; pactũ ſignificat figo. plãto, ſiue iũgo. Vñ pactilis a pactũ qđ eſt a pãgo, iũgo. Pli. li. xxj. Sũmaq; auctoritas pactili coronę. Liu. ꝓ figo poſuit li. vij. Lex vetuſta eſt priſcis literis verbiſq; ſcripta, vtq prętor maximꝰ ſit idibꝰ ſeptẽbris clauũ pãgat, fixꝰ fuit lateri ędis Iouis optimi maximi, ꝓ Planto. Col. lib. iij. At quæ vetere ſarmento pãguntur tardius cõualeſcunt, ſed tardius deficiunt. Idẽ lib. xij. Malleolus quã recẽtiſſimus curioſiſſime pãgẽdus eſt. Cic. Tironi ꝓ ſcribo poſuit, q̃ſi qd ſimile plãtatiõi. An pãgis aliquid ſophocleũ fac opus appareat. Gel. Si aut verſum inquit pãgis, aut orationem ſolutã ſtruis, atq; ea verba tibi dicenda ſunt nõ eas finitiões prærãcidas, neq; fœcutinas grãmaticas ſpectaueris, ſed aurẽ tuã interroga quo quid loco cõueniat dicere, pro cano etiam ſiue narro manifeſto ponitur queadmodũ cano ꝓ ſcribo, vt pange lingua glorioſi p̄liũ certaminis. Compoſita eius q̃dam ſeruant a, vt circumpango. Vnde circumpactus ꝓ circũiũctus. Pli. lib. xvij. Ramis terraq; circũpactis. Depango ꝓ defigo. Idẽ lib. xxiiij. Quercus & olea tam pertinaci odio diſſident, vt altera in alterius ſcrobe depactę moriantur. Oppango, circũpango. Repango, a quo repãges & repagula. Quædam mutant a in i, vt appingo, cõpingo, ꝙ eſt coniũgo, in Exodo. Arcam de lignis ſethim compingite. Impingo. Vnde impages, Inter ipſa tamen tam in pręterito q̃ in ſupino conuenit.

¶ Papę dicuntur ſacerdotes, quemadmodum pręſbyteri, hoc eſt ſeniores appellantur.

¶ Pappa per duplex pp, puerorum cibus eſt, deductum nomen a pane.

¶ Pape admirantis aduer. habet eñ in ſe affectũ verbi miror, vt pape quid video. Aliqñ etiã ĩdignationis eſt. Teren. in Eu. Pape hæc ſuperat ipſam Thaidem.

¶ Papas accipitur ꝓ patre ſiue ꝓ eo qui puerũ alit. Iuue. Timidus p̃guſtet pocula papas. Eſt aũt nomen venerationis a Syracuſijs tractum, apud quos pas pater dr̄, inde per geminationem papas.

¶ Papare eſt minutis & blandiuſculis verbis patrem appellare.

¶ Pappare per duplex pp. ſigni. cibum ſumere, quod a pappa ſit, qui eſt puerorum cibus, Plau. in Epi. Nouo liberto opus eſt, quod pappet dabitur, prębebo cibum,

✠ Papeus apud Scythas appellatur Iuppiter, Cc.

☧ Pappous, idem eſt quod auitus.

¶ Pappus auus, nã gręci παππὸν auum dicũt. Auſo. ad nepotẽ ſuũ, pappos auiaſq; trementes. Ante ferũt patribꝰ ſeri noua cura nepotes. Hinc pappoꝰ, i. auitꝰ, pappi etiã dicũť carduorũ flores. Lucre. Veſtẽ nec plumas auium papposq; volãtes. Pli. pappũ vocari ait lanuginẽ deciduã ex fructibꝰ arboris cõgrygiæ Et pappus dictꝰ eſt Aemylius Romanus, cuius meminit. Liui. lib. xxviij.

¶ Papauer genus herbæ. Et album quidem ſatiuum ſemen habet, ꝙ toſtum in ſecunda menſa cũ melle apud antiquos edebatur. Hoc præcipuum candorem lina & lanę contrahunt a quo toga papauerata dicta eſt a colore candido. Eadem toga ſpiſſa dicebatur.

¶ Papula puſtula tuberculũ vulgo bruſola, q̃ ieiunę ſaliuæ defricatione curatur. papulis cutis exaſperatur, & rubet leniterq; rodiť. Verg. lib. iiij. Georg. Ardẽtes papulæ atq; immundus olentia ſudor. Cęlſus tamen li. v. duo papularum genera ponit. Huius diminu. eſt papilla.

¶ Papilla parua papula, i. tuberculũ. Serenꝰ. Excruciãt turpes anũ ſi forte papillæ. Signi. etiã mãmæ capitulũ vñ lac trahiť, q̃uis etiã ꝓ ipſa mãma ponať. Ver. lib. xi, Haſta ſub exertam donec plata papillã hęſit Dictæ papillæ quaſi pucę papulę, ꝙ papularũ ſint ſimiles. A quarũ ſimilitudine papillæ dicunť q̃ aquas fundunt. Var. li. iij, de re ruſt. Qui fit ſi aduxeris fiſtulã & in eã papillas impoſueris tenues q̃ eructent aquã, papilla etiam tribꝰ romę fuit quę a genitrice vocabulum traxit.

¶ Paphos vrbs Cypri in qua venus ſumma cũ diligẽtia colebatur. Inde paphius a, um, & ipſa Venus paphia dicta eſt. Cornucopiæ.

¶ Papillatus papilla ornatus, ſeu in papillę ſpeciẽ factꝰ Hie. ad pamma. Quis ꝑturientũ roſam & papillatum corymbum antequam in calathum fundať orbis. Expapillatus aduſq; papillam nudatus. Plau. Idem cõnexum in humero lęuo expapillato brachio.

¶ Papilio inter vermiculos numeratus, quo nullum animal imbecillius eſt. Col. lib. x. de apibus Vermiculi quoque qui tineæ vocantur item papiliones enecandi ſunt. Nã vt idem teſtatur ex papilionum ſtercore naſcunť tineæ. Idem papilio dicitur tentorium. Hie. ĩ Exo. Stabat vnuſquiſque in oſtio papilionis ſui.

¶ Paphlagonia regio minoris Aſię, a qua paphlagones qui teſte. Cor. nepotẽ in Italiam tranſuecti, mox Veneti dicti ſunt. Hęc vt Soli. ſcribit a Cytoro monte conſurgit porrecto in ſpatium trium & ſexaginta millium. In ea Mithridates Eupatoriam condidit, quę ſubacta a Põpeio pompeiopolis nominata fuit.

¶ Papia ciuitas inſubriũ, Ticinũ alio nomĩe appellata. olim Oſtrogothorum & Longobardorum regum ſedes.

¶ Papyrus a noſtris dr̄ iuncus, a nonnullis ſirpꝰ. Luca. lib. iiij. Cõſeriť bibula mẽphitis cymba papyro. Frutex eſt habens radicẽ obliquã triãgulis lateribus, decem nõ amplius cubitorũ longitudine, in gracilitate faſtigiatũ thyrſi modo cacumen includens. Naſciť ĩ paludibꝰ Aegypti. Inuenta eſt ab Alexandro rege papyrus auctore Varro, q̃ fiebat ex frutice cũ Alexandriam ędificaſſet. A qua papyro frutice dicta eſt charta papyrus. ꝙ ſcilicet ex papyro fieret. Nã prio ſcribebãt ĩ folijs palmarũ poſtea in arborũ libris, deiñ in cęris, poſtea vero id genus chartę inuẽtũ eſt quo nũc paſſim mortales vtunť. Fitq; ex lintheolis contritis. & nihilominus priſtinũ nomẽ remanſit. Charta vero ab vrbe Tyri, cui Charta nomẽ fuit appellata eſt, ex qua Dido dicta eſt. Ideoq; vrbẽ a ſe poſtea ędificatã ab illius nomine Charthaginẽ nũcupauit, gręci ab eadẽ vrbe Χάρτην nominant. Hęc etiã mẽbrana vocatur a tectu mẽbrorũ. A papyro cognomen papyrij deductum eſt, a quo papyriana tribus. Hinc etiam papiraceus a, um, quod eſt materiatum ex papyro.

☧ Paphus Cylicis filiꝰ a quo Cylicia denominata ẽ qui in cypro vrbem condidit paphon a ſe denominatam.

¶ Par cum ſuis cõpoſitis cõpar, diſpar, impar, ſepar, ſũt gñis oĩs. Et licet par ꝓductũ apud poetas ponatur, in obliquis tñ prima corre. Et tam dtõ quã gtõ iungi poteſt Ouid. lib. iij. meta. Sunt quoq; par alijs ętas in ouibus agnę. Luca. Quem metuis par huius erit. Et in ablatiuo pare vel pari. Significat autem par numerum duorum quaſi inter ſe parium. Vnde vnum par & duo paria dicimus. Interdum pares ꝓ duobus accipiuntur, vt paribꝰ equis vtebantur Romani in p̃lio, vt ſudante altero trãſſirent in ſiccum. Interdum par accipitur ꝓ decenti ęquo & conueniẽti quod inter omnes ęquabile eſt. Quint. Si ꝓpter matrimonia violata vrbes euerſę ſunt, quid fieri adultero par eſt? parem eſſe ſignificat ſufficere alicui rei, ſiue reſiſtendo, ſiue exequendo. Cic. ad Atti. Sed adhuc pares non ſumus. Quintil. Aſpicio par laboribus corpꝰ paria facere eſt ꝙ alibi emiſſum eſt vel quod aliũde acceptum alibi vel aliũde compenſare. Quint. Paria facie mꝰ tu illic vicarius meus, ego hic tuus. paria componere eſt componere gladiatorum duo paria ordinarium & poſtularium. Cicer. in epi. & Suetonius.

¶ Par impar genus ludi. Sueto. de Auguſt. Scripſit ad filiam Miſi tibi denarios ducentoſquinquaginta quos ſingulis conuiuis dederam ſi vellẽt inter ſe poſt cœnã vel talis, vel par impar ludere.

¶ Pariter aduerbiũ ſigni. ex ęquo. Nęuius. Vt pariter diſpartiantur bona patris. Aliqñ cõuenienter. Titi. Ne tu iſtã ędepol media extuliſti pariter vt dignũ fuit. Aliquando ſimiliter Plau. Is ex ſe hunc reliquit, qui hic habet filiũ pariter moratũ vt pater atq; auus eius fuit. Aliquando ſigni. ꝙ vernacula lingua dicimus apar, ſiue apparada mente. Hie. in lib. ℞. Reliqui diſperſi ſunt ita vt non relinquerentur ex eis duo pariter.

¶ Parilis & hoc parile pe. cor. ſigni. ęq̃le, a quo p̃ilitas.

✠ Parilia deę p̃alis feſta. Cc.

✠ Parilitiũ ſydus vulgo ita appellatũ, quia ĩ oriẽte parilia celebrabanť. Peritiores hoc ſydus hyadas vocãt. Cc.

¶ Para p̃poſitio gręca ſigni. ad apud, penes, abſq; diſ, re, p̃ter, tam in appoſitione q̃ in compoſitione. Eſt & para genus auis inauſpicatę. Horati. Impios parere reticentis omen. Pli. lib. xviij. Auem parem oriẽte ſyrio ipſo die non apparere donec occidat.

¶ Parabaſis latine trangreſſio, parabates tranſgreſſor.

¶ Parabola ſignifi. iuxta ſententiam ex παρὰ iuxta βολὴ

λύ ſentētia,quaſi rerũ diſſimiliũ cōparatio. Vnde. Qui. parabola quā Cic. collationē vocat longus res q̃ cōparatur repetere ſolet, vt tam fortiter apud Hipponem fecit Scipio q̃ utiq; apud Vticā Cato. Hiero. parabolę grçce, latine dicunt̃ ſimilitudines. Quod libro Salomonis vocabulũ ob id impoſitũ eſt, vt ſciremus altius & nō iuxta literā tm̃ intelligi debere q̃ dicuntur. In quo dominũ ſignificat per parabolas fuiſſe locuturum, Aliud enim in ſuperficie ſonat, aliud intellectu innuit.

¶ Parabos inſula ꝓpe cōtra phœnicē, vt iqt Pōponiꝰ.

¶ Paracletus ꝑ e ꝓductam ſcribitur & profertur ἀπαρακαλῶ ꝙ rogo & hortor ſignificat. Apud iuniores vero grçcos etiā ꝓ conſolor inuenitur. Hinc paracletor & paracletus deſcēdit. Et qui in foro ac iudicijs a noſtris deprecatores vocant̃ ij, apud grçcos paracletores dicunt̃. Itaq; pollicet̃ dñs diſcipulis ſuis miſſurũ ſeſe paracletũ ſpiritũ qui eos ſit edocturus, ſiue illũ adhortatorē ſiue deprecatorē, hoc eſt aduocatũ, ſiue conſolatorem velimus intelligere. Paraclytus aũt per y tenue infamem aut prçterfamam ſignificat. Nā para in huiuſmodi cōpoſitione præter vel diminutionē denotat κλι τυδὰ vero famam declarat inſignē, id quod inclytus probat. Itaq; paraclytus a para & clytos nomine cōpoſitum eſt. Quod ſignificatum ponere in Chriſto abſurdum & impiũ eſſet.

¶ Paracentheſis ſignificat punctionem, vt eſt apud Plinium libro. xxv.

✣ Parochœlis regio finitima Achelo amni, ſic dicta ꝙ ſit iuxta Acheloum. Cc.

¶ Paradiaſtole dici poteſt per dilatationem quod fit cũ rem noſtram dilatamus interpretatione.

¶ Paradromis idis, ambulatio ſiue xyſtũ. Victr. Latini xyſta ambulationes appellāt, quas grçci paradromidas.

¶ Paradigma παραδειγμα exemplum facti vel dicti alicuius. Vęrg. Antenor potuit medijs elapſus Achiuis Illyricos penetrare ſinus. Fit autem tribus modis. A pari, a maiori ad minus, a minori ad maius.

¶ Paradiſus, pomariũ. i. hortus cōſitus, gñis maſ. q̃ fœ. Eſt ēt nomē oppidi, vt apđ. Pli. & Stra. Eſt & locꝰ ī oriēte lōgo tractu maris diſtās a cōtinēte. De quo Augu. ad Oroſium ſcribit ſic. paradiſus in oriente ſitꝰ ē īteriecto. Oceano, & a noſtro orbe lōge remotꝰ ī altiſſimo loco cōſtitutꝰ ꝑtingēs vſq; ad lunarē circulũ. Vñ illuc aqua diluuij minime ꝑueniſſe dr̃. Hic locꝰ a primi hominis reatu interclufus eſt, nec vlli animantium datur in eum aditꝰ.

✣ Paradiſea poma dicuntur a ſitu, ꝙ fere in omnibꝰ pomarijs inſerantur odore ſaporeq; inſignia. Cc.

¶ Paradoxa, iuxta ſententiam vel inopinabilia ſeu admirabilia. Nam para p̄ter vel contra & iuxta ſignificat. Vnde paradoxa Ciceronis. i. electa ſentētia, vel quia ſũt prçter opinionem.

¶ Paragogon cum accentu in antepe. dici poteſt deriuatiuum vt ab albeo albico.

¶ Paragoge deductio, figura qua litera vel ſyllaba fini iũgit̃ vt dicier ꝓ dici. Hanc alij peralepſim, alij prolepſim vocant.

☿ Paragomena pe. cor. παραγόμενα, latine deriuata dicũt̃ qualia ſunt ſullaturit. & proſcripturit. Eſt autem Sullaturire proſcriptionem cupere.

¶ Paragraphus & paragraphum vtrunque dicitur, paragraphe, latine preſcriptio exceptio.

¶ Paralus, vt Pli. lib. vij. ſcribit nomen fuit eius qui primus longam nauem inuenit. Sunt & parali in Attica qui paraliam incolunt. Plu. paralas factionũ vnā e tribus q̃ Athenis erant Solonis tempore intelligit.

¶ Paralipomenon, derelictum, ab παρὰ & λειπόμενον relictum prętermiſſum,

¶ Paralyticꝰ latine diſſolutꝰ dr̃, paralyſis diſſolutio neruorũ. Et alio noīe a grçcis hemiplexia hoc eſt ſemiapoplexia cũ ī alterā tm̃ corpis ꝑtē malũ id incubuit. Nā cũ totũ afficit̃ apoplexia noiat̃. Nunc vtrumq; inquit Cælſus palyſim appellari video, Inde ꝑalitici qui tremuli ſũt, remedium eſt in qua ſit aſtringēdi efficacia. Ideoq; Tertu in apologia de Chriſto dixit. Cũ ille verbo dęmonia excuteret, leproſos mundaret, paralyticos reſtringeret, mortuos deniq; verbo redderet vitæ. Reſtrictꝰ ergo reſoluto ꝯtrariꝰ ē. Noiat̃ id & pareſis fere defectꝰ virium.

¶ Parallelipe. ꝑ qm̃ ꝑ κ, a grçcis ſcribit̃, dicuntur circuli ſphęrę qui ad eundē polũ cōſtituti finiuntur parallelꝰ eñ quaſi alternus mutuus inuicem comparatus, quo lineæ æque diſtantes parallelę dicuntur. Ideoq; ſegmēta mundi quę nos circulos dicimus parallelos grçci vocāt.

☿ Parhelia, a latinis virgę, ab hiſtoricis ſoles appellant̃ auctor Seneca.

☿ Parallexes, id eſt obtutus.

¶ Paranymphꝰ a Hier. dr̃ ꝓnubꝰ, ab antiqs auſpex Antiqui eñ ꝓ nuptijs celebrādis auſpiciũ capere ſolebāt Qui p̄erat huic rei ꝓ ꝑte viri a grçcis paranymphꝰ, a noſtris auſpex dicebat̃ Et vt auſpex ꝓ parte viri, ſic & ꝓnuba ꝓ ꝑte mulieris adhibebat̃. Itaq; cũ apud Chriſtianos auſpicia minime captētur, adhibentur ſacerdotes qui & pronubi a nobis dicunt̃. Aug. lib. xiiij. de ciuita. dei. Nōne omnes famulos atq; ipſos etiā paranymphos & quoſcunq; ingredi quęlibet neceſſitudo permiſerat ante mittit foras, q̃ vt blandiri coniunx coniugi incipiat.

✣ Paranites gēmæ ſpecies quę & Sapinos dicitur. Cc.

☿ Paraphraſticus a, um. Vide in paraphraſtes.

☿ Paraphraſis pe. ꝓ. apđ rhetores exercitamenti genus eſt. Et finit̃ a grçcis. hoc modo, vt q̃ ſit, q̃ narrationi ꝓportione reſpōdeat. De hac Quinti. lib. x. Neq; ego paraphraſim eſſe interp̄tationem tantũ volo, ſed circa eoſdem ſenſus certamen, atq; æmulationem.

☿ Parauxeſis, pe. ꝓ. latine āplificatio, dicitur παραύξησις.

¶ Paraphraſtes dr̃ interpres qui non literā ex litera, ſed ſenſum e ſenſu tranſfert. quaſi iuxta loquens. Et ꝓ peruerſo & deprauatore ponit̃. Hier. in ꝓlo. lib. ꝶ. Et cum intellexeris qđ antea neſciebas, vel interp̄tē me æſtimato ſi gratus es, vel paraphraſtē ſi ingratus. Idē ad Alga Conabimur itaq; παραφραστικῶς ſenſus eius euoluere. Paraphraſis peruerſa dictionum interpretatio.

¶ Parapherna & non paraphrena dicuntur ea q̃ p̄ter dotem dantur fœminis, a para p̄ter & φερνὴ dos quaſi p̄ter dotem. Hęc & paraphernalia dicuntur.

¶ Parapetaſma atis, latine velum cortina.

¶ Paraſceue es, dici poteſt p̄paratio, nā a παρασκευάζω ꝙ eſt p̄paro deducit̃. Vñ & dies quo dñs nr̃ Ieſus Chriſtus ꝓ humani generis ſalute cruci affixus fuit paraſceue dicit̃ quoniam Iudęi ſibi neceſſaria p̄parabant, vt paſchę dies abſq; operatione aliqua tranſigeretur

¶ Paraſitus penultima correpta qui aliorum menſas, & cibaria ſequitur ex para, ac σῖτον cibus σιτεῖα ſagina, ꝙ non ſolum frumentum, ſed cibaria quoque deſignat, ꝙ vt conſequi poſſit omnia ad voluptatem cuius eſt tractus nidore culinæ primo loquitur omnia, deinde aſſentatur, omnia illius facta ſimul ac dicta laudat, nihil repugnat, omia ſuffert, nihil ventris cauſa facere recuſat, in quo ſummum bonum conſtituit. Accipitur nonnunquā pro eo qui ſimplicibus verbis riſum ab audientibus captat, primo tamen paraſitus in honore fuit, vt pote qui ſacro miniſterio addictus eſſet, pro eo vero poſtea dictꝰ eſt, qui ad menſas diuitum oblectationis cauſa admittebatur.

¶ Paraſitaſter, qui paraſitoꝝ imitator ē. Nā q̃ ī aſter finiũt imitationē potiꝰ q̃ diminutionē ſignificāt. Cic. pro Vareno. Euriciꝰ hic nr̃ Antoniaſter. Duo tñ potiſſimũ diminutionem denotant ſurdaſter & recaluaſter.

¶ Paraſangę apud perſas viarum menſurę ſunt quinquaginta ſtadia continentes.

¶ Paraſtatę vt apud Victr. & Plini. Lapides ſũt pilarũ fere modo appoſiti colũnis, de q̃ ſimilitudine alterꝰ curi os (Duo eñ ſunt) paraſtata nominatur in iumētis Vegetio. ꝙ & paracnemiō Iul. pollu. apud quem & meatꝰ illi per quos genitura e teſtibus per vrinæ vias defertur

paraſtatę nũcupant̃. Sũt & in prælio (inquit) dicti paraſtate nomē officij, qm̃ adiuncti ſunt paraſtatis, hoc eſt ijs q̃ præſunt cornibus, ſicut epiſtatę, qui tertiũ in regēdis his locum tenent. Sed & tabulę quædam certis inſtrumentis a victruuio paraſtatæ vocantur.

¶ Paraſiopeſis ſchema eſt apud rhetores, a Latinis p̄occupatio dicitur, cum aliquid nos reticere dicimus & tamen tacitum intelligitur. Quod fit vel cum rem notā eſſe putamus auditoribus, vel cum ſuſpitionem maiorē excitare reticendo volumus.

¶ Paropaniſades regio Aſiæ quæ ſicut refert Ptol. ab Oriente parte Indię ab occaſu Arabia terminatur, a Meridie Arachoſia.

¶ Paraſtades lapides q vtrũq; oſtij latꝰ muniũt Victru. quoq; paraſtadas in mentione templorum vocat antas.

¶ Paraſtaſis Latine aſſiſtentia, affirmatio per teſtes approbatio.

¶ Paraſynthetes decompoſitus.

✣ Paratheſis dicitur oppoſitio. Cc.

¶ Paratrima Latine intertrigo cũ fœmina adduruntur.

¶ Parazoniũ genꝰ gladij q ad zonā accingi ſolitus eſt, ἀπὸ τῆς παρὰ τῆς ζώνης, quaſi ad zonam pendens.

¶ Pareneticus, a, um, idē ꝙ p̄ceptiuꝰ ſiue admonitiuꝰ a verbo græco παραινέω quod ſignificat pręcipio & admoneo, παραίνεσις præceptio. ſiue admonitio.

¶ Parenęſis pe. cor. p̄ceptio, ſiue admonitio. Hic Acrō Horatianꝰ interpres, hæc ode parenetice ſcripta eſt ꝓ eo ꝙ eſt pręceptiue, ſiue monitorie, ſicut ab eodem dr̃. Hęc Erotice dicta eſt pro amatorie.

¶ Parmenides Aeleata philoſophꝰ zenophalis auditor atq; amicus, cenſuit ſempiternũ atq; immobile eſſe vniuerſum qđ eſt ens ſcđm veritatē rerũ, ſolum enim eſſe ſimplex & intrepidũ atq; ingenitũ, generationem vero eorũ eſſe quæ falſa exiſtimatione videntur eſſe cũ non ſint, nam ſenſus ſemouendos a veritate puta. Affirmat enim ſiquid eſt p̄ter ens id eſſe nō ens. Nō ens autē nō eſſe in rebus, & ſic ens viuētiũ ſibi relinquitur, terra dēſioris aeris defluxu factam arbitratur.

¶ Paronomaſia latine agnominatio cũ aliquod nomen ex alio in ſignificatione diſtante conficitur. Teren. Iam incœptio eſt non amantium ſed amentium.

¶ Parochus pe. cor. auſpex ſiue paranymphus ꝙ ante vehicula eat, q̃ græce ὀχήματα dñr. Quidā parochũ īterpretāt̃ præbitorē παρέχω prębeo. Huiꝰ officiũ erat magiſtratibꝰ prębēda cōducere. Vel parochi magiſtratus erant quibus cura erat vt ligna & ſal legatis publice miſſis pręberētur. Hor. ꝓxima Cāpano pōti q̃ villula tectũ Prębuit & parochi q̃ debent ligna ſalemq;.

¶ Parochię eccleſię dicuntur, ꝙ ſuis parochianis victũ cœleſtē exibent. Hier. cōtra Vigil. Qui parochias ſuas vicinia iſtius ſcribũt eſſe maculatas. Et alibi. Miror ſanctũ epiſcopum, in cuius parochia eſſe præſbiter dicitur, acquieſcere furori eius.

✣ Parodos tranſitus. Cc.

✣ Paropotamia regio eſt Tygri proxima. Cc.

¶ Parœcia cum œ diph. dici poteſt incolatus. Nā para Iuxta οἶκος domus, vbi. ſ. ſunt domus cōtigue. Aug. lib. xiiij. de ci. dei. pręſbiter fuit quidam nomine Reſtitutus in parœcia Calamenſis eccleſiæ.

☿ Paromologia dici pōt cōfeſſio. Figura, quũ aliquot res cōcedimꝰ aduerſario deinde inferimꝰ aliquid qđ aut maius ſit q̃ ſuperiora, aut etiam omnia, quæ poſuimus infirment.

☿ Parode pe. pro. Latine dicitur ad cantum παρὰ enim ad ᾠδὴ cantum ſignificat.

☿ Parœmia παροιμία Latine prouerbium.

¶ Parergō dr̃ qđ alicui rei præter propoſitũ addit̃, vt ſi pictor alicuius ſancti imaginē pingēs ornādę tabellæ gratia arbuſculas & auiculas & huiuſmodi addiderit pli. Prothogenes eſt Athenis celebertimo loco Mineruæ delubro propileum pingeret adiecit paruulas naues longas in his quę pictores parerga appellant.

¶ Parectatus qui de pueritia venit ad pubertatem. Lucil. lib. x. Tũ ephebũ quem vocant parectatum.

¶ Pareſis idē qđ parilis, a defectu virium dicta.

¶ Parentheſis interpoſitio ex παρὰ & ἐν quæ duo ſignificant inter θέσις poſitio. Figura quoties remota de medio ſententia integer ſermo perdurat.

✣ Parethoniũ coloris genꝰ a loco Aegypti ita vocatum hoc ſpumā maris eſſe exiſtimāt cũ limo ſolidatam. q̃ propter minutę conchulę plęrunq; in eo inueniuntur. Cc.

¶ Paronychia abſceſſus circa radices vnguiũ. Pli. libro xxiij. Gingiuarũ inflationibꝰ paronychijs ſordidiſq; vlceribus & putreſcentibus deriuatio eſt manifeſta. Dicta paronychia a παρὰ ad ὄνυξ vnguis ad vnguem.

¶ Paronymon nomen ab alio deriuatum,

¶ Parcę quia nemini parcant, ac ideo tres eſſe parcas arbitrātur, qm̃ tria ſunt tēpora in quibus omnia inuoluũt̃. Lacheſin dictā eſſe quia λαγχάνω grçce ſortior deſignat Atropon quia reuerti non poſſint. Cloton. quoniā contortata & coordinata omnia tentat. Hæc enim nomina ipſa lingua græca oſtendunt

✣ Parcę dicuntur deterię, id eſt atrę & macilentæ. Cc.

¶ Paropſis, idis, per o gñis fœminini ex παρὰ & ὄψω, id eſt ad cibũ, ꝓprie genus iuris, ſcđm Iul. pollucē q̃quam & pro repoſitorio obſoniorum, quod catinũ dicũt apud idoneos legatur. Mart. Cui portat gaudēs ancilla paropſide rubra Halęcem. Suet. in Cal. Ordinario quidē diſpēſatori breuiarum rationum offerenti paropſidem leguminis pro ſedulitate ac diligentia porrexiſſe.

¶ Parotides apoſtemata ſecus aures. Nā collectiones fiũt in glādulis. Dicũt̃ & parotides (vt iqt Cęlſus) arteriæ duę in dextra ſiniſtraq; iuxta guttur q̃ ſurſum ꝓcedētes vltra aures ferũt̃. Qui & ipſi auriũ cincinni apud Iuliũ pol. vocāt̃ parotides. Itē partes his ſubiectę quę a faucibus ad malas pertinēt, para eñ ad, ota aures dicũtur Solēt etiā iuxta dētes in gingiuis oriri dolētię, q̃s grçci parotidas appellant, quarum remedia ſcribit Cælſus.

¶ Paradontides ſine parulides tubercula iuxta gingiuas cum caro in gingiua excreuit.

¶ Paroxiſmꝰ ſtimulatio cōcitatio, παροξύνειν eñ ē incitare. ¶ Pararragœdio, as, i. exaggero, ac verborũ magnitudine aliqd augeo. Plout. Illic hō eſt vt paratragœdiat carnifex. ¶ Parthaſia regio ī pelopōneſo dicta archadia Lycaonis pr̃ia. Vñ parrhaſiꝰ, a, ũ, ꝓ Arcadico. Vergilꝰ parrhaſio dictũ panos de more Lycei. In ea eſt mōs Lycæꝰ, in quo bicornis Fauni tēplũ fuerat, a quo lycęa ludicra illi ſacrata nobis Lupercalia dicta. Vnde. Ouid. lib. ij. Faſt. Quis vetat Arcadico dictos a mente lupercos. Faunꝰ in Arcadia templa Lycęus habet.

¶ Parrhaſius nomē pictoris Epheſi qui cũ zeuſide in certamen picturę deſcendit. Hic primus Symmetriā picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli venuſtatem oris expreſſit, Et cum zeuſis detuliſſet vuas pictas tanto ſucceſſu, vt in ſcænam aues aduolarent, ipſe detulit linteum auibus pictum.

¶ Parco, is, peperci vel parci. parſum. Vnde parſurus ꝓprie ſignificat abſtineo, quaſi parum tango. Hinc parcere pro veniam dare, ideſt ab vltione abſtinere. Liuius libro. xxv. Nec dum eos capuę parſuros. Vergilius. Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos. Aliquando ꝓ prohibere, vt parcite oues nimium procedere. Aliquando deponere quia ab his quę deponimus abſtinemus. Vergilius. Parce metu cytheręa, manent immota tuorum fata tibi. Aliquando pro ſeruare, quia ſimiliter ab eis abſtinemus. Idem lib. x. Argenti atq; auri memoras quæ multa talenta Natis parce tuis. Aliquando pro deſinere. nam & deſinere abſtinere eſt, vt parce pias ſcelerare manus. Sic parcere errori dicimus abſtinere a caſtigatione erroris, ſiue parũ caſtigare errorem Parcere pecunię abſtinere ab expendenda pecunia ſiue parum expendere pecuniam. Varro. Parſurus pecunijs bene partis Parcere famj, abſtinere a fama, nō laudare. Augu. lib. ij. de ciui. dei. Nimis ſupbũ ſit famę parcere principiũ. ciuita

tis,vbi ſuę famę parci numina noluerunt,ꝑcere labori,
abſtinere a labore,ſiue parũ laborare, & eodẽ modo de
ſimilibꝰ.Huiꝰ verbi cõpoſita ſunt.Cõparco eiuſdẽ cum
ſimplici ſignificatiõis.Teren.Suũ defraudãs geniũ cõ
parſit miſer.Reparco iterum parco.Plau.in Trucu. Vti
nam rei iterum parſiſſem meæ,vt nunc reparcis.

¶ Parcus q frugi eſt & ſumptibꝰ parcit.Gel.lib.iij.Ne
q; ab arca,neq; ab arcẽdo,ſed ab eo ꝙ paruũ & parũ de
nominaẽ.Hinc parcitas ꝓ frugalitate. Huius cõpoſitũ
eſt ꝑparcus valde parcꝰ.Pli.lib.xj.Aliqñ & ipſę cõtra
hunt mortis ſibi cauſas cũ ſenſere eximi mella auide vo
rãtes,cętero ꝑparcæ,& quę alioqui ꝓdigas atq; edaces
non ſecus ac pigras & ignauas perturbent.Similiter de
parcus nimium parcus ac tenax, cui opponitur profuſꝰ
ac magnificus. Apuleius. At non contraria accuſaſtis
vnum ſeruum,vt deparci tris libertos vt profuſi.

¶ Parcę dictę ſunt a parco,ꝑ cõtrariũ ꝙ nemini ꝑcant
Var.a partu vnius literę mutatione deduci putat,qm̃
vt ſcribit Heſiodꝰ hæ naſcẽtibꝰ hoibꝰ bonũ malũq; cõ
ferre cõſentianẽ.Iuue.Hęc exẽpla para fœlicibꝰ at mea
Clotho & Lacheſis gaudẽt ſi paſciẽ inguine vẽter. tres
autẽ fuiſſe ꝑcas Clotho ſcilicet,Lacheſim, & Atropon
finxerũt antiqui,quas Cicero Erebi & noctis filias fuiſ
ſe ſcribit.& eaſdẽ fata eſſe exiſtimat.Vñ eſt illud Clean
tis.Ducũt volẽtẽ fata,nolẽtẽ trahũt.Fingũt vitæ hoim
præeſſe & nendo eã ducere.quapropter Lanificas ſoro
res appellat Mart.Si mihi lanificę ducũt nõ pulla ſoro
res Stamina nec ſurdos vox habet iſta deos. Apul. tres
parcę tria fata ſunt numero,cũ ratione tẽporis facientia
ſi poteſtatẽ earũ ad eiuſdẽ ſimilitudinẽ tẽporis referas.
Nam quod in fuſo perfectum eſt præteriti temporis ha
bet ſpeciem.Et quod torquetur in digitis momenti prę
ſentis indicat ſpatia.Et quod nondum ex colo tractum
eſt ſubactumq; curę digitorum,futuri & conſequentis ſę
culi poſteriora videtur oſtendere.

¶ Parſimonia moderatio ſumptuũ & parcitas. Hoc eſt
cõſeruatio rerũ,q̃ ſic diffinitur a philoſophis. Parſimo
nia eſt qua cauemus,ne quod diſpendiũ vltra modũ fiat
& res familiaris quo ad fieri poteſt ſine cuiuſquã iniuria
cõſeruẽ.Fit aũt a ꝑterito parſi qđ cõſeruaui ſiue abſti
nui ſignificat.Nã alterũ præteritũ peperci potiꝰ accipi
tur ꝓ veniã dedi,q̃uis aliquando confundantur.

¶ Pardalus pe.cor.auicula,quæ magna ex parte grega
ti volat colore cinereo.

¶ Pardus animal eſt,cuius fœmina pardalis dicitur.
Vnde & Leopardus.

☩ Pardalianches aconiti genus, ſic dictum ꝙ carnes
eo tactę guſtatu pantheras necant.Cc.

☩ Pardalium dicitur vnguentum quod pardalis odorẽ
reddat,quę ſola ex animantibus odorem reddit, & lati
ne panthera dicitur.Cc.

☩ Pardali lapilli ſunt fului coloris a pãtherę colore.Cc

☿ Pareſcitacini,ppři mõtani,& latrones pſis cõtermini

¶ Pario,is,peperi ꝑtũ,pe,ꝓ.a q̃rta cõiugatiõe. A ter
tia vero pe.co.Sta.Hoſti veniat paritura marito.Enni.
Oua parire ſolet genus pẽnis condecoratũ.Et autẽ pare
re fœtũ emittere,qđ ꝓprie ad fœminas ꝑtinet,licet etiã
qñq; de viris dicaẽ.Cæcili.Hic vicinꝰ nři peperiſſe ſe fi
liũ memorat.i.genuiſſe.Per trãſlationẽ de his dẽ inter
dũ q nõ cõcipiũt ꝓ acquirere ſeu cõparare.Et ſic cõſtrui
tur ſicut emo.Col.li.x.Sequiẽ vt ex anima deſideremus
ea porro vel ære ꝑta vel gratuita cõtingunt.Vergil.Ite
ait egregias animas quæ ſanguine nobis. Hanc patriã
peperere ſuo.Huius cõpoſita,Aperio,a quo adaperior.
Comperio,Operio,a quo cooperio,& reperio.

¶ Parturio,is,pe.cor.a ꝑio vel aptu fieri videẽ, qđ eſt
in pariẽdo laboro/ſeu laboro vt pariã,Pli.vtiq; cõſtat ꝑ
turiẽtes fõlijs ſubſtractis celeriꝰ ꝑere.Varro.In cubilibꝰ
cũ ꝑturiẽtibꝰ ſubſternẽdũ cũ pepererint tollere ſubſtra
men.Cic.Vtinã aliqñ dolor populi Romani pariat qđ
iã diu parturijt.Am.de Cain.Hos partus anima noſtra
perturiat,nec ſolum parturiat,ſed etiam pariat.Ponitur
tñ qñq; pro primitiuo.Hier.cõtra Ruf.Putaſne eiudẽm
meriti eos qui parturiuntur & qui parturit.

¶ Partus,a,um,participiũ a pario.Apu.Partãq; a patre
multo tẽpore & multo labore pecuniã vno die cõſũpſit
Partus nomen pro ipſo pariẽdi actu.Pli.Quod a ꝑgnã
tibus cõmãducatũ partũ faciliorẽ facit. Aliquando acci
pitur pro prole.Mart.Nec iacuit partus. ſed matre ca
dente cucurrit.

¶ Paritura idẽ qđ genitura.Var.li.ij.de re ruſt.Quare
debemus ſi vis duas res de multis admiſſurã & pariturã

¶ Partio onis idem quod partus.Plaut.in Tru.Horre
ſco miſera mentio quoties fit partionis.

¶ Parẽs a pario fit,quo noie nõ modo př & mater/ſed
auus & ꝓauꝰ,auia & ꝓauia,& oẽs ſuperiores vſq; ad tri
tauos ſignificãẽ,vltra hos q nõ habent ſpeciale nomen
maiores appellãẽ.Caiꝰ ſcribit appellatiõe parẽtũ oẽs i
infinitũ maiores vtriuſq; ſexꝰ ſignificari.Auctor eſt Hie
ro.in ſcđa cõtra Ruffi.apologia parẽtes etiã ſignificare
affines & cognatos iuxta vernaculũ ſermonẽ Lamp.de
Alexãdro ſeuero ſic ſcribit.Amicos & parẽtes Alexan
der ſi malos reperit aut puniuit,aut ſi vetꝰ vel amicitia
vel neceſſitudo nõ ſinit punire dimiſit a ſe dicens. His
chariot eſt mihi reſp.Iul.Capito.de.M.Antonio refert
ꝙ adoptatꝰ i aulicã domũ oibus parentibus ſuis tãtam
reuerentiam quantam priuatus exhibuit.Hinc.

¶ Parentela ab eodem vſurpatur, cum dicit Cauſa elo
quentię dignum parentela ſua putauit.

¶ Parento,as,ſignifi.parẽtibꝰ iuſta celebro. Licet etiã
ad alios trãſferaẽ.Pli.li.xviij.Qm̃ mortuorũ a nimę ſũt
in ea ſcilicet faba.q̃ de cauſa parẽtãdo vtiq; aſſumitur.
Sumitur etiam interdum parentare pro ſimilem eſſe.

¶ Parẽtalia cõuiuia q̃ in parentũ aut ꝓpinquorũ mor
tibus fieri conſueuerunt.Horum Aeneas inuentor fuit
Hiero.in Hie.ꝓphetã.li.iij.Mos eſt in gẽtibꝰ ferre ci
bos & ꝑparare cõuiuiũ,ꝙ a græcis & a noſtris vulgo ap
pellãẽ parẽtalia, eo ꝙ parentibus iam defunctis iſta ce
lebrabantur, Vel dicta ſunt parentalia, ꝙ ita parerent
mortuis qui ita viuentes iuſſerant facere,vel ꝙ filij pa
rentibus hoc ꝑſtarent.

¶ Pareo,es,parui,paritũ.Vñ pariturꝰ, ſignifi. videor,
& a pario,vt aliq putãt,deductũ qm̃ partꝰ poſtq̃ extra
vterũ eſt videẽ.Ver.Cui pecudum fibrę cæli cui ſydera
parẽt.i.a quo fibrę & ſydera cernũẽ.Vñ & cõpoſita Ap
pareo vt Apparẽt rari nãtes in gurgite vaſto. Cõpareo
corã aliquo pareo vt puer nõ comparet & ego quo ibo?
Diſpareo a cõſpectu recedo.Trãſpareo ꝑ aliqđ corpus
lucidũ videor.Interdũ parere eſt obedire. Ver. Pateta
mor dictis charæ genitricis.Iuſti.lib.j. Vix patienter
vni viro nædũ fœminæ parituris Et habet pe.product.

¶ Paro,as,acquiro.Et ſicut emo capi poteſt licet in eo
ꝑtiũ expreſſum nõ inueniaẽ ita apertũ,vt in eius cõpo
ſito comparo,ſed quaſi pretiũ.Terẽ.in Eun.Cupio ali
quot parare amicos bñficio meo.Curt.Quid tibi diuitijs
opus eſt te eſurire cogũt?primus omnium ſatietate pa
raſti tamem,vt quo plura haberes acriꝰ q̃ ſi nõ haberes
cuperes.Huius compoſita ſunt,Apparo,Comparo,re
paro,Separo,Diſparo,quod eſt ſeparo,ęquiparo, ꝓpe
ro,& ſupero.quę habent pe.co.

¶ Parabilis & hoc parabile,qđ in promptu eſt & cito
haberi poteſt.Seneca.Ad manũ eſt & parabile qđ ſat ẽ
qui ad naturam viuit nunq̃ eſt pauper.Cic.li.v.Tuſ.Di
uitias(inquit)naturæ parabiles eſſe.

¶ Paro nauis genus,ad cuius ſimilitudinem Myoparo
dicitur,

☩ Pariedrus confractꝰ maris a lęua tauri montis. Cc.

¶ Paries,etis,pe.cor.de priuatis dẽ,vt paries domorũ
Murus tam de publicis q̃ de priuatis dicitur.

¶ Parietinę,ꝑ.ꝓ.muri veteres ac ſemicõſũpti.Pl.aſte
ricũ hęrba eſt naſcẽs i tegulis parietiniſq; folio ſimilis
ozymo.Aug.Parietinę dicũtur quas vulgo dicimus rui

nas,vbi parietes ſtant ſine tecto ſine habitantibus.

¶ Parietaria hęrba a parietibus,in quibus naſcitur, di
cta vulgo vitriolũ ꝙ ad mundanda vitra ſit apta. Diciẽ
perdicium quoniam perdices ea veſcantur.

¶ Paros inſula ẽ,q̃ a Delo.xxxv.millibꝰ diſtat, ex qua
parius lapis marmoreus Hanc primo Plateã,poſtea Mi
noida vocitarunt.Ie ea eſt oppidũ m etiã Paros vocita
tum,Pharos vero cum h.eſt alia inſula,de qua infra.

¶ Parius lapis candidus,e quo multa ſigna fiunt.Et eſt
in Paro inſula vna ex Cycladibus.Verg.Niueãq; parõ.

¶ Pariũ ciui.Aſię in regione Myſię.Ex qua fuit Neo
ptolemꝰ cognomẽto gloſſographꝰ vir memoratu dignꝰ.

¶ Parma breue ſcutum,quo pedites vtebãtur,ꝙ e me
dio i oẽs partes eſſet par,vt inquit Var. Verg.libro.xi.
Enſe leuius nudo parmaq; inglorꝰ alba.Hoc ſcutũ grę
ci,auctore Plin.vocant peltam.Huius diminuti.eſt par
mula.Hora.Senſi relicta nõ bene parmula.Parma etiã
nomen fluuij,a quo vrbs inter Placẽtiã & Cremonẽ ſita
Parma appellata eſt.Hęc patria fuit Caſſii poetæ & Ma
crobij viri ingenio & doctrina præſtantis.

☿ Parmula.Vide in dictione Parma.

¶ Parmularius gladiator,qui parmula vtebaẽ.Itẽq; fau
tor & locator eius generis.Porro parmularij etiam Thra
ces ſiue Threces appellabãtur Feſt.Threces inquit gla
diatores a ſimilitudine parmularũ Thraciarum vocati.

☩ Parnacidas veſtes appellabãt puellares.Cat.Vt pu
ellæ habent potius in veſtitu chlamydas encimibomata
& parnacidas q̃ togas. Cc.

¶ Parnaſꝰ pe.pro.mõs in Phocyde,vt ſcribit Pliniꝰ &
Stra.li.ix.Et Herodo.Melaq; ꝯfirmãt.Qui mõs duos
vertices habet,quorũ vnũ Thitorea,alterũ Hyãpeum
Herodotus in Vrania tradit Non autem Cytheronem
& heliconẽ,vt Ser.putauit,ſeu vt alij volũt cyrrhã aut
Cyrphim,ſeu Nyſã,ꝙ cythera aut heliconi Bœtia mõ
tes diſiũcti ſũt,ita vt Helicõ ꝓcul ſit a Parnaſo circiter
quindecim paſſuũ millia.Cytheron vero.xxx. Eſt autẽ
ſicut docet Stra.Helicon Parnaſo æmulus & altitudine
& circuitu,Et muſis natale i nemore Hellicone ſcripto
res aſſignãt Cyrrha vero & Nyſa ſunt nomina ciuitatũ.
Cyrrha ſub Cyrphin rupẽ parnaſi in radidicibus mõtis
in planicie mare verſus locata eſt,Nyſa vero nõ in par
naſo,ſed in fœlici Arabia ſita eſt,in qua cũ Bacchus nu
tritus eſſet in eius memoriã ipſe poſtea aliã in India cõ
didit Eſt igiẽ parnaſus phocydis ſacer Baccho & Apol
lini Ouid.Separat aonios actęis phocys ab aruis.Terra
ferax.Mox addit.Mons ibi verticibꝰ petit arduus aſtra
duobꝰ.Noie Parnaſus,ſuperatq; cacumine nubes.Luc.
Carmine parnaſꝰ gemino petit ęthera colle.In hoc mõ
te rupes vel maieſtate numinis vel ſitu ipſo horrorẽ vi
ſentibꝰ fecit,vndiq; fere pręceps in formã theatri. Hic
eſt Apollinis Delphici tẽplũ.Hic fõs Caſtalius muſis ſa
cer.Hic habitauere pieres natio Thracia vnde Pierius
mõs & Pieredes muſę,Sub parnaſo habitauerũt Hian
tes populi.Vnde aquę parnaſi fontis Hiantida dicunẽ.
Hic fõtes Atticã verſus Hipprocrene & Aganippe. A
parnaſus fit parnaſiꝰ,a,um.Verg. Nec tantum phebo
gaudeat parnaſia rupes.

¶ Parricida pe.ꝓ a pari vel a pře deduci põt. Si a pari
r.Euphonię cauſa addiẽ.Si a patre t in r cõuertiẽ,Ideo ꝑ
duplex rr,ſcribitur.Quibuſdã tñ a parente cõpoſitum
videtur,& ꝓ parenticida ꝑ ſyncopam cõmutatione t in
r.Nam paricidę dicũtur parentum interfectores & pa
trię ꝓditores,quia patria parẽs vniuſcuiuſcũq; ẽ.Lege põ
peia de parricidijs cauẽ vt is parricidijs teneatur,non
ſolum qui patrẽ & matrẽ interfecerit,ſed qui fratrẽ ſoro
rem,patruelẽ,matruelem,filiũ,filiã,nepotẽ,nurũ,alioſ
q; ꝓpinquos occiderit.Ponitur & pro alio quocũq; qui
qualẽcũq; hominẽ occiderit.Vñ extat lex Numę Põpi
pilij.Si quis liberum hominem morti ſciens duit,par
ricida eſto.Et ſic a pari fit cõpoſitũ,Hic parici appella
bantur queſtores qui cauſa capitalium rerum quęrẽdarũ
creari ſolebãt.Sunt tñ qui inter parricidiũ diſtinguãnt
ꝙ patricidiũ ſit patris interfectio.Vñ & matricidiũ quo
mater interficitur,ſic patricida & matricida, parricidiũ
vero cognati,vel ciuis,vel alicuiꝰ a lij occiſio,vel cõtra
patriã machinatio.Ci.li.iij.offi.poteſt eñ dij imortales
cuiq̃ eſſe vtile fœdiſſimũ & teterrimũ parricidiũ patriæ
quamuis qui ſe eo obſtrinxerit ab oppreſſis ciuibus pa
rens nominatur?Plautus tñ parẽticidam appellat q pa
trem interfecerit. Græci patroctonum ἀπὸ τῶ πατέρων
quę illic venari conſueuerant.

☩ Pathenis hęrba ẽ alias artemiſia dicta a Nauſoli vxo
re cum prius parthenis vocaretur.

☩ Parthenius virgineus dẽ.Quo nomine dictꝰ eſt mõs
Archadię a virginibꝰ q̃ in ea Veneri frequenter ſacra fa
cere ſolebant.Eſt & parthenius fluuius paphlagonum
Et parthenium hęrba Mineruæ dicata quæ παρθένος id
eſt virgo dicitur.Cc.

☩ Pathenopeus etiam viri eſt proprium,filius enim fu
it ſecundum nonnullos Meleagri & Atalantę.Nonnul
li perhibent illum Martis & menalippes fuiſſe filiũ. pe
rijt in bello Thebano.Cc.

¶ Parthenope vna fuit Sirenũ q̃ ꝑ dolore ꝙ ꝑtereuntẽ
Vlyſſem cũ ſocijs cãtu nõ deceperint in mare ſe ꝑcipita
uerunt.Vna hęc in eũ delata ẽ in locũ,vbi poſtea cõdi
ta fuit Neapolis ꝑclara vrbs Cãpanię,parthenos eñ vir
go latine dẽ.Ab hac igitur ſirene. Neapolis eſt appella
ta a virgine ꝑthenope.Et licet quidã dicãt neapoli di
ctam ꝙ Auguſtus eã inſtaurauerit,tñ legiẽ apud Lyco
phronẽ Neapolis añ Auguſti tꝑa,qui tꝑe Ptolomęi phi
ladelphi claruit,& neapolitanos ſingulis annis ad tumu
lũ ꝑthenopes faces tuliſſe.Hãc Cumani a parentibꝰ di
greſſi cõdidiſſe ꝓdũẽ,qui cũ in eo loco ꝑthenopes corpꝰ
i veteri monumẽto ꝯditũ reperiſſẽt nomẽ eiꝰ vrbi i dide
re.Sed poſtq̃ loci vbertate atq; amœnitate maiorẽ i mo
dũ frequẽtari ciuitas cœpit,veriti ne Cumę deſererenẽ
diruẽdi ꝑthenopẽ cõſiliũ iniuere.Quo facto mox i ma
ni peſtilentia vexati oraculo moniti ſunt,vt vrbem reſti
tuerent.Itaq; ſubito inſtauratam Neapolim,hoc eſt no
uam vrbem vocauere. Hinc parthenopeius,a,um.

¶ Parthia regio Aſſyrię,a qua parthi.Hi lingua ſcythi
ca exules dicũẽ ſicut refert Iuſti.li.xlj.docẽs ab exulibꝰ
ſcytharũ parthorũ imperiũ fuiſſe deductũ, quorũ regna
duodeuiginti fuiſſe teſtis ẽ Pli.vj.Hęc regio ab ortu ha
bet Arios a meridie Carmaniam,ab occaſu Medos,a
ſeptentrione Hyrcanos.

¶ Pars a pari,ꝙ ꝑtes ſimul iũctę pares.i.ęq̃les ſint toti
Vel dẽ a pario ꝙ pars a toto deducta,& quaſi parta ſit.
poteſt etiam dici a parum,ꝙ pars ſit quid parũ reſpectu
totius.Dicunẽ vero partes,in quas diuiditur totũ.Qñ
q; tñ ꝑtes ꝓ officio poni conſuetũ eſt.Et dicimꝰ meę ꝑ
tes ſunt,& mearum partium eſt,hoc eſt meum officium
eſt.Hic fit compoſitum expers quod eſt ſine parte.

¶ Particula diminutiuum parua pars,a quo particulare
quod ad partem ſpectat.

¶ Particulariter & particulatim aduerbia ſigni.mẽbra
tim & per partes Cic.lib.i.ad Hęren.Si ſummatim non
particulatim narrabimus.

¶ Particulones dicuntur cohęredes & qui partem patri
monij ſumunt.

¶ Partim aduerbium ſigni.qñq; ex ꝑte,vt partim ſubti
cuit crimen,ꝑtim cõfeſſus ẽ.Aliqñ idẽ eſt quod pars vt
partim hominum venerunt.i.pars hominum venit.

¶ Particeps qui ꝑtẽ capit.Dicimuſq; ꝑticeps ſum labo
rum tuorum,& particeps ſum tibi in laboribus. Curtius
Quod fuiſſet,illi in periculis particeps.

¶ Participo,as,partẽ tribuo.Hie.Tunc erit eiꝰ fructꝰ
quum ei Chriſtus dominus cælorum regna participaue
rit.

¶ Participiũ ꝑs orõnis dẽ ꝙ ꝑtẽ capiat nominis ꝑtẽq;
verbi,ꝑticipia iũcta cũ verbis infinitis ſeruant vim par
ticipiorũ,Hic ꝑticipalia noia dicta ſunt gerũdiua quę li

cet nõ ſint pticipia,ſimilia tñ pticipijs ſunt. Nã & caſ⁹ & gña & tpa & ſignificatiões habent more pticipiorũ & poſt ſe caſus regũt nõ ante,q̃uis legaꝛ. In cõuertẽdo domínus captiuitatẽ Sion.i.dum conuerteret dñs,vel conuertente dño captiuitatẽ,ſed nõ eſt vſurpanda talis locutio. Differunt aũt gerundiua a pticipijs,ꝙ ipſa rei ad miniſtrationẽ ſignificãt ſine tp̃e,vt tenet me occupatio iuris dicẽdi gerũdiuũ eſt,nec tp̃s ſignificat futurũ,ſed rei adminiſtrationẽ in iure dicendo. Illa vero tẽpus ſine rei adminiſtratione,vt tenet me cura dotis numerandę participiũ eſt futuri ſignificatũ ſine rei adminiſtratiõe,prætera gerũdiua duplicẽ ſignificationẽ habet,pticipia vnã tñ. Sed ſciẽdũ ꝙ gerundiua q̃ ſociata ſunt ſubſtantiuis paſſiue accipiunꝛ,diſiuncta vero modo actiue mõ paſſiue,ſed paſſiue cũ ſine p̄poſitione & ſine genere in ablatiuo & quaſi abſolute ponũꝛ. Quint. Sed memoria excolendo,ſicut oĩa alia augeꝛ.i.dũ excoliꝛ. Verg. Alitur vitiũ creſcitq; tegẽdo. Idẽ. Aegreſcitq; medẽdo. Et Vritq; videndo Fœmina,hoc eſt cũ tegitur vitium,cum curaꝛ æger,cum videtur fœmina. Sal. cum accuſatiuo mediante ad. Pauca ſupra repetã quo ad cognoſcendũ oĩa illuſtria magis magiſq; in apto ſint.i. vt cognoſcanꝛ. Iungũtur & gerũdiua cũ plurali nũero ſingulari voce. Pli. Cũ illorum videndi gratią me in forum contuliſſem. Aliqñ pticipiũ ſumiꝛ ꝓ pticipatione. Hiero. in expo. can. Cõſidera ne forte poſſit & illud corpus ꝙ aſſumpſit Ieſus cõmune ei cũ ſpõſa cubile noĩari,qm̃ quidẽ videꝛ ꝑ ip̃m eccleſia Chriſto eſſe ſociata,& pticipiũ verbi dei capere potuiſſe,ſecundũ ꝙ mediator dei & hominum dicitur. Sic etiam ſolet dici,cauenda eſſe fœminę participia quo ſignificatur fugiendum eſſe fœminę conſortium.

ℨ Partũ ꝓprie dꝛ labore acquiſitũ,qui nullꝰ ptus ſine labore & dolore. Fit aũt a pario is, Ci. Male pta,male dilabuntur. Plau. in pœ. Male partum male diſperit

¶ Partior ptiris & partio ptis,partiui ptitũ,futuro partiã & ptibo,ptiar & ptibor. Plau. in Aſi. Hanc quam nactus ſum p̄dam cum illis ptiam. Hier. in p̄s. Lętabor & ptibor ſicimã. Eſt aũt partiri ptes facere& q̃ſi diſtribuere. Verg. Socios ptiꝛ in oẽs. Sal. ꝓuincias inter ſe ptiuerant Ab his fiũt cõpoſita,Impertio actiuum. Impertior tã paſſiuũ q̃ deponẽs a.i e,mutata ſicut fit in expers. Et ſignificat impendere vel partem dare & participem facere. Cice. Huic rei aliquid temporis impartias. Amb. Poſteaq̃ apoſtoli ad euangelizandum regnum dei ſũt deſtinati gratię cęleſtis impertitur alimentum. Idem. Vtinam dñe Ieſu velis mecum iſtos non ieiunos dimittere, ſed impertitis abs te epulis reficias eos vt poſſint tuis alimonijs fortiores infirmitatẽ ieiunij nõ timere. Cice. Atq; etiã viro forti collegę meo laus impertitur. Dicimus autem impertio nemini laudẽ mei laboris, ſicut & imptio neminem laude mei laboris,ſicut fit in dono. Terẽt. plurima ſalute Parmenonem ſuũ impertit gnato.

¶ Diſpertio vel diſpertior varie ptio. Plau. in Aul. Hercle iniuria diſpertiuiſti,pinguiorẽ iſti agnum habẽt. Noni. Vt pariter diſpertiantur bona patris. Bipertior. Tripertior. Quadripertior. Quĩquepertior,a quibus bipertita,tripertita,& huiuſmodi.

¶ Partiarius colonus ſiue aliꝰ quis cũ quo aliq̃d cõmũe habemus & ptimur. Cato. Vineã curandã partiarius bene curet,fundum arbuſtum agrum frumentarium ptiario fœnum pabulum ꝙ bobus ſatis ſiet,quę illic ſciat cętera omnia pro indiuiſo. Idem. Calcem partiario coquẽdam qui dant calcarius perficit & coquit.

ℨ Paruulis idis,tuberculũ iuxta dentes in gingiuis naſcens. ℨ Pararius. idem quod proxeneta,nomen latinum. Sene. lib. iij. de benefici. Quidam volunt nomina ſecum fiere,nec inter poni pararios.

¶ Parum aduerbium ſignificat modicum,a quo paululum pauxillum,& pauxillulum diminutiua.

¶ Parũper paruo tẽpore quaſi ꝑparum,hoc eſt valde parum,ſed p̄poſtere. Plaut. Expecta hic parumper. Interdũ ſignificat paulatĩ. Ver. pulſuſq; parũꝑ Corde dolor

¶ Paruus a,um,quod eſt non magnum. Cuius diminutiuum eſt paruulus. Hinc etiam paucus,a quo diminutiua Pauculus & pauxillus.

✤ Paſalli odores vocari poſſunt quos olere cõſueuimꝰ. Item ij quos in pilas reductos manibus geſtare ſolemꝰ præſertim peſtilentię tempore. Cc.

ℨ Parmeno apud comicos nomen viri,quaſi deſes a para & meno maneo.

¶ Paſceolus vt inquit Var. ſacculus eſt ex aluta factus. Plaut. in rud, pręterea centum denaria philippea in paſceolo ſeorſum.

¶ Paſcha æ,& paſcha atis. Auſo. Nos etenim primus ſãctum poſt paſcha diebus Quod plane nomen Hębræũ eſſe,ac tranſitum ſignare docet Hierony. ſic inquiens, paſcha quod hebraice dicitur phaſe non a paſſione, vt plęrique arbitrantur,ſed a tranſitu nominatur,eo quod exterminator videns ſanguinem in foribus Iſraelitarum ptranſierit nec pcuſſerit eos. Aug. A diligentioribus & a doctioribus inuentũ eſt eſt,quia paſcha hębręum verbum eſt & non interpretaꝛ paſſionem,ſed tranſitũ,per paſſionem eñ Chriſtus tranſiuit a morte & ad vitam & fecit nobis viã credentibus in reſurrectione eius vt trãſeamus & nos de morte ad vitam. Sic enim ipſe dominꝰ ait. Qui credit in me tranſit a morte ad vitam.

✤ Qui paſchatis in geni. fingit cum ręcentioribꝰ errorẽ ſuũ manifeſtat. Quũ nullũ nomẽ tertiæ declinatiõis in a inueniꝛ ꝙ nõ ſit gręcũ,& gręca formatiõe ĩ ma terminatur,quia a prima perſona παρακείμενον πάθημα. Coru.

¶ Paſchalis & hoc paſchale ꝙ ad paſcha pertinet,vt paſchalis dies,& paſchale ſacramentum. paſchales vero oues,quaſi paſcuales dicuntur.

¶ Paſco is. paui paſtũ.i. comedo,& qñq; abſolute ponitur. Ver. paſcentes ſeruabit Tityrus hœdos. Quandoq; cõſtruiꝛ cum actõ,vt florem depaſta ſalicti. In hac ſignificatione etiã ſumiꝛ paſcor deponẽs. Verg. Paſcunꝛ vero ſyluas,& ſumma Lycęi. Horrenteſq; rubos & amãtes ardua dumos. Dicimus etiã paſcor equũ ꝑ hærbã vt Cætera paſcuntur virides armenta per hęrbas. Equus paſcitur hęrba vt ſylua paſtus arundinea. Equus paſcitur ĩ viridi pabulo. Vt paſcitur in magna ſylua formoſa iuuẽca. Equus paſciꝛ diẽ & noctẽ,vt ſępe diem noctemq; & tũ ex ordine menſem paſcitur. Interdum paſcere eſt cibum alteri p̄bere,& quaſi cibo ſaginare. Et ſic dicimus Hęrba paſcit equũ. & paſco equũ hęrba. Ver. Veloces Spartę catulos acrẽq; moloſſum paſce ſero pingui. Vnde per tranſlationẽ paſcere poniꝛ ꝓ delectare. Idẽ atq; animũ pictura paſcit inani. Et paſcere oculos. eſt viſu alicuius rei gratę eos oblectare. Interdum ꝓ fouere, alere. Idem. Qualẽ infœlix amiſit mãtua cãpũ, Paſcẽtẽ niueos hærboſo flumine cygnos. Interdũ ꝓ augeri & creſcere,vt & ſacrum tibi paſcere crinẽ. Huiꝰ cõpoſita ſunt Cõpaſco Depaſco,paſcẽdo abſumo. Et depaſtus dꝛ agrum bos,ꝙ cibũ ex agro ſumpſit. Hie in Exod. Si dimiſerit iumentum ſuum vt depaſcatur aliena reſtituet. Idem Depaſtꝰ ager paſſiue,hoc eſt paſcendo conſumptus Diſpeſco,diuido & proprie pecus a paſtione deduco. Expaſco, Depaſco,perpaſco in totum paſco,ſatio.

¶ Paſcito as. pe. cor. frequentatiuum a paſco. Var. Nũc feras q̃ in ſylueſtribꝰ locis paſcitant,cicures quę cultis.

¶ Paſcuũ a quo plurale paſcua,in quibꝰ pecudes paſcũtur,ſiue ager paſcuꝰ ſit,ſiue pratũ,ſiue mons aut collis. Colu. li. viij. in eo rure ꝙ paſcuo caret ↄtineri poteſt exiguo & qualicunq; pabulo contentus. paſcua cenſorijs tabulis dicebantur omnia ex quibus populis redditus haberet,quia diu hoc vectigal fuerat.

¶ Paſcua æ. idẽ ꝙ paſcuũ. Hierony. in Eſaia. Et erit in paſcuã bouis,& in coucul cationẽ pecoris. Et in p̄s. Ab hoc fiunt, Depaſcor & impaſcor, quod eſt intus paſco. Co. lib. ij. Neque ſuem velimus impaſci pratum,quoniã roſtro ſuffodiat & ceſpites excitet.

¶ Paſcuꝰ a,um. Vnde Paul. Syluã paſcuã appellat,que paſcuis pecudum deſtinata.

¶ Paſcales oues & gallinæ dicũtur q̃ paſſim paſcunꝛ,a paſco ſiue a paſcuis quaſi paſcuales. Luci. paſcali pecore ac mõtano hirco atq; ſoloce. Hie. li. i. Reg. Mulier illa habebat vitulũ paſcalẽ in domo,& occidit eum.

¶ Paſilus & paſeolus legumina vulgo nota q̃ & phaſilꝰ & phaſeolus dicuntur. Cc.

¶ Paſtus,a,um. participium qui cibum ſumpſit. paſtus us,cibum ſiue cibationem ſignificat. Gellius Alia luce orta auis in paſtum profecta eſt.

¶ Paſtio idẽ qđ paſtꝰ,q̃uis hoc magis ad brutorũ alimẽta pertinere videaꝛ. Col. li. j. porculatoris vero & ſubulci diuerſa ꝓfeſſio,diuerſę paſtiones. Vnde etiã Varrõis index de villaticis paſtionibus ad bruta pertinentibus.

¶ Paſtor qui curã habet paſcẽdi,vt eſt apud Euã. paſtores erant in eadem regione cuſtodientes vigilias gregis

¶ Paſtoralis & hoc paſtorale qđ eſt paſtoris,vel qđ ad paſtorẽ ptinet,vt paſtoralis cura,paſtorale officiũ. Var. Tertio gradu a vita paſtorali ad agriculturã deſcẽderũt.

¶ Paſtorius a,um. quod ad paſtorem pertinet. Var. lib. ij. de re ruſt. An ea q̃ tria here dixiſti mihi de paſtoria re

ℨ Paſtoricꝰ a,um, idem eſt quod paſtoralis apud Augu, vt carmẽ paſtoricum liij. Achademicorum.

¶ Paſtoricius a. um. idẽ qđ paſtorius. Idẽ. li. j. Cũ hoĩes paſtoriciã vitã agerent,neq; ſcirent etiam arare terrã.

¶ Paſtillus diminutiuũ videtur a paſta,q̃uis fiat mutatio generis. Quidã a paſtu deriuãt. vbi & genꝰ ſeruat. Feſtꝰ a pane. Eſt autẽ forma panis parui. Hora. ĩ ſer. Paſtillos ſilus olet. Gorgonius hircũ. Et paſtilli ſunt qui illinunꝛ Vide in dictione Emplaſtrum.

¶ Paſtillum neutri generis, ſicut docet Feſtus fuit genus libi rotundi quo vtebãtur in ſacris.

¶ Paſtinaca genus radicis virtutis calidę. Macer. Et paſtinacę virtus in ſemine tamen. Itẽ paſtinaca genus piſcis, de quo Plinius.

¶ Paſtinũ pe. cor. eſt vt Col. li. iiij. refert ferramentũ bifurcũ quo ſemina pagũꝛ. Palladiꝰ aliter accipit cũ ait. paſtinũ fieri nũc tp̃s eſt Menſura paſtini hæc eſt in tabula quadrata iugerali vt centeni octogeni pedes per ſingula latera dirigantur.

¶ Paſtinare eſt agrũ fodere. Col. lib. iij. Tũ in terrã bene paſtinatã & ſtercoratã rectũ ſarmentũ defigito. Huiꝰ cõpoſitũ eſt repaſtino as. Repaſtinari dicebãt veteres vineas q̃ refodiebãtur. Hęc eñ ꝓpria appellatio reſtibilis vineti erat,nunc antiquitatis imprudens cõſuetudo quicquid emoti ſoli vineis pręparaꝛ repaſtinatũ vocat. Vnde quidã repaſtinari agrũ dicũt, cuius natura fodiẽda mutaꝛ. Pli. lib. xix. Præcipuus fit caulis ſapore ac magnitudine primũ oĩm ſi in repaſtinato feras. Hinc repaſtinatio pro reuocatione quandoq; capitur. Vnde ꝑ trãſlationem dicuntur libri Repaſtinationum.

¶ Paſtinatus us. ipſa paſtinatio. Col. lib. iiij. Neq; enim parũ refert ſuſpenſiſſimũ eſſe paſtinatum. Et ſi fieri poſſit veſtigio quoq; inuiolatum.

¶ Paſtomis idis. inſtrumẽtũ ferreũ ſiue ligneũ qđ ad cohibẽdã equorũ tenaciã naribꝰ vel morſui imponiꝛ. Luci. Paſtomides huic de naribus ingentes pendent.

¶ Paſſer auis a patiendo,eo ꝙ morbũ caducũ patiãtur paſſeres. Quo etiã noĩe ſignificãꝛ oẽs aues. Vñ cũ Cic. dixit oĩbꝰ paſſeribꝰ ĩſitã a natura voluptatẽ,de oĩbꝰ auibꝰ ĩtellexit Hodieq; aues ipſas ĩ cõmũe paſſeres vocãt Hiſpaniarũ vernaculi. Et paſſer nomẽ piſcis,& nomen loci. Mar. Non mollis Sinueſſa feruidiq; fluctꝰ paſſeris aut ſuperbus anxur. A paſſer fit diminutiuũ paſſerculus

¶ Paſſer ſolitarius, auis aliquanto grandior paſſere, ac ſubnigrior, ſolus per domorum culmina incedens cantu ſuauis. Paſſer marinus altera auis.

¶ Paſſio pturbatio affectꝰ & affectio, gręce pathos dꝛ. A neotericis vero auctoribꝰ eccleſiaſticis paſſio vſurpaꝛ ꝓ animi vel corporis morbo. Sũt aũt quatuor præcipue paſſiones,duę a bonis gaudere. ſ. & cupere,ſeu ſperare Lętitia de p̄ſenti eſt,ſpes de futuro bono. Duę a malis, dolere & timere,dolor de p̄ſenti,timor de futuro malo.

¶ Paſſiuꝰ a,ũ,qđ paſſionẽ denotat,vñ paſſiuę qualitates dictę ſunt nõ ꝙ patiãꝛ aliq̃d, ſed ꝙ faciãt paſſionẽ. Mel nãq; vt dulce ſit nõ a dulcedine aliq̃d paſſũ eſt,ſed dulcẽ guſtãtibꝰ efficit paſſionẽ. Paſſiuę autẽ q̃litates rectiꝰ dicũꝛ albedo & nigredo,& eorum media.i. rubor & pallor. Hęc eñ nõ niſi vel aĩæ vel corporis paſſiõe naſcũꝛ,vt eñ nigreſcat aliqs corporis paſſiõe,vt rubeſcat vel palleſcat aię efficiꝛ,q̃ cũ turpitudinis verecũdiã ferre nequerit,quaſi ad obtẽtũ ſui ſanguinis copiã & exteriores ptes corporis fundit eoq; fit vt pudore nimio rubeſcamus. Pallor quoq; ſimili animę paſſiõe cõſiſtit cũ pculſa metu nimio ad cordis vlteriora cõfugit,eãq; ſanguis inſeqꝛ adeo vt deſertũ ſanguine,qđ eſt in cõſpectu corpus albeſcat. Hæ igiꝛ qualitates ſi in corpore perſeuerẽt,qa ſcđm eas quales dicimur, ipſæ quoq; qualitates paſſiuę cẽſenꝛ. Si vero ad breue tp̃s extiterint,ita vt cito diſcedant,paſſiones eas potiꝰ noĩamꝰ. Eritq; inter paſſiuas qualitates & paſſiones iſta diſcretio, ꝙ paſſiones ad tp̃s exortę facile cõmutãtur paſſiuę vero qualitates ſcđm quas quales dicimur perpetuo perſeuerant.

ℨ Aliquãdo paſſiuum dꝛ ꝙ eſt indiſcretũ & confuſũ nomen a paſſiuo deductum, ſic paſſiua Venus, paſſiua libido apud Firmicum vſurpatur pro publica, & communi & promiſcua. Et paſſiui amatores apud eundẽ qui paſſĩ, & indifferenter omnes fœminas amant.

¶ Paſſus,a,um,a patior. idem ꝙ perpeſſus Ver. O paſſi grauiora. Vñ vua paſſa q̃ in ſiccãdo paſſa eſt ſolẽ. Pli. Quin & patientia nomen acinis datur paſſis,hinc & vino nomen datum quod paſſum vocatur.

¶ Paſſus,a,um,a pateo idem eſt ꝙ patens extenſus. Plau. In portum vento ſecundo velo paſſo peruenit,id eſt ocyſſimo curſu paſſa vela dicimus expaſſa diſtãta explicata vento tumentia ac plena.

¶ Paſſus,a,um,a pando idẽ eſt qđ diductꝰ, porrectus, diſperſus. Terẽ. in Phor. Capillus paſſus, nudus pes. qđ & expaſſum aliquãdo dicimꝰ,& mutatione a in e diſpeſſum. Plauſus in Mi. Diſpeſſis manibus. Veteres eñ paſſum dixiſſe nõ pãſum & expaſſum nõ expanſum. Gellius Seruiusq; teſtantur. Dicit enim Seruius. Ideo autẽ pando non facit panſum,quia plærũq; n quod in prima verbi poſitione inuenitur in pręteriti participio nõ eſt, vt tondo tuſus. Et licet alia euphoniæ cauſa varienꝛ vel in generibus vel in numeris nactus tamen & paſſus n, penitus nunquam patiuntur. Paſſis manibus dicimꝰ qđ eſt diductis atq; diſtentis. Tertul. tamen oppanſum velum dixit,pro oppaſo & extento. Idem. Expanſos inq̃t vngulę fodiant, cruces ſuſpendant.

¶ Paſſus ſus, ſpatium quod patet in ſpatio pedũ,qa patens apertũq; eſt. vel quia ſic pedes pateſcunt. A pateo enim paſſum ſupinum eſt. Cũ vero non eſt paſſum clauſum dicitur. Et ob hoc claudere eſt de illo ſpatio intercepto diminuere,& minorem paſſum facere.

¶ Paſſum genus liquoris. qđ ex vua paſſa cogitur. Fit ex vua quã gręci ſtichã, noſtri Apianã vocãt, vuis in vite diutius ſole aduſtis,aut feruẽte oleo, donec paulo amplius dimidiũ pondus ſuperſit, fuſaſq; leniter vuas exprimunt & colligunt. Qui autem volunt ſecundariũ paſſum facere adijciunt vinaceis tantum aquæ puteolanæ quantũ ex prima preſſura paſſa fluxit. Defrutũ vero vinum eſt muſto vſq; ad dimidiam partem decoctũ.

¶ Paſſim aduerbiũ a paſſu ſig. a paſſu diſtãte ſparſim vel nõ vbiq;,cũ ſit ſine iteruallo, vt hęrba eſt in prato vbiq̃ grex vero paſſim paſciꝛ, qa aliq̃d interualli eſt inter pecudẽ & pecudẽ. Sed cõfũnduntur quãdoq; ponitur iterdum pro vndiq;. Lactanꝛ. Conſtituit aſylũ eo paſſim cõfugerũt ex finitimis locis. Interdũ ꝓ quolibet. paſſimq; in littore ſicco corpora curamꝰ, id eſt vt quiſq; vult ſiue indifferenter. Hie. Sola ſcripturarũ ars eſt quã ſibi paſ

ſim omnes vēdicāt Aliquādo pro vbiq; Lactā. Creditur ei paſſim tanquam cognitę veritati.

☿ Paſtophori penulti. corre. ſacerdotes ſacroſancti ęgyptiorum honoratiores cęteris, dicti paſtophori quod ferant Pallium Veneris. Cui nomen eſt paſtos. Paſtophoros etiam venus eſt appellata, ꝙ thalamum nuptialem curet & adminiſtret.

☿ Paſtophorium paſtophori domicilium. Apđ Eſdrā ſic legitur. Exurgēs Eſdras in paſtophoriū. Ionathe & hoſpitat⁹ illic nō guſtauit panē, nec bibit aquā. Hieron. in Eſai. paſtophoriū eſt thalamus in quo habitat prępoſit⁹ tēpli. Et in libro Machabe. Viderūt ſanctificationē deſertā, & altare prophanatū & portas exuſtas & in atrijs virgulta lata ſunt ſicut in ſaltu vel in mōtibus & paſtophoria diruta. Quidā accipiūt ꝑ thalamo nuptiali. Vñ & Ven⁹ appellata eſt paſtophoros q̄ſi thalamifera, ꝙ thalamū nuptialē curet, & adminiſtret. Nā παστὸς, thalamus nuptialis dicit̃ qui alio nomine νυμφιδίον, appellatur.

☿ Parſiteles nomē ſculptoris egregij, qui Iouē eburneū in Metelli ęde fecit. In gręcia Italię ora natus, & ciuitate Romana donat⁹, quē argētea primū ſpecula feciſſe auctor eſt Pli. praxiteles vero pictor gręcus fuit.

¶ Paſiphae dictio tetraſyllaba, hęc fuit filia ſolis. & vxor Minois regis Cretę, quā ĩ fabulis ferūt ex tauro genuiſſe Minotaurū qui partĩ hoĩs effigiē habebat partĩ tauri, Proper. Vobiſcū Europę nec proba paſiphae.

¶ Paſithea vna ex tribus gratijs, quam alij Euphroſynē vocant.

✤ Paſithoe vna atlantidū Atlantis & Aethræ filia. Cc.

✤ Paſicigris fluuius alio noĩe Tigris dictus. Cc.

¶ Patagia fluuius Sicilię ἀπὸ τῶ πατάγυ, id eſt a ſonitu Nam per ſaxa fluēs clamare videtur. Clau. Et ſaxa rotātem pattagiam.

¶ Patagiū aurea chlamys quę pretioſis tunicis ſuperindui ſolet, & q ita induti ſunt patagiati dicũt. Et patagiarij q huiuſmodi veſtes cōficiũt. Apul. Vberes em̃ crines leuiter emiſſos & ceruice depēdulos, deiñ ꝑ colla diſpoſitos ſenſimq; ſinuato patagio reſidētes pauliſper ad finē cūglobatos in ſummū verticē nodus aſtrinxerat Patagius morbi genus.

¶ Patara pen. corr, vrbs Lyciæ vbi Apollo dabat reſponſa. Dicta a pataro Apollini filio, vel de alio pataro Lapeonis filio. Hic patareus a, um. Sta. li. i. the. Phœbe parēs ſeu te Lyciæ patarea niuoſis Exercēt dumeta iugis. Ouid. Patarꝗaq; regia ſeruit.

¶ Patauiū vrbs quā Antenor cōdidit quę & Padua. vide in dictione padua.

¶ Pateo es. paſſus patere eſt apertū eſſe. Plaut⁹. Ingredere tu, fores iam diu patēt. Hinc patens & patulū quę inter ſe differūt, ꝙ patens ſit quod ad tēpus patet. Vergili. Et Portas iubet eſſe patentes. patulū quod ſemper patet vt arbor, Idē. Tytire tu patule recubās ſub tegmine fagi. Hinc Plaut⁹ Bouem patulū appellat, cuius cornua diuerſo ſunt ac late patent,

☿ Pator hiatus, & apertio, a patendo nomen deductum ſicut vagor ꝑ vagitu, & fluor pro fluxu. Apul. lib. iij. Qđ altrinſecus ædium patore perflabili.

¶ Patulus a, um, pen. cor. de quo modo in pateo.

¶ Pateſco is. aperior, patens fio. Quandoq; tamen pro primitiuo ponitur Salu. Hinc late pateſcentibus cāpis exercitum tuto emittit.

¶ Patefacio is, patentem facio. Hiere. Sic arridens patefecit ingreſſum. Hinc patefio. Terētius in Phor. Ego nullo remedio poſſum me euoluere ex his turbis, quin ſi hoc celetur in metu, ſin patefit in probo ſiem.

✤ Patulcius dictus eſt Ianus quia tempore belli portæ templi eius pateant. Cc.

¶ Patulico as. pen. cor. aperior, patulus fio. Pli. patulicantibus quinquageniſquinis barbulis coronat.

¶ Patibulum modo ſeram ligneam qua oſtia clauduntur ſignificat, a pateo, ꝙ hac remota valuæ pateant. Tit. Si quiſquam hodie pręter hanc poſticum noſtrum pepulerit patibulo hoc ei caput defringam. Modo crucem, & ſic a patior fieri manifeſtum eſt. ☿ Saluſtius. patibulo eminens affigebatur hinc patibulatum dicitur a Plauto. Eſt etiam patibulum inſtrumentum vindemiatorium. Cato. Vindemia & oleitate facta patibula omnia in ſuo quęq; loco reponenda.

¶ Parthe a Cicero. dicuntur perturbationes, ſiue animi ęgritudines. A Gellio affectus vel affectiones. A Lactā. modo vitia, mō affect⁹. Aug. Expreſſi⁹ ea paſſiōes vocari tradit, qualia ſunt ęgritudo, dolor, gaudiū, metus, triſtitia, cupiditas, ira. Quos animi motus platonici, & Ariſtotelici dicunt etiam in ſapientem cadere, ſed moderatas rationiq; ſubiectas. Stoici vero negant in ſapientem cadere, qui dicūt ſapientem apathem, id eſt impaſſibilē & apathiā impaſſibilitatem probant. Nā talē dicūt eſſe ſapientis animum qualis eſt mundus ſupra lunam. ſ. imperturbatum, quem nulla perturbatio obnubilet, nulla triſtitia obturbet aduerſus quos reclamat ipſa natura.

¶ Pathetica oratio dicta eſt quam ex rhetorica arte pręcipitur dirigi oportere aut ad indignationem, aut ad miſericordiam.

¶ Pater qui aliquem genuit, quo etiā nomine Aui, Abaui, proaui, Ataui, Tritaui continentur. Hinc patrū noſtrorū memoria dicimus, id eſt maiorum noſtrorū. quanq̄ maiores intelligi poſſint quicunq; erāt ante Tritauos ſicut minores qui etiam poſt Trinepotes futuri ſunt. patris etiam nomen religionis eſt. Vnde dij oēs patres vocabantur. Similiter pater nomen eſt reuerentiæ. ꝓpter qđ Romulus centum Senatores quos ad reipub. curam elegit, ſiue quia is numerus ſatis erat, ſiue quia ſoli centum erant, qui ad id idonei eſſent patres ab honore vocauit, ſiue ab ętatis vel curę ſimimilitudine.

✤ Quoniam de deductione huius nominis pater, inter Grammaticos magna eſt concertatio aperiam nunc de origine quid ſentiam, eſt enim dictio compoſita ex duobus corruptis ex nomine & participio παῖς παιδὸς & τηρῶν. quaſi παῖδας τηρῶν, id eſt ſeruans pueros. Nam græci πατὴρ quaſi παιτηρ dicunt. Conellus.

¶ Paterfamilias dicitur qui primus eſt & imperium habet in familiam, ſiue qui poteſtatis ſuæ eſt ſiue puber ſiue impuber.

¶ Pater patratus. Vide in dictione patro as.

¶ Patres conſcripti qui in ſenatu patribus erant ſcriptis annotati.

¶ Patricij ſenatorū progenies. Liui. lib. primo. Romulus cētū creat Senatores q patres ab honore, patricij quoque progenies eorū appellati. Idē lib. x. En vnquā fādo audiſtis patricios primo eſſe factos nō de cœlo demiſſos ſed q patrē ciere auumq; poſſent? Cintius ait patricios appellari ĩgenuos. Vnde plebei patricijs opponũt. Nō enim ſenatores omnes erāt patricj. Tacitus. Hiſdē dieb⁹ in numerū patriciorum aſciuit. Cæſar vetuſtiſſimum quemq; ex Senatu, aut quibus clari parētes fuerāt. Hic patriciat⁹ us. pro ipſa dignitate. Sueto. in Augu. A Tarquinio priſco rege inter Romanos gentes allecta in ſenatum. Mox a Serui. Tul. in patricias traducta procedēte tempore ad plębem ſe contulit, rurſus magna vi per diuum Iulium patriciatum redijt.

¶ Patricius vicus Romę dictus eſt ꝙ ibi patricij habitauerunt iubente. Ser. Tullo vt ſi quid aduerſus ipſum molirentur ex locis ſuperioribus opprimi poſſent.

¶ Patritus a, um, penul. prod. quod eſt patris, ſicut auitus a, um, quod eſt aui. Sunt enim tanquā paſſiua. Cicero primo Tuſcula. Patritam & auitam vt ait Theophraſtus philoſophiam.

¶ Patrimus pe. prod. qui patrem adhuc viuentem habet pater patrimus qui cum ipſe pater ſit adhuc viuentē habet patrem In pontificio tamen iure pater patrim⁹ accipitur pro eo qui vulgo compater dicitur.

¶ Patrin⁹ a, um, qđ eſt patris, ſicut matrin⁹, a, um, qđ eſt matris.

¶ Paternus a, um, quod eſt patris. Terēt. in Adel. pol. haud paternum iſtuc dediſti.

¶ Patro as, ꝓprie ſignificat liberis operā do. Quint. tñ dicit, patrare apud antiquos ſancte & honeſte dicebatur Deinde conſuetudine in vitium lapſum eſt verbū. Vnde irrideri ſolitū eſſe Saluſtiū quāuis immerito. ꝙ patrare bellū dixerit, tanquā patro rē turpē duntaxat ſignificet. Ex quibus verbis colligitur priſcos patrare poſuiſſe pro perficere, nō ſolū cū opera liberis daretur, ſed ēt quū aliud quidpiā iā incœptū ad finē perduceretur. Vñ & patres patrati dicebantur, ꝙ ad patrandū hoc eſt peragendū iuramentū, vbi de fœderibus conuenerat mitterentur. Plutar. in Problem. Fœcialibus ſacerdotibus qui fœderibus faciendis pręſunt, pater patratus pręeſt. Inde dict⁹ ꝙ ipſe pater patrē haberet, ſicque filijs ꝓuideret, & patrē cōſuleret. Hui⁹ verbi cōpoſita ſunt Impetro quod eſt obtineo, & quaſi id quod cupio facio. perpetro quod eſt perficio, ꝑpetro mādo aliud perfici. Acti⁹ Age vero propetra qđ cœpiſti fieri. Et habent pe. cor.

¶ Patrizo patrizas, vel patriſſo patriſſas, paternos mores imitor. Terētius in Adelph. Laudo o Cteſipho, patrizas, te virum iudico.

¶ Patria vrbs ſiue oppidum vnde orti ſumus, ꝙ patria cōmunis omnium parēs ſit. Aliquādo & prouincia ipſa ex qua orti ſumus patria vocat̃. Sed improprie. Vñ Sal. Hiſpaniam ſibi antiquam patriam dixit. Ariſtophanes. πᾶ δὲ ἀγαθὸν ἐκεῖ πατρίς ἐστι. id eſt vbi bonū, ibi patria eſt. Zenob⁹ aũt πᾶσα γῆ πατρίς ἐστι τοῦτο μέρος ἐστὶ χρησμοῦ ὃν ἀνεῖλεν ὁ θεὸς Μελῶ τῷ πελασγῷ περὶ νίκης μαντευομένῳ

✤ Id eſt omnis terra patria eſt, hoc pars eſt oraculi qđ reſpondit Deus. Meleo pelaſgo de victoria vaticinanti

¶ Patrius a, um. quod eſt patrię, vt mos patrius, Cic. in Cato. Vigebat in ea domo mos patrius, & vigebat in eo animus patris & diſciplina. Aliquando dicitur quod eſt patris. Vergilius lib. xij. Patrio mucrone relicto.

¶ Patrianus a, um, quod eſt patrię. Cicero. Thermo. vt obtineat id iuris in agris, quod ei patriana ciuitas decreuit & dedit.

¶ Patricida pe. pro. qui patrem interfecit. At parricida dicitur qui vel cognatū vel ciuē aliquē vel aliū interfecit vel aduerſus patriam machinatus eſt, de quo ſupra.

¶ Patruus frater patris, ꝙ quaſi patris loco ſit. patruus magnus frater aui. patruus maximus frater proaui, & abaui, qui & patruus & abpatruus dicitur.

¶ Patruelis a patruo. Sunt enim patrueles patruorum filij qm̃ qui pr̃ alteri eſt, alteri eſt patruus, ſicut ſorores patrueles nūcupātur ex duob⁹ & ipſę fratribus genitę, auctor Iuriſconſultus. Nam ſororum duarum aut pluriū filij inter ſe Sobrini dicuntur, quaſi Sororini.

¶ Patriarcha patrū princeps, hoc eſt pontificū prim⁹ Hi quatuor prĩcipio fuere Roman⁹, Antiochen⁹, Alexādrin⁹ Hieroſolymitan⁹, poſtea trāſlata Byzantiū imperij ſede additus eſt & Conſtantinopolitanus.

¶ Patrimoniū bona paterna, hoc eſt hęreditas a patre relicta patrimonium vero ſancti Petri eſt regio Tuſcię. Vbi Soana oppidū. Sācta flora, Aqua pendēs, Griptę, ſanct⁹ Laurēti⁹, Balſena, Martha caſtrū, ciuitas Tuſculanella, mōs flaſconus, Balneū regiū, vrbs vet⁹, Ortha ciuitas caſtellana olim, Veiētana vrbs, Caſtrū nouū Nepæ, viterbium Sutrium, Roncilionum, & alia multa.

¶ Patronymicū quod ſub patris nomine ſignificat filiū vt Priamides. i. Hector Priami filius. Compoſitum nomen ex patre & onoma, ſed o in y vertitur.

¶ Patronus q aliquē in periculo defendit. Pędia. Si orator eſt aut aduocat⁹ ſi ius ſuggerit, aut præſentiā ſuā cōmodat amico, aut procurator, ſi negocium ſuſcipit, aut cognitor, ſi præſens cauſam nouit, & ſic tuetur vt ſuam.

¶ Patrocinor pe. cor. ſignificat tā verbo q̄ facto imbeciliorē protego. Lact. lib. v. Qui licet ſapiens fuerit patrocinari tñ verę iuſtitiæ nullo modo poterat qui caput ipſum fontemq; iuſtitiæ non tenebat. Hinc patrociniū ipſa protectio. Salu. Cuius patrocinio ciuitas plurimum vtebatur. Feſtus. Patrocinia appellari cœpta ſunt quum plębs eſt diſtributa ĩter patres, vt eoꝝ opib⁹ cura eſſet.

¶ Patera pe. cor. poculi genus latum ac patens. Verg. Spumātem pateram ac pleno ſe proluit auro.

¶ Patrę arum. ciuitas in Attica regione, quā pauſanias Aroen dici prius ſolitam affirmat mox a patreo mœnibus ampliatis nomen accepiſſe quod nunc habet. Huius meminit Plinius libro. iiij. Ouidius libro. vj. Meſſenęq; ferax patręque humileſq; Cleonę.

¶ Patina pe. cor. vaſis genus quo dapes elixę iurulētæ in menſam feruntur, Terentius. Iamdudum animus eſt in patinis. Hinc patinarius, a, um. quod eſt in patina cōditum. Plautus. Vel patinariū vel aſſum verſes quo pacto lubet. Dicta patina ab eo ꝙ pateat.

¶ Patella a patulo, vel πλάττω fingo, vel ab πλατεῖα quę eſt latitudo. vas latū eſt cōdēdis obſonijs aptū lanx ſeu paropſis. Hor⁹. in epiſtolis. Nec modica cœnare times olus oē patella. poteſt tñ eſſe diminutiuū a patina quam nonnulli volunt eſſe ſartaginē. Sed Iuue. diuerſa oſtendit quum inquit. Vrceoli pelues ſartago patellę.

¶ Patior pateris paſſum verbū cōmune ſignificat ſuſtineo, tolero, ęquo animo fero. Dicim⁹ em̃ patior te, tolero te, & patior abs te, tolero abs te. Et patior abs te multa incōmoda. Cōpoſita huius verbi ſunt cūpatior qđ eſt miſeror, & conſtruitur cū datiuo. perpetior vehementer patior. Hiero. ad Alga. Intra ſe bella perpetitur.

¶ Patientia eſt honeſtatis aut vtilitatis cauſa rerum arduarum ac difficilium voluntaria ac diuturna perpeſſio.

¶ Pathicus penul. cor. a græco πάσχω aſpiratione detracta ſignificat eū qui ſe iniri turpi libidine patitur. Vnde pathici pueri. i. paſſiui, pathicæ puellę. Iuue. Ille tenet ſpeculum pathici geſtamen othonis. ¶ Drauchus vero qui non propria libidine, ſed alterius alterū init. a faciendo dictus quemadmodum a pathiendo pathicus. δράω quippe facio ſignificat. Qui autē a drauchis ſubigi delectantur ſeq; eis ſponte proſtituunt cinędi dicuntur.

✤ Pathicus idem ad inanimata transfertur & comparationem recipit. Vnde Martialis. Pathiciſſimos libellos appellat laſciuos. Cc.

¶ Pathmos inſula in mari ægeo quæ ſicut Plinius ſcribit lib. iiij. patet circuitu. xxx. millibus paſſuum, in qua Ioannes apoſtolus exul apocalypſim ſcripſit.

¶ Paucus, a, um, contrarium eſt multo ab eo fit diminuti. paucul⁹. Aug. lib. j. Acad. pauculis diebus tranſactis poſtea quam in agro viuere cœpimus cum eo volui tentare pro ętate quid poſſent. A paucus fit paucitas.

✤ Paucum, id eſt paruum, a quo pauculū, itē a pauco nomine paucitas quo vtitur diuinarū literarum interpres Iob. x. Nunquid non paucitas dierum meorum finietur breui? Item paucies quo veteres pro raro vtebantur. Titinnius. Vxorem meam paucies videbo. Cc.

¶ Pauper generis communis, vel ſecundū aliquos omnis, a paulo lare, vel vt inquit Varro, a parua pecunia, apud veteres etiam paupera. Plau. Paupera hęc res eſt Hinc fiunt diminutiua pauperculus & paupercula.

¶ Pauptas. Var. li. j. de lin. lat. Pecunia q̄ erat pua abjca pauptas dicta eſt. Pauptatē qdā ab egeſtate ita diſtiguũt vt egeſtas ſit qñ ad victū neceſſaria deſunt. Paupertas qñ licet non ſint opes tamen neceſſaria ſuppetunt.

¶ Pauperies ipſa paupertas. Horatius. Impiger extremos curris mercator ad indos, Per mare pauperiem fugiens per ſaxa per ignes.

¶ Paupertinus pe. ꝓ. idē qđ paup. Varro. ꝙ ſi pauptina ſint elegātia ac cū caſtimonia. Sidonius. Quin potius paupertinus flagitatæ cātilenę culmus immurmuret.

¶ Paupero as, pauperē facio. Aug. ſup pſal. Veros pauperes ditat, falſos pauperat diuites. Plau. Mili. Quę improba eſt mentis vitio, dominū pretio pauperat. Hinc

depaupero. Var. Priuſq̃ domũ depauperaret ſũptu ſuo.

¶ Paueo es, paui, timeo. Hierony. ad Helio. Tũc ad vocem tubę pauebit terra cum populis. Hinc paueſco timidus fio, a quibus expaueo & expaueſco. Auguſt. Sed ne repentinum ouis expaueſceret lupum.

¶ Pauito as. pe. corre. frequentatiuum ſignificat valde timeo ſiue valde frigeo. Teren. in Hecy. Vxorem philomenam pauitare neſcio quid dixerunt ideſt laborare ex frigoribus, vt exponit Seruius. Nam & reciproca tranſlatio, & timor pro frigore, & frigus pro timore ponitur. Verg. Extemplo ænee ſoluuntur frigore membra.

¶ Pauor, vt ait Cic. lib. iiij. Tuſc. eſt loco mouens mentem. Ex quo illud Aennij, Tum pauor ſapientiam oẽm mihi expelleret ex animo.

¶ Pauidus qui ſemper timet, pauẽs qui ad tempus vel ex cauſa timet.

¶ Pauo onis. & pauus paui, auis multiplicis coloris. Gelli. Pauus e Samo pręſtantior eſt. Tradũt hãc auẽ nõ glorioſam ſolũ, ſed maliuolã. Laudata expãdit colores aduerſo maxime ſole. Fimũ ſuũ reſorbet inuidens hominum vtilitati cuius caro diutiſſime incorrupta ſeruatur.

✠ Pauonium acer, genus aceris criſpo macularũ diſcurſu a pauoninarum caudarum ſimilitudine. Cc.

¶ Pauio is, iui, verbum antiquũ, ſignificat ferio, concutio, tundo, Sũptũ eſt a gręcis, q παίειν dicunt percutere. Cic. de diui. Sed qa cũ paſcũt, neceſſe eſt aliquid ex ore cadere, & terrã pauire, terripuuium primo poſtea tripudiũ dictũ eſt. Hinc pauor qſĩ timor cor pulſat. & Pauſia oliuę ſpecies. Colu. Oĩe porro breuiſſimũ in rotundo e medio ad extremũ ſolida terra pauita maxime ſi eſt argylloſa ne ęſtu prærimoſa in rimis eius grana obliteſcãt. Hinc depuuio is. & oppuuio is. Luci. Palmiſq; miſellam depuuit me, id eſt verberauit Vnde oppuuia verbera dicũtur. Afra. Oppuuijs pueri coercentur.

¶ Pauimentũ dicitur ipſum domus ſolidamentũ ſiue incruſtatio, quã gradiendo calcamus a pauiendo tundendo ſiue feriendo dictum, ꝙ dum fiunt pauimenta pluribus ſimul diebus feriuntur, id eſt percutiuntur, tunduntur virgis ſeu marculis vt ſolidiora ſint, nec rimas faciãt Iuuenalis. Verre pauimentum nitidas oſtende colũnas. Cato. Pauimenta ad hunc modum facito. De teſta arida pauimentum ſtruito. vbi ſtructum eſt pauito, fricatoque oleo vt pauimen bonum fiet. Multa autem pauimentorum genera fuerunt apud veteres. Erant lithoſtrota paruulis coagmentata cruſtis. Erant ſubdialia a gręcis inuẽta, quę ſub dio erant, & in aperto quę vbi hyemes gelãt ſunt vtilia. Erant & Aſarota, de quibus Papinius in ſyluis. Suberantque nouis Aſarota figuris. Plinius appellat Euſarota, quoniam purgamenta cænæ in pauimento eueniri ſolent εὖ græce dicitur bene, σαίρω verro. Fuerunt & pauimenta barbatica ſubtegulanea ſcalptura. & græcanica.

¶ Pauimento as. pauimentũ facio ſeu pauimento ſterno. Vnde pauimẽta loca dicunt, in quibꝰ ſtrata ſunt pauimenta. Pli. lib. xxvij. Ergo pauimentandum vbi ſata ſit cenſent vt lachryma non abſorbeatur.

¶ Pauimentitius a, um, quod ex pauimento conſtat.

¶ Pauſia genus oliuæ a pauiendo, ꝙ non niſi pauiendo, id eſt tundendo oleum emittit, ſeu ꝙ antequam mole ſubijciatur tunditur.

¶ Pauſa æ, requies alicuiꝰ rei. Lucil. lib. i. Hæc vbi dicta dedit pauſam fecit ore loquendi.

¶ Pauſo as, quieſco. a quo repauſo, quod eſt rurſus requiem capio.

✠ Pauſarius a Seneca vocat̃ q remigibꝰ modos dat & remigandi officium quadam quaſi pauſa moderatur.

✠ Pauſiacas nomen auctoris ſicyonij, de quo Plinius. Inter pictores Pamphilus docuiſſe traditur pauſiacam ſicyonium primum in hoc genere nobilem. Horatius. Vel cum pauſiaca torpes inſane bella.

¶ Paulum diminutiuum a parum, cuius ſunt quatuor gradus diminutionis. ſ. paulum, paululum, pauxillum, & pauxillulũ. Terentius in Phor. Erat ei de ratiuncula iampridem apud me reliquum pauxillum nummorum.

¶ Paulus latina lingua modicus interpretatur, græca quietus hebræa vero mirabilis vel dictꝰ eſt paulꝰ a primo ſpolio qd' cõtulit eccleſię a paulo videlicet Sergio proconſule, quem apud Cyprum conuertit ad fidem.

✠ Multoſecus ſentiũt doctiores videlicet ꝙ binominis fuerit quẽadmodũ in veteris & noui teſtamẽti libris aliquot cõperimꝰ diuerſis noĩbus notatos velut. Idida qui & Salomon & Matthęus qui & leui dictus eſt ſic Paulꝰ ſaulus dictꝰ eſt in actis apoſtolicis Iã prędicans euangelium. dicitur enim ſegregate mihi ſaulum & barnabam Et alibi. Saulus qui & paulus plenus ſpirituſancto.

¶ Pauliſper aduerbium, i. valde paulum temporis.

✠ Pauſilypũ παυσίλυπον, locus ab amœnitate dictꝰ Pli. lib. iiij. Inter pauſilypum, & neapolim megaris ea putatur inſula quę nunc ab oui ſpecie dictam continet.

✠ Pauſanias Lacedæmonius imperator vna cum Ariſtide athenienſi vicit Mardonium medum regis generum apud plateas, cum. cc. millibus electis, &. xx. equitum millibus haud ita magna manu. Et cum multum incrementi lacedęmonijs adieciſſet in mores aſiaticos labi ſe permiſit, deinde eouſq; proceſſit res, vt cum Xerre ita conueniret ſe illi imperium lacedęmoniorum proditurum, ſi filiam ſibi in matrimonium dediſſet. Id vulgatũ quum reſciſſent lacedęmonij, pauſaniam exilio mulctauerunt. Fuit & Pauſanias nomen auctoris gręci q floruit Hadriani & Antonini temporibus.

✠ Pauxillatim ſignifi. a pocheto. Plaut. in epiſt. Cœpi rurſum vorſum ad illas pauxillatim accedere.

¶ Paxilus diminutiuum a palus pali. vt inquit Priſcia. Sed Cic. ad Brutum vult a paxillo palus fieri.

P ANTE E

PEcco as. proprie ſignificat adulteriũ cõmitto, dictũ quaſi pellico, i. cũ pellice coeo. vñ peccatũ ꝓ adulterio, quaſi pellicatus. Apud veteres eñ peccatus vſq; ad Ciceronis ætatẽ durauit Cicer. Nemo ita viuebat vt nulla eiꝰ vitę pars ſummę turpitudinis eſſet expers. Nemo ita in manifeſto peccatu tenebat̃, vt cũ impudẽs fuiſſet in facto, tũ impudẽtior videret̃ ſi negaret poſtea inualuit vſꝰ, vt peccatũ tm̃ neutro gñe ꝓferat̃ & gñaliter de oĩbus delictis atq; erroribꝰ dicatur. Cicero lib. j. offic. paſſiuo vſus eſt quum ait Multa peccantur.

¶ Peccatum & nomen & participiũ eſſe poteſt. Terẽ. in Eu. vtrũq; cõplexus eſt. Si quid eſt peccatũ, peccatũ imprudentia eſt. Primum nomen, ſcd̃m participium eſt. Vnde peccatior peccatiſſimꝰ. Hiero. ad Alga. per ꝑuaricationẽ mãdati incipiat mihi eſſe peccatius peccatum

¶ Peciolus diminutiuum eſt a pede. Afra. Atque adeo nolo nudo peciolo ambules. Et peciolus dicitur quo fructus pendet. Columel. libro. x. Cũ iam matura mala fuerint antequam rumpantur peciolos quibus pendent intorqueto. Idem & pedicinus dicitur.

¶ Pecto is. pexui vel pexi. vel pectui, pexũ ſignificat explico & pãgo capillũ. Verg. li. viij. pectebatq; ferum puroq; in fõte lauabat. Cic. in Catil. Qd' ꝓpriũ eſt Catilinę de eius delectu, immo vero de amplexu ac eius ſinu quos pexo capillo nitidos imberbes aut nõ barbatos videtis. Trãſfert̃ etiã ad alia. Nã & pectere citharã dicimꝰ, hoc eſt percutere & diſtẽdere pectine chordas. i. plectro. pectere lanã, pectere veſtes dicimꝰ, a quo & veſtes ipſę pexę dñr. Pli. Hiſtrię liburnięq; pilę ꝓpior quã lanę pexis aliena veſtibꝰ, hoc eſt veſtibus quę texũt̃. Nã in texendo pectinis morſibus veſtes feriuntur. Idem li. ix. Et ipſa ſtupa pectit̃ ferreis hamis, donec oĩs mẽbrana decorticetur. Huius verba cõpoſita ſunt Depecto, propecto. vltra in longum pecto. Ouidius in faſtis. Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam/Repecto rurſus pecto. Claudius. Sparge diem meliore coma crinemq; repexi. Blandius elato ſurgent temone iugales,

¶ Pexatꝰ q veſte pexa idutꝰ eſt. Mar. Pexatꝰ pulchre.

¶ Pectitus a, um. pe. cor. politus & ſubactus. Colu. Verum vbi iam puro diſcrimine pectita tellus.

¶ Pecten inſtrumentũ textorũ. dictũ ꝙ fila ĩ telis figat, a cuiꝰ ſimilitudine & pectẽ dictꝰ q explicat capillos. Et pecten cratis dentatę genꝰ, ſtylis ferreis ad colendũ terrã. Itẽ pecten dr̃ pubes, hoc eſt locus vbi pili apud verenda naſcunt̃. Iuue, Inguina tradũtur medicis iã pectine nigro. Dictus pecten quia vt barba indetõſa pectine indigeat, Eſt & citharę ĩſtrumẽtũ. Verg. lib. vj. Iã pectine pulſat eburno. Itẽ pectines ſiue pectũculi piſces ſunt q ſe ex aqua iaculant̃ ſagittæ mõ, de quibus Horat. in ſatyra quarta. Pectinibus patulis iactat ſe molle Tarentũ.

¶ Pectino as. pe. cor. Pli. Sunt gña terrę quorũ vbertas pectinari ſegetem in hęrba cogat. Vnde & pectinatum tectum dicitur a ſimilitudine pectinis in duas partes deuexum, vt teſtudinatum in quatuor.

¶ Pectinatim aduerbium ſignificat ad pectinis ſimilitudinem factum.

¶ Pectus anterior pars aĩalis a gula vſq; ad ventrẽ hoc homini tm̃ latum eſt, reliquis animalibus carinatũ. dictũ quaſi pactus a cõpactis coſtis. Eſt eñ pectus coſtis compactum q̃ veluti firmamenta pectoris ſunt, vel qd' preſſum ſit inter mammas. Et non modo ſuperficiem corporis, ſed cor ſub pectore ſignificat. Iuue. Nocte dieq; ſuũ geſtare in pectore teſtem, hinc expectoro.

¶ Pectuſculum dimi. paruum pectus.

¶ Pectunculus piſcis e molliũ gñe extra aquã ſe efferẽs ſagittæ modo. Quẽadmodũ & Loligo facere dicit̃. Cc.

¶ Pectoroſus a, umꝙ eſt magni & validi pectoris. Poeta In priap. Nemo eſt feroci pectoroſior Marte.

¶ Pectoralis & hoc pectorale quod ad pectus pertinet. vt faſcia pectoralis.

¶ Pectoriũ genꝰ quoddã vehiculi, quo vti Galli ſolebãt

¶ Pecus udis, tam maſcu. & neu. quẽ fœmini. eſt Aennius. Pecudi dare viua marito. Cice. lib. iiij. de rep. Cũ adhibeant in pecuda paſtores.

✠ Perottus in illo Ciceronis, Cũ adhibeant &c. legit pecora & nõ pecuda. ¶ Declinat̃ etiã hoc pecu. Solinꝰ de ſitu Britãniæ. Ita pubuloſa, vt pecua niſi interdum a paſtu arceãt̃ ad periculũ agat ſatietas. Similiter pecꝰ pecoris eiuſdẽ ſignificati eſt. Nã ſiue pecꝰ pecudis. ſiue pecꝰ pecoris dixeris ſignificat omne animal quod ſub hominis imperio e pabulo terrę naſcitur, vt boues, aſini, equi cameli, oues, caprę, & huiuſmodi. Itẽ Elephãti. Pli. Qui cũ elephanto cõgreſſus gemino ictu pecudem exanimauit. Varro li. ij de re ruſt. Qui gregẽ armẽtorũ emere vult obſeruare debet primũ, vt ſint hę pecudes ętate potius ad fructꝰ ferẽdos ĩtegrę q̃ iam expertæ. Inuenitur tamẽ pecus pecoris ꝓ multitudine pecorum ſeu pecudũ. Ver. Dic mihi Dameta cuium pecus an Melibœi? Idem. Caprigenũq; pecus nullo cuſtode ꝑ hærbas. Interdũ ꝓ oue Plin. lib. viij. Eſt ĩ Hiſpania ſed maxime Corſica nõ diſſimile pecori genus Muſicomũ caprino villo quam pecoris velleri ꝓpius. Quinti. Cur in vſum veſtiũ ſępe pecori lanę detrahunt̃. Interdũ dr̃ de omni animali qd' humana lingua & effigie caret. Verg. Ignauũ fucos pecus a pꝛęſepibus arcent. Hora. Omne cum proteus pecus egit. pecus pecudis pro oue ponitur. Plinius Ipſius animalis tanta narratur clęmẽtia aduerſus minus valida, vt in grege pecudum occurrentia manu dimoueat, ne quid obterat imprudens. Item de quocũq; animali ꝑter hominem dr̃. Verg. lib. iiij. Georg. de apibꝰ loquẽs, Et pecudũ cuſtodia ſolers. Luciꝰ de piſcibꝰ. Pręterea genꝰ humanũ multęq; natãtes ſquãmigere pecudes. Dicit̃q; pecꝰ (vt docet Varro) a pes ꝙ pedibus ſine ratione bruta ferant̃.

✠ Pecuda etiam neutro genere in vſu fuiſſe veterum affirmat authoritas. Siſenna. Iumenta & pecuda locis trepidare compluribus. Cc.

¶ Pecuũ Cato gtõ pl'ali ꝓtulit ab eo quod eſt pecu. Cc.

✠ Pecudinum a pecude, ſicut a pecore pecorium.

¶ Pecorinus a, um. ꝙ eſt pecoris, vt pecorina caro. Similiter pecoreus a, um. & pecudinus a, um. vt pecorea ſiue pecudina pellis. Dicitur & pecuinus a, um.

¶ Pecorariꝰ q pecua ſiue pecora publica redimit, vt ĩgt Aſconi. Romani eñ vetuſtiores nihil ĩ bonis aliud ꝑter pecudes habebant. Eſt etiã pecorariꝰ qui pecorũ curã habet. Aug. lib. xv. de ciui. dei. Hic erat pater habitãtiũ in tabernaculis pecorariorum. Idem Pecuarius dicitur.

¶ Pecuarius qui pecorum curam habet. Cicero ꝓ Deio. vt non ſolum Tetrarcha nobilis, ſed etiam optimus paterfamilias & diligentiſſimus agricola atque pecuarius haberetur,

¶ Pecuariꝰ a, um. ꝙ ad pecus ꝑtinet. Plau. in tru. Male vertit res pecuaria mihi apud nos. Colu. li. vij. pecuariꝰ canis neq; tam ſtrigoſus aut pernix debet eſſe q̃ qui damas ceruoſq; & velociſſima ſectantur animalia.

¶ Pecuaria dicũt̃ ab eo ꝙ eſt pecuare & per apocopen pecuar. Nã pecua (vt inquit Cice. in põpeiana) ab eo qd̃ eſt pecu venit, vt a genu genua & ſignifi. nõ ſolũ pecorũ multitudinẽ, vt apud Perſiũ. Findor vt archadię pecuaria rudere credas. Cic. li. iiij. ad Herẽ. Nã canes funguntur officijs luporũ cui nã pꝛęſidio pecuaria credamꝰ? Verumetiam omnia ex quibus po. Ro. haberet redditꝰ quia diu hoc ſolum vectigal Romanis fuit.

✠ Pecua dicuntur oues a nominatiuo pecu. Plau. ĩ Mer. Nos pecua ruri paſcere, nec pueros nutricare.

¶ Pecuaria æ, dicitur ſcientia parandi ac paſcendi pecoris, vt fructus ex eo capiatur. Quę & res pecuaria dicit̃. Var. lib. iij. de re ruſti. Tres libros conſtitui, e quis duos ſcripſi, primũ ad Fundaniã vxorẽ de agricultura. Secundum de pecuaria ad Turanium nigrum. Eſt & pecuaria locus in quo pecorum greges conſiſtunt. Var. lib. ij. Cuius nobiles pecuarię in Brutijs habentur. Idem Nõ quo non ego pecuarias in Italia non habeam. Itẽ pecuaria ꝓ pecorũ multitudine. Var. li. iij. Duo genera cum ſint paſtionum vnum agreſte in quo pecuarię ſunt, alterum villaticum in quo ſunt gallinæ ac columbæ & apes, & cętera quę in villa ſolent paſci.

¶ Pecuariam rem facere ſignificat armenta gregeſq; alere, quæ res ad ſcientiam paſtoris pertinet.

¶ Pecunia a pecore ſiue e pecu dicta eſt, quia omnis pecunię pecꝰ fuit fundamẽtũ. Col. lib. vij. In ruſticatiõe vel antiquiſſima eſt rõ paſcendi eadẽq; q̃ſtuoſiſſima ꝓpter ꝙ nomina quoq; pecuniæ & Peculij tracta vident̃ a pecore, ꝙ non ſolũ veteres poſſederunt, ſed adhuc apud quaſdam gentes vnũ hoc vſurpatur diuitiarũ genꝰ. Pli. lib. xxxiij. ſcribit pecuniam ſortitam eſſe nomen a nota pecudis qm̃ antiquitus nummi effigię pecudis ſignabãtur. Hinc Plutar. in publicola aſſerit in vetuſtiſſimis nũmis ſignum fuiſſe ouis & ſuis bouiſq; cõſpectũ. Pecuniæ vero nomine vt inquit Hermogenianus non modo nũmi hoc eſt numerata pecunia, ſed omnes res tam ſolidæ quam mobiles & tam corpora quam iura cõtinentur. Huius diminutiuum eſt peculiola.

¶ Pecunioſus quaſi pecuniæ plenus, hoc eſt pecudum, ſicut locuples locupſis plenus.

¶ Pecunialis & hoc pecuniale, ꝙ ad pecuniã pertinet. Aug. lib. vij de ciui. de. Raro tamen inuenies qui nõ habeat artem ſuam pecuniali mercede venalem.

¶ Pecuniarius a, um, ꝙ ad pecuniã pertinet. Amb. lib. j. offi. Ille pauper qui confert ſpiritualia pro pecuniarijs & ſi plurimum habeat gratię non abundat.

¶ Peculiũ a pecore ſiue pecu, ꝙ alicuiꝰ eſt. Vñ apd̃ maiores oẽ patrimoniũ dicebatur peculiũ, quia pecoribus vniuerſa eoꝝ ſubſtantia cõſtabat. Vnde ſcd̃m Seruiũ pecunia dicta eſt a peculio ꝓprie aũt ſignificat quicquid alicuius labore & induſtria partũ & lucrifactũ eſt. Cice. in parado. An eorũ ſeruitus dura eſt. qui cupiditate peculij nullã cõditionẽ recuſant duriſſime ſeruitutis. Et Celſus iuriſcõſul. ſcribit pecuniã ſine peculio fragilẽ eſſe. i. ſine lucro. Hinc peculiũ caſtrenſe dicit̃, quod a parentibꝰ, &

agnatis in militia degenti donatum eſt, vel quod filius ī militia acquiſiuit quod niſi militaret acquiſiturus non fuiſſet, Huius diminutiuum eſt peculiolum.

¶ Peculiaris & hoc peculiare quod ad ad peculiū ꝑtinet vel quod peculio deputatur, ſeu quod peculij ꝓpriū eſt. Plau. ī Aſi. Etiā opilio q paſcit mater alienas oues aliq̄ habet peculiarem qui ſpē ſoletur ſuam, Sed in vſu iam receptū eſt, vt peculiaris ꝓpriꝰ, ſiue ſpecialis, ſiue p̄cipuꝰ dicatur, nec cū alijs cōmunis. Sueto. in Cęſa. Preterea monetę, publiciſq; vectigalibus peculiares ſeruos prępoſuit. Hinc aduerbiū peculiariter ſpecialiter p̄cipue. Pli. lib. xxvij. Epiphoris peculiariter imponit̄, quaſi ſingulariter, & eius ꝓpria virtus. Quinti. lib. viij. Quod commune & alijs nomen intellectu alicui peculiariter tribuit̄ vt vrbem Romam vænales nouitios, & corinthia æra. cū ſint aliæ vrbes quoq; & vænalia multa, & tā aurū, & argentū q̄ ęs corinthiū. Et peculiare pro re ſeruili ponitur. Vlpia. Si peculiare vinū legatū ſit id contineri quod ſerui habuerunt. Peculiaris ſeruus dr̄ a peculio quod proprie ſeruorum eſt. Vnde Labeo paterfamilias peculium habere non poteſt, quemadmodum nec ſeruus bona.

¶ Peculioſus qui peculiū multū habet. Plaut in ru. Peculioſum eſſe decet ſeruum & probum quem hero p̄ſēte prætereat oratio aut qui inclementer homini libero.

¶ Peculor aris. & depeculor ſignificant ea q̄ ad rempu. ſeu principem pertinent, Hinc peculator & depeculator, qui tale furtum facit.

¶ Peculatus us, pecuniæ publicæ aut principis furtum ſicut ſacrilegium rerum ſacrarum.

¶ Peculio peculias quępiā peculio mulcto. Plau. in pſa. Scelus tu puer atq; ob iſtam rē ego aliquid te peculiabo.

¶ Pedes dicuntur quibus vtimur in gradiendo. Cuiꝰ ſingularis eſt pes, Pes aūt totū dr̄ qđ eſt a fœmore ad calcē Diuiditurq; in coxendicem, femur, genu, fœmē, poplitē crus, ſurā, & imum pedem, qui calx appellatur, & diuiditur in conuexum pedis, q̄ pars ſuperior eſt, & calcaneum q̄ eſt pars poſterior. Item in volam q̄ eſt pars medij pedis caua, plantā quę pars tota inferior eſt. Digitoſque & vngues. A vola pedis indita ſunt cognomina plācis, plotis, ſcauris, panſis, de quibus locis ſuis. Aliqñ pedes ponitur aduerbialiter, quod & pedibus qñq; dicitur. Sueto. in Cæſa. In agmine nonnunq̄ equo, ſæpius pedibus anteibat. Curtius. Pedes agmen circuibat. Qm̄ vero ſtandi fundamentum pes eſt, factum eſt in ædificijs area pes magnus dicatur. Pes etiā menſurę genus eſt, quo mēſurantur terrę & continet digitos. xvj. & multiplicatꝰ ī paſſus, & actꝰ, & climata, & iugera, & ſtadia, cēturiaſq;, mox etiam in maiora ſpacia procedit. Item funis quo in naui tenditur velū, & vulgo podia dr̄, Vergi. lib. v. Vna oēs fecere pedem. Plautus etiam remos nauium pedes appellauit, Item pes eſt metrica conſtructio ſyllabarum, vt ſpondęus dactylus. Verg. Ferte ſimul fauniq; pedem. i. metricam compoſitionem. Vnde pedeſtris oratio dicit̄ numeroſa, & ſecundū rationem metricam compoſita, ꝙ pedis officio fungatur. Nā ſicut pedibꝰ moueri corpora videmus, ita verſus ipſi cū ſcanduntur quibuſdā quaſi pedibus videntur incedere. Seu ꝙ pedali regula vtimur ad verſum menſurandum. Metra eñ per pedes incedunt. Vnde metimur heroica, & dicimus ea ſex pedū eſſe. Metimur Sapphica, & dicimus quinq; pedū & ſic de cęteris Preterea pes vocatur fœdū capitis animal a multitudine pedū. Plau. in Cur. Vt muſcę, culices, pedeſq; puliceſq; odio & malo & moleſtię, bono vſui eſtis nulli, Huius diminutiuo frequētius vtimur ſcilicet pediculus. Vnde pediculoſus & pedicularis. Fit autē pes a greco ποῦς a quo fiunt multa compoſita.

¶ Pedem ſtruere veteres pro eo vſurparunt quod eſt fugere & pedem retro ferre, retrocedere.

¶ Pedes itis. miles qui pedibus militiam exercet, ſicut eques qui equo militiam exercet.

¶ Peditatꝰ, us peditū copię, ſicut equitatꝰ equitū copię

¶ Pedeſter qui pedibꝰ iter facit. Apul. Qui mō in exercitū profectus eſt pedeſter. Dicitur etiā hic & hæc pedeſtris & hoc pedeſtre, vt pedeſtris exercitꝰ, pedeſtres copię, pedeſtria agmina. Dicimꝰ etiā pedeſtrē acceſſum q a peditibꝰ fit & nō equitibꝰ. Augu. lib. iiij. de ciuita. dei Aliaſq; deſidia maris pedeſtri acceſſu peruias factas ventis ac procellis euerſas eſſe ciuitates.

✤ Pedeſtria auguria dicebātur quę a lupo vulpe ſerpēte equo & cæteris animalibꝰ quadrupedibꝰ dabātur. Cc.

✤ Pedeſtris oratio dicitur numeroſa & ſecundum metricam rationem cōpoſita, q̄uis non ſit carmen. Cc.

¶ Peda & pedatura veſtigium humanum.

¶ Pedo as. i. vado, a quo repedo, quod ē quaſi pede itero redeo. Hiero. i lib. Macha, Heliodorꝰ recepto exercitu repedabat ad regē. Eſt & īpedo, de quo alibi. pedare etiā eſt viri vel alteri arbuſculę ſuſtētaculū adhibere. Vñ vineæ pedatę dicūt̄. Plī. Aut pedatæ vineę ſimplici iugo. Colu. li. v. pedatā vineā iugatāq; ſeqr̄ alligatoris cura

¶ Pedatꝰ a, um quod eſt ſuſtentaculo firmatū, vt vinea pedata. Quādoque etiā pedatus a pede humano, vel de aliquo animali. ſicut a manu manuleatꝰ. Sueto. de Othone. Fuiſſe traditur & modicæ ſtaturæ, & male pedatus, caluuſq;. i. diſtortis pedibus.

¶ Pedatio dicitur quando pedamentis vinea fulcitur.

¶ Pedato aduerbium poſitū eſt ꝓ repēte vel acceſſu quaſi per pedē, ſicut nunc vulgo dicitur Cato. lib. j. Orig. igitur tertio pedato bellū nobis facere. i. tertio reuerſi.

¶ Pedamē & pedamentū ſuſtentaculū quod alicui arbuſculæ adhibetur, ſicut palus quo vitis ſuſtentatur. Pli. Caſtanea pedamētis omnibus præfertur. Col. pedaminū ingerūq; & viminū ꝓſpiciendorum tradenda ratio eſt.

¶ Pedati aduerbiū. Plin. lib. xj. Leo tantum & Camelus pedatim gradiunt̄, hoc eſt vt ſiniſter pes nō tranſeat dextrum ſed ſubſequatur.

¶ Pedibus aduerbialiter ꝓtulit Cicero cū inquit, ingreſſus iter pedibus.

¶ Pedicinus idem eſt quod pes ſimiliter & peciolus.

¶ Pediolus dimi. paruus pes ſimiliter & pediculus.

¶ Pedepreſſim tarde paulatī, quaſi lenta & tarda itione

¶ Pedetentim aduerbiū cōpoſitum a pede & tento as. Cicero. Sin maius ſenſim erit pedetentimq; faciendum. Terent. in Phor. Dij beneuertāt quod agas, pedetentiq; tamē, quod Dona. exponit pro caute.

¶ Pedalis & hoc pedale quod eſt pedis. vt menſura pedalis. Colu. lib. iij. pedale quoq; verſus ſpaciū ſat erit inter ſemina relinqui. Itē. Scrobiculis pedalibus factis.

¶ Pedaneꝰ a. um. idē quod pedalis. Col. li. v. Et ideo in maritādis arboribꝰ nemo minorē pedanea ſcrobē vitibꝰ cōparat. Hinc Bipedaneus, Tripedaneꝰ, & huiuſmodi. Colu. lib. j. Bipedanea humus arboribus quatuor pedū abunde eſt. & li. quar. Tripedaneis relictis ſpatijs ꝑ quę ſemina excolūtur Et lib. v. Semipedaneā cōſitis reſolutā vitibꝰ terrā ſubiacere. Pedaneus iudex qui a pręſide conſtituitur vt minora iudicia diſcernat ꝙ is magiſtratꝰ nō vehatur curru, ſed pedibꝰ proficiſcatur in forum.

¶ Pediſſequus & pediſſequa famulus & ancilla qui & q̄ dominū ſeu dominam ſequitur.

¶ Pediculus diminutiuum paruus pes. Plin. Mollia ſūt loligo, ſepia polypus, pediculi octoni omnibꝰ. Hinc pediculi vocantur fungi, quibus pira, mala & huiuſmodi ſuſtinentur Idem. Tutiores fiunt fungi cum carne cocti aut cum pediculo pyri. Hinc pediculata poma quę pediculos habent, quibus ſuſpendi poſſint. Idem pediculus vermis ī capite. Pediculi quoq; terrę Scarabei terreſtres ticinio ſimiles. Sūt & maris pediculi a ſimilitudine pediculorum capitis quibus ad varia medicamenta vtuntur, Item pediculi populi in Calabria.

¶ Pedicoſꝰ ſiue pediculoſus cū deducit̄ a pes ſiue a pediculꝰ, q eſt capitis vermis, ponit̄ ꝓ eo qui ē plenꝰ ipſis vermibus. Plautus. pedicoſus ſquallidꝰ vbi me vidit caput ſcabit. Quādo vero a pędor, ſcribitur cū diphthongo & ſignificat quod mali odoris eſt. Varro de re ruſt. Solida terra pauita maxime ſi eſt argylla ne ſitu pediculoſa eiꝰ gratia oblitefcāt.

¶ Pedicularis & hoc pediculare, qđ ad pediculos capitis vermes pertinet. Vñ pedicularis morbꝰ quo corpus pediculis ſcatet. hūc morbū Gręci phthiriaſin appellāt Nā phthira pediculū dicūt. De hoc Serenꝰ. Noxia corporibꝰ quædā de corpore noſtro Progenuit natura volens abrūpere ſomnos Senſibus, & monitis vigiles inducere curas. Hoc morbo interijt Sylla Romanus ciuis.

¶ Pedica penul. cor. a pede ſignificat laqueū quo pedes illigantur. Ver. lib. j. Geor. Tum gruibus pedicas, & retia ponere ceruis.

¶ Pedio, is, veteres vſi ſunt pro eo qđ eſt pede & pulſo quaſi plauſum reddo, a quo fiunt compoſita Compedio, Impedio, & præpedio, de quibus locis ſuis.

¶ Pedaneum, inquit Palladius lib. iiij. ſuper rudis inducimus & aſſiduo vecte denſamus pedaneum.

¶ Pedarij qui in ſenatu ſententiā non dicunt, ſed ab alio dictam comprobant, mouentes ſe de loco & in partem eius qui dixit ambulantes. propter qđ qui ita faciūt ire in ſententiam pedibus dicuntur. Et ab actu tranſeūdi pedibus in aliena ſedilia pedarij ſunt appellati. Cic. ad Atticum. Inde in ſententiam pedarij cucurrerūt. Sententia eorum pedaria appellatur. Gellius tamen pedarios exiſtimat dictos fuiſſe Senatores qui ꝙ magiſtratū currulem nondum cœperant pedibus in curiam proficiſcebantur, nam qui curulem magiſtratum geſſiſſent curru vehi ſolebant.

¶ Pedum paſtorale baculū, ſeu virga incurua, qua pecudū pedes detinētur. Verg. At tu ſume pedū qđ me cum ſæpe rogaret. Eſt & pedū oppidū nō lōge a præneſtinis a quo pedani populi. Liuius libro. viij. Neq; tamen niſi admodū paucis populis. pedani adiuti ſunt. Tyburtes pręneſtiniq;, quorū ager ꝓpior erat, pedū peruenere.

¶ Pedo. is, pepedi, crepitum ventris emitto. Horatius in Ser. Nam diſploſa ſonat quantum veſica pepedi. Huius cōpoſitum eſt. Oppedo penul. pro. quod eſt cōtra pedo. Idem in eodem. Vin tu curtis Iudęis oppedere nulla mihi vnquam Religio eſt.

¶ Pegaſus pen. cor. equus alatus Perſei ἀπὸ τῆς πηγῆς i. a fonte, ꝙ iuxta pegas. i. fontē oceani natꝰ ſit, vbi gorgones habitabāt. hāc Higinꝰ & alij cōplures Neptuni & Meduſæ filiū dixere, qui in cœlū euolauit ibiq; inter ſydera conſtitutꝰ eſt. Arcticū circulū ſpectans, pedibus ęſtiuo orbi adnixꝰ, extremo ore caput Delphini tāgens & aquarij manū dextrā ceruici ſuę adiungens. Alij ex Meduſę ſanguine quā Perſeus interemit natū aſtruunt hic volauit in Helicona vbi ſaxū vngula feriēs fontem aperuit, & ex eo Hippocrene, i. fons equinꝰ appellatus Sed hic apud pyrenē fontē Corinthiū captꝰ eſt. Vnde Strabo. Fama eſt equum pegaſum cū potaret hoc in loco a Bellorophōte depræhēſum fuiſſe Alatū inquā Caballū e Meduſæ ceruice & de Gorgonis execto gutture ꝓſilientē. Hoc equo vſus eſt Bellorophōtes in expeditione ꝯtra Chimęrā. Vulgatū eſt & Caballinū fontē in Helicone erupiſſe cū ſubiectā ibi tellurem ferret vngula. Hinc pegaſeus, a, um, Perſiꝰ Pegaſeū melos. pegaſeus etiam dicebatur inſtrumentū in domibus ſuper quo tanquā iumento veſtes & ſimilia tenerentur ſuſpenſa, a pegaſa poetico, traductiōe nominis excogitata. fuit & hoc nomine iuriſperitus. Vnde & pegaſianū iuriſconſultum Pompo. de origine iuris. Fuit & pegaſus Triarchi filius cuius nauis pegaſæ monumentum accepit.

¶ Pegaſides pe. cor. muſę dictæ ſunt a fonte, qui pege dicitur, quem pegaſus ictu vngulę fingitur aperuiſſe. Ouidius. At mihi pegaſides blandiſſima carmina dictāt Item pegaſides nymphę quę & Naiades. Idem, pegaſis œnone phrigijs celeberrima ſyluis.

¶ Pega Theſſalię oppidum, quod poſtea Demetrias dictū eſt, ꝓpter qđ nauis lōga argonautarū pegaſæa nuncupatur, ꝙ Iaſon qui eā ędificauit fuit filiꝰ Aeſonis fratris peliæ regis Theſſalię. Ouid. Iāq; fretū Minyę pegaſęa puppe ſecabant. Hinc pegaſicus ſinus in Theſſalia eſt appellatus.

¶ Aſcen. Veriꝰ tamen pegaſa dicitur & pegaſeus, ſed a pegaſo equo pegaſides muſæ pe. cor. vt Ouid. docet.

¶ Peganon πήγανον latine ruta herba.

¶ Pegma, atis, qđ & pecma dicit̄, grecū eſt ἀπὸ τοῦ πήγνυμι, qđ eſt pāgo & extruo. Eſt autē machina quedā lignea in qua ſtatuę collocantur, & quaſi figuntur ad illas ſuſtinēdas. Interdū pegmata cū ludicris ꝓducebantur in ſcænam cum pueris etiā cōſidentibus ex lignis & tabulis quæ conſtabant vario picturę genere.

¶ Pegmatis formā Seneca ad Lucil. his verbis deſcribit. His annumeres licet machinatores & pegmata ꝑ ſe ſurgētia excogitāt & tabulata tacita in ſublime creſcentia, & alias ex inopinato varietates aut dehiſcētibꝰ quo cohęrebāt, aut quæ diſtabant ſua ſpōte cohęrentibus, aut ijs q̄ eminebāt paulatim in ſe reſidētibꝰ. Ioſephꝰ libro. vij. de bello iudaico. Maxime aūt ſtupor erat machinarū q̄ portabātur ſiue pigmatū fabricatio, ꝓ quorū magnitudine viribus portantiū occurrentes timebāt. Multa enim in tertiū nidū quartūq; ſurgebant. & magnificētia fabricæ cū admiratione delectabant. In his machinis ſimulachrū belli repræſentatū fuiſſe ſignificat, vt alij fugere, alij capi viderent̄, & per ſingula pegmata dux captę vrbis agebatur, ita vt captꝰ fuerat ordinatꝰ. Qui aūt in his machinis depugnabāt a Suetonio pegmares vocantur. Tradunt Claudiū obiecisse aliquādo beſtijs qui pegma in ſcęnam parum fœliciter produxiſſent. Plin. lib. xxiij. Princeps Caius in circo pegma duxit in quo cētum & vigintiquatuor argenti pōdo fuere. Feſtus ſcribit Pegmata eſſe aut ære aut marmore ornamenta quæ vt plurimū in atrijs quandoq; in porticibus auliſq; affigunt maiorum aliorumq; fortium virorum geſta certius quam pictura oſtendentia.

¶ Peiero, as, pe. cor. falſo & animo fallēdi iuro, ſeu iuramentum infringo. Ex per & iuro, abiecta r & u lōga in e breuem cōuerſa. Plaut. in aſina. Nam ſi quid fecit ſceleſte pro illo lingua peierat. Lact. li. j. Ergo aliqua poteſtas eſt quę pierantes deos puniat. Dicimus & periuro, as, quod periurus probat & periurium.

¶ Peior & deterior differunt, ꝙ peior a malo dicatur, deterior a meliore, id eſt minus bonus.

¶ Pelagus pe. cor. tā maſculi. q̄ neutri generis profundum maris ſignificat. Valeriꝰ Flaccus libro primo. O q̄tum terræ, quantum cognoſcere cœli Pręmiſſum eſt. pelagum quantos aperimus in vſus. Hinc pelagicus, a, ū, Colu. libro. ix. Cæteri ſaxatiles aut pelagici ſatis ex his ſed recentibus melius paſcuntur.

¶ Pelagia dicitur purpura pelago a quo & ſuccus eius pelagium vocatur.

¶ Pelamis. idis. generis fœminini genus piſcis thinni. Nam pelamides primo, ſed cum annuum exceſſere tp̄s thynni vocantur. Dictus ꝙ in luto moretur ἀπὸ τοῦ πηλοῦ id eſt a luto. Iuuena. Siccus petaſunculus & vas pelamidum. Plinius libro vigeſimoſecundo. Pelamidum generis maxima Apoplectos vocatur.

¶ Pelargus gręce, latine Ciconia dicitur, ſicut teſtatur Ambroſius lib. hexametron.

✤ Pelaſgis regio eſt Achaiæ vndiq; a mari remota quæ priꝰ Drymodis dicebatur. Inde pelaſgus, a. um. Cc.

✤ Eſt & pelaſgꝰ lauri genus qđ a Daphnoides & Eualte ab alijs dicitur. Cc.

¶ Pelaſgia regio gręciæ circa extremā partē Macedoniæ verſus Achaiā, olim Theſſalia dicta inter duo maria Aegeū & Ioniū platani folio ſimilis excurrit ꝓpter anguloſos receſſus a q̄ pelaſgi populi q̄ſi pelagi. i. Ciconię qm̄ arabundi ritu Ciconiarū propter multas natiōes iuerunt, vel pelaſgi a pelaſgo Iouis filio.

¶ Pelethroniū oppidū Theſſaliæ vbi primū domando

rum equorum vſus inuentus eſt.
¶ Peletronius nomen eius, qui primus (vt ſcribit Pli.)
frenos, & ſtrata equorum inuenit.
☩ Peletronij dicti ſunt lapithę a loco, qui ſubiectus eſt
pelo monti ab eo, ꝙ medicamentorum magna vis ibi
naſcatur quæ græci gloſſem attici ηϑόνα vocant.
¶ Pelops Tãtali filius q̃ curruli certamine cõtẽdit cum
Oenomao. Qui cũ didiſciſſet ex oraculo ſe tũc moriturũ
cum filia nupſiſſet, multis illã petẽtibus propoſuit cer=
tamẽ quo victus interficeretur, victor filiã duceret vxo
rem. Equorũ inſtituit curſum ad arã Neptuni, quę eſt in
Iſthmo Corinthiaco. cũ plures equorũ quos perniciofiſ
ſimos habebat velocitate ſuperaſſet, ſuperatoſq; pere=
miſſet, is equorum pernicitate vicit Oenomaũ, abduxit
q; ex pacto vxorem Hippodamiam. Hinc pelopidę di=
cti qui a pelope originem duxerunt.
¶ Pelopeius, a, um, nomen poſſeſſiuum. Vnde fabula
de pelope ſcripta, pelopeia dicta eſt. Iuue. pręfectos pe=
lopeia facit, philomena tribunos.
✥ Peloponneſus regio Achaię a Pelope Hippodamię
vero dicta & Tantali regis phrigum filio, quaſi pelopis
inſula qm̃ pene inſula eſt. Qui ſuperato Oenomao Hip
podamię patre in certamine totũ illud regnũ in dotẽ ac
cepit, & ex phrygia ſecũ in eã regionẽ duxit populum.
Hæc Apiæ ante appellata, & pelaſgia peninſula haud
vlli terrę nobilitate poſtferẽda. Circuitu. ccclxiij. milliũ
paſſuũ colligiť, anguſtię ſex milliũ ſunt, niſi erũpentia
e diuerſo q̃ dicta ſunt maria hinc Corinthiacũ illic Sado=
nicũ ſinũ efficiũt. In pelopõneſo ſunt Argos. Micenæ.
Corinthus. Lacedęmon Patarę. Maleo promontorium
Epidaurus. Regiones Archadia, Syconia.
¶ Peleus nomen patris Achillis. Vñ & Pelides Achil=
les dictus eſt. Hepheſtiõ ĩterpres Sophoclis Tragici in
Aiace tragœdia. ἄιακος ὑιὸς Διὸς ἐξ ἀιγίνης πηλεὺς καὶ τε=
λαμὼν ἐξ ἀιάκου ὧν ἀχιλλεὺς καὶ ἄιας ὁ ἀιαντος παῖς ἦν εὐ=
ρυσάκης. ✥ Id eſt filiꝰ Iouis ex ægina Peleꝰ & Telamõ
ex Aeaco, quorum Achilles & Aiax, & Aiacis filiꝰ erat
Euryſaces.
¶ Pelias adis, haſta qua Achilles ſolus vtebatur.
¶ Pelion mons Theſſalię. Ouidius. Pelion Hermoniæ
mons eſt obuerſus in auſtros. Summa virent pinus, cæ
tera quercus habent.
¶ Pella vrbs Macedonię fuit in littore Aegęi maris il=
luſtrata maxime natalibus Philippi Macedonum regis
& Alexãdri. Vñ & vterq; pellęꝰ dictꝰ eſt. Iuue. Vnꝰ pel
læo iuueni non ſufficit orbis.
¶ Pellax qui per blandicias decipit. Ver. Inuidia poſt=
q̃ pellacis Vlyſſi. Inde pellacia, fallacia. Idẽ lib. iiij. Ge.
Verũ vbi nulla fugã reperit pellacia.
¶ Pelliceo, ces pellicui raro habeť. Pellicio, icis, xi, ctũ
blãdiẽdo decipio. Vñ pellectꝰ, crebro pro perlicio. Te=
rentius in Phormione. Is ſenẽ per epiſtolã pellexit. cõ
poniť q; ex per & lacio, mutatis r in l, & a in l. Feſtꝰ. La=
cit, decipit, inducit. Lax lacis vero fraus eſt. Alax ſiue
lac lacio eſſe, q̃uis verba a lacio cũpoſita & fraudis & la=
ctis participem ſignificationẽ habeãt. Vñ & lacto ctas,
ꝓpter qđ & in bonã partẽ & in malã accipi poſſunt, vt
allicio, elicio, illicio, & alia. A pellicio fiũt pellax, pelli=
cator, pellicatus & pellex. Eſt & perliceo, ſiue perlicio,
quo vſus eſt Liui. lib. iiij. ſi textꝰ nõ eſt vitiatus. Nego=
tium (igt) dať, vt quos quiſq; poſſet ex collegio tribuno=
rũ ad interceſſionẽ perlicerent, pelliceo tamen & pelle=
xi & pellectꝰ magis in vſu ſunt, q̃ perliceo vel perlicio,
perlectus in iſta ſignificatione nequaquã haberi puto,
ſed pellectus tantũ ne a perlego putaretur.
¶ Pellicator qui ad fraudem pellicit.
¶ Pellex, vt inquit iuriſcõſultꝰ illa vulgo appellať, quę
cũ eo cui vxor ſit corpꝰ miſcet. Iñ apud oratores & poe=
tas pellex nõ tã viri q̃ vxoris nũcupatur. Cicero. Vxor
generi, nouerca filij filię pellex. Suetonius de Cæſa. pręⸯ
tereo actiones Dolobellę, in quibus eũ Dolobella pelli=
cẽ reginæ dicit. Cõcubina q̃ cũ cęlibe viro ſine nuptijs
locum tenet vxoris, quã gręco vocabulo παλλακὴν palla
cem appellamus. Sueto. de Veſpaſia. Inde quieti vaca=
bat accubãte aliqua pallacarũ quas in locũ defunctę Ce
nidis plurimas conſtituerat. Iuſtinus quoq; Cyri pallla=
cen nominat, licet vitio librariorũ pellicẽ ſcriptũ repe=
riatur. Pellex latinũ nomen eſt a pellicio qđ eſt blãdien
do decipio, quia blandiẽdo virũ ab vxore ſeducit. Cice.
in Sal. Omnium cubiculorũ pellex, & idem poſtea adul=
ter, id eſt puer lædebas alienas vxores præripiens eis
maritos, vir poſtea lęſiſti maritos pręripiens eis vxores
¶ Pellicatus, us, actus quem pellex exercet, ſicut con=
cubinatus quem concubina.
¶ Pellene penul. prod. oppidum Achaię (inquit Stra.)
A quo pellenei populi.
¶ Peligni ppľi Marſis finitimi, quorũ Metropolis eſt
Sulmo. Pelignũ em̃ eſt vrbs ex qua Ouidius duxit ori=
ginẽ, ſicut ipſe teſtať, pelignę gẽtis gloria dicar ego.
¶ Perluceo per mediũ luceo. Iuue. Cretice pelluces.
¶ Peloris, idis, genus conchę. Horatius in Ser. Muri=
ce Baiano melior lucrina peloris.
¶ Pelorus pen. prod. promontorium Sicilię Italiã ver=
ſus a peloro gubernatore nauis Annibalis ibi ſepulto.
Pomponius. Annibal fugiens ex Aphrica, cum ad has
anguſtias deueniret ſęuientis pelagi, & proditum ſe pu
taſſet, pelorum gubernatorem nauis occidit & tumula=
uit. De hoc promontorio. Lucanus lib. ij. Extremi col=
les ſiculo ceſſere peloro.
¶ Pelorius latine excelſus & vaſtus. Quo nomine dictꝰ
eſt Polyphemus ab Homero.
¶ Pelicanꝰ auis Aegyptia, naſciť in ſolitudinibꝰ maxi=
me Nili fluminis. Duo aũt ſunt pelicanorũ gñа, vt do=
cet Hiero. vnũ volatile, aliud aquaticũ, & latine dicunť
Onocrotali, Gręce πελεκᾶνος, nos pelicanus. Hæ aues
tanq̃ colaphis roſtrorũ dicuntur occidere paruulos ſuos
eoſdemq; in nido occiſos a ſe lugere per triduũ, poſtre=
mo dicunt matrẽ ſeipſam grauiter vulnerare & ſangui=
nẽ ſuũ ſuper filios fundere, quo illi ſuperfuſi reuiuiſcũt.
Hierony. ad pręſidium ſic habet. Pelicani cũ ſuos a ſer=
pente filios occiſos mortuos inueniunt, lugent & ſe &
ſua latera percutiunt, & ſanguine excuſſo ad latera cor=
pora mortuorum ſic reuiuiſcunt.
¶ Pellis dř cũ eſt a carne ſeparata, q̃ cutis antea diceba
tur. Iuue. Habes deformẽ ꝑ cute pellẽ, dicta pellis, vt
quidã putãt, a pellendo, ꝙ externas iniuras tegẽdo re=
pellat. Hęc poſtq̃ cõcinnata eſt ad calceos & cętera ope
ra facienda. Aluta dř Varro. Faſciolꝰ ſaccus eſt ex aluta
factus. Huius diminutiuum eſt pellicula.
¶ Pelleſuina locus vbi pelles venduntur.
☩ Pellicula diminutiuum parua pellis, vt in lib. Georg.
pelliculiſq; hædorum coli nuda.
¶ Pellicium vel pellicia veſtis ex pellibus. Hieron. cõ
tra Ioui. Deiecti in vallem lachrymarum tunicis conſu=
tis & pellicijs veſtirentur.
¶ Pelliceus, pellicea, pelliceum, quod eſt ex pelle. vt ve
ſtis pellicea.
¶ Pellitus, a, um, pe. pro. quod pelles habet. Properti.
Pellitos habuit ruſtica chorda patres.
¶ Pelliculo, as, pe. cor. pellibus obturo. Col. Vas oper=
culatum pelliculant.
¶ Pelliones qui veſtes pelliceas & alia ex pellibꝰ ope=
ra faciunt.
✥ Pellos ardeę auis ſpecies dicta a πέλας aduerbio qđ
ſignificat prope, qm̃ non volat ita in altum, quemadmo
dum aliæ ſpecies. Cc.
¶ Pello, as, quãuis non ſit in vſu, habet tamen compo=
ſita appello, compello, & interpello.
¶ Pello, lis, pepuli, pulſum, id eſt percutio, ferio. Terẽ.
Quiſnã a me pepulit, tã grauiter fores? Aliquando abi=
go extrudo. Plau. Pelle animo timorẽ mox aderit gna=
tus. Huiꝰ cõpoſita ſunt Appello ſiue aſpello, appello ꝑ

duplex pp, cõpello, depello, diſpello. Expello, impello
ꝓpello, ꝙ eſt a longe pello, amoueo. Saluſt. Collegã ſuũ
Antoniũ pactione ꝓuincię propulerat ne cõtra rẽpubli
diſſentiret. Aliqñ ſignificat vltra duco. Colu. lib. ij. Cum
ventum erit ad verſurã in priorẽ partem iugum propel
lat perpello ꝑfecte pello, induco. Liui. lib. j. Incenſam
multitudinẽ perpulit, vt imperiũ regi abrogaret. Repel
lo retropello. A ſupino pulſum fit frequentatiuum pul=
ſo as. Antiqui etiam dixerunt pultum a quo pulto as.
✥ Pelliris galerus dicebatur ex pelle factus. Cc.
¶ Pelta ſcutum breuiſſimum in modũ lunę iam mediæ.
Verg. Ducit Amazonidũ lunatis agmina peltis. A quo
nomine poſtea peltaſtæ pedites appellati ſunt, qui ad
motum concurſumq; leuiores erant.
¶ Peluis quaſi pede lauis, vt Varro inquit, a pedum la
uatione. Alij peluim ſinum aquarium putant in quo va=
riæ res peluuntur,
✥ Pelluo perfecte lauo. Cc.
¶ Pelluuiũ & pelluuia fœminini gñis. vas quo lauantur
pedes, ſicut maluuiũ & malouia vas quo lauantur manꝰ
Dictum pelluuium a pelluendo, hoc idem polubrum di
citur Labrum commune eſt, quod vulgo dicitur bacille,
ſimiliter & peluis.
¶ Peluſiũ vnũ eſt ex oſtijs Nili, & ciuitas in quadã Ae
gypti parte, q̃ Auguſtanica eſt appellata, prope Thebai
dem. Hanc vrbem cõdidit peleus Achillis pater, moni=
tu deorum poſt luſtrationem. Eo em̃ tempore peleus fu
rijs agitabať, quia fratrẽ Focum interemerat, & purgari
quęrebat. Hinc fit peluſius a, um, & peluſiacus a, um, pe
nultima correpta. Mar. Accipe Niliacam peluſia mu=
nera gentem. Verg. lib. j. Geor. Nec peluſiacæ curam
aſpernabere lentis.
¶ Peluſiotę, populi peluſiũ habitãtes. Hieronymus cõ
tra Iouinia. Impelle ſi vales peluſioten, vt manducet
cæpe. Idem ad pamma. peluſiotas nos appellant & lute
os animaleſque & carneos.
¶ Pẽdeo es. pependi penſum, ſignificat in ſublimi ſiue
ſuſpẽſum eſſe Tractũ a pẽnis auiũ. Verg. Incultiſq; ru=
bens pendebit ſentibus vua. Plau. in Aſinaria. Nudus
vinctus centũ pondo es, per pedes quando pendes. Hic
per tranſlationem pendeo ꝑ ſuſtentari ponitur. Oui.
Pendet & a veſtra noſtra ſalute ſalus. Qñq; ꝑ cruciari &
in pœna eſſe. Et ſic conſtruiter cum gtõ vel abltõ. Cice.
lib. j. Tuſcula. Quod ſi expectands vel deſiderando pẽ=
demus animis cruciamnr & angimur. Idem in Horten.
Et qui expectat pendet animi, & pendere dř qui nimio
deſyderio alicuius rei intentus ceſſat ab omni alio ope=
re, & id vnum ſollicitus expectat. Oui. Narrantis cõiũx
pendet ab ore viri. Verg. Dum conſulta petis noſtroq;
in limine pendes. Item dubitare. Sene. Pendet animus
& in diuerſa trahitur. Item ceſſare. Verg. Pendent ope=
ra interrupta minęq; Murorum ingentes. Huius com=
poſita ſunt Appendeo Dependeo Impendeo Propen=
deo & ſuſpendeo, ꝙ eſt ſupra pendeo. Colu. libro. v, Ru
ſticos ſubigere iugo palmam & ita collocare vt ſol mi=
nime ſuſpendeat. Interdũ eſt mediocriter vel quaſi im=
minere. Cice. P æto. Quid ipſa res modo honeſta modo
turpis ſuſpendet, flagitioſum eſt.
¶ Pendo is, pependi pepenſum, verbũ actiuum, Et aſſũ
pta e, fit neutrũ in alio ſenſu. Significatq; pondero & per
tranſlationem conſydero ęſtimo, Vnde & eos genitiuos
regit, quos verba pretium ſignificantia habere ſolẽt, vt
Magnipendo, paruipendo, nihili pendo, floccipẽdo, &
huiuſmodi. ꝙ eſt in magna & parua ęſtimatione habeo.
Vnde magis ſeparata quam compoſita ſunt dicenda, pẽ
dere eſt etiam ſoluere. Liui. lib. j. Ad equos emendos de
na millia æris ex publico data, & quibus equos alerent
viduę attributę quę bina millia æris in annos ſingulos
penderent. Saluſtius. Semper illis reges tetrarchę vecti
gales erant populi nationes ſtipendia pendere. Vñ pœ=
nam pendere proprie dicitur qui ob delictum pecuniam
ſoluit. Verg. Tum pendere pœnas cecropidę iuſſi. quod
ex eo tractum eſt quod ære graui cum vterentur Roma
ni eo penſo non numerato debita ſoluebant. Libralis ei
& dupondius appendebatur aſſis. Vnde ęris grauis pœ
na. hinc penſiones dictę ſunt Item pendere ſuſtinere
Lact. lib. ij. Eoſq; impietatis ac ſceleris ſui ſupplicia pẽ=
ſuros. Compoſita ſunt Appendo Compendo, vnde cõ=
pendium. Diſpendo, varie pendo a quo diſpẽdium. De=
pendo quod eſt do. Columel. lib, v. Nam aliter incaſſum
dependitur opera cũ degeneres etiam renouatę priſti=
num ſeruabunt ingenium. Expendo, Impendo, perpen
do, diligenter conſydero, ſeu perfecte pondero. Lactã.
lib. vj. Nihil em̃ ſapiunt niſi terram, bonaq; & mala ſo=
lius corporis ſenſu ac voluprate perpendunt. Cic. Quid
in amicitia fieri oportet, q̃ tota virtute perpẽditur. i. ex
acte ponderatur examinatur. Auguſt. lib. iij. de ciuitate
dei. Nec nos in ea re diligentius requirẽda per multorũ
ſcriptorum perpenſa teſtimonia demoremur. Propẽdo,
præpendo antependo. Proper. Cum tua præpendent
demiſſa in pocula ſerta. Rependo & ſuſpẽdo ſurſum pẽ
do alte ligo. Verg. Ante nouis rubeant quam prata colo
ribus, ante Garrula quam tignis nidum ſuſpendat hirun
do. Qñq; ſuſpẽdere eſt anxium eſſe. Plau. Vix compos
mentis ſum, ita, ita mihi ſuſpendit animum. Verg. Suſ=
penſi Eurypilum ſcitatum oracula phœbi Mittimꝰ. Et
qm̃ dñ anxij ſumus ẽt dubij efficimur. Suſpenſum qñq;
pro dubio ponitur. Sene. Suſpenſus animo quid ageret
cogitabat. Item pro placido ac ſilenti. Terentius ĩ phor
mione. Hęc vbi ego audiui ad fores ſuſpenſo gradu pla=
cide ire perrexi. Et ſuſpendere etiam eſt pendendo in=
terficere. Lactan. lib. iiij. Tum ſuſpenderunt eũ inter du
os noxios medium qui ob latrocinia dãnati erant Hinc
ſuſpendiũ pro ſuſpenſione. Gel. Suſpendio vitã finiuit.
¶ Penſo penſas, a pando vel a pendeo frequentatiuum
ſignificat ſæpe pondero. æſtimo, vel aliqud pro alio do.
Hiero, ad Iul. Paupercula vidua omnes dicitur in obla=
tione munerum dei ſuperare locupletes, quę non põde
re ſui, ſed offerentium voluntate penſatur. Vale. Max.
libro primo Deductus ac miſſus ad ſenatum legatus, vt
ex ſe & vno & ſene complures Pœnorum iuuenes pẽſa
rentur in contrarium dato conſilio Carthaginem petijt
Hinc compenſo diſpenſo repenſo. Hiero. De eo autem
quod niteris approbare conuitium & homicidium racha
& adulterium & otioſum ſermonem & impietatem non
ſupplicio repenſari iam reſponſum eſt.
¶ Penſito as. ſępe vel valde bene pondero examino.
Plin. lib. vij. Is demum vitam æqua lance penſitabit q
ſemper fragilitatis humanę memor fuerit. Gellius libro
primo. Aut virtutes penſitabat, aut vitia rimabatur, vt
iudicium eſſe factum ad amuſſim diceres. Et penſitare ẽ
ſoluere conſueſcere, Plinius libro duodecimo. Qui tra=
dit ſingula millia talentum auri annua pẽſitaſſe. Arabas
regibus perſarum. Cicero in oratione contra Mithryda=
tem. Qua tandem eſſe exiſtimatis aut eos qui vectiga=
lia vobis penſitant, aut eos qui exercent aut exigunt. i.
ſoluere ſolent.
¶ Penſitator, põderator. Gel. Verborum penſitatores
ſubtiliſſimi, a penſo as.
¶ Penſor qui ponderat, a pendo pendis. Aug. lib. v, cõ
feſ. Dubitare ſtultũ eſt, qui vtiq; melior ſit q̃ menſor cœ=
li, & numerator ſyderum, & penſor elementorum.
¶ Penſiculo penſiculas, idem ꝙ penſito. Gel. Penſicu=
la vtrumq; moderate, reperies ſuo quoq; in loco ſonare
aptiſſime. Hinc penſiculatores dicti ſunt qui aliorum di
cto ſiue dictiones exacte ponderant. Et penſiculate ad=
uerbium id eſt cum pondere.
¶ Penſilis & hoc penſile. pen. cor. quod ſuſpenſum &
ſublime eſt. Vt penſilis hortus qui ſupra ędificia factus
eſt, hoc eſt in ſolario, vel in aere ſublimis. Sic pẽſilis vua
Hora. Tũ pẽſilis vua ſecundas Ornabat menſas, penſi=
lis homo q ſuſpenſus eſt. Plaut. Reſtim volo mihi eme=

re qui me faciã penſilẽ,pẽſilis lectus,pẽſiles lychni,qđ ſuſpenſi ſint,& in aere pẽdentes,penſilis vrbs,q̃ ſubter cauata eſt.Plin.Leguntur & pẽſiles hortos,immo vero totũ oppidũ feciſſe nullo oppidanorum ſentiente.Idem Magnitudo & frequentia cloacarũ vrbẽ penſilem fecit. Penſile horreũ,ꝙ nos vocamus granarium,quod in altiore domus loco.Columel.lib.j.Sed nos ĩ noſtris regionibꝰ q̃ redũdãt vligine,magis illam poſitionem penſilis horrei probamus.Aliqñ tñ penſilis dr̃ mollis. Verg.Pilentis matres in mollibus.Ser.id eſt penſilibus nã molle & penſile conuertuntur.

¶Penſa a pendendo,quod pro aliqua re conducta ſoluitur.Et penſa plurali numero manipuli lanę vel lini q pẽdent ex collo & fuſo trahuntur. Nam cum dicimꝰ trahit penſa idem eſt ac ſi diceretur filat. Ouid.lib.ij.faſtorum.Lumen ad exiguum famulæ data penſa trahebãt. Iuſti.lib.j.Penſa inter virgines trahentem. Quandoq; penſa capiuntur pro filis.Verg.de textrice. Excuſſi manibus radij reuolutaque penſa.

¶Penſus penſa,um,ponderatus examinatus.Per trãſlationem ponitur pro bono & ſapienti. Plautus in Sti. Age tu vltra ſit conditio penſior,virginem an viduam habere.Quandoque ponitur pro æquo.Saluſtius. Neq; id quibus modis aſſequeretur dum ſibi regnum pararet quicquam penſi habẽbat.

¶Penſio dr̃ id quod pro re aliqua conducta ſoluitur id quod datur pro rei alicuius vſu.aut agri,aut domus.Cic. Leptę.Teneor tñ dum a Dolobellę procuratoribus exigam primam penſionem.

¶Penſionarius qui penſionem alicui ſoluere tenetur.

¶Pendulus pendula pendulũ,ꝙ pendet.Ouid. Laſſaret viduas pendula tela manus.Hiero.ad Pammachiũ. Maluit in humilioribus tuto pergere q̃ pendulo gradu in ſublimioribus fluctuare.Columella.Tum deiñ macriora & pendula loca luna creſcente fimo iuuanda ſunt.

✣Pentadactylos hęrba eſt arboris inſtar quę alio nomine Ricinus dicitur,alij Helioſcopium vocant.Cc..

✣Pentadorum lateris.i.terræ coctę ſpecies quinq; palmos continens.Gręci enim veteres doron palmum dicebant & dora munera quæ manu darentur.Cc.

✣Pentapeton quod & pentaphyllum dicitur,a noſtris quinque folium vocitatur.Cc.

♁Penia gręce,latine paupertas.

♁Penta græce latine quinq; dicitur a quo multa per cõpoſitionem fiunt.

¶Pentateuchus dici poteſt volumen quinq; librorum, nam πέντε quinq; τεῦχος volumen.

¶Pentaphyllon,hærba quinq; folia habens,habet multas virtutes.

¶Pentarchus qui,quinq; viris præeſt.

¶Pentecontarchus dici poteſt quinquagenarius,id eſt qui pręeſt quinquaginta.Nã πεντήκοντα pẽteconta quinquaginta dicuntur.

¶Pentecoſte,es,a pẽteconta dici põt quinquagenaria qm̃ hęc dies a reſurrectione dñi diſtat quinquaginta diebus.Nam pentecoſtes latine quinquageſimus dicitur.

¶Pentathli dicunt̃ illi qui in ludo quinq; artes gymnaſticas exercent,videlicet diſcũ,curſum,ſaltum,paleſtrã, & iaculationẽ,& ip̃a exercitatio pentathlon,latini alio nomine quinquertiũ,a quinq; artibꝰ,& ipſi pentathli.i. athletæ q his quinq; artibꝰ,ſe exercebãt quinquertiões appellant̃ a πέντε ꝙ ſignificat quinq; & ἆθλος certamẽ. Plin.de Myrone.Hic fecit Delphicos pentathlos.

¶Penthemimeris penul.cor.latine ſemiquinaria,cæſura eſt quoties poſt octo tẽpora ſyllaba relinquitur ꝑtemorationis terminans.Hęc autem communis eſt,vt Omnia vincit amor,& nos cedamus amori.Pente enim quinq; μέρις diuiſio vel pars.

¶Pentaſticę porticꝰ dicũt̃ a quinq; colũnarũ ordinibꝰ.

¶Pentapolis penul.correp.regio inter palęſtinã & Arabiam a quinq; ciuitatibus ſic appellata.Vbi Sodomũ & Gomorrũ oppida.Hinc regionẽ vt Solinꝰ ſcribit de cœlo tactã teſtat̃ humus nigra & cinere ſoluta. Naſcuntur ibi poma q̃ comedi non poſſunt,licet matura videãtur ꝙ leuiter manibus preſſa fumũ exhalent & in puluerẽ fatiſcant.Eſt & pentapolis regio in Libya a quinq; ciuitatibus dicta,quę & Cyrenaica vocatur.

♁Pentaglotos latine quinque linguis dicitur.

♁Pentapeton hęrba dicta quaſi quinq; penna.

♁Penthos a noſtris dicitur luctus,vnde pẽtheus nomẽ proprium.

¶Penus hic vel hęc quartę declinatiõis,& hic penꝰ peni ſecundũ Priſcianũ.Et hoc penus penoris.Et hoc penum.Et hoc penu indeclinabile,ſigni.omne eſculentũ poculentumq; quo veſcuntur homines.Dictum penꝰ q, ea q̃ longę vſionis gratia contrahuntur & recondũtur nõ in promptu ſint,ſed intus & penitus habeantur. Feſtus penora res neceſſarię ad victũ quotidianũ.Plau.in Perſa.Nam ſi penus annuus hodie cõuenit,cras populo ꝓſtituam vos.Teren.in Eu.Prius ad te penum omnẽ cõgerebam clanculum.Lucil.Vt vxori legata penus.Hora.in neutro genere. Annonę ꝓſit,portet frumenta penuſq;.Penũ Afra.Vos quibus cordi eſt,intra tunicã manus læua,dextra in penũ herile. Gel.Ex maſſurij auctoritate demonſtrat thus & cętera ligna quoq; penori adſcribi poſſe.Nos vero aromata,caſeum,carnes ſalitas & alia eſculenta dabimus ſeruanda.

¶Penuarium ſiue penuaria cella dicitur omne quod in penu reponitur,& ipſum penu,& quod in penu eſt.

¶Penuria quaſi vrens penu.vel ꝙ pene vrat,vel quod pene minus ſit q̃ neceſſe eſt,ſignificatq; omnem inopiã rerum & præſertim earum quę in penu recondi ſolent.

¶Penes ꝑpoſitio quõ ſumat̃.Vide in dictione Apud.

¶Pene aduerbium ſignificat quaſi.

¶Peneus fluuius in Theſſalia inter Oſſam & Olympũ decurrens collibus dextra læuaq; molliter curuis,in eo curſu Tempe quinq; millium paſſuũ longitudine & ferme ſex latitudine pulcherrimus ager.

¶Penelope Icari filia & Vlyſſis vxor,q̃ lanificio & abſentiã mariti ſolabatur & ꝓcos fruſtrabat̃,quibus ſe conſenſurã abſoluta tela pollicebatur,ſed vt eos lõgius fruſtraretur noctu retexebat,ꝙ interdiu texuiſſet.Dicta ab auibus q̃ penelopes dicuntur,cuius nominatiuus ſingularis eſt penelops,cum prius Arnęa vocaretur quaſi abiecta repudiataq;.Etenĩ in mare proiectam ab Icaro periboeaq; parentibus,ferunt educauiſſe penelopes.

¶Penis fœmini.gene.cauda dr̃ a pendendo.Vñ & offã porcinã cũ cauda,offam penitam dicebant. Hinc peniculos dicimus quibus calceamenta terguntur.Poſt autẽ penis,virile mẽbrũ dici cœptum eſt,ſicut & ſalax cauda quod non tam a pendendo q̃ a penetrando quidam dici voluerunt,& rectius maſcu.gene.profertur.Iuue.Nouerunt Mauri atq; Indi quem Pſaltria penem.

¶AScen.Eſt quidem maſculi.ſed apud Iuuena.q̃ pſaltria legitur.

¶Penitus a,um,pen.prod.ꝙ ex pene hoc eſt cauda ẽ. Vnde penita offa,offa porcina cum cauda,penitus pen. cor.ſignificat quod eſt intra.Plau.in Aſinaria.Age quęſo excrea vſq; ex penitis faucibus etiam amplius.Inde penitior,interior,penitiſſimꝰ intimus Inde penetro as.

¶Penitus aduerbium locale,quaſi pene intus,id eſt valde interne ſeu intrinſecus,vel intima parte & ſecreta,vt cum dico penitus me noſcis,hoc eſt intus & in cute.Vergi.Et cauſas penitus tentare latentes.Fit autem a penes.Id enim penes nos videtur eſſe,quod eſt penitꝰ reconditum. Interdum ponitur pro aduerbio qualitatis, & ſignificat prorſus vel valde.Vergi.penituſque ſonantis acceſtis ſcopulos.Quandoque ſignificat longe. Idẽ. penituſque alias aduexerat oras.Hinc penitus a,um,de qno mox eſt dictum.

¶Penicilla inſtrumẽta pictoria.Vide infra ĩ peniculus.

♁Peniculamentũ pars veſtis,q̃ terram attingit.Ennius

pendent peniculamenta.Imum ad quemque pedum.

¶Penetro as,quaſi penitus intro.Lact.lib.iij.ad Aegyptios & Magos & perſas vſq; penetraſſent.

¶Penetrabile ꝙ facile penetrat,Verg.Penetrabile telũ Mar.Ne madidos ĩtret penetrabile frigꝰ in artus.Interdũ ſumit̃ paſſiue,quod facile penetrat̃.Liui lib.xlv. Et ĩ aſpis locis ſilex ſępe ĩpenetrabilis ferro occurrebat

¶Penetrabile nomen ſubſtantiuũ ſignificat omnẽ partem interiorẽ domus vel tẽpli licet ſit intecta,ſeu omne quod in intimis ꝑtibus eſt.Vnde penetrale ſacrificiũ dicebatur ꝙ in penetrali,hoc eſt in intima ꝑte domꝰ fieri ſolebat.Lactan.de opi.Quatulum eñ videre poſſemus ſi mens ab intimis penetralibus capitis per exiguas cauernarum rimulas attenderet.

♁Eſt etiam adiectiuũ vt apud Vergilium.Eternũq; aditis effert penetralibus ignem quaſi penitus remotis.

¶Penates dicti ſũt dij domeſtici,quod penes nos nati ſunt vel quod non longe abſint ab hac vita,ſiue ꝙ penitus inſident.Ex quo etiã penetrales a poetis vocantur. Alij a penu hoc nomẽ deriuãt Macro.Penates eſſe dixerunt ꝑ quos penitus ſpiramus,per quos habemꝰ corpꝰ per quos rationem animi poſſidemus.Cuius nominatiuus ſingularis ſecundum aliquos eſt hic penas,ſecundum aliquos hic penatis.

♁Penatores qui penus geſtant.Cato.aduerſus maciliũ poſtquam nautas ex naui,hoc adduxi non ex militibus piſcatores penatores feci.

¶Peniculus,& penicillꝰ,ſiue peniculũ & penicillũ,q̃uis diminutiua videant̃ a penis,ſignificant tñ ea quibꝰ calceamenta,vaſaq; terguntur.Item quibus pictores pingunt,qm̃ ex caudarũ extremitatibꝰ fiãt.Plin.lib.xxxv. Arreptoq; peniculo lineã ex colore duxit ſummæ tenuitatis per tabulam.Idem in eodem.Vſus ad penicillum, aut ſi lignum colorare libeat.Quintil.lib.ij.inſti.Vt cælator cęlum,& pictor penicilla deſyderant.Item quibus albarium tectorio inſerunt,qui dicuntur tectorij penicilli.Plin.Setarum ex his e penicillis tectorijs cinis cũ adipe tritus.Itẽ quibus vulnera ſtipantur.Vel ideo ne claudantur.vel vt aperiãt̃ magis,vt ſunt penicilli ex linteolis cõcrepitis ex medulla ſambuci,& ex ſpõgia.Idẽ.Tũ peniculo vulnus apertum. Omne pręterea quo ad aliqd mundandũ illiniendũve vtimur,penicillum vel peniculum vocamus ꝑ̃ſertim ſi ex ſpongia ſit factum. Terent. in Eu.Quid ignaue peniculo pugnare qui iſtuc huc portes cogitas?Plin.Hyſſopumq; cum myrrha calidum penicillo illitum.Item ſpongię genus moliſſimum eſt qui penecillus dicitur ex quo fiunt penicilli.

¶Penna per duplex nn,auiũ eſt.Sũt eñ pẽnę maiores quam plumæ.Et eſt generale ad pĩnas.ſ.ſummitates & ad plumas pinnæ autem proprie ſunt pennę,quæ plumę,hoc eſt molliores & exiguę pennę non ſunt.

¶Pẽnula ſiue pinnula,pars ſumma auris ab acuitate dicta.vñ in Leuiti.legitur.Cuncta q̃ non habent pẽnulas & ſquãmas in aquis polluta erunt,ꝓprie vero pẽnula diminu.eſt a penna.Auguſt.lib.v.de ciuita.dei.Qui nec auis pennulam.nec herbę floſculũ,nec arboris folium ſine ſuarum partium conuenientia dereliquit.Cic.lib.iij. de na.deorum.Cum autem pennulis vti poſſunt,tũ volatus eorum matres proſequuntur.

¶Penula ꝑ ſimplex n,veſtis q̃ nebuloſo ſeu pluuioſo tẽpore ſupra tunicã aſſumitur loco pallij ad arcẽdas a corpore pluuias.Pomp.in panicea,Penulã in caput induce ne te noſcat.Quint.Cũ Galba penulã roganti amico reſpõdit.Si non pluet,nõ opus eſt tibi.Si pluet ip̃e vtar Iuue.Et multo ſtillaret penula limbo.Hęc ſi ex pellibꝰ eſſet Scortea vocabat̃.Mart.Ingrediare viã cœlo licet vſq; ſereno.Ad ſubitas nunq̃ ſcortea deſit aquas.Aug.lib. j.con.videtur ſignificare penulã fuiſſe habitum grãmaticorum.Quiſquis inquit penulatorũ magiſtrorum audit aure ſobria ex eodẽ puluere hominem clamantem & dicẽtem.Fingebat hęc homerus.Vlp.inter communia veſtimenta quibus vir & mulier promiſcue vtuntur penulas annumerat.Var.dixit nõ quęrẽdã eſſe penulam homini qui habet virtutẽ.Scribit Lãpri.Alexandrũ conſtituiſſe,vt ſenatores penulis intra vrbẽ frigoris cauſa vterentur cũ id veſtimentũ itinerum & pluuiæ fuiſſet.Erat etiã penula gauſapina candida ac villoſa qua per æſtum vtebantur.Mar.Is mihi candor ineſt,villorum gratia tãta eſt,Vt me vel media ſumere m eſſe velis.

¶Pennatus a,um,quod pennas habet,vt volucres pẽnatæ Sic impennatus qui pennas non habet.

¶Pennarium in quo pennæ reponuntur,ſicut calamarium in quo calami.

✣Penniculum penna eſt quę facili motu ventorum indicet flatum.Cc.

¶Penniger qui gerit pennas.

¶Penulatus penulo indutus.Vide in dictione penula.

¶Penularium locus in quo penulę reponuntur.

¶Peplus ſiue peplũ veſtis ſolẽnis quę inijcitur vel viro vel fœminæ,vel deo deæve.Verg.Crinibus iliades paſſis peplumq; ferebant.Plaut.Nũnquam ad ciuitatem veni niſi cum infertur peplum hodie.Poetæ tñ vt inquit Serui.abutuntur hoc nomine.

✣Peplos ſiue peplios fruticis genus.Pli.Portulaca q̃ pepliõ vocãt,non multũ ſatiua efficacior ſagittarum venena & Hemorrhoidum plagis impoſita extrahit.Cc.

¶Pepones,melones.Hierony.in lib.Nume.In mentẽ veniunt pepones.

¶Pepſis latine cõcoctio.Vnde peptice medicamenta ad concoctionẽ.q̃ foris adhibentur.ἀπὸ τοῦ πέπτειν.Inde Diſpepſia,mala concoctio quando cibi non ꝑficiuntur.

¶Per prępoſitio eſt,quę ſeparata quandoq; localẽ quãdoque temporalem habet ſignificationem,vt per vrbẽ vado,per medium diem operor.Quandoque denotat ꝑſonam,vt per medios ruit ac morientes nomine clamat Quandoque iurandi eſt,vt per pol.id per pollucẽ.Quãdoq; obteſtandi.Verg.Per te per qui te talem genuere parentes.Quandoque medium quendam & quaſi interceſſorem ſignificat,vt per meos amicos obtinui.Cicero Quod per me certior fias,id eſt me operante. Compoſita vero perfectionem denotant.Lactantius.Si legit perlegat.id eſt vſq; in finem legat.Cice.Nũcius qui literas accepit non pertulit.Aliqñ in bonum vel in malum accipitur vt perſequor.Aliqñ abnegatiua eſt,vt perfidus,ꝑiurus,qui fidem & iuſiurandum fregit.Aliquando ſignificat per medium ſiue trans,vt ꝑfluo,ꝑpluo,perſpicuũ ꝑ cuius mediũ videmus,vt Cryſtallus,Aliqñ habet vim aduerbij,& pro valde ponitur,tanq; ſuperlatiuo quã poſitiuo iungitur.Columel.lib.iiij.Nam crediſſe villicis, vel etiam vinitori ſocordis eſt,cum quod lõge ſit facilius adhuc perpauciſſimis agricolis contigerit,vt nigri vini ſtirpe careant.Cic.pergraue mihi viſum eſt.Et ſi addat̃ quam ſignificat maxime,vt perquam bonus,id eſt optimus,per quam magnus,id eſt maximus.Iungitur etiam ſuperlatiuo.Curtius.per quam maximo poteſt exercitu comparato.Aliquando ſignificat nimis vehementer,& in bonam & in malam partem,vt pertinax qui nimis tenax eſt durus & inexorabilis.De quo infra.Componit̃ autem cum dictione incipiente ab a,vt pergo,b,vt perbibo,c,vt percurro,d,vt perduro,e,vt pereo,f,vt perfero,g,vt pergratus,h,vt perhibeo,i,vt periurus,l,vt plego,m,vt permitto,n,vt pernocto,o,vt peroro,p,vt ꝑpendo,q,vt perquiro,r,vt pergo,quod ex per & rego componitur,vnde & pręteritum perrexi facit,ſ,vt ꝑſuadeo,t,vt pertinax,u,vt peruerto.

¶Pera pellis a collo ad lũbos pẽdens,a quo pera ſacculi genus.Hinc perã viatoriã vocamus qua panem & aliquid obſonij geſtare viatores ſolent,quemadmodum poculũ viatorũ quo vinum.Eius diminutiuum eſt perula.

✣Peracticum gummi genus quod naſcitur in Mędia ex arbore quam alij Brocon vocant,alij Malachran,nõnulli Maldacion.Cc.

❡Perȩa cū dipht. vlterior Iudȩæ pars, quia vt inqt Strabo. Regio quæ trans Euphraten eſt peræa nominatur.

❡Perago is. penul. cor. peregi peractum, pficio. Sene. Omnia inchoat, nihil pagit. Interdū perduco. Plau. Nauem peregit in portū. Apu. Et multas noctes peregi inſomnes. Interdum ptracto. Verg. lib. vj. Omnia percepi atq; animo mecum ante peregi. Interdum pertraho vel ptrahere facio, vt hic me ad carceres ad mortem vſque pergit. A perago fit peractio q̄ eſt perfectio. Cice. Senectus peractio ętatis eſt, peragere reū ſignificat condēnare, ſed Facere reum eſt accuſare, vnde ait iuriſconſultus peregiſſe reum non alias quis videtur niſi & condemnauerit. Plinius. Dum peragitur reus.

❡Peragro as, pe. cor. ex per & agro cōponit̄, iuxta præpoſitiōis & agri ſignificationē debet ſignificare p agrū ſiue agros ambulo. Sed quia ꝙ peragratur exprimitur, & p actō ipſius verbi ponitur, agri ſignificatio remouet̄ & pro ambulo ſiue inquirēdo circumeo ſumitur. Cic. li. iij offi. Et ob eam cauſam vrbe relicta rura peragrantes ſæpe ſoli ſumus. Hiero. Eandem oram Italiæ, quæ quōdam magna Grȩcia dicebatur laborioſiſſime peragrauit Hinc peregrinus peregrinor & peregre deducuntur.

❡Peranno as, ſignificat per integrū anni tempus viuo. Cōponitur em̄ ex per & anno as. Macro. li. j. Satur. ſcribit priſcos Romanos menſe Martio & publice & priuatim ad annā perānamq; ſacrificatumq; ire ſolitos, vt annare perannareq; cōmode liceret, hoc eſt vitam degere incolumen per annum integrum. Sue. in Veſpa. Ideoq; puella nata non perannauit, perenno vero per e, ſignificat diu viuo & duro, de quo infra.

✤Peratius hȩrba folio rotundo, caule palmum alto, ramis ſtantibus ab radice quatuor aut quinq; rubentibꝰ ſemipedali altitudine, ſucci plenis. Cc.

❡Perbibo pe. cor. perfecte bibo. Lactan. lib. ij. Infecti ſunt perſuaſione ac penitus eorum mentes ſuccum ſtultitiæ perbiberunt, ſed hoc per metaphoram.

❡Per cauſam, ſiue p ſpeciē, ſignificat p ſimulatā cauſā. Liui. lib. iiij. Vt cū appropinquaret ianuȩ rex per cauſā aliquā in āguſtijs ſuſtineret a tergo agmē. Idē. Hi poſtq̄ aliquid moueret colloquendū cū Annibale rati nocte p ſpeciem venandi vrbe egreſſi ad eum proficiſcuntur.

✤Percaſtor ſiue perȩcaſtor per ȩdem Caſtoris. Cc.

❡Percello is, perculi perculſum, ſignificat euerto, pcutio. Var. Alius teneram abietam ſolus pcellit. Aliquādo diſſero. Lucil. Ad nonum hoc percellit annum.

✤Percepterꝰ auis eſt ex aquilarū gn̄e, q̄ circa lacꝰ verſatur vulturi ſimilis alis minimis reliquas magnitudine antecellens, ſed imbecillis & degener ita vt a coruis ſȩpenumero verberetur. Cc.

✤Perenus aquilȩ genus ab Homero ſic vocatum, aliq Morphnum, alij Pygargum vocant. Cc.

❡Percipio is. pe. cor. perfecte capio. Aliqn̄ ponitur p intelligo ſentio, a quo perceptio.

❡Percitus penultima correp. nimis incitatus, qui ira ac furore accenſus eſt.

❡Percoarcto as, ex per & con. & arcto abiecta n, arcto vero frequentatiuum ab arceo fit, & ſignificat perfecte cogo ſiue confringo. Colu. lib. ij. de fæno loquens. Tūc demum inquit conuertemus, & vtrinq; ſiccatū percoarctabimus in ſtrigam atque ita manipulos vinciemus.

❡Percolo penul. cor. perfecte colo. i. amo ſiue veneror. Plautus in Tri. Feceris par tuis cæteris factis patrē tuū ſi percoles.

❡Percontor per o, & ſine c, ante t, a conto dr̄, quo nautæ vtunt̄ ad loca nauibus opportuna. Nā aquæ altitudinē cōtis ptentant Iuuena. eſſe aliquos manes, & ſubterranea regna Et contū & ſtygio ranas in gurgite nigras Atq; vna trāſire vadum tot millia cymba. Percūctor vero per u, & c, ante t, fit a cunctus a, um, ꝙ a cūctis p quiratur, ꝙ is qui curioſꝰ eſt p cūcta interroget. Et vtrūque ſignificat diligēter interrogo. Plau. Quid iſtuc in mente eſt tibi ex me mi vir p̄cūctarier. i. morari quȩrendo, ſiue per cuncta inquirere. Plin. percunctantiq; quanti licitaretur opera effecta paruum neſcio quid dixerat. Eſt etiā percunctari expectare. Teren. in phor. percunctatū ibi ad portum quoad ſe recipiat.

❡Percurro valde curro, ſiue currendo pſeuero. Plau. in Sti. pcucurri vt nūciarē nunciū exoptabile. Terē. in An. Continuo ad te ꝓperans percurro. Do. Vide quantū properans & pcurro vt continuationem curſus oſtenderet. Quandoq; pcurrere eſt per aliquem locum currere ſiue diſcurrere. Auguſti. p tranſlationē. Vt quid opꝰ eſt multa percurrere & multa vana hȩreſum enumerare. Quandoq; eſt negligentius & curſim pertranſire. Cice. li. ij. de Ora. Et multo apertius ad intelligendum ſi ſic conſtruitur aliquando ac non iſta breuitate percurritur.

❡Percuro as. pe. pro. perfecte ſano. Curtius, percurato vulnere acrius obſidioni inſtitit.

❡Perculſus participiū a percello, ſȩpius ad animū refertur. Greg. Vna mulieris voce perculſus dū mori timuit vitam negauit, percuſſus ad corpus fit a percutio.

❡Percudo is, penultima producta, perfecte cudo & quaſi frango. Columel lib. ix. Animaduertat auiarius an pulli roſtellis oua percuderint.

❡Percutio tis, pe. cor. pcuſſi pcuſſum ex per & quatio, q, in c, mutata, & abiecta a, ſignificat ferio. Cuius compoſitum eſt repcutio. Ambro. lib. j. offi. Cum malediceret̄ non remaledixit, cum percuteretur non repercuſſit.

❡Perdo perdis perdidi perditū ex per & do ſignificat amitto, quaſi nimis do. Qui autē nimis dat quicquid habebat amittit. Hier. lib. j. Regum. Et de aſinis quas perdidiſti ne ſollicitus ſis, quia inuentȩ ſunt. Et perdere eſt perimere, quoniam quæ amittuntur quaſi mortua nobis eſſe videntur. Terentius. Dij te perdant. Huius compoſita ſunt. Deperdo, quod eſt ī totum perdo. Caiꝰ ſcribit deperditum dici quod in natura rerum eſſe deſijt. Diminutum quod vſu raptum eſt. Diſperdo conſumo vel varie perdo. Plautus in Tri. præterea aliquantū animi cauſa in delitijs perdidit.

❡Perduo veteres dixerunt ꝓ pdo, a quo pduaxo, Plau. Dij te deæque omnes perduaxint cum iſtoc homine.

❡Perditus a, um, amiſſus. Et perditus qui ita alicui perturbationi aut vitio ſubiacet vt inde ſe eximere nō poſſit, & q omni vitio cōtaminatꝰ eſt ita vt de eo nulla ſpes habenda ſit. pditus dr̄, perditū em̄ dicunt quod interijt ac recuperari non poteſt. Cic. lib. ij. offi. Dum homines perditi haſtam illam cruentam & meminerint & ſperabunt. perditum perdamus, plus ſignificat q̄ perdamꝰ ſolum. Eſt em̄ exaggeratio quædam Ciceronis. Terentiꝰ. Ne puerum perditum perdamus, hoc eſt ne ex infœliciſſimo infœliciorem faciamus.

❡Perdite amare eſt vehementer amare.

❡Perdix auis nota a pdēdo dicta. Nā vt Amb. Ireneo ſcribit. Hȩc auis dr̄ eſſe plena fraudis & fallaciȩ q̄ decipiendi venatoris vias calleat, atq; artes nouerit vt eum a pullis auertat ſuis. Certe ſi inſiſtere aduerterit, tam diu illudit q̄ diu ſoboli fugiendi ſignū tribuat & poteſtatem q̄ vbi euaſiſſe ſenſerit, tunc ſe & ipſa ſubſtrahit & lubrica arte deceptum inſidiantē relinquit. De hac Hieron. ad p̄ſidium, pdix aliena oua calefacit furatis ſuis. Sed cū creuerint in nido pulli euolant, & ad parētes ſuos redeūt, mentitum parentē omittentes, pdices ſibi inſidiantur. Et ſi afferant illos ad ſyluam qui eos habent vocē emittunt abſconſi, & ſic cæteri veniunt, & retibus capiunt̄, plus pedibus quam pennis fugiunt aucupantes. Et ſi ad hoc fuerint vt capiantur, ſibi ſimilem colore lapidē quȩrunt, & ibi ſe ſupinos ponunt.

✤Perdiciū hȩrba eſt qua pdices p̄cipue veſcuntur. Cc.

❡Perdius ex per & dius ꝙ eſt dies, & is dr̄ qui per diē vigilat. Sicut pernox qui per noctem vigilat. Gellius li. ij. Stare ſolitus Socrates dicitur pertinaci ſtatu perdius atq; pernox a ſummo lucis ortu ad ſolem alterum orientem inconueniens immobilis hiſdēq; in veſtigijs & ore atque oculis in eundē locū directis cogitabūdus tanquā quodā ſeceſſu mētis atq; animi facto a corpore, id eſt p diem & per noctē. Se. Id perdius pernoxq; agebat. Sic interdius intra diē, vel per diē, quia nulla vigilatiōis ꝓpria ſignificatio ineſt. Dius autē pro die ponitur in cōpoſitione, & nomē eſt & nominatiui caſus. Sicut noctu pro nocte. Plautus in Mer. Neq; cōquieſcam vſquā noctu neq; dius, prius, profecto quam aut amicam aut mortem inueſtigauero.

❡Perdono, nas, ſignificat remitto. Hie. in interpretatione pſalmi. Expectans. Recedis a peccatis perdonabit peccata.

❡Perduellis hoſtis dicitur. Plau. in Am. perduelles penetrant ſe in fugam ibi noſtris animus additus eſt.

❡Perduellio crimen læſæ maieſtatis, aut reipublicæ, ſeu is qui ita lȩſit. Cic. lib. ij. Offi. Nā pirata nō eſt ex pduellionum numero diffinitus, ſed communis hoſtis omnium. Vlpia. pro crimine ſumpſit. Qui perduellionis reus eſt hoſtili animo aduerſus rempublicā vel principē animatus eſt. Antiqui perduellem dicebant quem nunc dicunt hoſtem, & tunc hoſtis ſignificabat peregrinū qui ſuis legibus vteretur.

❡Perduco ad finem vſq; duco. Cicero in Cato. M. quidem Val. Coruinū accepimꝰ ad cēteſimū annū vitā perduxiſſe. Aliqn̄ perducere eſt per vim ducere. Inde perductores a Cic. in Ver. dicti ſunt, qui vt aſco. inquit in hoc differunt a Lenonibus, ꝙ Lenones ſunt ſcortorum perductores etiam inuitarum perſonarum.

❡Peredo penul. cor. ex per & edo es, vehementer edo, a quo peredia, æ, ipſa commeſtio.

❡Peregre pe. cor. ſignificat peregrinādo. Et eſt commune tā ſignificātibus quietē q̄ motū, vt peregre ſum, peregre veni, peregre vado. Aug. lib. ix. conf. Frater autem meus quiddam locutus ꝙ eā non peregre, ſed ī patria defungi fœlicius optaret, id eſt in peregrinatione. Ad locum, vt apud Plaut. in Am. Ita peregre veniens hoſpitio publicitus accipiar.

❡Peregrinus aduena & aliena loca peragrans, a peragro, agras. Et differt ab hoſpite ꝙ peregrinus ſimpliciter eū ſignificat q in ſua ciuitate nō eſt. Hoſpes q in aliena ciuitate eſt. Antiq tū peregrinos dicebāt hoſtes Ambroſiꝰ. Aduerſarios molli veteres appellatione noīabāt Hoſtes em̄ antiquo ritu peregrini dicebantur.

❡Peregrina ſacra dicta ſunt quæ ex alijs vrbibus religionis gratia ſunt aduecta.

❡Peregrinor pen. prod. depo. abſolutum ſignificat per aliena loca peragrans proficiſcor.

✤Peremptorium edictū tribus edictis propoſitis, vel vno pro tribus fieri ſolebat, & qui hoc ſpernebat contumax dicebatur. Cc.

❡Perendie ſignificat quod vulgo dicitur poſt cras. Cicero ad Atticū. Scies igitur cras, ad ſummum perendie Hieronymus ad Pamp. Vt quod hodie non merui, cras vel perendie merear.

❡Perendinus dies dicitur, ab hinc tertius. Cȩſa. Qui ſi per te liceat perendino die cum proximis hibernis coniunctim communem, cum reliquis caſum belli ſuſtineat Hinc comperendino, as.

❡Perennis & hoc perenne ſine h, ex per & annus mutatis literis, quaſi per annos durans, id eſt perpetuus. inde fit perenno, as.

❡Perenno, as, per annos duro. Col. li. j. Sed & tēperet vires clementia cū & terribilior deberet eſſe q̄ ſȩuior vt obſequantur eius imperijs & diutius perennent boues non confecti vexatione ſimul verborum operumq;. Idē lib. iij. Roſa. modo culta multis annis perennat.

❡Perennitas ipſa duratio. Idē. Nā ea cœli poſitio maxime frigida & minime humida eſt, quæ vtraq; perennitatem conditis frumentis afferunt.

❡Pereo, is, iui, vel perij, peritū, ſecundū analogiā. Cōponitur em̄ ex per & eo qd' facit itū, ſed nuſq̄ legi, cum tamē periturus habeatur. Aug. ſuper Ioā. Tanquā eſſēt ab illo perituri merito turbāt̄. Et ſignificat perire amitti Hiero. in lib. Reg. Perierāt autē aſinȩ Cis patris Saul. Qn̄q; abſumere. Teren. in Adel. Nempe tua arte viginti minȩ pro pſalteria periere Vnde & pro mori ſumitur, quaſi in totum ire, quod qui perit prorſus abit. Plini. li. ſeptimo. Tu qui te deū credis aliquo ſucceſſu tumens tāti tum perire potuiſti? Atqui etiam hodie minoris potes quantulo ſerpentis ictus dente, aut etiā vt Anacreō poeta acino vuȩ paſſȩ, vt Fabius ſenator & prȩtor in lactis hauſtu vno pilo ſtrangulatus. Huius compoſita ſunt Depereo & Diſpereo.

☿Perfodio is, pe. cor. Vide in dictione Fodio.

✤Perfacul veteres dixerunt pro facile. Cc.

✤Perfas & nefas, ꝓuerbiale tractū ab his q quauis via voti compotes effici contendunt. Cc.

❡Perfrico, as, penulti. cor. valde frico. Perfricare vero os ſeu frōtē, ſignificat pudorē deponere. Nā cū in pudibundo ſanguis diffundatur ex corde in faciē tanq̄ velamentū, qui impudibundi ſunt & inuerecūdi & erubeſcere videri nolunt, hi ſolentes & frōtē perfricare ad ruborē illū digerēdū & ſanguinem ad interiora repellendum. Hinc facta eſt locutio prouerbialis de inuerecundo vt dicatur perfricuit os, perfricuit faciē, perfricuit frontem, ꝓ eo quod eſt pudorē abiecit. Cicero lib. iij. Tuſculana. Quod tergiuerſamus, nec fatemur eā nos dicere voluptatem, quam tu idem cum os perfricuiſti ſoles dicere. Pli. perfricui faciem nec tamē profeci. Mart. Et ſi perfricuit frontem poſuitq; pudorem.

❡Perfero pen. cor. vſq; ad conſtitutū finē fero. Cicero. Sed nuncius ille qui literas accepit nō pertulit. Alibi ꝓ denūciare poſuit, vt in epiſtola ad Cȩliū. In his ſum locis quo & ꝓpter lōginquitatē, & ꝓpter latrocinia tardiſſime om̄ia perferūt̄, id eſt portāt̄ vel denūciant̄. Aliquādo patior, vt dirā crucē pro nobis Chriſtus pertulit.

☿Perfido, is, pen. prod. valde fido. Cice. lib. iij. Officio. Sic homines ſecundis rebus effrenatos ſibiq; perfidentes tanquam in gyrum rationis.

❡Perfidus pe. cor. qui fidē violat ſiue perdit. Verg. lib. x. Nunc pelagi nymphæ claſſis tua perfidus vt nos prȩcipites ferro Rutulus flammiſq; premebat. Hinc perfidia & perfidioſe. Cic. lib. j. ad Hærenni. In odium adducemus ſi quid eorum ſpurce, & ſuperbe, perfidioſe, crudeliter, confidenter, malitioſe, flagitioſe factum proferemus. Inuenitur etiam perfidus penultima producta a fido, is. pro eo cui multum fidendum eſt, ſicut infidus cui non eſt fidendum.

❡Perfructus a perfruor. Cicero ad Horten. Et amœnitate loci perfructus eſt.

❡Perfuga pe. cor. qui ad hoſtes perfugit vel tranſfugiēdi morem perfecte nouit. Cice. lib. iij. Offic. Perfuga ab eo venit in caſtra Fabricij.

☿Perfugio, is, pe. cor. Vide in Fugio.

❡Perfugium locus tutiſſimus quo nos in vexatiōe aut calamitate recipere cōtēdimꝰ. quāuis id nō minus apd̄ homines ſit. Apuleius, Perfugium facinoroſorum hoīm Liuius libro ſecundo. Itaq; in medio prope iam victores cæſi & vſti pars perexigua, duce amiſſo, quia nullum propius perfugium erat, Romam inermes & fortuna & ſpecie ſupplicum delati ſunt. Transfertur etiam ad alia, vt ad literas Cicero. Itaq; vtor eodē perfugio quo tibi vtendum cenſeo literulis noſtris.

❡Perfunctorius, perfunctoria, perfunctorium, a perfūgor ſignificat quod cito & leuiter tranſit. Ambroſius libro de paradi. Cognoſcere vtique non ſola & perfunctoria ſciētia eſt, ſed in eorum operatione quȩ oporteat fieri. Hinc perfunctorie quod eſt tranſitorie & inaniter Idem libro Hexa. De naribus quid loquar? quȩ bitio & procero foramine antrum quoddam recipiendis odoribus præſtant, vt non perfunctorie odor tranſeat, ſed

diutius inhęreat naribus & earum ductu cerebrum ſenſuſq; depaſcat.

¶ Perga oppidum in pamphilia, a qua Diana pergea dicta eſt propter templum illi dicatum.

¶ Pergamũ ſiue pergamꝰ ciuitas Aſiæ inſignis, q̃ diu ſub Attalicis regibus fortunata fuit, & poſtea Romanorũ ꝓuĩcia facta eſt. Apud quã Chartę vſus inuentꝰ eſt q̃ nunc quoq; vulgo pergamena dr̃, ab Attalo, vt Aelianꝰ vel ab Eumene, vt Plinius ait. Ex pergamo Galenus medicus celebris, & Apollodorꝰ orator fuit q artes conſcripſit, & Appollodoriã ſectã itroduxit, & Auguſti Cęſaris magiſter fuit. & diſcipulũ memoratu digniſſimum Dionyſiũ ciuẽ ſuũ cognomine Atticũ q ſermões & hiſtorias cõſcripſit, edocuit. Eſt & pgamũ Idę ꝓmõtorium.

¶ Pergama, pergamorũ arces Troianæ, q̃ q̃m altiſſimę erant, omnia alta ædificia pergama ſunt appellata. Vnde nõ immerito vrbs Ciſalpinæ Galliæ ex qua ego ortũ duxi, pergamũ dici poſſet, ꝙ in edito ſita ſit. Sed Plinij auctoritas nõ paruipẽdẽda fuit, qui Bergomum per b & o ſcribit, & eius incolas Bergomates appellat.

¶ Pergo, gis, perrexi, ex per & rego, ſignificat vado. Plin. Mox vbi pluribꝰ eodẽ modo ſe corijs loricauit in dimicationẽ pergit. Q̃nq; proſequor proſeuero ſiue procedo. Terent. in Adel. Nam ſi moleſtꝰ eſſe pergis. Ver. O dea ſi prima repetens ab origine pergam. Q̃nq; ago Idem. Pergite pierides. Quãdoq; feſtino. Ter. in Phor. Domũ ire pgã vbi plurimũ eſt. Quandoq; Conor. Idem in eadem. Hoc vbi ego audiui ad fores ſuſpenſo gradu placide ire perrexit. Hinc componi Expergo quod ſignificat expergefacio. Actius. Heus vigiles pro parte ex pergite pectora tarda ſopore. Sipontinus componi putat ex per & ago, ſed vt opinor fallitur, tum quia præteritum perrexi facit ſecundum analogiam ſimplicis rego non peregi, quod eſt a perago, tum quia perago compoſitum habetur ab ago.

¶ Pergręcor, aris, epulis & potationibꝰ inſeruio, quod eſt Græcorum proprium. Titi. Hominem impium nũc ruri pergræcatur.

¶ Pergula locus apertus a multis lateribꝰ aerẽ excipiẽs aliq̃n extra parietem porrectꝰ, & modo tectꝰ, modo ſub dio expoſitus a pergendo dicta, quod in ea deambulare ſoleamꝰ, forũq; aut hortũ, aut plateas, aut vias ꝓſpectare, & q̃nq; cœnare. In pergulis ꝑceptores diſcipulos erudiebãt, alijq; artifices opa ſua velut in ꝓpatulo habebãt. Vñ Suet. de Craſſitio grãmatico. Deiñ in pgula docuit. Plin. de Apelle. Idem perfecta opera proponebat in pergula tranſeũtibꝰ, atq; poſt ipſam tabulã latens vitia q̃ notarentur auſcultabat. Eſt & pergula ordo ac cœtus miniſtrorũ obedientiũ ſtructori. Iuue. Sed nec Structor erit cui cedere debeat omnis Pergula, id eſt pergẽtinus ordo. Itẽ in naui pergula dicimus excurſus per totã nauim. & alio noĩe portiſculꝰ appellat̃. In vineis vero topiariũ opꝰ ſignificat. Col. Si quę pergulę vitiũ generoſarũ a putatoribus relictę ſunt ante Kalendas Apriles vtiq; deputari debent. Plinius etiam vitium generoſarum pergulas pręcepit quinquartibus eſſe putandas.

¶ Perhibeo, bes, pe. cor. ex per & habeo, ſignifi. dico & firmę teneo. Columel. lib. iiii. India perhibet̃ molibꝰ ferarũ mirabilis. Interdũ perhibere & dare. Idẽ in eodẽ. Eius rei teſtimoniũ tu præcipue Syluine perhibere nobis potes. q̃nq; pretiũ denotat eo modo quo vẽdo. Plautus in Perſa. Eodẽ mihi ꝑtio ſal perhibetur quo tibi.

¶ Peri ꝑpoſitio gręca, modo ſignificat de, modo vltra, modo circũ a qua multa per compoſitionem fiunt.

✣ Periãder fuit vnus ex ſeptẽ ſapiẽtibus Græciæ. Cc.

¶ Periarchõ ſignifi. de principijs ſiue principalibꝰ περὶ enim ſignificat de ἀρχῶν principijs, licet ſit genitiuica ſus, qa Gręci carẽt ablatiuo. Scripſit Origines libros Periarchon (iqt Hiero.) q ſunt re vera alias obſcuriſſimi & difficillimi. De rebꝰ ibi talibꝰ diſputat, ĩ qbꝰ philoſophi omni ſua ætate conſumpta nihil inuenire potuerunt.

¶ Peribolus pe. cor. latine circuitus. Dr̃ & peribolum a περιβάλλω circumeo. ☿ Et capitur ꝓ ſepto & corona domus, quę fit ne quis delabatur, quę loricula vel alio noĩe dicitur. vide in loricula.

¶ Periboetõ περιβοητὸν, gręci dicũt celebrẽ famigeratũq;

¶ Pericope pe. cor. amputatio cõciſio dr̃. Hiero. ad pãma. Aut ſi tu quoq; narẽ cõtraxeris illã apoſtoli περικοπὴν, i. amputationẽ, in qua de virginitate & nuptijs diſputat, aliter diſſerere compelleris.

¶ Pericles nomen viri clariſſimi Athenienſis qui rẽp. xl. annis gubernauit, ex περὶ & κλέος gloria.

¶ Periclimenes, nomen filij Neri & fratris Neſtoris.

¶ Periculũ a pereo deduci videt̃ & ſalutis diſcrimen ſignificat. Verg. Obſcœnãq; famẽ q̃ prima pericula vito. Aliq̃n dr̃ experimẽtũ, quia rarũ eſt tentamẽtũ ſine periculo. Terent. in Eu. Fac periculũ literis. Et ſic a perior antiquo verbo ſcd'm Ser. deriuatur ſicut a fero ferculum. Hinc periculoſus, a, um, quod eſt cum periculo. Cic. lib. j. offic. Grauioribus autem morbis periculoſas curationes & ancipites habere coguntur.

¶ Periculor, periculum ſubeo. Cato. Periculatus ſum.

¶ Periclitor pe. cor. Idẽ eſt qđ periculor, vt periclitor fama, capite, hoc eſt periculũ ſubeo iſta perdendi. Dicit̃ etiam periclitor ſiti, quando in periculo poſitus ſum moriendi propter ſitim, periclitari etiam ſignificat experiri. Cicero libro primo de Ora. Subeuntibus vſus omniũ & periclitandę vires ingenij. Plancus. Itaq; potius periclitari volui ſi poſſet mea præſentia & Lepidum tueri & exercitum facere meliorem q̃ nimis cautus videri.

¶ Perihermenias latine dicitur de interpretatione.

¶ Perihegeſis ambitus. Pliniꝰ. Poſſidonio qui periplũ aut perihegeſim. id eſt de terræ ambitu.

¶ Perilencos gemma quæ ab ore ipſius gemmę ad radicem vſq; candidum habet. Cc.

¶ Perimetros latine immenſus, quaſi vltra menſuram.

✣ Perimo quaſi in totum emo. Nam quod interficimꝰ a nobis emptum, & noſtri omnino iuris factum eſſe videtur, & hac de cauſa interficere ſignificat. Inde perẽptus interfectus. Cc.

✣ Perimula indiæ promontorium. Cc.

¶ Perihodus latine clauſula ſiue circuitus, vel ambitus vel cõpręhenſio. vel circunſcriptio & continuatio. Nõnunq̃ anfractus & terminus. Nam componitur ex περὶ circum & ὁδός via. Eſt enim vbi plena ſententia eſt. Vñ medici perihodicas febres vocant quæ certis temporibus veniunt & abeunt, & quodã quaſi circuitu facto ruſus redeunt, vt ſunt tertianę & quaternę. Eſt & perihodus genus certaminis apud Græcos.

☿ In gymnicis eñi certaminibꝰ perihodo viciſſe dr̃ q pythia Iſthmia Nemea Olympia vicit a circuitu eorũ ſpectaculorum. Et maximum decus erat viciſſe perihodo.

☿ Vide in dictione pentathli.

☿ Periodicus, a, um, pe. cor. Vide in periodus.

¶ Perœcus, latine contubernalis dicitur.

¶ Peripatetici philoſophi dicti ſunt a περιπατέω hoceſt a deambulando. & περίπατον Gręci vocant ambulationem, horum princeps fuit Ariſtoteles. Nam in Lyceo inambulans docebat. Hinc commentationes veſpertinas Ariſtote. δείλινον περίπατον, id eſt poſt meridianam ambulationem appellat.

¶ Periphraſis latine circũlocutio vel circuitio, vt apud Ver. Et iã prima nouo ſurgebat &c. cũ diẽ tm̃ ſignificet. Eſt eñi oratio rẽ ſimplicẽ circunſcribẽs elocutione.

¶ Peripheria, circunferentia.

¶ Peripetaſma, atis, genꝰ cortinę q̃ parietes & aulę tegunt̃, ſeu tapetia babylonici floris varietate cõſpicua, q̃ a Lucretio Babylonica dicunt̃, ab alijs aulęa & Attalica a Capitolino Stromata & periſtromata. A Varrone beluata, hoc eſt a beluis variegata. a Plauto periſtiomata.

¶ Periſtroma pe. ꝓ. quaſi circũſtatim, idem qđ peripetraſma. Plaut. in Pſeu. Ita ego veſtra latera loris faciam vt valde varia ſint. vt ne periſtromata æque picta ſint Cãpanica. Cicero lib. ij. Phil. Con chyliatis. C. Pompeij periſtromatis verſicoloribus perſimiles eſſe ſeruorũ in cellis lectos ſtratos videres.

☿ Periſtonium, vt Aug. ait, eſt ora quę Tunicæ Talari, vel ſuebatur, vel texebatur, & hoc eſt quod Gręci dicũt περιπόδιον, id eſt oram habens in circuitu.

¶ Peripſema atis, pen. pro. quod Gręci περίψημα ſcribunt a περιψάω quod eſt circunrado vel circũlino abſtergo & repurgo. Vnde limatura ſiue raſura & purgamentum dici poteſt. Vnde apud apoſtolum. Tãquam purgamẽta huius mũdi facti ſumus oĩm peripſema vſq; adhuc

¶ Periplum, id eſt luſtratum nauigatione circuitum.

¶ Peripheroma quaſi ſupplementum. Figura eſt cũ particula aliqua ſententię minime neceſſaria additur metro Verg. Multum ille & terris iactatus & alto, vbi ſine particula ille ſtaret ſenſus & non verſus.

¶ Periphoretos quaſi circumlatilis, quales appellari ſolent qui in lectica circunferri conſueuerunt.

¶ Peripneumonia περιπνευμονία morbus cum pulmo totus afficitur, & tuſſis ſubſequitur. Qui hũc morbũ patiuntur Peripneumonici dicũtur. Pliniꝰ. Mellis quidẽ natura talis eſt vt putreſcere corpora nõ ſinat faucibꝰ tõſilis anginę oĩbuſq; horis deſiderij vtiliſſimũ areſcẽtiq; in febribus lingue, iam vero peripneumonicis pleureticiſq; decoctũ. Cũ vehemẽtior eſt difficultas ſpirãdi & ſpirare æger ſine ſono & anhelatione nõ poteſt Aſthma vocat̃ Orthopnœa cũ ſpirare nõ poteſt niſi recta ceruice ſpiritus trahat̃. Dyſpnœa cũ difficultas ſpirãdi modica eſt.

☿ Periergia περιεργία latine ſedulitas dicitur.

☿ Peripeteias, & placas Gręci euẽtus varios appellãt. Pli. Caſus mirabiles dixit in præfatione περιπετείας.

¶ Periphones, conſpicuus dicitur. Nam περὶ circum φαίνω luceo.

¶ Periſterotrophiũ locus in quo colũbę habent̃, latine colũbariũ, quãuis colũbariũ proprie ſit loculamentũ in periſterophio ſingulis columbarũ paribꝰ pręparatum. Mam periſteris columba. Inde periſtereos hærba colũbis ad modum familiaris. Varro lib. iij. de re ruſt. Duo genera earũ in periſterotrophio eſſe ſolent. Vnum agreſte quod habetur in turribus ac culminibus villæ.

¶ Periſtereõ idẽ qđ periſterotrophiũ. Var. Incedũt locũ vnũ qđ alij vocãt periſtereoma, alij periſterotrophiõ in quo vno ſæpe vel quinq; milia ſunt incluſæ, periſtereõ ſit vt teſtudo magna camera tectꝰ vno oſtio anguſto

✣ Periſterę dicuntur columbę domeſticę, & harum ſtationes periſteriones vocamus. Cc.

¶ Periſcelis, idis, ornamẽti genꝰ circa crura quo mulierũ greſſus cõponi ſolebãt, vt docet Porphyrio enarrans illud illđ Horatij. Sępe periſcelidẽ raptã ſibi flẽtis. Fit aũt ex περὶ circũ σκέλος crus. Hieron. in lib. Nu. Ob hãc cauſam offerimꝰ in donarijs domini ſinguli qđ in pręda auri potuimꝰ inuenire periſcelides & armillas anulos & dextralia & muręnulas, vt depreceris ꝓ nobis dñm. idẽ ad Fabiolã ſcribit periſcelides a latinis vocari fœmoralia, ſeu brachas quibus pudenda velantur.

¶ Periſſologia ſupflua locutio vt ſi dicamꝰ. Fœlix ſit & mĩme peat. Cęſar. Nã περισσὰ ſuperflua λόγος locutio.

¶ Peryſtilus, locꝰ clauſus colũnis, periſtyliũ quaſi circũ colũniũ περὶ circũ στῦλος columna. Eſt autẽ locus circunquaque porticum habens, vel ſaltem a tribus lateribus Victruuius. Periſtylia in tranuerſo tertia parte longiora ſint quam introrſus. Itidẽ Tetraſtylos Heſtylos Octoſtylos dicuntur a Vict. loca a numero columnarum.

¶ Perizonium palliolum præcinctum quo nudæ virgines infra papillas pręcinguntur, hoc eſt pręcinctorium & caſtula dicitur.

¶ Perizoma, atis, dicitur omne quod circuncingit pudẽdorum velamen, vt in Gene. Fecerunt ſibi perizomata Idem dicitur & lumbare & bracha.

¶ Perillus Athenienſis faber ingenio præſtãs qui taurum ex ęre fabricauit in quo reus clauderetur vt phalaridi placeret.

☿ Peremptorius, peremptoria, peremptorium, quod eſt mortiferum a perimendo, vt venenum peremptoriũ apud Apule. libro decimo. Sic apud iuriſconſultos. Titu. de iudicijs peremptorium edictum dicitur eo ꝙ perimat diſceptationem in litigatores, hoc eſt non patiatur aduerſarium tergiuerſari.

☿ Peremptalia fulgura priſci appellauere, quę ſuperiora portenta perimunt, id eſt tollunt.

¶ Perimo, is, penul. cor. ex per & emo, ſignificat adimo, tollo. Vnde peremptus interfectus.

¶ Perinde ex per & inde compoſitum eſt, aduerbium ſimilitudinis. Significat enim ita. Cice. lib. iij. Tuſ. In quo facetũ illud Bionis, perinde ſtultiſſimũ regẽ in luctu capillũ ſibi euellere quaſi caluicio mœror leuaretur. Suet. in Domi. Nulla tamen re perinde motus q̃ reſponſo caſuq; Aſcletarionis mathematici. Aliq̃n ſignificat pariter ęque, Plin. Iunior. Furius Rufi clariſſimi, & perinde fœliciſſimi. Suet. in Cęſa. Quę ſiquis inueſtigare & perſequi vellet, quartam elementorum literã, id eſt d, ꝓ a, & perinde reliquas commutet. Aliq̃n multũ ſeu valde, admodũ. Idẽ in Galba. Quare aduentus nõ perinde gratus fuit. Et de Augu. Coxendice & femore & crure ſiniſtro nõ perinde valebat, vt ſępe etiam inde claudicaret Cicero. Terentię. Te & Dolobellam perinde diligo. Aliquando ponitur pro tanquam. Et ſic plęrũq; habet poſt ſe vel ac ſi vel atq; ſi, vt Fac periñ ac ſi tua res eſſet & faueo rei tuę perinde ac meę. Aliquando ſignificat ꝑ hunc modum. Terentius in Phor. Sexcentas perinde potius ſcribito mihi iam dicas.

☿ Periſſum Gręci inæquale impar dicunt.

¶ Perinthus vrbs Thraciæ q̃ nũc Heraclia dicitur.

✣ Inde perinthius, a, um, vt perinthia Menãdri. Ter. Menander fecit Andriam & Perinthiam. Cc.

¶ Perito, as, pen. cor. frequentatiuum a pereo, ex per & ito. De ſimplici. Gelli. Ne quo ad cænam, niſi ad certas perſonas itaret. De compoſito. Plautus in Cap. Qui per virtutem peritat non interit.

¶ Perithous nomen viri proprium.

¶ Periurus qui iuſiurãdũ violat, vel qui iurando ius peruertit. Ver. Talibus inſidijs periuriq; arte Sinonis. Periuriũ eſt iuſiurandũ violatũ. Quid autẽ ſit iuſiurandum Cice. lib. iij. offi. declarat dicens, ꝙ ſit affirmatio religioſa. Idem ibi. Regulus non debuit cõditiones pactioneſq; bellicas, & hoſtiles perturbare periurio.

¶ Perrhæbi gens epirotica. Proper. Aut cur perrhæbi tremuere cacumina pindi.

¶ Perlego pe. cor. multũ ſiue a principio ad finẽ vſq; lego aut video. Plaut. in Aſina. Lege perlege. Quin. Qđ videre non eſt ſatis ſed perlegendum erit. Verg. Quum protinus omnia perlegerent oculis

☿ Perlitꝰ pe. cor. a plino, is. Apul. li. j. Et lolio perlitus.

¶ Perlucidũ & pellucidũ a perluceo vel pelluceo, ꝑ mutationẽ r in l, ſicut perluo & pelluo, ꝑlicio, & pelliceo, Et eſt id ꝑ cuiꝰ mediũ oculos dimittimꝰ atq; videmus, vt aqua, laterna, vitrũ. Refert̃ etiam ad mentem Plautꝰ in Aul. Is pellucet quaſi laterna punica.

¶ Perluo multum lauo. Col. Cum vino perluitur os.

¶ Permano, as, pe. ꝓ. ad finẽ mano deſcẽdo. Ci. li. j. de natura de. Nec eſt qđ ab his ad hoĩm vitã ꝑmanare poſſit. Idẽ lib. iiij. Tuſ. Nã cũ eſt cõcupita pecunia nec adhibita cõtinuo ratio q̃ſi q̃dã ſocratica medicina q̃ ſanaret eã cupiditatẽ, ꝑmadat in venas & inhęret in viſceribus illud malũ. i. deſcẽdit & penetrat. Plaut. in cap. per tranſlationẽ poſuit ꝓ vulgare. Ne arbitri dicta nr̃a arbitrari queãt neue ꝑmanet palã hęc noſtra fallacia.

¶ Permaneo, es, pe. cor. vſq; ad finẽ maneo. Pli. Iunior. Tũc demũ lẽte cũctãterq; veniũt nec tñ ꝑmanẽt, ſed añ finẽ recedũt. Per trãſlationẽ ponit̃ ꝓ ꝑſeuerare. Ter. in Hecy. Vnde ita intereas interceſſit quę tã permãſit diu

¶ Permitto ſino, vt permitte me legere. Interdũ dedo Curtius lib. j. Sexaginta dierum inducias pacti vt niſi intra eos auxiliũ Darius ipſe miſiſſet dederent vrbẽ poſtq̃ nihil inde præſidij mittebatur ad præſtitutum diẽ permiſere ſe regi. Interdũ incito, Siſen. li. iiij. Et inde equũ cõcitatũ principes ad hoſtiũ permittit aciẽ. Interdũ pręcipito. Idem lib. iiij. Multis præmiſſis armis ex ſummo ſe permitterent. Interdũ cõmitto. Salu. Ea poteſtas per ſenatũ more Romano magiſtratui maxima permmittitꝛ. Idem. M. petreio legato exercitũ permittit. Et permittere eſt quaſi ad finem mittere. Col. lib. viij. Hoc genus caſei poteſt etiam trans maria permitti.

¶ Permeſſus fluuiꝰ Bœotię ex Helicone ꝓueniẽs phœbo & muſis ſacer. Ver. i Sileno. Tũ canit errantẽ ꝑmeſſi ad flumina Gallũ. declinatꝛ & hic ꝑmeſſꝰ, idis, vel idos. Mart. Quid tibi cũ cirrha? quid cũ permeſſidos vnda.

¶ Pernæ a pede vel a gręco πτέρνα, dicũtur tã priores q̃ poſteriores coxæ porcinę ſalitæ cum toto pede quos Mart. petaſones appellat. Pliniꝰ. Caſtrantꝛ ſues poſt bidui mediũ ſuſpẽſæ pernis prioribꝰ. Quidã dicũt pernã ꝓprie pedẽ ſignificare, quo vocabulo Hiſpani nũc vulgo vtuntur a quo pernę ſuillæ. Vnde & Compernes qui ſunt longis pedibus. Ab huius pernæ ſimilitudine piſcis quoq; genus perna dictus eſt ex concharũ genere circa pontias inſulas frequentiſſimum ꝙ ſtent veluti ſuillo crure longo in arena defixi.

¶ Pernio morbꝰ pedũ ex nimio frigore ꝓueniẽs & calcaneũ ĩfeſtãs ſ p̃cipue Pli. Rapũ domeſticũ ꝑniones feruens impoſitũ ſanat, & crudũ tuſum cũ ſale ꝓdeſt cuicũq; vitio pedum. Huius diminutiuum eſt perniunculus. Idem. Perniunculos curat & cotyledon cum axungia.

¶ Pernix, icis, pe. pro. a pernitor, ris. qui nimiũ nititur. Vnde aliquãdo ſumitur ꝓ celeri. Verg. lib. iiij. pedibus celerẽ & pernicibꝰ alis. Aliqñ nimium ꝓ perſeuerante. Idem lib. iij. Geor. de tauro ferociẽte. Et inter dura iacet pernix inſtrato ſaxa cubili. Hier. ad Deme. ꝓ vtroq; ſignificato poſuit. Equorũ curſus clamore pernicior fit. Hic pernicior & perſeuerantior intelligi poteſt. pernix vero pernicis pe. cor. a perneco as, fit pro pernicioſo. & in fœminino genere ſumitur pro morte.

¶ Pernicitas velocitas. Plinius. Alibi cauda villoſa homines naſci pernicitatis eximię.

¶ Pernicies mors, a perneco Neco autem a nex. Hinc pernicioſus pro mortifero.

¶ Pernicialis mortalis. Pliniꝰ. Pernicialia & braſſicę cũ vitæ odia.

¶ Perniciabilis ad necẽ omnia ducẽs. Liui. Multos exinaniuit rigor niuis inſolitꝰ, multorũ exuſſit pedes, plurimorum pręcipue perniciabilis fuit.

¶ Pernox gñis oĩs ſignifi. ꝑ noctẽ, nõ ꝙ tota nocte nũq̃ dormiat. Plin. de luna ſic inquit. Creſcẽs ſemꝑ aut ſeneſcẽs, & modo curuata in cornua, modo ęqua portione diuiſa. modo ſinuata ĩ orbẽ maculoſa, eadẽq; ſubito prænitẽs ĩmẽſa orbe pleno ac repẽte nulla alias ꝑnox, alias ſera, ex parte diei lucẽ ſolis adiuuãs deficiens & in defectu tamen cõſpicua. Cũ eñ dicat alias pernox alias ſera & ſera idem ſit qđ tarda, pernox cita ſignificare cõuenit hoc eſt vt ego ſẽtio nocte modo ad ſurgendũ cita, modo tarda. Alterũ eñ ex altero declaratur. Liui. lib. v. Pręliũ q; ante lucẽ, ſed luna pernox erat, cõmiſſum eſt, & haud incertius diurno pręliũ fuit. Hic pernox ſignificat ꝙ luna per totã noctẽ erat ſiue lucebat. Hinc pernocto.

¶ Pernocto, as. ꝑ noctẽ moror. verſor. vigilo. oro geſco, ambulo, ſto habito, dormio, vel qcq̃ aliud facio ſiue bonũ id ſit ſiue malũ. Non autẽ totã noctẽ inſomnẽ duco. Hoc enim rariſſime euenit, vt quis ꝑ totã noctẽ euigilet. Vñ illud Terẽtia in adel. Sed ſi pernocto cauſę quid dicã Syre? ita interpretor. Si hic per noctẽ moror, nõ autẽ ſi vigilo per totã noctẽ, quod ad rem non pertineret, ſed cũ ille de pernoctatione ſua in vrbe qui ruri pernoctare ſolebat loquatur, ne pater ſi rure ſe abſentẽ noctu deprehẽderet ſuſpitioſꝰ exqrat cur nõ rus redierit. Et illud ĩ Hecy. Nã negabas nuptũ filiã te tuã poſſe paticũ eo qui meretricẽ amaret & pernoctaret foris. Cicero pro Cluẽtio. Cũ eſſet adoleſcẽs apud mulierculã quandã atq; ibi vt pernoctaret moraretur. Idẽ ꝓ Archia adoleſcẽtiã agũt, ſenectutẽ oblectãt, ſecundas res ornãt aduerſis perfugiũ atq; ſolatiũ præbẽt, delectant domi, non impediunt foris pernoctãt, nobiſcũ peregrinãtꝛ, ruſticãtur, id eſt hoſpitãtur per noctẽ morãtꝛ, verſantur ſtant, & huiuſmodi. vt pernocto ſit quicquid generatim per noctẽ fieri poſſit. Idem pro domo ſua. propter inopiã tecti in foro pernoctãs, id eſt dormiẽs. Põpo. Pernoctare extra vrbem dr̃ qui nulla parte noctis in vrbe ſit. Eſt & Abnocto quod ſignificat per noctẽ ſiue noctu abſum. Seruius in librũ. v. Aenei. Hoc etiam illa lex iuris indicat ꝙ cũ tribuno plæ. abnoctare ab vrbe non liceret, licebat tamen exire poſt noctem mediam & ante mediã reuerti.

¶ Pero genus calciamenti ruſtici ex corio crudo cõtra niues hymbreſq; ac frigora. ꝙ peram veteres pellem dicebant pendẽtẽ a collo ad lũbos. Iu. Quẽ nõ pudet alto per glaciẽ perone tegit. Ver. lib. vij priſcos latinos perone in bellis vſos oñdit, cum ĩqt. Veſtigia nuda ſiniſtri Inſtituere pędis crudis tegit altera pero. Vict. Ex vlua ĩgr paluſtri factis peronibꝰ. Vbi quaſi pro culeo & vtre accepit, pero etiã fuit nomẽ Nelei filij, & frater neſtoris.

¶ Peronatus qui perones aſſumpſit. Perſiꝰ. Nauim ſi poſcat ſibi peronatus arator.

¶ Peroſus ex per & oſus. Oſus autem participium eſſe puto verbi odio pro quo defectiuum odi manſit in vſu. Vnde oſor verbale. Nã ſicut a prandeo pranſus ſum cũ tamen & prandi dicamus, ita & oſus ſum ab odio capimus, pro quo eſt odi pręſentis & præteriti perfecti temporis. Teren. in Adel. Et illud rus nulla alia cauſa tam male odi niſi quia ꝓpe eſt. Plau. in cap. Odi ego aurum, multa ſæpe multis perſuaſit ꝑperã. Capiũtꝛ ſimilꝛ Oſus exoſus & peroſus, & actiuę ſignificatiõis ſũt & ꝑticipia qđ oñdit oſurus futuri tẽporis. Exẽpla oĩm ꝓferã. Feſt. ſcribit. Oſi ſunt ab odio declinaſſe antiquos, teſtis. C. Gracchꝰ in ea quæ eſt de lege Minutia cũ ait. Mirum ſi quid his iniurię fit, ſemꝑ eos oſi ſunt. qđ nũc quoq; cũ ꝑ poſitiõe elatũ frequẽs eſt cũ dicimus peroſi. Col. lib. x Neq; ea curatorẽ fraudulẽtũ tm̃, ſed etiã immundã ſegniciẽ peroſa eſt. Quint. lib. j. Qui modo legitimã diſciplinã non ſint peroſi. Plau. in Am. ſimplici vſus eſt. Inimicos ſemꝑ oſa ſum. Verbali autẽ in Aſi. Madidũ, nihili, incontinentem atq; oſorẽ vxoris ſuæ. Exoſus. Ver. lib. v. poſuit. Iuppiter omnipotens ſi nondum exoſꝰ ad vnum troianos. Exoſus paſſiue etiã dr̃ ab Eutropio.

¶ Perogigamus, qui admittit vt ſaliat equam. Eo enim adiutante equa alligata celerius admittitur. Var. lib. ij. de re ruſt. perogitam appellat.

¶ Peroro, as, finio pago ſiue vſq; ad finẽ dico, ſicut dicimus orare ſignificare agere ſiue dicere. Lactantiꝰ lib. v. Quãq̃ Tertulianus eandẽ cauſam plene perorauerit in eo lib. cui Apologetico nomẽ eſt. Ci. li. ij. de legibus Video platonẽ idẽ feciſſe oẽmq; orõnẽ eiꝰ de legibꝰ peroratũ eſſe vno ęſtiuo die. Hoc tamen verbum ſignificat perfecte ſiue quãtũ perfecte poſſum oro. Vñ peroratio dr̃ finis orõnis. Sed qa in hac parte vtimur plærũq; affectibus, ideo vſurpamus plærumq; perorare pro ipſa affectuum commotione. Quintilianus. At iſta legem recitat, & in cadauere filij perorat. id eſt indignationẽ commouet.

✤ Perorri populi ſunt Aethiopiæ non multum remoti ab Atlante monte. Cc.

✤ Perotta genus chartę nuper inuentæ. Cc.

✤ Perottia peronibus dicti ſunt. Cc.

¶ Perpẽdo, is, ꝓpe examino. Vide in dictione pendo.

¶ Perpẽſe aduerbiũ ſignificat ꝓpe examinate ac põderate. Amb. li. de Caim. Ex quo cognoſcitꝛ nec illud otioſe ſcriptũ ſed perpẽſe & examinate qđ legimꝰ in regnorum libris.

¶ Perpendiculare geometrę vocant quod recte in aliquid incidit, vt radij ſolis recte ex alto in aqua deſcẽdẽtes perpendiculares appellantur, illos integros, hos cõfractos in aqua videmus apparere.

¶ Perpendiculũ inſtrumentũ fabri materiarij ſeu cęmẽtarij quo plũbo & filo & gnomone pendente rectitudo ſeu obliquitas operis perpenditur. i. examinatur. Aſco. Perpendiculum linea laterum æqualitatem a ſummo ad imum latitudine probans. Cice. lib. ij. Acad. Atq; ſi crederemus non egeremus perpendiculis, non normis nõ regulis, perpendiculi inuentor fuit Dedalus.

¶ Perpetro as, penul. cor. ex per & patro, ſigni. perficio & plærũq; in malam partem.

✠ Perpetim pe. cor. aduerbium ſignificat perpetuo.

¶ Perpes etis, pe. cor. generis omnis idem quod perpetuus a quo fit perpetim perpetuo.

¶ Perpeto is, pe. co. ex per & peto ſignificat continuo. i. valde & ſine intermiſſione peto, perago, perficio. Vñ perpetem & perpetuum dicimus integrum, ſolidum, & nũquam interruptum.

¶ Perperi pe. co. indocti, ſtulti, praui, mẽdaces. Actiꝰ Deſcribere eum miror perperos popularis.

¶ Perperã pe. cor. aduerbiũ ſignificat praue, peruerſe Plaut. Quidni ſemꝑ agit perperã. Exponũt perperam petulanter ſeu inconſtanter, vt eſt illud Apoſt. Charitas nõ agit ꝑperã. i. nõ eſt inconſtans, ꝑperos eñ gręcę inſtabilis eſt & leuis & mẽtis inops. Et hęc in eos intẽdit q leuitate q̃dã & incõſtãtia plæraq; innouãt, poteris & hoc pacto intelligere. Non agit perperã. i. cõtumelioſe.

¶ Perperitudo mõ prauitatẽ, modo ſtultitiã ſignificat.

¶ Perpero as, deprauo, quaſi nimis exacte paro.

¶ Perpetuus a, um, vt accipitꝛ a Theologis. i. cui & principium datur & finis, vt mundus & homo exterior. Sempiternum ꝙ ex ſemper & æternum componitur, id ĩtelligitur quod principium habet nunquam habiturum finem, vt ſunt angeli & dęmones & interior homo. Aeternũ qđ nec principium habuit nec idem finem habiturum eſt, vt deus. Quę differentia nulla eſt apud Oratores, vt ex libris Ciceronis de natura deorum, & in Tuſcula. intueri licet. Eſt quando perpetuum ſignificet continuum. Vnde perpetuam orationem dicimus continuã Ouidius. Ad mea ꝑpetuum deducite tempora carmen.

¶ Perpetuo as. perenno continuo. Aug. lib. iiij. de ciui. dei. Gaudiũ verũ ꝑpetuabatur ex deo in quem flagrabat charitas ex corde puro. Nęuius. Miſerum me cui datum eſt vt hunc ſolus perpetuam laborem.

¶ Perpeſſus qui nimis cum labore & dolore paſſus eſt a perpetior fit.

✤ Plexa ligata, a quo perplexa intricata & abſtruſa, & ꝑplexe aduerbium, hoc eſt implicite inordinate, & perplexabile figuratur, ꝑ quod aliud auditur, aliud ſẽtitur. Plaut. Nec vllum verbum facit perplexabile. Cc.

¶ Perpluere ſignificat per medium pluere. Quinti. lib. vj. Quum cœnaculum perplueret.

✤ Perpol aduerbium iurandi. Cc.

✤ Perquam compoſita dictio ſemper poſitiuis adiungitur, & verbis. Cc.

¶ Perrepto as frequẽtatiuũ a perrepo, ſignifi. tarde & cum labore incedo. Teren. in adel. ꝑreptaui vſq; omne oppidũ ad portam & ad lacum.

¶ Perrumpo ꝑfecte ſeu per medium rumpo. Columel. lib. ij. Sic omnes radices hęrbarum ꝑruptæ necantur. Liui. lib. viij. Qui aliquoties impetu facto perrumpere non poterat hoſtium agmen, detraxit frenos equis.

¶ Perſcribo ad finem vſq; ſcribo, Liuius. Facturus ne ſim opere pretium ſi a primordio vrbis res geſtas populi Romani perſcripſerim.

✤ Perſebolis perſidis regia. Ptolomęus tamen hãc vrbem ꝑſepolim non perſebolim vocat, & ſic legendũ opinor. Lege ptolomæum vj.

¶ Perſephone pe. cor. dicta eſt ꝓſerpiã & ſignificat virtutem ſeminum, quam olim raptã ab Orco dicunt. Quia vt inquit Aug. defuit terrę fœcunditas.

¶ Perſequor in bonã & in malam partẽ accipi poteſt. In bonam, vt ſi quid aut quem quo ad poſſumus ſequamur. Et ſic ſignificat quod cœperam perſeuero exequi. Nã vt inquit Dona. perſeuerationem perſequentis oſtẽdit. perſequitur enim qui non deſinit ſequi, quod eſt quaſi perfecte ſequor Terent. in Andria. Is hinc bellum fugiens, meq; in Aſiam perſequens ꝓficiſcitur. Cicero. pro Deio. Spem infinitam ꝑſequi nolui. Plin. Qui mihi omnes ſuaderent vt cæptum opus perſequi feſtinarem. In malum ſignificat inſector vlciſcor. Plaut. Quid me miſeram. atq; innocentem perſequaris. Saluſtius. Et accepta iniuria ignoſcere, quam perſequi malebant.

✠ Perſero ris. ex ꝑ & ſero. ſignifi. ꝑfecte ſero. Plau. poſuit pro diſſemino quum ait. Inde veniſſe perſerit.

¶ Perſeuero as penul. pro. ex ꝑ & ſeuerus cõponi puto. non eñ ſeuero legitur. Et ſignificat cum cõſtãtia animi & quaſi quadã ſeueritate cõtinuo. Hinc perſeuerantia q̃ eſt in rõne bene cõſiderata ſtabilis ac ꝑpetua ꝑmanſio.

¶ Perſes nomẽ fuit regis perſarum ſeu macedonum, q ab Aemylio ductus eſt ĩ triumphum Romam cum filijs perijtq; in carcere animi mœrore confectus, vel vt alij tradunt vigilijs maceratus.

¶ Fuit & alter perſes. Solis & perſę nymphæ filius rex Tauricę regionis cruentiſſimus. Cc.

¶ Perſeꝰ ei. & ꝑſes is. vľ ꝑſi. ſicut Achilles is. vľ Achilli & Achilleus ei, ẽ nomen ꝓpriũ viri. de quo multa pręclara geſta narrãtꝛ. Hic fertꝛ Cephei gener, ꝙ Andromedam ceto ꝓpoſitã liberatam a periculo vxorem duxerit q nobilitatis & virtutis cauſa ad ſidera dicitur ꝑueniſſe. A quo meduſam, vt eſt in fabulis. Harpe vulcania quæ ex adamante facta fuerat, interfectam eſſe conſtat. Cic. lib. ij de natu. deorum. Cepheus paſſis palmis ſubſequitꝛ ſeptentrione. Hunc antecedit Caſſiopea, ad pedes Andromadę perſeus deſcribitur.

¶ Perſeis nymphę nomen a perſo ſic dicta.

¶ Perſia æ. ſeu ꝑſis idis & ꝑſida ę, orientalis regio a ꝑſe ſeu a ꝑſeo rege ſic dicta, cuiꝰ populi ꝑſæ dicti ſũt. Prop. perſarũ ſtatuit Babylona Semiramis vrbem. Item perſi. Luca. lib. x. Ex pharijs perſiſq; fuit Macedumq; tyrãnis. Hęc regio ſicut ptolomęus ſcribit lib. v. a ſeptentrione Medis terminatꝛ ab occaſu Suſiana, ab ortu ſolis duabꝰ Carmanijs, a meridie ꝑte ſinꝰ ꝑſici. Eiꝰ oppida ſũt Axima, ꝑſepolis. Dioſpolis Ibi primũ inuẽta eſt ars magica Ad eã Nẽbroth gygas poſt cõfuſionẽ linguarũ abijt, ꝑſaſq; ignẽ colere docuit primꝰ ĩ ea rex, ſicut refert Iuſti. lib. j. Fuit Cyrus. In ea lapillorũ multa copia. Et primã Sibyllã in ea datã ferunt, q̃ hęc de Chriſto ꝓnũciaſſe traditur. panibus ſimul quinq; & piſcibus duobus hominũ millia in eremo quinq; ſatiabit, & reliquias tollens. xij. cophinos implebit in ſpem multorum.

¶ Perſicus a, um. penul. corre. ꝙ ex ꝑſia eſt vt regnum ꝑſicũ. Iuue. Nec Crœſi fortuna vnq̃ nec perſica regna. Sufficerent animo. Dicimus etiam perſicũ ſinum, qui ab oriente eſt maris rubri, qui vero ex aduerſo eſt Arabicꝰ dicitur. ponitur qñq; perſicus pro diuite & opulento. a perſarum. ſ. diuitijs luxuq;. Hora. perſicos odi puer apparatus Plau. pro peracuto poſuit.

¶ Perſica poma dicta ſunt ꝙ ex ꝑſia primo adducta fuerunt Perſideo es, pe. cor. ex per & ſedeo.

✤ Perſillum vas erat picatum in quo vnguentum ſeruatur, qua vngebantur Quirini arma. Cc.

¶ Perſpicio ad plenũ video cognoſco ve. Cice. in Lęl. Quidã ſępe in ꝑua pecunia perſpiciuntur q̃ ſint leues, quidam vero quos res parua mouere non potuit cognoſcuntur in magnis. Hinc perſpicientia. Idem lib. j. offitio. Sed omne quod eſt honeſtum id partiũ quatuor oritꝛ ex aliqua. Aut enim in perſpicientia veri ſolertiaq; verſatur, id eſt perfecta cognitione.

¶Perſpicuum dicitur per cuius medium videmus, ſed magis ad incorporalia ptinet, pellucidum ad corporalia. Pli, Tam claras perſpicuaſq; ſentẽtias. Sic dicimus perſpicuam orationem id eſt claram & apertam. perſpicuitas ſplendor ac facilitas.

¶Perſpicax conſideratus, acutus, perſpicacitas conſideratio & acumen.

¶Perſoluo is. pfecte ſoluo. Decius Brutus Tantum me tibi debere exiſtimo, q̃tũ perſoluere difficile eſt. Eſt em̃ proprie ppter debitum vel propter alicuius virtutes & beneficia erga aliquem. Lactan. lib. vij. Vt vnicuiq; pro merito aut pręmiũ pſoluat aut pœnam. Verg. perſoluãt grates dignas & præmia reddant.

¶Perſono. Vide in dictione Sono as.

¶Perſonã diffiniũt philoſophi eſſe naturę rationalis indiuiduam ſubſtantiã. Tria igitur neceſſaria ſunt vt aliqd pſona dicatur. ſ. q̃ ſit indiuiduũ, Nõ em̃ ĩ vniuerſalib9. ſed in ſingularibus tm̃ perſona dici poteſt. Quod ſit in genere ſubſtantię. Nã accidẽtia quũ per ſe non exiſtãt nec p ſe agãt, pſonã cõſtituere nõ poſſunt. Et q̃ ſit qd rationale, qm̃ id eſt perſonans quantum ad ipſam actionem. q̃ in ſe habet quod poſſit agere vel non agere. Et hoc habent ſolũ rationabilia. Ideo de ratione pſonæ eſt q̃ ſit quid rõnale. Nõ ergo lapidis vl' arboris vel irrationalis animalis, ſed vel dei, vel ãgeli, vel hoĩs perſona dicitur. Perſona etiã dr̃ facies conficta a Græcis πρόσωπον vocata. Nã caput (vt Baſſus inquit) & os cooperimento pſonę tectũ vndiq;, vnaq; tm̃ vocis emittendę via apertum, qm̃ non vaga neq; diffuſa eſt in vnum tãtummodo exitum coactam vocẽ & magis claros canoroſq; ſonit9 facit, ob eam cauſam pſona dicta eſt, o litera propter vocabuli formam pductione. Vñ perſonati dicũtur qui huiuſmodi pſonis tecti ſunt. Et proprie hiſtriones Attellanici ſunt. pſonata quoq; fabula dr̃ q̃ agitur a perſonatis hiſtrionibus. Hanc iuniores Laruã vocant. Hinc p trãſlationẽ pſona ſumitur pro qualitate, qua alius ab alio differt, tũ in animo, tũ in corpore, tum in extrapoſitis, q̃ a Rhetoribus numerant̃ in attributis pſonę. Animi, vt quo ſtudio ſe exerceat literarũ ne, an militaris diſciplinę Et iracũdus ne ſit o, an mitis. Luxurioſ9 an tẽperãs. Corporis vt Adoleſcẽs ne ſit an ętate adultus, pulcher an deformis. Extrapoſitorũ, vt diues an pauper, Clarus an obſcurus. Vñ in ſcęnis Hiſtriones pſonas accipiũt, hoc ẽ facies aut ſerui, aut ancillę, aut militis, aut paraſiti. Et in vno homine multæ poſſunt eſſe perſonę, vt perſona iracundi, mitis, læti. Item perſona pręceptoris, mariti, patris. Hinc Grammatici perſonas conſtituunt, perſonam ſecundam & tertiam, Perſona etiam gen9 herbę, de qua Colu. lib. vij, Venena viperę depellit ſuper ſacrificationem ferro capta hęrba quã vocant perſonam, trita & cũ ſale impoſita. Exigua quoq; fiſtula ex ære ſiue marmore aut alia materia, ex qua aqua exilit e fonte, propter ſigna quę fieri in ea ſolent, perſona qnandoq; vocatur, & Sipunculus proprie dicitur.

¶Perſonatus qui perſonis, hoc eſt laruis indutus eſt.

☧Perſonata fœlicitas dr̃ a Seneca nõ vera, ſed ſimulata q̃ forinſec9 eſt decora intus vero deformata inſtar hiſtrionum qui inducta perſona ſimulant, & imitantur quęcũq; velint. pſonatus pr̃, dr̃ ab Horatio comicus pater, inductus in comedia ſub perſona hiſtrionica ſcribit Ci. q̃ Roſcium perſonatum non magnopere laudabant.

☧Perſonata vero vulnera ſunt quæ latent.

☧Deniq; generali vocabulo perſonatus dici poteſt quiſquis foris aliud oſtendit, & intus aliud ſentit, & machinatur. Perſonati proprie Attellani vocãtur, quia ius ẽ his non cogi in ſcęna ponere perſonã, quod cæteris hiſtrionibua pati neceſſe erat.

¶Perſonatas us. ipſa in perſonis actio. Vude dicimus hiſtrionem perſonatum agere in ſcænis.

¶Perſonale q̃ ad pſonã ptinet. Vñ pſonalis actio, q̃ in pſonã ſit, Perſonale vero verbũ q̃ per pſonas diſtinguit̃, cuius contrarium eſt Imperſonale.

¶Perſonatia genus hærbæ quam Græci forte petaſitẽ vocant. Plin. Folio perſonatię nullum eſt latius. Perſolata etiam hęrbę genus, quam vt ait Plini. Gręci vocãt Arction, & aliquando proſopiten, quam nemo ignotat Folia habet ſimilia cucurbitis. Dicta pſolata a pſola, q̃ nomem apud veteres, vt Placidus Grammaticus inqt, ſignificabat perſonam.

¶Perſto, as. permaneo, perſeuero. Gel. Hoc modo per dius pernoxq; perſtabat. Lact. lib. j. Vt in perpetuum vanitatis illorum monumenta perſtarent.

¶Perſiſto is. Vide in dictione Siſto.

¶Perſtino. as. pe. cor. Vide in dictione Deſtino.

¶Perſpiſſo aduerbium ſignificat tardo. Plau. Quia qd̃ bene promittunt aruſpices perſpiſſo euenit. Cc.

¶Perſtringo gis. valde ſtringo, ſeu breuiter aut ſũmatĩ ſtringo dico vel ſcribo. Hie. Hęc a me pſtricta ſunt breuiter. Perſtringere vero eſt obtenebrare, obtundere, vt quum oculi nimia luce, aut aures nimio ſonitu perſtringuntur. Lact. lib. ij. Horum pulchritudo ac nitor pſtringit oculos. Hora. li. car. Iam nunc minaci murmure cornuum Perſtringis aures iam litui ſtrepunt. Vide infra.

¶Perſuadeo nõ ab actu ſed ab effectu pſuaſionis ſignificationẽ habet, vt ſit pſuadere ſuadẽdo inducere. Sed diſtinguendũ eſt. Nã aut id fit vt quis inducatur ad id credendũ, aut ad id faciendũ. Si ad id credendũ, & dicã Perſuaſi hoc tibi. tunc ſic exponerẽ. hoc tibi ſuadẽdo credere feci. Vel ſic. Dũ hoc tibi ſuadeo credidiſti. Aug. li. j. de ci. Dei. Nã ſcio quibus viribus opus ſit, vt pſuadetur ſuperbis q̃ta ſit virtus hũilitatis. Cice. lib. j. ad Herẽ. Si animus auditoris pſuaſus fuerit. i. ad credẽdum induct9 fuerit. Quod ipſe Ci. ſic exponit licet per alia verba. i. ſi oratio aduerſariorũ fidem fecerit auditorib9. Sin ad faciẽdum tunc ſic. Perſuaſi tibi vt hoc faceres id eſt ſuadendo tibi in animũ induxi vt hoc faceres. Etiã in pręſenti vt Cęſ. cõ. li. iiii. Idoneũ quendã hominẽ & callidũ delegit gallũ ex illis quos auxilij cauſa ſecũ habebat. Huic magnis p̃mijs pollicitationibuſq; pſuadet vt ad hoſtes trãſeat & quid fieri velit edocet. Qui vbi ad eos venit ti morẽ Romanorũ pponit, pſuadet. i. ſuadendo inducit ĩ animum. Quod oſtenditur ex affectu, qm̃ Gallus ex ſuaſione p̃miorum inductus trãſiuit ad hoſtes. Quod tamẽ non eſt alienum a vocabuli ſignificatione, qm̃ pfecte ſuadere eſt maxime ſuadẽdo in animũ inducere alteri vt id credat ſeu faciat. q̃ quũ perfecte fit. is cui hoc ſuadetur quodãmodo id credere aut facere perpellitur. Ideo pſuadeo hoc mõ nõ perfecte ſuadeo ſignificare dr̃, ſed quaſi ſuadendo in animum perfecte induco, vt ab effectu qui ſequitur pfecte ſuaſionis magis q̃ a ſignificatione vocabuli ſenſus capiat̃. Similimodo fit in Exoro quum ſignificat orãs impetro. Et Excogito q̃ eſt per cogitationẽ inuenio eo q̃ exorando. i. pfecte orando ĩpetrtaur q̃ orat̃. & Excogitãdo. i. pfecte cogitando iuuenitur quod quęritur. Nec huiuſmodi ſignificationes pprie ſumuntur ex vi p̃poſitionũ & verborũ q̃ non progrediuntur niſi quantum ſignificatio eorum protenditur, q̃ in perſuadeo eſt perfecte ſuadeo. Exoro perfecte oro, ſed ex effectu rei q̃ ex eis conſequitur & perficitur. Verum nõ catenus ipſa a ppria eorũ ſignificatione recedere dixerĩ quin ſignificare poſſint pfectã ſuaſionẽ. Nã perſuadeo perfecte ſiue maxime ſuadeo ſignificare docet Teren. in And. quum ait. Ipſius mihi Dau9 qui intim9 eſt eorũ cõſilijs dixit, & is mihi pſuadet nuptias q̃tũ queam vt maturem. Idẽ in phor. Sed vbinã Getã inuenire poſſim vt rogẽ quod tempus cõueniẽdi patris me capere pſuadeat. Hic pſuadeat maxĩe ſuadeat ſignificat. Similiter. Lactan. lib. vj. Quid M. Tulli9 ĩ ſuis officialib9 libris nõne hoc idẽ perſuadet nõ eſſe omnino largiendũ? id eſt maxime. Quod eſt cõtra eos qui volũt perſuadere tm̃ in effectu eſſe. Suadere in actu, vt eſt Sipõtin9, qui ait. Suadere eſt hortari aliquẽ ad id q̃ intendimus. Perſuadere eſt ſuadẽdo aut diſſuadẽdo aliquid hominẽ in opinionẽ noſtrã ĩducere lib. iiij. Tuſcula.

✤ Perſuo in ſuo, ex per & ſuo. Cc.

✤ Perſum valde ſum Gelli. Platoni & Socrati perfuit familiaris. Cc.

¶Pertędeo, des, dui a quo pertędeſco, quod eſt tędio vehementer afficior. Gel. Iamq; omnes finem cuperent verbiſq; eius defatigati pertęduiſſent.

¶Pertęſus, a, um. pticipiũ ſine verbi origine, vt inquit Ser. & regit accuſatiuũ. Sed poteſt eſſe a pertędeo. Sue. in Cęſa. Et quaſi ptęſus ignauiã ſuã q̃ nihil tũ a ſe memorabile actũ eſſet. Amb. lib. Hexa. Turtur vbi iugalis pprij fuerit amiſſione viduata ptęſa thalamos & nomen habere cõiugij, eo q̃ prim9 amor fefellerit eã. Ver. lib. iiij. Aene. genitiuo iunxit. Si non pertęſum thalami tædeq; fuiſſet.

¶ Per tempus ſignificat opportune. Terẽti9 in Hecy. Per tempus accedamus.

¶Pertẽdo ad finẽ tẽdo. Aug. lib. xvj. de ciui. dei. Quoto quiſq; anno vitę ſuę filiũ genuerit ad iſtũ g̃nationum ordinem pertinentẽ qui pertendit ad Habraam.

✤ Per te aut me aut aliũ ſtare dicit̃, quum nos aut aliqd aliud ne quid fiat cauſa ſumus. Plinius. Omnia iam parata erant niſi per eum ſtetiſſet Cc.

¶Pertimeſco ſignificationẽ ſui primitiui habet. Non enim retinet ſignificationẽ paſſiuã innatam. Lactã. lib. iij. Quare non eſt q̃ philoſophis tantũ honoris habeamus, vt eorũ eloquentiã pertimeſcamus.

¶Pertineo, es, pe. cor. ad finẽ vſq; teneo. Hierony. ad Ocea. Tunc me tenebat eremus atq; vtinã pertinuiſſet. Aliquando pertinere eſt pertingere. Cæſar Cõmen. j. Ex eo oppido pons ad Heluetios pertinet. Et pertinere attinere. Nã ea pertinerẽ ad nos dicim9 quę dominij noſtri ſunt, & ea q̃ aliquo iure poſſidem9, quãuis nõ ſint noſtri dominij. Itẽ ea quæ in nulla noſtra cauſa ſunt, ſed eſſe poſſunt. Hinc aliquãdo pertinere ad me, accipimus pro eo qd̃ eſt officiũ meũ eſſe, ſiue onus mihi incumbere. Et pertinere ad nos de aliqua re, eſt nos curare & magni pendere eam rem. Hieron. lib. ij. Regũ. ſiue em̃ fugerim9 nõ magnopere ad eos de nobis pertinebit, ſiue media pars cciderit e nobis non ſatis curabunt.

¶ Pertento as, vehemẽter tẽto, valde experior. Verg. Latonę tacitũ pertẽtãt gaudia pectus. Terẽ. in Andria Sed ea gratia ſimulaui vt vos pertẽtarẽ. alibi leuiter tẽto. vt blanda viciſſim gaudia pertentãt. Sũt enim multa quæ pro locis intelliguntur. vt Impotens & ſatis, & minus & nihil potens. Aliqñ pertentare eſt ſæpe tentare. Vergilius lib. iij. Georgi. Nonne vides vt tota tremor pertentet equorum Corpora.

¶Pertinax pe. cor. q̃ nimis tenax eſt a ptineo. Plaut. in Cap. Quid tu ais tenax ne pr̃ ei9 eſt? Et ille ĩmo ędepol ptinax. Pertinacẽs igit̃ ſunt q̃ id vehemẽti9 tenẽt quod tenere nõ debẽt. Aliqñ ponit̃ p pſeuerãte in bonã partẽ quũ plerũq; in malam legatur. Et ſic a pertendo fit. Nã, vt inquit Varro. In quo nõ debet pertendi & pertẽdit, pertinacia eſt. In quo vero oporteat manere ſi in eo perſtet perſeuerãtia vocat̃. In bonã partẽ. Val. Max. li. primo. Nõ mirũ igitur ſi pro eo imperio augẽdo cuſtodiendoq; pertinax eorũ indulgẽtia deorũ ſemp excubuit q̃ tã ſcrupuloſa cura paruula quoq; momẽta religionis examinari videntur Sene. li. vij. de bñfi. Vincit malos ptinax bonitas. Liui. Vincit tñ oĩa pertinax virt9. Hic ptinacia, quę, vt inqt Cic. perſeuerãtiæ finitima eſt, & tã in bonum q̃ in malum ſumitur. Sueto. in Cęſa. Ne patiẽtia, & pertinacia hoſtis animi ſuorum frangerẽtur. Acti9 Pertinaciã indocti poſſident.

¶Pertexo is, perago, perficio. Tranſlatio a textorib9 q̃ primo telã ordiuntur, & orſam deinde texunt. Ci. lib. ij. de orato. Et pertexe modo Antoni quod exorſus es. pprie tñ pertexere eſt valde vel ad finem vſq; texere.

¶Perturbo valde turbo. A quo Perturbatio, q̃ eſt auerſa ratiõe cõtra naturã animi cõmotio. Auctor. Cicero.

¶Peruagor & paago pe. cor. per aliquẽ locũ vagor. Ci. lib. iij. ad Heren. Sed illud facere oportebit vt identidẽ primos quoſq; locos imaginum innouandarũ cauſa celeriter animo peruagemus. Liuius lib. j. Nunc errabundi domos ſuas vltimum illud viſuri peruagarentur.

¶ Peruello, is, vellico, & punctiunculus torqueo. Cice. li. iij. Tuſcu. Quid mœres? cur ſuccumbis cediſq; fortunę? quę peruellere te forſitan potuerit & pungere, nõ potuit certe vires frangere.

¶ Peruenire ſignificat ad finem venire.

¶Peruentores auctore. Aug. ſunt qui ad portentũ quorũlibet tãq̃ in acceſſibiles amicos cõueniẽtiũ perſonarũ interpoſitione ambitione ac arte pertingunt.

¶Peruerto modo conuerto, modo deprauo ſignificat.

¶Peruerſi (inqt Hier.) q̃ de recto declinãt ad peruerſitatem. vt diabolus, Iudas, & Hęretici, & ſuperbi om̃es.

¶Perueſtigo pe. pro. nõ ſolũ quæro ſed quærẽdo inuenio vel acquiro. Veſtigo autẽ quæro tractũ a veſtigijs tã q̃ a ſignis indicijſq; quibus ad rei notitiam peruenimus Cice. lib. ij. de Orato Noſſe regiones intra quas venias & perueſtiges quod quęras.

¶Peruicax pe. cor. durus, contentioſus, nulli cedẽs, pſeuerãs cum quadam vi. Terent. in Hecy. Adeon perui caci eſſe animo vt puerum pręoptates perire? Hinc peruicatia duricies, obſtinatio.

¶ Peruigilo vſq; ad finẽ vigilo, vel totã noctẽ inſomnẽ duco. Mar. Nã vigilare leue eſt, peruigilarę graue.

¶ Peruigiliũ multa vigilatio & cuſtodia. Pli. lib. xj. peruigilio qdã vincũt̃ cibi. Et puigiliũ ſacrũ nocturnũ quo vigilię indicunt̃, vt per totã noctẽ vigiletur. Liui. lib. xxiij. Caſtra Cãpana vt peruigilio neglecta ſimul omnibus port9 inuadit. Suet. de Cali. Nec alia de cauſa videt̃ eo die quo perijt peruigilium induxiſſe, q̃ vt initium in ſcęnam prodeundi lumina temporis auſpicaretur.

¶Peruius, a, um. per quod iri poteſt. Sic dicim9 virginẽ eſſe cœli peruiam Aliquando dicitur penetrabile. Ouid. lib. ij. Met. Domus eſt imis in vallibus huius abdita ſole carens non vlli peruio vento.

¶ Peruolo, as, pe. cor. vſq; ad finem volo.

¶Peruolo peruis perault pe. cor. valde cupio. Liuius. Peruelim ſcire vtrum qui deſcendunt, an qui retinẽtur de me quęrantur.

¶ Peruſia Hetruriæ ciuitas. A qua peruſin9, a, um, Proper. Si peruſina tibi patrię ſunt nota ſepulchra.

¶Peruinca hęrba vulgo nota q̃ in lõgũ creſcit obuiam q̃q; vinciẽs ac puinciẽs. Folia habet lauro ſimilia. Ideoq; Chamę daphne, hoc eſt parua laurus appellat̃. Florẽ facit viole ſimilem, & coronamentis adhibetur.

¶Pes, edis. ima pars corporis. De quo ſupra in dictiõe pedes. Hic deducũtur per cõpoſitionẽ multa, vt vnipes bipes, tripes, ſemipes, cornipes, flexipes, planipes, loripes, ſolidipes, alipes, alipes, curuipes.

✤Pes prętereа eſt animal fœdum, ex quo pedicul9 & pedunculus pro eodem. Cc.

¶Peſſulus pe. cor. quaſi puus pes, inſtrumẽtũ quo oſtiũ claudit̃. Cadenarius vulgo dr̃, clauẽq; mox ſubdita reſeramus. Apul. Tum myrmex tandẽ claue peſſulis ſubiecta pãdit fores. Idẽ. ſubdita claui peſſulos reduco. Hie. j. Cã. peſſulũ oſtij mei aperui dilecto meo. Vnde. Oppeſſulata ianua. i. peſſulis firmata. Feſt9 Obices ſunt peſſuli ſerę. Dictus peſſulus q̃ ne peſſum detur oſtium affigi ſolet & annecti. Huius dimi. eſt peſſellus.

☧Peſſulatę fores dicuntur peſſulis clauſę minutęq;. Et peſſulata ianua peſſulis firmata.

¶Peſſum aduerbium ſignificat modo retrorſum, modo deorſum quaſi ad pedes vel ſub pedib9. Plini. li. iiij. peſſum iere vitæ pretia, omneſq; a maximo bono liberales dictę artes in contrarium cecidere.

¶Peſſundo, as, cõculco, reprimo, arceo, & peſſũeo hoc

eſt cedo vel retrocedo.

℄ Peſtis, Peſtilēs, peſtilētia, & peſtilitas ī vna ſignificatiōe accipiūt. Lucre. li. vj. Hæc igit ſubito clades noua peſtilitaſq;. Cic. li. j. de Fato. Inter locorū naturas quantum interſit videam⁹, alios eſſe ſalubres, alios peſtilentes. A peſtilentia fit peſtilentioſus, a, um, quod peſtilentiam affert. Aug. lib. ij. cōf. Iamq; peſtilentioſum & ī poſterū periculoſum ſentiebat cohærere termino coniugalis affectus, ſi reſecari ad viuum non poterat.

℄ Peſſi fœminarum medicamenta quæ molli lana naturalibus earum conduntur.

℄ Peſſinus, ontis, emporium phrygiæ habens templū maximum, vt inquit Strabo. Magnę venerationis matris deum quam Andigiſtam vocant. Hic locus magnifice ab Attalicis regibus ſtructus eſt, & templo & porticibus ex albo lapide. Romani celebre reddiderunt educta inde Deę ſtatua & peſſinuntia appellata.

℄ Petala a græcis dicuntur arborum frondes πέταλον latine folium. Vnde petalion foliatum. Vide in dictiōe Foliatum. Et Bracteas antiqui petalia a tenuitate nominabant Cariotarum quoq; petalia vocantur Kalendis Ianuarijs miſſitari ſolita. De quo Ouid. Mar.

Petaſites a Dioſcoride ſurculus hęrbæ quę eſt maior vlna, digiti magni craſſitudinis, cuius folium petaſores ingens inhæret, vt fungus.

℄ Petaſus pe. cor. capitis tegmen galero pſimile, ſiue ipſe galer⁹. Fitq; a græco πετάννυμι qđ eſt extēdo, cui⁹ aoriſtos eſt petaſa. Vñ petaſus, qđ alio noīe Schiadion dicūt, hoc eſt vmbellā. Vñ apud Plautū legit ꝙ Pſeudolus ipſe a Carino quęrit. Sic etiā op⁹ eſt chlamyde & machęra & pętaſo. ꝙ hęc tria eſſent militaris hominis ornamenta. Hinc Petaſati qui galero & capitis ornamento vtunt. Suet. de Aug. Aeſtate apertis cubiculi foribus ac ſępe in periſtyllo ſaliēte aqua atq; etiā vētilāte aliqo cubabat. Solis vero ne hiberni quidē patiēs, domi quoq; nō niſi petaſatus ſub dio ſpatiabatur. Per tranſlationem vero petaſis dr̄ qddā in galeriformā ędificijs ſuppoſitū extēſum & explicatū nubæ formam ſe cōtrahēs Plin. lib. xv. Supra ī quadratū pyramidis ſtant quinq; quatuor in angulis & in medio vna in vno latere pedum quintum ſeptuagenum, alteræ centenū quinquagenum ita faſtigiatæ vt in ſummo orbis ęneus & petaſus vnus omnibus ſit impoſitus, ex quo pendeant excepta cathenis tintinnabula, quę vento agitata longe ſonitus referant. Sunt qui petaſum accipiant pro pinna quā gladiatores in galeis habebant, ſed nō cōgruere videtur. Alij accipiūt petaſum pro quodā calceamēti genere allegātq; Plautū in Amphi. dicētē. Ego has habebo vſq; in petaſo pinnulas. Et apud Lactan. accipitur petaſus ꝑ alato Mercurij calceamento. Idem quoq; Plaut. in Amphi. Itidem habet petaſum quum ſerui pileum habere non poſſent, niſi quum facti fuiſſent liberi

℄ Petaſo penul. cor. caro porcina, quā alij coxā, alij eā partem ſuis dicunt, quę ab alis incipit, & coſtas compręhendit, quibuſdam veluti virgulis pinguibus diſtincta. Fruſtum de perna præciditur, & ſale obrutum, deinde in fumo ſuſpenſum aſſeruatur. Mar. Muſteus eſt pro petra charos ne differ amicos. Nam mihi cum vetulo ſit petaſone nihil. Huius diminutium eſt petaſunculus. Iuuena. Siccus petaſunculus & vas Pelamidum.

℄ Petaurum genus ludi, & machina quædam lignea. Quoquidem ludi genere homines per aera rotarum pulſu iactabantur. Martia. Quam rota tranſmiſſo toties impacta petauro. Dici etiam poteſt petaurum ſupra quod homines agilitate corporum inſignes ludunt, vt haſtæ circa quas ſe volutāt. Funes ſupra quos etiam reciproci ambulant. Circuli per quos ſe more piſcium tranſmittūt Tabulę e quibus in aera pendent vno brachio ſe ſuſtinētes. Græci dicunt petaurum eſſe laqueum & aſſeres quibus domos tegunt. Iul. Pollux exiſtimat caudam eſſe in quam ſe cortis alites cubitum iturę conferunt.

℄ Petauriſtę qui ita ludunt & leuioribus ſaltibus mouētur. Var. lib. ij. de Vit. pat. Nec minus aliquo in genere ſunt ludi velitis, Galli. Germani, Petauriſtę, Qui & petauri dicuntur ἀπὸ τοῦ αὔραι volare.

℄ Peto, is, iui, vel petij. petitū. ſignificat oro, ſiue obſecro vel volo. Petere. vt iqt Var. ꝓprie eſt aliqd ſuppliciter & precario poſtulare. Et ſic vnū tm̄ exigit accuſatiuū Pli. Te aūt ꝑ vetere nr̄a neceſſitudine etiā atq; etiā peto, vt eius filios qui in tua poteſtate ſunt, mihi potiſſimū cōdones. In malū. Sal. in Iur. Ipſe acer bellicoſus, at is quā petebat, quiet⁹ imbellis erat. Sic in bonū dicimus. Pr̄ ſalutē filij petit, ſeruus beniuolētiā domini. In malū, vt hic petit caput alteri⁹ aut famā. Hęc em̄ in hominis perniciē petūt. Aliqñ petere eſt inſtāter poſcere Vñ petulc⁹ & petulans. Liui. lib. j. Iam Horatius cæſo hoſte victor ſecūdā pugnā petebat. Aliqñ inſidias tendere. Plācus. In quo caſu hanc capio voluptatē, ꝙ certe quo magis me petiuerūt, tāto maiorē his fruſtratio dolorē attulit. Aliqñ violēter aggredi. Cice. ꝓ Liga. quid em̄ Tubero tuus ille diſtrict⁹ in Acie Pharſalica gladi⁹ agebat. cuius latus ille mucro petebat? Aliqñ manęre, expectare, Verg. lib. ix. Troianos hæc mōſtra petūt. Aliquādo cupere, vt apud eūdē lib. iiij. Geor. Pulchramq; petit per vulnera mortē. Aliqñ percutere. Liui. lib. xxij. Hiſpano punctim magis quā cæſim aſſueto petere hoſtem. Aliqñ inquirere. Verg. Euandrū petim⁹. Aliqñ eligere vt Idē. principio ſedes apibus ſtatioq; petenda. Aliquādo proficiſci. Suet. in Veſpa. Et cutilias ac Reatina rura vbi ęſtiuare quotannis ſolebat, petijt. Aliqñ influere vt Campū petit amnis. Qñ vero cōſtruit cū ablatiuo iſtrumentū ſignificante pro inſtrumenti diuerſitate diuerſa ſignificat, ſiue in rem, ſiue in perſonā referatur. Nam petere manu, eſt ducere. Verg. Tartareū ille manu cuſtodē in vincla petiuit. petere pedib⁹ eſt ire. Apul. Dum pedibus iterfaciēs propinquū rus peterē. petere gladio aut veneno, aut lapide, aut cornu & huiuſmodi eſt inuadere ferire, & ſaluti inſidiari. Idem Iā cornu petat & pedib⁹ qui ſpargat arenā. Et malo me Galathea petit laſciua puella. Sueto. in Tybe. Miſſum in arenā aprū iaculis deſup petijt. petere curſu, adipiſci, obtinere. Vergil. Quę littora ꝓxima curſu. Cōtendūt petere blanditijs eſt blandiri. Quin. Nouercā blāditijs petit, petere munerib⁹ oſculis, precibus, eſt conciliare. Apul. Quū me lachrymis precibuſq; petijſſet. petere oculis eſt cōtēplari. Petere auribus audire, petere naribus, olfacere, petere tactu, palpare. Iungitur interdum huic verbo ablatiuus. Cicero. Audes quicquam ab iſtis petere? Nunquam vero vel raro duos accuſatiuos habet, Huius compoſita ſunt Appeto, Competo, Expeto, Impeto, Oppeto, Perpeto, Præpeto, Repeto, & Suppetit, quę habent penultimā correptam.

℄ Petitio poſtulatio. Aliqñ etiā gladiatorū impetus Cice. ꝙ ergo tuas petitiones ita coniectas vt vitari nullo modo poſſent parua quadā declinatione concutiunt.

Petaſſa Rhodos aliquando nominata eſt, Cc.

℄ Peteſſo, is, antiquum verbū idē qđ peto, ſicut impetraſſo. Reconciliaſſo. Commonſtraſſo, qualia apud Plautum plurima. Cice. lib. ij. Tuſ. Qui hanc gloriam peteſſunt nullum fingūt dolorem. Plaut. in Trinū. Vtrā potius harum mihi artem expeteſſam.

℄ Petigo, pe. pro. morbi genus, qui & Impetigo dr̄, ꝙ vicina petat ſeſe late ſumma cute diffundens, occupat plęrūq; totum vultum oculis exceptis.

℄ Petimia hulcera in humeris iumentorum ꝙ ima, id eſt profunda petant.

℄ Petulās pe. cor. improb⁹. A quo petulantia improbitas quū alios per contumeliā petim⁹. Ci. Deſine bonos petulantiſſima inſectari lingua. Quandoq; ponitur pro ſuperbo. Idē petulāter diues. Qñq; pro laſciuo. Ouidius Quinetiā vt poſſem verbis petulantius vti. Non ſemel ebrietas eſt ſimulata mihi. Et generaliter petulantia eſt

laſciuiamentum ſiue effrenatio immodica ad quodlibet vicium, a petendo dicta.

℄ Petulcus laſciuus. Verg. Hœdiq; petulci. Vnde meretrices quoque petulcas veteres dixerunt, a petendo.

℄ Petilus penul. cor. tenuis exilis. Lucilius. Inſignis varis cruribus & petilis.

℄ Petilia vrbs Brutiorum a philoctete cōdita ἀπὸ τοῦ πέτεσθαι, i. volare, quia exaugurato locum delegit.

℄ Petilanſura ſignificat vngulam equi albam.

Petiſſa poma ſunt parua gratiſſimi ſaporis. Cc.

℄ Petoritum penul. cor. genus vehiculi. Horat. libro. j. Ser. Atq; caballi Paſcendi, ducenda petorita, nunc mihi curto Ire licet mulo.

Petilius flos colore albo dictus, vel a paruitate foliorum vel ab vrbe lucaniæ petilia.

℄ Petra lapis tenerior mitiorq; ac minor. Vnde gēmæ lapides non ſaxa dicunt. Hinc petroſus a, um. qđ eſt petris abundans. Eſt & petra Arabiæ oppidum quod Nabathæi incolunt. Vnde pars ea Arabię vocatur petrea.

℄ Petrea pars Arabiæ. Et petrea mulier quæ pōpā prędēs in colonijs ac municipijs imitabatur anum ebriā, ꝙ pedes in petras frequenter impingeret.

℄ Petroleon oleum quod ex petris naturę ſponte fluit.

℄ Petronius nomen viri proprium. Quo nomine vocatus fuit auctor non ignobilis.

℄ Petronia nomen vxoris Vitellij de qua apud Sueto. Et petronia nomen fluuij in Tyberim defluētis dicti ꝙ per petras fluat.

℄ Petrones ruſtici dicti ſunt a veterib⁹ a petrarū aſperitate & duricia. Hinc Plau. petronē veruecē duriorē eleganter dixit, vbi ait in Cap. Qui petroni nomen induūt verueci ſectario, ego ſi in via petronē publica cōſpexero & petronē & dominum reddam mortales miſerrimos.

℄ Petroſelinon, quaſi petrarū apiū, nam inter lapides melior naſcitur. Eſt hęrba nota quę inter apij genera numeratur, componiturq; ex petra & σέλινον apium.

℄ Pexo as. a pecto is. Vñ pexę veſtes pectine cōtextæ Et pexati qui pexis veſtibus ſunt induti. Mart. pexatus pulchre rides mea zoile ſemp. Sunt qui dicūt pexas veſtes eſſe piloſis cōtrarias, raſas, q̄ pilis carent. In quē ſenſum accepiſſe videt. Hiero. cōtra Ioui. quū ait. Ante nudo eras pede, modo non ſolum calciato, ſed & ornato. Tūc pexa tunica & nigra ſubucula veſtiebaris ſordidat⁹ & pallidus, & calloſam opere geſtitans manū, nūc lineis & ſericis veſtitus & Atrabatum ac Laodiceæ indumentis ornatus incedis, Ibi em̄ pexā tunicā puto intelligi raſam & quaſi lacerā. Nā vbi Perſius dixit, pexūq; togaque recenti, probus. Barba (inquit) tonſurę gen⁹ eſt quo iuuenes ſic tonſi pexiberbi appellātur. Nos prępoſitionem addimus Depexa. Teren. Depexum dabo.

℄ Pezitę fungi qui ſine radice aut pediculo naſcunt quaſi pedeſtres. Dicti ꝙ non tollāt ſe altius a terra πεζός pedes etiam in ludo ſchachorum πεζός.

P ANTE H

PHæacum ciuitas in planitie eſt, q̄ ab vtraq; pte habet duos editiſſimos vertices in quibus adhuc ſūt arces Phæaces vero populi fuerūt Corcyræ. Vñ & Corcyra phęacia dicta eſt, q̄ in littore maris Ionij eſt. Scribitur i prima cū æ. diphth. Hinc phæacius a, um. & phæacus a, um. vna ſyllaba min⁹. Prop. lib. iij. Nec mea phęacas ęquant pomaria ſyluas.

℄ Phaeton dictio triſyllaba. Nā ae diuiſas ſyllabas habet & aſpiratur dictus ἀπὸ τοῦ φαίνειν. Sol dicitur vt inqt Ser. lib. v. Aenei. Item lib. vj. a luce ardoris ſui.

℄ Phętuſa fuit vna ex filiabus Solis.

Phęſtum, vrbs in creta a qua phęſtius quidā dict⁹ eſt quē adiutorē cōdendis legibus Solonis fuiſſe tradit Plutarchus inclitum vaticinio, & rerum diuinarum peritia.

℄ Phæcaſius, calceus. Vnde phęcaſios ſeu phęcaſiatos ſacerdotes & deos vocamus. Seneca ad Lucilium. Si quē palliatum aut phęcaſiatum conſpexeris.

℄ Phędr⁹ nomē viri ꝓpriū, quo ſignificat, clar⁹, alacer.

Phęſtus mons ſeu promontorium Cretę. Fœminino vero genere ciuitas in eo.

℄ Phagedęna cum diph. in penul. Nā græce φαγέδαινα ſcribitur ἀπὸ τοῦ φαγεῖν. hoc eſt ab edēdo, & eſt exulceratio vſq; ad oſſa celeriter depaſcens cum inflāmatione ſaniē male olentem emittens & ad mortē perducens. Auctor Iul. pollux. Plin. lib. xx. Hulcera q̄ phagedænas vocant folia & radix recens cū melle ſanant. Et apud Columel. putatur eſſe morbus quē in iumentis vermē appellant. Idem apibus tribuit lib. x. Sępe etiam (inquit) vitio qđ gręci φαγεδαίναν vocant intereunt.

Phagones a phago verbo græco quod eſt ab edo, dicuntur voraces, & eo verbo Plautus vtitur. Cc.

℄ Phagus us & phagi arbor glandifera ἀπὸ τοῦ φαγεῖν comedere. Verg. in Culi. Vmbroſęq; manent phagus hederęq; ligantis. Brachia. Hinc phagineus a, um. & phaginus a, um. pen. cor. pro materiato ex ea arbore. Ouid. lib. viij. Meta. Illic phagineus dura clauo ſuſpenſus ab anſa. Verg. Poſt valido nitēs ſub pōdere phagin⁹ axis.

℄ Phaliſci populi Hetruriæ, quorum oppidum phalerij vocabatur. Sunt qui arbitrātur phaliſcos vocari, quos nunc corrupte Montem Flaconem appellant.

℄ Phalacron Gręci caluū dicūt. Vñ corui aquatici phalacrocoraces dicuntur vt inquit Plin. Hinc loca ſatis fruticibuſq; nuda phalacras appellant, quaſi calueta, vt q̄ nihil ferunt. Apud Col. Glabreta dicuntur.

℄ Phalara ciuitas a Phalaro amne Ithomæ Mineruæ proximo.

℄ Phalarica a phalis. i. turrib⁹ dicta eſt, quia turres defēdat. Vel a phalari Siculo tyrāno, vt Amianus inqt. Hęc vt Vegeti⁹ ſcribit ad modū haſtę valido præfigitur ferro, ꝙ in longitudine habet pedes tres, vt cum armis corpus tranſfigat. Inter cui⁹ tubā & haſtile ſulfur, reſina, bitumen, ſtupo cōuoluuntur infuſa oleo, quod incendariū vocant, balliſtæ impetu deſtinata prærupto munimine ardens figitur ligno turritāq; machinā incendit. Eſt aūt magna & parua phalarica. Vñ Luca. dixit phalaricā neruis mitti tortibus. Verg. vero ait. Turnum manu iaculari potuiſſe. Vnde lib. ix. Sed magnum contorta phalarica venit Fulminis acta modo.

℄ Phalaris idis. nomen proprium Agrigentinorum regis crudeliſſimi. Cuius extant epiſtolę.

℄ Phaleræ ornamenta ęquorum ἀπὸ τοῦ φάλου dicuntur, ſed a verbo gręco φαληρίαω albeſcere quod illuſtrare ſignificat. Vergilius libro quinto Aenei. Primus equum phaleris inſignem victor habeto. Inde phalerat⁹, a, um, id eſt phaleris ornatus. Suetonius in Clau. Craſſus fungi equo phalerato & in veſte palmata. Et non tantum ſunt ornamenta phaleræ quam equitum & nobilium Liuius libro duodecimo tradit Comitia Flauij ædilitia tātum habuiſſe indignitatis, vt plęrique nobilium aureos anulos & phaleras deponerent. Plinius libro. xxxiij. refert olim ab ordine equeſtri phaleras fuiſſe poſitas ex indignatione. Apud Teren. phalerata dicta leguntur pro ornatis.

℄ Phalera portus Athenienſis celeber.

Phalerium vrbs Tyrrhenę Hetruriæ. Inde phalerius a, um. Stephanus.

Phalora vrbs Theſſalię. Inde phalorēſis Stephan⁹.

℄ Phalæcium carmen dictum a phalęco inuentore. Cōſtat ſpondeo, dactylo, & tribus trochęis hoc & hendecaſyllabum a ſyllabarum vndena menſura vocatur.

℄ Phalęnę quidam piſces in mari. Amb. Quid gladios loquar, aut ſerras, aut canes mariticos, aut phalęnas, aut zigenas? Balęnam dicunt eſſe.

℄ Phalangę ſunt quib⁹ baiuli ferēdis onerib⁹ vtūtur, q̄s σκευαφόρια Plato appellat. Pli. lib. vij. phalāgę fuſtes ſūt nodis carentes, quibus Afri. p̄liū cōtra Aegyptios primi fecerūt. Iul. pollux phalāges (inquit) phalāgia dicūt ligna, quib⁹ ſubiectis naues trahi ſolent. Sic Noni⁹ ſcri-

bit phalāges ſignificare fuſtes teretes,qui nauibꝰ ſubijciunt.Scribit Herod. Aethiopas vicenos dētes elephātorū grandes,ex materia ebeni cētenas phalāgas tertio quoq; anno tributi vice regibus pēdere ſolitos. Latine phalangæ dñr. A quo ſit phalāgo gas. quod eſt onus aliquod huiuſmodi fuſtibus tranſueho. Afra. Et capream vnam ſemilaceram quaterni ſimul phalangabant.

¶Phalāgarij qui aliquod oneris phalāgis tranſuehūt,q modo Tetraphori,modo Hexaphori dñr.Itē phalāgarij appellati ſunt milites qui erāt in phalāge,quales habuit ad imitationē Alexandri Magni Alexander Syrꝰ Romanorum Imperator. vt auctor eſt Lampridius.

¶Phalangium genus aranei. Quod omnibus internodia terna ſint in crurib9,ſunt qui phalangij nomine omnes araneos intelligant.Dicitur & phalanx.

¶Phalāx,langis dictio Macedonica,q̃ nō ꝓprie legio ſed quadrata acies & cuneꝰ militaris intelligiť qñ.ſ.pes pedi,clypeꝰ clypeo,vir viro,ĩ acie conſerebatur.Et hoc peculiare fuit Macedonū inſtitutū.vt auctor eſt Liui.& meminit Curtius,cuiꝰ hęc verba ſunt.Macedones phalangē vocant peditū ſtabile agmen,vir viro,armis arma cōſerta ſunt.Cęſar Milites nr̄i e loco ſuperiore pilis miſſis facile hoſtiū phalangem pfregerunt. Vñ ꝓculdubio accipitur phalanx ꝓ armorū cōnexione atq; teſtudine. Hinc per tranſlationē a ſatyrico poeta dictum eſt.Iunctęq; vmbone phalanges.Itē phalanx eſt tegula continens lances.i.libram.Et phalanx ab Ariſtotele genus aranei,quod & phalangium dicitur.Tarantola.Itē phalanges dicuntur digitorum internodia.

☿Phalereus demetrius philoſophus dictus a phalereo portu,ſiue a phalerea ꝓuicia phanoſtrati filiꝰ & Theophraſti auditor athenis ꝓfectꝰ fuit a Caſſandro macedonū pricipe cū eſſet ciuis,qui vt auctor eſt Stra.Nō modo popularem non deſtruxit potētiam ſed etiam melius reformauit.Verum tantum inuidia valuit,vt poſtq̃ Caſſandri obitum in ęgyptū fugere coactus ſit,& eius inimici ſtatuas plures trecentis diſiectas conflauere,hic tandē morſu aſpidis perijt,cum multa apud Ptolo.in calamitoſo ocio ſcripſiſſet.

¶Phaneꝰ mōs in ꝓmōtorio Chij a phaneo rege dictꝰ.

¶Phaneſij populi in inſulis Oceani ſeptentrionalibus qui vt Solinus ait habēt aures adeo effuſas vt reliqua viſcera contegant illis.

✣ Phaneta ſol diciť quia quotidie renouat ſeſe ἐπειδὴ φαίνεται νέος.i.quoniam apparet nouus.Cc.

¶Phantaſię imagines rerū inſidētes animo,phātaſma atis,viſum q̃ ſpecies vna & nomen eſt eorū quę dormiētes videre ſibi videntur.phātaſticus imaginatiuus.

¶Phanaticus dr̄ qui diuino ſpiritu afflatus eſt & cui mľtę vanę apparitiones ſunt.quales inſanientem Aiacem percepiſſe poetę ferunt.Hunc morbum Errorem vocauit Horat.Aut phanaticus error & iracunda Diana.

¶Phanio nihil aliud ſigni.q̃ boni pedis hominē.i.cuiꝰ aduentus afferat aliquid fœlicitatis,ſicut ſolemus dicere ſecundo pede introijſſe,cuius introitum proſperitas aliqua ſit conſecuta,vel melius,qm̄ φαίνω eſt appareo.i.apparitorem vulgariter dicerent,qui ex voto & deſideratus tandem appareat.

☿Phanum templum,quia phanum apertum ſignificat,& omnibus adeuntibus aperta ſunt templa.

¶Pharmacum pen.cor.Græci φάρμακον, medium verbum,ꝙ pro veneno & pro medicamento accipi poteſt. Vnde Caius Iuriſcōſul,Qui pharmacum dicit debet addere bonum vel malum.

☿Pharicō,genꝰ veneni ē,ꝙ Athenęꝰ phariacō noīat.

¶Pharmacopola penul.cor.dici pōt vnguentariꝰ qui pharmaca.i.venena vel medicinas venditat,quales ſūt qui vulgo hęrborarij vocanť.Componiť em̄ ex pharmacon & πωλέω vendo.Hora.in Sermo.Ambubaiarō collegia pharmacopolæ,

☿Parmacotrophi ſignifi.venenis ali ſolitos,populi ſūt pōpo.Gādari par'cani Bactri Suſiani pharmacotropoli.

¶Pharmacodes odor medicamenti.

¶Pharmatuſę ſunt duę inſulę exiles iuxta Atticam regionem in mari Salaminiaco,in quarum altera vt inquit Stra.lib.ix.ſepulchrum Cyrces viſitur.

¶Pharaones appellanť Aegypti reges,quod cognomē fuit dignitatis vt ſcribit Euſeb.Et vt docet Ioſephꝰ li.vij.Antiqui pharaonis nomen ſecūdum Aegyptios ſignificat regem.Et reges quum primum perueniebant ad imperium hoc nomen accipiebant.

¶Pharmaceutice gręce φαρμακευτική medicina quę medicamentis curat.Nā veteres tria medicinę gñā fecerūt Empericen quę ſolum experimentis cōſtat ἐμπειρίαν em̄ Græci experientiam vocant.Iatralepticen quę vnguētis & Clinicen quę victu & venenis corporibus medeť. Sunt tñ qui Clinicen in duas partes diuidant Vnā Diætitecem quę victu medetur.Alteram pharmaceutricen quæ medicamentis.

¶Pharę numero plurali vrbs in Creta a Miſenijs condita Habentur alię in Miſenia & alibi.

☿Pharmaceutia dr̄ quam nos ſagam dicimus venefica,

☿Pharmacus veneficus pharmaceno veneno incanto,

☿Pharmacotheon medicamentum diuinum quale eſt reubarbarum.

¶Pharia a Ptolomęo Plinioq;.A Strabone vero phalꝰ inſula cōtra Dalmatiā & Iaderā q̃ nunc vulgo Liſna Illyrico ſermone dr̄.Eſt & vrbs in qua pharienſes populi.

✣Pharias ſerpens eſt ſulcum dum ſerpit cauda in terra faciens & ſuper eam fere ambulans.Luca.Et contentus iter cauda ſulcare pharias.Cc.

¶Pharos olim inſula Aegypti oblōga ꝓuaq; ꝯtra Nili oſtia,nunc cōtinenti cōiuncta,q̃ portū Alexādriæ efficiebat,ſic appellata a nauclero Menelai ibi ſepulto quū fuiſſet ibi ab aſpide interēptꝰ.Lucanus Pharos īſula quōdā In medio ſtetit illa mari.In illa turris ingēs in petra poſita q̃ mari circūluiť.albo lapide octingentis talentis a philadelpho Ptolomęo Rege Soſtrati Gnidij architecti Alexādrinorū amici opa poſita fuit,ob ſalutē nauigātiū q̃ nomē ab īſula accepit.Scribit Solinꝰ ab hac pharo turri pharos vocari machinas in portubꝰ ad ꝑlucēdi miniſteriū fabricatas,qm̄ hac pharo Alexādrina dirigebāt naues nocturnas facibꝰ accēſis.Papiniꝰ,Lumina noctiuagæ tollit pharꝰ æmula lunę.Scribit.Egeſippꝰ li.iiij. a Gręcis Latiniſq; pharō appellari ex ipſiꝰ reivſu,eo ꝙ lōge videať a nauigātibꝰ tāq̃ phanos ꝙ ſignifi.lucidum immutata litera pharos dicať.In hac Alexander nouam vrbē cōdere ſtatuit,ſed quū magnę ſedis capax nō eſſet ex illiꝰ aduerſo cōdidit Alexādriā. Hinc phariꝰ a,um.

¶Phariſęus nomē ſectę Iudęorum religioſæ.Erant em̄ apud Iudæos tres ſectę phariſęorū,Saduceorū,& Eſſeorum.A phariſęus fit phariſaicus a,um.Hiero.cōtra Vigilā.Quaſi ſepulchra phariſaica foris dealbata.

✣Pharphariades vnus ex collibus Imai ſiue Tauri mōtis.Cc.

¶Pharſalici cāpi Theſſalię in quibꝰ ciuiliū bellorū decertauerūt ꝓcellæ,a pharſalo oppido appellati,qď ſitum eſt ĩ ripa flumīis Oenipei,a quo pharſali dicti.Sunt qui pharſaliā ꝓuiciā dicāt a pharſalo duce,q̃ prio aemathia ab Aemathio,poſtea Theſſalia a theſſalo,deiñ a Macedōe Macedōia.poſtrēo a philippo rege cāpi phillippici

¶Pharnax acis.penul.cor.nomen proprium Mithridatis filij.Luca.Nec pharnacis arma reliquas Tygranēq; meum.Hic a Cęſare(vt L.Florus ſcribit)vno & non toto prælio more fulminis obtritus eſt.

¶Pharetra pe.cor.vbi ſagittę reponunť,a φέρω καὶ τραῦμα.Et qui eam feruut pharetrati dicuntur.

¶Pharuſij populi in Aphrica verſus oceanū occidētalē

¶Phaſe hebraicę,latine tranſitus dicitur,quia tunc ex Aegypto in patriam remigrauere Iudęi.

¶Phaſſæ per duplex,ſſ,a Gręcis palumbi dicuntur.

¶Phaſeolꝰ phaſillꝰ ſiue phaſelꝰ,ſeu ēt paſeolꝰ vľ paſſ

lus genus leguminis.☿Quē vilē.Verg.appellat a phaſello inſula dictus,nō ꝓcul ab olimpo,vt Apul.ait vim calidā & humidā habet,aluū lubricat,vrinā ciet.pectori atq; pulmoni ꝓdeſt,licet caput pernicioſis humoribꝰ repleat.Colu.libr.ij.Ab hoc recte phaſelus terrę mandabitur vel in veterano vel melius pingui & reſtibili agro.Idē.Phaſeoli modij quatuor obruūť totidē operis.

¶Phaſellus,Vide in dictione Faſellus.

¶Phaſma,atis,latine apparitio,monſtrū,viſum diciť.

¶Phaſis,is,vel idis.Colchorū ꝑgrādis fluuiꝰ,de quo Luca.Colchorum qui rura facit ditiſſima phaſis.Hic vt Amb.lib.Hexa.ſcribit,de ſeptētrionali parte caucaſeis montibus fuſus cum pluribus alijs in Euxinum ſe præcipitat mare.Pliniꝰ.lib.vj.Nauigatur phaſis quamlibet magnis nauigijs.xxxviij.Md.p.Inde minoribꝰ longo ſpatio,pontibus centum viginti peruius Græce etiam phaſis latine fama dicitur.

☿Phaſis etiam auis boni ſaporis quam vulgus phaſianum appellat.Hierony.in Eſa.phaſideſq;,& turtures mulſum,merum,vxorum pulchritudinē,exanima liberorum,dominus animæ pollicetur.

¶Phaſiani aues notę a phaſi fluuio ad nos traducti ab Argonautis.Namq; ex ea regione in Gręciā tranſportatæ ſunt.Mart.Argoa primum ſum tranſportata carina Ante mihi notum nil niſi phaſis erat.In hanc auem.Itim Terei mutatum Mithici fabulantur.

¶Phaſianarius qui phaſianos paſcit.Paul.Iuriſcōſul.phaſianarij autē & paſtores anſerū non continentur.

☿Phauliæ ſunt oliuæ,quę minimo ſucco corpore grādiſſimo puſilloq; ſunt nucleo.

¶Phedō Atheniēſis in cōuiuio a triginta Atheniēſiū tyrānis necatꝰ fuit.huiꝰ filiæ virgines erāt,q̃ vt virginitatē ſeruarent morte,inuicē ſe cōplexæ in puteū præcipitauere.Fuit & alius hoc nomine philoſophꝰ Elidēſis.Socratis auditor,ingenio liberali.Qui,vt qdā ſcripſerūt,ſeruiuit leonidę perinde q̃ſi meritoriꝰ puer,q̃ſtuariūq; mācipiū.eū Cebes Socraticꝰ emiſſe dr̄.habuiſſeq; in philoſophorū diſciplinis,atq; is poſtea philoſophus illuſtris fuit.Cuiꝰ nomini plato librum de immortalitate animæ dedit,& alio nomine phedon inſcribitur.

☿Phedros latine pulcher.

☿Phelandrios hærba quę in paluſtribus naſcitur folio apij cuius ſemē propter calculos & veſicę incommoda bibitur,a Dioſcoride helioſelinon,hoc eſt,vt Theodorus vertit paludapium vocatur.

¶Phegor lingua hebręa priapus appellatur,vt inquit Hier.contra Iouinianum

¶Pheneum oppidum in Archadia pheneus vero amnis in Alpheum defluens.

¶Pheræ,vt ait Strab.pelaſgicorū cāporū terminus ad Magneſiā qui vſq; ad peliū mōtē porrigūtur.Emporiū pherę habēt pagaſas.quo ex loco pelius Iaſonem ac nauē Argo emiſit.Vnde pegaſeus & pheræus appellatus.Fuit tamen alius Iaſon pheręus tyrannus.Sed de Theſſalo Iaſone intellexit Cicero lib.j.Offic.quum dixit pheręum Iaſonem cęteris anteponunt.

¶Pherecides pe.prod.philoſophus & poeta tragicus ex Syro inſula.Floruit regnāte Seruio Tullo apud Romanos,vt Ci.li.j.Tuſ.refert.Hic primꝰ dixit aīos hominū eſſe ſempiternos.primꝰ ſcripſit ſoluta oratione vt Apul.in floridis auctor eſt,repudiato verſuū nexu quē Pythagoras magiſtrū coluit.perijt phthiriaſi,id eſt pediculari morbo.De quo Sere.Sed quis nō paueat pheræcidis fata tragœdi.Qui nimio ſudore fluens animalia tetra Eduxit turpi miſerum quę morte tulerunt.

¶Pheretrum.Vide in dictione Feretrum.

☿Pherne φερνή latine dos dicitur,Vnde parapherna & paraphernalia de quo ſupra.

☿Pherenice nomē mulieris,De qua Elianꝰ lib.x.de varia hiſt.Duxit ad olympicō certamē filiū ſuū pherenice fœmina prohibentibus eam ſpectare qui præſidebant licere id ſibi perſuaſit quæ patrē & fratres tris haberet olympionicos ſpectauit & victorem filium reduxit.

¶Phiala pe.cor.vas vini vel aq̃ plerūq; ex auro ꝯflatū.Oīa em̄ vini vel aq̃ vaſa phialę dici poſſunt.Vñ Iuu.Aurea vocat phialia dicēs.Virro tenet phialas,tibi nō cōmittiť aurū,hoc eſt vaſa aurea,quę Vírroni cōmēdata ſunt.Gręci ἀπὸ τοῦ πίνειν,π,ἰ,ς,φ.id eſt a bibendo.

☿Phycus,ſiue phicis genus piſcis,dicitur,quia piſcium ſolus nidificet ex alga.& inter ſaxatilia,vt apud Plin.

¶Phidias ſtatuarius clariſſimꝰ,q mineruę ſtatuā egregie fabricauit amplitudine cubitorū.xxvj.q̃ ebore & auro cōſtabat.In cuiꝰ ſcuto Amazonū pręliū cęlauit & deorū gygantūq; dimicationē,in ſoleis Lapitharū & Cētaurorū,a Plinio dictꝰ eſt artifex nūq̃ ſatis laudatus.De quo Quint.lib.xij.Phidias dijs q̃ hominibꝰ efficiendis melior.In ebore vero lōge citra ęmulū,vel ſi nihil niſi Mineruam Athenis,aut olympiū in Helide Iouem feciſſet Hinc phidiacus,ca,cum,pe.cor.Proper.phidiacus ſigno ſe Iuppiter ornat eburno.

¶Phidicia,cœnatiōes Lacedęmonij ſeu conuiuia nominabant,ſiue ꝙ philias,id eſt amicitiæ cauſa inſtituta ſint ſiue potiꝰ a parſimonia φείδομαι enim ſignificat parco & abſtineo.φειδώ parcitas & parcimonia.φειδωλὸς parcus.Vnde & phidicia conuiuia de parca & frugi.Cicero lib.v.Tuſ,Quid victum Lacedęmoniorum in phidicijs nonne videamꝰ?Cōueniebant enim ad phidicia conferentes ſinguli farinę medimnum vini choros octo,caſei quinq; minas,ficuum quinq; ſemis minas.

✣Phidippus propriū viri filij Theſſali.de quo meminit Homerus.Eſt & propriū Comici apud Terent.Cc.

☿Pheidoma metra φειδώμια.i.parca & auara quaſi ἀπὸ τοῦ φείδεσθαι Veteres modo per ei diphtō.talia ſcribebant modo per e,modo per i,productum.

¶Philos latine amor ſiue amicus,philetus amabilis.

¶Philātropes pe.ꝓ.latine humanꝰ.i.amās homines.Quo nomine dictū eſt lapę genus,ꝙ veſtibus hominū adhęrens eos amare videatur.philantropia humanitas,id eſt amor erga homines.

☿Hanc ſic diffinit Speu.eſt humanitas,& affectio amicitię,hominum conciliatrix,habitus hominibus beneficijs gratiarum redditio gratitudo benefica.

¶Philandros amans virum.

¶Philadelphus amator fratris.Philadelphia fraternitas amor fratris.Et philadelphia nomen ciuitatis ĩ Myſia regiōe Aſię terrę motibꝰ ꝯcuſſa,cuiꝰ incolę in agris magna ex ꝑte degebāt.In hac fuit vna ex.vij.eccleſijs.Supra philadelphiā oriētē verſꝰ exuſta regio patet ſtadijs lōga quingētis,quadringentis lata,vbi nullę arbores ꝑter vitē inueniūť,q̃ exuſtū vinū fert ita elegans vt nulli cedat Sūma cāporū facies cinerulenta eſt,mōtana petroſa,& nigra.Quidā ex crebro fulminū ictu id contigiſſe arbitrantur,nec dubitāt quæ de Typhone dicūtur hoc in loco fabulari.Sed credibilius eſt ſubterraneū ignē qui poſtea defecerit regionem exuſſiſſe.

✣Philagathus benignus.Cc.

✣Philargus amor imperij.Cc.

¶Philarethus propriū nomen viri,& latine amator virtutis dr̄.Græce em̄ ἀρετή virtus dr̄.

¶Philagyria ex argyriō qď apud nos argētū ſignificat cōponitur,& auiditas argēti ſiue auaritia transfertur,

☿Philargyrotatos,id eſt auariſſimus mortalium.

¶Philalethes veri amator latine dicitur.

✣Philema oſculum,philetes amator oſculorum.Cc.

✣Philenorū aræ dñr q̃ Siculo peloro oppoſitę in media quodāmodo Syrtium tellure poſitę ſunt.Cc.

¶Philocalus dici poteſt amor boni,vel mundus,politus elegans,philocalia amor pulchritudinis.

¶Philomela nomē mulieris Pādiōis filię Atheniēſis regis & ſororis ꝓgnes q̃ quū a Tereo cōpreſſa fuiſſet tādē(vt eſt in fabulis)deorū miſeratiōe in auē ſui nominis cōuerſa fuit,q̃ & Luſcinia diciť.Nec ceſſat deflere cātu

dulciſſimo iniuriã quã paſſa eſt. & interꝑtatur amabilis

¶ Philonicus, iurgioſus, amator victorię,

¶ Philoriũ fœminę ꝓpriũ. ꝑ amatoriã adulationẽ dictũ

¶ Philo philoſophus hebręus, qui ſapientię librũ ſcripſiſſe dicitur. Fuit & alius philo Biblius, vt Euſebius libro. Euange. pręparationis teſtatur. Hos Porphyrius libro. iij. magnis laudibus decorauit,

¶ Philoſophia amor & affectatio ſapiẽtię. Sophia ſapiẽtia dicitur. Hęc ſcientia diuiditur in tres partes, in Moralem, Naturalem, & Rationalem. Prima componit animum. Secunda rerum naturã ſcrutatur. Tertia proprietates verborum exigit & ſtructuram. Moralis gręce Aetice dr̃. De qua Sene. philoſophia animũ format & fabricat, vitã diſponit, actiones regit, agenda & omittenda demonſtrat. Sine hac nemo ſecurus eſt. Hęc ampliſſima artium dicitur. Apu. Diſciplinam regalem appellat tam ad bñ dicẽdũ q̃ ad bene viuendũ repertã A philoſophia fit philoſophus amator ſapiẽtię. philoſophicꝰ a, um, philoſophaſter philoſophorum imitator. philoſophor philoſopharis. Cicero lib. j. de natu. Deorum. Et quum minime videatur tum maxime philoſophamur.

¶ Phileſius cognomen Apollinis gręci φιλήσιον amabilem dicunt, quia lumen eius exoriens amabili veneratione oculorum conſalutamus.

¶ Philippus nomen viri propriũ & latine equorũ amator bellicoſus dicitur. Quo nomine dictus eſt Alexãdri magni pater. & Romanorũ imperator, q primus ex Romanis imperatoribus Chriſtianus fuiſſe perhibetur.

¶ Philippi, ciuitas Thracię, quã philippus Macedonũ rex ędificauit, & a nomine ſuo philippos nomĩauit. Vergi. Romanas acies iterũ videre philippi. Hinc philippicus, ca, cum, vt campi philippici. In campis philippicis primo Cęſar & Pompeius, poſtea Auguſtus & Brutꝰ cũ Caſſio dimicauerunt. Hinc etiam philippenſis & hoc philippenſe, vt philippenſes ciues, & philippenſe bellum, quod apud philippos geſtum eſt.

¶ Philippei ſeu philippi ſunt aurei nũmi precioſi, quorum apud Pſau. frequẽs mentio eſt, vt in penu. Hic ſunt numerati aurei trecenti nummi qui vocantur philippei

¶ Philoſarca amator carnium. Hierony. Non ſimplices & phiſarcas, id eſt amatores carnium.

¶ Philologus amator verborum vel ſtudij.

¶ Philolaꝰ nomẽ viri ꝓpriũ, & latine amor populi dr̃.

¶ Philocremantos, pecuniarum amator.

¶ Philoponꝰ amator laboris, philoponia amor laboris

¶ Philoſomatos amator corporis σῶμα gręci dicũt corpus quaſi σῆμα .i. animæ ſepulchrũ, tanq̃ ibi ſepulta ſit.

Philopſychia cupiditas vitæ. philopſychꝰ cupidꝰ vitę.

¶ Philotimos honorum cupidus.

¶ Philetærus amans amicos.

¶ Philoleutheros amator libertatis.

¶ Philerenius amicus ſolitudinis. pe. pro.

¶ Philocharis charus amicus.

¶ Philogathus nomen viri proprium, quo ſignificatur benignus.

¶ Philocompus amator iactantię.

ꝫ Philodeſpõtꝰ nomẽ ꝓpriũ cõpoſitũ ex duabꝰ dictionibus græcis qđ ſignificat dñi ſiue dominæ amatorem

¶ Philoctetes, tis, vel tę, nomen peantis filij & Herculis comitis, quaſi amoris poſſeſſor. Proper. Tarda philoctetæ ſanauit crura Machaon.

Philomathes diſcẽdi cupidꝰ. philomathia amor diſcẽdi

¶ Philopolites amator patrię.

¶ Philoſtorgus amicus beniuolus neceſſarius. philoſtorgia indulgentia, amator parentum.

¶ Philtra latine amatoria genꝰ veneni amorẽ & vt plurimum inſaniã ingerẽtis. φίλτρον enim apud nos amatoriũ dr̃, Ouid. lib. ij. de arte. philtra nocẽt animis, vimq; furoris habent. Iuue. Hic Theſſala vendit Philtra, quibus valeat mentem vexare mariti.

¶ Philo nomen philoſophi academiæ principis, cui ſe totũ tradidit. Cicero vt ipſe in Bruto teſtat̃, admirabili quodã ad philoſophiã ſtudio cõcitatus, quũ ille in bello Mithridatico domo fugiſſet, Romamq; veniſſet.

¶ Philohiſtoricus amator hiſtoriarum. Hiero. ad Paulinũ. Quãtus inter quatuor ꝓphetas tẽporũ conſcius & totius mundi philohiſtoricꝰ lapidem pręciſum de monte ſine manibus claro ſermone pronunciat.

¶ Philozous græce φιλόζωος nimis cupidus vitæ.

¶ Philœnus, vinoſus, amator vini, potator.

¶ Philoxenꝰ hoſpitalis, philoxenia hoſpitalitas. ꝫ Eſt etiã philoxenꝰ philoſophi nomẽ q gruis collũ ſibi exoptabat quo diutius ciborũ & poculẽtorũ ſapore delectaret

¶ Philodulus pe. prod. amator ſeruorum.

Philopolemꝰ, bellicoſꝰ, nã φιλέω õ amo πόλεμος u bellũ.

¶ Philopes, puerarius, pędico, amator puerorum.

ꝫ Philocrates pe. cor. amoris tenax, κρατέω teneo.

¶ Phimoſis dr̃ quũ glans membri virilis ita tegit̃ præputio, vt nudari nõ poſſit.

¶ Phiſon nomen fluuij, quod teſte Ioſeph. lib. j. ſignificat inundationẽ, qui eductꝰ in Indiam in pelago late diffunditur, quod Geta nuncupatur a Græcis. Hic circuit omnem terram Euilath, vbi eſt aurum terrę, vbi carbunculus & lapis precioſus.

¶ Phyllon per dupplex. ll. latine folium dicitur vna litera detracta. Hinc pentaphyllon, Melamphyllon, platyphyllon, & huiuſmodi multa.

¶ Phylõ ꝑ ſimplex l ſignificat gẽtẽ, genus, nationem.

¶ Phylarchus latine princeps gentis.

¶ Phylira pe. cor. ꝓprie arbor, quã Latini Tiliã vocãt q̃uis alij dicãt eſſe mẽbranã tenuiſſimã inter corticẽ & lignũ tilię. Ex hac arbore fiebãt coronę, quæ in magno honore apud antiquos fuerunt. Horatius lib. j. car. Diſplicent nexę phylira coronę. Ouid. lib. Faſt. Ebrius incinctis phylira conuiua capillis. Plinius vero lib. xxiiij. accipit phyliras pro capillamentis filiſq; tenuiſſimis phylira (inquit) croci nimium ſalẽ cibis eximũt. Et li. xij pręparãt̃ ex papyro chartę diuiſæ acu in pręten ues ſed q̃ latiſſimas philiras. Martia. lib. de nup. philologię accipit phyliram pro membrana tenuiſſima Cuius hæc verba ſunt. Libri in phylirę cortice ſubnotati.

¶ Phylura idem quod phylira ſcilicet membrana & tenuiſſimum capillamentum.

¶ Phylaca pe. cor. locus cuſtodię, hoc eſt carcer. Plaut. Illic eſt abductus recta in phylacam vt dignus eſt. phylaciſta carceris cuſtos.

¶ Phyllis nomẽ Lycurgi Thracũ regis filię, q̃ Demophoõta Theſei filiũ ex Troiano bello redeũtẽ amauit, & in cõiugiũ ſuũ rogauit. Ille ait ante ſe ordinaturum rem ſuam, & ſic ad eius nuptias reuerſurum. profectus itaq; quum tardaret, phyllis & amoris impatientia & doloris impulſu ꝙ ſe ſpretã eſſe credebat, laqueo vitã finiuit, & conuerſa eſt in arborem Amygdalum ſine folijs. poſtea reuerſus Demophoon cognita re eius amplexus eſt trũcũ, qui velut ſponſi ſentiret aduẽtũ folia emiſit. Vñ etiã phylla ſunt dicta a phyllide, quę ante petalia dicebant̃. Eſt & phyllis amnis Bithynię, a quo phylli phylliẽſeſq; dicuntur, vt inquit Strabo.

¶ Phyma, atis. genus tuberculi mollis furunculo rotundioris planioriſq;, quod in pus cito conuertitur.

¶ Phyſis latine natura dicitur, a quo phyſicus naturalis, phyſica orum naturalia, vt phyſica Ariſtotelis. Vnde & metaphyſica ſupernaturalia.

¶ Phyſiologus de naturis differens. Hieronymus contra Ioui. Legamus phyſiologos & reperiemus turturis hanc eſſe naturam, vt ſi parem perdiderit, alteri nõ iũgatur.

¶ Phyſionomia naturæ regula. Nam id verbum ſignificat mores naturaſq; hominum coniectatione quadã de oris & vultus ingenio ſciſcitari.

Phyſeter, eris. p. ꝓ. genꝰ piſcis marini admirabili magnitudiẽ φυσάω ſpiro vel ſufflo. vñ Rufꝰ in Arato. Delphi

nos virides & phyſeteras anhelos.

¶ Phygethlon, vt inquit Cor. Cęl. tumor eſt non altus, lætus, durus, rubicundus cum vehementi inflammatione punctioneq; ac membrorum diſtentione, neq; materia magnopere in pus conuertitur.

¶ Phyton ſine h in ſecunda, pretium quod capitur pro re locata. Vulgus fictum appellat, Inde emphyteoſis, phyton etiam latine planta. Python cum th in vltima ſignificat ſerpentem.

✠ Phla inſula eſt in Tritone Africę palude, vt author eſt Herodotus. Cc.

¶ Phlanates populi ſunt, a quibus nomen ſinui eſt inditum quem modo nautę Quernarium appellant, Alij Carnarium propter naufragia procelloſo ferme ſemper tranſitu. In receſſu eius Senia vrbs, cuius a tergo ſpecꝰ ſunt, vnde vehementes nulla fere non hora venti pflãt eaq; res infamem ſinum eum reddit. Dicti phlanates ab oppido phlano, vnde ſinus omnis hic phlanonicꝰ vocatur, qui a pola colonia Iaderam vſq; diffunditur.

✠ Phlebes dicuntur venę ꝙ ſanguine ferueant. Cc.

¶ Phlebotomia, inciſio venæ, quæ fit ad ſanguinem minuendũ ſedandi feruoris gratia φλέψ enim latine vena phlebotomum ferrum quo vena ſecatur.

¶ Phlegmon latine inflamatio quoties ſanguinis vtilis & mediocriter craſſus fertur ſubitus in aliquam corporis partem. Sed phlegma pituita.

¶ Phlegeton fluuius infernalis flammis ęſtuantibus rapidus a φλέγω ardeo. Verg. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus phlegeton torquetq; ſonantia ſaxa. Hinc phlegetonteus, a, um.

¶ Phlegma, atis, pituita. Inde phlegmaticus q ex flegmate laborat. phlegma, vt inquit Aug. lib. xj. de ci. dei. in capite domicilium habet.

Phlegma dr̃ cũ ex labore vię ſãguis defluit circa talos.

¶ Phlegonitis lapillus ꝙ in eo flamma quædam intus ardere videatur.

¶ Phlegyas Martis filius rex Lapitharum in Theſſalia pater Ixionis & Coronidis. a quo Phlegię populi Theſſalię ſunt cognominati.

Phlegõ vnꝰ ex eqs ſolis ἀπὸ τοῦ φλέγω. i. ardeo dictꝰ. Cc

✠ Phlegręꝰ vnꝰ ex cẽtauris Ixiõis & nubis filius. Cc.

¶ Phlegręi campi duo fuere, alter in Græcia a phlegra theſſalię valle, vbi gygãtes cũ cœleſtibus pugnauere. vł ἀπὸ τοῦ φλέγειν, qđ eſt vrere atq; inflãmare, qm̃ terra pręliorũ concitatrix eſt dum ibi gygantum bellum exarſit. Alter in campania prope cumas, in quo Hercules cum his pręlium cõmiſit. De quo Strabo lib. v. ſcribit. Fortunatus erat & campus nomine phlegræus, quo nõ olim plurimum ignis euomebat, quem Veſuuium ſcriptores appellant. Ex hoc Hercules exiſtimatur, ſicut Diodorꝰ meminit gygantes fugaſſe,

¶ Phlegomones inflammationes ſiue collectiones, q̃s & impetus noſtri vocant.

ꝫ Phyſias genus ſpongiæ dictum ꝙ nunq̃ lauetur quaſi illotaria.

¶ Phleos hęrba paluſtris ad nexus vtilis, ex qua phloinæ veſtes ab Herodo. etiam dicuntur.

✠ Phlox gręce latine flamma. Cc.

¶ Phlyctena latine puſtula, quarũ tria ſunt gña. Ex anthemata, q̃ Pliniꝰ eruptiões pituitæ & pabulas appellat. pſydracion paulo durius eſt, ac ſubalbidum & acutũ. Epinyctis, quæ tertium diſcrimen eſt.

¶ Phliꝰ, ũtis, eſt vrbs in medio Sicyonij argiuiq; agri. vbi religioſiſſiẽ colebat̃ Hebe. Caſtellũ phliũ noĩat Pli.

¶ Phoca piſcis, bos marinus a ſono mugitus. Ver. li. iiij Georg. Et turpes paſcit ſub gurgite phocas. Hic corio & pilis tectus parit in terra pecudum more, canũ modo coit. In ſomno mugit, a quo pręcipue vituli nomen accepit. Fuit & nomen imperatoris Romanorum.

¶ Phoce, es, oppidum eſt Bœotiæ.

¶ Phocęa vrbs minoris phrygię, vt ĩqt Ptolo. Atheniẽſium colonia, vnde ꝓfecti ſunt, qui Maſſiliã apđ Gallos nõ ꝓcul a Rhodano cõdidere. Dicta phocęa ꝙ vituli marini magno numero cõparuiſſent vrbẽ condentibꝰ Eſt & in Caria phocęa monti Mycale oppoſita. Ab hac phocenſes, vt a græcorũ phocide phocenſes. Ab vtraq; phocaicus. Vnde muricem phocaicum. Ouid. poſuit a phocea non procul a Sardibus.

¶ Phocees populi Ionum, qui primi longis nauibus ſecundum Herodotum vſi ſunt.

¶ Phocis parua Græcorũ regio, vbi oraculũ delphicũ Luca. lib. v. Maſſilięq; ſuæ donatur libera phocis. In ea enim eſt oppidum Delphi ſub helicone mõte. Fõs Caſtalius & Cephiſus amnis parnaſus, in quo Apollinis tẽplum. Hinc phocides & phocęi dicti ſunt qui Maſſiliam condiderunt. Hos Varro ſcribit trilingues eſſe, ꝙ gręce & latine & Gallice loquantur.

¶ Phociõ Atheniẽſis vir clarꝰ cognomẽto bonꝰ pauper. Fuit eñ ſemper pauper cũ ditiſſimꝰ eſſe potuiſſet, ꝓpter frequẽtes ei delatos honores. Hic neq; ridere neq; lachrymare ab vllo vnq̃ eſt viſꝰ. & ĩ ꝯciõe cũ q̃s dixiſſet Cogitabũdꝰ videris o phociõ. Recte (ĩqt) cõiectas. Cogito eñ ſiqua valeo ĩ his breuitate vti q̃ apud Atheniẽſes dicturꝰ ſum. Huic cũ legati philippi Macedonũ regis ingẽtia munera offerrẽt hortarẽturq; vt ea accipet q̃uis eñ ipſe facile his careret, liberis tñ eiꝰ eſſent neceſſaria, qbꝰ difficile foret in ſumma pauꝑtate ad paternã gl'iam ꝑuenire. Si mei (ĩqt) ſimiles erũt, idẽ hic agellus alet illos qui me ad hanc dignitatẽ perduxit. Si diſſimiles, nolo meis impenſis illorum ali, augeriq; luxuriam.

✠ Phocula inſula vna ex Sporadibus. Cc.

¶ Phœbus Apollo qui Iouis & Latonæ filius fuit eodẽ partu cũ Diana genitus, quę & ipſa phœbe vocitata eſt diuinationis & ſapientiæ deus a poetis exiſtimatus & medicinę repertor. Dictus phœbus quaſi φόβιος ab φῶς & βίος, id eſt lux vitæ.

¶ Phæbas, adis, fatiloqua, ꝙ phœbęi numinis concepto afflatu fureret & agitaretur in bacchantis imaginem. Sidonius. Nec ſic intortum violatę phœbados vltrix In danaos fulmen iecit.

¶ Phœnix Agenoris filius Cadmi frater q phœnicibꝰ ĩperauit, a quo phœnicia. & phœnix arbor palma cui color ruber a q̃ phœnicеꝰ, a, ũ. vt color phœnicеꝰ, qđ & phœnicium dicitur, id eſt purpureũ. Similiter phœnix auis a purpureo pennarum colore dicta, toto orbe celeberrima in Arabia naſcens, aquilę magnitudine, q̃ annis ſexcentis & ſexaginta viuere dicitur generis tã maſculini q̃ fœminini. Hieronymus in expoſitione ſymboli. Quid mirum videtur ſi virgo conceperit, cũ orientis auem quem phœnicem vocant, intantum ſine coniuge naſci vel renaſci conſtet, vt ſemper vna ſit, & ſemper ſibi ipſa naſcendo vel renaſcendo ſuccedat. Idem ad præſidium. Phœnix auis eſt in India, & per quingentos annos de Libano implet ſe aromatibus, & ſic nidificat, & indicat ſacerdoti Heliopolitano menſe ſamenoh, aut farmuth. Implet arã ſacerdos ſarmẽtis, & ibi ꝯfert phœnix aromata, & electrũ arę iponit. & prĩo ſolis ortu phœnix quidẽ mouet pẽnas. Solis vero calore accendit̃ electrũ, & ſic exurũt̃ aromata & ipſa phœnix incẽdit̃. Craſtino die de cinere gignit̃ vermis ſcđo pẽnas affert. tertio ad antiquã redit naturã, & ſic ad ſua loca reuertitur. Ambroſiꝰ lib. Hexa. Phœnix auis in locis Arabię phibet̃ degere. atq; eã vſq; ad annos quingẽtos lõgęua ætate procedere. Quę cum ſibi finem vitę adeſſe aduerterit, facit ſibi thecã de thure & myrrha, & cęteris odoribꝰ in quã impleto vitę ſuę tẽpore intrat, & moritur, de cuius carnis humore vermis exurgit, paulatĩq; adoleſcit, & ꝓceſſu ſtatuti tpis induit alarũ remigia, atq; in ſuperioris auis ſpeciẽ formãq; reparatur. Eſt & phœnix nomen fluuij in Theſſalia in Aſopũ fluẽtis. & phœnix qui ex phœnicia eſt ppl's. quẽ Ioſephꝰ ſcribit inueniſſe græcas literas. Vñ Luca. Phœnices primi (famę ſi creditur)

auſi Manſuram rudibus vocem ſignare ſiguris.
✢ Phœnices παρὰ τὸ φόνιον dicti ſunt ꝙ initio cuiuſcunq; generis appulſos homines ꝓ victimis feriebāt inde qui phœnicibꝰ ꝓximi ſunt, vulgo phœniſſare dicūt cæde maculare. Sed Euſebiꝰ lib. de tpibꝰ, phęniceꝰ (inqt) color & vna mutata litera puniceꝰ ab iuētore nomē ſortitꝰ eſt q bythiniā cōdidit & phœnicibꝰ elemētorum notas dedit.
✢ Phœniceus, a, um, quod purpurei coloris a purpura q̄ prima commēdatione in tyro tingebat̃ apud phœnices quos mutatis ſyllabis pœnos appellamus vnde puniceꝰ, & puniceus deriuatur.
¶ Phœnicia regio in Syria a phœnice rege ſic vocata Iudeę cōtermina. In ea ſunt Tyros & Sydon vrbes, Carmelus & Libanus mōtes, in quo thura leguntur.
¶ Phœniciū color rubēs. Hiero. in expoſitione pſal. Si fuerint peccata veſtra ſicut phœniciū vęlut niuem dealbabo. Nā gręci φοινικὸν phœnicium vocant.
¶ Phœniſſa mulier ex phœnicia.
¶ Hœnicis idis, purpura, pannꝰ rubeꝰ. pheniceꝰ, pluniceus, ruber.
¶ Phœnicopterꝰ. pe. cor. auis rubētes pēnas habēs gręci vocant phœnix rubrū & πτερὸν alam. Iuue. Et ſcythicę volucres & phœnicopterus ingens.
¶ Pholus fuit vnus ex centauris Ixionis ex nube filius
¶ Pholoe mōs Archadię ſyluoſus. de quo Luc. lib. vij. Si licet ipſe petet Pholoen petet ignibus Oethon.
¶ Phonaſcus vocis ꝓnūciationiſq; magiſter & moderator dictio gręca. Quīt. lib. xj. Sed cura nō eadē oratoribus quæ phonacis Suet. de Aug. Pronūciabat dulci & proprio quodā oris ſono, dabatq; aſſiduephonaſco operā. Is enim vocē intorquere remittere, lenire, exaſperare docebat. Facto nomine a verbo gręco φωνέω quod ſignificat loquor.
✣ Phorbas Triopæ filiꝰ de quo Ver. li. v. Aenei. phorbanti ſimilis fuditq; has ore loquelas. Cc
¶ Phorcys huius phorcys & phorcyn phorcynꝰ nomē Neptuni filij.
¶ Phoſphorus pe. cor. latine lucifer, ſtella.
¶ Phragmon nomen ſtatuarij & pictoris egregij ſicut polycletes.
¶ Phraſis eloquētiæ corpꝰ, & dicēdi modꝰ, dicta a φράζειν, qđ eſt fari & diſſerere. Hier. in ꝓlo. lib. Reg. Secūdꝰ gręcꝰ eſt qđ ex ipſa phraſi ꝓbari poteſt. Quint. Macer & Lucretius legendi quidem, ſed non vt faciant phraſin. A phraſis fit Theophaſtus.
¶ Phrenitis morbꝰ lędens mētē & ad inſaniā furorēq; deducēs ἀπὸ τοῦ φρενὸς, id eſt deturbabatio mētis. Iñ phreneticꝰ qui ex eo vitio laborat. Apud Iuuena. phreneſis penult. pro. legitur. Cū furor haud dubiꝰ cum ſit manifeſta phreneſis, Aliter Serenꝰ protulit. Et vitio cerebri phreneſis furioſa mouetur, Amiſſaſq; refert frēdēs amētia vires. ✢ Phregenę pe. prod. ciuitas in Ethruria altera in latio. Vnde phregenates.
✢ Phrenes dicuntur a gręcis p̄cordia, q̄ exta nūcupant. Galenꝰ li. v. de minoribꝰ docet diaphragma, dici phrenas eo ꝙ ꝓpter apoſtēa diaphragmatis gignat̃ phrenetis Ari, præcordia dici autumat phrenas a mēte & prudentia quæ gręce dr̃ φρὴν Subtilitas enim mentis, vt ait Pli. pręcordijs accepta fertur.
✣ Phrixus Athamantis regis Thebarum ex vxore Nephile filius fuit. Cc,
¶ Phronimos latine prudēs, phroniſis prudētia. Cice. lib. j. offic. Princepsq; omniū virtutū eſt illa ſapientia. quam græci ſophiā vocāt. Prudentiā enim quā Græci phroniſim dicunt aliam quandam intelligimus, quæ rerum expetendarum fugiendarumq; ſcientia.
✢ Phrine nomen meretricis apud Athenas, de q̄ Quīt. lib. ij. quæ impietatis accuſata ab hyperide clariſſimo illiꝰ ętatis oratore fuit defenſa.
¶ Phrigia regio minoris Aſiæ phrygio amne, qui eam a Caira diuidit. Vel a phrygia Cecropis filia. vbi Dardania a Dardano Iouis filio. Inde a Troe Erychthonij filij Dardani filio Troia, in qua Ilion vel a phrygio oppido Macedonię. ſiue brigio, vnde colonos ꝓfectos aiunt in phrygiam. Duæ tñ ferunt̃ phrigię maior ſcilicet & minor, quę epictetus dicta fuit. phryges Chriſtianā fidē tenuerūt diu. Sed emerſit apud eos Mōtanꝰ qdā q ſe paracletū noīauit gētēq; illā infecit, cū quo mulieres priſca & Maximilla relictis viris ſuis incedebant, & illius īſpiratione ꝓphetiſſę dicebātur multiſq; erroribus & phrygiā, & vicinas regiōes impleuerunt. phrygia ab aquilonis parte eſt Galatiæ collimitata. A Meridie Lycaoniæ piſidię Mygdonięq; contermina. In ea eſt Ida mons & Tmolus & Pactolus fluuiꝰ. Ex ea fuit Sibylla nona q̄ ſic vaticinata eſt. Tuba de cœlo vocem luctuoſam emittet, Tartareū chaoſoſtēdet dehiſcēs terra Veniēt ad tribunal dei, reges oēs. Deus ipſe iudicabit pios ſimul & impios. Tunc demū īpios in ignē & tenebras mittet. Qui autem pietatem tenent, iterum viuent.
✣ Phrigius fluuius, vide phrygia.
¶ Phrix, gis, generis maſculini pro eo qui eſt ex phrygia, Hiero. Compelle phrygē & ponticū, vt locuſtā comedat, Dicitur & phrygius, a, um, Verg. lib. ix. de mulieribus loquens (inquit: O vere phrygię.
¶ Phrygiones q acu pingūt, vel q veſtes acu auro intexunt, Phriges em̃ primi inuenere talē texturā. Pli. lib. x. pictas veſtes iā apud Home. fuiſſe video. Vñ natæ triūphales acu fictę. id phryges īuenerūt. Iōq; phrigiones appellati ſunt. Idē appellat Dardanum aurum.
✣ Phrynos rana grandiſſima quam latine rubetam vocamus. Cc.
¶ Phthia ciuitas Theſſalię, a qua phthius & phthiota. Vñ Achilles phthiꝰ dictꝰ ē Ouid. quod ſine me phthiis caneſcant ęquora remis Et videā puppes ire relicta tua
¶ Phthiotis, idis dicta eſt vna ex quatuor Theſſalię partibus vt inquit Strabo.
¶ Phthiriaſis morbus pedicularis ἀπὸ τῶν φθειρῶν, quos & pedes & pediculos vocamus. Vnde phthirophagi dicti ſunt populi ſolis piſcibꝰ viuētes, a tenuitate victꝰ, q̄ ſi pediculiis veſcāt̃. Hi ſunt iuxta pōtū. Euxinum. Hoc morbo extinctus eſt Sylla dictator & pherecydes poeta
¶ Phthiſis tabes morbus quo pulmonis exulceratio fit ex pituita a capite diſtillāte ἀπὸ τοῦ φθίνειν, qđ eſt tabeſcere. Vñ phthiſici vocāt̃. Sunt q phthin phthoē quoq; appellent, ſed illud genus maxime quo ſanguis reijcitur, quali morbo laboraſſe Theopompum & ab Aſclepio curatum tradunt.
¶ Pthōgus ſonus. Vnñ diphtōgꝰ. Quā ob cauſā pthtōgus & harmonia in cœlo dicāt̃ vide Ptolomęū libro. iij. harmonicę inſtitutionis. ὅτι φθέγγομαι ἐστὶ τὸ ἀυδάω ἔνθεν ὁ φθόγγος παράγεται. ✣. i. qm̃ φθέγγομαι eſt loquor, Vnde phthongus deducitur. ꝙ autē Pythagoram dicant aliq primū īueniſſe cœlū harmonia volui, an alij, Suidas noſter explicat.
✢ Phtirophagi populi ſunt, de qbꝰ Strab. phthirophagis, a ſordibus, & ſqualore dictis vicini ſunt ſuaues nihilo beatiores illis.
✢ Phicos gręce hęrba alga q̄ priſtinꝰ lanæ color reparat̃ hanc Latini fucum vocāt vñ offucias dixerūt ſimulationes rerū. Phyſeteres, p. p. gręce φυσητῆρες, aīalia aq̄tica.
¶ Phucus aīal volatile puū, a phago comedo. Vide in dictione Fucꝰ.
✣ Phū vocāt aliq. Nardō Agriō ſiue cręticū folio oleris atri, caule cubitali, geniculato, in purpura albicante, radice obliqua villoſaq;, & imitāte auiū pedes. Cc.
¶ Phut, inde phutei, vt Ioſephus ſcribit Mauritaniæ populi. Fuit autē phut Chamę filiꝰ, cuius pater Noeus. Ita enim a gręcis vocari dicitur, quem Hebræi Noe dicunt, vel potius chanoch.
✣ Phycites apđ īdos īuēit̃ gēma ſucci colorē hñs. Cc.
✣ Phylaca dicit̃ cuſtodię locꝰ vnde prohibemur exire, Plaut. Illinc eſt abductus recta in Phylacam. Cc.
✢ Phylaciſtæ, qui obſeruāt, nā φυλάσσω, cuſtodio, vel ſeruo dicitur & plau. Philacā carcerem vocat.
✣ Phycoſtaſſion. hærba quam Latini fucum marinum vocant. Cc.

P ANTE I

PIaculū ſacrificiū cultus & qcqd agit̃ ſeu p̄bet̃ pro ſatiſfactione peccati. Ver. Ea prima piacula ſunto. Hora. lib. car. Teq; piacula nulla reſoluent. Hoc eſt nullis hoſtijs te expiabis. Aliqñ dr̃ crimē, flagitiū. Hiero. in lib. Iudi. Nūq̄ tm̃ nefas & tandem grāde piaculū factū eſt in Iſrael. Ver. li. vj. Diſtulit in ſerā cōmiſſa piacula mortē.
✣ Piacularia porta Romæ appellata ob quędam piacula quę ibi fieri ſolebant. Cc.
¶ Piare ſignificat colere. Plaut. vbi piem pietatē, ſi iſto more morata tibi poſtulē placere. Qñq; contaminare, polluere, qđ & impiare dr̃ quēadmodū ſacrū ponitur ꝓ execrabili. Qñq; pie amare. Næuiꝰ. Nemo eſt qui magis ſuos piet liberos. Aliqñ purgare. Ver. Et culpā miſerorū morte piabunt. Huiꝰ verbi cōpoſita ſunt expio, qđ expurgo. īpio cōtamino. Hie. in ꝓlo. Aggei. Sed cū memoratus populus multis tēporibus idolis ſeruiendo etiā effuſione ſanguinis innocētiū ſe grauiter impiaſſet. lxx. annorū captiuitatē eundē populū ſtatuit ſuſtinere.
¶ Piatrix ſacerdos quæ expiare ſolita erat.
¶ Piamē ſeu piamētū erat id quo in expiādo vtebantur Eſt tñ dictio magis poetica q̄ oratoria, nā grādis eſt differentia de vſu dictionū, q̄ varijs ſcribēdi generibꝰ cōueniāt, alijs vtitur ſatyricus, alijs orator, alijs hiſtoricus.
¶ Piaculare qđ ad ſatiſfactionē peccati ꝑtinet. Li. lib. j. Itaq; vt cędes manifeſta aliquo cū piaculo lucretur, īperatū patri vt filiū expiaret pecunia. Is quibuſdā piacularibꝰ ſacrificijs factis q̄ deīn gēti Horatiæ tradita ſūt piacularia triſtia per q̄ malū fieri opinabat̃. Nā a ſuperis fœlicitatē, ab inferis dijs infœlicia dari cēſebant. piacularia auſpicia dicebātur q̄ ſacrificātibus triſtia portēdebāt cū aut hoſtia ab ara ꝓfugiſſet, aut ꝑcuſſa mugitū edidiſſet, aut in aliā partē corporis q̄ oporteret cecidiſſet.
¶ Piabile, qđ purgari poteſt, cuiꝰ cōtrariū eſt inexpiabile. Aug. ſuper lo. Viderūt ſe ingēti crimine impietatis aſtrictos, quando illum occiderūt, quē venerari & adorare debuerūt & hoc putabant eſſe inexpiabile.
✢ Piam ſyllabica adiectio, quę ornatus tantum cauſa ponitur vt quiſpiam.
¶ Piēs, a pio as, cū ſignificat pie amo. A quo pientior pientiſſimus. piens tamen in vſu non eſt.
¶ Pietas (inquit Cice. lib. artis veteris) eſt ꝑ quā ſāguine cōiūctis patrięq; beniuolis officiū & diligēs tribuitur cultꝰ. Aug. vero ſic, pietas ꝓprie dei cultꝰ ītelligi ſolet, q̄ gręci Euſebiā vocāt. Hęc tñ & erga parētes officioſe haberi dr̃. More aūt vulgi hoc nomē etiā in operibus miſericordiæ frequētat̃. Qđ ideo arbitror eueniſſe, qa hæc fieri ꝓcipue deꝰ mādat, eaq; ſibi vel ꝓ ſacrificijs, vel p̄ſacrificijs placere teſtat̃. ex q̄ loquēdi cōſuetudine factū eſt, vt & deꝰ ipſe dicat̃ pius quē tñ gręci nullo ſuo ſermonis vſu Euſebiā vocāt q̄uis Euſebiā ꝓ miſericordia illorū etiā vulgꝰ vſurpet. Huius cōtrariū impietas, q̄ ab iniuſtitia ſic diſtingui ſolet, ꝙ illa in deū, hęc dici in hoīes poteſt. Per illā, cōtēplatiōe delinquit̃, hac opere & factis peccat̃. Pietas etiā a Romanis dea putata eſt
¶ Piꝰ, a, um. qñq; religioſum ſignificat. Ver. Dij melio ra pijs. Qñq; miſericordē, benignū. Cic. Nō fecꝰ in me pius q̄ pater in filios. Qñq; caſtū. Quint. Et pios amores ac pudicos. Huiꝰ cōtrariū eſt impiꝰ. Exiſtimo autē ꝙ deductū ſit a gręco pius immutatiūcula quadā παρὰ τὸ ἤπιος λέγεται. i. praos ra in i dicitur pius.
✣ Picagmus Ixionis & nubis filius Centaurus. Cc.
¶ Picea genus arboris, quā Pli. lib. naturalis hiſtoriæ, quintam ſpeciem cedri ſcribit eſſe.
¶ Piceus, a. um, a pix fit.
¶ Pico, as. ſignificat pice quicq̄ linio. Pli. lib. xxxj. Sed vaſa tuētur picādo parietes, qm̃ & tectoria calx roditur Sciteq; dictū eſt ad tecta eos pice, ad viuū calce vti, qm̃ ſic muſta cōdiūt̃. huiꝰ cōpoſita ſunt cōpico, & īpico. Vñ Colu. lib. vij. Si dolore neruorū claudicat, oleo & ſalage nua, poplites, & crura cōpicāda ſunt, donec ſanentur.
¶ Picatus, a, um, qđ pice linitū eſt, ſeu cōditū. vt vinū picatū. Antiqui em̃ vinū pice cōdiebāt, quod picatum vocabāt. Pli. Pice & reſina cōdire muſta vulgare Italiæ eſt. Erat & picatū aliud qđ ſpōte naturę ſuę picis ſaporē recipiebat, & hoc in agro viennenſi peculariter naſcebatur. Pli. Iā inuenta vitis per ſe in vino picem habens reſpicienſq; Viennenſem agrum.
¶ Picꝰ auis pia vncorū vnguiū, cauat arbores in quibꝰ pullos educat, & ſcādit in ſubrectū fœliū modo. Dicta a pico Saturni filio, qui ei nomen dedit, vt docet Pli. li. x Et qm̃ hęc auis Marti ſacra eſt, qñq; picus martiꝰ dr̃. Picos Romani veteres vocabāt, quos Gręci griphes vocāt bęlueę quadrupedes auritęq;, viſu & forma terribiles corpore leonino, roſtro, alis, pedibꝰ aquilis ſimiles, habitare in hyperboreis mōtibꝰ in Aſiatica ſcythia ferunt̃ vbi aurū & gēmę naſci perhibentur, ibiq; tanta rabie in homines deſęuiūt, vt terrā ipſam inhabitabilē faciāt, & quaſi geniti eſſe videāt̃ ad pleċtēdā auaritiæ. temeritatē Plau. Picos diuitijs qui aureos mōtes colūt eos ſolꝰ ſupero. Sed hoc vt multa alio fabuloſum eſt. Fuit & picus rex Latinorū. Fauni pr̃, Latini regis auus, augurioꝝ peritiſſimꝰ, & primꝰ hac aue vſus eſt in auſpiciis. Ouidius Picus in auſonijs proles Saturnia terris.
¶ Pica q̄uis fœminini videat̃ a picꝰ, longe tñ diuerſę ſignificatiōis eſt. Nā auis eſt magnitudine palūbe, alis vario colore & pręſertim cęruleo depictis humana verba proferens. Mart. Pica loquax certa dñm te voce ſaluto. Si me nō videas eſſe negabis auem. Eſt & alia pica ſub ventre alba ſuperiꝰ nigra, q̄ varia appellatur.
¶ Picūnꝰ deꝰ, q̄ ī ſacris Rōanis adhibebat̃. Emili. Macer ī Theogonia, Et nūc agreſtes iter picunnus habet̃.
¶ Picenū regio Italię ī q̄ eſt Aſculum, a pico martio aue dicta, cuiꝰ ductꝰ & auſpicio Sabini cū Aſculū ꝓficiſcērētur in vexillo eorū picus cōſederit. Nā ſicut Stra. lib. v. ſcribit. Cōditores picētiū e Sabinorū terra profecti ſunt a quibꝰ orti ſunt. picenū quōdā vberrimę multitudinis Nā trecēta & ſexaginta millia piſcentiū in fidē Romani populi venere. Ea nūc Marchia Anconitana dr̃. Incipit a Troento amne vſq; ad Iſaurū fluuiū, q nūc Folia dr̃. Et hinc apēnino, hinc mari ſupero terminat̃. Habet ciuitates piſaurū, Fanum fortunæ, Senam gallicam, Vrbinū, Anconā, Camerinum, Firmium & Aſculum.
¶ Picenus, a, um. nomē poſſeſſiuum, vt picenus ager.
¶ Picens, tis, nomen gentile, vt homo picens ex Piceno. hinc Picentinus, a, um.
✣ Picinum genus olei quod ex pice fit. Cc
✣ Pictanū vinū Gręci vocāt qđ pucinū appellamꝰ, gignit̃ ī ſinu Adriatici maris non ꝓcul a Timauo fonte ſaxeo colle maritimo afflatu paucas amphoras coq̄nte. Cc
¶ Piera amara dicitur. Hier. ad Alga. Vidi ego nauſeā & capitis vertiginem antidoto quod appellatur πικρά. id eſt amara ſępe ſanari.
✢ Picris lactucæ genus, quam ita appellauere (vt inquit Pli. cum exprobratione amaritudinis.
✢ Pictatium tabula Iudicum decurionum & pontificū id eſt matricula, vt apud Lampridiū in Alexā. Qui ait. Deniq; cum inter militares aliquid ageretur, multorum dicebat & nomina de promouendis etiam filiam notabat, & perlegebat cuncta pictatia. Apud Cęlſum accipitur pro eo panno modico, qui modo præcordijs. modo capiti dolentes imponi ſolet ad mitigandum cruciatum In decretis canonicis. xxx. q. ij. ſic ſcriptum eſt. Pictatiū quod nobis tua fraternitas obtulit ſuſcepimus. vbi pictatium accipitur pro libello, ſiue charta epiſtolari. Apud Liberium ponitur pro velamento, ſeu ornatu tunicæ. Quod nomen quidam a pictura deriuant.

☿Pictes latine pugil. Inde pictale certamen.

¶Picturatus varia pictura exornatꝰ & acu pictꝰ. Vñ picturatę veſtes dicuntur nõ a picturo quod nõ inuenitur ſed ſimplex participium vel participij tantum vox eſt. Verg. Fert picturatas auri ſub tegmine veſtes.

¶Pierus pe. cor. nomen patris nouẽ picarũ. Ouid. li. v. Meta. Pierus has genuit Pellęus diues in aruis.

¶Pieria mons & ciuitas Bœotiæ, quã primꝰ Pierꝰ Lini pr̃ ędificauit, muſis ſacer. Hinc pierides muſæ, ꝙ in pieria ex Ioue & Mnemoſine natę ſint (vt iqt Stra) Vel a pieria regiõe Macedonię Aemathia añ dicta. A nemore ita appellata, cui nomẽ eſt pieris. Et pieres ppl̃i ſunt dicti, qbꝰ extíctis Macedones ea loca incoluere. A pieria fit pieriꝰ, a, ũ. Vñ pieriũ carmẽ. Muſę aũt ſuauiſſimũ viaticũ ad labores vitę Vñ Theocritꝰ οὐδὲν ποττὸν ἔρωτα πεφύκῃ φάρμακον ἄλλο νικία οὔτ᾽ ἔγχριστον ἐμοὶ δοκεῖ οὔτ᾽ ἐπίπαστον ἢ ταὶ πιερίδες. ✤ Id eſt nullum cõtra amorẽ natum eſt pharmacũ aliud Onicia neq; vnguentum, vt mihi videt̃ neq; condimentum q̃ pierides.

¶Piget piguit & pigitũ eſt. Sta. lib. vij. Nec pigitũ paruoſq; lares humileſq; ſubire. Dr̃ & pigeo, ges, pigui, & cõſtruit̃ cũ accuſatiuo, ſignificatq; dolere ſeu moleſtum eſſe (vt inquit Aug.) quaſiq; pigritiã ſignificat. nã cũ dicimus piget me feciſſe, hoc eſt dicere non ſurgit meus animus probare quod feci. Plaut. in Pſeu. Id qđ pudet facilius fert̃ q̃ id qđ piget. Terent. in Phor. Quare obſecro ne plus minuſve faxit, qđ nos poſtea pigeat. Quando vero inperſonale eſt cõſtruit̃ a parte añ cũ accuſatiuo vel datiuo. Plautus. Nõ dediſſe te pudet, me qa nõ accepi piget. Ouidiꝰ, lib. ij. Meta. pigetq; Actorum ſine fine mihi ſine honore laborum. Inuenit̃ etiã pigẽdꝰ, qđ eſt a pigeor verbo deponenti. Differentiam inter pigere & pudere. Vide infra in dictione pudeo.

¶Piger tardus, cuius contrariũ eſt impiger pro diligente. hinc pigritia, pigrities, pigredo, pigritudo, & pigritas pro tarditate & ignauia. Cice. lib. iij. de repu. Nũqd viri fortiſſimi fortitudo impigritas patientia? Et libr. iiij Tuſcu. Quæ autem ſubiecta ſunt ſub metu ea ſic diffiniunt pigritia metum conſequentis laboris

¶Pigreo, es, piger ſum a quo pigreſco & pigreſſo idem ſignificantia.

¶Pigro, as, detineo ac detardo. Actius. Melius pigraſſe q̃ properaſſe nefas.

¶Pigmenta ſunt vnguẽta quibꝰ vtunt̃ puellę ad venuſtãdũ faciẽ, vt fucꝰ per trãſlationẽ vero dicũt̃ mendacia & fraudes, quia nõ eſt naturalis color, ſed artificialis. Ci. lib. ij. de ora. Tã integrę ſententiæ, tã veræ, tã nouæ, tã ſine pigmentis fucoq; puerili, vt mihi nõ ſolũ tu incẽdere iudicẽ, ſed ipſe ardere videaris. Accipit̃ etiã qñq; pro cõfectione ex diuerſis ſpeciebus ſuaui & odorifera. Hiero. Deniq; de his quibus intellectus hęrbarũ eſt pigmentorũq; peritia, ferunt quędã eſſe pigmenta, quorũ ſi odorẽ cœperunt nonnulla animalia continuo intererunt, alia vero eodẽ odore recreantur, vitamq; recipiunt

¶Pigmẽtatus, a, um. quod eſt pigmentis ornatũ. Hie. ad paulinum. Totũ flaccidũ molle nitidũ atq; formoſum quæſitis hinc inde odoribus pigmentatum.

¶Pigmentarius qui facit vel vendit pigmenta. Hiero. in Exod. Compoſuit & oleum ad ſanctificationis vnguẽtum & thymiamata de aromatibus mundiſſimis opere pigmentarij.

¶Pigmentarius, a, um. quod ad pigmenta pertinet

¶Pignus, oris. & eris a pugno vt Caius de verbo. ſignifi. inqt. Quia res q̃ pignori dãt̃ manu tradunt̃. Et eſt ꝓprie qđ creditori datur vt ſit ſecurꝰ. Et hoc mõ ſæpe dr̃ cum aut munꝰ noſtrũ, aut aliquid ſimile Pignꝰ eſſe amoris & beniuolentiæ volumus. Vergi. Ipſe pater dextrã Anchiſes haud multa moratus Dat iuueni, atq; animũ pręſenti pignore firmat, id eſt ſecurũ facit vt qui dat pignus Vlpianꝰ, inter pignꝰ & hypothecã hoc differre ſcribit, ꝙ pignꝰ dr̃ cũ ad creditorẽ trãſit, hypotheca cũ nõ trãſit. Qm̃ vero filij videt̃ tãq̃ pignora iter viũ & vxorem eſſe, tum vinculi ne alioqui forte diuortium fiat, tũ charitatis, factum eſt vt pignora ꝓ filijs capiantur. Nã vt inquit Ambroſius. Cum pręmium nuptiarum ſit partus fœminarum, merito mentes cõiugales per filios veluti per q̃dã quaſi pignora inter ſe arctius copulantur. Ouid. Dulcia ſollicitę geſtabant pignora matres. Aliquãdo pignus ſumitur ꝓ eo qđ deponit̃ ab ijs q ſimul decertãt apđ ſeq̃ſtrũ. Verg. Tu dic mecũ quo pignore certes

¶Pignoro ſiue pignero pigneras. ſignificat rem pignori do. Suet. de Vitel. Vtq; ex aure matris detractũ vnionem pignerauit ad itineris impenſas. Huius compoſita ſunt oppignero, & repignero, de quibus alibi. Inuenitur etiam pigneror deponens in eadem ſignificatione.

¶Pigneratitius, a, ũ, ex ſupino verbi pignero nomẽ deductũ ſigni. qđ pignori datũ eſt, vt res pignoratitia. Et Pignoratitiꝰ vir, cui pignꝰ capere licet. Vlpian. Quęrit̃ in pignoratitio creditore an pignoris ꝑſecutio deneget̃

☿Pigridie, ſunt olera amara quas Hierony. vocat lactucas agreſtes. Aug. lib. de cataclyſmo cũ pigridijs, & azimis comedetis agnum.

¶Pilus prima cor. capillus. Nã ambo cõuertũt̃. Gel. Si ouiũ lacte hædi aut caprarũ agni alerẽt̃ cõſtat ferme in his lanã duriorem, in illis capillũ gigni teneriorem. a quo pilo, as. Eſt & pilus nomen generale. Nã pilũ ꝓ capillo. Idem Pli. poſuit. In capite, inquit, cunctorũ animalium homini plurimus pilus. Pili longiores ac proni in colla atq; armos veſtientes iubę dicuntur. Pili. vero craſſiores rigidi quales habent ſues vocãt̃ ſetæ pilus vero prima ꝓ. qđ & pilũ dr̃, telũ romanũ a perimendo dictũ quaſi perilũ, vt inqt Var. Huius haſtile erat pedum quinq; & ſemis, & ferrũ trigonali figura nouẽ vnciarum a quo pilati dicũtur, pilo armati. Mart. Et pilata redit iãq; ſubit cohors. Gñal̃r tñ pila Var. auctore tela romana ſunt, ſicut geſſa gallorũ & ſaricæ macedonũ. Hinc & primipilus dr̃ cẽturio. Et præpilatę haſtæ, q̃ ferreas habẽt cuſpides, quaſi pręferratæ. Propilatũ dr̃ vbi nõ eſt ferrum, ſi modo in mucronẽ exacutũ ſit ad formam pili factum, vt cornua locuſtarum, quibus natãt. Pręferratum vero pilũ in molendo ꝑpterea vocatur apud Pliniũ, vt a pilo ruido diſtiguat̃ ad molas videlicet quas aqua verſat vtili. Nec tã ꝙ ſine ferro eſt, id nomen habet, q̃ ꝙ aſperũ impolitũq;. Nã & ruidus panis appellatur, q paſtũ coctꝰ rugoſuſq; ſit. q̃q̃ rubidus fere ſcribit̃. Pręterea pilus, ſiue pilũ a pinſendo, ſed a pilũno, vt inqt Seruius, inſtrumẽtũ quo quippiã in mortario terit̃. Plin. li. xviij Quippe & Hetruria ſpicã farris toſti pinſenti pilo ꝑferrato, fiſtula ferrata, & ſtella intus denticulata, vt niſi intenti pinſant cõcindãtur grana ferroq; frangantur.

☿ Pilatus, pilo armatus. Martia. Et pilata redit, iãq; ſubitq; cohors.

¶Pila, lę, a pinſo vas cõcauũ, ꝙ antiqui ſiccata frumenta in pilas imiſſa pinſebãt. Idẽ in eodẽ. Tũdatur granũ eiꝰ in pila lignea. Siml̃r vaſa illa ꝯcaua medicorum vſui apta, in qbꝰ Ptiſanę fieri ſolẽt. pilę dicũtur. Itẽ pila eſt columna ſtãs quã gręci στήλην vocãt a ſtãdo, ꝓprie ſtellas gręci appellant ſtãtes in monumẽtis colũnas. Apul. lib. iij. Me. Pila media q̃ ſtabuli trabes ſuſtinebat. Feſtꝰ Pila quę parietẽ ſuſtentat ab opponendo dr̃. Pli. lib. xj. Ruentes cæras fulciũt pilarũ inſtar interius, a ſolo fornicatis vt ſit aditus ad ſarciẽdũ. Itẽ pila eſt qua luditur ab πάλλω æquo ꝙ forma ſphęrica ſit, quę omni ex parte ęq̃ eſt, vel a pilo, ꝙ pilis impleri ſolet. Itẽ pila capitur ꝓ q̃cunq; re rotunda inſtar pilę luſoriæ

✤ Pilę inuentorem tradunt Pythium fuiſſe. Cc.

¶Pilatim aduerbium a pila pro columna, ſignifi. per pilas. Victru. pilatim ſtruuntur ędificia.

¶Pilula q̃ſi ꝑua pila. Pli. Naſcũt̃ in eo pilulę nucibꝰ nõ abſimiles, intꝰ habẽtes flocculos molles lucernarũ luminibus aptos. Idem. Scarabeus qui pilulas voluit. Et ea venena quę hac forma ſumimus vulgo pilulas nominamus. Idem. Vetus axungia pthiſin in pilulis ſumpta ſanat. Hæ gręco vocabulo catapotia dicuntur.

¶Pilum nouacula, culter raſorius, haſtilę quinq; pedũ & ſemis. De quo in dictione pilus.

¶Pilani dicti ſunt milites qui pilis pugnabant, q antea primipilares vocabantur, mutata. n. in re.

¶Pilo as. pen. cor. a pilus q in carne eſt ſignifi. pilos emitto Actius Tũc primũ pilabãt genę. Afra. Meũ ꝑterea corpus nũc pilare primũ cœpit. Interdũ etiã pilare eſt pilos detrahere. Mar. Qđ pectꝰ ꝙ crura pilas. Hinc cõponit̃ depilo. pilo as pe, pro. gręcũ eſt, & ſignifi. complano. A quo fiunt compoſita cõpilo, expilo, oppilo, & ſuppilo.

¶Pilates genus lapidis candidiſſimi. Cato. Lapis candidior quam pilates.

¶Pilentũ vehiculi genus, quo matronę ferebant̃. Item videt̃ ꝙ petoritũ, quod quatuor rotarũ, ab hiſpanis introductũ. Var. de lin. la. in cõſuetudinẽ ſua ætate primũ veniſſe ſcribit. Eſtq; eius formę qua noſtri tẽporis principum Italię mulieres vectantur, ita libratum vt cõſidẽtes in puluinis in aere ſuſpendi agitatę videantur.

¶Pileꝰ tegmẽ capitis, ꝙ & pileũ dr̃. Plau. Vt ego hodie raſo capite caluꝰ accipiã pileũ. Per. Hãc nobis pilea donãt ponit̃ qñq; pileꝰ ꝓ libertate. Vñ legimꝰ apđ hiſtoricos ad pileũ ſeruos fuiſſe vocatos, ꝙ ſignificat ad libertatẽ, cuiꝰ iſignę eſt pileꝰ. Liui. li. xxiiij. Poſtero die ſerui ad pileũ vocati, & carcere vincti emiſſi. Sue. in Ti. Seruiſq; ad pileũ fruſtra vocatis i ſiciliã ꝓfugit. Accipiebant em̃ ſerui pileũ raſo capite, qui manu mittebantur.

¶Pileolꝰ & pileolũ cũ accẽtu in antepe. Hora. in Epi. Vt eũ pileolo ſoleas cõuiua tribulis. Hie. ad Fabiolã. pileolus rotũdꝰ eſt, quaſi ſphęra media ſit diuiſa & ꝑs vna ponat̃ in capite, hoc gręci & noſtri Tiarã, nonnulli galerum vocãt. Idẽ ad paulinũ neu. ge. dixit. pileolũ textura breue, charitate latiſſimum ſenili capiti confouendo libenter accepi, & munere, & muneris auctore lętatus.

¶Pileatus qui pileo indutus eſt. Vnde ſerui pileati qui pileo impoſito vendebantur.

¶Pilũnꝰ qui ſtercorãdorũ agrorũ, & pinſendi frumenti vſum iuenit, Iouis vt putãt filiꝰ, & Dauni pater. Ser. li. ix. ænei. pilũnꝰ & pitũnꝰ fratres, fuerũt dij, horũ pilũnꝰ ſtercorandorũ inuenit vſum agrorum, vnde & ſterquilinius dictus eſt pilunnus vero pinſendi frumenti, vnde a piſtoribus colitur. Et ab ipſo pilum dictum eſt.

¶Pina ꝑ ſimplex n. genus piſcis ſiue conchę. Cic. li. ij. de na. deorum. pina vero ſic em̃ gręce dr̃ duabus grandibus obſita conchis, cũ qua piſciculus ſquilla dictus ſocietatem coit, in aliquibus cancer cibi aſſectator.

✤Pinarius dicitur famelicus, nã pina dicit famem. Cc.

¶Pinna ꝑ duplex nn ꝓprie pẽna ẽ q̃ pluma: i. mollior & exigua pẽna nõ eſt. Nã penna nomẽ gñale eſt ad plumas & pinnas. Var. lib. iij. de re ru. de colũbis. Qui iam pinnas habere incipiũt, in nido relinquunt illiſis cruribus. Idẽ de gallinis Eligat fœcũdas plęrũq; rubicũda pluma nigris pinnis. Col. lib. ix. Siccus etiã puluis & cinis vbicunq; cohortẽ porticus vel tectũ protegit iuxta parietes reponendus eſt, vt ſit quo aues ſe perfundant. Nã his rebꝰ plumã pinnaſq; emũdãt. Pinna etiã acutũ ſignificat, vñ & pinnę murorũ. i. ſummitates. pinnas etiã geſtare gladiatores ſolebãt. Nñ pinnirapi rętiarij dicũtur, ꝙ pinnas e galeis mirmilonum iacto ræte exciperent.

✤Pinna pręterea eſt Conchæ genus, naſcitur i limoſis ſubiecta ſemper nec vnq̃ ſine comite, quem pinnotherẽ alij pinnophylacem vocant. Cc.

☿Pinnatꝰ, cupido dictꝰ eſt ꝓ aligero & pẽnas habente.

¶Pinnirapus penul. cor. gladiator, Compoſitum nomẽ ex duobus corruptis ſcilicet pinna & rapio. Iuue. Hic plaudat nitidi pręco..is filius inter Pinnirapi cultos iuuenes, iuueneſq; laniſtę.

¶Pinnula dimi. a pinna. Et eſt ſũma pars auris ab acuitate dicta. Aliqñ ꝑua pinna. i. penna. Col. lib. ix. Inhibet̃ q; cupiditas incubendi pinnula pernares traiecta.

¶Pinnaculum faſtigium & ſummitas ædificij in acumẽ tendentis, ſiue ꝙ veteres pinã acutũ dicebant. Vñ bipẽnis ſecuris q̃ vtrinq; aciem habet. ſiue ꝙ pinnaculis ædi prima conſueuit, quę facili motu vẽtorum indicet flatum quod genus nunc penniculum dicitur.

¶Pinnaces & per diminutionem pinnacidia dicuntur tabellæ in quibus capita omnium rerum continentur, & latine indices dicimus.

¶Pinnacothecę, locꝰ erat ꝓpe atriũ, in quo pictę tabulę reponebant̃. In tablino terũ in magiſtratu geſtarũ monumenta cõtinebantur. Varro ſcribit multos ſpectatum veniſſe Luculli villas, vt viderent pinnacothecas.

☿Pinnacas gręci dicunt pugillares, hoc eſt tabellas ceratas. Pli. codicillos interpretatur.

¶Pinus arbor tã maſculini q̃ fœminini generis & tam quartæ q̃ ſecundę declinationis eſt, q̃ & pinea dr̃. Amb. Quis pineã videns non ſtupeat? pineus a, um. ꝙ eſt natum ex pinu. pinea fronde apud Iſthmũ victores coronabantur, pinetum locus pinis conſitus.

✤Pinguetudo & pinguedo licet. Seruius grammaticus latinum eſſe neget doctiſſimis vſurpatur. Plinius omni pinguedine detracta in olla caro decoquitur. vide Beroaldum in Seruium.

¶Pinaſter pinus ſylueſtris mirę altitudinis. Pli. li. xvj. pinaſter nihil aliud eſt, q̃ pinus ſylueſtris.

¶Pindꝰ lapitharũ ſedes mõs theſſalię Apollini muſiſq; ſacer. Acarnaniã ab Aetolia diuidit. Sũt tñ qui hoc nomen cũ ypſilo ſcribãt Eſt & nomẽ vrbis theſſalicę a pindo mõte appellatę, iuxta quã eſt fluuiꝰ eiuſdẽ nominis.

¶Pinguis nõ macer. Aliqñ ponitur ꝓ infœcũdo. Verg. Et pingues hortos. Aliquando ꝓ impedito & inepto. Cic. Quod ipſi Anthioco pigue videtur & ſibi ipſi contrarium. Hinc componitur prępinguis quod eſt valde pĩguis. Columel. lib. iiij, Ideoq; nõ eſt vineis apta vix etiã arbuſtis niſi pręping ui. pingue vero ſubſtantiuum neutri generis dr̃ quod inter carnem & cutem eſt ſucco liquidum Verg. Et omnes Impendunt curas denſo diſtendere pingui. A pinguis fit impinguo as. Hierony. Impingatus incraſſatus recalcitrauit.

¶Pingueſco is. a pigueo es. fit. Col. li. ij. Omne emaciatum armentum medica pingueſcit. i. pingue fit.

¶Pĩguefacio ſignificatiõis actiue ẽ, pinguefio paſſiuę.

¶Pingo gis xi. ctũ. pingere eſt formã alicuiꝰ rei ductis lineis repreſentare. Hinc pictor qui pĩgit, & pictura ars pingendi. in qua ſuperioribus tẽporibꝰ floruere, zeuſis. Parrhaſius, Apelles viri cantatiſſimi. Hac vero tempeſtate Andreas Mantinea Patauinus mãtuani principis aulicus viri omni virtutũ gñe pręſtãtiſſimus, dignꝰ certe qui a poetis & a cæteris ſcriptoribus celebretur, cum nulli vel integritate, vel pingẽdi arte ſit ſecũdus huic accedũt Ioãnes Belius Venetus, Leonardus, Florentinꝰ, & Vincẽtius Brixianus excellẽtiſſimo ingenio hoies, vt qui cum omni antiquitate de pictura poſſint cõtendere Per trãſlationem pingere ponitur ꝓ imaginari. Hiero. ad Dama. Quod etiam voce promptus ante mihi cogitatione pingebam. Huius verbi cõpoſita ſunt depingo ꝙ eſt pingendo deſcribo, denuncio, demonſtro. Lactã. lib. iiij. Cũ em̃ quidam miniſtrorum noſtrorũ ſacrificantibus dęmonijs, aſſiſterẽt, impoſito frõtibus ſigno deos illorum fugauerunt ne poſſent in viſceribus hoſtiarũ futura depingere. i. denũciare. Idem lib. v. Quid vobis inanem iuſtitiã depingitis & optatis cadere de cœlo tãquã in aliquo ſimulachro figuratã. i. fabricatis. Hi. ad Paul. Tito ꝑcipit vt inter alias virtutes epiſcopi quẽ breui ſermone depinxit. i. deſcripſit. Ter. in Phor. prope horum facta imprudẽs depinxit. i. elocutus eſt. Expingo ſicut pingo. Pli. Iã vero & onerarijs nauibꝰ qm̃ & pericula expĩgimꝰ ne quis miretur & rogos pingi. Compingo & im

pingo vide alibi.

¶Piſo is.ſui.piſtū.vł piſitū.pila tūdo,vel molis frāgo.
Col.li.ij.panicū piſitū,& euolutū furfure.ſed miliū quo-
q; pultē q̄uis in copia maxīe cū lacte nō faſtidiēdā ꝓbet.
Pōp.Cū neq; molis molui,neq; palmis piſui.Vñ piſtor.
nā añ molarū vſū frumēta ī pilis pinſebāt.Var.Nec pin
ſorem vllum noſſent niſi eum qui in piſtrino pinſeret fa
rinam.Perſ.Q. Iane a tergo quem nulla ciconia pinſit.

¶Pinſo as.in eodē ſēſu.Var.li.j.de re ruſt.ꝓmēdo dīc
vt ī piſtrino pinſenť ac torreať,i.tundatur,vel frangať.

¶Pinſito as frequentatiuū a pinſo is.Plaut.in Aſi.Qui
polentam pinſitant,i.contundunt.

¶Pindo is,pindi pinſum.Idē q̄ piſo.Vñ pinſor q nūc
piſtor dr̃.nā erat vtriuſq; rei artifex,hoc eſt qui frumen
ta pinſebat,& qui panes coquebat.

✣Pinton inſula vna eſt ex cuniculariјs inter Sardiniam
& Corſicam.Cc.

¶Piſtor a pinſo is,qui frumenta in pilis pinſit.Nūc au
tem dr̃ qui panem coquit ſeu facit.Pli.lib.xvij.piſtores
romę non fuerunt ad perſicum vſq; bellum annis ab vr-
be condita ſuper quingentos octoginta.Sue.in Caſ.Do
meſticam diſciplinam in paruis ac maioribus rebus dili-
genter adeo ſeuereq; rexit,vt piſtorem aliū q̄ ſibi panē
conuiuis ſubijcientem compedibus vinxerit.Var.in Sa
ty.de eduliјs,Si quantū operę ſumpſiſti,vt tuus piſtor
bonum faceret panem.Atteius Capito,piſtores tantū
eos qui far pinſebant nominatos eſſe tradit,eoſq; coque
re ſolitos panem toſtum lautioribꝰ,piſtorem & coquum
apud antiquos eoſdē fuiſſe accepimus.piſtorē etiā habe
bant in numero ſeruorum.Vnde ait Iuriſcō.Si quis ſer-
uos habuerit ꝓprios,ſed quorū opas locabat,vel piſtori
cas vł hiſtrionicas,ſeruorū appellatiōe hos legaſſe videť

¶Piſtrix mulier quę panem coquit.ℨ Et piſtrix belua
marina in mari indico minor balena cum balenę quater
norum iugerum ſint.piſtres ducentorum cubitorum ve-
ſtitur pilo & animal non ouum parit.

¶Piſtris is.nauis.Ver,lib.v.Velocem Mneſtheꝰ agit
acri remige piſtrin.piſtis vero latine fides.

¶Piſtura ars pinſendi.Plin.xviij.piſtura non omnium
facilis,quippe & hetruria ſpicam farris toſti pinſente pi
pilo pręferrato.

¶Piſtorius a,um,qđ ad piſtorē pertinet,vt ars piſtoria
Idem in eodem.Ad operis piſtoriј gn̄a tranſeunte cura.
Hierony.in Gene.Omnes cibos qui fiunt arte piſtoria.

¶Piſtoricus a,um.idem quod piſtorius.Vnde Iuriſcō-
ſultus operas piſtoricas dixit.

¶Piſtrinū & piſtrina æ.pen.ꝓdu.locus in quo pinſitur
& panis fit.Qn̄q; etiā capitur ꝓ laborioſo ſeruitio Tra-
ctum a ſeruis,qui ob noxam a dn̄is in piſtrinum trudun
tur.proprie Sueto.in Auguſt.Et modo vnguentariā ta-
bernam,modo piſtrinum Aricię exercuiſſe obijcit.Pli.
lib.xviij.piſtrina fœmineo genere vtitur.Et ſiligine in
quit laudatiſſimꝰ panis piſtrinarūq; opera laudatiſſima

¶Piſtrilla ę.diminu.a priſtino ſcđm Priſ.Nā diminuti
ua qn̄q; diuerſa ſūt a gn̄e nominū primę poſitiōis,ſicut
a ſcuto ſcutella.At dona.a piſtrina deducit.& ſumiť pro
molēdino a manibꝰ.Teren.Apud ipſū locū eſt piſtrilla.

¶Piſtrinenſis & hoc priſtinēſe qđ ad priſtinum ꝑtinet.
Apul.in aſin.reformatus molas piſtrinenſes ꝑ circuitus
multinios circūegiſſe ſe feſtiuiter ſcribit diſcribens qua-
les eſſent miniſtri in piſtrinenſi contubernio.

¶Piſtillū ſine r inſtrumētū quo in mortario lapide & ma
xime Thebaico plumbeo piſtillo terrę moliūtur.

¶Piones populi ī Myſia aſię,q̄ ſupra Caicū amnē ſita
eſt.ab vrbe dicti,quam pionis conditor pionias vocauit.

¶Pipiones columbarum pulli,vt eſt apud Lampridiū
in Alexandri vita.

¶Pipare dicuntur gallinæ cum vocem emittunt.ſ,cum
faciunt pipi.Varro in originibus,Mugit bos,ouis balat
ęqui hinnunt,gallina pipat.

¶Pipio is,ꝓpriū eſt vocis pullorū.Columel.lib.ix.Die
vndeuiceſimo animaduertat an pulli roſtellis oua percu
derint & auſcultet ſi pipiant.Sunt etiam qui hoc verbū
paſſeribus tribuant,vt in carmine quod Ouid.aſcribitur
Peſſimus at paſſer triſtia flendo pipit.

¶Piper nomen arboris quod eſt barbarum.Perſ.Rugo
ſumque piper.Dicitur & piperi inuariabile,ſicut gummi
nauci,mancipi.

¶Piperatum vinū dr̃ quod pipere & melle conditū eſt.

¶Piperites pe.ꝓ.hęrba q̄ & ſiliquaſtrū dr̃ caule rubro
& longo denſis geniculis,folijs lauri,guſtu piperis.

¶Pipulū.cōuitiū.Plau.Ita me bn̄ amet Lauerna te iā
niſi reddi mihi vaſa iubes pipulo hic differā ante ędes.

¶Pirata nomē latrōis q primꝰ mare īfeſtauit,a quo oēs
ſpoliatores & ꝓdones piratę dicti ſūt.aliј pirata a περάω
tranſeo deducūt quia.ſ.ex trāſuerſo ſimul ac piratę vide
rent inſulā in eā tranſeundo mari impetū facientes illā
deprędabanť,vel q̄ piratę ſēp maria ꝑmeāt,pirata gręce latine prędo.& piraticā facere dicuntur prędones.

¶Piraterium habitaculum piratarum ē,vt ſcribit.Amb.
de hoſtibus carnalibus non metuēdis.qui etiam ſubdit
Tandiu in piraterio ſumus,q̄ diu in hac carne poſiti prę
donum ſpiritualium tentationibus ſubiacemus.ℨIdē pi
raterium eſt vita hominis.

ℨPirheicꝰ egregiꝰ ſculptor in puis imagūculis fuit.Vñ
ſic cecinit Proper.pirheicus parua vindicat arte locum.

¶Piſa ciuitas in ſummo montis vertice cōdita inter oſ
ſā & olympū,iuxta quā Ioui ſacra dicta olympia celebra
bantur.Eſt & hoc nomine oppidū Archadię ꝓpe alphe
um amnem,a qua hi qui piſas in italia condiderūt vene
re,dicta,in ciuitate priſtina.Vñ Ver.lib.x.Alpheę ab
origine piſę Vrbs Hetruſca ſolo.Hinc piſeus a,um.

¶Piſſa gręce.lat.pix vñ piſſeleō oleum quod ex pice fit.

✣Piſſaſphaltus pix mixta bitumini quę in Apollonia
tarum agro reperitur.Cc.

♣Piſſoceron eſt melliginis genus ex cęra & pice ſiue
gummi ſiue reſina mixtum.Cc.

¶Piſæ,arum.ciuitas tuſciæ a qua piſani dicūtur qui ex
ea originem ducunt de hac Luc.Hic tyrrhena vado frā-
gentes æquora piſæ.

¶Piſum genus leguminis,cuius caules ſpargūtur ī ter-
ram niſi habeant adminicula.Col.lib.ij.Similis quoq;
ratio eſt piſi quod tum facilem & ſolutam terrā deſyde-
rat.Hinc piſones.

¶Piſones appellati ſūt quidā Romani nobiles q̄ opti-
me piſa ſererent,ſicut a lente lentuli.

¶Piſaurꝰ fluuiꝰ Piceni,a quo piſaurū ciuitas ei ſuppoſi
ta noīata eſt.Seruiꝰ vero ſcribit piſaurū dictū,q̄ illic au
rū penſatū ſit.Nā cū Camillus gallos interemiſſet,aurū
q̄ galli a romanis acceperant ꝓ capitolio nō euerſo re-
cepiſſet & ſigna ciuitati appēdiſſet,ciuitati nomē dedit.

¶Piſidæ fuerunt populi in aſia minori quondam Soli-
mi appellati.vt Plin.lib.v.refert.

¶Piſiſtratus nomē ꝓpriū viri.Quo nomine dictus fuit
Hippocratis filius Athenarū tyrannus cui ob ſūmā elo
quentiā athenienſes ſe & libertatē ſummiſere,quo tem
pore Romæ Ser.Tul regnabat q̄uis Solon ipſe quoq; ſū
mus orator pro libertate ſtaret.Idem primꝰ apud Athe
nas bibliothecam inſtituit.

¶Piſcis.qui in aquis degit.piſces pro ſigno cœleſti,tn̄
pluraliter declinať.Columel.lib.xij.Quintodecimo Ca
lendas Martiј ſol in piſces tranſitum facit.A piſcis fit
diminutiuum piſciculus.

¶Piſcari eſt piſces venari,ex quo fit compoſitum expi
ſcor,de quo alibi.

¶Piſcatus us.ipſa piſcatio & actus piſcādi.Plin.Quos
venatus aucupia piſcatuſq; alebant.Plau.in Ru.piſcatū
hamatilem ſaxatileq; agredimur.

¶Piſcatorius a,um.q̄ ad piſcatorē ꝑtinet,vt nauis pi-
ſcatoria & ludi piſcatoriј qui fiebāt ꝓ q̄ſtu piſcantium.

¶Piſcarius a,um.idem q̄ piſcatorius,vt hamꝰ piſcariꝰ
Plau.in Sti.Arūdinē fert ſportulāq; & hamū piſcarium.

¶Piſcarius qui piſces vendit.Varro.Inter piſcarios ne
mo vendebat.Idem dicitur cetarius,quāuis cetariј po-
tius ſint qui magnos & ſalſos piſces vendunt.

¶Piſcaria æ,locus vbi piſces vęnduntur.Varro nullus
in piſcaria piſcis erat.

¶Piſcoſus a,um.locus in quo piſcari facile eſt.Oui.lib.
iij.Meta.Eſt ꝓpe piſcoſos lapidoſi Orathidis amnes.
Aliquando piſcoſus dicitur piſcibus plenus.

¶Piſculētus locus vbi multi piſces moranť,& in quo ē
facile piſcari.Cat.Fluuiū magnū pulchrū piſculentum.
Plau.in Ru.Qui ſalſis locis incolit piſculentis.

¶Piſcinalis & hoc le,q̄ eſt piſcis,vel q̄ ad piſces per
tinet,Vnde apud Palladium piſcinales cellę leguntur.

¶Piſcina,lacus & ſtagna ab initio dicta ſunt in quibus
viui piſces coercentur.Var.lib.iij.de re Ruſ.piſcinas vo
co eas quę in aqua dulci aut ſalſa,incluſos habent piſces
ad villam.Martia.piſcina rhombum paſcit & lupus ver
nas,Hę viuaria quoq; vocantur.Sed qm̄ in piſcinis nata
re etiam ſolebant,inualuit cōſuetudo,vt omnes in vſū
collectę aquæ ſiue frigidę,ſiue calidę,piſcinę dicantur.
Videnturq; a piſcibus dici,q̄uis in his nihil piſcium ſit.
ſed forte piſcinæ dictœ ſunt in balneis quod homines
piſcibus ſimiles natando ſiant.Cic.Latiorem īquit piſ-
cinam voluiſſem vbi iactata brachia non offenderentur
Plin.Si natare latius aut tepidius velis in arca piſcina
eſt,in ꝓximo puteus,ex quo poſſis rurſus aſtrigi.Qui-
etiā vaſa lignea ampliora ad tenendum aquam piſcinæ
vocantur.Plin.Decoquiť in aqua & in piſcinas ligneas
fundiť.Eadē generali vocabulo & natationes appellāť.

¶Piſcinarius qui piſcinas piſcibus refertas habet.Vñ.
Cic.Lucullum & Hortentium piſcinarios appellat.

¶Piſenor Centaurus Ixionis & Nubis filius Cc.

Piſtoria ciuitas quam Ptolomeus.ponit inter mediter-
raneas Tuſciæ ciuitates.Eſt eñ inter Florētiam & Lu-
cam a qua piſtorienſes.

✣Piſor a piſendo ſiue piſendo dr̃ vñ piſores ſiue piſto-
res veteres dicebāt tam eos qui frumenta piſebant.i.ſtū-
debant(piſere eñ tondere eſt)quam qui panes coque-
bant.Var.Nec piſorem vllum noſcent,niſi eum qui in
piſtrino piſeret farinam.Cc.

¶Piſtis gręce lati.fides piſtoo fidem accipio & do.

ℨPiſto numen crudelitatis putabatur,quę propter facili
tatem mobilitatemq; bigis inueheheretur.

¶Pitacium pticula corij,qua aliquid reparatur.Hie.in
Ioſue.Calciamenta peeantiqua,quę ad indicium vetu-
ſtatis pitacijs conſuta erant Quandoq; accipitur ꝓ bre-
ui epiſtola,quandoq; pro ſchedula de membrana exciſa.

¶Pittacus pe.cor.phūs mityleneus.hic ex Leſbo tyrā
nū Melācrū depulit,& certātibus athenienſibus atque
mitylenels,dux ī bello factus phrynonē Athenīēſiū du
cē ſingulari certamine interfecit.vnꝰ ex ſapiētibꝰ fuit.

¶Pitane ſiue pitana vrbs æolica q̄ portus duos habuit
Ab hac pitanei & pitanitæ nomināť,vbi & Archeſilaꝰ
Academicꝰ natꝰ eſt,q cū zenone apud polemonē didi-
cit.Fama eſt apud pitanam lateres inuentos eſſe qui ſu-
per aquas innatarent qđ & de aliјs locis traditum eſt.

¶Pitheci ſunt ſimiј πίθηκοι pithecos eñ ſimia dr̃.a q
bus inſulæ vbi eorum eſt maxima copia pithacinæ,ſiue
pithacuſæ dictę ſunt.

ℨPityran lati.furfurē dicūt,vnde pityriј panes furfurei
quorum meminit Gale.lib.j.de alimentis.

¶Pithacuſe īſulę in mari tuſco.ꝯtra cāpaniā a phitecis
ſimijs vt auctor eſt.Stra.dictę ſunt.Pli.vero a figlinis
doliariorū q̄ ibi ex creta fiebāt.Dolia eñ gręci πίθοι ſimi
as pithecō vocāt.In harū ſūmitate oppidū fuit,q̄ plu-
rali numero pithecuſę dicebatur.Ouid.Sterilią; locatas
Colle pithecuſas habitantum nomine dictas.

✣Pithonoſcomes locꝰ ē ī Aſia in cāpis patētibꝰ vbi pri
mo aduētꝰ ſui tēpore ciconię cōgregāť,& eamq; q̄ vltia
aduenerit laniant vniuerſæ atq; ita abeunt.Cc.

✣Pithoyna ex nymphis & ſuadela ſiue ſuaſio dr̃.eſt &
vna ex Atlantidibus.Cc.

✣Pityſma ſputum quod & ptyſma dicitur.Cc.

¶Pitiſſo as.parum vini paulatim & quaſi tentandi gr̃a.
Teren.pitiſſando modo mihi quid vini abſumpſit,dicēs
hoc aſperum pater,hoc eſt alterum lenius.

¶Pityo campę,vermes e pinu arbore naſcentes morſu
venenato nec diſſimili a bupreſtis morſu.Pli.Vſus ſępe
cōtra cantharidas bupreſtim pinorum que pityocampas
vocant gręce πιτυοκάμπαι.

ℨGręce dicuntur πίτυς eñ pinus vnde.& pityuſę a græ
cis dictę a frutice pineo monumentis ſcriptorum inclitę
campe vero ſignific.brachium,ſiue erucam a flexura q̄
dicitur campe.

✣Pitpit veteres oſcorum ligua ꝓ quidquid dixere.Cc.

ℨPityonices dr̃ qui eſt victor in ludis gręcię ī qbꝰ victo
res donabanť pinu,qui in Archemori honorē celebrāť.

ℨPithodicus,a pitho vaſe dr̃ vaſcularius pitiuſſa īſula
quę miletus dicitur a pinu,nam pitys gręce pinus appel
latur pityuſę inſulę quęre in dictione pityocampe.

¶Pituita.pe.ꝓ.morbus ex catarrho prouenīēs græco
phlegma dr̃.Horat.in Ser.Lenta feret pituita vides vt
pallidus omnis.Macer.Cum mulſa bibitū pituitę noxia
ſoluit Habet pituita domiciliū in capite vt inqt Augu.
Plato in Thimeo pituitā ait eſſe oīm languorū originē
q ex diſtillatione fiunt,ex eaq; gigni malas valitudines
plurimas,qm̄ in plurima loca illabitur.Quęcunq; aūt ꝑ-
tes corporis tumeſcere dn̄r,ab illius incendio & combu
ſtione vexanť.Quę cū expirat extrinſecus varios exitu
ſuo tumores ꝓducit.Intrinſecus vero cohibita vrentes
edaceſq; morbos ꝓcreat.Tūc aūt peſſima qm̄ puro ſāgui
ni mixta ligaminū fila ſuo ex ordine dimouet.& interdū
penetrat In medullas,adductiſq; radicibus inde animę vī
cula quaſi nauis funes reſoluit & amputat,pituita etiam
catharrhus dr̃,pituita etiā in gallinis dr̃.Col.lib.ix.Sæ-
pe etiā iā validioribus remediјs factis atq; ipſis matribꝰ
etiam vitanda pituitę pernicies erit.Hinc pituitoſus q̄
vulgo dr̃ phlegmaticus.Cic.lib.j.de fato.Inter locorum
naturas quantum interſit videamus,alios eſſe ſalubres,
alios peſtilentes,in aliјs eſſe pituitoſos & quaſi redūdā
tes in aliјs exiccatos atque aridos.

✣Pixacanthum ſpinę ſpecies q̄ chironium vocant.Cc.

ℨPitho,mulier flexanima illa dicendi pręſes,q̄ Enniꝰ
ſuadam.Quintil.perſuadendi deam.Horat.Suadelā &
poetica mella.Cice.Leporem.Pli.Colebať & diana co-
gnomine pitho corinthis.

¶Pix eſt q̄ fit ex arborum reſinis ad ignem decoctis,re
ſina vero eſt liquor craſſus ex arboribus fluens,& ſæpe
ſua ſponte ſiccatus ad ſolem,pix liquida coquitur ad na
uium & ad multos alios vſus.Plin.lib.xiiij.pix in Italia
ad vaſa vino condendo maxime ꝓbatur Brutia et picea
reſina.Hinc pico as,de quo ſupra.

P ANTE L

PLacas gręci vocāt cruſtas maſſaſq; auri in tabellæ
formā cōpactas,tabulę a gręcis πλάκες dicuntur.

¶Placeo es,cui,citum,placere eſt gratum eſſe.Cuiꝰ cō
trarium eſt diſplicere.Hier.in prolo.Paralip.vtrunque
complexus eſt.Orationum itaq; veſtrarum adiutus au-
xilio,miſi librum beniuolis placiturum,tamen inuidis
diſpliciturum eſſe non ambigo.Aliquando placere eſt ef
ferri,gloriari,& confidere,vt ego placeo mihi,tu places
tibi,ille placet ſibi.Quintil.Placeas licet tibi opum tua
rum fiducia diues,ſi mihi idem inuideri nō expedit,pa-
res ſumus.Hinc etiam complaceo,q̄ ſignificat etiā pla-
ceo.Teren.in An.poſt q̄ me amare dixi complacita ē ti-
bi.Diſpliceo non placeo.Idem in heau.Heu heu q̄ ego
nunc totus diſpliceo mihi.ꝑplaceo valde placeo.Idem
ibi.perplacet.Habetq; impersonale paſſiuæ vocis.Cy-
pria.Si hominibus placetur,dominus offenditur.

¶Placidus a,um,mitis ſedatꝰ,q̄ illa q̄ quieta ſūt oībꝰ
placent.Teren.in Adel.Ille ſemꝑ egit ſuā vitā in ocio
in conuiuiјs clęmens,placidus nulli lędere os,arridere

omnibus. Dona. Clemens eſt circa recte agentes, placidus ēt circa delinquentes clemens animo, placidus vultu. Hinc placiditas q̄ Var. in ouibus eſſe aſſerit cum ait. In quis primum non ſine cauſa putant oues aſſumptas, & propter vtilitatem & propter placiditatem. Maxime enim quietæ & aptiſſimæ ad vitam hominum.

¶ Placido as, placidum ſeu placatum facio. Ambr. libro de Abel. Graues motus noſtrę adoleſcētię fida ſenectutis ſtatione placidantur.

¶ Placitus a, um, participium. Teren. in prolo. Hecy. Vbi cognitę ſunt placitę ſunt.

¶ Placitum nomē ſignificat conſenſum & veluti pactionem firmatam. Plin. Eadem ætas Neronis principatu ad Theſſalum tranſiliuit delentem cunctorum malorum placita & rabie quadam in omnes æui medios perorantem. Hierony. in Gen̄. Non poſſumus extra placitũ eiꝰ quicquam aliud loqui tecum.

¶ Placo as, mitē ac placidũ facio, ꝓpicio, placabilis ꝓpiciabilis. Cuius cōpoſitũ eſt cōplaco pe. pro. Gel. Conciliare ſibi atq; cōplacare iudices debent, ſenſuq; eorum expectatione cauſę ſuſpenſos rigenteſq; honorificis verendiſq; ſententijs commulcere, non iniurijs atq; imperioſis minitationibus confutare.

☿ Placor oris, placabilitas ipſa. Hierony. apud eccleſiaſticum c. iiii. Qui vigilauerint ad illam complectentur placorem eius. a placo as.

¶ Placenta libum farinaceũ ꝙ fit ex farina ſiliginea caſeo melle. dicta ꝙ nobis placeat vel ꝙ eo ſolerent deos placare, vel dicitur a gręco. πλακοῦς.

¶ Plęruſq; raq; , rũq;, vnde in ntō tam ſingulari q̄ plurali, plęraq; pe. cor. in abltō ꝓducit. Hora. id epiſt. Si quędam nimis antiquę, ſi plęraq; duræ. Idē plęraq; differat & pręſens in tempus omittat, plęriq; modo capitur pro maxīa ꝑte. Sal. plęroſq; ſenectꝰ diſſoluit niſi q ferro aut beſtijs interiere. Modo ꝓ eo ꝙ eſt nonnulli. Quint. Videas plęroſq; ita parcitos. i. nōnullos. Solet etiā eſſe ſyllabica adiectio, & ꝓ vna orationis ꝑte poni, vt cum dicimus plęriq; omnes hoc factitant. Significat em̄ omnes. Teren. in An. Quod plęriq; omnes faciunt adoleſcentuli. Diphthongatur aũt qm̄ ἀπὸ τοῦ πλήρεις fit quod plenum frequens ſignificat Cōuerſa e longa in ę diphthō. vt in ſcæna, thæda, læthe aliiſq; permultis dictionibus ſeruatur Similiter plęrũq; qđ a plęruſq; deducitur dupliciter ſumi pōt. Vno modo pro eo quod eſt fere ſemper. Alio modo (ſed rariſſime) ꝓ eo ꝙ eſt nonnunq̄. Quint. Excuſſa ſunt plęrunq; vitia verberibus. id eſt nonnũq̄. Et ab aliquibus putatur nomen, ab aliquibus aduerbiũ. Inuenitur etiā plerus ſine adiectione Pacu. periere. Danai, plęra pars peſſundata eſt.

¶ Plaga percuſſio, vulnus, vērber. Verg. plagiſq; peremptum Tonſa per integram ſoluuntur viſcera pellē. Aliquando plagæ rętia dicuntur rariora ad capiendas feras ꝙ plagis. i. foraminibus plena ſint. Cic. lib. iij. offi. Sunt ne igitur inſidię tendere plagas etiam ſi excitaturus nō ſis. Ver. Rætia rara plagæ lato venabula ferro. Vbi Ser. ſcribit plagas proprie illos funes dici quibus rętia tēdũtur circa imā & ſummā ꝑtem. Rurſus cœli vel terræ ſpatium ampliſſimum, ꝙ etiam tractus & clima a gręcis dicitur, plaga appellat̄. Vergilius lib. vij. In medio dirimit plaga ſolis iniqui. Item grande linteum tegmē candidũ quod ſindonem vocant lecticariam quale eſt quo nunc vtuntur mulieres Romanæ, olim paſſim ī vſu erat Var. de vi. pa. Chlamydes, plagę, vela, vaſa aurea. Idē eburneis lectis & plagis ſigillatis, & habet primam corr. niſi cum ſignificat vulnus, quod gręce dr̄ πληγή. Ouidius de triſ. Non habet in nobis iam noua plaga locum. Huius diminutiuum eſt plagula. i. parua plaga.

¶ Plagiariꝰ q plagas. i. vulnera infert, & plagiariꝰ q hominem quē ſcit liberũ eſſe emit, venditve, aut pro ſeruo tenet. Itē qui libertũ emit vel vendit. Item qui ſeruo aut ſeruę ꝑſuadet vt a dn̄o domina ve fugiat, vel eum eāve inuito vel inſciente domino celat, vinctum habet, emit vel vendit. Dictus plagiarius ꝙ lege Fannia plagis dānatus eſſet. Lex ipſa plagiaria. crimen plagiarium vocat̄ Mar. Impones plagiario pudorem, plagiarium vocat furem librorum ſuorum.

✣ Plagium etiam ſignificat ipſum crimen. Cc.

¶ Plagiator idē ꝙ plagiarius. Hiero. ad Florentiũ Magiſtrũ aũt pueri tui, de quo dignatus eſt ſcribere, quē plagiatorē eius eſſe non dubiũ eſt, ſæpe Euagrius p̄ſbyter me pręſente corripuit, cui ille reſpōdit Ego nihil timeo dicit ſe a domino ſuo fuiſſe dimiſſum.

☿ Plagoſus plenus plagis, vt plagoſa crura apud Apule. ab Hora. Plagoſus, qui ſępe plagas infert.

¶ Plagioſus dr̄ grammaticus ludi magiſter, ꝙ plagas inferat. Vnde Domitij marſi verſus eſt. Si quos Orbilius ferula ſcuticaq; cęcidit. Et plagioſus eſt qui ſuauitate verborum retrahit a propoſita virtute.

¶ Plago as, plagam infero. Aug. lib. xxj. de ci. dei. Cum iuſtiſſime annoſas pœnas ſeruus in compedibus pēdat, qui verbo aut ictu celerrime tranſeunte vel laceſſiuit dominum vel plagauit.

♣ Planaratrum dr̄ aratrum in quo cuſpis vomeris palæ effigiem habet. Cc.

✣ Planaria inſula eſt vltra Corſicam a ſpecie ſic dicta ꝙ ęqualis freto exiſtat, ideoq; nauigijs fallax. Cc.

✣ Planaſia inſula eſt in mari Tyrrheno nō lōge ab Ilua Auctor Pto. lib. iij. Cc.

☿ Plagipatus qui plagas patitur.

¶ Planus a, um. dr̄ cuiꝰ ſigura æqualis eſt. Qm̄ vero plana nullum impedimentum habent quin vndecunq; videri poſſint, planũ q̄nq; pro aperto & manifeſto ponitur. Et ſic habet pen. pro. planus vero penul. cor. ſumitur ꝓ ſcurra non quidem ſimpliciter, ſed certi atque ſui generis impoſtore deceptoreq; a fallendo dictus. Hora. Nec ſemel irriſus triuijs attollere curat. Fracto crure planum Inter planos maxime celebres fuere Cephiſodorꝰ & pātaleon qui deceſſurus vtrũq; filium deceperat ſeorſum his prodendo qua parte domus infodiſſet, aurum, quod nuſquam erat.

¶ Plane aduerbium. i. certe manifeſte. Quandoq; omnino. Ci. Trebat. Quare ſi plane a nobis deficis, moleſte fero. Augu. lib. ij. con. Quid erat ille affectus animi? Certe enim plane turpis erat.

¶ Planities æqualitas. Sal. Nam vti planities erat inter ſiniſtros montes & dexteram rupem aſperam, octo cohortes in fronte conſtituit.

¶ Planitudo idem ꝙ planicies. Colu. lib. v. ꝑticæ cacuminũ modicę planitudinis, q̄ tamē dipondiaris orbiculi craſſitudinem non excedant optime panguntur.

¶ Planidus idē ꝙ planus. Col. lib. iij. Curamq; adhibito vt a ſuperiore, & ſicciore & exiliore, in planidiorem, humidiorem, pinguiorem agrum trāſferas.

☿ Plagiger pe. cor. quaſi genitus ad plagas. Plau. ī pſeu. Plagigera genera hominum.

¶ Plano as, planũ facio. Cuius cōpoſita magis ſunt in vſu videlicet cōplano q; totũ planũ facio. Gel. li. ij. M. Cato in lib. quē de agricultura cōſcripſit. Semē cupreſſi ſerito crebro ita vt linũ ſeri ſolet, eo cribro terrā iſternito dimidiatũ digitũ, iā id bn̄ tabula, aut pedibus, aut manibꝰ cōplanato. Deplano & explano de quibꝰ alibi.

¶ Planula a cōplanādo dicta eſt, ꝓ inſtrumento fabrili quo aſſamenta leuigantur & poliũt̄. Nam dolabra idem videtur eſſe quod aſcia vt inquit Do. Dolare eſt aſcia cędere. Et planulę ſunt quas nos lamas vocamus Fores enim cum planulis ferreis parietibus cardinibus coniunguntur, & ſuper illos deuoluuntur.

¶ Planipes qui pedes planos habet. Vn̄ comediæ ſiue fabulę genꝰ dr̄ planipedia, vbi nullo ꝓcedebat̄ cultu, ꝙ actores pedibꝰ planis. i. nudis proſcęnia introirent. Diome. ſcribit planipedē gręce minũ ſignificare, ꝙ actores planis pedibꝰ. i. nudis intrarēt proſcęniũ, nō vt tragici

actores cum cothurnis, neq; vt comici cũ ſoccis. ſiue ꝙ olim non in ſuggeſtu ſcęnę ſed in plano orcheſtrę poſitis inſtrumētis mimicis actitarent.

¶ Plancę tabulę planę a planitie ita appellatę. Plin. li. viij. Nec pontes aſini tranſeant per raritatem plancarũ tranſlucentibus fluuijs.

¶ Planci qui ſupra modũ pedibus plani ſunt. i. q pedes imos graciles habēt planoſq; æqualiter, q̄ſi tabellas quę plancę vocāt. Quo nomine dictus eſt Romanus quidā cuiꝰ extāt epiſtolę luculēter ſcriptę. Qui teſte Euſebio cũ galliā comatā regeret Lugdunũ cōdidit, q̄ ciuitas Senecę temporibus deflagrauit incendio. Hi etiā ploti dicuntur. Vnde poeta dictus eſt primo plotꝰ, propter huiuſmodi pedes. Deinde Plautus.

¶ Planta cũ de pedibus dr̄, ſignificat totā partem inferiorem digitoſq; & vngues. Ver. in Moreto Cruribꝰ exilis ſpatioſa prodigioſa planta. Si vero de arboribus, ea ē quę transferendi gratia, vel de arboribus rapta, vel ex ſeminibꝰ eſt orta & de hęrbis quoq; dicitur, Ver. Hic plātas tenero abſcindēs de corpore matrũ Depoſuit ſulcis.

¶ Plantaria ipſę plantę in terra natę, q̄ cum radicibus tranſferuntur de vno loco in alium. Ver. Syluarũq; aliæ preſſos ꝓpaginis arcus Expectant, & viua ſua plantaria terra. Plantaria etiā dicũt̄ plantarum loca. Pli. lib. xvij. Quędā ī plātario inſita eodem die tranſferuntur.

¶ Plantarius a, um, ꝙ plantari debet, ſeu qđ eſt aptum vt plantetur. Colu. lib. vj. Ipſe aũt arbuſculæ hoc modo poſſunt tranſferri, anteq̄ plātarias arbuſculas effodias ſolo rubrica notato partē eius quę meridiem ſpectet.

¶ Plantaris & hoc plantare, qđ eſt plātę pedis. Sta. li. j. theb. Summa pedum propere plantaribus alligat alis.

¶ Plantiger plantas gerens. Vnde plantigerę arbores, quæ ex ſeſe pullulādo plantas emittunt. Pli. Siliqua plātigera eſt in imis partibus.

¶ Planto plantas notæ ſignificationis, vt hō quidā plātauit vineā. Huius cōpoſita deplanto, ꝙ eſt contrarium ſuo ſimplici, Nā deplantare ſignificat quod plantatum erat euellere Pli. Sed vtraq; infirmiſſima, & q̄ cortice nitunt̄ tm̄ vel leui aura ocyſſime deplantantur. Colu. lib. ij. Ne aut cornu bos ad ſtipitē vehemētiꝰ offendat, aut extremo iugo trũcũ delibret ramũq; deplantet. Explanto ſignificat ſicut deplāto. Idē. Vt ſit q̄ tenere adhuc pāpini capulis ſuis illigent ne ventis explantentur. Et lib. vi. Antequam explantes arbuſculam. Supplanto ſubtꝰ planto de quo alibi.

¶ Plantago hærba, cuius duo ſunt genera ſcilicet maior & minor.

¶ Planetæ ab errore dicti ſunt ἀπὸ τοῦ πλάνης, idē ab errore πλανήτης id eſt erraticus & vagus. vel a verbo gręco πλανάομαι erro. Latini ab inceſſu vocant errantia & erraticas ſtellas, Nigidꝰ errones appellat. Nam vt ait Ser. Interdum in hauſtrum, interdum in ſeptentrionem, plęrunq; contra mundum, nonnunq̄ cum mũdo ferunt̄. Vn̄ Ver. de Mercurio. Quos ignes cœli Cyllenius erret in orbes, Sunt autem ſeptem planetæ Saturnus, Iuppiter, Mars, Sol. Venus, Mercurius, Luna. Sed quinq; contra mundum feruntur, & cum mũdo qn̄ retrogradi ſunt. Sol vero, & luna ſemper contra mundm.

¶ Plango is, xi, ctũ, fleo, vn̄ planctus & plangor, aliquādo plāgere eſt ꝑcutere. Lucil. Plangunt littora fluctus. Oui. plangebant corpore terrā. Hinc planctus & plangor pro percuſſione. Luca. Exigit ad ſæuos famularum brachia planctus. Sil. Liuentia planctu Brachia. Catul. procedunt leuiterq; ſonant plangore cachinni.

☿ Planctus a, um, participiũ eſt, vt apud Ezech. c. xxxij. planctus eſt & plangunt

☿ Plāctꝰ nomē fletꝰ vt ꝯuertiſti plāctũ meũ in gaudiũ.

¶ Plaſis gręce latine formatio dicitur, hinc plaſtes plaſma & plaſmo.

¶ Plaſtes fictor q figulinā artē exercet, qui & figulꝰ dr̄. Hiero. Mollis cęra & ad formandum facilis, etiamſi artificis & plaſtæ ceſſent manus, tamē virtute totũ eſt quicquid eſſe poteſt.

¶ Plaſtile fictoria vel figularia, ars figulina qua fingũt̄ imagines ex argylla ἀπὸ τοῦ πλάττειν ꝙ eſt fingere, vnde & ꝓplaſtice dr̄ ars faciēdi typos. i. formas quibus formādis figulinis operibus vtuntur. Dicitur etiam proplaſtice pro ipſa forma, quam ad formanda alia opera adhibent. Plin. Archeſilai proplaſticem pluris vęnire ſolitā conſtat ab artificibus ipſis quam aliorum opera.

¶ Plaſma atis, & plaſmatũ, figmentũ qđ & figulinũ opꝰ dr̄ ꝙ formatũ eſt. Item plaſma emplaſtrum a πλάττω fingo, cōponoq;. Perſ. Liquido cum plaſmate guttur mobile coluerit. Antiqui enim nonnulli emplaſtrum ex pluribus liquidioribus rebus commixtis vocem adiuuantibus faciebant Cato de plaſmatis bibendis.

¶ Plaſmo as, figmentum aliquod efficio.

¶ Platos gręce latine dicitur latitudo. Vnde plato, platea platanus, & multa alia.

¶ Platyophthalamus quaſi dilatans oculos πλατύς em̄ latus ὀφθαλμός oculus, quo nomine dictus lapis ſpumæ candidę nitentiſq; quod ſtimi appellant, alij ſtibiā, alij alabaſtrum, alij turbaſin. Nam dilatat oculos & eorũ fluxiones exulcerationeſq; inhibet.

✣ Platyphyllon lactucę genus. Cc.

¶ Platea via latior, fereque militaris prętoria conſularis que dicta Quandoque etiam capitur pro area in quā cōuenire populus ſolet, cuius pe. cor. apud Catul. Lampridius in heliogabalo. Plateas in palatio ſtrauit lacedęmonijs & porphyreticis ſaxis. Eſt & nomen auis quę ad eā volat quę in mari merguntur, & capita eorum morſu corripit, donec capturam extorqueat Dicta platea a latitudine corporis.

☿ Platęę nũero plurali ciuitas ī bœotia ſub citherōe mōte nō lōge a thebis, dicta a latitudine remorũ, vt inquit Stra. Nā gręci πλάτη remus πλάτος latitudo inde platea quia lata hic pauſanias & Ariſtides. Mardoniũ Xerxis ducem & conſobrinum ſuperauere.

¶ Platęa cum diph, vrbs bœotiæ. Pli. Platęę nũero plurali, hinc platęenſes populi dicti.

¶ Platanꝰ pe. cor. arbor late ſpargētibꝰ ſe ramis a πλατύς latum. Petronius arbiter. Nobilis ęſtiuas platanꝰ diffuderat vmbras. Eſt autem tam maſ. q̄ fœ. ge. & tā quartæ q̄ ſecundæ declina. Verg. in cul. Nam primam ꝓna ſurgebant valle patentes Aerie platanus. Idem in Geo. Et ſteriles platani malos geſſere valentes. Hinc platanetum & platanon pro loco platanis conſito.

✣ Platanopes Achaię promontorium.

¶ Plato phũs ab humerorũ latitudine dictꝰ. Hic antea ex aui paterni nomie Ariſtocles vocabat̄. Fuit egregio corporis habitu, & ī paleſtra ſe exercuit apđ Ariſtonem palæſtritā, a quo primũ cognominatꝰ eſt plato. Natꝰ eſt Athenis eo die, quo apud Delon Apollo, ſtuduit pictarę & tragœdias, poemataq; edidit. Adeo aũt in oī diſciplinarũ gn̄e, & p̄ſertim in philoſophia excelluit, vt diuinus plato & philoſophorũ Homerus vocatus ſit. Ci. li. tuſ. q. platonicę maieſtatis maximꝰ eſt buccinator, adeo vt ipſũ deũ appellet, quē Labeo inter ſemideos cōmemorandũ putauit. Cui defuncto Magi vt i deo immolauerunt. ☿ Fuit varius multplex & tātę eloquētię vt Iouē ſi gręce loq voluiſſet platonice locuturũ philoſophi dicerent, de quo Quint. Quis dubitet platonē eſſe p̄cipuũ ſiue acumine diſſerēdi, ſiue loquēdi facultate diuina q̄dā & homerica, vt mihi non hominis ingenio, ſed quodam delphico videatur oraculo Dei inſtitutus.

¶ Platycerotes belluę lata cornua habentes.

¶ Plauti a planis pedibꝰ q & ploti nominat̄, ſoleas quoque dimidiatas quibus vtebantur in venando quo planius pedem ponerent ſemiplotia appellabant.

¶ Plaudo is, ſi, ſũ. Eſt aũt plaudere quoties alicui pro re bn̄ geſta ꝯgratulamur, lętitiāq; oſtēdimꝰ Am. li. ij. de virgi, Quē pōpa illa ꝯgta āgelorũ lętitia plaudētiũq; habi

tare mereaꝛ in cœlo, q̄ cęleſtē vitam vixit in ſęculo? Se. Vnā rē adijciā & fauere ac plaudere te iuuabit. Fit etiā quādoque in deriſum, vt eſt apud Ezechielē, pro eo ꝙ plauſiſti manu & ꝑcuſſiſti pede & gauiſa ex toto affectu ſuper terrā iſrael. Huius cōpoſita ſunt applaudo qđ eſt alicui plaudo. Hiero. Quāq̄ labia torqueatis, trahatis capillum, applaudatis pede, fidem eccleſiæ apertiſſime cōfitebor. Supplaudo, de quo alibi. Eſt & plaudeo es. Hie. in eccle. Caput ſuum mouebit & plaudebit manu. ☿ qđ nunc in ſecunda rationi eſt rariſſimū.

¶ Plauſus us. Cice. in Cato. Quibus cum a cuncto conceſſu plauſus eſſet multiplex datus.

¶ Plauſibile fauorabile, iucūdū, populare, qđ plauſu populi excipi pōt. Ci. Qm̄ plauſibilia hęc nō ſunt vt in ſinu gaudeant, glorioſe loqui deſinant. Sic oratio plauſibilis dicta eſt quę placet & plauſum populi meretur.

¶ Plauſtrum currus, ꝙ ex omni parte ſit palam quod in eo vehitur, vt inquit Var.

♣ Plautus vide ploti.

¶ Plecto is, xi, ctū ſcđm priſ. vł xui. ſcđm aliquos xū, ſignificat punio ferio ἀπὸ τοῦ πλήττω ferio. Hi. in lib. iudi. Si ſeptē crines capitis mei licio plexueris, & clauū hunc circū ligatū terrę fixeris īfirmꝰ ero. Au. li. de ci. dei. Nā ſi omne nūc peccatū manifeſta plecteret pœna, nihil vltimo iudicio reſeruare putareꝛ. Huiꝰ paſſiuū eſt plector Teren. in phor. Tu iā lites audies, ego plectar pēdēs .i. feriar, vt inquit Dona. Hinc plectrū & plagę.

¶ Plector deponēs nō ē in vſu, ſed habet cōpoſita āplector, cōplector, circūplector, īplector, vñ īplexꝰ ꝙ ē implicatus. Gre. Sed cū ex lectiōe alia redēptoris nr̄i ſententia ad mentē reduciꝛ, ex huiꝰ nobis lectionis verbis quęſtio valde īplexa gñaꝛ, ꝑplector pfecte ligo. Hie. ad paulinū. Tenēt ſe mutuo, ſibiq; ꝑplexi ſunt, & quaſi rota in rotā voluitur. Teren. in Eu. Pergī ſceleſta mecū perplexe loq. Dona. Ideo ꝑplexe quia ſtatuerat vitium cælare virginis. Hinc perplexor quod eſt valde ligo ſeu in dubio pono Plau. in au. At ſcio quo vos ſoleatis pacto perplexarier Pactū non pactū eſt, nō pactū, pactū eſt ꝙ vobis lubet. Idem in Aſi. Neq; vllū verbū faciat perplexibile, id eſt ambiguum multum.

¶ Plectilis pe. cor. q̄ plexa eſt, Plaut. in bacch. pro gabea ſcaphum, pro inſigni ſit corolla plectilis.

¶ Plectrū inſtrumentū citharœdi quo fides plectuntur i. ꝑcutiuntur, a πλήττω ꝑcutio. Mar. Feruida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat. Exornēt docilē garrula plectra lyrā. A noſtris dr̄ qñq; pecten. Verg. Iam pectine pulſat eburno. plectrum etiam qñq; calcar æneum ꝙ oli gallis gallinaceis addebatur dum inter ſe pugnarent.

¶ Plębs bis. vel plębes bei, idē ꝙ vulgꝰ. Hoc eſt vilior ꝑs ꝑpłi. Gel. Plæbes in qua gētes ciuiū patritię non inſunt Plin. Tāta plębei cōſternatiōe vt primo pulſus ex ea regione, mox & interēptꝰ ſit. Huiꝰ dimi. ē plębecula

¶ Plębiſcitū plębis ſtatutū Sciſcere eñi ſtatuere ē. Scita vero plębis appellāꝛ ea q̄ plæbs ſuo ſuffragio ſine patribus iuſſit plębeio magiſtratu rogāte vtpote Tribuno. In populo eñi omnis pars ciuitatis & omnes ordines cōtinentur in plębe neq; equites ſunt neq; patritij.

¶ Plæbeius a, um, quod eſt plębis vt plębei ædiles.

✣ Et plębeiæ pudicitiæ ſacellum Romæ vt ſacra cæteræ colebatur.

¶ Plegma atis, ręte crinesītorti, hoc ē trice & oē textū.

¶ Plęmyrium fluuius ſiciliæ qui per agrum Syracuſanū labitur, a πλημμύρω quod eſt exundo.

¶ Plenus a, um, quod eſt vacuo contrarium, hoc eſt in quo nihil eſt vacui ſed integrum atq; perfectum eſt, hinc plenitudo perfectio.

¶ Plenilunium vide in dictione luna.

✣ Pleon ſiue pleion gręce ſignificat plus.

¶ Pleonaſmos latine cumulatio, ſiue adiectio. Figura quoties ſuperflua adduntur, vt ſic eſt ore locuta πλῆθος, enim plenus dicitur.

¶ Pleo es, q̄uis nō ſit ī vſu habet tñ cōpoſita, Cōpleo, expleo, īpleo, a quo adipleo, oppleo, repleo, & ſuppleo Lcta. li. vij. Et replebūꝛ mōtes cadaueribus oſſibuſque.

¶ Pleiades ſtellę q̄ taurū ꝑficiūt p̄ter caput, ꝙ ortu ſuo primę nauigationis tēpus oſtendit πληϊάδες latine Vergilię dicunꝛ a verni tēporis ſignificatiōe quo oriuntur. Nā vere orinꝛ & circa equinoctiū earū ortus matutinꝰ eſt. Hyginꝰ. Inter huius tauri finitionē & caudam arietis ſtellę ſunt, quas noſtri Vergilias, gręci pleiades dixere. Fuerunt Atlantis filię ſeptē ex pelione nympha cū quibus Iuppiter concubuit. Vñ & pleiades dictæ, & ex hoc relatę ſunt in numerū ſyderū. Vulgo pulcenaria dñr Vel a pluralitate πλείονες pleones eñ gręca lingua plures dñr, plures aūt ſimul aparere certū ē, pherecydes tradit ſeptē ſorores fuiſſe Lycurgi filias ex Naxo inſula, Et quia Liberū educauerūt ab Ioue inter ſydera fuiſſe relatas. Harū nomina putāꝛ. Electra, Alcinoe, Celeno, Merope, Aſterope, Taygete, Maia, quarū ſeptima vix cerni pōt. Oui. li. iiij. Faſ. pleiades incipiūt humeros releuare paternos, Quę ſeptē dici, ſex tñ eſſe ſolent. Seu qđ ī amplexꝰ ſex hinc venere deorū. Nā Steropē Marti concubuiſſe ferūt. Neptuno Alcinoen, & te formoſa Celeno, Maiā & Electrā Taygetēq; Ioui. Septima mortali Merope tibi Siſyphe nupſit, Pœnitet, & facti ſola pudore latet. Siue ꝙ Electre Troię ſpectare ruinas Non tulit añ oculos oppoſuitq; manū. Fit aūt qñq; hęc dictio tetraſyllaba Proper. Nō hęc pleiades faciūt nec aquoſus Oriō. Aliqñ abijciꝛ e, & dicimus pliades. Statius lib. j. ſyluarū. Nec per ægæas hyades pliadumq; niuoſum Sydus, & olentis dignum petijſſe ſub aſtris.

✣ Plęriq; a plꝰ deduciꝛ, de quo ſupra ī dictiōe plęriſq;.

¶ Plethrō q̄dā ꝓ iugero accipiūt. Alij duo plethra ſingulis cōtineri iugeribꝰ exiſtimāt, vt Hero. mathematicꝰ ī plethro pedes cētū, ī iugero ducētos cōtineri ſcribēs.

¶ Pleuritis idis, dolor laterū, gręce πλευρῖτις πλευρᾶς latus dr̄. Hinc pleureticus qui hunc morbum patitur. Sūt etiam qui hunc morbum pleureſim vocent. Macer. Coſtarum quam pleureſin attica lingua.

☿ Pliſtonicꝰ nomē auctoris de quo Atheneꝰ. Fuit & Appion quidā, cognominatus pliſtonicꝰ nō multo tēpore. Plinio ſuperior, vt idē vltimo volumine teſtaꝛ. Qui & pliſtonices qñq; ſcribitur ſicut olympionices.

☿ Pleſtyriaſtas πλειστηριαστάς gręci vocant licitatores.

☿ Plethynticos, latine pluratiue dicitur.

✣ Plexa ligata, a quo perplexa, id eſt intricata atque abſtruſa. Cc.

✣ Plexaura nympha ſic dicta ꝙ plene fruaꝛ πλήθω imple& αὔρω fruor, quo nomīe vocata ē vna Athlātidū. Cc

¶ Plico as, aui. atū, & plicui plicitū, a quo quatuor ꝯpoſita. Applico, ꝯplico, explico, & īplico, ſimiliter duplex p̄teritū & duplex ſupinū habēt. Reliq̄ ſolū in aui, atum terminām, vt duplico, triplico, quadrūplico, multiplico, replico ſupplico Signi. aūt plicare nectere & veluti rugas facere Tractū a gręco πλέκω ꝙ eſt nectere. Applico de quo alibi. Cōplico ſimul plico, cumulo. Hiero. ī plo. Iob. Si fiſcellā iūco texerē, auꝛ palmarū folia cōplicarē, vt in ſudore vultus mei comederē panē meū. Lact. lib. v. Quid lęno niſi vt bonis exuat? quid fur niſi vt plura cōplicet? Implico īnecto īuoluo. Sal. li. iiij. hiſt. Implicitę rates myſteria ꝓhibebāt. Lact. lib. ij. Nā cū bello ciuili brutiano īplicitꝰ graui morbo abſtinere p̄lio ſtatuiſſet Aliqñ īplicare ornare. Plau. Implicat ad ſpeculū caput Circūplico. Gel. Surculo cōpari quē habebat capite ad funē ꝓinde vt debet fieri ſciebat circūplicabat. Replico diſſoluo. Plau. Replica tricā atq; extēde. Et replicare rurſus explicare dicere. Hie. ad Luchinū herethicū. Hęc & ipſe intelligis quo animo replicē. Plin. Quā ſæpius ille replicaſſet tandem perſuaſit. Duplico, a quo cōduplico, Multiplico, & Supplico, de quibus alibi.

¶ Plicatile quod plicatur, vt nauis plicatilis, quæ facta eſt ex Chorijs. Et plicatilis criſta vpupę.

¶ Plionem nympham ferunt ex qua & Athlante athlātides genitę dicuntur, vnde & nomen ſumpſerunt Pliades dictę ſunt. Cc.

✣ Pliſſima veteres pro plurima vſurparunt. Cc.

¶ Plodo. is, ſi, ſum, ſignificat quatiēdo ſiue collidēdo, & manibꝰ pedibꝰ ve ſonū aliquē facio. Cuiꝰ cōpoſita ſūt Applodo qđ eſt iuxta, ſeu ad aliquid plodo. Quint. Cōplodere manus ſcænicū eſt, pedes applodere interim licet. Feſt. Sūt qui appludā ſorbitiōis liqdiſſimū genꝰ putēt ꝙ flatu deijciaꝛ & quaſi applodaꝛ. Applodere ꝑ trāſlationē eſt fauere ac teſtari honorē illo motu. Cōplodo, explodo, diſplodo, & ſupplodo, de quibus in explodo,

¶ Ploro, as, Vide in dictione. Fleo. Eius cōpoſita ſunt cōploro ſimul ploro. Liui. lib. j. Tū demū palā facto, & comploratione regia orta. Seruiꝰ pręſidio firmo munitꝰ primus iniuſſu populi voluntate patrū regnauit. Deploro, exploro, & imploro, de quibus locis ſuis.

¶ Ploſtrum idem qđ plauſtrū. Nā au in o ſępe conuertitur. Huius diminutiuū eſt ploſtellū. Aug. lib. de ciuita. dei. Nam hoc turpe mēbrū liberi per dies feſtos cū honore magno ploſtellis impoſitū prius rure in cōpitis, & vſq; in vrbem poſtea vectabatur.

✣ Plotina Traiani Cęſaris coniunx ſanctitate, probitate, & omnibus quæ in muliebrē ſexū cadūt virtutibꝰ celebrata, hæc tonſo capillo virū mentita, coniugē comitata in exiliū euntē imperterrita, & quędam quaſi virago tolerans ęrumnas acerbas.

¶ Plotæ inſulæ antea dicebantur quæ nunc Strophades dicuntur. Cc.

✣ Plotiam arundinem vocant ſubtiliorem quod nexibus apta ſit. Cc.

✣ Plotus poſtea plautus dictus eſt poeta comicus Vmber. Sarſinas. Cc.

✣ Ploximū dr̄ capſa vbi plurima reponuntur. Cc.

¶ Pluma mollior & exigua penna. Hinc plumeus, a, ū. vt lectus plumeus. Implumis & hoc implume, qđ eſt ſine pluma, vt auis implumis. Sunt qui dicāt plumā quoīūdā lingua ſignificare acū. Vnde plumarius, a, um, vt opus plumariū ✣ Itē plumeus & plumiger. Cc.

¶ Plumula diminu. parua pluma. Colu. lib. ix. Plumulæ ſub cauſa clunibus detrahendæ nec ſtercorę coinquinatę dureſcant, & naturalia pręcludant.

¶ Plumariꝰ, a, um, qđ ex pluma eſt. Vñ plumariā culcitrā dicimꝰ q̄ pluma plena eſt. Et plumariū dr̄ opꝰ acu factum, quod Græci alciorū multiplici varietate polymitarium appellant. Hierony. in Exo. Decem cortinas de byſſo retorta variatas opere plumario facies.

¶ Plumarius q acu depingit, Vñ ibidē legitur ꝙ Achiſamech fuerit optimus lignorū artifex & polymitariꝰ atq; plumarius. Cato de libe. educan. Etenim nulla q̄ nō didicit pingere poteſt bene iudicare ꝙ ſit bene pictum plumario, aut textore in puluinaribus plagis.

¶ Plumatile pe. cor. qđ ex plumis factum eſt. Plautus Comatile aut plumatile plumis implere. Noniꝰ clauatū interpretatur, aut ex pluma factum.

¶ Plumo as, plumam facio. Vñ plumatū eſſe pennatum dicimꝰ. Gel. li. j. Auicula eſt parua nomē eſt caſſita habitat nidulaturq; in ſegetibus id ferme temporis, vt appetat meſſis pullis iāiā plumātibus. Et plumare eſt acu pīgere. Flauius Vopiſcus. Laneas tunicas purpura micantes & plumanti difficultate pernobiles.

¶ Plumeſco, is, a plumeo, es, fieri cōuenit, pēnatus fio. Aug. lib. iiij. Cō. Aut quid tū aberat paruulis tuis longe tardius ingenium cum a te longe non recederent vt in nido eccleſię tuę tuti plumeſcerent.

¶ Plūbū duplex eſt, albū. ſ. & nigrū, albū ſtānū dr̄. Nigri plumbi duplex origo eſt. Aut enim ſua ſponte naſcitur vena, nec quicq̄ aliud ex ſe parit, aut naſcitur cum argento, mixtiſq; venis cōflaꝛ. Primꝰ liquor q in fornacibus fluit, albū plūbū & ſtānū vocaꝛ. Scđs argētū qđ remanſit galena dicitur, & latine plumbago.

¶ Plumbeus, a. um, quod ex plumbo eſt, vt imago plūbea. Aliqñ dr̄ nigrū. Vnde Plaut. plūbeū hoīem appellat liuidū. per tranſlationē quoq; plūbeū ingeniū obtuſū dicitur, & quod penetrare cogitando non poteſt.

¶ Plumbago communis vena plumbi & argenti, Græce molibdena. Plinius Frequens & his plumbago, hoc eſt vt in ſole plumbei videantur.

¶ Plumbarius, a, um, quod ad plumbū ꝑtinet, vt plūbaria officina. Plinius, Pſimmythium quoq; hoc eſt ceruſam plumbarię dant officinę.

¶ Plumbarius, rij, qui ex plumbo facit opera.

¶ Plumbo, as, ferrumino. Plinius. Neq; argentū ex ſtāno plumbatur, quoniam prius liqueſcit argētū. Hinc replumbo, quod eſt reſoluo. Iuriſconſultus digeſtis de auro & argento legato. Emblemata vaſis & lapidibus incluſa replumbari poſſe ſignificat.

¶ Plumbatura modo ferruminationem ſignificat, modo quancunq; coniuncturam plumbo factam.

¶ Plumbatę dicuntur pilæ plūbeæ, quas veteres peregrino vocabulo Manobarbulos vocabant. A quo & milites qui his vtebantur manobarbuli appellati ſunt.

¶ Plus pluris generis neutri. In obliquis vero & numero plurali trium generum eſt. Et ſecundum Priſ. comparatiuum eſt ſignificatione tantum, non voce, ab eo qđ eſt multum. At Gel. lib. v. non comparatiuum ſed abſolutum dicit. Vnde Ambroſius formauit cōparatiuū, cū dixit. Cuius parētes dum requiſiſſent cœpit offerre plurima & pluriora promittere vbi etiam comparatiuum ſuperpoſuit ſuperlatiuo, quod fieri conſueuit. Ouidius libro nono Metamorphoſeos. Sed quæ cum tibi ſit iunctiſſima iunctior eſſe. Expetit, Dicimus autem plus hac re, & plus hanc rem. Terent. in Eu. Non plus triduum, Vict. libro. vij. Aſſeres directi diſponantur inter nec plꝰ ſpatium habentes pedes binos. In plurali plura & pluria Dona. Antiqui hoc complures & hęc compluria, qđ noſtri complura dicunt. Cicero in protagora. Confirmāda genera compluria. Credo quia veteres hic & hec plures & hoc plure, non hoc plus dicebant. Gel. vero refert Capitonem docuiſſe pluria latinum eſſe, plura vero barbarum. Nunc autem de vſu & pluria & plura dicimus. Vnde & compluria & complura. Terentiꝰ. in Phor. Multa aduenienti vt fit noua hic compluria. Sed differunt abīuicem plura & cōplura, ꝙ plura poſſunt eſſe duo, cōplura duo eſſe nō poſſunt. Illud cōparatiuum hoc minime ideoq; non regit caſum. Complurimus non reperiꝛ, ſed tantum plurimus. Eſt etiam plus aduerbium. Et plꝰ ſatis dicimus ꝓ eo qđ eſt maxime, & pluſq̄ ſatis. Terent. in Eu. Accede ad ignē hunc iam caleſces plus ſatis. Cōponitur qñq; plus & dicimus perplus. Ab eo fiunt deriuatiua, pluralis & hoc plurale, & pluratiuus, a, ū, vt pluralis vel pluratiuus numerus.

¶ Plurifariā aduerbiū ſignificat pluribꝰ modis, ſiue pluribꝰ locis. Sue. de Tibe. Cubicula plurifariā diſpoſita tabellis ac ſigillis laſciuiſſimarū picturarum adornauit,

¶ Pluſculꝰ, a, ū, di. a plꝰ q̄uis plꝰ a maſculino vel fœmi. nō veniat. & ſignificat paruū plꝰ, vel aliquanto plus, vn pocho piu. Terē. in Phor. Tū pluſcula ſupellectile opꝰ eſt. Idem in Hecy, Primum dies compluſculos.

¶ Plurimus ſuperlatiuū a multus, qđ etiā qñq; ꝓ lōgo ponitur. Verg. Iāq; aſcendebant collem qui plurimꝰ vrbi imminet. Vnde apud eundem nux plurima, id eſt lōga, qua ſignificatur amigdalum.

☿ Plutarchus cheronenſis philoſophus floruit ſub Traiano & Hadriano īperatoribꝰ, nā traiano libros Apophthegmatū dedicauit, vir eruditiſſimꝰ & multijuga eruditione mirabilis ac fœcūdꝰ, huius nepos fuit ſextus philoſophus, de quibus Euſe. in chronicis meminit.

¶ Plutheꝰ machīa ad expugnādos muros ad ſimilitudinē caſſidis. Cōtexiꝛ e vimine, & corijs ꝓtegiꝛ, terniſq; rotulis q̄rū vna in medio, duę ī capitibꝰ apponuntur, in

quãcunq; partẽ volueris admouetᷣ. Hos obſidẽtes muris
admouẽt, applicãtq;, & eorũ munitiões ſagittis, ſeu alijs
miſſilibus defenſores de ꝓpugnaculis exturbãt vt ſcalis
aſcẽdẽdi pſtetᷣ occaſio, vt inquit Vege. Cæſar. Semper-
q; hoſtibus ſpes victorię redintegretᷣ, eo magis qđ deu-
ſtos pluteos turriũ videbãt, nec facile adire apertos ad
auxiliãdũ animaduertebãt. Poſtea vero etiã tabulę qbꝰ
aliquid pręſepiretᷣ eodẽ nomine dictę ſunt. Liui. Crati-
bus pluteiſq; & linteis cõtectꝰ. Sue. in Cal. accipere vi-
detur pluteũ ꝓ fulcro tori diſcubitorij cũ inquit. Quoſ-
dã ſummis honoribꝰ functos cœnare modo ad pluteum
modo ad pedes ſtare ſuccinctos linteo paſſus eſt. Mar.
Nã pluteo vindice tutꝰ erat Librorũ quoq; & tabularũ
ſignorũq; repoſitoria plutei appellantur Iuue. Et iubet
archetypos pluteũ ſeruare Cleãthas. Hinc plutealis &
hoc pluteale. Vñ a Cicerõe ſigilla pluteália imagũculę
pluteis, i. tabulis incluſę Tabula inſuper q̃ vtũtᷣ ij q lite-
ris dãt operã & ſcribũt, pluteus literalis dr̃. Perſiꝰ. Nec
pluteũ cędit nec demorſos ſapit vngues, pluteũ etiã di-
cebant ſpatium id quod inferiores columnas a ſuperiori
bus per longitudinem in fronte diſcernebat.

¶ Pluto Saturni filius ex Ope cõiuge & frater Iouis atq;
Neptuni. Qui cũ ad regni diuiſionẽ veniſſent plutoni q
natu minor erat & Ageſilaus vocabatᷣ pars occidẽtis ob
tigit ſecus inferũ mare, Ioui plaga orientalis, Neptuno
inſulę. Hinc datus eſt locꝰ fabulæ, vt Ioui imperiũ cœ-
li Neptuno maris, plutoni inferorũ obtigerit. Pluto au-
tẽ Sumanus, dis, orcꝰ, vragꝰ, ab vrgendo, Vediꝰ Iuppi-
ter dictus fuit. Idẽ quietalis eſt appellatꝰ, quaſi mors q-
es ſit ęrumnarum. ☿ Huius vxorem fuiſſe Proſerpinã
Cereris filiam ex Claudiano poeta ſatis conſtat.

¶ Pluo, pluis, plui, plutũ, qñq; ſuppoſitũ habet, ſed nõ
appoſitũ. Hiero. in Gene. Nõ eñ pluerat dñs ſup terrã
Et iterũ. Ego pluam ſuper terrã. Aliqñ id qđ pluit po-
nitur in nominatiuo. Tibul. Multus & in terris deplue-
retq; lapis. Valerius maximus in piceno lapides pluiſſe
ait. Aug. lib. iij. de ciui. dei. Sed cũ pluit terra cum pluit
creta cum pluunt lapides, non vt grando appellari ſolet
hoc nomine ſed omnino vel terræ, vel cretæ. vel lapi-
dũ pluuia. Qñq; ablatiuũ appoſitũ habet. Liu. lib. vi. de
bel. mace. Tarracinę & Amiterni nũciatũ eſt aliquoties
lapidibus pluiſſe qñq; accuſatiuũ, vt deus pluit aquam
pluit manna. Qñq; id ſuper qđ pluit in noĩatiuo ponitᷣ
Hie. in Eze. Tu es terra immunda & non compluta in
die furoris. Quint. lib. vj. Cũ cœnaculũ eiꝰ perplueret.
Huius compoſita ſunt appluo. Plin. Niſi appluat exa-
minatur. Compluo. Var. Deorſum quo impluebat dictũ
impluuiũ. Surſum qua cõpluebat compluuium. Depluo.
deorſum pluo. Impluo intus ſiue ſupra pluo. Col. lib. ij.
Tremellius quidem aſſeuerat priuſq̃ impluerit ab auibꝰ
aut formicis ſata edi vbi æſtiuis ſerenitatibꝰ ager aret, ꝑ
pluo per mediũ pluo, qđ vernaculo ſermõe dicimꝰ ſtra
pioue re. Plautꝰ. in Tri. Bñfacta bñfactis alijs pertegito
ne perpluant. Quint. Cum cœnaculum eius perplueret

¶ Pluuia, æ, eſt iugis & lenta aqua dum pluit.

¶ Pluuius, a, um, vt aqua pluuia quę pluta eſt. Plinius.
Teriturq; in mortarijs admixta aqua pluuia. Hora. lib.
j. car. vẽtos pluuios vocat, hoc eſt pluuiã inducẽtes. Co
lu. ver pluuiũ nominat, in quo ſæpe fit pluuia.

¶ Pluuialis ſeu pluuiatilis adiectiua eiuſdẽ ſignificatio-
nis cũ pluuiꝰ. Feſtꝰ. Cõpluuiũ quo de diuerſis tectis aq̃
pluuialis cõfluit in eundẽ locũ. Col. li. x. Infoſſi lacus ſi-
gnino cõſtruũtur q receptã pluuialẽ aquã cõtineãt. Et
dies pluuiales ab eodẽ dicti ſunt in quibus pluit.

¶ Pluuioſus, a, um. vt annus pluuioſus in quo fuerunt
frequentes pluuiæ.

¶ Plinius Veronenſis naturalis hiſtorię ſcriptor ſic di-
ctus a verbo gręco (vt nonnulli putãt) πλύνω. i. lauo Cc.

P ANTE N

PNeuma, atis, ſpiritꝰ flatꝰ, pneumaticꝰ ſpiritalis, vñ
pneumatica organa dicuntur ſpiritalia. Pliniꝰ lib. xix. E
puteo perticis pneumaticiſq; organis tollendo. Dicitᷣ in
muſica ratio pneumatica.

¶ Pneumon latine pulmo, qđ ab πνέω ſpiro deſcẽdit. vñ
pneumonia qđ & peripneumonia inflãmatio pulmonis
cũ ex alijs cauſis, tñ ex diſtillatione vehementi vel ſy-
nanchia vel ſuſpirio vel pleuritide ꝓueniẽs vt ſanguis
inde copioſus execreari ſoleat. Hĩc pneumonici q labo-
rãt ex pulmone, q̃ latine dici poſſunt pulmonarij, ſicut a
Col. ouis pulmonaria dicta eſt, cuius pulmo afficitur.

☿ Pneumatoſeis πνευματώσεις inflationes.

P ANTE O

POculũ ꝓprie vas quo bibitᷣ a potiõe dictũ. Augſt. lib.
xix. de ciui. dei. Nõ eñ calix & potio quã cõtinet ca
lix ſimul dr̃ poculũ, ſed calix ſolꝰ. Sic tñ ꝙ potioni cõti
nendę ſit accõmodatus. Sumitur tamẽ qñq; pro eo qđ
bibimus Vir. pocula ſi quando ſęuę infecere nouercæ.

¶ Pocillum diminutiuũ paruũ poculũ. Pli. lib. iiij. L. pa
pyriꝰ imperator aduerſus Samnites dimicaturus votum
fecit ſi viciſſet Ioui pocillum vini. Plaut. in Aſi. Tecum
vna poſtea tecum aquę pocilla potitet.

¶ Pocillatores pincernę qui miniſtrant, pocula menſę
ingerentes. Vnde Ganymedes qui a dijs raptus fertur,
vt Ioui pocula miniſtraret, pocillator appellatus eſt.

☿ Hinc etiam ad cyathum ſtare dicitur.

☿ Pocœnium dicitur quod fit poſt cęnam.

¶ Podagra pen. cor. pedũ dolor πους pes & ἄγρα atroci-
tas. Mar. Litigat & podagra Diodorꝰ flacce laborat. O-
uid. li. ij. de põ. Soluere nodoſam neſcit medicina poda-
grã. podagra morbꝰ peregrinꝰ ẽ. Nã ſi Italię fuiſſet anti
quitas latinũ nomẽ inueniſſet Nõ eñ Roma cũ ſudãdo
& laborãdo viuebat hoc malũ cognouit. Eſt autem po-
dagra rubẽs, hoc eſt calida Eſt frigida, eſt multiplex, de
qua apud medicos, podagra etiam dicitur pedica, laqus
quo capiuntur animalia.

¶ Podager podagricus & podagroſus, qui podagra la-
borat. En. Nunq̃ poetor niſi podager. Plau. in mer. Sed
tandẽ ſi podagroſis pedibus eſſet Euthicus.

¶ Podalyriꝰ ꝓpriũ nomẽ Aeſculapij filij & fratris Ma
chaonis medicinę artis ꝑclari, q cũ Gręcis ad Troiã ob
medicinã ꝑfectꝰ eſt A pedũ magnitudine ſic appellatꝰ
Medicinã aũt diuinã ꝑfecto videri oportet, ſi illud qđ
in ꝓlogo ꝓgnoſticorũ ſcribit his verbis gręce Hippo-
crates fuerit adiũctũ, quacũq; via poſſet futuri habere ra
tionem ἅμα δὲ καὶ εἴ τι θεῖον ἔνεστιν ἐν τῇσι νούσοισι, καὶ τούτου τὴν
πρόνοιαν ἐκμανθάνειν· οὕτω γὰρ θαυμάζοιτο τε δικαίως, καὶ ἰητρὸς
ἀγαθὸς ἂν εἴη. ✠ . Id eſt ſimul vero & ſi quid diuinũ eſt in
morbis huius prudentiam ediſcere, ſic enim admiratio-
ni haberetur tunc iuſte & medicus bonus eſſet.

¶ Poderis pe. cor. talaris tunica duplici ſyndone, vt iqt
Hiero. quã Ioſephꝰ byſſineã vocat. Hæc adhæret cor-
pori, & ita arcta eſt, & ſtrictis manicis, vt nulla oĩno ve
ſte ſit ruga, & vſq; ad crura deſcẽdit. Solẽt milites habe-
re lineas quas camiſias vocãt, ſic aptas mẽbris & aſtri-
ctas corporibꝰ vt expediti ſint vel ad curſũ vel ad ꝓlia,
dirigendo iacula, tenendo clypeum, enſem vibrando, &
quocunq; neceſſitas traxerit. Ergo & ſacerdotes parati
in miniſteriũ dei vtuntur hac tunica vti habentes pul-
chritudinem veſtimentorum, nudorũ celeritate diſcur-
rant. Dicta poderis a ποδῶν, id eſt a pedibus.

¶ Podex poſterior pars corporis pudenda, quod ex ea
pedes fluere videntur. Iuue. Et podice læui Cæduntur
tumidæ medico ridente mariſcæ,

¶ Podia funis in naui, quo tenditur velum.

¶ Podiũ locꝰ ad ſpectãdũ habilis, a pede nomen habẽs
ſiue quia pedis modo ꝓiectura illa q̃ podiũ facit ꝓcedat
ſiue qđ ad pedes ædificiorum ſtrui conſueuiſſet ſiue ꝙ
in eo pedibus hęreamus. Nunc vulgo dicitur Meniana
Solet eñ fieri extra domus parietem locus porrectꝰ in
ſtar pulpiti, mutilis e marmore ſuppoſitis. Iu. Oibꝰ ad

podiũ ſpectãtibꝰ Sue. de Nero. Cæterũ acubans primũ
paruis foraminibus, deinde toto podio adaperto ſpecta
re cõſueuerat. Sed & aſſeres tornatos in conclauibus &
alijs locis ſupercilij, modo parietibꝰ ſuffigi ſolitos, ĩ qbꝰ
candelabra & poma & codicilli ſuſtinentᷣ, podia maternꝰ
ſermo appellat. Huius diminutiuum eſt podiolum.

¶ Pœcile fuit porticus Athenis nominata ex varieta-
te picturarũ. Gręci enim ποικίλον variũ dicũt ποικιλίαν
varietatẽ. Vnde & lapis ſimites vocatus eſt pyrropœci-
los a varietate rubentiũ macularũ. In hac autẽ porticu
zenõ philoſophꝰ diſcipulos docebat. Vnde & ſtoica ſe-
cta nomen accepit, & philoſophi ſtoici nuncupati, qui
antea zenonij ab ipſo doctore appellabantur στοὰ enim
græce porticus vocatur. Pli. lib. xxxv. Hic & Athenis
porticum quę pœcile vocatur gratuito.

☿ Fuit & in helide porticus pœcile, q̃ a Plinio heptapho
nos appellatur, qm̃ ſepties eadem vox in ea reddebatᷣ

¶ Pœnus carthaginenſis, a phœnix, ſed aſpiratio detra
hitur, & œ in u mutatᷣ in deriuatiuo punicus, a, um, non
pœnicus. Vide infra in dictione punicus.

¶ Pœnulus diminuti. eſt a pœnus. Vnde plautina fabu
la nomen ſumpſit.

✠ Pœnica pauimenta dicta ſunt. Numidico marmore
ſtrata. Cc.

✠ Pœninſula dicitur quæ quaſi inſula eſt, & vndiq; fere
aquis clauſa, breui tamen anguſtia quę iſthmos dicitur
continenti adnectitur, qualis eſt peloponneſſus quã nũc
Moream appellant. Cc.

¶ Pœna ſupplicium a pendendo, vt Var. inquit, quo qs
ob delictum afficitur. Alij a græco quod eſt ποινή.

✠ Pænio veteres pro punio dixerunt. Cc.

¶ Pœnarũ vero octo gña. Cicero cõmemorat. Dãnum,
vincula, verbera, talionẽ, ignominiã, exiliũ, ſeruitutem
mortem. Hinc punio, quaſi pœnio, pœna afficio.

¶ Pœnam pendere eſt mulctam ſoluere.

¶ Pœnalis & hoc pœnale quod ad pœnam pertinet.
Vnde & pœnalis actio.

¶ Pœnitet, bat, tuit, q̃ſi pœna tenet. Pœnitere dicimus
cũq̃ ipſe fecimꝰ ea nobis poſt ĩcipiũt diſplicere, & mole-
ſta eſſe. Cice. Nã qđ obiectũ eſt de impudicitia, quodq;
omniũ accuſatorũ non criminibus, ſed vocibus, maledi-
ctiſq; celebratũ eſt, id nũq̃ tã acerbe feret. M. Cælius vt
eũ pœniteat nõ deformẽ eſſe natũ. Qm̃ vero his etiamq̃
nobis, aut tędio, aut pudori ſunt pœna q̃dã eſſe videtur
fit vt pœnitet aliquãdo ꝓ tedet, pudet, ſeu dolet accipia
tur. Liui. lib. j. Nec me eorũ ſententia eſſe pœnitet. Ci.
in Cato. Num igitur ſi ad centeſimũ vixiſſet annũ ſene-
ctutis eum ſuę pœniteret. Accipitur interdũ ꝓ parũ vi-
detur. & a pœnuria deduci ſentit. Gel. Terẽt. Me quãtũ
hoc operis fiat pœnitet, id eſt parũ videtᷣ, qđ a ſeruis fit
Cic. lib. j. offic. Tã diu autẽ velle debebis quoad te quã-
tũ proficias non pœnitebit. Inuenitur etiã pœniteo pœ
nites, & pœniteor deponẽs. Nã ſicut pœnitet me dici-
mus, id eſt pœna tenet me. Ita pœniteor paſſiue, hoc eſt
pœna teneor. Hier. in eccleſiaſtico. Fili ſine cõſilio ni-
hil facias, & poſt factũ nõ pœnitebis. Et in actibus apo-
ſtolicis. pœnitemini igitᷣ & cõuertimini vt deleãtᷣ pecca
ta vr̃a. Hic fiũt ꝑticipia pœnitẽs, pœniturꝰ, & pœniten
dus. Actius. Neq; te neq; quẽ quã arbitror pœniturũ tuę
laudis. Colu. lib. ij. Itaq; hic ager ſiue exercetᷣ ſiue ceſſat
colono eſt pœnitẽdꝰ ac tanq̃ peſtilens refugiendus.

¶ pœnitentia & pœnitudo in vno ſignificato accipiun-
tur, & a pœnitet quo ad primum ſignificatum fiũt. Hie-
rony. in lib. Reg. Triumphator in Iſrael nõ parcet & pœ
nitudine non flectetur. Nec enim homo eſt vt agat pœ-
nitentiam.

¶ Poeta ἀπὸ τοῦ ποιέω qđ eſt facio effingo, quaſi fictor.
Eſt eñ q elegãtia carmia fingit. Apud Gręcos autẽ poe
tę per excellẽtiã quinq; ſunt, vt his verbis ſcribit inter-
pres Oppiani de piſcibꝰ ποιηταὶ μὲν κατ' ἐξοχὴν εἰσὶ πέντε
ὅμηρος, εὔπολις, ἡσίοδος, ἀντίμαχος, νίκανδρος, καὶ πανύασις

✠ Id eſt poetę quidẽ per excellẽtiã ſunt quĩq;. Homerꝰ
Eupolis, Heſiodus. Antimachꝰ, Nicãder, & panyaſis.

¶ Poema, atis, & poematũ & poeſis poetarum opꝰ, hoc
eſt figmẽtũ ſiue fictio. Plaut. in Aſi. Nã nec fictũ vnquã
nec pictũ in poematis. Sunt tamen qui diſtinguant in-
ter poema & poeſin, ꝙ illud ſit inuẽtio parua, q̃ paucis
verbis exprimitᷣ. Hęc vero textus ipſe ſcriptorũ & opꝰ
totum. Lucil. Item quęuis non magna pars poema eſt,
poeſis opus totum totaq; illa ſumma eſt vna.

¶ Poeticus, a, um, quod ad poetam pertinet. Hinc poe-
tice aduerbium quod eſt more poetarum.

¶ Poetice ars ipſa, ſicut grammatice & rhetorice.

¶ Poetria, æ, & poetris, idis, per modum paronymici
fœm. Perſ. Poetrids picas cantare credas pegaſeum me
los. Cornu. poema vel poetriam componentes.

¶ Poetor, aris, in poetica exerceo ſiue poetã ago. Aen-
nius. Nunq̃ poetor niſi podager.

¶ Pogonia dici poteſt barbata. cometæ πώγων enim bar
ba Pli. lib. ij. pogonias vocant cuius interiore ex parte
in ſpecie barbę longæ ponitur iuba.

✠ Poetificus, a, um, quo vſus eſt Aennius qui caballinũ
fontem poetificum nominauit. Cc.

✠ Pol iurantis aduerbium, & proprie iuramentum mu-
lierum. Cc.

✠ Polegrados inſula vna ex Sporadibus. Cc.

¶ Polis gręce latine ciuitas & vrbs dr̃. Vnde neapolis.
Hinc politicus, a, um. quod eſt ciuile. Ci. Sed quę poteſt
eſſe homini politico delectatio, cum aut homo imbecil-
lus a valentiſſima beſtia laniatur.

☿ Polichnion latine ciuitatulam dicimus πολίχνιον.

¶ Polyon πώλιον ſignificat pulli aſinini fimum, quẽ eq
initio partionis ante fœtum effundit (vt inquit Ariſto.)
Plin. vero poleã vocat.

¶ Polio, is, iui, vel polij politũ, ſignificat orno & quaſi
politico more compono. Hinc politũ dicimꝰ cultũ orna
tũ. Et politiones agrorũ cultꝰ diligẽtes, ſicut politiones
veſtimẽtorũ mũdiciæ & cultꝰ. Cice. Pub. Lentulo. Nũc
vt appelles Veneris caput & ſumma pectoris politiſſi-
ma arte perfecit. Huiꝰ cõpoſita ſunt depolio, expolio &
perpolio. quę ꝑfectionẽ actꝰ denotãt. Feſt. Depolitum
perfectũ, q̃a oẽs ꝑfectiões antiq politiões appellabant.
Cice. lib. ij. ad Heren. Difficillimũ eſt inuẽtũ expolite &
expedite pronunciare. Idẽ. L. Luceio. Tu interea non
ceſſabis & ea q̃ habes inſtituta perpolies. Repolio rurſꝰ
polio. Col. lib. ij. Protinꝰ vſui deſtinantur (ſcilicet frumẽ
ta) nihil attinet repoliri, ſatiſq; eſt vmbra refrigerari.

☿ Pola vẽditor ſed frequẽtius ĩ ꝯpoſitiõe vt Bibliopola.

¶ Politia a polis quę eſt ciuitas latine ciuilitas interpre
tatur. Hierony. Scotorũ natio vxores proprias nõ ha-
bet, & quaſi Platonis politiam legerit & Catonis ſectetᷣ
exemplum, nulla apud eos coniunx propria eſt, ſed vt
cuiq; libitum fuerit, pecudum more laſciuiunt. ☿ Ariſto.
lib. Rhet. Diffinit politiam hoc modo, politia eſt princi-
patus & conſuetudo rerum ſecundum quam viuere vnũ
quemq; & conuerſari decet tres autem ſunt politiæ, qa
aut vnus regnat, aut plures, aut omnes. ſi vnꝰ & ille bo
nus hic regnum conſtituet, ſi malus tyrannidẽ, at ſi plu-
res regnant & boni hi Ariſtocratiam. Si mali oligarchiã
facient, ſi omnes & hi boni democratiam.

♣ Politiões agrorũ cultꝰ diligẽtes dicuntur, ſicut poli-
tiones veſtimentorum, hoc eſt munditiæ & cultus. Cc.

¶ Polities mundities & ornatus dicitur.

¶ Polimenta teſticuli porcorum cum caſtrantur, ꝙ ad
ſimilitudinem veſtium poliantur.

¶ Polleo, es, ꝑ duplex ll, poſſũ, valeo. Cice. ĩ para. Nec
eſt vlla res q̃ plꝰ apud eũ polleat quã ipſius voluntas at
q; iudiciũ. Liui. lib. j. Multũ illi terra plurimum mari pol
lent. Et pollere ſplendere. Plinius libr. xxxvj. Ex oleo
& aqua cilicię cotes pollent. Huius compoſita ſunt præ
polleo, qđ eſt vltra alios polleo. Liuius libro primo Ar
deam rutuli habebant gens vt in ea regione atq; in ea

ętate diuitijs prępollēs. Repolleo, a quo repolleſco, quo vſus eſt. Col. lib. v. plurimarũ ſtirpiũ natura ſic commodat, vt circa cicatricem nouellis frondibus repolleſcat, id eſt repullulaſcat. Aequipolleo, ęquiualeo.

¶ Pollentia potentia. Plaut⁹ in ru. Nec ineptorum potior ſit pollentia. Et pollentia dea potentię, quę a Romanis colebatur. Item pollentia Plinio auctore oppidũ fuit in maiore Balearũ inſula. Fuit & altera pollētia iuxta alpes inclyta lanarũ nobilitate. De qua Syl. lib. viij. Fuſciq; ferax pollentia villi. Fuerunt & pollentini in piceno in quinta regione Italiæ non multum diſtantes a Tolentinatibus, vt indicat Plinius lib. iij.

¶ Pollex digit⁹ groſſus man⁹, ꝙ vi & poteſtate inter cęteros digitos polleat, nec in ſiniſtra ceſſat nec minus q̃ tota manus ſemper in officio eſt. Vñ & apud gręcos ἀντίχειρ antichir vocatur quaſi ꝓ manu, & quaſi altera manus videaẽ. Alio noĩe appellaẽ Hallux ἀπὸ τοῦ ἅλλομαι ſalto qđ ꝓſtricta manu ꝓximum digitũ ſolus ſcandat.

¶ Pollicaris & hoc pollicare adiectiuum a pollex. Plin. Digitorũ hominis longitudo illis & interim falcata pollicari latitudine.

¶ Polliceor verbũ cõmune ſcđm Priſcia. Nã in ſignificatione paſſiua vſus eſt. Ouidius de arte. pollicitis diues quilibet eſſe poteſt. Eſt autem polliceri vltro ſeu ex pactione aliquid promittere. Compoſitũ ex pol particula affirmatiua, ſiue a porro, ſiue a poly, quę multum ſignificat per exceptionem, & liceor. Hinc fit pollicitor freq̃ntatiuum a quo pollicitatio.

¶ Polemon penult. cor. philoſophus Athenienſis philoſtrati filius. Qui cum in iuuentute petulans eſſet, & aliquando ebrius & coronatus Xenocratis ſcolam ingreſſus fuiſſet, eius oratione quę tũc de pudicitia erat, adeo mores immutauit, tantumq; in philoſophia profecit, vt Xenocrati in ſchola ſuccederet.

¶ Pollis, linis, & pollen, linis, a polleo deduci videtur, flos tritici. Plini⁹ lib. xviij. Ex aphrico iuſtum eſt e modijs redire ſemodios & pollinis ſextarios quinq;. Ita ei appellant in tritico, quod florem in ſiligine.

¶ Pollinarius, a, um, qđ ad pollinē pertinet, vt Cribrũ pollinariũ qđ de lino non de ſetis equorũ fit ad pollinē purgandam. Nam cribra quę ad excutiendam farinam fiunt, excuſſoria dicuntur. Plinius in eodē. Cribrorũ genera. Gallię ſetis equorum inuenere. Hiſpanię lino excuſſoria ac pollinaria.

¶ Pollintor curator piſtrini qui pollinario cribro pollinem excutit, a polline farina deductũ nomē. Cato. Operariũ mercenariũ pollitorē diutiꝰ eũdē ne habeat die.

¶ Pollincere eſt farinam in piſtrino lucri factam diuidere, & pollintio ipſa diuiſio.

¶ Polinctor cum c, curator funerũ & redemptor dicitur id eſt qui funera morientium curat q̃ſi pollutorũ vnctor, i. cadauerũ curator. Vnde pollinctũ funus dictũ a pollinctoribus vnctũ, pollincere eſt curare vngereq; cadauera. Apul. pollinctor eius funeri dum vnctionē parauit, hũc Feſtus pollutorem pronunciare videtur. Quas, iq̃t, pollucere merces liceat &c. Plautus in Aſi. Ecquis currit pollinctorē accerſere, pollincere ad pollinctum emere ſiue corpus mortuũ curare, pollinctus ipſa curatio. Plaut⁹. Cartaginenſes fratres duo fuere, eorũ alter viuit, alter eſt mortuus, propterea apud vos dico cõfidentius quia mihi pollinctor dixit, qui eum pollinxerat. Hinc pollinctura ipſa accuratio. Idē in Sti. Hodie pollictura eſt. Libitinarius dicebatur qui neceſſaria funeribus vendebat & q rõib⁹ ꝑerat. Libitinę deę, i cui⁹ tēplo q̃ ad ſepulturã ꝑtinebãt vēdebãtur, ſicut docet Plutarch⁹ in probl. Sene. lib. vj. de benefi. Vota libitinariorum eſſe, vt mortes plurimorum optent qđ illis quęſtuoſiſſimum eſt.

¶ Polluceo, es, xi. verbũ ſacrificale & reddētiũ ligamenta deis. Significat enĩ pollucere multũ dedicare vel deuouere, ex poly multũ & luceo, quod is q talia facit multum luceat, ob lumina ſacrificiorum. Vel pollucere eſt libamenta Herculi in arã porrigere, & ſacrificiũ polluctũ qđ Herculi decima data ſit. Plaut. in Sti. Vt decimã partē Herculi polluceã, i. ſplēdide dedicē. Hoc verbo vſi ſunt auctores quoties opiparas dapes veluti in ſacrificiũ dei & ĩ primis Herculis facturi erãt cui deo decimas oĩum rerũ Romani voto reddebãt. Vñ Macrobius Catilones eos proprie dicit q ad polluctum Herculis vltimi cũ venirent catilos liguribãt. ad polluctũ hoc eſt ad magnificũ epulũ quale Herculi ſolebat fieri, pollucibilis cœna dicta eſt opulenta. Hinc pollucibiliter ſplendide & laute. Pla. in Bac. paſcite paraſitos obſonate pollucibiliter.

¶ Polenta & pulenta vtroq; modo dr̃, q̃ ſic fit, per fuſã aqua hordeũ ſiccant nocte vna, poſteriori die frigũt, deinde molis frãgũt ſeruantq; in multos dies. Vnde in Ioſue ſcribiẽ. Et comederũt de frugibus terrę die altero & azimos panes & polentam eiuſdem anni. Inuenitur etiam hoc polenta. Ouid. lib. iiij. Dulce dedit teſta quod coxerat ante polenta.

☿ Fœmi. vſus eſt. Apuleius cum ait. dum polentę caſeatæ modico ſecuri⁹ offuſam grandiorē in cõuiuas ęmulos cõtruncare geſtio. Vbi polentam caſeatam vocat, veluti caſeo indito ſubactam.

☿ Polentarius polentaria, um, qđ pertinet ad polentam ſeu qđ eſt ex polenta. Plaut⁹ in cur. Eijciam polentarium crepitum.

¶ Polluo, is, lui, lutũ, quaſi porro lauo, ſed ꝓ cõtrariũ ſepenumero ponitẽ ꝓ inquino, ſiue ꝑ antiphraſim, ſiue qđ ea quę inquinantur madefieri neceſſe eſt. Lactan. libro iiij. Omnia ſcelere ac libidine polluebam⁹. Hinc nocturnã geniturã ſomno ſparſam pollutionem appellant.

¶ Pollubrum vas truellũ, quo manus lauam⁹, vulgo bacile dicitur. Liui⁹. Argēteo pollubro & aureo gutto. Fabius pictor. Aquam manib⁹ dato, pollubrum ſiniſtra manu teneto, dextra vas cum aqua.

¶ Polus quaſi cœli cardo. Duo autē ſunt poli ſcilicet Arcticus, id eſt borealis, & Antarcticus hauſtralis. Et ab altero in alterũ ꝓtēdiẽ axis a quibus ſuſtineẽ. Borealis altiſſimus his qui ſunt in noſtro hemiſphęrio, hauſtralis imus & depreſſus, & q a nobis videri non poſſit. Dictus pol⁹ a πολῶ verbo gręco qđ verto ſignificat & circũago.

☿ Poly ſignificat multũ, cũ quo multa componuntur.

¶ Polyandros latine multos viros habēs. Poliandrium locus vbi ſunt multa ſepulchra publica.

☿ Polyantropon procelloſam ciuitatem dicunt.

¶ Polyarna multorum regnorum. Varro libro. ij. de re ruſti. Veteres poetę alios vocant polyarnas, alios polymelas, alios polybutas, id eſt multorum agnorum, multarum ouium, multorum boum.

¶ Polycarpus nomen viri proprium quaſi multi fructus ſiue fructuoſ⁹ κάρπος enim fructum dicunt.

✣ Polycaſte Neſtoris filia fuit. Cc.

¶ Polycrates pe. cor. nomē ꝓpriũ tyrãni q regnauit in Samo inſula. Hic & opibus & fœlicitate apud hiſtoricos inclytus eſt, qui quoad vixit nõ tã fortunę alũn⁹ dici ponitur, quã partus. Sed mors infamis & erumnoſa docuit neminē ante obitũ merito dici poſſe fœlicem. Fuit enĩ ab orete Satrapa perſarum captus ſuſpenſuſq;.

¶ Polyclet⁹ pe. pro. Statuari⁹ eximi⁹ diligentia & decore ſupra cæteros, vt inquit Quint. Nã ex ęre ſigna fecit nobilitata ſcriptorũ pręconio cum primis fecit aſtragalizontos hoc eſt talis ludentes, quo opere nullũ abſoluti⁹ iudicant. Fuit Sytonius & diſcipulus Ageladæ.

¶ Polychronius diuturn⁹ lõgęu⁹ & multi temporis. Sicut Oligochroni⁹ q parũ viuit. Vñ cornices dictæ ſunt polychronię qm̃ nouem ætates viuere dicantur.

¶ Polyceros penultima correpta latine cornutus, ſiue multa cornua habens.

☿ Polychnion græce πολίχνιον oppidum latine.

☿ Polydeuchia, Caſtoris & pollucis numina.

☿ Polybi⁹ grece πολύβιος, nomē auctoris gręci geographi. ¶ Polydamas pe. cor. nomē ꝓpriũ viri Troiani, & latine dicitur valde domãs. Perſ. Non mihi polydamas, nec Troiades Labeonē prætulerint.

¶ Polydor⁹ pen. prod. nomē filij Priami, & latine ſignificat multa donans, polydoria munificentia.

¶ Polydora inſula propontidis.

¶ Polyægas inſula a caprarum multitudine.

✣ Polygrammi gēma eſt multis lineis diſtincta. Cc.

¶ Polygalon hęrba palmi altitudine. in caule ſũmo folijs lenticulę, q̃ potata lactis vbertatē inducit. Vnde & a lactis abundantia nomen accepit.

¶ Polygolaton hęrba ſine folijs, aſparagi caule, in cacumine aculeum habens.

¶ Polygeneton quaſi multorum generum.

¶ Polygonius multorum angulorum.

¶ Polygonum pen. pro. hęrba a geniculorũ multitudĩe quã nos ſanguinariã vocam⁹ folijs rutę & gramini ſimilis. Succ⁹ ei⁹ infuſ⁹ narib⁹ ſupprimit ſanguinē Col. lib. vij. Sanguinalis hęrba quã græci polygona appellant. Hoc nomen veteres vſurparunt pro fœcundo.

¶ Polylog⁹. pe. cor. multiloquus, polylogia, multiloqũ.

¶ Polycnemõ quaſi multarũ tibiarũ hærba cunilę ſimilis ſemine pulegij ſurculoſa multis geniculis.

¶ Polymedia Troadis oppidum helleſponto adiacens.

¶ Polymnia ſeu polymneia, nã πολύμνιας, a grȩcis ſcribitur, ſed Latini polymnia dicunt pennult. correptam. Hora. li. j. Car. diuiſit diphthõgõ. Euterpe cohibet nec polymenia vbi etiã y, ſeq̃ntib⁹ m & n more Grȩco corripiẽ. Fuit vna ex muſis ſic dicta quia tm̃ ſuauitate poetas reddit gloria immortales, a πολύ multũ μνεῖα memoria. Vnde prȩeſſe rhetoribus dr̃ qb⁹ opus eſt multa memoria. Sunt qui a πολύ & hymnos deducunt qđ eſt laudatio, quia laudationibus præſit, & ſcribunt polyhymnia, vt apud Ouidium lib. Faſto. v. Diſſenſere deæ quarum polyhymnia cœpit.

¶ Polymitus, a, um, penult. correp. a poly & μίτος filum, quod nos licium dicimus. a liciorum multiplici varietate. Vnde veſtis polymita quȩ multis licijs contexta eſt, ſicut monomita dicuntur q̃ vno licio conſtãt. Dimita quȩ duobus. Trimita quȩ tribus. Plini⁹. plurimis vero licijs texere quæ polymita appellant. Alexandria inſtituit. Hinc polymitari⁹, a, ũ. vt opus polymitarium, quod & plumariũ dr̃ quandoquidē. Hieronym⁹ pulmarios & polymitarios artifices ꝓ eodē fere poſuit, polymitarij enim dicuntur qui artem polymitariam exercent.

¶ Polymixos lucerna quȩ multos habet angulos & in his funiculos illuſtrandis conuiuijs accommodata. Martia. Illuſtrem cũ tota meis conuiuia flammis. Totq; geram myxos vna lucerna vocor.

¶ Polymorphus multiformis, μορφή enim forma.

¶ Polypharmacus penultima corre. venenis vel medicinis abundans.

☿ Polyhyſtor, latine multiſcius dicitur polygraphotos qui multa ſcripſit.

¶ Polyphemus pen. prod. Cyclops Neptuni filius ex Thoa phorci filia ingenti corpore, q vnũ tm̃ oculum in fronte habuit. Quo nomine garrulus illuſtris ſignificaẽ.

¶ Polyphagus pen. cor. qui multum comedit, & latine dici poteſt manduco. Eſt enim multi cibi capaciſſim⁹, ſicut pamphagi populi cuncta comedentes.

¶ Polypodium hȩrba dicta ſiue ꝙ radix eius veluti cirros ad ſimilitudinē polypi piſcis habeat, ſiue ꝙ farina eius indita narib⁹ polypũ cõſumit. Hanc hȩrbã noſtri ſiliculã nominãt, ſimilis eſt enim filici, piloſa radix.

¶ Polypus pen. cor. genitiuũ facit polypi & polypodis, piſcis eſt ex molliũ genere, a multis pedibus appellatus ex poly & πούς pes, quaſi multipes. Vñ a nõnullis octopes dr̃. Hui⁹ piſcis ingeniũ ſicut ſcribit Amb. li. Hexa. fraudulentum eſt, qui vadoſo in littore petram nactus affigitur ei, atq; eius nebuloſo ingenio colorem ſubit, ꝙ ſimili ſpecie terga obductus plurimos piſcium ſine vlla ſuſpitione fraudis allapſos dum nota non præcauent & ſaxum opinantur, caſſibus furtiuæ artis includit, & ſinu quodam ſuȩ carnis intercipit. Et a polypo piſce dictus eſt polypus narium morbus cum caro interiora naſi occupat intumeſcens maxime ſlante Euro, a ſimilitudine marini polypi, ꝙ eius carni ſimilis ſit. Tunc enim caro radices agit plurimas quȩ tanquam pedes ſunt. Cato. de re Ruſt. Et ſi polypus in naſo introierit braſſicam erraticam aridam tritam in malum conijcito, & ad naſum admoueto. Hic polypoſus, qui eo morbo laborat. Mar. Naſutum volo non polypoſum. Magn⁹ vero Baſilius. ὥς περ φασὶ τὸν πολύποδα τὴν χρόαν τὴν ὑποκειμένην γῆν, οὕτως αὐτὸς τὴν διάνοιαν πρὸς τὰς τῶν συνόντων γνώμας μεταβάλλεται. ✣ Id eſt vt aiunt polypum colorem pro ſubiecta terra, ſic intelligentiam pro conſilijs mutari.

¶ Polyptoton penul. ꝓdu. qđ multiplicē habet caſum ex πολύ, quod eſt multiplex, & πτῶσις caſus. Figura qua diuerſis caſibus ſententia variatur, vt ex nihilo nihil in nihilum nil poſſe reuerti.

¶ Polypiro per ypſilon ſignificat multi frumenti.

¶ Polypluſios latine bene nummatus dicitur ſiue vbertim diues nam polys, multus & pluſios diues.

☿ Polycrematos idem ꝙ polypluſios.

¶ Polypœtes pirithoi & Hippodames filius.

¶ Polyſyndeton pe. cor. ab πολύς multus σύνδεσμος cõiunctum, quaſi multipliciter coniunctum. Figura cũ ſermo multis coniunctionibus concatenatur. Vergil. Tectumq; laremq;. Armaq; amyclæumq; canem Creſſamq; pharetram.

¶ Polyſynthethon penul. correp. figura cum ſententię multorum articulorum conuenienti copia continentur, vt ille hunc pœna conſtrictum trahebat. Hic autem vociferabatur, concurſus vero non mediocris erat, cũ tamē omnes opitulari vellent ſed nemo auderet, neq; ibi magiſtratus aderat, neq; circunſpicientes quo potiſſimũ confugeremus reperiebamus.

♣ Polyteba oppidum Meſopotamiæ. Eſt etiã nigri genus hellebori quod melampodium nominant. Cc.

¶ Polytrichon, hȩrba ꝙ multitudinem capillorũ faciat τρίχες enim capilli dicuntur. Vulgo capilli veneris vocãtur ꝙ multa habeant capillamenta. Appellatur & a quibuſdam polythrix, & Calythrix. Plin. polythrix in vino data morbo regio medetur.

¶ Polytropus pe. cor. multimodus prudens.

¶ Polytes. pe. prod. alter Priami filius ex Hecuba.

¶ Polyxena pe. cor. Priami filia. Ouid. Placet achilleos mactata polyxena manes. Græce dr̃ multorũ peregrina ſeu ꝙ amor peregrinari faciat mētes ab ingenio ſuo, ſeu ꝙ apud multos libido vt peregrinabunda vagetur.

¶ Polyzonos gēma nigra multis zonis cãdicãtib⁹. Cc.

¶ Pomœriũ quidã ſcribũt cũ œ diphthõgo & ꝓpoſitum volũt a poſt, quaſi poſt mœriũ. hoc eſt murũ. Nã mœnis murus dr̃. Verg. lib. x. Atq; ipſis prȩlia miſcēt Aggeribus murorũ. vt pomœriũ tã intra quam extra murũ dicatur. Quidã non a poſt ſed a pone prȩpoſitione, aut a ꝓ componi exiſtimant, vt ſit terrenum quod circa mœnia in orbem eorum cum ædificio intrinſecus & omni cultu extrinſecus vacuum ſinebatur. Vnde Liui⁹ lib. j. Aggere & foſſis & muro circundat vrbem pomœriũ profert. Idem pomœrium eſt circa murum locus quem in cõdendis vrbibus quondam Hetruſci qua murum ducturi erãt certis circa terminis inaugurato conſecrabant. Et hoc ſpatium quod neq; habitari, neq; ararari fas erat nõ magis ꝙ poſt murum eſſet quam ꝙ murus poſt id, pomœriũ Rõai appellarũt, & ĩ vrbis ĩcremēto q̃tũ mœnia proceſſura erãt, tm̃ termini hi cõſecrati ꝓferebãẽ. Feſt⁹ pomœrium quaſi promurium, id eſt proximum muro.

¶ Pomeridianus diana, dianũ a poſt & meridie, qđ poſt meridiē fit, Aug. lib. viij. con. Cum imperator pomeridiano Circenſiũ ſpectaculo teneretur exiſſe deãbulatũ

in hortos cõtiguos. Dr̃ & poſtmeridianꝰ. Quint. lib. iiij. poſtmeridianis ſcholis Ariſtoteles pręcipere artẽ oratoriã cœpit. Sic dr̃ añmeridianꝰ. Aug. li. ij. Acad. Qđ cũ factũ eſſet & ineo pene totũ antemeridianũ tẽpus conſumptum videremus, redire domum inſtituimus.

¶ Pomiliones & pomilij nani. i. hoĩes pųę ſtaturę paulũ ſupra terrã extãtes. Habẽt qñq; mẽbra enormia, qualẽ Mart. deſcribit ĩ illo diſticho cui nomẽ eſt pomiliꝰ. ſi tñ ſpectes hoĩs caput Hectora credas. Si ſtãtẽ videas Aſtyanacta putes. Scribiť etiã a nõnullis per u. pumiliones.

¶ Põpa oẽ ſpectaculũ & apparatꝰ ſolẽnis cũ oſtẽtatiõe & ſpecie q̃dã triũphi tã ĩ aduerſis q̃ ĩ ꝓſperis & lætis a gręco πέμπω mitto. Dr̃ eñi põpa nuptiarũ, põpa ſacrorũ, põpa funerũ. Cic. Sed iã e põpa in verã aciẽ deſcẽdamus. Significat etiã lõgũ incedẽtiũ ordinẽ ſupplicatiõe quam nos hodie proceſſionẽ appellamus.

✣ Põpei populi dicũť quos Sarnꝰ amnis alluit. Cc.

✣ Põpeianæ ficꝰ ad ſiccãdũ erant optimæ. Cc.

✣ Põpilus piſcis a nonnullis Nautilus dictus. Cc.

✣ Põponiana pira dicebanť ab inſitore, & cognomine mãmoſa appellabãtur, a ſimilitudine mammę. Cc.

¶ Pomũ gñale nomẽ eſt oĩm fructuũ q̃ ex arboribꝰ eſui apta ꝑueniũt ſiue molliũ, ſiue durorũ. Nuces vero ea dũtaxat poma vocaſ, q̃ duro operimẽto ſunt. Dictũ pomũ vt docet Var. quaſi potomũ ꝙ in eius inſitiõe potu, id eſt aquatiõe indiget. Nã illi per ſiccitatẽ aquã addi opꝰ. vt ſtabilia matureſcãt ſiue ꝙ vicẽ potꝰ in cibis prębeat.

¶ Pomariũ locꝰ arboribꝰ pomiferis cõſitꝰ qđ Latini et Viridariũ appellãt, gręci paradiſũ. Prop. Nec mea phęacas ęquãt pomaria ſyluas. Oui. lib. iiij. Meta. Id metuẽs ſolidis pomaria clauſerat Athlas Mœnibus. Aliqñ pomariũ dicitur locus vbi reponuntur poma. Vñ Pliniꝰ docet pomaria cõtabulari in loco ſicco & frigido in quibus ſint feneſtrę ſeptentrionales quę ſerenis diebus pateſcant. Hinc cõſtat falſum eſſe quod a ludi magiſtris docetur. Pometum pomos pomaria poma reſeruant.

✣ Pomiferum ferens poma. vt arbor pomifera. Cc.

¶ Pomona, pomorum dea, ſicut Mellona mellis dea.

☧ Pomona pomonuſq; obſcurę ſunt originis vt ait Varro. ſunt eñi latine originis ſi deriuanť a pomo & ſignificãt Ianũ & veſtã q primi rationẽ Georgicoꝝ tribuerũt. vnde a Georgicis poetis inuocantur. Vt vero ſunt Etruſcæ originis deriuantur a pomazo vltima ſyllaba acuta & ſignificant iuuo. ergo pomonus & pomona Iouem & Iunonem deos optimos maximos inter veiones.

¶ Põponius nomẽ Hiſtorici, qui de ſitu orbis ſcripſit. Fuit & aliũs vir Romanꝰ Atticus cognominatꝰ ad quẽ Cicero eplas ſcripſit. Põponia, nomen matris Scipiõis.

¶ Pondus dr̃ quod graue eſt, vt in euãgelio. Nos q portauimus pondus diei & ęſtus. Itẽ pondus qđ librãdo ad ſtaterã ponderaſ. Hie. in li. Reg. põderabat capillos ducentis ſiclis pondere publico. Interdum ponitur ꝓ numero, hoc eſt multitudine. Var. E gręcia cõportaſſe magnũ põdus omniũ artificũ. Interdũ pro auctoritate. Cic. Appi. Sed idem ſcribit meas literas maximum apud te põdus habituras. Hic põderoſus a, um. quod eſt graue.

¶ Pondero as. lib. Plau. Dũ nũmularîꝰ põderaret argẽtũ. Aliqñ ſignificat qđ vernacula lingua dicimus vẽdera peſo. vt li. ij. Reg. Semel in ãno tondebaſ, qa grauabat eũ Cęſaries, põderabat capillos capitis ſui ducẽtis ſiclis põdere publico ꝑ trãſlationẽ Ponderare eſt examinare cõſiderare. Lact. li. iij. Mors ex p̃teritis vitę actibꝰ põderata eſt. Hic cõponiť p̃põdero, qđ eſt priꝰ pondero, ſeu prius examino. Ci. li. iij. offi. Neq; ea volunt prępõderari honeſtate.

¶ Pondo indeclinabile & gñis omnis. & modo ꝓ libra poniť. Nã pondo & librã idẽ fuiſſe Feſtus innuit, cũ inqt, Duo aſſes ſinguli librã & põdo efficiebãt. Mõ ſignificat pondus. xij. tabularũ. Liui. Argenti pondo bina & ſex libras in militẽ p̃ſtaret. Modo ponitur pro hoc noĩe põdus. Hiero. in li. Nume. Fueũtq; in ea acetabulũ argẽteũ põdo centũ triginta ſiclorũ. Et apđ Liuiũ ſcribiť coronã aureã librę pondo Ioui dicatã fuiſſe. Nec caret ſingulari, vt qdã exiſtimãt, cũ Colu. dicat põdo librã & quadratã abijci oportere. pondo igiť, ita duodecĩ libras cõtinet, ſicut Aſſis duodecĩ vncias. Et dicimꝰ Duo pondo & Trepõdo vt Quĩt. li. j. teſtaſ. ab his dipondiũ Tripõdiũ, & aſſipõdiũ, ꝓ vnũ põdo ꝙ id erat librę põdus.

¶ Pono is. poſui & poſiui poſitũ. Plaut. ĩ Vitu. Nũc vt apđ ſequeſtrũ vitulum poſiuimus. Eſt autẽ ponere collocare conſtituere. Ver. li. j. Geor. Vrbe velit poſita tẽplis ſibi ferre dicatis. Cic. primũ eñi ſtante rep. facere ſolebamꝰ, vt in agẽdo plus q̃ in ſcribendo opere poneremꝰ. Aliqñ deſinere, qñ cũ ceſſamꝰ ab opere collocare quodãmõ ac reponere videmur id qđ agebamꝰ. Vergi. li. vij. Tũ venti poſuere oĩſq; repẽte Reſedit flatus. Aliqñ erigere ędificare. Idẽ poſuitq; immania tẽpla. Vñ in antiquis marmoribꝰ legimꝰ. Bene merenti poſuit. Aliqñ deponere. Idẽ ponũt q; ferocia pœni Corda volente deo. Aliqñ Apponere. Mar. Nolo mihi ponas rhõbũ nullũ ve bilibrẽ. Hic poetę & ſcripta ſua ponere dicebãtur ꝙ in ſcęna hęc ſpectatoribꝰ quaſi in conuiuio apponebant Iuue. pone tigillinũ. i. affer in ſcęnã aliqd de tigillino ſcriptũ. Aliqñ pingere. Hora. Solers nũc hominẽ ponere nũc deũ. Nã de ſculptore & pictore loquiť. Huiꝰ verbi cõpoſita ſunt. Appono qđ eſt aliqd antepono. Pli. nihil ei p̃ter ſecundariũ panẽ oleraq; appoſuit. Interdũ ſubiũgo. Vñ appoſitũ dr̃ caſus qui verbo ſubiũgiť. Itẽ apponere eſt iuxta vel ad aliquid ponere Cicer. lib. ij. artis ve. Gladiũ ꝓpe appoſitũ e vagina eduxit, & illũ alterũ occidit. Antepono. pręfero. Cõpono. Circũpono. vt in euangelio. Circũponẽſq; calamo. Depono. Diſpono, ordino, quaſi in diuerſis locis pono. Hiero. in lib. Reg. Audiuit famã ſeruus tuus ꝙ diſponat Saul venire in Cellã. Hinc diſpoſitio quę eſt rerũ in ordinẽ collocatio. Diſpoſitũ decretũ cõſtitutũ. Vñ ex diſpoſito dicimꝰ. i. de induſtria & queadmodũ a nobis cõſtitutũ eſt Macrob. An altius quiddã cui remotis arbitris opus ſit cogitaui ex diſpoſitio cõueniſtis. Expono, Impono, Interpono, Oppono, Prępono, Propono, Poſtpono quaſi retropono, Cic. Tironi. Oĩa poſtpoſui dũmõ pręceptis p̃ris parerẽ. Repono, Sepono, ſeorſum pono remoueo. Suppono ſummitto. Apul. Suppoſuitq; humeros oneri. Aliqñ ſignificat adulterinũ loco veri ſubijcio, a quo Suppoſitꝰ partus dr̃ qñ fœtus alteriꝰ matris non verę matri ſubijciť. Pli. Nã filius patris teſtamentũ ſuppoſuiſſe dicebať. Suppono, & ſuprapono. vt in euang. Et lapis ſuppoſitꝰ erat ei. trãſpono, vltrapono, Et oĩa habẽt pe. ꝑ.

✣ Ponon gręci laborem & dolorem dicunt. Cc.

¶ Poſitio eſt quam græci vocant θέσιν.

¶ Poſitus us. idem quod poſitio ſiue ſitus. Ouid. in faſ. Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor Trinacris a poſitu nomen adepta loci.

¶ Poſitiuus a, um. quod primo poſitũ eſt, nec aliũde deriuatum, a quo Grãmatici poſitiuũ a comparatiuo & ſuperlatiuo diſtingũt, ꝙ illud ſit quaſi fundamentũ iſtorũ.

¶ Poſitura, nota qua ſenſus in oratiõe diſtinguitur. Itẽ dicitur ſitus ſiue poſitio. Gel. Vt animaduerteretur quo habitu quaq; forma quaſi poſitura ſtellarum aliquis naſceretur. Sic ſyllabam dicimus eſſe longam poſitura.

¶ Pone qñ grauem accẽtũ habet p̃poſitio vel aduerbiũ eſt, & ſignifi. ꝓpe vel poſt. Vergi. Pone ſubit coniunx ferimur per opaca locorũ. Val. Max. li. j. Mox humani ingenij prona voluntate vetita ſcrutãdi pone reſpiciẽs animaduertit immenſę magnitudinis ſerpentem concitato impetu omne quicquid obuium fuerat proterentẽ

¶ Pons a pẽdeo ꝙ veluti in aere pendeat. Et ſignificat omne per quod ſuper aquas tranſimus. Vnde & pro ſcala nauiũ quandoq; ponitur. Ver. Interea Aeneas ſocios de puppibus altis pontibus exponit. Hinc Depõtanꝰ. Vñ ſenes depõtanos appellatos eſſe legimus a pontis deięctiõe, hoc eſt ferẽdi per pontes ſuffragij adeptiõe,

¶ Ponticulus dimi. paruus pons. Cic. lib. v. Tuſ. Et cum foſſam latam cubiculari lecto circũdediſſet, eiuſq; foſſæ tranſitum ponticulo ligneo coniunxiſſet.

✣ Pontorobos hęrba eſt q̃ nõnulli Pæoniam vocant, a quinq; granis quæ fere ſunt erui magnitudine. verũ põtorobum legendum puto. a πέντε & ὄροβος, vt ex Dioſcori de caſtigato colligere eſt. Cc.

¶ Pontones naues quibus in traijciendis amnibus loco pontium vtimur. Papi. Quia via confirmari ſolet, vel ciuitate tenus, vel vſque ad viam publicam vel vſq; ad flumen in quo pontonibus traijciatur. Apul. Et ſi vado nõ potuerunt pontonibus tranſibunt.

¶ Pontifex ſacer magiſtratꝰ vt inquit Scæuola a poſſe & facere dictus. vel vt inquit Varro a põte, quia ſublicius põs a põtificibꝰ factus eſt primũ & reſtitutus ſępe. Erãt aũt maiores & minores põtifices inter quos ſummꝰ qui pontifex maximus dictus eſt ꝙ maximarũ rerũ quæ ad ſacra & religionẽ pertinent iudex ſit vindex cõtumacię priuatorum magiſtratuũ, Numa eñi pontificẽ fecit, eiq; ſacra oĩa attribuit eiuſq; ſcitis ſacra omnia priuata & publica ſubiecit, inſtituitq; vt idem põtifex nõ celeſtes modo cerimonias, ſed iuxta quoq; funebria placãdoſq; manes edoceret auctor Liuius.

¶ Pontificatus us, pontificis dignitas, ſicut cõſulatus.

¶ Pontificius a, um. quod eſt pontificis, vt ius pontificium quod ius canonicum dicitur.

¶ Pontificalis & hoc põtificale ꝙ ad põtificẽ pertinet. Vñ põtificales libri in qbꝰ ſacrę cerimoniæ cõtinentur.

¶ Pontus gñis maſcu. Nerei filiꝰ, & Neptuni, vt Euſebius lib. j. p̃parati. ſcribit. Vñ pontus mare dici videtur. Alij pontũ dici exiſtimãt mare a ποντίζω ꝙ eſt mergo. Vel ab πόνος qui eſt labor quia ſit laboribus plenus. Ridicule ꝑ contrariũ dici arbitrantur ꝙ careat ponte. Proprie autem id mare pontus appellatur ꝙ a palude Męotidis vſq; in Tenedum ꝓtenditur. pontus fœminini generis inſula eſt, de qua Verg. Viroſaq; põtꝰ caſtorea. Eſt & ꝓuĩcia Aſię minoris a põte rege ſic cognominata, nobilis crudelitate Medeę. Hęc vt Strab. refęrt ab occidẽte haly flumine claudiť, ab oriẽte Colchide, a Meridie minori Armenia Ptolome. lib. v. Ait eñi ab occaſu ore põti & thracio boſphoro. A meridie regione q̃ ꝓprie Aſia dr̃ a ſeptentione pte Euxini maris terminatur. Eius ciuitates inſignes ſunt Chalcedõ. Nicomedia. Nicea. hic regnauit Mithridates, Eupator. & Pythodoris regina. Ex põto fuit Aquila veteris teſtamenti tranſlator & interpres. Et Martion Hęreſiarches, qui q̃uis Chriſtianꝰ videri vellet aliũ tñ creatorẽ oĩm rerum eſſe dicebat q̃ Chriſti patrem. illũq; maiorem aiebat. Hinc ponticus a, um. Hiero. contra Ioui. Compelle phrygem & ponticũ vt locuſtas comedat, nefas putabit.

☧ Portunalia ſunt dies portuno deo dicati.

¶ Pontina palꝰ. Volſcorũ palus iuxta forũ Appij, haud lõge a Tarracina, diſtatq; ab vrbe. xx. paſſuũ millibꝰ. de qua Luca. li. iij. Et qua põtinas via diuidit vda paludes.

¶ Pontia inſula nõ lõge a palmaria in ſinu Caietano in qua turtures ac coturnices cũ ad Italiã veniũt prima volatura reqeſcẽdi cauſa paucos dies moraſ. Auctor Var. Eſt etiã põtia vrbs ad quam pontonibus traijciebatur.

¶ Popa pĩguedo. Perſiꝰ. Aſt illi tremit omẽto popa vẽter. Hic popana pĩguia vnguẽta dixerũt veteres. Iuue. Ridendaq; multo pane tumet facies aut pinguia popana ſpirat, & hinc miſeri viſcantur labra mariti.

¶ Popanum pen. cor. placenta lata q̃ dijs veteres offerebant. Sed & pro quocunq; libo capitur. Iuue. Scilicet & tenui popano corruptus Oſiris.

¶ Popina pe. ꝓ. a popa locꝰ vbi pubice obſonia caroq; cocta ac delicate cõfecta venditaſ comediturq;, vel priuatim vbi guloſa familia extreordinarię ligurię & heluari cõſueuit, ſiue ipſe qualẽ dixi cibus. Hora. Fornix tibi & vncta popina incutiunt vrbis deſiderium.

¶ Popinones, vł ij quos nũc Tabernarios, vel luxurioſi qui ſe popinis dedunt.

¶ Popinatio nuncupaſ a Gellio q̃ alio nomine dicitur Helluatio quã gręci Aſotiã vocant. Fit aũt popinatio a popinari quod ſignificat helluari & indulgere popinis. Iulius Capitolinus. Dum Galenus popinatur, & balneis ac lenonibus reputat vitam.

¶ Popinalis & hoc popinale quod ad popinã ſpectat. Col. lib. ix. Tunc celebres erant delitiæ popinales cum ad mare deferebantur viuaria.

¶ Poples itis. pars oppoſita genui q̃ curuatur, dicta ꝙ poſt plicetur. Colu. li. vij. Si dolore neruorum claudicas oleo & ſale genuą poplitesq; & crura complicanda. Accipitur quandoque pro tota illa parte neruoſa. Liui. lib. xxij. Quoſdam iacentes viuos ſucciſſis femoribus poplitibuſq; inuenerunt.

¶ Poppyſmata proprie dicũtur ea vocis blandimẽta q̃ fiunt equis indomitis cum tractione manuũ. Vñ & quæ fit manibus palpatio interp̃tari põt, vt apud Iuue. præbebit vati crebrum poppyſma roganti. i. crebrã manuũ tractationẽ cum quadam vocis adulatione. Nam ſit ab ποππύζω, ꝙ eſt ſibilo vel adulor. Quare & ꝓ ſibilo qñq; ponitur qui in re obſcœna fieri conſueuit. Mart. Quis ridere poteſt fatui poppyſmata cunni? Cũ ſonat hic cui nõ mentula menſq; cadit. velut vitiũ notauit in Gallia poppyſmata, vt pote inſulſũ coeuntium crepitũ. Eſt & ποππύζειν vt quidam exponũt illiſis manibus inter ſe & palma cum palma collata plauſum edere, quod eſt applodere. Vnde & poppyſmus. Plin. lib. xxxvij Fulgetras poppyſmis adorare conſenſus gentium eſt.

¶ Populus pe. cor. ſingulari numero vniꝰ ciuitatis multitudinem ſignificat. Vergi. Hinc populum late regẽ Populi vero diuerſas ciuitates. Idem. Littoraq; & latos populos. Eſt aũt populus multitudo hominũ iuris conſenſu & concordi communione ſociata.

¶ Popellus diminutiuum paruus populus. Perſi. Ante dſẽm blando caudam iactare popello.

¶ Popularis & hoc populare ꝙ eſt populi. Hora. Et populares Vincẽtẽ ſtrepitus & natus rebus agendis. Interdum popularis dr̃ charus & gratus populo qui ſibi populi fauorẽ cõciliat. Cic. Nihil tã populare quam bonitas. Liui. Et quo nihil popularîꝰ eſt quibus artibus petierat magiſtratus iiſdem gerebat. Interdum dicitur plębeius vilis & ignobilis. Plau. Pręſtat diuitem eſſe ac popularẽ quam nobilem & mẽdicum. Et popularis dicitur qui eſt eiuſdam conditionis, generis, ſortis, & fortunę. Terẽ. in phor. Amicus meus ſummus & popularis Geta. Erat ei & ipſe ſeruus. Et popularis dicitur ciuis.

¶ Popularia ſacra (vt Labeo inqt) ſunt q̃ omnes ciues faciunt, nec certis familijs attributa ſũt, vt Fornacalia. Palilia. Laralia. Sic dicta ꝙ populo grata eſſent cũ in populũ miſſio fieret ab ijs q gratiã plębis q̃rebãt. Et hoc duplici modo. Aut de repu. bñ ſentiendo & ea q̃ ad populi ſalutẽ ſpectant recta cũ ratione augendo. Aut largiendo & adulando vel alijs corruptelis beniuolentiã captãdo. Item popularia dicebantur loca vbi plębs ſedebat. Vide in dictione Equeſtria.

¶ Popularitas, affabilitas, hũanitas, blanditię & gratia in pplo. Hiero. popularitatẽ tuã qua mihi inuidiam apud ſimplices niteris concitare perſpicua ratione cõpeſcui.

¶ Populariter affabiliter, hũaniter & gr̃a populi. Iuue. Et verſo pollice vulgi. Quẽlibet occidunt populariter.

¶ Popularia, nugatoria puerilia. Labe popularia agimꝰ per ludum.

¶ Populoſus loſa. loſum. quod eſt plenum populo, vt oppidum populoſum.

¶ Populatim modo ſignificat ꝑ populos. Apul populatim ab omni ꝓuincia reuocatꝰ. Modo cateruatĩ & in vniuerſum. Cęcil. Ego perdidi te qui omnes ſeruos ꝓdo populatim quęſo ne addas malum ad hoc malum.

¶ Populo as. amorẽ ppłi cõcilio. Pacu. Atq; vt ꝓmerui p̃r mihi patriã populauit meã. Aliqñ popularẽ eſt p̃dari

Quod & populor dr̄. Ver. Quiſq; ſuū populatꝰ iter. Idē populatq; ingentē farris aceruū. Hinc depopulor ꝓ depr æedor. paſſimq; & quaſi populatim diripio.

✠ Populabundus prędabundus a populando. Cc.

✠ Populatus a,um, pticipiū, ꝙ ſignifi. depredatus, vt Quiſq; ſuū populatus iter. Populatus vero nomen ſignificat populoſum, vt vrbs populata. i. populo plena.

¶ Populonia, vrbs eſt Hetruriæ, appellata a populorū multitudine q̄ in eius agro eſt, vel a populando ꝙ frequentibus piratarum populationibus pateret.

¶ Populus prima. ꝓ. genus arboris a frōdiū multitudīe ſic appellata. Verg. Hic cādida populus antro Imminet Plin. lib. xxiiij. Virgā populi in manu tenētibꝰ interrigo non metuatur. Colu. lib. vj. Cur rei maxime videtur idonea populus. Ea eſt arbor Cerro ſimilis.

¶ Populeus a.um. qđ eſt materiatum ex ea arbore. Ver. in Ge. Qualis populea mœrens philomela ſub vmbra.

¶ Populnus a,um. idē qđ populeꝰ. Plau. in Caſi. Num iſthęc aut populna ſors aut abiegna eſt tua? Dr̄ & populneus a,um. in eadē ſignificatione. Colu. lib. vij. Probaṯ maxime vlmea, poſt fraxinea, & ab hac populnea frōs.

¶ Populetum locus populis conſitus.

¶ Porculena. Plau. in mil. Niſi huic verri affertur merces, nō hic ſuo femineo quāq; poculenā partiturus eſt.

¶ Porca animal q̄ alio nomine dr̄ Sus, in agro vero porca eſt terra elata inter duos ſulcos a porrigendo, vt inqt Var. ꝙ ea ſeges porrigat frumētū, vel a porcēdo ꝙ vltra ſe iaci ſemina ꝓhibeat, vel ꝙ aq̄s porceat, hoc eſt porro arceat. Nā crebriores ſulci limi ſolēt vocari. Colu. li. ij. Liras ruſtici vocant eaſdē porcas, cum ſic aratum eſt vt inter duos latiꝰ diſtātis ſulcos mediꝰ cumulus ſiccam ſedem frumētis p̄beat. Sed & xxx. pedū latitudinē. cxxv. longitudinem porcam vocabāt eodem authore. Campani hodie porcas vocant puluinos ſiue hortulos in quibꝰ veluti ſulcatim ſua cuiuſq; generis olera ſeruntur. Id genus & Areę dicuntur apud Colu.

¶ Porcꝰ domeſticꝰ, aper ferꝰ, ſus vtriq; cōmune ē. Mar Iſte tibi faciat bona ſaturnalia porcꝰ. Inter ſpumātes ilice paſtꝰ apros. Dictꝰ porco quia porrectius rictu paſcaṯ & terrā dū hęrbarū radices rimaṯ latius porrigat. Hinc fiūt dimi. porculus & porcellus. Amb. Sicut gluto amat porcellū. Suet. in Nero. Iterū ac ſępius recoctum porcello abiecit Scribit Var. porcum græcum nomen eſſe antiquum ſed obſcuratum ꝙ eum nunc vocant κοῖρ.

✠ Porcus dictus eſt gluuius cum ei pellis detrahiṯ. Cc.

✠ Porcus troianus dicebatur quaſi alijs animalibus incluſis grauidus, ab ęquo troiano armatis pleno ſumpta metaphora. Cc.

✠ Porcariū etiā dicimus ꝙ ex porco eſt. Vnde porcariā vuluam dicebant qua edito partu veſcebantur. Cc.

¶ Porcatius porcorum cuſtos.

¶ Porcinus a,um. quod ex porco eſt vt caro porcina.

¶ Porculationem antiqui porcorum nutricatū vocauerunt. Var in nutricatu quam porculationem appellabāt binis menſibus. porcos ſinunt cum matribus.

¶ Porcius cognomē fuit Catonis cēſorini. Tractū a porco Cognomina eñ (vt inquit Var.) habentur a maiori & a minori pecore. A maiore, vt Equitiꝰ Taurus. A minori vt porcus caprillus.

¶ Porcia nomē mulieris Romanę. Fuerūt aūt duę maior & minor. Porcia aūt minor quū laudareṯ apud eā quędā bñ morata quę ſcđm habebat virum. Reſpondit Fœlix & pudica matrona nunquam pręter ſemel nupſit.

¶ Porcetra porca q̄ ſemel tm̄ peperit. Scropha q̄ ſępius Si miſcet ſe porca domeſtica cū fero, fœtꝰ hibrida diceṯ

¶ Porceo es, ꝓhibeo. Lucil. lib. vj. Non te porro ꝓcedere porcent, Cōponiturq; ex porro & arceo quaſi ꝓcul arceo, ſyncopatum videtur, & abſolutum eſt.

¶ Poria gręce, latine facultas abundantia dicitur. A quo fit verbum Aporior aris.

¶ Porricio is. pen. cor. quaſi porro iacio. i. valde porrigo ꝙ verbū ſolēne ſacrificantibus erat. Nā exta porricidñr qñ porriguntur dijs. Vnde apud Macro. Hoſtia porrecta quaſi ſacrificata. Plaut. Nā ſi ſacrificē ſummo Ioui atq; in manibus exta teneam, vt porriciam, interea loci ſi turi quid detur potius rem diuinam deſeram.

¶ Porrigo is, xi, ctū. pen. cor. ex porro vel por pticula & rego ñ ago vtqdā volūt. Et eſt porrigere extēderē. Pli. Facilius quippe radices porrigunt ſolo ſubacto. Qñq; offerre. Vnde Auguſtus cū ei quidā libellum trepidus offerret & modo ꝓferret manū modo retraheret, putas te inquit ſtipē elephanto porrigere? Et hoc qñ offerendo aliquid ꝓtendimus manū. Rurſus quia quę interficiunṯ in terra extenduntur factum eſt porrigere ſit proſternere & interficere. Mart. Et volucrem longo porrexit vulnere pardū. Huiꝰ cōpoſitū eſt exporrigo ſeu exporgo p ſyncopā ꝙ eſt extra porrigo. Teren. in adel. Date hodie mihi. Ex porge frontem id eſt exhilara.

¶ Porrigo inis. ri ſyllaba ꝓ. genus morbi a porrigēdo, i. extendendo. Creſcendo eñ porrigiṯ. Naſcitur vt Celſꝰ lib. vj. ſcribit, in capillo barba & ſupcilio, vbi acute iter pilos q̄dā quaſi ſquāmulę ſurgunt. Lucil. lib. xxx. Triſtē & corruptū ſcabie & porrigine plenū. Hinc porriginoſꝰ qui porrigine infeſtatur. Eſt & porrigo minutus furfur. Hora. lib. ij. Serm. Vngere ſi caules oleo meliore caputque Cæperis impexa fœdum porrigine quare.

¶ Porrū in plurali porri. Gręci praſon dicūt genꝰ oleris. Mar. Mittit p̄cipuos nemoralis. Aricia porros, In medio virides ſtipite cerne comas. Porrorū alij ſūt Tarētini, qui & ſectiui dñr. Alij Aricini qui & capitatj. A porrū porraceꝰ a.um. Pli. Heliotropiū naſciṯ in Aethiopia aphrica cipro, porracei coloris ſāguineis venis diſtīcta.

¶ Pori, penu. p̄du. per ſimplex r. appellātur tophi. Pli. Minus ponderoſus eſt qui porus vocatur marmori pario ſimilis. Pori vero penul. cor. ſignificat meatus. Plin. lib. xx, de malua & Althęa. Sucus decoctę pori meatus ſuaues facit. Eſt etiam porus iter per quod genitura in vrinę vias defertur.

¶ Poracela, a poro topho nomen habet, quaſi ramicem tophaceum appelles. de quo in dictione Enterocela.

¶ Porro aduer. ſignifi. certe. Cic. ꝓ plācio. Nihil porro tā inhumanū, tā imane, tā ferū, q̄ committere, vt bñficio nō dicā indignꝰ, ſed victus eſſe videare. Qñq; ſignificat longe añ. Ver. Hinc maxīa porro Accepret Roma & patriū ſeruauit honorē. Sic dicimꝰ. Lycurgꝰ non porro ab Homeri tpibꝰ fuit. Qñq; ſignificat a longe, vt ſit aduerbium loci. Liui. lib. viij. Et haud eadē qua te inſinuaueris retro via repetenda, aut ſi ire porro pgas p aliū ſaltū arctiorē impeditiorēq; euadendū Qñq; ſignificat poſtea deinde in futurum. Cic. Marcello. Nō eſt porro tuū vno ſenſu oculorum moueri. Terent. Dehinc vt quieſcāt porro moneo. i. in futurum. Qñq; vltra. Liui. lib. j. Ex loco infeſto agere porro armentum occœpit. Quandoq; coniunctio eſt, & ꝓ aūt ponitur, locaturq; in principio orationis. Quint. Porro qui confeſſum defendit non abſolutionem ſceleris petit ſed licentiam. Quandoq; poniṯ ꝓ coniunctione expletiua. Teren. in And. Adeon me ignauum putas. adeon porro ingratum aut inhumanum aut ferum, vt neq; me conſuetudo, neq; amor, neque pudor &c. πόρρω tamen gręcum eſt.

¶ Porphyrius nomen viri ꝓprium. quo nomine dictꝰ eſt philoſophus Chriſtianis inimiciſſimus.

¶ Porphyria latine purpura. Vñ Porphyriacꝰ a,ū, pe. cor. ꝓ purpureo. Ouid. Et porphyriacis figere labra genis. Porphiris. idis. veſtis purpurea.

¶ Porphyris pe. cor. inſula in Laconico mari ſita qnq; millibus paſſuū a maleæ ꝓmōtorio diſtās. Eadē poſtea Cithera dicta eſt ob memorabile templū Veneri ſacrū

¶ Porphirites lapis in Aegypto rubēs cādidis interuenētibus punctis. ꝓpterea Leucoſticos appellatꝰ ꝙ leucos album dicimus ſtigꝫ pūgere. hinc Porphyreticus a ū quod eſt factū ex Porphyrete.

¶ Porphyrio auis quæ ſola morſu bibit, cuius crura pręlonga rubent & roſtrū. hęc a nōnullis Pellicanus dicitur Fuit & nomen Gygantis. Mar. Nomē habet magni volucris tam pua gygantis. Et nomē praſini porphyrionis habet. Hoc etiam nomine vocatꝰ fuit qui in Horatium commentatus eſt.

¶ Porſena pe. cor. ꝓpriū nomē regis. Mar. Hāc ſpectare manū Porſena nō potuit. Ver. vero ꝓduxit poſitione duplicis nn. Necnō Tarquiniū eiectū porſenna iubebat

¶ Porto as. non tantum corpore ſed etiā animo, & tam bona q̄ mala. Terē. in An. Dij boni quid boni porto. Et portare dicimur cū iumentis aliquid nobiſcū ducimus. Hinc Verrē legimꝰ amicā e ꝓuincia portaſſe, & pōpeiū deportaſſe triūphum. Huius compoſita ſunt Apporto. Aſporto q̄ cōtraria ſunt. Cōporto ſimul porto. Hier. lib. ij. Reg. Et cōportauerunt ſuper eū aceruum lapidū magnū nimis. Exporto extra ſeu ex loco porto auferove. Importo introporto. Reporto retro porto. Ver. Hęc triſtia dicta reportat. Deporto. Supporto. & tranſporto.

¶ Porta a portando dr̄ oīs exitus, & quo poteſt importari vel exportari aliquid, vel ab aratri portatione, vt inqt Dona. quia in deſignatione vrbiū ſubiunctis vacca & tauro, qui vrbem deſignabat aratrū manu ſuſpendebat, ne ſulcū quē priogenitū dicūt, faceret vbi aditus ciuitatis erāt reliquēdi. Hinc fiūt dimi. portula, Portella & porticula. Porta decumana & porta p̄toria de caſtris dr̄.

¶ Portus dicitur locus concluſus in quo importantur merces & inde exportantur, & vbi naues hyemant. Nā antiqui domos partim portus, partim inſulas vocabāt a portando. Vnde etiam porticus dictæ ſunt.

¶ Porticulus puꝰ portꝰ ſumitur quandoq; pro malleo.

¶ Portiſculus, hortator remigū qui eā virgulā q̄ portiſculus dicitur ī manu tenēs, hortaṯ remiges, vrget & cūcta pro libito moderaṯ. Plau. ī aſi. Tu te habes portiſculū. Aenniꝰ in annalibꝰ. Portiſculꝰ cū ſignū dare cœpiſſet

¶ Portoriū Naulū & merces q̄ datur portoribꝰ. Itē vectigal quod portitori ſoluitur. i. telonеario ſcripturario & ſcripture magiſtro ex portu vel fluuiū vel lacuum vel ſtagnorū. Lucil. Facit idē quod illi qui in ſcriptum e portu exportant clanculum ne portoriū dēt. Plau. in Aſi. Iam ego hunc portitorē priuabo portorio.

¶ Portitor pe. cor. qui vectigal portus ſiue portę. i portoriū cōduxit. Plau. ī Tru. vtrūq; cōplexꝰ ſolutū eſt portitori iā portoriū. Quos Greci Telonearios. Cicero magiſtros ſcripturę & portitores appellat. Nā ad atticū ſic ſcibit. Illa cā publicanorū ꝙ tā acerbitatē afferat ſociis, intelleximꝰ ex ciuibꝰ q nup ī portoriis Italie tolendis ñ tā de portitorio q̄ de nōnullis iniuriis portitorū q̄rebāṯ Et portitor dr̄ q aliquid portat. Sta. li. j. th. Lāguet Hyperboreę glacialis portitor vrſę. Amb. ſup Luc. Audito dei verbo ſteterunt acerbi illius funeris portitores. Pōt etiā dici q traducit hoīs acvehit ad nauīm de litore, vel ad littus de naui, vel ad vlteriorē fluminis ripā. quē greca voce porthmea dicimꝰ. abuſiue portitor q portaṯ ſic vector. ¶ Porthmeus pen. cor. latine dicitur tranſfretator qui nauigio vehit & qui exigit portoriū πορθμὸς enī fretū dicitur. Iuue. Iā ſedet in ripa tetrum nouitius horret. Porthmea id eſt portꝰ freti portitorē. Porthmis idis nauis ad traijciendum

¶ Portunus deus a portu dictus, qui portubus pręeſt, gręce Palemon dicitur a quo oportunꝰ ī portunꝰ hic etiā Melicerta eſt Inoos filius.

¶ Porticus que propter repentinos ībres & vmbram ac deābulationis gratia ędificantur. Oui. de porticu Pompeiana. Tu mō pōpeia lętus ſpaciare ſub vmbrā. Cum ſol Herculei terga leonis adit

¶ Portio quaſi portio ſigni. partē huius dimi. eſt portiūcula. Apul. Qui cū a me portiūculā poſceret. Hinc proportio q̄ eſt duarū rerum inuicem facta comparatio.

¶ Portendo is. porro hoc eſt ante tendo prędico ſigni, Verg. Hic illum fatis externa ab ſede profectū portēdi generū. Plau. in Aſi. Aecaſtor nobis periculum magnū & familię portēditur. Demeneti ſi expectemꝰ mortem

¶ Portentum a portēdo. i. pręſtando ꝙ portendat aliquod futurum, quāuis aliquando dicantur portenta inania quędam & irridenda. Ci. li. j. tuſ. Aut quid negocij ē hęc poetarum & pictorū portenta conuincere? Hiero. de his ait. Portēta magis quā numina. Portētum tamen ex augurijs & auſpicijs ātiqui ſignificationē accipebāt Vñ apes illę ex ore Ambroſij prodeūtes quaſi portētū fuerunt ꝙ de longe viri ſapiētiā portēderūt id eſt ſignificauerunt. Et Ver. lib. viij. pro bono omine poſuit, cū ait. Ne quęre ꝓfecto quē caſum portēta ferant. Vbi Ser. Modo bona omnia quę victoriā portēdunt & dicta prophetarū ſunt quaſi portēta, quia porro hoc eſt de longe tendebāt. i. futura diuinabāt. Vñ Sal. ex libris ſybillinis regnū romę tribꝰ Cornelijs portēdi. Portēta quoq; fieri dñr cū inſolita corpora raro ſe oſtēdūt, vt cometę, turbines, Barathra, ſereno cœlo facta tonitrua. Vñ Var. in cœlo inquit memorabile exiſtit portētū. Nā ſtellā veneris nobiliſſimā. Plau. veſperuginē. Homerꝰ heſperō appellat pulcherrimā dicēs. Caſtor ſcribit tantum portentū extitiſſe vt mutaret colorē. Hęc autē portēta dicūṯ eſſe cōtra naturā, ſed non ſunt, cum dei voluntate fiant. Quęquidē voluntas cuiuſque rei condite natura eſt inquit Aug. li. vxj. de ciui. dei. Portentum ergo fit nō contra naturam ſed contra quem eſt nota natura

¶ Portentoſus, ſa, ſum, quod portētum facit. Plin. Portentoſum eſt quod de ea traditur.

¶ Portulaca quā gręci pepliō dicūt herba eſt frigida & humida vt inquit Auicēna quę dentiū tollit ſtuporem.

¶ Poſca vinum in torculari aquatum quod apud pliniū Varronēq; & alios Lora dicitur. Quidam poſcam dicūṯ eſſe potionis genus quā gręci exicraton vocant quę ex aquę acetiq; mixtura conficitur. Pli. lib. xxx. Tormina ſanat palumbus ferus ex poſca decoctus

¶ Poſculentū non poculentum dici debere ſcripſi Hermolaus vir nunquam ſatis laudatus, quamquam a poſca etiam poſculentum dici poſſit.

¶ Poſco poſcis popoſci. ſigni. rem debitam & honeſtā peto. Varro. Poſcere eſt quoties aliquid pro męrito nr̄o depoſcimus Cui Dona. cōcordare videtur cū inquit. Poſcere eſt imperioſe rogare. Aliqñ ꝓuocare. Vergilius. Haud acrē dubites in pręlia poſcere Turnū. Cice. Poſcūt maioribꝰ poculis. Aliqñ petere ſeu vēdere. Plau. in merca. Tāti quāti poſcit. In ſignificatiōe etiā ſumiṯ vocare. Iuue. Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicā. Huiꝰ cōpoſita ſunt Apposco qđ eſt iuxta debitū & ius poſco, ſeu volo. Ter. in Heau. Minas qdē iā decē habet a me filia q̄s ꝓ alimētis eē nūc duco datas haſce ornamētis cōſequēṯ alteræ. Porro hęc talēta dotis appoſcēt duo, Depoſco Expoſco multū ſeu cū īſtātia aut publice poſco Liui. li. j Pacē p̄cibꝰ expoſcūt. Ver. li. iii. Sed votis p̄cibuſq; iubēt expoſcere pacē. Repoſco qđ mihi debeṯ, reddi peto. Am. Suſcepat in ſenectute filiū p repromiſſionē repoſcēti dño negādū ad ſacrificiū q̄uis vnicū nō putauit. Verg. Parthoſq; repoſcere ſigna. Et repoſcere eſt vehemēter poſcere. Plau. in Cur. q̄ tu virginē me repoſcis. ✠ Poſcinummius a, nm quod poſcit. nummos vnde baſia meretricia poſcinummia dici poſſunt. Quippe quę nihil aliud quam nummos poſcunt.

✠ Poſia oliuę genus. Cc.

¶ Poſtulo as. ſignificat quodā mō requiro, volo, vt res locꝰ pſōa tp̄s cā poſtulat. in q̄ ſignificatiōe qñq; ablatiuo iūgiṯ mediāte p̄poſitione. Cicer. in Lęl. Neq; quicq̄ vnq̄ niſi honeſtū & rectū alter ab altero poſtulabit. Aliqñ accuſatiuo ſolum. Idem pro Liga. Longiorem orationem cauſa forſitan poſtulat, tua certe datura breuiorem. Nonūq̄ duobꝰ accuſatiuis, ſed tunc ſumitur pro oro. Hiero. in Gene. Oraui & dedit mihi dominus petitionē q̄ poſtulaui dñm quod tamen raro reperiṯ. Nā cū proprie vti poſtulo voluit ablatiuo iunxit, vt in lib. Reg. Voca

nit nomen eius Samuel eo ꝙ a dño poſtulaſſet eũ. Quādoq; ſignificat rem debitam & iuſtam peto. Aliquādo ſignificat accuſo ſeu querelam dico de altero apud alterũ Sue. in Ceſa. Ceterum Cornelium Dolobellam conſularem & triumphalem virum repetundarum poſtulauit. Idem de Auguſt. Affuit & clientibꝰ ſicut ſcrutario cuidam euocato quondam qui poſtulabatur iniuriarum. Interdum poſtulare eſt cupere velle expectare. Teren. in adel. Per opreſſionem vt hanc mihi eripere poſtulet. i. velit aut ſperet. Item poſtulare ſicuti Vlpia. eſt deſiderium vel amici in iure apud eum qui iuriſdictoni preeſt exponere, vel alterius deſiderio contradicere. Solet diſtingui inter poſtulare, poſcere, petere, obſecrare, & flagitare, quia poſcimus imperioſe, petimus p̄cario, poſtulamus iure. Obſecramus id eſt ꝑ ſacra rogamꝰ. flagitamꝰ non ſine ſtrepitu verborũ addendo conuitium. Cicero Quāquam cauſa poſtulat, non tamen flagitat. Curtius Poſtulabat autem magis quam petebat. Expoſtulare eſt cum querimur iniuriam apud illum a quo accepimus, & habet in ſe reprehenſionem. Sed de expoſtulo alibi.

¶Poſſum potes potui. ex pos & ſum componitur, quaſi potens ſum. vnde etiā quādoq; cũ ablatiuo cõſtruitur Liui. li. x. pecunia deinde qua multũ poterāt freti ſocios ex hoſtibus facere Gallos conantur. ſunt etiam qui hoc verbũ ꝯponāt ex porro valde, & ſum, ꝙ valde eẽ videātur q potẽtes ſũt. Habet qñq; oppoſitũ, vt cum dicimꝰ. Deꝰ oīa põt. Vñ fit oīpotẽs. Qñq; eſt ſine oppoſitiõe. Plau. Non hic vt poſſit edit, ſed poſſe cupit vt edat.

¶Poſſibile dr̄ qđ fieri poteſt. Cuius cõtrariũ ẽ ĩpoſſibile

¶Poſſideo ex pos & ſedeo pos autẽ quod in vſu non ẽ idem eſt quod potens, vt ſit poſſideo quaſi potẽs ſedeo Hinc poſſeſſio & poſſeſſor & poſſeſſiuus, a, um paſſeſſio proprietas & vſus ſiue actus poſſidendi agri aut artificij, nõ ipſe fundus aut ager. Cicero. in para. Et enim ſi iſti callidi æſtimatores prata & areas magni eſtimarent ꝙ ei generi poſſeſſionum nemo noſcere poteſt. Alquādo tamen ſumirur pro ipſis bonis immobilibus.

¶Poſſeſſor qui poſſidet, cuius fœmi. eſt poſſeſtrix.

¶Poſſeſſiuus a, um, quod poſſidetur, vt euandrius enſis ędes regiæ quæ regis poſſeſſio eſt.

✥Poſſidonia Neptuno dicta eſt qui gręce poſſidon dicitur Aliter Ionia dicitur ab Ione Xuti filio. Cc.

¶Poſſidonius phũs Apamienſis ex Syria, vt Strab. lib. xiiij. auctor eſt, ſed Rhodius exiſtimatꝰ, qa Rhodi vixit ac philoſophatus eſt. Sicut & Apolloniꝰ Mõ dictus eſt Rhodius cum eſſet Alabandenſis. Vtrũq; andiuit. Cic. Hic cum aliquando morbo articulari laboraſſet grauiſſime, fertur ſępe dixiſſe, Erat enim Stoicꝰ, Nihil agis dolor, quamuis ſis moleſtus nũquā te eſſe cõfitebor malũ.

¶Poſt præpoſitio cõpoſita & ſeparata ĩuenit̃ Separata ſignifi. meta gręcā p̄poſitionẽ qñ ordinẽ demõſtrat ſiue loci ſiue tẽporis ſiue alicuiꝰ alteriꝰ rei, & deſeruit accuſatiuo. Ve. poſt mõtem oppoſitũ. Idẽ poſt aliquot mea regna vidẽs mirabor ariſtas. Horat. O ciues ciues q̄renda pecunia primũ. Virtus poſt nũmos. Cõpoſita vero reperitur cum multis dictionibus, vt poſthac poſtmodũ. Qñ q; tamẽ ponitur loco aduerbij poſtea & hoc qñ nulli caſui ſeruit, vt quando iungitur ablatiuo. Verg. Poſt mihi non ſimili pæna cõmiſſa luetis. Sal. Vbi periculum aduenit inuida atq; ſuperbia poſt fuere. Cũ ablatiuo. Ver. lib. vj. Ille admirās venerabile donũ Fatalis virgę lõgo poſt tempore viſum, quod ſi per ſe proferatur vel prępoſtere habet accentum acutum. In verſu vero grauem.

¶Poſtq̄ aduerbium tẽporis. Sal. poſtq̄ cõſulueris mature opus eſt facto. Interdũ ponitur pro qm̄. Terẽ. in adel. poſtq̄ poeta ſenſit ſcripturā ſuā ab iiquis obſeruari. Ver. poſtq̄ nos Amaryllis habet, Galathea reliquit. nec mirũ quia vt Dona. ait reciprocum eſt quoniam ꝓ poſtq̄. Plau. in Aul. Is quoniam moritur ita auido ingenio fuit.

¶Poſtea cõponit̃ ex poſt & ea. Vñ & ꝓducit a ſicut alia cõpoſita Interea preterea ꝓpterea. Sal. poſtea piſo ĩ citeriorem Hiſpaniam quæſtor propretor miſſus eſt. Similiter poſteaq̄ vna dictio eſt ſicut & poſtquā. quę cõnexiuę particulę ſunt. Cice. plāco. Et abfui ꝓficiſcẽs in Gręciā, & poſteaquā de meo curſu reipub. ſum voce reuocatus. nũq̄ per. M. Anto. quietus fui. Sic enĩ dictis ſequentia copulantur. Aliqñ inter poſtea & q̄ interponit̃ vero & ſigni. Sed poſtea. idẽ Appio. poſtea vero q̄ ita cœpi.

✥Poſtergo poſthabeo, teliquo, poſtpono, & quaſi poſt terga iacio a quo poſtergator & poſtergatio. Cc

¶Poſterus, a, ũm, qđ aliquid ſequitur, vt poſtera dies. i. ſequẽs Ver. li. iiij. Poſtera phœbęo luſtrabat lumine terras. Aliqñ poſterꝰ dicit̃ q poſt nos futurus eſt. Vñ poſteri & poſteritas. Huiꝰ cõpatiuũ ẽ poſterior, & ſuperlatiuũ poſtremꝰ. i. vltimꝰ. poſteri pedes q poſt primos ſũt. Hic cõponit̃ p̄poſterꝰ quaſi puerſꝰ & ĩuerſꝰ. Cic. Caſſio. Prępoſteros habet tabellarios, etſi me qdẽ ñ offendunt, ſed tñ cũ a me diſcedunt flagitant litteras, hoc eſt qui poſt alios venire debẽt, priores alijs q p̄miſſi fuerãt veniunt Qui. Prępoſtera res occidere, deĩde erubeſcere. Prępoſtera libido dicitur vitiũ Sodomiticũ. Et p̄poſteros hoĩnes libidinoſa cupiditate vocat. Iul. Firmicus, qui & pędicatores vocantur. ¶Poſterius tardius vel ſecundo. Qñq; ẽt minꝰ. Plau. ĩ Aſi. poſteriꝰ iſta dicis q̄ credo tibi

¶Poſteriora dicũt̃ quę a vultu auerſa ſunt. Vñ eſt illud poſteriora mea videbis.

¶Poſteritas ſignifi. poſterũ ſeculũ, ſiue hoĩes qui poſt naſcentur. Cic. in Lęl. Quo in genere ſperare videor, Scipionis & Lælij amicitiā notam poſteritati fore.

¶Poſtremo aduerbium ſigni. finaliter, vltimo loco tan Sal. Poſtremo omnibus modis pecuniā trahũt. Dicitur & ad poſtremũ. In poſterũ vero ſignificat in futurũ tempus Quin. li. j. Multa linguę vitia niſi primis eximantur annis inemendabili in poſterum prauitate durantur,

✥Poſtremitas pro extremitate capitur. Cc.

¶Poſtremiſſimus veteres pro poſtremo dixerunt. Cc.

¶Poſtfero pe. cor. poſtpono. Pli. li. ij. Gebẽna & vrbibus & agrorũ cultu, virorum morumq; dignatione, amplitudine opum, nulli prouinciarnm poſtferenda.

¶Poſthac dictio compoſita ſicut ante hac, & ſignificat deinceps in futurum, ſiue poſt hoc tempus. Terenti. in Andri. Poſthac quas faciet deintegro comœdias.

¶Poſthabeo poſtpono. Terẽ. in Pho. Nam omnes poſt habui mihi res ita vt par fuit.

¶Poſthumꝰ pe. cor. ex poſt & humꝰ cõponit̃, qui poſt mortẽ parẽtis natꝰ eſt, q̄ſi poſthumatũ & ſepulcũ. Plau. in Au. poſt mediā ætatẽ q mediā ducit vxorẽ domũ ſi eā ſenex aurũ p̄gnātẽ fortuito fecerit, qd dubitas q ſit paratũ nomẽ puero poſthumus Dr̃ & poſthu. a, um. ꝓ futuro & ſequẽti & poſtero. Vñ Apul. poſthumā ſpẽ dixit. Ver. li. vj. Tua poſthuma ꝓles. Fuit & poſthumꝰ nomẽ viri. Hor. lib. ij. car. Heu heu fugaces poſthume labũt̃ anni.

¶Poſticũ & poſticꝰ pe. ꝓ. a poſt ſtādo ꝓ oſtio in poſteriore parte ędiũ. Plau. in Tri. Aliud autẽ poſticũ ędiũ noſtrarum. Veteres tñ etiā viciniũ habitantẽ ad poſteriorẽ partem ędium ſic appellarũt. Hora. Atria ſeruantẽ poſtico falce clientẽ. Et oſtiũ ipſum poſtica fœmi. genere dicitur. Cuius diminu. eſt poſticula. Apul. Per quandā breuem poſticulā introuocat me. Ammianus, per poſticam ingreſſus refertam, inueni cõfluẽte ex finitimis virili & muliebri ſexu. Poſtica etiā Augurũ eſt, vt inqt Ser. Augures deſignant ſpatia lituo & eis dant noſa, vt prima pars dicat̃ Antica, poſterior poſtica Dexterā quoq; ſicuti ſcribit Feſtus anticam, ſiniſtram poſticam dicimus. Sic etiam ea cæli pars que ſole illuſtratur ad meridiẽ. Antica noīatur. q̄ ad ſeptẽtrionẽ poſtica. Rurſus quę diuidũt in duas partes oriẽtẽ atq; occidentem. Antica & poſtica dñr. Itẽ poſtica linea in agris diuidẽdis quę ab oriẽte in occidentem ſpectat. omnia deniq; quę poſt nos ſunt poſtica dñr. & quę ante nos Antica Inuenit̃ etiā poſticus a, um. Perſi. poſtice occurrite ſannę. hoc eſt irriſioni facte a parte poſteriore. Auſo. poſtico vulnere foſſor.

¶Poſtero as Palladiꝰ Oliua cum varia cœpit eſſe, colligitur, Nā cũ tota nigreſcet, qđ ſpecie merito poſterauit fundendi vbertate compenſat.

¶Poſticulum dimi. Plau. in Tri. Poſticulũ hoc recepit cum ędes vendidit. Poſticula diminutiuum a poſtica. de quo in dictione poſticum.

¶Poſtis gñis maſ. a poſt deducitur, & ſignificat valuam oſtij, ſiue latꝰ portę dictꝰ ꝙ poſt fores ſtet. Ver. Hęrẽt parietibus ſcalę, poſteſq; ſub ipſos Nituntur gradibus.

¶Poſtilena a poſt & ſtādo. ꝙ ſtet a p̄te poſteriori. Eſt ei incuruum lignum ſiue craſſius lorum quod ſub iumenti cauda ponitur. Plautus. Ita te a gerunda aqua curuũ faciam, vt poſtilena poſſit ex te fieri. Hinc per contrariũ Antilena quia pectus cingitur.

¶Poſtliminiũ ex poſt & limina cõponit̃. Quęcũq; enĩ a nobis alienata ad hoſtẽ pueniũt, cũ a noſtro limine exierint, ſi poſt ad idẽ limẽ reuertāt̃, poſtliminio tedeũt. Feſtꝰ. Poſtliminio receptꝰ eſt ſi q extra limina, hoc ẽ termi nos ꝓuincię captꝰ fuerat, rurſꝰ ad ꝓpria reuertit̃, Paul. Iuriſcõſ. poſtliminiũ ẽ iꝰ amiſſę rei recipiẽdę ab extraneo & in ſtatũ priſtinũ reſt ituẽdæ, ĩter nos & liberos pp̄los regeſq; moribꝰ ac legibꝰ ꝯſtitutũ. Nā qđ bello amiſimꝰ aut etiā circa bellũ, hoc ſi rurſus recipiamꝰ, dicimꝰ poſt liminio recipere id qđ naturali æquitate ĩtroductũ ẽ, vt q p iniuriā ab extraneis detinebat̃, is vbi ĩ fines ſuos rediiſſet priſtinũ iꝰ ſuũ reciperet. Sũt q ex aduerbio poſt vi noīs interp̄tāt̃ reliquā vocabuli p̄tẽ ſolũ additamentũ oſtẽdẽtes tanq̄ liminiũ nihil ſignificet ſicuti tulliũ ſupplementũ eſt in meditullio poſtliminio quietis apud Apul. ſignifi. poſt quietẽ. Nā reuerſio q̄dā poſtliminij vocabulo ſignificat̃ quia ſemp poſt id qđ retro relinquit̃. poſt liminio mortis. i. reuerſione a morte & poſt mortem.

¶Poſtmitto. Cic. pro Cęlio. Quod in alicuiꝰ agreſtis periculo non poſtmitteret id homo eruditus in inſidijs doctiſſimi hominis diſſimulandum putaret.

¶Poſtmodum pe. cor. ex poſt & modũ ſignifi. poſtea ſiue poſtremo, quaſi poſtmodũ rei datũ. Liui. lib. j. Sæpe ex iniuria poſtmodum exortā gratiā. Dr̃ & poſtmodo. Idem lib. iiij. Si ardeates ſua tẽpora expectare velint arbitriũq; ſenatui leuandę iniurię ſuę permittant, fore vt poſtmodo gaudeant ſe ita moderatos.

¶Poſtomis idis. ĩſtrumẽtum ligneũ ſeu ferreũ ꝙ ad cohibendā equorũ tenaciā naribus vel morſui imponitur, Lucil. Poſtomides huic de naribus ingentes pendent,

✥Poſtuorta dea erat Romanorũ q̄ futura ꝓſpiceret. Cc.

¶Poſtridie & pridie cõpoſita ſũt & diuerſa. De pridie. Gel. lib. x. Die priſtini eodẽ mõ dicebat̃, qđ ſignificabat die priſtino. i. priore, ꝙ vulgo pridie dr̃ cõuerſo cõpoſitionis ordine q̄ſi priſtino die. Feſtꝰ vero cui magis accedendũ puto ꝯpoſitionẽ pridie āteq̄ eſſe inuit, cũ ait priuignꝰ dictꝰ eſt ꝙ anteq̄ mater ſecũdo nuberet eſt ꝓgenitꝰ. pri enĩ antiq ꝓ p̄ dixerũt. pridie igr̃ ex prę & die cõpoſitũ priori ſiue p̄cedenti die, ſiue die vno āte ſignificat, poſtridie vero poſtero die, ſyncopatũ enĩ ẽ. Lact. li. v. de vtroq; exẽplũ poſuit, & loquit̃ de Carneade. Is cũ legatus ab Atheniẽſibꝰ Romā miſſꝰ eſſet, diſputauit de iuſtitia copioſe audiẽte Galba & Catone Cẽſoribꝰ maximis tũc oratoribꝰ. Sed diſputationẽ ſuā poſtridie contraria diſputatione ſubuertit & iuſtitiā q̄ pridie laudauerat ſuſtulit. Plau. in Sti. Qui põt mulieres vitare vitet, vt quotidie pridie caueat ne faciat ꝙ pigeat poſtridie. pridie igr̃ priori die ſiue p̄cedẽti die ſigni. vt etiā apud Catonẽ li. de re ruſt. Si quẽ purgare voles p̄die ne cœnet. Poſtridie vero poſtero die. Nec poſt tres dies vllo modo ſignificat, vt Catonis exẽplũ aptiſſime demõſtrat, q eodẽ li. ſic ait. Oleũ viride ſic facito, oleā q̄ primũ ex terra tollito. ſi inquinata erit tollito a folijs, & ſtercore purgato, poſtridie aut poſt tertiũ diẽ quā lecta erit facito. Non enĩ adiecíſſet diẽ tertiũ ſi poſtridie poſt tres dies ſignificaret, niſi ꝙ poſtridie ſecũdus ſeu ſequens dies eſſet eiꝰ diei qui p̄ceſſit, ꝙ oſtenditur etiā ex hoc ꝙ eius diei appoſitũ, tā pridie q̄ poſtridie inuenit̃. Cic. Lentulo. Ad duodecimũ calẽdas Februarij dũ in ſenatu pulcherrime ſtaremus, ꝙ iā illā ſententiā Bibulli de tribꝰ legatis pridie eius diei fregeramus. i. p̄cedenti die eius diei, hoc ẽ duodecimi Cęſar lib. ij. Poſtridie eius diei Cæſar p̄ſidio vtriuſq; caſtris ꝙ ſatis eſſe viſum eſt reliquit. i. ſequente ſiue poſtero die eius diei q p̄ceſſit. Aliqñ eis genitiuꝰ iũgit̃. vt pridie ſiue poſtridie calen. nonaũ iduũ & poſſeſſiue iungitur. Nonnunq̄ accuſatiuus apponitur. Cic. Appio pridie nonas Iunias cũ eſſemus Brũduſij. Et reſoluitur die p̄cedenti nonas, ſiue die ante nonas. Liui. etiam poſtridie idus rebus diuinis ſuperſederi iuſſum. Quo itẽ modo poſtridie calen. dr̃. i. die poſt calen. Etiā aliter accuſatiuo iungũtur. Ci. ad Atticũ. Pridie cõpitalia memẽto interdum pridie & poſtridie ſequit̃ q̄ vt pridie q̄ ĩtres patriam ſacrificium facito. Liui. ii. Nā cũ pridie q̄ legati ad Tarquinios ꝓficiſcerentur & cœnatum forte apđ Vitellios eſſet, coniuratiq; ibi remotis arbitris multa inter ſe de nouo vt fit conſilio egiſſent ſermonẽ eorum ex ſeruis vnus excœpit qui iam antea id ſenſerat agi, quod ſic exponitur die p̄cedenti anteq̄ legati ad Tarquinios ꝓficiſcerentur. Similiter illud Sueto. in Cęſa. Et pridie quā occideret̃ in ſermone nato ſup cœnā apud M. Lepidũ quiſnā eſſet finis vitę cõmodiſſimus repentinũ inopinatumq; pretulerit Quo etiam modo intelligitur illud ĩ Canone miſſæ, Qui pridie q̄ pateretur. i. qui precedẽti die anteq̄ pateretur, nõ aũt quo ſicut valla interpretatur, co ſententiæ repugnare videretur. Similiter poſtridie quā pater mortem obijt epulum id eſt poſtquam mortem obijt poſtridie epulum feci, vt dies mortis luctui ſeruiat poſtera vero epulis. Non autem poſtridie quo pater mortem obijt epulum feci, ꝙ neque orationi neq; ſenſui cõuenit. Nā poſtridie aliũ diẽ exigit p̄cedẽtẽ In iſto vero exẽplo nullus alius dies p̄ceſſit, Ergo quam ꝓ poſtquam exponendũ eſt, vt poſtridie ſequatur ipſũ quo pater mortem obijt. Similiter pridie quam vxorem duxero nauigandũ eſt mihi, Si qua ꝓ quo ſumatur non recte fiet interpretatio. Igitur neceſſario q̄ ꝓ poſtq̄ non ꝓ quo ſumendum ẽ niſi q̄ ꝓ hoc modo ſumamus, nõ tñ vt capiamus eo poſtridie epulũ factũ quo pater mortem obijt neq; eo poſtridie quo vxorem duxero nauigandũ eſt mihi. Sed ſic, poſtridie, i. poſtero die ab eo quo pater mortem obijt epulum feci. & poſtridie ab eo quo vxorem duxero nauigandũ eſt mihi. Et valla ita intellexit. Hoc modo ſumenda ſunt pleraq; Liuij exẽpla, vt lib. iii. anno trecẽteſio altero q̄ cõdita roma erat iterũ mutat̃ forma ciuitatis a ꝯſulibꝰ ad decẽ viros. Et li. iiij. dictator exercitu victore domũ reducto die octauo q̄ creatꝰ erat. Hic q̄ ꝓ quo exponit̃. i. octauo die ab eo quo creatꝰ erat. Et illud q̄ cõdita roma erat. i. ab eo quo cõdita Roma erat. Qđ etiam ꝓ poſtq̄ ſumi põt poſſũt tñ Vallę exẽpla breuiꝰ exponā vt q̄ ꝓ cũ ſumat̃ hoc mõ. q̄ ꝓ cũ pater mortẽ obijt epulũ feci poſtridie. Et q̄ ꝓ cũ vxorẽ duxero nauigādũ eſt mihi poſtridie. Illud autẽ Cicerõis ad Tironẽ Menādrius poſtridie ad me venit q̄ expectarẽ, pro cũ omnino ſumitur nõ pro poſtq̄, neq; ꝓ anteq̄, neq; ab eo quo. hoc mõ Menādriꝰ q̄. i. cũ die p̄cedẽti eũ expectarẽ, venit ad me poſtridie. Vñ recte ſequitur. Itaq; habui noctẽ plenā timoris. i. noctẽ quę ipſum diem p̄cedẽtem inſecuta eſt & interceſſit ĩter poſtridie hoc eſt ſequẽtẽ diẽ & ipſun diẽ p̄cedẽtẽ. A pridie fit pridianꝰ, a, ũ qđ eſt pridie alicuius diei. Sue. in cato, Marcẽte adhuc ſtomaco pridiani cibi. A poſtridie poſtridianꝰ q poſtridie alicuiꝰ diei, ſicut poſtriduanꝰ q poſt idus eſt, Sed abutimur pro poſtriduanꝰ Craſtinus, pro pridianus Heſternus.

✥Poteſtam pro poteſtate veteres vſurparũt. Plau. Neq; deſidiæ in ocio operam dediſſe, neq; poteſtam ſibi fuiſſe a deo arte cohibitum eſſe a patre. Cc.

¶Poteſtas multa ſignificat, vt Plau. iqt Nā in pſõa magiſtratuũ ĩperiũ Et a poſſum fit. In pſõa liberoꝝ patriā auctoritatẽ In perſona ſeruorũ dñium. Ad cũ agimus de

noxę deditione cũ eo q ſeruũ nõ defendit,p̃ſẽtis corporis copiã & facultatẽ. Poteſtates igr̃ principes potentes dñr quos græci Dynaſtas vocãt. & hi qui magiſtrat⁹ gerũt, & habẽt merũ ĩperiũ hoc ẽ gladij poteſtatẽ ad aĩaduertẽdũ in facinoroſos hoĩes, & iudicijs p̃ſunt. Vñ non ĩepte p̃tores vrbis vulgo nũc poteſtates dñr. Sue. ĩ Clau. Iuriſdictionẽ de fidei cõmiſſis quotãnis & tñ in vrbe delegari magiſtratib⁹ ſolitã, ĩ ꝑpetuũ atq; etiã ꝑ ꝓuincias poteſtatibus demandauit. Apul. Sed iuſſit poteſtas officialem ſuũ magna ſeueritudine coerceri. Pli. pĩgue Draconis in pelle Dorcadũ neruis ceruinis ad alligatũ in lacerto victoriã iudiciorũ cõferre exiſtimãt, primũ ſpõdylũ adit⁹ poteſtatũ mulcere. Et poteſtas ponit̃ ꝓ conſilio & ratione. Vñ exire aliquẽ de poteſtate dicimus mẽtis impotem fieri, vt apud Cic. lib. iiij Tuſcu. Iratos proprie dicimus exiſſe de poteſtate id eſt de mente.

✤ Poteſſum. i. poſſum. Tere. At pol ego amatores audieram mulierum eos eſſe maximos. Sed nihil poteſſe. Cõnel. Crediderim poteſſe vetuſto more legendum. Tamẽ quotquot legi codices poſſe habent.

¶ Potentatus us. poteſtas.

¶ Potẽs tã ꝑticipiũ q̃ nomẽ ĩuenit̃, a poſſum. Sed qñ participiũ eſt, tẽpus ſignificat & actõ iungit̃ noĩm, vel infinitiuo, nec cõparationẽ accipit, vt potens pugnare, vel potens bella facere. Qñ vero nomen caret tẽpore & genitiuo iungitur, vt potens maris, & comparationem accipit, vt potentior, hui⁹ cõtrariũ impotẽs qui nõ poteſt. A quibus potentia & impotentia, potenter & impotenter. Differũt aũt ſcd̃m Priſcia. potentia & poteſtas. ꝙ poteſtas magna ꝓ vi accipit̃ potẽtia ꝓ dñatione, Hic oĩpotẽs Armipotẽs Bellipotẽs q armis & bello potẽs eſt. Viri potens mulier q̃ coire cum viro per ætatem poteſt.

✤ Potidea vrbs Aemathiæ ſiue macedoniæ. Cc.

✤ Potinam dixere a potando. Cc.

¶ Potis & pote Vide in dictione Cõpos. Pote volo poſſum velle, potis ſum poſſum. ♁ Potis eſt poſſibile eſt & potis potẽs eſt, potis, & pote, adiectiuum, a quo pote aduerbium vt qui pote, vt pote.

¶ Potior & potius cõparatiua, ꝓ melior, & melius, quaſi potẽtior, & potẽti⁹, & potiſſimũ ſuperlatiuũ & potiſſime aduerbia q̃ ſignificant magis & maxime. Differũt autem potius & potiſſimũ ſeu potiſſime, ꝙ potius ad duo tñ potiſſimũ ad plura referr̃. vt quẽ potius inſtituã hęredem Fabiũ an Luciũ? Aut quam natarũ potiſſimũ erudiam ſi multę ſint. Inuenitur tñ qñq; potiſſimũ referri ad duo Cic. Quãq̃ prẹſtat honeſtas incolumitati, tñ vtri potiſſimum conſulendum ſit deliberetur.

¶ Potior iris. & poteris a potis deducitur, tã tertię quã quartę coniugationis eſt. In ĩfinitiuo tñ & ꝑticipio quartam ſequitur. Verg. Vi potitur, quid non mortalia pectora cogis Oui. Tuq; tuis armis nos te poteremur Achille Eſt aũt potiri tenere & quaſi in poteſtate habere. & ſic fere ſemꝑ cum genitiuo conſtruitur. Sal. Cui fatũ foret vrbis potiri. Aliqñ eſt obtinere & in poteſtatem vendicare, & tunc abltõ iungitur, vt Cæſar tandem potitus eſt Gallia. Aliqñ frui. Sic etiam cũ abltõ & nonnunq̃ cũ accuſatiuo cõſtruitur. ſed raro. Cic. Quod ſi his voluptatibus bona ętas fruitur libentius primum paruulis fruitur rebus vt diximus, deinde ijs quibus ſenect⁹ etiam ſi nõ abunde potitur, non omnino caret. Teren. in Adel. Patria patitur commoda.

♁ Potnia candida græce ποτνία Aratus potnia Maia. i. candida.

¶ Poto as aui. & potus ſum potatũ & potũ ſignificat bibo. Hiero. Nõ ambigo multos fore qui de turbulẽto magis riuo q̃ de puriſſimo fonte potare malint. Terẽ. in Hecy. Quid ais? cũ virgine vna adoleſcẽs cubuerit plus potus? Eius cõpoſita ſunt Appoto, ꝙ multũ poto. Plau. in Cur. Poſtq̃ cœnati atq; appoti talos poſcit ſibi in manũ, prouocat me in aleam, vt ego ludã. Cõpoto ſimul poto. Vnde cõpotatio quam gręci ſympoſium dicunt, Epoto potãdo exhaurio. Perpoto valde poto. p̃poto antepoto Et habent pen. produ.

¶ Potus a, um. in vtraq; ſignificatione ſumit̃ ꝓ eo q potauit. Ouid. lib. iiij. Faſ. pompa ſenem potum pota trahebat anus. Idem in eodem. Clauiger & tãto eſt Albula pota deo. Iuue. E potaq; flumina medo Prandente. Ibi accipitur actiue Paſſiue autem ab Ouid. lib. xv. Meta. Nocte nocent potę ſine noxa luce bibuntur..

¶ Potus us, idem ꝙ potio, quãuis ſint qui diſtinguant dicentes potum eſſe vini aquę & huiuſmodi, potionem a medicis ægrotantibus dari. Sed Cicero potionem pro potu accipit libro Tuſc. cum ait. Quid ꝙ ne mente quidem recte vti poſſumus multo cibo & potione repletir̃ Et in Catone. Tantum cibi & potionis adhibendum vt reficiantur vires non opprimantur.

♁ Potamentum idem ꝙ potatio. Augu. lib. de Mira. ſa. ſcri. idem populus in deſerto, ſitiens potamenti refocillationem poſtulauit.

♁ Poterium a gręcis dicitur quod nos poculum dicim⁹.

✤ Potitidion pocillum. Cc.

¶ Potorium vas quod ad potum deputatum eſt. Plini. Mille conuiuas totidem aureis potorijs.

¶ Potorius a, um, quod ad potandum pertinet. Vñ dicimus vaſa potoria, ſicut vaſa eſcaria.

¶ Potito as, pe. cor. cõſuetudinẽ potãdi habeo. Eſt eñ frequentatiuũ. Plaut. in Amp. Nunc tibi hanc pateram q̃ dono mihi illic ob virtutẽ data eſt Pterela rex qui potitauit, quam ego mea occidi manu.

¶ Potiono as, potionẽ p̃beo cuius paſſiuũ eſt potionor, Sue. de Cali. Creditur potionatus a Ceſonia vxore amatorio quidẽ medicamẽto, ſed qd̃ in furorẽ verterit. Hie. ad Dama. Accipe calicẽ meri hui⁹ de manu mea, & potionabis omnes gentes ad quas ego mittam te.

¶ Potitius a potando cognominatus eſt qui Herculi ſacra faciebat. A quo potitia familia Erat & altera familia pinnariorum quę Herculi ſemper ſacrificaret.

♁ Potnia vrbs in bœtia nõ lõge a thebis vbi glauc⁹ ſiſyphi filius & meropes habuit equas quas cõſueuerat hũana carne alere quo cupidius in hoſtem irruerent ipſum autem cum alimenta defeciſſent deuorauerunt.

♁ Inde dict⁹ potnides nec non quadrigę quib⁹ vtimur.

P ANTE R

PRę ꝑpoſitio q̃ tã ſeparata q̃ ꝯpoſita vbiq; diphthõgat̃. Separata quidẽ abltõ deſeruit, & qñq; ſignificat ꝓ ſiue ꝓpter. Apul. Pręluxuria cũcta ꝓfuderat. qñq; ſigni. añ, ſiue de loco dicat̃, ſiue de electiõe. Et mõ abſolute ponit̃. Teren. I pręſequar. Mõ cũ actõ. Liui. lib. j. Prope tyberĩ fluuiũ qua præ ſe armẽtũ agẽs nãdo traiecerat. Modo cũ abltõ. vt pręoculis. i. ante oculos. Aug. lib. ij. con. Ambitio qd niſi honores q̃rit & gloriã, cũ tu ſis pręcũctis honorãd⁹, vnus, & glorioſus ineternũ. pręcũctis. i. añ cũctos, vel q̃ cũcti. Interdũ ponit̃ ꝓ reſpectu ſiue ad cõparationẽ. Terẽ. in Eu. Hic ego illũ cõtẽpſi p̃me. i. ad cõparationẽ mei. Liui. ꝑuã Albã pręea vrbe q̃ cõderetur fore. Nonnunq̃ ꝓ ab. Teren. in And. p̃ ſtudio dũ efficias ꝙ cupis. i. ab ſtudio. Idẽ ĩ Eu. Vt fit, miſera p̃ amore. Itẽ ꝓ extra, ſiue excepto vel excepta. Gel lib. j. Pręq; ſe vno cęteros oẽs lĩguæ atticę prĩcipes, gentẽq; omnẽ togatã, quodcũq; nomẽ latinũ rudes eſſe atq; agreſtes p̃dicabat. Terẽ. Extra vnã ãcillã dixit. Itẽ ꝓ reſpeei⁹. Plau. in pſa. Immo res omnes relictas habeo p̃ ꝙ tu velis. Cõpoſita ſignificãt añ vel pri⁹, vt p̃pono p̃fero. Aliqñ ſuꝑ, vt p̃fect⁹ p̃ſideo. Aliqñ valde vel mirum in modũ, ſiue p̃ter modũ, vt p̃clarus p̃celſus, & magis auget q̃ per. Iungiturq; cũ aliquib⁹ dictionib⁹ cũ quib⁹ nõ iũgitur p, vt p̃potẽs, p̃celſus, p̃lat⁹ p̃clar⁹, pręfulgens p̃diues, pręduleis, pręduruṡ, præcultus, pręlargus, prælongus. Nã prælõg⁹ homo & pręlõga oratio ea dr̃ quę enormi longitudine eſt, Prępotens, præcelſus & ſimilia maiorẽ in modũ potẽs cælſuſq;, & quaſi præter modum moremq; aliorũ potẽs ac cælſus. Significat quãdoq; etiã ante tempus ſiue pręter morem aliorũ, vt pręcox vua, pręcox ingeniũ, Itẽ ſignificat non ſiue nõdũ, vt in pręmaturus. Aliqñ ſuperuacue ponitur, vt pręmorior p̃cingo quę ſignificãt ſicut eorum ſimplicici. A pręfit p̃ter quo modo a ſub ſubter, in inter, pro propter.

¶ Pręacuo prius acuo. Cato de re ruſtic. Vitẽ teneram preacuto obliquo iter ſe medullã cũ medulla cõponito.

¶ Pręaccipio ante accipio a quo p̃acceptio figura quę pręſumptio a noſtris, a gręcis vero ꝓlepſis dicitur, cum poeta aliquid præcipit ad eãq; ſub ſequitur qualitatem.

¶ Prębeo ex pręe & habeo abiectis a & h, ſigni. do, exhibeo, nam qui aliquid pręcbet id pręhabere ratione dicitur. Aliqñ ſigni. oſtendo. Teren. in Adel. Seruũ haud illiberalẽ pręcbes te. id eſt in te oſtendis factis probans.

¶ Pębia veteres remedia dixerũt, ꝙ ægrotãtib⁹ p̃beãt̃

✤ Præbirere. Plu. pro perire vſurpauit. Cc.

¶ Præcaluus, caluus in anteriore parte capitis. Sue. de Galba. Statura fuit iuſta, capite præcaluo.

¶ Præcarus nimis ſiue multum carus. Teren. in Phor. Quãtũ opus eſt tibi argẽti? eloquere. Sole trigita minę Triginta? haud præcara eſt Phedria. Iſthęc vero vilis ẽ

¶ Pręceps locus altus vnde quis poteſt præceps dari. Verg. Turrim in pręcipiti ſtantem ſummiſq; ſub aſtra. Eductam tectis. Et pręceps homo dicitur qui ſine conſideratiõe aut modo quid agit, & quaſi rem præoccupat Vnde pro nimis feſtino poni ſolet. Vergilius. Præcipites atra ſeu tempeſtate columbæ. Pręcipites palmites apud Colu. ſunt qui de honortinis virgis enati in duro alligantur, hi, vt in lib. vj. idem ſcribit plurimũ fruct⁹ ferũt ſed plurimũ matri nocẽt. Itaq; niſi extremis ramis, aut ſi vitis arboris cacumen ſuperauit præcipitari palmitem non oportet, ſunt qui pręceps a caput per compoſitionem deriuent quod quanuis non abnuam, tamẽ etiam a capio dici videtur ꝙ anceps cum am pręcpoſitione compoſitũ a capio Feſt⁹ dici velit. Sed tñ proprie pręceps a caput. Vnde & biceps triceps, Caput vero a capio fit

¶ Pręcipitiũ locus pręruptus, vñ pręcipitari facile põt

¶ Pręcipito in pręceps deijcio, ĩ cõſiderate ago, a cu⁹ participio fit præcipitãter qd̃ ſignificat inconſiderate.

¶ Pręcedo añ cedo, vt nox p̃ceſſit, dies appropiquauit.

¶ Pręcido pe. ꝓ. ex pręe & cędo, quod eſt ferio percutio incido ſignificat ante cędo.

¶ Pręcidaneus a. um, vt pręcidanea agna, q̃ ante alias cędebat̃, pręcidanea porca quã ĩmolare erant ſoliti antequã nouã frugem pręciderẽt, ſiue guſtarẽt, Aliqñ pręcidere eſt excidere ſeu ſimpliciter cedere. Hi in Exo. Pręcide tibi duas tabulas lapideas inſtar priorũ. Poſtea ſequit̃. Excidit ergo duas tabulas lapideas quales ãtea fuerãt Idẽ li. ij. reg. Et pręcidit veſtes eorũ medias vſq; ad nates. Et pręcidere dicit̃ de re obſcœna, hoc eſt marẽ intra podicẽ coeundo labefactare, quẽadmodum pædicare eſt puerũ inter femora fœdare. Mart. Pręcidi gaudes pręciſus Nęuole ploras.

♁ Pręcidi os dicitur cum bene pulſatur. Sene. li. natura. iiij. Qui me vſque ad mendacia hæc leuiora in quib⁹ os præcidi non oculi erui ſolent credulum præſto.

¶ Pręciſ⁹ dicitur pars carnis viſcerum hoc eſt circa qd̃ viſcera inuoluta ſunt, ꝙ oras circunciſas habeat. Lucil. Illi præciſo atque epulis capiuntur opimis, Nam omaſum dicitur inteſtinum pingue.

¶ Pręcipuus a, um, a præcipio pro ante capio, quod añ capitur quaſi ante oĩa, ſiue præuẽtis omnibus. Hinc aduerbiũ præcipue qd̃ eſt ante alia. Non autẽ ſpecialiter vt multi indocte interpræctãtur ſicut in pręſertim. Cic. Curioni. Non mihi tam mea ſalus chara fuit in qua præcipue ſum ab illo adiutus quam pietas erit in referenda gratia iucunda, id eſt ante alios.

¶ Præcello is, vide in dictione Cællo.

¶ Prœcino is, pen. cor. pręcinui præcentum, ante cano prædico pręduuino.

¶ Pręcentio modulatio illa vocum q̃ ante initium cantus fieri ſolet quaſi preludium. Gel. Tibicines inter exercitum poſiti canere inceptabant ea p̃centione trãquilla ad quãdam militaris muſicę diſciplinam vis & impetus militum ne ſparſi diſpalatiq; proruerẽt, cohibebatur qua ꝓpter & exordiũ ſiue initiũ, ſiue principiũ, ſiue ꝓloquiũ, ſiue antiloquiũ quidã pręludiũ alij precentionem vocauere, ad ſimilitudinẽ gręcorũ qui id ꝓœmium nominant, propterea ꝙ οἴμη cantus eſt.

¶ Pręcentor qui canendo pręcedit, ſicut preſultor qui ſaltantium choream ducit.

¶ Pręcipio præ & capio ſignificat añ capio p̃uenio pręoccupo. Verg. Cogite oues pueri ſi lac p̃ceperit ęſt⁹. Vt nuꝑ fruſtra p̃ſſabim⁹ vbera palmis. Cicero lib. ij. offi. p̃cipiã oratiõe benigna multitudinis aĩos ad beniuolentiã alliciant, milites blando ſermone deliniant. Item p̃cipere eſt ante videre. Vergi. Oĩa p̃cepi atq; animo mecum ante peregi. Itẽ pręcipere iubere. Et ꝑtinet ad eos q̃ curam aliorũ gerũt & qui alijs p̃ſunt. Hic pręcepta pro iuſſis. Sal. in Iug. Micypſa pater me⁹ mihi pręcepit. Itẽ p̃cipere monere. ĩſtruere. Vñ pręceptores, artiũ magiſtri quorum placita pręcepta & pręceptiones dicuntur.

¶ Pręcepto as, frequẽtatiuũ ſignificat ſępe pręcipio.

¶ Præceptũ & nomẽ, & participiũ eſſe poteſt. Nomen ponitur pro iuſſione. Vñ decẽ legis pręcepta, & aliquã do ꝓ diſciplina, ſiue documẽto & q̃ſi regula quadã bene viuendi, vt cũ præcipitur quid vir vxori, quid vxor viro debeat, aut pro documẽto tradito aliquã artem percipiendã, participiũ modo ſignificat ãte captũ. Liui. libro primo. Tempore illi pręcepto. Cic. li. iii. tuſ. Hęc cogitã tem fore beatum pręſertim ſi & ante pręceptis bonis cõtentus eſſet nec mortẽ, nec deos expaueſcere, id eſt pręguſtatis & ante captis, modo iuſſum, vt præceptum eſt tibi ne diſcedas.

✤ Præclamo anteclamo. Vnde pręclamito, ex quo pręclamitatores dicebantur qui flaminem Dialẽ hoc eſt ſacerdotem Iouis antecedebant, clamentes vt homines ab operibus abſtinerent, quia ei opus facientem videre irreligioſum videbatur. Cc.

¶ Pręcones a precinendo dicti ſunt q̃ſi pręcanes qd̃ ante canent & annunciant qd̃ eſt faciendum, vel vt inquit Priſ. a p̃. i. valde canendo. Sunt enim qui iuſſu magiſtratus publice aliquid ore denunciant, qui auctionem faciebant & qui audientiam in theatris indicebant, Vergi. li. v. Victorem Aeneas pręconis voce Cloanthum Declarat. Et pręcones laudum noſtrarum qui res a nobis geſtas laudando diuulgant, hos quoq; Curiones vocatos legimus.

¶ Præconiũ ipſa præconis vox. Sue. de Nerone. Et p̃conio vbique cõtẽdit. ſed qñ a præcone res geſtæ etiã pronũciari ſolent, ideo qñq; pro laude, fama & gloria ſumitur a genealogia virtutis corporis & fortune. Vñ Iſocrates de laudibus Buſiridis, περὶ μὲν ὅσην τῆς βουσίριδος εὐγενείας τίς οὐκ ἂν δυνηθείη ῥᾳδίως εἰπεῖν. i. de Bruſiridis nobilitate quis non poſſet facile dicere.

¶ Pręconius, a, um, a ntepe. produ. quod eſt præconis vt ſub voce pręconia.

¶ Pręcognitus ante cognitus. quamuis raro pręcognoſco reperiatur. Plãcus. Quod ſi latro pręcognito noſtro aduẽtu rurſus in Italiam ſe recipere cœperit.

¶ Pręcordia mẽbranę que exta ſeparant ab inferiore viſcerum parte dicta quia cordi prætenduntur, vt Pli. li. xi. ſcribit, & a gręcis phrenes dñr. Itẽ q̃ gręci Hypocõdria dicũt a poetis & medicis latinis p̃cordia appelãt̃ Celſ⁹, periculoſũ eſt etiã poſt aquatũ morbũ febrẽ oriri vtiq; ſi p̃cordia in dextera ꝑte dura manſerit. Et p̃cordia vno nomine exta in homine vocantur.

¶ Præcox, cis pe. cor. generis oĩs, qd̃ & p̃coquus, a, ũ, Mart. Vilia maternis fueramus p̃coqua ramis. Nunc in adoptiuis ꝑſica cara ſumus. Dicitur aũt p̃cox fruct⁹ qui p̃ter morẽ cęterorum coctus & matur⁹ fact⁹ eſt, vt pręe

coqua vua. Pręcox ficus pręcocia poma quę ante ſolitũ tempus matureſcunt. Plin. Perſica ęſtate pręcocia intra xxx. annos reperta & primo denarijs ſingula vęnũdata. Ita dicimꝰ ſerotinas vuas quæ poſt conſuetũ tempꝰ tarde matureſcunt. Per tranſlationem quoq; pręcox ingeniũ dicitur qđ nimis cito maturitatẽ cõſecutũ, nimiſque cito videtur adoleuiſſe. Quint. Illud ingeniorũ velut pręcox genus nõ temere vnquã peruenit ad frugẽ.
❧ Dicitur & pręcoquus. Cc.

¶ Præcoquo, is, pen. cor. ante coquo ſeu maturo. Colu. li. vj. Vuę commodius inſolatę pręcoquũtur, hoc eſt ante tempus aliorum fructuum maturantur.

¶ Præciæ vuæ, quaſi præcociæ dictæ ſunt quæ cito matureſcunt.

❦ Pręclauum pars veſtis erat, quę ante clauum texebat̃ Afra. Totum diem pręclauum vnum texere.

¶ Præda a pariendo (vt inquit Var.) quaſi parida quod manu parta ſit. Et eſt vt Gel. li. xiij. inquit proprie corpora ipſa rerũ quæ capta ſunt. Manubiæ vero pecunia ex vẽditione prædę redacta.

¶ Prędaceus, a, um, qđ ex pręda eſt. Gel. libro. iiij. Aegre paſſus ꝙ cui ſalus imperij ac reipu. accepta ferri deberet ratione pecuniæ prędaceę poſceretur.

¶ Prædatiuus, a, um, idẽ qđ prædaceus. Gel. Ex manubijs, id eſt ex pecunia prædatiua.

¶ Prędor, aris, a p̃da fieri Var. docet. Et habet vtrãq; ſignificationẽ. Hie. in Eſaya. Veh q p̃daris nõne ipſe p̃daberis? Grego. Dep̃dari deſiderant q theſaurũ publice in via portant. Legitur & prædo, as. Hier. in li. Iudith. Prędauit quoq; omnes filios tharſis. i. depopulatus eſt.

¶ Prædator populator, Ioui vero prædatori templum fuiſſe legimus, non quod prędę pręeſſet, ſed quod ei aliquid ex præda in partem prędæ debebatur. Nam mos Romanorum fuit vt bella geſturi de parte prædæ aliqđ numinibus pollicerentur.

¶ Prędo, donis, qui prędatur, cuius diminutiuum prædonulus a Catone vſurpatur, prędones ſunt qui populandam alienam inuadunt prouinciam.

¶ Prędiũ a præda, eo ꝙ capti ab hoſtibꝰ agri militibus diſtribuebãt̃. Vel dr̃ a pręſtãdo (vt inquit Varro) ſicut p̃des. Alij a prius ſeu valde dando. Eſt autẽ prædiũ ruſticum & vrbanum. Vnde anteurbana prædia vocabantur q̃ erãt ꝓpinqua. Ager locus in rure quem colimus. Arũũ ea pars agri q̃ ſemẽti dat̃. Fundꝰ etiã pars agri eſt. Singula enim prata ſingulę vineæ, ſinguli horti, ſingula olíueta, pomaria, paſcua, ſalicta, nemora, venatoria, piſcatoria loca ſiue villã atq; ędificiũ, ſiue piſcinã, ſiue viuaria habeãt ſiue nõ habeãt, ſinguli fundi ſunt. Et hoc in agro dũtaxat. Nã i vrbe, oppido, vico, caſtello, qcqd tale eſt, p̃diũ vocat̃. Eſt itaq; fũdꝰ ruſtica poſſeſſio, p̃diũ & vrbana & ruſtica, poſſeſſio gñale nomẽ eſt. Nã & tabernę & hoſpitia & horrea in vrbe poſſeſſiões dicũtur. Et ſimpliciter omnia bona immobilia. dr̃ poſſeſſio etiã nõ ipſa proprietas, ſed vſus & actio poſſidendi.

¶ Prędiolum paruum prędium. Ci. M. Cęlio. Sed mea prędiola tibi nota ſunt, ĩ his mihi neceſſe eſt eſſe ne amicis moleſtus ſim.

❦ Prædiatus, prædijs munitus. Apul. lib. Flo. ipſe bene veſtitus bene prędiatus.

¶ Prædiatorius, a, um, quod ad prædium pertinet, vt lex prędiatoria. Cic. pro Cor. balbo. Etenim ſi Quinti. ſcęuola ille augur cũ de iure prędiatorio conſuleret̃ homo iuris peritiſſimus conſultores ſuos nonnunq̃ ad Turium & Caſelium prędiatores reijciebat.

¶ Prędiatores dicũt̃ periti iuris ad prędia pertinentis.

¶ Prędeſtino, as, pen. cor. ex prę & deſtino. Vide in dictione Deſtino.

¶ Prędenſus valde denſus. Pli. lib. viij. Culter vocatur, prædenſam priuſquã proſcindatur terram ſecans.

¶ Prędiſco an̄ intelligo. Ver. lib. Geor. p̃diſcere vẽtos

¶ Prędico, as, pe. cor. aperte ſeu publice dico, celebro, diuulgo, laudo. Cicero Luceio. Ignoſces mihi de meipſo aliquid prædicanti. Sal. Ipſum Craſſum ego poſtea p̃dicantem audiui tantam illam contumeliam ſibi a Cicerone impoſitam. Inde prædicatio, dictio, celebritas, & apud Logicos decẽ p̃dicamẽta q̃ de omibꝰ prędicãtur. Et prędicatum quod grãmatici appoſitum vocant quod prædicatur. i. dicitur de ſubiecto. Et prędicator. i. laudator & cuiuſcunq; rei diuulgator.

¶ Prædico, is, pe. ꝓ. ante ſiue prius dico. Terẽ. in An. Sed dico tibi ne temere facias, neq; tu hoc dicas tibi nõ prędictũ. Inde prędictio qđ p̃dicit̃ ſiue p̃nũciat̃ vel præ diuinat̃. Cic. lib. j. de diui. Ex quo ſępe genere hariolorũ etiã & Vatũ furibundas prædictiões vt octauiano bello Cornelij Culeoli audiendas putauerunt.

¶ Prędítus, a, um. pen. cor. non dicitur ornatus ſed quaſi affectus, participium ſine verbo puto quaſi a prædo, is, ex præ & do. Et accipitur tam in malam q̃ in bonam partem, vt prędítus ſum honore, prędítus ſum damno. Cicero pro Rabi. ſenectute affectus, morbo prędítus. Et pro Murę. Idem ſqualore ſordibus confectꝰ morbo lachrimis ac mœrore prędítus.

¶ Pręduro, as, pen. pro. præter morem duro. Colu. lib. iiij. de re ruſti. Verum eſt in opere difficilior ꝙ neq; humẽtem fodere poſſis, ꝙ ſit glutinoſiſſima, nec nimiũ ſicca quia nimium pręduratur.

¶ Pręeo, is, ante eo. Amb. huic verbo datiuũ dũxit lib. de offic. Alterum (inquit) cũ in clero reperiſſem iubere me ne vnq̃ pręiret mihi quia velut quodã inſolentis inceſſus verbere oculos feriret meos.

¶ Pręfacio, is, ex pręę & facio ſumit̃ ſicut præfero, vt ſi dicã p̃ me facio, ſicut prę me fero. Quint. li. viij. Sit igit̃ cura elocutiõis quã maxima dũ ſciamꝰ, tamẽ nihil verborũ cauſa eſſe faciẽdũ cũ verba ipſa rerũ gratia ſint reperta, quorũ ea ſint maxime ꝓbabilia q̃ ſenſum animi noſtri optime promunt, atq; in animis iudicũ qđ volumꝰ efficiũt, ea debẽt præfacere ſine dubio & admirabilem non ſic quo modo prodigia miramur, & iucundã orationẽ nõ deformi volũtate, ſed cũ laude ad dignitatem coniuncta Qđ mirũ videt̃ vt ſub vna pręepoſitione duo verba diſſimili voce diſſimiliq; ſignificatione eſſent prolata.

¶ Pręfatio, onis, a pręfatus deducitur, & ſignificat id qđ pręloquimur antequã ad rẽ veniamꝰ. Hiero. in pręfatione pſalmo. Vñ cõſueta] pręfatione commoneo tã vos, qbꝰ labor iſte forte deſudat q̃ eos q iſta habere voluerũt, vt q̃ diligẽter emẽdaui, cũ cura & diligẽtia tranſcribatur Huiꝰ diminutiuũ eſt, pręfatiũcula. Hier. Ideo in græco & hębręo pręfatiuncula vtraq; pręmiſſa eſt.

¶ Pręfari ante fari. Col. Quas ordine ſuo tunc demum pſequar cũ pręfatꝰ fuero q̃ reor ad vniuerſam diſciplinã maxime pertinere poſſe. Hinc pręfatus, ta, tum.

♣ Pręfanda dicũt̃ turpia ꝙ. ſ. ea pręfari oporteat Solemus eñ in pręfando his verbis vti, ſi licet dicere, ſi cõmemorare fas eſt, quod dictu quoq; fœdũ eſt, honore dico, honor ſit auribus veſtris & alia huiuiuſmodi. Cc.

¶ Pręfero pe. cor. ante fero p̃pono. Pli. ꝙ hominẽ rudẽ atq; ignarũ ſibi pręferret. Itẽ pręnũcio ſeu oſtendo Liuius. Vultꝰ tuꝰ neſcio qđ ingẽs malum præfert.

¶ Pręfericulum a pręfero vas ęneũ ſine anſa patens veluti peluis quod pręferre in ſacrificijs ſolebant.

¶ Pręficio is, pe. cor. ex præ & facio ſignificat p̃pono, vñ p̃fecti dñr q alicui rei agẽdę p̃poſiti ſunt. Et p̃fecti vrbiũ quos Gręci Latiniq; lĩgua Perſica Satrapas vocãt magiſtratuſq; eorũ pręfectura dr̃. Plautꝰ in Amphi. Qui pręfectꝰ eſt Thebanis legionibꝰ, Idẽ in Caſ. Qui turies in pręfectura tua. Eſt eñ p̃fectura vrbis, p̃fectura militaris, & p̃fectura rei pficiẽdę. Aegyptꝰ diuidit̃ in p̃fecturas, oppidorũ quas Nomos vocant Thracia diuiſa ẽ in Stratageas quinquaginta, ita eñ vocãt pręfecturas. Militaris pręfectura qua quis legioni vel exercitui pręficitur. ſic etiam dicuntur pręfecti fabrorum.

¶ Præfectus p̃torij talis apud Cęſares erat, q̃lis oli apđ reges tribunus celerũ, & apud dictatores magiſter equitum Gerebat enim ſecundas partes poſt Cęſarem, præeratq; diſciplinę publicę emendãdę,

¶ Pręfica pen. cor. mulier in funere conducta ad lamentabilem cantum, quę dat cęteris modum plãgendi quaſi in hoc ipſum pręfecta. Næuius. Hæc quidem mehercle pręfica ſi mortuum laudat.

¶ Pręfeſtino añ tẽpꝰ feſtino. Col. lib. xij. Satis erit ꝑ dimidios menſes exequi quodq; negociũ, quia neq; p̃feſtinatũ opꝰ nimiũ immature videri poſſit ante. xv. dies factum. nec rurſus poſt totidem nimium tarde.

¶ Pręfigo is, pe. pro. pręcludo. Verg. lib. iij. Geor. Multi iam excretos prohibent a matribus hœdos. Pꝛimaq; ferratis pręfigunt ora capiſtris

¶ Pręfiguro as, pen. prod. p̃monſtro rep̃ſento. Lact. ii. vj. Inflãmauit libidinẽ q̃ aſpectu maxime incitatur ac ſe quiſq; in illis imaginibus p̃figurat. Et pręfigurare eſt in figura p̃nũciare ſiue p̃ſignare. Hiero. Duodecim ꝓphetę in vnius voluminis anguſtias coactari multo aliud q̃ ſonant in litera pręfigurant.

¶ Pręfinio is, pe. prod. prius ſtatuo ſiue ante determino aut determinate tracto & aſſigno. Cic. Mario. Sed co vidiſti multũ ꝙ p̃finiſti ne pluris emerem. Idem ꝓ Roſci. Quę dies in lege pręfinita eſt. Plau. Haud licebat loqui niſi pręfinito. i. niſi aſſignato tempore.

¶ Pręfloro as, ante flores facio. Gel. Et futuri gaudij fructum ſpes tibi iam pręflorauerit.

¶ Pręfluo ante fluo, a quo pręfluxus & pręfluuium pro fluore alicuius rei ante acto.

¶ Pręfoco as, pe. pro. ſignificat ſpiritum faucibus claudo, Ouid in ibin. præfocẽt animę gnoſſa mella viã. Hĩc p̃focatio vuluę fit cũ vulua reſiliendo afficit vitalia hoc eſt cor cerebrumq;.

¶ Pręfrigidus valde frigidus. Plin. lib. xvij. Septentrionaliq; & pręfrigido ſitu.

¶ Pręfringo prius frango. Colu. lib. ij. Et præfractas ſtirpes ſummaſq; radices quibus ager arbuſto conſitus implicatur omnis refodiat ac perſequatur.

❦ Pręfractum durum & inflexibile dicitur, vnde & ꝓ obſtinato ſumitur. Cic. lib. iij. Offi. Ego etiam cum Catone meo diſſenſu nimis pręfractæ videbatur ærarium vectigaliaque defendere.

¶ Pręfulgeo pręter modum fulgeo. Cic. li. iij. ad Hęren. Tum nec nimis illuſtres, nec vehemẽter obſcuros locos habere oportet, nec aut obcęcentur tenebris imagines, aut ſplendore pręfulgeant. Interdum antefulgeo. Hier. in prologo Iob Rogo vbicunq; pręcedentes virgulas videritis, ſciatiꝰ eą q̃ ſubiecta ſunt in Hebraicis voluminibus non haberi. Porro vbi ſtellæ imago præfulſerit, ex Hæbreo in noſtro ſermone addita.

¶ Pręfurnium os patens furni.

¶ Pręgelidus qui multum aut nimis frigidus eſt. Colu. lib. ij. Ea locis pręgelidis ac niuoſis vbi ęſtas humida & ſine vaporibus recte committitur.

¶ Prægeſtio valde geſtio. Cic. pro. M. Cælio. Pręgeſtit animus iam videre primum lautos iuuenes mulieris beatę ac nobilis familiares. i. valde cupit.

¶ Pręgrandis valde grandis. Ci. Erat vas vinarium ex vna gemma pręgrandi trulla excauata manubrio aureo.

¶ Pręgrauo as. pe. cor. ſupra modum grauo. Aug. li. viij cõ. Aegritudo animi eſt quia non totus aſſurgit veritate ſubleuatus conſuetudine pręgrauatus.

¶ Pręgnans quaſi ante gnatum, vel ante genitricẽ. Eſt eñ præ ante & proprie pręgnans dicitur quę iam occupata eſt in generando quod conceperit.

¶ Pręhendo & prændo is, di, ſum. Plaut. in Amp. Mi vir & manum pręhendi & oſculum detuli tibi. Luca. Manus q̃ prænderat hęſit. Huius compoſita ſunt appręhẽdo quod eſt valde ſeu perfecte pręhendo. Compręhẽdo Col, lib. vij. Cum deinde buculos compręhenderis perduc extra ſtabulum. Quod etiam ad mentem tranſfertur pro percipio ſiue intelligo. Lactan. lib. iij, Non immerito ſummum bonum non compręhenderunt. Depręhendo & Repręhendo. Vide locis ſuis.

¶ Pręhenſo as, frequenter pręhendo. Liui. lib. iiij. Miſſo ſenatu pręhenſantur a principibus tribuni ſuadendo monendo pollicendoq;.

¶ Pręiacio ante iacio. Col. lib. ix. Mox pręiaciuntur in gyrũ moles ita vt cõplectantur ſinu ſuo & tñ excedant ſtagni. Pręiudico ante iudico. Hiero. cõtra Ioui. Neque dei poſſumus ſcire iudicia & ex noſtro arbitrio illius ſententię pręiudicare. Aliqñ p̃iudicare eſt nocere. Idẽ contra Vigil. Paucorũ culpa nõ p̃iudicat religioni. Pręiudiciũ vt inquit Aſco. dr̃ res q̃ cum ſtatuta fuerit affert̃ iudicaturis exemplũ quod ſequantur. Iudiciũ aũt res q̃ cauſã litemq; determinat. Quin. Pręiudicia ſunt a rebus iudicatis q̃ pares fuerunt, aut ex iudicijs ad ipſam cauſam ptinentibus, aut ab eiuſdẽ cauſæ ꝓnunciatione, pręiudiciũ ergo ꝙ in eadem cauſa vel ſimili prius eſt latũ Vlpi. Interdũ euenit vt pręiudiciũ iudicio publice fiat Laurẽtius Valla. Pręiudiciũ quaſi ſententia quędam ante iudiciũ, ſicut ſi eſſent duo de officio aliquo contendentes, cũ lis in longũ ꝓcedit, magiſtratus iubet interea dum ſententiam ferat alterũ officio fungi quaſi iudicans iam nũc ſe pro ea parte ſentire penes quem eſſe vult rem de qua litigatur. Et hoc pręiudicium dicitur quod poſſidentem adiuuat & obeſt excluſo.

❧ Præiuro, ante alios iuro, a quo pręiurator pręiuratrix & præiuratio, quam ij facere dicuntur, qui ante alios cõceptis verbis iurant. Cc.

¶ Prælicenter nimis licenter. Gellius. Quam verba finxit prælicenter.

¶ Præloquor pen. cor. ante ſiue prius loquor. Lact. lib. iiij. Daniel. quoq; ſimilia prælocutus eſt.

¶ Pręlum a præ & luo componitur eo quod ex humore fluenti præluatur. i. madefiat. Sunt enim pręla propria trabes in torculari quibus vua calcata premitur. Torcular tota ſtructura lacus qui muſtum continet, quamuis ſępe ponatur pro ipſo torculari. Hie. in prolo, Salomonis Neq; ſic noua cudimus vt vetera deſtruamus. Et tamen qui diligentiſſime legerit, ſciat magis noſtra ſcripta ĩtelligi quæ non in tertium vas tranſfuſa coacuerint, ſed ſtatim de prælo puriſſimę commendata teſtę ſuum ſaporẽ ſeruauerint.

¶ Pręliũ a p̃lo quidã deducũt, quia ſicut in p̃lo humor vuarũ, ita in p̃lio ſanguis hoĩs fluat, Quidã a p̃mendo ꝙ dimicando ſe inuicẽ hoſtes premant. Et eſt cõflictꝰ quĩ fit in bello. Ver. autẽ honeſte p̃lium pro coitu poſuit cũ de equo ętate confecto loquitur. Si qñ ad p̃lia ventũ eſt. Nam & coitu dimicatio quędam eſſe videtur.

¶ Præliaris & hoc pręliare quod ad pręliũ pertinet. Vñ p̃liares dies quibus fas eſt hoſtẽ bello laceſſere, vel ablata repetere, ſed eligere ad pugnãdũ diẽ tunc Romanis licebat cum ipſi bellum inferrent. Alioqui cum exciperent nullus obſtabat dies quo minus vel ſalutem ſuã, vel publicam defenderent dignitatem.

¶ Pręlior aris, dimico. Cęſar li. v. Equeſtribꝰ p̃lijs ſæpe exequis deſiliũt. ac pedibꝰ p̃liant̃, equoſq; eodẽ remanere veſtigio aſſuefecerunt. Dicimꝰ etiã ego pręlior p̃lium Hiero, lib. j. ℞. Quia pręlia domini tu pręliaris.

¶ Pręliganeũ vinũ apud Catonem a pręligando dicit̃.

¶ Pręludo ante ludo. Ver. lib. iij. Geor. Et ſparſa ad pręędam præludit harena.

❧ Præludium dicitur illa modulatio vocum quę añ initium cantus fieri ſolet, quę & præcentio dicitur. Cc.

¶ Pręluo is, ante purgo ſiue ante fluo.

¶ Pręlumbo as, lumbos pręfringo. Nęuius. Cœpit vnũquemq; prælumbare fuſtibus.

¶ Pręmando as, añ ſiue prius mando. Vatiniꝰ Ci. Dicit̃ mihi tuus ſeruus Anagnoſtes fugitiuꝰ Naidacis eſſe de quo tu mihi nihil mandaſti, ego tñ terra marique vt cõ

quireretur præmandaui.

¶Pręmaturus a,um,ſimile ac diſſimile eſt huic nomini pręcox. Eſt enĩ pręmaturus antequam ſit maturus, collectus, vt poma pręmatura.i.nondum matura. Et ꝑ trãſlationem pręmatura ętas, præmatura legatio, præmatura elocutio, hoc eſt immatura, q̃quam maturũ ipſum in frugibus proprie dicatur.

¶Pręmeditor prius meditor. Cic.lib.ij.ad Hęrẽ. Si reꝰ nihil horum fecerit accuſator dicetur eum vſq; p̃meditatum fuiſſe quid ſibi eſſet vſui venturum.

¶Præmercor prius emo. Plau.in epi. Aedepol ne iſtã tempore gnato tuo ſumus præmercati.

¶Pręmetiũ, a p̃meto verbo ꝙ ſignificat ãte ſeu priꝰ meto ſeco vel præcido quod pręlibationis cauſa præmetit erat enim quod de ſpicis quas primo metendo collegiſſent Cereri ſacrificabant.

¶Pręmitto ante mitto. Plau.in Am. Me a porta p̃miſit domum, vt hęc annunciem vxori ſuę.

¶Pręmiũ eſt ꝙ in ludis proponitur dãdũ ei qui fortiter fecerit, vel qui in aliquo certamine victor euaſerit. Differtq; a pretio, ꝙ pręmium ſolũ ꝓ recte factis datur pretium vero etiam ꝓ male factis. Salu. Vicit tamen in ſenatu pars illa, qui vero pretiũ aut gratiã anteferebant. Liuius. Si malos imitabor, tum pretiũ ꝓ noxa dabis, ꝓprie tñ pretium eſt quod datur ꝓ re empta. Terenti. pretiũ ſperans illico ꝓduxit ac vęndidit. Sunt qui præmiũ dicant quaſi pręuiũ, quia primo ꝓponit q̃d dãdũ eſt victori deinde certatur. Aliqñ pręmium pro pecunia ponit. Nęuius. Sine pręmio ſum. Marſupium reliqui domum Hinc pręmioſus pro pecunioſo. Actius. Diuitẽ ac præmioſum auum. pręmiator pręda. Nęuius. In ſcęna vos nocturnos cœpit pręmiatores tollere.

¶Pręmodum, prima ſyllaba acuta ſignificat ſupra modum Gel. parentes inquit pręmodum.

¶Pręmoderor antemoderor. Gel. Cretẽſes quoq; pręlia ingredi ſolitos pręcinente ac pręmoderante cithara greſſibus.

¶Pręmonſtro antemonſtro. Hie. Nemo apprehendet illud niſi ego pręmonſtrauero.

¶Pręmoneo es, pen.cor.ante moneo, Col. lib.j. Ideo pręmoneo ne villicum ex eo genere ſeruorum qui corpore placuerunt inſtituamus.

☧Pręmanibus, in promptu, & ad manum. Gel. Quod præmanibus eſt ponemus. Apul. Et ęs, ſi forte pręmanu non fuerit nemo eum expirare patietur.

¶Pręmordeo es, Gel. Plautꝰ ĩ Tri. neq; pręmordiſſe dixit, ſed p̃morſiſſe. Ni fugiſſẽ ĩqt mediũ credo p̃morſiſſet

¶Pręmorior quaſi ante tẽpꝰ morior. Hiero. ad Marcellam. Et cũ quotidie ſcd̃m corpus loquor præmorior in cęteris, nõ nos perpetuos ęſtimemus vt poſſimus eſſe perpetui. Idem ad Euſto. ꝓ ſimplici poſuit. Infrigido corpore & ante hominem ſuum iam carne pręmortua ſola libidinum incendia bulliebant.

¶Præmunio is, penul.ꝓ. prius munio aut prius induo Cic.ꝓ Cælio. Quamobrem illa quę ex accuſatorum oratione p̃muniri iam & fingi intelligebant fractus veſtra prudentia non pertimeſco.

¶Pręnarro ante narro. Teren.in Eun. Recte ſane interrogaſti, oportuit rem pręnaraſſe me.

¶Pręneſte gñis neu. Et hęc Pręneſtis nomẽ vrbis ĩ Latio, ꝙ locus in quo ſita eſt mõtibꝰ p̃ſtet. Et ſic cũ diph. ſcribit. Serui. ἀπὸ ἀπρίνα hoc eſt ab illice q̃ ibi abundat deducit. Soli a Pręneſte Vlyſſis nepote & latini regis filio. Olim Polyſtephanos dicta.i.multarũ coronarũ. Lege Plutarchũ. Quidã a Cęculo Vulcani filio conditũ ferunt ſup aretino mõte. Verg. lib.vj. Nec pręneſtine fũdator defuit vrbis. Vulcano genitũ pecora ĩter agreſtia regẽ Inuentũq; focis omnis quẽ credidit ætas Cæculus Et illud. Cũ primam aciem p̃neſtę ſub ſtraui. In hac fuit fortunæ templum illuſtre vnde certa edebantur oracula Syri. Socriſq; dicatum Fortunæ pręneſte iugis.

¶Pręnomen. Vide in dictione Nomen.

¶Pręnoto as, penu.cor.ex pręe & noto, ante noto, ĩſcribo Noto vero frequẽtatiuũ eſt a noſco. Hiero.in ꝓlogo lib. Reg. hoc verbũ difficile ꝑ facile declarauit cum ait. Quintus eſt canticum canticorum quem titulo Siraſſirim p̃notant. Sextus eſt Daniel. Septimꝰ Debreiamin.i. verba dierum. quod ſignificantius Chronicon totius diuinę hiſtoriæ poſſumus appellare. Qui liber apud nos paralipomenon ſcribitur.

¶Pręnuncio ante nuncio. Terent.in Phormi. Abi ac p̃nuncia hanc venturam.

¶Pręoccupo as, pen.cor.ex pręe & ob & capio. Vide in dictione Occupo.

✣ præoccupatio vide Occupatio Cc.

✣ Prępeſinthus inſula vna ex Cycladibus. Cc.

¶Pręopto ante ſiue prius opto. Teren. Adeon peruicaci es animo vt puerum præoptares perire.

¶Preparo pe.cor.ante paro, q̃ mihi vtilia fore credo. Cice.lib.iij.offi. Facile totius vitę curſum videt, ad eamque degendam pręparat res neceſſarias.

¶Prępedio is, pe.cor.ex pręe & pedio, ſignificat prius pedibus deuincio, ꝑ tranſlationem vero quaſi pedibus vehemẽter obligo. Hiero.ad Helio. Neq; vero ſcio quare nunc dicas cõpede pediri. Plau.in caſ. Timor præpedit dicta linguæ.i.valde impedit.

¶Præpedimentum antepedimentum, Plau. Non fallacię præpedimentum obijciatur.

¶Præpeto xis, añ vel prius peto.i.vado habet pe cor. Feſtus p̃petere dicebant pro anteire, hinc pręperes.

¶Præpes etis, gñis omnis idẽ ꝙ velox. Verg. Et præpetis omnia pẽnę. Volunt plærique hoc nomẽ ſignificare velocitatẽ in altũ volantis. Dicebant & p̃petes ab auguribus aues quę opportune pręuolabant, aut idoneas ſedes capiebant, vt inquit Hygin. Alij volunt eſſe q̃ ingẽtibus & patulis & porrectis alis volitant.

¶Prępilatæ haſtæ ſunt quę ferreas habẽt cuſpides quaſi pręferratæ, præpilatum etiam dicitur vbi non eſt ferrum ſi modo in mucronem acutum ſit, vt cornua locuſtarum quibus natant.

¶Pręp inguis valde pinguis. Col.lib.iiij. Itaq; nõ ẽ vineis apta, vix etiã arbuſto niſi p̃pingui & viuida terra.

¶Pręp ono antepono ꝑ electionẽ. Lact.lib.vj. Quiſquis aũt p̃ſentia bona p̃poſuerit iuſtitiæ, hinc p̃poſiti qui rebus aliquibus p̃fecti ſunt. Interdum p̃ponere eſt priꝰ ponere tempore p̃cepto. Salu.in Iug. Vbicunq; res poſtulabat pręſidium eſt præpoſitum.

¶Prępoſterus a,um, pen.cor. Vide in dictione Poſterꝰ

¶Pręproperus a,um, valde ſeu nimis celer. Cicer. Treba. Sed ex tuis literis cognoui præproperam quandam feſtinationem tuam.

¶Pręp ondero magis pondero, q translationẽ vero pręp õderare ſignifi. pluris eſſe ſiue pluris æſtimari debere. Gel. Nã cũ in rebꝰ aut paribꝰ aut nõ lõge ſecus vtilitas amici & honeſtas nr̃a cõſiſtit, honeſtas ꝓcul dubio p̃põderat. Amb.ad Simplici. Pręp õderãt futuris p̃ſentia, & violentia moderatis, & plura paucioribus, & iucunda ſerijs, & aſperis mollia, & triſtibus læta, & illecebroſa rigidioribus, & præpropera tardioribus.

¶Pręputium, pellis p̃ glandẽ hoc eſt ſummã colis ptẽ tegit, dictũ ꝙ mẽbris putentibus p̃ęmineat. Vel a præputando. Nã illã Iudæi p̃putant, q̃ quia retinebant gentiles præputiũ dicebãtur quaſi p̃putiati, hoc nomine improperabant eis Iudæi non eos ſimpliciter immundos ſed ipſam immundiciam vocantes.

¶Pręripio is. pe.cor. añ capio p̃occupo. Plau. ĩ caſ. Huc veniſti ſpõſam p̃reptũ meã? Hic pręe ad temporis & perſonę anteceſſionẽ referri poteſt. Aliqñ temporis Cic.li. offi. Facile cęlare, tacere, diſſimulare, inſidiari, p̃ripere, hoſtiũ cõſilia.i.pręoccupare ſiue pręnoſcere aut pręuenire. Pli. Iunior lib.de viris illuſtribus. Immatura morte p̃reptus non potuit præſtare qualem promiſerat regem

Aliqñ dignitatis nõ tẽporis anteceſſionẽ denotat. Cic. pro gallo. Demoſthenes tibi pręripuit ne eſſes primus orator.

¶Prærodo pe.pro. vehementer rodo. Colu.lib.iij. Nã ſi ſępius cacumina manu p̃fracta, aut a pecore p̃roſa fuerint in perpetuum corrumpuntur.

¶Pręrogo as, pe.cor.ante impendo. Hie.in quodã ſermone, Tu pręrogata cunctis virginum cateruis tu ſequeris agnum quocunq; perrexerit. Hinc prærogatiua.

¶Pręrogatiua æ, p̃ſtãtia & añ latio qua qs aut p̃fert aut p̃ferri alteri debet. Paul. Iuriſcõſul. Veteranorũ priuilegiũ inter cętera etiã in delictis habuit p̃rogatiuam vt ſuperentur a cæteris in pœnis, hoc eſt cęteris p̃ferãt. Nec ad beſtias itaq; veteranꝰ datur, nec fuſtibus cędit. Amb. in paſto. Nec p̃rogatiuã mihimet ſciẽtię ſi hæc meis cũ ſacerdotibus charitatis ĩtuitu pręrogẽ vendicabo. Dicit & p̃rogatiuũ. Ci.ꝓ Mure. Etenim ſi tanta illis comitijs religio eſt, vt adhuc ſup omne p̃ualeat p̃rogatiuũ, quid mirum in hoc fœlicitatis famam ſermonemq; valuiſſe.

¶Pręrumpo prius rumpo, prius excido. Augu. Hæc q facit pręrupto paſſionis muro violenter ad cœlorum regna conſcendit.

¶Pręruptus diſſectus auulſus. Vergi.lib.iij. Geor. Adde tot egregias vrbes operumq; laborem. Tot congeſta manu pręruptis oppida ſaxis. Col.lib.iiij. Præruptior vero collis vel in quatuor pedes vertendus.

¶Pręs dis, ſpõſor q ſe obligat, ĩterrogatuſq; a magiſtratu an pręs ſit, ille reſpõdet pręs, hoc eſt ſe p̃dẽ eſſe hoc eſt ꝓmittit ſe ſi quid incõmodi fiat penę ſatiſfacturũ a p̃ſtando dictus, quia tã debet p̃ſtare populo ꝙ promiſit q̃ is qui pro eo pręs factus eſt. Aſco. prædes dicuntur ſatiſdatores locupletes ꝓ re de qua lis eſt apud iudicẽ ne qui tenet diffidens cauſę poſſeſſionẽ deteriorẽ faciat. Differunt aũt p̃des a vadibus. Qm̃ vas appellatur qui alij vadimonium promittit, & ꝓprie datur in re capitali. Pręs vero in lite nũmaria. Auſoni. Quis ſubit in pœnã capitalis ſupplicio? Vas. Quis cum lis fuerit nummaria? quis dabitur pręs.

¶Pręſagia is. pe.pro.iui.itũ, ex præ & ſagio ſignificat ante ſentio. Proper. Vẽturã melius p̃ſagit nauita noctẽ. Cic.lib.ij.de diui. Neq; enim verbum cõſuetudo approbaſſet, ſi ea res nulla eſſet omnino, pręſagibat animꝰ fruſtra me ire cum exibam domo.

¶Sagire enĩ eſt acute ſentire, ex quo Sagiarij qui multa ſcire volunt, & Sagaces dicti canes. Is igitur qui ante ſagit q̃ oblata res eſt, dr̃ p̃ſagire.i.futura ãte ſentire. Ineſt igitur animis pręſagitio extrinſecus intecta atq; incluſa diuinitus. Inuenitur etiam pręſago as, a quo præſagatio & p̃ſagor eris pro p̃ſagio, ſeu ꝓ diuino. Plautus in Bac. plus præſagitur mali.

¶Pręſagus a, qui vel quę p̃ſagire nouit. Claudia. Heu mens p̃ſaga futuri. Sagę autem dictę ſunt anus quę multa ſciunt, pręſagium pręſenſio, diuinatio.

¶Pręſcio ante ſcio a quo p̃ſciẽtia ſciẽtia de futuris. Hic pręſciſco, pręſcius a,um, Aug.lib.v.de ciui.dei. Confiteri deum eſſe, & negare pręſcium futurorũ, apertiſſima inſania eſt. Theologi neoterici dicunt p̃ſcire eſt aliquẽ dãnandum ſcire, p̃deſtinari vero ſaluandum deputare, ſed Aug. in quodam ſermone in bonum accepit preſcirę, cũ inquit Chriſtus venire debuit videndus, occidendus, & lucrandus, eos, quos ante pręſciuit.

¶Pręſcribo añ ſiue priꝰ ſcribo. Cic. Seruio. Sic enĩ pręſcripſimꝰ ijs quibus ea negotia mãdauimꝰ. Interdũ pręſcribere ſignificat p̃notare intitulare inſcribere Hec enĩ quatuor tituli ſignificatione ſumuntur. Hiero.in ꝓlogo Salomonis. In canticis autem canticorũ ne filius Dauid nec Rex Hieruſalẽ pręſcribit. Ver. Nec phœbo gratior vlla eſt. Quã ſibi q̃ vari p̃ſcripſit pagina nomẽ. Inde pręſcriptio titulus. Idem Hiero.in prologo pſalmorũ. De ijs aũt qui ſine titulis ſunt, traditio vero talis eſt, vt cuiꝰ auctoris pręſcriptio pręceſſerit, cęteri q in titulo ſequũtur, ipſiitis eſſe credantur. Ci.li.j.offi. Ex quo fit vt ãger Arpinas Arpinatũ dicatur. Tuſculanꝰ Tuſculanorũ, ſimiliſq; priuatarũ poſſeſſionũ p̃ſcriptio, ex quo quia ſuũ cuiuſq; fit eorũ q̃ natura fuerant communia, quod cuiq; contigit id quiſq; teneat. Interdũ ſignificat p̃cipere determinare, legẽ ponere. Idẽ lib.iij.offic. Sed hoc natura pręſcribit vt homo homini quicunq; ſit ob eam ipſam cauſam ꝙ is homo ſit conſultum velit, neceſſe eſt ſecundum eam naturam omnium vtilitatem eſſe communem Lact.lib.vj. Id aũt ipſũ bñfacere quid ſit idẽ ipſo p̃ſcribit p̃ſtare auxiliũ depreſſis & laborantibus impertiri victũ nõ habentibus Var. Qm̃ pręſcriptum erat ne quis Angiportũ tranſgrederet. Secundũ hanc ſignificationẽ pręſcriptũ & p̃ſcriptio pari modo ꝓ p̃cepto vel ordine lege regula ſeu forma ſumunt. Tractum vt docet Porphyrio a magiſtris ludi qui ſcripta pueris dant pręcipiuntq; imitari. Sene.lib.iiij.epiſtolarum. Puerum ad pręſcriptum diſcunt. De pręſcriptione Cic.lib.iiij.Tuſcu. Omniũ autem perturbationum fontem eſſe dicunt intemperantiã quę eſt a tota mente, a recta ratione defectio, ſic auerſa a p̃ſcriptione rationis vt nullo modo appetitiones animi nec regi nec cõtineri queant. Interdũ pręſcribere eſt ponere. Teren.in And. Tute ipſe his rebus finem p̃ſcripſiſti, pater ꝓpe adeſt cũ alieno more viuendũ eſt mihi. Interdum pręponere. Cic.in Cato. At ſenatui quæ ſunt gerenda præſcribo, & quo modo Carthagini male iam diu cogitanti bellum inferatur, multo ante denuncio. Interdum prænunciare ſiue prædicere. Idem in Vati. At ibi idem pręſcribo ne tuas ſordes cum clariſſimorum virorũ ſplendore permiſceas.

¶Pręſeco as, pe.cor. p̃ſecuti pręfectũ priꝰ ſeco. Col.li. iij. Radice in arũdinis acuta falce p̃ſectã impendẽti pluuia diſponito. Accõmodatur qñq; immolationi. Liui.li.v. Inſeritur huic loco fabula immolante rege veientium vocẽ haruſpicis dicẽtis qui eius hoſtię exta pręſecuiſſet ei victoriã dari exauditã. Sue.in Aug. Nunciata repẽte hoſtis incurſione ſemicruda exta rapta foco pręſecuit, atque ita pręlium ingreſſus victor rediit.i.partem reddidit. Mar. partem ad veſcendum reſeruauit.

¶Pręſegmina ptes corporis ĩciſæ, vel ãputationes rerũ ſupfluarũ. Vñ q̃ ex vnguibꝰ animiliũ ſcinduntur præſegmina vocantur. Plau. Cum ipſi pridem tõſor vngues dempſerat collegit, omnia abſtulit pręſegmina. Huius ſignificationis eſt Reſegmina Plin.lib.xxviij. Omnia ꝑ ſecuti ſumus vſq; ad reſegmina vnguium.

¶Præſideo des, pe.cor. differt a pręſum licet qñq; ĩdifferenter ponant ꝙ præeſſe gñaliter cuilibet etiã vili officio pręeſſe poteſt. Pręſidere maioris aut quaſi maioris auctoritatis ſemp eſt. Nec mirũ cũ a ſedeo cõponat, q̃d præſe fert quãdã dignitatẽ, vt præſes ſit quaſi index vt q̃ ſi princeps, ideo pręſidẽs & præſtãs oĩbus, vt iuſtitię ſubueniat & oppreſſis opem ferat. Cic. Quãobrem vos dij patrij penates qui huic vrbi atq; imperio pręſidetis. Sue. Pręſedit & Actiacis ludis.i.pręfuit.

¶Præſes a præſideo ſicut reſes a Reſideo, deſes a deſideo. Et is eſt q maiꝰ in ꝓuicia imperiũ habet oĩbꝰ poſt principem. Aliqñ dr̃ auxiliator & defenſor. Liuius. Dij deæq; qui capitolium incolitis, ſiccine veſtrum militem ac pręſidem ſinitis vexari ab inimicis?

¶Præſidiũ ꝓprie dr̃ præfectꝰ aliquis, cũ parte militum qui ad cuſtodiã & defenſionẽ arcis, vel perſonæ, vel oppidi pręſidet. Dictũ præſidiũ authore Varro, quia extra caſtra pręſidebant in loco aliquo quo tutior legio eſſet. Vñ ſępe legimꝰ p̃ſidiũ Hannibalis Capua Tarẽto, Rhegio pulſũ eſt. Cęſar. Eo opere facto præſidia diſponit caſtella cũmunit, quo facilius ſi ſe inuito trãſire conarent ꝓhibere poſſit. Iuriſcõſulti de re militari. Qui reliquit præſidiũ, peccatũ deſertionis incurrit. Deſertor aũt capite puniri ſolet, q̃uis nõ omnes deſertores ſimiliter puniendi ſint. Per trãſlationẽ vero omne auxiliũ, & ſalutis ꝓpugnaculũ, præſidium dicitur, quam vulgo munitio

nem dicere ſolemus. Auxiliū vero ab aduētu cū acceſſerit ei cui adiumēto ſunt alienigenæ. Subſidiū dictū a triarijs qui in acie tertio ordine extremis ſubſidio ponebātur, ꝙ ſubſidebāt, ab eo ſubſidiū appellatū. Plaut. Agite, ſubſidite oēs quaſi ſolēt triarij. Inde ſubſidiū ē ad impetus hoſtiū ſuſtinendos cū ſua nō poſſint vi obſiſtere mitti dr̄. vulgo Succurſum dicimꝰ. Cęſar de geſtis in Italia. Ad eum mittit, niſi ſubſidiū ſibi ſummittat̄, ſeſe diutius ſuſtinere non poſſe. Multæ tñ ſunt tranſlationes & migrationes in alienū locū, vt cū īquit Cęſar his difficultatibus duę res erant ſubſidio. ſcientia atq; vſus militū. Sed nunc de ꝓprietate loquimur. Suffragia em̄ in cōcionibus & declarandis magiſtratibus dicunt̄. Opem ferre eſt pene deſtitutos adiumēto aliquo ſubleuare, ſicut ſuppetias ire & occurrere ſuppetias, ē fere ſubſidio ire. Hircꝰ de geſtis Cęſaris ī Aphrica. Elephātiſq; turritis īter poſitis armatiſq; ſuppetias ire ꝯtēdit. Et paulopoſt. Labienꝰ cū vniuerſo equitatu fugiētibꝰ ſuppetias occurrit

¶ Pręſidiariꝰ a, um, qđ paratur vt p̄ſidio ſit. Col. li. v. Et pręſidiarij malleoli propagandi ſunt.

¶ Pręſertim aduer. ſignificat p̄cipue, hoc eſt ante alia.

¶ Pręſtes itis, idem eſt quod pręſes antiſtes. Nam antiqui ſic pręſtites dixerunt, vt nunc antiſtes.

¶ Pręſum ante alios ſum, vt hō cęteris animātibus pręeſt. i. ea ſuperat vel antecedit. Et p̄eſſe ſignificat p̄fectū eſſe, Sal. Et ꝓ cuiuſq; opibus Romę per totā vrbē vigilię hacerentur, hiſq; maiores magiſtratibus pręeſſent.

¶ Pręſens a p̄ſum fit ſicut a poſſum potēs, ab abſum abſens, & ꝓprie ſignificat qđ nūc fit, vel ſine mora. Aug. lib. xi. de ciui. dei. p̄ſentia nuncupant̄ ꝙ ita ea dicimꝰ eſſe p̄ſentibꝰ, ſicut prę oculis q̄ pręſto ſūt oculis. Ver, pręſentemq; viris intentant oīa mortē. Amb. ad Simplici. Moyſes ille quo nemo deum vidit p̄ſentior. Q ñq; p̄ſēs dr̄ non qđ nunc fit, ſed ꝙ nunc fiebat. i. tēpore illo tunc p̄ſenti. Ci. Ego incolumitati ciuiū primū & poſtea dignitati, ille p̄ſenti potius q̄ futurę dignitati conſulebat. De mortuo loquit̄. Ego nunc præſenti, ſed tunc. Sic capit̄ in p̄ſens, in pręſentia, & in pręſentiarum, q̄ ſignificant pręſenti tempore, hec eſt ꝙ vel pręſens eſt, vel fuit, vel erit. ꝓ tēpore illo p̄ſenti. Sal. Si cauſa peccandi in p̄ſens minus ſuppetebat. Hora. plęraq; differat & p̄ſens in tēpus omittat. i. in ſuū tēpus. Terent. in Phor. ꝓuiſum eſt ne in p̄ſentia hæc hic abeat Caiꝰ. Cęſar ſuos a p̄lio cōtinebat ac ſatis habebat ī p̄ſentia hoſtē rapinis prohibere Cic. lib. ij. ad Hęren. Impręſentiarū hoc interſerere nō alienū fuit vt huius inſtantiæ garrulā diſciplinam cōtēneremus. Hiero, in Leui. Septē diebus finitur cōſecratio ſicut imp̄ſentiarum factū eſt. Nā illud qđ Valla ait. li. iiij. inquit In rem pręſentem non tempus ſed locum ſignificare, vt apud Cic. lib. offi. Vt ſi conſtitueris cuipiā te in rē p̄ſentē eſſe venturū. i. ad locū de quo eſt cōtrouerſia, hoc non fit ex vocabulo præſentē, ſed ex re q̄ ꝓ loco capit̄. pręſentē vero ꝓprie q̄ pręſentatur ſiue ſita eſt in loco ipſo vt cū de finibus agrorū cōtrouerſia eſt. vt dicit̄ vulgo. Super factum ipſum iuimus. i. ſuper rem ipſā de qua eſt controuerſia. Veruntñ in rem præſentem, pro loco ita accipi debere nō puto, vt etiā de re alia q̄ de loco non poſſet intelligi, vt cum de aliqua re in iudicio contēditur, ſi quis in rem ipſam præſentem. i. cum pręſentat̄ & agitur corā iudice aduocatus alicui non venerit. Q ñq; præſens ſignificat quodāmodo præſtans & potēs quaſi p̄ſit. Et ideo p̄ſtans ſit, quia ſtatim operet̄. Præſentius p̄ſtantius, p̄ſentiſſimū p̄ſtātiſſimū. vt apud Ver. Quo nō p̄ſentius vllum. Vñ præſentiſſimum periculū, p̄ſentiſſima medicina, pręſentiſſimum remedium, pręſentiſſimū venenum. i. potens & in primis efficax. Quod etiā præſentaneū vocat̄. Plin. lib. xx. Idem podagris, cū articulorū morbis, decoctū aceto illinūt, p̄ſētaneo remedio ſuſpirioſis ꝓdeſt, p̄ſenſq; ꝙ ſtatī aut ſanat aut occidit. Q ñq; p̄ns ponit̄ ꝓ forti. Teren. in phor. Animo virili p̄ſentiq; vt ſis para. Q ñq; ꝓ ꝓpicio, qm̄ is q̄ p̄ſens eſt nobis ꝓpiciatur facile ſi inuocet. & citiꝰ q̄ is qui p̄ſens nō eſt. Ver. lib. j. Georg. Et vos agreſtū præſentia numina fauni. i. ꝓpicia quorū p̄ſentia fauor eſt inquit Ser. Teren ī phor. Nō tu hūc habeas pręſentē deū. Veteres præſente pro præſentibus dixerunt. Pompo. Qui apud forum p̄ſente teſtibus mihi vęndidit, ſicut abſente pro abſentibus.

¶ Præſentia tię. Sal. Tū M. T. cōſul ſiue p̄ſentiā eiꝰ timens ſiue ira commotus, orationē habuit luculētam atq; putilem reipub. quam poſtea ſcriptam edidit.

¶ Præſento tas, quaſi p̄ſens facio. Quint. li. xj. Fruſtra docemur, ſi quicquid audiuimus p̄terfluat, & exēplorū legē, reſpōſorū, dictorū, bñq; factorū q̄ velut quaſdā copias quibus abūdare quaſq; in prōptu ſemp habere debet orator, eadē illa vis non præſentat. Huius cōpoſitū eſt repræſento, qđ eſt ruſus præſento. & interdum ad mentem reuoco. Cic. Curioni. Dies promiſſorum adeſt quam etiam repræſentabo ſi adueneris.

¶ Præſentaneus a, um, qđ in pręſens ſubito ſit. Lactā. lib. de ira dei. Dixerā non eſſe iram dei temporalē ſicut hominis qui pręſentanea cōmotione ferueſcit. Sic præſentaneum remedium quod ſtatim ſanat, de quo ſupra.

¶ Præſepe is, pe. pro. & p̄ſepiū & pręſepes, fœ generis a pręſepio deducit̄. Plau. Præſepes mea eſt. Var. Cōtra illic laudabat̄ villa, ſi habebat culinā ruſticā bonam præſepes laxas. Pręſepe aūt ſtabulum dr̄ in quo equi, muli, & cętera animalia. continentur. Ver. Ignauum fucos pecus a pręſepibus arcent. Idem. Stabant tercentum nitidi in pręſepibus altis. Præſepe etiā qñq; lupanar dicitur. Ci. in piſo. Verum audis in præſepibus, audis in ſtupris audis in cibo & vino aut gulæ. Hora Scurra vagus non qui certum præſepe teneret. Præſepiū vero locꝰ in quo pabulum animalibus porrigitur. Apul. lib. vj. met. Præſepium meum hordeo paſſim repleri iubet, fœnūq; bactriano camelo ſufficiens apponi. Col. in ſtabulo ſint ampla p̄ſepia. Lignū vero ad quod equos capiſtris (ita em̄ ipſa lora dñr) religare ſolemus non aliter q̄ ad anſulā vl' vncinum, Vacerra nominat̄. Hiero. in ſermone de Virginis aſſumptione & p̄ſepe & præſepium. vſurpauit ꝓ loco in quo pabulum animalibus prębetur. Ad pręſepe inquit nato puero multitudinem angelorum cantantem audiſti. Et paulo poſt. Dum eiſdem magis deum pueruꝫ in pręſepio adoraſti, Pręſepia numero plurali, parua nubecula in cælo, ꝙ in ea aſelli ſtabulari videantur. Plin. Sunt in ſigno cancri duæ ſtellę puę aſelli appellatę, exiguum inter illas ſpacium obtinente nubecula quam præſepia appellant. Hęc cum cęlo ſereno apparere deſierit atrox hyems ſequitur.

¶ Pręſentio ante vel prius ſentio. A quo pręſētiſco quo frequentius vtuntur auctores Plau. in Am. Nunc ne legio pręſentiſcat clā illud redeundū eſt mihi. Terent. in heau. Et ea gratia ſecū adduxiſſe ne id tu pręſētiſceres.

¶ Pręſtino as, pe. cor. a prę & ſtino ſignificat p̄paro pręordino. Plau. in epi. Vt ei pręſtines argentum prius quā veniat filius. Vide ruſus paulopoſt

¶ Pręſētiſco is, Vide ī dictiōe pręſentio de quo modo.

✠ Pręſiderare dicimus cum maturius hyberna tempeſtas mouetur, quaſi ante ſyderis tempus. Cc.

¶ Pręſtituo priꝰ ſtatuo p̄ſcribo p̄deſtino. Oui. Dij ſummū p̄ſtituere diē. Lact. lib. vij. Aliter ad pręſtitutū tempus cum iam ſponſor eius diceretur p̄ſentiam ſui fecit.

¶ Pręſto as, p̄ſtiti p̄ſtitū & pręſtatū. Vñ & pręſtaturꝰ, ſignificat multa. Nā cū actō iungitur, ſignificat excello ſupero. Quint. lib. j. pręſtat tñ ingenio alius alium. Q ñq; non exprimitur accuſatiuꝰ, ſed ſubintelligitur quamuis datiuus etiā poſſet intelligi, vt apud Sal. Primum oīm qui vbi ꝓ probo, atq; petulantia maxime pręſtabāt. Colu. lib. ij. Quāuis candore p̄ſtet, pondere tñ vincitur. Si datiuus ſubintelligat̄ ſignificabit antecellere qđ datiuo cōſtruitur. Si accuſatiuus excellere. Cic. lib. j. offi. Quorū vero patres aut maiores aliqua gloria p̄ſtiterūt, ij ſtudent plęrūq; in eodē gñe laudis excellere, hic more ſuo verbum quaſi difficile perfacile aperuit, prius p̄ſtiterūt ponēs poſtea excellere. Dtō. Terē. in Eu. Hoī hō quid pręſtat? quid id eſt quantū p̄ſtat hoc eſt antecellit. Cicer. in Læl. Nanq; hoc pręſtat amicitia propinquitati, qđ ex propinquitate beniuolentia tolli poteſt, ex amicitia non poteſt Sal. tñ vſum ablatiuo cenſeo. Oēs homines q ſeſe ſtudent p̄ſtare cęteris animantibus. Hic enim p̄ſtare interpretor, pręſtantiores reddere Et idē ablatiuo iūgitur qm̄ comparatiue ſtat. Illud autē ī primo offi. Difficile eſt autem cū p̄ſtare omnibus cupiueris ſeruare ęquitatē quę eſt iuſtitię maximę propria, pręeſſe ve preſidere ſignificat. Iō datiuo nō ablatiuo iungitur. Q ñq; præſtare eſt ſatis facere ſeu cautionē dare. Eſt & [illegible]bū iuriſcōſultorū qui ſcribūt p̄ſtandū eſſe dolum, pręſtandā noxam, & alia cōſimilia. Cice. lib. iij. offi. Quicquid eſſet in predio vitij id ſtatuerūt ſi vęnditor ſciret niſi nominatim dictū eſſet pręſtari oportere. Q ñq; concedere. Idem in eodē. Si aūt non omne dictum præſtandū eſt, quod dictū non eſt id pręſtādum putas? Q ñq; facere. Idē Emptorē in dēnem pręſtare oportet. Quandoq; beneficiū dare. Plin. Plura hic mihi preſtitit quam parentes. Quandoq; cauere, fugere timere. Torqua. Simus igitur ea mente quam ratio & veritas pręſcribit, vt nihil in vita nobis pręſtandum pręter culpam putemus, eaq; cū careamus, humana oīa placate ad moderate feramus. Q ñq; re ipſa perficere, ſiue perſoluere Idem. Et quoniam præſtitimus quod debuimꝰ moderate qđ euenit feramꝰ. Lact. lib. iiij. Homines malūt exēpla q̄ verba, quia loqui facile, pręſtare difficile. Q ñq; tribuere. Liuiꝰ lib. vj. Pacē quā nos pręſtitimus eam a vobis petimus Lactan. lib. j. Quid tales dij preſtare hoībus poſſunt. Q ñq; exhibere, reddere, repreſentare, & tunc habet accuſatiuum reciprocum. Cic. Lētulo. Sed p̄ſtate eum qui mihi a teneris (vt gręci dicunt) vnguiculis eſt cognitus. Aliquando etiam ſine accuſatiuo reciproco Idem. Teren. Neq; legis improbiſſime pœna deductꝰ eſt, quo munꝰ hoſpitij & amicitiæ eiꝰ officiū q; preſtaret. In tertia vero pſona ſingulari ſignificat melius eſt. Sal. Quouſq̄ patiemini tandem o fortiſſimi viri? Nonne emori per virtutem pręſtat, quam hanc vitā miſeram atq; inhoneſtam vbi alienę. ſuperbiæ ludibrio fuerimus per dedecus amittere.

¶ Pręſtātia excellētia a p̄ſtās fit. Gel. lib. j. Scite ſubtiliterq; ratiocinatū Pythagorā philoſophū dicit. in reperiēda modulandaq; ſtatus longitudinisq; eius præſtantia.

¶ Pręſtabilis excellēs. Gel, Chilo p̄ſtabillis hō ſapiētię Et p̄ſtabilis q facile pręſtat, hoc eſt donat & remittit vt eſt illud ꝓpheticū. Quia begninꝰ & miſericors eſt preſtabilis ſuper malitia. Itē pręſtabile quod pręſtari poteſt.

¶ Pręſto aduerbiū vt puta loci, qđ iūgit̄ verbo ſum vel fui & aliqñ Adſum, Habetq; eaſdē ſignificationes quas adſum vt ſignificet preſens ſum, pręſidio ſum, faueo iuuo. De primo. Cic. ꝓ lege Agraria. Publ. Seruiliꝰ Tulliꝰ tri. ple. decēuir dicit pōpeio ſalutem. Te valo curare vt mihi ſummopere pręſto ſis, auxiliūq; adducas dū eos agros quos tuo labore cœpiſti ego mea lege vēdā. De ſecūdo Idē pro Murę. Ius ciuile didicit multū vigilauit, laborauit multis pręſto fuit. Itē pręſto eſſe ſignificat aduenire ſiue cōparare. Idem ad Hęren. Hirundines ęſtiuo tempore præſto ſunt, hyeme pulſę recedunt.

¶ Pręſter genꝰ ſerpētis venenati qui alio nomine Dipſas dicitur, Vnde apud Pli. lib. xxij. Hæmorrhoidum & pręſterum Luc. Oroq; oſtēdēs auidus ſpumantia p̄ſtet & pręſter vantus & turbo dū ardētior & accenſus fuerit vniuerſa ambiens ac proterens.

✠ Præſtegea locus vbi ocij cauſa ſunt ſub tecto tantum patula reliqua parte tanquam ſub porticu.

¶ Pręſtolor pe. pro. ex prę & ſtolor. Stolor autē a ſto deducitur. Nā Feſtꝰ inqt Pręſtolari is dicit̄ qui añ ſtando ibi quo vēturū excipere vult moratur, præſtolari igitur ſigni. manere, expectare. Plau. Dū eū domi p̄ſtolor adoleſcēs aduenit. Ci. ī cat. ij. inuect. dtō iūxit. Qui tibi ad forū aurelium pręſtolarentur. Alias pręſtolari ſignificat̄ præſto eſſe vt inquit Dona. & parere obſequi.

¶ Pręſtringo āte ſtringo ſeu valde ſtringo. Lact. li. vij. tum quorū peccata vel pōdere vel numero pręualuerit pręſtringētur igni atq; cōburētur. Interdum pręſtringere eſt claudere & obtenebrare. Verbū a pręſtigiatoribus traſlatū qui aciem oculorū ſuis vaframentis pręſtringere conſueuerūt. vnde pręſtigiū, cuiꝰ inuētor fuit Mercuriꝰ Cic. Exiſtimat ſe gēmę nitore, & auri ſplendore aſpectꝰ omniū præſtringere. Interdum attingere. Idē de ſignis Ignoſcite rei magnitudo me breuiter pręſtringere atrocitatē criminis non ſinit. Interdum radere. Idē in Phil. Cuius quidem portam Capuę pene pręſtrinxiſti.

¶ Præſtigiator dicitur qui circunſtantibus, ita oculorū aciē pręſtringit, vt non aduertant dolum. Qui & pręſtrictor vocatur. Dicit̄ & pręſtigiatrix apud Plau. in Amp. Quidam præſtigiator dici putant a ſtige & tenebris, ꝙ ita aciem oculorū pręſtringat vt res aliter videri faciat q̄ ſint. Varro a ſcientia dici putat.

¶ Pręſtigiū ſeu pręſtigię incātationes deluſiones, quæ quoniā dexteritate alię appareāt quā re vera ſint, illi q eas faciunt dicuntur pręſtigiatores. Hiero. Nolite potentiam domini magorum pręſtigijs adęquare.

¶ Pręſtruo is, prius ordino ędifico ve. Col. li. j. Quippe ab imo pręſtructa valenter reſiſtēt cōtra ea quę poſtmodum ſuperpoſita incumbent.

¶ Pręſideratio eſt cū maturior tempeſtas hyberna pręproperо rigore improuiſo opprimitur.

¶ Pręſul a pręſilio is, fit, ꝙ eſt ante ſalio, & is appellat̄ apud antiquos qui primus erat inter ſalios Martis ſacerdotes a ſaliendo dictus in portandis ancilibꝰ. Hinc pręſulatus pro ipſa dignitate.

¶ Pręſultor qui ſaltantium choream ducit.

¶ Pręſulo as, ante ſalto. Liui. lib. vij. Si tu ꝑmittis, volo ego illi bellue oſtēdere qñ a deo ferox p̄ſultat hoſtiū ſignis me ex ea familia ortū q̄ gallorū agmē ex rupe tarpeia deiecit.

¶ Pręſumo is, priꝰ ſumo. Pli. lib. xxxvj. Teophraſtꝰ auctor eſt potores in certamine bibēdi pręſumere farinam eiꝰ. ſ. lapidis. Per trāſlationē p̄ſumere eſt temere audere Hiero. Hāc garrula anus, hāc delirꝰ ſenex, hāc ſophiſta verboſus, hāc vniuerſi p̄ſumūt lacerāt, docēt añq̄ diſcāt

✠ Præſumere animo eſt preſagire. Val. libro primo. Arniſcum collega ſuo Cinna diffidens pręſumpſit animo ea re ſignificari exitum ſuum.

¶ Preſumptio añ ſumptio. Vñ apud rhetores præſumptio dicit̄, cū in aduerſarij cauſa vel in iudicis opinione cōtrariū nobis eſſe aut fore arbitramur p̄occupamꝰ dicere & cū ratione diſſoluere. Quin. lib. ix. Mire vero in cauſis valet pręſumptio quę πρόληψιν dicit̄ cū id qđ obiici poteſt occupamus, quę pręcipue proęmio cōuenit. Pliniꝰ orator ad pauli. ſimpliciter dixit. Ego beatiſſimū exiſtimo eum qui bonę ac manſurę famę præſumptione ꝑfruitur, certuſq; poſteritatis cum futura gloria viuit.

¶ Pręſumptuoſus & p̄ſumptor in malā partē accipit̄. Hierony. in pręfa. libro. de natiuitate virginis Res quidē actu nō difficilis, ſed ꝑiculo veritatis ad modū p̄ſumptuoſa. Idem in prolo. Euā. Si autē veritas eſt quęrenda de pluribus cur nō ad gręcam originē reuertentes ea q̄ vel a vitioſis interpretibꝰ male edita, vel a pręſumptoribus imperitis emendata peruerſius, vel a librariis dormitantibus aut addita ſunt aut mutata corrigimus.

¶ Præſcurreſis penul. cor. a dormio dicitur.

¶ Pręſidiatus. Aug. lib. v. con. Suppetit amicorum maiorum copia vt nihil aliud feſtinemus vel præſidiatus dari poteſt & ducenda vxor.

¶ Præſtino as, pe. cor. emendo teneo. Plau. in Epi. Vt eum pręſtines argento priuſq̄ veniat filius.

¶ Pretego is, pe. cor. pręuelo ante tego Lactanti. lib. v. Tum vitia ſua capillis & pallio & quod maxime eſt velamentum diuitiis pretegebat.

¶Prętendo ante tẽdo. Leo papa nõ deſinit hoſtis antiquꝰ deceptionis laqueos vbi prætẽdere. Q̃nq; ꝓfero Ve.g.li.iiij. Georg. Fumoſq; manu p̄tẽde ſequaces. Q̃nq; p̄mõſtro exibeo. Lact.li.iij. Quid cõtemptus ille rex qui mogníficis verbis prętẽditur. Cice. Priuatorum munus eſt ęquo & pari cũ ciuibus iure viuere neq; ſummiſſum & abiectũ neq; ſe efferẽtem prætendẽre. Quãdoq; prætexo. Verg. lib. iii. Geor. Riuos deducere nulla religio vetuit, ſegeti prętendere ſepẽ. Lactan. per traſlationẽ lib. iij. dixit. Ne ſi fuiſſet alienigena iuſtã poſſent excuſationem de lege pretendere, id eſt alegare.

¶Prętẽto as priꝰ tento. Quin. li. iiij. Sed qđ i ingreſſu parcius & modeſtiꝰ prętẽtẽda eſt iudicis miſericordia.

¶Prętereprepoſitio quę cũ a prę deſcendat ſcribitur ꝑ æ diphthongon. Et mõ ſeparatur mõ cõponitur. Separata vim excipiẽdi habet, & ſemper accuſatiuo iũgiť vt nullũ timeo præter deũ. Aliq̃n ſignificat vltra. Quint. Multa erãt præter hęc q̃ obijci merito potuiſſent. Pli. li. x. Prętet hominẽ ſomniare equos, canes, boues, peccora, capras palã eſt, aliq̃n ſignificat ante Cice. in Ver. Præter oculos ſoliferebant aliq̃n ſine. Saluſti. Pręter rerum capitalium cõdemnatos. Aliquando cõtra. Teren. in An. præter ciuium morem atq; legẽ. Cõpoſita vero plærumque ſignificãt vltra. Et cõpnũtur cum dictione incipiente ab e vt pretereo f, vt perfluo, g, vt pretergladior, m, vt pretermitto, u, vt præteruolo.

¶Preter ſpẽ ſignificat ex inſperato. Sic pręter opinionem exinopinato, vel contra ſpem, ſeu opinionem.

¶Prętereaaduerbiũ deductum a pręter ſignificat vltra ea quę dicta ſunt. Et interdum habet pronomen tã ſingularis q̃ pluralis nmeri incluſum. De ſingulari. Vergi. Si duo prętereacales Idea tuliſſet terra viros. id eſt pręter eum ſcilicet Aeneam. De plurali. Cicero. Lentulo. Pręterea quidem de conſularibus nemini poſſum erga te eſſe teſtis, id eſt pręter eos. Et non ſolũ pręter eũ vel eos, ſed etiam te, vt te doctum exiſtimo pręterea neminẽ. i. præter te. Pręter me, vt mihi credis p̄terea nemini. Eodem modo præter nos, pręter vos. præter illos. Et præterea quandoq; ponitur pro poſtea. Vergi. Pręterea aut ſupplex aris imponet honores.

¶Pręterq̃ tota vna dictio ſemper requirit pręcedentẽ caſum quia idẽ verbũ ſubĩtelligiť, vt nemo id dixit p̄ter quã Cic. Nullius id intereſt prętereq̃ patris. Nulli id placuit pręterq̃ Cæſari. Neminẽ pręterq̃ prętorẽ timeo, O vos prętetq̃ Plato legite. A nemine præterquã a Socrate didici. Significat etiam aliterquã. Liu. li. j. Vocata ad concilium multitudineq; coaleſcere in populi vniꝰ corpus nulla re pręterquã legibus poterat iura dedit.

¶Prętetquã ꝙ id eſt niſi. Pli. Oĩa nobis ex voto ſucceſſerũt pręterquã ꝙ in itinere defunctam matrem audiuimus. Sunt qui putent eſſe vnam tantum dictionem.

¶Præterquam ſignificat inſuper, præterea. Pli. libro xxiii. Prętetquã ſerpentiũ ictus.

¶Prętetpropter tota vna dictio ſignificat prętetq̃ propter, hoc eſt propter aliã cauſam quã ꝓpter eã de qua loquimur, vt p̄terpropter vitã viuiť, hoc eſt ꝓpter aliam cauſam viuiť, quã vt viuať, vt puta ꝓpter laudẽ vel propter gloriã. Aennius. Ocio qui neſcit vti plꝰ negocij habet, quã cũ eſt negociũ in negocio. Nã qui quod agat inſtitutum eſt nullo negocio id agit, ſtudet ibi mẽtẽq; animũq; delectat ſuũ Ocioſo initio animꝰ neſcit quid velit Hoc idem eſt enim neq; domi, nunc nos nec militię ſumus, Imus, huc, hinc, illuc, cum illuc ventum eſt ire illinc libet, incerte errat animꝰ pręterpropter vitã viuiť

¶Prętereo, is, iui, & pręterij pręteritũ ſignificat vltra eo. Teren. in Eunu. Dũ hęc reputo, impiudẽs villã pręterij. Vnde tempus pręteritũ quod iã non eſt, ſed vltra iuit. Et pręteriti dicũť extincti. Proper. Fas eſt p̄teritos ſemper amare viros. Itẽ pręteriti dicunť qui in petitiõe magiſtratuũ repulſã habueſt, vt ſępe apud Cic. iuenies

¶Prętetbito. as, pe; cor. frequẽtatiuũ ſignificat frequẽter eo. Interponiť b, q̃ſi pręterito tas. Plautus in Epid. Caue præterbites vllas ædes quin roges ſenex hic, vbi habitat Periphanes platenius. Apud comicos receptiꝰ eſt hoc verbum quam apud oratores.

¶Pretermitto ĩtactũ relinquo. Lact. li. v. Mirũ ꝙ Apuleium pretermiſit cuiꝰ ſolẽt & multa & mira memorari

¶Pręteruehо vltra veho. Aug. Pręteruectꝰ oẽm villã.

¶Pręteruolo as. pen. cor. celeriter prætereo Lactant. lib. ij. quam callide periculum preteruolauit. proprie tamen præteruolare ſignificat vltra volare.

¶Pretexo xis, prius texo, prius facio, ſeu prius ordino vt Ciceronis exemplum a Priſciano ꝓlatum indicat. Sic omnia quæ fiunt quæq; aguntur leuioribꝰ principiis natura ipſa pretexuit. Aliquando ponitur pro contego abſcondo, quaſi aliud ſit quam oſtendo. Vnde.

¶Prętextũ dicitur illud velamentũ quo moueri aliquis videtur ad aliquid agendũ, cum tamẽ alia cauſa moueatur. Sueto. de Cęſ. Et prętextũ quidẽ illi ciuilium armorũ hoc fuit, cauſas autẽ alias fuiſſe opinatur. Verg. Non tñ Anna nouis p̄texere funera ſacris Germanã credit.

¶Prętexta toga genus veſtimẽti oblongũ ac talare, qđ ſupra tunicas honorati quique ſumũt. Dicta ꝙ ei purpura prętexebatur. Hæc eñ cũ bulla in vſum puerorũ nobiliũ vſurpabatur. Vñ prętexati dicebãť qui nõdũ xvij. annos pręterierant, a prętexta quam induebant. Et hac depoſita accipiebant togã virilẽ cũ ad annum. xvii. perueniſſent, tanq̃ non pueriliter, ſed viriliter vita eſſet peragenda. Nã pueri exiſtimabanť qui minores eſſẽt annis ſeptemdecim. Vñ Vlpianꝰ ait pueritiã duntaxat annis xvii. qui eos nõ i ntotũ compleuit prohibetur poſtulare Cicero ego autem a patre ita eram deductꝰ ad Scæuolã ſumpta virili toga. vt quoad poſſem & liceret a ſenis latere nũq̃ diſcederẽ. Seneca lib. i. epiſtolarũ. Tenes vtiq; memoria quãtũ ſenſeris gaudiũ cũ prætexta poſita, ſumpſiſti virilẽ togã. Ideo autem ingenuis pueris attributã exiſtimãt togã prętextã, vt ex purpuræ rubore ingenuitatis rubore regerentur. Lege Macrobium libr. i. Satur. Vnde olim Papyriꝰ cognominatꝰ eſt. prętextatꝰ ob tacendi loquẽdiq; in prętexta ætate prudentiã. Id poſtea cognomen in oẽm eius familiã tranſlatum fuit. Erat & prętexta geſtamen magiſtratuũ & regũ. Hac Tul. Hoſtilius primus vſus eſt vt inquit Pli. Qui debellatis Hetruſcis ſellam curulẽ lictores & togã pictã atq; prætextam que inſignia magiſtratuũ Hetruſcorũ erãt Romã traſtulit. Sed poſtea Tarquinius Demarati filius cum de ſabinis egiſſet triumphum quoniam in eo bello filius eiꝰ annos xiiij. natus hoſtem manu percuſſerat, & pro concione illum laudauit. & prętexta ac bulla aurea donauit, inſigniens puerum ſupra annos ſortem pręmijs virilitatis & honoris. prętextę igitur & bullę geſtandę mos a priſci Tarquinij filio deductus eſt. Sunt tamen qui tradunt eundem Priſcum cum ſtatum ciuitatis ordinaret, inſtituiſſe vt patriciorum filij bulla aurea vterentur, & togã quę purpura prętexitur ijs tantum quorum patres ciuilem magiſtratum geſſiſſent, cæteris prętextam tantum indulſiſſe, vſq; ad eos quorum parentes ſtipendia iuſta meruiſſẽt. Fuit & ĩ vſu prętexta bulla q̃ nulli alij licebat vti, niſi ei qui funus faciebat prętextę etiã actiones ſeu comœdię dictę ſunt a prętexta. Hor. Vel qui p̄textas vł qui docuere togatas. In his imperatorum negocia agebantur & publica. Regeſq; Romani, vel duces inducebãť ꝑſonarũ dignitate pene Tragœdijs ſimiles, & dictę prętextę, ꝙ in his fere regum aut magiſtratuũ acta compręhenduntur qui in principio prętexta toga vtebãtur

¶Prętextatum ſermonẽ veteres obſcęnũ appellaueſt ab eo ꝙ prętextatis nefas ſit obſcœno verbo vti, vł (vt q̃dã aiũt) ꝙ nubẽtibꝰ depoſitis prętextis a multitudine pueroꝝ obſcœna clamareť. Sue. in veſpa. Erat eſ dicacitatis plurimę & ſic ſcurrilis a ſordidę, vt ne p̄textatis q̃dẽ verbis abſtineret Sic Macrob. li. ij. Sať. Hęc nobis ſit lrata lętitia, & docta cauillatio vice planipedis & ſubulonis impudica & prætexata verba iacientis. Sic prętextati mores dicuntur a Satirico poeta.

¶Prætor omnis magiſtratus appellabatur cui peret exercitus. Vnde imperatores prętores q̃nq; vocanť. Cic. ad Herẽ. Epaminundas Thebanorũ imperator eiq ſibi ex lege ſucceſſerat pretor exercitũ nõ tradidit, vbi Victorinus. Notare debemus omnes magiſtratꝰ prętores appellatus. Sed patres quo tp̄e. L. Sextiꝰ primꝰ ex plebe cõſul creatus. Fuſſũ Camillũ primũ prętorẽ Vrbanũ qui ius in vrbe diceret creauerunt, mox vnico prętore nõ ſufficiẽte, ꝙ multi peregrini in ciuitatẽ venirẽt, aliꝰ creatus eſt peregrinꝰ eo ꝙ plęrũq; inter pergrinos ius dicebat. Capta deinde Sardinia alijſq; prouincijs totidem prętores quot prouincię in ditionẽ venerant creati ſunt, partim qui vrbanis rebus partim qui prouiucialibus pręeſſent. Dictus prętor vt Liuius innuit a pręeſſendo, vt varro a pręeũdo, quaſi pręitor ꝙ pręiret iure & exercitu. vt Liui. lib. v. ſcribit primũ prętorẽ ex patribus qui ius in vrbe diceret creatum fuiſſe penes quem magiſtratum omnis publici priuatiq; iuris poteſtas, vt & nouum ius condere & vetera obrogare facultas eſſet. Idq; ob magiſtratus honorem ius honorarium appellatum eſt cum tamen regia illi eſſent inſignia, vt apparatu conſulibus pene par videretur. Creatus cum Conſules auocarentur, bellis finitimis, nec eſſet qui in ciuitate ius dicere. Eius digitas npræturadicitur.

¶Prætorius vir qui præturam geſſit. Cice. pro Plãcio. Cedat conſulari generi prętorium, nec contenda cum p̄torio equeſter locus.

¶Prætorius, a, um, quod eſt prætoris ſeu quod ad prætorem pertinet, vt prętoriũ ius p̄toria cohors, quę a prętore ñ diſcedebat. Scipio eñ affricanꝰ primꝰ fortiſſimũ quẽq; delegit qui ab eo in bello nõ diſcederet, & certo munere militiæ vacaret, & ſeſquiplex ſtipẽdiũ accipet, prętoria vero porta diciť qua exercitus in ꝑliũ educiť, q̃ a ĩitio p̄tores erãt q nũc ꝯſules & hi bella admiſtrabãt

¶Prętoriũ domꝰ in qua p̄tor hobitat ſiue dux, quia vt dictũ ẽ, oĩs magiſtratꝰ cui pareret exercitꝰ p̄tor dictꝰ ẽ Liu. li. iij. Quercus ingẽs arbor p̄torio imminebat cuiꝰ vmbra opaca ſedes erat. Hoc alio noĩe a Quin. dicitur Auguſtale poniť etiã ꝓ magnifica & ãpla domo ĩ agro & ruri extructa, in quę edificia pecunias ingẽtes effũdebãt. Sue. de Cali. in extructionibus p̄toriorũ atq; villaꝝ omni poſt habita rõne nihil tã efficere cõcupiſcebat q̃ quod effici poſſe negaretur. Palla. li. j. Ipſius p̄torij ſitꝰ loco aliquatenꝰ erectiore & ſicciore ꝓpter ĩiuriã fundamẽtorũ, & vt alæto fruatur aſpectu. Itẽ prętoriũ dr̄ locꝰ in quo p̄tor iꝰ dicit, vt eſt in euãgelio. Poniť etiã p̄toriũ pro cõcilio ꝙ fit imperatoris tãtorio. i. ipſo p̄torio. Vnde dicimꝰ dimitti p̄toriũ ſicuti dimitti ſenatũ. Liuius. Fuluius ne idipſnm impedimẽto incepto foret dimitiẽs prętoriũ tribunis militũ ac p̄fectis ſocioꝝ imperauit &c. ponitur enĩ continens pro contento, vt cępe fieri ſolet

¶Prætorianus qui apud pretorẽ ſeu in prętorio verſať Cicero pro Cælio. Nemini vnq̃ p̄ſenti p̄toriani maiores honores habueſt q̃. M. Cælio. Et p̄toriani milites honoratiores erãt, q Romę habebãt caſtra, q̃ p̄toria dicebantur. Ex prætoriano exercitu Otho factus eſt imperator.

✤ Prætura prætoris magiſtratus. Cc.

¶Præualeo les. pe. cor. antecello, & quaſi in maiori pretioſum vel melior ſum. Plimꝰ. Vtræq; in pretio ſunt, ſed tamen præualẽt margaritæ. Et lib. x. Vulturũ præualẽt nigri. Aliq̃n pręualere ſignificat potentiorẽ ſeu robuſtiorem eſſe. Hier. lib. ii. Reg. Noluit autem Ammodo acquieſcere, ſed præualens viribus oppreſſit eam.

¶Præuaricor pen. cor. ex p̄ & varicor, q̃ſi & Diuarico dicať. Varicari ãt a varicibꝰ, q̃, teſtæ Nonio, ſũt venę in ſuris inflexę & obtortæ, p̄uaricari vero a recto diſcedere Pli. lib. viii. Arator niſi incuruus p̄uaricať. Hic præuaricator a varicando, hoc eſt tranſgrediendo dictꝰ eſt, q ab officii ſui præſcripto deflectit atq; aberral. Plin. Iunior. Alioqui p̄uaricatio eſt tranſire dicẽda pręuaricatio etiã curſim & breuiter attidgere quæ ſunt inculcãda, ĩſigẽda repetẽda Martianꝰ Iuriſcõſul. Pręuaricatorẽ fuiſſe ſcribit eũ qui colluderet cũ reo, & trãſlatio munere accuſandi defungeretur, eo ꝙ ꝓprias quidẽ ꝓbationes diſſimularet falſas vero excuſationes admitteret. Cice. ꝓ Cluẽtio. An vt præuaricareť iam id quoq; ad corrũpendum iudiciũ pertinet. Vlpia. ſcribit pręuaricatorẽ eẽ q aduerſam partẽ adiuuat prodita cauſa ſua. allegatq; labeonem qui hoc nomen a varia certatione tractum ſenſit.

☿ Calumniari falſa imponere preuaricari vera ſubticere.

¶Pręueho me priꝰ duco. Liuius li. ix. Sed eqtes Roma in p̄uecti p obliqua campi cũ ſe fugientibus obtuliſſent.

¶Pręuelo, as. pe. produ. prius operio. Claud. lib. ii. de Rap. Et ſparſos religant crines. & vultibus addunt Flamea ſolicitum præuelatura pudorem.

¶Præuello, is. per duplex ll. anteuello.

¶Præuenio anteuenio, anticipo. Amb. Iã ab alio amatore præuenta ſum.

¶Præuerto & p̄uertor depo. i. p̄terco, p̄cedo. Ver. Volucrẽq; fuga pręuertiť Hebrũ. Itẽ anteuerto vel añpono Plau. in Amph. Illuc redeũdum eſt mihi ne me vxorem preuertiſſe dicant præ repu. Item reuoco. Idẽ in eadẽ. Flebilis præuertitur metus, accurro vt ſciam quid velit.

¶Præuideo ante video. Plin. Id nos futurũ p̄uideramꝰ Hinc præuidẽtia, quę duplex eſt: Aut enim animo aut oculis præuidemus prouideo eſt quaſi caueo.

¶Pręuius q p̄eundo viã monſtrat. Leo papa. Sequunť tres viri ſuperni luminis ducatum & pręuij fulgoris indicium intenta contemplatione comitantes.

¶Pragma, atis. latine actio ſeu negociũ dr̄. Inde pragmaticus negociator vel forenſis iuris ĩterpres, oratoris miniſter q in foro ac iudicij verſãs lites dirimit. Iu. Inde cadũt partes in fœdera pragmaticorũ. hoc eſt a iudicio diſcedũt, & litẽ arbitrio forẽtiũ aduocatorũ ſeu ꝓcuratorũ dirimẽdã ꝑmittũt. Cic. li. j. de orat. Itaq; non vt apud Gręcos ĩfimi hoĩes mercedula adducti miniſtros ſe p̄bẽt in iudiciis oratoribꝰ ij qui apud illos. pragmatici vocãť.

¶Pragmatica ſanctio dicta eſt ꝙ per eam a ſupremo atque ordinario iudice diſcedatur, & omnia pragmaticorũ arbitrio terminentur.

¶Praxis græce latine terminatio dicitur, vel actio.

¶Prandiũ ab edendo diciť quaſi peredũ, cibꝰ qui ante meridiem ſumitur. Vel dr̄ quaſi parandium, quia debemus accipere, quod paratum eſt. Cuiꝰ diminutiuum eſt prandiolum ſiue prandiculum, quod ientaculũ appellať.

¶Prandeo, es, di. pranſus ſum. Plau. in Menę. prandi & potaui, ſcortum que accubui. pranſos veteres vocabãt non ſolum qui ediſſent, ſed etiam quibus nihil deeſſet Var. pranſum te ac paratum eſſe oportere.

¶Pranſito, as, penul. cor. frequentatiuum, quod Plautꝰ in Amph. cum accuſatiuo cõſtruxit. Nequam homines inquit, qui polentam pranſitant.

¶Praſinus. pe. cor. color viridis ad ſimilitudinẽ porri. Nã πράσον latine porrũ dr̄. Hic veſtes e viridi lana praſina dicũť. Mart. De nr̄a praſina ſyntheſis empta toga. Pla. praſina, coccina, tyria, focale, ſoccos, monilia amiſit

✤ Praſeides lapilli genus, & porraceꝰ interpretať. Cc.

¶Praſius gemma quædam e viridantium genere.

☿ Praſo is, topatij gemmæ ſpecies dicitur a Plinio.

¶Pratum eſt in quo ad fructum precipiendum falſe dũtaxat opus eſt, ex eo dictum ꝙ ſine ope paratum ſit ad fructum faciendum. Colu. libro. ij. prato veteres Romani primus in agricolatione tribuerũt partes. Nomẽ quoq; indiderunt ab eo ꝙ protinus eſſet paratũ nec magnũ laborem deſyderaret prata etiam dicuntur quę nunc viridavt plurimum buxo & lauro frequentata. Hinc pratenſis & hoc pratenſe, quod eſt ex prato. Colu. lib. vij. Eoſq; nemo dubitat quin optimi ſint vitia in falcem ligata & cicercula, itemq; pratenſe fœnum.

¶Prauꝰ, a, um, qđ nõ eſt rectum, vt erũt parua in direa

Quãdoq; pro præcipuo. Idem. Quãtos primus patiare cta, & aſpera in vias planas. Trãſfertur etiam ad animũ vt quum dicimus praui mores.

¶ Praxaſpes nobilis Perſa qui Smerdim Cambyſe fratrem iuſſu regis occidit, vt ait Hiero.

✣ Praxagoras medicus egregius qui multa in arte medica dictauit & ſcripſit.

¶ Praxiteles pe cor. nomẽ ſtatuarij, q̃ marmorum nobilis ſculptor fuit. Sculpſit inter cætera Venerẽ Gnidi, q̃ ĩ toto orbe p̃cipua habita ẽ. Multiq; vt eã viderẽt Gnidũ ſũt pfecti. De hoc Prop. praxitelẽ pariꝰ vĩdicat arte lapis.

¶ Precor, aris, cũ accuſatiuo ſignificat oro. Hiero. lib. iij. Regũ. Nũc vnã petitionẽ precor a te. Iunctum vero cũ datiuo idẽ eſt quod opto alicui bonam vel malã fortunam. Quintil. Et oram ſaluentibus bene precemur. Huius cõpoſita ſunt. Deprecor de quo ſupra. Imprecor, pe nulti. cor. quod in bonã & in malã partẽ accipit̃. Quinti. Nõ imprecamur debilitates, naufragia, morbos. Hieny. in Geñ. Dimiſerunt igit̃ eã & nutricẽ illiꝰ ſeruumq;. Habraam & comites eius imprecantes proſpera ſorori ſuę. Idẽ ad Pãma. Cui multos imprecamur annos vt hęreſeos re diuina plantaria per illius ſtudium arefacta moriantur. Idem contra Helui. pro oro oro tantum poſuit quum inquit Deus pater eſt imprecandus.

¶ Precariũ eſt quod precibꝰ petenti vtendũ conceditur tã diu q̃ diu is qui conceſſit patitur. In hanc ſentẽtiã dictũ eſt a Sene. hoĩem eſſe precarij ſpiritus. Et apud Curtiũ ait Alexander. Mori præſtat q̃ præcario ĩperator eſſe. Idẽ. Sed precariũ ſpernebatur ĩperiũ. Vbi precarium imperiũ dicit̃ id quod tam diu obtinetur, q̃ diu qui conceſſere permittũt. Precario nomẽ ipſa terminatione datiui pro aduerbio accipitur. Terẽ. in Eunu. Seu vi, ſed clam, ſeu precario. Paulus. Precario habere videtur qui poſſeſſionẽ corporis vel iuris adeptꝰ ex hac ſolũ mõ cauſa ꝙ adhibuit preces & impetrauit ꝙ ſibi poſſidere aut vti liceat veluti ſi me precario rogaueris per fundũ meũ ire vel agere tibi liceat, vel vt in tectum meum ſtillicidium vel tignum in parietem immiſſum habeas.

¶ Preciũ quod dat̃ ꝓ re empta. Hinc p̃cioſus, a, ũ. qđ eſt multi p̃cij. Cic. li. iij. offi. Querit ſi in mari iactura facienda ſit, equi ne p̃cioſi potiꝰ iacturã faciat an ſerui vilis.

¶ Precioſior maioris p̃cij. Plau. Et alij precioſiores, alij viliores habeant ædes. ✣ Scribitur & per t.

¶ Premo, is, ſſi, ſſum ꝓprie calco & innitor alicui rei cum pondere. Verg. Et ſpirãtia cogere p̃ſſis Mella fauis. Idẽ Aene. ij. Veluti qui ſentibus anguẽ preſſit humi nitens. Qñq; premere eſt ſtrĩgere. Hiero. in prolog. Iob. Vt ſi velis anguillã aut murenulã ſtrictis tenere manibꝰ, quãto fortius p̃ſſeris tãto citius elabitur. Qñq; ſiamare. Idẽ in Paulo Quo cognito gradũ preſſit Antonius. Qñq; vexare. Verg. Numina nulla p̃munt, mortali vrgemur ab hoſte. Qñq; inſequi, inſiſtere, vt Hac fugerent Graij p̃meret Troiana iuuentus. Quandoq; vrgere, vt ingentẽ clamore premes ad retia ceruum. Quãdoq; occultare. vt Spem vultu ſimulat Premit altum corde dolorem Qñq; expellere. varro Inuitãtq; preſſit ab ędibꝰ. Quãdoq; cohibere. Verg. Imperio premit, ac vinclis & carcere frenat. Quandoq; claudere. Idem. Preſſique oculos ac vulnera laui. Quãdoq; vitiare. var. Qui toties villici tui vxorem abſente preſſiſti viro. Quandoq; remouere, excitare. Verg. Et ruris opaci Falce premes vmbrã. Quãdoq; vaſtare. vt Pelago premit arua ſonanti. Qñq; occidere. Idẽ Armigerãq; domi p̃mit Qñq; demergere, infodere. Idẽ. Quod ſupereſt quecũq; premes virgulta p agros Sparge fimo pingui. Huius compoſita ſunt Comprimo, Deprimo, Exprimo, Opprimo, Imprimo, Reprimo & Supprimo, quę habent penul. cor.

¶ Preſſo, as. frequen. Verg. Preſſabimus vbera palmis.

¶ Preſſus, a, ũ. qđ eſt ſubtile. Cicero ĩ hortẽ. Quis te autẽ eſt aut fuit vnq̃ in partiundis rebus, in diffiniendis & explicãdis ſentẽtijs preſſior? Aliquando dr̃ honuſtum, grauatum. Ver. li. j. Geor. Ceu preſſæ quũ iam portum tetigere carinę. Pręter hęc ea ſignificatq; Pręmo.

✣ Pręſſus ſus, ipſa pręſſio, Cic. li. iij. de ora. Valeriũ Soranũ lenitate faucis, atq; in ipſo vocis præſſu. & ſono facile vincat.

¶ Præſſura idẽ ꝙ præſſus. Aug. Stipãtur parietes pręſſuris ſe vrgent. Prope ſuffocant multitudine. Per trãſlationẽ capitur pro vexatione, vt in euangelio. Et in terris præſſura gentium.

✣ Prępeniſſꝰ vrbs ẽ Myſię maioris ĩ mediterraneis. Cc.

¶ Prępon πρέπον latine perſona vel decorũ dicit̃. Amb. Decorum autem in noſtris ſcripturis primo cõſtitui loco, quod græce præpon dicitur.

¶ Prębyter græce. latine ſenior dr̃. ✣ Auguſtinꝰ. Sane etiã grandiores ætatis, & ſicut ſcriptura loquitur plenũ dierũ poſſe dici ſeniorem. hoc eſt prębyterũ ꝓinde omnis ſenex etiã prębyter non oĩs prębyter etiã ſenex, quia plerumq; eſt hoc nomẽ ętatis quæ infra ſenectutẽ ſenectuti vicina eſt, & ex hoc etiã ipſa a ſenectute nomẽ accepit in latina lingua, qm̃ autẽ præſbyter, ſenior appellat̃ apũ gręcos aut maxĩe ſicut ſcriptura loquit̃ πρεσβύτερον & νεώτερον dicuntur etiã ſi ętates iuuenũ comparẽtur, quod dicimꝰ nos maiorem atq; minorem.

¶ Prætides pręti filię carminibus poetarum celebratę Hæ quũ furore agitarẽtur ſanatæ helleboro a Melãpode perhibentur. A cuius nomine vnũ hellebori genus appellatur melampodion.

¶ Priamus pe. cor. Laomedontis Troianorũ regis filiꝰ ἀπὸ τοῦ πρίασθαι quod eſt emere. Nã cũ Hercules Laomedontem occidiſſet, priamũ redemptum a vicinis hoſtibus in paterno regno locauit.

¶ Priapꝰ pe. ꝓ. deꝰ hortorũ creditꝰ eſt, & liberi pr̃is ac Nymphę ſeu Veneris filiꝰ, quia vinũ venerẽ cõmouet Hic & Lãpſacenꝰ dictus eſt a lãpſaco Heleſpõti opido.

✣ Priapus pręterea vrbs eſt quã mileſij priapi nomine conſtruxerunt. Similiter & portus. Cc.

¶ Priapeia carmen obſcenũ quod nõnulli Vergilio alij Ouidio ſcribũt. Cc.

¶ Priapiſmus morbus eſt quũ genitales partes in ſolã longitudinẽ protẽdunt̃, & in circulũ tumeſcũt ſine veneris appetitu. Aiunt quidã priapiſmũ eſſe vulue ſicut membri virilis tentiginem.

¶ Priene vrbs maritima, vt inquit Strabo., quę inuectu Meandri fluminis inter ipſam Miletumque labentis mediterranea facta eſt.

¶ Pridẽ aduerbiũ tẽporis quaſi priꝰ die ſignificat paruo tẽpore prius. Pli. li. xvij. ipſi vero pridẽ videmꝰ ea oĩa pręter pubertatẽ in filio cornelij Taciti equitis Romani. Aliqñ longo tempore prius. Apul. Quod pridẽ Plato affirmauerat. Eiuſdẽ ſignificationis ſunt iã pridẽ, dudum, iamdudũ, nuper iamdiu. Quę ſi cũ pridẽ, aut dudũ addamus nõ vel quã, vel ita ſignificãt ſemper multo tẽpore ante. Pli. li. v. Medica nõ pridẽ venit in Italiã. i. nõ multo tẽpore ante. Cic. pro Roſcio. Quã pridẽ Fauni nomen detuliſti. hoc eſt quã multo tempore ãte. Te. in Eunu. Huc euaſit q̃ pridẽ pater mihi & mater mortui eſſent, id eſt quantum temporis præiuit. Cice. in Bruto. Noſtra autem ciuitate non ita pridem dominatu regio liberata, id eſt non multo tempore ante.

¶ Pridie & pridianus. Vide in dictione poſtridie.

¶ Prior nomen cõparatiuũ quod nõ ſolũ ad duos, ſed etiã ad plures referri poteſt. Gell. li. xiiij. Quotieſcũque vſu veniſſet vt oẽs iſti magiſtratꝰ eodẽ tpe Romę eſſet qui eorum prior alijs eſſet ei potiſſimũ ſenatꝰ cõſulẽdi ius fuiſſe. Apul. li. ij. Flo. Vt Hippias e numero Sophiſtarum eſt artiũ multitudĩe prior oĩbꝰ eloquentia nulli ſecũdus

¶ Primus quandoque ad numerũ ſeu ordinẽ refertur vt primus, ſcđs, tertius. Qñque dicitur prĩceps ſicut & prĩceps ponitur pro primo. Verg. Prima quod ad Troiã ꝓ claris geſſerat Argis. Qñq; capitur pro optimo, ſicut & prior pro meliore. Idẽ primos iuuenum tot miſerit orco

labores. Qñq; pro eo ante quẽ nullus eſt. Idẽ. Hic mihi reſponſum primus dedit ille petenti. Fit autem primus a pridẽ, abiecta dem & acceptamꝰ, ſicut prior accepta or Hinc fiunt aduerbia. prĩo, prime, Apprime, primũ, primitus, primiter, & Imprimis & principio.

¶ Primum aduerbium. A quo fiunt cumpoſita. Quam primum & Vt primum.

¶ Primulus penulti. corre. diminutiuum eſt a primis.

¶ Primariꝰ, a, ũ, qđ aliũde nõ habet originẽ. primarius lapis q primꝰ in aliquo ędificij fũdamẽto ponit̃, primarij ciues qui primi ſunt in ciuitate, q etiã primates dicũtur.

¶ Primates dicti ſunt qui & Summatęs ſiue Optimates qui ſunt primi in ciuitate.

¶ Primores ſummę quæq; res. Lucil. Quum gallus gallinaceus digitoſ primoreſq; erigit vngues. Hinc primores ꝓ optimatibꝰ. Sueto. Scripta famoſa vulgo que edita, quibus primores viri ac fœmine notabãtur, aboleuit Et primores dentes qui primi patent.

¶ Primæuus a, um, quod eſt primę ætatis, ſicut Grãdeuus grandioris ætatis.

¶ Primitiuus, a, um, quod aliũde non habet originem ſiue quod per ſe inuentum eſt. Vnde & primitiua verba quę per ſe inuenta ſunt nec aliunde deriuantur.

¶ Primigeniꝰ, a, ũ. idẽ quod primitiuꝰ. Et ꝓprie primigenia dicũtur ſemina quę dedit natura, quæ Cic. prima naturæ, & Græci τὰ πρῶτα φύσεως appellãt. In his nũerãt incolumitatẽ, cõſeruationẽque oĩm partiũ valitudinẽ cẽſus integros, doloris vacuitatẽ, vires, pulchritudinẽ cęteraq; huiuſmodi. Et verba vocantur primigenia, vt lego, ſcribo, quæ non ſunt ab alio verbo, ſed ſuas habent radices. Itẽ primogeniꝰ ſulcus dicit̃, qui in condẽda noua vrbe tauro & vacca deſignationis cauſa imprimitur.

¶ Primigeni fœtꝰ ipſi primogeniti. Vnde apud Lucre. Coortus & dies mundi primigenus.

¶ Primogenitꝰ (ĩquit Hie) cõtra Heluid. eſt qui appe rit vuluã, & añ quẽ nullꝰ eſt genitꝰ, nõ is quẽ frater poſtgenitꝰ ſubſequit̃. Et omnis vnigenitꝰ eſt primogenitus. Alioqui ſi non primogenitus eſſet niſi is tantum quẽ ſequũt̃ fratres, tãdiu ſacerdotibꝰ prĩogenita nõ deberẽtur q̃diu & alia fuerint porcreata, ne forte partu nõ ſequẽte vnigenitus ſit & nõ primogenitus. Eſt igitur primogenitus nõ poſt quem alij, ſed ante quem nullꝰ eſt genitꝰ.

✣ Primæ arũ, fit a primis cũ ordinẽ ſignificat & ĩtelligũt̃ partes. Cice. in Bruto. ex his Cotta & Sulpitius, cũ meo iudicio, tum omnium facile primas tulerunt. Et iterum erat excellens iudicio vulgi, & facile primas tenebat.

¶ Primanꝰ Tribunꝰ erat q̃ prĩę legiõĩ tributũ ſcribebat ſicut Secundanus qui ſecundæ, Tertianus qui tertiæ.

¶ Primiparę pe. cor. dñr parentes q̃ primo peperunt.

¶ Primitiũ quod in aliqua re primũ & principale ẽ Oui. Ecce rapit medij flagrãtẽ Rhetꝰ ab aris primitiũ torrẽ.

¶ Primitiæ, arũ, primi fructus ex agro ſuſcepti, qui deo offeruntur. Pli. Romanorum abſtinentiam commendãs inquit, non deguſtaſſe eos vina aut nouas fruges priuſq̃ ſacerdotes primitias libaſſent.

¶ Primordia quæ primo ordimur, hoc eſt initia.

¶ Primipilus Centurio prime cohortis. vt Liui. lib. vij. ſcribit. Nam ordo, partes tris habebat, quarum vnamquamque primum pilum vocabant. Sueto. primos pilos centurionibus ademit. Primipilus vt ait. Veget. lib. ij. cccc. milites ducebat in prima acie, eratq; caput Legionis. Hinc primipilaris dici videtur non tam miles qui fuit ſub Centurione primipili quam ipſe Centurio qui olim præditus fuerit hac dignitatate. Et ea forma dicit̃ primipilaris qua Conſularis.

¶ Primiceriꝰ a cæreo fit vt auctor eſt Hie. ĩ chronicis & Caſſiodorꝰ in epiſtolis, qm̃ & græce πρωτοκήριος dicatur. Ammianus vero refert inter Tribus fuiſſe qui dicerent̃ primicerij. Vexati ſunt (inquit) multi & nocẽtes & innocẽtes, inter quos Valẽtinꝰ ex primicerio ꝓtectorũ Tribunus. De Secundicerijs quoq; mẽtio eſt apud veteres.

✣ Principes militũ genꝰ qui a principio gladijs pugnabãt poſtea cõmutata re militari facti ſunt pilumni. Cc.

✣ Primiter & primitꝰ aduerbia a primũ. Cc.

¶ Princeps generis comunis qui vel quę principatũ tenet quaſi primũ caput. Et princeps dr̃ dñs ꝙ qui dominatur. primus ſit. Itẽ dicitur primꝰ vel prima. Verg. Prĩceps ardentem coniecit lãpada Turnus.

¶ Principium initiũ & mõ ad numerũ, modo ad tempꝰ modo ad fundamẽtũ refertur quõ in edificãda domo initium fundamẽtum eſt. Principium quoq; & conuerſionis & deprauationis dici poſſe ſcripturarũ cognoſcimꝰ auctoritate. Eſt & principiũ artis ars ipſa ex qua artificum diuerſorũ deinceps cœpit operatio. Et principiũ eſt bonorum operum finis optimus, vt miſericordię prĩcipium eſt deo placere quod facias.

¶ Principia locus in caſtris a principibus militibus ſic appellatus, vt eſt apud Colu. lib. iij. poſt principia.

¶ Principale quod primum & præcipuum eſt.

¶ Principor, aris inchoo, auſpicor, principio vero dominor. A quo principatus.

¶ Pymneſius palꝰ ad quẽ funis nauticꝰ religatur. Quẽ alij Toſillam dicunt.

¶ Priſcus, a um, quod ſuperiori ætate fuit & ſuperioribꝰ ſęculis, vt Priſci latini, q fuere anteq̃ roma cõderet̃.

¶ Priſtinus, a, ũ, pe. cor. qđ ſuperioribus annis, mẽſibꝰ diebꝰ, & nr̃a memoria fuit. vt priſtina nr̃a beneuolẽtia, priſtinũ etiã dr̃ de rebus q̃ nõ ſeneſcũt, nõ autẽ priſcum vt pharos & tyrus nun q̃ in ſtatũ priſtinũ redibũt. Et dr̃ priſtinũ quaſi primiſtinũ, a primus vt inquit Priſci. Aliqñ priſtinꝰ dicit̃ prior. Cur. Dies priſtino procelloſior.

¶ Priuignus, filius mariti vxoriſ ve, cuius prior cõiunx deceſſit, vt vulgo filiaſtrus. Dictus priuignus ꝙ priuſq̃ mater ſcđo nuberet eſt genitus, pri enim antiqui pro p̃ dixerunt.

¶ Priuos & priuas antiqui ꝓ ſingulis dicebãt. Inde priuas verbenas, & priuos ſilices ꝓ ſingulis accipit Liuiꝰ Nonius. primum eſt proprium vniuſcuiuſque. Vnde & priuata dicuntur quæ vniuſcuiuſque propria ſunt.

¶ Priuilegiũ lex priuatis facta. Cic. ꝓ domo ſua. Leges priuatis in hominibus irrogare, id eſt em̃ priuilegiũ Interdũ priuilegia dicũtur leges. Vnde priuilegiũ de Pompeij traditu. Saluſt. legem appellauit.

¶ Priueres mulieres priuatæ.

✣ Priuernũ vrbs eſt Cãpanię & Camilię patria. Cc.

¶ Priuo, as, ſignificat adimo. Plau. in Aſina. Ego pol iſtum portitorẽ priuabo portorio. Hic priuatꝰ a, ũ quod nõ eſt cõmune cũ alijs. Cic. lib. j. offi. Priuatũ autẽ oportet ęquo & pari ciuibus iure viuere. Priuatę etiam vocabantur ferię ſacrorum proprium, velut dies natales. Fulgurum procurationes & huiuſmodi priuatæ quæ ſiebãt pro famulis ſingulis & hominibꝰ. Hinc priuatim aduerbiũ qđ nõ eſt publice factũ. Sal. Exiſtimãs publice priuatimq; alieno ære opp̃ſſos. ¶ Priuati proprie dñr qui nõ ſunt cõſtituti in aliqua dignitate. Aliqñ dñt exẽpti a iure comuni. vt in decre. diſt. iij. Priuilegia ſunt leges priuatorũ. Et priuatũ cui aliquid eſt ademptum.

¶ Priſtis genus piſcis marini lõgiſſimi atq; anguſti corporis. Pli. ſcribit priſtes in mari Indico ducẽtũ cubitorũ eſſe Balenas quaternum iugerũ. Hinc etiã Scylla maris mõſtrũ dr̃. De quo Ver. Prima hominis facies & pulchro pectore pubetenus, poſtrema immani corpore priſtis. Ab huius ſimilitudine nauis oblõga dicta ẽ priſtis ver. Velocẽ Mneſtheꝰ agit acri remige priſti. Dicta priſtis a ſectione vndarũ. Scindunt em̃ mirum in modũ fluctus propter tenuitatẽ. Gręci autẽ πρίσιν ſectionẽ πρίστην ſectorem dicunt. ✣ Vulgo piſtris ſcribitur.

¶ Pro prępoſitio eſt q̃ tã ſeparata q̃ cõpoſita localẽ vim habet. & ſigni. ante, vt ꝓ curia pro mœnibus. Salu. Qui ni maturaſſet pro curia ſocijs ſignum dare procurato, ante curo. proſtratus añ ſtratꝰ. Separata etiã ſignificat quandoq; ad, vt pro meis viribus, id eſt ad vires meas.

Vergi. ꝓ ſe quiſq; viri. Interdũ ponit loco in. vt pro roſtris. pro ſenſu. ꝓ tribunali. Interdũ ꝓ iuxta ſiue ſecũdũ. vt ꝓ platonis ſentẽtia. ꝓ hoĩm iudicio. Interdũ ꝓ cauſa perhibẽdi teſtimoniũ. Vt quũ dicimus. ꝓ mutuo animo, ꝓ recõciliata gratia, id eſt cauſa mutui animi, & cauſa reconciliatę gratię. Interdũ pro loco, vt pecuniam ei dedi pro prædio, & ſum pro pretore, id eſt loco prędij, loco prętoris. Itẽ ponit pro auctoritate. vt Tribuni plæbis ꝓ poteſtate interceſſerunt, hoc eſt auctoritate poteſtatis ſuę. Itẽ pro ꝓpter vt pro iniuria quã accepi, id eſt ꝓpter iniuriam. Itẽ ꝓ defenſione. Terẽ. Nã niſi hęc ita eſſent pro illo haud ſtares Vergi. lib. ix. Pro turribꝰ aſtant. i. ꝓ defenſione turriũ. Eſt & aduerbiũ admirantis. Teren. in Adel. Pro dij ĩmortales facinꝰ indignũ quod narras. Itẽ interiectio dolentis ſeu indignantis, vt ꝓ deũ atq; hoĩm fidem. Plaut. ꝓ ſancte Iuppiter quid video? Sed his duobus modis circunflectitur. Compoſita vero tpalẽ vim habent, vt ꝓuideo, proſpicio. Qñq; priuatiua eſt. vt profanus. i. non ſacer prohibeo, propudium. Negatur enĩ cũ his ſanctitas, poteſtas ac pudor. Quandoq; accipitur loco e, vel ſuper. vt prominet. i. eminet, vel ſupereminet. Nonnunquam ſignificat porro ſiue in longum, vt promiſſa barba. Nonnunquam diu vt protollo, propendo. Interdum procul vt prouincia. Aliquando procul de futuro tempore. vt propheta. Quandoque procul ſpacio loci. vt procella que procul veniens percellit. Sæpe etiam vltra ad locum, vel aliquem tendere. vt progredior proueho. Interdum palã & more ſolenni. vt pronuncio, promulgo. Quandoq; coram vt propono. Quandoq; valde, vt procuruus. Quandoq; procul vehemẽter. vt profugꝰ.

¶ Proagogia latine productio. Nam προαγογεῖν producere eſt hoc eſt proſtituere. Plau. Audientem (inquit) dicto mater produxiſti filiam.

¶ Proauus penulti. cor. aui. paterni vel materni pater. Cuius relatiuum eſt pronepos. A quo fœmi. proneptis. A proauo fœmininum proauia.

¶ Probatica latine ouilis dicitur, πρόβατον enim ouis dicitur. Piſcina vbi oues lauabantur quum ſacerdotes eas litare vellent. Et probaticus ouinus.

¶ Probi boni dñr, qſi prohibiſe a delinquẽdo prohibeant. His cõtrarij ſũt Improbi & Reprobi. Imꝓbi vt iqt Aſco. cõtra leges ſunt. ſicut Inofficioſus contra merita. Inhumanꝰ cõtra pietatẽ. A Reprobꝰ fit aliud cõpoſitũ cõtrariũ. ſ. Irreprobꝰ qui nõ eſt reprobꝰ. Amb. Cũq; manũ ſuã ad me cõtingendã aptaret, dedit ei angelus dñi irreprobã, quã cõſpicis mortẽ. A ꝓbus fit ꝓbitas bonitas. Ab Improbꝰ Improbitas. Diminuti. ꝓbulꝰ. Vnde & Improbulus. Iuue. Finge tamen te improbulum.

¶ Probo probas, laudo, quis maiorẽ vĩ habeat probo q̃ laudo. Nã apd̃ idoneos ſæpe legimꝰ & laudo & probo. Qñq; probare eſt argumẽtis demõſtrare. vt hõ ſacrilegꝰ probauit ſe pro ĩnocẽte. Qñq; experimẽtũ facere. Plau. ĩ Tri. Quippe ex eorũ ingenio ĩgeniũ hoꝝ probãt. Et in Euãge. Iuga boũ emi, & eo probare illa. Qñq; ꝑmittere Hora. li. j. Car. Vagꝰ & ſiniſtra Labitur ipſa Ioue nõ probante. Huiꝰ cõpoſita ſũt Approbo, Cõprobo eiuſdẽ fere ſignificationis. Et cõtraria horum Improbo & reprobo pro damno, quæ habent penultimam correptam.

¶ Probabile dicitur quod licet non ſit verum, videtur tamen rationibus probari poſſe.

¶ Problema atis, & problematum propoſitio eſt interrogationem annexam habens prętextꝰ propugnaculum.

¶ Proboſcis idis, eſt porrectio corporis inherẽs naribꝰ quę excepto hoĩe in alijs fere animãtibꝰ ĩuenit. Varro. Inueniſſe ſe ericium cum proboſcide. In elephanto manus dicitur, ꝙ ea tanq̃ manu vtatur. Plin. Reſoluunt elephanti manu draconum nodos. Dicta. proboſcis ꝙ ante depaſcat. Gręci enim προβοσκεῖν dicunt ante paſcere.

¶ Probrũ ſtuprũ, adulteriũ, flagitium. Sueto. in Cæſa. Qui digreſſã a marito poſt biduum ſtati duxerat, quis ſine probri ſuſpitione, peregrinatũ merciũ portoria inſtituit. Vnde lex fuit apud romanos vt probrũ virginis veſtalis capite puniret. Alias ſignificat maledictũ, cõtumeliã, ſiue infamiã. dedecus, quę ex ſcelere ſequi ſolent, vt datũ eſt probo id eſt ignominiæ aſcriptũ. Liui. li. ij. His fræti occurſant portis ingerũt probra, ægre abſtinẽt qui caſtra oppugnẽt. Similiter Cice. Epiſtolas plenas ꝓbrorum appellat, id eſt cõtumeliarum

¶ Probroſum ignominioſum. Gel. li. j. Manuſq; eius inter agendum forent argutę admodum, & geſtuoſę maledictis, cõpellationibus ꝓbroſis iactatus eſt.

¶ Probro as, ꝓbro afficio. Ex quo fiunt cõpoſita. Exꝓbro. Opꝓbro, de quibus ſupra. Improbro quo vſus eſt. Plau. in Tru. Rus tu improbras? vt nacta eſt hominem quem pudeat probri.

¶ Proci dicunt qui in eandẽ libidinẽ nimia apetentia cõſpirant, a procando dicti. Eſt enĩ procare nimiũ laſciue petere. Vnde procaces molliũ rerũ petitores & in petendo nimiũ petulci. Ver. Procos irriſa priores. Inde procacitas. Cice. lib. iiij. de Repu. A procando. i. procẽdo procacitas nominata ẽ. Et procax petax quod & de inanimantibus dici poteſt. Vergi. Penituſq; procacibus hauſtris. qđ eſt ſeuientibus procellis. Vel vt Do. exponit impudentibus. Nã qui multũ petit impudens eſt. Et qui adeo impudentes ſunt vt nimis petãt, procaces appellantur. Vnde procax meretrix petulans dicit. impudẽs, inuerecũda, mordax, Teren. Maligna multo & magis ꝓcax illico facta eſt. Vñ ꝓcaces legimus qui mordaciter & iniurioſe loquuntur. Cice. in Sal. Ne in idẽ incidã vitiũ procacitatis quod huic obijcio. Et iterũ. Nõ enim procacitate linguæ vitę ſordes eluunt. Sciendũ tria hęc ꝓcaces, petulantes, & ꝓteruos multũ ſimilitudinis habere. & libidinẽ quãdam atq; iniuriã declarare, tã in factis quã in dictis. vnde apud Cice. proteruã petulantẽq; eodẽ loco de inhoneſta fœmina legimꝰ. Si vidua libere proterua, petulanter diues, effuſe libidinoſa meretricio more viueret. Hinc ſi quis ambulãs per impotẽtiã mẽtis obuiũ cubito feriat, aut cum cõtumelia ſibi cedere cogat ꝓteruũ hũc dicimꝰ. Hic a Vergilio Hœdi petulci a petẽdo dñr, ꝙ in alia loca penetrãdo iniuriam faciant.

☧ Procax & procacitas. vide in dictiõe proci. procacies vſurpauit Amb. li. reſur. Nã ſi vere vidiſſent inquit deformẽ meretricis affectum inhorrentẽ, procaciẽ, indecẽtem impudicitiã, inardentes, libidines

¶ Proco, as, & procor aris, vt qdã putãt procio fiũt qđ peto ſigni. Eſt & procare laſciue petere, ſeu oculos ĩ aliquã fixius intẽdere, ꝙ vernacula linqua dicimꝰ vagheзare. Qñq; ẽt inhoneſtis verbis & abſq; reſpectu aliquẽ aggredi. Hic ꝯponit recipꝓco pro repeto. De quo alibi

¶ Procio, is, iui, itũ, pe. co. ſigni. peto. Liui. Martẽ ꝓcitũ plurimi venerũt. i. petitũ, vt Feſt. exponit, procitum vero p. ꝓ. ſigni. ruptũ atq; irritũ. Hic iuriſcõſ. irritũ teſtamẽtũ, ꝓcitũ dicũt, a procio, qđ ex ꝓ & cio cõponitur

¶ Procito as, ſępe dico, prouoco.

¶ Procapis pe. cor. progenies q̃ ab vno capite procedit

¶ Procedo is, pe. pro. vltra cedo, progredior. Sal. ĩ Iugu. Sed vbi plerũq; noctis ꝓceſſit. ꝙ ẽ q̃ſi ꝑterijt. Aliqñ procedere eſt proſpere cedere. Terẽ. in An. Niſi id putas qa proceſſit parũ nõ poſſe hoc iã ad ſalutẽ conuerti malũ. ¶ Proceſſus, us. proceſſum & ſucceſſũ ſignificat.

¶ Procido, is, pe. cor. procidi procaſũ ſigni. me proſterno, ſeu vehemẽter inclino pronꝰ cado. Gel. Nã cũ multis annis poſtea ſcæna q̃ prociderat refecta eſſet. Et illđ in euangelio. Et procidens adorauit eum.

¶ Proceleumaticus pes ex quatuor ſyllabis breuibꝰ cõſtans. Dictus quaſi primitus iuſſus, eo quod in ſacris Mineruæ prius eius pedis verſus pronunciari iubebantur πρὸ enim ante κελεύω iubeo.

¶ Procello is, percutio, euerto. Vnde procella.

¶ Procella ẽ vis vẽti cũ pluuia nec durãs & ĩ mari potiꝰ q̃ ĩ terra. Dicta ab eo ꝙ oĩa ꝓcellat. i. moueat vel percutiat. Aut a procul, quia a lõge videt. Ver. Crebreq; procellis Aphricꝰ. Hinc procelloſus a, um, procellis plenũ

¶ Proceres pen. cor. capita trabiũ. hoc eſt mutili quidã extãtes. Hic ꝓricipes ciuitatis proceres appellati ſũt ꝙ ij ita in ciuitate eminẽt, ſicut illi in edificijs. Huiꝰ nois ſingularẽ ꝓtulit. Iuuena. agnoſco ꝓcerẽ q ẽ a ꝓcer, eris.

¶ Procærꝰ, ra, rũ. penultima ꝓdu. ꝓtolixũ & in longitudinem productum. Quod nomen quidã a cæra deriuãt, quaſi ad ſimilitudinẽ cærę protenſum propter facilitatẽ. Alia a creſcẽdo hoc eſt excretũ. Horatiꝰ in ſermo. Quo ꝑtinet ergo proceros odiſſe lupos. Huius cõpoſitum eſt Improcęrus. Gel. lib. iiij. Aduertimuſq; hinc elici tarditatem, corporaq; eorũ improcęra fieri minuſq; adoleſcere. Dicitur etiam hic & hæc ꝓcæris & hoc ꝓcære.

¶ Proceſtrion putatur locus apertus ac patulꝰ, quo procediti cubiculũ cœnaculis & reliquis partibꝰ ſupioribꝰ. Pli. ad Gallũ. Poſt hãc cubiculũ cũ proceſtrio altitudine æſtiuũ munimẽto hibernũ Nã Proceſtria vt Feſt. exponit ædificia ſunt ante caſtra, vel quibus procedit in muro. Sunt tñ q velint cũ pro citono legi, loco añ cubiculũ ab excubãdo nomen ex græco ſibi vendicante. Fit aũt proceſtriũ æqualibus columnaꝝ ĩteruallis patulũ, ſupra quarũ epiſtylia arcus curuãtur. Quidam etiam proceſtria aditum & veluti portam caſtrorum appellauerunt.

☧ Prochemaſis eſt preueniens tempeſtatem ſignificatio quæ non paucis ſæpe diebus pręcedit que ſi poſt veniat epichema ſin græci dicũt a verbo græco χειμάζολαι, id eſt tempeſtatem fero & χεῖμα hiems.

¶ Prochyta, tę, pe. cor. & Prochyte, tes. ĩſula ĩ Puteolano ſinu. Dicta quaſi profuſa. Emerſit eĩ prouolutis ĩ mare mõtibꝰ quũ priꝰ nõ foret. Nã procheo ſignificat effũdo. Nã Inarimes mõs terremotũ paſſus hãc inſulã fudit At Dionyſius lib. j. ſcribit prochitã dictam eſſe nutrice Aeneę eiuſdem nominis. De hac. Verg. lib. ix. Tum ſonitu Prochita alta tremit. Prochite etiã vaſis genus eſt.

¶ Procinctus. us. dicit quicquid paratum eſt, & ipſa prouiſio facta anteq̃ aliquid fiat.

¶ Procincta claſſis dici mos fuit, quando exercitus ad pugnam paratus erat, ꝙ pugnaturi ritu prius cingerentur gabino. Et ꝙ claſſem vetuſtius fuerit hominum, dici quam nauium multitudinem ſcriptum eſt.

¶ Proconeſſus inſula in Propontide, quam ſolam inter alias habitari pleriq; dixerunt.

¶ Proclamo, as. palam & valde clamo, vociferor. Liui. li. j. Moti homines ſunt in eo iudicio maxime Pub. Horatij patre proclamante ſe filiam iure cæſam iudicare, ni ita eſſet patrio iure in filium animaduerſurum fuiſſe.

¶ Procliue pe. pro. qđ eſt porro inclinatũ. Et proprie ſecũdũ Cice. lib. iiij. Tuſcu. dicitur in malis, quũ Procliuitas dicatur in his qui ad aliquod vitiũ proni iclinati quo ſunt. Et facilitas in bonis qui proni ſunt ad humanitatẽ, liberalitatem, & ad ingenuas diſciplinas.

¶ Procyon latine anticanis ſtella quæ & Sirius dicitur. Vide in dictione Canis.

¶ Proconſul. vide in dictione Conſul.

✣ Procris Cephali venatoris vxor fuit. Cc.

¶ Procul aduerbium videtur cõponi ex porro lõge. quaſi longe ab oculis, vel præoculis. i. añ oculos Vñ poteſt & ſatis longe, & nõ longe ſignificare. Ter. in Hecy. Quẽ cum iſthoc ſermonem habueris procul hinc ſtans accepi Verg. lib. v. Eſt procul in pelago ſaxum. Quod ſatis longe fuiſſe intelligi non poteſt. ne voluptas pereat ſpectaculi. Deſeruit quandoque accuſatiuo quandoque ablatiuo. Curtius Procul vrbem dixit. Horat. in Sermonibus. Quę procul extructis inerant heſterna caniſtris.

¶ Proculꝰ. pe. cor. cognomẽ eiꝰ q natꝰ ſit pr̃e pegrinãte a pr̃ia ꝓcul. Alij proculos iõ dictos putãt ꝙ a patribꝰ ſenibꝰ, q̃ſi procul progreſſi & attenuati ſint. Plau. ĩ Menę. Iubeas Proculũ afferri tibi. ✣ Sũt q porculũ legant.

☧ Proclꝰ philoſophꝰ platonicꝰ fuit, qui inter cætera p̃clare dicta, ſcribit multos eſſe in vita lupos, multos, porcos, plurimos alia ſpe quadam bruti circunfuſos.

¶ Proculeius nomẽ viri, ſimiliter a procul deductum.

¶ Procudo is, pe. pro. ſigni. prolato, cudendo extenuo ſeu probe cudo, exacuo ve. Verg. li. j. Geor. Durum procudit arator Vomeris obtuſi dentem.

¶ Proculco as, ꝓgrediẽdo vel aliud agẽdo cõculco. Colu. li. ij Nã dũ a pecudibus legumina ꝓculcantur herbæ etiã atteruntur vngulis atq; glabreſcit.

¶ Procumbo is, ꝓſternor. Liu. li. j. Ipſum feſſum via ꝓcubuiſſe. Col. li. j. Lata bubilia eſſe oportebit pedes decẽ vel vt minimũ. ix Quæ mẽſura & ad ꝓcũbẽdũ pecori & iugario ad circũeundũ laxa miniſteria p̃beat. Procũbo iaceo. ☧ Pli. li. xvj. de arũdie foloia inquit, a medio internodio cũ plurimũ deſinunt veſtire ꝓcũbuntq;.

¶ Procubitor qui noctu cuſtodiæ cauſa excubat, cum caſtra hoſtium in ꝓximo ſunt.

¶ Procuruus valde curuus. Ver. li. ij. Geor. Contra nõ nulla eſt oleis cultura nec ille ꝓcuruam expectat falſem

☧ Procraſtino, as, pe. cor. ꝓlongo. Gel. li. xvj. Quæ reliquit pfecta expolitaq; omni poeticę vetuſtatis laude florẽt. Sed q̃ ꝓcraſtinata ſunt ab eo. vt poſt receẽſerẽtur neq̃q̃ poetę nomine, atq; iudicio digna ſunt.

¶ Procurro is, ꝓcucurri, ꝓcurſum. vltra ſiue longe curro. Hie. ad Da. Et ꝓcurrẽs occubuit ſup collũ ipſiꝰ. Colu. li. vij. Ex domitis bubus valentiſſimũ eũdẽq; placidiſſimum cum indomito iungimus, qui & ꝓcurrentem retrahat, & cunctantẽ ꝓducat.

¶ Procuro as, pe. ꝑ. ſign. ad miniſtrationẽ reꝝ alienaꝝ gero. Cic. Cornifici. Is ꝓcurat rõnes. Dioniſiꝰ. Hinc ꝓcurator negocioꝝ geſtor, quẽ vulgo Factorẽ dicũt, cui p̃cipue agri colendi cura omnis incũbit. Vlpia. de ꝓcuratoribus. ꝓcurator eſt qui aliena negocia mandato dñi adminiſtrat. Actores vero cauſaꝝ Cauſidici dicũtur. ꝓcuratio ipſa adminiſtratio. Ci. li. j. de natu. Deoꝝ. Sunt eñ philoſphi & fuerunt qui oĩno nullã habere ſenſerũt rerũ humanaꝝ procurationẽ deos. Aliqñ procurare eſt ſtudioſe curare ſeu inueſtigare. Hier. Ad Dama. Et Sathanas quũ aliquẽ ſua arte dcceperit & propriũ ei iugũ ĩpoſuerit, vltra & vitiorũ abũdãtiã nõ procurat, ſciẽs eũ eẽ iã mortuũ. Aliqñ ſignificat ſimpliciter curare. Apuleius. Hunc enĩ equulũ ſuũ curioſe nimis procurantem inueni. Aliquando ſuſtentare medicare, adiuuare. Cato de re ruſtica. Eodem modo ceteras arbores procurato. Plaut. in Cur. Tibi opus eſt hoc quo te procures

¶ Procuratoriꝰ, a, um, quod ad procuratorem pertinet vt procuratorię literæ procuratorium munus.

¶ Procas nomen regis Albanorũ, qui Amulium & Numitorem filios habuit.

✣ Procuſtes lotro inſignis in Attica regiõe, qui hoſpites ĩterimere ſolitꝰ Ab Hercule hoſpite ĩterfectꝰ ẽ. Cc.

¶ Prodeo is, diui, vel prodij. proditum ex pro & eo, d interpoſita ſigni. vltra eo ſiue foras exeo, q̃ſi porro eo. Ci. An ego tibi obuiam nõ prodirẽ, primũ Appio pulchro deinde imperatori. Idem. li. j. offi. Scenicorũ quidẽ mos tantam habet diſcipline veteris verecundiã, vt in ſcena ſine ſubligaculo prodeat nemo, id eſt exeat.

¶ Prodico, is, pe. pro. vltra dico. Cice. pro Cælio. Quãobrẽ excutiemꝰ oẽs iſtorũ delitias, oẽs ineptias, ſi prędixerint. ☧ Prodicꝰ medicus, Selymbrię natus diſcipulis hippocratis. Iatralectices. i. medicinę vnguentariæ ĩuẽtor, quũ prius præceptor eius clinices. i. medicamẽtarię author fuerit. Idem Prodicus rectoribus medicorum ac medicis in eis vectigal inuenit

¶ Prodo is, prodidi porro. i. lõge proijcio, deſero, excludo ꝓpello. Ver. Naulbꝰ (infadũ) amiſſis vniꝰ ob irã ꝓdimur atq; italis lõge diſiũgimur oris. Et ꝓdere deferre, oñdere, patefacere. Idẽ ꝓdere voce ſua quẽq; aut opponere morti. Hiero. Sororis maritꝰ cœpit ꝓdere velle quẽ celare debuerat. Itẽ differre, ꝓtrahere. Terẽ. ĩ and. Credo ĩpetrabo vt aliquot ſaltẽ nuptijs prodat dies. Itẽ propagare. Ver. li. iiij. Italiã regeret genꝰ alto a ſanguĩe Teucri proderet. Itẽ tradere. Salu. Anteq̃ arcẽ proderet

hoſtibus. Hic ꝓditor, proditio, & prodimētū, qđ vulgo dicitur tradimētū, vel a prodēdo conſilia hoſtibus vel a tradendis vrbibus, arcibus, exercitu. Cice. In cū pœnā qui prodere hoſtibus patriā cagitaret. Itē mandare. Idē Appio. Quum tuum ſtudium cōſumes in virorū fortiū factis memoriæ prodendis. Itē ſcribere. Cice. li. iij. offi. vtili videbatur Vlyſſi vt quidā tragici poetę ꝓdiderūt. Itē in interiore in publicū locū procedere. Apul. Tum tremebundus prodit in forū. Alias pro loco & ſecūdū diuerſos actus. Pli. li. ij. Diuus Auguſt⁹ læuū ſibi prodidit calceū ꝑpoſtere indutum, quo die ſeditione militari prope afflictus eſt. i. proiecit ſiue induit. ✣ aut ſignificauit.

✣ Prodinunt veteres pro produnt dixere. Aenni⁹ prodignunt famuli cum candida lumina lucent. Cc.

✣ Prodius etiā dixerunt, pro interius. longius. Cc.

¶ Prodigium quaſi porro dictum, q̄ porro dicat. porro ſignificet, & aliquid futurum eſſe portendat.

¶ Prodigiator qui ex prodigio futura prę̄nunciat.

¶ Prodigioſus, a, um quod prodigium facit.

¶ Prodigialis & hoc prodigiale quod prodigiū ꝓcurat Plau. ī Am. Sed mulier poſtq̄ exporrecta es ꝓdigiali Ioui, aut mola ſalſa hodie, aut thure cōprę̄catam oportuit.

¶ Prodigiæ hoſtiæ dicuntur quæ conſumuntur. Inde homines luxrioſi prodigi dicti ſunt.

¶ Prodigo is, pe. cor. prodegi ſupinū nō legi, ex pro & ago, d euphonię cauſa interpoſita, ſignificat cōſumo vltra modū erogo. Plau. in Aul. Feſto die ſi quid prodegeris, pro feſto egere liceat niſi peperceris. Amb. Merito ergo prodegit patrimoniū qui ab eccleſia receſſit. Lact. li. vj. Quotieſcūq; leuiſſimorum patrimonia ī res ſuperuacuas prodiguntur. Aliquando ſignificat portendo & præmonſtro. Vnde prodigia & prodigiatores.

¶ Prodigus qui bona ſua cōſumit. Cice. li. ij. Offi. Omnino duo ſunt genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales, prodigi qui epulis & viſcerationibus & gladiatorum muneribus ludorum venationumq; apparatu pecunias profundunt in eas res, quarum memoriam aut breuem aut omnino nullam ſunt relicturi, liberales quiſuis facultatibus aut captos a prædonibus rediniunt, aut ęs alienum ſuſcipiunt cauſa amicorum, aut in filiarū collocatione adiuuant, aut opitulantur, vel in requę̄renda vel augenda, ponitur tamen interdū prodig⁹ pro liberali. Horat. lib. Carm. Animę quæ magne prodigū paulū ſuperātē pœno Gratus inſigni referam camena. Antiqui hoſtias prodigas dicibant quę conſumebāt Hinc fiunt aduerbia prodige & prodigaliter profuſe, abundanter. Col. li. iiij. Non illa videntur prodigaliter in noſtris Ceretanis accidiſſe, vt aliqua vitis apud te excederet vuarum numerum duorum millium.

¶ Podromus prę̄curſor. Vnde ꝓdromi dicuntur a Gręcis fici præcoces, quaſi præcurſoriæ. Et prodromi aquilones qui octo ferme diebus exortū caniculæ añcedūt.

¶ Produco, is in lōgū duco. quod & de tēpore & de corporeis rebus dicitur. Ver. Abnegat exciſa vitā ꝓducere, Troia Cice. in Cat. Cōuiuiū vicinorū quotidie ꝯpleo quod ad multā noctē q̄ maxime poſſum⁹ vario ſermōe producim⁹. i. protrahim⁹. Hier. in Numeris producat ea in laminas. Terē. in And. per tranſlationē dixit. Non ne tibi eſſe ſatis hoc ſolidū viſum eſt gaudiū, niſi me lactaſſes amātē & falſa ſpe produceres? Hic producta ſyllaba dicitur logua. Col. flagellū vocat productiſſimū, qđ lōgiſſimū eſt in vitibus. Et ꝓducere eſt ante ſeu vltra foraſue ducere. Terenti. produxi ac vēdidi. Galba Ciceroni. Rēpēte Antonius in aciē ſuas copias de vico produxit & ſine mora cōcurrit. Col. li. vij. Poſt eiuſmodi experimēta vacuo ploſtro, ſubiungendi, & paulatim longius cū onerib⁹ producēdi ſūt. Idē paulopoſt Ex domitis bub⁹ valētiſſimū eūdēq; placidiſſimū cū indomito iūgim⁹ qui procurrētē retrahat, & cūctātē producat. Hinc productores dicuntur qui virgines abducunt, eaſq; ad quæſtum exponūt. Terē. in Eun. Precium ſperās illico producit & vendit. Vbi Dona. proprie venales produci dicunt Plautus ꝓ proſtituere poſuit. Audientem dicto mater produxiſti filiam. Interdum gignere. Idem in Capti. Quid hoc eſt ſcelus quaſi inorbitātē filios produxerim. Interdum interponere. Teren. in And. Dicam aliquid iam me inuentum, vt huic malo aliquam producam moram. Interdum proſequi. Vergili⁹. Nec te tua funera mater produxi. Interdum conſummare. Terē. in Adel. Et cyathos ſorbilans paulatim hunc producam diem.

¶ Productile penul. corre. quod tonſionibus malleorū productum eſt. Hierony. in Exo. Duos quoq; Cherubin aureos & productiles facies.

✣ Prœt⁹ Abātis Regis Argiuorū fili⁹, eiq; ſucceſſit in regno. Vxorē habuit Antiā ex q̄ quatuor filias genuit quæ dñr prœtides. De quibus in dictione prætides. Cc.

¶ Profan⁹, a, um, penultima producta dicit̄ irreligioſum nō ſanctū, q̄ ſit porro a fano, ſed impium, ſceleſtum aduerſum omni religioni. Stati⁹. Fraternitas acies alternaq; bella profanis Decertata odijs. Plaut⁹ Sacrū an profanum habeas paruipendit̄. Is eñ profan⁹ eſt qui fani religioni non tenetur profanū etiā dicit̄ quod ex religioſo vel ſacro in hominū vſum conuerſum eſt. Vergili. Faune precor miſere (inquit) tuque optima ferrum Terra. tene colui veſtros ſi ſemper honores. Quos contra Aeneadę bello fecere profanos. Et profani dicebāt̄ ſacris nō initiati, qui fanū intrare non poterant. Idem ꝓcul o ꝓcul eſſe ꝓfani Conclamat vates. Et per allegoriam ꝓfanos dicimus imperitos, qui merito ſunt doctis exoſi. Horatius lib. Car. Odi ꝓfanū vulgus. Varro ꝓfanū interpretat̄, quod eſt ante fanum coniunctum fano. Scribitur etiam p ph. ꝓphanus. Vide ſupra in dictione Fanum.

¶ Profano, as. i. ex ſacro humanis vſibus ꝓmiſcuum facio. Vnde ꝓfanatum templum dicitur, quum in eo vel dimicatum eſt vel aliquid turpe commiſſum.

¶ Profari ante vel late fari, dicere pronunciare. Hinc fit nomen quartæ īflectionis Profat⁹, ꝓfatus, ꝓfatui. Gel. Neque dictu ꝓfatu ipſo tetrę aut inſuaues eſſe.

¶ Pofecto aduerbium confirmantis eſt. dictum quaſi ꝓ facto, & ſignificat nimirum. Terentius in And. profecto ſic eſt. plerumq; autem ad reſpōſionem adhibetur. Cice. Quis hęc renunciat? Is ꝓfecto qui interfuit. quod etiam per Certe facimus. Idē In quo meminimus? Certe in nullo. Sic fit per Nimirum & per Nempe.

¶ Profero penultima cor. palā facio, prodo, pronuncio. Teren. in Hecy. Ita medii bene ament, haud propterea te rogo, vt hoc proferam. Sene. Anteq̄ ſententiam proferam. Aliquando ſignificat protendo, prolato. Pli. Quū lineam protuliſſet longiſſimā atq; rectiſſimam. Iuſti. lib. j. Arbitria principum pro legibus erant, fines imperij tueri magis quam proferre mos erat. Terē. in And. Saltem aliquot dies profer dum proficiſcar aliquo ne videā

¶ Profeſtus. a. um. Vide in dictione Feſtus.

¶ Proficio, is. procedo & perficio ſignificat. A quo profectus Idem eſt enim proficere & profectū facere. Sene. Sic enim & audiendo & legendo indies magis ꝓficim⁹. Plini. Nec minorē ſub eo præceptore profectum fecit.

¶ Proficiſcor. eris. ꝓfect⁹ eūdi & veniēdi ſignificationē habet. Verg. Hūc læ tū Tirijſq; diem Troiaq; profectis.

¶ Profiteor late ſeu palam polliceor. Cic. ī Acade. Qui philoſophiam iam profeſſus ſum populo noſtro exhibiturum. Liuius palam profeſſi nuſquam inde niſi in patriam veſtigium eſſe moturos id eſt voluntarie, ſiue libere. Vnde profeſſio confeſſio palam facta. Et profeſſor qui publice fatetur. Inde qui liberales artes docent profeſſores dicuntur, quia artes illas ſe ſcire & poſſe publice tradere fatentur. Nam profiteri vſurpamus pro publice legere. profiteri vero apud prætorem, vti de Archia eſt apud Cicero. eſt nomina ſiue cenſum profiteri. Vnde illud Euangelij q̄ profitebantur omnes in iudea ſub Auguſto, ex hoc fonte venit.

¶ Profligo as, pe. p. deijcio, ꝑdigo, depello, deꝑdo, & ad ꝑniciē deduco. Vñ ꝓfligatum exercitū dicimus. i. ꝓſtratum, deiectū, afflictū, ꝑditum, Et ꝓfligata res hoc eſt ꝑditas, & ad ꝑniciē redactas. Hinc ꝓfligatiſſimos homines vocamus ꝑditiſſimos, & in quibus nihil eſt ſalubre, nihil integrū. Sue. in Tibe. Ex iuuētute vtriuſq; ordinis profligatiſſimus quiſq;. Qñq; profligatū accipitur quaſi ꝓabſoluto & effecto. Cor. Tacitus, ꝓfligauerat bellū cū Iudęis Veſpaſianus. i. cōfecerat, & pene ad exitū deduxerat. Hinc profligata dicuntur quæ ꝓpe abſoluta ſunt. Sic dicimus ꝓfligata & in profligato eſſe ædificia, q̄ ꝓpe abſoluta ſunt. Cic. lib. v. Tuſ. Atq; ſi ita eſt ꝓfligata iam hæc & pene ad exitū deducta q̄ſtio eſt. Affectū quoq; dixerunt qui latine locuti ſunt id quod ꝓfligatū appellat̄ in hac ſignificatione. Cic. in oratione de ꝓuincijs cōſularibus. Bellum affectum videmus, & vere vt dicam pene confectum. Idem in Oeconomico. Quum vero iam affecta æſtate vuas a ſole miteſcere fas eſt.

¶ Profligo is, pe. pro. xi. ctum, late ſiue multum certo. Col. lib. j. Quia flagitioſum quos hoſtis profligendo deſolaſſet agros nouo more emere Romanum ſupra vires patrimonij poſſidendo.

¶ Proflubeo es, bui, ſiue proflubeſco, ſi tamen inueniat̄ ſignificat emano. Col. lib. vij. Si armos lę̄ſerit, aut ſāguinem dimiſerit. medio fere in vtroq; crure venę ſoluant̄, & thuris puluere cum dimiſerit cum eo qui ꝓflubuit ſanguine armi linantur.

¶ Profluo is. deorſum ſiue a longe fluo. Lact. li. ij. Fontes quidē ex quib⁹ aqua ꝓfluit. Hiero. per tranſlationē profluere quaſi fluendo peruenire dixit. Inde miſericordia omnibus profluxit, & gratia vt laudent.

¶ Profluens modo ꝑticipiū eſt. Liui. lib. j. Pueros in ꝓfluentem aquam mitti iubet. Nodo ſubſtantiuum & generis maſ. ponitur q; ꝓ flumine. Cic. lib. j. ad Herē. Qui parentem necaſſe iudicatus erit, is obuolutus & ligatus corio deuehatur in profluentem. i. fluminis procurſum.

¶ Profluus a, um, quod profluit. Amb. lib. Hexa. De aquarum proflua qualitate.

¶ Profluuium fluxio. Vnde profluuium ſanguinis dicimus Plin. lib. xxvj. Sanguinis profluuium ſiſtit hęrbæ Pęoniæ ſemen rubrum.

¶ Profugio procul fugio, ab quātum poſſum inde fugio Plau. in Caſ. Quid nunc agam neſcio, niſi vt improbos famulos imiter ac domo ꝓfugiā. Cic. in Lel. Hac itaque amentia ꝑterritus in Aſiam profugit. Hinc profugium.

¶ Profugium dr̄ quum longe aliquo fugitur vbi ſe quis tutū putat. Cic. lib. j. Tuſ. Portum nobis paratum, & profugium putemus quo velis paſſis prouehi liceat.

¶ Profugus qui longe aliquo fugit, procul a finibus ſuis vagans, quaſi porro fugatus. Sal. Troiani qui Aenea duce profugi ſedibus incertis vagabantur.

¶ Profundo is, large fundo, ſupra modum expono. Tractum ab aqua quę profunditur ex vaſis. Teren. Profundat, pereat, nihil ad me attinet. Et profundere extra fundere, vnde dicimus, prę̄ces & vota profundūt.

¶ Profuſus ſupra modum ſumptuoſus. Saluſt. Alieni appetens, ſui profuſus, quaſi profuſor. Ponitur aliquando pro abiecto & iacente. Plautus. Profuſus, ſquallens, ſordidus, ab omnibus derelictus.

¶ Profundum dictū eſt q̄ porro. i. longe habeat fundum Vnde ꝓprie ſignificat imum, vt profundum mare. Qñq; ſumitur pro alto. Verg. Ni faciant maria ac terras cælumq; profundum. Hinc profunditas.

¶ Progenies a progignēdo eſſe videtur, quaſi porro genita.

¶ Progenerum dixit auus neptis ſuæ virum. Huic correſpondet proſocer. qui & ſocer magnus dicitur.

¶ Progredior, eris, progreſſus. Vide ī dictiōe Gradior.

¶ Progymnaſmata ꝑexcitamēta latine dicuntur. Idem ſignificant proagonaſtica.

✣ Progne pandionis Atheniēſium Regis filia fuit, quæ Tereo Tracum Rgi matrimonio iuncta eſt, ex qua filiū Itym ſuſcepit. Cc.

¶ Prognoſis pen. prod. Nam πρόγνωσις gręce, præſcientia, prę̄uidentia dicitur.

✣ Prognariter audacter, ſtrenue. Plau. Age indica prognariter. Cc.

¶ Prognoſticon rei futuræ ſignum, & per g, ſcribitur.

✣ Et a gręco verbo deriuat̄, hoc ē ἀπό τοῦ προγινώσκω qđ facit in futuro προγνώσομαι & prę̄ſcio, ſiue ꝑcognoſco ſignificat. Vnde Hippocratis prognoſtica quib⁹ facile ægrotorum ſalus mors vel, a medicis prę̄dici ſolet.

¶ Prohibeo ex pro & habeo, ſignificat vero, ꝓcul teneo auerto. Verg. ꝓhibe infandos a nauibus ignes. Plau. placide egredere, & ſonitū ꝓhibe foriū, & crepitum cardinū, ne quid hic agitem⁹. Inhibeo vero retineo, cōprimo Hoc eñ differt a ꝓhibeo, q̄ prohibere generale ſit etiā ante rē incœptā. Inhibere re iā incœpta. Illud vetat ne quid facere īcipias, hoc ne ꝑgas, ſed poti⁹ deſiſtas. Ver. Quod genus hoc hominū q̄ ve hunc tam barbara morē ꝑmittit patria? hoſpitio prohibemur arenę. Idē, parcite iam Rutuli, & tela inhibete Latini. Hinc nautæ īhibere remis dicunt̄, quum nauē retro vertere volentes currentis impetum remorum impreſſione retardant. Iuſti. Ita ceſſum inhibere remis, & a bello diſcedite.

¶ Procemium latine initium vel exordium ſiue ꝑfatio dicitur. Dictum procemium q̄ οἴμη cantus dicitur. Nam ſicut Citharœdi pauca illa quę antequam legitimum carmen inchoent emerendi fauoris gratia canūt, procemiū cognominauere, ſic oratores ea quę prius quam cauſam exordiantur ad conciliandos iudicum animos prę̄loquūtur eadem appellatione ſignarunt. Sunt tamen qui prohœmium appellatum velint, q̄ Gręci οἶμος viam nominant, q̄ procemium ante rei ingreſſum ponatur. Ideoq; cum h, ſcribendum putant. A procemium fit procemior, aris, quod eſt exordior.

✣ Proiectus puer dicitur expoſitus, qui ſi nutriatur dicitur proiectitius. Cc.

¶ Proijcio is, pen. cor. quaſi porro iacio, extendo, porrigo. Verg. ꝓiectaq; ſaxa pachyni. Idē ꝓiecto dum pede lę̄uo Aptat ſe pugnę. Siſen. Vet⁹ atque ingēs erat arbor ilex q̄ circū ꝓiect⁹ ramis meiorem partem loci ſummi tegebat. Hinc proiectus us, ꝓ extentione. Lucret. Qualibet immani ꝓiectu corpis extet. Interdū ꝓijcere ē abijcere. Cice. Quid ſi eum ex vrbe proieceris. Interdum dimittere, derelinquere. Verg. Non ego vos poſthac viridi ꝓiect⁹ ī antro Dumoſa pēdere ꝓcul de rupe videbo.

✣ Proiecta ædificia ea dñr vt inquit Labeo, q̄ ita ꝓuehūtur, vt nunq̄ requieſcant. Quid interſit inter proiectum, & immiſſum vide in dictione immiſſum.

¶ Proinde cū accentu in pen. cōponit̄ ex pro & inde ſignificatq; ideo, ideoq;, itaq; propterea, propter hoc, quapropter. Semꝑ eñ dependet ex ſuperiore ſentētia. Hierony. in ꝓlogo Sap. Hūc Iudæi philonis eſſe affirmant, qui proinde Sapientię nominat̄, quia in eo Chriſti aduētus euidenter exprimitur. Liuius lib. j. Satis ſcire origini Romanę & deos affuiſſe & non defuturam virtutem ꝓinde ne grauarentur. ponitur qñq; pro aduerbio ſimilitudinis. Teren. in phor, proinde expiſcare quaſi nō noſſes. Saluſt. At hi cōtra ignauiſſimi homines ꝑ ſummum ſcelus oīa eis ſocijs adimere, q̄ fortiſſimi viri victores reliquerant, ꝓinde quaſi victoria iniuriā facere demum id eſſet imperio vti. Quandoq; pro deinde, vt apud Plautum. proin dicitur pro deinde. Terent in Eunu. Proindum tēpus etiā atq; etiam cogita.

¶ Prolatus procul latus. ablatus a ꝓtollo. i. procul aufero nā profero propono eſt idē qđ ꝓmo. Iuue. profer Galla caput. De protollo. Plaut. in Cap. Vbi res prolatę.

¶ Prolectibile titillatio incentiuum ve atq; illectamētū Sido. ad Vectionē. Nemo ita naturę firmæ eſt prolectibilibus careat occultis.

¶ Proles ꝓgenies. Col. li. viij. de caprino pecore. Parit aūt ſi ē gñroſa ꝓles frequēter duos nonnūq̄ trigeminos

Proletarij a prole dicti ſunt qui ĩ plebe Romana pauperrimi erãt, neq; ampliꝰ q̃ mille quingẽtũ æris in cẽſum deferebant. Qui vero nullo aut pauco ꝓ ære cenſebãt Capite cẽſi vocabãt. Au. li. iij. de ci. dei. Tũ vero tã multa bella vtiq; crebuerũt, vt inopia militũ proletarij illi q eo ꝙ proli gignendę vacabant ob egeſtatẽ militare non valentes hoc nomen acceperant, militię conſcriberentur.

¶ Prolepſis dici põt p̃ceptio, ex πρὸ añ, & λῆψις ſũptio ſiue acceptio. ✠ Siue ἀπὸ τοῦ προλάμβανειν, ✠ hoc eſt a p̃ſumendo fit aut cum id quod in aduerſarij aut iudicis opinione eſſe, aut fore arbitramur contrariũ nobis præoccupamus dicere & ratione diſſoluere.

¶ Prolixo as. Vide in dictione Lixo.

¶ Prolixum quaſi porro laxum, quod lõgum latũq; eſt. Teren. in Eunu. Accipit nemo melius neque prolixius, id eſt largius. Aliquandoq; dicitur ſuperfluum. Vñ prolixam orationem dicimus.

✣ Prolixitas lõgitudo, q̃ & prolixitudo a veteribꝰ dicta eſt. Pacu, Oro in me ne flectas fandi prolixitudinem. Cc.

¶ Prologium p̃ncipiũ, quaſi proloquium, a gręco λογ⊕. Plautus. Exanimauit me prologio ſuo.

¶ Proloquor pe. cor. prologo vtor, vel multũ ſiue vltra loquor in lõgũ. Plau. in epi. Nã quid ego apud te parem ꝓloqui? Ego illã hodie volo facere libertã meã. Qñque ꝓloqui eſt añ ſiue ſimpliciter loqui. Aug. lib. j. Con. Nõ ne tibi ꝓlocutꝰ ſum aduerſum me delicta mea. Qñq; eſt ſummã rei breuiter eloqui. Varro aũt ſic habet. proloqui eſt quũ in aĩo habemus loquẽdo efferrimus. Terẽ. Cẽſẽ me vllum potuiſſe verbum proloqui. i. ꝓferre. Aliqñ ꝓloqui eſt ſententiam ferre. A quo proloquium ſentẽtia in qua nihil deſideratur, quod etiã pro exordio ponitur.

✠ Proludo is, pe. pro. proludere ſignant quod græci debent, προοιμιάζειν. Quintili. cytharedi pauca illa quæ ante legitimum certamen incoant emerendi fauoris gratia canunt, proęmium vocauerunt. Plin. lib. xxxvij. Quando pompeiano proludit.

¶ Prolugeo ſolito diutius lugeo Feſtus prolugere dicuntur qui ſolito diutius lugent.

¶ Proluo is, ex ꝓ & lauo, qđ e p̃ria in tertiã trãſit coniugationẽ, ſicut Abluo, ſignificat multum ſiue multo tempore lauo. Perſi. Nec fonte labra prolui caballino. Non enĩ oĩno negat, ſed negat multũ labra lauiſſe, & hoc hũilitatis cauſa. Aug. lib. iiij. de ciui. dei. Abruptas etiã imbribꝰ ꝓlutas eſſe regiones. Aliqñ ꝓluere eſt ſupfluere. Colu. lib. ij. Qm̃ impetus aquarum proluit terram nudatiſq; radicibus germina non patitur coaleſcere.

¶ Proluuio onis. Vide in dictione Scaturigo.

¶ Proluuies immũdicia cuiuſcunque rei ſordidę. Verg. Fœdiſſima ventris proluuies.

¶ Proluuiũ idẽ qđ proluuies, p tranſlationẽ dicitur ꝓfuſio & ꝓdigalitas, quũ quis more aquę opes profũdit. Teren. in Adel. Quę res tam repente mores mutauit tuos? quod proluuium? quę iſta ſubita eſt largitas?

¶ Promereor bñ ago, bñficiũ p̃ſto. Ver. li. iiij. Nunquã regina negabo promeritam. Teren. Ita me velim ames promerentem pater. i. bene agentem. Iñ ſocij promerẽtur, quãdo beneficijs alliciuntur & beniuole artificio cõciliantur. Plaut. tamẽ in Amp. in malam ꝑtem ſumpſit. Quid mali ſum here tanta ex re promeritus?

¶ Promercalia mercimonia ſũt vẽditiõi expoſita. Col. li. xij. pecuniã dñi neq; in alijs rebꝰ promercalibꝰ occupet. Quidã aiũt ꝓmercalia ꝓprie dici merces quę primo minoris emunt vt poſtea pluris diſtrahant, quarũ rerũ negociatores gręco vocabulo ꝓpolę nũcupant. ✠ Suet. in Cęſa. aurũ promercale vocat id qđ Cæſar vẽdidit ſuperans ſibi reſeruata tanta auri copia q̃ta ſuo vſui ſatis eſſet. promercales veſtes q̃ ſuperuacant patrifamilias. Colu. lib. vij. pecuniam domini neq; in alijs rebus promercalibus occupet. Ibi videntur accipi promercalia, p mercimonijs ſuę ditioni expoſitis.

¶ Prometheus pe. ꝓ. nomẽ viri propriũ, ἀπὸ τοῦ προμηθείας. i. a ꝓuidẽntia. Fuit enĩ prudentiſſimus, hic primus aſtrologiam Aſſyrijs indicauit, quam reſidens in monte Caucaſo nimia cura dep̃henderat. Hic propter nimiã ingenij excellentiã homines finxiſſe exiſtimat, quia vt inquit Lact. Simulacrũ hominũ primus de molli luto formauit ab eoq; nata Plaſtice eſt. Hic fuit pater Deucaliõis & filius Iapeti, qui fuit vnus ex Titanibꝰ. A Prometheus fit patronymicum Promethides pen. prod.

¶ Promineo es, pe. cor. ex pro & maneo, quaſi ante vel extra in longum maneo. Vnde promontorium. Plin. Simię dentes vt homini, elephanto intus ad mandendum quatuor præter eos qui prominent.

¶ Promiſceo. Vide in Miſceo. Vñ promiſcuꝰ a, um. Vñ grãmatici promiſcuũ genꝰ Epicœnõ & quaſi ĩcertũ ſiue cõfuſũ vocãt. A quo promiſcue aduerbiũ mixte, cõfuſe, incerte pro quo veteres etiam promiſcam dixerunt. Cc.

¶ Promitto is, polliceor. Cic. Iã enĩ totũ qđ tibi promiſerã p̃ſtiti. Qñq; promittere eſt ꝓducere & quaſi in magnitudinẽ mittere, ſiue porro. i. longe mittere. Plaut. in Ru. Capillũ ꝓmittã optimũ ẽ, incipiãq; hariolari. Ver. ꝓmiſſaq; barba. Qñq; minari. Idẽ, promiſi vltorẽ & verbis odio aſpera moui. Huius cõpoſita ſunt Appromitto ꝙ eſt pro altero promitto. Cõpromitto qđ ſignificat litẽ ad boni viri arbitrium mitto. A quo Compromiſſum ipſa facultas arbitro data. Tractũ ab eo quod vterq; litigãs ſimul promittit ſe arbitri ſentẽtię pariturum. Repromitto firmiter ſeu etiam promitto. Hierony. ad Dama. Hos verſus eſſe aſſumptos, ꝙ ille qui repromittebatur de genere Dauid venerit ſaluaturus Iſrael.

¶ Promo is, pſi, ptũ, ꝓfero, eloquor, expono. Plau. ĩ Ci. Accipias claues ſi qd tibi opꝰ erit ĩ prõptu ꝓmitto. i. extra capito. Ver. Lętiq; cauo ſe robore ꝓmũt Terſandrus Stelenuſq; duces. i. educũt. Lact. li. v. Lõgũ ẽ vniuerſas virtutis ſpecies ꝓmere, vt de ſingulis doceã. Huiꝰ oppoſita ſũt Depromo, qđ ẽ extraho, extra do, declaro. Ver. lib. xj. Et vltricẽ pharetra deprome ſagittã. Plau. ĩ Am. Quid faciãnũc, ſi tres viri me in carcerẽ cõpegerint, inde cras e prõptaria cella depromar ad flagrũ? Lact. li. iij. Idẽ in ope valde ſerio in quo p̃cepta vitæ deprõpta ex philoſophia Ciceroni filio [illegible]bat. i. excerpta. Hier. Propter ſimpliciores quaſq; id me depromere cõpellitis. i. deſcribere. Expromo pfecte promo. Terẽ, in Heau. Nemo eſt meorũ amicorũ hodie apud quem expromere oĩa mea occulta audeam.

✣ Promnion gẽma (quę & Morion) nigro colores trãſlucens. Cc.

¶ Prõptꝰ dr̃, q iã ꝑatus eſt ad agẽdũ, & in quo nulla mora ẽ, q̃ſi productꝰ. Salu. Natura ferox, vehemẽs, manu prõptũ erat maximũ bonũ in celeritate putabat. Sic dicimus prõptus ĩgenio q ingeniũ ad oĩa paratũ habet. Per tranſlationẽ prõptus ponitur pro manifeſto & aperto cũ res a ſecretiore loco educit, vt parata nobis ad manus ſit, vñ dicimus, res eſt in promptu, quaſi manifeſta. Cic. lib. ij. offi. Quę q̃q̃ ita ſint in promptu vt res diſputatione non egeat. Sal. Aliud clauſum in pectore, aliud in lingua promptum habere.

✣ Promptitudo vt ait Speu. eſt patens expeditio propoſiti ad res agendas.

¶ Prõptulꝰ dimi. Hie. in prolo. Dan. Quidam e noſtris ſatis ad loquendum promptulus Ezechielem adduxit in medium.

¶ Promptarius a, um, ex quo aliquid depromitur. Plau. in Am. Inde cras e promptaria cella depromar ad flagrũ Nam ibi promptariam cellam pro carcere poſuit, quia e carcere ad ſuplicium promuntur noxij.

¶ Promptarium locus in quo res ad vſum neceſſarię ita repoſitę ſunt, vt ſtatim promi ac proferri poſſint. Amb. libro hexa.

¶ Quid eſt igit os hõi niſi quoddã ſermõis hauſtũ, fons diſputationis, aula verborum, promptarium voluntatis. ✠ Symmachꝰ in epiſtolis promptariũ vocat ingeniũ tanquam repoſitoriũ doctrinarũ. Ait enĩ, Vt mihi falſis laudibus blãdiaris cũ aliqd ex noſtro deſiderare prõptario.

¶ Promꝰ & condus apud veteres ꝓ cellario ſumebant, ꝙ inde ꝓmãt & ibi condant. Plaut. in Aſi. Ego ſum ꝓmus, condꝰ, ꝓcutator peni. ꝓmus q p̃eſt cibarijs ꝓmendis, qui victũ familię promit. Condus qui recõdit in cellam penuariam ipſa penora. Nã in potentiorũ domibus alius eſt promꝰ, aliꝰ cõdꝰ, aliꝰ alij miniſterio aſſignatus, Apul. in apo. Promum librorum appellat illum q libris promendis pręeſt.

¶ Promulſis idis. potio ex mulſo cõdita. Cic. Papy. Habuiſſes nõ hoſpitẽ ſed cõtubernalẽ. At quẽ virũ? non eũ quẽ tu es ſolitꝰ ꝓmulſide cõficere. Hinc ꝓmulſidaria vaſa dñr qbus mulſum cõtinet. Scribit Pompo. Iuriſcõ. legatis vaſis ſcutellas & promulſidaria contineri.

¶ Promontorium quaſi p̃eminens mons ſignifi. eĩ mõtem in mari prominentem. Plin. lib. xxxvj. promõtoria aperiuntur mari & rerum natura agitur in planum.

¶ Promulco nauis agi dicitur cum ſcapha ducitur func. a promulcendo Nam non neceſſitatis tantum cauſa fit, ſed vt nauis quietius agatur.

¶ Promulgo as, publico palam pronuncio, quaſi ꝓuulgo. Feſtus. Leges promulgari dicuntur cum primum in vulgus eduntur. Col. lib. j. C. Licinius damnatus eſt qui agri modum quem in magiſtratu rogatiõe tribunitia ꝓmulgauerat immodica poſſidẽdi libidine tranſcẽdiſſet.

✣ Vnde promulgator promulgatrix promulgatio. i. diuulgator diuulgatrix diuulgatio. Cc.

¶ Promurale dicitur cũ extra muros qui ambiunt ciuitatem alius ducitur murus, & eſt murus ante murum, qui & ante murale vocatur. Dicitur etiam locus promuralis q eſt ante murum. Hierony. Cum autem venerit ad ꝓmuralem locum id eſt ad futuri ſæculi ſtatum, ibi ad eam dicito oſtende mihi faciem tuam.

✣ Pronepos & ꝓneptis, nepotis & neptis filiꝰ & filia. cc.

¶ Pronomen ideo dr̃ quia vice nominis fungitur. Nam ſicut dicendo nomen explicamus perſonam. ſic ꝓnomẽ tacito nomiue vt cum dicimus hic legit, ille ſcribit.

¶ Pronube. penul. prod. dicuntur quę ſunt in obſequio nubentis inquit Dona. quæ nubẽtes domum mariti deducunt ac comitantur.

✣ Pronuba dicitur quę nuptijs pręeſt celebrandis, & ea ex parte vxoris, ſicut auſpex ex parte viri. Inde Iuno ꝓnuba dicebatur, quia nuptijs pręeſſet. Cc.

✣ Pronubo nuptijs pręſum. Vide Nubo.

¶ Pronurus pe. pro. nepotis vxor dicitur.

¶ Pronus ꝓprie dicit in anteriorẽ ꝑtẽ flexus. Ouid. li. j. met. pronaq; cum ſpectant animalia cętera terrã. os hoĩ ſublime dedit. Per tranſlationem vero quis dicitur ꝓnꝰ i. inclinatus ad virtutes vel ad vitia. Item ꝓnus dicitur qui eſt contrarius ſupino. Pli. lib. xxviij. Supini cubitus oculis conducunt. At proni tuſſibus. Item ponitur ꝓ vicino, ſicut altus ꝓ longe poſito. Ver. Vẽtiſq; vocatis ꝓna petit maria. i. littori vicina. Dicitur & ꝓnis in tertia declinatione, vt apud Terẽ. in phor. Alia trabs ꝓnis in humum accedens proxime frangit ramos cadẽtes.

¶ Propago inis, & ꝓpages gis. pe. ꝓ. vitis vetula & ſuppreſſa vt ex vna plures fiãt. dicta ꝙ porro pãgat. i. lõge figatur. Verg. Flexos ꝓpaginis arcus, vbi prima ꝓducitur. Aliqñ ſignificat genus, & ſic prima corripitur. Idem Si Romana potens Itala virtute propago.

¶ Propago as. pe. pro. vitẽ Vetulã ſupprimo & p trãſlationem ponitur pro extendo, dilato.

¶ Propalã pe. cor. i. clare apte, & in propatulo. Ci. li. de ora. Non explicata veſte, neq; propoſito argento, neq; tabulis & ſignis propalam collatis.

¶ Propallo as. pe. cor. manifeſto. ĩ lõgũ creſco. Aug. li. ix. cõ. Cũ ꝓpalata & effoſſa digno cũ honore transferent ad Ambroſianã baſilicã quos vexabãt immundi ſpiritꝰ ſanabantur. Co. lib. iij. Deinde ex eo ſulco quaſi ramos foſſarũ, facies, ꝓ quos vt quęq; virga poſtulauerit ꝓpaletur, atq; ita terra adoperies.

¶ Propatulum clare patens atq; apertum, quaſi porro patulum Salu. Vir os muliebria pati, mulieres pudititiam in propatulo habere. i. in publico.

✣ Propatruus dr̃ maximus patruus frater ꝓaui. Cc.

¶ Prope graui accẽtu ꝓnũciata pen. p̃poſitio eſt & ſignificat iuxta. Curt. Cũ prope id oppidũ copiæ conſtitiſſent. Interdũ ſignifi. ex ꝓpinquo. Mar. li. j. Hic vbi ſyderęꝰ ꝓpe. &c. Prope vero vltĩa acuta ponit ꝓ aduerbio fere ſeu quaſi. Pli. Et in fontibꝰ tẽpli ꝓpe colapſus expauet. Teren. in An. ꝓpe adeſt cũ alieno mote viuẽdũ ẽ mihi. Cõparatiuũ ꝓprior ꝓpinquior, ſuperlatiuum ꝓximus, ꝓpinquiſſimus ac nobis adhęrens. Veteres tñ non ſolũ ꝓpinquum & nobis hęrentem proximum dicebant, verũ etiam longe remotũ, ſi tñ inter duo diſcreta nil mediũ extitiſſet. Verg. Proximus huic longo ſed proximus interuallo. Aliqñ ponitur ꝓ maxime propitio. Ter. Gradiuum teſtor q deus eſt nobis oĩm ꝓximus. Mar. Nec ꝓpior q̃ phœbus amet. Interdũ nõ habet vim ſuperlatiui. & propinquũ ſignificat, quapropter cõparatiuũ facit ꝓximior qđ propinquiorẽ ſignificat, & ab eo fit ꝓximitas & proxime aduerbium. Vege. proximior & dextra ſit q̃ plagam poſſit inferre. Vlpi. li. xxx. ad edictum. Si quis proximior naſceret cognatus. Aliqñ proximus in ſacris literis intelligitur omnis homo. quia vt inquit Aug. Nemo eſt cũ quo ſit malũ. Et proximus eſt qui tecũ natꝰ eſt ex Adam & Eua Omnes proximi ſumus conditione terrenæ natiuitatis. Sciendũ ꝙ propius & proximus & proxime p̃ter cõparatiuorũ ſuperlatiuorumq; naturam conſtruuntur cum accuſatiuo. Cicer. proximus pompeiũ ſedebam. Propius vrbem mouent. Saluſti. ꝓxime Hiſpaniam mauri ſunt, compoſitum a prope eſt deprope, qđ ſignificat ex propinquo.

¶ Prope diem aduerbium tẽporis quaſi prope eſt dies quando hoc fieri id eſt cito. Teren. Et illum tibi ſaluum affuturum eſſe hic confido propediem.

¶ Propemodum. i. pene quaſi prope mẽſuram.

¶ Propilo as. pe. pro. Vide in dictioue pilus.

¶ Propiquus a prope deducitur. Et modo ſignificat eũ qui prope eſt, modo affinem. vnde proppinquitas affinitas. Propinquo as. propinquus fio. Verg. Euge nate propinquant, a quo fit Appropinquo.

¶ Propello is, propuli propulſũ. Vide in dict. ꝓnepello.

¶ Propẽdo is. ſignifi. ſurſũ pẽdere cũ qd in ſtatera ponderat ſicut dependere deorſum pendere. Plau. in Aſin. Vbi manꝰ manicæ cõplexę ſunt atq; adductæ ad trabẽ, nec depẽdis nec propẽdis Amb. tñ propẽdo ꝓ depẽdo poſuit cũ ꝓ trãſlationẽ dixit. Atrociorẽ ſcelerũ reatũ vitia reliqua ſequũt qm̃ quo flagitioſa propẽderit eo inclinãt cætera Itẽ propẽdere eſt diu ſiue multũ, aut lõge examinare. Quint. Dabam his otium refrigerato inuẽtionis amore diligentius repetitos tanquam propenderẽ.

¶ Propenſus vehemẽter inclinatꝰ. Cic. lib. j. offi. Quin etiã ſiquis eſt paulo ad voluptatẽ propẽſior. Et propenſus quaſi vltra tenſus. Perſ. Cum tibi calue. Pinguis aqualiculus propenſo ſeſquipede extet. Cornu. Cum tu o calue ſenator abundantia ciborum pinguis ſis & ventrem habeas vltra ſex pedes extenſum.

¶ Propetro as. pe. cor. Vide in dictione patro as.

¶ Propero as. pe. cor. a prope fit. & ſignifi. feſtino celeriter eo. Nã q ĩ aliquẽ properat, id agit vt illi propinquior ſit. Sal. Qua illi diſceſſꝰ erat ĩ Galliã ꝓperãt. i. celeriter eũt. Et ille dr̃ properare q feſtinãter aliquid agit vl' dicit Ver. Multa forẽt q̃ mox cœlo properanda ſereno. Lact. li. vj. Et cũ viuere ſe putãt ad mortẽ cõcitatiſſime ꝓperãt. Noniꝰ Feſtinare & properare veteres diuiſerũt. Cato Qui vnũ qd mutare trãſigit ꝓpat. Qui mlta ſiml' incipit nec pficit, feſtinat. Verũ vtraq; verborũ rõ ſub hac ſignifieãtia proxima eſt veritati, vt ſit ſæpe aĩ properare ſtudioſe ad res aliq̃s cõtẽdẽtis. Feſtinare corpis neceſſitati obſequẽtis. Ver. li. iiij Et medijs properas aquiloni-

bus ire per altũ. Et lib. ij. Feſtinate viri, nam quę tã ſera moratur ſegnities. Hui⁹ cõpoſita ſunt appropero qđ eſt iuxta ꝓpero. Cic. ꝓ milo. Cũ hic inſidiator qui iter illud ad cedẽ faciẽdã approperaſſet. Deproperovalde ſeu celeriter ꝓpero ꝓperanter facio. Hor. lib. ij. car. Quis Vdo deproperare, Apio coronas curatve myrto. Impropero, intro ꝓpero. Pli. lib. xxxvj. Intus labyrinthum inextricabilem, quo ſi quis improperet ſine glomere lini, exitũ inuenire nequeat. Aliqñ improperare eſt crimen vel aliquid aliud obijcere. Inde improperiũ. A propero fit properatio properantia & properitas.

¶Properus a, um, pe. cor. idem quod celer. Plau. Properam video ancillam venientem. Hinc fit properior properrimus, & compoſitum pręproperus.

¶Propere aduerbium Saluſtius. Tum ꝓpere cõſul ducit exercitum.

¶Properatim. Cęcil. properatim in tenebris iſtuc confectum eſt opus.

¶Properiter. Catul. Animula miſerrima ꝓperiter abijt.

¶Properanter fit a properans. Actius remiſq; nixi properanter nauim in fugam tradunt.

¶Propetro ſignifi. mando aliquid perfici. Acti. Age vero propetra quod cœpiſti fieri. Inde propetratio. Cc.

¶Prophaſis pe. cor. dici poteſt latiẽ ꝑtext⁹ excuſatio,

¶Propheta æ. & prophetes is. maſcu. gene. prophetis dis. vel idos. & prophetiſſa æ in fœminino a πρόφημι qđ eſt ꝑdico Hie. in li. Iudi. Erat autẽ Delbora prophetis vxor Laphideth q̃ iudicabat populum. Et in Euã, Erat anna prophetiſſa filia phanuel. Eſt autem propheta qui futura prenunciat ab eo primum intellecta. Alias vero non poſſet dici propheta.

☧Dicebatur etiã homo dei & vidẽs. Reg. j. ecce inuenta eſt quarta pars ſtateris argenti demus hoĩ dei vt indicet nobis viã noſtrã, olim eñ in Iſrael ſic loquebat̃ vnuſqſq; volens conſulere deum Venite & eamus ad videntẽ. Qui eñ ꝓpheta dicitur hodie dicebat̃ olim videns, vñ ꝓphetia viſio de quo infra. Veteres vt inquit Feſtus antiſtes phanorũ oraculorũq; interp̃tes ꝓphetas dicebãt.

☧Prophetia eſt inſpiratio vel reuelatio diuina rerũ euẽt⁹ imutabili veritate denũciãs. Vñ ꝓphetia viſio dr̃, fit aũt quatuor modis ꝑ facta, vt per arcam Noe q̃ figurabat eccleſiam, ꝑ dicta, vt per ea quæ angeli dixerunt Abrahę in ſemine tuo benedicentur omnes gentes, per viſiões, ſicut factũ eſt, Hieremię, qui vidit ollam ſuccenſam a facie Aquilonis. Et ꝑ ſomnia vt ꝑ ſomniũ nabuchodonoſor qui vidit lapidẽ de mõte exciſum ſine manib⁹. Eſt & alius ꝓphetię modus cęteris dignior qñ ex ſola ſãcti ſpiritus inſpiratione remoto omni exteriori adminiculo facti vel dicti vel viſionis vel ſomnij ꝓphetizatur & hoc modo ꝓphetizauit Dauid. Vñ dxit. Audiã quid loquatur in me dñs deus. Fit etiã ꝓphetia de tp̃e preſenti vt Vnde hoc mihi vt veniat mater domini ad me, de pręterito, vt in principio creauit deus, & de futuro vt Ecce virgo concipiet.

¶Propheto, as, ꝑdico. Licet qñq; ꝓphetare ſit laudes deo canere, vt in lib. Numerorum. Cũq; requieuiſſet in eis ſpiritus prophetarunt, nec vltra ceſſauerunt.

✣Propilare acuere eſt & propilatum acuminatũ, & quaſi ad pilæ formam factum. Cc.

¶Propnigeõ loc⁹ in balneis, in quo ignis incluſus exęſtuat. pnigos latine ęſtus & ſuffocatio. pnigo ſuffoco.

¶Propitius a. um. quod eſt placidum fauenſque, a ꝓpe & ito aſ. vt quidam aiunt. Nam qui nobis fauent prope nos ire conſueuerunt vel dicitur propitius prorſus pius aut porro id eſt valde pius.

¶Propitio as. ſiue propitior aris. ꝓpitium reddo placo Hinc Repropitior, quod eſt rurſus propitiũ reddo. Hiero. lib. ij. Reg. Et repropitiat⁹ eſt deus terrę, propitiatio ſacrificium.

¶Propitiabile qđ eſt ad ꝓpitiãdũ aptũ. Vñ ꝓpitiabilis hoſtia. Dicitur & ꝓpitiale. Item ꝓpitiabile qđ facile flectitur, vt propitiabile numen.

¶Propitiatoriũ locus ĩ quo placari ſolet deus, licet & ꝑ tabula quadã poni videatur in exodo poſita ſuper arcã Vñ ſcribitur. Facies & ꝓpitiatoriũ de auro mũdiſſimo.

¶Propina pe. ꝓ. dici poteſt añ famẽ. ex pro añ πεῖνα fames Et vt nõnulli dicũt loc⁹ erat iuxta Thermas & balnea publica, vbi poſt lauacrũ a fame & ſiti reficiebãt̃ vñ & alij ex latina ꝑpoſitione ꝓ, & gręca dictione cõpoſitũ potius volunt ita vt indicet id quod datur pro eſurie.

¶Propino as. pe. ꝓ. ex πρὸ añ & πίνω bibo, vel a προπίνω qđ ſignificat poſt potũ tradere, ꝓprie ſignificat poculum vt quis bibat ꝑguſtare ac porrigere, Plau. in Curgu. propino magnũ poculũ, ille bibit. Quę cõſuẽtudo inde initium habuit q̃ gręci ſolẽni die quẽ philotheſiã vocant miſcere aureis atq; argẽteis poculis vina ſolebãt, q̃ e manu geſtantium ſumentes, ori parũꝑ admouebant, deiñ alteri cui vellẽt offerebãt. Hoc vero ꝓpinare, qđ eſt prębibere dicebat̃. Hinc factũ eſt propinare ſit cibum potũq; extra ordinarium voluptatis gratia cũ amicis aſſumere. Interdum eſt ſimpliciter porrigere. Terẽ. in Eu. Hũc vobis comedendũ & bibendum & deridendum ꝓpino. Spartianus. Vuluã inciderit. venenatã ꝑtem fratri edẽdã ꝓpinans & ſibi innoxiã reſeruans. Plin. lib. xx. Quidam ad vuluę dolorẽ radicem cum vino dulci ꝓpinant.

¶Propenticõ latine comitatiuum a προπέμπω comitor pręmitto. Vnde eſt titulus apud Sidonium, propenticũ ad libellum.

✣Proplaſtice dr̃ ars ipſa faciendi typos hoc eſt formas, quibus formandis figulinis operibus vtuntur. Cc.

¶Propolis pe. co. quaſi ſuburbanũ. Et id dr̃ quod apes ante alueum faciunt. Var. propolim vocant quod apes faciunt ad foramen introitus porrectum in alueum maxie æſtate fauorum ſtabilimẽtum, quo omnes frigoris aut iniurię aditus obſtruuntur.

¶Propolę pe. pro. negotiatores, q merces ꝑemunt minoris, vt poſtea pluris vendant πρὸ eñ añ πωλέω vendo. Lampri. in cõmodo. Imitatus ꝓpolas circũforaneos eaquos curules ſibi comparauit. Ci. contra piſo. piſtor domi nullus, nulla cella panis & vinum a propola.

¶Propyleum latine veſtibulũ vel porticus, q eſt añ domum. Cic. lib. ij. offi. Phalere⁹ Demetri⁹ q periclẽ principẽ gręcię vituperabat vt tantã pecuniã ĩ ꝑclara illa ꝓpilea ꝓfuderit. Plin. Protogenes cum athenis celeberrimo loco Mineruę delubro propyleum pingeret, adiecit paruulas naues lõgas ĩ his q̃ pictores parerga appellãt.

¶Propontis ontidis æquor patẽs atq; diffuſum. Hęc anguſtijs Boſphori Thracij cũ Euxino ponte cõiungitur. Nã geographi primas ãguſtias maris ſe coarctãtis Helleſpõtũ vocãt. Inde ex patiat̃ ęquor. Quæ laxitas ꝓpontis appellat̃. Vbi iterũ in arctũ coit & ſtringitur, illę anguſtię Boſphorus Thracius nuncupat̃. Vbi iterũ effunditur Põtus Euxinus, qui curuat⁹ in figuram Scytici arcus cõmittit̃ oſtio Męotidis paludis, idq; oſtiũ Cimeri⁹ Boſphorus vocat̃. A ꝓpõtis fit ꝓpontiacus a. um. Oui. lib. j. faſt. Hincq; propontiacis hęrentem cyzicon oris.

¶Propono, is, ſtatuo. delibero. Sene. id ĩ primis animo proponendum vt recte viuamus. Aliquando proponere ſignificat promittendo ponere, & oſtendere, vt propono ludum propono pręmium. Cice. Quis eſt qui propoſito tanto pręmio non excitetur? Aliquãdo eſt extraponere, ſiue palam oſtendere. Pli. li. xxxv. Idem perfecta opera ꝓponebat in pergula tranſeuntibus. Salu. poſtulauere plęrique vt proponeret, quę conditio belli foret, quę ꝑmia armis peterent. Aliquando anteponere, docere. Lact. lib. iiij. Pœnitentiam nobis in illa circunciſione ꝓpoſuit Aliquando ꝓcul ponere.

¶Propoſitũ dicitur quod mente ſtatutũ eſt, & intentio hoĩs. Pli. Hoc ei ꝓpoſitũ erat vel ſuperare vel cedere.

¶Propoſitio q̃ſtio habẽs aliquid qđ diſputatione ſoluẽdum ſit, & a gręcis ꝓblema dr̃ Dialectici diffiniunt ꝓpoſitionem q̃ ſit oratio verum vel falſum ſignificãs. Cic.

lib. ij. ad Heren. Propoſitio dicitur per quam oſtẽdim⁹ ſummatim quid ſit quod probare volumus.

¶Proportio. Vide in dictione portio.

¶Proꝑtor dicebat̃ q extraordinariã ꝑturam gerebat.

¶Propriũ a ꝓpe fit, & dr̃ qđ peculiare eſt vniuſcuiuſq;. Hoc eñ maxime ꝓpe eſt, qđ ꝓpriũ eſt. Ver. Hũc mihi da ꝓpriũ virgo ſata nocte laborẽ. Hic ꝓprietas & ꝓprie quod eſt peculiariter. Aliqñ dicitur diuturnũ. Siſen. At qui metu & ſuſpitione propriam habere quietem nõ poterat. Plaut. Atq; illum amatorem tibi proprium futurũ in vita, id eſt perpetuum. ✣ Inde proprietarius.

¶Propter ſignifi. alicuius cauſa. Et accipit̃ ꝓ loco cauſalis cõiũctionis, vt ꝓpter niues frigeſcũt hoĩes. Ver. Te ꝓpter Libye gentes Numidũq; tyranni Odere. i. tui cauſa. Aliqñ aduerbiũ eſt & ſignificat ꝓpe Ter. in Adel. Nimium iſtoc abiſti, ꝓpter hunc aſſiſte. Aliqñ ſignificat apud ſiue in. Ouid. ꝓpter humũ volitat ponitq; in ſępib⁹ oua. Et Lucre. Tum portam ꝓpter aliena ſigna manus dextras oſtendunt attenuari.

¶Propterea ſignificat ob eam cauſam, ſicut qua ꝓpter propter quam cauſam.

¶Propudium dicebãt cũ maledicto nudari turpitudinẽ nolebãt, quaſi porro pudendũ, vel a quo pudor & pudicitia ꝓcul ſint ꝓpudia virorum apud Pliniũ intelligitur immodica aut certe obſcœna venus & probroſa mollicies. Plau. meretriculam ꝓpudium vocat. Hinc dicuntur.

¶Propudioſa dicta q̃ puditia ſit ꝓcul a pudore. Sidon. Igitur hinc ꝓxime abrupto contubernio ancillæ ꝓpudioſiſſimæ cui ſe totum conſuetudine obſcœna addixerat, id eſt impudiciſſimæ.

¶Propugno as. vehementer & de lõge pugno. Vñ ꝓpugnator. Liui. li. iiij. Quid a vobis ſperet̃, an honores, qđ aduerſarijs vr̃is potiuſq̃ reip. ꝓpugnatoribus datis.

¶Propugnaculum eſt munitio vel quaſi locus munitus vnde vehementer certari poſſit & defendi procul. Ver. lib. iiij. Et propugnacula bello tuta parant.

¶Propulſo as. frequentatiuum a ꝓpello, ſignificat de lõge pulſo, ſeu procul fugo. Liuius lib. j. Tamen cum mœnibus bellum propulſare poſſet in aciem copias eduxit. Col. lib. vij. Euincendi ſunt autẽ quamuis peſtiferi morbi & exquiſitis remedijs propulſandi.

¶Proquęſtor qui quęſturam extraordinariam gerit.

¶Proreta penul. prod. dicitur qui cuſtos eſt & gubernator in nauis prora.

¶Prorito as. pe. prod. ſignificat prouoco. Col. Vt peluſiaci proritet pocula zynti.

¶Proripio is. pe. cor. quo ad effectũ ſignificat ꝓcurro ſiue ꝓfugio. Sed qñ actõ ꝓcurrentis aut ꝓfugientis conſtruitur ſignificat ſubito deduco, vel ſubito traho. Liui. lib. ij. de bel. Pu. E manibus ſacrificantium cum ſeſe proripuiſſet. Salu. Deinde ſe domum ex curia proripuit

¶Prorepo is. vero pe. cor. Vide in dictione Repo.

¶Prorogo as. pe. cor. Vide in dictione Rogo.

¶Prorumpo is. vltra ſiue valde rũpo. Ceſ. lib. iiij. Celeriter ad eas munitiones peruenerunt, atque ꝓruptis his prius in hoſtium caſtris conſtiterunt, quam plane ab his his videri, aut quid rei gereretur cognoſci poſſet. Ver. li. j. Geor. Rurſus in obliquum verſo prorompit aratro. Qñque ꝓrumpere eſt vltra emittere, euomere. vnde proruptum effuſum fluẽſq;. Idem Vnde per ora nouem vaſto cum murmure montis, It mare proruptum. Et lib. iij. Interdumq; atram prorumpit ad æthera nubẽ. Quod Seruius exponit ꝓ euomit, aſſerans nouam hanc eſſe locutionem, Non eñ dicimus ego ꝓrumpo hanc rem Hoc modo vſus eſt. Terẽ. in Eun. Iã me erũpere licet hoc mihi gaudium. Quandoque eſt irrumpere, quod eſt quadã vi progredi proſilire ve.

¶Prorſus & ꝓrſum dicim⁹ quaſi porro verſ⁹. ſignificat omnino. Noni. Prorſus & ab radicib⁹ euulſa ẽ arbor. interdũ ponit̃ ꝓ nõ recte, & vere Idẽ i adel. Eo pacto ꝓrſus illic alligaueris filiũ Qñ vero nomen eſt ſignificat rectum vnde prorſi limites dicuntur in agrorum menſuris qui ad orientem directi ſunt.

¶Prorſum rurſum ſignificat retro ante vt dicimus ſurſum deorſum, intro foras, hac illac.

¶Proruo is, ruere facio, ꝓijcio. Liui. Mare fluminibus inuexit, montes lapſu ingenti proruit. Idem, lib. ix. Excitati arma capiunt dolabrę calonibus diuiduntur ad vallũ proruendũ, foſſaſq; implendas.

¶Proſa vnde & ꝓſella diminu. Pli. li. xviij. Sed ꝓſellis binis terniſq; ſic erant. ☧Et ꝓſa dicitur oratio ſoluta quaſi profuſa. Item proſa dea, cui ara deprecandi gratia periculi ab ęgro partu conſtituta eſt.

¶Proſcœnia ſunt pulpita ante ſcænam, ĩ quib⁹ Scænici Hiſtrioniam agebant. Ver. lib. iij. Georg. Et veteres ineunt proſcęnia ludi.

¶Proſapia gñis longitudo, ſiue ꝓgenies antiqua, a ꝓſupando. i. iaciendo & diſijciendo quaſi porro ſparſis & quaſi iactis liberis. Aliqui a proſupero, q̃ proſuperent. hoc eſt ſuperſint & ſuperabundent liberi.

✣Proſedanum vitium eſt arietibus & hircis circa coitũ proueniens ex nimio labore. Huic morbo ruſtici mendẽtur genere Satyrij quod Crategonõ appellant, cũ in cibũ porrigitur. Cc.

¶Proſedę dñr meretrices eo q̃ ante ſtabula ſedeant.

¶Proſcindo is. valde vel vltra ſeu ſubtus ſcindo. Vnde dicimus terrã ꝓſcindi cũ primũ aratur, inquit Var. Cum iterum offringere dicunt, q̃ prima aratione glebę grandes ſolent exercitari Cum iteratur offringere vocãt. Tertio cum arant iacto ſemine boues litare dicuntur. i. cum tabellis ad vomerẽ ſimul & ſatũ frumentum operiunt in porcis, & ſulcant in foſſas quo pluuialis aqua dilabat̃. Per tranſlationem proſcindere eſt infamere cõtumelijs laceſſere, lacerare. Sue. in Au. Hunc fœdiſſimo conuitio coram proſciderunt. Plin. Hic eſt mamura Catuli Veronenſis carminibus proſciſſus.

☧Proſapodoſis pe. co. προσαπόδοσις latine aſſignatio & redditio dicitur.

¶Proſcribo aliquid ꝑ ſcripturã vęnale ꝓpono & publico vñ ꝓſcriptũ vęnale expoſitũ, quia quę erant vẽdẽda publice ſcribebantur. Nã proſcribi domus dicuntur qñ oppoſita inſcriptione vęnales vel locandę ſignificãtur. Cic. lib. iij offi. Claudius proſcripſit inſulam vẽdidit. Itẽ ꝓſcribere eſt relegare, dãnare. Hora. ĩ ſer. ꝓſcripti regis rupili pus atq; venenũ. Plin. de Sylla. Age nõ exit⁹ vitę eius oĩm ſcriptoꝝ ab illo calamitate crudelior fuit Tractum ab eo q̃ hi proprie proſcribi dñr vt Vlpi teſtatur, quorum nomina claris literis vt de plano recte legi poſſint ante tabernã vel ante locũ in quo negotiatio exercetur, non in loco remoto, ſed euidenti ſcribuntur. Hic ꝓſcriptio dãnatio. & proſcriptus damnatus. Itẽ eſt in aliquem penetrabile telum intorquere. Macrob. Nõ eſt facile in eum ſcribere qui poteſt proſcribere.

¶Proſecta dicta ſunt ab antiqs viſcera, quę in ſacrificijs proſecaſſent. Luca. lib. vj. Si pectora plena ſæpe dedi & laui calido proſecta cerebro.

¶Proſelytus pe. pro. aduena peregrinus aduentitius.

☧Eſt eñ verbum gręcum illi enim dicunt προσήλυτος.

¶Proſelen⁹. pe. ꝓ. dr̃ ante lunã nã cõponitur ex πρὸ añ & σελήνη luna, q̃ ſelas. i. ſplendorem habeat, & ἄνω. i. ſuperne. Nam a ſole lumen accipit. Et proſelini dicunt̃ añ lunam geniti, quo nomine dicti ſunt Arcades. Sta. Arcades aſtris lunaq; prioris.

¶Proſequor pe. cor. ꝓprie ſignifi. vltra ſiue poſt ſequor Cic. li. ij. offi. Sequit̃ vt hęc officiorũ gñã ꝓſequar. Plau. in ciſ. Si is hac aut hac ſocci video veſtigiũ in puluere ꝑſequar hac. Aliqñ ꝓſeq eſt cũ affectu animi, vt ꝓſequor te amore, odio, laude, honore, cõtumelijs & huiuſcemodi. Et fere ſemp cũ abltõ. Cic. in Ver. acti. iiij. Iſte iratus hominẽ verbis vehementiorib⁹ ꝓſequit̃. i. inſectat̃. Idẽ Metello. Domus tua deniq; tota oĩb⁹ ſũmis officijs proſequuta eſt, Interdũ proſequi eſt ꝑſeuerare, exequi quod

cœptũ eſt. Amb. Et bñ ſabbato cœpit vt ipſũ ſe oſtẽderet creatorẽ, quia opa operib⁹ intexeret & ꝓſequeret̃ op⁹ qđ ipſe iã cœperat. Interdũ eſt quaſi deducere, & comitari. Hie. ad iulia. Inter multorũ officia ꝓpinquorũ, & cõſolãtes amicos tuorũ exequias ꝓſecut⁹ es, diuerſis aliis modis vſurpatur. Lact. lib. ij. Siquidẽ ſacrilegia ſua iocularibus et iã dictis ꝓſequebat̃. i. cõdiebat. Idẽ libro. iiij. Quã Tullius vniuerſis eloquẽtię ſuę viribus proſequut⁹ eſt. i. deſcripſit, tractauit, vł laudauit. Cic. li. j. Tuſ. Quid totũ ꝓpe cælũ ne plures ꝓſequar nõne humano genere cõpletũ eſt. i. vltra neminẽ. Idem in Cato. Quã palmã vtinam dij immortales tibi referuent, vt tu aui reliquias proſequare. i. viriliter aſſequaris, vel proſpere conſequaris Teren. in Adel. Ego ius meũ ꝓſequar. Plau. in cap. Nunc barbarica lege, certum eſt ius meum proſequi. i. pro viribus obtinere. Columel. lib. Ac rurſus premio ꝓſequamur eos qui ſtrẽnue ſe gerunt.

¶ Proſodia cum accentu in penultima. latine accẽt⁹ dr̃ qui lex eſt ſiue regula ad eleuandam deprimandam ve ſyllabam vniuſcuiuſque particulæ orationis accommodata & alio nomine apud grecos τόνος dicitur. Fit autẽ proſodia a πρὸς greca præpoſitione quæ ſignificat ad, & ᾠδὴ cantus.

✠ Gel proſodias græci, latini accentus dicunt eas veteres docti tum notas vocum tum moderamenta tum accẽtiunculas, tum voculationes appellabant.

¶ Proſerpina pe. cor. luna Iouis ex Cerere filia, a græcis φερσεφόνη dr̃. Ouid. lib. iiij. faſ. At neq; pſephone digna eſt pdone marito. A proſerpando dictã ꝓſerpinam. Aug. lib. vij. de ci. dei. ſignificareq; fœcunditatẽ ſcribit, Quę aliqñ non eſſet, dicta fuit rapta ad inferos, & tunc ceſſarunt inſtrumenta ruralia. Qua redeunte inſtituta fuit ſolennia apud Athenas. Serpere enim videtur veluti ſerpens dummodo in dextram modo in ſiniſtram mouetur propter quod & omniuaga dicitur. Dicta eſt Libera Diana, Lucina, Triuia Hecate, & Noctiluca.

✠ Proſerpere proprie Dracones dñr. Plau. Fac me ꝓſerpentem beſtiam, duplicem vt habeam linguam.

✠ Proſemino quaſi vltra ſemino. Manil. libr. j. Semp ei ex aliis alios proſeminat vſus.

¶ Proſumia gen⁹ nauigij leuis ſpeculatorij. Plau. de nocte ad portum profectus ſum proſumia. Cęcil. Qui pro gubernatore ſe gerens prope vertit proſumiam. Hę naues etiam Geſeoretę vocantur.

¶ Proſeuche obſecratio vel oratio q̃ ad deum fundit̃ dicta quaſi προσευχή. Quia attentione opus ſit προσέχω eñ eſt attendo, vel intendo, vel adhibeo. Iuue. videtur ꝓponere ꝓ eo loco vbi precibus & obſecrationibus mendici a tranſeuntibus ſtipem mendicabant, vel victitabãt ait enim. Ede vbi conſiſtas in qua te quęro proſeucha. Nam in ingreſſibus pontium mendici tuguria habebant vnde a ꝑtereuntibus mendicarent ſtipem.

✠ Proſtitum dicitur quod profectum proiicitur. Cc.

¶ Proſocer pe. cor. Vide in dictione Socer.

¶ Proſopopis pen. cor. inſula in Delta Nili, in qua eſt ciuitas Atarbechis, vt ait Herodotus.

¶ Proſopopeia ad verbũ dicit̃ perſonę factiua. Componitur enim ex πρόσωπον, quod perſonam ſignificat, & ποιῶ facio. Figura eſt cum perſona aliqua fingitur, vt cũ inanimatum loquitur ad animatum, vel ecõuerſo. Hor. Quid amplius mare o terra ardeo.

✠ Proſopon inſula non longe a Cartagine.

¶ Proſonomaſia, latine annominatio dicitur, quę fit ſimilitudine aliqua vocum & vicinitate quadam verborũ, vt quis locus aut lucus, vt ex aratore orator, vt deligere oportet quem velis diligere.

¶ Proſper q dat fœlicitatẽ, fœlix q recipit, vt ſyd⁹ ꝓſperũ, ſub quo nat⁹ eſt fœlix. Sueto. tñ de Cęſare ſcribit eũ fuiſſe ꝓſpera valitudine. i. bona & quaſi fœlici. Vnde im proſpere, qđ ponitur pro non bene. Colu. lib. j. Nã vbi qui perperam ad miniſtratum ceſſit improſpere, vitatur quod feſellerat, illuminatq; rectam viam docentis magiſterium. Et Ver. Sis fœlix noſtrumq; leues quęcũq; laborem pro eo quod eſt proſpera & benigna. Dr̃ & proſperus a, um, Cice. lib. vj. de repu. Deinde eſt hominum generi proſperus & ſalutaris.

¶ Proſpero as & proſperor deponens proſper fio Aug. in prologo li. de ci. dei. Qui res humanes ita proſperari volunt vt ad hoc multorũ deorum cultum, quos pagani colere conſueuerunt neceſſarium eſſe arbitrentur.

¶ Proſilio proſilis Vide in dictione Salio.

¶ Proſpicio is. i. ante ſiue a longe video, ꝓuideo, curo, caueo Cice. Ser. Sul. Tanq̃ ex aliqua ſpecula proſpexit tẽpeſtatem futuram. pro cauere prouidere cõſtruitur cum datiuo Teren. in Adel. Ego iam proſpiciam mihi. i. conſulam ſiue prouidebo. Plinius. Nam & rebus illius non minus quam meis proſpiciam.

¶ Proſpecte aduerb. cõſulte. Hier. contra Ioui. Ex quo volunt dei diſpenſatione eſſe factum vt qui improſpecte vouerat, errorem votorum filiæ morte ſentiret.

¶ Proſpectus us. ipſa a longe viſio. Ver. lib. ij. Georg. Oon animum modo vti paſcat proſpectus inanẽ. Docet Paul. Iuriſcon. proſpectum ex inferioribus & ex ſuperioribus locis eſſe lumen ex inferiore loco non eſſe.

¶ Proſpicuus intentus ac vigil.

¶ Proſpicientia, cura, ꝓuidẽtia, Amb. Quid eñ tã moi rale ad perſuaſionem, quam ꝙ videas ꝙ etiam quæ ſũt irrationabilia ſic dei ꝓſpicientia veſtiantur, vt nullo horum vel ad gratiam egeant vel ad ornatum.

¶ Proſpiro as. penul. pro. vltra longe ſpiro. Cato. Nam venæ eorum vbi ſufflatæ ſunt ex cibo non poſſunt ꝓſpirare in toto corpore.

¶ Proſtaſis ſiue proſtatia præfectura vel præſidentia latine dicitur.

¶ Proſtheſis appoſitio ſiue additio. Figura cum in principio dictionis additur litera, vt gnatus pro natus.

¶ Proſterno is. ante ſterno, vinco, ꝓfligo, qđ fit cum hoſtes in acie ſternuntur. Salu. Proſtratiſq; militibus fugæ ſe dedit. Aliqñ ſignificat in terram deiicio. Apule. Puellamq; reluctantem tandem proſtrauit. Ambroſius aliter dixit in diua Agnete. Inter hęc lecto proſternitur.

¶ Proſtituo is. quaſi ante ſtatuo, metricandam pbeo. vñ proſtituere pudicitiam ſignificat vulgo ſui corporis poteſtatem facere. Ainc meretrices proſtitutę dicuntur. Sue. de Nerone ſuam pudicitiam vſq; adeo proſtituit, vt contaminatis pene omnibus membris virorum ac fœminarum inguina inuaderet.

¶ Proſtibulum modo ipſum ſcortũ dr̃, ꝙ queſtus copioſioris gratia cõcurrentib⁹ illud aduenis manſiones ante ſtabula habnere. A ꝓſtituendo ꝙ in eo loco ſe ꝓſtituãt meretrices. Hie. proſtibula tegnũ dei non poſſidebunt. Modo ipſum lupanar. Idem in Ezechi. Ædificaſti tibi lupanar & feciſti tibi proſtibulum in cunctis plateis & iterum. Deſtruent lupanar tuum, & demolientur proſtibulum tuum. Dicitur & proſtibula æ. Plautus in perſa. Hic faceret proſtibulam propediem.

¶ Proſto as. ꝓſtiti ꝓſtatũ a longe ſto. Plau. in curgu. Hi ſaltem in occultis locis ꝓſtant vos in foro ipſo. Item proſtare eſt pro ꝑtio ſtare ſeu viuere. Iuue. Quid referã quãta ſiccum iecur ardeat ira. Cum populũ gregibus comitũ pmit hic ſpoliator pupilli ꝓſtãtis. Idẽ Et ad circũ iuſſas ꝓſtare puellas. Itẽ ꝓſtare añ ſtare. Qui. Iubet ꝓſtare gladio cinctũ. ✠ Val. lib. iij. Hortentius Corbio oĩbus ſcortis abiectiorẽ, & obſcœniorẽ vitã exegit, ad vltimumq; lingua eius, tam ad libidinem cunctorũ inter lupanaria proſtitit, quam aui pro ſalute ciuium in foro excubuerat.

¶ Proſtotõ morbus quo rigore mentũ pectori intendit.

¶ Proſubigo is. pe. cor. ex pro & ſub & iago. ſignifi. vehementer ſuffodio. Ver. lib. iij. Geor. Et pede proſubigit terram ſ rigat arbore coſtas.

¶ Proſum es. ꝓfui, vtilitati ſum, quaſi ꝓ aliquo ſum. Teren. in Hecy. Quicqd eſt, id quod reliquit ꝓfuit. i. ꝓ no-

bis fuit, ſicut exponit Donatus:

¶ Protaſis dici poteſt propoſitio. Do in prolog. Teren. Protaſis primus actus eſt initiumq; dramatis.

¶ Protheſis dr̃ ꝑpoſitũ ſiue ꝑpoſitio vt a ab abs.

✠ Protelo as. pe. ꝓ. lõge differo, protraho. Lucil. Quẽ q neq; lucanis oriundi a mõtibus tauri ꝓtelare validis cornib⁹ Hier. Inediã pluſq; vnius diei victoris exercit⁹ ꝓtelauit. Per trãſlationẽ ſumit̃ ꝓ pturbo, exagito ſtatẽ ab aſſiduo telorũ iactu. Teren. Ne te iratus ſuis ſæuis dictis protelet. Siſen. lib. iij. Romanos ipetu ſuo protelãt. Itẽ ꝓpello & longe excludo. Turpil. Propter peccatum pauxillũ indigniſſime patria ꝓtelatũ eſſe ſæuitia patris.

✠ Protꝑe aduerbialiter vſurpam⁹ ꝓ ratiõe tꝑis. Cc.

¶ Protendo vltra tendo, vt ꝓtendo pedem. Hiero. Cũ dextrę manus protentione cupitum indicans iter. Ver. lib. j. Geor. Hinc a ſtirpe pedes temo ꝓtentus in octo.

¶ Protero is, pe. cor. vltra ſiue de longe tero. Plau. Ego hic te mulier quaſi ſus catulos pedibus ꝓterã. Et in Amphi. Fœdant & proterunt hoſtium copias iure iniuſtas.

✠ Protrimenta dñr edulia minutim trita cõciſaq; qualia hodieq; in pulmentariis plurima concinant ex carnibus ſuſtillatim conciſis a tritura dicta quaſi proterendo.

¶ Proterreo es, a longe terreo. Sta. li. ij. the. Protin⁹ idẽ vltro iaculo parmaq; Menetem proterrebat agens.

¶ Proteruus petulans, procax. Hæc tria multum ſimilia ſunt quandam eñ laſciuiam, libinemque declarant, tum iniuriam in dictis & in factis. Dictum proteruus in quo ipudens & arrogans audacia, a proterendo, quo oĩa ſub pedibus eſſe velit, & nullus ſit pudor in petendo & audendo. Cic. Si vidua libere proterua, petulãter diues, effuſe libidinoſa, meretricio more viuere. Hinc proternę & proteruiter aduerbia.

¶ Proteruia petulantia. Quo etiã nomine ſignificat̃ ſacrificiũ quoddã, vt teſtatur Macro. in quo mos fuit, vt ſi quid ex epulis ſupfuiſſet igne conſumeretur. Hinc ẽ iocus ille Catonis Nam cum Albini⁹ quidam bona ſua comediſſet, & nouiſſime domum quæ ei reliqua erat incendio perdidiſſet proteruiam cum feciſſe dicebat. Qđ eñi comeſſe non poterat id combuſſiſſe.

¶ Proteruio is, laſciuio, inobedio, petulanter ago.

✠ Protermino as, propago, fines promoueo, a termino promouendo dictum verbum. Apul. libro nono fines vſque & vſque proterminaueris.

✠ Protraho. Vide in dictione Traho.

¶ Proteſilaus nomen viri proprium qui in initio Troiani belli ab Hectore interfectus fuit.

¶ Protrepticus inſtructiuus & exhortatiuus Symmach⁹ in epiſt. Indulge ſtilo aliquid cudas ꝓtrepticum. Auſo. Libellum inquit inſtar protreptici luſeram. Iulius Capitolinus ait librum cui titulus eſt Hortenſius, ſcriptũ eſſe a Catone ad exemplar protreptici.

¶ Proteus nomen Oceani filij.

¶ Prothyra penul. corre. ſunt veſtibula in domorum ianuis Auctor Victruuius, quaſi ſit magnum ſecretũ. Nã θύρα ianua πρὸ ante.

¶ Protinus pe. cor. cõponi videt̃ ex ꝓ & tenus. i. a longe quantũ fieri poteſt. Liui. lib. ix. Cũ ad alias anguſtias ꝓtinus ꝑgerent, ſectas deiectu arborũ, ſaxorũq; in gẽte obiacente mole inuenere viã. Ver. En ipſe capellas protinus ęger ago. i. longe a finibus, vt ſit ꝓtinus quaſi porro tenus. Quidã etiã exponũt pro valde. Qñq; ſignificãt ſtatim ac ſine intermiſſiõe. Ver. Protin⁹ ad regẽ cur ſum detorquet Hiarbã. Qñq; cõſequẽter, deinceps deiñ Idẽ li. iiij. Geor. Protin⁹ aerij mellis cœleſtia dona Exequar. Qñq; iugiter. Idẽ Traiecto miſſa lacerto protinus haſta fugit, ſeruatq; cruenta tenorem. Qſique omnino vt Quum protinus vtraq; tellus vna foret. Hic Ser. expo nit. i. cõtinue. Cum autem additur negatio ſignificat nõ ideo ſicut fit in cõtinuo & ſtatim. Quin. Nõ aũt vt qcqd pcipuũ neceſſario eſt, ſic ad efficiendũ oratorẽ maximi protinus erit momenti. Apud veteres etiam protinam dicitur. Teren. protinam me coniiciam in pedes.

¶ Protollo is differo, prolongo. Gel. Neque vltra decimum menſem fœtura mulierum protolli poteſt. Plaut. in caſ. protollo mortem mihi.

¶ Protous vnus ex ducibus grecis qui ex Magneſia venit ad troiam.

¶ Proto grece. πρῶτος, latine primus, protoñ primum.

¶ Protocollum prima concinnatio & raptim cõfecta ſcriptura, quę meliorem cõpoſitionem deſyderat. Eſt enim proprie quod breuiter & ſuccincte a tabellione notatur, vt extendi deinde atq; abſolui poſſit, κόλλα glutem dr̃ κολλητὸς glutinatio vel glutinatura κόλλητης glutinator κολλάομαι glutino. Et quia in cæręglutino q̃ per tabulas extenſa erat protocollum. i. prima conglutinatio vocata eſt. Aliqñ κῶλον, quod eſt membrum quia primum ſic ſcripturę membrum.

¶ Protocomos latine primum comans dicitur.

¶ Protagoras pe. cor. nomen philoſophi. Hic dixit ſibi nõ liquere vtrũ eſſet aliqđ deus, ꝓpter qđ Athenienſes ipm vtpote impiũ ſuis finibus expulerũt, libroſq; ei⁹ in cõciõe exuſſerũt. Fuit ex Philao oppido Theſſalię Iſphi filius vxoremq; habuit Laodomiam Acaſti filiam.

✠ Potœnor vnus ex Bœotiorum ducibus. Cc.

¶ Protogenes pe. cor. ſignifi. aliquẽ primi gñis, & a poetis ſumitur pro eo qui ſe talem confingit. Iuue. Non eſt Romano cuiq̃ locus hic vbi regnat protogenes aliquis Hoc nomine quidam clarus pictor eſt appellatus.

¶ Protogenia nomen Deucalionis & pyrrhę filię.

¶ Protogenus, primo genitus, habet pe. cor.

¶ Protologia cum accentu in penultima prima locutio, antiloquium.

¶ Protomartyr primus teſtis. protomedicus prim⁹ medicus qui & Archiatrus dicitur.

✠ Protomedicus qui princeps eſt medicorum, & græca voce ſed vſitata apud nos dicitur Archiatrus. Cc.

¶ Protomyſtę Myſtarum princeps, Myſtæ autem ſacerdotes appellantur qui myſteria & eccleſiæ ſecreta regũt & a dminiſtrant.

¶ Protogonos latine primogenitus quo nomine ab Orpheo dictus eſt deus, ꝙ ante ipſum nihil ſit genitum ſed ab ipſo ſint cuncta creata.

¶ Protonotarius primus notarius. Notarius vero a nota deducitur. Sed iudiciorum notarij barbare dicuntur.

¶ Protopages & protopagus nup vel primo fabricatus

¶ Protoplaſtes ſiue protoplaſtus primo formatus. Vnde & Adam protoplaſtus dictus eſt.

¶ Prototomus pe. cor. primę ſectiõis. Vñ prim⁹ caulis q ſuccidit̃ vel cima braſſicę a prima ſectione ita appellatus eſt ꝙ vere fit. Eſtq; ipſorũ cauliũ delicatior tenuiorq; cauliculis. Col. lib. xj. Sed iã ꝓtotomos tempus decidere caules. Mart. Et faba fabrorum prototomiq; rudes.

¶ Prototocos primo genitus, vel primo enixus.

¶ Prototypon pe. cor. exemplar, prototypus primitiu⁹ dicitur & archetypus.

✠ Prothymia latine promptitudo prothymus prompt⁹ compoſitum nomẽ ex pro & thymo animo prima prod. Nam eadem cor. thymos quod & thymion ne. ge. dicit̃ herba eſt multum probate virtutis.

¶ Proueho is, produco, hoc eſt vltra ad locũ. vt cũ ago me loco vñ diſceſſi vltra pl⁹, vel min⁹ vehor. Plaut⁹ in Ru. Quid ego deliqui rogas qui arrabonẽ a me accepiſti ob mulierẽ, & eã hinc abduxiſti Nõ auexi. Cur negas qua pol ꝓuexi, auehere nõ qui miſer. ꝑ trãſlationẽ Leo papa. Iſti ſunt qui te in hãc gloriã ꝓuexerunt. Sic dicim⁹ aliquẽ ætate prouectum & prouecta prudentia.

¶ Prouenio producor. Vnde prouentus dicuntur redditus, & non tantum bonarum rerum, ſed etiam malarum Plautus Calamitatum & miſeriarum tot prouentus.

✠ Prouerbiũ dr̃ qſi cõe oĩm verbũ, vł ꝙ verbũ ꝓ verbo ponat̃, Eſt eñ ſententia q̃ in ore oĩm verſat̃ Mõ aperta & ſimplex, vt obſequiũ amicos veritas odium parit. Mo-

do obſcura, & aliud ſignificās q̄ verba exprimere videāt vt equus Seian⁹. Inde ꝓuerbialis & hoc ꝓuerbiale. Cc.

¶ Prouideo es, pe. cor. ſignifi. añ vel a lõge & futurū aliquid video anteq̄ ſit factū. Pli. Hoc em̄ ſapientis eſt oīa q̄ vētura ſunt ꝓuidere. Cice. lib. ij. de diui. Medic⁹ morbum in graueſcentē ratione ꝓuidet, inſidias imperator, tēpeſtates gubernator, & tñ ipſi ſæpe fallunt̄ qui nihil ſine certa ratione opinantur, qm̄ vero ea quę ꝓuidemus ſi mala ſunt aut vitamus aut emēdamus, factum eſt vt ꝓuidere modo vitare ſignificet, vt apud Teren in Phor. Quę ſi nõ actu ꝓuidentur me aut herum peſſundabunt. Modo remediū p̄bere. Cic. Satis iā omnib⁹ q̄ neceſſaria erant ꝓuiſum putabant. Hinc ꝓuidentia & prudentia dicuntur. Idē Id em̄ ſapientis eſt ꝓuidere ex quo ſapiētia appellata eſt ꝓuidentia. Et iterū. Tanta memoria p̄teritorum, futurorūq; prudentia. Quidam prudentiā & prouidentiā diſtingunt, vt prudentiā dicant in rebus humanis ꝓuidētiā in diuinis. Alij prudentiā diffiniunt rerum bonarū & malarū & vtrarūq; ſcientiam. Prouidentiā vero per quā futurū aliquid videtur anteq̄ factum ſit. Vnde prouidentia aliquando pro deo ponitur. Quintil. Nullā ego res humanas deſpicere prouidentiam reor. Idem de Cicerone. Dono quodam prouidentię genitus, in quo omnes vires ſuas eloquentia experiretur.

¶ Prouidus videns ante, diligens, ſolers.

¶ Prouide aduerbium diligenter ſignificat.

¶ Prouincia dici videtur ꝙ procul vinci videatur. proprie em̄ prouinciæ dictę ſunt regiones longe ab Italia bello acquiſitæ ꝙ eas Romanus popul⁹ prouicerit. Vñ Aegeſippus ſcribit Romanos cum in ius ſuum vincēdo redigerent ꝓcul poſitas regiones appellauiſſe ꝓuincias Primo omnium Sicilia prouincia eſt appellata, ſicut docet Cice. in quarta in Ver. Et ꝓuinciarū alię erant cõſulares, aliæ p̄torię. Redigere aūt regiones in prouinciæ formam nihil aliud eſt quā regionem ſubijcere imperio romano, & ad gubernandā mittere p̄fectū. Et qm̄ p̄fecti ad eas gubernandas cum officio mitti ſolebant, factū eſt etiam vt ipſi magiſtratus, & omne onus nobis impoſitū prouincia appelletur. Teren. in phor. O Geta prouinciā cepiſti duram. Eſt & prouincia regio Gallię Narbonenſis Rhodano finitima, qui eam a Celtis ſeparat.

¶ Prouinciales dicti ſūt qui ex ꝓuīcijs ſunt ſiue vt Vlp. inquit qui in ꝓuincijs domiciliū habēt, ꝓuincialiū nomine omnes p̄ter Italicos appellabāt̄. Vñ Colu. lib. vj. Caput facit de agricultura prouincialium vinearum cū alibi de agricultura Italicarum ſcribat. Plinius orator li. epiſtolarum viij. Italicus es, an prouincialis?

¶ Prouinciatim aduer. ſigdifi. per ſingulas prouincias.

¶ Prouoco as. pe. cor. ꝓprię ſignifi. a longe voco. Liui. li. vij. Gollus magnitudine atq; armis inſignis ꝓuocat p interp̄tē vnū ex Romanis ſecū ferro decernat. Aliqñ ꝓuocare eſt inuitare incitare hortari & hoc tā in bonum q̄ in malum. Cice. Tuis literis amantiſſimis ſum ꝓuocat⁹ In malū ſignificat laceſſere. Plin. Quāuis em̄ multis ꝓuocatus ſum iniurijs, nunquā tñ ab amicitia receſſi. Interdū eſt ꝓfugere & ferme idē eſt qd̄ appellare niſi ꝙ ꝓuocare magis eſt quā appellare, & ꝓprie ad maiores potentioreſq;, quorū ope atq; gratia indigemus, pertinet prouocatio. Et iungitur actō cum ad. Ci. Cum alter ad ſenatum prouocaſſet, alter vero appellaſſet tribunos Aliquando ſine ad. Liui. lib. iij. Non ita ſe inuidiā ꝑtimuiſſe, vt nihil in æquitate & miſericordia ciuiū ſuorum ſpei habeat, ꝙ ſi in dicta cauſa, in vincula ducat̄, iterū ſe tribuno plebis appellare & monere ne imitent̄ quos oderint. ꝙ ſi tribuni eodē fœdere obligatos ſe fateant̄ tollēdæ appellationis cauſa: in quā ꝯſpiraſſe decēuiros criminati ſint. ait ſe ꝓuocare ad populū, implorare leges de prouocatione & cõſulares & tribunitias eo ipſo anno allatas. Quē em̄ ꝓuocaturū, ſi hoc indēnato in dicta cauſa nõ liceat? Cui plæbeio & humili p̄ſidiū in legibus fore, ſi Apio Claudio non ſit? Sed documento futurū vtrū nouis legibus dñatio an libertas firmata ſit, & appellatio ꝓuocatioq; aduerſus iniuriā magiſtratuū oſtentata tantum inanibus literis, an vera data ſit. Apul. Nihil ꝓdeſt p̄torē aut poteſtatē aliā ꝓuocare. Appellatio aūt ꝓuocatioq; inuētę fuerūt ꝓ remedio aduerſus iniurias magiſtratuū.

¶ Prouolo as. pe. cor. ante ſeu vltra volo. Pli. lib. x. Tūc vniuerſę ꝓuolāt ſi dies mitis futur⁹ eſt. Liui. lib. ij. per trāſlationē ꝓ ꝓcurro poſuit. Sic primū infenſis haſtis ꝓuolant duo fabij totamq; mouerunt ſecum aciem.

¶ Prouoluo is, ante voluo vt prouolutus pedibus. Aliquando prouoluere eſt voluere ſeu ruere facere. Liui. Ingentia ſaxa in ſubeuntes prouoluentibus barbaris.

☿ Proximo as, appropinquo. Apul. li. j. de Aſi. minimo minus interij & tamen athenis proximo.

¶ Proximus. Vide in dictione prope.

✣ Proximuriū põtificale pomerium proximimuri. Cc.

¶ Proxeneta gręci προξενητης, ου, licitator mediator vel non cõſiliator, a προξενέω qd̄ eſt cõſulo, vel induco ad aliquid faciēdum. Iam apud nos qui medius eſt vt res emātur & vendantur, proxeneta dicitur.

¶ Prudens quaſi prouidens, & interdum ſapiens, interdum ſciens dr̄. Vñ iuriſprudentes vocantur qui ius ſciūt Et iuriſprudentia, iuris ſcientia. Hoc tñ inter ſe differūt prudens & ſciens ſcd̄m Dona. ꝙ prudens eſt qui intelligentia ſua aliquid cognoſcit. Sciens qui alterius iudicio rem percipit. Hoc eſt prudens per ſe. ſciēs per alios. Teren. in Eun. Et prudens, ſciens, viuus, videnſq; pereo. Sic imprudentia pro inſipientia & inſcientia. Aug. de libero arbitrio Prudentia eſt appetendarum & vitandarū rerum ſcientia, prudentię eſt ſicut docet Macrob. ad rationis normā quę agit vniuerſa dirigere, ac nihil præter rectum vel laudabile facere, prudentiæ inſunt ratio, intellectus, circūſpectio, prouidentia, docilitas, cautio. Socrates oēs virtutes putabat eſſe prudentias. Ariſtoteles Impoſſibile iq̄t eſt prudētē eſſe quēpiā niſi ſit bon⁹ prudētis eſt bñ cõſulere. Plato. ī legib⁹ ait prudētiā omniū virtutū ducē eē. Græce dr̄ φρονήσιον Plau. in tru. Quæ hic habet phroneſiū omnē ex pectore mouit meo phroneſi

¶ Prunus arbor quę pruna producit prunetum loc⁹ prunis conſitus.

✣ Pruneoli fungi q & ſpineoli dicti ſūt, ignoti priſuveteribus, qd̄ certe inter tot gulę irritamēta mirādū ē. Cc.

¶ Pruna a carbone ita diſtinguitur ꝙ illa q̄diu ardet pruna dr̄ Carbo cū extincta fuerit. Dicta pruna a perurēdo. Verg. Et cinis abductæ cęlabat lumina prunę.

¶ Pruina a perurendo, ꝙ fruges & virgulta perurat.

¶ Prurio is, quaſi peruror. Eſt em̄ prurire proprie libidine ſcalpendi ardere. Plaut. in Am. Dentes pruriunt. A quo pruritus us, qui eſt excurſus humoris ſpirabilis incluſi contra naturam. Quæ voluptas qm̄ in libine ſimilis eſt, quippe nihil aliud eſt genitura quam excurſus huiuſmodi humoris ad rem naturalem, fit vt etiam hęc voluptas prurigo dicatur & tentigo.

¶ Pruſa vrbs apd̄ Myſios ad radices Olympi, q̄ Pruſias cõdidit, qui cū Crœſo bellū geſſit, Hinc ortus eſt Dion philoſoph⁹ qui de regno ſcripſit, & Traiani tp̄e claruit Ab hac pruſenſes dicti ſunt. Eſt & altera pruſa ſub Hippio mõte ſeu fluuio vt ē apd̄ Ptolomęū. Hoc aūt diſcrimine a pruſa q̄ ſub Olympo eſt dirimitur. Hęc em̄ a Plinio pruſias dr̄ q̄ Cyos quōdā fuerat a q̄ pruſiēſes vocāt̄.

☿ Pruſias rex Bithyniæ apud quem Annibal exulauit poſtquam victus a Romanis. tanquam rupti fœderis auctor depoſcebatur ad pœnas.

✣ Prymneſius palus ad quem funis nauticus religatur quem alij Tonſillam dicunt. Cc.

✣ Prymno nymphæ Oceani filia. Cc.

✣ Primneſia vrbs Męoniæ in finibus Lydię ſiue phrygię ac Myſiæ. Cc.

¶ Prytaneū loc⁹ erat Athenis in arce digniſſim⁹ vbi iudices & magiſtrat⁹ habere ꝯſiliū ſolebāt. Cic. li. j. de ora. Et vt ei vict⁹ quotidian⁹ in prytaneo publice p̄beretur

Dionyſius prytanea vocat curias, in quibus ſacra fiebāt ab ijs qui maximam in vrbibus habent poteſtatē prytanis magiſtratus prętectus adminiſtrator, vt conſulatus quē publici conſilij principē appellabant a verba πρυτανεύω quod eſt guberno & magiſtratum exerceo.

P ANTE S

PSalles Latine cantor. pſalmus canticum. ψάλλω cāto, ꝙ ad pſalterium cantaretur.

¶ Pſallo. cano. & ꝓprie de pſalmis dr̄. Aliqñ pſallere ponit̄ ꝓ prędicare vt eſt illud. Sic pſallam nomini tuo.

¶ Pſalteriū gręca dictio eſt qđ hebraice Nablon Latine organum laudatorium dr̄. Et eſt vt Hiero. Scribit in modū quadrati clypei cū decē chordis ſicut ſcriptum eſt In pſalterio decē chordarū pſallite illi. Et in expoſitiōe pſalmorū ſic ait. pſalteriū ꝓprie gen⁹ organi muſici melius ſonās q̄ cithara, ſimilitudinē habet citharę non eſt cithara. Inter pſalteriū & citharā hoc intereſt, ꝙ cithara deorſum percutit̄, pſalteriū ſurſum, qđ verbo vulgari polyphthōgō dr̄. Et alio in loco. Cithara deorſum habet cauamen & ſex chordas habet. pſalteriū de ſurſum habet cauamen. Aug. pſalterium eſt organū qđ quidē manibus portatur percutiētis, & chordas diſtinctas habet. Sed illum locū vnde ſonum accipiunt chordę illud cõcauū lignū qđ pēdet & tactū reſonat quia recipit aerē pſalteriū in ſuperiore parte habet. Cithara autē hoc genus ligni cauū & reſonās in inferiore parte habet. Itaq; in pſalterio chordę ſonum deſuper accipiunt. In cithara chordę ſonum ex inferiori parte accipiunt.

¶ Pſalma quod pſallitur. diapſalma interpoſitū a pſallēdo ſilentiū, vt ſympſalma dicitur vocum copulatio in cātando. ita diapſalma diſiunctio vbi quædam requies diſtinctę continuationis oſtenditur.

¶ Pſalmodia cū accētu in pe. ex pſallo & odia, qui ē cātus mixtus, vt cū aliquis ad muſicū inſtrumentū canit.

¶ Pſaltria cātrix a pſallēdo. Fidicina q̄ ſeq̄bat̄ & amabat Hiſtriones. Amabat em̄ q cātabāt quotidie ī ſcęna.

¶ Pſecas, adis, gutta ſiue ſtilla dici poteſt. Apul. lib. de mundo ab Ariſtotele ſumēs & pſecades interp̄tat⁹ ſtillicidia vocat.

☿ Pſellus nomē auctoris, q ſcripſit de ratione victus.

☿ Pſammetich⁹ nomē regis egypti cuius ſeuitia, vt inq̄t Herod. Vna cū Diodoro, ducētia hoīm milia ex ęgypto in ęthiopiā ꝓfugere. Stra. Teneſſis regio vocat̄. quā qui pſāmethicū fugerūt abtinent, & ſebritæ nominā̄t, hoc eſt aduenę, huius filias rapuerūt Crocodili (īq̄t Aelian⁹)

¶ Pſegma, acis, idem fere quod flos ęris. Pli. li. xxxiiij. In ærarijs officinis & pſegma fit Gręce ψῆγμα.

✣ Pſeudo panchuſa hęrba ſimilis Anchuſę, a quibuſdā Enchuſa & Doris dicta. Cc.

✣ Pſeudobunio genus hęrbæ. Cc.

¶ Pſeudo nomen triū generū & inuariabile per mutationem caſuum. & latine falſus dicitur.

¶ Pſeudolus falſus ſeru⁹. Vnde & plautinę fabulę pſeudoli nomen inditum eſt.

☿ Pſeudomenō interpretatur mēdax. Eſt enim argumētum fallaci ſtropha differentes implicans.

✣ Pſeudoſpecen veſpam vocāt q̄ ſingularis volat. Cc.

✣ Pſeudiſodomon gen⁹ ſtructuræ in ędificijs. Cc.

¶ Pſeudolog⁹, falſidic⁹. pſeudolograph⁹ falſari⁹ pſeudographię fabulę deformatiōes. pſeudo angel⁹ falſ⁹ nūtius pſeudoprophetę, falſi vates. pſeudomartyr falſ⁹ teſtis. pſeudodelph⁹ falſus frater pſeudodictamū, falſum dictamū gen⁹ hęrbę, q̄ in Creta ſimilis pulegio naſcitur pſeudonym⁹ falſi noīs. pſeudoporticus falſa portic⁹. nā in ędificijs partes q̄ fiūt ad imitationē, nec integrū, nec principalē, ſed p̄cariū aut tēporariū vſum p̄bēt q̄ſi alienū opus mētiētis hoc noīe inſigniri ſolent. vt pſeudipteros, & pſeudoaulę, ſimiliaq; his cõplura, in Victruuio.

¶ Pſeudotyrū q̄ſi falſum oſtiū. Vñ ꝓ poſtico ſumit̄. oroſius. Verūtñ ſequēti anno tāta fames Romę fuit vt medio foro imperator corrept⁹ a populo cõuitijs & fragminibus panis turpiſſime infeſtat⁹ ęgre p pſeudothyrō in palatium refugiēs furorē excitatę plæbis euaſerit. Cice. in Ver. Ea quēadmodū ad iſtū poſtea pſeudothyrum reuertat̄, tabulis vobis & teſtib⁹ iudices planum faciam.

☿ Pſephopectę gręco vocabulo cõputatores dicunt̄. ſcribit Firmic⁹ Mercurium facere pſephopectas. Quidam accipiūt pro his qui calculis ſuffragia ferebant.

☿ Pſephos lapis annuli, & numerus pecuniarius ſicuti apud nos calculus.

¶ Pſilon latine tenue dicitur.

¶ Pſilotrum vnguētū depillatorium de quo fit mentio apud Auicennam & Galenum, vbi Salamādras legim⁹ habere vim pſilotri depilatoriam.

¶ Pſilli populi Libyę ꝓpe Garamanthas, a Pſilo rege dicti, vt iq̄t Pli. lib. vij. Quorū corpori ingenitū fuit virus exitiale ſerpentibus. Scribit Plutar. Catonē iter per deſerta Libyes faciētē ſecū pſillos duxiſſe q morſib⁹ ſerpentū mederentur partim ore trahētes venenum, partim ſerpentes cantibus medicantes.

¶ Pſycomantium, locus vaticinij, vbi fiebat manium euocatio ψυχη enim anima & μαντεία diuinatio.

¶ Pſimmythium dicitur quod nos ceruſam nominam⁹. fit ex plumbo.

¶ Pſitta piſcis genus quem nos peſſerē vocamus. Ariſtoteles. Torpedo occulit ſe. & paſtinaca, & aſellus, & rana, & pſitta, & ſquatina.

¶ Pſittac⁹, papagallus vulgo dr̄. auis ex India q̄ vocē humanā ſuper oīa reddit, & quidē ſermocinās. Martia. Pſittac⁹ a vobis aliorū noīa diſco. Hoc p me didici dicere Cęſar aue. ☿ De hac aue Apule. lib. ij. color pſittaco viridis & intimis plumulis & extimis palmulis niſi ꝙ ſola ceruice diſtinguit̄, enimuero ceruicula eius circulo minio, velut aurea torque, pari fulgoris circūactu cingitur & coronatur roſtri prima duritia, cū ī petrā q̄ppiā cõcit⁹, altiſſimo volatu p̄cipitat, roſtro ſe velut anchora excepit, ſed & capitis eadē duritia, q̄ ruſticū ſermonē noſtrū cogit̄ ęmulari, ferrea clauicula caput funditur imperiū mgr̄i vt perſentiſcat hæc ferula diſcenti eſt, diſcit autē ſtatim pullus vſq; ad duos ætatis ſuę annos, dū facile os, vti cõformet̄, cū tenera lingua, vti cõuibret̄, ſenex autē capt⁹ & indocilis eſt & obliuioſus. Verū ad diſciplinā humani ſermonis facilior eſt pſittac⁹ glāde q veſcit̄, & cuius in pedib⁹ vt hominis, quini digituli numerant̄. Nõ em̄ oīb⁹ pſittacis ad inſigne, ſed illud oīb⁹ ꝓprium ꝙ eis lingua latior q̄ cæteris auib⁹ eo facili⁹ verba hoīs articulantur patētiore plectro. & palato, id vero qđ dicit, ita ſimiliter nobis canit vel potius eloquitur, vt vocem ſi audias, hoīem putes. Nā quidē ſi videas idē conari non eloqui. Verum enimvero & coruus & pſittac⁹ nihil aliud q̄ qđ didiſcerunt ꝓnūciāt. ſi cõuitia docueris cõuitiabit̄ diebus ac noctibus perſtrepens maledictis. ¶ Pſycholutres dr̄ q̄ frigida aq̄ corp⁹ lauat, & balneo frigido lætat̄, ψῦχος frigus λουτρόν balneū & lauachrū. Vnde fit pſycolutres, quod ſignificat lauachri frigidi cultor. Sene. lib. xij. epiſt. Ille tāt⁹ pſycolutres qui Kalendis Ianuarijs Euripium ſalutabat.

¶ Pſydracion genus puſtularū ſubalbidarum acutarūq;.

☿ Pſylla græce Latine pulex dicitur, ſed proprie fulmē dicitur gręce ceraunon.

¶ Pſythium genus paſſi.

¶ Pſyria inſula iuxta Chium.

¶ Pſole, Latine p̄putiū in Auctore. Priap. ſpoleon ille vocat, qđ nos pſoloēta ceraunō. ψωλή latine mentilla.

¶ Pſophis, idis, nomen ciuitatis a pſophide Erycis Sicani filia. Ouid. lib. v. Me. vſq; ſub orchomenon pſophidaq; cylenemq;. Sunt & alię pſophides multis locis. Verum Arcadię pſophidis nomen vetus reddunt phegeā a conditore impoſitam phegeo. Alpheſibœi filio. niſi quis a phaginea glande potius exiſtimet.

¶ Pſora cutis aſperitas, & ſquāmoſa, & videt̄ alia a ſcabie cū Pli. li. ij. dicat. Arida cū reſina īpetiginē & ſcabiē

quam Pſorã & Lichenas vocãt, ſanat. Fit autẽ a ψῶ ſcalpo. Nã qui pſora laborant vlcera ſiue puſtulas ſupra modum contingere palpare & ſcalpare cupiunt.

P ANTE T

PTe ſyllabica adiectio. Quere in dictione Met.

¶ Ptera, ſiue vt Vitru. appellat pteromata, in templis muri duo ſunt ait Stra. lib. xvij. ad altitudinẽ eorũ vtrinq; ſurgentes ita dicti, ꝙ alarum ſpecie quaſi protegant.

✠ Pterotus dici poteſt alatus pinnatuſve.

✤ Pteris græce latine felix. Cc.

¶ Pterigium in oculis vocatur membranula quędã neruoſa q̃ ortẽs ab angulo, vel a nariũ vel tẽporũ parte ad coronã vſq; interĩ & pupillã operit. Plini⁹. libro. xxxiiij. Cathinię affect⁹ ſiccare ſanare ſiſtere fluitiões, pterigia & ſordes oculorũ purgare. pterygiũ in digitis apud Paulum Aeginetã eſt cũ caro excreſcit, partẽ illã cõtegens quæ eſt in vngue. ptergiũ inquit appellatur, quod vitiũ ex paronychia fere naſcitur. At Celſus pterigiõ dicit eſſe cũ recedit ab vngue caruncula cũ magno dolore. Videtur eñ diminutiuũ eſſe ab πτέρον. i. ab ala quã tũc videt̃ efficere caro ab vnguis diſcedẽs. Pli. lib. xxiij. Illinitur eadẽ cũ fico & pterygijs digitorũ ex vino. Hęc in oculi ſupficie. Idẽ cũ etiã oleo paronychias & pterygia tollit.

¶ Pterna vocat̃ pars inferior naualis veli, circa mediã fere Thrachelõ. ſumma pars Carcheſium nominatur.

¶ Pterophoros eſt regio apud Ripheos mõtes. Ibi credũtur eſſe cardines mũdi extremiq; ſyderum ambitus.

¶ Ptiſana pe. cor. hordeũ decorticatũ, vel hordei ſuccus ſiue aqua apud Col. videt̃ eſſe pultis gen⁹ ex farina ordeacea in q̃ eſt maxima vis reſtaurãdi vires & nutriẽdi. apud græcos πτισάνη apud latinos ptiſana per ſimplex ſ. Hinc ptiſanariũ ꝑ vaſe in quo coq̃t̃, vel tundit̃. Hor. in ſerm. Quid ceſſas agedũ ſume hoc ptiſanariõ oryzæ.

✠ Ptochotrophia pe. ꝑ. diuerſoria ſiue domus vbi ptochi hoc eſt mendici nutriuntur πτωχὸς enim gręci mẽdicum dicunt τροφὴν nutrimentũ alio noĩe Xenodochium a Latinis hoſpitale dicitur.

¶ Ptolomęus nomẽ ꝓpriũ Lagi gregarij militis filij q maxime auctoritatis fuit apud Alexãdrũ Macedonem poſt cui⁹ mortẽ Aegypto & Aphrica & magna Arabię parte potius regnauit annis. xl. a quo omnes deinceps Aegyptij reges Ptolomęi appellati ſunt. Hic frequẽtiſſime apud amicos & cœnabat & dormiebat. ꝙ ſi aliquãdo cœnã pberet reb⁹ illorũ vtebat̃. Accerſebat eñ ſcyphos ſtrata ac mẽſos. Ipſe p̃ter neceſſaria poſſidebat nihil, quin alios locupletes facere regale magis eſſe dicebat q̃ locupletari. Et eſt nomẽ a gręco deductum. Gręci qppe πτολεμίζειν καὶ πτολεμεῖν pugnare dicũt. Sic igitur ab πτολεμῶ Ptolomęus dr̃, ſicut ab τιμάω qd' eſt honoro. Tımęus, Hic duos filios habuit, ptolomæũ philadelphũ, & ptolomęũ cęraunũ. Philadelph⁹ in regno ſucceſſit vir doctiſſim⁹ Stratonis diſcipul⁹, q̃ bibliothecã illã celeberrimã fecit, q̃ vſq; ad primũ Alexãdrinorũ & Romanorũ bellũ durauit, regnauit annis, xxxviij. Cui ſucceſſit ptolomęus cognomẽto, Euergetes qd' latine dici bñfic⁹ poteſt Hic. xxv. annis regno potit⁹ morit̃. Cui ſucceſſit Ptolomę⁹ philopater. xvij. annis regnãs. Poſt eũ ptolomę⁹ epyphones q onnis. xxiiij. regnauit. Tum ptolomęus philomater. xxxv. Deiñ ptolomę⁹ Euergetes. xxix. Poſtea ptolomę⁹ phitõ q & Sother. xvij. Poſtremo ptolomę⁹. Dionyſi⁹ q caput magno põpeio abſcidit. Fuerunt & alij hoc noĩe vt Pyrrhi regis filius, & Cypriorũ rex, qui ſuis diuitijs Romanũ locupletauit ęrariũ. Itẽ aſtrolog⁹ natiõe Aegypti⁹ quem Traiani & Hadriani temporibus floruiſſe conſtat.

¶ Ptolomęus a, um. poſſeſſiuum. Proper. Et ptolomeęę littora capta phari.

¶ Ptolomais, idis. vel idos. & ptolomaida dę, nomẽ gnq; vrbiũ q̃rũ vna eſt in Aegypto, de qua Hiero. ad Euſto. per arenas Syriæ puenit ad Coum q̃ nũc ptolomais dr̃. Altera in Aethiopia alia in phœnicia, alia Nili fluminis, alia in Cyrenaica prouincia Aphricæ.

✠ Ptyas. adis aſpidis gen⁹ colore ſubuiridi cinereoq;, ſed in aurũ tendẽte ἀπὸ τῶ πτύω, vt qdã aiunt, qm̃ eius ſputum fertur pernitioſum eſſe, ſunt aũt aſpidũ tria gñã, chelidonię, cherſeę, ptyades, ptiaden fuiſſe quam Cleopatra ſibi admouerit teſtis eſt Galenus.

✤ Ptynge auis rapax quã alij Hibridem vocãt, noctu volans venatur more aquilę. pugnat etiã cum aquila ita acriter vt ſæpe ambę implexæ deferãtur in terrã, & viuę a paſtoribus capiantur. Cc.

¶ Ptoſis Latine ruina, & caſus nominum.

P ANTE V

PVbes proprie lanugo q̃ marib⁹. xiiij. anno fœminis. xij. circa pudẽda oriri incipit. Qd' quia maturitatis eſt ſignũ, factũ eſt vt mas pupes ſiue puper vocet̃ quãprimũ ad generandũ aptus eſt, & fœmina ſimiliter ad concipiẽdũ. A quo impubes bis. vel impuber qui nõdũ lanuginẽ emiſit, ſiue qui nõdũ ad pubertat⁹ annos ꝑuenit. Pli. lib. xxxiij. Corticẽ ei⁹ impubeſcẽtẽ puer impubis ſi defracto ramo detrahat. Pubes etiã honeſte pro parte pudẽda ſumit̃. Verg. Prima hoĩs facies & pulchro corpore virgo Pubeten⁹. Itẽ ꝑ iuuenũ multitudine. idẽ Haud aliter pubeſq; tuę pubes q; tuorũ. Liu. lib. j. Cum pubẽ albanã in arcẽ pręſidio armiſq; obtinẽdã auocaſſet. Interdũ etiã ꝑ populo. Vñ pube præſente dicimus hoc eſt populo p̃ſente, ab ijs qui puberes ſunt oẽm populũ ſignificantes. Transfertur etiã ad alia, Verg. lib. xij Pupenbus caulẽ folijs. & lib. iiij. Pubẽtes hærbę. Siẽdũ ꝙ pubes ꝑ lanugine, pro parte pudenda, & pro multitudine ſubſtantiuum eſt & facit genitiuũ pubis. Sic etiã impubes, is. qui adhuc inueſtis eſt, adiectiuũ eſt. Vñ Impubis Iuli. Et Hor. in Epo, dixit impube corpus. Ouid. lib. iij. Met. Impubeſq; genas. Ci. vero li. iiij. inuecti. ait Filiumq; eius impuberẽ legatũ a patre miſſum. Liui⁹ li. ij. Laudatamq; virginẽ parte obſidũ ſe donare dixit, ipſa quos vellet legeret. Productis oĩb⁹ elegiſſe impuberes dicitur. Ergo impubem dicim⁹ ab eo quod eſt pubes Saluſt. Puberes omnes inerfici iubet.

✤ Puber vide pubes.

¶ Pubeo, es pubes ſum, vt pubentes hærbæ & fit a pubes is, A quo pubeſco lanuginẽ emitto. Verg. lib. iij. Et nũc ęquali tecũ pubeſceret æuo. Interdũ pubeſcere ponitur ꝑ creſcere ſiue producere. Ci. li. j. de nat. deorum. Nã fruges & reliq̃ q̃ terra parit & tẽpeſtate ac tẽporum varietates, cœliq; mutationes quib⁹ omnia q̃ terra gignat maturata pubeſcant. Verg. lib. ij. Geor. Hinc omnis largo pubeſcit vinæa fœtu. i. exuberat.

¶ Pubereſco. puper fio ſiue creſco a puber.

¶ Pubertas ętas in maribus qui eſt onn⁹. xv. in fœminis. xij. Itẽ pubertas eſt emiſſio ipſa pubis, a q̃ anni pubertatis dicti ſunt Col. lib. iiij. At citra naturę quãdã pubertatẽ. ¶ Bublic⁹, a, ũ, qd' nõ eſt priuatũ alicui⁹ ſed populi. Hic reſpu. res ppl̃i. Abuſiue tñ publica dicta ſũt bona ciuitatis. Sola eñ publica ſũt q̃ Ro. po puli ſunt.

¶ Publica ſacra quæ pro populo fiebant, ſicut priuata quę pro ſiugulis hominibus familijſve.

¶ Publica via q̃ in ſolo ppl̃i eſt, cui⁹ ſolũ publicũ eſt, ſiue qua iter populo eſt. Publicas vias Romani partim p̃torias, partim cõſulares appellauerũt. Sunt vię priuatę ſunt & vicinales q̃ in vicis ſunt, vel q̃ in vicos ducunt. Præterea alię ruſticę dñr alię vrbicę. Militares viæ q̃ inter publicas ſunt latiores vt capere poſſint milites agminatim iter faciẽtes. Vñ & illis nomẽ. Suet. de Augu. Iuuenes primo modicis interuallis. Per militares vias dehinc vehicula diſpoſuit. Curtius. Cum hoc agmine Danus paulũ declinauit via militari. Viæ militares vt Paulus inquit exitum ad mare, aut in vrbem, aut in flumina publica aut ad aliam viam militarem habent.

✠ Publica vectigalia ĩtelligere debem⁹ ex qb⁹ vectigal fiſcus capit, q̃le eſt vectigal portus, vel venaliũ rerum

& Piſcinarum & metallorum.

✠ Publica iudicia nõ oĩa ſunt in quibus crimen vertitur ſed ea tm̃ q̃ ex legib⁹ iudiciorũ publicorũ vertũt̃, vt Iulia maieſtatis. Iulia de adulterijs. Cornelia de ſiccarijs & veneficijs. Põpeia de pricidijs. Cornelia de teſtamẽtis.

✠ Publica verba dicuntur quæ in communi ſunt conſuetudine & vſu. Sene. Magnã ex epiſtola tua percepi voluptatẽ pertinere enim. Mihi vti verbis publicis. nec illa ad ſignificationem ſtoicam reuoca.

✤ Publice & publicitus aduerbia a publico nomine deriuantur. Cc.

¶ Publicũ cõſiliũ dict⁹ eſt ſenat⁹. Ci. li. de ora. Pericles Athenis plurimos annos princeps cõſilij publici fuit.

¶ Publico, as. publicũ facio. manifeſto. Iuſti. nõ cõtẽt⁹ voluptatũ ſuarũ tacita cõſciẽtia, niſi etiã matrimonij reticẽda publicaret. Et publicare eſt rẽ aliquã publicã ſeu in reip. poteſtate facere. Cic. lib. ij. artis veteris. Lex eſt apd' Rhodios vt ſi q̃ roſtrata in portu nauis depręhenſa ſit, publicat̃. Cũ magna in alto tẽpeſtas eſſet vis vẽtorũ inuitis nautis Rhodiorũ in portũ nauĩ coegit. Quęſtor nauim ppl̃i vocat. nauis dñs negat oportere publicari.

¶ Publicanos appellarũt maiores eos qui vectigalia & alios populi Romani redditus exigẽdos certo cõſtituto pretio redimebãt, q daciarij vulgo dñr, Horũ ordinẽ & numero ampliſſimũ, & perſonarũ dignitate potẽtiſſimũ fuiſſe cõſtat. Cic. pro Plãcio. Flos equitũ Romanorũ ornamẽtũ ciuitatis firmamentũ reip. publicanorñ ordine cõtinetur. Vlpia. Publicani ſunt qui publico fruũtur, nã inde nomen habent. Et omnes qui aliquid a fiſco cõducunt, recte vocantur publicani. ✠ Apud Grego. publicani dicuntur qui amiſſo pudore publice peccant.

¶ Publicola, cognomen publij Valerij qui primus cũ Bruto poſt exactos reges conſul effectus eſt, ꝙ coleret̃ a populo ſiue ꝙ populum colerer.

¶ Publius, prenomen eius qui populo gratus fuit.

¶ Publipor, publij. puer. i. ſeruus Sic Marcipor Marcipuer Veteres enim a prenominibus puerorum ſeruos in familia nominabant. Vnde a Lucio lucipores, a Quĩtio quintipores. Et hoc eſt quod Plinius ait id gen⁹ ſeruos dominorum fuiſſe gentiles, id eſt eodẽ nomine appellatos quo domini appellabantur.

✠ Pucinum vocatur vinum quod gignitur in Adriatico ſinu ſaxeo colle, Auctor Pli.

✤ Pucinum vrbs eſt Iſtriæ in mediterraneis, vt Ptol. ſcribit libro. iij. capitulo primo.

¶ Pudorẽ philoſophi diffiniũt eſſe modeſtiã q̃ animũ reprimit ne procaciter aut inordinate aut turpiter quid peragat. Cur autẽ erubeſcãt quos puduit, dicit̃ a philoſophis qm̃ pudefactis ſanguis de corde in oẽs corporis ꝑtes diffunditur ita vt ſuperficiẽ occupet. Pudor a verecũdia ſic ſeparatur a quibuſdã vt pudor ſit rei turpiter acte, verecundia etiam recte facti atq; honeſti.

¶ Pudeo des, dui, itum, cũ accuſatiuo. Luc. Sẽp metuit quẽ ſæua pudebũt. Imperſonale Pudet puduit & puditũ eſt, ſcd'm Priſci. Et a parte añ conſtruit̃ cũ accuſatiuo & aliqñ cũ datiuo. Syli. lib. vij. Reſides ad bella vocãtur. Quis pudeat certare ſenes, quis ꝑ quib⁹. Plaut. in Bac Neq; me neq; te tuis int⁹ puditũ eſt factis qui facis. vbi patet ꝙ nõ ſolũ cũ gtõ, ſed etiã cũ ablatiuo a pte poſt cõſtrui põt. Differt aũt pudere a pigere, ꝙ pudere verecũdiæ ſit, pigere pœnitẽtię. Sal. in Iug. Nã poſtea q̃ fecerit incertũ habeo pudeat an pigeat magis. Don. Pudere eſt in his q̃ turpiter fiunt. Pigere in his q̃ cũ dãno ac malo. pudere ad dedecus, pigere ad dolorem refertur. Terẽ. in Adel. Fratris me qdẽ pudet pigetq;. Cõpoſita ſunt. Depudet & diſpudet pe. cor. qd' eſt bis ſeu valde pudet. idẽ i Eu. Diſpudet mihi ſic data eſſe verba. Suppudet parũ pudet. ¶ Pudefio, is, a pudefacio fit qd' ſignifi. pudorẽ inijcio. Gel. Tibiã pudefact⁹ oris deformitate abiecit. i. verecũdat⁹. ¶ Pudẽs, verecũd⁹. Cui⁹ cõtrariũ eſt impudens a quibus pudenter & impudenter.

¶ Pudibũd⁹ q pudore ducit̃. Pudibunde cum pudore.

¶ Pudenda virilia, q̃ & verenda dicũt̃ ꝙ vt ait Augu. lib. xiiij. de ciuita. dei. libidinis nos maxime pudet.

¶ Pudicus, caſtus. a quo fit pudicitia caſtitas, quorũ cõtraria ſunt impudicus & impudicitia. A pudicus etiam fit Depudico, as

¶ Pudicitia modo pro caſtitate, modo ꝑ religioſa mũdicia ac puritate. Verg. Caſta pudicitiam ſeruat domus. Quandoq; dea quæ Romæ colebatur

¶ Puer trib⁹ modis dr̃. Primo cũ ſeruũ ſignificam⁹. Terẽ. in An. Et puerũ inde abiẽs cõueni. Scd'o cũ puerum cõtrario noĩe puellę dicim⁹ marẽ denotãtes. Tertio cũ ętatẽ puerilẽ ĩtelligim⁹. Ponit̃ interdũ etiã ꝑ filio. Ver Aſcaniuſq; puer. Interdũ ꝑ Cinędo. Et eſt gñis cõis ſecũdũ Priſ. Liu. in odyſ. Sãcta puer Saturni filia. Declinatur & hic puer⁹, hæc puera. ſicut puell⁹ & puella. Plau. in mer. Tu puere abi hinc intro oci⁹. Var. Properate viuere pueræ quas ſinit ętatula ludere & amare & veneris tenere leges.

¶ Puerpera mulier q̃ recẽs peperit ſiue puerũ ſiue puellam vulgo Paiola dicitur. Ouid. de Latona. Magna gemelliperæ venerantur numina diuæ.

¶ Puerperium tp̃s quo puerpera ex dolore part⁹ cubat. Aliqñ etiã ꝓles ipſa. Gel. Diuo Auguſto imperãte ancilla eius in agro laurẽte peperit quinq; pueros q paucu los dies vixerũt. Mr̃ quoq; nõ multo poſt mortua, monumẽtũq; ei factũ iuſſu Auguſti in via laurentina in quo ſcriptũ fuiſſe cõſtat numerũ puerperij Sue. de Cali. Cum Agripina bis in ea regiõne filias enixa ſit & q̃liſcũq; pt⁹ ſine vllo ſexus diſcrimine puerpiũ vocitet̃, ꝙ antiq ẽt puellas pueras ſicut pueros & puellos dictitarant.

✠ Pueratus, qui pueros amat ſectaturq;, vt eos præpoſtera libidine exerceat.

¶ Puerilis & hoc puerile, quod eſt pueri, vt ętas puerilis facta puerilia.

¶ Pueritia, ętas puerilis. Qñq; etiã ſumit̃ ꝑ puritate. Var. Ea erat matronę ſimplicitas & pueritia & honeſtas

¶ Puerilitas ſignificat actũ aliquẽ puerilẽ. Sene. q pueritiam eius ſiue potius puerilitatẽ ludibrio habuit.

¶ Puerafcere dicũt̃ q exacta infantia pueritiã inchoant A quo repueraſcere qd' eſt in puerilẽ ætatẽ reuerti. Qd' de ſenib⁹ fere dr̃ cũ deſipere vitio ætatis incipiũt. Cice. in Catone. Ex hac ętate repuereſcã & in cunis vagiam. Plaut. in Mer. Senex cum extemplo eſt iam nec ſentit nec ſapit, aiunt ſolere eum rurſum pueraſcere.

¶ Puell⁹ dimi. a puer. ſignificat paruũ puerũ ſiue paruũ filiũ. Lucil. Cũq; hic tã formoſus tibi ac te dign⁹ puell⁹ Sic puella a puera per diminutionem.

¶ Puellaris & hoc puellare idẽ qd' puerilis. Quint. de filia defuncta. Tũ ętate tã puellari p̃ſertim meæ cõparata

¶ Puellaſcere eſt effœminari. Pacu. Puellaſcũt laſciuia adoleſcentes. Aliquando reflorere & quaſi ad pueritiam redire. Var. Qui nõ ſolũ in nube fiunt cõmunes verum etiam veteres puellaſcunt.

¶ Pugnus a punctione. i. percuſſione, vel a pugna. Dona. in Adel. An pugnus a pugna ſit dictus an ab illo pugna. Quidam a græco deducunt πυγμή.

¶ Pugna, lucta vel prælium licet quandoq; apud poetas pro ſtupro ponatur. Terent. Dabit hic aliquã pugnã Huius diminutiuum eſt pugnicula.

¶ Pugno as, dimico refert̃q; ad aĩata vt pugno cũ hoſte. Lactã. lib. iij. Mutorũ animaliũ q̃ ob hoc vel acerrime pugnãt. Qñq; pugnare eſt cõmitere. Gel. lib. ij. Dũ Pyrrhus rex in Italia eſſet & vnã atq; alterã pugnã proſpere pugnaſſet. hui⁹ ꝯpoſita ſũt. Depugno qd' idẽ ẽ qd' pugno. Plaut. i Sti. Ita igeniũ meũ ẽ q cũ viris depugno multo facili⁹ q̃ cũ fame. Cõpugno ſimul pugno. Hiero. i p̃fa. li. paral̃. Totuſq; orbis iter ſe trifaria varietate cõpugnat. Expugno, pugnãdo vel oppugnãdo vinco. Et de perſonis oppidis caſtris nauib⁹ cęteriſq; huiuſmodi dr̃. Interdum expugnare non eſt pugnando vincere, ſed ſo-

lum oppugnare. Hiero. lib. ij. Machabeorũ. Simõ appli
cuit ad bethſuram & expugnabat eam multis diebus.
Et in p̃s. Sepe expugnauerunt me a iuuẽtute mea etem̃
nõ potuerũt mihi. Expugnat̃ autẽ nauis ſcd̃m Calliſtra
tũ iuriſcõſul. cũ ſpoliat̃, aut mergit̃, aut diſſoluit̃, aut per
fundit̃, aut funes eiꝰ exciduñt. Iuſt. Occupata arce Tarẽ
tinorũ expugnatis veteribꝰ incolis, Liui. Vna duas na
ues expugnauit. Oppugno pugnãdo vincere cõtendo.
Impugno valde aduerſor, cõfuto. Lact. li. vij. Redeũt ꝓ
tinꝰ vitia q̃ virtutẽ ſemp impugnãt. Propugno aduerſꝰ
pugnantes ſeu ꝓcul me defendo. Vñ & propugnacula.
Rupugno pugnãdo reſiſto contradico refragor

℄ Pugnax bellicoſus, a quo pugnacior, pugnaciſſimus
& pugnacitas. Aug. lib. viij. cõ. Sed tamẽ cõſuetudo ad
uerſus me pugnacior ex me facta erat. Et libr. v. Nulla
pugnacitas calũnioſarũ q̃ſtionũ extorq̃re mihi potuit.

℄ Pugillus dimi. a pugno ſignificat paruum pugnum.

℄ Pugillaris maſcu. gñis & hoc pugillare ſiue pugillar
Auſo. Bipatẽs pugillar expedi. Et pugillarẽ in Euã. le
gimꝰ. In plurali pugillares & pugillaria. Apu. Dolebam
me hercle ꝙ pugillares & ſtylũ nõ habebã qui tã bellã
fabellã pernotarem. Catul. ad Egnatiũ. En negat mihi
vr̃a redditurã pugillaria ſi pati poteſtis. Sũt aũt pugilla
res tabellę cęreę, vel lignee ſiue alterıꝰ materię in qbꝰ
ſtylo ſcribimꝰ, dictæ ꝙ pugno cõpręhẽdãtur, vel a pũ
gẽdo, ꝙ ſtylo in his pũgẽdo ſcribat̃. Varijs aũt noibꝰ di
cebãt̃ pugillares apud veteres. Alij duplices alij tripli
res, alij quĩtuplices noiabãt̃. Erãt & citrei, eborei, mẽ
branei, dicti q ex citro, eboro mẽbranis erãt confecti.

℄ Pugil a pugna, vel a pugno. Eſt autem qui pugnare
conſueuit, a quo pugillatus, tus, pugilum vſus.

℄ Pugilice aduerbiũ ſignificat firmiter valẽter. Plau. in
epi. Quid herilis nr̃ filiꝰ? valet pugilice atq; athleticę.

℄ Pugio genus teli dictꝰ a pugno quo facile appręhẽdi
tur vel ꝙ eo p̃ſentiꝰ pugnet̃, vt iq̃t Feſtꝰ Frõti, libro. ij.
ſtratagematõ. Q. Sertoriꝰ cũ acie decertaret barbarũ, q
ei, nunciauerat. Hirtuleũ perijſſe, pugione traiecit.

℄ Pugiunculus paruus pugio, Cice. Hiſpanienſem pu
giunculum Gn. Piſonem appellat.

℄ Pulchera, um. qd̃ antiqui pulcrũ dixere qd̃ non eſt
deforme, a pollẽdo, ꝙ polleat forma. Ex quo itelligi da
tur nomẽ aſpirationẽ nõ habere licet vſꝰ vicerit cui vix
repugnari põt, vt pulcher i primo & quito caſu cũ aſpi
ratiõe ꝓnũciet̃. Natura autẽ nõ ineſſe aſpirationẽ doce
re hoc ſatis põt, ꝙ eiꝰ diminu. pulcellꝰ, la, lũ, aſpiret̃ mi
nime. Eſt aũt puchritudo, vt Cic. libr. iij. Tuſcu. inquit,
quædã apta figura mẽbrorũ cũ coloris quadã ſuauitate.
Interdum pulcher ſumitur ꝓ bono, ſicut bonum pro pul
chro. Terẽt. Forma bona fortaſſe, & ecõtrario malũ pro
deformi, Interdum pro forti. Vergil. Satus Hercule pul
chro Pulcher auẽtinus.

✣ A Pulchro fit comparatiuum pulchrior, & ſuperlati
uum pulcherrimꝰ pulchrius pulcherrime pulchre & pul
chriter. pulchralis pro pulchro. Ennius pulchralibꝰ lu
dis, & pulchritas pro pulchritudine Cęci. Dij boni quid
illud eſt pulchritatis. Cc.

℄ Pulchreſco. is, pulcher fio. Aug. Quicq̃d pulchreſcit
viſu, q̃cq̃d lenocinat̃ odoratu, q̃cquid molleſcit attactu.

℄ Pullꝰ qd̃ quidã ꝑ ſyncopã a puellis dici volũt ſigni
ficat nouellũ. i. puũ puerũ & puũ filiũ. Vñ paruos fætus
quorũcũq; aĩaliũ. quĩetiã arborũ atq; plãtarũ pullos di
cimus, vt pullus hirũdinis, pullus aſini, pulli ranarũ Ho
ra. in Ser. Abſentis ranæ pullis vituli pede preſſet. Qui
etiã priſci pullos dicebãt ſuos cathamithos. Vñ Qui. fa
bius cui eburno cognomen fuit propter candorẽ, ꝙ eiꝰ
naris iacta eſſet fulmine. pullus Iouis appellatus eſt.

℄ Pulluli plantariorum ſunt. Pullulus enim a pullus de
ducitur per diminutionem.

℄ Pullulo, as, pe. co. quaſi fętiſco. Nã pullulare dicimꝰ
arbores, cũ a radice noue plãtę ſurgũt. Pli. Natura & plã
aria demõſtrauit multarũ radicibꝰ pullulãte ſobole dẽ
ſa & pariẽte matre quos enecet. Eiꝰ qppe vmbra turba
indigeſta premitur & in lauris platanis, cerasis, prunis,
paucorum in hoc genere rami parcunt ſoboli, vt vlmo
rum palmarumq;. Nullis vero tales pulluli ꝓueniũt ni
ſi quarũ radices more ſolis atq; imbris in ſumma tellure
ſpatiantur. Huiꝰ eſt cõpoſitũ. Expullulo qd̃ ſignificat
extra pullulo. vel extra fructũ produco. Col. lib. iiij. Nec
dubiũ quin gẽmę quæ cacumini ꝓximę ſunt infœcũdæ
in eo relinquantur ex quibus pãpinus expullulat.

℄ Pullulaſco, is, pullulans fio. Idem libro quinto. Ex
nouello palmite vitis pullulaſcit.

℄ Pulleſco, is, idẽ qd̃ pullulaſco. Col. lib. v. Quidq̃d eſt
ſupra vetuſta brachia amputet̃, & ita ex nouello palmi
te vitis pulleſcit. Hic fit cõpoſitũ Repulleſco. Idẽ ibi, cũ
fere plurimarum ſtirpium natura ſic ſe cõmodet. vt iux
ta cicatricem nouellis frondibus repulleſcant.

℄ Pullaſter & pullaſtra ſignificat gallũ ſiue galinã ado
leſcẽtes. ſicut etiã a nobis dicũt̃ lingua vernacula. Nõ eſt
diminutiua ſunt. Sic a. M. Varrone palluſtræ dñr iuuẽcę
gallinę. Ait em̃. Et ea q̃ ſubijcias potiꝰ vetulis q̃ pulla
ſtris & q̃ roſtra aut vngues non habeant acutos.

℄ Pollicenꝰ dimi. a pullus, & eſt q ex gallinarũ ouis na
ſcit̃. Helius ſpartianꝰ ſiue Lãpri. de Alexãdro ſeuero.
Et ne earũ paſtꝰ grauaret annonã, ſeruos habuit vecti
gales qui eos ex ouis & pullicenis & pipionibꝰ alerent.

℄ Pullinus, a, um, quod eſt pulli. Vnde pullini dentes
quos primum equi iaciunt.

℄ Pullarius qui pullorũ curã habet. Liu. lib. x. Nã cum
pulli non paſcerentur pullarius auſpicium mentiri auſꝰ
tripudium ſoliſtimum nunciauit conſuli.

℄ Pullari dicũtur feles a Lucillio ꝙ pullos gallinaceos
iquirant. ℄ Pullatio apud Colum. accipitur pro fœtura
pullorum quę & pullicium dicitur.

℄ Pullicies ipſa pullatio. Col. lib. ix. de turture. Huius
auis ętas ad ſaginã nõ tã vetꝰ eſt idonea q̃ nouella. Ita
q; circa mẽſẽ cũ iã cõfirmata ẽ pullicies eligit̃. Idẽ de api
bꝰ. Cũ primo vere in eo vaſe nata eſt pullicies nouꝰ rex
eligit̃. ✠ Pullipremones dñr pedicones a p̃mẽdis pullis
id eſt pueris tenerę etatis priſci pullũ dicebãt puerũ ab
aliquo amatum, hos Lucillius ſuppillones & ſubulones
alij ſubactores. Auſo. Poſtico vulnere foſſores.

℄ Pullꝰ, a, ũ, qd̃ eſt natiui coloris. i. nõ plene obſcurum
atrũ Leucopo cõtrariũ. ꝙ pulli ouiũ fere eo colore naſcũ
tur. Ver. Ne maculis infulcẽt vellera pullis. Tibul. Cõci
dit ad magicos hoſtia pulla deos. vñ veſtis pulla dr̃ fuſca
atra quã qs i luctu iduit̃. Ci. i Vati. Atq; etiã & a te ſcire
cupio quo cõſilio, aut q̃ mẽte feceris vti i epulo. Q. Ar
thij familiaris mei cũ toga pulla accũberes? Sũt tñ q di
cãt hũc colorẽ hiſpanũ ſiue bethycũ dici a quo pullati ẽt
bęthycati dñr. Mar. Et bęthycatꝰ ſit̃ atq; Leucopatus.
Cuiꝰ eſſe rationẽ dicũt, ꝙ natiuꝰ color in hiſpania ſub
nigrior ẽ. Ideoq; minꝰ vilis. Hic ei color ad nigredinẽ
tẽdit alicubi plenior. alicubi dilutior. Huic ꝓximꝰ color
eſt niger q & fuſcꝰ dr̃ & ater. Similiter pullus color dicit̃
ipluuiatꝰ quaſi fumo ex ſtillicido iplutꝰ. Plau. Impluuia
tus facit veſtimẽtis noia. Item ſuaſus, vt apud eundem.
Sordida & ſuaſa amictus togula. Ponitur pullus ꝓ nigro
Colu. Atq; oleris pulli radix. hoc eſt oleris atri.

℄ Pullatꝰ pulla veſte indutꝰ. Hoc eſt lugubrẽ habitũ fe
rẽs ex parẽtũ morte, q̃ & atratꝰ dicit̃, q mos a Lydis cœ
ptꝰ fuit. Cice. in Vati. Quis vnquã cœnauit atratꝰ cum
ipſe epuli dominꝰ, Q. Arthiꝰ albatꝰ eſſet. Quãdoq; pul
latus accipit̃ ꝓ viliori perſona ſiue rudi & imperita. Sue.
de Aug. Militẽ ſecreuit a populo, multis ex plæbe pro
prios ordines aſſignauit, pretexatis cuneũ ſuũ & proxi
mũ pædagogis, ſanxitq; ne q̃s pullatorũ media cauea ſe
deret. Quinti. Ferire pectus, frontẽ cędere, mire ad pul
latum circulum facit. Hoc eſt ad cumulũ rudium, atque
imperitorum hominum.

℄ Pulligo idem quod pullꝰ color. Plin. Fuluas oues ta
rentum habet & alias ſuę pulliginis.

℄ Pullegiũ genꝰ hærbę ſeu fruticis medicinalis. Eſt ei
calida & ſicca in tertio gradu. Amb. ad Fœlicẽ. Nõ me
diocrẽ ſumpſi ad cõualeſcẽdũ grãm q̃ſi quodã tui allo
quij pullegio refotꝰ. Hiero. Pullegiũ apud Indos pipe
re pretioſiꝰ eſt. Col. li. ix. Pullegij ſurculis fumigentur.

℄ Puluis gñis maſ. & fœ. Proper. Sit mihi perpetue pul
uis Hetruſca dolor. Dr̃ aũt puluis vt q̃dã putãt a pellen
do ꝙ pellat̃ vi vẽti. Apd̃ antiquos ẽt puluer dicebatur.
Sed ab eo qd̃ eſt puluis gtũs erit puluis. A puluer vero
pulueris. Verũ i vſu tm̃ ẽ pl̃uis i recto, pulueris i obliq̃s

℄ Puluiſculꝰ & puluiſculũ diminutiua ſunt a puluis. Et
gñal̃r de oĩ puluere dici põt. Apul. Miſi vt petiſti mũdi
cias dẽtiũ, nitelas oris ex arabicis frugibꝰ, tenuẽ cãdifi
cũ, nobilẽ puluiſculũ, cõplanatorẽ tumidæ gingiuulæ.
Hiero. Neſcio quid puluiſculum. Proprie aũt ſignificat
puluerẽ illũ quo vtũtur puellæ qui & cinis dr̃. Ad cuius
differẽtiã alius cinis immundus appellatur. Verg. Et ci
nerem immundum latos iactare per agros. Hinc puluc
reus puluerea puluereum, & puluerulentus, ta, tum.

℄ Puluero, as, in puluerẽ redigo. Col. lib. xiij. priuſq̃ vi
neę puluerent̃. Hinc pulueratio q̃ eſt genꝰ culturæ vt i
quit Ser. quo imminutæ glebę vitibus applicantur.

✠ Pulueret Pla. Dixit ꝓ puluere plenum ſit. Ait em̃ exi
tu, Daue, age, ſparge, mundum eſſe hoc veſtibulum vo
lo. Venus ventura eſt noſtra. Nolo hoc pulueret.

℄ Puluereſco, in puluerem redigor, quod a puluereo fit
Vnde & Diſpuluero pro diſſoluor.

℄ Pulex animal notum dictum ꝙ ex puluere generet̃.
Quo nomine etiam dictus eſt vermiculus hęrbis & præ
cipue braſſicis infeſtus. A pulex fit puſcinus ſicut a muſ
ca muſcinus, a formica formicinus.

℄ Pulicoſus pulicibꝰ plenꝰ. Col. lib. viij. Pulicoſæ cani
remedia ſunt, ſume cyminũ tritũ pari põdere cũ veratro
aquaq; mixtũ, & illitũ, ſeu cucumeris anguinei ſuccus.
Vel ſi hęc nõ ſunt, vetus amurca per totũ corpus infuſa

℄ Pulmo, eſt vnũ ex viſceribꝰ de natura ſui ſpongioſꝰ
& ideo ſpiritꝰ capax q diuidit̃ in ſimilitudinẽ vngulæ
bouis, & duę illę partes fibrę vocãtur ſicut in oĩbꝰ viſce
ribus. Reſpiramꝰ aũt pulmone. Vñ Perſius. Qui pulmo
animæ prelargus anhelet. Attollit̃ em̃ ſpũs attrahẽdo
& emittẽdo deprimit̃. Ex pulmone naſcit̃ tabes, quam
greci ptiſim vocãt. Tũc em̃ pulmo tabeſcit. Oui. Cernis
vt emolli ſanguis pulmone remiſſus. Ad ſtygias certo li
mite ducat aq̃s. Apud veteres pl̃r tm̃ pulmones dicebã
tur ſicut & ceruices. Plau. i Curgu. Pulmones diſtrahũt̃,
cruciat̃ cor. Ci. li. ij. Tuſ. Quę lateri inhœrẽs morſu lace
ra viſcera, vrgenſq; grauiter pulmonum haurit ſpiritus.

✣ Pulmonea poma dicuntur quæ vulgo centumſolida
appellantur. Cc.

℄ Pulmonarius, a, um. qd̃ laborat pulmonis morbo, vt
ouis pulmonaria apud Col. quam lib. viij. ait curari ſimi
liter vt ſuem inſerta per auriculam quam Veterinarij cõ
ſiliginem vocant. Dicitur etiam pulmonarius de morbo
quem græco vocabulo pneumonicum & perïpneumati
cum appellant. Et hærba pulmonaria vocatur a medicis
quæ eſt folijs mollibus albo maculatis.

℄ Puluinar pe. ꝓ. q̃ſi pulminar, eſt qd̃ capiti dormituri
ſupponimꝰ ad puluinorũ ſimilitudinẽ. Iuue. Fœda lupa
naris tulit ad puluinar odorẽ. quo etiã noĩe dr̃ lectulꝰ q
in templis ſterni conſueuit numini dicatus. Vñ lectiſter
niũ nũcupat̃ ſicut docet. Augu. lib. iij. de ciui. dei. Liui.
Curatũ lectiſterniũ, & ꝑ triduũ habitũ decẽuiris ſacrorũ
curantibus, & puluinaria in conſpectu fuere Ioui & Iu
noni. Alterũ Neptuno, & Mineruę. Tertiũ Marti. & ve
neri. quartũ Apollini & dianę. Quĩtũ Vulcano ac Veſtæ
Sextũ Mercurio & Cæreri. Videt̃ aũt dici puluinar a plu
ma q̃ fulcit̃. Abuſiue tñ puluinaria ꝓ tẽplis dicũtur. In
de apud Liuium legitur, ad omnia puluinaria ſacrificatũ
fuiſſe. Videntur etiam accipi pro illis puluinis in quibꝰ
ſimulacra deorũ recũbẽtia collocãtur. Acrõ. Puluinaria
dicebãtur aut lecticę diuorũ, aut tabula in quibus ſtabãt
nu mina vt eminentiora viderentur

℄ Puluinus ſeu puluillus. a pluma quaſi pluminꝰ, ꝙ plu
mis pullorũ fiat. Ceruical ſeu plumatiꝰ. Hierony. In ter
ra ꝑ puluillo capiti ſupponebãt. Q̃ñdo accipitur ꝓ lecto
Ci. in Ver. actio. vij. Nã vt mos fuit Bithynię regibꝰ le
ctica aperta foro ferebat̃ in qua puluinꝰ erat perlucidus
melitẽſi roſa decoratꝰ. Apul. quatuor eunuchi cõfeſtim
puluinis cõpluribꝰ vẽto tumẽtibꝰ pluma dedicata terre
ſtrẽ nobis cubitũ perſtruũt. Itẽ puluini vocãt̃ qui ſcabel
lis ſuperimponuntur quo mollior ſit ſeſſio. Hoc eſt lectu
li quidã exigui lana. vel ramẽto vel pluma. vel alio gñe
pleni, vulgo Cuſſini. Cic. Afferri iuſſit puluinos, & oẽs
i ſuis ſedibꝰ ſederũt. Iu. De puluino ſurgat equeſter. Et
puluini areolę terra elata inter duos ſulcos in hortis, q̃
porca a porrigendo in agris appellat̃ Habet enim velu
ti puluinorũ in qbꝰ ſedemꝰ ſimilitudinẽ. ꝓpter quod &
Torus a quibuſdam dicitur. Pli. Areis diſtigui, eaſq; re
ſupinis puluinorũ toris ambiri ſingulis tramitum ſulcis
qua datur acceſſus homini ſcatebriſq; decurſus. Colu. li
bro. xij. Vlpicum habet velut alium plures cohęrentes
ſpicas. Hęq; cum ſint diuiſæ liratim ſeri debebunt, vt
in puluinis poſitæ minus infeſtentur hyemis aquis. Idẽ
libro. iiij. Omnium autem generum ramos circa Calen
das Martias in hortis per puluinos arearum diſponere
conuenit. Item puluinus arena durior quę in modũ ſa
xi lapideſcit. Vict. lib. v. Puluinꝰ firmiſſime ſtruatur. Itẽ
Puluinus machina qua naues in pontum ſubducuntur.
Oui. Collaq; prelorum noſtra ferenda dedi.

℄ Puluinatus, a, um. quod eſt ad ſimilitudinem puluini
molle ac cõuexũ. Pli. Lanuginoſo ac puluinato calice.

℄ Puls victus antiquiſſimꝰ ex farina, aqua. melle ſeu ca
ſeo ouo, decocto factus, quo pane veteres vtebantur.
Dicta ꝙ ita ſonet cum aqua feruenter aſpergitur

℄ Pultarius a pulte accipit̃ pro vaſe pultis. Corne. Cæl
ſus Si cętera defecerunt caliculus aut pultarius oris com
preſſioris rei commode aptatur.

℄ Pulmentum ipſa puls vel aliud cibarium ad modum
pultis factum Apule. Ius porcorum, pullorum, piſcium,
& ius pulmentorum, largiſſimas epulas.

℄ Pulmentarium etiam dicitur quod inter cibos ſumi
tur in ſimilitudinẽ pultis factũ. Hoc eſt qd̃ pulmẽti vi
cẽ p̃bet. Iuue. Veniet q pulmẽtaria cõdidit. Pli. Primum
latio cibũ pultẽ fuiſſe, nõ panẽ ſcribit, argumẽtoq; ad id
eſſe, ꝙ pulmẽtaria ꝓ cibis ſua etiã ętate dicerentur. In
euãgelio quoq; legimus. Nũquid pulmẽtariũ habetis?
Poſſet etiam dici pulmẽtariũ pulmẽti repoſitorium

℄ Pulmẽtariũ teſtaciũ dr̃ torta q̃ coquitur ſub teſta.

℄ Pulticula dimi. a pulte. quo vſus eſt. Pli. lib. xxxvj.

℄ Pulpa q̃ñq; dr̃ neruus ille q ab aliquibꝰ dr̃ ἶνορ a the
ophraſto ἶνα. Inter pulpas, iq̃t Pli. & venas diſcrimẽ faci
le, venæ latiores cãdidioreſq; ſunt pulpæ fiſſilibꝰ iſunt

℄ Pulpamẽtũ a pulpa dictũ eſt, & accipitur ꝓ cibo lau
tiore. Teren. Lepus tute es, & pulpamentum quęris.

℄ Pulpitũ locꝰ añ ſcęnã editior in quo oĩs comœdia re
citabat̃. Grece λογίον. Ponitur etiã ꝓ ſuggeſtu. id eſt ꝓ
quocũq; loco edito vnde ſermo habeatur ad populum.

℄ Pulſo, as, frequẽtatiuũ a pello ſignificat ſæpe ꝑcutio,
verbero. Cic. de ſuppli. Lictores cõſiſtũt valẽtiſſimi ad
pulſandos verberãdoſq; hoĩes excercitatiſſimi. Terẽ. in
Adel. Sed quis hoc oſtiũ pulſauit? Trãſfert̃ & ad animũ
Amb. De hinc terroribus pulſat. Plau. in Epid. Id ego
experior cũ in vnũ multa confluũt quę meũ pectus pul
ſant. Interdũ pulſare eſt violare, lædere. Vergi. lib. xij.
Pulſatos referẽs infecto fœdere diuos. Interdũ ſonare,
vt pulſo lyrã. Pertinetq; pulſare ad hoĩes, ſonare ad in
ſtrumẽta, vt ſonat cãpana. Vñ dicimꝰ pulſatũ eſt ad ter
tiã, nõ autẽ ſonarũ. Cũ autẽ dicimꝰ pulſo cytharã, idem
eſt ꝙ cano vel ludo. Verg. Iam pectine pulſat eburno.
Huius compoſita ſunt Compulſo, expulſo, quod eſt val
de pulſo. Aug. Mortuus eſt qui quantumlibet expulſus
quantumlibet lanies, quantumlibet vellices nõ exper

giſcitur. Propulſo de quo ſupra.

¶ Pulto, as, idem ꝙ pulſo, fitq; a ſupino pultum quo antiqui vtebantur. Plaut. Pultãdo cõfregi fores. Terentiꝰ Ceſſo iam pultare oſtium.

¶ Pulſus eſt ille vbi cõiũgit̃ manꝰ lacerto. Pli. Arteriarũ pulſus, in cacumine mẽbrorũ euidẽs, maxime index morborũ, in modulos legeſq; metricas, per ętates ſtabilis aut citatiꝰ aut tardiꝰ. Idẽ alibi pulſum percuſſum appellat. Nã vitę gubernacula tenet & ictu crebro aut languido valitudinẽ indicat. Nã lib. vij. ſic ait. Venarũ inęquali aut formicãte percuſſu. Sed hoc ex arterijs eſt.

✠ Pulſatiles venæ ſunt quibus pulſus exploratur, quas antiqui arterias vocant ſunt autem arterię ſpiritus ſemitę, ſicut venæ, ſanguinis riui.

✠ Pultiphagonides, id eſt pultis deuorator.

¶ Pumex. lapis cauernoſus qui ad corpora læuiganda laudatiſſimus eſt. Verg. lib. xij. Vt cũ latebroſo pumice paſtor Catul. fœminino genere protulit. Pumices pręcipui ſunt in ęolijs inſulis probatio eorũ eſt in candore ac minimo pondere, & vt maxime ſpongioſi atq; aridi ſint ac teri faciles. Nec in fricando arenoſi.

¶ Pumicoſꝰ, a, ũ. qđ pumicis vel naturã vel ſimilitudinẽ habet, Et pumicoſꝰ dr̃ locꝰ pumicibus plenus.

¶ Pumico, as. pe. cor. pumice polio, lęuigo. Tibul. Pumicet & canas tõdeat ãn comas. Vñ pumicatũ pumice politũ. ¶ Pumilis pe. cor. paruꝰ nanꝰ. Col. lib. ix. Pumiles aues niſi quẽ humilitas earũ, delectat, nec ꝓpter fœcũditatẽ nec ꝓpter alium reditum nimium probo.

✠ Pumilus etiam & pumilio auctore Placiade mollis, & eneruis dicitur.

¶ Punctꝰ, qđ niſi deprauate barbareq; dr̃ in neutro, Sene. Punctũ & adhuc pũcto minꝰ qđ incolumis. Pli. li. ij. Nõ aliud eſt terra vniuerſa q̃ mundi punctꝰ. Tradunt Geometræ punctũ eſſe corpus indiuiduũ in quo neque lõgitudo, neq; latitudo, neq; altitudo dep̃hẽdit̃. & ob incõpręhẽſibilẽ breuitatẽ ſui in partes diuidi nõ poſſe. qđ protractũ lineã efficit. i. corpꝰ vniꝰ dimẽſiõis. Lõgũ eñ eſt ſine lato, & duobus punctis ex vtraq; parte ſolã lõgitudinẽ terminãtibꝰ cõtinet̃. Hãc lineã ſi geminamꝰ alterũ corpꝰ efficit̃ qđ duabꝰ dimẽſiõibꝰ extruit̃ lõgo latoq;, ſed alto caret. Pũctis autẽ quatuor cõtinet̃ per ſingulas. ſ. lineas binis. Et hoc Gręci ἐπίπεδον, nr̃i planũ ſiue ſupficiẽ vocãt. Qñq; tñ punctũ ſumit̃ ꝓ tẽporis vel horę momẽto. Cic. Itaq; ne pũctũ quidẽ tẽporis in ipſa fortuna fuiſſe Q ñq; ꝓ minima cuiuſq; rei particula. Idẽ pro plancio. Nam ꝙ queſtus es plures teſtes te habere q̃ quot in ea tribu puncta tuleris. Q ñq; pro ſuffragijs & & fauore qm̃ veteres ſuffragia non ſcribebãt, ſed pũcto notabant. Vnde expuncti dicebãtur viles, eiecti ſiue fauore priuati. Hora. Omne tulit punctũ qui miſcuit vtile dulci, hoc eſt ſolus ſuffragia iudicum tulit, qui & vtile & dulce ſcripſit, quoniam prodeſſet & delectaret.

¶ Punctum aduerbium ſignificat per punctiones infictioneſq; gladij ſiue pungendo.

¶ Pũctim cęſimq; ꝓuerbiũ a gladiatoribꝰ tractũ q in hoſtem irruentes nunc punctim nunc cęſim lancinant.

¶ Pũgo, is, pupugi vel pũxi, pũctũ, non ſolum de ferro ſed de quacũq; alia re dr̃. Var. Admota aſpis cũ pupugerit ſi nõ occidat ſciat ex pſillorũ eſſe ſtirpe. Hie. ad Marcellã. Nudiuſtertiꝰ de beatę memorię Lea aliq̃ dixeramus illico pupugit animũ. Huiꝰ cõpoſita ſunt, Cõpũgo qđ eſt totũ pũgo ferio ſeu ſigno. Ci. li. ij. Of. Ad eam ex epulis in cubiculũ veniẽs barbarũ & eũ qdẽ vt ſcriptum eſt cõpũctum notis thracijs diſtricto gladio iubebat anteire, id eſt ſignatũ vel percuſſum. Vñ ſequitur. O miſerũ qui & barbarũ & ſtigmaticũ fideliorẽ putaret q̃ coniugem. Expũgo foras mitto, Perſi. Q uem ꝓximꝰ hæres. Impello expungam. Cornutus. Proprie expungam, id eſt foras mittam. Tractum a militibus qui expuncti dñr dum e militia mittuntur. Repungo. de quo alibi.

¶ Punio, is, iui, itũ. Q uod & pœnio dr̃ quaſi pœna afficio. Hinc impunitus non punitus. Salu. Impunitos eos dimiſere. impunitas.

¶ Punicꝰ, a, ũ, pe. cor. q̃ſi pœnicꝰ a pœnus q̃ a phœnicia detracta aſpiratiõe. Ver. Punica regna vides. Et punicus color ſiue puniceꝰ, qui eſt coloris rubẽtis q gręce phœnicos dr̃. Hor. Puniceis inuecta roſis. Nam exuperantiã ruboriſq; ſplendorẽ teſte Gellio ſignificat. Punica mala granata, quę hoc cognomen ſibi circa Carthaginem vendicarunt vbi & multa & inſignia naſci perhibẽtur. Granata dicuntur a granis quibus ſunt referta.

¶ Pupus, puer paruulꝰ tenerior, pupa, puellula. Varro. Mammam lactantis ſugentem paſcere pupum. Auſo. Barbara quæ latias vincis alũna pupas. Mar. Pupam ſe dicit Gellia cum ſit anus. Et a ſimilitudine pupa quoq; paruula puellaris imago dicitur. Var. in origo. Itaq; breui tempore magna pars in deſyderiũ puparũ & cigulorũ veniebat. Moris autẽ fuit veterũ puellarũ paruula quædam puellaria ſimulachra ex linteo inſuere, deinde tormẽto infarcire, tũ veſtibꝰ amicire. Has virgines pueritia egreſſę. Veneri tanq̃ virginitatis ſuę inſignia cõdonabãt. vt fauſtũ futurũ matrimonium cederet. Vñ Perſ. Dicite pontifices in ſacro quid facit aurum? Nempe hoc quod Veneri donatę a virgine pupæ.

¶ Pupulus & pupula diminutiua a pupus & pupa. Catullus. Depręhendi modo pupullum puellę.

¶ Pupillus ſimiliter a pupus deriuat̃ pro impube q̃ deſijt eſſe in patris poteſtate, vel morte vel emancipatiõe Hiero. Pupillus dr̃ qui non habet patrem. Orphanus q̃ nec patrem habet nec matrem.

✠ Pupillaris a pupillo deducitur inde pupillaris ætas pupillare negotium. Cc.

¶ Pupilla a pupa diminutiuũ ſicut & pupillus ꝓ mare. Et pupilla pars oculi parua in media cornea ſita in quauis ſpeculi redditur Et eſt diminutiuũ a pupula. Ouidiꝰ Suſpicor & fama eſt oculis quoq; pupula duplex. & Pli. lib. xj. ſcribit abſolutam vim ſpeculi in oculis vt tã parua illa pupula totam imaginem reddat hominis.

¶ Pupula. Vide in dictione Pupilla.

¶ Pupulum vrbs eſt a latere meridionalis Sardinię.

¶ Puppes & puppis, vtroq; modo dr̃ pro naui. Oui. de ponto. Dum mea puppis eat valida fundata carina.

¶ Purpuriſſum color factitius quo genas obliniunt mulieres porphyra a gręcis, a noſtris purpura. Hinc Porphyriacus purpureꝰ. Oui. Et porphyriacis figere labra genis. ¶ Purgo, as, mũdo q̃ſi purũ ago. Hoc eſt educo. Col. lib. iij. Itaq; cauatũ foramẽ cũ purgauerimꝰ vndiq; adraſos ſurculos inſerimꝰ. Terẽ. in Adel. Piſces cęteros purga Dromo, cõgrũ iſtũ in aqua ſinito ludere paulisp Per tranſlationẽ purgare ſignificat excuſare. Idem in Eunu. Sed heus tu, purgẽ ego me de iſta hac thaidi, ꝙ eã me amare ſuſpicata eſt? Purgari ratiões dñr qñ deciduñt ſuperflua, aut obſtantia collatione facta accepti & expenſi. Huius verbi cõpoſita ſunt Depurgo, Expurgo, perfecte mũdo, ſeu palã excuſo. Col. lib. ij. Cũ rurſus amplior meſſis ꝓuenit quicquid exteretur capiſterio ex purgandũ erit. Idẽ lib. v. Dolabella cõuenit expurgari quidquid emortuum eſt deinde falce radi viuo tenꝰ Teren. in Hecy, ꝙ me accuſat nũc vir, ſũ extra noxã, ſed nõ facile expurgat̃, ita aĩm ĩduxerũt ſocrꝰ oẽs eſſe iniq̃s Perpurgo, valde purgo. Cato de re ruſt. Aluũ mouebit, & poſtridie ꝓpurgabit ſñ periculo. Repurgo, rurſus purgo. Lact. lib. iiij. Polutos & aſpſos maculis repurgabit.

¶ Purgamen ſeu purgamentũ ſordes quę ex re aliqua immunda & lurida tergitur & repurgatur. Græce peripſima dr̃. Col. li. j. Sterquilinia quoq; duo ſint. Vnum qđ noua purgamenta recipiat, & in annum conſeruet, alterum vero ex quo vetera vehantur.

¶ Purus, a, ũ, mũdũ ſine ſorde. Hinc pura veſtimenta a veteribꝰ dicebãtur, q̃ ſacerdotes ad ſacrificia ſumebant

id eſt nõ obſita, nõ fucata, nõ maculã habentia. Et pure lautum ꝙ aqua pura lotum erat. Et purum aurum quod expurgatũ coctũq; eſſet. Vlpi. Purũ locum eſſe diffinit q̃ nec ſanctus, nec ſacer, nec religioſus eſt. Huius cõtrariũ eſt Impurꝰ, ꝙ modo ſordidũ, cõtaminatumq; ſignificat, Cice. Q uã multis illum ingenuis, q̃ multis matribꝰ familias, ĩ illa terra atq; impura legatiõe vi attuliſſe exiſtimatis? modo improbũ. Terent. Mei loci atque ordinis hominem, Haud impurum.

¶ Puritas, & mũditiã, & inanẽ ſimplicitatẽ ſignifi. Cuiꝰ contrarium eſt impuritas, turpitudo, ſeu improbitas.

✠ Purifico mondo, a quo purificatio, & quo nõnulli vtũtur purificus. Cc.

✠ Purime dixerunt veteres pro puriſſime. Cc.

¶ Puro as. purum facio, quaſi purem extraho. a quo Depuro, penul. produ. Vnde depuratum dicimus mũdatũ. Suppuro. de quo loco ſuo.

✠ Purulentus a, um. quod eſt ſanię plenum.

✠ Purulẽtia æ. ipſa puris plenitudo. vel vulnus plenum pure. Hierony. in Eſa. Linteola quæ ad exſiccandam ſaniem & purulentias inijciuntur vulneribus.

¶ Purpura piſcis ex cõcharũ gn̄e, annis ſeptenis viuẽs. Cõgregat̃ verno tp̄e, mutuoq; attritu nitorẽ quendã veluti cære emittit. Sed nobilẽ illũ ſuccũ ad tingendas veſtes in medijs faucibus babet. Reliquo tp̄e fere ſterilis. Cũ vita ſuccũ emittit. Et iõ viuas capere oportet. Hic purpureꝰ color dr̃, qui nigrantis roſæ ſplendore ſublucet, cæterorũ oĩm colorũ gratiſſimꝰ & tingẽdis veſtibus maxime expetitꝰ. Hinc purpureę veſtes dictę ſunt. Tyriæ a loco vbi purpura fit. Purpureus tñ niger color eſt p̃cipue de mari qđ ex altitudine nigrũ accipimꝰ. Verg. lib. iiij. Georg. In mare purpureũ violẽtior influit ãnis. Inde purpuraſcit. i. purpureũ fit. Cice. lib. ij. Aca. Q uid mare nõne cæruleũ, aut eiꝰ vnda cũ eſt pulſa remis purpuraſcit? Amb. Q uid igit̃ deſcribã purpuraſcẽtes violas candida lilia, rutilantes roſas? Sciendũ aũt eſt vt Vict. inquit, ꝙ purpura ꝓ ſolis ꝓpiquitate colorẽ habet. Et puniceũ quidẽ ꝓcreat Aphrica. i. quaſi violaceũ colorem Tyros autem rubeũ. Purpuram violę colorem tendens violacea dicitur. Cor. nepos. me iuuene violacea purpura vigebat. Accipit̃ qñq; purpureꝰ ꝓ pulchro. Ver. Et ꝓ purpureo pœnas dat ſcylla capillo. Purpura a pelago pelagia appellatur.

¶ Purpureꝰ a, ũ. ꝙ eſt totũ ex purpura. Purpuratꝰ a, ũ, ꝙ eſt purpura ornatũ. Vñ purpurati legunt̃ ij qui apud principes dignitate ãteirẽt. Cic. lib. j. Tuſc. Iſtis q̃ſo ĩqt iſta horribilia minitare purpuratis tuis. Hie. ad Saluinã. Deiñ purpuratorũ ꝓpinquꝰ ſociꝰ cõſobrinꝰ iiſdẽ cũ ãm bobꝰ ſtudijs eruditꝰ nõ ẽ ĩflatꝰ ĩ ſupbiã, nec cæteros homines adducta frõte ꝯtẽpſit. Inuenit̃ tñ qñq; purpureꝰ ꝓ purpurato. Hora. li. j. car. Et purpurei metuũt tyrãni.

¶ Purpurariꝰ a, rũ. ꝙ ad purpuram pertinet, vt officina purpuraria in qua purpura fit Plinius Alterum genꝰ eiꝰ eſt in purpurarijs officinis.

¶ Purpuriſſũ genꝰ coloris factitij, quo vtũt̃ pictores & cũ purpuris pariter tĩgit̃. Pli. li. xxxv. Et reliq̃s coloribꝰ quos a dñis dari diximꝰ ꝓpter magnitudinẽ p̃tij añ oẽs ẽ purpuriſſũ, e creta argẽtaria cũ purpuris pariter tĩgit̃.

✠ Hoc gręci vocant Andricelon.

¶ Purpuriſſa color q bõbyci mixtꝰ mulierũ genas tĩgit.

¶ Purpuriſſo as purpuriſſa inficio, Plau. in tru. Iſtas buccas tam belle purpuriſſatas habes.

¶ Pus puris gñis maſ. ſanies eſt & quicũq; humor in putredinẽ verſus. Hinc purulẽtꝰ a. um. quod eſt ſanie plenũ Hiero. ad Oceanũ. Q uoties lauit purulentã vulnerũ ſaniem quam alius aſpicere non audebat.

¶ Puſio puus puer. Veteres eñ puſũ & puſam ꝓ puero & puella vſurpabãt. Cic. ꝓ Cælio. Et ꝓpter nocturnos quoſdã manes metu tecũ ſemper puſio cum maiore ſorore cubitauit. Capit̃ tñ fere ſemp pro maſculo ſcorto.

¶ Puſtula ẽ ſpecies occultę vomicę, ſiue tuberculũ in ſũmitate cutis naſcẽs. Mar. Fetuita ne trito tibi pollice puſtula ſurgat. Exornẽt docilem garrula plectra lyrã Græci puſtulas vocant phlyctenas, quarum tria ſunt genera. Exanthemata, quę Pli. eruptionis pituitæ, aliquãdo papulas vocat. Pſydracion, paulo durius eſt. ac ſubalbidũ & acutũ. Epynictis, puſtula ſubliuida modice tumeſcẽs, & plena ſanguinis, in tibijs & pedibus, fere noctu maxime infeſtans a quo nomen.

¶ Puſtulatum argentum a puſtulis dicitur, quę in argẽto cęlato in aſpredinem quandam exciſæ viſuntur, ſicut puſtulę in corpore oriuntur ſimiles illis puſtulis quæ ex veruca vel ſudore naſcuntur.

¶ Puſula eſt tumefactio illa leuis quę ĩ coquẽdo pane ſolet aſſurgere, q̃ Feſt. helã quoq; vocari ſcribit, ꝙ pro re nulliꝰ p̃tij ponit̃. puſula ẽt morbi genꝰ, qui alio noĩe dr̃ ſacer ignis. Col. lib. viij. Eſt ẽt ĩſanabilis ſacer ignis, quã puſulã vocãt paſtores. Hinc puſuloſꝰ, qui eo morbo laborat. Idẽ ibi, Viuã pecudẽ quæ fuerit puſuloſa reſupinã obruamus. ¶ Puſillus dimi. eſt a puſio. i. paruulus, a quo fit aliud diminutiuum puſillulus.

¶ Puſillanimis, qui eſt puſilli animi, quem gręci Micropſychęon dicũt, a quo puſillanimitas. ✠ Et puſillanimiter aduerbium. Cc.

¶ Puteal p̃toris tribunal vel ſubſelliũ dr̃ Hor. Forũ putealq; Libonis mãdabo ſiccis. Perſ. Si puteal multa cautus vibice flagellas. Et puteal quo cooperitur puteus.

¶ Puteus qui ꝑpetuas habet aq̃s, vt docet Aug. & de viuo fonte manantes. Dictꝰ ꝙ puteat dũ cauat̃. Ciſterna ẽ quę refrigerat aquas ſuas, externas & aduentitias poſſidet. Huius diminutiuum eſt puteolus.

¶ Puteolꝰ ciui. Cãpaniæ, ab aquæ calidæ putore dicta, vt ĩquit Feſtꝰ, licet alij putẽt a multitudine puteorũ earundẽ aquarũ gr̃a factorũ. Hæc etiã vocata eſt Dicæarchia a iuſtitia adminiſtratiõis & gubernatiõis a Samijs ꝯdita voluit. vt Euſe. eo tp̄e quo Tarquinij a Bruto ſunt expulſi. Hic fit puteolanꝰ a, ũ. Cice. Thermo Cluniꝰ puteolanꝰ valde me obſeruat. ✠ Legit̃ frequẽtiꝰ pluratiue

¶ Puteanꝰ a, um. ꝙ ex puteo eſt. Vñ aquã puteanã dicimus. Plin. lib. xiiij. Deiñ quãtũ expreſſere adijciunt vinaceis aquæ puteanæ. vt ſecundarium paſſum faciãt.

¶ Putealis & hoc puteale eiuſdẽ ſignifi. Ouid. Vt quo dux pœnus merſit putealibus vndis.

¶ Putearius qui puteos fodit. Pli. Depreſſis puteis ſulphurata vel aluminoſa occurrentia putearios necant.

¶ Putor fœtor.

¶ Puteo es. putui fæteo. & mali odoris ſum ꝓducit primam ſyllabam. Hora. Putet aper rhombuſq; recẽs. Perſius. Nec ĩuideas ꝙ multa fidelia putet In locuplete penu. Hinc Puteſco mali odoris fio.

¶ Putidꝰ a, um. pe. cor. & petulẽtꝰ a, ũ. qđ eſt mali odoris. Cice. Putidas ac pecunioſas aures. Nonius. Putidum nõ ſolũ, ab ore fœtido & graui, ꝙ naribꝰ ꝓbet̃, ſed etiã ꝙ auribus triſte, inſuaue, auſterũ, rancidũ, putidum dici poſſe auctoritas vetuſtatis admiſit. Hinc putidiuſculus diminu. Cic. Cęſari. Sumus eñ putidiuſculi q̃ per te vix licet, verũ vt video licebit. ✠ Alij pudentiuſculi legũt.

¶ Putidã orationẽ dicimꝰ per metaphorã quæ auribus auſtera inſuauis & (vt ita dicam) rancida eſt. Cc.

¶ Putris & hoc putre ꝙ eſt corruptũ ac reſolutũ. Verg. lib. xj. Q uadrupedũ putrẽ curſu quatit vngula campum. Idẽ lib. j. Georg. Et zephyro putris ſe gleba reſoluit, Super quo Ser. Putris gleba ſolubilis. Col. lib. ij. Idem pinguis ac putris. quia cũ plurimũ reddat, minimũ poſcit. Et qđ poſtulat exiguo labore atq; impenſa conficit. Hic Putridus a, um. & putredo inis, corruptio, reſolutio.

¶ Putreo es. marceo & in pus ſoluor. Pacu. Q uãquã annis & ætate hoc corpus putret.

✠ Putilatum aurum. i. purgatum, apud Iuriſconſultos. putum enim purum dicebant veteres.

¶ Putreſco is. putridꝰ fio. Col lib. ij. Vt herbarũ culmis cęteriſq; rebꝰ immixta putreſcãt, ꝙ vernacula lingua di

cimus maſrare. Idē in eodē. Totum ſterquilinium raſtris permiſceri oportet, quo faciliꝰ putreſcat, & ſit aruis idoneū Huiꝰ cōpoſita ſunt. Cōputreſco. Hie. in Exo. Et cōputreſcāt aq̄. Imputreſco intꝰ reſoluor. Colu. lib. vij. Nā aīal ipm oleo merſū necatur & cū imputruit conteritur.

¶ Putrefacio reſoluo. Colu. lib. iiij. Per apertā vitis medullam nimius humor trahiᵗ, idem truncum cauat, vnde formicis aliiſq; animalibus quæ putrefaciunt crura vitiū latebræ præbentur.

¶ Putiſco putidus vel mali odoris fio. Cic. lib. v. de fini. Non inſcite illud dictum videatur inſuauem animum illi pecudi datum pro ſale ne putiſceret.

¶ Puticuli ſunt appellati a puteis, ꝙ ibi cadauera in puteis obruerenᵗ, vel ab eo ꝙ in his corpora putreſcerēt. Romę vltra exquilias fuit locꝰ publicꝰ dictꝰ puticuli, qm̄ illic erat commune ſepulchrum miſeræ plæbi.

¶ Puto as. ꝓprie ſigni. falſa, ſupflua, & infructifera, ex quacunq; re a veris & fertilibꝰ reſeco, & purgo, & deputo. Hinc putari arbores dicūᵗ. Colu. lib. ij. Neq; arēt neq; vitem aut arborē putent. Vñ arborū purgatores, putatores dicunᵗ. Et putari rō dᵗ, in qua ſententia pura ſit Hinc factū eſt, vt putare ꝓ cogitare, & cōſyderare capiatur. Cogitando em̄, reſecamus mente, q̄ falſa aut inutila ſunt. Et ꝙ verū ad bonū eſt, huic cogitando hæremus. Vnde putare rē dᵗ ꝙ eſt diſputare de re, & declarare qđ res ipſa velit. Teren. Mitto maledicta omnia, rem ipſam putemus. Interdū ſumitur putare pro colligere cōferre. Plau. in Aulu. Putatur rō cū argentario. Interdū aptare Titi. Da penſam lanā, qui non reddet tempori putatā, ræte facite vt mulctetur malo. Interdū æſtimare, iudicare. Teren. in And. Recte putas. Amb. Subrepunt etiam fabulæ frequēter de ſęculo, ac voluptatibus, claudere aures nō potes, ꝓhibere putatur ſuperbiæ. i, attribuitur ſi caſus datiui eſt, vel æſtimatur ſi genitiui. Cōpoſita ſunt Amputo, a quo ꝑputo. Cōputo, Deputo, Diſputo, Exputo. Imputo qđ eſt quaſi intus annumero, cōpēſo. Hiero. in Leui. Si plures fuerint anni qui remanet vſq; ad iubileum ſecundo hos reddet & ꝓtiū, ſi pauci ponēt rationem cū eo iuxta annorū numerū & reddet emptori ꝙ reliquum eſt annorū quibus videlicet ſeruiunt mercedibus imputatis. Et imputare eſt aſcribere attribuere & culpā dare. Idem in ꝓlo. Thob. Arguunt em̄ nos hebręorū ſtudia & iputāte nobis cōtra ſuū canonē latinis auribꝰ iſta transferre. Augu. Qđ ꝑſtat ventri imputat pietati. Imputatus vero a, um, ꝓ non amputo ſumitur. Interputo. Colu. lib. iij. Roſam fructibus ac ſurculis diſponi ꝑ ſulculos pedales cōuenit ꝑ idē tēpus quo & viola, ſed oībus annis añ Calēd. martias & interputari oportet. Hoc mō annis multis perēnat. Opputo circūputo. Pli. lib. xviij. Opputaᵗ aūt quicquid ꝓximo tulit fructū. Perputo ꝑfecte puto, declaro, & vti dici debet profero. Plau. in Caſ. Nunc operā date vt ego argumentum hoc vobis plane ꝑputem. Reputo rurſus ſeu ſępe puto, retracto, quod dicimus cogito & recogito ſeu multū cōſydero ac mecum voluo. Lactan. Cogitāti mihi & animo meo ſæpe reputanti priorē illū gn̄is hūani ſtatū & mirū pariter & indignū videri ſolet. Sal. Cū ſentētias nonnullorū ipſe mecū reputo. Liui. lib. j. Qui ſis, non vnde natus ſis reputa. i. bene conſydera. Et reputare eſt cōputare. Vlpianꝰ. Itē ſumptus litis tutor reputabit, & viatica ſi ex officio neceſſarie habuit aliquo exire vel proficiſci. Supputo, calculo, numero. Hiero. in ꝓlo. lib. Reg. Quō igitur viginti duo elemēta ſunt ꝑ quę ſcribimus hebraice omne qđ loquimur & eorū iudiciis vox humana cōprehēditur ita viginti duo volumina ſupputanᵗ quibus literis exordiis in dei doctrina tenera adhuc & lactens viri iuſti eruditur infantia. i. numerantur. Idem Salomonis quoq; in fine ꝓuerbia eiuſdem alphabetis vel inciſionibus ſupputāᵗ. i. conſcribuntur vel exprimuntur. Aliqñ ſupputare examinare. Idem ad Helio. Aedificaturus turrim futuri operis ſumptus ſupputa. Et omnia habent. pen. correp.

¶ Putamen terū purgamentum. Nam quicquid ex aliq̄ re ꝓiicitur putamen appellaᵗ. Plaut. in cap. Nucleū amiſi reliqui pignori putamina. Cypria. Imperitꝰ ē medicꝰ qui tumentes vulnerū ſinus manu ꝑcente cōtrectat, & in altis receſſibus viſcerū virus incluſum dū ſeruat exaggerat. Aperiēdū vulnꝰ eſt & ſecandū & putaminibꝰ amputatis medela fortiore curandum. Vociferetᵗ & clamet licet & conqueratur æger impatiens per dolorem, gratias agit poſtmodum cum ſenſerit ſanitatem.

¶ Putiꝰ a, um. idem quod purus. Vnde putum argentū i. purgatū. Iuue. Pauca licet portes argēti vaſcula puti.

¶ Putitius pro ſtulto a Plau. ponitur.

PH ANTE Y

PYcneſtillon, ędificium in quo ſunt denſę colūnæ.

☿ Pyctatium aqud Lāpri. in Alex. Vita dᵗ album hoc eſt tabella dealbata in qua nomina iudicū ſelectorū deſcribebantur. Sic em̄ inquit. Deniq; cum inter militares aliquid ageretur multorū dicebat, & nomina. Depromouendis etiam ſibi annotabat, & perlegebat cuncta pictatia, & ſic faciebat diebus etiam pariter annotatis, & quis, & qualis eſſet in ciuitate promotus.

¶ Pyctas, gręci vocant pugiles. Lāpri. in Heliog. Gladiatores ante conuiuium pugnantes ſibi & pyctas frequenter exhibuit. Hinc pyctale pro certamine. Ser. Pyctale certamen appellat pugnam ceſtuum. Hinc Col. li. ix. Gallinaceum in certaminibus gallorum pugnacē pyctem vocat. Non rixoſarum auium laniſtæ cuius plerūq; totum pātrimonium pignus aleæ victor gallinaceus pyctes abſtulit.

¶ Pyga dictio gręca ſigni. extremā ꝑtem tā anteriorē q̄ poſteriorē, Hic eſt ꝙ & mēbrū & nates ſignificat. Trūci em̄ extremū vtrūq; eſt. A quo fit verbum πυλίζω. Vnde apud Mar. vetus legitur epigrammatis inſcriptio, philopygiſta, quę voces pluribus verbis aperiendæ nō ſunt ab eo qui ſe religioni dicauerit.

☿ Pygiſtæ dicuntur puerarii & emaſculatores, qñ libido poſtera virilem aiunt effœminat, a contrectandis natibus ſic appellari qui & pederaſtæ & puerarii a latinis vocantur & emaſculatores & pullipremones.

¶ Pygargus, caprea q̄dā ſylueſtris non diſſimilis damis Plin. lib. x. ꝓ quodā aquilarum genere accipit. Secundi generis inqt pygargus in oppidis & in campis albicante cauda, ex πυλα nates & ἀργὸς album. Sunt qui putēt eſſe herodiorū genꝰ, q̄ ales adeo coitui infeſta eſt, cum vir cum muliere coire velit acri dolore oculorum vtrinq; ſoluantur ac morientium pene ſimiles abeant.

¶ Pygmachia ceſtuū pugna. πυγμὴ enim ceſtus dicitur.

¶ Pygmachus pugil.

¶ Pygmei vt lib. vi. ſcribit Pli. Populi in extrema ꝑte montiū Indię habitātes. ſalubri cœlo ſempq; vernante q ternos dodrātes nō excedūt πυγμὴ em̄ cubitus diciᵗ. Augu. lib. xvj. de ciui. dei. Alios ſtatura cubitales, quos pygmęos a cubito græci vocāt, pugnāt cū gruibꝰ, ſed vicūᵗ Horū mulieres quīto āno pariūt & ſeneſcūt octauo. De pygmęis Iuue. loquiᵗ Saty. xiij. Ad ſubitas thracum volucres nubēq; ſonorā Pygmæꝰ puis currit bellator in armis. Mox īpar hoſti raptuſq; ꝑ aera curuis. Vnguibus a ſæua fertur grue, ſi videas hoc gētibꝰ in nr̄is riſu quaties ſed illic. Quamq̄ eadem aſſidue ſpectentur ꝓlia, ridet Nemo vbi tota cohors pede non eſt altior vno.

✤ Pylas πύλας græci portas vocant, vnde thermopylæ in anguſtiis Theſſaliæ dictę ſunt.

¶ Pylæmenes dux paphlagonum qui ad auxilium troianorum profectus eſt. Et pylumeneus a poetis dicitur.

¶ Pylartes vir troianus fuit. Cc.

¶ Pylene ętoliæ oppidum. Papi. Senſit ſcopuloſa pylene. Eletaq; cognatis auibus Melagrea Pleuron.

¶ Pylos oppidū iuxta Theſſaliā a Neleo cōditum. Vñ Neſtor dictꝰ eſt pyliꝰ. Ouid. Illius attactu pylius iuueneſcere poſſet. Sunt & aliæ duæ ciuitates hoc nomine.

✤ Pylæus nomen proprium. Cc.

¶ Pyr latine ignis. a quo multa per cōpoſitionem fiunt. Et pyr oliuæ nucleus quod facile ignem concipiat

¶ Pympla & pympleides vide muſa.

¶ Pyra lignorum congeries. Ver. Innumeras ſtruxere pyras In his cremare corpora antiqui conſueuerunt.

¶ Pyrrha Deucalionis vxor de qua Iuue. E maribꝰ nudas oſtendit Pyrrha puellas. Eſt & hoc nomine Carię ciuitas iuxta Myrtoum pelagus.

¶ Pyrrhus latine flauus, ſiue rufus. Quo nomine dicti fuere Achillis filius, & Epirotarum rex, qui bellum cum Romanis geſſit eo ꝙ rufi eſſent.

¶ Pyrus, arbor, pyrū fructus, dictū ꝙ ad ſimilitudinem pyramydis e lato tendat in acutū flāmæ ſimilitudinem reddens. Cuius diminutiuum pyrulum protulit Aug. li. j. cō. Nā hæc ipſa ſunt q̄ a pedagogis, & magiſtris a nucibus & pyrulis & paſſeribus ad pręfectos & reges aurū ꝑdia mācipia. pyros etiā latine frumentum dicitur.

¶ Pyratū genꝰ potionis qđ ex pyris factū crediᵗ & loco vini ſumebatur. Hie. contra Ioui. Timotheo dolenti ſtomachum vinum ſuadet bibere non pyratium.

¶ Pyrrhica, cæ, ſiue pyrrhice es. ſaltatio gręcanica quā pyrrhus in Creta primus inſtituit, vt lib. vij. ſcribit Strabo. lib. x. docet pyrrhicā reptā fuiſſe a pyrrhico ꝓ iuuenibus ad diſciplinā militarē exercendis. Plato lib. vij. de legibus. Motus pyrrhicos imitatur flexus corporū quibus tela plagęq; vitantur. Sueto. de Cęſa. Pyrrhicē ſaltauerunt Aſiæ bithynięq; principum ludis.

☿ Pyrrhicarii dicuntur ſaltatores pyrrhę.

¶ Pyrrhicius genus pedis qui conſtat ex duabus ſyllabis breuibus dictus a pyrrho qui primus victoria potitꝰ frequentibus pyrrhiciis laudatus ſit.

¶ Pyrauſta apud Ariſtotelē vermiculus eſt quem & cleron vocat aranei ſpecie nocentem fauis.

¶ Pyralis, pennata beſtiola magnitudīe muſcę, ex igne prouenięns. Vnde & nomen a quibuſdam pyrauſtra appellatur. Quandiu eſt in igne viuit, cum euaſit longiore paulum volatu tunc emoritur.

✤ Pyrama lachrymę genus ex metopio arbore ſtillans eſt enim pingue & reſinoſum. Cc.

¶ Pyramis, idis, moles maxima q̄drata ita cōſtructa vt e lato in acutū tēdat ī formā flāmę, q̄ latior ſurgēs in acutū deſinit, q̄les Romæ adhuc extāt duæ iā vetuſtate fatiſcētes dicta pyramis, ꝙ flamę ſimilitudinē habeat, vel a lapide pyropœcilo q & thebaicꝰ ex quo ędificabaᵗ ab ignea q̄dā varietate πῦρ eī ignis dᵗ ποικίλος, variꝰ pyramidē nr̄i meta vocāt ꝙ termini eorū q a metiēdo. i. mēſurādo metę dn̄r forma pyramidū ędificari ſolēt, atq; ea figura pyramidalis vocaᵗ. Erāt pyramides ī ęgypto ſtructurę ex q̄dratis lapidibꝰ admirādę faſtigiatę vltra oēm excelſitatē q̄ manu fieri poſſet, vt ſcribit Solin. & ſub eis ſepl'ti reges. excogitatę primū a regibꝰ ęgypti ne plebs eſſet ocioſa, vel ne pecuniā ſucceſſoribꝰ relinquerent.

¶ Pyramus pe. cor. proprium adoleſcētis Memphitici nomen qui Tiſbes amore ardēs ſeipſum interemit. Hoc nomine etiā dictꝰ eſt fluuius inſtar nili limū deferēs, qui magnā Cilicię partē adiecit. De quo extat illud oraculū. Tunc erit vndiſonus late cū pyramus olim Littora perfundens cyprum labetur in almam.

☿ Pyroboli pe. cor. ſunt tela ignita, & ardētia, q̄ cū flamma mittuntur. Vnde Pluta. in Dione ſcribit pyrobolorū incendio complures extinctos, hinc pyrobolarius.

☿ Pyrobolarii ſunt iaculatores pyrobolorum.

¶ Pyrrho nomē ꝓprium philoſophi, a quo philoſophi pyrrhonii dicti, quos græco cognomento σκεπτικοὺς, id cōſideratores appellāt. Nihil em̄ decernūt, ſed in quærendo ſemper cōſiderādoq; ſunt. Ac ne videre q dē plane q̄cq̄ neq; audire ſeſe putāt. Aiuntq; veritatē incomprehenſibilem videre. Idē ἀπορητικοὶ, id eſt ambigentes dicuntur, quoniā nihil affirmāt & de omnibus ambigūt Hic patria Elidenſis fuit primo pictor deinde Anaxarchi diſcipulus. Vixit annis ferme nonaginta.

✤ Pyropœcilus genus lapidis, de quo in dictione pyramis dictum eſt.

¶ Pyreꝰ Atheniēſiū portꝰ cui vrbs cōiūgebaᵗ muro ꝓtracto ex oppido ī modū duorū crurū, ab aduētātiū multitudinē ſemp feruēs, vel a pyreo ꝓmōtorio, ꝙ radiis ſolis exuriᵗ. Pireꝰ vero cū r latino nomē eſt viri ꝓpriū.

✤ Pyratę & pyratica vide pirata. Cc.

¶ Pyroꝰ nomē vniꝰ ex equis Solis, quaſi ardēs. Nā q̄tuor eſſe perhibentur. pyrous ſcilicet Aethon phlegon Eous Sunt qui declinent pyrois, entis. Simois entis.

¶ Pyragmō ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ἄκμονος. ✤. Id eſt ab igne & incude. Nam πῦρ ignis ἄκμων incus qui nunq̄ a calenti incude diſcedit.

¶ Pyrolabes ꝙ ea quę ignita ſunt capiat.

¶ Pyrodes Cilicis filius. qui primus e ſilice excuſſiſſe ignē dᵗ quēadmodū aſſeruaſſe prometheus.

✤ Pyrodes. pręterea eſt lapis qui & pyrites dicitur. Cc.

¶ Pyrobolla malleus ꝙ ignita percutiat.

✤ Pyrocrocorax auis lutheo roſtro, nigra, ꝑcipuo ſapore nomē hēt a calore roſtri igneo latīe ignitꝰ coruꝰ dᵗ. Cc

¶ Pyrene nomē puellę Bebricis filię in pyreneo monte ab Hercule cōpreſſę atq; a feris laniatæ & ibi ſepultæ. qui mōs quoq; a poetis pyrene nūcupaᵗ. Sili. pyrene cęlſa nymboſi verticis arce Diuiſos celtis late ꝓſpectat iberos Tibul. Nō ſine me eſt tibi ptꝰ honos tua bella pyrene Teſtis & oceani littora Sātonici. hic mōs Hiſpaniæ Galliā ab hiſpania diuidit ab exortu ęqnoctiali ſi occaſū brumalē porrectꝰ a crebris fulminū ignibꝰ, vel ἀπὸ τοῦ πυρὸς. i. igne. Nā, vt ſcribit Diod. li. vj. Syluę ī pyreneo frequētes, īiecto a paſtoribꝰ igne priſci tp̄is flagrauerunt. Hinc pyreneus. Silius a pyrene puella pyreneū ſaltū dici autumat. Diciᵗ aūt mōs ipſę pyrene & pyreneus mōs pyrene etiā fontis nomen fuit, vt inquit Plin. lib. iiij in Acrocorintho muſis dicatus. Cuius meminit Perſiꝰ. & Plaut. in Aul. Interbibere ſola ſi vino ſcateat corinthienſem fontē pyrenea poteſt. Statiꝰ lib. j. Syl. Nec cōſcia detur pyrene largos potius mihi gurges inhauſtus.

¶ Pyrenes pe. pro. ſunt ceraſorū oſſa ſeu baccę, vt apđ Ariſt. li. ij. Meteororū ī fine vbi ſic legiᵗ γίνεσθαι τὴν ἔκθλιψιν, δίον δὲ πυρῆνες δὲ ἐκ τῶν δακτύλων πηδῶντες. ✤ Id eſt fieri eliſionem & nuclei digitis exilientes.

¶ Pyria vrbs inſulæ Leſbi. Pyriaſis latine fomētū dᵗ.

¶ Pyrgꝰ latīe turris dᵗ ꝙ fulgureis ignibꝰ feriri turres cōſueuerūt. a cuiꝰ ſimilitudine pyrgꝰ ēt genus vaſis dᵗ cauitate ſeſſili quo cōiecti tali agitatiq; mittūᵗ anq̄ ſaltu olū emittāᵗ. Hor. Mitteret ī pyrgū talos. cuiꝰ effigies īſtar turriculę eſt, vñ nomē mutuaᵗ. Mar. Turricula latio vocabulo vſꝰ eſt. Perſi. orcā dicit. Scire erat ī voto dānoſa canicula q̄tū Raderet anguſtę collo ñ fallier orcę. hęc eſt illa turricula ſiue pyrgꝰ q̄ alio noīe fritillꝰ dᵗ a poetis. vñ Porphyrio dicit pyrgū ſignificare qđ nos fritillū dicimꝰ ī quo cōiectę teſſerę agitatęq; mittūᵗ. Iuue. Paruoq; eadē mouet arma fritillo, quibus verbis clarū fit de turricula dictū eſſe nō de tabula luſoria, q̄ lata & ſpatioſa eē cōſueuit, & q̄ alueꝰ ſiue alueolꝰ, ſiue latrūcularia tabula dᵗ. Pyrgꝰ ēt militaris ordo dᵗ & turma eq̄ſtris. Sūt qui pyrgū dicunt ἀπὸ τοῦ πυρὸς quia tendat in altum.

¶ Pyrga, teſticulorum burſa. Pyrgum Tuſciæ oppidum quod & pyrgi numero plurali dicitur. Verg. Et pyrgi veteres intempeſtęq; Grauiſcæ.

¶ Pyrgobaris, turris vel domꝰ ī modū turris ædificata.

¶ Pyrgotelei pe. cor. ꝓpriū nomē. grāmarū ſculptoris nobiliſſimi, adeo vt Alexāder Macedo edictū fecerit, ne imagines ſuę ab alio q̄ a pyrgotele ſculperentur.

✤ Pyrpile inſula ſic dicta ꝙ ignis ibi primo repertꝰ fuerit hanc Delon dicunt eſſe. Cc.

¶ Pyretra herba medicialis quā vulgo nūc draconē vocāt liguā adurēs & mordicās. eiꝰ folia ī acetariis ꝓbāᵗ radice vtūᵗ pygmētarii. Pyretrū Macer vſurpat. eſt pyretrū calidū ſiccūq; & q̄rtꝰ in illo eſt gradus, excutiat dentes ſi frigidꝰ hūor maſticet hęc patiēs, teneatq; ditiꝰ ore

¶ Pyretus febris ab incendio appellata, quemadmodũ apud nos febris a feruore.
¶ Pyriaſis fomentum contra pyretum febrim. Cc.
¶ Pyrites lapis, ꝙ plurimus illi ignis ſit. hũc nos ignariũ dicimꝰ, qdã etiã Viuũ vocãt, qa clauo vel altero percuſſus lapide ſcintillas edit. Aug. li. xxj. de ciui. dei. Pyritẽ lapidẽ perſicũ tenẽtis manũ vehemẽtiꝰ ꝓmat͛ adurere, ꝓpter qđ ab igne nomẽ accepit. Pręterea lapis molaris pyritis vocat͛, ꝙ in eo quoq; ignis cõſpiciat͛ Et eſt aliꝰ pyrites ęris ſimilitudine in Cypro reperiri ſolitꝰ, & circa Acarnaniã, cuius vſus in medicina non paruus eſt
☧ Pyromantia cum accentu in pen. genus diuinationis quæ fit per ignem, Vide in magia.
¶ Pyricauta latie ambuſta dñr, hoc ẽ aduſtiões & aduſta
¶ Pythagoras nomẽ philoſophi, de quo dictũ eſt. mente deos adijt, & quę natura negauit Viſibus humanis, oculis ea pectoris hauſit. Hic ĩ Italiã in ea ꝑte q̃ magna Gręcia dicta eſt maximã iuuenũ multitudinẽ philoſophiã docuit, vbi vice numinis cultus eſt. Ex qbꝰ Archita Tarẽtinus. Alcmeõ Crotoniata, Hippaſis Metapontinus. Philolaus Crotoniata maxime floruerũt qui dicti ſunt pythagorei & Italica philoſophia quæ a pythagora defluxit. Dictus Pythagoras ꝙ vera pythio non minus loqueretur. Venit autẽ in Italiã Tarquinio ſuperbo regnum obtinente. Ferunt pythagoram ab ęgyptijs ſacerdotibus, cerimonias, potentiaſq; numerorũ admirãdas vices, geometriæ ſolentiſſimas formulas, a chaldęis ſyderalẽ ſcientiã planetarũ, & ſtellarũ ſtatus ambitꝰ, effectus in genituris hominũ didiciſſe. Cui Bragnes Indorum philoſophi plæraq; philoſophiæ documenta contulerũt. Hic leges dedit Italis apud Crotoniatas & Metapontinos, cuius non minus ſexcentis diſcipuli erant qui noctu ad eum audiendum confluebant.
¶ Pythagorei dicti ſunt qui ſectam Pythagoræ tenent.
¶ Pythagoriſtæ qui vitam Pythagore ſequuntur.
¶ Pythõ ſerpẽs a πυθῶ qđ putredo qm̃ ex putredĩe terræ poſt diluiũ Deucaliõis natꝰ ſit. & eſt tã maſ. q̃ fœ. g. Claudi. Cęruleꝰ tali ꝓſtratꝰ Apolline Pythõ. Tibul. vbi delphica pythõ. Hĩc Apollo pythiꝰ. ☧ Eſt & Python vt Solinus inquit locus in Aſia in cãpis patẽtibus vbi primo aduentus ſui tempore aduolant cyconiæ.
☧ Pytheas & pythremus ꝓpria noĩa a pitho deriuant͛, & pythodorus qui Marmoris ſculptor eximiꝰ fuit. Cc.
¶ Pythiꝰ cognomẽ Apollinis a Pythione dracone quẽ ipſe in prima infantia ſagittis ĩterfecit. Iunonis nutu immiſſum ſcđm poetarũ fabulas. Alij ἀπὸ τοῦ πυνθάνομαι, qđ eſt interrogare & conſultare. Iñ vaticinãtes phœbades pythiæ cognominãt͛, vt ſcribit Strabo lib. ix. Alij ab πύθειν putreſcere, quod nunq̃ ſine vi caloris efficitur.
¶ Pythia, orũ. ludi Apollinares q in Apollinis honorẽ ſunt ĩſtituti. ☧ Oui. li. j. Met. Inſtituit ſacros celebri certamine ludos Pythia ꝑdomitæ ſerpẽtis nomine dictos.
¶ Pythiocãpę ſũt ęrucæ venenatę ĩ pino naſcẽtes. Vñ & nomẽ mutuãt͛, gręce eĩ πίτυς vocat͛ pinꝰ. Vñ & Piteuſę iſulę a gręcis dictę a frutice pineo, monumẽtis ſcriptorũ iclytę. Cãpe vero ſignifi. brucũ, ſiue ęrucã, a flexura q̃ dr̄ Cãpe. Pli. li. xxiij. Vſꝰ cõtra pinorũ ęrucas q̃s pythyocãpas vocãt. Col. li. xij. Beſtiolę q̃ a nobis appellãt͛ ęrucę cãpę noĩant͛. Male ſcribr̄. debet eĩ ĩ latĩo ĩ pĩolo co ſcribi & y tenui ſcđo, vt ex origine gręca cernere eſt.
☧ Pityliſma, atis, genꝰ exercitationis & maxime q̃ velox qdẽ ſit, ſed citra ĩtẽtionẽ, violẽtiã q̃ de hac exercitatiõe galenꝰ ſic ĩqt. eſt pitylizi ſeu pytiliſſare cũ qſpiã ſũmis pedibꝰ ĩgrediẽs manꝰ ꝓtẽdit ociſſimeq; mouet alterã retrorſũ, alterã ꝓrſũ, quo potiſſimũ gymnaſij gñe ad parietes exercẽt, vt ſicubi lapſẽt appheſo mox pariete facile reſurgãt atq; ita exercẽtiũ lapſꝰ fallũt & ipſa fit exercitatio ĩbecilior. Pytiſma, atis leuis ſputi irroratũ πυτίζω qđ ẽ ſputo leui & crebro irrorare. Sũt q ſcribãt pityſma cũ y ĩ ſcđa ab πτύζειν ſpuere. Iuuenalis. Qui lacedæmoniũ pytiſmate lubricat orbẽ, i. q lubricat ãnulũ ſputo

¶ Pyxis, idis, gręcũ nomẽ ẽ a buxo qđ græce pyxõ, latie buxolũ vaſculũ e buxo q̃q̃ & ex alia materia dici poſſit qm̃ ex ex eo ligno fieri cœpit. Nã vt docet Quĩ. lib. viij. Pyxides cuiuſcũq; materiæ ſunt q̃rũ vſꝰ varijs rebꝰ eſt accõmodatꝰ. Pli. li. xviij. Primori in eſt pyxis ferrea. Apul. de Aſi. li. iij. Arcula quadã recluſa pyxides pluſculas inde depromit. Huiꝰ diminutiuũ eſt pyxidicula in q̃ aromata continentur. Cornelius Cælſus li. vj. Liquidũ colliriũ pyxidicula ſeruatur. A pyxide etiã pyxidatꝰ dr̄ ſignificatq; ad effigiẽ Pyxidis in cõmiſſura formatũ. Plinius lib. xxxj. Commiſſurus, pyxidatis.
☧ Pyxachãta, medicamẽtũ, quoddã a buxo cui ſimilis eſt folio. Pyrachãta vero nomẽ ẽ herbę apđ Dioſcoridẽ

Q LITERA MVTA EST, SVPERVACUA dicitur, ſicut & K. quoniam c poteſt implere earũ vocabulum, & ꝓpter nihil aliud ſcribenda videtur niſi vt oſtẽdatur ſequẽs u ante alteram vocalem in eadem ſyllaba poſitum perdere vim literæ in metro. Et vt pinguior ꝑ eam ſonus habeatur, q̃ per c haberi poſſit. Qđ ſane terminatio ipſius ſi & neceſſaria conſequentia alterius u poſt illud & ante alteram vocalem indicare poteſt. Nunq̃ enim in eadem ſyllaba vocalem poſt q ponere poſſumus quin inter q & vocalem interponamus u, vt qualis, queror, ſeqr̄, loquor, quũ vt Victorino placet, q̃uis hoc nõnulli ꝑ vnũ u ſcribi velĩt. Trãſfert͛ aũt q ĩ c, vt loquor locutꝰ, ſequor ſecutꝰ. ĩ ſ, vt torq̃o, ſi. ĩ x, vt coquo coxi.

Q ANTE A

QVa aduerbium modo ſignificat per quẽ locũ. Ver. Dic mihi qua ſit iter. Modo in quan tũ. Seneca Hominem quippe qua animalẽ moueri ſenſu oportet. Modo partim. Pli. Mediũ tẽpꝰ diſtentum impeditumq; qua officijs maximis, amicitia principum egiſſe.
¶ Quadãtenus pe. cor. vſq; ad quandam partem.
¶ Quadra, æ, mẽſariũ inſtrumẽtũ ex ſtãno, vel argẽto, ſuper quod dapes ſcinduntur, ſiue apponuntur ſciſſæ ꝙ quadrata forma fieri ſoleat. veluti rotũda repoſitoria orbes dicimus qui vulgo inciſoria dicũt͛. Fitq; aliquando etiam ex pane. Ver. lib. ij. Geor. Patulis nec parcere q̃dris. Iuue. Vt bona ſumma putes aliena viuere quadra. Sunt q dicãt quadrã panis fragmentũ, ſiue fruſtũm eſſe quia olim apud Romanos quadrati panes dicerẽt. Mar. Committis turdumq; mihi quadramq; placentæ.
¶ Quadrata ſtatura dr̄, q̃ nõ eſt nimis lõga, ſed quodam mediocritatis temperamento decora. Vnde. Sueto. Scribit Veſpaſianum fuiſſe ſtatura quadrata.
¶ Quadrus, dra, drum, quod eſt quadratum. quadratũ vero figura eſt rectas atq; æquales lineas quatuor, & q̃tuor rectos angulos habens.
¶ Quadratura, ipſa quadratio. Vnde Archimedes ſcripſit de quadratura circuli.
¶ Quadro, as, in quadrum redigo. Hora. in epiſto. Et q̃ pars quadret aceruũ ꝑ trãſlationẽ quadrare ponit͛ ꝓ cõſentire & ex omni parte cõuenire. Tractũ a lapidibꝰ q̃dris qui inter ſe optime conueniunt. Vergilius. Arboribus poſitis ſecta via limite quadret. Apul. Vt omnia ad calamitatem quadrarent.
¶ Quadrans genus nummi, ꝙ ſit quarta pars aſſis, hoc eſt vnciæ tres. Iuuenalis. Nam ſi pieria quadrans tibi nullus in arca Oſtendatur.
¶ Quadrantal. figura eſt q̃ oĩ ex parte quadrata ſit, quales ſunt cubi & teſſeræ quibus in alueolo luditur. In quãcũq; enim partẽ incubuerint. immotam habent ſtabilitatem. Eſt & genus vaſis pedem quadratum habens, & cõtinet. xlviij. ſextarios. Plaut. Anus hæc ſitit, Quantillũ ſitit? Modica eſt. capit, quadrantal.
¶ Quadraginta quaſi quater. decem. Cc.
¶ Quadrageſima abſolute dr̄ ꝓ quarta parte. Sueto. de Calig. Pro litibus atq; iudicijs vbicũq; cõceptis quadrageſima ſummę de qua litigaretur exigebatur. Sic dicimꝰ decimã vigeſimam quinquageſimam centeſimam,

☧ & Quadragenarius & quadragies aduerbium.
☧ Quadrigonium dicimꝰ ꝙ quatuor cornua habet. Cc.
☧ Quadriennium ſpatium quatuor annorum. Cc.
¶ Quadrifidus quadrifida quadrifidum pe. cor. quod in quatuor partes findi poteſt. Verg. lib. ij. Geor. Quadrifidaſq; ſudes & acuto robore vallos.
¶ Quadrifariã aduer. quadripertito. Var. Et ea quæ ad mortales pertineant quadrifariam diſpertiuerim.
¶ Quadriforme, quod habet quatuor formas.
¶ Quadrangulum quod haber quatuor angulos.
¶ Quadriga pen. pro. quaſi quadriaga a quatuor equis quibus iungebantur appellata eſt. Gelli. Quadrigas Cęſar eñ ſi currus vnus equorum quatuor iũctorum agmẽ vnum ſit, pluratiuo ſemper numero dicendas putat. Aliquando quadrigarum nomine intelliguntur equi qui quadrigas agunt. Colu. lib. iiij. Vnde ſacrorum certaminum ſtudio perniciſſimatum quadrigarũ ſem ina diligenti obſeruatione cuſtodiunt, & ſpem futuram victoriarum concipiunt, propagata ſobole generoſi armenti.
¶ Quadrigarius qui quadrigam agit. Eſt & nomen proprium auctoris.
¶ Quadriiugi ſiue quadriiuges pe. cor. equi quaterni ad vnum iugum alligati. ſic biiugi, triiugi, & ſeiugi, cũ duo, vel tres, vel ſex equi ad vnum currum adhibentur.
¶ Quadripertior, in quatuor partes diuido. Vnde quadripertitũ in quatuor partes diuiſum. Quadripertito aduerbium ſignificat in quatuor partes.
☧ Quadrantaria dicitur per contemptum, vt mulier quadrantaria, hoc eſt, quę ex quadrantibus nummis haberi poſſit, vel ex labore, vel ex concubitu.
¶ Quadrupes, quod quatuor pedes habet. Hĩc quadrupedꝰ a. um. Amb. li. hexa. Demerſa magis, quadrupedo corporis greſſu, & velut affixa terris videas eſſe q̃ libera.
¶ Quadrupedo as, pe. cor, q̃tuor pedibꝰ gradior. Vnde q̃drupedãtia animalia q̃drupedia dicunt͛. Ver. de equis. Perfractaq; quadrupedantũ Pectora pectoribus rũpunt. Pli. lib, viij. Theſſalorum gentis inuentum eſt equo iuxta quadrupedante cornu intorta ceruice tauros necare.
¶ Quadruplex & quadruplico & quadrupliceo a quater ſiue quatuor. Cc.
¶ Quadruplus a, um. quod eſt quatuor, a quo quadrupliciter, & quadruplico as.
¶ Quadruplatores a quadruplo as, vł quadruplor. Plau. in Perſa. quadruplatores appellat delatores, ꝙ dãnati quartã ꝑtẽ bonorũ indipiſcebãt͛. Aſco. quadruplatores. delatores erãt crminũ publicorũ, in qua re quartã partẽ de ꝓſcriptorum bonis quos detulerant conſequebant͛.
¶ Quadruplor aris, delator fio, & dãnati quartã partem accipio. Plau. in Perſa. Neq; quadruplari me volo.
¶ Quadrilaterum quod habet quatuor latera.
☧ Quadrilinguis qui quatuor linguas habet, vel modo vnum modo aliud loquitur. Cc.
¶ Quadrimembris quatuor partium. Cc.
☧ Quadringenti quater centum. Cc.
¶ Qadrimus a. um. quod habet quatuor annos, a quo fit diminutiuum quadrimulus a. um.
¶ Quadrinoctium quatuor noctes, ſicut binoctium duas noctes ſignificat.
¶ Quadriremis pe. produ. nauis quę quatuor remorum ordines habet.
¶ Quadriſyllabum quod ex quatuor ſyllabis conſtat.
¶ Quadriuium dicitur vbi quatuor viæ conueniunt.
¶ Quadi populi ſunt. Hie. Sarmatę. Quadi. Vandali, & innumerabiles alię gentes equorum & vulpium carnibꝰ delectantur.
¶ Quę nomẽ relatiuũ cũ æ. diph. ſcribit͛ vt differat a q̃ cõiunctione, cũ oĩbꝰ cõpoſitis vt quęnã, quęq; quædã q̃uis quęcunq;, quęlibet & cętera huiuſmodi.
¶ Quęcũq; vĩ relatiui in ſe cõtinet, vt feci q̃cũq; iuſſiſti Aliqñ ſimpliciter, & ſigni. oĩa. Cic. Quamobrẽ q̃cunq; a me ornamẽta vitę ꝓficiſcent͛. elaborabo vt oẽs ĩtelligãt a me habitam eſſe rationem tuę dignitatis.
¶ Quęro is. quęſiui itum & quęſtum ꝑ ſyncopem, ex q̃ & res componi videtur. Nã ꝓprie quęrere eſt q̃ ſit res aliqua inueſtigare. Et dicimus. quęro te hanc rem. q̃ro te de hac re, & quęro hanc rẽ abs te; quęro rẽ, inueſtigo veritatẽ. Teren. in Adel. Quęre rem immo extorque. Itẽ q̃rerę eſt lucrari. Vñ Augu. lib. xviij. de ciuita. dei In latina lingua hoc verbũ q̃rit, accipit ꝓpoſitionẽ & acquirit dr̄, q̃q̃ & ſine additamento prępoſitionis quęrere intelligatur acquirere, ex quo lucra vocantur & quæſtus Huius verbi cõpoſita mutãt ę in ĩ ꝓductã, q̃ ſunt acquiro, Inquiro, Circũquiro, Cõquiro, ꝙ eſt vndequaq; quęro. Lactan. lib. ij. Eiecit hominẽ de paradiſo, vt victum ſibi labore cõquireret. Diſquiro, q̃rẽdo diſcerno. Augu. li. ij. de ci, dei. Vñ poſtea nobis erit in dei veri dñi voluntate diſquirẽdi ac diſſerendi locꝰ. Exquiro. Inquiro ĩueſtigo quaſi bñ intus quęro. Lactan. lib. iij. Nã ſi qs mores eorũ diligenter ĩqrat, inueniet iracundos, cupidos, Perquiro veſtigo. Requiro de quo infra.
¶ Quęrito as. frequentatiuum ſignificat inſtanter quæro. Et proprie de ijs dicitur qui quotidie inquirendo vix victum inueniunt. vt inquit Dona, Terent. in Adel. Lana ac tela victum quęritans. Plau. qui inops, & ſordidꝰ q̃ritando alit familiam. i. oſtiatim quęrendo victum, qđ mendici faciunt, qui & rogatores dicuntur. Plau. Vt rogator oſtiatim petam panem.
☧ Queſſere ab antiquis ponitur pro quęrere.
¶ Quęſtio a q̃ſtũ ſupino fit & qñq; ſignificat dubitationem ſiue interrogationẽ, vt q̃ſtio eſt an mundus æternꝰ ſit. Eius diminu. eſt quęſtiuncula. Hiero. q̃ſtiunculã ꝓpoſuiſti quid ſit villicus iniquitatis. Gręce q̃ſtiones zetemata & problemata appellantur, qñq; ſignificat controuerſiam vt apud Rhetores. quandoque Torturã, & corporis dolorem, qui datur alicui facinoroſo ad eruendam veritatem ſicut in iudicijs.
¶ Quęſtionor quęſtionaris perquiro, examino, a quo q̃ſtionarius.
¶ Quęſtionarij ſunt inquiſitores, examinatoreſq;. Vnde de diuo Anaſtaſio legitur q; maximum pondus argẽti q̃ſtionarijs clanculum filij eiſdim obtulerunt,
¶ Quęſtor, ꝓpoſitꝰ pecunię publicę, q curã ęrarij habet Cic. lib. ij. artis ve. Rhodij quoſdã legarũt Athenas, legatis quęſtores ſumptũ quẽ oportebat dari non dederunt. Hic vrbanus dicebat͛, qui etiam vectigalia exigebat a ꝓuincijs. Vnde Lentulus quęſtor ſenatui ſcribit. Et q̃primum ad meũ officiũ reuertendum mihi exiſtimaui, & vt reliqua vectigalia exigerem. & quam poſui pecuniã colligerem, quicquid ex ea correptum eſſet, aut quorum id culpa accidiſſet cognoſcerem.
¶ Quęſtor quoq; qui imperatoris vice fungit͛ in exercitu. Cic. in Cato. Sed tñ hoc queo dicere non me quidem is eſſe viribus, quibus aut miles punico bello, aut q̃ſtor in eodẽ bello, aut conſul in Hiſpania fuerim. Et hic erat primꝰ honoris gradꝰ apđ Roma. Et ꝓtorẽ q̃ſtori ſuo parentis loco eſſe oportebat, Itẽ quęſtor q præeſt iudicijs exercendis, & maleficijs puniendis, quẽ maleficiorũ iudicem appellare ſolemus, qui & quæſitor vocatur. Ver. Quęſitor Minos vrnã mouet. Clau. q̃ſitor in altis Cõſpicuꝰ ſolio ꝓtẽtat crimina Minos. Dictꝰ q̃ſtor a quęrendo q cõquireret publicas pecunias, & maleficia, quæ triũuiri capitales nũc conquirunt. Ab his poſtea qui q̃ſtionẽ & iudicia exercent, quęſtores dicti.
¶ Quęſtor fit ꝓquęſtor, q ĩ aliqua ꝓuincia ppł'o romano ſubiecta, curã exponẽdarũ & ſubleuãdarũ rerũ habebat q̃admodũ a cõſul ꝓcõſul a prętor proprętor &c.
¶ Quęſtura, quęſtoris dignitas, ſicut a prętore prętura. Cice. Cuius cum patre magna mihi fuit amicitia inde a quæſtura mea ſicilienſi.
¶ Quæſtorius quęſtoria quæſtorium. ꝙ ad quęſtorẽ pertinet. Cice. Caninio. quod ego officio quæſtorio.
¶ Quæſtorꝰ quęſtorij, q quęſtor fuit, vt vir quęſtorius.

¶Queſtus, queſtus & queſti. Plau. in Aulu. Nā hic apd nos nihil ē queſti. Datiuū & ablatiuū plurales facit q̄ſtibus, ſignificatq; lucrū nūmariū. Eſt em̄ lucrū amicorum & gloriæ & ſciētiæ. Interdū ponitur ꝓ actione ipa & artificio lucrandę pecunię. Ci. Nā de artificijs & q̄ſtibus q liberales habendi ſunt qui ſordidi. Quint. Nam vt lingua primum eſſe cœpit in queſtu.

¶Queſtuoſus q̄ſtuoſa queſtuoſū, idē q̄d lucroſus, vt queſtuoſus hō, qui lucri cauſa auidior, vndiq; lucella q̄ritat. Colu. lib. vij. In ruſticatione vel antiquiſſima eſt rō paſcendi pecoris, eademq; queſtuoſiſſima.

¶Queſticulus dimi. ſigni. paruuum lucrū. Cic. lib. ij de ora. Aut quid fiſcū rhethoris cum lucello meo, aut meus quæſticulus cum cœlo, terra, rerumque natura.

¶Queſtuarius, qui q̄ſtus gratia artem aliquam exercet & queſtuarię artes quæ lucri gratia exercentur.

¶Queſo primam perſonā indicatiui tm̄ habet quāuis q̄ſere apud Sal. & Ciceronē legat. Modo q̄ſo ac q̄ſumus dicimus ꝓ rogo, ſunt tn̄ qui declinēt. Queſo queſis q̄ſiui queſum, vel ſecūdū Probū queſiui queſitū. Lucre. li. i. p̄ſenti vſus eſt. Ni diuum pacē votis adit & p̄ce queſit. Sal. lib. j hiſto. Curionem quæſiuit vti adoleſcentior, & a populi ſuffragijs integer ætati concederet Mamerti. Huius frequentatiuum eſt queſito as. Priſ. Quero quærito differentiæ cauſa facit, quia a quæſo queſito fit.

¶Querc⁹ dr̄ ꝙ id gen⁹ arboris graue ſit ac durū tū ēt ꝙ in ingentē euadat amplitudinē. Et tā ſecūdę q̄ quartæ declina. ē. Cice. Ibi quercorū rami ad terram iacent.

¶Quernus a. um. quod eſt ex quercu. Verg. lib j. Geor. Sed tamen & quernas glandes.

¶Querce⁹ a, um, idē q̄d quernus a. um, Ser. Querceam coronam accipiebant, qui in bello ciuem ſeruaſſent.

¶Querneus ea. eum. ſimiliter poſſeſſiuum. Col. lib. vij. Probatur maxime vlmea, poſt fraxinea, & ab hac populnea, vltima ſunt illignea, & quernea, & laurea.

¶Quercicus ca. cum. idem Suetoni. in Cali. Primo die phalerato equo inſigniq; quercica corona, & cætera, & gladio, anteaque chlamyde.

¶Querquetū, ſiue quærcetū, locus vbi conſitæ ſūt q̄rcus. Var. Si ad limitē q̄rcetū habet nō poſſis recte ſcd̄m eam ſyluam ſerere oleam. A querco autem dicūt. Querquetulanę nymphę querquetę præſidentes.

¶Quærcerus quercera quercerum pen. cor. cor. eſt frigidū cū tremore. Lucil. Iactans me vt febris quærcera. Gel. lib. vl. An tu forte morbū appellari hic putas ægrotationem cū febri rabida & quercera? Et Feſtus ait antiquos querceram dixiſſe grauem & magnam

¶Qualis relatiuum qualitatis eſt, vt qualis pr̄, talis filius. Ponit̄ & interrogatiue, vt quale ei reſponſū dediſti? Interdū infinite, vt noui qualis ſis. Rn̄det qn̄q; ſequenti ſubſtantiuo, & qn̄q; antecedenti. Hor. in Epo. Sed incitat me pectus & mammæ putres equina quales vbera.

¶Qualitas eſt ſecūdū quā quales dicimur, vt albedo, nigredo, aduocatio, ꝓuocatio, legatio, paternitas, filiatio.

¶Qualitates ſunt ꝙ ſecundū eas albos nigros aduocatos ꝓcuratores legatos patres filios eſſe dicimus.

¶Quallus genus vaſis viminei per quod vinū guttatī defluit cū calcatur vua, a colando, reliqua vero materia exire ꝓhibetur. Ver. Tu ſpiſſo vimine quallos Collaq; p̄lorum fumoſis diripe tectis. Ponitur ēt ꝓ ciſtula in qua mulieres ponebant penſa lanę. Hora. lib. iij. carmi. Tibi quallum cythereæ puer ales. ☧ Apud Apul. Accipitur pro caniſtro, quo panis ſeruatur.

¶Quaſillus & quaſillū dimi. a quall⁹. Feſtus. Calathos græci, nos dicimus quaſillos. Cicero in Phil. An non inter quaſilla pendet aurum? Et corripit primam ſyllabā, quamuis quallus illam producat. Tibul. Sit tibi cura tōgę potior preſſumque quaſillum. Romani veteres quaſillum tallaſionem apellarunt, vt auctor eſt Varro. Vnde Tallaſij nomen in nuptijs frequentabant ad lanificium nouas nuptias inuitantes.

¶Quā cōiūctio diſcretiua vel flectiua. vt diues opto eſſe q̄ paup, ſed videt̄ iſta ꝑticula q̄ ꝓprie ſignificare ꝙ, q̄uis videat̄ viquadā verborū ad aliā trahi, vt qn̄. ꝑ ſequētib⁹ ita ſignificabit, vt q̄ venies? q̄ ero illic? Aliqn̄ ponit̄ pro poſtq̄ ſiue ex quo. Liui. lib. vj. Iuppiter atq; dij oēs hęc dederunt, vt T. Quintius dictator oppida nouē caperet die vigeſimo q̄ creat⁹ erat. Aliqn̄ ꝓ anteq̄. Sue. in Ceſare. Et pridie q̄ occideretur in ſermone nato ſup cœnam, quiſnā eſſet finis vite commodiſſimus, repentinū īopinatūq; p̄tulerit. Aliqn̄ ꝙ cum. Cic. Tironi. Menandrius, poſtridie ad me venit, q̄ expectarē. De his etiā in poſtridie dictū eſt latius. Aliqn̄ ſumitur pro quantū, & tā poſitiuo, quā cōparatiuo, & ſuperlatiuo iungitur, vt quā bene marmorei directa eſt ſemita pontis. i. quantum bn̄. Cic. quā moroſi ſunt qui amāt, ex hoc potes intelligere. Quintilia. li. j. quā in his quoq; libris erūt oīa cōpoſitiora & q̄ nos poterim⁹ elaborata. i. q̄to. Var. lib. ij. de canib⁹ loquēs ait. q̄ pauciſſimos, tā optimi in alēdo fiēt. Cato. quā acerbiſſima olea erit, & oleū facies, tā oleū optimū erit. Vbi etiā ipſum q̄tū, frequentiſſime ponit̄. Cice. Niſi ꝙ tāta ē, inter eos, q̄ta maxīa pōt morū ſtudiorūq; diſtantia. Aliqn̄ ꝓ Valde. Sicq; tā poſitiuū quā ſuplatiuum requirit Cic. Cū quo ſēp quā familiariſſime vixerat. Curt. Collēq; traiecto q̄ celerrime flumine occupat. Cæſar lib. iiij. vt quā celerē atq; inſtabilē motum haberet. i. valde celerē. Cic. in Lęl. Quā multa em̄ q̄ noſtra cauſa nunq̄ facerem⁹, facim⁹ cauſa amicorū. Iungitur etiā cōparatio. Idē li. v. Tuſ. Abacoſq; q̄ plures ornauit argēto auroq; cęlato. Sene. epiſtola lxxiij. Cōuocauit q̄ plures amicos. Iungit̄ etiā ī hac ſignificatiōe his dictiōib⁹, ꝑq̄, Perq̄ ſcire veli. Teren. ꝑpol q̄ paucos reperias meretricibus fideles euenire amatores q̄d ſic reſoluit̄. Pol ꝑq̄ paucos. Saneq̄ vtile eſt. Cic. Nō ꝙ Pompeio Caninius ait ſanequam refrixit. Admodum quam. Gel. Voce admodū quā ſuaui. Oppido quā. Idē. Oppido q̄ libēs audiui. ☧ Aliquando quam comparatiue ponitur licet nō ſit cōparatio, qn̄. ſ. res rei comparatur. Plau. in Ru. Tacita bona ſunt mulier ſemper quam loquens. Et in lib. Iob. Duplo accepit quam perdiderat.

¶Quandudū, interrogātis. Iādudū. reſpōdentis. Plaut. Quādudum e foro aduenisti domum? Non ita dudum.

¶Quādiu quāto tempore. Cuius relatiuuū eſt tandiu.

¶Quamlibet, quantūuis, quantūlibet idem, ſignificant Plin. Impudica mulier quālibet facinus audeat.

¶Quāobrē, cū ponit̄ cauſatiue tā plurali reſpōdet, quā ſingulari. Singulari ſic. Vnū eſt quamobrē te amādū putent. i. ꝓpter quod vnū. Plurali ſic. Quatuor ſunt quamobrē imperator maxime laudatur. i. ꝓpter quatuor. Cic. Appio. Multaque mihi veniebant in mentē, quamobrē iſtum laborem tibi etiam honori putarem fore.

¶Quāpridem, ſignificat multo tēpore ante. Cic. Quāpridem nomen Fannij detuliſti.

¶Quāprimū tota vna dictio ſignifi. valde cito. Cū primū vero duæ ꝑtes ſunt, neceſſeq; eſt eis iungi duo verba Et ſigni. ſtatim. Verg. Cū primum paſti repetent p̄ſepia tauri, Siqua tui corydonis habet te cura venito.

¶Quamuis & quāquā cōiūctiones aduerſatiuæ. Verg. Quāquā animus meminiſſe horret. Interdū tn̄ quāuis ponitur pro quātūuis. i. valde. Plaut. in Menę. Quāuis ridiculus eſt, vbi vxor non adeſt. Teren. in Adel. Ne tā quidem quamuis maneo hic ocioſus.

¶Quam mox ſignificat quam cito? valde cito.

¶Qn̄, aduerbiū tēporis, ſigni. cū tēpore acuiturq; ī prima. Ponitur q; mō interrogatiue, vt qn̄ venies. Mō relatiue, vt qn̄ erā iuuenis literis operam dabam. Et correlatiuum eſt tunc. Sicut em̄ tot quot talis qualis, tantus quantus, ita tunc quando dicimus. Infinite vt quando veniam te alloquar. Ponitur interdū pro aliqn̄ p̄ſertim cum p̄cedit num vt. Num quando me audiuiſti. Quę interrogatio facit hoc ſignificare. Num aliquādo. In quem modū aliqui accipiūt illud Lucę. Nū quādo vos miſſi ſine ſacculo, & pera, & calceamentis, q̄d vobis defuit? Interdū ꝓ ſiquidē vel qm̄. Et ſic eſt cōiunctio cauſalis habetq; accentū acutū in vltima. Verg. Hic tibi fabor em̄ qn̄ hęc tu cura remordet. Teren. in Adel. Poſtremo qn̄ conſcia ſum a me culpam hanc eſſe procul.

¶Qn̄q; ſignificat alio tempore, ſic aliqn̄ & ſiquando.

¶Qn̄quidē, cōiunctio cauſalis ꝓ ſiqdē, ſeu qm̄. Vergi. Qn̄quidē Auſonios nō fas cōtingere portus. Col. libro viij. Nā niſi procedat ſtare debet, qn̄quidē paſtoris officiū ſublimē cælſiſſimā oculorū veluti ſpeculā deſyderat.

¶Quantus refert̄ ad nūerū, ad pondus, & ad menſurā. Et modo interrogatiuū eſt, modo relatiuum, modo infinitiuū. Cuius cōpoſita ſunt Aliquātus, Quantiſper, quātuſcunq;, quantuſquantus, & quantuſlibet. Quantitatū vero alia continua, alia diſcreta. Continua eſt vt linea, ſuperficies, corpus. Diſcreta, vt oratio, numerus.

¶Quantulus & quātillus diminu. ſunt, ſicut a tāt⁹ tātulus, & tātillus. Et ſignificāt q̄ exigu⁹. Hinc fit q̄tuluſcūq;. Aug. li. xiij. de ci. dei. Nā ideo dr̄ īmortalis quia modo quodā quantulocunq; non deſinit viuere atq; ſētire.

¶Quantuſcunq;. i. quam magnus, vel etiam quot. Nam quantus interdum pro quot legimus.

¶Quantuſlibet, idem quod quantuſcūq;, vel ſignificat vnū quātū tibi capere licet, nō omne, vt quātūlibet ſpatiū non omnē quantitatē ſpatij ſed vnā quam tibi capere libet. Augu. lib. xij. de ci. dei. Quantuſlibet finit⁹ numerus fuiſſet animarum, infinitis retro ſęculis ſufficere non valeret id eſt quantuſcunq;.

¶Quantuſquantus, quantuſcunq;. Terent. in Adęl. Tu quantuſquantus nihil niſi ſapientia es.

¶Quapropter, aduerbium ſignificat propter quod.

¶Quantiſper, ſignificat quanto tempore ſicut tantiſꝑ, tanto tempore.

¶Quaquauerſus, ſiue q̄quauerſum, ſignificat in omnem partem. Auguſt. lib. viij. de ci. dei. quam longe lateq; potuit, peregrinatus eſt, quaquauerſum eum alicuius nobilitate ſcientię percipiendæ fama rapiebat.

☧ Quarta claſſis, continebat cenſus quinque & viginti millium totidem centuriæ factę, arma mutata, nihil pręter haſtam & verutum datum. Cc.

¶Quarto, quartum, aduerbia inter ſe differūt. Nā quarto conſul ſignificat locū cōſulum vel ordinē hoc modo. Marcus fuit quarto conſul. i. ꝙ tres conſules ab origine & inſtitututione, & ordine cōſulat⁹ ante fuerūt q̄ Marc⁹ fuiſſet conſul, qui tenet nunc quarto cōſulatū. Quartū autem conſul ſignificat perſonam ꝙ quater fuerit conſul.

¶Quartarius, mulio mercenarius, ꝙ quartam partem quæſtus capiat.

¶Quartanarius qui quartanam febrem patitur.

¶Quaten⁹ penul. cor. ꝓprie ſignifi. quantum, ſicut Eatenus tm̄. Cice. in Lęl. Vidēdum eſt quatenus amicitiæ tribuendā ſit. Idem lib. j. Tuſ. Magna culpa Pelopis q non erudierit nec docuerit quatenus eſſet quicq̄ curandum. Auguſt. lib. ij. ſolilo. Profecto cernis quanrę inquiſitiōis indigeat, quatenus iſta progredi debeant, ne in quaſdam inexcuſabiles turpitudines decidat̄. Aliqn̄ ſignificat quo fine, vt Verberaui filiū quatenus ſit bonus i. ad hoc, vel ad hunc finē vt eſſet bonus. Aliqn̄ ſignifi. qm̄. Plini. Et quatenus negatur nobis diu viuere, relinquamus aliquid, quo nos vixiſſe teſtemur. Docet etiam Acrō eſſe aduerbium loci. ☧ Interdum ponitur ꝓ quō. Lact. lib. iiij. quanto terrori ſit demonibus hoc ſignū ſciet q viderit, quatenus adiurati ꝑ Chriſtū de corporibus q̄ obſederint fugiant. Idē. Plęriq; vias ſibi deuias ꝑ pręcipitia condiderunt, ꝑ quæ plebem incautam ad mortē deducerent, quod quatenus accidat exponam.

¶Quatinus cum i, cor. cōiūctio eſt, & ſignificat quia. Iuuenalis. Quatinus hic non ſunt nec vęnales elephanti.

¶Quatuor. nomē numerale binariū numerū ī ſe bis cōtinēs, a quo quater aduerbiū, quartus, quatern⁹, quaternarius, quaternio, Quadruplus, quadruplum. quadriennium Quadrimus, quadratum, quadrum, quadrātal, quadrans, & multa huiuſmodi.

¶Quaternus, quatuor. Pli. Quaterni renes coruis ſunt in brileto.

¶Quaternio quatuor chartarum ſiue alterius cuiuſcūque rei compoſitio, vt in actibus apoſtolicis. Tradēſq; quatuor quaternionibus militum cuſtodiendum.

¶Quatriduum, ſpatium quatuor dierum, a quo Quatriduanus, a, um.

¶Quatrurbē Acti⁹ appellauit athenas, ꝙ eius coloni ex quatuor vrbibus in vnū illud oppidū ſe cōtulere. Cc.

¶Quaſi aduer. ſimilitudinis, ſigni. ita vt, Imaginē em̄ innuit, vt iraſceris quaſi canis, Quę oratio reſoluitur per verbū repetitū, hoc ē Iraſceris ſicut canis iraſcit̄. Et non ſolū imaginē, ſed ipſam plane veritatē ſigni. vt tu pr̄ nō amas me, q̄ſi filiū. Habet etiam quiddā, ꝓpriū quale eſt, Tu obijcis ꝙ vxorē repudiaueri, quaſi tu idē nō feceris.

¶Quatio is, quaſi, ſſum. ſignifi. moueo, cōcutio. Lactā. lib. ij. Mētes furorib⁹ quatiūt. Hie. ad dama. Qui a deo recedit, ſtatī fluctibus ſęculi quatit̄. Liuius. Catthaginis mœnia nunc quatit ariete. Aliqn̄ ponitur quatere, ꝓ moleſtare. Verg lib. ix. Aut raſtris terrā domat, aut quatit oppida bello. Aliqn̄ p̄ eijcere. Ter. in Eu. Nimirum hō quatiet̄ certe cū dono foras. Cōpoſita eius mutāt q in c. & abijcitur a, vt Abſcutio, q̄d eſt amoueo. Cōcutio, totū cōmoueo. Lact. lib. vij. Ac primū ꝯcutiet terrā, q̄ validiſſime, & a motu ei⁹ ſcidēt̄ mōtes ſyrię Decutio, Diſcutio Excutio, Incutio, Percutio, Recutio, iterū quatio. Succutio, ſubt⁹ quatio. Aug. lib. viij. con. tria horū verba complexus eſt. Quanto propius admouebat̄, tanto ampliorem īcutiebat horrorē, ſed nō recutiebat retro nec auertebat, ſed ſuſpendebat, retinebant nugę nugarum & vanitates vanitatum, & ſuccuti ebant veſtem meam.

¶Quaſſo, as, frequētatiuū. Plaut. in Tri. Quid quaſſas caput? Aliqn̄ quaſſare rūpere. Ver. Quaſſatā vētis liceat ſubducere claſſem. Hinc conquaſſo. Ci. lib. iiij. Tuſ. Ita illa duo morbus & ęgrotatio ex totius valitudinis corporis conquaſſatione & perturbatione gignuntur.

¶Quaſſ⁹, a, ū. idē ē q̄d quaſſat⁹ fract⁹. Pli. li. xviij. Antelucanis ferramēta acuere, manubria aptare, q̄ſſa ſarcire.

¶Quoaxo, as, proprium ranarum eſt. Feſtus, Quoaxare rane dicuntur cum vocem emittunt.

¶Que abſq; diph. cōiūctio, mō copulatiua vt Arma virūq; cano. Modo cauſatiua, pro qm̄. Cic. Non ſolū nobis nati ſum⁹, ortuſq; noſtri partē patria vendicat, ꝑtē amici. Modo expletiua. Qn̄ ſcilicet ornat⁹ tm̄ cauſa ponit̄. Proper. Deiphobūq; helenūq; & Polydamātas, ī armis. Qn̄q; ponit̄ pro id eſt. Plau. Rudis eſt, neſcitq; quid expediat. Qn̄q; pro etiam. Apul. Id ei ſerioq; loquēti non crederē. i. etiā ſerio loquenti. In cōpoſitione aūt ſemꝑ poſtponit̄, ac coniūctionis vim amittit, ſed vī ſyllabicæ dictionis obtinet, vt nāq;, quoq;, atq;, itaq;, vndiq;, vterq; plęriq;. Cōponit̄ etiam cū quis, qui, quę, quod vel q̄d, vt quiſq;, quiq;, quęq;, quodq;, quidq;. Et adiecta cū, vt quicūq;, q̄cūq;, quodcunq;. & prępoſitione. Abs, vt abſq; cū aduerbio, vt neq; cū coniunctione, vt atq;. Differunt aūt inter ſe q; ac & atq;. Quia q; poſt poſitiua eſt & encletica. Ac ſemper prępoſitiua. Atq; tam prępoſitiua q̄ poſtpoſitiua. ☧ Sciendum quoq; eſt ꝙ q; aliqn̄ ꝓducit̄. Verg. lib. iij. Liminaq; lauruſq; dei, ꝙ hac ratione defēdi poteſt quia omnia monoſyllaba ad artē non ꝑtinent, & his licēter vti poſſum⁹, aut certe omne μόριον. i. particula quę ſui ſubſtantiam non habet membrū ſuperioris putat̄ dictionis, vel oratiōis. Liminaq; quaſi vna orationis ſit ꝑs, & pōt q̄ finalitatis rōne produci, vel corripi.

¶Queadmodū dictio cōpoſita ex quem & ad & modū ponit̄ ꝓ aduerbio ſimilitudinis, vt Fiat miſericordia tua ſuper nos, quemadmodū ſperauimus in te. Ponit̄ nōnūquam interrogatiue, pro quō, ſiue ad quem modm. Ambro. li. j. offi. Nā licet interdū honeſta ioca, ac ſuauia ſunt tn̄ ab eccleſiaſtica abhorrent regula. Qm̄ quę in ſcriptu

ris non reperimus ea queadmodum vſurpare poſſumus? Et lib. de paradiſo. Si igit̃ viro culpę auctor eſt mulier, quemadmodum pro bono videtur adiecta?

¶ Queo, is, quiui, vel qui quitũ. ſigni. poſſum. Sal. Sed neq; ꝓtio, neq; gr̃a impelli quiuit. Dictũ queo, vt qdã putant, quaſi qui eo. Vñ antiqui nequeunt, qñq; ꝑ nõ eũt dicebãt cũ tñ nequeo ſignificet nõ poſſũ. Terẽ aũt qt⁹, a, um, a queor dixit ĩ hęc. Nã cũ cõpſſa eſt gnata, forma ĩ tenebris noſci nõ qta ẽ. Sed antiq;, vt ait Dona. dixit.

¶ Queror, ris, q̃ſt⁹ lamẽtor. Sal. Sępe de luxuria atq; auaritia noſtrũ ciuiũ queſtus ſum, habetq; pen. cor. vt differat a quęror paſſiuo verbi quęro. Dicimus aũt queror illud. Et queror de te cum illo vel illi. Cic. Quorũ plæriq; aut q̃runtur ſemp aliquid aut etiam exprobant. Idẽ Lẽtulo. Multa de mea ſententia q̃ſtus eſt Cęſari. Aliqñ abſolute, vt apud eundem. Quid multa? Cõqueſtus eſt grauiter. Huius compoſitum eſt Conqueror penul. cor.

¶ Queſtus, quarti ordinis ſed tantum modo plurali numero pro lamentatione. Cuius datiuus & ablatiuus eſt queſtubus per u ſicut portubus.

¶ Querela, q̃rimonia, & q̃ſtio eiuſdẽ ſignificatiõis ſunt. Col. Quoſdã etiã ꝑdictas q̃rimonias velut ratione certa mitigãtes. Cic. Sępe iterfui querelis meorũ æqualiũ.

¶ Querulus, a, um, quod cõquerit̃, ſiue quod q̃relis plenum eſt licet qñq; a poetis ꝑ canoro ponat̃. Verg lib. ii. Georg. Et cãtu q̃rulę rũpent arbuſta cicadę. Ser. Querulę cicadę canorę. Hora. Sub cãtu querulę deſpice tibię.

¶ Querimoniarius, qui querimoniam exponit.

¶ Queribũd⁹, lamẽtabilis. Cic. Hũili ac q̃ribunda voce.

¶ Querquedula auis ſemper in aquis natãs ſicut Anas an qualiam dicimus a voce.

¶ Quis, q q̃, qd vel quid, qñq; ĩterrogatiue ponũt̃. Mar. Nã tãtos rogo quis ferat labores. Apule. Quinã hic nouus eſt hoſpes? Gel. Quęnã malũ ẽ iſta ĩtẽperies? Plau. Qd facin⁹ auſi tñ? Idẽ Quid ad illas artes optes ſioptio adueniat tibi? Aliqñ infinte. Plin. Tũ mihi neſcio quis ĩ aurẽ inſuſurrauit. Idẽ. Morbus neſcio qui ante eã ætatẽ incognitus noſtris. Cic. Cũ ꝓcepta neſcio quę diſcipulis ſuis palam tradidiſſet. Plaut. Nec mihi qd facin⁹ conſcirem inueni. Sene. Paulũ neſcio quid viſus eſt balbutire. Qui q̃ qd, relatiue ſępe ponũt̃. Referũt em̃ antecedens. Quis vero & quid nunq̃. Vnde notandũ ꝙ quĩ q̃ quod. relatiuę poſita qñq; diſſentiunt a ſuo antecedente. Cic. Omnes tenues atq; humiles, q̃ maxima in populo multitudo eſt ſibi ꝑſidium paratũ putant. Sal. Eſt loc⁹ in carcere qd tullianũ appellat̃. Nõnunq̃ quis ponitur ꝑ aliquis Plau. Si quẽ ſeruorũ domi habes. Nã qui ꝑ aliquis in ntõ caſu raro ꝓterq̃ apud vetuſtiſſimos inuenit̃ Cic. Si q̃ ſunt in hac re difficultates. Et enĩ nõ q̃ ſed qua ꝑ aliqua dicimus. Mar. Si qua fides veri ꝓfari maxime Cęſar. Plau. Si qd poſt hac verbũ fecero. Verg. Spero equidem medijs ſi quid pia numina poſſũt Supplicia hauſurũ ſcopulis Ponit̃ itẽ quis admirãtis ꝑ qualis, vt quis globus o ciues. Et tã fœminino q̃ maſculiuo gñę ꝓferri poteſt. Plaut. in Aul. Dic mihi ſi audes quis ea eſt quã vis ducere vxorẽ? Verg. Qui cũ ꝑtiri curas. Deſocia Camillæ loquitur. i. cũ qua. quia vt Auguſtin. inquit Antiqui hic & hęc qs. ablatiuo ab hoc & ab hac q ſicut facilis. facili. Inuenit̃ ẽt qs ĩ dtõ & abltõ pluralib⁹, ſed ꝑducit̃, cũ in nominatiuo ſingulari corripiat̃. Lu. lib. ij. Pro fata qs ille, Quis fuit ille dies Hora. in Ser. Quis humana ſibi doluit natura negatis. Qd aũt adiectiuum eſt, ideo ſemper ſubſtantiuo iungitur. Quid vero ſubſtantiuum, Pręterea qui q̃ quod, frequenter accipiunt̃ pro tantus, a, um. Et hoc tribus modis. Nã & cuius hũanitatis es dicere poſſumus. Et qua humanitate es. Et q̃ tua eſt humanitas. Pro tantę humanitatis es. Tanta humanitate es. Tanta tua eſt humanitas. Quint. Hoc ſi ſciſſes pater affirmo, ꝓmitto cuius pietatis es nemo te ã tęceſſiſſet. Idem. Quæ tua pietas eſt. In eundem ſenſum accipiuntur Is ea id, vt eius pietatis es. Ea pietate es. & Ea tua eſt pietas. Cõpoſita a quis ſunt Si quis aliquis Neqs Quiſquis Quiſq; a quo vnuſquiq; quiſnã, quiſputas, quiſpiam quiſquam.

✠ Seruius. Quis, & quibus, ſecundum artem dicimus, ab eo enim ꝙ eſt qui in bus mittit ab eo quod eſt a quo ĩs. ſed a tertia declinatione in vſu ſunt datiuus & ablatiuus plurales. Licet antiqui omnibus vſi ſint caſibus. Deniq; Cato in originib⁹ ait. Ques ſunt ppl'i. & declinauit ques quiũ ſicut puppes puppiũ. hęc ille ĩ primũ Aenei.

¶ Quiſquis, quicunq;, quiſq; idem ſignificant. ſ. omnes. Quiſquam vero & quiſpiam idem quod aliquis. Quiſnam. interrogatiuum eſt. i. nam quis? Quiſputas? id eſt quis credis.

¶ Qui, cum ſit relatiuum ſubſtantiue ponitur tamen aliquando aduerbialiter pro quomodo. Cic. Qui fieri poterat vt eius dolore non angerer, qui mecum ſemper familiariſſime vixiſſet. Aliquando pro quemadmodum, quã uis in diem fere recidat. Teren. in An. Nunc ſi quid potes, aut tu, aut hic Birria facite, fingite, inuenite, efficite, qui detur tibi. Aliquando ſumitur pro vt. Idem in eadẽ. Non qui argumentum narret, ſed qui veteris poetę maledictis reſpondeat. Aliquando pro vtinam. Idẽ ĩ phor. Qui illũ dij omnes perdant. Aliqñ pro vnde, Idẽ in Hecy. Nec qui hoc mihi eueniat ſcio. Et ĩ An. Nã q iſthęc tibi incidit ſuſpitio? Aliqñ ꝑ cur, q̃obrẽ. Cicero libro. v. Tuſc. Qui em̃ beatior Epicurus, ꝙ in patria viuebat, q Metrodorus, ꝙ athenis. Tere. in An. Non poteſt qui? Dona. qui, id eſt quamobrem. Compoſita a qui ſũt Quidam, quicunq;, quis, quilibet a quo vnuſquilibet.

¶ Quia coniunctio cauſalis, q̃ interdum bis repetitur ſequente ſubiunctiuo vel indicatiuo. Quin. non quia prodeſſe nunq̃ ſatis ſit, ſed quia hoc ꝓſpicere debet, ne qd peius quam fecerit faciat.

¶ Quianã aduerbiũ interrogandi ſignificat quare. Vergi. lib. v. Heu quianam tanti cinxerunt ęthera nimbi.

¶ Quiane vna particula eſt, & ſignifi. certe reuera. Vergi. lib. iiij. Quiane auxilio iuuat ante leuatos.

¶ Quibus in extremis elegãter dr̃ ꝑ quorũ ĩ extremo. Cic. Literę dant̃ mihi a te quibus in extremis ſcriptũ ẽ.

¶ Quid nomẽ ſubſtãtiuũ, vt quid negocij tibi ẽ? Interdũ ponitur ꝑ aliquid, vt ſi quid habes noui, mihi ſcribe. Aliqñ eſt aduerbiũ interrogandi pro cur, vel quare. Tere. in An. Sed quidnã pãphilum exanimatum video. vt ſit quidnã hoc? Ouid. Quid facis Oenone, quid mandas ſemina arenę? Aliqñ ponit̃ pro In quo. Cic. in Lęli. Quid em̃ indigens Aphricanus mei? Quintili. Quid tibi tñ malum feci, quid offendi? Similiter apud Lucã. Et ſi qd aliquẽ defraudaui reddo quadruplũ. Cõpoſita ſunt quicquid, quiq̃, quidq;, quidpiã, nequidq̃, quidnã, nũqd, qdne, qdni, qdlibet, qdcũq;, vnũqdq;, vnũqdlibet. Aſcẽ. Vſ⁹ habet vt d ſequẽte q mutet̃ in c. vt quicquid quicq; quicq̃, & ſequẽte p in p, vt quippiã. Quicũq; aũt & vnũ quicquid aut vnumquidq; aut vnumquidlibet nequaquã dixero, ſed quodcũq;. vnumquodq;, quodlibet vnũ &c.

¶ Quid agimus? conſilium quęrentis eſt.

¶ Quid iſtic? aduerbiũ affirmandi. ſicut quidni, cur non ꝑfecto. Et ſic eſt tãq̃ ſi diceres, quid? & abũdat iſtic. Vel potiꝰ quid iſtic ſignifi. hoiem de loco & de ſẽtẽtia decedere. Tere. in An. Quid iſtic ſi ita iſtuc animũ induxiſti eſſe vtile nolo tibi vllum commodum in me claudier.

¶ Quid ita? ſigni. cur. Quidni? ſigni. certe vel certũ eſt. Videlicet cur nõ? Et duę ꝑtes ſunt ſecundũ Priſcianum ſicut cur nõ. Terẽ. in Eu. Habeſne hoiem amabo, Quidni habeam? Veteres em̃ ni pro ne ponebant & ne ꝑ nõ. Plaut. Ni ſtulta ſis, & ne vult pro non vult.

¶ Quid tũ deniq;, quid ergo. & quid tũ poſtea. & qd itaq; & quid interea. & quid demum. quę omnia ſignificãt quo pertinet iſtud, de quo loqueris? ſiue quid attinet hęc dicere ſiue quid ſibi vult hic ſermo. Cc.

¶ Quidnã, & nãquid, & quidne, interrogatiua vl' nomina vel aduerbia. quid tũ deniq; quid ergo? quid itaq;? qd poſtea? quid interea? ſignifi. quo ꝑtinet iſtud de quo loquæris? ſiue qd attinet hęc dicerę, aut quid ſibi vult hic ſermo.

¶ Quid hominis habes? cũ contemptu dr̃. Ter. ĩ Hecy. Sed quid mulieris vxorem habes.

¶ Quid quęrtis ſigni. quid plura vel quid op⁹ ẽ verbis? Modus dicendi cum paucis volum⁹ oñdere aliquid Hora. quid quęris? viuo & regno ſimul iſta reliqui.

Quidquid vt quidã aiunt mutat d in c ne bis interrogare videamur. Sic quicq̃, ne ſi d ſcriberetur, mõ conſimili quid ſit q̃ ĩterrogare videmur. Sed nõ eſt rõ ſatis põderoſa, vt putẽ nõ reprehendendũ qui ſcripſerit quidquid & quidq̃. Eſt aũt quidquid ſubſtãtiuũ, ſicut & quid. Ideo genitiuũ ſubſtãtiui, vel adiectiuũ exigit, vt quidquid pecuniarum, quidquid molle, quodcunq; adiectiuũ. Ideo ſubſtantiuum in eodem caſu patit̃, ſicut & quod vt quodcunq; cælum. adiectiuum vero reſpuit.

¶ Quidam. Vide in dictione Aliquis.

¶ Quidem, aduerbiũ affirmandi. quo ſignificatur certe. Et tribus modis in oratiõe accipi ſolet. Vno ad ſtinguẽdas res, vt ego quidẽ ſcribo, tu vero legis, ille autẽ dormit. In quo modo duobus tãtũ comitibus vti poteſt ſcilicet vero & autẽ Altero quaſi per exceptionẽ ei⁹ quod affirmes. Quint. Torquebis quidẽ filiũ ſed fatebitur mater. Cicero lib. iij. officio. Ab optimis illis quidem viris, ſed nõ ſatis eruditis. Plureſq; in hoc mõ comites habere hoc aduerbiũ poteſt, vt verũ verũtamẽ, ſed tamẽ, at, attamẽ, cæterũ. Tertio cũ nulla ſequit̃ ex ꝑdictis cõiunctionib⁹, vt apud eundẽ. Aut enim nemo, quod quidem magis credo, aut ſi quiſq̃ eſt ille ſapiẽs fuit. Eius cõpoſita ſunt Equidem, & Siquidem de quibus alibi.

¶ Quilibet vnus quem tibi capere libet. Recentiores tñ philoſophi ꝑ vniuerſali termino accipiunt. Ponitur ẽt aliqñ ꝑ vili, & obſcuro. Pli. lib. vij. Bis ab Annibale captus, neq; cũ quol bet hoſte res fuit. Huic ſimile, eſt Horatianum illud, Nõ cuiuſuis eſſe hominis Corinthũ ire. quipote pen. cor. ſignificat quomodo poſſibile eſt. componitur autem ex qui & pote.

¶ Quippe ſignifi. quia certe. Verg. Sed lęta & fortia ſurgunt Quippe ſolo natura ſubeſt. Interdum ſignificat quidem hoc eſt certum eſt. Idem. Atq; hominum quæritur curare triumphos, Quippe vbi fas verſum atq; nefas tot bella per orbem Tam multæ ſcelerum facies.

¶ Quies ſubſtãtiuũ fœmi. gñis. q̃uis etiã adiectiuũ triũ generũ inueniatur Saluſt. lib. ij. Hiſto. Et in quiete nomine hiſtrionis vix ſane burbuleiũ appellabat. A quo ſimiliter. Inquies gñis omnis ſcđm Priſ. Poteſt facere genitiuũ quietis & quici quitę declinatiõis. Vñ & Requies requiẽ & requietẽ actm̃ facit. Cic in Cato. Vt meæ ſenectutis requietem delectamentaq; noſcatis. Differunt (vt quidã aiũt) quies & trãquillitas, ꝙ quies corporis ſit, trãqllitas animi. Cic. in ꝓlo. li. de ora. Nã qui loc⁹ quietis & trãquillitatis pleniſſim⁹ fore videbat̃ in eo maxĩe moles moleſtiarũ & turbulẽtiſſimę tẽpeſtates extiterũt Eſt aũt ꝓprie quies ſomnus dicta. quaſi qui tibi es & nullo alio negocio diſtineris. Tũc em̃ cęteris negocijs vacam⁹ cũ dormim⁹. Sal. Nãq; anim⁹ impurus dijs hoibuſq; infeſt⁹ neq; vigilijs, neq; quietib⁹ ſedari potuit, ita conſciẽtia mẽtẽ excitã vexabat. Propter ꝙ etiã quies ꝑ trãquillitate accipit̃. Cui⁹ cõtrariũ eſt inquies. hoc eſt cura & ſollicitudo, & moleſtia. Hinc quietus tranquillus. Inquietus, turbatus, ſollicitus, quietudo & inquietudo.

¶ Quieſco is. quieui quietũ modo dormio ſignifi. modo ſto, nõ moueor. vt cũ dicim⁹ Quieſco. Modo curis ſiue labore vaco. Modo quieſcere facio ꝓferti ſi actõ iungatur. Vñ Ser. in buc. Requierũt flumina curſus. i. quietos eſſe fecerunt. Sic Sal. Paululum requietis militibus. Quieſco em̃ ego, aliter dicim⁹ & aliter quieſco ſeruũ. i. quieſcere facio. Plau. Quieſce tumultũ hũc q ẽ aũ oſtiũ. hinc cõponũtur Acquieſco, aliq̃tũ quieſco. Ci. Ser. Sul. His vero tẽporib⁹ habem⁹ aliud nihil in quo acquiſcam⁹. Qñdoq; ſigni. cõſentio, cõdeſcendo. Hiero. in prolo. Iudith. Sed quia hunc librũ ſynod⁹ Nicena in nũero ſanctarũ ſcripturarũ legitur cõputaſſe, acquieui poſtulationi veſtrę. Cõquieſco. Cic. Lentulo. Tu niſi perſpecta re de me nõ cõquieſti. Requieſco ſicut quieſco. Ver. Hic tñ hac mecũ poteris requieſcere nocte Fronde ſuper viridi. i. dormire. Idẽ. Et mutata ſuos requierunt flumina curſus. i. quietos eſſe fecerunt. Hie. in Gñ. Et requieuit die die ſeptimo ab vniuerſo opere quod patrarat.

¶ Quuiatis antiqui ꝑ cuias dixere. Actius. Qui neque quuiatis eſſet nunq̃ potuimus multa rogãtes ſcire. Cc.

¶ Quin varijs modis dr̃. Nã aliqñ ponitur pro cur nõ, Cũ ſcilicet increpãtes, vel interrogãtes, vel exhortãtes dicimus. Quin venis? quin fugis? Verg. Quin tu aliquid ſaltem potius quorum indiget vſus, Viminibus molliq; paras detexere iunco? Cic. ꝑ Rabi. Quin cõpeſcitis iſtã vocẽ indicẽ ſtultitię? Aliqñ pro ꝙ, ſeu vt Idem. Nõ dubito quĩ eo ſis animo, quo ego eſſem, ſi quid tu me rogares. Teren. Nõ dubiũ eſt quin vxorẽ nolit filius. Aliqñ quinetiam. i. inſuper ꝓter id, ſiue atq; etiã. Tunc em̃ ꝑ hanc ꝑticulã magis confirmamus. Ver. Quin aſpera iuno. Quę mare nunc terraſq; metu, cęlũq; fatigat. Cõſilia in melius refert. Quod & quinimmo qñq; dicitur. Aliqñ ita ponit̃ quaſi videatur eſſe contrariũ priori ſignificato, ꝙ nõ, vel vt nõ. Cic. Non idcirco cauſas Iſocrates nõ defendit quin id vtile eſſe & honeſtũ exiſtimaret. Similiter cum diximus. Non poſſum me cõtinere quin geſtiã. i. vt nõ, vel quomin⁹ geſtiã. Ver. Hic tibi nequa moræ fuerint diſpendia tãti. Quin vatem inſanam aſpicias. i. vt non. Aliquando ponitur pro qui non. Cic. Nemo eſt noſtrorũ quin vota victorię ſuę fecerit.

¶ Quinimo, quin potius. vt quinimo beati qui audiunt verbum dei & cuſtodiunt illud.

¶ Quintilis, Iuli⁹ mẽſis dict⁹, ꝙ ſit quĩt⁹ a Martio qui apud antiquos primus anni menſis erat Marti⁹ qui Imber dicebat̃. Hiero. In Canticis hiems tranſit. Imber abijt. hinc ſeptẽber october. i. ſeptim⁹ octauus ab imbre.

✠ Quintilis mẽſis ideo dict⁹ ꝙ quintus in ordine eſſet, ſed poſtea ĩ honorẽ Iulij cęſaris dictatoris M. Antonio. M. filio conſule legem ferente Iulius appellatus eſt. Cc.

¶ Quinq; nomẽ numerale, & inuariabile. a quo Quint⁹ a, um. Quin⁹, a, um, quinarius, a, um. quinquies, quĩcũs quinquemeſtris. Quincupertitus. Quincuplex. quindecim. quinquaginta. quĩgẽti. quĩquageſim⁹ & huiuſmodi.

¶ Quĩquertiũ & quĩquertiões. Vide ĩ dictiõe Pẽtathli.

✠ Quint⁹ & Quinti⁹ ſunt cognomina. Vnde Quintia porta trãs tyberi a Quintio cicinnato. Et Quitana porta in caſtris, poſt ꝓtorium, vbi vęnaliũ rerũ forũ ſolebat eſſe Et Quintipor ſeruile nomen apud veteres. Cc.

✠ Quinta claſſis eſt aucta, fundas lapideſq; miſſiles huius ordinis homines ſecum gerebant. In his accẽſi cornicines tibicineſq; in tres centurias diſtributi. vndecim milibus, hęc claſſis cenſebatur. Cc.

✠ Quinqueuiratus dicitur officium ſiue magiſtratus in quo ſunt quinq; viri. & hi quinqueuiri vnica dictione vocitantur ſicut triumuiri. Cc.

¶ Quinquatria orum, ab eo quod quinquatre in ſingulari. ſicut bacchanale & vulcanale. Feſta erãt q̃ quinq; diebus Palladi fiebant, vt Ouid. lib. iij. Faſ. inuit, ita appellata quoniam quinq; diebus poſt idus celebrabãtur. Nã dies poſt idus ater erat. Inde quinquatria quaſi quĩq; ab atro die. Primo die fiebant ſacrificia, tribus ſequentibus gladiatores in theatro certabant, quinto die erat luſtratio. Vnde ait. Vna dies media eſt poſt fiunt ſacra Minervę. Nomina q̃ a iunctis quinq; diebus habent Sanguĩe prima vacat nec fas cõcurrere ferro. Cauſa ꝙ eſt illo nata Minerua die. Altera treſq; ſup ſtrata celebrantur arena. Enſibus exertis, bellica lęta dea eſt. Sunt qui dicant hanc diẽ Munuſculorũ quoq; eſſe, quo tẽpore matronæ inter ſe inuicẽ munera miſſitabãt & cœnas ſeruis apponebãt, vt viri Saturnalib⁹. Dr̃ & quinquatrus ſicut triatrus ſexatr⁹ ſeptimatr⁹ decimatrus. Iungiturq; hęc ꝑti

culaatrus q̃ nihil ſignificat ſupplemẽti cauſa. Var.li.ij.
de lingua la.qnq̃trũ diẽ vnũ feſtũ eſſe dicit ſic appellatũ
ꝙ erat poſt diẽ quĩtũ idus Martij, ſicut Sexatrꝰ ab Tuſ-
culanis vocaẽ dies poſt diẽ ſextũ & ſeptimatrꝰ poſt diẽ
ſeptimũ. Declinaẽ aũt ſubſtãtiue in plurali tã tertię q̃ ſe
cũdę declina. ſicut cętera feſtorũ nomina. Iuue. Incipit
optare & totis quinquatribus optat. Cice. Ita tumultuo-
ſę contentiones ita moleſtæ quinq̃tris afferebanẽ. Dio-
medes vero quinq̃triæ in prima declinatione protulit.

¶Quincunces vnciæ quinq;, hic quincũcialis ordinum
ratio de qua apud Var. Pli. & Col. fit mentio. Quincun-
cialis vero herba dẽ vt triẽtalis a menſura, i, q̃ folio quin
cuncẽ aut trientẽ ęquet amplitudine. Quincunces etiã
vſurę ſunt quoties ex centum nummis (vt exempli grã
ſit) quinque nummos vſurę nomine percipimus. Sic ſe-
miſſes vſurę, trientes, beſſes & huiuſmodi.

¶Quirites pe. p. Romani dicti ſunt, a quirino, i. a Ro-
mulo vrbis Romę conditore. qui a quiri haſta quirinus
appellatꝰ eſt ꝙ haſta aſſidue vtereẽ q̃ ſabinorũ lĩgua qui
ris dẽ, vnde quidam ſecurim dictam putant, quaſi ſemi-
quirim, q̃q̃ a ſecãdo etiã dici poteſt. *Siue ꝙ cures vice-
rit*. Siue ꝙ gręci regem κύριον dicunt. Cõſtat aũt Roma-
nos eo tpe gręcos fuiſſe. Oui. in faſ. Siue ꝙ haſta quiris
priſcis eſt dicta latinis Bellicꝰ a telo venit in aſtra deus.
Siue ſuo regi nomẽ poſuere quirites. Seu quia Romanus
vicerat ille Cures. Alij quirinũ dici exiſtimãt ob gñis no
bilitatẽ a patre ſuo quirino hoc eſt Marte, Romani eñ
Martẽ dũ ſęuiret gradiuũ, dũ trãquillus eſſet quirinũ no
minabant Et q̃q̃ hoc nomen quirites quidã tñ plr̃ decli
nari velint, apud poetas tñ reperimus quiritem a quiris
quiritis. vel quirites itis. vel hic & hęc quirites. In geni-
tiuo plurali quiritium & quiritum per ſyncopam. Perſiꝰ.
Heu ſteriles veri quibus vna quiritẽ Vertigo facit. Oui.
An ſi pulſaſſem minimum de plebe quiritem.

¶Quirinus pe. pro. Vide in dictione quirites.

¶Quirinalis collis dictus eſt ꝙ in eo quirini templum
erat, ſiue quod in eum commigrauere Sabini a Curibus
veniẽtes. Et quirinalis porta Rome dicta ꝙ ea in collẽ
quirinalẽ itur, vel ꝙ proxime eã eſſet quirini ſacellum.

¶Quirinalia vocabant diem quo ſacra quirino fiebant.

¶Quirito as, penul. p. ꝙ & qritor dẽ. ſignificat clamo,
Romanos commoueo & quiritum auxlium inuoco Var
ro. Quiritare quirites ciere. Nonius quiritare eſt clama-
re. Luc. lib. vij. ſaty. Concurſans veluti ancarius clareq;
quiritans. Ab Apul. ponitur pro ſuppetias petere.

¶Quiſquilię, purgamenta terrarũ. & quicquid ex arbo
ribus minutis ſurculorũ foliorũq; & florum decidit, vn-
de nomen venit quicquid cadit, velut quis quærat illas?
Ob id Cęcil. quiſquilias volantes dixit. Et Neuius. De-
turbate ſaxo homo non quiſquilia eſt.

¶Quiſquilium vocant exiguum fruticem ilicis produ-
centem coccum quod granũ eſt ad tingendas veſtes gra
tiſſimum. Hinc natum eſſe putatur vt veſtis coccina lite
ris per imperitiam interceptis ſquallata vulgo hodie di
catur pro quiſquilata.

¶Quo accipiẽ p quanto, vt cũ dicimus. Eo magis quo
magis. Aliqñ ẽ aduerbiũ loci. Ver. Quo ve tenetis iter?
id eſt ad quẽ locũ tẽditis. Aliqñ eſt cõiũctio & ſignificat
vt Plin. Neq; eñ id feci quo tibi moleſtꝰ eſſem. Aliqñ
poniẽ p quare vt inquit Donatꝰ. Teren. in an. Quo æq
orſum pãphilo. Et quo p ad quid, vel in quẽ vſum. Ho
ra. Quo mihi fortuna ſi nõ cõceditur vti? id eſt ad quid
vultis mihi eſſe bona fortune. Sic venuſte interdũ deſũt
verba in oratione. Et apud Eſaiã. Quo mihi multitudi-
nem victimarũ veſtrarũ? Hinc fiunt compoſita. Vſque-
quo quoad quocirca quouſq; quomõ quoquomodo quo-
quo verſus quoq̃ quiſque aliquoties.

¶Quoad componi videtur ex quo & ad. ſed p̃poſtere ſi
cut hactenꝰ, quatenꝰ. Et ſigni. donec ſiue q̃diu vel quo-
uſq;, vt quo ad viuã ero tibi amicꝰ. Cic. lib. j. off. Tamdiu
aũt velle debebis quoad te quantũ pficias non penite-
bit. Nihil aũt differt ita loqui. Quoad viuã & quoad mo
riar hęc eñ quãuis cõtraria eſſe videaẽ, idem tñ ſignifi-
cant qm̃ duo tẽpora cũ inter ſe oppoſita ſunt atq; ita co
hærentia, vt alterꝰ finis cũ alterꝰ initio miſceaẽ, nõ re
fert vtrũ p extremitatẽ prioris, an p initiũ ſequẽtis locꝰ
ipſę confinis demõſtretur. Poteſt autẽ eſſe interrogati-
uum. Teren. in phor. Quid ſenem quoad expectatis ve
ſtrum? Relatiuũ. vt Quoad iuſſiſti parui. Infinitũ, vt quo
ad libet ſtudio. Cic. Treba. Itaq; ego quoad opinatꝰ ſum
me prouinciam exiturũ quę tibi vltro obtulerim memi-
niſſe te credo. Aliqñ rei & ingenij facultatẽ ſiue tempo-
ris cõmoditatẽ ſignificat. vt apud eundẽ in Læ. Vt quo
ad poſſem & liceret ab eius latere nũq̃ diſcederẽ. i. quan
tum. Aliqñ quantitatem rerum tm̃ denotat. Idem p le-
ge Agraria. Audite vos qui ampliſſimi populi ſenatuſq;
iudicio exercitus habuiſtis & bella geſſiſtis quoad quẽ-
que peruenit aut peruenerit ex pręda, ex manubijs, ex
auro coronario. Et ſic ſemper exponitur pro quantum.

¶Quoad eius tota vna dictio ſignificat vſq; vel inquã-
tum vel quãtum ad eius vires, vel quantũ ab eo. Cic. lib.
j. de oratore, Officiũ eſt de ijs rebꝰ poſſe dicere q̃ ad vſũ
ciuilẽ moribꝰ & legibꝰ cõſtitutę ſunt cũ aſſẽſione audito
rum quoad eius fieri poterit, Idem Elaboro quoad eius
facere poſſum vt conſilia hoſtium intelligam.

¶Quoaduſq; eiuſdẽ ſignificatiõis eſt ſcilicet quãtũ vel
quouſq; Actius. Nihil te ĩpedio quoaduſq; rẽ peragas.
Quocirca ſignificat quamobrem.

¶Quouſq;, q̃diu, vel vſq; ad qd̃ tẽpus. Et poniẽ interro
gatiue. Cic. Quouſq; tandẽ abutere Catilina patiẽtia no
ſtra? Relatiue, vt quouſq; volui comedi. i. tandiu comedi
q̃ diu volui. Infinite, vt quouſq; eſſes didici. Aliqñ ſigni.
vſq; ad quẽ locũ. vt Quouſq; agri tui fines ptraxiſti.

¶Quomodo tota vna dictio. ſignifi. quẽadmodũ. Cice.
Quomodo potuiſſem te cõueniſſem. Tale ẽ ac ſi diceret
Si quatuor pedibus ad te venire neceſſe fuiſſet. Quomo
do, id eſt qualicunq; ratione, vtcunq;, qualitercunq;.

¶Quoquo verſus, vel quoquo verſum ſignificat verſus
omnes partes. qd̃ vernacula lingua dicimꝰ In qualmane
ve voglia. vt quoquo verſum ſe verterit anima hominis
ad dolores figitur alibi pręterquam in te.

¶Quoq̃ ſigni. aliquo. i. ad aliquam partem locum ve.

¶Quoq; poniẽ p ẽt. Se. Tu quoq; ſimili mõ exercere
te debes. Aliqñ p ſiliter. Ver. Vocabere tu quoq; votis.

¶Quominus ſignificat vt non. Auguſti. ſuper Ioannẽ.
Si quominus dixiſſem vobis. Interdum ſtatim. Verg. Et
quominus arua inſequitur. Qñq; ſunt duæ partes. Am-
bro. ſuper Lucã. Fide tutus pudet ſibi quo minus ea re-
quirat magis poſſe ſuppetere.

¶Quo iure, quaq; iniuria. prouerbiale eſt quaſi per fas
nefas velis nolis. Teren. in An, Quo iure quaq; iniuria
me pręcipitẽ in piſtrinum dabit.

¶Quoniam coniunctio cauſalis. vt qm̃ pdeſt lege. Po-
teſt etiam eſſe ſubcontinuatiua, vt quoniam ambulat mo
uetur Interdum auctore Feſto ſignificat poſtquam.

¶Quod nomen relatiuum eſt, & coniunctio cauſalis cũ
ponitur pro quia. vt ꝙ ſcribas lętor. Et nõ caſtigo te ꝙ
odio habeam, ſed quo meliorem efficiam. vbi enim põt
eſſe ꝙ ibi etiam quia Et vbi poteſt eſſe vt ibi poteſt eſſe
quo & ecõtrario. Vt non te caſtigo quia odio habeam,
ſed vt meliorem efficiã. Qñq; ponitur pro ſed, & in pri-
cipio clauſulę locari ſolet. Cic. Quod ſi quis a me huius
cõſilij mei cauſã q̃rat, ita reſpondeo. A qd̃ fit quoddam
quodpiam quodq; quodcunq; quodlibet vnum quodq;.

¶Quondã aduer. tpis, & modo p̃teritũ tẽpus denotat,
p olim vel aliqñ. Cic. Fuit iſta quondã in hac repu. vir-
tus. Modo futurũ, vt quondã tua dicere facta tẽpus erit.
Modo pſens. Verg. Quõdam etiam victis redit in præ
cordia virtus. Ponitur qñq; pro ſemper. Idem vt quon-
dam in ſtipulis magnus ſine viribus ignis.

¶Quorſũ, verſus quẽ locũ quaſi quo verſũ, vt quorſum
vadis? quorſum ſeruus tuus iuerat tu iuiſti, quorſum ſit
res euaſura dubito.

¶Quot nomen numerale, vt quot nũmi tibi ſunt. Scio
quot nummos habes. habeo tot quot tu.
Quotquot, id eſt omnes qui.

¶Quotidie. Vide in dictione Cotidie.

¶Quotẽnis ſignficat quot annorũ. habet eñ ãcceden-
tia noĩa nũeralia vl' cõpoſita ex nũeralibꝰ & anno. vt an
niculus biẽnis triẽnis. vt tu es biẽnis, quotennis ille. q
dã etiam vſurpant quotennium ſicut ſeptennium.

¶Quotenꝰ, relatiuũ diuiſiuũ ſignificat vſq; ad quẽ nũe
rũ. Cic. ad Atticũ. In ripa neſcio quotenorum iugerum.

¶Quotus relatiuũ ordinale quo ſignificatur cuius nũe-
ri ſiue in quo nũero aut ordine, vt ſum primꝰ in ciuitate
quotus es in tua. qñq; ponitur p quo. Mar. Dic quotꝰ es
quanti cupias cœnare, nec vllum Addideris verbũ, mẽ
ſa parata tibi eſt. i. quot eſtis, & quot tecũ habes quãdo
q; ſignificat cõtinuã quantitatem, & ponitur p quãtus.
Iuuenalis. Quota portio fæcis achęæ.

¶Quotuſquiſq; in ſingulari, idẽ ſignificat qd̃ nomẽ nu
merale quot, vt quotuſquiſq; eſt q aliter ſentiat? Aug. li.
xix. de ciui. dei, Quotuſqſq; hoĩm eſt cui pfunditas vti
litatis huiꝰ appareat. Et eſt vetꝰ elegãſq; locutio p ĩter-
rogationẽ, & ad paucitatẽ referẽ. vt quotuſqſq; ſtudet. i.
quot ſtudẽt, hoc eſt q̃ pauci ſunt q ſtudeãt. Cic. p Plan-
cio. Quotuſqſq; iuris peritꝰ eſt, quotuſquiſq; diſertꝰ eſt

¶Quotuplꝰ, ad mẽſurã vel ad põdꝰ refertur, vt meus
ager reddit decuplum, quotuplum non reddit tuus.

¶Quotuplex quot generum.

R LITERA SEMIVOCALIS
eſt & liquida, quę poſt mutam in
eadẽ ſyllaba poſita p̃cedẽtẽ ſylla-
bam modo longam, modo breuẽ
facit, vt Ouidi. in dictione patrẽ
exemplum poſuit. Iam patrem fa
muloſq; patris, lucemq; timebam
vbi pa. ſyllaba & produciẽ & cor-
ripitur. Et apud Gręcos in initio
dictionum r litera recipit aſpira-
tionem, vt Rhadamantus Rhea, & huiuſmodi. Cõuer-
titurq; nõnunq̃ in l, vt intelligo p interlego, pelluceo.
pro perluceo. In ſimplicibus vt niger nigellus, vmbra
vmbella. In ſ, vt arbos pro arbor, odos pro odor. Trãſit
in duo ſſ, vt vro vſſi, gero geſſi. In u, conſonantem, vt ſe
ro ſeui, tero triui. In n, vt ęneus pro æreus.

R ANTE A

RAbbath, metropolis eſt filiorum Ammon q̃ hodie
a rege Egypti Ptolomeo cognomẽto Philadelpho
qui Arabiã tenuit cũ iudæa philadelphia nominatur.

¶Rabies, iei. & rabia, ę. a rapio, morbꝰ canum cum ve
luti furore quodam acti huc atq; illuc rapiuntur nec vllũ
quietis locum inueniunt. Alij rabiem quaſi rauciẽ dici
putant a raucitate vocis quã rabioſi habent ſimilem ca-
nis latratui, hinc.

¶Rabioſus qui rabiem habet. Pli. li. xxix. Datur mor-
ſis a rabioſo ne rabidi fiant. Ponitur quandoq; Rabioſus
pro iracundia pleno qui veluti rabie agitatus videatur.

¶Rabioſulus diminutiuum. Cicer. Treba. Primas illas
rabioſulas ſat fatuas dediſti.

¶Rabidus qui rabiem habet.

¶Rabio is, nimia ira quaſi rabie agitor. Var. Quid eſt
qd' latras? qd rabis? quid vis? Cęcil. Rabia rabere ſe ait.

¶Rabula a rabie vt quidam volunt & a raui. i. raucitate
vt is ſit. Rabula qui in negocijs agendis acer eſt & rabio
ſus. Vnde & pro aduocato & cauſarũ patrono accipi ſo-
let. Vel dẽ a radẽdis auribꝰ. Nã vt a fando fabula, a nan-
do nabula a ſtando ſtabula, a paſcendo pabula, ita a radẽ
do rabula. Nec alia ratione rabulas in foro dictos puto q̃
q; radant. i. offendãt aures, & vt ait Quinti. Nimia ver-
boſitate feriãt. quaſi ab inſtrumẽto illo nuncupati quod
rabula cõmodiꝰ q̃ radula vocari poſſit. hodie quoq; vul
gus ipſos garrulos & linguaces ab alio inſtrumento Tu-
diculas & piſtilla cognominat. Quĩt. ſup oĩa petit illa q̃
Cic. in ora. Nõ. n. declamatorẽ aliquẽ de ludo, aut rabu-
lã de foro, ſed doctiſſimũ aut pfectiſſimũ q̃rimꝰ. Idẽ qua
ſi rabulæ q ſibi deſerti nõ videẽ niſi oĩa tumultu & voci
feratiõe cõcuſſerint.

¶Racemꝰ pe. p. ps botryõis ſiue
potiꝰ ipſe botriõ q & botrys more gręco & botryꝰ hoc
eſt integer vuę racemus. Eſt. n. illa teſta vuarũ plurima
grana cõtinẽs. ☧ Et nõ ſolũ de vite, ſed etiã de alijs plã-
tis dicitur. Pli. de hedera. Alijs denſus acinus & gran-
dior racemus in orbem circunactis.

¶Racemoſus, ſa, ſum. qd' eſt racemis plenũ. Pli. hede-
rę modo racemoſa eſt, racematus, a, um. qd' racemos ha
bet. Idẽ. li. xviij. de panico. Paruis racemato paniculis.

¶Racemariꝰ malleolꝰ ex quo pãpini pullulãt vel ſteri
les vel certe minus feraces, vt inquit Colu. lib. iiij.

☧ Racematio, racemorum vindemia, vt quando a vin-
demiatoribus racemi rari pretereuntur, ſicut in meſſibꝰ
peractis quod ſuper eſt ſpicilegium dicitur.

¶Racha nomẽ hebræum eſt inquit Hie. qd' idẽ eſt qd̃
κενός. i. inanis aut vacuus quẽ nos poſſumꝰ vulgata in-
iuria abſq; cerebro nũcupare. Quidã ethymologiã huiꝰ
noĩs de gręco trahere voluerũt putãtes dici pannoſum
Gręce eñ pãnus ῥάκος dẽ. Sed nos huiꝰ verbi pprie-
tatẽ ſubtiliꝰ pſpiciẽtes nihil intelligimꝰ aliud eſſe racha
niſi vocẽ incognitã irati animi cõmotionẽ ſignificãtis
quales ſunt interiectiones apud Grãmaticos, ſicut a do
lẽte heu. Ab iraſcẽte hem, & huiuſmodi. Aug. ſup Mat
thęũ, Racha vox indignãtis animi motũ ſignificans.

¶Rado, is, ſi. ſum, cõplano, incido extirpo mũdo. Col.
li. ix. Sic tñ ne qd radaẽ. Hie. in leui. Die ſeptĩa radet ca
pillos capitis barbãq; & ſupcilia ac totiꝰ corporis pilos
Iuue. Nã ſergidiꝰ iã radere guttur cœperat, p trãſlatio-
nẽ poniẽ p lędo laceroq;. Quĩt. li. iij. Ne ieiuna atq; ari
da traditio auerteret aĩos, & aures preſertim delicatas
raderet hoc eſt offenderet fatigaretq;. Huiꝰ compoſita
ſunt Abrado Adrado iuxta rado. Col. li. iij. Reliquã ptẽ
q̃ cõtinẽs matri eſt adradito ne ſupuacua ſarmẽta pcre-
et. Circũrado. Idẽ li. iiij. q̃ recẽtiſſimũ eligaẽ ſarmẽtũ &
leuiter circũraſum vt cortex tm̃ detrahaẽ. Corrado, De-
rado, de aliquo rado. Pli. Qd' deraſum eſt teriẽ & cribra
tur. Erado extra rado. Col. li. iij. Poſtea ſurculos quos ĩ-
ſerere voles eradito tã alte q̃ cuneũ dimiſiſti, ſed ita ne
medullã neue alteriꝰ ptis corticẽ lędas. Interrado ĩ me-
dio rado. Idẽ in eodẽ. Nã ſi ſpiſſe poſueris neq; in terra
quid ferre poteris, nec ipſę fructuoſę erũt niſi interraſe-
ris. Obrado circunrado. Et oĩa habẽt penultimã pdu.

¶Raſito as, pe. cor. ſignificat ſæpe rado. Gel. li. ij. Cõ-
perimus autẽ cęteros quoq; in his tẽporibus nobiles vi
ros barbam in eiuſmodi ætate raſitauiſſe.

¶Raſores qui radunt. Et per trãſlationem fidicines q
videntur chordas ictu radere.

¶Raſura ipſe radẽdi actꝰ. Col. lib. v. Eaq; raſura ita de-
ducitur.

¶Raſamentum. Idem. Terebra gallica non
ſcrobẽ ſed raſamenta facit.

¶Raſilis & hoc raſile pe. cor. quaſi raſum nihil extan-
tis ac redundantis plenitudinis. Ver. tñ. Et torno raſile
buxum quaſi raſibile dixit.

¶Raſorius, a, um. quod ad radẽdum pertine. Vnde di-
cimus cultros raſorios.

¶Radix dicta eſt ꝙ ſępe effoſſa parſiper terra radiẽ, vt
arbor meliꝰ fruticeſcat. Pli. Cum pali deffixi radices cœ-
piſſet. Huius diminutiuum eſt radicula.

¶Radicula pua radix. Col. li. iiij. Idẽ pœnꝰ auctor pbat
vinacea pmixta ſtercori depoſitis ſeminibꝰ ĩ ſcrobẽ mo
uere, ꝙ illa puocẽt & alliciãt nouas radiculas. et radicula
vocaẽ herba ſuccũ habẽs lauandis lanis cõmodiſſimum
hanc gręci Struthion, & lanaria ob id a noſtris vocatur.

¶Radico. as. pe. pd. radicẽ facio, & radicę capio dẽ. Pli.
lib. xviij. Frumẽta multis radicãẽ fibris. Hinc cõponiẽ.
Eradico qd̃ eſt vſq; ad radices euello. Hie. in pfa. ps. Co
gitis ergo vt veluti qd' dã nouale ſciſſũ iã aruũ exerceaẽ

&obliquis ſulcis renaſcentes ſpinas eradicem.

¶Radifico,as ſimiliter ſignificat radices facio.

¶Radicitus pe.cor.aduerbiū ſignifi.a radice. Vnde & pro omnino quandoque ponitur.

¶Radius ſplendor a ſole micās. Var. O ſūme ſol q totā hāc mūdi cōpagē tuis radijs illuſtras. Tráſfert & ad fulgorē oculorū, Pli. Cuius ex oculis radij nocte micantes cernuntur. Gel. Stoici cauſas eſſe videndi dicūt radiorū ex oculis in ea q̄ videri queūt emiſſionē. Itē radius dicitur virga q̄ Geometrę lineas iudicant. Verg. Deſcripſit radio totū q gētibꝰ orbē. Inuēta autē eſt hęc ars tpe quo nilus plꝰ æquo creſcēs cōfudit terminos poſſeſſionū, ad quos innouādos adhibiti ſunt philoſophi q lineis diuiſerūt agros. Inde Geometria dr̄ cū nō tm̄ terræ, ſed etiā maris & cœli & aeris ſpatia metiri cōſueuerint. Itē textoris inſtrumētū qđ vulgo druclē nominăt quo telę annectūr radiꝰ dr̄. Idē Excuſſi manibus radij reuolutaq; penſa. radij quoq; rotarū dr̄r, vt apud eundem. Hinc radios triuere rotis. Inſtrumētū etiā quo radūr mēſurę radius vocatur, quod alio noīe hoſtoriū nominant. Plaut. Dij deęq; oēs tātā nobis lętitiā tot gaudia ſine radio cumuletis. Et radij dicūtur oliuę oblōgę, Verg. Nec pingues vnam in faciem naſcuntur oliuæ. Orchades & radij & amara pauſia bacca.

¶Radio radios emitto, fulgeo. Hiero. in plo. pſal. Vbicūq; aſteriſcos. i. ſtellas radiare in hoc volumine videritis, ibi ſciatis de Hebręo additum quod in latinis codicibꝰ nō habet. Ouid. li. ij. Met. Argēti bifores radiabāt limina vuluæ. Hinc cōponit Irradio quod eſt illuſtro & quaſi intus radio. Plaut. Faciunt quod conſueuerūt ſalibus irradiant menſam, omnis ad riſum prouocant.

¶Radula pe.cor. Inſtrumentū ferreū a radēdo dictum. Vnde pix radulana eſt dicta quę radula eraditur, Pli. li. xiiij. Radulana pice ac reſina condire muſta.

¶Radages & radagia fiſſuræ ſunt & rimę inter ſedis vitia annumeratę quorū crebra mentio eſt apud Plin. Auicenna non ſolum in ano ſed in mentula naſci radagas ꝓdidit. De quo & in dictione Condylomata.

☧Raia genus piſcis plani & Carthilaginei, raias Gręci βατας dicunt a rubi nomine propter aculeos.

¶Ralla genus veſtis a raritate. Nam rarum facit dimi. rallum. Pau. Toga ralla, tunica ſpiſſa.

¶Rallum a radendo ferrum illud quo vomeres identidem purgantur in arando.

¶Ramex genꝰ Hernię, Vide i dictiōe hernia. hīc ramicoſꝰ q patit illū morbū Col. lib. x. aliter accipit ramices cū iqt de viuario cōſtituēdo. Deīn ꝑ trāſuerſa laterū caua trāſmittūt ramices qui exitus ferarum obſerent.

¶Ramētū, tenuis cuiuſq; rei ꝑticula, a radēdo quaſi raſura. Vn̄ ramēta auri, ramēta argēti, lignorū & cæterarū rerū dicimꝰ, cū forat aliquid extritu ſiue excurſu, aut ex arena fluuiorū. Vn̄ Pli. lib. xxxiij. Apud nos tribus modis fluminū ramētis. ſ. aurū inuenitur, nec vllum abſolutius aurum eſt curſu ipſo tritūq; perpolitum.

¶Ramus, arboris pars eſt, cuius diminutiuū eſt ramuſculus. Dicitur & ramulus Col. Et cum primum germina tumebunt de ramulis anniculis eos ligato.

¶Ramale, idē qđ ramꝰ. Ouid. li. viij. Met. Multifidaſq; faces ramaliaq; arrida tecto. Perſiꝰ. Vt ramale vetus.

¶Rameꝰ, a, ū, qđ ex ramo eſt. Ver. li. iiij. Georg. & ramea coſtis. Subijciūt fragmēta, thymū, caſtaſq; recētes.

¶Ramꝰ genꝰ ſentiū aſperrimū aculeis & flore gratiſſimū, ait Hie. ſup illđ pſ. Priuſq̄ intelligerēt ſpinę vręramū. At rhānꝰ cū h genitiuū facit rhānūtis ſicut Amathꝰ untis. Trapezꝰ untis. Et eſt Atticę regiōis pagꝰ ex quo format rhānuſiꝰ, a, ū, qđ eſt ex rhāno. Ter. in An. Hoc certe ſcio rhānuſiū ſe aiebat. Inde, rhānuſia indignationis dea quā gręci νέμεσιν vocāt. Nā cū Narciſſꝰ formæ bonitate abuteret ſupbꝰ, recte fingit eiuſmodi dea, aduerſus eū q bonis pręſentibꝰ ſit indignꝰ. Nemeſis iquā indignationē ſignificat, cuiꝰ ſimulachrū pulcherrimum eo in loco colebat. Qđ quidē marmoreū tradunt a Phidia vlnarū in altitudine decē factū. De hac Ouid. lib. v. de triſt. Exiget ad dignas vltrix rhamnuſia pœnas.

¶Rana, genꝰ aīalis paluſtris. ranarū aliæ ſūt terreſtres licet i aqs dulcibꝰ degāt, alię marinæ. Ex terreſtribꝰ q̄dā i vepribꝰ tm̄ viuūt & Rubetę appellāt. Alię iter arūdines fruticeſq; verſant. Eſt & rana arborē ſcādēs & ex ea vociferās, ob idq calamis calamita. rana etiā morbus eſt q bobꝰ accidere ſolet. Col. li. vij. Solēt etiā faſtidioſa cibo afferre vitioſa icremēta ligue q̄s ranas vocāt veterinarij. ¶Ranūculꝰ, diminu. eſt a rana. Amb. li. Hexa. Culices & ranunculi circa genitales ſtrepunt paludes.

¶Ranceo ces. cui. rancorem habeo ſiue puteo.

¶Rancor, putor quidam a ranceo nomen verbale, ſicut acor ab aceo, albor ab albeo. Palladius in rebus ruſticis. Receptacula olei ſemper ſint munda ne nouos ſapores veteri rancore infecta corrumpant.

¶Rancidus, a, um. qđ eſt rācore putidū. Horat. rācidū aprū antiq laudabāt nō q a naſꝰ Illis nullꝰ erat, ſed credo hac mēte ꝙ hoſpes tardiꝰ adueniēs, vitiatū cōmodiꝰ q̄ itegrū edax dn̄s cōſumeret. Huiꝰ eſt diminu. rādiculꝰ Iuue. Nō tamen his illa vnq̄ obſonia fiunt rancidula.

¶Rantū dixerūt veteres quadrantem, ꝙ in eo & triente ratis fuerit effigies, quemadmodum nauis in aſſe.

¶Rapio, pis, pui, ptum. ſignificat per vim aut cū feſtinantia ſiue cū furore capio, traho, euello, aufero. Terēt. in An. Sublime hunc intro rape quantū potes. Lactan. lib. v. Alios etiā in conſortio mali ſui rapiūt, quaſi habituri ſolatiū de perditione multorū. i. trahūt. Verg. Quid faceret quo ſe rapta bis cōiuge ferret. i. ablata. Et lib. j. Georg. Atq; illū in pręceps prono rapit alueꝰ amni. i. ſubito rapit. Aliqn̄ rapere eſt vim afferre, vitiare. Et proprie de virginibꝰ atq; ipuberibꝰ pueris etiā ſi loco non dimoueantur. Verg. Et rapti ganimedis honores. Sen. rapta, raptoris aut mortē, aut indotatas nuptias optet. Compoſita Abripio, Arripio. Corripio, Deripio, Diripio, Eripio, Irripio, pręripio, Proripio, & Surripio.

¶Rapto, as, frequēter rapio, traho. Ver. Ter circū iliacos raptauerat hectora muros. Et lib. iij. Georg. Sed me parnaſi deſerta per auia dulcis Raptat amor.

✤Raptito, as. pe. cor. aliud frequētatiuū a rapto, ptas.

¶Rapax, auidꝰ & rapinis ſemp intētus. Sueto. Inopia rapax, metu ſæuꝰ. Hinc rapacitas. Colu. lib. j. Niſi maxima vel negligentia ſerui vel rapacitas interuenit.

☧Raptor q rapit. Amb. raptores nō niſi aliena diripiūt

¶Rapo, onis, idem quod raptor. Pompon. Ne vos cōtubent auri argentiq; rapones.

¶Rapidꝰ, velox ab eorum q rapiunt celeritate dictus. Vnde amnis rapidꝰ qui cū celeritate & furore labitur.

¶Raptio, rapina, & raptꝰ, diſtinguūtur ab inuicē, & raptio ad ꝑſonā. rapina ad rē, raptꝰ ad ſtuprū referat. Terē. i Adel. Diſperij, Teſiphōtē audiui filiū vna i raptiōe fuiſſe cū Aeſchino. Ci. Quas res luxuries i flagitijs, crudelitas i ſupplicijs, auaritia i rapinis, ſupbia i cōtumelijs efficere potuiſſet. Idē. Matronarū cędes, virginū raptus. Columel. etiam rapinas vocat culturas raporum.

¶Rapinator, a rapina raptor dicitur. Lucil. Homo impudicus impune eſt rapinator.

¶Raptim aduerbium ſignificat cum feſtinatione.

¶Rapa, æ, dr̄ ꝙ paſſim rapiat. Palladiꝰ. rapa mutatur in napos in alio ſolo per biennium ſata. Alio vero napꝰ tranſit in rapam. Dicitur & rapum neutro genere. Mar. Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa. Var. Ex ſemine braſſicæ vetere ſato naſci aiunt rapa & contra ex raporum braſſicam. Col. lib. ij. Ab his leguminibus ratio eſt habenda naporum raporumq;, magis vtilia rapa ſunt Hiero. vero ad Euſto. Vix raris fabis & rapis cum rudi hordeaceo pane ſaturantur.

¶Rapulum diminutiuum a rapum. Hora. in ſer. Captꝰ vt aiebat cœnę acria circum rapula. Et iterū. Cum rapula plenus atq; acidas mauult inulas.

¶Rapunculus, a rapo radicis exiguę qui comeditur in acetarijs, rapuntium vernaculi noſtri dictitant.

¶Rapacia, or. raporū frondes q̄s hoīes decoctas in cibū ſumūt, Pli. Et homini nō minor rapacioꝶ grā q̄ cimaꝶ.

☧Raphael hebręū eſt latine ſanās deo vel medicina dei vt interpretatur Hierony. eſt etiam nomen archangeli.

¶Raphanꝰ pe. cor. genus radicis notę comeſtibiliſque Pli Fertur in tēplo Apollinis delphici adeo cęteris herbis ꝑlatus raphanus, vt ex auro diceretur, beta ex argento rapum ex plumbo. refert Alexander Aphrodiſcus. eſſe calidum, humores exſiccare. & attenuare. Mouere ex humoribus ſpiritus, ac eos exhaurire & exinanire dum per os eructat. Eſt & aliud raphani genꝰ. Armoraia a noſtris dicitur. Quidam hoc nomen aſpirant in prima.

¶Rarꝰ a. um. ꝓprie dr̄ qđ nō eſt dēſum. Interdū ponit ꝓ pſtāti, qm̄ oīa ꝑclara rara ſūt. Verg. Hic rarum tamen i dumis holꝰ. Hier. rara eſt virtus nec a pluribꝰ appetit.

¶Rarenter, aduerbium idem quod raro. Gel. lib. j. A rarus non dicitur rare, ſed alij raro dicunt, alij rarenter.

¶Raro as. rarū facio. Cuius cōpoſita ſunt Diſraro & interraro. quod eſt i medio rarum facio. Colu. li. v. vtitur.

¶Rarefacio. Idem lib. vj. Hoc autem facile contigit ſi prius rarefeceris etiam eas partes ſupra quas ramum ſecaturus es fœno aut ſtramentis texeris.

✤Rareſio paſſim rarefacio. Cc.

¶Raripilus a, um. penul. cor. quod habet raros pilos. Col. in pręfa. Et idipſum aliter curatur mutilum & raripilum, aliter cornutum & ſetoſum.

¶Rareſcere, ſigni, rarū fieri ſiue deficere. Col. li. iiij. Negligētia cultorū magna ps deperit, & iteriꝰ ſeminū cęteraq; virētia rareſcūt. Lact. li. vij. Ita eīn iuſtitia rareſcet, & impietas, & auaritia, & cupiditas, & libido crebreſcet.

¶Raſtrū & raſter maſ. ge. Terē. At iſtos raſtros interea deponę. Ver. Raſtraq; incuruos ęuum tribuere ligones. Dicūt aūt raſtra ſeu raſtri q & rutabri vocāt ꝓprie quibꝰ ꝑ fœniſecia feſtucas abradimꝰ, a quo abraſu raſtelli ſunt nominati, vt inquit. Var. li. j. de re ruſ. Tū de pratis iqt ſtipulā raſtellis eradi atq; addere fœniſecio cumulū quo facto ſicilīēda prata. i. falcibus cōſectanda. Verū & ſtabulariorū vſibus deputātur. Hiſdem quoq; terram effodiūt Suet. in Nero. Tubaq; ſigno dato primus raſtello humū effodit & corbulę congeſtam humeris extulit.

¶Raſtelli. Vide in dictione raſtrum.

¶Ratus a, um. ꝑticipiū a reor. reriſq; ſigni. puto. imaginor. Priſcia. reor quoq; ratus facit participium, vt puto differentiæ cauſa, quia ritus aliud ſignificat, & retus ꝓ reatus dicebant, quō ſaucius ꝓ ſauciatus, laſſus ꝓ laſſatus. Plau. in Amp. Victis hoſtibus quos nemo ſuperari poſſe ratus eſt Aliquādo ratus dicitur firmus certus. Teren. in Hecy. Ne quod egiſſem eſſet ratum.

¶Ratifico as. approbo & ꝙ actū eſt confirmo. Veteres ratare ꝓ ratificare dicebant. Vnde eſt irritare cōtrariū.

¶Ratio, ratū ſupino fit. Et eſt vis illa animi q̄ a cęteris aīalibꝰ hō diſtīguit. Quæ ſic diffinitur ab Aug. li. ij. de ordine. ꝙ ſit mētis motio ad ea q̄ diſcutiunt diſtinguendi & cōnectādi potens. Vn̄ ab Horatio ponit ꝓ ratiocinatione & diſcurſu animi ad inueſtigādū verū. Cic. li. i. ad Heren. ratio eſt cauſa q̄ demōſtrat verū eſſe id qđ intendimus breui ſubiectiōe. Sene. Quid eſt ratio niſi naturę imitatio. Sequitur ratio naturā, & bonū ſine rōne nullū eſt, & virtꝰ nū aliud q̄ recta ratio. Aliqn̄ tn̄ ratio ponit ꝓ reſpectu & cura. Cic. Plācio. Peto a te vt mei rōnē habere velis & ſalutis & dignitatis meę. Sic dicimꝰ habenda ē rō honoris, rō rei familiaris. Idē li. ij. offi. Habēda rō ē rei familiaris, q̄ quidē delabi ſinere flagitioſum eſt. Si vero iungat cū ꝑpoſitione cū, ſigni. negociū. Idē i Cato Rōnē habet cū terra, q̄ nūq̄ recuſat iperiū. Et ad Atticū. Cū oībus muſis rōnē habere cogito. Aliqn̄ ponitur ꝓ cauſa, vt apud eundē. M. Cato. Cū aūt ad Cibiſtra ꝓpter rōnē belli quinq; dies eſſem moratus. Aliqn̄ ꝓ modo, via, & forma. Salu. At ego vobis inquit ſi modo vultis eſſe viri rōnē oſtēdā, q̄ tanta iſta fugiatis. Et rō qn̄q; dr̄ ſupputatio. vel calculus ſiue expenſa. Plaut. in Aul. Supputatur rō cū argentario. Idē in Am. Et vt res rationeſq; veſtrorū oīm bn̄ expedire vultis. Vnde rōnarius codex in quo accepti & expenſi rōnes deſcribūt. Sue. in Cæſa. Seruitia recētiora immēſo ꝑtio & cuius etiā ipm puderet ſic vt vetaret rōnibus inferri. i. nolebat in rōnario ꝓſcribi, eā ſummā quā impēderat in emptiōe ſeruorū. Rō etiā ꝓportio dr̄, vt ſi qn̄ numerus ad numerū habet ꝓportionē quē nos rectū dicimꝰ rōnem. vel duplam vel triplā vt quatuor ad duo, & ſex ad duo Rōnem purgare. Vide in dictiōe purgo. rōnē cōſtare. eſt ęquā legitimā q; rōnē oſtēdi, aut apparere oſtendi poſſe. Pli. Iunior. Mirum eſt q̄ ſingulis diebus in vrbe rō aut conſtet aut conſtare videatur pluribus cunctiſque non conſtet.

¶Ratiuncula dimi. Teren. in Phor. Erat ei de ratiūcula iāpridem apud me reliquum pauxillulum nummorum.

¶Rōnale, philoſophi dixerunt eſſe ꝙ rōne vteret vel vti poſſet. Vnde dicimꝰ hominē eſſe aīal rōnale & mortale. Hic gn̄e poſito, qđ aīal eſt dictū videmus additas duas differentias quibꝰ admonēdꝰ erat hō & quo ſibi redeundū eſſet, & vn̄ fugiēdū. Nā vt ꝓgreſſus aīæ vſq; ad mortalia lapſus eſt, ita regreſſus eſſe in rōnē debet. Vno verbo a beſtijs ꝙ rōnale, alio a diuinis ſeparat ꝙ mortale dr̄. Illud niſi tenuerit, beſtia erit. Hic niſi ſe auertit diuina nō erit. rōnale ſubſtantiuū genus veſtis ſacerdotalis eſt. Hiero. ad Fabiolā. rōnale etiā dr̄ genus veſtis apud Hebręos oſuin, gręce logiō, nos rōnale poſſumꝰ appellare, pannus eſt breuis ex auro habens magnitudinem palmi per quadrum & duplex ne facile rumpatur.

¶Rōnabile dr̄ ꝙ cum rōne factū dictūve eſt. Cuius cōtrarium eſt Irrationabile. Itaq; domū aliquā rōnabilem poſſumus dicere nr̄mq; ſermonē. Rōnales aūt vel illum qui hanc fecit, vel nos qui loquimur. Ergo ꝓcedit rō ab aīa rōali in ea q̄ vel fiūt rōnabilia vel dicunt. Duo ergo ſunt in quibus potētia vel vis rōnis poſſit etiā ipſis ſenſibus admoueri, opa hoīm q̄ videt & verba q̄ audiūtur. In vtroq; aūt vtit mēs gemino nūcio ꝓ corporis neceſſitate. Vno qui oculorū eſt. altero qui auriū. Ita cū aliquid videmꝰ cōgruētibꝰ ſibi ptibꝰ figuratū non abſurde dicimus rōnabiliter apparere. Itē cū aliquid bn̄ cōcinne vel audiuimus, non dubitamus dicere q; rōnabiliter ſonat. Irratiōabile vero qđ his caret. Quin. lib. ij. Sed quia carent ſermone q̄ id faciūt muta atq; irratiōabilia vocant.

¶Rōnariꝰ, liber in quo rōnes rerū geſtarū cōtinentur. Sue in Aug. Rurſus tędio diuturnę valetudinis cū etiam magiſtratibꝰ ac ſenatu domū accitis rōnariū iperij tradidit. Et rōnariꝰ liber accepti & expēſi, vt ſupra i dictiōe rō. Itē Rōnariꝰ q rōnariū ꝯficit vel q rōnibꝰ ꝑeſt. Marcellinꝰ. Quidā ex mercatore opulēto rōnariꝰ apparitor.

¶Ratiocinor, pe. cor. ſigni. ꝑ rōnē quādā dephendo, colligo cōputo. Gel. lib. j. Pluth. in lib. quē ꝯſcripſit ſcite ſubtiliterq; rōnatū Pythagorā dicit i reperiēda modulādaq; ſtatꝰ lōgitudiniſq; eius ꝑſtātia. Cic. lib. j. Tuſ. At nos metiēdi rōcinādiq; vtilitate inſpecta huiꝰ, artis terminauimꝰ modū. Hinc rōcinatores dicti ſunt qui calculatore vulgo nominăt dictiōe latina. Mar. Nec calculator nec notariꝰ velox maiore quiſq̄ circulo coronet. Rōcinatio inquit Aug. lib. de imortalitate animę, eſt a certis ad incertorum indignationem nitens cogitatio.

¶Ratumena, auriga fuit qui cū in ludis Circēſibꝰ excuſſus fuiſſet, equi ſui cū corona & palma in capitoliū puenerunt ſedemq; ter luſtrauūt, ex quo factum eſt, vt porta per quam intrauerat ratumena diceretur.

✤Ratarię naues a ratiū ſimilitudine appellatæ ſūt. Cc.

¶Ratis, & rates, ſecundum Probum efferri poteſt. Et ꝓprietates dicuntur connexæ & recte compactę inuicē trabes q̄ ꝑ aquam trahuntur. Abuſiue a poetis vſurpāt ꝓ nauibus. Verg. Diſiecitque rates.

¶Raudum dicebatur ęs. Vide in dictione rudus.

✤Rauduſcula porta Romę appellata eſt a raudo, id eſt ære ꝙ erata erat. Cc.

¶Rauēna, vrbs i octaua regiōe Italię. Sabinoꝶ oppidū

in ora littoris. Adriatici olī tota ligneis ꝯpacta ędificijs,
aqs diffuſa pōtibuſq; ac lēbis pagrata, a Theſſalis condi
ta ꝑhibeť. Et cū a mari fiūt inundationes non mediocrē
accipit ptē cœni paluſtris. De hac Sylliꝰ li. viij. Lēta pa
ludoſo ꝑſcindūt ſtagna rauēnę. Hinc ortus eſt Caſſiodo
rus ſenator qui multa eruditiſſime ſctipſit. ☧ Hanc vrbē
vetuſtā eſſe res ab Aſtrogottis geſtæ cōmemorant, q eā
regiā poſuere. Liui. Auctor eſt ab Auguſtō ꝙ muris cinctā
fuiſſe quos valētianꝰ iperator poſtea āpliauit eiuſq; Ar-
chiepiſcopo. xij ciuitatū epōs ſubiecit Arimini, cęſene,
forliuij foricornelij, fauentię, brucij, Bononię, Mutinę
Rhegij, Parmę, & Placentiæ, q̄ ciuitates deinceps ſub
Exarchatu fuere. Et Alaricus ſubide eā magnificauit.
Sic & Theodoricus qui in ea octo. &. xxx. ānis regni ſe
dem habuit. Nunc ā ſenatu veneto ſic inſtaurata, vt re-
nouata dici poſſit hæc fuit patria beati Apollinaris, pri
mi eius epiſcopi & vitalis, & Geruaſij, & Prothaſij, hic
ortus eſt Petrus ille rauēnas illuſtris, foricornelii epūs
qui multa in Theologia ſapienter ſcripſit.

¶ Rauis, raucedo vocať, q̄ fit aut nimia ſiccitate ꝓpter
clamorē, aut nimio humore ad vocis loca fluēte, ex qbus
vox homini plęrūq; negatur. Plau. in Aulu. Huccine de
duxiſti ma ad ſenē parciſſimū, vbi ſiquid poſcamꝰ ad ra
uim poſcamus, priuſq̄ quicq̄ detur. ☧ Apul. lib. iij. flor.
claritudo arterijs obſoleſcit identidem boando purgāt
rauim. Hinc rauio is, & rauus a, um.

¶ Rauū veteres dixerūt obtuſū. Vñ raua vox obtuſa &
parū liquida. rauus color obtuſus. i. mixtus niger cū ful-
uo, color inter flauum & cęſtū. Cice. lib. iiij. Aca. Quia
nobiſmetipſis tū ceruleū, tum rauū videtur quodq; nūc
ſole collucet. ☧ Sic ab Hor. raua Lupa dicitur.

✠ Rauillię dicuntur qui rauos oculos habent quemad-
modum qui cęſij Ceſilię. Cc.

¶ Rauiſcellus diminutiuum a rauo. Plaut. quis inqt hęc
mulier & ille rauiſcellus qui venit.

¶ Raucꝰ q nimio clamore vł alia cā vocē obtuſā habet.
Aliqñ tñ referť ab optīa voce. Ver. Dāt ſonitū rauci ꝑ ſa
xa liquētia cygni. Hic raucitas & raucedo ꝓ vocis obtuſi
tate. ¶ Rauce, vermes terreni, radices arborū lędētes.
Pli. Olea vbi quercꝰ effoſſa ſit, male poniť qñ vermes q
rauces vocanť in radice quęrcus naſcuntur & tranſeūt.

¶ Raucio is. rauſi, rauſum. raucus ſum. a a quo Irraucio.
Eſt & rauceo es a quo raueſco & irrauceo.

R ANTE E

RE ꝑpoſitio ꝑ apocopē a retro facta videť. Vñ reſpi
cio, retroaſpicio, reuertor, retrouertor, repoſco, rē
datā retro poſco. Et nō niſi ꝯpoſita repiť, q̄ etiā alias
ſignifi. habet. Nā qñq; ꝑfectionē denotat, vt recognoſ-
co. Qñq; reciprocationē, vt redamo. qñq; ꝯtra ſiue ad-
uerſꝰ vt reluctor, repugno, reſiſto, qñq; iterū atq; iterum
ſeu ſępe, vt reputo, qñq; de nouo, vt renouo qđ ē rurſus
nouū facio, qñq; inde, vt remoueo, qñq; valde, vt redū-
do. qñq; lōge. Ver. li. iij. Italiā petere & terras tētare re
poſtas. Ser. i. lōge poſitas, qñq; denotat cōtrarietatē ſuo
rū ſīpliciū, vt rētego ꝙ tectū denudo, reſigno ꝙ ſigna-
tū erat apio, recludo, clauſū patefacio. qñq; habet diuer
ſā ꝫ nō cōtrariā a ſuis ſīplicibꝰ ſignificati rōnē, vt reſciſ
co. Nā cū ſcire ſcit cognoſcere, reſcire tñ ſiue reſciſcere,
nō ē rurſꝰ cognoſcere, ſed factū aliqđ occultiꝰ & inopina
tū iſperatūque cognoſcere, ſcire, aduertere. De hoc loco
ſuo. Sic rñdeo, ꝙ nō ſolū redico, aut repromitto, ſed re
atq; affectu ſatiſfacio. Habet aliqñ re eandē ſignificatio
nē q̄ habet ſimplex, vt reꝑſēto. Cōponiť aūt cū dictiōe
ab a icipiēte, vt redamo, redarguo, b. vt rebello, c, vt re-
curro, d, vť reddo, e, vt redeo, f, vt refero, g, vt regredi-
or, h, vt redhibeo, i, vt reijcio, l, vt relego, m, vt remigro
n, vt renitor, p, vt repugno, q, vt requiro, ſ, vt reſarcio, t,
vt retineo, u, vt reuertor. Sed cum, a. e, &, h, interponi-
tur, d, cauſa euphonię.

¶ Reapſe ſignificat re ipſa. Pacu. Si non eſt ingratum
reapſe quod feci.

¶ Realis actio dř quę in bona tantum extenditur. Cc.

¶ Reate ciui. ī vmbria, ex q̄ Veſpaſianꝰ originē duxit.

¶ Reatus us. culpa crimen.

¶ Rebello as, ex re & bello ꝓprie ſig. repugno. Vñ re-
belles dñr q ī ſīde nō ꝑmanēt. & iuſſis poteſtatū repu-
gnāt. Et rebellio, repugnātia. Rebellare vulnera ſeu a-
lia vitia dicuntur quando ſemel curata repullulant. Pli.
Strumea hęrba eſt qua rurſus ſata rebellare credunt hęr
barij quæ curauerunt vitia.

¶ Rebla, regio Babylo. vel vrbs q̄ nunc Antiochia dř.

¶ Reboo as. ex re & boo mugio. Gręcū ē, vt inqt Ser. i
cō. Gel. Nā apđ latinos nullū verbū ē ꝙ ante o finalem
habęat o, excepto ichoo, ꝙ tñ maiores aliter ſcribebāt
adſpirationē iterponētes duabꝰ vocalibꝰ & dicebāt inco
ho ꝑ tranſlationē tñ reboare ſignifi. reſonare. Verg. lib.
iij. Geor. Reboant ſyluęq; & magnus Olympus.

¶ Recaleſco, rurſus caleſco. Cice. lib. iij. de natura deo-
rum. Quod noſtris quoque corporibus contingit cū mo-
tu atque agitatione recaleſcunt.

¶ Recaluaſter, dimi. eſt, ſigni. eū q frōte calua eſt, nō to-
to capite q̄ſi recaluatulus. Legi quēdā alioqui eruditum
exponētē recaluaſtrū eſſe retro caluū, ꝙ falſum eſſe con-
ſtat ex auctoritate. Hiero. in Leui. ſcribētis. Si a frōte ce
ciderint pili recaluaſter & mūdus. Dř & recaluus. Plau.
in Ru. Ecquem recaluum ac ſilonē ſenē. Hier. cōtra Io-
ui recalua fronte. de Socrate. Hinc recaluo as.

¶ Recanetū ciui. in Italia q̄ a priſcis recinata dicebať.

✠ Recedo is. abeo diſcedo. Vñ receſſus ꝓ diſceſſu Ali
qñ ꝓ trahor extēdor, a quo receſſꝰ, ꝓ ſpatio. Curt. In eo
nemore longo receſſu domus erat. Et recedere, eſt retro
cedere, a quo fit aduerbium receſſim, ꝙ eſt retro ceden-
do. Plau. Receſſim cedam ad parietem.

¶ Recello cellis. reduco, reclino, ſicut excello ī altū ex-
tollo. Apul. li. x. de Ati. Illa eñ quoies ei parcēs nates
recellebā accedēs toties niſi rabido & ſpinā ꝑhēdens ad
eā appliciore nexu inhęrebat. ☧ Liui. li. xxiiij. ferrea ma
nus cū iniecta ꝓ re eſſet, grauiq; libramento plumbi re-
celleret ad ſolū ſuſpenſa prora nauim ī puppi ſtatuebat.

¶ Recelliclunię. dictę ſūt meritorię meretrices q̄ deſul
tura quadā & aſſultura mouēt clunes, vti venꝰ cōcinior
inſcenſori ꝑſteť. Plaut. An vis inter iſtas verſarier proſe
das, piſtorum amicas, recellicluniaſ, alicarias.

¶ Recēs nomē ſignifi. nouū, hoc eſt ꝙ nup accidit. Vñ
recētior, recentiſſimus, aduerbiū recenter. Cic. Hoꝝ re-
centioꝝ nūq̄ dictū ab vllo ꝙ ſciā. Idē Augu. Cecinnæ.
Cōmemorarē nō ſolū veterū, ſed horū etiā recentiū. vel
ducū, vel comitū tuorū, grauiſſimos caſus. Inueniť etiā
recens aduerbium. Plaut. Qui recens ex agro venerat.
Verg. Sole recens orto. i. recenti tempore.

¶ Recētari, renouari, & denuo recēs fieri. Actiꝰ Iamiā
albicaſcit Phœbꝰ, & recēť, cōe lumē hoibꝰ & voluptas.

¶ Recenſeo. recognoſco & ſummam totius populi ꝑ nu
meros colligo. Vñ recenſus pro recenſione & recogni-
tione dř Et recenſiti, qui per recenſum numerati ſunt.
Sue. in Cæſ. recenſum populi vicatim per dominos in-
ſularum egit. Et in lib. numeri ſcriptum eſt ꝙ recenſiti
ſint a viginti annis oēs qui poterāt ad bella procedere.

¶ Recido is. pe. cor. recidi recaſū ſignifi. retro ſiue iterū
cado, & ſemp ꝓdu. re. Proper. recidit inq; ſuos mēſa ſu-
pina pedes. Amb. de obitu Satyri. ꝓ ſimplici poſuit. Sē
per optaui, vt q̄ ꝑturbationes vel eccleſiā vel me mane-
rent, in me potius ac meam reciderent domum.

¶ Recidiuꝰ ua, um. pe. ꝓ. ſignifi. ꝙ recidit. Ver. li. iiii.
Et recidiua manu poſuiſſē ꝑgama victis. i. q̄ reciderunt,
quaſi Didoni ſe purgans dicat Aeneas. Si mihi licuiſſet
ruinas Troię ꝑtinꝰ inſtauraſſe, nō tot tantiſq; laboribꝰ
ac periculis cōdere nouā vrbē quæſiſſē. Similiter capiť
illud ex lib. vij. Quin idē Veneri ꝑtus ſuꝰ, & Paris alter
Funeſtęq; iterū recidiua in ꝑgama tęde. Licet ſeruiꝰ in-
terꝑtetur recidiua poſt caſū reſtituta. Quod minime ve-
rum eſt, cū nūq̄ reſtituta fuerint. Nā & ſi febres a Pl. reci-
diue dicāť, hoc nō ꝓprie neq; ex vocabuli ſignificatiōe
fit, ſed ex appellatione tantū, quaſi recidiuorum febres

ꝓpter eos q in eas incidūt & poſt earum depulſionē re-
cidunt in eas. Quę cū poſt caſum ſuū ſiue depulſionē re
ſtituunť rediuiuę ꝓprie nō recidiuę dicunť, quia tūc nō
recidūt ſiue nō depellūť ſed reuiuiſcūt & itegrāť. recidi
uus igř q recidit. i. q retro vel rurſꝰ cadit, & nō poſſit ꝑ-
manere. Vñ ēt eiꝰ ſīplex cadiuꝰ q cadit. Pli. li. xv. Col.
ligi mala poſt ęquinoctiū autūnale atq; añ ſextādecimā
lunā, neq; añ primā horā, cadiua ſeparari, ſtramētis, ſto
reis, paleiſve ſubſterni, rara ꝯponi vt limites ꝑuij ſpiritū
æqualē accipiāt. Similē ſignificationē habēt reliqua no
mina in ius terminata. vt natiuus, votiuus, rediuiuus.

¶ Recido is. cidi. ſum pe. ꝓ. ex re & cędo, ꝙ icido ſigni
fi. q̄ſi retro ſeco. Vñ reciſos ramos dicimꝰ. i. reſecatos.

✠ Reciſamentū, a recido ꝑuū fruſtū & quaſi ramentum
ex aliquo reciſum. Pli. Ocyſſime vero æruginem con-
trahit æs, coronariū, reciſamentum in acetum additis.

¶ Recipio is. pe. cor. ex re & capio. Proprie recipere di
cimꝰ qñ quis aliquid ꝙ tradidit recipit. quaſi retro vel
rurſus capit. Liui. lib. ix. recipiāt arma. q̄ ꝑ pactionē tra
diderūt. Qñq; poniť ꝓ admittere, accipere. Cic. li. ij off.
Cyrillū quēdā ſuadētē vt ī vrbe manerēt. Xerxēq; recipe
rent lapidibꝰ obruerūt. Qñq; ꝓ reuocare. Ver. Sic ore eť
fata recipit ad ſeſe. Qñq; in tutū reducere, liberare. Idē
Medioq; ex hoſte recepi. Hinc receptus. ꝓ reductione.
Et recipere ſeruū. Vlp. dicit refugiū abſcōdēdi cauſa ſer
uo ꝑſtare. vel ī ſuo agro, vel in alieno loco ędificio ve. qđ
receptū dare vulgo dř. Qñq; ſimpliciter reducere. Plau.
in Cap. Inde me cōtinuo recipiā rurſū domū. Qñq; re-
cuperare. Cic. in Cato. Tarentū vero q̄ vigilātia quo cō
ſilio recepit. tū quidē me audiēte ſalinatori, qui amiſſo
oppido fugerat ī arcē gloriā atq; dicēti. Mea opa Quin
te Fabi Tarētū recepiſti. Et certe inquit rides niſi tu a-
miſiſſes, nunq̄ recepiſſem. Qñdoq; excipere ad vſū ſuū
& reſeruare ꝙ fit cū quis vēditis cæteris ſibi quippiam
reſeruat Plau. vbi nunc adoleſcens habet poſticulū hoc
recepit cū ędes venderet. Hinc receptitiꝰ ſeruꝰ appella
tus ē nuptę mulieris ꝓpriꝰ, quē. ſ. cū dotē marito daret,
ſibi reſeruauit quoties eñ mulier in dāda viro dote aliq̄
ex ſuis bonis retinet, nec ea ad virum tranſmittit recipe
re ea dř. Qñq; ꝓſternere. Ver. lib. viij. Totū cui cominꝰ
enſem ꝯdidit aſſurgens & multa morte recepit, ꝙ & ꝓ
accepit exponi pōt. Sicut cū dicimꝰ. Accepit eū crude-
liter vel malis modis. Significat etiā faciēda ſuſcipere &
cum obligatione ꝓmittere. Cic. Craſſo. Quę tibi ꝓmit-
to ac recipio ſanctiſſime eſſe obſeruaturū. Qñq; ſimpli-
citer ꝓmittere. Cecina ad Cic. Sed tñ ego filio dixeram
librū legeret, & ea cōditione daret, ſi reciperes te corre
ctură. Cic. Bruto ꝓ polliceor poſuit cū īquit. In ipſa cau
ſa exponēda ſatis etiā de ꝓbitate dixi, ſed tñ ſeparatim
ex me recipio fore eū tibi, & voluptati & vſui. Nā & mo
deſtū hoīem cognoſces & prudētē & a cupiditate omni
remotiſſimū, ꝑterea magni laboris, ſummęq; induſtriæ
neq; hac polliceri debeo q̄ tibi ipſi ſi bene cognoris iu-
dicanda ſunt. Seruat Cic. morem ſuum vt difficile verbū
recipio per facile polliceor poſtea doceat.

¶ Recepti, in ciuitatē dicūť qui cum ſuffragio ciues ſūt
effecti, vt apud Liuium ſępe legitur. Et receptus mos ē
quem ſponte ciuitas alienum aſciuit.

¶ Receptus us. reductio. i. quo ſe tuꝰ recipit exercitꝰ.
Vñ receptui canere dicimꝰ cū tuba exercitus e ꝑlio re-
uocať. Ver. lib. xj. Planicies īculta iacet, tutiq; receptꝰ.

¶ Receptitius a, um. ꝙ reſeruatur. Vnde receptitiꝰ ſer
uus appellatus eſt nupte mulieris ꝓprius quem reſerua
uit cum dotem marito daret. Qui & ſuperdotalis dicitur
dominę futurus iugis comes.

¶ Recepto as. frequentatiuum a recipio. Teren. Meū
receptas filium.

¶ Receptaculum, locus in quem ſe tuto recipiunt. Cic.
Omnium bonarum artium receptaculum.

¶ Reciperatia veteribꝰ dicebať, cū iter ciuitates ꝑegri-
nas lex ꝯuenit, vt res priuatę reddāť ſigulis reciperēť q-

¶ Recidipna, veſtes quas vocant cœnatorias Iuue. Ru-
ſticus ille tuꝰ ſumit recidipna. Quirine. Cōpoſitū nomē
ex latino & gręco. ſ. ex recinio δεῖπνον vero cœnam ſi
gnificat. Eadem etiam Triclinaria dicuntur.

¶ Reciniū veſtis antiquiſſima quadrata vt inquit Varro.
Cuius mediā ꝑtem retrorſum iacebant. Vnde reciniati
mimi. Ser id cō. lib. j. Aenei. Recinꝰ dř ab eo ꝙ poſt ter
gū reijciť. ☧ Reciniū etiā omne veſtimētū quadratū. Hi
qui. xij. tabulas interꝑtati ſūt eſſe dixere. Qua toga mu
lieres vtebanť, ꝑtextū clauo purpureo. Ricę aūt & riculę
vocāť ꝑua recinia. vt palliola ad vſū capitis facta. Qui-
dam aiunt muliebre cīgulū capitis, quo ꝓ vitta flaminica
redimiť. At recte appellāť veſtimēta virilia, q̄ patres li-
beris ſuis cōficiēda curāt honoris cauſa ita vſurpata, ꝙ
a ſtātibꝰ & in altū texātur, riciniūq;, vt Pli. & Dioſ. Sūt
auctores fruticis fœtꝰ qui Crotō a gręcis dř, & illi Beſtio
lę ſimilis q̄ affixa iumentis tandiu, perſtat quoad dirum
patur. Quidam tamen per i ſcribunt Ricinium.

¶ Reciprocus a, um. pe. cor. ꝙ eſt repetitū, Vnde ꝓno
men reciprocū dř quia in ſeipſum reflectitur. Var. a re-
cipiendo deriuat reciprocum. & id eſſe aſſerit ꝙ aliquū-
de profectum redit eo vnde profectum eſt.

¶ Reciproco as. repeto, reflecto, remitto, retrogradior.
Liui. li. ij. de bel. puni. Cū iā ſpm̄ icludere vētus nec reci
procare aīam ſineret, auerſi a vento parumper conſede
re. Gel. In eam phyſtulam per quam ſpiritus reciproca
tur, Cicero de diuina. Siquidem iſta ſic reciprocantur.
vt ſi diuinatio ſit, dij ſint, & ſi dij ſint, diuinatio ſit.

¶ Recito as. ex re & cito ſigni. ſcripturā clara voce vt a-
lij audiāt itelligātq; lego. vñ poetæ & alij ſcriptores re-
citabant publice opera ſua & nonnulli aliena. Aliqñ nō
legēdo ſed memoriter referēdo fit recitatio. Quinti. At
iſta legem recitat. loquens de muliere quę cæca erat.

¶ Reclamo as. pe. ꝓ. clamore aduerſor, nō acqeſco. Ci.
q; Pōpeio. Propterea ꝙ iſtis reclamātibꝰ vos Vnū illū
elegiſtis quē bello ꝑdonū ꝑponeretis Idem. Lētulo. Eiꝰ
orationi vehementer reclamatū eſt. Hiero. ad Dama. Sa
cerdotalē ordinē nō tam pie q̄ audacter inuaſit, & recla-
mantibus leuitis, nonne tu es Ozias rex & nō ſacerdos?

¶ Recludo is. pe ꝓ. modo ſigni. ꝓbe claudo. Hie. Oſtiū
ꝙ patebat recludens ſera offirmauit. Modo habet ſigni-
ficationē contrariam ſuo ſimplici. Plaut. in Caſ. Cellas re
fregit omnes intus, recluſitq; armarium.

¶ Recluuium, morbus cum circa vngues cutis ſe ſoluit.
Cluere enim ſoluere eſt.

✠ Recoctā vulgo dicūt q & ſecūdariꝰ caſeꝰ dicitur. Cc.

¶ Recognoſco, rurſꝰ cognoſco. Amb. Fraudis ſuę vaſ-
culū diabolꝰ recognouit. Interdū ꝑfecte cognoſco. La.
lib. ij. Quę facta cū pater recognouiſſet abdicauit, atque
expulit filiū. Interdū ē vt ſe aliqđ habet reuideo. Col. li.
j. Panis potioniſq; bonitatē guſtu ſuo exploret, veſtē ma
nicas pedūq; tegmina recognoſcat. Inde etiā cū opꝰ cō
poſitū emēdandi cauſa reuidemus recognoſcere dicimꝰ.

¶ Recolo is. pe. cor. ſigni. reputo, repeto, meditor & mē
te tracto. Diome. Supeſt vt ſigula recolēdo memoria te-
nꝰ mādēť, ne fruſtra cum tpe euaneſcāt. Cic. ꝓ Archia.
Quātū alij tribuūt tēpeſtiuis ꝯuiuijs q̄tū denīq; aleę, q̄-
tū pilę tm̄ ego mihimet ad hęc ſtudia recolēda ſūpſero.
Interdū recolere ē rurſꝰ colere, celebrare, reuenire, ſeu
reqrere Hie. in ꝓlo. ꝑaľ. Si qs ī hac iterꝑtatiōe voluerit
aliquid reprehendere, interrogaret hebręos, ſuam con-
ſcientiā recolat, videat ordinē textū q; ſermonis, & tunc
noſtro labori, ſi poterit detrahat. Idē ꝓ recitare poſuit
ſcribēs ad Prīcipiā. Sępe & multū flagitas virgo Chriſti
Prīcipia, vt memoriam ſanctę fœminę Marcellę lr̄is re
colā & bonū quo diu fruiti ſumꝰ etiā cæteris noſcendū
imitādūq; deſcribā. Interdū ſigni, ad mērē ſeu memoriā
trahere. Aug. li. ix. Ad hęc ei qđ rñderī, nō ſatis recolo.

✠ Reconciliare eſt in gratiam reſtituere, quoties. ſ. ami-
ci qui interpoſita aliqua offenſa aliquandiu fuerit inimi-
ci in priſtinam redeunt beniuolentiam ac familiaritatē a
quo reconciliatio. Cc.

¶ Recundo is, repono & cōtego.

¶Recordor, ruſus in cor reuoco, vel iterũ rẽ cordi do. Et dicimus recordor huius rei & hanc rem. Cic in Cato. Vt pedeſtres nauales ve pugnas, vt bella a ſe geſta triũ phoſq; recordẽt. Inuenitur & cõmune. Hier. in Ezech. Omnes iuſtitię quas fecerat non recordabuntur.
✣Recreo vide creo. Vnde recreatio verbale. Cc.
¶Recreſco rurſus creſco. Plinius. Cartilago rupta non ſolideſcit. nec pręciſa oſſa recreſcunt.
¶Recrudeſco renouo, tractum a vulneribus, q̃ agitatio: ne nimia interdum recrudeſcunt. i. cruda & noua fiunt.
¶Recupero as pe. cor. redimo, & rẽ amiſſam rurſus acq ro. Liui. lib. v. Ferro nõ auro recuperare patriam iubet.
¶Rectus a, um, a rego fit, & id eſt q̃ regitur, ſicut rector qui regit. Aliq̃n rectus dicitur qui ſtat & erectus eſt. Vn de dicimus. Ille vadit rectus, hoc eſt non flexus. Aliq̃n dicitur qui nullã in p̃tẽ flectitur, cuius contrariũ eſt obli quus. Vnde per tranſlationem recti homines vocantur iuſti, & rectum iuſtum. Item rectum dicitur perfectũ of: ficium quod gręci catorthoma vocant.
¶Rect⁹, apud grãmaticos dr̃ primus caſus. qui tñ im: proprie dr̃ caſus, cũ ntũs a nullo flectatur, & cęteri caſus ab eo flectantur & cadant, ideoq; dicuntur caſus.
¶Recta, abſolute a veterib⁹ dicebaẽ cœna q̃ clientibus & cõuictoribus & recto ordine diſcũbentibus laute pri: cipes dabant. Suet. de Aug. Cõuiuabaẽ aſſidue, nec vnq̃ niſi recta, nõ ſine magno ordinũ hoĩmq; delectu. Mart. Promiſſa eſt nobis ſportula, recta data eſt. Sportula vero ſpecimen erat puſilli pciq; hoĩs. Suet. in Nero. Adhibi: t⁹ ſũptib⁹ mod⁹, publicę cœnæ ad ſportulas redactę. re cta tunica dicebatur q̃ ita contexta erat, vt veluti riges ſtaret. Vel q̃ aſtantibus ab imo in altum texebaẽ. Hac Ti rones & nouæ nuptæ induebanẽ. Inuenitur etiã recta aduerbium. Pli. Cum domũ recta proficiſceretur. & au: thor obſcœni carminis. Non aſſis faciunt euntq; recta.
¶Rectũ dr̃ iteſtinũ, quia ĩ imo vñ excernitur dirigitur.
¶Recte, aduerbiũ ſigni. bñ, iuſte. Et differt recte dice: re & vera dicere, q̃ recte dicere ad verba, vere ad ſẽtẽtiã referaẽ. Nã poſſum⁹ recte & falſum dicere, dũmodo nul lo vitio verborũ dicaẽ. Et Terẽ. Et recte & vere dicis.
¶Rectangulus, eſt cum lineæ ita coniunguntur, vt nul la pars magis declinet.
¶Recubo as, pen. cor. & recũbo is. quieſco, iaceo. Ver. Tityre tu patulę recubãs ſub tegmie fagi. Et iterũ. In te omnis domus inclinata recumbit.
¶Recula æ. penul. corre. diminutiuum eſt a res.
¶Recuſo as. pe. produ. ex re & cuſo, quod a cudo is fit. Et ſignificat refuto. Amb. Quæ a beata Agnete veluti quædam ſtercora recuſata.
¶Recutitus, pe. p curtatus, & cui a glãde reſecta ẽ cutis Quo noĩe dicti ſũt iudei. Sido. Fert recutitorũ primor: dia iudeorũ. Cauſa cur hoc fiat referẽ a Lactãtio. Do⁹ cu piẽs (vt Socrati pariter placebat) corpora hũana eſſe fe: neſtrata nil tecti & obnoluti in finib⁹ cordis, iuſſit nudã dã glãdẽ, hoc ẽ cor diſcoperiẽdũ, q̃ figurata ſimilitudie glãdi ꝯuenit, vt ſignificaret cor ipm̃ retegendũ, & pura nuditate nudãdũ. recutiti ergo a reciſa verẽdorũ cutevo cati ſunt Iudei. Mar. Nec recucitorũ fugis iguina Iudeo rũ. Etiã quia ſanior ẽ glãs a ſanie. ✣ Aliq̃n recutitus ru: pt⁹ & exulcerat⁹ dr̃ idẽ. Nec ruptę recutita colla mulę.
¶Reda vide rheda.
¶Redamo as. pe. cor. ſigni. contra vel ſimiliter ſiue me amantẽ amo. Aug li. iiij. con. His atq; huiuſmodi ſignis a corde amãtiũ, & redamãtiũ, pcedẽtib⁹, p os, p linguã, p oculos, & mille motus gratiſſimos quaſi fomitibus cõ flare aĩos & ex pluribus vnũ facere, hoc eſt q̃ diligitur in amicis & ſic diligiẽ, vt rea ſibi ſit humana cõſciẽtia ſi nõ amauerit redamãtẽ, aut ſi iã amantẽ non redamauerit ni hil quærens ex eius corpore preter indicia beniuolẽtię.
¶Redandruo as. de priſcis dictionibus eſt ex re & an: druo ſignificat redeo.
¶Redeo is. redini & rediĩ itũ, retro eo ſiue reuertor. Ter. redeo inde iratus atq; ægre ferens. Interdum reuocor.

Verg. redit agricolis labor actus in orbem.
¶Redito as. pe. cor. frequẽtatiuũ ſignifi. ſtatim ſiue cõ, tinue redeo. Plau. i cap. Nũc ita ꝯuenit iter me atq; hũc Tidarevt te ẽſtimatũ ĩ aulidẽ mittã adp̃rem ſi nõ reditas
¶Redit⁹ us. pe. cor. duo ſigni. ſ. reuerſionẽ. Oui. Vela q̃ ror reditu verba carere fide. Et ꝓuẽtũ. eo q̃ ſingulis an nis redit⁹ redeat. Idẽ li. ii. de ponto. At redit⁹ iã quiſq; ſuos amat, & ſibi qd ſit. Vtile ſollicitus ſupputat articuẽ.
¶Reddo is reddidi itum, per duplex dd. differentię cau ſa vel Euphonię, quaſi retro do. Nam proprie reddere eſt acceptum vel ablatum reſtituere. Ter. in phor. Siquis quid reddit, magna eſt habeada gr̃a. Ponitur etiam p da re. Celſus iuriſcõſul. reddendi verbũ q̃ſ ſignificationem habet retro dandi, accipit tñ & per ſe dandi ſignificatio nem, vt reddo tibi literas quas mihi Cicero ad te dedit. Itẽ p facere, vt reddo te certiorem & tu me reddiſti pro bum virum. Verg. Tu das epulis accumbere diuũ. Item & reponere. Plaut. Tempeſtas venit cõſtringit tegulas imbriceſq;, ibi dominus indiligens reddere alias neuult. Item pro producere. Idem in tri. Id frumenti quando ai ſibi meſſis maxima eſt tribus tantis illis minus redditq̃ obſerueris. Item pro exponere. Idem in Aul. Tibi ego rationem reddam ſtimulorum ſeges.
¶Redibeo pe. cor. ex re & habeo, d, iterpoſita cauſa me lioris ſoni & abiecta aſpiratiõe. Et ẽ redibere. vt Vlp. in: qt facere vt rurſus habeat vẽditor q̃ habuerat. Feſt⁹ Re diberi id dr̃ q̃ redditũ eſt improbatũq;. Et qui dedit rur ſus coactus eſt habere id quod ante habuit. Hinc redibi tio actus ipſe reſtitutionis. ✣ Verius h. referuatur.
✣Redhibitũ dr̃ q̃ redditum eſt improbatumque & qui reddidit rurſus coact⁹ eſt habere id quod habuit. Cc.
✣Rediculi fanum romę erat extra portam capenam id circo dictum quia accedens ad vrbem Hãnibal ex eo lo co redierit viſis quibuſdam perterritus. Cc.
¶Redigo is. pe. cor. ex re & ago, a in i cõuerſa & d iter: poſita ſigni. quadã vt aut induſtria reduco, & ſẽp actũ cũ ꝓpoſitiõe poſtulat, multiſq; acõmodaẽ actibus. Plautus in Am. Deniq; Alcmenã redigẽt antiquã ĩ ꝯcordiã cõ iugis. Idẽ in Aſi. redigãq; te vñ orta es ad egeſtatis ter minos. Cic. lib. iij Phil. Potentiſſimos reges bellicoſiſſi mas gẽtes in deditionẽ hui⁹ iperij redegerũt. Et lib. v. Quib⁹ reb⁹ tãta pecunia vna in domo coaceruata ẽ, vt ſi hoc gen⁹ ĩ vnũ redigaẽ nõ ſit pecunia reip. deſutura. Lact. lib. iij. Quid ille qui patrimonium in nummos re dactum effudit in mare. Et iterum. Sed ſi id feciſſet ipſe ſe in populũ redegiſſet Ter. in Adel. Tu homo rediges me ad inſaniã Et in Phor. Ego ne negotu qui ais redi ge in memoriam Et iterum in redactus ſum locivt quid agam ex illo neſciam prorſus.
¶Redimo is. pe. cor. ex re & emo d iterpoſita Eupho: nię cauſa. ſigni. emo. Cic. Qui merces redimũt vectati vẽ dãt & i iure ciuili. Redẽptores vectigaliũ ẽptores appel laẽ. Cic. i ver. act. ij. Vt primũ ex ꝓuicia rediit redẽptio hui⁹ iudicij ẽ facta grãdi pecunia. Et redimere ẽ recupa re q̃ vernacula ligua dicim⁹ Reſcodere. Cic. Reuiliſſima & pua maximã redemit. Vñ q ab hoſtib⁹ capti ſũt vel q̃ alicui pœnę ſũt obnoxij ſoluto ꝓtio redimũẽ. Itẽ q ſiuſte vexaẽ ſi p ſolutionẽ pecunię liberati fuerit redemiſſe ve xationẽ dñr. Plaut. in Aſi. Redime iſthoc bñficio te ab hoc, & tibi eme hũc iſto argẽto. Cur. Sed medici quoq; grauiores morbos aſperis remedijs curãt, & gubernator vbi naufragiũ timet, iactura qcq̃d ſeruari põt redimit. Te rẽ. i Eu. Quid agas niſi vt te redimas captũ q̃ qas mini: mo, ſi neqas paululo at q̃ti queas. Hiero. in Exo. Omni primogenitũ hoĩs de filijs tuis ꝓtio redemes. Rurſus redi mere emẽdare, q̃ tñ fere idẽ recidit. Cic. Nonem ꝓteri tã culpã videri nolo redemiſſe. Ille em̃ ꝓteritã culpã re: dimere dicitur qui aliquo egregio facto eam compẽſat.
¶Redempto as. frequentatiuum eſt a quo redẽpto as. Plaut. Redemptitauere ad vnum captos.
¶Redimio is. redimiui itũ. pe. p ex re & emo d. iterpo ſita, & e in i mutata, ſigni. orno, corono, acu pigo, Clau:

dia lib. ij. de raptu. Nec ſic innumeros arcu mutãte colo res. Incipiẽs redimitur hyems cũ tramite flexo. Semita diſcretis interuiret humida nimbis. Et li. iij. Medijs in: uenim⁹ aruis, Exanimẽ Cyane ceruis redimita iacebat. Nam eius ſimplex Emio orno ſeu decoro ſignifi. Ouid. lib. j. Hero. Quod tibi donaui perfide littus emi.
¶Redimicula, ornamenta capitis mulierũ, & vittarũ te: nię pendentes a poſteriori p̃te mitrę. Iuuena. Accipien te te Paulatim qui longa domi redimicula ſumunt. Fron tibus & toto poſuere monilia collo.
✣Redimunt pro redeunt ſcripſerunt antiqui.
¶Rediuiua, q̃ poſt iteritũ redeũt, vel q̃ mortuũ ad vitã redire põt. Cypri. Ad hãc lucẽ rediduũ corp⁹ aĩaẽ. Vel rediuiua ſũt q ex vetuſto renouaẽ. Qđ & Seneca ſẽtire videẽ li. iij. decla. rediuiuũ me ſenẽ meretrix vocat. Iu. Prodiga nõ ſẽtit p̃cũtẽ fœmina cẽſũ. Ac velut exhauſta rediuiu⁹ pullulet arca. Nũm⁹ & e pleno ſẽp tollaẽ aceruo
¶Rediui⁹, vermicul⁹ ſeu beſtiola quędam q̃ infixo ſẽp ſanguini capite viuit, cui vni ex omnib⁹ anima libus ci bi exitus non eſt ſed vſq; adeo intumeſcit ſatietate vt ipo aliměro moriaẽ. hoc gręci κρότωνα vocant, latini rediuiũ a rediuiẽdo. i. ſoluẽdo q̃ carnẽ aĩaliũ ſuctu reſoluat, Ver naceli nr̃i tegas appellãt. Culu. lib. vij. Vetri quoque & ſub fœmina manũ ſubijcere cõuenit ne ad huiuſmodi ta ctum poſtmodũ paueſcat, & vt rediuij q̃ plerũq; fœmini bus inhęrent eximanẽ. Naſcuntur autem ſub gramine.
¶Rediuia morbus eſt cũ cutis extra vngues ſe ſoluit re diuire eſt ſoluere. Græce παρωνυχία dr̃. Pli. lib. xxix. La na ſuccida rediuias ſanat ex aqua frigida. Placidus grã: maticus accipit rediuias p ſerpentium genere exuuijs.
¶Redoleo es. pen. cor. Vide in dictione Oleo.
✣Redorior rurſus incipio. Cc.
¶Reduco is. pen. p. retroduco, retraho. Iuſti. li. ij. Reli: gas copias rex ipſe reducere i regnũ parat. Suet. de Cali. Equitẽ Romanorũ obiectũ feris cũ ſe inocẽtẽ pclamaſ: ſet reduxit, Abſciſſaq; lingua rurſus induxit. Itẽ reduce re eſt liberare & ſine piculo recipe. Apul. Meq; oppido in arcẽ reduco, Hic reduces. Itẽ replicare, a quo reductũ replicabilẽ dicimus. Verg. Inq; ſin⁹ ſcindit ſeſe vnda re ductos. Itẽ recõciliare, vt illud eiuſdẽ Numẽq; reducat. Huius verbi q̃nq; prima pducit, q̃nq; corripitur. Hora. lib. Ser. Dij tibi dẽt capta claſſem reducere Troia. Ver. lib. iiij. Eiectam claſſem ſocios a morte reduxi.
✣Reducẽ, & reduces, pe. cor. illos dicim⁹ qui a pericu lis in tutũ ab exilio ſiue captiuitate reducuntur in patriã Cic. p Milo. Quid me reducẽ eſſe voluiſtis, an vt ſpectã te me expellerẽẽ ij p quos eſſem reſtitutus? Verg. Nãq; tibi reduces ſocios claſſemq; relatam Nuncio.
¶Redundo as. ex re & vndo, d. inter poſita ſignifi. ſup: abundo. Hiero. in plo. puer. Vt pleni⁹ cognoſcatis qd ĩ libris nr̃is min⁹ ſit, quidve redũdet. Et redũdare reflue: re ſeu recidere. Plau. Hoc facin⁹ ĩ tuũ redũdabit caput.
✣Redulceor, ab vlcere fit vt cutis redulceratur putridis humoribus, id eſt in vlcus prouenit.
¶Refello is, ex re & falſo ſignifi. q̃ dictum eſt arguẽdo falſum oſtendo. Cice. lib. ij. Tuſcu. Et refellere ſine perti nacia, & refelli ſine iracundia parati ſumus. Et differt a purgo, q̃ refellere dicatur de eo qui factum negat. Pur: gare de eo qui fatetur quidem factum, ſed defendit.
¶Refero pe cor. reporto q̃ſi retro fero. Quinti. Ad pa: trẽ arma nõ retulit. Aliq̃n ĩ cõſultationẽ pono. Et ſic cõ ſtruiẽ cũ actõ mediãte ad. Sal. refert iquit ad ſenatũ. i. fer in cõſultationẽ. vbi ſoleẽ iũgi. de oĩbus retulit ad ſenatũ. Hinc relationes fieri dicunẽ in ſenatu. Sene. Ex relatio nibus manãt ſenatuſconſulta. Qđ etiã in facto ſolet, vt Cice. Si ad vnũ oĩa referẽda ſũt digniſſimũ eſſe Põpeiũ. Hoc eſt ſi oĩa adſcribẽda ſunt. Aliquãdo reuoco redeo. Verg. Ille pedẽ referens. Cice. referebã me ad illud icre dibile. Aliq̃n recenſeo. Verg. Cogere donec oues ſtabu lis numerũq; referre iuſſit. Aliq̃n adſcribo. Suet. Ea ĩ do tũ numerũ retulit. Aliq̃n ꝯuerto. Ver. li. xj. Multa dies

variuſq; labor mutabilis æui retulit ĩ meli⁹. Aliq̃n reno: uo & q̃ſi rurſ⁹ fero. Idẽ li. v. Hũc morẽ hos curſ⁹, atque hęc certamina prim⁹ Aſcanius lõgã muris cũ cingeret Albã Retulit. Aliq̃n pduco. Pſi. lib. xxj. Diximus & ter rã referre multũ. Aliq̃n narro indico. Verg. referes ergo hęc & nũci⁹ ibis Pelide genitori. Aliq̃n oſtendo. Lucil. lib. j. Quis poſſet ordiri, quis neq̃at referat vnde. Aliq̃n dico, vt retulit mihi. Aliq̃n exprimo, imitor. Iuuena. Et multũ referẽs de Mecœnate ſupino. Aliq̃n reddo. Ver. lib. ix. O mihi p̃teritos referat ſi Iuppiter annos. Qua: lis erã. Etiam cũ de bñficio reddendo loquimur gratia in ſingulari p bñficio ſumi debet, vt referã gratiã. Quin & ad maleficiũ reddendũ eo auctores vtuntur. Plaut. in Cur. Ni argentũ referas. Sed quõ differat ab ago & ha: beo. Vide in dictionẽ Ago. Aliq̃n porto. Cor. Tacitus. Cũ ex agris ſegetes domũ referrent. In tertia vero pſo: na ponit p ẽſtimãdũ eſt, ſiue valet aut intereſt ſiue vti: le aut cõmodũ eſt, & ꝯtra naturã re ſyllaba pducit. Cic. Pu. Seruilio. Sperare tñ videor Cęſari collegæ nos fore curę & eſſe, vt habeamus aliquã rẽp. cuius cõſilij magni gni referebat te intereſſe. i. ẽſtimãdũ erat. Pli. Infinitũ refert lunaris rõ. i. valet in infinito. Idẽ. Quippe victi: mas cædi p̃catione nõ videẽ referre, nec deos rite ꝯſuli i. intereſſe. Q̃nq; ponit p obeſt. Ter. in Phor. Quid tua malũ id refert? Magni Demipho. Col. lib. viij. de canib⁹ loquẽs. Nõ multũ refert an villatici corporib⁹ graues & parũ veloces ſint. i. p̃iudicat, ſiue incõmodũ eſt, ſiue ẽſti mãdũ eſt. Plau. in rud. Quõ habeas id refert iure an iiu: ria. Pli. lib. xvj. Nec terræ tm̃ natura circa has refert. i. vtile eſt. Liui. vero. li. ij. aliter. Adeo ne eſt fundata leui ter fides, vt vbi ſim, q̃ q ſim magis referat. i. ſi ẽſtimeẽ ſi ue exiſtimeẽ cureẽ ve. Aliq̃n ſumiẽ p neceſſe eſt. Saluſt. Quare vanũ quidẽ hoc cõſiliũ eſt ſi periculũ ex illis ti: muit, ſi in tãto oĩm metu ſol⁹ nõ timet, eo magis refert me mihi atq; nobis timere. Ver. li. ij. Ge. Neq; eĩ nũero ꝯphẽdere refert. Habet hoc verbũ p̃teritũ retuli & ſupi nũ relatũ, quorũ vnũ p duplex tt. alterũ p duplex ll, q̃ñ q; apđ poetas ſcribiẽ. Hora. Rettulit acceptos regale nu miſma philippos. Luc. Id rurſum cœli relatũ in tẽpla re ceptãt. Catul. aliter. Si reditũ retuliſſet is aut ĩ tp̃e lõgo. Ouid. lib. xv. Met. Eſſe fidẽ digitis ad fõtẽ ſępe relatis.
¶Refero acceptũ, fateor me accepiſſe ab aliquo. Ci. Vi tã acceptã refert clemẽtiæ tuæ. In malũ. Idẽ. Oĩa deniq; quę poſtea vidimus, quid autem mali non vidimus? ſi re cte ratiocinabimur, vni accepta referemus Antonio.
¶Refero ipẽſum, eſt rõnẽ expẽſis vel facio vel reddo.
¶Refercio is, ſi, ex re & farcio. ſignifi. repleo q̃ quidam alij cum ablatiuo, alij cum genitiuo conſtruuntur. Cic. p Cor. Quod eis rebus vrbem Italiamq; referſerunt. Gel. Is librum multæ varieq; ẽſtoriæ refertum cõpoſuit.
¶Reficio. is. pe. co. recreo reſtauro. Pli. Cũ reficiẽdi aĩ mi gr̃a id feciſſet. Vñ refectũ, inſtauratũ, renouatũ & qđ corruptũ erat in ſtatũ priſtinũ reductũ dr̃, quaſi rurſ⁹ fa: ctum. Vlp. Verbo reficiendi tegere ſubſtruere, farcire, ędificare, itẽ aduehere apportareq; ea quę ad eandem rẽ opus erit cõtinentur. Aug. lib. j. con. Ruinoſa eſt dom⁹ refice eam. Et in Euangelio. Erant reficientes ræ̃tia.
¶Refigo is. pen. prod. quod fixum erat educo.
✣Reflat⁹, us, flat⁹. i. vetus cõtrarius. Cic. ad At. Nauis relata in vticã reflatu. Veſtis aũt reflata apud Apul. Si: gnificat quaſi flãte vento renudatã, ſit autem a reflo as.
¶Refluo is. retro ſeu rurſus fluo. Vnde fluxus & reflu: xus maris dicitur.
¶Refragor. pe. p. verbũ deponens, licet & refrago le: gatur, ſigni. modo reſiſto, modo ſuffragor. Siſen. li. xxij. Multi populi plurime concionis dictaturã omnibus aũi mis & ſtudijs refragauere. i. dictaturæ ſuffragati ſunt.
¶Refrango is. rũpẽdo aperio. Plau. i capt. Cellas refre: git oẽs intus, recluſitq; armariũ. Et refringere eſt forti: ter vel iterũ frãgere. Aug. lib. iij. con. Et hoc ſolũ me in tanta reflagrãtia refrẽgebat nomẽ Chriſti non erat ibi.

¶ Refractarius, dr̃ qui contumax eſt, & nimis ſuę ſentẽtię tenax. Seneca. Exiſtimat philoſophię fideliter deditos cõtumaces eſſe ac refractarios. Dictus refractarius a refringendo, tanq̃ liberrimus ſit & cuncta obſtantia refringens, vt nullo ſeruitutis clauſtro coerceatur.

¶ Refrico as. pe. cor. renouo. Tractũ a vulneribꝰ q̃ plærũq; fricãdo renouãt. Cic. Sextio. Si nautẽ oĩa q̃ ſentio ꝑſcripſerĩ, ne refricẽ meis literis deſideriũ ac dolorẽ tuũ.

¶ Refrigero as. pe. cor. frigus induco vel rẽ calidã frigidã facio. Cic in Cato. Vbi em̃ põt illa ætas aut caleſcere, aut apricatione meliꝰ vel igni, aut viciſſim vmbris aquiſve refrigerari ſalubriꝰ. Col. li. ij. Atq; ita ruſꝰ ĩ ſole ſiccata & mox refrigerata recõdit. Aliqñ refrigerare, eſt ſubleuare, recreare, vnde refrigeriũ, ſubleuatio & quaſi recreatio mentis, tractũ ab ęſtuãtibus qui flabellis & frigida aura recreant. Aliqñ diminuere ſiue dimittere, ſicut econtrario, Feruere pro creſcere & frequentari.

¶ Refrigeratorius a, um. qđ refrigerat. Pli. lib. xxij. Refrigeratoriam tamen vim eſſe conuenit.

¶ Refugio, vide in dictione fugio.

¶ Refuga ę. pe. cor. gñis cõmu. qui aliorũ dominium refugit. Eſt & refugꝰ a, um. q̧ eſt recliue ac reiectũ. Sido. Capitis apex rotundus in patulũ a planicie frontis verticem cæſaries refuga criſpatur. i. in frontem reiecta.

¶ Refuto as. pe. ꝓ. a futo frequẽtatiuo verbo fuo is. q̧ ꝓtulit. Plau. in Am. Ne quis tã audax fuat qui obuiam obſiſtat mihi. Pręſertĩ cũ dicat Feſtꝰ. Futare arguere ẽ. Vnde & cõfutare. Sed Cato hoc ꝑ ſępiꝰ fuiſſe poſuit. Ergo iuxta Feſtũ refutare redarguere eſt, ſiue nõ ita eſſe oſtendere. Cic. Dolobellæ. Non tã id laboro vt ſi qui mihi obtrectẽt a te refutent, q̃ intelligi cupio, q̧ certe intelligit me a te amari. Alio modo dixit. Lactã. lib. iiij. Quę oĩa nec ĩgenio nec doctrina defendere ac refutare poſſẽt. i. refellere. q̃uis etiã ꝓ redarguere ſumi q̃at. Inde refutatio vna pars orationis dr̃ q̃ alio nomine ꝯfutatio nominat.

☧ Refrina. pe. ꝓ. inqt Feſt. qñ vt ait Cintiꝰ ad ſacrificiũ referri faba ſolet, e ſegete auſpicij cauſa, q̃ſi reuocãtis fruges & domũ denuo reuerti ad rẽ diuinã faciendã hanc opinionẽ adiuuat q̧ in ſacrificijs publicis cũ puls fabacea dijs præbetur nominatur refrina

¶ Regelo as. pe. cor. cõtrariũ eſt ſuo ſimplici. Col. lib. ij. Quãto fuerit ędificij ſolũ ꝓ niꝰ oriẽti, & æſtatẽ liberius capere ꝑ flatus & hyemis ꝓcellas minus infeſtari, & matutino regelari ortu poterit vt concreti rores liqueſcãt.

¶ Regero is. pe. cor. vide in dictione Gero.

¶ Rego is, xi, ctũ. guberno, q̃ſi rẽ populi ago. Verg. Pacatũq; reget patrijs virtutibꝰ orbẽ. Et regere, ẽ rectũ tenere. Cor. Qui nimio dolore regere caput nõ poſſet. Huius ꝯpoſita ſunt arrigo q̧ eſt erigo, eleuo Ter ĩ An. Arrige aures Pãphile. Saluſt. Sed vbi primũ dubijs rebꝰ nouãdis ſpes oblata eſt, vetꝰ certamẽ aĩos eorꝫ arrexit. Corrigo, dirigo, erigo, ꝑgo, porrigo, ſurgo, ſiue ſurrigo ſurſũ rego, Verg. lib. iiii. Tot linguę totq; ora ſonant tot ſurrigit aures. Am. li. Hexa. ſubrigo vſurpat. Aſt. vbi ad ęſtiuas conuerſiones in ſeptentrionẽ ſe ſubrigit ſpatia diurna producit..

✤ Reges dicunt qui regna poſſident, regna vero vocãt integrę regiões q̃ ab vno rege poſſidẽt, vt Gallia regnũ eſt, & qui galliã poſſidet rex Galliæ dr̃. Sic em̃ diſtinctꝰ olim ſrat orbis terrarũ, vt ſingulę fere regiões regna dicerent & reges ꝓprios haberẽt, a quibꝰ ipẽ regiões appellatę quos ad faſtigiũ maieſtatis, nõ ãbitio popularis, ſed virtꝰ & ſpectata inter bonos moderatio ꝓuehebat. Dici tñ reges poſſunt etiam ſi vnus tm̃ vrbis iperiũ habeat. Sic principio reges Romanorũ dicti ſunt qbꝰ iperiũ vrbis ꝑmittebat. Hic regnũ dictũ tã ipa regio ſubiecta q̃ ipẽ dñatꝰ. Vñ interregnũ ꝓprie appellat ad tẽpus quo regnũ vacat rege, hoc eſt añq̃ in demortui locũ nouus rex ꝑficiat, & interrex, q interea re is locũ tenet. ꝑ trãſlationẽ tñ interregnũ ẽ eſt dictũ, cũ ſoco magĩratꝰ inter rex creat. Liui. Cũ ſine curuli magĩratu reip. eſſẽt patricij coiere & ĩterregẽ creauere. Cõtẽtio ꝯſules ne antribuni militũ crearẽt, ĩ iterregno rẽ cõplures dies tenuit.

Aliñq rex ponit ꝓ dño q̃uis ẽt ꝑ tyrãnidẽ occupauerit iperiũ. Aliqñ ꝓ potẽtiore & eo quẽ nobis veluti ĩ patronũ eligimꝰ quẽ ſequamur. Mar. Qui rex eſt, regẽ maxie nõ habeat. Col. an honeſtiꝰ mercenarij ſalutatoris mẽdaciſſimũ aucupiũ circũuolitãtis limĩa potẽtiorꝫ ſõniũq; regis ſui rumoribꝰ aucupãtis. Neq; ei rogãti, qd agat intꝰ rñdere dignãt ſerui. Aliqñ ꝓ diuite. Ho. Siue reges ſiue ĩopes erimꝰ coloni. Te. in Phor. Regẽ me eſſe oportuit.

¶ Regina, regis vxor, vel q̃ regnũ poſſidet etiã ſi virum nũq̃ habuerit, vt pote ad quã regnũ ex ſucceſſiõe ꝑuenit Qñq; ponit ꝓ diuite. Ter. Quia ſole his vtũtur reginæ.

¶ Regulus dimi. quaſi puus rex, non q̧ pue ſtaturę, ſed q̧ alicuiꝰ vrbis aut oppidi dñs ſit. q gñali vocabulo dñs aut prĩceps dr̃. q̃uis ꝓprie reguli, ſint filij aut nepotes regũ. Eſt & regulꝰ, dictꝰ auis minima a qbuſdã regaliolus dictꝰ alio noĩe Trochilus: & ab Ariſtotele πρέσβυς quaſi rex & præſes auium dicit. Et regulus genus ſerpẽtis eſt.

☧ Quem græci Baſiliſcum vocant inquit Hiero.

¶ Regaliolꝰ, auis q̃ Pli. lib. x. ſcribit appellari regẽ auiũ in italia ꝓter diſſidia & bella, q̃ ſunt inter eã & Aquilã Alij putant Galgulum q̃ auis græce dr̃ Icteros a colore. Sueto. Pridie aũt eaſdẽ idus, auẽ regaliolũ cũ laureo ramo, Pompeianę curiæ ſe inferentem, volucres varijs generis a proximo nemore proſecutæ ibidẽ diſcerpſerũt.

¶ Regillus eſt diminu. a rex, & nomen proprium viri.

¶ Regillus, ꝑterea lacꝰ ẽ in Algidę ſyluę ĩgreſſu ad quẽ A. Poſthumius dictator ꝓſpere aduerſũ Tarquiniũ ſupbũ patria eiectũ, & latinos bellũ iferentes pugnauit. Cc.

¶ Regilla. veſtis quæ & Baſilica & trabea dicitur, quoniam ea reges vterentur auro & purpura intexta. Plau. Baſilicam an regillam induam tunicam.

¶ Regiꝰ a, um, q̧ eſt regis. Cic. li. iij. offi. Erat aũt regiꝰ paſtor. Aliqñ dr̃ q̧ eſt rege dignũ, regiꝰ morbus dictus ẽ, q̧ mulſo q̧ genus potiõis ĩ regũ delicijs erat, curaret inquit. Var. vel quia vt Cęlſus ſcribit eo morbo affectos apparatu regio, hoc ẽ lecto. & cõclaui cultiore, & ludis, laſciuiaq; vti putile ẽ, ꝑ q̃ mens ægrotantis exhilaretur Hor. Aut mala quẽ ſcabies aut morbꝰ regius vrget. Idẽ morbus aurigo añ dicebat, a colore auri, quẽ bilis per totũ corpus diffuſa repſẽtat. Arquatꝰ quoq; morbꝰ appellatur, q̧ cœleſti arcui ſit cõcolor. Vel q̧ ita ſtringat hũana corpa, vt in arcum ducat. Gręci Ictericũ nominant.

¶ Regia æ, domicilium & aula regis. Liui. lib. j. Eo tẽpore in regia prodigium viſu euẽtuq; mirabile fuit omẽ Iuſtinus In regiam ſe recipit.

¶ Regia via militaris, hoc eſt cõis q̃ latior eſſe cõſueuit. Hier. in li. numerorũ. Via regia gradiãmur. Supra ẽt dixit. Per tritã viã gradiemur. Et gradiemur via publica.

¶ Regalis & hoc regale, ad claritudinẽ ꝑtinet & ſignificat dignũ rege. Ci. ĩ Cato. Nihil ei tã regale videri q̃ ſtudiũ agri colendi. Hinc regaliter, ꝓ ſplẽdide & munifice

✤ Pariter & regie quod idem ſignificat. Cc.

¶ Regale, vnguẽtũ quo parthorum reges vngebantur.

¶ Regificus a, um. quod regem facit.

¶ Regifugiũ ſacrũ quo die Tarqniꝰ fugit. ex vrbe roma.

¶ Regnũ dr̃ regio q̃ a rege poſſidetur, Cic. Caſſio. Non regno ſed rege liberati videmur. Interfecto em̃ rege regios oẽs nutꝰ tuemur. regnũ etiã dici põt quicquid poſſidetur. Idem lib. j de ora. Quare negaſti te fuiſſe laturũ niſi in regno meo eſſes. i. in tuſculano.

¶ Regno as. regnum poſſideo. Priſ. rex ſolum, qđ a regẽdo naſcitur, peperit ex ſe aliud verbum regno. Cice. libro. iij. offi. Nam ſi violandum eſt ius, regnandi gratia violandum eſt. Hinc fit conregno. Amb. Si tolerabimꝰ & conregnabimus.

¶ Regio dicta a rego. q̧ priuſq̃ ꝓuinciæ fierẽt, regiões ſub regibus erãt, atq; ab his regebãt. Poſtea maiores in vrbe ꝑtes regiões appellari cœptæ, a ſimilitudine earũ regionũ in quas orbis diuidit. Quatuor aũt fuerunt antiquitus vrbis Romæ regiões, e qbꝰ prima regio. Suburbana. Scđa Exqlina. Tertia Collina. Quarta Palatina. Regiões cœli q̃tuor ſunt. Ortꝰ, Occaſꝰ, Meridies, & Septẽtrio. Ortꝰ & Occaſꝰ mobilia ac varia ſunt. Meridies Septẽtrioq; ꝑpetuo ſtatu ꝑmanẽt. Orit qppe ſol nõ itidẽ ſemp, ſed aut ęqnoctialis oriẽs dr̃, aut ſolſtitialis aut brumalis. Itẽ nõ ĩ eũdẽ ſemp occidit locũ, ſed occaſu eiꝰ ſiĩr fit aut ęqnoctialis, aut ſolſtitialis, aut brumalis ab his quatuor regiõibus quatuor vẽti flare dicuntur, qui ſunt Eurus, Hauſter, Fauonius, Aquilo. Sunt tamen & alij vẽti de qbꝰ alibi. a regio fit eregiõe, qđ eſt ex aduerſo.

¶ Regionatim, aduerbium ſignificat per ſingulas regiones. Sueto. in Cæſa. Ludos etiam regionatim vrbe tota & quidem per omnium linguarum hiſtriones.

¶ Regiũ oppidũ Ciſalpinę Gallię a Lepido ędificatũ. Vñ & Regiũ Lepidũ vocat Regiũ ꝓpter pulchritudinẽ & amœnitatẽ. eſt & aliud rhegyũ qđ cũ h & y ſcribit, de quo ĩfra ab illo rhegyẽſes, ab iſto Regni ſunt appellati.

¶ Regieſco is veteres pro creſco vſurpabant

¶ Regula, norma qua lineę diriguntur quaſi menſuram regẽs per tranſlationem dicitur breuis rerum preceptio Hinc regulo as quodeſt dirigo.

¶ Regularis & hoc regulare, quod ſecũdũ regulã eſt vel qđ in regulã trahi poteſt. Vñ æs regulare dictũ eſt. qđ a Caldario coronarioq; diſtinguit. Coronariũ eſt, qđ tenuatur in laminas, taurorũq; felle tinctũ ſpeciẽ auri prębet in hiſtrionũ coronis. Caldariũ. qđ fundit tm̃ malleis fragile eſt. Regulare qđ malleis, & ab alijs ductile appellatur. Sed & in cæteris metallis regulare dicitur qđ excoctum igni diligentius eſt vitijſq; purgatum.

☧ Regrador pe. cor. quaſi retro grador & per gradus retro cędo. Hier. Contra Ruſi. Sacerdotes qui peccauerãt regradabantur in ędituos & oſtiarios.

✤ Regredior regreſſio & regreſſus. Vide Gradior.

¶ Reijcio, is, pe. cor. retro iacio, Verg. Reijciũt ꝑmas & equos & mœnia ducũt. In quo ꝓducit re ſyllaba. Corripit vero apud Statiũ, lib. iiij. Th. Tela manu reijcitq; canes. Qñq; reijcere eſt repellere. Ver. Tityre paſcentes a flumine reijce capellas. Qñq; refutare, abijcere, & pro vili habere. Apul. Me vero tanq̃ inutilẽ reiecerunt. qñq; euomere. Suet. De Aug. Senos ſextãtes nõ exceſſit aut ſi exceſſiſſet reijciebãt. Hic reiecto as. Spartianus de Antonio pio. Cũ caſeũ alpinũ in cœna ediſſet auidiꝰ nocte reiectauit Reiectio, & reiectꝰ ꝓ vomitu. Plini. Et vernatio vtilis erit ſi poſtq̃ ſorpta fuerit ſtatĩ reiectio ſeq̃t. Cęlſꝰ. Et reiectꝰ cibi nõ erit ĩutilis ſi raro fiat. ☧ Reiectio ſanguinis gręci dr̃ αἵματος ἀναγωγή triũ generum διάβρωσις quoties exeſa ꝑte aliq̃, ſanguis expuit. Rhegmocaſmos. i. ῥηγματώδης (?) ματος, quoties id fractura contigit. Tertiũ ἀναστόμωσις quoties venarũ alicuiꝰ ore patefacto effunditur. Aliquando Reiectio dicitur electio. Vnde apud Aſco. Reiectos iudices electos intelligimus.

¶ Reiectanea, ſiue reiecta a philoſophis dñt mala q̃lia ſunt morbꝰ, egeſtas, dolor, ex eo dicta q̧ reijciãt repellant q; tãq̃ noxia, q̃ etiã alio nomine dicũtur relationes.

¶ Reieculę, oues q̃ ętate vel morbo reijciũt. Varro. Scire oportet in grege q̧ reieculę ſint alienandæ.

¶ Relatiuũ, a grãmaticis dr̃, qđ aliqd ſuperiꝰ dictũ refert, vt q q̃ qđ. Dialectici dicũt relatiuũ eſſe, qđ aliqd refert, ſñ quo nec ipm põt cõſiſtere, vt pr̃ & filius, dñs & ſeruus, relatiua ſunt, qa nec pater eſſe põt ſi filiũ nõ habeat, nec dñs niſi ſeruũ, & talis reſpectꝰ relatio vocatur notãdũ q̧ relatiuũ trahit ad ſępe añs, ꝑſertĩ cũ añcedẽs poſtponit. Quĩt. Timeo ne quos porrexerĩ cibos venenã ſiãt, ꝑterea relatiuũ ſubſtãtię, ſępe ꝓ relatiuo accidẽtis ponit, vt, nõ ſum is quẽ putas. i. talis qualem putas.

☧ Interdũ diſcordat a ſuo añcedẽte & cõcordat cũ ſubſtãtiuo, tã ĩ gñe q̃ ĩ numero. Sal. Eſt locꝰ ĩ carcere qđ tullianũ appellat. Li. Anxur fuit q̃ nũc thrachię ſũt, Ci. Oẽs tenues atq; ĩertes, q̃ maxĩa ĩ ꝑplo multitudo eſt ſibi preſidiũ paratũ putãt, iterdũ ad ſe trahit, nomẽ ſubſequens ſubſtantiuũ. Liui. Cui Africano fuit cognomen.

¶ Relego, as, pe, ꝓ. ſeparo, remoueo. Ver, li. iij Ge. Atq; iõ tauros ꝓcul atq; ĩ ſola relegãt paſcua. Ci. li. iij. offi. Criminabat ẽt q̧ Titũ filiũ q poſtea torq̃tꝰ eſt appellatꝰ ab hoibꝰ relegaſſet, & ruri habitare iuſſiſſet. Aliquando Remitto. Pli. lib. vij. Nec tñ ego in plęriſq; eorũ obſtrigã fidẽ meã, potiuſq; ad auctores relegabo, q de dubijs rogẽt oĩbꝰ. Aliqñ exulẽ facio, in exiliũ mitto. Vñ relegati dicunt in exilium miſſi. Hiero. Herodes ille qui cum Pylato poſtea amicitiam fecit, Huius Herodis filius eſt frater Archelai quem & ipſum Tiberius Cęſar Lugdunum relegauit, quæ eſt Galliarum ciuitas.

¶ Relego, is, pen. cor. rurſus lego. Ouid. Cũ relego ſcripſiſſe pudet, nã plurim acerno, Me quoq; qui ſcripſi iudice digna lini. ¶ Religo, as, pe. co., vide ĩ dictiõe ligo

¶ Reluctor, ctaris. Vide in dictione Luctor.

¶ Reluo, is, rurſus lauo, & ſic componit ex re & lauo, ſicut diluo. Qñq; ſignificat ſoluo ſiue repignero. Plau. Repignerat, reluit, vendit. Et ſic ex re & luo componitur

¶ Relicinꝰ, pe. ꝓ. ſignificat in occiput refugiẽte capillamẽto recripſũ, nomẽ, vt qdã putãt a recello deductũ qđ ſignificat retraho, reuibro, reclino, & cęſim reduco. Et qm̃ ad craneũ capillitiũ retorquet, ide relicinꝰ veluti recellinꝰ, crinis appellatꝰ eupho. cã. Apul. li. j. flori. Laudauit ſeſe q̧ erat, & cõa relicinꝰ, & barba ĩq̃lidꝰ, & pectore hirſutꝰ, Et relicina frõs dr̃, vt idẽ paulo poſt. Et tabulis & toreumatis idẽ vigor acerrimi bellatoris, idẽ ĩgeniũ maximi bellatoris, eadẽ forma viridis iuuẽtę, eadem gr̃a relicinę frõtis cernerẽt. ☧ Idẽ ẽt frõtẽ relicinam in Alexãdro magno fuiſſe laudat. q̃. ſ. lata, aperta ſpectabilis, & a capillorum tegumento libera viſeretur.

¶ Religio, vt Ci. li. ij. artis ve. inquit q̃ ſuperioris cuiuſdã naturę, quã diuinã vocant, curã ceremoniãq; affert. Plutar. in Paul. Aemylii vita dicit religionẽ eſſe diuinarũ rerũ ſciẽtiã a philoſophis appellatã. Maſſuriꝰ Sabinus ſcribit, religioſum eſſe id qđ ꝓpter ſanctitatẽ aliquã remotũ ac ſepoſitũ ſit a nobis, a relinquẽdo dictũ. Vnde Verg. Eſt ingẽs gelidũ lucꝰ ꝓpe Ceritis amnẽ Religiõe patrũ late ſacer, vndiq; colles Incluſere caui & nigra nemus abiete cingunt. Oñdit em̃ religioſum locũ eſſe a populi cõmuniõe ſeparatũ difficultate adeũdi. Lact. a religãdo religionẽ dictã li. iiij. aſſerit. Hac ꝯditiõe (iqt) gignimur, vt gñati nos deo iuſta & debita obſeq̃a ꝑbeamꝰ hũc ſolũ nouerimꝰ, hũc ſeq̃mur hoc vĩculo pietatis obſtricti deo & religati ſumꝰ. vñ ipſa religio nomẽ accepit nõ vt Ci. iterꝑtatꝰ ẽ a relegãdo. Aug. vero li. x. de. ciu. dei. a religẽdo religionẽ dici exiſtĩat cũ ĩqt. Hũc eligentes vel potiꝰ religẽtes. Amiſeramꝰ eĩ negligẽtes. Hũc ergo reeligẽtes. vñ & religio dicta ꝑhibet. Qñq; tñ religio accipit ꝓ metu. Cõnexa eĩ ſũt tĩor & religio Sta. primꝰ ĩ orbe deos fecit tĩor. Ver. Iã tũ religio pauidos terrebat agreſtes Dira loci. vbi Ser. religio. i. metꝰ vel ſollicitudo ab eo q̧ mẽtẽ religet. Iñ dies religioſi ĩfames vl' ĩfauſti dicti ſũt. Sue. de Aug. Huc ĩtroire niſi neceſſario & caſte religio ẽ. i. nefas, nõ licet. metꝰ ẽ. Aliqñ ſumit ꝓ ſupſtitiõe. vñ religioſꝰ dr̃ q nimia & ſupſtitioſa religiõe ſe alligauit. Terẽ. ĩ Heau. Vt ſtulte & miſere oẽs ſumꝰ religioſę, religioſꝰ tñ hõ ẽt dr̃ q amat religionẽ. Sepl'chra & monumẽta religioſa ſũt. i. hñt ĩ ſe religionẽ. Ille adorat. hæc adorãt, religioſi dies. vt lib. iiij. docet Gel. dñt triſti omine ĩfames ĩpeditiq; ĩ qbꝰ res diuinas facere & rem quãpiam exordiri nouam temperandum eſt, quos vulgꝰ nefaſtos vocat. Hinc Cice. ad Atticum diẽ Alliẽſis pugnæ religioſum eſſe dicit. Macro. lib. iij. Satur. religioſi ſunt dies qui facienda & vitanda diſcernunt.

¶ Reliquo, is, retro dimitto. Lactã. li. j. Fur. ac nebulo Mercuriꝰ q ad famã ſui nil reliq̃t, niſi mẽoriã fraudũ ſuarũ. & reliq̃re eſt aliqd ꝓ ſuo alicui dimittere ſeu legare. Plau. ĩ Aul. Agri reliq̃t ei nõ magnũ modũ, quo cũ labore magno & miſere viueret. huiꝰ cõpoſitũ eſt dereliquo

¶ Reliquꝰ, a, ũ, pe, co, ſignif. id qđ ſupeſt. Cęſar li. j. cõ.

Demōſtrāt ſibi ꝑter agri ſolū nihil eſſe reliq. Cice. Curio. Reliquū eſt, vt certemꝰ officijs iter nos. Terē. i An. Vt pernoſcatis qd ſpei ſit reliquū, reliquū feci elegāter dicitur pro reliqui, ſicut miſſum feci pro dimiſi.

¶ Reliquię, arū, dicunť pauca q̃ relicta ſunt. Ver. His ac cēſa ſupiactatos æquore toto Troas reliquias Danaum.

✣ Remeculi, nauigiorū gn̄a quibus Lemnij vtebantur

¶ Remedium a medeor, eris deſcendit.

¶ Remedior, aris, dep. remediū adhibeo. Hiero. contra Ioui. Multi impatientiā gulę vomitu remediantur.

¶ Remendo, as, Vide in dictione Menda.

✠ Remāſio a remaneo ſicut a maneo māſio, Cice. ad Q. Fratrē, primū tuā remāſionē ēt atq; ēt ꝓbo. Remādere, ruminare, Pli. li. x. Pōtici mures ſimili modo remādūt.

¶ Remeo, as, retro meo, redeo. Verg. Si patrios vnq̃ remeaſſem victor ad Agros.

¶ Reminiſcor, recordor, qđ fit cū ea q̃ mēs tenuit repetunť, q̄ſi iterū rē in mētē reuoco. Cōponiť ex re & miniſcor, vn̄ & cōminiſcor. Eſt autē miniſci, fingere & formare, reminiſci reformare, & iterū cōponere quæ lapſa erāt. Qui vero reminiſciť iterū i mētē reuocat, Ex q̃ re hō ſapiētior reddiť. & ideo recordať, iterū recordatꝰ fit Differt memoria a reminiſcētia, qa illa cōmunis eſt oīm animātiū hęc ad hoīes tm̄, cū ſit diſcurſꝰ iterū cū ratiōe ab vniuerſali ad particularia & a remotis a ſenſu.

¶ Remitto, is, ꝓprie retro mitto. Plau. Munera accipit frequēs, remittit nūq̃. Cōſtruiť qn̄q; cū ablo ꝑtij vt apđ Curtiū li. ij. Captiuos ſi placet reddi, honeſtiꝰ dono dabimꝰ q̃ ꝑtio remittemꝰ. Aliqn̄ rurſꝰ mitto. Co. li. j. & eadē euētilata mūdiora ſunt lapilliſq; carēt & glebulis q̄s ꝑ triturā ferre terrena remittit area. Aliqn̄ ſimpliciter ꝓ mitto poniť Luci. Cohibet domi mœſtꝰ ſe Albinꝰ ꝙ repudiū filię remiſit. Aliqn̄ ꝓ relaxo & ad negligētiam deſcēdo. Vn̄ aīm remittere dicimur cū deponimꝰ curas & negligimꝰ. Cuiꝰ cōtrariū eſt intēdo ex trāſlatiōe ab arcu. Cic. Quęro nō qbꝰ intēdā aīm rebꝰ, ſed qbꝰ remittāt. Hinc remiſſio relaxatio animi dř. Aliqn̄ ꝓ cōcedo, cōdono, & dimitto. Et tūc ꝯſtruiť cū datiuo, Vatiniꝰ Ci. Meā animaduerſionē & ſuppliciū, quo vſurus erā, i eū, quē cepiſſem remitto tibi & cōdono. Iuſti. Igiť magi ad fauorē populi cōciliādū tributa & militię vacationem in triēniū remittūt. i. cōcedūt. Lact. li. v. Et ideo cū nefanda perpetimur, verbo quidē reluctamur, ſed deo remittimus vltionē. i. dimittimꝰ ſiue cōmittimꝰ. aliqn̄ ꝓ dimitto. Cic. li. j. of. Et oculorū obtuitu, ex eleuatiōe & rēiſſione ſupciliorū aut ex cōtractiōe. Aliqn̄ ꝓ reliquo. Col. li. j. Nūquid abſentia ſua de diſciplina & cuſtodia remiſerit nū aliq̃ vitis, nū arbor, nū fruges abſint. Aliqn̄ ꝓ intermitto. Terē. in Heau. Nullū remittis tēpꝰ, neq; te reſpicis. Aliquando ꝓ ceſſo. Idem in Hecy. Nam ſi remitteret quippiā Philomena doloris omnē rē narrabit ſcio.

¶ Remiſſe, aduerbiū, mō humiliter. Sal. Pauca timide remiſſeq; locutꝰ abſceſſit, modo lęte & veluti remiſſo. i. relaxato aīo. Cic. lib. de ora. Quis vnq̃ res præter hunc tragicas pene comice, triſtes remiſſe. ſeueras hilare, forēſes ſcænica prope venuſtate tractauerit.

¶ Remora, pe. cor. animal aquatile admodū breue, a grecis Echenis dř ſpinis & cruſtis tectū a remorādo dictū ꝙ nauē cui adnixū fuerit remoreť. Pli. lib. ix. Eſt puus admodū piſcis aſſuetꝰ petris Echeneis appellatus, hoc carinis adhęrente naues tardius iri creduntur. Inde nominę impoſito remora a morando dicitur Remora etiā retardatio dicitur Lucil. Quænam vox ex te reſonans meo gradu remoram fecit. Plaut. in Tri. Ita vincunt illđ conducibile gratiæ quæ in rebus multis obſtant odioſæq; ſunt remoramq; faciunt rei priuatę & publicæ.

¶ Remores aues in auſpicio dicuntur quæ aucturū aliquid remorari compellunt.

¶ Remeligines, remorę a morando, Plaut. Quid nūc ille tandiu remorantur remeligines?

¶ Remoror, pe. cor. retardo, retineo, a remora piſce, vt inquit Do. Terē. i And. Ne qd veſtrū remoreť cōmodū Ap. Sic me abire oppido volētē ſuaui remorať illecebra

✣ Remus nomen proprium fratris Romuli & inſtrumētum quo aguntur ἀπὸ τῦ ῥέειν. Item remus dicitur lorum quod continet tubam, vt inquit Ser. in Con. li. xj. Aen.

✣ Remulinus, ager dictus a Remo poſſeſſus. Cc.

✣ Remoria, locus in ſummo Auentino vbi Remus de vrbe condita fuerat auſpicatus. Cc.

¶ Remiges nautici, qui remos agūt & remigandi miniſterio mancipati ſunt huius nominatiuus ſingularis eſt remex remigis. Cur. Remex militis officia turbabat.

¶ Remigo, as, pe. cor. remis nauigo. q̄ſi remis ago. Ci. lib. iiij. Tuſ. Vtrū igř mauis nos ſtati vela facere, an quaſi e portu egrediētes paululū remigare? Huius cōpoſita ſunt eremigo pro enauigo emetior. Pli. Circa caſpiū quoq; multa oceani littora explorata, paruoq; breuius, quā totus hinc aut illinc ſeptentrio eremigatus. Subremigo ſubtus remigo. Idem lib. ix. Cęteris ſubremigans brachijs media cauda vt gubernaculo dirigit.

¶ Remigiū, ipſa remorū agitatio & remigatio. Ver. lib. j. Geor. Nō aliter q̃ q aduerſo vix flumine lēbū Remigijs ſubiget. Idē trāſtulit ad aues. Volat ille per aera magno remigio alarū. Aliqn̄ poniť ꝓ remigiū multitudine Idē lib. iij. Remigiū ſupplet, ſocios ſimul inſtruit armis

¶ Remuculco proprie eſt remigando e ſcapha grandiorem nauim traho. Quod aliquando non neceſſitatis gratia fit, ſed vt nauis quietius agať. hinc remulculare aliquādō dicimꝰ molli ac leui tractu, ad progreſſum mulcere. Siſen. lib. ij. Siqua celeriter ſolui poterat in altum remulculando trahitur. Et a remulcendo fit. In eadem ſignificatione ſunt remulco as & ꝓmulco, as.

¶ Remillum, repandum dicitur a remi ſimilitudine.

¶ Remordeo es, crucio ſollicito. Vergi. Quando hęc te cura remordet.

¶ Remo, is, repeto. Aen. Riuos campoſq; remāt. Alij remere putant dictum quaſi remeare.

¶ Remorbeſco, is, ſignificat in morbum recido.

¶ Renes, ſunt qui lūbis adhærent ἀπὸ τῦ ῥεῖν fluo ꝙ riui ab his obſcœni humoris oriāť. Hi a veteribꝰ nephrūdines vocabātur, qui a gręcis dicūť νεφροὶ νεφρὸς, ren. νεφρῖτις morbus renum νεφριτικὸς qui renum morbo laborat Diminutiuum a ren eſt renunculus.

¶ Renarro, ſigni. ſicut ſimplex, vel re ꝓ diligēter. ſiue ꝓ affati accipiēdū puto, Ver. li. iij. Sic př Aeneas itētus omnibus vnus Fata renarrabat diuū curſuſq; docebat.

¶ Renūcio, as, refero, ſiue reporto, vt miſſi nūcij referre ſolēt de ijs ad q̃ miſſi ſūt. Cęſar i cō. j. q̄lis eſſet natura mōtis, & q̄lis eſſet id circuitu aſcēſꝰ q cognoſcerēt miſit, renūciatū eſt facilē eſſe. Aliqn̄ renūciare eſt apte nūciare ſignificare. Ter. i An. Quaſi tibi nō renūciata ſint hęc ſic fore. & iterū. Id ego iā nūc tibi hęre renūcio futurū vt ſis ſciēs, ne tu hoc mihi poſteriꝰ dicas Daui factū cōſilio aut dolis. Do. Renūciare ē q̄ſi ſecretū cōſiliū vel malū nūciare. re ei ſyllaba apđ veteres iterdū abūdat. aliqn̄ ſigni. renuere cedere, reſignare ſeu reſtituere. Cic. in Ver. acti. iij. Atq; iſte Stenio vehemēter icēſꝰ hoſpitiū ei renūciat domo eiꝰ emigrat. hīc renūciatio ceſſio. hīc cōponiť abrenūcio. ¶ Renideo. vide i dictiōe nideo es

✣ Renones. Vide rhenones.

✣ Rentifolia roſa dř a foliorū multitudine q̃ nec odore nec ſpecie ꝓbabilis habeť, nec coronis a veteribꝰ adhibebatur præterq̃ ad extremos veluti cardines. Cc.

¶ Renūciata iſula i Aethiopico mari, q̃ ſicut Pli. lib. vj. ſcribit ita diues eſt, vt equos talētis auri icolę ꝑmutent

¶ Reor, reris, ratus, exiſtimo, opinor. Plautꝰ in Amp. Quid me non rere expectatum.

¶ Repagulū & rapages, is, p. ꝓ. ex re & pago dici poſſūt obices. Ou. li. v. Me. raptaq; de dextro robuſta repagula poſti Oſſibꝰ illiſit, ꝓprie repagula dn̄r q̃ patefaciendi cā ita figūť, vt ecōtrario ꝓpāgāť. Pl. firmiſſia i rectū abies eadē valuarū repagulis & ad q̄libet iteſtina opa aptiſſima.

¶ Repādꝰ, a, ū. qđ eſt recuruū & ſimū & qđ retrorſū patet. Hier. de Socrate ſcribit ꝙ eſſet repandis cruribus.

¶ Reparo, as, p. c. reſtauro & in ſtatū priſtinū redigo. q̄ſi paro rurſus. Cur. Ille nō ignarꝰ & pricipes amicorū & exercitū offendi, gratiā liberalitate doniſq; reparare tētabat. Lactā. li. vj. Nā ꝑcere. i. mediocriter vti pecunia quaſi quædam puſillanimitas animi eſt, aut pertinentis ne ſibi deſit, aut deſperantis poſſe ſe illa reparare.

¶ Reparamen idem quod reparatio.

¶ Repaſtino, as, pe. pro. ex re & paſtino quod eſt fodio Vide in dictione Paſtino.

¶ Repedo, as, penul. cor. pedem retraho, recedo. Vide in dictione Pedo, as.

✠ Replaudo, is. repercutio, plaudo enim qđ & plodo dicitur manibꝰ pulſo & ſtrepitum facio. Vnde plauſꝰ, quo boni recipiebantur cum mali exibilarentur.

¶ Repēdo, is, retribuo, recōpēſo. tractū a pecunia. Vergi. Fatis cōtraria fata repēdēs, Amb. Aliꝰ ergo fructum accepti bn̄ficij, vt aurū auro, argentū argento rependi.

¶ Repenſo, as, pōdero & repōdero, ſeu reuideo & ſubtiliter iudico. Lact. Nā qui violauerit impie humilē ſentiet in poteſtate vltorem, eaq; oīa quę legūt & nō intelligunt repēſante deo patientur. ✠ Et repenſare, recōpēſare. Aug. Sermōe de inimicorū dilectiōe, Beatꝰ Ioſeph pro patricidij crimine impijs fratribꝰ ſuis nō animi amaritudinē, ſed charitatis dulcedinem repenſauit.

¶ Repello, is, li. ſum. ſignificat retro pello, reijcio. Oui. Quæq; ferox repuli doctis medicātibus ignes. Plautus in Caſ. Repulit mihi manum. Apud poetas reppuli per duplex pp quandoq; ſcribitur. Luca. Reppulit a libycis immenſum ſyrtibus ęquor.

¶ Repulſa reiectio ab honore ſeu magiſtratu.

¶ Reperio, is, pe. cor. reperi vel repperi apud poetas per duplex pp ex re & pario. Vnde reptū quaſi reparatum & in lucem proditum. Et proprie reperire fortunæ eſt, inuenire conſilij. Oui. Tu nō inuenta reperta es. Auſo. vno diſticho primam huius preteriti & productam & correptam protulit At qui condiderat poſtq̃ non repperit aurum Aptauit collo quem reperit laqueum.

¶ Repeto, is, pe. cor. ꝓprie reſtituēdū peto. Ci. li. ij. ad hęrē. Id qđ argētario obtuleris expēſum a ſocio eiꝰ recte repetere poſſis. Ter. in Eu. Hāc tibi dono do, neq; repeto ꝓ illa abs te qcquā ꝑcij. Interdū repetere eſt ſæpiꝰ petere. Idē. Cęſari repetēti negare nō potui. Interdū reiterare, reſumere, ichoare. Ci. de ora. Repetā & nō ab incunabilis nr̄ę veteris pueriliſq; doctrinę quedā ordinē ꝑceptorū. Cęſar cō. i. Bello heluetiorū cōfecto totius fere Gallię legati pricipes ciuitatū ad Cęſarē ꝯgratulatū venerūt, itelligere ſeſe tāetſi ꝓ veteribꝰ heluetiorū iniurijs ppl̄s Romanꝰ ab his pœnas repetiſſet tn̄ eā rē nō minꝰ ex vſu terrę Gallię, quā ppl̄i Ro. accidiſſe. i. reſumpſiſſet. Interdū reuoluere ſiue volutare cū ablatio huiꝰ noīs mēoria. Ci. i ora. Cogitāti mihi ſępenūero & mēoria vetera repetēti. Interdū redire. Ver. Cū primū paſti repetēt ꝑſępia tauri. Liu. li. j. Quippe vera fuga q ſimulātes pauloan̄ ſecuti erant oppidum repetebant.

¶ Repetūdarū, a ꝓuincialibꝰ accuſať is q ꝑſes ꝓuinciæ alienas pecunias aut vi aut dolo expilauit. Vn̄ iurecō. libro. xlviij. digeſtorū. Lex Iulia repetūdarū pertinet ad eas pecunias q̄s qs in mgřatu, legatiōe, vel alio officio, miniſteriove acceperit. Sed poſtea latius patuit, vt hoc noīe oīa qbꝰ diuitiæ cōſtāt cōtineāť, vt vaſa precioſa, veſtes, frumētū, nauigia, vt etiā ſiqs populꝰ alteri populo iniuriā fecerit, aut captiuorū aut incēdij, aut ꝑdę, qui iniuriā repeteret, diceret agere repetūdarū rerū. Ergo cū repetūť q̃ ſunt ablata, tūc repetūdarū rerū agiť vł de repetūdis. Nec habet plures caſꝰ a repeto, is, e in u mutata, quia id tertia coniugatio ꝑter cæteras patiť. Et vt differret ab illo quod dř Miſſi ſunt legati ad res repetendas. Quo ſignificatur principi vel populo erepta eſſe vel pecorum vel hominum vel locorum corpora.

¶ Repēte, aduerbium ſignificat ſubito, qđ quidam a repo, is. deriuāt ꝑ antiphraſim. Sed nō videť verū ꝙ repēte primā cor. habeat, ſed magis a repēs cuiꝰ prima ſimiliter corri. Oui. i faſt. Bina repēs ocl̄is occulit ora meis.

¶ Repentinus, na, num. pen. produ. quod eſt ſubitaniū vt mors repentina, bellum repentinum.

¶ Repignero, as. pignus recipio ſoluto pretio. Iuriſcōti. Commodati. Non repigneras vt mihi reddas.

✣ Replico. Vide plico.

¶ Repotia, dicta ſunt cū poſtridie nuptias apud nouum maritum cœnať, ꝙ quaſi reficiať potatio. Hor. Ille repotia natales alioſve dierum. Feſtos albatus celebret.

¶ Repo, is. pſi, ptū. ꝓprie dř de aīalibꝰ q̃ pedibꝰ & ventre gradiūť, vt ſunt vermes q̃ reptilia dicūť a repēdo, q̄uis & ea q̃ ꝑuos pedes habēt repere dicātur, vt ſunt lacertæ & ſimilia. Trāfferť etiā ad radices. Col. li. viij. Spatiū autē radicibꝰ qua repāt lapides ꝑbēt. Huius cōpoſita ſunt Adrepo qđ eſt ad aliquid repo. correpo ſimul repo, ſimul teneo. Var. in prolo. lib. ij. de re ruſt. Igitur ꝙ nunc intra murū fere patres familię correpſerunt relictis falce & aratro Col. in ꝑf. Patres familię falce & aratro relictis intra murū correpſimꝰ, & in circis potius ac theatris quam in ſegetibus ac vinetis manus mouemus. Erepo difficulter loca aſpera & edita ſcando, tanquā opus ſit erepere magis quā ambulare. Sueto. in Tybe. Tertiꝰ ꝙ is a tergo inſulæ per aſpera & deuia erepſiſſet ad ſe. Irrepo intro ſeu latenter repo. Hieron. ad Dama. Nunc illud quod non quæſieras dum aliud agimꝰ irrepſit. Obrepo, prerepo extra ſeu quā primum aut anterepo. Col. lib. v. Videtur etiam focaneus palmes, qui ſolet in bifurco medius prærepere. Et idcirco cum predicto vocabulo ruſtici appellant, ꝙ inter duo brachia qua ſe diuidit vitis enatus velut fauces obſidet. Prorepo vltra repo. Idē lib. iiij. Vt mota ęqualiter humus nouellis radicibus quacūq; in partē ꝓrepſerint. Perrepo valde ſeu ad finē & cum labore repo. Col. lib. x. Tota maceries opere tectorio leuigatur extra intraq; ne felis aut vipera perrepat. Surrepo ſubtus vel latenter repo. Et habēt pe. ꝓd.

¶ Repto, as, frequētatiuū, ſignificat ſæpe ſeu cōtinuo repo. Hier. ad Furiā An veteris ne ꝓles Furiana deficiat, & ex te parēs tuus nō habeat puſionē q reptet i pectore. Et reptare dicimus eum qui ſegniter & quaſi teſtudineo paſſu incedit quales ſunt qui in hortis aut vinetis ſpatiantur. Hor. An tacitū ſyluas inter reptare ſalubres

¶ Reptile pe. co. qcqd repit. Amb. li. Hex. Scimꝰ reptilia dici gn̄a ſerpētiū. eo ꝙ ſup terrā repāt, ſed multo magis oīe qđ natat reptandi habet vel ſpeciē vel naturā. Hierony. in Gen̄. Producāt aquę reptile aīæ viuentis.

¶ Repræſento, as. ad ꝑſens offero. ✠ Aliqn̄ reꝑſentare eſt referre vel reddere. Suet. in Clau. reprēſentaturꝰ pro opera dignā cuiq; mercedē. & alibi. reꝑſentādo ꝑmia dixit in prima ſignificatione. Quin. reꝑſentatis iudicis. Col. Itaq; nō ęgre cōſequeť ſi ſemper repræſentauerit. Idē. repreſentāt viridē ſaporē oliuarū. id eſt referunt.

¶ Repono, is, penulti. produ. rurſus pono. Verg. Ariſq; reponimus ignem, id eſt rurſus adhibemus ignem & ſacrificamus. Mar. Vllus ſi pudor eſt repone cœnā. Vnde reponere fabulas & ſcripta poetæ dicuntur, cum ſecundo hęc in ſcœna apponūt, id eſt cū rurſus recitāt. Solebant enim, inquit Porphyrio qui ludis apud veteres præerant ſcriptores quum primū in ſcęnā ꝓdirēt benigne excipere, vt ſi forte non recte egiſſent iterum adſcribendum audientium benignitate allicerentur. Vn̄ Hora. Fabula q̃ poſci vult & ſpectata reponi, ideſt, j. & ij. recitari. qn̄q; reponere ē recōdere. Leo papa. qđ luxuria vł gula diſſipauit i mūdo, pietas repōat i cœlo. Vir. Manet alta mēte, repoſtū Iudiciū Paridis. qn̄q; reddere vel reſtituere, q̄ſi retro apponere. Plau. i Perſa. des mihi nūmos ſexcētos quos ꝓ capite illiꝰ pēdā quos ꝯtinuo tibi reponā i hoc triduo āt q̄triduo, & auctore Sen. ad Luc. Priſ. ſignare dixerūt id reponi q̃ creditori debemꝰ Iu. Sēp ego auditor tm̄ nūq̃ ne reponā. q̃ verba idignantis ſūt vtpote ſēp audiētis & nūq̃ ſcripturiētis, qn̄q; reuocare

reprimere, cohibere. Statius. Quoties iã torta reponã Fulmina quã rarꝰ terris hic imperet ignis, quãdoq; reducere, reficere. Ver. lib. ij. Georg. Et quãtũ longis carpent armenta diebus. Exigua tñ gelidus ros nocte reponet. qñq; ſupaggerare. Idẽ in eodẽ lib. iij. Atqui non Maſſica Bacchi Munera, non illis epulę nocuere repoſtæ. Qñq; ſcribere. Hora. Scriptor honoratũ ſi forte reponis Achillẽ. Qñq; retro ſeu ſeorſum ponere. Hie. li. j. ℞. Da partẽ quã dedi vt reponeres ſeorſum apud te.

¶ Repoſitoriũ, vas in quo reliquiæ ciborum & menſæ inſtrumenta reconduntur, ſiue ex corio ſit, ſiue ex alia materia. Plinius, Bibente conuiua menſam vel repoſitorium tolli inauſpicatiſſimum habetur.

☿ Replumbari a Iuriſconſultis poſitũ eſt, ꝓ eo, qđ eſt reuelli & reſolui emblemata, & vaſis & lapidibus incluſa.

¶ Reporto, as, retro porto reueho. Hiero. lib. Regum Reporta arcam in vrbem.

¶ Reprimo, is, pe. cor. contineo cohibeo. Ci. Reprime impetum. Verg. Dextramq; repreſſit.

¶ Reprehẽdo retraho quaſi retro prehẽdo. Liui. Adeo turbati erãt dexteræ alę, equites, pediteſq; vt quoſdam conſul Cato manu ipſe reprehenderit verteritq; in hoſtem. Propertius Quantum poſſit noſtros quiſquam reprehendere curſus. Alias ſignificat arguo increpo.

✤ Reprobo improbo, & quaſi refuto. Cc.

¶ Reprobus improbus. Cc.

¶ Reproces, pro aſperis difficilibus vſurpatur. Pli. lib. xviij. In reprocibus ac ſupinis lateribus procũbere quaſdam occari & in alias dirigi.

¶ Repromitto iterum ſiue maxime promitto. Ambro. Diuitias, domos, poſſeſſiones repromiſit ſi conſenſum ſuum eius coniugio non negaret.

¶ Repudium, recuſatio, ꝙ fiat ob rem pudẽdã. Differt a diuortio ꝙ repudiari futurũ matrimoniũ poteſt. Nõ recte autem diuertiſſe ſponſa dicitur ꝙ diuortiũ ex eo dictum eſt ꝙ in diuerſas partes eunt qui diſcedunt.

¶ Repudio as, matrimoniũ dirimo, & quaſi ob rem pudendam aliquam repello. Suet. in Cęſa. Neq; vt repudiaret illam compelli a dictatore Sylla vllo modo potuit. Interdũ ponit̃ ſimpliciter pro nõ accipio recuſo. Terẽ. in An. Repudio conſilium quod primum intenderam.

✤ Repueraſco quaſi in puerilem etatẽ reuertor qđ de ſenibus fere dicitur cũ deſipere vitio ętatis incipiũt. Cc.

¶ Repũgo, qñ de ratiõe vel calẽdario loquimur facit p̃teritũ repũxi. Qñ vero vicẽ redditã oſtendimꝰ repupugi. Cic. Lẽtulo, Darent mihi ipſi aliũ publiũ in quo poſſem illorum animos mediocriter laceſſitus repungere.

¶ Reputo, as pe. cor. Vide in dictione Puto.

¶ Requiro, is, p. ꝓ. repetitionẽ vel augmẽtũ actꝰ denotat Hiero. Et tũc qd ſupereſt. vt ab aliquo doctore requiratis? Interdũ requirere eſt ſępius vel rurſus quęrere.

¶ Res gñalẽ habet ſignificationẽ. Nã vt Paul. iuriſcõ. inquit ſiue corporalia ſiue incorporalia cõprehẽdit. Corporales res ſunt, q̃ vere tãgi poſſunt, vt hõ, veſtis. Incorporales q̃ tãgi nõ poſſunt, q̃lia ſunt iſta q̃ in iure conſiſtunt, ſicut hereditas, vſusfructꝰ, obligationes ſunt Et a dialecticis dr̃ terminꝰ trãſcẽdẽs. quo ſubſtãtia, q̃litas, actio, cõp̃hẽdũt̃. Sumit̃ qñq; res ꝓ ſtatu ac cõditiõe vt respublica, res priuata, res familiaris, res vxoria, res mea, res tua, Cic. Id eñ rebꝰ nr̃is minime cõducebat. i. ſtatui nr̃o. Sal. At nobis eſt domi ĩopia, foris æs alienũ mala res, ſpes multo aſperior. Qñq; res dr̃ ꝓut diſtĩguit̃ a pſona. Vñ loci argumẽtorũ ſunt a rebꝰ & a pſonis. qñq; ꝓut diſtĩguit̃ a verbis. Hor. Verbaq; ꝓuiſam rẽ nõ inuita ſequẽt̃. Sumit̃ & ꝓ cõtẽtiõe, lite, negotio ſiue commercio. vt eſt mihi res cũ latrone. Terẽ. Quid huic rei eſt. i. negocij, Ci. ꝓ murę. Nõdũ potuiſſe ſtatuere iuriſcõſultos, vtrũ rẽ an litẽ dici oporteret. Itẽ ꝓ cauſa vt quã obrẽ. i. ꝓpter quã cauſam, qua de re de q̃ cauſa ab re ſine cauſa. Itẽ ꝓ cenſu ſiue diuitijs. Terẽ. in Heau. Eius frater aliquãtulũ eſt ad rẽ auidior. Itẽ ꝓ imperio. Ver. Poſt q̃ res aſiæ Priamiq; euertere gẽtẽ Immeritã viſum ſupe-

tis. Itẽ ꝓ vtilitate. Terẽ. in Hecy. Si in rẽ eſt Bacchidis Et iterũ. Neq; in rẽ noſtrã eſt, vt quiſq̃ amator nuptijs lętetur. Do. in vtilitatẽ. i. ꝓ cõmodo. Itẽ ꝓ actu venereo Idẽ Miles cũ quo tũ rẽ habebat. Do. rẽ habere honeſte res impura dr̃. De triplici ſignificatiõe. Auſonij verſus eſt in monoſyllabis. Imperiũ, litẽ, venerẽ, cur vna notet res. Itẽ ꝓ experiẽtia ſiue effectu. Teren. in Adel. Reipſa reperi facilitate nihil eſſe melius neq; clęmẽtia. Ci. in Cato. Habui hæc de ſenectute q̃ dicerẽ vobis, ad quam vt perueniatis vt ea que ex me audiſtis, re ex parte probare poſſitis. Itẽ ꝓ valore, prętio vel ęſtimatiõe. Terẽ. in Phor. At ſi talentum rem reliquiſſet decem, primus eſſes. ſ. cognatus. Item pro periculo, vt apud eundem. Verum pone eſſe victum eum tandem, tamen non capitis eius res agitur, ſed pecunię. Et res dicit̃ veritas Teren. in Adel. Verum cogito quod res eſt. Huius diminutiuum eſt recula.

¶ Res comperendinata dicitur cum cauſa, id eſt iudicium in diem tertium conſtituta eſt.

¶ Res iudicata dicitur quę finem controuerſiarum pronunciatione accipit, quod vel condemnatione vel abſolutione contingit vt auctor eſt Vlpia.

¶ Res forẽſis, dicitur cauſa quę agitur in foro & ad cauſidicos pertinet.

¶ Reſpublica, ciuitas libera quę iure regitur.

¶ Reſcio ſiue reſciſco is. eſt factũ aliquod occultius aut inopinatum inſperatumq; cognoſco. Teren. En tibi reſciuit omnem rẽ, id eſt quod occultum putabamꝰ p̃ter noſtrã opinionẽ cognouit. Aliquãdo ſignificat rẽ poſtq̃ geſta eſt ſcio quã neſciebã cũ gereretur. Hier. i li. nume. ꝙ ſi audiẽs vir tacuerit, & in alteram diẽ diſtulerit ſententiã, quicquid vouerat atq; ꝓmiſerat reddet quia ſtatim vt audit tacuit. Sin autem contradixerit poſtq̃ reſciuit, portabit ipſe iniquitatem eius. Et primo Re. Quod cum dicendum reſciſſet quia præparet ei Saul clam malum dixit ad ad Abiathar.

¶ Reſcindo, is, cędo, tollo, aufero, deſtruo. Cęſar i cõ. Põtẽ qui erat ad Genuã iubet reſcindi. quod verbũ ad oĩa q̃ reſcindũt̃ fere ꝓprie pertinet. Col. li. ij. Et qđ falx reliq̃rit priuſq̃ inareſcat vomis reſcindat atq; obruat. Id eñ cedit ꝓ ſtercore. Ver. lib. iij. Geor. Nõ tñ illa magis pręſens fortuna laborũ eſt. q̃ ſi quis ferro potuit reſcindere ſummũ Vlceris os, alit̃ vitiũ viuitq; tegẽdo. i. aperire. Idẽ li. j. Geor. Cœlũ reſcĩdere fr̃es. Ter ſunt conati id eſt oppugnare. Et reſcindere eſt rurſꝰ ſcĩdere. Ci. cõtra Ruf. Quid meruit hõ latẽs vt nudares cicatricẽ eiꝰ & obductã cutẽ ĩſpato dolore reſcĩderes. Aliqñ nõ raro habere irritũ facere Sal i Iug. Iugurtha inter alias res ait oportere qnquẽnij cõſulta & decreta oĩa reſcĩdi. i. tolli & deſtrui. ¶ Reſcribo ſurſꝰ vl̃ retro ſcribo. Oui. Nil mihi reſcribas attñ ipſe veni. Et reſcribere ſignificat reddere ſeu renũerare. Terẽ. i Phor. Atq; illđ mihi argẽtum rurſum iube reſcribi. Do. reſcribi reddi, ſeu ꝑ mẽſę ſcripturã dari, qñ ad pecunię renũerationẽ añcedit ſcriptura, reſcribere dicebãt ꝓ renũerare. Vnde hodie dat̃ chirographus. Ser. Scribi eſt dari. Hora. ſcribit decẽ Nerio non eſt ſatis, adde cicutæ. Reſcribi vero reddi. Horatiꝰ Dictantis quod tu nunq̃ reſcribere poſſis.

¶ Reſeco, as, pe. cor. aui, atum, & reſecui, ctum, ſignifi. reſcindo. Vide in dictione Seco.

☿ Reſecro, as. iterũ obſecro, itero obſecrationẽ. Plau. in Au. reſecroq; mr̃ qđ dudũ obſecrauerã, aut reſecro religiõe abſoluo vtiq; cũ reꝰ ppl̃m comitijs orauerat ꝑ deos vt eo periculo liberaret̃ iubebat ingr̃atus eum reſecrare.

¶ Reſero, as. pe. cor. aperio a ſera deductũ. Cic. Nec ita claudenda eſt res familiaris, vt eam benignitati aperire non poſſit, nec ita reſeranda vt pateat omnibus.

¶ Reſero, is. pe. cor. reſeui reſitũ, rurſus ſemino. ſeu rurſus plãto. Pli. li. xviij. Nã cũ hyeme p̃gelida captæ ſegetes eſſent reſeuerũt reſariẽtes cãpos menſe Martio.

✤ Reſegmẽ, qđ ex vnguibꝰ amputat̃. Pli. li. ij. nec pauci apud Gręcos ſingulorũ viſcerũ mẽbrorũq; etiã ſapo-

res, dixere, omnia perſecuti vſq; ad reſegmina vnguium Eſt ergo generale amputamentum.

✤ Reſeruo, as. quaſi retro ſeruo, ab alijs ſeruo, ſalio. Lactan. lib. ij. Fabricauit arcã in qua ipſe cũ cõiuge ac tribus filijs reſeruatus eſt, cũ aqua vniuerſos montes altiſſimos operuiſſet. Hie. ad Iul. nihil tibi ob metũ inopiæ reſeruaueris ne cum Anania damneris & Saphyra.

¶ Reſes, idis, a reſideo qui remanet ſiue reſtat ocioſus a labore ſeu opere quod exercere ſolebat. Liuius lib. ij. Timuere patres reſidem in vrbe plębem incerti manere eam an abire mallent.

¶ Reſideo, es, pe. cor. qeſco, ſedeo, firmiter ſto. Nãhic re nihil ſignificat. Ver. Oiſq; repẽte reſedit flatꝰ. Hier. Atq; in regni ſolio ſublimata poſt xp̃m gl'oſa reſedit. Lactã. lib. ij. Poſteri hebręi dicti penes quos religio dei reſedit. i. reſtitit. ✤ Reſidiare veteres dicebant pro eo quod eſt ſępe reſilire. Corrige reſiliare. Cc.

¶ Reſipiſco, is. Vide in dictione Deſipio.

¶ Reſex, ecis Col. lib. iiij. Nã cõfiteor pãpinarios quoq; cũ e duro ꝓceſſerint tp̃e anni ſequẽtis acquirere fœcũditatẽ. & ideo reſecem ſumitti vt progenerare poſſit. Verum eiuſmodi partum comperimus non tam ipſius reſecis q̃ materni eſſe muneris.

¶ Reſigno, as. qđ ſignatũ erat aperio, relaxo, patefacio Eſt eñ cõtrariũ ſuo ſimplici ſigno, qđ eſt anulo ſignum ĩprimo. Plau. ĩ tri. Iã ſi obſignatas nõ feret, dici hoc põt apud portitorẽ eas res reſignatas, tibi inſpectaſq; eſſe. Hinc reſignatio teſtamẽtorũ appellata. Itẽ reſignare eſt pfecte ſignare. Col. li. iij. Priuſq̃ arbuſculas trãſferas rubrica reſignato, vt hiſdẽ quibꝰ ante ſteterũt conſtituas eas. Itẽ reſignare claudere. Verg. lib. iiij. Et lumina morte reſignat. Antiq ẽt reſignare ꝓ reſcribere dicebãt, ſicut ſubſignare ꝓ ſubſcribere & reſignatũ ęs dicebat̃ militi, cũ ob delictũ iuſſu tribuni militũ ne ſtipẽdiũ ei daret̃ in tabulas referebat̃. Itẽ reſignare reddere. qđ fit cũ i libris datorũ & acceptorũ pecuniã ſignauimꝰ redditã demonſtramus. Hora. lib. ij. car. Res reſigno quas dedit.

¶ Reſimꝰ pe. ꝓ. ex re & ſimꝰ. idẽ eſt qđ ſimus hoc eſt qui ſurſum verſus depreſſas habet nares. Verg. Simꝰ poſuit, Dũ tenera attondent ſimæ virgulta capellę. Serui. Simę græcũ eſt nomẽ. i. preſſis naribus. vnde & ſimias dicimus. De reſimus. Colu. lib. vij. loquẽs de boũ indole Pandorum, inquit, naribus reſimis patulis. Huius cõtrarium eſt deſimus pro eo qui non eſt preſſis naribus.

☿ Reſina, pe. cor. humor ex arboribus defluẽs, in hiſdẽq; reſidẽs. & a medicis multiplex deſcribit̃. Duę tñ ſunt ſpecies, arida vna, humida altera, & p̃ſus oĩs ſtomacho facit, & ſãguĩs reiectiõi, ĩprimiſq; ꝓbat̃, q̃ a Terminthο arbore Termĩthina eſt appellata. Ea naſcit̃ in Arabia in Iudęa, in Syria in Cypro, ĩ lycia & ĩ cycladibꝰ. Quæ alba pręſtantior eſt nitri colorẽ hñs & non nihil cærulei.

☿ Reſinatus, ta, tum, quod eſt reſina illitum, ſicut a pice picatum. Iuue. Quid enim reſinata iuuentus.

¶ Reſoluo, quaſi diſſoluo. Col. li. ij. Ex his nihil nõ meliꝰ reſoluta humo quã ĩ dẽſa ꝓueñit. Itẽ reſoluerę deſtruere, amouere. Verg. li. j. Geor. iuitat genialis hyẽs curaſq; reſoluit. i. amouet. Itẽ diſſoluere qđ ligatũ erat nõ ligatũ facere. Oui. li. j. Me. Et velate caput cĩctaſq; reſoluite veſtes. ¶ Reſpicio, retro aſpicio. Plau. ĩ Aul. Tu ſi ex hoc loco digitũ trãſuerſũ, aut vnguẽ latũ exceſſeris, aut ſi reſpexeris donec ego te miſero. Interdũ reſpicere eſt reſpectũ habere ꝓuidere, remediare. Plancꝰ Ci. ꝙ ſi aut Cęſar reſpexerit ſe, aut Africanę legiones celeriter venerit ſecuros vos ex hac p̃te reddemꝰ. Terẽt. ĩ And. Carine me & te ĩprudẽs niſi qđ dij reſpiciũt, pdidi, i. ꝓuidẽt, vel remediũ afferũt. Interdũ cuſtodire, reſeruare, amare. Idẽ ĩ Heu. Deniq; nullũ amittis tẽpꝰ, neq; te reſpicis, id eſt cuſtodis. Et in Phor. Dij nos reſpiciũt gnatam inueni nuptam cum tuo filio, id eſt diligunt.

¶ Reſpecto, as, ſępe video, amo, adiuuo. Verg. Si qua pios reſpectant numina.

¶ Reſpectus, modo ipſam aſpectionẽ. Plau. Et me reſpectu terruit. modo rationẽ q̃ ad aliqd agẽdũ mouemur ſignificat. Pli. Namq; eo reſpectu cõmotus abſceſſerat.

¶ Reſpiro. ſp̃m capio, reſuſcito ſeu in ſtatũ priſtinũ redeo. Plau. in Epi. Mane, ſine reſpirã q̃ſo, ĩmo acqeſce. aio male eſt, recipiã anhelitũ. Ci. Aulo Torquato. Si armis aut cõditiõe poſitis, aut fatigatiõe abiectis, aut victoria detractis ciuitas reſpirauerit, & dignitate tua tibi & fortuna vti licebit, id eſt in ſtatũ priſtinum redierit.

¶ Reſpõdeo, es. & reſpõdo, is. Manil. li. v. Sic etiã magno q̃dã reſpõdere mũdo. Eſt aũt reſpõdere poſteriore loco dicere, a quo reſpõſum & reſpõſio. Et dicimus ego reſpõdebo tibi & ad te. Pli. Cũ ad eos breuiſſime reſpõdiſſem Græci tñ meliorẽ modũ habẽt. Vñ Xenophõ in libro quẽ fecit de miſeria tyrãnorũ καὶ ὅτι ἐρῶν ὑπολαβὼν δ' ἐπινικίᾳ ἔφη ὦ σιμωνίδη καὶ ἐξ ὧν ἀπεχθάνονται οἱ ἄνθρωποι ἡμᾶς πολὺ πλείων ἰδιωτῶν ἀνάγκη ἐστὶ πραγματεύεσθαι. ✤ Id eſt. Hierõ exiſtimãs ꝑ Iouẽ ait. O Simonide ex quibus odio habẽt̃ hoĩes nos multo plura idiotis negotiari neceſſe ẽ. Aliqñ ſignificat cõuenire cõſentire, & parẽ eſſe. Ver. Dictis reſpõdẽt cętera matris. i. cõſentiũt & cõformia ſunt. Pli. li. xxxvj. Structurã ad normã & libellã & ad perpẽdiculũ reſpõdere oportet. Cic. lib. Tuſ. Nec tñ ſiqui magni ingenij in eo gñe extiterũt nõ ſatis græcorũ gloriæ reſpõderũt. i. acceſſerũt vel pares fuerũt. Hie. ad Furiã. Et quibꝰ nati ſunt liberi ſuo gñi reſpõderũt. i. ſimiles fuerũt. Cic. Trebo. Cui quidẽ amori, vtinã cæteris rebꝰ poſſem amore certe reſpõdebo. i. ſatis faciã, vel par ero. Ver. Illa ſeges demũ votis reſpõdet auari Agricolę. Aliquando reſpicere ſeu contra poſitum eſſe. Idẽ lib. vj. Contra elata mari reſpondet Gnoſia tellus.

☿ Reſponſus, conuenientia conſenſuſq;. Vict. Symmetria eſt ex ipſius operis membris rite partis reſponſus.

¶ Reſpuo reſpuis, Vide in dictione Spuo.

¶ Reſtagnare, extra redundare, ſeu aquam continere. Col. li. ij. Ita ſiq̃ palꝰ in aliq̃ p̃te ſubſidẽs reſtagnat ſulcis deriuanda eſt quippe aquarũ abundantia & penuria graminibꝰ ęq̃ eſt exitio. Componit̃ autẽ ex re & ſtagnare.

¶ Reſtauro, as, ex re & ſtauro. vnde & inſtauro, ſignificat reintegro. Iuſti. lib. ij. Interea & Darius cum bellum reſtauraret in ipſo apparatu decidit.

¶ Reſtare ſupeſſe. Cic. in Cato. Nec cũ æqualibꝰ ſolũ q pauci admodũ reſtãt. Itẽ remotũ eſſe. Aen. Reſtat vſus fuit. i. diſtat & remotũ eſt. Itẽ retro ſtare. Terẽ. in Eunu. Vtinã illũ dij deęq; oẽs ſenẽ perdãt, qui me hodie remoratus eſt, meq; adeo qui reſtiterim. Itẽ reſiſtere. Cice. de finibꝰ. Nullã quęrẽtes voluptatẽ ſtoici reſtãt. Itẽ reſtare cũ datiuo, ſignificat manere cum accuſatiuo, vt hoc mihi reſtat. id eſt hoc me manet. Verg. li. vij. Hoc latio reſtare canũt q ſanguine noſtrũ Nomen in aſtra ferant.

¶ Reſtito, as, ſępe moras facio. Teren. in Eu. Exi foras ſceleſte ac etiam reſtitas? fugitiue prodi.

¶ Reſiſto, is, retro ſiſto. Hier. lib. ij. ℞. Cunq; tranſiſſet vniuerſus populus & rex Iordanem reſtitit, & oſculatus eſt rex Berſalai. Et reſiſtere eſt aduerſari repugnare. Ci. Cum reſiſtere eius improbitati non poſſem.

¶ Reſtire eſt ad referendum, laborandum, colendũve aptum eſſe. Columel. lib. iiij. Nam vt quęq; reſtire incipiunt tempeſtiue leguntur, & quę nondum maturitatẽ cœperunt vuę ſine diſpendio differuntur.

¶ Reſtibilis, q reſtituit̃, & reſerit̃. Pli. li. xxviij. Cõceptũ leporis vtero exẽptũ his q̃ parere deſierit reſtibilem fœcũditatẽ afferre. vñ ager reſtibilis. Co. li. ij. Faſellꝰ terrę mãdabit̃, vl̃ ĩueterato vl̃ meliꝰ pĩgui & reſtibili agro Feſtꝰ. Reſtibilis ager fit, q cõtinuo biẽnio ſerit̃. reſtibilis ſeges eſt, q̃ regerminat, q̃ſi cuiꝰ fœcũditas ĩ ſequẽtẽ quoq; annũ reſiſtat. Gręci palĩblaſtõ vocant. Vbertatis tñ tãtę ſunt, vt ſequẽte anno ſpõte reſtibilis fiat ſeges.

☿ Reſtipulari, vt Lactãtius inquit, eſt cõtra ſpõſionẽ factã pecuniã obligare. Val. li. ij. Nec dubitauit reſtipl̃ari

¶ Reſtituo, is mõ ſignifi. reddo. Terẽ. Gnatũ ei reſtitui.

modo in ſtatũ priſtinũ reduco. Iuſti. Hũc regno a patre priuatũ fili⁹ reſtituerat, & ꝓprie reſtituũt volẽtes cupiẽteſq;. vt ciuis patriæ, & fili⁹ patri. Hĩc reſtitutio repoſitio. Cai⁹ reſtituere (iqt) pl⁹ eſt q̃ exibere. Nã exibere eſt preſentiã corporis ꝑbere. Reſtribuere vero eſt ẽt poſſeſſorẽ facere fructuſq; addere. Hĩc reſtibilis ager. ♃ Aliqñ reſtituere ſig. iſtaurare ac reficere. Ci. i top. ei cui dom⁹ vſuſfruct⁹ legatus ſit nõ reſtiturũ hæredẽ ſi corruerit.

℄ Reſtis, funis a reſto, vt qdã aiũt, ꝙ q̃cũq; ligata ſtare faciat Apul. Reſti q̃ grabatul⁹ erat intext⁹ aggredior expedire. ♃ Ad reſti res redit ſigni. res dꝑditas eſſe, & de ſuſpẽdio cogitãdũ. In ſaltatiõe reſtĩ ducere dñr chori puerorũ ꝓuellarũq; manu cõſerti. Terẽ. Tu iter eas reſtim ductitãs ſaltabis. A qua ſimilitudine aliorũ cõnexa capita reſtes dñr. Pli. li. xx. Alliũ ad ſerpẽtiũ ictus potũ cũ reſtib⁹ ſuis. Liui. li. xxvij. Per manus reſte data, virgines ſono vocis, pulſu pedũ modulantes inceſſerunt.

℄ Reſtio, onis, funiculus. Quo etiam nomine dict⁹ fuit proauus Auguſt. ♃ Accipitur pro eo qui ſe penſilem facit laqueo reſtis ſtrangulatus. Ait enim. Illi erunt buccidæ potius q̃ ego ſim reſtio. Quod ſignifi. illi potius cædentur bubulis loris quam ego me ſuſpendam.

℄ Reſtinguo, is, xi, ctum, a ſtinguo cõpoſitũ eſt. Vñ & diſtinguo & extinguo. Stinguo, vero vt opinor, ſignifi. obſcuro, de quo Priſci. Extinguo, extinxi, cui⁹ ſimplex in vſu raro eſt. Ci. tñ in Arato ꝑcipio vſus. Quẽ neq; tẽpeſtas perimet, neq; lõga vetuſtas interimet, ſtiguẽs ꝑclara iſignia cœlũ. Idẽ in progno. Vt cũ luna meãs hyperioris officit orbi. Stingũtur radij cæca caligine tecti. Reſtinguere autẽ qđ vernacula lingua dicimus memorare. Plaut. in Caſ. Ignem reſtinguũt aqua. Ver. quale ꝑ æſtum Dulcis aquę ſaliente ſitim reſtinguere riuo.

℄ Reſtringo, gis. retro ſtingo. Pli. xxxv. Itẽ belli imaginem pinxit reſtrictis a tergo manibus Alexandro in curru triumphante. Aliquando valde ſeu perfecte ſtringo. Amb. lib. j. offi. Vt lingua tua menti ſubdita ſit, reſtringatur habenæ vinculis. Aliquando ſoluo. Apul. Iumẽtũ reſtrĩgit abireq; ſtabulo liberũſinit. qđ ſtabulari⁹ inuentum mox domũ reducit. Aliquando rurſus ſtrĩgo. Idem. Et duplici ne ſolui facile queat reſtringit.

℄ Reſilio, lis. pe. cor. Vide in dictione Reſulto.

℄ Reſulto, a reſilio ſit, qđ ſignifi. in cõtrariũ ſalio reuertor, agor, rebello. Pli. Quñq; reſilit vulnus & curare ſcalpello oportet Hie. ad Nepo. Sagitta in lapidẽ nũq̃ figitur interdũ reſiliẽs ꝑcutit dirigẽtẽ. Et reſilire eſt cito recedere. Quadrigari⁹ lib. vj. Artori⁹ caute dextrũ hũerũ ſauciat atq; reſiliuit. Reſultare igitur reſilire, reluctari, i cõtrariũ ferri, ſeu reaudiri ac reclamari. Ver. lib. v. Pulſati colles clamore reſultãt. Sic & diſſulto, vt apud eũdẽ. li. viij. Impulſu quo maxim⁹ itonat æther, Diſſultãt ripę.

℄ Reſumo, penul. produ. rurſus ſumo. Plin. Reſumptis poſt longam ęgritudinem viribus.

℄ Reſupino as, ſurſum reuoluo. Nã ſupinare eſt ſurſum voluere a ſupin⁹ Iu. Et multũ referẽs de Mecœnate ſupino. Nã ꝓn⁹, ſupin⁹, ac reſupin⁹ cõtraria ſunt. Colu. lib. iiij. Quia ſiue ꝓnũ, ſiue reſupinũ. Plin. Eoſq; Sciopidas vocari q i maiori æſtu humi iacẽtes reſupini vmbra ſe pedũ ꝓtegũt. Itẽ reſupin⁹ ꝓiect⁹ molliter. Oui. Et mõ cãtabã veteres reſupin⁹ amores. Reſupinare igitur eſt iuertere ſubuertere. Interdũ ẽt a ꝓpoſito ſeu icœpto reuocare, differre, ꝑuertere. Iuue. Aulã reſupinat amici. Idẽ. & reſupinati ceſſãtia tympana galli. Sed hęc ꝑ trãſlationẽ

℄ Rete tis. neu. gñis & retis maſc. ac fœmini, & hęc retia, ę. a rapio vel a raritate, vt iqt Var. Plau. i ru. Nõ vides ꝓferre me vuidũ retẽ, ſñ ſquãmoſo pecu. Et iterum ibi. Nã tũc & operã & ludos facit & retiã. vt tẽpeſtas eſt. A rete vero i ablo rete ꝑ reti. Oui. li. v. faſ. poſuit. Cur tibi ꝓ libicis cladũtur rete leones? hinc fit Irretio, is.

℄ Reticulũ, dr. a rete qno noie vtir ſępe Hie. i iſtrumẽto veteri. Eſt & gen⁹ retis, qđ i orbẽ ſꝑgir qđ aliqñ capir ꝓ tegmie muliebris capitis, qđ capillos cõtinet. Iu. Reticulũq; comis auratũ igẽtib⁹ implet. Eſt & reticulũ, ſaccul⁹ in modũ retis, quo viatores denarios & panẽ geſtãt. Hor. Vt ſi reticulũ panis venales inter onuſto Forte vehas humero. Alio nomine dicitur funda.

℄ Retiaculũ, dimi. a retia. Hiero. in pſalmis. Cadent in retiaculũ peccatores. Plau. in Aſi. Iubeas vna opera me piſcari in aere, venari autem retiaculo in medio mari.

℄ Retiolum. quod reticulũ ſcilicet tegmen capitis.

℄ Reticula diminutiuum a retis fœminino genere.

℄ Reticulatus. a, um, quod eſt factũ in modũ retis. Pli. lib. xxxvj. Reticulatã ſtructurã, quã frequentiſſime Romæ ſtruunt remis oportunam.

℄ Retiari⁹, dicebar q rete imittebat. Nã cõpoſiti gladiatores ꝑ paria diuerſa noia ſortiebãr. Nã alter dicebatur retiari⁹ ꝙ rete iaceret. Alter ſecutor perinde ac retiariũ fugiens vel fugam ſimulans ſequeretur. Hoc gen⁹ pugnę inſtituit Pitacus vnus ex ſeptem ſapientibus.

℄ Retę, ſunt arbores q̃ ex ripis fluminũ eminẽt, aut in alueis ipſorũ erãt, a retib⁹ dictę ꝙ ꝑtereũtes naues retinerẽt inſtar retiũ. Vñ in edicto prętorũ legitur, retanda flumina, qđ ſignificat purgãda, ne quid more, ſiue periculi nauibus in ea virgulta incidentibus fiat.

℄ Retego, is. pe. cor. quod tectum erat denudo.

℄ Retexo, is, cõtrariũ eſt ſuo ſimplici. ſignificat eñ ꝙ textũ erat reddo non textũ Tractũ a telis, q̃ deſtruuntur cũ retexuntur. Et retexere rurſus texere, renouare. Marius. Cic. An qđ adoleſcẽs ꝓſtiti cũ etiã errare cũ excuſatiõe poſſem. id nunc ætate pręcipitata commutem, ac me ipſe retexam. Item ſignificat aperire diſſoluere.

℄ Retineo, es, p, c. remoror. Vñ retinacula ꝑ trãſlatiõnẽ ponitur ꝓ recordor, vt cũ dicim⁹. Si retines q̃ dicta ſũt Aliqñ ꝑ cohibere. Amb. Satis abũdeq; dixiſſe me credo ſuꝑiori tractatu, queadmodũ cõpti vel nitidi natalẽ dñi ſuſcipere debeam⁹, & ſupueniẽtẽ feſtiuitatẽ ei⁹ ab oi ambitiõe retinere. Aliqñ ꝓ nõ ꝑmittere vt qcq̃ ꝑdatur, vl' cõſumatur. Lact. lib. vj. Nomen itaq; ſolum retinuerunt vim vero & rationem & effectum perdiderunt. ♃ Salu. Nam imperium his artibus retinetur. id eſt conſeruatur

℄ Retento, as, frequentatiuum ſępe retineo. Plautus in Aſi. Cur me retentas. Et retentare iterum tentare. Ouidius libro primo Met. Et igitur metuitq; loqui ne more iuuencæ. Mugiat & timide verba intermiſſa retentat, id eſt iterum tentat proferre.

℄ Retinacula. quib⁹ aliquid retinetur ſiue remoratur. Ver. lib. j. Georg. Atq; amerina parãt lente retinacula viti.

℄ Retorqueo, es, retroiacio vel mitto. Amb. lib. j. offi. Et q̃uis ſeptus armatis non retorquebat conuitium.

℄ Retracto, as. a retraho, qđ ſigni. rurſus traho reuocove. vñ liber retractationũ. quẽ pr me⁹ Aug. edidit recte appellat⁹ eſt, i quo q̃ min⁹ docte alibi tractauerat retractauit, id eſt reuocauit. Aliqñ retractare eſt retrotrahere, recuſare, reijcere. Verg. lib. x. Aeneid. Semianimeſq; micãt digiti ferrũq; ratractãt. Col. li. v. Hęc eorũq; ſimilia poſt putationẽ retractãda ſũt, retro trahẽda & remouẽda. ℄ Retrices a retro qdã deduci putãt, quo nomine Cato aquam ſignificat qua horti irrigantur. Cc.

℄ Retribuo, recompendo, quaſi retro tribuo.

℄ Retrimẽtũ, a retero, is. videtur eſſe detrimentũ a detero. Var. Amurca cum ex olea eſt expreſſa qui eſt humor aquatilis ac retrimentum conditum in vas fictile. ♃ Retrimentũ etiã excremẽtũ fęculentię, & ſtercus. Macro. lib. viij. in ventre fit prima digeſtio. cuius fex retrimẽta ſũt, q̃ ꝑ iteſtina iferiora orificio trudẽte labũr. Idẽ aridiora retrimẽta in aluum conuenire refert humidiora in veſicam trahi, intelligens ſtercora & vrinam.

℄ Retorrid⁹, da, dũ. qđ itẽpeſtiue amiſſis viribus a ſole torretur. Col. li. iij. Si i olea vn⁹ ram⁹ aliquãto cæteris lætior eſt niſi eum reſcideris arbor tota fiet retorrida.

℄ Retorreſcere idem eſt quod retorridum fieri. Idẽ lib. iiij. Deinde ſata non ita enutriunt, vt ante conualeſcant ac proſiliant quam retorreſcant.

♃ Retrocedo. Vide Cedo.

℄ Retrudo dis. pe. ꝓ. retro trudo. Plau. in Epi. cœpi ruſum vorſum ad illa pauxillatim accedere quaſi retruderet hominem me vis inuitum.

℄ Redundo is. Vide in dictione Tundo.

℄ Retrorſum, retro verſum. Hora. Retrorſum vela iterare curſus, hinc retrorſus a, um. Apul. li. ij. de Aſino. De niq; ſępe retrorſa reſpiciẽs ſubſtitit. i. reflexa, obliquata retro conuerſa.

℄ Reualeſco ſcis, ad ſanitatem redigor. Gel. Quod i eorum finibus ſub ipſo ex capitali morbo reualuiſſet.

℄ Reuenio is. pe. cor. retro venio reuertor.

℄ Reuereor, a vereor ſit & ſigni. honoro a quo reuerentia quã tã in verbis q̃ in factis alicui exhibem⁹. Vñ aliquam rẽ turpẽ nominaturi dicere ſolemus ſalua reuerẽtia, ſaluo honore, reuerentia ſit aurib⁹ veſtris, honor ſit audientium auribus. Item reuerendus, dignus reuerentia & reuerenter cum reuerentia. Cc.

℄ Reuertor deponens, & reuerto redeo q̃ſi retro verto. Cic. Appio. Cõſcẽdẽs iã nauẽ Epheſo laodiciã reuertit. Et li. iij. offi. Fact⁹ eſt alter eius ſiſtẽdi vas, vt ſi ille nõ reuertiſſet moriẽdũ eſſet ipſi. Aliqñ reuerti ponitur ſimpliciter ꝓ venire diuertere. Idẽ ad Chryſippi laqueos reuertamur cum nihil de Chryſippo antea dixiſſet.

℄ Reuelo as. pe. ꝓ. contrariũ eſt ſuo ſimplici velo quod tego ſignificat, vt reuela oculos meos. i. aper & detege.

℄ Reuello is. Vide in dictione vello.

℄ Reuiſo is. redeo, vt videã. Terẽ. i An. Reuiſo qd agãt aut qd captẽt ꝯſilij. Plau. in Tru. Nũquid nã me vis aliđ vt qñ otium tibi ſit me reuiſas. i. videndũ me reuenias.

℄ Reuiuiſco is. reuixi rurſum viuus fio.

♃ Reumatiſmus latine fluxio ꝙ & reuma dicitur. Cc.

℄ Reuoco as. pe. cor. retro uoco, reduco, retraho, retrouertor, reſuſcito. Hiero. Nõ illũ vxoris lachrimę cõmunio ſanguinis nõ deſpectãs cũcta ex alto deus a ſcelere reuocat. i. retrahit vñ & reuocare pedẽ dicim⁹ nõ modo de aĩalib⁹, ſed etiã de fluminib⁹. Ver. Cũctatur & amnis Rauca ſonãs reuocatq; pedẽ. Sal. Sępi⁹ vĩdicatũ ẽ i eos q cõtra iperiũ in hoſtẽ pugnauerãt. quiq; tardi⁹ reuocati ꝑlio exceſſerãt, q̃ qui ſigna reliqrũt, aut pulſi loco cedere auſi erãt. i. retro vocati. Plau. in Cur. Poſtq̃ hęc mihi narrauit, abij ab illo, reuocat me illico. i. vt redeã vocat. Lact. li. iiij. Iacẽtia mortuorũ corpa erexit, eoſq; nominib⁹ ſuis inclinatos a morte reuocauit. i. reſuſcitauit. Aliqñ reuocare ſigni. ꝑ vices mutuo vocare. Var. Quid nobis miniſtrare pueri dieb⁹ feſtis cicer viride, q nos ꝓuocare cũ audeãt, nos illos reuocare timem⁹. Hui⁹ ꝯpoſitũ ẽ adreuoco. Cic. lib. j. offi. Danda igitur opera eſt. vt ſi etiã aberrare ad alia cœperit adreuocetur oratio.

℄ Reuolo as. pe. cor. retro volo. Cic. lib. iij de natu. Aeq; integro ꝓuolantiũ colla & capita reponũr, qđ quia ipſe dux facere nõ põt. quia nõ habẽt vñ nitatur, reuolat vt ipſe quoq; quieſcat, in eius locũ ſuccedit ex ijs q̃ aſſequitur eaq; viciſſitudo in omni curſu conſeruatur.

℄ Reus, dr. quicũq; in litẽ adducitur, etiã ſi nihil admiſerit. i. cõtra quẽ quiſpiam agit. Cic. lib. ij. de ora. Reos appello nõ mõ os qui arguunt. Sed omnes de quorũ de diſceptar. Vñ a re dr reus rei, ꝙ alicui obnoxius ſit, vel a re quam ꝓmiſit. Reum fieri, vt Aſco. inquit, nihil ẽ niſi apud pretorem legibus interrogari.

℄ Reus agitur qui accuſat, re⁹ ꝑagitur qui dãnatur. Pli. Iuni. Dũ ille peragitur reus ſedimus. Iuriſcõ. Peregiſſe reum non alias quis videtur niſi condemnauerit.

℄ Reus ſtipulando qui ſtipulatur, reus promittẽdo qui ſuo nomine quid pro altero promittit.

℄ Re⁹ voti iqt Macro. q ſuſcepto voto ſe nuib⁹ obligat.

♃ Rex vt philoſoph⁹ Speu. Ait, imperans eſt ſecundũ leges ſubiectis, irreprehẽſibilis ciuilis ordinis iſtitutor.

R ANTE H

RHa, fluuius a quo nomẽ medicamẽto notabili, vt Ammianus inquit, ꝙ rheõ ſeu rha barbarũ atque ponticum vocatur.

℄ Rhacinõ, genus phalangi dicitur ore nigro, minimo ſubalbo, pedibus breuiſſimis tanq̃ imperfectis dolorem morſu qualem ſcorpio facit. Cc.

℄ Rhadamanthus, Iouis ex europa filius & rex Lyciæ q quã ſeuerus fuerit, & iuſtitiæ executor, fingitur a poetis apđ iferos nocẽtũ explorare culpas. De quo Ver. lib vj. Gnoſius hęc rhadamanthus habet duriſſima regna. Caſtigatq; auditque dolos, ſubigitque fateri. Quæ quis apud ſuperos furto lætatus inani Diſtulit in ſeram commiſſa piacula mortem.

℄ Rhagades, & rhagadia, vocantur ſciſſurę q̃ in ſede ꝑueniunt. Dictę rhagades a verbo gręco ῥήγνυμι, ꝙ ſignificat abrumpo. De hoc in dictione Condylomata, Comedo vulgariter manzadure de mure.

♃ Rhagion ſignifi. apud Græcos acinum paruum.

℄ Rhamnuſia. Vide in dictione rhamus.

℄ Rhamnetes, nomen proprium viri.

℄ Rampſinitus, nomen proprium regis ægypti, vt Herodo. lib. ij. hiſto. refert.

℄ Rhagę alium nomen ciuitatis Medorum ab auulſiõe terręmotus.

℄ Rhęa, cœli & terre filia, q̃ alio nomine Cybele dicitur.

℄ Khea ſyluia, filia fuit Numitoris Remi & Romuli mr.

℄ Rheda vocabulũ gallicum, vt inquit Quin. Et ſignificat carrucam. Vnde a Cicerone Rhedarius dictus eſt auriga rectorq; ipſius rhedę, inde epirhedium.

℄ Rhegyum oppidũ ſitũ in margine Italiæ cui gręci nomen dedere a fractura per y. Rhegyõ eñ gręce abruptũ dr. Hic eñ Sicilia auulſa abruptaq; eſt ab Italia. Trog⁹ qñ inquit gręce abrupta hoc nomine ꝓnũciatur, græci a dehiſcendi argumẽto nomẽ dedere. Olym Rhegynę ciuitas ingẽs fuit potẽtia, ob eãq; cauſam nomẽ ciuitati factũ eſſe autumãt, quaſi regia vrbs foret, vñ Strabo ſcribit quoſdã exiſtimaſſe a quodã rege dici potuiſſe. Sicq; abſq; aſpiratiõe ſcribẽdũ eſſet. Ab hoc Rhegyo dicti ſũt Rhegyni. Eſt aliud Rhegiũ Ciſalpinę Gallię oppidũ nõ lõge a parma & Mutina a Lepido inſtauratũ ꝙ & Rhegium lepidi pro differentia alterius dicitur, a quo Regiẽſes, ſed melius dicitur rhegium Longobardiæ.

℄ Rhebanus, fluuius in faucibus Boſphori Thracij, vt Pli. lib. v. teſtatur.

℄ Rhemi ppli Gallię. Vñ ꝑcioſiſſimũ telę gen⁹ remẽſe. cõicata alijs quoq; galliarũ populis textrini gloria.

℄ Rhenus, & rhenũ, vtroq; mõ dr ꝓ fluuio Germaniæ qui de iugo rheticarũ alpiũ vſq; in oceani ꝓfunda curſũ ſuum dirigit, Romani memorandus aduerſum feras gẽtes murus imperij. Verg. Rhenuſq; bicornis. Horat. Aut flumen Rhenum, aut pluuius deſcribitur arcus.

℄ Rhenones, veſtes pellicee ꝑcipue ferinę ad vſũ hũanũ redactę dictę ꝙ calidos teneãt renes, ſiue quia ῥινὸς pellis dr, ꝙ rhenoni ppli hiſce peculiariter vtebantur. Cęſar. cõ. vj. ſcribit germanos vti puis rhenonũ tegmẽtis.

♃ Rheon idem quod rha barbarum, quod vulgo Reubarbarum dicitur.

℄ Rheſus, rex thraciæ quẽ Home. ſcribit cũ equis albis in auxiliũ troianorũ veniſſe & a Diomede interfectum. Quo nomine etiã dictus eſt quidam troianus fluuius.

℄ Rhetus gygas quẽ Dioniſius in leonẽ conuerſus occidit. Rhœtus vero mons troiæ in quuo Aiax Thelamonius ſepultus traditur. ℄ Rheti, populi a thuſcis cõditi, q duce rheto a gallis pulſi alpes occupauerunt, & a nomine ducis rhetorũ cõdiderũt rhetiã. Hinc rheticę vites, & rheticũ vinũ, qđ inter gñoſa Italię vina numeratur. Qđ vt Stra. lib. iij ſcribit in mõtanis rhetorũ radicibus naſcitur, q populi Veronã Cũmũq; vſq; ꝑuenerũt. Rhetia regio europę eſt, q̃ vt li. ij. Ptole. refert ab occaſu limites habet mõtẽ adulã & fõtes danubij & rheni, ob ortu Lyciũ fluuiũ qui in Danubiũ exit, & rhetiã a Vindelicia diuidit a ſeptentrione, Danubium a meridie, Alpibus terminatur ſupra Galliam ciſalpinam. Poſt rhetiam verſus

orientē ſequitur Vindelicia cui Oorlcum adhæret, Eno tantū fluuio diſiuncta, quidā eā Bauariam appellant.

¶ Rhetor, latine orator q̄q̄ differant ꝙ orator ſit qui in iudicijs & concionibus cauſas agit. rhetor qui rhetoricē ꝓfitetur. Declamator qui aut docendi alios aut exercēdi ſe gratia, fictam cauſam agit, vt in veteris poſtea cauſis poſſit orare. Aliqñ tñ rhetor ponitur ꝓ oratore Rhethorica oratoria, rhethoricus modo ꝓ rhetore modo ꝓ oratore ſumitur. Rhetoricor aris. rhetorū more loquor. Hie. contra helui. Rhetoricati ſumus & in morem declamatorū paululū luſimꝰ, rhetoriſſo as. rhetorice loquor.

¶ Rheuma atis latine eruptio, ſiue fluxus dr̃, a ῥέω fluo. Am. lib. hexa. Dicas ſi aſendentes videas rheuma quiddam eſſe, ita ꝓruunt, fluctuſq; interſecant per proponti dem in Euxinum pontum violento impetu profluētes, vnde & pituita dicitur cum fluat.

¶ Rhixia herba eſt efficaciſſima contra ſerpentes. Cc.

✣ Rhibis fruticis genus ꝙ & Siſamon appellāt, folio vitium, caule ferulaceo, ſemine ad ſimilitudinē ricini. Cc.

✣ Rhienes ſiue rhenes. Vide renes.

¶ Rhinocerō ontis. & rhinoceros otis. aīal q̄drupes habēs in nares vnū cornu, vt ait Pli. Genitꝰ hoſtis elephāto, cornu, ad ſaxa limato ꝑparat ſe pugnę ī dimicatione aluū maxīe petēs, q̄ ſcit ſuis ictibꝰ putā eſſe. Solinus dicit repandū eſſe, i. recuruum eius cornu, & atritum cautibus in mucronē extare, pugnare cū elephantibꝰ, longitudine parē, breuiorē cruribus. Pauſanias affirmat rhinocerota duo habere cornua, alterum inſigni magnitudine ex naribꝰ extans, alterū ꝙ ſuperne erūpit exiguū quidem, ſed validiſſimū. Hinc ſagacem & prudentem virū naſum rhinocerotis habere dicimus. Mart. Iuueneſq; ſeneſq;. Et pueri naſum rhinocerotis habent. Cōpoſitum nomē a ῥὶν ῥινός, ꝙ naſum ſignificat, & κέρας cornu. Ponitur & pro quodam vaſe oleum guttatim fundente lauantibus ſe in balneis. Mart. Geſtauit frōte modo me iuuēcꝰ rhinocerōta me putabis pleno gutto. a rhinocerō fit adiectiuum rhinocerotiꝰ a, um. vt cornua rhinocerotia.

✣ Rhioheus, vnus ex centauris Ixionis & nubis filius. Fuit & vir troianus de quo meminit Verg. ij. æneī. Cc.

✣ Rhizias ſuccus eſt e radice laſerperitij profluens. Cc.

✣ Rhodophene ſyria dicta eſt in ea pte qua tranſit taurum montem. Cc.

¶ Rhodos, latīe roſa. Iñ cynorhodos & rhodo daphne. Et Rhodos nomē vrbis. vt inquit Strabo ſup orientali ꝓmontorio ſita dicta ꝙ capulo roſæ illic inuento ſit ędificata. Ea portubus olim & vijs & mœnibus & reliquis ornamentis, tantopere cęteras ſuperauit, vt nulla putaretur ęqualis. legū ꝑſtantia & naualis rei peritia adeo valuit vt annos multos maris, imperio potiretur, & pyratarum latrocinia ſuſtulerit, Quo etiā nomine dicta inſula in qua ea vrbs, quā Pli. Lycię & primā cycladū ſcribit eſſe venientibus ab oriente. Hæc inſula noningentorum ac viginti ſtadiorū ambitu patet iter Aſiaticas inſulas tertia. Nā Leſbus & Cyprus maiores habēt. Priꝰ Ophiuſa dicta eſt, deiñ ſtaclia. poſtea telchī eo ꝙ telchines inſulā incolerent, quos nōnulli maleficos, alij eximios artifices fuiſſe tradūt, q ęris & ferri fabricā īueniſſe dicunt. Sunt qui hanc inſulā carpathio mari aſſignāt, vt ex Lucilliano verſu intelligi licet. Rhodos carpathiū in pelagus ſe inclinat aptū. Soli ſacra ē, qui puellę nomine rhodiæ amore captꝰ rhodū ab ea nominauit, vt Diodo. lib. vi. refert. Nā & Solinꝰ auctor eſt nūq̄ ita cœlum nubilū eſſe, vt ī ſole rhodos nō ſit. Aurū rhodi pluiſſe ob fœlicitatē inſulæ cecinit Pīdarꝰ, vbi ſtudia liberaliū artium & imprimis oratorię facultatis floruerunt. In ea fuit admirandę magnitudinis coloſſus, a quo poſtea rhodij appellati ſunt coloſſenſes ad quos apoſtolus epiſtolā ſcripſit. In ea etiam vrbs opulentiſſima Lyndus ex qua Cares ſtatuarius qui coloſſum extruxit. a rhodus fiunt adiectiua rhodius, & rhodenſis & rhodiacus.

¶ Rododaphne, roſa laurea.

☿ Rhodonia ῥοδωνία roſarium. i. locus roſis ꝯſitus, quod & roſetum dicitur vt lilietum.

¶ Rhodia, nymphę nomen a fluendo. Eſt & ſpecies vitis de qua Verg. in. ij. Georg. Tranſierim rhodia. Cc.

✣ Rhodites, gemma a roſa vocata. Cc.

¶ Rhodinū, oleū e roſis, quod roſaceum noſtri nuncupauerunt. rhodinū vnguentum, quod fit oleo roſaceo.

¶ Rhododendris, frutex, quē & rhododaphnem nominant folio ſimilis amygdalę. ſed maiori pinguiorique ſemine patent ῥόδον καὶ δένδρον. i. roſa & arbor.

¶ Rhodanꝰ, pe. cor. fluuiꝰ Gallię a rhoda rhodiorū oppido, vt ait Pli. li. iij. Hiero. in cōmēto. epiſtolę ad Galathas rhodā rhodiorū Coloni locauerūt. Vñ āṅis rhodanꝰ nomē accepit. Adeo magni curſus eſt, vt vix aduerſa poſſit nauigari aq̄. Ferūt hūc amnē ex alpibꝰ oriri q̄ Italiam a Gallia diuidūt nō lōge a fōtibꝰ rheni & Danubij. Fert̃ ꝑ Lemanū lacū & verſus occidētē. ꝑ Galliā fluens Ararim ſuſcipit. Inde ad meridiē cōuerſus & Iſarā Druētiāq; ſuſcipiēs apud Heracleā vno oſtio, & paulo vlteriꝰ duobꝰ alijs ī mare Thyrrhenū irrūpit. De hoc Amb. li. Hexame. rhodanꝰ rapido cōcitur curſu Thyrreni ęquoris freta ſcindit, in quo nō mediocre fert̃ nauigantiū periculū dū inter ſe maris fluctꝰ & amnis fluēta decernūt.

¶ Rhodope, mōs Thraciæ a rhodope, Thracū regina vbi ſepulta eſt, cuiꝰ prima cor. Oui. Qua patet vmbroſū rhodope glacialis ad hemū. At Rhodope ꝓ nomine ꝓprio meretricis Thraciæ q̄ Pli. lib. xxxvj. ſcribit feciſſe q̄ſtu ſuo pyramidē laudatiſſimā & cōſeruā fuiſſe Aeſopi fabularū philoſophi, primā ꝓ. Hāc etiā rhodopi declinationis tertię vocant vt nominatiuus ſit rhodopis idis. A Rhodope fit adiectiuum rhodopeiꝰ a, um.

¶ Rhodogunę, fuit filia Darij q̄ poſt mortem viri nutricem quę illi ſecundas nuptias ſuadebat occidit.

✣ Rhodora, hęrba q̄ caulē habet virgę ficulneę mōgeniculatū, folia vrticę, ī medio exalbida, eadē ꝓcedēte tpe tota rubentia, florē argēteū ad ſimilitudinē roſæ. Cc.

¶ Rhætus cum æ dip. Vide in dictione rhetus.

¶ Rhoicę mulieres quarum vuluę rheumatiſmo. i. fluxionibus laborant.

¶ Rhiotona a gręcis dicitur vinum quod e granis malorum punicorum exprimitur.

¶ Rhombus, gręca vox eſt, ſignificatq; figurā quadratā ſolidā, cuius latera oīa ſunt ęqualia, anguli vero obliq tetrapleuros. i. quatuor laterū. Hic ſi in terā iactetur voluitur ad ſimilitudinē fere cylindri. Vtebātur eo maleficę mulieres ad deducendā lunā tortis filis cōfecto. Oui. Quid torto concita a rhōbo licia. Mart. Quę nūc Theſſalico lunā deducere rhōbo. Proper. Deficiunt magico forti ſub carmine rhombi Eſt & rhombus piſcis genus. Iuue. Incidit adriatici ſpatium admirabile rhombi Ante domū Veneris. Item Rhombus eſt torques ſiue machinula illa quam vertendo mulieres ad lanificium nent.

¶ Rhomphea, genus gladij. Val. Flac. lib. vj. Aequaq; nec ferro breuior, nec romphea ligno.

✣ Rhopadion hęrba quā & Leontopetalon vocant, de qua ſuperius. Cc ¶ Rhopalon hęrba quę & Nyphea & Heracleon, de quibus ſuperius. Cc.

¶ Rhoxia, regio ſeptentrionalis quam Poloni & Sarmatę ſuam eſſe dicunt.

¶ Rhoxolani populi Scythici vltra Danubiū quos quidam Rhutenos eſſe putant.

¶ Rhuteni, populi Gallię Aquitanicæ, vt īquit Pli. Cōtermini Narbonenſis prouincię. De quibus Luca. lib. i. Soluuntur flaui. longa ſtatione rhuteni.

☿ Rhyndacus pen. cor. fluuius qui in pōtum euoluitur. Hinc rhindacicus a, um.

¶ Rhynton, Tarentinus nugator viliſſimus in agendis precipue fabulis.

¶ Rhytion, vaſis genus lunari ſpecie. Marti. in rhytio poteris phœbe lauare pedes.

¶ Rhyparographꝰ ſordidarū rerum pictor. Sic eñ cognominatus fuit Pyreicus pictor excellēs quidā, ſed qui tonſtrinas ac ſutrinas, aſel los, obſonia aliaq; huiuſmodi humilia ſecutus Nam ῥυπαρὸν gręci ſordidum dicunt.

¶ Rhythmus, latine numerꝰ. Quin. li. ix. de inſtitu. Sūt numeri rhythmi, qui neq; finem habent certum, nec vllam in contextu varietatem ſed qua cœperunt ſublatione ad poſitionem vſq; decurrunt.

☿ Rymnꝰ fluuiꝰ a quo ppl'i, & mōtes rymnici dicti ſunt.

R ANTE I

RIca, quadratū veſtimētū fimbriatū & purpureū, quo ꝓ palio vtebāt̃ Flaminicę Eſt & veli genꝰ, quo mulieres capita tegūt. Dictū a ritu, vt Var. auctor ē ꝙ Romano ritu ſacrificia fœmine cū faciūt capita tegunt. Huius dimi. eſt Ricula, quod pro ſudario ponitur.

¶ Ricinus, genꝰ veſtis qđ riciniū dicit̃ a reijciendo Feſtus. Riciniū eſt omne veſtimentū quadratum. Eſt & Ricinus genꝰ cucumeris & vermis, canes acriꝰ atq; boues infeſtās. Var. Quidā nucibꝰ gręcis in aqua tritis perungūt catulloꝶ aures. ꝙ ricini ſoleāt ſi hoc vnguine nō ſis viꝰeas exulcerare Ab huiꝰ aīalis ſimilitudīe ricinꝰ dicit̃ hęrba iſtar arboris q̄ Dioſcorides aboroſū fruticē vocat, ſimilē ficui, ſed minorē, folia habētē ſimilia platano, ſed maiora lenia & nigriora. ex qua exprimit̃ oleū ciziuium

¶ Rictus us, & rictū non ſolū hiatū ſignificat, vñ verba exeūt, ſed pars illa circa ipſum hiatū, que in hoīe ridēte vel alio modo os torquente, lineis quibuſdā eminatur. vt maxime ſunt labia. Lactā. ſic Oris quoq; ſpecies & rictus ex tranſuerſo patefactus quā vtilis & quā decēs ſit enarrari nō pōt. Putat̃ & rictus eſſe figura ī ore ad tēpꝰ aliquo modo cōtracta vel producta vel inuerſa vel extēſa quę paulopoſt reditura ſit in naturalē formā. Et eſt cōmunis tā bęluis quā hoībus. Hora. Ergo nō ſatis ex riſu diducere rictū. Lucre. li. v. Moloſſū Mollia dicta ꝑmūt duros nudātia dentes. Aliqñ accipit̃ ꝓ roſtro. Vñ nōnulli a græcis deductū volūt, apđ quos ῥύγχος roſtrū dicitur.

¶ Rideo des, riſi, riſum. ſine caſu cōſtruit̃ ſecūdū ꝯſuetudinē Gel. li. j. Rex quaſi anꝰ ætate deſiperet riſit. Aliqñ ſignificat lętū eſſe. Vergi. Mixtaq; ridēti colocaſia fūdet achanto. Cū autē accuſatiuum habet ſignificat derideo. Lact. li. j. Si quis autē accepta ſapientia depoſuerit errorem profecto ridebit ineptias hominum pene dementium. Huius compoſita ſunt Arrideo, quod eſt in alicuius gratiam placide rideo applaudo & lętitiam animi ridendo oſtendo. Ouid. Arriſit paries aduениente dea. Teren. Arridens omnibꝰ. Corrideo ſimul rideo. Hiero. In Gñ. Quęcunq; audierit corridebit mihi. Derideo deludo, contemno & cum irriſione ac cōtēptu rideo Plau. in Aul. Neq; ędepol ego te deriſum venio, neque deridеor neq; dignum arbitror Irrideo idem quod derideo. Teren. in Hecy. prolo. Ne eum circunuētum inique ini qui irrideant Obrideo. Subrideo parū ſeu latenter rideo. Omniaque habent penul. productam.

¶ Ridiculū, ſignificat ſermonē riſum excitātē. Ci. li. de ora. Sępe etiā ſētētioſę ridicula dñr. Plau. ī Sti. Me meū obtenturū ridiculis meis. Hinc Gel formauit cōpoſitū. Deridiculum. Vt vel ipſa re. ꝙ ita dicebat opprobrare aduerſarijs & per facetias oſtētare faceret eos deridiculum ꝙ proinde Cęlio formam crimini darent.

¶ Ridiculus dr̃ q alijs riſui eſt, & de quo alij ridēt Iuue. Nil. habet infœlix pauptas duriꝰ ī ſe. Quā ꝙ ridiculos hoīes facit. Interdū ſignificat eum qui alios ridere facit Plau. in Sti. Vides ridiculos nihil fieri. Cic. C. Siciniꝰ hō impurus, ſed admodum ridiculus. Sic dicimus iocos ridiculos Plau. in Sti. iocos ridiculos vęndo, age licęmini.

¶ Ridiculare idē qđ ridiculū. Plau ī Aſi. Mitte ridicularia. i. deceptiōes q̄ deriſionē ꝑbēt, ſeu q̄ riſu dignę ſunt.

¶ Ridice, pedamēta vineaꝶ q̄ e q̄rcu & iunipero ſolēt fieri optima ſicut Var. lib. j. de re ruſ. docet. Col. li. v. Hic annꝰ nondū vehementē palum aut ridicam deſyderat.

¶ Rigo as. madefacio, adaquo. hie. ī Paulo. talia eo loqñte lōgęuꝰ viator Vbertim faciē lachrymis rigabat, quas magnitudo letitię iudices cordis effuderat. Huius cōpoſitum eſt Irrigo as, de quo alibi.

¶ Riguꝰ a, um, qđ rigat̃, ſeu ꝙ rigari facile poteſt. Col. li. ij. de prato loq̄ns. Eiꝰ īqt animaduertimꝰ duo genera quorū alterū eſt ſiccaneū alterū riguū. Siccaneū ꝙ rigari nunquā aut nō facile poteſt intelligo. Riguū qđ facile.

¶ Rigor, modo ſumitur pro frigore, modo pro duricie. Verg. Et ferri rigor.

¶ Rigidꝰ a, um, idem quod frigidus. Verg. tellurē borea rigidā ſpirāte moueri. Aliqñ ponit̃ pro duro, vñ rigidꝰ homo dicit̃ aſper, & rigiditas aſperitas. Aliqñ ꝓ erecto. quando non niſi ex duricie accidit. Idem. tū rigidas montare cacumina quærcus,

¶ Rigeo es, ui, frigeo, a quo rigeſco frigeſco. Per tranſlationem rigeſcere capitur pro indurari, vel erectū ſeu cōtractū eſſe. qm̃ quæ frigent horrēt & indureſcūt. Ci. li. j. tuſ. Cęteras partes iſcultas, ꝙ aut frigore rigeāt, aut vrātur calore. Verg. li. ij. Geor. Æraq; diſſiliūt vulgo veſteſq; rigeſcunt. Ser. durātur vt frangi potius quā ſcindi poſſe videātur. Huius cōpoſita ſunt Dirigeo, a quo Dirigeſco, Obrigeo, obtigeſco, quod eſt totus frigore cōtrahor, & quaſi indureſco & rigidus fio. Col. lib. v. Compeſcitur harundo cum obriguit hyberno frigore. Seneca. Ita mēbra frigore obriguerēt vt feminecem putaremus. Hier. li. ij. Regum. Ipſe ſtetit & percuſſit Philiſteos donec deficeret manus eius & obrigeſceret cum gladio.

¶ Rima fiſſura, & proprie rimę dicuntur exigue diſtantię tabularū in iūcturis. Vñ tractū eſt vt oēs fiſſurę rimę dicantur & rimas agere findi. Huiꝰ diminutiuū eſt rimula. Hier. per tranſlationē dixit. Si tenui cuiuſuis dilectionis rimula cōtinuꝰ īſidiator diabolꝰ ītuitū valet īfingere

¶ Rimoſus, a, ū quod eſt rimis plenum. Colu. lib. j. Quicquid inferiore mox appoſueris fiſſum erit rimoſumq;

¶ Rimor. aris, & rimo as, ſcđm Priſ. diligēter quęro ſcrutor quaſi rimulas quaſq; perquiro. Tractū a ſuibꝰ qui glādes rimātur de rimis terrarū id eſt fiſſuris. Ver. li. j. geor. Dulcibus in ſtagnis rimāt̃ prata cayſtri. i. paſcunt̃ in pratis & cibū per omnes rimas terrę perquirūt. īterdū rimari eſt ſcindere, & quaſi rimas agere. Idem. Ergo ægre raſtris terram rimantur. Interdum expleri. vt apud eūdem Riuaturq; oculis habitatq; ſub alto pectore.

¶ Ringo, is, xi, ctū. qđ & ringor dr̃, ſignificat os torqeo quod canes faciunt dū latraturi ſunt vel cū ex ira ī rugas deducunt os. Hinc ringi pro iraſci, indignari, adlatrare. pulſare, conuinciari, murmurare ponitur. Terē. in Phor. Cū ille & cura & ſumptu abſumitur, dū tibi ſit quod placeat ille ringitur, tu rides. Sidoniꝰ. Multū ringitur ocioſa virtus. Dicitur autē ringi a nariū tortura. Nam ῥὶν naris dicitur, vt ſit ringi quaſi narem agi. i. torqueri. Hinc rictus, us & rictum. De quo ſupra.

¶ Ripa, extremitas terræ dicta, ꝙ aquarum agitatione rūpatur. Et proprie eſt aquarū currentiū. Littus ea pars quam aluit mare. Poteſt etiam lacuum & ſtagnorum eſſe quæ maris imaginem habent.

¶ Riparia, auis quę in ripis habitat. Pli. li. xxx. Multo tamen efficaciſſime ripariarum pulli, ita vocant in riparum cauis nidificantes.

¶ Ripæ. ſiue ripei ſine h mōtes Archadię, quā addimꝰ quoties ripheos montes Scytię ſignificamꝰ. Ver. Quiq; ripas letulumq; tenent atq; arua celenę.

¶ Riphęi montes Scythici a ῥιπῆς, vt quidam putant. i. ventorum perpetuo iactu vel ἀπὸ τοῦ ῥίπτειν. i. proijcere. Verg. lib. iij Geor. Gens effrena virum riphęo runditur euro. Nam ῥιπὶς gręce flos ſignificat. Vnde & riphei cum h, in prima ſcribunt. ripheos populos riphaal filiꝰ Gomer inſtituit, quos a ſe ripheos nominauit vt ſcribit Ioſephus. li. j.

¶ Riſcus vt inquit Do. ciſta ē ex pelle cōtecta. Ser. vero ait eſſe feneſtrā paruā in pariete. Ter. ī Heau. Abi ſiſtellam domo affer cum monumentis, vbi ſita eſt in riſco.

¶ Ritus us, mos & apꝓbata cōſuetudo quā omnes ratā

habent.dicitur etiam Rites is.Sta.lib.xj.Th.Hei mihi
primitijs ararum & rite nefaſto.
✠Rituales teſte feſto Hetruſcorum libri, in quibus ſcri
ptum eſt quo ritu vrbes conderentur, Aræ,ædeſq; ſacrẽ
tur,curiæ,tribus & Centurie diſtribuantur.Cc.
¶Rite,aduerbiũ a Rito verbo ſcd̃m Priſ.& ſignificat re
cte quia nihil tradiť ritibꝰ quod non rectũ eſſe credatur,
vel vt ĩquit. Var.quia quod fit rite id ratũ & rectum eſt.
¶Rito.a ruo is.deducitur. Cuius compoſita ſunt Irrito
Prouoco,& Prorito.
¶Riuus,a ῥέω fluo locus depreſſus per lõgitudinẽ aquę
currentis. Hĩc Deriuo as.& Corriuo as.qđ ꝓprie de bru
tis dicitur cũ põtandi gratia ad eundem riuum conueni
unt. Huius diminutiuum eſt riuulus paruus riuus.
¶Riuales,& corriuales,dñr ęmuli de mulieribus,quaſi
in vnũ amorẽ deriuãtes. Ter.in Eunu.Militẽ ego riualẽ
recipiendũ cẽſeo Tranſlatio vel a beſtijs quæ ſitientes
cũ ex eodẽ riuulo hauſtũ petũt,prælĩũ cõtra ſe inuicẽ cõ
citant vel a re ruſtica. Nam riualęs dicũť ij quoꝝ agros
riuus aliquis diſterminat,q ĩcertitudine & mutatiõe cre
bra curſus,lites ſępe ĩter eos ſuſcitat. Et Vlpianꝰ.Riua
les qui per eundẽ riuũ aquã ducunt, inter quos ſæpe cõ
tentio eſt de aquę vſu. Itẽ riuales dicũtur qui in riuis ha
bitant. Colu. lib. ix. Datur camarus & riualis alecula vel
ſiqua ſunt incrementi parui fluuiorum animalia.
ȝRiualitas,dicta eſt æmulatio illa inter amaſios. ȝCice
ro in tuſ. Obtrectare vero alteri , aut illa vitioſa æmula
tione ,quæ riualitati ſimilis eſt.
¶Riuinꝰ,idem quod riualis. Plaut.in Aſi. Cedit noctẽ
filius riuinus,amens ob raptam mulierem.
¶Rixa,nomen fictitium a ringendo , quod eſt canum,
quando irritantur. hin rixoſus a,um.cõtenſioſus.Feſtꝰ,
Rictus rixæ,rixoſæ,ringitur, dici videntur , quia in di
uerſum rumpantur,contrariaque ſint recto.
¶Rixor aris ,iurgor,contendo.

R ANTE O

ROBur,ſiue robor. ꝓprie ſpecies quercꝰ eſt duriſſi
mę,ẽt ꝑ trãſlationẽ ſumiť ꝓ animi fortitudĩe qua
quis durat aduerſꝰ pericula.capiť & ꝓ corpis firmi
tate ꝗ aduerſꝰ oẽs difficultates firmiter obnitiť Demum
omniũ rerũ firmitatẽ duritiamq; robur dicimꝰ . Col.lib.
ij. Quod protinus exile natũ ſit nunꝗ robur accipere ma
manifeſtum eſt. Vnde Ser.dicit,omne quod forte eſt, ro
bur vocamus. Verg.lib.vij. Aeternaq; ferri robora.
¶Roboreus,a,um.quod eſt ex materia roboris. Col.li.
xij . Materies ſi roborea eſt , ab vno fabro dolari ad vn
guem debet.
¶Roboſteus a,um apud Catonem deriuatum a robore.
¶Robꝰ apud veteres dicebať rubeus, & bouem robum
idcirco ruſtci vocabãt. Vñ & materia quæ plurimas hu
ius coloris venas habet dicta eſt robur,& hoĩes valẽtes
ac boni coloris robuſti.Robꝰ etiã genus tritici maxime
laudabile vt inquit.Col.cũ & põdere & nitore ꝓſtet. Ro
buſtus,a,um.quod eſt multi roboris.Col.lib.ij. Neq;du
bium ex robuſto ſemine fieri non robuſtum.
✠Roboraria,antiqui appellauerunt oĩa ædificia, ſepta,
villas quę incluſa habẽt animalia,a tabulis roboreis qui
bus ſepta erant anteꝗ mœnibus cingerentur.Cc.
¶Roboro as.pe.cor. fortifico, Hier. lib.ij.ꝝ.Robora
mini & eſtote viri fortes. Hinc componitur Corroboro,
quod eſt totum ſimul fortifico.Cic.Caſſio. Manebat em̃
illud malũ vrbanum,& ita corroboratur quotidie , vt eo
quidem & vrbi & ocio diffiderem vrbano
¶Robigo, pe. ꝓ.dea ꝗ Romani putabãt robiginẽ auer
tere.Ouidi.Flamẽ id ãtiquũ lucũ robiginis ibat. Erat &
Robigꝰ deꝰ cui robigalia ſacra. viij.Kał.Maij fiebãt,qm̃
tũc fere ſegetes robigo occupat.vt.ait Pli. Eſt & robigo
morbꝰ ſegetum qui culmis frumẽtorũ ĩnaſciť ex nimio
humore. vt ait Ver.li.j.Geor. Et mala culmos eſſe robi
go.Ser.vero dicit.Rubigo genꝰ vitij quo culmi pereũt,
ſed abuſiue Robigo dr̃. Nam ꝓprie rubigo dicitur. Var.
dicit vitium eſſe obſcenæ libidinis quod vlcus vocatur.
¶Rodo is, roſi ſum, ꝓprie muriũ eſt & ſimiliũ qui den
tibus fere ſẽper aliqđ demoliũť,ꝑ trãſlationẽ qñq; ꝓ de
traho ſumiť. Hiero.ĩ ꝓfa.li. Paral. Hęc pace veterũ lo
quor,& obtrectatoribꝰ meis tm̃ rñdeo q canino dẽte me
rodũt ĩ publico detrahẽtes,legẽtes ĩ angulis. Huiꝰ ꝯpo
ſita ſũt,arrodo.Ci.ꝓ Sex. Vt illa ex vepculis extracta ni
tedula rẽp.conareť arrodere.corrodo erodo & ꝓrodo,qđ
eſt añ rodo.Col.li.iij. Nã ſi ſępiꝰ cacumia manu ꝑfecta,
aut a pectore ꝓroſa fuerint in perpetuum corrumpũtur.
¶Rogo as ,poſco. Gel.crepidariũ cultellũ rogauit a cre
pidario ſutore. Qñq; rogare eſt quęrere. Cic. roga ipſum
quẽadmodũ Arimini ego eum acceperim . Q ñq; orare,
deꝑcari, Verg.li.vij. Littuſq; rogamus Innocuũ . Q ñq;
ſtatuere Gel.ſib.j.Lex deinde Linicia rogata ẽ. Cic.lib.
ij. Phil. Ego ad eã belli ciuilis cauſã attuli. Ego leges ꝑ
nicioſas rogaui. hĩc legis rogatio dr̃, qm̃ rogare populũ
magiſtratus ſolebãt,an id placeret qđ ſtatuerãt. Hic ẽt
derogare legi & abrogare legem dicimus. Et rogationis
nomine cõtineť lex,plebeſcitũ,priuilegiũ. Eſt enĩ quaſi
caput & fons totius iuris popularis. Nã rogare populum
eſt agere cũ populo. In qua re hęc erãt verba ſolẽnia. ve
litis,ne iubeatis ne quirites vt hoc vel illud fiat . Vnde
rogatio quaſi quędã interrogatio. Sue. in Cęſa. Reditum
in ciuitatem rogatione Plotia confecit.i.lege a Plotio la
ta. Cõponitur hoc verbũ cũ ad,vt Arrogo,cũ ab,vt ab
rogo,cũ con,vt corrogo. Cice. lib.iiij.ad Herẽ. Si Prome
theus cũ mortalibus ignẽ diuidere vellet, ipſe a vicinis
cũ teſta ambulãs carbũculos corrogaret,num ridiculꝰ vi
dereť,cũ de,vt derogo,cũ e, vt Erogo a quo Superrogo
Cũ in, vt Irrogo. Cũ pro,vt prorogo qđ eſt ꝓtraho pro
longo. Col.li.j.Quis enim dubitet eã maxime probatã
haberi ſine qua nemo nr̃m vel proſpere vel aduerſę va
letudins vitã ꝓrogať Cic. Appio. Illud pugna atq; enite
re ne qđ vobis tꝑis ꝓrogeť. Prorogare ĩperiũ,ſignificat
noua rogatione in lõgiora ipa ꝓferre. Cũ ſub, vt ſubro
go quod eſt ſubſtituo. Quin. Cũ dufuncto paruo in eius
locum ſubrogatus fuiſſet. Et oĩa habent pen . correptã,
¶Rogito as,frequẽtatiuum ſępe pręcor & ſępe ſcicitor,
Pli. Patrẽ adit,rogitat vt ſui miſereať, Verg. Multa ſup
Priamo rogitãs ,ſuper Hectore multa. Hinc cõponitur
Erogito qđ ẽ valde ſtricte ve rogito. Plau.ĩ Cap. Ex hac
ſtatua veruecea volo erogitare meo minori qđ factũ ſit
filio ¶Rogatores,poſtulatores & mendici,qui elemoſi
nã poſtulant. Plaut. vt rogator. oſtiatim petam panem.
¶Rogatorꝰ tabellio qui rogat quod quiſq; ſtipuletur,
hoc promittat.
¶Rogamen rogationem ſeu precem ſignificat.
¶Rogus ſtrues lignorum ad cremanda cadauera , dictꝰ
ꝙ in eo dij manes rogentur.
¶Roma vrbs Italię regina vrbiũ & totius orbis caput.
Hęc paruũ ab ĩitio oppidũ fuit a iuuẽtute latina valẽtia
appellatũ. Qđ cũ euãder ad ea loca veniẽs extẽdiſſet ſer
uata priꝰ ĩpoſiti noĩs ſignificatiõe romã nũcupauit. Siq
dẽ gręci ῥώμην robur, potẽtiã, famã appellãt. Hie.cõtra
Ioui. Romã aũt fortitudinis nomẽ eſt apđ gręcos,aut ſu
blimitatis iuxta hebreos. ȝromã em̃ hebraicę exaltauit
ſublimauit Iob. xxij. Et ſuper ſtellarũ verticẽ ſublimẽtur
etiã Roma idã ẽ tonãs & frãgẽs magiſteriũ. Alii volunt
Troia capta quoſdã ex achiuis in ea loca vbi nũc roma ẽ
deueniſſe ꝑ Tyberĩ. Deiñ ſuadẽte nobiliſſima captiuarũ
cui Romę nomẽ erat ĩcẽſis nauibꝰ poſuiſſe ſedes,& ſtru
cto opido Romen ab ea vocaſſe. Alii romã a Romulo di
ctã volũt. Romnlus vero a romula arbore.i. ficu ſub qua
Romulus & remus pueri inuẽti ſunt cũ lupa ꝓbẽte infãti
bus rumen.i.mammã vel a rominãdo ꝙ ęſtate ſub ea pe
cudes rominabãt. Sũt etiã qui Romulũ & Remũ a robo
re ἀπὸ τῆς ῥώμης appellatos volũt . A roma fit romanus
na,num,qđ e roma eſt,vel qui romã inhabitat romanẽ
ſis,qui alibi ortꝰ eſt,ſed ĩ roma verſatur. Vñ cato ſeu Var
ro in li.de re ruſt. Salẽ romanẽſem appellat non Romæ

factum ſed qui Romę vendebatur.
✠Romanula porta erat in vrbe habens gradus in Na
ualia ad ædem Volupiæ.Cc.
✠Romula , arbor dicebatur ſub qua remus & romulus
pueri inuenti ſunt.Cc.
✠Rome ambitũ varie ꝓdiderũt auctores. Scribit Plin.
diui Veſpaſiani tẽporibꝰ millia paſſuũ. xiij.cc. vrbis am
bitũ fuiſſe. Fla.autẽ Vopiſcus tradit Aureliũ imperato
rẽ ambitum vrbis ad.xxx.milia paſſuum ampliaſſe.Cc.
✠Romandui vt refert Volateranus ex ptolomœo ſunt
Normani. Scribit Ptolo.lib.ij.cap.ix.
✠Romaniam. M. Anto. Sabellicus Thraciam vocat.
¶Romulus nomẽ ꝓpriũ eius qui Romã cõdidit,a quo
romulida & romulia tribus. ȝFuit & alius romulꝰ gram
maticꝰ q ſublatis multis græcis induxit latina,hic ce nte
ſimũ exceſſit annũ,interius mulſo, foris oleo perunctus
¶Ronchus ſtertentis ſonus nomẽ fictitium . Mar. Ma
iores nuſquã ronchi , iuueneſq; ſeneſq;. Et pueri naſum
rhinocerotis habent . Ponitur qnandoq; pro deriſione.
¶Ronchiſſo as.ſterto. Plau . Cyathiſſat dum cœnat, dũ
dormit ronchiſſat.
ȝRonchiſonus pe.cor.qui ſonat ronchos ,& deriſor eſt.
Sido. Nec nos ronchiſonos rinocheronte nõtat.
¶Roro as.humorẽ inſtar roris paulatĩ demitto. Verg.li.
viii, Raptabatq; viri mendacis viſcera Tullus per ſyluã
& ſparſi rorabãt ſanguĩe vepres . Hinc cõponiť Irroro
pen. ꝓ.qđ eſt intus vel ſupra rorẽ ſpargo & madefacio.
Verg.lib.j. Georg . At cũ ſole nouo terras irrorat eous.
¶Roreſco, is a roreo es.cõuenit eſſe. Plin.li. vxiij. Aq
lonem pronunciat terra ſicceſcens,ſed roreſcens repen
te hauſtrum immiſcet,humeſcens in rore occulto.
¶Rorulentus a,um.qđ eſt plenũ rore oculto. Col.li.vj.
Cauẽdũ ne ſeptẽtrionalibꝰ vẽtis,aut rorulẽtæ,ſed ſiccę
ferantur vites. Item rorulentę baccæ non legantur.
¶Rorarij milites,qui armatura leui pręlium primi com
mittebant , ꝙ vt ante pluuias cœlum rorare ſolet,ſic il
liante grauem armaturam qui prodibant Rorarij appel
labantur.qui & Ferentarij,
¶Rorarium,vinum quod rorarijs dabatur.
¶Ros,humor qui ſereno tempore cœlo fluit . ȝ Serena
nocte non gelu,neq; ardoribꝰ,neq; ventis exiſtentibus
Ariſto.lib.i.meteororum,ſcribit rorem fieri ex vapora
tione modica,cum pluuia ex largo vapore ꝓgeneretur
Apul.libro de mundo. Ros,nocturnus humor quem ſe
renitatis tenuitate ſpargit. A græcis dicitur Δρόσος.
¶Roſidus a,um.quod eſt rore perfuſum. Vnde nox ro
ſida dicitur,quæ rore humecta eſt. Pli.lib.xviij . Quidã
pridie rigant prata,vbi ſunt rigua noctibus roſidis ſicca
ri meliꝰ. Similiter mala roſida quę matutino rore hume
cta ſunt. Vergi. Sepibus in noſtris paruam te roſida ma
la. Dux ego veſter eram, vidi cum matre legentem.
¶Roſa,flos e ſpina naſcens ȝ qui propter pulchritudi
nem & ſuauem odorem Veneri ſacer eſt, & fortaſſe non
abſurde , hæc enim eſt cauſa quia ſicut roſa breui viget,
ita & venerea voluptas quo pacto autem roſa,que prius
candida fuit cruore veneris infecta purpureum colorem
traxerit ex Aphtonij fabella cognoſces de roſis plura
apud Pli.lib.xxj.inuenies.cap.iiij.
¶Roſalia coronæ roſis factę.Cc.
✠Roſmarinum, vocant fruticem quem & Libanotidem
vocant. de quo Plin. & Dioſcoridęs.Cc.
¶Roſeus a,um. vt roſeus color,a roſarum ſimilitudine
a quo & roſeus pannus,roſea veſtis, Plin . Aſini a coitu
ſpuma collecta roſeo panno & incluſa argẽto venerem
ſtimulat,roſeæ purpureæ genæ.
¶Roſaceus a,um,qđ ex roſa factum eſt. Vnde roſaceũ
oleum ex roſis Pli,lib.xx. Succus ex ſtrigmentis illitus
cum roſaceo & aceto febrium ardores refrigerat.
¶Roſarium. copiam fruticum ſignificat vno loco roſas
gignentium. Plin. Roſaria a Fauonio foſſa oportet eſſe.
¶Roſetum,idem quod roſarium.
¶Roſea,campus in agro reatino, ꝙ in eo arua roſę hu
midę ſemper feruntur.
¶Roſcius,propriũ Hiſtrionis nobiliſſimi nomẽ, a quo
omnes in aliqua re perfecti roſcij dicuntur.
Roſtrum,quo aues aliquid appręhendunt. Nec ſolũ ab
auibus ſed de reliquis quoq; animalibus & de ipſo hoĩe
dr̃. pli. Et mugilis roſtrũ. plau. Ad vſq; roſtrũ hoĩs. a ſimi
litudine autẽ roſtri auium, dicta eſt pars illa exporrecta
atque acuta e prora a quo naues ipſę roſtratę dicuntur .
Et ſicut ſcribit Liuiꝰ. roſtra,dictũ eſt templũ ſeu forum
añ curiã hoſtiliã,a quo erat pulpitũ ornatũ ex roſtris na
uiũ Antiatũ. Ex quo loco cõcionari ſolebãt. Vñ ſępe le
gimꝰ ꝓ roſtris.i.in roſtris In eo enim loco roſtra ab ho
ſtibus capta & fixa erant.
¶Roſtellum,paruũ roſtrũ. Plin. Muris roſtellũ. Col.li.
ix, Animaduertat an pulli roſtellis oua pertuderint.
¶Rotũdũ,dr̃ collectũ,& per omnẽ circuitũ lene ſine of
fenſione aſperi anguli,dictũ,quaſi retundũ a retũdendo
ꝙ omnis vndiq; retuſa,& veluti detornata ſit aſperitas
Habet em̃ ꝙ rotũdũ eſt,vnicã ſupficiẽ in qua nec prin
cipiũ notari põt,nec finis ſit. Rotũdũ ẽt a rodendo dici
põt ꝙ circũraſum atq; expolitũ ſit . Trãſfertur qñq; ad
aĩm & ꝓ colecto,cõcinno,ac perfecto accipitur vñ ore
rotũdo loqui dicunť q multa paucis exprimũt. Capacio
ris em̃ formę videť horũ verba ꝗ eorũ qui multis pauca
dicũt. Hora. Graijs ingeniũ graijs dedit ore rotũdo mu
ſa loqui. Gel. Criſpũ ſane agmẽ orõnis rotũdũq; ac mo
dulo ipſo numeroiũ venuſtũ. Cic . Theodectes aũt pręfator
nec ſatis, vt ita dicam rotundis primus inſtituit di
latãre verbis. Itẽ accedũt verba apte & rotũda diſpoſi
ta.i.collecta elegãter concinneq;. ¶Rota a rotundita
te,ſeu a ruendo,ruit enĩ facile in ſuos orbes rotę etiam
a latinis dicunť caprę, vt inquit Varro li.ij. de ruſti. Hu
ius diminutiuũ eſt Rotula. Rotam Anacharſis Schytes
vel (vt alij volunt) Hiſpeibios Corinthius inuenit. Cc.
¶Rotella,diminutiuũ a rotula. Auguſt . breuis etiã ro
tella,orbiculus appellatur.
¶Roto,as,verto. Hiero.li.j.reg. Porro inimicorũ tuo
rũ anima rotabitur quaſi in impetu & circulo fundę. Co
lu.li.ix,de pauonibus loquens . Signa ſunt extimulatæ
libidinis cũ ſemetipſum veluti micantẽ caudę gẽminãtibus
pinnis protegit. Idq; cum facit rota dicitur.

R ANTE V

RVbus,ſentis genus,mora agreſtis. Sic enĩ a ruſti
cis in Italia appellať. Hora.lib.i.car. Seu virides
rubi. Serenus Manditur apta rubus gingiuis & bo
na labris. Rubetum locus ruborũ in quo rubi ſunt.
¶Rubeta,ranęgenꝰ venenoſum in ſicco,ſemper rubẽs
& a rubis nomen trahit.in quibꝰ plęrunq; victitat. Iuue.
Porrectura viro miſcet ſitiente rubetam.
¶Rubi oꝝ . tm̃ plr̃ oppidũ Cãpanię a ruboꝝ freqntia
ſeu a colore ruboris . Hora. in ſer. Inde rubos feſſi pueni
mus , vtpote lõgũ carpẽtes. Inde afferebãť rubea vimina
ꝓ fiſcellis, Verg. Nũc facilis rubea texatur fiſcina virga.
¶Rubia , hærba tingendis lanis ac corijs idonea vulgo
nota. ¶Rubeꝰ, & rufꝰ ,gñalia noĩa ſunt ad oĩa quæ quõ
libet rubẽt. Et eĩ ſanguineꝰ,croceꝰ ,aureꝰ ,oſtrinꝰ,fuluꝰ
flauꝰ ,rubidꝰ ,phœniceꝰ ,rutilꝰ ,luteꝰ , ſpadicꝰ, rubei ſeu
rufi coloris ſunt vt acuẽtes eũ ꝗſi incẽdẽtes,aut cũ colo
re viridi miſcẽtes,aut nigro infuſcãtes Gel. lib.j. Sed cũ
aliter rubeat ignis,aliter ſanguis, aliter oſtrũ, aliter cro
cũ,hac ſingulas varietates latina orõ ſingulis ꝓpriiſq;
vocabulis cõdemõſtrat, oĩaq; iſta ſignificat vna ruboris
appellatiõe,cũ tñ ex ipſis rebꝰ vocabula mutueť,& ig
neũ aliqđ dicit & flãmeũ & ſanguineũ,& croceũ,& oſtri
nũ.& aureũ. Aliqñ rubeꝰ poniť ꝓ ſpineꝰ a rubo, q & vi
tiliũ vſu cõmẽdať a Plinio. vł a rubis oppido Cãpanię,
vt putat Ser. illo verſu Nũ facilis rubea texať fiſcina vir
ga. Sũt tñ qui negẽt rubeum dici debere,ſed rubentem.
¶Ruber a,um.idem quod rubeꝰ. Hora.lib.Ser. Obſce
no que ruber porrectus ab inguine palus.
¶Rubor,ipſe color rubeus qui & Rubedo dicitur.

¶Rubeo,bes,bui,rubeꝰ ſum. Ver.Sāguineiſq; iculta rubent auiaria baccis. Hiero. Inter cadētia lilia & rubentes roſas.

¶Rubeſco,rubeꝰ fio. Verg. Iāq; rubeſcebat ſtellis aurora fugatis. Hic cōponiẗ Erubeſco eiuſdē ſignificationis. Ouid. Tum pater vt terras mundumq; rubeſcere vidit. Transfertur ſæpenumero ad verecūdiam. Verg. Noſtra neq; erubuit ſyluas habitare Thalia.

¶Rubefacio,notę ſignificationis,a quo Rubefio,

¶Rubicundꝰ,rubore plenꝰ,ſiue abūde rubens. In quo alternitatis cauſa, vt inquit Priſcia c.loco.b. ponitur ne ſit abſonum ſi rubibundus dicatur.

¶Rubidꝰ a,um, quod eſt colore ruſo atriore multo mixtum Aliqñ tñ rubidus,ſcaber atq; aſper dicitur. Vnde a ſcabricie panis ſecūdo coctꝰ rubidꝰ vocatur qui a nautarum vſu nauticus appellaẗ. Plau. Exiguam bucellam rubidi panis. Item ſcorteæ ampullę rugoſæ rubidæ dicuntur. Quidam etiam Ruuidus ſcribunt.

¶Rubellæ vites appellatæ ſunt. & Rubellæ vineæ, ꝙ vitium ipſarum materia rubra ſit. Plin. lib. xiiȷ. Proxima dignitas. Nomentanis rubēte materia. Quapropter quidam Rubellas appellauere vineas.

¶Rubellum vinum ſubrubeum. Martia. Et veietani bibitur fex craſſa rubelli.

¶Rubrū mare dr̄,quia aquas rubere credebāt. Quidā a ſolis repercuſſu exiſtimarūt talē reddi colorem. Aliȷ ab harena terraq;. Q̄d latini Rubrum mare nūcupant gręci erythreū vocant. Erithros enim rubrum latine dicitur. Curtius ab erythra rege inditum eſſe nomen exiſtimat.

¶Rubrica pe. ꝓ. terra rubei coloris & minyio ꝓxia. Col lib. iiȷ. Oēs arbuſculas priuſq̄ trāſferas rubrica notare cōuenit,vt cum ſerentur eaſdem cœli partes aſpiciāt,quas etiam in ſeminariis conſpexerāt. Hac legum tituli & capita notabāẗ. Perſiꝰ. Excepto ſi quid maſuri rubrica notauit Hic rubricatꝰ rubricata rubricatū q̄d eſt rubrica intinctum. Hierony. in Exod. Pelles arietum rubricatas.

¶Rubriceta,vulgo roſetum dicitur. Plau. in tru. Mala buccas rubriceta omne corpus intinxit tibi.

¶Rubigo, quę i metallis ſitu quodam cōtrahitur arida & rubra metallum paulatim abſumēs qualem in ferro videmus. Dicta a colore. Nam veteres Robum rubeum dicebant,ærugo vero ꝓprie fit in ære, ſicut ferrugo in ferro,& contrahitur ex humore non ruſa & ſicca qualem diximus rubiginem eſſe ſed viridis atque humida. Inde fit rubiginoſus ſa,ſum. Vide in dictione robigo.

¶Rubicon pen. cor. fluuius qui diſterminat Italiā a Gallia citeriore,quem Plin. in octaua regione Italiæ collocat. Sue. in Cæſa. Conſecutuſq; cohortes ad rubiconem flumē qui prouinciæ eius finis erat paulum conſtitit.

✠Rubigino as. pe. cor. rubiginē cōtraho. Apule. lib. iii. flor. Profecto, vt gladiꝰ vſu ſplēdeſcit,ſitu rubiginaẗ,ita vox in vagina ſilentii condita diutino torpore hebetaẗ.

¶Ructus,eſt proprie digeſtio cibi & concoctarum eſcarum in vētū efflatio. Plau. in Pſeud. Partim ructare mos ſuauis mihi ructus eſt.

¶Ructo as, a quo ructito frequētatiuum. Vide in dictione eructo. Et ibidem vide ructuo as.

¶Rudiæ diarum. Vrbs Salentinorum. Syrius. Miſerūt Calabri rudiæ genuere vetuſtæ.

¶Rudis,fœ. ge. virga qua gladiatores ſexagenarios ab eo mūere p̄or eximebat, quos cū ꝓbi fuiſſēt q multa reportaſſēt lemuſcata. Tiberiꝰ ad maiorē ludorū ſuorū magnificētiā reuocatos cētenis nūmū millibꝰ donauit Cic. m. iȷ. Phil. Tā bonus gladiator ,rudē tā cito accepiſti. rudibus autē ſolitos pugnare gladiatores, teſtis eſt Lāpridiꝰ,qui ait Cōmodū arena rudibꝰ inter cubiculares gladiatores depugnaſſe. Qm̄ vero hi gladiatores dū libertate donabāẗ, ne gladiaturā āpliꝰ exercerēt virga donari ſolebāt,factū vt ꝓ libertate & ꝓ fine, rudis aliqñ ponatur. Iuuena. Ergo ſibi dabit ipſe rudem. Aliqñ ponitur ꝓ rutabulo ſiue impolita virga, Pli. lib. xxxiiii. Vritur in platinis ꝑ laminas minutas cū ſulphure verſatū rudibꝰ ferreis aut ferrulaceis,rudis vero adiectiuū idem eſt q̄d recēs impolitꝰ impfectꝰ durꝰ. Trāſfertur inde ad aim rudeſq; illi dicūtur q adhuc aim nō expoliuere diſciplinis & doctrina rerūq; vſu. Ter. in Phor. Adeon te eſſe ingenio rudi & inexorabili, Plin. li. ȷ. Sedere cœpit ſententia hæc,pariterq; & eruditum vulgus & rude i eam curſu rapit

¶Rudicula,diminu. parua virga impolita ad multa vtilis. Cato. Igni bene coquito. rudicula agitato crebro vſq; adeo dū fiat tam craſſum q̄ mel. Pli. li. xx. nō eſt opus in hoc vſu lanas rudiculis eſſe curatas. Item rudicula vt Col. inquit,eſt organū erectę tabulæ ſimile.

¶Rudiariȷ,dictę ſunt qui imperarūt miſſionē artis gladiatorię donari rude. Sue. in Tiberio. rudiariȷs quoque quibuſdā reuocatis auctoramēto cētū milliū dedit. Item rudiariȷ dñr qui ſaga rubida & noua poliunt. Itē qui ruderariū cribrū facit & rudiora linteamina rudiarius diciẗ

¶Ruditas imperitia & obtuſitas ingeniȷ.

¶Rudio,is,rudiui & rudiȷ ruditū,rudē doceo. Vñ erudio ꝙ eſt pfecte quę rudes ſcire oportet doceo

¶Rudimentum,principiū ſiue prima diſciplina quę rudibus cōmittititur. ✠Q̄d & Tirociniū,nouitas appellatur vt rudimentū ſeruitii apud pli. rudimentū lucis pro initio vitę. Rudatū,pro rudimento poſuit Apul.

¶Rudo,is,di,ꝓprie ad aſinos pertinet. Nā rudere aſini dñr cū vocē emittūt. Perſi. Findor vt Archadię pecuaria rudere credas. Abuſiue & de leonibus & de hominibꝰ dr̄. Ver. Sera ſub nocte rudētū. Et alibi iclusumq; cauo ſaxo atq; inſueta rudētem. Vbi ſciendum ꝙ apud Ver. ru. ſyllaba breuis eſt cū apud Per. producatur. Arcadię pecuaria rudere credas.

¶Rudens,a,rudo dis,participiū. Qñq; nomē ſubſtātiuū tam maſ. quā fœminini generis & ſignificat funem nauticū, quoniam cū funes vento agitantur rudere videnẗ. Tametſi primę ſillabę quantitas nō ſeruetur. ver. Inſequitur clamorq; virū ſtridorq; rudentū. Catul. Candidaq; in torti ſuſtollant vela rudentes.

¶Rudus,eris,duplex eſt,nouū ſcilicet & vetus. Nouū rudus eſt materia pauimenti hoc eſt ſaxa de nouo cōtuſa ſeu teſtę cōfractę cū calce ad pauimētū faciēdū. Vict. li. viȷ. Deīde ruderi nouo tertia pars teſtę tuſę admiſceaẗ calciſq; duę partes ad quinq; mortariȷ mixti oībus præſtent reſponſum. Vetus rudꝰ eſt materia veterū pauimētū & diruptorū ædeficiorum quę lapidibus & teſtis confractis calce arena commixta cōſtat. Plin. Complanatę veteri rudere erāt vię. Item rudis dicitur ſtercus quod raditur. Et rudus ſiue randus & randuſculus a veteribus dicebatur ęs,res rudis,aſpera & impolita. Vnde Feſtus Randuſculana porta Romæ dicta quod & ſit ꝗ

¶Ruderari eſt rudus inducere. Victr. Ne minori ſaxo q̄ ꝙ poſſit manꝰ implere ſtatu minationibus inductis ruderetur. Vnde ruderatꝰ ager dicitur qui veterum ædificiorū materia ſcatet, Pli. li. xx Roſam ſiccis locis q̄ humidis odoratiorē cōſtat naſci ſerendā nec pinguibꝰ nec argylloſis locis cōtētāq; raris, proprieq; ruderatū agrū amare. Eruderari vero eſt rudus eiȷcere.

¶Rudetum,plenū rudere,ſiue terra quę priꝰ rudis fuerat & inculta tum autē arata. Cato. Lēto in rudeto & rubricoſo qui hęrboſus nō fiet ſerito.

¶Ruderariū,cribrū vilius & furfurariū. Apul. dixit ecōtrario liberale ſpani generatori conficiundo per quā accomodū Polinariū dicunt. Plau. Cęreris hoc polinem, hoc eſt florē farinę tranſmittit, eo ſiliginariȷ vtuntur & Polintores. Qui ruderariū cribrū facit & rudiora linteamina Rudiarius vocaẗ. ¶Rufus color nō plene rubet. Roma magis fuſcis veſtitur Gallia ruſis. Eſt & rufus nomē viri propriū a quo per diminutionē fit rufinus.

¶Rufo as,rufum facio. Pli. Eadē rufat capillum.

¶Rufeo es,a quo rufeſco rufus fio, Pli. Grues ſenectute nigreſcunt. Merula ex nigra rufeſcit.

¶Rufuli,appellati ſunt tribuni militū nō a populo, ſed a cōſule facti, ꝙ de eorū iure Rutiliꝰ Rufus legem tulerit. Hi poſtea mutatiōe vniꝰ literæ Rutuli ſūt appelati.

¶Ruga,nō ſolū in corporibus dici ſolet quæ fit prę ſenectute ſed etiā in veſtibꝰ vulgo falda. Plin. libro. xxxv. Præterq; in veſte rugas & ſinus inuenit. Ruga exterior eſt,ſinus interior. Cicero in Cato. Non cani non rugæ repente auctoritatem arripere poſſunt.

¶Rugo as rugas cōtraho. Plau. in Caſ. Vide palliolū vt rugat. Huic contrariū eſt Erugo pen. cor. Pli. lib. xxȷ. Furfures in facie emendant & erugant corpora.

¶Rugo is. xi. ctum. ructum emituo. Cuius compoſitum eſt Erugo,a quibꝰ ructo,& Eructo frequentatiua. & Ructito & ructuo. De quibus in Eructo.

¶Rugio is,rugiui. & rugiȷ. Vnderugitꝰ qui proprie leonis eſt,cum vocem emittit. Hier. Amos. iiȷ. Leo rugiet quis non timebit? Hinc componitur Irrugio is.

¶Rulla,inſtrumentū ferreū,ſtimulo ruſticorū additum, ad vomerē detergēdū. Pli. Purget vomerem ſubinde ſtimulꝰ cuſpidarius rulla. Eſt autē diminutiuum a runa q̄d eſt teli genus. Aen. Runata recedit id eſt ruinis pręliata. Habet autem hoc telum ſationem cuſpidem.

✠Rumpotins,genus arbuſti gallici inquit Colu. lib. vȷ. Et alibi. Arboribus rūpotinis frumētū nō inceritur ſi in vtramq; partē. xx. pedum ſpatia iteruenīūt. Cęterū appellatio rumpotini hodie quoq; durat in liguria,& inſubria hinc rumpotinetum vbi rumpotini ſunt.

¶Ruma,a veteribus dicebatur mamma. Et Ruma gutturis pars eminens. Seruiꝰ. Ruminatio dicta eſt a Ruma eminente gutturis parte,per quam demiſſus cibus accertis reuocatur animlibus.

¶Rumo as. lacto quaſi mammā imitto, a quo irrummo & ſubrumari agni dicuntur quę ad mammā admoueẗ.

¶Rumia,dicta eſt Dea q̄ rumis,i. māmis hoc eſt pueris lactentibus præſidebat. Huiꝰ meminit. Aug. lib. iiiȷ. de ciuita. dei Varro. Nō negari inquam ideo apud diuæ ruminiæ ſacellum a paſtoribus ſatam ficum. Ibi enim ſolent ſacrificare lacte pro vino & pro lactentibus.

¶Rumē, eminēs ſub mēto gutturis pars qua cibꝰ in aluū demittiẗ. Inde fit Rumino as Eſt & rumē māma. Pli. lib. xv. Qm̄ ſub ea iuenta eſt lupa infātibꝰ p̄bens rumen Ita eñ vocabāt mammam. Nonius docet rumen eſſe locū in ventre,quo ſumitur cibꝰ & vnde redditur. Pōpo. Ego rumorem parui facio dum ſit rumen qui impleam.

¶Rumino as,pe. cor. & Ruminor deponēs ſignificat reuomo ac rurſꝰ cōſumo,quaſi cibū ad rumē reuoco,iterūq; cōficio. Col. lib. viȷ. Propter q̄ bos neq; ruminat,neq; lingua ſe deterget. Per tranſlationē poniẗ pro in memoriam reuoco. Var. Non modo abſens de te ſæpiꝰ cogitabit,ſed ruminabitur humanitatem tuam.

¶Ruminalis ficꝰ, ſub qua lupa Romulo & Remo diciẗ māmā p̄buiſſe,quę & Romula vocitata eſt Ouidi. Romula nūc ficꝰ. Romula ficus erat. ſiue ꝙ ſub ea pecudes ęſtatis tpe frigora captātes hærbas ruminare cōſueuerunt.

¶Rumis,māma. Var. Antiquo vocabulo māma rumis

¶Rumentum abruptio.

¶Rumex,Lapatiȷ ſylueſtris genꝰ cuiꝰ ſuccꝰ ipoſitꝰ ſcabei ſtati illā purgat. Verg. i Moreto. Fœcūduſq; rumex maluę violęq; virebāt. & rumex genus teli ſimile Spari gallici. Lucil. Tū ſpara tū rumices portāẗ tragula porro.

¶Rumor ſermo i pplo ſine certo auctore i bonū vel in malū de recēti diſpſꝰ re. Cic i Phil. Im ꝓbiſſimis rumoribꝰ diſſipatis. Ter. i An. Meū gnatū rumor ē amare. Aliquādo poniẗ ꝓ fauore. Verg. Ergo iter cœptū peragūt rumore ſecūdo. ¶Rumuſculꝰ. diminu. paruus rumor.

¶Rumifero as. rumorē fero. quod & rumigero as diciẗ. Plau. in Amp. Thebani vero rumiferant,probant.

✠Rumigero nonnulli vſurparunt,& Rumito. Neuius. Simul alius aliunde rumitant inter ſeſe. Cc.

¶Rumigerulꝰ pe. cor. qui rumorem gerit

¶Rūpo pis,rupi,ruptū frāgo. Verg lib. x. Rūpimꝰ inuite tua vincula. Rupiſſe eū vtiq; accipiemus qui vulnerauerit vel virgis,aut loris pugniſve ceciderit, vel telo, vl̄ quo alio vt ſcinderet alicui corpꝰ,vel tumorē fecerit: Interdū rūpere poniẗ pro defatigare. Terē i Hecy. Vt mę ambulādo rūperet. Interdū ꝓ diſiȷcere. Verg. Frigidus in pratis cātando rūpiẗ anguis. Rūpere ſilētiū & rūpere vocē eſt loq,ſeu diu dicta ꝓferre. verg. Quid me alta ſilētia cogis rumpere. Hiero. ad Iulianū. Longum ad te ſilētiū rumpo,offerēs tibi rudē officiȷ voluntatē. Rumpere moras eſt auferre. Verg. li. iiȷ. Geor. En age ſenis rūpe moras. Huius verbi cōpoſita ſunt. Abrumpo. Corrūpo, Dirūpo,erūpo, Irrūpo, Interrūpo Perrūpo,& Prorūpo.

¶Runcinæ p. ꝓr. apud Pli. ſūt maiores ſerrę qbꝰ fabri materiariȷ ſecant arborū molęs ſubiectis canteriȷs. Hier. in Eſai. Artifex lignariꝰ extēdit normā & formauit illā in rūcinā. Cāteriȷ ſūt qui a ruſticis fere dñr caballi, quia ipſos equos cāterios vocamꝰ. Sed & rūcinos agreſte vulgus dicit minores equos ex hac fortaſſe rūcinatū origine rūcina,ēt rōphea ferrea,& ligo ad dumeta excidēda. plꝰ. Dirūcinare vſurpat ꝓ diſſecare, diſſipareq;, & runcādo excidere & mūditer excolere. Pręterea rūcina putabaẗ dea,q̄ rūcationi pręeſſet. Auguſt. li. iiiȷ. de ciui. dei. Cum runcantur. i. a terra auferuntur deā Runcinā p̄ceferunt.

✠Runcina itē dea erat quæ raucationi pręerat, veteres etiam runcam pro runcina dixerunt. Cc

¶Runco as,eruo euello. Carnutus runcari proprie ſegetes vel hęrbę dñr. Col. li. iȷ. Frequētē tñ exigūt farritionē & runcationē, vt hęrbis liberēẗ. Hinc cōponitur erūco,quaſi extra runco,a quo arunco, de quo ſupra.

¶Ruo,is rui,rutū & ruitū,ruere ꝓprie ē cōcidere. verg. Ruit alto a culmine troia. p trāſlationē qñq; poniẗ ꝓ effundi. Idē li. vȷ. Vñ ruūt totidē voces rñſa ſibyllę. Qñq; ꝓ decipi. Cice. li. iiȷ. of. Sed hoc nō eſt ēptorē pati ruere & p errorē in maximā fraudē icurrere. Qñq; ꝓ euertere diruere, ꝯplanare, Et ſic habet actm̄ oñ alibi abſolutū ſit. Ver. li. ȷ. geor. Quid dicā iacto q ſemine cōminꝰ arua Inſequiẗ, cumuloſq; ruit male pīguis arenę? Qñq; ꝓ feſtināter ire,ſeu in p̄ceps ferri,& ſine cautella in aliquē ipetū facere. idē li. x. Quo moriture ruis maioraq; viribꝰ audes Qñq; ꝓ ipellere. terē. in adel. Cęteros ruerē, agerē, rapęrē, tunderē ꝓſternerē, Qñq; ꝓ eruere, eleuare. Pli. Hęrbas ruētibꝰ limūq; redūca vt ſuū generi. Verg. li. xi. Cōfuſa ruebāt oſſa focis. Qñq; ꝑcrepare. Ver. Ruit arduus ęther. i. tonitru ꝑcrepat. Sic ruina ꝓ tonitru vt cęliq; ruina. Huiꝰ cōpoſita ſunt. Adruo, corruo, ſimul ruo, ſiue de orſū me totū deiȷcio. Liu. li. ȷ. ruo Romani ſuper aliū aliꝰ vulneratis tribꝰ albanis expirātes corrueẗ. hiero. i Paulo. Tū vero antoniꝰ ꝓ foribꝰ corruēs vſq; ad ſextā vl̄ eo ampliꝰ horā aditū p̄cabaẗ. diruo varię ruo. Terē. i adel. Hāc in horto macheriā iube dirui. liui. li. ȷ. Iā fragor tectorū q̄ diruebāẗ vltimis vrbis partibꝰ audiebaẗ. Eruo, irrruo,obruo,& ſubruo. Sciēdū ē ꝙ ruo cū ſit neutrū iuenit habere ſigꝰficationē actiuā. Ver. Et ruit atrā. ad cœlū picea craſſus caligine nubē. Ex quo ēt Eruo, diruo, & obruo actiua ſunt. Et oīa hñt penult. ſupini correptam.

¶Ruina,caſus,excidiūq; dr̄. Nā vt inquit Hiero. ruina eſt cū parietes domorū diruūt. Hic ruinoſus,a,ū, ꝙ ē ruinis plenū,hoc eſt caſurū, aug. li. i. cō. Anguſta eſt domꝰ animę meę quo venias ad eā dilateẗ abs te. Ruinoſa eſt refice eā. Accipitur & ruina pro tonitru.

¶Rupes ſunt p̄ruptę partes terrę ꝓpter altitudinē ac ꝓcliuitatē inacceſſæ, ꝙ veluti abruptę ſint, a rūpēdo dictę, quales ſunt q̄ i torrētibꝰ fiūt. Vñ fluminū quoq; altiores atq; inacceſſę ripę rupes dñr. Nam ripę planę ſunt, quas vlpia. diffinit eſſe quę flumen cōtinent naturalem curſus ſui rigorem continens, rupes proprie de mōtibus dicuntur.

✠Rupicapra ſylueſtris. Cc.

¶Rurſꝰ, & rurſum,aduerbiū ſignificat retrouerſū. Ter. in Hecy. Tace, trepidari ſencio & curſari rurſū prorſum. Do. rurſū ꝓprie retro ante ſignificat,ſicut dicimꝰ ſurſum

deorſum introforas, hac, illac, Q̃nq; ponitur rurſus pro econtrario, Verg. Haud rurſum enodes trunci reſecanẽ.

¶ Rus locus extra vrbem vbi agri ſunt, & villæ, dictum ꝙ in agris quotannis rurſus eadem fiant, id eſt colantur vt rurſus capiatur fructus.

¶ Ruralis & hoc rurale. qđ ad ruspertinet. Ambr. li. de paradiſo. Et quãuis paradiſus operibus ruralibus nõ egeret, tñ in paradiſo ſpeciẽ laboris ſuſcepit. Ruralibus aũt diis Mercurio paniq; ſacrificabant placentas & vinũ. vñ Leonides ĩ epigrãmatis ἄυλια καὶ νυμφαι δρόσος πάγ⊕ αι θαι νυπὸ πέτρη πίσακες ἤθι ὑδασινγειτο νίουσα πίτυς, καὶ σύ τε τραπλοχίμ μηλοατόε μαιάδ⊕ ἑρμᾶ, ὅς τετὸρ ἀιγιβότηρ πὰρ κα τίχ ωῖς σκοπελορ, ἱλαοι τάψ εσὰ, τότε σκύφ⊕ ἔμπλεορ ὀινης δέξασθα, ἀιακι Δεω δῶρα νεοπτολ εμυ. ✣ Id ẽ ſtabula & nympharũ ſacer pag⁹, vos ſub ſaxo fontes, tuq; aquis vicina pin⁹, & q̃drate ouiũ ſeruator maie mercuri Quiq; capris depaſtum Pan occupas ſcopulum, propitii hæc liba quo poculũ plenũ viuo ſuſcipite Aeacide dona Neoptolemi

¶ Rureſtris & hoc rureſtre quod eſt ruris. Apul. rureſtri vocabulo vulgus indoctum roſas laureas appellat.

✣ Rurigena qui ruri gignitur. Cc.

✣ Ruricola qui ruri colit. Cc.

¶ Ruro, as, ſecundũ rus facio. Plau. ĩ cap. Dũ ruri rurant homines, dr̃ de ruro deponẽs. Var. Dum in agro ſtudio ſſus ruror Triptolemon ſculpo neatũ bigas ſeq cornutas

¶ Ruſticor ruri dego. Pli. cum ſimul ęſtate ruſticaremur Cice. Tironi. Liceat modo ruſticari.

¶ Ruſticus, a, um, pe, cor. idẽ quod rureſtris vt dom⁹ ruſtica. Quandoq; ruſtic⁹ dicitur moribus & vita incultus quaſi ſem barbatus. Vude veteres ruſtice pro barbare vſurpabant. Eſt etiã ruſticus nomẽ viri propriũ.

¶ Ruſtica auis perdici ſimilis niſi quod roſtrũ longius babet. Mar. Ruſtica ſum perdix, quid refert ſi ſapor. idẽ Carior eſt perdix. ſic iuuat illa mgis.

✣ Ruſtica vinalia. xiii. Kalen. Septẽbris celebrabãtur, quo die primũ in vrbem vinum defererebãt. Cc.

¶ Ruſticanus, a, um, idem quod ruſticus. Ambr. Cultu ruſticani laboris acquiritur.

¶ Ruſticarius, a, um, quod ad rus pertinet. Vnde falces ruſticarias dicimus vide in dictionẽ Syluaticus.

¶ Ruſticatim aduerbium pro ruſtice Pompo. Ego ruſticatim tangam, vrbanatim neſcio.

¶ Ruſticitas vrbanitati contraria eſt. Eſt autẽ vrbanitas qua ſignificamus proprium quendam geſtum vrbis, & ſumptam ex conuerſaſione doctorum tacitam eruditionem. Ponitur quandoq; pro innepta & timida verecundia. Ouid. Et ſi ruſticitas non vetat ipſa rogat. Cice. Deterruit podor quidem ſubruſticus.

¶ Ruſcum. Ser. Ruſcum virgultũ eſt vnde vites ligãtur Quidã accipiunt pro frutice ex quo nũc ſcopę fiunt, qui folia habet Myrto ſimilia, ſed acutiora & rigidiora. Ver. lib. ſecundo Geor. Necnõ etiã aſpera ruſci Vimina per ſyluam. Alij pro theca in qua includitur ſemen aſparagi Col. & ſcyla thyrſuto ſępe nunc horrida ruſco.

¶ Ruſpor, aris, ſępe ſeu diligenter ſcrutor. Actius. Vacantes ruſpantur ſyluas. Proprie vero ruſpari dicũẽ gallinę hoc eſt ſcalpere. Hinc cõponitur. Corruſpor pro cõquiro. Plau. Corruſpare tua conſilia in pectore.

¶ Ruta, hęrba a ruẽdo. i. eruendo dicta quod vna ex oĩbus hærbis propter multiplices eius vſus maxime eruatur. Peculiaris eſt illi auctoritas, propter venena quibus remediũ exhibet præſentaneũ. Vnde & muſtellę cõtra ſerpẽntes dimicaturæ ruta ſe muniũt. Hinc rutaceus aũ, & rutatus a, um. quod ex ruta materiatum eſt. Plin. Inuenio muſtum rutatum populo datum.

¶ Ruto as, frequentatiuum eſt verbi ruo ruis.

¶ Rutabulum proprie inſtrumentũ quo ruſtici vtuntur in proruendo igne, panis coquendi gratia. Feſt⁹ auctor Hodieq; id nomen cũſtoditur apud nos.

✣ Rutubam veteres turbationem appellabant. Varro. Id poſtea viderimus nunc ſumus in Rutuba. Cc.

¶ Rutrũ quo quid eruitur, a ruẽdo. Nã ſicut aratũ, aratrũ, ſic rutũ rutrũ facit. Idẽ. Feſt⁹ rutrum inquit tenentis iuuenis effigies in capitolio ephebi fuit more gręcorum arenam eruentis exercitationis gratia, quod ſignum deporrauit ex Bithynia Romam Pompeius Bithynicus.

✣ Huius diminutiuum eſt rutellum. Lucillius. Frumentarius eſt, medicum hic ſecum atq; Rutellũ vnum affert.

¶ Rutilo as. pe. cor. ſplendeo. Vñ dicimus aurũ rutilare, rutilũ aũt rufũ quod habet aliquid nigroris, cui⁹ coloris ſtudioſę mulieres rutilę dictę ſũt. Et veſtes rutilę, quę & hiacynthinę & hiſginę ab hiſge hęrba vocãẽ. Hic ꝯponiẽ Irrutilo qđ eſt valde rutilo. Ambro. lib. Hexa. Inutiles igiẽ licet o hõ, aut ſplẽdore nobilitatis, aut faſtigio poteſtatis, aut fulgore virtutis ſẽp tibi ſpina ꝓxima eſt.

¶ Rutili penul. corre. populi italici non longe ab vrbe roma vbi ardea oppidum eſt.

¶ Rutupinum pen. prod. promontorium Britãniæ. Luca. lib. vj. Aut vaga cũ tethys rutupinave littora feruẽt Vnda Calidonios neſcit turbata Britannos.

¶ Ruthenippľi Gallię nõ lõge ab Aluernia & Sãtonib⁹

✣ Rythm⁹ numer⁹ & harmonia. Quinti. ſunt Rythmi vt & ipſe Cicero cõſtituit Rythmi enim neq; finem habent certum, neq; in contextu varietatem. Cc.

DE LITERA S

S LITERA SEMIVOCLIs q̃ ſi antecedat m. vel p. vel t. in ſimplicib⁹ dictionib⁹ eiuſdẽ eſt ſyllabę; vt Coſmus. Proſper, reſtis. In compoſitis vero aliđ eſt Nã Aruſpex teſte Quĩtiliano, quia pars ei⁹ poſterior aſpectãda eſt. ſ. tertię dabimus. Abſtemius veroquia ex abſtinentia Temeti ꝯpoſita vox primæ reliquetur. Tranſit quãdoq; ſ. in m. vt rurſum pro rurſus, diminuo. pro diſminuo. In n. vt ſanguis ſanguinis. in r. vt fios floris.

S ANTE A

SAba, ciuitas regia Aethiopię vt inquit Ioſeph⁹ quã poſtea Cãbyſes a ſororis ſuę noĩe Merorem denominauit. Hanc nilus circõdãs inexpugnabilem reddebat. Dicta Saba ἀπό τȣ σέβειν, qđ eſt ſacrificare, quia thus mittit quo in ſacrificijs vtuntur. Sunt qui dicant ſaba Arabum lingua myſterium ſignificari. Hierony. vero cõuerſionem ſonare autumat. Hinc Sabęus a, um.

✣ Sabora vrbs Arabiæ in mõte excelſo, a quo octo mãſionibus diſtat regio eorum thurifera. Cc.

✣ Saba ex qua Sabæi, de quibus nunc.

¶ Sabæi populi. fœlicis Arabiæ ditiſſimi ſyluarum fertilitate odorifera. Hos Ioſephus libr. j. a Saba Cuſi filio q a Cham ortus fuit dictos affirmat

¶ Sabath. nomen proprium. a quo Sabatheni nominantur qui a græcis Hyſtabari dicuntur, vt Ioſeph⁹ inquit.

¶ Sabate, lacus eſt. vñ fit Sabatin⁹ ſabatina ſabatinum. Colu. lib. ix. Inde velinus. inde etiam ſabatin⁹, Itẽ Volſinienſis & ciminus lupos aurataſq; procreauerunt.

¶ Sabbatum hebraica lingua dies quietis dicitur, & ſabat græce, latine quies. Eſt & ſeptimus dies quo requieuit deus ab operibus ſuis. Prima ſabbati dicitur primus dies, quem dominicum etiam nominamus. Secunda ſabbati: ſecundus dies. Tertia ſabbati, tertius dies. Quarta ſabbati, quartus dies. Quinta ſabbati, quintus dies. Sex ſabbati. ſextus dies a die dominico. Et ipſum ſabbatũ ſeptimus dies. Quod etiam nomen ab hæbreis ſicut Ioſephus refert ſeptimana dicitut. Hanc Ethnici idolorum & elementorum nominibus appellant, vt ſecũda ſabbati a luna ſit. Tertia Marte. Quarta a Mercurio. Quinta a Ioue. Sexta a venere.

¶ Sabbatizare eſt Sabbatum obſeruare. Hierony. in Leuitico. Quando fueris in terra hoſtili, ſabbatizabit & requieſcet in ſabbatis ſolitudinis ſuæ.

¶ Sabbatarius, qui diem ſabbati ſeruat. Vnde illudꝙ ieiunia ſabbatariorum.

¶ Sabbatiſmus, vacatio facta poſt labores.

¶ Sabe, ſyrorum lingua, menſis Februarius dicitur.

¶ Sabaoth, numeri pluralis & gñis fœminini interp̃tatur militarium vel exercituum ſiue virtutum. Vnde dominus ſabaoth. inquit Hiero.

✣ Sabis fluuius. Vide ſamarobrini.

¶ Sabulum, arena groſſior. Hic ſabuloſ⁹, a, ũ. Colu. lib. v. de Caſtanea, Pullam terram & reſolutam deſyderat. ſabulum humidum, vel refractum tophum non reſpuit.

✣ Sabuletum dicitur locus in quo ſabulum abundat. Cc.

¶ Sablo ſablonis, idẽ qđ ſabulum. Ambro. lib. hexa. Infirmiſſio ita oĩm vilis ſablonis puluere vis maris Intẽpeſtas cohibetur, vt velut habenis quibuſdã cœleſtis ĩperij, pręſcriptio ſine fine reuocatur, violẽtiq; ęquoris motu in ſeſe frangitur atq; in reductos ſinus ſuos ſcinditur.

¶ Saburra, licet ſecundum Priſcianum gemino bb. ſcribatur apud Vergilium tamen eius prima corripitur. vt Cimbæ inſtabiles fluctu iactante ſaburram Tollunt. Eſt autem ſaburra proprie nauium, ex quacunq; materia, ſed ſabulum fere ſignificat quo naues onerari ſolent vſq; ad certam menſuram quo ſtabiliores ſint.

¶ Saburrare, ſiue ſuburrare eſt ſatagere in ſabulo, ac merſare, vt puluerare in puluere. Pli. lib. xviij. Echini affligẽtes ſeſe aut arena ſaburrãtes tẽpeſtatis ſigna ſunt. Solin⁹ Grues volaturæ arenas deuorãt, ſublatiſq; lapillis ad moderatã grauitatẽ ſuburrãẽ. Et ſuburra, vrbis regio, & ſaburrana tribus, quã veteres per, c, noſtri per, b, ſcribebãt Hoc eſt ſuccurrã, nõ ſuburram, quia vt verius. Flaccus ait a pago ſucuſano dicerentur vel a ſtatiuo prędio quod ſolitũ ſit eſquilijs ſuccurrere. Gabinis infeſtãtib⁹.

¶ Sabini, populi ſunt in quarta Italię regione, non procul a Roma, a religione & cultu deorum cognominati, quaſi ſebini ἀπό τȣ σέβειν Silius vero a ſabo auctore gentis ſabinos dici putat qui lib. viij. ait. Ductorẽ gẽtis pars laudes ore ferebant. Sabe tuas qui de patrio cognomine prim⁹. Dixiſti populos magna ditione ſabinos. Hos Pli. Apęnninis iugis vallatos vtrinq; ſcribit. Stra. Sabinos ait anguſtum incolere agrum in longitudinem protenſum a Tyberi vſq; Nomentum oppidum ſtad. mille. vſq; ad Veſtinos.

✣ Sabinam illyrij appellabant telũ venabuli ſimile, Aẽnius, Illyrij reſtant ſiccis ſabiniſq; fodentes. Cc.

✣ Sabim Arabes deum appellant, & illi decimas menſura non pondere perſoluunt. Cc.

✣ Sabiuſa porta dicebaẽ q̃ recte in ſabinos ducebat. Cc.

¶ Sabellus, la, lum, deriuatum nomen a ſabinus. ſunt autem ſabelli, populi a ſabinis orti, qui incolunt montes q̃ ſunt inter ſabinos & Marſos De his. Verg. lib. ij. Georg. Hæc gen⁹ acre virum Marſos pubemq; ſabellum.

✣ Sacalin, Aegypto naſcitur & eſt electri ſpecies. Cc.

¶ Sacratũ, regio vt Ptolo. ĩqt, eſt in Aſia vltra mare Caſpiũ ſogdianis cõtermina, in qua nec vrbes nec vicos eẽ teſtaẽ, ſed ĩcolę ei⁹ regõis nemora & ſpec⁹ habitãt ſagittãdi arte, pitiſſimi Qui olim Bactrianã prouinciã occupauere, & optimam Armenię regionẽ adepti ſunt. vt li. xj. Stra. refert. atq; ad cappadocas ꝓceſſerunt. ſed cũ ex ſpolijs feſta celebrarent. Perſarũ imperatore eos noctu adorti funditus deleuere. Hoc quidã ſacaſſanos vocant.

¶ Sacaſſani. Vide in dictione ſacarum.

¶ Saccarum. pe. cor. dicitur mel in harundinibus collectum gemmę modo candidũ ac fragile. Naſcitur in Arabia, India, Creta, Italia, & Sicilia. Vnde Oxyſaccarõ potionis genus ex ſaccaro & aceto.

¶ Sacondion, genus gemmæ coloris hyacinthini.

¶ Sacrũ, nomẽ ſubſtantiuũ dr̃ omne qđ deoꝝ habeẽ vñ Ver. quoties ſacrum nominat additionẽ fere deorũ facit Sacra Dionee matri diuiſq; ferebã. Idẽ ſacra Ioui ſtygio quę rite ĩcœpta parabã. Poniẽ etiã ꝓ ſacrificio. Macrob. in Satur. ſacra, celebritas eſt cũ ſacrificia offerũẽ, vel cũ dies diuis celebrãẽ epulationib⁹, vel cũ ludi in honorẽ agũẽ deorũ, vel cũ ferię obſeruantur. Itẽ ſacrum dicitur templũ. Plau. Sunt autẽ ſacrilegi, qui publica ſacra compilarint. At qui priuata ſacra, vel ædiculas incuſtoditas tẽtauerint. ampli⁹ quã fures minus quã ſacrilegi merẽẽ Et ſacrũ diciẽ magicũ quoddã ad cõpeſcẽdas detrahentiũ linguas. Oui. lib. ij. Faſto. Ecce anus in medijs reſidens annoſa puellis ſacra facit tacite, nec tñ ipſa tacet.

¶ Sacer. a, um, idẽ quod venerabile. Vergi. Extulit os ſacrũ cœlo. Capitur nũnq̃ ꝓ ęxecrando ſceleſto. vt idẽ. Quid non mortalia pectora cogis Auri ſacra fames? Et antiquitus hõ ſacer dicebatur, quẽ popul⁹ ob maleficiũ iudicaſſet, neq; fas erat eũ moliri. Et ſi quis eũ occidiſſet parricidij non damnabatur, ex quo oĩs homo mal⁹ atq; improbus ſacer appellari ſolet. Hora. Inteſtabilis & ſacer eſto, ſacer locus, locus conſecratus.

¶ Sacer mons trans Anienem fluuiũ vltra tertiũ milliarium appellatur, qui Ioui fuerat conſecratus, vel mons in finibus Galatiæ aurum ferens.

¶ Sacer ignis, morbus, cuius multa ſunt gñа, quæ apud Pli. habenẽ. Col. lib. viij. Eſt etiã inſanabilis ſacer ignis quã puſulã vocãt paſtores. Ea niſi cõpeſcitur intra primã pecudẽ q̃ tali malo correpta eſt vniuerſum gregẽ cõtagione ꝓſternit, ſic quidẽ nec medicamẽtorũ, nec ferri remedia patitur. Nã pene ad omnẽ tactũ excandeſcit.

¶ Sacer morbus appellatur Comitialis, ꝙ Hercules eũ paſſus fuerit ex Græcis, nunc Gallicum dici dubito.

¶ Sacra via in vrbe Roma vocitata eſt, ꝙ in ea fœdus ictũ ſit, inter Romulũ & Tatiũ. Hac triumphantes in capitoliũ ibãt. Tenebat autẽ regia vſq; in arcem. Hãc Hora. lib. car. ſacrũ oliuum nuncupauit.

¶ Sacra certamina Grecię quatuor, a Tacito ludicra vocãtur. In his morem fuiſſe, vt patres & patriæ vincẽtũ præconis voce nominarentur.

¶ Sacrum promontoriũ ꝙ nunc appellant caput ſancti Vincentij.

¶ Sacro as, deo dedico, & ſacrũ facio. Aug. li. ij. de ciui. dei. Quæ Romani numina partim peregrina receperũt parti ſua propria ſacrauerũt. Pli. li. xxxvj. Eiuſdẽ remanet & alius centũ cubitorum quem poſt cæcitatem viſu reddito ex oraculo ſoli ſacrauit. Huius compoſita ſunt conſecro eiuſdẽ ſignificati. Deſecro ex ſacro prophanũ facio. & ꝙ vulgo dicitur degrado Plaut. Deſecrare eum prius oportet ne manus cõtaminẽ. Obſecro, Reſecro, religiõe abſoluo. Plau. Reſecro mater quod dudũ obſecrauerã. Proſecro diu ſacrificiũ facio. Lact. li. iiij. quod cum intelligerẽt haruſpices inſtigantibus hiſdem demonijs quibus proſecrant. conquerentes prophanos homines ſacris intereſſe adegerunt principes ſuos in furorẽ. Et hęc omnia habent peul. correptam.

¶ Sacellum diminu. a ſacrũ, & ſignificat locum paruum deo ſacratum cũ ara. Treba. iuriſcõ. ſcribit Sacellum cõpoſitũ verbum, quaſi cella.

Sacrariũ, locus ſacer in templo & in quo ſacra reponuntur. Vñ a Cicerone ſacrariũ bonę Deę nominaẽ. Sene. li. v. quæſtionũ. Arcana illa rerũ naturę ſacra nõ promiſcue & oĩbus patẽt. reducta & interiori ſunt clauſa ſacrario. Aegegippus li. v. ſcribit ſacrariũ tẽpli Hieroſolymorũ fuiſſe ꝓphanatum agẽtibus quo ſolus ſemel in anno. Princeps ſacerdotum ſolebat intrare, non ſine ſanguie Quid interſit inter ſacrũ locũ & ſacrariũ oſtendit. Vlpia. inquiẽs. Sacer loc⁹ eſt cõſecratus. Sacrariũ in quo ſacra reponũtur. Sueto. tñ de Aug. non tam pro ſacrorũ repoſitorio quã pro ſacello locoq; ſacrato ſumpſit. Nat⁹ eſt inquit, Auguſtus ad capita bubula, vbi nunc ſacrarium habet aliquanto poſtq̃ exceſſit conſtitutum.

¶ Sacratę leges, quibus ſancitũ erat, vt ſi quis aduerſus eas feciſſet, ſacer alicui deorũ cũ familia pecuniaq; eſſet.

¶ Sacres, porci appellabantur qm̃ puri eſſent ad ſacrificiũ, vt immolarẽtur quũ depulſi ſunt a mãma quia partu decimo die habentur puri, & ab eo appellantur ab antiquis Sacres ꝙ tum ad ſacrificia idonei primum dicũẽ. Plau. in Menæ. Quanti hic porci ſunt ſacres?

✣Sacrimũ vocabant muſtum quod libero Patri ſacrificabant pro vineis & vaſis & ipſo vino cõſeruandis. Cc.

✣ Sacrium, ſuccini genus e Sythia veniens. Cc.

¶Sacramentum, dicitur quod iuriſiurãdi ſacratione interpoſita gerit̃. Et ſacramẽtũ quo milites ſcribendi a ſacerdotibꝰ adigebant̃, nec prius militare, aut poq̃ ea abſoluti eſſent in hoſtem pugnare poterãt. Var. de lingua latina. Sacramẽtũ a ſacro q petebat & qui inficiebatur, vterq; quingenta æris ad pontificẽ deponebat. De alijs itẽ rebꝰ alio certo numero, qui iudicio vicerat ſuũ ſacramẽtũ ſacro auferebat, victi ad ęrariũ redibant. Ex qbus verbis cõſtat, ꝙ ſacramẽtũ alia quã dei inuocationiſq; ꝑ iuſiurãdũ fit, obligatio rerũ erat. Ser. de ſacramento militari ſic ſcribit. Legitima militia eorũ q ſinguli iurabãt pro Repub. ſe eſſe facturos, nec diſcedebant niſi cõpletis ſtipẽdijs, & ſacramẽtũ vocabat̃ Vege. de re mili. lib. ij. Milites iurare ſolẽt. Et ideo militię ſacramẽta dicunt̃ Iurãt autẽ ſe oĩa ſtrenue facturos quæ pręceperit Imperator, nũq̃ deſerturos militiã ꝓ Romana Rep. Hinc Milites a Iuuenale ſacramenta dicuntur illo verſu. Pręmia nunc alia atque emolumenta notemus ſacramentorum Sueto. In Cæſa. ſanxit ne quis cuiꝰ maior viginti annis, minorue decem qui ſacramento non teneretur plus triennio continuo Italia abeſſet.

¶Sacroſanctũ, dicebatur quod iureiurando interpoſito erat inſtitutum, vt qui violaſſet, morte pœnas pẽderet.

¶Sacrifico as, ſacrũ facio. Interdũ veniã peto. Lito vero veniã ĩpetro. Plaut. in Penu. Si Hercule iſtuc vnq̃ factũ eſt, tum me Iupiter faciat, vt ſemper ſacrificẽ, neque vnquam litem. Confunduntur tamen quandoque.

¶Sacrificulus, rex ſacrorum, a ſacrifico. ſacrificium.

¶Sacrilegus, pe. cor. qui ſacra aut de loco ſacro legit, id eſt furatur. Nam legere quandoque furari ſignificat. Et ſacrilegium ipſum ſacrorum furtum.

¶Sacriſcriniꝰ, dictio cõpoſita ex recto & obliquo. Sacrę eĩ dñr epiſtolę Imperiales. & is dr̃ qui præeſt regalibꝰ epiſtolis, vel cuſtos librorũ, qui etiã a cõmẽtariis dicit̃.

¶Sacerdos, qui deo dicatus eſt ad ſacrificia facienda a ſacris dictus. Apud Romanos varia erant ſacerdotum genera Flamines, Diales, Martiales, Quirinales. Salij Pontifices minores. Põtifices maximi. Reges ſacrorũ, ſacrificuli, & Galli qui Cybelles ſacra faciebant.

¶Sacerdotiũ, mõ ſacerdotis dignitatẽ ſignificat vt eſt illud Fũgi ſacerdotio. Mõ ſacerdotis ꝓuẽtũ. Nã apd̃ gẽtiles ea ſacerdotio fuerũt q̃lia nos xp̃iani ꝓpriori vocabulo Beneficia appellamꝰ. Vnde Liui. lib. ix. Gẽs Potitia cuiꝰ ad arã Herculis familiare ſacerdotiũ erat. Sacerdotiorũ aũt ſicut & bñficiorũ duo fuerũt genera. Vnũ, quod ſacris eſſet addictũ locis, q̃ reipub. aut prĩcipiũ, aut põtificũ collegij collationis eſſent. Alterũ, qd̃ ędis aut ſacelli iuris eſſet a patrefamilias ea ratione erecti dedicatiq;, vt & ſacrorum cura & fructuũ ipſius ſacerdotij perceptio ad ſolam gentem familiamq; ſuam perpetuis ſuccesſoribus deuoueretur. Quæ ſacerdotia a priſcis gentilia bñficia, a noſtris iuris patronatꝰ appellata ſunt. Corne. Taci. de Othone. At recẽs ab exilio reuerſos adoleſcentes auitis & paternis ſacerdotijs in ſolatiũ repoſuit.

¶Sacerani, dicti fuerũt Reate orti q ex ſeptimõtio Ligures ſiculoſq; eiecerũt ſic appellati ꝙ iure ſacro nati fuiſſẽt. ¶Sacconia nię. qdã ꝓ territoria accipiũt ſeu ꝓ pãniculo terſorio. Vict. li. ix. Aurũ ad ſacconiã appẽdit tedẽptoris opꝰ manu factũ ſubtiliter regi ap ꝓbauit. Nã ſacconia, hoc eſt tela tegebãtur. vt poſſet ĩhærere picturacis.

¶Succus culeꝰ eſt. vt illud in Iona. Oẽs induti ſunt ſaccis. Dictꝰ vt quidã volunt a ſago quod eſt genus veſtis, æqualiter latæ ex parte ſuperiore & inferiore. Hic ſaccꝰ & ſacellꝰ diminutiua, quibꝰ ſignificantur marſupia Aſco. ſacri ſacculi & ſacelli. ſaccus frumentarius quo frumentum geritur. ſaccus vinarius quo vinifæces colant̃.

¶Saccaria, æ. ſacrorum mercatura. Apul. lib. j. de Aſi. Saccariam faciens merebam.

¶Sacellare, eſt vinũ ſaccis perfuſum corrigere.

✣Saccon Indi vocant colorem hiacinthinum. Cc.

¶Sęculũ, a ſequẽdo ſe, eo ꝙ ſequatur atq; in ſe reſoluatur. Varro a ſene deriuat quia rẽ productiſſimã deſignabat. Placuit antiquis ſignificationis cauſa primã ſyllabã producere, & ꝑ diph. ſcribere. Eſt aũt ꝓprie ſęculũ ſpatiũ cẽtũ annorũ. Vnde carmen ſeculare Horatij dicitur in quo tractatur de ſacrificijs quæ fiebant de cẽteſimo in centeſimũ annũ. Hoc oſtẽdit. Liu. li. ab vrbe cõdita. quia dicit Pompiliũ ante Pythagoram ducẽtis ferme annis fuiſſe. Vñ Cicero. Ex quo etiã quidã Numã Pompiliũ regẽ noſtrum fuiſſe pythagoreũ ferũt, qui annis permultis antefuit q̃ ipſe Pythagoras. Quo etiam maior vir habendus eſt. Illam ſapientiam conſtituendę ciuitatis duobus prope ſæculis ante cognouit quam eã Græci natam eſſe ſenſerunt. ſunt etiã qui ſeculũ. xxx. annorũ tempus exiſtimẽt, vt curſus eſt ſaturni. Alij mille annos ſęculũ habere putant. Poetæ frequenter pro tempore vſurpant, ſicut in hymnis ſacris canitur.

¶Sępe aduerbiũ ſignifi. frequẽter, recipitq; diph. vt differat a ſepe ablatiuo nominis ſepes. Aliqñ ornatus cauſa iungitur numero, & fit vna dictio Sæpenumero Inuenit̃ ſępiſſimꝰ ſuplatiuũ nomẽ a ſępe formatũ. Hie. ad Eſto. Sæpiſſimo rogatu o virgo xp̃i Euſtochiũ a me tua depoſcit charitas, vt tibi notũ faciã vnde Petri apoſtoli in Kalendis Auguſti quę celebratur feſtiuitas initium habuerit. Hinc etiam fit compoſitum perſæpe.

¶Sæuus, durus, horridꝰ. Verg. Cũ ſęuo e ſcopulo multa vix arte reuulſus. Per tranſlationẽ modo pro inimico crudeliq; ponitur. Idẽ. Sęue memorẽ Iunonis ob iram. Qñq; pro forti, vt Sęuus vbi Aeacide. telo iacet hector Qñq; pro irato. vt Et ſęuũ ambobus Achillẽ. Quãdoq; pro magno. Idẽ de Aenea pio Maternis ſęuus in armis

¶Sęuitia & ſęuitudo crudelitas. Plautus. Vincula virgę molles, ſęuitudo mala ſit peior.

¶Sęuio is ſęuiui, & ſęuij ſęuitũ, iraſcor. Pacu. Quid cõmerui? Quid in me ſęuis pater? Aliqñ ſæuire eſt fortiter facere. Mar. Belliger inuictis ꝙ mars tibi ſęuit in armis. Aliqñ ĩmanitatẽ exercere. Liui. Cũ poſt victoriã quoq; in hoſtes ſęuiret. Huius cõpoſita ſunt. Deſęuio qd̃ eſt valde crudelitatẽ exerceo. Hie. in prolo. lib reg. Latrantes canes qui aduerſus me rabido ore deſęuiũt. Cõſęuio ſimul ſęuio. Aug. li. j. de ciui. dei. Tantus itaq; huius vitę cõtẽptor Regulus cõſęuiẽtibus hoſtibus per quaſlibet pœnas eã q̃ finire ꝑimere ſeipſe maluit. Obſęuio cõtra ſęuio. Plau. in Epi. Tu is es qui per voluptatẽ in mea erumna obſæuiſti grauiter. ¶Saga mulier prudens, verſuta. Itẽ perita ſacrorũ & diuina. Vñ pręſagia prædiuinationes mẽtis. Cic. li. j. de diui. Neq; eni temere illud verbũ ꝯſuetudo approbaſſet ſi ea res nulla eſſet omnino præſagitabat animus me ire fruſtra cũ exirẽ domo. Et ſaga dicitur mulier ad libidinẽ virorũ indagatrix Et habet penu. pro. Mart. Exorat noctes dũ mihi ſaga tuas. Acron. Saga dicta eſt venefica, ꝙ ſatis agat, & ea eſt q̃ carminibus & hęrbis mala hoĩbus dicebatur velarcere vel ĩpellere. Hora. Quę ſaga quis eſt ſoluere. Theſſalis magus veneni ¶Sagax ge. omnis acutus ſolers, & habet primam correptã. Vnde & canes indagatores ſagaces appellati ſunt. Hinc ſagacitas pro aſtutia. ✣Et ſagaciter aduerbium.

¶Sagio is, iui, itũ acute ſentio. Col. li. j. de diui. ſagire ẽ acute ſentire. Hĩc p̃ſagio qd̃ p̃ſẽtio & diuino ſignificat.

¶Sagũ, chlamys militaris quadra. Iuu. An ſaga vẽdẽti nubat caupone relicto. Scribit Cic. ĩ Philip. Saga ſumi ſolere in bello atq; tumultu. Et qñ in ſagis tota ciuitas erat, conſulares viri togati eſſe ſolebãt. Suet. Ferebatur & vagari noctibus ſolitꝰ atq; inualidũ queq; obuiorum vel potulentũ corripere ac diſtẽto ſago impoſitũ in ſublime iactare. Huiꝰ diminutiuũ eſt ſagulũ. Verg. li. viij. Virgatis lucent ſagulis.

¶Sagatiꝰ q ſago indutus eſt. Suet ĩ Cęſa. Duobus tricliniis, vno quo ſagati polliati ve, altero quo togati cũ illuſtrioribus prouinciarum diſcumberent. Mar. vis te purpureum Marce ſagatus amem.

¶Sagarius, qui vendit ſaga. ſagaria vero eſt exercitium vendendi ſaga, ſicut ab argẽto Argẽtaria. Vulpianꝰ de tributaria actione. Duas negotiationes exercebat puer, ſagariam & lintearium.

¶Sagarytis, nympha fuit cũ qua ſe miſcuit Atys Phrygius. Cc.

✣Sagana, pe. cor. vas in quo aliquid teritur. Quo nomine etiam dicta fuit meretrix quędam

✣Sagda, gemma porracei coloris, quam Chaldæi adhærentem manibus habent. Cc.

¶Sagena, pe pro. genus retis piſcatorij σαγήνη Latini verriculum appellant. Manil. lib. x. Excipitur vaſta circũuallata ſagena.

¶Sagino as. pe. ꝓ. pĩgue facio. Col. lib. vij. Ea hęrba viridis nec tarde tñ arida fœni vice ſaginat iumẽta, verum modice dãda ne nimio ſanguie ſtrãgulẽt̃ pecora, Inter dũ abltõ iungit̃ quũ res qua quid ſaginat̃ exprimitur, vt apud eundẽ. li. ix. Formãtur offę quibus auis ſaginatur.

¶Sagina nę, pe. ꝓ. cibus quo qs pinguis efficitur. Qñq; etiã dr̃ pinguedo ſuꝑuacua arte nõ natura adaucta ꝑ totũ diſperſa corpꝰ. Iuſt. li. xx. ſublatis deinde emulis ĩ ſegnitiã lapſus, ſaginã corporis ex nimia luxuria oculorũq; valitudinẽ cõtraxit. Et a ſagino deſcẽdit. Niſi eñ qs prius ſaginatus fuiſſet nõ eſſet in eo ſagina. Iuue. Genialis agatur. Iſte dies propera ſtomacum laxare ſaginis.

¶Saginariũ, locus vbi ſaginãtur altilia. Varro libr. iij. de re ruſti. Pullos anſerum includunt. in ſaginario, ibiq; pollentam & pollinem aqua malefactam dant cibum ita vt per dies ſagment.

¶Saginarius, a, um, quod ſaginatum eſt, vnde a Seruio Mulus ſaginarius & Mula ſaginaria.

¶Sagitta, iaculi genꝰ qd̃ arcu emittit̃ ꝙ ſatis lõge agat̃ Vel a ſatis & ictus. Ad lõgũ eñ ſpatiũ ꝓfert ictũ ſuũ vel ꝙ ſagax ſit ictꝰ eiꝰ. Sagitta, etiã a rei ruſticę ſcriptoribꝰ ſumit̃ ꝓ nouiſſima ſurculi ꝑte, ſiue quia longius receſſit a matre & quaſi emicuit atq; ꝓſiluit, ſeu quia cacumine attenuata pręducti teli ſpeciem gerit.

¶Sagitto as. ſagittas iaculo. Hier. in Pſal. Vt ſagittent in occultis, immaculatum.

¶Sagittarius ſagittaria, riũ. quod ad ſagittas pertinet, ſiue idoneum eſt vt eo fiant ſagittę. Pli. lib. xvj. Suum genus ſagittario calamo.

¶Sagittariꝰ qui ſagittas emittit, vt in ſacris literis. Percuſſus eſt a ſagittarijs. Eſt & ſagittariꝰ ſignũ cęleſte, quẽ alij Centaurũ Chironẽ arbitrant̃, alij Erotũ filiũ Euphemis nutricis Muſarũ, & habitaſſe in Parnaſo cũ Muſis & venationi incubuiſſe. Vñ & vſum ſagittis, & equo inſediſſe. Poſt mortẽ precibus Muſarũ a Ioue inter aſtra relatũ & varia forma conſcriptũ. Idibus Februa. veſpere occidit vehementer hyemat inquit. Cc.

¶Sagũtus, Hiſpanię ciuitas, q̃ romanis fideliſſimã Annibal ad internetionẽ deleuit. Hinc ſaguntinꝰ a, um. vt vaſa ſaguntina quę maxime commendantur. Mart. Sume ſaguntino pocula facta luto.

¶Sama ę. & ſagma atis. ſella quã vulgus Baſtũ appellat ſuper quo cõponũt̃ ſarcinę. Sed & ꝓ ſarcina qñq; ponit̃ Interdũ ſagmata dicuntur vnguenta quę ſucco conſtãt quaſi diſtillationes. Quę autem corpore conſtant dicũt̃ Hedeſmata ἥδεσμα Gręci condimentum dicunt. Et ſagma cumulus dicitur.

¶Sagmina, quaſi ſanctimina, qm̃ e loco ſancto capiebantur legatis ad indicendum bellum aut fœdus inijciẽdum proficiſcentibus. Vel a ſanciendo. i. confirmando. vel ab agendo ꝙ e ſacris agatur. Hęrba eſt quę vocatur verbena. Plinius. lib. xxij. Quoniam non aliũde ſagmina in remedijs publicis fuere & in ſacris legationibus q̃ verbenę, certe vtroq; nomine idem ſignificatur, hoc ẽ gramẽ ex arce cum ſua terra euulſum. Hac ſemper & legati quum ad hoſtes clarigatũque mitterentur vſi ſunt,

✣Sais, vrbs eſt Aegypti ad vnum ex hoſtijs Nili, ex qua Oſtium id eſt ſaiticum dictum eſt. Cor.

¶ſal λεξις ἑλληνικὴ ἄλλοδὲ λέγεται ἄλλα μεταθέσις ἐστι λατινοις

¶Dictio gręca ἅλς. i. ſal autẽ ſed methatheſis, id eſt trãſpoſitio in latinis quo vtimur in cõdiẽdis cibis vtroq; numero, & tã maſ. quã neu. gene. dicitur Cato ex ſale qui apud Carthaginenſes vt. Salu. in Iugur. Neque ſalem, neque alia gulę irrimenta. Affra. in compitis Quicquid loquitur ſal merũ eſt Colu. Carmẽ ſalibꝰ aſperſum. Plau. Iuriſconſult. Cotem ferro ſubigendã neceſſaria ita quoq; hoſtibus vęnundari, vt ferrum & frumentũ & & ſales nõ ſine capitis periculo licet. Dicitur etiam hoc ſale ſecundũ Priſci. Aennius li. iiij. Annal. Cęruleũ ſpumat ſale cõferta rate pulſum per mare. Aliquando ſal, ponitur pro ſapientia & maſ. tantum genere proferri conſueuit. Aliquando pro vrbanitate, ioco & ridiculo, & dictis ad riſum vęl delectationem compoſitis tam ſingulari quam plurali numero. Catullꝰ. Nulla eſt in toto corpore mica ſalis, hoc eſt nihil venuſtum ſapiẽter dictũ. Cic. Publi. Scipio omnes ſale & facetijs ſuperabat Lucanus. Nõ ſoliti lucere ſales. Quin. lib. vj. Salſum inquit in conſuetudine pro ridiculo tantum accipimus natura non vtique. Hoc eſt q̃q̃ & ridicula oporteat eſſe ſalſa. Nam ſicut ſal ſuauitatem quandam cum mordacitate habet, ita etiã vrbanorum ioca. ſales enim pro ciceronis ſentẽtia ſũt ipſa ridicula quę neceſſario ſalſa oportet eſſe. Nã ſalſum erit qd̃ non erit inſulſum, velut quoddã orationis condimẽtũ qd̃ ſentit̃ latẽte iudicio & veluti palatum excitat. Quandoq; ſal mare dicitur. Vergilius. Et ſpumas ſalis ęre ruebant.

¶Salnitrum, vt modo in conſuetudinem vulgi dicitur factitium, & ad tormenta ignium miſſilia repertũ veteribus fuiſſe videt̃ incognitum. ℥Corrupta tamẽ dictio eſt nam legitur aqud. Pli. Sal. & nitrum ſulphuri concoctũ in lapidem vertitur. Vide in dictione nitrum.

¶Salhamoniacus, ſic dictus eſt, quia ſub arenis inuenitur ſimilis eſt colore alumini, medicinę vtilis.

¶Salapuſiꝰ a ſale & puſiꝰ ꝯpoſitũ nomẽ. Puſiꝰ eĩ ſiue puſꝰ & puſio apd̃ latinos dicitur puer. Quo noie dictus eſt Caluus Catulli familiaris, tanq̃ puer ob ſtaturã puerilem plenus ſalis & oratoriæ mordacitatis.

✣Salſicortex arbor cui glans amara, quam pręter ſues nullum animal attingit. Cc.

¶Salſugo, appellatur in ſalinis tota liquida marina aqua ſalſior. Salſugo etiam dicitur humor cum ſapore ſalis.

¶Salſilago, idem eſt quod ſalſugo. Plinius. Natura ciceris gigni cum ſalſilagine.

¶Salarius, qui ſal vel ſalſamenta vendit. Mar. Quod viles pueri ſalariorum.

¶Salarius a. um. quod ad ſal pertinet. Liui. li. xxix. Vectigal etiam nouum ex ſalaria annona ſtatuerunt.

¶Salaria, via Romæ dicta eſt. ꝙ ꝑ eam ſabini ſal a mari deferebant.

¶Salariũ dr̃ ſtipendiũ ſeu merces, q̃ quis ꝓ ſeruitio meritus eſt. Aug. lib. . de ci. dei. Doctores ipſos inſuꝑ & ſalario publico & honoribus digniſſimos habuerunt. Dictum ſalarium, ꝙ ita neceſſarium ſit, vt homini ſal.

¶Salſus a. um. quod ſalis ſaporem habet, ſiue quod ſale dẽſatũ eſt, a quo fit ſalſior, ſalſiſſimus, & diminutiuũ ſalſiuſculus. Aug. lib. viii. cõfeſ. Ebrioſi quedam ſalſiuſcula comedunt quo fiat moleſtꝰ ardor, quem dum extinguit potatio fiat delectatio.

¶Salſamentũ quod eſt ſale compoſitũ ad vſum ciborũ vt piſces ſalſi & lardũ q̃ per ſycopẽ ſalſamẽta dici poſſũt

¶Salſamentarius, qui ſalſamenta vendit, qui & ſalarius

¶Salſamẽtariꝰ a. ũ. qd̃ ad ſalſamẽta ꝑtinet Plin. Quin & teſtis cadi ſalſamentarij tuſis cum axungia vetere mirũ immodum prodeſt. Col. lib. ij. Ita ruſus in ſole ſiccata & mox refrigerata conditur in vaſis olearijs ſalſarijſq;

¶Salſura, idem quod ſalſamentum. Col. lib. ix. Nulla tamen equo q̃ p̃dictæ ſalſurę pabula commode dantur.

¶Salitura idẽ ꝙ ſalſura. Col. lib. xij. poſt ſaliturã muſti.
¶Salſedo, dinis ipſe ſalis ſapor.
¶Salina locꝰ vbi fit ſal. Pli. li. xxxj. Fit ſal vulgaris pluri muſq; in ſalinis effuſo mari, nõ ſine aquę dulcis riguis ſed imbre maxime iuuãte. Sed quoniam ſal, ꝓ facetijs ponitur, nunũquam pro apophthegmatibꝰ, & facetijs & ſcommatibus tranſlatiue apud Ciceronem poſitum reperitur.
¶Salinę, arum vbrs Siciliæ iuxta Lilybœũ palmis abũdãs, ꝙ iuxta eã ſalinę fuerint id eſt foſſe in quibꝰ fit ſal.
¶Salinum vaſculũ in quo ſal reponitur, tum ad menſæ vſum, tum ad ſacrificia paratum. In eo enim cũ ſale dijs primitię offerebãtur. Perſiꝰ. Purũ & ſine labe ſalinum, Ponitur tamen pro quocunque vaſę fictili mẽſæ pauperis. Hora. li. ij. Car. Cui paternũ ſplẽdet in menſa tenue ſalinũ ☧Salinum dimi. paruum.
¶Salinator dictus eſt Liuius Romanus propter vectigal. qđ nouũ ex ſalaria annona cõmẽtus eſt in cenſura.
¶Salmoneus Aeli filius fuit, regnauitq; per Elidẽ, qui quũ diuinos ſibi honores petulantius quęreret, Iouẽq; in faciendis fulminibus imitaret̃ ab eo fulminatus in infernum detruſus eſt. Cc.
¶Salnacidus, a, um, quod ſalis ſaporem habet. Pli. Nã nitroſas aquas atque ſalnacidas & fæculentas addita polenta vtiles eſſe aiunt.
¶Salum mare a ſapore ſalis, vel a verbo gręco σαλεύω, qđ ſign. mouere. fluctuare. ver. Perq; vndas ſupãte ſalo
¶Salio, is, quartę cõiugatiois & prima cor. ſignificat ſale cõdio. Tibul. Farre pio placet & ſaliente ſale. Huius pręteritũ ſaliui, ſupinũ ſalitũ. Vnde ſalitꝰ & ſaliturꝰ. Liuius Saliturus iſta eſſe mittam ſalẽ. Cor. Suerus. ad quẽ ſaliti pomiliones afferebantur.
Sallo, is, per duplex. ll. tertiæ coniugationis ſalli ſaltũ & ſalſum in eadẽ ſignificatione. Vñ ſaltꝰ & falturꝰ ſalſꝰ & ſalſurꝰ. Lucil. li. iiij. Salere muræenas & frigidiaria ferre participiũ paſſiuę ſignificationis in duos poſuit. Col. li. viij. cũ inquit. Quod ſi ea res ęgritudinem non depellit, vændenda ſunt pecora. Vel ſi neque id contingere poteſt, ferro necanda ſallendaq;.
¶Salio is. per ſimplex. l. ſaliui, vel ſalij ſeu ſalui diuiſas ſyllabas, ſupinum ſaltum. Et habet primam. cor. Vergi. Mollibus in pratis vnctos ſaliere ꝑ vtres, ſignificat ſalto. Compoſita tamen magis pręteritum per ui. faciũt. vt Aſſilio aſſilui. tũ Conſilio lui. tum. Deſilio. lui. tũ. Verg. Deſiluit Turnus biiugis. Diſſilio, Exilio extra ſalio, Inſilio, proſilio, vltra ſeu foras vel ante ſalio, ꝓrumpo. Lactan. lib. iiij. Namq; quũ ſitim paterentur ictu virgę rupe percuſſa proſiluit fons aquę Verg. lib. v. Haud mora proſiluere omnes, ferit aurea clamor. Sydera. Liui. libro ij. Prope attõitus miraculo rex quũ a ſede proſiluiſſet. Pręſilio ante ſalio. Reſilio. Subſilio, ſurſum deorſum ſalio. Hie. li. ij. Reg. Micol vidit Dauid ſubſiliẽtẽ. Tranſilio vltra ſalio. Liui. lib. j. Vulgatior fama eſt ludibrio fratris Remũ nouos trãſiluiſſe muros. Salire tñ dicunt̃ aĩalia ratione carentia, qñ mares ineunt fœminas. Nã ſaliẽdo aſcendunt. Vnde Lęta ſalit̃ ouis. A ſalio fit ſalto fraquentatiuum. Cuiꝰ cõpoſita mutãta in u. vt aſſulto. Cõſulto, Diſſulto, Deſulto, Exulto, Proſulto, Pręſulto, Reſulto, & Subſulto. Plautus in Caſ. Vt feſtinabat miſer, vt ſubſultabat poſtquam vicit villicus. Tranſulto. Idem in cap. Tu tranſultas ego miſer vix aſto pręformidine.
¶Salto as, ſignificat tripudio. Sal. Sed in his Sẽpronia q̃ multa virilis audacię cũmiſerat. Hęc mulier genere atq; forma pręterea viro liberiſq; ſatis fortunata fuit, literis græcis atq; latinis docta. pſallere & ſaltare & cantare elegantius quam neceſſe eſt ꝓbę, multaq; alia quę luxurię inſtrumẽta ſunt Hic ſaltatio & ſaltꝰ ꝓ ipſo ſaltãdi actu.
¶Saltito as. pe. cor. frequentatiuum eſt a ſalto as.
¶Saltatio, illa hoĩm iactatio, q̃ vulgus tripudium vocat.
¶Saltatus us. idẽ quod ſaltatio. Liui. Per vrbẽire canẽtes carmina cum tripudijs ſolenniq; ſaltatu iuſſit.
☧Saltatorius a, um. quod ad ſaltationem pertinet vt ludus ſaltatorius in quo ſaltare docetur. Macro. lib. iij. Sa. filij ſenatorũ in ludum ſaltatorium cõmeabant & illi crotalla geſtantes ſaltare diſcebant.
☧Saltatores & ſaltatrices, qui quę ve in tripudijs ſtaticuliſq; dandis ſunt elegantiores.
☧Salientes, a, latinis dñr fiſtulę ſiue aquę ductus. Gręci κρουνὸς dicunt Victru. lib. viij. hęc maxime conſiderẽtur Athenis. Ibi eñ ex eiuſmodi locis & fontibꝰ naſci, vſq; ad portũ pyrrheũ ducti ſunt ſaliẽtes, e. qbus bibit nemo ſed lauationibus, & reliquis rebus vtuntur, bibunt autẽ ex puteis.
¶Saltus us. & ſalti denſior ſylua & inuia eſt. ꝙ ibi arbores ſaliãt, ĩ quo paſci & ęſtiuare pecudes ſolẽt. Sũt q dicãt ſaltꝰ eſſe loca arboribꝰ expedita, quia facile in his ſaltet̃ Ver. li. iij. Geor. Saltibus in vacuis paſcũt̃ plana ſecũdũ Flumina. Ponit̃ & ꝓ loco nemoroſo vbi latrones inſidiari conſueuerunt. Et ſaltus ceruorũ eſt. Idem li. ix. Tũ demũ ſaltu pręceps ſeſe omnibus armis in fluuium dedit.
¶Saltuarius, ſyluarum ſeu ſaltus cuſtos. Pompo. Dñs ꝓprietatis etiam inuito vſufructuario, fundum vero ædes per ſaltuarium, vel inſularium cuſtodire poteſt.
¶Saltuoſus locus ſaltibus plenus.
✠Saltię populi ſunt iuxta pontum Euxinũ, a veteribꝰ ſic dicti. Aliter enim Pthyrophagi vocantur. Cc.
¶Saltim ſiue ſaltuatim ſignificat per ſaltus. Gel. Nos vna ęſtate in Aſia & Gręcia geſta literis idcirco. continentia mandauimus, ne villicatim aut ſaltuatim ſcribendo lectorum animos impediremus.
¶Saltẽ cõiunctio ꝑ defectionẽ dr̃ quaſi ſi aliter nõ põt, vel vt inquit. Gel. u. litera abiecta. Nã a principio ſalutẽ dicebant qđ nos ſaltẽ dicimus. Nã quũ alia quędam petita & non impetrata ſunt, hinc ſolemus quaſi extremũ aliquid petituri qđ negari minime debeat dicere hoc ſaltẽ fieri aut dari oportere, tãq̃ ſalutẽ poſtremo petẽtes q̃ impetrari ſit æquiſſimum. Seruiꝰ. Saltẽ vel hoc tractũ a captiuis qui cũ tenerent̃ ab hoſtibus, dicebant ſublatis oĩbꝰ ſalutẽ cõcede. Hiuc ꝑ ſyneresim natꝰ eſt ſermo, vt in cõceptu rerũ multarũ petituri aliquid ſaltem dicamꝰ.
¶Salax, dr̃ libidine pruriẽs, fortis in coitu & crebrer cuius mẽbrũ facile ſalit. i. arrigitur. Et ſalire dñr quadrupedes dũ coeũt, vel quia ex humore ſalſo citatur libido Vnde Venꝰ dicta eſt e mari orta. Varro. Gallos ſalaces. Et ſalaces aquę ſcaturiẽtes. quaſi e terra ꝓſilientes Vñ etiam Nymphęq; ſalaces dñr. Oui. Nymphęq; ſalaces ☧Et ſalaces cibi venerem concitantes.
¶Salacia, dea aq̃ a ſalo ciendo appellata. Vñ & a poetis ſumit̃ ꝓ aqua. Pacuuiꝰ. Hinc ſęuitiam ſalacię fugimus.
¶Salebrę a ſaltu dictę ſunt, loca inęqualia & aſpera, q̃ ſi ſine ſaltu ꝑteriri nõ poſſunt. Per trãſlationẽ. Cic. de fini. bo. dixit. Hic ſi definire, ſi diuidere potuiſſet, ſi loquẽdi ſi deniq; cõſuetudinẽ verborũ teneret, nũq̃ i tãtas ſalebras ĩcidiſſet. i. in tãtas aſperitates, ſiue ĩcultas orõnes Hinc ſalebroſus, a, um, quod multas habet ſalebras ☧. i. quod eſt aſperum. Verg. Non tam ſalebroſus vt ante.
¶Salij. ſacerdotes martis ſic dicti, ꝙ ĩ portãdis ãcilibꝰ ſaltare eos mos eẽt. Liui. Numa ſalios. xii. Marti. Gradiuoq; legit tunicęq; ĩſigne dedit, & ſup tunicã ęneũ pectori tegmẽ cœleſtiaq; arma, q̃ ãcilia appellãt̃ ferre, ac ꝑ vrbẽire canẽtes carmĩa cũ tripudiis ſolẽniq; ſaltatu iuſſit
¶Sali, per ſimplex, i, auiculæ ſunt, quas Ariſto Aegithos appellat fœcũditatis magnę, vt perdices gallinęq;
¶Saliaris & hoc ſaliare, quod ad ſalios pertinet. Vñ ſaliares cœnę appellatę ſunt quas ſalij faciebant ampliſſimo apparatu. Ex quo opipare ac copioſę cœne ſaliares dicuntur. ¶Saliũca hęrba e terra ſtatim exiliẽs folioſa quidẽ ſed breuis, vt inquit Pli. li. xxj. & quæ necti non poſſit radici cohæret.
☧Naſcitur in Norica regione locis lapidoſis habetq; flores plurimos, hęc alio nomine dicitur nardus gallica.
¶Salix, arbor a ſaliendo, vel ꝙ ſata vel caſu terrę cõpacta ſalit ac ſurgit Hęc arbor habet talẽ naturã. Eſt qdẽ ligmum infructuoſum. Et dicit̃ ſi quis ex illa accipiat potionem, aut manducet, filios non facit.

¶Salignus a. um. quod ex ſalice materiatum eſt. Verg. Eſt tuguri cuſtos armatus falſe ſaligna.
¶Salicetum, & per ſyncopem ſalictum, locus ſalicibus conſitus. Var. Idoneum locus eligendus vbi facias ſalictum & arundinetum.
¶Salicaſtrum, genus labruſcę in ſalictis naſcens.
¶Sala, nomẽ ſex vrbiũ, & nomẽ fluuij ĩ Germania. vt Strab. li. vij. ſcribit. Inter quẽ & Rhenũ quũ Druſꝰ Germanicus belligeraret, domitis hoſtibus victor opetijt.
¶Salaconia, ſuperbia, & Salacones ſuperbi dicũtur. Salacon enim vt inquit Suidas, vir fuit qui cum pauper eſſet ſe diuitem ſimulabat.
¶Salentinorũ regio q̃ nũc vt quidã volunt terra Idrũti ſiue terra de bari vocat̃, in Italia ſita eſt & Apulię finitima, De qbus Ver. li. iij. Et ſalentinos obſedit milite cãpos. In ea eſt Iapigiũ promotoriũ, quod & ſalentinũ dr̃. Sal. Oĩs Italia coacta in anguſtias ſcindit̃ in duo ꝓmontoria, Pachynũ & Salentinũ. Salẽtini, populi dicti ꝙ in ſalo amicitiã fecerint Idomenęꝰ & Locrẽſes. Hos Strabo ſcribit eſſe Crerẽſes Salẽtinus Lacꝰ eſt Salentinorũ iuxta Anduriã oppidũ. Hic ad margines vſq; plenus, neq; exhauſtus minuitur neq; ſuperfuſis, augetur aquis.
¶Saliſſi, ppl̃i Alpini Boijs Heluetijſq; finitimi, quos Cato Tauriſcę gẽtis eẽ arbitrat̃. Sallaſſorũ tellꝰ aurifodinas habet, diuq; olim potẽtes fuerũt, ſed Augu. eos deuictos oẽs ſub corona vendidit Auctor. Strabo. lib. iiij.
¶Salamin, ſiuę Salami & ſalamina, inſula in Euboico mari cõtra Athenas ſita, ĩ qua vrbs eſt eiuſdẽ nois. Vbi Telamõ Aiacis & Teucri pater regnauit. Sed quũ Teucer a bello Troiano reuerſus de Aiacis inimicis vltꝰ nõ fuiſſet expulſus a pr̃e in Cyprũ nauigauit. ibiq; vrbẽ aliã cõdidit noĩe ſalaminã, que nũc Cõſtantia dr̃, vbi amnis nomine conſtantia peſtifer & æſtuoſus. Dicta ſalamina prima a ſalamine Aeſopi filia. ſed Suidas noſter multa & ſaxum in quo ſedit Theſeus & Ceres.
✠Salaminius ex ſalamine vrbe. Vnde ſolon ſalaminius dicitur. Cc.
¶Salamandra aĩal Lacerti figura ſtellatũ, nunq̃ niſi magnis imbribus proueniens & ęſtate deficiẽs, cui tantus rigor eſt vt ignẽ tactu extinguat nõ aliter q̃ glacies. Et licet venenatiſſimũ ſit. nam ſi arbori irrepſerit oĩa poma veneno inficit, & eos qui ederint interimit. Idẽ facit ſi in puteũ cadat. A ſuibus tñ ſine nocumento manditur. Noſter Suidas. ζῶον, ὡς σαῦρα τὸ μεγεθος πῦρ εἰς Δυομενον, τὴν φλόγας σβεννῦσιν καὶ αὐτὸ μὴ τίμπρασθαι ✠. i. aĩal lacerte magnitudĩe, ignẽ ſubiẽs flãmã extinguit nec ꝯburit̃.
☧Salomon nomen regis Hieruſalem, & pacificus interpretatur pacem. eñ. habuit cũ omnibus regibus, ſapientiſſimus iudicatus templum dẽo pulcherrimum extruxit vt in literis ſacris habetur.
☧Salomoniꝰ, a. ũ. poſ. vt tẽplum ſalomoniũ apud Lact.
¶Salanga, mons altiſſimus mari imminens inter Britãniam & hiberniam. a ſalanga Barculani primi habitatoris. Hybernię filio dictus. Hodie mons domini appellatur a templo Domini ibi condito.
¶Saliuũ, & ſaliua ſputũ, ꝙ fere ſalis ſaporẽ habet, vel a ſaliendo ꝙ in ore ſaliat & creſcat. Saliuã virginem dixit Augu. quę e ſtomacho ieiuno manauit.
¶Saliuo as. ſaliuũ facio. Pli. li. ix. Congregantur verno tẽpore purpurę mutuoq; attritu lentorem cuiuſdã ceræ ſaliuant. Columel. lib. vij. Tunc panicis & creungij radices fęniculi ſẽminibus miſcendæ, & cum defruti ac moliti tritici farina candentiq; aqua cõſpergenda eoq; medicamine ſaliuandum ægrotum pecus.
¶Saliuarius, qui ſaliuat. Pli. ibi. lib. ix. Quę durioris teſte ſunt vt murices purpurę ſaliuario lentore pariunt.
¶Salmoneus. Aeoli filius qui apud Elidem regnauit, ſed in infernum a Ioue detruſus eſt.
¶Salmacis, fons in caria iuxta Aliçarnaſum dictus venereꝰ ab amęnitate incolarũ, vbi paulatim hoĩes allecti oẽm feritatẽ depoſuerunt. ☧ Strab. lib. xiiij. Salamacis fons neſcio quãobrem calũniatus tanq̃ emolliens eos q inde bibant, hominũ. n. mollicies videtur ab aere, vl ab aqua cum ea minime ſit cauſa molliciei. ſed diuitię & victus incontinentia. ſpolia, quoq; ſine labore parta ſalmatia dicuntur. Et ſalmatias baias dixit Macer.
¶Salmo, genus piſcis quod in Rheno & Rhodano inuenitur, & pręfertur alijs piſcibus marinis.
¶Salo, fluuius qui & bibilis dicitur, quod temperatur ferrum atq; ocrius redditur.
¶Salon, regio Bithynię paſcendis bobus idonea. Vnde & ſalonenſis caſeus.
¶Salone, vrbs inſignis Lyburnię inter dalmatas & Illyricos quam pollio deuicit.
✠Salpa genus piſcis circa Ebuſum, obſcęnus alibi, & q coqui non poſſit niſi ferula percuſſus. Cc.
¶Salus, incolumitas. Aliquando etiã remedium. Ver. Vna ſalus victis nullã ſperare ſalutem. Et ſalus, dea ſalutis credita. Vnde ſalutaris porta Romę appellata ab huius deæ quæ ei proxima fuit.
¶Saluber, pe. pro. maſc. ge. ſalubris fęmi. ſalubre neutri Et hic & hec ſalubris & hoc ſalubre, qđ prębet ſanitatẽ Vñ aer, cibus, locus, ſalubres dicunt̃. Colu. lib. j. Salubri cęlo. Idem. Fundũ ſicuti ne fæcũdiſſimi quidẽ ſoli cũ ſit in ſalubris, ita nec effęti ſit parandũ. Aliqñ ſalubris accipitur, pro ſano. Sal. Genus hoĩm ſalubri corpore. Liuiꝰ Grauiore tẽpore anni circunacta defuncta morbis corpora ſalubriora eſſe cępere. Hinc ſalubritas ſanitas.
¶Salutaris, idẽ qđ ſalubre, hoc eſt ſanitatẽ prębens vel ad ſanitatem prębendã idoneũ. Cato ad Octa. Nulla remedia tam faciunt dolorẽ q̃ quę ſunt ſalutaria. Salutaris digitus qui pollici eſt ꝓximus qui & index dicitur. Sue. de Augu. Dextręq; manus digitũ ſalutarẽ, iam imbecillum, interdũ ſentiebat, vt torpentẽ contractũq; frigore vię cornei circuli ſupplemento ſcripturę admoueret. Mar. de nup. Verũ quidã redimitus puer ad os cõpreſſo digito ſalutari ſilentium cõmonebar. Dicitur autẽ ſalutaris, vel quia non ſalutamꝰ niſi viſa & indicata. Ver. Italiã læto ſocij clamore ſalutant, vel quia eo cõprimimus os ad ſilentium, quod ſalutare eſt pręceptum.
¶Salutariter, aduerbium ſignificat quod vulgo dicitur ad ſaluamentũ. Plancus Cice. Quadraginta milliũ paſſuum ſpatio relicto conſedi eo conſilio vt vel celeriter accedere, vel ſalutariter recipere me poſſem.
¶Saluto as. ſalutẽ dico. viſito, colloquor, quod non accedentibus tñ, ſed abeuntibus quoq; attribuitur vt Sta. lib. iiij. Theb. Stant tñ & nota puppim de rupe ſalutãt. Teren. in Adel. Opperiar hominẽ hic, vt ſalutẽ & colloquar. i. viſitẽ. Et ſalutare eſt venerari. Terẽ. Hinc deos domũ ſalutatũ pergã. Vñ mortuos & res inanimaras venerãtes ſalutare ſolemus, nõ ſalutẽ imprecantes q̃ nulla in his eſſe põt, ſed venerationẽ indicẽtęs. Huius cõpoſita ſunt Cõſaluto ſimul ſaluto. Liui. li. j. Vtrũq; regẽ ſua multitudo ꝯſalutauerat. Obſaluto ſalutandi gr̃am offero reſaluto me ſalutantẽ ſaluto. Inſalutatus non ſalutatus.
¶Saluus a. um. quod eſt ſanum. A quo Saluo as. qđ eſt ſaluum facio. Vnde ſaluator qui ſaluat gręce dicitur Sother. Saluifico idem quod ſaluo.
¶Salue, verbum ſalutantis, hoc eſt ſaluus ſis. Et habet tantum ſalueto ſaluete, & ſaluere vt iube Scipionem ſaluere. i. ſaluta Scipionem. Vide in dictione Valeo.
¶Salutiger, quo noĩe vtitur. Apul. videtur eſſe nõ qui dat ſalutẽ, ſed qui nunciat tanq̃ interpres & adminiſter ſuperiorum. Plau. in Aul. Salutigerulos pueros.
¶Saluia, hęrba dicta ꝙ diuerſos ſanet morbos. Græce Eleliphacon dr̃. Prodeſt Paralyticis. & cõtra ſerpentiũ morſus remediũ exhibet. ☧ a qua fortaſſis ſaluiatũ genꝰ liq̃minis ſiue potiõis, cuiꝰ mẽinit. Col. Quidã tñ legũt ſaliuatũ, a ſaliua. i. ſucco. Fuit & ſaluia mater Apuleij.
☧Saluiatũ potiõis genꝰ eſt quo. veterinarij & mulo me-

dici vtuntur in ęgrotantiū animaliū gręci ποτὸμ vocata ſaliua quam veteres pro ſucco accipere conſueuerūt.

¶Salpyga, pe. pro, genus formicarum venenatarū. Luca. li. x. Quis calcare tuas metuat ſalpyga latebras. Cic. appellat eas ſolifugas.

¶Salgama pe. cor. appellabant a Priſcis q̄cunq; ↄditanea ad victū nr̄m in vaſis ſeruabant, vt puta mala, pira, ſici, vuę, rapę. Colu. Tēpore non alio vili quoq; ſalgama merce. Inde ſalgamarij qui ſalgama vęndunt alibi.

✠Sem veteres pro eam dixerunt. Et ſas pro eas. Cc.

¶Samaria, ciuitas regalis in Iſrael, quę nūc Sebaſte dr̄ ab Auguſt. noīe, ſed & oīs regio q̄ fuit circa eā a ciuitate nomen accepit. Ea eſt Paleſtina inter Iudeā & Galileā ſita. Hinc ſamaritani & ſamaritę dicti ſūt q ſamariā habitant Hiero. ad algā. Hoſtili inter ſe ſamaritani atq; Iudęi diſcordāt odio. Idē ibi. Non receperūt eā ſamaritę.

¶Samara promontorium in oceano orientali vbi deficit caucaſus.

¶Samarobrinę fuerūt ppl̄i in Gallia, inter Belgas, vbi Cęſar Gallorū cōſiliū indixit. Hanc Cameracēſem eſſe vrbē nonnulli autumant, quā ſabis fluuius interfluit.

¶Sābuca, dictio barbara quo ſignificat quoddā inſtrumēti muſici gen⁹ vt eſt ap̄d Danielē. Cū audieritis ſonū ſambucę. Hiero. ad Darda. oſtēdit quō ſābuca ↄficeret. ☧Sābuca inquit Porphy. in Ptolomei armonica Triangulū inſtrumentū eſt, qd̄ ex inęqualib⁹ lōgitudine ſicut & craſſitudie neruis efficit. At Ephor⁹ & dio. Prima inquiūt vſa ē ſybilla inuentā aūt a ſambuco primū & inde nomē obtinuiſſe. Eſt & gen⁹ machinę militaris qua vrbes expugnari cōſueuerūt, i qua ſic funes intēdebant, ſicut i organo muſico chorde. ☧ Itē ſambuca vt Polibi⁹ ait dr̄ illa q̄ & ſambuciſtra appellat. Ad hanc priſci iambos canebant. ¶Sambuſiſtria quę ſambuca canit.

☧Sābucina pe. co. q̄ ſābuca canit ſicut fidicina q̄ fidib⁹.

¶Plau. in Sti. Fidicinas Tibicinas ſambucinas.

¶Samos altitudo & ſummitas interpretatur. Et eſt nomen duarū inſularū. Vna eſt in mari Icario modica & Iunoni dicatiſſima ꝙ in ea nata fuerit & educata, & Ioui nupta. Scribit Varro Samon pri⁹ Parthenion noīatam, vbi antiquiſſimū fuit tēplum & ſimulachrū in habitu nubentis figurarū, & ſacra eius anniuerſaria nuptiarū ritu celebrant. a qua & Iuno Samia dicta eſt. In ea Pythagoras quoq; philoſophus ortū habuit, necnō & vna ex Sibyllis quę exinde Samia dicta eſt quā ferunt de Chriſto prędixiſſe. Tu enī ſtulta Iudęa deū tuū non cognouiſti ludentē mortaliū mentibus ſed & ſpinis coronaſti, horridumq; fel miſcuiſti. Fiebant etiā in ea vaſa fictilia egregie ex Creta fabricata, quę ſamia vocabant. Ferunt hāc inſulā Thracię adiacere q̄ poſtea ex cōmixtis Thraciæ populis, ſamothracia appellabat. Ver. Traiciāq; Samū quę nūc ſamothracia fert. Altera vero eſt Samos inſula, a Pli. collocata prope Ithacā, apud Pulichiū, de qua videtur Suetonius, intelligere, cū nō multū diſtet ab Epiro, vbi de Auguſto ait. A boctio quū in ſamū inſulam in hyberna ſe recepiſſet. Same vero vt inquit Serui. ciuitas Thracię eſt in Cephalea. Apud Strabonē tn̄ legim⁹ Samū & ſamen, ſamū vrbem eſſe, ſamen vero inſulam Sunt qui ſcribant Samothraciam inſulam eſſe quæ prius Dardania vocabatur a Dardano, qui palladium minerue ſecū ferens eo confugiſſe traditur, poſt ſamijs inſula bello eiectis cū eo ſe in Thraciā ex Aſia reciperent inditū nomen vt ꝑ Dardania Samothracia vocaretur.

¶Samius a. um. qd̄ e ſamo eſt. vt homo ſami⁹. Veteres tamen quādoq; ſamiū pro acuto ponebāt, & ſamiare ꝓ acuere, & quaſi ſamię teſtę acumen inducere.

¶Samia ſubſtantiuū vaſa a ſamo inſula dicta, ſicut Maiorica ab Hiſpania. Ci. li. iiij. ad Heren. Nos ſamijs delectabimur.

¶Samnites pe. pro. populi in ſamnio, qd̄ nūc Apruciū vocam⁹ regio Italię inter Picenū, Cāpaniā, & Apuliā. Vrbes in ea ſunt Adria, Aquila, Amiternū, Sulmo, Ortona, Arpinū, Aquinū, Athina, Beneuentū, Corfiniū. Vel Samnites dicti ſunt a Sānio colle, in quo e Sabinis veniētes cōſederunt, & eiuſdē noīs oppidū ędificarūt. Quidā etiā ſannites ꝑ duplex nn. ſcribunt. Hi quondā apud Caudinas Furculas Romanū exercitū profligauerunt, quos poſtea L Papyrius ſub iugum miſit.

¶Sāniones a ſannijs dicunt, q ſunt in dictis fatui & in morib⁹ obſcęni. Ci. li. de Orato. Quid porro tā ridiculū q̄ ſannio eſt, q ore, vultu imitādis moribus, voce deniq; corpe videt ipſo. Quidā tn̄ ſanniones a ſanna deductū nomen arbitrantur, quę ſit os diſtortum cum vultu.

¶Sampſucus hęrba quam nunc maioranam appellant, alioq; nomine Amaracus dicitur.

¶Sancio is. iui. itū. vel ſanxi ſanctum ſignificat aliquid ſanctū, vel conſecratū facio ſub ſonguine hoſtię. Vnde ſanctū authore. Ser. dr̄ quaſi ſanguine cōſecratū. Et ſanctio vocat lex cū terrore pęnę. Aliqn̄ ſancire eſt firmare, munire, roborare. Tērē. in Hecy. Aliud ſi ſcirē q firmare meā apud vos poſſem fidē ſancti⁹ q̄ iuſiurandū id polliceret tibi. Inde ſanctio & ſancta res dr̄. i. decreta & inuiolabilis. Martian⁹ ait ſanctū ꝓprie dici qd̄ ab iniuria hominū defenſum atq; munitū eſt. Tractū a Sagminibus hęrbis, quę Legati populi Romani ferre ſolebant ne quis eos violaret. Iuue. Vt ſanctam filius omni aſpiciat ſine labe domū vitioq; carentē. Vlp. de verbo. ſigni. ſcribit ſanctum eſſe qd̄ nec ſacrū nec prophanū eſt, ſed ſanctione aliqua firmatū, vt ſanctę leges hoc eſt ſanctione quadā ſubnixę. Alij dicunt ſanctum, eſſe religioſum & ſacrum incorruptum. Verg. ſancta ad vos anima atq; iſtius inſcia culpę. Deſcendam. i. incorrupta. Idē. Tuq; o ſanctiſſima cōiunx. Fœlix morte tua. i. caſtiſſima. Vnde ſanctus vir dicitur, integer moribus. Dona. Sanctum dicitur quod omni obſeruatione inuiolatū eſt. Et ſecundum ſcripturarum ſacrarū idiomata ſanctū dicitur mundū, purificatū, atq; expiatū. Vnde ſancti dicunt fideliū filij, ꝙ quaſi candidati ſint, & nullis idolatriæ ſordibus polluantur. Vaſa Suoq; ſancta in tabernaculo legimus, & cętera quę ad ritū cerimoniarū pertinēt, cū vtiq; ſancta eſſe non poſſint niſi ea quæ ſentiunt & venerantur deum, ſic & Berſabee ſanctificata ſcribitur ab immundicia ſua & ipſum templum ſanctuarium nominatur.

¶Sanctus a, um. participiū a ſancio. De quo mox. Cui⁹ diminutiuū formauit. Hie. cōtra Ruff. quū inquit. Tibi quaſi religioſus & ſanctulus perſonā humilitatis imponis. Ab aduerbio ſancte fit perſancte, quod eſt valde firmiter. Plau. Idq; perſancte iurauit ſe facturum.

¶Sanctitas, ſanctitudo, & ſanctimonia idē ſignificant.

¶Sunctuariū, ſacer loc⁹, tēplum ſacrarium. Sanctuariū quoq; ſiue ſanctaria. Plin. Mithridatis appellauit, quæ alio loco arcana. & Plutarchus ἀπόῤῥητα vocauit.

✠Sanctifico a ſanctus. quaſi ſanctū facio. A quo ſanctificator ſanctificatrix ſanctificatio. Cc.

¶Sanctimoniales dicūtur monachę. Augu. ſuper Pſal. Iubilate. Inuenies ſanctimoniales indiſciplinatas, numquid ideo ſanctimonium reprehendendum eſt.

¶Sanctimonium, vocatur ſanctimonialium profeſſio.

¶Sandalium, calceorū genus ſiue caligarū. Græci σανδάλιον ſoleam dicunt. Teren. in Heau. vtinā tibi cōmitigari videam ſandalio caput. Hinc ſondalarius Appollo dictus eſt a vico cuius meminit Gel. lib. xvij. In ſandalario forte apud librarios fuimus.

¶Sandaliotis ſardinia inſula denominata eſt ab effigie ſandalij, hoc eſt ſoleę, quā nonnulli Ichnuſam vocant a ſimilitudine veſtigij quod gręce ἴχνος, dicitur.

✠Sandaſtros gēma eſt quam aliqui Garamātida vocāt Habet velut in tranſlucido ſtellantes intus aureas guttas, & fere Hyadum numero. Sandaſitē alij nominant. Nicander ſandaphorion, Alij ſandareſon. Cc.

¶Sandaracha, gen⁹ coloris qui inuenit i aurarijs & argētarijs metallis, adulterat ex ceruſa in fornace cocta hęc ſi torreat ęqua pte rubrica admixta ſādicē facit, q̄q̄

hāc hęrbā eſſe Ver. ſcribit. Hoc nomīe aiūt qdā ſignificari vernicē, cuius fumus prę cęteris dolorē dētiū leuare dr̄, vt eſt apud Auicennā, Gręci σανδαραχα dicunt.

✠Sādaracin⁹ color a ſandaracha Neui. Sādaracino ore.

¶Sādyx icis, pe. pro. ſi Vergilio, & ei⁹ iterpreti Seruio necnō & quibuſdā credit, maſc. ge. hęrba eſt delicatę olfacturę breui caule, & i alijs Feniculo ſimilis. Verg. Spōte ſua Sādix paſcētes veſtiet agnos. Proper. Illaq; plębeio vel ſi ſādycis amictu. Hui⁹ hęrbę peculiaris laus iqt Pli. li. xxij. ꝙ fatigato venere corpori ſuccurrit. Naſcit i iſula maris rubri. Eſt & ſādix gen⁹ coloris ex ſādaracha & ceruſa factus. A Sādix fit ſandicin⁹. a. um, vt color ſādicin⁹ qui eſt flammeus ex rubrica & ſādaracha factus.

¶Sānates populi qui ſupra infraq; romā habitauerunt. Quod nomē ideo eſt inditū. quia quū defeciſſēt a romanis breui poſt in amicitiam quaſi ſanata mēte redierūt.

¶San⁹, ꝓprie dr̄ integer & icorrupt⁹. A quo ſanitas incolumitas. Transfert quoq; ad animū. Vn̄ dicim⁹ hominē ſana mēte ſanoq; cōſilio. Ex quo inſanus demens qui mentē nō habet integrā. Et inſania ſtultitia. q̄ & inſanitas dr̄. Cic. Incipientia quaſi inſanitas eadēq; demētia, Et ſanio ꝓ decipio. Interdū tn̄ ſanum dicitur quod ſanitatem prębet. Siquidem dicimus ſanum aerem & ſanum cibum, quaſi ſalubrem & ſanitatem prębentem.

¶Sano nas. ſanū facio, reditegro, & icolumitati reſtituo Hinc fiunt cōpoſita Cōſano qd̄ eſt ſimul vel omnes ſano. Col. lib. v. Et ſic vitis laniata ſcabiataq; putreſcat humorib⁹ nec plagę cōſanētur. Reſano rurſus ſano. Lact. lib. v. Quib⁹ poſtea eiectis omnes qui reſanati fuerint adhęrent religioni. Et habent penultimam productam.

¶Saneſco, ſan⁹ fio. Col. li. vij. ſed vulnera facta iterdū ſaneſcūt. Huius cōpoſita ſunt, conſaneſco & reſaneſco, Idem lib. v. Tum etiam vitē minus cicatricoſam reddit, qm̄ id ex quo viride & tenerum decerptū eſt celeriter cōſaneſcit. Lact. lib. v. Non modo vt ſuſceptis deorum cultibus reſaneſcāt, ſed etiam vt pertinaci obſtinatione depoſita corporis cruciamenta deuitent.

¶Sane, aduerbiū qn̄q; affirmatiue ponit ꝓ eo qd̄ eſt certe, ita vt ſane. Saīe vero qn̄q; permiſſiue qn̄ aliquid aduerſario tribuim⁹, vt ſit ſane vt vis, ꝓ eſto vt vis. Cic. qd enī habet commodi? quid nō potius laboris ſed habeat ſane. hoc eſt in bona hora, aut in dei noīe. Quint. Tulerit ſane filius noſter, merito pœnas dederit ſpm̄ ſupplicio, nihil de pręteritis loqmur. p. q. Eſto ita, ſit vt tu vis Qn̄q; ponit ꝓ valde, qm̄ ſi ſan⁹ eſt valid⁹ eſt. Suet. Bellum ſane difficile geſſit. Iūgit nōnūq̄ cū & affirmatiuaq; eſt. Quint. Et ſane qs cōcipiat vel declamātis habitū, vel orantis vocē, inceſſum, pronūciationē, illū denique animi & corporis motū. Itē cū q̄. Gel. ſane q̄ vtile eſt.

Sanies, ſanguis corrupt⁹, qd̄ qdā a Tabo ſic diſtingūt, vt illud de mortuo, hoc de viuo dicatur. Verg. Et ſanie taboque fluentis.

✠Sangenos gēma eſt, quam & Pęderoten vocam⁹. Cc.

¶Sanguis, quod & ſanguen neutro genere ab antiquis dicebatur. Lucre. Viſceribus viſcus gigni, ſanguenque creari. Dicit aūt ſanguis q ē intra venas cruor, fuſus ſiue ſanies. Ponitur interdum pro genere. Verg. Troiano a ſanguīe duci Audierat. Quo ad primum ſignificatum fit compoſitum Exanguis Quo ad ſecundum fit. Conſanguineus, licet ſanguineus aliud ſignificet.

✠Sanguen, modo ſanguis dicitur modo arbor cuius cortex ad ſanguinis ſimilitudinem rubet. A quo ſanguine⁹ a. um. virga ſanguinea.

¶Sāguine⁹ a. ū. modo ad corp⁹ refert, & ſignificat plenū ſanguine, Mō ad animū, & ſignificat crudelē cruētūq; Apul. Immani ac ſanguinea voce perterruit. Mō arborem, & ſignificat quod eſt ex arbore que ſanguen appellat. Pli. Si quis duas virgas ſanguineas manu tulerit.

¶Sanguinolentus, idem quod ſanguineus. Varro itaq; propter amorem imperij magiſtratus gradatim ſeditionibus ſanguinolentis vrbem perturbauere.

¶Sanguinarius, ſæuus & crudelis. Cic. Itaq; grauē illā ac ſanguinariam vocem audiuimus, ſic ſanguinarius hō dicitur a Sene. qui gaudet humano ſanguine, & crudelis.

¶Sāguinaria hęrba dicta eſt, quia ſuccus ei⁹ infuſus narib⁹ ſupprimit ſanguinē. Col. li. viij. Eſt etiā grauis pnicies hærbæ ſanguinariæ, quā ſi paſta eſt ouis, toto ventre diſtenditur contrahiturq;, & ſpumā quādam tenuem tetri odoris expuit. Græci eam Polygonon appellant.

¶Sanguinare eſt ſanguine manare. Quint. in Declama. Tum repetitis ſanguinauere planctibus iam conualeſcentes. Lacerti. Et iterum. Mulier quæ ſanguinātes ad ad iudicem porrigit lacertos.

¶Sanguiſuga, penult. produ. vermis qui & Hirudo dicitur & ſanguiſugia

¶Sanguiculus, ſanguis hædi ſiue ſuis in cibis format⁹. Pli. Vtuntur ad vtrumq; vicium & coagulo hædium vino myrteo magnitudine fabæ poto & ſanguine eiuſdem in cibum formato, quem ſanguiculum vocant.

¶Sanga. Cantabrorum fluuius.

✠Sanga præterea eſt ſerui nomē apud Terē. in Eu. Cc.

¶Sāgaris, fluuius Gollogręciæ qui per Phrygiam defluens tandem in Propontidem influit.

¶Sanna, per duplex nn. irriſio, quę vt inquit Hier. ab occipitio diſtorto ore & labris cōtractis fit āterioꝝ dentiū oſtētatione, quo vocabulo vſus eſt Iuue. I nūc & dubita qua ſorbeat aera ſanna Tullia. Hic ſanniones & Sannij vt inqt Probus, q̄uis & ſanniones dicāt q ſic irridēt. Deſanno as. quod eſt ꝑ faſtidium derideo, Subſanno as. de quo alibi. Similiter ſannatores q eo modo irrident.

¶Santones & ſantoni penult. cor. & ſantonici populi quidā Galliæ non lōge a Toloſatiū finibus, quæ ciuitas eſt in prouincia vt Cæſar commenta. i. ſcribit Luc. lib. j. Gaudetq; amoto Santonis hoſte. Iuue. Tempora ſantonico velas ad operta cucullo.

¶Sanna⁹, lac⁹ de quo Pli. lib. ij. Lacus, inqt, Sanna⁹ in Aſia circumnaſcēte abſynthio inficitur, A ptolemæo ſannis appellat. Apud Græcos ꝑ ſimplex. n. ſcribitur.

¶Santernam noſtri vocant quod græci Chryſocollam, hoc eſt auri ferruminationem. Cc.

¶Sanſę, oſſicula oliuarum. Col. li. xiij. Et cum eſt oliua in ſanſam reducta, tunc ſal coct⁹ tritusq; manu permiſcetur cum cæteris aridis condimentis.

¶Sapa a ſapiditate dicit, & eſt muſtū vſq; ad tertiā partē, vel vt qdā volūt ad dimidiā partē decoctū. Vnde in dictiōe Defrutū. Græce Hepſema ab ἕψειν qd̄ eſt decoq̄re dicit. De hoc Marti. Et Laletanæ nigra lagæna ſapæ

¶Sapio is. ſapiui & ſapij ſapitū penu. prod. vel ſapui ſapitū pe. cor. proprie pertinet ad ſenſum corporis, vt ſit ſapere quod vulgo dicit ſaportiū eſſe. Iuue. Qui meminit calidæ ſapiat quid vulua popinæ. Hinc ſapor & ſapidus. Aliqn̄ ſapere ſaporē habere, qd̄ vernaculo ſermone dicim⁹ ſapere de la coſa vt hoc ſapit hæreſim. Hiero. ad ad Pamma. Simplices epiſtolæ tuæ olent ꝓphetas, apoſtolos ſapiūt. Trāſfert & ad animū ꝓ ſapientē eſſe, ſeu rectam ſentētiam vel opinionē habere. Teren. Si ſapis neq; præter quas ipſe amor moleſtias habet addas, & illas quas habet recte feras. Aug. lib. j. de ciuitate dei. Tribulationis tempore probauerūt q̄ recte ſapuerint. Mat. Nubere vis Priſco? non minor Paula ſapiſti. Qn̄q; datiuo iungitur. Plaut. in Tri. Habent tu amicum aut familiarem cui pectus ſapiat? Huius compoſita ſunt Deſipio & reſipio. Vide in dictione Deſipio.

☧Sapiēs trib⁹ modis dicit, prīo qui ſciētiā aliquā optime tenet vt Ariſto. in Philoſophia. Accili⁹ in iure ciuili ſecundo qui per lōgam ætatem & reꝝ multaꝝ cognitionē adeptus eſt vt Cato. Tertio qui circa præcepta bene viuendi & cognitionem verſatur, vt fuit in Lelio.

¶Sapientia eſt rerum diuinarū humanarū ſcientia Grece Sophia dicitur. Et qui eā profitetur Sophus hoc eſt ſapiēs appellat. Quod nomē inditū fuit illis ſeptē clariſſimis viris. ſ. thaleti, milleſio, ſoloni, ſalaminio ſeu athe

nienſi, Chiloni Lacedęmonio, Pithaco Mitylęneo, Biãti Pryeneo, Cleobolo Lydio, Periãdro Corinthio, Sed poſtea Pythagoras primꝰ nõ ſophũ ſe, ſed philoſophũ appellauit, hoc ẽ nõ ſapiẽtẽ ſed ſapiẽtię amatorẽ. Et ſapientiã ipſam nõ ſophiã, ſed philoſophiã noncupandã exiſtimauit, ꝙ nullꝰ hominũ ſed ſolus deus ſapiẽs eſſet. ♉Et ſapiẽtia q̃ nunc philoſophia dr̃ ſicut ſapiẽtes olim q poſtea philoſophi Ariſtoteles fõtẽ eſſe putat, atq; prĩcipiũ rerũ metaphyſicarũ, poetę tñ ꝓ aſtutia & ſagacitate ponere ſolẽt qđ etiã Diuus Hiero. ĩ veteri teſtamẽto Vſurpauit, cũ dixit. Erat ibi ſerpẽs ſapiẽtior oĩbꝰ beſtijs

¶Sapor, qui ſapit, Saporũ vero decẽ ſunt gña vt docet Pli. ſ. dulcis. ſuauis. pinguis. amarus. auſterꝰ. acer. acutꝰ acerbus. acidꝰ. & ſalſus, Idẽ. Pli. exiſtimat oĩbꝰ aĩalibus ſenſum guſtus eſſe. Tria vero naturæ rerum elementa, ignem, aerem, aquam ſine ſapore ſine odore, ſine ſucco.

¶Sapidꝰ da, dũ. ꝙ gratũ ſaporẽ habet. Cuiꝰ cõtrarium eſt inſipidꝰ ſine ſapore. vt caſeus ſapidꝰ, vinũ inſipidũ.

¶Saperda dici poteſt ſapiens, elegans. Var. Omnes vi demur nobis eſſe belli, feſtiui, ſaperdæ, quũ ſimꝰ canopi Et ſaperda genus eſt conchę mali ſaporis. Et nonnunq̃ pro ſterquilinio ponitur. Perſius. Et quid agam? rogitas? en ſaperdam aduehe pontho.

¶Sapros Gręce. i. σαπρὸς latine caſeꝰ putris dicitur, qui ad multa, vt Pli. probat vtilis eſt.

✠Sapinos genus gemmę eſt, quę & paranites. Cc.

¶Sappho p p. añ ph. nomẽ mulieris vatis. Ferũt nõnulli fuiſſe duas hoc noĩe, quarũ vna Erexia, quę & antiqor Lyrica qua tẽpeſtate. Alceus claruit, Terſichorꝰ, & Pitacꝰ tpe Tarqnij Priſci. Ea plectrũ prima inuenit. Scripſit Lyricos modulos, epigrammata, elegidia, iãbos, & monades Altera Mithylenęa lõge iunior, cuiꝰ pulcherrimũ opꝰ ad amicũ Phaonẽ extat. Scripſit & alia multa apud Gręcos. vt merito nona inter Lyricos poetas ãnumeref. Antipr̃ aũt Sidoneꝰ in epigrãmatis. μνημοσύναν ἔλε θάμβος ὅτ᾽ ἔκλευτας μελίφωνον σαπφοῦς μηδε χάταν μοῦσαν ἔχουσι βροτοί. i. Mnemoſynẽ matrem Muſarum cępit qñ audiuit dulciſonam vocem Sapphus, nunquid decimam muſam habent mortales.

¶Saphirus, per p. añ ph. & pe. ꝓ lapis p̃cioſus coloris aerij. Vñ fit Sapphirinus a. um. Hierony. ĩ Exodo. Sub pedibus eius quaſi opus lapidis ſapphirini.

¶Sapphiratus ſapphiris maculatus & varie eleganter intextus. Sidonius. Ac ſi ſub verſicolotibus figuris vernans hærbida ciuſta ſapphiratos.

✠Saprum Gręci vocant putre & marcidum. Cc.

✠Sapſa, a veteribus dictum eſt pro ipſa. Aennius. Quę res ſapſam loco ſeſe oſtendat. Cc.

♉Sanqualis auis, quam quidam oſſifragam appellant de qua Plinius Sãqualem auem, Augures Romani magnæ queſtioni habent.

¶Sarra, nomẽ vxoris Habraę, & nomen ciuitatis quæ poſtea Tyrus dicta eſt. A qua ſarranus, ſed id quod nomẽ a piſce quodã accepit qui illic abũdat. Et Sar. illa lingua vocaf. Ex cuiꝰ ſanguine ſericũ in purpurã tingebaf. Eſt & ſarra inſula Epiros, a qua ſarrana etiam dicuntur.

¶Sarranus a, um, quod ex ſarra Tyro eſt. Vnde ſarranæ veſtes Tyriæ dictę ſunt, q̃ & oſtrinę & purpureę. Ver. Et ſarrano dormiat oſtro. Iuuena. Aut pictę ſarrana ferẽtem ex humeris aulęa togę.

¶Sarnꝰ, fluuiꝰ Cãpanię oriẽs a ſarano mõte inter Pompeianum agrum & ſalernum iuxta oppidum Sarni in radicibus mõis poſitũ. A quo ſaraſtes ppl̃i ſunt cognominati. Ver. ſaraſtes populos, & quę rigat ęquora ſarnus.

¶Sarraca, nomen eſt duarũ vrbium, quarum vna eſt in media, alia in fœlici Arabia.

¶Sarraceni populi poſt Nabatheos, a ſarraca vt Stephanus inquit, quę eſt pars Arabiæ.

¶Sarracũ, vehiculi genus, quo ligna & lapides vehi cõſueuerunt. Iuue. Longa coruſcat ſarraco veniente abies Idem Frigida circunagunt pigri ſarraca bootę.

¶Sarraballa chaldaicũ nomẽ neu. ge. & numeri pluralis ſont brachę. vt apud Danielẽ ꝓphetã. Quidã dicũt eſſe fluxas veſtes & ſinuoſas, q̃ a Germanis Rhenones dicũtur veſtes pelliceę, quibus in caſtris vtuntur.

¶Sarcaſmos, latie dr̃ iocꝰ cũ amaritudine. vt apđ Ver. Referes ergo hęc & nũciꝰ ibis Pelidę genitori, illi mea triſtia facta degenerẽq; Neoptolemũ narrare memẽto.

¶Sarcuriꝰ. fluuiꝰ eſt. quẽ in Phrygia eſſe aiunt quidam.

¶Sarcina pe. cor. ꝓprie vtenſiliũ eſt. & eorũ q̃ ad cultũ & ad cęterũ vſum pertinent. veluti faſcis quẽ quis in itinere faciendo cõportare poſſit. Hinc milites quũ caſtra mouere volũt, ſarcinas colligere dñr. Et q in aliã domũ immigrãt, ſarcinas ſuas cõponere ſolẽt. Res ẽt nr̃as domi ciſtis capſiſq; cõpoſitas etiã ſarcinas vocamꝰ. Quin. Iacent relictę ſine hęrede ſarcinę. Per trãſlationẽ qñq; ſarcina ponif ꝓ inutili onere. Aug. Et hanc corporis ſarcinam aliqñ deponerẽ Huiꝰ diminutiuum eſt ſarcinula.

¶Sarcino as. ſarcinas ſumo. Interdũ ſarcinare capitur ꝓ ſuere. Lucil. Sarcinatorẽ eſſe ſummum, ſuere centonem optime. Huius compoſitum eſt Conſarcino quod eſt ſarcinas colligo quod vernacula lingua dicimus a fardelare o a ſamare. Gel. li. j. Verſus hi ſunt Cęcilij trũca quædã ex Menandro dicentis & conſarcinantis verba tragici tumoris.

¶Sarcinatrix mulier quę veſtes ſuit.

¶Sarcio is. iui. itum. & ſarci ſartũ. ſignificat ĩtegrũ facio Vñ ſartores dicti q veſtes faciũt. & ſarta tecta opera publica q̃ locantur vt integra p̃ſtẽtur. Et ſarte integre. Itẽ ſarcire cõponere. Tractũ a veſtibus q̃ diſſutę ſarciuntur id eſt componũtur. Per tranſlationem ponitur ꝓ dãnum ſoluere. Pacu. Tu dãni noſtri cauſa fuiſti, tu nobis ſarcito vt debes. Hinc componitur reſarcio pro inſtauro & quaſi nouam formam induco.

✠Sarcion eſt gemmę ſpecies colorem carneum prę ſe ferens aliter ſmaragdites vocata. Cc.

¶Saria tecta. Vide in dictione Sarcio. de quo modo.

♉Sarcimẽ figura. apul. Tũc tenui ſarcimine ſummas orat eiꝰ adęquauimꝰ & iũcturę rimã fetę denſitate ſeptimus

¶Sargacę populi Pomponio authore iuxta Meotidẽ quorum opida Murmetion. Panticapheum, Theodoſia hermiſſum.

¶Sarrio is. iui. itum, ſignificat ſarculis fodio, purgo, qđ fit cum ſegetes leuiter ſcalpendo, raſtris a noxis hęrbis purgamus. Plautus. Semper occant priuſq̃ ſarrunt ruſtici. Pli. li. xviij. Qui ſarriet caueat ne frumenti radices effodiat. Hinc cõponitur Reſarrio, ꝙ eſt rurſus ſarrio Idẽ Cũ hieme pręgelida captę ſegetes eſſent reſeuerunt reſarrientes cãpos. ¶Sarculũ genꝰ raſtri, hoc ẽ crates illa dẽtata, quę ſubtrahif ſatis a ſarriẽdo vl̃ ſerẽdo vt iqt varro. Alij putant eſſe ligonẽ, ſeu quã vulgus Vannã vocat Hora. lib. carmi. Gaudentem patrio findere ſarculo.

¶Sarculo as. ſarculo fodio Colu. libro. vj. Primo plantę ſarculari debent ita vt ſimplex ſtylus altitudinem maxie ſcrobis excedat.

¶Sartor purgator. Plautus. Sator ſatorq; ſcelerũ & meſſor optime.

¶Sartura ipſa purgandi actio. Pli. lib. xviij. Sartura nocere & vineę & ſegeti exiſtimatur.

¶Sarritor pe. ꝓ. qui ſarrit. Colu. li. ij. Tritici modij quatuor vel quinq; bubulcorum operas occupant quatuor, occatoris vnam, ſarritoris duas. Sarritura purgatura.

¶Sarcophagꝰ pe. cor. latine carnẽ comedẽs dr̃. Pli. Sarcophagus lapis eſt fiſſili vena corpora defunctorũ cõdita in eo abſumi intra qudrageſimũ diẽ conſtat exceptis dẽtibꝰ. Ideo nomẽ habet carne edenda σὰρξ σαρκὸς enim caro eſt, φάγω comedo. Vñ cõueniẽter pro ſepulchro poni cõſueuit. Aug. lib. xviij. de ciui. dei. Quia em̃ arca in q̃ mortuꝰ ponif quod oẽs iam ſarcophagum vocãt σορὸς gręce dicitur, a noſtris ſepulchro vſurpatur.

♣Sarga gemma vulgaris primum Sardibus reperta. vocatur & ſardachates. Cc.

¶Sardanapalus, pe. pro: vltimꝰ aſſyriorũ rex. de quo Iuſtinꝰ. li. j. Fuit hic oĩs gñis luxurie deditus, nec erubuit inter ſcortorũ greges nere & muliebri habitu fœminas oĩs laſciuia ãteire. Quãobrẽ indignati Aſſirii tali fœmině parere, duce Arbacte deſciſcẽtes, bellũ Sardanapalo intulerũt. Qui victꝰ in regiã ſe recepit, & extructa pyra ſe atq; diuitias in incendiũ miſit. Hic fuit a Nino trigeſimꝰ rex vt inquit Diodo. li. iij. Biblio. Et moriẽs cõdidit hoc epitaphiũ. Ede, bibe, lude. Et quum te mortalẽ noris p̃ſentibꝰ exple Delitijs aĩm, poſt mortẽ nulla voluptas. de hoc Iu. Et venere & cœnis & plumis ſardanapali. ¶Sardanis vir Lydius, qui Crœſo ſuadere conatus eſt, vt Perſis bellum inferret.

¶Sardis, tm̃ p̃l̃iter vrbs Lydię magna poſterior Troianis rebus, & Crœſi regia Horatius. Quid concinna Samos quid crœſi regia ſardis? Terminat autẽ nominatiuũ & actm̃ i is ꝓductã, quomõ Tralis & Syrris. Ex Sardis fuere duo Diodori oratores, quorũ iunior Strabonis amicꝰ fuit & hiſtorias ſcripſit & poemata. In ſardis eccleſia fuit vna ex ſeptem Aſię quarum Ioannes meminit.

¶Sardinia inſula in Tyrrheno ſeu Liguſtico mari a Sardo Herculis filio, ſicut Strabo & Solinꝰ ſcribũt, qui e Libia veniẽs cũ multitudine colonorũ inſulam occupauit, cũ antea Sãdaliotis appellaretur ab effigie ſoleæ, quam Gręce ſandalion vocant, & Ichnuſa a ſimilitudine veſtigij, qđ græce dicif Ichnos. Huius latitudo eſt milliũ paſſuũ. lxxxviij. Longitudo. ccxx. q̃q̃ alij ſtadia multa adijciant. Miũ in ea inſula neq; lupũ gigni, neq; ſerpẽtem reperiri. Habet ciuitates multas, ſed omniũ pręclariſſima Calaris eſt, vbi coralliorũ piſcatio eſt. In qua diui Auguſtini patris mei oſſa tandiu cõquieuere quoad ab Helitprando rege Papiã tranſlata ſunt. Hęc ciuitas Iolea priſcis appellabatur ab Iole illa quã hercules perdiſſime amauit Inſulã pœni occupauere ſed a romanis expulſi tandem primo bello punico amiſere. A Sardinia ſardus, ſardous, ſardinenſis, adiectiua fiunt.

¶Sardinenſes qui ſardiniã incolunt vt ibi negociẽtur.

¶Sardi. indigenę qui in ſardinia nati ſunt.

¶Sardous a, um. poſſeſſiuum. Oui. lib. iiij. faſtorũ. Sardoaq; regna ſiniſtris reſpicit a remis.

¶Sardoa, hęrba apiaſtro ſimilie quę naſcitur in ſardinia & in fontiũ de fluuijs largius prouenit. ea ſi quis veſcatur neruos contrahit & rictu deducit ora, vt qui moriuntur, veluti ridentium facie intereant.

¶Sardonix ſardonichis pen. cor. ſicut onyx onychis. a quo cõponif tam. maſ. q̃ fœmi. gñis. Cõponif em̃ ex Sardo qui lapis fuit in ſardinia primũ cõpertꝰ coloris rubei & onix gẽma cui eſt cãdor ſubcãdidus vnguis hũani ſimilitudine, quaſi vtriuſq; colorẽ obtineat. Iuue. In manibus denſi radiãt teſtitudine tota ſardonyches. Perſiꝰ fœ. gñe dixit. Et natalitia tandẽ cũ ſardonyche albus. Dr̃ & ſardonychꝰ & ſarda. Iuue. Arguit ipſorũ quos litera linguaq; prĩceps Sardonychꝰ. Pli. E diuerſo ad hęc ſarda vtiliſſima quę nomẽ cũ ſardonyche cõmunicauit, ipſa gẽma vulgaris & primũ a ſardibꝰ repta. Ptolo. Sardonychen a ſardonyche Indię monte deriuari ſcribit.

¶Sardonychatus, ſardonyche ornatus. Mar. Cuius & hinc lucet ſardonychata manus.

¶Sardo as. antiqui pro intelligo vſurpabant. Næuius. Quod bruti nec ſatis ſardare queunt.

¶Sarepta, vrbs ſydoniorũ, vbi diuinꝰ vates Helias eſurientẽ viduã miraculo pauiſſe creditur. Hinc Sareptanꝰ a. um. Sidonius. Vina mihi non ſunt gazetica, chya, falerna. Quęq; Sareptano palmite miſſa bibas.

¶Sari neu. generis genus herbę quæ prouenit in aqua radice dura intortaq; ferrarijs officinis vtilis. Theoph. li. iiij. Tria in ægypto celebrãtur papyrus, ſari, mnari.

✠Sarhus piſcis genus. Cc.

¶Sarmẽta virgulę vitiũ ſuperuacuę abſciſſę. Iñ ſarmẽtitius. a, um. quod eſt ex materia ſarmentorũ. Col. li. vij. Verum vulnera eius ſarmentitio cinere linenda ſunt.

¶Sarmentus, nomen viri ꝓpriũ qui ſcurillitate claruit.

¶Sarmatę, populi ſcythię iuxta Danubiũ, Męoticã paludẽ vergẽtes, qui a gręcis Sauromatę dicũtur, & regio eorũ ſarmaria dr̃. Pli. li. iiij. Sauromatas gẽtes ſcytharũ gręci vocãt, quas ſarmatas Romani dicũt. Dicti ſauromatæ ad oculis lacertarum. σαῦρος em̃ lacerta eſt, ὄμμα oculus vtuntur plauſtris pro domibus, paſcunturque lacte equino. Vñ quidã eos ἱππημολγούς, hoc eſt equorũ mulſores. alij γαλακτοφάγους, id eſt lactiphagos vocant a ſarmatia fit ſarmatis. idis. Ouid. Terreat haud manes ſarmatis vmbra meos. Sunt autẽ duę ſarmatiæ ſecundũ Ptolomæum. quarum vna eſt in Europa, quę vt lib. iij. ſcribit a ſeptentrione oceano terminatur, ab occaſu parte germaniæ, a meridię Lazigibus metanaſtis. In ea eſt Oliba. quã nunc Ruſſiã & Tartariam eſſe crediderant. Alteria ſarmatia eſt in Aſia, vt idẽ. lib. v. refert, quę a ſeptẽtrione terra incognita terminaf, ab occaſu Sarmatia europę & Tana fluuio. In ea ſunt Caucaſi montes.

¶Sariſſa, haſta p̃longa. Liui. li. xxvij. Prelongas haſtas macedones ſariſſas vocant, Suidas. σάρισα ἰδίως ἀκόντιον ἐπιμήκη δόρυ μακρὸν παρὰ μακεδόσι. ✠ Id eſt ſariſſa ſpecies iaculi gręci haſta p̃longa apđ macedones. Helianus docet ſariſſam eſſe lanceã qua vtif phalãx macedonica longitudĩe. xiiij. cubitorũ, quorũ duo manꝰ cõtinent, reliqua. xij. ꝓminẽt, inde ſatiſſophori q ſariſſas geſtant.

¶Saronicus, ſinus eſt contra corinthiacũ, ſuum habẽs nomen a ſaron quod quęrcum ſignificat apud grecos, quia olim redimitum erat quęrcubus.

¶Serpa, vinea putata. Nam ſarpere antiqui pro purgare vſurpabant.

¶Sarpedon. pen. pro. rex Lycię, qui troianis aduerſus gręcos tulit auxilium.

¶Sartę, populi ſunt europę, ſcythię contermini, qui vt Põponius ait, ob ſęua hyemis admodũ, aſſiduę demerſis in humum ſebibus, ſpecus, aut ſuffoſſa habitãt, totũ brachati corpus niſi qua vident etiam ora veſtiti.

¶Sartago, patella in qua caro frigif, a σὰρξ quę caro eſt nomẽ aſſumpſit, latine frixoriũ dr̃, ab ipſo fricatiõis ſono qa cerpitũ ꝯfuſum in frictu emittit. Hie. ĩ li. March. Iuſſit ignẽ admoueri & adhuc ſpirantẽ torreri in ſartagine apud antiquos etiam ad alios vſus adhibebatur.

¶Sarſina, vetus ciuitas in Aemylia, ex qua Plautꝰ poeta comicus ortus eſt.

✠Sas veteres ꝓ ſuas dixere & Sam ꝓ eã. Aenniꝰ. Virgines nã ſibi qniſq; domi Rõanꝰ habet ſas. Idẽ. Nec qſq̃ philoſophiã ĩ ſõnis vidit priuſq̃ ſam diſcere cœpit. Cc.

♉Salo inſula, quę a Brunduſio quinq; millia paſſuum diſtat inde in epirum totidem diſtat, vt ait Strabo.

¶Saſon onis. penul. pro. fluuius de quo Syrius. Adriaci fugite infauſtas ſaſõnis arenas. Et alibi. Expauit ſonitꝰ tremefacto littore ſaſon.

¶Sathanas, interpretatur aduerſarius. Quo nomine appellatus eſt diabolus, ꝙ Chriſti aduerſariꝰ ſit. Quicquid em̃ animę ad deum tendenti reſiſtit & aduerſaf, & quicquid paci contrarium eſt, hoc ſathanas eſſe nominatur. Sicut legitur in regum libris quia ſuſcitauit deus ſalomoni ſathanam aduerſus eum qui erat pacificus.

¶Satarchæ, populi in ſcythia, qui vt Solinus refert dãnato auri & argenti vſu ſe a publica auaritia abdicarũt.

¶Satis, aduerbium, & ꝑ apocopẽ ſat. ſignificat abũde, quantũ opus eſt. Cice. li. artis veteris. Lõgum eſt quod pluribus ſentẽtijs vltra q̃ ſatis eſt producitur. Aliqñ ponitur loco noĩs vt ſatis eloquẽtię habeo. Sic etiã nomina pro aduerbijs ponuntur. vt ſpõte ſua, mane nouum. Et cũ ſatis ſignificet quantitatem, ſatius tamen cõparatiuũ, q̃litatẽ denotat, qa deriuatiuũ non ſemꝑ ſeruat ſenſum primitiui. Ver. Nonne fuit ſatius triſtis Amaryllidis iras Atq; ſuperba pati faſtidia? id eſt melius.

¶Satin, pro ſatiſne? Teren. Satin ſana es?

¶Satiſaccipio. dictũ eſt eodẽ mõ quo & ſatiſfacio. Vñ & ſatiſaccipio, quę eſt vt Pompo. inquit ſtipulatio quę ita

obligat promiſſorem, vt & promiſſores quoqne ab eo accipiantur .i. qui idem promittant.

¶Satago is. pen. cor. ex ſat & ago cõpoſitũ videt̃. vñ ſategi prętereritũ, ſatactũ ſupinũ facit. Et eſt ſatagere anxiũ eſſe, & qđ vulgo dr̃ ſatis habeo quod agã, Teren. in Heau. Nã hic Clinia etſi is quoq; rerũ ſuarũ ſatagit, attamen habet bene & pudice eductã ignarã artis meretricę. Aliqñ ſignificat diligẽtẽ eſſe feſtiare. Plau. in Aſi. Nũc ſatagit, adducit domũ ei vltro & ſcribit nũmos. Aliqñ inniti, vt in hymno. Magne pater Auguſtine preces noſtras ſuſcipe, & per eas conditori nos placare ſatage.

¶Satagytę ppl'i in Aſia ſcythica, vt lib. iij. teſta. Hero.

¶Satiſdo as. ſignificat fideiubeo, ꝓmitto pervadẽ, ſiue fidẽ meã pignori do et re ipſa certifico. Cice. Sulpitio. Primũ vt ſiquid ſatiſdandũ erit amplius eo noĩe peti cures, vt ſatiſdetur fidei meę. Caius ſatiſdatio eodẽmodo appellata eſt quo ſatiſfactio. Nam vt ſatiſfacere dicimus ei cui9 deſyderiũ ĩplem9, ita ſatiſdare dicimur aduerſario nr̃o, aliquẽ dare q ꝓ eo quod a nobis petitur, ita caueat, vt eum hoc nomine ſecurum faciamus.

¶Satiſfacio, tm̃ facio q̃tũ ſatis ſit irato ad vindictã inq̄t Aſco. Et cõſtrnit̃ cũ dtõ, ſed cũ ꝓ punio ponit̃ actm̃ poſtulat. Cice. ad Herẽ. Nõ cõuenit cẽſores iſtũ ſatiſfacere ex eo ꝙ ait ſe non potuiſſe ita adeſſe vt iuratus fuerat.

✣Sarnois, fluuius eſt phrygiæ. Cc.

¶Satiſprẹſto as. idem eſt quod ſatiſdo.

¶Satio as. a ſat deduci videt̃, & ſaturo ſeu expleo ſignificat, pertinetq; ad oẽs ſenſus, & frequẽter ad aĩam. Cice. ĩ Cato. Satiari delectatiõe nõ poſſũ, vt meę ſenectutis requiẽ oblectamẽtũq; noſcat. Ad corp9 vſus eſt. Col. li. ix. Satiatq; ſemodi9 cibi ĩ dieb9 ſingulis vicenos & cẽtenos turtures. Hinc cõponit̃ Exatio. Satiabilis q ſatiari poteſt facile, cui9 cõtrariũ eſt inſatiabilis. Salu. Auaritia inſatiabilis eſt, neq; copia neq; inopia minuitur.

¶Satietas plerũq; ꝓ faſtidio ſumit̃. Cicero in Cato. Oĩno vt mihi quidẽ videtur ſtudiorũ oĩm ſatietas facit vitę ſatietatẽ. Dicit̃ & ſatias pro ſatietas. Teren. in Eu. Ex meo propinquo rure hoc capio cõmodi, neq; agri, neq; vrbis odiũ me vnq̃ ꝑcipit, vbi ſatias cœpit fieri, cõmuto locũ. Salu. Hi ſaltibus occupatis externorũ agros inuaſere, frumentiq; ex inopia graui ſatias facta.

¶Satur, a, um. qđ eſt cibo plẹnũ. Terẽ. in Hecy. Sed tu cũ ſatura atq; ebria eris, puer vt ſit ſat̃ facito. Sumit̃ interdũ ꝓ fœcũdo & abũdãte. Perſi9. Nec rus ſaturũ laudare. Ver. li. ij. Geor. Salt9 & ſalturi petito lõgiqua. Tarẽti. Vbi Ser. ſaturi aut fœcũdi aut qđ iuxta oppidũ. Saturũ. Tarentũ ei & Saturũ vicia ſunt. Calabrię ciuitates.

¶Saturo as. pe. co. ſicut ſatio capit̃, & ſimiliter ad oẽs ſẽſus ptinet. Cic. Iracũdiã meã ſatura tuo ſanguĩe. Noni9. Expleri & ſaturari hãc hñt differentiã. Expleri eſt tm̃mõ plenũ eſſe ſaturari ſupra modũ. Cice. lib. vj. de rep. Graues eñ dñę cogitationũ libidines infinita quædam cogũt, atq; imperãt, quęq; expleri atq; ſaturari nl'lo mõ poſſunt. Cui9 cõpoſita ſunt, Exaturo qđ eſt pfectę ſaturo. Apu. Sed ille libidĩe exaturat9 iacebat in grabatulo. Obſaturo. de quo alibi. Hĩc ſaturitas, ꝓ ſatietate. Plau. in cap. Proin tu deũ hũc ſaturitate trãquillũ facias tibi. Qñq; ꝓ fœcunditate. Cic. in Cato. Neq; ſolũ officio qđ gñi vniuerſorũ cultura agrorũ eſt ſalutaris, ſed etiã delectatione quã dixi & ſaturitate copiaq; rerũ oĩm, quæ ad victũ hominum & ad cultum etiam deorum pertinent.

¶Satullo as. idẽ qđ ſaturo. Varro. Neq; in puluere myſthico coquã carnes qbus ſatullẽ corpora & famẽ vẽtris.

¶Saturn9 a poetis fingit̃ de9. ꝙ ãnis ſaturet̃, vl' qa ſe ĩ deuorãdis filijs ſaturauit. Ex ſe eñ natos cõmodiſſe fingit̃, qa cõſumit ętas tẽporũ ſpatia, anniſq; p̃teritis inſaturabiliter explet̃. Oui. Tp̃s edax rerũ tuq; inuidioſa vetuſtas. Oĩa deſtruitis vitiataq; dẽtib9 ęui. Paulatĩ nigra conſumitis oĩa morte. Vñ a gręcis Cronos dr̃, qđ tẽpus deſignat. Alij philoſophi interp̃tantur Saturnũ cronon velut a ſatietate ĩtellect9, eo qđ gręce ſatietas, κόρος, intellect9 vero ſiue mẽs νοῦς dr̃ vt ſit nomẽ cõpoſitũ ſaturnus ex prima pte latina & poſteriore gręca, ipſa ſatietas mẽtis. Sũt qui ſaturnũ a ſatu deducant, qm̃ peritiã ruris & ſatorũ oĩm primus edocuiſſe fert̃. Quidã a verbo qđ gręci dicũt, σάτηρ, quo virilia ſignificãtur. ꝙ patris pudẽda abſcidiſſe atq; in more ꝓieciſſe dicitur, vñ venerẽ ꝓcreatã ferũt, quę a ſpuma vnde coaluit aphrodites nomen accepit. Hinc Saturnius, a, um. vt Iuno ſaturnia q̃ fuit filia ſaturni. Verſ9 quoq; quos olim Fauni vateſq; canebant Saturnios antiqui nominabant vt ait Varro.

¶Saturnia, ſubſtãtiuũ nomen regionis & nomẽ oppidi Verg. Ianiculũ hinc illi fuerat ſaturnia nomẽ. Editiora etiã loca, vt Diodo. ſcribit, ſaturnia dici ꝯſueuerũt. Pſeudippus aũt poeta in epigrãmatis ſcribit. Lyſippũ ita fециſſe ĩter alia q̃ ſcribit habitũ Saturni. τίπτ' ἐ δὲ ἐπ' ὀνύχων βέβηκας, δαίμονα χάφ, τί δὲ ταρσοῖς, ποσὶν ἔχεις διφυεῖς, ὅπταμ' ὑπηνέμιος χείρα δὲ δεξιτερὴ τί φέρεις ξυρόν, & ſubdit. ἡ δὲ κόμη τί κατ' ὄψιν, ὅκαντιως αὐτὶ λαβεῖν ναὶ Διατ' ἐξόπιθεν πρὸς τί φαλακρὰ πέλει.

ℨCur pinne inſiſtis? rotor aſſidue. Cur vero talaria bina geſtas in pedib9? volo in aere, dextra vero cur geris nouaculã? Signũ hoc hominibus, ꝙ q̄uis ſum acutior acie. In facie vero quid capilliciũ? vt capiant me quibus efferor, at quid per Iouem cur cauet occipitium.

¶Saturnalia. orũ. feſta ſeptẽ ſeu quinq; dierũ mẽſe decẽbri ſaturno dicata, erãtq; pleni lętitiæ, in qb9 Romani ſyntheſin veſtẽ ſumebãt. Dies quoq; quib9 munera vltro citroq; mitti remittiq; ſolebãt. Soturnalia ſeu ſaturnalitia dicebãt̃. Suet. ĩ Augu. Saturnalib9 & ſi qñ alias libuiſſet mõ munera diuidebat, mõ nũmos omnis notæ.

¶Saturnalitius a. um. quod ad ſaturnalia ptinet. Tart. Saturnalitię ligulam miſiſſe ſelibræ.

✣Saturnin9 mõs quõdã dicebat̃ q poſtea Tarpei9. Cc.

ℨSaturniani, heretici a ſaturnino quodã noĩati, q mũdũ ſolos ãgelos ſeptẽ p̃ter cõſciẽtiã dei pr̃is feciſſe dicebat

¶Saturea, hẹrba fragrãtis odoris q̃ & Cunila dr̃ & Origanũ heracleoticũ, a ſaturo dicta ꝙ nullũ fere cõdimentũ ſine ea fiebat ꝓpter quod ſaturitatẽ inducere videbatur. Col. & ſaturea tymni referẽs tymbræq; ſaporẽ. Alij tymbrã vocãt. Venerẽ emortuã ſuſcitat ĩ cibis ſumpta. Vnde ex gręco vt quidã volunt nomen ſibi vendicauit quaſi ſatyrea, vt ſatyri in venerem proni & ſalaces.

¶Saturũ, vrbs calabrię fuit nõ lõge a Tarẽto. Vñ ſatureian9, a, ũ. poſſeſſiuũ. Hora. Me ſatureiano vectari rure caballo. Quidã etiã Satyrũ ſcribũt. Vñ & nonnulli agrũ in ſiuo Tarẽtũ cõditũ eſt Satyram vocari affirmant.

¶Sateles, milles mercede conductus, vt ab imperatoris latere non diſcedat. Et ſatelles qui ſontibus capiendis prẹeſt, qui & apparitor dicitur.

¶Satellitium, ipſa ſatellitiũ actio. Aug. lib. v. con. Procurari aliã nõ vtiq; coniugẽ quo tanq̃ ſuſtentaretur & ꝓduceretur vel integer vel auctior morbus animę meę ſatellitio ꝑdurantis conſuetudinis in regnum vxorium.

¶Satrapa pe. cor. dictio pſica, & apđ nos ſigni. p̃fectũ. Sui. σατραπεία, ἐπαρχία, σατράπης διοικητὴς ἤ ἀρχὸς ἀξίωμα τῶν. ✣ .i. Satrapia ẽ ꝓuĩcia, & ſatrapes pę. gen9 dignitatis. ¶Satiri dicti ſũt ꝙ in libidinẽ ſemp ꝓni ſint a virili mẽbro qđ veteres gręci σάτυρ appellabãt. Hi ſũt vt Pli. li. v. ait aĩalia quadrupedia. ĩ ſubſolanis Indorũ mõtib9 pniciſſima, hũana effigie, recte currẽtia. Veteres huiuſmodi mõſtra ꝓ ſylueſtrib9 dijs coluerũt. Vñ Hiero. Vidit homũculũ (ĩqt) aduncis narib9, & frõte cornib9 aſpa cui extrema corpis ĩ caprarũ pedes deſinebãt. Et p̃miſſo ſigno crucis cũ qſnã ẽet ĩterrogaſſet Antoni9, rñdiſſe fert̃. Mortalis ego ſũ vn9 ex accolis eremi quos vano errore deluſa gẽtilitas faunos ſatyroſq; & ĩcubos appellat. Sũt ẽt ſatyri ex ſimiarũ gñe. ſoli ſunt & quas vocãt ſatyros facie admodũ grata geſticulatis in quiete motibus.

¶Satyriaſis, pulſus teſtiũ & velut ſingult9 quidã ĩguinis, ſequẽs inflãmatã quandã paſſionẽ ſeminalis receptaculi, cum intentione & tentigine, Qđ ſi non ceſſauerit pulſus ille, ſolent ſeminis receptacula itendi, vel ſpaſmus naſci qui morbus etiam Priapiſmos dicitur.

ℨSaterona aĩal ãbiguũ ĩ humore pariter & ĩ ſicco viuẽs.

¶Satyriõ, hẹrba folijs lilij rubri aliquãto minorib9, trib9 nõ ãpli9 a terra exeũtibus, caule leui, cubitali nodo, radice gemina, hãc arabice chaſtalce vocãt orchis gręce q̃ vox teſticulũ denotat, latĩe vulpis teſticul9 vl' leporis

✣Satyriacũ ſignũ, ſimulacrũ Priapi quod in hortis apđ antiquos ponebatur. Plin. lib. xix. Eſt & religio quædã hortoſq; & fores tantum contra inuidẽtium effaſcinationem dicari videmus. In remedium ſatyriaca ſigna.

¶Satyria, auis coruus, L. Florus Cum ſingulari certamine Manlius aureus torqueum barbaro inter ſpolia detraxit inde Torquati. Iterum Põtino agro cum in ſimili pugna latius inſidente galeæ ſatyria alite adiutus. ſatyria etiam apud latinos cibarium confuſaneum dicitur. veluticinnus ex varijs rebus compoſitis.

¶Satyra, pe. cor. q̃ſi ſatura dici videt̃ ob carminis varietatẽ. ſeu ꝓpter copiã rerũ q̃ ibi tractãt̃. Eſt eñ ſatyra carmẽ maledicũ & ad carpẽda vitia cõpoſitũ, quale ſcripſerũt. Lucil. Horati9. Iuuena. Perſius accepit eñ id carminis hũc titulũ ꝙ perſonis factiſq; ſatiatũ abũdare videatur. Quidã a ſatyra lance, que referta multiſ varijſq; primitijs ĩ ſacrificijs dijs offerebat̃. Alij a lege ſatyra dictã exiſtimãt quę vno rogatu multa ſimul ꝯprobat. De qua lege Saluſt. ĩ Iug. deĩde quaſi ꝑ ſatyrã ſentẽtijs exquiſitis ĩ deditionẽ accipit̃. Var. a quodã farciminis genere quod multis rebus refarciebatur dictã ſatyrã eſſe ſcribit. Vñ ĩ ſecũdo lib. Plautinorũ quęſtionũ habet̃. Satyra eſt vua paſſa & polenta & nuclei pinei ex muſto conſperſi. ſunt qui a ſatyris deriuẽt, ꝙ in hoc genere carminis res rudiculæ pudendęq; ſcribunt, quemadmodum proferri a ſatyris ſolent. Dona. in Teren. Deinde aliud genus fabulæ, i. ſatyra. ſumpſit exordium, quę a ſatyris quos illotos ſemper ac petulantes eſſe legimus vocitata eſt. Poteſt etiam dici ſatyram ideo vocatam. ꝙ in antiqua ſatyra introducebatur ſatyrorũ perſonę. aut ſi quę erant ridiculę ſimiles ſatyris. Duo quippe ſatyrarũ genera fuiſſe conſtat. Alterum antiquius quod ſola carminum varietate conſtabat. Alterũ recent9 apertã hoĩm rep̄henſionẽ continens. Hinc ſatyrus & ſatyricus pro eo qui ſatyram ſcripſit. Satyrice aduerbiũ ſignificat acriter cũ conuitio.

¶Satus a. um. a ſero is. fit pro ſemino. Vñ etiã a Verg. ponitur pro genitu.

¶Satus, us. & ſatio onis. ip̃m ſerẽdi actũ denotant. Pli. lib. xvij. Quapropter de talearũ ſatu nũc dicendũ id eſt, plañatione. Quandoq; etiam ſatus ſemen dicitur.

¶Satyrorum inſulæ ſunt tres contra Indiam extra Gãgem ſitæ, ſicut a Ptolo. lib. vij. ſcribitur. Quas qui habitant, caudas habere dicuntur, quales ſatyris pinguntur.

¶Satũ, ager in quo ſemẽ eſt vt Hiero. in lib. Iudith. Et ſatũ eodẽ auctore genus menſuræ quod iuxta morẽ prouinciæ, Paleſtinæ vnũ & dimidiũ modiũ capiẽs. In Geneſi. tñ non tantum capit ſummam, vbi ſcriptum eſt. Accelera, tria ſata ſimile ꝯmiſce, & fac ſubcineritios panes

¶Satiuus, a, um, quod ſeminatur, vel quod idoneum eſt vt ſeminetur. Gel. Sed hi pleraſq; naues loris ſuebant, græci magis cannabe & ſtupa cæteriſq; ſatiuis rebus.

¶Sauci9 a, ũ. nomẽ qđ naſcit̃ a participio ſauciatus quomõ laſſus a laſſatus. & lacerus vel lacer a lacerat9. Et eſt ſaucius vulneratus. Verg. Qualis mugit9 fugit cũ ſauci9 aram. Taurus. ℨEt nõ ſolũ de vulnere, ſed etiã de labore dicit̃ quaſi feſſus. Quod Apu. lib. ij. de Aſi. Cum genio iũxit, cum ait. Mihi vero fatigationis heſternę etiã nunc ſaucio da veniã ſauci9 inguinũ pro inguinibus, ſicut preſtãs animi, quaſi habẽs inguina tumẽtia, ſicut eñ membra in homine ſaucio intumeſcunt ſic ſaucius inguinum, cuius turgent genitalia ex libidinis deſyderio.

¶Saucio as. vulnero. a quo fit ꝯpoſitũ Cõſaucio. Amb. lib. j. offi. Verberamur vocis nr̃ę verbere, cum loquimur ea quorũ ſono cęditur anim9 noſter & mẽs conſauciatur.

✣Saurites gemme ſpecies quæ in ventrem viridis lacertę traditur inueniri. Cc.

¶Sauromatę populi. vide in dictione ſarmatę.

ℨSaura lacerta quę ĩ macerijs, & in ſępib9 diu deliteſcit

¶Sauior, aris. Vide in dictione diſſauior.

¶Saxum, maius aſperius, duriuſq; q̃ lapis, licet quãdoq; ſaxũ pro lapide ponat̃. Hic ſaxeus, a, ũ, quod e ſaxo eſt ſaxoſus a. um, ſaxorũ copiã ſignificat, vt ſaxoſa via Saxulum diminutiuũ. Cicero li. de ora. Illã in aſperrimis ſaxulis tãq̃ nidulũ affixam.

¶Saxum ferratum, oppidũ in piceni atq; vmbrię finib9 ſitũ, ita appellatũ a ferro, ꝓpter fodinas ferrarias q̃s eo in loco multas fuiſſe earũ reliquię oſtendũt ſentinum a veteribus dicebatur a ſẽtino amne iuxta mœnia labẽte quẽ nunc quoq; incolę ſentinũ vocãt. Hoc oppidũ nobile factũ eſt duorũ virorũ ortu Baldi. ſcilicet & Alexãdri quorũ prior Cæſarearũ legũ interpretatione clariſſimus Alter in ſacris literis eminentiſſimus, qui cũ in omni doctrinæ genere, viteq; ſanctimonia ſumm9 haberetur noſtræ Auguſtinianæ religioni magno omnium cõſenſu p̃fectus eſt, nec multo poſt ob res p̃clare geſtas cardineis inſignibus a pio pontifice maximo decoratus fuit.

¶Saxatilis & hoc ſoxatile, pe. cor. quod ſaxa incolit, vt piſcis ſaxatilis. Et ſaxatile dr̃ vernacula lingua da ſaſſi. Plau. in rud. Piſcatũ hamatilẽ ſaxatilẽq; aggredimur.

¶Saxones illuſtres Alemaniæ populi qui Angelę reginę auſpicio Angliã deuicerunt, a qua etiã nomẽ ſortita eſt Anglia dicta cũ prius Albion diceretur. Hos Ptolo. ꝓ nõ longe a Cimbris in oceani ſeptentrionalis littoribus & paludibus inuijs cõſtituit

S ANTE C

SCaber a, um quod rubiginoſum eſt. Verg. lib. j. geor. Exeſa inuenit ſcabra rubigine pila. Hinc vngues & dentes dicuntur ſcabri, qui ſordidi ſunt, etiam ſi non aſperi tactu.

¶Scabredo, aſperitas ſi quãdo caro cõtrahitur, & fit rugoſa. Quo vocabulo vſus eſt. Hier. ĩ diui Hilarioĩs vita

¶Scabrica & ſcabricies. rubiginoſitas. Vnde Plin. vngulam ſtabriciam dixit.

¶Scabo is, ſcabi ſcabitũ ſignificat ſcalpo, cõforo, & quaſi vnguibus fodio. Plin. lib. viij. Si vero ſcamę obtorpuere ſpinis iuniperi ſe ſcabit.

¶Scabies, a ſcabo ſiue a corporis aſperitate dicta eſt q̃ vt Cęllus ſcribit, & durior cutis rubicunda, ex qua puſtulę oriũtur q̃dã humidiores, q̃dã ſicciores. Exit ex qbuſdã ſcabies, fitq; ex his cõtinuitate exulceratio percutiẽs Hęc etiã Pſora a gręcis dr̃. A ſcabie fit ſcabioſus, a, um.

¶Scabro, vermis q naſcitur de carnib9 equorũ putridis.

¶Scabellũ diminutiuũ ſignificat paruũ ſcamnũ nonnũq̃ ponit̃ ꝓ ſuppedaneo. Aug. ſuper. p̃s. Suppedaneũ dicit̃ ſcabellũ qđ dicũt gręci ὑποπόδιον dixerũt latini ſcabellũ & alij dixerunt ſuppedaneũ. vide in dictione Scamnũ.

✣Scęa, porta troiana dicebatur a cadauere Laomedõtis hoc eſt a Scęnomate. id eſt tabernaculũ ſiue ſacculum ſignificat quod in eius ſublimine erat. Cc.

¶Scęi ſunt thraces populi. Sceæ troianæ portę. Scęus amnis & ſcęus murus.

¶Scęnos, latine habitatio vmbra tabernaculũ vl' funis.

¶Scęnofactorius, a, um vt ars ſcęnofactoria qua fiũt vmbracula, vel tabernacula. vel funes.

¶Scęnophegia orũ, neutri generis feſta tabernaculorũ in quibus Iudei faciebant tabernacula ad ſimilitudinem tabernaculorũ in quib9 habitauer̃t cũ ex Aegypto peregrinarẽt̃ in Eremo, ab σκῆνος & πήγνυμι, latini vero aſpirationẽ addiderunt. πήγνυμι concreſco, glacies fio, congelaſco. hinc πηγάς ἀδ ſ... glacies.

¶Scęna cũ ę. dipthõgo magis ex antiquorũ conſuetudie q̃ ex vera ortographia vt ĩqt Priſci. quia cũ gręca ſit dictio q̃ apđ illos ſine dipthõgo σκηνή ſcribitur apđ nos etiã abſq; dipthongo debuit trãſferri alij in ſignũ productioĩs ꝑ æ dipthõgõ notandũ putãt, vt Apu. Eſt aũt

ſcęna inumbratio ἀπὸ τῆς σκιᾶς quæ quidē vt docet Ser-
uius a ruſticis primū inumbrationis cā cōperta fuit vbi
prius carmina incōdita decātabāt. Quare & a nōnullis
tabernaculum ac papilio traductus fuit. Poſtea tabulata
cœperūt cōponere in modū parietis. Vnde hodie con-
ſuetudo permāſit vt cōponātur pegmata a ludorū thea
traliū editoribus. Vnde ſcænophegia, tabernaculorū fe-
ſta, ſed cū in vrbes deducta fuit ſcena, redactū eſt nomē
ad eā partē theatri quæ ab vno eius cornu ad aliud duce
batur. Cōſtat autē ſcænā teatri frontē binis pluribuſve
contignationibus cōſtratā, in quibus hiſtriones recita-
bāt, mimiq; mirmilloēs & cęteri ludij varios ludos ac ge
ſticulationes edebāt. In ſcęna aūt cū hemicycli formam
haberet, gradus ſediliaq; fuere de qb9 primarij magiſtra
tus honorationeſq; ſpectarēt, eorūq; ſedilia pars intima
orcheſtra eſt dicta. Placid9 grāmaticus ſcribit ſcęnā eſſe
camerā hincinde compoſitā, q̄ in vmbrę locum in thea-
tro erat in quo ludi actitabāẽ. Itē ſcęnā dici arborū in ſe
cubātiū quaſi cōcameratā denſationē, vt ſubter poſitos
tegere poſſit. Itē ſcænā vocari cōpoſitionē alicuius cri
minis q̄ digna ſit agi i theatro exclamationib9 tragicis,
ſcæna ſic diffinitur a Labeone, quę ſit ludorū faciēdorū
cauſa quolibet loco vbi quis cōſiſtat moueaturq; ſpecta
culūſui prębitur9, poſita ſit i publico priuatoq; vel invi
co, quo tādē loco paſſim i homines ſpectaculi cauſa ad-
mittāẽ, hęc aūt verſatilis erat aut ductilis. Verſatilis quę
ſubito tota machinis quibuſdā vertebatur, & aliā pictu-
rę faciem oſtendebat. Ductilis quæ contractis tabularis
hac atq; illac interiorem picturæ ſpeciem denudabat.

¶Scænic9, a, ū. quod ad ſcænam pertinet, vt ſcęnici lu
di. Aug. lib. iij. con. ſed qualis tādem miſericordia in re-
bus fictis & ſcænicis, ſcænicus vero abſoluto vocabulo
hiſtrio diciẽ. Sueto. de nero. Ac ſpectaculis theatri clā
illatus cuidam ſcænico placenti nuncium miſit.

¶Scænoma tis ſignificat tabernaculum ſeu ſcacculum.

¶Scęnitę, cognominati ſunt quidā Arabiæ populi a ta
bernaculis q̄ i tēporis habitant, vt iqt Solin9, q caprarū
pilis texti ſunt, apđ quos ſi ſus vect9 fuerit, illic moriẽ.

¶Scęua dẽ q ſiniſtra manu vtiẽ ꝓ dextra. Quo noīe di-
ctus, fuit quidā Roman9. de quo Suet. i Cęſa. Scæua ex-
cuſſo oculo trāſfix9 femore & humero cētū & vigiti icti
bus ſcuto perforato cuſtodiam cōmiſſi caſtelli obtinuit.

¶Scæuola a ſcęua. i. ſiniſtra vt inquit varro eo ꝙ q̄ ſini
ſtra ſunt bona auſpicia putātur. & Gręci ſiniſtram σκαιάν
vacant Hic ſcęuę dicti ſunt. Hoc noīe dictus eſt muti9
nobilis vir romanus qui debilitata dextra, ſiniſtra vſus
eſt. Liui. li. ij. Mutium demiſſum poſtea ſcęuole a clade
dextręq; manus inditum nomē. ſcęa enim eſt, & Muti9
ſiniſtra eſt vſus exuſta dextra.

¶Scala æ, & ſcalę aūt vtroq; mō diciẽ, a ſcādēdo, ꝙ his
altiora ſcandamus. Nā proprie ſcalę ſunt q̄ ex pluribus
gradibus cōſtant. Diſtingunt quidā ſic. Scala, eſt q̄ ex te
retibus lignis aut funibus alia ve materia ſimili huc atq;
illuc trāſferri pōt. Scalę q̄ latiores habēt gradus & imobi
les ꝑmanēt, de hac Pli. Etiā nū ſcalis tectū epheſię dia-
næ ſcādiẽ. De illa Caius iuriſcſō. Vel ſcalā fciēs cōmoda
uerit ad aſcendēdū, ſed ſępe profundūẽ. Et ſcalas magis
in vſu eſſe q̄ ſcalma dicimus Saluſti. in iugur. Vnę atq;
alterę ſcalę comminutę ſunt, qui ſuperſteterāt afflicti ſunt
Nō dixit vna atq; altera ſcalę quibus ꝑ gyrū aſcendim9
a cocleæ forma Cochlides & cocleę dicicunẽ. Quę vero
ex lignis teretibus ſiue canabinis funib9 i Cāpania inuē
te primum fuerunt vt eſt apud. Vege. lib. de re militari.

¶Sclamus, lignum teres cui nautæ remos loro quodam
alligant ad nauigandum, vt firmius nauigent.

¶Scalpo is. pſi. ptū. fodio & vnguibus pruritum aufero
Scalpunt enim homines vnguibus, & gallinæ pedibus.
Pli. lib. ix. Attritu qua petrę ſcalpentes piſces pruritum
inuadit. Diome, grammaticus ſcalpturam dici probat nō
ſculpturam. Scalpta inquit gemma dicendum eſt nō ſcul
pta quoniam adiecta præpoſitione facit inſculpta.

¶Scalptor, qui ſcalpit. Plin. lib. xxxvij. Expetuntur a
ſcalptoribus ferroq; includuntur nullam non duritiā ex
facili cauantes. Scalptura ſcalpendi actio. Idem. Omnia
autem hæc genera ſcalpturæ contumaciter reſiſtunt.

¶Scalpturio is. iui. itum. Idem quod ſcalpo. quod, pro-
prium eſt galli gallinacei cum terram ſcalpit, Plaut. in
Aul. Vbi hęc defoſſa occepit ſcalpurire vnguibus.

¶Scalprū, & ſcalpr9, & diminutiue ſcalpellū, & ſcalpel-
lus ferrū quo aptaẽ coriū, & quo tradiẽ vel celtis. Vtunẽ
tū eo inſtrumēto diuerſi artifices. Cato de re ruſt. Ficos
& oleas altero mō, quod genus aut ficū aut oleā eſſe vo-
les, inde librū ſcalpro eximito. Colu. libr. vij. Scabies fer
ro cæſa pluaẽ vrina, etiā ſępe ſcalpello vſq; ad imū reſe-
care & āputare ſcabiē, ſęppe profuit. Et li. v. Scalprū qđ
deīde adūcū eſt, roſtrū appellatur Suet. de vitellio. Scal-
pro librario venas cibi incidit, ſcalpra ſutoria Horatius
intelligi voluit illo verſu. Si ſcalpra & formas non ſu-
tor, nautica vela Aduerſus mercaturis delirus & amens.
Vndiq; dicaẽ. Liui9 fabrile ſcalprum appellat quo magi
ſtri elephātos interimebant inter aues, beluæ adacto in
ipſa cōpage, qua coniungitur caput copiti. Cor. Celſus
ſcalprū inter ferramenta chirurgica numerat vbi ait lib.
viij. Tū demū ad manū ſcalprūq; veniēdū eſt. Colu. lib.
x. Ferramentum ſcalpatrū dixit ad ſimilitudinē ſcalpri
formatum quo ait opus eſſe ad caſtrandas apum aluos.

¶Scalpellus. & ſcalpellum diminutiua ſunt. Vide in di-
ctione Scalprus.

¶Scalpturatum, genus pauimenti quod & ver vermicu
latum dicitur, quod factum poſt tertium punicum bellū
fuit ex teſſellis minutis, diuerſi coloribus, vt in templis
antiquis. Et nos Moſaicam dicere ſolemus. In his paui-
mentis picturę radendo fiebant quo mō nunc ſcalptura
albaria in exteriore parte parietum ac murorum fiunt.

¶Scamender, fluui9 qui europam ab aſia diuidit & alio
nomine dicitur Xanthus.

¶Scamandria, vrbs pua a portu Iliensi parum remota.

¶Scamonea, frutex cuius ſuccus valet ad medicinas.

¶Scādalū. eſt qđ nos offendiculum vel ruina vel in pa-
ctione poſſumus dicere. Quando ergo legim9 quicunq;
de minimis ſcandalizauerit quē piā, intellimus qui dicto
factoue occaſionem ruinę cuiq̄ dederit. Hinc Scandali-
zo, as. quod eſt alicui ſcandalum præbeo.

✠ Scādalides palmę ſpeſa ſiſitudīe ſcādulaꝝ dicta. Cc.

¶Scandinauia, inſula oceani ſeptētrionalis quam Plin.
lib. iiij. incompertę magnitudinis eſſe ſcribit. Eam alte-
rum orbem terrarum eſſe crediderunt.

¶Scādo ſcādis, ſādi, ſcāſū. in altū vado. Cice. i Catone.
Vt ſi qui gubernatorē in nauigādo nihil agere dicāt, cū
alij ſcandant malos, alij ꝑ foros curſent. Hīc ſcalæ dictę
ſunt per quas in altum aſcendimus. Huius cōpoſita ſūt.
Aſcendo, quod eſt ſurſum ſcando. cui9 ꝯtrariū eſt. Deſcē
do deorſum ſcando. Cōſcendo ſimul ſurſū ſcando. Verg.
Biſdenis phrygium conſcendi nauib9 ęquor Matre dea
monſtrante viam. Inſcendo ſicut eius ſimplex. Plau. in
Aſi. Neq; in lectū inſcendat ꝓximū. Superſcādo. Liui.
iā euaſerāt media caſtra, cū ſuperſcādens vigilum ſtrata
ſomno corpora miles oſtenſo ſcuto ſonitū ꝑbuit. Trāſcē
do. Plaut. in Aul. Hoc magnū eſt periculū me ab aſinis
ad boues tranſcendere. Lactan. libr. ij. per tranſlationē
dixit. Tum dedit ei certa mandata, quę ſi obſeruaſſet im
mortalis maneret, ſi tranſcendiſſet morte afficeretur.

¶Scandulaca hærba, a ſcandendo frugibus inimica, ꝙ
eas velut hędera implicans nectat.

¶Scānū, eſt qđ lecto veluti grad9 apponiẽ, vt ꝑ id in le-
ctū facili9 aſcēdaẽ. Var. ſcribit, ſcannū eſſe quo duplici
gradū lectū altiorem conſcendebant, ſcabellum quo ſim
plici ſcanſione in lectū non altū ſcandebāt. Oui. in arte.
Et caua ſub tenerū ſcāna dediſſe pedē. Et ſcānū, dicitur
terra illa altior, quę inter duos ſulcos in colendo relinqui
tur. Pli. Scāna inter duos ſulcos cruda relinquāẽ. Et Col.
lib. ij. vocat ſcānum, crudū ſolum & immotū minimeq;

aratro ꝑſciſſum. Idem lib. iiij. Duabus gēmis ſupra ter-
ram eminere paſſim repoſita humo cætera coæquant, q̄
faciunt in eadē linea intermiſſis totidem pedum ſcānis
dum ꝑgant ordinem. Q m̄ vero in his ſedere conſueui-
mus, factum eſt vt ſcannū & ſcabellum ſæpe ꝓ ſubſellijs
vſurpentur. Ouid. lib. vj. Faſt. Ante focos olim ſcamnis
conſidere longis mors erat. Scamna etiam in arboribus
dicuntur rami, & brachia per que vites aſcendunt.

¶Scanſile, pe. cor. dicitur id per quod aſcendi poteſt.

¶Scandi, hęrba quæ in holere ſylueſtri a græcis poniẽ.

✠ Scantiana, poma ſunt quæ Cato tradit in dolijs opti-
me condi. Cc.

¶Scandulę, paruę tabellę, hoc eſt, i paruas laminas ſciſ
ſę e ligno, quibus tecta teguntur. Fiunt autem robore,
abiecte, & picea fiſſis vel aſſulatim deſectis.

¶Scapha, nauicula ligno cauata, ab σκάπτω fodio, cauo
vñ & σκαφη a multis foſſura, alueus, linther traducitur,
quę maiorem nauem ſequitur. Et paruę ad piſcandū na-
ues ſcaphę dñr. Hinc ſcapharius, ſicut a claſſe claſſiarius

¶Scphiū, vas concauū, in quo cacare & meiere cōſueue
runt, dictū a ſimilitudīe ſcaphę nauis, latini Matulā vo
cant. Iuue. Et ride poſitis ſcaphium cū ſumitur armis.
Proprie tñ, vt aliqui putāt vas fœminarū in qđ mingūt
quēadmodū viris laſſanū neceſſariū erat in quod ventris
excremēta deiicerent. Erat & ſcaphiū, vas æneū in quo
ſtyli in medio ſiti proceritas horarū duct9 diſcriminabat
Plutar. in Numa ſcaphiū appellat quo ignis ſacer extin
ctus ſolis tantum radijs accendebatur. Suidas σκάφιον ἰ[illegible]
[illegible] ✠ Id eſt, Scaphiū ſpecies tōſurę aut cæſariei. Ari
ſtophanes. Tu copſico ſimilis es reuulſo ſcaphio

Scaptenſula, locus in mace. vbi argentū fodi ſolebat ab
σκάπτω fodio. lucr. q̄les expirat ſcaptēſula ſubter odores

¶Scaptia vrbs, a qua ſcaptia tribus vocitata eſt. Cc.

¶Scapulæ humerus ſiue dorſa, a ſcandendo, vt quidam
volunt quæ mobiles veluti mollib9 iugulis a ceruice de
mittūẽ. Plau. i Aſi. Mirabar quid dudū ſcapulę geſtabāt
mihi, hariolari cœperant mihi in mundo malū. Hier. in
Geñ. Apparuit rebecca veniens cū hydria quam porta-
bat in ſcapula q̄ feſtinans depoſuit hydriam de humero.

¶Scapulares, ſerui dicti ſunt, quia ſcapulis cæduntur.

¶Scapularis veſtis q̄ tantū ſcapulas tegit.

¶Scapilium veteres pro tergo vſurparunt & aliqñ pro
ipſa ſcapula. vnde & ſpatiū quod iter ſcapulas quaſi val-
lecula eſt, inter ſcapilium dicitur.

¶Scapus, dẽ id in quo ſemina quarundā herbarū depē-
dent, vt i papauere. Pli. in papauere & ſimilibus ſcap9 in
harūdinibus, in glandibus, in auellanis pānicula appel-
laẽ, & ſcapi in quibus vuarū grana ſunt. Var. Quę calca-
tę vuæ erūt eorū ſcapi cū folliculis ſubijciēdi ſub ꝑlū, vt
ſi quid reliqui habeāt muſti exprimatur in eundē lacū.

¶Scarus piſcis. qui ſol9 piſciū diciẽ ruminare, hęrbiſq;
paſci, quo carpatiū pelagus abūdat. Oppianus. Hic ſca-
rus ſaxa frequentat, Qui mites inter piſces clamore tre-
mendo intonat, & ſolus palantes ruminat hærbas

¶Scarabeus animal paruū volatile vulgo ſcarauati9 dẽ.
Scarabeorū aūt diuerſa ſunt gña. Nā quidā ſunt coloris
viridis, e vermib9 fimo bouis. aut iumēti creati. Alij grā
diores cornua ꝑlōga biſculis dentata forficib9 in eacumi
ne habētes. Alij e fimo ingentes pilas aduerſis pedibus
volutant. Hos ægyptij ſummopere venerabātur aīama
tā ſolis effigiē eſſe putātes, vt inquit Euſebi9 li. ꝑparat.
ſcarabęus aūt oīs, virilē ſexū habet, & ſpermate in ſter-
cus infuſo pila deinde confecto pedibus inuoluit.

¶Sacrifico as ſcapello aperio, quo aliquid facili9 exeat.
vñ ſacrificatio dẽ, qñ tenui vulnere ſanguis emittiẽ. Pli.
Dētiū dolores ſedanẽ oſſibus draconis ſcarificatis gingi
uis, ſacrificare dolorē, ſignificat ſacrificādo dolorē expel
lere. Idē. ꝑterea in corde equorū inueniẽ os dentibus ca-
ninis maxime ſimile hoc ſacrificare dolorē putāt.

¶Sardona, inſula in mari adriatico adiacens Illirico, vt
Pto. lib. ij. refert. In ea ſunt duę vrbes Collētū & Arba.

¶Scatinia, lex erat i eos q nefando ſcelere laborabant.

¶Scateo es. ſcatui ſignificat emano, erumpo, ebullio, vt
Antiochus ſcatere cœpit vermibus.

¶Scaturio is. pe. cor. ꝓ ſuo primitiuo ſcateo ponẽ. Qđ
eſt, nō ſolū aquarum ſed hærbarū & cæterorū ſua ſponte
vbertim naſcentium. Hiero. In ſepulchro eius non niſi
manna inuenitur quod & ſcaturire cernitur.

¶Scatebrę pe a cor. ebullitiōes aq̄ ſurgētis Ver. li. j. geo.

¶Scatebriſq; arētia tēpat arua. ſic ſcaturies & ſcaturigo.

¶Scaturigo, pe. ꝓ. idē qđ ſcatebra. Aug. ſup p̄s. Scaturi
gines dicim9 ab imo aquas ebulliētes. Colu. lib. iiij. Nā
præſtat nō conſerere q̄ in ſumma terra ſuſpendere, niſi
tamen ſcaturigo paluſtris obuia ſit, ſicut in agro Rauēna
te pluſq̄ ſeſquipedem prohibeat infodere.

¶Scauri, dicti ſūt q talos pedū tumētes ac porrectos ha
bēt. Hora. li. j. ſer. Illū balbutit ſcaurū prauis fultū male
talis. Fuit & ſcaur9 cognomē familię Romanę, ex q̄ Ae-
myli9 ſcaur9 nobilis & paup, ſed eloquētia ſua gloriam
peperit. Cōſul ligures & gāriſcos domuit. atq; triūpha-
uit. Cēſor viā Aemyliā ſtrauit, pōtem Aemylium fecit.

✠ Scarites gemma quæ ſcauri piſcis coloris eſt. Cc.

✠ Scazones verſus vocātur delūbes ſiue claudi. ἀπὸ τοῦ
σκάζειν. quod ſignificat claudicare. Priſcianus. Hūc trime
trum veteres Graij cognomine dicunt. Quod pedibus
iunctis hunc ſcandere ſæpe ſolebant. Ponitur aut ſcazō
ſpondeum finis habebit. Cc.

✠ Scraptia vermiculus habitans in frondibus, vnde me
retrices deformes a Plau. dicuntur ſcraptię.

✠ Sceparnō, a ſcia tegumen etiam dicitur ſceparnon.

¶Scelus, flagitium, facin9 a quo Sceleſtus & Sceleroſ9.

¶Scelero. polluo. Vergil. Parce pias ſcelerare manus.
Hinc ſceleratus, a, um.

¶Scelerat9 ita diſtigui ſolet a ſceleroſo, vt ſceleroſ9 ſit
auctor ſcleris, ſceleratus in quo ſit ſcelus conſtitutū aut
ꝯmiſſū. Terē. i Heau. Vbi ego illū ſceleroſū atq; impiū
iueniā? Aliqñ tñ ſcelerat9 ponitur ꝓ nocente. Verg. At
ſceleratū exquirere frigus Difficile eſt. Scelerata porta
Romæ dicta eſt, & ſceleratus campus, hoc eſt pollutus.

¶Scepſis, ciuitas Phrygię, quā qdā æneę regiā fuiſſe
tradūt. Hīc Scepſi9 ſcepſia ſcepſiū. Ex hac fuerẽ Metro
dorus, qui artem memoriæ conſummauit, & Demetri9,
grammaticus qui Troianam extructionem expoſuit.

¶Sceptic9 nomē ę hereſeos cuiuſmōi fuere pyronij &
herilli, quoꝝ placita ſext9 ēpic9 multis lib. ꝯplexus eſt.

¶Sceptrū, virga qua reges vtebātur. hīc σκηπτοῦχους &
σκηπτοφόρους. i. ſceptrigeros appellant.

✠ Sceda vide Scheda.

¶Sceda, tabella ſiue pagella phylliraceas, hoc eſt cilia-
cea, qua pro chartis priſcos vti ſolitos. Euſtachi9 & Ae-
lianus aſſerūt. hodieq; gręcū vulg9 ſchedas vocat tabu-
las eas qb9 ſupputatores nūeris ſcribēdis vtūẽ, vt mox
litu ſpongiæ leuiter aboleri poſſit. Accipiẽ qñq; ꝓ folio
chartæ ſiue papyri nōdū cōpacti & ligati, quod & phyllu
rā græco vocabulo nūcupam9. Pli. Sed ratio deprehen
dit vitium vni9 ſchedæ reuulſione. Quidā detracta aſpi
ratione Scedam ſcribunt. Quinti. Nam qui omnes etiā
indignas lectione ſcedas excutit, anilibus quoq; fabulis
accommodare operam poteſt. Vnde & pro libris monu-
mentiſq; literarum ſchedæ quandoq; accipiuntur. Mar.
Ohe iam ſatis eſt Ohe libelle, Tu ꝓcedere adhuc & ire
quęris. Nec ſumma potes in ſcheda teneri.

¶Schedula, dimin. a ſcheda & id eſt qđ vulgo dicūt bole
tinum, vt multi dicūt. Cedula. Hierony. ad Alga. De-
tulit mihi in parua ſchedula maximas q̄ſtiones, quas a
te datas, mihiq; tradendas diceret. Ponitur & pro libro.

¶Schedia nauigij genus icōditū & trabibus tm̄ inter ſe
ꝯnexis factū, quales ſunt rates. Et apud græcos ſchedia
ſunt quæ nos extemporalia vocamus. Vnde & ꝓ incon
ditis & extēporarijs carminibus dicūẽ q̄ noſtri ſyluas ap
pellant. græci enim σχέδιον vocāt qđ ex tēpore cōpoſi-

tum eſt, quaſi dūtaxat ī ſchedis ſcriptū, & primo rudera tu deformatū, nō adhuc expolitum. σχιδιάζω ſignificat rem ruditer incipio. Shedicus, dica, dicum. Apul. in deo Socratis. In iſto ſchedico & īcondito experimini an idē ſim repentinus qui præparatus.

¶Schema atis, & Schematū, & Schema ę, forma vl' figura ſiue cult⁹ ornatuſve latine dicit̄, quia p hoc quodāmō veſtit̄ & ornat̄ oratio. Plau. in perſa. Lepida cum decora ſchema. Amb. Adhuc athletę ī ſchemate ſunt, & tu iam ociū petis? Hui⁹ multę ſūt ſpēs, videlicet plepſis, zeugma hypoſeuſis, Sillepſis, anadiploſis. Anaſunomatō, Paromęō, homœoptotō, Poliptotō Iſimos. Polyſinthetō Dialytō. Priſci latini abſq; aſpiratiōe pnūciabāt & declinatiōe ſecūda. Vnde vetuſti codices. Plautini habent ſcriptū Qđ ego huc pceſſi ſic cū ſeruili ſcema. i. habitu.

¶Scheſis, dici poteſt habitudo, cum multitudo nominum in coniunctorum quodā ambitu copulatum, vt nula, nix grando, procellæ, fulmina venti.

✠Schinuſa inſula vna ex Sporadibus Cc.

¶Schiſma. tis. latine ſciſſura, ab σχίζω quod eſt ſcindo. Hinc diuiſionem eccleſiæ ſchiſma dicimus non ſciſma, vt multi proferunt male.

¶Schœnos, latine funis. Quo nomine etiam dicta fuit vrbs Bœotie a Schœno Atlātis pr̄e ſic appellata. Schœnos quoque menſura terræ quinquaginta ſtadia continens vt inquit Herodotus. lib. ij.

¶Scœn⁹ untis, flumē Athenis pximū, vt īqt Strabo, a iuncis dictū. Proindeq; iūcarios in hiſpania cāpos ſchœnūtas vocat Sed & ī archadia ſchœnūtis ſit mētio, ab āne quē ſchœnicam appellāt. Item Schœnus arbor lentiſci.

¶Schœnum, locus in Bœotia collocatur.

¶Schœniſmos, menſura terræ eſt.

¶Schœnoplocos, funarius & reſtio latine appellatur, hoc eſt qui funes facit.

¶Schœnobates, pen. cor. qui p funes ludēdo graditur. σχοῖνος funis dicitur, & βαίνω aſcēdo quaſi funis ambul⁹ Iuue. Augur ſchœnobates medicus mag⁹ omnia nouit. Hi a Firmico dicuntur Neurobatæ. Funerepei. & Funepei ab Apuleio. Funabuli ab omnibus.

¶Schœnitæ. pen. produ. populi ſic dicti a tabernaculis in quibus degunt quæ cilicijs metantur.

¶Schola, literarium ludū ſignificat a verbo græco σχολάζω, quod eſt vacuo, quia cęteris reb⁹ omiſſis vacare liberalib⁹ ſtudijs pueri debēt, Auſonius tm̄ ab σχολή. i. ab vacatione & laxamento (quod pueris interdū dādū eſſe preſcribit) dici ſentit. Sic eñ ait, Graio ſchola nomine dicta eſt. Iuſta laboriferis tribuāt̄ vt ocia muſis. Augu. lib. j. cōf. Inde datus ſum ī ſcholā vt diſcerē literas. Plurali numero ſcholæ apud feſtū. Erat & in balneis ſchola apud Victr. pars libri ſiue aluei a pręſtolādo vt quidā arbitrantur dicta, vt occupato ab his q priores veniſſēt labro ī ſchola cęteri circūſpectātes recte ſtare poſſēt. Erat & in porticibus auctore Plinio Alexādrū (inquit) & Philippum cum Mineruа qui ſunt in ſchola inoctauię porticibus & Philippi. Cic. lib. j. Tuſcu. poſuit ſcholas pro diſputationibus & controuerſijs quę ī ſcholis inter doctorem & diſcipulos ocioſe agitari ſolent cum inquit. Hanc perfectam philoſophiam ſemper iudicaui, quę de maximis quęſtionibus copioſe poſſet ornateq; dicere, in quā exercitationem ita nos ſtudioſe operam dedimus, vt iā etiam ſcholas græcorum more habere auderemus.

¶Scholaris, & hoc ſcolare, quod ad ſcholam pertinet. Hiero. ad Dama. Nec aures Quintilia. floſculis & ſcholari declamatione mulcendæ.

¶Scholaſticus ca. cum. idem quod ſcholaris. Vnde ſcholaſtica diſciplina. & ſcholaſticos vocamus diſcipulos qui diſcendi gratia ſcholas frequentant.

✠Schiſton, vna ſpecies eſt lactis q̄ſi diuiſum. ἀπὸ τοῦ σχίζειν quod diuidere eſt.

♁Schiraphorion, menſis qui a latininis dicitur Maius.

¶Scilicet, aduerbiū, ſignificat certe, quaſi ſcire licet. Et modo affirmatiue. Liui. Terrā oſculo cōtigit, ſcilicet φ ea cōmunis mater omniū mortaliū eſſet. Ouid. Scilicet eſt aliquid cū ſcęuis viuere vētis. Hoc eſt profecto multum eſt. Modo ironice, vt cū pnūciat̄ cū quadam acerbitate. Nā tū negat quod dr̄. Ver. Scilicet is ſuperis labor eſt? Cic. Furnio. Scilicet id agitur? quaſi dicat nō agit̄. Interdū ſignificāt ad hoc. Hiero. in Paulo. Et inter equuleū laminaſq; victorē iuſſit melle perūgi, ſcilicet vt muſcarū aculeis cederet q ignitas ſartagines ań ſuperaſſet.

¶Scylurus. pe. pd. nomē viri de quo in dictiōe Silurus.

¶Scindo, is, ſcidi, ſciſſum per duplex ſſ, ſignificat ſcindo frango. Verg. Scinditur incertū ſtudia incōtraria vulgus. Huius verbi cōpoſita ſunt Abſcido, Cōſcido. hier. ad Ctheſi. In mentē tibi veniat tunicā ſaluatoris nec a militibus fuiſſe conſciſſam. Diſcindo varie ſcindo. Terē. in Eu. Veſtem omnē miſere diſcidit. Interſcīdo per medium ſcindo. Lactā. li. de opi. Labra ipſa quæ quaſi antea cohęrebant q̄ cecenter interſcidit. Proſcindo valde vel vltra ſeu ſubtus ſcindo. Reſcindo de quibus alibi.

¶Sciſſile pen. cor. quod ſcindi poteſt.

¶Sciſſio ſciſſura, & ſciſſus us. idem ſignificant. Var. Sciſſu materiæ fatigatus quieſcebat lectulo.

¶Scintilla, quaſi ſcindilla, quod ſcindatur a re ignita vide in Fauilla.

✠Scintillo as, ſplendeo, mico.

¶Scylla ſaxū in mari periculoſum mare faciens nautis. Vndę eſt illud. Decidit in ſcyllā cupiēs vitare caribdim Eſt & ſcylla nomen filiæ Nyſi Megarētiū regis, quę minois amore capta ſed ab ipſo ſpreta, cū ex dolore defeciſſet, in auē ſui noīs mutatata eſt. Ouidi. Filia purpureos Nyſi furata capillos. Puppe cadens nauis, facta refertur auis. Altera fuit ſcylla Phorci filia, quæ verſa fertur in ſaxū, cui nomē eſt ſcylla in mari periculoſum. Lege feruiū qui latius eas pertractat. Itē ſcylla genus piſcis, quo maxime abundat Lyris amnis Cāpanię Minturnentiū vrbem interfluēs. Horatius, Affertur ſcyllas inter murena natantes. Martia. Cæruleus nos Lyris amat quam ſylua maricę Protegit. Hinc ſcyllæ maxima turba ſumus. Itē ſcylla ſtirpis ſpecies ē. Ariſtoteles li. j. de vegetantibus. Quædam inquit habent vnam tantū radicem, vt ſcylla quia illa naſcitur ex ſolo raro, proceditq; inferne dilatando ſe. Rurſus ſcylla eſt genus cępę. Col. lib. vij. Sed etiā remedio cum dulci vino tritū ſerpilū & cōciſa & in aqua macerata ſcylla Suydas σκίλλα εἶδος βοτάνης πικρᾶς καὶ θανατηφόρον τοῖς ἐσθίουσι. ✠ Id eſt Scylla hęrbę genus amare & commedentibus letiferæ.

¶Scyleta, loca in quibus ſcylle piſces capiuntur. Cice. Hac lege tribunitia decē viri vendēt agrū cāpanū. accedet ei mons caurus, accedent ſcyleta & Minturnas.

¶Scylleum promōtoriū in peloponneſo vt pli. ſtraboq; teſtant̄, ſed ſinu argolico iuxta hermionem, quo ſcylla Nyſi filia fluctibus eiecta creditur.

♁Scyllis, nomē ppriū, ei⁹ q anchoras perſicę claſſis natādo vrinādoq; pręcidit, ſcylax, græce catulus latine dr̄.

¶Scyllaceū, atheniētiū coloniā vltimo Italię ab athenienſibus dū cōderēt ſcylletiū dictū, a quo ſinus ſcyllace⁹ qui ad hippomatē ſinum iſthmū facit. Verg. li. iij. Caulonisq; arces & naufragium ſcyllaceum.

♁Scylace vrbs circu cyzicū vt inquit hecateus. Pōpon. placla & ſcylace paruę pelaſgorū colonię.

¶Scylus untis, opidū acaię, vt ſtrabo ſcribit, quo Xenophon donatus eſt a lacedemonijs. Scyllus ſcylli propriū nomen fratris Dipęli.

¶Scyphus vaſis potorij gen⁹, qđ proprie Herculi attribuit̄, ſicut cātarus Libero patri. Hoc veteres ī ſacris vſi ſunt & ī cōuiuijs. Ver. Et ſacer impleuit dextrā ſcyph⁹

¶Scyron, latro fuit, cui⁹ oſſa cū in mare cecidiſſent, in ſcopulos cōuerſa ferūt̄, q̄ adhuc Scyronia ſaxa vocātur. Sunt autē in Attica regione ſimul cū opido eiuſdem nominis nō longe a Megaris iuxta mare ita ſita, vt trāſitū nō relinquāt. Hinc Athęnienſes ventū ab his locis flātem pcelloſum ſcyronē appellāt, qm̄ ſpirat a ſaxis. q̄ Scyron latro incoluit. Hic paulo ab Agreſte deflexus eſſe dicitur, qui & Olympiacus vocatur, & a nonnullis Helleſpontius Seneca li. iiij. naturaliūquęſtionū Atabul⁹ Apuliā ifeſtat, Calabriā Iapix. Athenas Scyrō, Galliā Circi⁹ Scirron vero p duplex rr. Nā gręce. σκίρρον ſcribit̄, eſt illud quod gignitur in ventre viri. Hoc ſplenis hepatiſq; vitio exuberat, præſertim in hidropicis.

¶Scircon. Vide in dictione ſcyrron, de quo modo.

¶Scyros, iſula eſt cōtra Magneſiā ī mari ægeo vna ex cycladib⁹, Lycomedis regis patria. vbi Achilles puellari habitu educat⁹ ē, & ī q̄ eſt vrbs eiuſdē noīs. Patet hęc inſula (Plinio teſte) lōgitudīe. xxv. Mil. paſſuū ex qua lapidē integrū fluctuare tradunt, eundem cōminutū mergi. Hinc Scyrius ſcyria ſcyrium, & ſcyrias, quorū prima producit̄. Ouid. Sępe malis ſtupeo, rerūq; oblita locique Ignara terigi ſcyria mēbra manu. Idē libro primo de arte. Scyrias Aemonio iūcta puella viro ſunt autē tres nominib⁹ cōfines iſulę, ſcyros ſcyrn⁹ & ſcyr⁹, ex qua Phe recides, ne errēt q aut ſcyriū aut ſcyrū quaſi e terra ſcyria ſcripſere. Dicta eſt autem Scyrios, quia σκίρος dicatur ſalebra & aſperitas, vt inquit Euſtachius.

♁Scyricum, color ſilaceus ſiue ceruleus. Scyricum vero ſine c. color fictitius, etiam eſt ſandice & ſinopide mixtis, quo minium adulteratur.

✠Scycanum medicamentū eſt ſorbere cogens. Cc.

¶Scythia, regio ſeptētrionnalis, a Scytha Herculis filio vt iqt Herodot⁹, ita dicta. Hęc diuidit̄ a Thanai fluuio, & pars vna remanet ī Europa, altera ī Aſiā ptenditur. Scythia Europę terminat̄ ad Thraciā. ī ea ſolū eſt aurū pducēs, vt Pōponius refert, inhabitabile tamen ppter Gryphos aurū cuſtodiētes. In ea regione ſūt Arimaſphi hoīes, quib⁹ ſinguli oculi eſſe dicūtur. Ibi Boryſthenes, qui gentē ſui nominis alluit inter ſcythiæ amnes amœniſſim⁹. Scythia vero Aſię ita a Iuſtino li. ij. deſcribitur. Scythia ī oriētē porrecta includit̄ ab vno latere pōto & ab altero montibus rypheis, a tergo Aſia & Thaſi flumine. Multū ī lōgitudinē & latitudinē patet hoīb⁹ inter ſe fines nulli, neq; eñ agrū exercēt, nec dom⁹ illis vlla aut tectū aut ſedes eſt, armēta & pecora ſemp paſcentibus, & pcultas ſolitudines errare ſolitis. vxores liberoſq; ſecū in paluſtris vehūt. Quibus corijs ibrium hyemiſq; cauſa tectis p domibus vtūt̄. Iuſtitia gentis ingenijs culta nō legibus. Nullū ſcel⁹ apud eos furto grau⁹. Quippe ſine tecto & munimēto pecora & armēta habētib⁹ quid ſaluū eſſet, ſi furari licet? Aurū & argētū pinde aſpernātur, ac reliqui mortales appetūt. Lacte & melle veſcūt̄. laneus vſus ac veſtiū ignot⁹. Et q̄q̄ cōtinuis frigoribus vrantur, pellibus tm̄ ferinis aut murinis veſtiuntur. Hęc continētia illis morū quoq; iuſtitiā dedit, nec alienum concupiſcentib⁹ quippe diuitiarū cupido ibi eſt vbi & vſus. Atq; vtinā reliquis mortalib⁹ ſimul moderatio & abſtinentia alieni fōret, pfecto nō bellorū tm̄ per omnia ſæcula terris oīb⁹ cōtinuaretur, nec plus hominū ferrum & arma quam naturalis fatorū cōditio raperet. Scythę ab alieno imperio aut intacti aut inuicti manſerunt. Darium regē perſarum turpi a Scythia ſummouere fuga. Cyrum cum omni exercitu trucidarunt. Alexandri magni ducem cum copijs vniuerſis deleuerunt. Romanorum audiuere non ſenſere arma. Gens & laboribus & bellis aſpera. Vires corporum immenſæ. Inde dicti ſunt ſcythę populi qui bipertiti ſunt. Alteri eropei, alteri Aſiatici. A ſcythia fit ſcyticus ca, cum, Apule. Plærique eorum ſcythicis moribus viuebant.

¶Scythorauri, populi ſcythiæ, qui vt Solinus Scribit p hoſtijs aduenas cædere conſueuerunt.

¶Sythos latine coriū. Vnde Scythotomus, cerdo inciſor corij. ¶Scythalaſmus, araneus latine dicitur. Col. li. vij. Mus araneus græci σκυτάλην appellant.

¶Schyrops & ſcyropus pen. p triſtē mœſtūq; ſignificat

✠Sciomantia diuinatio quæ fit aqua vel vmbra.

¶Sciopedes. pe. co. vmbri pedes dr̄, hoīes ſunt indici ſingulis cruribus miræ pernicitatis ad ſalutē, ſic dicti φ in maiore æſtu humi iacentes σκιάποδας hoc ē vmbra pedis ſe ptegāt. Aug li. xvi. de ciui. dei. Ferūt eſſe gētē vbi ſingula crura in pedibus habēt, nec poplitē flectūt, & ſunt mirabilis celeritetatis, quos ſciopadas vocāt, φ per ęſtū in terra iacētes reſupini vmbra ſe pedū ptegāt

¶Scia is iui, itū, futuro ſciā & ſcibo Terē. in Adel. Hinc ſcibo iā vbi ſiet. Et pprie ſcire eſt rē p cauſam cognoſcere. Huius cōpoſita ſūt Aſſcio, abſcio, conſcio, deſcio, neſcio, præſcio, & reſcio. A quibus aſciſco, conſciſco, deſciſco, pręſciſco, & reſciſco, de quibus alibi.

¶Scire vti foro, eſt ſe accōmadare ad mores aliorū nec eorū opinioni ſtudiiſq; aduerſari. Don. vero. Sciſti vti foro id eſt ſcis quid facere oportet.

¶Scientia, a participio ſciēs fit. Amb. Cur eſtimabas φ ad ſciētiā meā q̄ gerere nō peruenirēt. Eſt autem ſcientia qua aliquid ſcit̄. Cuius cōtrariū eſt inſciētia. Col. li. iiii. Quærūturq; nō reſpondere ſibi vineta quæ per auaritiā vel inſcientiā vel negligentiā perdiderūt. Hæc ēt inſcientia dicitur, vt apud eundē. Nā plurimos per hāc inſcientiā vaſtare vineta cōperi.

✠Scionia vrbs eſt cāpanię. Cc.

✠Scincus, genus crocodili in nilo natus, præcipuū contra omnia venena antidotum. Cc.

¶Scitus dicitur, qui ſciens & argutus eſt, & vulgo dr̄ ſaputus, vnde Scitę Platonis interrogationes dr̄ aſtutę & vafrę, & magna arte cōpoſite. Terē. ī Eunu. Scitū hercle hominē, hic prorſus ex ſtultis inſanos facit. Cice. in Lęli. ſcitū eſt illud Catonis. Multo meli⁹ de quibuſdam acerbos īimicos mereri, q̄ eos amicos qui dulces videāt̄ Interdū ſcitus dicitur elegans, formoſus. Terē in And. ſcitus puer natus e Pāphilo eſt. Plau. in Am. Hæc nox ſcita eſt exercēdo ſcorto cōducto male. Huic cōtrariū eſt inſcitus pe. pd. quod mō pro ignorāte & imprudēte ponitur, vt apud Terē. in Hecy. Nā ſi id nunc facis facturave es, bonas quod par eſt facere, inſcitū offerre tibi iniuriam me immerēti iniquū eſt. Mō pro eleganti, vt apđ apoſtolum Iacobum, Suſcipi te inſcitum verbum qđ pōt ſaluare animas veſtras.

✠ Scite aduerbiū ſignificat docte, artificioſeq; ſeu cū bōa ſcientia vel cū bona ratione. Gel. ſcite ſubtiliterq; ratiocinatū Pythagoram philoſophū dicit, Col. li. v. cōtrariū poſuit. Nā id plurimū refert inſcite nō facere.

¶Scitum ſubſtantiuū ſignificat decretū. Liui. li. j. Cętera quoq; omnia publica priuataq; ſacra pontificis ſcitis ſubiecit. Hioronymus. Quare diſcipulos meos arguendos creditis, φ ſeniorū iuſſa paruipendant, vt dei ſcita cuſtodiant. Hinc plæbiſcitum, plæbis ſtatutū. Cice. li. j. ad Heren. In rem confertur vt ſi quis ex teſtamento qđ facere iuſſus eſt, ex plębiſcito vetetur.

¶Sciens feci, inſciens feci, Illud eſt quoſt cū facerē aliquid ſciui me facere hoc autē ignoraui. Sciēter feci id eſt cum ſcientia & doctrina feci ſemperque in laudē. Inſciēter ſemper vituperabile.

¶Sci⁹, q ſcit a quo cōſci⁹, inſcius, Neſcius & Præſcius.

¶Sciolus, diminu. eſt, & ſumitur pro aliquātulū docto. Hiero. in prolo. Danielis. Qui mihi videbar ſciolus īter hębreos cœpi rurſus diſcipulus eſſe chaldaicus.

♁Scinpoda, pe. cor. græci dicūt ſcabellū & grabatū, eius diminutiuū Scinpodion. Gel. li. xviij. Offendimus cum cubante. In ſcinpodio gręcienſi. Sciurus animal qđ caudā pro tecto habet. ἀπὸ σκιᾶς τῆς οὐρᾶς. i. ab vmbra caudę

¶Sciſco, is, & ſciſcor deponēs vt īqt Priſci. vñ & ſciſcitoas, & ſciſcitor deponēs idē ſignificās qđ ſcitor. & magis in vſu eſt. Plau. in. cap. Secede huc. Nā ſūt q̄ ex te ſolo ſciſcitari volo, quarū rerū te falſiloquū eſſe nolo. Scito tm̄ apud antiquos ſign. ſentētiā dico. Sciſcere vero ē ſcire. idē ī Amp. Oci⁹ occurro, vt ſciſcā quid velit. Aliqñ ēt ponit̄ p ſtatuere decernere. Idē in cur. rogatiōes plurimas ppter vos populus ſciuit q̄s vos rogatas rūpitis.

✣Scirpiculę & ſirpea vide Sirpo.

¶Scitor,aris deponẽs interrogo ſeu īueſtigo q̃ occulta magis ac ſecretiora ſũt. Ver. Suſpẽſi Euripilũ ſcitatũ oracula Phœbi mittimꝰ. ſed ī raro vſu eſt, niſi apud poetas

¶Scipio Africanus q carthaginẽ tributariã Romanis fecit. Scipio minor qui carthaginẽ deleuit & numãtiã deuicit cõſtat familię corneliorũ cognomẽtũ ſcipiorũ īditũ eſſe, ex eo ꝙ Corneliꝰ q patrẽ luminibus carentẽ pro luminibus regebat. Scipio cognominatus nomẽ ex cognomine poſteris dedit. Scipio enī virga ſiue baculus dicit̃.

¶Scyritę.gẽtes ſunt inter Nomadas Indos ſicuti. Pli. li. vij. refert quę nariũ loco foramina tantũ habent.

✣Sclopus ſonꝰ eſt factitiꝰ, q ex inflatione buccarũ erũpit. Per. Nec ſclopo tumidas ītẽdis rũpere buccas. Cc.

ꝗScitamẽta, ſunt ędulia ex eo dicta ꝙ ſciti ſaporis ſint, hoc ẽ egregij & ꝑcellẽtis. mac. li. vi. Satur. Apũ popinatores plæraq; ſcitamẽtorũ cernimꝰ ꝓpoſita ãpliora ſpẽ q̃ corpore.i. iucũdiora pulmẽta. Gel. p trãſlationẽ poſuit pro exornationibus orationis, quę in colocandis verbis ſi immodice vſurpeatur, non carent repræhenſione.

¶Scops fœ.ge. ſcd̃m Priſc. vel hic ſcobis ſecũdũ phocã Et eſt id qđ ab aliqua materia minutiſſimũ decidit. dum vel per ſerrã ſecatur, vel terebrã, perforat̃ necnõ ex atritione laterũ ſcobs habet̃, qua frequẽter ad metella & pauimẽta tergenda ſeduli miniſtri vtunt̃. Hor. in Ser. Vilibus in ſcopis, in napis & ſcobe quãtꝰ. Cõſiſtit ſũptꝰ neglectis flagitiũ ingens. ter lapides varios lutulenta radere palma. Pli. li. xxxiiij. Alij. elimatã ſcobẽ in fictili cado coquunt in caminis donec percoquatur figlinum.

¶Scobina, pe. pro. limatura, q̃ ẽt ſcops dr̃. Inde deſcobinatus, pro ſaucio, abraſo & deſecto. Sũt ẽt qui ſcobinã dicãt inſtrumẽtũ fabrile, quo arcus præcipue leuigãtur.

✣Scolymos, agreſtis hærba ſpinaſa quã & Pli. ſcolymũ vocat. Aliqui pro cardui flore capiũt. Cc.

¶Scolus. pagus eſt nõ lõge a Cythęrone vbi eſt iucũda ſedes atq; aſpera. Vñ natũ eſt prouerbiũ. Ad ſcolũ neq; ipſe accedes, neq; alterũ comitaberis. Eſt etiã vicus in Heraclia quem præterfluit Aeſopus amnis. Cc.

¶Scolopendra, animal e vermibus terrę, piloſum multis pedibꝰ arcuatim repẽs, tractuq; ꝯtrahẽs ſeq; ab alijs multipeda, ab alijs centipeda, ab alijs millepeda dicit̃.

¶Scolecia genus erugīnis a ſpecie vermiculorũ, Gręce enim σκωλήκιον dicitur vermiculus.

¶Scõma latine cauillũ. Nã vt Macro. inquit eſt morſus figuratus qui ſępe fraude vel vrbanitate tegitur vt aliud ſonet aliud intelligat, nec tamẽ ſemper ad amaritudinẽ pergit. Lœdoria vero exprobratio ẽ ac directa cõtumelia vt Nicarthus εἰ μεφιλεῖς μισεῖς με, καὶ εἰ μισεῖς φιλεῖς με εἰ δὲ μὲ μὴ μισῆς φίλτατε μὴ μὲ φίλει. ✣Id eſt. Si me amas odio habes me, ſi odio me habes, amas, ſi vero non odiſti me, amiciſſime ne me ama.

¶Scombrus genus piſcis marini, cui ī aquis ſulphureꝰ color eſt extra aquam qui cæteris. Scombrorũ tanta multitudo in freto hiſpano eſt, vt inſula ad Carthaginẽ nouam ſpectans a Scombris ſcombria ſit nominata.

¶Scopa, inſtrumẽtum quo pauimenta verruntur. Plau. in Sti. Mundicias volo fieri hic, ferte huc ſcopas, ſimulq; arundinẽ, vt operã omnẽ araneãrũ perdã & texturã improbeam, dehinc iamq; earum omnis telas, dictę ſcopæ quaſi ſcobe ꝙ his purgumenta veluti ſcobem educimus. Hoc inſtrumento plectuntur ſontes ob noxam dum ceduntur ſcoparum faſciculo manuali circunducti per fora, vt vibices rubentes exiſtãt in tergo, hoc vulgo dicitur ſcopare. Huius diminutiuum eſt ſcopula. Col. li. xiij. Deinde penniculo detergit, & feruẽtiſſima pice infuſa nouo alio rutabulo & ſcopula picat̃. Eſt & ſcopa, nomen villę in Lybia, ſcopas nomen viri proprium.

¶Scopula, diminu. parua ſcopa, q̃rę in dictione ſcopa.

¶Scopo, pas, aui, & ſcopo is, pſi, ſignificat ſicut ſonat. Hiero. in Eſaia. Et ſcropabo eam in ſcopa terens. Idem in p̃s. Et ſcopebam ſpiritum meum.

¶Scoparij. dicõtur miniſtri quorum miniſterium eſt vt ſcopis deuerrant pauimenta ſordentia. Vlpian. titul. de fundo inſtructo. Si villa cultior ſit accedere inſtrumento fundi atrienſes & ſcoparios.

¶Scopei, homuli pui, q ẽt ab aliqbꝰ Stilpones vocãtur.

¶Scopꝰ, & diminutiue ſcopulꝰ, ſaxũ eminẽs, a ſpeculãdo dictꝰ σκοπεῖν enĩ ſpeculari eſt. vñ Græci ſcopõ dicunt locũ ī quẽ ſagittãdo tela dirigũtur. Suet. de Domi. Nõ nũq̃ in pueri ꝓcul ſtãtis ꝑbẽtiſq; pro ſcopulo diſpãſam dextræ manꝰ palmã, ſagittas tãta arte dixerit, vt oẽs p interuala innocue euaderent. Vege. lib. ij. refert ꝙ ſagittarij funditoreſve ponere ſolebãt ꝓ ſcopo hoc eſt ſigno ſcopas. i. fruticũ vel ſtraminũ faſces. Macr. Propoſitũ vocat qđ gręci σκοπὸ nominant, Similiter apđ oratores ſcopos qđ tẽdit oĩs ductꝰ oratorius. Et gręci σκόπεον locum eminẽtẽ. i. ſpeculã nominãt. Poteſt etiã dici ſcopulus vt inquit Ser. a tegmẽto nauiũ. ἀπὸ τοῦ σκεπάζειν. Scopi etiã dicuntur vuæ cum fuerint calcatæ & folliculi cortices.

✣Scopes, vt author eſt Homerus aues ſunt. Cc.

¶Scoria, metallorũ purgatio, quaſi fęx ſicut ſpuma q̃ ex feruefcẽte materia tollit̃. Pli. li. xxxiij. Spurcitia ī omni metallo ſcoria vocatur. Hiero. in Eſa. Argẽtũ tuũ verſũ eſt in ſcoriam. Ponitur interdum pro cura & paſſione. Vergi. ad Meſſal. Et ſcoria patiar tabeſcere tali.

¶Scorodon σκόροδον latine allium dicitur.

¶Scorpius, & ſcorpio, vtroq; modo dicitur pro animali venenoſo cauda feriẽte. q̃uis Valla diſſentiat. Augu. ſup Mattheũ Nã qualiſcũq; latro hõ eſt. ꝙ febris, q̃ ſcorpiꝰ. ꝙ fũgꝰ malus, mãducãt hoĩes fũgũ malũ & moriũt̃. Idẽ ſuper Lu. Oẽs qui ꝓpter iſtas aduerſitates blaſphemant Chiſtum noſtrum cauda ſcorpionis ſunt. Et in Euãg. Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpẽtes & ſcorpiones. Scorpius etiam ſiue ſcorpio cœleſte ſignum Col. Sol ingreditur ſcorpium. xiiij. Cal. Nouembris Item militare inſtrumentum, ꝙ paruis ac ſubtilibus ſpiculis inferat mortẽ, ſiue ꝙ ſcorpionis ſimilitudinem habeat cũ arcus hinc atq; hinc chelarũ ſimilitudine præſe ferãt ſpiculum caudę. Sunt qui hunc Arcuballiſtam appellent. Quidam etiam accipiunt ſcorpiũ pro genere inſtrumenti torquendi, vt ſunt rubi aculeati, vel flagellum virgarũ vt ſcutica habens in ſummitate glandes plumbeas. Quo quidẽ tormenti gñe ſæpe legimꝰ martyres afflictos fuiſſe. Præterea ſcorpius hærba eſt ſemen habens ad ſimilitudinẽ ſcorpionis, quæ valet aduerſus animal ſui noĩs.

¶Scorpionarij qui ſcorpionibus. i. arcubus vtuntur, vt ſagittis feriant.

✣Scorpites gemma eſt ſcorpionis colore. Cc.

✣Scorpiuros hærba eſt quã alij heliotropiũ vocãt. Cc.

¶Scorpęna, genus piſcis. de quo Ambroſi. Scorpęna quoque caſtitatem immaculati connubij generi ſuo ſeruat, non percutit ſed reficit

¶Scortes, teſtium arietinorum pelles. Hinc Scorteꝰ a, um. quicquid ex pelle eſt. Et omnia ex pellibꝰ facta ſcortea dicuntur. vel ab eo quod eſt σκῦος.

¶Scortũ, idẽ qđ coriũ. vñ ſcortũ meretrix dicit̃ ꝙ ſicut pellicula ſubigat̃, cũ ſolũ calciamẽtorũ oĩbꝰ ſubiectũ ſit, vel ꝙ in grabatulis pelles ſtratas tenere conſueuerunt. Scortũ enĩ dicitur coriũ quod eſt animaliũ q̃ craſſiorẽ ac duriorẽ pellẽ habent. Hiero. cõtra Iouinia. Scorta atque proſtibula ſi fuerint baptizate virginibus coequabũtur.

ꝗSeotuſſæ loca ſunt in macedonia & theſſalia, quarum altera inſignis eſt victoria Romanorum contra philippũ regẽ. Q. Eluuiano duce.

ꝗScraptia, vermiculꝰ habitãs ī frõdibꝰ. Vñ meretrices deformes ſortitę ſũt nomẽ, vt ſcraptię dicãtur a Plauto.

ꝗScraptię, ſcrupeę, meretrices ſordidę, ab execrãdo, qđ vitiũ ẽ ī vetula. Scrupeę vero ſiue ſcrupidæ a duritia moleſtiaq; lapillorũ q ſcrupi, & p diminutionẽ ſcrupuli dicũtur. Plau. Scraptię, ſcrupeę, deſtrato vuluæ ſordidæ.

¶Scortor aris. Sæpe meretriculã duco. Hierony. i Deute. Non exit meretrix de filiabus Iſrael nec ſcortator.

ꝗScortea, etiam dñr ea quæ ex corio, & pellibꝰ ſunt facta Ouid. in Faſ. Scortea, nonnulli fas eſt inferre ſacello.

ꝗScortei, nũmi qui fiebãt excorio. Hier. De tauris tuis ne ſcorteũ, quidẽ nũmũ proferre poſſis. Dona. quoq; in cõ. Verg. pecuniã autumat ex corio bubulo, priſcis tẽporibus fuiſſę, & inde dictã pecuniam ꝙ ex pecore fieret.

¶Scoti ppl̃i Britannici apud quos nulla cõiunx ꝓpria eſt. Hier. quid locar de cæteris nationibꝰ, cũ ipſe adoleſcẽtulꝰ in Gallia videri Scotos gẽtẽ Britãnicã humanis veſci carnibꝰ? Et cũ p ſyluas porcorũ greges & armẽtorũ pecudũq; reperiãt, paſtorũ nates & fœminarũ papillas ſolere, abſciudere, & has ſolas ciborũ delicias arbitrari.

ꝗScotos græce latine tenebræ dicuntur ſcotizo enim ſignificat obſcuro.

✣Scoton vocant fruticis genus quod & alij rhibin. Cc.

¶Scotomia, infirmitas quędam tenebroſitatem īducẽs. Vnde & obtenebratio dici poteſt. Nam ab σκοτόμαι deducitur quod eſt vertiginor.

✣Scranteum, pellem vocant in qua ſagittę reponũtur, & a ſcorto deductum exiſtimant. Cc.

¶Screo as ſignificat cũ conatu quod ã de pectore ſputũ eijcio. pli. li. xxiij. Eadẽ iumẽto hominẽq; phlęgma aut ſanguinẽ qui ſcreatur talo circũ ligata ſanat, Hoc verbũ quidã a creo cõponi volũt. Huius compoſitũ eſt excreo Plin. lib. xx. Medį ad hæc & ſanguinem excreantibus coctos dari iubet. Tibul. Ante ipſas excreat ille fores.

¶Screatꝰ us. ipa ſcreatio. Ter. ī Heau. Genitꝰ ſcreatus tuſſis. ✣Scribello veteres vſi ſunt pro ſcribo a quo compoſitum fit conſcribello. varro. Aſtrologi nõ ſunt qui cõſcribellauerunt pingentes cœlum. Cc.

¶Screabile, quod ſcreari poteſt. Plin. lib. ij. Pulmonum vitia excreabilia facit.

¶Scribo is, pſi, ptũ. Scribere eorũ ꝓprie eſt qui aliquid ꝯdũt. Vñ ſcriptores. Nã librarij & qui ab exẽplarijs aliquid aſcribẽdũ ſumũt, nõ ꝓprie ſcriptores ſunt, nec proprie ſcribũt, ſed deſcribũt, aut exſcribũt, tranſcribũtve. Cic. Cornifici, Sex proxime de optimo gñe dicẽdi. Vide in dictiõe Deſcribo. Interdum etiam ſcribere accipitur pro manu propria literas fingere, quod & librarij faciũt. Quãdoq; ſcribere ſignificat pĩgere. Pli. de Nicomacho pictore. Scripſit & Appolinem & Dianam deumq; Martem in leone ſedentem. Vnde & picturas legere dicimꝰ. Verg. Quin protinus omnia perlegerent oculis. Huius compoſita ſunt, aſcribo. Conſcribo, Circunſcribo, Deſcribo, Exſcribo, Inſcribo, Perſcribo, Preſcribo, Proſcribo, Reſcribo, Subſcribo Superſcribo. Vnde & ſuperſcriptio Tranſcribo. quæ habent pen. produ.

¶Scripto as. frequentatiuum, a quo fit aliud frequentatiuum ſcriptito as.

¶Scripturio is. ſcriptionẽ affecto, ſicut pturio parere cupio ¶Scriba q literas, vl̃ geſta, vl̃ tabellas, & alia q̃cũq; ſcribit noĩe regis vl̃ alteriꝰ. Liui. li. ij. de Cor. Mutio loquẽs. Ibi cũ militibus ſtipẽdiũ forte daretur, & ſcriba cũ rege ſedẽs pari fore ornatu multa ageret. & paulo poſt. Scribã ꝓ rege obtrũcat. Cic. Rufo. Ad ea q̃ ſcripſiſti cõmodius equidẽ poſſẽ de ſingulis ad te rebus ſcribere, ſi. M. Tulliꝰ ſcriba meꝰ ſcriba adeſſet. Scribæ etiã dicunt̃ librarij qui ab alijs editos ſcribũt. Itẽ ſcribę tabellarij q dicuntur Tabelliones & notarij qui rationes publicas ſcribunt in tabulis. Græci γραμματέας dicunt.

¶Scriptor, q ſcribit ſiue texit epiſtolã, oĩonẽ, librũ opuſue qđ cũq;. Liuiꝰ. lib. j. Et ſi in tãta ſcriptorũ turba mea fama in obſcurro eſt. Do. in ꝓlo. Terẽ. indifferẽter inqt oĩs qui aliquid ſcripſiſſet ſcriptor a veteribus dicebatur.

¶Scripturariꝰ, qui ſcripturis oĩa vel vrbiũ vel ꝓuinciarum geſta publice computat. Lucil. Publicanus vero vt Aſiæ fiam ſcripturarius. Idem & tabellio dr̃. ¶Scriptũ, q̃uis adiectiuũ ẽt habeat̃, ſubſtãtiuũ tñ ſępiſſime reperit̃ ſicut dictũ factũq;. Reſpicit aũt ꝓprie ad tp̃s p̃teritũ. Et ſignificat gñatim quodcũq; ſcriptũ eſt. Ci. li. j. ad Hęrẽ. Et ſcripto ſententiæ cõtrouerſia naſcitur hoc modo. Cũ videbit̃ ſcriptoris volũtas cũ ſcripto ipſo diſſẽtire, aliqñ etiã futurũ & quaſi p̃ſẽs tẽpus aſpicit. Idẽ Luceio. ardeo cupiditate incredibili, neq; vt ego arbitror rep̄hendẽda nomen vt noſtrum ſcriptis illuſtretur & celebretur tuis.

¶Scriptura eſt id quod ſcribimꝰ, vel ſcribẽdũ ſenſuimꝰ cẽſemuſve. Cic. li. iij. ad Herẽ. Nõ ſum neſcius quantũ ſuſceperim negocij, q motus corpis exprimere verbis & imitati ſcriptura conatus ſim voces, ſcriptura. i. ſcribẽdo. Et li. iiij. Reliquũ ſcripturę cõſumetur in exẽplis. i. eiꝰ quod ſcribẽdum eſt. Aliqñ capitur pro ſtylo quo qs vtitur in ſcribendo. Idẽ. Trebo. Cũ vero ea quę ſcriptura ſerſecutus es ſine ſummo amore cogitare non potueris. Cecina Ciceroni. Genus aũt hoc ſcripturę non modo liberũ ſed incitatum atq; latum eſſe quis ignorat.

¶Scripſio epigrãma ſiue id quod ſcribit̃ vt ſit memerabile. Cic. ꝓ Archia. Quã multas nobis imagines verũ ẽt ad imitandũ fortiſſimorũ virorũ expreſſas ſcriptiones & græci & latini reliquerũt, quas ego mihi ſemp ī adminiſtrãda repub. proponẽs animũ & mẽtẽ meã ipſam in cogitatione hominũ excellentiũ cõfirmabã. Idẽ Dolobellę Oratiunculã pro Deiotaro quã requirebas habebã mecũ, quod putabã. Itaq; eam tibi miſi, quã velim ſic legas vt rem tenuẽ & inopẽ nec ſcriptione magnopere dignã Ponitur etiam pro quacũque ſcriptura, Varro. Auarꝰ fœnerator ſpe lucri rem ſcriptione duplicarat.

¶Sciptorius a, um, quod natũ eſt vt ex eo ſcribatur, ſeu quod ad ſcriptorem pertinet, vt atramentũ ſcriptoriũ.

¶Scribligo, a vetuſtioribus latinis dicebatur ſolœc. ſmꝰ a tortuoſæ orationis prauitate ac verſura.

¶Scriblita, appellata eſt ꝙ in circuitu ad reſtis modum torqueretur. Hoc ſolũ differẽs a placenta, ꝙ ſine melle coquequebat̃ & feruentiſſima edi ſolebat. Mar. Circũ lata diu mẽſis ſcriblita ſecũdis Vrebat nemio ſæua colore manꝰ. Plau. Dũ ludi fiũt in popinã pediſſe q irruptionẽ facite, nũc dũ occaſſio eſt, nũc dũ ſciblitæ eſtuãt occurite.

¶Scrinium a ſecernendo, arca dicitur qua ſeruãtur p̃tioſa ac ſecreta. Plin. Alexander cœpit ſcrinium vngentorum. Huius diminutiuum eſt Scriniolum.

¶Sciniarius, ſcrioniorũ cuſtuos. i. rerũ ſecretarum.

¶Scrops, gẽñis tã maſ. q̃ fœmi. ſecũdũ Piſc. Ser. tñ ait magis maſculinũ eſſe q̃ fœmininũ, & allegat Plautũ q dixit ſexagẽos ſcrobes Lucre. vero ait. Exigua poſuit ſcrobe. ſed ꝯtra artẽ. Sũt ãt ſcrobes foſſiões vt putei vl̃ fouę ītra terram manu factę ad vineas vel arbores cõſerẽdas vel ad metella & q̃cũq; alia fodiẽda. Colu. Añ annũ quã poma diſponere voles, ſcrobes fodito huiꝰ diminutiuũ eſt ſcrobiculꝰ. Pli. li. xxj. Atq; in ſcrobiculis ſerũt̃ heminis fæcis circũfuſſs. Colu. li. v. Et id quod matre abſciſſũ receſſit, confeſtim a latere circunfoditur, & ſcrobiculo facto adimum ſolum præſciditur.

¶Scropha, q̃ mltos peperit porcos. Var. Propterea matrẽ ſcrophã ſua q̃q; hara ſuos alat oportet. q̃ alios aſpernatur. Fuit & ſcropha cognomen familiæ Romanæ.

¶Scrotũ, pellis quæ teſticulos ꝯtinet. Quidã tamẽ ſerotũ, nõ ſcrotũ legunt, quod gręce oſcheon. ꝙ ille ſinus inuoluet, ſeruet & obnubat teſtes. vl̃ a ſero, is, ꝙ ſeminalis pricipijs initialis ſit retinaculũ. Scrota, etiã quidã ītei p̃tãt̃ imagunculas puerile delicia rijs operis quæ populo circũferebantur bellariorũ taliũ liguriori cupientiſſimo. Hæc vęndebantur priapi ſiliginei ſeroto & teſtibus inſignita, quę erant exquiſitioris ganeę. Dicuntur & ſcruta Hora. Vilia vendentem tunicato ſcruta popello.

ꝗScrutiniũ, inueſtigatio, a ſcutor. Apul. li. ix. Poſtremũ magiſtratibus placuit obſtinate denegantẽ ſcrutinio detegere.

ꝗScrutaria ę, ſcrutatio ipſa ſeu veſtigatio vt ſagraria, cęnacularia, lintearia, Apul. li. iiij. Scrutariam facitis.

ꝗScruta atritę vſu veſtes dimidiatæ ſtrigiles, & iumentorũ ſoleę, refixi claui. Idq; genꝰ alia, q̃ viliſſimi ꝓxenetę vænalia habẽt quos ãtiq ſcrutarios appellabãt. Luci. Quid ni ſcruta quidẽ, vt vendat ſcrutarius laudat.

¶Scrupus, proprie lapillus breuis qui preſſus ſollicitudinē creat Hic ſcrupeꝰ, a ũ, quod ē lapilloſus. Ver. li. vj. Spelunca alta fuit, vaſtoque immani hiatu. Scrupea tuta lacu nigro.

¶Scrupulũ diminutiuũ a ſcrupus proprie lapillꝰ breuis & aſper, qui ĩ calceo latens plerũq; nos lędit, nã preſſꝰ pede ſolicitudinē creat. Vñ pro ſollicitudine & dificultate ponit̃. Terē ĩ adel. Inieci ſcrupulũ. Auguſt. li. ix. de ci. dei. Nõ multũ de nomine diſputãdũ eſt, cũ res ipſa clara ſit vt a ſcrupulo dubitationis aliena ſit. Et ſcrupuloſum, ſollicitũ & anxium diximus. Val. Maxi. li. j. Qui tã ſcrupuloſa cura paruula, quæq; momēta religionis examinari videt̃. Itē ſcrupuloſa res dicitur quæ habet in ſe aliqd aſperi. Scrupulus etiã & ſcrupulũ, ſiue ſrcypulus & ſcrypulũ nomē eſt põderis, latine obolus, & ſex ſiliquis conficiebatur, & ex tribꝰ ſcrupulis drachma. Sic ait Pricia. ĩ ſcrupulis trinis drachmã. Val. Ma. li. iiij. de paupertate Eadē gens nullũ ante ſcrupulũ auri habuit. Ouidi. de remedio, Quinq; parãt marathri ſcripula myrrha nouem. Scripulus etiã menſura eſt in metiẽdis terris. Col. li. vi. Igitur iugeꝝ habet quadratoꝝ pedũ millia. xxiij. dccc. qui pedes efficiunt ſcrupula. cclxxviij.

¶Scrupulatim per ſcrupula. Pli. li. xxij. Scrupulatim quidem colligere ac miſcere vires non coniecturæ humanę opus, ſed impudentię eſt.

✠Scrutellus, dr̃ venter ſuillus cõdito farre expletꝰ. Cc.

¶Scrutum, vide in dictione Scrotum.

¶Scrutor, ꝗro, vt dñs ſcrutat̃ corda hominũ. Dr̃ & ſcruto, as, Vñ & perſcruto, ſicut & ꝑſcrutor. Hier. ſuper p̃s. Quam bonus perſcrutaui & ſi laborioſe exiſtimaui.

✠Sculnam veteres pro ſequeſtre vſurparãt quaſi ſequulnam quo verbo vſus eſt Varro. Cc.

¶Sculptile, pe. co. qđ ſculptũ eſt ſiue qđ ſculpit̃, vt ſculptile ſimulachrũ qđ inſculptũ ē. hier. ĩ exo. Nõ facies tibi ſculptile. Et ĩ Eſaia. Nũquid ſculptile cõflabit faber.

¶Sculpo is, pſi ptũ ſignificat cędēdo imaginē aliquam efficio. Et propie in marmore & alijs lapidibus ſculptura fieri dr̃. Cõflatura in metallis quę fieri poſſunt, atque cõflari, vt auro, argento, & cęteris. verum ſcalpo nõ ſculpo dici debere author eſt Diomedes.

¶Sculponeæ, calcei ex lana confecti. Plau in Caſ. Qui queſo potius q̃ ſculponeas quibus batuatur tibi os. Næuius. Sculponeis batuanda ſunt latera. Hĩc ſculponeatꝰ dr̃, qui ſculponeis indutus. Var. Aſpicio ſculponeatã bigas ſequi cornutas. Scribit Cato ſculponeas bonas alterius annis dari oportere familię ruſticanæ.

¶Scurra, qui riſum ab audiētibus captat non habita ratione verecundię aut dignitatis. Dictus ſcurra, vt quidã volunt, a ſequendo, ꝙ id genus homines ſequi ſoleant opulentiores aliquid promerendi cauſa, quos Gręc βωμολόχους dicunt. Inde ſcurrilitas, vicium vrbanitati oppoſitum. Et ſcurrile pe. pro. ridiculum cum turpitudine.

¶Scurro, idem quod ſcurra. Hiero. ad Ocea. Vinolētia ſcurrorum eſt & comeſſatorum.

¶Scutum, & ſcuta tæ, ſecũdũ. Priſcia. cuius diminutiuũ eſt ſcutella, necnõ & ſcutula ab σκύτος pellis, ꝙ nõ ſine pellibus fiat, vel a ſectura vt inquit Var. ꝙ e minutis cõfectũ ſit tabulis. Scutatus, ſcuto armatus.

¶Scutarius qui ſcutorũ curã habet. Hier. li. iij. Reg. Et ſcutarius qui ſcuta facit. Plau. in Epi. Sed modo videdũ vt materia ſuppetat ſcutarijs. Scutigerulus a plauto ſumitur pro armigero qui ſcutum domini gerit.

¶Scutarius a, um, quod ad ſcuta pertinet. Vnde vege. li. ij. in Romana militia habebant fabricas ſcutarias & lonicarias quibus armorum genera formabantur.

✠Scutra vaſis genꝰ, qđ & ſcutula dr̃, de quo nunc. Cc.

¶Scutula, lę, forma rotunda, quales aranea contexit.

¶Plin. li. xi. Quãta arte cælauit pedicas ſcutulato rete ad capiendas muſcas circa graſſantes. Eſt & ſcutula, vas octo vnciarũ capax. Mar. Beſſalē ad ſcutulã ſexto peruenimꝰ. Idē. Sic ĩplet gabatas paropſideſq; & leues ſcutulas cauaſq; lances Eſt & ſcutula ſerpentis genus in Africa. Item ſcutula haſta teres qua lina tunduntur.

¶Scutulata veſtis dicit̃, q̃ habet quoſdã orbes vel circulos quaſi ſcutulis diſticta. Nã ſicut diuerſos colores picturę Babylonij, plurimis vero licijs Alexãdrini texere q̃ polymita appellãt, ita Galli ſcutilis veſtes diuidere q̃ ſcutulata dixerũt, inſtituere. Plin. Scutulatorē araneũ appellat q inſolubili nodo ĩplicat pedicas. Poteſt etiam dici veſtis ſcutulata a colore. Eſt eñ ſcutulatꝰ color vt Palladiꝰ inquit. Colores hi p̃cipui. Albineꝰ, ruſſeus, murreus, ceruinus, gilbus, ſcutulatus, albus guttatus, niger, preſſus.

¶Scutella, vaſis genꝰ rotũdi cõcaui, quo minutal ex carne vel oleribꝰ in mēſam exhebet̃, a ſcutra, ſicut a mitra mitella. ſeu a ſcutula. Cic. lib. Tuſ. Demus ſcutulam dulciculæ potionis, aliquid prouideamus & cibi.

¶Scutulũ tenue ac macrũ ĩ quo tm̃ exilis pellicula cernitur, diminutiuũ a ſcuto. Cice. lib. ij. de natura deorũ. Cũ pelle caprina, cũ haſta cũ ſcutulo, cũ calceolis repandis.

¶Scutica, pe. cor. genꝰ verberis e loris facti a Gręco σκῦτος coriũ vl̃ pellis, qa ex corio fit. Huiꝰ dimi. ē ſcuticula.

¶Scutriſcum, vaſis genus apud Catonem. Et videtur ex figura gręca deriuari a ſcutra. Eſt enim ſcutra vaſis genus, quod & ſcutula dicitur.

♀Scynifer. genus animalis, quod pennis ſuſpenditur, ꝑ aera volitans ſed adeo ſubtile eſt & minutum, vt oculi viſum niſi acute cernentis eludat. Corpus tamen cum inſederit acerbiſſimo terebrat ſtimulo, ita vt quem volãtem quis videre non valet, ſentiat ſtimulantem.

♀Scythis idis genus lapilli. Mar. Vt quarũ ſmaragdus vna ſcythis altera. Iaſpis tertia notabat.

♀Scymnus ſignificat leonis catulum. vt aliarum ferarum ſcylacia. Iuli. Pol. Auctor. Lu. lib. v. At catuli pãtherarũ ſcymniq; leonum. Eſt & viri proprium nomen.

S ANTE E

SE, duobus modis dicitur. Nã & ꝓnomē & p̃poſitio eſt, ꝓnomē aũt q̃nq; ꝑ ſe ꝓfertur, cũ aliquē ꝗppiã ĩ altũ feciſſe oſtẽdimꝰ vt hic fatetur ſe nocuiſſe mihi. Cũ aũt in ſeip̃m tunc geminat̃ & dicimꝰ ſeſe. Se prepoſitio ſemper compoſita inuenitur. & modo vim ſeparatiuuam habet, vt ſeparo. ſeduco. modo abnegatiuuam, vt ſecurꝰ Fitq; vt quibuſdam placet a ſemis quod ſeparationem facit ſiue a ſecus. Sed magis puto ſemis & ſecus ſicut & ſeorſum a ſe præpoſitione fieri. Componitur vero cum dictione incipiente a C. vt ſecedo. D vt ſeduco, vnde ſeditio. vbi interponitur euphonię cauſa. G. vt ſegrego. i. vt ſeiungo. L. vt ſeligo. P. vt ſeparo. V. vt ſeuoco.

¶Sebennytũ, vrbs in ægypto, vbi & palꝰ & amnis ſunt cognomines. Vñ pręfectura quoq; ſebēnytica & ſebennyticum. Nili oſtium vocari conſtat. quod in duo alia diuiditur. ſcilicet in ſaiticum, & mendeſium.

¶Sebunus, pe. pro. Lacus quem facit fluuius Lollius apud Sarnicum vallis calepinę oppidum. Hodie vulgus ipſum lacum Iſei appellant.

¶Sebetos, p. ꝓ. fons apud Neapolĩ, cuiꝰ aqua vicatim decurrēs, oẽs fere vſꝰ Neapolitanis p̃ſtat. Pa. li. j. ſyluarũ. Et pulchra tumeat Sebetos alũna. ♀Huiꝰ Vergi Sta. Col. Meminerũt qđ quidē nomē ſine r. litera ꝓcul dubio ſcribēdũ eſt, & ſi ſciam, qui ſebethrus per r. legunt teſtis eſt, vt alia omittã tabella marmorea vetuſtiſſima. Neapoli in murorum fundamentis reperta quę hoc habet. P. Meuius Eutychus ædiculam reſtituit ſebetho.

♀Sebaſtõ, latie Auguſtũ, & venerabile. Vñ ſebaſtia ciuitas Auguſti noĩ dedicata. Et ſebaſtiamus, nomen viri.

♀Sebritæ, populi q aliqñ ſēbritę ab ĩſula Meroe vicina.

¶Secedo is. pe. ꝓ. ſeorſum vado, ſeu ſeorſũ venio. Plautus in Am. Secede huc tu Soſia. Idē ĩ Cur. Fugite oẽs abite & de via ſecedite. Item ſecedere ſignificat ſpatiari & a negotijs vacare. Inde ſeceſſio.

¶Seceſſꝰ ſſꝰ. mõ ꝓ diſceſſu ponit̃, mõ ꝓ vacatiõe, mõ ꝓ ſluu ſecretiore. Verg. Eſt in ſeceſſu lõgo locꝰ. ¶Secerno is, ſecreui ſecretum, ſignificat diuido. Ci. Secernãt ſe mali a bonis. Hinc ſecretũ locũ dicimus ſolũ, & quaſi a cęteris ſeparatũ. Et ſecreta mandata; ſecretas literas, q̃ vel nullis vel paucis cõmunicãt̃. Et a ſecretis cui ſecreta cõmittuntur. Aliqñ ſecernere eſt ſupponere. Cic. Luceio. Quid mihi acciderit optatius ſi in hac ſentētia fueris vt a continentibus tuis ſcriptis in quibus perpetuam rerum geſtarum hiſtoriam complecteris, ſecretas hanc quaſi fabulam rerum euentorumq; noſtrorum.

¶Secretariũ, rerũ ſecretarũ repoſitorium. Ioſephus. li. xviij. antiquitatũ. Philonē ex ſecretario Caius iubet excludi abſentemq; fieri. Apuleius in coſmagraphia appellat ſecretaria terrę, occultiora ſub terra loca.

¶Seceſpita, culter ferreꝰ, oblõgꝰ, manubrio eburneo, rotũdo ſolido, iũcto, ad capulũ argēto auroq;, fixo clauis ęneis, ęre ciprio, quo flamies ad ſacrificia vtebãt̃. a ſecãdo dicta. Sue. in Tybe. Nã & inter põtifices ſacrificãti ſimul ꝓ ſeceſpita plumbeũ cultrũ ſubijciendũ curauit.

¶Secludo is. pe. ꝓ. ſeorſũ cludo. i. claudo. Cic. li. j. Tuſ. His demũ quoddã iter eſſe ſecluſũ a cõſilio deorũ. Qñq; excludo. Ver. Soluite corde metũ Teucri ſecludite curas

¶Seco as. ſecui ſectũ, ꝓprie excido. Col. li. ij. Cũ ſecueris autē herbã medicã, ſępius eã rigato. Et qm̃ dũ iter facimus quodãmodo viã diuidere videmur, ſecare ꝓducere ponit̃. Ver. li. vj. Ille viã ſecat ad naues. Et ſecare eſt ſeq. Idē, li. x. Quę cuiq; eſt fortuna hodie quã quiſq; ſecat ſpē. Huiꝰ verbi cõpoſita ſũt cõſeco, qđ eſt etiã ſeu totũ ſeco. Cic. li. j. offi. Id agendũ etiã eſt vt ea facere ne videamur irati, ſicut ad vrẽdũ & ad cõſecandũ, ſic & hoc genꝰ caſtigãdi raro inuitiq; inueniemꝰ. Circũſeco. Cato de re ruſt. Quantũ putabis ei rei ſatis eſſe vini, tot vites ablaqueato & ſignato, earũ radices circũ ſecato & purgato. Deſeco deorſum ſeu de aliqua re ſeco. Col. lib. ij. Ea bubꝰ cęteriſq; pecudibus optime deſecta p̃bet̃. Et li. iij. Si fieri poteſt, iuxta aliquē modũ ſerrula deſecato. Diſſeco varijs modis ſeco, dilanio. Vide in dictiõe Diſſecatꝰ. Execo extra ſeco excido. Lact. li. j. Et eũ cũ pellice deꝓhenſum exectis virilibꝰ ſemiuirũ reddidit. Col. li. iij. Arborē quã inſerere voles diligēter execato ea parte, q̃ maxime nitida eſt. Inſeco, intꝰ ſeco. Idē li. v. Sequēti deinde ãno inſecat̃ ſuperior pars curuaturę vſq; ad medullas. Interſeco, ꝑ mediũ ſeco. Perſequo ꝑfecte ſeco. ꝓſeco. Vñ ꝓſecta exta q̃ ſacrificijs adhibēt̃ p̃ſeco, p̃cido, añ ſeu priꝰ ſeco. Col. li. iij. Radicē harũdinis acuta falce p̃ſectã ĩpendēti pluuia diſponito Reſeco. reſcindo, de aliquo excido. Idē in Eodē. Veterē vineã ſi in ſummo radices habebit reſecare nolito, alioqui etiã nouellam vineam quę ex reſectiõe enata fuerit vini inutilē habebis Cic. in Lęl. pro reſtringo poſuit. Neq; id ad viuũ reſeco vt illi q hęc ſubtiliꝰ differũt, fortaſſe vere, ſed ad cõmunē vtilitatē parũ. Subſeco, ſubtꝰ ſeu paulatim ſeco. Col. li. ij. Quędã etiã ſubterraneę peſtes, adultas ſegetes, radicibus ſubſectis enecant. Et oĩa habent penul. cor.

¶Sectio, mõ cõciſio dr̃, modo pars dimidia vel aliqua pars bonorũ qua quis mulctat̃. Cæſar. cõ. iij. Poſtridie eius diei, refractis portis cũ iam defenderet nemo, atq; intromiſſis militibꝰ nr̃is ſectionē eiꝰ oppidi vniuerſam Cęſar vęndidit. i. bona oppidi vęndidit ſub haſta.

¶Sectura, ipſa ſectio. Pli. li. xxxvij. Et qnidē Calaides tali ſectura formant̃. Itē ſecturę cauernę ſubterraneę, ꝙ a terra ſectę. i. diuiſę ſunt. Cęſar. cõ. iiij. Quibus fortiter reſiſtētibꝰ vineas turreſq; egit, illi alias eruptiõe tētata alias cuniculis ad aggerē vineaſq; actis cuiꝰ rei ſũt lõge ꝑitiſſimi Aqtani, ꝓpterea ꝙ mľtis locis ęrarię ſecturæ ſunt. ¶Sectile, pe. cor. qđ ſectũ ē aut excidi põt Sectile porrũ, dr̃ ſectũ & ſua ſpõte ꝯciſum. Nã cõciſum a ſectũ introrſus videt̃. Iuue. Quis tecũ ſectile porrum ſutor.

¶Sectiuus a. um. pe. cor. vt porrũ ſectiuũ, ꝙ folia eiꝰ ſępius ſecent̃, vt profundius creſcat. Duo eñ ſunt porri genera, vnũ capitatũ, alterũ ſectiuũ. Colu. Porro, ſi ſectiuum facere velis denſius ſatũ. pręceperunt priores relinqui, & ita cum increuerit ſecari.

¶Sectores, qui ſpē ſui lucri ſecuti, bona dãnatorũ emebant in auctionibꝰ, ac poſtea ꝓ cõpendio venditabãt, ꝙ ēpta ſua ꝓſequant̃. Inde a Cicerone. M. Antoniꝰ ſector Põpeij appellat̃, qm̃ in ſubhaſtatiõe bona Cn. Põpeij redemerat. Cicero ꝓ Roſcio. neſcis ꝑ iſta tp̃a eoſdē fere ſectores fuiſſe bonorum & colorum. Item ſectores, ſunt qui ex dãnatione accuſati dimidiũ bonorum expectant aut certe aliquã partem, & id perſequuntur.

¶Sector aris. frequēter ſequor, quod fit cũ quis aliquē ſequi frequentat, vt eum poſſit vel videre vel alloqui. Plau. in Ciſ. Anũ ſectatus ſum clamore per vias. Eſt & ſectari continue ſequi, vt fit cũ quēpiam in ſermonibus in ſentētijs ĩ diſciplinis & cęteris factis ſedulo ꝑpetuoq; ſequimur ac imitamur. Vnde & ſectę philoſophorum. i. ductus. Terē. in Eu. Ibi homo cœpit me obſecrare vt ſibi liceret dicere id a me, ſectari iuſſi ſi potis eſt. Huiꝰ cõpoſita ſunt Aſſecto, Cõſector. Lactã. li. iij. Quid ſi aſino aut ſui aut cani facultas loquendi tribuatur, quęraſq; ab his quid ſibi velint cũ fœminas tam rabide conſectent̃, vt vix diuelli queant. Inſecto, Perſector.

¶Secta, a ſector ſeu a ſectꝰ ductꝰ fieri cõſtat. Ea iter philoſophos eſt aut philoſophis ſimiles, vt Platonici, Ariſtotelici. A gręcis hęreſis dr̃. Col. li. ij. Quare antiqſſimũ eſt formã huiꝰ opis cõſcribere quã velut ſectã legēq; in proſcindēdis agris ſequant̃ agricolę. Hinc cõſectaneus q eiuſdē ſecte eſt. Aug. li. x. de ci. dei. Quãto humaniꝰ & tolerabiliꝰ cõſectaneꝰ tuꝰ Platonicꝰ Apuleius errauit.

¶Sectariꝰ, veruex qui gregē agnorũ pręcedens ducit.

♀Sectacula. diminu. a ſecta. quaſi ſequela quędã & propagatio. Apul. Occipiunt ſciſcitari qualis ei maritus, & vnde natalium ſectacula proueniret.

¶Secula, penul. cor. falx a ſecãdo dicta. hac vtuntur qui in pratis hęrbas ſecant.

¶Securis, inſtrumentũ ad ſecãda ligna, quaſi ſemiquiris vt inquit Saruiꝰ. Sabini eñ quirim haſtã appellant. Ver. lib. xj. Aetatē quatiens tarpeia ſecurim. Huius inſtrumēti inuentrix fuit Pantheſilea Amazon. Vnde & Amazones ſecurigere, a poetis dictę ſunt. Aliqñ ſecuris ponit̃ ꝓ dignitate & magiſtratu quoniã cõſules habebant. xij. lictores qui geſtabant faſces virgarum ſecuribꝰ alligatos. Huius diminu. eſt Securicula.

¶Securꝰ, trãquillus qui ſine cura eſt, quaſi ſeorſum a cura. Et differt a tutus, ꝙ ſecurꝰ dicat̃ is qui nõ timet etiã ſi immineat periculũ. Tutus eſt extra periculũ, quamuis etiam timeat. Aliqñ ſecurꝰ capit̃ pro contēptore. Ver. Securꝰ amorũ germanę. Hinc ſecuritas tranquillitas.

¶Securo as. ſecurũ facio. Aug. li. Soli. Quę cũ cõſidero contremiſcunt omnia oſſa mea, quoniã nõ ſecuratur homo viuēs ſuper terrã. Et lib. ij. Acade. At ſi in quo quã fortaſſe aberrauero. ſecurabis id, vt deinceps huiuſmodi delegationem non pertimeſcam.

¶Secale, pe. pro. frugis genus tantum ad arcendam famem vtile, fœcũda ſed gracili ſtipula. Huic millium miſcetur paniſq; fit melior.

¶Secors & ſocors dicitur qui in corde nihil ſe ad probitatem exercet, & qui tardus vel negligens eſt in cõſulēdo meditando proſpiciendo ve quid opus ſit facto. Cõpoſitum nomen a ſe & cor. quaſi ſeorſum a corde. Vnde ſecordia & ſocordia, pro ipſo vitio, quo quis ĩ huiuſmodi tardus aut negligens eſt.

¶Secubo as. pe. cor. Quęre in dictione Cubo.

¶Secundꝰ a. um. qđ immediate ſequit̃ primũ id eſt qđ ſecundo loco eſt, & tam numerũ quã ordinem denotat. Per tranſlationē ponitur ꝓ proſpero ꝙ ita vti volumus ſecet id eſt ſequatur. vel quę adſunt proſpera eſſe dicũtur. Hinc ſecũda fortuna quæ vel nobis adeſt, vel nobis obſequit̃. Et res ſecũdę quę ꝓ noſtro deſyderio ſequuntur do flumine nauigat q aqua ſequēte nauigat, i. in eã ptē fluente ad quã tendimꝰ. Sicut aduerſo flumine nauigat, qui contra aquam nauigat. ✠Secundę menſę dicũtur, ſecundi cibi. Ver. in Georg. Non ego te dijs & menſis

acceptaſecundis. Tranſierim Rhodia. Cc.

✠ Secunda claſſis. Vide Claſſis.

¶Secundũ aduerbialiter ponit̃ ꝓ iuxta ſiue ꝓpe. Nam qđ ſcđo loco eſt, ꝓpe eſt. Ser. Sul. Duo vulnera accepiſſe, vnũ in ſtomacho, alterũ in capite ſecũdũ aurẽ. Aliqñ ſumitur ꝓ poſt, quaſi ſecũdo loco. Quinti. Nam qđ vnũ mihi ſecundũ partẽ fortuna videbatur paraſſe præſidiũ id ego ſperare in alia ſorte nõ poterã. Cice. Proxime autem & ſecundũ deos homines hõinibus maxime vtiles eſſe poſſunt. Aliqñ ſignificat pro, vt ſecundũ te litẽ do. Secundũ me iudica id eſt pro te, pro me. Sueto. in Clau. Abſentibus ſecundũ pręſentes dabat. Aliqñ in, vt ſecũdum quietẽ. i. in quiete. Idẽ in Augu. Affirmabat ipſum eſſe cuius imago ſecundũ quietem ſibi obuerſata. Aliqñ ſup. Salu. in Iug. Secundũ ea vti deliberetis & cęte. Aliquando ad ęmulationẽ, vt ſecũdum Pythagorã viuo. i. ſimiliter illi. Aliquando eam vim habet quã iuxta ſententiã, vt ſecundũ Platonẽ. ſecundum Ariſtotelem.

¶Secundo, aduerbiũ, modo ſecundo loco ſignificat, vt primo, ſecundo, tertio. Modo bis, vt ſecũdo cõſul. i. bis conſul. Et ſecundo eum nouerã id eſt bis. Modo rurſus. Cice. Semel hominem allocutus fueram, an ſecundo mihi redeundum eſſet ignorabam.

¶Secundo loco ornate dicitur pro eo quod eſt ſecũdo.

¶Secũdę arũ. tm̃ pluraliter ꝓ mẽbrana illa qua partus obuolutus vtero ꝓdit dictę ꝙ naſcentẽ infantẽ ſequãt̃. Pli. Braſſicę ſemẽti contra ardorẽ febriũ facit, & ſtomachi vitia, & ad ſecundas. Hę etiã volucrum appellatur.

¶Secũdariꝰ a. ũ. quaſi ſcđi ordinis, vt panis ſecũdarius vulgaris dr̃, & cibarius, Sueto. in Auguſt. Cibi minimi erat atq; vulgaris, fere, ſecũdariũ panẽ & piſculos minutos maxime appetebat. Pli. lib. xviij. Pręterea floris ſemodium & cibarij, quod ſecundarium vocant ſextarios quatuor furfuris ſęxtarios totidẽ. Hic etiã decundus dr̃. Horatius. Paſti ſiliquis & pone ſecundo.

¶Secundo as. proſpero. Proper. Iam liquidum nautis aura ſecundat iter. Hinc obſecundo as. de quo alibi.

¶Secꝰ, p̃poſitio ſignificat ꝓpe. Hoc eſt qđ immediate ſecat. i. ſequit̃, vt Secus decurſus aquarũ feruntur ſalices Aliquando eſt aduerbiũ, & ſignificat aliter, præſertim quando non vel haud ſecũ comites habet. Verg. Haud ſecus Androgeus viſu tremefactus abibat.

¶Seciꝰ, quidã a ſecꝰ deriuant, quidã a ſero. Vñ qñq; ſumit̃ ꝓ poſitiuo, quãdoq; ꝓ minus vel tardius. Ver. Nec ſecus omnis in vnguem Arboribus poſitis ſecto via limite quadret. Apul. Nec eo ſecius approbabit̃ tibi nũc etiam firmitas animi mei. Actius. Si forte paulo quã veniam ſecius. Secium a veteribꝰ dicebatur, librum, quod ſacrificio ſeceſpita ſecabatur.

☩Secluſa, ſacra a priſcis dicebat̃, quę græci myſteria appellant ab eo ꝙ ſeparata ac ſeorſum clauſa, a nobis propter ſanctitatẽ aliquã eſſe debeant, hinc Pli. ſacra quædam appellat opertanea, ꝙ in operto oculta ſint, ne oculis prophanorum obuia polluantur.

¶Sed, coniunctio quandoq; inceptiua eſt. Terentiꝰ. in And. Sed Pamphilum video. pro atq;. Quãdoq; diſcretiua vt ſi dicam non ſapiens ſed miſer es.

✠Sedenim, interdũ dictio inceptiua quẽadmodũ ſuum ſimplex. ſ. ſed. In quo ſenſu capitur etiã ſed tamen. Cc.

¶Sedeo es. ſedi ſeſſum, quãuis neutrũ ſit, inuenit̃ tñ in tertia perſona paſſiuę vocis prolatum. Hie. li. iij. Reg. Et domũcula in qua ſedebat̃ ad iudicandũ erat ĩ media porticu ſimili opere. Cõponit̃ aũt ſedeo a ſe & eo, quaſi ſeorſum eo. Nã ſeorſum ire videmur & quaſi a cęteris ſeparari dũ ſedemꝰ. Quidã a do fieri exiſtimant ꝙ qui ſedet ſeorſũ dare ſe videt̃. Eſtq; ſedere oppoſitũ ſtare ſeu ꝑgere. Plau. Si nõ vbi ſedeas locꝰ eſt, at eſt vbi ambules dicimuſq; ſedeo ſup equũ & ſedeo equo. Hiero. in li. numeri. Stetit angelus dñi in via cõtra balaam qui ſedebat aſinę. De auibus vero ſedere dicitur, in loco altiore eſſe vt paſſer ſedet in tecto, Cornix ſedet ĩ arbore. Ver. Nocte ſedens ſerũ canit importuna per vmbras. Quin. Vt ſi quęrat̃ an ſit credibile ſup caput Valerij pugnãtis ſediſſe coruũ, qui os oculoſq; hoſtis galli roſtro atq; alis euerberaret. Ita eñ de auibꝰ ſedere dr̃, vt de hoĩe dũ ſedet ſup equũ, quocũq; modo aut quocunq; corpis habitu ibi maneat. Aliqñ ignauiã ceſſationẽq; denotat. Ver. Sedeãt ſpectẽtq; Latini. Teren. An ſedere oportuit domi virginẽ tã grandẽ. Aliqñ ſedere ponit̃ ꝓ placere, & tunc cũ datiuo cõſtruit̃. Ver. Idq; pio ſedet Aeneę, probat auctor Aceſtes. Hiero. in Deute. Si aũt poſtea non ſedet aĩo tuo, dimittes eã liberã. Aliqñ ꝓ manere, immorari. Liui. li. ij. de ſecundo bel. pu. Id horreũ fuit pręſidiũ Pœnia ſedentibꝰ ad Trebiã. Aliqñ ſedere eſt conſiliũ capere, cõſiderare, vt Cęlſa ſedet Aeolus arce. Et Turnꝰ ſecreta valle ſedebat. Plau. Sine iuxta arã ſedeã & dabo meliora cõſilia Et ſecundũ Augures ſedere eſt auguriũ capero. Nã poſt deſignatas cœli partes a ſedentibus captant̃ auguria. Huius verbi cõpoſita ſunt. Aſſideo. Cõſideo. ſimul ſedeo. Cic. li. acad. Conſedimꝰ oẽs, tũ Var. ita exorſus eſt. Circũſedeo, Diſſideo, Deſideo, Inſideo, Obſideo, Pręſideo, Poſſideo, Reſideo, Subſidio, & Superſedeo. In quibus ſyllaba ſi, corripitur.

☩Sedere ad Eurotam eſt nihil agere.

¶Sedes, locus in quo ſedemus q̃ & ſella, & ſedile dr̃. Interdũ ponit̃ ꝓ habitaculo, ac domicilio. Cęſar. Creſcẽte eñ populi multudine, mutare ſedes ſtatuerũt. Interdũ ꝓ ſepulchro. Ver. Sedibꝰ vt ſaltẽ placidis in morte quieſcã. Interdũ ꝓ podice & ani circulo. Galenꝰ. Fiũt de nigra cholera quãdo in venas circa ſedẽ denſius inciderit Pli. li. xxiij. Cinis ſarmentorum vitiumq; & vinaceorũ condylomatis & ſedis vitijs medetur.

¶Sedicula parua ſedes, ſicut ędicula ab ędes.

¶Sedile pe. pro. locus ad ſedendum, a ſede dictum.

¶Sedẽtarius a. um. qđ ſedẽdo fit. Vñ ſedentariũ laborẽ dicimꝰ, qui ſedẽdo cõtrahit̃. Apul. Vt etiã fatigationẽ ſedentariã inceſſus vegetatione diſcuterem. Et ſedẽtaria opera, quę ſedendo fit. Col. Neq; eñ ſedentaria eiꝰ opa, ſed modo ad telã debebit accidere. modo eos qui cibũ familię conficiunt inuiſere. Sedentarij qui ſedẽdo opus faciunt ſicut ſutores, vt apud Plau. in Aul.

¶Sedum, hęrba quę & ſemperuiua dicit̃, a ſemp ſedendo, vel, vt Merula inquit, quã Anagorũ alio noĩe vocãt hanc alij, Sadũ, alij ſeſuniũ vocant. naſcitur in tegulis & apud noſtros Bergomates O'regina dicitur.

¶Seduculum, quaſi ſeducula dictum, genus flagelli eſt quod vapulantes ſudare faciat.

¶Sedulus. pe. co. teſte Donato & Nonio dr̃ qui ex aĩo & ſiue dolo & inſtanter intentus eſt, vt ſit quaſi aſſiduus quia negligẽtes doloſi dicuntur. Hinc ſedulitas ꝓ inſtãti & fideli officio ac diligẽtia. Sedulo, aduerbiũ ſecꝰ a dolo, ſiue vt dicere ſolemꝰ realiter, inſtãter diligẽter, quaſi aſſidẽdo, hoc eſt ſine intermiſſione. Aug. li. v. cõfeſſio. Sedulo agere cœperam propter quod veneram.

¶Seditio, a ſe, hoc eſt ſeorſum & itio ꝯponit̃, qđ nomẽ fit ab eo. is. niſi velimꝰ ab ipſo verbo eo cõpoſitionẽ initã fuiſſe, vt ſit ſedio is. q̃uis in vſu nõ ſit. Cic. li. vj. de repu. declarat ſeditionis proprietatẽ a diſſentione ciuium dictã eſſe, ꝙ ſeorſum eunt alij ad aliũ. Eſt eñ ꝓprie, cũ populo diſcordante, itur ad manꝰ qualẽ deſcribit. Ver. Ac veluti magno in populo cũ ſępe coorta eſt Seditio, ſęuitq; animis ignobile vulgus. Iamq; faces & ſaxa volant, furor arma miniſtrat. Similiter ſeditio in exercitu dicitur, in claſſe, in campo, & vbicũq; eſt multitudo hominum. Hinc ſeditioſus qui ſeditionem amat.

¶Seditionarius, qui ſeditionem facit. Vnde ſcribitur diſtinctione. xlvij. Seditionarios ſtatuimus nunquam ordinandos clericos.

¶Sedo as. a ſe & do. ꝯponit̃ & mlta ſignifi. vt ſũt res de qbꝰ agit̃, q̃ tñ ad vnũ redeũt ſcilicet mitigo, placo, lenio remoueo, fręno, extiguo, & alia. Sal. Nãq; animꝰ ĩpurꝰ dijs hoĩbuſq; infeſtꝰ, neq; vigilijs, neq; quietibꝰ ſedari potuit, ita cõſciẽtia mentẽ excitã vexabat. i. pacari. Cic. li. iiij. ad Hęren. Et ſic ſitiens quã maxime loquat̃, neq; habeat qui ſitim ſuã ſedet. i. extinguat. Alię etiã ſignificationes legẽtibus obuenięt. Quidã cũ diphtõ. ſcribunt vt ſit ſedo quaſi ſanũ do. hoc eſt ab ira & furore ad lenitatẽ animi reuoco. Hic ſedatio. de qua Cic. li. j. offi. Tẽperantia & modus oĩſq; ſedatio perturbationum animi.

¶Seduco is. pe. ꝑ. ꝓprie ſeorſum duco ab alijs quaſi de rebꝰ aliquibꝰ locuturꝰ. Cic. Trebo. Qđ a te viro optimo ſeductꝰ eſt, tuoq; bñficio adhuc viuit hęc peſtis. Plau. in Aulu. Eo nũc ſęcreto ego te huc foras ſeduxi. Cic. lib. j. Tuſc. ad animũ trãſtulit. Cũ a negotio oĩ auocamꝰ animũ. qd inquã tũ agimꝰ niſi animũ ad ſeipſum aduocamꝰ, ſecũ eſſe cogimꝰ maximeq; corpe ſeducimꝰ? In malam partẽ p trãſlationẽ ſignificat decipio. Terẽ. ĩ And. Etiã nunc me ſeducere iſtis dictis poſtulas. Cic. ꝓ Flacco. vſus eſt pro depono cum inquit. Remittant ſpiritus, cõprimant animos ſuos, ſeducant arrogantiam.

¶Seductile, pe. co. quod ſeduci id eſt decipi poteſt. Augu. li. ij. confeſſio. Calcabat me inimicus inuiſibilis & ſeducebat me, quia ego ſeductilis eram.

¶Seges, ꝓprie fruges eorũ ſeminiũ ex quibꝰ cõficitur panis nondũ demeſſa. qñq; accipit̃ ꝓ ipſa humo ad accipienda ſemina ſubacta nondũ ſata. Nã qñ ager ſatus, noualis dr̃. Vñ Varro. ait Seges dicitur qđ aratũ, ſed necdũ ſatũ eſt, a ſatu. i. ſemine. Verg. Illa ſeges demũ votis reſpõdet auari Agricolę, bis quę ſolẽ bis frigora ſentit. Pli. li. xviij. Segetes quę inter quieuere fundunt roſam odoratiorem, ſatiua adeo terra non ceſſat parere.

¶Segetia, dea q̃ priſci colebãt. vt letas faceret ſegetes.

¶Segmẽta, ꝓprie ſegmina. i. ſectiões a ſecãdo quaſi ſecamenta & ramẽta c, in g, mutata, vt a fingo figmentũ, a ſtringo ſtrigmentũ. Qđ ex Plinio intelligi poteſt, cũ ſecandorũ marmorũ rationẽ afferens ait lib. xxxvj. Craſſior arena laxioribꝰ ſegmẽtis terit & plus erodit marmoris. Gel. Vnguiũ dialis & capilli ſegmina ſubter arborẽ fœlicẽ terra operiũt. Hiero. Segmẽta eboris in medelas varias aſſumunt̃. Segmẽta etiã inciſurę & virgulæ ſecatę ex gẽmis & vnionibus. Vñ ptes, & (vt ita dicã) membra mũdi in quę vniuerſa terra dirigit̃, quę nr̃i circulos, Gręci paralelllos appellant ꝙ climata, ſegmẽta dicunt̃. Pli. li. vj. Plura aũt ſunt ſegmẽta mũdi. Principiũ habet Indię pars verſa ad Hauſtrũ patetq; vſq; ad Arabiã, & rubri maris accolas. Idẽ. Quod ſupereſt terrarũ tribꝰ aſſignat̃ ſegmẽtis. Et qm̃ ornamentũ colli qđ monile vocatur ex ſegmẽtis fieri cõſueuit. i. ex bracteolis argenteis aureiſve, ſegmentũ etiã appellat̃. Vale. Maxi. Datũ eſt mulieribꝰ vt ſegmẽta aurea geſtarẽt. Iu. Segmenta & lõgos habitus & flãmea ſumit. Sunt tñ qui ibi ſegmẽta interpretant̃ faſciolas quę in ordine veſtis extrema parte aſſutę iunctęq; ornamẽto ſint indumẽtis muliebribus, vel quibus noua nupta amicit̃ vt ait Probus. Alij accipiunt pro margaritis & muręnulis hoc eſt torquibus.

¶Segmẽtatę veſtes, dicunt̃ purpureę ſegmẽtis. i. bracteolis. lãceolis, meãdris, limis. & orbiculis varie elegãter intextę. Oui. li. iij. de arte. Quid de veſte loquar nõ iã ſegmẽta requiro. Nec quę de tyrio murice lana rubet Quicqd etiã ex tenuiſſimis ſegmẽtis vermiculatim cõpoſitũ eſt etiã ſi ſegmẽta lignea ſunt, ſegmentatũ dr̃. Iuue. Et ſegmẽtatis dormiſſet paruula cunis id eſt vermiculato emblemate pictis, vel pręſegminibꝰ id eſt tenuiſſimis ligneis ramentis ac veſicoloribus depictis. quãuis etiã intelligi poſſit ſegmẽto tectis. hoc ĩ pauimẽtis Teſſeliatũ dr̃. De quo alibi Ornamentũ quoq; equorũ a collo in pectus prępendens ſegmentum dici poteſt.

¶Segmen, idem quod ſegmentum. id eſt ſectiones, a quo fiunt pręſegmen & reſegmen.

¶Segmentarij qui veſtes ex auro laborant.

¶Segnis, quaſi ſeorſum a recto nitẽs, g, interpoſita cauſa euphonię. Et forte magis ad differentiã ſenis. Cõponitur igitur ſegnis a ſe & nitor. Vel dicitur ſegnis quaſi ſine igne. Vnde ſegnis homo, id eſt tardus & ignarus, ſicut econtrario ardens pro feſtinante & acuto ingenio. Ver. lil. ij. Haud ſegnis ſtrato ſurgit Palinurꝰ & omnes Explorat ventos. Interdũ ponit̃ pro infœcũdo inutili. Idẽ lib. j. Geor. Segniſq; horreret in aruis Carduꝰ. Hinc Segnicies ſiue ſegnicia. tarditas negligẽtia ad agendũ ꝙ vt Feſtus inquit, ſit ſine nitendo quid vtile & honeſtum. Socordia vero eſt negligẽtia in cõſulendo, meditando, proſpiciẽdo quid opus ſit facto. Teren. in And. Enimuero Daue nihil loci eſt ſegniciæ neq; ſecordiæ. Qñq; ſegnicies, dicit̃ infœcunditas. Pli. Hinc negligẽtia cultorũ, hinc agrorũ ſegnicies. Legit̃ & ſegnitas pro ſegnicia. Cic. li. de orato. Et quando de prudentia diximus, caſtigemus etiam ſegnitatem.

¶Segobriga, oppidum Celtiberię vbi Sertorius & metellus pręlium commiſere.

¶Segrego as. pe. cor. ex ſe & grego. Vnde & cõgrego quę ſunt contraria. Eſt eñ ſegregare ab aliorũ numero vel ſocietate vel grege ſeparare. Teren. in Hecy. Nam ſi ita eſt vt hęc nunc Pamphilum vere a ſe ſegregarit.

¶Seir, mons in terra Edon in quo habitauit Eſau in regione gabalena, quę ex eo ꝙ Eſau piloſus eſſet & hiſpidus. Seir. j. piloſi nomen accepit.

¶Seiugi, & ſeiuges, pe. cor. dicuntur equi ſeni vel vnũ currum adhibiti. Apul. in flo. Vn cui omnes prouinciæ quadriiuges & ſeiuges currus vbiq; gentiũ ponere gratulantur.

¶Seiungo, ſeorſum iungo, & per ſe pono, ſiue ſeparo. Cic. Lentulo. Tibi autẽ multo notior atq; illuſtrior meꝰ in te animus eſſet ſi hoc tempore omni quo ſeiuncti fuimus & vna & Romę fuiſſemus.

¶Semeletes, lapis in Perſide, cuius interior candor, vt ſcribit. Aug. li. xxj de ciui. dei. cũ luna creſcit & deficit

¶Selibra, dimidia libra.

¶Seligo is. pe. cor. ſeorſũ colligo, ſecerno. Cic. de opti. genere dicendi. Que exempla ſe legiſſem niſi vel nota eſſe arbitraret vel poſſe eligere qui quęrerent.

¶Selicaſtra, genꝰ ſediliũ eſt antiqui gñis, đ lr̃a in. l, conuerſa, ſicut ĩ ſella & folio factũ eſt quę oĩa a ſedẽdo dicta ſunt. A ſiliquaſtrum, hęrba hortenſis quæ alio nomine Piperitis nominatur vt meminit. Plinius.

¶Sella, q̃ſi ſedea a ſedẽdo Et erat apud Romanos magiſtratuũ ędilis & p̃toris ſedes qua per vrbẽ ius dicentes comportabantur. Gręci autem θρόνον, ſellam dicunt.

¶Sellaria, dicta ſũt loca in quibꝰ ſedes diſponi ſolebãt. Pliniꝰ libro. xxxiiij. Atq; ex oĩbus quę retuli clariſſima quęq; in vrbe iã ſũt dicata a Veſpaſiano principe in tẽplo Pacis, alijſq; eius operibꝰ, violẽtia Neronis in vrbem conuecta & in ſellarijs domus aureę diſpoſita. Sue. in Tiberio. Seceſſu vero caprenſi etiam ſellariam excogitauit ſedem arcanatam libidinum. Huius diminutiuũ eſt Sellariola. Marti. In ſellarios vagus popinis.

¶Sellularij, opifices qui ſedẽdo opus faciũt, quos Liuiꝰ li. viij. ſcribit militię minime aptos. Sic ſedentariũ opus de quo ſupra.

¶Seuleucus fuit vnus ex principibus Alexandi qui primus poſt Alexandri mortẽ regnauit in Syria annos. xl. Fuerunt & alii Seleuci.

¶Seleucia, prima ſyriæ ciuitas vt inquit Strabo, iuxta quã Orõtes affluit amnis. Hãc alij a Nicanore, alii a Nicatore cõditã ferunt. Strabo Seleuciã inquit ad Tigrim amnem iuxta babilonẽ tercentis fere ſtadiis ſeleucus Nicator rex edificauit. Ptol. tres ſeleucias facit. Pieriam ad Euphratem. ad Bellum. Scribit plin. li. vi. Seleuciã plęrunq; Meſopotamiam dictam fuiſſe.

¶Selinus pe. pro. nomen fluuii, a quo etiam oppido nomen datum eſt. Sillius. Necnon qui potant hipſamque alabynque Ionoros ſelinus.

¶Selinon, latine apiũ, a quo Petroſelinon, ſelinus vrbs a ſelino ꝙ ibi plurimum naſcatur.

¶Semel aduerbiũ quaſi vna nõ diuiſim, vl' vno vt ita di

dicã tẽpore. Nã qđ ſemel, ſit nullam recipit diuiſionẽ. Aliquando accipitur pro vno loco, ꝓ omnibus ſiue ſummatim aut ſumma. Quinti. Deniq; vt ſemel ſiniã ſic ferre cõponendum cũ pronunciabis erit. Idẽ. Et vt ſemel omnia cõpectar. Vnde & pro immutabiliter & irreuocabiliter poni cõſueuit, quia quod ſemel tantũ ſit, nõ habet regreſſum vt rurſus fiat. Hiero. in p̄s. Semel locutus eſt deus duo hęc audiui. Aliqñ ſignificat cito. Ver. Qui nequid tale videret Procubuit moriens, & humũ ſemel ore momordit. Ouidius. Nulla reparabilis arte lęſa pudicitia eſt deperit illa ſemel.

¶Semele pe. cor. Cadmi filia, de qua Proper. Narrabis Semele quę ſit formoſa.

¶Semen, quaſi ſerimẽ a ſero is. qđ etiã de virgultis & ſurculis dr̄. Ver. ſeminibus poſitis ſupeſt deducere terrã ſępius. Col. li. iij. ſi cõpluribꝰ vindemijs eundẽ tenorẽ ſeruauerint ex eiuſmodi vitibꝰ lecta ſemina multum bonũq; vinũ p̄bebunt. Eſt & ſemen frumenti genus qđ zeam appellant ſimile farri. Ex ea aliqua ſit p̄clara res.

¶Seminiũ, idẽ qđ ſemen, vel hęrba, vel qđ ꝓducibile. Col. li. ij. Nonnunq̃ ſuperfuſa terra latentibus ſeminijs. Quandoq; accipitur pro ſeminis lucro. Plaut. in Ru. Vęnundatur merces non hoc ſuo ſeminio.

¶Seminariũ, etiam ſemen dicitur qđ & pro plãtario. i. pro loco in quo plantę ſeu ſemina cõponuntur, capi ſolet. Colu. li. iij. Qui vineã vel arbuſtũ conſtituere volet, ſeminaria prius facere debet Sic eñ ſciet cuius generis vitẽ poſiturus ſit. Idẽ li. vj. Operam dabit ne emortuis arboribus rareſcat, ac primã quamq; ſenio ac tẽpeſtate afflictã ſummoueat, & inuicẽ nouellam ſobolem ſubſtituat. Id aũt facile cõſequi poterit ſi vlmorũ ſeminarium paratũ habuerit. Aliquando Seminariũ dicitur arbor de qua aliquid ſumitur vt plantetur. Idem. Satoris officiũ eſt de ſeminario transferre plantam.

¶Seminariꝰ a. ũ. qđ a ſeminandõ ptinet. Ambro. Ineſt naſcẽtibꝰ ſingulis, aut ſemẽ, aut virtꝰ aliqua ſeminaria.

¶Semẽtis, fœ. gñis ſignificat ipſam ſationẽ ſeu ſeminationẽ. Pli. li. xviij. Sunt qui ꝑperent atq; ita ꝓnuncient feſtinatã ſementẽ ſępe decipere, ſerotinã ſemp. Col. li. xij. Quibus magis ſementis p̄paratur. Liui. Vt cãpani ſementẽ facere poſſent. Accipitur nõnunq̃ pro ſemine. Hiero. in Gñ. Et habẽs vnũquodq; ſementẽ iuxta genus ſuũ. Oui. li. j. faſt. Villice da requiem terrę ſemente peracta. Nõnunq̃ pro ſeminãdi tẽpore. Col. li. ij. Prima ſementis rarius ſerere permittit, nouiſſima ſpiſſius poſtulat id eſt primũ tempus ſationis. Itẽ ſeminari debet poſt ęquinoctium media fere ſementi lęto ſolo.

¶Sementinꝰ a. ũ. vt diſt. v. & ſunt verba Greg. Ab oĩbus quoq; q̃ ſementinã trahũt eriginẽ carnis, ieiunemꝰ a lacte videlicet caſeo & ouis. ✠Semẽtinę ferię ideo inſtitutę ſunt vt ſementẽ maiorem facere poſſent. Cc.

¶Sementicus a. um. pe. cor. quod ſeminari poteſt. Pli. lib. xviij. Sementica autem triticum hordeum frumenta multis radicantur fibris.

¶Semento as. ſemen produco. Idem in eodem. Eſt in primis inutile enaſci hęrbas ſementaturas.

¶Semino as. notę ſignificationis. Col. Seminari debet hordeũ poſt ęquinoctiũ. Per trãſlationẽ ſignificat ſpargo diuulgo. Lactã. li. iiij. Et cultũ dei per totã terrã ſeminaret. Huiꝰ cõpoſita ſunt. Diſſemino, quod eſt varie vel diuerſis locis ſemino. Hiero. in Gñ. Tres iſti ſunt filij Noe, & ab his diſſeminatũ eſt omne hominũ genus ſup vniuerſam terrã. Inſemino intus ſemino. Gel. Taleq; & morbos ſenſim atq; in diẽ longã viſceribus inſeminare. ſupſemino. Augu. Venit diabolus & ſupſeminauit eos quos malos filios dominus interpretatur.

¶Semis, ſignificat dimidiũ, vt ſemideꝰ, ſemiuiuꝰ. Aliqñ accipitur ꝓ media libra. Verũ qñq; indeclinabile eſt vt duos & ſemis cubitos habet. Qñq; ſemis gtĩ facit. Hiero. in exo. Duos cubitos & dimidium tenebit lõgitudo eius & cubitum ac ſęmiſſem latitudo.

¶Semiſſis, genꝰ mẽſurę & monetę ſemiſſis homo dicitur homo vilis, & q̃ſi ſemihomo, ſicut ſemiſſem ſemiaſſem dicimꝰ. Vati. Ciceroni. ſimul vero ſemiſſis homo cõtra me arma tulit. ✠Semiſſis vſura dicitur quoties de centũ nũmis ſenos nũmos vſurę nomine percepimꝰ. Capito. in Alexan. Trientarium fœnus ait eum vt ęquiſſimum & leuiſſimum exercuiſſe ad vſum reipubli.

¶Semianimis, quaſi exanimatꝰ ſemicirculꝰ, mediꝰ circulus ſemiplenꝰ nõ pfecte plenꝰ. Semiplagiũ puũ rete.

¶Semimetrum. pe. cor. media menſura.

¶Semeſum. pe. pro. ſemicomeſtũ. Eadem eñ forma dr̄ qua Ambeſum & comeſum. Sue. in Tibe. Solemnibus ipſe cœnis pridiana ſępe ac ſemeſa obſonia appoſuit.

¶Semiplotia, ſoleę quibus vtebantur in venando quo planius pedem ponerent.

¶Semeſtris, luna, dicitur cum menſis mediũ permenſa eſt ſpatium. ſemeſtris res, quę eſt ſex mẽſium. ſemeſtre aurum ſex mentium annona pecuniaria.

¶Semimares, pe. cor. ſemiuiri non perfecte viri. Idem ſignificat ſemiuir pro eunucho.

¶Semicinctiũ, ſuccinctoriũ qꝰ mediũ hominẽ cingat id eſt veſtiat. Eſt eñ genus veſtis breuiſſimæ quo venter & verenda teguntur. Hiero. contra Rufi. Hoc ſolũ requiro ab eximia ſanctitate & cenſura tua cuius tanta eſt puritas, vt ad ſudaria ſemicinctia tua dæmones rugiant, cuius exemplum in ſcribendo ſequaris.

¶Semiferus. pe. cor. non prorſus ferus, vt ceruus.

¶Semiuncia dimidia vncia. Per. ſed nullo thure litabis Hęreat in ſtultis breuis vt ſemiuncia recti.

¶Semiuſtus. dimidia parte vſtus. ſeminudus dimidia pte nudatus. ſemirutus pen. cor. ex parte dirutus. ſemipes. dimidius pes. ſemiuiuus. idem quod ſemimortuus & quandoq; debilis dicitur & vigoris exigui.

✠Semiruta ex parte diruta. Cc.

¶Semiſpathium breuior enſis.

¶Semitogium breuis & quaſi dimidia toga, a quo ſemitogatus.

¶Semiuocales, quaſi dimidiũ vocaliũ ſonũ habentes.

¶Semita pe. cor. quaſi ſemiter, via arcta, dimidia via. Eſt enim minor quam via. Vnde ſemito as, de quo in dictione Limito.

¶Semiquinaria diuiſio eſt, cũ in ſcãdẽdo quinq; pedes per dimidiũ diuidunt̃, ita vt poſt duos pedes vltima dictionis ſupſit, vt Arma virũq; cano. Semiſeptenaria diuiſio cũ id fit i ſeptẽ pedibꝰ, vt Arma virũq; cano troię.

¶Semodius quaſi ſemiſmodiꝰ. Iuue. Et tamen imo ſemodio ſcobis hęc emundat ſeruulus vnus.

¶Semiramis is. vel idis. Vñ actm̃ ſemiramin vel ſemiramidẽ facit. Fuit nomẽ aſſyriorũ reginę Nini regis vxoris, q̃ mortuo viro res p̄clãras geſſit. Verũ eadẽ ipudica & mollis fuiſſe tradit̃, vt pote q̃ filij concubitũ ex petierit, & equũ vſq; ad coitũ adamaſſe dicatur. De hac Plutar. in apophthegmatis ſcribit. Semiramis quod ſibi ſepulchrũ cõſtruxerat iſcripſit literis. Quicũq; rex pecunijs indiguerit, patefacto monumẽto qđ voluerit accipito. Itaq; Dariꝰ ſublato lapide pecuniarũ nihil inuenit ſed alias reperit literas q̃ hęc diceret. Ni malꝰ vir eſſes ac nũmis inſatiabilis cadauerũ loculos nõ moueres. Semiramis ligua ſyria auẽ ſigñat. Nãq; ab auibꝰ adhuc infans nutrita dr̄ Scribit Val. Ma. Dũ die quadã circa cultũ corpis occupata eſſet & nũciaret̃ ei Babylonẽ defeciſſe, ſoluta adhuc altera pte crinũ ꝑtinus ad eam expugnandã cucurrit, nec priꝰ decorũ capillorũ redegit i ordinẽ, q̃ tantã vrbẽ in ſuã poteſtatẽ reſtituerit. Huiꝰ pe. cor. eſt. Iu. Qđ neq; in aſſyrio pharetrata ſemiramis orbe. Exercitũ ipſiꝰ ſcribit Suid. πεζοῦ μὲν μυριάδας τ' ἱππικοῦ δὲ ἑκατὸν δρεπανηφόρων δὲ ἁρμάτων μυριάδας δέκα, ἀνδρῶν ἐπικαμήλων μαχομένων τὸ ἴσον πλῆθος, ζώων δὲ καμήλων ἐς ὅτι ἂν ἐγὼ λέγομαι μυριάδας εἴκοσι, βύρσας δὲ βοῶν ὤμας δὲ ψήφων εἰς λ. μυριάδας, ναῦς δὲ ἐν βάκτροις ναυπηγεῖσθαι χιλιάς. ✠. i. Peditatꝰ decẽ millia & trecentũ eqtatꝰ centum falciferorũ & plauſtrorũ decies decẽ millia virorum in camelis pugnantiũ par numerus, aliorũ vero camelorum ſi ego indigeo, vicies decem millia, terga vero boum latos humeros habẽtium tricies dena millia, naues vero in bactris fabricatas ter mille. & multa alia q̃ proſequitur admiranda.

¶Semoueo es pe. cor. ſeorſum moueo. Augu. li. v. cõ. Statimq; cognitũ manu appræhenſa ſemouit a turbis, & tanti mali cauſam quęrens, quod geſtum eſſe audiuit.

¶Sempiternum quaſi ſemper ęternum. Vide in dictione perpetuum.

¶Semperuiuum, hęrba q̃ gręce Aizon dr̄ ἀεὶ ſemp ζάω viuo hęrba hęc folio carnoſo leni atq; oblongo. Duo eiꝰ gña ſunt. Maius in fictilibꝰ vaſculis ſeritur quod aliqui buphthalmon a ſimilitudine. hoc eſt bouis oculum vocãt, βοῦς eñ bos ὀφθαλμὸς oculus. Alij ζωόφθαλμον hoc eſt animalis oculũ. ζῶον eñ eſt animal, καὶ ὀπίσω ἐστὶ τὸ ὁράω ἔνθεν ὀφθαλμος. Alij hypogeſeon, quoniã fere in ſubgrundijs naſcitur. Alterum genus eſt minuſculũ quod Erithelles vocatur, quaſi amor floreſcens. θάλλω eñ floreſco ſignificat. Aliud Tritelles qꝰ ter floreat. Aliud chryſotelles, qꝰ aureũ florem producat. Latini primũ genus a ſemper ſedendo ſedũ, cum cubiti altitudinẽ excedat craſſitudine pluſquã policarpi. Secundũ vero oculum vocant, aut dignitatem, pleriq; ſemperuiuum. Quod minus eſt in muris parietinisq; naſcitur & tegiolis.

¶Sena, inſula in Britãnico mari aduerſa littoribꝰ Gallię author Põponiꝰ li. iij. Eſt & nomen ciuitatis inclytę in Tuſcia quã Brenus Gallorũ dux ꝓ ſenibꝰ valitudinariſq; & armẽtis extruxit anno añ xp̄i aduentũ. ccclxij.

¶Semnaar, campus Babylonis in quo turris extructa eſt, Inde egreſſus Aſſur, ædificauit Niniuem.

✠Seneca Cordubenſis Romã venit, declamator egregius & philoſophus eximiꝰ & poeta inſignis euaſit ſub Nerone mortuus eſt ſolutis venis. Cc.

¶Senex, dici videt̃ quaſi ſeminex, qꝰ acta maiore ſuæ ętatis parte, iã morti propinquior ſit. Eſt & gñis communis ſecũdũ Priſcia. Var. de lingua latina. Et tua aĩca ſenex. Huius genitiuꝰ eſt ſenis, vel ſenicis ſcđm analogiã. Plau. in ciſt. Vos negocioli ſenicis ſoletis eſſe. Cõparatiuũ eſt ſenior, qđ valde ſenẽ ſignificat. Oui. li. xij. meta. Tũ ſenior, q̃uis obſtet mihi lõga vetuſtas. Quin. De Iſocrate. Eo namq; ſeniore, octauũ eñ & nonageſimum cõpleuit annũ, p̄cipere Ariſtoteles pomeridianis ſcholis cœpit. Capit̃ qñq; ſenior ꝓ magis ſene. Seneca epiſtola. lxxv. Quemadmodũ ex duobus ſapiẽtibꝰ qui ſenior deceſſit nõ eſt beatior eo, cuiꝰ inter pauciores annos terminata eſt virtus. Et eſt ſenior, generis cõmunis Ambroſiꝰ, Et ideo cũ angelus abſcondita nũtiaret, vt ſides adſtrueret̃ exẽplo ſenioris fœminę ſteriliſq;, conceptũ virginis Marię nũtiauit. Senes vocant̃ quantũ ad priuatũ ipſorũ vitã qꝰ vſq; ad ſenilẽ ętatẽ vixerunt. Veteres, quantũ ad publicũ tempus, qꝰ alia ętate vixerunt etiã ſi ad ſenium non peruenerunt. Vtriq; antiqui dicũtur, ſed magis veteres quam ſenes.

¶Senectus, ſenecta, ſeniũ, ſenitudo, & ſenitas, in eodẽ ſenſu accipiunt̃ ꝓ ſenũ ętate. Sed nõ dicit̃ ſenecta ętas niſi dicamꝰ ętas ſenecta. Eſt aũt ſenectus ſexta hominũ ętas dicta a ſenario numero, vel ſentiendo, qꝰ in ea ſenſus deficiat, ſiue a ſeneſco ſeneſcis ſenui ſenectũ. Vnde ſenectus a. um. nomẽ verbale. Salu. li. iiij. Hiſt. Omnes quibus ſenecto corpore animꝰ militaris erat. Aetas prima quidẽ incipit ab infantia, vſq; ad ſeptimũ annũ quæ dicitur a non fando quia homo in ea non fatur, vel ſi fatur imperfectus eſt ſermo. Secundo, pueritia cuius pars eſt pubertas vſq; ad xiiij. Tertia adoleſcẽtia. Quarta iuuenta. Quinta virilis ętas, Sexta ſenectus cuius pars eſt decrepitas. Senectus etiã dicitur coriũ vetus quo ſerpẽtes exuuntur. Vide in dictione Vernatio.

¶Seniũ, idẽ qđ ſenectus. Dicimꝰ eñ hic homo cõfectꝰ eſt ſenio. Qñq; etiã dr̄ tędium triſtitia & moleſtia, qꝰ ſenes oĩbus odio ſunt. Turpiliꝰ. Quia odio ac ſenio mihi nuptię ſunt. Neuius ſeniũ ſonticũ appellat quaſi nocẽs, qꝛ ſenectus naturalis morbꝰ eſt, vt inquit Ariſtoteles.

¶Seneo, ſenes, ſenui ſenectũ, a quo ſeneſco ſenex fio. Vñ & cõſeneſco, qđ Varro poſuit ꝓ putreſio, cũ ait. Ob quã rẽ oua aut inęqualiter matureſcũt aut cõſeneſcunt.

¶Senecio diminutiuũ eſt a ſenex quo nomine etiã dicta eſt hærba qꝰ vere caneſcat, quæ alio nomine Frigeron vocatur in tegulis & muris naſcens ſpecie & mollitia trixaginis cauliculis ſubrubicundis.

¶Senio, in talis ſex pũcta cõtinet. Nã a ſenario nũero dici videt̃. Vñ & eiꝰ iactus perutilis erat. Interdũ etiã dãnoſus, ſicut & canis. Nã qui iecerat canẽ, aut ſenionẽ ille denarios ſingulos conferebat in mediũ. vt eſt apud Sue. in Augu. De ſenione & cane. Martialis ſenio nec nr̄m cũ cane quaſſat ebur. Per. Iure etenĩ id ſummũ qđ dexter ſenio ferret, ſcire erat in voto. Exiſtimãt eruditi ſenionẽ ſignificare quaternarium, qꝰ ſcilicet qui iecerat duos ſeniones ille quatuor nummos lucrabatur.

¶Senatꝰ tus. & ſenati a ſenectute, vl' a ſinẽdo, qꝛ magiſtratibꝰ nõ plus licebat, q̃ ſenatꝰ pmitteret. Et ſigñt tã locũ in quem ſenatores conueniunt q̃ ipſos ſenatores.

¶Senatuſconſultũ, id eſt ſenatꝰ ſentẽtia, qđ fiebat aut ꝑ rogationẽ cũ rogabat̃ vnuſquiſq; ſentẽtiã quã verbis efferebat, aut per diſceſſionẽ quando pleriq; idẽ ſentiẽtes in vnã partem pedibꝰ ibant, ſicut teſtat̃. Gel. lib. j. Flauius Vopiſcus de Aureliano. Deinde alijs manum porrigẽtibus, alijs pedibus in ſententiã euntibus, pleriſq; verbo cõſentientibus conditũ eſt ſenatuſconſultũ.

¶Senaculũ, vbi ſenatores conſultandi gratia conſiſtebant. Varro. ſcribit ſenatũ apud ſenaculũ habitare conſueuiſſe. vt cum a curia vocaretur, pręſto adeſſet.

✠Senaculum, etiã paruũ ſenatũ eſſe putamꝰ a fœminis apđ Romanos conſtitutũ, fuerunt aũt tria ſenacula Romę. Vnũ vbi nunc eſt ędes concordię inter capitoliũ & forũ in quo ſedebãt magiſtratꝰ de repub. cũ ſenioribus deliberantes. Alterũ apud portã Capenã. Tertiũ circũ ędẽ bellonę. Auctor Nicoſtratꝰ libro de ſenatu habẽdo.

¶Senatores, inquit Plutar. in ꝓble. alios patres vocãt alios patres cõſcriptos quia primi a Romulo alij additi & conſcripti, vel quia ſententiã dicunt, conſcripti ſunt, qui non ſolũ patres vocati. Vlpia. dicit Senatores qui a patricijs & cõſularibus vſq; ad omnes illuſtres viros deſcendunt. quia hi ſoli in ſenatu dicere ſententiã poſſunt appellatiq; ſunt ab ætate prouecta qꝰ tales in principio in ſenatum electi fuere. Sed & a ſinendo dici poſſunt ſenatores, quoniam ipſi agendi facultatem dabant.

¶Senatorius a. um. quod eſt ſenatoris, vt ſenatoria dignitas. Auguſt. lib. ij. de ci. dei. Romani hominibus ſcęnicis nec plebeiam tribum quanto minus ſenatoriã dehoneſtari ſinunt.

¶Senarius a. um. qđ cõſtat ex ſex rebꝰ, vt ſenariꝰ nũerꝰ Hic Seniarioli dicti ſunt verſus, a ſex pedibꝰ. Cic. li. v. Tuſ. Tenebã eñ quoſdã ſenariolos quos in eiꝰ monumento eſſe inſcriptos acceperã, qui declarabant in ſummo ſepulchro ſphęram eſſe poſitam cum Cylindro.

¶Sentio is. ſi. ſum. ſenſu p̄cipio, qđ ad corpus tm̃ pertinet. Vñ quinq; corpis ſenſus appellati ſunt, viſus, auditus, guſtꝰ, odoratꝰ, & tactus, Interdũ ſentire ponit̃ ꝓ intelligere. Cic. Nã & ipſe animꝰ ſentit, neſcio quid in ſe eſſe diuinũ. Hiero. ad Pauli. Nolo vt offendaris in ſcripturis ſanctis i ſimplicitate & quaſi vilitate verborũ, q̃ vel vitio interpretũ, vel induſtria ſic ꝓlata ſunt, vt ruſticã cõcionẽ faciliꝰ inſtruerẽt, & in vna eadẽq; hora aliter doctꝰ, aliter ſentiret idoctꝰ. Interdũ iudicare. Pli. Iunior. Cupio abs te itelligere qđ ſẽtias. Interdũ aduertere. Plau. i Amph. Ne nr̄m q̃ſq̃ ſenſimꝰ cũ peperit. Huius cõpoſita ſunt aſſentio. Cõſentio, qđ eſt cõuenio. Lactã. li. j. Si cõgruẽtes annos diuidas numeratꝰ cõſentiet. Iñ cõſentaneus a. um. ꝓ cõuenienti. Cic. li. j. offi. Hæ igitur diſciplinæ ſibi ſi conſentaneæ velint eſſe de officio

nihil queāt dicere. Aliqñ cōſentire eſt acquieſcere. Vñ cōſenſus. Aſſentio, Diſſenſio, Pręſentio, añ vel priꝰ ſentio, hoc eſt aduerto & ꝓcognoſco. Cic. de diui. Quia cōmodius arbitratus es ſeparatim id quęri de eoq; diſſeri id ē de diuinatiōe q̄ eſt earū rerū q̄ fortuitę putant̄ ꝓdictio atq; ꝑſentio. Hinc Pręſentiſco. Pręſentio perfecte ſentio, a quo pſentiſco. Terē in Heau. Merito nūc ego ſuccēſeo, quot res dedere vbi poſſem perſentiſcere Subſentio, aliquantū ſentio, aduerto. Idē in Eu. Etſi ſubſenſi id quoq; illos ibi eſſe id agere inter ſe clanculum.

¶Senſus us. a ſentio, ꝙ per eos tanq̄ per quaſdā feneſtras animꝰ ſentit. Nā ſenſus ſunt qui ſentiūt, ſenſa quę ſentiunt̄. Et licet ꝓprie ſenſus ſint corporis, cōſuetudo tñ iam tenuit, vt mente cōcepta ſenſus vocaremꝰ, quæ etiā ſenſa dicunt̄. Cic. li. de ora. Et qđ dicēdo exprimere ſenſa poſſumꝰ. Augu. li. ij. de ciui. dei. Non multo ſermone opus eſſet ad conuincendū quęlibet vanę opinionis errorē ijs qui recte ſentiunt, & ſenſa verbis ſufficientibus explicant. Et li. xj. Sicut de viſibilibus quę nō videmus eis credimus qui viderūt, atq; ita de cęteris quæ ad ſuū quēq; ſenſum corpis pertinēt, ita de ijs q̄ aio ac mēte ſentiūt̄, qa & ipſe rectiſſime dr̄ ſenſꝰ. Vñ & ſententia vocabulū accepit, hoc ē de iuiſibilibꝰ q̄ a nr̄o ſēſu interiore remota ſunt. Accipit̄ qñq; ſenſus ꝓ intelligētia.

¶Senſus, ſenſa, ſenſum. participium eſt. Vnde dicimus dolor ſenſus eſt a me.

¶Senſim, aduerbium ſignificat paulatim, quia ea maxime ſenſum faciunt quę morantur, quaſi cum meditatione & ſenſu. Plau. in Caſ. ſenſim ſup attolle limen pedes noua nupta. Cic. lib. j. offi. Magis dicere ſenſent ſapientes ſenſim diluere q̄ repente pręcidere.

¶Sentētia, modo iudiciū dr̄. i. id qđ animꝰ ſentit qđ & credulitas & opinio vocari ſolet. vt nemo eſt in ciuitate cui nō liceat libere ſententiā ſuā dicere. i. ꝓnūciare qđ habet in aīo. Sal. At. M. Portius cato rogatus ſententiā huiuſmodi or̄onem habuit. Modo dr̄ Iudicatum hoc eſt cū ex lege vel ex ęquo & bono ſentētia dr̄, vt Iudex in cauſa mea ſententiā dixit. i. ſanciuit qđ ius vellet. Et vt digeſtis de arbitris ſcribit Pau. Dicere ſentētiā eſtimat̄ is qui ea mēte id ꝓnunciat, vt ſecundum hoc diſcedere eos qui litigāt a tota cōtrouerſia velit. Modo capit̄ pro eo qđ verba ſonant. Vñ dicere ſolemus. Hic tā obſcure loquit̄, vt nulla ex verbis eiꝰ ſentētia colligi poſſit q̄ ſic diffiniri ſolet. Sentētia eſt oratio generalē pronunciationem hñs quę vel hortat̄, vel dehortat̄, vl̄ demōſtrat vt nihil metuāt qui nō deliquerūt pœnas. Sentētias etiam vocamꝰ lumina oratiōis, pręſertim quę in clauſulis ſunt breuiter collecta, vt Obſequiū amicos, veritas odiū parit. Hinc ſententioſus a. um. ☿ Cice. Diffinit ſententiam hoc modo, ſententia eſt oratio ſumpta de vita, quæ aut quid ſit, aut quid eſſe oporteat in vita breuiter oſtēdit.

¶Senſiculus, diminuti. a ſenſu. Quin. Inde minuti corruptiq; ſenſiculi & extra rem petiti.

¶Senſibile, dr̄ de eo qđ ſentitur & de eo qđ ſentit. Dr̄ aūt ſenſibile ꝙ per oculos vel aures, vel olfactū vel guſtatum, vel tactum quaſi quandā notitiam prębeat ſui.

¶Senſibile pe. cor. id qđ ſenſibile, hoc eſt quod ſenſui ſubiectū eſt. Inſenſibile qđ ſentiri non poteſt. Lucre. li. ij. Ex inſenſibilibus ne credas ſenſibile gigni.

¶Senſificus, ſenſifica, ſenſificum, quod ſenſus cauſam pręſtat. Macro. Spiramentum ſenſificum ad ſua quæq; loca naturali lege ducentes.

✠Senta, dea eſt quā nōnulli bonā deā vocāt, veteres Faunā & fatuā dixerunt. Hāc Var. ſcripſit tātę pudicitię fuiſſe, vt nemo illā dū vixit pter virū ſuū mas viderit, nec nomē eiꝰ audierit, ꝑpter qđ illi in operto mulieres ſacrificabant & bonam deam nominabant. Cc.

¶Sentina, pe. pro. pars nauis inferior in quā qcquid inſtillat aquarū defluit corruptęq; male olent. a ſentio is. ꝙ eiꝰ fetor ſentiat̄. Nā odorē fœtidū emittit. Iu. Si iubebat coiunx durū eſt cōſcēdere nauē. Tūc ſentina grauis, tunc ſummꝰ vertitur aer. Per tranſlationē ſentina dicit̄ omnis locus qui ſceleratorū hominū receptaculum ſit.

¶Sentino as. ſatago, ac ſubtiliter periculū euito. a ſentina nauis quā quiſq; vt aqua liberet, euacuare contendit. Cecil. Capit conſilium poſtq̄ ſentinat ſatis.

¶Sentinum. Vmbrię oppidū quod nunc ſaxum ferratū appellatur, a quo ſentinates populi dicti ſunt. vocatum ſentinum ab amne qui ſentinus dicitur.

¶Sentis, ſpina ꝙ a tangētibus quam primū ſentiatur. Hic ſenticoſus a. um. ſpinoſus & aſper. Lucilius. Quam ſenticoſa verba pertorquet.

¶Senticetum, locus in quo ſentes ſunt.

¶Sentus, piloſus, horridus, quaſi ſpinoſus. Terē. i Eu. Video ſentū ſqualidū ęgrū annis panniſq; obſitum.

¶Senones populi Gallię finitimi Belgis qui olim vrbē Romā incēderunt & capitoliū obſederunt hos Furiꝰ camillus aggreſſus adeo cecidit, vt incēdiorū veſtigia gallici ſanguinis vndatione deleret. Scribit Verriꝰ ideo Senones appellati, quia noui venerūt ex trāſalpina gallia quaſi ſęnonas litera immutata. καίνος enī græce latine nouus dicitur. ☿ Senogallia, ciuitas dicta, a ſenonibus gallis qui eam condiderunt de hac Syl. Et glanis, & rubrico, & ſenonum de nomine ſena.

¶Seorſum, aduerbiū vernacula lingua ſignificat da parte. Hie. li. j. Reg. Da partē quā dedi tibi, vt ꝓcepi vt repones ſeorſum apud te. Dicitur & Seorſus a, um, remotus. Ver. li. de eſt & non. Pariter nonnunq̄ ſępe ſeorſis obſiſtunt dubijs.

¶Separo as. pe. co. diuido diſtraho. a ſe & paro. Hic diſſeparo, & aduerbium ſeparati diuiſim. Sal. Oīa virtutis ꝓmia ambitio poſſidet, neq; mirum, vbi vos ſeparatim quiſq; conſilium capitis. ¶Sepes is. & ſeps pis. fœminini generis quę obiecta introitum prohibet.

¶Seps, maſcu. gñis paruus ſerpēs, ex cuius ictu mēbra percuſſa putreſcunt ab σήπω qđ eſt putrefacio. Nā quicquid momorderit reſoluitur in putredinē. Luca. Oſſaq; diſſoluens cū corpore tabificus ſeps. Pli. li. xxix. Lacerta quam ſepa, alij chalcidicem vocāt. Auſoni. An lybiæ ferale malū ſit romula vox ſeps. Suidas. σὴς σητὸς ὁ σκώληξ μίγυι. ✠ Id eſt. Ses ſetos tinea dicit.

¶Sepio is. iui. itum. vel ſepſi, ſeptū, ſignificat teneo, impedio, dictum a ſepibus quę obiectę intercludūt iter. Hie. in Eſa. Sepiuit eam & lapides elegit ex ea. Huius compoſita ſunt. Conſepio, Circūſepio. Interſepio, Pręſepio quod eſt ſepem ante facio.

¶Septa, gñali vocabulo dicunt̄ oīa loca munita & quodā ſepimēto vallata. Iñ ſtabula ouilia, bubilia caprilia, & id genꝰ reliqua ſepta nūcupant̄. Vñ & ſepta aliqñ ꝓ ouibꝰ ponunt̄. Ver. Quāuis multa meis exiret victima ſeptis. Ecōuerſo. Luca. Et miſerę maculauit ouilia Romę. Iñ in Martio cāpo loca incluſa tabulatis in qbꝰ ſtās ppl̄s Romanꝰ ſuffragia ferre ꝯſueuerat ſepta dici meruerunt ad ſimilitudinē ouiliū. De qbꝰ. Mart. In ſeptis Mamura multūq; diuq; vagatꝰ. Var. de re ruſti. appellat ſepta oīa q̄ habēt incluſa aīalia quę paſcūt̄. Idē inquit. Intra ſepta villę habeas aquā. Apud eundē inſcriptio eſt de fundi ſeptis. A ſepio munio. Inde ſeptꝰ locus, ſepta villa, ſeptū tectū. Iuriſcō. accipiūt ſepta pro obicibꝰ & clauſtris quibus vtimur ad īpetus fluuiorū coercendos.

¶Sepimentū, id dicitur quo aliquid ſepitur. Var. Primum naturale ſepimentum quod obſeri ſolet virgultis aut ſpinis quod habet radices viuę ſepis.

¶Sepia genus piſcis q emiſſo cruore atro occultat iter. Per. Nigra ꝙ īfuſa vaneſcat ſepia lympha. Eſt & ſepia ſcopulꝰ iuxta Athenienſiū littꝰ. vt inqt Hero. Suidas σηπία ὁ ἰχθὺς Ἀριστοφάνης. κάθησο τοίνυν σηπίας μ' ἀσκώμενος διονὶ τρύφων σατὴρ ἐξουσίαν. ✠. i. Sepia piſcis. Ariſtophanes. Sedebas igitur ſepias premens tanq̄ delitians propter poteſtatem. ¶Sepius, ciuitas quę nunc Sipontum dicitur a ſepiarū multitudine fluctibus eiectarum.

¶Sepum, quod eſt ſeuum dr̄, fit ex animalibꝰ vna parte dentatis & cornigeris. Hinc ſepatius a. um. qđ ex ſepo eſt, vt candelę ſepatię. Aul. Tota domus completur tędis lucernis, cęreis ſepatijs & cęteris nocturni luminis inſtrumentis. Sunt qui legant Sebum & ſebo as.

¶Sepelio is. pe. cor. iui. itum. & ſepultū. Oui. in Hero. Et ſepeli lachrymis perfuſa fidelibus oſſa. Quod verbū a ſepio quidam deducūt, quia cadauer terra vel alio materiæ genere circunſepitur.

¶Sepultus dicitur quocunq; conditus ſit, humanus vero humo contectus. Aliquando ſepultus ſumitur pro eo qui mortuo ſimilis quaſi ſine ſenſu iacet. Ver. Inuadunt vrbem ſomno vinoq; ſepultam.

¶Sepulchrū, locꝰ in quo corpꝰ oſſaq; hoīs ſepulta ſunt q̄ſi ſeorſum a pulchro, vt inqt Ser. ꝑpter recordationē doloris. Vel dr̄ a ſemis quia pulchrū ſupficie intus oſſibus plenū eſt vel ſcđm Do. ꝙ ſine re pulchra ſit. Aut ꝙ ibi ſine pulſu ſint. i. mortui. Aut a ſeparādo ꝙ illic aīæ a viuis ſeparātur. Sed melius eſt, vt ſepulchrū dicatur a ſepeliendo, ſicut ſimulachrum a ſimulādo & lauachrū a lauando. tamen cū h ſcribendum cenſeo Sepulchri aūt appellatione omnis ſepulturę locus continetur.

¶Sepulchrale, qđ ad ſepulchrū ꝑtinet, vt cerimonię ſepulchrales q̄ pertinēt ad funerationē impēſam ſtructurāq; ſepulchrorū. Titulus eſt apud iuriſcōſultos de religioſis & ſumptibꝰ funerū. Cic. refert leges quibꝰ pręcipitur ſepulchrorum magnificentiam eſſe minuendam.

¶Sepultura, quandoq; ſepulchrum dicitur, quandoq; ſepeliendi actus. Plinius. Poſt ſepulturam aliæ nauium ambages ſunt.

¶Seplaſia fuit forū Capuæ in quo vnguētarij negociabāt̄, cuiꝰ delitijs fractā fuiſſe punicā ferociā teſtat̄. Val. Max. li. ix. Cice. cōtra Rul. Iā vero qui metꝰ erat tunicatorū illorū in Albana & Seplaſia. Hinc Seplaſiariꝰ pro vnguētario & effœminato. Lāpri. i heliogabalo. Pinxit ſe, vt cupedinarium, vt ſeplaſiarium, vt popinariū, propter vnguenta quę Seplaſię conficiebantur.

¶Sepono penul. pro. diuido & miſſum facio. qđ dicimꝰ mettere da canto. Quin. li. xij. In cōſilijs vero quę ratio ſuadēdi eſt abhoneſti queſtione ſepoſita. i. diuiſa. Liui. lib. primo. Pecuniā in ędificationē eiꝰ templi ſepoſuit. Lactā. lib. ij. Seponatur interim nobis hic locus de ira dei differendi. Hier. Sepoſitis occupationibus quibus arctabar huic vnam lucubrationem dedi.

✠Septangulꝰ dicitur quod ſeptem angulos habet. Cc.

✠Septennis. i. ſeptem annorum. Cc.

✠Septēber, mēſis dictꝰ eſt ꝙ ſit ſeptimꝰ in ordine. Cc.

¶Septētriones ſunt ſeptē ſtellę ex quibꝰ quaſi iūcti triones figurant̄. Scribit Var. Triones ruſticorū vocabulo boues vocari q̄ſi teriones, hoc eſt arādę terrę ac colēdæ idonei. Vel iō magis hæ ſeptē ſtellæ triones appellatæ ſunt, qm̄ ita ſitæ ſunt, vt ternæ q̄q; ſtellæ proximæ inter ſe trigona id eſt triquetram figuram conſtituant, quam recētiores vocant triāgulū. Ex ſeptē ſiquidē ſtellis duę pariles vno ī loco videtur q̄ pro bobus accipiuntur, reliquæ quinq; plauſtri figurā deſignant. Itaq; & proximū huius ſidꝰ bubulcꝰ, i. bootes appellat̄, qui more bubulci currū ſequitur. Hoc ſidꝰ a figura, quia ſimile plauſtri videtur antiqui grecorum ἅμαξαν id eſt plauſtrum dixerūt noſtri a bobus iunctis ſeptentriones appellarūt. Ab his etiam ventus ſpirat qui hauſtro obiectus eſt, & latine ſeptentrio, & ſeptentrionalis ventus & ſeptentrionarius. Gręce vero ꝙ ab Arcto. flet Aparctias appellatur.

✠Septē nūerale nomē eſt. qđ ſignificet notū a gręco tñ (vt pleraq; alia) deductū Illi enī ἑπτὰ dicūt. Spiritu aſpirato in ſ. mutato & vocali vltima in em nos ſeptē dicimꝰ ex quo multa deductiua habent originē. Cc.

¶Septicollis dicta eſt vrbs Roma, ꝙ ſeptem colles habeat, Palatinum Quirinalem Auentinum Cęlium Viminalem Exquilinum & Ianicularem.

¶Septunx, nomen deductum a ſeptem & vncia.

☿Septendecim, apud Apul. ſeptendecim denarium.

☿Sepedes pe. cor. dicuntur formicę a numero pedū formicis enim ſeni pedes ſunt.

☿Septicus a. um. vt vis ſeptica. i. coroſiua. Nam græci oīa medicamēta quę habēt vim erodēdi ſeptas vocāt.

✠Septiana mala dicuntur a ſeptio libertino eorum primo inſitore inſigni rotunditate. Cc.

¶Sequana. pe. cor. fluuiꝰ Belgarū in Gallia, iuxta quē habitātes ſequanici dicti ſunt, & ſequani. Hodie burgūdię ducatū incolentes heluetijs, heduis ac lingonibꝰ finitimi. Luc. li. j. Optima gens flexis in gyrū ſequana frę nis. Mart. Hāc tibi ſequanicę pinguē textricis alumnā.

¶Sequeſter ſtris. ſtre. Et hic & hęc ſequeſtris & hoc ſequeſtre. Et ſequeſter a. ū. Et pace ſequeſtra inquit Ver. Plautus. Haud fugio ſequeſtrū. Eſt autē ſequeſter apud quem plures eandem rem de qua controuerſia eſt depoſuerunt. Dictus vt docet Gel. ꝙ eius qui electꝰ ſit vtraq; pars fidem ſequatur. Eſt enī medius inter duos altercantes apud quem aliquid ſeponitur. Quapropter Ver. pacem ſequeſtrā inducias appellauit, ꝙ media ſit inter bellū pręteritū & futurū. Vñ Aſco. Sequeſtres ſunt apđ quos pecunia deponitur. Cic. i Ver. Aut ſequeſtros aut interpretes corrumpendi iudicij.

¶Sequeſtro as. apud Sequeſtrū depono. Vnde ſequeſtrata res dicitur. Interdū ſequeſtrare eſt ſeparare. Hieronimus. Quia petitis vt vobis diuerſos pſalmos per ordinem ſequeſtrem.

¶Sequeſtro aduerbium. Cato. Per deum immortalem nolite vos ſequeſtro ponere.

¶Sequor eris. ſecutꝰ, a ſeco fit, & eſt verbū cōmune ſecundū Priſc. Vñ & in Euā. legimꝰ in ſignificatione paſſiua. Et ꝑſequimini de ciuitate in ciuitatē. Huiꝰ cōpoſita ſunt. Aſſequor, Conſequor, Exequor, Inſequor, Obſequor, Perſequor, Proſequor, Subſequor. Pediſequus a, Odoriſequus que omnia habent penul. cor.

¶Sequela penul. pro. ipſe ſequendi actus.

¶Sequax qđ aliquid ſequit̄. Sen. Cæteriq; Ariſtippi ſequaces. Leo papa. Sed tu iudaicę cęcitatis ſequacior nō imiteris fidē gentiū. Aliqñ ſignificat id qđ ſpargēdo dilatat. Perſi. Quorū imagines lambunt hæderę ſequaces. Sequacem vero materiam appellat. Pli. inhęrentem.

¶Sera ꝑ ſimplex r inſtrumētū eſt quo claudunt̄ oſtia ab Aſſerere qđ ſignificat admouere qđ foribꝰ admotę ſerę opponunt̄ defixe poſtibꝰ, primā cor. Iuue. Pone ſerā, cohibe, ſed quis cuſtodiet ipſos. Hanc etiā patibulū vocāt, ꝙ ea remota valuę pateſcūt. Varro a ſerire deriuat qđ eſt aperire. Eſt & Sera nomē vrbis in Aſia ſcythica.

¶Sero as. claudo. Col. li. vij. de mulę fœminibꝰ loquēs Fœminę inquit ſerari & interdū inuri ſolent. Huius cōpoſita ſunt. Obſero pro occludo. Teren. in Eunu. Tu abi atq; obſera oſtium intus Reſero aperio.

¶Serra per duplex rr inſtrumētū dentatū quo ligna & lapides ſecantur. Col. li. vj. Vno ictu arborem pręcidi ſi minus ſerra deſecari. Mart. Et pingues tunicis ſerra ſecare poteſt. Item Serra inſtrumentū ligneū dentatū quo trahentibus bobus homines torquebantur. Item eſt genus piſcis marini, vt apud Amb. lib. Hexa. Serra pręliari dicitur cum aſſidue acceditur recediturq; nec vllo tēpore conſiſtitur, vt ſerra facit dum aliquid ſecatur.

¶Serrula dimi. parua ſerra. Col. lib. iij. Et ſi fieri poteſt iuxta aliquem nodum ſerrula deſecato.

¶Serro as. ſerra per medium ſeco. Hiero. li. ij. Reg. populum eius adducēs ſerrauit. Syriꝰ lib. vj. Auro ſerrauit ramos Iunonius anguis.

¶Serratus a, ū. quod eſt ſera ſectū. Et quod admodū ſerrę factū eſt. Vñ ſerrati dentes, qui inter ſe diſtincti ſunt ad ſiſitudinē dētiū ſerrę pectinati ſeſe ſtipātes. Pli. Dētiū tria gña Serrati, aut ꝯtinui, aut exerti. Serrati pectinatī coeūtes ne cōtrario occurſu atterāt̄ vt ſerpētibꝰ piſcibꝰ canibꝰ ꝯtinui. vt homini equo. Exerti, vt a ꝓ, elephāto

¶Sero is. ſeui ſatū, ſignificat ſemio. Hie. i leui. Si triginta modijs hordei ſerit̄ terra, quīquaginta ſiclis vēdetur

argēti. Aliqñ ſignificat planto. Lactā. li. ij. Terrā ſtudio ſe coluit ac vineā ſua manu ſeuit. Vñ arguuntur qui auctorē vini liberū putāt. Per trāſlationē Serere qñq; capitur ꝓ gñare. Vñ ſatꝰ. i. gñatꝰ. Huiꝰ cōpoſita ſūt. Aſſero Circūſero. Pli. li. xxj. Et geniſtas circūſeri aluearijs gratiſſimū, Cōſero, Deſero, Diſſero, Exero, īſero, īterſero, obſecro, reſero, & ſubſero q̄ hn̄t pe. co. de qbꝰ locis ſuis

¶Sero is, rui, diuiſas ſyllabas ſertū ſignificat. admoneo Vñ aſſerere manū veteres dicebāt cōprehendere, cum eam prehendebant libertatem. Itē texere & ordinare, quoniam ea quę ordinantur annectuntur inuicem atq; cohęrent, Inde Serta coronę dicuntur & ſeries.

¶Seranꝰ, cognomē ſumptū a Sero ꝓ ſemino ſeu plāto cornutꝰ. Q. Cincinnatꝰ cū ſuū agrū & araret & ſereret. Dictatura ei a pplo Rōano delata ē. Qui cōtra Sānites ꝓfectꝰ victor extitit, qui a ſerēdo ſeranꝰ appellatus eſt.

¶Series, ordo & q̄ſi q̄dā rerū cōtinuata ꝓgreſſio, a ſerēdo. i. ordinādo dicta, vt in ſerie orōnis. i. in cōtextu. Vale. Maxi. Quis ꝯpos mētis domeſticę peregrinęq; hiſtorię ſeriē fœlici ſuperiorū ſtylo conditā, vel attētiore cura vel pręſtantiore facundia traditurum ſe ſperauerit.

¶Seres ppli aſię ſcyticę, a Sera vrbe ſic dicta, apd̄ quos arbores ſūt q̄ nō ſolū folia, ſed lanā quoq; ꝓferūt tenuiſſimā. Nā ex earū frōdibꝰ caniciē depectūt a qua ꝓfuſam ex quo vellere veſtimēta cōficiunt q̄ ſerica nūcupātur. Ver. Velleraq; vt folijs depectant tenuia Seres. Huius noīs ntūs ſingularis eſt Ser. Sidoniꝰ Aſſiriꝰ gēmas Ser. Vellera thura Sabeus. Auſo. Iā pelago volitat mercator veſtiſluꝰ. Ser. Nā & vermiculus ipſe, vt auctor eſt Pauſanias Ser. appellatur. ✣Sergia, oliuę genus. Cc.

¶Sericus a. ū. pe. cor. quod eſt confectū ex ea lana. Vnde veſtem ſericā dicimus. Hinc fit holoſericus vt veſtis holoſerica, ex ſerico contexta ſine alia materia. Subſericus a. um. quod non eſt plene ex ſerico.

¶Sericū ſubſtantiuū, veſtis ſerica. Hiero. ad Pau. Habeant ſibi cęteri ſi velint ſuas opes, vaſe gēmato bibāt, ſerico niteant, plauſu populi delectentur, & per varias voluptates ſuas, diuitias vincere nequeant.

¶Sericatus, q eſt indutus ſerico. Sue. de Cę. Armillatꝰ in publicū proceſſit aliquando ſericatus & cycladatus.

¶Sericarius, textor ſericorū. Tul. Firmicus li. viij. Matheſeos refert ſericariū textorē naſci qui habuerit horoſco pum in. xxviij. partes arietis.

¶Serius, fluuiꝰ Ciſalpinę Galliæ per Bergomatē agrū in Aduam fluens a quo vallis ſerania in eodem agro populoſa artificioſaq; nominata eſt.

¶Serius a. um. ſignificat graue. Teren. in Eu. Ait rem diuinā feciſſe & rem ſeriem velle agere mecum.

¶Serio, aduerbiū ſignificat vere & cū grauitate. Plaut. in Am. Nunc quidem pręter nos nemo eſt, dic mihi verum ſerio ſine riſu. Teren. in Eunu. Miſit porro orare, vt venirem ſerio id eſt cum affectu.

¶Seria, ſunt quę iocis opponuntur. Nā ſunt vera & grauia. Actius. Vos nugas affertis, no ſeria loquimur. Marti. Parce precor ſocero, ſeria forſan amat.

¶Serus a. ū. modo tardū ſignificat. Plau. Quid tā ſero aduenis. Hinc Col. li. j. ꝯparatiuū formauit, ſationes eiꝰ duas ſeruamus, alterā maturā per mediā ſementem ſeriorem, alterā menſe Februario. Actiꝰ. Ne ſi forte paulo quā tu veniam ſerius, modo ſignificat grauē magnū. Sulu. Serū bellū in anguſtijs. Ver. Seraq; terrifici cecinerunt omnia vates. ✣Serila nauigia dicimus. Cc.

¶Sero, aduerbiū ſignificat tarde. Sē. ī tra. Sero nos illa referat ſenectꝰ. Nemo ad id ſero venit. Aliqñ ſignificat veſpere qd̄ ē poſt occaſū. Aliqñ poſt tp̄s. Qd̄ ei poſt ſolis lucē ē, id vere poſt tp̄s dici pōt. Cic. cū accuſator Milonis idētidē īterrogatꝰ pſtaret, quo tpe Clodiꝰ eēt occiſꝰ vrbane rñdit, ſero, q̄ſi poſt id tp̄s quo debuiſſet occidi

¶Serū, ſubſtantiuū ſignificat extremā partē diei. Liui. Erat iā diei ſerū. Seu. ī Aug. Nec multo poſt nauali prę lio apd̄ Actiū vicit in ſerum dimicatione protacta, vt in naui victor ꝑnoctauerit. i. in horā veſpertinā. Et ſerum dicitur aqua lactis ad multos morbos vtilis. Ver. Acrēq; moloſſum paſce fere pingui.

¶Serotinus a. ū. pe. cor. a ſero ꝓ veſpere fit vt hora ſerotina, & tp̄s ſerotinū. Et ſerotinꝰ a ſero ꝓ tarde, vt poma ſerotina q̄ poſt legitimū tp̄s, vel tardiꝰ cęteris matureſcūt. Col. li. iij. Locis frigidis & autūni tēporibꝰ aquoſis pręcoques ſerito, locis hybernis ſerotinas ſerito.

¶Seria ę. vas fictile oblongū. Li. li. iiij. de ſecū. bel. pu. Et ī vico hiſtris fōtē ſub terra tāta vi aquā fluxiſſe vt ſerias doliaq; q̄ ī eo loco erāt ꝓuoluta, velut īpetꝰ torrētis tullerit. Eſt & Seria nomē vrbis Tuditanorū ī hyſpania

¶Seriola, dimi. a ſeria. Perſi. Seriolæ veterē metuens deradere limum. Et ſeria eſt orcarum ordo directus.

¶Serapis is. & idis. Et ſeraphis cū ph. ab aliquibus ſcribiē cuius pe. indifferens eſt Mar. Vincebant nec q̄ turba ſeraphin amant. Idem. Iſęum. Seraphin Nilus veneratur Oſirin. Fuit cognomen Oſiridis. De quo in dictione Apis dictū eſt. Serapiū. vero dicitur ædes ſerapidis ſicut tēplum Iſidis Iſium. Lampridius in Alexandro. Iſium & ſerapium indecenter ornauit additis ſignis.

¶Seraphim, cū m. tam neu. q̄ maſcu. gn̄is eſt. Hiero. ad Furiā Hęc ſunt duo, ſeraphim, ter glorificantia trinitatem. Seraphin cū n. pluralis numeri neu. gn̄is eſt ꝓ choro angelorum. Vnde quotidie, in miſſa dicimus, Beata ſeraphin ſocia exultatione concelebrant.

ʓ Dictiones hebraicę non recipiunt neutrum genꝰ nec deſinunt in, n. In plurali ſcilicet tantum in m. vel in ot. Hęc fœmi. gene. Illa vero maſcu. generis.

¶Serta, coronę dicunē a ſertis, hoc eſt a digeſtis inuicē floribꝰ frōdibuſq;, ex qbꝰ ab initio fieri coronę ſolebāt. Et ſubſtātiuū eſt. Ver. Sertiſq; recentibus halāt. Et Serta ꝓcul tantū capiti delapſa Iacebant. Cum tamen dicamus Sertus a. um. vt ſertos flores ſertas coronas. Luca. Accipiunt ſertas nardo florente coronas.

✣Sertula regia hęrba eſt a certis quæ ex ea fiunt ſic dicta quæ & Mellealotos a græcis dicitur. Cc.

¶Sermo, loq̄lla, a cōpoſitis & ſimul ꝯtextis verbis. Eſt aūt Sermo, vt Cic. li. iij. ad hęrē. ſcribit, oratio remiſſa, & finitima quotidianę locutiōi. Ser. Sermo eſt ꝯſortio orationis & cōfabulotio duorū vel plurium. Huius diminu. eſt ſermūculus. Hiero. ad Mar. Duas epiſtolas quas ad vxorem tuam Paulam huic ſermunculo annexui.

¶Sermocinor, pe. cor. ſermonem facio. Plin. lib. x. Sup omnia humanas voces reddunt Pſytaci & quidā ſermocinantes. Hiero. Inter has ſermocinantes ſuſcipiunt alitem coruum in ramo arboris conſediſſe.

¶Serenꝰ a, ū. pe. pro. ſignifi. trāquillū ſine nubibꝰ ſine imbre, qꝰ id maxīe tp̄s ſationi aptū ſit. Quandoq; ponitur pro ſicco. Verg. Vnde ſerenas. Ventus agat nubes.

¶Sereno as. clarifico, tranquillo. Vergi. Vultu quo cœlum tempeſtateſq; ſerenat.

¶Sereſco is. ſiccꝰ fio, q̄ſi ſereneſco, & ſerenꝰ fio qm̄ ſerenitas ſicca ē Lucil. Deniq; fluctiuago ſuſpēſę littorre veſtes Vueſcūt, tādē cādēt ſole ſereſcūt Aliqñ Sereſcere ē ī ſuccū abire. Pli. li. xj. Oē āt lac igne ſpiſſaē, frigore ſereſcit. ¶Scriphꝰ, īſula ī ęgęo mari vna ex cycladibus vt Stra. li. x. ſcribit. a qua fit adiectiuū Seriphiꝰ a, ū, vt ē illud Themiſtoclis. Neq; vel tu ſi athenieſis eſſes clarus extitiſſes, aut ego ſi ſeriphius, eſſem ignobilis. Cc.

¶Serpo is, pſi, tū, ſignifi. repo & qñq; q̄ſi ī modū ſerpētis circuo, paulati decurro. Hie. Cū leni iuxta murmure ſerperet riuꝰ. Hic ꝯponūē īſerpo, īterſerpo Clau. li. j. Et raucū bibulis īſerpe murmur arenis. Proſerpo porro ſerpo. Pli. Hęc hęrba niſi ſata ſit mire ꝓſerpit Hic ꝓſerpia

¶Serpēs mō participiū, mō nomē, tam maſ. q̄ fœ. ge. & generale eſt ad omnia que ſerpunt citra vſum pedum, a ſerpēdo dictū. Hinc ſerpentinus, a, ū, vt vox ſerpētina.

¶Serpula a veteribꝰ dicebaē quā nos ſerpētē dicimus.

¶Serpilꝰ, hęrba ꝑuoꝝ folioꝝ capillis ꝑ terrā ſerpētibꝰ a quibus nomē accepit. Et in gręco aſpirationem habet ἕρπυλλον λέγουσι ὅτι ἕρπωτὸ ἕπλζω. ✣ Id eſt Serpillū dicūt qꝛ ἕρπω eſt ſerpto. In multis em̄ nominibꝰ quę in gręco

aſpirationem habēt pro aſpiratione. ſ. ponitur, vt ἕξ ſex hepta ſeptem, herpillum, ſerpillum.

Serperaſtra vocāt inſtrumenta quæ geniculis puerorum alligatur, vt cum his deprauata corrigant crura a ſerpendo dicta. ſerpūt enim magis pueri q̄ gradiantur.

¶Seruo as. libero. Ver. Seruatū ex vndis ſtrophadū me littora primū Accipiūt. Item cuſtodio tueor, vt Dij patrij ſeruate domū, ſeruate nepotē. Itē ſollicite ac diligēter obſeruo. Pla. in Aſi. Tuꝰ ſeruꝰ ſeruet Veneri ne eas detan viro. Itē inhabito poſſideo. Verg. li. iiij. Geor. Cētū q̄ ſyluas, cētū q̄ flumina ſeruāt. Itē Teneo Idē lib. vij. Curuā ſeruās ſub imagine falcē. Hic cōpoſita ſunt aſſeruo. Plau. in Cap. Aſſeruate iſtū ſultis ſerui, ego ibo vt cōueniā ſenē Cōſeruo. Cic. lib. ij. offi. Res familiaris quęri debet his rebꝰ a quibꝰ abeſt turpitudo. Cōſeruari autem diligētia & parſimonia. Obſeruo. Præſeruo, & reſeruo.

¶Seruꝰ. dictꝰ a ſeruo as. Au. lib. xix. de ciui. dei. Origo vocabuli ſeruoꝝ inde credīē ducta & ij qui iure belli poſſent occidi a victoribꝰ cōſeruabāē & ſerui fiebāt, a ſeruādo appellati. Et eſt ſeruſu qui dño alieno contra naturā iuris inſtitutionis ſubijciē. Huiꝰ diminutiuū eſt ſeruulus Compoſitum conſeruus, qui in ſeruitute pariter eſt, hoc eſt, qui eiuſdem domini ſeruus eſt.

¶Seruio is. iui. itū. ꝓprie ad ſeruos ptinet. Eſt eī ſeruire in ſeruitute eē. Interdū parcere, ſeruare. Ter. Rus habitatū abij cōcedēs vobis, & rei ſeruiēs. Huiꝰ ꝯpoſita ſūt Aſſeruio. Cic. li. ij. Tuſ. Toto corpe cōtētioni vocis aſſeruiūt. Deſeruio, Inſeruio qd̄ eſt obſequor & q̄ſi officiū ſeruiētis alicui p̄ſto, ſiue in rebꝰ & negotijs alicuiꝰ ſtudioſus ſum. Cic. li. i. offi. A quo plurimū ſperāt etiā ſi ille his nō neget, tñ ei potiſſimū īſeruiūt. Subſeruio parꝝ vł leuiter ſeruio. Interdū q̄dro, ꝯuenio, eſpōdeo. Ter. Venire me aſſimulabo, tu vt ſubſeruias orationi vbicunq; opus ſit verbis.

¶Seruitus, pen. cor. ipſa ſeruiendi cōditio. Aliquando dominatus dicitur. Teren. in An. Vt ſemper tibi apud me iuxta & clemens fuerit ſeruitus.

Seruitiū, idē qd̄ ſeruitꝰ. Terē. Ego Pāphile hoc tibi ꝓ ſeruitio debeo conari manibꝰ, pedibꝰ, nocteſ & dies capitis periculū abite dū ꝓſim. In plurali vero ſeruitia qñq; ipſi ſerui dicūē. Sal. Interea ſeruitia repudiabat quorum in initio magnæ copiæ ad eum concurrebant.

✣Seruius & ſeruilius cognomina ſunt virorum & prętera Seruillus locus Romæ a conditore ſic vocatus. Cc.

¶Seruile, quod ſeruorum eſt, vel quod ad ſeruos pertinet vt ſeruilis conditio & ſeruile officium.

¶Serapta, ciuitas phœnicię apud quam naſcebatur vinum laudatiſſimum. Vnde Seraptanū vinum. Sidoniꝰ. Quęq; ſeraptano palmite miſſa bibas.

¶Serotum. vide in dictione ſcrotum.

¶Serbonis, palus iuxta mōtē Caſiū. auctor Herodotꝰ.

✣Seſelis hærba eſt quam nonnulli vocant ſile.

¶Seſſio mō ipſum ſedēdi actum ſignifi. modo ipſum ſedile. Cice. Tot locis ſeſſiones gymnaſiorū. i. tot ſedilia.

¶Seſſiles, pe. cor. lactucæ dicuntur quaſi ſedentes.

¶Seſquialtera ꝓportio, eſt q̄ tm̄dē & dimidium habet.

¶Seſquiplū idē quod ſequialterū. quod gręci Hemioliō appellant. verbū aūt Seſqui vt Aug. īterpretatur pro eo qd̄ eſt, ſe abſq; dictū videri pōt. Erat & vſuræ genus ſeſcuplum in iure pontificio dānatū. Quod fit cum daē ſumma aliqua & recipitur ſumma illa cū ſua plica, id eſt medietate, vt diſtin. xlvij. Non licet fœnerari miniſtris altaris vel lucra quæ ſeſcupla dicūtur accipere. Ad Sexcuplū per x dicitur quælibet res, ſexies multiplicata.

¶Seſquipes vnū pedē & ſemis ꝯtinet. Sic ſeſquimēſis vnꝰ mēſis cū dimidia parte alteriꝰ. Var. li. j. de re. ru. Annꝰ eſt diuiſus in q̄tuor ptes totꝰ. Et idē ſubtiliꝰ ī ſeſqmēſe ſocto, ſeqlibra libra vna cum dimidio alteriꝰ. ſeſqhora vna hora cū dimidia. Seſqculeare vas qd̄ ꝯtinet culeū & dimidiū alteriꝰ. Seſqmodiꝰ q ꝯtinet vnū modiū cū dimidia pte alteriꝰ. var. li. j. de re. ru. Vt nuces ītegras q̄s vno modio cōphēdere poſſis qꝰ putamīa ſuo q̄q; hn̄t loco natura cōpoſita, cū eaſdē ſi fregeris vix ſeſqmodio cōcipere poſſis. Seſquiopera. Col. li. ij. Fabæ occāē ſeſqopera.

¶Seſtertius & ſeſtertiū, ꝑ ſ, aū t, quaſi ſemis tertiꝰ eo qꝰ cōtineat in ſe aſſes duos & dimidiatū tertiū. Veteris cōſuctudinis fuit, vt ſemis anteponerēt. vt ſemiſquartus, ſemiſqntꝰ, ſemiſtertiꝰ, quo Seſtertius. Et eſt cōpoſitio Attico more facta. Illa em̄ ἑπτὰ ἥμισυ τάλαντα hoc eſt ſemitalenta dixerūt ſeruantes illud, vt expræſſius numerus ꝓ dimidio caperetur. Apud Romanos ex ęre ſignato cōtinet libras duas ac ſemis vel diſpondiū ac ſemiſſē & per duo ll. & ſ. notabatur, vt apd̄ Cic. in Ver. Valebat q; mille nūnos. vt ex Pli. intelligi licet, q ſcribit Aſiniū Celerē ſeſtertijs octo nullū emiſſe. Qd̄ p̄ciū fuiſſe octo miliū nūmū Macrobius tradit. Et nemo in ordine eq̄ſtri ſedebat ſpectaturꝰ niſi ſeſtertia. xl. milia poſſideret apd̄ eruditos qñq; ſeruaē vt ſeſtertiꝰ maſ. gn̄e vſurpēt ſignificātes minutilā ſūmā, ſeſtertia vero ꝓ maioribꝰ ſūmis vt. cccc. ſeſtertia ꝓ q̄drigentis millibꝰ q̄ ſmma ē ſenſus eq̄ſtris. Eſt ēt ſeſtertiū genꝰ veli triplici lycio texi, vt tertiū filū duobꝰ impar ſit. Sue. in Aug. Ita vt in extremis ſpatijs ſubſultim diſcurreret ſeſtertio vel lodicula īuolutꝰ. huiꝰ dimi. ē ſeſtertiolꝰ vł ſeſtertiolū cū accētu ī añpe.

ʓSeſelis, hęrbę genꝰ qua paſci dicuntur cerue parituręCi. li. de. na. deoꝝ. Paulo añ partū cerue purpurgant ſe quadā hęrbula q̄ ſeſelis dē, hoc eſt Ariſtoleles cōfirmat

ʓ Setta genus arboris naſcentis in heremo ſpinæ albę habēs ſimilitudinē, vnde oīa ligna archæ & tabernaculi facta ſunt, & appelaē ſertim quod lignū imputribile, & leuiſſimū oīm lignoꝝ tam in fortitudine quam in nitore ſoliditatem ſuperat & pulchritudinem.

✣Seſtor erat in oſtij Ponti. Cc.

✣Setania, ſpecies meſpilli arboris q̄ fert fructū grandiorem & candidiorem acinoſque ligno molliori. Cc.

¶Setę, dn̄r pili craſſiores rigidiq; atq; erecti q̄les ſues habent. Vñ ſeorſum ſiue ſetigerū aīal vocaē. Et a ſue dictæ ſunt ſetę quaſi ſuetę, a quo & ſuo is, deducitur.

✣Setuoſum a veteribꝰ dicebatur obſcurū. Liu. Setuoſe abs te datur qꝰ cōſecuta ſapiens ęgre contulit.

ʓSetanū, frumēti genꝰ quod & trimeſtre diciē qꝰ inopię ſubſidio inuentū. Plin. & Col. prædicant, ſed & meſpili quoddā faſtigium vocant ſetanum.

ʓSetoſus, ſa, um, quod eſt ſetis plenum, vt ſetoſum, ſeu ſetigerum animal.

✣Setia vrbs campanię, a qua ſetinum vinū. Mart. Pendula pontinos quæ ſpectat ſetina campos. Exigua vetulos miſit ab vrbe cados.

✣Seuerꝰ, a, ū, pe. ꝓ. quaſi ſecꝰ. i. iuxta verū vł dē a ſęuꝰ detracta a & prima ſyllaba correpta. Et mō poniē ꝓ graui & cēſorio. ver. Romulidis Tatioq; ſeni curibuſq; ſeueris. Mō ꝓ crudeli & aſpero. Idē. Qui tetricę horrētis rupes mōtēq; ſeuerū. Modo pro triſti vitabili. Idē inuidia infœlix furias amnēq; ſeuerū. Hic Aſſeuero & pſeuero.

¶Seueritas, grauitas, q̄ eſt pars iuſtitiæ qua iudex nihil oīno de ſupplicio remittit, neq; a vero diſcedit, adeo vt videaē miſericordiæ cōtraria. Vñ & ꝓ crudelitate & quadā naturæ toruitate ponitur. q̄ & Seueritudo diciē. Plau. Quid illud eſt qꝰ illi caperatur frons ſeueritudine?

✣Seueriana ſpecies ſūt pyrorum ab inſitore Seuero (vt opinor) dicta. Cc.

✣Seuū, pīguedo ex q̄ fiūt candelę. Pli. li. iiij. Seuum ex omēto pecudis Serenꝰ. parua ſabucꝰ ineſt hircino collita ſeuo. Et ē cornigeroꝝ dūtaxat, q̄ ī vna pte dētata ſūt & q̄ ī pedibꝰ talos hn̄t. Biſſulca vero & q̄ pedes ſciſſos ī digitos hn̄t, & carēt cornibꝰ, nō ſeuū, ſed adipē hn̄t, q ꝯcretꝰ ē, & cū refrixit facile frāgiē, ſemꝑq; ē ī fine carnis in ſenſu, quia nec arterias habet nec venas. Cōtra pīgue īter carnē cutēq; ē ſucco liquidū, qd̄ etiā ī aliquibꝰ ſine ſenſu eē manifeſtū ē. Vñ ſues viuētes a muribꝰ tradūt roſas. Inde pingue in ſue laridū diciē. Hic ſeuoſus a, um. quod inſtar ſeui vngit. Legiē tñ & Sepū, a quo ſeuo as,

ſeu ſepo as.qđ ē ſeuū īpono, ſeu cādelas ſeuo facio. Col. lib. ij. Ferijs aūt ritꝰ maioꝝ etiā illā ꝑmittit, far pinſere, faces incidere candelas ſeuare. ſeu vt quidam legunt ſebare, aut ſepare,

¶Seuoco as. pe. cor. ſeorſū ſeu in alterā partē voco duco ve. Cic. lib. ij. phil. Et ob eiꝰ conſilij ſocietatē cum interficeretur Cæſar tum te a Trebonio vidimꝰ ſeuocari.

✠Sex, numerale nomē a gręcis dictū aſpiratiōe in ſ. verſa. Illi eī ἕξ dicūt, ex quo ſextꝰ ta, tū. Aduerbium ſexies, & ſexaginta, & ſexenti tę, ta. & ſexagenus a, um. Cc.

¶Sextans, ſexta pars aſſis, hoc eſt duę vnciæ.

¶Sextarius dicitur ꝙ ſit ſexta pars congij, quæ menſura apud antiquos tam liquidis quā aridis ſeruiebat. Cic. lib. ij. offi. Si emere ſextarium aquæ mina cogeretur.

¶Sextula ſexta pars vnciæ.

℥Sextus philoſophus cheronenſis Plutarchi nepos qui doctor fuit Mar. Antonini imperatoris, de quo Iul. cap. Audiuit & ſextum philoſophum, cheronenſem.

℥Sexꝰ maſ. gn̄is, & hoc ſexus ſexi, ſcd̄m Priſ. Plau. ī ru. Virile ſexꝰ nū̄q habui vllū. var. li. j. de anal. Sexꝰ vtrūq; virile an muliebre, an neutrū ſit, dici pōt habitꝰ vl' natura, ab ἕξω futu. īdicati. qđ habebo, aſpiratiōe ī ſ. mutata.

S ANTE I

SIlō, inſulā indiæ eſſe docet Auguſt. lib. xxii. de ciui. dei. Quæ ex eo cęteris terris refertur ꝙ omnis arbor que in ea gignitur nunꝙ̄ foliis nudatur.

¶Si, ꝯiūctio qn̄q; adiūctiua, vt ſi venias faciā. qn̄q; cauſalis vt eris doctꝰ ſi legas. Qn̄q; ap ꝓbatiua, vt ſi cōceſſa peto. Et ſi q̄ ē celo pietas. Ser. ibi ſi exponit ꝓ ſiquidē. Et tūc iūgit indicatiuo. Nā ſubiūctiuo ꝯiūcta abnegatiua eſt, vt facerē ſi poſſē. ponit interdū pro vtinā. Ver. li. vi. Si nūc ſe nobis ille aureꝰ arbore ramꝰ. Oſtēdat. Interdū ꝓ Poſtꝙ̄. Ter. ī phor. Herꝰ ſi redierit molēdū vſq; in priſtino. Qn̄q; ꝓ nō. Hie. ī li. nu. Quibꝰ iratꝰ dn̄s iurauit dicēs, Si videbūt hoīes iſti q aſcenderūt ex egypto terrā &c. Nōnūꝙ̄ ꝓ quia ſeu ſiqdē. Eſt eī ꝯfimātis. Plau. in Am. Si ſimilē rē ipſe in legē iuſſit eſſe Iuppiter. Ver. li. j. Geor. Veſtro ſi munere tellꝰ Chaoniā pīgui glādē mutauit ariſta. Eiꝰ ꝯpoſita Siqd, ſiue. oſi, etſi, & ſiquis.

✠Siambis, inſula eſt in oceano Britamnico. Cc.

¶Si eſt vt admiſerit, i. ſi admiſit. apud Teren.

¶Sibaris oppidū antiqſſimū ab vrbe. xij. millibus paſ. diſtās. Aliđ eſt oppidū Calabriæ qđ trecēta miliū millia cōtra Crotoniatas armauit. Cuiꝰ ppl'i Sibaritæ dicti ſūt diuitijs & luxuria ītēperātes, quia crotoniatis turpiter victi fuere. Vn̄ apđ idoneos auctores ſibaris ꝓ mollicie capit, ꝙ. ſi oīm moliſſimi & delicatiſſimi fuerūt ſibaritę. Ex quo vice ꝓuerbij ſibaritice & ſibarice deliciæ dn̄r, & ſibaritici ludi cū modū excedūt, ſibaritici libelli laſciui i ꝓbi petulātes. A ſibaris ēt fit ſibaritanꝰ a. ū Scribit a nō nullis ꝑ y. ꝑ ſilō. Fuit & hoc noīe fluuiꝰ ī Calabria & iuuenis apđ Hora. Lydia dic ꝑ oēs te deos oro. Sibari cur ꝓperes amādo ꝑdere. ¶Sibillꝰ pe. cor. in ſingulari gn̄is maſc. In plurali maſ. & neu. Hie. ī li. Iudi. Quare habitas īter duos termīos vt audias ſibilos gregū. Idē ꝯtra Ioui. Hec ſibila ſerpētis ātiq. Luca. li. ix. Cerberꝰ orphęo leniuit ſibila cātu. Eſt āt ſibilꝰ q fit ore, vt eq, bouis & huiuſmōi ſi ad bibēdū ducāt. Co. li. j. Sibiloq; allectari quo libētiꝰ bibāt. Qđ tn̄ & de vēto & hmōi dr̄. Ver. in Buc. Nā neq; me tm̄ veniētis ſibilꝰ hauſtri. Nec pcuſſa iuuāt fluctu tā littora, nec q̄ Saxoſas īter decurrūt flumīa valles

¶Sibilo, ſibilū facio. Hier. ꝑ trāſlationē ad Cteſi. Qđ ꝑ os eoꝝ ītolerabilē diabolꝰ ſibilet blaſphemiā. Huiꝰ cōpoſita ſūt Aſſibilo, qđ ē iuxta ſeu retro ſibilo. Claud. li. ij. Gorgoneiſq; ꝑmēs aſſibilat hidri. Exibilo extra vl' valde ſibilo aut tumultuari ſibilatiōe eijcio Cic. ī parado. Hiſtrio ſi paululū ſe moueat extra nūeꝝ aut ſi verſꝰ ꝓnūciatꝰ vna ſyllaba breuior aut lōgior, exibilat & exploditur.

¶Sibylla, cū y añ geminū ll, puella dr̄ cuiꝰ pectꝰ nō decipit & q̄ vaticinat. Lact. & Var. teſtāt. Et a conſiliis deorum nūciādis veteres hoc nomen impoſuerūt, Aeoles eñ σιοὺσ deos dicūt βουλὰ ſentētia ſeu cōſiliū dr̄. Ergo ſibyllas quaſi ſibullas. i. quę dei eſntentias dixerūt. Hie. contra Ioui. Quod ſi Aeolici ſermonis gn̄e ſibylla θεοβουλὴ appelatur recte cōciliū dei ſola ſcribit noſſe virginitas. Sibyllas decē fuiſſe ſcripſit Varro. Prima fuit Perſica. Scđa Lybica, Tertia Delphica. Quarta cumea in Italia. Quinta Erythrea. Sexta Samia. Septima Cumana Amalthea nomine. Octaua Heleſpōtia. Nona Phrygia. Decima Tyburtina nomine Albunea. Suidas autē plura ſcribit de ipſis & alio modo, ſed quoniā Suidę nr̄i mēſio facta eſt codices īpreſſi ſunt emendandi vbi eſt maximus error. nā dr̄ σίβυλλα ῥόμαϊκη λέξις ἐσὶν ἑρμηνευομένη προφήτις ἤγουν μάντις. ✠. i. Sibylla Romua dictio eſt interpretata propheta & vates, immo debet dicere σίβυλλα ῥόμαϊκης λέξισ οὐκ ἐσί. ✠. i. Sibylla Romana dictio nō eſt. σιὸς enī Aeolice dr̄ deꝰ βουλη cōſiliū, quoniā ſcit deorū ſecreta. Sibur veteres vocabant callidum & cautum.

¶Sic aduerbiū affirmantis, vt feciſti ne hoc? Sic qn̄q; ſimilitudinis. Verg. Nō ſic aggeribus ruptis cū ſpumeꝰ amnis fixit. Qn̄q; optādi, idē. Sic pater ille deū faciat, ſic magnꝰ Apollo. Eſt & cōiuctio illatiua. Cic. Sic tot ſimul virtutes cōtinētię grauitatis iuſtitię fidei defecerunt. i. igr̄. Nōnūꝙ̄ capit ꝓ valde. Apul. Nec ego rebar ſic multorū id opꝰ dieꝝ eſſe. Frequētiꝰ tn̄ in hoc ſenſu cōpoſitū ſicq; reperit. Duplicat etiā maioris expręſſionis cauſa. Verg. Sic ſic iuuat ire per vmbras. Fit aūt ſic a ſi.

¶Siccine, aduerbiū interrogātis eſt. Plau. Siccine tu illam? ſiccine nos habes ludibrio omnes?

¶Sicut & ſicuti aduerbia ſimilitudīs ſunt. Interdū tn̄ nō res ſimiles, ſed diuerſas & plane ꝯtrarias denotant. qui. Sed eloquēdi ꝑcepta ſicuti cognitiōi ſūt neceſſaria ita n̄ ſatis ad vī dicēdi valēt niſi illis qđā facilitas q̄ apđ gręcos lexis noīatur acceſſerit. Habet ēt venuſtatē atq; vtilitatē magnā quoties antecedētē ſētētiā annectit cū ſeqnēti. Pl. Ferūt Craſſū auū Craſſi ī ptis interēpti nūꝙ̄ riſiſſe, ob id Agelaſtū vocatum ſicut nec fleuiſſe multos

¶Sicubi, pe. cor. ſi alicubi. Hiero. in prologo Ioſue. Et ſicubi in antiquorū voluminibus lectione dubitauerint hoc illis conferentes inueniant quod requirant.

¶Sicunde aduerbium, ſignificat ex aliquo loco.

¶Sica, genus gladij breuioris quaſi ſeca a ſecando.

¶Sicarius, quaſi ſica. i. glodio hominē interficit. Per abuſionē dicitnr qui cædē telo quocunque commiſerit.

¶Siccus, ca, cum, per duplex, cc, quod eſt aridū & ſine humore. Verg. Summa petit ſcopuli ſiccaq; ī rupe recedit. Per trāſlationē ponitur ꝓ exercito, quaſi nimio labore exhauſto. Plaut. Sic ſiccū frugi cōtinentē amātem vxoris maīe. ℥Itē pro cōtinēte ſobrio, cuius cōtrariū eſt madidum quod ſignificat ebrium.

¶Siccitas & ſiccitudo. Col. li. ij. Si vero torpor celi ſiccitaſq; regionis ſuadebit februario ſtatim ꝓſcindēdi ſnnt.

¶Sicco as, tā in paſſiua q̄ in actiua ſignificatiōe reperit Lactili. vij. Flumīa & ſtagna ſiccauerit. i. ſicca facta fuerint. Cal. lib. ij. Si humidus erit abundātia vliginis ante ſiccetur foſſis. Huiꝰ cōpoſita ſunt aſſico quod eſt valde ſicco. Idē in eodē. Ba cū ſpicas ederit priuſꝙ̄ ſemīa hyētęſtibus manu carpunt & ſuſpēſa in ſole cū aſſicanerint recōdunt atq; ita repoſita perennāt æuo diutiꝰ q̄ cętera. Abſicco. Idē. lib. j. Plnrimū refert nō abſiccato ſucco fimnm vires continere, & aſſiduo macerari liquore. Deſicco valde ſicco. Exſicco extra ſicco euacuo.

¶Siccеſco is, a ſicceo, es. Pli. li. xviij. Aquilonē ꝑnunciat terra ſicceſcēs, ſed roreſcēs repente hauſtū īmiſcet in rore occulto. Col. li. vlti. Fœnū græcum vetere vino macerato, deinde in ſole exponito, aut in furno, vt ſiceſcat. Hinc Aſſicceſco. Idem ibi. In muria luere oportet & expreſſos in cratibus pandere dum aſſicceſcant.

¶Siccaneus a, um, quod eſt naturaliter ſiccū. Col. li. ij. Eius prati animaduertimꝰ duo gn̄a quorum alterum eſt ſiccaneum alterum riguum.

¶Sicera p. co. nūcupat oīs portio apđ hebrę. q̄ iebriare poteſt, vt ſcribit Hier. ad nepo. ſiue illa q̄ frumēto conficitur. ſiue pomorū ſucco aut faui decoquūtur in dulcē & barbarā potionē, aut palmarū fructus exprimunt in liquorem toſtis pro frugibus aqua pinguior coloratur.

¶Sicambri populi germanie Menapijs finitimi ad vrā q; rheni ripam habitātes. Hi crines natura flauos hn̄t quos creſcere ſinūt & artificio quodā ītorquēt. Mar. li. j. Crinibꝰ in nodū tortis venere ſicābri. qdā cū y ſcribūt.

¶Sicani populi Hiſpani a fluuio Sicare dicti. De quo Luc. Heſperios inter ſicaris non vltimꝰ annis. hi duce ſiculo excluſis ab originibus Italiā tenuerunt ipſiq; poſtea ab ipſis pulſi quos ante pepulerāt inſulā vicinā Italię occupauerūt & eā ſicaniā a ſuo nomine nūcupauerūt Huiꝰ dictionis ſyllaba ca, indiferēter ponit. Ver. li. iij. Sicano ꝑtenta ſinu iacet inſula cōtra. Siliꝰ lib. xiij. Sidera eliſeis aderat gens ſicana votis. ℥Sicania dicta eſt inſulę ſicilię quædā pars in finibus agrigentinis. Et amnis in ea ſicanus olim fuit, ſed & inſula quandoq; tota, ſicania dicta eſt a Briarei cyclopis filio ſicano, vel a ſicanis populis, qui primi eam inſulā incoluiſſe feruntur, qui tamen non ſunt indigenæ, ſed Hiſpani, ſicilia vero a ducis nomine vt inquit Seruius.

¶Sicaris pe. cor. nomen eſt fluuij in Hiſpania, a quo ſicani populi dicti ſunt.

¶Sicyonia inſula eſt in mari ęgęo ex oppoſito ad Epidaurū. Alta quidē & imminēs vt refert. Pli. Eſt & Sicyonia ſeu ſicyon vrbs in Achaia nō ꝓcul a Coritho, in qua primꝰ regnaſſe fertur Aegeſilaus, q̄ nūc Clarētia dr̄. ſicone fuiſſe officinarū omniū metalorum patriā. Plin. ſcribit. In ea etiā. Cicerone teſte, molles & muliebres calcei cōfici ſolebāt. Vn̄ ſicyonia calciamēta dicta ſant. Lucil. Et pedibus læua ſicyonia demit honeſta.

¶Sichem, filius Chanaan qui ciuitatem ſui nominis ædificauit in phœnice quæ ſidon a græcis appellata eſt.

¶Sicilia, Italiæ inſula a ſiculo Neptuni filio dicta. Vel ſicilia quaſi ſicelita, hoc ē execta, Na olī agro Brutio annexa mox īterfuſo mari ſiculo auulſa Ob hoc græci rhegio nomē dedere quaſi auulſo. Vn̄ Ver. li. iij. hęc loca vi quōdā & vaſta cōuulſa ruina (Tātū æui lōginqua valet mutare vetuſtas) Diſſiluiſſe ferunt cū protinus vtraq; tellus vna foret. Eā Gręci ſiciliā dixerūt. Olim Trinacria appellata eſt ꝙ tria acra hoc ē tria cacumīa habeat. Nā tribꝰ ꝓmōtorijs in diuerſa ꝓcurrit. Vl' triquetra ꝙ triāguli figurā habeat huiuſmodi. v. Triquetram eñ figurā triāgularē dixerūt. Quoꝝ vnꝰ triāgulꝰ q ī meridiē vergit Pachynus dr̄. Alter pelorꝰ q ad ſeptentrionalē ſpectat & ab Italia millę quingētis paſſibꝰ diſtat. Tertiꝰ Lilybœꝰ q Carthaginē maxīe ſpectare videt, & ab Affricę littoribꝰ, cxx. millibꝰ paſſuū diſtarē ꝓdidert. Hęc ab oriēte & occidēte ſeptētrioneq; tyrrheno mari, a meridie aphrico aluit. Patet in lōgitudīe a peloro vſq; Pachynū millia pa. clxxxvij. in latitudine. cxxxix. Sicania ꝑterea dicta eſt a ſicanis Hiſpaniæ ppl'is q̄ duce ſicano primū ī Italiā veniſſe ferūt. Hęc a pricipio, vt Iuſ. ſcribit. Cyclopū patria fuit quibꝰ extinctis Aeolꝰ regnū inſule occupauit. Vn̄ Verg. lib. iij. Ignariq; vię Cyclopū allabimur oris. Et illud Exulat, ętneos vidit cyclopas Vlyſſes. De hac Diod. ſic ſcribit. Sicilia optima inſularū oīm antiqtate rerū cęteras āncellit. In ea ſunt Pāthormꝰ. Cathana Syracuſæ. xj. Olympiade cōditę. Pręterea Meſſana. Eryx. Et Leōtinū Gorgię philoſophi patria. Ibi Arethuſa fons. Eryx & ætna mōtes. ē & ſicilia hęrba a ſiciliēdo dicta quā alio noīe Fœno gręcū vocāt. ꝙ nulliꝰ fere cultꝰ ſit ſed totū ſicilit, hoc ē ſecat. In ea primū ſeminatū ē & comędia primū inuēta eſt. Hic Archimedes natꝰ q ſiderū diſciplinā machinatus eſt. In ea ſpecus Læſtrigonū vbi habitabāt, & Achates lapis inuenitur.

¶Sicilienſes dicuntur qui alibi orti in ſicilia verſantur.

¶Siculi qui e Sicilia ſunt, vel incolę vl' indigenę. Siculū mare anguſtum atq; anceps alterno curſu mō in Tuſcū mō ī Ioniū pelagus influit verticoſū & ſcyllę ac charibdis ſęuitia inclytum.

¶Sicelis idis. forma græca a ſicilia fit. Vergi. Sicelides muſæ paulo maiora canamus.

¶Siciliſſo as. ſicula lingua locor Plautus. Non atticiſſat ſed ſiciliſſat.

¶Sicileo es. ſicilui. vel ſicilio is. iui. itū. Sicilire eſt q̄ male ſecta ſunt ſecare, vt fit cū fœniſeces ꝑterēūt in pratis Pli. li. xviii. prata quoties ſecta ſunt ſicilire oportet. hoc eſt quod fœniſeces ꝑterierūt ſecare. Var. li. i. de re ruſt. Quo pacto ſicilienda prata. i. falcibꝰ cōſectanda quę fœniſecę preterierunt, ac quaſi hęrba tuberoſum reliquerīt campum, a qua ſectione arbitror dictum ſicilire pratum.

¶Sicilicꝰ, ſcrupulos ſex ꝯtinet. dictū ꝙ ſemiuncia ſecet.

¶Sicilices, haſtarum ſpicula lata.

¶Siclus, apud Hebręos dicitur vncia. Apud gręcos latinoſq; quarta Pars vncię eſt, & ſtateris medietas drachmas duas appendens.

¶Sicimina, quidā ita ediſſerūt inquit Hiero. vt ea genꝰ arborū appellare velint. q̄ paleſtine naſcūt in campeſtribus, quæ ſi non vellicentur amariſſimas caryculas faciūt & a culicibus corrumpūtur. nobis autem quia ſolitudo in qua morabatur Amos nullā huiuſmodi gignit arborem magis videtur rubos dicere quia afferant moras & paſtorum famen ac pœnuriam conſolantur.

¶Siciminū, genus veteris ſaltationis quaſi ſiticinium, hoc eſt cantum apud ſitos. Vnde ſiticen qui apud ſitos canere ſolitus eſt hoc eſt vita functos & ſepultos.

℥Sicinius dētatꝰ, ſtrenuꝰ bellator, qui ob ingētē fortitudinē Achilles Romanꝰ appellatꝰ eſt. Is pugnaſſe dicit centū & viginti prælijs. Cicatricē auerſam nullā, aduerſas quinq;, & xl. tuliſſe, Coronis aureis octo donatus Triumphauit cū imperatoribus ſuis triumphos nouem.

¶Sico σῦκον latine ficus dicitur. Significat enim morbū & alio nomine dicitur ſicoſis & mariſca.

℥Sicomorꝰ pe. pro. σῦκον ficus μῶρος fatua arbor peculiaris ęgypti in nilo initis aggeribꝰ ꝑcipue naſcēs, fatua āt dr̄, q̄ſi īfructifera. Gignit enim pilulas albicātes q̄ inſtar olynthoꝝ, hoc eſt groſſorū fici apparēte maturitate decidūt. Dioſco. ſcribit Sicomorū eē arborē & magnā ſimilē arbori ficuū habētē lactis multitudinē. cuiꝰ fructꝰ eſt dulcis ſimilis fructui ficꝰ agreſtis. Grana eiꝰ ſūt minutiora q̄ grana ficꝰ, & nō maturāt niſi rudantur inſtrumento ferreo & naſcitur multū apud rhodū, & in locis vbi abūdat frumentum. Stra. lib. xvij. Ait morum naſci in libya quæ fructum fert qui ſicomorum dicitur.

¶Sidō vrbs phœnicis īſignis cananeoꝝ ad aquilonem reſpiciēs, & poſtea regiōis Iudeę. hāc phœnices vt quidā aiūt cōdidere q terręmotu relicto pr̄io ſolo aſſyriū ſtagnū primo mox mari ꝓximum littꝰ īcolluere, cōdita ibi vrbe quā apiſcū vbertate ſidonia vocauere, eo ꝙ tali nomine piſcē vocēt. Sed deīde poſt multos ānos expugnati ciues ſunt qui nauibꝰ apulſi Tyrō vrbē āno Troianę cladis cōdiderūt Hāc Euſtha. a Sida Beli filia dictā putat, Ioſephꝰ a Sichē filio chanaan q̄ apud hebreos etiā ſichē vocat. Hinc Sidoniꝰ a, um. vt veſtis ſidonia id eſt purpurea, quoniā Sidon in tyro eſt. Et licet do, ſyllabā correptā habeat. Verg. Sidoneaſq; oſtētat opes. Et Idē. Sidonio eſt inuectus equo. Inueniūt tamē qn̄q; ꝓducta, vt apud eūdem Obſtupuit primo aſpectu ſidonia Dido. Sicut in primitiuo. Teucrum memini. ſidona venit.

¶Sidonij, populi ſidonis vrbis. ſidones vero ppl'i thracum prope hebrum quos Plini. Sidones appellat. Sunt & alij Sidones in ſcythia.

¶Sido dis ſedi ſeſſum. Mutat eī ꝑteritū a ſedeo. Eſt aūt ſidere deorſū deſcēdere, ſeu ad ſedēdū firmādū manēdūve ponere. Ver. Sedibꝰ optatis gemīa ſup arbore ſidūt. Huiꝰ cōpoſita ſūt Aſſido. Cōſido. Circūſido Deſido Inſido. Obſido. Perſido qđ ē valde ſeu perfectę ſido ꝑſido. Ver. li. iij. Geor. Turpis oues tētat ſcabies vbi frigidꝰ imber. Altiꝰ ī viuū ꝑſedit & horrida cano Bruma gelu. Subſido, ſubtꝰ cado, deſcēdo. decurro. Ver. li. v. ſubſidūt vna

de timidiſq; ſub axe tonāti ſternit̃ ęquor aquis.i. ſubbla būt̃,Oui.li.ſ.Me.Iā mare littus habet, plenos capit al= ueus amnes,Flumia ſubſidūt colles exire uidētur,Iuſſit & extendi campos ſubſidere valles.i.deſcendere.

¶Sideritis,lapis quē alio nomine Heracleon, alio ma= gnetē vocamus ἀπὸ τοῦ σιδήρου hoc eſt a ferro. Nam a ma gnete trahitur ferrum.

¶Sidus licet qdam gręci eſſe velit ἀπὸ τοῦ σιῶ, quod eſt ſimul & ἰδεῖν videre q; plures ſtellę ſimul ɔſpiciāt. Alij ab συνδεῖν,qđ eſt cōmeo & cōuenio,vt ſit plurium ſtel= larū conuentus,latinū tamē eſſe putatur,& a ſido dedu= ci qđ eſt fixus maneo,q; ſidera iſidant.i.fixa ſtēt.Eſt ei ſidus qđ ad aliquod ſignum cōpluriū ſtellarū cōpoſitū eſt,vt Aries,Taurus,Andromeda,Perſeus,Corona,& quęcunq; variarū genera formarū cōpoſita feruntur in cœlū recepta.Stella vero ſingularis eſt quę nō admixta alijs ſola fertur.Sicapud grecos Aſer & Aſtron diuerſa ſunt.Etaſter ſtella vna. Aſtrō ſignū ſtellis coactū, quod nos ſid⁹ vocam⁹.Q ſiq; tū ſid⁹ ꝑ ſtella ponit̃.Cic.Itaq; neſciunt ſiderū errores.Qui. Qui hęc fulgētū ſiderū ve neranda facies,quæ quadā velut infixa ac cohærentia perpetua ſemel capta ſede collucēt.Alia toto ſparſa cœ lo vagos curſus certis emitiuntur erroribus.

¶Sidereus,a,um,quod ex ſidere eſt , vt ſpendor ſide= reus.Aliqñ ponit̃ pro albo.Mart.Hic vbi ſidereus pro pius videt aſtra coloſſus.Aliqñ pro fulgenti.Verg.Et ſplendidus æthera ſiderea polus.

¶Siderari ē ſidere efflari.Hic ſideratio morbi gen⁹ ꝑtē aliquā corporis,ſæpe pene corp⁹ pcutiētis ſubito atq; exicātis & plerūq; hoīnē enecātis,q; cū repētino quo= dā eueniat ipetu,& e cœlo vi quadā ſideris ꝑuenire pu tatur.Vñ Pli.Sideratio tota e cœlo eſt,Idcirco a ſidere nomē aſſumpſit.Sideratio,etiā dr̃ q; corp⁹ ſtupore quo dā attanitū ſubito cōficiat.nec in humanis tātū corpo ribus ſed in arboribus ac plantis ſideratio eſt qñ vaporū ſiccitate arbores moriunt̃ vt inquit Plin.li.x.Hūc mor bum greci ἀστροβολίαν nonināt a ſideris perſecutione maxime ſaturni & matris coitū ſede virginis,aut gemi= noꝝ lunę ſoliſq; defectu,Sic ſiderati dicūtur,qui ſedere vexāt̃ & ledūt̃.i.q vim & malignitatē alicu⁹ ſideris ſta tutis tēporibus ſentiūt.Pli.Fluuiatiliū ſilurus caniculæ exortu ſiderat̃ & alias fulgore ſopitur.Plau.Sideratus eſt moueri non poteſt.Hinc preſiderari dicitur,cū matu turius hyberna tēpeſtas mouet̃,quaſi ante ſideris tp̃s.

✠Siderion,heracleū,herba ab Hercule.inuenta caule tenui digitorū quatuor altitudine,flore puniceo, folijs= cariādri iuxta amnes & lac⁹ naſcens,& omnia vulnera ferro illata ſanās.Cc. ✠Sideris fluui⁹ eſt Hircanię.Cc.

✠Syderion herba eſt minutiorib⁹ quam fœniculi folijs veſtita ab imo.Cc.

✠Siderepecios gēma ē nigra multis variātib⁹ guttis.cc

¶Siderites,pe.ꝑ,herba q & Aſteriſcū,folio ſimilis ocy mo nigrior tm̃ naſcens in tegulis parietibuſq;.

¶Siſilatores a veteribus decebantur ſibilatores,& Siſi= lare quod nos ſibilare dicimus.

ʒSigalaigenus frumēti q; alio noīe ſiligo dicit̃, Hiero. in Ezechi. Quā nos vitiam interpretati ſumus alij aue nam,alij ſigalam putant.

ʒSigalion ſimulachrum quod harpocrates alio nomine dicit̃ a ſilentio σιγάω grece,& σιγὴ ſilentium.

¶Signū,ꝑprie eſt pua qdā ſignificatio indicās toti⁹ rei qualitatē vt inqt Do.Terē.Nū ei⁹ color pudoris ſignū vſq; indicat/Hic lrāꝝ notę ſigna dñr.Itē notę genitiuę & q pecudib⁹ inurūt̃.Hic.xij.ſigna celēſtia ſigna dñr q in zodiaco ſūt qa notę quorūdā aīaliū ſūt,q ad naturā ſo lis iure referūt̃.ſ.aries,taur⁹,gemini,cācer,leo,virgo,li bra,Scorpi⁹,Sagitari⁹,Capricorn⁹,aquari⁹,Piſces,Itē ſignū,vexilū dr̃ ab effigie aīaliū q i vexillis fieri ɔſueue rūt.Luc.Signa pares aqlas ac pila mināti̇a pilis.Hic añ= ſignan⁹ ſignoꝝ ꝑpugnator qaſi ſignū ɔſtituit̃ i acie.Si gna quoq; dñr ſculp tilia ſiue fuſilia ad effigiē aīaliū fabri

cata,queādmodū tabulæ opa pictoꝝ.Vñ ſigna & tabu= las dicim⁹ ꝑ cęlatis opib⁹atq; depictis ſiqdē i tabulis an tiq pigebāt nō i parietib⁹.Tobulæ igit̃ picturæ ſunt,ſi= gna vero ſtatuę.Vñ apđ Sal.Signa & tabulas pictas,va ſa cælata mirari,ea priuati & publice rapere,delubra ſpo liare.Hic ſit iſignis.In figuris āt,vt Aug.li.de ętitate aīæ ſcribit ſignū dr̃ ſi pricipiū lineæ ē,aut ēt finis,vl̃ cū oīno aliqd notat q; ſine ptib⁹ itelligēdū ſit,nec tū obti neat figuræ mediū.Pūctū cum mediū tenet figuræ.Eſt igit̃ ſignū nota ſine partib⁹,pūctū nota mediū figurę te nēs.Ita fit vt oē pūctū ēt ſignū ſit nō āt oē ſignū pūctū videat̃.ʒSignū etiam miraculū,iſolitū,ꝓdigiū dr̃,quod cū præſentatur mirū eſt & in futuro aliquid præmōſtrat

¶Sigillum diminutiuum,id eſt paruum ſignum,prout ſignum ſtatuam ſignificat.

¶Sigillatim aduerbium ſignificat per ſingulos.

¶Sigillo as.ſignum imprimo . Hinc ſigillatę dicuntur literæ id eſt clauſæ & anulo impreſſæ,Propter quod ve teres ſigillare pro claudere vſurpabant.Var.Contra lex nimis impia eſt ne filij patribus luci ſigillent oculos.

¶Sigillaria opera.ſunt paruæ imagines fictilib⁹ deſcri= ptæ dictæ a ſigillis.i.paruis ſignis.

¶Sigillaria,vic⁹ erat vbi ſigilla vēdebāt.Ge.li.v.Apđ ſigillaria forte i libraria ego & L.paul⁹ poeta ɔſederam⁹

ʒSignifex,qui facit ſigna,hoc eſt ſtatuas , Apule.lib.ij. Egregius ille ſignifex.

¶Signifer.qui ſigna fert,hoc eſt vexillifer . Et ſignifer dicitur circulus in quo,xij.ſigna ſunt ,qui græce zodia= cus appelatur ab effigiæ animalium quę in eo ſunt.

¶Signo as.ſignum ſprimo.Ver.Et ſomno veſtigia pul uere ſignēt,Vñ ſignare epiſtolā dicim⁹,anulo ſignū ipri mere.Cui⁹ cōtrariū eſt Reſigno qđ eſt deleto ſigno ape rio.Sic ſignatā pecuniam dicim⁹,Hiero . Habitacula in quib⁹ ſcabræ etiā icudes & mallei quib⁹ pecunia ſignat̃ viſebantur.Sic ſignata pecora.q ſignis notata ſunt,& q notā inuſtā habēt.Iterdū ſignare ſignificat oſtēdere,indi care a ſigno.Plau.in Ciſ. Cui hæc excidit ciſtella ſ recte eccū locus ſignat,vbi ea excidit.Idē. Hic meretricēdę perit,ſigna tū ſe eā nō amare.Interdū ſcribere.Col.li.j. Huc pertinet pclara nr̃i poetæ ſentētia Laudato ingen tia rura,exiguum colito.Qđ vir erudiſſimus(vt mea fert opinio)traditum verus ꝑceptū nūeris ſignauit.Vñ & ſubſignare ſubſcribere dicimus . Et ſignare deſignare. Verg.li.ij.Geor. Quietiā cœli regionē i cortice ſignāt Hu⁹ cōpoſita ſūt Aſſigno qđ eſt attribuo,do . Cic.li.j. ad Hæren.Sed ſi quo tardius hæc quā ſtudes abſoluet̃, tū rerū magnitudini:tū occupationib⁹ aſſignare debetis Lact.lib.iij. Exiſtimauit oportere etiā mulieres milita re,& ɔſilijs publicis intereſſe,& magiſtrat⁹ gerere & im peria ſucipere,ita his arma & equos aſſignauit.i.dedit. Cōſigno,ſigillo.Plau.in Cur. Eamus intro nūc vt tabel las conſignem⁹.Lactā.lib. De ira dei,ꝑ mandare vſur= pauit. Cū hæc etiā ſcriptis ad ęternā memoriā cōſigna= ret.Circūſigno,Col.li.iij.In his deīne obſeruato gēmā, q bene apparebit certāq; ſpeciē gēmis habebit,eam vn deci digitis quadratis circūſignato. Deſīno exigno,per fecte ſigno noto ve.Liui.lib.j.Eiq; ſacra omnia excripta exignataq; attribuit quibus oſtijs,quibus diebus,ad quę templa ſacra fierent.Obſigno,Reſigno,& Subſigno.

¶Significo as.ſignū facio ſiue ꝑ ſigna notū facio,demō ſtro.Ci.Heu q ſignificatio doloris.Hic ɔſignifico Apu. Ea furoris ɔſignificatiōe pterriti oēs.Et verbalia Signi ficator ſignificatrix & ſignificatio & ſignificatiua. Itē ad= uerbia ſignificāter & ſignificāti⁹.i.expſſe & expſſ⁹.Cc.

¶Signatores,dicebātur,qui aut teſtamētis aut cauſis ſe ſe ſubſignabant.Sal. Multis modis mala facinora doce= bat,ex illis teſtes ſignatoreſque falſos commodare,fidē, fortunas,pericula vilia habere.

¶Signatori⁹ a,ū,qđ ſignat,ſeu quo ad ſignandum vti= mur.vt ſignatori⁹ annul⁹.Val.Ma.Vt ānulo quo ſigna torio vtebāt̃,Paul⁹ Iuriſconſultus, Annulus ſignatori⁹

ornamenti appellatione nō cōtinetur.

¶Signaculū,proprie eſt ſignum alicui rei impreſſum vt lateat quouſque reſeret̃.

✠Signatus,a,um,pro inſigni aliqñ captum a veterib⁹ legitur.Vnde ſignatā virginē dicebant, quaſi iſignem virginitate.Plaut.Negat ſe puelam ſignatam domum reuerſuram.Cc.

¶Signio is, iui,itū,ſigno aliquo noto,a quo fit compo ſitum inſignio.Vnde inſignitus.

¶Signinum opus,quod fractis teſtis addita calce confi= ciebatur.Colu.li.j.Cuius ſolū terrenum priuſq; cōſterna tur pfoſſum & amurea recēti madefactum velut ſigninū opus pilis condenſatur.

¶Signia vrbs campanię in Lepino monte poſita.Col. Quo marrucini,quę ſigna monte Lepino.

¶Sigeū,Troię promontoriū appellatū eſt propter her culis taciturnitatē.Hic eīm quia prohibit⁹ hoſpitio fue= rat,ſimulauit abceſſum,moxq; ꝑ ſilentiū aduerſ⁹ Troiā veniēs eā cœpit σιγῇ eīn ſilētiū facere greci dicūt.tū ɔ= tra Suidas aliter iquit dicit eīm σίγειον πόλις τῆς τρῳάδος ἀπὸ ταύτης σιγῆς καὶ σίγειον ἀκρωτήριον. ✠. Sigeum,vrbs Troadis.ab hac ſigæus & ſigeum promontorium.

¶Sigma,atis,inſula exculta quæ ſex caperet ɔuiuas in ſimilitudinē elementi grǽcanici.Vñ forte & nomē acce pit queādmodū zeta ſiue zetula az literæ figura.Lāpri= di⁹ dehelioga,primus inuenit ſigma in terras ſternere. idem.Vt de croco ſigma ſtatuerit cum ſummos viros vocaret ad prandium.

¶Sileo,es lui,ſignificat taceo,quis iterſe differat q; ſi= lere dicatur qui nodū cœpit loqui.Tacere qui iā cœpit. Si hęc differētia vera eſt q ponit Ser.falſi ſūt q dicūt ſi= lere factitiū verbum eē,ab ſ.litera q ſilentij nota eſt qñ in ludis literarijs publiciſq; cōuetib⁹ dū volūt ſilētiū in dicere,literā qſi ſibilādo pronūciāt.Hic fit ɔpoſitum cōſileo. ¶Sileſco tacit⁹ ſio.Terē.i adel.Quid ego nunc agā niſi dū hę ſileſcūt turbæ,iterea i āgulū aliquo abeā.

¶Silētiū,taciturnitas Vnde ſilētiū noctis pro intempe ſta nocte ponitur,quā alij cōcubiū,alij cōticiniū vocāt

¶Silentia,dicuntur loca in quibus ſiletur.

ʒSilentiarij,dicti ſunt,qui honeſtati ſūt ab imperatore, Accu.dicit ſilētiarios quos vulgo ſecretarios appellam⁹

¶Silenus Bacchi nutricius fuit.

¶Silanius mons Hybernię inſulę altiſſimus, a Silanio rege in vertice eius ſepulto dictus.

¶Siler gñis ne.arbor quā vulgo ſalicē vocāt. Ver.li.ij. Geor.Nāq; alię nullis hoīnū cogētib⁹ ipſę ſpōte ſua ve niūt cāpoſq; & flumina late.Curua tenent, vt molle ſiler lēteq; geneſte,ſiler gñis maſcu.fluuius pincētinorū iux= ta ſalernū decurrens,q & ſelirus dr̃.Lu.lib.ij.Radenſq; ſalerni tecta ſiler.Hic lucaniā diuidit a pincētinis cam= panorū cuius aqua virgulta induteſcunt, vt inqt Sylius.

¶Silerus pe.cor.fluuius de quo modo.Sylius lib. viij. Nunc ſilerus quo neutrit aquis.

¶Sile,herba quā alio nomine Seſelim vocāt , cui⁹ vel radice vel ſemie vinū condiebāt,qđ aſi meridiē ſumere mos erat ꝑpterea ſilatum antiqui dixere quod nunc iē= taculum dicimus. ¶Sil,ſilis,idē quod cęruleū,vt eſt a= pud Plin.li.xxxv. Auſon.Sit ne peregrini vox nois an latij ſil. ¶Silus, naſus ſurſum verſum adunc⁹. Vñ Ga leę quoq; a ſimilitudine ſilę appellatę ſunt queādmodū ſimus vocatur qui preſſis eſt naribus.

¶Silis,amnis venetiæ primus in ſtagnū cadēs vbi nūc habēt ſuburbanę venetiaꝝ iſulę Maurianū Torcelliūq;.

¶Silli per duplex ll,Nā apđ grecos σίλλοι ſcribitur pro dicacitatibus & ſalib⁹.Vñ Gel.refert timonē quendam ſcripſiſſe librum maledicentiſſimū qui ſillo inſcribitur.

¶Silo.onis qui preeminentia habet ſupercilia a ſileno quem Hirſutis ſuperſilijs fuiſſe tradunt.

¶Silicia,ſiue ſilucula,hærba quæ alio nomine dicitur fœnū græcum & Telis a Dioſcoride vocatur.

¶Silex ma.gñis lapis dur⁹ exquo ignis excuti ſolet di=

ct⁹ q; de eo ignis ſaliat,vel q ſilētē intra ſe ignē habeat q atritu aut pcuſſu excitet̃.Ver li.Aene.vj.fœ.gñe vſ⁹ ē Stabat acuta ſilex ꝑ ciſis vndiq; ſaxis.Ouid.lib.vij.Me. Aut vbi terrena ſilices fornaces ſoluti.Hunc lapidem ni taturi ꝑ Ioue tenebāt dicentes.Si ſciens fallo qui me de= ſpicit ſalua vrbe arceq; is me eijciat vti hūc ego lapidē.

¶Siliceus a,um,quod ex ſilice.

✠Silenicium,corymbi genus eſt cuius minor eſt acinus & ſparcior racemus.Cc.

¶Silicatus a,um,quod eſt ex ſilice factum , vnde ſtratę viæ dicuntur ſilicatæ.

¶Silicerniū,varie exponi ſolet.ſcribit Noni⁹ eſſe fune bre ɔuiuiū qđ ſenib⁹ exhibetur.Feſt⁹ docet eſſe farcimi nis gen⁹ quo familia i luctu afletu purgat̃, qa cui⁹ noie inſtituebāt ea res is iā ſilētiū cerneret. Cecili⁹. Credidi me ſilicerniū ei⁹ eſſe eſurū.Do.inquit eſſe cœnā quę in= fert̃ dijs manib⁹,vel ɔream ſilētes cernent vmbræ,vel q; qui hęc inferunt cernāt neq; deguſtēt.Nā de ijs q li= bāt iferis,quiſq; ederit aut biberit funeſtat̃.Hinc Ter. in Adel. Appellat ſenē ſilicerniū qui iamiā ſilētib⁹ cer= nēd⁹ ſit.Alij ſilicerniū nomē fictū a Terētio exiſtimāt ꝑ ſene q incuruitate ſilices ſpectet. Qui recte ſentiūt aſ firmāt ſilicerniū,funebre cōuiuiū eſſe, quod apud vete= res ſenib⁹ exhiberi ſolebat dictum q; cū ſilentio edētes cerneret̃,vel q; cogitarēt ſe mox illū ſecaturos,Q uapro pter abeūtes ɔuiuio velut ſe āpli⁹ nō viſuri mutuo ſe ſa lutabāt. Var. Fun⁹ executi laude ad ſepulchrū antiquo more ſilicerniū ɔfecimus.i.ɔuiuiū i quo pra̅ſi diſcedētes dicim⁹ alijs alij,Vale.ſilicerniū ergo Ter.Senē vocat at q; decrepitū.i.dignū vl̃ cui ſilicerniū fiat ,vl̃ q ad ſilicer nū vocet̃. ¶Siligo,pe,cor.a Priſciano ſumit̃ ꝑ magude ri q libro.vij.inducit Plautū in ruſt.Sed tibi cōfidis fore multā maguderi.i. frugis gen⁹ hoc eſt caulis q naſcitur ex ea pte cui⁹ radix ſirpis auellit̃,vl̃ poti⁹ vt alij dicūt ſi liginē.Plin. vero,ſiligo nūq̃ matureſcit pariter nec vlla ſegetū minus dilatione patit̃ ꝑpter teneritatē ijs q ma= turuere granū dimittentib⁹,ſed min⁹ quā cætera frumē ta in ſtipula periclitatur, quoniā ſemper habet rectā ſpi cam,nec rorē cōtinet qui rubiginē faciat. Idem lib.xvj. Siligine lautiſſim⁹ panis piſtrinaꝝ q; opera laudatiſſima ꝑcellit in Italia.Co.lib.ij.Omne triticum ſolo vliginoſo poſt tertiā ſationē cōuertit̃ in ſiliginē. Ex quo hic patet ſiliginē eſſe tritici genus.Hinc ſiligineus a,um, quod ē materiatū ex ſiligine, vt panis ſiligineus quē Seneca cō mendat his verbis.Malū panem inquit, expecta bonus fiet etiam illum tenerum tibi & ſiligineū fames reddet.

¶Siliqua,pe,cor.folliculū ſeu integumētū vbi grana le= guminū icludunt̃,& ſiquid leguminibus eſt ſimile.Ver. lib.j.Geor.Gradior vt fœt⁹ ſiliqs fallacib⁹ eſſet. Pli.li. xviij.de fabis loquēs ait. Nā ſiliq cauleſq; gratiſſimi ſeu pabulo pecori.neſcio an Am.De hac intelligat cum ſup Lucam inquit. Qui autem aptior huiuſmodi cib⁹ quam is qui ſiliquę modo intus inanis foris mollis eſt,quo cor pus non reficitur,ſed impletur,vt ſit magis oneri quam vſui.Siliqua item grani genus eſt,vt eſt apud Colu.Sili quæ modij ſex vel ſeptem totidem operis obruuntur, metiuntur vna.Item ſiliqua fructus arboris.Hora . Vi uit ſiliquis & pane ſecundo. Arbor ipſa ſimiliter Siliquę appellatur,prędulcis eſt,& cortex ipſe vt Pli.ſcribit mā ditur,digitorum hominis longitudinem habet,latitudi= nem vero pollicarem,& nōnunquam falcata eſt.Quidā ex recentiorib⁹ nō indoct⁹ ſcribit ſilicam eſſe granū the cę incluſum quo abundat Apulia, varioq; vocabulo apđ Italicos thecaq; oblōga & plana ſaporis dulcedinem ha bet.Genuenſes carubam vo cāt,& alij fabā græcā . Vñ & primū oīm & minimum pondus erat apud Romanos poſt ſiliquā erat ſcrupus grece,latine obolus qui ſex ſili= quis conficiebatur,quam nos penſum denariū iam dici= m⁹.Eſt vero vigeſima pars vncie.Supra ſcrupulū drach ma erat,q ex ſcrupulis trib⁹ ɔſtabat.xvij. ſiliquas ɔphē dēs.Sextula autem ex quatuor ſcrupulis hoc eſt drach=

mã & tertiã cõtinebat, dicta ꝙ ſexta ſit ps vnc ę. Hanc quodã tp̃e vetuſtiores denariũ appelarꝫ: denariꝰ tũc argẽteꝰ minimꝰ erat põderis ſiliq̃ꝶ.xxiiij. quã q̃ denariꝰ ꝓprie decẽ aſſiũ pũdo cõſtet atq; erat apd̃ antiquos minima ęris ſignati pars. Supraſextulã ſemũciã legimus dimidiũ vncię cõtinẽtẽ. Vncia ab vno denõiaꝫ ꝙ ex.xij. ea vnica eſt ps aſſis, & ea ex octo drachmis cõficiebaꝫ, ſiue ſex denarijs. Vncię duę ſextãs q̃ſi ſexta pars aſſis nũcupaꝫ. Quadrãs q̃rta ps. Triẽs tertia ps. Vide in dictiõe As. In de as ex.xij.vncijs cõſtãs, q̃ & libra dꝫ, ex.xcvj. drachmis, ſiue denarijs.lxxij. ꝯfecta. Supra aſſẽ erat dupõdiꝰ duę librę a duobꝰ põderibꝰ. Põdꝰ ẽi & põdo aſſis põdere dicebaꝫ. Vñ & vnũ põdꝰ eſt aſſipõdiũ appellatũ Vltra dupõdiũ eſt ſeſtertiꝰ librę duę & ſemis quaſi ſemiſtertiꝰ hoc eſt poſt ſeq̃ẽs tertio loco ſemis. Qđ ei fiebat ex duobꝰ aſſibꝰ & tertio ſemiſſe ſeſtertiũ veteres vocauerꝫ. Supra ſeſtertiũ Treſſis a tribꝰ aſſibꝰ. Octuſſis quoq̃ ac nonuſſis decuſſiſq; reperiꝫ octo nouẽ ac decẽ aſſes. Decuſſẽ vero denariũ, & a decẽ aſſibꝰ noĩauerꝫ. A duobꝰ deinde decuſſibꝰ viceſſis.i.vigĩti aſſes. A tribꝰ triceſſis, triginta aſſes a cẽtũ cẽtuſſis cẽtũ aſſes, qui erant breues ex ęre nũmi. Supra cẽtuſſem maiꝰ ęris vocabulũ nõ habemus.

¶Siliquor aris. ſilicas facio hoc eſt integumenta. Pli.li.xvij. Inter omnes autem conſtat nihil eſſe vtilius lupini ſegete priuſq̃ ſiliquetur aratro vel bidentibus verſa.

¶Siliquaſtrum, vide in dictione ſeliquaſtra.

✠Silius poetę nomen.

✠Silla.a diodo. ſiue ſillia vt ſtrabo ſtagnũ in Indijs, in quo nihil innatat, ſed omnia merguntur.

¶Silurꝰ pe.ꝓ.peculiaris Nili piſcis tradiꝫ. q̃q̃ & ĩ danubio reperiaꝫ. quẽ nõ abſimilẽ ei putãt quidã doctiſſimi quẽ ſturionẽ ãppellamꝰ. Amb.lib.Hexa. Captꝰ eſt ſilurꝰ & inutilis p̃da detecta eſt. Et ruſꝰ. Et ſilurũ q minoꝶ piſciũ viſceribꝰ aluũ replet. At Scylurꝰ p c & y nomẽ viri propriũ, q vt Plutar. auctor eſt, cũ relictis maribꝰ filijs octoginta diẽ eſſet obiturꝰ haſtiliũ faſcẽ, cuiq; obtẽdens vt illũ confrigerent iubebat. Id autẽ ſingulis ſe poſſe negantibus ipſe ſingilatim educta haſtilia omnia facile cõfregit, ita docens illos vbi vna eſſe perſeuerarent firmos ac potẽtes fore, ĩbecillos autẽ ſi ſepararẽꝫ ac diſſiderent.

¶Silura, ĩſula ĩ oceano Britãnico, vt Solinꝰ inquit cuiꝰ hoĩes nũmos refutãt. Dãt res & accipiũt mutationibus.

¶Siloſon, vir egregiꝰ aliq̃ñ exilio mulctatꝰ eſt, ſed quia diuitijs & corpis p̃ſtãtia affflueret chlamidẽ ſnmptuoſam ſemꝑ geſtabat, quã cũ Dario qui poſtea Perſarũ rex effectus eſt dono dediſſet is poſtea regnũ adeptus beneficij memor ſiloſontẽ ſolo natalitio reſtituit, vñ tractum eſt ꝓuerbiũ de chlamyde ſiloſontis, quod dicitur de his qui iactẽt ſe magnificentia veſtimentorum. Cc.

✠Sylpion latinis laſerpitium dicitur. Cc

¶Sylua gñale nomẽ eſt nõ ſolũ arborũ ſed etiã hęrbaꝶ. Verg.li.j.Georg. Subit aſpera ſylua lapæq; tribuliq; ꝓprie tamen arboꝶ & q̃ cędua eſt. hoc eſt q̃ habeꝫ in eum vſum vt ex ea materia cedaꝫ. Qđ ſi ſuccifa ſit nihilominus dꝫ ſylua qm̃ rurſus ex ſtirpibus aut radicibꝰ renaſciꝫ dicta ſylua quaſi ſoliua, vel ab eo quod grece ὕλη.i.materia dꝫ. Et vt illi hylẽ pro materia ſic nr̃i ſyluã poſuerunt Et eſt aut glandifera, cuiꝰ arbores nõ cædũꝫ ſed ad eſcã quadrupedibꝰ p̃bẽdũ ſeruãꝫ, aut cędua, ꝙ in ea arbores cũ ad iuſtã proceritatẽ creuerũt cędũꝫ vt vel ædificationibꝰ vel alijs vſibꝰ materiã p̃beãt. Lucus nõ eſt cæduꝰ, ſed manu cõſitus religioſuſq; deo vel hominis alicuiꝰ cineri dedicatꝰ, circa delubrũ dei vel ſepulchri. Saltus eſt ſylua inuia vbi paſci atq; æſtiuare vel hyemare pecudes ſolent. Nemora voluptatis cauſa cõparata & plena amœnitatis. Q̃ñq; ſylua diciꝫ quod ex tp̃e ſcribiꝫ velociſſime, eſt veluti prima materia, quales ſũt Papinij ſylue de qbꝰ ip̃e ſic ſcribit. An nos libellos q mihi ſubito calore & quadam feſtinandi voluptate fluxerunt cum ſinguli de ſinu meo ꝓdiſſent cõgregatos ipſe dimitterẽ. Quint. Diuerſum eſt huic eoꝶ vitiũ qui primo decurrere materiã ſtylo q̃ velociſſimo volunt, & ſeq̃ẽtes calorẽ atq; impetũ ex tp̃e ſcribũt. Hanc ſyuã vocãt. Syluã & poetę nominãt elemẽtororũ cõgeriẽ. Vnde cuncta ꝓcreantur. Hic Syluula & ſyluecula diminutiua, & cõpoſitũ ſyluicola.

¶Syluaticꝰ a, um. quod eſt ſylue ſeu quod ad Syluã pertinct. Au.ĩ p̃s interpretatiõe. Pone paganos ligna eſſe ſyluatica extra eccefiã, adhuc põt inde fieri aliquid quõ de lignis fabrilibꝰ eſt lignũ fabro aptũ. Var.li.j.de re ru. Vt falſes dñr ab eodẽ ſcriptore vineaticę opꝰ eſſe ſex, ſirpiculę quiq;, ſyluaticę quiq;, arborarię tres, ruſticarię decẽ, ꝑ trãſlationẽ Syluaticũ dici põt incultũ moribus.

¶Syluester ſtris, ſtre vł hic & hęc ſylueſtris & hoc ſylueſtre qđ eſt ſylue. Verg. Sylueſtrẽ tenui muſam meditaris auena. Aliq̃ñ dꝫ qđ eſt ex ſylua. Cic. in Lel. Cũ locis ipſis delectemur mõtuoſis & ſylueſtribꝰ in quibꝰ diutiꝰ ꝯmorati ſumus, hoc eſt locis qui in montibus ſũt & ſyluis

¶Syluefcere eſt ĩ ſyluã redigi, ſeu ſylueſtrẽ, aut ĩfructuoſas arbores ſarmẽta ve fieri. Cic. ĩ Cat. Q uã ſerpẽtẽ multiplici lapſu & erratico ferro amputãs coerceta agricolaꝶ ne ſylueſcat ſarmẽtis & in oẽs ptes nimia fundaꝫ. Co.li.v. Nec pati vitẽ ſupuacuis frõdibꝰ luxuriantẽ ſyueſcere

¶Syluanus, ſyluarũ deꝰ, quẽ græci Pana vocãt

¶Syluius nomẽ eſt eius qui in ſylua natus ſit.

¶Simo is, fluuiꝰ q ex Ida mõte Troiano defluẽs iuxta Troiã labiꝫ, & mari appropinquãs cõmiſceꝫ Xãtho, ac in paludẽ colligꝫ deiñ exit ĩ mare iuxta ſigeũ ꝓmõtoriũ

¶Simbella, libellę dimidiũ, hoc eſt ſemis aſſis. Itẽ iſtrumentum paruum quo ſinguli nummi ponderantur.

¶Similis quaſi ſimulis, quũ ad morũ vel doctrinę vel hmõi imitationẽ referꝫ iũgiꝫ gtõ, vt verſus Lucani non ſunt ſimiles verſuũ vergilij. Hora. in Ser. Similesq; meorũ mille die verſꝰ deſcribi poſſe. Trebati. Cic. Vt aliquorũ ſimiles in dicendo valeamꝰ eſſe. Q̃ñ vero vel in forma vel in ętate vel in fortunis aut alijs huiuſmodi rebus ſimilitudo eſt datiuo ingitur. Verg. Os humeroſq; deo ſimilis. Pli. Effigie ac lineamentis corporis patri ſimilis Sed cõfunditur q̃ñq; apud auctores hęc differẽtia. Cõpoſita ſunt Abſimilis, Diſſimilis, Aſſimilis, qui eſt alicui ſimilis. Plau. in Mer. Quaſi tu nũq̃ quicq̃ aſſimile eius facti feceris. Conſimilis & verſimilis.

¶Similo as, ſimilis ſum conſtruitur cũ accuſatiuo. Mar. Cũ ſint crura tibi ſimilẽt quę cornua lunæ. Hinc cõponitur aſſimilo quod eſt cõparo.

¶Similitudo, quę & ſimilitas dicitur apud veteres. Cę. vide quid ferat morũ ſimilitas. Eius cõtrariũ eſt diſſimilitudo. Cic. in Lęl. Diſpares mores diſparia ſtudia ſequũtur, quorum diſſimilitudo diſſociat amicitias.

¶Similo, as a ſimilis, & ſignificat immitor & refero quidã a ſimul deriuãt. Nihil eñ aliud eſt ſimulare q̃ ea q̃ abſunt ſimul eſſe oñdere. Hor. in Epiſt. Duceret ęra fortis Alexãdri vultũ ſimulãtia. Hic qm̃ ꝓxia ẽ ſignificatio ſimulare poniꝫ pro fingere. Cic. ſimulabat ſe romã reditũ cũ ĩ Affricã nauigaturꝰ eſſet, huiꝰ cõpoſita ſunt. Aſſimulo valde ſimulo, ſeu oñdo vnã rẽ ꝓ alia. Plau. ĩamp. Sed ita aſſimulauit ſe quaſi Amphytrio ſiet. Diſſimulo & Inſimulo, de quibus alibi. Hinc ſimulatio, quę grece ironia dicitur. ¶Similiter aduerbiũ dixerũt antiqui pro ſimiliter Pla. Exoſſabo ego eũ ſimulter vt murenã coquꝰ

¶Simitu ꝓ ſimł. Plaut. ĩ mer. Ita tres ſimitu res agendę ſũt. Idẽ ĩ Amp. Nõ ego cũ vino ſimitu ebibi ĩperiũ tuũ.

¶Simultas dicta eſt a cõtrario ſenſu quia nõ ſũt ſimul, põt ẽt dici a ſimulatione, ꝙ qui ſimultates exercent interſe ſimulata loquũtur. Eſt aũt ſimultas odiũ, q̃ plęrũq; intelligi ꝯtẽta ẽ, cũ inimicitia opere ſe oñdat. Ci. ꝓ mã. Vt multas ſimultates partim occultas, partĩ aptas intelligã mihi eſſe ſubeũdas. neq; politiꝰ eſt, neq; tyrãnus tã fœlix q hãc euadere potuerit. vñ merito Demoſt. ĩ philippicis μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετε ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεποιηκέναι πράγματα ἀθάνατα ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον καὶ δέδοιε καὶ ἄνδρες ἀθηναῖοι. ✠.i. non putate illi perinde ac deo p̃ſentia ĩfixa eẽ, ſed aliquis odit illũ & timet viri Athenięſes

¶Simulto as. ſimultates exerceo.

¶Simulacrũ, pen.ꝓ.a ſimulo as. Et proprie diciꝫ alicuius ficta imago, ſimulacra eĩ pricipio ex deſiderio mortuorũ orta ſunt, vt qui iam defecerũt viuere viderentur.

¶Simones qui ſine naribꝰ nati ſũt vt inquit. Pli.lib.xj.

✠Simoniam vulgares vocant a ſimone mago quam latini ambitum vocant. Cc.

¶Simonides nomẽ viri propriũ e Cea ĩſula q melicꝰ dictꝰ ẽ. Hic lõgas & duplices literas ĩuenit, lõgas η ω, Euſta. iq̃t duplices cuiuſmodi ξ.ξ.ψ Palamedes vero. θ.ξ.φ.χ.&.υ. Prętcrea memorię artẽ & lyræ tertiũ ſonũ ꝯperit. At Pli. octauã iq̃t, chordã addidit Simonides. Fuit & alius Simonides, poeta Iambicus ex Amorgo inſula.

¶Simila, æ.pe.cor. farina alba & flos ſeu delicię farinę triticeę Mar. Nec põt ſimilę dotes nũerare nec vſꝰ. Hi.ĩ Gñ. Accelera tria ſata ſimilę ꝯmiſce & fac ſubcinericios panes ¶Similago, pe.pro. idem quod ſimilia. Pli. Similago ex tritico fit laudatiſſima.

¶Simlas vide infra in dictione ſmilax.

¶Simul aduerbiũ ꝯgregãdi, vt oẽs ſimul currũt. Aliq̃ñ poniꝫ ꝓ deĩde vł ẽt. Vatiniꝰ Ciceroni. Ciues Romanos occidit, abripuit, diſꝑdidit, regiões vaſtauit ſimul vero ſemiſſis hõ cõtra me arma tulit. Sal. His amicis ſocijſq; ꝯfiſꝰ Catilina ſimul ꝙ ęs alienũ ꝑ oẽs terras ĩgẽs erat.i.ẽt. Inueniꝫ q̃ñq; geminata & habet q̃ſi eãdẽ vĩ q̃ cũ & tũ ſiue, ꝑti. Quĩt. ſimul vt pleniori obſeq̃o demererer amãtiſſimos mei, ſimul vulgarẽ viã ĩgreſſꝰ alienis veſtigijs ĩſiſterẽ. Hic fiũt inſimul qđ eſt vna ſimnlac, & ſimulatq;.

✠Simulac, & ſimulatq; ſignificãt q̃ primum vel ſtatĩ cũ ſiue poſtq̃. Sal. Iã primũ iuẽtꝰ ſimulac belli patiẽs erat. Col.lib.vj. Sẽꝑ cõueniat ſimulatq; folia agere cœperiꝫ ficus rubricam amurca diluere. Cic. App. Gratiſſimũ mihi feceris ſi ad me ſimulat q; adeptus eris, miſeris.

¶Simꝰ a.ũ.qđ eſt p̃ſſũ. Hie. de Socrate. Quę cũ crebro iter ſe iurgarẽꝫ & ille eas irridere eſſet ſolitꝰ ꝙ ꝓpter ſe fœdiſſimũ hoĩem, ſimis naribꝰ, recalua frõte, piloſis hũeris, & repãdis cruribꝰ diſceptarent. Ver. Dũ tenera attõdent ſimę virgulta capellę. Huiꝰ dimi eſt Similꝰ. Cõpoſita Deſimus q eſt cõtrariꝰ ſimo vt Depes, Denares, Depiles, depłumes vt mille alia. Subſimꝰ paꝶ ſimꝰ. Var.li.ij.de.re.ru. Vt ſint bñ cõpoſitę, vt ĩtegris mẽbris piloſis oblõgę ãplę ſubſimi nec gibberi. Reſimꝰ, de quo alibi.

¶Simię & ſimij hoĩm figuris ꝓxima aĩalia quę cauda carẽt, & ĩ Libya naſcũꝫ, dictę ꝙ ſimę ſint.i.naribꝰ dep̃ſſis vel quaſi mimę, hoc eſt imitatrices. Mart. Callidꝰ ẽmiſſas eludere ſimius haſtas.

✠Simplarię res minutatę dicuntur & nullius pretij.

¶Simplex, nomen numerale, vt ſimplex, duplex, triplex Aliquando ponitur ꝓ vero & ſincęro, ſicut ecõtrario duplex ꝓ fallaci. Cic. Tuũ erga me aĩm ſimplicẽ atq; amicũ aperuit. Hora. Aut curſꝰ duplicis ꝑ mare Vlyſſei.

✠Inde ſimplicitas & ſimpliciter aduerbium, & ſimplicitus quo veteres pro ſimpliciter vtebantur. Cc.

✠Simplus nomen numerale, & ſignifi ſemel tãtum, ſic duplus bis tantum, triplus ter tantum, & huiuſmodi.

¶Simpulum, calix fictilis, quo vinum in ſacrificijs libabatur, a ſumendo. ꝙ eo vinum ſumebãt minutatim. Pli.li.xxxv. Sed fictilibus prolibabatur ſimpulis innocentiꝰ Apule. Catinum & ſimpulũ ſacrificij adhiberi ſolita oſtẽdit his verbis Paupertas populo Romano imperium a primordio fundauit pro eo ꝙ in hodiernum dijs immortalibus ſimpulo & catino fictili ſacrificat.

¶Si, ex ſi & ne ꝯponiꝫ, abiecta e ſignificatq; ſi vero, qđ nũq̃ ĩ pria ꝑte collocaꝫ, & niſi p̃ceſſerit ſi, ſed ĩ ſcđa vbi fere duorũ eſt oppoſitio. Terẽ. Si illũ relinquo eiꝰ vite timeo, ſin opitulor huiꝰ minas. Habet eñ quãdã vim negationis perinde ac ſi diceꝫ. Si autẽ nõ relĩquo ſed opitulor. Aliq̃ñ ſin ſolum reperitur, ſed quod ſecundi loci vim obtinet. Salu. Imperat vt p̃tio ſicuti multa confecerat ĩſidiatores, maxĩe patet, ac maxĩe occulte. ſint id parũ ꝓcedat, quouis mõ Numidam interficiat.i. ſi poteſt occulte ſi non poteſt vt cunque.

¶Sina vrbs Meſapotamię quo noĩe etiã dictus eſt mõs Petreæ & Arabię. Aplũs. Sina mõs ẽ in Arabia qui coniunctus eſt ei quę nunc eſt Hieraſalem.

¶Sinapodes, populi fuerꝫ ĩ deſertis. Affricę, q vt Põponiꝰ refert ĩflexis cruribꝰ ſerpere magis q̃ gradidiri tradũꝫ

¶Sinarũ regio auctore. Pto.lib.vij. terminatur a ſeptẽtrione parte, ſerum, ab ortu ſolis terra incognita, ab occaſu India extra gangem.

¶Sinapis, pe.pro.fœ.ge.& hoc ſinapi ĩdeclinabile hęrba ſeu ſemẽ qđ ꝓſit cũ tãta acrimonia, vt lachrimas ſciat comedenti. Id autẽ tritũ admixto muſto ac melle ac vua paſſa, necnõ defruti paululũ, confectionẽ guſtu ſuauẽ efficit, nec decreſcit ſi adijcias cĩnama & garyophulos. col. hoc ſinape declinat. Ait eñ ſinape atq; coriãdrũ vti ſata ſũt ſua ſede ĩmota permanẽt. Plau. ĩ Pſeu. ge. fœ. vſus eſt Teriꝫ ſcelerata ſinapis cũ illis. mace. Inter eaſq̃s Pyth. laudauerat hęrbas, Aſſeriꝫ primã laudẽt tribuiſſe ſinapi

¶Sinapiũ a ſinapi, ſicut ab alio aliatũ. Quidã tamen per y ſcribunt, ſed male.

✠Sinciput. pars capitis anterior, vt cinciput verrimum Vide Syncipit. Cc.

¶Sindon, velum ſubtiliſſimum, vt in Euangelio. Et inuoluit eum in ſindone mundo.

✠Sine p̃poſitio ſẽꝑ ſepatiua, & ſignifi. abſq;, vt ſine Cerere & baccho friget venꝰ. Eſt & impatiuũ verbi ſino, is vt ſine videamꝰ an veniaut Helias ad deponẽdum eũ.

¶Sino, iſiui itũ ꝑmitto. Var. ſine is ad pubertatis ãnos perueniat. Huiꝰ cõpoſitũ eſt deſino qđ eſt ceſſo, termĩo

¶Sinope es p.ꝓ.vrbs põti Val. Fla.li.v. Aſſyrios ꝯplexa ſinꝰ ſtat opima ſinope. Hãc Mileſii ꝯdiderꝫ, cuiꝰ potẽtia magna fuit q̃ claſſe cõparata mari qđ ĩtra Cyaneas eſt impauit, ędificia ĩ vrbe magnifice extructa, Gymnaſiũ, & forũ, & porticꝰ, & tẽpla ſplendida Hic Diogenes cynicus, & Timotheꝰ Patrion, & Diphilus comicꝰ ortiſunt. Eſt & ſinope nomen regis Nidarum.

¶Sinopis, idis. color quidã natiuꝰ ſeu rubrica dꝫ, q̃ prĩo apud ſinopẽ inuẽta ẽ. Vict.li.vij. eã rubricã ſinopicã appellauit. de qua Stra.li.xij. ſic ſcribit. In Cappadocia naſciꝫ ea q̃ ſinopica rubrica dicitur, omnium optima q̃ cum Iberica decertat. idcirco ſinopica apellatur ꝙ eam mercatores eo deferebãt priſq̃ Epheſiorum emporium tam celebre eſſet.

¶Sinus us, pe.cor. dꝫ illa pars q̃ eſt intra pectoris brachioꝶ q; cõplexũ. Hinc ſinꝰ veſtigiũ appellati ſunt, q̃les erãt tunicę Romanorũ: & laxitas illa ſupra cĩcturã, Ver. Sinꝰ collecta fluẽtes. Per tranſlationẽ ſinꝰ vocãꝫ littora curua ad ſimilitudinẽ ſinus & quaſi brachijs mare amplectẽtia. Gręci κόλπον vocãt, a quo curuitas ipſa ſinuatio diciꝫ, & ſinuatim perſinus. Aliq̃ñ ſinus cõcauitas oculoꝶ ſcilicet palpebrę vbi lachrimaꝶ cõceptacula ſũt, ꝓpter quãdã ſimilitudinẽ. Ver.li.iiij. Sic effata, ſinũ lachrymis impleuit obortis. Aliq̃ñ poniꝫ ꝓ quacũq; refluẽte ob laxitatẽ atq; capacitatẽ. Iuue. Fata regũt homines fatũ eſt in partibus illis. Quas ſinꝰ abſcõdit Vñ & retia ſinꝰ vocãꝫ. Idẽ impleuitq; ſinus. Aliq̃ñ ponitur pro velo quod ventis flãtibus curuatur & ſiuũ facit. Idẽ totos pande ſinus. Et ſinus in ſacra ſcriptura locus eſt in quo Abrahã cnm ſanctis patribus vſque ad Chriſti aduentũ perſiſtit.

¶Sinuoſus a.ũ, qđ habet multos ſinus, vt mare ſinuoſũ vela ſinuoſa, quæ ſinꝰ.i. curuationes faciũt. Clau.li.j. de raptu. Sinuoſa dracõnũ mẽbra tegens.i. nodoſa.

¶Sinuo as, curuo, in ſinu flecto, verg.li.ij. ſinuatq; ĩmẽſa volumĩe terga.i.ĩ ſinꝰ flectit. Oui.li.ij.met. Tremule ſinuãꝫ flumine veſtes.i. formãꝫ, rugãꝫ, vel in ſinus colligũꝫ. Claud.li.j. Cœperat & vitreis ſũmo iã margĩe rexi Oceanũ ſinuare vadis.i. nodoſũ facere. Hic cõponiꝫ inſinuo qđ ꝓprie ſignifi. cõiũgo & q̃ſi ĩ ſinũ pono, ĩmitto, ĩfluo. Iuſt. Cui ſe celeriter officij comitare & obſeq̃ndi grã ĩſinuauit. lac.li.iiij. Deſcẽdẽs itaq; de cœlo ſctũs ille ip̃s dei ſãctã virginẽ cuiꝰ vtero ſe ĩſinuaret elegit.i. immitteret

Idẽ in eodẽ. Itẽ ſurdorũ patefactis aũribus inſinuabat auditum Plau. ĩ Ciſ. Obſecro quo is homo inſinuauit pacto ſe ad te. i. introduxit. Et inſinuare eſt oſtẽdere. Hiero. ad Ruſti. Totũq; inſinuare tibi cupio. Et in prologo. Heſter. volẽtes lxx. interpretũ ordinẽ per hoc inſinuare ſtudioſo lectori, ſimiliter inſinuare dicimꝰ nõ aperte & ſimpliciter rẽ exponere ſed latẽter vel caute in aĩm audientis veluti ĩſinũ qđ volumꝰ mittere & ĩgredi facere. Cic. Pub. Figulo. Nã & cõplector eius familiariſſimos q me admodũ diligũt multũq; mecũ ſunt, & in ipſiꝰ cõſuetudinẽ quã adhuc meus podor mihi clauſit, inſinuabo. Hinc inſinuatio, oculta ingreſſio, q̃ exordij pars qua artificioſe diſſimulãterq; ſurripimus animis indicũ in cauſa nõ ſatis fauorabili. Idẽ ad Hærẽ. Ergo ſi fidẽ factã putabimꝰ his rebꝰ inſinuabimꝰ ad cauſam. i. ꝑ ſinũ locũ dicẽdi quẽ ſũpſimꝰ, ꝓculte ingrediemur. Sic inſinuatꝰ ſumiꝭ ꝓ conciliato in amicitiam, qui non recta ſed per quoſdã ſinus & quaſi diuerticula intrat in amicitiã latenter.

¶Sinꝰ us, & ſinũ pe. ꝑ. genꝰ vaſis ſicut galeola. Plau. in Cur. Hic cũ vno ſinꝰ feriꝭ. Var. Vbi erat vinũ poſitũ in mẽſa aut galeola, aut ſinu. Ver. Sinũ lactis &c. quidã accipiũt ꝓ flaſco ¶Sinueſſa, ciuitas mediterranea cãpanię vino ſatis abũdans qđ ſinueſſanũ dr̃ De hac Liui. lib. x. ĩ ſaltu veſtino falernũ cõtigere agrũ ſinope dr̃ gręca vrbs fuiſſe ſinueſſa deinde a romanis Colonis appellata. Sta. li. v. Sinueſſa in ſentino ſita eſt ſinu a quo nomẽ vẽdicat ei ꝓxĩe calidę ſunt balneę ad egritudines q̃ſdã accõmodatiſſime, ¶Singulꝰ a, ũ quaſi ſine angulo, ꝙ ea q̃ vnica ſunt nequeãt cõſtituere angulũ. Dñr autẽ ſinguli vnuſqſq; per ſe, hoc eſt ſeparatim ab alijs. Plau. & ad ſingulum video veſtigiũ. Aug. li. xiiij de ciui. dei dixit. ſingulis qſq; hõ, vt in ſermone vna litera, ita quaſi elemẽtũ ẽ ciuitatis & regni quãtalibet terrarũ occupatiõe latiſſimi.

¶Singulare, qđ eſt vnicũ excelens, & tã in malũ q̃ ĩ bonũ ſumiꝭ. Cice. pro Sylla. Me ſingulari ĩmanitate & crudelitate præditum ¶Singulatim, multi ſeparatim & vnũ quodque per ſe. Cęcil. Primum malo publicos ſingulatĩ gratias egere. ¶Sigilatĩ a ſingulo, Idẽ ꝙ ſingulatĩ. luc. Singilatim vnuſquiſque noſtrum mouetur. Suetonius in Aug. Atq; etiã ſigilatĩ e certo gñe hominũ libẽtes ac pro facultate qſq; pecunias cõtulerunt. Hora. li. Ser. per ſincopẽ dixit. Vt veni corã ſigilatĩ pauca locutꝰ. ✠ Verius legitur ſingilatĩ. ¶Singulariter vniuoce excellẽter ✠Singultꝰ dr̃ quoties ſpiritus vacãs ab humore ĩ loco ſpiritui deputato retineꝭ, hic eñ dũ emittiꝭ nec poteſt erumpere & diſtentionem inducit quæ appellatur Singultꝰ a quo fit ſingultio verbũ hoc ẽ ſingultꝰ emitto. cc.

¶Siniſtra manꝰ leua, a ſino is ꝙ gerere nos dextra manu quæ aptiorẽ ſinat. Siniſtrũ autẽ quãtũ ad auguria ꝑtinet ſignificat ꝓſperũ, ꝙ nos agere aliquid ſinat. aliqñ dicitur aduerſum noxiũ. Vergi. lib. j. Geor. Arboribuſq; ſatiſq; notus pecoriſq; ſiniſter.

¶Siniſtroſum aduerbiũ, ſignifi. verſus ſiniſtrã partem. ✠Siniſtimũ antiqui dixerũt ꝓ ſiniſtro, Cõ. ſiniſtimũ ſuperlatiuũ eſt a ſiniſter vt multorũ eſt opinio.

¶Siphones, pe. pro. canales tubę fiſtulæ per quas vrgẽte ſpiritu aqua vel alius liquor emittitur a ſono vocis dicti ſi ſi ſi. Vnde illud Iuue. Effigiẽq; deę longis ſiphonibus implẽt. Pli. li. ii. De aqua ĩ ſumma iuga erũpẽte quo ſpũ acta & põdere terrę ꝓſſa ſiphonũ modo emicat. Tales ſunt ĩ fõtibus manu fabrefactis, in quibus ſunt hmoĩ ſingulę pluries ꝓminẽtes & aquas plurifariã euomẽtes. Pli. ad apolinarẽ. In hoc fonte crater, circa ſiphũculi plures miſcẽt iucũdiſſimũ murmur. Eſt autẽ ſiphũculꝰ ſiue ſipunculus ſine aſpiratione diminutiuũ a ſiphone, & accipitur pro exigua fiſtula ex ęre vel marmore alia ve materia ex qua aqua exilit de fonte. Aqua velut exꝓſſa cubãtiũ pondere ſipunculis effluit cauato lapide ſuſcipitur gracili marmore cõtineꝭ. Cc.

✠Siparũ, velũ mimicũ, quod apul. apellat ſcenicũ, eo vtebãtur mimi ſceniciq; artifices ad ſcenam velãdã. Et hec ſiparia pro aulęis poſtea ętas vſurpauit.

¶Sipinos, inſula in mari ęgeo in qua auri & argenti fodinæ erant, vt Herod. ait.

¶Sipo as. ſpargo. hĩc fiũt ꝯpoſita Diſſipo qđ ẽ deſtruo Cic. Mar. Habemꝰ ẽt rationẽ rei familiaris tuę quẽ diſſipari nolumꝰ. Aliqñ diſſipare eſt diſpergere, diuulgare. Colu. li. ij. Grumoſq; quos ad verſuram plærũq; tractę faciũt crates, diſſipauimꝰ Inſipo, inijcio intus iacio Cato de re ruſt. Pultẽ panicã ſic coquito, librã alicæ ĩ aquã indito, vti bene madeat, id infũdito in alueũ. parũ eo caſei recentis, p. iiij. mellis p. v. ouum vnũ oĩa vna ꝑmiſceto bene ita inſipito in aulam nouam. Oſipo, de quo alibi.

¶Sipõtũ, vrbs Apulię iuxtam Garganũ mõtẽ a Diomede ædificata quę & ſipus & a gręcis ob multitudinem ſepiarum quæ ibi capiuntur. Sepius ſepiuntis diciꝭ. Hinc Sipontinus a ſiponto & ſepiuntinus a ſepiunte.

¶Siquidẽ habet accentũ in antepe. Conponiꝭq; ex ſi & quidẽ. q̃uis ſi per ſe ꝓducaꝭ ibiq; correpta ſit, nec ſignificationẽ partiũ habeat ex quibus componitur. Significat eñ nam ſeu qm̃. Cice. Dolobellæ Gratulor. baijs nr̃is ſi quidẽ vt ſcribis ſalubres repente factæ ſunt. Poniꝭ & ꝓ ſi certe dubitatiua cõiũctiõe. Aſiniꝰ. Cic. Nã & robur & ſoboles militũ interijt, ſi quidẽ q̃ nũciãꝭ vera ſunt. Col. in ꝓfatione. Accedit hucꝙ ille quẽ nos perfectũ eſſe volumus agricolã, ſi quidẽ artis conſummatæ ſit. i. ſi vero. Quidã duplã eſſe putãt, ſed vnã dictionẽ oſtẽdit Ouid. Qui in hoc eodẽ ſignificato vtitur prima breui, quod nõ accederet niſi eſſet compoſita. Quæ mihi ventura eſt ſi quidẽ ventura ſenectꝰ. Cũ deſit numerus ipſa inuẽta ſuis. ✠ Valla quoq; ſic legit, ſed duas particulas cenſet, vera autem lectio eſt ſiqua eſt.

¶Si quis aliꝰ, elocutio ornata, vt cũ dicimꝰ Varro doctꝰ eſt ſi quis alius, hoc eſt prout quiſpiam alius doctꝰ reperiri poteſt. Sue. in Clau. Si quem alium & ſe liberum eſſe.

¶Sirẽ & ſirena, mõſtrũ maris ab εἴρειν qđ ꝯnectere vel retinere ſignificat, vel σειρα catena, eo ꝙ libidinis viculũ ſirenes fuerit. Sũt & q hoc nomẽ ab σύρω traho deducãt. vñ fit vt ꝗdã ꝑ i latiuũ, qdã ꝑ ypſilon ſcribãt. Hiero. in ꝓlogo Ioſue Et nos ad patriã feſtinantes mortiferos ſirenaꝝ cãtꝰ ſurda debemꝰ aure tranſire. Fuerũt aũt Sirenes Acheoli & Calliopes filię ore & pubetenꝰ virgines reliqua parte corporis piſces ſiculũ littus incolẽtes, quarum nomina fuerunt Parthenope, Ligia & Leucoſia.

¶Siriꝰ, ſtella in ore leonis ꝑnicioſa. Continet eñ canis xviij. ſtellas. Luc. lib. x. Rapidꝰ qua ſirius ignes exerit. Sta. lib. j. ſyl. Nec calido latrauit ſiriꝰ aſtro. Ductũ nomẽ ἀπὸ τοῦ σείρειν hio, quod per ęſtũ ꝓcipue canes faciũt quo tp̃e plærũq; in rabiẽ cõuertũꝭ Vel ἀπὸ τοῦ σείραινω quod are facio, quia tunc maxima ſiccitas eſt amnibus ac fontibꝰ deficientibꝰ. Vel diciꝭ ſiriꝰ a longo tractu qm̃ magnitudine ſua trium ſignorũ ſpatium occupare videtur. Hæc annis oĩbꝰ vt ĩquit Ser. oriꝭ circa viij. Cal. Iulij. Noſter Suidas. σείριον ἐκάλουν λεπτὸν ἱμάτιον ἀσπάθητον. ✠ Id eſt Sirion vocabant tenue pallium ineuulſum. Et ſubdit ſolem Sirium dici, & omnia aſtra nominari ſiria σείριον τὸν κύνα ὅτε & τὸν ἥλιον ἴβυκος δὲ πάντα τὰ ἄστρα σείρια λέγει. ✠. i. Sirion canem quidã ſolẽ, ibycus oĩa aſtra ſiria dicit. Etiã ex auctoritate Aeliani dicit ſol dici poteſt, ſit ſiros & ſirius rij. καὶ σεὶρ σειρος ὁ ἥλιος δὲ λέγεται σείριος. ✠ Id eſt & ſir ſiros ſol & ſirius.

✠Sirmion, vrbs eſt Pannoniæ vt Ptolomæus inquit.

¶Siri, defoſſiones terræ in modũ puteorum vbi trãſmarinę prouincię loco horreorum frumenta defoſſa ſeruãt vt Colu. lib. j. & Varro de re ruſt. ſcribunt.

¶Sirpi, iũci faciles paluſtreſq̃ ſũt, nec ĩ fruticũ vepriũve aut cauliũ ſiue hęrbarũ genere numeranꝭ. Ex his tegũtur domꝰ & tegetes fiunt. his velificant in Pado nautici & dñr ſtoreę. Do. Sirpꝰ ſine nodo & lenis iũci ſpes paluſtris res. Hic factũ eſt ꝓuerbiũ. Nodũ in ſirpo quęris. his q ĩ rebꝰ claris atq; apertis difficultatẽ faciũt. Hiero. ad Pama. Qui inimicus eſt etiam in ſirpo nodum quærit. Sirpi etiã dicuntur nodoſa poemata & implicata inſtar viminũ capreolatim ſirpata vt enodari non poſſint. Gel. li ix. Quę gręci enigmata, latini ſirpos appellauerunt. tales etiam gręcis itidem Gryphi vocitantur.

¶Sirpo as, vincio ligo innecto implico a ſirpis dictum.

¶Sirpea, quę virgis ſirpatur, hoc eſt colligãdo implicatur, in qua ſtercus aliud ve ſimile vehitur iumentis. Ouidius. In plauſtro ſirpea lata fuit. Cato Crates ſeſternarias vimine contextas appellat ſirpeas, Sirpea ſimulachra vocat. Oui. lib. v. faſto, pro vimineis argeis. Sirpea dolia quaſſa.

¶Sirpiculę falces qbus in ſirpandis hoc eſt ligandis vineis vtimur ad amputãda ſupefflua ligamentorũ. Var. Falces dicuntur vineaticę opus eſſe ſex, ſirpiculę quinq; Hę etiam dicuntur ſirparię falces.

¶Sirpiculum, caniſtrum, vel ꝙ de ſirpis confectum eſt, vel quod verius videtur a ſirpando.

✠Sirtites, vide Syrtites.

✠Siſamũ, Dioſcorides ĩqt mali ſtomachi eſt, comeſtum oris fœtorẽ facit. Leguminis genꝰ eſt, ſed per e ſeſamũ legẽdũ ẽ gręce eĩ σήσαμον dr̃. Iñ Seſaminũ oleũ dictũ. cc.

✠Siſarum, frutex eſt quem & Ericã vocant, folia habet Tamaraci ſimilia. Cc.

¶Siſemus, teſte Homero fuit vrbs Paphlagonię.

¶Siſer, hęrba cuius radicem olim nobilitauit Tiberius flagitans eam omnibus annis a Germania.

✠Sicelis, cyprius hęrba eſt quam & Ricinũ vocant nõnulli pentadactylum. Cc.

¶Siſapo, pen. cor. locus in Hiſpania vbi minyum celeberrimũ naſceretur. Vnde & ſiſaponenſis regio. Pli. lib. xxxiij. Celeberrimum minyum ex ſiſaponenſi regione Bęthyca minyario metallo.

¶Siſyphus. pe. cor. fuit æoli, q ob latrocinia a Theſeo fertur occiſus, & hac pœna apud inferos affici, vt grande ſaxũ ſupra montẽ portare coactus, cũ ad picẽ deduxerit, continuo ad ima relaxeꝭ, Vnde Oui. li. xiij. met. Aut petis aut vrges rediturum ſiſyphe ſaxum.

¶Siſto is. ſtiti. ſupinũ nõ habet. & ſignificat ſtare facio, ſeu retineo, vt ſiſte gradum, ſiſte lachrymas. Pli. ſanguinis fluuiũ ſiſtit hęrbę pęonię ſemẽ rubrũ. Qñq; ſiſtere ſignificat ꝓſentare, & quaſi pręſentiã corporis exhibere, cõparere Dictũ ab eo ꝙ eo non tm̃ cõparere quis debet ſed etiã manere. Cic. ad atticũ. Des. operã id qđ mihi affirmaſti vt te ante Cal. Ianuarias vbicũq; erimus ſiſtas. Idẽ Vas factus eſt alter eius ſiſtendi, vt ſi ille non reuertiſſet moriẽdũ eſſet ſibi. Qñq; eſt cõfirmare corroborare. vt Hic rẽ Romanã magno turbãte tumultu ſiſtet eques Sto tñ ſteti ſtatũ facit. Vñ ſtator. nõ autẽ a ſiſto vt qdam putauerũt, cũ teſte priſc. nullũ habeat ſupinũ, nec vllum vocablã a ſiſto ꝓfectũ legamꝰ Nã ſi ſupinũ haberet nõ ſtatũ, ſed ſtitũ eſſet, qm̃ eius ꝓteritũ non ſteti eſt, vt Priſ. quoſdã velle dicit, neq; ſtatui vt ip̃e ſentit, qm̃ tũc ſtatutum ſupinũ faceret, ſed ſtiti eſt, ſi Gellio credimꝰ ita dicenti, In lib. vetere. M. Cato qui inſcribiꝭ cõtra Tiberiũ exulẽ ſcriptũ ſi quidẽ ſic erat. Quid ſi vadimonium capite obuoluto ſtitiſſes? recte ille ſtitiſſes ſcripſit, ſed falſi & oudaces emẽdatores excriptos ꝑ libros ſtetiſſes fecerũt tãq̃ ſtitiſſes vanũ & nihil verbũ eſſet, quin potius ip̃i neq̃ & nihili ſunt q ignorãt ſtitiſſet dictũ a Catone, qm̃ ſiſteretur vadimoniũ, nõ ſtaretur. Igitur cũ ſupinũ huius verbi ſi habet cõueniat eſſe ſtitũ nõ ſtatũ iam conſtat ſtator a ſtatũ non ſtitũ eſſe formatũ, ꝓterea cum nullũ vocabulum a ſiſto deſcendat, multa vero a ſto nemini dubiũ eſſe debet, quin Siſto ſupino careat, Hinc eñ ſtabilis, ſtabilio ſtelle, ſtaturꝰ, & mĩta alia. Nec quia Romulꝰ orauit Iouẽ vt ſuorũ fugã ſiſteret, & ſtatori Ioui tẽplũ vou erit, idcirco a ſiſto ſtatorẽ. Nõ eñ dicit Liuiꝰ ꝓpterea ꝙ Romulꝰ ꝓcatus Iouẽ vt ſuos ſiſteret, inde Iouem ſtatorem appellatum, nec Romulus Iouẽ ſtatorẽ ſe appellaturũ ſi ſuos ſiſteret ſed ait. Hic ego tibi tẽplũ ſtatori Ioui. i. q es ſtator ꝓpria virtute ſtãs & rerũ ſtabilitor, tãq̃ ſtabilitori noſtro futuro templũ monumẽtũ ſit poſterisꝰ tua ꝓſentia ꝓſeruatum eſſe vrbẽ, voueo. Nã ꝙ Romulus dixit fugam fædã ſiſte, non ſic accipiendũ eſt ꝙ ꝓcatus ſit Iouẽ vt ſuos ſolum ſiſteret (hoc eñ ridiculum foret) ſed vt ſic ſtaret vt in ſabinos impugnantes ac inſectãtes ſtarent, illiſq; reſiſterent. Quod Liuius eodem loco tangat cum ait. Hęc prę catus velut ſi ſẽſiſſet auditas ꝓces, hic ĩquit Romani iuppiter optimꝰ max. reſiſtere atq; iterare pugnã iubet. reſiſtere Romani tanq̃ cęleſti voce iuſſi. Hoc etiã Ci. lib. j. inuec. ꝓprie poſuit Tũ tu Iuppiter qui iiſdẽ quibꝰ hæc cõdita auſpicijs a Romulo es cõſtitutꝰ, quem ſtatorẽ huius vrbis atq; imperij vere nominamꝰ, hunc & huius ſocios a tuis atis cęteriſq; tẽplis a tectis vrbis a mœnibus a vita fortuniſ ꝓ ciuiũ oĩm arcebis. Et lib. iij. de fini. Ad ſeruãdũ genus humanũ natura incitanꝭ, atq; etiã Iouem cum optimũ maximum dicimus, cũq; eũ ſalutarẽ hoſpitalem ſtatorem, hoc intelligi volumus ſalutẽ hominum in eius eſſe tutela. Ex his conſtat Iouẽ cognominatũ ſtatorẽ fuiſſe nõ a ſiſtendo vt Valla dixit, ſed a ſtando. quia tum ſtare ſolus putareꝭ aduerſus, templo ſibi dicato tãq̃ vrbis Romę Romaniq; populi ſtabilitori vt ibi ꝓ tutela Romanoꝝ veneratꝰ ſtaret hoſpitalis, eo ꝙ Romanos aduerſus Sabinos ſtare feciſſe credereꝭ. Qđ & pater meus Aug. li. iij. de ciui. dei paucis verbis cõplexus eſt dicẽs. Hic tñ Romulus de ſuorũ virtute deſperans, Iouẽ orauit vt ſtarent, atq; ille hac occaſione nomẽ ſtatoris inuenit. Nec mirũ ſi a ſiſto ſtator ſit, qm̃ ſtare ẽ virorũ fortiter pugnãtiũ. vt apud Plau. in am. Si in fugam ſe tñ nemo conuertit, nec recedit loco quin ſtatim tẽgerat, animam amittunt priuſq̃ loco demigrent, quiſq; vt ſteterat iacet obtinetq; ordinẽ. A ſiſto fiunt cõpoſita, Abſiſto. Aſſiſto: qđ ẽ ꝓſentem me exibeo ſiue corã me firmo. Teren. in adel. Accede huc Parmeno nimiũ hiſtoc ab iſti, hic ꝓpter hunc aſſiſte. Ver. Ac Libyę citus aſtitit oris. i. præſentauit. Cõſiſto, Circũſiſto, Deſiſto, Exiſto, Inſiſto, Obſiſto, Perſiſto, duro, perſeuero. Apul. Cum me rogaſſent an in propoſito perſiſterem. Perſiſto ante ſiſto Reſiſto.

¶Siſtrũ, muſicũ inſtrumentum hoc eſt cornu recuruum peculiare ęgyptiorum quo vtuntur in Iſidis ſacris, argutum & ſonorũ dũ ꝑcutereꝭ, Oui. ꝑ tua ſiſtro ꝓcor ꝑ Anubidis ora verendi. Apul. Aeris & argẽteis & aureis ſiſtris argutũ tinnitum conſtrepẽtes. Mar. Si quis ploratur collo tibi vernula pẽdet. Hęc quatiat tenera garrula ſiſtra manu. Hoc tamen inſtrumentum apud Aegyptios vicẽ tubę exhibebat. Verg. Patrio vocat agmina ſiſtro. Inde a Martiale dicitur. Siſtrata tuba.

¶Siraces, auis q̃ alio noĩe pſitacꝰ & papagallꝰ dicitur: Pli. India autẽ hãc mittit, pſitacẽ vocant, viridem toto corpore torque tantum minyato in ceruice diſtinctam.

✠ Sitanius panis dicitur, ex nouo frumento intra trimeſtre ſpatium a tempore meſſis factus. Cc.

¶Sitarchia, vas, repoſitoriũ, ſaccꝰ vel pęra, in quã poni ꝯſueuit cibus. σῖτον enim cibus. Hier. lib. j. Regũ. Panis deficit in ſitarchijs noſtris & ſportulam non habemus.

¶Sitometra, menſura frumenti ad largiendum.

¶Sithonia regio littoralis macedonię, verſꝰ Thermopõtu in qua mõs eſt Sithon niuoſus. Vergiliꝰ. Sithoniaſq; niues hyemis ſubeamꝰ aquoſę. Hoc ẽt noĩe dicta fuit Thracia vt inquit Gel. li. x. Vñ ſpirat Aquilo, quoniã ad Septentrionẽ expoſita. Ouid. Et Sithonio Aquiloni.

¶Sitis, proprie bibendi appetitus. Per tranſlationem ponitur pro nimia auiditate cuiuſq; rei. Plancus. Cupio te amplecti, neq; aliter ſitim iãdiu conceptã ſedare poſſum. Hinc ſitio is. Iuſti. Satiare inquit ſanguine quem ſitiſti. Huius diminutiuum eſt Siticula.

¶Siticuloſus, qui ſemper ſitit. Inde Horatius ſiticuloſam vocat Apuliam.

¶Sitibundus, abunde ſitiens.

¶Situla. ciſta q̃ ppl̃i ſuffragia in creãdis magiſtratibus legibuſq; ferẽdis colligebãꝭ Plau. ĩ Caſ. Sortitia illa ĩ ſitula; Situla etiã vas ad hauriẽdã aquam accõmodum ꝙ

aquam ſitiat. Idē. Si hanc ſitulā accepero oēm illi puteo
animā inter traxero. Hui⁹ diminutiuū eſt Sitella. Cice.
ꝓ Corne. Neq; maius eſt legere codicem cum interceda
tur q̃ ſitellam ipſam cum ipſo interceſſore deferre.

✣Siticen, qui apud ſitos. i. vita functos & ſepultos can-
tare ſolitus eſt. Cc.

✣Situlum, barbarum vulgus appellat vas aquariū, bre-
ue & latum, quod græci Nanum dicunt a natando. Cc.

¶Situs a. um. poſitus. Et ſitum eſt quicquid loco ſuo po
ſitū non euertitur. Ter. in Adel. In quo noſtræ ſpes opeſ
que omnes ſitæ erant.

¶Situs us. lanugo ex humore creata, q fit i locis ſole ca
rentib⁹. Do. exponēs illud Ver. lib. vij. Septē victa ſitu.
ſic ſcribit. Sit⁹ ē corruptio ex hūore & diuturnitate con-
tracta, q̃ deteriores fluūt ſpecies vno loco & ꝓlixo tp̄e
cōſtitutę. Victa ſitu q̃ſi q̃ ſenio eſſet & nihil agēdo corru
pta. Solet aūt i locis ſitu lētis odor qdā teter & aſpnabi-
lis olfactātiū nares offēdere, q̃ & ip̄e ſit⁹ dr̄. Pli. lib. xxj.
Peſſimū eſſe crocū qđ ſitū redolet. Sed etiā ſitu, vultu, ca
pite, totoq; corp̄e & habitu, p̄ſerti inopū, qualē Lucret.
deſcripſit. Fœda ſitu macies. Hūc etiā pedorē dicimus.
Col. li. v. vitib⁹ ſitū dedit. Iā vero muſc⁹, q̃ more ꝯpedis
crura vitiū & vineta cōprimit ſituq; & veterno macerat
ferro diſtringendus R erradendus eſt. Præterea ſitus dr̄
ferro diſtringēd⁹ & erradēdus eſt. Preterea ſitus, dicitur
loci qualitas. vt de ſitu Syracuſarū. Verg. lib. j. Geor. Et
ſegnem patiere ſitu dureſcere campum. i. ſicut ſtat.

S ANTE M

SMaragdus, gemma qua oculorum acies recreatur, qua
nihil viridius. Hinc Smaragdinus a, um. penul. cor.
Suidas. σμάραγδος θηλυκῶς λέγεται, ἐστὶ δὲ εἶδος λίθου πολυ
τίμου, ἔλεγχος βεβαιότητος τῆς θεοσεβείας καὶ λοιπά. ✣Id eſt
Smaragdus fœmine dicitur, eſt enim lapidis genus pre-
tioſi, argumentum conſtantiæ pietatis & reliqua.

✣Smaragdites gemma circa Carchedonem. Cc.

¶Smigma, tis. dr̄ omne illud qđ purgat ab σμήχω purgo
abſtergo. Et eſt generale nomen quo modicamentū om
ne ſignificatur, quod valet ad emaculādam faciem & ab-
ſtergenda corporum dehoneſtamenta. Hiero. in Dañ.
Afferte mihi oleum & ſmigmata.

¶Smigticus a. um, vt vis ſmigtica, efficacia ſmigmatis.

¶Smilax arbor quē latini Taxū vocāt. Et ē gen⁹ herbę
hederæ ſiliis, dēſis geniculatę, caulib⁹ ſpinoſę, fruticoſæ
ramis, folio herbacæo, flore cādido, olēte liliū. Ouid. lib.
iiij. Meta. Et crocū in paruos verſū cū ſmilace flores. Sūt
qui ſmilacē antophorū vocant quaſi ſe ipſum ferentem.
Hinc Simulaceus a, um, quod eſt factum ex ſmilace.

✣Smynthe⁹ vocat⁹ ē Apollo ꝙ feruēs currat, ſic dict⁹.
Cc. ✣ Smyrna, a grecis myrra dicicitur. inde ſmyrnium
herba, quę & oliſatrum. Cc. ¶Smyrna, vrbs in minori
Aſia, q̃ fluui⁹ Meles circūfluit. Hāc Theſeus Theſſalus
in memoriā vxoris ſuæ quę ſmyrna vocabatur extruxit.
Ex hac Homerum ortum habuiſſe quidam exiſtimant.

S ANTE O

SOannes ppl̄i Aſię caucaſi extrema obtinentes ſicut.
Stra. refert li. xj q ducēta hoim millia cogūt exercitū.

¶Soboles, ſucceſſio ab oleſcendo. id eſt creſcendo dicta

¶Sobrius, dicitur homo ſane mentis quaſi ſeparatus ab
ebrio. Teren. in An. Tu pol homo non es ſobrius.

¶Sobrini, duarū pluriū ve ſororū filij quaſi ſoronini. Pa
trueles patruorū filij. i. duorū aut plurium fratrum filij.

¶Socer, vxoris meę pater. Socr⁹ vxoris meę mr̄. Socer
magn⁹, vxoris meę auus, q & ꝓſocer dr̄, & ego ſum illi⁹
ꝓgener. Et auus meus, ſocer magnus, eſt vxoris meę il
la illi ꝓnurus. Socer autem & ſocrus dicūtur, quia ſibi ge
nerum aſſocient. A ſocer, fiunt conſocer, & adſocer. Cō
ſoceros vocant quorū filij inter ſe matrimonio copulati
ſunt. Verbi gratia. Ego illic conſocer ſum & ille mihi cō
ſocer eſt, cuius filio filia mea nupſit. Proſocer & abſocer
eodem modo dicuntur quo proauus & abauus.

¶Socus, ꝓ ſimplex c. fuit vir Troianus animo & corpis
dignitate generoſus.

¶Soccus ꝓ duplex cc. genus calciamēti a ſacco deductū
nomē ad cui⁹ ſimilitudinē erat factū, ita ꝙ ligatū ſupra
pedē plicaturas multas p totū effundebat, qđ nō tm̄ co-
medorū erat, vt apud Hora. Hunc ſocci cœpere pedem
Sed etiam mulierum. Hiero. ad ſaluinam. q̃ pullam tuni
cam nigroſq; calceolos cādidę veſtis & aurati ſocci depo
ſitione ſūpſiſti. Sueto. de Cal. Sępe gēmatas depictaſq;
penulas manuleat⁹ & armillatus in publicum ꝓceſſit ali
qn̄ ſericatus & clamydat⁹, ac modo in crepidis & cothur
nis, modo in ſpiculatoria caliga nonnūq̃ ſocco muliebri.

¶Socculus, puus ſoccus. Sueto. in Vitel. Pro maxio mu
nere a Meſſalina petijt vt ſibi pedes p̄beret excalciādos
detractūq; ſocculū dextrū inter togā tunicaſq; geſtauit.

¶Socius, dr̄ ꝙ ſit eiuſdē ſortis, vel ꝙ ſecet. i. diuidat la
borem alterius, vel ꝙ eū in re laborioſa ſequat̄. Vel a ſoc
co q calceus eſt vtriq; pedi aptus, qm̄ ſocius ſe amico cō
modū in vtraq; fortūa p̄beat. Sūt aūt ſocij, q pari cōſilio
& auctoritate rē ſimul aggrediūt̄. Et qui in re feria & la-
borioſa aliquorū pars ſunt. Vn̄ ſocij populi Romani dice
bant̄, ita cū his fœdere coniuncti, vt pacis ac belli parti
cipes eſſent, q̄uis plus ſit ſocius q̃ particeps. Comites q
conſulendo operam ve p̄ſtando ſubſequunt̄, & ꝓprie in
itinere, q nō ſua cauſa iter capiūt, ſed vt aliū ꝓſequant̄.
Cęſar. Cō ſe victorię Pōpeij comitē eſſe malet q̃ ſocium
Cæſaris. Et gn̄aliter quicūq; aliquē ſequitur comes ap-
pellat̄. Cic. Eſt gloria comes virtutis. Gloria eñ ſequit̄
honeſtatē ſicut vmbra corpus. Sodales, in rebus leuiori-
bus & fere i cōuiuijs dn̄r. quaſi ſimul edales, vl̄ quia vna
ſederēt, & eſſent ſimul in mēſa, vel ꝙ ex ſuo datis veſci
ſolerēt vel ꝙ inter ſe ſuaderēt qđ vtile eſſet. Quint. Et tē
peſtiua cōuiuia & puigiles iocos aduocata ſodalium tur-
ba ſolutus atq; afflūēs agerē. Caius. Sodales ſūt qui eiuſ-
dem collegij ſunt. Cum co ſentire videtur apud. Cic. An
tonius qui Norbanum quæſtorem ſuū appellat ſodalem.

¶Socialis & hoc ſociale, qđ eſt ſociorū. Vn̄ Sociale bel-
lū quod cū ſocijs geſtū eſt. hoc dictū eſt Marſicum, quo-
niam a marſis rebellandi ſuſcitatum fuerat initium. Soci
ale autem, quia omne Latiū Picenū & Hetruria ois atq;
Cāpania, poſtremo Italia cōtra Romam cōſurrexerunt.

¶Societas, quaſi pticipatio. Liui. Infida regni ſocietas.

¶Socienus, dicebatur ſocius. Plau. Ibo intro atq; illi ſo
cieno tuo iam interſtringam gulam.

¶Socio as. iūgo q̃ſi ſociū ſocio appono. Col. lib. iij At ſi
quis cū ſcientia ſociauerit diligentiā. Eius cōpoſita ſunt
aſſocio, cōſocio, eiuſdē ſignificationis cū primitiuo. La-
ctā. lib. vij. Licet aīa & corpus conſociata ſint Diſſocio,
de iūgo, ſicut diſſuadeo, dehortor. Nā dis interdū non di
uerſitatē ſed diuiſionē facit, ſicut diſſimilitudo, diſpar &
huiuſmodi. Cice. Quorū diſſimilitudo diſſociat amicitiā

¶Socordia, vide in dictiune Socors.

¶Socrates pe. cor. philoſoph⁹ Athenieſis vn⁹ oīm ſa-
piētiſſim⁹ iudicat⁹, q philoſophiā naturalē in moralem
tranſtulit. Suidas. Σωκράτης Σωφρονίσκου λιθοξόου καὶ μητρὸς
Φαιναρέτης μαίας πρότερον γενόμενος λιθοξόος ὥς τε καὶ φα-
σὶν αὐτοῦ ἔργον εἶναι τὰς Ἀθήνησιν ἐνδεδυμένας χάριτας εἶ-
τα φιλοσοφήσας διὰ τὸ ἀκοῦσαι Ἀναξαγόρου τοῦ Κλαζομενίου.
✣. i. Socrates ſophroniſci lapidarij fabri & Pheneratæ
obſtetricis filius primū ſtatuari⁹, aiūtq; gratias Athenis
op⁹ ei⁹ eſſe, poſtea philoſophiæ dās operā Anaxagorā
Clazomeniū audiuit. Hic ęquabilitatē in omni vita ſer-
uauit, vt idē ſemp vultus eadēq; frōs ſiue proſperis ſiue
aduerſis rebus extiterit vſq; ad extremū. Pli. lib. vij. Fe
rūt Socratē clarū ſapiētia eodē ſemp viſum vultu nec aut
hilari magis aut turbato. Habuit duas vxores. Xātipem
& Mironē vno tempore. Quæ cū crebro inter ſe iurga-
rent, & ille eas eſſe ſolitus deridere, ꝙ propter ſe fœdiſſi
mū hoiem, ſimis narib⁹ recalua fronte, piloſis humeris,
repandis cruribus diſceptarent, nouiſſime verterunt in
eū impetū, & vt male mulctatū fugientem q; diu ꝓſecutę
ſunt. Quondam cū infinita cōuicia ex ſuperiori loco in-
gerenti. Xātippe reſtitiſſet aqua ꝓfuſus imūda nihil am-
plius reſpōdit q̃ capite deterſo. Sciebā inquit faturū vt
poſt iſta tonitrua hymber ſubſequeret̄. Interrogauit Al
cibiades cur mulierē tā acerbā domo nō exigeret? Qm̄
inquit Socrates cū illā domi talem perpetior, inſueſco &
exerceor quo fori petulātiū iniuriam facilius ferā. Itē
dicēti Alcibiadi intolerādā eſſe. Xātippes maledicētiā
Tu inquit nōne toleras anſeres clamore ꝑſtrepētes? Illo
annuēte qm̄ mihi oua & pullos pariūt. Et mihi ait Xan
tippe filios gignit. Pater ſocratis fuit. Sophroniſcus lapi
dari⁹ mr̄ Phenareta obſtetrix. Qui in pauptate beatiſſi-
m⁹ amicis oli audiētib⁹. Emiſſem palliū ſi nūmos habe-
rē neminē popoſcit oēs admonuit, a quo acciperet ambi
gu⁹ fuit. Hic auditor fuit Anaxagorę & Damōis poſtea
ad Archealū phyſicū ſe cōtulit. Qui animaduertēs na-
turalis ſpeculationis fructū nullū eſſe, īuenit prim⁹ ęthi-
cen. i. moralē philoſophiā ad quā tranſiens fert̄ dixiſſe,
q̃ ſupra nos nihil ad nos. Auctor eſt Xenophō Socratē
nunq̃ de natura rerū neq; de ſublimiorib⁹ reb⁹ diſputaſ
ſe, cū ea ſint ſupra captū hoim. Ex ſocratis varijs i omnē
ptē diffuſis diſputationib⁹ plures fluxere diſcipl'i. Et cū
alius aliud app̄henderet, ꝓſeminatę ſunt q̄ſi familiæ diſ
ſentientes inter ſe, cū tn̄ omnes ſe philoſophi ſocraticos
& dici vellent & eſſe arbitraret̄. Primum ab ipſo Socrate
Plato, a platōe Ariſtoteles & Xenocrates. Deiñ ab An-
tiſthene q patientiā & duriciā in ſocratico ſermone ma-
xime adamarat. Cynica. tum ab Ariſtippo quē maxi evo
lūtarię diſputatiōes delectarūt. Cyrenaica philoſophia
manauerūt. Fuerūt etiā alia gn̄a philoſophoꝝ. vt Eretri
corū, Megaricorū, Peroniorū, q ſe ſocraticos eſſe dicerēt
vnde merito philoſophorū fons ſocrates appellat⁹ eſt.

¶Sodalis vide in dictione ſocius. Hic ſodalitas & ſoda
litium, que ſignificant collegium multorum ſiue conui-
uium. Cic. Sodalitates me quęſtore ſunt inſtitute. Idē in
arte veteri. Venit in ędes quaſdam in quibus ſodalitium
erat futurum eodem die.

¶Sodes, quidā aduerbiū p̄catione vel exhortationē de
notans arbitrant̄. Priſc. putat eſſe verbū. Ait enim quæ
dam verba eſſe q̃ in vſu deficiunt pſonis, vt cedo, ſodes
ſalue, aue, furis, infit, inquam, foret, fio, Dictum ſodes,
pro ſi audes. vt ſis pro ſi vis, ilico pro in loco.

¶Sodoma æ, & Sodomū & Sodoma oꝝ plurali tm̄ oppi
dū fuit Iudeę, de quo legit̄ in Gene. Anteq̃ ſubuerteret
dn̄s Sodomā & Gomorrā Et iterū habitauit i Sodomis.
Solin⁹ de ſitu Iudeę. Ibi duo oppida, vnū Sodomū, alte
rū Gomorrū. Hic Sodomitę dicti ſunt Sodomorū icolę.

¶Sodomito as. pe. pro. verbum obſcœnum. Ci. li. j. offi.
Latrocinari, fraudare, adulterare, ſodomitare turpe eſt
ſed dicitur non obſcœne.

¶Sogdiana ꝓuincia Aſię q̃ (vt li. vj. ſcribit Ptolemę⁹)
a ſeptētrione pte Scythię terminat̄ ab Oriēte ſacis, a me
ridie & occaſu Bactriana. In ea ſunt vrbes Oxiana, Ma-
ruca & Alexandria, quā (vt ſolinus ait.) Alexāder terrā
condidit ad conteſtandos itineris ſui terminos.

¶Solus, a ſolō qđ oſcorū lingua totū ſignificat. Nā qui
vnus eſt, tot⁹ eſt. Hinc ſolitudo, quę & ſolitas a veterib⁹
dicebat̄. Sciendū ꝙ ſolus, & vnus ꝓ ſolus, more ſuplati-
uorū genitiuorū genitiuū regunt, vt ſolus vel vnus oīm
accipenſer ſquāmis ad os verſis contra aquas natando
meat, inquit Plinius. Itē dicimus ſolus vel vnus ex oīb⁹
vel inter omnes. Et cū ſingularitatem ſignificet, inueni-
tur tn̄ pluraliter. Teren. in Adel. Solę ſumus. Qñq; ſol⁹
dr̄ deſert⁹. Ver. li. iij. Geor. Heu male tū Lybię, ſolis er
ratur in aruis. Ter. Veni meditatus alicūde ex ſolo loco.
Idē. Nōne huc abijci oportet in ſolas terras? facitq; gtm̄
ſoli⁹, & ſoli ſolę ſoli. Terē. in Eu. Mihi ſolę ridiculo fuit
¶Solitus a. um. penultima cor. ab eo quod eſt ſol⁹. Plau.
in Am. Qui ſoliti inuiti cubant. Eſt & ſolitus, a ſoleo. Vn
de in hymno, Vt ſolita clementia ſis præſul ad coſtodiā
Ab eo fit compoſitum inſolitus.

✣Solitatem, veteres dixere pro ſolitudine. Cc.

¶Solitarius a. um. vt ſolitarius qui ſolus viuit. Hinc ſo-
litarius piſcis, & ſolitaria vita.

✣Solennitus, veteres pro ſolenniter ſcripſerunt. Lucil.
ſolēnituſq; eum laudat iubens. Cc.

¶Soliloquus, pe. cor. qui ſolus loquitur. Et ſoliloquium
quod per nos contemplando loqui ſolemus.

¶Soliuagus pe. cor. qui ſolus vagatur Aug. li. xij. de ci.
dei. Nam cum animantes alias ſolitarias & quodammo-
do ſoliuagas. i. quę ſolitudinē magis appetant, ſicut ſūt
aquilę, milui, leones, lupi.

¶Solēnis & hoc ſolēne ꝑ duplex nn. qđ omnib⁹ annis
p̄ſtari debet. cōpoſitū nomē ex ſolo & anno. Vale. max.
Maiores ſtatas, ſolēneſq; cęrimonias pōtificū ſciētia bn̄
gerendarum rerum auctoritatē &c. Hinc ſolennitas.

¶Solennium. ij. & ſolennia ſolenniorum feſta quæ ſin
gulis annis certo tempore fiunt.

¶Soliferreum, genus teli appellatum, quaſi totum fer-
reum. Nam ſolum ſignificat totum & ſolidum.

¶Solitaurilia, immolatio triū hoſtiarū erat diuerſi gn̄is
tauri, arietis, & verris quia omnes ſolidi integriq; corpo-
ris ſint. Pli. li. viij. Si ſpotiat̄ Marti ſolitaurilib⁹ piaculum
fieri, Hoc ſacrificiū cenſores vt ſcribit Aſco. Vrbē com
pleto quinquēnio luſtrātes, de ſue, oue, tauro, faciebāt.

¶Solum dr̄ omne qđ ſuſtinet, & vnicuiq; rei ſubiacet,
vbi aliquid fundari pōt. Vnde aquę ſupficies dr̄ ſolum,
quia nauium fumdamentum eſt. Ver. lib. v. ſubtrahiturq;
ſolū. Cęlū ſtellatū ſolum eſt. Oui. lib. j. met. Aſtra tenent
cęleſte ſolum. Aennius vero ſola terrarum plurali nūero
dixit. Aer etiā ſolū dr̄, quia auiū ſuſtētaculū. Hic ſolum
ꝓ loco ſeu ſedili ponit̄, Itē pro terra, ꝙ hominū & aīali-
um fundamentum ſit. Col. lib. ij. Nam quod ſicco ſolo in
geſtum & iā inoccatum. perinde ac ſi repoſitū in horreo
nō corrūpit̄. Vn̄ natale ſolū dicim⁹ patriā, hoc eſt terrā
in qua nati ſumus. Vn̄ exul. qui extra ſolū hoc eſt extra
patriā eiect⁹ eſt. Ver. li. vij. etiā menſam appellauit ſolū
Vt cereale ſolū pomis agreſtib⁹ augēt. Rurſus ſolum, in-
ferior pedis pars. quam vulgo ſoleā vocāt, q̃ calloſa fit &
dura etiam diſcalciatis. Ci. li. v. Tuſ. Mihi amictui eſt ſcy
thicū tegmē, calciamētū ſolorū callū, cubile terra. Am.
Nota facta ſolo attrita eſt plurimorū. Et ſolū dictū eſt ꝓ
ſolea calciamenti & corio. Mart. Sordidus antiquas ſoli-
tus producere pelles. Et mordere luto putre vetuſq; ſo-
lum. Proprie tamen ſolum terra dicitur.

¶Sol a ſolus fit, ꝙ ſol⁹ cū eſt exort⁹ obſcuratis omnib⁹
alijs apparet. vel vt ſcribit. Dio. ab Hyperionis filio q li
ber a Romanis appellat⁹ eſt, ꝙ liber & vag⁹ ſit ſoles tn̄
plurali nūero ꝓ die legim⁹. Ver. li. iij. Tris adeo īcertos
cęca caligine ſoles Erram⁹ pelago. Et ſoles, ſolis ſplen
dores vl̄ radij dn̄r. Mar. Hybernis obiecta locis ſpecula
ria puros Admittunt ſoles & ſine fęce dies. Item ſoles
ęſtus vl̄ ardores ſolis. Hora. Corpis exigui p̄canū ſolib⁹
aptū Hic ī ſolo as. de quo ſupra. Sol aūt grece dr̄ ἥλιος.

✣Solis gemma. quę ad ſpeciem ſolis fulgentes in orbē
radios habet. Cc.

¶Solis inſula eſt in mari indico ſemper rubens, & vt So
linus refert, omni animantium generi inacceſſa, qm̄ eo
ingreſſos vi ſ circunfuſi aeris confeſtim exanimat.

¶Solaris & hoc ſolare, qđ ē ſolis, vt radij ſolares ān⁹ ſo
laris. cū ſol expleto p oīa ſigna circuitu ad id vñ digreſ-
ſus fuerat redijt, qđ fit fere. ccclxv. dieb⁹. Et ſolaris ſiue
ſolſtitialis herba q̃ grece heliotropiū dicitur ꝙ ſe cum
ſole circūagat etiā nubilo die. Tāt⁹ eſt ei⁹ ſyderis amor.

¶Solanus a. um. pe. pro. Idem quod ſolaris. Hinc ſubſo
lanus ventus qui ſub ſole oriente naſci videtur.

¶Solariū, loc⁹ in quo horę ad ſolē cōſpiciunt̄. Primus
Romanis hoc ſtatuiſſe dr̄. L. Papyrius curſor ad ædem
Quirini añ. xij annos q̃ cū Pyrrho bellatū eſt Nā prius
ortus tm̄ & occaſus ſolis nominabant̄, poſt aliquot ānos
adiecto meridie. Dicitur & ſolariū locus in domo ſupior
ſtratus. Hie. lib. ij. Regno. Vidit mulierē ſe lauantem ex
aduerſo ſuper ſolarium ſuum. Nam latini ſolaria vocant

plana tecta quę gręci domata, vt idem Hiero. eſt auctor. Præterea ſolarium appellant iuriſconſulti vectigal quod pro ſolo penditur. Titulo. Ne quid in publico fiat.

¶Solario, as, pe. pro. in altum ædifico.

¶Solſtitiū, ſolis ſtatio, cū ſol vltra nō progredif, ſed retrocedere īcipit. Sigulis qppe ānis duo ſolſtitia ſūt Vnū æſtiuū alteꝝ hyemale. Sunt eñ duo tropici. hybernꝰ & æſtiuus. Hybernꝰ eñ eſt ꝑ quem ſol tranſmittens octauam capricorni ꝑtē ſolſtitiū hybernum facit. viij. Cal. Ianuarias die, quo tp̄e ſol altiores incipit circulos petere. Aeſtiuus vero ꝑ quē ſol octauam partem cancri trāſmittens ſolſtitiū ęſtiuū facit. viij. Cal. Iulij quo tp̄e remeare ſol ad inferiores incipit circulos. Sane veteres ſolſtitiū ferevocāt ęſtiuū, licet nihil adiciaf. Ver. li. j. Geo. Hūida ſolſtitia atq; hyemes optare ſerenas Agricolę. Nā inuenias vbi adijcif brumale vbi de hyberno fit mētio. Col. xvj. Cal. Ianuarij ſol in Capricornum tranſitu facit brumale ſolſtitium.

✠Solati dicuntur qui ſole correpti ſunt quemadmodū ſyderati qui ſydere. Pli. Sic & ſolati proſunt.

✠Solifuga genꝰ formicę venenatę a fugiēdo ſole dicta. Cc. ¶Solipugna, ſeu ſolifuga, genꝰ beſtiolę maleficæ q̃ acrius cōcitatiuſq; fertur calore ſolis. vnde nomē traxit.

¶Solea, q̄ ſolo pedis ſubijcif. qñq; etiā id genꝰ calceoꝝ ē, quo plārarū calces tm̄ obtegūf cęteris ꝓpe relictis nudis pedis ꝑtibꝰ ſupne teretibꝰ pedē viciēs anſis quas ligulas vocant alio nomīe ſuberes dñr & a gręcis crepidę. licet hęc differre putēt aliq. Dictę ſoleę ꝙ ſola pedibꝰ ſubiciāf. Plau. i Tru. Date iā ſoleas, atq; ītro me acturū ducite. Fiūt aūt, qñq; ſoleę cū ſolea capif ꝓ ea q̄ ſolo pedis ſubijcif ex ferro vel argēto corio vel alia materia. Nam equis & bobꝰ ſoleę ferreę applicāf. Catul. Et ſupinā animā graui delinquere cœno Ferreā vt ſoleā tenaci ī voragine mula. Ponif interdū ꝓ calceo. ꝓper. Proſilijt in laxa nixa pedē ſolea. Itē ſolea genꝰ piſcis plani a ſilitudīe ſoleę de quo Colu. Pli. lib. ix. Rūbi. ſoleę paſſeres habēt formā planā. Et ſolea dicitur materia roborea ſuper qua paries cratitius extruitur. Iuue. Et ſolea pulſare nates.

¶Solearij ſolearum ſutores. Plautus. in Aul. Solearij aſtant molochmarij.

¶Soleatus dicitur qui ſoleis indutus eſt. Gel. Cur ſoleatos dixiſſet qui gallicas non haberent ſoleas.

¶Soliū. armariū ex vno ligno factū ī quo reges ob corporis ſui tutelā ſedebāt, dictū quaſi ſolidū, qm̄ ex ꝑdura materia roboris fiebat. vel dr̃ quaſi ſolū, ꝙ in his ſoli ſederent. Syl. Cōſedit ſolio rerūq; inuaſit habenas Vel ſecundū Aſperū ꝑ antiſtichon quaſi ſediū a ſedēdo. Nā & ſella quaſi ſeda dicta eſt. Abuſiue tñ qñq; ponitur ꝓ ſella regali. Verg. Pręfatꝰ diuo ſolio rex infit ab alto. Qñq; ꝓ vaſe ſaligno vel abiete ad vnū plurimoſq; liquores transferendos & ad pānos ligneos cū lixiuio calido & cinere emaculādos accōmodato, & quo in balneis ſedentes lauamur. Cęlſus, Interpoſitis duabus horis in ſolium is aq̄ calidę reſupinus dimittendus eſt ſi vt a genibus ad vmbilicū aq̄ teneat. Mart. Nōvis ī ſolio priꝰ lauari. Sue. de Aug. At quoties neruorū cauſa marinis albuliſq; calidis vtēdū eſſet cōtētꝰ, hoc erat vt inſidēs ligneo ſolio ꝙ ipſe Hiſpanico verbo duretā vocabat manꝰ ac pedes alternis iactaret. Mōnūq̄ huic ſimile vas dr̃ ſeu loculamētū ſepulchrale in quo condūtur defuncti. Pli. lib. xxxv. Qm̄ & defūctos ſeſe m̄ti fictilibus ſolijs cōdi maluere. Cur. Septi. dies erat ex quo corpꝰ regis iacebat in ſolio.

¶Solidꝰ a, ū, pe. cor modo iuge ac cōtinuū ſigni. Plaut. Decē annos ſolidos errauit puer. Modo plenū ītegrum nihil concaui aut vacui habens, vñ ſolidū corpꝰ dicimꝰ qđ cōſtat longitudine & altitudine. Verg. Solidoq; adamāte colūnę. Hinc fit in ſolidū, aduerbialiter, qđ ſignificat in integrū. vt omnes ꝓmiſerunt in ſolidū ſe ſatiſfacturos. i. integre vnuſquiſq; ꝓ ſe & nō oēs ſiml' ſolidū qdā a ſolo terra deducūt, alij a ſolō oſcorū vocabulo qđ totū ſignifi. Eſt & ſolidus ſubſtātiuū genus nūmi, quo in pręſentia vtimur, cū dicimꝰ vingīti ſolidos librā cōſtituere.

¶Solido as. pe. cor. roboro, firmo, qđ vernacula lingua dicimus ſaldare. Ver. li. j Geor. Areatum primum ingēti eſt ęquanda cylindro. Et vertenda manu, & creta ſolidāda tenaci. Solideſco ſolidꝰ fio. Pli. Veſica membrana cōſtat vulnerata cicatrice non ſolideſcit.

¶Soliſtimum, penul. cor. qđ eſt ſoli ita eñ a ſolo ſoliſtimum fit, ſicut a medio mediaſtimum. De ſoliſtimo tripudio vide in dictione Tripudium.

¶Solidurius, lingua gallica dr̃ deuotus. Cęſar. Cū ſexcētis deuotis quos galli ſoldurios appellāt, quorū eſt cōditio, vt oībus vitę cōmodis vna cū his fruantur quorū ſe amicitię dediderunt. Si quicq̄ per vim accidat, aut eūdē caſum vna ferant, aut ſibi mortem conſciſcant.

¶Soli, ciuitas īſignis Cilicię ab Achiuis & Rhodijs ędificata poſtea. Pōpeiopolis appellata a Pōpeio, qui pyratas in eā tranſtulit, quos dignos exiſtimauit vt ſeruarentur. Hinc fuit Chryſippus philoſophus ſtoicus, & Philemon comicus Poeta, & Aratus qui de aſtris verſu cōſcripſit. cuius plurima carmina Cic. in latinum vertit.

¶Solœciſmus, eſt impar & incōueniēs cōpoſitura ꝑtiū orationis a nr̄is imparilitas, a vetuſtioribꝰ latinis ſtribligo dicebaf inuerſura & prauitate tortuoſa oratiōis, tanq̄ ſtrebligo quędā. Siquidē στρεβλόω torqueo, ac deprauo ſignificat, ꝑ trēſlationem dr̃ a poetis error. Iuue. Solœciſmum liceat feciſſe marito. Mar. ſępe ſolœciſmū mentula noſtra facit. Dr̃ etiā ſolœcon, ſicut barbariſmus & barbaron ſolœci aūt nomē a ſolone deductū. Laertius teſtatur qui quum in Sicilia vrbem a ſuo nomine ſolœ condidiſſet, pauci ex Atheniēſibus quos in ea reliquit, nō m̄to interiecto tp̄e corrupto patrio ſermone incōueniēti ꝑtiū ſtructura loqui cœperunt. Quapropter qui eo vitio aliquādo vterentur, dicti ſunt σολοικίζειν hoc eſt ſolœciſſare. Suidas. σολοικ λίαϛ πόλιϛ κιλικίαϛ κὴ κύπρου ἀφ' ὧν, ὁ σολοικισμὸϛ βαρ' βαρίζοντα μκατὰ τηρ ἰδίαν γλῶσσαν, σόλων δὲ ταύτην ἔκτιζει ✠Id eſt. Soli ſicilię vrbs & Cypri a qbꝰ ſolœciſmos barbarizantiū ip propia lingua, Solon hanc condidit.

¶Soleo es. ſolitꝰ, ſū q̄ſi ſolꝰ. i. totꝰ eo. Sal. li. ij. Hiſt. etiā ſolui ꝑteritū vſurpauit. Neq; (inquit) ſubſidijs vti ſoluerat cōpoſitis. Eiꝰ ſignificatio nota ē. Accipif ei ꝓ ſolere eſſere vſato. Verg. Vnde omnis Troia videri Et danaū ſolitę naues & Achaica caſtra. Huiꝰ cōpoſita ſūt Aſſoleo Abſoleo, Obſoleo, Inſoleo, Inſolēs, Inſolitus ꝓ inſueto.

¶Solet impſonale paſſiuę ſignificationis. Cice. in Lęl. Quum in hortos D. Bruti commētandi cauſa, vt aſſolet, venimus, tu non affuiſti.

¶Solito as. frequēter ſoleo. Gel. Scipionem Africanum ſolitauiſſe noctis extremo, priuſq̄ dilucuſaret, in capitolium ventitare. Hierony. in Eſaia. Et habitabūt ibi ſtruthiones, & piloſi ſolitabunt ibi.

✠Solœcophanes, quę & Aleoſis figura eſt. vt ꝑneſte ſub ipa cū ꝑneſte ſit gñis neutri ſed retulit ad ciuitatem. Et Ter. in Eunuchum ſuam referes ad comœdiā cogitatū.

¶Solers, cōtrariꝰ maxime eſt inerti hoc eſt totus ingenioſꝰ, & artificioſꝰ q̄ſi totꝰ ex arte, vel q̄ſi ſolꝰ i arte ſit, quiq; in omnibus rebus prudēs eſt. Hier. in ꝓlo. Danielis. Quæ magna prudentia ſolertis viri qui prophetali ſpiritu eſſet propheta. Hinc ſolertia quę eſt ingeniū totum acutum & artificioſum, qua quidam bene vtunf quidam male. Bene. Cice. in Cato. Tum eum dixiſſe mirari ſe non modo diligentiam, ſed etiam ſolertiam eius a quo eſſent illa dimenſa atq; deſctipta. Male. Idem lib. primo Offi. Itaque eorum fines ſicut ipſi dixerant terminauit, & in medio relictum quod erat populo Romano adiudicauit. Vnde hoc improbans Cice. ſequif & ait Decipere hoc quidem eſt, nō iudicare. Quo circa in omni re fugienda eſt talis ſolertia. Ex quo apparet etiam ꝙ ſolers quis bonus vel malus erit ꝓ qualitate ſolertię qua vtitur. De cuius ꝓprietate. Clau. lib. iij. de raptu ſic inquit. Rerumque remotas Ingenioſa vias paulatim explorет egeſtas. Vtq; artes pariat ſolertia nutriat vſus.

¶Solicitudo, cura & mētis inquietudo, q̄ mētibꝰ inhæret. Teren. in Andria. Quātas hic cōficit ſolicitudines, ſolicitꝰ inquietꝰ & affectus, nō aūt diligēs. Cic. ꝓ Celio. Deſunt autem propter hanc cauſam ꝙ mirifice ſum ſolicitus. quidnam de prouincijs decernatur.

¶Solicito as. pe. cor. ſpē metūq; oſtēdo. vt ſolicito plębem. Aliqñ inquieto & curā inijcio ſeu cōtriſtor. Terē. in An. Cur meā ſenectutē ſolicito huiꝰ amētia? Hinc ſolicitatio q̄ fit ab alio. Aliqñ inſtō vt ſolicito te promiſſis. Cur. lib. ij. Verū enimuero quum modo milites meos literis ad ꝑditionē modo amicos ad ꝑniciē pecunia ſolicitet ad internetionē mihi pſequēdꝰ eſt, nō vt iniuſtus hoſtis. ſed vt ꝑcuſſor veneficus. Dictū ſolicitare quaſi ſolocitare. i. ex ſuo loco mouere. ✠ ꝓprie eñ ſignificat terrā verto. Tib. Et tenerā ferro ſolicitauit humū, ſed quia ſolum etiā de mari dr̃, ponitur qñq; pro nauigare & mare vertere Claud. Et rudibus remis ſolicitauit aquas.

¶Solox lana craſſa q̄ſi ſolida. Itē pecꝰ lana tectū. Ti. Lana ſoloci ad purpurā data Lucil. Montano hirco atque ſoloce.

¶Solophitꝰ, iuuenis fuit regiꝰ q cū Illino regio ſil'iter ꝑ optimatiū factionē domo regia pulſus ingentē iuuētutē ſecum contraxit, & in Capadociæ ora conſedit. Cc.

¶Solor aris a ſolū ꝓ terra ſolida fieri qdā exiſtimāt quaſi ſolidū redintegro. Ver. Interea longū cātu ſolata laborem Arguto coniux ꝑcurrit pectine telas. Hinc fiunt cōpoſita Conſolor. Cic. Ser. Sul. Quid me iſta res conſolaf in tantis tenebris & quaſi perpetuis Reipub. Eſt eñ vix cōſolabilis dolor, tanta eſt omniū rerū amiſſio & deſperatio recuperandi. Deſolor contrarium eſt. Hie. ad Tira. ſola ſeparatione dormientis æſtuans deſolatus ſolatio pij pignoris iactor. Et habent pe. pro.

¶Solo ſolas. in eadem ſignificatione. Vnde & Deſolo. Deruo loco ſuo.

¶Solatium, ipſa cōſolatio. & proprie rebꝰ fit. Hie. Mittitis ſolatia ſumptuum. Quinti. Cęcitatis miſerę ſolatium eſt habere rem videntium.

¶Solamen, idem quod ſolatium. Ci. in Lęl. & ſi illis plane orbatus eſſem magnum tñ ferret mihi ætas ipſa ſolamen. Ver. ſolamenq; mali de collo fiſtula pendet.

¶Soluo is. ui. utū. qđ ligatū erat nō ligatū facio, enodo. Ver. li. vij. Soluite criales vittas capite orgia mecū Plau. in Amphi. Nā noctu hac ſoluta ē nauis nr̄a e portu Perſico, ſed qm̄ q debēt quodāmodo obligati ſunt creditori ſoluere etiā ꝓ debitū reddere ponif. Cice. in Verg. Pro quo frumēto pecunia ſoluta nō ē. Hinc ꝑ trāſlationē ſolutiōis vocabulū ad oēm liberationē quoquo modo factā trāſferf magiſq; ad ſubiectū obligationis q̄ ad nūmorum ſolutionē. Vñ ſoluere ꝓ ſatiſfacere Terē in Adel. Neq; tu verbis vnq̄ ſolues, qđ mihi re malefeceris. Qñq; ꝓ dimittere. Verg. li. ij. Georg. Solue mares mitte in venerē pecuaria primus. Qñq; ꝓ liberare Idē. ſoluite corda me tu Teucri. Vñ ſolutus riſus dr̃ magnus, & a curis liber. Idē. Riſuq; ſoluto. Qñq; ꝓ mollē facere. Hora. li. Car. ſoluitur acris hyems grata vice veris. Soluere fidem eſt rūpere, vel nō ſeruare fidē. Terē. in An. ſoluiſti fidem. Et ſoluere eſt aperire. Col. li. vij. Ea porro vena q̄ in aure videf eſſe ampliſſima ſarmento priꝰ verberaf, deinde cum ad ictum intumuit, cultello ſoluitur. Cōpoſita huiꝰ verbi ſunt, Abſoluo, Diſſoluo, Exoluo, Perſoluo, & Reſoluo.

¶Soluēdo nō ſum, ſigniſi. nō ſatiſfacio ꝓ eo qđ obligatꝰ ſum ſiue pecunia ſiue remuneratione. Cic. in Philip. Tu nec ſoluendo eras. i. ſoluere debita non poteras.

¶Solutꝰ a, tū. ꝑter ſignificatiōes quas cōmunes habet cū ſoluo, ponif ꝓ raro qđ eſt cōtrariū ſpiſſo. Colu. libr. j. Soli pinguis vel macri, ſoluti vel ſpiſſi, humidi vel ſicci.

¶Solutilis, pe. cor. quaſi ſolubilis, qui facile ſolui pōt, vl' qui ſolutus & nō fideliter cōſutꝰ eſt, vt nauis qua Nero per inſidias matri Aggripina fecit naufragium.

¶Solymi, fuerūt ppl'i iuxta Lyciā quos Homerꝰ pugnaciſſimos fuiſſe ſcribit, & a bellorophōte deuictos. Corn. Taci. de Iudęoꝝ origine. Alij data Iudęoꝝ initia Solymos carminibꝰ celebratā. Homeri gentē cōditā vrbem Hieroſolymā nomine ſuo feciſſe. Vñ Iuuena. Interpres legū Solymarū. Et declinaf vrbs. Solymę. arū & Hieroſolymæ arū. & Hieroſolyma æ. Vñ Hieroſolymitanus.

✠Solenes, genus cōcharum, quod & onichas & digitos vocamus Itemq; donachas & aulos.

¶Solon, fuit vnus ex ſeptem ſapientibus Gręcię patria ſalaminus. qui teſte Gel. lib. xvij. Atenis claruit Tarquinio Priſco Romæ regnante, Hic Athemēſibus leges dedit cum tanto temperamento compoſitos, ꝙ parem gratiam a ſenato & plæbe contraheret, q̄q̄ plębs & ſenatus in ſumma prius eſſent diſſentione.

¶Somatophylaces, cuſtodes corporis regis quos Latini priſco vocabulo latrones dixerunt, quaſi Laterones.

¶Sonchos, hęrba quam ſcariolam Punici vocāt, & quā Pinpinellam vulgus nominat.

¶Somatopeia, latine corporis factura. Et ē figura cum incorporeum modo corporeo loqui introducitur.

¶Sonꝰ, dr̃, oīs vox, & quicqd auribꝰ ꝑcipi poteſt Hiero. tñ in interꝑtatione Pſal. docet ſonū ꝓprie dici cū audif tātūmodo ſonꝰ & vox nō intelligif. Soni tria ſūt gña aut eñ voce cōſtat ꝑ fauces, aut flatu ꝑ tubā aut pulſu ꝑ lyrā & oīa crepitātia. Aſonꝰ fiunt Abſonus ſine ſono, incōueniēs. Altiſonꝰ. Armiſonus. Bōbiſonꝰ bōbūſonans Cōſonꝰ cōueniēs, & ſimul ſonās. Diſſonꝰ diuerſe ſonās, inconueniens. Dulciſonus. Et omnia habent pe. cor.

¶Sonor vehementior ſonus. Verg. Magno veluti īflāma ſonore Virgea ſuggeritur coſtis Vndantis aheni.

¶Sonitus us. pe. cor. idem quod ſonor. Ver. li. iij. Dum flammas Iouis & ſonitus imitatus olympi.

¶Sono as, aui, atum. Vñ ſonatꝰ & ſonaturꝰ. Hora. lib. j Ser. Magna ſonaturū des nominis huiꝰ honorem. Dr̃ & ſono is. iui. tū. Actius. Clamore & gemitu templum reſonuit. Eſt aūt ſonare muſico aliquo inſtrumēto canere. Et cōſtruitur cū abltō. Verg. Nō arguta ſonāt tenui pſalteria chorda. Et reſonāt arbuſta cicadis aliqñ ſignificat effingere, & ſic cōſtruif cū actō. Verg. æneid. j. Nec vox hominē ſonat. Manil. lib. v. Aura ꝑ extremas reſonauit flebile rupes. Aliqñ ꝓferre, ꝓnūciare. Hiero. in Prolo. Dañ. Et vt verū fatear vſq; ad ꝑſentē diē magis poſſum ſermonē chaldaicū legere & intelligere q̄ ſonare. Aliqñ laudare. Idem in ꝓlo. Paral. Vñ & nobis curæ fuit vt circuiremꝰ ꝓuinciam, quam vniuerſæ Chriſti eccleſiæ ſonant. Aliqñ ſignificare. Idē ibi. Sed & ipſę appellationes nō hoīes vt plęriq; exiſtimāt, ſed vrbes & regiones & ſaltus, & ꝓuicias ſonāt. Qñq; indicare exprimere. Idē Quid aliud ſonēt Euāgelia, niſi naſcētē dñm ex Maria virgine? Illud aūt eiuſdē, Habet neſcio quid latētis energię viua vox & in aures diſcipuli auctoris voce tranſfuſa fortiꝰ ſonat hoc eſt imprimit vel ingreditur. Huiꝰ cōpoſita ſunt. Aſſono, reſpōdeo ſeu iuxta ſono. Per. Reparabilis aſſonat echo. Interdū male ſono. Cōſono ſiml' ſono, cōcordo. A quo cōſonātia, cōcordia vocū, q̄ & vocalitas latine gręce euphonia dr̃. Circūſono. Ci. li. iij. Offi. Tñ cōducere arbitror talibꝰ aures tuas vocibꝰ vndique circūſonare. Diſſono diuerſe ſono. diſcordo. Hic diſſonātia vocū diſcordātia. Inſono valde ſono, vt inſonuit nemus. Interſono, in medio ſono Perſono valde ſono, ſiue ꝑfecte ſono. vel ſonādo ſono. Lact. lib. j. Qui quū frequēter cytharę cātu ꝑſonaret. Cytherō appellatꝰ eſt Hiero. de Pauli. Cuiuſq; doctrinę academię gymnaſia ꝑſonabāt i. diuulgabāt. Reſono ꝓprie cōtra ſonātē ſono. Ver. Formoſam reſonare doces Amaryllida ſyluas. Et reſonare, ſonū reddere. Apul. Et cicadarum cantu agri reſonarēt. Item ſonando repſentare, Explicare Hiero. in Iob. Hęc aūt trāſlatio nullum de veteribus ſequitur interpretem ſed ex ipſo Hebraico, Arabicoq; ſermone, & interdum nunc verba, nunc ſenſum nunc ſimul vtrumq; reſonabit Et illud Quid ſi ipſam audiſſetis beſtiam ſua verba reſonantem. i. proferentem. Et omnia habent. pe. cor.

❡Sonito tas.pe.cor.frequentatiuum eſt a ſono.
❡Sonipes pe.cor.ſignificat celerē equum,a ſonitu pedis ꝙ pedibus ſonet.
❡Sonorus.a.um pe.ꝓ.qđ graue ſonat. Et proprie epitheton tempeſtatis eſt. Ver. Luctantes ventos tempeſtateſq; ſonoras. Hinc ſonoritas & ſonoroſitas.
✣Sons,ꝓprie dicitur cuius culpa iam ſonat. hoc eſt qui erroris conuictu eſt. Vnde inſontem dicimus eum q innocens repertus eſt. Item ſons eſt qui cuiq̄ rei nocet.
❡Sonticus,a.um.pe.cor.qđ nocet. Vñ ſonticꝰ morbus q totū inuadit corpꝰ Venuleius. Quoties morbꝰ ſonticꝰ nominaẗ eū ſignificari Caſſius ait q noceat. Nocere aūt intelligiẗ qui ꝑpetuꝰ nō qui tp̄e finitur. Plin. Gagates lapis nomē habet loci,& amnis Gagatis Lyciç,niger ē, planus,pumicoſus,nō multū a ligno differēs,leuis,fragilis,odore ſi teratur grauis,fictilia ex eo inſcripta non delēẗ,quū vriẗ odorē ſulphureū reddit,fugat ſerpentes, dep̄hendit ſonticū morbū & virginitatem ſuffitꝰ. Dep̄hendit(inquit)hoc eſt vtrū ꝑpetuus ſit,an interualla habeat. Q m̄ aūt ſonticꝰ morbꝰ eſt iuſta cauſa abſentiæ,interdū ſonticū ꝓ iuſto poniẗ. Neuius. Sonticam eſſe oportet cauſam quamobrem perdas mulierem.
❡Sophocles,nomē poetç tragici,qui inter grçcos principatū obtinet. Hūc Cic. diuinū poetā.li.j. De Diuina. vocauit. Hīc Sophocleꝰ.a.um. Vñ carmina Sophoclea.
❡Sophaci appellati ſunt Afri,a ſophano,qui in Africa regnouit.
❡Sophia.latine ſapientia dicitur. & qui eam profitentur ſophi appellantur,σοφος enim ſapiens doctus. Mart. Quum tibi ſit ſophiæ par crura & cura deorum.
☿Sophꝰ latine ſapiēs. Hīc oīs certat dialectica turba ſophorū. Vñ ſophiſtç dicti ſunt anteq̄ philoſophi dicerentur. Pythagoras em̄ primꝰ honeſtatis gratia non ſophū ſed philoſophum voluit ſe appellari,vt Cic. teſtatur.
❡Sophiſta,& ſophiſtes dr̄,q ſophiç cauillator ē. Vñ ea ps dialectices nomē ſūpſit ſophiſticç. Quid ſit Suidas ait ſic.σοφιστης πᾶς τεχνίτης ⁊ ὁ διαλεκτικὸς ἢ σοφιστικῶς ⁊ ὁ ἐπηρεαστικὸς ἐν τοῖς λόγοις ἐστὶ καὶ ἀπατεών,καὶ πολλὰ ζητεῖ διὰ τῶν δυνάμεις σοφισμάτων. ✣.i.Sophiſta oīs artifex,& qui eloquentiā exercet,& q in verbis calūniaẗ volūtarie,ē autē deceptor,& multa q̄rit. Capiẗ nōnūq̄ ꝓ apparēte & non exiſtēte ſopho. Itē ꝓ ſapiēte,necnō & eo q arte rhetorica ꝓponit,q̄ imitari debeamꝰ. Plato docet ſophiſtas eē Rhetores q veluti venatores pati ſūt ad capiēdos iuuenū aīos. ſophiſtica diſciplīa q̄ venalē ꝑ vrbes circūferūt,verbo demōſtrātes ſe oratoriç & ciuilis diſciplinç eſſe ꝓfeſſores. quū revera ſint corruptores Ari.li.x. Aethi,inq̄t. ſciētiā gubernādarū. Rerūp. ſophiſtç ꝓfiteẗ,quoꝝ nullus Rēp.gerit. Hinc Antiſophiſtç a Suet. dicuntur Inter ſe compugnantes ſophiſtæ.
❡Sophiſma.tis.dr̄ cōmētū & orō ita cōpoſita,vt vera eſſe videaẗ. Quo nomine etiā dr̄ fraus,deceptio cautela
❡Sophroniū,nomen eſt fœminæ ꝑ diminutionem adulationis amatoriç prolatum,& ab σωφροσύνη, quæ eſt prudentia deductum,velut totula prudens.
❡Sophron,latine tēperātia qua carnales frenātur libidines,ne in queq; vitia mentē conſentientem trahant.
❡Sophroſine,ſl'iter tēperātia,modeſtia,caſtitas. Hie. contra Ioui. Non em̄ vt male habetur ī latinis codicibꝰ ſobrietas eſt legenda,ſed caſtitas.i.σωφροσύνη.
❡Sopor,idem quod ſumnus. A quo ſoporifer.a.um.
❡Soporo as.pe.pro.ſoporem induco. Vnde ſoporatus cui veluti irrigatus eſt ſomnus.
❡Sopio.is.iui.itū ſignifi.ſoporo Quin. Illa ſtatim nocte iā totā domū ac familiā quies prima ſopiuerat. Vnde ſopitū dicimꝰ qui iā cœpit dormire. Vergi.tñ ſopitū ſōmno dixit quaſi irrigatū. Et ſopitus dicitur qui ſenſus amiſit. Vulgo ſi'amortitus dicitur Liui.lib.j. Iubet bono aīo eſſe,ſopitū fuiſſe regē ſubito ictu,ferrū haud alte ī corpꝰ deſcēdiſſe,iā ad ſe rediſſe,iſpectū vulnꝰ abſterſo cruore, oīa ſalubria eſſe,ꝯfidere ꝑpediē ip̄m eos viſuros. Huius cōpoſitū ē Cōſopio qđ eſt totꝰ ſopore obruor. Cice.lib.j.Tuſ. Nū igitur eū curare cēſes cum luna laborat a qua conſopitus putatur,vt eum dormientem oſculetur.
❡Sōnus græce ὕπνος latine apud antiquiſſimos ſypnus, poſtea ſomnꝰ,mutata aſpiratione in ſ.& y.in o.ſicut fit in herpillō ſerpillū. Sunt tñ qui magis ſomnus vſurpēt ſine p. Et dr̄ ſomnus quū dormimus. Verg.lib.j.Georg. Nec ſomnos abrūpit aura quietos. Somniū vero illuſio quam patimur quū dormimꝰ. Hiero.ad Euſto. Nec vero ſopor ille fuerat,nec vana ſomnia quibus ſçpe deludimur. Ponitur q̄nq; ſōnus ꝓ deo Mar. Et quia nulla venit tu mihi ſomne veni. Seruius tñ cōmen.libr.v.Aeneid.ait.ſomnus ipſe deus. Somnium quod dormimus. Inſomniū qđ in ſomnis videmus. vt Falſa ad cælum mittūt inſomnia manes. Sciendum tñ vt Macrob.docet,ꝙ horum q̄ dormientes videre nobis videmur quinq; ſunt gñ a,ſomniū ſ. Viſio,Inſomnium,Oraculum. Viſus qui a grçce Phantaſma dicitur. Ex his,Inſomnium & Phantaſma quum falſa ſint,interpretatione non indigent,tria reliqua vates interpretantur. Et oraculum quidē eſt quum quis in ſomnijs aliqđ nobis denūciat. Viſio quū id quis videt qđ epdē mō quo appuerat euenit,ſomniū aūt ꝓprie vocatur qđ tegit figuris & velat ambagibꝰ nō niſi ītep̄tatione intelligendis. A ſomnus fit Inſomnis. qđ ē peruigil. Vnde inſomnes noctes dicuntur peruigiles.
❡Sōnio as.ꝑ quietē aliquid q̄ſi vigilās video. Vñ ſomniator apud Geneſim. Plau.in Cur. Quos tu mihi tuſcos libertos,quos ſumanos ſōnias.i.ſōniādo loq̄ris. Aug.li. de ci.dei abſolute poſuit. Et dormiuit ī loco illo & ſomniauit.
❡Somnifer a um,quod affert ſumnum. Plin.lib.xviij. Viſq; ſomnifera etiam ſatiuo papaueri.
❡Sōnificus a.um.quod ſomnū inducit vt vis ſomnifica.
❡Sōniculoſꝰ a ſōniculo magis fit q̄ a ſomno,& is dr̄ q a ſomnos vocat.i.ſōno plenꝰ & ignauiæ,Interdū dr̄ nō qui ſomno indulget,ſed qui ſomnum inducit habetq; vi ſomnificā. Vñ Cinna aſpidē vocat ſomniculoſam non ꝙ ipſa dormiat,ſed ꝙ vi ſomnifica hoīes ꝑcuſſos enecet.
✣Somnolentus ſomno plenus. Cc.
❡Somnorinū,apud antiquos dicebatur id qđ inſomnis videtur. Var. Hic ſomnorinas imagines affatur.
❡Sora fuit oppidū Volſcoꝝ. De quo Li.li.ix. Et Iuue. eiꝰ meminit cū ait. Optīa ſorç aut Phabrateriæ domus.
❡Soracte,mōs in Phaliſcis Apollini ſacer,quo ſpelūca cooꝑta latebrā ſibi elegit diuꝰ ſilueſter. Et ē ge.neu. Qđ & hçc ſorax,& hoc ſoracte.is dicitur. Syl.lib.viij. Et ſacrum Phœbo ſoracte frequentant. Verg.lib.xj. ſumme deum ſācti cuſtos ſoractis Apollo. Item dicitur ſoractis. is.ſicut Prçneſte & Præneſtis.
❡Sorbeo es.bui.itū. Vñ ſorbitio. Diciẗ & ſorbo bis.pſi ptū. Eſt aūt ſorbere deglutire quicq̄ molle,factitiū verbū a ſono vocis q̄ faciunt qui ſorbent. Transfertur & ad alia Hierony.in Pau. fontem lucidiſſimum oſtendens tantūmodo foris eundē q̄ genuerat terra ſorbebat. Huius cōpoſita ſunt. Abſorbeo vel abſorbo. Luc.li.iiij. Abſorpſit penitus rupes & tecta ferarū. Aug.lib.vj.cōfeſ. Gurges tñ morū Carthaginenſiū quibus nugatoria feruēt ſpectacula abſorbuerat cū inſania Circēſiū. Exorbeo vel exorbo extra ſorbere. Cic.lib.iij.Philip. In ſanguinē ciuilem exhauſit vel potius exorbuit. Plaut.in Epi. Iā ego me cōuertā in hirūdinē atq; eorū exorbebo ſanguinē. Obſorbeo vel obſorbo,totum ſorbeo. Idem in Cur. Vin aquā? ſi fruſculenta eſt da obſecro hercle obſorbeam.
❡Sorbitio ipſe ſorbendi actus. Perſius. Barbatum hæc crede magiſtrum Dicere,ſorbitio tollit quē dira cicutæ. Huiꝰ dimi.eſt ſorbitiūcula pro cibo qui de facili ſorbeẗ.
❡Sorbities idem quod eſt ſorbitio. A quo fit diminutiuum ſorbitiuncula.
❡Sorbillo as.as diminutiuum a ſorbeo. Et proprie eſt parum,ſed frequenter ſorbeo. Terent,in Adel. Et cyathos ſorbillans paulatim hunc producam diem.
❡Sorbū genus fructꝰ ſimilis pyri quod ſiccum aluum ſiſtit. Mar. Sorba ſumus molles nimium durantia vētres. Aptius hçc puero q̄ tibi poma dabis. Colu. Sorba manu lecta in vrceolos picatos adijcito.

❡Sordes,immunditia. A quo ſordidus.
❡Sordidus a.um.qđ eſt ſordibus infectū. Liui. Terētiꝰ Varro loco non humili ſolum ſed etiam ſordido ortus.
❡Sordeo,es.dui.ſordidꝰ ſū. Pli.li.xxxv. Vitam iuuare nō fortaſſis credet aliqs quum hçc quoq; nr̄a friuola exiſtiẗ adeo delicijs ſordent & quç ad ſalutem pertinent.
❡Sordeſco,ſordidus fio,vt Qui ſordet ſordeſcat adhuc Hinc Exordeſco,quod eſt valde ſordeſco. Gel. Cur ergo non patimur nomen philoſophiœ illuſtriſſimū in hominibus deterrimis exordeſcere?
❡Sordido as,ſordidum facio.fœdo. Aug.lib.j.cōf. Dilata eſt itaque mundatio mea quaſi neceſſe eſſet vt adhuc ſordidaret ſi viuerem.
❡Sorex,animal paruū a ſono vocis,quē rodendo facit. Vide in dictione Mus. Hinc ſoriceus.a.um.&
❡Soricinus.a.um. Vnde ſoricinos dentes dixit. Plaut.
✣Sorrilla,nauigia Inſtrica vocantur,ꝙ lino & ſpartio cōſerantur & condenſentur. Cc.
✣Soriculata.veſtis quç varijs conſerta coloribus erat. Var. Vermiculatam ac ſoriculatam veſtem. Cc.
✣Soritç,ppl'i ſūt phthyrophagi quos arabis fluuius ab Indis diſterminat nullū aliū cibū noſcētes q̄ piſciū quos vnguibꝰ diſſectos torrēt ſole,panēq; ex eis ꝯficiunt. Cc.
❡Soror,dicta eſt ꝙ quaſi ſeorſum a ſua ſtirpe naſcitur, ſeparaturq; ab ea domo in qua oritur & in aliam familiā tranſgreditur. Vel ſoror quaſi diuerſa ſorte orta.
❡Sororius dictus eſt,cui ſoror mea nupſit. ſimiliter frater & ſororis filius ſororius dicitur.
❡Sororiç puellarum mām̄ç vocantur,quū intumeſcūt.
❡Soros grçce apud nos aceruus ſiue cumulus diciẗ. Vnde ſerapis quaſi ſoros apis.
❡Sors,a ſerie ſcđm Var. Ponitur ꝓ fortuito alicuius rei euētu. Vñ ſortior verbū. Aliq̄ñ ꝓ fatali neceſſitate. Ver. Hic exitus illū ſorte tulit Quid ſit ſors. Aug.iu Pſal.interp̄tatione oñdit his verbis. ſors,eſt res in dubitatione hūana diuinā indicans voluntatē. Nā & ſortes miſerunt apoſtoli,electi ſunt duo iudicio hūano,& electꝰ de duobus iudicio diuino. Vñ ſcribiẗ. Cecidit ſors ſuꝑ Matthiā Poniẗ ergo ſors,ꝓ gratia qua ſaluamur,quia in ſortē nō eſt electio,ſed voluntas dei. Nā vbi dr̄,iſte facit,iſte nō facit,merita conſideranẗ,& vbi merita conſideranẗ electio eſt,nō ſors. Q m̄ aūt deus nulla merita noſtra inuenit,ſorte voluntatis ſuç nos ſaluos fecit,quia voluit,nō quia digni fuimꝰ. Hçc eſt ſors. Vnde in actibꝰ apoſtolicis. Quia exiſtimaſti donū dei pecunia cōparari,non eſt tibi pars neq; ſors in fide hac.i.gratia,nō ꝑtines ad iſtā gratiā q̄ gratis omnes accepimꝰ. Et ſortes ex ꝓmiſſiōe dei ꝑtes hçreditatis vocanẗ q̄ populo ſūt diſtributç. Vñ tribus Leui p̄cepta eſt non habere ſortē inter fratres ſuos,ꝙ ex eoꝝ decimis ſubſtentareẗ, Hinc ſors dr̄ patrimonium. Vñ conſortes & cōſortia,qui aliquod patrimonium ſimul habent. Et ſors,ſumma eſt ſiue caput & prima pecunia q̄ conferẗ in ſocietatē vt inde lucrū fiat. Teren.in Adel. Hei mihi etiā de ſorte nunc veniat in dubium,hoc eſt de p̄tio quo empta erat fidicina. Inde Conſortes q tantūdē ſortis attulerant ad ſocietatē q̄tū ille cū quo eſt ſocietas. Item ſors,eſt fatalis neceſſitas ſiue Parcç,ꝙ ita vnicuiq; ſortitū ſit vt ipſç voluerunt. Ver. Hic exitus illū ſorte tulit. Itē dr̄ iudiciū. Idē Nec vero hç ſine ſorte datç ſine iudice ſedes Tractū ex Romano more. Non em̄ audiebanẗ cauſç niſi ꝑ ſortē ordinatç. Nam quo tp̄e cauſæ agebāẗ cōueniebant oēs & ex ſorte dieꝝ ordinem accipiebāt,puta ꝙ poſt.xxx.dies cauſas ſuas exequerenẗ. Itē ſucceſſio.vt in Hymno. Vt cū dies abſceſſerit,noctēq; ſors reduxerit mūdi ꝑ abſtinētiā ip̄i canamus gl'iam. ☿Sortes etiā oracula ſeu reſpōſa erāt Nā ſyngrapha erant in quibꝰ reſponſa ſcripta cōtinebātur. Vale.lib.j. Cuius rei explorādç gratia legati ad delphicum oraculum miſſi retulerunt prçcipi ſortibus,vt aquā eius lacus emiſſam per agros diffunderent.
❡Sortilegus pe.cor.qui per ſortes futura p̄nunciat,& q ꝑ ſortē aliquid eligit. ☿ Sortes aūt ſortilegiq; improbanẗ exēplis diuinæ ſcripturœ.xxvj.q.j. vbi ſcriptū legimus ſortilegi ſunt q ſub noīe fictç religiōis ꝑ quaſdā quas ſanctorum,ſeu apoſtolorum vocant ſortes diuinationis ſciētiam profitentur,aut quarumcūq; ſcripturarum inſpectatione futura promittunt,& Hinc ſortilegium.
❡Sortior. iris.ſortes facio,ſiue ꝑ ſortes aliquid recipio & ſorte aliquid conſequor. Lact.lib.vij. Vñ apparet hominē qui eo vtitur immortalē ſortitū eſſe conditionem. Suet.in Aug. Ex prætura Macedoniam ſortitus. Aliq̄ñ ſortiri ſignificat diſponere. Ver. Sic fata deum rex ſortitur voluitq; vices,ſic vertitur ordo.
❡Sortito,pe.pro.aduerb.qualitatis ſignificat ex ſorte. Horat.lib.Car. Lupis & agnis quanto ſortito obtigit.
❡Soſpes,ge.cōmunis,q̄uis ſoſpita fœmininū habeat. Et nō ſolū qui ſeruatur.i.ſaluus eſt,ſoſpes dr̄ ſed etiam q ſeruat. Vnde Aenni.ſoſpitem pro ſeruatore poſuit.
❡Soſpitalis,q ſoſpitem dat. Plau.in Pſeu. Quis eſt quā morā occupato moleſtā obtulit qui tibi ſoſpitalis fuit?
❡Soſpito as.pe.cor.incolumen ſeruo. Liui.lib.j. Propicius ſuam ſemper ſoſpitat progeniem.
❡Soſia nomen viri proprium apud Comicos.
❡Soſtratus fuit vir Aegenita Laodomantis filius.
☿Soritas grçci vocat captioſum & multiplex argumētādi genꝰ,in quo ex vno cōceſſo ad multas ꝯcluſiones cōnexas aſſurgūt a σωρός q̄ ſignificat cumulum & aggerē qm̄ ſemꝑ aſcendunt in cumulum hçc argumēta. Perſiꝰ. Inuētꝰ Chriſippe tui finitor aceruī Cic. ſoritas interp̄tatur aceruales.li.ij.de diui. Alij aceruationes. hoc genus argumentandi inuentum eſt a Chriſippo philoſopho ſtoico. Hinc ſontici ſyllogiſmi dicti ſunt a Victorino.
✣Sotadicū carmē pedes habet ſeptē. Primꝰ ſpōdeꝰ ſecundus Periābus. Terētius ſpōdeus. Quartus Periābꝰ. Quintus & ſextus Tribrachus. Vltimus Spondeus. Et quod magis mirum eſt totꝰ ſotadeꝰ numerus e trochçis poteſt conſtare pedibus. Hçc Fortunacianus.
❡Soter vt Cic.in Verrē actio.iiij.inquit vno verbo exprimi non poteſt,quum eum ſignificet qui ſalutem dedit. ſoteria ſalus. ſoterion ſalutare dicitur.
❡Sotularis calceꝰ. Hiero.cōtra Iouinia. Legiꝰ quēdā apud Ramanos nobilē cū eū amici arguerēt quare vxorē formoſam & caſtā & diuitē repudiaſſet,ꝓtendiſſe pedē & dixiſſe eis. Et hic ſotularis quem cernitis videtur vobis nouus & elegans,ſed nemo ſcit p̄ter me vbi premat.
☿Sorticena,iuno dicta eſt ab antiquis quaſi ſalutaris & ſoſpitatrix.

S ANTE P

SPado & Eunuchus,grçce dictiōes ſunt ī nullo differētes,niſi ꝙ elegātiꝰ & magis atticū eſt Eunuchū q̄ Spadonē dicere. Fit aūt ſpado ab σπάω quod eſt auffero, euello,ꝙ ab eo pars maxima virilitatis auferatur.
❡Spadix,teſte Gel.li.ij.eſt auulſꝰ a palma termes,cum fructu hoc ē palmes.eſt & color. Ver.li.iij.Geor. Luxuriatq; totis animoſum pectus honeſti ſpadices glauciq;.
❡Spadicꝰ,pe.ꝓ.color q & Phœniceꝰ.i.coccinꝰ ꝙ nō ſit diſſi'lis fructui palmç arboris nōdū ſole īcocto. ✣.ſpadonia lauri ſpecies ſi'lis Taxæ,p̄terq̄ ꝙ lacinia caret. cc.
❡Spera,latine globꝰ, & id ē qđ ex omni exteriore parte rotundū apparet. Nonnunq̄ etiā ſphçra cū ph,aſpirato ſcribitur. Nā grçce σφαῖρα dicta,vt Euſe.li. p̄par,quaſi ſphçra,hoc eſt corpꝰ çthereū. Manil. Ingēti ſphçra totū p̄cingit olympū. Higi. Sphçra eſt ſpecies quçdā in rotūdo conformata oībus ex ꝑtibus æqualis apparens. Huius diminu.eſt ſphærula & ſphærula ꝑua rotūditas.
❡Sparta lacus in atropatia,in quo ſalices naſcuntur & congelaſcunt.
❡Spargapiſes fuit(teſte herodoto)filiuꝰ Tomyris Maſſagetarum reginç.

¶Spartha æ. & Sparthe es. eadē ē q̃ & Lacedęmō vrbs Laconię in Peloponeſo, a ſpartho Phoronei filio, q ea cōdidit appellata. Fuit aūt ciuitas Gręcię inſignis q̃ diu cū Athenieſib⁹ grauia bella geſſit, q̃ lycurgi legib⁹ optime inſtituta fuit. Ab ea dicti ſūt ſpartiatę, ſpartę & ſpartani, ſpartiatas legim⁹ i lib. Machab. Romanis fuiſſe cō fœderatos. Verg. Veloces Spartę catulos acreq; moloſſum Paſce ſero pigui. Idē virginis os habitūq; gerēs & virginis arma, Spartha ne. σπάρτη latine filū, linea carpētarij rubrica, trāſferri pōt. Suidas. σπάρτη σχοινια σπάρτη πόλις τῶν λακεδαιμονίων ὁ ἀπὸ ταύτης σπαρτιάτης καὶ σπαρτιντίων ✤ Id eſt ſparta funis, & ſparta vrbs Lacedęmoniorum, a qua ſpartiates & ſpartianus.

¶Spartac⁹ famoſus gladiator fuit ex Thracia oriūd⁹, robore aī & corpis pſtās, qvna cū Chryſo & Oenomao ef fracto Lētuli ludo gladiatorio cū. lxx. gladiatoribus erupit Capua manuq; ſeruorū cōgregata, q̄ſi iuſto exercitu cōparato bellū ingens excitauit, ſed victus a Craſſo fuit De quo Luc. Vt ſimili cauſa caderes q̃ ſparthac⁹ hoſtis ✤parthopolia, gemma polię colore contraria. Cc.

ꝫSpadopolis, ſignifi. canicię, ſed in tragœdia virili ſpecie nigra ac ſubpallida. In comœdia vero muliebri erat habitu. Nā inter pſonas tragicas, & comicas, vt ait Iul. Pol. numerantur polia & ſpartopolis polia, inquit erat anus ætate dignitateq; cęteris anteſtans.

¶Spartea, ſunt vtēſilia ad maioris ſūmę pecunias capiēdas. Nūmorū eñ receptacula varijs nominib⁹ epallata fuere. Nam vt ſacci ſacculi, ſacelli. Crumene, ſcorteę, & Manticæ, & Marſupia, ita Fiſci, fiſcine, & fiſcellę.

¶Spartū, gen⁹ herbę apud Hiſpanos frequētis. Quidā latini hāc Geniſtā interptanꝑ. A ſparta fit ſpārte⁹ a, um

¶Sparus, ſeu ſparū, telū ruſticū in modū pedis recurui Ver. lib. v. Agreſtiſq; manus armat, ſpar⁹. Sal. Sed ex oī copia circiter quarta ps militarib⁹ armis inſtructa, cæteri vt quoſq; caſ⁹ armauerat ſparis aut lāceis, alij pacutas ſudes portabāt. Feſt⁹. Spara pui gn̄is ſunt iacula a ſpargendo dicta, ꝙ paſſim pugnando ſpergerētur. Luc. Tū ſpara tum murices portantur tragula porro.

¶Spargo is. ſi, ſum, paſſim aliqd iacto. Ver. Iā cornupetat & pedib⁹ q ſpargat arenā. Et ſpargete ſternere. Idē Spargite humū folijs. Qn̄q; guttati infundere. Idē Spargit rara vngula rores Sāguinis, Qn̄q; madefacere. Vnde Adſpgere dicim⁹. Solebāt eñ veteres vt nos quoq; facimus aq̄ corp⁹ purgatiōis cauſa madefacere dijs iferis ſacrificaturi. Huius cōpoſita ſunt. Adſpergo. Conſpergo. Col. lib. iij. Stercore & palea conſpergito ſolū ante brumā. i. pfecte ſpergito. Diſpergo diuerſe ſpergo. Lac. li. iiij. Vbi anim⁹ in multa diſpſus huc atq; illuc diuagaꝑ. Circūſpergo. Pli. lib. xviij. Ibiq; ſe purificātes ſolēniter aq̄ circūſpergi. Inſpgo intus vel valde ſpergo Reſpgo ſatis bñ ſpergo. Liui. lib. j. Ne ſanguine ſe nefando ſoceri generiq; reſpergerēt. Col. lib. j. Deinde quum pdictum tectorium inaruit, turſus amurca reſpergitur.

¶Spaſtici dicuntur quibus aliquid intus conuulſum eſt Pli. lib. xviij. Tremulis ſpaticis exilientibus.

¶Spaticus, dr̄ quaſi maligno ſpū correptus, qui in aliquo loco neq; cōſiſtere, ſed ſubito mouet. Pli. lib. xxiij. Ne expaueſcentibus repente, nec ſpaticis, aut ruſ⁹ tor pentibus, ne ſuper ſomnos genitura effundatur.

¶Spata, a σπάω ſcido. vel dilacero, vel ab σπάω ꝙ euello ſiue euagino traho ſignifi. Apul. Et militaris ſacramēti genū ob amiſſam ſpatā verebaꝑ. Vege. Gladios maiores ſpatas vocari docet, minores vero ſemiſpatas, hæc etiā auctore. Aug. dicitur framea & alio nomie Rophea Et ſpath apud Plin. inſtrumentum eſt & rudicula quavti mur in verſandis rebus quę coquuntur.

¶Spatulā, ſiue ſpatalū, dimmu, a ſpates dicitur ramus vel folium palmę. ſpates eñ ram⁹ palmę vocatur, a quo pendent balani, hoc eſt palmulę ſiue palma.

ꝫSpathalū, a ſpatha palmę ramulus cū dactylis depēdētibus, Eſt etiā ornamētū muliebre iter delitias fœminarum annumeratū, a verbo gręco σπαθάω ſiue σπαθαλάω ꝙ ſignificat. Delitias ago, & laſciuio. Pli. li. xiij. Iuba tradit circa trogloditarū inſulas fruticē q vocetur cliarith oble phāton efficacē in amatoris Sparthalia eo facere & monilia fœminas. Plau. in Menę. Amabo menęchme in auris da mihi faciendas, pondo nummum ſparthalia, vt te libenter videam cum ad nos veneris.

¶Spatiū nō ſolū de loco dr̄, ſed etiā de tp̄e. Cic. li. ij. ad Herē. ſpatiū ita cōſideraꝑ, ſatis ne lōgū fuerit ad eā rem tranſigendā, ſcierit ne ſatis ad pficiendum ſpatij futurū.

¶Spatior. ſpatiatū eo. Ve. li. j. Ge. Tū cornix plena pluuiam vocat improba voce. Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur harena. Et ſpatiari, eſt intra certum ſpatium deambulare. Idem Aut ante deum pigues ſpartiatur ad aras. Feſtus. Spatiatorem pro erratore poſuit Cato.

¶Specio is. xi. ctum, apud antiquos in vſu fuit, quod videre ſignificat. Vñ augures ſpecere, hoc eſt inſpicere aues dicebāꝑ Aennius. Vos epulo poſtq̄ ſpexit. Ei⁹ cōpoſitis tn̄ vtimur Aſpicio, Cōſpicio, Circūſpicio, Deſpicio, Diſpicio, Inſpicio, perſpicio, Proſpicio, Præſpicio, Reſpicio, Introſpicio, ſuſpicio, & tranſpicio.

¶Specto as. frequētatiuū ſignifi. ſępe ſeu fixe intueor. Lac. li. ij. Spectare nos cęlū deus voluit vtiq; nō fruſtra Et refert ad oīa, ſed pprie ad voluntatē. Vñ ſpectacula dicta ſunt, Interdū approbo, Cic. li. v. Tuſc. Non igiꝑ ex ſingulis vocib⁹ philoſophi ſpectandi ſunt. Vñ & ſpectatores pecunię dn̄r q eā pbant. Interdū caueo, inſpicio, Plau. ſpectādū ne tibi ānulū det, neq; roget. Interdū tēdo, & q̄ſi reſpiciēdo tēdo. vt apd̄ Cic. Ad extremū ſi ad pnicię patrię res ſpectabit, patrię ſalutē an̄ pones ſaluti p̄ris. Quinti. Et qd ad peſſimū ſpectat euētū miſerabilis ſis oportet vt amator eſſe videaris. Interdū comparare, Ver. Si ad vitulam ſpectes nihil eſt ꝙ pocula laudes.

¶Spectatores q ad ludos ſpectādi cauſa ꝙueniūt. Plau. Nūc ſpectatores Iouis ſūmi cauſa clare plaudite. Et ſpectatores pbatores dn̄r. Teren. in Eunu. Quū meipſum noris quam elegans formarum ſpectator ſiem.

¶Spectabilis, ſpectatiōne, & quaſi admirtione dignus. Apul. Iubet conſtrui pulchrum & ſpectabilem currum.

¶Spectatus probatus, cuius ſcilicet ſpectata iam virtus eſt. Verg. ſunt nobis fortia bello, Pectora. ſunt animi & rebus ſpectata iuuentus.

¶Spectaculū, dr̄ id qd̄ ſpectaꝑ, hoc eſt ludi q ſpectanꝑ. Verg. Nocte pluit totā redeūt ſpectacula mane. Liui. li. j. Indici, deiñ finitimis ſpectaculum iubet. Aliqñ diciꝑ ipſa ſpectatio. Cice. O graue acerbūq; ſpectaculū. Aliqñ locus vñ ſpectatur. Sueto. De ſpectaculo excitatus deſcēdit. Liui. Tū primū Circo qui maximus dicitur deſignatus eſt locus, diuiſa loca patrib⁹ equitibuſque, vt ſpectacula ſibi quiſq; faceret fori appellati.

¶Species, effigies, facies, vel imago. Cic. li. j. offi. Quæ aūt ſpecie quadā vtilitatis, hāc Gręci ideā vocāt. Et in Topi. i diuiſiōe formarū, quas Greci ideas vocāt, noſtri ſi q hęc forte tractāt. Species appellāt. Itē Ceſar Cō. iij Auxiliareſq; quib⁹ ad pugnā nō multū Craſſus confidebat lapidibus teliſq; ſubminiſtrandū & ad aggerē ceſpitibus cōportandū ſpeciē atq; oppugnationē pugnātium pberent. i. demōſtrationē ſiue ſimulationē ptextū & quaſi velamētum. Qn̄q; ſpecies ſumiꝑ p aſpectu & re viſa. Ver. Nō tulit hāc ſpeciē furiata mēte Choreb⁹. Qn̄q; p pulchritudīe ſeu deformitate a ſpeciēdo. Vñ dicim⁹ ſpecioſus forma p filijs hoim. Et ſpecies vt diffiniꝑ a Dialecticis eſt q̄ dr̄ de plurib⁹ differētib⁹ nūero, vt hō eſt ſpecies, q̄m de Socrate & Platone & olijs nō ſpecie, ſed nūero differētib⁹ pdicaꝑ. Ob eā rōnē ita appellata, ꝙ multorū collectio vna quaſi viſiōe cōphēdaꝑ. Nā eſt qd̄ pdicaꝑ de plurib⁹ differētib⁹ ſpecie vt aīal qd̄ de homie equō aſino, & hmōi dr̄, q̄ ſpecie differūt. Qn̄q; ſpecies ſumiꝑ p aromatibus. Macro. li. vlt. Satur. ſpecies & acres & calidę ſuſficiē cū apponūꝑ exulcerāt. Hie. i Cā. Homilia Dixit aromata qd̄e ſpecies eē. ſed nō ſipliciter Addidit

eñ ſpecies pigmētorū. Martian⁹ Iuriſcō. Species pertinētes ad vectigal. Cinamomū, piper lōgū, pip albū, ſic diciꝑ. Vic⁹ ſpeciarius a ſpeciebus arabicis peregriniſq;.

¶Specialis & hoc ſpeciale ſignificat non tā particulare q̃ pprīū, & veluti peculiare, ſicut ait Iul. Capi. Macrianorū familiā id ſpeciale ſemp habuiſſe vt Alexādrū Magnum in auro & argento exculptum ſemper haberent

¶Speciatim, aduerbium ſignificat particulariter.

¶Specificus a. um. quod eſt particulare.

¶Specioſ⁹ pulcher, ſemp eī in bonū accipiꝑ quis ſpecies mediū vocabulū ſit. Ver. Neq; eñ ſpe famave moueꝑ hoc eſt nec pſenti deformitate, nec rumore mox futuro. Sic & Formoſus, licet Forma indifferenter ponatur.

¶Specimē, pe. cor. experimentū, pbatio, ſicut exēplar. Nā eſt illud parū qd̄ i mercib⁹ emptori oſtendi ſolet vt in pānis, vl̄ deguſtatio i eſculētis. Cice. i Tuſ. Quid illū, nō dubitas quin ſpecimē naturę capi deceat ex optima q̄q; naturaꝑ Aug. li. xvj. de ci. dei Ver̄ & hoc eoꝶ ſuppli cū futuri iudicij diuini ſpecimē fuit. ꝫ Itē ſpecimē pulchritudo & qd̄ ſpectādū obijciꝑ ſpecimē dr̄. Dr̄ & i malū Apul. i Flo. ſed martias qd̄ ſtultitię maximū ſpecimē nō intelligēs ſed de ridiculo hn̄s q̄dā deliramēta effutiuit.

♣Spectio, auium inſpectio & contemplatio. Aennius. Vos epulo poſtq̄ ſpexit. Cc.

¶Specula æ, accipiꝑ p loco edito & eminēti vñ aliquid lōge videri & ſpeculari pōt. ſiue ſit mōs ſiue turris, ſiue lapis, ſiue arbor, ſiue qd̄ aliā eminēs. Ver. ſpecula de mōtis i altū Deferat. Oui. i ſpeculis oīs Abydos erat. Eſt & ſpecula dimi. a Spe, & ſignificat paruam ſpem, quod fit blādimēti cauſa. Cicero Cęlio. Hac tamē oblectabar ſpecula. ſ. Tullia vt enim a Res recula, ita a ſpes ſpecula fit.

¶Speculū, in qd̄ aſpicim⁹ ac ſpeciē. i. imaginē nr̄am cōtēplamur, quod datum nobis a natura fuit, vt noſmetipſos noſceremus, & formoſi deuitarem⁹ infamiam, deformes redimendū ſcirem⁹ eſſe virtutibus quicquid corpori deeſſet, ſicut ſocrates monebat adoleſcentes.

¶Speculare, & per apocopen ſpecular, & ſpecularium idem quod ſpeculum. Interdum ponitur pro vitreata ſiue pro ocularijs vt pote oli facta e ſpeculari lapide trāſlucido, nunc autem e vitreis orbibus vel theſſellis plūbo iunctis. Vlpianus. Specularia & vela q̄ frigoris cauſa vel imbrium in domo ſunt inſtrumento domus non contineri, Caſſius exiſtimauit. Iuuena. Quæ vehitur clauſo latis ſpeculiaribus antro, ſpecularis autem lapis dictus eſt, ꝙ ad ſpeculi ſimilitudinē luceat atq; imaginem reddat. Findiꝑ in tenuiſſimas cruſtas. Pli. Multi aluearia & a ſpeculari lapide fecere, vt operantes intus ſpectarent. Idem lib. xxxvj. In Arabia quoq; eſſe lapidem vitri mō trāſlucidum, quo vtuntur pro ſpecularibus Iuba auctor eſt. ſpiculariorū vſum clarum tranſmittētiū lumē memoria ſua pdidiſſe ſcribit. Seneca in Epiſtolis. Qui itē de Scipione ait. ꝙ non in caldarium ſuum latis ſpecularibus diem admiſerit. Mart. Hibernis obiecta notis ſpecularia puros. Admittit ſoles, & ſine fæce dies.

¶Speculor, a ſpecula fit, q̄ſi e ſpecula pſpecto, vl̄ vt videā intēdo. Vñ ſpeculatores, qui e ſpecula aſpiciunt, vel in bello ante exercitum explorandi gratia mitti ſolent, p trāſlationē Speculari, ponitur p ſcrutari & ex acte conſiderare. A quo fit cōpoſitū Præſpeculor, quod eſt ante ſpeculor. Suet. de Cæſ. Exercitū neq; per inſidioſa itinera duxit vnq̄ niſi præſpeculatus locorum ſitus.

¶Spec⁹, a ſpecio. Eſt eñ vt in Proble. Plutar. iquit, locus vñ deſpiciꝑ, & inde ſpectacula dn̄r. Vñ & ſpecula dicta eſt. Et dicim⁹ ſpecus us. & ſpec⁹ ci. tā maſc. q̄ fœ, generis. ſimiliter ſpecus oris. neu; generis pro ſpelunca, q̄ a Græcis ſpeleum. Vnde Verg. ad imitatiōnē Gręcorum ſpelæa ferarū dixit. Gel. lib. vj. Sole medio & arido ac ſlagrāti ſpecum quandā nactus remotam latebroſamq; penetro. Horat. libro. iij. car. Quæ nemora aut quos agor i ſpec⁹. Inueniꝑ ēt hæc ſpeca, hoc ſpecū, & hoc ſpecu. Et in plurali hę ſpecus. Ser. docet ſpecus apd̄ maiores triū generū fuiſſe quo hodie i numero ſingulari trib⁹ tn̄ vt inur caſibus. In plurali a genere maſ. habet omnes caſus.

¶Specium inſtrumentū teres & paruum quo medici ad tentandū vulneri ac fiſtularū viā vel profunditatē vtitur. Pacu. Vt medici faciunt qui peius ſpecio vulnus tentāt. Fit autem a ſpecie.

¶Specillū diminutiuū paruū ſpeciū. Corn. Cęlſus li. v. an oīa aūt ſpecillū dimitti in fiſtulā cōuenit, vt quo tendat & q̃ alte perueniat ſcire poſſim⁹. Hic auricularū ſpecillū dr̄ qd̄ curādis auribus adhibeꝑ. Eſt & ſpecilli iſtrumentū quo oculos inungimus. Plin. li. vij. C. Iulius medicus dū inungit ſpecillū per oculos trahens. Cælſ. li. vj. Specillo ſuper oculū inducatur. ꝫSpecillū, etiā iſtrumētum vitreū quod oculis admouemus, quo facilius ſpectemus aliqd. Opili⁹ aureli⁹ ait ſpecillū vocari capręę barbā

¶Spelęum a noſtris dicitur ſpelunca. Verg. Certū eſt in ſyluis inter ſpelęa ferarum Malle pati.

¶Spectra, ſimulachra. Cic. Caſ. His autem ſpectris etiā ſi oculi poſſent feriri. i. imaginibus mentis.

¶Spera, vide ſupra, quia ſcribitur cū dipthōgo ſphęra.

¶Sperma atis, græcū eſt & latine ſemē dicitur, generale ad omnia ſemina.

¶Sperno, is, ſpreui ſpretū, faſtidio deſpicio ātiqui etiā Spernere p ſeparare poſuerūt. Anni⁹. ius atq; ſe a malis ſpernit pcul. Hinc fit cōpoſitū Deſperno, quod ē valde ſperno. Varro. Hō ridicul⁹ & ab omni pube deſpretus.

¶Spes, ei, & ſperes ſperis ptuleꝛt ātiq. Var. Quib⁹ ſuā delectet ipſe amicā, & ſeſe ſperibus iactet ſuis. Vnde aſpere quaſi ſine ſpere. In plurali habet oēs caſus & maxime ſpes & ſpebus. Hiero. in li. Mac. Noli extolli vanis ſpebus. Eſt autē ſpes opinio futurorū, Referturq; tam ad mala q̃ ad bona. Huius diminutiuū eſt ſpecula. De quo ſupra. Et cōpoſitū expes ſine ſpe.

✤Spere veteres pro ſpe dixerūt. Var. Sublimis ſperib⁹ omnes deridet. Vnde fit aduerbium Proſpere. Cc.

¶Spero as, ad dolorē & ad voluptatē refert. Verg. Hic ego ſi potui tantū ſperare dolorē. Et perferre ſoror potero. Sperare (inquit) id eſt futurū opinari ſiue timere. Pli. lib. xi. Speratur largior prouentus. Hinc bene ſpero & male ſpero dicimus. Aliqñ ſperare eſt exiſtimare ſeu credere. Et tā de pſenti q̃ de preterito dr̄, de pręſēti. Quid. Facilis vt aiaduertere vos ſpero defenſionis meę curſus eſt. De pręterito. Idem. Et innocentiā quidē puellę ſatis vt ſpero defendimus. Hinc ſperatū veteres dicebāt eum qui vxorem petit, & ſperatam virginem quę petiꝑ Afranius. Curre & nuncia venire & mecum ſperatam adducere, vt videat puellā. Poſtquā voro ſpōgia facta erat nō ſperata, ſed vel dicta, vel pacta, vel ſpōſa vocabatur. A ſpero fit compoſitum deſpero, & Inſperatus.

¶Sperchius, Teſſalię, quem Pelion mōs effūdit, & velociſſimo curſu defluit in ſinum Malliacum

¶Speuſippus, philoſophus Athenieſis platonis ex ſorore nepos qui octo annos platonicæ ſcolę prę fuit. Fertē hunc ſenio confectū ſibi mortē cōſciuiſſe mœrore ipſuis Plu. vero ſcribit illū pedūculis efferueſcēt b⁹ iteriiſſe. prim⁹ fuenit quo pacto ex graciliorib⁹ lignis fieret vaſa capacia. ¶Speuſici panes dicti ſunt a feſtinatione. σπεύδω enim græce ſignificat feſtino.

¶Sphera, vide in dictione ſpæra. Suidas. σφαῖρα ἀείβολος τῆς σφαίρας εὑρεσιν ἀναγάλισι κερκυραία γραμματική αντικα... τῇ ἀλκινόου θυγατρὶ πάνα τίθησι. ✤. i. Spherā inuenit Anagalis Nauſica corſireſis grāmatica, alcinoi filię obtulit. p pila luſoria ēt poniꝑ. Sphęriſtiō loc⁹ vbi luditur.

¶Sphęriſteriū, loc⁹ balnei ſpecie rotūda, i quo varia exercitationū gn̄a veteres habuere. pli. i epiſt. Apoditerio ſuppoſitū ē ſphęriſteriū, qd̄ plura gn̄a exercitatiōis pluriſq; circulos capit. Sed primis ad exercitū pilæ deputat⁹ ē quā græci σφαῖραν appellat. Nā σφαιρίζω ſignificat pila ludo. Laprid. Poſt lectionē operā poleſtrę, aut Sphęriſterio aut curſui, aut luctaminibus mollioribus dabat.

✤Spheote, vna eſt ex duodecim vrbibus Atticę. Sc.

✣Sphennida, pile genꝰ groſſius q̃ pila paganica tenuiꝰ q̃ follis ex panno fere fit, aliquando ex pelle. Cc.

¶Spheromachia, pilæ luſoriȩ certamen, a ſpherica circulariq; figura dicta eſt.

☿Sphȩca grȩci dicũt veſpã ὁ σφὴξ σφηκός, vñ ſpeudoſpheces falſa mẽtitaq; veſpa dicitur.

☿Sphyrena, piſcis qui & ceſtra vt polux inquit.

¶Sphinx gis, vel gos, Spingiũ animal Aethiopiȩ prodigioſum, ad hoīs ſpeciẽ accedẽs, ſolo pilo quẽ fuſcũ habet & ſimilitudine ferã aſſimulatur, habet geminas mãmas in pectore, vt inquit Pli. li. viii. A ſtringendo dictũ hoc eſt ἀπὸ τοῦ σφίγγειν. Ferunt etiã fuiſſe mõſtrũ apd̃ thebas. cuius caput puellȩ & manus corpus canis, alȩ auis, vox hominis, vngues leonis, cauda draconis. ☿Quod quidẽ monſtrum chimera produxit ab Orcho cõpreſſa. Dictũ ſphinx, ꝙ cogeret tranſeuntes conſiſtere, quibꝰ ænigma ꝓponebat. quidnã id eſſet in orbe terrarum, qđ quaternis primũ pedibus inãbularet, inde tribus duobꝰ porro. Atq; mox tribus, & poſtremo quaternis, quos neſciẽtes diluere ſublatos in rupẽ agebat prȩcipites. Oedipꝰ, illac iter hñs, enigma diluit, cũ hoībus offertur, ſtillũ prȩſentiat. ſalutatur. Si vero beſtia prius hominẽ ſenſerit perditur homo. Albertus Magnus li. xxii. de animalibꝰ inter ſimiarũ gña enũmerat Sphĩga inſignẽ duabꝰ in maxilla maculiſ nigricantibus, cauda coloris ſubnigri oblõga. Solinus. Inter ſimias habẽtur & ſphinges villoſȩ comis mãmis ꝓminẽtibus, dociles ad feritatis obliuionẽ.

☿Sphigmos. σφιγμός. i. pulſus & diffinit, ꝙ ſit dſparatio & cõtractio indiuiſibilis arteriȩ, & cordis. Vł pulſus eſt ſubſultio & palpitatio, vel ebullitio venȩ & arteriæ.

¶Sphondylium, internodiũ ſeu vertebrũ ſpinȩ dicit, & Sphondylus pe. ꝑ. ſunt aũt decẽ & ſeptẽ ſpõdyli, quorũ. xxij. ſpinam faciũt, reliqui vero lumbus. Sunt & qui ſpõdylos dicant cubos, Seneca & Macro. videtur accipere pro quodam piſcis genere, quem iuniores Shinalũ dictitant. Sphõdylus etiam verticulum dicitur appoſitũ fuſis vt nendo melius vertantur.

¶Sphragidȩ lapis gẽma, ſic dictȩ quod optime ſignẽt. σφραγίζειν enim grȩce ſignare dicunt. Cc.

¶Spica cȩ, & ſpicꝰ, & ſpicũ dr̃, cũ per culmi folliculũ. i. extremũ tumorẽ, ariſtȩ adhuc tenues ĩ modũ ſpiculi eminent. Abuſiue tamen & de maturis frugibus dicitur, & de quocũq; acumine ad ſpicæ ſimilitudinẽ facto. Dicta ſpica a ſpe, vt inquit Var. Nã quũ fruges in ſpicam exit ſpem prȩbet hominibus. Spica in hordeo & tritico tria habet cõtinentia, granũ glumã, ariſtã, Sciendũ eſt a ſpicus vtrũq; numerũ eſſe, a ſpicũ tantũ ſingularẽ. Cice. in Arato. Spicũ illuſtre ferens inſigni corpore virgo.

¶Spica mutica, quȩ non habẽt ariſtã. Ariſtȩ enim quaſi cornua ſunt ſpicarum.

¶Spiceus a um quod ex ſpicis eſt. Tibul. Flaua Ceres tibi ſit noſtro de iure corona. Spicea.

¶Spicilegiũ collectio ſpinarũ. Var. Ad corbẽ meſſe facta ſpicilegiũ venire oportet, aut domi legere ſtipulam.

¶Spico as, ſpicas emitto. Plin. li. xviij. Grana in ſtipula crinito textu ſpirantur. Vñ inſpico as, pen. pro quod eſt ad ſpicarũ ſimilitudinẽ incido vel fodio. Hic ſpicatꝰ ta, tũ qđ habet ſpicas. Idẽ li. xxj. Aliud rurſus ſpicatarũ genus hȩrbarũ.

☿Spicifera, a poetis dicitur dea Ceres.

¶Spiculũ. lãcea breuis, ſeu vt Vege. ait telũ miſſile cuiꝰ ferrũ eſt triangulũ vnciarũ nouẽ. Haſtile, pedũ quinq; & ſemis. Antiqui pilũ neutro genere vocauerũt. Accipitur & pro ſagitta. Verg. Spicula conuerſo fugientia dirigit arcu. Aliqñ dicitur ſagittæ ferrum, ſeu cuſpis ipſa & aculeus, vt ſunt ſpicula ſagittarũ & aculei apum. Curtiꝰ. Alexander ſagitta ictus eſt, quȩ in medio crure reliquerat ſpiculũ. Ver. de apibus. Et ſpicula cȩca reliquũt. Affixæ venis Dictum ſpiculum, a ſpicarũ ſpecie.

¶Spiculo as, cuſpidẽ acuo. Plin. li. xj. Telum vero perfodiendo tergori, quo ſpiculauit ingenio?

¶Spiculatores, dicti ſunt ſatellites principium, a ſpiculis quæ geſtant. Cor. Taci. Dilapſis ſpiculatoribus cætera cohors non aſpernata concionantem. Quidam etiam accipiunt Spiculatorem carnifice.

¶Spinꝰ, pyrorum ſeu prunorũ arbor, ꝙ ſpinis referta ſit. Ver. li. iiij. Geor. Eduramq; pyrorum & ſpios iã pruna ferẽtis.

✣Spincoli, ex ſpinis fructus ſunt qui dicuntur & Pruneoli ignoti prorſus veteribus. Cc.

¶Spina, ſentis qua pũgimur. Hic Spineꝰ a. um, vt corona ſpinea. q̃ e ſpinis facta eſt. Spinoſus. a. um. ſpinis abũdãs. Spina etiã dicit a collo vſq; ad natium flexũ depreſſa quaſi vallis eſt inter colles quos vocant dorſa. Pli. li. xj. Spinã lumbus oſſea, ſed tereti ſtructura per media foramina a cerebro medulla deſcẽdẽte, eſſe ei naturã quã cerebro colligunt, qm̃ prætenui eiꝰ membrana modo inciſa ſtatim expiretur. In ſpinȩ igitur parte ſuperiore ſcapulæ, a lateribꝰ dorſa, quæ omnia dicuntur terga.

¶Spinter, fibula in humeris, aut armilla. vt iqt Priſcia. Plaut. in Menȩ. Iubeas ſpinter nouũ recõcinnarier. Hoc armillȩ gñe mulieres vtebantur, brachio ſũmo ſiniſtro, ſoliſq; fœminis decorem fuiſſe, veſtem longe lateq; diffuſam, ad vlnas cruraq; ab oculis defendenda.

✣Spiturnix, inauſpicata auis, q̃ incẽdiaria dicitur. Cc.

¶Spintriȩ, dicti ſunt repertores monſtroſæ libidinis nouiq; concubitus. Sueto. ĩ Tibe. Monſtroſiq; concubitus reperto res, quos ſpintrias appellabat.

¶Spitrillum barba caprȩ.

✣Spio, nympha a ſpeluncis maris, in quibus habitare nymphæ dicuntur. σπέος enim ſpelunca eſt. Cc.

¶Spirȩ, ſunt reuolutiones ſiue circuli q in ſeipſos nõ recurrũt. Hic in ornamẽtis capitis matronarũ & in ſerpentibus eſt ſpira, quũ ſe in gyrũ voluũt, Vñ & in ſerpẽtibꝰ qñq; ponitur. Plin. lib. ix. Lolliã Paulinã (quæ fuit Caij principis matrona) vidi ſmaragdis margaritiſq; opertã alterno textu fulgentibus toto capite. crinibꝰ ſpiris, auribus collo, monilibꝰ, digitiſq;. Ver. lib. ij. Geor. Nec rapit ĩmenſos orbes per humũ neq; tanto ſquãmeus in ſpirã tractu ſe colligit anguis. id eſt in circulũ. Et lib. ij. Aeneid. Spiriſq; ligant ingẽtibꝰ & iam Bis mediũ amplexi, Ser. ſpiris. i. nodis. Vñ & baſes colũnarũ. ſpirulas dicũt. Nã proprie ſpira, eſt volubilitas funiũ puta quum funis nauticus in orbẽ cõuolutꝰ eſt. Itẽ. Spira dicit funis quia pileo ad fauces diſtendit, & ſub mẽto alligatur. Iuuena. De facibus aurea quum ſe porrigat a longo iactetur ſpira galero. Item dicitur baſis colũne vnius tori aut duorum. Plin. in Epheſiæ Dianȩ æde, primũ colũnis ſpiræ ſubditæ & capitella addita. Item ſpira, genꝰ operis piſtorij Aenniꝰ etiam ſpirã hominũ multitudinem vocauit.

☿Spilimenẽ. grȩci dicũt ĩquitanã & ſordidã mulierẽ. pſilimenẽ vero glabrã & depilẽ. vñ nomẽ etiã pſilotrigro.

¶Spiro ras. e halo. Plini. Hæc duo genera fiſtulis ſpirant, quȩ ad pulmonem pertinent. Aliquando ſpirare emittere & ſic conſtruitur cum accuſatiuo. Verg. Ambroſiæq; comæ diuinum a vertice odorem Spirauere. Col. lib. j. Reliquiſq; immundicijs tetrũ odorem ſpirantibus. Si autem de morte fit ſermo abſolutum eſt. Huius verbi compoſita ſunt. Aſpiro, Conſpiro, Expiro, Inſpiro, Interſpiro, Proſpiro, Reſpiro, & ſuſpiro.

¶Spiritus, halitus. Idem enim ſunt Spiritus. Halitus, & anima. Pli. Animæ leonis virus graue, vrſi peſtilens hominis tantum anima infici voluit pluribus modis. Aliquando etiam Spiritus dicitur ventus.

¶Spirituale, & per ſycopẽ ſpiritale idem quod ſpiritus.

¶Spirabile, vitale quo ſpiramꝰ Verg. lib. iij. Aene. Per ſydera teſtor. Per ſuperos atq; hoc cœli ſpirabile lumẽ. Cic. tamen ſpirabile dixit in lib. de Natura deorum.

¶Spiramentum, eſt ꝑ quod exit ſpiritus. Verg. lib. iiij. Geor. In tectis certatim tenuia cæra Spiramenta linũt.

¶Spiraculum, idem quod ſpiramẽtũ. Verg. Sæui ſpiracula ditis. Hiero. in Gene. poſuit pro ipſo ſpiritu. Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vitæ.

¶Spiracus quaſi primipilaris, aut cohortis prȩfectus.

¶Spiſſus, a, um, ꝓprie denſum ſigni, a ſepium dẽſitate Verg. Scrobibus ſuperabit terra repletis Spiſſus ager. Qñq; ſignificat tardũ. Plaut. Spiſſum hoc eſt, amanti dicere veniet. Idem. Quia quod bene ꝓmittunt haruſpices perſpiſſe euenit, id quod male promittunt præſentaneum eſt. Hinc ſpiſſitas & ſpiſſitudo.

¶Spiſſo as, eſt ſpiſſum facio. Cuius compoſita ſunt. Inſpiſſo & Conſpiſſo quod eſt totum ſimul denſo. Colu. li. viij. Atque vbi duratus eſt vehemẽtius premitur, vt cõſpiſſetur caſeus.

✣Spiſſigradus, qui frequenti paſſuum motu inambulãdo vtitur. A quo Spiſſigradior & ſpiſſigradiſſimꝰ. Plau. Homines ſpiſſigradiſſimos tardiores q̃ corbitæ ſunt in in tranquillo mari. Cc.

¶Splen, dicitur qui & Lyen. Cælſus lib. iiij. Splen in ſiniſtra parte eſt inteſtino innexus, natura mollis & rarus, longitudinis & craſſitudinis modicæ.

¶Spleneticus eſt qui ex ſplene laborat.

¶Spleniũ, vt Iul. Pol. inquit, eſt caput ſplenis pinguis. Hinc ſplenia velut ꝑ ſimilitudinẽ dicunt facta ex panno laneo vel lineo, q̃ ad curã corporis ſuperimponi ſolent. Pli. Super imponi oportet ſplenium e melle decoctum.

¶Splendeo es, dui, luceo. Vnde ſplendeſco is, ſplendidus ſio Apu. Quum iam aurora ſplendeſceret. Huiꝰ cõpoſitum eſt. Reſplendeo.

¶Splendor lux. Per trãſlationem ponitur pro decore, dignitate, gloria. Vnde ſplendor nominis, ſplendor familiæ, ſplendor virtutum, hoc eſt claritas.

¶Splẽdidus da, dum, clarus, fulgens. Et ſplendidi dicũtur, qui operas ſuas ad liberalitatem conuertunt. E conuerſo ſordidi auari. Hora. Quatinus id facis vt quidam memoratur Athenis Sordidꝰ ac diues. Et alibi. Obijcet nemo ſordes. i. auaritiam.

✣Splendophorus, proprium nomen ex grȩco & latino compoſitum quaſi ſplendorem ferens. Cc.

✣Spodiũ, fit e plũbo ſicut ex ære quod detaditur ex parietibꝰ fornacũ mixtis ſcintillis, aliqñ ẽt carbonibꝰ. Cc.

¶Spolio as, priuo. Tractũ a militibꝰ. Spolia eñ dicunt quȩcũq; hoſti detrahunt. Ter. in Hecy. Qui ſpolies, mutiles, laceres. Huiꝰ cõpoſita ſunt. Deſpolio. Diſpolio varie ſpolio. Amb. Hi aũt diſpoliãt q̃ accepimꝰ indumẽta gratiȩ ſpũalis. Expolio ꝑfecte ſpolio, vt apud apoſtolũ. Expoliantes vos veterem hominem induite nouum.

¶Spoletium, cum i anteum, ciuitas in Vmbria, q̃ nũc ducatus Spoletinus dr̃, non Spoletanus, ſicut ab Areti co Aretinꝰ. Mart. De ſpoletinis q̃ ſunt carioſa lagœnis Malueris quam ſi vina falerna bibas. Sic. Cice. lib. de claris. Orat. P. Conutiũ Spoletinum dixit.

¶Sponda, latus lecti. Nam ſpondȩ ſunt tabulȩ q̃ vtrinque lectum ſuſtinent. Mart. Nec nudi ſponda grabati.

✣Spongia apud antiquos in vſu erat tergendarũ mẽſarũ adhibebanturq; ad obſcœna emũdãda. Mart, Hæc tibi ſorte dat tergẽdis ſpõgia mẽſis. Sene. lib. v. Epiſtolarũ. Vnꝰ e Germanis lignũ id quod ad emundanda obſcœna adhærente ſpõgia totũ in gulã farſit, & in ꝑcluſis faucibus ſpiritum emiſit. Accipitur & Spongia ꝓ aſparagi ſatiui radice, vt apud Plin. & Colu.

✣Spongites gemma eſt a ſpongiȩ ſimilitudine. Hȩc tamen interdum rufa inuenitur. Cc.

¶Spõdeo es, ſpopondi, ſponſum. Vide in dictiõe Deſpõdeo. Eius cõpoſita ſunt Cõſpõdeo. Vñ veteres Conſponſos dicebant fide mutua obligatos. Et Cõſpõſores ſibi inuicem ꝓmittentes. Cice. Leptæ. De negocio tuo ꝙ ſponſor es pro Põpeio, ſi Galba conſponſor tuus redierit, Deſpondeo & Reſpondeo. De quibus alibi.

¶Sponſo as, frequentatiuum. A quo Deſpõſo as. & Deſponſor aris.

¶Sponſio, nõ ſolũ ꝓmiſſio dr̃, ſed etiã actionis genus eſt. Caper. religione ſancitur fœdꝰ, at ſpõſio pœna. Paulus Iuriſconſul. Sponſionẽ dici affirmat nõ ſolũ quȩ per ſponſi interrogationẽ fit, ſed etiam oẽm ſtipulationem ꝓmiſſionẽq;. Sponſor ꝓ fide iuſſore quandoq; ponitur.

¶Sponſus us, ſponſio. Ser. Sul. ſi poſt eas ſtipulationes vxor non dabatur, qui ſtipulabatur ex ſponſu agebat, iudices cognoſcebant.

¶Sponſus a, um, participium. Teren. in Eunu. ſcis ſpõſam mihi? Et deeſt eſſe.

¶Sponſalis & hoc ſponſale, ꝙ ad ſponſionem ꝑtinet. Vnde ſponſalis dies dicitur, quod puella promittitur.

¶Sponſalia, orum, promiſſio ſiue cõtractus ſtipulationum futurarum nuptiarum. Sponſalia hoc modo fiebãt. Qui vxorem ducturus erat, ab eo vnde ducenda erat ſtipulabatur eam in matrimonium ductum iri. Qui daturus erat itidem ſpondebat daturum. Is contractus ſtipulationum ſponſionũq; dicebatur ſponſalia.

¶Spondȩus pes duabus ſyllabis longis conſtans. Legitimus pes qui in heroico verſu omnem ſibi vendicat locum licet raro quinto loco reperiat. Dictus ꝙ in ſacrificijs, ꝓ libamentis eo maxime vtebantur. Nam σπονδὴ libamentum fœduſq; ac ſponſionem ſignificat.

¶Spondylus, eſt qui in ima ꝑte fuſi apponit, vt fœminæ melius nere poſſint. A cuius ſimilitudine callus ſiue caro interior oĩm oſtreorum ſpõdylus dr̃. Mar. Pro animaliũ oſſiculis in ſantra. lib. vij. Roſos tepenti ſpõdylos ſinu cõdit. Eſt & ſalſamenti genus ſpõdyle apud Athenȩum. & nomen piſcis apud Plin. Inſectũ apud Ariſtote. Plin. lib, xxvij. Nullum animal radices a nobis dictas attingit, excepta ſpõdyle q̃ omnes ꝑſequitur. Genꝰ id ſerpentis eſt. Athenæus id ꝙ in capite mugilum echinata ſpecie cõſpicimꝰ ſpõdylũ tradit appellari, ſed & calculus ȩneus quo ſuffragia ſua Iudices Athenis dabãt, ſpõdylus vocabatur, vt eſt apud Iulium Pollucem.

¶Spõte, aduerbiũ ſignifi. naturaliter, vt multȩ arbores ſponte naſcuntur. i. naturaliter, & nõ ab hominibꝰ ſatȩ. Aliqñ ſigni. ſine requiſitione, vt ſponte ad te venio Capitur nonnunq̃ nominaliter & in ablatiuo tñ, vt ſponte mea ſponte tua. Verg. Spõte ſua ſandix paſcẽtes veſtiet agnos. Hinc ſpontaneus, a, um, ꝙ eſt voluntarium, aut naturale. Amb. Terra autem ſpontaneos fructus germinat, aut creditos vberiore cumulo refundit.

☿Spontalis & hoc ſpontale. Idẽ ꝙ ſpontaneum, vltroneum. Apul. lib. iiij. Cũq; nulli nr̃m ſpontale patricidiũ ſuadens ꝑſuadere poſſet gladium per medium pectus, ictu fortiſſimo tranſadigit.

¶Sporos grȩce. latine ſemen dicitur.

¶Sporades, inſulȩ q̃dã circa Cretã in mari Carpathio, ſicut Strab. lib. x. ſcribit. Dictȩ ꝙ in mari ſparſȩ ſint. ſũt aũt harum nomina Hellene, Phocula, Hecaria, Schimuſa, Polegrados, Thera, Anephe. Aſtypalea. Laguſa. Iõ, vbi ſepultus fertur Homerus.

¶Sporta q̃ & ſportula, aut a ſparto hȩrba quȩ frequens apud Hiſpanos naſcitur, aut ab aſportando, vaſis gñs quaſi fiſcella. Salu. lib. ij Hiſtoria. E muris canes ſportis dimittebant. Et qm̃ in ſportis pecunia qñq; etiam cibus in quotidianum vſum deferri ſolebat, modo pro diſtributione ad populum, modo pro ipſis cibis ſumitur. Suetonius in Clau. Exhibuit anniuerſarium in caſtris prætorianis ſine veneratione apparatuq; iuſtum atque legitimum in ſeptis ibidem extraordinarium & breue dieręque paucorum. Quodq; appellare cœpit ſportulam quia primũ daturũ ſe dixerat velut ad ſubitã dictãq; cœnulã inuitare ſe populũ. Idẽ dicit Neronem cœnas ad ſportulas reuocaſſe. i. ad ꝑua cõuiuia. Iuue. Nonne vides quãdo celebret ſportula fumo? Erat & ſportula locus ĩ atrio domus vbi proponebantur eo die, q̃ dono danda erant. Diminu. a ſporta eſt ſportula. A quo fit ſportella.

¶Spuma, ſordes earum rerum a quibus eijcitur. Verg. Spumas ſalis ȩre ruebãt. Hinc Spumeꝰ & Spumoſus.

¶Spumo as, ſpumã facio. A quo deſpumo. De quo ali.

¶Spuo is. ſpui. ſpuitũ, ſaliuã emitto. Ver. lib. iiij. Geor. Nãq; aliȩ turpes horrẽt. ſeu puluere ab alto Cum venit

& terrā ſiccoſpuit ore viator Aridꝰ. Huius cōpoſita ſūt Conſpuo ſimul ſpuo, vel ſputo aliquē fœdo. Lact. li. iiij. Poſt hęc cōſpuerūt in faciē eius. Plaut. Ab omnibus deriſus atq; cōſputus. Deſpuo, Expuo, Inſpuo, in aliquem ſpuo. Plin. lib. xxij. Traduntq; cōmanducata ea ſi īſpuatur mori ſerpentē. Reſpuo repudio & quaſi conſputo ꝓ cōtēptum eijcio. Lact. lib. j. Hanc totam opinionē quaſi a poetis confictam Saluſtius reſpuit.

¶Sputo as, frequentatiuum. Plaut. Nam illic iſti ꝗ ſputatur interdum orbus venit.

¶Sputum, ſaliua, quod a Pus deſcendit. Dicitur & Sputus us. Lactan. lib. iiij. Dabunt autē Deo alapas manibꝰ inceſtis, & impurato ore expuent venenatos ſputus.

¶Sputamē. idē q; ſputum. Hiero. ī lib. Iud. Quomodo ſi rūpat quis filū idem quod ſupra cōtortum ſputamine.

¶Spudactē. quidā interp̄tanť amatorē. Hie. in li. de viris illuſt. vbi de diuo. Luca ait. Sed & Tertullianꝰ vicinꝰ eoꝝ tēpoꝝ refert p̄ſbyterū quēdā in Aſia σπουδακτην. i. amatorē Pauli cōuictū apud Ioannēq; auctor eſſet libri, & confeſſum ſe hoc Pauli amore feciſſe, loco excidiſſe.

¶Spurcus ca, cum, ꝙ eſt impurū, obſcœnū, lutulentū, a ſpuendo dictū. ꝙ tale ſit vt de eo ſpuatur. Plau. Tot noctes reddat ſpurcas, quot puras habuit. Aliqn̄ ponitur ꝓ fœtido. Apul. Tā multæ res ſpurcę & graues nares infeſtant. Aliqn̄ ꝓ vehemēti, aſpero. Cic. Iactati tempeſtate ſpurciſſima Colul. Atque in his ipſis haberet cognitum quid recuſaret collis, qđ cāpeſtris poſitio, quid humidꝰ & graminoſus, quid ſiccus, & ſpurcus ager Aliqn̄ ꝓ ſæuo & ſanguinario. Varro. Spurcus gladiator & carnifex.

¶Spurcitia & ſpurcities, immunditia. Lucre. lib. vj. At contra nobis cœnam teterrima cum fit. Spurcities eadē porcis hęc munda videtur.

¶Spurco, cas, fœdo vitio. Cęlſus iuriſcō. Cū eo agi poſſe Aquilia qui vinū ſpurcauit, vl' effudit, vel acetū fecit, vel alio modo vitiauit. Plau. Spurcať naſum odore illutibili. Antiqui ſpurcū vinū dicebāt cū aqua mixtū, tāq̄ nō amplius purū foret, aut igne calefactū, aut muſtū anteq̄ deferueſcat. Hinc fit cōpoſitū Cōſpurco. Col. lib. ix. Nā ſuperciliens auis ꝓluuie vētris cibos & aquā cōſpurcat.

✥Spurius incerto p̄re natus, aē σπείρειν ſeminare, quia nihil habet a p̄re niſi ſemē. Vn̄ ſpurios verſus dicimꝰ alterīꝰ aut īcerti auctoris. Auſoniꝰ. Quique notas ſpurijs verſibꝰ adpoſuit. Seruiꝰ. Spuriꝰ dr̄ q ex muliere & nō noto ortꝰ ē. Sabini nāq; pudēda mulieris Sporios dicunt.

S ANTE Q

SQuallor, inquinatio, ſordes Gel. In corporibus incultis ſquammoſis alta congerie ſordidum ſquallor appellabatur.

¶Squallidus, ſordidus, incultus. Vnde ager non aratus ſquallidus dicitur. Aliquando ponitur ꝓ fulgenti. Ver. Alter erit maculis auro ſqualentibus ardens.

✥Squaldam veſtem ꝓ Squallida veteres dixere. Aennius Fleuere lachrymis veſtem ſqualdam & ſordidā. Cc.

¶Squalleo, les, lui, a ſquammarū crebritate & aſperitate dictū Vn̄ & ſquallēs ꝓ fulgēti, pleno, diuite, onerato, abūdātiq; poniť. Quicquid em̄ nimis inculcatū obſitūq; aliq̄ re erat, ita vt īcuteret viſentibꝰ horrorē, ſquallere veteres dicebāt. Verg. lib. xij. Per tunicā ſquallētē auro latus haurit apertū. Hinc poſtea tractū ē vt corpa īculta & veluti ſquāmoſa alta cōgerie ſordiū ſquallere dicāť. Idē lib. ij. Squallentem barbā & cōcretos ſanguine crines. Et lib. j. Georg. Squallent abductis arua colonis.

¶Squāmę, quibꝰ coriū piſcis aut ſerpētis tegiť. Hic deſquāmo, mas, & Exquāmo, as, ꝙ eſt ſquāmas detraho. Plau. in Aulu. Dromo deſquāma piſces. Ab harū ſimilitudīe loricarū quoq; catenulę ſquāmę dn̄r. Verg. Quem pellis ahenis In pluinā ſquammis auro cōſerta tegebat.

✥Squammificus ſquammis ſcatens. Cc.

¶Squatoſus, a ſquammarum ſimilitudine dicitur, cuius cutis exurgit ob aſſiduam illuuiem. Lucil. Varonum ac rapicum ſquatoſa incondita roſtro.

¶Squatina, ex planorū piſciū gn̄e. quo ꝓpter ſquallorē hoc eſt aſperitatē cutis, ligna & ebur eo poliantur.

¶Squillæ genus arboris. Var. lib. j de re ruſt. Alia ī mari vt palmas ſquillas.

S ANTE T

STalaginiū genꝰ inauriū fuiſſe oſtēdit Noniꝰ allegans Ceciliū qui ait Ex auro eius ſtallagniū domi habeo.

¶Stadiū, latine curriculū ſiue locꝰ in quo equi homineſve currūt & certant athletę. Nam & Domitianus inter cętera Stadiū extruxit. Dictum ſtadiū ἀπὸ τῆς στάσεως hoc eſt a ſtatione, ꝙ Hercules eo ſpatio vno ſpū ꝯfecto cōſtitiſſet Nā clatiſſimū fuit curriculū ſtadij Olympij ꝙ Hercules ſuis pedibus metatus fertur. Coutinetq; octauam mille paſſuū p̄tē, ꝙ centum. xxv. noſtros efficit paſſus, hoc eſt pedes. ccccccxxv. vt ſcribit Plin. Quę mēſura octies efficit mille paſſus.

¶Stadiodromi, dicti ſunt qui in ſtadio curſu certant. Firmicus. Si mares reſpexerit leporem cœleſtem ī horoſcopo, faciet ſtadiodromos. ſtadiodromos etiam locus ī quo ludi & curſus exercentur. Plin. lib. xxxiiij Eundem vicit & Leontius qui fecit ſtadiodromō aſtylon, & qui Olympiæ oſtenditur.

¶Sto ſtas, ſteti, ſtatū, ꝓprie ſigni. in ſe & ſua mole cōſiſtere. Et nō tm̄ de animatis, ſed de inanimatis quoq; dr̄ vt Nauis ſtat, flumē ſtat, currꝰ ſtat, ſol ſtat. Vn̄ Solſtitiū. Itē auis in aere ſtat. Arbor ſtat. Ver. Stabat acuta ſilex. Item ſtare ſigni. erectum eſſe. Sene. Alios ſtantes, alios genibus flexos vidiſſes, ſedentē aut cubantē neminem. Itē ꝑmanere durare. Cic. Facere ꝓmiſſa, ſtare conuētis, reddere depoſitū. Verg. Et bn̄ apud memores veteris ſtat gr̄a facti. Itē horrere. Cęcil. ſtat ager ſentibꝰ. Itē plenū eſſe. Verg. Iā puluere cęlum ſtare vident. Itē ꝓminere. Lucil. Hic corpꝰ ſolidū īuenies, hic ſtare papillas Pictor marmoreo. Itē p̄ſtitutū eſſe & immobilē. Vergi. ſtat ſua cuiq; dies. Ouid. ſic ſtat ſentētia. i. immobilis & fixa eſt. Itē in aīo eſſe, vt ſtat cōferre manū Aeneæ. Itē poſitū eſſe. Verg. Oīs in Aſcanio chari ſtat cura parētis. Itē quieſcere. Apul. Dū forte ſtarent in taberna ludētes. Itē in priſtino ſtatu manere. Ver. Troiaq; nūc ſtares, Priamiq; arx alta maneres. Item conſtare, in p̄tio eſſe. Liui. li. xxiij. Multoq; ſanguine ac vulneribꝰ ea Pœnis victoria ſtetit. Gel. Magno ei ſtet ea nocte abſentē fuiſſe. Quint. Neq; ipſe hoc periculū ignoro exꝑtus nō leui documento q̄ti ſteterit mihi ꝙ ſemel īperata nō feci. ſtare firmū ē nō moueri, ſed cōſtātē eſſe. Liui. Reſiſtis aūt aduerſꝰ famā, rumoreſq; hoīm ſi ſatis firmꝰ ſteteris, ſtare ꝑ me, ꝑ te, ꝑ illū dr̄, cū nos aut aliquid aliud cauſa ſumꝰ ne qđ fiat. Pli. li. xviij. Non ſtat ꝑ me quo minus cœlū ītelligas & cœleſtia ſcias. Quint. Nō ꝑ me ſtetit, ſed ꝑ illa. Cōpoſita huius verbi ſunt. Abſto. Adſto vel aſto. Cōſto, Circūſto, Anteſto, Cōtraſto ꝓ aduerſor. Nequiꝰ ꝯtraſtat ſemp, nec me ſinit loquier. Exſto, a quo Supexſto, Inſto, Interſto, Diſto, Obſto, Perſto, Pręſto, Proſto, Reſto. Subſto. Supſto. Et ſcđm aliquos Manifeſto, ꝙ eſt quaſi ad manꝰ foris ſto. Pręterea Solſtitiū & Iuſtitiū a ſto deducuntur.

¶Stabilis, qui eſt aptus ad ſtandum.

¶Stabilio, lis, ſtobilē facio, firmo. Plau. in Am. Regiq; Thebano Creonti regnū ſtabiliuit ſuū. Hinc Conſtabilio quod eſt totum ſtabilio. Idem in ca. Ego rem meam conſtabiliui cum illum emi de pręda ab quęſtoribus.

¶Stabulū, a ſtando locus dr̄ in quē lōgo itinere feſſi ſuccedere ſolent, ꝙ & diuerſoriū & hoſpitiū dici ſolet. Vnde & ꝓſtibulę meretrices dictę ꝙ quęſtus copioſioris gratia cōcurrētibus illuc aduenis māſiōes aū ſtabula habuere. Petro in Satyr. Sed nec viā diligēter tenebā, quia nec quo ſtabulū eſſet ſciebā. Hic Stabula dn̄r loca generaliter in quibus armenta gregeſq; conſiſtunt in agris & ſub dio veluti q̄dā ſtationes animaliū. Nā vbi equi tenēntur ſpecialiter Equile, vbi oues Ouile, vbi ſues Harā dixere. Bouile quoq; a bobus. Caprile a capris nomē traxerunt. Ver. Quatuor a gabulis p̄ſtāti corpe tauros. Auertit. Idē. Interea cū iā ſtabulis ſaturata moueret Amphitryoniades armēta abitūq; pararet. Pōt ēt p̄ſepe ī hoſpitijs ſtabulū dici. Apul. Duriſſio caſui meo ſeruiēs ad equū illū vectorē meū ꝓbiſſimū ī ſtabulū ꝯcedo. Vbi aliū etiā Milonis quodā hoſpitis mei aſinū ſtabulātē inueni idē quaſi hoſpitantem. Stabulū etiā ſumiť pro quacunque ſtatione ſeu habitatione & loco vbi quis ſtare cōſueuit. Verg. Ardua tecta petit ſtabuli & de culmīe ſummo Paſtorale canit ſignum. A Stabulum fit Proſtibulum.

¶Stābulo as, neut. & Stabulor deponens ſign̄at ſto. diuerto, & q̄ſi ſtationē habeo, ſiue ēt ī ſtabulo guberno. varro li. j. de re ruſti. Si prata ſint ī fūdo neq; pecꝰ dn̄s habet dāda opa, vt pabulo vēdito alienū pecꝰ in ſuo fundo paſcat & ſtabulet. Col. li. vij. Si idoneis tēporibꝰ ad p̄ſepia ad aquam exercitationem pecus duxerimus curæq; fuerit vt ſtabulēť ſicco ī loco ne humore madeſcāt vngulę, qđ facile vitabimꝰ ſi ſtabula roboreis aſſeribus conſtrata aut diligēter ſubinde emundata fuerint humus & palea ſupiecta. Sta. li. j. The. Geticeq; pecus ſtabulare ſub hęmo. Ouid. li. xiij. Meta. Hoc pecꝰ oē meū, multę ſtabulātur ī ātris. Gel. Tubero ī hiſtorijs ſcriptū reliquit Attiliū cōſulē ī aphrica apđ Bragadā flumē grāde feciſſe aduerſus ſerpētē ī illis locis ſtabulātē prælīū. Hinc ſtabulatio māſio in ſtabulo. Col. lib. vij. Calore boues ſub dio, frigoribus intra tectū manere oporter. Itaq; hyberna ſtabulatio eoꝝ pręparāda eſt. i. locꝰ ſtabuli, vel vbi ſtabulētur.

¶Stabulariꝰ, hoſpes viatores p̄cio recipiēs. Apu. Sumo ſarcinulā & p̄cio māſiōis Stabulario ꝑſoluto capeſſimus viā. Vlpia. Caupones & ſtabularios eos ęque acipiemꝰ qui cauponā & ſtabulū exrercēt. Et ſtabulariꝰ dr̄ qui ſtabuli, hoc eſt loci vbi aīalia ſtāt curā gerit. Col. li. vij. Hic em̄ recognoſci grex poterit, numeruſq; coſtare, ſi velut ex militari diſciplina intra ſtabularij caſtra manſerint.

¶Statio, locꝰ ī quo naues aut milites tuto ad tēpus ſtāt, vel in quo frequēter cōſiſtiť. Curt. Cognitū id per exploratores q ſtationes hoſtiū fuerāt ingreſſi. Itē Statio diciť locꝰ ad cuſtodiā aſſignatꝰ, quādo milites ſtātes vigilāt. Verg. Sternūtq; vices ſtatione relicta. Ipſe comes Nyſo graditur. Hinc Stationarij milites Itē officina, īquā multi ꝯueniūt vt de aliqua re decernať, & ius dicatur, ſtatio appellať. Gel. Quæſitū eſſe memini plæriq; vrbis ſtationibus ius publice docētiū. Iuue. Stationes oē theatrū Similiter errātiū ſtellarū matutinę quas primas vocant, & veſpertinæ quas ſecūdas, cū ſtare reſpectātibꝰ videātur in oriēte & occidente, ſtationes vocāť. Et ſtatio ip̄e ſtādi actꝰ, vn̄ & nomē accepit ſtatio. Hiero. Ieſꝰ filiꝰ Naue ſtationem impetrauit ſoli & lunæ. i. vt ſtarent.

¶Statiūcula, dimi. i. parua ſtatio, ſicut a rōne ratiūcula.

¶Stationarij milites dn̄r, qbus cuſtodiæ aut p̄ſidij gratia ſtatio aſſignata eſt. Itē qui in vrbibus aut ꝓuincijs teneť populorū quietem tuendam ſtationarij vocantur. Stationalis, firmiter ſtās. Plin. de ſyderibꝰ. Eadē ſtationalis ſenis mēſibꝰ cōmoratur in ſignis alioqui bimeſtris cū cætere vtraq; ſtatione quaternos mēſes nō impleāt.

¶Statiua & ſtatiuæ, quaſi ſtationes dicuntur ſiue munitiones, in quibus vt propius pugnent milites conſidēt. Liui. lib. j. Tentare res ſi primo impetu capi Ardea poſſet. Vbi id parū proceſſit obſidione & munitionibus cœpti premi hoſtes. In his ſtatiuis, vt fit, longo magis quā acri bello ſatis liberi comeatus erant. Et lib. ix. Satiua noſtra munimento ſatis tuta ſunt.

¶Stata, ſacrificia, quę certis ac ſtatutis diebus fiebant, quę non mutabātur, ſed firma & ſtabilita erant. Cato Sacra ſtata ſolennia ſancta ſeruaſti. Aennius modicam & modeſtam formam mulieris ſtatam vocauit.

¶Statariꝰ, a, ū, a participio ſtatꝰ, quaſi ſtabilis ſiue idoneus ad ſtādū. Terē. in Heau. Adeſte ęquo animo, date mihi poteſtatē ſtatariā agere vt mihi liceat per ſilētium Liui. lib. ix. Statarius vterq; miles ordines ſeruans.

¶Stator, q apđ magſ̄atū aſſidue ē a crebra ſtatiōe, quales ſunt nūcij, vel tabellarij, vel apparitores q reos ī ius vel in carcerem ducūt, qm̄ apđ magiſtrū dicati ſunt, vt ſtent parati ire, quo ab illo miſſi fuerint. Vn̄ plācꝰ de ſtatore Lētuli cōſulis ad Cic. ſcribit. Pręſto mihi fuit ſtator eius cū literis quibus ne venirē denunciabat. Et ſtator dictꝰ eſt iuppiter, qm̄ ſtare fecerit Romanos ī fugā a Sānitibꝰ verſos. De quo ī ſiſto dictū eſt. Nō em̄ a Siſto, ſed a ſto deſcēdit, qđ patet in eiꝰ cōpoſito Antiſtitor, qđ cōpoſitionē & ſignificationē habet a Sto, ſicut & Antiſtes Et dr̄ Stator Iuppiter, qui ſtare animo facit.

¶Satus, us, conditio habitꝰ, qđ līgua vernacala dicimꝰ Loeſſere. Hiero. Nā corporis nr̄i certus eſt ſtatus, vt omniū animātiū. Sed qm̄ apud deū nō de ſtatu corporis nr̄i ſed dei vitę meritis iudicamur, apparet omnem hominē mente ſua ſibiipſi ſtatum nomenq; formare, Col. li. viij. Quare ſtatus eius longior productiorq; ad hos caſus magis habilis eſt. Cec. Qui ſtatus rerum (quę conditio temporū) Dona. Status ad habitū referť. Statura corpori adſcribiť. Statꝰ eſt ſcęnici, ſtatura lōgitudo corporis. Quādoq; apud rhetores ſtatꝰ dr̄, in quo cauſa maxime vertiť Cicero Sratꝰ eſt in quo primo inſiſtis quaſi ad repugnādum congreſſa deffenſio. Quint. Status eſt qđ ex prima cōflictione naſcitur. Exempli cauſa, intentio eſt. Feciſti homicidium. Depulſio eſt. Non feci. Quęſtio an fecerit. Hic conſtitutio cōiecturalis quæ & ſtatus dicitur. Tres aūt eſſe ſtatus qdā dixerunt. Coniecturalem, Iuridicialem, & finitiuum ſiue legalem. De qbus ī rhetoricis.

¶Status a, um, idem quod firmus. Plin. li. xviij. Iā primū hanc iniuriā oībus annis accidere non poſſe ꝓpter ſtatos ſyderum curſus. Stati dies dicebantur qui iudicij cauſa cum peregrino inſtituūtur. Plau in Cur. Status cōdictus cum hoſte ītercedit dies.

¶Staturus ra, rum, participium eſt a ſto ſtas.

¶Statim aduerbium ſignificat conſtanter, perſeuerāter cōtinue quaſi īſiſtēdo & vno ſtatu, a ſtādo. Plau. ī Amp. Nec recedit loco quin ſtatim rē gerat. Idem in eo. Neq; veſperugo, neq; vergilię occidūt, ita ſtatim ſtāt. Terē. ī Phor. Bina talenta capiebant ſtatim. Aliqn̄ mox, illico, ꝙ ea quę mox fiunt continenter fieri videantur. Cic. in Verren. Statim meſſana literas dedit.

¶Stagnum a ſtando, dr̄ aqua ſtans. Vergi. ſtagnum pro parte maris profundiſſima poſuit ꝙ ea minime moueať ſemperque ſtet. i. quieſcat. Emiſſamq; hyemē ſenſit Neptunꝰ & imis. Stagna refuſa vadis. Stagnum etiam metallum eſt a quo ſtagneus a, ū. Plin. li. xxx. Pyxide ſtagnea dixit. Hoc & ſtannum dicitur.

¶Stagno as, ſtagnum facio. aquam cōtineo. Verg. li. iij. Georg. Nā quos pellei gens fortunata canopi. Accolit effuſo ſtagnātem flumine Nilum. Et dicimus ſtagnare aquam cum non effluit neq; ſorbetur. Plin. Vbi marini fluctus effuſi ſtagnare ſolent. Et ſtagnare terram quæ non abſorbet, ſed continet aquam. Idē. Agris humidis atque ſtagnantibus. Huius compoſitum eſt Reſtagno, quod eſt exundo, vt apud eundē lib. ix. Idem. tradit in Paphlagonia effodi piſces gratiſſimos cibis terrenos altis ſcrobibus in his locis vbi nullę reſtagnent aquæ

¶Stannū plumbū a ſtando dici videť, ꝙ ī fornacibꝰ primū fluat ac per ſe ſtet, quod & ſtagnum & gręce Caſſiterum, ſiue Catiteron, ſiue Caſſiriton īmutatis ab Homero literis. Nam plumbi ſunt duo genera, nigrū. ſ. & albū Hic Stagneus a, um. Vnde vaſa ſtagnea.

¶Stamen a ſtando, ꝙ eo ſtat ī tella oē velamentū eo ꝙ firme ſtat dum texitur, non id quod hic inde trahiť. Subtegmē quod ſubit ſtamini. Dr̄ etiā Stamen quicquid ī colo ad nendū ponitur. Hierony. ad Fabio. Ex quibꝰ facta fila retorquent cum ſub tegmine trium colorum hyacinthi cocci purpure Et cū ſtamine byſſino.

✥Saphilę vitis alba eſt, quam alij Ampeloleucem vocant, alij Melothron. Cc.

✥Staphis, vitis ē cauliculis nigris rectis folijs labruſcę fert folliculos verius q̄ acinos virides ſimiles ciceri. Cc.

✥Staphilꝰ ſicheni filꝰ primꝰ aquā vino miſcere docuit

¶Statilinus, & ſtatanus, dij p̄ſides, q̄ſi nobis adſtantes

¶Stater eris, pe. cor. ge. ma. teſte Hiero. in Matth. dicitur qui duo habet didrachmata. Idem libro. Re. Ecce inuenta eſt in manu mea quarta pars ſtateris argenti. Et Hier. Et appēdit ei argentũ ſeptē ſtateres & decē argenteos, Fit aũt a græco ἵστημι, qđ eſt pōdero η in α cōuerſo ſicut & ab ἵστημι, qđ eſt ſto, fit στάσις ſtatio, pari modo η ī α mutato. A cuius accuſatiuo græco στατῆρα formauerunt Quidā hoc nomē aſpirant, atq; ab σταθμίζω, quod eſt trutino vel pōdero deducunt. Suidas tñ στατὴρ τὸ ἐκ χρυσοῦ νόμισμα, τῶν βαλαντίων ἀσυνωρὶς τὸ μὲν εἶχεν ὀβόλους ἐκ χαλκοῦ τὸ δὲ στατῆρας χρυσίου τῶν εὐμήλου ἵππων πολὺ μᾶλλον ἀλλήλοις ἐοικότας. ✤ Id eſt Stater aureꝰ numerus ciumenarum. Synoris quidē habuit obolos ex ęre ſtateras auri equorum eumeli multo magis ad inuicem ſimiles.

Statera rę, penul. prod. a ſtando dicta eſt, quia ſtante libra pēſatur aurũ vel argentũ. Eſt enim inſtrumentũ quo res ponderantur ſine bilancibus.

¶Statuo is, tui utum, delibero, ordino dedico, firmiter pono. Lact. li. ij. Abſtinere ꝓlio ſtatuiſſe. Et li. vj. Sed ijs oībꝰ certos limites ſtatuit, i. ordinauit. Verg. Craterasq; duos ſtatuā tibi pinguis oliui. i. dedicabo. Ter. ꝓ cōcutere poſuit cū ait. Sublimē illũ arriperē & caput primũ ī terrā ſtatuerē, vt cerebro diſpgat viā. huiꝰ cōpoſita ſunt, ꝯſtituo, deſtituo, īſtituo, ꝓſtituo, ꝑſtituo, reſtituo, & ſubſtituo. ¶Statua, a ſtatuo deduci vr̄, & eſt imago alicuiꝰ q̄uis inter ſe differāt, ꝙ ſtatuę ſint æneę, eboreæ, lapideę. Imagines aũt cereę & pictæ. Suet in Tibe. Etiā ſtatuas atq; imagines, niſi permittente ſe poni prohibuit.

¶Statiuncula, diminutiuum parua ſtatua.

¶Staticulũ dimi. a ſtatua. Hiero. in tranſlatione homilię Origenis Sed vxor eius immemor pręcepti retrorſũ reſpicit, īpoſitā legē rupit, fit ſtaticulũ ſalis. Staticulum etiā dicit̄ ī vehiculis ſicut Eſſedũ in equo, & Petoritũ in mula. Plin. li. vlti. Reddunt ſpecies fluminũ nemorũ & iumētorũ & eſſeda & ſtaticula & equorũ ornamēta. Apđ Plau. in Perſa. ſtaticulum genus ſaltationis eſt.

✢Staticuli, ſunt motꝰ ex arte ſaltatoria & geſticuli, ī quibꝰ ad numeros moduloſq; muſicos cōſiſtũt. Cato. ſpatiatorē & feſceniũ vocat Cœciliũ ſenatorē ꝙ elegantius ſaltaret & ſtaticulos daret, q̄ deceret virum probum.

¶Statuarius, qui ſtatuas fingit, ſeu qui imagines fundit In qua nimirũ arte excelluere Lyſippus Appelles Praxiteles Myron Polycletus.

¶Statuarius a, ũ, quod ad ſtatuā ꝑtinet, vt opꝰ ſtatuariũ

¶Statuaria, ę, ars iſpa faciēdi ſtatuas.

✤Statura, proprie corporis quātitatem ſignificat. Suet. ſtatura fuit eminenti, corpore pallido. Cc.

¶Staturoſus, qui ſtatura. i. magno corpore eſt. Aug. Forte habēs ſeruũ formoſum ſtaturoſum bene compoſitum habens aliũ forte ſtatura paruum.

¶Statumē pe. pro. dicit̄ id quo fulcitur vitis, vt pali & pedamenta, & quicquid ꝓ munimento accidit ſtatumē dici poteſt, quaſi armētũ quo res ſtare poſſit, Ipſa quoq; pedamenta vitiũ ob hoc atmenta q̄nq; nominantur. Apud Victr. Statumē dicitur quicq̄d proſtrato adijcit̄. Et Statumina a ſtatu arborum dicũtur prout creſcendo ſtatum accipiunt rami. Quo ad primum ſignificatũ. Col. li. v. Poſita vinea. i. tertio autumno vehementioribus ſtatuminibus ſtatim impedienda eſt.

¶Statumino as, ſtatuminibus firmo, Pli. li. xviij. In ſolutiore terra ſepibus firmari, ora vtrinq; lapidibus ſtatuminari, & alio ſuper integi.

¶Stapedes, pe. cor. machinulę ferreę in quibus pedes habere ſolemus dum equitamus.

¶Stachys latine ſpica. Vñ. Nardi ſtachys. i. nardi ſpica ex qua vnguentum generoſum concinnatur. Nā vt ſcribit Plin. Vnguentarij non ſolum folia, ſed etiam ſpicas nardi in vnguento celebrant. A folio vero nardi foliata nuncupantur vnguenta nardina.

¶Stactis, myrrhę flos appellat̄, Hie. Narrant & hi qui aromatum nouere virtutes ſtactem florem eſſe myrrhę, Hęc & Gutta alio noīe dicitur, ſiue ſtilla & Aloe. Vñ in Euange. legimꝰ ꝙ Nicodemus centum libras myrrhæ & aloes ad ſepeliendum dominum pręparauerit.

¶Staphylinus, paſtinaca agreſtis. Col. lib. x. Tum agreſtis paſtinaca & eiuſdem nominis edomita quam græci σταφυλῖνον vocant, hæc etiam ſtaphys dicitur Palladius ſtaphys agria perimit pediculos gallinarum.

¶Staphys. Vide in dictione ſtaphylius de quo modo.

¶Statius nomē poete comici fuit q Cæcilius dictus eſt. Statius autem appellatus fuit quoniam ſeruus fuit. Statius enim nomen ſeruile eſt. Fuit & alius poeta hoc noīe qui heroico carmine multa conſcripſit.

✢Statyelli, ꝑpl̄i Alexādrini & ſtatiellæ aq̄. Stra. Via ea q̄ ab oppido Genua ducit Placentiā aquæ ſtatyellę habentur. Hinc ſtatyellenſis Georgiꝰ Merula dictꝰ eſt, qđ ibi natus ſit, vbi nunc Alexandria apud ligures eſt.

✢Statina, pen. cor. inſula de qua Papi. in ſil. Enariæq; lacus medicos ſtatinaſq; renatas.

✤Steatites gemma ſimilitudinem ſeui oſtentans quod greci στέαρ vocant. Cc.

¶Stechades, pen. cor. ſunt tres inſulæ ī Rhodani oſtio vicinæ Maſſilienſibus, ſic dictæ ꝓpter ordinē quo ſitę ſunt Græci enim ſtichum dicunt ordinem & verſum. Luca. ſingulariter protulit. Venerat in fluctus Rhodani cũ gurgite claſſis ſtechados ora tenens.

¶Stella a, ſtando, ꝙ ſtare ſtellæ videāt̄, ſunt autē ſingulares ſtelle nō admixtę alijs, ſydera vero ſiue aſtra ſunt q̄ ad aliqđ ſignũ cōpluriũ ſtellarũ cōpoſita ſunt, vt aries taurꝰ. Eſt & ſtella nomē poetę patauini lepidiſſimi.

✤De quo meminerũt. Mart. & Statiꝰ, & amauit Violētiam virginē Neapolitanā. ✢Et nomē piſcis vel conchæ potiꝰ adeo natura calida eſt, vt oīa cōtacta protinus concoquat, forma eius ſimilis eſt ſtellis quæ pinguntur.

¶Stello as luceo & quaſi ſtellas facio. Mar. Et nũeroſa linũt ſtellātē ſplenia frōtē. Pli. lib. xxxvij. Q m̄ ſtellarum hyadum & numero & diſpoſitione ſtellāt̄. Hinc ſtellatũ ſtella plenũ, qđ eſt cœli epithetũ cũ ſerenũ eſt. Interdum ſtellare eſt admodũ ſtellarũ factũ eſſe, qđ dicimꝰ facto de ſtelle. Clau. li. ij. Ducit̄ in thalamũ virgo ſtat ꝓnuba iuxta ſtellātes nox picta ſinꝰ. Idē lib. iij. Vt patuit ſtellata domꝰ ꝯſidere. iuſſi. Interdũ īuidere, a Stellione animali cuius natura eſt inuidiam habere, de quo Plin. lib. xxx.

¶Stelæ, per ſimplex. l, colũnæ quas latini pilas vocāt. ✢Plin. lib. vj. Stelæ lapideæ literis incognitus.

¶Stellio, animal ſimile Lacertę tergo depictũ lucētibꝰ guttis ad modũ ſtellarũ, vulgo Tarantula dicitur, a græcis Aſcalabores, ꝙ apud eos ἄσκαλος circulus eſt. Stellio autē circulis quibuſdā depictꝰ eſt, & veluti lucētibus guttis ī modũ ſtellarum. Morſus eiꝰ perraro īterimit hominē, tñ ſemiſtupidũ facit, & varie afficit. Eſt & aliꝰ Stellio ex araneoꝝ gñe lētiginoſꝰ ī cauerniculis dehiſcētis ꝑ æſtũ terrę habitās. In apulia frequēs viſitur, & ſimiliter Tarātula dr̄, ſcorpionibꝰ ita cōtrariꝰ vt viſus ab eis pauorē ipſis afferat, & torporē. Aug. li. x. cō. Quid cum me domi ſedētē ſtellio muſcas captās, vel Aranea retibꝰ ſuis irruētes īplicās ſæpe ītētũ facit. Hinc ſtellare ꝓ īuidere. Sed & maledicta hinc, & ſtellionatꝰ crimē, & Stellaturam accipere apud Spartianũ qui ait. Tribunos qui ſtellaturas militibus tuliſſent capitali pœna affecit.

¶Sellionatus, crimen apud iuriſcon. a Stellione nomen ſumpſit. Quod fit cum aliquid dolo factum eſt, vt ſi quis rem alij obligatam diſſimulata obligatione per calliditatem alij diſtraxerit. aut ſi quis merces corruperit aut impoſturam fecerit, cuius nulla ordinaria pœna eſt, ſed extra ordinarię plectitur. Et ad p̄ſidem ſpectat.

✤Stelis viſci genus eſt quod in Eubœa creſcit. Cc.

¶Stēma atis coronamētũ qđ ex mltis floribꝰ ꝯpoſitũ, ē dictũ a greco q̄ſi στέφανωμα, στέφω corono, καὶ στέφανος corōa Firmi. lib. iij. Magnos viro faciet Mercurius qui ſacris & glorioſis ſtemmatibus coronēt̄. Qñq; ſignifi. claram

familiā ī qua īſignes viri vt ī certis flores eluceſcũt, & q̄ plerũq; ex victorijs & coronis maioꝝ ꝯtrahit̄. Iu. Stēmata qđ faciũt? qđ ꝓdeſt Pōtice lōgo Sāguine cēſeri? Suet. ꝙ ī vetere gētiliũ ſtēmate C. Caſſi ꝑcuſſoris Cęſaris imagines retinuiſſe. Q m̄ vero mos erat apđ ātiquos vt viri obres bñ geſtas, coronis donarēt̄, & eędē ſtatuaꝝ capitibꝰ īponerēt̄, īualuit ꝯſuetudo, vt ſtēma aliqñ ꝓ facinore accipiat̄. Aliqñ ꝓ īp̄is imaginibꝰ maioꝝ q̄ poni ſolebāt ī atrijs. Mar. Atria ipſonũ ſtabāt cũ ſtēmate toto. Seu ꝓ gradibꝰ gñis & ordinibus deſcēdētiũ, qui ramis quibuſdā & velut ītercurrētibꝰ lineis diſtīguebāt̄ Pli. li. xxxv. Stēmata vero lineis diſcurrebāt ad imagīes pictas. Aug. Lucas euāgeliſta ſanctꝰ cōmemorat gñationes eiꝰ quo ordīe, qua ſerie, quo ſtēmate ad illā gñationē ventũ fuerit qua natus eſt Chriſtus. Quin & pro inſcriptionibꝰ ſaxorum. Mart. Triſtia ſaxorum ſtemmata delet herus.

✢Stega, locꝰ ī naui ꝯtectus. Nā & ſtega tugurũ ē. Plau. in Epi. Aſcēdi ī ſtega. hīc ꝓſtega & triſtegæ dr̄. Vñ ī Gene. ca. vj. legr̄. oſtiũ aũt arcę pones ī latere deorſũ. Cęnacula & triſtega facies in ea Stega a ſtegazo qđ eſt tego.

✢Stephanus, latine corona a quo ſtephanium & ſtephaniſcum diminutiua, hinc aliud diminu. ſtephaniſcidium.

✢Stephanoma pe. pro. στεφάνωμα latine Coronamentum, genus oleris quodcunq; foliaceum.

✤Stenio, fuit vna ex filiabus Phorci & Cetꝰ belluæ marinæ. Meduſæ ſoror. Cc.

✤Stenobœa, proprium nomen mulieris Prœti regis Ephyræ vxor quæ bellerophontem amauit. Cc.

¶Stentor, ab Homero inducitur vocaliſſimus cuius tātus erat vocis ſonus quantus aliorum quinquaginta.

✤Stephanoplocꝰ dicit̄ coronarius. i. qui coronas conficit στέφανος enim coronam ſignificat, & πλέκω texo. Cc.

¶Stercus ab extergendo deduci videtur, ꝙ vndique ab ſtergi ſoleat.

¶Stercoro as, fimum agris fœcũditatis gratia adhibeo. Pli, li, xviij. Ager ſi nō ſtercorat̄, alget, ſi nimiũ ſtercoratus eſt, adurit̄. Colu. Lupinũ vbi ī florē verterit, nihil agrũ ſtercoraueris. Et ſtercorare eſt pīguefacere. Idē lib. xij. Vicia & faba ſtercorare agrũ dñr. Stercoratũ, ſtercore infectũ etiā dicitur. Idem lib. j. Pomaria quoq; & hortos oportet ſepto circũdari, & eſſe in ꝓpinquo atq; in ea parte qua poſſit omnis ſtercorata colluuies cohortis balneariorumq; & oleis expreſſa amurcæ ſanies influere.

¶Stercutius, dictus eſt Saturnus, ꝙ primus ſtercorādi agri rationem inuenerit.

¶Stercorarius a, um, quod ad ſtercora ꝑtinet. Var. li. j. de re ruſt. Sic e ligno & ferro vi paluſtra maiora tria, aratra cum vomeribus ſex, crates ſtercorarias quatuor.

✤Stereſis græce, orbitas a latinis dicitur. Cc.

✤Sterinon grece latine ſterile dicimus, de quibus in dictione ſterilis. Cc.

¶Sterquiliniũ, locꝰ ſtercoribꝰ plenꝰ ſeu ſtercoris receptaculũ. Col. l. j. Sterquilinia duo ſint. vnũ qđ noua purgamēta recipiat & ī ānũ ꝯſeruet. Alterũ ex quo vetera vehāt̄

¶Sterno is, ſtraui tũ, de ſtatu deijcio, & q̄ſi ī terram extendo. Ver. lib. x. Sternit̄ infœlix alieno vulnere. Hinc Cęſum exercitũ, ſtratũ dicimus. Inde ſtrages. Per trāſlationē ſternere ꝓ extēdere q̄nq; ponitur. Vñ ſternere humi tapetas frondes & hmōi dicimus. Et q m̄ ſternendo fit vt id ſupra qđ ſternimus, hoc eſt extēdimus aliqđ, tegamꝰ, ſternere etiam ꝓ tegere atq; implere ſumitur. Vñ ſternere equos dicimus, hoc eſt inſtratis tegere. Hiero. in Gñ. Habraham de nocte conſurgēs ſtrauit aſinũ. Sic ſternere equos cooperire, ſternere humum floribus implere. Ver. Sternitur oē ſolũ iaculis. Itē q m̄ ſternēdo. i. extendendo & id quod extendimus complanamus atq; componimus, fit vt ſternere quoq; ꝓ cōponere ac cōplanare vſurpemus. Et ſtratum dicamus cōplanatũ atq; cōpoſitũ. Vñ Stratũ mare dicimus, quando nullo vrgente influctus vento equatum manet. Verg. Et omne tibi ſtratum ſilet æquor. Et ſtratas vias, ſiue ꝙ complanatæ ſint, ſiue ꝙ lapidibus tectę. Idē. Mirat̄ portas ſtrepitũq; & ſtrata viarũ. Itē quia iacēdo quodāmodo extendimur, fit vt eos etiā ſe ſternere dicamus qui ſe ad iacēdũ collocant vt quieſcant. Idē. li. iiij. Ge. ſternũt ſe ſomno diuerſo in littore Phocę. huius verbi compoſita ſunt, conſterno, Externo, a quo Superexterno, Deſterno. Inſterno Proſterno, & ſubſterno, a quo ſubſtratus.

¶Sternax, equus dr̄ qui ſeſſorem excutit ac in terram deijcit, hoc eſt ferox. Verg. Et ſternacis equi.

¶Sternuo. is, nui, utum, a quo fit frequētatiuũ Sternuto as, penul. prod. Inde ſternutatio inflotio, quę a pectore exurgens totum caput concutit. Prop. Num tibi naſcenti primis mea vita diebus Aridus argentũ ſternuit omē amor? Col, li. viij. At ſi moleſta pituita eſt cunilę bubulę vel ſurculi Nepetę ſylueſtris lana inuoluti naribus inſeruntur verſanturq; donec ſternuat ouis.

¶Sterto is, tui, dormio. Terē, in Eu. Fatus inſultus tardus ſtertit noctes dieſq;. Hinc fit cōpoſitũ. Diſterto. Perſius. Cor iubet hoc Aenni poſtq̄ diſtertuit eſſe. Meonides quintus pauone ex Pithagoreo.

¶Sterilis, infœcundus, & fructũ nō ferēs, ſine ꝓle, στερέω enim priuo dr̄ ſeu careo, Et στερητικὸς ſterile græci στέρησιν orbitantē dicunt. Hic ſterileſco is, ſterileſcere ſignificat ſterilē fieri. Paladius de gallinis loquēs. Vinacię cibo ſterileſcunt. Hordeo ſemicocto & parere ſępe cogunt̄ & reddunt oua maiora. Plin. li. viij. Caprę pinguedine ſterileſcunt.

¶Sterogonia, genus turis quod latini maſculũ dicunt a ſoliditate στερεὸν enī Greci ſolidum dicunt. Cc.

✤Sterpſiceros, aīal eſt qđ Afri Adacē vocāt, huic græcia contortis cornibus nomen indiderunt. Cc.

¶Seſichorus, pe. cor. nomē poetę ex Himera ſicilię vrbe ex qua Himereus ē dictꝰ. alij ex Methauria vrbe natũ dicũt Alij ex Palatio Arcadię oppido ferũt inde ꝓfugũ Catanā veniſſe, eoq; in loco defunctũ & extra portā vrbis ſepultũ fuiſſe, portāq; ab eo ſteſichoriā nũcupatā. Floruit. xxxvij. olīpiade. ſextaq; & quīquageſima obijt. Fert̄ Luſciniā aliqñ in ore ſteſichori infantis cecīniſſe, mirabili auſpicio, ſummum eum poetam futurũ & cātus ſuauitatate oēs qui ante eum fuerunt ſuperaturũ. Hora. Steſichoriq; graues camenę. Fuit enim excellentiſſimꝰ lyricꝰ, a quo ſteſichoriũ carmen dictũ. Ideo autē dictus eſt ſteſicorus ꝙ primus ſaltare ad cytharā inſtituit, hoc eſt choreā ducere, antea Tiſias vocabat̄.

✤Steſichorites, italis numerꝰ ē octonarius, a ſtaſichori poetæ ſupulchro ꝙ octo talorũ figura cōfectũ fuit. Cc.

✢Sterope, a fulgetra nomen ſortitus eſt quę grece στεροπὴ dicitur, fuit vnus ex famulis vulcani.

¶Stibadiũ, accipit̄ ꝓ ſella & abaco quo fulti diſcunbũt cōuiuę, qđ primo herbidũ fuit. poſtea inualeſcēte luxuria marmoreũ. Hic Torꝰ rectiꝰ appellat̄ qñ a tortis herbis inflectat̄. Nā apud græcos ſtibabes herbę ſunt aptę ad diſcũbendũ. Hic ſtipadion, cubile ex ſtibade herba cōſtructũ. pli. li. v. Epiſt. Et ſtibadio aqua velut exꝓſſa cubātiũ pōdere ſiphũculis effluit. Sũt qui dicāt ſtibadia eē paruas cœnationes in quibꝰ ſcriptũ eſſe ſolebat quot cōuiuas cœnatio caperet. Ser. in pri cō. Aenei. Stibadia antiqui nō habebāt, ſed ſtratis tribꝰ lectis epulabāt̄. vñ & Tricliniũ ſterni dr̄. Mar. Stibadiũ, Accipe lunata ſcriptũ teſtudīē ſigma Octo capit veniat quiſquis amicꝰ erit

¶Stibiũ, dr̄ quo ad venuſtādos oculos peculiariter vtebāt̄. In argēti enī metallis īuenit̄ lapis ſpumę cādidę atq; nitētis, quē alij ſtibiũ alij alabaſtrũ alij turbaſim appellāt, cuiꝰ vis prīcipalis eſt circa oculos quos dilatat, quorũq; fluitiones exulcerationeſq; inhibet. Ideo id grēci platyophthalmon dixere ab oculorum dilatatione. Vñ in Hiero. prophe. Cũ pīxeris ſtibio oculos tuos fruſtra cōponeris. hie. ad furiā. nō habuit criſpātes mitras nec ſtridētes calceolos nec orbes ſtibio fuliginatos. & de paula Turbāda ē facies quā cōtra dei p̄ceptũ purpuriſſo ceruſa & ſtibio ſępe depixit. Hic ſtibinꝰ a, um, pe. ꝓ. quod ſti

bii colorem habet, vt apud libr. j. Paralipome. Hieron. Onichinos ſtibinos dixit.

¶Stichos, latine verſus ſiue ordo dicitur. Vñ Diſtich⁹

¶Stigma tis, nota ſiue ſigna q̃ inurũtur, áb ςίζω pungo Mart. Frõs hæc ſtigmate nõ meo notãda eſt. Per trãſlationem qñq; ponitur pro ſuggilatione & infamia. Sue. Val. Batullum a quo ſibi verſiculus de Mamurra perpetua ſtigmata ĩpoſita non diſſimulauerat ſatis facientem eadem die adhibuit cœnę hoſpitioq; patris eius. ſtigmata vt inquit. Plin delentur columbino fimo.

¶Stigmatici, dñr famoſi & nocẽtes q nota aliqua aduſti ſunt, vt ſemper appareant. ſtigmaticos dici voluerunt notis & ſtigmate punctos. ☩Cice. ſcribit Alexãdrũ phereum cum ad vxorem in cubiculum veniret ſolitum premittere ſeruum ſtigmaticum compũctum notis thracijs diſtricto gladio ob metum.

¶Stigo as, ſtimulo irrito a quo Inſtigo, Caſtigo, Fuſtigo, quamuis quidam ab ago compoſita eſſe velint.

¶Stilbo, philoſophus fuit q capta patria amiſſis liberis & vxore, cũ ĩcẽdio ſolus & tñ beatus exiret, interrogãti Demetrio cui cognomen ab exitio vrbium Polyorcetes fuit nunquid perdidiſſet? Omnia inquit mea bona mecũ ſunt. Quo dicto dubitare Demetriũ coegit an viciſſet. Nihil inquit perdidi, oĩa mea mecum ſunt, videlicet virtutes quas nulla vis hoſtilis eripere potuit, quibus ſapiens ſeptus nullum poteſt ſubire diſpendium.

☩Stilbon ontis. Mercurij ſtella dicit̃, i. radians. Et a verbo Græco ςίβλω reſplendeo ꝙ eius orbis ſplendeat.

¶Stilpones dñr ab aliquib⁹ hoĩes pũi q nani vocitãt̃.

¶Stimul⁹ ἀπὸ τοῦ ςίζω ꝓprie dr̃ fuſtis acutę cuſpidisquo ruſtici boues ſuppungunt. Plau. in Aſi. Vtinã nũc ſtimulus in manu mihi ſit. Per trãſlationẽ dicitur omne illud a quo vexamur. Hic ſtimulũ carnis & vitiorum dicim⁹

☩Stimulam deam veteres dixerunt, quæ ad agendum aliquid ſtimularet. Cc.

¶Stimulo as, pungo. Teren. in Heau. Magis nunc me amice dicta ſtimulant. Hinc Extimulo, quod eſt valde ſtimulo Col. lib. vij. Libidinis extimulatur furijs.

¶Stingo & ſtinguo is, xi, ctum, eiuſdem ſignificationis eſt cum extinguo. Cic. in Progno. Vt quam luna means Hyperionis officit orbi Stinguntur radij cæca caligine tecti. Huius compoſita ſunt. Diſtingo, Extingo, Interſtinguo, Inſtinguo & Reſtinguo.

¶Stiria, ꝓprie eſt aqua frigore cõcreta pendens guttatimque diſtillans. Vergi. Stiriaque impexis ĩduruit horrida barbis. Plin. Diſtillantes hiberno gelu ſtirias. Inde ſtiricidium quod eſt quaſi ſtiriæ cadium.

¶Stilla dimi. a Stiria vt iq̃t Feſt⁹, & accipit̃ ꝓ gutta vt ſtilla olei, ſtilla aquę. Apul. Et ſanguinis eruptionẽ vtriculo admoto excipit diligẽter vt nulla ſtilla ꝯpareat vſq̃ Victru. lib. ij. Faſtigia faciẽtes luto ĩducto ꝓclinatis tectis ſtillicidia deducebant, ꝓ id ſtillę decidũt in impluuiũ Mart. Atq; olei ſtillam donaret oppelliculus vnctor.

¶Stillicidiũ q̃ſi ſtillarũ cadiũ, ꝙ ſtillatim cadat vbi e tectis guttæ fluũt. Hiero. in Pſal. Sicut ſtillicidia ſtillãtia.

¶Stillo as, guttatĩ fluo ſiue emitto. Plin. Frutex eſt reſina ſtillans. Huius cõpoſita ſunt Diſtillo deorſum ſtillo. Vergil. lib. iij. Geor. Lentũ diſtillat ab ĩguine virus. Et diſtillare eſt paulatim fluere. Vñ fluxus humoris a capite dicitur ſtillatio Item ſigni. guttatim humorem extrahere. Vnde diſtillare hærbas eſt humorem ex his paulatim extrahere. Hinc diſtillatio liquamen quo vtimur cum pulmentarijs. Et diſtillarius dictus eſt concinator diſtillationum & venditor. Sene. Iam libarij varias exclamationes & botularium, & diſtillarium, & omnes popinarum inſtitores mercẽ ſuam quadam inſignita modulatione vendentes. Extillo perfecte ſeu totũ ſtillo. Ter. in Phor. Hiſce ego illam dictis ita tibi incẽſam dabo, vt ne reſtinguas lachrymas ſi extillaueris, Inſtillo intro ſtillo. Pli. lib. x. Et aurĩũ grauitati ſuccõ raphani inſtillãt.

☩Stillitia, reſina dicitur quę ruſo dolore lenteſcit dicta ꝙ guttatim ſtillaret

¶Stylus ſiue ſtylũ cũ y, dici poteſt colũna, Vnde Epiſtyliũ caditellũ quod ſuper colũnã locat̃. Stylus etiã dicitur modus dicendi. Tere. i prolo. An diſſimili oratione ſũt factę, ac ſtylo. Do. oratio in ſenſu, ſtylus in verbis, oratio ad res, ſtylus ad verbum.

☩Stylis, columnela latine quo noĩe dictus eſt loc⁹ quidã qui turriculę mõ erectus, ex aduerſo turrẽ in Peloro ſitã reſpicit, hodieq; a multis appelatur ſtylarion dr̃ & ſtelę per ſimplex l, id eſt columnæ quas latini pilas vocant. Stylobatę ςύλος τὸ κάμαξ λέγεται καὶ βαίνω βαδίζω συνδεῖ τε τὰ ἰσω σχοινοβάτης. ☩ id eſt ſtylus ꝑtica dr̃ βαίνω vado cõponit̃, vt σχοινοβάτης, i. funãbul⁹ σχοῖνος funis & βαίνω cõſcẽdo. ſic ςύλος pal⁹, lignũ trabs ꝑ quã vadat aqua, quaſi canalis ligne⁹, & inſtrumentũ lineũ, quo aqua traiiciatur, vt ſub tegulis fieri ſolet. Var. li. j. de re ru. Cohortes in fundo magno duę aptiores, vna vt interdiu compluuium habeat locũ vbi aqua ſaliat qui intra ſtylobotas cum venit fit piſcina. Boues enĩ ex aratro ęſtate reducti hic bibũt hic ꝑfundũt̃, & li. iij. Subt⁹ colũnarũ ſtylobaten.

☩Stipes, fuſtis terrę defixus, qui qñ pululare aliqñ conſueuit putãt aliqui ſtirpẽ ab eo dictã. Itẽ ſtipes dr̃ torris lignum & quodlibet aliud quod facile incenditur.

¶Stips is, & ſtipis is, merces quæ Stipatoribus & militibus dabat̃. Et cũ ſpondet̃ pecunia, ſtipulari dr̃, id eſt obligare. Pecunia quoq; quã vel in ęrariũ reponebãt vł dijs offerebant, vel mendacijs porrigebant ad ſuſtentationẽ vitę ſtips dicebat̃ a ſtipando propterea ꝙ in cella ſtipabant, id eſt componebant.

¶Stipendiũ, ęs militare ſeu pręmiũ quod militibus datur cõpoſitũ nomẽ ex ſtipe & pẽdo quaſi ſtips põderata ſit. Stips autẽ dicebat̃ ab antiquis ęs, eo ꝙ anteq̃ ſignatũ eſſet nõ numerabatur, ſed pẽſabatur. Quod quiſupra ęs. vt Var. ĩquit, acceperãt ſua neceſſitate maiorẽ nũerũ nõ ĩ arca ponebãt, aut in loculis ſed ĩ theſauris ſtipabãt id eſt in anguſtũ ponebãt, quomin⁹ loci occuparet. Vlp. Stipẽdiũ a ſtipe appellatũ, ꝙ per ſtipes, i. modica ęra colligatur. Sed qñ ſtipendiũ quod militi dabat̃ perpetuum erat, quouſq; exauthoraret̃, diminueret̃ ve, ſolideq; dabatur tractũ videm⁹ vt dici cœperit eũ militẽ ad ſolidũ conduci cui ꝓmitteret̃ ſtipendiũ licet annuũ. Caſſiodorus Vegetius, & Frontinus ſolidatum ĩ militia fuiſſe ſcribunt eũ, cui ſtipendia ab imperatore promiſſa erant. ſtipendiũ etiã dicitur quod quis tenetur ſoluere principi, aut reipub. Liui. lib. ij. Vt diuites conferent qui oneri ferẽdo eſſẽt, paupes ſatis ſtipẽdij pẽdere ſi liberos educẽt.

☩Stipẽdiale, qd̃ ꝑtinet ad ſtipẽdiũ. Sidonius. Poſſit fœdere ſub ſtipendiali.

¶Stipendiarius, tributarius, qui ſoluẽdo ſtipendio obnoxius eſt, qui alio noĩe vectigalis dr̃. Vnde multi populi ſtipendiarij erãt reipub. Romanę, hoc eſt qui ſoluebãt ſtipendiũ. Cęſar cõ. j. Reliquaſq; ciuitates ſtipendiarias haberent. i. tributarias. Vulgus perperã appellat ſtipendia nos milites, qui ſtipendia faciunt, cũ tales mercenarij ſiue ęrarij milites ſint nuncupandi, quos Vegeti⁹ ſtipendioſos vocat quamuis & ſtipendioſi dicantur ſtipendij pleni, hoc eſt qui ſtipendia plurima facerunt.

¶Stipendioſus, de quo modo in dictione Stipendiarius

¶Stipendiariũ, certũ vectigal. Cic. in Ver. acti. v. Inter Sciciliã cęteraſq; prouincias in agrorũ vectigaliũ ratiõe hoc intereſt, ꝙ cæteris aut impoſitũ vectigal certum qd̃ ſtipendiarium dicitur.

¶Stipẽdiari⁹, a ſtipẽdiarior aris q ſtipẽdiũ recipit & alio noĩe mercenarius dr̃, vt ſunt ij qui ad militiã ſcribuntur Pli. li. vj. Regi eorũ peditũ ſexcenta millia, equitũ. xxx. millia, elephantorũ nouẽ, per omnes dies ſtipendiantur

¶Stipo, as, rimas obturo, cõdẽſo, quia in hoc ſtupa vti ſolem⁹. Eſt enim deterius linũ qd̃ rimis maxime nauiũ claudendis adhibet̃. Vñ ſtipatores dicti ſunt q ĩ nauib⁹ ſtipã hoc eſt ſtupam componunt. Hinc ſtipare pro claudẽdo coarctare, dẽſareq; accipit̃ ſicut in nauib⁹ fieri videmus. Ver. Stipatq; carinis ingens argentũ. Et ſtipare ſignificat circũdare aliquẽ defendendi cauſa. Liui. lib. j. Stipatus agmine armatorũ in forũ irrũpit. Hĩc Cõſtipo

¶Stipatores qui in nauib⁹ onera cõponunt, & qui regũ vel aliorũ corpa cuſtodiũt, a ſtipe quã accipiebãt vel ꝙ reges ſtipent, & vndiq; circũdent, ac claudant pene conſtringentes inſtar apũ circa ipſarũ regẽ, aut ꝙ ipſi ferro ſtipati ſunt, Col. lib. ij. Offi. Pręmittebatq; de ſtipatoribus ſuis qui ſcrutarentur arculas muliebres, & ne quod in veſtimentis telum occultaretur exquirerẽt. Hos antiqui a latere Laterones vocabant.

¶Stiparius a. um. qd̃ ad ſtipandũ pertinet. Pli. lib. xix. Mox ſiccatę in ſaxo tunduntur ſtipario malleo.

¶Stipulor, pe. cor, a ſtipãdo ſignificat ꝓmitto, ſeu pecuniã ſpõdeo, ſtipẽ obligo, obligationẽ, vel ꝑ obligationẽ habeo. Nã ꝓprie de pecunia dr̃, quãuis ad oẽs rogationes quę ſolẽniter fiunt tranſlatũ ſit. Hinc ſtipulatores dñr, qui per interrogationẽ obligant promiſſionẽ. Hęc eñi duo ſtipulator & ꝓmiſſor opponunt̃. Qd̃ docet Iuriſcon. ti. de verborũ obligationibus. Eſt autẽ ſtipulatio, vt inquit Põpo. verborũ cõceptio quib⁹ his qui interrogatur daturũ facturũ ve ſe id quod interrogatus reſpondet. Eſt aũt ſtipulor, ſcd̃m Priſcia. verbũ cõmune, quod tã in actiua quã in paſſiua ſignificatione ablatiuo iũgit̃. Dicimus eñi ſtipulor abs te, rogo te peto abs te, & ſtipulor abs te, pro rogor abs te. Iuuen. Quantũ vis ſtipulare & ꝓtin⁹ accipe qd̃ do. Vt toties illũ pater audiat ſubauditur a me ſtipulare. Eſt eñi actiue ſignificãtię. Suet. vero paſſiue ꝓtulit. Prętorũ lectoria, q̃ vetat minorẽ ãnis xxv. ſtipulari, ĩterrogari. Plau. quoq; paſſiue dixit. Niſi dolo malo inſtipulat⁹ ſis. Stipulator q rogat & q rogat̃. Hui⁹ verbi cõpoſita ſunt. Adſtipulor, qd̃ eſt conſentio. Cic. li. Acad. Falſum eſſe ſtoici dicunt & eorũ aſtipulator Anthioch⁹. Inſtipulor. Plau. ĩ Pſeu. Mẽſurę viginti, ſaluę & ſanę ſunt tibi hodie, quas abs te eſt inſtipulat⁹ etiã pſeudol⁹. Reſtipulor qd̃ ẽ ꝯtraſpõſione pecuniã obligo

¶Stipulatus us. idem quod ſtipulatio. Pli. Iouis deorũ ſummi ſtipulatu.

¶Stipula, a ſtipa hoc eſt ſtupa deducit̃, ſiue ꝙ ſtipæ inſtar vrat̃, ſiue ꝙ ea quoq; ſtipari tectorũ rimæ cõſueuerunt. Eſt aũt ſtipula, calam⁹ frumẽti, puta tritici, hordei & ſimiliũ qd̃ ſcilicet cõtinet ſpicã cui⁹ internodia geniculа dñr, aliqñ genua a ſimilitudine genuum aĩalis. Pli. Frumẽta quędã in genu tertio ſpicã incipiũt cõcipere. Idẽ. Genicula ſunt tritico quaterna, farri ſena, hordeo octona. Stipula etiã dr̃, q̃ remanet in cãpo demeſſo frumẽto. Itẽ ea pars q̃ e frumento demeſſo cõtuſa ſpica ſuperſtat, ſimiliter ſtipula generali vocabulo appellatur.

☩Stiphoſ⁹, vn⁹ ex Cẽtauris Ixionis & Nubis fili⁹. Cc.

¶Stirps cũ de hominibus dicit̃ generis fœminini eſt & ſignifi. originẽ. Verg. Heu ſtirpẽ inuiſam. Cum vero de arboribus pro trunco generis maſcu. Idẽ. lib. xij. Cum ſemel in ſyluis imo de ſtirpe reciſum. Inuenit̃ etiã fœmi. Hora. Stirpeſq; raptas & pecus & domos.

¶Stirpo as, radices aufero, a qua Extirpo. Per tranſlationem. Extirpari vitia dicimus quaſi funditus tolli.

¶Stirpitus, pe. cor. aduerbiũ ſignifi. radicitus. Cic. lib. iiij. Tuſ. Hunc errorẽ quaſi radicem omniũ malorũ ſtirpitus philoſophia ſe extracturam pollicetur.

¶Stirpites, qui ſtirpes euellunt. Quę tñ omnia a ſtipes incipiendo a quibuſdam cum ypſilon ſcribuntur.

¶Stiua, aratri manica q̃ tenet manib⁹ cũ arat̃. Ver. Stiuaq; q̃ currus a tergo torqueat imos. Dicta ſtiua a ſtãdo quia ſup eam regula ſtãt; & eſt quaſi temo inter boues.

¶Stlata, gen⁹ nauigij latũ magis, q̃ altum, a latitudine ſic appellatũ ſed cõſuetudine qua Stlotũ pro lotũ. Stlitẽ pro litem dicebant antiqui, qui dictiodibus ab l, incipiẽtibus ſi literas ꝑponere ſolebãt. A ſtlata ſtlatarius dicit̃ ſicut a ſcapha ſchapharius. Stlatarium quandoq; dicitur quod mari portatum eſt quaſi ſtlata aduectum.

¶Stlembus, grauis & tardus. Lucilius. Atq; equum pedibus ſtlembum.

☩Stlitibus iudicandis, dicebant veteres pro litibus iudicandis. Cc.

¶Stlopus, ſonus qui ex inflatione buccarum erumpit. Per. Nec ſtlopo tumidas intendis rumpere buccas. Poſtea Sclopus & ſclopetus.

¶Stoici philoſophi appellati ſunt ab ςοά qd̃ ſignificat porticũ quo cõuenire ac diſſerere ſolebãt. Erat eñi porticus Athenis dicta Pœcile ex varietate picture græci eñi ποικίλον variũ dicũt. Suid. noſter. ςοὰ ἡ ἐν ἀθήναις διὰ τρίβη τοῦ ο μικροῦ, ςωικοὶ δὲ διὰ τῆς, αὐτῆς διὰ τοῦ ω μεγάλου ἡ τις ὠνομάζετο πεισιανάκτιος ὕστερον δὲ ἐκ γραφῆς τῆς ποικίλης ἐκλήθη. τὴν ςοὰν τὴν ἐκ τῶν ἐφέσου ἀποτεινομένην εἰς τοὶ ερον. In hac porticu zeno philoſophus diſcipulos docebat. Vñ & ſecta ſtoica, & philoſophi ſtoici nũcupati ſunt qui antea zenonij dicebantur a zenone doctore. Hæc eſt illa porticus ſtoicorũ memoratiſſima quã Chryſippus dict⁹ eſt fulcire, quam pinxit Polygnotus gratuito.

☩Stœchades tres inſulę, quarũ hæc ſunt noĩa. Themiſta Põponiana. Tertia Hypęa, Auctor Martianus.

¶Stola, apd̃ veteres dicebat̃ qcquid tegebat & apd̃ gręcos ςολή indumentũ ſignificat, vñ ſtola deducit̃. Poſtea ad honeſtę tm̃ matronę veſtẽ hoc nomen tranſlatũ eſt q̃ vſq; ad imos pedes dimiſſa erat. Tibul. Impediat crines nec ſtola longa pedes. Hinc Stola ꝓ matrona honeſta muliere ponit̃. Papi. Oĩs plębeio terit̃ ꝑtexta tumultu. Hinc eques, hic iuuenũ cœtu ſtola mixta laborat. Et ſtolatũ matronale atq; honeſtũ dicim⁹. Mart. Quis ſtolaria veſtit & ſtolatũ, Permittit meretricib⁹ pudorẽ. Va. Maxi. li. ij. Sed quo matronale dec⁹ verecũdię munimẽto tuti⁹ eſſet in ius vocãti matronã corp⁹ ei⁹ attingere nõ ꝑmiſerũt, vt inuiolata man⁹ alienę tactu ſtolæ relinq̃ret̃. ☩Stola ẽt accipit̃ ꝓ veſte ſacerdotali, qd̃ & orariũ vocãt. Apul. li. vlt. Meta. Proceſſi. xij. ſacrat⁹ ſtolis. De orario ſcribit̃. xxiij. Diſ. eccleſiaſtica ĩſtitutiõe ꝑfixũ nouim⁹ vt oĩs ſacerdos cũ ordinat̃ orario vtroq; hũero ãbiatur. ☩Stolat⁹, a ũ, qd̃ eſt ſtola indutũ & ꝓ honeſto capit̃.

¶Stolid⁹, ponit̃ pro excordi tetro moleſto atq; illepido

¶Stolones, inutilis & quaſi ſtolida fruticatio ex arborũ radicibus. Pli. Fuerunt ab arborib⁹ cognoĩa antiquis, vt Frõditio militi illi qui ꝑclara facinora Vulturnũ tranſnatãs frõde capiti ĩpoſita aduerſus Hannibalẽ edidit ſtolonũ Liciniæ gẽti. Ita enĩ appellatur. in his, arboribus fruticatio inutilis. Var. li. j. de re ru. Nã ſtolonis illa lex quę vetat pl⁹ quingẽta iugera habere ciuẽ Romanũ, Et qui propter diligẽtiã culturę ſtolonũ cõfirmauit congnomẽ ꝙ null⁹ ĩ ei⁹ fũdo repiri poterat ꝙ effodiebat circũ arbores radices q̃ naſcerẽt̃ e ſolo quos ſtolones appellabant.

¶Stomachus fiſtula per quã cibus deſcẽdit ſed ponit̃ ꝓ ventriculo. i. receptaculo ciborum. Eſt enim principiũ inteſtinorum a ſeptimę ſpinę vertebra incipiens circa pręcordia cum ventriculo connexus ab ςόμα τοῦ ςόματος ore & ἔχω habeo ἔχειν qa os ſic habens vt effundat alio. Iu. ſi ſtomachus domini feruet vinoq; ciboq;. Interdum ſtomachus ponitur pro indignatione, & ira & odio & faſtidio. Cice. li. iiij. Tuſcu. Tractata diffinitione fortitudinis intelliges eã ſtomacho nõ egere. ſic dicimus nõ poſſum ſine ſtomacho dicere, hoc eſt quin cũ faſtidio & indignatione. Interdũ in bonã partẽ capit̃ ꝓ facilitate. Pli. in prolo. Argumẽtũ huius ſtomachi meis habebis id eſt huius meę facilitatis & manſuetudinis & benignitatis.

¶Stomachor, indignor ac turbor. Cic. Caſ. Si enim ſtomachabere & moleſte feres, plura dicemus. Hinc ſtomachor paulum faſtidio. Augu. li. iij. Con. Ille iam ſubſtomachans tædio. Vade inquit a me, ita viuas fieri nõ poteſt vt filius iſtarum lachrymarum pereat.

¶Stomachic⁹, qui ex ſtomacho laborat. Pli. li. xxv. ſcribit Helleborum mederi ſtomachicis.

¶Stomachoſus, q facile ĩdignat̃ ac cũcta faſtidit Cicer. Appio pul. accipit pro eo q ĩiuriã cõtumeliãq; facit. Stomachoſiores, inq̃t, meas literas quas dicas nõ intelligo

¶Storax,gen⁹ aromatis,& arbor vnde fluit. Dicitur & Styrax,Pli.xiij.Arabes ex Syria reuehunt ſtyracem.Ex hac fiebat omne vnguentum.

¶Storea,quā extendim⁹ ſup terrā. Pli.lib.xv. Colligi mala poſt equinoctiū autūnale, neq; ante ſectā decimā lunā ꝙā primā horā,cadiua ſeparari ſtramētis,ſtoreis paleiſve ſubſterni.Dicta ſtorea ἀπὸ τοῦ ϛορέννυμι, qđ ſignificat ſternere. Hęc alio noīe & Teges & Matta vocaṫ.

✣Stratius fuit vnus ex filijs Neſtoris.Cc.

¶Stratū participiū ſiue ſupinū verbi ſterno, & ſignificat id qđ ſterni ſolet. Ver.Strata iacēt paſſim ſua quæq; ſub arbore poma.Stratū vero nomen poniṫ ꝓ lecto, vt in ꝑs.Stratū lachrymis meis rigabo. Strata etiā dicūtur oīa veſtimēta q̄ ſternunṫ vt veſtes ſtragulę & periſtromata.Ouid.Strataq; quę mēbris intepuere tuis.Rurſus ſtrata ſeu inſtrata gn̄aliter dr̄ oīa quę ęquis muliſve inſternunṫ & dicimus equos ſtratos inſtratoſq; eis ornatos.Liui.li.vij.Strata detrahi iubet. Et lib.de ſcđo bel. pu. Armatos deinde ſtratiſq; equis ſignū expectare.Sene.ad Luci.Stultus eſt qui equū empturus nō ipſum inſpicit ſed ſtratū eius & frenos.Strataq; ſine appoſitione vię dr̄ via lapidib⁹ tecta vt ſunt vię Romanę in oēs Italię vrbes ſilicibus ſtratæ. Ideoq; plus ſceleris latro ꝑdo ꝑcuſſorq; cōmittit ſi in via ſtrata in viatorem graſſatur.

¶Stratus us,lectus. Hieron.lib.ij.Reg. Accidit vt ſurgeret Dauid de ſtratu ſuo.

¶Stratorium quod ſterni ſolet.Idem in eodem Obtulerunt ei ſtratoria & tapetia.

¶Stramen qđ ſolo quieſccendi gr̄a ſterniṫ. Diciṫ & ſtramentū,& ꝓprie eſt ſtipula. Var. Tertio modo metiṫ vt ſtramentū mediū ſubſecēt qđ manu ſiniſtra ſummū pręhendunt a quo medio meſſem dictā puto. Infra manum ſtramentū qđ terrę hęret poſtea ſubſequaṫ.Dictum ſtramentū a ſtando vel a ſtratu ꝙ id ſubſternatur pecori.

¶Stramineus a.um.quod eſt ex ſtrāmine.Propter ſtraminea poſſet dux habitare caſa. Doxius ędificij lutei inuentor fuit exemplo hirundinum.

¶Stramentitius a.um.quod ex ſtramento fit.

¶Strages ſignat cladē depulſionē ꝓfligationē iacturā. Nā antiq ſterno & ſligo in eadē ſignificatiōe accipiebāt

¶Stragulū gen⁹ veſtis inquit Aſco. Vlp. Stragulū veſtem acipit ꝑ veſtimēto qđ inijciṫ quale eſt grecorū pallīū.Sed Hiero.ꝑ veſte muliebri poſuit cū inquit.Stragulatam veſtē fecit cibi byſſus & purpura indumentū ei⁹. Alij accipiunt ꝑ lectorū opertorio,vbi & dormiebāt antiqui & diſcūbebant vario delinimēto figurarū aut acupicto. Var.Quicquid inſternebāt, a ſternendo ſtragulū appellabāt,quicquid cultricę ſternitur.Tibul. Nā neq; tunc plumę nec ſtragula picta ſoporem.Et ſtragulas veſtes aulęa & tapetas intelligimus.

¶Strāguria difficultas vrinę qn̄ guttatim micturiūt, ab ϛραγαλέω cōſtringo & τὸ ὖρον vrina vel ϛράγγὸ qđ apud nos guttā ſignificat.ὀρέω mingo.latine ſubſtilliū diciṫ.

¶Strāgulo as.ſtringēdo gulā neco.Pli.lib.vij. Fabius ſenator pictor in lactis hauſtu vno pilo ſtrangulatus eſt.

¶Stratagemata,aſtutię rei militaris,geſta militaria,exempla ſiue conſilia militaria,quib⁹ hoīes ad ſimilia faciēda ducunṫ ϛρατὸς eīm exercit⁹ ἄγω duco. Stratia militia exercitus. ¶Strato,nomen ꝓpriū Sidonis reguli, qui vt Hiero.ſcribit manu ꝓpria ſe volens cōfodere ne imminētibus Perſis ludibrio foret,quorū fœdus Aegyptij regis ſocietate neglexerat trahebatur formidine,& gladiū quē arripuerat circunſpectans hoſtiū pauidus expectabat aduentū. Quē iamiāq; capiendū vxor intelligens extorſit acinacē de manu & latus eius trāſuerberauit.Cōpoſitoq; ex more cadaueri ſemoriens ſuperiecit ne poſt virginalia fœdera alterius coitum ſuſtineret.

♁Straton,vt ſcribit Suidas. Lāpſacen⁹ philoſoph⁹ fuit Theophraſti familiaris & ſucceſſor,qui vocatus eſt phyſicus propter lationem phyſicæ, præceptor fuit Ptolomęi Philadelphi,ſcripſit multos libros.

✣Stratumino,a ſterno ſiue ſtratum deriuatur quod eſt ſtratum firmo.Pli.Maiores potētioreſq; ſi ſit occaſio ſilice vel glarea ſterni,ora vtriq; lapidibus ſtratuminari & alio ſuperintegi.Cc.

✣Stratomata Tubercula.Cc.

¶Strategus,pe.pro.dux exercitus.Plaut.in Cur. Nec ſtrategus nec tyrannus quiſq̄ nec agoranomus.

♁Stratiotes miles ſtratioticus militaris.

♁Stratius,ſiue ſtratiuus,dicitur militaris. Vnde Iuppiter ſtratiuus a veteribus coli dicebatur.

♁Stratiphocles, ſtratos exercitus. Stratos exercitus, phos vir,cleos,virtus.

¶Strena,munus qđ datur die feſto ominis boni gratia qualia quę paſſim danṫ die dominicę natiuitatis & principio anni noui a numero quo ſignificaṫ alterū tertiūq; venturū ſimilis cōmodi veluti trena q̄ ꝑpoſita,ſ, litera dr̄ ſtrena,vt in lite ſolebant antiquiqui dicētes ſlitem. Quidā a ſtrenuitatate ſtrenā dici putāt.Pōpo. Acidē ſi qua ventura eſt alia ſtrena ſtrenę.Sue.de Cali.Et ne ſordidus fœtiduſq; imperator eam cōſuetudinis priſcorum libertatis gloriā cōſeruaret, ineunte anno dixit ſe per Kalendas Ianuarij ſtrenas recepturū ſtetitq; in veſtibulo ędiū Kalendariū die ad captandas ſtipes quas plenis ante eum manibus ac ſinu omnis turba ferebat, tamen gręce vulgo ita dicitur etiam verſus Subaudiam.

¶Strenuus,fortis celer vigilans,& ad res gerēdas prōptus.Sal.Nā vt quiſq; ſtrenuus ceciderat in bello. Col. lib.viij.Magiſter pecoris acer durus ſtrenuus, laboris patiētiſſimus alacer atq; audax eſſe debet.Hinc ſtrenuitas.Ouid.Priſcaq; ſtrenuitas manſit.

¶Strepo,pis,pui.pitū.Vn̄ ſtrepitus us,qui ꝓprie pedū ambulantiū manuūq; aliquid pertractantium ſonus eſt, Appellaṫ & faſtus,& pōpa diuitiarū,quaſi a ſtrepitu comitantiū, vt apud Quinti. Hic cū me euocaſſet ſubito trepidū,totoq; fortunę ſuæ ſtrepitu circūſtetiſſet.Hinc cōponūtur.Conſtrepo.Gel.lib.ij.atq; omniū bonorum & teſtimonijs & exēplis cōſtrepebat.Circūſtrepo.Aug. li.iij.cō.veni carthaginē & circūſtrepebat me vndiq; ſartago flagitioſorū amorū.Inſtrepo cōtra vel valde ſtrepo aut cū ſtrepitu nomino.Verg.li.iij.Georg. Poſt validonitēs ſub pōdere fagin⁹ axis.Inſtrepit.Aug.li.viij.Cō. Oēs ſibimet inuicē quiſq; vt eū nouerat inſtrepuerūt nomen in ſtrepitu cōgratulatiōis.Inſtrepo.Ver.digna ſed argutos īterſtrepere anſer olores.Obſtrepo cōtra aliquē ſtrepitū facio.Sal.Ad hæc maledicta alia cū adderet obſtrepere oēs hoſtē atq; parricidā vacare. Perſtrepo valde ſtrepo.Terē ī Eu.Foras ſimul ꝓruūt,ſe abeūt lauatū ꝑſtrepūt,ita vt fit dn̄i vbi abſūt. Et oīa habēt pe.corre.

¶Strepito as,pe.cor.ſępe ſtepitum facio. Vergil.lib.j. Georg.Neſcio q̄ pręter ſolitum dulcedine lęti Inter ſe folijs ſtrepitant.

✣Srepitus,pitus,Vide paulo ante in dictione ſtrepo.

¶Strideo es,dui,& ſtrido is,di. Verg. ſtridunt caminis ſtricturę chalybū,Et proprie ſtridere dr̄ cū funes ſonū faciūt.Idē ſtridorq; rudētū,quāuis etiā ad alia tranſferatur.Hora.in Ser.ſtridere ſecreta diuerſos aure ſuſurros. Et in Euā.legitur ſtridor dētium.

¶Stridō oppidū ī agro Iuſtinopolitano,a quo diu⁹ hie. ortū habuit,Quod a Gothis euerſum Dalmatię quondā Pannonięq; confinium fuit.

¶Stringo is,xi,ctū arcto.Pli. Apprēſamq; manu ſtrigit per trāſlationē ſringere,qn̄q; pro ꝑcutere poniṫ.Ver.li. x.atq; animū patrie ſtrinxit pietatatis imago.Qn̄q; pro rarefacere excidere.Idē in Buco. Hic vbi denſas Agricole frōdes.Qn̄q; ꝑ decerpere,colligere.Idē li.ij.geor. Sed tamen & quęrnas glādes tunc ſtringere tempus & lauri bacchas. Hinc ſtrictiuę oliuę quę manu leguntur ad differentiam caducarū. Quandoque pro radere. Idē libro viij.Ego ſum pleno quem flumine cernis Stringentem ripas.Quandoque pro vulnerare.Idem in eodem. Hūc primū leuis haſta Themillę ſtrixerat.Qn̄q; pro attenuare,componere quod ſtringēdo fieri ſolet,vt ſtringite remos,ſtringere enſem eſt nudare.Idē.lib.xj. Strictum rotat acer Lutagus enſem. Huius compoſita ſunt Aſtringo,qđ eſt iuxta ſtringo. Conſtringo ſimul totum Colu.li.vj.Si eodē ſcrobe duas aut tres arbuſculas voles cōſtituere curato ne pariter ſe cōſtringāt.Diſtringo valde ſiue diuerſis modis ſtringo.Deſtringo deorſū aut valde ſtringo excido.Col.li.v.Iā vero muſc⁹ qui more cōpedis crura vitiū & vineta ꝯprimit ſituq; & veterno macerat ferro deſtringēdus & eradēdus eſt,atq; hoc in ima ꝑte vitis.Extringo extra ſtringo.Hiero.ad Cteſi. Tn̄ ī ꝑſenti epiſtola hoc breuiter extrinxiſſe ſufficiat ꝙ iuſti appellāṫ nō quo omni vitio careāt,ſed ex maiore parte virtutū.Obſtringo,Perſtringo, Pręſtringo, Reſtringo, & Subſtringo.Colu.lib.ij.Boues cū ab opere diſiunxerit ſubſtrictos cōfricet,manibuſq; cōprimat dorſum.

✣Strigillo,verbū a ſtringo quod idem ſignificat. a quo obſtrigillo,quod ſignificat obſto.Cc.

¶Strictim,aduerbium ſignificat ſingula ſtringēdo. Vn̄ ſtrictim referri dicimus ea quę cum ſparſa ac fuſa eſſent breuiter & quaſi ſummatim colliguntur.

¶Stricte ſignificat arcte,a quo formātur Srictius & ſtrictiſſime.

¶Strictiuę oliuę quę manu colliguntur ad differētiam caducarum.

¶Stricturę ꝓprie dicunṫ ſcintillę quę de ferro candēti micant euntq; cū maſſa malleis tūdiṫ,aut ſtricte emittūtur.i. celeriter aut ꝙ oculos ſuo fulgore perſtringunt. Ver.li.viij.Stricturę chalibum & fornacib⁹ ignis anhelat.Ser.vero ait. Strictura eſt terra ferri in maſſam coacta,ibiq; ponitur ſtrictura pro ferri maſſis.

¶Strigones,denſarum virium homines ꝙ in ſe cōſtricti atq; reſecati ſint.

¶Strigę ordines rerū inter ſe cōtinuate collocatarū ꝙ vna ſint cōſtrictę.Col.li.ij.Vtrūq; ſiccatū coarctabim⁹ in ſtrigā atq; ita manipulos vinciemus. Item longitudo maior latitudine dicitur ſtriga,a quo ſtrigatus ager vocatur qui per ſtrigas creſcit a ſeptemtrione in meridiem

¶Strigoſus a.um.qđ eſt exhauſtū,& macilentum quaſi ſtringoſum.Vn̄ iumenta ,ſtrigoſa dicta ſunt,ꝙ corpora eorū reſtricta ſint fame aut alia vitij cauſa. Colu.lib.vij. Quanquā poſſit huic aliquaten⁹ cōparari,qđ ꝓgenerat onager,niſi & indomitū & ſeruire cōtumax ſylueſtri more ſtrigoſum patris pręferret habitū. Et li.viij. Placide ac lente pabuletur,vt & largi ſit vberis & non ſtrigoſiſſimi corporis.Hinc etiam male habitus dicitur. Gelli. Equū ſtrigoſum & male habitum,ſed equitē eius vberrimum & habitiſſimum viderunt.

¶Strigmēta,ſordes q̄ ex corporib⁹ radunṫ.Vn̄ ſtrigmēta dicim⁹ cęromata.i.ſordes olei q̄ ex vnctorū athletarū corporibus raduntur.Pli.Notum eſt magiſtratus honoris eius octogenis ſeſtertijs olei vendidiſſe.

¶Strigil,inſtrumentū ꝓprie ferro dentatū a ſtringēdo .i.radendo,quo equos & id gen⁹ iumēta expolire ſolēt equiſones,e corpe ſordes abradēdo.Eo vtebāṫ veteres ad radendas ſordes corpis,ſudorēq; tergendū pręcipue in balneis,anteq̄ comederēt ex auro argēto ferro, interdū etiā lapidibus quibuſdā vt nunc lintheis.Per.I puer & ſtrigiles criſpini ad balnea defer.Quidā ſtrigiles accipiunt ꝑ pectinib⁹ fricatorijs,quos Indi ex Hebeno faciebāt.Legim⁹ apđ Stra.li.xv.de morib⁹ Indorū.Illos exercitū ꝑcipue frictionē ꝓbare, & maxime ſtrigilibus hebeni lęuib⁹ corpa expolire,reges quoq; corpa ſtrigilum ꝑfrictiōe curare.Strigiles etiā ſunt velaria vn̄ athletę poſt laborē ſtringunṫ.Pli.de ſpōgia. Cinis ei⁹ plurimū ꝓficit contra ſcabricies genarū & quicquid opus diſtringere,pręſtat & ſtrigilū vicem lintheorumq; affectis corporib⁹. Alij ſtrigilem accipiunt ꝑ quodā vaſis gn̄e. Stra.Inde ſtrigilū & ampullarū artifices mature euaſerunt.Plaut.in Perſa.Ampullā, ſtrigilē,ſcaphiū.ſoccos pallium,marſupiū,habeat.Cic.lib.iiij.de fi. Si ad illam vitā quę cū virtute degaṫ ampulla aut ſtrigilis accedat. Et in Hiſpania ſtrigiles etiā vocabāt auri paruulas maſſas.Itē ſtrigil,aluminis genus punicoſum & foraminoſū fiſtulis ſpōgię ſimile,rotundūq; natura.Cor.Cęlſus medicamētū in aurē ꝑ ſtrigilē inſtillari iubet. Strigiles etiā num ſermone vernaculo piſciculi quidam dicuntur quorum frequens fit captura per hyemes. Hanc dictionem Priſcia.a ſtringo,vel a gręca ϛλεγγίς deduci exiſtimat.

¶Strigilecula,diminutiuū a ſtrigil.ꝑ vaſe.Apul.Strigilis & gutti ſpeciē graphice deſcribēs ſic inquit. Qui magno īceptu ꝑdicauit fabricatū ſemet ſibi ampullā quoq; oleariā quā geſtabat lenticulari forma,tereti āmbitu preſſula rotunditate iuxta honeſtā ſtrigileculam recta faſtigatione clauſulæ flexa tribulatione ligulæ, vt & ipſa in manu capulo moraretur,& ſudor ex ea riuulo laberetur.

¶Strigium,veſtis Hiſpanica.Plaut.Nudus eſt iurat ſe tribulo ſtrigium oppigneraſſe.

✣Stritomellus,auis eſt,paſſer marinus.Cc.

¶Strix gis,auis quędā nocturna & īportuna a ſtridēdo dicta.Luca. vj. ꝙ trepid⁹ bubo ꝙ ſtrix nocturna quęrunṫ.Aggrediṫ pueros nutricib⁹ egētes,& ex illorū corpuſculis vitalē ſanguinē abſorbet. A cui⁹ auis nocumēto ſtriges appellam⁹ mulieres,puellulos faſcinātes ſuo cōtactu & lactis munerūq; oblatione. Sere. Præterea ſi forte pręmit ſtrix atra puellos Viroſa īmulgens exertis vbera labris.Striges etiā ſunt olera vilia,vt apud Plau. in Pſeu.Hei homines cœnas ſibi coquunt,cū condiunt non condimentis condiunt ſed ſtrigibus. Iuuenalis. Et ſonat vnctus ſtrigibus. ✣Legitur ſtrigilibus.

¶Strię,& ſtriaturę,ſunt quaſi caniculę & ſulci quib⁹ quādam columnarū gen⁹ excauaṫ. Victru.li.iij.Columnarū ſtrię faciendę ſunt.xxiiij.ita excauatę vt norma in cauo ſtrię cū fuerit cōiecta circūacta ancōib⁹ ſtriarū dextera ac ſiniſtra tangat acumen. Hinc ſtriatas colūnas dicim⁹ q̄ ſtrijs diſtinctę ſunt.Pli.li.xxvj.Candor ei⁹ eximi⁹ folijs foris ſtriatis. Apul.Frontē ſtriatā vocat contractam capetatamq; & quaſi ſulcos facientem præ triſtitudine. Striare etiā videntur boues cum peracto aut non peracto priore verſu ali⁹ initur.Hoc autem fieri dum boues adhuc in priore verſu anhelant,non conuenit.

¶Strimon,fluuius Thracię. Vnde fit Strimonius a.um. Ver.lib.j.Geor.Strimonięq; grues,& amaris intyba fibris. De primitiuo. Idem. Rupe ſub aduerſa deſerti ad ſtrimonis vndam.

¶Strobilus,nucleus pineus.ſimiliter & arbores nuçleos pineos ferentes ſtrobili dicuntur,apud Dioſco,& Galenum. ♁Dictus ſtrobilus quaſi ſapidus.

✣Stroniben,ladani genus vocant in nabatheis,eſt aūt Ladanum pingue inſidens ladę hęrbę.

¶Strophas adis,latine conuerſio vertigo.

♁Strophus a gręcis dr̄ ſaculi funiculus, a ſtrepho verto ꝙ circūquaq; vertaṫ.Itē ſtrophus qđ ſacerdotes habent in capite ꝑ inſigni.Quidā coronā eſſe dicūt, aut qđ ꝑ corona inſigne in caput imponitur, quale ſit ſtrophiū.

¶Stropha acumen ſubtilitas,ab ϛροφη cōuerſio.Hiero. contra Ruf.Vis ſcire rotas argutiarum tuarum ſtrophas vel ſpecularum inſidias.

¶Strophos dolor inteſtinorum, quos tormines latini vocant.

¶Strophius,proprium nomen Phocenſis regis.

¶Strophiū,faſcia pectoralis q̄ virginalē tumorē cohibet papillarū.Turpi.Me miſerā ꝙ iter vias epiſtola excidit,mihi infœlix inter tuniculā ac ſtrophiū collocarā. Strophia etiā corona ab inſigni qđ imponebaṫ capitib⁹ ſacerdotū qđ ſit ἀπὸ τοῦ ϛρόφειν,hoc eſt a vertendo.Pli.li. xxj.Tenuioribus vtebantur antiqui coronis, ſtrophia appellantes.Huius diminutiuum eſt ſtrophiolum.

¶Strophades,ſunt duę inſulę in mari Ionio q̄ ātea Plotę vocabāṫ.Ver.Accipiūt ſtrophades graio ſūt noīe dictę Inſulę Ionio in magno Dictę ſtrophades,ab ϛροφή cōuerſio.Sui.aūt ϛρόφιον τὸ ϛρογγύλον ζώνα νιον. ✣.i. ſtrophiū

zõula rotunda& ſubdit, ὡς στρόφιον διαδηματίου καὶ δι ἱερεῖς φοροῦσι. ✤.i.ſtrophium in diademate ſacerdotes gerũt.

¶Strõgylos,& ſtrõgyle es.pe.cor. Inſula in mari ęgęo. vna ex ęolijs ſic dicta quia ſit rotũda & globoſa qđ ſtrõgylon gręce deſignat. Hęc vt Pli.li.iij.ſcribit vinearum fertilis eſt, cuius ambitus patet.lxxv.millibus paſſuum. Ea nunc Naxos, ſed antea Dia vocata.Syr.li.xiiij.Mille agathina dedi perflataq; ſtrongylos hauſtris.

¶Stroma atis.omne qđ ſternitur, a quo fit periſtroma.

ꝸStromata, etiã dicunt̃ cõmentaria, ſcientię varietates Vnde origenes ſtromatum libros cõpoſuit.Stromateũ, varietas tanq̃ opus varietate contextum.

¶Struo is.xi.ctũ.ordino ſeu ordinate apto. Liui.lib.j. Poſtquã ſtructi vtrinq; ſtabãt cũ paucis procerũ in medium duces prodeunt. Cõpoſita huius verbi ſunt Adſtruo, Cõſtruo, Deſtruo, Extruo, Inſtruo, Obſtruo, Præſtruo, Subſtruo, & Superſtruo, quę ſecundũ vim prępoſitionũ ſignificant. Hiero.ad Terentiã. Hinc valles ſubſtructionibus opplendo.Cypri Ad certamen anim⁹ ante pręſtruitur quando ſe aduerſarius confitetur.

✤Struſetani, dicebantur qui farra ad ſacra ferebant.Cc.

✤Strumum Vide Strygnon.

✤Struthop⁹ dicitur modicę magnitudinis & quaſi paſſerculi pes.Cc.

¶Structilis & hoc ſtructile.pe.cor. vt ſtructiles columnę quę non ſunt ex vno lapide, ſed ex multis.

¶Structor, qui aliquid ordinat. Ponitur & pro cellario qui iſtruendę menſę & ciborũ curã habet. a ſtruendo.i. ordinando & cõponẽdo, qui cultello ſcindit in fruſtula. Marti. & q̃ non egeant ferro ſtructoris ofellæ. Qui vero conuiuij princeps eſt Architriclinus vocatur.

¶Structura, ædficium ſiue compoſitio & ordinatio. Colu.lib.j.Igitur ad ſtructuram cum primum ſtatim fundamenta iaciuntur euitandum eſt.

¶Strues, a ſtruo ꝓprie lignorũ congeries eſt. Et ſtrues dicitur genus libi quod addebatur in ſacris. Ouid. lib.j. faſt. Hęc adolet flammis cum ſtrue farra ſuis.

¶Struma, tumor, vel morb⁹, qui a ſcrophis q̃ id morbi patiunt̃ Scrophula dr̃. In quo ſubtus cõcretę quędam & putę ſanguineę quaſi glandulę oriunt̃. Inde ſtrumoſi dicuntur qui id vitiũ patiunt̃. At Cor.Cæl.ſcribit. Struma extãtia quędã ĩ tergo. Gibb⁹ vero in pectore. Alij ſtrumã vitiũ gutturis eſſe putant. Catul. in opprobriũ dixit Sella in curculi ſtruma Noni⁹ ſedet. Iñ ſtrumoſus. Iuue. Nec pretextatũ rapuit Nero loripedem vel ſtrumoſum atq; vtero pariter gibboq; tumentẽ. Pli.li.xj. Guttur homini tm̃ & ſuibus intumeſcit aquarũ quę potant̃ plęrũq; vitio, propter quod quędã tubera ſpongioſa per corpus aliquando ſuperfuſa ſcrophulę dicũtur, quę etiã ſubſtrumę appellatione continentur, vt rectius ſtrumulę quaſi paruę ſtrumę quam ſcrophulę nominentur.

¶Struthius, & pro fœmi.ſtruthio auis eſt corpore grãdis grauiſq;. Hiero.in Iob. Penna ſtruthionis ſimilis eſt pennę herodij & accipitris. ꝸAlias ſtruthius, gen⁹ herbæ, quam nos radiculam dicimus a paſſeris vocabulo. Theophra.lib.ix.folium habet quale ſtruthos quo linthea candorem capiunt.

ꝸStrutheus, membrum virile a priſcis dicitur a ſalacitate paſſeris qui gręce στρουθος dicitur.

ꝸStruthea Plinius lib.xv.de ciconijs. Minora ex eodẽ genere ſtrutea.

¶Struthiocamelus, maxima auiũ eſt, ſi tñ auis eſt dicẽda cũ pẽnas duntaxat habeat vt adiuuẽt ad currendũ cętero volucris nõ ſit nec a terra tollatur. Vngulas habet ceruinis ſimiles, biſulcas ꝯpręhendẽdis lapidib⁹ vtiles quos ĩ fuga cõtra inſequẽtes pedib⁹ ingerit. Cõquoquit quęcũq; deuorat ſine aliquo delectu. Mira ĩ eo ſtoliditas Etenĩ in tãta corpis altitudine ſi colla frutice occultauerit latere ſe putat. Oua ei⁹ in ꝓcio ſunt ꝓpter ãplitudinẽ & pennę, quia galeas varijs coloribus infectę adornant.

ꝸStruices, oĩm rerũ extructiões. Plau. in Mene. Tãtas ſtruices cõcinnat patinarias.

¶Strychinis hęrba eſt quam furialem alij dixerunt. Similiter & ſtrychnium.

✤Strygnon, hęrba eſt quã alij conuerſam vocant, alij coagulũ, alij ſtrumum potius ſpongia aquarũ dulciũ quã muſcus.Cc.

✤Studiũ, eſt vehemns applicadtio aĩmi ad aliqđ peragendũ. accipitur qñq; ꝓ exercitatione, vt cũ dicimus ſtudia literarum. Col. Et ne ſingula perſequar ei ſtudio qđ quiſq; agere velit cõſultiſſimũ rectorẽ adhibeat id eſt exercitatio operi vel arti. Qñq; ꝓ diligentia. Quandoque ꝓ fauore ſeu amore. Sal. D. Syllanũ certe ſcio quę dixerit ſtudio reſpu. dixiſſe. Quãdoq; ꝓ voluntate, vt ſcidit̃ incertum ſtudia ĩcontraria vulgus.

¶Studioſus, modo aſſiduũ ac ꝑſeruantẽ ſignificat. Cic. ad Heren. Ideo q; bodis viris & ſtudioſis amicus erat. Mõ cupidũ & alicui rei deditũ atq; addictũ & ſtudioſus laudis.i.cupidus & ſtudioſus Cęſaris.i.amãtor vel beniuolus Cic. Cecinę Viri ſunt optimi & tui ſtudioſi & mei neceſſarij. Hic fit Perſtudioſus. Idę ĩ Cato. Attribuito leteris gręcis quarũ cõſtat eũ ꝑſtudioſũ fuiſſe ĩ ſenectute

¶Studeo es, ui, ſtuditũ, ſtudiũ adhibeo. Do eperã alicui rei. Cęſar cõmẽ.i. Cupiditate regni adductus nouis rebus ſtudebat.i.vacabat, Cõſtruit̃ etiã cũ ablatino mediãte in, vel etiã accuſatiuo, ꝑſerti ſi aliquid ſtudioſius legimus. Titi.ĩ pſal. Ferenti natis populus gręca ſtudet. Et ſtudere ẽ amare, ſiue fauere. Sal. Neq; ſtudere neq; odiſſe ſed minime iraſci decet. Ouid. lib.ix.meta. Cui ſtudeat deus omnis habet. Itẽ Enit. Cice. li.j.Off. Quorũ vero patres aut maiores aliqua gloria ꝑſtiterũt. ij ſtudent plęrũq; in eodẽ genere laudis excellere. Lact.li.iij. duo ſignificata ei⁹ cõphendit. Qui ſapietię ſtudet vtiq; nondũ ſapit ſed vt ſapere poſſit ſtudet.

¶Stupalinũ, vile quod lini cortici, proximũ eſt vt ĩquit Pli. ab græco στυππίον quod ſtupã ſignificat, vel a ſtipãdo ꝙ ea ſtipentur naues. Hic ſtupeus a, um, Ver. Suiiciũt lapſus & ſtupea vincula collo.

ꝸStupari⁹, a, um, quod ad ſtupam pertinet vt ſtuparius malleus quo lina tunduntur.

¶Stuprũ, eſt coitus lege vetitus, qui duplex eſt. Vn⁹ cũ nupta qđ adulteriũ dr̃ aut cũ puero, aut cũ ſanguine coniunctis, ſiue ſacris virginibus, alter cũ vis affertur cuilibet ꝑſone etiã ſi ancilla ſit. Aliqñ ſtuprum ponitur pro turpitudine. Neuius. Perire malunt ibidem quam cum ſtupro redire ad populares. Aen. Fœde ſtupreq; caſtigor quotidie turpiter.

¶Stupro as, vitio ſtupro. Plau. in Aulu. Is adoleſcentis illius eſt auunculus qui illam ſtuprauit noctu Cereris vigilijs. Cic. li.iiij. ad Heren. Qui violaſſet ingenuam, matrem conſtupraſſet.

¶Stupeo es, pui. ſignat quodã modo ſenſum rerum nõ habere. Perſi⁹. Sed ſtupet hic vitio.i.iſanus eſt fact⁹ vitijs. Iũgit̃ & cum accuſatiuo. Cice. de fi.bo. Hæc cum loqueris Varrones ſtupem⁹. Hui⁹ cõpoſita ſũt Obſtupeo & Subſtupeo, a quib⁹ Stupeſco Obſtupeſco, Stupefacio, Obſtupefacio, Stupefio & obſtupefio.

¶Stupor, eſt alienatio quędã ſenſum ꝙ ſcilicet ſenſus conſtipentur. ꝸEt eſt admirationis ſpecies ex magnitudine miraculi proueniens ita vt etiam impediat inueſtigationem cauſæ miraculi apparentis.

¶Stupidus quandoq; pro ſtupefacto, quandoq; pro inſenſato accipitur. Vnde ſtupentia ſiue ſtupida dicuntur quando vel paruum vel nullum habent ſenſum.

¶Stult⁹, ĩprudẽs, ĩprouid⁹. Nã & multi nõ ĩſipiẽtes aliquando ſtulte aliquid vel agũt vel loquũt̃. Fatuus plane inſipiẽs. Afra. Ego ſtultũ me exiſtimo, fatuũ eſſe nõ opinor. Inſan⁹ q abiecta ratione cum furore & ĩpetu omnia facit. Rudis q nũq̃ didicit. Stultitia quatuor modis dignoſcitur. Aut cũ nõ venerit in mentẽ quod oportet Aut ſi venerit nõ tenere, aut bonum conſilium nõ admittere, aut malum admittere. Hinc Heſiodus econuerſo. Optimus ille quidẽ qui per ſeſe omnia noſcẽs pręceptor ſuus ipſe ſibi meliora peregit. Rurſus & ille bonus monit⁹ q recta ſequet̃. Qui nõ ipſe ſapit nec credit recta monenti. Hic nullam in partem vtilis eſt.

ꝸSturdi aues quę hyeme abeunt quibus proprium eſt caternatim volare, quodã pilę orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus.

ꝸStypticus, idem quod ſtrictus, ab obturo ſtringo.

✤Stura, ĩſula ẽ ĩ mari vltra tyberina oſtia ĩ antiano.Cc.

¶Stymna eſt ſpiſſamentum & domitura vnguenti, Vt inquit Dioſcorides.

¶Stymphalus, lac⁹ in Arcadia in cuius ripis erat ſtymphalo oppidũ. Oui.li.ij.Faſto. Teſtis erit pholoe teſtes ſtymphalides vndę. A ſtymphalo lacu ſtymphalides aues appellatę ſũt, tãtę magnitudinis, vt ſolis radios obũbrare dicerẽt̃ oẽm Arcadiã deuaſtãtes. Hiero. Cerberũ & ſtymphalidas narrãt fabulę poetarũ. A ſtymphalo oppido fit Stymphali⁹, a, ũ, & Stymphalis, idis. Hie.ꝯtra Iouin. Ariſtoclides Orcomeni tyrãn⁹ adamauit virginẽ Stymphalidẽ, q̃ cũ pr̃e occiſo ad tẽplũ Dianę cõceſſiſſet & ſimulachrũ teneret, nec vi poſſet auelli, in eodẽ loco confoſſa eſt. Ob cuius necẽ tãto oĩs Archadia dolore cõmota eſt, vt bellũ publice ſumere & necẽ virginis vlciſceret̃.

¶Styx, gis, ge.fœ. ꝓprie mœſtitiã deſignat στυγνός ei triſtis dr̃. στυγνάζω mœreo vel dr̃ ab στυγῶ, timeo odi ꝙ terrori oĩb⁹ ſit. Ver. Stygiãq; paludẽ Dij cui⁹ iurare timẽt & fallere numẽ. Fingit̃ a poetis ꝙ ſit infernalis palus cũ ſit fons in Arcadia, exitioſus animalib⁹, cuius aq̃ illico necat ex nimio frigore, vt pote cũ perfluẽs ipſa ſtatim lapideſcat. Tradũt hac aq̃ ęs ferrũq; erodi & oĩa vaſa in ea miſſa frãgi pręter cornea. Eſt & alia palus ĩ ægypto iuxta mẽphim quã veteres ſtyga vocauere, Hic ſtygius, a, ũ. Seneca. Hic ſæuũ vmbras territat ſtygi⁹ canis Ariſtophanes autẽ in ea comœdia, q̃ βάτραχοι ἐγγράφεται ἐν ταῦθεν αὐλῶν τίς οἱ περιέπνευσε πνοή ὄψει τε φῶς κάλλιστον ὥσπερ ἐνθάδε καὶ μυρρινῶνας καὶ θιάσους εὐδαίμονας ἀνδρῶν γυναικῶν καὶ κρότον χειρῶν πολύν. ✤. Id eſt Rana inſcribitur hinc atriorũ quis tibi adeſt ſpiritus, viſuiq; lumẽ optimũ quẽadmodũ hic & tripudia fœlicia virorũ mulierum & plauſum nauium multum. Nam ſtyx ꝓxima eſt elyſio.

S ANTE V

SVauis, dulcis, a quo ſuauitas, & ſuauitudo, pro dulcedine. Plaut. Suauitudo mea, quorum contraria ſunt inſuauis, auſter⁹, aſper. Inſuauitas, Inſuauitudo. Aduerbia ſuauiter, inſuauiter, ſuaue inſuaue, Vergilius. Et ſuaue rubens hyacinthus.

¶Suadeo es, ſi, ſum, ſcđm naturã byſillabum eſt licet multi triſyllabũ putẽt. Qđ etſi inueniat̃ ſolutio dicẽda eſt a ſuaue & do, pro dico, compoſitum eſſe quidam arbitrantur, hoc eſt ſuaue dico. Eſt enim ſuadere accommodatis & ſuauibus verbis aliquem in opinionem noſtrã inducere conari, hoc eſt hortari aliquẽ ad id qđ intẽdimus. Cuius contrarium eſt diſſuadere. De perſuadeo ſupra habitum eſt.

¶Suadela pe.pro.ſuaſio dicitur. ✤ Eſt dimi.a ſuada.

¶Suaſorius, a, um, qđ ad ſuadẽdum pertinet vt ſuaſorium munus, id eſt officium ſuadendi. Et pars deliberatiua a rhetoricis ſuaſoria dicitur.

¶Suaſum, color ex ſtillicidio fumoſo in veſtimẽto albo. Sunt & qui omnem colorem ſuaſum velint appellari ꝙ quaſi perſuadetur in alium colorem tranſire.

¶Suauium, quod & ſauium dicitur per diminutionem voluptas dicitur. Tereñ. O thais meum ſuauium.

✤Suadibile quod ſuaderi facile poteſt. Inde ſuadibiliter aduerbium.Cc.

✤Sualternicum, electri ſpecies fulua.Cc.

✤Suarius, ſuum cuſtos.Cc

✤Suatim ad ſimilitudinem ſuis.

¶Suauior, aris, & Sauior ſignificat cum voluptate aut ꝓ gaudio oſculor. Catul. ad Veraniũ Lucidum os oculoſq; ſuauiabor. De hoc etiam diſſauior.

¶Suapte, ſua ipſi⁹ natura & ſuopte ſuo ĩpĩ⁹, ſicut Meopte meo ĩpĩ⁹. Ci.li.j.Tuſ. Terrena & hũida ſuopte nutu, & ſuo põdere ad pares angulos ĩ terrã & ĩ mare ferant̃.

¶Sub, prępoſitio & ſeparat̃, & cõponit̃. Separata aliqñ denotat tp̃s, & accuſatiuo iũgit̃, ſignificatq; circa vel ꝑ Verg. Sub lucẽ exportãt calathis, i.ꝑ lucẽ, ſeu adueniente luce. Aliqñ ponitur pro in vt ſub idem tẽpus, ſub eãdẽ horã.i.in eodẽ tẽpore in eadẽ hora. q̃q̃ & ꝑ idẽ tempus & per eandem horam vel circa idem tempus & circa eandem horam exponi poſſit. Liuius. Vtrinq; legati fere ſub idem tempus ad res repetendas miſit. Suet. de Aug. Sub horam pugnę tã arcto repente ſomno deuict⁹ vt ad dandũ ſignũ ab amicis excitaretur. Aliqñ ꝓ ſtatim poſt, vt ſub hęc verba. Cicero. Planco Sub eas autẽ redditę ſunt. Aliqñ ſignificat ad locum & ꝓ ante ſumitur Verg. Poſteſq; ſub ipſos nituntur gradibus. Aliqñ in loco & ꝓ ſubter capitur, conſtruiturq; cum ablatiuo. Idem lib.viij. Arma ſub aduerſa poſuit radiantia quærcu. Itẽ cum ablatiuo accipitur ꝓ in, vt apud eundem. Nãq; ſub ingenti luſtrat dũ ſingula tẽplo. Itẽ ꝓpe, vt, Quo deinde ſub ipſo ecce volat. Itẽ ſignifi. cũ vt ſub ſarcinis, i. cũ ſarcinis. Compoſita plęrũq; localem ſignificationem retinet quę illi ꝓpria eſt, vt ſubeo ſuppono, id eſt ſubter. Interdum ſignificat infra. vt, Caudãq; remulſcẽs Subiecit pauitantem vtero ſyluaſq; petiuit. Interdum diminutionem vt ſubdubito, ſubiraſcor, id eſt aliquantulum. eſt enim vt Dona. inquit tẽperamẽtũ plenę ꝓnũciationis. Interdum ſignificat ſupra vt Corpora ſaltu ſubijciũt in equos, id eſt ſupra iaciunt. Interdũ ꝓſpere, vt Succedit. Interdũ poſt, vel quã primum, vt ſubſequor. Interdũ cõtra vel ꝓpe, vt ſubſiſto. Cæſar. Audaci⁹ ſubſiſtere, non nunquam & nouiſſimo agmine pręlio noſtros laceſſere. Interdum prudenter ſeu diligenter, vt ſubſeruio. Interdum in promptu, vt Quo modo ratio nõ abeſt. Interdũ latenter, vt ſuppilo. Interdum ſenſim. vt Surrepo. Interdum adhuc. Liui. Tanquam ſpes ſubeſſet. Componitur autem fere cum omnibus literis. A, vt ſubaro. B. vt ſubbibo, C, vt ſuccido. D, vt ſubdo. E, vt ſubeo. F, vt ſuffero, G, vt ſuggero. H, vt ſubhaſto, I, vt ſubiungo, L, vt, ſubleuo. M, vt ſubmoueo. N. vt ſubnecto. O, vt ſuboríor. P, vt ſuppono. R, vt ſurripio. S, vt ſubſãno, T, vt ſubtraho. V, vt ſubuenio. Sed quoties ſubiũgit̃ vocalib⁹ vl̃ b d h l n ſ t, remanet b integra, ĩ alijs mutat̃ b ĩ literã ſequentẽ niſi in ſubrideo, ſubrogo, ſubruo. Suſtineo vero ſuſpicor, ſuſpicio, ſuſtuli, ſuſtolo: & huiuſmodi ſine b ſcribenda ſunt, quia non a ſub ſed a ſurſum compoſita ſunt.

ꝸSubęratũ aurũ a ſubęs, ęris, aurũ qđ habet æs ſubtus. Perſi. Ne qua ſubęrato mendoſum tinniat auro.

ꝸSubalpini populi qui ſunt ſub alpibus.

¶Sub corona vęnundari captiui dicebantur, quia coronati vendebantur.

¶Subiugum dicebantur hoſtes miſſi eſſe, quia duab⁹ haſtis in terra defixis tertiaq; ſuperligata inermes ſub ea tranſire cogebantur.

✤Subcutaneus morbus dicitur, ꝙ intra cutem ſiue ſub cute eſt ſiue ſubter. Cc.

¶Sub manu, vulgaris locutio, & ſigni. ſtatĩ. tp̃iſq; momẽtũ, q̃ſi de manu in manũ. Seneca lib.x. epiſtolarũ ad Luci. Cõſiliũ naſci ſub die debet & hoc quoq; tardũ eſt nimis. ſub manu quoq; aiũt cõſiliũ naſcatur Sue. de Augu. Et quo celerius ac ſub manu annunciari cognoſcique poſſet qđ in ꝓuincia q̃q; gereretur, iuuenes primo modicis ĩteruallis ꝑmilitares vias dehĩc vehicula diſpoſuit

¶Sub vitẽ haſtas iacere dicebat̃ miles, cũ ſub manũ rurſum haſtã mittebat. Sub vitẽ pręliari milites dicebant̃ cum ſub vinea militari pugnabant. Sub uineam iacere cũ aſtantibus cẽturionibus ſudes iacere cogebantur.

¶Subactus, a, um. Vide in dictione Subigo.

✤ Subagito, as, ſignificat ineo. Plaut Dum ille meretricem agitat, ego quieſco.

¶Subaquaneus, a, ũ, qđ aqua manat, vt ſcopulus ſuba=

quaneus.

¶Subalaris & hoc ſubalare, quod ſub alis eſt. Vnde ſcribit Lamp. Heliogabalum ſolitum fuiſſe in accubitis habere plumas ſubalares.

¶Subcerniculũ, farinariũ cribrũ, qđ fit e ſetis equorum quẽadmodũ excuſſoriũ & pollinoriũ fit e lino. Excuſſoria, cribra ſunt quibus furfur ſecernitur. Pollinaria quibus pollen hoc eſt groſſior puluiſculus farinę diuiditur.

¶Subcineritius, a, um, quod ſub cinere coquitur, Vnde ſubcineritium panem legimus.

¶Subdo, is, ſuppono, ſubijcior Cato. de re Ruſt. Ignem ſubdito vbi bullabit vinũ, ignẽ ſubducito. & ſubdere ſubiungere. Quint. Hic dictis & alta ſubdidit.

¶Subditus, qui alicuiꝰ ĩperio ſubiectꝰ eſt, ſubditũ etiã partũ dicimꝰ ſuppoſitũ. hoc eſt ſublatũ ab ea muliere q̃ peperit, & alteri poſitũ, Itẽ apud iuriſcõſultos ſubditum teſtamentũ dr̃ cũ vero teſtamento occulato aliud clam fuit appoſitum. Subditus iudex qui loco mortui datur.

¶ Subditiuus, qui ſubditus eſt. Plautus in Amph. Subditiuus eccum exit foras.

¶Subdititiꝰ ſuppoſititiꝰ. Vñ a Plauto Iuppiter dictus eſt ſubdititiꝰ Amphytrio. Suetoniꝰ. Nõ modo verſꝰ cẽſoria q̃dã virgula notare & libros q falſo viderẽt inſcripti tã q̃ ſubdititios ſummouere familiã permiſerint ſibi

¶ Subdolus penulti. cor. occulte decipiens.

¶Sub dio aliqd eſſe dicimꝰ, qđ nõ eſt ſub tecto ſed ĩnudo & ſub cœlo. Aliter dr̃ ſub Ioue, ab eo ꝙ gręci Iouem τὸν Δία dicũt. Hora. lib. Carmi. Vitãq; ſub dio & trepidꝰ agat. Hinc ſubdialia pauimenta, & ſubdiales deambulationes quas Victru. gręco vocabulo vocat hypetras.

¶Subdiale qđ ſub dio ꝑmanet. i. ſub aere. Pli. illa ſuper terrã & ſubdialibꝰ petris cædit̃. Hęc ex obrutis, ſubdialia a gręcis primo habita qbꝰ cõtegerẽt domꝰ ex tõſa teſta & pedali craſſitudĩe feſtucata. terraciũ nũc appellat̃.

¶Subduco, is, pe. ꝓ. ſubter duco. Interdũ ſubtraho Cato. Ignẽ ſubdito, vbi bullabit vinũ, ignẽ ſubducito. Sunt eñ contraria ſubdo & ſubduco. Iuuenalis. Et nos ergo manũ ferulę ſubduximꝰ. Interdũ ſurripio. Verg. Et ſuccus pecori & lac ſubducitur agnis. Interdũ ſurſum duco leuo extollo. Idẽ Qua ſe ſubducere collęs incipiunt. hic ſubducere naues, dicimꝰ in terrã trahere, ꝙ terra mari altior ſit ſicut econtrario deducere in mare e terra ducere. Idẽ Quaſſatã ventis liceat ſubducere claſſem. Plaut. in Caſſide, Ibo intro, vbi ſubducã nauim rurſum in puluinarium. Interdum ſubducere cum hoc nomine ratio ſignificat computare calculare. Cic. Lentulo. Rationibꝰ q; ſubductis ſummã feci cogitationũ mearũ. Plau. ĩ Cap. Subducã ratiũculã quantillum argentum mihi apud trapezitam ſiet. Et ſubducere eſt furtim ſubtrahere. Idẽ in Cur. Propino magnũ poculum, ille bibit, caput ponit, cum dormiſcit ego ei ſubduco anulum. Saluſt. Præterea ex gregarijs militibus quemque armatum in prima acie ſubducit, id eſt extrahit & alibi locat.

✣ Subęro ęre commiſceo. Perſius. Ne qua ſubærato mendoſum tinniat auro. Cc.

¶Subeo, is, iui, vl' ſubij, itũ. ingredio. Cęſar cõment. i. Qui intra annos quatuordecim tectũ nõ ſubijſſent. Lactã. Siue virtutes inſeras, vitia ſua ſpõte decedent, ſiue vitia eximas virtutes vltro ſubibũt. Paſſiuũ ꝓtulit. Iuuenalis, ꝙ ſi ſubeũt̃ ꝓſpera caſtra. Et ſubire eſt ſuſcipere aut pati. vt ſubeo periculũ, ſubeo crucẽ, mortẽ, Ci. li. iij. offi. Qui retinendi officij cauſa cruciatus ſubierit vltro. Itẽ ſuccreſcere. Verg. Ne ſubeãt herbę, neu puluere victa fatiſcat. Itẽ in memoriã venire. Et modo cũ datiuo mõ cũ accuſatiuo cõſtruit̃, vt ſubijt mihi. Curtius. Sera pœnitẽtia ſubijt regẽ. i. in mẽtẽ vel in memoriam venit Itẽ ſubdere ſupponere. Ver. li. x. Aeneas ſubijt mucronẽ ipſumq; morãdo, Suſtinuit. Itẽ extolli. Pli. ſed hi rationẽ afferunt ꝙ leuiſſima ſit imbriũ ciſternarũ aqua vt q̃ ſubire potuerit & pendere in aere. Idem. Nec leuitatis in pluuia aqua argumẽtum eſt ſubijſſe ea in cœlũ etiam in lapides ſubijſſe appareat. Itẽ ſuccedere Varro. In quarum locum ſubierunt inquilinæ impietas perfidia impudicitia. Idẽ rñdere ſeu reſiſtere. Cic. ĩ verrẽ. Diuinatiõe poteris ne orõnẽ eiꝰ ſubire? Itẽ aggredi. Hie. Nũc depẽcor Deſideri chariſſime, q a me tñ opꝰ ſubire feciſti. Itẽ ſcãdere. Pli. lib. iiij. Hemi. excelſitas ſex. vr̃. paſ. ſubit̃.

¶ Subfibulum, Vide in dictione fibula.

¶ Subhaſtare, eſt ſub haſta mittere, hoc eſt ꝑ auctionẽ vẽdere. Haſta enim erat virga quæ dabatur cũ poteſtas alicui daretur de aliqua merce.

¶Subigo, is, pe. cor. ſignifi. cogo. Sal. Ambitio multos mortales falſos fieri ſubegit. qñq; ſubigere eſt ſubijcere, domare, Idẽ Poſtea vero quã ĩ aſia Cyrꝰ, in gręcia Lacędemonij & Athenięſes cœpere vrbes atq; natiões ſubigere. qñq; ſummittere, vt ſubige ſub arbore pecꝰ. qñq; acuere Verg. lib. vij. Pars lęues clypeos & ſpicula lucida tergũt Aruina pingui ſubigũtq; in cote ſecures. qñq; atrectare agitare. Cato. Farinã in mortariũ indito aquã paulatim addito ſubigitoq; pulchre. Qñq; bñ arare, bñ colere. Verg. Ante Iouem nulli ſubigebant arua coloni. Col. lib. ij. ſeq̃t vt tp̃a quoq; ſubigẽdi arui pręcipiamus Ci. ꝑ trãſlationẽ li. ij. de ora. ꝓ exercere poſuit. Subacto mihi ingenio opus eſt, vt agro nõ ſemel arato, ſed nouato & iterato. Qñq; ſuffodere. Ver. lib. ij. Geor. Tñ hęc quoq; ſi quis Inſerat aut ſcrobibus mãdet mutata ſubactis. Qñq; ſubagitare. Cice. Gallam ſubigo. Quandoque ſurſum agere. Et tunc a ſus quod ſignificat ſurſum componitur. Verg. lib. j. Georgi. Nõ aliter quam qui aduerſo vix flumine lembum Remigijs ſubigit. A ſubigo fit aliud compoſitum Proſubigo de quo ſupra.

¶Subijcio is, pe. cor. ſuppono. Vergil. Et ramea coſtis ſubijciunt fragmenta. Et illud. Subijciẽtibus prunas inſultat leuita Chriſti. Aliquãdo ſubiugo. Cic. Tot ſibi populis repente ſubiectis. Aliquando ſurſus iacio. Vergi. Et corpora ſaltu ſubijſciunt in equos.

¶Subices, pe. cor. dicũt̃ ſubiecti. Aenniꝰ. Ergo deũ ſublimis ſubices hũidꝰ vñ orit̃ iber ſonitu ſæuo & ſtrepitu

¶Subiecto, as, ſæpe ſubijcio. Verg. Nigramq; alte ſubiectat arenan.

¶ Subiacto, as, ſæpe in altũ iacto, qđ fit cũ in areis frumẽta a paleis ſecernunt̃. Var. His tritis oportet e terra ſubiactari vallis aut vẽtilabris cũ vẽtꝰ ſpirat lenis. Ita fit vt qđ leuiſſimũ eſt ĩ ea atq; appellat̃ acꝰ euannet̃ foras ac frumẽtũ qđ eſt põderoſum purum veniat.

¶Subitus, a, um. a Subeo, is, idẽ qđ repentinus. Verg. cũ ſubito aſſurgens fluctu nymboſus orion. Hinc ſubito aduerbium. Mar. Nam ſubito collapſa ruit.

¶Subitarius, a, um, repentinꝰ licet quandoq; pro extẽporali ſumatur. Cel. Quid ſibi vellet ſubitaria dictio.

¶Subitaneus, a, um, eo modo dicitur quo ſubitarius, vt Subitanea mors.

¶Subitatus, a, um, qđ eſt ſubito mutatũ Cyprianus ad Corneliũ. Steterũt fortes & ipſo dolore pœnitẽtię facti ad pręlium fortiores vt appareat nuper ſubitatos eſſe & nouæ atq; inſuetę rei pauore trepidaſſe.

¶Subinde, cũ accẽtu in añpe. ſignifi. deiñ vel ſtati poſt Hora. Si recte dicet primũ gaudere ſubiñ. Pręceptũ auriculis hoc inſtillare memẽto. Liu. Vno alteroq; ſubinde ictu, vẽtrẽ atq; iuguina hauſit. Interdũ ſignifi. frequenter ſiue vt ꝓprie dicã identidẽ hoc eſt crebro cũ quodã interuallo. Suet. in Tibe. Læua natura ne in puero quidẽ latuit, quã Theodorus Gadareus & proſpexiſſe primus ſagaciter & aſſimulaſſe aptiſſime viſus eſt, ſubinde obiurgãdo appellans eũ lutũ a ſanguine maceratum.

✣ Dicitur & Subin ſicut proin & dein. Cc.

¶Subiugo, as, pe. cor. debello & imperio meo ſubijcio, quaſi ſub iugo pono. Lact. lib. iij. Totum hominem alienę ditioni ſubiugauerunt.

¶Subiugalis, ſub iugo aſſuetus, & domitus. Vnde pullꝰ ſubiugalis in Euangelio legitur.

¶Subiũgo, is, addo. Vnde ſubiũctiuus modꝰ dictus eſt

q a ſubiungit̃ alteri verbo. Nã eget a aliqua re vt impleat ſentẽtiã, vt ſi dico Cũ clamen quare me tacere dicis? Ideo ergo ſubiunctiuus modus eſt, quia ei coniungitur aliquid, vt ſententia locutionis plena ſit.

ȝSubire aleã, eſt periclitari, & obiectare ſeſe fortunę dubię tractũ ab aleatoribꝰ qui in foro a leatorio varie agitãtur & repente victores, repente victi dubio euentu exanimant̃. Liui. In dubiã ſeruitij imperijq; aleam imus.

✣Sub iugum mitti dicebãtur hoſtes qui duabus haſtis in terra defixis, tertiaq; ſuperligata, inermes ſub ea cogebantur tranſire. Cc.

¶Sublabor, penul. pro. ſignificat prætereo ſiue latẽter decurro aut fugio.

¶Sublabro, as. pe. cor. intra labra mitto. Nęuiꝰ. Iã ego illis ſubiens ſublabrabo eſui illud ſynciput.

¶Sublego is. pe. cor. furto aliquid ſurripio. Vergi. Vel quę ſublegi tacitus tibi carmina nuper.

¶Sublego as, pe. pro. ſubſtituo. Iuſti. lib. iij. Senatui cuſtodiam legum populo ſublegandi ſenatum vel creandi quos vellet magiſtratus poteſtatem permiſit.

¶Subleſta, infirma, leuia, friuola, debilia. Plaut. in ꝑſa. Grauior pauper fides ſubleſtior. Idem dixit vinũ ſubleſtiſſimum, quia infirmos facit vel corpore vel animo.

¶Subleuo as. pe. cor. alleuio auxiliũ p̃ſto, defendo. Cic. zophirus qui ſe naturã cuiuſq; ex forma ꝓſpicere ꝓfitebatur deriſus a cæteris eſt, qui illa in Socrate vitia nõ agnoſcebãt, q̃ ipſe ex illius aſpectu multa colligerat. Ab ipſo aũt Socrate ſubleuatꝰ, cũ illa ſibi ingenita ſed ratione a ſe deuicta diceret, Et ſubleuare ſurſum leuare, ſuſtẽtare. Suẽt. de Veſ. Aluo repente vſq; ad defectionẽ ſoluta imperatorẽ ait ſtantẽ mori oportere, dumq; ſurgit ac nititur inter manus ſubleuantium extinctus eſt.

ȝSublicę, ꝑticę, & pali lignei. Vñ pons Romę ſublicius q a ex ſublicis ita ſtructꝰ fuit vt trabes ſine fulturis eximerent̃. Cęſar in deſcriptiõe rhemani põtis inq̃t, nõ ſublicę modo directę ad perpendiculum, ſed prone, ac faſtigiatę vt ſecundum naturam fluminis procumberent.

¶Subligo as. pe. cor. ſubtus ligo. Vnde & ſubligaculũ.

¶Subligar, pe. cor. ſiue ſubligaculum dr̃ quo pudendę partes obtegunt̃. Martia. Tecta tñ non hac qua debes parte lauaris. Si pudor eſt, transfer ſubligar in faciẽ. Cic. lib. de officio. Scęnicorũ mos tantam habet vetere diſciplina verecundiam vt in ſcenam ſine ſubligaculo prodeat nemo. Dicitur & ſuccintoriũ Femorale, Fœminale Campeſtrę, Bracha, Perizoma, & Lumbare.

¶Sublimis, pe. pro. in altũ eleuatus a limine ſuperiorę dictus quod ſupra nos eſt. Verg. Ipſa Paphon ſublimis abit. Col. li. ij. Igit̃ in opę boues arcte iunctos habere cõuenit quo ſpecioſiꝰ ĩgrediãt̃ ſublimes & elatis capitibꝰ Hic ſublimitas exl'tatio. ✣ Et aduerbiũ Sublimiter. Cc.

¶Sublimo as. exalto in altum mitto vado ve. Aennius. Sol qui candentẽ in cęlo ſublimat facẽ. Aug. lib. vij. cõ. Augebatur diuitijs, ſublimabatur honoribus.

¶Sublino is. pen. cor. aliquantulũ tingo ſeu noto. Cor. Cęlſus. Idem quoq; vmbilico ſublitũ facit. Inde ſublitio quę eſt quaſi primũ tectoriũ & fundamẽtum coloris eiꝰ quem reddi volumus inductione manus vltima. Aliquãdo illudo & pro ridiculo habao. Tractum a genere ludi quo dormiẽtibus ora pinguntur, vt apud Plau. in Aul. Ah ſubleuit mihi os peſſime.

ȝSubluuies, dr̃ ſicut illuuies. & pluuies, ꝓ ſordibꝰ & immundicicijs. Apud Colu. Genꝰ morbi in diſcrimine vngulę ouiũ naſcẽs, ait eñ lib. viij. Claui quoq; dupliciter infeſtãt ouẽ, ſiue cũ ſubluuies atq; interrigo in ipſo diſcrimine vngulę naſcitur ſubluuies pice liquida eruitur.

ȝSubluſtria, verba dicuntur, non ex toto luminoſa, ſed aliquid luminis habẽtia ſubluſtris nox, & ſubluſtris vmbra quę habet aliquid luminis.

¶Subluco as. pe. pro. a luco ſigñat ramos arborũ ſupputo & veluti ſubtus lucẽ mitto. Conlucare aũt eſt ſucciſis arbaribus luxum implere.

¶Subluo is, expurgo.

¶Sublicius põs Romæ, hoc eſt ligneus, qm̃ ſine ferreo clouo conſtructus fuerat, vt meminit Plin. lib. xxxvi.

¶Subnecto is, ſubligo appẽdo ſubſcribo ve ſignificat.

¶Subneruo as, Vide in dictione Neruus.

¶Subnitor, pe. pro, ſuffulſio. Vide in dictione nitor.

¶Subo, as ſubare, dñr ſues cũ libidinẽ exercẽt aut appetũt q̃uis & ad alia aĩalia, etiã ad hoĩes trãſferatur. Hora. Iãq; ſubando cubilia tectaq; rũpit. ariſt. li. de aĩalibꝰ. vi. Ita ſubare dr̃ in ſuibus. quẽadmodũ eq̃ libidĩe ſtimulatę dñr equire. Tert. ĩ apologetico ſcribit Iouẽ fęde ſubantẽ in ſororẽ fuiſſe. i. libidinantẽ & rei venereę inhiantem.

✣Suborior ſubnaſcor & exurgo, vt ſubortꝰ ẽ rumor. Cc.

¶Suborno as, aliquãtulũ orno, hoc eſt honoro ſiue laudo. Plancus. Cic. Tu Cicero. qđ adhuc feciſti idẽ p̃ſta vt vigilãter, neruoſeq; nos qui ſtamus in acie ſubornes. Et ſubornare ẽ latẽter ſeducere. gel. ĩ caput meũ ſubornauit

ȝSub patẽtibꝰ cãpis, id eſt ſub mõte exporrectis. apul. immitto me campis ſub patentibus.

¶Subrideo latẽter, vel aliquãtulũ rideo, vel riſus ſigna oſtendo. Verg. Olli ſubridens hominũ ſator atq; deorũ.

¶Subrogo, pe. cor. ſubſtituo. Auguſt. lib. iii de ciui. dei. Lucretius quoq; qui in locum Bruti fuerat ſubrogotus, morbo aſſumptus eſt.

✣Subripio, furor, clã aufero, qñq; ẽt in altũ tollo, vñ fit ſubreptio, qđ mõ furtũ ſigñat, mõ ĩperationẽ q̃ fit a prĩcipe ſiue magiſtratu per falſã rei narrationę. Subreptitię lr̃ę dñr, q̃ ad falſã alicuius ſuggerationẽ cõceſſę ſũt. Cc.

¶Subruo is, cũ impetu ſubingredior. Aliqñ paũ vl' aliquãtulũ vl' latẽter ruo. Et hoc ex vi p̃poſitionis ſub. Aliqñ effodio. Sene. Subruunt terrã, theſauros quęritant.

¶Subrumi dicti ſunt agni, qui adhuc ſunt ſub mamma quæ rumus a veteribus dicebatur. Inde ſubrumari quod eſt ſub ruma, id eſt mamma ſummittere. Col. li. viii. Diligenti cura ſaruandum eſt, vt in ſuis quotidie matribus & alienos non amantibus agni ſubrumentur.

¶Subſãno, as, nõ a ſano, ſed a ſanna fit q̃ eſt irriſio. Eſt aũt ſubſãnare irridere, & ꝯſtruit̃ cũ actõ. Hie. cõtra. Vig. Rideas forſitã & mulierculariũ deliramẽta ſubſãnes Et ad Marcel. Quadrante idignã eloquẽtiã nare ſubſanno quid ad te qui diſertus es? Hinc ſubſãnatio quę proprie rugata fronte & contracto naſo exprimitur.

¶Subſcudes p. p. tabulę qbꝰ tabellę iter ſe cõſigũt̃ qa quo initũt̃ ſucidit̃. Pacu. Nec vlla ſubſcꝰ cohibere ꝯpagẽ. ¶Subſcribo, ſubnoto ſubſigno, ſicut ſolẽt pricipes q ſubſcribũt ea q̃ rata hñt. Lãp. Alex. romanꝰ ĩꝑator ſubſcriptioni, lectiõi epiſtolarũ operã dabat poſt noras meridianas alias ſcribere ſigñat fauere. Col. Qđ ſi fortuna ſubſcripſerit, verbũ eſt iudicij & foro acꝯmodatũ. Vnde ſubſcriptores fautores apꝓbatoreſq; dicti ſũt. Cic Venit paratꝰ cũ ſubſcriptoribꝰ exercitatis & diſertis. vbi Aſco. Scriptores dicũtur qui adiuare accuſatorem dici ſolent.

¶Subſequor pe. cor. ſtatim ſequor.

¶Subſellia, ſedes, & pulpita, vel vt ita dicã ſcãna, ĩ qbꝰ audiẽtes poetas recitãtes ſedere cõſueuerant, vel ĩ quibꝰ ab equitibꝰ ſpectabãt̃ ludi. a ſubſedẽdo quaſi ſubſedia per mutationẽ d. in l. vt ſella pro ſeda. Nã ſenatores in ſellis altioribꝰ cõſidebant Perſiꝰ. Troſſulꝰ exultat tibi ꝑ ſubſellia lęuis Scribit Aſco. Subſellia eſſe tribunorũ triũ virorũ q̃ſtorũ, & hmõi minora iudicia exercentiũ qui nõ in ſellis curulibus nec tribunalibus, ſed in ſubſellis conſidebant. Vnde a Varrone ſubſellium dictum eſt quod non ſit plane ſella. ȝ Vnde ſciendum ꝙ ſubſellium quãdoq; accipiturr ꝓ ſede in foro vbi iudices electi in publico iudicio ſedebant, vt Quint. lib. xij. Nonnunq̃ etiã iter ipſa ſubſellia didiciſſe ſe gloriãt̃. Quãdoq; ſubſellia erãt in curia vbi ſenatores ſedebãt vt oſtendit. Cic. ĩ Ora. cõtra Catil. Qñq; erãt ſedes in theatro. Sue. in Aug. Facto igitur decreto patrum, vt quoties quid ſpectẽdi vſq̃ publice ederetur primus ſubſelliorũ ordo vacaret ſenatoribus. Et ſubſellia vbi ſedebant rei & accuſatores teſtes.

¶Subſideo es.pe.cor.ſubtꝰ ſedeo.Col.Villica debet curã adhibere,vt ſi q̃ feces aut amurcę ĩ fundis vaſorũ ſubſederint ſemel ſtatim emundentur. Inde ſubſellia. Eſt & ſubſidere inſidiari. Inde ſubceſſores & ſubeſſę.

¶Subeſſę,dñr a Vegetio inſidię,qbꝰ ĩ itinere exercitꝰ ĩparatus ac nihil tale ſuſpicãs opprimi ſolet. Subſidere eñ̃ ſignificat deliteſcere. Vñ ſubſeſſores dicti q delitefcentes inſidiant̃ & inſidijs circũuentos interimũt. Cõtra ſubſeſſos vocamꝰ hoſtiũ circũuentos. A Valerio ſubſeſſor alieni matrimonij dictus eſt qui pudicitiæ alienæ coniugis inſidiatur. ¶Subſeſſores & ſubſeſſi. Vide in dictione Subeſſe,de quo modo.

¶Subſidium quęre in dictione pręſidium.

¶Subſiſto is.cõtra ſiſto.Cęſar.Audaciꝰ ſubſiſtere nonnunq̃ & nouiſſimo agmine pręlio nr̃os laceſſere. Q nq; ſignificat gradũ,ſiſto.Hiero.in lib.Reg. Tu aũt ſubſiſte pauliſper]vt indicẽ tibi verbũ dñi. Proprie tñ̃ ſubſiſtere eſt per ſe exiſtere,vt eſt ſubſtantia quę per ſe exiſtit,qđ de accidentibus intelligi non poteſt vt inquit Aug.lib. vij.de tri.Hoc eſt deo eſſe quod ſubſiſtere.

✣Subſolanus, ventus,qui ſub ſole flat, a Græcis Apeliotes ἀπὸ τοῦ ἡλίου. i.a ſole dictus.Cc.

¶Subſto as.ſuſtineo & conſtãs ſum.Terẽ. Perij metuo ne ſubſtet hoſpes.Et ſubſtare eſt rem aliquã conſtanter ſuſtinere. Nam ſubſtare dicitur aliquid vt alijs ſubeſt.

¶Subſtantia,eſt q̃ per ſe ſubſtat & fundamentũ eſt,ſubſtat eñ̃ accidẽtibus. Differt aũt ſubſtãtia,ab accidẽte in tribꝰ. Prio,quia ei ſubijcit̃ & ipm ſuſtẽtat,nõ aũt ecõtrario. Scđo,quia p ſe nõ indiget ſubſtãtia accidẽte,ſed accidens ſubſtãtia. Tertio,qa ſubſtãtia ꝓprie eſt. Accidens vero ideo nõ eſt quia proprie ineſt. Gręci mõ ὑπόστασιν; mõ οὐσίαν vocant, latini vtrunq; interp̃tant ſubſtãtiam q̃uis ſint qui ὑπόστασιν ſubſtantiã οὐσίαν eſſentiã dicant. Scindũ eſt ꝙ vna & eadẽ natura põt dici ſubſtãtia eſſentia & ſubſiſtẽtia,vt natura ſortis inq̃tũ dat ſorti ꝙ ſit,dr̃ eſſentia inq̃tũ dat ei ꝙ p ſe ſit dr̃ ſubſiſtẽtia. put aũt ſortes habet ꝙ p illã naturã accidẽtibꝰ ſubſit dr̃ ſubſtãtia. Q nq; etiã ſubſtãtia ponit̃ ꝓ materia & quaſi eſſentia & ſoliditate ac neruis cuiuſq; rei. Pli. Subſtãtia oĩs orõnis fuit cohortatio eiꝰ ad pacẽ. Quint. Prima apud rhetorẽ elemẽta & q̃ de ipſa rhetoricę ſubſtãtia quęrunt̃,tractabimus. Q nq; ſubſtãtia ponit̃ ꝓ facultatibꝰ. Idẽ. Vt plus ſubſtãtię filio relinquerem. Et in Euphonio. Qui conſumpſit omnem ſubſtantiam viuendo luxurioſe.

¶Subſtantiuus a.um:qđ p ſe ſtare poteſt, cuiꝰ cõtrariũ eſt inſubſtãtiuus. Rufinꝰ in expoſitiõe ſymbo. Sed fortaſſe dicas,iſta quã memoras, inſubſtantiua eſt gñatio. Neq; eñ̃ lux,ſubſtantiuũ facit ſplendorẽ,aut cor ſubſtãtiuũ generat verbũ. Amb.lib. Hexa. Qui ſic minuta & inſubſtantiua principia cęlo ac terris darent.

¶Subſtituo is.ſubordino,vt cũ quis defuncto vel abrogato ſubſtituit̃ in eiꝰ locũ. Amb.pro ſuppono poſuit cũ inquit. Et bene ſanctus Lucas virũ a ſpiritu nequitię liberatum,ante pręmiſit,& ſubſtituit fœminę ſanitatem.

¶Subſũ,ĩfra ſũ. Pli. Suberãt tecto abiegnę trabes. Aliqñ ſubeſſe ſignãt latẽter ineſſe. Ver.li.ij.Geo. Quippe ſolo natura ſubeſt,qa naturaliter rerũ oĩm mr̃ eſt terra & vniuerſa intra ſe cõtinet ſemina,licet nõ appareãt. vñ Epicurei dicũt nigil eſt qđ non habeat originem ſui.

¶Subſtillũ tẽpus dr̃,quod ante pluuiã vel poſt pluuiã eſt nomẽ ſiccũ ſed humidũ,ꝙ aut iam ſtillet aut nondũ ſtillare deſiſtat. Apud Catonem lib.de re ruſt.ponit̃ pro ægritudine quando ſtillatim vrina emittitur.

¶Subſtruo ſubtus ſtruo.Col.li.j. Cũ ex depreſſiore loco fuerint orſa fundamenta non ſolum ſuperficiem ſuſtinebunt facile,ſed & pro fultura & ſubſtructione fungentur aduerſus ea quę mox ſi forte villam pro latare libuerit ad ſuperiorem partem applicabuntur.

¶Subſolanꝰ,ventus dr̃ qui ſole oriẽte ſubnaſci videt̃.

¶Subſortitꝰ dr̃ q alicuiꝰ occupati fungit̃ officio. Vñ ſubſortitos iudices dicimus,qui etiã ſubſtituti appellantur.

¶Subſero is.pe.cor.ſubtꝰ ſemino vł plãto.Col.li.v.nã plurimũ ĩtereſt adhuc noua cõſitiõe pedamen omne veſtiri nec mox vinearũ ſubſeri cum fructus capiẽdus eſt.

✣Subſilio,& ſubſulto parum ſalto,a quo Subſultim aduerbium.Cc.

¶Subtal,ex ſub & talo componitur, ſignificatq; cauum pedis.q̃uis & pro vola quandoq; accipiatur.

¶Subtegmen,dr̃ filũ quod ſub flamine texitur. Hie.in exod. Inciditq; bracteas aureas & extenuauit in fila vt poſſent torqueri cum priorum colorum ſub tegmine.

✠Subtegulanea,loca ſub tegulis,diſtinguntur,a ſubdialibus,quę gręci vocant ὑπαίθρια ſicut priora illa ὑπόστεγα & κατάστεγα ſiue στεγαστά.

¶Subter p̃poſitio,cuiꝰ relatiuũ eſt ſup vt hic mirifice natat duratq; ſubter aqua. Et tã abltõ q̃ actõ iũgit̃,licet quidã nõ niſi figurate hoc fieri putent ſicut poſt,circum,& ante. Ver. Ferre iuuat denſa ſubter teſtitudine caſus.

✣Subtercutaneus,ſubcutaneus idem.

¶Subterraneus a.ũ.qđ ẽ ſub terra. Col. victis q̃ ſaluberrimũ ſubterraneũ ergaſtulũ, plurimis ſitq; id ãguſtis illuſtratũ feneſtris. Idẽ. Nã fere cũ his ptibꝰ ędificia rimas egerũt caua prębẽt & latebras ſubterraneis animalibus.

¶Subturpe, latenter turpe, quando id quod natura turpe eſt verbis tamen honeſtis dicitur.

¶Subuenio. ꝓprie ſubtꝰ venio. Hiero.ĩ expoſitiõe ſymbo. Diſcute ſi potes q̃ habẽt̃ ĩ manibus, & tũc ad horum ſublimiora ſubuenies. per tranſlationẽ ſubuenire eſt auxilium prębere. Plau. Qui toties tibi miſero ſubueni.

¶Subueteribꝰ,eſt loci nomẽ ĩ vrbe roma.ſicut & ſub nouis. Plau.ĩ Cur.Subueteribꝰ tibi ſũt q dãt,qq; accipiũt fenore. Sue.ĩ Aug. Bifariã laudatꝰ ẽ ꝓ ęde diui Iulij a Tiberio & ꝓ roſtris ſubueteribꝰ. Var. Subnouis dicta pars in foro ędificiorum. quod vocabulum eiꝰ peruetuſtum.

¶Subula,pe.cor.ĩſtrumẽtũ Cerdonũ quo pforandis calceis ac ſuẽdis vtũt̃ ſutores. Mar. Q đq; tibi tribuit ſubula ſica rapit. Hiero.in Exod. Perforabitq; autẽ eius ſubula.

¶Subulo,pe.cor.lingua Hetruſca dr̃ tibicẽ. Apđ Aenniũ Subuló vicinas ꝓpter adſtabat aquas. In alio ſignificatu ſubulones dicũt̃ cerui qbꝰ ſunt cornua ſimplicia minimeq; ramoſa ad ſubularũ ſimilitudinẽ, vt docet Ariſto. lib.ix.de animalibus. Pli.li.xj. Alij ſimplicia tribuit,vt in eodem genere ſubulonibus ex argumento dictis.

¶Subucula genus veſtis q̃ fere ex ligno ſit. dicta ꝙ ea ſubter iduamur. Var.de vita pa. Poſtq̃ binas tunicas habere cæperũt ĩſtituerũt vocare ſubulã. Hier. ĩ Leui. Cũq; lauiſſet eos veſtiuit põtificẽ ſubucula linea.eſt & ſubucula libũ quod dijs dabat̃ ex alica,oleo,& melle ꝯpoſitũ.

¶Subulcus,q ſuũ dux eſt,vł cui porcorũ nutriẽdorũ cura cõmiſſa eſt. Var. Altitudinis harę modus ſit, vt ſubulcꝰ facile circũſpicere poſſit,ne qs porcellꝰ a mr̃e opprimatur. ¶Suburbia,plurali tñ̃ numero quaſi via ſub vrbe,hoc eſt vrbi continua,ſunt frequẽtes extra vrbẽ domꝰ inſtar vici vrbani. Vicus enĩ proprie pars vrbis eſt.

¶Suburbanũ p̃diũ ſeu villa ſub vrbe. Col.li.vij. Nã ſuburbanis lactẽs porcus acere nutricãdus eſt. Suet.de aug. Nutrimẽtorũ eius oſtẽdit̃ adhuc locus in auito ſuburbano iuxta velitas permodicus. Pli. eleganter ſuburbanũ appellat Italiã eã partem,quæ erat proxima vrbi romę.

¶Suburra, vicus rome,a quo regio ſuburrana eſt dicta, vt ſcribit Iunius,ab eo ꝙ fuerit ſub vrbe ãtiqua. Var. vero a pago ſuccuſano putat dictã ſuccuſã. Inde mutatis lr̃is ſuburrã. Cuiꝰ rei iudiciũ ẽ ꝙ ãtiqtꝰ p c, lr̃am nõ p b ſcribebat̃. hĩc ſuburranꝰ a,ũ vt regio ſuburrana ĩ qua meretricũ diuerſoria erãt,q̃ ob id ſuburbanę dñr a poetis.

✠Succidus a, um, a ſuccedo vt inquit Lactan. Tardans a ſuccedendo ſiue & fœturæ ſuccedens dicitur. Plinius in Ep̃la. Si hominibus lętũ eſt & glorioſum filios habere cõſimiles, & tunc magis generaſſe delectat ſi id patrem liniamẽtis paribꝰ ſoboles ſuccidua reſpõdeat. Sta.li.iiij. The.dũ prænis obnixo venabula cominus apropolite ſucciduo,id eſt ſummiſſo. Alibi. Vbera ſucciduoſq; op-

portat in artubꝰ agnos. Itẽ ꝓ eo ꝙ eſt pronum ad cadẽdum. Clau. Succidui titubant greſſus. ſed hoc fit a ſuccido is.pen.cor.quod eſt quaſi ſubtus cado.

¶Succedo is.pe.ꝓ.ſigni.eo ſub. Ver.lib.iij. Geor. Aut tecto aſſuetꝰ coluber ſuccedere & vmbrę. Peſtis acerba boum pecoriq; aſpgere virꝰ. Et ſuccedere ẽ ingredi. Idẽ li.vij. Et nr̃is ſuccede penatibꝰ hoſpes. Itẽ in alteriꝰ locũ venire. Cic.lib.iij.offi. Quid ergo hic nonne nocet q quodã quaſi veneno pficiat vt veros hęredes moueat,ĩ eorũ locũ ipſe ſuccedat. Aug.li.iij.cõ. Ipſe eſt deus nr̃, & nõ diſcedit,quia nõ ſuccedit̃ ei. Inde ſucceſſor & ſucceſſio. Item proſpere cedere euenire. Terẽ.in An. Hac non ſucceſſit,alia aggrediamur via.

¶Succeſſus us. ꝓ euẽtu tã malo q̃ bono. De malo, vt ſucceſſus indignos noli tu ferre moleſte. Vergi.lib.ij. Atq; hoc ſucceſſu exultans animiſq; Chorebus.

¶Succedaneꝰ,qui ſuccedit. Cyprianus ad Euagriũ. Nõ poteſt videri ceſſaſſe qui vicarios ſubſtituit & qui pro ſe vno plures ſuccedaneos ſuggerit.

✣Succerda,ſtercus ſuillũ a ſue deductũ Titinniꝰ. Quid habes niſi vnam arcã ſine claui eo cõdis ſuccerdas.Cc.

¶Succido is.pe.ꝓ ex ſub & cędo ſigni.ſubĩcido. Hie. in p̃ſa.p̃s. Cogitis vt veluti quoddã nouale ſciſſum iam aruũ exerceã,& obliquis ſulcis renaſcẽtes ſpinas eradicẽ æquũ eſſe dicentes vt ꝙ crebro male pullulat,crebrius ſuccidat̃. Aliqñ ſuccidere ſignificat metere. Ver. At rubicunda Ceres medio ſucciditur ęſtu. Aliquando poſt cedere ſicut præcidere ante cędere.

¶Succidaneę,hoſtię dicebant̃ q̃ ſecũdo loco cędebantur. Apud veteres eñ̃ ſi primis hoſtijs litatũ nõ fuerat aliæ poſt eaſdẽ ductæ hoſtię cędebant̃ duę quę prioribus iam cęſis luendi piaculi gratia ſubdebantur.

✠Succedaneum,a ſuccedẽdo ponitur pro ſuppoſito vicario ſubdito. Plaut in Epi. Me piacularem oportet fieri ob ſtultitiam tuam vt meum tergum ſtultitię tuę ſubdas ſuccedaneum.

¶Succidia,tergꝰ ſiue maſſa carnis porcinę ſalita & ĩ neceſſariũ vſũ ſeruata q̃ quoties opus eſt ſuccidit̃. Nonius ſuccidiã ꝓ larido exponit. Succidia,cõtinet pnã,petaſonẽ & lardũ. Cicer.in Cato. Iã hortũ ipſi agricolę ſuccidiam alterã appellant. Var. non a ſuccidendo,ſed a ſuibꝰ cædendis ſiue edendis. Nã id pecus primũ occidere cœperunt,& vt id ſeruarẽt ſalire. Idẽ. Et qui nõ audierit patres nr̃os dicere ignauũ & ſũptuoſũ eſſe,qui ſuccidiã ſuſpẽderit ĩ carnario potiꝰ e laniario q̃ e domeſtico fundo.

¶Succida,pen.cor,lana a ſuccidendo,ꝙ talis ſit qualis ſucciſa eſt,hoc eſt plena ſordibus. Var.a ſudore deriuat. dicit eñ̃. Tonſurę tẽpꝰ inter ęquinoctiũ,vernum & ſolſtitium cum ſudare inceperunt oues, quo ſudore recens lana tonſa ſuccida ẽ appellata. Iuue. Qualis cœna tamẽ ſ vinum quod ſuccida nollet, Lana pati.

¶Succiſſiuũ tẽpus dr̃,ꝙ ſubtrahitur a rebus neceſſarijs vt ad aliquem vſum accõmodemus. vulgo dr̃ tẽpus furto ſubtractum. Gel. Quantũ autem vitæ mihi deinceps deum voluntate erit,q̃tumq; a cura & a re familiari ꝓcurandoq; cultu liberorum dabitur, eorum ocij,omnia ſucciſſiua & ſubſecundaria tempora ad colligendas huiuſmodi memoriã pelectatiũculas conferã. Menſores autẽ terrę nonnunq̃ dicunt ſucceſſiuam eſſe vnciam agri aũt ſextantem. Dictum ſucciſſiuum a ſuccidendo.

¶Succido.is.pe.cor.ex ſub & cado quaſi ſubtus cado Gel. Iam cõtinuo labore grauia genua ſucciderãt. Plau. in Cur. Genua media ſuccidunt laſſitudine.

¶Succidus,qui eſt pronus ad cadendum ſiue ferme cadens. Claud.lib.iij. Succidui titubant greſſus.

¶Succenſeo es.ſigni.in re re graui & iuxta ex cauſa iraſci & quaſi cenſuram exercere. Terent.in phor. Sed patum ꝙ omnibus nunc ſuccenſet ſenex.

¶Succenturio as. Vide in dictione Centurio.

¶Succino is.pen.cor.ex ſub & cano quaſi ſubmiſſa voce cano. Hic Succẽto ſuccẽtas,frequẽtatiuũ & ſuccẽtor. Inter. Cantores,Occẽtores,& Succẽtores quidam ita diſtingunt vt cantores ſint qui maxime eleuant & acuunt vocem. Succentores,qui minimũ. Occentores,qui inter vtrũq; medium tenent. quę varietates mirabilem ſeruata muſica ratione concentum reddunt.

¶Succollo as.collũ ſuppono,ſubſtollo.ſubleuo q; cerui cibus ſubiectis,ꝙ ꝓprie eorũ eſt qui aliquẽ in lectica geſtant. Suet.de Nerone. Matris ſæpe lectica ꝑ publicum ſimul vectꝰ ẽ,ei ſuccollobant deni duodeniq; ſerui quibus longo in itinere vicarium in laborem alij ſuccollabãt De hoc etiam apud Varro.lib.iiij.de re ruſt.

¶Succũbo is.bui,itũ ſigni,ſubijcior & aliqñ ſubiũgor.

¶Succubo as.pe.cor. Et eſt ſuccubare iniri. Vñ & ſuccubi.demones dñr,q ſub humana ſpecie corporibus aſſũptis ſe viris ſubijciunt,ſicut incubi qui mulieres ineunt.

¶Succurro is.auxiliũ p̃ſto. Verg. Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco. Itẽ ſuccurrere eſt in mentẽ venire. Cice. Neq; eñ̃ mihi ſuccurrebant verba quę ante diſceſſum a Dolobella audieramus.

¶Succutio is.penul.correp.ex ſub & quatio. De quo in dictione Quatio.

¶Succuſſo as.pe.ꝓ ſigni.frequẽter excutio,ꝙ proprie de equo dr̃ qui gradario cõtrarius eſt. Nã eſt qui concutiendo ſeſſorẽ,gradit̃,& equꝰ ipſe ſuccuſſor ſiue ſuccuſſarius & ſuccuſſãtor vocat̃. Actius. Agite ac vulnus ne ſuccuſſet greſſus,caute ingredimini. Lucil.ſuccuſſatoris tardi rariq; caballi. Talis greſſus ſuccuſſatura appellatur.

¶Succus,a ſugo,quaſi ſugus humor quẽ ex alimẽtis mẽbra ſugunt,vt ſe repleant. Teren.in Heau. Corpus ſolidum & ſucci plenum. Item ſuccꝰ dr̃ quod ab aliqua re ꝓducitur,puta ab arbore liquor. Pli. Arborum ex quibus manat ſuccus alię picem,aliæ reſinam mittũt. Hinc ſucculentus ſucco plenus & inſucco,de quo ſupra.

¶Succuſo as.frequenter ſuccum excutio.

¶Suctus us.a ſugo is.ipſa humoris ſorbitio. Plin.lib.x. Caprarumq; vberibus aduolant ſuctum propter lactis q̃ iniuria vber emoritur.

¶Succinũ,pe.cor.Electrũ deſudans ab arboribꝰ. Mart. Cũ phætontea formica vagatur in vmbra Implicuit tenuẽ ſuccina gutta ferã. Eſt & gemma nigri coloris vulgo Ambrũ dr̃. Suidas tñ̃ ait. σούκινοι καὶ ἐλεφάντινοι δακτύλιοι ταῖς γυναιξὶν εἰσὶ σύμφοροι. Id eſt ſuccini & elephantini anuli mulieribus ſunt vtiles.

¶Succula pe,cor.diminutiuum a ſue. Et ſuccule dictæ ſunt ſtellę,q̃ alio nomine hyades vocãt̃ a pluuia. Nã & oriẽtes & occidẽtes,tẽpeſtates & pluuias cient. Exoriũtur.xij.Cal.Iunij. Eſt & ſuccula genꝰ ĩtimę veſtis. Plau. Eſt ſuccula argenteola & duę connexę nauiculę.

¶Sudes pertica ſeu genus teli militaris,hoc eſt paxillꝰ igni torridus. Vergi.ſudibuſve præuſtis. Idem libro primo Geor. Quadrifidaſue ſudes & acuto robore vallos. ſeruius. Vallus & ſudes idem eſt.

¶Sudũ quaſi ſemiudum. Eſt eñ̃ ꝓprie pars ſerena ĩter nubes,ponitur tñ̃ quandoq; pro ſereno poſt pluuiam. Verg. Ergo vbi ver nactę ſudum. ſunt qui dicant ſudum ſine vdo,hoc eſt ſiccum non humidum.

¶Sudo as,ἀπὸ τοῦ ὕδωρ quod aquam vndamque ſignificat,deriuatum exiſtimant. Et modo abſolute ponit̃. Hora.ſudauit,& alſit. Modo cum ablatiuo iungitur. Liui. Et ſcuta duo ſanguine ſudaſſe. Modo cũ actõ,& ſignificat produco. Verg. Et durę quęrcus ſudabunt roſcida mella. Huius compoſita ſunt. Conſudo quod eſt ſimul vel totus ſudo. Cato de re ruſt. Poſtea cũ detonderis,vnguito totas,ſinito biduum aut triduum conſudent,deinde lauato in mari. Exudo,emitto quaſi per ſudorem Plinius. Frutex eſt liquorem exudans. Deſudo valde ſudo a quo Deſudaſco & imperſonale Deſudaſcitur. Plautus. Homo adoleſcens penetrare huiuſmodi paleſtram vbi damnis deſudaſcitur. Inſudo pro defatigor. Præſudo prius ſudo. Claudianus lib.ij. Dum matutinis præſudat ſolibus aer. Et hæc habent penulti. produc. Inuenitur

& ſudeſco is.ꝙ ē a ſucdo es.niſi textus falſus ſit. Colu.li. vlt. Superpoſito copioſo ſale, ita vt oliuā cōtegat, trigita dies pati cōſudeſcere, atq; omnem amurcā extillare.

¶Sudariū, lintheum quo ſudor faciei detergiť & nares purgantur. Sue. de Ner. Adoperto capite & ante faciem obtenſo ſudario equum aſcendit quatuor ſolis comitantibus, & mox. Ligato circa collum ſudario ꝓdierit in publicum. Huius diminutiuum eſt Sudariolum.

¶Sueui, populi germanię Bauaris finitimi qui pluſq̄ cētum pagos habuerunt. Gens valida & bellicoſiſſima. de qua Luca. Fundit ab extremo flauos aquilone ſueuos.

¶Sueſco is. ſueui. etū. cōſuetudinē capio. Cic. Metello. A te id ꝙ ſueſti peto me abſentem diligas atq; defēdas. Clau. lib. iij. Poſt hęc cunabula dulci Ferre ſinu ſummoque Ioui deducere paruam. Sueuerat & genibus ludētē aptare paternis. Huius compoſita ſunt Aſſueſco quod ē alicuius rei cōſuetudinē habeo Lact. lib. vj. Aſſueti dulcibus & politis, ſiue orationibus ſiue carminibus. Conſueſco. Deſueſco q̄ ſunt contraria. Inſueſco, valde vel intus ſueſco. Teren. in Adel. Qui mentiri aut fallere inſuerit patrem tanto magis audebit cęteros. Inſuetus tū non aſſuetus dicitur. Cice. lib. iij. ad Heren. Si autem iſtud artificioſum egregium ducitis, videte ne inſueti rerum maiorum videamini.

¶Suefacio, a quo Aſſuefacio. & cōſuefacio, vnde ſuefio, aſſuefio, cōſuefio. Liui. lib. j. Sed initiū turbandi omnia a fœminis ortū eſt, ea ſecretis viri alieni aſſuefacta. Terē. in Adel. Ea ne me celet conſuefeci filium.

¶Suffarraneus, a farre, quemadmodum confarratio, deduci videtur. & ſignificat eum qui far in caſtra cōuehit, ſed modicum alienumve nō iuſto commeatu aliquo ſed crebris & vilibus inſitorum vecturis.

¶Suffes etis. lingua punica conſul dicitur. Liui. Senatū itaque ſuffetes quod velut conſulare imperium apud carthaginenſes erat vocauerunt.

¶Suffero pe. cor. ſuſtineo patior. Ver. Nec clauſtra nec ipſi Cuſtodes ſufferre valēt. Aliqn̄ ſuppono. Plau. Intro ad vxorē meā, ſufferomq; & meum tergum ob iniuriam.

¶Sufficio, ex ſub & facio. ſigni. ſufficere ſatis eſſe. conſtruiturq; cū dtō. Stat. lib. v. ſyl. Vade puer, tantiſq; enixus ſuffice donis. i. ſatis ſis. Verg. lib. v. Nec nos obniti contra nec tendere tm̄ Sufficimus. Interdū iungitur infinitiuo & fit impſonale ſicut conuenit vacat. Hiero. ad Euſt. Nec ſufficit ſcire ꝙ bonum eſt niſi cuſtodiatur attētius ꝙ electum eſt. Aliqn̄ ſignifi. durare. Ver. li. xj. Nec ſufficit vmbo Ictibus. Aliqn̄ ſubminiſtrare. Idem lib. ii. Georgi. Ipſa ſatis tellus cum dente recluditur vnco. Sufficit humorem. Aliquando ſubſtituere. Idem in eodē li. iij. Atq; aliam ex alia generando ſuffice prolem. Vnde ſuffectos conſules dicimus qui in demortuorū locū ſubſtituti ſunt. Aliquando inficere maculare. Cice. in Horten, vt ij qui conuiuijs purpuram tamen ſufficiunt, poſt ſanant medicamentis quibuſdam.

¶Suffio is. ſuffiui vel ſuffij, ſuffitum, ex ſub & fio ſigni. ſuffumo. Plinius. Hippocrates ruta vuluarum cauſa naturam ſuffire iubet. Verg. lib. iiij. Georgi. At ſuffire thymo cęraſq; reſcidere inanes nec quis dubitet? Et licet a fio componatur eſt tamen ſuffio actiuum.

¶Suffitus a, um. pe. ꝓ. ſuffumigatus. Pli. Aniſum dolores capitis lęuigat, ſuffitū naribꝰ. ſuffitꝰ us. ſuffumigatio. Idem. Et vuluarum conuerſionem ſuffitu excitant.

¶Suffitio, onis. idem quod ſuffitus. Pli. Orpheus & Heſiodus ſuffitiones commendare.

¶Suffimētū, idē ꝙ ſuffitus. & ſuffitio. Plin. Quod & ſuffimentis quibuſdam facere conſueuerunt. Suffimēta quoque a veteribꝰ dicta ſunt, q̄ fieri ſolebāt ex faba, milioq; molito, mulſo, ſparſo, vt inquit Feſtus. Ea dijs eo tempore dabantur quo vuę calcatę prelo premebantur.

¶Suffitores, qui ignem inſufflant infflatis buccis.

¶Suffibulum, Vide in dictione Fibula.

¶Tufflo as. ſubtus flo ꝙ fieri ſolet cum ignem accnedi volumus. Plin. Lycius Myronis diſcipulus fuit. q fecit dignū p̄ceptore puerum ſufflantem languidos ignes.

¶Sufflamen, retinaculum, quo decurrens rota inhibeť Eſt enim machinę genus quo in deſcenſu, vel procurſu nimio, rota ſolet retineri.

¶Suffoſi equi dicuntur, quos vulgo ceſpitatores vocāt Vergi. lib. xj. ſuffoſo reuolutus equo.

¶Suffoco as. pe. ꝓ. ex ſub & faux, au in o, ꝓductam conuerſa ſigni. ſpiritum p̄cludo, & veluti obſtrictis faucibus. Ouid. Suffocent animam dira venena tuam.

¶Suffragor, pe. prod. ſigni. adiuuo, fauorem fero. cuius contrarium eſt refragor, pro repugno, aduerſor. Ver. Copia me perdit tu refragare rogatus.

¶Suffragium modo auxilium, ſignificat. modo illas voces q̄ dabantur in comitijs. & in tabellis deſcribebanť, quibus vnuſquiſq; ſuam declarabat voluntatē de aliquo in magiſtratum eligendo. Iuue. Libera ſi dentur populo ſuffragia qui tam. inuenitur etiam ſuffragium a frāgo is. fra. ſyllaba correpta. Ouid. de nuce. Quid niſi ſuffragiū nymbis ruitantibus eſſem?

¶Suffrago. pen. ꝓ. dř in poſterioribus pedibus animalium ꝙ prioribus genua, vel eſt nodus ſub crure quo pedis verſura ꝯſtat, tibięq; ita annectiť pes. vt verti poſſit. id ꝙ ſpectamꝰ in bobꝰ, equis & cæteris armētis. Dictæ ſuffragines. ꝙ ſuffringanť, hoc eſt in altū frangantur. Cōſtat ſane genua animaliū q̄ animal generāt ante ſe flectere, ſuffraginum vero artus in aduerſum. quemadmodum igiť poplites dicti ſunt ꝙ poſt plicenť, ita ſuffragines, ꝙ ſupra fraganť. Plin. Victimarū probatio in vitulo, vt cauda articulū ſuffraginis cōtingat. Idem. Aues & quadrupedes alas in priora curuant, ſuffragines in poſteriora. Hinc ſuffraginoſi equi, quorum ſaffragines morbo vitiatæ ſunt. Columel. li. vij. Suffraginoſę hordacea farina imponitur. Suffragines etiam dicuntur vitis ſoboles. Colu. libro quinto. Et ſi ſoboles quam ruſtici ſuffraginem vocant, radicibus adhęret, diligenter explantanda ferroq; alleuanda eſt. vt hibernas aquas reſpuat.

¶Suffulcio, ſuſtento. Var. Vt maioribus perticis ſuffultæ vites auras non pertimeſcant.

¶Suffundo is. Vide in dictione fundo.

¶Suggero ris. pe. cor. ſuggeſſi. ſtū. Vide ī dictiōe Gero

¶Suggeſtus, vel ſuggeſtum. a ſuggero ꝙ ibi ligna ſuggerantur in quibus ſiari poſſit. Significat eñ locum editiorem puta pulpitum. vt apud Varronem libro. iij de re ruſt. Ex ſuggeſto faleris, vbi ſolent eſſe peripetaſma ꝓdeunt aues in ſtagnum.

¶Sugo is. xi. ctum. & ſugitum, hinc ſuctus us. & ſugitꝰ & ſugiturꝰ. Aug. Multi p̄cones p̄ceſſerunt adhuc naſciturū de virgine Mrria futurū infantē, & ſugiturū lac. Diciť & ſugeo es. Vñ exugeo. ſicut aſſugo exugo, ꝙ ē ſuccum extraho. Plau in Epi. Ego me vertam in hirudinē atq; eorum exugebo ſanguinem. Sueto in Aug. Pſyllos admouit qui venenum ac virus exugerent,

¶Sugillo as. ex ꝑcuſſu carnē maculo, a ſugendo, ꝙ ſuccus hoc eſt liuor deducať. Hinc ſuggilati dicūť, qui ex ꝑcuſſione tumorē maculāq; cōtraxerūt. Pli. li. xxvij. Caſeus recens cū melle ſuggillata emendat. & lib. xx. Cinis alij ex oleo & garo illitꝰ, ſuggillata aut liuentia ad colorem reducit. Interdū Suggilare, eſt deridere, detrahere, accuſare, dānare rep̄hendere. Liui. Legati grauiter ferētes ſe ſugillatos eſſe. Hier. in p̄fa, pentatheuci. Qui me aſſuerunt in. lxx. interpretum ſuggillatione noua ꝓ veteribus cudere, non damno non repræhendo ſeptuaginta, ſed confidenter cunctis illis apoſtloos prefero.

¶Suggrundia, partes tecti prominentes. Var. lib. iij de re ruſt. Subgrundas appellat. Aues inquit ſubtus ſubgrūdas ab initio villatico vſæ tecto.

¶Suggrūdaria, veteres dicebāt ſepulchra infantiū, qui necdū. xl. dies ipleſſent, vt inqt Fulgentiꝰ. Placiades cū nec buſta dici potuerūt, quia oſſa q̄ comburerentur non erant, nec tāta magnitudo cadaueris q̄ loco tumeſceret,

¶Suinus a, um, quod ex ſue eſt, a quo fit diminutiuum Suillus a, um. vt caro ſuilla.

¶Sui & eius deriuatiuū Suꝰ a, um. ſunt ꝓnomina reciproca, dicta, ꝙ ſicut reciproceť ſpūs cū recipiť, ita hæc ꝓnomina ad id vnde ꝓdiderāt reuertuntur. Vñ non recte dicimꝰ. Ego dixi ſibi. Nō eſt ſibi curę reſpu. Tu fuiſti ſecū. quia nulla in his eſt reciprocatio. Sed dicēdum. Ego dixi ei. Nō eſt ei curæ reſpu. Tu fuiſti cū eo. Similiter nō dicimꝰ. Vidi Ciceronē & fratrē ſuū, ſed fratrē eiꝰ. Ecōtrario nō recte dř. Omnia a te expectant vt des illis cibū in tēpore. cū ſibi dicendū ſit. Sicut eñ recte dicimꝰ Omnes expectamus. vt det nobis eſcā. Omnes expectatis. vt det nobis eſcam. Ita dicēdū eſt. Omnes expectāt vt det ſibi eſcā. Eſt tñ qn̄ īdifferenter ponitur. prout ad illius de quo loquimur, vel ad noſtram perſonam ſermonem referimus. in quoꝝ primo reciprocatio ē, alter nullā habet reciprocationē vt omnes optant ꝙ ſibi vtile ē, & omnes optant ꝙ ipſis vtile eſt. Illud ad perſonā eius de quo loquimur refertur, & manifeſtā habet reciprocationem hoc eſt ad perſonam noſtram. Ideoq; nulla eſt in eo reciprocatio. Cic. Multi dubitabant quod optimū eſſet, multi quod ſibi expediret. Idem. Legatus in pacem ꝑfectꝰ in ꝓuincia pacatiſſima ita ſe geſſit vt ei pacē eſſe expediret. Notandū ꝙ aliqn̄ ꝓ ſui ſiue ſuꝰ ponitur is, aut ipſe, aut ille, dūtaxat ad euitādā amphibologiā. Cicero in Bruto. Is ſoceri inſtituto quē quia cooptatꝰ ī augurū collegiū nō erat, non admodū diligebat, preſertim cum ille Q. Scœuolam ſibi minorem natu generū prętutuliſſet. Item ſciendum ꝙ ſuus qñq; proprius accipitur, vt velle ſuū cuiq; eſt. Interdū etiam additur ſibi nulla neceſſitate, ſed eñ veluti cuiuſdam feſtiuitatis gratia Cic. Suo ſibi victitant ſucco. Columella. Suo ſibi iure abluuntur. Dicimus etiam ſuus eſt illius mos. Sua eſt iſtius natura. Suus eſt Ariſtotelis modus, Suum Platonis genus. Habetq; hoc pronomen ſuus vocatiuum, vt ſi dicā. Defendite Cæſarem o amici ſui.

¶Sulcus ꝓſciſſio terræ. Vñ tertio, quarto, quinto ſulco ſerere dicimus. i. ter, quater, quinquies arando. Plinius Quarto ſeri ſulco. Verg. Exiſtimatur voluiſſe cū ait. Ipſa ſeges demū votis reſpōdet auari. Agricolę bis q̄ ſolē, bis frigora ſentit, hoc eſt q̄ bis per æſtatem, bis per hyemē aratur. Idē. Spiſſius ſolū ſicut plerūq; ī Italia quinto ſulco ſeri melius eſt. Aliqn̄ ſulcus ponitur ꝓ foſſa, quando & ipſa quædam terrę ꝓſciſſio eſt. Verg. Auſim vel tenui vitem cōmittere ſulco, Proprie vero ſignificat quicquid aculeatum in longitudine eſt. Idem. Et linguis micat ore triſulcis. Hinc Biſulcus a, um. Vnde Biſulcū animal q; non ſolidas ſed fiſſas vngulas habet. Triſulcꝰ ca, cum, vt Triſulcum telum, quod eſt trifidum. i. tres acies habens, a tribus partibus findens.

¶Sulcatim aduerbium ſignificat per ſulcos.

¶Sulco as. ſulcos facio, proſcindo. Col. lib. xij. In ſubacta iam terra latiores porcæ ſulcantur.

¶Sulphur, naſcitur in inſulis Aeolijs inter Siciliā & Italiam ſed nobiliſſimum in medio vt ſcribit Plin. li. xxxv. Hinc Sulphureus a, um. quod eſt ex ſulphure.

¶Sulphuratus a, um. quod ſulphur habet. Vnde ſulphurata, dicuntur ligna exilia ſulphure ab vtraq; parte intincta ad accendendas lucernas. Mart. Qui pallētia ſulphurata fractis permutat vitreis.

¶Sulphuraria, æ. locus vbi ſulphur coquitur.,

¶Sulmo, oppidū ī brutiis Pelignæ regionis, Ouidij patria. Vnde ipſe ait. Sulmo mihi patria eſt gelidis vberrimus vndis. Millia qui qui nouies diſtat ab vrbe decem. Dictus Sulmo a Solymo Aeneę comite conditore eius vrbis. Oui. Huius erat Solymus phrygia comes vnus ab ida A quo Sulmonis mœnia nomen habent.

✠Sultis, veteres dixerunt pro ſi vultis. Cc.

¶Sultanus, vocatur rex Aegypti.

¶Sum es. multis capitur modis, varieq; cōſtruitur. Nā ſubſtantiuū dictū eſt ꝙ p ſe ſubſtet, nec īdigeat alio, ſed in ipſum cętera verba reſoluantur. vt ego lego, i. ego ſū qui lego. tu legis, tu es qui legis. Propterea etiā frequēter p̄poſitis ꝓnominibus demonſtratiuis non poſitū intelligitur. Verg. Tu ne ille Aeneas quem Dardanio Anchiſę. Et. Nam Polydorus ego. Exiſtima autem Plato illa non eſſe q̄ orianť vt intereant. augeſcant vt ſeneſcāt Id vero ꝓprie eſſe dicit, ꝙ ęternū ē, neq; mutabile, neq; corruptibile, ꝙ dei ꝓpriū eſt. Vnde eſt illud. Ego ſum q̄ ſum. tunq̄ ſolus deus eſſe dicatur. Deus eñ auctore Auguſti. ſumma eſſentia eſt, rebus aūt eſſe dedit, ſed non ſū me eſſe ſicut ipſe eſt. Et alijs dedit eſſe amplius, alijs minus vnde in Abacuc ſcribitur. Ipſi quoq; erunt quaſi nō ſint. Et in Heſter. Ne tradas dñe regnū tuū ijs qui non ſunt. Copulat hoc verbum qñq; ſimiles caſus. vt Cic. fuit eloquentiſſimus. Qñq; vltra nominatiuū conſtruitur cū datiuo. Hiero. Sicut eñ abſcindendos & erudiendos infideles ac perfidos homines qui ſcandalum ſunt corpori eccleſię dñs p̄cipit. Qui tñ nominatiuus a parte poſt in datiuo poni poteſt, vt qui ſunt ſcandalo corpori eccleſiæ. Qñ cū gtō & hoc multis modis, vt cum poſſeſſionē denotat. vt p̄dicamenta ſunt Ariſtotelis. Cum poniť ꝓ ęſtimo ſiue valeo, ſed hoc dūtaxat in tertia perſona tam pluralis q̄ ſingularis numeri. Saluſt. in Iugurtha. Nunc vos æſtamate facta an dicta pluris ſint. Teren. in Adelphis. Argenti quanti eſt ſumito, id quanto p̄tio valet. Cic. lib. ij. offi. Vt cōmodius putarēt numerari ſibi quod tanti eſſet quam ſuum recuperare. Eſſet. i. æſtimaretur. Similiter cum ſignificat ꝑtinet ſeu officium eſt. Et hoc ī tertia perſona ſingularis numeri tantum vt religioſi viri eſt, pudicitiam ſeruare. i. officiū eſt, vel ad religioſū virū pertinet. Item cum ſignificatur laus vel vituperatio. tu es egręgię laudis. & hęc res eſt magni, laboris vel periculi. Item cum ſignificamus manſionem, vt ego ſum domi meę. Qñq; iungituř dtō. Et tunc ſignificat habeo. Verg. Sunt mihi bis ſeptē p̄ſtanti corpore nymphę. Iungimus plęrunq; duos datiuos. & ſignificat do, vel afficio. Cic. Q. Marco. Si eñ mihi ſtudij fidelitas eſt tantæ voluptati quantę eſſe in iſto, hęc eadem bona debēt additis literis, ſermonibus, humanitate quę ſunt in ipſis his cōmodis potiora. i. dat vel afficit voluptate. Qui modus dicendi frequens apud auctores inuenitur. Ponitur & ꝓ cōuenit, ſiue cōtingit, ſed in tertia tm̄ perſona ſingularis numeri. Valerius Max. lib. j. Non eſt inter patrē & filiū vllius rei cōparationē fieri p̄ſertim diuinitatis faſtigio iunctos. Verg. Necnon & Tityon terræ omnipotentis alūnum. Cernere erat, id eſt licebat. Quale eſt illud apoſtoli. Conuenientibus vobis in vnum. iam nō eſt cœnā dominicā manducare. Apponitur qñq; huic verbo ablatiuus ſine prepoſitione. vt tuo bñficio liber ſum Et tu es magna vi animi & corporis. Aliqn̄ etiā cū p̄poſitione. vt hęc res eſt in poteſtate mea. Ius eſt in armis. Omnes ſub cœlo ſumus. Sum in tribunali. Sum in ludo literario. Hoc eſt ab re ꝓ. i. nō decet, vel eſt indecoꝝ, alienum, abſurdū. A vobis eſt, veſter eſt, ſicut verbum eſt a Cicerone. i. verbum eſt Ciceronis. Qñq; cōſtruitur cum actō mediante apud vel penes, vt hęc ſententia eſt apd̄ Ariſtotelē. Interdū mediante ad. Et tunc eſt ſignificat expoſitū eſt vel vergit. Cęſar. Aquitania a Garūna flumine ad Pyreneos montes, & eā ꝑtē q̄ eſt ad heſperiā. Ponitur nonnunq̄ ſine caſu a parte poſt. vt in Exodo. Qui eſt, miſit me. Et illud. Quę ſunt q̄ fuerāt & q̄ poſt facta ſequēť. Aliqn̄ eſt, ſumiť ꝓ habes, vt non eſt ꝙ moleſte feras mortē p̄ris. Preterea iungiť aduerbio. vt Hic illiꝰ arma, hic currꝰ fuit. Itē iūgiť infinitiuo alteriꝰ verbi, vt magnę laudis eſt vacare ſapiētię. Et animi fortitudo eſt aduerſa cōtēnere. Huiꝰ verbi cōpoſita ſūt Abſū, Adſum, Deſum, Exſū apd̄ veteres ꝓ extra ſum. Sic eñ lictor in quibuſdam ſacris clamitare ſolebat Hoſtis victꝰ, mulier virgo, exeſto. hoc ē nō ītroito. Inſū, Interſū. Obſū, Poſſum, Preſum. Proſum, Perſū, valde ſū. Gellius Platoni & Socrati perfuit familiaris. Subſum, & Superſum.

¶Sumen,,fit ex papillis ſuillis vno die, poſt ꝑtũ ſectis ac ſalitis. Martia. Eſſe putas ſumini nõdũ ſic vbere largo. Effluit & viuo lacte papilla tumet. Plau. ĩ Cap. Quãta labes larido q̃ta ſumini abſumẽdo. Alij putant eſſe lac ſuis extractũ ad denſatũ ſue occiſa, vel q̃ſi rumen. i. mulieris mamma nomen a ſuggendo deductum.

¶Summa, eſt ſententiæ alicuius, aut rerum de quibus verba fiunt collectio. Verg. lib. iiij. Nauiget hęc ſumma eſt. Huius diminutiuum eſt ſummula. i. parua ſumma.

¶Summus a, um. ꝙ eſt oĩm altiſſimũ, vt hic ſũmũ locũ in vrbe tenuit. Verg. Sũmoq; vlularũt vertice nymphæ. Aliq̃n dr̃ extremũ. Cic. in Hortẽ. Vixit ad ſummã ſenectutẽ valitudine optima. Verg. Venit ſumma dies, & ineuitabile tẽpus Dardanię. Aliq̃n maximum, quo nihil ſit maius. Sic Iuppiter ſummus dr̃. Cic. lib. ij. Tuſcu. Sũme deũ, ꝓ maxime deorũ. Aliq̃n laudabile, glorioſum. Vergil. Me ne igitur ſocium ſummis adiungere rebus Nyſe fugis? Hinc ſummitas altitudo ex quo altior pars montis ſummitas dicitur.

¶Summates, principes in ciuitate, qui & optimates & primates appellantur.

✣Sũmitudo, etiã a nõnullis ꝓ ſummitate capitur. Cc.

✣Summum pretium eſt libertas. Teren. in And. Quod habui ſummum pretium perſolui tibi.

¶Summo ſummas ſummam facio. Hinc conſummo cõſummas de quo alibi.

¶Sũmatim, q ſingulas ſũmas. Apule. Omnia ſummatĩ tetigerit. Itẽ breuiter & oĩbus quaſi ſimul cõprehenſis. Plin. Sed vt hac de re ſũmatim dicã. Huiꝰ ſignificantię ſunt in ſũma & ad ſũmã, q̃ ita ſignificant ac ſi diceremꝰ. Quod vt ſummatim cõp̄hendã, Quint. In ſumma nõ recedo, fas eſt mihi inuitis etiã parentibꝰ pie facere. Cic. lib. off. Ad ſũmã ne agẽde figulis cõmunẽ totiꝰ hũai ſocietatem congregationẽ & cõciliationem colere, tueri, cõſeruare debemus. Sed ſi ad ſummum dicimus, ſiue ſũmum ſine ad. ſignificat ad plus. Cicero ꝓ Milone. Vnꝰ ad ſummũ duo inuenti ſunt, qui Milonis cauſam non ꝓbarent. i. non plures q̃ vnus aut duo ex omnibus. Hoc modo dicẽdi frequenter vti ſolet. Quinti. ꝓ aduerbium ſemel. Et vt ſemel oĩa cõplectar. i. in ſumma. In eundẽ ſenſum etiã q̃nq; ſumitur Breuiter. Quinti. Breuiter tñ longę crudelitatis explicanda ſęuitia eſt, ex omnibus q̃ ꝓtuli leuiſſimũ fuit ꝙ occiſus eſt. Pli. a reliqua vero gallia cultu virorũ morũ dignatione, amplitudine opũ pręferenda, breuiterq; Italia verius q̃ ꝓuincia. Aliq̃n etiam ſummatim a ſummus fit, & ſignificat per ſumma, hoc ẽ alta. Colu. lib. iij. Sin autẽ eouſq; exaruit (ſcilicet vineæ truncus) vt curuari non poſſit, primo anno ſummatim, ita ne radices eruas aut lędas ablaqueato.

¶Summe. aduerbium a ſummꝰ, ſignificatq; maxime excellenterque.

¶Sumo is, pſi. ptũ. ꝓ ſimplex m. ſignifi. multũ & pene nimiũ mihi tribuo. Cic. ꝓ Plan. Quãquã nõ mihi tm̃ ſumo iudices neq; arrogo. Itẽ ſigni. accipio. Salu. Epiſtolã ſup caput temere poſitã ſumit. Itẽ Eligo. Plaut. Sumat aliquem ex populo monitorem officij ſui. Item Cõduco Cic. Quoad em̃ ꝓuentũ quo ſumpta nauis eſt, nõ dñis eſt nauis ſed nauigantiũ. Itẽ Conſumo. Teren. in Adel. I. ergo intro & cui rei opus eſt hilarem hunc ſumamus diem Item impendo. Idem in phormi Nunc argentum attuli fructum quem Lemni vxoris reddunt prædia, id ſumam. i. impendam vt Donatus exponit. Vnde ſumptus. Huius compoſita ſunt Abſumo, Aſſumo. Conſumo, Deſumo, Inſumo, Præſumo, Reſumo, Tranſumo. q̃ habent penultimam productam.

¶Sumanus, dicitur qui libenter ex alieno ſumit.

¶Sumanalia dicuntur liba farrinacea ĩ modũ rotę facta

✣Summœnium, dicebatr̃ locꝰ lupanaris, ꝙ fere ſub mœnibus eſſet, quaſi ſubmœniũ. Inde ſubmœniæ meretrices dicuntur. Mart. Conuiua quiſquis zoili petit eſſe Sũmœnias cœnet inter vxores. Cc.

¶Sumptus a, um captus vel electus, vt ſumptꝰ eſt cibꝰ

¶Sumptus us. ĩpenſa, ꝙ pecunia ĩpẽdatur vel exponatr̃ Plinius. Qui eã domũ magno ſumptu ædificauerat.

¶Sumptuoſus. qui immoderatũ ſumptum facit. Sũptuoſa cœna, in qua multum impẽſę datũ eſt. Cice. Pæto Expecta igitur hoſpitem tum minime edacem tũ inimicũ cœnis ſũptuoſis.

¶Sumptuarius a, um. quod ad ſũptũ pertinet, vt lex ſũptuaria quę de moderandis ſumptibꝰ lata eſt, quã Cato Cibariã appellat Cicero. Pęto. Ad fungos me tuos cõferã domũ ſi habebo in denos dies ſingulos ſumptuariæ legis dies cõferã. Tertul. in Apolo. ſic ſcribit. Leges ſũptũ comprimẽtes, centum æra non amplius in cœnam ſubſcribi iubebant, nõ amplius q̃ vnã inferre gallinam, & eam non ſaginatam. Centenarias appellauere antiqui cœnas, ab impenſa centum ſeſtertiorum.

¶Sumptifacio is ſicut ſonat. Plau. Si nũc me ſuſpẽdam, meã operã luſeri, & preter operã reſtim ſumptifecerim.

¶Sũmito, clanculũ & furtĩ immito. Suet. in Cęſare. Sũmiſſis nonnũq̃ lictoribꝰ atq; militibꝰ. Et ſũmittere eſt ꝓmittere, creſcere. Idẽ in eodẽ. Audita Clade Tituriana barbã capillãq; ſũmiſerit. Nãq; ſũmittere barbã & capillũ dicimur, quãdo neq; tõdemꝰ, neq; radimus, ꝓmittentes ad enormitatẽ adoleſcere, quod ſpecimẽ eſt maximi doloris. Id etiã ꝓmittere & imittere dicitur. Aliquãdo ſubdere, ĩclinare, ſupponere. Luci. Sũmitas alios ſi quos poſſe cenſeas. Aliq̃n Demittere, Verg. Paſcite vt ante boues pueri ſũmittite tauros. Hinc ſummiſſũ humile dicimꝰ Cice. Neq; ſũmiſſũ nimis, neq; ſe nimiũ efferentẽ.

¶Summiſſus humilis De quo modo. Vergi. Sũmiſſi petimus terrã. Et ſũmiſſus, murmurator qui nõ aperte loquitur. Hinc ſummiſſim, aduerbiũ. Sueto. in Aug. Nã ad cõmunionem ſermonis tacẽtes etiam ſummiſſim fabulantes prouocabat.

¶Suo, ſuis ſui. ſutũ, ſartio. Vñ ſutores qui calceos ſuũt. Et a ſue quidam hoc verbum deducunt, quia huius animalis pilis in ſuendo ſutores vtuntur. Per trãſlationem ſuere ponitur pro coniungere, nectere, ligare, ſtringere, Gelli. Sed hi plerasq; naues loris ſuebant. Huius compoſita ſunt Aſſuo, ꝙ eſt ad aliquid ſuo, ſiue ſuendo annecto. Conſuo. Circũſuo. Plin. lib. vij. Etiã nunc in Britannico oceano vtiles corio circũſutæ fiunt rates. Deſuo ꝙ ſutum erat diſſoluo. Similiter Diſſuo. Cicero ĩ Lęlio. Tales igitur amicitiæ ſunt remiſſiore vſu eluendę, & vt Catonem dicere andiui, diſſuendę magis q̃ diſcindendæ. Exuo, Inſuo, intus ſuo ſiue ligo. Valerius Max. libro. j. Tarquinius. M. Tulliũ duũuirũ, ꝙ librũ ſecreta ciuilium ſacrorum continentem cuſtodię ſuę cõmiſſum pecunia corruptus Petronio ſabino ſcribendum dediſſet, culeo inſutum in mare abijci iuſſit. Interſuo, interpono, intermitto. Perſuo, in totum ſuo. Præſuo, anteſuo. Reſuo, rurſus ſuo. Aliq̃n etiã eſt ꝯtrariũ ſuo ſimplici. Reſuimꝰ em̃ q̃ ſuta ſunt, ſicut recludimus q̃ clauſa. Sueto de Auguſt. Sumenti virilem togam tunica laticlaui reſuta ex vtraq; parte ad pedes decidit. Subſuo ſubterſuo ad modum acꝰ tranſeo. Colu. lib. vij. Media pars deſcriptiorbiculi eadẽ fibula tranſuitur.

¶Suppar, ex ſub & par, quaſi ęqualis. Amb. lib. Hexa. Præſtantiſſimũ quoq; candidũ munus eſt & viſui ſuppar gratia. Idẽ lib. de Abel. Tertiũ genꝰ eſt peccati quidem minoris, ſed ſupparis arrogantię, eorũ ſcilicet qui datorem bonorum deum non negant, ſed quæ acciderint ea ſibi propter prudentiam ſuam cęterarumque merita virtutum iure delata arbitrantur..

¶Supparus vel ſupparũ, pen. cor. vtroq; modo dicitur ꝓ gñe leuis atq; anguſtę togę, ꝙ eo ſuperinduamur. Luca. Suppara nudatos cingũt anguſta lacertos. Feſtꝰ. Supparũ, veſtimentũ puellare lineũ, ꝙ etiã ſubucula, hoc ẽ camiſia dr̃. Eſt & ſupparũ nauiũ inſigne. Sene. libro. xi. Epiſtolarũ ſcribit ſupparum Alexandrinarũ nauiũ inſigne indiciũ eſſe. Sunt enim ſuppara, vela velorũ q̃ ſuper antennas explicantur. de quibus Luca. Iamque pandẽs Suppara velorum perituras accipit auras.

¶Suppariũ, velũ tenuiſſimũ ad ſcęnas velãdas. Cice de ꝓuincijs cõſularibꝰ Quibus cũ iã ex orcheſtra helluatur antea poſt ſuppariũ ſolebat. Apule. ĩ Me. Oro te inquã, aulęũ tragicũ dimoueto, & ſuppariũ ſcænicũ cõplicato.

¶Supellex. & hęc ſupellectilis, & hoc ſupellectile. Nã in plurali hæc ſupellectilia facit. in abltõ ſingulari ſupellectile & ſupellectili. Var. lib. ij. de Anal. Sępe itaq; ex eadẽ ſupellectili licet videre ſupellex, dicitur domeſticũ patriſfamilias inſtrumentum, ſicut docent iuriſconſulti, apud quos titulus eſt de ſupellectili legata. Cuius nomine vt inquit Pompo. continentur menſę, trappę, ãphora, delphica, ſubſellia, ſcãma, lecti, margaritę, culcitræ, & oralia, ĩperialia, pelles, laquiminaria, cãdelabra, lucernę, & trulla, vaſa, ęnea, vulgaria, i. q̃ noon ꝓprio ſũt loco attributa, capſę, armaria, vitrea, eſcaria, & potoria.

✣Supellecticarij dicuntur ſerui qui ſũt in ſupellectile.

¶Suppilones dicti ſũt emaſculatores pedicones ꝙ ſubtus podicis pilos tondant.

¶Sup, & ſupra, ὑπὲρ vὲις ου λατίνοις καὶ Δασέ[illegible] εις ς[illegible] ἔπεται ✣Id eſt ὑπὲρ in ου latinis & aſpirata in σ vertitr̃. Prępoſitiones a ſupera, deductę idẽ ſignificãt. Sup quidẽ ꝑ apocopẽ, ſupra ꝑ ſyncopẽ, ſup vtriq; caſui ſeruit, ſupra accuſatiuo tm̃. Et ſuper in ſignificato cõtrariatr̃ ſubter. ſupra vero infra. Quod aũt quidã dicunt ſuper continuum eſſe, vt ſedeo ſuper lapidem, ſupra interiecto ſpatio, vt nubes impendent ſupra nos non vſq;quaq; ſeruatũ eſt ab auctoribus. Aug. li. v. con. Vtrũq; indifferẽter poſuit de luce dei loquens. Nec ita erat ſupra mentem meam ſicut oleũ ſupra aquam nec ſicut cęlũ ſuper terrã ſed ſuperior, quia ipſa fecit me, & ego inferior, quaſi factꝰ ſum ab ea. Liui. lib. xliiij. Vbi citra muros ſupra ſubterq; terram per dies, xxv, pugnatũ eſt. Sciẽdũ eſt ꝙ ſuper ſeparata & ablatiuo iuncta modo ſignificat de Vergi. Multa ſup Priamo rogitãs ſup Hectore multa. Mõ in. vt Fron deſuper viridi ſunt nobis mitia poma. Mõ ꝓ vt. Verg. Nec ſup ipſe ſua mollitr̃ laude laborẽ. Iuncta vero actõ ſignificat Vltra. vt ſuper Garamantes & Indos Proferet imperiũ. Apulei. Iam em̃ ſuper oppidũ profectꝰ nos citra reliquerat. Verg. lib. ix. abltõ iunxit Nocte ſup me dia. i. vltra mediam noctem. Et eſt bona locutio, vt ſi dicas Legi noctem ſuper mediã. Aliq̃n deſuper. Verg. Et ſuper e vallo proſpectent troes. Aliq̃n Valde. vt His ac cęſa ſuper iactatos ęquore toto. Troas reliquias Danaũ atq; immitis Achillei. Q̃nq; abſolute ponitr̃ in ſignificatione naturali. Plau. Hinc atq; hinc ſuper ſubterq; premor anguſtijs. Q̃nq; ponitur pro ſupereſt. Verg. Nec fuga iam ſuper. Q̃nq; ꝓ inſuper, & amplius. Idem. Cui neq; apud Danaos vſq̃ locꝰ, & ſuper ipſi Dardanidę infenſi pœnas cum ſanguine poſcunt. Compoſita habẽt ſignificationem naturalẽ. & componitur cũ dictione incipiẽte ab A vt ſuperaddo. C. vt ſupercido. D. vt ſupduco. E. vt ſuperęquo. F. vt ſuperfluo. I. vt ſuperincido. M. vt ſupermeo. P. vt ſuperpono. S. vt ſuperſedeo. V. vt ſupuacuus A ſuper fit comparatiuum ſuperior. ſuperlatiuum ſupremus. Compoſita ſunt Inſuper & Deſuper.

¶Superiorẽ & inferiorẽ dicimus fere q̃n de malis loquimur, vt Dionyſius ſuperior, & Dionyſius inferior. Cum de bonis loquimur, ſi tẽpus denotamus, ſuperior & poſterior dicimꝰ. Vt Cyrꝰ ſuperior & Cyrus poſterior. Sive ro dignitatẽ Maior & Minor. vt Maior & Minor Scipio Et hoc de duobus. Nã ſi de pluribꝰ, vtimur ſuperlatiuo vel poſitiuo. vt magnus Põpeius. Alexander magnꝰ ſuperiores cõparatiue ſumptũ, ſignificat qui magis ſupra ſunt, quibus contrarij ſunt inferiores. Interdũ habet vim poſitiui, cũ intelligunt̃, ij qui ſunt ſupra gradũ quartum cognationis, vel affinitatis, ſicut inferiores qui ſunt infra ipſum gradum. Var. lib. ij. de re ruſt. Itaq; proauos ac ſuperiores de Tremellijs nemo appellatus ſcropha.

¶Supbia, eſt ſupgrediens elatio mẽtis. ✣ Vel vt inquit Augu. Quid eſt enim ſuperbia aliud niſi deſerto ſecretario conſcientiæ foris videri velle, ꝙ non eſt.

¶Superbio bis. ex ſup & eo is, b melioris ſoni grã ĩterpoſita. & e in i mutata, niſi velimus ſuperbio a ſuperbia deriuatũ eſſe, quod tñ non abnuo, ſuperbio tñ naturalẽ ab eo is cõpoſitionem & ſignificationem paſſiuam habere oſtenditur. Vnde quicquid in aliqua re excellit, ſuperbũ dicere poſſumꝰ quaſi ſup alia iẽs. Verg. Ceciditq; ſuperbũ Ilion. Hoc eſt nobile magnificũ. Pli. li. xxxvij. Superbio pro ſuperbus eo vel ſuperbus ſum poſuit cum inquit. Hinc geminæ certe apud Menandrum & Philomenẽ fabulæ ſupbiũt. Claudianus li. iiij. de raptu. Phlegræis ſylua ſuperbit. Exuuijs totumq; nemus victoria veſtit. Hoc eſt nobilitatur, celebratur, illuſtratur.

¶Supbꝰ, elatꝰ, arrogãs. Ver. li. iij. Aene. Stirpis Achilleę faſtꝰ iuuenẽq; ſuperbũ. Aliq̃n nobilis, magnificꝰ, excellens. vt Hinc populo late regem belloq; ſuperbum. Aliq̃n altus, elatus. Idem Arua petens tyburq; ſupbũ. Aliq̃n ornatus. Idẽ Barbarico poſtes auro ſpolijſq; ſupbi. Aliq̃n Opulentus, vt apud eundem. Simul enſe ſupbum Rhãnetẽ aggreditur. Aliq̃n iniquus. vt Quos illi bello ꝓfugos egere ſuperbo. Antiqui etiam ſuperbos ꝓpter pompam funeris mortuos dixere. Plau. in Am. Faciam ego hodie te ſuperbum, niſi hinc abis.

¶Supcido. is. pe. cor. ex ſup & cado. Col. li. v. Ne ſi trãſuerſa fuerit cicatrix cęleſtẽ ſupcidẽtẽ aquam contineat.

¶Superciliũ, ex ſuper & cilium. ſupercilia data ſunt homini pilis breuibus adornata, quæ quaſi geminis aggeribus munimentum oculis p̄ſtarent, ne quid ſuperne incideret & ſimul ſpeciem pręberent. hęc & pariter & alterne mouentur. ſupercilia dicuntur vltima pars frontis pilis veſtita, quæ cilijs prominet. Sed q̃m his annuimus his negamus, ideoſupercilium q̃nq; pro faſtu & ſuperbia ponitur. Iuue. Si cum magnis virtutibus affers. Grande ſupercilium & numeras in dote triumphos. Quamobrẽ etiam pro eminentiore loco ponitr̃. Verg. in Georg. Ecce ſupercilio cliuoſi tramitis vndam. Elicit Hiero. in li. Numeri. Illo mortuo in mõtis ſupcilio deſcendit Moyſes cum Elęazaro. Interdum ponitur pro grauitate, auſteritate, & ſeueritate. Vnde in Priap. Legimus. Conueniens latio pone ſupercilium. i. grauitatem. Et apud Valerium maximum legitur ſupercilium cenſorium. Is vero cui ſupcilia porriguntur & prominent Silo appellatr̃.

✣Supercilioſus dicitur auſterus & grauis.

¶Supercubo as. pen. cor. ſuperiaceo. ſuperdormio. Colu. lib. viij. Perforatis tabulis quibus ouilia conſternuntr̃ vt grex ſupercubet.

¶Superduco, quaſi ſuppono. Hiero. ad Furiã. Superducit mr̃ filijs nõ nutriciũ, ſed hoſtẽ, nõ parentẽ, ſed tyrannũ inflammata libidine vteri ſui, & inter paruulos, ſuas miſerias neſciẽntes lugens dudũ noua nupta cõponitr̃.

¶Superedo, pe. cor. ſupmãdo. quaſi poſt comedo. Pli. lib. xix. Menander e græcis auctor eſt alium a dentibus betæ in pruna toſtam ſuperederint odorem extingui.

¶Supererogo. ex ſuper, & e, & rogo ſigni. ſupertribuo. Aug. lib. j. conf. Supererogatur tibi vt debeas. Et quis habet aliquid non tuum?

¶Superexto, as. componitur ex ſuper, & ex, & ſto.

¶Superficies, dr̃ q̃ ex lineis ducitur, quia duæ linee iũctæ faciunt ſuperficiem vnius anguli, vel acuti, vel obtuſi, dicta ſuperficies quaſi ſuperior facies,

¶Supficiariæ ædes inquit Caius, q̃ in conducto ſolo poſitę ſunt, quarũ ꝓprietas & ciuili & naturali iure eiꝰ eſt cuiꝰ & ſolũ. Supficiariꝰ, q in alieno ſolo ſupficiẽ habet, ita vt certam penſionem. pręſtet. Auctor Vlpi.

¶Superforaneum, quaſi pro ſuperuacaneo. Sidonius Apollinaris vſurpat.

¶Superiacio is. pen. cor. ſuppono vel ſuperextẽdo. Colu. lib. ij. Seminibuſq; de tabulato ſuperiectis. Lactã. de opi. Et ea viſcera formata in eum modum qui contexit vnicuiq; generi ac loco aptus fuit ſuperiecta pellẽ.

✠Super incido is.ex ſuper,& in,& cado componitur. ſignificatq; ſupra in aliquẽ vel aliquid cado. Liui.lib.ii. Multiſq; ſupicidẽtibꝰ telis incolumis ad ſuos tranauit.

❡Supmeo as.ſupfluo,ſiue ſup labor,Pli.lib.i.Quędã vero ẽt dulces inter ſe ſupermeãt alias,vt in Fuſcino lacu.

❡Supernati,dicuntut quibus fœmina ſucciſa ſunt ĩ modum ſuillarum permarum.

❡Supernia fœmina ipſa ſucciſa.

❡Supero as.pe.cor.ꝓprie ſignifi.ſupgredior,&quaſi ſupra aſcendo.Verg.lib.iii.Georg.Superãt mõtes,& flumina tranant.Pli.lib.vii.Arbores quæ quidẽ tantæ ꝓceritatis tradunt̃ vt ſagittis ſuperari nequeãt.Per trãſlationem ſuperare ponitur ꝓ vincere.Verg.Quid ſi idem certet phœbũ ſuperare canendo.Itẽ ſupabundare,vt ſi ſuperent fœtus pariter frumenta ſequent̃.Itẽ ſuperuiuere,& quaſi ſuperſtitẽ eſſe,vt Quid puer Aſcanius ſuperat ne & veſcitur aura.Aetherea?Item reſtare.Cice.De q; eo qđ ipſis ſuperat alijs gratificari volũt.Et in Euã.Colligite q̃ ſuperauerunt fragmenta ne pereant,Itẽ occidere.Verg.Clam ferro incautum ſuperat.Huius cõpoſita ſunt exupero,abundo.Proſupero,ſuperabundo.

❡Superus a,um.pe cor.a ſup fit.Et q̃uis ſuperꝰ & inferus videãt̃ eſſe poſitiua ſuperioris & iſerioris.tñ in vſu Superi ꝓ cæleſtibꝰ ſiue viuis,inferi aũt ꝓ manibus ſiue mortuis accipi ſolẽt.Superũ mare Adriaticũ nũcupat̃ ꝑ reſpectum ad Thyrrenum,quod grȩci inferũ vocauere.

❡Supernus a,um.ꝙ eſt ſupra,vt ſuperna regio hinc ſuperne aduerbium,quod ſignificat de pte ſuperiore.Pli.Argentum ſuperne innatat vt oleum aquis.

☩Superponidiũ ſigni.pondus illud quaſi auctariũ ꝙ ſuper ſarcinã legitimã imponit̃.Dictio cõpoſita ex integro & corrupto ſicut centũpondiũ aſſinpodiũ.Apul.li.vij.Exiguum.ſ.& illud tantȩ molis ſuperpondium.

❡Superſtruo is.ſuperȩdifico.Lactan.lib.vi.Manentibus eñ p̃ceptis eorũ q̃ ſolẽt ad ꝓprietatẽ recti dari ignota illis ſuperſtruemus ad perficiendam conſumandamq; iuſtitiam quam non tenent.

❡Supſedeo es.nõ mutat e in i.ſicut cȩtera a ſedeo compoſita,vt obſideo,reſideo,p̃ſideo,ſigniſicatq; omitto & ablatiuo ſæpius ꝯſtruit̃.Cæſar cõ.j.Et ꝓpter multitudinem hoſtiũ,& ꝓpter eximiã opinionẽ virtutis p̃lio ſupſedere ſtatuit.Et licet p̃lio datiuus eſſe videatur,tñ per ablatiuum ſic reſolui oportet,p̃lio ſuperſedere.i.ſedere ſup p̃lio.Quo item modo.Cic.lib.iij.ad Heren.locutꝰ eſt.Commode poterimus principio ſuperſedere cum tñ Sulpitio ſcribens abltõ conſtruxerit.Tu ſi videbitur ita cenſeo facias vt ſi habes iam ſtatutum quid tibi agendũ putes in quo nõ ſit cõſilium tuum cũ meo,ſuperſedeas hoc labore itineris.i.omittas ad me venire.Gel.autem lib.ij.accuſatiuo conſluxit cum ait.Alia luce auis in paſtum ꝑfecta eſt,cognati & affines operam q̃ dare rogati ſunt ſuperſedent,qui tñ accuſatiuus reſoluitur in ablatiuum.Nã ſup vtriq; caſui deſeruit.Hierony.cõtra Ioui.cum infinitiuo iunxit.Cice.rogatus ab Hircio vt poſt repudium Terentiȩ ſororem eius duceret omnino facere ſuperſedit,dicens non poſſe ſe vxori & philoſophiȩ pariter operam dare.Idem contra Pelagianos datiuo iunxit.Vnde ſuperſedendum huic labori cenſeo.

❡Superſto as.ſupra aliquid ſto.Gellius.Cum ſedenti aquila ſuperſtaret,Quandoque ſuperſtare eſt ſupereſſe,vnde ſuperſtites dicti ſunt.

❡Superſtito as.frequentatiuum quo veteres vſi ſunt ſignificat ſaluo & incolumen reddo.Aennius.Regnumq; veſtrum vt ſoſpitent ſuperſtitentq;.

❡Supſtes qui ex mortuis quaſi ſolꝰ viuꝰ ſupſtat.Amb.lib.j.offi.de noe loquẽs ait,Qui ad ſemẽ oĩm reſeruatꝰ ſolus ex omnibus & poteſtate gñationis ſupſtes ẽ factꝰ auctor futuræ.Quinti.Defuncta vxore liberis tñ ſuperſtitibus.Supſtes quoq; dicitur qui ſaluus eſt & viuit inter viuos etiam ſine morte ſuorũ omnium.Terẽt.i An.Deos q̃ſo vt ſit ſupſtes.Antiqui etiam teſtes ſupſtites appellarunt.Aliquando ſuperſtes ꝓ præſenti ſumitur.Plau.Superſtititem vtrũq; monui ne iniuſſi abeant.

❡Superſtitioſi,ꝓprietatẽ habent vt Cice.lib.ij.de natura deorũ tradit,ex hoc ꝙ p̃ cultura deorum ſupſedeãt qui ſine cauſa timidi ſunt,qui deum timent in rebꝰ etiã non timendis,hi ſunt qui apud veteres totos dies p̃cabantur & immolabant vt ſibi ſui liberi ſupſtites eſſent,ideo non ſolum philoſophi verũ etiã maiores oẽs ſuperſtitionẽ a religione ſeparauerũt.Omnis tñ importuna,ineptaq; religio,ſecundũ Gelliũ ſupſtitio dici poteſt,Lactantius docet ſupſtitionẽ & ſupſtitioſes dici,qui ſupſtitem memoriã eorũ colunt,aut qui parentibus ſuis ſuperſtites colebant imagines eorum domi tanq̃ deos.Superſtitio aũt nihil aliud eſt,quam falſi dei cultus,& ſicut religio colit deos,ita ſuperſtitio violat,vt inquit Seneca.A quo ſuperſtitio dicitur error inſanus.Seruius.A ſuperſtite ſuperſtitio dicta,quȩ anicularum propria eſt,q̃ multis ꝑ ȩtatem ſupſtites ſunt,& quæ rebus inanibus addictæ dum volunt videri nimis religioſe,ſuperſtitioſȩ fiunt,& ita delirant.Lucre.refert ꝙ ſuperſtitio ſit ſuperſtantiũ rerum id eſt cæleſtium & diuinarum(quȩ ſuper nos ſtãt)inanis & ſuperfluus timor.

❡Superſum,effluo,abundo.Verg.Auxilio vrbes Italiȩ populi ſupſunt.Interdũ ſupeſſe ſignificat reliquũ eſſe.Aennius lib.iij Anna.Inde ſibi memorat vnũ ſupeſſe laborem.Interdũ ſupſtitem eſſe.Plaut.in Aſi.Sicut tuum vis vnicũ gnatũ tuȩ ſupeſſe vitȩ ſoſpitẽ & ſuperſtitẽ.Interdũ vincere,ſuperiorem eſſe.Verg.Ferrea q̃ blãdo nequeant ſupeſſe labori.i.vincere laborem.Interdũ ſuperfluũ eſſe.Gel.Memini ego p̃toris docti hominis tribunali me forte aſſiſtere,atq; ibi aduocatum reum non habere.Et cũ is q verba faciebet reclamaſſet,Ego illi ſupſũ reſpõdiſſe p̃torem feſtiuiter.Tu plane ſuperes nõ ades hoc eſt ſupfluus ſupuacaneus es.Interdum durare.Ver.Primus ego in patriã mecũ modo vita ſuperſit.Interdũ defendere & aduocatum eſſe.Suet.de Aug.Cũctari ſeu niſi ſupereſſet,eriperet legibus reum.

❡Superuacuus a,um.quod non eſt neceſſarium.Col.li.iij.Itaque ſuperuacuum eſt hoc repetere iam tradita ratione terebrationis.

❡Superuacaneus a,um.Idem quod ſuperuacuus.Cice.Apio.Confirmata amicitia & perſpecta fide commemoratio officiorum ſuperuacanea eſt.

❡Supuaganeꝰ a,um.a vagor fit.Vñ auis ſuperuaganea dicebat̃ ab auguribꝰ cũ ex ſummo cacumine vocem emiſiſſet.Vaganeus ſimplex nõ legit̃.Vñ & deriuatum eſt.

☩Superuiuere,is dicitur,qui cum iam mortuus videret̃ refocillatus reſipuit,ac veluti reuixit.

❡Suparaſitor.pe.cor.paraſito miniſtro.Plau.in Amp.Accedam atq; hanc appellabo & ſupparaſitabor patri.

❡Supplanto as.pedẽ ſuppono,& ſic a plãta fit.Cic.lib.iij,offi.Cõtẽdere debet q̃ maxĩe poſſit,vt vincat ſupplãtare eũ.q cũ eo certat ac manu depellere nullo modo debet.Per trãſlationẽ ſupplãtare,ſignifi.decipere.Hiero.ad Iulia.Ego te nequaq̃ decipiã adulatione,ne lubrica laude ſuppplantẽ.Et ſupplãtare ſubtus plãtare.Sicq; a planto cõpoſitũ eſt.Col.lib.iij.Sin autẽ ipſam vitẽ ſternere voles iuxta radicẽ,ita ne ipſam lȩdas,curioſe fodito,& vitẽ ita ſupplantato,ne radicem abrumpas.

❡Supplaudo dis.ex ſub & plaudo ſigni.latẽter plaudo Hiero.ad Heliodo.Nec quiſq̃ ſibi de corporis mũdi caſtitate ſupplaudat,cũ de oĩ verbo ocioſo ꝙ locuti fuerint hoĩes,reddituri ſint rationẽ in die iudicij.Hoc a me poſitũ ẽ ne qs plaudo ꝓ plodo aut ecõtrario forte ſumat cum maxime differant.Plodere eñ eſt quatiendo,ſiue collidendo ſonum quendam facere ab quatio aliquantulum diuerſum.Plaudere vero,eſt vocem lȩtitiæ & exultationis in laudem cuiuſpiam rei aut hominis efferre.Verg.lib.v.Et ingenti ſonuerunt omnia plauſu.

❡Supplodo is.pe.ꝓ.ẽ q̃ſi ſuccutio ſiue pede ſiue alio ſigno.Cic.ad Herẽ.Pedis dextri rara ſupploſiõe,Aliqñ

ſignificat reijcio.Dama.Hiero.Rogamꝰ,vt abciſſis opinionibꝰ,ambiguitatibuſq; ſupploſis q ſe habeat,ſcribas.

❡Suppedaneũ,dicit̃ id quod ſub pedibꝰ eſt dũ ſedemꝰ.Auguſt.Et non tantum ſuppedaneum Chriſti quantum ſubpedibus ſeruorum eius vos Iudæos adduxit.

❡Suppedito tas.pen.cor.ſubiugo.ſubminiſtro,a ſub & pes pedis,vel a pedito,itas.q̃uis pedito nõ ſit ĩ vſu q̃ſi a pedio primitiuo.Var.Largiore cibatu ſuſtẽtare debet,quo facilꝰ lac ſuppeditare poſſit.Eſt & ſuppeditare opprimere.Cice.Nũc video ĩ iudicio mecũ contẽdere non vis,vbi ſuppeditari turpiſſimũ,ſuperare pulcherrimũ ẽ.

❡Suppeto is pe.co.ſignifi.latẽter ſeu ꝑ fraudẽ peto Vlpia.Apud labeonem relatũ eſt,ſi ſiliginario quis dixerit vt ſi quis nomine eiꝰ ſiliginem petiſſet,ei daret & quidam ex tranſeuntibus cum audiſſet,petijt eius nomine & accepit furti actionem aduerſus eum,qui ſuppetijt ſiliginario non mihi.Non enĩ mihi negotiũ ſed ſibi ſiliginarius geſſit.Suppetit vero in tertia pſona & ſuppetũt ſignificat in promptu eſt,vel ſuccurrit,huiuſmodi,Plinius iunior.Cui abunde ſuppetunt facultates.

❡Suppetiȩ,& ſuppetias tm̃ habemꝰ a ſuppeto quo nomine Valla auxiliũ ſignificari exiſtimat,ſed magis ſubſidiũ eſt.Plautꝰ.i Epi.Auxilia mihi & ſuppetiȩ ſũt domi Si enĩ auxilia & ſuppetiȩ idẽ eſſent,fruſtra alterũ eorum poneret̃,ꝓpter quod ſciendũ eſt,ꝙ ſicut inter præſidiũ & ſubſidiũ intereſt,ꝙ prȩſidium ſit auxiliũ quod prȩſtatur alicui,& prȩſerti ꝙ ſatis videtur ad defenſionẽ fore.Subſidiũ quod ad ſuccurẽdũ venit,ita ſuppetiȩ ſunt quȩ ad rem ne labat̃ aut pereat ſuſtentandã mittũt̃,vt eſt ad ſuccurrendum opidis & obſeſſis,multũq; laborantibus quod ſuccurſum milites appellant,& eſt fere idem quod ſubſidiũ.Dictæ ſuppetiæ,quia ſuppetũt opp̃ſſis.id eſt p̃ſto ſũt,ſiue ſuccurrũt & a fidis ſuppeditãt̃.Auxiliũ vero ꝓprie ad augẽdas copias atq; vires & peti & mitti ſolet.Cæſar cõ.xij.Et nunciabantur auxilia magna equitatꝰ oppidanis ſuppetias venire.i.in ſubcidium.

❡Suppetior aris,auxilior ſuccurro.Apul.lib.viij.At vobis facile eſt ſuppetiari miſerrimo ſeni.

❡Suppleo es.qđ ſignificet ex voce ſua demõſtrat̃.Vergi.lib.iij.Remigiũ ſupple,ſocios ſimul iſtruit armis.Et ſupplere eſt æquare.Idẽ.Si fœtura gregẽ ſuppleuerit aurꝰ eſto.Ser.Si tot agnos habuero quot oues,hoc enim eſt gregem per fœturam ſuppleri.Sunt qui hoc verbum per ſimplex p.ſcribi velint.Vnde & ſuppellex.

❡Supplementum,quod ſuppletur.Cice.Apio pul.Cenſebant omnes fere vt in Italia ſupplemẽtum meis & Bibuli legionibus ſcriberetur.

❡Supinũ,a q̃buſdã dr̃ verbũ participiale,ſicut gerũdiua ſunt noĩa participalia.Et habet duas terminatiões.ſ.um.& u.vt lectũ lectu.Qđ in ũ.finit̃ habet ſignificationẽ actiuã.Sal.Legatos ad Iugurthã de ĩiurijs queſtum miſit.i.qui q̃reret̃.Idẽ nõ mea culpa ſæpe ad vos oratũ mitto.P.C.hoc ẽ q orẽt.Do filiã nuptũ idicimꝰ,hoc eſt q̃ nubat.Do vænũ vendo.Spectatũ admitti ſumus.i.vt ſpectemꝰ.In u.vero ſignificatiõis paſſiuȩ eſt,iũgit̃q; nominibꝰ adiectiuis.Verg.Nec viſu facilis,nec dictu affabilis vlli,hoc eſt ꝙ nec videri nec dici facile poſſit.Pli.Accipẽſer piſcis rarꝰ ĩuẽtu,hoc eſt q raro ĩuenit̃.Dicimꝰ p̃terea dignũ ſiue ĩdignũ relatu.qđ referat̃.Impiũ factu,ſi fiat.Horrẽdũ aſpectu,ſi aſpiciatur.Iucundũ cogitatu,ſi cogitetur.Obſcœnũ viſu,ſi videat̃,& ſic de reliquis.

❡Supinus a,um,quod iacet ventre cȩlum verſus.Iuue.Cubat in faciem mox deinde ſupinus.Ponitur nonunquam pro otioſo,molli negligentiq;.Tractum a re ipſa.qui enim ſupini iacent,otioſe,molliter negligẽterq; degunt.Seneca ad Lucil.Eſt quidẽ mi Lucilli ſupinꝰ & negligens,qui in amici memoria ab aliqua regione admonitus reducitur.Iuue.Et multum referẽs de Mœcenate ſupino.Inde ſupinior.Mart.Nuſq̃ delitiæ ſupiniores.Et ſupinꝰ dicit̃,mõtuoſus.Hora.lib.Car.Seu mihi frigidũ præneſte ſeu tybur ſupinũ.Eſt enim ciuitas ĩ aſcenſu montis poſita.A ſupinus fit Reſupinus.De quo ſupra.

❡Supino,as,p.pro.rapio inuoluo,cum fraude,a pilos raptu,ſiue ab πιλέω complano.Plau.in Tru.Hȩc cũ video fieri.ſuffuror,ſuppilo,& de prȩda prædam facio.

❡Suplico a,pe.cor.ex ſub & plico,ex ꝙ genu.poplitẽq; plicamus cum a potẽtiore magnum aliguid precamur Sũt q hoc verbum a placo deducãt,quaſi ſupplaco,ſed grȩcũ ẽ πλέκω Eſt aũt ſupplicare humiliter & cũ reuerẽtia p̃cari.Cic.in lȩl.Quã multa eñ q̃ nr̃a cauſa nũq̃ faceremꝰ,facimus cauſa amicorũ,p̃cari ab indigno ſupplicare tum acerbiꝰ in aliquẽ inuehi,inſectariq; vehemẽtiꝰ.

❡Spplex,qui flexis genibus precatur,a quo Suppliciter aduerbium.

❡Supplicium ſupplicabo.Sal.Nõ votis neq; ſupplicijs muliebribus deorũ auxilia parãt̃,ſed vigelãdo,agẽdo,bene cũſulẽdo ꝓſpera oĩa cedũt.Var.Boues & ad victimas faciũt,atq; ad deorũ ſupplicia,et ſuppliciũ,pœna ſiue tormẽtũ.Verg.Spero etiã medijs ſi quid pia numina poſſunt.Supplicia hauſurum ſcopulis.

❡Supprimo is,pe.cor.ſubtus teneo.Ouid.lib.j.Meta.Supprimit exẽplo vocẽ.Vñ ſuppreſſus ſummerſꝰ.Iuſti.Victi Perſȩ ĩ naues cõfugerũt,ex quibus multȩ ſuppreſſȩ,multȩ captȩ.Aliqñ ſuppreſſus ponitur pro occulto.Sene.Ex cuius operibꝰ quȩdã edita,alia ſuppreſſa ſũt

✠Supreſſum teſtamentum dicebatur,quando in fraudẽ heredum vel legatorũ ſeu liberorũ aliorũve non eſt palã reſignatum ſiue exibitum.Cc.

❡Supra,modo prȩpoſitio eſt.Verg.Olli cȩruleꝰ ſupra caput aſtitit imber.Modo aduerbiũ.Salu.in Iug.Pauca ſupra repetam.Prȩpoſitio vero nũq̃ cõponitur.& vltra ꝓpriã ſignificationẽ qñq; ponit̃ ꝓ valde.vt ſupra morẽ,ſupra modũ,ſupra iuſtũ.Ver.li.ij.Geo.Rara ſitã ſupra morẽ ſit denſa requiras.Antiqui etiã ſupera protulerũt,ſicut infera & infra.Cice.in Ara.Huc ſupera duplices humeros affixa videtur.Stella micans.

❡Supraq̃ ſignificat ſupra id quãtum quod,vel ſupra id quod.Salu.Corpus patiens inediȩ algoris & vigiliȩ ſupraquã cuiquã credibile eſt.i.ſupra id quantum.

❡Supremus,extremꝰ.Verg.Qui ſupremũ comitẽt̃ honorẽ,Aliqñ dicit̃ ſummus,altus,maximus.Sue.verum ſupremũ celũ intuentem ſtupidũ cubuiſſe.Terẽ.Proh ſupreme Iuppiter.Sic dicitur ſuprema multa pro maxima

❡Suputo,as,pe.cor.Vide in dictione puto.

❡Suppudet,pe.cor.aliquãtulũ pudet.Cic.Caſſio.Puto te iam ſuppudere cũ hȩc tertia iam epiſtola ante te oppreſſit quã tu ſchedam aut literam,ſed nõ vrgeo.

❡Supputo,as,pe.ꝓ ſuppurare eſt apoſtema fieri.Col.lib.vij.Hic idem ſanguis niſi emiſſus fuerit ſaniẽ creabit.qui ſi ſuppurauerit tarde ꝓcuratur.Hinc ſupurantia ſiue ſuppuratio dicitur cum hulcus ad ſaniem tẽdit.Vocatus & apoſtema,hoc eſt concurſus mali humoris in aliquam partẽ corporis a pure dicta.Pus enim ſanies eſt & quicunque humor in putredinem verſus.Col.lib.vij.Et cum maturuerit ſuppuratio reſcinditur ferro.

❡Supuratorius,a,um quod ad ſuppurationem pertinet Idem.Ideo miſcentur ſuppuratorijs medicamentis.

❡Sura,poſterior pars crucis carnoſa,quæ tantũ hominis ineſſe dicitur,reliqua animalia habẽt crura ſine ſuris,licet quandoq; ſumatur pro toto crure.Ver.Suras vincere cothurno.ἑλληνιϲὶ δὲ σφυρὸν λέγεται ἔνθεν λατῖνοι ἄγουσι λέξιν.✠ Id eſt grȩce ſphiron dicitur vnde latini tranunt dictionem.

❡Surcus,palus,cuius diminutiuum eſt ſurculus.

❡Surculus,proprie eſt qui inſeritur,Germen vero qui in ſurculis naſcitur.Hinc ſuculoſus a,um,quod ſurculis habundat.Plin.ramis hyſſopi ſurculoſam.

❡Surcularis & hoc culare,vt terra ſurcularis,quȩ ſurculos generat.Col.lib.iiij.Conſyderãdum eſt antequã paſtinemus ſurcularis necne ſit terra.

❡Surculaceus,a,um.Idem.Surculacea in foliculo ſunt raphano,ſinapi,rapo.

❡Surdus qui habet aures obtuſas ob aurium ſordib⁹ q̃ in duriciẽ verſę marmora auriũ dñr, nec ſinunt audire. Et tam paſſiue q̃ actiue dicit. Nã ſurdus, qui non audit & qui non auditur. Iuue. Surda nihil gemeret graue buccina. Et herbę ſurdę a Plinio dicuntur quarũ noĩa ſunt. Nõ eñ audiũt cũ ſint ſine nomine. Et abſurdum dictũ eſt quia tale nũq̃ eſt auditũ, vel quia tale eſt vt efficiat ne audiatur. Surdũ Itẽ dicitur, cuius odor nõ ſentitur. Perſius. Nec ſpirẽt cynnama ſurdũ. Et ea quę guſtũ amiſerĩt exurdata dñr. Horati⁹ in Ser. Feruidaq; ſubtile exurdãt vina palatum Refertur etiã ad viſum. Pli. li. xxxvj. Ad hoc quibuſdam incurrit vmbra, ſurduſq; color fit. Loc⁹ etiam ſurdus dicitur in quo non facile auditur. Vict. lib. v. Etiam diligenter eſt animaduertendũ ne ſit locus ſurdus, & in eo vox quã clariſſime vagari poſſit.

❡Surdaſter diminutionẽ ſurdatis ſignificat, hoc eſt nõ plane ſurdus, ſed, vt ſic dicam, ſurdulus, qui parũ ſurdus eſt. Sũt eni duo noĩa ĩ aſter terminata quę diminutionẽ ſignificant, ſurdaſter & recaluaſter, cętera imitatinẽ denotant. vt paraſitaſter, antoniaſter, olcaſter.

❡Surdo as, actiuum eſt, ſurdum facio a quo exurdo, de quo in dictione ſurdus. apud Aora. in Ser.

❡Surdeo es, dui, us ſum, a quo ſurdeſco ſurdus fio, a quibus obſurdeo & obſurdeſco.

❡Surgo gis xi, ctum ex ſurſum & rego, ſignificat erigo. Terẽt. Vt triduo hoc perpetuo e lecto nequeat ſurgere. Hinc ſurgere venti dñr, cũ veluti ſe erigentes flare incipiũt. Verg. Et fãdo ſurgẽtes demoror auſtros. Sicut ecõtrario, qñ flare deſinũt ponere ad reſidere dicuntur. Itẽ Cũ vẽti poſuere omniſq; repẽte reſedit flat⁹. Aliquãdo ſurgere ponitur, ꝓ creſcere ſeu naſci. Idẽ. Aſcanium ſurgentem & ſpes hęredis Iuli. Huius cõpoſita ſunt Aſſurgo. qđ eſt erigor ĩ alicuius honorẽ officij vel beniuolentiæ cauſa. Et ſic datiuo iũgit Ver. Vtq; viro phœbi chorus aſſurrexerit omnis, id eſt honorẽ fecerit Aliqñ aſſurgere ponit ꝓ cedere. Auſo. Aſſurgit muſę noſtra camenatuę. Aliqñ ſumitur ſimpliciter ꝓ erigere ſiue creſcere Col. li. ij. Collẽ molliter aſſurgẽtẽ montẽ ſubimẽ & aſpẽrũ, ſed nomoroſum & hęrbidũ maxĩe probaueiũt. Ver. li. iij. Georg. Sed iacet aggeribus niueis informis & alto Terra gelu late ſeptẽq; aſſurgit in vlnas. Cõſurgo ſimul ſurgo. Salu. Cõſurrexere omnes ſimulq; in eũ impetũ fecerunt. Exurgo, e loco ſurge. Cicero. Exurgite oẽs atq; excitatũ. Diſſurgo diuerſe ſurgo. Pli. lib. xviij. Ecce, tibi hęrbas tuas ſpargo peculiares ſtellas eaſq; & veſpere & ab ope diſſurgẽti oſtẽdo. Inſurgo in aliquẽ iſilio. Lactã. li. v. Nec eſt magnopere mirandũ ſi aduerſus hominem iſta fit, cũ aduerſus ipſum deũ propter eandẽ cauſam inſurrexerit etiã ppl's in ſpe ꝯſtitut⁹. Pręſurgo ante ſurgo Reſurgo ruiſ⁹ ſurgo. Vñ q reuixerũt reſurrexiſſe dñr.

❡Surrigo is, pen. cor. Vide in dictione rego.

❡Surrepo is. pen. pro. ſenſim ſeu ſubtus aut latẽter ingredior. Hierony. ad Dama. Nulli periculoſum, nulli videatur eſſe blaſphęmũ, ꝙ in Apoſtolis inuidiæ malum diximus potuiſſe ſurrepere.

❡Surripio is. pe. cor. latẽter rapio ſeu furor. Aliqñ ĩ altũ tollo. & aliqñ p mẽdacã narrationẽ aliqd extorqueo, & quaſi furor. Hinc ſurreptũ profurto, & pro impetratiõe quę fit a principe vel magiſtratu per falſam narrationẽ.

❡Surrhentũ oppidũ fuit Campaniæ a græcis cõditum cũ ꝓmõtorio Mineruæ, Sirenum quondam ſedes. Hic ſurrhentina vina dicta ſunt, & ſurrhentini calices.

✣Surſũ quid ſignificet notũ eſt, cui⁹ contrariũ eſt deorſum capiũt tamen interdũ ambo pro vltro citroq;. Terẽ. in Eun. Ne ſurſum deorſum ve curſites. Tractũ ab Athenis cuius portus eſt imo, vrbs vero in editore loco. Cc.

❡Sus præpoſitio pro ſurſum accipitur, vt ſuſpicio.

❡S⁹ ſuis gñis cõis. ſcđm Priſcianũ Et dicitur tã de feris q̃ de domeſticis. Cui⁹ diminu. ẽ ſucula. Plau. ĩ Ru. Directa cũ ſucula & porculis. A ſus fit poſſeſſiuũ Suin⁹ a. um. Var. Hic eñ cõciliator ſuinæ carnis daf populo. A ſuinus fit diminutiuũ Suill⁹ Gręcce autẽ. ὗς dr̃, olim θύτης ab illi verbo dict⁹ qđ dicif θύτειν, quod eſt immolare. A ſuillo enim peccore immolandi initiũ primũ ſumptũ videt. Cui⁹ veſtigia ꝙ initijs cęteris porci immolantur, & ꝙ initijs pacis cum fœdus feriretur, porc⁹ occidit. Suillum pecus donatum a natura dicunt ad epulandum.

❡Suſq; deq; fero, qđ & ſuſq; deq; habeo dicim⁹, ſignifi æquo animo ſum, & quod accidit non magni facio & in terrdum negligo atq; contemno, hoc eſt ſurſum an deorſum feratur res, parui facio.

❡Suſa æ. ſuſa orũ, oppidũ & metropolis Perſidis in Suſia, q̃ Perſię ps eſt, a ſuſo fluuio ſic vocata. Prop. Nõ tot Achęmenijs armãt ſuſa ſagittis Spicula quot nr̃o pectore fixit amor. Hęc vrbs vt ſcribit pli. a dario. hidaſpis filio ꝯdita fuit. Ibi fuit regia Cyri lapide cãdido & vario, colũnis aureis & lacunaribus gẽmiq; diſticta. cęli ꝯtinẽs ſimulachrũ, ſtellis micãtib⁹ ĩſignũ, & ĩcredibilia multa. Ibi Aſſuet⁹ ꝯuiuiũ maximis diuitijs & delitijs copioſũ celebrauit.

✣ Inde ſuſin⁹ a. ũ. vt ſuſinũ vnguẽtum. Cc.

♁Suſpẽdo, ſurſũ, pẽdo alte ligo. Ver. Añ nouis rubeãt q̃ prata colorib⁹ ante garrula q̃ tignis nudũ ſuſpendat hirundo. Qñdoq; ſuſpẽdere eſt ſubleuare, ſuſtollere Apul. Cum deberet manum porigere capiſtro ſuſpendere cauda ſubleuare, nullũ mihi ferebat auxiliũ. Qñq; pendẽdo interimere. Lact. li. iiij. Tũ ſupenderũt cũ inter duos noxios mediũ qui ob latrocinia dãnati erant. Qñq; Anxiũ eſſe. Plaut. Vix ꝯpos mẽtis ſum ita mihi ſuſpendit aĩm. Verg. Supẽſi Euripilũ ſcitatũ oracula phœbi mittim⁹. Et qñ dũ anxij ſum⁹ etiã dubij efficimur, ſuſpẽſum mõ pro dubio ponit. Sene. Suſpẽſus aĩo quid ageret cogitabat. Modo pro placido ac ſilenti. Teren. in Phor. Hæc vbi audiui ad fores ſuſpenſo gradu placide ire perrexi.

♁Suſpendiũ ꝓ ſupẽſſione. Gel. ſuſpendio vitam finiuit.

♁Suſpẽdioſus q laqueo nexili ſtrãgulatus eſt. Pli. ſcribit laqueũ ſuſpẽdio circundatũ temporibus dolorem capitis ſedare. Idem pœnam laquei præpoſteram appellat, ex eo ꝙ includatur ſpiritus cui exitu quęrendus eſt.

❡Suſpitio is. pe. cor. ſurſũ aſpicio. Ver. Et mœnia ſuſpicit vrbis Interdũ veneror. Lactan. lib. ij. Et tñ factorem ipſũ nemo ſuſpicit aut veref. Cicero lib. ij. offi. Itaq; eos viros ſuſpiciunt, maximiſq; efferũt laudib⁹. Sic deſpicio ꝓ cõtẽno. Suſpicere ẽt eſt reſpõdere. Verg. li. vj. Aenei. Suſpicit Anchiſes, atq; ordine ſingula pandit. Item ſuſpectum habere, vt apud Saluſt. in Iug. Per idem temp⁹ Bomilcar cuius impulſu Iugurtha deditionem quam metu deſeruit incœperat, ſuſpectus regi & eum ſuſpitiens nouas res cupere ac perniciem eius dolo quęrere.

❡Suſpitio onis. ſi cum venio iungatur, paſſiue accipit vt veni in ſuſpitionem. i. factus ſum ſpectus.

❡Suſpitioſus qui ſuſpitianem habet. Teren. in Adel. Oẽs quibus res minus ſecundæ magis ſũt neſcio quomodo ſuſpitioſi, ad contumeliam omnia accipiunt magis propter ſuam impotentiam ſeſe ſemper credun negligi Accipitur etiam quandoq; pro eo qui ſuſpectus eſt.

❡Suſpecto as. mõ ſurſum ſpecto. Martia. Oculiſq; ſuſpectans ſydera. Modo deorſum ſpecto, & ſic a ſub componitur. Mar. ſed ſuſpectat oculis deuorantibus draucos.

❡Suſcipio pis. pe. cor. a ſuſũ vel ſurſum quaſi ſurſum capio, tã ad animũ q̃ ad corpus refertur, vt ſuſcepi onus, ſuſcepi voluptatem. i. accepi. Aliquando ſuſcipere eſt gignere. Plaut. qui geminos ex ancila ſuſcepit liberos.

❡Suſcito as. pe. cor. excito, plęrunq; viuifico. Nec tam ſanare languentem viſus eſt inquit. Seneca, quam mortuum ſuſcitare.

❡Suſcitabulum, incitamentum dicitur. Var. Symphonia vocis ſuſcitabulum.

❡Suſpiro as. pe. ꝓ. ſignificat ſpiritũ ab imo pectore traho, quod ſolicitudinis aut doloris argumentũ eſt. Nã ex ſus & ſpiro cõponit. Per trãſlationẽ ſuſpirare eſt de ſyderare, & modo datiuo, modo accuſatiuo iũgit. Auguſt. li. v. de ciui. dei. Inde fidei pignus accepimus, q̃diu peregrinãtes eius pulchritudini ſuſpiramus. Hieronym⁹. Carnes ægyptiacas ſuſpirabant. Iuue. Suſpirat longo non viſam tempore matrem.

❡Suſpirium ipſa ſuſpiratio, hoc eſt ab imo pectore ſuſpiratio. Et aliquando ipſa ſpirandi difficultas. Eſt eñ morbus qui ex pulmone fit, qui & ſuſpiratus dicitur. Ouid. Et ſuſpiratibus hauſtis.

❡Suſpirioſi, qui ſpirãdi difficultatẽ patiunt, vel qb⁹ vinoſa eſt reſpiratio, quos gręci aſthmaticos vocãt. Pli. li. xx. Podagris cũ articulorũ morbis decoctũ cucumerẽ in aceto illiniunt pręſentaneo remedio ſuſpirioſis ꝓdeſt.

❡Suſtineo es. pen. cor. ſurſum teneo ſignificat patior. Hiero. ad Ruf. Si negociatores ſęculi tãta ſuſtinẽt vt ad ĩcertas ꝑueniãt perituraſq; diuitias, qđ Chriſti negociatori faciendũ eſt, qui venditis oĩbus quęrit pretioſiſſimam margaritam? Aliquando alo, reficio. Liui. Milites fluuiatili piſce & hęrbis ſuſtinebant. i. cibabantur. Ver. lib. ij. Geor. Hinc patriam paruoſq; nepotes ſuſtinet.

❡Suſtento as. frequentatiuũ ſępe aut cõtinue ſuſtineo. manu teneo, nutrico. Lact. li. iiij. Incredibili beneficentia genus humanũ ſuſtentat, & quaſi paterna indulgẽtia fouet. Et li. v. Nõ amplius quęrit q̃ vnde vitã ſuſtẽtet.

❡Suſtentaculum dicitur quod aliquid ſuſtinet.

❡Suſtullo is. ex ſurſum & tollo ſuſtuli ſublatũ apud veteres in vſu fuit Diomedes. Tollo tuli. quod in cõpoſitione ſuſtuli facit. Eius tñ perfecti inſtans apud veteres ſuſtollo. Nunc vero a tollo ſuſtuli, qđ eſt ſuſcepi ſiue habui Nam quemadmodum de matre dicitur, peperit filiũ ita de patre Suſtulit filiũ. Aliqñ ſuſtuli capitur pro educaui. Ver. li. ix. Męonio regi quem ſerua Licinia furtim Suſtulerat. Aliquando ſurſum tuli. Idem ſuſtulit exutas vinclis ad ſydera palmas. Aliquando crexi, ſuſcitaui. Aliquando abſtuli, vt iubet & ſublata reponi.

❡Suſiana, prouincia Aſię vt lib. vj. refert Ptolomeus quæ a ſeptentrione terminatur Aſſyria ab occaſu Babylonię adiacet. Ab oriente habet perſidẽ. A meridie patrem Perſici ſinus. Cuius ciuitates inſignes. Tariana & ſuſa in qua templum Dianę Suſię.

❡Suſurrus & ſuſuriũ paruũ & ſummiſſimũ murmur. Horati. lib. j. Car. Leueſq; ſub noctẽ ſuſurri. Hie. Suſurr⁹ auium ĩquit: lib. ꝯtra Ioui. Idẽ ĩ Iob. Et q̃ſi furtiue ſuſcepit auris mea venas ſuſurri eius. Declinat etiã hoc ſuſurrũ. Oui. lib. vij. Metamor. Procrin. adit, linguaq; refert audita ſuſurra. ♁Suſurr⁹ quoq; ſeu ſuſurramen incãtamentũ qđ voce ſummiſſa ne profani percipiant, fieri ſolet. Magia eñ vt inquit Apul. Occulta res eſt plerũq; noctibus vigilata & tenebris obſtruſa, & arbitris ſolitaria, & carminibus murmurata cui pauciſſimi adhibeantur.

❡Suſurro as. furti & ſũmiſſa voce loquor. Terẽt. Iã ſuſurrarij, audio ciuẽ atticã eſſe hanc. Idem. ſyrus cũ illo noſtro conſuſurrant cõferunt. Hinc inſuſurro & cõſuſurro.

❡Suſurro onis. q ſuſurrat, q occulte maledicẽdo odium in aliquẽ aut diſſenſionẽ mollitur. Verbũ factitium eſt, vt apud Apoſtolũ. ſuſurrones detractores deo odibiles.

❡Sutores qui calceos ſuunt. Proprie enim artifex calceorum ſutor appellatur. cum ille qui ſuit pannos eleganti us ſarcinator quam ſutor dicatur.

❡Sutates dicuntur qui quaſi continue ſuentes vel ſtantes in ſutrina Plau. ĩ Aul. ſedẽtarij ſutates diabathrarij.

❡Sutura, quã ſutor in ſuẽdo facit. q̃uis & de alijs rebus per ſimilitudinẽ dicat ſutura. Corneli⁹ Cęl. li. viij. Raro caluaria ſolida ſine ſuturis eſt, & id caput firmiſſimũ atq; a dolore tutiſſimum eſt ex cęteris ĩ quo ſuturę pauciores ſunt eo capitis valitudo commodior eſt.

❡Sutorius a. ũ. qđ ad ſutorẽ ptinet, vt ars ſutoria. inſtrumẽtũ ſutoriũ. ſutoriũ atramentũ appellatur tinctura qua ſutores pelles & calceos tingunt. Cic. Iam pater eius accuſatus a M. Antonio ſutorio atramento abſolutus eſt.

❡Suterna ipſa ſutura, ſiue opus ſutorium. Var. Quod ſuternas facere inſcius nihil homo agis.

❡Sutrina pe. cor. locus vbi calcei ſuũtur & venduntur quo ſutor dicitur.

❡Sutella doloſa aſtutia, a ſimilitudine ſuentium dicta.

❡Sutilis & hoc ſutile penul. cor. quod ſutum eſt. Vnde coronę ſutiles dicuntur, ſicut pactiles coronæ. & veſtis ſutilis, & inconſutilis.

✣Sutrus nomen impoſitũ. Cato vni elephãto q in punica acie fortiſſime fuerat ꝑliat⁹ ſutrũ nomẽ ĩpoſuit. Cc.

✣Suturnium vrceolus eſt ſiue vas ex quo aqua in polubrum dimittitur. Cc.

✣Sui & ſuus pronomina ſunt reciproca. Cc.

S ANTE Y

SY agros, latine aper dicitur, nam quod apud grecos σῦς apud nos ſus & ἄγριος ferus dicitur.

❡Sycęus cum diph. nomen proprium.

❡Sycos latĩe fic⁹. Neut⁹. Hodie ſycos mihi recẽs fuit.

❡Sycomor⁹ pe. pro. fic⁹ fatua grãdior σῦκος fic⁹ μωρὸς fatuus quę & Mariſca dr. Dioſco. ſcribit ſycomorũ eſſe arborẽ magnã ſimilẽ arbori ficuũ, habentẽ lactis multitudinẽ cuius fructus nõ egreditur ex ſummitatibus ramorũ ſicut ficus ſed ex ramis ipſis. Et eſt dulcis ſimilis fructui fic⁹ agreſtis. Grana ei⁹ ſunt minora q̃ grana fic⁹ & nõ maturant niſi radant inſtrumẽto ferreo. Et naſcit multũ apud Rhodũ, & in locis vbi abundat frumentum.

♁Celſus Moroſycon inuerſis literis vocat arborẽ, quaſi fatuã hoc eſt non fructiferã ficũ dicas gignit eñ pilulas albicãtes quę inſtar olynthorũ, hoc eſt groſſorũ fici appetente maturitate decibũt, peculiaris ęgypti in aggeribus niloticis pręcipue prouenĩẽs, quę radicib⁹ ſuis niloticas ripas colligebat ad coercendum nilum.

❡Sycophanta, ad verbũ dicitur ficorũ comeſtor ἀπὸ τοῦ φάγειν τὰς σύκους. hoc eſt a ficis edẽdis. Ponitur & pro calumniatore. Nã aiunt atticos iuuenes ſolitos in hortos irrũpere, ficoſq; deligere. Quã ob cauſam lege eſt cõſtitutũ vt qui id feciſſent capite truncarent, quã pœnã qui pſequerent. ob paruula detrimẽta ſycophantas appellatos. Alia ratio ſumit apud ſyneſiũ grammaticũ gręcũ, q inquit ꝙ ex duobus ſeruis cuiuſdã viri gręci alter ficus quę domi paratę erãt abſumpſit, alter quis prorſus exediſſet ignarabat. Quęrenti eas dño a fonte inſons accuſatus eſt Herus vtriq; calidã aquã prębuit, ſolus qui deliquerat euomuit, ex quo natũ eſt id nomẽ ſyncophãta. i. calũniator, quia inſontẽ falſo crimine calũniabatur. Sycophantia mendaciũ, calũnia, atq; fallacia. Plau. Per fallaciam quam amabam abduxit a lenone mulierẽ neq; puduit id ętatis ſycophantias ſtruere. Sycophãtiſſo as. ſycophantias ſtruo.

❡Sycoſis morb⁹ quẽ nos ficũ ſiue Mariſcã appellam⁹.

❡Syene, vrbs in cõfinib⁹ æthiopię atq; ægypti ſupra Alexãdriã verſ⁹ meridiẽ q nq; millib⁹ ſtadijs ſub tropico cãcri directe locata. Vñ ſole exiſtẽte in cãcro medio ſolſtitij die ſupra verticẽ ciuitatis cadẽs nullã ꝓrſus ĩ ea vmbrã facit vt inqt Pli. lib. ij. Luca. li. ij. Vmbras nuſq̃ flectẽte ſyene. ❡Sygęũ ꝓmontoriũ Troię, ſic dictũ propter Herculis taciturnitatẽ, q ꝓhibit⁹ hoſpitio ſimulauit abſceſſũ, & iñ ꝯtra Troiã p ſilẽtiũ venit, qđ σιγὴ dr.

❡Syla per ſimplex l. mons Lucanię, & ſylua in illo, ſic dicta quaſi σύρα. i. tracta. hoc eſt latronibus frequẽtata, vt Salu. de fugitiuis. In ſilua inquit ſylla fuerunt.

❡Sylla cũ duplicato ll, fuit Roman⁹ nobilis ex antiqua Scipionũ familia. Hic cathenas Iugurthę manib⁹ ĩiecit Mitridatẽ cõpeſcuit. Socialis belli luct⁹ repreſſit. Cinæ dñationẽ fregit & Mariũ ꝓſcripſit. Fuit lr̃is gręcis & latinis doctiſſim⁹ facũd⁹ acer aĩo grãdis ita vt dicat Salũ. Dubitari potuit fortior an fœlicior eſſet. Nã fœlix eo dici voluit, ꝙ de ĩimicis Marianis fœliciter vlt⁹ fuit. Iñ dictator fact⁹ ita tẽp. ſupſſit, vt nẽo illo ĩuito nec bona nec pãtriã, nec vitã retinere poſſet. Tãdẽ pediculari morbo ĩterijt. Scilla vero p c, aliđ ſignificat, de quo loco ſuo, ſed nota ꝙ rõ militat ꝯtra vſũ iſti⁹ calcographię, qa q tota ſcribi oportet ſilla, q̃ſi ſibylla, ſed corrupto noĩe ponitur ſilla.

❡Syllaba eſt cōprehenſio literarū, vl' vniꝰ vocalis enūciatio, tēporū capax, qa oīs ſyllaba aut breuis eſt & vnū tēpus recipit quod athomū metrici vocāt vt pater, aut longa, & duo recipit tēpora, vt mater. Nā ma. longitudine ſui circūflexꝰ tm̄ tēporis bis occupat. quantū occupat pa. ſemel cū acute dr̄ pater. Dicta eſt aūt ſyllaba ab λυμβάνω, quo .i. eſt cōprehēdo, vel a σὺν ſimul λαμβάνω capio ꝓprie em̄ illa eſt ſyllaba que ex pluribus conſtat. vt ſtirps. Que aūt de vna vocali pficitur, abuſiue ſyllaba vocat̄, & vnigrāma appellat̄, Aliç dicunt̄ bigrāmç, vt ne vſq; ad exagrammā, vt ſtirps, Accidunt ſyllabç quatuor, tenor, ſpiritus, tempus, & numerus literarū. Tenores tres ſunt. Acutus, grauis & circunflexus. Spiritus duo aſper, & lenis. Tempora tria, breue, longum, & cōmune. Numerus, quia conſtare poteſt ex ſex literis.

❡Syllabatim aduerbiū, ſignificat per ſyllabas Auguſt. lib. x. de ci. dei. Et ſyllabatim per tranſitoria temporum modulas humanæ linguæ vocibus loqueretur.

☧Syllanion ſtatuarius nullo doctore nobilis.

❡Syllepſis, dici poteſt cōceptio ab σὺν con λῆψις acceptio, q̄ fit cū pl'is dictio ſingulari verbo copulat̄. Verg. Sociis & rege recepto. Aut ſingularis pl'i verbo connectitur vt ſunt nobis mitia poma Caſtanec molles, & pſſi copia lactis. Aut cū pro multis vnus ponitur vt armato milite cōplēt. Itē ꝓ vno multi vt Vos O Calliope p̄cor aſpirate canenti. Rectius enim dixiſſet. O vos muſç.

❡Syllogiſmꝰ, cōputatio, penſatio ab σὺν καὶ λέγομαι qđ eſt computo, concludo, vel ab λογίζομαι ratiocinor.

☧Sylua nomen generale eſt nō ſolum arborū ſed etiam herbarū, proprie tamen arborum & quæ cædua eſt, hoc eſt que habetur in eum vſum, vt ex ea materia cçdatur. Quod ſi ſuccisa ſit nihilominus dicitur ſylua, quoniam ruſſus ex ſtirpibus aut radicibus renaſcitur. Dicta ſylua quaſi ſolua, vel ab eo, quod grçce ὕλη .i. materia dicitur. Et vt illi hylē ꝓ materia, ſic noſtri ſyluā poſuerūt. Et eſt aut Glandifera cuiꝰ arbores nō cçdūt, ſed ad eſcam quadrupedibꝰ ſeruāt. Aut cedua q̄ ī ea arbores cū ad iuſtā proceritatē creuerūt, cçdūtur, vt edificationibꝰ, vl' aliis vſibus materiā prçbeāt. Q̄nq; ſylua dicitur, qđ ex tēpore ſcribitur velociſſime, eſtq; velut prima materia, quales ſunt Papinij ſyluç de quibus ipſe ſic ſcribit. An hos libellos qui mihi ſubito calore & quadā feſtinandi voluptate fluxerūt cū ſinguli de ſinu meo ꝓdiſſent cōgregatos ipſe dimitterē. Quin. Diuerſum huic eorū vitiū, qui primo decurrere, ꝑ materiā ſtilo q̄ velociſſimo volūt & ſequētes calo:ē, atq; impetū ex tempore ſcribunt hanc ſyluam vocant. Syluam etiā poetç nominant elementorum congeriem, vnde cuncta procreantur.

❡Soloſon fuit teſte Hiero. Samiorum tyrannus.

❡Symmachus pe. cor. proprium nomen, quod ſignificat concertatorem, auxiliarium, & ſocium in bello proprie. ſymmachia auxiliū, concertatio, ſocietas σὺν ſimul μάχομαι bellator ſum, pugno.

❡Symballota. ſunt coacti per ſe velleris implexu, potius q̄ textu condita. ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν.

❡Symbebicora dicuntur accidentia. Symbebicos accidēs ὅτι συμβαίνω ῥημάτων ἐν μετοχῇ γίνεται ἃ λόγος λατῖνοι τοσοῦτον λέγονται. ✥ Id eſt συμβαίνω verbum vnde participium ſymbebicos ab re latini tantum capiunt.

❡Symbole latine commiſſura.

❡Symbolus penul. cor. anulus dictus eſt cum ſit nota & ſignum. Iuſtinus libro. ij. poſuit ſymbolos pro literis. Sollicitare inquit eos in partes ſuas ſtatuit, & cum colloquendi copiam non haberet, quo applicituri erant ſymbolos propoponi & ſaxis proſcribi curat.

❡Symbolum. pe. cor. & indiciū dici poteſt, & collatio, ab συμβάλλω confero. hoc eſt qđ plures conferunt in vnū ita vt cœna illa dicatur collatio in quā cōparandā plures aliquid contulerunt. Teren. in And. Symbolū dedit Et in parabolis. Noli eſſe in conuiuiis potatorū, nec in comeſſationibus eorū q carnes ad veſcendū ꝯferunt, qa vacantes potibus & dātes ſymbola cōſumentur. Id em̄ fecerunt apoſtoli in vnū cōferendo quod vnuſquiſq; de deo ſenſit. Indiciū aūt vel ſignū idcirco dicitur, quia in illo tēpore ex circūeuntibꝰ iudçis ſimulabāt ſe eſſe apoſtolos Chriſti, & lucri alicuius vel vētris gratia ad prçdicandū ꝓficiſcebātur, nominātes quidē Chriſtū, ſed non integris traditionū lineis nunciātes. Idcirco iſtud iudiciū poſuerūt ꝑ qđ agnoſceret̄ is qui Chriſtū vere ſecūdū apoſtolicas regulas prçdicaret. Deniq; & in bellis ciuilibus hoc obſeruari ferūt, qm̄ & armorū habitꝰ par, & ſonꝰ vocis idē, & mos vnꝰ eſt, atq; eadē inſtituta bellādi ne q̄ doli ſurreptio fiat, ſimbola diſtincta vnuſquiſq; dux ſuis militibꝰ tradit, q̄ latine ſigna vel indicia nuncupāt vt ſi forte occurrerit quis de quo dubitet̄, ſymbolū prodat, ſi ſit hoſtis vel ſociꝰ. Augu. lib. v. cōtra hçreſes ſymbolum interpretat̄ conſiliū vel conſiliarius. Iul. Pollux dicit ſymbolū paruū numiſma eſſe Ariſtoteles originē .i. etymologiā vocabulorū ſymbolū appellat, per quam vis verbi vel nominis per interpretationē cognoſcitur. Hlij ſimilitudinē interpretant̄. ☧ Grçce quoq; ſymbolū dicit̄ Auguriū, & Vaticiniū, in arcanis quoq; priſcorum myſteriis ſymbola habebant̄, verbi gratia, papauer ſymbolū erat fertilitatis, ex hoc gn̄e ſunt ſymbola Pythagorç. ſ. indicia quçdā myſteriorū doctrinç ſanctioris qbus ſentētiç morales & ſalutaria documēta cōtinent̄. Dicit̄ & ſymbolꝰ. Plau. in Bac. chryſalus oſtēdit ſymbolū quē tute dederat. Et in Pſeu. Dato eum ſymbolum illi.

☧Symbulus a grçcis dicitur homo prudens probuſq; cōſilio. σύμβουλος cuius contrarium eſt ἄβουλος, hoc eſt, conſilio carens, inconſultus.

❡Syma vrbs fuit in Aſia, quin et pro monte iuxa pontum poſuit Orpheus in argonauticis.

❡Syme, inſula quç prius Aegle vocabatur atq; metapontus, a Syma Iabyſi filia ſic appellata.

☧Symethus, fluuius Sicilç non longe a Catinēſi vrbe.

❡Symeon nomen viri proprium fuit.

❡Symmetria dici poteſt commenſuratio. Symmetros commenſuratiuus, moderatus.

❡Symyſta, ſecretarius ſeu ſecretorū cōſcius vt apđ Orige. ſicut Ioānes ſymyſta ꝓnunciat dicēs, qa & ſi qs peccauerit aduocatū habemus apud deū, Ieſum chriſtum.

❡Sympho, ſonitus quidam cum conſonantia.

❡Symphonia apđ latinos pe. cor. σὺν καὶ φωνέω καὶ φωνὴ φθέγγομαι καὶ φθόγγος πάραγεται. ✥ .i. a σὺν quod eſt con & φωνέω dico & φωνὴ vox, vt φθέγγομαι .i. loquor fit φθόγγος id eſt ſonus. latine conſonantia & muſicꝰ cōcentus Muſici ſymphonias multas habēt, que & harmoniç dicuntur, ſed illam clariſſimā quç appellatur Diateſſaron & alterā quç dicitur Diapente Harmoniā vero Diapaſon vocant, hoc eſt vniuerſalitatē cōcentus, quç ex ſeptem tonis conficitur. Hiero. vero ad Dama, ſic habet. Symphonia non eſt genꝰ organi vt male quidā de latinis putant, cū ſit chorus in laude dei cōcinēs & hoc vocabulo ſignificet̄. Symphonia quippe in latinū cōſonātia exprimit̄. Symphonon conſonās pactū, ſymphoneo conuenio, pactū facio, cōſentio, conſino. Inde ſymphoniaci pueri a Cicerone dicti ſunt qui ad modulationes muſicas concentuſq; conficiendo comparātur.

❡Symphoneſis, paſſio q̄ metris accidit cū duç. ſ. ſillabç ſcādendo in vnā coeūt. hoc aūt fit cū ī diuerſis dicti vna pte orōnis vocali vel in litera terminata ſequēs, itē a vocali īcipit. vt atq; iterū ad troiā magnꝰ mittet̄ Achilles Fit ēt ſimphoneſis ī eadē dictiōe quatuor modis. vel cū duç ſyllabç lōgç ꝓ vna lōga ponūt̄, vt Vniꝰ obnoxā & furias Aiacis ollei. Vel cum duç breues ꝓ vna breui. vt Cornua velatarum obuertimus antemnarū. Vel cum longa & breuis ꝓ vna lōga, vt Fixerat aeripedē ceruā Vel cum breuis & longa pro vna longa, vt Dependent lichni laquearibꝰ aureis. Hçc etiam Synalœphe dicitur.

☧Symphatiā. grçci dixerunt ſomniorum cognitionem.

❡Sympathia, latine ꝯpaſſio dici pōt. Hippocrates ſcribit oculos cum vulua ſympathian quandam habere.

❡Symplator, amicꝰ ſpōſi, q cū eo per cōuiuia ambulat

❡Symplega, videtur eſſe opus in quo luctantes & omnino concertatores ſpectantur.

❡Symplegades, pe. cor. inſulç duæ ſiue duo ſcopuli in boſphoro, dictç q̄ inter ſe aliquādo concurriſſe fabulis tradūtur. Id autē fictū idcirco eſt, qm̄ paruo diſcretç interuallo, ex aduerſo intrātibꝰ geminç cernebātur pauloq; deflexa acie cocūtium ſpeciem p̄bebāt. Mille quingentis paſſibus ab Europa diſtantes. Cyaneç ab aliis dictæ Oui. Compreſſos vtinam ſymplegades eliſiſſent.

❡Symplegma, atis, latine complexus concurſus dicit̄.

❡Sympſalma dr̄ vocū in cātādo copulatio. Diapſalma diſiūctio earū, vbi quçdam requies diſtinctç continuationis oſtenditur. Pſalma quod pſallitur.

❡Symplones dicebantur conuiuç.

❡Sympoſiū cōpotatio cōuiuiū. Vn̄ Sympoſiarcham & Archipoſitam cōuiuij. prçpoſitū ſeu præfectum dicimꝰ Sympoſiaſtes conuiuator. Sympotim compotorem.

✥ Græce συμπότην & ſympotria compotrix.

❡Symmathites latine condiſcipulus dicitur.

❡Symphirium, hærba quæ latine coagulum ſiue Conſerua vocatur.

❡Sympinium, vas vinarium non diſſimile cyatho, quo in ſacrificiis vtebantur, ex σὺν quod eſt con, & πίνω bibo, Iuuena. Et quis tūc hominū cōtēptor numinis. aut quis Sympinium ridere Numæ nigrumq; catinū. Varro latinum facit. Ait enim. Vt vinum minutatim funderetura guttis guttum appellarunt, quod ſumebant minutatim a ſumendo ſupinum appellarunt. Aliquando etiā ſympunium mutata i in u dicitur.

✥ Alij ſympiuium legunt.

✥ Sypudearia a veteribus funera dicebantur quibꝰ ludos adhibebant quaſi ſimul pudenda. Cc.

❡Syn prçpoſitio grçca, quç in compoſitiōe ſignificat ſimul, quemadmodum apud nos con.

❡Synagoga, coadunatio, cōgregatio, vel cōtractio. Ex ἄγω ſimul ἀγωγὴ ductio, Et pro re, & pro loco capitur. & habet penultimam longam, quoniam eſt ω.

❡Synnada, ciuitas Aſiatica ad Cariç fines. De hac Strabo lib. xij. ſic ſcribit. Synnada vrbs nō magna an̄ quam planicies iacet oleis conſita. lx. fere ſtadiorū. Vlteriꝰ eſt Docimia vicꝰ & ſynnadici lapidis fodina. (ſic em̄ eū Romani appellāt) indigenç vero docimitē & docimeā. Vena in initio ꝑuas glebas emittebat, nūc ꝓpter maximos Romanorum ſumptus columnç integræ & ingentes extrahuntur, & varietate. Alabaſtritç lapidi proximç. Dicitur & ſynnas ſynadis vt apud Sidonium.

❡Synereſis contractio, figura qua plura per vnum coniunguntur ex σὺν & αἵρεσις diuiſio, quaſi diuiſorum coniūctio. vt bigç pro biiugæ.

❡Synalœphe dici pōt cōpreſſio. Cçſura eſt cum de fine dictiōis vocalis abiicit̄ ſequēte dictiōe incipiēte a vocali, vt ſemper ego auditor tantum. Ex σὺν ἀλοιφὴ preſſio.

❡Synanche, angina, morbus, qui ſpiritum ſuffocat. Ex σὺν & ἄγχω affligo ango.

❡Synatrœſmꝰ, figura q̄ & ſingulis verbis & pluriū verborū cōiūctiōe fieri pōt. Singulis hoc modo. Sed cū ad ſuppliciū ſumēdū ſe cōfirmare, multa ſimul eum reuocabāt officia, cōſuetudo, tēpus, exiſtimatio, periculū, religio. Pluriū verborū cōiunctiōe ſic. Nemo enim nocens ſine ſummo mœrore eſt iudices, ſed multa ſimul eū perturbāt, qđ adeſt ſolicitudinis plenū, qđ futurū eſt formidoloſum, lex paratū ſuppliciū oſtentans, vitia ex vitiis coacta, occaſionem arguendi maleficij captans inimicꝰ, quæ quotidie eius animū vehementer excruciant.

❡Syncaceoſis, figura q̄ docet diuerſas res cōiungere & cōmuni opiniōi cū ratione aduerſari, vt nec hoīs auari atq; aſoti vnū atq; idē vitiū eſt. Vterq; enim neſcit vti, atq; vtriq; pecunia dedecori eſt, quare merito vtriq; pari pœna afficiuntur quos pariter non decet habere.

❡Syncatateſis latine aſſentio, approbatio. Vide in dictione Aſſentio.

❡Syncategorema, conſignificans Syncategorematica conſignificatiua.

❡Syncærus a, um, ꝓprie dr̄ qđ eſt integrū. Tractū ab eo q̄ q diuidere fructū cōmunē alueorū cū ſocio volunt ſimul cū cçra mel partiūtur, q̄ ſi mel tm̄ ſine cçra conſignēt, fraudāt ſociū nec agunt integre. Syncçrū itaq; quaſi ſimul cū cçra. Alij putant ſyncerū a carie deduci quaſi ſine carie. i. corruptiōe. Vnde & ꝓ puro incorrupto & īmaculato ponitur. Hora. Syncerum eſt niſi vas quodcūq; infundis aceſcit. Huic cōtrariū eſt, Inſyncerꝰ ꝓ vitiato & corrupto. Verg. Inſyncerus apes tulit cruor.

❡Syncераſtꝰ, antiquū vocabulū grçcū, quo ſignificatur medulla. ☧ Hoc eſt medulloſus, a quo fit exſyncераſtꝰ .i. ſn̄ ſyncçraſto. Plau. ī Penulo. Si herꝰ meꝰ me eſſe locutū cuiq̄ mortali ſciat. cōtinuo is, me exſyncoraſtū fecerit

❡Synchyſis, cōfuſio eſt em̄ vt ſcribit Dona. hypbaton vndiq; cōfuſum, vt illud Vergilianū Tris notꝰ abreptas in ſaxa latētia torquet, Saxa vocāt Itali mediis q̄ ī fluctiaras χύσις enim fuſio dicitur συγχύω confundo.

❡Synciput q̄ſi ſemicaput, īqt Phocas grāmaticꝰ, ſignificatq; partē porcini capitis cōditā, & ad edēdū paratā Nā inter edulia annumerat̄. Pli. lib. viij. Interdicta quoq; cœnis abdomina, glādia teſticuli vuluç ſyncipitia verrina. Hie. cōtra Ioui. Comæ in occipitiū frōtēq; tornāt̄. Eſt & ſynciput anterior ꝑs capitis aures tēporaq; cōplectēs. Cornutꝰ in Perſiū. Synciput anterior, occipitiū dr̄ poſterior pars capitis. Apollinaris ad Valeriū Maioranū. Partēq; cerebri Hic galeæ cū parte rapit, fortiq; lacerto Diſiicit ancipiti miſerabile ſynciput enſe. Pau. in Menç partē ꝓ toto poſuit, ac de hoīe, qđ ē cōtra Georgiū Merulā, q negat īueniri ſynciput ꝓ anteriore capitis ꝑte. Ait em̄. Nō eſt tibi ſanū ſynciput adoleſcens.

❡Syncopa, conciſio. κόπτω incido. Figura cum litera vel ſyllaba e medio dictionis abſcinditur. vt Compoſtus pro compoſitus.

❡Synchronos, cōtēporaneꝰ. Vn̄ ſcribit Hie. Oſee n ꝓphetā fuiſſe ſynchronō Eſaiç. Et Var. ait nō eſſe dubiū quin aliquo tēpore eodē vixerint Homerꝰ & Heſiodꝰ, eoſq; ſynchronos fuiſſe teſtatur.

❡Syndicus latine communis vel defenſor.

❡Syndimum dicitur latine Concœnatio.

❡Synechon, dici poteſt Continens. Nam componitur ex σὺν quod eſt ſimul & ἔχω habeo.

❡Synecdoche, cōceptio dr̄ cū a ꝑte totū vel a toto ꝑs intelligitur, vt puppis pro naui, & annꝰ pro hyeme, vt apud Verg. q̄ multç glomerantur aues vbi frigidus annus Trans pontum fugat. id eſt frigida hyems.

✥ Synephites gēma eſt q̄ & Leucogra dicitur. Cc.

❡Synephebi pe. ꝓ. dicuntur adoleſcentes ſimul pubeſcētes. Qđ nomē inditū eſt. Comœdiç. Statij Cçcilij vt eſt apud Ciceronem lib. Tuſcu. quçſtionum.

❡Syneſius, nomen viri proprium. deductum a σύνεσις quç eſt conſcientia.

❡Syngrapha ſyngraphꝰ & ſyngraphum, ſcriptura, ſiue ſchedula q̄ fit ꝓpria manu eorū q paciſcūt̄ in alicuiꝰ rei fidē. Plau. in Aſi. Age iſtū oſtēde quem cōſcripſiſti ſyngraphū inter me & amicū & lenā. Cic. Treba. Tanq̄ em̄ ſyngraphā ad imperatorem attuliſſes. non epiſtolā ſi pecunia ablata domū redire properabas. Suet. Cuius parti non dubitauit a quibuſdam iuſiurandū atq; etiā ſyngrapham exigere dicta ſyngrapha ἀπὸ τοῦ σὺν ſimul γράφω ſcribo. q̄ ſimul ſcriptum ſit a pluribus, q̄ propria manu eorum qui conuenirent ſcripta, ſit.

✥ Synochitides gemma qua euocari dicunt in necromantia vmbras inferorum. Cc.

❡Synodꝰ p. cor. ex σὺν & ὁδὸς via, q̄ſi cōuētꝰ fit, vl' coētꝰ gn̄is fœmi. eſt. At ſinodꝰ ſinodūtis piſcis genꝰ, putatur.

✥ Synodonitites gemma ex cerebro piſcis qui ſinodus appellatur. Cc.

¶Synodicꝰ,ca,um,qđ ad ynodũ pertinet. Hie. Añ annos plurimos cũ iuuarẽ Damaſũ Romanæ vrbis epiſcopũ & oriẽtis atq; occidẽtis ſynodicis cõſultatiõibꝰ rñderẽ. ¶Synœceſis dici põt cohabitatio. & ſcribiť cum œ dipthongo. Synœcus cohabitator contubernalis.

✣ Synonia inſula eſt vltra tyberyna oſtia. Cc.

¶ Synonyma dicunť q̃ ſub diuerſis vocibꝰ idẽ ſignificãt, vt enſis, mucro, gladiꝰ. Eadẽ dicũtur Polyonyma. Verũ aliter traditũ eſt in dictiõe Hononyma. Eſt & ſynonyma figura q̃ cõmunio noĩs interpretať. Vtimur autẽ eo genere elocutionis quoties vno verbo non ſatis videmur dignitatem aut magnitudinem rei demõſtrare Ideoq; in eandem ſignificationem plura conferũtur, vt ſi dicamus proſtrauit, afflixit percuſit.

✣ Synopis rubricæ ſpecies primum in põto inuenta a qua nomen habet Synope vrbs. Cc.

¶ Syntagma ſyntagmatis, tractatus, ordinatio rerũ cõſtitutio documentũ, ab σὺμ & ταγμα., ordo vel ordinatio Hie. in præfati. pentat. Et multa alia quę propriũ ſyntagma deſyderant. i. tractatũ. vt ipſemet contra Ruf. exponit. Et lib. de viris illuſt. Scripſit de ogdoade egregium σύνταγμα. i. documentum ſeu tractatum..

℥ Syndulon συνδουλον Græci conſeruum dicunt.

℥ Synſtratiotas σύνστρατιώτας Græci dicunt commilitones qui & commilites dicuntur

¶ Syntaxis dici poteſt conſtructio & ſeries. τάξις enim ſeries & ordo dicitur.

¶ Syntexis latine defectio dř. Pli. Tali ſorbitiõis genere emẽdãť ſyntexes. i. defectiones ex lõgis morbis ſumptę. Hęc aũt emẽdatio ꝓprie recreatio & reſtauratio dř Idẽ. Aqua mulſa pręclarã vtilitatẽ habet viribꝰ recreãdis. Inde Syntectici dicti ſunt. Idẽ p̃cordiorũ vitijs ſyntecticis, comitialibꝰ, laſer, cũ vino in aqua mulſa datur.

¶Syntheſis pe. cor. Latine cõpoſitio dř. Figura cũ ſingulare nomẽ multitudinẽ ſignificãs verbo pluralis nũeri iũgiť vt pars in fruſta ſecant. Eſt etiã ſyntheſis genꝰ veſtis breuis & negocijs aptę. Hac Romani pecularìter in ſaturnalibus vtebantur. Illis em̃ diebꝰ oẽs exuebãt togã & ſyntheſim induebãt. Dicta ſyntheſis ab eo qa cõſuta contextaq; eſſet cõpoſitiõe q̃dã verſicolori. Hinc ſyntheſiatꝰ qui ſyntheſi indutus eſt. De hac veſte Mar. De noſtra praſina ſyntheſis empta toga. Item ſyntheſis eſt genus vaſis fictilis ex diuerſis vaſis cõpoſiti. Pap. li. iiij. ſyluarũ. Vna mittere ſyntheſi qđ horres alborũ calicũ atq; cacaborũ? Pręterea ſyntheſis gñali vocabulo gręco, cõpoſitio dř. Serenꝰ. Vilẽ deprẽdit in illis Syntheſim, & vulgata ſatis medicamina riſit. Idem. Syntheſis hęc prodeſt vnda molita calent. Inde A ſyntheta cryſtalla Plinius. Vocat quæ ſunt pura & ſine vitio.

¶ Synthema ſynthematis compoſitum conſtitutum & ſignum quod datur militibus. Hier. ad Iulianũ. Iam dimiſſo ſynthemate equus publicus ſternebatur.

¶Syntereſis penul. breui dici poteſt Attẽtio ſeu cõſeruatio. Nã ab συντηρέω qđ eſt cõſeruo deriuať. Et ea pś eſt quę vitijs aduerſať & ſeſe ſemper immaculatã cupit a peccato ſeruare, & perpetrata mala cõtinuo arguit quã corrupte theologi noſtri temporis ſyndereſim dicunt.

℥ Syntomõ pe. cor. σύντομὸν, latine circunciſum dicitur.

¶Syphax fuit Numidarũ rex. cuiꝰ Liuiꝰ ſępe meminit

¶ Sypharium, velum fuit, vt inquit Probus ſub quo latebant paradoxi cum in ſcænam prodibãt, aut hoſtium mimi. Alij dicunt eſſe omne quod ante cantantem mimum pręuium ſuſpenditur. Iuuenalis Conſumptus vocem damaſippe locaſti Syphario.

✣ Syracuſæ ciuitas Siciliæ ſub Pachyno monte ſita, vbi fons Aretuſę. Ci. l. vj. ĩ Ver. ſcribit ſyracuſas vrbem eſſe maximã græcarũ vrbiũ pulcherrimãq; q̃ ex quatuor q̃ſi vrbibꝰ maximis cõſtare videbatur. quarũ vna inſula nominať, Altera Achradina, Tertia Tyche. q̃rta Neapolis. Syracuſani multos claros principes habuerũt, ſed p̃cipue clariſſimũ. Dionyſiũ ſeniorẽ, qui cũ apud filium Dionyſiũ vidiſſet ingẽtem vaſorũ aureorũ argenteorũq; copiã exclamãs, inquit, In tẽ affectus regius nõ eſt qui ex tãta poculorũ vi amicũ neminẽ tibi cõciliaſti. Ambo tamen Dionyſij philoſophi fuere amboq; Platonẽ audierũt. Ex Syracuſis fuit Archimedes mathematicus & Theocritus poeta buccolici carminis ſcriptor quẽ Ver. imitatus eſt. Solinus in poly hiſto re ſcribit in Sicilia primum comœdiam inuentam fuiſſe.

℥ Syracuſiꝰ, a, ũ. poſſeſſiuũ. Ver. Prima Syracuſio dignata ẽ ludere verſu, ſed gręce dř. Nã latĩe Syracuſanꝰ a, ũ.

¶ Syria. regio Aſię q̃ ab oriẽte fluuio Euphrate, ab occidẽte nr̃o mari & ægyptio terminať. A ſeptẽtrione habet Ciliciã & partẽ Cappadociæ. A meridie Arabiam. Cuius inſignes ciuitates, vt lib. v. refert Ptol. ſunt Laodicea, Hierapolis, Anthiochia, Apamia, Palmira, Heliopolis, Ptolemaida, Sidon. Tyrus. Beritus, Botris, Tripolis. Byblus. Seleucia. Cęſarea, & Damaſcus. Montes clari. Carmelus. Caſius. Libanus. Fluuij. Euphrates, Criſoras, Singas, Regiones. Phœnicia. Palęſtina, Iudęa Idumæa, Comagena & Samaria Hęc regio in medio orbis cõſtituta eſt, quo fit vt nec frigore nimio rigeat, nec calore torreatur. Sunt qui quadripertitã faciũt diuiſionẽ in Syrios, Aſſyrios, Leucoſyrios, & Cœloſyrios. Pli. duplicẽ facit vnã Paleſtinam alterã Anthiochiam. Huius noĩs Syria prima corripitur. ¶ Syriacũ Rapphani ſpecies rapi fere figura ſuauiſſima & tenerrima. a cuius ſimilitudine pyra Syriaca dicũť quę coroela dicuntur. Cc.

¶ Sirꝰ, a, ũ. & Syriꝰ, a, ũ. qđ ex ſyria eſt. Vñ ſyri & Syrij qui ex Syria ſũt. Suidas. σύροι πρὸς φοίνικας ἑκάτερα τὰ ἔθνη διαβέβληνται ὡς πανοῦργα. ✣ Id eſt Syri apud phœniſces ſingulæ nationes crimine inceſſuntur vt aſtutæ.

¶ Syriſſus, a, um idem quod ſyrius. Verg. Cappa ſyriſſa caput graia redimita mitella.

¶ Syrus, Inſula Ionica & Aſiæ oppoſita. cuius prima producitur. A qua Pherecydes ſyrius ortum habuit, nõ a Syria regione ſcyros vero thracię adſcripta eſt. vt ſtrabo & Plin. teſtantur longe a Rhodo.

¶ Syriſca, a ſyrus fit. ſicut Ciliſca a cilix.

¶ Syrophœnix, ora maritima ſyriæ circa Euphratem, cuius pars Idumęa & Iudęa.

¶Syricum, color fictitiꝰ ex ſinopide & ſandyce mixtis quo myrum adulteratur. Plin. lib. xxxiij. Sublimi autem ſyricominytum compendij ratio demonſtrat. Scyricum vero filaceus ſiue cæruleus color eſt.

℥Syrobotæ, populi habitantes ſecundum flumen Aſtapum ad ſeptentrionem vergẽtes Auctor Plin.

¶Syrinx, gis, & ſyringa, gæ, a nr̃is fiſtula tranſferť. Inſtrumẽtũ muſicũ, quo ore modulamur. Fuit em̃ nympha quędam in cannam conuerſa. De qua Ouid. li. j. Meta. Naias vna fuit, nymphæ ſyringa vocabant.

✣ Syringites gemma quę ſtipulę intermodio ſimilis eſt ac perpetua fiſtula cauatur. Cc.

℥Syrictæ populi dicti ſunt, ſiue a foraminibus, & fiſtulis quas naſi loco p̃ferũt, ſiue a fiſtulis, & calamis auenarũ, Soli. Alij cõcretum os habent modicũ tm̃ foramen quo calamis auenarum cibos hauriunt. Syringas em̃ Græci fiſtulas appellant.

¶Syrmęa genus raphani. vt Pli. interpretatur.

¶Sirma, atis, & ſyrma, æ, genꝰ veſtis Tragicorũ vł cauda ſiue tractꝰ veſtis fœminarũ. Mar. Aptaſti lõgũ tu quoq; ſyrma tibi. Sene. de Baccho qui habitu muliebri nonnũq̃ ſe ornabat. Auro decorũ ſyrma barbaricũ. Sumitur interdũ pro longa tragicæ orationis ſerie tenorem ſuũ vſq; in vltimũ protrahente ab σύρω traho.

¶Syrupus. ſuccus qui trahit ab σύρω traho &c.

¶Syrtes ſunt loca circa fines Aphrycę ęgyptũ verſꝰ pi culoſiſſia ab σύρειν trahere. ẽ eĩ inæqualitas maris & terrę magna & ĩ vno loco ꝓfundiſſima ĩ alio vero ſatis vadoſa. ſpirãte vẽto cumulꝰ arenę q̃ ſupra mare fueratĩ ꝓfũdiſſimas reſidet valles. Et q deprimebať, mox ſup aq̃s egeriť. Et ſunt duę pares natura, ĩpares magnitudine, quę dñr maiores, & minores & ſpatio paſſuũ ducẽtorũ quinquaginta miliũ ſeparãť. Minor a Carthagine trecẽtis millibus paſſuum diſtat & totidẽ ambitus Maior q̃dringentis vigintiquinq; millibꝰ paſſuũ. Ser. vero vbicũq; ſunt arenoſa loca in mari ſyrtes aſſerit vocari. Hoc nomen etiã declinať hę ſyrtis & has ſyrtis, vt inq̃t Pri. Ver. lib. x. In ſyrtes in ſaxa volãs vos Turnus adoro.

℥Syrſigabis, Darij mater, quæ audita morte Alexãdri ſeſe perpetuę nocti dedit.

℥Syſſitos, Latine ſodalis. ſiſſitia ſodalitates dicuntur, & conuiuia vnde Caius iuriſcõſultus. Sodales ſunt qui eiuſdem collegij ſunt, quos gręci συσσιτος vocant.

¶ Syſtole, dici poteſt correptio. Figura eſt cũ lõga ſyllaba cõtra eius naturã corripitur vt apud Ver. Connubio iungã ſtabili ꝓpriãq; dicabo vbi nu breuem poſuit q̃ naturaliter longa eſt. Nam alio loco longã poſuit. Hectoris andromachę pyrrhi connubia ſeruas.

¶ Sytropes, dis, & citropes genus vaſis fictilis cum tribus pedibus.

¶Syrſigyæ, nerui ſunt a cerebro ad oculos. ſedis q a dextra incipit tendit ad ſiniſtrum. is vero qui a ſiniſtra tendit ad dextrũ oculũ adeo vt ſe iungãt ad ſimilitudinem crucis. Vñ ſygyas dictos putãt συζυγία enĩ coniugiũ dř.

T LITERA Muta eſt & apud vetuſtiſſimos in aliquibꝰ dictionibus ſcribebatur, in quibus nunc. ſ. ſcribimus Nam mertare & pultare antiqui dicebant, nos merſare & pulſare dicimꝰ Mutatur nonnunquam t. in. ſ. & in x. vt Verto verſus mitto miſſus. Flecto flexui Pecto pexui.

T ANTE A

TAbor mons in medio Galilcę rotũdus ac ſublimis.

¶Tabanus animal paruum volatile. Alio nomine Aſilus & Oeſtrus gręce dicitur.

¶Tabula, a quo per diminutionẽ fit tabella. Sunt aũt tabulę ſiue tabellę teſtamẽta vel publicę ſcripturę ex quacũq; materia. qꝛ initio cęratis tabulis ſcribi conſueuerãt Vñ Ci. Terentię tabulã pro lege poſuiſſe videtur cũ ait Quẽadmodũ a veſtra ad tabulã valeriã ducta eſſes. & tabula dicebať in qua mittebãt teſſeras quę luſoria & quãdoq; latrũcularia & Pyrgus ſiue alueus alueoluſve dicebatur. tabulę nouę appellanť quãdo debitores creditas pecunias cũ vſuris perſoluere nõ coguntur ipſis creditoribus, & abolitis prioribus debitis nouę tabulę cõficiũtur. Cic. lib. ij. offic. Tabulę nouę qđ habẽt argumẽti niſi vt emas mea pecunia fundũ & eũ tu habeas ego nõ habeã pecuniã. Sal. Tunc Catilina polliceri cępit tabulas nouas, proſcriptionem locupletium.

¶Tabularius, ratiocinator, ſupputator, Phyllaciſta, q̃ in tabula nomina & ratiões obſeruat. Sidoniꝰ ad petreium Sed & ille ſuſcipiebat hũc grãditer habẽs ĩ eo cõſiliariũ in iudicijs, vicariũ in eccleſijs, procuratorẽ in negocijs, vilicũ in p̃dijs, tabulariũ in tributis, ĩ lectionibꝰ comitẽ in expoſitionibꝰ interpretẽ, in intineribꝰ cõtubernalẽ.

¶Tabelliones, q & libelliones, appellati ſunt qui tabulas hoc eſt teſtamenta & publicas ſcripturas conficiunt. Nam nunc notarij dicũtur barbare, qui tamen aliud ſũt vt qui notarent in ſenatu.

¶Tabellariꝰ, q tabellas. i. literas defert. Hier. ad Niciã Rudes illi Italię homines quos Caſcos Enniꝰ appellat q ſibi vt in rhetoricis Cice. ait, victu ferino victũ requirebãt ante chartę & mẽbranarũ vſum aut in dedolatis ex ligno codicillis aut in corticibꝰ arborũ mutua epiſtolarũ alloquia miſſitabãt. Vnde & portitores earũ tabellarios & ſcriptores a libris arborũ librarios vocauere.

¶Tabularia Seruio auctore loca ſũt ĩ quibꝰ tabulæ hoc eſt inſtrumẽta & literę & actus publici reponũť. Ver. li. iij. Geor. Inſanumq; forũ & populi tabularia vidit.

¶ Tabulo, as, tabulis aliquid cõſtruo. Hinc tabulatio, tabularũ coaſſatio & textura. ſicut aſſerũ coaſſatio. Hinc & cõtabulo. Sue. ĩ Ca. q nõ ſine admiratiõe Helleſpõtũ cõtabulauerit. ¶ Tabulata, q̃ ſunt ex tabulis facta. Hiero. Diſpoſitoq; p tabulata milite. Accipiũť ẽt ꝓ parietibus ſiue edificij ex lapidibꝰ in tabularũ modũ q̃dratis cõſtructis. Idẽ. Vbi ĩ eiꝰ honore fabricata ẽ eccľa muro lapideo tabulato. Ruſus Tabulata dñr rami extẽti in arboribꝰ ĩ plana tẽdẽtes, nõ ĩ altiora creſcẽtes. Ver. li. ij. Ge. Sũmaſq; ſeq tabulata p vlmos. Col. li. vj. Cũ deiñ adoleſcere incipiẽt vlmi, falce formãdæ ſunt & tabulata inſtituẽda. Hoc em̃ noĩe vſurpãt agricolæ ramos truncoſq; promittẽtes, eoſq; vel ꝓpiꝰ ferro cõpeſcunt, vel longiꝰ promittunt vt vites laxius diffundantur.

¶ Taberna, q̃ſi trabea dř a validioribꝰ trabibꝰ ĩq̃t Do. quibꝰ ſuperiora ſunt ſuſpẽſa. Et accipiť ꝓ oĩ ędificio qđ eſt vtile ad habitãdũ ex eo qꝛ taberna tabulis claudebať ſiue cooperiebať Hic cõtuberniũ & Contubernalis. Et taberna dř vbi opera ipſa cęterę q; merces vẽditãť. Officina vbi fiũt opera. Et tabernarũ q̃dã lanaria, quædam vinaria, q̃dam olearia & huiuſmodi. Noniꝰ ſcribit tabernas nõ tm̃ vinarias eẽ, ſed & oẽs q̃ ſunt popularis vſus.

¶Tabernarius q ĩ taberna vẽditat. Cic. L. Flacco Opifices & tabernarios atq; illã oẽm fęcẽ ciuitatũ qđ ẽ negocij cõcitare? Eſt & tabernariꝰ q vinũ vẽditat, ſicut aquarius q̃ vẽdit aquã. Idẽ. Sed dici nõ poteſt quomodo hic oĩa iaceãt niſi ego cũ tabernarijs & aquarijs pugnarem.

¶Tabernariæ fabulæ, vide in dictione Togatæ.

¶ Tabernaculũ nõ eſt diminuti. ſicut nec cęnaculũ. eſt autẽ tabernaculũ tectũ caſtrẽſe qꝛ veluti taberna quædã ſit, & vt Hie. inq̃t ſẽp mutať tabernaculũ, & huc illucq; trãſferť. Aug. Tabernaculũ belli res eſt. Vñ & cõtubernales milites dicti ſunt tãq̃ ſimul habẽtes tabernacula. Eſt em̃ ꝓprie pugnãtiũ & quodãmodo militãtiũ & aduerſus hoſtẽ pugnãtiũ. Domꝰ eſt vbi ſemp manemus.

℥ Auguſtale vero ĩ quo habitat dux belli, vt ĩq̃t Quint.

¶Tablinũ, locꝰ hybernę ſtatiõis atrio ꝓximus, qꝛ fere ex tabulis cõſtaret. Pli. li. xxxv. Tablina codicibꝰ ĩplebãť & monumẽtis rerũ ĩ mgr̃atu geſtarũ. Apul. lib. vlti. floridorũ, Medici cũ intrauerint ad ęgrũ vti viſant, nemo eorũ qꝛ ꝓpulchra tablina ĩ ędibꝰ viſant & lacunaria auro oblita. Dř aũt tablinũ nõ tabulinũ, quẽadmodũ & figlinũ, nõ figulinũ. & videť eſſe qđ græci pinacothecã dicunt q̃uis ĩ pinacothecis tabulę pictę, ĩ tablino rerũ in magiſtratu geſtarum monumenta continebantur.

¶Tabes, is, corruptio ꝓ morbo, a quo tabidꝰ, & tabidũ corpꝰ dř. Huiꝰ tres ſunt ſpecies. Vna cũ corpꝰ nõ alitur & ita ſumma oriť macies, & niſi occurrať occidit, quę & Atrophia dř a gręcis. Inde Atrophi qui Atrophia laborãt. Altera vbi malꝰ corporis habitꝰ eſt, ideoq; oĩa alimẽta corrũpũtur, Hãc gręci Cacheſiã nominant. Tertia quã gręci pthiſin vocãt cũ ĩ pulmonẽ deſcẽdit a capite pituita & frequẽs tuſſis oriť. Interdũ aliq̃d cruẽtũ ſignĩ. qđ ꝓprie tabũ nominãt. Eſtq; ſanies & ſanguis corruptꝰ, qđ & aliq̃n dř tabes. Dicit tñ Ser. tabo nomẽ eſſe caſus ſeptimi tm̃ vt ſpõte. qꝛ ſi velis declinare, hęc tabes huius tabis dices. Verg. Et terram tabo maculant.

¶Tabidus. corruptus, qui tabem patitur, & tabidus lãguidus, fragilis. Auguſtinus in expoſitione pſalmorum. Quid tabidius aranea.

℥ Tabefacio corrumpo & quaſi in tabem verto.

¶Tabificus qui tabem inducit. Auguſti. lib. v. confeſſi. Eaſq; curas anhelaret cor meum & cogitationum tabificarum febribus attenuaret. Vnde & a Cicerone ęgritudo & metus tabificæ perturbationes dicuntur, quoniã mentem lacerant, tabem, cruciatum, & afflictionem inferunt, tabificabile dicitur a veteribus.

¶Tabeſco, is, tabui, ſigni. lãgueo deficio, tabidus fio a tabeo es. & ꝓprie ĩ amore & mœrore tabeſcere dicimur q̃uis de alijs dici poſſit. Ge. delphinꝰ amãs deſyderio tabuit exaiatꝰ q; ẽ Plau. ĩ ca. vno merore macero maceſco

cōſeneſco & tabeſco miſer. Cato de re ruſt. Id aliquoties in die quotidie facito, vſq; adeo donec ſal deſierit tabeſcere. Cōpoſita huiꝰ verbi ſunt. Cōtabeſco. Aug. lib. ij. cō. Triſtitia rebꝰ amiſſis contabeſcit, qbꝰ ſe oblectabat cupiditas. Diſtabeſco, varie ſiue vehemēter tabeſco, abſumor, corrūpor. Idē li. iij. In quātas iiqtates diſtabui, & ſacrilega curioſitate ſecutꝰ ſū. Intabeſco valde tabeſco. Col. li. v Ad vltimā reducit maciē, & ſic intabeſcit, vt nullis deīceps īpēſis recreari poſſit. extabeſco valde tabeſco. Cic. li. ij. tuſ. Sic corpus clade horribili abſūptū extabuit. i. tabo & corrupto ſanguine computruit,

¶ Taburnꝰ, mōs Cāpanię oliuetis abūdās. Ver. Iuuat Iſmara baccho, Cōſerere atq; olea magnū veſtire taburnū. ✠ Tacape, ciuitas aphricę ī medijs ſita arenis, vt īqt Pli. ¶ Taceo, es, ui, citū. nihil loquor. licet qn̄q; etiā dicat de his q̄ ſine voce ſunt. Ver. li. iiij. Totūq; pererrat luminibꝰ tacitis. & alibi. Qui tacet oīs ager. Tacere em̄ ꝓ qeſcere capit. Vn̄ tacitū mare dicimꝰ, cū placidū eſt & nullis fluctibus agitat. Qm̄ vero cū aliqd laude dignum eſt laudamꝰ, & ecōtrario maleſacta nō laudamꝰ, factum eſt vt tacēda nō laudāda, & nō tacēda laudāda dicāt. qn̄ ꝙ tacere ſignificat ſecurū eſſe, qm̄ q ſecuri ſunt nullā q̄rēdi cauſā habent. Teren. in Adel. Tace egomet cōueniā Pāphilū. Huiꝰ cōpoſita Cōticeo, Obticeo, qđ proprie eſt, de iſs q̄ nos pudet loqui. Teren. in Phor. Hem nunquid obtices. Reticeo perfecte taceo, ſiue a locutiōe me cōtineo. Hie. cōtra Heluidiū. vt diſcat aliqn̄ reticere qui nūq̄ didicit loqui. Hinc reticentia. Ci. li. j. offi. Ex mœſticia, ex hilaritate, ex riſu, ex locutione, ex reticentia. Subticeo taceo. Habentq; ti ſyllabam correptam.

✣ Tacitum mel, quod per ſe fluit & eſt optimum. Cc.

¶ Tacitus, qui tacet & qui ſcit tenere ſecreta. Actionē enim ſignificat, quandoq; etiam paſſionem. Ver. Quis te magne Cato tacitum aut te Coſſe relinquat.

¶ Taciturnꝰ, q natura facile tacet. Hīc taciturnitas q̄ ē obſeruātiæ genꝰ ī ſilētio cōſtituta. Ter. ī An. Sed his q̄s ſemper intellexi in te ſitas fide & taciturnitate. Huiꝰ diminu. eſt taciturnulꝰ. Apul. Alāda mulier & taciturnula

¶ Tactici a gręcis dicūt magiſtri & doctores armorum.

¶ Tactꝰ, participiū a tāgo. Et aliqn̄ ponit ꝓ afflato & leuiter fulminato. Cic. tactꝰ etiā ille q hāc vrbē cōdidit Intactus ꝓ intemerato & nō tacto ſumit. Tactꝰ us, nomē, vnꝰ eſt ex quinq; corporis ſenſibꝰ, qui & tactio dr̄. Ci. li. iij. tuſ. Qualis eſt hęc auriū tales ſunt oculorū, & tactionū, & odorationū & ſaporū q̄ ſunt oēs vniꝰ generis ad perfundendū animū, tanq̄ illiquefactę voluptates.

¶ Tatius, nomen regis Romanorum.

¶ Thaconoſo teſte Herodoto. li. ij. hiſt. q̄dā Nili iſulaē

¶ Taddæus nomen viri proprium.

¶ Tędium, angor mentis & animi, non corporis valitudo, inquit Serui.

¶ Tędeo, es, dui, & tęſus ſum. ſed nō eſt in vſu ſicut cōpoſitū ptęſꝰ, q̄uis Ser. dicat eſſe pticipiū ſn̄ verbo. Sue. Pertęſꝰ ignauiā ſuā. Gel. li. j. Has ille ianis cū flaret glorias iāq; oēs ſinē cuperēt verbiſq; eiꝰ fatigati ptęduiſſēt Fitq; tędeo ab τηλέ l. litera in d cōuerſa. Iō cū ę dipht. ſcribit. Nā lōgitudo atq; ꝓlixitas actiōis ſiue paſſionis alicuiꝰ tędiū gn̄are ſolet. tædet. imperſonale facit p̄teritū tęduit & tæſum vel magis pertæſum eſt, Hierony. in Eccleſiaſtico, Idcirco tęduit me vitę meæ. Ver. lib. iiij. Aeneid. Si nō pertęſum thalami tędæq; fuiſſet.

¶ Tędulꝰ, p. c. dr̄ faſtidioſꝰ ſenex q omibus tædio eſt.

¶ Tęnariꝰ, pe. cor. locꝰ vmbroſꝰ ī radice male ꝓmōtorij Laconię iuxta Spartā ciuitatē, In quo qa hiatꝰ magnus eſt ſtrepitꝰ ꝓgrediētiū pcipit, dixerūt veteres per hūc eſſe deſcēſum ad jferos. Verg. Tænarias etiā fauces alta oſtia ditis. Ibi erāt Latomię, hoc eſt lapicidinę lapidū p̄cioſorum, q & laconica marmora, & tęnarei lapides vocāt. Propertiꝰ lib. iij. Qđ nō tœnareis domꝰ eſt mihi fulta colūnis. Et in ſingulari gn̄is maſculini eſt in plurali neutri, Gręce ταίναρος, A quo Tęnarū oppidum dictum eſt. Suidas. ταίναρον ἀκρωτήριον λακωνικῆς ἐν ᾧ ἐστὶν δύναται καταγον εἰς ἅδου ἔνθα καὶ ποσειδῶνος ἱερὸν ἀσφάλειον ἐκεῖσε, δὲ τοὺς εἵλωτας ἱκέτας καθεζομένους ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ ποσειδῶνος ἀνίστησαντες ἀνεῖλον οἱ λακεδαιμόνιοι. ✣ Id eſt Tęnarū ꝓmōtoriū Laconię in quo fauces erāt ad inferos deducētes & Neptuni tēplū illic ſupplicātes in ſacello Neptuni muniētis nihil timētes Lacedęmonij interfeceīūt.

✣ Tęnō, fuit vrbs in Laconia, a qua mulier poetria nomine Herina ortū habuit. fuit & ī Achaia vrbs ταινιόν, id eſt tæniū, & tænea, vicꝰ īter Micenas & Corinthum

¶ Tæniæ, vittarū extremitates, vt quæ ab inſulis pendet, Verg. Fit lōgę tęnia vittę. Qn̄q; accipit ꝓ tota vitta. Idē li. v. Puniceis tēpora tęnis. A tęna, nō tęnia, nā & tęna, & tænia, dr̄, ꝓprie tn̄ tænia eſt faſcia, vnde & lapides ſub aquis cādicantes in longum porrectos tęnias vocamꝰ, a faſciarū ſimilitudine, Pli. Nec profunda altitudo miraculum minuit. Frequentes quippe tęnię cādicantis vadi, carinas territant. Eſt & tęnia, piſciculi genꝰ apud Ariſtotelē a gracilitate & longitudine dictum.

¶ Tago, gis, apud veteres in vſu fuit pro tango, a quo etiā cōponit attigo pro attingo. Plautus in Bac. Ne attigas puerū iſta cauſa qn̄ fecit ſtrenuę, Feſtꝰ. Tāgit, ſimpliciter dicitur quod attigit, contigit facit compoſitum.

¶ Tagax, furunculus. a tago quod eſt tango. Lucil. pro ſcribere poſſe tagacem mutonis manum.

¶ Tages, tagis fuit qui primus Hetruſcis aruſpicij diſciplinam dedit.

¶ Tagus fluuiꝰ Luſitaniæ habens arenas aureas. Iuuenalis. Quod ragus, & rutila Pactolus, voluit arena.

¶ Tagrus, mons in Luſitania apud quem quædam eq̄ dicuntur e vento concipere.

¶ Tagaſta, ciuitas Aphricę, ex qua pater meus Augu. tagaſtenſis appellatus eſt.

¶ Talpa, gn̄is maſcu. & fœmi. animal captū oculis muri ſimile, Vergi. aut oculis capti fodere cubilia talpę.

¶ Talge, inſula in mari hyrcano, vt Pompo. refert, ſine cultu fertilis omni fruge ac fructibus abundans.

¶ Talus, duo ſignificat, ſcilicet partē pedis, id eſt os ꝓpe calcaneū qđ extuberat. Hor. ī Ser. At talos ſtola demiſſa & circūdata palla. Eſt & talꝰ oſſis genꝰ in articulo pedis, vētre eminēs, cōcaua inuertebra, de quo ī dictione Teſſera. Ariſto. & Plin. negāt in homine eſſe talos.

¶ Talaris: & hoc talare, vt veſtis talaris, quæ ad talos vſq; deſcendit.

¶ Talaria, calciamenta alata Mercurij. Vergi. pedibus talaria nectit Aurea.

✠ Talarius, a, um. qđ pertinet ad talos, vt lex talaria ad uerſus eos qui talis luſitāt. Talarij ludi quibus videntur vſi ſaltando. Cice. lib. j. Offic. Adde his ſi placet vnguētarijs ſaltatores totumq; ludum talarium.

¶ Talipedo, as. penulti. corre. pedibus vacillo. & quaſi ſupra talos inſiſto.

¶ Talea, fiuſtū ligni p̄ciſum ex vtraq; pte vt in terra inſerat. Pręciſis em̄ lignis vel pedali vel cubitali magnitudine nōnullę arbores feruntur. idq; lignum ita p̄ciſum gręco noīe gn̄ali ξύλον Latine talea dr̄. Plin. lib. xvj. Seruandū in eo ante oīa vt taleę ex feracibus fiāt arboribus nec curuę neue ſcabrę, aut bifurcę. Var. Taleas oleaginas quas in ſcrobe ſaturus eris tripedaneas facito. Et ſicut talea dicitur lignū quod in terra ſeritur ita ꝙ inſerit ramo calamus & teſſera ſeu teſſella ꝙ inſtar teſſerę ſit vocatur. Plin. ꝙ ſi longius aſſerantur pomorum calami, rapos infixos optime cuſtodire ſuccū arbitrantur. A quibuſdā etiā ponitur pro teſſera, hoc eſt ligno cōplanato, quo numeros notant ruſtici idiotę. Quidā hoc nomē cū h ſcribūt ꝙ græcā originē habere autumēt, & vſq; adeo latinū factū vt taleare pro incidere vſurpet ruſtica ſimplicitas. Hinc & talea nūmaria ſermone militari dr̄. Qđ genus cū edicto principis vel reip. cōceditur. Clarigatio dici pōt. Liu. li. viij. Veliterninis deiecti muri, ip̄i vrbe abducti iuſſi trās tyberim habitare vti eiꝰ qui eis tyberi

captus fuiſſet ad mille pōdo clarigatio eſſet. Taleari lignū dr̄ dū ſcīdit. Intaleari dū p̄cidēdo format ait Varro

¶ Talia talię, foliculum cæparum.

¶ Talio, vindicta, hoſtimētū, vt ſi qs manū alicui amputauerit, illi manus Romanorū lege amputari debet. Hīc Retaliare Gel. formauit. quod ſignificat talione hominem repercutere. Mar. Corrumpit ſine talione cęlebs.

¶ Talētū, apud priſcos, diuerſi pōderis fuit. Nā atticū talētū, vt docet Pli. ſexdecim ſeſtertia valebat. hoc ē pōdo. xl. Aegyptiū pōdo octoginta. Cleopatra pōdo cētū xxv. talētū fecit, hoc eſt ſeſtertiorū quinquaginta. Africanus talētū oē pōdo ſexaginta tradit. Quia vero libræ hoc eſt pōdo, apđ alios maiores, apđ alios minores ſūt hinc efficit vt talēta quoq; nō idē vbiq; valeāt. Pollux inquit, pro aureis nūmis tribꝰ imputabat, nūmꝰ aureus pro drachmis duobꝰ atticis. Erāt ergo talentorū multa noīa. Ptolemaicū, Syriū, Tiriū, Antiochenū, Atticū, pōdere quidē pari oīa, ſed ad nūmū collata differūt Atticū Tyrio ęquale, ſed plus quadruplo valēs q̄ Ptolemaicum ſeſquitertio q̄ Syriū, Antiochenūq;. Babylonicū talētū duo milia & ſeptuaginta minas atticas fuiſſe tradunt. Euboicū quatuor milia denariorum valebat. Rhodium qngētorū denariorū. Neapolitanū ſex denariū. Syracuſanū triū denariū. Alij minimū libris. l. Maiꝰ. lxxij. Maximū. cxx. faciūt. Atheneꝰ talētū ſex milibꝰ nūmū italicorū permutari tradit. nūmū eſſe drachmā hoc eſt denariū Cētū drachmis hoc eſt denarijs cētū argenteis ęquari librā. Plutar. in Pompeio refert minam vocans eam.

¶ Tam & q̄, pro Priſciani ſentētia, aduerbia ſunt, & cōparatiuo & ſuperlatiuo adijciuntur, cum duo vel plures cōparatiui vel ſuperlatiui diuerſę ſignificationis poſiti inter ſe ęquantur, vel ijdem germinantur, vt tā iuſtior q̄ fœlicior Aeneas Hectore. Cic. pro Deio. Iſtā inquā dexterā nō tā in bellis neq; in pręlijs, q̄ in promiſſis & fide firmiorem. Bis em̄ infirmiorem intelligendū eſt. Iungit & poſitiuo, vt tā bonus Vergilius q̄ Homerus. Cic. tam ſum amicus reipub. q̄ qui maxime ſcilicet eſt amicꝰ, hoc eſt tam amo rēpub. q̄ ille qui plurimū amat. Et apud veteres tam pro tamen & pro modo ponebatur. Componitur tam cum etſi, & ſignificat q̄uis. Plin. Dedit q̄tū maximum potuit, daturus amplius ſi potuiſſet, tametſi quid homini dari poteſt maius q̄ gloria, laus, æternitas?

¶ Tama, dicitur cum labore vię ſanguis in crura deſcēdit & tumorem facit.

¶ Tamaricæ pe. prod. genus fruticis bis in anno florentis, a græcis Ericę dr̄. Vnde & Ericeū mel celebratur. Videtur etiam recte dici tamarix. & tamaricū etiā legit Hanc quidam eandem eſſe quā myricam exiſtimant, licet Plin. lib. xxviij. diuerſa eſſe dixerit.

¶ Tamarite, pe. ꝓ. ppl̄i Aſiatici nō lōge a Caſpio mari

¶ Tamen, ſignificat nihilominus. Quæ vbi p̄cędit q̄q̄ q̄uis, & alia huiuſmodi dat principiū conſtructionis, ipſa dictione tn̄ excuſſa. Qđ ideo in ligatura & quaſi iuncta orationis inſertum eſt, quia oratio vnde non debuerat, incœperat. Idcirco tamen abijcitur tanq̄ functa officio ſuo. Aliqn̄ inceptiua eſt. Cic. Pæto. Tn̄ nō diſcedis a malitia. Aliqn̄ ponit ꝓ ſtatim. Verg. Hic Hœdos depone tn̄ veniemus in vrbem. Aliqn̄ ꝓ tādē. Sal. lib. iij. hiſt. Nā, q enare conati ſunt icti fragmēmētis nauiū aut afflicti a ſuis vndarū vi mutilato fœde corpore &c. Plau. Ita faciā ita placet quid tū tn̄? Aliquādo ꝓ dūtaxat Teren. in Hecy. Qđ potero faciā tn̄ vt pietatē colam, Dona. Dūtaxat vel ita tamē vt pietatē colā. Hinc cōponūt Attn̄ & Veruntamen eiuſdem fere ſignificationis.

✣ Tāetſi, cōiūctiua particula in principijs orationū poſita indicatiuo gaudet. Scđo aūt loco ēt ſubiūctiuo. Cc.

¶ Tamus, hęrba eſt minutis folijs & aculeata.

¶ Tamino, as. pe. cor. corrumpo, licet non ſit in vſu. cuius compoſita ſunt Attamino. Contamino. & Intamino Vnde & intaminatus.

¶ Tanas, oppidū nō lōge a tana. & Venetis paret. Vn̄ & nobiliſſimę pelles ferūt, & mācipia, q̄ a ſcytis emunt quos appellant Careoſos.

✣ Tanais, fluuius Scythiæ qui diuidit Aſiam ab Europa. Fertq; a ſeptētrione Nilo cōtrarius paulo tamē oriētalior nō ſolū per ſcythas in Męotim defluēs, ſed & per Sauromatas Originē eiꝰ incertā aliq putāt. Ptol. ex mōtibꝰ ripheis prodire putat. qui magis hauſtrales ſunt q̄ hyperborei. Alij aiūt eſſe paludē nō admodū magnā ex qua Tanais naſcitur qui duobus oſtijs Mæotim ingreditur quę ſtadijs intra ſe circiter. lxx. diſtare feruntur Alij ex caucaſijs montibus oriri exiſtimant.

¶ Tanager, fluuius Lucanię quę eſt inter Campaniam & Calabriam. De quo Verg. lib. iij. Georg. Et ſicci ripa tanagri. At tanagra, Perſidis oppidum eſt.

¶ Tanis, Metropolis ęgypti ibi Moyſes mirabilia fecit

¶ Tādē ſignifi. poſtremū. Ver. Iā tādē Italię fugientis prēdimꝰ oras. Per interrogationē habet vrgēs qddā & accelerās. Cic. Quouſq; tādē abutere Catilina patientia nr̄a? Aliqn̄ eſt cōiūctio expletiua. Terēt. in Phor. Ita ne tādē vxorē duxit Antipho iniuſſu meo? Interdū ponit pro aliqn̄. vt apud eūdē. Ita ne tādē ſororē duxit? Nonnunq̄ ꝓ vix. Cic. tandē aliquādo Quirites. Item pro ſaltem. Teren. in Heau. Perfice hoc precibus aut p̄cio, vt hæream parte aliqua, apud Thaidem tandem. Item ꝓ tamen. Cic. In qua ciuitate tandem arbitrare te viuere.

✣ Tandiu, tanto tempore. Cc.

¶ Tāgo, is, tetigi, tactū ſcđm cōſuetudinē. Lucre. tangere em̄ & tāgi niſi corpꝰ nulla poteſt res. Sed qm̄ tangēdo quodāmō moueri videt ea q̄ tāgūt, Tāgere qn̄q; ꝓ cōmouere ac ferire capit. Idē lib. j. Nec bn̄ ꝓ meritis capit nec tāgit ira. Ver. De cœlo tactas memini p̄dicere quercꝰ. Qn̄q; ꝓ circūuenire. Turpil. At etiā ineptꝰ meꝰ ē mihi pr̄ iratꝰ, qa eū talēto argēti tetigi, veteri exēplo amātis. Aliqn̄ ꝓ cernere ītelligere. Ci. Poſtq̄ aūt ꝯſilia eiꝰ oīa tetigi. Aliqn̄ ꝓ puenire. Idē Verres ſīr ac tetigit ꝓuīciā. Sūt q velint tāgo tāxi p̄teritū facere, tāgo tetigi ſicut pāgo pāxi. & pāgo pepigi. Cōpoſita a tango ſunt Attingo. Contingo, Obtingo. Pertingo. quod eſt perfecte tango. Quod & pro conſequor plęrunq; poni ſolet.

✣ Tanos, gemma inter Smaragdos ingrate viridis & intus ſordida. Cc.

¶ Tātalꝰ, Iouis ex plote nympha filius fuit quē Euſebiꝰ regē Phrygiæ cū troo Dardani rege bellum geſſiſſe ſcribit, ꝙ Ganymedē rapuerit. Agamēnonis & Menelai auꝰ. Vn̄ & tātalides dicti ſunt. Hic ob filiū īterfectū, detruſus ad īferos, ſiti torq̄t & fame. Plato ī Cratylo ſcribit tātalū dictū eſſe q̄ſi talātatō, hoc eſt īfœliciſſimū. aliꝰ fuit Tātalꝰ Corīthiorū rex ob pietatē deorū mēſis dignatus. aliꝰ thieſte ex Merope filiꝰ īterfectꝰ & apoſitꝰ eſca pr̄i. Hīc ſit tātaleꝰ, a, ū. Proper. tātalea poterit tradere poma manu. Suidas. ἐπικρέμαται ὁ λίθος ἐπ᾽ αὐτόν ἀεί [illegible] ταρταλὰς κήπους τρυγᾶν, ἴσως τοῦ ῥήτορος νεωτέρου ἄσωτευομένου ὕστερον δὲ σωφρονήσαντος. ✣ i. cadebat lapis in ipſum, ſiti abſumebatur, tantali hortos vindemiare Iſęi Rhetoris prodigi, poſtea modeſti effecti.

¶ Tātꝰ, a, ū. a tā deduci videt, quātitatēq; ſignificat. & mō demōſtratiuū eſt. Ver. tātę molis erat Romanā cōdere gētē. Modo relatiuū. Plaut. Et tm̄ q̄tū potui præſtiti tibi. Huius diminu. eſt tantulus a quo tantillus

¶ Tantū, aduerbiū ſignificat ſolum. Quod & tm̄mō dr̄ Aliquando ſignificat vſq; adeo.

¶ Tātūnū, nō tā negare videt q̄ affirmare, accipitq; ꝓ etiā. Sue. ī Tibe. tm̄nū aduerſis tēpeſtatibꝰ Rhodanum enauigauit, i. ēt aduerſis tēpeſtatibꝰ. Alij exponūt q̄tenus a tēpeſtatibꝰ nō īpediret. Simr̄ Syrꝰ, tm̄nū ſtrictis mucronibꝰ. Videtq; ea figura dici q̄ etiānū. Sic Liu. lib. xxvij. Vidit nō poſſe eq̄re ordinē romanos & tm̄nū iā circuiri a dextro cornu cōcitrt naues.

¶ Tanti & quanti, cum eorum compoſitis tantidem, quātilibet, quanticunq;, ſimiliter totidem pluris, minoris, iunguntur verbis præciū ſignificantibus qualia ſunt Emo, vendo, vęneo, mercor, comparo. ęſtimo, conſtat cōduco, loco, fœneror, paciſcor, pāgo, pepigi, cōdēno.

poſtulo,& ſiqua ſunt alia & tñ in alijs a pdictis ablatiuũ poſtulant. Teren. Quid agas niſi vt te redimas captum q̃ q̃as minimo. Et ſi neq̃s paululo, at q̃ti q̃as.i.tãti te redimas q̃ti q̃as. Liu. li. xlviij. Mãcipia minora annis vigiti q̃ poſt ꝓximũ luſtrũ decẽ milibus æris aut pluris væniſſent ea quoq; decẽ tãto pluris q̃ q̃ti eſſent æſtimarẽt.

¶ Tñ abeſt, ſignificat nõ ſolũ nõ eſt. Cic. lib. offic. tñ abeſt ab officio, vt nihil officio magis poſſit eſſe contrariũ, hoc eſt nõ modo officiũ nõ eſt, verũ etiam nihil magis officio poteſt eſſe contrarium, Vel tantum abeſt vt officium ſit, vt nihil officio &c.

¶ Tãtiſper, aduerbiũ ſignificat tãdiu, poſtulatq; poſt ſe dũ, donec, ſiue q̃diu, vel quoad. Cic. in carcerẽ duct⁹, vt ibi eſſet tãtiſp dũ culeus in quẽ deiect⁹ deferret cõparetur. Teren. in Heau. Ego te meũ eſſe dici tantiſp volo, dũ qđ te dignũ eſt, facias. Sic cætera per cõpoſita tẽporis breuitatẽ ſignificãt, vt quãtiſp, parũp, pauliſp, aliq̃tiſp. Ponit etiã tãtiſp ſine dũ, & ſignificat tm̃modo, ſiue interea. Hie. Vñ de ijs ex quib⁹ certi ſum⁹ tãtiſp loquamur. Liui. lib. j. Tñ id imperiũ ei ad puberẽ ętatẽ incolume mãſit tãtiſp tutela muliebri. Ci. li. v. Tuſ. Sed videro qđ efficiat tãtiſp hoc ipm magni ęſtio qđ policeẽ.

¶ Tantopere, & tanto opere, ſignificat tantum, tam vehementer. Teren. in Adel. Ego hac in re nihil reperio quamobrem lauder tantopere.

¶ Tñdẽ, quaſi tñ idẽ, ſignificat ęque tñ. vulgo alterũ tñ. Aug. Aequati ſunt oẽs & facti ſunt nouiſſimi primi & primi nouiſſimi, quia tantidẽ acceperũt primi & nouiſſimi. Col. lib. vij. tũ parib⁹ caſiæ, myrrhæq; & thuris ponderibus ac tãtundem ſanguinis maxime teſtudinis miſcetur. Terentius in phor. in ea ſignificatiõe, ſed aliter dixit. Num tu? Nihil. Phæd. tantundem ego. Hoc nomen non habet niſi genitiuũ tantidẽ qđ ſignificat ꝓ tanto precio ſolum Teren. in Adel. Domo me eripuit, verberauit, me inuito abduxit meam, ob maleſacta hęc tantidem poſtulat. emptam ſibi tradier.

✤ Tanunia, labruſca eſt. Cc.

✤ Taos, gemma pauoni ſimilis qui gręce ταὼς dicitur.

¶ Tapetum, tapes, is, & tapete pe. ꝓ. tegmen mire pictum varijs colorib⁹, quo eq, mẽſę ſeu pauimẽta ſternũẽ Ver. li. x. Qui forte tapetib⁹ altis. Extruct⁹ toto perflabat pectore ſomnũ. Idẽ li. vij. Luſtratos oſtro alipedes pictiſq; tapetis Declinat̃ eñ gręce τάπης τάπητ☉. Sta. li. j. th. Altoſq; inferre tapetas. actũs græc⁹ eſt a tapes tapetis. Hi. li. ij. Re. Obtulerũt ei ſtratoria & tapetia. A tapete eſt. Siſr. Plaut. Vt nẽ periſtromata quidẽ ęque ſint Campanica neq; Alexãdrina beluata conſuta tapetia.

¶ Tapedogogia, oim tapetorum ſupellex intelligitur.

¶ Tathos, latine ſepulchtum dr̃. Vnde Epithaphium

℥ Taphij, dicti ſunt ppl̃i, a tapho Neptuni filio q echinadib⁹ inſulis imperauit hũc Neptun⁹ vt eſt in fabulis inuictum fecit, vt q̃diu quẽ in vertice aureũ dederat capillũ haberet, incolumem, tamdiu foret inſuperabilis.

¶ Tapinoſis, pe. pro. Latine humiliatio dicitur. Etem rei magnæ humilis expoſitio ταπεινὸς humilis, vt Appa rent rari nantes in gurgite vaſto.

¶ Tapſus, inſula decem ſtadijs a Sicilia diſtans verſus ſyracuſas. Ver. lib. iij. tapſumq; iacentes.

¶ Taprobane, inſula in mari indico ſatis ampla inter ortũ occaſumq; ſolis. vt Solin⁹ refert. Patet in longitudine ſtadiorũ ſeptẽ milib⁹, in latitudine quiq; milib⁹. Nulla in nauigãdo ſyderũ obſeruatio. Ibi ſeptẽtriões nequaq̃ aſpiciũt. Lucet ibi canopos ſydus clarũ ampliſſimum. Hoies corporũ magnitudine alios antecellunt, cęruleis oculis atroci viſu, terrifico ſono vocis. Viuunt vltra annos centum. Naſcũtur in ea berylli, & hyacinthi vt pto. lib. vij. refert. Pli. lib. vj. ſcribit quingenta oppida cõpta fuiſſe. In ea ſicut Geometrę ſcribunt ſunt duę ęſtates

¶ Tapyri, populi in parthia vt lib. xj. refert Strabo, q̃bus mos eſt vt proprias vxores alijs viris nuptui conce dant cum duos aut tres filios ex eis ſuſceperint.

℥ Taphiuſſa oppidũ cephaloniẽ, quõdã taphos appellata. ℥ Taphię quędam inſulę, vt inquit Strab. quarum vna taphios ταφιος.

℥ Taphoſiris, Ciuitas in Egypto. Steph. tapoſirim appellat, quia ſit ſepult⁹ in ea oſyris. Strab. duas facit tapoſires. vnam mari propiorem, alteram remotiorem.

℥ Taphnis, Ciuitas in Egypto, a qua taphnei dicti ſunt viri in ea habitãtes. Hie. in Hiere. Filij quoq; mẽpheos & taphneos cõſtuprauerũt te vſq; ad verticem.

¶ Taracõ, pe. cor. Inſignis Hiſpanię ciuitas Scipionũ op⁹, a q̃ ꝓuincia ipſa taraconia & taraconenſis vocat̃. q̃ vt Põpo. ſcribit lib. ij. altero capite Gallias, altero Bæthycã Luſitaniãq; cõtingẽs mari latera obijcit, noſtro q̃ meridiẽ, q̃ ſeptẽtrionẽ ſpectat oceano. Vrbiũ ę mediterraneis clariſſimę fuerũt, Pallãtia & numãtia. Nũc eſt cęſarea auguſta. Hinc taracomenſia vina nobilitanter elegantia. Mar. taraco campano tantum ceſſura lyęo.

¶ Tercõ, nomen ꝓpriũ Hetrurię ducis & Haruſpicis.

¶ Taracina, oppidũ volſcoꝝ i cãpania. añ trachyna. i. aſpa a locorũ aſpredine, & lĩgua volſcorũ Anxur dicebatur, pri⁹ diuerſa fortũa a rhegynis expta. a τραχύτης cõturbo. Li. li. iiij. Anxur fuit q̃ nũc tarracinę ſũt ciuitas ꝓna in paludes. ✤ Tarãtula, ſtelliõis gen⁹ cui⁹ morſ⁹ prauo iterimit hoiem, ſemiſtupidũ tñ facit & varie afficit. Cc.

¶ Tarcheti⁹, nomen fuit impij Albanorum regis.

¶ Taras, fuit Neptuni filius quem tarentum ędificaſſe nonnulli autumant.

¶ Tard⁹, piger. Ver. ſæpe oleis tardi coſtas agitator aſelli vilib⁹ aut onera pomis. Per trãſlatiõnẽ q̃nq; ꝓ rudi & ſtulto ponit̃. Idẽ tardi venere ſubulci. Ter. i Heau. ſatu⁹ eſt iſulſus, tard⁹. Q. n̄q; ꝓ pſeuerãti & diuturno. Ver. Media fert triſtis ſuccos tardũq; ſaporẽ. Q. ñq; ꝓ dẽſo & craſſo. Idẽ. Vdo ſub robore viuit, ſtupa vomes tardũ fumum. Huius diminutiuum eſt tardiuſculus.

¶ Tarditas, tarditudo, & tardicies, ꝓ pigritia. Plaut. in Penu. Prodigioſi eſtis & viciſtis cochleas tarditudine. Actius. Multa mittuntur tardiciei & ſocordiæ.

¶ Tardo, as, moror. tardus ſum. a quo retardo moror. ſicio. retineo. Cicer. in Catone. Ad quem fruendum non modo ſe non retardat verumetiam inuitat.

✤ Tardiloquus, qui tarde loquitur. Cc.

¶ Tardigradus. pe. cor. qui tarde graditur.

¶ Tarentum, fuit inclyta Calabrię vrbs in vltio Italiæ circa ſalentinorũ cõfinia a Tara Neptuni filio ędificata. Deide a Lacomb⁹ aucta a duce Palãto illuc aduẽtãtes expulſis incolis vti Iuſti. lib. iij. ſcribit eam tenuerunt.

¶ Tarantina, nux fragili putamine eſt, & ita mollis vt vix attracta rũpat̃. Vñ quidã tarẽtũ appellatũ putantq; iuglãdes nuces & pineas molles habeat ac ſimĩr oues. Tarentum autem Sabini vocant molle. Ad quod alludens. Hora. ſcripſit. Et molle tarentum.

¶ Tarmes, genus vermiculi carnem exedens.

¶ Tarpei⁹, mõs Rõę a tarpeia virgine veſtali ſic dict⁹ q̃ ſabinis arcẽ pdidit & ibi necata ſepl̃taq; fuit. e cui⁹ nõie monumẽtũ relictũ, qđ rupes tarpeia & tarpeiũ ſaxũ, vocitabat̃. hic pri⁹ ſaturni⁹ mõs. poſtea capitolĩũ dictũ fuit

¶ Tarſ⁹, vrbs pclariſſima & Cilicię metropolis, quã per ſe⁹ Danaes nobiliſſima ꝓles ędificauit. Luca. lib. iij. Deſeritur taurũq; nemus perſeaq; tarſ⁹. Hęc fuit apl̃i Pauli patria. Dicta tarſus, vt q̃dã exiſtimãt, a ſiccitate, vela parte pedis q̃ tarſos dr̃ vt in manu. Vel vt Ioſephus ait lib. j. A tarſo nepote Iaphet. Tarſis vero lapidis genus eſt, vt inquit Hie. ad Marcel. vt eſt illud in Daniele. Et corp⁹ eiuſdem vt tarſis. qđ aquila Chryſolithũ, ſymmachus Hyacinthũ interpretant̃. Et apud Ezechi. Et ſpecies rotarũ ſicut ſpecies tarſis. Eſt & tarſis regio iudeæ, ad quã Ionas ꝓpheta ſe velle ire dixit. Et ſalomõ & Ioſaphat naues habuerũt q̃ de tarſis ſolitę ſũt exercere cõmercia. Ipm quoq; mare, qa cęruleũ ſit & ſępe ſolis radijs pcuſſũ colorẽ ſupradictorũ coloꝝ trahat a colore nomẽ accepit porro hebręi, tarſis, mare dici gñr̃ autumãt

Secũdã illã. In ſpũ violẽto ꝯfringes naues tarſis. i. maris. Et in Eſaia vlulate naues tarſis, tarſenſes adeo philoſophię ſtudioſi fuerũt. vt Athenẽſes & Alexãdrinos ſuparẽt. Ex tarſo fuerunt Antipater, Archela⁹, & Neſtor, & Athenodori quorũ duo q̃ cordilio dict⁹ ẽ cũ. M. Catone vixit & apđ eũ mortu⁹ eſt. Alter Canuita a vico quodam Cæſaris præceptor. & hi philoſophi ſtoici fuere.

¶ Tartarus, pe. cor. i ſingulari gñis maſ. in plurali neu. loc⁹ iffernalis a ταράττω cõturbo. quia illic oĩa pturbata dicũt, vel ἀπὸ τοῦ ταρ ταρίζειν. i. a tremore frigoris. Sole eĩ caret. Suid. τάρταρ☉ ὁκα τοῦ ταρ☉ πᾶσιν τόπος ... ... τὰρ ... i. tartarus demiſſior inferni loc⁹. & tartarũ apđ nubila, loc⁹ eſt aiaꝝ. Hic tartareus a, um, Tartarum neutro genere ſex vini dicit̃. ... tartarũ veteres dixẽt horendũ atq; terribile. Cc. ... tarteſſus, vrbs fuit in littore prope Gades. Vnde fa... Columellæ emanauit, a tartaro dicta vt meminit. ... propter ſubterraneas illic cauernas.

✤ Taſcanium, eſt terra alba ſimilis argyllæ. Cc.

... Taſmenes, vnus ex Neſtoris filijs. Cc.

... Taſſum, gen⁹ eſt vini a taſis quę eſt detentio deductũ nomen. vel vt Serui. ait a Taſo inſula. vñ & taſtæ vites.

✤ Tathari, pueri patrem vocant. Martia. Mammas atque tathas habet Afra. Cc.

¶ Tatianus, nomen eſt viri proprium.

℥ Tattæ⁹, phrygi⁹ ſal vocat̃ q̃ eſt vtilis oculis vt ex Dioſcoride q̃ ait, eſt agnis validiſſim⁹ oĩm eſt phrigius, quẽ alij atteõ, alij triteõ, alij Ganteõ cognominãt. E cappa docia quidem galathię confinio Morimenorum gente ſtagno ibi ſalis natiuũ quod Tattam vocant vnde nomẽ.

¶ Taurus, bos ad procreãdũ reſeruatus, ſicut in capris hircus. Accipitur & pro quocũq; forti boue. Verg. lib. j. Georg. Ergo age terrę Pigue ſolũ primis ex tẽplo a mẽſib⁹ anni fortes inuertãt tauri. Eſt & taur⁹ cęleſte ſignũ Ideo eñ in cœlũ tranſlatus fuiſſe taur⁹ exiſtimat̃. q; Europã in Cretã inſulã tranſuexerit incolumẽ. Lege fabulã. Et taur⁹ mons qui ab indico mari exurgens vaſt e ſatis attollitur, dein dextro latere ad ſepentrionẽ, ſiniſtro ad meridiẽ verſus id in occidẽtẽ rect⁹, & perpetuo iugo magnarũq; gentiũ qua deorſum agit terminus, ſe ꝓ gentiũ ac linguarum varietate diuerſa habet nomina. Mõs ei oppoſitus, Antitaurus dicitur. Vbi in excelſiſſimam cõſurgit ſublimitatem Caucaſus appellatur, quamq̃ ſint qui taurum a Caucaſo diuidant.

¶ Taurin⁹ a. ũ. qđ ẽ ex tauro boue vt pellis taurina. Sic dñr oĩa a mutis aĩalib⁹ deriuata, & i, ꝓ. ꝓ. ſeruãt vt Lepotin⁹ caprin⁹ Formicin⁹, Hirũdinin⁹, Plau. i rude. Adhirundinum nidum viſa eſt mihi ſimia vt in aſcẽſionem faceret. Vreuecin⁹, Porcin⁹, Ouinus, Suin⁹, & huiuſmõi.

¶ Tauri nõero plurali & taurilia, ludi in honorẽ deorum inferorũ facti, quos & boalia & bupetias aliquando vocatos iuenim⁹. Sed proprie hi ludi ſunt boũ gratia inſtituti. Item tauri Scarabei terreſtres ſunt Ricino ſimiles.

¶ Tauram, vaccam dici exiſtimant ſterilem, q; hæc nõ magis pariat quam tauri.

¶ Tauroſcytę, populi ſcytarũ q̃ taurũ mõtem habitant.

¶ Taure⁹ neptuni epithetõ, qm̃ ei tauros imolabãt, vl̃ quia ſit de⁹ maris q; ſonũ emittat ſimilem voci taurinæ.

¶ Taurea ſcutica, ex corio bubulo facta. Iu. taurea punit Cõtinuo flexi crimẽ facinuſq; capilli. Hie. i li. Macha. ij. Cõtigit aũt & ſeptẽ fratres vna cũ mr̃e appħẽſos cõpelli a rege edere carnes porcinas flagris & taureis cruciatos.

¶ Taurica, Cherſoneſus peniſula, ꝓuĩcia ẽ Europę ſicuti docet. Ptolo. li. iij. cui⁹ fines ſunt Iſtm⁹. Pal⁹ Meotis põt⁹ & Cimeri⁹, Boſpor⁹. Ibi ciuitates ſitę ſũt Eupatoria & Theodoſia, nũc Capha, Ei⁹ ãbit⁹. dcc. paſſ. ꝯplectitur & a Meotidis populis q margines ipſi⁹ habitãt nomen aſſumpſit. De hijs Iu. Aegypt⁹ quippe illa nefandi taurica ſacri. Et ipſi ẽt taurici imanes moribus imaneq; famam habenteſq; ſolerẽt ꝓ victimis aduenas cædere.

¶ Taurarij, populi in taurica regione conſtituti.

¶ Taurominiũ, mõs Sicilię multis bob⁹ abũdans, & ſupra cũ vrbs eiuſdem nominis quã ędificauerunt zancleĩ a quo taurominitanus ager, & taurominitani ciues. Vnde eſt illud taurominitanã vicũt feruore charybdim ſcribit Plinius hanc vrbem quandoq; Naxon appellatam.

¶ Tauthologia, latine dici põt eiuſdẽ eloquiũ. Idẽ Ver. li. j. Si fata virũ ſeruãt ſi veſcit̃ aura ętherea neq; adhuc crudelib⁹ occupat vmbris. Nã totũ q; reperit̃ vnũ eſt, ſed ad exprimẽdũ cõceptũ crebro ſermone denunciat̃.

¶ Taxillus, diminuti. eſt a talus. ℥ Tax percutio a ſonitu quã facit. Plau. in Perſa. tax tax, tergo erit meo.

¶ Taxus, arbor abieti ſilis baccaſq; ferẽs, gb⁹ letale venenũ in eſt pręcipue in hiſpania. Ab ea Toxicũ dr̃ quaſi taxicũ. Verg. ſic tua cyrneas fugiant examina taxos. Fum⁹ eni taxi mures necat. Taxus gñs m. animal eſt quod & taxo dr̃. & mellis ab auiditate mellis. Eſt eñ alucaribus infeſtus.

¶ Taxo as ſigni. pſſi⁹ crebriuſq; quicq̃ tãgo. vñ id ꝓcul dubio inclinatũ eſt. vt iacto, multo fuſi⁹ largiuſq; ẽ q̃ iacio, taxare ẽt pro ꝓtio eſtimare ponit̃. Pli. li. xviij. Illos q frugiferas tãti taxauerãt. Itẽ ꝓ maledictis tãgere. ſue. li. ij. Sed ẽt vt nũmularij nepotẽ ſic taxat. Aug. Feſt⁹ taxatores a ſcenicis dñr qui alterutrũ maledictis tangunt.

¶ Taxim aduerbiũ ſignificat ſenſim. Põponi⁹. Adoptare clandeſtino tacitus taxim perſpectaui.

¶ Taygete, vna ex pleiadib⁹. Taygetũ, eſt mõs ſub quo Sparta vt Inquit Stra. Luca. li. iiij. Gelidiſq; inculta iuuẽt⁹ taygeti. Hic mõs cõſecrat⁹ ẽ Baccho & Home. i hymniſſic ait. Sui. κασόρα ... ... Id eſt Caſtora & polucẽ cãtabis muſa ſtridula tyndaridas, q̃ Iouis olympij nati ſunt, quos ſub taygeti cacumine peperit veneranda Leda latenter cõmixti nigro ſatutnio. Saluete tyndaridæ celerum cuſtodes equorum.

T ANTE E

Tearus fluuius thraciæ ad cuius caput Dari⁹ ad Scythas proficiſcẽs applicuit caſtra, ibiq; tribus dieb⁹ ſe cõtinuit, cuius dulciſſima aqua delectatus eo in loco colonã gręcis literis inſcriptam appoſuit.

¶ Techna hręce τέχνη latine ars. Iñ technites artifex. Plau. Qui technas hominis deprẽhẽdi ſolus. Vñ Galenus opus ſuũ tehnem id eſt artẽ inſcripſit. Hĩc Calotechnius bonus artifex. Vict. li. iiij. Callimachus ob elegãtiã & ſubtilitatem artis marmoreæ calotechnius eſt nominat⁹. cacotechni⁹, malus artifex. technicus artificioſus

¶ Technophyon, gręca dictio qua ſignificat artis ꝓductio τέχνη artẽ græci dicũt, φύω ꝓduco. Suet. i Aug. Erat illi ſoc⁹ in edito ſingularis quẽ ſyracuſas & technophyũ vocabat. ¶ Teda, arbore Laricũ gñe q̃ liquorẽ ſeu picẽ ſtillat abũdans ſucco liquidiore, & ob hoc flãmis ac lumini ſacrorũ grata vt inquit Plini. Inde Thedas vocamus faces quę optime ex ea arbore fiebãt. Et Cererẽ deã teſdiferã poetę vocãt q; tedas dicit̃ inflãmaſſe cum inueſtigare vellet filiã Proſerpinam a Platone abreptam.

¶ Tego is, xi, ctũ operio. Lact. li. ij. Nõ texit pñs nuditatẽ. Per tãſlationẽ tegere ſignificat cęlare. Mar. Quod tegit̃ mai⁹ credit̃ eẽ malũ. Itẽ defendere cõſeruare. Sal. romani domi militięq; itẽti feſtinare pare ali⁹ aliũ hortari, hoſtibus obuiã ire, libertatẽ patriã, parẽteſq; armis tegere A tego fiunt cõpoſita Cõtego totũ tego. Hier. de Paulo Eremita. Aiaduertit it⁹ grãde veſtibulũ qđ ꝓtro deſup cœlo patulis diffuſa ramis vet⁹ palmę cõtexerat. Detego cõtrariũ ẽ ſuo ſimplici. lact. li. ii. Nũc inter i ſalſa vt cœpim⁹ detegam⁹, Intego it⁹ tego. Pli. vẽtricula atq; iteſtina, pigui ac tenui omẽto itegũt̃. obtego circũ ſeu ſuꝑa tego. col. li. iiij. monẽdo necubi ſcãna omittat̃, & qđ ẽ duę ſũmis glebis obtegat̃. ꝓtego añ tego. la. li. iiij. tñ vitia ſua capillis & palio & qđ maximũ ẽ velimẽtũ diuitiis ꝓtegebat. ꝓtego tueor, ꝓtego pfecte tego. Plau. i tri

Benefacta bñfactis aliis pertigito ne ꝑpluāt. Retego nudo aperio. Verg. Cæcūq; domꝰ ſcelꝰ oẽ retexit. Iuue. ſit tibi zelotypæ retegant̃ ſcrinia mœchę. Supertego. Col. li. x. Nihilominꝰ ꝯgeſtu culmorũ ꝙ frõdiũ ſupertegemꝰ quãtumq; res patiet̃ a frigore & tẽpeſtate muniemus. Et omnia habent pen. correptam

¶ Tegmen quod tegimen & tegmẽtum dicitur, ſignifi. quicquid aliquid tegit.

¶ Tegillũ, paruũ tegmẽ. Var. ob aquã e nubibus tortam indicat fore vt tegillũ paſtor ſibi ſumat. Eſt & tegillum cuculi vinculũ e ſirpo. Plau. Tegillum mihi aret id ſi vis dabo. At Tigillum diminutiuum a tignum.

¶ Tegulũ pe. cor. idẽ quod tegmẽ. Pli. Tegulo eñ aquaticarũ harũdinũ domos ſuas ſeptẽtrionales ppl'i operiũt

¶ Tegula ę, qđ domos tegat, tegulę autẽ q̃ ad balneas adhibẽt̃ a laxitate dñr mãmatę, alię coctiles vocãtur.

¶ Tectũ, & participiũ & nomẽ eſſe pōt. Participiũ cum dicimus, ſcelus tuũ tectũ eſt. Nomẽ cũ ſignificat partem domus quę domũ tegit, a tegẽdo dictũ, q̃uis etiã frequẽter ꝓ domo poni ſoleat & gñaliter ꝓ oĩ loco & ꝓ tabulatis oĩbus, quibus & triclinia & cubicula & hmõi tegũt̃, & in quibꝰ tectis hoĩes habitare ſolẽt. Vñ architectri & architectores dicti ſũt q edificãdi ſciẽtiã habẽt, tectũ ẽt genus ouiũ ſic dictũ ꝙ maiore lana opertũ ſit, vel ꝙ operimẽtis tegeretur. Pli. Ouium ſumma genera duo, tectũ & colonicũ. Illud mollius, hoc in paſcuis delicatius.

¶ Tectoriũ, illimẽtũ quoddã eſt a tegendo & quaſi pauimẽtũ parietis, atq; incruſtatio, ꝙ fit cum calce aut cũ gypſo ad maiorẽ ſpectãtiũ gratiã & decorẽ. Iuue. Tectoria prima reponit. Pli. li. xxxvi. Ideoq; nulla tectoria corũ rimę fædauere. Vnde in tunicata dñr tectoria. Tector, q opus tectoriũ facit. Var. Quam nec pictor nec tector vidit vnq̃, q̃ in roſea quę eſt polita opere tectorio elegãter Albariũ quod ſuperponit̃ tectorio niſi pingi tectorium oporteat. Nam cũ pingendũ eſt nõ illinitur Albario.

¶ Tectorius a ũ, ꝙ ad tegendũ pertinat. Col. Sed ea tota maceries opere tectorio lęuigatur ex vtraq; parte ne feles aut vipera prorepat.

¶ Teges, ſtraguli genꝰ ex vlua, ſiue ſirpo, aut ſparto in lodicis ſimilitudinem quo viliores vtũtur. Hanc vulgo ſtorcã vocãt. var. de re ruſt. Sicq; fiũt de canabi, lino, iunco, palmo, ſirpo, vt funes, reſtes, tegetes. Iuue. Auſa palatino tegetem pręferrre cubili.

¶ Tegeticula, dimi. parua teges. Var. Sed ꝓ colũbariis in pariete mutulos aut paloſi ordĩe ſupra quos tegeticulę canabinę ſint oppoſitę. Ouid. vocat tegetẽ mattã ſirpeam. Suſtulit ĩ plauſtro ſirpea matta fuit.

¶ Tegeũ, cũ diph. in pe. oppidũ Arcadiæ. A qua tegeęus ſiue tegeaticꝰ deꝰ Pan dictꝰ eſt. Prop. Fictilis & calami Pan tegeę tui. Ver. vero nec primas ſyllabas produxit. Lateri atq; humeris tegeæum ſubligat enſem. A Papinio vero Mercurius tegeaticꝰ dictus eſt illo verſu. Et cũ męnalia volucer tegeaticus vmbra. Olim lacedemonii bellum intulere tegeatibus ferentes ſecum cõpedes tanquam eſſent redacturi illis in captiuitatem. Sed congreſſi prælio ac fugati quicunque viui capti ſunt eiſdem quas ipſi attulerant compedibus compediti campum tegeatem meriti fune coluerunt.

¶ Teiũ, vrbs in paphlagonia vt Salu. ſcribit, in qua ortꝰ fuit anacreõ. Vñ teius, a, um, triũ ſyllabarũ. Ouid. Quid niſi cũ muſto venerẽ ꝯfũdere vino ꝑcepit lyrici teia muſa ſenis. In hac fuit tẽplũ apollinis. Vñ apollo teius. Ex hac etiã Phileterus natꝰ ẽ author gñis regũ Attalicorũ.

¶ Telamones, vt inquit Seruius a nr̃is appellãt̃ ſigna q̃ ſuſtinẽt, q̃ greci atlantes vocitãt. vide in dictiõe atlas.

✤ Telchius vnꝰ ex Caſtoris & pollucis aurigis fuit. Cc.

✤ Telchines filij mineruę & ſolis, vel vt alij volũt Saturni & Aliopes hi & Corybantes & Idei dicti ſunt. Cc.

✤ Teleboas, vnꝰ ex cẽtauris Ixionis & Nubis filiꝰ. Cc.

¶ Teloboę, Aetoliæ populi fuerunt.

¶ Telephꝰ p. co. myſiorꝫ rex, herculis filiꝰ, q a cerua nutritꝰ fert̃. Clau. Sanꝰ Achileis remeauit telephꝰ herbis.

✤ Teleſto, nĩpha a pficiẽdo dicta. τέλος eĩ dr̃ finis. Cc.

¶ Telos, latine finis, honor, legio, tributum, vectigal, penſio. Eſt & nomen inſulæ, a qua.

¶ Telina, vnguenta dicta ſunt, quę a medicis cõmẽdãt̃ In ea eſt hærba ſeu frutex Teli quæ fœnũ græcũ ſignificat quaſi frutex inſulæ, vel inſula frutici nomen dederit.

¶ Teloneum, pen. cor. gręce τελώνιον menſa publicanorum vbi vectigal exigitur.

¶ Telonarij ſiue telones, publicani & tributorum collectores ¶ Telonem agricolæ vocant lignum longũ, quo vtuntur ad aquam puteis hauriendam.

¶ Telegonus, nomẽ ꝓpriũ viri, qđ latine ſignificat nouiſſimo loco natũ. Vñ ꝓ humili & inglorio ponit̃. Fuit ẽt filiꝰ Vlyſſis ex Circe, qui patrẽ iterfecit roſtro piſcis illius qui Xiphia dr̃, qđ eſt inſtar laminę magni enſis, vt ſcribit Oppianus de piſcibus. quod genus enſis a matre accepit.

¶ Telũ, dicit̃ omne quod manu iaci poteſt, quo nomine lapis, lignũ, plumbũ, ferrum continetur. Dictum ab eo ꝙ in longinquũ mittatur. Nã apud gręcos τῆλε ſiue τηλοῦ longe ſignificat. Verg. pro gladio poſuit. At nõ hoc telum mea quod vi dextera verſat. Effugies.

¶ Tellus telluris. terrę dea eſt. Terra vero elementum ipſum quanuis & pro ipſa terra accipiatur, a tolerando ſiue tollendo dicta ꝙ eius fructus tollamus.

¶ Tellus telli, nomen viri proprium. quem Solon Crœſo beatiorem putauit.

¶ Telemachus, Vlyſſis ex Penelope filius.

¶ Telecrus, nomen proprium regis Laconiæ.

✤ Telicardios, gemma calore cordis exiſtẽs Perſis maxime grata quam & maculam appellant. Cc.

✤ Telirthizos, gemma quæ in calore coccino candidis radicibus ſpectatur. Cc.

✤ Tellanæ ſpecies ficus. Cc.

¶ Telephꝰ, fuit Herculis filiꝰ ex Auge nympha. Qui poſtea in Lycia iperauit Etiã multi alij fuerunt, vt oſtẽdit Suidas dicens τήλεφος ἐκ περιδίου, ὄντως πένης καὶ τὰ λέφος περγαμηνὸς γραμματικὸς ὃς πολλὰ γέγραφε. ✤ Id eſt Telephus ex peridio, hic pauper & Telephus pergamenus grammaticus qui multa ſcripſit.

¶ Temerariꝰ dicit̃ nõ qui plus audet quam oportet, ſed facile nullo adhibito ꝯcilio credit. Oui. vtinã temeraria dicar Criminibꝰ falſis inſimulaſſe virũ. Itẽ temerariꝰ metuendꝰ. Plautus. Sed quid ꝙ picus vlmũ tundit. Haud temerariũ eſt. Itẽ audax vnde & temeritas & temeritudo Pacuuius. Egon tyranni non temeritudinem.

¶ Temere aduerbiũ ſignifi. male, ſtulte, incõſulte. Vide (inqt terẽ.) nequid temere agas. Hier. melius tñ deo cõmittimꝰ q̃ aliqd temere definire velimꝰ authoritate nr̃a qđ nõ ꝓbamꝰ. Quidã etiã vſurpãt pro fere. Quĩt. Illud ingeniorũ velut ꝑcox genꝰ nõ temere vnq̃ peruenit ad frugẽ. Et temere ſignificat ſine cauſa. terẽ. haud temere

¶ Temero as pe. co. ſcelero, corrũpo, cõtamino. Amb. Ne temeritatę virginitatis adureret̃ infamia. Idẽ. Quia nullius adhuc reſurgentis fuerat temerata veſtigio. Vñ intemeratus integer, incorruptus, inuiolatꝰ. Idẽ. Nã ſi intemereta quę ſumpſimus indumenta ſeruemꝰ plagas latronum ſentire nõ poſſumꝰ. Vergi. intemerata fides.

¶ Temetũ, apud Hor. pen. pro. Apud Iuu. corripit̃ accipiturque pro vino, dictũ eſt ꝙ tẽtet hoc eſt labefactet mẽtẽ. Verg. tenuiſq; lageos tentatura pedes olim victuraq; linguam. Hinc temulentus, vinolẽtus, ebrioſus. temulẽtia ebrioſitas. Pli. nli. xiiij. Cato ideo propinquos fœminis oſculum dare, vt ſcirent an temetum olerent. Hoc tum vino nomen erat. Vnde & temulentia appellata. Per contrarium Abſtemius ſobrius.

¶ Temno is, pſi, ptũ, ſperno, a τέμνω quod incido. reſcoque ſigniſicat, quoniã quę ſpernimꝰ ampurate & reſecare conſueuimus. Verg. Diſcite iuſtitiam moniti & non tẽnere diuos. Hinc contemno.

¶ Temo temonis, a tenẽdo dr̃. Eſt eñ q cõtinet iugũ.

¶ Tẽpe, neutro gñe & nũero plurali ꝓprie Theſſalię loca qnq; milliũ paſſ. lõgitudine & ferme ſex latitudĩe, pulcherrimꝰ ager, amœnꝰ gramĩe, refertꝰ arboribꝰ, canorꝰ auiũ ꝯcẽtu, iugis dextra lęuaq; leniter ſeſe tollẽtibꝰ, media iterſecat. Pęneꝰ ãnis cuiꝰ ripas arbores veſtiũt. Oui. li. j. Meta. Eſt nemꝰ hęmonię ꝑrupta qđ vndiq; claudit Sylua. vocãt tẽpe, ꝑ q̃ pæneꝰ ab imo. Effuſus Pĩdo ſpumoſis voluit̃ vndis. Sũt & tẽpe ĩ Bœotia q̃ teumeſia dñr a teumeſſo mõte Bœotię, & ab Oui. Cygneia dicta. Sũt ĩ Sicilia a noĩe ãnis Heloria. Abuſiue q̃cũq; loca amœna, nemora pręſertim atq; aquas habentia tempe vocamus. Verg. lib. ij. Georg. Spelũcę viuiq; lacꝰ ad frigida tẽpe.

¶ Tẽpero as, ſignificat rẽ ſuo ordine ac mẽſura adminiſtro. Ci. ĩ Tuſ. iiij. Rẽ vero publicã nr̃i maiores certe melioribus tẽperauẽrt & inſtitutis & legibꝰ. Vñ dicimꝰ tẽperare vinũ, adhibita aqua, tẽperare irã ſedato aĩo, tẽperare ferrũ flãmis & ictibus tẽperamꝰ ſtylũ, calamũ, appetitũ & hmõi. Hiero. Sic narratiõis ſtylũ tẽperabo, vt nõ alia dicã q̃ q̃ aut ſcripta ſũt, aut conſequẽter ſcribi potuerũt. Et in Eccleſiaſtico inqt calamũ tẽperaui. Aug. Duo ſũt abſtinẽtię & crucis gña. Vnũ corporale, aliũ ſpirituale. Vnũ a potu atq; epulis tẽperare appetitũ gulæ. Huiꝰ cõpoſita ſunt attempero, quod eſt iuxta tempero ſeu cõcordo. Hiero. Prudẽs lector caue ſemꝑ ſuperſtitioſã intelligentiam, vt non tuo ſenſu attẽperes ſcripturas, ſed ſcripturis iungas ſenſum tuum. Obtempero, obedio.

¶ Temperamentũ, modificatio. Plin. Tali adhibito tẽperamento, vt nec laxet nimis, nec arctum eſſe patiatur

¶ Temperatura, idẽ quod temperamentũ. Idem. Ferrũ a rubigine vindicat̃ ceruſa & gypſo & liquida pice. Hæc eſt temperatura a græcis antipathia dicta.

¶ Tẽperantia, vt Cice. lib. ij. artis veteris ait. Eſt rationis ĩ libidinẽ atq; ĩ alios nõ rectos ĩpetus animi firma & moderata dñatio. Aug. lib. de libe. arbitrio. Tẽperantia eſt affectatio coercẽs & cohibens appetitũ ab his rebus quę turpiter appetũt̃. Huiꝰ partes. Continentia, clęmẽtia, modeſtia. Tẽperantia ĩquit Senec. voluptatibus imperat, alias odit atq; abigit, alias diſpenſat & ad ſanum modum redigit. Græce σωφροσύνη & temperans σώφρων.

¶ Tẽperies, temperamentũ. Pli. Iunior. In quo ſaluberrima eſt aeris tẽperies. Pro hac qñq; tẽperaturã ponimꝰ Varro. Quæro vtrum hoc adduxerit cœli temperatura an terræ bonitas? Qñq; tẽperies dicitur tẽperantia. Sta. lib. ij. Syl. Tranquillaq; morum temperies. Quandoq; temporis commoditas, ad aliquid agendum. Pli. Sic iudicatur anni temperies, alibi tardius alibi maturius.

¶ Tẽpus, vt Var. ſcribit eſt interuallũ mũdi & motus diuiſum in partes aliquot ab ſolis & lune curſu, a quorũ tenore tẽperato tẽpꝰ dictũ eſt. Tria vero ſunt tp̃a. Pręſens ꝑteritũ, & futurũ. Aliqñ tp̃s ponit̃ ꝓ tp̃is ꝯditiõe. Cice. O mores O tempora. Et tempꝰ pars capitis eſt. Habet enim caput duo tempora vnum a dextra, alterum a ſiniſtra, ſic dicta, quia anni in eis cognoſcantur. Ver. lib. v. Aenei. Temporibus geminis canebat ſparſa ſenectus. Nam primo tempora caneſcunt, cauãturq; magis diuturnitate temporis. Colu. lib. vij. Decimo tamen anno tempora cauari incipiunt ſupercilia nonnunquam caneſcere & dentes prominere. Sciendum eſt, ꝙ cum dicimꝰ ꝓ tp̃e aduerbialiter, ſignificat pro ratione tẽporis. Cũ tempore cũ mora & ſpatio tẽporis. In tẽpore, oportune. Ex tempore ſubito, quaſi extra temporis commoditatem.

✤ Temperior a tempore fit. id eſt celerior & quaſi tempeſtiuior. & temperius aduerbium, id eſt celerius & quaſi ante tempus. Colu. Et ante crepuſculum propter cibi ſpem temperius ad officinam redeant. Cc.

¶ Tẽporiꝰ, aduerbiũ deductũ a tempori aduerbio quod ſignificat opportune, tẽpeſtiue. Col. lib. ix. Eſcã bis diuidẽda vt mane non protinus a cubili latius euagentur; & ante crepuſculũ ꝑpter ſibi ſpem tẽporiꝰ ad officinam redeant. Ouid. lib. iiij. Meta. Modo ſurgis eo. Temporius cælo, modo ſerius iudicis vndis.

¶ Temporarius, a, um, quod nõ eſt perpetuũ, ſed ad tẽpus durans. Vñ legimus Scaurũ olim feciſſe in ędilitate theatrũ temporariũ. i. tã diu duraturũ, donec ſpectatula peragerẽt̃. Pli. li. xvi. Nec terrę tãtũ natura circa has refert, aut perpetua cœli verũ & quędã tẽporaria vis ibriũ tẽporariũ ẽt dicit̃ quod ad tempus pertinet. Vñ extemporariũ, pro ſubitario capitur, vt oratio extemporaria. i. ſubitaria & ĩpręmeditata. Tẽporarie, ſignificat ad tẽpus

¶ Temporaneus a, um quod ad tempus pertinet, ſeu ꝙ ſubito & in tẽpore fit. Hiero. in Deut. Dabit pluuiã terrę veſtrę temporaneã & ſerotinam, vt colligatis frumẽtum. i. ſecundum temporis exigentiam. Vnde extẽporaneũ pro ſubitario ac impręmeditato. Contemporaneũ quod eſt eiuſdem temporis, & gręce ſyncroniũ dicitur.

¶ Tẽporale qđ ad tẽpus durat. Opponit̃ eñ ęterno. leo papa. Intelligite dilectiſſimi queadmodum ſit nouũ ac vetꝰ, tẽporale & eternũ, corruptibile & incorruptibile, mortale & imortale, paſcale myſteriũ. Interdũ dr̃ qđ ad tẽpꝰ fit. Vñ dicimus extẽporalẽ orationẽ ĩꝑmeditatam Tẽporaliter ad tẽpꝰ. Extẽporaliter ĩpręmeditate. Sue. de. Tito. Latinę gręcęq; linguę, vel in orãdo vel in fingendis poematibus facilis ad extemporalitatem vſque.

¶ Tempeſtas mõ ſignificat ipſum tẽpus. Salu. ĩ Iu. Ea tẽpeſtate exercitu nr̃o fuere cõplures noui & ignobiles Modo trãquillum & ſerenum tempus. Verg. Vñ hęc tã clara repẽte tẽpeſtas? Modo ꝓcellã, Plin. Hunc diẽ feſtũ tempeſtatibus leniẽdis ferunt inſtitutũ. Idẽ tẽpeſtates vocamus in quibus grandines, ꝓcellę cęteraq; ſimilia intelliguntur, quę cũ acciderint, vis maior appellat̃.

¶ Tempeſtuoſum, procelloſum. Gellius. Mare ſæuum ac tempeſtuoſum erat.

¶ Tẽpeſtiuus, a, ũ, opportunũ qđ ſuo tp̃e fit. Ver. lib. j. Geor. Aut tẽpeſtiuã ſyluis euertore pinũ. Hic tẽpeſtiuitas ꝓ opportunitate, tẽpeſtiue opportune, & ſuo tẽpore Quorꝫ contraria ſũt Intẽpeſtiuꝰ & ĩtẽpeſtiue. Vñ Cice. nos admonet. iraſcamur aduerſus eos qui nos ĩtẽpeſtiue adeũt, ¶ Tẽpeſtꝰ a, ũ. tẽpeſtiuꝰ: & ĩtẽpeſtꝰ ꝓ ĩtẽpeſtiuꝰ Vñ nox intẽpeſta, ꝙ minime tẽpeſtiua ſit rebus agẽdis

¶ Templũ, ꝓprie locus vel in cœlo notatus ab augure vel in terra a tuendo. i. conſpiciendo dictũ, ꝙ ex omni parte, vel ex quo omnis pars aſpici poſſet. Primo autẽ cœlũ ipſum dictũ eſt templũ quiã ipſum primo tuemur. Aen. Contremuit templum magnũ Iouis altitonantis; Eius partes quatuor eſſe dicunt̃. Siniſtra ab oriente. Dextra ab ocaſu. Antica ad meridiẽ. Poſtica ad ſeptẽtrionẽ In terris autẽ dictum tẽplũ quod quibuſdã cõceptis verbis ab augure finiebatur. Vnde tueri quancumque cœli partem commode poſſet. Hinc contemplo ſiue cõtẽplor, pro diligenter intueor. In hoc templo per augures conſtituto ſonatuſconſultum fiebat. Et niſi in eo fieret non erat iuſtũ. Ab hoc templo nõ ſolũ ędes ſacrę, ſed & alia loca ſepta & vnũ tm̃ introitũ habẽtia dici templa cœpere. Quippe curia hoſtilia templũ erat, licet ſacra non eſſet. Item tẽplũ, vocatur tignũ, quod in ędificio trãſuerſum ſupra cãterios ponitur vt inquit Feſtus Victr. li. v. Et canterij ꝓminentes ad extremam ſuggrundationẽ, ſupra canterios tẽpla. Iã ſepulchrũ dicitur templũ. Ver. li. ij. Pręterea fuit in tectis de marmore templũ Coniugis antiqui. A templum fit aduerbiũ Extemplo.

✤ Tempſis, cacumen eſt Tmoli montis. Cc.

¶ Tempſa, fuit ciuitas Brutiorum.

¶ Tenaſmꝰ, & teneſmꝰ gręce τεινεσμὸς, cũ freqñs eſt, ſed irrita deſidẽdi deijciẽdiq; cupiditas, cũ inflammatione ac tumore ſedis mucoſa & ſãguinolẽta quædã egerẽtis.

¶ Tẽdo is. tetẽdi tẽſum, & tẽtũ, quaſi tenuedo, Eſt eñ tẽdere extẽdere, qđ vero extẽdit̃ attenuat̃. Ver. Tẽdũt vela noti. Sal. Manꝰ ſupplices ad cœlũ tẽdere. Hiero ad Iul. Et arbitrãs ſenẽ diu poſſe viuere cuiꝰ vt ętas lõga tẽdat̃. Per trãſlationẽ ſumit̃ iterdũ ꝓ inſidiari ꝙ in hoc laqueos extẽdere ſolemꝰ. Ter. in. phor. Quia nec ræte ac

cipitri tēdiᷓ, nec miluo. Interdū pro conari. Verg. Ille ſimul manibꝰ tendit diuellere nodos. Interdū ꝓ tētoria ponere & dubitare. Val. Maxi. li. ij. Ne quis eorū ītra caſtra tēderet. Hic dolopum manꝰ, hic ſæuꝰ tēdebat achilles. Extendūtur tentoria dū ponūtur. Interdū ꝓ offerre quod ꝓtendēdo manus fieri ſolet. Idem. Paruumq; patri tendebat Iulū. Interdum ꝓ pergere, ꝙ nos ambulādo iter videmur extendere, vt per tot diſcrimina rerū tēdimus in Latiū. Interdū ꝓ ponere. Saluſt. Interea romę, multa ſimul moliri, conſuli inſidias tēdere. Huius cōpoſita ſūt attendo, cōtendo, circūtendo. Plin. Circūtendit. ætia & oīs occupat ſaltus. Diſtendo, Extēdo, extra ſeu vltra tendo. Lactā. lib. iiij. Extēdit ergo in paſſione manꝰ ſuas. Col. li. v. Quare cū ad ſūmū palū recta vitis extēta ē, capiſtro cōſtringitur. intēdo, obtēdo, oſtendo. pertēdo, portendo & ſuſtendo, quod eſt decipiēdi gratia ſubdo, aliqd aut machinor. Sal. Dū ſuſtendit inſidias militi

¶ Tēdicula, ę laqueus eſt, quē auibꝰ ſiue feris tēdimus.

¶ Tendutes, dicebant veteres dentatos, & qui magnos habent dentes. Cc.

¶ Tentigo, pe. prod pruritus libidinis, quo virilia extēdūtur vt illud in Pria. Turpe quidē dictu, ſed ſi tētigine rumpar. Falce mihi poſita fiet amica manꝰ.

¶ Tētipelliū, genꝰ calceamēti ferratū quo pelles extenduntur. ¶ Tētoriū, taberuaculū, ꝙ ibi vella aut aliquid velorū tēdūᷓ, vel ipſa potiꝰ velamēta cōtra iniuria cœli.

¶ Tentū accipitur pro membro virili. Catu. Grandia te medij tenta vorare viri.

¶ Teneo, es ui, tentū apprehendo, detineo. Verg. Nec te teneo, nec dicta refello. Per trāſlationē tenere capitur ꝓ habitare poſſidere. Idem li. iiij. Georg. Quæ gurgitis huius ima tenens. Aliqn̄ ꝓ conſtrigere. Idem. Texendę ſēpes etiā & pecꝰ omne tenēdū. Aliqn̄ ꝓ tegere. Idē Et obducto late tenet oīa limo. Aliqn̄ pro dirigere. Idē. Sed vos qui tandē quibꝰ aut veniſtis ab oris. Quo vetenetis iter. Aliqn̄ pro intellegere. Terē. Rē tenes. Aliqn̄ pro morari. verg. Hūc phœniſſa tenet Dido. Aliqn̄ ꝓ implere ꝑficere. idē. Ni teneāt curſus. Et tenere, ſeruare tueri. Cęſar. cō. iiij. Sabinis ideo omnibus rebus, loco caſtris ſeſe tenebat. idē. Eo abſente qui ſummā imperij teneret. i. haberet adminiſtraret. verg. capitoliaq; alta tenebat. i. defendebat. vnde econtrario victos, loco motos dicimus. Cice. Loco ille motus eſt. itē teneri eſt obligari, vt ſi quis furetur rem ſacrā de prophano, tenetur ne furti, an ſacrilegij? itē tenere eſt poſſidere, occupare. Salu. in Iugur. Forte apud illum quē inhoneſta & pernicioſa libido tenet potentię paucorū decus atque libertatem ſuā gratificari. Huius cōpoſita ſunt abſtineo, attineo, contineo, detineo, diſtineo, obtineo, pertineo, retineo, & ſuſtineo, quæ hn̄t ti, ſyllabam correptam.

✥ Tenebrones, a veteribꝰ vocabantur nebulones. var. Mar. Cur. cōſul in capitolio cum delectum haberet, nec citatꝰ a tribunis qui reſpōdiſſet vendidit tenebronē. cc.

¶ Tento, as, quidā a tendo, quidā a teneo deducūt. tendo autē tentū. vnde tentigo & tentoriū. Et ſic qui tētat quaſi manū tēdit in aliā corporis partē in id qđ experiri vult & exequere. Qui autē a teneo deriuāt, hac ratione ducunᷓ, ꝙ tētare experiri ſit, vel īquirere. & verbo vł re quaſi manu tenere. Col. li. ix. Sępiꝰ digitis loca fœminarū tētāda ſunt. Nam in promptu gerunt oua, quibus iā partꝰ appropinquat. Cic. in parado. Tētare volui an ita dici poſſēt, vt ꝓbarēt. Verg. Vix primi ꝓlia tentēt. Tētare igiᷓ eſt rem non intellectā atq; incertā aggredi, hoc eſt experiri, vł diligēter inquirere: tētare vero de pudicitia eſt cū id agiᷓ vt aliquis fiat impudicus. Cū ergo vel a tēdo vel a teneo deriuatū ſit tēto, cōſtat ſimplici n. ſcribendū eſſe. Et ſic tentatus tentatio. Cice. lib. j. offic. Tentata res eſt ab omni genere hominū. Verg. lib. iiij. Tentaturum aditus & quæ molliſſima fandi tempora.

¶ Tentamentū, idem quod tentatio. Verg. lib. vij. Nec prima per artem tentamenta.

¶ Tenax, qui retinet. vt glutinum tenax. Aliqn̄ dicitur parcꝰ, auaruſq;. Apul. Homo diues, ſed nimium tenax. Aliquādo durus, conſtans, perſeuerās. Horatius. Iuſtū & tenacem propoſiti virum. Hinc tenacior & tenaciſſimus. Colu. lib. j. Poteſt etiam illiteratus dummodo tenaciſſimæ memoriæ rem ſatis commode adminiſtrare. Huius compoſitum eſt. Pertinax valde tenax.

¶ Tenacia, & tenacitas, retentionem & parſimoniam & duritiam perſeuerantiamq; ſignificat.

¶ Tenor, accentus, qui teneat. id eſt dirigat ſermonem Interdum dicitur ordo vel forma, continuatio. Valerius Maximus lib. j. Quo minus religionibus ſuus tenor, ſuaque obſeruatio redderetur.

¶ Tenitę, credebantur eſſe fortium deę ꝙ tenendi poteſtatem haberent.

¶ Tenebræ, pe. cor. priuatio lucis, ꝙ tegant. i. impediant oculos & viſum prohibeant.

¶ Tenebricoſus a. um. quod tenebras inducit. Tenebroſum tenebris plenum.

♉ Tenebriones, mēdaces, & doloſi, q̄ mēdacis & aſtutijs ſuis quaſdā q̄ſi tenebras obijciūt. Alij tenebriones iterꝓtāᷓ lucifugos quaſi ī tenebris deliteſcētes Afra. Si accuſator & reus erūt tenebriones vterq; vtrūq; vituperator.

¶ Tenebricor, pe. cor. tenebras facio. Aug. Accedamꝰ ad eū vt illuminemur, nō quomō ad euū acceſſeᷓt. Iudęi vt tenebricarēᷓ. Hic ꝯtenebro & obtenebro cōpoſita. Hie. i lib nūeri. At ꝯtenebrati aſcēdeᷓt ī verticē mōtis.

¶ Tenebreſco obſcurus fio. Vnde Aug. Aer cōtenebreſcat inquit. i. tenebroſus fiat.

¶ Tenuis, & hoc tenue, a teneo fieri vᷓ, ꝙ q̄ tenuia ſūt facile teneantur. Eſt enim tenue paruū, exiguum. Cic. in Hor. Eundem nō mō mediocri pecunia, ſed etiā tenui percipere poſſumꝰ. Colu. lib. ij. Quo tenue linū ꝓueniat Poteſt etiam & a tendo deduci, qm̄ quæ extendunᷓ, tenuia fiunt. Per tranſlationem nonnun̄q ponitur pro paupere, & tenuitas pro paupertate. Cicero Tyroni. Vt poſſum ex meis anguſtijs illius ſuſtento tenuitatem.

¶ Teniculus, dimi. a tenui. Cicæ. Pæto. Teniculo apparatu ſignificas Balbum fuiſſe contentum.

¶ Tenuo as. tenuem, ſubtilem, macrum, debilem facio, ſiue minuo. Ver. lib. iij. Georg. Ipſa autē macie tenuant armenta volentes. Et in hymno. Ecce iam noctis tenuatur vmbra Compoſita ſunt attenuo & Extenuo.

¶ Tenedo, pe. cor. inſula ī mari ægęo iter Mitylenē & Helleſpōtō citra Troiā ꝓpe ſigæū. ab oſtijs. xx. paſ. mił libꝰ diſtat. Abeſt a Leſbo. cvj. milia paſ. Hęc priꝰ Leucophrys appellaᷓ, quā alij Calydnā dixeᷓt. In hāc ex Troade nauigauit cū nouis colonis Tenes Cyeni filius cōditā que ex ſe vrbem Tenedon vocauit, a qua & īſula denominata eſt. Cice. Tenē ipſum ex cuiꝰ nomine tenedos nominatur. Hinc tenedij dicuntur eiꝰ incolæ.

¶ Tenos, inſula vna ex Cycladibus in qua eſt oppidum eiuſdē nominis, quam propter aquarum abundantiam. Ariſto. Hidruſam appellatam dicit. Aliqui Ophiuſam.

¶ Tenus tenui, laqueus. Serui. dici putat extremas partes arcus. vnde tractum ſit, vt hactenus, hucuſq; ſignificet quaſi vſq; ad finem. Apud Plautum in Bac. tenus magis pro laqueo accipi videtur quam pro arcu, cum ait. Pēdebit hodie ita pulchre intendit tenus.

¶ Tenus, præpoſitio ſignificat propīquitatem & qđ dicimꝰ vſq; ad, Nam quod propinquum eſt quaſi tenere videtur id cui eſt propinquum. Quidam a tendendo, ꝙ hæc prępoſitio extenſionem quandā ſignificare videaᷓ & ablatiuo deſeruit, ſemperq; ī ſingulari poſtponiᷓ ablatiuo. vt hactenus, eatenus, quatenus, verbotenus, oretenus, capulotenus. Aliqn̄ etiā actō iungitur. Flaccus in agro. Et tanaintenꝰ īmenſo deſcendit ab euro. In plurali poniᷓ ēt cū gtō. Ver. Crurū tenꝰ a mēto palearia pēdēt. Et cumarūtenꝰ. i. vſq; ad cumas. Cur pauci hoſtiūtenus exacti penetrauere ad portū. Hora. ſine caſu poſuit tanq̄ aduerbiū. Eſt quoddam, prodire tenus ſi nō datur vltra Aliquando ſignificat non vltra, vt geſſit conſulatum titulotenus. i. non vltra titulum.

¶ Tenōtes, ſunt recti & valētes nerui a rigore dicti, collū ꝯtinētes, ſine quibꝰ ſuſtinere caput nō poſſēt ceruicis vertebrę. Siquidē horū iter oēs flexꝰ alter ſemper ītētꝰ ꝓlabi ſuperiora nō patiᷓ. In ipſis quoq; pedibꝰ neruum quēdā latum qui a poplite demiſſus procumbit in calcē appellant tenonta, vt inquit Iuli. Pol. Sed & neruos qui ex vtraq; ſtomachi parte ſunt τένοντς vocant.

¶ Tener a, um. quod eſt molle. Hinc tenera ętas puerilis. tranſfertur & ad animum. Iuu. Cum tener vxorē ducat ſpado. Itē tener mitis dicitur qui facile ꝯmiſereᷓ. hic teneritas & teneritudo, tenere & teneriter aduerbia.

¶ Tenellus a. um. dimi. Vn̄ tenellam ętatem dicimus.

¶ Teneraſco, tener fio miteſco, mīa ducor. Lucil. li. iij. Scilicet in tenero teneraſcere corpore mentes.

¶ Tentyri, ſiue tētyritę genꝰ aīalis venenoſi. Pli. libr. xxviij. ī īſula Nili tētyri naſcētes tāto ſūt Crocodilis terrori, vt vocē quoq; eorū fugiant. Tentyra vero ciuitas inferioris Aegypti, vn̄ & ꝑfectura Tentyritica. vel vt Pli. ait. Inſula a Nilo circundata, in quo habitant homines qui Crocodilos non timent.

¶ Tepor, & tepiditas, idem ſignificāt. Col. libr. ij. Si vero tepor cœli, ſiccitaſq; regionis ſuadebit Februario ſtatim proſcidendi ſunt.

¶ Tepidꝰ a. ū. qđ eſt mediū iter calidū & frigidū. Vn̄ interdū ꝓ calido poniᷓ Lucre. tepidiſq; carnis. Interdū ꝓ frigido ꝑferti qn̄ trāſfereᷓ ad alia. Plaut. Hic hō factꝰ eſt tepidior. i. frigidior ſegnior. Interdū ꝓ īutili ſiue nocuo. Verg. Vn̄ cauæ tepido ſudant humore lacunæ. Hic ſubtepidus aliquantum tepidus, tepidulus diminutiuum.

¶ Tepeo es, pui. tepidꝰ ſū. Cato de re ruſ. Lenibꝰ lignis facito caleſcat, vbi tpate tepebit tū cuminū īdito. Hinc tepeſco tepidꝰ fio. Leo pa. Feruor fidei nō tepeſcat. Huius cōpoſitum eſt intepeſco, qđ eſt valde tepeſco. Colu. Nunc mitigato iam & intepeſcente frigore largiſſimis oliuitatibus liberique vindemijs exuberent.

¶ Tepefio, idem quod tepeſco. Amb. lib. j. offi. Quis neget verna tēperie interiora terrarum tepefieri, quos glacies hyberna conſtrinxerit. Fitque a tepefacio.

✥ Tephrytes, gemma. quæ nouæ lunæ ſpeciem habet in cornua curuatæ nigri aut cinerei coloris. Cc.

¶ Tepidarium, vas in quo aqua temperatur, ſiue cella in quam ex balneis exeuntes ingrediuntur.

¶ Terapne, Helenæ patria ī Lacedęmonia, etiā inſula in mari Liguſtico, quā nr̄i Corſicā vocant, quæ & Cyrnos dicta fuit. Hic terrapneꝰ a, um. Oui. Rure terrapneo nata puella phryge. Hāc dilectionem alij cum aſpiratione ſcribunt, alij ſine p. Teramne ſed male.

¶ Tergeſtes, oppidū ab Aquileia. ſtad. centū octoginta diſtās vt īqt Strab. Hodie trieſtū vocaᷓ. Sed oēs mētiūᷓ nā τέγέσαιοῤ λεγεται a Dionyſio Lybico & Euſtachio ſed inſcij tergeſtā vocāt, quaſi ſibi res ter geſta fuerit. Sed aliqui de talibꝰ ſcribunt, qui, forſan quādoq; laudabūtur. Etiā Suidas. τεγεσᾶιοι, ὄνομα ἔθνους καὶ θηλυκῶς, τεγέση ὄνομα πόλεως τῆς ἀκυλίας ✥. i. Tegeſtæi nomē gentis & fœminæ. Tegeſte, nomen vrbis verſus Acyliam.

¶ Tero is, triui, tritum, frico tundo. Plau. in Aſſ. Nū me illuc ducis vbi lapis lapidem terit. Plin. Dein refrigeratum teritur in farinam. Terere iter eſt iter agere. Vergi. Sępius eiectis penetralibus extulit oua Auguſtū formica terens iter. Terere tempus eſt cōſumere, ſimiliter terere ociū. Liui. lib. j. Quas in conuiuijs luxuq; cū æqualibꝰ viderāt tp̄s terētes. Idem, in eodem. Regij quidā iuuenes interdū ociū cōuiuijs comeſſationibuſq; īter ſe terebāt. Huiꝰ cōpoſita ſunt attero, quod eſt ad aliquid tetero, frico. Pli. lib. ix. Anguillę atterūt ſe ſcopulis. Tibu. aut operi inſuetas atteruiſſe manus. Aliqn̄ ſignificat vehemēter tero, frango ad terrā traho, aut valde rodo. Col. li. ij. Demergerūt vngulas & atterūt ſcidūtq; radices, herbarū. Et li. vj. Nam demiſſum ex eo palmitē germinantem īferior attereᷓt & fructū. Ver. Et grauis attrita pēdebat cātharus anſa. i. cōſūpta vel attenuata. Et lib. j. Ge. D. preſſo incipiat iā tū mihi taurus aratro Ingemere, & ſulco attritꝰ ſplēdeſcere vomer. i. roſus. Sal. ꝑ trāſlationē dixit. Poſtvbi eorū famā attriuerat maiora alia īpēdebāt id eſt opꝑſſerat. Cōtero totū ſimul tero, tūdo, cōſumo, frango. Plau. in Aſina. Vtinā mihi ſtimulꝰ ī manu ſi q latera cōterā tua. Lact. li. iij. Qui cū ętates ſuas niſi ſtudio philoſophię cōterāt. Col. li. viii. Remedio ſunt hyſſopū, & ſal ęquis pōderibus cōtrita. Terē. in Hecy. Curſitādo atq; āmbulādo totū hūc cōtriui diē. Detero, diſtero, extero, intero, īttertero, obtero, ꝓtero, ꝑtero, valde tero. col. Per lineū ſiſcū qđ pertriuerāt exprimūt. Retero ruſus tero, purgo, excerno. Col. li. vii. pura deiñ frumēta ſi ī annos recondāᷓ reteri debent. Nā quāto ſunt expolitiora minus a curculionibꝰ exedūᷓ. Subtero ſuptꝰ tero. Plau. in Aſina. Eos aſſinos prędicas vetulos claudos, quibus ſubtritę ad fœmina iā extāt vngulę. Hiero. in Deutero. Et pes tuus nō eſt ſubtritus. Semitero quaſi mediū tero Col. li. j. Huic autē nubilarū applicari debet, maxie ī Italia, ꝓpter inſtātiā cœli quo collata ſomitrita frumēta ꝓtegāᷓ, ſi ſubitaneꝰ imber inceſſerit. Et oīa habēt p. cor.

¶ Terra elemētū ꝑ duplex rr, licet a tero teris deducaᷓ, ꝙ ſcilicet teraᷓ. Ab hac locus cōmunis q circa opidū colonis relinquiᷓ territoriū appellaᷓ, ꝙ maxīe teraᷓ. Et in ſingulari quidē terra totū elemētū eſt. i. ipſe orbis terrę. In plurali terras aliquas ſignificamꝰ. Ver. Multū ille & terris iactatꝰ & alto. poniᷓ tn̄ qn̄q; terra ꝓ territorio & ꝓ ꝓuīcia ſeu regiōe. Eorū q ī hac terra fuerūt magnā q; gręciā, q̄ tū florebat inſtitutis & ꝑceptis ſuis erudierūt. Vn̄ cōterraneꝰ q ex eadē terra eſt. i. ꝓuīcia. Quāuis hæc dictio apud nemīnē idoneū authorē, niſi apđ Pli. legaᷓ & vno dūtaxat loco vbi Catulū, vocat cōterraneū. var. li. j. de re ruſt. ſcribit terrā tribus modis dici. Cōmuni, proprio & mixto. Cōmuni vt cū dicimꝰ orbē terrę, & terrā Italiā, cū & lapis & arena & cætera huius generis ſint in noīando ꝯp̄hēſa. Altero mō dᷓ terra ꝓprio noīe, q̄ nullo alio vocacabulo neq; cognomīe adiecto appellaᷓ. Tertio modo dicitur terra q̄ eſt mixta, in qua ſeri quid pōt & naſci, vt argylloſa, aut lapidoſa. Terra etiā vocaᷓ veſta eo ꝙ rebꝰ oībus veſtiatur, ſeu quia vi ſua ſtat. Oui. li. vj. faſt. Stat vi terra ſua vi ſtando veſta vocatur. Dicitur & mater. Col. Tu penitus clatris eradere viſcera matris. Ne dubita. Plin. lib. ij, Sequitur terra cui vni re naturę partiū eximię ꝓpter merita cognomē īdidimꝰ maternę veneratioīs. Nos naſcētes excipit, natos alit, ſemel ęditos ſuſtinet, & ſemꝑ nouiſſīe cōplexa gremio iā ab reliq̄ natura abdicatos tū maxime vt mater operiēs, & paulo poſt. Terra ſerpētē homine percuſſo ampliꝰ nō recipit. Nicolaus Perottus edocet terram vnico r ſcribi ſolere. & multi ex doctis id cōtēndunt. Cc.

¶ Territoriū, vt inquit Pōpo. eſt vniuerſitas agrorum intra fines cuiuſq; ciuitatis, qđ ab eo dictū eſt, ꝙ maxīe teratur, vel ꝙ magiſtratus eius loci intra omnes fines terendi id eſt ſummouendi vis habeat.

¶ Terraceus a um, quod ex terra eſt vt domus terracea.

¶ Terreus a, um, quod ex terra eſt, vt vas terreū. Col. li. j. Horreū camera cōtectū cuius ſolum terreū priuſquā conſternatur perfoſſum.

¶ Terrenus a, um. quod vel in terra natū eſt, vel ī terra viuit, vel aliquid cū terra cōmune habet. vt terrenū aīal Et terrenus pro terreo. Colu. Area quoq; ſi terrena erit vt ſit ad tecturā ſatis habilis.

¶ Terrenū cāpꝰ dᷓ Colu. li. ij. Calidiſſimi ruſticarū rerū gn̄a terreni tria eſſe dixerūt. Cāpeſtre, collinū, mōtanū. Idē li. j. Agrū habebimꝰ ſalubri cælo vberi gleba, ꝑte cāpeſtri, parte alia collibꝰ vł ad oriētē vł ad meridiē molliter deuexis, terreniſq; alijs atq; aliis ſylueſtribꝰ & aſpis.

¶ Terreſtris & hoc ſtre, idē qđ terrenꝰ. vt terreſtre aīal.

¶ Terrigena pe. cor. qui ex terra natus eſt, Terricola, qui terram habitat.

¶Terrẽmotus dicitur cum terrę incluſo ſpiritu contremiſcunt magno ſæpe habitantiũ damno.

¶Terraneola, cũ accẽtu in antepe. auis alaudæ ſimilis ꝑterꝗ ꝙ in capite a picẽ nõ habet ſicut alauda. dicta terraneola ꝙ nõ ĩ arborib9, ſed ĩ terra verſeť atq; nidificet.

¶Terebra, ſiue terebrũ pe. cor. inſtrumentũ quo ligna perforantur a tero. Eius diminu. eſſe Terebellum.

¶Terebro as, terendo ꝑfero. Verg. Et terebrare cauas vteri & rẽtare latebras. hui9 cõpoſitũ eſt exterebro, qđ eſt extorꝗo, & ſcrutor. Plau. Exterebra ꝓꝰ atq; excute

♁Teretrũ inſtrumẽtũ ferreum ad terendum lignum.

¶Teredo, pe. pro. vermis in ligno naſcens a terẽdo dict9, vel a ſono q ẽ τερηδών. Eadẽ & tinea dř, licet ſint q diſtinguãt, vt teredines dicãť ĩ mari hoc ẽ ĩ nauib9 tineę terreſtres ſint. co. li. v. nã & teredinẽ formicãq; ꝓhibet.

¶Teres, tis, pe. cor. dř quicquid rotundũ oblongumq; eſt vt colũna & arbor, ꝙ quaſi terẽdo ſit rotundũ. Verg. Incumbens tereti Damon ſit cœpit oliuæ.

¶Terminus ꝓprie diciť ſignũ qđ agrũ ab agro diuidit, a terendo ꝙ hę partes maxĩe terãtur. Nã vtrinq; ab ijs qui agrum ſuum colerent fodiendo teriť. Hinc termin9 ꝓ fine capiť. Cic. cũ nullũ tot calamitatib9 atq; ęrumnis terminũ inuenirem9. Et apud antiquos terminorũ de9 putabatur. Dialectici terminũ definiũt eſſe ſignũ orationis cõſtitutũ. Huius cõpoſita ſunt, Anterminus qđ eſt quaſi circũterminus qui circa terminos prouĩcie manet. cõtermin9 q eſt vicinus & finitimus. Col. lib. j. Priuatos quoq; memoria tradidit & in regionib9 grecię & in hac ipſa heſperia deteſtabiles fuiſſe vicinos, niſi aut olic9 ille cuiꝗ potuit tolerabilis eſſe cõtermin9, aut auẽtini mõte incola palãtinis vllũ gaudiũ finitimis ſuis Cacus attulit

✣Terminus, deus a veteribus colebatur, in cuius tutella fines agroꝝ eſſe exiſtimabãt & ĩ quo loco colebať hic deus ibi ſuper eũ foramẽ patebat in tecto, ꝙ nefas eſſe arbitrarẽtur terminũ intra tectum cõſiſtere. Perot. ĩ Cc.

✣Terminalia Varro ideo appellata eſſe exiſtimat ꝙ is dies anni erat extremus conſtitut9. Ego potius a termino deo ſumpſiſſe nomen exiſtimo. Cc.

✣Terminalis lapis, dicitur tarminus ipſe lapideus. Cc.

✣Termonem veteres ꝓ termino dixerunt. Cc.

¶Termino as finio. Lac. li. ij. Iã vero illa ꝯcluſio q̃ ſententiã terminauit Tullius multo abſurdior, Huius cõpoſita ſunt. Determino qđ eſt definio delibero & q̃ſi cogitatiõi terminũ impono. Idẽ li. iiij. Determinãda eſt nobis veritas breuiter & in ſuo proprio domicilio collocanda. Diſtermino, diuido, diſſipo, extermino, expello & veluti extra terminos mitto.

¶Terma tis, extremũ, termin9, finis, meta, plãta pedis

¶Termes, ramus ex arbore decerpt9 cũ fructu, qui qñ in diuiſiõe agrorũ anteꝗ metę ponereť figi ſolebat, termino nomẽ dedit. Et proprie termes (vt ait porphirio) ẽ oliuę, ſicut palmes vitis. Horat. Nũquã fallẽtes termes oliuę Gel. Termitẽ palmę ramũ cũ fructu auulſum dixit Eſt & termes vermiculi genus carnem exedens.

✣Termentũ, apud Plautũ pro detrimento. Cc.

✣Termile mons qui nunc Chimera diciť in Licia. Cc.

✣Termillum, vaſis genus. Cc.

¶Tergo is, & tergeo es, ſi, ſum, & ſcđm antiquos tertũ ſignificat mũdo nitidũ facio. Iuue. Vaſa aſpera tergeat alter. Plau. Ornãť, lauãť, tergẽť, poliuntur. Huius cõpoſitã ſunt. Abſtergo, ſordes remoueo. liu. li. j. Inſpectũ vulnus abſterſo cruore oĩa ſalubria eſſe. ꝑ trãſlationẽ ſignificat aufero. Cice. volo abſtergere animi tui metũ. Attergo. Cice. in ver. Quod fanũ deniq; quod nõ auerſum neq; atterſum reliqueris. detergo, deorſum tergo & ſordes aufero. Hier. ad dama. In cõmune deũ deꝑcemur, vt mihi quoq; de altari carbo mutatur vt omni peccatorũ labe deterſa, primo paſſim dei ſacramenta cõſpicere de hinc enarrare q̃ video. Col. li. vij. Tũ ẽt ſpõgia labra detergeri. Et li. ij. Oĩs humor, ſole vẽto ve deterſus eſt. i. ſiccat9. Extergo, perfecte tergo. Cato de r̃e ruſt. Poſt diẽ oĩno duodecimum pernas eximito & ſaltem omnem detergito & ſuſpendito in ventum biduum, tergito extergito.

✣Terta galea. i. deterſa. Varro Terta nitet galea. Cc.

¶Tergus tergoris, corium. Vergili. Tergora diripiunt, coſtas & viſcera nudant.

♁Terginus a. um. poſſ. a tergus, vt terginum lorum apđ Plau. quod ſignificat ſcuticam de tergore animalis.

¶Tergũ, dorſũ. Verg. Manib9 poſt terga reuĩctis. Oui. lib. j. Meta. Oſſaq; poſt tergũ magnæ iactata parẽtis. Et non tm̃ animalium eſt, ſed etiam aquarum & aliarum rerum. Vnde a tergo dicimus a parte poſteriore mẽbranæ ſiue papyri aut alteri9 cuiuſq; rei. Iuu. Script9 & a tergo necdũ finit9 Oreſtes. Hic poſtergo as. & tergiuerſor. Aliquando tñ tergũ ꝓ tergore ponitur. Verg. Mercatiq; ſolũ facti de noĩe hyrſan, taurino q̃tũ poſſẽt circũdare tergo Itẽ ꝓ ſcuto. qm̃ ſcuta pellib9 tegi ſolent. Idem. Et tergo decutit haſtas. Etiã terg9. quã tergũ, a terẽdo dici videntur, quoniam vehendis oneribus teruntur.

¶Tergiuerſor, fallo, & dicta muto. Aliqñ etiã ꝯtradico, quaſi terga verto. Nã vetere terga, fugere eſt, qđ & terga dare dicim9. Plaut. Quid expectas? qd tergiuerſaris? Proprie tñ tergiuerſari eſt eorum q terga vertentes, adhuc tñ pugnãt. nec ſeſe victos rationibus volũt agnoſci. Cice. lib. iij. Tuſ. Quid tergiuerſamur Epicure? nec fatemur eã nos dicere voluptatẽ quã tu idẽ cũ os ꝑfricuiſti ſoles dicere. i. diſſimulam9 & ſupterfugim9. Antiq tergiuerſatorẽ dicebant Bouinatorẽ. Iuriſcõſulti accipiunt Tergiuerſari pro in vniuerſum ab accuſatione deſiſtere.

✣Tergemini, dicuntur qui tres ex vno vtero, eodẽ die nati ſunt. Cc

¶Terror timoris incuſſio. Cic. lib. iij. Tuſ. Quę aũt ſubiecta ſunt ſub metu, ea ſic diffiniunt. Pigritiam, metum conſequentis laboris, terrorem, metum, concutientem. Ex quo fit vt pudorem rubor terrorẽ pallor, & tremor & dentium crepitus conſequatur. Seruius inter terrorẽ & metum ſic diſtinguit, ꝙ terror proprie ſit qui alijs infertur. Vnde & terribilis dicitur. Metus quem habent timentes, licet aliquãdo terror pro metu ponatur, Verg. Quod ſi tantus habet mentes & pectora terror.

¶Torreo es, rui, itum. timorẽ alicui incutio. Hiero. ad Helio. Nolo te antiꝗ peregrinatiõis terreat difficultas. Hui9 cõpoſita. Abſterreo. Conterreo. Col. in præf. Qui tam varie tãq; vaſtæ ſcięntiæ deſperatione cõterriti nolent experiri, ꝙ ſe aſſequi poſſe diffident. Deterreo, Exterreo, Perterreo eiuſdem ſignificationis.

¶Territo as. pe. cor. frequentatiuum. Terenti. in And. Dij te eradicent, ita me miſeram territas.

¶Terrefacio, terrorem facio, a quo terrific9 a, um, quod terrorem facit. Compoſitum eſt Perterrefacio.

¶Terricrepus, a, um. pe. co. terribiliter ſeu cum terrore increpans. Augu. lib. viij. conf. Quæ iſte ſenex ore terricrepo tot onnos defenſitauerat.

¶Terribile, formidabile atq; horrendum.

¶Terriculamenta, terrores ſunt & formidamina.

¶Terebĩth9, arbor nigrũ lignũ cũ ſplendore proferens habẽſq; ſoliditatem in buxi ſpeciem. Verg. lib. x. Incluſum buxo aut erithia terebintho. Ex hac terebĩthina reſina, quã nos termentinã appellamus. Pli. Terebĩthinã inſartagine referuenti, hãc cæteris pręferẽtes. Terebinthus maſcula & fœmina eſt. Maſcula ſterilis. Fœmina duplex eſt. Alteri rubet fructus magnitudine lentis. Alteri fructus pallet, & cum vite matureſcit reſinoſus.

✣Terripauium, deinde terripudium & tandem tripudium dictum eſt. Cc.

¶Tereus, rex Thracum Martis ex Byſtonide nympha filius. Ouidi. lib. vj. Meta. Et genus a magno ducẽtem forte gradiuo. Lege fabulam.

¶Terpſichore, penul. corre. fuit vna ex nouem muſis. vide in dictione Muſa.

¶Terpſicerotes, pe. produ. ductum nomen a modulatis, & quaſi lyram compoſitis cornibus.

¶Terẽtũ, locus in campo Martio ꝙ in ara ditis patris ĩ terra occultareť. Erat hic loc9 Diti ac Proſerpinæ ſacer in quo oĩm q naſcerẽť aut morerenť noĩa ſcribi ſolebant quoties ciuitas luſtrabať. Mar. Bis mea Romano ſpectaeſt vita terento. Et nihil extremos ꝑdidit ante rogos.

✣Terentius, poeta comicus natione Afer. Cc.

¶Ter aduerbiũ nũerale ſeu ordinale, vt bis, ter, quater Hic terti9 a, um, a quo fiunt aduerbia tertio & tertium,

✣Et ternarius a, um, & ternus, a, um. Cc.

¶Tertio as. quaſi tertiatĩ facio, ſiue diuido. Colu. libro. ij. Sed iugerũ talis ager quatuor operis expediť. Nã cõmode proſcinditur duab9, vna iteratur, tertiatur dodrante, in liram redigitur quadrante opere.

♁Tertiata, verba appellãť imperfecta laſpantia, & ex pauore nutabũda, quãdo quis exanimat9 non ꝓfert verba integra, ſed vix tertia quęq; enũciat medijs ex ꝑtubatione ſuppreſſis. Apul. lib. v. Tremens & exangui colore lurida tertiata verba, ſubſtrepens ſic ad illas ait.

♁Teruncius, nummus perexiguus, a. tribus vncijs.

♁Termentariũ, Var. vocat lintheũ quo corpus tergitur a terendo. Mar. Non tam ſæpe teret linthea fullo tibi.

♁Teſſereſtę decariſtę ꝑplĩ hinc appellati ſunt ꝙ nõ niſi quartadecima luna menſe Martio paſca celebrabant.

♁Tertullianus, nomẽ auctoris de quo ſic Aug. ĩquit Cuius multa leguntur opuſcula eloquẽtiſſime ſcripta. Hic ſicut ſcripta ei9 ĩdicãt animam dicit Immortalẽ quidem ſed eã effigiatã corpus eſſe cõtendit neq; hanc tãtũ, ſed ipſum etiam deum corporeum eſſe dicit, licet nõ effigiatum. Nec tamen hinc hereticus creditur factus.

¶Teſſera, latine q̃tuor dř, vñ & id dř, qđ oĩni ex parte quadratũ eſt. Teſſerę etiã dñr, quib9 in tabula luſoria ludiť. Sũt em̃ quadratę, & puncta habent & cũ iaciũtur in quãcũq; partẽ ĩcubuerint ĩmotã hñt ſtabilitatẽ τέσσαρα. i. quatuor. Cic. ĩ Cato. Nobis ſenib9 ex luſionib9 multis talos reliquãt & teſſeras. Hę alio noĩe quadrãtalia dñr, gręce cubi, vt Gel. & Macr. ſcribũt, iñ cubicũ corp9. Tal9 eſt quatuor laterũ & cõcau9 ad ſimilitudinẽ tali, q eſt os ĩ articulo pedis vẽtre eminẽs, cõcaua vertebra ligat9, quadrat9 forma altera parte cõcau9, altera fere planus. Eſtq; poſteriori ſuffragine dũtaxat, nũꝗ ĩ prioribus pedib9, nec eſt homini aut aĩalib9 habẽtib9 digitos, nec ſolidas habentib9 vngulas, ſed tm̃ biſulcis. Ex iactu talorũ varia pũcta fiebãt. Nã latus quo vnitas ſignificabať, canis ſiue canicula appellať, ĩ quẽ ꝯuerſo talo deponebať ab eo qui iactauerat nũm9 vn9 ſine aliquo lucro. Idcirco canis dãnoſa vocať. Oui. Quid valeãt tali, quo poſſis plurima iactu. Figere, dãnoſas effugiaſq; canes. Ei9 oppoſitũ ven9 dř, ſed cous ſignificãs ſeptenariũ numerum. Et is q talorũ iactu hũc nũerũ reddidiſſet ſex lucrifaciebat. Pręterea quicquid eſſet caniculę iactu eraſũ. Alia duo latera chius & Senio dñr. Ternariũ ille, hic quaternarium ſignificãs. Nã binari9 & quinari9 numerus in talis non erat. Chi9 tris nũmos lucrabať. Senio quatuor. Ideo dexter hoc eſt fœlix & ꝓpici9 dicebať. Perſi9. Quid dexter Senio ferret Scire erat in voto. Sueto. in Augu. Talis iactatis vt quiſq; canem aut ſenionem miſerat in ſingulos talos ſingulos denarios conferebat in medium, quos tollebat vniuerſos qui venerem iecerat. Aliæ quoq; in hoc ludi genere differentię fuere. Nam & Voltorios habebant & Herculem baſilicum. Plau. Talos poſcit ſibi ĩ manum, prouocat me in aleam, iacit Voltorios quatuor, Talos arripio, Herculem iacto baſilicum. Tal9 græce Aſtragalus, a quo aſtragalizo talis ludo. Calculus, eſt is quem latronem & latrunculum antiqui appellarunt, iuniores vero ſcacum vocitant. Mar. Hic mihi biſſeno numerať teſſera pũcto. Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit. Et itẽ Inſidioſorũ ſi ludis bella latronum. Iſte tibi gemin9 miles & hoſtis erit. Et item teſſera ſignum bellicum. qđ ad pugnã exeuntibus dať, ſ. ꝓpter cõfuſionem quod & ſymbolũ dicitur vt in bello Marij Burdeus. In Syllæ Apollo delphic9. In Cęſaris ven9 genitrix. Verg. li. vij. It bello teſſera ſignũ. Liui. li. vij. Cęteris oĩb9 teſſerã dari iubet. Itẽ teſſera eſt belli & pacis futurę ſignũ. Põpo. Q. mutius miſſus ad Carthaginẽſes legatus, cum eſſent duę teſſerę poſitę, vna pacis, altera belli, arbitrio ſibi dato vtrã vellet deferre, vtrãq; ſuſtulit & ait Carthaginẽſes petere debere vtrã mallẽt accipere. Poniť nonnũꝗ pro ſigno frumẽtario quo exhibito vnuſquiſq; frumẽtum ꝓ portõe accipiebat a pricipe, ſicut ex more vetuſto ĩ patria nr̃a fieri ſolitũ ẽ ab his q pauperũ curã hñt. Nã erogãť ſigna q̃dã plũbea quib9 exhibitis ſigillatĩ accipiũt certã mẽſurã farinę vel panis vini ve. Suet. in Aug. Ac ne plębs frumẽtationũ cauſa frequẽti9 a negocijs auocaretur ter in annũ quaternorũ mẽſiũ teſſeras dare deſtinauit. Iuue. Sũmula ne pereat, qua vilis teſſera venit Frumẽti. Hęc teſſera etiã frumẽtatio dř, pręſertim cũ frumẽtũ erogať, ſic ẽt dñr, Teſſerę nũmarię, quibus exhibitis ſumma nummũ ꝑſcripta repẽſari ſolet. ꝑterea teſſera, ſeu Teſſella calam9 eſt qui inſeriť ramo, ꝙ vero in terra ſeritur talea vocatur. Pli. Quidã huic generi miſcuere fiſſurã in vitibus exẽpta cortice teſſella ſurculo a latere plano adigendo. Itẽ teſſera eſt lignũ vtrinq; cõplanatũ in quo numeri deſcribũtur, qđ & talea dř. Plau. Suã vterq; teſſerã habet, ratio cõſtat, hoc & teſſerula diciť. Pli. Frumẽti rationẽ teſſerulis oſtẽdebat. Et teſſeræ ſeu teſſerulæ lapilli ſunt ad cõficiẽda ſternẽdaq; pauimẽta. Cice. li. iij. de ora. Quę lepide lexes ſyntheſi ſcõpoſitę & teſſerulę oẽs arte pauimẽto atq; emblemate vermiculato. Itẽ teſſera figura geometrica, quę cub9 vocatur, cui9 meminit Macro, in. j. de ſom. Sip. Eſt & in arithmetica numerus octonari9. Vñ Martia. ĩ arith. Si teſſara teſſarã metiť

¶Teſſella & teſſerula, diminutiua ſunt a teſſera.

¶Teſſerarius, qui teſſeram, id eſt præceptum ducis per contubernia militum nunciat.

¶Teſſerarius ria ũ, quod ad teſſeras pertinet, vt ludus teſſerarius.

¶Teſſellatus a, ũ, quod teſſellis. i. paruis quadratis lapillis intextũ eſt, vt pauimẽtũ teſſalatũ, a teſſeris quarũ forma quadrata eſt. Suet. de Cęſa. mũditiarũ lautitiaꝝq; ſtudioſiſſimũ multi prodiderũt, q̃uis tenuẽ adhuc & oberatũ in expeditionibus teſſellata & ſectilia pauimẽta circũtuliſſe. Victru. li. vij. meminit pauimẽtorũ teſſelatorũ atq; ſectiliũ, ſcribitq; pauimẽta ſectilia ex teſſeris ſtructa oẽs angulos æquales habere debere, & ſectilia, qm̃ ĩ particulas ſecta ſũt, vt quocũq; velis poſſit circũferri. erãt & teſſelatę quędã tunicę Plini. lib. xxxv. Zeuſis aureis literis in palliorũ teſſeris intextũ nomen ſuũ oſtendebat.

¶Teſſeredecas, cadis, quaterdena dř a teſſera quatuor & decas decem. Quidã imponunt ſyllabam teſſereſedecas dicentes.

¶Teſta fruſtra vaſis fictilis & cuiuſq; lateris. Pli. li. xxxvj. Si & teſtę tuſæ tertia pars addať, melior materia erit, vñ & ꝓ calculis poniť quos gręci oſtracos dicunt, teſta quoq; dř vas figulinũ igne decoctũ, quaſi toſta ꝙ e molli creta fabrefacta torreať, deiñ coquať. Tibul. Pax aluit vites & ſuccos cõdidit vuæ. Fũderet vt nato teſta paterna merũ, Var. de lin. la. teſtu indeclĩabile ꝓ teſta poſuit A teſta fit teſtace9, a. ũ, qđ ex teſta eſt. Pli. Inſectorũ oĩm & quib9 teſtacea operimẽta, oculi mouẽť. Item teſtę intelligũť omnes piſces qui duriori cortice tegũtur. Hora. in Ser. Sed nõ omne mare ẽ generoſę fertile teſtę. teſte9 a, um, idem qđ teſtaceus, vt apud Hie. ꝓphetã. Vade & accipe laguncula teſteam a ſenioribus populis.

¶Teſtatim aduerbiũ ſignificat cõminutim.

¶Teſtus us, tegmen teſtaceũ. ſub quo placẽtę & alia coquuntur. cato. In foco calido ſub teſtu coquito leuiter. Dicitur & teſtum, ſiue teſtus, ſti. Plin. lib. xxxij. Sub æreo teſto, hoc græci vocant clybanũ. vnde panis teſtuaceus dicitur apud nos quem illi clybanitin.

¶Teſtuaceum, quod in teſtu calido coquebatur. Condimentum ex varijs eſculentis, a teſtu, ſub quo calido coquuntur vt inquit Varro.

¶ Teſtudo aïal quod tarde gradiť, & phthyſicis lienoſis caducisq; opitulať dicta teſtudo (Varrone teſte) ꝙ teſta regať. Earũ gñia ſunt marinæ, paluſtres, terreſtres, & lutarię q̃ i dulci aqua diuerſanť. Hiero. ad Pręſidiũ. Teſtudo marina q̃ eſt grãdis vt inſula dũ emergit de alto oſtẽdit ſe in ipſo mari tãq̃ petrã, nec ſe mouet inde quoaduſq; hoïes ligent. Et cũ hæc ſenſerit trahit ſe in altũ, ſed cũ eſurierit aperit os & bonũ odorẽ reddit ad quẽ piſces cęteri colligũť. Terreſtes limaces a limo dicim⁹. Teſtudo etiã dicitur materia tabularis contexta, & corijs, cilicinis, aut cẽtonibus & alijs q̃ dificulter cõburi poſſũt cõtecta. Hæc intrinſecus habet trabẽ quę vnco pręfigebatur ferreo, & falx vocabať ab eo ꝙ incuruata eſſet & de muro extraheret lapides. Retro enim dicebať trabs funiculis ſuſpenſa, vt reducta ĩpetuoſi⁹ feriret. Ideoq; & teſtudo dicta a ſimilitudine reptilis, ꝙ caput nunc exerat, nũc reducat. Syrius. Tãdẽ cõdẽſis actę teſtudinis armis. Subducto pœni vallo cęcaq; latebra Pãdunt prolapſam ſuffoſſis mœnibus vrbẽ. Hoc etiã inſtrumẽtũ arietẽ appellãt, ab eo ꝙ arietes frõte. i. capite pugnãt. Rurſus teſtudines dñr, loca in ędificijs camerata ad ſimilitudinẽ aquatiliũ teſtudinũ q̃ duris tergorib⁹ ſũt & ĩcurius q̃ iõ in tẽplis ſic fiunt vt ſimulachri imago cœli reddat imaginẽ, ꝙ cõſtat eſſe cõuexũ. Verg. Tũ forib⁹ diuę media teſtudine tẽpli. Hinc & ſcuta dicuntur teſtudines, q̃ ſunt in teſtudinũ modũ curuata. Nã in armorũ gñerib⁹ milites plęrũq; ſumũt ab aïalib⁹ noïa. Itẽ teſtudo, lyra dicitur, qm̃ Mercurius cytharã de teſtudine ſicca meditatus eſt, vt Higi. refert. Hora. O decus Phœbi & dapib⁹ ſupremi grata teſtudo Iouis, o laborum Dulce lenimen.

¶ Teſtudinatũ tectũ quod eſt deuexũ in quatuor partes ſicut pectinatũ in duas. Vict. li. ij. Tecta recidẽtes ad extremos tranſtraijciunt gradatim cõtrahẽtes, & ita ex q̃tuor partibus ad altitudinẽ educũt medio metas quas luto & fronde tegentes efficiunt teſtudinata tecta.

¶ Teſtis generis cõmunis qui teſtimoniũ profert, ab eo dict⁹ ꝙ tueať ſtatũ cauſę, vel ꝙ añ ſtet, quaſi anteſtis. i. anteſtãs. Hie. ad Euſto. neutro generi iũxit, cũ igt. Nec vero inanis ſapor, aut vana ſomnia qb⁹ ſępe deludimur Teſte eſt tribunal illud ante ꝙ iacui, iudiciũ teſte eſt qđ timui. Teſtis vero pro teſticulo, maſculini generis eſt dictus ꝙ virilitatis teſtis ſit. Verg. Magnis teſtibus iſta res agetur. Conteſtes qui idem teſtificantur.

♁ Teſtimoniũ, quod & teſtatio dicitur, teſtiũ ſũt dicta, q̃q̃ teſtimoniũ ad abſentes ꝓprie referatur. Vñ Calliſtratus li. xxij. de probationibus & p̃ſumptionib⁹ inquit. Idẽ diuus adrian⁹ Rufino proconſuli macedonię reſcripſit teſtibus ſe nõ teſtimoijs crediturum. Et paulo poſt Gabino in hęc verba reſcripſit. Alia eſt auctoritas præſentiũ teſtium, alia teſtimoniorũ quæ recitari ſolent.

¶ Teſticulor, quod & teſtillor dicitur, ſignificat iumentis maribus fœminas, vel fœminis mares admoueo.

¶ Teſtor aris teſtimoniũ dico. Verg. Teſtori occurſu veſtro. Aiqñ teſtẽ facio, vel i teſtimoniũ adduco, & alteri⁹ implorato teſtimonio aſſero. Verg. Vos ęterni ignes & nõ violabile veſtrũ, Teſtor numen (ait) Hier. in Pau. Q đ ne cui impoſſibile videatur, dominũ Ieſum xp̃m teſtor, & ſanctos angelos eius in ea parte eremi q̃ iuxta Syriam Sarracenis iũgitur & vidiſſe me monachos & videre e q bus vn⁹. xxx. iã ꝑ annos clauſus hordeacẽo pane & lutulẽta aqua viuit. Interdũ reſtari eſt p̃cari, quia p̃cãdo ſolem⁹ numia adhibere. plau. Ipſ⁹ tete ꝑ ſuperos oïs teſtať Et teſtari teſtamentũ facere, hoc eſt ad voluntatẽ ſepremã teſtificari, qa ĩ eo teſtat⁹ ẽ quid velit. Vñ apoſtolus Teſtamẽtũ in morte cõfirmaũ ẽ. Alioqui nondum valet dum viuit qui teſtat⁹ ẽ. Sciendũ, ꝙ a teſtor quãdo ſignificat teſtimoniũ dare fit teſtificor. Q ñ vero ſignificat teſtamentũ condo, fit teſtator & teſtatrix. Q ñ ſignificat precor, fit ab eo obteſtor & deteſtor. Huius verdi cõpoſita ſunt atteſtor, quod ẽ teſtimoniũ adduco cõfirmo. Vñ atteſtata fulgura dicta ſunt quę iterato fiebant, videlicet ſignificationẽ priorũ atteſtãtia. Plau. in Perſa. Nũne atteſtaris? tua ne ego cauſa canifex cuiq̃ mortali libero aures atterã? Cõteſtor teſtẽ facio, teſtẽ ĩuoco, vł teſtificãdo certifico. Cic. ꝓ. L. flacco O nox illa q̃ pene ęternas huic vrbi tenebras attuliſti, cũ galli ad bellũ, Catilina ad vrbẽ cõiurati ad ferũ, & flãmã vocabãť, cũ ego te Flacce cœlũ terrãq; cõteſtãs. Idẽ Appio Pul. De me tibi ſic conteſtans oẽs deos ꝓmitto ac cõfirmo. Aliqñ cõteſtari ẽ cõtra teſtari. Hier. i Exod. ꝙ ſi bos cornupeta fuerit, ab heri. & nudiuſterti⁹ & ꝯteſtati ſũt dñm ei⁹. Lact. li. vij. Sacris literis cõteſtãtib⁹ nõ reſurrecturos eſſe ĩpios ĩ iudicium. Et rõe p̃poſitiõis nõ põt ſignificare ſimul teſtari ſicut & cõteſtes. Cõteſtari litẽ quid ſit vide in ordine literarũ. Deteſtor, Obteſtor vehemẽter precor. Proteſtor, qđ eſt cauẽda & q̃ fieri non debent manifeſte denuncio.

¶ Teſtatus, q teſtamẽtũ nõ cõdidit. Cuius cõtrariũ eſt inteſtatus, qui teſtamẽtũ nõ cõdidit. vnde ab inteſtato dicimus aliquẽ diẽ obijſſe. Et in ſignificatione paſſiua. Teſtatus dř apertus vulgatus ab oïbus cognit⁹, ꝙ id quaſi oẽs teſtẽť. Cic. Curio. Aut certe teſtatũ apud animũ tuũ reliquerã quod ſenſeri. Hinc teſtatior teſtatiſſim⁹ Aug. lib. viij. cõ. Stupebamus audientes tam recẽti memoria & prope noſtris tẽporibus teſtatiſſima mirabilia tua ĩ fide recta. Hircius. Qua notior teſtatiorq; virtus eſſet.

♁ Teſtificor, teſtimonium dico, vt eſt illud. Qui teſtificatus eſt de filio ſuo.

¶ Teſtator, qui teſtamentũ facit, vt eſt apud Apoſt. Vbi teſtamentum, mors neceſſe eſt intercedat teſtatoris.

¶ Teſtatio, & teſtimonium, proprie ſunt teſtium dicta.

¶ Teſtamẽtũ dictũ quod ſit volũtatis noſtrę veluti teſtimoniũ, vñ & vltima volũtas appellať. Vlpi. Teſtamẽtũ eſt volũtatis nrę iuſta ſentẽtia, de eo qđ poſt mortẽ fieri voluerimus. Et proprie qđ perfectũ ẽ teſtamẽtũ dř, ſed abuſiue quoq; teſtamẽta appellamus ea, q̃ falſa vel iniuſta vel irrita vel rupta, itẽq; ĩperfecta ſunt. In ſacris quoq; literis oẽ pactũ & placitũ teſtamẽtum diciť vt in pſal. Aduerſum te teſtamẽtũ diſpoſuerunt, ſic Labã & Iacob teſtamentũ fecerũt qđ vtiq; & inter viuos valeret. ♁ Teſtamentũ vocãt ꝓphetę legẽ, q̃ iudęis data erat quia niſi teſtator mortu⁹ fuerit nec cõfirmari teſtamẽtum põt nec ſciri, qđ in eo ſcriptũ ſit, qa clauſũ obſignatũ eſt, itaq; niſi Chriſt⁹ mortẽ ſuſcepiſſet aperiri teſtamẽtũ. i. reuelari & intelligi myſteriũ dei nõ potuiſſet. Verũ ſcriptura oïs, in duo teſtamẽta diuiſa ẽ illđ qđ aduẽtũ dñi paſſionẽq; añceſſit. i. lex & ꝓphę. vet⁹ diciť. Ea vero q̃ poſt reſurrectionẽ ei⁹ ſcripta ſunt, nouũ teſtamẽtũ noïatur. Iudęi veteri vtuntur, nos nouo, ſed tñ diuiſa nõ ſunt, quia nouũ veteris adimpletio. Et in vtroq; idem teſtator Chriſtus eſt, qui pro nobis morte ſuſcepta nos hęredes æterni regni fecit, abdicato & exhęredato populo iudeorum.

¶ Teſtamentarius, qui teſtamenta falſa conficit. Cic. li. ij. offic. Non de ſicarijs veneficis teſtamentarijs, furib⁹ peculatoribus hoc loco diſſerendum eſt.

¶ Teſtamẽtari⁹, a, ũ, quod ad teſtamẽtũ pertinet. Vnde teſtamentariæ tabellæ. ♁ Et teſtamẽtaria lex quæ cornelia dicitur quæ irrogat pœnam ei, qui teſtamentum vel aliud inſtrumentum ſignauerit, ſcripſerit, recitauerit.

¶ Teſſo is, ſi, ſſui. i. ſpolio, nudo. Plaut. ĩ Amp. Illic nõ vult me de vno pallio deteſſere. Verg. Dum teſſet Imaona Aleſus ✣ Alij texit legunt Aeneid. x.

¶ Teſtiuilicium. Vide in dictione Licia.

¶ Tetanorhra, eiuſdẽ formæ ſunt cui⁹ & Pſillothra, ſed Pſillothris ad pilos vellendos, tetanothris ad erugandã extendendamq; in facie cutem vtimur.

¶ Tetanici, a tetano morbo dicti ſũt, cũ muſculi q ſcđm ſpinã ſũt, rigẽt ita vt ſe ĩflectere nõ poſſint. Id cũ anterior pars afficitur, vt ſi mẽtũ pectori annectiť. Emproſthotonus, cũ poſterior. Opiſthotonus, vt ſi caput ſcapulis. Cũ vero ambæ rigẽt ex æquo tetanos vocatur, vt ſi ceruix recta & ĩmobilis intẽditur, etiam ſi (vt ait Cęlſ⁹) quidam munus ſubtiliter & diſcrete his nominib⁹ vtuntur

¶ Teter, a, um: dicitur qđ eſt malũ, fœdũ, pollutũ, crudele & inſuaue, tũ ad mentẽ ꝑtinens, tũ ad cęteros ſenſus vt tetra bellua, teterrimus hoſtis, teterrimũ facinus, teterrima mens. Itẽ tetro aſpectu, tetra voce, tetro tactu.

✣ Inde tetrior comparatiuum. Cc.

¶ Tetro as, fœdo, ſeu horridum, obſcurrum ve facio. Pacu. Belluarum ac ferarum aduentus loca tetret.

¶ Tetra gręce, latine quatuor a qua dictione multa cõponuntur.

¶ Tetradoron quatuor palmorum δῶρον enim palmus Pli. li. xxxv. Gręci antiqui dorum palmum vocabant.

✣ Tetraganthium aranei ſiue phalangij genus. Cc.

✣ Tettigometta, dicitur cicadarũ mater. Sunt em̃ Tettigometrę cicadę minores τέττιξ gręce dicitur cicada. & μήτηρ mater. Cc.

¶ Tettragrammaton, quatuor literarum. Gramma em̃ litera dicitur.

¶ Tetragonus, penul. cor. quadrus quadrangularis. Tetragoniſmus quadratio.

¶ Tetrametrum, pe. cor. metrum quatuor pedum.

¶ Tetrarcha, qui quartam regni partem detinet Græci τετράρχης dicitur. Tetraplaſius quadruplus.

¶ Tetraſticia, ordo ex quatuor.

♁ Tetrapharmacũ, cibi genus quod ex quatuor p̃cioſis obſonijs cõſtabat. ſ. phaſiano, ſumine, perna & cruſtulo

¶ Tetrapolis, dicta eſt Antiochia regio cognominata, vt inquit Stra. in qua ſunt quatuor inſignia oppida.

♁ Tetracolon, quadrimembris ſententia.

♁ Tetracordium, cythara cum quatuor chordis.

♁ Tetraptota, quatuor caſuum varietas.

♁ Tetraſillabum quatuor ſyllabarum, vt imperator.

♁ Tetralidos formula incenſi quę fit ex quatuor pigmẽtis tetra quatuor, idos formula.

♁ Tetragnathij ſunt ſcorpiões a maxillarũ nũero ita dicti quas gręci gnathos dicũt, horũ meminit. Pli. li. xxj.

¶ Tetraones, inter genera anſerum. Pli. li. x. enumerat

¶ Tetrici, pe. cor. homines triſtes, ac ſeueri a Sabinorũ modo tetrico dicti, qui aſperrim⁹ eſt. Vergi. li. vij. Qui tetricę horrentis rupes montemq; ſeuerum..

¶ Tetrinnare, proprium eſt anatum natantiũ. vt illud. Influuijſq; natans forte tetrinnat anas.

¶ Tethioppobatę teſte Herod. ſunt populi in Libya.

✣ Tertius, Caballus viri proprium, qui ſub Veſpaſiano & filijs claruit, & propter ſcurrilitatem a calcitratu Caballi nomen adeptus eſt. Cc.

¶ Tethys, tethys & tethyos, Cœli & Veſtę filia coniũx Neptuni & nympharũ mater, vt inquit Sal. At Oui. li. iiij. faſt. videť ſentire illã fuiſſe Titani filiã, qui fuit Saturni frater natu maior Ait em̃ Duxerat Oceanus quondã Titanida tethyn. vnde & Oceani vxorẽ illã fuiſſe cõſtat. Quę qñq; pro mari poniť. Thetis cũ h. in prima & i latino facit gtm̃ thetydis ꝓ Pelei Theſſalię regis vxore, Nerei marini dei filia & Achillis matre. Tethys, aũt maior filia fuit terrę & cœli. Heſiodus in Theogonia. τήθυν τ' ἐρατεινὴν τοὺς δὲ μεθ' ὁπλότατος γένετο κρόνος ἀγκυλομήτης δεινότατος παίδων.

¶ Teucer, qui & teucrus, nomen propriũ Troianorũ regis. quo etiã nomine dictus eſt Telamonis fili⁹ Teucer a. um. idem quod Troianus, vt eſt apud Vergi.

¶ Teuchos, latine vas inſtrumentum, volumen, liber, hinc Pentateuchus.

✣ Teumeſus, Bœotię exiguus mons vide theumeſus.

✣ Teuriõ hęrba ẽ q̃ & tripphiõ. a latinis Saliũca dř. Cc.

✣ Teutones, ꝑpłi ſũt quos Alemãnos vocãt, ſic dictos a teutone eorũ deo quẽ terra ortum exiſtimabant. Cc.

¶ Teuta, regina Illiricorum, quę ob caſtitatis meritum meruit vt longo tempore viris fortiſſimis imperaret, & Romanos ſæpe frangeret.

¶ Teutates pe. pro. lingua gallica dictus eſt Mercurius qui ab illis humano ſanguine placabať. Hunc Plato inuentorẽ fuiſſe Geometrię & Aſtronomię atq; Talorum ſcribit. Luca. li. j. Et qbus immitis placať ſanguine diro Teutates horrẽſq; feris altarib⁹ Heſus. Lact. li. vij. Galli Heſum atq; Teutatẽ humano cruore placabãt, deos q ſane feralis ritus diu ſimiliter apud Italos ſtetit q latialem Iouem & Saturnum humana placabant hoſtia.

¶ Teutrania, vt inquit Plinius libro quinto. Troadis pars eſt in Mediterraneo.

¶ Texo xis. texui textũ ꝓprie telã ſtruo. Terẽ. ĩ Hea. Texentẽ telã ſtudioſe ipſam offendimus. Per tranſlationẽ texere, poniť ꝓ cõponere, facere, fabricare, ſcribere colligare, vt hiſtoriã tabellas, & huiuſmodi. Hie. ĩ ꝓlo. ij. Reg. q̃q̃ diuerſo ſcribãtur metro, tñ eiuſdẽ numeri texuntur alphabeto. i. cõponuntur vel colliganť. Aliqñ pro ornare, proferre, vt neglectũ crinẽ more texere, & alia huiuſmodi. Hui⁹ cõpoſita ſunt Attexo quod eſt appono. Augu. li. xv. de ci. dei. Nã oïa quę geſta narrãtur aliquid etiã ſignificare putãda ſunt, ſed ꝓpter illa q̃ aliquid ſignificant etiã ea quę nihil ſignificant attexũtur.

¶ Contexo, cõpono, cõiungo. Ver. li. ij. ęnei. Cũ iã hic trabib⁹ cõtext⁹ acernis, Staret equ⁹. Detexo qđ textũ erat deſtruo. Interdũ etiã valde texo, finio, ꝑficio. Ver. Viminibus, molliq; paras detexere iũco, nã de nõ minuentis eſt, ſed augẽtis, vt inquit Ser. Intexo int⁹ texo innecto inuoluo. Ver. li. iij. Geor. Vtq; purpurea ĩtexti tollãt aulęa. Britãni. i. int⁹ texti. Et li. ij. Illa tibi lętis intexit vitib⁹ vlmos. i. ĩnectit Pretexo añ texo. Retexo & ſubtexo, qđ ẽ iuxta ſeu ſubt⁹ texo. Pli. li. x. Quapropter vt ingeniorũ prędictorũ ita & reliq̃ ſubtexet diſſertatio.

¶ Teudamedus, nomen patris Pelaſgi, vt inquit Homerus. lib. ij. Ilia.

¶ Textim aduerbium. i. texendo.

¶ Textilis & hoc le. pen. cor. quod texendo factũ eſt vt textilis corona, & textilis veſtis ante cuius vſum fuit nexilis veſtit⁹ vt docet Lucr. Nexilis ante fuit veſtis quã textile tegmen Aegypti primi inuenerunt textilia.

¶ Textor, & textrix qui vel quæ texit, Textricula diminuti. eſt a textrix.

¶ Textura, opus, ſiue actus, ipſe textoris. vel textricis.

¶ Textrina pe. ꝓ. loc⁹ ĩ quo texitur quod & textrinum dř. Vñ. Ci. accuſat Verrẽ ꝙ nulla dom⁹ ĩ Sicilia locuplex fuerit vbi ille nõ textrinũ inſtituerit. Interdũ etiã textrina diciť ars ſeu, ſcientia extendi. Plin. libr. xj. Quã nõ ad hoc videtur pertinere crebra tapexitas telę & quedã pollitura artis ipſa per ſe tenax. xx. textrine.

♁ Texitechnos dř labefactor ſuę artis ἀπὸ τοῦ τύκειν τὴν τέχνην, hóc idẽ ſignificat & cacizotechnos ἀπὸ τοῦ κακίζειν τὴν τέχνην. quod eſt improbare artem ſuam.

T ANTE H

THalamus. pe. cor. coniugis vtriuſq; cubiculũ. Hic Epithalamium nomen nuptiale.

♁ Thalamegos pe. ꝓ. ταλάμηγους nauis genus qđ Atheneus ædificauit. Ptol. Philo pater nauẽ etiã fluuialem quę thalamegos vocabať. Lõgitudo ei⁹ ſemiſtadiũ latitudo quæ eſſet ampliſſima. xxx. cubitis, altitudo. cũ ſuggeſtu tabernaculi paulo minor. xl. cubitis figura eius neq; longis nauibus, neq; rotundis aſſimilis, hęc nauis alijs nominibus dicitur nauithalamus, nauis cubiculata & bucentaurus, & thalamiphora.

¶ Thales fuit vnus ex ſeptẽ gręciæ ſapiẽtibus q eodẽ tẽpore ĩ Græcia fuerũt. hic obijt cũ certamẽ ſpectaret ęſtu ac ſiti fatigat⁹. Hic fuit geometrię penes Graios prim⁹ reptor, & naturę ſeu rerũ certiſſim⁹ explorator, & aſtrorũ peritiſſim⁹ cõtẽplator, q reperiſſe ferť tẽporũ ãbitus, vẽtorũ flat⁹, ſtellarũ mot⁹, tonitruũ ſonora miracula, ſyderũ obliq̃ curricula, ſolis ãnua reuerticula. Ei⁹ illđ ẽ cũ forte interrogareť qd eſſet difficile, ſeipſũ noſſe. Illđ quoq; cũ ſciſcitareť, quõ optime & iuſtiſſime viueremus, ſi inquit, quę in alijs repręhendimus, ipſi nõ faciamus.

¶ Thalaſſicus color qui ſimilis eſt fructib⁹ matinis, gręci enim thalaſſan mare dicũt. Plau. Neſcio quis tecũ incedit ornatu quidem thalaſſico.

¶Thallaſometra, dr̃ maris mẽſor. Amb. li. Hexa. Geometram audiuimus, thallaſſometram nunq̃ audiuimus.

¶Thallaſio, carmen nuptiale, ita dictũ a voce, quã in nuptijs afferebãt, q̃ erat thallaſius. lege. Liuiũ. Var. ſcribit thallaſſionẽ in nuptijs ſignũ eſſe lanificij, Thallaſſionẽ eñ vocabant quaſillũ, vas lanificijs aptũ. Plut. vero hãc in nuptijs vocẽ pirmohabitã fuiſſe affirmat, ꝙ greci thallaſſion lanificiũ vocant, ea ratione vt prouocarẽtur virgines ad opera, & potiſſimum ad lanificia.

¶Thalia, cũ accẽtu in antepe. a θάλλω germano, vel vireo quoniã in longũ tẽpus poetarũ laus parta vireſcat. nam grece θαλία cum accentu in pe. vna eſt gratiarum.

¶Thali dñr ĩ porris & cepis & allio medij ſtirpes a θάλλειν. i. vireſcere. Vnde & pro germine arborũ ponitur.

¶Thaleſtris, regina Amazonũ, quam alij Mintheam vocant. Hęc cũ trecentis mulieribus occurrit xxxv. dierum inter confertiſſimas gentes itinere facto Alexãdro in Hycarnia res gerente vt liberos ex rege ſuſciperet & vt viſa eſt vterum impleſſe diſceſſit.

✣Thalaſſomeli, vnguentũ qđ fit ęquis portionibꝰ maris, mellis, imbris, fictiliq; vaſe depicato conditur. Cc.

¶Thanatos, latine mors. a quo Athanatos ĩmortalis. Eſt & Thanatos, inſula ĩ oceano gallico Britãniæ ꝓxima, vt ſolinꝰ refert, fiumẽtarijs cãpis fœlix. In ea nullꝰ ãguis viuere poteſt, quin aſportatos ex alia terra ãgues illico perimit. dicta Thanatos a morte ſerpentium.

✣Tharſos, vrbs eſt Cicilię metropolis. Cc.

☿Thapſus, inſula decem ſtadia, a ſicilia diſtãs plana, & penitꝰ iacens verſus ſyracuſas vt vndis merſa videatur Dicta παρά τὸ θάπτω ſepelio. Ver. li. iij. Thapſumq; iacentem Thamnos latine arbuſtum dicitur.

☿Thanein, metropolim fuiſſe Aegypti declarãt in qua Moyſes multa ſigna fecit.

¶Thraſiũ, genꝰ vini a Taſo ĩſula maris Aegęi. vna ex cycladibꝰ q̃ a Thaſo Phœnicis filio qui eã incoluit dicta vel a Thaſone Neptuni filio. Sic thaſię vites. Ver. lib. iij. Georgi. Sunt thaſię vites ſunt & Mareotides albæ. Et thaſia nux quę amygdala a thaſo thaſiæ inſula.

¶Thaſij, populi in thaſo habitãtes. Fuit hęc inſula aurea vocitata propter aurum quod illic effodiebatur.

¶Thauma apđ gręcos miraculũ & admirationẽ ſignifi.

¶Theatrũ, latine viſoriũ a Caſſiodoro, ſpeculatoriũ a Cypriano dr̃, a θεάομαι, quod eſt video, ꝙ turba cõueniens eminus videať & videat. Eſt autem ędificiũ in hemicycli ſpeciẽ factũ ad videnda ſpectacula idoneũ. Aliquando tñ ponitur pro ſpectaculo. Martia. Quicquid in Orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro. Dicitur. exibuit Cęſar arena tibi Aliqñ pro multitudine ſpectãte vt magno theatro hęc acta ſunt. i. multis ſpectantibus.

¶Thea, Chironis Centauri filia fuit q̃ cũ in monte Pelio ſeſe venando exerceret, grauida facta, & ob id patris indignationem timens, deorum miſeratione in equam conuerſa eſt, & in cęlum tranſlata. Cc.

¶Theatricꝰ, a, um. nomẽ poſſeſſiuũ. Aug. li. iij. cõ. Rapiebãt m̃ ſpectacla theatrica plena imaginibꝰ miſeriarũ

¶Theatralis, & hoc le, idẽ qđ theatricꝰ, ſeu qđ ad theatrum pertinet. Vnde dicimus theatralia ſpectacula.

¶Theatridiõ dimi. forma gręca a theatro. Var. li. iij. de re ru. Inter has exteriores gradati ſubſtructũ vt theatridiõ auiũ mutuli, crebri ĩ oĩbꝰ colũnis ĩpoſiti, ſedilia auiũ

¶Thebe es, & theba ę, & thebę arũ. Oui. ſine tit. Quid referã Aſopon quẽ cępit Martia thebe. Sta. li. iij. Theb. Viue ſuperſtes ait diræq; ad mœnia Thebę Solꝰ abi. & li. xj. Aut Danais adijſſe rogos aut p̃lia thebis Noĩa quarundã vrbiũ, quarũ vna fuit ĩ Aegypto, a Buſyride Aegypti rege cõdita, q̃ gręce heliopolis. i. ſolis ciuitas, ambitu. cxl. ſta. vt refert Herod. vrbs ĩſignis, publicis priuatiſq; ędificijs, quã Pli. totã penſilẽ fuiſſe ſcribit q̃ centum portas habuit, in quarũ ſingulis memoranť. cc. cuſtodes excelluiſſe equis & curribus, ſubter quẽ reges ſoliti erant maximos exercitꝰ armatorũ educere nullo ex oppidanis id ſentiẽte. Iu. Atq; vetꝰ thebe centũ iacet obruta portis. Ab hac (teſte Pli. lib. xxxvj. regio thebaica Aethiopię cõtermina cognominata eſt. A qua & thebei cũ diph. & fructꝰ palmarũ eiꝰ thebaides & thebaicę dicunť a Pli. Alia thebe fuit ĩ Bœotia a Cadmo Agenoris filio cõdita, quam amphion muris ornauit Bacchi & Herculis clariſſima p̃ria. Ab Alexãdro magno poſtea euerſa. q̃ & Draconigera dr̃, qa a Cadmo cũ quinq; viris ex dracõe ab ipſo interfecto natis cõſtructa fuit. Var. tñ li. iij. de re ruſt. ſcribit hãc vrbẽ ab Ogyge ędificatã. Ab hac thebani dicti ſunt, hãc Heptapliõ vocat. Apul. Ab eo ꝙ ſeptẽ portas habebat inclyta duobꝰ ducibꝰ Epaminonda & Pelopida. Hęc etiã dicta fuit Dircęa a Dirce fõte. Vñ & a Statio Dircęꝰ ager thebanꝰ vocať. Hic Pindarꝰ poeta Lyricorũ princeps habuit ortũ. Bacchꝰ in Aphrica vrbẽ cõdidit Thebas. Vñ Hiero. in cõ. epiſtolę ad Gala. Prętereo thebas liberi quas ĩ Aphrica cõdidit q̃ ciuitas nũc Thebeſtis dr̃. Alia ĩ Theſſalia, a qua etiã thebani & thebei. Fuit & thebe ĩ Italia ciuitas, Fuit & alia thebe, Homero teſte ĩ Cilicia Andromaches vxoris Hectoris patria. Vñ Oui. Nec cruciere minꝰ quã cũ thebana cruentũ Hectora theſſalico vidit ab axe trahi. Alia fuit ĩ Lucania, ab Aonijs colonis cõdita q̃ interijſſe auctor eſt Cato. Fuerũt & thębe Corſicę. Eſt & thebe nomen virginis, e cuiꝰ gremio geminę colũbę, vt eſt in fabulis, cũ euolaſſent altera ad Hammonis fontẽ tetendit & ibidem reſponſa dedit altera ad ſyluam Dododeã vbi futura mortalibus pręcinuit.

¶Thebais aidis. vel idos. & hec thebaida dæ. ab actõ gręco formatũ nomen ſicut Perſis & Perſida, Aegypti regio a thebe denominata. Quod nomen poteſt eſſe patronymicum a thebe. Quo nomine etiam appellatũ eſt Statij opus in quo de thebis tractatur

☿Thebaicę, ſeu thebaides, dicunť palmę generoſiores. Pli. li. xv. Cruſta thebaicę placent ſucco vna, & carice. E t alibi Thebaidis fructus in cados conditur.

☿Thebęi, qui ſunt ex thebis ciuitate Aegypti.

☿Thebani, qui ſunt ex thebe ciuitate Bœotię.

¶Thecla nomen proprium mulieris ſanctiſſimæ.

¶Theca, vagina, ſepulchrum locus.

✣Theligonũ, hęrba habens vuas floribus oleæ ſimiles ſed aliquanto pallidiores. Vide Arſenogonon. Cc.

✣Thelegonus, vlyſſis & Circes filius fuit. C.

✣Thelypteris, filicis ſpecies. Cc.

¶Thelphuſa, vrbs ꝓpe Ochomenũ Archadiæ a thelphuſa Ladõis filia nomẽ hñs. Telfuſſa vero ſine h, & ꝑ duplex ſſ. alia vrbs ĩ Archadia. Telphuſſiũ, ſiue Tilphoſſiũ eſt ĩ Bœotia vbi laudatꝰ Bacchꝰ eſt a Pindaro.

¶Thelphiſſa, fons cuius aquę frigus tireſias vates cum ſenex potaſſet & ferre non potuiſſet extinctus eſt.

☿Theleboę, caprearũ populi quos thelon ſuo ſubiugauit ĩperio, Capreę aũt inſula eſt cõtra Neapolim ſita.

☿Themiſones, ſiue themiſonij ppľi a themiſonio phrygię maioris loco prope Liciam.

¶Thema, atis. latine poſitum ſeu poſitio dicitur.

✣Themes antiquũ oppidum Cypri eſt, in quo repertũ primũ ęs, & ab eo ſumpſit cognomen. Oui. de anu. Lunam deducente Themeſęaq; concutit æra. Cc.

¶Themiſtocles, nomẽ viri Athenięſis clariſſimi. Hic cũ ab ĩgrata p̃ria exul factꝰ ẽet, & a Xerxe prĩceps exercitꝰ aduerſꝰ Athenięſes magno cũ hõre creatꝰ, cũ videret p̃rię ſuę ĩgẽtis cladijs piculũ ĩminere, hauſto tauri ſãguine ſeip̃m interemit, nec aut regi de ſe merito infidelis ẽet nõ pugnãdo viriliter aut p̃rię ſuę hoſtis atq; oppugnator videreť. Vide Plut. ☿Huic vt auctor ẽ Emyliꝰ ob res bñ geſtas nemo p̃ferť & pauci pares putanť.

¶Themis fuit vna ex tribꝰ ſororibus Iouis ex qua Mineruã ſuſcepit. Hæc cœli & terræ filia q̃ Iouis nuptias fugiẽs ab eo in Macedonia ꝯpſſa fuit. Hęc dea putabať quę pręciperet hominibus id petere quod fas eſt. Fuit & alia themis, quę alio nomine carmentis dicta eſt.

☿Themiſtꝰ, philoſophus fuit tẽporibus Iuliani apoſtatę a quo etiã prętor cõſtantinopolis vrbis promotus eſt Scripſit interpretationẽ phyſices. Ariſt. libri de auditu & Analiticorum & multa alia.

✣Thembinaclia, regio quę & Nemęa dicitur. Cc.

¶Thenſę, vt docet Aſco. ſunt ſacra vehicula põpa ordinũ, & officiorũ, ſic dictę ꝙ añ cas lintea tenduť quę gaudẽt manu tãgere qui deducãt vel ἀπὸ τοῦ θείου. i. a re diuina. Et ſic per th, ſcribitur. Cic. de haruſpicũ reſponſis. Te appello Lentule, cuius ſacerdotij ſunt thenſæ, curricula, p̃centio, ludi, libationes. Liui. li. v. Quę anguſtiſſima veſtis eſt thenſas ducentibus triũphantibuſve ea veſtiti medio ędium eburneis ſellis ſedere.

☿Theocritus, poeta gręcus quem Verg. Imitatus eſt in Bucolicis ex Syracuſis ortus dicitur.

¶Theoria, cũ accẽtu ĩ penu. latine ſpeculatio & intellectus dr̃. Hinc theoreticꝰ ſpeculatiuꝰ. Græce eñ θεάομαι cõſydero, contẽplor. Amb. lib. Hexa. Nãq; iſtarũ artiũ, alię ſunt actuoſę, q̃ ſunt in corpis motu, aut ſono vocis. Alię Theoreticę, q̃ vigorẽ mẽtis exercent. Idẽ ad Simplicia. vbi legis diuinę p̃cepta numerauit, atq; annũciauit pplo theoriã, poſtea ĩtelligibilis illiꝰ arcę teſtimonij vľ cãdelabri, vel thymiamatis locuturꝰ ĩmolauit hoſtias

¶Theorema atis. latine ſpeculatio.

¶Theoreſis, contemplatio.

¶Theos, deus. A quo multa per compoſitionem.

¶Theologia, ratio, ſiue ſermo de diuinitate.

¶Theoleptus, numine afflatus.

¶Theodectes, nomẽ philoſophi diſcipuli Ariſtotelis, cui oratorię artis libros donauit vt eos tanq̃ ſuos ederet Hic fertur multę memorię fuiſſe.

¶Theomachus, pe. co. deo repugnans latine dicitur.

¶Theomenia, ira diuina.

¶Theogonius, genitus ex deo.

¶Theophraſtꝰ, philoſophꝰ fuit ex Creſſo Leſbi oppido Tyrtamꝰ initio vocatus. Hic Peripateticorũ eloquẽtiſſimus doctiſſimuſq; fuit, qui ex diuinitate loquẽdi nomen inuenit. Hic dicere ſolebat doctũ hominẽ ex omnibus ſolum neq; alienis locis peregrinum eſſe, neq; inopem amicorum. Dictus theophraſtus, quaſi diuina eloquentia. a theos deus phraſis eloquentia.

¶Theophilus nomen proprium, quo ſignificatur dei amator. Theophiles pius, amans deorum.

¶Theoſebia, pietas, cultꝰ dei. theoſebes, piꝰ, religioſꝰ

¶Theotocos, deum pariens, genitrix dei.

¶Theodorus, cum accentu in penul. proprium nomen viri, quaſi domum dei.

¶Theodoſius, nomen proprinm duorũ Ro. principũ.

¶Theopõpus, nomen propriũ tragici & oratoris. Quo nomine etiam dictus fuit vnus Spartanorum, cuius meminit Quinti. & etiam Vale. Maxi.

¶Theognis, fuit poeta, gręcꝰ, de quo Plato ĩ li. de legibus cuiꝰ opus ĩcipit ὦ ἄνα Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος οὔποτε σεῖο λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ᾽ ἀποπαυόμενος. ✣ i. O rex Latone & Iouis fili nunq̃ tui obliuiſcar exordiẽs neq; finiẽs.

¶Theon, nomẽ pictoris Samij, de quo Quin. li. xij. inſti. ora. Alter mathematicꝰ q ſcripſit de ſpiritibꝰ ad Ptole. aſtrologũ. Alter etiã interpres Apollonij Rhodij.

☿Theotimus, theos deꝰ, timo honoro, ſic Thimotheꝰ quaſi honorans deum.

☿Ther θὴρ gręce fera, inde therodamas.

☿Therodamas, quaſi ferarum domitor.

¶Thera ĩſula ſub Eubœa iuxta Atticã de q̃ Pli. li. iiij.

¶Protinꝰ ab Io abeſt thera. xxv. millibꝰ paſſuũ. In ea eſt Eleuſis ciuitas, vt lib. iij. Ptol. refert. Ab Herodoto thera ponitur inſula lib. iiij. quã Iuſtinꝰ putat therennẽ alij Corſicam. ✣Therambum, vrbs eſt theſſalię. Cc.

¶Theriace, ſiue theriaca a q̃ & theriaci paſtilli noĩanť ꝙ e viperarũ carnibꝰ cõſtet, aut certe cõtra beſtiarũ venena ꝑficiãt. Dicta ἀπὸ τοῦ θηριακή hoc eſt a feris ſiue belluis vocitata, ꝙ hęc cõpoſitio aduerſus oẽs belluas venenatas inſtituta ſit. Admiſcentur ei viperinę carnes. Hanc vulgus tyriacam a tyro ſerpente appellat.

¶Theriotrophion, locꝰ vbi fere aluntur. Var. li. iij. de reru, Sylua erat ſupra quinquaginta iugerũ maceria ſepta, qđ nõ leporaliũ, ſed theriotrophium appellabant falſo.

¶Theriſtrũ, velamẽ vľ veſtis tenuis q̃ vtebãť mulieres Paleſtinę. Hie. ĩ Geñ. Quę depoſitis viduitatis veſtibꝰ aſſũpſit theriſtrũ. Et apud Eſaiã. In die illa auferet dñs ornamẽtũ calceamẽtorũ & palliola & lithcamina & theriſtra. ¶Thermę, inuẽtę ſũt ad excutiendũ de toto corpore ſudorẽ. Sunt eñ balnea, Ea certe loca, q̃ aut calẽtibus aqs aut ipſo ſine fornice igni calefacto lauãdi, ſudãdive vſibus deputata thermas vocauere. Nã θερμὸν gręci calidũ dixerũt, a θέρος ęſtꝰ. Quę aũt ꝓprie ad ſudãdũ loca habẽť ea Seneca ĩ epiſtolis ſudatoria nuncupauit. Quid inqt cũ ſudatoriis oĩs ſudor ꝑ laborẽ exeat. In q̃ vero deſcẽdimꝰ vt lauemur balneis vocamꝰ & balnearia. Eſt & therme ciuitas in trachia, vñ thermaicꝰ ſinꝰ.

¶Thermopyle, pe. co. mõs longiſſimꝰ, q ĩcipiẽs a Leucade in occidentẽ, & in Aegęũ mare haud lõge a Demetriade ꝓtẽdẽs fauces habet anguſtiſſimas iuxta quas calidę aquę ſcaturiũt Ideo a caliditate portarũ nomen inditũ eſt. Pylas eñ portas gręci nominãt, & thermon calidũ, Ibi ei ſũt (vt ĩquit Stra.) thermę id eſt calidę aquę. Herculi cõſecratę. Liui. xxxvj. ſcribit iugũ thermopylarũ ita mediã gręciã dirimere vt Apœnini dorſo in talia diuidiť. Et qa calidę aquę in ipſis faucibꝰ ſunt, ideo inquit thermopyle locus appellatur nobilis. Lacędemoniorũ aduerſus Perſas morte magis mẽorabili q̃ pugna.

¶Thermapoliũ, locus vbi calida excitamẽta & potatoria vęnduntur. Plau. in Cur. Tum iſti gręci paliati capite operto q ãbulãt ſuper vineas bibentes ĩ thermopolio

¶Termifacio ſignificat eſculẽtis atq; poculentis ingurgitatis, & exhauſtis ĩ thermopolio calefacio, plau. ĩ Sti. Me hercule vero eo quantum poteſt iam ne exta cocta ſunt, quod thermifecerat.

¶Thermodoon ſiue thermodon capadocię fluuiꝰ q̃ eſt regio Aſiatica vt Pli, Sra. & Iuſtinꝰ tradũt iuxta quẽ oli Amazones ꝯſederũt quaꝝ regina, vt Dio. refert, ĩ oſtiis thermodoõtis vrbẽ ꝯdidit thermiſchyrã nũcupatã, priꝰ Ony poſtea Cęſareã. Eſt ẽt thermodõ opidũ capodocię zachã, a thermodõ fiũt adiectiua thermodõtiꝰ, thermodoonteus & thermodõciacꝰ. Vñ pugnę amazonũ appellãť termodontiacæ Prop. Qualis Amazonidũ nudatis bellica mãmis thermodoontęis turba lauatur aquis.

¶Thero nomẽ regis Hiſpanię citerioris quaſi ardens.

¶Therioma vlcꝰ viriliũ ĩteri & ſedes & ꝑtiũ aliaꝝ multo ac nigro ſanguĩe mali odoris, atra fit caro, & corrodiť Ex quo naſci ſolet qñq; Herpes, Eſt Hiomenos (ita vocať vlcꝰ) qm̃ ſerpẽdo corpus oſſa vſq; deuorat inęq̃le ac cœno ſimile. ¶Trepſicore, vna fuit ex nouẽ muſis, a τέρπομαι qđ eſt delector.

¶Therſilocus nomẽ viri proprium.

¶Terſites, pe. ꝓ. fuit græcꝰ qdã vir. Quo nõ deformior alter. Venerat ad troiã, lĩguavc ꝓteruior alter. Iu. Malo pater tibi ſit Terſites dum modo tu ſis Aecidæ ſilis.

☿Terionacha, hęrba inter magicas. dicta ſic, ꝙ torporẽ afferat ſerpentibus, quaſi θηριωνάρκη.

¶Theſaurus, & teſaurũ dr̃. Et eſt, vt Paul. Iuriſcõ. inqt vetꝰ q̃dã depoſitio pecuniæ, cuius non extat memoria vt iã dñm nõ habeat. Sic eñ fit eiꝰ q inuenerit, qđ non alterius ſit. Alioq ſi qs aliqđ lucri cauſa, vel metus vel cuſtodię cõdiderit ſub terra non theſaurus, cuius etiam furtum ſit. Aliqñ tñ theſaurus dr̃, cuiꝰ extat memoria dñm habet, vt in Euangelio. Vbi eſt theſaurus tuus ibi & cor tuũ erit. Poniť interdum ꝓ loco in quo aurum vel alia p̃cioſa reconduntur, vt eſt illud. Et apertis theſauris ſuis obtulerunt ei munera aurum, thꝰ & myrrhã. i. capſis vel vaſis. Nõnũq̃ in malũ accipiť, vt Plau. in Amp. Qui do mi vxorẽ meã ĩpudicitia ĩpediuit teneo theſaurũ ſtupri. Idem in Ru. neutro genere pro auro ſeu argento poſuit:

Quicqđ eſt graue quidẽ theſaurũ hic ego ineſſe reor.

¶Theſaurariũ, locus in quo ſeruantur theſauri. Aug. ſup pſal. Inueniunt nummos & ponunt in theſaurario.

¶Theſaurizo as. theſaurũ colloco repono in depoſito.

✤Theſbytis, lacus per quã tranſit tygris fluuius. Cc.

¶Theſeus, propriũ nomen Athenarũ regis Aegei & Aethrę filius. Hic virtutis Herculeę ęmulus, poſt pręclara edita facinora extorris patria factꝰ, in inſulã Syrũ nauigauit, vbi perijt interẽptus a Nicomede, vel vt q̃dã volunt ex loco edito poſt cœnã deãbulãdo delapſus Primus inſtituit Athenis panathenęa hoc eſt cõmunẽ celebritatẽ in honorẽ Mineruę, quę græce Athena nominať. Idẽ in Iſthmo funebres ludos inſtituit. Huiꝰ geſta natales & obitũ ſcripſit Plutar. De quo ſcripta fabula eſt noı̃e. Theſei. Hic illud Iu. Rauci theſeide Codri.

¶Theſis, latine poſitio, figura, q̃ diſtinguit ſenſus orõnis, ꝓ cõmata. i. ſubdiſtinctiões quas nos virgula ſignamus percola. i. mẽbra nos duobꝰ punctis, ꝓ periodos. i. terminos, finita ſententia puncto. Dicta poſitio vel poſitura, q̃a punctis poſitis cõuenientes denotat ſenſuũ ꝑtes vel q̃a ibi vox ꝓ interuallo dictionis deponitur.

¶Theſſalia. regio gręcię q̃ ſub Attica olim cõprehendebať, ex vna parte Bœotiã, ex altera Macedoniã hñs, priꝰ Aemonia ab Aemone rege, & Pelaſgis, & Conargo atq; Hellas, Vñ reges Hellenes, vt Pli. li. iiij. refert. Dicta theſſalia a Theſſalo Aemõis vł Iaſonis & medeę filio. Hãc Homerꝰ Argopelaſgicon noı̃at. Et Stra. li. x. ſcribit dictã fuiſſe priſcis ſęculis Pyrreã a phyrra Deucalionis vxore. In hac natꝰ ẽ Gręcꝰ rex a quo Gręcia. Ibi Deucaliõ cũ vxore Pyrrha quorũ tp̃e (vt inq̃t Ariſtoteles) ingẽs ibriũ illuuies maiorẽ ptẽ ppłoꝝ theſſaliæ abſumpſit paucis q̃ ad montiũ culmina ſeſe recepant cõſeruatis, ĩter quos Deucaliõ Pernaſum petierat, ratibuſq; ad ſe ꝯfugiẽtes ꝑ ſũma Parnaſi iuba benigne fouebat Propter qđ dictꝰ ẽ genꝰ hũanũ repaſſe. In theſſalia fũt mõtes. xxiiij. quorũ nobiliſſimi Pieria, parẽs domuſq; muſarũ, Peliõ, & Oſſa gygãtũ bello mẽorati. Idẽ Pindꝰ & Otrys. Lapitharũ ſedes. Itẽ Olympꝰ, Flumı̃a ĩ ea, vt ſcribit Hero. ſũt Apidanꝰ, Enieꝰ, Onoconꝰ, Pamiſus, Peneꝰ & Phœnix. A theſſalia fit theſſalꝰ a. ũ. pe. cor. & Theſſalicꝰ a. ũ. ¶Theſſalonica. pe. pro. vrbs metropolis Macedonię a qua theſſalonicẽſes dicti ſunt. Hęc fuit patria Theodori Gazę, q ętate nr̃a in vtraq; lingua doctiſſimus habitus eſt, qui e gręco in latinũ libũ de animalibus. Ariſtotelis traduxit, & alia multa opa edidit.

¶Theſmophoria. i. cerealia, latine ſacra Cereris q̃ gręce dr̃ theſmophora, quaſi legifera. Pr̃ia eñ Ceres leges inueniſſe ꝓdiť, q̃a añ frumentũ inuentũ hoı̃es ſine lege vagabanť & ex agrorũ diuiſſione primo nata ſunt iura. Ouid. Prima dedit leges. Cereris ſunt omnia munus. Gręci τεσμοφόρον legiſlatorem appellant, & legiferum.

¶Theſpię, oppidũ liberũ in Bœotia ad radicem Parnaſi, vt inquit Pliniꝰ, vel vt Strab. inquit Heliconi proximũ. Theſpias nobilitauit Praxitelis Cupido a Glycerio meretrice ibi conſecrata. Hinc theſpiades dictæ ſunt muſę ſeu nymphę theſpias incolentes.

¶Theſpici, populi ſunt Gręcię.

¶Theſtylis, nomẽ ꝓpriũ mulieris, de qua Ver. ĩ Buco.

¶Teſtor, fuit vir troianus Calchantis pater.

¶Theſiphone. vide retro tiſiphone.

¶Theta, nomẽ ẽ literę gręce, q̃ vĩ detinet th. aſpirati.

¶Thetis nomẽ mr̃is Achillis, de qua ſupra in dictione Thetys. De nuptijs huiꝰ Lucia. facit pulcherrimũ dialogũ, cuiꝰ verba gręca ponã multorũ loco latinorũ. ἐ κεβα λενὲς ὁ συμπόσιον ἴδες ὦ γαλήνη χθὲς δια ἐποίησεν ἡ ἔρις μαρά... & ſubdit. μῆλον τι πάγκαλον χρυσοῦν ὅλον ὦ γαλήνη ἐπεγέγραπτο ... λαβέτω κυλινδούμενον δὲ τοῦτο ὥσπερ ... ἥκε ἔνθα ἥρα τε καὶ ἀφροδίτη καὶ ... κατεκλίνοντο ... ἀνελόμενος ἐπελέξατο τὰ γεγραμμένα. ☿. i. vidiſti, o Galene, heri qualia fecit cõtentio ad cęnã Et ſubdit. Iniecit in cõuiuiũ pomũ quoddã ęlegãs atq; adeo aureũ prorſus o Galene. Porro huic inſcriptũ ẽrat formoſa accipiat, voluebať aũt hoc, ſicut de induſtria fit venitq; deı̃de Iuno, Venꝰ, atq; minerua ac diſcubebant verũ ibi Mercuriꝰ accipiẽs. Legiſſet quę inſcripta erãt.

✤Theucitis, iunci ſpecies in Nabathea creſcens, rotũdus, vinoſę mordacitatis ad linguam. Cc.

¶Theuthras, fuit Ciliciũ ac Myſorum rex, a quo theuthrania regio, & theuthrana vrbs iuxta Pergamum.

¶Theumeſus, pe. pro, mons Bœotię a quo Leo theumeſſus dictus inauditę magnitudinis, qui omnibꝰ terrori erat, quẽ Hercules adhuc pene puer occidit, eiq; pellem detraxit, qua poſtea pro pallio ſemper vſus eſt. Eſt eriã hoc noı̃e fluuius & regio & paruulũ oppidũ in thebanis finibus. Hic Leo a Ioue in cęlum tranſlatus diciť vt glorię Herculis conſuleret, q eũ inermis occiderat.

¶Theutoni, pe. cor. populi Germanię q & theutones & theutonici dicunť. Luc. li. vj. Cantaber exiguis & longis theutonis armis. Hi vt Pompo. ſcribit loca incolunt prope mare Aciacũ. Hi duce theutolocho Romanorum fines inuaſerunt, quos Marius deuicit.

✤Thiriomachus vnꝰ ex filij Herculis ex Megara Creontis regis thebani filia. Cc.

¶Thlaſias, dicitur qui habet teſticulos attritos.

¶Tholꝰ, gręca dictio q̃ ſignificať veluti ſcutũ breue qđ medio ĩ tecto poniť, ĩ quo trabes coeũt, & ad qđ dona ſuſpẽdi cõſueuerũt. Ver. li. ix. Si qua ipſe meis venatibus auſi Suſpẽdi ve tholo aut alta faſtigia vexi. Quidã accipiũt tholũ ꝓ teſtitudine alicuiꝰ ędificij, ſiue ꝓ domo rotũda. Oui. li. v. fa. Mox didici curuo nulla ſubeſſe tholo

¶Thorax, latı̃e pectꝰ, vñ & munimentũ ſiue laneũ ſiue ferreũ, quo pectꝰ ꝓtegiť, thorax appellať. Sta. lib. The. Propugnat pectore thorax Iuliꝰ Pol. ſcribit thoracẽ eẽ q̃cq̃d ãterioris dũtaxat ꝑtis a collo vſq; ĩ coxẽdicen ꝑtẽ diť, quẽ cõficiũt crates coſtarũ. Qui & ὅλμος hoc ẽ mortariũ dr̃. Medici tñ ĩ reſectionibꝰ hũani corpis thoracẽ accipiũt ı̃ane q̃ddã ĩ pectore extremas coſtarũ ꝑtes vtriq; cõtingẽs. Vñ legimꝰ Pli. dicẽtẽ. thoracis vitia purgat, q̃ videlicet ĩtra ſepta pectoris cõtinenť. Et Cor. Cęlſꝰ docet thoracẽ tuſſi obnoxiũ. Amb. li. hexa. Accipit pro ea ꝑte ĩ quã alimẽta recipiũť. Ait eñ thorax vt ſuſcipit alimẽta, ita ſupflua ciborũ ſuccos ſalubres ſãguinẽq; diſcernit. Iu. Pro tunica q̃ tm̃ pectꝰ tegit cuiuſmodi ı̃fantes geſtare moris ẽ. Viridẽ thoraca iubebit. Suet. de Auguſto Hyeme q̃ternis cũ pı̃gui toga tunicis, & ſubuculæ thorace laneo & femoralibꝰ & tibialibꝰ muniebať. Eſt etiã qñ thorax turrĩ ſignificet, & ẽ gñis maſ. A cuiꝰ actõ gręco θώρακα. q̃dã hęc thoraca cę. declinãt. Vñ thoracatus.

¶Thoracatus, qui thorace indutus eſt. Pli. lib. xxxv. Parrhaſius pinxit nauarchum thoracatum,

¶Thoa fuit vna ex nymphis filia Oceani & tethyos.

¶Toas ãtis, fuit rex in Thaurica regiõe de quo Oui. li. iij. de põ. Regna Thoas habuit męotide clarꝰ ĩ ora. Nec fuit Euxinis notior alter aq̃s. Alter rex Lẽni fuit Liberi pr̃is filiꝰ, & pr̃. Eſiphyles. fuerũt & alij hoc nomine.

¶Thomas, nomẽ hebraicũ viri ꝓpriũ. i. abyſſus vel geminꝰ. vñ & gręce didymꝰ appellať qđ ĩterp̃tať geminꝰ

✤Thoniꝰ, vnꝰ ex Cẽtauris Ixionis & Nubis filiꝰ. Cc.

✤Thonia, vrbs ẽ & caput Gebanitarũ, diſtatq; a Gaza nr̃i littoris Iudeę oppido. M. D. xxxvij. mil. paſſuũ. Cc.

¶Thonthonos fuit primꝰ qui apud Aegyptios medicinam in artem redegit. Aliter fuit rex Canopi. Thoon vero per geminum oo. fuit vir troianus.

¶Thoota, Phorci filia ex q̃ Polyphemũ Neptunꝰ genuit. ¶Thous, fuit vnus ex principibus troianis.

¶Thrace, es. & thraca ę. & thracia. Europe regio inter ꝑtes Scythię poſita. Macedoniã ſequẽs. q̃ a ſeptẽtrione Iſtrũ hẽt. ab oriẽte Pontũ. A meridie Aegeũ mare. Olı̃ Scythõ. poſtea thracia a thrace Martis filio, ſeu aſpitate dicta. gręce eı̃ τραχὺς aſperũ dr̃. Eſt eı̃ regio vt Põ. ſcribit nec cęlo nec ſolo tractabilis, & niſi q̃ mari ꝓpior ẽ infœcũda frigidaq;. Hẽt feros hoı̃es aſꝑo cultu. In ea ſunt vrbes celebriores. Apollonia, Eunos, Nicopolis, Bizãtiũ, Perinthos, Lyſimachia, Calipolis. Amnes ſunt Hebrus & Neſtos, Montes Hemꝰ, Rhodope, & Orbelos. A thracia fiũt adiectiua thrax, thrachius & thracẽſis. A thrax fit fœmininũ thręſſa vel thraiſſa diuiſa diphthongo. & adiectiuũ thraicꝰ & thraiciꝰ. Itẽ a threix qđ thracẽſem indicat fit fœmininũ threſſa & threiſſa. Et adiectiua Threicꝰ, threiciꝰ de q̃bꝰ habẽť exẽpla apđ poetas

¶Thraſceas, ventus qui & thaicias & thraſcias dicitur Ariſt. Poſt Argeſten vẽtum flat thraſceas, ſpirat inter ſeptentrionem & occaſum ſolſtitialem.

¶Thraſyllus, nomen viri proprium. & latine dicitur temerarius, audax.

¶Thraſybulꝰ. vir Atheniẽſis de quo Aemi. Probꝰ ait. Qđ ſi ꝑ ſe virtus ponẽda ſit dubito an hunc primũ oı̃m ponã. Illud ſine dubio, neminem huic pręfero fide, cõſtantia, magnitudine animi, & amore in patriam. Hinc Athenas a triginta tyrannis oppreſſas in libertatem redegit. Fuit & alius Myleſiorum tyrannus.

¶Thraſymedes, fuit filius Neſtoris.

¶Thraſus, nomen viri quod apud nos fiduciam ſignificať, quę gręce θράσος dicitur.

¶Thraſumenꝰ, pe. pro. lacꝰ ĩ agro peruſino, quẽ ſemel totũ arſiſſe ſcribit. Pli. ij. De hoc Oui. lib. vj. fa. Sunt tibi Flamieus Thraſumenaq; littora teſtes. ☿ Dictꝰ a Thraſumeno puero quem ægyla nympha rapuiſſe dicitur.

¶Thraſo, nomen viri proprium apud Terentium.

¶Threnos generis neutri latine dicitur lamentum qđ in funeribus fit quo primum Symonides vſus eſt apud gręcos θρῆνος enim planctus dicitur.

¶Threnodia, cantus lugubris.

¶Thryps, tynea, ἀπὸ τοῦ θρύπτειν, quod ſignificat terere id eſt frangere.

¶Thryus, untis, vrbs in Helide. a Thryunte Atheniẽſi conditore dicta, Et eſt fluuius Helidis qui in Alpheũ decurrit de quo Home. lib. ii. Ili. meminit.

¶Thronus, a noſtris ſedes, ſiue ſoliũ diciť, q̃uis in ſcripturis ſacris Throni qñq; nõ pro cathedris ſed pro virtutibus aliquibus in celeſtibus, in quibus deus ſemper ſedeat quaſi in quadriga ſua ſupponantur.

☿Thrullo, & thruliſſo as. vide infra in dictiõe Thrulla.

☿Thulę inſula oceani inter ſeptẽtrionalẽ & occidẽtalẽ plagã vltra Britãniã & orchadas. Solinꝰ. Multę & alię circũ Britãniã inſulę e quibꝰ Thulę vltima vltra thulas accepimus nigrum & concretum mare, a græcis θουλη.

¶Thriallis, gñs hęrbe quę hodie in Ethruria vocatur ſthrella, cęteri eam bibinellam ruſtica voce dicunt.

☿Thianas, fluuius vt Thucidi. ait qui Theſprotidem ceſtrinamq; diſcriminat.

☿Thyamon mons in thracię regione.

¶Thyas bacchi ſacrificula.

¶Thucidides is. & dę. propriũ nomen hiſtorici græci.

¶Thyaſus ſaltatio & chorea dr̃, q̃ Baccho exibebať, a θύω ſacrificio. Ver. Inſtituit Daphnis thyaſo ı̃ducere baccho. ✤Thyella, nympha ẽ ἀπὸ τοῦ θυέω dicta qđ ı̃petũ facio ſignificat ἐλάω voluo. qđ cũ impetu oı̃a voluat. Cc.

¶Thyeum, electri ſpecies. a Scytis Sacrium (vel meliꝰ Dacrium) dictum. Cc.

¶Thyeſtes, fuit filiꝰ Pelopis ex Hippodamia, & Atrei frater ex Tantali nepos, de quo poetę ſcripſerũt. Inde thyeſtęus a. um. Ouid. li. xv. Metamor. Neue thyeſtęis cumulemus viſcera menſis.

¶Thyella, a noſtris procella dicitur, poniturq; ab Homero pro vna Harpyarum.

¶Thurinus, genus eſt piſcis marini, Thurinum oppidum inter duos amnes Cratim, & Sybarim, vbi Herod. condidit hiſtoriam. Thurini populi ſunt, quos Plin. in tertia Italiæ regione collocat.

¶Thurion, ciuitas fuit in ſinu Tarentino, quæ vt quidam putant etiam Thurana vocatur.

¶Thunnus, per duplex nn. nomen piſcis.

¶Thus & thuſcia vide in dictione Thus.

¶Thymbra genus herbæ aromaticę abundãs in Phrygia quã Thymalem vocamus. Ver. li. iiij. Geor. Et grauiter ſpirantis copia thymbrę. Hęrba hæc eſt calida & ſicca, & latine dicitur Satureia. a Satyris, q̃ ſint in venerem nimis hac animalia prona.

¶Tymbręꝰ, Apollo dictꝰ eſt ab agro troię vicinos ymbre pleno, in quo eiꝰ eſt & nemus & tẽplum. Sane per e ſcribiť q̃a a θύμβρη. In deriuatiõe eñ a in diphthongum ſępiꝰ mutať vt αἴτνη ętnęus. δίρκη dircęꝰ κρήτη cręteus, vel thymbreꝰ quaſi τὸ ὀμβροθέειν hoc eſt ı̃bres excitans.

☿Thymbrius auctore Steph. Fluuiꝰ apđ thymbrã fuit.

☿Thymbrana, ciuitatis nomen a qua thymbrarenſes & thymbraręi ſecundum pactolum appoſiti.

¶Thymele, pe. cor, nomẽ mulieris, quę prima ſaltationem in ſcęna docuit Gręci thymelen ſcęnã vocãt. hoc eſt eam theatri partẽ, vbi geſtiunt hiſtriones. Mar. Qua thymelen ſpectẽs deriſoremq; Latinum. Suydas ſcribit fuiſſe aram in theatris thymelem.

¶Thymelici, ludij, hiſtriones. Vñ Vict. dictũ eſt, Scęnici & melici, gręce ſeparatim nominantur. In decretis diſ. vlt. de conſe. ſacerdotes admonentur de conuiuio ſurgere debere anteq̃ thymelici ingrediantur.

¶Thymiama, atis. odor ſuauiſſimus thymi naturã referẽs. Hoc incẽdebať in ſacrificijs. appellabãtq; gręci thymiateria vaſa odorũ, q̃ maiores noſtri Acerras dixerũt.

¶Thymꝰ, & thymũ, hęrba appibꝰ gratiſſima. Ver. Dũq; thymo paſcenť apes, dũ rore cicadę. Macer. Si deſit thymꝰ ꝓ thymo ponere thymbrã. Pręcipiunt medici. Sũt aũt thymi duo gña. albũ. ſ. & nigrũ vnde Bithymũ mel quod ex vtroq; thymo collectum eſt. Et thymꝰ, vt inquit Iul. Pollux. verrucula eſt Aegyptię fabę magnitudine ſcabra & ſubrubẽs ſanguı̃e, cuiꝰ ſumma pars, vt Cęlſus inq̃t florẽ thymi reprę ſentat, in genitalibus ſede fœminibus palmis & inferioribus pedum partibus.

☿Thymos, gręce θυμός, latine excandeſcentia.

☿Thuſſagetę, populi de quibus Põpo. Thuſſagetę turcęq; vaſtas ſolitudines occupant, aluntur q; venando. Idem thyrſagetę, appellantur.

¶Thymallꝰ, genꝰ piſcis p̃tioſi, de quo Amb. li. Hexa. Neq; te inhonoratũ noſtra ꝓſecutiõe thymalle dimittã cui a flore nomẽ inoleuit, ſeu ticini vndate fluminis ſeu amœni Atheſis, vmbra, nutrierit flos es. Quid ſpecie tua gratius? quid ſuauitate iucundiꝰ? quid odore fragrãtius? Quod mella fragrant hoc tu corpore tuo ſpiras.

¶Thyoneus, cognomen bacchi, quod a θύω pro ſacrificio deductum putant, q̃ illi adhuc inter humanos verſanti ſacrificia reddebantur.

☿Thya, nomen cuiuſdam mulieris quę prima liberi patris initiata ſit orgyis, a qua thiade & thyię.

☿Thyricos populus in attica regione ex Acamanteide tribu Auctor Strab..

¶Thyre, ciuitas Meſſeniorũ. Sed diuꝰ Auguſtꝰ Lacedęmonijs aſcripſit, q̃ Miſſeni cũ Antonio ſenſiſſe videreť. Papi. Et Lacedęmoniũ thyre lectura cruorẽ. hic tæyriatycę Spartanorũ corollę q̃dã appellatę. Sciendũ eſt thyrę nũero pł̃i gñe neutro ꝑ ſynęreſim efferri. θυρέα καὶ θυρη etiã ſi nũero ſingulari thyrea quoq; dici poteſt. Stra. thuriã appellat. Eſt & thyreũ oppidũ in Archadia thyrę etiã gręce latı̃e oſtia dñr. A quo thyridiõ oſtiolũ.

¶Thyrſis, nomen paſtoris proprium.

¶Thyrſus, virga & caulis cuiuſlibet hęrbæ præſertim lactucę. Pli. Inuentũ omnes thyrſos vel folia lactucarũ prorogare vrceis conditos ac recentes in patinis. Idem Folia lactucæ toſta thyrſuſq; ex aceto bibuntur. Alij accipiũt thyrſum ꝓ haſta aculeata hederis obtecta, quas in orgijs bacchicis q̃tiebant. Tacitꝰ Meſſalina crine fluxo thyrſum quatiẽs. Scribit Diodo. Dionyſiũ ĩ exercitu habuiſſe mulieres thyrſis armatas. Et Mac. ait. Liberũ patrem tenere thyrſum, qđ eſt latens telũ, cuius mucro hedera lambente protegitur. Vnde thyrſigerus dictus eſt

Bacchꝰ. Seneca in Medea. Cādida thyrſigeri ꝓles. Lucretius accipit thirſum ꝓ furore ſeu ardore & inſtinctu, cū ait. Percuſſit thyrſo laudis ſpes magna meum cor.

¶ Thyſba, thyſbæ. vel thyſbe es, nomen puellę Babylonicę. de qua Ouidius.

¶ Thyſſagetę populi fuerūt in Scythia vltra Sauromatas. In horum agro ſunt quatuor flumina, videlicet Lycus, Oarus Tanais, & Syrgis.

T ANTE I

Tiara, generis fœminini pe. pro. ornamentū capitis Perſicarū priꝰ mulierū, Quo poſtea vſi ſunt reges & ſacerdotes. Iu. Et Phrygia veſtitur bucca tiara. Ver. Per vſurpationē dixit. Sceptrūq; ſacerq; tiaras. Hi. ad fabiolā: Quartū ē genꝰ veſtimēti rotūdū pileolū q̄ſi ſphæra media ſit diuiſa; & pars altera ponaꝛ in capite. Hoc gręci & nr̄i Thiarā nō nulli Galerū vocant. Non habet acumen in ſummo nec totū vſq; ad comas tegit, ſed tertiā partē a frōte inopertā relinquit, atq; ita in occipitio vita cōſtrictius eſt, vt non facile labaꝛ ex capite.

¶ Thiatira, vrbs in Myſia ad ſiniſtram Caici fluminis partem quę fuit vna ex ſeptem eccleſijs ad quas Ioannes apoſtolus ſcripſit Apocalipſim.

¶ Tibia ꝓpriē os cruris oppoſitū ſurę. Itē inſtrumentū muſicū quo tibicines canūt ſic dicta ꝙ prio ex gruūtibijs facta ſit, a qbꝰ nomen habet, cū ex arūdinibus facta ſit. Hora. Tibia non vt nunc orichalco iuncta tubęq;.

¶ Tibialis & hoc le. qđ ē idoneū ad tibias faciēdas. Pli. Tertia harūdo eſt tibialis calami quē Aulericon vocāt.

¶ Tibialia, ſubſtantiuum dn̄r velamenta tibiarū, quinetiā arma quibus crura muniuntur tibialia vocanꝛ. Sue. de Au. Hyeme quaternis cū pingui tota tunicis & ſubuculę torace laneo & fœminalibus & tibialibus muniebatur. Plau. Iuriſcon. Si tibiale vel humerale miles alienauit caſtigari verberibus debet.

¶ Tibicen. pe. ꝓ. q tibia canit. Dꝛ & tibicina fœ. genere Gel. Fœminas etiā tibicinas in exercitu habuit. Mar. Ebria nos madidis rūpit tibicina buccis. Et tibicines, ī ędificijs appellanꝛ colūnellæ qbus ruſtici tecta ſua fulcire ſolēt, a ſimilitudine tibia canentiū, qui vt cātantes ſuſtinēt, ita illi ędificorū tecta. nec habet in hoc ſignificato niſi ablt̄m in ſingulari. Iu. Nos vrbē colimꝰ tenui tibicine fultā. Quicqd etiā in ſuſtētaculū alteriꝰ poniꝛ, tibicē dꝛ. Oui. li. iiij. faſt. Hęc mō verſabat ſtantē tibicine telā. vn̄ Ver. ꝑ trāſlationē ſua hemiſticia tibicines vocauit. Ipſe quoq; ꝑticulę qbus verſus replenꝛ tibicines a grāmaticis appellāꝛ. Ver. Sic forte p̄caꝛ. Nā forte vacat

¶ Tibareni, vt Herodo. lib. iij. teſtatur, fuerunt populi Scythici in Aſia. De quibus Hiero. Tibareni quos dilexerint ſenes ſuſpendunt in patibulis.

¶ Tyberius, nomen imperatoris Ro. Auguſti ſucceſſoris Tyberij autē ex eo dicti ſunt ꝙ iuxta Tyberim fluuium naſcerentur. Vnde & per y ſcribi ſolet.

¶ Tibiſis, fluuiꝰ in Scythia, vt auctor eſt Hiero. li. iiij.

ꝺ Tibin inquit Origenes ſup Exodū eſſe genus tegminis ex virgis aut ex papyro cōtextū, vel etiā ex arborū cortice formatū intra quod Moyſes expoſitus fuit.

¶ Ticinus, fluuius Inſubrię in eridanū fluens, a quo Ticinum vrbs quę nunc Papia dicitur. inſignis diui patris Augu. corpore, Serenus penu. huius nominis corripuit cum ait, alia pręcepit Ticini ſententia necti.

¶ Tignus maſculini gn̄is & Tignū neutri trabs qua varie diſpoſita domꝰ extruiꝛ. Et ꝓprie cui ſupponiꝛ tectū a tegendo nomen deductū. Et Tigni noīe omne genus materiei, ex qua ędificia cōſtant, cōtinenꝛ. Sed & in vineis Tigni appellatione oīa vineis neceſſaria cōtinenꝛ vt puta ꝑtice, pedamēta. Hinc Cōtigno as, qđ eſt tignis tectū iūgo. Pli. li. ix. Alexādri magni claſſiū prefecto ꝓdidere in domibꝰ fores maxillis belluarū. ſ. balenarū facere oſſibꝰ tecta cōtignare, ex quibꝰ multa quadragenū cubitorū longitudinis reperta. Cōtignatio textura ipſa trabiū tignorum Coaſſatio vero Aſſium dicitur.

¶ Tignariꝰ, faber nō ſolū is q tigna dolat, ſed etiā q ſolaria lignea hoc eſt qui trabes cęteraq; ad tabulata domꝰ vtilia, & omnis q ędificat, intellitur, inquit Caius.

¶ Tigillus diminutiuum eſt a tignus. Tigillum a tignū ſicut Sigillum a Signum.

¶ Tigranes is. & Tigrane pe. cor. proprium nomen regis Medorum. ſeu maioris Armeniæ. Luc. li. ij. Tigranemq; meum nec Pharnacis arma relinquas.

¶ Tigrana vrbs in media regione.

¶ Tigris aīal velociſſimū & truculentū, a velocitate nomen trahit. Nā Medi tigrim ſagittā appellāt. Abūdat Hyrcania tigribꝰ. Ver. Hyrcaneq; admonunt vbera tiges. Arrianꝰ q res geſtas Alexādri cōdidit, tigrim ferā īdicā nō eā eſſe voluit, quā vulgꝰ tigrim noīat, ſed hāc eſſet thoa. Tigrim vero equi magnitudīe, flumēq; magnū tigris etiā appellaꝛ ꝓpter velocitatē, qui inſtar beſtię nimia ꝑnicitate decurrit. Hic de paradiſo exiens iuxta ſcripturę fidē, ꝑgenſq; cōtra Aſſyrios & poſt multos circuitꝰ Ioſepho teſte, ī mare rubrū defluit Solinꝰ, tigrī fluuiū ī Armenia caput attollere dicit ī loco edito, ex lucido cōſpicuoq; fōte. Nec ab exordio ſtatī totū eē, prio pigre fluere nō cū ſuo noīe. At cū fines Medorū īuectus ſit tigrī ſtatī vocari. Aretuſā lacū īfluere grauia pondera ſuſtinētē, cuiꝰ piſces nunq̄ ſe alueo tigridis īmiſceāt, ſicut nec amnici ſtagnū attingant Aretuſę. Mox Arabas p̄terfluēs Meſopotamiā āplectiꝛ, & Hidaſpē accipiens Euphratēq; deferꝛ ī ſinū Perſicū. A tigri fluuio dicti ſūt trāſtigritani, q trās tigrim habitāt, ſicut trāſpadani. Et tam ꝓ fluuio q̄ ꝓ aīali tigris vel tigridis genitiuū facit.

¶ Tigurini, fuerunt populi Germanię, qui quartā partem Heluetię continebant.

¶ Tile, nomē duarū inſularū, quarū vna ē ī oceano īter ſeptētrionalē & occidentalē plagā, vltra Britanniā quę vltima fuit ex cognitis a Romaīs. Ver. li. j. Ge. Tibi ſeruiat vltima tile. In ea ſolſtitio ęſtiuo nullas eſſe noctes. Pli. Tradit. Ecōtrario vt Solinꝰ refert brumali ſolſtitio nullꝰ pene dies. vltra eā pigrū & concretū mare eſſe ferunt. Altera in Aphrica cōtra ſignū Carthaginis. Sunt tn̄ qui ſcribant tyle per ypſilon. alij thule, prout ſupra.

¶ Tilos, īſula eſt (vt ſcribit Pli. li. vj.) cū oppido eiuſdē noīs ī mari īdico, celeberrima plurimū margaritis. Ipſa fert palmas, oleas creat, vineis abundat. In ea oīs arbor nūq̄ folijs ſpoliaꝛ Mōs Caucaſus lōge ab ea īcipit, q maximā orbis ꝑtē ꝑpetuis iugis penetrat. E adē inſula habet lanigeras arbores, vt ſcribit Pli. li. xij. Quę cotonei mali amplitudine cucurbitas ferūt, & maturitate ruptæ oſtendūt lanuginis pilas, ex quibꝰ veſtes pretioſę fiūt.

¶ Tilia, arbor, quā gręci phyllira appellant, q̄uis & ex alijs arboribꝰ tilię dicanꝛ. Nā de interioribꝰ corticis vlmi tunicis e quibꝰ vicula, tilię vocanꝛ. Vn̄ Pli. de vlmo differēs, Corticis inquit interior tilia lepras ſedat. De arbore tilia. Ver. li. ij. Ge. Nec tilię leues, nec torno raſile buxū. Hinc tiliaceꝰ a, um, vn̄ faſcię tiliaceę Iul. Capitolinꝰ de Antonino Pio. Cū ſenex inquit & lōgꝰ eſſet, incuruareturq;, tiliaceis tabulis in pectore faſciabatur.

¶ Tilium, vrbs littoralis a latere occidentali Sardiniæ.

¶ Timauꝰ, pe. pro. nomē flumīs iuxta Aquileiā. Qui e mōtibus delatꝰ decidit in profundū deinde infra terrā abſorptꝰ ſtad. circiter. xxx. & centum erumpit in mare.

¶ Timęus nomen propriū philoſophi Locrēſis, cui diuinum illud opus Plato inſcripſit., in quo de rerū creatione differit quod Cic. poſtea latinum fecit.

¶ Timarchides nomen viri proprium compoſitum ex τιμη qui eſt honor, & ἄρχοντος principis. Facitq; in genitiuo timarchidis & timarchidę.

¶ Timantes, nomen pictoris celeberrimi, Parraſij vernuli. Inter eius vero ingenij monumenta, Iphigenia oratorum laudibus celebratur.

ꝺ Timagoras nomē phı̄, de quo fit mētio apud Cicero.

ꝺ Timiopole, a gręcis dn̄r q pręmercanꝛ res vt rerū precia accendāt annonāq; flagellent, i. duriorem faciant, &

ingraueſcat quaſi pretio non parcentes.

¶ Timor (vt Cicero lib. iiij. Tuſc. inquit) eſt metus mali appropinquantis.

¶ Timeo es, ui. varijs modis conſtruiꝛ. Dicimus em̄ timeo te tanq̄ inimicū. timeo tibi tanq̄ amico, ne qđ mali tibi accidat. Teren. Pāphili vitę timeo; timeo mihi abs te. Idem. Hei mihi timeo a Chriſide. Inuenitur etiā cū ablt̄ō mediante de. Oui. lib. iiij. faſt. Nec timui de morte tn̄ metꝰ abſtitit. Itē dicimꝰ timeo furē tauro. Iuue. Cū furē nemo timeret Caulibus aut pomis. Et timeo mihi abs te mortē. Sciendū eſt hoc verbū timeo, idē efficere, vel cū negatiōe vł ſine ea, vt timeo vt moriaꝛ, & timeo ne moriatur. Hoc idē facit metuo, vereor & hmōi. Compoſita ſunt Extimeo, qđ eſt valde timeo. Plau. in. Ciſ. Extimuit tn̄ illa. Hinc extimeſco. Cic. in Cato. Quđ igiꝛ adoleſcētes & hi qdē nō ſolū indocti, ſed etiā ruſtici cōtemnūt, id docti ſenes extimeſcunt. Pertimeo ſimiliter valde timeo. Idē lib. ij. ad Heren. Defenſor ſi ꝑtimuerit magnitudīe ꝑiculi, nō cōſciētia pctī, cōmotū ſe eſſe dicet. Si nō ꝑtimuerit, frętū inocētia, negabit ſe eſſe ꝯmotū Hinc ꝑtimeſco. Lact. li. iij. Quare nō eſt ꝙ philoſophis tn̄ honoris habeamꝰ, vt eorū eloquētiā ꝑtimeſcamꝰ. Hiero. Huic verbo addidit valde. Ex quo timeo & valde ꝑtimeſco. Pretimeo, an̄ tp̄s timeo. Lactā. lib. vj. Nā ꝑcere. i. mediocriter vti pecunia, q̄ſi q̄dā animi puſillanimitas eſt, aut p̄timētis ne ſibi deſit. Plau. ī Amp. Humana matre natꝰ, humano patre, mirari nō eſt ęquū ſibi ſi pretimet. Et habent ti, ſyllabam correp.

¶ Timens, & timidus, ſic differunt, quia timens ex cauſa ad tempus timet, timidus ſemper timet.

¶ Thimotheꝰ. pe. cor. nomen ꝓpriū Cononis Atheniēſis filij, q acceptā a patre gloriā multis auxit virtutibus Fuit em̄ diſertꝰ īpiger laborioſꝰ rei militaris ꝑitꝰ, & qđ ſup oīa eſt ἐυτυχὴς. i. fortunatꝰ imperator habebatur cui ſtatua publicitꝰ in foro Athenis poſita eſt ob victoriā q̄ victis Lacedęmonijs imperiū Athenienſiū auxit. Poſt huiꝰ obitū nō fuit qſq̄ fere Athenis dignꝰ mēoria. Fuit alter Timotheꝰ in arte tibiarū clarꝰ, quē ferūt, duplices ab his quos aliꝰ inſtituiſſet ſolitū exigere mercedes q̄ ſi rudes traderēꝛ, geīnatū ſibi opꝰ dicebat dedocēdi priꝰ mox docēdi. Dictū Timotheꝰ ex τιμὴ honor, & θεὸς deꝰ

¶ Timon, Apolloniates philoſophꝰ, q apđ Chalcedoniā philoſophiā & oratoriā exercuit, charus Ptolemęo philadelpho Scripſit tragœdias, & comœdias, & ſatyras Dictꝰ amarulētꝰ & mordax, Syllographus. i. dicacitatū ſcriptor de quo Gel. Timon amarulentꝰ, librū maledicentiſſimū cōſcripſit, q Syllos inſcribitur. Fuit & aliꝰ Timon Athenienſis, qui ob naturę aſperitatē inhumanꝰ, ac inhoſpitalis appellatus eſt, & miſantropos. i. oſor hominum. Fugiebat em̄ hoīm cōgreſſus atq; colloquia p̄ter vnius Alchibiadis. In eiꝰ ſepulchro hoc erat epitaphiū, qđ ip̄e ſibi facit. Hic ſum poſt vitā miſerāq; inopēq; ſepultus. Nomen non quęras, dij lector te male perdant.

¶ Timoniacus, fuit pictor Bizantius Cęſaris dictatoris ætate, qui Aiacem Cęſari pinxit.

¶ Timoleon, vir Corinthius, clariſſimus omnium iudicio, qui oppreſſam a tyranno patriam liberauit de quo Plutarchus multa ſcripſit.

¶ Tin, antiqui pro eum dixerunt. Cc.

¶ Tinea, vermiculus eſt, qui de carne editus, veſtes aut libros abrodit. Horatiꝰ ad librū. Aut tineas paſces taciturnꝰ inertes, Aut fugies Vticā, aut vinctꝰ mitteris Ilerdā. Et in eccleſiaſtico. De veſtimētis ꝓcedit tinea, & a muliere iniqtas viri. Itē tineę vētris aīalia ſunt, Elminthes, gręci dicūt īteſtini recti extremo repte. Has Cęl. Lūbricos appellat. Itē tineę ſunt vermes in aluearibus apibus noxij. Col. li. x. Preterea vt tineę ſi apparuerint euertāꝛ, papiloneſq; enecēꝛ, q plerūq; inter alueos morātes apibꝰ extitio ſunt. Nā & ceras erodūt, & ſtercore ſuo vermes ꝓgenerāt quo alueorū tineas appellamus. Hinc tineoſus a. um. vt aluei tineoſi apud Colu. lib. x.

¶ Tinia, vaſa vinaria apđ antiquos fuerē, vt inq̄t Feſtꝰ Noniꝰ tineas appellauit, apđ quos grādiora nō erāt veluti apđ nos ſub hoc vocabulo hn̄ꝛ, nec ad eos vſus parata. His nāq; e ligno fabricatis muſta cū vīaceis nr̄i ebulliunt apud veteres aūt inter Epitrapezia numerantur.

¶ Tinnio is, iui. itū. ꝓprie de metallis dꝛ, cū ex eorum pulſatione ſonus efficitur. tinnit enim aurum, argētum, ęs, ferrum, ſtannum, auricalchum, & huiuſmodi.

¶ Tinnulus a. um. pe. cor. qđ eſt acutū, vt vox tinnula, & ſonꝰ tinnulꝰ, q reddiꝛ ex ęneis vaſis cū pulſanꝛ. Oui. Tinnulaq; ęra ſonant, & olent myrrheq; crociq;.

¶ Tintino as. pe. cor. vt tintinatur apud Catul in carmine ſaphico Dicitur & tintinno is. iui. Afra. Tintinnire ianitoris impedimenta audio.

¶ Tintinnabulū, & tintinnabile, inſtrumentū ęneū, vulgo Campanellus, nomen factitiū a voce, quā facit tintin. Iuue. Et tintinnabula dicas Pulſari nemo turbas.

✣ Tinge, promontorium eſt Africe quod ferūt ab Anteo conditum vocatum aliter Apuleſia. Cc.

¶ Tingo is. xi. ctū. vł tinguo ſignificat inficio, madefacio, īmergo. Mar. Mētiris iuuenē tictis Lētine capillis. Lact. li. iiij. Cū primū cœpit adoleſcere tinctꝰ eſt a Ioāne ꝓpheta in iordane flumine. Verg. Quid tn̄ oceano ꝓperēt ſe tingere ſoles. i. immergere. Huiꝰ cōpoſitum eſt Intingo. Pli. Omnibus quę condiuntur quæq; intinguntur deſyderatum fœtorem tollit manducatum.

¶ Tinctura, infectio. Pli. li. xxxvij. Adulteratur maxime tinctura idq; in gloria regis Aegyptij adſcribitur qui primus eam tinxit.

¶ Tictile, pe. cor. quod intinctum eſt. Ouid. de triſt. Et tinctile virus. ſ. quod intinctum eſt ſpiculo ſagittę.

ꝺ Tintinaculi, ſunt virgatores q flagris cedūt ſōtes, ob noxā, & loris bubulis caſtigāt, fictitio vocabulo a ſonitu quē verbera efficiunt. Nā dū verberant & cędūt flagris tinnitū reddere vidētur ex crepitu plagarum, q̄ ꝑcuſſio a Plauto dꝛ Tax, per onomatopeiā a ſonitu quē reddit. Id genus hoīes flagratores dicebantur q̄uis quidā flagriones ponant vt ſint qui mercede flagris cędunƭur.

¶ Tiphernū, ciuitas Vmbrię q̄ nūc ciuitas Caſtelli diciꝛ nobilis alūno Gregorio gręcis latiniſq; literis apprime docto, ſicuti eiꝰ opa eloquēter elucubrata manifeſtant.

¶ Typhis, vir arte carpētaria celebris, q primꝰ gubernādi naues admīcula inſtituit. Se. in Medea. Tiphys in primis domitor ꝓfundi. Apolloniꝰ in principio τῖφυς δὲ ἁγνιάδης σιφαῖα κέ ... πεῖμον, Ibi aūt θέων & alij interp̄tes ἀγαθὸς ... ἡμέρας ... ἡλίου ... τὸν καιρὸν τῆς πλ... i. Tiphys bonꝰ īterdiu ſole noctu ad aliquam ſtellam nauigationem coniectat.

¶ Tipula, pe. cor. vermis ſex pedes habens, ſed tantæ leuitatis vt ſuper aquā currens non decidat. Plau. Neq; tipulę leuius pondus eſt q̄ fides lenonia.

ꝺ Tiridates, nomen ꝓpriū viri magi de quo apđ Sueto. in Nerone Et apđ Pli. li. xxxvij. Erat & Romę in ſeptima regiōe, via, quę lata dicebaꝛ, locꝰ ab equo Tiridatis regis armeniorum nomen habens, vt P. victor ſcribit.

¶ Tiryns, tis. gn̄is maſ. fluuius eſt in Argo. tyrins gn̄is fœmi. nomen eſt patrię Herculis in Pelopōneſo, q̄ proxima Argo. Plinio tirynthia vocaꝛ. Vnde & Hercules tirynthius appellatꝰ eſt, q̄uiſ Thebanus quoq; dicatur.

¶ Tis, genitiuus eſt antiquus a tu pronomine. Cc.

✣ Tiſias, Steſichorus poeta antea dictus eſt, ſed a Chorea id nominis ſortitus eſt. Cc.

¶ Tiſiphone, pe. cor. vltricem cędis ſignificat. eſt em̄ vna ex furijs a cędibꝰ plectēdis dicta. τίσις vltio vł pœna. φόνος vel φόνη cędes, aut mors cui cura ſit mortis vltio. Hor. in Ser. Seruilibus vt que iam peritura modis Heccaten vocat, altera Sęuam, altera Tiſiphonem.

¶ Titan, & titanꝰ pe. pro. Saturni frater, Cęli & Veſtę filiꝰ q etiā ꝓ ſole poniꝛ, qm̄ a titanibꝰ duxit originē. Tradūt titanas ſex fratres fuiſſe, & quiq; ſorores a Titea matre dictos, vt auctor eſt diodorꝰ. Ex qbꝰ vnꝰ fuit Iapetꝰ,

pater Promethei, Hiperiõq; ex Titanũ nũero ẽ, q ſolis ac lunę ſtellarũq; mot⁹ obſeruaſſe atque demõſtraſſe prim⁹ ferẽ. Iõ ſolis parẽs & aſtrorũ fertur. Hic, Sol, Titan, Luna, Titãnis a poetis dñr. Ser. ſic habet. Ferũt fabulæ Titanas ab irata cõtra deos terra, in eius vltionẽ creatos Vnde & Titanes dicti ſunt ἀπὸ τῆς τίσεως. i. ab vltione.

¶ Titanus, Saturni frater. Quo etiã nomine dict⁹ ẽ mõs Theſſalię a candore dictus. Titanis idis, dicta eſt Luna.

¶ Titio lignum aduſtum, quod ab igne extrahitur, vt ẽ apud Eſaiam. Noli timere & cor tuum ne formidet a duabus caudis titionum fumigantium iſtorum.

¶ Titillo as. p blãdimẽta ĩgero, puoco, cõmoueo, vt ſit cũ qs carnis pruritũ ſentit. Nã titillari, dñr ſẽſus qñ mouenẽ geſtiũtq; voluptatis dulcedĩe. Verbũ trãſlatũ a titilatu alarũ vbi dulcedo ſcalpẽdi eſt, ſicut ſcribit Pli. li. xj. Lact. lib. vj. Ergo illecebræ iſtę voluptatũ, arma ſũt illi⁹ cuius vnũ op⁹ eſt expugnare virtutẽ, iuſtitiãq; ab hoĩb⁹ excludere. His blãdimẽtis & ſuauitatib⁹ titillat animas Scit eñ quia mortis fabricatrix eſt voluptas. Cic ĩ Cato. At non voluptatum tanta quaſi titillatio in ſenibus.

¶ Titus prenomen Romanorum eſt, τίω honoro.

¶ Titulus, idex cuiuſcũq; opis. Vñ in ſtatuis ſine picturis titulũ dicim⁹ literas, quæ vel artificis vel eius cuius ſtatura, vel imago eſt, nomen demonſtrat, vel tẽpus quo factum eſt declarat. Sue. Plurima & ampliſſima opa incẽdio conſumpta reſtituit, ſed oĩa ſub titulo tñ ſuo ac ſine vlla priſtini auctoris memoria. Item titulus libri dr̃, qui vel qualitatẽ opis, vel nomẽ auctoris vel numerũ oſtendit. Mar. Prim⁹ vbi eſt inquis cum ſit liber iſte ſecũdus? Quid faciã ſi pl⁹ ille pudoris habet? Tu tñ hũc fieri ſi mauis Regule primũ. Vnũ de titulo tollere iota potes Oui. li. de re. Legerat hui⁹ amor titulũ nomẽq; libelli. Dictus titulus a tuendo, quaſi tutulus, q tueaẽ factũ auctoris, & ſi qs alteri⁹ op⁹ eſſe cõtẽdat, veri opificis indicet nomẽ Per trãſlationẽ qñq; poniẽ p laude & dignitate. Oui. li. ij. de faſt. At tua pſequimur ſtudioſo pectore Cęſar Noĩa p titulos ingredimur q; tuos. Aliqñ p monumẽto. Apul. Auorũ & pauorũ titulus clarus. Tituli etiã dicti ſunt milites quaſi tutuli q patriã tuerentur. Vnde & Titi prenomen eſt ortum Perſius. Hic neq; more probo videas nec voce ſerena. In gentes trepidare Titos.

✣ Titia curia, & titiẽſis tribus. dicta eſt a tito tacito. Cc.

✣ Titulo tenus dicitur non vltra titulum. Cc.

¶ Titulo. as. titulũ ĩpono, Hier. in plog. ſup p̃s. Sciẽdũ eſt. cl. pſalmos. Dauid ceciniſſe, q̃uis aliorũ noĩbus titulẽtur. Titi liuij duo fuerũt. Alter tragœdiarũ ſcriptor q ob ingenij meritũ a Liuio Salinatore cuius liberos erudiebat libertate donatus eſt. Alter patauinus qui floruit ſub Auguſto laudatur in hiſtoria q ſit in narrando miræ iucunditatis clariſſimique candoris.

¶ Titubo as. pe. cor. pprie pedib⁹ inſiſtere nequeo, q̃les ſunt ebrij, aut infirmi. Quin. Sed iugulaſti vulneratũ, titubãtẽ ſtrauiſti. trãſferẽ ad animũ, vt apud eundẽ. Neq; vlla vnq̃ tãta fuerit diſcẽdi facultas, q̃ nõ titubet aut hæreat quoties ab animo verba diſſentiunt. titubare quoq; lingua & dẽtes dicunẽ. Lact. de ira dei. Areſcant oculi, os tremat, lingua titubet, dentes concrepant.

¶ Tithymal⁹, pe. cor. gen⁹ fruticis, q̃ a nr̃is Lactuca marina dr̃. Colu. lib. x. Tithymal⁹ maiorũ quoq; aĩaliũ ventrẽ ſoluit. Idẽ paulo ſupra. Maximuſq; vel minim⁹ ãnu⁹ earũ labor eſt initio veris, quo tithymali floret frutex.

¶ Tityrus pe. cor. nomen paſtoris. Ver. in Buco. Tityre tu patulę &c. Et apud nos aries maior dicitur.

¶ Tity⁹, Iouis fili⁹. De quo Ver. li. vj. Necnõ & Tityõ terrę oĩpotẽtis alũnũ Cernere erat. Hic vt ferẽ ĩ fabl̃is cũ Latonę vĩ inferre vellet ab Apolline ſagittis ꝯfoſſ⁹ apd̃ inferos magno cũ cruciatu demerſ⁹ fuit. Oui. li. j. de põ. Sic incõſũptũ tityi ſẽpq; renaſcẽs Nõ perit vt poſſit ſæpe pire iecur. Hui⁹ magnitudinem corpis poetę dixerũt fuiſſe nouẽ iugerũ, Vnde Tibul. Porrectuſq; nouẽ tityus per iugera terræ Aſſiduas atro viſcere paſcit aues.

¶ Tithonus pe. p. fuit Laomedõtis fili⁹. Qui (vt fabulę ferũt) cũ iuuenis eſſet & decor⁹, ab aurora dilect⁹ & rapt⁹ fuit. Ex qua Mẽnonẽ genuit, ſed tandẽ poſt lõgiſſimam vitã audita Mẽnonis filij morte in Cicadã verſus dr̃, dicente Horatio. Longa tithonum minuit ſenectus.

✣ Tlepolem⁹ Herculis & Aſtioches filius (vt meminit Homerus Iliados. β.) clarus rebus bellicis & longo latoque corpore redimitus.

¶ Tmolus, pe. pro. mons Lydię vt ſcribit Pli. li. v. croco florẽtiſſim⁹ & vitib⁹ cõſit⁹. Ser. ſcribit eũ eſſe Cilicię de quo Oui. Riget ardu⁹ alto tmol⁹ in aſcenſu cliuoq; extenſus vtroq; Sardib⁹ hic, illinc puis finiẽ Hippepis. Eſt ergo iuxta Sardis, quę vrbs ex Herodoti Pliniiq; teſtio nio ĩ lydia ẽ. A quo & nomẽ flumini datũ ẽ. Pli. li. xxxiij. Nõ ſolitũ inueniri niſi in flumine tmolo. Apud Col lib. iiij. Tmolus videẽ eſſe genus arbuſculę, cui⁹ flores ſint crocei. A poetis tñ qñq; ſupperaddi i, poſt t, inuenim⁹. Oui. li. vj. Me. Deſeruere ſui nymphę vineta timoli.

T ANTE O

TOcos. a τίκτω pario eſt, id quod corrupte dicim⁹ Stocus prępoſito. ſ. ſicut Fœnus a fœtu. & quia pecunia pecuniam parit. tocos etiam genitrix vel parens, vnde Theotocos dicitur dei genitrix.

¶ Toga, veſtis cõis oĩm romanorũ tã fœminarũ q̃ marĩũ ſed p̃texta honeſtiorũ, toga viliorũ. Dicta toga a tegẽdo q corp⁹ tegat. Hęc laxa erat, & ĩ ſinum multis criſpulis ſubtracta ſubcĩgebaẽ. Tibul. Et fluit effuſo cui toga laxa ſinu. Hic romani togati dñr Ver. Romanos rex̃ dños gẽtẽq; togatã. Qñ vero ĩ pace tñ togę vſ⁹ erat (nã ĩ bello depoſita toga chlamidẽ ſumebãt aut lęnã) factũ ẽ vt toga p pace ſicut arma p bello ponaẽ. Pli. Vt dubiũ ſit togane an bello p̃ſtãtior fuerit. Togarum vero varia erãt gña. Vt toga p̃texta, toga virilis, toga picta, toga regia q̃ erat auro & purpura ĩtexta, q̃ reges vtebãẽ q̃ a Liuio iter ĩſignia triũphãtis nũeraẽ, purpurea añ vocitata. & erat ſine pictura. tunica palmata a latitudĩe clauorx̃ dicebaẽ q̃ nũc a gñe picturę picta appellaẽ. Interdũ toga, accipiẽ p peculiari habitu cliẽtũ, & ſaluatorx̃ q togati ibãt ſalutatũ vt ſportulã cõſequereẽ. Mar. Mane vl̃ a media nocte togatus ero. ¶ Togati, togis ĩduti. Vñ Romani togati dicti ſũt qm̃ toga Romanorx̃ p pria erat. Sic ij q pricipes ciuitatis officij gr̃a in forũ deducebãt, ac deĩn domũ reducebãt, qm̃ togis amicti erãt, togati vocabãẽ. Iuue. Turbæ rapiẽda togatę, Hi etiã p diminutionẽ togatuli dicebãẽ

¶ Togatę comœdię, q̃ ſcriptę ſunt ſecundum ritus Romanorum, ſicut gręcas fabulas, a bellorum habitu palliatas appellamus. Mam gręci ſupra tunicam pallium ferebant. togatę tabernarię dicuntur comœdię, in quib⁹ nõ magiſtratus ſed humiles pſonę inducuntur. Dictę tabernariæ q olim tabulis domus cõmuniter tegerentur.

¶ Tolero as. verbũ eſt mala patiẽtis, a cuius participio fit, Toleranter tolerantia & Toleratus us. vt hoc eſt difficile toleratu. Per ſimplex l ſemper ſcribitur.

¶ Tollo. is. ſuſtuli. ſcd̃m antiquos tetuli. ſublatũ ſignificat eleuo ſublimo. Plau. Tolle caput. Vlpia. Ius vicio nõ eſſe alti⁹ ędes tollere. Aliqñ tollere ẽ capere. Ver. li. iiij. Geor. Et ſępe lapillos Vt cymbę iſtabiles fluctu iactãte ſaburrã. Aliqñ ſuſcipe. Sue. de Neronis parẽte. Deceſſitq; Pygis morbo aq̃ ĩtercutis, ſublato filio Nerone ex Agrippina Germanico genita, Aliqñ nutrire. Te. Quicqd peperiſſet decreuerũt tollere. Aliqñ auferre. Ci. ĩ Lęl. Solẽ eĩ de mũdo tollere videẽ, q amicitiã e vita tollũt. aliqñ differre. Plau. oẽs tollo ex hoc die ĩ aliũ diẽ. Aliqñ ĩferre Verg. Tolẽtẽq; minas & ſibilla colla tumentẽ. Cõpoſita hui⁹ verbi ſũt Attollo qd̃ eſt in altũ eleuo Cõtollo cõtra tollo. Plau. in Aul. Cõtollã gradũ. Extollo in altũ eleuo exalto magnifico. Plau. in Am. Deuolant angues iubati deorſũ impluuiũ duo maximi cõtinuo extollũt ambo capita. Saluſtius Ita eorum qui ea fecere tanta habentus quãtũ ea verbis potuere extollere p̃clara ingenia. Interdũ differo. Cęci. Abi ĩtro, atq; iſtęc aufer, tñ hodie extollat nuptias. Protollo & ſuſtollo de quibus locis ſuis

¶ Tolles, dicuntur q tollantur & tumeant. Cuius diminutiuum Tõſillæ quæ ſunt in homine ſicut glandulę in ſue quum tumor fauces occupat.

¶ Tolutim, pe. p. quaſi voluti. hoc eſt volubiliter. Var. Vt equus qui ad vehẽdũ eſt natus tñ tradiẽ magiſtro, vt equiſo doceat toluti ĩcedere. A dequinatio hęc ἱνδρομ@ a Iulio Polluce dicitur, quia carpat incurſu terram & tollat volubiliter ac modice veſtigia.

¶ Tolutari⁹, ſiue tolutaris equ⁹, q̃ſi volutari⁹ a pedũ volubilitate. q alio noĩe Aſturco ab Aſturia Hiſpanię oppido appellaẽ. Hos gradarios vocam⁹ q molli gradu & ſine ſuccuſſatura geſtant. Vñ Mar. Hic breuis ad nũerũ rapidos q tollit & vngues Venit ab armigeris gẽtib⁹ aſtur equ⁹. Sene. ĩ Epi. Aſturcornib⁹ ĩqt tolutarib⁹ ĩ ãnis

✣ Tolutus quaſi volutus a Voluo. Cc.

¶ Tolutiloquentia, volubilis locutio. Nęuius. O peſtifera, trux acerba tolutiloquentia.

¶ Tomacula, vel p ſyncopẽ tomacla edulia ſunt quæ fere ex iecore porcino minutatĩ cõciſo & iã ſemicocto, infuſis ouis crudis & caſeo optimo, & liquamine, pipere, aniſo, gĩgibere fieri conſueuerũt, tegũẽ q; omẽto ſuillo. Plin. Tomacinæ appellãẽ quę tomacula Inſubres Galli noſtris tẽporib⁹ tomacellas. Iu. Cãdiduli diuina tomacula porci. Var. Quotannis e Gallia apportantur Romã pernæ, tomacinæ, & tomacæ, & petaſones.

¶ Tomices, pe. cor. gręco noĩe appellãẽ ex cãnabi ĩpolito & ſparſo leuiter torte reſtes, ex qb⁹ funes fiũt. Plin. lib. xvij. Tomice moris ſpinarũ circũlita. Victru. lib. vij. Docet aſſeres tomice religãdo. Puluilli quoq; quos ĩ collo habent animalia ne reſte ledantur. tomices vocantur.

¶ Tomẽtũ, lana breuis ac cõciſa q̃ ex veſtibus a fullone poliẽdo detrahiẽ, & qcqd farciminis ex quacũq; re ſiue ex fœno & palea, ſiue ex pluma fuerit, quo culcitrę farciunẽ. Var. Poſtq̃ trãſfereẽ ad culcitras q in eaſſagos aũt tomẽtũ, aliđve qd calcabãt, ab ĩculcãdo culcitra dicta. Videẽ aũt tomẽtũ deduci a τέμνω qđ ſignat ĩcido. ſicut & tomos & tomicus. Seneca. Nihil miſerius ero ſi ſup tomẽtũ circẽſe ĩcubabo Sue. ĩ Tibe. Adeo alimẽta Druſo ſubducta vt tomẽtũ ex culcitra tẽtauerit mãdere. Tomẽtorx̃ aũt aliđ Leuconicũ dicebaẽ qđ fiebat ex lana alba cõciſa. Aliud circẽſe ex harũdinib⁹ cõciſis factum. Idq; ſtramẽtũ habebaẽ plæbeiorum, dictum circẽſe q ĩ circo Romano ſternebaẽ, illicq; egeſtoſi quieſcebãt. Sene. lib. de beata vita. Nihilo miſeri⁹ ero ſi laſſa ceruix mea ĩ manipulo ferri acqeſcat, ſi ſup circẽſe tomẽtũ p ſarcinas veteris litei effluẽs ĩcubabo. Mar. Tomentũ cõciſa palus circenſe vocatur. Hæc pro leuconico ſtramina paup emit.

¶ Tomo, ciuitas ĩ põto ab eo dicta q illic medea Abſyrti fratris mẽbra fruſtulatĩ cõcidit. Ouid. Iñ tomos dictus locus hic quia ferẽ in illo Mẽbra ſoror fratris cõſecuiſſe ſui. Itẽ tomos fragmẽtũ libri eſt abſciſſum. Quod tamen & p ipſo libro ſeu volumine ĩpfecto accipiẽ. Vñ Orige. tertiũ librorũ ſuorũ genus tomos inſcripſit, quos vt ait. Hie. nõ poſſum⁹ appellare volumina. Idẽ ait. Edidit innumerabiles commentarios quos ipſe appellat tomos.

¶ Tomyris pe. cor fuit regina nobilis Maſſagetarum in Scythia, quæ Cyrum debellauit & interemit. De qua Herod. & Iuſtinus ſcripſerunt.

& Tomus thuriarius, canis marin⁹ dicitur ab Atheneo.

¶ Tondeo es. totundi. tonſum. licet eius compoſita nõ geminent ſyllabam preteriti, & ſignificat lanam ſiue capillos & huiuſmodi incido. Hiero. in li. Reg. Accidit vt tonderetur grex eius in Carmelo. Cic. lib. v. Tuſ. Regię virgines vt tonſtriculæ tondebant barbam & capillum patris. Et tondere paſcere. Et aliquando ſecare. Vergi. lib. j. Georg. Trecẽtũ niuei tondent dumeta iuuẽci. Idẽ Nocte arida prata tõdẽtur. i. ſecãẽ. Huius verbi compoſita ſunt. Attõdeo quod eſt pfecte tõdeo. Hiero. ad Marcellã. Et curua attõdẽs vitę falſe vinitor aliquid. Dauiti cũ cantat. Plau. in Cap. Sed vtrũ ſtricti me atonſum eſſe dicam, an per pectinẽ neſcio. Detondeo, De quo. ſupra.

¶ Tõſo as, frequentati. Vnde & Detonſo Gel. Capillos Dialis niſi qui liber homo eſt non detonſet.

¶ Tonſus, a, um, participium quod eſt coma abciſſa, vt toſus homo, ſicut intonſus capillatus. Hic tonſi mõtes qui ſyluis carent. Intonſi ſyluoſi. Var. Intonſi mõtes & feris pleni. Aliqñ tõſus. poniẽ p minuto. Verg. Tõſiſq; ferunt mãtilia villis. Tõſa oliua dr̃, quę minutis frõdibus compta eſt, quaſi a tonſore compoſita. Verg. lib. v. Ipſe caput tõſę foliis euinctus oliuæ. Tonſus, us, nomen, Idẽ qđ tõſio & tonſura. Tonſor, & tõſtrix, nomina verbalia.

¶ Tonſę dñr oues. Hiero. in Can. Dentes tui ſicut greges tonſarũ q̃ aſcenderũt de lauacro. Et tonſæ dicuntur remi a circuncidendis fluctibus. Vergi. li. vij. Et in lento luctãtur marmore Tonſę.

¶ Tonſorius, a, um, quod ad tondendũ pertinet. vt culter tonſorius. Vide in dictione tondeo.

¶ Tonſilis, & hoc tonſile, quod tonſum eſt ac in orbẽ & comam putatum, vt tonſiles oleæ, & tonſilis buxus, habetq; penul. correptam.

¶ Tonſilla, lę. palus dolatus in acumine & cuſpide p̃ferratus, qui nauis religandę cauſa in littore figiẽ. Actius tacete & tõſillas in littore edite Tõſillę etiã diminu. a tolle. Tolles aũt vt inquit Feſtus eſt tumor faucĩũ. Et pprie fiunt circa vuã ex vtraq; parte infra fauces, vocanẽ q; Glandulæ ob quandã glandis ſimilitudinẽ. Poſſũt ẽt dici tõſillæ, tãq̃ loca in quibus fiſtulæ & cibalis, ſpiratalis religãtę ſunt, vel quia huiuſmodi morb⁹ tã vehemẽs acutuſq; eſt, vt non minus q̃ acutiores paxilli pungat.

¶ Tonſtrina, pe. co. locus ĩ quo tõderi ſolet. Plau. ĩ Aſi. Libanũ ĩ tõſtrinã vt iuſſeram venire, is nullus venit.

¶ Tono, as, aui, atũ, & tono is, nui, itũ. Var. ĩ Eu. Sonit⁹ matris deũ tonim⁹ tibi ſemiuiri. & a tonatũ fit tonatio A tonitũ fit ton̈t⁹ Eſt autẽ tonare, tonitũ reddere, ſonare, alte loqui. Hui⁹ cõpoſita ſunt Attono, vnde Attonitus ſtupefactus. Verg. Talibus attonit⁹ iuſſis. Cõtono ſimul tono. Hiero. ad Helio. Diuinis vocib⁹ euãgeliũ cõtonat. Nõ poteſtis duob⁹ dominis ſeruire. Circũtono circũſtrepitũ facio, Hora. in ſer. Hũc circuntonuit gaudẽs Bellona cruẽtis. Detono, Intono valde tono, vt ĩtonuit de cęlo dñs. hor. ĩ epo. Intonata ptulit. Pertono pfecte tono, reſono. Hiero. cõtra Helui. Qñ vero vox illa ptonuit tẽpus breuiatũ eſt, reliquũ, vt qui habẽt vxores ſic ſint quaſi non habentes, & oĩa habent penul. correptã.

✣ Toninus veteres pro ſonamus vſurparunt. Aenni⁹ Et toto ſimul tonimus theatro. Cc.

¶ Tonitrus, trus, & tonitru declinari põt. Oui. libr. ij. Meta. Vñ ſolet tonitrus & fulmina mittere terris. Iu. Et fadient optata tonitrua cœnas. Eſt aũt tonitrus vt in quęſtio. docet Seneca, nubis ictæ ſonus qui & tonus dicitur

¶ Toneſcit, tonus fit. Var. Tonitribus templũ toneſcit.

¶ Tonitruo as tonitruũ facio. Hier. ĩ Pſalmo. expoſitione. Qñ tonitruat deus ſimilem vocem facit rotę.

¶ Ton⁹ græca vox eſt, Nã gręci τόνον dicũt ſonũ, Vnde accentũ quoq; tonõ appellãt quos veteres noſtri imitati tenorẽ quaſi tonorẽ, accentũ vocauere, & tonus qui & tonitrus. Item tonus, neruus qui ex vtraq; parte ſtomachi eſt. Item tonus, ſpatiũ id quanto abeſt a terra circul⁹ cœli citimus hoc eſt lunaris, centum ſcilicet viginti ſex millia ſtadiorũ vt inquit Mart, Quoniã vt in ſonis interuallum cũ legitima quantitate minimum ex duobus ſonis inter ſe diuerſis, ita in cœlo minimum a terra ſpatiũ ad lunam tonum apellare placuit. Huius menſure dimidiũ Hemitonion, Tonus vero cum hemitonio proportionem facit ſeſquiplam, hoc eſt ſeſquialteram.

¶ Toph⁹, genus lapidis aſperi qui de facili in arenã reſoluitur. Oui. Et leuibus tophis hinc tophinus & tophaceus adiectiua. Sueto. Quæ tophina ac linea antea erant. Pli. Eſt alba, rufa, columbina, argyllacea, tophacea, arenacea. ✣ Topographia loci deſcriptio. Cc.

¶ Topos, latine loc⁹, Topic⁹ localis. Vñ Ariſt. & Cice.

Topica libros appellarũt.i.locorũ ſedes i qb⁹ hmõi loci demõſtrãť.hic.Nõ topica.i.locales ſedes argumẽtorũ.

¶Toparchia, proprie eſt loci principatus. Et apud Aegyptios eſt dignitatis nomẽ inferioris præfecturę vtpote ꝙ præfectura in toparchias diuidatur. Cc.

¶ Toparcha dr̃ ille qui vnius regionis vel loci curã adminiſtrat, quę toparchia vocabatur. Euſ. in Hiſt. Eccle. Abagrus vchamæ filius toparcha. Erant enĩ in Arabia præfecturæ quas etiã Tetrarchias appellarunt.

¶Topazius, inſula eſt in mari rubro nebuloſa, & troglodytæ etiã dictã volunt a τοπάζειν quod eorũ lingua ſignificat quærere. Cc.

¶Topiarium, dr̃ opus ex arbore aut frutice aut herba factũ ad decorẽ, vt ſunt teſtudines, camerę, naues, auiculę & hmõi, q̃ & buxo, vel hedera & hmõi, quãtũ natura ſequax eſt & flexibilis, fieri cõſueuerũt. Dictũ topiariũ a τόπος τόπων hoc eſt a locis, q̃ in his varia cõſtituũť. quę & topia ab idoneis ſcriptoribus nuncupãť. Victr. li. vij. Habẽtes deorũ ſimulacra, ſeu fabularũ diſpoſitas explicationes non minus, troianas pugnas ſeu Vlyſſis errationes per topia cęteraq; q̃ ſunt eorũ ſimilibus rationibus ab rerũ natura ꝓcreata. Quidã a funiculis, quos in oleo teredo circũligatos inſtrumẽtis illis topia græci vocant Cic ad Qui. fratrẽ. Topiariũ laudaui ita oia ꝗeſtiuit hedera. Plin. Accedit in topiario opere lauri genus quę taxa dicitur, ramos ſpargit a radice topiarij ac coronarij operis. Hinc topiarij dñr q topiaria faciũt, ſicut coronarij qui faciũt coronas. Idẽ. Satiuæ myrti gña topiarij faciũt Et ars ipſa, topiaria dicitur, vt argẽtaria. Cicero vt deniq; illi paliati topiariam facere videantur.

¶ Topeia, a grecis dicuntur cordæ τοπεῖα.

¶Topotheſia, dici põt loci poſitio vel deſcriptio. Nã topos locus, theſis poſitio.

¶Tornus inſtrumẽtũ fabrile quo ligna pollita reddũť.

¶Torno as, ad tornũ polio. Pli. li. xxxvj. Lapis eſt qui cauatur tornaturq; in vaſa, coquẽdis cibis vtilia. Itẽ tornare eſt circũagere. Idẽ i eodẽ. Quarũ in officina turbies ita vibrati pepẽderũt vt puero circũeuagẽte tornarenť.

¶ Hier. in Eſa. vſurpauit torneo niſi textus falſus eſt ſic enĩ ait. Et circino tornauit illud. Hic detorno qđ ẽ de aliquo torno. Pli. li. xiij. Lignũ grãde intus firmeq; duritie ex quo velares detornant annulos.

¶Tornatile, pe. cor. quod torno factũ eſt.

¶ Tocoraſion, latine puella dicitur.

¶Toreuma, atis, & toreumatũ, ti. opus politũ, celatum τορεύω enĩ ſculpo & cælo ſigni. Sũt aũt toreumata opera delicate & elegãter ſculpta ſiue cęlata. Sal. tabulas ſigna toreumata emũt. τορευτης celatorẽ græci dicũt. Toreutices, ars ipſa q̃ & anaglyptices, ſculptor & celator. Sribit Pli. li. xxxiiij. Primũ Phidiam artẽ toreuticẽ aperuiſſe, & demonſtraſſe Sicyonius mox erudiuit, ac conſummauit. Mar. artis phidiacæ quã polycletus toreuma clarũ.

¶Tor⁹, lecť ab intortis herbis dict⁹, ver. Inde toro pã Aeneas ſic orſus ab alto. toros et appellam⁹ pulpã carnis muſculoſam, in qua eſt robur & valẽtia, vt ſũt partes mẽbrorũ neruoſę calloſęq;, & in ſe propemodũ collectę Vñ toroſus a ũ. Scribit. Col. parãdos eẽ boues nouellos ceruice lõgua & toroſa. Val. Fla. Protulit horrẽdoſq; toris informib⁹ artus. Qđ & de venis quoq; dr̃ quũ varicũ in morẽ ꝓbuſdãi locis turgeſcũt. Cor. Cel. li. vij. Ac ipſos venarũ toros ęquale ẽ, i herbis. Pli. vtiť hoc verbo de inſula ſcribẽs. Breuior is ẽ ſed toroſior armariorq; inula. Col. li. iii. Arbuſtiuã vitẽ q̃ putare tã alligare diligẽter oportet, Nã i ea fruct⁹ maxie vis cõſiſtit diutiuſq; perennat quę firmis toris & idoneis locis religata eſt.

¶Torulus diminutiuũ a tor⁹. i. paruus lectus. Plau. in Amp. Tum me patri torulus inerit aureus ſub petaſo.

¶Torale, & ꝑ apocopẽ toral, a toro mappa longa quã ſup linteola ponimus. & oia lecti ſtragula toralia dicuntur. hor. ne turpe toral ne ſordida mappa. nãq; ſup toros ſternũť veſtes, ſtragulæ purpureę vel virides, aut verſicolores. Idẽ i ſer. & tyrias dare circũ illota toralia veſtes.

¶Toniamen, ludus erat qui a troia dicebatur, quaſi ꝓ troiano agmine dicatur torniamen.

¶Torqueo es. ſi. ſũ. & tortũ ſignificat inflecto. Pli. Nec tm̃ binas ꝑ diuerſas coaſſatioẽs ſubſterni, capita earũ ꝑ gi clauis ne torqueãť. Ver. li. ij. Geor. Ithureos taxi torqueť i arc⁹. i. torquẽdo ſiũt. Terẽ. Vide vt ille ſibi os contorſit carnifex. Hinc aliqñ torquere ponit ꝓ gyro celeri rotare Verg. Aſt illũ ter fluct⁹ ibidẽ torquet agens circũ. Aliqñ ꝓ torquẽdo iacere. Ibidẽ. In medios telũ torſiſti primus Achiuos. Aliqñ ꝓ gubernare, vt Cælũ & terras q̃ numine torq̃t. Aliqñ ꝓ ſuſtinere. vt Vbi maxim⁹ Atlas. Axẽ humero torquet. Aliqñ ꝓ tormẽtũ iferre. Lactã. lib. iij. Beatus eſt igitur ſapiẽs in tormentis. Sed quũ torqueť ꝓ fide, ꝓ iuſtitia, ꝓ deo, illa patiẽtia doloris beatiſſimũ faciet. Do. torquem⁹ hoiem. Extorquem⁹ veritatẽ Hinc tormentũ & tortura. Aliqñ ꝓ filare. vt eſt illđ Penelope melius, leui⁹ torquetis. Arachne. Aliqñ protrahere. Verg. Torquetq; ſonãtia ſaxa. Huius compoſita ſunt, Abſtorqueo, quod eſt torquendo aufero. Contorqueo. Vergili⁹. lib. j. Geor. Protulit inſano cõtorquẽs vertice ſyluas. Fluuiorũ rex Eridanus. i. euertẽs. Detorqueo, diſtorqueo, Extorqueo. Intorqueo, Intertorqueo, Obtorqueo, Contratorqueo, Retorqueo, retrotorqueo, iaceo, remitto. Cic. in Cato. Quoquidẽ me proficiſcentẽ haud ſane quis facile retraxerit nec tanq̃ pilam retorſerit. Et retorquere eſt rurſus flectere. Colu. li. v. Id vtſcite fiat meminerit alligator ne torqueat ſarmẽtũ, ſed tm̃ iflexũ deuinciat. Prætorqueo ãteflecto. Idẽ lib. iiij. Sed Iulius. Atticus prætorto capite & recuruato ne paſtinatum effugiat prædictum ſemen demerſit.

¶Tortus. a. um. quod non eſt rectum ſed flexum. Aug. Habes vnde corrigas quod in te tortum eſt.

¶Tortum, machina ad torquendum ſaxa. Pacu. Nam te in tenebras ſepe lacerabo fame clauſum & fatigans artus torto diſtraham.

¶Tortuoſus a. um. quod eſt tortum. Cic. i Lel Neq; enĩ fidum poteſt eſſe multiplex ingenium & tortuoſum.

¶Tortile pe. cor. quod retortum & replicatũ eſt. Ouid. Tortilis & digitis excidit anſa meis.

¶Torto as, freq̃ntatiuũ ſignãt vehemẽter torq̃o Põponius. Ibi inſilui in coleatũ equuleũ vbi tolutim tortor.

¶Tortor, qui torquet id eſt cruciat, vel ad quæſtionem ponit vel qui lapidem tormento iacit. Vnde ab Ammiano tortores balliſtarum appellati ſunt qui ex balliſtis tela contorquent & iaculantur.

¶Tortura, ſupplicium. vt in ſacris literis. Seruo maliuolo tortura & compedes.

¶Tortinũ, vinũ ẽ nouiſſime expreſſũ. vt apud Catonẽ.

¶Torculũ, qđ vſu torculare, & ꝑ apocopẽ torcular. pe. ꝓ. edificiũ vinarũ & machia, a torquẽdo, quo vua torq̃ť Prelũ, a pluẽdo ꝓ trabe accipi ſolet, q̃ vue calcãť. Lacus q cõtinet muſtũ prelo ex vinaceis expreſſũ. Impropriẽ autẽ lacus, Prelum, & torcular pro eodem accipiuntur.

¶Torculari⁹ a. ũ, qđ ad torcular ptinet. Var. Si ſit cẽtũ iugerum habere oportet vaſa torcularia inſtructa trina.

¶Tormina gen⁹ morbi a torquẽdo, quũ dolore torqueť iteſtina exulceratiõe, grece Dyſſeteria. vt lib. iiij. ſcribit Celſ⁹. Ex his cruor manat freq̃ns deiiciẽdi cupiditas, dolor i ano ẽ. Pli. mẽtaſtrũ torminib⁹ cholericis efficaciſſimũ, hic torminoſi q ẽũ morbũ patiũť, quos, & dyſẽtericos grẽco vocabulo appellãt. Cic. Itaq; dicim⁹ grauedinoſos quoſdã torminoſos. Noni⁹ tormines maſculio genere ꝓtulit. Hipocra. mortiferũ eſſe ſignũ in dyſenteria ſi carnes egerãť. Galenus ſcribit: Dyſenteriam fieri qñ materia exuberans calore æſtatis inficitur & fit ſalſa.

¶Tormẽtũ, ſuppliciũ quod datur alicui ad perquirẽdã veritatem, vel ad cruciatum inferẽdũ vt eſt illud omnes fẽcit quanta paſſi ſunt tormenta. Var. Meſſis trituram tormentũ appellat, ꝙ ibi frumẽtũ teratur. Et tomẽtum generale vocabulum eſt omnium machinarum ſaxa tela & id gen⁹ varia torquẽtiũ. Cęſar. ij. Cõ. ad extremas foſſas caſtella cõſtituit. Ibi tormẽta collocauit. Dicitur aũt tormẽtũ a torquẽdo [illegible] βασανισμὸς [illegible] βασανίζω. ✠ Id eſt Gręce vero βάσανος. i. tormentum, & βασανιστής. i. tortor, & βασανίζω verbum. i. torqueo.

¶Torques, & torquis tã maſc. q̃ fœ. gñe ſecũdũ Probũ ſignificatq; circulum aureum, flexilem, obtortum colli ornamentum & ſummi pectoris. Properti⁹. Torquis ab inciſa decidit vnca gula. Gelli⁹. Caput Galli deiecit, torquẽ detraxit eãq; ſanguinolẽtã i collũ poſuit. Refert Plini⁹ torquib⁹ aureis auxiliares externos donatos fuiſſe a Romanis. At ciues non niſi argẽteis. Scribit Vegetius lib. ij. Quibus aureus torquis ad virtutis prẽmium dabatur, & hi duplas conſequebantur annonas.

¶Toropetron, hærbæ genus quã & Doripetron & Lithoron vocant caulibus veluti roſæ caipta ſuſtinens naſcitur in campeſtri & gracili ſolo. Cc.

¶Torquatus, cognomẽ Titi Manlij, qui ad Anienẽ occiſo Gallo torquẽ detraxit. Hic eſt ille torquatus. Manli⁹, cui⁹ iniuſſu quũ fili⁹ aduerſus hoſtem a quo ꝓuocatus fuerat, pugnaſſet, eoq; occiſo equeſtria ſpolia victor ad patrem tuliſſet ſubito eum ꝙ aduerſus edictum ſuum & rei militaris diſciplinam feciſſet, iuſſi occidi.

✠Torquatus, etiam palumbus dicitur. Martia. Inguina torquato tardant hebetãtq; palumbi. Nõ edat hanc volucrem qui cupit eſſe ſalax. Cc.

¶Torris, lignum teres quum ardet, titio, torris extĩct⁹. Lactan. Titionem vulgus appellat extractum foco torrem ſemiuſtum extinctum.

¶Torreo es. ui. toſtũ ſicco atq; areſacio. Qđ etiã de frigore poteſt intelligi. Var. Frigore torret. Sed vſurpať qñq; ꝓ vrere. Verg. Iã rapidus torrẽs ſitiẽtes ſyri⁹ Indos. Qñq; ꝓ aſſare. Plin. lib. xix. Si radicẽ betæ in pruna toſtam ſuperederint odorẽ extĩgui. Vnde carnes toſtas appellat vulgus. Quandoq; pro vertere, miſcere. Lucan⁹. Ingẽtes fato torrẽte ruinas. Quidam hoc verbũ ἀπὸ τοῦ τορεύειν deriuant quod eſt ſculpere, cælare.

¶Torreſco, torridus fio. A quo Retorreſco ruſ⁹ coquo vel ruſus vro. Colu. lib. iiij. deinde ſata non ita nutriunť ante conualeſcant quam retorreſcant.

¶Torridus da. dũ. qđ eſt aridum. Vnde æſtas torrida dicitur. Hinc Retoridus. Colu. lib. iij. Niſi eum recideris. arbor tota fiet retorrida Et inde torrida zona. quæ autẽ ſit habitabilis vel non, nunc campum diſputandi non amplum habeo, ſed alias dicemus.

¶Torrefacio, ꝓbuto, coq̃re facio, aut mĩtũ calefacio. Colu. lib. ij. Et ſubide opportunis ſolib⁹ torrefacta ꝑtereť.

¶Torrido as. pen. cor. ſignificat comburo.

¶Torrũ, etiã ꝑ torridũ dr̃. Inde torris fax appellať. Cc.

¶Torrens nomen generis maſc. ſignificat fluuium qui non de fonte neq; de viua aqua, ſed a pluuijs vel de mõtibus in valles deſcendit & in mare vadit, & æſtate ſiccatur, aquis vero hyemalibus inudatur & currit. Interdum ſumitur pro fluuio. Hierony. in Pſalmis. Inebriabuntur ab vbertate domus tuę, & torrentẽ delitiarum tuarũ potabis eos, non ſiccabitur. Torrens vero participium poſuit. Verg. Hic tantum boreę curamus frigora quãtum. Aut numerum lupus aut torrentia flumina ripas. i. quæ torrentis more fluũt. Hinc torrentior & torrentiſſimus. Iuue. Et Hypſeo torrentior. i. volubilior.

¶Torpeo pes. pui. piger ſum. Verg. lib. iij. Geor. Conſertoq; agmine ſerui torpent mole noua, & ſummis vix cornibus extant. Hinc torpeſco pigerſio. Sal. in Iug. Cęterũ ingenium quo neq; melius neq; amplius in natura mortaliũ eſt, incultu atq; ſocordia torpeſcere ſinunt.

¶Torpor, animi & corporis debilitatio, a torpedine piſce cuius contactu corpus hebeſcit.

¶Torporo as. pe. prod. torporẽ induco. Tur. Stupidus aſtat ita eius aſpectus torporauit hominis amorem.

¶Torpedo, piſcis gen⁹ q limo merſus occultat ſe & piſces ſupra natãtes torpẽtes facit, poſtq̃ vero obtorpuere deuorat ponitur & pro pigritia.

¶Toru⁹ a, ũ a terẽdo e i o mutata vt ait Ser. vl'a tauris qui irati cũ quadã truculẽtia reſpectant. Nã toruitas ꝓprie tourorum, ẽuel a torto aſpectu. Hic fiunt aduerbia torue, toruũ, & torua. Plau. Quid me torue aſpectas? Apul. Quum toruum in eos intueretur. Ver. talib⁹. Aeneas ardentem & torua tuentem Lenibat dictis.

✠Toruitas, proprie taurorum eſt, dicta quaſi taurorum acerbitas. Cc.

¶Totum, & omne, ſic differũt, ꝙ totũ dicim⁹ torporis vnius plenitudinẽ. Omne de vniuerſis, vt totũ auditoriũ habet ſcolaſticos, id eſt plenũ eſt auditorium ſcolaſticis. Omne auditorium habet ſcolaſticos, id eſt omnia auditoria. Poetę tamẽ iſta confundũt. Fit autẽ tot⁹ a tot ꝗuis tot, breue ſit, totus, vero productũ. Quotus vero remanet breue. Sciendũ ꝙ ſi totũ eſt pluralis numeri, partes quoque pluralis numeri eſſe debent, vt binas literas a te ſuſcepi, alteris mihi gratularis, alteris ſignificas te eſſe incolumẽ. Si vero totũ licet pluralis ſit numeri, ſingulare habet, tum partes ſingulares eſſe debent, vt delector duobus poetis, altero greco, altero latino.

¶Totidem ſignificat tot ſimiliter ſeu plane tot, nec plures res nec pauciores.

¶Toxicum, dictũ eſt quaſi taxicũ, vt inquit Plin. qm̃ taxos arbor eſt veneni præſentiſſimi, adeo vt ſi iumenta taxi folia comederint, emoriantur. Hanc quidã Smilacẽ dixere & eſſe in Arcadia tam preſentis veneni, vt ſi quis ſub ea dormiat, cibumve capiat, moriatur.

T ANTE R

TRabea, nomẽ poetę cui inter Comicos octauus locus aſſignatur. Huius meminit. Cice. li. iiij. Tuſ. Et de finibus. Eſt & trabes genus veſtis. Cuius tria ſũt genera, vt Sue. li. de genere veſtiũ inquit. Vnũ qđ dijs ſacratur, tm̃ de purpura. Aliud purpureũ quod habet aliquid albi. Tertiũ augurale ex purpura & cocco mixtũ. Erat autẽ veſtis togata, purpura circunducta, ſub tegmine puniceo quã aureę fibulę annectebãt. Ver. de trabea regali ait. Ipſe quirinali lituo paruaq; ſedebãt Succinct⁹ trabea lęuaq; ancille gerebat Picus equũ domitor. Hinc trabeati qui trabea ſunt induti. Ouid. de faſtis. j. Hoc igitur vidit trabeati cara Quirini Cum rudibus populis annua iura daret.

¶Trabs & trabes bis, vtroq; modo dr̃ gñe fœminino, Dicta a trahẽdo, ꝙ in altum trahatur. Proprie trabs (vt Feſtus inquit) ſunt duo tigna ędificij gratia ſimul cõpacta. Nam cũ ſimplicia ſunt non trabes ſed tigna dicũtur, quãuis abuſiue pro vno ligno quandoq; dicatur.

¶Trabica, nauis dicta eſt ꝙ ſit trabibus confixa. Pacu. Labit trabica in alueos.

¶Trabales, ſpecies tormẽtorũ a trabibus. Hora. li. Car. Te ſemper anteit ſæua neceſſitas claues trabales.

¶Trachea vel trachia, arteria pulmonis, quæ & ſpiritalis phyſtula dicitur. Vide in fiſtula.

✠ Trachelon, media pars eſt naualis veli cuius ſumma carcheſium nominatur. Cc.

¶Trachelus, pe. pro. collũ, ſpina a vertice ad finem.

¶Tracys, latine aſperũ. Hinc trachyno trachynas aſperum facio

¶Trachyna, oppidum Campanię, que nunc interpoſita a tarachyna, vel tarachynę arũ. tãtũ pluraliter, qđ ẽt Anxur antea dicebatur. Nũc autẽ trachyna vocatur. vide ſupra. Eſt & tarachyna ciuitas theſſalię quę heraclea ab Hercule cognominata eſt. Hinc ab Ouidio. Tarachyni⁹ Ceix cõiunx Alcyones. Greci trachyna vocãt aſpera. Vñ taracinã quaſi trachynã ab aſpretis dici autumat. Stra. Et a tarachyna Theſſalię Sophoclis tragœdia trachyna dicta eſt. Vñ Cice. li. ij. Tuſculanarũ. Quas hic voces apud Suphoclem in trachynis edit.

¶Tracoma, pe. pro. Græci enĩ τράχωμα vocatur ſcabricia palpebrarum iterior, ſicut i eadẽ parte glabritas hoc eſt de fluuium pilorum madroſis & milphoſis.

¶Traconidis regio, pars Iudeę quã ferunt inter mõtē Libani & lacũ tyberiadis sitã esse. Cuius tetraches fuit Philippus iuxa euãgeliũ. Lucę. Et ē (vt Hyero. iqt) trãs Bosdrã Arabiæ ciuitatē ĩ deserto cõtra haustralē plagã quasi ad Damascum respiciens. Hanc gentem instituit Cis filius Aram vt scribit Iosephus li. j. antiquitatis.

✠Tractoria organa apellat victru. machinas quibus onera pertrahuntur.

¶Trado dis, didi tũ, ex trãs & do, n, &, s, obiectis significat ĩ potestatē do. Terē. in Phor. Verũ sciētē tacitũ causã tradere aduersarijs ēt ne id lex coegit: tradere ē tē docere. Aug. Quicquid de arte loquēdi & disserēdi, quicqd de dimēsibꝰ figuratum, & de musicis & de numeris, sine magna difficultate nullo hoĩm trađēte ĩtellexi. Itē significat dicere. Gelli. Demosthenē tradũt & vestitu, cęteroq; cultu corpis nitido, venustoq;, nimisq; accurato fuisse. Itē Mãdare, vt cũ dicimꝰ Memorię traditũ est. Itē fidei alicuius cõmittere, vt Nuper mihi tradidit Aegõ. Itē q̃si vendere. Hiero. ĩ Geñ. Pecunia digna tradat eã mihi corã vobis in possessionē sepulchri. Itē pmittere. Nã in sacris literis dei a quouis secessio siue destitutio noĩatur Vñ apostolꝰ ad Romanos. Tradidit illos deus ĩ reprobũ sensum. i. a deo permissi sunt deferri ĩ re pbũ sensum.

¶Traduco, is pe. pro. ex trãs & duco, ĩ quo, n, &, s, similiter abijciũt, signifi de loco ad locũ duco. Cęsar. i. cõ. Heluetij p angustias & fines Sequanorũ, suas copias traduxerãt & in Heduorũ fines puenerãt. Amb. Transduco vsus est. De pfundo ad lumē extrahũt, fluctuãtes de ĩfimis ad supma trãducũt. Aliqñ traducere ē ad vlteriora ducere. Plau. Traduce adhuc lineã plusculũ. aliqñ trãsferre. Mar. Traducta est getulis, vñ & traducere librũ ex vna lingua in aliã quidã dñr. Hoc est ĩterpretari. Aliqñ agere siue pręterire. Cic. Ser. Sulpitio. Qua ratione nobis traducēdũ sit hoc tēpus. Aliqñ deridere & ĩfamia afficere & velut in exēplũ pponere, vt est apđ Euãgeliũ Ioseph cũ ēet vir bonꝰ & nolet eã traducere. Mar. Multoq; traduceris apher. Et traducere nutrire, fouere, sustinere. Iuue. Alutera quos nudo traducit Gallia talo.

¶Traduces in vitibus dñr, qui aliũde tracti ac ppagati sunt. Var. libr. i. de re rust. Arbusta vbi traduces possint fieri vitiũ & Mediolanēses faciũt arboribus, quas vocãt opulos. Var. appellat traduces rũpos vbi ex arboribꝰ in arbores traductis vitibus vinea fit. Huius singularis nominatiuꝰ est tradux. Col. li. vi. Si tradux ducē nõ cõtigit media virga ĩter eas diligeř ✠Trãsferř q; ad geniturã ex corpore in corpꝰ de qua doctores ecclesiastici. Aliqñ ad linguas. Vñ dicta fama est a Tertuliano serpere ĩ liguarũ traduces & auriũ pptera q̧ fama in his q loquũř & his gaudiũt traducit, & q̃si serpēdo p linguas rumigerulorum & aures curiosorum capit incrementum.

¶Tragos, latine hyrcꝰ. Vnde tragœdia. Rursus tragos hęrba quã aliqui Scorpion vocant semipede alta, folijs pusillis racemis rubētibus, grano tritici. Hic Paratragœdo verbũ tragus, conche genꝰ mali saporis. Suidas. τράγ- παρὰ τὸ τραχὺ δρίμα ἔχειν τράχος ἐστίς ὡμ ὑ παρὰ τὸ τραχεῖαν φωνὴν ἔχειν ἢ ἀπὸ τοῦ τρέχειν καὶ τραγὰν φασὶ τὰς ἀμπέλους. ✤. i. tragos. i. hircꝰ qm asperã cutē habeat aut forsan ppter asperitatē vocis vel a rodēdo vites vt dicunt.

¶Tragũ, ne. ge. genꝰ piscatorij rætis qđ & verriculũ dř

¶Taragœdia pe. cor. q̃uis apud gręcos pducař ἀπὸ τοῦ τράγου καὶ τῆς ᾠδῆς. Hoc est ab hyrcos & cantu quasi hircocãtꝰ. Nã hyrcꝰ dabatur in p̃mium tragicis auctoribus qui rustici & pastores erant. Vel ab hyrco vinearum hoste, & a Cantilena eius ipsius rei apud. Verg. plena. vel quod vter eius musti plenus solenne pręmium cantoribus erat. Horatius. Carmine qui tragico vilem certauit ob hyrcum. Alij a fęce putant quam Gręcorum quidam tyrgam & tyrga vocant, appellatam quod ora sua fęcibus perlinebant. Scęnici ante vsum personarum ab Eschylo repertum. Idem ignotum traijce genus inuenisse camœnæ. Dicitur & plaustris vexisse poemata thespis. Quæ canerent agerentq; infecti fæcibus ora.

¶Tragicus, quasi hircinꝰ qui tragœdiã scribit. Tragice aduerbium significat crudeliter, quasi more tragico.

¶Tragœdus, qui tragœdiam canit & recitat.

¶Tragelaphꝰ, pe. cor. spēs cerui q hirco & ceruo similis, est barba & villo distãs, ab alijs dř Hircoceruus τράγ- hircꝰ ἔλαφος ceruus. De quo in Deutero. habetur.

♣Trago panades auis est maior aquila, cornua in tēporibus curuata habens, ferruginei coloris, capite dumtaxat phœniceo. Cc.

✤Tragoriganon, hęrba similis serpillo syluestri. Cc.

¶Tragopagꝰ pe. cor. hęrba ĩ acetarijs laudata, q̃ a qbusdã Barbula hircina, ab alijs Comę q̃a folia habet instar croci in rotũdũ sparsa. Vulgo barba petrę dicif in Gallia transpadana. ✠Cõponitur autē ex τράγος qđ significat hyrcum καὶ πώγων barba vt iure hyrco barba nominetur.

¶Tragonia, hęrba que ad alligata triduo dicitur consumere lyenes ¶Tragion, siue tragonis hærba quæ nascitur in Creta Iunipero similis.

¶Tragopa, auis in Aethiopia quę cornibus arietinis prefert caput armatum.

¶Tragemata, bellaria secundum Macrobium id est omne mensæ secundæ genus.

¶Tragea, siue tragia insula vna ex cycladibus, ex qua theogiton Peripateticus Aristoteli familiaris

¶Tragula, genꝰ teli hasta dř q̧ scuto infixa trahaf. Sal. lib. iiij. Hist. Auidissimis atq; p̃paratis ducibꝰ & Metellus ictu tragulę sauciaref. Plaut. in Epi. Tragula in te iijcere adornat, nescio quē fabricã facit. Et tragula rete qđ vulgo nũc tractã vocant. Plin. Vsus suberis anchoralibꝰ maxime nauium piscãtiũq; tragulis & cadorum obturamētis. Dicta tragula q̧ ex vndis vt plurimum trahatur.

¶Tragurium, ĩsula in mari Adriatico adiacens Dalmatiæ ĩ qua est ciuitas eiusdē nominis Author. Ptolo. li. ij.

¶Traho is. xi. ctũ p vim duco. Trahimur eñ inuiti, ducimur volētes. Verg. Altaria ad ipsa tremētē Traxit. Aliqñ simpliciter ducere. Lact. li. ij. Nec qdq̃ possit eē oĩno qđ nõ originē a deo traxerit. Aliqñ leuare. Cice. Atq; ēt ex puteis iugibꝰ aquã calidã trahit. Aliqñ ptrahere. Salu. ĩ Iug. Atherbal vbi ĩtelligit oēs fortunas suas ĩ extremo sitas, hostē ĩfestũ, auxilij spē esse nullã, pœnurria rerũ necessariũ bellũ trahi nõ posse. Aliqñ remouere. Sal. Nisi ea res lõgius nos ab incœpto traheret. Aliqñ extēdere. Vergi. Ille horridꝰ alter Desidia latãq; trahēs ĩglorius aluũ. Aliter Idē vsus est. Nec nõ & vario noctē sermone trahebant. i. terebant vel consumebant. Huiꝰ verbi cõpossita sunt Abstraho, Attraho ad me traho. Cicer. Trebatio Me qui te non Romam attrahã, te qui nõ huc aduoles. Cõtraho, Detraho, Distraho, Extraho, Intertraho, Pertraho perfecte seu ad finē traho. Protraho, differo, prolõgo. Terent. in And. Impetrabo vt aliquot saltē nuptijs ptrahat dies. Retraho retro seu rursus traho. Idē. Postq̃ poeta vetus poetã nõ põt retrahere a studio. Sal. Fuere tamen extra coniurationem cõplures qui ad Catilinã in initio profecti sunt, in his erat Fuluius senatoris filius quem retractum ex itinere parens necari iussit. Hiero. in Exo. Retrahe manũ tuã in sinũ tuũ. Subtraho proprie significat sub siue de medio aufero. Lactan. libro. ij. Qui vel morte subtracti vel absentia fuerãt separati. Hiero. ad Iulia. Audio Faustinam subita tibi dormitione subtractam. Quandoq; surripio, furor. Plautus. in Casi. Nam peculij probam nihil habere addecet clã viro, & quæ habet partum eius haud commodi est quin viro aut subtrahat, aut stupro inuenerit.

¶Tracto frequētatiuũ est q̃si frequēter traho vel sursum traho. Terēt. ĩ Heau. Hac arte tractabat virũ, vt illiꝰ animũ cupidũ inopia ĩcēderet. Et tractare est mereri, vt Bene tractasti me. i. bene meritus fuisti de me. Itē differere, q̧ ea de quibus differimus frequenter tãgere videamur. Hic tractatꝰ. Itē frequēter tãgere. Col. li. vij. Talis notule vitulos oportet quũ adhuc teneri sunt, cõsuescere manu tractari. Iuue. Per pupĩ & duros gaudet tractare rudētes. Itē exercere. vt Q đ medicorũ est. Promittũt medici, tractãt fabrilia fabri. Itē gubernare. Cice. Bruto. Fuit in Sicilia mecũ tribunꝰ militũ, quo ĩ munere ita se tractauit vt accepisse ab eo beneficiũ viderer nõ dedisse. Huius composita sunt Attrecto Hiero. in Geñ. Si attrectauerit me pater meus & senserit, timeo ne putet sibi voluisse me illudere. Cõtrecto, Detracto, Retracto, Obtrecto, quasi aduersꝰ aliquē tracto. Pertracto pfecte tracto.

¶Tractus us. spatium, regio, plaga. Vergi. Indicio est tractu surgens oleaster eodem.

¶Tractim, aduerbium significat trahendo in lõgum sine intermissione, longo tractu, diutine. Plaut. in Amp. Quid si ego tractim tangam vt dormiat. Verg. Tum sonus auditur grauior tractim q; susurrat.

¶Traha, genus vehiculi sine rotis, quo coloni vtuntur a trahendo dictum. Hiero. in lib. Paroli. Et fecit sup eos tribula & trahas & ferrea carpenta trãsire. Ver. lib. j. Georgic. Per epenthesim traheę dixit, sicut Nauita p nauta. tribulaque traheęq; & iniquo pondere rastri.

¶Trahax, auidus, rapax, oĩa ad se trahens. Plaut. Eho lutum lenoninum. eho sterquilinium publicum impure, inhoneste, ĩiure, illex, labes populi, pecuniæ accipiter, auide, atq; inuide, procax, rapax, trahax, trecentis versibus tuas impuritates loqui nemo potest.

¶Traijcio. ex trans & iacio remotis n. & s. sigñat traduco trãsporto, trãsueho. Nã pprie nautę q̃ traijciunt trãsportare seu trãsuehere aut traducere dici possũt, alij vero traducũt tm̃ quũ traijcere dñr sicut lib. j. docet. Liui. Prę se armētũ agēs nãdo traiecerat. Plancus. Cic. Exercitũ ad Calēdas Maias rhodanũ traieci. In his exēplis nõ capif traijcio p trãsporto vt qdã volũt dicētes traijcio exercitũ. i. trãsporto exercitũ. trans mare, aut trans flumē. traijcio mare vel flumen. i. transeo. Liuiꝰ de secũdo bello punico. Amnē vado traiecit. Aliqñ coniunctim. Idē traiecit copias Iberũ. Aliqñ traijcere est trãsfigere, trãsuerberare. Idē lib. ij. Cõtra quē & ille ꝯcitat equũ, tãtaq; vis infestis veniētiũ hastis fuit vt brachiũ Ebutio traiectũ. Manilio pcussũ pectꝰ. Hic traiectio trãsitio. Cic. li. j. de Diuina. Cũ cœlũ ex omni parte patēs atq; apertum intuereř, traiectionis motusq; stellarum obseruauerunt.

¶Trallis, vrbs Lydię nõ lõge a Magnesia sita ĩ vertice quodã. qui promõtoriũ natura munitũ habet, ab Argiuis & a tracibus quibusdam cõdita. Sunt & alię trallis in Phrygia vbi sunt Cariæ fines. Hæc alijs noĩbꝰ dicta est. Euãtia, & Seleucia, & Anthiochia. Hinc trallianꝰ ana, anũ. Cicero. ĩ Philippicis. Trallianã aut Ephesinã dicereputes. Ex trallibꝰ fuit Menodorꝰ vir doctꝰ. Hoc nomē trallis secũdũ Priscianũ tm̃ pluraliter declinař, & tã actm̃ q̃ nõiatiuũ ĩ is tm̃ mittit sicut alpis. Sardis, Syrtis.

¶Tralucidum, quod per medium lucet. Plin. Suauiores albæ viæ quoniam e tralucido facilius accipitur aer.

¶Trama, subtegmē. Persiꝰ. Mihi trama figura sit reliq̃.

¶Trames, gñis masculini. semita transuersa. Liui. li. v. Obliquis tramitibus egressi.

¶Trãs, p̃positio est q̃ significat vltra. vt quũ de loco ad locũ, & de vno ad alterum, & de vna re ad alterã trãsitionem facimus. Separatur qñq;, vt trans mare trãs mõtes. Sed plęrũq; cõponitur pręserti cũ his literis A vt trãsalpinus. C. vt trascurro D. vt traduco. E. vt transeo. F. vt transfero. G. vt transgredior. I. vt traijcio. L. vt translego. M. vt transmigro. N. vt trano. P. vt transpono. S. vt transcribo. T. vt transtygritanus qui habitat trans tygrĩ V. vt transueho. Sed est sciendum q̧ composita cũ n. vel i consonante e vel d. amittit n & s. vt trano traijcio. traduco. In reliquis manet ĩtegra, nisi cum s. in quo s. tm̃ abijcimus vt transcribo. Apuleius tamen docet q̧ si trans ponatur cum eo Duco Pono potest retinere & perdere ns, vt transduco, traduco, transpono trapono, transeo, traeo. In alijs retinet ns. nisi in trano, trado, traijcio.

¶Tranare, sigñat vltra nare. i. natare. Liui. lib. ij. Multisq; superincidentibus telis incolumis ad suos tranauit Verg. Superant montes & flumina tranant.

¶Tranquillo as, quietũ facio. Aug. lib. viij. cõ. Trãquillatur cœlũ, & mare, & exultãt nimis qm̃ timuerũt nimis

¶Transactus, participiũ, idē est q̧ pręteritus. Cice. lib. ij. ad Herē. In cõsequēti tēpore spectabiř nunq̃d re trãsacta relictũ sit quod indicet aut factũ esse maleficiũ aut a quo sit factum.

✤Trãsalpinum dicimus vltra apes. Vnde Galliam trãsalpinam vocant Galliam comatã, quę diducif in Belgicã, celticã, & lugdunēsē, vt ĩ dictioē gallia dictũ ē. cc.

¶Transcendo, ex trans & scando, significat ascendendo transgredior.

¶Transcurro vltra currro. Terēt. in Eun. tu tibi atq; obsera ostiũ intus dũ ego transcurro ad forũ.

¶Transcribo idē q̧ excribo, hoc est ab exēplariis quicquã describo. Quandoq; tamē ponif pro trado, verg. li. vii. Et tua dardanies transcribit sceptra colonis.

¶Transeo, is, iui. & transii, itũ, vltra eo. A quo transitio & transitus, & compositum pertranseo.

¶Transitorius, a, um, qđ cito transit. Leo papa. Hęc ergo ñ trãsitorię, sed cũ ingēti tremore debemus attēdere

¶Transeunter, aduerbiũ a trãsiēs trãseuntis, formatũ. Aug. lib. iii. de ci. dei. Quod vitiũ Sal. magis trãseunter attigit. hoc est in transitu, siue transeundo.

¶Transenna, per quam aspectꝰ transire põt. Cic. li. i. de Oratore pro fenestra seu cancello posuit cum ait. Nunc petas a Crasso vt illã copiamquam constructam vno in loco quasi per trãsennã prętereũtes strictim aspeximꝰ in lucē proferat. Transenna etiã funis extētus dř. Sall. lib. ii. Historiarum. Trãsenna demissum victorię simulachrũ cũ inclinato strepitu tonitruũ coronã capiti ĩponebař Metello. Qñq; p decipulo, laqueo & funiculo ad decipiēdũ concĩnato. Plau. in Bac. Nunc te transenna hic turdus lubricũ petit. Et ĩ Rud. In ętate agunda hominũ plurimę fiũt trãsennę, vbi decipiuntur dolis, atque ędepol ea plęrũq; esca imponitur, quã si quis auidus poscit escam auariter, decipitur in transenna sua auaritia.

¶Transfero pe. cor. tãsferri dř res quũ nõ remanet apđ eos a quibꝰ trãsfeř. Cic. li. i. Offi. Quod ab Aennio positũ in vna re transferri in multas potest. Hinc translatio quę fit quoties vel deest verborũ pprietas vel vitatur iteratio, Cic. autē translationem verborũ maxime pbat libro de aptimo ganere dicendi quũ inquit Sed Phalereꝰ Demetrius meo iudicio pręstat cęteris, cuiꝰ oratio cũ sedate placideq; loquitur, tum illustrãt eã quasi stellę quędã translata verba atq; immutata. Trãslata dico vt sępe iam per similitudinē ad aliã rem aut suauitatis, aut inopię causa trasferuntur. Quintil. autē q̃ sint verba propria queq; translata, quomo do transferantur, quę sit vitiosa trãslatio & cur reptasit trãslatio, diffuse tradit li. i. ĩstitu. dicens. ppria sũt verba cũ id significãt in qbꝰ denoĩata sunt translata quũ aliũ natura intellectũ, aliũ loco prebēt Vsitatis tutius vtimur, noua nõ sine periculo quodã fingimus. Et li. viii. Trãsfeř igiř nomen aut verbũ ex eo loco in quo proprium erat, in eum in quo aut proprium deest aut trãslatũ pprio melius est. Id facimꝰ aut quia necesse est, aut quia significantius est, aut vt dixi decentiꝰ Vbi nihil horum pręstabit quod transfertur impropriũ Asconius scribit. Translatiua dicta esse nõ noua nec nuper inuenta sed aliude translata. Translatiuũ gręce μεταφορὰ, id est promiscuum, vulgare, publicũ indiferens. Translatitia sunt & verba per metaphoram in alienum migrantia. Sene. Traslatiuas siue translatitias quę sua oratorum supellex est, pro locis comunibꝰ intelligit. Sũt & sacra translatitia apud Macrobium.

¶Transfugio, de loco ad locum fugio. Liu. li. ii. Magna clientiũ comitatus manu transfugit.

¶Transfuga pe. cor. qui trãsfugit. Idem in eodē. Deiñ metuēs ne si ꝯsulũ ĩiussu & ignaris oibꝰ iret dephēsꝰ forte a custodibꝰ romanis retraheref vt trãsfuga, fortũa tũ

vrbis crimen affirmante, ſenatũ adit. Nec ſolum vt iuriſcõſul. inqt trãſfuga is accipiendus eſt, qui aut ad hoſtes aut a bello tranſfugit ſed & qui ꝑ induciarũ tẽp⁹ ad eos cum quibus nulla amicitia eſt, fide ſuſpecta tranſfugit.

¶Tranſfigo, pe. ꝓ. trãſfodio ſeu tranſuerbero. Liui. li. j. Stricto itaq; gladio ſimul verbis increpãs trãſfigit puellã

¶Trãſfũdo is, de vaſe ĩ vas fũdo. Cato. Vbi dies. xxx. p̄terierint trãſfũdito, ita relinquito vſq; ad vĩdemiã. Cice. ꝑ trãſlationẽ Dolobellæ ſcripſit. Libẽtius oẽs meas laudes, ſi mõ ſint aliq̃ meę laudes, ad te tranſfuderim.

¶Tranſgredior, trãſeo, a pedũ greſſu ꝓprie dr̃ ſed auctoritas vetuſta liberiorẽ loquẽdi vſũ dedit. Sal. li. i. hiſt. & de is q nauigaſſẽt, & de ipſis nauib⁹ eo verbo vti voluit, in quibus gradus nõ ſit deceptio. Nact⁹ obſcurã noctẽ ęſtu ſecũdo & inde traſgreſſus oẽs recipit, mõs p̄ceptus eſt Luſitanis. Sic & trangreſſus, pro tranfretatione

¶Trãſigo is, pe. co. ex trãs & ago ſigni. trãſeo ſeu vltra traduco. Sal. Sed multi mortales dediti vẽtri atq; ſomno indocti, incultiq; vitã ſicuti peregrinãtes tanſegere. Hiero. Et immolantes deo ſacrificiũ laudis noctẽ totã trãſegere. Aliqñ ſigni. tracto. Terẽ. Intus trãſigetur ſi quid ẽ quod reſtat. Aliqñ cõuenio, concordo, paciſcor. Cicero. Treba. Puto cũ Auiano tranſigere poſſemus.

¶Trãſilio is, pe. cor. ex trãs & ſalio, ſed s, abijcit̃ ſigni. vltra ſalio. Colu. lib. vij. Si foſſam ſine cõtatione trãſilit.

¶Tranſlego, pe. co. legendo trãſcurro, ſiue vltra lego. Plau. in Aſi. Age quęſo mi Hercle tranſlege.

¶Trãſmigro as, pe. cõmuni. ſigni. habitatũ eo ſiue trãſeo, vel in longiorẽ locũ domiciliũ habitationẽq; ꝯmuto. Hiero. Et perſecuti eos ſunt de ciuatate in ciuitatẽ expellentes de Iudea, vt ad gẽtiũ populũ tranmigrarent.

¶Trãſmitto is, vltra de loco ad locũ mitto. Pli. li. xviij. Itẽ cibaria q̃ ſimili mõ in tertio remãſit cribro ãguſtiſſimo, & tm̃ arenas trãſmittẽte, aliqñ celeriter trãſeo. ver. Alia de parte patẽtis tranſmittunt curſu cãpos.

¶Tranſpicio vltra aſpicio. Lact. De Opifi. Per eas igit̃ mẽbranas ſẽſ⁹ ille q dr̃ mẽs ea q̃ ſunt foris tranſpicit.

¶Traſtra ſunt loca vel tabulę ſuper quas ſedẽt remiges Verg. Tranſtra per & remos. Et apud Ezechielẽ. Quęrcus de Baſan dolauerũt in remos tuos, & tranſtra tua fecerũt tibi ex ebore indico. Hęc etiã iuga dici ſolẽt. Ver. Inde altas animas quę per iuga longua ſedebant. Deturbat, laxatq; foras. Et trãſtra tigna quę trãſuerſa a pariete in parietem porriguntur. Vict. li. v. Trabes etiam ſupra colũnas & paraſtata & ãtes ponũt̃ in contignationibus, tigna & axes ſub tectis, ſi maiora ſpatia ſũt & trãſtra & capoli, ſi ꝯmoda columẽ & cãterij, ſed & ſedilia ĩ nauib⁹

¶Trãſtyberin⁹, dicit̃ aliquis ihabitãs vltra tyberĩ. Cc.

¶Trãſuador, & trãſuado as, pen. cor. ꝑ vadum traiicio Hier. ad Helio. ꝑ tranſlationẽ. Sed qm̃ ſcopuloſis locis enauigauit oratio, & inter canas ſpumeis fluctib⁹ cautes fragilis in altum cymba proceſſit, expandenda vela ſunt ventis, & quęſtionũ ſcrupulis tranſuadatis, lętantiũ more naturam epoligi celeuma cantandũ eſt.

¶Tranſueho, vltra veho. Salu. in Iug. Ex eo numero medi & Perſę & Armenij. cũ nauib⁹ in Africã trãſuecti proximos noſtro mari locos ocupauere. Aug. Caro Ieſu ẽ marię quã ſuper aſtra trãſuexit honorans omnem humanã naturam, & multo magis maternam.

¶Tranſuerbero as, tranſfigo. Cice. Mario. Sed quę poteſt eſſe homini policito delectatio, quum aut homo imbecillus & valentiſſima bellua laniatur, aut pręclara beſtia venabulo tranuerberatur.

¶Tranſuerſus, a tranuerto eſſe debet, quod eſt in obliquũ verto licet nondũ legerim. Colu. li. ij. Sed in arãdo maxime obſeruandũ eſt vt trãſuerſ⁹ mõs ſulcet̃. Cic. li. iiij. ad Herẽ. Ecce ib iiſte de tranſuerſo, heus inquit adoleſcens pueri tui modo me pulſarũt, ſatis facias oportet

¶Tranſuolo as, pe. co. ad aues ꝑtinet. Sed ꝑ trãſlationẽ ponit̃ ꝓ trãſcurro vel ꝓ repẽte accedo. Hier. ad Dama. Neq; dubiũ & quid facerẽ neſcientem ita feſtinus exteruit, vt oĩb⁹ p̄termiſſis ad ſcribẽdũ tranſuolarem. Plau. ĩ Epi. pro tranſfugio poſuit. tranſuolauerunt ad hoſtes.

¶Trãſumo is. ex alio ſumo. Vñ q̃ ex primis tabulis trãſcripta ſũt ſolẽnitate iuris adhibita, dñr trãſſũpta, & actꝰ ipſe tranſumptio. Idẽ tranſumptio figura eſt quã Gręci μετάληψιν vocãt, quũ rẽ ex alio ad aliud tranſmouemus.

¶Trãſuo is. ex trãs & ſuo, ſed s, abijcit̃. Colu. libr. vij. Media pars deſcripti orbiculi eadẽ fibula tranſuitur.

¶Trapetes, vel trapetũ. pe. ꝓ. mola olearia. a τρέπω voluo ſeu verto. Var. a terendo deducit. Verg. lib. ij. Geor. Teritur ſicyonia bacca trapetis glande ſues.

¶Trapeza menſa ſeu tabula qua argentarij vtuntur.

¶Trapezitę, pe. ꝓ. mẽſarij pecuniarũ campſores. Plautus in Cap. Subducã ratiũculã quantillum argenti mihi apud trapezitam ſiet. Hiero. cõtra Ruf. Quaſi bonus trapezita adulterinæ pecuniam reprobet.

¶Trapezus oppidũ eſt ponti. Capdocum non longe a Subųe. vt auctor eſt Ptolo. lib. j. v. ca. vj. Iñ trapezũti⁹. Cc

✠ Traſton, ſpecies eſt hammoniaci thuris ſimilitudine, & maxime probatur.

¶Trauli, q maiori difficultate loquunt̃ vñ & traulis. Lucre. lib. iiij. Magna atq; manicata cataplexis plenaq; honoris balba loqui non quit traulis muta pudens eſt.

¶Trebia, fluui⁹ extra placentiã, apud quẽ Annibal Romanos vicit. Eſt & trebia. Celtiberorũ ciuitas quę pars eſt hiſpaniæ. ✠ Inde trebellicum vinum dicimus.

¶Trebula, oppidũ fuit haud lõge ab vrbe vt ſcribit Pli. Et olĩ trebulanis ciuitas data fuit. Hĩc caſei trebulani dicti ſunt De qb⁹ Mart. Trebula nos genuit cõmẽdat gratia duplex. Sue leui flamma ſiue domamur aqua. Prope trebulanos ſunt & alij populi noĩe trebiani anctore Pli. lib. iij. Suet. in Tybe. Iterũ eo ſentiẽte vt trebianis legatam in opus noui theatri pecuniam ad munitionem vię transferre concederetur, obtinere non potuit.

¶Trechedipna, veſtis. Iu. Ruſticus ille tuus ſumit trecedipna quirine & cæromatico fert niceteria collo.

¶Tremo is. a ſimilitudie vocis quæ tũc cũ valde tremit apparet. Quo etiã ĩ corpore pili vt ariſta in ſpica hordei horrẽt. Et tremere quidẽ ꝯmoueri ſeu agitari ſignificat. Plau. ĩ Aſi. Nõ placet, ꝓ mõſtro eſt quãdo qui ſudat tremit. Interdũ ponitur ꝓ timere. Ver. lib. ij. Hic aliud maius miſeris multoq; tremẽdũ. Huius compoſita ſunt. Cõtremo. Intremo intus ſeu valde tremo. Verg. lib. iij. Et feſſum quoties motat latus in tremere omnem murmure trinacriam. Pertremo valde tremo. Et habent pen. cor.

¶Tremiſco, tremore cõcutior. Verg. lib. iij. Sonitũq; pedũ vocẽq; tremiſco. Hĩc cõtremiſco & pertremiſco. Lactã. lib. vij. Itaq; trepidabunt omnes & ad luctuoſum illum ſonitum cotremiſcent. Hiero. contra Vigilantium Ita totus & corpore & animo pertremiſco.

¶Tremefacio, ſicut ſonat. Verg. Tum vero tremefacta nouus per pectora cunctis inſinuat pauor.

¶Tremor, mõ ipſam ꝯmotionẽ ſeu agitationem modo timorẽ ſignificat. Verg. lib. ij. Georg. Vnde tremor terris? Et alibi. Cur ante tubam tremor occupat art⁹. Venit tamen ex græco τρέμω, & illa quæ deducuntur.

¶Tremebundus, abunde tremens. Cicer. lib. iij. ad Heren. Sin erit ſermo in iocatione, leuiter, & tremebunda voce, cum parua ſignificatione riſus.

¶Trepidus a, um. idem quod pauidus. Cuius dimi. eſt. trepidulus. Gel. Pulli trepiduli circunſtrepere. Et trepidus feſtinus. Ver. lib. iij. Hinc medium trepidi crudelia limina linquunt. Immemores ſocij vaſto cyclopis in antro Deſeruere. Ser. Trepidi feſtini, vt per timorem non per odium relictus fuiſſe videatur.

¶Trepido as. pe. cor. timeo. Ambro. Trepidare virginum eſt, ad omnes ingreſſus viri pauere, omneſq; viri affatus vereri. Et trepidare feſtinare. Verg. lib. iiij. Dum trepidant alæ ſaltuſq; indagine cingunt.

¶Treueri, populi Galliæ inter belgas in confinibus Germaniæ Neruijs finitimi.

¶Treſſis, tres aſſes. Perſius. Non treſſis agaſo.

¶Tris a gręco. Nam gręci τρεῖς dicũt. Vñ trias adis. trinitas. Aliquando ſignifi. valde. Hinc trifur. trimegiſtus

¶Triãgul⁹, figura eſt tres angulos habẽs, quam Græci τρίγωνον vocant. Hinc triangularis & hoc triangulare.

¶Triarch⁹, nauis triremis p̄poſit⁹. Ab archõ princeps

¶Triarij, erant milites fortiſſimi, quẽ in legione Romana vltima erãt. Hi ſi qñ res fuiſſet ĩ ꝑiculo in frõte acierũ poplitib⁹ flexis ſtabãt, ita vt poti⁹ animã amitterẽt. quũ de loco decederent. Vñ ortũ eſt illud prouerbiũ cũ res ſunt dubię. ventum eſt ad triarios. Varro triarij dicti ꝙ in acie tertio ordine extremis ſubſidio ponerentur. Plau. Agite nunc, ſubſidete omnes quaſi ſolent triarij.

¶Tribus us, a tributo dãdo. vel qđ ager Roman⁹ prío diuiſus ĩ tres ꝑtes fuerit, & tres partes populi factæ vna Tatiẽtiũ a Tatio Sabinorũ rege iam amico poſt fœdera Alia, Rãniũ ſiue Ramnẽſium a Romulo. tertia Lucerũ a Lucumone. Varro em̃ ſcribit Romulũ dimicãtẽ ꝯtra Titũ Tatiũ a Lucumonib⁹, hoc ẽ tuſcis auxilia poſtulaſſe. Vñ quidã venit cũ exercitu cui recepto iam tatio ꝑs vrbis eſt data. Vnde in vrbe tuſc⁹ dict⁹ eſt vic⁹, Siue vt aliqui volũt a luco, quẽ Aſylum vocauerat Romulus. Ergo in tres partes diuiſ⁹ erat popul⁹, adeo vt q etiã vni pręerat parti, tribun⁹ diceret̃, & ſumpt⁹ dati populo tributa vocãt̃. Sed poſtea aliæ quoq; partes vrbis factę quę ſimiliter trib⁹ appellatæ ſunt. Nã ĩ ſex partes fuit diſtributa ciuitas ĩ primos ſecũdoſq; tatiẽſes Ramnes Luceres. Quęlibet ex tribub⁹ decẽ curias cõtinebat, q̃ de nominib⁹ Sabinarũ appellatæ ſũt. Varro. Feſt⁹, Plutarchus, & Aſconi⁹. Diſſẽtit paulũ Liui⁹ ſcribẽs a Romulo Centurias eqtũ tres fuiſſe cõſcriptas Rãnenſes & Tatienſes & Luceres. nec vr̃ exiſtimare totũ populũ in hos fuiſſe diſtributũ ſed ſolos equites. Aug. ĩ pſal. ĩterpretatiõe ſic ſcribit, trib⁹ alio noĩe dici poſſũt curiæ ſed nõ ꝓprie. Nã proprie ſi diximus curias, non intelliguntur niſi curię q̃ ſunt ĩ ciuitatib⁹ ſingulis ſingulę vñ Curiales & decuriones. i. ꝙ ſint in curia vel decuria. Et nr̃is qa tales ſingulas curias hñt ſingulę ciuitates. Sũt aũt vel erãt aliqñ in iſtis quoq; ciuitatib⁹ curiæ etiã populorũ & vna ciuitas mltas curias habet ſicut Roma. xxxv. curias habet ppl'i Hæc dñr tribus. Has popul⁹ Iſrael. xij. habebat ſecũdũ filios Iacob. Plinius refert quatuor ſolas vrbanas tribus fuiſſe appellatas a ꝑtib⁹ vrbis in quib⁹ habitabant. Nã Saburrana, Palatina, Collina, & exquilina dicebantur.

¶Tribulis, pe. pro qui ex tribu eſt. Hora. ĩ Epi. Vt cum pileolo ſoleas cõuiua tribulis. Cic. Se. lucio Coſſinio amico & tribuli tuo valde familiariter vtor. Hinc contribulis qui ex eadem tribu eſt. Hiero. lib. ij. Machabeorum. Quod quum rex annuiſſet ſtatim ad gentilem ritum contribules ſuos tranſferre cœpit.

¶Tributim, aduerbium ſignificat per ſingulas tribus.

¶Tributum, a tribubus. Var. dictum oſtendit, ꝙ ea pecunia quæ populo imperata erat tributi ſoluebatur. Feſtus. Tributum dictum quia ex priuato in publicum tribuitur. Sumi poſtea hoc vocabulum cœpit largius pro omni munere quod a ſubbditis ſoluitur.

✠ Dicitur & tributus. Plautus in Epiſto. Tributus maior

¶Tributarius, qui ſoluendo tributo obnoxius eſt. Iuſtinus lib. j. Sed ciuitates quæ Medorũ tributariæ fuerãt.

¶Tribuni dicti, ꝙ tunc in tres partes populus diuiſus erat & ex ſingulis ſinguli creabantur, vel quia tribuum ſuffragio crearentur. Vel quia vt Vegetius. inquit, tribuebant iura militibus tribuni etiam vocati ſunt, qui magiſtratum gerebant, vt Regum tempore tribuni celerum, qui centurijs pręerant. Poſtea facti ſunt tribuni militares in caſtris, qui parem cum conſulibus haberent poteſtatem, qui imperatori opponebãtur militib⁹ tribunorũ militariũ ſicut docet Aſco. duo ſũt gña. Alij Rufuli dñt qui in exercitu creari ſolẽt. Alij ſunt comitiati q Romæ comitijs deſignatur. tribuni militaris officiũ eſt vt miles veſte nitidus, armis bene munit⁹, exercitationis vſu & diſciplina erudit⁹ incedat. Olim tribuni militum ꝯſulari poteſtate promiſcue ex ꝑtibus & plębe creati ſunt. Alij fuerunt tribuni plębis qui in diſſentione plębis a patribus facti ſunt anno fere. xvij. poſt exactos reges. Alij tribuni ęrarij dicti, ab eo ꝙ his attributa erat pecunia quã militi reddebant. ¶Tribunitius, qui tribunus fuit.

¶Tribunitius a, um, quod ad tribunos pertinet. Salu. Nã poſtquã Cn. pompeio & M. Craſſo conſulibus tribunitia poteſtas reſtituta eſt.

¶Tribunatus, us. ipſa tribunorũ dignitas. Cice. in Lęl. de caij aũt gracchi tribunatu qd expectẽ ñ libet augurari

¶Tribunal, pe. pro. locus excelſus in quo reſidebat qui ius tribubus redderet.

¶Tribuo is, ui, utũ, quaſi tributũ do, cõcedo. Sed hoc beniuolentię eius tribuendũ eſt. Aliqñ capitur ſicut vẽdo. Hiero. in Deuter. Aquam pecunia tribue & ſic bibemus. Aliqñ ſumitur pro aſſumo, vt tu tibi multũ tribuis. Aliqñ pro fauere. Cic. Craſſipedi. Quũ vniuerſo ordini publicanorum ſemper libentiſſime tribuerim. Huius cõpoſita ſunt attribuo. contribuo ſimul tribuo, hoc eſt alijs partem facio, diſtribuo diuerſis modis tribuo. Terent. in Adel. Argentũ annumerauit illico dedit pręterea in ſumptũ dimidiũ minę id diſtributũ eſt ſane ex ſentẽtia. Retribuo, quaſi retro tribuo hoc eſt remunero.

¶Tribulus pe. cor. ſpinę genus a ſemine triangulari dict⁹ vel quo cuſpidatus trifariam feriat. Ouid. li. x. Meta. Lolium tribuliq; fatigant triticie meſſes.

¶Tribula ę. & tribulum genus vehiculi quo frumenta in area teruntur a tribus lateribus ſic appellatũ. Aug. li. de ciui. dei Nã ſicut ſub vno igne aurum rutilat & palea fumat & ſub eadẽ tribula ſtipulę comminuũtur, frumenta purgant̃. Ver. li. j. Geor. Tribulaq; traheęq; & iniquo pondere raſtri. Var. E ſpicis in area excuti grana, quod fit apud alios iumentis iunctis & tribula.

¶Tribularium a tribula fieri viderur, & ſignificat locũ vbi tribulę recundunt̃, vt eſt apud Collu.

¶Tribulor verbũ factũ ab anguſtia & dolore illorũ qui tribulum ferri vel tribulum hærbã calcauerint quę orit̃ in lacubus & paludibus tricoli vel ferrariæ vulgariter ẽt murex, angulta eſt iacitur vt vis, ſemper cuſpis eſt erecta bellicum ferramentum eſt.

¶Tribrachus, pe. cor. pes ex tribus ſyllabis conſtans a τρεῖς & βραχὺς quod ſignifi. breue, vt te Corydon o Alexi. Vbi don o a, tribrachus eſt, quum vocalis ante vocalem breuis fiat. ✠ Verum don producitur.

¶Tribades, mulieres dictę ſunt fricatrices quę portentuoſo coitus genere in ſexum ſuum libidinẽ exercẽt à τὸ τρίβειν quod ſignificat fricare.

✠ Tribaces, viri attriti flagris, nam tribo ſignificat tero.

✠ Trichila pe. cor. ſunt vaſa habentia tria labra e quibus liquor efflui poteſt de quibus, & apud Cęſarem cõ. belli põpiani, & apud Col. fit mentio.

✠ Tricaptũ, veſtis genus eſt ꝙ tantæ ſubtilitatis fuit. vt pilorũ & capillorũ habuiſſe credatur, ꝓ quo Hier. interpretatus eſt illud Ezechielis. Et circundedi te tricapto. id ſubtilibus nouis em̃ rebus, noua fingenda ſunt noĩa.

¶Trica, Apuleiæ oppidũ. Vide in dictione Apina.

¶Tricæ, capilli pedibus pullorũ gallinaceorũ inuoluti. Quoniã vero greſſum illorũ impediant, factũ eſt vt omnia impedimẽta tricę vocẽt̃. Plau. in Cur. Quod argẽtũ tu mihi, quas mihi tricas narras. Inde Extricare & intricare pro expedire & impedire.

✠ Tricenum a triginta dicimus g, litera in c, mutata ſicut pro vigeno vicenum. Capitur autẽ tricenũ pro tricẽteno, a trecentis per ſyncopam. Cc.

✠ Tricerberus magnus cerberus. Cc.

✠ Trichomes hęrba eſt quã capillũ. Veneris nõnulli appellant. Alij Calitrichon, ꝙ pulcrhos facit crines. Cc.

¶Tricephalus, pe. cor. qui habet tria capita.

¶Triceps, trium capitum Sene. Tricipitẽ ſecum belluã manibus trahens.

¶Tricliniū latine diſcubitoriū dici poteſt. Eſt enī locꝰ in quo diſcumbebant & cœnabant pcipue in conuiuiū accepti a tribus quos ſternebant cōtiguis. Nā treis mēſas in cōuiuio apponere veteres ſolebant, & iaciendo cœnare, ſicut turcę faciūt τρεῖς enī tres κλίνη lectꝰ dr̄. hic Hora. Sępe tribus lectis videas cœnare paternos. & q̄bus vnus auet quāuis aſpergere cunctos. Preter eū qui prębet aquā. Iuue. Ergo duos poſt ſi libuit mēſes neglectū adhibere clientē. tertia ne vacuo ceſſaret culcitra lecto. Vua ſimus ait. Ver. Inde toro pater Aeneas ſic orſus ab alto. Quint. Locū itellexit dū ait. Vix eo limen egreſſo triclinū illū ſupra conuiuas corruit. Apul. l. x. Iā deniq; cœnati triclinio domini deceſſeramus. Hūc locū Cic. appellat. Conclaue. Cuiꝰ hęc ſūt verba. Nec iter cōclaue illud cecidit. Proprie tū conclauū dr̄ quicūq; locus ſecretior vbi colloquia fieri ſolent. Habet vnam clauem cōmune domeſticis, nec eſt omnibus ad eū eundi poteſtas. Vect. Inde triclinijs ceteriſq; cōclauibus maximus eſt vſus luminū. Cōſtat igit̄. Tricliniū & lectos diſcubitorios & ipſam cœnationē id eſt locū vbi ſuper lectis cœnaturi diſcumbebant ſignificare. Sed poſtea tricliniū per abuſionem, apparatus ad menſam factus dici cōſueuit & coacta in locū vnū parandę paucorum cœnę ſupellex neceſſaria. Hinc Architriclinus qui huic miniſterio pręeſt vnde Cic. Sternitriclinia & in foro ſterni iubebat. Sic Biclinū locus attributus conuiuio a duplici ordine diſcumbētium. Plau. in Bac. Auortite Mneſiloche & tu piſtocle re iā facite in biclinio cū amica ſua vterq; cubitū eatis.
¶Triclinarius, miniſter q in triclinio miniſtrat.
¶Triclinarius, a, um. & triclinaris & hoc triclinare qđ ad tricliniū ptinet vt mappę triclares, & lecti triclinarij
¶Triclinariū. Pli. li. ix. Qua purpura quis non (inquit) triclinaria facit.
¶Tricolon pen. prod. latine trimembre dicitur.
¶Tricones, moroſi & ad ridendū duri. ℥ vel vt īquit Ioannes Baptiſta Egnatius, vir vtiq; eruditiſſimus ex ſententia Feſti. Tricones dr̄r cōtentioſi & litiū peramātes Vñ Iul. Cap. in Aelio vero fertur, & nocte perpete alea luſiſſe, cum in Syria cōcepiſſet id vitiū, atq; in tantū vitiorū. Traianorū & Neronianorū ac Vitellianorū fuiſſe ęmulum vt vagaretur nocte per tabernas, ac lupanaria obtecto capite cucullione vulgari viatorio, & commiſceretur cum triconibus, & committeret rixas diſſimulās qs eſſet, ſępeq; afflictum liuida facie rediſſe & in tabernis agnitum, cum ſeſe abſconderet.
✠Tricōgius, cognomen Nouelli mediolanenſis, qui geſtis honoribus a ptura ad cōſulatum vſq; peruenerat, hic enim tribus congijs epotis ſpectante miraculi gatia Tyberio principe pclarum cognomē ſibi vēdicauit. Cc.
✠Tricornium dicimus quod tria cornua habet. Cc.
✠Tricꝰ, gēma ē q licet nigra ſit tres tñ ſuccos refert a radice nigrū, a medio ſanguineū, a ſummo candidū. Cc.
¶Tridacna, oſtrea tantę magnitudinis eſſe voluit nomēclator quidam, vt ter mordēda eſſent δάκνω enim mordeo ſignificat. Cc.
¶Triduum, ſpatium trium dierum, a quo triduanus a, um. vnde triduanas inducias legimus.
¶Tridens Neptuni ſceptrum, & quicquid habet tres dentes tridens dicitur.
¶Triemeros. latine triduanus penul. correp.
¶Triennis trium annorum. Nam triennis, trimꝰ, & trium annorum idem ſignificant. Vnde Hierony. in teſtamento veteri. Sume mihi vaccam triemē, & capram trimam, & arietem annorum trium. Hinc triennū ſpatiū trium annorū. Triennale adiectiuum.
¶Triēs, numi genus tertia pars aſſis. Iuue. Nec habet infœlix quem porrigat ore trientē. Itē ſumitur pro calice. Proper. Cū fuerit multis exacta trientibꝰ ora. Apud Vitru. Trientes, ſiue quod idē eſt Triētalis materia nomē habent a menſura, q aſſeres inſtrumenti eius trientales hoc eſt craſſitudine quatuor vnciarum eſſent.
¶Trientalis hærba a menſura dicta eſt id eſt quę ſolio trientem æquet amplitudine.
¶Triental. vaſis genꝰ. tertiam partem ſextarij capiēs. Perſius calidumq; triental. Excutit e manibus.
¶Trieris, pe. p. nauis magna q græce Durachona tribꝰ ſeſſionibꝰ. Latie triemis, aut pene idē. Hier. in lib. Nu. Venient in triremibus de italia ſuperabunt aſſyrios.
¶Trierarchus, pręfectꝰ triereris. Cic. i ve. acti. iij. Qua de re Chari demum Chium teſtimonium priore actione dicere audiſtis ſeſe cum eſſet trierarchus.
¶Trieteris, pe. pro. ſpatium trium annorū. Stat. lib. iiij. The. Ludus & atra ſacrum recolet trieteris ophetem. Mart. Aſpicis vt paruus nec adhuc trieteride plena Regulus auditum laudet & ipſe patrem.
¶Trietericꝰ, triēnalis a τρεῖς & ἔτος ἄνꝰ. Hic trieterica appellata ſunt ſacra bacchi, quia triennalia, quę tertio quoq; āno ſumptuoſiora ānuis eius orgijs agitabāt. Inſtituta ſunt eū cū ex India victor rediſſet a trieno quo peregrinatꝰ ē. Ouid. li. ix. Meta. Vtq; tuo moto, ples ſemeleia thyrſo Iſmarię celebrāt repetita triēnia bacche.
¶Trifaux tres fauces hñs. vñ Cerberū trifaucē vocāt.
¶Trifax, vel triforū, telū longitudine trium cubitorum.
¶Trifariam aduerbium ſignificat tripertito.
✠Inde trifatius a, um. Cc.
¶Trifer a, um. quod in anno ter fructus producit.
¶Trifidus a, um. p. cor. qđ in tres partes diuidi poteſt.
¶Trifinium dicitur vbi trium agrorum terminus eſt.
¶Trifolium ſimoniamum hærba eſt. quæ inuenitur frago ſis locis. efficaciſſima traditur cōtra viperæ venenū, odoris grauis. neque ab ſi milis bituminī. Et idcirco græci eam ἀσφάλτιον appellant, noſtri autem propter figurā acutum trifolium vocant. Nam longis & hirſutis folijs viret caulemq; robuſtiorem facit quam pratenſe.
✠Trifolinum vinum dictum a nomine agri. Cc.
¶Trifur, trifurcifer, tricerberus, pluſq; fur, pluſquam furcifer magnus cerberus. Nam tris pro valde quandoq; accipitur a græcis Plau. Non fur, ſed trifur.
¶Tria, quaſi triaga a tribus equis iunctis, currus quia tribus equis trahitur. Inde trigarium dictum trigarum currule certamen Plin. lib. xxviij. Ferunt Neronem principem hacpotione recreari ſolitum, cum ſic quoq; ſe trigario approbare vellet. Et lib. xxj. digeſt. Et ſi triga venierit retinenda erat tota, etſi quadriga adhibeatur. Trigarius locꝰ, iuxta campū martiū. Pli. lib. vlti. Ne equos quidem in trigarijs pferri vllis vernaculis animaduerto. Apud Martianum quoq; Capellam lib. ix. qui de muſicainſcribitur. Trigarium inquit ſupplicātis ſemper germanitatis adueniet hoc eſt trigemina (inquit) illa mulier ſiue tres in vnius nominis vocabulo conſpirantes. Trigam etiam humū veteres vocabant.
¶Trigamus pe. cor. qui tres duxit vxores. Hiero. cōtra Ioui. Currit ad Habraham Iſaac & Iacob. ex quibus prior trigamus, ſecundus monogamus, tertiꝰ quatuor vxorum eſt. Lię Rachel Balæ & zelphæ.
¶Trigo, trigās. ſtringo. Vnde obtrigo, quod eſt iureiurando adſtringo.
¶Trigon, pilæ genus & turtur.
¶Trigonia ætas tertia.
¶Trigonus, pe. pd. triangulus triangularis. Hic trigonalis forma quæ tribus lineis conſtat. △.
¶Trigēmis, quid ſignificat declarat. Colu. li. iiij. cū ait. Vallis & vliginoſi cāpi ſitu ferimꝰ etiā trigēmē, q ē paulo minor dodrante, longior vtiq; ſemipede, iſq; nō ab eo trigemmis dictus eſt, q omnino trium oculorum eſt, cū fere circa plagam qua matri abſciſſꝰ eſt plenus ſit gēmarum, ſed q his exceptis quibus eſt frequens in ipſo capite tres deinceps articulos totidemq; gemmas habet.
¶Trigeminus, idem quod tres. Columel. lib. viij. de Capella Parit autē ſi eſt generoſa proles frequenter duos, nonnunquam trigeminos.
¶Trigla, genꝰ piſcis qui a nr̄is Mulus dicitur & barbo,

Hinc trigles lapillus qui muli calorem habeat.
¶Trilices, veſtes quæ ex tribus licijs conſtant. Interdum tamen trilicem triplicem dicimus.
✠Trilinguis, qui tres linguas habet, vel vnū dicit aliđ cogitat.
¶Trimus a. um. quod eſt trium annorum a quo Trimulus diminu. & Trimatus us. & trima dies.
¶Trimetrū pe. cor. carmen ex tribus pedibus cōſtans.
¶Trimma, dicitur vinum ex aromatis, in quod iuncus & myrrha & calamus inijci ſolebat.
✠Trimyxos, lucerna eſt ad tria ellychinia ferenda. Cc.
¶Trimorion, a tribꝰ ſignis dictū eſt, tria vero ſigna ptibus nonaginta cōſtant. Erit ergo trimorion pars ab horoſcopo geſturę nonageſima. Itēq; a ſitu lunę altera nonageſima. vnde vaticiniū vitę ſubſtantiarūq; ſumatur.
¶Trimeſtris, trium menſium.
¶Trinundinum, vide in dictione Nundinę.
¶Trinacria, inſula quæ & Sicilia, Sicania & Triquetra appellat̄ a tribꝰ pmōtorijs dicta eſt Trinacria, Pachynoſ. Lilybœo, & Peloro, & ἄκρα ſummitas. Hinc trinacris. Ouid. in faſt. Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in ęquor Trinacris a poſitu nomen adepta loci.
¶Trinepos pe. cor. abnepotis filiꝰ, q ſit poſt tres a nepote.
¶Triobolus. pen. cor. quaſi homo parui pretij a tribus obolis. Plau. Nō ego homo trioboli ſum. Hinc fit Triobolaris vilis q prætij trium obolorum.
¶Triodos, latine Triuium dici poteſt.
¶Triones, quaſi teriones, boues aratorij. Vnde ſeptē ſtellas ſeptemtriōnes noſtri veteres a bobus iunctis appellarunt, ex quibus figurantur.
✠Triopas Theſſalorum rex fuit. Cc.
¶Triophthalmus, lapillus trium oculorum effigiē præ ſe ferens. Cc.
✠Triorchis, auis ē ex accipitrū gñe, a teſtiū nūero. Cc.
¶Triparcus, valde parcꝰ. Vnde triparcos homines vetulos dixerunt.
¶Triptior i tres ptes diuido. A quo triptito aduerbiū.
¶Triplex, qđ eſt triū plicarū. Vñ triplico as. Interdū triplex ſumit̄ p quodā tabellę genere quo ſcribi epiſtolæ ſolebant. Mart. Tunc triplices noſtro non vilia dona putabis. Cum ſe veturam ſcribet amica tibi. Vide ſupra in dictione duplex in alio ſignificato.
✠Tripes dr̄ habēs tres pedes, vñ tripedaneus a. ū. Cc.
℥Triphyllon, greci vocant hęrbā quā nos trifoliū. Cc.
✠Triplium, vas eſt ſimile caniſtro. Cc.
✠Tripoliū, hęrbā græci vocāt quā nos Saliſicam. Cc.
✠Tripontium, Vmbrię oppidum ſic dictum q tres habeat pontes. Cc.
✠Tripondium, a pondo pondus trium aſſium. Cc.
¶Triplus a. um. eius ſignificationis eſt cuiꝰ & triplex.
¶Triplaris, numerus dicitur, cum ex duobꝰ minor ter in maiore numeratur, vt ſunt tria ad vnum.
¶Tripolis, oppidū trigeſimū, qm̄ tyrij Sidonij & arabij illud obtinēt. Hinc tripolitana regio dicta eſt. Sunt aūt duæ hoc nomine. Africana. ſ. & Syriaca in fœnice. Oppida tripolis Africanę ſunt. Abrotonum, tophia, & Leptis magna. Pom. Locus ex numero tripolis dicitur.
¶Triptota, nomina ſunt quę tribus tantum caſibus declinantur. penul. pro.
¶Tripus tripodis, & tripoda dę. pe. cor. dr̄ omne quod habet tres pedes. Vñ ſūt veteres tripode tū ad delicias tū ad edendi neceſſitatē. Tripodes erāt mēſę in templo Apollinis delphici, qbꝰ ſupponebant Phœbades, q̄ & Cortinę dicebant̄, vaticinabant̄. Pli. li. xxxiiij. Ex ære factitauerūt & cortinas tripodū noīe delphicas. Græci viros fortes tripodibꝰ donabāt, qa nō facile ſuccumbēt Ver. li. ix Et tripodas geminos auri duo magna talenta. Hor. li. j. car. Donare tripodas pręmia fortiū Graiorum.
¶Tripudiū, quaſi terripauiū. Sic enī primo dictum eſt poſt tripudiū deinde terripudiū eſt dictū, a pauio ferio. Vñ tripudia ſoliſtima, dicebant̄ anguria quę fiebāt quoties offa q; pullis dabat̄ aliquo mō cadebat ī ſolū. Ita enī a ſolo ſoliſtimū vt a medio mediaſtimū dr̄. Cū igit̄ offa ex ore pulli cecidebat. tū auſpicāti tripudiū ſoliſtimū nūciabat̄. Tripudium etiam ſaltatio dicitur ſimiliter a pauienda terra, q. ſ. ſaltando terra pauitur. Liui. Ferre ad vrbem ire cum tripudijs ſolenniq; ſaltatu iuſſi.
✠Triptolemus, auctore Ouidio Cœlei & Menalinę filius fuit quem ceres agriculturam edocuit. Cc.
¶Triquetra, pen. pro. figura triangularis. Quo nomine dicta eſt Sicilia. Hora. Quid militibus pmiſſa triquetra? Inde triquetrus a, um. Syrius lib. v. Hunc ętna cohors triquetris quam miſerat oris.
¶Triremes, pe. p. dictæ ſūt q̄s vulgꝰ galeas vocat licet duos tñ remorū ordines habeāt i lateribꝰ. Nā biremes naues duorū ordinū ſūt, triremes triū, q̄driremes q̄tuor. greci trieres vocāt. Triremes iuenit Amodes corinthiꝰ
¶Triſmegiſtus. Mercuriꝰ quaſi ter maximꝰ dictus. vel valde maximꝰ. ℥q nepos maioris Mercurij quā fabulāt̄ fuiſſe filiū Nili. Hunc tñ ſecundū aſſerunt occidiſſe argū Aegyptijſq; pręfuiſſe, & leges literaſq; tradidiſſe, ſed literarū characteres animaliū arborūq; figuras habuiſſe. Hic cōdidit vrbē quā a ſe hermopolim noīauit. Dictus eſt aūt Trimegiſtꝰ, q & philoſophꝰ maximus & ſacerdos & maximꝰ deniq; rex fuerit. Conſueuerūt, enī ęgyptij ex omni philoſophorū nūero ſacerdotes, ac ruſus ex ſacerdotibꝰ reges eligere. Hic aūt vt philoſophos ſapientia, ita religione ſacerdotes excelluit, ac mox ī imperio adminiſtrādo ſupiores oēs reges ſupauit. Hic primus a phiſicis ad diuinorū ſpeculatiōe ſe erexit. Primꝰ de maieſtate dei, de dęmonū ordine, aiarumq; mutationibus ſapiētiſſime diſputauit. Scripſit multa volumina quibus arcana myſteria & oracula pandunt̄. Non enī vt philoſophus ſolū. ſed vt ppheta futura ſępe prędicit.
¶Triſtega, pe. indifferente, ſignat tricameratū nomen cōpoſitū a ſtega. qui eſt locus nauis. Stega e ſto ſtas ſit. Plau. in Bac. forte vt aſſedi in ſtega. ℥ Vel verius dictio gręca. ἀπὸ τῶ ςέγος deducit̄. Eſt aūt ςέγος tectū vel ἀπὸ τῦ ςέγης. Et eſt ςέγη caſa ſiue tectū. Vnde Δίςεγα & τρίςεγα. i. bitecta & tritecta, ſeu bicamerata & tricamerata. Eſt aūt nominatiuus pluralis, a ſingulari triſtegum.
¶Triſtis, proprię mœſtus dr̄. Ver. Triſtis at ille tñ cātabitis arcades inquit. Sed quia triſtitia in frōte hoīs cū delitatis, grauitatis, irę, minarū, ſtudij, difficultatis indiciū eſt, fit vt triſtis aliqū p ſeuo accipiat̄. Verg. Illi mea triſtitia facta Degenereq; Neoptolemū narrare mēmeto Aliqū p graui. Cic. q nūero optimarū & principū religt grauitatis ſuę illū triſtē & plenū dignitatis. Aliqū p Irato. Luci. Timeo certe ne mihi ſit triſtior. Aliqū p minaci Hiſq; adytis hęc triſtia dicta reportat iqt Ver. Aliqū pro docto. Lucil. Addo eoſdem triſtis ac ſeueros philoſophos. Cic. Iudex triſtis ac integer. Aliqū pro Amaro. Ver. triſtiſq; lupini Suſtuleris fragiles calamos. Aliqū p difficili. Ci. in Cato. Facilius in morbos incidunt adoleſcentes graui, ęgrotant, triſtius curantur. Aliquando p horrido. Martia. Amator ille triſtium lacenarum
¶Triſto as. triſtem facio. vñ & contriſto. Ver. Et pluuio cōtriſtat frigore cęlum. Eſt & triſtor deponens. vnde & contriſtor, vt contriſtatus eſt rex propter iuſiurandum.
✠Triſulcum telum dicimus, trifidum. i. treſacies habēs & a tribus partibus findens.
¶Triptolemus, nomen proprium viri qui fertur in Attica regione vſum frugum primus inueniſſe.
✠Tritauus, & tritauia, attaui pater & mater. q ſint tres ab auo. Cc.
¶Triticum, dicitur, quod tritum eſt ex ſpicis. Hic Triticeus a, um. vt panis triticeus.
¶Trito tritas. frequentatiuū eſt a Tero is. & ſignificat minutim tero.
¶Trituro as. pe. ſigni. tero & ad ſegetes ptinet. Et habet primā ſyllabā lōgam. quaſi ab tero triui tritum. Hic

tritura. Ver. Magnaq; cum magno veniet tritura calore.

¶Tritonia dicta eſt Minerua, ꝙ tẽporibus Ogygij regis ad lacũ tritonis virginali primũ habitu apparuerit. Triton aũt fingiť eſſe maris deꝰ Neptuni & Salacię marinę deę filiꝰ, ꝙ primũ in tritone africę palude viſus fuerit vbi ait Herodotus virgines annis ſingulis ſe purgare lampadibus & lignis in venerationẽ Palladis. Diodo. ſcribit dictam tritoniam a Cretę filio Tritone.

¶Triteles, ãbroſię ſpecies ſic dicta ꝙ ter floreat. τάλλ enim floreſcere eſt. Cc.

¶Triũuir, nomen magiſtratꝰ quẽ tres collegæ adminiſtrant Triũuiri triplices fuere, Capitales, Mẽſarij, Nocturni. De capitalibꝰ ſic habet Põpo. de origi. iuris Triũuiri capitales ↄſtituti ſunt qui carceris cuſtodiã haberẽt & cũ animaduerti oporteret interuentu eorũ fieret. de Menſarijs, Liui. cõmemorat. Triũuiri mẽſarij creati ſũt Hiq; numularijs & monetę oĩs gñis, & formę curſoribꝰ p̃erant. De nocturnis meminit. Co. Taci. Triumuiri nocturni ꝙ ad incendiũ in ſacra via ortũ tarde venerant, a tribuno plebis die dicta damnati ſunt. ¶Triũ literarũ homo dicitur fur, & eſt prouerbium ex Plauto. Cc.

¶Triuiũ & quadriuiũ, quamuis pro loco in quo tres vel quatuor ſunt vię poni cõſueuerũt ſumunť tñ q̃nq; p loco frequẽti quo antiqui cõuenire ſolebant. Catul. omnibus ĩ triuijs vulgeť fabula paſſim. Iuue. Nõne libet medio ceras implere capaces quadriuio? Erant etiã ruſticorum ſacris attributa. Nã illic oues cędebãtur & ſerta appendebantur. Tibul. Nam veneror ſeu ſtipes habet deſertus in agris Seu vetus in triuio florida ſerta lapis.

¶Triuialis & hoc triuiale a Triuio fit. Vñ triuialis ſcientię magiſtri a Quint. dicuntur qui in triuijs docẽt. Hinc triuialiter aduerbiũ, quod ſignificat paſſim, vulgo, vbiq; Grãmatica dicitur triuialis ſcientia quia in triuijs docebatur. Triuialis vero lingua vulgaris, qua in triuijs pueri grãmaticam diſcentes vtebantur.

¶Triuia dicta eſt diana, ꝙ triuijs pręeſſet, propter qđ tris facies habere fingebatur. Vergil. Tria virginis ora Dianę. Ouid. Ora vides hecates in tris vergẽtia partes, Seruet & in ternas compita ſecta vias.

¶Triũphus, quidã gręcũ putant. Nã θρίαμβον appellãt gręci. nos aſpiratione ex prima in nouiſſimã ſyllabam trãſlata, & b mutata in p. dicimꝰ triũphum. Varro a Baccho huiꝰ rei inuẽtore Tranquillus dici exiſtimat triumphũ quia qui triũpharet triplici iudicio honorareť. Primo eñ exercitus de triũpho diſcernẽdo dici iudicabat. Scđo ſenatꝰ. Tertio populus. Erat aũt triũphus omniũ honorũ qui a populo Romano dari ſolebat maximꝰ. Nã illa põpa ſolẽnis erat q̃ redeũtibus in vrbẽ cũ victoria. Michalꝰ aũt ĩ etymologicis ait. θρίαμβος ἡ πομπή ἐν τοῖς πόλεσι ἱστάμενοι ἄνδρες καὶ παῖδες περιάγοντες σὺν αὐτοῖς τοῖς θρίοις ἐπεζόν προφερόμενοι ἰαμβεῖα τετραμμένα καὶ ἐπινυμφα... τοῦτο γίνεσθαι καὶ τὰ πολλὰ γράφει.

¶Triũpho as triũphum ago. Cic. in Cato. Mar. Curius cũ de ſamnitibus triũphaſſet. Qui aũt triũphabant apud Romanos equis albis vehebanť curru inaurato, capite coronato lauro, & añ ipſum triumphãtem victus hoſtis oneratus colla catenis, & p̃eunte ſenatu capitoliũ aſcendebant ad templum Iouis optimi maximi, vbi mactato tauro albo domũ redibãt. Lege plutarchũ & Liuiũ. Aliqñ tñ triumphare poniť p exultare. Cęſar. Qđ eueniſſe nobis gaudeo & triũpho. Huius paſſiuũ eſt triumphor.

¶Triũphatus a. um. de quo triumphatum eſt. Ver. lib. iij. Geor. Biſq; triumphatas vtraq; ab littore gentes.

¶Triumphatus us. ipſa triumphatio. Pli. Ne triũphatu ſuo nimis ſuperberbiat Antonius.

¶Triumphator, qui triũphat, vel qui aliqñ triũphauit.

¶Triũphale, quod ad triumphũ pertinet. Vñ triũphales coronę, quibus imperatores in triũphis coronabanť Triumphalis vir, qui triũphauit. Sicuti cõſularis, qui cõſul fuit. Suet. de Auguſt. Solos triũphales, q̃q̃ & ſocios expeditionũ, & participes victoriarũ ſuarũ nunquã donis impartiẽdos putauit, quod ipſi quoq; ius habuiſſent tribuenda ea quibus vellent. Triumphalis porta Romę dicta eſt ꝙ per eam triumphi agerentur. Triũphale territoriũ etiã Romę quod nunc vaticanũ dicitur. Vñ Damaſus papa ſcribit beatum Petrum ſepultum fuiſſe in vaticano iuxta triumphale territorium.

✣Triuncis, a tribus vncijs dicebatur quadrans. Inde triuncium quod trium vnciarum eſt. Cc.

✣Triaxalis vermis eſt locuſtę ſimilis ſine pennis græce. Nam latinum nomen non habet. Cc.

✣Tros, nomẽ viri ꝓpriũ & nomẽ adiectiuũ a troia formatũ, & facit gtm̃ trois & troos, quia vt inquit. Ser. oĩa noĩa monoſyllaba gręca quę in latinũ ſermonẽ tranſeũt tertię tantum ſunt declinationis, & tam latine quã græce declinari poſſũt, vt Tros trois, troos. Pã panis panos

¶Troas, vt inquit Hiero. li. de. xij. quęſtionibꝰ ciuitas eſt q̃ prius Troia appellabať. Eſt & regio quã Ptole. minorẽ phrygiã appellat. Adiacet Helleſpõto. vt Pli. li. v. ſcribit. Alij Myſię tribuũt quę ad occidentẽ ſubiacet tota mari expoſita. Ho. ab Eſapo vſq; ad Caici fluminis oſtia eius fines ꝓducit. In ea Ilion, q̃ & troia, mille quingẽtis paſſibꝰ a portu diſtãs oĩm q̃ ſub ſole ſunt inſigniſſima Ciuitates troadis nobiliores, Dardanon. Simoẽtis fluminis oſtia, Antandrus, Smirna, Clazomene, Epheſus, miletꝰ, Pergamꝰ, tyatyra, Phildelphia, laodicia, anthiochia, mõtes clari Ida & tmolꝰ. A troas fit troadẽſis.

¶Troia, vt Seruiꝰ ſcribit regio minoris Aſię ĩ qua Iliõ vrbs & regia Priami, q̃ etiam Troia dicebať a troe rege ãtea teucria a Teucro, & Dardania a Dardano. Scribiťq; gręca diph. nec diuidiť i, conſona. adiectiuũ vero o & i vocalibꝰ & diuiſis. Et cũ ꝓuinciam ſignificat principale nomen eſt, & breuis & tro. Qñ aũt nõ eſt principale & deriuatio eſt tro longa eſt. Ver. Et troia gaza per vndas A troia fit tros. Idẽ Tros tyriuſq; mihi nullo diſcrimine ageť. Eſt & tros nomen viri ꝓpriũ. Troianꝰ a. ũ. vt troianas vt opes. Troicus a. ũ. vt troica caſtra apud Vergi. Troius a. ũ. vt troia gaza Troiugena, Ennius. Troiugenas bello claros. Sane Troiugena & Graiugena cũ gemino ii ſcribi debuerint mutarũt i ſequẽs in u alternitatis cauſa, vt ꝓ troijgena & Graijgena, troiugena & graiugena factũ ſit. Troia etiã ludꝰ puerilis eq̃ſtris ab ęnea ↄſtitutꝰ. Sue. de Cęſa. Troiã luſit turma duplex maiorũ minorũq; puerorũ. Verg. Troiaq; nunc pueri troianũ dr̃ agmen. Et troia locus eſt in agro Laurẽte in quo primũ æneas conſtitit. Aſcen. Semper autem prima longa.

¶Trochus, quo luſitant pueri turbo eſt, a rotãdo dictꝰ nã trocho curro & trochꝰ rota, reuolutio q̃ rota vt ĩquit Acron a ludẽtibus pueris ſcutica agitabať & rotabatur.

¶Trochiſcus dimi. parua rota. Vnde cõpoſitiones quędam medicorum in formam rotulę trochiſci dicuntur.

¶Trocheus, pes celer volubilis ꝙ rotatim & celeriter dicereť. Nã τροχός latine rota dicitur a Mercurio repertus tenet locum vltimum, conſtatq; ex duabus ſyllabis. prima longa. vltima breui. Vel diciť ἀπὸ τοῦ τρέχειν. id eſt a currendo quia curſum ſuum habeat de longa ſyllaba in breuem & a gręcis τροχαῖος appellatur.

¶Trochum, neu. genere eſt genus ſellę.

¶Troclę ſiue trochalia inſtrumẽta cũ orbiculis ad ſubleuãda & deprimẽda onera. Vel rotulę ſtriatę ſũt e ligno vel ęre quibꝰ aquas haurimus fune ductario & hydria. Lucre. Multaq; p trocleas, & tympana põdere magno Cõmouet, atq; leui ſuſtollit machina nixu. Et interp̃tatione Diogenis Laertij ſic ſcriptũ eſt. Ego ita hiſce iampridẽ aſſuetꝰ ſum ac ſi ſonũ iugiter troclearũ hauriã. Nã dũ ſaxa atq; ligna marmora & id genꝰ cętera p trocleam ſurſum, ductario fune trahuntur crepitus concitatur.

¶Trochilos, penul. pro. parua auis, rexq; auium diciť qui alio nomine Regulus, ſiue vt Sueto. inquit Regaliolus ab Ariſto. πρέσβυς quaſi rex & pręſes auium. Vide ſupra in dictione Regaliolus.

¶Troglodytę ꝓpľi Aethiopię, cauernas incolentes. D.

qbꝰ Pli. & Hie. ↄtra Iouinia. Nomades & troglodytę & ſcythę & hũanorũ noua feritas ſeĩcrudis veſcũť carnibꝰ.

☩Troezene, fuit oppidũ Peloponeſi in ſinu argolico a troezene filio pelopis. in eo educatus fuit Theſeus Eſt & Troezena regio in minore Aſia, a qua troezenij ꝓpľi ſunt appellati. ☩Troizenus, fuit trax vnus ex his qui venerunt in auxilium troianorum.

¶Tropheũ, cũ ę diph. a τροπή hoc eſt ab hoſtiũ conuerſione, vbi in fugã verſi ſũt hoſtes. Nã qui hoſtẽ fugaſſet merebať tropheũ Eſt eñ tropheũ qđ ĩ teſtimoniũ victorię publicę in loco ſtatuiť. vt apud Cic. li. ij. ad Heren. Qui thebani equũ ęneũ in monumentũ victorię contra Lacedęmonios ſtatuerãt trophęa. Apud gręcos fuerũt arbores ãputatę in eo loco vbi hoſtes viciſſent atq; in fugã vertiſſent. Amputabãt eñ ramos arborũ, ac deinde ſpolijs hoſti detractis ornabãt, vt eſſent poſteris monumentũ victorię in eo loco ꝑtę. Deinde etiam cepta ſunt poni in mõtibꝰ & locis eminẽtioribus. Hic. Sal. de Põpeio ait. ꝙ deuictis Hiſpanis trophęa in iugis pyrenei mõtis poſuit. Et Romę in arcubꝰ figebať ex ædificatis. Quę vero ſpolia in trophęo figerenť docet Ver. lib. xj. Mezẽti ducis exuuias tibi magne tropheũ Belli potẽs aptat rorantes ſanguine criſtas Telaq; trunca viri & bis ſex toraca petitũ. Perfoſſumq; locis, clypeũq; ex ære ſiniſtrę. Subligat, atq; enſem collo ſuſpẽdit eburnũ. Accipitur & trophæũ, pro victoria ſeu pro virtute qua parta eſt victoria. vt in hymno. Trophęa ſacra pangimus.

¶Tropei, dñr q̃ſi verſarij qui alios vellicãt ĩfeſtãtq; & ne deprehẽdanť cõuertunt ſe. Suet. in Clau. Et quoties poſt cibũ obdormiſceret, olearũ ac palmularũ oſſibus inceſſebať. Interdũ ferula flagro vevelut p ludũ excitabať a tropeis τρέπω eñ græce ſignificat verto & τροπή verſionẽ. Inde & tropei venti vocantur cũ e mari redeunt.

✣Tropthalmo gemma quę in Sicyone naſcitur. Corrige & lege triophthalmos. Cc.

¶Tropus, dici poteſt modꝰ figura cõuerſio. Et diffiniť a Quint. ꝙ ſit verbi vel ſermonis a ꝓpria ſignificatione ad aliã cũ virtute mutatio, Inde fit tropicꝰ a. um. p figuratiuo. Aug. Qđ ea locutione dictũ quam græci dicunt hyperbolen quę vtiq; tropica eſt non propria.

¶Trophimus gręce, latine alumnus dicitur.

¶Tropologia, figurata locutio latine dicitur.

¶Troſſulum oppidũ Thucię dictũ ꝙ ſine peditũ adiumento equites cœpiſſent, a quo Troſſuli dicti ſunt eius incolę. Troſſuli eñ dicebanť equites cũ antea celeres a Celere Remi interfectore, poſtea Fluxumines a flectendis animis qm̃ iudices erãt, ſiue a flectẽdis equis. Iuue. Qđ ad equeſtrẽ ordinẽ ꝑtinet antea troſſulos vocabãt, nunc equites vocãt. ☩Eſt & alia ſignificatio quã Philippus Beroaldus bonomẽſis nunq̃ ſatis laudatꝰ vt eſt vir ingenio & doctrina tam gręca quã latina pręſtãtiſſimus quã deus ſopiter oro ſtudioſis attulit, qua ſignificatur. Troſſulos dici delicatos, obeſos, ſucculentos, opimos, quaſi toroſulos, a toroſa. ſ. carne. Hiero. ↄtra Ioui. Vniꝰ tm̃ philoſophi excellẽtiſſimũ poſui vt formuloſi noſtri & troſſuli & vix ſummis pedibus adumbrantes veſtigia imitenť ſaltẽ gentiliũ parcitatẽ. Varro. Nunc emũt troſſuli nardo nitidi vulgo attico talento equum.

☩Troximon, apud grecos τρώξιμος vua edulis q̃ cibaria a Plini. vocať. Apđ iuriſcõ. troximos vuas eſſe, quas nõ vini cauſa habemꝰ. Paul. in pandect. Qui fundũ vẽdidit pomũ recipit nuces & ficos & vuas duntaxat duracinas & purpureas, & q̃ eiuſdẽ gñis eſſent quas nõ vini cã haberemus quas gręci troximos τρωξίμους appellarent recepta videri nunc τρωγάλια τραγήματα τραγημάτιους μονε. Idem ſignifi. ἐδώδιμους quãuis etiam ad alia pertinet.

¶Trua, vaſis genus a tẽrẽdo dr̃ quaſi terua quã nos diminutiue trullã dicimꝰ. Siue vt Var. docet a trauolando abijciendo ve. ꝙ per eam aqua traijciatur.

¶Trulla, diminutiuũ a trua. Var. Trulla ad ſimilitudinẽ true, q̃ ꝙ magna & hæc puſilla, vt trula. Trullę q̃ e culina, in lauatrinã aquã fundũt. Hinc detrulare de quo alibi. Fuit etiã trulla vas ĩ quo vẽtris onus deponiť. Mart. Clinicꝰ Herodes trullã ſubduxerit ęgro. Itẽ capiť ꝓ vaſe lato ꝓfundoq; qđ in mẽſam inferri plerũq; ſolet. Qđ licet potui ineptũ videať tñ vſurpatũ fuiſſe legimꝰ. Hora. Qui velẽtanũ feſtis potare diebꝰ Cãpana ſolitꝰ trulla vappãq; ꝓfeſtis. Iuue. Si trulla inuerſo crepitũ dedit area fundo. vbi bibacẽ arguit ꝙ ĩ trulla bibat, ineptũ ꝙ crepitus inter bibendũ edat. Pli. Sunt ergo vaſa tantum corinthia quę iſti elegãtiores nunc æs ſculpẽdo transferunt modo in lucernas, modo in trullas nullo mundiciarum deſpectu. Eſt & thrulla cũ aſpiracione Cęmentarij inſtrumẽtũ quo fabri murarij tectorijs linẽdis cõplanãdiſq; delutare ſolent, vt nõ ſolũ parietes pulchritudinẽ accipiant, ſed & fortitudinẽ cõtra iniuriã imbriũ & creberrimas tẽpeſtates. Inde Thrulliſſare apđ Victruuium legiť. Scribunt quidã Trullã eſſe fœlicis Arabię portũ.

¶Trulleum, vaſis genus quo manus perluuntur ſimile trullę niſi ꝙ latius erat. Var. de vi. pat. Itaq; ea ſibi non ponere ac ſuſpendere quę vtilitas poſtularet trulleum, matellionem, peluim, naſſiternam.

¶Truo auis q̃ alio noĩe Onocratalus dr̃. Cecil. Irrides magnitudinẽ naſi proh dij ĩmortales vñ proceſſit truo.

¶Trudo is. ſi. ſum. ꝓprie ſignificat violentia quadã expello. Plau. in Aſi. Ille ęcaſtor hinc trudeť. Aliqñ trudere eſt obijcere, ſeu ꝓducere. Idẽ in epidi. Quę te intemperię tenẽt? quas tu mihi tenebras trudis? Terẽ. ĩ And. Fallacia alia, aliã trudit. i. inſequiť. Huiꝰ cõpoſita ſunt. Abſtrudo, Contrudo, Detrudo, Extrudo. Intrudo, Obſtrudo, Obtrudo; & Retrudo quę habẽt primam produ.

¶Truſatilis, pe. cor. vt mola truſatilis. i. mola manuaria ꝙ manibus trudatur. i. pellatur.

¶Trux, ferox, crudelis a quo truciditas, crudelitas.

✣Et truciter aduerbium. i. crudeliter. Cc.

¶Truculentus, q vultu crudelitatẽ p̃fert alioſq; terret. Terẽ. ĩ Adel. Ego ille agreſtis, ſeuꝰ, parcꝰ, triſtis, truculentꝰ, tenax. ✣Iñ truculẽtia q̃ & truculentias dicta eſt.

¶Trucido as. pe. p. crudeliter neco. Lact. li. j. Liberos ꝓpľos aut trucidare aut ſubijcere ſeruituti. Verg. Fit via vi rapiũt aditꝰ primoſq; trucidant. Huiꝰ cõpoſita ſunt. obtrucido, quod eſt auide trucido. Retrucido iterũ trucido. Liui. Offerre ſe corpora ira retrucidaret.

¶Truncus pars arboris quę ramis truncatis ſupeiſtat. Col. lib. iiij. vt ex his partibus trunci ſumantur, quæ & genitales ſunt & maxime fertiles.

¶¶Truncus a. um. quod eſt truncatum. Ouid. Trunca manu. Col. lib. iij. Cum deinde truncam reddideris, acute feramento plagam lenito.

¶Trũco as. ãputo, cuiꝰ cõpoſita ſunt dẽtrũco, diſtrũco obtrũco ꝑtrũco, qđ eſt ꝑfecte trũco. Plau. ĩ cap. Arripuit gladiũ, ꝑtruncauit tribꝰ tergoribꝰ glandia. i. colla. Et a truncus fit trunco, quia veteres plerũq; truncũ pro vno quoq; genere interemptum dixerunt, vt inquit Ser.

¶Trutina, pe cor, ſtatera. Hora. Trutina põderis eadẽ Vict. li. xj. Id autẽ ex trutinis q̃ ſtaterę dñr licet cõſyderare. Per tranſlationẽ poniť ꝓ iudicio. Cic. lib. ij. de ora. Ea probãdo quę nõ artificis ſed populari quadã trutina examinanť. Cornutꝰ tñ ſcribit trutinã foramen eſſe, intra quod eſt lingua bilancis ad qđ eſt exanimatio qđ alij ęquamentũ, alij libramentũ, alij ęquilibrũ vocant. Trutino as. pe. cor. exanimo pẽſiculo. Hiero. ad Dama. Sint alij diſerti, laudenť vt volũt, & inflatis buccis verba ſpumantia crutinent. Eſt & trutinor depo. Perſi. Atq; exporrecto trutinantur verba labello. Apule. Trutinatam ſententiam vocat grauem & recte examinatam.

T ANTE V

TVatim, aduerbium ſignificat tuo more.

¶Tuba inſtrumentũ muſicũ vulgo notũ. a tubo canali ſic dicta. Nã ex lignis tubę fiũt & ex cornibꝰ. Et q̃ ex ęre ſũt, tube ductiles appellanť. Quę ex ligno vľ cornu, lignę vel cornee. Tuba vtunť milites ad excitãdos

animos in prælium, hinc tubicen qui tuba canit.

¶Tubuluſtrum, dictum ꝙ eo die in atrio ſutorio ſacrorum tubę luſtrabantur.

¶Tubꝰ & diminutiuũ Tubulꝰ, cãna ſeu phyſtula maior fictilis, qua aqua deducit̃. a rumore. Hĩc ẽt tubos viſcerũ dicimꝰ. Tubulũ vocamꝰ auenam quę & Cicuta appellatur. Grece ſiphon. Hinc Iuu. tubũ per quẽ vrina deſcẽdit ſiphonẽ vocat. Effigieq; deę lõgis ſiphonibꝰ ĩplẽt. Tubulos Pau. Iuriſcon. diffinit eſſe ꝑ quos paries calore torretur. Non erat tunc ignis vſus ĩ cubiculis, nec ędes ſpiracula habebant vnde fumus exiret.

¶Tuber gñis neu. genꝰ ſibi collectũ ex tumẽtibꝰ & q̃ſi ꝑgnãtibꝰ arenis, a tumore dictũ. Puto id eſſe qđ vulgo tartufus dr̃. Tubera eñ vndiq; terra circundata nulliſq; fibris nixa aut ſaltẽ capillamẽtis, nec vtiq; extuberante in quo gignũt̃ loco aut rimã ĩgerẽte, neq; ipſa terrę coherent, nec etiã ĩcludũt̃, vt plane nec terrã eſſe poſſimꝰ dicere, nec aliud quã terrę callũ. Cũ fuerĩt ĩbres autũnales ac tonitrua crebra naſcũt̃ & maxĩe e tonitribꝰ nec vltra annũ durãt. Naſcũt̃ autẽ ex pituita arborũ. Mar. Rũpimꝰ altricẽ tenero de vertice terrã Tubera boletis poma ſecunda ſumus. Sue. Subſtantiuum fecit & gene. maſcu. Pridie quam periret cũ oblatos tuberes ſeruari iuſſiſſet. Sũt ẽt tuberes poma pegrina ex Africa ĩ Italiã deportata. Mar. Nõ tibi de libycis tuberes & aporina ramis, proprie tñ tumor quidã rotũdꝰ in quocũq; corpore. Vñ ĩ facie & quacũq; corporis parte tubera dñr, ſiue ꝑ diminutionẽ Tubercula. In arboribus duricies illa extãs ad nodi ſimilitudinẽ tuber dicit̃. Pli. Reperitur & in alno tuber, tanto deterius quanto ab acere alnus ipſa diſtat.

¶Tubero as. pe. cor. tubera facio, ſeu profero.

¶Tuburcinor aris. raptim comedo. Tit. Tuburcinari ſi ne me vultis reliquias. Plautꝰ in perſa. Tuburcinari de ſuo ſi quid eſt domi.

¶Tuceta, cibaria cum carne, ſeu vt quidã interpretantur, cibi regij.

¶Tudertũ, & tuders tis. oppidũ ĩ ducatu Spoletano Syrius. li. iiij. Et granditicolam cęlſo de colle tudertem.

¶Tudites, pe. cor. mallei a tundẽdo dicti. Vñ & cuidã cognomẽ Tuditano fuit ꝙ caput malleo ſimile haberet

¶Tudicula, inſtrumentũ ſiue ſtylũ quo vaſis ſigna ĩprimunt̃. Quidã etiã accipiũt tudiculã pro cocleari maiori quo ad carnes & iuſcula e cacabis extrahenda vtuntur.

¶Tudiculo as. pe. cor. imprimo ac ſculpo. Et ꝑ tranſlationem Tudiculare ponitur pro cõmouere. Var. Hęcci ne nobis cernis hanc mala tudiculaſſe vetulam.

¶Tudito as. pe. cor. ſignificat lucri gratia negociũ ago Enni. Nec tuditantes rem ceſſant extrinſecꝰ vllã. Tractum a fabris qui malleis ſępe percutiẽdo opera faciũt.

¶Tueor eris. ꝓ defendo ſcđe cõiugatio. eſt, a quo Tutꝰ quãuis tuitꝰ eius participiũ ſit quo vſum. Quintilianũ in decla. cęci legi. Tuitus ſum adoleſcẽtis miſerrimi cauſam. Quẽ nemo imitatꝰ eſt niſi Laurentius Valla Qui in Raudẽſem ſcribit. Quis narrat Verrẽ ſupaſſe dacos? Tñ ſiciliã cõtra piratas fortiter tuitũ eſſe accepimꝰ. Hiero. ad Pãma. Quod leges publicæ, quod hoſtes tuent̃. qđ inter bella & gladios ſanctũ eſt, hoc nobis inter monachos & ſacerdotes Chriſti intuitũ fuit? Et qudẽ ꝓ pticipio verbi tueor tuitꝰ accipiendũ cẽſeo, nõ tutꝰ & tuitio nomẽ verbale, nõ tutio. Aug. li. iij. de ci. dei. Nimis multos deos grãdi fumo ſuo tanq̃ ſigno dato ad tuitionẽ cõgregauerat. Et ſimiliter in cõpoſitis. Intuitũ nõ intutũ. Nõ eñ dicimꝰ Tutꝰ ſum illũ qppe cũ magis noĩs q̃ pticipij vĩ habeat. Licet actiuã & paſſiuã ĩ ſe gerat ſignificationẽ, vt Valla docet, vt tutꝰ, portꝰ, tuta vrbs ꝙ tueat̃ alios nõ ꝙ ab alijs defendat̃. Tñ ſępe paſſiue ĩ hoĩbꝰ vt tutꝰ ſũ ab hoſtibꝰ, ꝙ munitꝰ & ſine piculo ſũ. Nec vllũ ɔpoſitũ habere legi ĩ hac ſignificatiõe niſi cõtueor quo vſus eſt. Cic. in Clodiũ. Videãt hi q illũ Põpeij inimicũ ob eãq; cauſam tot tantiſq; ſceleribꝰ cõtuebant̃, & nonnunq̃ eius indomitos furores plauſu etiã ſuo ꝓſequebãtur, q̃ ſe cito inuerterit. Tuor vero tueris ꝓ video tertię cõiuga. ẽ, & tria cõpoſita habet. Cõtuor, Intuor, & Obtuor, a qbꝰ cõtutũ ĩtutũ & obtutũ ſiũt ĩfinita. Plau. ĩ Aſi. At hercle ipſũ adeo ɔtuor q̃ſſãti capite ĩcedit. Et iterũ. Nã ego illđ argẽtũ tã paratũ filio ſcio eſſe q̃ me hũc ſcipionẽ cõtui. Et ĩ muſt. Profecto nullã eqdẽ illic cornicẽ ĩtuor. At tu iſtac ad nos obtuere qm̃ cornicẽ ne quis cõſpicari, ſi vulturios forte duos poſſis cõtui. Ci. ꝓ ſe ad qrites. Qui excellẽti tumulo ciuitatis ſedẽ capitolij ĩ ſaxo ĩcolitis cõſtitutã vt nõ ſolũ cũctã ĩtui, ſed etiã tueri poſſitis ciuitatẽ. Leo papa. Hãc deferẽdorũ munerũ ſeruauere rationẽ niſi ꝙ p̃ter illã ſtellę ſpeciẽ q̃ corporeũ ĩcitauit obtutũ. Ex his patet aliud Tutor, aliud Tuor ſignificare qđ ẽ cõtra Priſc. Quia Tuor ſẽp pro video capit̃ ſicut Cõtuor & Intuor ĩdicãt, Tueor vero ꝓ defẽdo, licet qñq; ꝓ video capit̃. Lact. li. vj. Si hac de cauſa ſũt hoĩes ɔgregati vt mutuis auxilijs ĩbecillitatẽ ſuã tuerẽt̃. i. defẽderẽt. Ver. ꝓ video poſuit. cũ li. iiij. ait Talia dicẽtẽ iãdudũ auerſa tuet̃. i. huc illuc voluẽs ocl'os. Et in hoc ſignato tñ habet ĩtueor. Sal. ĩ Iur. Pręterea nr̃ę p̃claros viros ciuitatis ſolitos ita dicere cũ maiorũ imagines ĩtuerẽt̃ ſibi aĩm ad virtutẽ accẽdi. Itẽ Cõtueor, cũ tñ Cõtuor ſit in eodẽ ſignificato, qđ cõtui ĩfinitũ facit, vt ſupra ĩ Plauto oſtẽſum eſt. Cic. vero cõtueri dixit li. j. Tuſ. Qđ tãdẽ ſpectaculũ fore putamꝰ cũ totã terrã cõtueri licebit? Quin. & Plau. ipſo verbo vſus eſt ĩ cap. Vidẽ tu hũc q̃ in inimico vultu cõtuet̃? Illđ vero Tutꝰ quo Valla vſus eſt a tueor pro defẽdo ſumẽdũ puto, ſicut & obtuitꝰ pro aſpectꝰ ab obtueor. Cic. li. j. officio Ex oculorũ obtuitu, ex eleuatione aut remiſſione ſuperciliorũ. Tuor igit̃ Cõtuor intuor & ſi qua alia forte reperiantur. a tuor cõpoſita iã pene obſoleta ſunt, fortaſſe ꝙ priſca ſũt nimis, vel nõ adeo plena ſicut tueor cũ cõpoſitis. Id circo pro eis Tueor Cõtueor & intueor ĩ ſignificatiõe vidẽdi ſupplere videmꝰ.

¶Tuguriũ, dictũ eſt quaſi tegurium a tegendo, e in u, mutata ruſtica habitati tecta ex vlua paluſtri. Et tegurij appellatioẽ oẽ ædificiũ qđ rei ruſticę magis cuſtodiẽdæ cõuenit q̃ vrbanis ędibus, ſignat̃. Quę autẽ itẽ ita ędificãt̃, vt nec parierẽ habeãt nec luto cruſtata ſunt, ſed ſtramẽtis vel harundinibus alio ve ſimili genere tegũt̃ Tuguria appellant.

¶Tuguriolũ cũ accẽtu in añpe. paruum tugurium. Qđ ſi anguſtius ſit gurguſtiũ noĩat̃ a Gurgulione verme.

¶Tulit, mõ attulit ſignificat. Terẽ. ĩ And. Nã ſi illũ obiurges q vitę auxiliũ tulit quid facias illi qui dederit dãnũ aut malũ? mõ ptulit. Ver. Nõ tulit hãc ſpeciẽ furiata mente Chorebus. Mõ ſuſtulit. vide in dictione Fero.

¶Tum, vide in dictione cum. Tum demũ. i. nouiſſime Verg. lib. xij. Tum demũ mouit arma deo.

¶Tumba locus concauus infra terram. Vnde & pro ſepulcho poni conſueuit.

¶Tumeo es, ui ĩflor a quo tumeſco tumidꝰ fio. Ver. li. j. Geor. Cõtinuo vẽtis ſurgẽtibꝰ aut freta põti. Incipiũt agitata tumeſcere. Hĩc cõtumeſco, extumeſco, & ĩtumeſco. Au. Videt ĩ ea ɔtumeſcẽtes venas in guture. Plau. ĩ tru. Equidẽ vteri illi qđ ſciã nunq̃ extumuere, q̃ſi extra vel valde tumuere. Lact. li. iiij. Sine vllo attactu viri, repẽte vterꝰ ĩtumuit. a tumeo fit ɔtumax a quo ɔtumacia

¶Tumor inflatio, per trãſlationẽ ponitur pro ſuperbia tumidus inflatus.

¶Tumulꝰ terra tumẽs. i. collis. Ver. li. ii. Eſt vrbe egreſſis tumulꝰ, aliqñ dr̃ ſepulchrũ qa ibi coaceruari terra cõſueuit. Idẽ li. iii. O fœlix vna añ alias priameia virgo, hoſtilem ad tumulũ Troię ſub mœnibus altis iuſſa mori.

¶Tumulo as, ſepelio, tumulũ facio. Vñ & attumulo qđ eſt quaſi iuxta tumulũ facio. Plin. li. xix. Dein ſi terram fugiẽtes coliculos feces, a terra ꝓceritate luxurioſa attollentes ſe exaggerando aliam attumules.

¶Tumultus, (vt auctor eſt Hier.) vxor plurimorũ eſt & nimiæ multitudĩs clamor & pariter emiſſꝰ. Ci. quid alĩđ eſt tumultus niſi pturbatio tãta vt maior timor oriat̃? vñ

eſt nomẽ ductũ tumultus, quaſi timor multus. Itaq; maiores nr̃i tumultũ noĩabant. Tumultũ gallicum, ꝙ erat Italię finitimꝰ pręterea nullum tumultum nominabãt.

¶Tumultuoſus qui turbas excitare ſolitus eſt.

¶Tumultuo as in perturbatione ſum.

¶Tumultuarius a. um. quod ſine pręmeditatione factũ eſt. Vnde tumultuaria oratio dicitur.

¶Tunc aduerbiũ tẽporis ſigñat eo tẽpore. Et de oĩbꝰ tẽporibꝰ dr̃. De pręterito. Ver. tunc decuit cũ ſceptra dabas. De pręſenti. Plau. Tunc ad eã accede cũ potes. De futuro. Idẽ. Ego tunc adero cum tui vidẽdi mihi copia erit. Additur quandoq; temporis ad, apud Iuſti. Tunc temporis perſarum Cambyſi mediocri viro.

¶Tundo is, tutudi tunſum ſcđm Priſcianũ licet eiꝰ cõpoſita ipſum n nõ habeãt, vt obtundo obtudi obtuſum Ver. lib. iiij. Geor. Profuit & tunſum gallę admiſcere ſaporẽ. Pli. tñ. li. xxj. tuſum ſine n poſuit. Hęc tuſa cribrataq; vino q̃tũ poſſit excellenti. Diome. docet habere duplex p̃teritũ & duplex ſupinũ, ſcilicet tutudi tuſum & tunſi tunſum. Significatq; tũdere pcutere pulſare, & in vaſe aliquo quippiam cõminuere. Plaut. in Aſi. Sed qđ hoc ꝙ picꝰ vlmũ tũdit? Colume. li. ij. Ipſę aũt ſpicę melius fuſtibꝰ tundunt̃. Et li. vij. Quibꝰ in vnũ tunſis. Refert̃ iterdũ ad verba. Terẽ. in Hecy. Tundẽdo atq; odio effecit ſenex. i. ſępe dicẽdo ſiue iterãdo. Et eſt trãſlatio ſumpta a malleo fabrorũ ſępe pcutiente. Huiꝰ cõpoſita ſunt Cõtundo, extũdo, Obtũdo, Pertũdo valde pcutio aut pcutiẽdo frãgo. Colu. li. vij. Si forte ſarculũ calcauerit aut acuta tecta vel lapide vngulã ptuderit. Idẽ. li. ix. Sępe euenit vt aluus exitũ nõ habeat. Itaq; pinna pertundit̃, & iter digeſtis cibis p̃betur. Hinc ptuſa vaſa dicimus q̃ nõ ſunt integra. Protundo vltra tũdo, frango. Gel. li. j. Hauſtri vero & africi ad meridianũ orbis circulũ & ad ptẽ axis infimã dep̃ſſi ĩferiores & humiles ꝑ ſup̃ma ęquoris eũtis ꝓtundũt magis fluctꝰ quã eruũt. Retũdo repcutio rurſus frãgo, hebetẽ facio redarguo. Lactã. li. iij. Cũ fortiter ĩimicorũ ĩpetꝰ retudiſſet. Et li. iiij. Neceſſe eſt verã eſſe hanc religionẽ q̃ & rõnẽ dæmonũ nouit & aſtutiã intelligit q̃ vim retundit. i. cõfringit. Colu. lib. v. Quod euenit in retuſo & craſſo ferramento.

¶Tunetũ, ſiue (vt quidã dicunt) Tunitiũ. Scipionis tẽpore tumulus erat editior, vñ Scipio ſpectauit Carchedonios ad Romanã claſſem exurẽdã ꝓficiſcẽtes, noſtra tẽpeſtate regis libyci ciuitas metropolis eſt in qua veluti ampliore & magnificẽtiore cõſueuit habitare, & Tuniſęꝰ rex appellat̃. Tunetũ nõ ſane ob hanc cauſam habitarunt ꝙ Carthagine carerẽt a Scipione diruta, cũ denuo ãpliſicata ſurrexerit, ex qua velut ex equo troiano manarũt literarũ ꝓceres. Ad cuiꝰ celeberrimũ gymnaſiũ. Au. ſe ꝓfitet̃ cõtẽdiſſe. Hãc Eutrop. li. iiij. cõtinuis xvj. diebꝰ arſiſſe phibet. Hęc ſeptingẽteſimo ãno. poſt q̃ cõdita erat delata eſt. Hęc vt idẽ auctor ait. L. Cęcilio Metello & Tito flaminio cõſulibꝰ ĩ Africa iuſſu ſenatꝰ repata ẽ, q̃ nũc manet ãnis. xxij. euolutꝰ poſtq̃ a Scipione fuerat euerſa. Abeſt tunetũ a carthagĩe. xij. mil. fere paſſuũ. A tuneto. Tunetęi dicti ſũt quos Sidonꝰ tuniſęos appellat. ¶Tunica, veſtis erat apđ Rõanos breuior & ſine manicis q̃ ꝓprie viris cõueniebat. Lõgas vero tunicas fœmiĩs ɔuenire exiſtimabãt. Ver. Et tunicę manicas & habẽt redimicula mitræ. Plau. Manuleatã tunicã hr̃e hoĩem decet. Dicta eſt aũt tunica a tuẽdo corpore.

¶Tunico as. pe. cor. tunica induo. Var. Hæc lanigeras detũderi docuit tunicareq; homulũ. Vñ Tunicati dicũt̃ tunicas veſtiti. Et aliqñ etiã expediti & nullam aliã ſupra tunicã veſtem habẽtes, quales nobiles incedere ſolent cũ tuti ſunt. Iuue. Tunicati fuſcina Gracchi. Ad opulentiam latinę lingue augẽdum nihil impedit, vt ait Priſ. formare verba Tunico, tunicor, tunicatus.

¶Turba, & Rixa idẽ ſigñant. Eſt eñ turba pturbatio. Vlp. Turbã appellatã eſſe (Labeo ait) ex gñe tumultus. Si duo rixã cõmiſerit vtiq; nõ accipimꝰ ĩ turba id factũ, ga duo turba nõ ꝓprie dñr. Si vero fuerĩt decẽ aut qndecim hoĩes, turba dicetur. Turba ergo multitudinis, rixa duorũ. Sed quia multitudo fere nõ vacat pturbatione factũ eſt, vt eã quoq; appellemꝰ turbã. Cic. Cecinę. Exponerẽ ẽt queadmodũ hic & quãta ĩ turba viuerẽmꝰ. Ter. Dij veſtram fidem quid turbę eſt apud forum.

¶Turbella. diminutiuum parua tuba. Plau. Hanc mihi ancilla turbellam fecit.

¶Turbidus, conturbatus, confuſus, non clarus, tumẽs. Hora. lib. car. Qui vidit mare turbidum.

¶Turbulẽtꝰ. cõmotus, iratꝰ, turbidus cõtẽtione plenꝰ.

✣Turbaſis, lapis ſpumę candidę nitentiſq; non tamen tranſlucentis alij ſtibiam vocant. Cc.

¶Turbo as. cõfũdo, cõmoueo. Plau. in capti. Aduenĩẽs turbauit totũ cũ carne carnarium id eſt cõmouit. Teren. in Eunuc. Neſcio quid ꝓfecto abſente nobis turbatũ eſt domi, id eſt innouatũ. Huius compoſita ſunt. Cõturbo. Terent. in Eun. Neq; edepol quid nunc conſilij capiam ſcio ita conturbaſti mihi rationes omnes, vt eã non poſſim ſuis ita vt ęquũ fuerat atq; ſtudui tradere. Deturbo, deorſum velociter deijcio. Exturbo, ex loco eijcio, extraturbo, expello. Plau. in Curgu. Si recte facias phędro me auſcultes mihi, atq; iſtam exturbes ex animo ęgritudinẽ. Col. li. ix. Et in tranquillo conſiſtens piſcis ſedibꝰ ſuis non exturbatur. Diſturbo, varie turbo, ſeu diſſipando deijcio. Teren. in And. Nec eſſet nobis ſpatium ad diſturbandas nuptias. Quin. Non enim diſcuſſos alicuius operis angulos aut diſturbatos parietes obijcimꝰ. Interturbo. Obturbo ab omni parte turbo. Teren. in And. Ita ne vero obturbat? Perturbo valde turbo.

¶Turbo, turbinis ventus cum frigore maximo, obiectaq̃q; deturbans, proſternenſq; ex depreſſæ nubis ſpecu. Ver. Et terras turbine verſat. Eſt & turbo genus inſtrumenti luſorij pueros maxime delectans a cuius faſtigata & p̃acuta, cuſpide fit turbino as. Tibullus. Nãq; agor vt per plana citus ſola verbere turbo Quẽ celer, aſſueta verſat ab arte puer. Item vaſculi genus quo pruna & cotana inter ſaturnalia xeniola miſſitabantur cuius effigies turbinis, in imo anguſtiſſima erat, in ſũmo latiſſima q̃lis eſt figura pirorũ. Itẽ turbo dicitur quicquid forma acuta eſt. Pli. de Aloe. In turbinibꝰ cadorũ. Ouidi. Caua buccina ſumitur illi tortilis in altũ quę turbine creſcit ab imo.

¶Turbiſtum, medicamentum eſt cogens ſorbere, & pro colore tincturę etiam capitur. Cc.

¶Turbo, onis. proprium nomen gladiatoris. Hora. lib. ij. Ser. Corpore maiorem rides turbonis in armis.

✣Turbulento, as. exagito perturbo. Apulei. Me ſtrepitu turbulentauit.

¶Turbino as. pe. cor. acutũ facio. Pli. li. xxxvij. Siquidẽ & colore traſlucido non differt, & laterũ ſex anguli lęuore turbinatus in mucronem, aut duabus contrarijs partibꝰ quę magis miremur, vt ſi duo turbines latiſſimis ſuis partibus iungantur, magnitudine etiam auellani nuclei. Idem. turbinatior pyris figura quam malis.

¶Turci populi. Vide in dict. Thuſſagetę.

¶Turdus, auis nota, & inter primas a ſaporis bonitate collocata. Hora. Nil melius turdo, vulua nil dulciꝰ ãpla. Turdarium locus quo turdi aluntur ad ſaginam.

¶Turduli, populi hiſpanię eius quã bęthycã, nũc Granatã vocãt. Et ab incolis Turdetania dr̃. Hi etiã turdetani appellantur q̃uis ſint qui eos diuerſos afferant.

¶Turgeo es, turſi inflor. Verg. Torrida iam lęto turgẽt in palmite gẽmę. Huiꝰ cõpoſita ſunt Deturgeo, qđ eſt cõtrariũ ſuo ſimplici. Signi. eñ deſcreſco. pli. deturgẽte nilo muſculi repiũt̃, obturgeo, circũturgeo. Lucil. Obturſi ebriꝰ a turgeo fit turgeſco. Perſi. Nõ eqdẽ hoc ſtudeo bullatis vt mihi nugis pagĩa turgeſcat dare põdꝰ idonea

¶Turgidus, ĩflatꝰ, tumẽs Aug. li. iij. cõ. per trãſlationẽ dixit. Ego dedignabar eſſe cũ paruulis, & turgidus faſtu mihi grandus videbar. Hinc fit diminutiuum, Turgidulus. Catul. Flendo turgiduli rubent ocelli.

¶Turiones, dicuntur teneritates arborū vel arbuſtorū.

¶Turia, nomen fluuij, ſecundū aliquos generiſ maſ. ſecundū Priſci. & Aug. gen. neu. Vide in dictione Duria.

¶Turris, a terrēdis hoſtibꝰ dicta eſt ſicut arx ab arcendis. Vel ꝙ aſpectu torua ſit hoc eſt terribilis. Fiunt etiā turres ābulatorię. de quibꝰ. Vege. li. iiij. hęc ſcribit. Turres dñr machinamēta ad ædificiorū ſpeciē, tabulis tabulatiſq; cōpacta. Et ne tm̄ opus hoſtili cōcremeť incēdio diligētiſſime ex crudis corijs, vel centonibꝰ cōmunitur quibꝰ ꝓ modo latitudinis addiť altitudo. Nā interdum tricenos pedes ꝑ quadrū, īterdū quadragenos, vel quinquagenos, latæ ſunt, ꝓceritas aūt ipſarū tanta ſit vt nō ſolū muros ſed etiā turres lapideas altitudine ſuperent. His plures rotę mechanica arte ſubdūť quarū lapſu volubili magnitudo tā alta moueať. Pręſens autē periculū ciuitatis eſt, ſi ad murū fuerit turris admota. Plures em̄ accipit ſcalas & diuerſo genere conať irrūpere. Nam in īferioribꝰ habet arietē cuiꝰ impetu deſtruit muros. Circa mediā vero accipit pontē factū de duabꝰ trabibus ſeptūq; de vimine, quē ſubito prolatū inter turrē murūq; conſtituūt, & ꝑ eū egrediētes de machina bellatores in ciuitatē tranſeūt & occupant muros. In ſuperioribꝰ aūt turris illiꝰ ꝑtibꝰ, conati & ſagittarij collocanť qd defenſores vrbis ex alto cōtis ſaxis miſſilibuſq; proſternant.

¶Turritꝰ a. um. altus & excælſus, vt domꝰ turrita. i. alta & ſublimis & ad turris ſimilitudinē facta. Aliqñ Turritus dicitur turribus plenus. Vnde & turrite vrbes. Et mater deum cognominatur turrita quia terra eſt quę vrbes ſuſtinet. Verg. Qualis berecynthia mater læta deū partu phrygias turrita per vrbes.

¶Turriger, gerens turres. Pli. Sed turrigeros elephantorum miramur humeros.

¶Turricula, diminutiuū parua turris. Eſt & vaſculi genus a turris ſimilitudine, quo iactari tali ludēdo ſolent. Eadem pyrgus & orca dicitur.

¶Turarius, vicus Romæ Aſco. Signum Vertumni in vltimo vico turario eſt ſub baſilica ſe flectentibus.

¶Turma, ordo militaris & equitū eſt dicta q̄ſi terdena ꝙ terdeni equites ex tribꝰ tribubꝰ. Tatiū Ramnanſiū & Lucerū fiebāt. Cōſtabat em̄ ex triginta duobꝰ equitibꝰ & qui illi præerat, decurio dicebatur. vt Varro. & Vege. tradiderunt. Vel dicitur quaſi terma. e in u mutata. Vel per onomatopeiam a ſtrepitu vngularum equinarū terram pulſantium, vel a terrenda terra.

¶Turmales, dicti qui in turma ſunt. Turmatim aduerbium per turmas.

¶Turnus, nomen viri proprium apud Verg. Eſt & nomen piſcis paluſtris, & nomen fluuij.

¶Turtur, ꝓ aue ge. tā maſ. q̄ fœ. Plau. Obuſtos turtures tibi. Ver. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab vlmo. Pro piſce eſt ge. maſ. q alio noīe paſtinaca, & Trygon a gręcis dicitur. In huius cauda ſtat radius præſentiſſimi veneni Auſo. Letaliſq; trygon & bina trygoria corui.

☿Turūna, panificia & buccee qbꝰ farciūt altilia ad ſaginā. Var. gallinas farciūt turūdis ordeacijs. Apd̄ Cato. ſignifi. lineamētū illud ex filis qd̄ in vlcꝰ īmitti, a medico ſolet ait. em̄ Et ſi phyſtula erit & turūdam nō recipiet. Alias apd̄ Cato. ſignifi. id qd̄ gręce ψῶμον appellāt q̄ſi buccea ſiue bolꝰ dicať, quē nutrices ingeiūt infantibus.

¶Turpis deformis eſt em̄ cōtrariū pulchro. Transferť etiā ad aīm vt turpe ē doctori cū culpa redarguit ipſum Interdū poniť ꝓ magno. Ver. Forma bouis cui turpe caput cui plurima ceruix. Idē. Et turpes paſcit ſub gurgite phocas, Item pro crudeli, vt ſemper apud Saluſtium.

¶Thus incenſum libamen quo deū veneramur, a tundendis glebis quia glebę tunduntť cū quibꝰ fluēs ex arboribus coaleſcit auctoribus. Priſ. & Var. & Seruio ſupprimū. Ge. Alij cū h ſcribūt ἀπὸ τοῦ θύω deriuātes qd̄ eſt ſacrifico. Naſciť ī fœlici Arabia, & duplici vindemia colligiť, quarū priorē circa canis ortū. Scd̄a eſt verno tp̄e. Incidiť em̄ cortex arboris thurriferę quę maxime videtur eſſe p̄gnans, & vbi tenuiſſimꝰ tendiť cortex. Laxať hinc plaga, inde proſilijt ſpuma pīguis, q̄ cōcreta dēſať Probať thus cādore, āplitudine, fragilitate, carbone, vt ſtatim ardeat, & frieť poſtq̄ dentē recipiat. Quidā thus nabatheū vocant ꝙ nabathęa regio eſt ab Arabia incipiens. Huius arbor Libanotus dicitur.

¶Thureus a. um. Col. lib. iiij. Iam thuream plantā mature ampliatam florentiſq; hortos myrrha & croco.

¶Thurribulum vas quo thus adoletur.

¶Thurrifico as. thure ſuffio.

¶Tuſculū dimi. a tus. Plau. in Aul. Hoc tuſculū emi & haſce coronas floreas. Et Tuſculū oppidū latij ſic appellatū ꝙ aditū difficilē habeat q̄ſi τοσκύλον hoc eſt fatigās vexās qm̄ in p̄alto atq; arduo mōte erat ſitū. Hic tuſculani hoīes, & tuſculanus ager Hæc ciuitas a Telegono Vlyſſis & Circes filio fundata eſt qui per ignorantiam partē occidit. Ex tuſculo Cato Cenſorius ortū habuit.

¶Tuſcia Italię regio celebris a ſacrificijs, vt quidā arbitranť dicta. Gręci em̄ θύειν ſacrificare dicunt, vel a iure qua maxime in ſacrificijs vtimur. Vel a tuſculo Herculis filio qd̄ veteres grāmatici probāt. Vñ & ſine h ab eis ſcribiť. Hęc tyrrhenia dicta fuit a thyrreno Athys filio qui e Mœnia diſcedēs in Italiā venit, & eā partē occupauit quę ad mare inferū ſita eſt, quod & tyrrhenū dicitur. Hęc a liguribꝰ Romanis finibus cōtingitur iugis inacceſſis & difficilibꝰ referta. Eiꝰ fines Macra & tyberis amnes centū & ſeptuaginta quatuor. M. inter ſe diſtantes. In ea ſciētia faciēdorū ſacrorū ita floruit, vt Romani qui nō ſeruādę tm̄, ſed etiā amplificādę religionis cupiditate incendebanť decē principū filios ſenatuſcōſulto ſingulis tuſcię populis ꝑcipiēdę ſacrorū diſciplinæ gratia traderēt. Longior eſt ea ꝓuincia q̄ lata ab oriētali plaga in occidentalē porrigiť. Nam ſi ab aquilonari in hauſtralē ꝑambulemus arctis finibus cōtenta eſt, ab occidēte qua ligurię ꝓxima eſt habet Piſas Senas & Lucā Florentiā inclytas ciuitates. Ad ſeptētrionē habet vrbē veterē. In meridionali vero littore Piſaurū, aretiū, & Aſiſium. Et tyber Romanus inde labiť ex apennino effluens ſeptentrionalis regio cum Faminia iungitur.

¶Tuſcus nomen poſſeſſiuum a tuſcia. Vide tuſci, qui tuſciam habitant.

¶Tuſcus vicus Romę, in quo habitauerunt tuſci a Porſena ex obſidione relicti, de quo Horatius in ſermo. At tuſci turba impia vici.

¶Tuſcania oppidū tuſcię prope Tarquinios, a quo tuſcanenſes. ✣Tuſſicula parua tuſſis. Cc.

¶Tuſſis quę gigniť, vel ex frigore vel ex pituita ī pulmonē deſcendente. Quę ſi cōtinue vexet a Seneca pertuſſis nūcupatur. Eſt em̄ continens tuſſis & inueterata quę vix vnq̄ editur, ex qua multi conficiuntur.

☿Tuſſedo, idem quod tuſſis. Apule. Aſſiduo pulſu tuſſedinis hiuſci pectora.

¶Tuſſio is. iui. itum. Plau. in Aſi. Forte ſi tuſſire occœperit ſic tuſſiat, vt cuiquā linguam in tuſſiendo nō proferat. Plin. lib. xx. Semen eorum cum cumino tritum potumq; in vino tuſſientibus auxiliatur.

¶Tuſſilago hęrba quę tuſſim ſedat.

¶Tute tu ipſe, a tu formať ꝑ epētheſim; te correpta. Nā te magis additio eſt quā ꝯpoſitio, additurq; dūtaxat nominatiuo nō etiā alijs caſibus. Et hoc fit cū pronomen ad eam reuocatur perſonam a quo ſumitur, vt cum dico, tu lege, ille reſpondeat, Cur tute non legis?

¶Tutus a. um. & actiuā & paſſiuā ſignificationē habet vt tuta vrbs quę nos defendit. Tutus ſum ab hoſtibꝰ. i. munitus & ſine periculo ſum. De hoc vide in dictione Securus. Huius compōſitum eſt intus de quo alibi.

¶Tuto aduerbium ſignificat ſine periculo.

¶Tuto as. ꝓtego, defendo. Plau. ī Merca. Inuoco vos lares diales vt me tutetis. Hie. ī li. Sap. Et a ſeductoribꝰ tutauit illū. Tutor aris. depo. qd̄ Priſ. docet eē cōmune Hora. in Epiſt. Res Italas armis tuteris moribus ornes.

¶Tutor, nomen verbale, quo is ſignificať q vim ac poteſtatē habet in capite libero ad tutandū eū qui ſe ꝑ ętatē nondū tueri pōt. Hęc aūt ętas ſcd̄m iuriſcōſultos eſt vſq; ad pubertatē. i. ad. xiiij. annū. Nā ide vſq; ad xxv. dāť curatores, qui etiā furioſis & mēte captis dare ſolēt

¶Tutela, ipſa poteſtas a iure ciuili data, ac ꝑmiſſa, ex qua ipſi tutores nomen acceperunt, quaſi tuitores atq; defenſores, ſicut ęditui qui ędes tuentur.

¶Tutelaris diuus, quem aduocatum dicimus.

¶Tutorius a. um. quod ad tutorem pertinet.

¶Tutanus, pe. pro. deus qui homines tueri putabatur Varro. tutanū deū Romæ omnes qui laborant inuocāt.

¶Tutilina dea. Idē. Tuā fidem tutilina inuoco q̄ adeſſe mortalibꝰ ſoles. Hanc Aug. li. iiij. de ci. dei. preeſſe frumētis collectis atq; reconditis ſcribit, vt tuto ſeruareť.

¶Tutulus ornamentū capitis flaminearū, & vitta purpurea innexa crinibꝰ & in altitudinem erecta, ꝙ per eā flaminica a cęteris mulięribus diſcernebatur.

T ANTE Y

Tyana gręca ciuitas, a qua tyaneus dictus eſt Apollonius philoſophus.

Tyber eris. & tybris is. fluuiꝰ Italię, e media fere lōgitudine A pēdini Aretinorū finibꝰ defluēs duobus & quadragīta fluuijs augeť, prīo ab aquarū colore. Albula dictus. Deīde tyberis appellatꝰ, vel a rege Tuſcorū huiꝰ noīs q piraticā exercēs iuxta eū in bello periit. Qd̄ etiā ſenſiſſe videť. Ver. cū inquit. Aſperq; immani corpe tybris. A quo poſt Itali fluuiū cognomīe tybrim, Diximꝰ amiſit verū vetus albula nomen. Ouid. lib. ij. faſt. Albula quē tyberim merſus tyberinus in vndis Reddidit hibernis forte tumebat aquis. Sunt qui hoc nomē trahāt a gręco ὕβρις quę eſt iniuria. Aiunt em̄ hunc eundē tuſcorum regē, circa huiꝰ fluuij ripas latrocinari cōſueuiſſe, q trāſeuntes crebris afficiebat iniurijs, ex quo tyberim cognominatū fuiſſe aſſerūt, quaſi eſſet fluuiꝰ [illegible]. i. iniurię. Ex qua ratiōe cū ὕβρις aſpireť, tybrim quoq; cum aſpiratiōe annotari volūt. Alij volūt eos qui de Sicilia venerūt tyberim dixiſſe, ad ſimilitudinē foſſæ ſyracuſanæ quā fecerūt Afri & Atheniēſes iuxta ciuitatis murū. Nā qd̄ Liui. dicit ab Albano rege tybrim dictū, nō ꝓcedit quia etiā ante Albani tybris dictus inuenitur. Sciendū eſt ſecundū Ser. ꝙ hic fluuius in ſacris tyberinꝰ dicitur. In cœnolexia. i. in cōmuni ſermōe tyberis & in poemate tybris. A tyberis fit tyberinus a. um. vt piſcis tyberinus, & tyberina oſtia, tranſtyberim, tranſtyberinus.

¶Tybur, ſiue tyburtū, vrbs ad ſextūdecimū lapidē diſtās ab vrbe Roma. Hāc Cato, Solinꝰ, & alij quidā a Catyllo arcado claſſis Euādri p̄fecto conditā ſcribūt. Pliniꝰ vero tyburis ipſiꝰ originē antiquiorē eſſe docet quā vrbis Romæ, & extare adhuc tp̄e ſuo memoriā ſilices tres etiā tyburto eiꝰ vrbis conditore veſtutiores, apud quas inauguratꝰ tradiť fuiſſe tyburtꝰ dū vrbē eſſet cōdituius. Sextiꝰ gręcꝰ hiſtoricꝰ ſic habet. Catyllꝰ Amphiarai filius fuit. Hic poſt ꝓdigialē patris apud thebas, añ Iliacū bellū interitū, iuſſu dei cū oī ſuorū cœtu & ſacris miſſis tris liberos ī Italia ꝓcreauit, Tyburtū, Coracē & Catilū, qui expulſis ex oppido haud lōge ab vrbe roma poſito veteribus ſicanis, a nomine tyburti maximi filij oppidū vocauerunt. Priſcia. tamen cum i. latino ſcribit.

¶Tyburs tyburtis. gen. omnis vel hic & hæc tyburtis, & hoc tyburte quod eſt ex tybure. Suet. Inchoauit autē aquę ductū regione tyburti. Hora. Picœnis cedunt pomis tyburtia ſucco.

¶Tyburtinus a. um. pe. pro. quod eſt ex tyburto.

¶Tycha, fuit (Heſiodo teſte) nympha filia Oceani & tethyos.

¶Tydeus, cū accētu in prima fuit filiꝰ Oenei regis Calydonię & Euribœę vir fortiſſimꝰ, qui thebanos oēs ad qd̄libet certaminis genꝰ vicit. Inde fit patronymicū Tytides. Nā Diomedes Tytides dictꝰ eſt q fuit filiꝰ tydęi.

✣Tylus, vermiculꝰ eſt pluribꝰ pedibꝰ colore fuſco ſub lapidibus aut figulinis vaſis viuēs, qui tactus ſe arcuať atq; in globū cōtrahit ad ſimilitudinē paruę pilę. Cc.

¶Tymœtes, fuit regis Priami filius.

¶Tympanū, inſtrumentū ex vna parte Planum, membrana clauſum, intus vacuū, qd̄ baculo pulſať. Eo vti ſolebant in ſacrificio matris deū. Eſt & tympanū vehiculum tectū, vt inquit Seru. ſiue vt aliqui putāt teſtudo ſupra radios. Radij dicuntur in media parte rotarū. Verg. Hinc radios triuere rotis, hinc tympana plauſtris. Item tympanū accipitur pro machina tractoria, quæ rota vocatur, vt Vict. ait ad hauriendū aquā celeritate, qd̄ hominibꝰ calcantibus verſať ad irrigandos hortos & ſalinas vtile. Pli. lib. xxxiij. accipit pro vaſe eſcario.

¶Tympaniſta, qui tympana pulſat, tympaniſtria vero mulier tympanum pulſans. Sido. lib. j. epiſtolarum tympaniſtria pſalteria canit.

¶Tympanizo as. tympana pulſo. Sue. de Augu. Et aſſenſu maximo comprobauit verſum in ſcęna pronūciatum de Gallo matris deum tympanizante, videſne, vt cinœdus orbem digito temperet.

¶Tympanites, pe. pro. genus hydropiſis eſt.

¶Tymber nomen viri, & nomen fluminis.

¶Tymbra, troadis cāpus. per quē fluit tymber fluuiꝰ in ſcamandrum. Ibi & templum tymbrei Apollinis eſt. At thymbra cum h hęrba aromatica. Ver. lib. iij. Georgic. Grauiter ſpirantis copia thymbrę.

✣Tymolus vide tmolus.

¶Tyndarꝰ fuit œbaliæ rex pr̄ Caſtoris & Pollucis Clytēneſtrę & Helenę. Hinc tyndarides & tyndaris patronymica. ☿Tymphei, Aetolię theſprotię ve populi vbi & perrhoebi ſunt, a quibus tymphcticū ac tymphaicū, gypſum. Eſt & ibi mons tympheton, ſiue tymphe, oppidum quoq; tymphea.

¶Typhon onis. & typhos & typhoeus ei dictio triſſyllaba eu dipht. in vltima habēs. Iñ typhois idis. vnꝰ e gigātibus terrę & Titani filiꝰ, prima corripiť. Sene. Nō tā ferū typhonē neglecto Ioue irata tellus edidit quondā parēs. Lucanꝰ. Cōditꝰ in arimes ęterna mole typhoeꝰ Quando vero diriuatiuū eſt diuiſa diph. ꝓnunciať. Ver. Nate pr̄is ſummi qui tela typhoea tēnis. Eſt & typhon ventus turbulentꝰ a typhone dictꝰ, & capiť ꝓ fulgure. Typhonas etiā vocāt fumigātes globos & figuras quaſdā nubium metuandas & ibi prima producitur.

¶Typus, latine poteſt figura, adūbratio exēplar. Hinc protypa dicta ſunt opera, q̄ ante typos facta ſunt. Ectypaq; ex ipſis ſunt formata. Archetypus prima & principalis forma. Plinius Dibutades primus perſonas tegularum extremis imbricibus impoſuit, quæ inter initia prōtypa vocauit poſtea idem ectypa fecit.

¶Tyrannus, per duplex nn. apud veteres in bonā ꝑtē dicebať dñs, qui plenā habebat in ſubditos poteſtatem. Vñ Trogo teſte. Quęq; ciuitas & gēs rerū pub. imperiū ab initio penes reges habebat, quos ad huiuſmodi faſtigium maieſtatis nō ambitio popularis, ſed ſpectata īter bonos moderatio ꝓuehebat, q & tyrāni ob fortitudinē vocabāť. Vñ. Ver. pars mihi pacis erit dextrā tetigiſſe tyrāni. Sed creſcēte malitia cū ſuꝑbe reges regnare cœpiſſent tyrāni nomē ad illos ſolū reſtrictū eſt qui ꝑ inſolentiā imperij viribus abutebanť. Quidā etiā tyrannos dici putant a Tyrrhenię gentis pręcipua crudelitate.

¶Tyrannis idis. ſęuum ac violentum imperium. Iuue. Quid Nero tam ſęua crudaq; tyrannide fecit.

¶Tyrannicus ca. cum. quod eſt tyranni. Tyrannice crudeliter, violenter.

¶Tyrānoctonꝰ, latine dr̄ tyrānicida, q tyrannū accidit ab tyrāno & κτείνω interficio quē an liceat īterfici legať Cic. li. iij. offi. nā nomen ipſum declarat quid mereatur cū a tyrijs ſuperbiſſime & iniquiſſime dominantibus ſit deductū; vel a verbo per methateſin literarū qd̄ ſignat lacero, tero, īterimo. De bonis nō loquuntur ſi reperiātur.

✣Tyrins & vrbs & fluuius eſt diuerſo tm̄ genere fœmi.

ge vrbs Achaiæ. inde Tyrinthius heros .i. Hercules. Aliqui tamen hęc tyrinthis dicũt alij hęc tyrintha. Cc.

❡Tyros quondã vrbs phœnicię quę eſt in ſyria. Iulius Pollux. li. j. τύριοι λέγουσιν ὡς ἡρακλῆς ἠράσθη νυμφης ἐπιχωρίου τύρος δὲ ἦν τῇ νύμφῃ τὄυνομα εἵπετο δὲ ἄρα τῷ ἡρακλεῖ καὶ κύων κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον, ✠. i. Tyrij aiunt vt Hercules adamauit nymphã epitorij filiã. Tyros vero erat nomen nymphę ſequebaꝛ aũt vtiq; Herculẽ & canis ſecũdum antiquũ morẽ. Ideo tyrus dicta eſt. Quo etiã noĩe dicta eſt inſula Alexãdri magni opibus cõtinenti annexa clara vrbibꝰ Lepti. Vtica, Gadibꝰ & Carthagĩe. nũc oĩs eiꝰ nobilitas cõchylio & purpura cõſtat, olim Sarra nũcupata, vt ait Gel. Vñ ſarranũ oſtrũ dr̃, & oſtrũ tyriũ, & purpurã tyriã dicimꝰ. Phœnices accolę fuerũt maris rubri dicti a palma, cuiꝰ regio plena erat. Palma enim phœnix dicitur. Hinc terręmotu pulſi in maritimam ſyriæ partẽ ſe contulere, condita vrbe Sidonem a piſce appellarunt. Eam ſyrij vocabant ſarram. lingua ſyra piſcis ſear dicitur. Poſtea condidere tyrum in ipſo mari propter merces. Tyros etiam gręce latine caſeus.

✠ Tyrus, oppidum eſt in ripis phaſidos fluuij. Cc.

❡Tyrius a. um. quod eſt e tyro inſula. Et ponitur pro purpureo. Tibul. Quid tyrio recubare toro.

❡Tirianthina, veſtis violacea purpurea. ab Iãthino. i. violaceo colore & tyrio, hoc eſt purpureo.

☿Tyrotarichus genus obſonij ex caſeo ſalſamẽtiſq; cõfecti τυρὸς enĩ caſeus τάριχος ſalſamentũ. Cice. ad pœtum. Et ad Atticũ. Tyrotarichꝰ, & patina Tyrotarichi.

☿Tyrocneſtis, inſtrumentum coquinatorium, quo foraminato caſeus diſteritur minutatim.

❡Tyrus, nomen propriũ paſtoris, cui vt ait Ver. Regia parent armenta, & late cuſtodia credita campi.

❡Tyro, nouus miles & fortis ad militiã exercendam. Cuiꝰ diminutiuũ eſt tyrunculus. Referꝛ quoq; ad omnẽ artẽ. Vñ ꝓ gladiatore rudi adhuc in diſciplina gladiatoria accipiꝛ. Sue. De Cęſare. Tyrones neq; ĩ ludo neq; ꝑ laniſtas. Sic adoleſcẽtes qñ togã ſumebant & barbã ponebant, eloquentiãq; in foro auſpicabanꝛ, tyrones dicebantur. Et illa prima actio tyrociniũ. Se. li. iij. decla. Ille in foro primũ dictꝰ tyro dictꝰ eſt. a Hieronymo tyrociniũ rudimentũ, a tyrocinatio q recẽtes diſciplinas tyrunculas appellat. Ab eadẽ ſiĩitudine canis adoleſcẽtior tyrũcula dr̃. Col. li. viij. Quoniã tyrũcula nec recte nutrit & educatio totius habitus aufert incrementũ. Pli. in epiſto. ſe tyrunculum dicit quaſi rudẽ in cognitione ſignorum Tyrocinij die induebatur toga, quę purpurea eſt cognominata. Fuit etiã Tyro vt inqt Iuſtinꝰ lib. xviij. nomen ꝓpriũ patris Didonis, q ab aliſs Belus vocatus eſt.

☿Tyronianus a. um. a Tyro poſſeſſiuum. Gel. lib. j. In oratione Ciceronis quinta in Verrem libro ſpectatæ fidei tyroniana cura, atq; diſciplina facto.

❡Tyrrhenos, Romani Hetruſcos appellãt atq; tuſcos gręci vero hoc eos noĩe noĩarunt a tyrrheno Atys filio q ex lydia colonos hac in regione dimiſit. Atys enĩ ex ꝓgnatis Herculis & amphales vnus cũ ſterilitate ac fame ppl̃m ſuũ emittere cogereꝛ e duobꝰ filijs ſorte iacta. Lydũ quidẽ regni ſucceſſorẽ tenuit, Tyrrheno aũt maiorem applicans populũ foras abire iuſſit. hãc ille ingreſſus oram de ſuo nomine vocauit Tyrrheniam. A cuius gentis pręcipua crudelitate tyranni dicti ſunt.

❡Tyreſias eſt quorundã latinorũ hoĩm cacographia. i. mala ratio ſcribẽdi, quin ꝑ ει ſcribiꝛ in prĩcipio. τειρεσίας τιρεσίου μαντις ἰσῶς ἐφησονὶ Δας ✠. i. Tireſias ę. vates ẽ vt ait Suidas. Hic igiꝛ rex Thebanꝰ & augur, de quo Ci. li. v. Tuſ. Meminit cęcatꝰ fuit ira Iunonis, cui Iuppiter ſcire futura dedit crimẽq; leuauit hõre. Scribit Strabo Tyreſię monumẽtũ fuiſſe ĩ typhoſio mõte Bœotię iuxta fõtẽ typhoſã vbi ꝓfugꝰ diẽ ſuũ obijt. Ibi thebani ciues ſepl̃to diuinos hõres tribuere. Iu. cũ cęcũ dicere vellet dixit. Tyreſiã illo verſu nec ſurdũ nec tyreſiã quęq̃ ẽẽ deorũ. Hic habuit filiã noĩe Mãto, q̃ oppidũ ĩ Italia ꝯdidit qd̃ poſtea ab Ocno eiꝰ ex typerino thuſcorũ rege filio, Mãtua a matris noĩe nuncupatũ eſt id tñ græci negant.

❡Tyrſis, ambitus murorum & viarũ, per quẽ curri poteſt ſic dictus quia Tyrrheni primi inueneriũt ☿ etiã Tyrſis nomen paſtoris de quo Verg. in bucolicis.

Y LITERA, VOCALIS EST quæ ſępe in conſonantẽ trãſit, & modo vim ſimplicis habet. vt Verg. Et venꝰ haud aĩo nequicq̃ exterrita mater. Modo ꝓ duplici conſonãte ponitur, vt cupiui, cupiuerã, in qbꝰ i, ante u, cõſonãtẽ poſita ꝓducitur & eadẽ ſubtracta corripitur. Aliquando u conſonans pro vocali correpta ponitur. Horatiꝰ in epo. Niueſq; deducunt Iouem, Nunc mare nunc ſyluæ. Interdum a vocali tranſit in cõſonãtẽ vt nauta, nauita gaudeo, gauiſus, quandoq; amittit vim literæ cũ poſt q, ipſum u, ponitur. Nam non conſonans eſt. vt aliquis. Hoc idem patitur inter g, & aliquã vocalem vt ſanguis lingua. Idẽ fit intercedente . ſ . vt ſuauis ſuetus. Tranſit quandoq; per diriuationes in a, vt veredus veredarius. In e, vt pondus ponderis, deierat ꝓ deiurat. Antiqui etiam auger pro angi dicebant. Similiter in ijs quę a tertia coniugatione naſcuntur, quotieſcũque n, & d, ipſum e, ſequebantur loco e, u, ſcriptitarunt, vt faciundum ꝓ faciendũ, in i, correptã nominũ habentium vltimã ſyllabã deſinentẽ i u, cũ verbis ſiue pticipijs, vt cornu corniger, & cornicẽ. Arcꝰ arcitenẽs, fatũ fatidicꝰ, aurũ aurifex, luctus luctificus, fluctus fluctiuagꝰ, magnꝰ magnificus, opus opiſex. Scribebant etiã antiqui carnufex ꝓ carnifex, & lubens pro libẽs, peſſumꝰ ꝓ peſſimꝰ.

V ANTE A

VAcca. ꝑ duplex cc. bos fœmina, cuiꝰ diminutiuũ ẽ vaccula. Vergi. Vaccula nõnunq̃ ſecreta cubilia captãs. Vaccinꝰ a, um pe. pro. quod eſt ex vacca. Pli. li. xxiiij. Cortex illinitur decoctus lacte vaccino.

❡Vacerra. vecors & veſanꝰ dr̃. quo etiã nomine accipiꝛ ſtipes ad quem ligantur equi in ſtabulo. Col. Clatrorum genꝰ vacerras appellat, qbꝰ e robore factis caueę muniũtur. Nã li. ix. de vinarijs faciẽdis ſic ĩquit. Vbi neutrũ patrifamilię ꝯducit ratio poſtulat vacerris includi. Sic enĩ appellaꝛ genꝰ clatrorũ. Idq; fabricaꝛ ex robore querceo.

❡Vaciniũ, a quibuſdã flos dr̃, a qbuſdã viola ſeu hyacithus. Verg. Alba liguſtra cadunt vacinia nigra legunꝛ. Pli. ipſum inter arbores numerat. Et li. xvj. vacinia Italiæ in aucupijs ſata, Gallię vero etiam purpurea tingendi cauſa ad ſeruorum veſtes.

❡Vacillare, eſt ꝓprie incõſtãter eſſe, & quaſi alternatĩ mouere. Quint. Eſt & illa idecora in dextrũ ac lęuum latus vacillatio alternis pedibꝰ ĩſiſtẽtiũ Vtiq; & naues vacuę dicũꝛ vacillare. Cic. Tyroni. Accepi tuã epiſtolã vacillãtibꝰ literis. i. nõ recte pręvalitudine ſcriptis. Et in Phil. In gallia mutilatũ ducit exercitũ cũ vna legione & ea vacillãte. Trãſferꝛ etiã ad animũ vt apd̃ Iuriſcõſultos de fide teſtis vacillãte, q icõſtãtia & diuerſa teſtimonia dixerit. Cice. li. iij. offic. Iuſtitia vacillat vel iacet potiꝰ.

❡Vaco as, do operã, & cõſtruiꝛ cũ datiuo, vt vaco ſapiẽtię, & vaco rei diuinæ. Interdũ vacare ſignificat vacuũ eſſe, & modo abſolute ponitur. Plaut. in Caſſ. Fac vacẽt ædes. Cęſar. Id ea maxime rõne fecit ꝙ noluit eum locũ vñ heluetij diſceſſerãt vacare. Mõ cũ ablatiuo, vt boni viri dant operam vt perturbationibꝰ vacẽt. Verg. Hoſte vacare domos, ſedeſq; adſtare relictas. Cice. Nullum eſt tempus quod iuſtitia vacare debeat. Mõ prępoſitionem accipit, vt vacas a labore, vacas a componendo, vacas ab occupatione. Interdum ſignificat ad nihil vtile eſſe, ſuper abundare, ſuperfluum eſſe, ꝙ ocioſum eſſe videatur, quod ſuperabundat, ſed nõ niſi in tertia perſona. Aug. li. iiij. con. Nõ vacãt tẽpora, nec ocioſe voluuntur per ſenſus noſtros. Idem. Vacent opera miſericardię, vni inſtẽt ſciẽtię. Imperſonaliter qñq; ſignificat eſt ocium vel vacuũ tempus eſt. Vergi. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros. Et vacat ãnales noſtrorũ audire laborũ. Iuue. Si vacat & placidi rationẽ admittitis edã. i. ſi ociũ eſt. Qñq; ponitur ꝓcure eſſe. Quĩtilia. Et cui eſſe diſerto vacet. Vacare populo eſt operam populo dare & iſeruire. Aliter vacare pplo, ſignificat liberũ eſſe a populo, populariq; iudicio. In quẽ ſenſũ. Cice. videtur. lib. ij. Tuſ. Accipite cũ ait. Amplitudinẽ animi pulchriorẽ futurã, ſi non ſit ſubiecta populi iudicio, ſed vacuã ab eo ſeipſa contentã non captãtem plauſus & auras populares. Huius verbi compoſitum eſt interuacuo.

☿Vacatio, exemptio. Val. lib. j. Et cuſtodia liberatus & inſuper agro & vacatione donatus.

❡Vacuus a, ũ. & inane & magnũ ſignificat. Verg. Saltibus in vacuis errãt. Idẽ vacua atria ditis. Vñ vacuũ aerẽ dicimus. ꝙ vacua omnia impleat. Nihil enim pati natura vacuum poteſt. Vnde & inanem vocamus aerem. Lucre. Longum per inane reſoluit. Inde fit ſuperuacuo.

❡Vacuo as. & vacuefacio idem ſignificãt. ſic & euacuo.

❡Vaciæ & vacieni. vide in dictione Vari.

❡Vacuna, pe. pro. a vacando dicta eſt dea, quę pręeſſe vacantibus & ocioſis putabatur. Cui cum agricolæ a laboribus ruris vacarẽt, & poſt perceptos fructus requieſcerent per hyemem, vota ſoluebant & ſacrificabant. Vnde Ouid. lib. vj. Faſt. Nam quoq; cum fiũt antiquę ſacra vacunæ, Ante vacunales ſtantq; ſedentq; focos.

❡Vado is. ſi. ſũ. iter facio, q̃ſi viæ do. Verg. Vadimꝰ immixti danais. Aliqñ vadẽ p̃ſto. Huius cõpoſita ſunt Circũuado, qd̃ eſt inuadẽdo circũdo. Plin. lib. ix. Hic redeũtẽ circũuaſere noctu. Euado, Inuado & Peruado pe. ꝓ. Liui. Cũ ex eo pauor ac trepidatio totã vrbẽ peruaſiſſet.

❡Vadũ, fundũ fluminis, lacus maris, & cuiuſcũq; aquę ꝑ quã via datur. Pli. Lignũ vado hęrebat. Hic vadũ quoq; appellatur locus qui propter breuitatẽ a q̃ pedibꝰ trãſiri poteſt. Vñ prouerbiũ eſt, In vado eſt, ꝓ eo quod eſt in tuto eſt. Nã vt in profundo periculum conſiſtit, ita in vado eſt ſecuritas. Teren. in An. Omnis res in vado eſt.

❡Vado as. per vadũ eo. Papinia. Flumine publico iter ueniente via conſtitui poteſt, ſi aut vado tranſiri poteſt aut pontẽ habeat. Secus autẽ ſi vadari nequeat ſed pontonibꝰ traijciatur. Solinus. flumen quod propter breuitatem facile vadari poterat. Huiꝰ prima corripiꝛ. Ouid. de reme. Iamq; vadaturus lectica prodeat inquit.

❡Vadoſus a, um. vt vadoſus amnis qui frequẽtia habet vada, quæ tranſiri pedibus poſſunt.

❡Vadis, primo, deinde per ſyncopen vas, dictꝰ eſt ſpõſor alteriꝰ ĩ re capitali. vt inqt Feſt. Cic. lib. ij. offi. Factꝰ eſt alter vas eiꝰ ſiſtendi. vt ſi ille nõ reuertiſſet moriẽdũ eſſet ſibi. Inuenitur etiã pro quolibet fideiuſſore, qui ꝓ alio vadimonium promittit certo die affuturus. Dictus vas, ꝙ qui vades dederit vadere eſt diſcedere interim liceat. Hor. Ille datis vadibus q rure extractꝰ in vrbe eſt.

❡Vadimoniũ, eſt ſponſio quędã ſiſtẽdi cõparandiq; in iudicio ad diẽ p̃ſtitutã ꝑ ſe, vel ꝑ aduocatos, quod deſerere nõ licet. Sene. Vadimoniũ ꝓmittimꝰ & tñ deſeriꝛ. Cice. ꝓ Quintio. ad vadimoniũ nõ venit, q tibi p̃ſto ſemꝑ fuit. Nõ dubitauit inquit, cũ vadimoniũ deſertum eſt.

❡Vadium ij. idem quod vadimonium.

❡Vador aris. verbũ commune ſecundũ Priſc. ſignificat fideiubeo, vadio, obligo. Vadari reꝰ diciꝛ, & vadimoniũ ſiſti quoties aliquis pro alio ſpondet vt in iudicium veniat & ſiſtaꝛ. Differre vadimonia, eſt prorogare tempus ſiſtendi alterius in iudicio quoties ſponſio facta eſt.

❡Vadimonis, lacus eſt in quo fluctuant inſulę, de quo Plin. Cecilius quadam Epiſto ſic ſdribit. Exegerat ſocer meus vt amerina ſua prædia inſpicerem, hæc perambulanti mihi oſtenditur ſubiacens lacus nomine vadimonis. Vadimonis lacum intelligunt qui in agro viterbienſi feruet ſcatetq; ſulphureis aquis.

❡Vęh, ĩteriectio ĩ his rebꝰ quas execramur, vt vęh miſero mihi. Et diphthõgaꝛ vt differat a ve, q̃ mõ eſt cõiũctio diſiũctiua, vt dies nocteſve. Mõ habet vim augẽdi, vt vetus vehemẽs. quorũ alterũ ab ætatis magnitudine cõpoſitũ eſt. alterũ a mentis vi atq; impetu dictũ eſt. Modo habet vim diminuẽdi, vt ve grandis, ve Iouis. i. male grãdis, hoc eſt paruus minutuſq; & paruꝰ Iupiter. Vẽ ei ſyllabã re paruæ veteres p̃ponebãt, vnde apud Aſco. Ve, grandes meſſes legimus, pro paruis. Et apud Varronẽ in re ruſt. Oues fiũt vegrandes atq; ĩbecilæ. Similiter Pli. lib. vij. Corpe veſcos eſſe ſed eximijs viribꝰ. Modo etiam habet vim priuatiuã, vt vecors, quaſi ſine corde, ſine prudentia. E contrario cordatus dicitur prudẽs.

❡Venũ, ꝓ ſupĩo verbi vęneo, vt venũ ire, vl̃ venũ irẽt & huiuſmõi nobis licet vti quẽadmodũ & peſſũ, vt peſſũ ire & peſſũ ibit & ſimilia. vñ & peſſũdo. Sal. in Iug. Quippe cui omnia vænũ ire in aĩo hæſerat. Liui. lib. iij. Tum etiã legẽ fecerunt ſanciẽdo vt qui tribuniſplębis ędilibꝰ iudicibus decẽuiris nocuiſſet eius caput Ioui ſacrũ eſſet. Familia ad ædẽ Cereris liberi liberæq; vænũ irent. Sciẽdum eſt ꝙ dicemꝰ vęnũ ire, nõ vęnũ iri, ſicut vapulatũ ire, non iri. quia ſemper ſunt paſſiuæ ſignificationis, ne duo paſſiua copuleꝛ. In cęteris vero q̃ ambigua ſunt, ꝙ actiue & paſſiue accipi poſſint. ad diſtinguẽdũ ſẽſũ, accõmodamus ĩfinitũ hoc vel actiuũ, vel paſſiuũ vt video te amatũ ire vl̃ iri, qa talia ſupĩa ſũt ãcipitis ſignificatiõis.

❡Vænundo as. ex vænũ & do, ſequiꝛ tã in p̃terito q̃ in ſupino do, niſi ꝙ in pręterito pluſq̃pfecto venũdaſſẽ & vęnundaſſe dicimꝰ. Pli. liꝰ. xxx. Octoginta talẽtis vęnũ datas. Hinc vænundatio, permutatio rerum cõtractus ex conuentione prouenĩens.

❡Vændo is. ex vęnum & do ſecũdum Apule. abiectis u & m. Et conſtruitur cum ablatiuo ſi exprimatur pretium rei que venditur, vel cũ gtõ tãti, quãti, & hmõi, cũ ſunt ſine ſubſtantiuo. Plau. in Mer. viginti minis opinor poſſe me illã vęndere. Cic. lib. iij. offic. Vęndo meũ nõ pluris q̃ cęteri fortaſſe etiam minoris cum maiore eſt copia. Quod ſi addantur ſubſtantiua ſtatimn iablatiuos reſoluuntur, & ſicut non dicimus quãto vęndidiſti, ſed quãti ita nõ dicimꝰ quãti p̃tij vęndidiſti ſed quãto p̃tio. Varro tñ abltõ vſus eſt ſine ſubſtantiuo. cum ait vęneunt propter pœnuriam magno. Huiꝰ cõpoſitum eſt Diuændo.

❡Vęndax, qui facile ſeu libenter vendit. Ca. de re ruſt. Patremfamilias vęndacem & non emaſſem eſſe oportet

❡Venditarius, qui vęndere ſolet. Plau. in Sti. Linguam vænditariam.

❡Vęndito as. ſępe ſeu cõtinue vęndo. pli. li. xxxii. hęc eſt quã Ariſtophanes, Euripidi poetę obiicit iocularitet matrẽ eius, neholus quidẽ legitimũ vęnditaſſe, ſed ſcandycẽ. & eſt vęnditare quaſi oſtẽdere. Hic & forma, & oratio vęndibilis, quaſi plauſibilis & alectrix.

❡Vęndibile quod facile vęndi põt. Cic. ĩ Rul. Accedẽt ſalicta ad Minturnas adiũgẽtur, & illa uia vęndibilis. herculantea, multarum fit delitiarũ & magnę pecunię. Per trãſlationẽ ponitur pro vulgari & vulgo grato. Idẽ in Lęli. Tñ illiꝰ vẽdibilẽ orationẽ religio deorũ ĩmortaliũ nobis defendentibus facile vincebat. i. fauorẽ populi captantẽ. Et in Bruto Horũ ætati ꝓ pe coniũctus. L. Gellius nõ tam vendibilis orator, q̃ vt neſciret qd ei deeſſet

❡Vęneo is, vænĩui vel venij ſupino vęnitũ exigit analogia ſiue cõpoſitio. Nã cõponiꝛ ex vęnũ & eo abiectis duabꝰ literis, ſicut in vęndo, ſed ipſo ſupino nõ vtimur. Eſt autẽ verbũ neutrũ paſſiuũ, eo in delinatione ſequẽs licet apud veteres inueniatur veneor, pro vẽditus ſum. Plau. Ego ne illi vęneat? verũ in hoc verbo væneor pro vęndor ipſũ qd̃ vændiꝛ in ntõ poniꝛ, & is a quo vęndiꝛ in ablatiuo cũ ppoſitiõe & p̃tiũ in ablõ ſine prępoſitiõe Cui autẽ vęndiꝛ in dtõ, vt centũ aureis nummis a mangone væniere mancipia mihi. Sed nunq̃ vænditor & p̃tiũ rei nõ explicãtur. Plaut. in Menæ. Quibꝰ hic prætiis porci væneũt Vat. Væneũt ꝓpter pœnuriã magno Cic. pro Sex. Quæro primũ quare ciuis optimi bonũ vænierit? Lact. li. vj. Vxor ac liberi vęniẽt, ipſe iterficere. Vęnalis & hoc le. qd̃ vẽdẽdũ ẽ vl̃ vẽditiõi expoſitũ. Cice. li. iij. offi. Vænales hortos ſe non habere dicit. Aliqñ

ponit̃ ꝓ ſordido auaro, q pecunię gr̃a ſeipſū venderet. Sal. O vrbē venalē & cito perituram. Venales etiā ſi nihil addas. Serui nouitij intelligũt, qui ad vendēdū ſunt expoſiti. Seruorū enī alij nouitij ſunt, alij veteratores. Vlpian. Aediles pręcipiũt neveterator pro nouitio veneat

¶ Venalitiꝰ, vēditor, & ī oratiōe Corneliana. Neq; me diuitiæ mouēt, quibꝰ oēs Aphricanos & Lęlios multi venalitij mercatores ſuperarũt. Aliqñ vænalitius, capitur pro vendito corpore. Plin. lib. xxxv. Alioſq; deinceps, quos enumerare iam nō eſt, e ſanguine quiritiū & ꝓſcriptionis licētia ditatos hoc īſigne venalitatis gregibꝰ opꝓbriūq; īſolētis fortunę. i. vænditis ſeruis. Et ſic adiectiuū eſt. Sic Pōponi. Iuriſcōſul. lib. dig. xxiiij. Q̃d ſi familiā domeſticam vxoris, aut vænalitiam parauit.

¶ Venalitium corpus ipſum, vel venditio, vel locꝰ vbi nouitij vendũt. Paulus. de ædilitio edicto. Nam quicūq; ex vænalitio nouitiorum emptus alicui miniſterio p̄poſitus ſit ſtatim eum e veteratorum numero eſſe.

¶ Venalitiarius apud Var. & Plini. dicit̃ mago & nouitiorum ſeruorum negociator.

¶ Vafer, ra, rū ꝓ callido & aſtuto accipit̃, q̃ſi valde afer. Mira enī ſemper fuit eius gētis calliditas. Cice Nō ſunt in diſputatione vafri, non veteratores, nō malitioſi. Et lib. j. de natura deoꝝ. Cryſippꝰ, q Stoicoꝝ ſomniorum vaferrimus habetur interpres. Hinc vafre aduerbium.

✠ Vageni, populi inter alpinas gentes Plin. lib. iij. Inter alpinas gentes finitimi centrones & corteanæ ciuitates & caturigibus orti Vageni ligures. Syl. Tū pernix ligur Et ſparſi per ſaxa vageni.

✠ Vagecia, hebraice, leuiticꝰ græce, miniſterialis latine

✠ Vagedaber, hebraice arithmus græce, numerus latine liber numeri.

¶ Vagio is. iui. itū. vñ vagitus pe. ꝓd. quod ꝓprium eſt vocis infantiū dū plorāt. Et vagor pro eodem ploratu. Lucre. lib. ij. Et ſuperātur item miſcetur funere vagor.

¶ Vagus, qui ſine negocio, modo huc, modo illuc inutiliter diſcurrit, dictus ꝙ vacuus. i. ſine negocio agatur.

¶ Vagor aris. īutiliter peragro, ſiue paſſim eo. & differt ab erro, quia vagari eſt per diuerſa, errare ꝑ aliena. Cic. lib. j. de ora. Ne vagari & errare cogatur oratio. Inuenit̃ etiam vago vagas. Plaut. in Mili. Te alloquor vitij probriq; plenus qui circum vicinos vagas. A vagor fit compoſitum Euagor pro extrauagor.

¶ Vagabundus, abunde vagans.

¶ Vagagina pe. ꝓ. alicuiꝰ rei theca. Cuiꝰ diminu. eſt vaginula Plin. lib. xviij. Et far in vaginulis ſeruāt ad ſatꝰ. Hinc euaginare, q̃d eſt enſem nudare Hiero. in Ezeh. Gladium euaginabo poſt eos.

¶ Vah, īteriectio eſt īſultātis. Hie. ad Dama. Sicuti nos in lingua latina habemus īteriectiones quaſda, vt inſultādo dicamꝰ vah, & ī admirādo papę, & in dolēdo hei. Et quando ſilētiū volumus imperare ſtrictis dentibꝰ ſpiritum coartamꝰ & cogimus tantū ſibilum in ſonando ſ. z ita & hæbrei inter reliquas proprietates linguę ſuæ hñt interiectionē. vt qñ volunt dñm deprecari ponant verbum petētis affectu & dicant anna domine. quod ſeptuaginta dixerunt. o domine Plau. Vah homo imprudens. Et in Euang. Vah qui deſtruis templum dei.

¶ Valeo es. valui. itum. i. ſanus ſiue potēs ſum. Sēp enī in bonā partem ſumitur, niſi aliud addatur. vt male valeo. i. æger ſum. Hier. ī Geñ. Sanuſne eſt īquit? Valet iniquum. Et ablatiuū exigit ſi ipſum dari expoſcitur. Cic. lib. j. offic. Alios videmus velociter ad curſum, alios viribus ad luctandum valere. Iuue. Quę mœchum ſequitur ſtomacho valet. Similiter cum ad pretium pertinet, ſi pretium exprimatur in ablatiuo ponit̃. Plin. libr. xxx. Aureus nummus poſt annum ſexageſimum ſecundum percuſſus eſt quam argenteus, ita vt ſcrupulus valeret ſeſtertijs vicenis. Hiero. in Geñ. Tertia quā poſtulas quadringentis ſiclis valet. Var. Tamen accuſatiuum dedit dicēs, Denarij ꝙ denos æria valebāt, quinarij ꝙ quos.

¶ Vale, vox ſalutātis eſt. Qua verbo & qui recedit vtit̃ dicēs vale. Et q remanet reſpōdēs, tū quoq; vale. Sic ſalue & aue ſalutationes ſunt venientis. quibus vocibꝰ ſimiliter vtũt & qui ſalutāt & qui ſalutati reſalutāt. Reperit̃, tamē aliqñ ſalue in diſceſſu in calce epiſtolarū. Ci. Vale mi Tyro, vale & ſalue. Qm̃ vero abeuntes per hęc verba ſalutare ſolemus vale & ſalue, inualuit cōſuetudo vt hęc ſumātur pro diſcedo, etiā ſi cū ſtomacho & indignatiōe loquamur. ter. Valeāt q īter nos diſſidiū q̃rũt quod perinde ac ſi diceremus. Diſcedāt a nobis, ſiue eos cum ſuo odio & maledicentia relinquamus. Cice. Si deus talis eſt vt nulla gratia, nulla hominū charitate teneatur, valeat. Var. Vale & ſalue cū ad mortuos referũt non id dictū ē, ꝙ aut valere, aut ſalui eſſe poſſint, ſed ꝙ ab his recedimus eos nunq̄ viſuri. Verg. Salue eternū mihi maxime Palla ęternūq; vale, Huius verbi cōpoſita ſunt cōualeo, quod eſt ſalutē recupero, a quo cōualeſco. vt eſt illud Cōualuerũt de infirmitate, fortes facti ſunt in bello. Hier. Legimus quoſdā morbo articulari & podagrę humoribus laborātes, proſcriptiōe bonorū ad ſimplicē mēſam & pauperes cibos redactos cōualuiſſe. Eualeo, inualeo, Aequiualeo in eodē pretio ſum vel ęque potēs ſum pręualeo, Reualeo a quibus fiunt. Eualeſco, Inualeſco, pręualeſco, Reualeſco. Eſt & valefacio pro diſcedo.

¶ Valitudo ſeu magis valetudo, & bona & mala dicitur Cic. Ser. ſulp. Scripſit ad me te moleſte ferre, ꝙ me propter valetudinē tuā cū ad vrbē acceſſiſſem nō vidiſſes, Bona, vt apud eūdē. Sed nunc valitudini tribuamus aliquid. Diſtinguit̃ autē epitheto, vt bona valitudo vl̃ mala. vel locis. Hora. lib. j. Epiſt. Quid voueat dulci nutricula maiꝰ alūno Q̃d ſapere & fari poſſit q̄ ſentiat, & cui gratia fama valitudo cōtingat abunde. Dicta eſt autē valitudo per ſincopen a validus quaſi volitudo, ſicut ab habitus habitudo.

¶ Valitudinarius, qui male ſanꝰ ē, & qui frequēter egrotat. Sene in quæſtionibus naturalibus. Non video quare ſibi placeat qui robuſtior ſit valitudinario.

¶ Valitudinariū, loqꝰ quo valitudinarij & īfirmi curāt̃ vt valitudinē malā bona permutent, qualia ſunt in cœnobijs ſacratorū. Sene. ad Lucil. Tanquā in eodē valitudinario iaceā de comuni malo tecū colloquor, remedia conuinco. Et Columella præcipit valitudinaria languētibus ſalubria eſſe conſtituenda.

¶ Valentia, potētia, firmitas, cuiꝰ cōtrariū eſt inualentia. Gel. Nō morbꝰ in lege febriculoſꝰ neq; omniū grauis ſed vicium aliquod imbecillitatis. atq; inualentiæ.

¶ Validus a, um. pen. cor. quod eſt firmum potenſq;. A quo pręualidus valde potens, vt aput Catonem. Cū tibi pręualidę fuerint in corpore vires.

¶ Valde aduerbiū ſignifi. multū. Eſt enī ſyncopatū a valide. Iō ꝓducit e. Et valdꝰ ꝓ validꝰ, ſicut caldꝰ ꝓ calidꝰ

¶ Valor pretium a valeo es. Plinius. Victoriati valore redimi poteſt.

¶ Valerius. nomē Romani ciuis, qui, primum de veientibus, iterū de ſabinis, tertio de vtriſq; triūphauit. Hic cū domū in velia tutiſſimo loco haberet in ſuſpitionē regni venit quo cognito apd̃ populū cōq̃ſtꝰ ē, ꝙ tale aliqd de ſe timuiſſēt, & miſit q domū ſuā diruerēt, ſecures faſcibus dēpſit, eoſq; ī populi cautiōe ſubmiſit, legē de ꝓuocatione ad populū tulit. Hic publicola cū diē obijſſet publice ſepultꝰ, & annuo matronarū luctu honoratus eſt.

✣ Fuerũt & valeriꝰ maxi. hiſtoricꝰ & valeriꝰ Mart. epigrāmatiſta, & valeriꝰ flaccus qui ſcripſit argonautica.

¶ Valeria, nomē propriū Meſſalarū ſororis. quæ amiſſo ſeruio viro cū rogaretur cur alteri non nuberet, ait ſibi ſēper per maritū Seruium non viuere.

✣ Valeſſus pro valerius dixerũt antiqui, & poſtea vſus inualuit vt in familiæ cognomen tranſierit. quo cognomine regia Francorum cælſitudo nunc inſignitur.

¶ Valgij vide in dictioue Vari.

¶ Valles is, & vallis is, planities, ij. lateribꝰ īcluſa dicta

ꝙ hic, atq; hic vallata ſit. Verg. lib. xj. Eſt curuo āfractu valles accōmoda fraudi. Ser. ait valles plenū eē ſed metri neceſſitate cōpellimur vt vallis dicamꝰ. Statiꝰ Vallis in amplexu nemorū ſedet. Q̃d vero valles dicendum ſit diminutiuū indicat. Nā vallecula, facit vt vulpes vulpecula. Sed & vallicula legit̃. Hinc cōuallis, quæ eſt planities ex omni parte comprehenſa montibus vel collibꝰ.

¶ Vallicula, diminutiuum a vallis. Nam vallecula a valles fit. Hiero. in Leui. Et cum viderit in parietibus illius quaſi valliculas pallore ſeu robore deformes.

¶ Valleſtria, a vallibus, ſicut campeſtria a cāpis. Ambr. lib. Hexa. Per omnem fere orbem terrarum, cōcaua mōtium planitiemq; camporum.

¶ Vallonia. putabatur dea quæ vallibus præerat.

¶ Vallus firmior palus, quo vitis alligat̃, & caſtra muniuntur. Verg. Exacuunt alij vallos furcaſq; bicornes. Vallum ipſa munitio. Ex vallis enim. i. palis fit vallū. Inuenitur etiam vallus pro caſtrorum munimēto. Tibul. Nō arces non vallus erat. Et vallus diminu. eſt vannus.

¶ Vallū, vulgo pallifica, munitio caſtrorum, ꝙ ex vallis fiat. a quo interuallum ſpatium quod inter pallos eſt vallum caſtrenſe conſtituentes, quamuis etiam ad omne ſpatium interuallum dici poſſit.

✣ Valeſcit, veteres pro perierit vſurparunt ꝙ qui vallo obijciuntur pro perditis habentur. Cc.

¶ Vallaris & hoc vallare pe. produ. quod ad vallum pertinet vt vallaris corona, qua donari ſolebat qui primus vallum hoſtium fuiſſet ingreſſus.

¶ Vallo as. munio firmo & q̄ſi vallū facio. Lact. lib. vij. Qui libratā magnitudine ſua terram vallauit montibus. Hinc cōponitur circūuallo. Idē lib. ij. Ipſumq; paradiſum igne circumualauit ne homo poſſet accedere

¶ Valuuli, folliculi fabę & alioꝝ leguminū. Col. lib. viij. De ouibꝰ dictis. Singula capita ꝑ hyemē recte paſcūtur ad pręſepia tribꝰ hordei vel freſæ cū ſuis valuulis fabę.

¶ Valuę, oſtia quæ in ſe replicantur.

¶ Vannus, per duplex nn. generis fœmi. Vas vimineū latū hoc eſt cribrum cereale. in quo propter capacitatem ruſtici cogere primitias frugū ſolent, & frumenta purgare. hæc & vallus dicitur, in quo connextę ſunt virgæ, & eſt formę oblongę. dicta quia in eo inſtrumēto virgę ſūt vt pali in vallo. vel vt Var. inquit a volatu, ꝙ inde dum iactantur leuia volent. Verg. Et myſtica vannus Iacchi. Col. lib. ij. Ipſæ autem ſpicæ melius fuſtibus tunduntur vannis expurgantur.

¶ Vāno as. i. vētilo, vt fit vānis cū frumēta purgantur. Var. de re ruſt. Vt quod leuiſſimū eſt in ea, atq; appellat̃ acus ac palea, vannatur foras extra aream. Hinc euanno extrauanno. Noni. Euannetur dictum eſt ventiletur vel moueatur a vanno in qua legumina ventilantur.

¶ Vanꝰ ꝑ ſimplex n. adiectiuū, & accipitur mō pro vacuo. Ver. Sed illos Expectata ſeges vanis eluſit auenis. Mō ꝓ ſtulto, quaſi mente vacuo, & q in rebꝰ inanibꝰ ſtudiū collocat. Iuue. Sic libitū vano qui nos diſtinxit othoni. Modo pro mentiente & infido & leuia inaniaq; pro grauibus & veris aſtutiſſime componente. Verg. Ni fruſtra augurum vani docuere parentes. Nam mendax. ꝓprie dicitur, qui ad decipiendum mentitur. vnde idem vtrumq; complexus eſt. Nec ſi me miſerum fortuna Sinonem Finxit vanū etiam mendacemq; ī ꝓba finget.

¶ Vanitas, mēdaciū, fallacitas, & leuitas. Cic. lib. iij. of. Quā ſi vituperādi q reticuerũt, quid de ijs exiſtimādum eſt qui orationis vanitatem adhibuerunt? Sal. Huic homini nō minor vanitas inerat q audacia. Idē ſignificat valitudo. Plau. Vt rem video tu inuentus a valitudine.

¶ Vano vanas. fallo. Actius. Sic illū vanans in angiportum deduxit.

¶ Vaniloquentia. Apul. Nihil hominis vaniloquentia commotus.

¶ Vaneſco is. a vaneo es. eē cōuenit, & ſignificat vanꝰ ſio, in nihilū redigor, fruſtra glorior. Aug. li. iiij. de ciui. dei. Nō vaneſcamus inani ventoſitate iactātię. Hic euaneſco. Vergi. Et procul in tenuē ex oculis euanuit auram. Vbi euanuit eſt pręteritū ab euaneſco, quod Sipontinus negat habere. Lact. li. v. Euanituras breui religiones falſas.

¶ Vādalia regio europę ſeptētrionalis, a Vādalo fluuio q regionē īterfluit, a qua ppl̃i vādali īmanes ferociſſimi.

¶ Vappa, per duplex pp, genus vini, quod ſpōte deferbuit & odorē ſaporēq; amiſit, vt illud quod inexhauſto vaſe reliquū fuit & vaporauit vernacula lingna dicimus Suanito. Hora. Qui veiētanū feſtis portare diebꝰ Cāpana ſolitꝰ trulla vappāq; profeſtis. Iñ ponit̃ ꝓ hoīe ignauo, vili. ac nugatore & in quo nihil prudētię. Idē. ī Ser. Nō ego auarū. Cū veto te fieri vappā iubeo aut nebulonē. pli. vitiūq; muſto qbuſdā in locis ſpōte feruere q̄ calamitate cū deferbuit deperit ſapor, vappeq; accipe nomē

✣ Vappo, animal eſt volās, quod vulgo animā vocant. Lectū eſt apd̃ Lucretiū hos vappones. ꝓbꝰ ī catholicis

✣ Vapor & vapos dr̃. Lucr. v. Peruolitās ꝑmanat odos friguſq; vapuſq;, & eſt exalatio calida. Vnde vaporariū pro trepidario capimus. Cc.

¶ Vaporo, as, pe. pro. voporē emitto. Amb. lib. Hexa. Etiā aqua exūdauit in terris, ne eas ſurgētis ſolis & ſtellarū micātiū ardor exureret, & tenera reꝝ exordia īſolitꝰ vapor lęderet. Quāti fōtes, fluuij. lacꝰ, irrigat terras, qa eas interitus quidā ignis vaporat̃. Lāp. Indicos odores heliogabalus ad vaporādas zetas ſine carbonibus iubebat incendi. ✠ Vapulo, as, pe. cor. verberor.

✠ Vapularis qui vapulat, vt apud plau. in Perſa.

✠ Variegatus, varij picturis diſtinctus exornatuſq; variegare enim variare, & varietate diſtinguere.

¶ Vari dñr qui introrſum pedes vel crura obtorta gerũt Hora, li. j. Sermo. hūc varū diſtortis cruribꝰ, vñ varū frequēter ꝓ obtorto accipit̃. Per. Et non fallit pede regula varo. Hic obuaro as, q̃d eſt deprauo peruertoq; vaciæ, quibus in exteriorē partē deflectūtur. varro lib. ij. de reru. de canibus ſcribit. Cruribus rectis, ac potius varis, q̄ vacijs. Hinc vaciæ, & vaciennorū cognomina fluxerũt. ꝙ pedibus eſſent vitioſis. Sene. in quadā Epiſtola. Seruilius vacia latere ſciebat nō viuere. Hier. ī Euſebij chronicis. Vaciēnus nobilis narbonēſis orator habet̃ de quo mart. Docti pria narbo vacienni. valgi autē ſunt q diuerſas ſuras hñt, hoc eſt in diuerſum actas, cuiuſmodi lacertarum pedes ſūt quorum videlicet ꝑs intra cōdit̃, ꝑs extra procedit. Plau. in Mili. Maiorē partē videas valgis ſuauis. De qua ſimilitudine īſtrumētū quoddā ruſticum ad areas cōplanādas valgiū. pli. appellat fortaſſe li. xvij. Serit̃, īquit, mēſe aprili area æquata cilyndris aut valgio alias dēſū. Alioqui & ſermo agreſtis valgiare vſurpat hodie, ꝓ eo ꝙ eſt pauire coęquareq; oīno id fere videt̃ eſſe ꝙ cato ait. Cōminuto terrā & cilyndro ac paulula coęquato. In cāpania certe haberi genꝰ id teſtat̃ tali ſpecie, quaſi ſurę duę ī diuerſum colocatę, quo vt cilyndro ſupplanātur areę. varꝰ ēt nomē fluuij qui narbonēſem ꝓuīciā ab Italia diſterminata flexibus tortuoſis ſic appellatꝰ. Eſt & nomē poetę, ſed & vari, ſeu varioli, ſunt puſtulę cū febre naſcentes pueros maxime infeſtātes. Pli. lib. xxiij. Cōtra ſerpētiū ictꝰ trita drachmis duabꝰ bibit̃, vitia cutis ī facie varoſq; & lētigines & ſugillata emēdāt, & cicatrices.

¶ Valguſtus, fuſtis vncus.

¶ Varices pe. cor. maſ. vl̃ fœ. Et varicę, & ꝑ diminutionē variculę, ſūt venę plꝰ ęquo ītumeſcētes, in tēporibꝰ in vētre ī teſtibꝰ, & inguine, potiſſimū in cruribus, quas Gellius ſcribit ac Pli. li. xj. In cruribꝰ viro tm̄, mulieri raro pręnimio labore naſci. Hora. varice ſucciſo. Inde varicoſꝰ q huiuſmodi venas habet. Gręci varices ixias vocant Auicenna author eſt varices accidere curſoribꝰ & onera baiulātibꝰ & diu ſtātibꝰ. Iñ eſt illd̃ Iu. varicoſꝰ fiet aruſpex. Ex grādi. ſ. cōſiſtiōne & q̄ſi q̄dā ſtabulatiōe ac lōgo ſtatu. Varicū legimꝰ ꝓ eo q ampliore paſſu gradit̃

Ouid.libr.iij.de arte. Illa velut coniunx vmbri rubricunda mariti. Ambulat ingentes varica fertq́ gradus.

☿Varicꝰ, aduerbiũ, ſignifi. cruribus diuaricatis diuiſiſq́ quod fieri ſolet a fœmina micturiente. Apul.lib.j. Varicus ſuper faciẽ meam reſidentes veſicam exonerant.

¶Varico, as. penulti. correp. & varicor. deponẽs. a varo, & ſignificat deflecto, tranſgredior, quaſi varices tranſcendo, vide in dictione Diuaricor.

¶Varius, varia varium. multiforme, ꝙ vari inęquales ac diuerſi ſunt.

☿Varro nomẽ auctoris Romani. Hic vt Quĩti.lib.x.ait Romanorũ vir eruditiſſimus, plurimos & doctiſſimos cõpoſuit libros, peritiſſimus, linguæ latinæ & oĩs antiquitatis, & rerum græcarun noſtrarumque, plus tamen ſcientiæ collaturus quam eloquentię. Hunc diuꝰ Auguſti. literatorum doctiſſimum appelat.

¶Variæ, dictæ ſunt pãtherę a macularum varietate quibus ſunt ſpectabiles. Plin.lib.viij. Nunc varias & pardos, qui mares ſunt appellant in eo omni genere creberrimo in aphrica ſyriaq́. Quidam ab his pantheras, ſolo candore diſcernunt.

¶Vario as. diuerſum facio. Lactan.lib.vj. Aliud eſt igitur ciuile ius quod pro moribus vbique variatur.

¶Varietas, variantia & variatio idẽ ſignifi. Luc.lib.iij. Principis vnde hæc oritur variantia rerum.

✣Varolꝰ edax dr̃. Et ẽ piſcis ꝗ & lupꝰ, egręcis λαβραξ. nam λα grecis intenſiua particula eſt βορὸς edax. Cc.

¶Vas vadis gñis maſ. ꝓ vadimonio, de quo ſupra vas vaſis neutri plurali ſecũdę decli. ꝓ ĩſtrumẽto ad aliquid capiẽdũ idoneo. Cuiꝰ diminuti. eſt vaſculũ & vaſillum.

¶Vaſcularius, qui vaſa conficit.

✣Vaſum etiam inſecundo flexu dixerunt antiqui vt author eſt Gellius. Cc.

¶Vaſcones populi vlterioris Hiſpaniæ quę in gallicũ & britãnicum vergit oceanum in cantabrica poſiti. Hi a Metello Romanorum duce obſeſſi in tantam famem compulſi ſunt, vt humana carne veſcerentur.

¶Vaſterna, vehiculũ ſeu portatura duorum equorum.

¶Vaſtꝰ a, ũ. magnus. Verg. Vaſtũq́ caua trahe currimꝰ ęquor. Aliqñ ponit̃ pro feroci, deſerto. Hiero. Quoties in illa vaſta ſolitudine. Actiꝰ. Hanc vrbẽ ferro vaſtam faciet. Hin vaſtitas, vaſtitudo, & vaſtities. Colu.lib.iiij. Pari tñ in hac terra vaſtitate belluas ꝓgenerari quis neget. i. magnitudĩe. Et lib.vj. Sed cum ſim ꝓfeſſꝰ ruſticę rei ꝑcepta ni fallor nõ aſſeruauerã ꝗ vaſtitas eius ſcientię cõtineret. Apul. Cui in primis tanti corporis vaſtities horrori fuit. Aliquando etiam vaſtationem ſignificat. Acti. Propterea tot tantaſq́ habemus vaſtitates funerum.

¶Vaſto as, deſtruo. Lactã.lib.j. Exercitꝰ ducere aliena vaſtare, delere vrbes, oppida excidere. Huiꝰ ꝯpoſita ſũt Deuaſto, & Peruaſto, quæ ſignificant depredor, ſpolio, ꝓfligo, & quaſi vacuum reddo. Liui. Cortonam vrbem Traſymenumq́ lacum omni calde peruaſta.

¶Vaſteſco, deſtruor, relinquor, ſeu horridꝰ fio. Noniꝰ. Vaſteſcant, inhorreſcant vel deſerantur. Actius. Iuſſit proficiſci in exilium quouis gẽtium, ne ſcelere tuo Thebani vaſteſcant agri.

¶Vates, a fãdo dicti ſunt, quaſi fates, diuinatores, ſacerdotes & prophetæ. Et vates poetæ a viendis verſibus, viere enim vincire eſt.

¶Vaticinor, penulti.cor. ſignificat diuino, quaſi faticinor. vaticinium ipſa diuinatio.

✣Vatidicum, propheticum & quaſi fatidicum. Cc.

¶Vaticanus a, ũ. pe.pro. a vates fit, vt vaticanus ager. Vaticanus collis nõ procul a Tyberi ſupra molã Adriani, cõterminꝰ ianiculo in quo Petri baſilica eſt, ſic dictꝰ ꝙ populꝰ Roma. eo potitꝰ ſit vatũ reſpõſo, expulſis Hetruſcis, vt inquit Feſtꝰ vel ſecũdũ Gellium a vaticinijs, quæ ibi dari ſolebant, vi atq́ iſtinctu dei vaticani. Var. ſcribit vaticanum deum in eo monte fuiſſe, qui infantibꝰ primã vocẽ daret, quę eſt va, quę prima in vaticano ſyllaba eſt. Aug. tñ vagitãſum dixit deũ, tanquã infãtium vagitibus præſidẽtem. Vnde vagire dicuntur. Prima huius nominis corripitur, ꝙ in verſu heroico aliter ſtare non poſſit cũ ſequens ſit breuis & penul. longa.

¶Vatrax & vatricoſus dr̃ qui crura vitioſa habet.

V ANTE B & D

VBi, aduerbiũ loci ſignificat in quo loco, & mõ interrogatiuũ eſt. Plau. Vbi id audiſti ? mõ relatiuũ. Verg. Vbi Aeacide telo iacet Hector. Mõ ĩfinitũ vt ſcio vbi ꝑpetraſti ſcœlꝰ. Ponit̃ qñq́ ꝓ aduerbio tp̃is poſtquã. Verg. Hęc vbi dicta dedit. Qñq́ ꝓ qñ. Terẽ in An. Vbi voles accerſe. Verg.li.vj. Eſt iter in ſyluis vbi cælũ cõdidit vmbrã Iuppiter. Ab vbi, fiũt ꝯpoſita alicubi, necubi, ſicubi, ſi in aliquo loco vbiuis, vbilibet ĩ quolibet loco, vbicũq́ ĩ quocũq́ loco, vbinã ĩ quonã loco & interrogatiuũ eſt. ¶Vbiubi, ſignifi. vbicũq́, quẽadmodũ vtut ꝓ vtcũq́. Ter. ĩ heau. Vbiubi ẽ diu celari nõ põt

☿Vbiq́ itineris ſignificat in omni itinere. Apul.li.j. Nihil rerũ iſtarũ quę itineris vbiq́ nos comitãt̃ indigemꝰ.

☿Vbi imaginũ id eſt in omnibus imaginibus.

☿Vbiq́ locorum in omnibus locis. Vbiq́ gẽtium in omnibus gentibus.

¶Vdum, quaſi ſudũ a ſudãdo dr̃ humidũ. Vergi.li.iij. Geor. Nigra ſubeſt vdo tm̃ cui lingua palato. Hic vuidꝰ a, um, qđ quidã ita ab humido diſtingũt, vt vuidũ ſit qđ intrĩſecus habet honorẽ. Vñ vuã appellatã volũt. Ver. Vuidus hyberna venit de glãde Menalcas Humidũ vero extrĩſecus honorem habet. Sunt qui hudum, cum h ſcribi velint ac per ſyncopen ab humidum fieri.

V ANTE E

VE, coniunctio diſiunctiua, vide in dictione veh.

¶Vecors queſi ſine corde, qui eſt turbati & mali cordis. Hic vecordia. Sal. Igr̃ color exãguis, fœdi oculi, citus, mõ, mõ tardus inceſſus, prorſus infacie vultuq́ vecordia.

¶Vectis ge.maſ. inſtrumẽtũ quo clauditur oſtiũ, ꝙ manibus ꝑcutiẽdo vehatur. Verg. Cẽtũ ęrei claudũt vectes ęternaq́ ferri Robora nec cuſtos abſiſtit limine Ianus. Vectẽ Cyniras Agriopę filius inuenit. Et vectis palus e ferro vel ligno grandior ruſticis & fabris cæmẽtarijs ad multa neceſſarius. Plin. Cato vectes aquifolios laureos vlmeos fieri iubet. Itẽ vectis dr̃ lignũ quo aliquid vehit̃ & portatur. Sic vectes, erant ſudes in circulis poſitę ad portãdã arcam vt eſt apud Exodũ. Facies quoq́ vectes de ſignis ſethim. Rurſus vectes ſunt inſtrumenta ad aliquid ſubuertendum euertendũq́. Hora.lib.ij. Car. Hic hic ponite lucida funalia, & vectes & arcus oppoſitis floribus minaces. Eſt & vectis inſula in oceano ſeptentrionali verſus Tylen.

¶Vectigal pe.cor. vſu nõ rõne dr̃, ſicut ceruical, capital, tribunal, aĩal. Noĩatiuꝰ eñ pl'is, a ſingulari plꝰ vna ſyllaba creſcere non debet. Ego vectigale ſcđm artẽ. In gtõ plurali vectigaliũ. Cice. dixit Meſſala vectigaliũ. Et eſt vectigal qđ ex vectura pẽdit̃, vnde a vehendo dicit̃ cũ ex fundis fruges in vrbem vehũtur. Sed eiꝰ ſignificatio latiꝰ patet. capit̃ nãq́ ex publico & ex priuato. vñ publica vectigalia, intelligere debemꝰ ex qbꝰ vectigal accipit fiſcus. priuata. quę qſq́ ſumit ex redditibꝰ & fructibus. Cice. in Parado. Ex meo tenui vectigali capio ego ducẽta. Paul. Cęſe arundinis vel pali cõpẽdiũ ſi in eodẽ fundo vectigal eſſe conſueuit ad fructuariũ ꝑtinet. Cic. li.ij.of. vt bõa valitudo voluptati añponat̃, vires celeritati externoꝝ aũt vt gloria diuitijs vectigalia vrbana ruſticis ędicis ędibꝰ & mercibꝰ. i. ꝓuẽtꝰ, reditꝰ ĩtroitꝰ. Dr̃ ẽt hic & hęc vectigalis & hoc vectigale, ꝓ tributario. Sic ꝓuicię. agri hoĩes ꝗ tributa ꝑſoluũt, vectigales dñr. Ci. lib.iij.offi. Quas ciuitates. L. Sylla pecunia acccepta ex ſenatuſconſulto liberaſſet vt hę rurſus vectigales eſſent Sue. in Cęſa. Agrũ cãpanũ ad ſubſidia reip. vectigalẽ relictũ diuiſit extra ſortẽ. Cice. in Catil. Et ſyluas lucoſq́ publicos Romani vectigales habuere. Liuius. Vtrum Annibal hic ſit æmulꝰ itinerũ. Herculis vt ipſe fert an

vectigalis ſtipediariuſq́ & ſeruꝰ ppl'i Ro. a pr̃e relictus.

¶Vecto as. frequen. eſt a veho is, a quo vectatio, quod nomen ſemper paſſionem ſignificat contra aliorum verbalium naturam. Hinc vectito as. frequen. a vecto.

¶Vectabulum, vehiculum.

¶Vector, qui aliena naui, vel equo, vel plauſtro vehit̃ ꝑtio. Quint. In nauim filij mei male permutatus vector imponor. Aliquando dicitur is qui vehit. Cic. Etiã ſummi gubernatores in magnis tempeſtatibus a minoribus vectoribus admoneri ſolent.

¶Vectorius a. um. quod vehit vel aptum eſt ad vehendum. Varro. Neq́ idẽ qui vectorios facere vult. ſ. equos ad ephippium aut ad prædam, quam vt ad rem militarẽ ꝙ ibi habere ad caſtra volunt acres.

¶Vectura, non modo actum ipſum, hoc eſt vectionem denotat, ſed etiam mercedem, quæ pro vectura ſoluitur vt puta pro naui ſiue equo meritorio.

¶Vecticularia, vita dicitur eorũ qui vectibus parietes perfodiunt alienos furandi gratia. Cato vecticulariã viuere, & repente largiter habere, repente nihil.

✣Vediouis ſiue veiouis & meliꝰ a veteribꝰ dicebat̃ deꝰ cui dẽpta atq́ detracta eſſet iuuãdi facultas. Nã quoſdã deos vt prodeſſent celebrabãt, quoſdã ne nocerent placabant. De qbꝰ abũde. Gel.li.iiij.cap.xij. Vbi venit corrigendus locus in fine capitis. Sic enim legitur in omnibus quos vidimus codicibus. Arungus quoq́ habetur & rubigus. vbi Auerũcus legendum foret. Cc.

☿Vegetꝰ nomẽ auctoris ꝗ de re militari librũ cõpoſuit.

¶Vegeo es. gui. in ſanitate ſum. Nonius veget pro vegetat, vegerit, vel vegetum eſt. Pom. Animos venus vegeret voluptatibus.

¶Vegetꝰ a, ũ, pe. cor. qđ ſanũ & ĩcolume eſt. & ad corpus proprie ꝑtinet. vigens ad animũ. Gel.lib.ij. Quid igit̃ ĩqt dicimꝰ ꝙ multos videmꝰ eſſe pecunię cupidos & eoſdẽ cũ corpe eſſe vegeto ac valenti. Suet. de Cęſa. Nigris, vegetiſq́ ocl'is. valitudĩe ꝓſpera. Scribit Apul. Lunę lumine cũcta animãtia vegetari. i. ali, & vigorata fieri. Sene. quoq́ li.iiij. Quęſtionũ refert. terrę ineſſe ſpiritũ illũ vitaliter vegetũ & alẽtẽ oĩa. Hunc eñ ĩquit niſi haberet quõ tot arbuſtis ſpiritũ infunderet non aliunde viuentibꝰ? quõ tot radices aleret? Hic vegetatiuam animã philoſophi recentiores appellãt animam ſeminalẽ, quę a Plinio dicit̃ alens cuiꝰ motu ĩteriore plãtę vigeſcunt, creſcũt, frõdeſcũt, germinãt, breuiterq́ viuunt. Cicero tñ li.j. Tuſc. ad animã retulit. Horum inquit animꝰ eſt aliquid ne tã vegeta mẽs aut in corde cerebroue aut ẽpedocleo ſanguĩe demerſa iaceat. Et Auſo. vegetũ cor appellauit, & quia mobile eſt, & ꝗa vigoris domicilium.

¶Vegeto as. pe. cor. recreo, fortifico, & vegetũ facio, cõſeruo, ſeu lõgo tẽpore in ſanitate eẽ facio. Hiero. ĩ Geñ. Recordabor fœderis mei vobiſcũ & cum omni aĩa viuẽte quæ carnem vegetet. Gel. Memoriæ vegetãdæ gratia quod dicimus bonæ memoriæ faciendæ gratia.

¶Vegrãdis paruꝰ & male grãdis. Auſ.lib.ij. Epi. Hic ſæpe falſꝰ meſſibꝰ vegrãdibꝰ. Var.lib.ij. de reru. Quod quę poſtea concipiunt fiunt vegrandes atq́ imbecilę.

✣Vehã nõ viã veteres dicebãt, ꝙ per eã vehebãt. Cc.

¶Veho is, xi. ctũ. cõduco proprięq́ de naui, equo, ceteriſq́ quadrupedibus & de paluſtris dicitur. Cuius cõpoſita ſunt. Aueho alio veho Vergili. Creditis auectos hoſtes. Aduehо aliquo veho. Conueho, Circunueho. Deueho deorſum veho. Eueho extollo, Inueho ĩtro veho, Pręueho anteueho. Proueho produco. Reueho reduco, intro veho. Liui.li.j. Prędaq́ inde maiore quam quanta belli fama fuerat reuecta ludos opulentius inſtructiuſq́ quam priores reges fecit Subueho ſubtus veho. cęſar cõmen.j. Eo aũt frumento qđ flumine arare nauibus ſubuexerat propterea vti minꝰ poterant, ꝙ iter ab arare Heluetij auerterant, a quibus diſcedere nolebat. Seueho ſeorſum veho. Propert. Cur tua præſcripto ſeuecta eſt pagina gyro. Pręterueho vide in dictione Velabrum.

¶Vehia, vehie plauſtrũ, Vnde veiatura ꝓ vectura apud veteres vſurpatur.

✣Vehiare veteres dixerũt vehere qđ tractũ eſt ex oſcorum lingua apud quos vehia plauſtrũ dicitur. Cc.

¶Vehes plauſtrũ. Pli.li.xxxvj. ãplitudinẽ canis eã feciſſe ꝓdit̃ vt vehẽ fœni large onuſtã tranſmittere. Colu. li.ij. Iugerũ autẽ deſiderat quod ſpiſſius ſtercorat̃ vehes quatuor & viginti, quod rarius duodeuiginti. Eſt & menſuræ nomẽ in fœno ſtercore aliaue materia, idem li.xij. Materies ſi roborea eſt ab vno fabro dolari ad vnguem debet ꝑ quadratos pedes xx. hoc eſt inquit vehis vna.

¶Vehiculũ ĩ quod aliquid, vehitur, quod cum quatuor rotis Phriges tradunt inueniſſe.

¶Vehicularíꝰ ꝗ vehiculũ ducit vehiculare ꝙ vero ad vehiculũ pertinet. vt equꝰ vehicularis, & rotę vehiculares

¶Vehemẽs ex ve & mẽs cõponi arbitror, tametſi qdã dici velint ꝙ vehat̃ eminẽtiꝰ, vel duod vehatur mente A mẽtis enim vi atq́ impetu. ſicut docet Gel. dicit̃. Nã ve in hoc loco intẽtiua eſt. Dicitur autẽ vehemẽs graue magnũ, vrgens, acre a quo vehemẽtia grauitas acritudo

✣Veiouis vide vediouis.

¶Veios, dicimus vrbẽ in Hetruria, quã Camillus cœpit Hæc inſignis fuit bellorũ frequẽtia cũ romanis. Vnde cũ Nero domũ ædificaret ampliſſimã, editi fuerunt illi verſus. Roma domus fiet, Veios migrate quirites. Si ñ. & veios occupat iſta domus. A veij fiunt veiens, ientis. populus Veientanus a ũ, vt vinũ veientanũ. Hora. Qui veientanum feſtis potare diebus.

¶Vel, coniũctio plęrũq́ diſiũctiua, vt vel ſcribã vel adte veniã. Interdũ copulatiua eſt. vt maxime me tibi amicũ facit, vel virtus vel doctrina tua. Interdũ ponitur pro etiã. Terẽ. in And. Vel hoc quis non credit. Verg. Vel Priamo miſeranda manus. Interdũ pro valde. Cice. pro Murena, vel maximũ bellũ populũ Ro. cũ rege Antiocho geſſiſſe. Inerdũ ꝓ maxime. Idẽ. Trebatio Quã moroſi ſint qui amãt, vel ex hoc intelligi poteſt. Interdũ ꝓ veluti. Teren. in Hecy. Vel hic Pamphilus iurabat quoties bacchidi. Interdum pro ſaltem, vt ſi mihi non creditis vel operibus credite. Inuenitur etiã vel duarũ ſyllabarũ quod eſt nomẽ oppidi in Vfrica apud. Pli. lib v. natu. hiſt. Sicut Suel in Hiſpania.

¶Velo, as per. ſimplex l, ſignificat tego Lact.li.vj. Dãda eſt opera, vt indumẽto iuſtitię pietatiſq́ velemur. Et velare ligare. põp. Reſte velet gulã. ꝓ trãſlationẽ ponit̃ pro veſtire. Plau. Muliebri velatus toga. vñ velati ſicut docet Feſtus appellabãtur veſtiti & inermes qui exercitũ ſequebantur. quiq́ in mortuorũ militũ loco ſubſtituebãtur. Hi poſtea mutatis literiſ velites dicti ſunt, qui & ferẽtarij & auxilio ferendo. Huius verbi cõpoſita ſunt Euelo, & reuelo, quæ ſunt cõtraria ſuo ſimplici. Nã euelare & reuelare ſignificant vellamẽtũ tolere ſeu rẽ velatã detegere & manifeſtare. Pręuelo de quo alibi. Et habet pen. pro. ¶Velamen, modo pro veſte accipitur, modo pro re quę aliquid velat.

☿Velatꝰ ornatus, vittatuſve. ver. Iamq́ oratores aderãt ex vrbe latina velati ramis oleę. Vbi Ser. velati inſtructi & ornati. i. in manibus oliue ramos tenentes.

¶Velabrũ, pe. cor. a velo as, vel vt quidã volunt a veho, locus in vrbe Roma iuxta auẽtinũ mõtẽ, qđ ratibus ac velis eo veherentur triũphantes Romani cũ pompa. Suet. de Cęſare. Qđ gallici triũphi die velabrũ ꝓterueхens pene curru excuſſus eſt, axe defracto. Hinc velabrenſis caſeus, qui ibi conficiebatur cũctis pręferẽdꝰ ☿Et velabrũ, locus in quo vela obtẽdebãt̃ ſub quibus olearij venditabant. Plau. in Cap. Quaſi in velabro olearij.

¶Vetatura, pretiũ qđ nautæ dat̃ ab his ꝗ nauigio vehuntur. Velaturam facere inquit Var.li.i. de re ruſt. Dñr qui vecturis viuunt. Nã antiqui vellam non villam dicebant.

¶Velũ, tegmen a velo as, qđ vela ventis agitota volitare videãt̃. Var. a velleribus, qđ ex ouiũ velleribꝰ fierent

vela quibus homines tegebantur. q̃uis nauium vela ex lino aut ſparto fierent. Velum, etiam accipitur pro cortina quæ lectis circunducitur. Vnde apud Euangeliſtam legimus velũ templi ſciſſum eſt a ſummo vſq; deorſum. Diuidebat enim ſancta a ſanctiſſanctorum.

℥ Velis equiſq;.i.omni conatu, & mari terraq;.

¶ Velaria, dicebantur vela, quibus theatra tegebantur. Papinianus. Iam velaria lintea pluebant. Vnde etiã velaria dicuntur loca abdita quæ velis claudũtur. Iuue. Et pueros inde ad velaria raptos.

¶ Veliuolũ, penult. co. mare dr̃, ꝙ velis velatur. Vergi. Deſpiciens mare veliuolum. Veliuolę naues quę velis volãt. vt Aennius. Naues veliuolas, qđ & ꝓprie dixit.

¶ Velifico as nauigo a faciendis id eſt ponendis velis. Dicitur & velificor verbum commune. Vnde & paſſiuũ protulit. Iuue. Cum dixit. Velificatus athos, & quicquid grecia mendax: audet in hiſtoria.

¶ Vello vellis velli vulſum. Extirpo. Suet. de Ceſare. Circa corpis curã moroſior, vt nõ ſolũ tõderetur diligẽter, ac raderetur, ſed velleretur etiã. vñ vulſa corpora a Quintiliano dicuntur fœdiſſima. Huius compoſita ſunt Auello. Cõuello. Diuello. Euello. Peruello. Interuello, & Reuello quod eſt rurſus vello. Colu. Cũ ab ope boues diſiũxerit ſubſtrictos cõfricet, manibuſq; cõprimat deorſum & pellẽ reuellet nec patiatur corpori adhærere. Et omnia quæ verba per duplex ll. ſcribuntur.

¶ Vellit. i. mouit. Verg. Poſteſq; a cardine vellit,

¶ Vellico. as. pe. cor. frequenter vello, quod proprin fit cũ extremas corporis partes digitis vellimus, preſſãdo infeſtam9. Propertius Nec mihi tam duris inſultes motibus & te. Vellicet heu ſero flebilis amara diu. Aug. lib. xiiij. de ci. dei. Ita ſe auferebat a ſenſibus & iacebat ſimillimus mortuo, vt non ſolum vellicantes atq; pungẽtes minime ſentiret, ſed aliquando etiam ſi igne vreretur admoto ſine vllo dolore niſi poſtmodũ ex vulnere ꝓbabatur. Per trãſlationẽ vellicare, ponit̃ ꝓ criminari, mordere ac lacerare. Gel. lib. iiij. Plura in Sal. Inſite aut maligne vellicãt. Ho. Vellicet abſentem Demetrius.

¶ Vellus, lana ex ouibus detonſa, ꝙ ante tonſurę vſum lanam veteres vellerent, quam demptam & conglobatam alij vellera, alij velumina appellant.

¶ Vellina, regio ĩ vrbe palatino mõti rõ iũcta, ĩ qua Valerij publicolę & victorię deorũq; penatiũ ædes erãt. Dicta vellia, ꝙ ibi paſtores palatini vellere lanã ſint ſoliti.

¶ Veles itis, pe. co. q leuiſſime oĩm armat9, q & velatus & ferrentarius. Refert Aelian9 ordinẽ pedeſtrẽ ĩ militia diuidi trifariã. In armatos, quæ grauis armatura dicitur & velites, qui leuiſſime omniũ amãtur. Vñ & expediti nũcupantur. Non em̃ coreas, aut loricã induunt ſed tm̃ iaculis, & fundis vtuntur. In tertio ordine ſunt peltati, a pelta dicti, qđ ſcutũ eſt paruũ & leue. Hi medij erant inter grauẽ armaturã & leuẽ Speciati Rorarij, accenſi, ferẽtarij milites leuis armaturæ vocantur. Per tranſlationẽ velites, dicuntur qui verbis altercantur. Ouid. in Ibim Vtq; petit primo plenum flauentis arenæ. Nondũ calfacti velitis haſta ſolũ. ℥ Dicti velites quaſi volites. Cicero lib. de repub. Militari more veterũ velociſſimi cũ ſcutis leuibus pedites ad hoc ipſum exercitari iiſdem miſcẽdi quos expeditos q̃ſi volitãtes volites appellabant, inde verſa litera o, in e. velites, vel ἀπὸ τοῦ βαλλειν. Id eſt a iaculatione. Eo ꝙ tale tantum miſſilia ſecum gerant.

¶ Velitor, pe, cor. cõtẽdo, & digladior, pugno. Plaut. in Menæ. Neſcio quid velitati eſtis inter vos. Poſtea de re tranſlatũ eſt ad verba. Vñ & pro Iugari ponitur, Cicero. Cum inquinatiſſimis hominibus non eſt cõuicio decertãdũ, neq; maledictis, aduerſum imprudentes & improbos velitandũ, qa tantiſper ſimilis & cõpar eorũ fias, dũ patria & comſimilia dicas atq; audias. Vnde & velitatio quæ teſte Feſto dicta eſt vltro citroq; probrorum obiectatio, ab exemplo velitaris pugnæ.

¶ Velito as. fit a velo as. & ponitur pro velifico.

¶ Velitaris & hoc velitare, qđ ad velites pertinet, vnde velitaris pugna. Saluſt. in Iugur. Pręterea iere ſagittatij & choros peligna cũ velitarib9 armis, itineris ꝓ ꝓpãdi cauſa, neq; his ſecus aq; alijs armis aduerſum tela hoſtiũ ꝙ ea leuia ſunt, muniti erant.

¶ Velitatim aduerbiũ, ſignificat per ſaltus & interualla ꝙ velites pugnãdo ſaltib9 vtãt̃. Siſen. Nos vna eſtate ĩ Aſia & Gręcia geſta idcirco continentia literis mãdauimus ne velitatim aut ſaltuatim ſcribendo lectorum animos impediremus.

¶ Velitrę, ciuitas volſcorum inſignis fuit, quibus victis Romani agrum Veliternum ademerũt. Eo coloni ab vrbe ſunt vt inquit Liu. li. ij. Refert Diony. li. vii. Peſtilentiam adeo Velitras eſſe depopulatam vt ex decem partibus veliternorum vix vna ſuperfuerit.

¶ Velia palus Italiæ apđ calabros non lõge a Palinuro Helia olim dicta. Eſt & Velia, Lucanię oppidũ ſic dicta. quia paludib9 cingr̃, pal9 ἕλος latine dr̃ helia, poſtea aſpiratio vertit̃ in u, & fit velia. Alta velia in Latio eſt, dicta quia loco paluſtri ſinit̃ poſita a pelaſgis. Mos fuit vt ait Diony. nominib9 q̃ inciperẽt a vocalib9 b. pręponere.

¶ Velut aduerbiũ ſimilitudinis.

¶ Velox, celer, a volando, quaſi volax a quo velocitas & velociter.

¶ Vena dicta eſt ꝙ per eã veniat ſanguis. Nã eſt cõceptaculũ ſauguinis mixti confuſiq; cũ ſpiritu naturali, in qua plus ſanguinis min9 ſpũs. ℥ Venę ſuaptę vi ĩmobiles ſũt & ſanguinis tm̃ demittẽdi gr̃a explorãt̃. Arterię autẽ motu atq; pulſu ſuo, habitũ & modũ febriũ demonſtrãt. Vena affert ſp̃m nutritiuũ, qm̃ ſãguis ẽ nutrimẽtũ corporis. Neu9 affert ſpm̃ ſenſitiuũ. Nerui magni ſunt cã mot9 toti9 corporis. Vbicũq; eſt vena ibi ẽ neru9, & arteria, ſuper arterias locãt̃ venę p̃terquã in dorſo ĩ quo magna arteria q̃ trachea dr̃ ẽ poſita ſuper venã. Arteria q̃ tendit ad pulmonẽ accipiẽdi reddẽdiq; ſpũs officio fũgit̃, iñ fit venoſ9 a, ũ qđ ẽ venis turgẽtib9 plenũ. trãſfertur ẽt ad alia, vt ad orationẽ, q̃ tãq̃ corp9 cõſtituit̃ quod ſuccũ & ſanguinẽ habet & venas & oſſa, & neruos & carnẽ & toros & robur, & colorẽ decorẽq;. Vñ a Perſio dict9 eſt liber venoſus pro aſpero duro & horrido cum ait Eſt nunc briſe quẽ venoſ9 liber acti. ℥ Per trãſlationẽ tñ venę in terra dñr ſubterranei meatus ꝑ quos vnda manat aut ali9 liquor. Vñ venas argẽti, venas auri dicim9.

¶ Venenũ, dictũ eſt ꝙ cito per venas eat, ſiue ſalubre ſiue noxiũ, quod Græci φάρμακον dicũt Nã & medicamenta venena ſunt. Et eſt generale ad omnia quæ naturam eius cui adhibita ſunt mutãt. Plin. Galbanũ aduerſat̃ venenis maxĩe toxicis cũ myrrha & vino. vñ ꝑ quãdã ſimilitudinẽ color q a veſtibus imbibitur venenũ appellat̃. Verg. li. ij. Georg. Pro colore purpureo poſuit qui eius conchę ſpuma eſt. Alba nec aſſyrio fucat̃ lana veneno. Deniq; omne quod vel ſumptum vel tactũ nocet, venenũ dicitur. Vnde & pro veneficio capitur.

¶ Venenoſ9 a um, quod venenum habet, vt venenoſus ſerpens. ¶ Venenatus a um in quod eſt venenum cõiectũ. Fit eni a veneno as.

¶ Venerarius, qui parat, vel conficit vel vendit venenũ Apul. Qui venerarium accuſat ſcrupuloſi9 cibatur, qui furem arguit, ſua cuſtodit.

¶ Veneficus & venefica, qui & quę venera cõficit, & q incantationib9 & cęteris malis artib9 vtit̃. Hic triueneſic9. i. excelellẽs venefic9. Pla. muſſas adhuc triuenefica

¶ Veneficiũ, ipſe act9 venenãdi. Plin. Hęc arbor ante atrium ſata omnibus veneficijs remedio eſt.

¶ Venio, is veni, vẽtũ. Venire ꝓprie ẽ quaſi verſ9 nos ire. vnde apud auctores frequẽter pro ire ponit̃. Vergil9 Veniſti tãdẽ. Terent. Niſi ego ad mercatum venio. i. eo Sic ecõtrario ire pro venire, vt eo ad te. Et ambo inngi poſſũt datiuo, vt Id clamor cœlo & hoſtis venit excidio id eſt ad excidiũ. Aliqñ cõſtruit̃ cũ ablõ mediãte ĩ quaſi ſignificet ꝑmanẽtiã. Hier. Ne forteſi venerit vr̃is ĩ manib9 illud apocryphũ, dubia ꝓ certis recipiatis. Et licet Venio neutrũ ſit, tñ ei9 cõpoſita qñq; mutant terminationẽ vt. Cõuenio, cõuenior. Inuenio inuenior. Reliqua cõpoſita ſũt. Aduenio. Circũuenio. Cõtrauenio. Deuenio. Euenio. Interuenio. Obuenio. Peruenio. Prouenio. Præuenio. Reuenio. Subuenio & ſupuenio. Horatius. Grata ſupueniet q̃ nõ ſperabit̃ hora. Poetę tñ aliquãdo venire ꝓ Imminere vſurpãt. Verg. Se ſatis ambob9 teucriſq; venire latiniſq;. Aliqñ pro creſcere. Idem libro. j. Georg.. Hic ſegetes, illic veniũ fœlicius vuę. Aliqñ ꝓ portari. Plin. Spes Sinopidis tres, rubra & min9 rubẽs, & media inter has. Ei9 quę ex africa venit octoniaſſes.

¶ Venire in mẽtẽ. nõ ad recordationem tantum eſt, ſed ad conſiderationem & reputationem & intelligentiam. Teren. Vbi in mentem eius aduẽti venit. Veni in ſuſpitionem, in obliuionem, in vituperationem. i. ſuſpectus fact9 ſum alijs, alij me obliti ſunt. Vituperor ab alijs. Veni in opinionem. id eſt opinionem habeo. Aliquando tamen paſſiue dicitur, cum opinio pro fama accipitur.

¶ Vento as frequuẽtatiuũ quo veteres vſi ſũt, ſed ꝓ eo vtimur alio frequentatiuo. Vẽtito. Plin. Gratior Alexãdro magno erat frequenter in officinam ventitanti.

¶ Vẽt9 a Venio fit. Nã proprio eſt cum impetu ventãs aer. cũ nihil aliud ſit ventus, quã aer cõmotus atq; agitatus. Vñ Augſt. lib. de quantitate animæ. Nihil aliđ q̃ iſtũ aerem commotũ ac agitatum eſſe ſentim9. Quod in loco tranquilliſſimo & ab oib9 vẽtis quietiſſimo vel breui flabello approbari poteſt, Quo etiam muſcas abingentes aerẽ cõmouem9, flatuq; ſentim9. Quod cũ euenerit occultiore quodã motu cæleſtiũ vel terrenorum corporũ per magnũ ſpatium mundi ventus vocatur, ex diuerſis partibus cœli nomina etiam diuerſa ſortitus. Victr. Ventus inquit eſt aeris fluens vnda cum incerta motus redũdantia. Naſcitur cum feruor offendit humorem, & impetus fractionis exprimit in ſpiritus flatum.

¶ Ventulus diminutiuum paruus ventus. Teren. Cape hoc flabellum & ventulum huic ita facito.

¶ Ventoſus a. um. quod eſt vento plenum. vt vẽtoſa religio. Aliquando dicitur inane. vt ventoſa verba. i. ſine pondere & ſine effectu.

¶ Ventilo as. pe. cor. ad captãdũ ventũ pono aut iacio. Proper. Hanc venus vt viuat ventilat ipſa facem. Hinc ventilari frumẽtũ dr̃, dũ in area purgatur. Pli. Multi vẽtilare quoq; granũ vetant. Leo papa ꝑ trãſlationẽ dixit. Omnium diſcutit conſuetudinẽ, vẽtilat curas, ſcrutatur affect9. Interdum Ventilare eſt per man9 verſare e digitis eximendo. Apul. Ad hęc inſperato lucro diffuſus in gaudium; & in aureos refulgentes, quos identidem manu mea ventilabam. Iuue. Cum vernacanopi Criſpinus Tyrias humero reuocante lacernas ventilet ęſtiuum digitis ſudantibus aurum. Huius ẽ cõpoſittum Euentilo extra ventilo. Collu. lib. Et celeriter frumenta deterunt̃ non cedente ſolo pulſibus vngularum tribularumq;, & eadem euentilata mũdiora ſunt lapilliſq; carent.

¶ Ventilabrum, penult. produc. inſtrumentum quo aliquid ventilatur. Colu. libr. ij. Nam cum acerinis paleis graniſque mixtus in vnum fuerit cõgeſtus, paulatim ex eo ventilabris per longum ſpatium iactetur.

¶ Ventilator qui frumenta ventilat.

¶ Venia, dicta eſt ꝙ optanti adueniat. Eſt em̃ remiſſio culpę & ꝯdonatio erroris. Qui. Peccaui, veniã peto. Qñq; ponit̃ ꝓ bñficio, indulgentia & permiſſiõe. Cic. lib. j. de ora. Date nobis hãc veniã, vt ea que centis de omni genere dicendi ſubtiliter proſequamini. i. concedite. Terẽt. Da pater veniam, ſine te exorem. Et cum venia dicimus hoc eſt cum pace tua & te permittente.

✥ Veneris gemmam lapillum appellant excellentẽ colore. Hunc nonnulli Anterota vocant. Cc.

¶ Ven9, dea putata ẽ, ꝙ ad oĩa veniat. Cic. Que aũt dea ad res oẽs veniret venerẽ noĩauerũt. Grece ἀφροδίτη dicitur. ab ἀφρὸς ſpuma. qm̃ ex ſaturni teſtib9 & maris ſpuma nata ſit. Eſt & venus infima quinq; errantiũ ſtella & terræ ꝓxĩa q̃ phophoros grece lucifer latine dr̃ cũ antegraditur ſolẽ. Cũ aũt ſubſequitur, heſperos, veſper, & veſperugo. ponitur etiã ꝓ libidine & coeundi appetitu. Seneca. Quod in venerẽ ꝓnior eſſet. Interdũ ꝓ pulchritudine. Qui. Quod cũ gratia quadã & venere dicit̃. Hinc venuſtas pulchritudo. Mnaſalchus aũt in epigrãmatis. ἀσύζιγξ τεῖτοι ὦ φεπαρἀφρογένειαν δρόσοις τιπτ. ἀπὸ ποιμενι ου χειλέων ὦ σπάρει ὄυτοι πρῶνες ἔδ᾽ ὦ δ᾽ ἄγκεα πάντα δ᾽ ἔρωτες καρ πότος ἄδ᾽ ἄγρια μοῦ σέρ δεῖ νεμεται.

✥ Venerũ quatuor meminit Cic. li. de natura deorũ tertio, cuius verba ſunt. Venus prima cœlo & die nata cui9 Eli delibrũ videmus. Altera ſpuma procreata. Ex qua & Mercurio cupidinẽ ſecũdũ natũ accepimus. Tertia Ioue nata & Iunone q̃ nupſit Vulcano, ſed ex ea & Marte nat9 Antheros dr̃. Quarta Syria Cirro q; cõcepta, q̃ Aſtarte vocatur, quã adonidi nupſiſſe prædictũ eſt. Hęc ille.

¶ Venuſtas, a venere cũ pulchritudinẽ ſignificat. Venuſtatẽ fœminis, dignitatẽ viris cõuenire docet Cicero. Si luna a Ioue defluat ad venerẽ facit venuſtos, & quib9 (vt ait Firmicus) in quarto Matheſeos ex venuſtate poteſtas maxima cõparetur. Hic venuſtas capitur pro gr̃a dicẽdi & venere, amabiliq; ſuauitate. Vñ venuſt9 a, um, vt venuſtus homo & venuſta oratio, ſicut lepidus homo & lepida oratio, quę ita inter ſe differunt, ꝙ venuſtũ vocamus qđ cũ gr̃a quadã & venere dr̃. Lepidũ qđ rotũditate quadã & breuitate atq; acumĩe verborũ venuſtũ eſt.

¶ Venuſto as orno. Ambro. lib. Hexa. Ideo primũ fecit deus poſtea venuſtauit, & eũdẽ credam9 ornaſſe qui fecit & feciſſe qui ornauerit. Huius contrarium eſt deuenuſto. Gel. Tanq̃ pulchritudinis ſibi inſignia deuenuſtet.

¶ Venero, ex venia & orãdo cõpoſitũ eſſe videt̃, quaſi veniã oro. Eſt aũt venerari colere, & veneratio honor & cultus. Poetę tamẽ quandoq; veneratum pro venerabili ponunt. Verg. Curſuſq; dabit venerata ſacerdos.

¶ Venerabilis qui cultu & veneratione dignus eſt. Pli. Vir grauis & ipſa ſenectute venerabilis. Nomina em̃ q̃ in bilis deſinunt a verbis venĩẽtia, qñq; infinitũ paſſiuũ eius verbi ſignificant cũ dignus. vt ſpectabilis, dignus ſpectari. Admirabilis dignus qui ſit admirationi. Qñq; infinitũ vel actiuũ vel paſſiuũ cũ poteſt, vel natura aptũ eſt. vt Riſibilis q põt vel natura apt9 eſt ridere. Penetrabilis qui põt vel natura apt9 ẽ penetrari. Stabilis qui poteſt vel natura aptus eſt diu ſtare. poſſibilis qui fieri põt

¶ Venarandus. idẽ ꝙ venerabilis. Seneca vocẽ ęſtimatione dignã & omni ſeculo venerandã. Vnde non deſino admirari inſcitiã vel potius inſolentiã quorũdã ſacratorum, qui indignantur nõ ſibi ſcribi cũ literæ dantur. Veneraudũ aut reuerendũ, dicentes venerabilem omnibus conuenire, venerandum autẽ vel reuerendum ſolis p̃latis, & reuerendiſſimum, o barbaries.

¶ Veneranter ſignificat cũ veneratiõe. Apul. Et ab eo veneranter exceptus populum quieui.

¶ Venor raris, feras indago, & quaſi circũuenio. a venio vt quidã arbitrati ſunt, deductũ, ꝓpterea ꝙ veteres venari paſſiue ꝓ circũueniri poſuerũt. Aenni9. Teneor correpta & vndiq; venor. A quo per trãſlationẽ venari capimus ꝓ captare. hoc eſt artificio quodã & ſolertia quęrere. vt venor laudẽ, gloriã. Quod etiã aucupari dicim9.

¶ Venatus us. ipſa venatio, vt eſt in gene. Cũq; venatu aliquid ceperis.

¶ Venaticus a. um, quod ad venationem pertinet. Vnde venaticos canes dicimus quibus feras perſequimur. Var. Canum duo genera. vnum venaticum, alterũ quod cuſtodiæ cauſa paratur.

¶ Venatorius. a. um. idem quod venaticus. vt venatoria inſtrumenta quibus in venerando vtimur.

¶ Venabulum, telum quo venantes vtuntur aciei longiſſimæ apud nos cornib9 hinc & inde extãtibus. Mar. Si directa geres lõgo venabula roſtro, Hic breuis in grãdem comminus ibit aprum.

¶Venaphrũ,a venere & aphros cõponitur. & eſt nomẽ oppidi in campania,in cuius agro fiebat optimum oleũ. Mart. Hoc tibi campani ſudauit bacca Venaphri.

¶Venetia,regio Italiæ,quę a Mintio amne vſq; Tiliauẽtiũ protenditur. Ab Enetis populis dicta,qui poſt bellũ troianũ cũ Antenore ſalutem conſecuti, curſum huc e Paphagonia tenuere. Auctor. Pli. Alij a Gallis eiuſdẽ appellationis originem traxiſſe dixerunt. Fuerunt enim Veneti populi inter Celtas litora oceani gallici incolentes,quos Cæſar nauali prœlio ſuperauit. In hac regione ſunt vrbes illuſtres Verona vincentia.pataiuum. & venetię ciuitas & virunus placida & amæna.

¶Venetię ciuitas,inſignis, quæ anno a natali Chriſtiano quinquageſimo quarto ſupra quadringẽteſimũ cõdita,fuit quo anno Attila rex Hũnorũ Aquileiã euertit: De cuiꝰ laude quoniam apud Iacobi Philippi chronicã a nobis late congeſtum eſt,duximus omittendum.

¶Venetꝰ a.ũ.pe.co.qđ e venetijs eſt. Veneti ciues Venetꝰ color vt ait Vege. Cæruleus dicit̃ qui color eſt marinis fluctibꝰ ſimilis. Scribit Lampri. Heliogabalum comediſſe piſces coctos cõditura veneta quaſi in marina aqua cũ colore ſuo. A quo colore aurigarum factio veneta nominatur. Et qui eo colore induebantur, Venetiani dicebant̃. Vege.libr.iiij. de re militari ſcribit nautas veſte veneta eſſe induendos,& vela nauium exploratoriarum colore veneto eſſe tigẽda. Hic color etiã Thalaſſicꝰ id eſt marinꝰ dicit̃. Græci enim Thalaſſam mare appellant. Idem a colore ferri ferrugineus dicitur.

¶Vendico as.pe.cor.ap.ꝓprio & meũ eſſe dico. Amb. Aues cœli ſpeciale ſibi nihil vendicãt. Vindico vero vlciſcor,quaſi vim dico.

¶Vẽter capit̃ ꝓ eo qui videtur,hoc eſt qui a pectore ad pubẽ terminat̃. Hicq; extẽditur.qm̃ ex pelliculis cõſtet quas vocant pantices. Iuue. Mõtani quoq; vẽter adeſt abdomine tardus. Sed proprie eſt vbi ſibi cõficiunt̃ Cuius diminutiuũ eſt vẽtriculꝰ. Cor.Cęl. Ventriculus autẽ qui receptaculũ cibi eſt,cõſtat e duobus tergoribꝰ iſque inter lyenẽ & iecur poſitꝰ eſt. Superiore deuorata recipiunt̃,inferiore q̃ excreturi ſumus,emittũt̃. Aliquando ponitur pro ſtomacho. Iuue. Ventre nihil nouifrugalius. Aliqñ pro aluo. Cęl.libro.iij.vbi ab inferiore parte purgandus aliquis eſt, ventrem eius ante ſoluendum eſſe. Vterus ideo dicitur quia continet,& tanq̃ vter eſt.

✣Ventriculi præterea ſunt cerebri cõcauitates, ex quibus ſeptem paria neruorum oriuntur. a græcis σιζυγίαι.i. coniunctiones ſiue coniugationes vocantur. Cc.

¶Ventrioſus, q & ventricoſus dicit̃, qui magnũ habet vẽtrẽ. Plau. in Merca. Ego dicã varũ ventrioſum. Nam c litera ſæpe addit̃. Nã Arcadius arcadicus. Sardonius ſardonicus. Num & nunc. Tum & tunc. Iuue. Viuendũ eſt recte tum propter plurima tunc his præcipue cauſis.

¶Vẽtrale,veſtimẽtũ vẽtrẽ ꝯtegẽs. Pli. Patris mei mẽoria cœpere amphimala nr̃a ſicut villoſa etiam ventralia.

¶Vepres,tã ĩ ſingulari q̃ plurali,gñis maſculini ſecundũ Probũ,& fœminini ſecundum Priſ. rubus ſiue ſpina dicit̃,ꝙ vehemẽter pręhẽdat. Ouid.lib.v.Met. Aut lepori q vepre larẽs hoſtilia cernit. Ora canũ. Huiꝰ diminutiuum eſt veprecula. Cice.pro Sex. vt illa ex vepreculis extracta nitedula remp. conaretur arrodere.

¶Vepretum,locus vepribus plenus.

¶Ver,anni pars temperatior,a veniendo, ꝙ tum venire.i.oriri & creſcere incipiunt virgulta,& frondes ac flores arborum atq; herbarum. vel dicitur a viuendo quaſi viuer,vel a vertendo,ꝙ tum ſe vertere incipiat tempus anni. Quippe ver nouũ anni initiũ eſt. Diuiditur enim ver,vt cetere partes anni, in partes tres nouum adultũ, & præceps. Ver ſacrum dicebant veteres in quo ſacra & ludos faciebant. Quod quidam quaſi religioſum putant dictum. Siſenna. Quoniam Sabini feruntur vouiſſe ſi res communis melioribus locis conſtitiſſet ſe ver ſacrum facturos. Vel potius ἀπὸ τοῦ ἱερ.ῥοῦ.

¶Vernus a um,quod eſt veris. vnde Amb. Vernam tẽperiem dixit.

¶Verna ſeruus & ancilla domi natus a vere, ꝙ hoc tẽpus anni ad generandũ maxime ſit idoneũ. Et quia domini cũ ãcillis cõſuetudinẽ habebãt verno tẽpore,ideo ſeruos dominatos vernas appellauerunt. Huius diminutiuũ eſt vernula.

¶Vernaculus,a um,dr̃ oẽ quod domi noſtræ naſcit̃, vl̃ quod ĩ nr̃a patria eſt. Vnde vernacula lingua dicit̃, vel ſeruilis,vel plæbeia,qua tãq̃ cõmuni ac naturali oẽs vulgo loquũtur. Vernaculus mos.i. domeſticus vel patriæ. Interdũ ponit̃ pro proprio ac peculiari. Pli. Potiſſima nebilitas dat̃ vuis peculiaribꝰ,atq; vernaculis Italię. Interdũ pro eo ꝙ a nobis domeſtica cõſuetudiẽ vſurpat̃. cic.ĩ bru. Neſcio quo ſapore vernaculo. cic.ĩ var.acti.vj. Nõ vt ſolemꝰ. Interdũ ĩ defẽſionibꝰ dicere crimẽ domeſticũ ac vernaculũ. Vernaculi ẽtdñr malis moribꝰ hoĩes & lingua proterua ꝙ vernarũ ſimiles ſint quibus ars eſt adulari & maledicere. Itẽ vernaculũ, dicitur quod eſt veris. Plinius.libro.xvij. Vernacula putatio delectis per ramos vitium criminibus circunueſtit arborem.

¶Verno as. pullulo. Mar. Dũ tibi vernarẽt tenera lanugine malę.i. pilos emittere inciperent. Hier. Per trãſlationem in explanatione canticorum vbi (inquit) ex anima deſideriorũ tẽpeſtas defuerit, tũc incipiẽt in ea flores vernare virtutũ. Aliqñ vernare ſplendere eſt. Amb. Circũdedit me vernãtibus atq; coruſcãtibus gẽmis pręcioſis. Aliqñ pro canere. Plau. Dũ auiculę vernãt. Quippe verno tpe oĩa lętari videt̃. ¶Vernilitus,ꝓ adulatore a veteribꝰ vſurpat̃. Cęci. Credo nimis tãdẽ hic ſit. vernilitus. ¶Vernilis & hoc vernile pen. pro. idem quod ſeruilis,ſiue ſcurrilis verniliter. ſcurriliter ſeu adulatorie.

¶Vernalis & hoc vernale.qđ eſt veris. Augu.li.vij. de ciui.dei. Propter vernalẽ quippe faciẽ terræ q̃ cæteris tẽporibꝰ eſt pulchior. Porphirius philoſophus nobilis Atyn florẽ ſignificare perhibuit. ☧Hĩc vernaliter ſeruiliter. hora.li.Ser. Nec nõ vernaliter ipſis fungit̃ officijs quod alij pro luxurioſe,alij pro adulatorie exponũt quibus hęc viuendi ars eſt.

¶Vernatio coriũ vetus quo ſerpentes exuuntur,qm̃ id vere fit. Notũ eſt ſerpẽtes quotannis verno tpe exuere mẽbranã corporis hyberno ſitu obductã. pli. lẽdes tollũt adipe canino,vel anguibus in cibũ ſumptis anguillarũ mõ aut venatione quam exuũt pota. Idẽ. Anguinę vernationis mẽbrana cũ oleo tædęq; reſina calefacta auribꝰ prodeſt. Eacẽ ſenectus dr̃. vide in dictione ſenectus.

¶Veruactũ, terra vere ꝓſciſſa quia vere actũ aruum.i. verſum eſt. Pli. Quidam vtrique æquinoctio verno proſcindi volunt, quodq; vere ſemel aratum eſt. a temporis argumento veruactum vocatur.

¶Veratrum pe.cor. herbe quę & helleborus, ꝙ mentẽ auertat. Perſi. Ebria veratro. Huius duo ſunt gña, albũ & nigrũ, vtrũq; radice fibrata cæparũ modo.

¶Verbanus,lacus Ciſalpinæ gallię,ex quo Ticinus fluuius emergitur,ſeu per quem ex alpibus effluit in padũ Nunc lacum maiorem appellant.

¶Verber inſtrumentũ longũ & exile qualis eſt virga baculus,arũdo,& ſi quid eſt ſimile. ꝓprie aũt ſignificat ſũmitatem ſarmentorũ. Quin. Igneſq; ex proximo raptos verberaq;,quę caſus obtulerat inuado.

¶verbero,as,cædo verbere. Sic enim a verbere fit verbero quõ a fuſtis fuſtigo,a flagellũ flagello. Licet ẽt de verbis dicat̃,qm̃ vt teſtat̃ noniꝰ,nõ ſolũ verberare a verberibꝰ dictũ,ſed a verbis. Plautꝰ. in aulu. Nam cur me miſerã verberas? Huius cõpoſita ſunt diuerbero,deuerbero. ter.ĩ pho. Quot me cẽſes homines iã deuerberaſſe vſq; ad necẽ hoſpites tũ etiã ciues? euerbero,reuerbore,repercuſſio,ĩpedio. col.li.iiij. vt mota ęqualter humꝰ nouellis ſeminis radicibꝰ quãcũq; ĩ ꝑtẽ ꝓpẽſerit molliter cędat ne ĩcremẽta duritia reuerberet,ſed tenera vl̃ut intimo ſinu recipiat. Trãſuerbero feriẽdo traiſcio trãſſodio. Lactan. Nam dolorre iniurię concitatus Hydas alterum gladio tranſuerberauit.

¶Verbero onis,qui eſt verbere dignus. Et eſt contumelia ſeruorum.

¶Verbercꝰ a.ũ.qđ eſt dignũ vt verberet̃. Plau. Sed eccum video verbercam ſtatuã,vt magnifice infert ſeſe.

¶Verberalis,verbere dignꝰ,quaſi verberabilis, a quo verberalior verberaliſſimus. Plaut. Verberaliſſimꝰ etiã rogitas non fur ſed trifur.

¶Verberatus us.ipſa verberatio.

¶Verberito as.ſępe verbero. Feſtꝰ. Verberitare idem Cato frequentatiue ab eo quod eſt verbero dixit.

¶Verbũ a verberatu,ꝙ verberato lingua intra palatũ aere,oĩs oratio ꝓmat̃. vñ & ꝓ qualibet dictiõe ponitur ſiue illa ſit nomen,ſiue pronomen,ſiue vna aliarũ ptiũ. Varro a veritate deducit,ꝙ verũ nos loqui opporteat. Eſt aũt verbũ varie a varijs diffinitũ, ꝓpterea ꝙ varie ſignificet. Primo eñ ſacrę ſcripturę diffiniũt verbũ eſſe qđ intra animi ſilentiũ mẽte cõcipimꝰ, videlicet ipſam cogitationẽ q̃ adhuc cõſcientię ſecreto retinet̃. Vocem vero per quã verbũ ꝓfertur in mediũ, vox,ſonꝰ, index eſt cogitationis,verbũ vero ipſa cogitatio. Sicut eñ qñ verbũ corde cõcipimꝰ,neceſſaria eſt vox,quaſi quoddã vehiculũ verbi,& quodlibet verbũ ipſum ꝑ oris ſonum ad aliũ transferimꝰ,tñ ſic eũ integrũ etiã intra nos clauſum tenemꝰ,& ſic a loquente transfert̃,vt tñ id ſua ſede teneat̃. Aliqñ verbũ dr̃,ꝙ a re ſiue facto diſtinguitur, vt nõ eſt opꝰ verbis ſed factis. Hinc dare verba dicimꝰ ꝓ decipere. Aliqñ ſumitur prout eſt vna ex octo partibus orationis,in quo oĩs vis orationis eſt. Hinc verbale nomen dr̃. quod a verbo deſcendit. Aliqñ capitur pro vniuſcuiuſq; ſigno,qđ ab audiente poteſt intelligi. Vñ verboſus multiloquꝰ. Aliqñ pro cõtexta oratione,q̃uis in ea multa ſint vt apđ ꝓphetas ſępe legimꝰ verbũ qđ factũ eſt. Et apoſtolus. Preſbyteri duplici honore honorentur maxime qui laborant in verbo & doctrina. Quãtocunq; tẽpore quiſq; in prędicãdo euangeliũ laborauerit,non verborũ ſed verbi dei prędicator erit. Et quantocũq; tẽpore quis in vniuerſa vita ſua qua iſtã gerit carnem,quãtalibet longitudine ꝓtendatur,quęcunq; verba, vel ore, vel ſola cogitatione locutus fuerit corde impœnitenti cõtra remiſſionẽ peccatorũ q̃ fit in eccleſia, verbũ dicit contra ſpiritum ſanctũ. Et eſt verbũ ſententia ſeu enunciatio, quę vno ligatur & ſtringitur verbo. Teren. in Adel. Poſtremo illud non meum verbum facio,quod Mitio bene & ſapienter dixit.

☧Verbigero as. ſignificat verba facio. Apul. Nimis multa oratio eſt ſi velim memorare quę ego contra reſponderim q̃diu & quotięs inter nos verbigeratum ſit.

¶Verba dare eſt decipere. Terẽ. in And. Cui verba dare eſt difficile. Verba ad rẽ cõferre, eſt hoc agere qđ dr̃. Terẽ. in Heau. Verũ ſi verba ad rẽ cõferret, vapulabit.

¶Verbale,quod a verbo deſcendit. vt lector a lego doctor a doceo.

¶Verbulum diminutiuum. Hiero. Secreta verbula nõ carent ſuſpitione.

¶Verboſus multiloquus. Cicero. Habes epiſtolam verboſiorem fortaſſe q̃ velles.

¶Verboſito as. verba profero. Hiero. Nulliꝰ eſt meritiore diuina officia verboſitare,& miſera mẽte quę intrinſecus imminent vagando circuire.

¶Veriuerbium verus ſermo. Plautus. Tu repertus philocratem qui ſuperes veriuerbio.

✣Verbaſcon, herba ſĩlĩs ẽ verbenę, & ꝓ ea ſępe capit̃ folijs minꝰ cãdidis, cauliculis pluribꝰ,flore lutheo. Cc.

¶Verbena ꝓprie vt ait. Ser. herba ſacra ſũpta de loco ſacro capitolij,qua coronabant̃ fœciales & pater patratus fœdera facturi,vel bella indicturi. Abuſiue tñ etiam verbenas vocamus oẽs frondes ſacratas, vt eſt Laurus, oliua, vel myrtus. Teren. in An. Ex ara hinc verbenas ſume. Nã myrtũ fuiſſe Menãder teſtat̃. Do. vero verbenas ait eſſe oẽs herbas & frondes feſtas ad aras coronãdas ex aliquo loco puro decerptas, quaſi herbenas. Pli. li.xxij. ſcribit noĩe ſagminũ & verbenarũ ſignificari gramẽ ex arce cũ ſua terra euulſum. Idẽ li.xxv. Verbenacã peculiariter vocat herbã quã gręci Hierobotanẽ, quaſi ſacrã herbã dicũt. aliqui Periſtereõ,quaſi colũbariã Sed in ſimplicibꝰ qs melior,ac ſine cõparatione p̃ſtantior q̃ Dioſcorides? Hic igit̃ de verbẽa ita ſcribit περιστέριον φύεται ἐν τοῖς ἐφύδροις τόποις οἱ δὲ τριγωνὸν, οἱ δὲ ἱερὰ βοτάνη, οἱ δὲ φιλτροδότης αἰγύπτιοι πεφέτε προφῆται ἥρας δάκρυον οἱ δὲ αἷμα γαλῆς οἱ δὲ αἷμα ἑρμοῦ ῥωμαῖοι κρισταγαλλινάκια οἱ δὲ περιστερεῶνα ὀρθὸν ὀνομάζουσι. ✣.i. verbena in aquoſis locis naſcit̃ aliqui trigonũ,alij bunion,alij ſacrã herbã, alij Philtrodotem ęgyptij pepſete, prophetę Iunonis lachrymam, alij felis ſanguinẽ,alij Mercurij ſanguinẽ, Romani criſtam gallinaceam, alij periſtereon vocant.

¶Vergilię,ſtellę ſunt q̃ & Pleiades,& ĩſtitor veris dñr ita appellatę ꝙ earũ ortu ver finẽ facit, ſeu ꝙ circa ęquinoctiũ vernũ,ſit earũ ortꝰ matutinus. Sunt aũt ſeptẽ in tauro locatę,quarũ ſigno ex oriẽte ęſtas ſignificat̃, occidẽte,hyẽs oſtẽdit̃. Earũ exortꝰ fit circa quitũ Idꝰ Maias diſtãs ab ęquinoctio verno vnde quinquageſimo die.

¶Vercelle,inq̃t Hiero. ligurũ ciuitas haud ꝓcul a radicibꝰ alpiũ ſita,olim potẽs,nũc raro ẽ habitore ſemiruta.

¶Verecũdia vt inquit Ariſt.li. rhetoricorũ ad Theodectẽ dolor eſt qdã atq; ꝑturbatio ex malis aut p̃ſentibus aut p̃teritis aut futuris q̃ infamiã inferãt. Huiꝰ cõtrariũ eſt inuerecundia,contemptus eorũ atq; impaſſibilitas.

¶Vereor eris. itus. timeo. Sed ꝓprie vereri liberorũ,q honeſtatis gr̃a mouent̃. Timere ſeruorũ, q formidiẽ pœnę faciũt. Dictũ vereor a ve & reor,quaſi valde reor, qa ea q̃ timemꝰ,multi facere ac diu cogitare ſolemꝰ. Huiꝰ cõpoſitũ eſt reuereor,qđ eſt venerationi habeo, qđ eſt timor agẽdi qđ reprehendi poſſit. Hinc reuerentia. Iuue. Hic nullus verbis pudor aut reuerentia menſæ.

¶Verẽda,dñr loca,q̃ nõ niſi cũ verecũdia nominant̃.

¶Verecundor, verecundia teneor. Cic. lib.iiij. de ora. Alterũ cunctantẽ & quaſi verecũdantẽ incitabat. Verecundꝰ q verecundia tenet̃. Licet qñq; ꝓ audaci ſumat̃. Plau. Sic ẽ, vera p̃dico, niſi etiã hoc falſo dici ĩſimulaturꝰ es, nimis verecũda es. Verecũde aduerbiũ, cũ pudore

¶Veredarius, nũcius, curſor, ſiue tabellariꝰ eq̃ſtris celeritate literas perferens, vt a Caballus Caballarius. veredus eñ dr̃ equus velociſſimi curſus, quibus vſi ſunt maiores in venatione. Mar. Parcꝰ vtaris moneo rapiẽte veredo. Idẽ. Stragula ſuccincti venator ſume veredi. Talibus noſtra tẽpeſtate vtunt̃ lancearij equeſtres, Stratioticos quos dicũt, lãceas manibus reciprocãtes. Hiero. in lib. Heſter. Epiſtolę miſſe ſunt per veredarios & egreſſi ſunt veredarij celeres nuncios perferentes.

¶Vergo is. ſi. ſcđm Diomedem. xi. ſum. ſignĩ declino. Ver. li. xij. Quo vergat põdere lętã. Huiꝰ ꝯpoſita ſunt. Deuergo, deorſum vergo. a quo deuergẽtia ꝓ curuatura. Gel. Nã quãta ꝑtiũ circulorũq; cęli ex deuergẽtia & ꝯuectionibꝰ qđ varietatis ſit qs nõ videt. Inuergo. Plau. ĩ Cur. Ip̃m̃ expecto tãgere, ĩuergere ĩ me liquores tuos.

¶Verro ris. ri. ſum. ſignificat traho, a rethe, qđ verriculum dicit̃. Ver. Hinc verſa puluis inſcribitur haſta. Idẽ. Quippe ferant rapidi ſecũ verrantq; ꝑ auras. Aliqñ verto. Idẽ. Adnixi torquent ſpumas & cerula verrunt. Aequora. Aliqñ mũdo, ꝙ trahẽdo ſordes mundent̃. Iuue. Verre pauimentũ, nitidas oſtẽde colũnas. Huius cõpoſita ſunt. Cõuerro. Col. lib. viij. Diligẽs paſtor quotidie ſtabulũ conuerrit, nec patitur ſtercus aut humorẽ conſiſtere. Cato villam conuerſe mundeq; habeat. Deuerro, deorſum verro. Euerro extra verro.

¶Verriculum, rete piſcatoriũ, quod trahendo e vado educitur. Verricula veteres pro articulo vſurpabant.

¶Verretrũ, membrũ virile a verrẽdo dictũ. Hiero. Cur portas verretrum Paule, cur a ſexu fœminarũ barba pilis aliaq; membrorum qualitate diſtingueris.

¶Verto tis.ti.ſum.a vere dici putãt,qm̃ vere ann⁹ incipit verti. Ver. Gorgona deſecto vertentẽ lumina collo. Interdũ traho. Ver. Et verſa puluis inſcribitur haſta. Interdũ transfero, cum quippiam de vna in aliã linguã transferimus. Plau. vertit barbare. Interdũ conſydero, voluo, agito. Salu. Exercitũ vertere. Huius compoſita ſunt. Aduerto, Animaduerto, Auerto, Conuerto, Circumuerto, Diuerto, Euerto, Inuerto, Interuerto, Obuerto, ꝑuerto, pręuerto, Reuerto. Subuerto & transuerto.

¶Vertor, deponens eiuſdẽ ſignificationis cum verto. Ver. Vertitur interea cœlum & ruit oceano nox. Hinc componuntur. Reuertor & pręuertor.

¶Vertere ſolũ dicebantur vrbe cedentes, ſiue ob decoctã creditoribus pecuniã, ſiue ob exiliũ. Liui. lib. iij. Collegę eorũ exilij gratia ſolũ verterũt. Cice. pro Cecin. Qui volunt pœnam aliquã ſubterfugere, aut calamitatem, eo ſolum vertunt. i. locum mutant.

¶Verſo as. frequentatiuũ a verto. Hor. Vos exẽplaria gręca. Nocturna verſare manu verſate diurna. Et ẽ actiuũ a quo fit verſor deponẽs. vñ ꝯtrouerſor. Eſt aũt verſari ĩ aliqua re aſſiduũ eſſe. Ci. In qb⁹ ꝑpter illas ĩſanas ſubſtructiões facile mille hoim verſabat̃ Cõuerſor. & Diuerſor eiuſdẽ cũ ſimplici ſignificãtię. Aug. Sẽtiũt ſe eſſe peregrinos, ſic diuerſant̃ in opulentia diuitiarũ ſuarum quomodo viator in ſtabulo tranſiturus non poſſeſſur⁹.

¶Verſatilis, & le, pe. cor. qđ huc & illuc verſat̃, ſiue qđ idoneũ eſt vt verſet̃. vt gladius verſatilis, axis verſatilis Pli. li. xxxvj. Idem molas verſatiles volſinę inuentas.

☿Verſatilia etiã ꝑ Tornatilib⁹ accipit̃, vel ꝑ canalibus ſicut ſunt columnę Tortiles, vel pro duabus implicatis virgulis in modũ Reſtis, vt ait Auguſti. Super exodum.

¶Verſipellis, qui facile vertit pellẽ, hoc eſt vultũ & apparentiã & quomodolibet faciem mutat. id eſt verſutus ac diſſimulator, qui modo vnum, modo aliud oſtendit. Plaut⁹ in Amp. proprie dixit. Verſipellem ſe facit quãdo lubet. Sunt qui dicant vulgo infixam opinionẽ eſſe homines in lupos verti, rurſuſq; reſtitui ſibi.

¶Verſutus, qui vertitur. Plau. in Epi. Verſutiores q̃ rota figularis. Ci. lib. iij. de natura deorum. Verſutus a verſando dicit̃, cuius tanq̃ celer rota mens verſatur. Aliqñ tñ verſutus ꝑ perito ponit̃. Plau. Nec magis verſutum nec quo careas ęgrius. Proprie tñ verſuti dicunt̃ q mẽtem crebro ad malitiã vertunt. Hinc verſutia calliditas, malitia. Verſutiloquus & verſutiloquax

¶Verſicolor, pe. cor. apud iuriſcõſultos dr̃ id qđ vertit & mutat colorẽ. vñ veſtes q̃ ex lana nõ tincta. i. natiuo colore ſũt factę. Colorię dñr, qa naturalẽ colorẽ hñt ſiue albũ, ſiue pullũ, ſiue rufum. Quę vero ĩ aliũ colorẽ verſę ſunt verſicolorię. Proprie tñ a Pli. verſicolorię ſeu verſicolores dñr, q̃ varijs coloribus cõſtant, quaſi eos mutare inuicẽ videant̃. vt eſt cauda Pauonis, & collũ colũbę. & aqua maris. Liuius Punico bello interdictũ fuiſſe mulieribus ne verſicolorib⁹ veſtirent̃. i. coloris varietate diſtinctis. Illud vero Ver. verſicoloribus armis exponit Seruius. depictis, ꝑpter qđ bellicoſus oſtenditur.

¶Verſura, a verto is. dr̃, cũ aliquid vertit̃. Var. lib. j. de re ruſt. Notãt aliqui ex quibuſdã folijs ꝑpter eorũ verſurã, qđ ſit anni tẽpus vt dici poſſit, vt olea & popolus alba & ſalix. Horũ em̃ folia cũ cõuerterunt ſe ſolſtitiũ dr̃ fuiſſe. Itẽ verſura dr̃ locus ad quẽ cũ quis ꝑuenerit reuertitur. Col. li. ij. Sulcũ aũt ducere longiorẽ q̃ pedũ centũuiginti contrariũ pecori eſt, cũ ventũ erit ad verſuram in priorẽ partẽ iugum propellat, & boues inhibeat, vt colla eorũ refrigeſcãt. Itẽ verſura eſt, quã gręci cãpem vocant, flexus ipſe angulorũ in ędificijs & parietibus exterior, vt eſt apud Victru. Propter qđ & crura ipſa. Vege. in iumẽtis gãbas vocat, quaſi cãpas. Verſurã facere, antiqui dicebant mutuo pecuniã ſumere, q; initio qui mutuabant̃ ab alijs, nõ vt domũ ferrẽt, ſed vt alijs ſoluerẽt id faciebant, & velut vertere creditorẽ videbant̃. Do. Verſurã facere, eſt ęs alienũ ex ęre alieno ſoluere. Hoc fit qñ ęs alienũ nobis conflatũ fuerit, nec nobis tm̃ pecuniarũ ſit, vt id diſſoluere liceat, vbi diſſoluendi tẽpus aduenerit, mutam⁹ creditorem, ab altero. ſ. vſurariũ æs accipiẽtes quod alteri reddamus. Hiero. de morte Paulę. Liberalitas ſola excedebat modũ, & vſuram tribuẽs verſurã quoq; ſępe faciebat, vt nulli ſtipes rogantiũ denegãret. Teren. verſurã ſolues. i. creditorẽ mutabis. Seneca ab Epicuro verſura faciẽda eſt. qđ ſignificat mutationẽ ſententię faciendã eſſe ab Epicuro. Ci. pro Cęlio. Nulli ſumptus, nulla iactura, nulla verſura.

¶Verſoria, apud Plautũ videtur eſſe inſtrumentũ nauticũ ex quo ſolituri cognoſcebant vnde flarent venti, & an mare admitteret, cuiuſmodi fere apud nos magnetis vſus in eo vaſe quod pyxidecula vocatur.

¶Verſus a, um, participiũ, vt riſus verſus. i. in luctum.

¶Verſ⁹ us. carmẽ a verto. Aug. li. ij. de ordĩe. Et ne lõgi⁹ pedũ curſ⁹ ꝑuolueret̃. q̃ ei⁹ iudiciũ poſſet ſuſtinere, modũ ſtatuit vñ reuerteret̃. Et ab eo ipſo verſũ vocauit Interdũ verſ⁹, ſigñt ordinẽ ſeu tractũ. Ver. Ille etiã ſeras ĩ verſũ diſtulit vlmos. Interdũ cantũ. Pli. Cantũ imitant̃ luſcinię iuniores, verſumq; quẽ imitent̃ accipient.

¶Verſus. ꝑpoſitio actm̃ requirit, & fere ſemp poſtponit̃. Plau. Ego portũ verſus pergã & perquirã, quẽ ſi nõ inuenero, domũ verſus reuertar. Dicim⁹ etiã quoq; verſus, quaq; verſus, vtroq; verſus. i. in vnãquãq; ptẽ, quocũq; ĩ vtrãq; ptẽ. Habet qñq; adiunctã aliquã ꝑpoſitionẽ, vt ad occidentẽ verſus. Ad caſtra verſus. In forũ verſus. Cic. in Lęl. Is primũ in forum verſus inſtituit agere cũ populo. Quandoq; aduerbiũ. vt ſurſum verſus. Dicimus etiam verſum. Vnde aduerſum & aduerſus.

¶Vertex, qui & vortex, a verto is. ꝑprie vertices dñr cõtorti venti ac rotati, a qbus fit qui typhon vocat̃. i. vibratus. Vortice vt inqt Apul. in Coſmo. torquet̃ hum⁹ arida, & ab imo erigit̃ ad ſummũ. Vẽtus auctore Seneca li. v. Naturaliũ quęſtionũ aliquo promõtorio repercuſſ⁹ atq; in ſe volutatus facit verticẽ, qui circũactus & eundẽ ambiẽs locũ ac ſe ipſa vertigine cõcitans vertigo vocat̃ Docet Quin. li. viij. Verticẽ eſſe contortã in ſe aquã, vl̃ quicquid aliud ſimiliter vertit̃. Ver. Ingẽs a vertice põtus. Cic. li. ij. Tuſ. Per tranſlationẽ vertices dolorũ dixit ꝑ vertigine rotationeq; q̃ ĩ dolorib⁹ circũagit, lãcinatq; ꝑcordia. Iñ ꝑpter flexũ capillorũ pars ſũma capitis dr̃ vertex. ſiue quia ad occipitiũ in decliue vertit̃. vñ dicere ſolem⁹ a vertice vſq; ad calcẽ. i. a principio vſq; ad finẽ. Apul. tñ id verticẽ appellat qđ tenui cute capilliſq; cõtegit̃ qui in dogmate Platõis ſic ſcribit. Deniq; ipſi⁹ capitis verticẽ ſpecta tenui cute cõtectũ, capilliſq; hirſutũ aduerſus vim frigoris & caloris. Pli. li. vj. Binos hoim tm̃ aliquibus vertices dat cũ ait, vertices bini hoim tm̃ aliquibus capitis oſſa plana. Ab hui⁹ ſimilitudine qđ in mõtibus eminẽtiſſimũ eſt, vertex appellat̃, qm̃ quæ ibi naſcunt̃ partim in dexterã, partim in ſiniſtrã vertantur. Itẽ altiſſimę ptes cęli quas gręce polos vocãt, dñr vertices, q; circa hos mund⁹ rotet̃. Ver. Hic vertex nobis ſẽp ſublimis, at illũ. Sub pedib⁹ nox atra videt, maneſq; ꝑfundi. Propter qđ etiã cardines dñr a ſimilitudĩe eorũ cardinũ circa quos valuę voluunt̃. Apđ Ver. li. Geor. ꝑ aquilone ponit̃. Tẽpeſtas a vertice ſyluis Incubuit. Proprie tñ vñ initiũ eſt vortices antiqui per o literã pronũciabant. Primus Aphricanus per e vertices dixit.

¶Vertebra, pen. cor. ſiue vertibulũ dicitur vbi ſummę oſſium partes non ęqualiter finiunt, ſed quibuſdã craſſioribus nodis conglobatę & ſubſtringuntur facili⁹ neruis, & tutius vertuntur.

¶Verticulum inſtrumentum quod fuſo adhibetur, vt facilius vertatur. Cuius diminu. eſt verticillum.

¶Vertigo, pe. pro. idẽ qđ vertex, morb⁹ capitis, ex frigidis & lentis humoribus deuocatis oritur, ita vt ſic affecti occaſione parua ſuccidant. Dictus quoniã ob oculos eorum vorticoſa quędam & rotatilia circũagi videãtur. Gręci Scotoma ſiue Scotomiam vocant.

☿Vertigus, pe. cor. motus in orbem fact⁹, qualem Seu. Saluſtius turbinum motum appellauerunt.

¶Vertunus ꝑ ſimplex, n, ſicut portun⁹, dict⁹ fuit deus inuertendarũ rerũ. i. emẽdarũ ac vẽdendarũ, vel vt inqt Do. q reb⁹ ad opinata reuertẽtib⁹ ꝑeſt. Sępe aũt male cedit qđ bonũ putat̃ & hoc eſt male vertiſſe, vt ille gladi⁹ q muneri dat⁹ eſt adminiculũ fuit reginę pereũtis. Terẽ. ĩ Adel. Quę res tibi male vertat. Vel vertuus dictus eſt ann⁹, a vertẽdo, Semp ei cõuertit̃ finito curſu. Hor. Viuere vertunis quotquot ſũ nat⁹ ĩiquis. Vñ ann⁹ vertẽs cũ ſol ad ſignũ vñ cœperat redit, vt inqt Vict. vl̃ dr̃ vertun⁹ a verſo mutatoq; curſu flumis tyberini. Oui. li. vj. faſt. Nomẽ ad aduerſo cœperãt amne de⁹. Vel dicit̃ vertunus q; vertatur in quancunq; figuram.

¶Vertunalia, vertũ feſta quę fiebãt menſe octobri.

¶Vertius magnarũ viriũ dicitur. Põpo. Homo in currendo vertius qui cum Athlante contendat.

¶Verunco, as, ſignificat verto.

¶Verp⁹, decorticat⁹, pellẽ nõ hñs. Quo noĩe etiã dict⁹ ẽ digit⁹ medi⁹ a vertẽdo podice. Et iudęi dicti ſunt verpi, q; auerſã ab alijs naturã habere videant̃. Iu. Eadẽ niſi ſacra colẽti, Quęſitũ ad fontẽ ſolos deducere verpos. Vel q; patiẽtes ſanguinis fluxũ hoc digito vertẽdo podici vtunt̃. Et verpa membrũ virile. Mart. Nõ niſi ꝑ ſomnũ nunc arrigis, & tibi Meui. Incipit in medios meiere verpa pedes. Dicta verpa ab inuerſa pellicula.

¶Vertagi dicunt̃ canes ſpõte in venationẽ exeuntes, prędãq; domũ referẽtes. Mart. Non ſibi ſed dño venat̃ vertagus acer ille ego ſum leporẽ qui tibi dente feret.

¶Verres, is & verri nomen propriũ viri Romani cõtra quem Cicero orationes habuit, quę verrinę appellãtur Et verres porcus caſtratus dicitur.

¶Verrum, ſolidũ, ſyncerũ, nõ falſum, q; verno tpe ſole arietẽ ingreſſo oia vere naſcunt̃, partuſq; ad maturitatẽ ꝑueniat, cũ alijs tẽporibus nata ſępe deficiãt. Aug. li. ij. Soliloquiorũ. Verũ eſt quod ita ſe habet vt cognitori videtur ſi vellit poſſitq; cognoſcere. Quidã hoc nomen a ve particula quę vehementiã ſignificat, & res deducũt quaſi nõ verborũ inanis ſonit⁹, ſed ſolida res. Hinc veritas dicta eſt. & verifico, as. Aliqñ verũ dicitur bonum ęquũ, iuſtũ, par, & vtile. Hora. li. j. Epiſto. Metiri ſequiturq; ſuo modulo ac pede verũ. Cice. li. iij. Tuſ. Si maxime verũ ſit ad corpus omnia referre ſapientẽ. Aliqñ ſumitur pro veridico, ſicut econtrario falſum pro fallace. Teren. in And. Sum verus. Qm̃ vero cõiuuctio eſt, ponitur pro ſed, & ſępe iungitur cũ tñ vt verũtamen & cũ enimuero, vt verũenimuero. Et cũ em̃. Terẽ. in Adel. Verumenim quando promerui fiat. i. certe.

¶Vero, aduerbiũ ſignificat certe, vere, & ponit̃ in ſcđo loco orõnis. Ver. Egregiã vero laudẽ & ſpolia ampla refertis Tuq; puerq; tu⁹. Eſt & cõiunctio affirmatiua. Cic. Ego vero Serui vellẽ vt ſcribis in meo grauiſſimo caſu affuiſſes. Interdũ eſt aduerſatiua, & ſignificat aũt. Et in eodẽ loco vtraq; hęc ꝯiunctio poni põt, antecedẽte ſemper aliqua dictione. Seneca. Honeſtã tibi prouinciã delegauerã, tu vero tanq̃ turpẽ recuſaſti. Interdũ expletiua eſt, qñ ſcilicet ornatus tantũ cauſa ponit̃, vt tu quidẽ ſcribis, ego vero lego. Nuſq̃ em̃ refertur, ſed tantum a ſentẽtia ſententiam diſtinguit. Ponitur etiam ꝑ quin, immo, Seneca. Socratẽ cũ Platõe, & zenonẽ & Cleantẽ in aĩm meũ ſine dignatiõe recipiã? Ego vero illos veneror, & tãtis noibus ſemp aſſurgo. Pli. in ꝑfa. Proinde occupantibus locũ faueo, ego vero & poſteris. Dicim⁹ aũt Ageuero, Saneuero, Iamuero, Enimuero, Atuero.

¶Vero as. verũ dico. Gelli⁹. ex Ennio. Satin vates verant ætate in agenda. Eſt & verare vera repræſentare. Sidonius. quoties verba graia carmine vetat.

¶Verax, qui vera dicit, & non mentit̃, & plus eſt q̃ verus, quia in ax terminata verbalia, copiã ſignificant, vt bibax. Hinc veracitas quę eſt ſermonis integritas.

¶Veridic⁹, qui vera dicit. Similiter veriloqu⁹. & veriloquax qui licet multa loquatur non tamen mentitur.

☩Verific⁹, a vero, & verifico verbum eiuſdem ſignificationis cum vero verbo. & inde verbalia verificatio & verificabilis. Cc.

¶Veriſimile, dicitur id quod licet non ſit verum, veri tamen ſimilitudinem habet.

¶Vero, fluuius celtiberiæ, a quo populi verones dicti ſunt circa eum habitantes.

¶Verona, ciuitas Venetię a Gallis condita duce Brenno. a quo Brenona prĩo, deĩñ mutatis literis Verona dicta eſt, vt Iuſtin⁹. li. xx. refert. quã Atheſis fluui⁹ interfluit. Ex hac vrbe pręſtantes viri orti fuerũt, Catullus & Aemili⁹ Macer poetę, & vt falſo putãt Plinius & Guarinus orator, & zeno pontifex ſanctitate clarus. Hinc fiunt adiectiua, veroneus & veronenſis.

☩Verra, ara fuit Romæ ad quam orabant ne Agrippæ naſcerentur.

¶Verruca, penul. ꝑdu. loc⁹ in monte editior. Cato. Cẽſeo inqt ſi rem ſeruare vis faciundũ, vt quadringẽtos aliquos milites ad verrucã illã ire iubeas, eã vti occupẽt imperes. Hinc caruncula eminẽs in corpore ſine pruritu, & vulgo porr⁹ dr̃, verruca vocat̃. Pli. Ocymũ mixto atramẽto ſutorio verrucas tollit. Seren⁹. Interdũ exiſtit turpi verruca papilla. Hinc quondã Fabio verũ cognomẽ adhęſit. Qui ſolus patrię cunctando reſtituit rem. Hui⁹ diminu. eſt verrucula. Col. li. viij. Caper cui ſub maxillis binę verruculę collo dedendet, optimus habetur.

¶Verrucoſus, homo verrucis plenus, & varias eminẽtes partes habẽs. Verrucoſa loca, inęqualia & diuerſas partes eminentes habentia.

¶Verrucaria, hærba q̃ verrucas tollit. Pli. verrucas cũ ſale tollit ſucc⁹ e folio. vnde noſtri verrucariam hærbã appellauere. Alio nomine Heliotropium vocatur.

¶Veruex, ab ĩuerſis teſticulis dr̃. Eſt ei mas ĩter oues, cũ ĩuerſi ſiue adẽpti ſũt teſticuli. Nã q ad gñandã ſobolẽ integer tenet̃ Aries dr̃. Sectarius veruex qui gregẽ agnorũ pręcedẽs ducit. Inde fit veruecin⁹ a. um. pe pro. Pli. Et hyrcinus & veruecinus adeps ei vtilis eſt.

☿Verueceus a. um. vt Statua veruecea apud Plaut.

¶Veru, in ſingulari eſt ĩdeclinabile, in plurali hñt oẽs caſus, ſignificatq; inſtrumẽtũ ferreũ, cũ cuſpide, quo carnes ad ignẽ torrere ſolem⁹. Ver. Pinguiaq; in verubus torrebim⁹ extra colurnis. a verſando deductũ nomẽ vt inqt. Var. Nã ad ignẽ iugiter verſat̃. Hĩc telũ ad ei⁹ ſimilitudinẽ factũ, veru dr̃. Ver. Et tereti pugnãt mucrone veruq; ſabello. Vñ veruta pila dñr, q̃ verua hñt ꝑfixa Hĩc Luca. li. viij. Cęſaries cõpreſſa manu Pharioq; veruto. Et veruti ppl̃i volſci dicti ſunt q; dolonib⁹ in pręlio vterentur. Ver. li. ij. Geor. Aſſuetũq; malo Ligurem volcoſq; verutos. veru a gręcis dicitur obelus.

¶Veruculũ, diminutiuũ paruũ veru, inſtrumẽtũ quo fabri vtuntur e ferro. Plin. Spuma ex argento ſublata veruculis ferreis, atq; in ipſa flamma conuoluitur veruculo, vt ſit modicici ponderis.

¶Vermis a vertendo dr̃, q; ſeſe torquẽdo repat. Huius diminutiuum vermiculus.

¶Vermina dolores corporis, qui quodã minuto motu quaſi vermes ſcindere vidẽtur. Plin. Magi eo vermina & dyſenteriam curari putant.

¶Vermino as pe. cor. vermes habeo. Cor. cęlſus. Nihil eſt pernicioſi⁹ pueris dũ verminãt. Hĩc verminaceo, ꝑ morbo ꝑſertim in iumẽtis. Sene. Morborũ prima verminatio vexat. Hĩc verminatur pro torquet̃. Var. Septimo mẽſe verminari cœpit, partum putauit propinquum.

¶Verminoſus, qui vermes habet, vnde verminoſę aures, quę intus vermes habent.

¶Vermiculor, aris. vermiculos facio. Plin. Vermiculãt̃ magis minutę q̃dã arbores, oẽs tñ fere, idq; aues caui corticis ſono experiũt̃. Hĩc vermiculari minuta opa facere Et vermiculata opa dñr q̃ puis teſſulis elaborata ſũt qualia q̃ muſaica vocãt. Muſea eni appellantur quę in ędifi

ciǰs ex pumicibus dependantia fiunt ad imaginem ſpecus reddendam. Pli. Vermiculatis ad effigiem rerum & animalium cruſtis. Et vermiculatim minutim.

☿ Veruina, genus iaculi longi, qđ aliqui verutũ vocant.

¶ Veſanus penul. pro. vecors, crudelis, furioſus, a quo veſania vecordia,

¶ Veſcus a. um. a ve & eſca cõpoſitũ eſt, & ſignificat cũ edẽdi faſtidio. Sic Luci. appellat veſcũ, vt id dicat qđ in eſca & cibatu appetit, & id faſtidioſũ eſt. Feſtꝰ etiã ſcribit veſcũ ſignificare ſtudioſum & edacẽ. veſcũ quoq; dr̄ qcquid ad eſcã ptinet, & qcquid edibile eſt. ab edẽdi intenſione. vñ Luc. veſcũ ſalẽ, vt ve habeat vim augẽdi in tendendive. veſcũq; papauer, ꝙ videlicet ĩ cibis adhibeat. Et veſcas ſalicũ frondes, qm̃ eſcis iumentorũ ſunt accõmodatę. Rurſus veſcũ ponit pro paruo & minuto. vñ & apđ Marſos ligua vernacula cũ dicũt maluã veſcã ĩtelligũt de ea quã paruã dicũt. Oui. li. ij. faſt. Nũc vocor ad noĩẽ vegrãdia farra coloni. Quę male creuerũt, veſcaq; pua vocãt. Pli. li. vij. Corpore veſcos eſſe, ſed eximiǰs viribꝰ. Hinc veſculi male curati & graciles hoĩes nũcupant. Et aranearũ telę veſcę dñr. Ser. Qui frõdes ſalicis veſcas ꝓ teneris & arẽtibꝰ expoſuit, iure inceſſit, niſi ꝓ gracilibꝰ & male habitis acceperint. Fere em̃ quęcunq; macilenta & male curata ſunt, hęc tum ſicca eſſe, tum tenera. i. iniuriǰs obnoxia, frangiq; ac pati mollia.

¶ Veſcor eris, ꝓprie cibo vtor. Ver. Veſcit Aeneas ſimul & troiana iuuentus Perpetui tergo bouis. Et ſic cõſtrui poteſt cũ actõ. Hieronymꝰ in Leui. Vt offerat pro ſe duos paſſeres viuos, quos veſci licitũ eſt. Improprie ꝓ vtor alibi poſuit. Qđ ſi fata virũ ſeruant, ſi veſcit aura ętherea. Ponitur quandoq; pro video. Actius priuſq̃ in fans facinus admittat, oculi veſcuntur Titi.

¶ Veſſica, pe. pro. folliculꝰ in quo vrina colligitur infra aluũ a priore pte. Caper tñ venſica p n. proferri cẽſet, ꝙ nõ ſit ſine vẽto. Hora. Et diſploſa ſonat quantum venſica pepedit. Hie. tamen & veſĩcã, & diminutiuũ veſiculã appellat id quod aues cibũ cõtinẽt, vt in Leuitico Veſſiculas gutturis & plumas proiǰet prope altare.

✤ Veſſicaria, hærba eſt ſic dicta ꝙ veſicæ medeatur & calculis.

¶ Veſta, Saturni filia ex Ope, q̃ p terra qñq; ſumit eoꝙ rebꝰ oĩbꝰ veſtiat, ſeu qa vi ſua ſtet. Oui. li. vj. faſt. Stat vi terra ſua, vi ſtando veſta vocat. Ser. veſta dicta, ἀπὸ τῆς ἑστίας vt digãma ſit adiecta ſicut er. ver. Enetꝰ, venetꝰ. Interdũ ponit ꝓ igne. Idẽ. Nil aliud veſtã quã purã intellige flãmam, quia ignis ſiue flãmę dea eſt. Et quidam dicũt nihil aliud a veſtalibus virginibꝰ in ęde veſtę q̃ inextinguibilẽ ignẽ aſſeruari. Qui ſi forte fuerit extinctus nequaq̃ reparari fas erat ex hoc igne humanis manibus elaborato, ſed accenſa per fomites ex ſole flãma purus & cęleſtis ignis eliciebatur. Fuit etiam hoc nomine virgo perpetua, cui veſtales virgines ſacrificabant.

¶ Veſtibulũ, a ve particula q̃ diu ſignificat deducit. Eſt em̃ locꝰ añ ianuã domꝰ vacuꝰ, ꝑ quẽ a via ad ædes itur. Plau. in muſt. Vide veſtibulũ añ ędis hoc & ambulacrũ cuiuſmodi. Nã qui domos amplas antiquitꝰ faciebãt, locũ añ ianuũ relinq̃bant, qui inter fores domꝰ & viã mediꝰ eſſet. In eo loco q dñm eiꝰ domꝰ ſalutatũ venerant, priuſq̃ admitterent ↄſiſtebant, a qua cõſiſtione & quaſi cõſtabulatione veſtibula, appellata ſunt ſpatia in qbus multũ ſtaret ad aduenĩẽtibus, priuſq̃ intromitterent in domum. Aliǰ veſtibulũ, a ve priuatiua deduci volũt, referẽtes nõ ad eos q adueniũt ſed ad eos qui in domo cõmanent, qm̃ illic nunq̃ conſiſtant, ſed ſolũ trãſitus cã ad hunc locũ veniũt exeũdo ſeu redeũdo, vt ſit veſtibulum nõ ſtabulũ, ſicut veſanꝰ nõ ſanꝰ. Poteſt etiã dici veſtibulum prima pars ianuæ, ꝙ ianuã veſtiat. vel vt Ouid. ait a veſta, ꝙ ea potiſſimũ pars in ędificio ſit veſtę cõſecrata. Ideo puellę cũ nubũt, nõ tãgunt pede veſtibulũ, ne numini dicatũ locũ calcãtes ſacrilegiũ committãt. Luc. Trãſlataq; vetat cõtingere limina planta. Nã in primis ingreſſibꝰ & in ſpatiǰs domorũ, veſtę, hoc eſt arę & foci ſolebãt haberi. Oui. li. vj. faſt. Hinc quoq; veſtibulũ dicireor vñ precamur. Quã famur veſtã, quę loca pría tenet

¶ Veſtis, a velãdo, ꝙ corpꝰ velet, ſeu a vellere, qđ eſt vniuerſę ouis lana. Et ẽ gñale indumẽtũ, tã virile q̃ muliebre, quo cõtinent oĩa lana, linea, ſerica, bõbycina, q̃ induẽdi, ꝑcingẽdi, tegẽdi, amiciẽdi inſternẽdi, accubãdiq; cã apparata ſunt, & q̃ acceſſionis iure cedũt, q̃ ſunt inſtitutę picturę clauiq; q veſtibꝰ inſuũt. Ponit interdũ veſtis ꝓ barba. Vnde Inueſtes, imberbes appellantur.

¶ Veſtio is. iui. itũ. a veſte fit, ſed transfert etiã ad alia. Et plerũq; cõſtruit cũ abltõ. Ci. de natura deorũ ad oculos tranſtulit cũ ait. Primũ oculos mẽbranis tenuiſſimis veſtiuit, & ſepſit, q̃s primũ ꝑlucidas facit. Col. lib. v. ad arbores. Vbi ſe frõdibus veſtierint teneris caulibꝰ necdũ adultis modꝰ adhibẽdus eſt. Hie. Ad parietes q domos arboribus veſtiunt. Huius cõpoſita ſunt. Cõueſtio Circũueſtio. Superueſtio. Pli. li. xvj. Imagines rerum tenui folio breuiq; & viridi ſuperveſtiens.

¶ Veſtiariũ, locus in quo veſtes vel ſeruantur vel vendũtur. Aliquando veſtiariǰ nomine veſtitꝰ intelligitur Vide in dictione Calcearium.

¶ Veſtiarius, qui veſtiario pręeſt ac veſtes vęndit.

¶ Veſtiſpicus, & veſtiſpica pe. cor. ſeruꝰ ſiue ancilla cuſtodiẽs veſtes, ꝙ frequẽti diligẽtia veſtes ĩſpiciãt, Plau. Tũ familia tota veſtiſpici vinctor auri cuſtos. Afra. Noui non inſciam ancillulam veſpere & veſtiſpicam.

¶ Veſtiplica, mulier quę complicat veſtes.

¶ Veſticeps, puer q iam veſtitꝰ eſt pubertate, qui barbã emiſit.

¶ Veſtiſſimus a. um. quod eſt optime veſtitum. Collu. lib. viij. Id pecus q̃uis ex omnibus animalibus veſtiſſimum, frigoris tamen impatientiſſimum eſt.

¶ Veſter, ꝓ ſtellla q̃ venꝰ dr̄, ſeu ꝓ vltima pte diei gñis maſ. Sta. li. x. The. Sed veſper opacus Lunares iã ducit equos. Sed & apđ antiquos fœ. gñis inuenit. Hęc ſtella etiã veſperugo & veſpera, a latinis & veſperꝰ ſeu heſperus a gręcis dr̄. Ver. Ite domũ ſatuę venit Heſperus ite capelę. Eſt aũt veſper ęmulꝰ ſolis & lunę. Sed cũ ſolem ꝑcedit dr̄ lucifer, vt alter ſol. Et añ ortũ ſolis apparet in oriẽte, & in occaſu ſolis refulgẽs veſper appellat quaſi vicẽ lunę reddẽs. vſq; in occaſu ſtatim poſtq̃ ſol occidit Idẽ Iubar a Pacuuio appellat. Sed & hic veſp, hoc veſperũ, & hęc veſpa ab auctoribꝰ vſurpat, ꝓ ſero diei quo ea ſtella apparet ſeu apparere ſolet. Hiero. in Leui. Qui tetigerit morricina eorũ immundꝰ erit vſq; ad veſperum. Aug. Iã ſi placet audiamꝰ illũ mane rapientẽ, ad veſperã eſcas diuidentẽ. Hinc fit aduerbiũ veſperi, qđ ſignificat principio aduẽtus noctis. Id tẽpus gręci ἑσπέρα vocant. Inuenit etiã veſper a. um. vñ cum veſperũ dicimꝰ neutro gñe intelligimꝰ tp̃s. Pli. li. xviij. His horę rigãdi matutina atq; veſpa. Idẽ. Matutinũ tp̃s atq; veſperũ

¶ Veſpertinus a. um, quod fit veſperi. Vnde orationẽ veſpertinam dicimus.

¶ Veſperare, eſt veſperã fieri. Gel. Taurus philoſophꝰ accipiebat nos Athenis cœna plerũq; ad id diei, vbi iã veſperauerat. Id enim eſt tempus iſthic cœnandi.

¶ Veſperaſcit, ſerũ diei fit, a quo Aduesperaſcit & Inueſperaſcit. Teren. Cur vxor non accerſitur? iam adueſperaſcit. Liui. li. xxxix. Iam inueſperaſcebat.

¶ Veſperna, cœna apud veteres dicebatur. Nam vt Feſtus inquit Cœna vocabat quod nunc eſt prandiũ. veſpna quã nunc cœnam appellamus. Quod conuiuium nõ niſi aduentante nocte inibant priſci.

¶ Veſpa, animal paruum volatile api ſimile, ꝙ veſperi muſcas venetur in cibo. ¶ Veſpaſianus nomen imperatoris Romani, de quo Dionyſius ita ſctibit de ipſo. Ἰώσηπος δὲ ἀνὴρ Ἰουδαῖος, ἀχθεὶς τε ὑπὸ αὐτοῦ πρότερον καὶ δεθεὶς ἐγέλασε καὶ ἔφη νῦν μέν με δήσεις, μετ' ἐνιαυτὸν δὲ λύσεις αὐτοκράτωρ γενόμενος. οὕτω μὲν οὖν καὶ ὁ δὲ ὡς πασιανὸς εἰς τὴν ἀρχὴν ὡς καὶ ἄλλοι ἐγεγέννητο. ✤ id eſt Ioſephus vir Iudęus Adductus ab eo priuſq̃ ligatus riſit & ait. Nũc quidẽ me ligabis, poſt annũ vero ſolues imperator factus. Sic autem Veſpaſianus ad imperium natus erat.

¶ Veſpillo, vilis, cadauerũ funerator, ꝙ veſptino tẽpore mortuos efferre ſoleret, q funebri põpa ꝓpter inopiã nõ poterãt efferri. vñ & funera a funalibꝰ dici autumat. Do. qa noctu efferebant ob ſacrorũ celebrationẽ diurnã Mar. Qui fuerat medicus nunc eſt veſpillo diaulus.

¶ Veſpertilio, incertę naturę eſt. Volat em̃ pĩnatis alis ſed inter volãtia non eſt habendus, ꝙ quatuor pedibus gradit, formatq; pullos, parit, & nutrit lacte quos generat. Dictꝰ veſpertilio ꝙ veſpere ſe ad volatũ ꝓferat noctis. Ambro. Veſpertilio, aĩal ignobile a veſpere nomẽ accepit, eſt aũt volatilis eadẽq; quadrupes & dentibus vtit quos in aliǰs reperire non ſoleas. Parit vt quadrupedia nõ oua, ſed pullos viuẽtes. volitat ĩ aere auiũ more, ſed crepiſculo veſpertino cõſueuit effundi, nõ aliquo volatu pinnarũ, ſed mẽbranę ſuę fulta remigio, quo ſuſpenſa velut pinnarum volatu circũferatur atq; vegetatur. Var. Factus ſum veſpertilio neq; in muribus plane, neq; in volucribus ſum.

¶ Veſulus, pe. cor. mons Ligurię iuxta alpes inter cæteros clariſſimus. ex cuius radicibus Padus erumpit.

¶ Veſcuꝰ, pe. ꝓ. mõs iuxta Sarnũ fluuiũ nõ lõge a Neapoli bonitate vini celebratꝰ, qui ſemper emittit fumũ & ignes ſicut Aetna in Sicilia. Hic mõs amœniſſimis oli habitatꝰ agris excepto vertice, q vt ait Stra. li. v. cineroſus eſt & cauernoſus petris exuſtis, quas color indicat igni abroſas fuiſſe. Ver. li. ij. Geor. Et vicina veſeuo ora iugo. Hic vt quidã volũt dictꝰ eſt veſuuiꝰ, & p ſyncopẽ veſuiꝰ appellat a cõflagratione. Nã veſuię fauillę dicũtur. Qui Tito imperãte ruptꝰ in vertice tm̃ emiſit incẽdiǰ, vt regiones vicinas incẽderet. Aliǰ ſicut Ser. dicunt veſuuiũ eſſe montẽ Cãpanię, veſeuũ vero Ligurię ſub mõtibus. De hoc veſuuio. Mar. li. iiij. Hic eſt pĩpineis viridis veſuuiꝰ vmbris. Et ſubdit. Cũcta iacẽt flãmis & triſti merſa fauilla. Nec ſuperi vellent hoc licuiſſe ſibi.

¶ Veſtigiũ, pedis ĩpreſſio. i. ſignũ qđ a pede relinquit. Ver. li. iij. Geor. Et gradiens ima verrit veſtigia cauda. Ponit qñq; ꝓ extrema pte pedis. Idẽ. li. v. Veſtigia primi alba pedis frontẽq; oſtentãs arduis albã. Per trãſlationẽ ponit ꝓ quocũq; rei geſtę indicio ſeu ſigno. Leo pa. Vt ſicut omnibus profuit ꝙ poſt reſurrectionẽ dñi veſtigia vulnerum in carne eiꝰ Thomę apoſtoli exploraui manus ita ad noſtram vtililitatem proficeret, ꝙ infantiam ipſius magnorum probauit aſpectus.

¶ Veſtigo as. pe. ꝓ. quęro, quaſi veſtigio indago. a veſtigiǰs tanq̃ indiciǰs dictũ. Ci. li. iij. de ora. Ipſa tractatio & q̃ſtio quotidie ex ſe gignit aliquid qđ cũ deſidioſa delectatione veſtiges. Huius compoſita ſunt inueſtigo, & Perueſtigo quę ſignificant quærendo inuenio.

¶ Veſtini, ppl̃i Italię inter Mauricios & Sabi. pđ quos olim fiebãt caſei laudati. Mar. Si ſine carne voles ientacula ſumere frugi. Hęc tibi veſtino de grege maſſa venit

¶ Veter, ſenex adiectiuum trium generũ. En. Cum veter occubuit Priamus ſub marte pelaſgo Hĩc veterior & veterimus. Plau. in bac. Senem tibi dedo illum veteriorem lepide vt lenitum reddas. Trebo. Ciceroni. Pro noſtro veterrimo veriſſimoq; amore.

¶ Vetꝰ, qdã dici putãt, quaſi vietꝰ, hoc eſt ſine vi. ętas ei debilitat vires Aliǰ, a ve, valde & ętas. Et plerũq; ad laudẽ Vñ dicimꝰ apđ veteres, eos videlicet auctoritatis plenos ſignificãtes. Interdũ ad vituperationẽ refert. Teren. in And. Sed qui maliuoli veris poetæ maledictis reſpõdeat. Et eſt generis omnis. Cuiꝰ diminu. eſt vetulus.

¶ Vetuſtus a. um. idem quod vetus. Liui. li. j. Poſſe quidem ſe vetuſto iure agere. Hinc vetuſtas antiquitas.

¶ Vetuſteſco, vetus fio. Col. li. j. Apothecę recte ſuperponentur his locis. vnde plerunq; fumus exoritur, cum vina celerius vetuſteſcunt, quę fumi quodam genere ꝑcoquem maturitatem trahunt.

¶ Vetereſco, idẽ qđ vetuſteſco. Col. li. ij. Aptior tñ eſt ſurculus hõis vrina, quẽ ſex mẽſibus paſſus vetereſcere ſi vitibus aut pomorũ arboribus adhibeas. Hinc cõponitur inuetereſco, quod eſt valde vetus fio, ſeu valde in cõſuetudinẽ venio. Nigidiꝰ differentiã ponit inter vetuſteſcere & vetereſcere, ꝙ quę vetuſtate deteriora fiũt vetuſteſcere dicant, vetereſcere quę meliora. Sed Col. li. vij. docet vetereſcere ſiue ĩuetereſcere nõ ſemꝑ ĩ melius dici. Sed ſi iã (inqt) inueterauit morbꝰ vehemẽtioribus eſt opꝰ remediǰs. Sed de inuetero ſupra habitũ eſt.

¶ Vetero as. vetus reddo, a quo vetereſco, vbi a mutat in e. Et compoſitum eſt inuetero, a quo inuetereſco.

¶ Veterator, auctore Donato, eſt homo aſtutia vetus & in omni re callidus, a multarũ rerũ gerendarũ vetuſtate Eſt aũt nomẽ verbale, qđ a vetero & a vetereſco venire poſſe videtur, vt cũ in paſſiua ſignificatione poſitũ eſt, a vetereſco ꝓ veteratꝰ accipiat, quaſi ſenex factꝰ. vt Vlp. Pręcipiũt ędiles ne veterator ꝓ nouitio vęneat. Veterator vero a vetero idẽ eſt quod deceptor quaſi vulpes, q̃uis pro veteratore in aſtutia etiam ſumi poſſit, vt eſt illud Teren. in And. Quid hic vult veterator ſibi?

¶ Veteranꝰ, qñq; veterẽ ſignificat, vnde veterana mãcipia quę a nouitiǰs diſtingunt veterana quę anno cõtinuo ſeruierũt in vrbe. Nouitia intelligunt q̃ anno nondũ ſeruierunt, Aliqñ legionariũ, vel cũ qui honeſte aliquando militauit, & iam eſt a militia abſolutus.

¶ Veteraneus a. um. quod eſt vetus. Col. Si ſint vetera neę vineę, vt ſeparatos ſulcorũ cuiuſq; generis per ſingulos hortos inſeremus.

☿ Veteratrix, fœmina in aſtutiǰs & fraudibus exercitatiſſima, veteratorie, callidę, malicioſe.

¶ Veterina, aĩalia dicunt ad vecturã idonea, quæ aliqd vehere poſſunt, quaſi venterina, ꝙ ad ventrẽ onus religatũ gerãt. Pli. Vngulę veterino tm̃ gñi renaſcuntur.

¶ Veterinarius, qui veterinorũ curã gerit, & veterina ducit, qui apđ nos cõſueuit etiã illa locanda domi nutricare ad quęſtũ. Vñ equos, mulos, aſinos meritorios vocitamus. Colu. Nã & arator reperit aliquis bonꝰ & optimꝰ foſſor, aut fœni ſector, nec minꝰ arborator & vinitor, tũ etiã veterinariꝰ & probus paſtor. Et veterinariǰ, medici ſunt veterinorũ. hoc nunc vulgus Mareſcalos appellat. Col. li. vij. Solent etiã faſtidia cibo afferre vitioſa incrementa linguę quas ranas veterinariǰ vocant.

¶ Veterinarius a. um. quod ad veterinarium pertinet. Col. li. viij. Quare veterinariæ medicinæ prudens eſſe debet pecoris magiſter.

¶ Veteramẽtarius ſutor, calceariꝰ, qui veteres calceos reficit. Eaq; forma dr̄ veteramentarius, qua ab armento armentarius, a ferramento ferramentarius. Suet. de Vitellio. Caſſius Seuerus nec minus aliǰ eundem & Sutorẽ veteramentatium prodiderunt.

¶ Vetulonium ſeu vetulonia, locus in Hetruria. ☿ Sil. Meonięq; decus quondam vetulonia gentis.

¶ Veternus, morbus ex nimio ocio perpetuũ ſomnum inducens. Hunc Auicẽna & medici recẽtiores Subetũ ſiue ſubetiã, Gręci lethargũ noĩant. Et quia hic morbꝰ pigros hoĩes facit & ad negotia inutiles, quẽadmodũ ſenectus, ideo veternus qñq; pro pigritia ponit. Ver. li. j. Geor. Nec torpere graui paſſus ſua regna veterno. Qñq; ꝓ nimia dormitione. Pli. Primis diebus bis ſeptenis tã graui ſomno vrſi ꝑmunt vt ne vulneribꝰ quidẽ excitari queãt tunc mirũ in modũ veterno pingueſcũt. Hinc veternoſus qui graui ꝑmitur ſomno. Cato vero veternoſum appellat Hydropicũ cũ inquit veternoſus q̃ pluri mum bibit tam plurimũ ſitit. Teren. Eunuchum veternoſum, quia ſegnis eſt quaſi veternum patiatur.

¶ Veto as. aui. atũ. & veto is. tui. itũ. pe. cor. ſignat ꝓhibeo & ne qd fiat impero vñ in actibꝰ apoſtolicis. Vetati ſunt a ſpiritu ſctõ loqui verbum dei in Aſia. Sed in rato vſu eſt talis locutio. Liui. lib. ij. Illi victi ira vetuere reddi. Oui. Nitimur inuetitũ ſemper cupimuſq; negata.

¶Vexo as.agito,moleſto,ꝑturbo,& huc illucꝗ diſtraho.Tractũ ab eo qđ eſt veho,in quo ineſt iã vis quædã alieni arbitrij Non eñ ſui potens eſt qui vehitur. vexare aũt vi atq; motu ꝓcul dubio vaſtiore eſt. Nã qui huc illucq; trahitur,hic vexari ꝓprie dr̃,ſicut taxare preſſiꝰ crebriuſq; tangere lactare multo fuſtius largiuſq; iacere. Quaſſare etiã q̃ q̃rere grauiꝰ violẽtiuſq;. Ver. Candida ſuccinctã latrãtibus iriguina mõſtris Dulichias vexaſſe rates. Lactantius de ira, Et iuſti ab iniuſtis impune vexanr̃.Huiꝰ cõpoſita ſunt.Deuexo valde vexo.Diuexo varie vexo.Lactã.lib.vij. Vt ſi forte tamen fuerint boni,prędę ſint ſceleratis,ac diuexenr̃ vndiq; ab iniuſtis.

¶Vexillũ,quaſi paruũ velũ,& accipir̃ pro ſigno quo in exercitu aut claſſe imperatores vtunr̃. Vnde vexillifer.

¶Vexillariꝰ,qui vexillũ defert.Liui.li.viij.Ordo ſexagenos milites duos,Cẽturiones,vexillariũ vnũ habet.

V ANTE F ET I

VFens , fluuius qui labitur per pontinas paludes qui etiam Aufentum a quibuſdam dicitur.

¶Via,dimidiꝰ actꝰ quo poteſt ire vehiculũ. via inquit Paul.conſtitui vel latior octo pedibus, vel anguſtior poteſt vt tñ eam latitudinem habeat,qua vehiculũ ire põt alioquin iter ſit non via. Abuſiue tranſſumir̃ ꝓ oĩ loco per quẽ habere iter oĩbus licet. Pli.Cũ de via vocaſſem Aliqñ ſumir̃ ꝓ ipſo actu eũdi.Cic.Cũq; de via languerẽ & mihimet diſplicerẽ. Aliqñ ꝓ ratiõe. Ver.Inueni germana viã gratare ſorori. Aliqñ pro cõſuetudine. Terẽ. Sed via peruulgata patrũ quotidie accuſabã. Dicta via, ab eundo quaſi ia,ꝙ per eam eatur, vel a vehẽdo quaſi veha,ꝙ per eam fructus ad villam vehunr̃,vel per quã vehiculũ ire põt. A via fiunt adiectiua. Auius. Inuius. Obuiꝰ.Dubius.Peruius.Prẹuiꝰ.Deuiꝰ.Biuius. Triuiꝰ Quadriuiꝰ.Semita q̃ſi ſemis via.id eſt anguſtior via.

¶Viam facere,eſt locũ vbi nõ erat via aperire. Viã munire,eſt reficere,expurgare.Interdũ lapidibus ſternere ꝙ ꝓprie ſternere viã dicimus.Cic.Ideo ne Appius ille cęcus viã muniuit,nõ qua populus vteretur,ſed qua poſteri ſui latrocinarenr̃.Hoc etiã verbo per tranſlationẽ vtimur de corporeis ad incorporea. Quinti. Propterea ꝙ plurimi auctores q̃uis eodẽ tenderent,diuerſas tamẽ vias munierunt,& in ſuam quiſq; induxit ſequentes.

¶Viator,qui viat hoc eſt iter facit. Amb. Eſt bonꝰ viator qui diſpendiũ regreſſionis reliqui itineris cõpendioſa celeritate cõpenſat. Et viatores dicebanr̃ q magiſtratibꝰ parebãt eo ꝙ plęrũq; euocabanr̃ ex agris hoĩes ad magiſtratꝰ & frequẽs eoꝝ ab agris ad vrbẽ via erat.Col. in p̃fa.Illis tẽporibꝰ ꝓcẽres in agris morabanr̃,& cũ cõſiliũ publicũ deſyderabar̃,a villis arceſſebãtur in ſenatũ ex quo qui eos arceſſebant viatores nominati ſunt.

¶Vio as.aui.atũ.ſignificat iter facio . vñ viator q viat.

¶Viatoriꝰ a.um.qđ ad viã ptinet.vñ viatoriũ vas,quo iter agentes ferendi potus gratia vtunr̃. Pli.vaſa viatoria ex taxo vinis in gallia mortifera fuiſſe cõpertũ eſt.

¶Viaticũ dr̃ q̃cquid iter agẽdi cã neceſſariũ eſt,ſiue cibus ſit,ſiue pecunia ad victũ expẽdenda, gręce ἐφόδιον dr̃. Plau.ĩ cap.Sequere me viaticũ vt dẽ a trapezita tibi. Aliqñ capir̃ ꝓ facultate ſeu apparatu.Q.Clau.in annalibꝰ.Simul forma factis eloquentia dignitate acrimonia ꝯfidẽtia pꝛiter p̃cellebãt,vt facile ĩtelligerer̃ magnũ viaticũ,i.magna facultas,magnꝰ apparatꝰ.Huiꝰ diminu.ẽ viaticulũ.Apul.lib.vij.de Aſi. Viaticulũ mihi corraſi.

¶Viaticor aris.viaticum paro.Plautus in Menę.viaticati hercle æſtiue ſumus.

¶Vibex icis,pe.pro,ſignũ verberis in humano corpe remanẽs,ꝙ vi fiat.Pli.li.xxx.verberũ vulnera atq; vibices pellibus ouiũ recentibus impoſitis obliterantur. Per.Si puteal multa cautus vibice flagellas.

¶Vbij,populi trans rhenum quos voluntarios Agrippa in citeriorem ripam tranſtulit.

¶Vibo, oppidum in Brutijs prius a Locris ædificatũ & Hyppo vocatum.

¶Vibro as.moueo ,& quaſi vi agito. Ver.Sibila lambebant linguis vibrãtibus ora. Pea tranſlationem , vibrare ſignificat vocem in cantando criſpare.

¶Vibriſſæ,ſeu vibriſſi,ſunt pili in naribus hominum, ꝙ his euulſis caput vibretur.

☩Viburnũ virgultũ.quod de radice pululat gñs fruticis

☩vibriſſare ẽ vocẽ ĩ cãtãdo criſpare a vibro vl̃ a vibriſſis

¶Vicẽ & ĩ abltõ vice ſolũ ĩ ſingulari . In pl̃i habet oẽs caſꝰ.Dictę ſunt vices vt qdã aiũt a vi,qđ veteres ꝓ pugnis vſurpabãt,qm̃ ꝑ viciſſitudinẽ pugnet̃.Plau.vices eiꝰ mẽorat & cicatrices denudat.Itẽ ꝓ pœnis & ĩ ꝯmodis ꝙ vi fiãt.Ho.li.j.car.viceſq; ſupbe te maneãt ipſũ. Qm̃ vero ꝑ viciſſitudinẽ pugnari ſolet,factũ ẽ,vt vices ꝓ alternatiõe capiamꝰ.Interdũ ꝓ ꝑiculo. Ver.Nec tela nec vllas vitauiſſe vices ,danaũ.Qñq; ꝓ loco. Hor.vtar vice cotis acutũ Reddere q̃ ferrũ valet exors ipa ſecãdi

¶Viciſſim,aduerbiũ ſignificat ꝑ vices ſiue alternatim, vt viciſſim incũbunt oneri.i.modo vnus ,modo alius incũbit oneri. Ver. Nos tñ hęc quocũq; modo tibi noſtra viciſſimi Dicemꝰ.Qđ vernacula lingua dicimꝰ. La volta noſtra. Quãdoq; ſignificat ſecũdo loco ſiue ecõttario Cic.in Lęl.Sed ego admiratiõe quadã virtutis eiꝰ, ille viciſſim opinione fortaſſe nõnulla q̃ de moribꝰ meis habebat,me dilexit. Plau.in Cur. pro etiã ſiue(vt ita dicã) reſpondẽter poſuit.Sed cũ adhuc naſo odos ẽ obſecutꝰ meo,da viciſſim meo gutturi gaudiũ . Similiter Cicero Appio pul.Hoc ego meo facto delector. Nihil eñ potuit fieri amantius conſidera nunc viciſſim.

¶Viciſſatim ,per vices. Plaut.in Pe. Ad argumentum nunc viciſſatim volo remigrare.

¶Viciſſitudo,alternatio. Cic.Luceio . Nihil ẽ aptiꝰ ad delectationẽ lectoris,q̃ tẽpoꝝ varietas, fortunę viciſſitudines. Ita ſignificat reſponſionẽ,qđ vulgo dr̃. Cõtra cambiũ. Amb. Et ꝓ hoc opere quaſi viciſſitudinẽ adeo poſtulans adiecit. Tu aũt domine ne elonges &c . Dicir̃ etiã viciſſitas . Actius viciſſitatemq; imputandi tradit.

¶Vicariꝰ a.ũ.qđ vicẽ alicuiꝰ gerit. Quĩ.vicariã ei operã ipẽdi. Ci.vicaria ſolutio rerũ creditarũ.i.vicẽ reddẽs ☩Quin.q̃ in pugna ꝓ altero danr̃.vicaria mors q̃ ꝓ altero ſubir̃,vicariꝰ vulgo dr̃ q loco alteriꝰ ſubſtituir̃. Apud Iuriſcõ.oratores & poetas vicariꝰ vſurpar̃ ꝓ ſeruo ſerui maioris in familia.i.ſeruus q fuit ſeruo maiori. Hora.in Ser.Siue vicarius eſt,q ſeruo paret . Vti mos vr̃ ait,ſeu cõſeruus. Mar. Eſſe ſat eſt ſeruũ iam volo vicarius eſſe.

¶Vicia,genus grani a vinciendo dicta,ꝙ capriolos habeat vt vitis quibus ſurſum vorſum ſerpit. Etenim ſcapum lupini aliumve calamũ ad quẽ hęreat vincire , vel dicir̃ a gręco qđ illi βικίον neu.ge. Pli.lib.xviij. Naſcuntur in vicia cochleę minutæ erodentes eam.

¶Viciarius a.um.qđ ad viciã ptinet,vt cribrũ viciariũ apud Colu. lib.ix.Idẽ.lib.xij. Subſtantiuũ poſuit cũ ait. Hoc eodẽ tẽpore ſtercoris pars in prata gerenda , pars oleis in ſpergenda,tũ etiã vicaria diligenter facienda.

¶Vicus ,pars vrbis eſt,qui ex multiplicatis domibꝰ fit & ex pluribus vicis vrbs conſtat. Diuidir̃ eñ vrbs in vicos,quaſi in mẽbra minora. In oppido vicus , a via. vt inquit Var. ꝙ dextera parte vię ſunt ędificia. In vrbe fiũt vici conexis & cohęrentibꝰ edificijs. vñ Romę vicꝰ cypriꝰ,vicꝰ Africꝰ,vicꝰ ſceleratꝰ nõiati . Vicus qui exitũ non habet angiportꝰ dr̃. Et hic vicus vrbanus appellar̃ Eſt etiam vicus paganus ſi plures ſimul villę q̃ pagi dicuntur hoc eſt plures ruſticanę domꝰ, coniunctę ſint & aliquo ſpacio remotæ ab vrbe,dũmõ nõ ſint clauſę mœnibꝰ qa tũc caſtella vocarentur. Huius dimi.eſt . Viculꝰ & accipitur ꝓ pagis & ruſticanis domibꝰ. Hiero.in Pentateu.Cœperunt viculos & poſſederunt habitatores.

¶Vicani,pe.pro.dicuntur qui vicos habitant.

✣Vicenũ,ꝓ vigenũ & vicenariꝰ,ꝓ vigenarius dr̃. Cc.

¶Vicinꝰ,q eũdẽ colit locũ,& q ꝓpe domũ nr̃am hitat.

¶Vicinitas,vicinorũ ꝓpinquitas , & aliqñ vicinorum multitudo vt Laudãda eſt vel potius amanda vicinitas.

¶Vicinia locꝰ vici nꝰ ſeu ipſa vicinitas.aug.li.x . de ci. dei. Id animaduerſum eſt ab eis qui aderant,q̃uis in mortis vicinia curioſiſſime attentis vtrũ ne philoſophus turbaretur. Am.Splen cũ iecore habet viciniã fructuoſam.

¶Vicinium,idem quod vinia. Hie.veni ad vicinia terrę ſanctæ Aug.li.xiij. de ciu. dei. Hoc autẽ diluuiũ nequaquam ad ægyptum neq; ad eius vicinia peruenit.

¶Vicati aduer.ſigni . ꝑ varios vicos.Pli. Meſopotamia tota aſſyriorũ fuit vicatĩ diſpſa p̃ter Babylona & Ninum.

¶Victima pe.cor.q̃ poſt victoriã dextra victrice immolabar̃. Oui. victima q̃ dextra cecidit victrice vocatur,vel dicta eſt ꝙ victa ad aras ducebatur. ☩victima vero & hoſtia dicitur omne animal ,quod deo immolatur,hinc nos hoſtiam, Euchariſtiam vocamus quoniam per illam ſuperatus eſt aduerſarius noſter diabolus.

☩Victimariꝰ,etiã victimarũ miniſter.i.ſacrificꝰ q victimas ligabat,cultrũ,aquã & molã pbabat,& reliq̃ q̃ ſacris erãt neceſſaria. Val.lib.j. Petilius p̃tor vrbanꝰ & auctoritate ſenatꝰ ꝑ victimarios facto igne in conſpectu ppl̃i cremauit. ¶Victimarius,qui victimas emebat vt vẽderet.Pli. vnde victimarij negociatores vili mancipio.

¶Victito as .pe.cor.nõ eſt frequentatiuũ. Nõ eñ ſigni. frequenter viuo,ſed veſcor ,& quaſi victu vtor,vt Sarmatę lacte victitant. Fit a victo as frequentatiuo .

¶Victuis in gtõ ꝓ victꝰ veteres dixere. Var. Primum de re familiari ,ſecũdo de victuis cõſuetudine diſſerã. cc.

¶Victꝰ us,a viuo ſigni ,genꝰ vitę etiã quãtũ ad mores vlpi.de ver.ſignifi.victꝰ verbo cõtinet̃ q̃ eſui,potui cultuiq; corpis quęq; ad viuendũ homini ſunt neceſſaria. A quo Conuictus ſimul victus ,cum plures ſimul viuunt.

¶Victus a,um,pticipiũ a vinco is.vt Põpeiꝰ victꝰ ẽ a Cęſare Cuiꝰ ecõtrariũ ẽ inuictꝰ ꝓ forti q vinci nõ põt. Aliqñ dr̃ impos voti. Nã quõ victores dicimꝰ voti cõpotes q quicquid volunt faciũt ſic victos voti ĩpotes q nõ poſſunt facere quod volunt. Verg. veteres migrate coloni nunc victi triſtes. ✣Victo as vide victito.

¶Victualia,dñr ea q̃ ad victũ ptinent. Amb.de apibus Cernes omnes certare de munere,alias inuigilare quęrẽdo victualia,alias ſolicitam caſtris adhibere cuſtodiam.

¶Victurꝰ & a viuo & vinco participium eſt.Sal.Pyrrhꝰ ne rex an. M.Curius p̃lio victurus eſſet. Cic. Nemo eſt tam ſenex qui ſe annum non putet victurum.

¶Victor,qui vincit.Eſt & proprium nomen.

✣Victrix verbale fœmininũ a victor. In plurali tñ etiã victricia legitur.

¶Victorioſus vincere aſſuetus.

☩Victoria, vltra notã ſignificationẽ,ſignificat etiã deam quã Romoni colebãt & victorię inſignia,vt ſũt ſtatuę coronæ,& hmõi. Val. Maxi.lib.j. Pauſanias victoria quoque adderat magnitudine cubitorum quatuor.

¶Victoriatus,genus nummi argentei,ꝙ victorię nota ſignatus eſſet. Qui. lege Clodia percuſſus eſt.

¶Victricus,pe.co.eſt vir matris,ex alio viro natis,qui priuigni vocantur. Nam victricꝰ & priuignꝰ,inter ſe opponuntur vt inquit Modeſti. Sue. victrico vero Martio. Philippo conſulari multum diſſuadente.

¶Video es.di.ſum.qđ & video is dr̃ pertinet ad oculos Verg. Queq; ip̃e miſerrima vidi,& quorũ ps magna fui. Qñq; adijcir̃ video oculis. Oui. Aut qbꝰ hæc oculis aſpicis iſta lege ſic etiã gręci vnde illud Abrahe. καὶ ἀναβλέψας ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς κατεχόμενος τῶν κεράτων ἐν φυτῷ σαβὲκ καὶ ἐπορεύθη ἀβραὰμ καὶ ἔλαβε τὸν κριόν. Id eſt Habraã oculis inſpiciens vidit ecce aries vnꝰ detẽtꝰ cornibꝰ ĩ plãta Sabec. & ꝓfectꝰ eſt Habraã & cœpit arierẽ. Trãſfert̃ ẽt ad aĩmũ. Oui. video meliora ,pboq;.deteriora ſequor vñ ꝓphetę appellabãr̃ videntes qa videbãt eũ quẽ cęteri nõ videbãt. Reuela inquit Dauid oculos meos & cõſiderabo mirabilia de lege tua,vtimur quoq; hoc verbo etiã in cęteris ſenſibꝰ cum eos ad cognoſcẽdũ intẽdimꝰ neq; eñ dicimꝰ Audi q̃ rutilet,aut olfac q̃ niteat,aut guſta q̃ ſplendeat,aut palpa q̃ fulgeat. Videri eñ dñr hęc oĩa. Dicimꝰ aũt nõ ſolũ vide q̃ lucet,qđ ſoli oculi ſẽtire poſſũt,ſed etiã vide qd oleat ,vide qd ſapiat,vide q̃ durũ ſit. Ideoq; gñalis experiẽtia ſenſuũ cõcupiſcentia oculorũ vocar̃,quia vidẽdi officiũ ĩ quo primatũ oculi tenẽt, etiã cęteri ſenſus ſibi de ſimilitudine vſurppãt cũ aliqd cognitiõis explorãt,vt ĩqt au.l.x.cõ. vñ dicimꝰ hoc verbũ trãſferri ad aĩam.ac qñq; poni ꝓ cauere curare ꝓuidere ꝯſiderare. Terẽ. Vide quo me inducas .i.animaduerte & cõſydera. Plau.tu domi videbis.i.ꝓabis. Dicimꝰ ẽt vide tibi.i.ꝓuide. Ter.ĩ phor. Recte mihi vidiſſẽ & ſenis eſſẽ vltꝰ iracũdiã. Huiꝰ verbi cõpoſita ſũt Circũuideo,vñ & circũuiſo. Plau.in Am. Sed angues oculis oẽ circũuiſere. Euideo,clare & expreſſe video,a quo Euidens ,Euidenter, quę in frequentiore vſu ſunt. Prẹuideo ante video, Prouideo ,peruideo ꝑfecte video. Hiero. Peruides igr̃ ꝙ nõ ſolum in eſu,ſed in ſepulturis & in connubijs & in omni cõuerſatione vnaquęq; gens ſuo ritu victitet. Tranſuideo,aliquid ꝑ corpꝰ perſpicuum video. Inuideo. A video fit viſo ,a quo fit viſito frequentatiuũ. Eſt & videor depo. vt tu mihi videris vir probus.

¶Vide qd agas,ꝓuerbiale eſt,quod ſolet dici his q magna agrediũr̃. Vidiſti multũ.hoc ẽ fuiſti multum cautus.

¶Viderit epicurꝰ.i.videat,hoc ẽ huiꝰ rei illi cura ſit,vl̃ huiꝰ opiniõis ratiõnẽ reddat,nõ ego. Sic accipiẽda ſũt, tu videris. vos videritis. Illi viderit,modꝰ loquẽdi minatoriꝰ. ¶Videlicet aduer.ꝯfirmãdi,q̃ſi videre licet. Ter. in Adel. videlicet hoc audiuit,hoc ẽ certe audiuit. Sal. vos de parricidis qd ſtatuatis cũctamini videlicet cętera vita illoꝝ huic ſceleri obſtat: verũ ꝑcite dignitati lẽtuli

¶Vidua,,dicta eſt quaſi valde idua. ab iduũ die qui mẽſem diuidit. hoc eſt a viro diuiſa. Hinc viduare diuidere.

☩Labeo Iuriſcõ. Scribit viduã nõ ſolũ q̃ aliqñ nupta fuiſſet,ſed eã quoq; q̃ virũ nõ habuiſſet,quia vidua ſic dicta ẽ quẽodmodũ vecors,veſanꝰ q ſine corde aut ſanitate eſſet. ſimiliter viduã eſſe dictã ſine duitate, Quę verba ſic intelligũr̃ vidua dr̃ q̃ ſine viro ẽ a ve ꝑticula priuatiua a qua vidua venit,q̃ſi ve dua,hoc ẽ ſine duobꝰ vt pote q̃ ſola viuat nõ collocata ĩ mr̃imonio vbi duo ſũt mas & fœmina. ¶Viduo as. diuido ſeu priuo. Hier. ꝯtra Ioui. Põt eñ accidere. vt anꝰ primo marito in extrema ſenectute viduetur, viduus priuatus diuiſus. Hora.li.car. voce. dũ terret viduus pharetra Riſit apollo. Cicero libr.ij. Tuſ. Sic me ipſe viduus peſtes excipio anxias.i.priuatus.

¶Viduertas apud Cato. calamitas dicitur.

☩Vidulum,in quo aliquid ſeruatur, vnde Plau.in Epi. Sacculum vidulum dixit. Et in Rud. vidulum excidiſſe lenoni dicit,vbi lenonis fortunę erant collocatę.

¶Vieo ęs,eui,etũ. peñ indifferẽte. hora.in Epo. qs ſudor vietis & q̃ malꝰ vndiq; mẽbris creſcit odor. Eũ autẽ vire,ligare,inflectere,quia vietis virgis ligare poſſumus qđlibet,vñ vietꝰ,mollis,lãguidꝰ flexibilis ſine vi. Var. de oporothecis. Ne cũ humorẽ amiſerint. Pertinaci vẽto mala vieta fiãt.i.flexa & obliq̃ facta. Plau. in Menæ. vides tu illi oculos viere,vt viridis exorir̃ color.i.in obliquũ flectere,vñ vietos rotaꝝ cãtẽ & ligna ꝯtorta dicimꝰ

¶Vietores,qui vaſa vinaria religant ſtipantq;.

¶Vigeo ges gui. viuo ſiue potẽs aut in vigore ſũ. Lact. lib.vij. Quid de deo nõ facile eũ cõp̄hẽdere,qũo vigeat ſine corpore. Ci.lib.j.Tuſ. Multaq; ſęcula poſtea ſic viguit pythagoreorũ nomen vt nulli alij docti viderẽtur.

¶Vigor,firmitas,robur.

✣Vigoroſus,firmus,robuſtus .Cc.

¶Vigeſimus a,um.fit a viginti,vt vigeſimus annus eſt ex quo literis operam dedi.

¶Vigeſima ę.tributũ ſiue exactio,ſicut decia,vigeſimarium aurum a Liuio dicir̃ quod ex vigeſimis exigebatur

¶Vigilię,nocturnę ſũt excubię,diurnę pꝛiter & nocturnę.Pli.ĩ Ser.ad frs. Hęc & hmõi tãta hac talia iõ ſãcti illi cecinerũt & ſcripta reliq̃rũt vt nos eorũ poſteri pꝛibus excitaremur exẽplis ad celebrãdas ẽt noctibꝰ ſalutis nr̃e

excubias. Sciẽdũ ẽ vigilias militares ĩ q̃terna horarũ ſpacia diuidi ita vt pria, ſecũda, tertia & q̃rta vigilia dicatur Cęſar. vbi ꝑ exploratores Cęſar certior factꝰ ẽ, tres iã ꝑtes copiarũ heluetios id flumẽ traduxiſſe quartãq; fere ꝑtẽ citra flumẽ arari relictã eſſe, de tertia vigilia cũ legionibꝰ tribꝰ ex caſtris ꝓfectꝰ ad eã ꝑtẽ ꝑuenit q̃ nondum flumꝰ trãſierat. Interdũ vigilię dñr ipſi cuſtodes qui vigilant. Sal. Et ab incẽdio intelligebat vrbẽ vigilijs munitã Interdũ vocantur ꝓfeſti dies ꝙ vigilare ante diem feſtũ mos eſt, in ſacrificijs faciendis & ſacris hymnis cãtẽdis.

¶ Vigil. dr̃ q nõ eſt torpẽs, quales ſunt dormientes ſed qui in vigore ſuo eſt, a quo ꝑuigil, qui aſſidue vigilat, & q diligẽs eſt, induſtriꝰ eſt, & vigil, nocturnꝰ cuſtos q ex cubitor dicitur a quo prẹfectus vigilum vocatus eſt.

¶ Vigilo as, nõ dormio ꝑ trãſlationẽ diligẽter audio. Iuue. Sed vigilat cõſul. Itẽ vigilare ẽ ſtudiũ & diligẽtiã adhibere. vñ ĩuigilare ẽ alicui rei incũbere. Euigilare expgiſci & ad aliqd agẽdũ intẽtũ eſſe. Peruigilare, ad finẽ vigilare. Aduigilare, iuxta vigilare ſolicitare cogitare ue. Terẽ. ĩ an. Nã ſatis credo ſi aduigilaueris ex vnis mihi geminas cõficies nuptias. Hic vigilãtia, q̃ plerũq; ꝓ diligentia ponit̃. Idẽ in Adel. vigilantiã tuã mihi narras.

¶ Villa, domꝰ extra vrbẽ caſa villatica & ſuburbia q̃ habitãdi cauſa cõſtituta eſt. Domꝰ ꝓprie ĩ vrbe eſt. Pli. Modꝰ hic ꝓbat̃. vt neq; fundꝰ villã neq; villa fũdũ q̃rat. Ci. lib. j. de ora. Quin tu igit̃ facis. idẽ qđ faceres ſi in aliq̃ domũ plenã ornamẽtorũ vel in villã veniſſes. Hęc pœnorum lingua Magar appelatur. vnde villę Magalia appellantur. Dicta villa, a vehendo quaſi vehilla. ꝙ in eã fructus conuehebant ex agris Cuius diminu. eſt villula.

✣ Villicus, pe. cor. ꝓprie villę gubernator, vel q p̃eſt pagi totius rei ruſticę curæ. vnde a villa villicus nomẽ accepit. Var. li. de re ru. villicꝰ agri colendi cauſa cõſtitutꝰ atq; appellatus a villa ꝙ ab eo in eã cõuehunt̃ fructꝰ & vehuntur cũ væneũt a quo ruſtici etiã nũc quoque viam veham appellãt ꝓpter vecturas, & vellã non villã quo vehunt & vnde vehunt. Oeconomꝰ aũt tã pecunię q̃ frugum & omnium q̃ dñs poſſidet diſpẽſator eſt, ponitur tñ q̃nq; villicꝰ ꝓ ruſtico agricultore. Hoc villice ſyluarũ & mihi me reddẽtis agelli. Col. li. xij. villicꝰ ſẽp caueat ne ĩꝓuidꝰ ab ope vicat̃, Res ẽ agreſtis iſſidioſiſſima cũctãti

¶ Villico as. & villicor, deponẽs ſignifi. ruſticor. Põpo. Ego rus eo, vt aliquod diebꝰ villicet. Terẽ. ĩ Hecy. Hic villicor añ vrbẽ. Aliq̃ñ villicare eſt villę p̄eſſe. Põpo. Lõge ab vrbe villicare quo herꝰ rarẽter venit. Nõ villicari ſed dominari mea eſt ſententia. Hinc villicatio ipſa ruſtica negociatio vel vilæ diſpenſatio, vt in Euang. Red de rationem villicationis tuę.

¶ Villaticꝰ a, ũ. qđ ad villã ꝑtinet vñ villatica paſtio, dr̃ alimẽtũ qđ ꝑtinet ad aĩalia muta, q̃ ruri nutriũt̃, vt puta pecudes, aues, piſces. Sic dr̃ villaticꝰ canis q ĩ villa tenet̃ Villanꝰ, q ĩ villa habitat vñ & ſemiuillanꝰ ſemiruſticus.

¶ Villaris & hoc re, ſicut villaticꝰ. Pli. li. x. Villaribꝰ gallinis & religio ineſt, ĩhorreſcũt edito ouo excutiũt q; ſeſe

☧ Villicones, idem quod villici, vel prefecti villicationis vt eſt apud Apul. in Apologia, qui & Epiſtatę.

¶ Vile, aduer. qđ q̃dã a villa deducũt vna litera abiecta ꝙ oĩa in villa viliora ſint q̃ in vrbe. i. minori p̃tio vẽdãt̃ Vile em̃ ꝓprie dr̃ quod parũ valet. Cuius cõtrarium eſt carum. Ponitur interdum pro abundanti, quia omne qđ plurimum abundat vile eſt. i. paruo precio venditur. Ver. lib. j. Geor. Si vero viciãq; ſeres villamq; faſellum.

¶ Vileo es. vilis ſũ. a quo vileſco vilis fio. Aug. Ipe ẽ deꝰ qui ꝑ vniuerſã creaturã quotidiana miracula facit. q̃ hoĩbꝰ nõ facilitate, ſed aſſiduitate viluerũt. i. vilia facta fuerunt. ¶ Vilito as, penul. cor. vilefacio, Turpil. Et querat tua vitia quæ te vilitant.

¶ Villus, pilus. Mar. Calfaciunt villi pallia noſtra mei.

¶ Villum, dimi. a vinum, ſicut vllus ab vnus.

¶ Vimẽ, oẽ virgultũ molle & ad ligãdũ aptũ q̃ſi vicimẽ Col. Nec refert cuiꝰ gñis vimẽ feras dũ ſit lẽtiſſimũ. Pli. Et alię arbores virgas ſeq̃ces adiũcturas lẽtitię alię p̃tenues vimĩibꝰ texẽdis ſpectabili ſubtilitate. Fiũt aũt vimina ex populoꝝ virgis vlmi & ſanguineoꝝ fruticũ & bułtelę & vitis & coryli ĩtortæ & ſalicis, q̃ pricipatũ obtinet. Hinc vimineus a, ũ, qđ eſt ex vimine, vt vaſa viminea.

¶ Viminale, qđ eſt ad ligãdũ aptũ, ſeu quod pertinet ad vimina. Pli. Hęc ẽ viminalis cultura. Viminalis collis dictꝰ eſt romę ꝙ ibi viminũ ſylua fuit, vel a Ioue viminco ꝙ ibi ara ſit a qua & viminalis via, q̃ ad viminalẽ collem ducebat. Eadem Numentana a numentano agro.

✣ Vinca hęrba vulgo nota, quæ in lõgũ creſcit obuia q̃q; vinciẽsꝰ lauroq; folia habet ſimilia & Chamędaphne dicitur. i. parua laurus. Cc.

Vinco is ci, ctum, ſupero, per trãſlationẽ ponit̃ ꝓ exprimo & quaſi dificultatẽ rei dicendo ſupero. Ver. Nec ſum animi dubiꝰ verbis ea vicere magnũ q̃ ſit. Itẽ ꝓ aĩ compos fio. Idẽ lib. iij. Geor. Illi victor ego & tyrio cõſpectus ĩ oſtro Cõpoſita huiꝰ verbi ſunt. Cõuico, deuico, euico, & ꝓuico, Deriuata ſũt victor, victrix, victoria, victorioſꝰ, & victima, vincibilis qui vinci põt. Col. lib. iiij. Grauem terram vix vlla cultura vincibilem.

¶ Vinco is, xi, ctũ cũ n, añ c. ſignificat ligo, quaſi vĩ inijcio. verg. Purpureoq; alte ſuras vĩcire coturno. Huiꝰ cõpoſita ſũt, deuĩcio valde vĩcio. Cic. maxĩa mecũ familiaritate deuĩctꝰ. Reuĩco. Gel. Videbamꝰ andronicũ & leonẽ loro tenui reuinctũ vrbe tota circũ tabernas ire.

¶ Vincula & per ſincopen vincla dñr ligamĩa. Colu. li. iii. Salix, humida loca deſiderat, geniſta etiã ſicca, vtręq; tñ circa vineã ſerũt̃, cũ palmitibꝰ idonea, p̄bẽt vincula. Et per trãſlationẽ dr̃. Carcer ĩ quo noxii victi ſeruãt̃

¶ Vinctꝰ ligatus & aliq̃ñ captiuus dr̃. vnde quãdoque pro ſeruo ſumitur. Seneca. Qui vnus erat euinctis Cęſaris mox libertate donatus eſt.

☧ Vinculatus, apud Hier. pro vinculis ĩpeditꝰ dicitur.

¶ Vindex proprie vltor iniurię. Et q alteriꝰ cauſã ſuſcipit vindicandã vt quos nũc procutarores vocamꝰ. Et vĩdex q ſe ex ſeruili cõditiõe in libertatẽ vindicat, a vĩditio ſeruo ex vrbe Seria, qui q̃ñ cõiurationem de reducẽdo Tarquinio detexit, liberatus eſt vt ĩqt Liui. lib. ij. Hic & vĩdicię dicũt̃ ſententię quę in libertatẽ aſſerunt.

¶ Vindico as, pe. co. ꝓprie vlciſcor. Vñ vĩdicta. Amb. Nõ vltionẽ q̃rebat, eo vſq; vt dicẽdi ſibi ſæuitię, filio ꝙ vĩdicare in eũ vellet nõ permiſit. Et vĩdicare eſt ab iniuria ꝯtumemelia ve aut dãno defẽdere aut liberare. Ci. Et eſt ſenectꝰ natura loq̃tior ne ab oĩbꝰ eã vitiis videar vĩcare. Liui. li. ii. A cuiꝰ crudelitate voſmetipſos armis vĩdicaſtis. Itẽ protrahere & in libertatẽ aſſumere, vnde vindicta virga, qua ſerui libertate a prætore donabatur.

¶ Vĩdicta, vltio, aliq̃ñ libertas, ſiue virga qua ſerui libertate donabãt̃. Nã faciẽdi liberi tres ꝑtes ſũt. vna, vt cẽſu liber fiat. Cẽſebãt̃ em̃ antiq̃tꝰ ſoli ciues ro. Si quis eĩ cõſentiẽte vel iubẽte dño nomẽ deſtuliſſet ĩcẽſũ, ciuis Romanꝰ fiebat, & ſeruitutis vĩculo ſoluebat̃. Altera ꝑs adipiſcẽdę libertatis q̃ vindicia vocabat̃. ſ. virgula quã p̃tor manumittẽdi ſerui capiti ĩponẽs eundẽ ſeruũ ĩ libertatẽ vindicabat dicẽs q̃dã verba ſolẽnia. Atq; ideo illa virgula vindicta vocabat. Tertia ꝑs faciẽdi liberi ẽ, ſi quis ſuprema volũtate in teſtamẽti ſerie ſeruũ liberũ ſcripſerit.

¶ Vĩdelicia, ꝓuincia, Europe, ſicuti a Ptol. li. iii. ſcribit̃ Eſt aũt inter rhetiã q̃ habet ab occaſu. & Noricũ ab oriẽte. Eã lyciꝰ ãnis diſtermĩat a rhetia. Enos fluuiꝰ diuidit a Norico A Septẽtrione Danubrio terminat̃. A meridie alpibꝰ ſupra Italiã extẽſis. Eiꝰ ciuitas iſſignis fuit Auguſta vĩdelicia, vĩdelicos vicit Druſꝰ, in cuiꝰ laudẽ cecinit Hora. Vidẽre rheti bella ſub alpibꝰ druſũ gerẽtẽ vĩdelici

¶ Vinea, locꝰ vitibꝰ ꝯſitꝰ a vite multa, vinearũ tria ſũt gña. Iugata, humi ꝓiecta, & arbuſtiua. Eſt ẽt vinea iſtrumẽtũ bellicũ ex lignis cõpactũ, latũ pedibꝰ octo, altũ ſeptẽ lõgũ ſexdeci tectũ duplici ligno, cratibuſq; cõtexit̃, latera quoq; vimine ſepiunt̃ ne ſaxorũ ac telorũ ĩpetu ꝑfringãt̃. Extrinſecꝰ aũt ne cremẽt̃ crudis ac recentibus

corijs integunt̃. Cum plures fuerint iũgũtur ordine, ſub quibꝰ oppugnãtes tutius ad muros ſubruẽdos pugnãt.

¶ Vineariꝰ, a, ũ. ꝙ ẽ vineę, vel qđ ad vineã ꝑtinet Col. li. vj. Validã vitẽ in ramos deducere cẽſeo & traducibus diſpgere atq; durare, certoſq; vinearios colles p̃cipitare

¶ Vineaticꝰ a, ũ. qđ ad vineã ꝑtinet, vt faces vineaticę Var. Sic alia quoq; nõnulla genera ſpecies habẽt plures vt falces. Nã dñr vineaticę opus eſſe ſex. Col. lib. v. Ais vnũ atq; alterũ repręhendiſſe, quippe ſeminibus vineaticis nimium me profundos cenſuiſſe fieri.

¶ Vinealis & hoc le. qđ ẽ aptũ ad vineã. Col. li. iiij. Sed ne nũc ꝑ infinitas terreni ſpecies euagemur, nõ intẽpeſtiue cõmemorabimus Iulij Gręcini cõſcriptã velut formulã ad quã poſita eſt imitatio terrę vinealis.

¶ Vinũ, a vi deducit̃ ꝙ vim inferat mẽti. Et ĩ plurali habet vina & vinis. Ouid. Et venꝰ ĩ vinis ignis in igne fuit Mar. Reſinata bibis, vina falerna fugis. Quatuor p̃cipui ſũt vini ſapores, dulce acutũ, lene & auſterũ. Primꝰ Noe vinũ ĩuenit ſicut ſacrę teſtãt̃ literę. At gẽtiles docẽt Bacchũ vini reptorẽ fuiſſe. Primꝰ vero italis Saturnꝰ dedit e Creta in latiũ aduectꝰ, vinũ tortiuũ qđ nouiſſime exp̃ſſũ eſt ꝓtopũ anteq̃ calcẽt̃ vuę ſpõte defluens. Diminutiuũ a vinum eſt villum quod etiam Vinellam dicitur vel vinum ἀπό τοῦ οἴνου. ✣ In Ouidio legam in venis.

☧ Vinolentus, ebrioſus, vinoſe ingurgitans.

¶ Vinoſus, qui ad vinũ affectꝰ ẽ. Pli. ait idcirco vinoſos dici hoĩes ꝙ ſoli aĩaliũ nõ ſitiẽtes bibũt, vinoſus ſuccus vt idem auctor eſt, proprie eſt moroppyro, myrto, Idem inter mala punica genera vinoſa quędam appellat q̃ aluum ſiſtunt & ſtomachum.

¶ Vinetũ, locus vbi multitudo vitis cõſita eſt hoc ẽ vbi multę vites vel multę vineę ſũt. Col. li. iiij. Cui vinetafacere cordi ẽ, faciat vitiariũ ex quo poſſit agrũ vineis veſtire

¶ Vinitor. pe. cor. ruſticus vinearum cultor. Col. lib. j. Separandi ſunt aratores a vinitoribus, Verg. lib. ij. Geor. Iam canit extremos effœtus vinitor antes.

¶ Vinarius, vini venditor vñ Lã pri. ſcribit. Alexãdrũ romanũ imperatorẽ cõſtituiſſe corpora vinariorũ & caligariorum & omnino oĩm artiũ. Et apud Plau. ĩ Aſi. Sarmontio vinarij exerãbi, Sue. de Clau. Cum de lanijs aut vinarijs ageretur exclamauit in curia.

¶ Vinariꝰ a, ũ. qđ ad vinũ ꝑtinet, vt taberna vinaria vas vinariũ, in quibꝰ aut vendit̃ aut tenetur vinũ, Hier. ĩ Ioſue. Tulerũt ſibi cibaria ſaccos veteres & vtres vinarios.

¶ Vinacea, ſũt grana vuę iã preſſę Col. li. j. vinacea q̃uis tolerabiliter paſcãt dari nõ debẽt niſi quibus tẽporibus anni auis fœnũ nõ edit. Aug. Vina recõdet ĩ apotheca vinacea vero pecoribꝰ ꝓiecit. Eſt & vinaceꝰ a, um. Pli. Legimꝰ quẽdã grano vinaceo ſuffocatũ. hoc ẽ acio vuę

✣ Vinago, palumbis ſiue colũbæ ſpecies ab vſu (vt puto) labruſcę qua veſcitur. Cc.

¶ Vinalia, tam ſecundę q̃ quartę decli. pro die feſto quo veteres nouum vinum Ioui libabant menſe aprili.

¶ Vĩdemia, q̃ſi vindemia a vino demẽdo. Ver. li. ij. Ge. Nõ eadẽ arboribꝰ pẽdet vĩdemia nr̃is. Sũt q diſtinguãt ĩter vĩdemiã & vĩdemias. ꝙ vindemia ſit totiꝰ orbis generaliter, vĩdemię ſingulariũ ꝑtiũ, & plꝰ ſignificet ſingulare q̃ plurale. ſicut plꝰ eſt cũ dicimꝰ ꝑ terrã pluit q̃ ꝑ terras Tũc em̃ oẽ elemẽtũ ſignificamꝰ. Trãſfert̃ q̃nq; etiã vindemia ad alia. Pli. Prima mellis vĩdemia melior. Col. ib. x. Mox vere tranſacto ſequitur mellis vindemia.

¶ Vĩdemio as. a qua vĩdemiator, cuiꝰ de ſyllaba corripit metri cauſa. Hor. ĩ Ser. vĩdemiator. & ĩuectꝰ cui ſępe viator. Oui. vero detraxit a, vt de ſyllaba ꝓduceret, Ait eĩ ĩ faſ. At nõ effugiet vĩdemitor hãc quoq; cãm. Sic. Col. li. v. vindemitoribꝰ quoq; hę ſemitę & iugũ pedamẽtaq; farriẽtibꝰ opportunã laxitatẽ p̄bẽt, ꝑ quã vl̃ fructꝰ vl̃ ſtatumina portẽt̃. Eſt aũt vindemiator q vindemiat. Et vindemiator ſidus quod tertio nonas Martij apparet.

¶ Vindemialis & hoc le. ꝙ ad vĩdemiã ꝑtinet. Au. li. ix cõ. Et opportũe iã pauciſſi dies ſupãt ad vĩdemiales ferias, & ſtatui tollerare illos, vt ſolẽniter abſcederẽ. Item ſubſtantiuũ protulit Renunciauit peractis vindemialibꝰ vt ſcolaſticis ſuis Mediolanenſes venditorem verborũ alium prouiderent.

¶ Vindemiatoriꝰ a, um qđ ad vindemiã pertinet. Var. Nihilo magis torcularia vaſa vindemiatoria, aut ſerias olearias ac trapetas.

¶ Vinulus p. cor. molliter ſe gerens & minime viriliter quod facit illecebroſus. Plau. Cõpellando blanditer oſculando, oratione vinula venuſta.

¶ Viniolus, qui molliter ſe gerit & eſt effœminatꝰ.

¶ Violo as pe. cor. corrũpo, polluo & quaſi vim infero qđ proprie de virgine dicitur. Aug. li. iii. cõ. Violat̃ ipſa ſocietas q̃ cũ deo eſſe nobis debet cũ eadẽ natura cuius ille auctor eſt libidinis peruerſitate polluit̃. Hinc inuiolatus intemeratꝰ, Violẽtus q vi facit. ¶ Violabilis qui aptꝰ eſt vt violet̃, vt inuiolabilis q nõ facile violari põt.

¶ Viola, quaſi minime violata per antiphraſin, vel ꝙ non violãda, vel ab olẽdi vi vel per diminutionẽ a gręco ἴον. Violaꝝ tria ſunt gña. Nã eſt viola purpurea, q̃ nomen gręcũ tenet, & appellat̃ ἴον ἄνθος qđ eſt viola flos. vñ & veſtis ianthina. Hãc eandẽ q̃dã a colore bacchę vaccinũ dixerũt vt inq̃t Apul. Secũda eſt lactea. Tertia eſt coloris palliduli. ¶ Violaria loca vbi naſcuntur violę Vergi. lib. iiij. Georgi. Irriguũ libant violaria fontem.

¶ Violaceꝰ, a, um, idẽ qđ purpureꝰ, q in violę colorẽ tẽdit. Cor. Nepos. Me iuuene violacea purpura vigebat.

¶ Violantilla, virgo Neopolitana fuit quã Stella poeta Patauinus amauit & tãdẽ in vxorẽ duxit de quibus Sta. in li. j. ſyluarum. Cor.

¶ Violariꝰ rij. dicitur violacei coloris infector. Violaris & hoc violare, qđ eſt coloris violæ. Plau. Flãmari violari teſte. ¶ Vipera pe. co. ſerpẽtis genus ꝙ vi pereat. nihil eni attinet ad huiꝰ dictionis etimologiã pario, nam deberet tunc dici vipara nõ aũt vipera. De vipera vero Nicãdrꝰ ita ſcribit appellãs ipſam Echidnã, q̃ tñ dr̃ ẽt echis vulgo dicũt Maraſũ. vñ ait Nicander ἐολτρῷ κυνοδοντι τυγὰς δ᾽ἄξ ἐμφῦσα κάρην ἀπεκοψεν ὁ μευναν δυ δὲ πατρῷ Δῶβην μετεκιάθον ἄυτικα τυτθοὶ γινομενοι εχιν τε ἐπὶδρια μερὸς διραιην γαστερ ἀναβρώσαντες ἀμήτορες ἐξεγένοντο. Nã corroſis lateribꝰ exeũt pulli cũ matris ĩteritu. Am. li. He. Vipa neq̃ſſimũ genꝰ beſtię & ſuꝑ oĩa q̃ ſerpẽtini ſunt gñis aſtutior, vbi coeũdi cupiditatẽ aſſũpſerit Murenę marinę notã ſibi requirit copulam, vel nouam progreſſaque ad littus ſibilo teſtificata penitentiam ſui ad coniugalem amplexum illam euocat Murena autem inuitata non deeſt venenatæ ſerpenti. Expetitos vſus ſuę impartit coniũctionis. Atq; vbi aduentare vipera cõparẽ ſenſerit venenũ euomit reuerẽtiam marito deferẽs. Hiero. vero ad preſidiũ ſic ſcribit. Vipæ ꝑ os coitũ faciũt, maſculi mortẽ cõtẽnunt, ſed fœmina in ipſo coitu ſiue magna dulcedine exagitata, ſiue futuri præſciẽs ꝑiculi dũ abſorbet ſemẽ, caput maſculi excidit, & ſic eũ occidit. Sed cũ cõceperit viſcera illiꝰ ab ipſis quos cõceperit comedũt̃, & ſic matrẽ occidũt. A vipera fit viperinꝰ, a, um. Pli. Et viperina carne fiũt Theriachi paſtilli.

¶ Vipiones ſũt minores grues, ſicut pipiones minores colũbi. Pli. ĩ balearibꝰ iſulis ait ĩ honore mẽſurarũ eẽ vipiões. Sic eĩ vocãt minorẽ gruẽ. ¶ Vir a vi dicitur ꝙ vi hoc ẽ potẽtia p̄ſtet. Et mõ reſpectu ętatis dr̃ vir. plin. li. ix. Qđ ñ mõ ĩ puero ſiue adoleſcẽte ſed ẽt ĩ viro admiratioẽ dignũ videret̃. Mõ reſpectu ſexꝰ. vt Eſt ne vir an mulier? Vñ ſemiuiri dicũt̃ Eunuchi & molles atq; effœminati. mõ reſpectu cõiugij, vt vniꝰ vxoris vir. Nec ſolũ de hoĩbꝰ, ſed ẽt de brutis. ver. Vir gregis ipe caꝑ. mõ reſpectu fortitudinis virũ eĩ hoĩem p̄ſẽti excellẽtiq; aĩo nuncupamꝰ, Cur. Exurgite ĩqt aliq̃ñ ſi viri eſtis, atq; arma capeſſite. A vir fiũt ſemiuir, duũuir, triũuir, quĩq̃uir decẽuir, cẽtũuir, leuir, viripotẽs, virilluſtris, virdeuotꝰ, virmagnificꝰ, virſpectabilis, q̃ oĩa ſcđm Priſc. Iõ cõpoſita accipiũt̃, qa ſub vno accẽtu ꝓnũciãt̃. ¶ Virago pe. pro. mulier fortis, q̃ viro ſimilis ſit & virilia opa faciat.

Et j.

¶ Virilis & hoc le.pe.ꝓ.qđ eſt viri,vt opꝰ virile.Aliqñ dr̄ fortis magnanimꝰ,a quo virilitas & aduerbiũ viriliter ¶ Virbiꝰ,vir bis dictꝰ.Quo noı̄e dictꝰ ē Hippolitꝰ the ſei & Hippolytę Amazonis filiꝰ vide in dictiōe Hippo litꝰ. ¶ Viripotēs,cũ accētu in añ pe.dr̄ virgo quę annos pubertatis exceſſit,& quę iam virum ſuſtinere poteſt.

¶ Viro as.fortifico.a quo Euiro de quo ſupra.

¶ Viritim,aduer.ſigni.p ſingulos viros.Cato.Pręda q̄ capta ē viritim diuiſa.Dr̄ etiā de vno viritim.Hora.in epiſt.Quod legeret tereretq; viritim publicus vſus.Curtius.Siquis viritim dimicare vellet prouocauit.

¶ Viritanius ager qui viritim populo diuidebatur.

¶ Viroſa mulier dr̄,q̄ viri appetēs eſt ſicut mulieroſus vir mulieris appetēs.Et viroſi loci a Catone dñr q coitũ viri affectāt.Et ſic habet pri.cor.Lucil.vetulā atq; viroſam vxorē cędā potiꝰ q̄ caſtrā egomet me.At viroſus a. um.a virꝰ fit,& habet pri.ꝓ.ſignificatq; qđ eſt mali odoris,& qñq; qđ eſt mali ſaporis.Ver.viroſaq; pōtus caſtorea.Conſtat em̄ Caſtorem fœdi & exęcrandi odoris eſſe adeo vt pręgnantes odore eius eijciant fœtum.Var.Rācidam carnem appoſuit nobis,& viroſam.i.mali ſaporis Poteſt etiam dici viroſus pro forti a viribus.

¶ Virgo,a viridiori.i.validiori ętate appellata eſt vñ & matres ſępe virgines dñr.Ver.de paſiphæ q̄ triũ liberorũ mater erat.Ah virgo infœlix quę te dementia cœpit? Nũc vero virgo gñis cō.& tā marē q̄ fœminā ſignificat rei venereę expertē ſicut mulier,a mollicie dicit̄ q̄ amplius virgo nō eſt.Cic.obiurgantibus ꝙ ſexagenariꝰ Popiliā virginē duxiſſet.Cras mulier erit inquit.Vlpia.Qđ ſi ego me virginē emere putarē cũ eſſet mulier,emptio non valebit.veteres etiā omne incorruptũ & intactum virginē dixerunt.Cice.Phia,caſta verecunda incorrupta virgo.Et Aug.ſaliuam virginem dixit,quę nondũ cibo potuq; corrupta fuit dicit em̄.Quanta ſit orādi dr̄a inter vacuũ ventrē & refertũ.inter rubētem faciem & ora pallentia,inter ſaliuā virginem & labra crapulis diſſoluta.

¶ Virgũcula,dimi.accipit̄ p pua puella & p pua virga.

¶ Virgineus a,um,quod eſt aut fuit virginis.

¶ Virginalis & hoc le.qđ eſt dignũ virgine,q̄uis & pro virgineo qñq; accipiatur.Quale eſt illud.Deꝰ qui virginalem aulā beatę Marię in qua habitares eligere dignatus eſt ☧ Virginalia ſubſtātiuum virginitatis ſigna ſunt,vt ait Aug.in queſtionibus ſuper Deuterono.

¶ Virtus a viro dicta eſt.& ꝓprie fortitudinē ſignifi.ꝙ viri maxime fortitudo ſit,ſiue ꝙ vir fortis dr̄.Ver.Tũc pudor incendit vires & cōſcia virtꝰ.Lact.li.de opi.vir nominatus ꝙ in eo maior vis eſt,q̄ ī fœmina.Et hinc virtus nomen accepit.vñ cũ virũ dicimꝰ,nō tā ſexũ ſignificamus,q̄ robuſtũ & fortē.viri em̄ propria virilitas ē & robur.Et tunc diffinit̄ virtus ꝙ pferendoꝝ malorũ fortis atq; inuicta patiētia.Qm̄ aũt fortitudo ceteris virtutibus excellit,factũ ē vt recte aı̄ affectiōes,virtutes appellent̄.Sic quicqd vitio cōtrariũ eſt,virtus dicitur q̄ ſic diffiniri ſolet.Virtꝰ,eſt affectio aı̄ cōſtās cōueniēſq; laudabiles efficiēs eos in quibꝰ eſt & ipſa p ſeſe ſpōte ſeparata etiā vtilitate laudabilis.Hor.virtꝰ eſt vitiũ fugere & ſapientia prima.Ariſtoteles,virtꝰ eſt habitꝰ electiuꝰ in mediocritate cōſiſtēs.Sene.virtꝰ nō aliđ q̄ recta ratio ē.Aug.lib.iiij.de ci.dei.Virtꝰ a veteribꝰ diffinita eſt,Ars bñ recteq; viuēdi.vñ ab eo ꝙ grece ἀρέτη dr̄ virtus,nomen artis latinos traduxiſſe putauerũt.virtutē ātiq deā fecerũt.q̄ Aug.non eſſe deā.ſed donũ dei aſſerit.Lucil.de virtute virtus Albini ē p̄tiũ pſoluere,verũ virtꝰ ē hoı̄ ſcire id qđ quęq; habeat res virtꝰ ſcire hoı̄ quidnā vtile,quid ſit honeſtũ.Quę bona q̄ mala,itē qđ īutile,turpe,inhoneſtũ.virtꝰ q̄rēdę finē rei ſcire modũq; virtus diuitiis p̄tiũ pſoluere poſſe hoſtē eſſe atq; inimicũ hoı̄m moꝝq; malorũ.Cōtra defenſorē hoı̄m,morumq; bonorum.Hos magnificare,his bñ velle,his viuere amicũ.Cōmoda p̄terea pr̄æ ſibi prı̄a putare.Deiñ parentũ.tertia iam poſtremaq; noſtra.Aliqñ virtꝰ dicit̄,vis illa q̄ res cuius eſt virtus pfecta reddit̄.Cice.lib.v.de fi.Atqui in ſenſibus eſt & ſua cuiq; virtꝰ Aliqñ p ope auxilio.Plau.Deũ virtute eundē hoſpitio accipiā.Aliqñ pro merito.Idem Quę improba eſt merx pretium ei pro virtute vt veniat.

¶ Viriatꝰ,magnarũ viriũ Lucil.ꝯtra flagitiũ neſcire bello vinci a barbaro viriato Annibale.Et viriatꝰ,Luſitanorũ ducis nomē,qui vir calliditatis acerrime fuit,quippe q ex venatore latro,ex latrone ſubito dux atq; imperator factus Romanos exercitꝰ cōtriuit,ſed tandē ſuorũ fraude interfectus eſt.Hinc viriatinum bellum dictum eſt.

¶ Viridis & hoc de.a Vigore dr̄ vñ dicimus virides plātas q̄ nōdũ aruerunt & in vigore ſuo ſunt.Et qm̄ in his herbaceus color eſt eum etiam colorem viridē dicimus.vnde Ver.Iam ſenior,ſed tarda deo viridiſq; ſenectus.

¶ Vireo es.viridis ſũ,Ver.li.vj.Quale ſolet ſyluis brumali frigore viſcum Fronde virere noua.Hic vireſco viridis fio.& ſic primam corripit.Sta.lib.j.ſyl.Exuit atq; alios melior reuire ſcit in annos.Hinc etiam Euireſco,quod eſt ſine viriditate fio Var.atq; ex ſanguininibꝰ dolore euireſcat colos.Interdum vireſcere ſigni.maiorum virium fieri.Et ſic pri.producit,verius in poematis Hic creſcunt animi vireſcit vulnere virtus.

¶ Virido as.viridem facio,a quo viridans qđ eſt viride Plin.viridantium & alia plura ſunt genera.

¶ Viror,& viriditas,ſunt eiuſdem ſignificationis.

¶ Viridariũ locꝰ in quo ſunt herbę & plantę virentes,& amœnitate refertę Sue.in Tib.Militem pretorianũ ob ſurreptum e viridario pauonem capite puniuit.

¶ Viretum,locus viriditate plenus,vel ipſę herbę virētes.Col.lib.xij.Ficꝰ neq; nimiũ vireta neq; nimiũ matura legi debet,& ī eo loco expādi qui toto die ſolē accepit hic vireta.i.viridia & male matura accipit.Hierony.in geñ.Quę in paſtu paludis vireta carpebant.

¶ Viridia etiam dicuntur prata ſeu horti arboribus cōſiti voluptatis cauſa comparati.

¶ Viridicatus a.ũ.Cic.ad Q.fratrē.Equidē hoc qđ melius intelligo affirmo mirifica ſuauitate te villam habiturũ piſcina & ſaliētibꝰ additis paleſtra & ſylua viridicata.

¶ Virga,dicta eſt,ꝙ vigerat ligādo verberādoue,a quo nomie fiũt tria dimin.ſ.virgella,virgula,virgũcula.Sed virgula etiam linea dicitur,Et virguncula puella.

¶ Virgeꝰ a,ũ.qđ ē factũ ex virgis.Ver.li.j.geor.virgea preterea celei viliſq; ſupellex.i.vaſa de vimine facta.

¶ Virgulata,ſeu virgata veſtis vt Iul.Pol.inquit dicebatur tunica in qua intexebant̄ virgæ purpureæ,hoc ē lineę,quas græci παρίφος.Sed eas veſtes grammatici interpretātur purpureas,ꝙ virgę.gallorum lingua dicat̄ purpura.Ver.lib.viij.Virgatis lucent ſagulis.

¶ Virgultum,multitudo virgarum pullulantium.

¶ Virgindemia,collectio virgarũ ob verbera,aut ad aliquid vinciendum.Var.in Aga.Quid triſtiorem video te eſſe an ideo quia ſcapulæ metuunt virgindemiam.

¶ Vergilli.Mātuanꝰ poeta celeberrimꝰ Marone maiaq; natꝰ.q primũ apđ latios īter poetas obtinet locũ.Sed ſũt ex recētioribꝰ,q vergiliũ nō virgiliũ ſcribi debere autumēt.¶ Virꝰ,īdeclinabile & ge.neu.qđ & virꝰ viri apđ ātiquos ſicut vulgꝰ vulgi dr̄.Lucr.Liqt eı̄ ſupra retri primordia viri.Et ꝓprie ſignifi.aſpitatē odoris ī homı̄e iā adulto.Quippe talis odor ī puero nō ē,nec añ coitũ mulieris Pli.Prodeſt & ad virꝰ alaꝝ.Idē ſignũ ē vernis tpibus odoris virꝰ.Aliqñ ſignifi.aſperitatē ſaporis.Idē aq̄ marina vetuſtate virꝰ deponit.i.amaritudinē illā & ſalſedinē.Idē virꝰ mali Medici.i.acor.& amaritudo.Aliqñ aſpiratē coloris.Idē de ſāguine purpurę.Tũ ſupadditũ decoqt̄ virꝰ.Aliqñ genitutā.i.humorē q e genitaliꝰ fluit.Idē virę verrinũ a ſcropha a coitu exceptũ priꝰ q̄ terrā attigat grauitati auriũ ꝓdeſt.Aliqñ virtutē naturalē.Lucre.li.ij..Cōcoctoſq; ſuo ꝯtractꝰ pdere viro.Plin.de magnete.Sola hęc materia virꝰ ab eo lapide accepit retinetq; longo tp̄e aliud appendens ferrũ.Aliqñ virorē ſeu herbas virētes.Sta.lib.j.ſyl.Atq; omne benigne virus odoriferis arabum quod creſcit in aruis.Plerũq; virus.pro veneno ponitur.Ver.Ille malũ virus ſerpētibꝰ

additꝰ atris.Hinc viroſus ſa,ſum,de quo ſupra.

¶ Virulentus,qui eſt plenus veneno.Gel.Vt ſerpentiũ virulentorum domitores ſint.

¶ Vis,huiꝰ vis actō vi.pluralr̄ vis,actō vis vctō vis.Sa.li.iij.Hiſto.Male iā aſſuetũ ad oēs vis ꝯtrouerſiarũ.Ponit̄ āt vis ꝓ virtute.ſal.ſed oı̄s nr̄a vis ī aı̄o & corpe ſita ē Aliqñ ꝓ poſſibilitate ſeu fortitudı̄e.Ver.Nō ea vis aı̄o nec tāta ſupbia victis.Aliqñ ꝓ violētia.Idē.Fit via vi,rũpũt.Hic violo as.Aliqñ ꝓ multitudine ac copia.Liu.Magna vis ex Sicilia aduecta.Sal.Secunda tempeſtate ex pōto vis piſcium erupit.Aliquādo ꝓ celeri impetu.

¶ Viſcꝰ viſci & viſcũ,glutinũ,qđ ad aucupiũ ptinet.Nā viſco ꝓpter eiꝰ tenacitatē aues captāt̄.Hora.ī Ser.Sum mꝰ ego & ꝓpe me viſcꝰ turrinꝰ.Aug.lib.de verbis dñi.Amor rerũ terrenarũ viſcũ eſt ſpũaliũ pœnaꝝ.Et viſcũ ātiq dicebāt eſſe ræte.Hinc fit euiſco as.quod eſt viſco infico.Viſcoſus a,um.qđ eſt tenax.Dr̄ etiam viſcidum.

¶ Viſcꝰ ſceris.caro nō tm̄ īteſtı̄a,ſed qcqd ſub corio ē.i.caro q̄ ē īter oſſa & cutē.vñ viſceratio dr̄ ꝯuiuiũ de carnibꝰ factũ.Ver.Tergora diripiũt coſtis & viſcera nudāt.Am.Oſſa oı̄a tenui opta ſũt viſcere.Hic euiſcero as.qđ ē viſcera extraho.Ver.lib.xj.Cōpſſāq; tenet pedibuſq; euiſcerat vncis.¶ Viſcerari,veteres dixerũt carnē ppl̄o diſtribuere,& viſceratio crudę carnis diſtributio,q̄ fieri ſolebat vel ī ſolēni feſtiuitate,vel ī funere alicuiꝰ excellētis pſonę.Gel.Tũ ī albano viſceratio latinis data.Liu.lib.octauo.Et populo viſceratio.data a M.Flauio in funere matris.Seruiꝰ.Viſceratio ſte caro,a viſcere nomine deducta.¶ Viſceratim aduerbium ſignificat per viſcera.Ennius.Diſſipat viſceratim membra.

¶ Viſo is.ad vidēdũ eo.Ci.ad Atti.Cupio eqdē & iā pridē cupio Alexādriā reliquāq; ægiptũ viſcere.i.ad vidēdũ ire.Ter.ī Hecy.Nō viſam vxorē Pāphili cũ ī ꝓxio ſit ęgra?Illud vero ī An.Id viſo tu ne an illi īſaniāt?Exponit Do.ad vidēdũ venio.Aliqñ ponit̄ ꝓ video tm̄.p̄ſerti qñ iũgr̄ cũ eo is āt venio.pla.iru.Nũc huc ad veneris fanũ venio viſere,tē diuinā factũrũ ſe dixerat.Ter.in Hecy.Poſtq̄ accerſiuit ſępiꝰ,egrā ſimulāt mulierē nr̄a ilico īuiſere,ad eā admiſit nemo.Et in Phor.Vultis ne eamꝰ viſere.In cōpoſitis etiā.Ter.ī an.Reuiſo qd agāt.Redeo īgt Do.vt videā qd agāt.Et in Adel.Hera ego hic ad hos ꝓuiſā q̄ mox accerſāt.Prouiſo īgt duas res ſignificat,ꝓcedo & video Plau.ī Menę.Prouiſam q̄ mox vir meꝰ redeat domũ.Similr̄ qñ gr̄a,cauſa,ſtudio,& huiuſmōi iũgũtur gerũdiuo.Sal.Multi aũt q e caſtris vīſēdi aut ſpoliādi gr̄a ꝓceſſerāt voluētes hoſtilia cadauera amicũ alij,ps hoſpitē,pars aũt cognatos reperiebāt.Te.ī Hecy.Ne mittas qdē viſcēdi cauſa quēq̄.Ver.Vndiq; viſcēdi ſtudio Troiana iuuētꝰ Circũfuſa ruit.Ex qbꝰ dat̄ ītelligi hoc verbũ nō eē deſyderatiuũ ſicut multi putāt,ſed magis excitatiuũ.Nā ſi viſēdi ꝓ deſiderio vidēdi in iſtis ſumeretur,ſenſus eſſet ineptus ex gr̄a,cauſa ſtudio,que cũ pro deſiderio capiantur ſuperflua florent,A viſo fiunt compoſita Circunuiſo,Inuiſo prouiſo,Reuiſo.

¶ Viſito as.freq̄ntatiuũ ē a viſo,a quo fit viſitatio,q̄ proprie ad officiũ ptinet.Plaut.in Cur.Ibi me interrogat in epidauro Lyconē trapezitā ſi nouerim,dico me nouiſſe,quid leonē cappadocē,āṅuo viſitaſſe.hic viſitaſſe ꝓ ſępe vidiſſe capitur.Sicut in Epi.Noſcito hāc,nā videor neſcio vbi me vidiſſe priꝰ.Eſt ne ea?an non eſt,quam animus retur meus?Dij boni viſitaui ante hac,certe ea eſt.

¶ Viſꝰ us.& viſio,īpe vidēdi actꝰ,ſicut guſtꝰ ꝓ actu guſtādi.Ver.Horrēdũ viſu.Ponit̄ īterdũ ꝓ eo qđ vr̄.Idē.li.vij.Rite ſecũdarēt viſꝰ.viſiōes āt phātaſiæ dñr.Quit.Quas phātaſias gręci vocāt,nos īpi viſiōes appellamꝰ,p q̄s imagı̄es reꝝ abſētiũ ita repſētāt̄ aı̄o,vt eas cernere ocl̄is ac p̄ſētes hr̄e videamur.Preterea viſa ſōnia dñr & nocturna ſiue etiā diurna phātaſmata,q̄ etiā vigilātibꝰ apparēt.Verg.Hoc viſum nulli nō ipſi effata ſorori eſt.

✤ Viſibile qđ videri pōt,ſicut īuiſibile qđ videri ñ pōt.

Cc.¶ Viſũ eſt faciēdũ facere modus dicendi,vt viſũ eſt.facere vt te admonerē quod eſt,putaui te admonēdum.

¶ Vita,a viuo is,& modo animā ſignificat ſine qua nemo viuit.Et hæc triplex eſt.Seminalis,q̄ & vegetatiua dr̄.& nobis cũ arboribꝰ cōis eſt.Senſualis,cũ pecoribus Intellectualis q̄ cũ ſolis angelis.Mō denotat mores.cic.li.ii.ad he.Deiñ vita hoı̄s ex anteactis ſpectabit̄.mō alimētũ ſeu victũ.Terē eadē quippe hō iā grādior cui opa vita erat,mō ſpaciũ viuēdi.Aug.li.cō.Vita hęc miſera eſt,mors īcerta,ſi ſubito ſurrepat quomō hic exhibimꝰ?mō fortunā.Terē.Nā tua qdē hercle hæc vita certe expetēda atq; optāda ē.variat̄ ī pl̄i.Cic.Serpit p oı̄m vitas amicitia.A vita fit euitari,quo vſus eſt.Cic.ī tuſc.Queſtio.Vita Viuere,ſecũdũ ſcripturas īqt Amb.admirabilē quādā illā vitā,beatāq; ſign.& hũc viuēdi vſum ſpirādiq; munꝰ cũ beatę vitę gr̄a,veluti cōiũctũ & quadā participatione pmixtũ demōſtrare videt̄,hoc ē enı̄ vita viuere,beatę vitę actꝰ habere ī iſtiꝰ corpis vita cōtra aũt morte mori,qd aliđ niſi cũ morte corpis deformitatē ſignificat morietis?Cuiꝰ & caro cōi viuēdi munere defraudet̄.& aı̄a vitę eternæ vſum habere nō poſſit.Eſt & qui vita morit̄.vt q̄ viuit corpe ſed actu morit̄ ſuo,q̄les de qbus ꝓpheta ait.Deſcēdat ī īfernũ viuētes.& illa de qua apoſt.dicit.Q m̄ viuēs mortua eſt,morte viuere dñr martyres,q vtiq; moriũt̄ vt viuāt.Morit̄ caro ſed viuit gr̄a mortuorũ.¶ Vitta,p duplex tt,ſigni.ligamētũ capitis.Vitalis & hoc le,quod vitam pręſtat,vitalis vero ſubſtātiuum proprium nomen eſt.

¶ Vitellus,a vita dictus,eſt ouis pars rubra,ꝙ ex eo viuat pullus.Ipſum em̄ aı̄al ex albo liquore ouis corporat̄ cibus eiꝰ ī lutheo,hoc eſt ī vitello.Hora.ī ſer.Quatenꝰ ima petet voluēs aliena vitellꝰ.Mar.Cādida ſi croceos circunfluit vnda vitellos.Vitulus vero bos dicitur.

✤ Vitellina ſalicis ſpecies eſt.

¶ Vitis,a vino dicta ē,ꝙ ferat vinũ.Var.Et vitis eo ꝙ inuitetur ad vuas recipiendas dicta primo videt̄.Erat & vitis geſtamē,Cēturiōis non carnificis,aut lictoris.Honorificētior enim pœna quę a Cēturione q̄ quę a lictore eſſet illata.Iuue.Nodoſam poſt hęc frangebat vertice vitem.Si lentꝰ pigra muniret caſtra dolabra.

¶ Vitiarium,vitiũ ſeminariũ.Col.li.iiij.Vitiariũ neq; ieiunia terra,neq; vliginoſa faciēdũ ē,ſuccoſa tm̄ ac mediocri potiꝰ q̄ pingui,& paulo ſupra.Cui vineta facere cordi ē.p̄cipue caueat ne aliene potiꝰ curę ſuę credere velit,neue mercet̄ viuiradicē,ſed genꝰ ſurculi ꝓbatiſſimũ domi cōferat,faciatq; vitiariũ ex quo poſſit agrum vineis veſtire.Et vitiarium,locꝰ in quo ſũt vites,ſicut pomariũ vbi ſunt poma.var.li.j.de re ruſt.Iō ī vitiario primitꝰ cũ exit tota reſecari ſolet,vt firmiore ſarmēto e terra exeat,atq; ī pariēdis colibus vires habeat maiores

¶ Viticula dimi.a vite.Ver.In diris.Dulci nāq; tumet nōdũ viticula baccho.Viticulus,capreolꝰ vitis.Pli.Frutex folio hederæ minus tamē longis viticulis.

¶ Vitiſcere,eſt vitē facere.col.li.iij.Reliquas gēmas q̄ in terram abſconduntur,exceptis quatuor imis fac abradas ne in ſumma radice vitiſcat.

¶ Vitigineꝰ a ũ qđ e vite fit vt vitigineũ ſimulachrũ.

¶ Vitiſator,pe.co.qui vites ſerit,quo nomine dictus ē ſaturnus.Verg.Vitiſator curuā ſeruās ſub imagine falcē

¶ Vitex ſalicis genꝰ ex quo vaſa viminea fiũt,vitilia,dicũt̄ q̄cunq; ſic lenta ſũt,vt comode flecti poſſint,a viciēdo dicta,aut vitex,vitis,vimina,viticulę.Pli.li.xix.cucurbita omni modo faſtigiatur vaginis maxime vitilibꝰ Idē.Non multum a ſalice vitiliũ vſu diſtat.

¶ Vitula dea quę leticię pręeſſe putabatur a Ro.Et vitula vacca viridioris ætatis.Verg.Ego hanc vitulam ne forte recuſes.Bis venit ad mulctram &c.depono.

¶ Vitulus,a vitulando.i.laſciuiendo,q nō modo de bobꝰ genitꝰ,ſed etiā ex alijs quadrupedibꝰ maioribꝰ.Pli.de elephātis.atq; ita ſalutatio ſydere ī ſyluas reuertũt vitulorũ fatigatos p̄ ſe ferētes.ver.ad equos trāſtulit.Iā vitulos hortare viāq; īſiſte domādi.Quinetiā ex piſcibꝰ

Pli.de balneis,Irrũpſit orcæ in ſecreta & vitulos earꝫ ac fœtꝰ lacerãt morſu. vitulꝰ ẽt nomẽ piſcis eſt, ſiue potius maris bellua ẽ corio & pilis tecta. q̃ & phocas dicit̃. Parit in terra pecudũ more. Vituli aũt nomẽ accepit,ꝙ illi in ſomno mugitꝰ ſit,nullumq; animal. Teſte Pli. grauiore premitur ſumno.

¶ Vitiligo totiꝰ corpis vitiũ ẽ,nã vitiliginẽ faciũt aduerſi coloris maculæ,per oĩa mẽbra diſperſæ.Dicta vitiligo vel a vitio vel a vitulo,propter eius mẽbranæ cãdorẽ q̃ naſcitur inuolutus. Et hãc maculã greci alphon. vñ nos albũ dicimꝰ,appellãt, vt ĩqt Feſt.allegãs. Luc.hęc odioſa mihi vitiligo eſt. vñ dolet ĩqt.Sed Cel.vitiliginẽ dicit eſſe herbã q̃ aphos dr̃,quia alba,cũ & alia quoq; ſit guttis diſperſa,q̃ melas a colore nigro dicit̃,vtraq; tamẽ ſerpit.ob hãc igit̃ ſimilitudinẽ vitiliginẽ magis dictã puto Nõ ẽm hęc herba ſiue virecultũ vt ait Feſtꝰa vitulo vel a vitio ſed a vite nũcupat̃,cuiꝰ natura ẽ vt ſine adminiculo ſtare nõ poſſit. De morbo ſic meminit Apu. ĩ Magia. Cũ caro in humorũ craſſum & ſpumidũ inimico igni colliq̃facit,& ſpũ in idẽ parto ex cãdore cõpreſſi aeris albida & humida tabes fluit. Terra nãq; tabes ſi foras e poris proſperauit, maiore dedecore,q̃ nox diffundit̃,pectoris primorẽ cutẽ vitiligine inſignit,& oĩbus maculationibꝰ cõuariat. Plin.li. xx. Ferũt eosqui quotidie edũt capparim paralyſi ñ periclitari,nec lienis doloribꝰ,radix eiꝰ vitiligies albas collit.mar. li. iij. Ligue vitiliginẽ dedit p quãdã ſimilitudinẽ cũ inquit,Scabros dentes vitiliginemq; linguarum,quas in ſola equidem ciuitate contraxerat.

¶ Vitiligo as,pe.co. obſtriglio carpo criminor,mordeo vñ vitiligatores dicti ſunt obſtrectatores,ex vitijs & litigatoribꝰ ↄpoſita dictio. Pli. ĩ prolo.Scio ergo q̃ ſcripta ſunt,hęc ſi palam proferãtur,multos fore qui vitiligẽt.

¶ Vitulari veteres vſurparũt pro voce lætari. Et vitulãtes dicuntur letãtes,& vitulatio lętitia. Qm̃ eã verã vitam putabant quæ in ſumma lętitia ac tranquillitate degeret̃,hinc viuere ſępenumero ponit̃ ,p lętã vitã agere

¶ Vito tas,caueo,cuius cõpoſita ſunt deuito,euito,per fecte vito. Lact.Sic hominẽ pęnitẽtẽ cautũ ac diligẽtẽ facit ad euitanda peccata in quæ ſemel fraude deciderit, & habent peunltimam productum.

¶ Vitabundus idem quod vitãs.Salu.Marius vitabundus claſſem hoſtium ad oppidum peruenit.

¶ Vitium,proprie dicit̃ quod virtuti opponit̃ a vito,ꝙ vitandũ ſit ac fugiẽdũ.Sene.Si quid vitij cõmiſit. Aliq̃n dicitur error. Plin. Librũ vitijs plenũ. Aliquãdo morbꝰ quanuis ab inuicẽ ſeparent̃,ꝙ morbus quidẽ cõrta naturam,qui vſum rei facit deteriorẽ,vt febris inſania. Vitiũ vero perpetuũ corporis impedimẽtũ,vt cęcitas,claudicatio,vecordia. Et non ſolum in homine,ſed ĩ alijs quoq; rebꝰ dr̃.Cic.peto.Si nihil eſt in parietibus aut tecto vitij cæterã mihi probabũt̃. Põt tñ qui morboſus eſt ẽt vitioſus dici,ſed nõ ecõtrario.Equꝰ mordax & calcitroſꝰ vitioſus nõ morboſus eſt.Claudꝰ vero aliquo actu fractus & morboſus & vitioſus dici põt. Vitio dare eſt culpare,vituperare. Teren.in an. Nũc quã rẽ vitio dẽt q̃ſo animaduertite. Et palopoſt ,p eodẽ. Id iſti vitupãt factũ

¶ Vitioſitas(vt Cice.li. iiij. Tuſ.inquit) ẽ habitꝰ aut affectio in tota vita inconſtans.

¶ Vitioſi magiſtratus,dñr vitio creati. Vñ apud Liuiũ legimus expuguatũ eſſe, vt vitioſus dictator p augures fieret. Cic. ĩ Phi. Vitioſum cõſulẽ appellat hoc eſt vitio creatũ ex augurũ diſciplina. Q ñ em̃ comitia Romæ habebãtur cauſa magiſtratuum creandorũ,ſolebant augures de cœlo ſeruare, ſi aut fulmẽ vidiſſent, aut tonitrua audiuiſſent.Quare per augures nũciata illi magiſtratꝰ vitio creati eſſe dicebantur,& ita ſe abdicare cogebantur.

¶ Vitio,as,corrũpo,deſtruo.Lact.li. vij. aer vitiabit̃ ac corruptꝰ & peſtilẽs fiet.pla. ĩ ,plo.au. eiꝰ filiã lyconides vitiarat.nã vitiatã virginẽ dicimꝰ cũ pudicitiã amiſit & vitiare eſt fœcare. Apul.vtroq; oculo vitiatus.hinc corpore vitiatos dicimꝰ,q cęci vl' manci,vel claudi nati,factiue ſũt. Hic vitiatio,corruptio vitioſitas vero vitiũ dr̃

¶ Vitupero as. vitio aliqd do. q̃ſi vitiũ paro. Ter. Id iſti vituperãt factũ. Hic ẽt vituperatio, q̃ ſi cũ verbo venio vel ſimilibus iũgat̃,paſſiue accipitur, Cicer. Vt propter cũ in ſermonẽ hoĩm atq; in tãtã vituperationẽ veniret.

¶ Vituperium,idem quod vituperatio Cice. Vel etiam a vitio dictum vituperium.

¶ Vituperones,qui & vituperatores.

¶ Vitrũ,materia trãſlucida,q̃ ex arena & cinere fieri dr̃.

✤ Vitriolũ,paruũ vitrũ ſignifi. ẽt attramenti ſpeciẽ.Cc.

✤ Vitriarius vitrorum factor. Cc.

✤ Vitreolum,hærba muralis quę mirum in modum vaſa confricata purificat. Cc.

✤ Vitreum quod ex vitro eſt. Cc.

✤ Vitroſus,quod abundat vitris vel vitrum habet. Cc.

¶ Viuo is.xi. ctũ. q̃ſi vĩ & vigorẽ habeo,qd̃ licet abſolutũ ſit,dicimꝰ tñ q̃nq; viuo fœlicẽ vitã. Interdũ viuere,ẽ lętã vitam agere. Huius verbi compoſita ſunt conuiuo: vnde & conuiuium. Peruiuo, quod eſt vſq; ad finem viuo. Plau. in Cap. Etiam ſi peruiuo vſq; ad ſummam ętatem,tamen breue ſpatiu eſt,perferundi q̃ minitas. Reuiuo,a quo reuiuiſco,turſus viuꝰ fio. Supuiuo. Hie. ĩ Exo. Si vno de te vel duobꝰ ſupuixerit nõ ſubiacebit pœnę. Huiꝰ verbi frequẽtatiuũ eſt victo as,a quo fit victito as.

¶ Viuere in diẽ dicitur,qui quotidie parant noua cibaria nihil reſeruãtes,nec recõdito vtũt̃, hodie apperẽtes hoc,cras illud,quorũ varia eſt vita & victus. Cicer. li.v. Tuſc. Nos in diẽ viuimꝰ. Col. lib. iiij. Nec ,puidẽt futuro tẽpori,ſed quaſi plane in diẽ viuãt ſic ĩperant vitibus,& eas multis palmitibꝰ onerãt,vt poſteritati nõ conſulãt.

¶ Viuꝰ a,ũ. qd̃ vitã habet q̃nq; ponit̃ ,p naturali. Ver. li. ij. Geo. Et viua ſua plãtaria terra. Q̃nq; ,p eo qd̃ vĩ aliq̃ habet. vñ viuũ lapidẽ dicimꝰ ignitũ,ꝙ vĩ habeat emittẽdi ignẽ. Q̃nq; ,p valido ac vehemẽti. Ver. Paulatĩ abolere Sichęũ ĩcipit & tẽtat viuo p̃uertere amore. Hic ſemiuiuũ,qd̃ mõ ſigni. ſemimortuũ, mõ debile ac vigoris exigui. ♣ A Viuꝰ fiũt viuior & viuiſſimꝰ .i. magis viuẽs. Cc.

✤ Viuꝰ lapis dicitur naturalis. quidã tamen viuum lapidẽ vocant ignarium ꝙ vim habet emittendi ignem. Cc.

✤ Viuum ferrum dicitur,quod ad magnete vim ſuſcipit & aliud appręhendit ferrum.

¶ Viuax,validũ,vigoroſũ, diu viuens, & quod abſumi nõ poteſt. Hic viuacior, viuaciſſimꝰ, viuacitas, q̃ eſt vigor ac robur, & viuacia ciæ.

¶ Viuidꝰ,a,um. quaſi viuũ. Prop. Quattuor artificis viuida ſigna boues, quaſi ſpirantia atque viuentia. Alias viuidũ dr̃ robuſtũ ac plenũ vigoris. Alias ĩtegrũ. Plau. ĩ Ru. Nõ vides me rẹferre viuidũ ræte ſine ſquãmoſo pecu. ✤ Legitur & viuidum.

¶ Viuariũ,locꝰ in quo vel aues vel piſces,vel ferę cõtinẽtur quę ad victũ dũtaxat pertinent. Plin. Oſtreorũ viuaria primꝰ Sergiꝰ orator in Baiano inuenit. Idẽ leporarium dicitur,& roborariũ. Proprie tamẽ piſcinæ vbi piſces cõtinentur. ſicut apiaria,loca in quibus aluei apum tenentur,quæ meliſſones & mellaria nominantur.

¶ Viuiradix,vitis q̃ cum radice ſeritur, quaſi viuam radicẽ habẽs ad differentiam malleoli, & talearum. Plin. In arido ſolo viuiradix quoq; fruſtra ſeritur. Col. Sationis autem duo ſunt genera malleoli vel viuiradicis.

¶ Viuerra,aĩal paruũ quidẽ ſed magni vigoris. Muſtella ruſtica dicitur,vt ait Strabo Aphrica ĩportata. His vtuntur adoleſcentes ad extrahendas de parietum nidis auiculas. Gręce dñr γάλη. Ariſtoteles libr. ix. de aĩalibus. In Prodoſelena via ĩteriacet,cuiꝰ vltra alterũ latꝰ gignitur gale,citra alterũ gigni nõ poteſt. Plin. In ,pdoſelena ĩſula viã muſtellę non tranſeunt. Eſt aliud muſtellarũ ſyluestriũ genꝰ q̃ lõge domeſticis maiores ſũt a gręcis Ictydes vocãt̃. Ariſtoteles. Ictys ſylueſtris muſtellæ genꝰ ẽ, magnitudĩe melitẽſis catelli,ſed pilo,facie,albedĩe partis ĩferioris & morũ aſtutia muſtellę ſimile eſt,mãſueſcit maiorẽ in modũ,officit aluearibus Genitale eius oſſeum eſt. Sed ſylueſtriũ quoq; muſtellarũ, duo gñã ſũt alterum ſub ventre rufeſcit. Matrẽ appellãt. Mart. Venator mater ſupbꝰ adeſt. Alterũ cãdidiꝰ & viuerra vocatur. Plin. Magna ,p pter venatũ eorũ viuerris gratia eſt, ĩmittunt eas in ſpecus,qui ſunt multiformes in terra, vñ & nomẽ animali. ſ. cuniculus. Vtrũq; genus græci γαλᾶς ἀγρίας noſtri ſylueſtris muſtellas nuncupant.

¶ Vix, aduerbiũ ſignãt cum vi ac difficultate & labore. Ver. li. ij. Geo. Vix humiles apibꝰ caſias roręq; miſtrat. Ter. Vix retraxi filiũ ab amore ancillę. Aliq̃n refert̃ ad tẽpꝰ. Verg. vix e cõſpectu ſiculę telluris in altũ, Vela dabãt lęti .i. ſtati. Idẽ Et quos ſydonia vix vrbe reuelli id eſt nuper. Aliquãdo ponitur ,p nõ. Luc. Carcer vix carcere dignus. Ouid. Vix priamus tanti totaq; Troia fuit.

¶ Vix tãdẽ,ſignifi. poſt multũ tẽporis. Cic. Appio pul. Vix tãdẽ legi literas dignas Appio Ver. Vix tãdẽ Ithaci magnis clamoribus actus Compoſitio rupit vocem.

V ANTE L

VLcꝰ,ẽ tecta & clauſa malignitas. Eſt eĩ ſanies cõcreta ĩtra cutẽ latitãs,q̃ vt ,ppere abrupta cute eiũpat ẽplaſtris ſuperne alligatis ſolet ↄfoueri. Ver. lib. iij. Georg. Quam ſi qs ferto potuit reſcindere ſũmũ vlceris os alit̃ vitiũ viuitq; tegẽdo. vulnꝰ vero eſt hyãs patẽſq; aptura corpis ictu facta. Vlcera capitis manãtia ſunt,q̃ græci ἀχῶρας vocãt, imperitum vulgus temam. Quidã hoc nomẽ aſpirandum putant,quoniam a gręco originem ttahat. Illi enim ἕλκος helcos dicunt.

¶ Vlcero as. pe. cor. dilanio. & quaſi vlcus facio. Hic ex ulcero vlcus dilanio. Colu. lib. viij. Fere autem per ęſtatem ſic muſcis aurẽs canũ exulcerantur ſępe vt amittãt. Per tranſlationem ſignificat exaſpero,exacerbo. Cice. Ita mihi animum exulcerauit.

¶ Vlciſcor eris. vltꝰ, vĩdico & ĩiuriã nõ ĩpunitã relĩquo.

♣ Vltor,format fœmininum vltrix. a quo etiam vltricia habemus vt victricia a victrix. Cc.

¶ Vlex,frutex roris marini ſĩlis,aſper,aurum retinens.

¶ Vligo,pe. ,pd. terræ humor ex ea nũq̃ recedẽs, vñ vliginoſus ager,q ſemp eſt humidꝰ. Humidꝰ,q aliq̃n ſiccat̃ Var. Solũ oportet eſſe eruderatum & ,pcliuũ, vt euerri facile poſſit,ac fieri purũ. Nõ em̃ ſolum ea vligo lanam corrumpit ouium,ſed etiam vngulas ſcabras fieri cogit.

¶ Vliꝰ, Apollo dicebat̃,ꝙ ſalubritatis eſſet auctor. Cc.

¶ Vllus aliquis,q̃ſi vnꝰ aliquis, qd̃ nunq̃ nomẽ affirmatiue ponitur. Neq; enim dicimus vllus homo currit, ſicut aliquis homo currit,ſed ponitur vel negatiue vt non eſt vllus qui currat. vel interrogatiue,vt eſt ne vllus qui currat. vel ſubiunctiue,vt ſi vllus me vocabit,ſtatim veniam. Ab vllus fit compoſitum nullus.

¶ Vlna,cubitꝰ ſeu brachiũ,q̃tum vtriuſq; manus extẽſio. Vlna inquit. Ser. in Buc. proprie eſt ſpatiũ inquantũ vtraq; extẽdit̃ manꝰ. Dicta. vlna πὸ τῶν ὠλενῶν .i. a brachijs licet Sueto. Vnum cubitum velit eſſe tantummõ.

¶ Vlpicũ,pe. cor. gręci oppellauere genꝰ alij grãdiꝰ inter pulmẽtaria ruris. auctores. Plin. & Col. Quidã vlpicũ vocant alliũ punicũ. Græci autem ἀφροσκόροδον appellant lõge maioris vis quã alliũ. Plaut. in Pe. Tu autẽ plenior alij vlpici q̃ Romani remiges. Col. Luna infra terrã ſit,q̃n alliũ vel vlpicum ſerimꝰ,vel in tabulatum reponimus. Sic enim neq; acerrimi ſaporis exiſtere,neq; mandentium halitus inodorare exiſtimantur.

¶ Vltra,p̃poſitio eſt,cũ actõ deſeruit & nõ niſi ſeparata ĩuenit̃. Cuiꝰ elegãtiã oſtẽdit. Salu. in Iug. Mauriq; vagũ genꝰ vt alij aphricę,contendebant antipodas vltra Aethiopiam cultu Perſarum & iuſtos & egregios agere. Aduerbium eſt,cum ſine caſu ponitur, vt aſſidue lego nihil vltra faciens. Et tunc ex ſe facit vlterior & vltimus. Fit autem vltra ab vls, quo veteres vtebãt̃ ſicut citra a cis. Vltra famam .i. opinionem ſignificat perq̃ multum, ſicut intra famam,quod eſt huic contrarium. Quint. Hortenſij ſcripta tantum intra famam ſunt.

¶ Vltimꝰ,p. cor. ab vltra idẽ eſt quod poſtremꝰ. Aliq̃n etiã dr̃ primꝰ. Verg. li. viii. Tu ſanguinis vltimꝰ auctor Dictꝰ vltimꝰ ꝙ vltra oĩa ſit,ſiue añ reſpicias, ſiue retro

¶ Vltro ab vltra fit & ſignificat vltra ſiue inſup. Ver. Et miſereſcimꝰ vltro. i. vltra id quod rogauit pręſtitimꝰ. Interdũ ſignificat ſine requiſitioẽ, vt vltro ad te veni. i. nõ requiſitus,ſed ſponte veni. Iuterdũ praue ac puerſe ſeu verſa vice aut prior. Tetẽ in Adel. Niſi me in illo credidiſti eſſe hominũ numero,qui ita ſibi putãt fieri iniuriã vltro ſi quam facere ipſi expoſtulant & vltro accuſant.

¶ Vltro citroq; ſignificat quod vulgo dr̃, huc & illuc & tam in factis quã in dictis dr̃ Quint. Iuuenis ſicut ſolet vltro citroq; cõmeare. Cice. multiſq; verbis vltro citroq; habitis ille nobis conſũptus ẽ dies. Quidã in hac ſignificatione vtuntur ſurſum & deorſum. Teren. Sex ego te totos Parmeno hos mẽſes qetũ reddam ne ſurſum deorſumve curſites. Tractũ ab Athenis, cuius portus ĩ imo vrbs vero in ẹditiore loco ſita eſt. ¶ Vltroneꝰ vltronea vltroneũ,idem qd̃ ſpõtaneꝰ. Hiero. in, Exod. Ab homine qui offert vltroneus accipitis eas.

¶ Vlubrę,ciuitas in Italia. Horatiꝰ. Eſt vlubris animus ſi te non deficit ęquus.

¶ Vlula,pe. cor. auis a fletu denominata, hoc eſt ἀπὸ τοῦ ὀλολύζειν,qd̃ eſt vlulare & flere. Ver. Certẽt & cygnis vlulę

¶ Vliſſes fuit filius Laertę regis Ithaces. vnde & Laertius cognominatsu eſt. Et Ithachus,ab ithaca inſula in qua regnauit. Et dulichius, ab Dulichia inſula quę in illiꝰ regno habitabat̃. Similiter & Naritiꝰ,a naritio. Eſt & q̃nq; ſecundę declinationis ſicut & Achilles. Ver. Et terram altricẽ ſęui execramur Vlyſſi.

¶ Vlys bona,ciuitas in Hiſpania ab Vlyſſe cõdita. Sunt tamẽ qui p̃cipiant & Vlyxem & Vlyx bonam ſcribi per x, ſed tales gręcas literas ignorant.

V ANTE M

VMbo,media pars clypei eminentior,licet q̃nq; ,p toto clypeo ponatur. Liui. Gallum vmbone ictũ deturbat. Iam clypeus clypeis vmbone repellitur vmbo Ciuilibus bellis.

¶ Vmbilicus pe. pro. dr̃ quicquid in aliena re eſt mediũ vñ de libro quoq; Vmbilicũ dici oſtendit. Catul. Relata carthæ regiæ nouẽ libri Noni vmbilici lota rubra membranæ. Et pli. Vmbilicũ Italię circa lacũ reatinũ dixit. Suidas nr̃. ὀμφαλητομία ὅτε τὸν ὀμφαλὸν τοῦ βρέφους ἀμῖναι ἀποτέμνουσι καὶ αὐταὶ δὲ ὀμφαλητόμοι λέγονται καὶ ὀμφαλιον ὁ ὀμφαλὸς τῆς ἀσπίδος. ✤ Id eſt Omphaletomia q̃n Infãtis vmbilicũ obſtetrices ſecant q̃ etiã Omphaletomę. i. vmbiliſecæ dicunt̃. Et in hac ſignificatione accipitur, quia illuc tãq̃ ad cenſum liberorum membra conueniunt Itẽ vmbilicus,dicitur,ligamentum inteſtinorum ꝙ mediam fere ventris planiciẽ obtinet. A cuius ſimilitudĩe paruus circulus in terra deſcriptus ad cognoſcẽdos ventos vmbilicus dicitur. Plin. Per huius mediam longitudinẽ duci ſarculo ſulcũ vel cinere linneã, med. ãq; circũſcribi circulo paruo qui vocatur vmbilicus. Itẽ parui ac rotũdi pollitiq; lapilli eadẽ ratioẽ vmbilici dñr. Cic. Tũc duo excellẽtiſſimi viri repueraſcere maxime videbãt̃ cũ ex vrbe tanq̃ e vĩculis ãbulaſſent,& ad Caietã Laurẽtũ q; cõchas & vmbilicos legere conſueuiſſent, Itẽ vmbilici ornamẽta & veluti clauiculi quidã quibꝰ libri ornant̃ & gẽmę ligãt̃. Mar. Quid ,pdeſt mihi tã macer libellus. Nullo craſſior vt ſit vmbilico. Pli. & alios ↄuenit ſi oportere pforari quorũ ſit abſoluta bonitas vmbilicis ſtatĩ ex auro capita cõpræhẽdẽtibus. Et poetę frequẽter vſi ſũt cũ exactũ opus ſignificarẽt, vt ad vmbilicos ſe veniſſe diceret. Hora. in Epo. Promiſſum carmẽ iãbos. Ad vmbilicũ adducere,qd̃ exponit Porphy. ab vmbilicũ adducere p̃ finire & ↄſũmare opꝰ poſuit. Hor. Quia ĩ fine libri ex ligno aut oſſe vmbilici ſolẽt poni. ĩ quẽ ſenſũ & mart. finẽ tertij clauſit,ohe iã ſatis eſt ohe libelle. Iã ,puenimꝰ vſq; ad vmbilicũ. Tu ,pcedere adhuc & ire q̃ris. Hic vmbilicatũ dicimus quod vmbilicos habet, vel qd̃ ad vmbilici ſimilitudinẽ factũ eſt, Huiꝰ diminu. eſt vmbiliculus.

Quo nomine etiã dictũ eſt genus oſtrei marini, ꝙ in vmbiliculi modum ſuauiter coeat.

¶ Vmbilicatim ſignificat per vmbilicos.

¶ Vmbra aer carens ſole quod fit alicuiꝰ corpis obiectu pręſertim nubiũ. Hiero. vmbra fit ex lumine & corpore Quidã ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, quod eſt imber, vmbrã appellatã exiſtimant, ꝙ oẽs vmbræ humidæ ſint, vmbrę etiã dñr quas faciũt pictores, vt imagines quę planę ſunt ſolidę videantur, quod dicunt adumbrare, vmbræ etiam dicũt inferorũ imagines. Verg. Vmbrarũ hic locus, ſomni noctisq; ſapore Corpore viua nefas ſtigia veſtare carina.

¶ Vmbella diminutiuũ ab vmbra, & vmbella que ponebatur in theatris ad arcendum ſolem.

¶ Vmbraculũ locus in quo eſt vmbra. Var. li. j. de re ru. Prope areã faciunda vmbracula, quo ſecedant hoĩes in ęſtu tpe meridiano. Et apud Eſaiã. Derelinquetur filia ſion & vmbraculũ ĩ vinea & ſicut tuguriũ ĩ cucumerario ♁ Vmbraculũ quod facit vmbrã & a ſole defendit qđ ponit ꝓ vmbra, vt ſũt aulea litea, cortica frõdes. Val. li. ij. Q. catullꝰ primꝰ ſpectãtiũ ꝯſeſſũ velorũ vmbraculis texit

¶ Vmbro as, tegẽdo vmbrã facio, cuius cõpoſita magis ſunt in vſu. ſ. Adũbro., Inũbro, Obũbro. Col. li. v. Dũ id incremẽto ſuo vites inũbrẽt. Et in Euan. Et virtꝰ altiſſimi obũbrabit tibi. Aug. Abũbrato myſterio Helias loqtur. Aliqñ ponit pro defendo tractũ ab arboribꝰ.

¶ Vmbro, nomen fluuij Inſubrię nauigabilis qui & lambera Pli. dicit.

¶ Vmbraticꝰ, a, ũ, qđ eſt ex vmbra ſeu ad ſimilitudinem vmbrę. Aug. li. ii. Cõ. Non ſaltem vt eſt q̃dam defectura ſpecies & vmbratica vitiis falentibꝰ. Vmbraticus homo dictus eſt a Pla. trapezita q in vmbra ſub tecto vitã agit otioſam. Artes quoq; & negotia vmbratica nominãtur, in qbꝰ ꝑ deſidiam in vmbra elangueſcimꝰ.

¶ Vmbratile, p. c. qđ vmbratũ eſt, vt vita vmbratilis q̃ vmbra atq; opaco marceſcit, ſeu ĩ vmbra & otio domeſtico degit. Studioſi vitã vmbratilẽ colũt, quos libri docẽt in vmbra & otio, vt inqt Cice. pro Corn. Bal. Item pro Murena cedat inquit ſtilꝰ gladio, vmbra ſoli. Res etiam vmbratiles dñr q̃ fiũt ꝑ ĩuolucra & inanitatẽ q̃lis vmra ẽ

¶ Vmbria, regio quã Pli. in ſexta regione collocat ἀπὸ τῶ ὄμβρου hoc ẽ ab vmbre, ꝙ vmbria gręcis quaſi ymbri dicant, & omniũ Italiæ populorũ antiquiſſimi inũdatione terrarũ ymbribus ſuperfuiſſe credantur vel dicta eſt. Vmbria, ab vmbra, ꝙ ea regio ꝓpter altitudinẽ mõtiũ & vicinitatẽ Appennini vmbroſa ſit, Luca. li. ij. Iuſq; ſui pulſo iã ꝑdidit vmbria thermo. Incipit Vmbria ab Apẽnino & vltra ac vſq; ad ſinũ Adriaticũ extẽdit, multis pręclara vetuſtiſſmis oppidis. Sed in primis Sẽtino, ac fano fortunę. In ea etiã ſũt Spoletũ. A quo nũc ea regio ducatus Spoletanus dr. Narſia, Reate, Ameria, Tiphernũ, Fulgineũ, Nuceria, Aſſiſa, Tudertũ, Narnia trecenta vmbrorũ oppida Tuſci debellaſſe reperiuntur.

♁ Vmber, bra, um, poſſeſſiuum ab vmbria.

V ANTE N

VNa, aduerbiũ acuitur in fine ad differẽtiã ablatiui noĩs vnꝰ & ſignifi. ſimul. Aliqñ etiã in orõne ponit geminata & habet quaſi eãdẽ vim quã habẽt tũ & cũ. Cic. Vna & id ꝙ facio ꝓbauit, vna & ĩ hac cã ꝑfecto neminẽ proponendũ mihi eſſe exiſtimabit.

¶ Vncꝰ, fuſtis ab vnco latere incuruꝰ, ac ſeſe retorquẽs quo inſtrumẽto puniebãtur dãnati. Iuue. Impactꝰ Seianus ducitur vnco. Huius diminuti. eſt, vncinus.

¶ Vncus a, um, incuruus. Cuiꝰ cõpoſita ſunt aduncꝰ & reduncꝰ, Quæ duo Pli. li. x. Cõplexꝰ eſt dicẽs. Et acuta volucribꝰ roſtra, eadẽ rapto viuẽtibꝰ adunca collecto recta herbas ruentibꝰ limũq; redunca, Vt ſuũ generi. Hic fiũt adunco, & inunco. Aug. in Expo. Pſal. Pars noſtri eius ſuperior quę ſupra partẽ inferiorẽ aduncatur.

♁ Vncinus, pe. pro. diminutiuũ eſt ab vncus pro fuſte,

¶ Vncinatꝰ, vncinis armatꝰ. Ci. Nec vt ale aſperis & lenibꝰ armatis vncinatiſq; ꝯpluſculis ꝯcretata hęc eẽ dicat

¶ Vncia dicta eſt, ꝙ vna ſit ex xij. ꝑtibꝰ aſſis. A quo Semiũcia, duæ ſextulæ, tertia pars vnciæ. i. ſcrypuli octo. Sicilicꝰ ſcrypuli ſex Sextula ſcripuli. iiij. Eſt ẽt vncia mẽſuræ genꝰ exiguæ vñ & diminutiuũ vnciola. Iuue. Vnciolã Proculeiꝰ habet ſed Gillo deũcẽ. Partes quiſq; ſuas ad mẽſurã inguinis hæres. vñ quincũcẽ vocamꝰ vaſculũ quinq; vnciarum capax. Mart. Quicũces puto poſt decẽ peractas. De alijs aſſis partibꝰ vide in dictiõe As.

¶ Vnciarium, ab vncia deriuatur. A quo ſemunciarium Liuius, lib. vij. Semunciarium tantum ex vnciario factum fœnus & inpenſiones æquas triennij.

♁ Vnciola, cũ accentu in antepe. diminutiuum ab vncia.

¶ Vnda proprie pars aquæ in ſe collecta, & in vnã partem tendens. dicta ꝙ ſit vna & in ſe coacta. Aliquando ponitur pro aqua vt pars ꝓ toto. Ouid. Et terris miſcuit vndas. Huius diminutiuum eſt vndula.

¶ Vndoſum, mare dicitur fluctuoſum.

¶ Vndiſonus a, um. pen. cor. quod vndis ſtrepit. vnde mare vndiſonum dicitur, ꝙ fluctuando ſonitum reddat.

¶ Vndiuomꝰ a, um, pe. cor. quod vndas. i. aquas vomit. vnda enim quandoq; pro aqua ponitur.

¶ Vndatim, aduerbitm ſignificat fluctuatim vel ad vndarum ſimilitudinem.

¶ Vndo as. fluctuo, vndas facio. Cõpoſi. ſũt Abũdo exũdo, ĩũdo, & redũdo. De qbꝰ ſupra in dictione Abundo.

¶ Vndabũdũ mare apud Gel. dr abunde vndas faciẽs.

¶ Vndulata veſtis, quę fit ex hircorũ & caprarũ pilis potiꝰ quã lanis, ꝙ ad vndarũ ſimilitudinẽ picta ſit. Nã & Cymatillis veſtis a fluctu. vt apđ Plautũ & Ouid. dicebãt vero & vndones quidã Cilicij. forteq; ab vndis, quales mõ in his textis videmꝰ, quę tanq̃ ἀπὸ τῶ συμβαλλ... συμβάλλοντα oẽs appellamꝰ, ceu origine ab illo veſtiũ genere acepta de quibꝰ Plin. ita ſcribit. Lanæ & Perſe coactæ veſtẽ faciũt. Erit ergo Symballoton quaſi συμβλητος hoc eſt coacti ĩplexu potiꝰ q̃ textu cõditũ. De vndone Hiero. quoq; meminit. Var. de vi. pa. A quibuſdã dicit eſſe fortunę virginis, ab eo ꝙ duabus vndatis togis eſt optũ, ꝑide vt reges nři vndulatas & prætextatas togas ſoliti ſunt habere. Nonius Varro (inquit) vndulatum, noue, pro puro poſuit. Ita fit vt vndula veſtis aliud genus ſi fortaſſe quam Cymatilis, a fluctu dicta.

✤ Vndones. vide in dictione vndulata.

¶ Vñ aduerbiũ. q̃ſi de quo vno loco vt vñ venis. Interdũ ſignat a quo. Verg. Genus vñ latinum. Interdum ponit ꝓ ad qđ. Terẽt. in Heau. Vñ petitur aurũ? Vnde mihi lapidẽ, quorſũ eſt opus, vñ ſagittas? inquit Hora. Hic venuſte deeſt putas vel dicas mihi eſſe. Quinti. Vnde hunc illi animum? & alibi. vnde tantum virium cæco?

♁ Vndeũde. ſignifi. vñcunq;, de qua parte voglia cheſia.

¶ Vndeuis, vndelibet, ſignificant ex vno quouis loco ſic vndecunque.

¶ Vndeuiginti, vno dempto de viginti. quod eſt decem & nouem. A quo vndeuigeſimus. Sic vndetriginta. vndetrigeſimus, vndecenteſimus, vndemilleſimus.

♁ Vndiq; laterũ. i. ab oĩ latere, ab oĩ pte. Sic vbiq; gẽtiũ.

¶ Vngo is. xi. ctum & vngo is, gui, ctũ. ſecundũ Priſcia. quaſi vnum ago. Vngendo enim copulatur atq; vnit caro A quo fiunt Compoſita Inungo & Perungo.

¶ Vnguentum, quod & vnguentum dicitur, non eſt illa compoſitio tenax qua Cirurgi vtuntur ad vulnera curanda, ſed commixtio diuerſorum odorum addito oleo aut balſamo ad vngenda corpora delitiarum & luxuriæ cauſa inuenta. vnde in canticis Odor vnguentorũ tuorũ ſup oĩa aromata. Plau. Non poſſunt omnes olere vnguenta exotica. Pompo. tamen Iuriſcõſ. ſcribit vnguenta eſſe q̃ voluptatis & valitudinis cauſa cõparant. Sed hæc magis medicamenta dicuntur. Ser. ait hoc nomen vnguentũ nõ recipere u. ſicut nec vngo, vnguen vero u habere.

¶ Vnguẽ idẽ qđ vnguẽtũ & accipit ꝓ oĩ eo qđ ſuccũ habet ex quo aliqd vngi põt. Plini. Epiphoras bubulo ſeuo cũ oleo cocto allinunt. Ceruini cornu cinis ſcabricies

eodẽ vnguine ſanat. Sũt qui dicãt vnguẽ, ab vncto deduci, & eſſe vnctũ pigue in ſuis dorſo, ſiue axũgiã vel ſęuũ. Palladius. Sumes tñdẽ vnguinis quod vocamus axungiã vl ſęuũ Perſi. fœniſecę craſſo vitiãt vnguĩe pultes.

¶ Vnguentarius, qui vnguenta cõficit ac vændit qui a gręcis Myrola dicitur. Hiero. in Exo. Facies vnguentũ compoſitum opere vnguentarij.

¶ Vnctũ, ſignat illud pingue qđ in porci dorſo mollius eſt. Col. lib. vij. Frigoris fomenta adhibentur. capite & ſpina tepenti adipe vel vncto linuntur. Perſius adiectiue poſuit. Vncta vixiſſe patella Semper.

¶ Vnguis maſc. ge. ab vngo is. ꝙ politꝰ & trãſlucidꝰ ſit & q̃ſi vnctꝰ. Et eſt ꝓprie eorũ aĩaliũ q̃ digitos habent ſeparatos, vt ſũt homines, ſimię, aues. Pli. Vngues ſimiæ imbricati ſunt, hominibus lati, rapacibus vnci, cæteris recti, vt canibus, ꝑter eũ qui a crure plæriſq; dependet. Idem de aquila. vngues quoq; huic generi inuertuntur.

¶ Vnguis, morbꝰ eſt oculorum quem gręci Pterygium vocant. De quo ſupra.

¶ Vngula, ab vnguis denominatiuũ eſt, nõ diminutiuũ q̃uis forma diminutiuã habeat, & dr de his q̃ digitis carent. Plin. in quadrupedibus ſolidas hñt vngulas q̃ non ſunt cornigera. Idẽ. Oĩa digitos habẽt q̃ pedes excepto elephãto. Huic em̃ informes numero quidẽ quinq;, ſed indiuiſi ac leniter diſcreti, vnguliſq; non vnguibꝰ ſiles. Ouid. Quoq; idẽ fecit dũ lo deſcripſit e bouis effigie in primã formã redeũtẽ. Vngulaq; in quinos delapſa abſumit vnguis. Oĩbꝰ vngulis, ꝓuerbiale eſt qđ ſignat oĩbꝰ viribꝰ manũq;, pedũq; & conatu totiꝰ corpis, vt etiã vngues q ſũt ĩ extremitate collocati ĩtẽdãt, quos. Pli. exiſtimat eſſe ſummas neruorũ clauſulas. Cic. li. ij. Tuſ. Toto corpe atq; oĩbꝰ vngulis (vt dr) cõtẽtiõi vocis aſſeruiunt.

¶ Vnguicula, diminutiuũ eſt, & de his tm̃ dr, q̃ vngues hñt. Vñ a teneris vnguiculis dicimꝰ ꝓ eoqđ eſt ab ĩfãtia & ab ineunte ætate a pueris. ab ĩcunabulis. Cicero. Lẽtulo. Sed ꝑſtat teiꝑm q mihi a teneris vnguiculis es cognitus. ¶ Vngulanos. cato vocauit, qui magnos vngues habent ac ſcabros, quaſi vngulis ſimiliores q̃ vnguibus.

¶ Vngulũ, annulũ ſignificat. quod ideo quidam appellatum putant, ꝙ ſicut in digito vnguis carne, ita in illo gemma vel ſignum aliquod auro clauditur.

¶ Vngulata veſtis, ab vngulis hoc eſt annullis. vngulũ enim Oſcorum lingua (vt ait Feſtus) annulum ſignificat. vel etiam dici poteſt ab vnguibus.

¶ Vnus, nũeri pricipiũ eſt. Ouid. Vnus erat toto naturæ vultꝰ in orbe Quẽ dixere chaos. Aliqñ dr ſolꝰ. Plautꝰ. Vnꝰ tũ domi erã, & fores erant clauſę. In qua ſignificatione qñq; gtõ iungit. Pli. Accipenſer vnꝰ oĩm ſquãmis ad os verſis cõtra aquã natando meat. Aliqñ accipit pro primo. Verg. Cadit & Ripheus iuſtiſſimꝰ vnus Qui fuit in Teucris. Sciendũ auctore Hieronymo ad Damaſum, ꝙ vnus eſt numeri. quũ dicimus, vnus homo, vnꝰ equꝰ. poteſt enim & alius homo & tertius vel equus. Vbi aũt alius vel tertius non poteſt iungi. vnus ſi dicatur, nõ numeri ſed vniuerſitatis eſt nomen. vt ſi dicamus vnũ ſolẽm, hic vnus ita dicitur, vt alius vel tertius addi nõ poſſit. vnus eſt enim ſol multo magis Deus, quum vnus dicitur, non numeri ſed vniuerſitatis vocabulo nuncupat. id eſt qui propterea vnus dicitur, ꝙ alius non ſit.

¶ Vnꝰ & alter, ſignat duo ſicut alter & tertius. Tacitus Sed & alter & tertiꝰ dies contatiõe coeternum abſumit.

¶ Vnicus, ſingularis vt phœnix eſt vnica auis. Hic fit aduerbium vnice ſingulariter. vt dilexi te vnice.

¶ Vnuſquiſpiam. aliquis vnꝰ, vnuſquiſq;, dictio vniuerſalis. vnuſquilibet, & vnuſquiuis idẽ ſignificãt quod quilibet omni loco. ex omni parte, ex omni regione.

¶ Vnanimis & vnanimꝰ, vtroq; mõ dr, ꝓ eo q vniꝰ animi ẽ & vniꝰ ſentẽtię cũ altero. vñ & vnanimẽ conſenſũ dicimꝰ, quũ amicorũ concordia eſt. Hinc vnanimitas.

¶ Vnicaulis, herba que vnum caulem habet, nec in ramos ſpargitur. ¶ Vnicolor pen. cor. vnius coloris.

¶ Vnicornis ge. ma. ſiue vnicorniꝰ & vnicorniũ declĩari põ ꝓ aĩali, qđ vnicũ ĩ frõte cornu lõgũ gerit, qđ ad ſaxa limat, & cũ ipſo ꝑforat elephantẽ. Gręce monoceros dr. Hoc aĩal, vt Alber. ĩquit eſt moderatę quãtitatis, buxei coloris & fixe ĩ duo vngulę pedis, ĩ deſertis habitãs

¶ Vnicuba pe. c. mulier q̃ vno tantũ viro cõcũbit. Hie. Legant anteq̃ religio noſtra fulgeret in mũdo vnicubas ſemper habuiſſe inter matronas decus.

¶ Vnigenitus filius qui vnicus eſt, quaſi ſolus genitus nec fratrem vllum habuit aut ſororem.

¶ Vnioculus, qui & monoculus. qui vnũ tãtũ habet oculum. Plau. vniocule ſalue. Gręci Monophtlamõ dicũt.

✤ Vniiugę vinæ dñr ſi haſtilibus ĩ terra defixis ſingulę tranſuerſę perticę in vnã tm̃ ptẽ ordinis adnectant. Cc.

¶ Vniuira pe. cor. quæ vnũ dũtaxat virũ cõiugẽ habuit. Hiero. Vniuira Anna inducitur ſemperq; ieiunans.

¶ Vniuerſus, quaſi oĩs ad vnũ verſus. i. ſine aliqua exceptione, & in ſingulari quidẽ idẽ eſt quod totꝰ, & vniuerſus ager, vniuerſus exercitꝰ. In plurali ſignificat oẽs cõiunctim. Nã ſi dicimus. Omnes ſibi domiciliũ cõſtituerunt intelligitur domiciliũ ſibi vnũquẽq; conſtituiſſe. Si vero dicimꝰ vniuerſi ſibi dommiciliũ ꝯſtituert, ſignificatur omnes ſimul vnũ ſibi pro omnibus domiciliũ feciſſe. Hinc fit inuniuerſum quod ſignifitat vniuerſaliter.

✤ Vniuerſipotẽs dr Deus ꝙ vniuerſa poſſit. A quo vniuerſipotentia diriuatur. Cc.

¶ Vniueſale quod ad vniuerſos pertinet, vniuerſalitas generalitas.

Vniuocũ pe. cor. cuiꝰ & nomẽ comune eſt & eadẽ ſuſtãtię ratio, qđ græce ſinonymũ dr ſicut ęquiuocũ, cuiꝰ nomẽ tm̃ cõmune eſt ſed ſubſtantię diuerſa ratio & a Græcis Homonymon appellatur. Homo & equus vniuoca ſunt, quia ſub vno animalis noĩe cõꝑhendũt, & eadẽ eſt vtriuſq; ſubſtantia. Homerus & hõ pictus, equiuoca ſũt quia de vtroq; aĩal prędicatur, ſed ſubſtantia eorum diuerſa eſt, grãmatici dicunt Homonyma eſſe, q̃ voce ſed nõ ſignificatione cõueniũt, vt nepos & filius filii vel luxurioſus. Synonyma quę nõ voce ſed ſignificatione conueniũt enſis & gladiꝰ. Hic vniuoco as, pe. c. & vniuoce

¶ Vnedo, fructus arboris ſimilis terreſtribꝰ fragris & arbor ipſa etiã Vnedo dr folio citro ſimilis, fruticoſa, pomũ inhonorũ eſt. Ideoq; vnedo dr ꝙ vnũ tm̃ mandi poſſit. Gręci Comarũ vocãt, Latini Arbutũ.

¶ Vnio, is, iui, itũ, coniũgo quaſi vnum facio. Vnde vniti animi qui ſunt vnius voluntatis.

¶ Vnio, onis, mõ ꝯcordiã ſignificat. Aug. Nã hoc fieri poſſe in tãta aĩorũ vnione qs dubitet? mõ margaritã, ꝙ in cõchia nulli duo reperiãt ĩdiſcreti ĩquit Plin. Dos oĩs vnionũ ẽ ĩ cãdore, magnitudine, orbe, leuore, & põdere

✤ Vno ſe ab vnus quo veteres vſi ſunt pro ſimul. Cc.

¶ Vnni, populi qui mariti Cronio vicini caſpiũ accolũt quos quidã Turcos vocari exiſtimant, ſunt Hungari.

¶ Vnq̃, aduerbiũ ſignificat aliquo tẽpore, quaſi vno quouis tempore. A quo Nunq̃.

V ANTE O

VOberca, nulla eſt iuxta Bilbinim amnem, curſu fluminis vmbra arborum & frigiditate ſcaturientiũ fontium amœniſſima. Cc.

¶ Voces, dñr ea oĩa quę ſanant, vox enĩ fit ἀπὸ τοῦ βοᾶν quod ẽ voco. Verg. Fractaſq; ad littora voces.

¶ Vocula, pe. co. diminutiuũ parua vox. Cic. ad Q. Fratrẽ. Quãto molliores ſunt delicatiores in cãtu flexiones ac falſæ voculę q̃ certe & ſeuerę. Interdũ ponitur pro detractione. Idem. M. Cælio. Si incurrit hæc noſtra lautus non ſolum in oculos, ſed etiam in voculas maliuolorũ.

¶ Vocabulũ, dicitur quo res ſingulę nominantur.

¶ Vocalis & hoc vocale, qđ eſt ſonorũ & ſummę vocis. Plin. li. xviij. Ranę quoq; vltra ſolitũ vocales, ſunt ſigna tẽpeſtatis. Vñ vocales, literę dictę, quia per ſe voces faciũt, & ſine his literalis vox proferri nõ põt. Hinc Semiuocales, quæ q uaſi dimidiatum vocalium ſonum habẽt

Sciēdū ē q̃ qñ dictio finit ı̃ vocalē q̃uis lōguā, ſi ſequēs incipiat a vocali illa finalis breuis eſt, vt Ilio alto.

❡Vocalitas, conſonantia, quā Greci euphoniā vocāt.

❡Vociferor, ſignificat cū dolore ſiue indignatione maiorē vocē emitto. īterdū ſine effectu vehemēter exclamo

❡Voco as, clamo vt voca operarios. Itē vocare appellare. Lact. li. iii. Qd ſi deū naturā vocāt, q̃ puerſitas naturā potiꝰ q̃ deū noīare. Itē inuitare. vnde vocatores dicti ſunt, quibꝰ inuitādi datū eſt negociū, ſiue qui per ſe vocant, ad cœnas. Plin. Inuitatus ad regis cœnā venit. Indignatiq; ptolomeo, ac vocatores ſuos oſtendēti vt diceret a quo eorū inuitatus eſſet; ille arrepto e foculo carbone extincto imagine in pariete delineauit. Itē poſcere ſeu vendere. Iuuē. Bis quīgēta dedit, tāti vocat ille pudicā. Itē denūciare. Ver. li. i. geo. Tū cornix plena pluuiā vocat improba voce. Huius compoſita ſunt. Aduoco, Auoco, Cōuoco, in vnū voco, cōgrego. Cice. li. i tuſcu. Qui diſſipatos homines cogregauit, & ad ſocietatē vitæ conuocauit. Circūuoco. Vndecūq; voco, Deuoco, Euoco Inuoco, Prouoco, Peruoco, qd eſt omnes voco. Reuoco Retrouoco, & ſeuoco, quę habent penult. correptam.

❡Vocito as, pe. cor. frequēvter oco. Plau. in Capti. Pecunū vocitatus eſt, poſt vos indidiſtis Tindaro.

❡Vocatiuus caſus dictus eſt, q̃ per eū vocamus.

❡Voconia gña ſunt pirorū, quēadmodū & volema. Cc.

❡Vogiſonus, ſiue vigiſolus, lacus ı̃ patauino agro.

❡Volo as ꝓpriū eſt alas habētium vt Volat ille per aera magnū Remigio alarū, Trāſfertur etiā ad alia quę celeriter currūt vt nauis volat, fama, & hmōi pro celeriter vadit. Teren. Ne fruſtra illic expectet vola. Hinc veliuolū mare dicitur. Eius cōpoſita ſunt. Aduolo, quod eſt iuxta vel aliquo volo. Pli. li. x. in agrum volaterranū palumbiū vis e mari quotannis aduolat. Aduolo, alio volo. Circunuolo, Idē in eodē. Ne vnq̃ tā longo naues tamq; continuo curſu recedunt a terra, vt non circunuolitent eas appodes. Deuolo, deorſum volo. Euolo extra vel ı̃ altū volo. Vnde per tranſlationē. Cic. Lentulo. Quia altius me euolare noluerunt, Inuolo, Interuolo, Obuolo, cōtra volo. Peruolo, celeriter volo. Preuolo añ volo, ꝓuolo, ꝓcul volo. Reuolo, rurſus volo. reuertor Gel. Vbi ſatis ſęuierāt coruus reuolabat in galeam. Tribuni. Subuolo latenter volo Col. li. ix. Pulli facilius ſub matribus pinguſcunt ſi iam firmis priuſquā ſubuolent paucas ſubtrahas pinas & obteras crura, & vno loco quieſcant. Superuolo, & tranſuolo quæ habent pen. corre.

❡Volito, as; frequēter volo. pli. Super aquas aſſidue volitans. Ponitur & pro diſcurro. Cic. qui per forū volitāt.

❡Volatus us, ipſa volatio & volandi actus

❡Volatile pe. cor. quaſi volans, vt aīa volatilis, & volucres volatilia dicuntur quia volant.

❡Volaticꝰ a, ū, qd volat & cito trāſit. Aug. li. v. cō. turpes ſūt tales & fornicāt. abs te amādo volatica ludibria.

❡Volatura idē qd volatꝰ. Varro. Ibi in prima volatura cū veniūt morāt dies paucos requieſcendi cauſa.

✤Voligo piſcis genus a volando dictū. Dr & loligo. Cc

❡Volucris pe. co. oē id qd volat, nō ſolū aues, ſed apes quoq; veſpe, tabani, & reliqua hmōi. Hiero. cōtra Ioui. Quis nr̃m leonē, quis viperā, qs volucrē, qs ciconiā, qs miluū, qs reptētes ı̃ litore vermiculos vnq̃ comeddetit!

❡Volucer adiectiuū ponit pro celeri. Mart. Et volucrē longuo porrexit vulnere pardum.

❡Volucra, genus animalis, quod pręrodit teneros pampinos. Col. li. iij.

Volo vis, a volo, las, q̃ animꝰ ı̃ quo velle eſt, talis ſit vt puncto temporis peruolet quo vult. Hinc voluntas & volētia. Cōpoſita ſunt Nalo. Malo & peruolo.

❡Voluntas, vt Aug. li. de libe. ar. ait, eſt qua appetimꝰ recte honeſteq; viuere, & ad ſummā ſapiētiā peruenire. Hinc voluntarius, a, um, quod fit ſpōte. Aug. volatariū bellū indicit paſſionibus. Hinc aduerbium voluntarie.

❡Volentia, idem quod voluntas, quæ quid cum ratiōe deſiderat. Sal. tamen volentia plębi pro placētia plæbi ſcripſit hoc, eſt quæ plebs vellet. A volentia, fiunt Beniuolentia Maliuolentia pro amore & odio. quaſi bona & mala voluntas. Beniuolus & Maliuolus.

❡Volones, dicti ſūt ſerui, q bello punico quū deeſſēt q ſcriberēt, ꝓ dñis pugnaturos ſe polliciti ı̃ ciuitatē recepti ſūt, & volones appellati, quia hoc ſponte voluerunt.

❡Voluptas eſt, elata ꝑter modū lætitia opinione pręſētis alicuiꝰ boni Vñ quicquid cū delectatiōe animum demulcet voluptas dicitur, q̃ id maxime velimꝰ. Referf q; ad animum & ad corpus, q̃uis nonnulli inſimulent ſoliꝰ corporis eſſe ac turpē. Sed de honeſta ſcribitur in Pſal. Torrēte voluptatis tuæ potabis eos. De turpi. Cice. Diuinus plato eſcam malorum appellat voluptatem.

❡Voluptuoſus, habituationem & vehemētiā ſignificat & affectionē, vt voluptuoſus hō, q pq̃ amat voluptatem voluptuoſa res q̃ in ſe habet voluptatē, & plena eſt voluptatis & q̃ voluptate efficiat. Ille recipit hæc recipitur.

❡Volupe, delectabile. Plautus. in Amp. Nam quia vos tranquillos video, gaudeo & volupe eſt mihi. Alioqui ꝓ voluptate ponitur.

❡Voluptuariꝰ a um. quod voluptatē affert. Augu. li. x. Cōf. Et ſæpe ı̃certū fit vtrū adhuc neceſſaria corporis cura ſubſidium petat, an voluptaria cupiditatis fallacia miniſterium ſuppetat, voluptarius homo, qui ſe voluptati dat. Plau. in Menę. Voluptarij atq; potatores maximi, tum ſycophantæ & palpatores plurimi.

❡Voluptabile, gratum voluptuoſum. Plau. Voluptabile mihi cum aduentu tuo tuliſti.

❡Voluptia, voluptatis dea habita eſt. ♣ Dr & volup.

❡Vola media pars manꝰ ſiue pedis. A quo volo las. qd ſignāt volas. i. pedes moueo. Ver. li. vj. Ille em̃ ꝓdire volādo. Nā ad pedū volas retulit. Ad manus retulit. Terē. Vix me cōtineo quin inuolē in capillū. A volo fit cōpoſitum Inuolo qd eſt rapio & ſuffuror & in vola abſcōdo.

❡Volua. vide in dictione vulua.

❡Volema, pe. prod. Galli appellant pyra bona & grandia eo q̃ palmam impleant.

❡Voluo is. ui. duarū ſyllabaꝝ, volutū notę ſignificationis. Cuiꝰ cōpoſita ſūt. Adunluo ꝓ agglomero. Cōuoluo Circūuoluo, Deuoluo, Euoluo Inuoluo, Prouoluo, añuoluo vt ꝓuolutis pedibꝰ. Reuoluo explico. ſeu iterū voluo

❡Voluto as. pe. prod. ſępe voluo, & aliquando mente voluo, & cogitatione perquiro. Verg. Id quidem & tacitus Lycida męcum ipſe voluto.

❡Volutabrum pe. prod. locꝰ vbi ſues volutantur. Ver. Sæpe volutabris pulſos ſylueſtribus apros Latratu terrebis agens.

❡Volubilis, qui facile voluitur.

❡Voluox, vermis q & Cōuoluolus & inuoluolus dicit.

♁Voluola, vermis, a voluendo q̃ inuoluat ſe frondibus eaſq; amputet hunc Plaut. Inuoluolum. Cato Conuoluolum. Græci Iulum nominant.

❡Volumen, pen. ꝓ. a voluendo, q̃ maiores noſtri in libris arborū. i. codicibus ſcribebant, & libellos illos quo ferrent commodius complicabant. Ideoq; volumina appellata ſūt, libellis familiora q̃ libris. Eſt em̃ ꝓprie volumen pars codicis. vt puta Metamor. liber in. xv. volumina diſtinctus eſt. Ouid. Sunt mihi mutatæ ter quinq; volumina formæ. Pli. Iunior. Libri. iij. in. vj. Volumina ꝓpter amplitudinem diuiſi, quaſi in. vj. minores libros, vt ſint volumina aliquanto minora quam libri. Igitur volumen pars libri eſt, liber vero pro toto codice & ꝓ volumine accipitur. Inde dicimus Euoluere libros. i. aperire lectitandi gratia, quaſi rem complicatam explicare ſicut. Euelare, rem velatam detegere.

❡Voluſiꝰ, poeta fuit Patauinꝰ, q Enniū ſecutꝰ reꝝ geſtarū populi Romani ānales carmine ſcripſit. Huiꝰ meminit Catul. At voluſi annales Paduā morientur ad ipſam. Et laxas ſcombris ſæpe dabunt tunicas. Cc.

❡Volſella, ſūt iſtrumēta ad pilos euellēdos a corpore.

♁Volutatim, ſignificat iterum atq; iterum voluendo.

❡Vomo is. ui. tum. eijcio, & ꝓprie de cibo dicit, q̃uis ad alia transferatur. Inde vomitus. Huiꝰ cōpoſita ſunt. Euomo. extra vomo. Reuomo. retro vel ruſus vomo. Pli. lib. x. Simili modo auibus deuoratis ſolidis contentione plurima & cętera oſſa reuomunt.

❡Vomer, & vomis dictus, q̃ terram vomat.

❡Vomica pe. co. a vomēdo, q̃ pus in manet. vel q̃ qui habēt, inſaniē reijciāt. Nā eſt tumor excreſcēs, ſiue groſſities illa, q̃ naſcit in aliqua ꝑte corpis ſaniē frequēter emittens. Serenus. Sunt odio quos dira vomit natura tumores. vomica qualis erit vel eidē ꝓxima quędā. Hinc Plaut. nō infeſtiuiter vomicā appellat crumenā nūmis refertā atq; tumentē, quū ait in Perſa. Quid in hoc collo tibi tumet? reſpōdet, vomica eſt. Sumit & ꝓ receptaculo ex eadē ſilitudine. vñ apd Pli. lapis legit, e venis cuius vomica liquoris eterni argentū viuū appellat. Nonius. Caua & vetuſtate obeſa vomicę nominantur.

❡Vopiſcus, dicit qui ex duobus cōceptis, vno abortu excluſo, ad partū legitimū deducit. Quo nomine dictꝰ eſt Hiſtoricus quidam qui de imperatoribus ſcripſit.

❡Voro as. cibū nō ↄfectū deglutio. Hinc ꝑ trāſlationē vorare capit ꝓ auide ſumere. Vñ voraces guloſi, & voracitas, guloſitas. Compoſi. eſt Deuoro, de quo ſupra.

❡Vorago, pe. pro. pro barathrum dicitur. q̃ in eam cadentia non emergant, ſed deuorari videantur.

❡Vortex, vide vertex.

❡Voueo es. ui. tū. deo aliquid facte ꝓmitto. Liui. In re trepida. xij. vouit Salios fanaq; pallori & pauori. Huius cōpoſitū eſt. Deuoueo, quod eſt deſtino. Vnde & Deuotum deſtinatum. Var. Tu deuoto tibi animo vtere.

❡Votū, ꝓmiſſio facta deo. Sed qa ea valde deſideramꝰ q̃ voto a deo poſcimꝰ, fit vt aliqñ votū ꝓ volūtate & deſiderio ſumat. Vñ voti cōpotē, dicimus eū qui deſideriū ſuū aſſecutus eſt. Et ꝓ voto ſuccedere, i. pro deſiderio.

❡Votiuꝰ a. um. pe. pro. quod ex voto dari promittitur Hora. Paſcitur in veſtrū reditū votiua iuuenca. Votiua verba dicimus quibus in faciendis votis vtimur, & votiuas preces quibꝰ aliquid cum voto poſcimus. Pli. li. vij. Ludis ꝓ ſalute diui Augu. votiuis. Cic. in Ver. actio. ij. ludos votiuos appellat quos vouerat. Hiero. votiuū tūc chriſtianis erat pro nomine dei gladio percuti.

♁Aliqñ votiuū ſignificat qd voto deſideratū eſt. Apul. li. vij. Tota ciuitas ad votiuū conſpectum effunditur.

♁Votiuū, veteres dici voluerūt religiōe aliqua ꝓhibitū Plau. in Aſſ. Nolo illū habere cauſam, & votitā dicere.

❡Voto as. A quo fit frequentatiuum votito as.

❡Vpupa, auis criſtis a capite exeuntibus galeata in fimo ſemper commorans.

V ANTE R

Vragus, ab antiquis dictus eſt, quē orchū dicimus quaſi ab vrgendo, q̃ is deus maxime nos vrgeat.

❡Vrana, pe. cor. vna ex muſis & apud nos celeſtis dr. Ouid. li. v. Faſt. Excipit vranię fecere ſilentia cunctę οὐρανὸς em̃ celū dr. qd viros eruditos in cęlū tollit, vranos vero dr quaſi oranos, vt inquit Amb. li. Hexa. ab ὁράω, q̃ ſit viſui peruiū & minime penſum, vt eſt aqua & aer.

❡Vrbs, oppidū muro cinctū, ab vrbo aratri curuatura, q̃ antiqui iūctis bobꝰ tauro & vacca Hetruſco ritu ı̃ cōdēdis vrbibꝰ ı̃teriore aratro circūagebāt ſulcū, ı̃tra quē vrbē ędificarēt. Hoc faciebāt religionis cauſa, die auſpicato vt vrbs foſſa, muroq; munita eſſet, & locū vñ terrā fodiſſent foſſam vocabāt. Ver. li. iij. Geor. Apta dies legitur, qua mœnia ſignet aratro. Quidā ab orbe, vrbē appellatā putāt q̃ ſulcꝰ in orbē duceret. Nā ciuitates antiquę in orbē fiebāt. Et ꝓprie Roma, vrbs dicta ē ꝑ Antonomaſiā, cū cętera dicāt oppida. Eſt aūt vrbs mœnia ipſa. Ver. Vrbs ātiq̃ fuit Tyrij tenuere coloni Carthago Ciuitas, coloni q ciues dñr. Apul. Qd oīs ciuitas ap ꝓbauit. Sed cōfundunt qñq; q̃ vrbs ꝓ ciuitate ponat. Ver. Inuadunt vrbē ſōno vinoq; ſepultā. Et ciuitas ꝓ vrbe. Sene. Quū plęraſq; ciuitates videremus terręmotu funditus collapſas. Ab vrbe fit Suburbiū & ſuburbanū, vrbanꝰ & vrbicꝰ, ſicut ab Oppido oppidanꝰ & oppidicꝰ.

❡Vrbicula, dim. pua vrbs, q̃ vulgo Citadella appellat.

❡Vrbicus a. um. qd ad vrbē ptinet, ſicut Ruſticꝰ a. um. qd ad rus. Gel. Si quod aūt poſſet remediū eſſe, vt ne tā aſſidue domus Romę arderent, vęnum hercle dediſſem res ruſticas & vrbicas emiſſem. Suet. in Aug. vt feraciorem habilioremq; annonę vrbicę redderet.

❡Vrbanꝰ a. ū, idem qd vrbicꝰ. vt vrbani mores. vrbana curia. Aliqñ vrbanꝰ dr cultꝰ, diſertꝰ, facetꝰ, hoc eſt qui in verbis & ſono & vſu ꝓpriū quendā præ ſe fert vt bis geſtū & ſumptā ex cōuerſatiōe doctorū tacitā eruditionē. Et differt a dicaci, q̃ dicax eſt cuiꝰ ſermo cū riſu aliquē inceſſit. Ideo Demoſthenē vrbanū fuiſſe dicūt. dicacem negāt. Quēadmodū autē vrbanū & dicacē hominē dicimꝰ, ita vrbanū & dicacem ſermonē. vnde vrbanitas & dicacitas tam de oratione q̃ de homine dicitur Ab vrbanus fit Suburbanum, & Anteurbanum.

♁Vrbanitas, vt idem auctor ait, illa eſt in qua nihil abſonum nihil agreſte, nihil incōditū, nihil peregrinū, neq; ſenſu, neq; verbis, neq; ore, geſtu ve poſſit deprehendi.

♁Vrbanicani, milites, dicūtur non tam qui vrbani ſunt & Romani q̃ qui ad vrbem.

♁Vrbicaria procuratio, a iuriſcon. dicitur q̃ vrbanam intelligi volunt.

♁Vrbare, aratro definire.

❡Vrbanatim, idem quod vrbane, hoc eſt modeſte, eleganter. Pōpo. Ego ruſticatim tangā, vrbanatim neſcio.

❡Vrceus, vt Paulus Iuriſcōſul. ait, eſt vas quo aqua in vrnam infunditur. Cuius diminutiuum eſt vrceolus.

✤Vrceolaris, hęrba a veteribus dicta eſt quę & Parietaria ſiue vt alijs placet Muralis, q̃ muris & parietibus adhæreat. Cc.

❡Vrgeo es. ſi, cogo, ꝑmo, ı̃pello. Ver. Ima ſoluūt latera atq; oculos ſtupor vrget iertes. Et vrgere ı̃ſiſtere. Luci. Cęde hoſtiū gnato, vrgere, inſtāt, perimꝰ. Item tegere. Ver. Qui ſaxo ſemꝑ atq; ingētis pōdere teſte vrgerent. Itē accelerare vt apd eundē. Veſte tegens tibi q̃ noctes feſtina dieſq; vrgebam, & tela curas ſolabat aniles.

❡Vri, boues agreſtes, quos vulgꝰ bubalos vocat. feri ſūt & velocitate excellētes. cornua taurinis ſiīa, vt auctor eſt Soli. capaciſſima ſunt, adeo vt in mēſis vicē prębeāt poculorū. Quinetiā Alber. Mag. li. xxiij. de animalibꝰ ſcribit tantā eſſe vris in cornibus vaſtitatem ac robur vt hominē cum equo ventilent. In Germania peculiariter gignuntur vt Cęſ. & Pli. teſtātur. Dicti vri ἀπὸ τῶν ὀρέων id eſt a montibus quia in montibus eſſe conſueuerunt.

❡Vrina, a gręco οὐρέω meio. A quo οὖρος vrinā dicūt latini lotiū a ſupino lotū lo tñ ſyllaba ꝑter naturā pritiui corripit. Neq; ſolū ꝓ excremēto potꝰ, ſed ēt ꝓ genitali ſpmate accipi ſolet. Pli. li. viij. Incōtinēs aſinę vterꝰ. genitalē vrinā reddit, ni cogat in curſū verberibꝰ, a coitu.

❡Vrino as, ſiue vrinor pe. pro. qd eſt in aquā mergi & natando emergere. Nā & vruū ita flexū deorſum eſt, vt redeat ſurſum, vrinare ergo dictū quaſi ad ſimilitudinē vrni nare. i. natare. Pli. li. xj. Eadē eſt cauſa qa ſub aqua diuranę & Phocę vrinent. Hinc vrinatores apud Var. qui in aqua merguntur. Calliſtratus Iuriſcōſul. appellat eos qui merces e mari extrahunt nauigij gratia iactatas Hinc fit cōpoſitū Inurino. Colu. lib. ix. Lacus piſcinaq; fiant, vt ſint quibus in vrinare poſſint aures.

❡Vrna, ꝓprie vas aquariū, qd in aqua hauriēda vrinat. i. mergit atq; emergitur. Cuiꝰ diminutiuum eſt vrnula.

❡Vrnariū, mēſa quadrata q̃ vrnas cū aqua poſitas ibi potiſſimū haberēt in culina. Hoc apud nos plurimi marmoreum faciūt foramine per quod aqua effluat relicto, ac ſuper id eſcaria vaſa epulis vncta per ancillas lauantur. Eſt & vrnarium balnei ab vrna vaſe aquario.

❡Vro is. vſſi ſtū. ardeo, qd & de frigore dr. Nā & frigꝰ vrit. Luc. vrebāt mōtana niues. Ver. aut borex ꝑtrabi=

le frigꝰ adurat ꝑ tranſlationẽ ponit̃ ꝓ cruciari. Ver. vrit atrox Iuno. Huiꝰ cõpoſita ſunt. Aduro, qđ eſt circũuro Ver. Rapidi ne potẽtia ſolis Acrior, aut boreę penetrabile frigꝰ adurat. Deuro, Exuro, Conburo, Peruro valde vro, A quo Pruina. Inuro, qđ eſt adhibito igni fingo.

¶ Vredo, morbꝰ hęrbarũ, fruticũ, arborũq;, q in vitibus ẽt Carbũculus dr̃, & in cęteris rubigo ſata, plãtas, arboreſq; adurẽs. Interdũ vredo ſignificat incẽdiũ ac pruritum, Pli. de vrtica piſce. Hæc tactu vredinem excitat.

✤ Viriculum, Latini dicunt qđ Gręci Encauſtum. Cc.

¶ Vropygiũ, & Oropygiũ, eſt ãguſta & vltima ſpinę ps ſiue vt Iul. Pol. inquit ſphõdylis finis podici imminẽtis q̃ſi terminꝰ pygæ, ſiue finis vertebrę Græce ὀυροπύγιον Ariſt. li. vlti. de partibus aĩalium vt caudã quadrupedũ vult eſſe, ita volucrũ vropygiũ & earũ duntaxat q̃ ſciſſas alas habẽt. Oropygiũ ita datum volucribus ad dirigendos volatus quemadmodum nauigijs temones.

¶ Vrſus, animal ferum. A quo fiunt diminutiua vrſulꝰ vrſellus, & vrſiculus. & adiectiuum vrſinus a. um. quod eſt ex vrſo, vt caro vrſina.

¶ Vrſa fœmi. ab vrſus. Eſt & ſidus cęleſte figurã habẽs ſimilẽ plauſtri. vñ antiqui Gręcorũ Amaxã hoc eſt plauſtrum dixerunt. Noſtri quoq; a bobus iunctis Septẽtriones appellauerunt. i. a. vij. ſtellis ex quibus quaſi iunctiones figurantur. Sunt autẽ duę vrſæ. Maior & minor, quas Gręci ἄρκτους vocant. De quibus alibi.

¶ Vrtica, genꝰ hęrbe. ab vrẽdo, ꝙ eiꝰ folia tactu acerrime vrãt. Quo ẽt noĩe dictꝰ ẽ piſcis quidã, ꝙ vredinẽ tactu excitet. Cõſtat ſi eq̃ marẽ nõ admittãt & vrtica ĩfricet̃ natura, libẽter coitũ pati. Scribũt phyſici vrticam in cibis coctam vtiliſſimã eſſe lyeni, ventris duritię articularibus & podagricis morbis arterię, tuſſi ventris diſtillationi, ſtomacho. Pectus pręterea purgare, vrinã eijcere, ſanguinem narium ſiſtere, calculos rumpere, vuã reprimere, Gręce autem ἀκαλήφη vrtica dicitur.

¶ Vruũ aratri curuatura. a quo vruo as. qđ eſt aratro definio.

V ANTE S

VSia, cũ accẽtu in pe. latine eſſentia ſiue ſubſtantia dr̃. Aug. in Dia. vſia. eſt ꝓprię & principaliter dicta q̃ neq; ĩ ſubiecto neq; de ſubiecto ſignificatur vt eſt hic hõ, vel hic equꝰ Scdę dñr vſię genꝰ & ſpecies. i. aĩal & hõ, ꝙ ſole indicẽt primã. vt ſiquis nolit vel neſciat dicere ſocratẽ, dicat animal vel hoĩem. i. genꝰ vel ſpeciem quibus dictis quid ſit Socrates agnoſcitur.

¶ Vſitor, penul. cor. frequẽtẽr vtor. A quo vſitatus vſitatiſſimus.

¶ Vſpiã, pro vſq̃, & ĩ loco & ad locum ſignificat. Terẽ. in Adel. Aut vſpiam ceciderit.

¶ Vſq̃ alicubi, q̃ſi vno quouis loco, a quo Nuſq̃ nullibi.

¶ Vſq; mõ ꝑpoſitio eſt ſignificans cõtinuationẽ & finẽ actus puta loci, tẽporis, & hmõi, vt vſq; ad diẽ dominicũ tecũ futurus ſũ. Ver. vſq; ſub extremũ brumę ĩtractabilis imber. Tibul. vera cano ſic vſq; ſacras innoxia laurus veſcat & æternũ ſit mihi virginitas. Sed cum nominibus ꝓprijs locorũ vel domꝰ, rus, militia iũgit̃, ſimplicẽ actũ reqrit, vt vſq; rus ꝓpero, Q ñq; addit̃ ad Ci. ꝓ de iota. vſq; ad Numantiã miſit. Cũ alijs vero iũgimꝰ ad vł in, vt vado vſq; ĩ Hiſpaniã. vado vſq; ad Padũ. Interdũ etiã de loco eſt. Teren. in Eunu. Ex Aethiopia eſt vſq; hęc. Q ñq; aduerbiũ eſt ſignificãs diu aut multũ aut prope. Idẽ in Adel. Ctheſipho me pugnis miſerũ & iſtam Pſaltriã vſq; occidit. i. ꝓpe vel vehemẽter occidit. Nã occidere ad cędẽ veteres referebãt. Aliqñ ſignificat aſſidue, pſeuerãter. Cic. cornifi. Mihi curę vſq; erit qđ agas Ver. li. vj. Nec vidiſſe ſemel ſatis eſt iuuat vſq; morari.

¶ Vſq; duo, quaſi ad vnum aliquod tempus vel locum, vt vſq; quo ebria eris,

¶ Vſq; quaq;, paſſim, aſſidue, ſemp. quaſi in vnoquoq; loco ſiue in vnoquoq; tempore. Cicero. Treba. vſquequaq; ſapere oportet.

¶ Vſq; eo, & vſq; adeo. i. intantũ, Cic. vſq; eo vt ego miſerer eius. Aug. vſqueadeo inter frementes permãſit intrepidus, & inter lapidum fuit cruciamenta ſecurus vt incredulitatem Iudęorum fidenter argueret.

¶ Vſq; ante hac. i. anteq̃ ſicut exponit Do. Ibi iũgit̃ duę ꝑpoſitiones, ſed vna eſt velut aduerbiũ. Nulla eñ ꝑpoſitio ꝑpoſitioni iũgi ſeparatim põt, ſed vſq; eiuſmodi eſt vt ſine aliqua ꝑpoſitione raro inueniat̃. Terẽ. in An. vt animus in ſpe atq; in timore vſq; antehac attentus fuit.

¶ Vſus, ipſe vtendi actus. Ver. Nã neq; erat corijs vſus Interdũ cõſuetudo. Quin. Mulierẽ cũ qua illi lõgꝰ fuerat vſus. Interdũ opus & exercitiũ. Ver. lib. viij. Arma acri faciunda viro nunc viribus vſus Nunc manibus rapidis. Interdũ fructus & vtilitas. Apul. Quum id ex vſu meo non eſſet. Hinc vtilis & vtilitas.

¶ Vſura, vſus dr̃. Sene. Si mihi vniꝰ diecule vſurã pmiſiſſet. vñ & pecunia q̃ in fœnore ſorti accedit vſura dr̃, q̃m ex vſu acquirat̃. Hãc Var. Impendiũ vocat, ꝙ inter ſe iungat vnũq; fiat quaſi cõpendiũ. Sido. Apollina. Poſteriora vocat, q̃m qui fœnꝰ agitãt & ĩ vſuras extendũt vident̃ aggregare poſteriora prioribꝰ & ortis oritura cõnectere. ob id gręci τόκον vocãt eas q̃ſi ptꝰ poſteritatẽ.

¶ Vſurarius a. um. ex quo capitur vſus. Plaut. in Amp. Alcumenam vxorem cœpit vſurariam.

¶ Vſuariꝰ, dicitur ille cuius eſt vſus, qui rei vſum capit.

¶ Vſuuenit. i. accidit. Cic. in Cato. Nam ſi id culpa ſenectutis accideret, eadem mihi vſuuenirent omnia & reliquis maioribus natu. Plin. Id enim frequenter vſuuenit vt mali bonis pręferantur.

¶ Vſucapio is, duo verba vident̃. vñ vſucaptio ſiue vſucapio. onis. q̃ eſt ab vſu acquiſitio vel adiectio dñij ꝑ cõtinuationẽ poſſeſſionis tpis lõge diffiniti, vt puta. xxx. aut. xl. annorũ ſi res ĩmobilis ſit quã poſſidemꝰ. Triũ annorũ ſi mobilis. Recẽtiores primã illã ꝑſcriptionẽ, hanc vero vſucapionẽ vocãt. Ita eĩ dr̃ vſucapio ſicut pignoricapio Cato. Hęc pignoricapio ob ęs militare facta ẽ, qđ ęs a Tribũo ęrario miles accipe debebat. Paul. Qui alienã rẽ mortis cã traditã vſucepit, non ab eo videt̃ accepiſſe cuiꝰ res fuiſſet. ſed ab eo qui vſucapionis ꝑſtitiſſet

¶ Vſus fructus dicitur, quũ res aliqua nõ noſtra eſt, ſed perinde ex ea fructũ atq; vtilitatem capimus ac ſi noſtra eſſet. Diffiniturq; ab Vlp. ꝙ ſit ius alienis rebus vtendi fruendiq; ſalua rerum ſubſtantia.

¶ Vſurpare, eſt frequẽti vſu hr̃e. & hoc ſiue verbis ſiue factis fiat. Col. li. ij. Nã illđ qđ in qbuſdã ꝓuincijs vſurpatur, vt cornibꝰ illiget̃ iugũ, fere repudiatũ eſt ab oĩbꝰ Cic. Qđ ſemp vſurpamꝰ in or̃onibꝰ dictis ac factis minimis aut maximis, quũ hoc decere dicimꝰ, illđ non decere igit̃. Vſurpare eſt frequẽter dicere, ſeu frequẽter facere. Amb. li. Hexa. ꝓ ſolere poſuit. Ipſum mundũ ſemper fuiſſe & forẽ Ariſto. vſurpat dicere. Iuriſcõſulti vſurpare ꝓ pręter ius vti vtunt̃. Gel. li. ij. Mutiũ iuriſcõſultum dicere ſolitũ legi nõ eſſe vſurpatã mulierẽ q̃ cũ Kalendis Ianua. apud virũ cauſa matrimonij eſſe cœpiſſet, añ diẽ. iiij. Kalẽdas Ianuarij ſequẽtes vſurpatũ eſſet nõ poſſe impleri trinoctiũ qđ abeſſe a viro vſurpãdi cauſa ex. xij. tabulis deberet, q̃m tertiæ noctis poſterioris ſex horę alterius anni eſſent qui inciperet ex Kalendis.

¶ Vſtulo as. pen. cor. ab vro fit. Pacu. Cadenti ferro crines vſtulare. Liui. Pauci ſemiuſtulati venere ĩ poteſtatẽ

¶ Vſtrina, pe. pro. locꝰ in quo metella cãdeſcunt vt laborent̃. Pli. vſtrina ter ſiccantur, ita vt torreantur carbone puro ac toties vino reſtinguantur albo.

¶ Vſtrigo, pe. pro. vredo dicitur. Amb. lib. Hexa. Non deſinit eſſe triticum, ſi aut vſtrigine aduratur, aut imbre madidetur.

V ANTE T

VT, cõiũctio cauſatiua. vt dedi tibi librũ vt legeres. i. ꝓpter hãc cauſã. Cic. Lẽt. Nõ illi qdẽ vt mihi ſtomachũ facerẽt. Interdũ adiũctiua ẽ. Plau. Is mihi ſuaſit vt ad te irẽ. Interdũ elegãtię cauſa ponit̃. Cic. Inuitꝰ feci vt C. Flaminiũ de ſenatu eijcerẽ. Nihil enim ſignat

niſi inuitꝰ eieci. Interdũ ponit̃ ꝓ ꝙ Terẽ. Nihil do vt ẽt ĩpuratꝰ ille me irrideat. Interdũ eſt aduerbiũ tẽporis & ſigni. ſtatim poſtq̃ ex quo primũ. Ver. Vt regẽ æquũ crudeli vulnere vidi. idẽ. Turnꝰ vt ĩfractos aduerſo marte Latinos. Interdũ aduerbiũ qualitatis & ſigni. quomõ Ver. vt vidi, vt perij vt me malus abſtulit error. i. ſtatim poſtq̃ vidi, ſiue cũ primũ vidi quomõ perij, vñ amicos interrogamꝰ, vt vales. i. quomõ vales? Significat etiam qualitatẽ certã & incertã. Terẽ. in Adel. Non me hanc rẽ vtut erat geſta patri ĩdicaſſe. q. d. quoquo mõ bñ male Aliqñ admirãtis. Plau. in Ru. vt in ocellis hilaritudo eſt Et illud. vt nunc fluctuat mare? i. quantũ ſiue quomõ. Aliqñ ſimilitudinis. Idẽ vt imbrices fluũt oculi. i. ſicut. Qñq; ei poſtponit̃ ita. Cic. li. de Orat. Vt quiſq; optime gręce ſciret, ita eſſe nequiſſimũ, vbi notãdũ ꝙ licet quidã ꝑceperint in hac iunctura, ita & vt ſemp reſpondere gradꝰ. Oui. tñ li. Hero. dixit vt ferꝰ eſt multoq; ſuis truculẽtior euris Spectaſſet ſiccis vulnera nr̃a genis. Non eñ ſicciorib dixit Ponit̃ nõnunq̃ ꝓ vtpote. i. tanq̃. Liuiꝰ. Gẽs vt in ea regione diuitijs ꝑpollẽs. Q ñq; ꝓ quippe. Quin. Nec ignoro quos trãſeo, nec vtiq; dãno, vt q dixerim eſſe in oĩbus vtilitatis aliquid. Interdũ ſignifi. ita vt, ſiue propter qđ vel quapropter, vt ſi dicã Quotidie hoſpites ad me veniũt, vt incipiã iã ſtomachari tãtam frequẽtiã. Itẽ eſt aduerbiũ optãdi, & ponit̃ ꝓ vtinã vñ Terẽ. in Heauton. Vt illũ dij deęq; oẽs perdant. Itẽ ſignificat ſcđm ꝙ Quint. At vero orator vt eſt ſemp ad dicendũ paratꝰ. Cic. Qui ſermo, quæ ꝑcepta, quãta notitia antiquitatis, ſciẽtia iuris augurũ. Multæ etiã vt in hoĩe Romano literę. Interdũ ſignifi. quãtũ, Plau. ĩ Aſi. Vt nr̃ę fortunę ꝓcedũt libane. Terẽ. ĩ And. Ego poſtq̃ te emi a puulo vt ſemp tibi apđ me iuſta ac clæmẽs fuerit ſeruitꝰ ſcis. Ponit̃ ꝓ q̃uis. Plau. Vt iſtuc periculũ ingẽs ſit, me tñ nõ tremefacit. Ouid. ad Ruf. Vt deſinit vires tñ eſt laudãda voluntas. Pro q̃. Ver. Vt te poſt multa tuorũ funera. Pro ne nõ. Terẽ. in And. Dies hic mihi vt ſatis ſit vereor ad agendũ. Iũgit̃ mõ ĩdicatiuo. vt ſuſtinui. Mõ optatiuo, vt faciã. Mõ ſubiũctiuo. Vergi. Infandũ regina iubes renouare dolorẽ, Troianas vt opes & lamẽtabile regnũ. Eruerint Danai. Ab vt fit vti, & addẽdo nã fit vtinã. Sicut ſicuti. velut veluti. Prout. i. ſicut

¶ Vtut, come ſe voglia. Teren. in Adel. Immo hercle hęc quæſo ſcire vtut hæc facta ſunt.

¶ Vtcũq;, ſimiliter ſignificat quomodocũq;. Liuiꝰ. Vtcũq; erit iuuabit tñ reiũ geſtarũ memorię principis terrarum populi pro virili parte & meipſum conſuluiſſe.

¶ Vtinam, aduerbium optantis. qñq; etiam dicimus. O vtinã. Ouid. O vtinã tũc cũ Lacędemona cũ claſſe petebat. ¶ Vtputa, ſignificat quemadmodum.

¶ Vtiq;, aduerbiũ ſimilitudinis, & qñq; ponit̃ ꝓ certe, vel prorſus. Quin. Solent huiuſmodi negociatores aliquid propriũ ac priuatũ ſtipulati vtiq; cũ rem alienã vẽdant. Hiero. in prologo. Paralip. Quę vtiq; in codicibꝰ noſtris non habẽtur. Suet. in Tito. Cęterum Titum qui prope adſtabat vtiq; imperaturum.

¶ Vtquid, ſignificat quamobrem, ꝓpter quid, vtquid repuliſti nos in finem.

¶ Vtpote, aduerbiũ cõfirmãtis, & cauſatiuũ, ſignat eñ q̃m, qñquidẽ. Sal. Antoniꝰ aberat a bello, vtpote æger ac iacẽs. Ponit̃ ẽt ꝓ tanq̃. Suet. ĩ Aug. Aedes ſacras vetuſtate collapſas, aut ĩcẽdio abſũptas refecit, eaſq; opulẽtiſſimis donis ordinauit̃, vtpote q ĩ cellã Capitolini Iouis ſexdecim millia põdo auri vna donatione cõtulerit. Amb. li. j. offi. Erat Iſaac dñm timẽs vtpote Abrahę indoles deferens patri honorem. id eſt. q̃m vel tanquam.

¶ Vter a. um. ſignificat quis vnus ex duobꝰ, poniturq; ĩterrogatiue, vt vter veſtrũ fecit hoc? Indefinite, vt ſcio vter veſtrũ hoc fecerit. i. quis vnus veſtrum hoc fecerit. Dicimus vter alterum. Pli. Vter alteri dixerit neſcio. Similiter dicimus vter vtrum. Cic. Vter vtri inſidias fecerit. Hinc fiunt. Compoſita quę ſequuntur.

¶ Vterq;, ſignat ãbos, licet ĩter ſe differãt, ꝙ cũ vtrũq; aliquid feciſſe dicimꝰ, & ab hoc & ab illo ſeparatim id factũ intelligimꝰ, vt vterq; ſibi domũ ędificauit, hoc eſt & hic ędificauit ſibi domũ & ille. Cũ vero ãbos dicimꝰ feciſſe, ab vtroq; cõiunctim id factũ. oſtẽdimꝰ, vt ãbo ſibi monumentũ cõſtituere. hoc eſt hic & ille ſimul vnũ ſibi cõmuue monumentũ fecere. Propter qđ vtrũq; alterum verberaſſe recte dicimꝰ, hoc eſt hũc illũ, & illũ hũc verberaſſe. Cic. Quorũ vterq; ſuo ſtudio delectatꝰ cõtẽpſit alterũ. Quin. Cũ eũ vterq; alteri obijciat, palã eſt vtrũq; feciſſe. Eodẽ mõ vtrũq; vtriq; aliqd feciſſe dicimꝰ. Teren. Quia vterq; vtriq; eſt cordi. Ambos aũt alterũ verberaſſe, vel ãbos verberaſſe ãbos nõ recte dicimꝰ, quia ſignificaret̃ ãbo ſeipſos verberaſſe, ſed ãbos ſe mutuo verberauerũt. Aug. Vterq; ſignificat ãbos, & tñ ſingulari ſono ẽ, ſed ſignificatiõe duali. Nã cũ dixit Ver. Cõſtitit ĩ digitos ex tẽplo arrectꝰ vterq;, duo ſignati ſũt cũ dixit vterq;, cũ aũt arrectꝰ noluit exprimere pluralitatẽ vt ſit in pl̃i vtriq;. Sed hoc ĩtereſt, quia licet vterq; duo ſignificet, tñ ſolũ duo. Vtriq; aũt duo ſignat, ſed ſic vt in ſingulis multi ſint. Si dicas vtriq; exercit̃, duo ſignifico ſed ſicut in ſingulis turbã intelligi velim. Hęc quidẽ diſtĩcta ſunt, ſed itẽ auctoritate cõfuſa. Nã cũ ait. Ver. Sup vtraq; quaſſat tẽpora, cõfundit. Dicere eñ debuit ſuper vtrũq; tẽpus, cum de duobus temporibus loqueretur.

¶ Vterlibet, pe. cor. alter ex duobus, hoc eſt vter quem tibi capere libet.

¶ Vteruis, vter quẽ tu vis, ſic quis & qlibet. Nihil eñ eſt aliđ quiuis, q̃ vnꝰ quẽ tu vis. & qlibet, q̃ vnꝰ qui tibi magis libet. Hoc eĩ differũt vteruis, & vterlibet, a quis & qlibet. ꝙ illa vnũ ex duobꝰ ſignãt, hęc vnũ ex pluribus Terentius. abs quiuis hoĩe cũ eſt opus bñficiũ accipere gaudeas. Quint. Periculoſũ & cũ cura intuendũ genus, ꝙ ſi in ꝓponẽdo vnũ quemlibet amiſerimꝰ cũ riſu quoq; tota res ſoluit̃, tutiꝰ ſic ĩterrogare ſi hæc actio nõ ſit q̃ ſit. Simul eĩ remouet̃ oĩa vł cũ duo ponet̃ ĩter ſe cõtraria, quorũ tenuiſſe vtrũlibet ſufficiet. Ecce in eodẽ loco vtrũlibet & qđlibet vſus eſt. Altero ꝓ eo qđ eſt vnũ de duobꝰ. Altero ꝓ eo qđ eſt vnũ de pluribꝰ. Hier. Adducetur ad Aaron vel ad vnũ quemlibet filiorũ ipſius.

¶ Vtroq;, aduerbium loci, hoc eſt ad vnum aliquem locum & ad alterum. Liui. vtroq; loco.

¶ Vtraq; per vtrumq; locum.

¶ Vtrum, aduerbiũ, modo interrogãtis eſt. Plau. Vtrum id verũ putas, an non? Modo dubitantis. Seneca. vtrum id nobis cõueniat adnimaduertendum. Cõponitur quãdoq; cũ nam. Hiero. lib. Reg. Et conſuluerunt poſt hæc dominum vtrum nam venturus eſſet illuc.

¶ Vter, vteri & vterus vteri, dicitur quẽ alio noĩe locos appellant & vulgo falſo matricẽ, cum matrix ſit fœmina quę fœtꝰ gratia tenetur. Exiſtimat Pli. vuluã dici in cęteris animalibus, in muliere vterum. Ideo vterus, dicit̃ quia continet & tanq̃ vter eſt, ad pręgnãteſq; pertinet. Qñq; tamen ſumitur pro ventre. Verg. Vterũq; armato milite complent. Cęcil. Nunc vter creſcit non poteſt cęlari. Huius diminutiuum eſt vterculus.

¶ Vter vtris generis maſculini pellis qua vinũ aut oleũ deferri ſolet.

¶ Vterculus. Pli. Et in vterculos congeſtus apũ liquore eñ eum euomunt. Diminutiuũ eſt ab vter ꝓ vẽtre.

¶ Vtriculos in farina videtur. Plin. accipere. lib. xviij. quos Galli Ciſalpini redundaginem in venetia prouincia pleriq; Subuentres vocant.

¶ Vtricularius qui inflat ex vtre phyſtulã. Et a gręcis. Aſcaules dicitur. Suetonius in Nero. Vouerat ſe proditurum hydraulam & choraulam & vtricularium.

¶ Vtor vſũ habeo. Et ſemp de rebꝰ bonis ac neceſſarijs necnõ & diuinis ĩanimatiſq; dr̃, vt vtor domo. diligẽtia cõſuetudine, ſtudio, & hmõi. Terẽ. Scio te nõ eſſe vſum añ hac amicitia mea. Sed cũ de pſonis loquimur accipit̃ ꝓ cõuerſari. Cic. Lentu. Trebonio multos annos vtor

valde familiariter. Iñ vſus ꝓ cōuerſatione. Quint. Mulierē cū qua lōgꝰ illi fuerat vſus. Et qa aliq̃ re vtimur vt ex fructū ꝑcipiamꝰ, factū eſt, vt dicamꝰ vſum ꝓ vtilitate. Cōſtruit̃ q̃nq; cū actō. Cic. li. Acad. Et q̃ a ſuperioribꝰ acceperāt vtebant̃. Var. Vtile vtamur potiꝰ q̃ ab re abutamur. Huius compoſita ſunt Abutor & Contor.

¶ Vtenſile, pen. cor. quod eſt ad vſum neceſſariū. Col. lib. xij vtenſilia quibus aut alitur hominum genus, aut etiam extollitur.

☿ Vtilis & vtibilis homo dicitur, quo vtamur. Sed de re potius dicimus ſicut vtenſile.

☿ Vtica, pe. cor. ciuitas Aphricæ diſtans a Carthagine. xxx. millia paſſuum, apud quam Cato ſe interemit. vnde & vticenſis dictus eſt.

V ANTE V

VVa eſt q̃ in vite fit, dicta ab vuido. Aliq̃ñ ponit̃ ꝓ vite. Ver. Et turpes auibꝰ prędā fert vua racemos. Et vua morbꝰ quē gręci *Staphylē* vocāt. Inflāmatio eſt eiꝰ ꝑtis q̃ in ore *Columellæ* dr̃, & Staphylophoros Ariſtoteli. Diſtēdit̃ hęc, & luteo colore ſubrubeſcit acino ꝑſimilis. Eſt aūt vua id qđ in fine palati depēdet circa fauces, & inhiāte hoīe cōſpicit̃, ſic dicta qa vt vua depēdet. & humiditate variat̃, & eſt vocis moderatrix. Serenꝰ. Agreſcūt teneræ fauces cū frigoris ora. Vis ſubijt, vel cū vētis agitabilis aer vertit̃ atq; ipſas flatꝰ grauis īficit vuas. Sub vua eſt minor lingua q̃ Epigloſſis dr̃. Dr̃ etiā vua de Apibus, cū collectę ſunt & in modū botryonis depēdēt. Col. Cū examen glomeratū in ꝓximo frondētis arbuſculę ramo cōſederit aīaduertito an totū examen in ſpeciē vnius vuę depēdeat. Pli. li. xj. Tunc oſtenta faciūt priuata ac publica vua dependente in domibus tēpliſq;. Ver. Et denſis vuā dimittere ramis Seruius. Vuā dimittere. i. in morē vuę botryonem defluere

¶ Vuidum, humidū, pingue, quod præcipue habet aliquid humoris intrinſecus. vnde & vua dicta. Humidū quod habet humorem extrinſecus.

✤ Vueus ſuccus, vinum dicitur. ab vua. Cc.

¶ Vulcanꝰ, deꝰ ab ātiqs putatꝰ eſt, qđ ſignificat̃ ignis ꝙ canꝰ ꝑ aera volet. volat ēm flāma & cādida eſt. Hic & Mulciber appellat̃, ꝙ ferrū mulceat. Fingūt ēm poetę hunc fuiſſe deum, & Iouis ex Iunone filium. Qui faber Ioui fulmina contra gigantes fabricauit. Hinc vulcanię inſulę appellatę ſunt. Vulcanum in cornu concluſum gēris. ſignificat ignem in laterna portas.

¶ Vulcens tis. ſine s. poſt l. & per u.

¶ Vulga, ſacculus ſcorteꝰ ſiue ex alia materia ī quo pecuniā vl̃ alia vitę neceſſaria ferre ſolēt hoīes. dicta ꝙ nūmos aliaſq; res inuoluat. Lucil. in vulgā penetrare piloſam. Var. Vt viaticū ex arcula adderā ī vulgā. Hęc etiā a veteribꝰ Bulga dr̃. Eſt & vulga ſiue bulga folliculꝰ ad brachiū pendēs gerēdę pecunię gratia. Lucil. Cui neq; iumentū eſt, nec ſeruꝰ, nec comes vllus, bulgā & quicqd habet nūmorum ſecū habet, cū bulga cœnat, dormit, lauat. Q̃nq; ponit̃ ꝓ vulua, & ecōtrario vulua pro ſacculo Idē. Ita vt quiſq; nr̃m e bulga eſt matris in lucē editus.

¶ Vulgꝰ, neut. gen. & indeclinabile. & vulgꝰ vulgi maſcu. gñis ſignat multitudinē ignobiliorē. Vergi: Sequitq; animis ignobile vulgꝰ. Cic. Saturnū maxīe colūt vulgi. Ver. In vulgū ambiguas & quęrere cōſciꝰ arma. & a volue nbo quidā dici putant, ꝙ ſtultę huc atq; illuc voluat̃.

¶ Vulgo, aduerbialiter poſitū ſignificat paſſim ꝑ oēs cateruatim. Ver. Hinc lętis vituli vulgo moriuntur in hęrbis. vulgo concepti dicuntur qui patrē demonſtrare nō poſſunt, vel qui poſſunt quidem ſed eum habent quem habere non licet. Qui & Spurij vocantur.

¶ Vulgaris & hoc gare. qđ eſt vulgi, hoc eſt vile ac cōmune. vñ & reſpōdet ſingulari. Cic. in arte veteri. Magna an parua, facilia an difficilia, ſingularia ſint an vulgaria. vera an falſa. Aliquando vulgare dicitur quod eſt tritum & conſuetū. Quint. Simul ne vulgarem viam ingreſſus eſt alienis demum veſtigijs inſiſterem.

¶ Vulgo as. in vulgꝰ do, & quaſi multis audiētibꝰ ac nō taciturnis dico, & cōmune oibꝰ facio, manifeſto, vile habeo. Ver. li. xj. Quid me alta ſilētia cogis Rūpere & obductū verbis vulgare dolorē? Lact. li. vij. Quæ vaticinia eorū cū paulatim fama vulgaſſet. Liui. li. j. Sūt qui Laurentiā vulgato corpe lupā inter paſtores vocatā putēt. Plaut. in Am. Cui me abſente corpꝰ vulgauit ſuū. Huiꝰ cōpoſita ſunt. Diuulgo, Euulgo, qđ eſt extra in vulgus exeo. Liui. li. ix. Ciuile ius repoſitū in penetralibꝰ pōtificū euulgauit. Inuulgo. Gel. Libris foras edictis, inuulgaret. Peruulgo valde vulgo. Teren. vbi rem ſciui, cœpi inhumaniꝰ neq; vt aīm decuit ęgrotū adoleſcentuli tractare, ſed vi & via ꝑuulgata patrū quotidie accuſabam.

✤ A vulgo, fiunt verbalia vulgator vulgatrix & vulgatio. Cc. ¶ Vulnus, vide in dictione vlcus. Hinc vulnero as. ſaucio, vulnus infero. Transfertur quādoq; ad animum, & ſignificat ango. vnde & vulnus animi pro angore accipitur ſeu damno. Pli. Maximū illi fortuna vulnus intulerat duobus filijs immatura morte ſublatis.

¶ Vulnerarius medicus, chirurgus qui vulnera curat. vulnerarium emplaſtrum quod vulneribus imponitur.

¶ Vulpes & volpes aīal teſte Varrone ꝙ pedibꝰ volet. Huius diminutiuū eſt vulpecula. Hora. Forte per anguſtam tenuis vulpecula rimā. Adiectiuū vulpinus a. um. qđ eſt a vulpe. Sueto. Vbi leonis pellis deficit, vulpina inſuenda eſt. Aliquando ponitur pro aſtuto. Plaut. vulpinus animus ne quid moliatur mali.

¶ Vulpinor aris. ſignificat mēdacijs ac fraudibus vera puerto ſiue effugio. Tractū eſt intorto vulpium curſu.

¶ Vulſinꝰ, pe. pro. lacus a vulſinijs oppido cui adiacet noīatus in Hetruria, piſciū fertilis. vulſinij ēm oppidū fuit opulentiſſimum, a quo vulſinienſes dicti ſunt.

¶ Vultur, & vulturis & vulturiꝰ, in noīatiuo dici poteſt Enni. Vulturis ī ſyluis miſerū mādebat homonē. Auis eſt rapax carniuora a volatu tardo dicta, ꝙ propter magnitudinē corpis tarde volet. Plaut. in Tru. Iā quaſi vulturij triduo prius p̄diuinabant quo die eſurituri ſiēt. De hac aue ſic ſcribit. Amb. Negāt vultures indulgere cōcubitui, & iugali quodā vſu nuptialiſq; copulæ ſorte miſceri, atq; ſine vllo maſculorū cōcipere ſemīe, & ſine cōiunctione generare, natoſq; ex his in multā ętatē longe vitę procedere, vt vſq; ad centum annos vitę eorum ſeries producatur. Eſt & vultur mons in Apulia.

✤ A Vulturio fit vulturinus, vt vlturina caro. Cc.

¶ Vulturnꝰ, ventꝰ qui ab oriēte hyberno ſpirat. Dictꝰ a vulturis volatu (vt quidā aiūt) q̃m alte reſonat. Græci Euronoton vocant, ꝙ inter notū & Eurū ſit. Hoc noīe etiā dictꝰ eſt fluuiꝰ qui per Campaniā labens haud longe a Cumis mergitur. quod & vulturnum dicitur Silius lib. viij. Fluctuſq; ſonorum vulturnum.

¶ Vulturnum, oppidum Campanorum eſt, & fluuiꝰ de quo modo eſt dictum.

¶ Vultus a volo vis, ſicut a colo cultus, proprie ſignifi. voluntatē hominis quę pro motu animi in facie oſtēditur. Cum facies ſit ipſa oris ſpecies quę permanet. Vultum ſibi fingere multi poſſunt, formā nemo. Lucre. lib. iiij. protulit vulta neutro genere. Sed quos vtriuſq; figurę. Eſſe vides mixtim referentes vulta parentū, vultus autem in nullo animante eſt pręter hominem. Huiꝰ diminutiuum eſt vulticulus, quo vſus eſt Cicero.

¶ Vultuoſus, triſtis. Cice. de optimo genere dicendi. in quo cum effeceris ne quid ineptum ſit, aut vultuoſum. Hinc aduerbiū vultuoſe, qđ Dona vſurpat pro eo quod eſt indignanter facie mœſta & fronte ſubducta, & cū geſtu rebus accommodato, vultuoſa frons apud Apul. pro mœſta accipitur. Ait enim lib. iiij. Meta. Longe diſſimilis aduenit, non ex lęta facie ſed vultuoſam frontem rugis inſurgentibus adſeuerabat.

¶ Vulua, ſeu volua, idē qđ vterꝰ & matrix vulgo dr̃ licet falſo, dicta ꝙ fœtꝰ īuoluat. In ea ei cōceptus fit & fœtus cōtinetur. Hanc multi ex Romanis ex porca in delitijs

habuere quę duplici nomine appellabatur. Eiectitia. ſcilicet & porcaria. Eiectitia a ꝑtu eiecto ſiue enecto. Porcaria ab edito, Eiectitiā. Pli. optimā eſſe ait, quæ fuerit porcę occiſę, cum eiectus ſiue enectus eſt partus. Porcariam cū editus eſt, melior q; erat quæ peperiſſet q̃ virginis. Nā a partu ſtatim ſuem primiperā interficiebant tum habendę vuluę gratia, tum vt lumen optimū efficerent. Mart. Te fortaſſe magis capiet de virgine porca, Me materna graui de ſue voluta capit. quandoq; accipitur vulua pro ore vulue. Iuue. Adhuc ardens rigidæ tētigine vulue. Pli. quoq; boletorū prorūpentium in oui ſpeciem album illud inuolucrum voluam nuncupat.

V ANTE X

VXor, quaſi vnxor ab vngēdo. Nā cū puellę nuberent apud veteres ac mariti domū intrarēt, axūgia poſtes vngebāt, putantes ex hoc oīa mala ab ea domo arceri, vel ꝙ lotos maritos vngebāt. En. Ex. in. Tarquiniū bona fœmina lauit, & vnxit. Ser. in con. li. iiij. Aen. ſic habet. Mos fuerat vt nubentes puellæ ſimul cū veniſſent ad limen mariti poſtes anteq̃ ingrederentur ornarent laneis vittis & oleo vngerent. Et inde vxores dictę ſunt, quaſi vnxores. Plinius quoq; ſcribit nouas nuptias lupino adipe poſtes inungere ſolitas ne quid mali medicamenti inferretur. Huius diminutiuū eſt vxorcula. Hiero. ad Oceanum. Tu mihi olim emor tuam de ſepulchro vxorculam protrahis.

¶ Vxorius a. um, quod eſt vxoris, vel quod ad vxorem pertinet vt res vxoria. Aug. lib. ij. con. Non curauit hęc quia metus erat ne impediretur ſpes mea cōpede vxoria. Aliquādo vxorius dicitur, qui vxori nimis inſeruit. Ver. Pulchramq; vxorius vrbem extruis.

X LITERA SEMI VOCALIS EST q̃ vim duplicis cōſonantis habet, ꝑ qua modo cs, modo gs, primitꝰ vtebant̃, vt apecs gregs, ꝑ quibꝰ nūc apex grex dicimꝰ. Sciendū ꝙ x. trāſit in u. cōſonantē, vt nix niuis in ct. vt nox noctis, & in aſpirationē ſubijt. vt veho vexi. Quotieſcunq; aūt p̄poſitio ex cōponitur cū dictione incipiēte a vocali vel c. p. t. & s. remanet integra, ſed quando cū s. s abijcitur vt Exaro, exeo, exigo, exoleo, exuro, excutio, explodo, extraho, exequor, expes.

X ANTE A

XAntha, nympha eſt a colore. ξάνθον enim græci ſubrubrum dicunt. Cc.

¶ Xanthus, latine flauꝰ dr̃. Quo noīe dictꝰ fluuiꝰ Troianus, qui & Scamēder dr̃. Nam ꝙ in campis Troianis proxime flumen armenta rufa & pecora leucophea naſcantur, ideo flumen id, Ilienſes Xanthū appellauiſſe dicuntur. Eſt & nomen viri & nomē vrbis Lyciæ a fluuio ſic nuncupatę. Eſt nomen equi Hectoris.

¶ Xanthij populi Aſię, qui cū eorū vrbs ab Harpacto p̄fecto Cyri obſideret̃, vxores ſuas ac ſeruos & omnes opes in arce poſuerūt deinde adhibito igni cremauerūt Ipſiq; in bello irruentes cuncti cecidere.

¶ Xanthicus, aprilis menſis Hebręorum lingua appellatus eſt.

¶ Xantho, fuit vna ex nymphis Oceani & Thethyos filia. Ver. lib. ij. Geor. Drymoq; Xanthoq;.

¶ Xāthippe, nomē vxoris querulę Socratis philoſophi

X ANTE E

XEnos, latine hoſpes ſiue peregrinus Xenia hoſpitalitas, amicitia externorum.

¶ Xeniū, dici poteſt munꝰ hoſpitalitatis. Vñ Martialis librū. xiij. in quo eiuſmodi munera diſtichis deſcribit, Xenia noīauit, ꝙ verſus ipſos ꝓ Xenijs mitteret. Oīs in hoc gracili xeniorū turba libello, Cōſtabit nūmis quatuor empta tibi. Quatuor eſt nimiū? poterit cōſtare duobꝰ. Et faciet lucrū bibliopola Triphon. Hęc licet hoſpitibꝰ ꝓ munere diſticha mittas, Si tibi tā rarꝰ q̃ mihi nūmus erit. Huiꝰ dimi. eſt xeniolū paruū xeniū. Apul. Cōmodiū meridies acceſſerat & mittit mihi xeniola, porcū opimū & quinq; gallinulas & vini cadū in ætate p̄tioſ.

¶ Xenodochium, & xenodocium. hoſpitale, locus publicus quo peregrini & hoſpites hoſpitaliter recipiunt̃ ξένος hoſpes. δοχεῖον receptaculum, quaſi hoſpitum receptaculum. Hiero. Xenodochium in portu Romano ſitum totus pariter mundus audiuit.

¶ Xenocrates, pe. cor. nomē philoſophi Calcedonij auditoris Platōis, qui in academia Speuſippo ſucceſſit, & vigintiquīq; annis docuit. Fuit tardus ingenio, adeo vt cū illū Plato Ariſtoteli cōpararet, alterū freno, alterum calcaribꝰ indigere dicebat. Hic philoſophorū ſeueriſſimus extitit. Fuerūt, cū Phyrne nobile ſcortū dedita opa a quibuſdā intra eiꝰ cellā miſſa eſſent, atq; ab eo orās lectuli partē accepiſſet, demūq; īperfecto ope diſceſſiſſet dixiſſe nō a viro ſed a ſtatua veniſſe. Eiꝰ verbis tāta fides adhibebat̃, vt cū iniurati nullius teſtimoniū admitteretur, huic ſoli iniurato crederetur. Hunc Atheniēſes aliq̃ñ vendiderūt vt ita in exilio degēs frangeret̃. Obijt ſecundo & octogeſimo ętatis ſuę anno cū noctu forte in ſartaginē offendiſſet. Fuere & alij hoc nomine.

¶ Xenodotus, fuit hiſtoricus patria Trœzenius.

¶ Xenodorus, quaſi ξένος. i. peregrinū quid & egregiū denotans, & δῶρον donū. Fuit nomen ſtatuarij nulli veterum cęlandi arte poſtponendi.

¶ Xenophanes, pe. cor. poeta Colophonius, qui cōtra Homerum & Heſſodon elegias ſcripſit. Fuit & alter xenophanes ex Leſbo poeta Iambicus.

¶ Xenophon, nomē philoſophi & ducis inſignis Athenienſis Socratis diſcipulus, & Platonis ęmulus fuit, ſpecioſus, moratꝰ & oībus gratꝰ. Hic primus oīm philoſophorū ſcripſit hiſtoriā. Exercitū quoq; ex vltimis Babylonię finibus per aſpera & difficillima itinera incolumen reduxit. Fuere & alij xenophontes.

¶ Xenophilus, pe. cor. nomen muſici Chalcidēſis Pythagorici de quo Vale. Maxi. Biennio minor q̃ Gorgias qui centū & quinq; vixit annis. xenophilus Chalcidēſis Pythagoricꝰ ſed fœlicitate nō inferior. Siquidem vt ait Ariſtoxenus muſicꝰ oīs incōmodi humani expers ſummo perfectiſſimæ doctrinę ſplendore, extinctus eſt.

¶ Xerāpellinę veſtes vt inquit Probus fuerūt ad vſum matronarū ampellini coloris, qui inter coccinū & muriceū medius eſt. ξηρὸν ſiccū ſignificat. Itaq; xerampellinꝰ coloris eſſe creditur, quē vulgo Roſam ſiccam nominamus. Alij xerampellinas dicunt latine dici Atrabaticas hoc eſt quę colorem atrum. i. nigrum habent.

✤ Xerolophus, pe. cor. dici poteſt ſiccus tumulus ξηρὸς ſiccus, λόφος tumulus. Namq; ex lapidibus conſtrui conſueuerant principium tumuli.

¶ Xerolibya, latine ſicca Libya dicitur.

¶ Xerophagium, comeſtio ſiccorum ciborum.

¶ Xerophthalmia arida lippitudo, cum nec tumēt, nec fluunt oculi, ſed graueſcunt.

¶ Xeria, emplaſtra ſicca. ſicut Hygremplaſtra vocātur liquida emplaſtra.

¶ Xerxes, latine bellator. Vñ Artaxerxes magnus bellator fuit Perſarū rex, qui cōtra Atheniēſes magnū collegit exercitū. Tradunt ſcriptores numerū copiarū terreſtrium quas in Gręciā ducit xerxes, fuiſſe. clxx. myriades. i. decies ſepties ſentena millia. Myrias ēm numerꝰ eſt continens decem millia. Tranſiuit eius exercitꝰ per ſeptem dies totidemq; noctes nullo tēpore intermiſſo. Sed nauali ꝓlio a Themiſtocle Gręcorū duce victus rex ipſe cū paucis aufugit. Fuit filius Darij regis ex Atoſa Cyri filia. Hanc hiſtoriam Herodotus late ſcripſit.

¶ Xylon gręce, latine lignum dicitur. Vnde xylobalſamum lignum balſami.

¶ Xilinum, quod & xylon dicitur. i. quod vulgares Bābatium dicunt vnde Xylinę veſtes.

¶ Xilocaſſia. lignum Caſſię.

¶ Xylophagus. pe. cor. vermis q̃ albus obeſus nigelloq; capite eſt, ac naſcitur in lignorum carie lignū corrodens

in Põto & Phrygia comediꝛ, vt auctor eſt Hiero. cõtra Ioui. Et quomodo(inquit)apud nos ficedula & Attagen mullus & ſcarus in delicijs cõputantur, ita apud illos ξυλοφάγιον conced iſſe luxuria eſt.

¶Xiphis, græce ξίφος ſignificat enſem. vnde xiphiæ ſtellę ex cometarum genere in mucrones faſtigiatę.

¶Xyſtus a gręcis dicitur porticꝰ ampla latitudine, exercitationi accõmodata, in qua Athletę per hiberna tẽpora exercenꝛ. Hinc Xyſtici dicuntur Athletę in pyſtis pugnãtes. Suet. in Augu. Nec tñ eo minꝰ aut Xyſticorꝫ certationes, aut gladiatorũ pugnas ſeueriſſime ſemper exegit xyſtici etiã dicunꝛ qui Xyſto ludunt. Significat eñi Xyſtos ſpiculũ vel haſtile telũ. Vnde Xyſtophorus latine ſpiculator. Interdũ Xyſtus poniꝛ pro ambulatiõe in qua arbuſculę ſunt in plurimas ſpecies effigiatę. Pli. Ante cryptoporticum xyſtus eſt violis adoratꝰ. Aliter Pli. li. v. Epi. Añ porticũ xyſtꝰ cõciſus in plurimas ſpecies diſtinctuſq; buxo. Idẽ. Nõ tã ſtatuarũ & tabularum pictarũ ornatu ędes ſuas q̃ Xyſtis & nemoribꝰ excoluit Victr. Latini xyſta, ambulationes appellant quas græci paradromidas dicũt. Cic. in Bruto. Cum ambularem in Xyſto & eſſem ocioſus domi. Quando vero Xyſtus adiectiuum eſt ſignificat ornatum terſum politum.

¶Xyſtis. vrbs Cariæ, a qua Xyſtiani dicti ſunt populi vt ſcribit Plinius.

Z LITERA MVTA EST PRO QVA primitꝰ nõnunq̃ ſimplex. ſ. vt ſacynthꝰ ꝓ ζάκυνθος ſethꝰ ꝓ zethus. Q ñq; duplicatum ſcribebamꝰ, vt patriſſo ꝓ πατρίζω pytiſſo ꝓ πυτίζω. aliqñ ꝓ illa d, ponebamꝰ, vt Medẽtius ꝓ Mezẽtius. zeta etiã ſiue zetecula dimi. apd̃ Pli. in Epi. Erat locꝰ capax vniꝰ lecti cũ ſellis duabꝰ, q velis obductis, & reductis mõ adijciꝛ cubiculo mõ auferꝛ. Noiẽ q̃m tribꝰ e ptibꝰ feneſtras, & ꝓſpectus habeat, atq; ſolẽ multipliciter accipiat, quaſi ἀπὸ τοῦ ζεῖν, qd̃ eſt feruere. Q ñ & heliocaminꝰ in ipſa zeta poniꝛ. hoc ẽ vaporariũ quoddam ſolare nõ ad ignis vſum, ſed ad ſolis, velut id qd̃ vulgo noiare dr̃, & in Paduana Gallia Lucerio vel ἀπὸ τοῦ ζῆν. ꝙ in ea ꝯmodiſſime viuatur vt quã delicias & amores ſuos vocet Cæcil. ſicut a conuerſatione victuq; dieta. De Heliocamino Vlpi. in ſeruitutibus vrbanis. Si arbor (inquit) heliocamino vel ſolaria ſolẽ adimat dicendũ erit, quia vmbrã facit in loco cui ſol fuit neceſſarius, contra ſeruitutẽ impoſitã fieri. de zeta Lãpridius. Indicos odores Heliogabalus ad vaporandas zetas ſine carbonibus iubebat incendi. De zetecula. Pli. Mox zetecula refugit quaſi in cubiculum.

Z ANTE A

Zacynthos, iſula Ionij maris parua, cũ vrbe eiuſdẽ nominis, zacintho Dardani filio, in qua imperauit dicta, cuiꝰ incolę zacinthij vocanꝛ. De hac Ver. li. iij. Iam medio apparet fluctu nemoroſa zacynthos.

¶Zagrus, vt inquit Strab. mons eſt quo Media a Babylonia diuiditur.

¶Zachanthei fuerũt zacynthiorũ coloni in medio Pyrenei montis ſiti, & iuxta fluuiũ Iberum habitantes.

¶Zacharias, nomen prophetę proprium.

¶Zamolſis teſte herodoto lib. iiij. hiſtoriarum fuit Pythagorę ſeruus cui Getę putantes illum Saturnum eſſe ſacrificia impendebant.

¶Zancle, Pelopõneſi oppidũ fuit in regiõe Meſſenia In qua ipſa Meſſene. Fuit & zancle, oppidum Sicilię a Meſſenijs conditũ in pelori ſinu vbi ad orientẽ maxie flectiꝛ quã a ſuo noie dixerũt Meſſanã. Hĩc zãclei Meſſeniorũ apud Pli. Et zanclea charybdis, Vel a fonte dictam vrbẽ putant vel ab occultata ibi a Saturno falce, q̃ lingua ſicula zanclon vocant vel a gygante zanclo. vel a loci curuitate. Curua enim zanclia vocant.

¶Zancleum, ſaxum in freto ſiculo dictum a zancle ꝓpinquo Sicilię oppido.

✠ Zathene, gemma eſt modo nigri, modo flaui electri colore. Cc.

Z ANTE E

Zea, genꝰ frumẽti ſimile farri, q̃ vulgo ſpelta diciꝛ. Ex hac fit aliqua. Ex zeatico hordeaceo ve cibario q ſunt principũ Equiſones, quos equos alere ꝯſueuerũt. ¶Zedoron, dicitur terra zean donans.

¶Zelo as. & zelor deponẽs, ſigñat ęmulor. Aug. lib. j. cõ. Vidi ego & expertꝰ ſum zelantẽ paruulũ necdũ loquebaꝛ & intuebaꝛ pallidꝰ amaro cõſpectu collactaneũ ſuũ. Poniꝛ interdũ zelari ꝓ iraſci ſcd̃m. illud ꝙ p ꝓphetam dr̃. Indignatione magna zelatus ſum Sion. Et zelare eſt imitari, vt illd̃. Neq; zelaueris faciẽtes iniquitatẽ.

¶Zelus, modo inuidiam, modo amorem, modo æmulationem ſignificat.

¶Zelotes, pe. pro. idẽ eſt quod ęmulator. Vnde Simõ apoſtolus dictus eſt zelotes. quandoq; dicitur amator. Et ſic dominus noſter appellatur. quoniã ita nos amat, vt nolit fornicari poſt deos alienos.

¶Zelotypus, pe. cor. zelator ſeu ęmulator formæ. Nã ζῆλος ęmulatio eſt. tipos, forma. qui igitur ita amat vt ſollicitus ſit ne quis amore ſuo perfruaꝛ zelotypꝰ eſt. Iuue. Ponere zelotypo iuuenalis pręlatus hiarbę. zelotypia, ęgritudo animi ex eo proueniens ꝙ timeat ne adſit alteri quod cum nemine velit habere commune.

¶Zeno, fuit philoſophꝰ ex Cypro gręca ciuitate, Stoicorũ ſectę cõditor, tãto in honore apud Atheniẽſes habitus, vt apd̃ eũ claues vrbis deponerẽt, ornarẽtq; ip̃m aurea corona & imagine ęrea. Hic adoleſcẽti cuidam in ętate multa loquẽti ait. Ideo duas habemꝰ aures, os aũt vnũ, vt. ſ. multa audiamꝰ, pauca vero loquamur. Deceſſit nonageſſimo ętatis ſuę anno ſine morbo. Nã vt ferũt cũ abiret ex ſchola lapidẽ offendẽs, digitũ perfregit, manu vero terrã feriens illud ait. Ex Niobe venio qd me vocas: cõtinuoq; ſe ſtrangulans interijt. Fuit & aliꝰ zeno Eleates quẽ dialecticę inuẽtorẽ fuiſſe ſcribit Ariſtoteles. Huius celebratiſſima fuit in perferẽdis cruciatibꝰ patientia. Qui cũ adoleſcẽtes nobiliſſimos cupiditate liberandę patrię inflãmaſſet cõtra Nearchũ tyrannũ, facto iudicio cõpręhenſus traditusq; eſt tortoribꝰ torquẽdus. Qui cũ laceraretꝛ, vt cõſcios cõiurationis nominaret, nẽminẽ illorũ nominauit, ſed amicos intimoſq; tyrãni participes cõiurationis eſſe dixit. Deinde cum quippiã ſe in aurẽ tyranni loqui velle ſignificaſſet, eã mordicus correptã non ante dimiſit q̃ rapta aure populatũ caput reliquiſſet. Sed cũ cõplices cõiurationis ꝓferre cogereꝛ, cõciſam dẽtibus linguã in os tyrãni cõſpuit. Quo facto ciues tyrannũ lopidauerunt. Fuit & alius zeno philoſophus Epicureus Ciceronis ſynchronos. i. contẽporaneus. de quo idẽ. Cice. li. j. de fi. meminit, & eum cum Attico frequenter audiuiſſe Epicuri ſententias explicãtem. Fuere & alij zenones, quos nunc prętereo.

¶Zenobia, fuit mulier q̃ a Ptolomeis originem ducẽs gręcis ac latis literis ornatiſſima nec nõ & rebꝰ bellicis celeberrima in palmita Syrię vrbe regnauit. Hęc cũ Saporẽ Perſarũ regẽ ſupaſſet, tãdẽ ab Aureliano Auguſto victa Romã in triũphũ ducta fuit. Quę in vrbe ſummo ĩ honore conſenuit, a qua zenobia familia nuncupata eſt.

¶Zephirus pe. co. Fouonius ventus occidẽtalis. Flat enĩ ab occaſu ęquinoctiali aduerſus eurũ, quaſi ζωήφορος vitam ferens, vel quia fert quæ ſunt ad vitã. Eo ſane plãtæ omnes germinant & pullulant.

¶Zephirium vero promontorium eſt.

¶Zeros cryſtalli ſpecies eſt, alba ac nigra macula diſtiguente cryſtallum. Cc.

✠ Zeratra archades vocãt vadi foramina quędã p quę Eraſinꝰ fluuiꝰ e lacu Stymphalo erũpit ĩ argiuã terrã. Cc

✠ Zeta, vnũ ex elemẽtis. Sed zetę fuere veſteſque nũc non ſunt vſitatæ, & eius diminutiuum zetecula. Plini. Mox zetecula fugit quaſi cubiculum. Cc.

¶Zetis, fuit filius Borę ex Orithya & frater Calais.

¶Zethus, cũ h, & u, fuit Iouis Antiopa filiꝰ & frater Amphionis.

¶Zeugma, tis. latine connexio ſiue adiunctio dicitur. Figura cum plures ſenſus vno connectuntur verbo, qd̃ tribus modis fit. Aut præpoſito verbo ad quod reliqua reſpiciant vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia, aut verbo poſtpoſito. vt neque is es Catilina, vt te aut pudor a turpitudine, aut metus a periculo aut ratio a furore reuocarit. aut in medio ſenſuũ poſito verbo. vt troiugena interpres diuum &c. Aeneid. iij.

✠ Zeugites calami arundiniſq; ſeu tibiæ genus, a paritate dictum. ꝙ eo duplices fiebant tibiæ. Cc.

¶Zeuſis, latine iugatio dicitur. Quo nomine appellatus eſt clariſſimus pictor Heracleotes, qui in certamen picturæ cum Parrhaſio deſcendit. Fertur hic pinxiſſe puerum vuas ferentem, ad quas cum aduolaſſent, aues iratus eſt mira ingenuitate operi ſuo & dixit. Vuas melius pinxi quam puerum. Nam ſi hunc cõſummaſſem, aues timere debuerant. Hic etiam pinxit Helenæ ſimulacrum.

¶Zeuxo fuit teſte Heſiodo vna ex nymphis filia Oceani & Tethyos.

Z ANTE I

Zigęna, nomẽ piſcis marini, vt eſt apd̃ Amb. Quid gladios loquaꝛ aut zigænas.

✠ Zigia aceris ſpecies rubens fiſſili ligno cortice ſcabro & liuido. Cc.

✠ Zignis lacertæ ſpecies. Cc.

✠ Zimilaces lapillus qui in Euphrate naſcitur in medio glaucus. Cc.

¶Zigarũ ea terra fertur ex qua populi exierint q nr̃a ætate cum liberis & vxoribus Europam peruagantur zigari appellati, inſignes fures & ſine tecta viuentes.

¶Zinziber, radix. Et apud nos immutatis literis dicimus Gingiber.

¶Ziph, nomen vici, a quo ziphæi dicti ſunt, de quibꝰ in lib. ij. Reg. fit mentio.

¶Zizania nię. & zizaniũ zizanii, quid ſignificet Amb. li. Hexa. declarat dicẽs. Loliũ & reliq̃ adulteria ſemina q̃ frugibꝰ ſępe miſcẽꝛ. Zizania nũcupari euãgelij lectione cognouimꝰ, ſed ea propriũ quoddã genꝰ hñt. nã ex tritici ſemie in alid̃ genꝰ ſeminis decolora mutatiõe trãſlata degenerẽ traxere naturam. Hoc docet dñs dicens Venit inimicus & ſupſeminauit zizania inter triticum.

¶Ziziphus pe. cor. genus arboris quam noſtrates zibebos vocant. Zizipha fructus dicunꝛ. pli. lib. xv. Aeque peregrina ſunt zizipha & tuberes, quæ ipſa nõ pridem venere in Italiam. Hæc ex Aphrica, illa ex Syria.

Z ANTE O

Zodiacus pe. cor. dicipõt aĩalis ab effigie aĩaliũ Nã circulꝰ eſt ĩ quo. xij. ſigna ſũt ĩformã aĩalis figuratꝰ vt aries, taurꝰ. Gręce enim ζῶα animalia dicuntur. Zographia. aĩalis pictura. Alexan. aũt Aphrodiſęus dicit Galaxiã circulũ realẽ eſſe in cœlo, & ſubdit in cõmẽtariis meteorologicorũ Ariſtotelis ἱστορεῖ δέ τῶν μὲν καλουμένων πυθαγορείων τινὰς γαλαξίαν ἱδὸν λέγειν εἶναι τῶν κύκλον τοῦτον καὶ ἥλιον πρότερον τοῦτον φέρεσθαι, Id eſt Refert Pythagoricum aliquos Galaxiam dicere, eſt autem circulum, & ſolem ante hunc ferri.

¶Zographos, pictor animaliũ, zographia ipſa pictura

✠ Zoilus, poeta fuit Ptolomęi temporibus, qui Homeromaſtix cognomen ſortitus eſt. Et ꝓ inuido capiꝛ. Cc.

¶Zona, cingulũ quo cingimur. Mar. Lõga ſatis nunc ſum dulci ſed pondere venter. Si tumeat fiam tum tibi zona breuis. Hæc lorum dicitur & Baltheus, quãuis baltheus ſit etiã a quo arma dependent. & cinctus & cingulum a cingendo.

¶Zoophthalmos, hęrba eſt a ſimilitudine oculi animalis dicta. Cc.

¶Zopyrus, pen. cor. Phyſſonomiſta dictus eſt, ꝙ profiteretur hominum mores naturaſq; ex corpore, oculis, vultu, fronte. ſe poſſe pernoſcere. Qui cũ turpia quędã & a virtute aliena de Socrate dixiſſet, ac a multis idcirco derideretꝛ. Nõ errat, Socrates reſpondit, Zopyrus. Huiuſmodi enim natura eſſem niſi naturã philoſophia ſuperaſſem. Fuit & alius Zopyrus. De quo dicere ſolebat Darius, ſe Zopyrũ malle integrũ quã viginti capere babylonas. Zopyri eĩ aſtu babylone potitꝰ erat dariꝰ

✠ Zopyrocheron, hęrda eſt quã alij Lectipedẽ appellant.

¶Zopiſſa apud pli. viuã picẽ ſignificat, vl' zopiſſa pix quę ex nauibus raditur admixta cęra & marino ſale macerata multo ad omnia efficatior q̃ alię pices, ſed ꝓprie reſina ex pinu. Quãuis Dioſcorides addit alia ẽt ſignificata cũ ait ζώπισσαν δὲ οἱ μὲν εἶπον τὴν ἐκ τῶν πλοίων ξυομένην ῥητίνην μετὰ τοῦ κηροῦ καλουμένην ὑπ᾽ ἐνίων ἀπόχυμα, οὖσαν διαφορητικὴν διὰ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ βρέχεσθαι. οἱ δὲ τὴν πιτυΐνην ῥητίνην οὕτως ὠνόμασαν ✠ Id eſt zopiſſam aliã dixerunt deraſam nauigijs picẽ cũ cæra appellatã a nõnullis Apochyma quę vim diſſipandi habet quoniã mari madeat. Alij reſinam pini ſic nominarunt.

¶Zoroanda, lacus quem efficit Tigris fluuius ab vno latere Tauri montis.

☿ Zoroaſtres ζοροάστρης magiæ conditor.

☿ Zomos ζωμὸς latine dicitur ius pro brodio, vnde & zomopœos coquus.

✠ Zoronyſius, gẽma quę naſcitur in Indo flumine. Cc.

✠ Zura, Aphrorum lingua ſemen Paliuri vocatur contra ſcorpiones efficaciſſimum. Cc.

¶Zyme fermentum. Zimes panis fermentatus. Azymus a, um, ſine fermento.

¶Zythus, quid ſit nemo põt dubitare ex verbis Suidæ noſtri qui ita ſcribit (etiã Dioſcorides tractat ζῦθος οἶνος ἀπὸ κριθῆς γινόμενος ✠. i. Zythꝰ vinũ ex ordeo factũ

☿ Zygos ζυγὸς, latine iugum: Vñ zygia iuno, quaſi iugatiua ſiue iugalis. ab eo quod preeſt martiali cõiugio cuĩ ſunt iugalia vĩcula curæ.

☿ Zygia a gręcis Carpinꝰ arbor appellatur, ꝙ ex ea materia fiũt iuga iumentis. quæ apud eos zyga vocanꝛ. Eſt & zygia tibia nuptialis. Apul. Et ſonꝰ tibi zygi emittaꝛ.

☿ Zuthum, eſt compoſſo facta ex Gith qua vtebantur Alexandrini, vt inquit Galenus in expoſitione ſententiarum Hippocratis. Τέλος

¶Excuſſum eſt hoc præclarum Calepini Bergomatis viri de lingua latina bene meriti Lexicon, in alma Pariſiorum academia. Auctum & omni ſtudio ac diligentia, ſecundum ſeriem alphabeticam. ſua integritate donatũ Ac rurſus paucis multo emaculatius (nullo authoris verbo extorto) illuſtratum per Nicolaum Sauetier calcographum in vico Carmelitarũ ſub Interſignio hominis ſyueſtris Anno a partu virgineo. 1533

¶REGESTRVM.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y z &

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z Et

Omnes ſunt quaterniones